Santucci

SACRAE ROTAE ROMANAE DECISIONVM RECENTIORVM

PARS DVODECIMA NOVISSIMA

Maximè ab Anno Domini MDCLV. vsque ad totum Annum MDCLVIII.

Cum Appendice in fine earum Decisionum; quæ in ipsis Decisionibus allegantur in eisdem Causis emanatarum, & nondum publici Iuris factarum.

A PAVLO RVBEO I. C. ROMANO.
ET IN ROMANA CVRIA ADVOCATO.

SELECTARVM, ET NVLLIBI IMPRESSARVM.

Cum Argumentis, Summarijs, & Indicibus locupletissimis, non tam Causarum, & quidem triplici modo, quàm Rerum, & Materiarum, vt solitum est, digestis.

ROMAE, Ex Typographia Reuerendæ Cameræ Apostolicæ. MDCLXX.
SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

PRIVILEGIORVM SVMMA
Pro Impressore Camerali, & Vaticano.

CLemens Papa VIII. Diplomate sanxit ne quis citra voluntatem Dominici Basæ, olim in Typographia Vaticana Impressoris Sacram Bibliam, Concilia generalia, Epistolas Decretales, Libros ad Ecclesiasticum munus pertinentes, ac etiam Sanctorum Patrum volumina Libros etiam cuiuscumque generis, vel nouiter ab ipso edendos, vel nouis additionibus auctos, per decennium ab editione cuiusque voluminis imprimat, vel impressa venalia habeat. Quod Priuilegium Paulus Papa V. peculiari Chirographo in fauorem Hieremiæ Guelfi I. V. D. ac Impressoris Cameralis transtulit. indulsitque. Idem Gregorius Papa XV. litteris expeditis ratum, firmumque haberi voluit. Violatores excommunicationis latæ sententiæ pœna puniuntur. Quod si in terris S. R. E. subiectis id contigerit, confiscatione etiam Librorum, ac quingentorum ducatorum auri solutione mulctabuntur, vt latius patet in literis ipsius Gregorij Papæ sub datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris die 21. Octobris 1621. Pontificatus sui Anno primo. Ac idem Vrbanus VIII. peculiaribus litteris datis apud S. Petrum sub annulo piscatoris die 23. Maij 1628. Pontificatus sui anno quinto in fauorem Andreæ Brogiotti Impressoris Cameralis, & Vaticani transtulit. indulsitq. Ac iterum Innoc. X. peculiaribus litteris datis apud S. Petrum in fauorem Angeli Balladori, pariter Impressoris Cameralis, ac Vaticani; confirmauit sub annulo piscatoris die prima Martij 1646. Et tandem omnia supradicta Priuilegia, & gratias amplè confirmauit, & indulsit Alexander VII. in fauorem Zenobij Masotti, præsentis Impressoris Cameralis, & Vaticani, datis litteris die 14. Decembris 1663. Pontificatus Anno Decimo.

Imprimatur si videbitur Reuerendiss. Patri Mag. Sac. Pal. Apost.

I. de Angelis Archiep. Vrbin. Viceſg.

Imprimatur.

Fr. Hyacinthus Libellus Sacri Palatij Apost. Magister.

INTER CÆLESTIS CVRIÆ PRINCIPES
SAPIENTISSIMO, ET GLORIOSISSIMO
IOANNI APOSTOLO
ET EVANGELISTÆ,

IMPERSCRVTABILIVM ARCANORVM COELESTIVM
SVPER PECTVS DOMINICVM, INSPECTORI ACVTISSIMO,
EORVMQVE INTERPRETI FIDELISSIMO.
PASSIONIS DOMINICÆ ASSESSORI CONSTANTISSIMO.

ACCLAMATO DISCIPVLO, QVEM DILIGEBAT

IESVS,

ADMIRANDO VALDE, NON TAM QVIA AMATVS A DEO, SED QVONIAM
PLVS OMNIVM DILECTVS AB IPSO DEO,
ET QVIA EIVS BENIGNISSIMI CORDIS CLAVES FORTVNATE POSSIDENTI
MERITOQVE IN OMNIBVS TVIS SVPPLICATIONIBVS AD DATARIAM
CÆLESTEM TRANSMISSIS, GRATIOSVM ILLVD RESCRIPTVM,
FIAT VT PETITVR, REPORTANTI.

INSVPER AB EADEM SAPIENTIA INCREATA IN CRVCE PENDENTE
IN SVÆ SANCTISSIMÆ, ET GLORIOSISSIMÆ MATRIS VIRGINIS

MARIAE

FILIVM, MIRABILITER SVBROGATO, ET SIC, VNICO EXEMPLO,
IN FRATREM, TREMENDÆ DEI HOMINIS, MAIESTATIS, DECLARATO.

DE MORTE HORRIBILI, EBVLLIENTIS OLEI, TRIVMPHATORI MIRIFICO,
MORTIFERI VENENI MORTIFERAM VIM SANCTÆ CRVCIS SIGNO
A TE INVICTE EXPELLENTI.

CANDORIS VERITATIS CATHOLICÆ, DEFENSORI ACERRIMO,
MACHINARVM SCELESTARVM HÆRETICALIVM EXTIRPATORI INVICTO.

CATHOLICÆ ECCLESIÆ, COMMVNI OMNIVM APPLAVSV,
THEOLOGO MAXIMO, SVPEREXALTATO.

PAVLVS RVBEVS Romanus, eiuſdem cæleſtem, & efficacem protectionem venerabundus implorando, humiliter præſens Volumen inſcribit.

ELEBERRIMVS Rex ille Ioſaphat, tanquam amantiſſimus Princeps inſomni vigilabat oculo, vt per ſuum amplum Regnum omnibus illibatè Iuſtitia administraretur. Non mediocris ſanè vtilitas oritur mortalibus ex recta Iuſtitiæ adminiſtratione; Nam fideiuſſore Peripateticorum Principe Ariſtotele reſcribendo ad Magnum Alexandrum.

IVSTITIA REGNANTIS VTILIOR EST SVBDITIS,
QVAM IPSA TEMPORIS FERTILITAS.

Vnde non ſine cauſa teſtatum reliquit magnus Pater ſanctus Auguſtinus in lib. 4. de Ciuit. DEI, quod *Amota Iuſtitia quid ſunt Regna, niſi aperta Latrocinia, & Iuſtitia poſita, quid ſunt Tyrannides, niſi iuſta Regna?* &c. Quare præfatus Rex quando Iudices conſtituebat, zelanter eoſdem admonebat, quàm candidè & diligentèr in eorum officio ſe gerere debebant, tanquam

quid DIVINVM, & sic tremendum Mortalibus administrantes, Vnde sequentia verba in eorum auribus piè instillabat, quæ registrata reperio in sacris annalibus Paralipomenon. 2. c. 19. ibi.

Videte quid faciatis, non enim hominis exercetis iudicium, Sed DOMINI, & quodcumque iudicaueritis in vobis redundabit. Sit Timor DOMINI vobiscum, & cum diligentia cuncta facite, non enim apud DOMINVM DEVM Nostrum est iniquitas, nec personarum acceptatio, nec cupido Munerum, &c.

O aurea monita & prætiosissimo conscribenda lapillo, vereque digna, vt in omnem vadant æternitatem. Vtinam ab omnibus Iudicibus attentè, & vera fide perscrutata essent. Nam veritas est, & benè considerat Pater S. Augustinus in serm. 237. ad Patr. in Erem. *Vix credibile est vt malè viuat, qui benè credit.* Sic quoque asseri potest in casu nostro nempe, *Alienum esse ab omni veritate vt Iudices illi, qui verè credunt, postea iniquè iudicent.*

Non est nosse DEVM qui diabolicè operatur.

Simulata bonitas est duplex iniquitas. Absit vt Iudices verbis menteque sint fideles, factis verò sint infideles, sane stultitia magna est fidem lingua, moribus verò infidelitatem prædicare. Nam

Turpe & dolosum est factis negare quod verbis affirmatur.

Qualem falsarium negotiandi modum Iura non parum abhorrent & præsertim Textus est elegans *in leg. 6. Cod. de muner. Patr.* vbi quidam Philosophus supplicauit Imperatorem, vt eum absolueret à solutione vectigalium, quod audiens Imperator, & considerans, quod talis Philosophus factis ipsis negabat suam professionem, nam Philosophia est hostis auaritiæ, turbata fronte denegando gratiam, talia in faciem eius præficauit verba

Petitio tua & desiderium tuum inter se discrepant nam cum tu Philosophus esse profiteris, vinceris tamen auaritia & rapacitate.

Cui Philosopho benè conueniebat mordax illud, dictum à Catone cuidam simili Philosopho nempe *Video Barbam, video Pallium Philosophicum sed Philosophum non video.* Cæterum (vt redeam in viam) supradicti Iudices non iustitiam, sed nequitiam facientes indigni sunt præclaro nomine isto Iudicis, Arbor, cuius speciei sit, denominatur à fructibus, quos producit, ita & Iudices cum denominentur à Iustitia, si iniustitiam reddant non Iudices, sed iniqui falsarij possunt denominari, atque id tam turpe, & monstruosum esset, sicut *ex pulcherrima & odorifera Rosa orietur fœtens Cæpa*, nam vt inquit Imperator in *leg. Meminerit. fin. C. Vndè vi* summè cauendum, est, ne a fonte vbi Iura nascuntur, iniuriarum nascatur occasio.

Contremiscant tamen supradicti Iudices Falsarij, immò Rei criminis læsæ Maiestatis, dum non optimam Iustitiæ Monetam, sed falsam Iniustitiæ tradunt. Quoniam tremendus & iustus Iudex Cœlestis protestatus fuit per os Regij Prophetæ Dauid in Psal. 74. ibi.

EGO IVSTITIAS IVDICABO,

Super quo sacro textu, inquit mellifluus, & deuotus Bernardus in epist. 37. ibi. *Quid faciet de iniustis iudicijs qui ipsas quoque iustitias iudicabit.* Sane idem seuerus Iudex admonuit, vt videre est apud Lucam cap. 8.

IVSTVS VIX SALVABITVR

Si igitur iustus vix saluabitur iniquus seù iniustus vbi parabit. Heu quòd cauerna infernalis in sempiternum eis parata erit, vbi in æternis tormentis in æternum prædicti falsarij Iudices sepulti erunt.

Miratur quilibet de stultitia Esau, qui ob lentis edilium iuri Primogenituræ, renunciauit, sed non tantum admiratione, quàm stupore est dignum, vt quis reperiatur tam stultus, imo protostultus, vt propter vile interesse Iuri Cœlorum renunciet. Refert *Plutarchus in suis Apophteg.* de Lysimacho Rege Getæ, qui obsessus à suis inimicis, eo infeliciter redactus fuit, vt propter necessitatem maximæ sitis, se cum toto exercitu in potestatem eorum dedit, Cumque iam deditus, frigidum aquæ calicem bibisset, protinus aquam illam fere totam ab eius oculis effundendo fertur dolenter exclamasse,

Proh me hominem prauum, qui tantillæ voluptatis gratia tantum amiserim Regnum.

Quantò rectius & conuenientius hoc dixerint Falsarij illi Iudices, qui propter tantillum interesse, magnum Cœlorum Regnum amiserint, & tam irreuocabilis amissionis ratio erit, quia in eorum iustitiæ stateram iniquè apposuerunt dolosa illa & scelerata pondera, suspectuum aut respectuum humanorum, vel acceptationis personarum, siue munerum, &c. Quale vltimum scelestum pondus quantò magis iustitia proditoriè strangulatur & suffocatur, tantò plus in stateram Iustitiæ per dictos iniquos Iudices solet apponi.

Quid ergo mirum dum Sacra Scriptura, tam seuerè ac geminatè prohibet atque inhibet omnibus Iustitiam Administrantibus, ne munera accip iant, & in hoc eius zelus talis & tantus est

est vt vix in alia prohibitione reperiatur similis anxietas, & præsertim habetur *in Deuteronom. cap.16.* ibi.

Non accipies personam nec munera, quia munera etiam
Sapientum oculos excæcant, & mutant verba iustorum, &c.

Atque in Exod. cap.23. ibi.

Nec accipias munera, quæ etiam excæcant prudentes, & subuertunt verba iustorum, &c.

Ita pariter habetur in Psalm.14. ibi.

Qui munera super innocentem non accepit, hic habitabit in tabernaculo DOMINI.

Nec non in Ecclesiastic. cap.20. ibi.

Xenia, & munera excæcant oculos Iudicum.

Et sic in diuersis alijs locis Sacræ Scripturæ, quæ breuitatis ergo non refero, atq; talis (vt dixi) anxietas, tam magna est, vt Sacra Scriptura prohibuerit Iudicibus sumere quodcumque genus Munerum, & sic nec magna, nec parua accipere, Hinc habetur apud Isaiam Prophetam cap.33. ibi. *Ab omni munere*, &c. Nam vt notabiliter ponderat Textus expressus in *can. nonnulli* 1. *qu.*1. ibi. *Non dicit Isaias, à munere, sed ab omni munere*. satisque in Iure vulgatum, est quod dictum verbum, *Omnis*, est vniuersaliter generale, omniaque comprǽhendere nihilque intactum relinquendo *ad text. in l. Iulianus, ff. de legat.*3.

Idem pariter prohibitum fuit per Iurisprudentiam Romanam, vt clarè inhibet textus in §. 1. ibi. *Præ omnibus alijs, mundas seruare manus ab omni munere* DEO, *Nobis, & Legibus*, & *nullum contingere lucrum, neque maius, neque minus, neque captiosum &c. auth. de mandat. Princip.* Veritas sane est, quod Iudicibus inhibitum munera à litigantibus sumere, licet parua sint, Nam considerandum insuper est, quod munera Iudicibus non dantur ob charitatem, sed ad corruptionem, quoniam

Qui dat Iudici vnam gallinam, dat cum intentione, vt extorqueat ab eo Bouem.

Iudex enim, qui munera sumpsit, studendo semper inclinabit pro ea parte, à qua munus suscepit ipsasque Leges pro ea loqui, & sic intrat affectio, Nam, *Facile credimus quod velimus Bouem, qui amisit ad omnem sonitum campanulæ Bouis, illum putat esse suum.*

Sed desisto loqui super isto articulo, Et obsecro, inquiramus modo causam vnde tantus zelus, atque, vt dixi, ardor in Sacra Scriptura ne Iustitiæ administratores sumant munera, Illa certè concludens videtur ratio. Quoniam si, vt dictum est, munera excæcant oculos eorum, qui habent optimum & perfectum prospectum, & eorum qui timorem DOMINI possident pro vt sunt viri Sapientes, & Iusti.

Igitur quales erunt mutationes, peruersiones, submersiones, subfocationes cogitationum, verborum, votorum, sententiarum, & vt paucis absoluam verbis. Qualis Infernus, & quales densissimæ tenebræ erunt, eorum Iudicum, ad sonitum Auri, Qui venantur officia & iudicaturas, &c. ad effectum explendi ipsorum inexplebilem auaritiam. Prædicti enim Iudices intrant in officio vt callidæ Vulpes, viuunt vt Lupi rapaces, tandem gementes atque vt Canes rabidi moriuntur, Meritoque contra eosdem inclamat & dirè deprǽcatur patientissimus Iob in cap.15.

Ignis deuorabit tabernacula eorum, qui libenter munera accipiunt.

Sed quod peius est ipsimet Iudices, in ignem æternum ardebunt in æternum, vt etiam supra tetigimus. Oh quantæ Donationes à Iudicibus non reiectæ, erunt pro eis Damnationes, quidem sempiternę in altera Vita. Paucis enim Iudicibus conuenit Laus illa speciosa data cuidam Iudici ab Horatio Poeta in lib.4. Ode 4.

Reiecit alta dona nocentium, vultu.

Verum supradictis non obstantibus, sic viuitur tanquam ignis æternus mera fabula esset, Vitia, enim dum transeunt in mores, Non est amplius locus medicinæ.

Munera enim sunt occulta Mundi Tyranni.

Munera operantur plura miracula, sed non æstimantur quia crebra sunt enim.

Sicque asseri potest quod munera sunt prophetiæ Victoriæ pro parte, quæ dedit munera. Nec esset nouum in Iure asserere, quod Pars allegare Iudicem suspectum potest, si docuerit illum Munera suscepisse à parte aduersa.

Experientia enim indubitata rerum Magistra, apertè fidem facit amplam, quod ad splendorem Auri obtenebratur conscientia, ac ipso loquente omnia obmutescunt, ipseque Tullius tacet. Itaque frustra vtitur argumento qui caret argento.

Quid ergo mirum si lites perduntur, dum paupertate reguntur.

In litibus accidit sicut in bello, in quo non vincit, qui melius fouet ius, seu meliores rationes habet, sed qui potentior, seu ditior est. Congruitque quod testatum reliquit Regius Propheta Dauid in Psalm.105. ibi,

Gloriæ

Gloria, & diuitiæ in domo eius, & Iustitia eius in sæculum sæculi, &c.

Acutè S. Augustinus super explicatione eiusdem *Psalm.* vbi ait, Eius Iustitia manet in sæculum sæculi, *& subdit*, Eius gloria & diuitiæ erit illius Iustitia, *Nempe*, eius Purpura, & Bissus, ac eius splendidæ Epulæ, ac Munera, illius Iustitia erit pariter in illius domo, & sic Felicitates aderunt. Quo vsque durabit eius gloria, & diuitiæ. Nonne? Iudices adorant in Magnatibus, seu Potentibus, quod puniunt in Plebeis, ita vt Iudices tamquam Iustitia esset abiecta ancilla Potentiæ, & vilis serua Auri, temperant libramen ipsius Iustitiæ ad fauorem Potentū, & Diuitum. Quare, Iudices expugnati ab Auro redduntur plumbei, & vti alteri iniqui & scelerati Iudæ vendunt Iustitiam, quæ DEI oculus est, turpiter ac proditoriè auferendo ius suum, cui omni iure debetur, Hinc paternum illud monitum Regum omnium sapientissimi Salomonis in Ecclesiast. cap. 8. ibi,

Non litiges cum homine Potenti, &c. *Nam vis Ius mensurat, nec Iura, Potens homo curat.*

Sicq; cruenta, ac maledicta bestia Interesse, tàm potenter & imperiosè expolia Genus Humanum Æternis Felicitatibus. Itaque loquendo in casu nostro, prædictis dolosis Iudicibus infelici sorte succedent perpetui horrores infernales vt dixi. Apud Iudices enim munera suscipientes, non ita sensibilis, & palpabilis est Iustitia, sicut Pecunia.

Miser est ille, qui tantum visibilia videt. Sanè noxius, & lacrymabilis error?

O Stultitia quousque ludis in humanis? Verum *In hoc æquum iudicium qui sapit ille ferat*, & ego interim loquendo in terminis nostris lætanter redibo ad fortunatos illos Iudices qui verbis & factis iusti sunt, confirmando factis, quod verbis affirmant, & sic generosè spoliando sese ab omni interesse, necnon affectu proprio ac induendo se tantum pulchra veste vtilitatis publicæ

Hoc limen intrantes abiecta priuata charitate, publica induant.

Sic magnis litteris insculptum fuit, per Domitores, & Dominatores Orbis, nempe Romanos super Portam eorū ampli Senatus. Vtique inter alias qualitates, quas Iudices habere debent secundum diuinum Platonem, potissima est proprios nescire affectus, Iudices enim duplicem Salem habere debent, scilicet Salem sapientiæ & Salem Conscientiæ. Nam

Iudices sine sale sapientiæ sunt insipidi & sine sale Conscientiæ, sunt diabolici.

Certè si supradictorum Iudicum nescientiū proprios affectus daretur magna copia. Quid fęlicius & augustius illis Ciuitatibus vel alijs locis, in quibus existunt. Vnusquisque enim suum ab alienis discerneret, & si quid ab alio forte possideretur, tutus esset citò quod suum est consequi, Iustitia insuper mediante, vnusquisque continetur in officio suo. Per eam Reges regnant & iusta decernunt, Sanè si Iustitia non vulneraretur. O quàm perfecta sanitate, & gratiosa harmonia frueretur Genus Humanum.

Ergo dum Iustitia tam mirabilia ac tantas magnas fęlicitates operatur. Dignum & iustum est, vt Oracula illa seu Decisiones eorum Supremorum Tribunalium, in quibus illibatè & incontaminatè Iustitia, æquo libramine omnibus administratur, alicui Sapientissimo Principi, & quidem Cęlesti inscribantur. Nam vt tetigi supra, Iustitia est quid DIVINVM quoniam & teste Regio Propheta Dauid in Psalm. 84.

IVSTITIA DE COELO PROSPEXIT.

Inter sydera quoque aspicitur sydus Libræ, quæ est symbolum Iustitiæ. Hinc plures Populi (vt referunt historiæ Antiquitatis memores) extruebant Tribunalia vbi administrabatur Iustitia penes sacra Templa, cum in dictis Tribunalibus quid DIVINVM quoque impertiatur.

Consequens igitur est, vt præsens hoc Volumen Decisionum Sacrę Rotę Romanæ in hanc formam à me redactum, alicui Sapientissimo Principi & quidem Cœlesti inscribatur. Continent enim in se Oracula illa Iustitiæ, quæ vti Leges alteras emanare videmus ab illis Præstantissimis, vereque Illustrissimis XII. Auditoribus eiusdem Sacræ Rotæ Romanæ per totum Orbem selectis, qui omnium melius Legum fragrantissima aromata sentiunt, & distribuunt.

Et qui tanquam Planetæ lucidissimi seu vti XII. Signa Cęlestia in Zona Zodiaci existentia fęlici Rotatu ad instar Solis, omnibus Lucem auratam Iustitię, indifferenti distributione affluenter reddunt, & subministrant.

Non ne Idem Sacrum Rotæ Romanæ Tribunal vsque adeo sitibundum est, vt Iudices incōtaminatè omnibus Iustitiam distribuant, vt probabiliter timendo, ne aliquis Iudex vulneret Iustitiā propter preces Magnatum, quæ solent esse potentissimæ. Vnde merito Accursius Glossator *in l. prima. in verb. Quodammodo, vers. Nota prouerbium ff. Quod iussu &c.* refert sequentes versus.

Est rogare Ducum, species violenta iubendi,
Ac quasi nudato supplicat ense Potens.

Ideoque

Ideoque Rota, ne Iudices, vt dixi, propter dictas preces Ducum, seu Potentum, nefariè, ac sceleratè aut differant iudicium, aut proditoriè strangulent ipsam Iustitiam, Constanter eosdem admonet, vt nullatenus refragantibus dictis eorum precibus intactè Iustitiam administrent, promittendo eisdem, quod ipsimet Magnates, non obstantibus eorum contrarijs precibus, eos extollent, Audiamus obsecro præcisa verba Rotalia, quæ habentur in *Decis. 520. aliàs 56. sub titul. de rescript. in Antiq.* ibi.

Nota, quod quilibet Iudex debet habere firmiter animum ad faciendam Iustitiam, nec preces Magnatum debent mutare animum suum, Nam si contrarium faciat, non obstantibus eorum precibus illi magis famam dabunt.

Addo ad id corroborandum notabilem textum, *in capit. cum eterni 1. ext. de sentent. & re iudic.* Vbi sic gloriosæ memoriæ Innocentius IV. Pontifex Romanus, excitat omnes Iudices ad faciendam Iustitiam intactè, deriso omni humano interesse, ibi.

Iudices, qui odio, fauore, timore, &c. Iustitiæ libram æquo libramine non moderantur, sunt suæ famæ prodigi, ac proprij persecutores honoris. Et de his hactenus.

Sed quis erit iste Sapientissimus Princeps, & quidem Cęlestis, cui hoc Volumem inscribam? Quare totus humiliatus, & existendo in abysso mei nihil, qua debeo, & valeo maiori reuerentia, præsens hoc Volumen inscribo TIBI IOANNI, OMNIVM SAPIENTISSIMO, AC GLORIOSISSIMO PRINCIPI CAELESTI, dilecto DEI Omnipotentis, Apostolo, Euangelistæ, Discipulo, Prophetæ, Secretario, Theologo Maximo, Martyri, Virgini &c. Quorum Titulorum congeriem considerando *S. Thomas Villanoua in Serm. de tuis Laudibus, in sequentia prorumpit verba.*

Omnium omnes gratias & honores, quos DEVS in suos famulos sparsim diuisit, in hoc vno Beato Ioanne plenius cumulauit.

Dignitas collata ab Omnipotenti DEO, Beatissimo Petro, dum eum constituit Ecclesiæ suæ Caput & Principem tradendo eidem Regni Cœlorum Claues, Fuit quidem magna sed vt perpendit *Card. Ostien. idest S. Petrus Damianus in serm. de tuis laudibus*, Non habet comparationem cum tua dignitate, eò quia SAPIENTIA INCREATA Te assignauit in Filium (O Ioannes Dulcissime) eius Matri Virgini MARIÆ, ac absolutæ Plenipotentiariæ Cœli & Terræ, atque, deinde sic concludit idem Sanctus Damianus. *Quantò dignior est Mater DEI Ecclesia, eò plus excedit dignitas Beati Ioannis illam Beati Petri*, &c.

Non intelligo tamen hic, in aliquo præiudicare magnitudini, & meritis Beatissimi Petri in comparationē Beatissimi Ioannis; Nam cum vos ambos elegerim in meos potētissimos Aduocatos apud Regem Tremendæ Maiestatis, vt vobis pro me efficaciter suffragantibus in amaro illo valde puncto Mortis meæ, perpetuæ damnationis sententiam valeā euadere. Vlterius, ambobus Volumen Decisionum inscripsi. Deinde satis inconueniens est inter duos beneuolos, & benemeritos patronos iudicare, cum fructuosius sit inter duos inimicos id facere.

Vlterius nonnè animaduerto, quod cum sim Iurisconsultus, valde Iuris imperitum me demonstrarem circa talem declarationem; Cum satis decantatum sit illud Iuris elementum, Quod quando aliqua controuersia, seu Lis pendet in supremo Tribunali Principis, tunc clausum est Os omnibus in dicto particulari sub pœna nullitatis & attentatorum quidquam asserere. Quare cum ista controuersia adhuc indecisa pendeat in supremo Tribunali Diuino, quemadmodum affirmat Angelicus Doctor, relatus à S. Antonino Archiepiscopo Florentino in sua Summa vbi asserit quod

Ponderare merita Beati Petri & Beati Ioannis, solius DEI est.

Sicque expectanda est resolutio, seu Decisio supremi Tribunalis Diuini. Verumtamen nunc loquendo in terminis, quia, vt dixi, Tibi gaudenter præsens Volumen substernere intendo, non tantum vti Principi Cœlesti summè dilecto Maiestati Diuinæ, verum etiam tanquam sapientissimo Principi, nā tu (ò Sapientissimè IOANNES) tam eminentissima sapientia fuisti decoratus, vt ex communi omnium Ecclesiarum tàm Latinarum quàm Græcorum consensu acclamatus sis.

Sapientissimus Doctorum, Princeps Sapientiæ Diuinæ, Magister & Sol Euangelij, Sanctissimæ TRINITATIS armarium, &c.

Sed vnde, obsecro, tàm eminentissimæ Sapientiæ tuæ, solida & marmorea habuisti fundamenta, sed deponatur omnis admiratio, quæ originem solet habere ab ignorantia: Considerandum enim est, quod Tu (ò IOANNES Beatissimè) recubuisti in Cœna DOMINI super eius pectore, & sic admiratio omnis tanquam nebula coram Sole disparebit; Nam in eo sacratissimo pectore, in quo affirmante Beatissimo Paulo Apostolo scribendo ad Coloss. cap. 13. *Sunt omnes thesauri scientiæ & sapientiæ DEI.*

In eo enim Augustissimo Pectore (ò IOANNES fortunatissime) fuisti factus possessor Verbi DEI, Sapientię DEI, Essentiæ DEI, Æternitatis DEI, &c. Vnde in eodem gloriosissimo

Pectore

Pectore, licet corpore quiescens, tamen mente perfectè vigilando, apertè vidisti ÆTERNVM PATREM, & oculos fixisti in illum æternum Solem, nescientem, nec Ortum, nec Occasum, & mirabiliter compræhendisti, quod sicuti oritur radius à Sole, ita VERBVM deriuat à PATRE ÆTERNO, & quemadmodum, ab eodem Sole, & suo radio oritur calor, sic ab eodem PATRE, & eius FILIO, tanquam ignis amorosus procedit SPIRITVS SANCTVS.

Comprehendisti quoque quod à dictis Personis SS. TRINITATIS, æqualibus, coæternis, ac consubstantialibus vnicè inter se vnica Essentia, modo ineffabili connexis, deriuant, tanquam à suo fonte res omnes creatæ. Ab ista enim incomparabili tua sapientia, Ecclesia sancta DEI recognoscit notitiam, quam habet Diuinarum Personarum, Generationum, Processionum æternarum, misterij ineffabilis SS. TRINITATIS, aliaque imperscrutabilia misteria, ac arcana Diuina, à nemine alio visa, sed solum per habitum fidei credita.

Tunc enim summè emicuit eminentissima illa tua Sapientia, dum manifestasti Mundo, secretum illud omnium secretorum, idest sacrosanctum illud tuum Euangelium,

IN PRINCIPIO ERAT VERBVM, ET DEVS ERAT VERBVM, &c.

Cum quo O quàm fulgentissimam, & simul inexpugnabilem reddidisti sanctam DEI Ecclesiam, ac tanta, & tali certitudine roborasti, vt hoc vno sancto tuo Euangelio omnium hereticorum diabolica ora inuictè claudisti, meritoq; conclusit de hoc tuo sancto Euangelio, S. Proculus Archiepiscopus Constantinopolitanus in serm. xv. ad Tui laudem facto, quod

Hoc Sanctum Euangelium tuum hæreticorum omnium obstruxit ora.

Sicuti idem S. Proculus dilucidat, & demonstrat, ac de eodem tuo sancto Euangelio affirmat S. Ambrosius, quod eo mediante, omnes hæreses exclusit. Non sine, igitur, magna causa, antiqui illi Christiani præfatum hoc tuum sacrum Euangelium collo appensum, tanquam preciosissimam gemmam supra pectus deuotè ferebant *vt constat ex relatis per SS. Augustinum & Ioannem Crisostomum*, tanquam continens in se profundiora Misteria Cœlestia. Vnde pro certo habebant ab omni, & quouis malo, ac infortunio, eodem mediante, esse immunes.

Vlterius in tali, ac tanta veneratione fuit, & est prædictum sacrosanctum Euangelium, vt tanquam certa, & indubitata Professio Fidei, Ecclesia Sancta decreuit, vt cũ eo terminetur admirabile, verèq; tremendum, ac Sacrosanctũ sacrificium Missæ, in quo immolatur ipse CHRISTVS, & in eo recolitur memoria amarissimę Passionis EIVS pro nobis redimendis crudeliter passæ.

O IMMENSVS AMOR, O IMMENSA CHARITAS, IMMENSI DEI NOSTRI, &c.

Insuper tanto amoris ardore dicti antiqui Christiani Te (ò Amantissime IOANNES) prosequebantur (sicuti referunt Historiæ sacræ) vt pro magna gloria adscriberetur ei, qui tuo claro nomine, IOANNIS, insignitus reperiebatur, quod inter alia comprobari potest ex Cathalogo Summorum Pontificum Romanorum. Nam in sæculis præteritis hoc nomen IOANNES per diuersos Summos Pontifices sumptum, ascendit ad numerum XXII. quod non sic longe in alijs nominibus reperitur.

Supradicti enim antiqui Christiani non tantum affectabant habere hoc Tuum nomen IOANNIS ob bonum auspicium gratiarum, nam hoc nomen IOANNES, idem significat quam Gratia; Verum etiam, vt essent tecum aliqua necessitudine saltem coniuncti vigore nominis, cum paritas nominis, affectionem quandam inter vocatos pariat, vt afferunt Legistæ *per textum in l. cum filius §. pater* ibi *Sempronio nepoti meo plus tribuas in honorem mei nominis & c. ff. de legat.* 2. & sic eo facilius à Te petitas gratias obtinerent.

Tandem cum facile sit lucere Oculo Mundi, idest, Soli, quia eius natura in splendore posita est, sic Tibi (*O Gloriosissime Princeps Cœlestis*) cum non sis tantum nomine gratiosus, verum etiam factis ipsis tuum nomen comprobes, cum in obtinendis gratijs ab illo, qui facit mirabilia magna solus, cuius Tu es vnicus dilectus, certus sis impetrator, ita vt Tibi omnia liberaliter cõcedat. *Nam dilectis non datur negatiua*. Vnde ex his animum & certam spem sumendo, & cum Magna à Magnis petenda sint, Ideoque instanter, imò instantissimè deprecor TE, omninò obtinere, vt idem OMNIPOTENS DEVS Noster, cui omnia possibilia sunt ostendere dignetur, mihi, Omnibusq; meis, atque Omnibus, pia ista legentibus immensam MISERICORDIAM suam. Vnde cooperante eiusdem Infinita eius CLEMENTIA.

MISEREATVR NOSTRI, DVM DIES EST, AC DVRAT TEMPVS ACCEPTABILE NE DEINDE CLAVSA PORTA SIGNATVRÆ GRATIÆ, IN IGNEM ÆTERNVM NOS DAMNET IN ÆTERNVM.

Necnon TIBI (O AMANTISSIME IOANNES) circa hoc legitimum, & speciale Mandatum suppliciter porrigimus. Itaque in nostro exitu ab hac lacrymarum Valle, parabis Nobis in Palatio Cęlesti locum, Vbi te cooperante in sempiternum felices erimus. Vtinam.

INDEX

INDEX CAVSARVM
IN QVIBVS FACTÆ SVNT DECISIONES
SACRAE ROTAE ROMANAE
IN PRÆSENTI PARTE DVODECIMA POSITÆ

Alphabetica serie dispositus.

QVATVOR MODIS DIGESTVS.

Primò per Dioceses: Secundò per Materias: Tertiò per Tempora: Quartò per singulos RR. DD. Auditores, vna cum Indice Argumentorum.

Index Causarum per Diœceses.

C

Index Causarum per Diœceses.

D

E

F

H

I

Index Causarum per Diœceses.

R

DECISIONES CAMERALES,

Romana

Index Causarum per Diœceses.

Romana

S

T

Valen-

V

INDEX CAVSARVM DECISIONVM SACRAE ROTAE ROMANAE

ORDINE ALPHABETICO DIGESTVS.

In hac Duodecima Parte Recentiorum contentarum.

Iuxta seriem Materiarum secundum Titulos Causarum.

A

B

Index Causarum per Materias.

Cæsa-

D

E

F

Cæsar-

Romana

Anconi

Index Causarum per Materias.

R

S

Romana

INDEX CAVSARVM

DECISIONVM

PER SINGVLOS R.R. D.D.

SACRAE ROTAE ROMANAE AVDITORES

Alphabetico ordine compositus.

SAC. ROTAE ROMAN. DECISIONES
Coram Reuerendissimo P. D.
CAROLO CERRO SACRAE ROTAE
DECANO.

Ro-

SAC. ROTAE ROMANAE DECISIONES Coram R. P. D. ALBERGATO.

SAC. ROTAE ROMANAE DECISIONES Coram R. P. D. BEVILAQVA.

Terra-

SAC. ROTAE ROMANAE DECISIONES Coram R. P. D. BICHIO.

SAC. ROTAE ROMANAE DECISIONES Coram R. P. D. COCCINO.

SAC. ROTAE ROMANAE DECISIONES Coram R. P. D. MELTIO.

SAC. ROTAE ROMANAE DECISIONES
Coram R. P. D. ZARATE.

NOTA
SACRAE ROTAE ROMANAE AVDITORVM
CORAM QVIBVS EMANARVNT DECISIONES

Quæ in præſenti Parte Duodecima Recentiorum continentur.

Reuerendiſs. P. D. CAROLVS CERRVS ROMANVS, Decanus Meritiſsimus.

R. P. D. ANTONIVS ALBERGATVS BONONIEN.

R. P. D. ALOYSIVS BEVILAQVA FERRARIEN.

R. P. D. COELIVS BICHIVS SENENSIS.

R. P. D. IO. BAPTISTA COCCINVS VENETVS.

R. P. D. HIERONYMVS MELTIVS MEDIOLANEN. poſtea Epiſcopus Papieñ.

R. P. D. HIERONYMVS PRIOLVS VENETVS.

R. P. D. FLAMINIVS TAIA SENENSIS.

R. P. D. LEO VEROSPIVS RONANVS.

R. P. D. ZARATE HISPANVS.

CATA-

CATALOGVS
RR. PP. DD.
AVDITORVM
QVI DE PRÆSENTI ANNO MDCLXIX.
In Sacra Rota Romana feliciter ſedent.

Reuerendiſs. P. D. CAROLVS CERRVS ROMANVS Decanus Meritiſsimus.

R. P. D. ANTONIVS ALBERGATVS BONONIEN.

R. P. D. ALOYSIVS BEVILAQVA FERRARIEN.

R. P. D. HIERONYMVS PRIOLVS VENETVS.

R. P. D. FLAMINIVS TAIA SENENSIS.

R. P. D. LVDOVICVS BOVRLEMONT GALLVS.

R. P. D. IO. ANTONIVS OTALORA HISPANVS

R. P. D. GASPAR CARPINEVS ROMANVS.

R. P. D. VINCENTIVS DE CALATAIV HISPAN.

R. P. D. POMPEIVS VARESIVS ROMANVS, Almæ Vrbis Gubernator.

R. P. D. FEDERICVS VICECOMES MEDIOLAN.

R. P. D. IACOBVS EMERIX LEODIENSIS.

INDEX ARGVMENTORVM DECISIONVM SACRÆ ROTÆ ROMANÆ

Quæ in hac Duodecima Parte Recentiorum continentur.

Vna cum Indice Causarum iuxta temporis seriem.

REVERENDISS. P. D. CAROLO CERRO S. ROTAE DECANO.

Romana, seù Albinganeñ Bonorum.

Die Lunæ 26. Aprilis 1655.

ARGVMENTVM I. Rei contumacia, dum in dies detestabilius crescit, in non parendo mandatis Rotalibus, nec litteris declaratoriæ, atque aggrauatoriæ, & tunc locus est relaxationi reaggrauatorię, & quid de stylo in tali relaxatione seruetur.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Beneuentana Hæreditatis.

Lunæ 26. Aprilis 1655.

ARGVMENTVM II. Substitutiones factæ, *si sine liberis discesserit &c.* expirant mortuo hęrede cum liberis, iuxta celebre *cons. Oldrad.* 21. à quo Rota non recedit nisi ex vrgentibus coniecturis. Puella renuncians bonis, vt Monialis fiat quibus bonis dicatur renunciatum, & quia an dicatur renunciatum dispositioni *l. cum num.* 5. *C. de transact.*

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Salarij.

Veneris 30. *Aprilis* 1655.

ARGVMENTVM III. In solutione Salarij attendi debet, quod est consuetum, & solitum & hoc solitum non debet sumi ex particularitate personæ, sed generaliter. Declaratur illa regula, quod salarium solitum dari antecessori, debetur quoque successori, & alia circa hanc materiam.

R. P. D. PRIOLO.

Auenioneñ Legitimæ.

Veneris 30. *Aprilis* 1655.

ARGVMENTVM IV. Aegidiana non intrat quando est lata in iudicio possessorio, inter personas laicas, & ea est valida & iusta. Legatum legitimæ relictum personæ, cui ea, aliàs de iure non erat debita, an nihilominus debeatur vt legatū. Nam legans alicui, quod ei debet, scilicet 100. Legatum debetur, quamuis debitum non sit verum, secùs verò si legatum sit in genere.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO Sacræ Rotæ DECANO.

Leodien. Attentatorum.

Veneris 30. *Aprilis* 1655.

ARGVMENTVM V. Quibus concurrentibus, declaratoria contra contumaces, non possit denegari per contradictas, quando quis validè possit procedere, & quando non.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Cappellaniæ Toletanæ.

Veneris 30. *Aprilis* 1655.

ARGVMENTVM VI. Beneficium realiter possidens, si cum eo concurrat alius prouisus de eodem beneficio, à diuerso Collatore, ille primus tanquam possidens interim est manutenendus, donec videatur de bono iure.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO S. Rotæ DECANO.

Romana Census, seù Saluiani.

Mercurij 5. *Maij* 1655.

ARGVMENTVM VII. Hæres adeundo hæreditatem dicitur approbare omnia disposita per Testatorem, & dicitur quasi contrahere cum creditoribus hæreditarijs. Testator potest disponere de rebus hæredis. Dos habet omnia priuilegia Fisci.

R. P. D. ZARATE.

Bononieñ fideicommissi de Victorijs.

Mercurij 5. *Maij* 1655.

ARGVMENTVM VIII. Casum suæ vocationis in fideicommisso, quando qui prætendit venisse, debet plenè, & concludenter probare suam descendentiam ad hoc necessariam vt admittatur, & sic argumenta debent esse certa, & indubitata. Itaut non sufficiant cōiecturæ leues, & non concludentes, prout est probatio filiationis per educationem, nominationem, tractatum, cum ista sint à remotis. Filius, qui potiùs præsumitur patris, quam adul-

R. P. D. ZARATE.
Romana Dotis de Lancellottis.
Lunæ 14. Iunij 1655.

ARGVMENTVM XLVIII. Mandatum executiuum pro restitutione dotis, dùm non potest exequi super bonis liberis, exequi benè poterit super bonis fideicommissarijs; Et nullatenùs ea bona possunt dici libera ad prædictum effectum, si ęre alieno, vel litium ęrumnis sint inuoluta. Dotes in Vrbe fuerunt reformatę ad scuta 5500. mill. à fa:me:Sixto V. sed passim ei dispensatur.

R. P. D. ALBERGATO.
Toletana Pecuniaria.
Lunæ 14. Iunij 1655.

ARGVMENTVM XLIX. Creditum cedens alicui, & promittens esse certum, & tutum, ac exigibile, hoc intelligitur tam de iure, quā de facto, & omni tempore tenetur illud tale manutenere. itaut probata in exigibilitate agi potest ad obseruandam promissionem. Et quando dicatur probata talis inexigibilitas. Testamentum quando non potest dici sine hęrede,& quando executor testamentarius habeatur, & non habeatur pro hærede.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO
S. Rotæ DECANO.
Luneñ Sarzanoñ Beneficiorum.
Lunæ 14. Iunii 1655.

ARGVMENTVM L. Beneficij possessio, quādo constat, quod est attentata, & quidem hinc inde, tunc locus est sequestro. Edictorū affixio, quādo sit actus iudicialis,& quādo nō.

R. P. D. ZARATE.
Bononieñ hæreditatis de Pepulis.
Veneris 18. Iunii 1655.

ARGVMENTVM LI. Immissio hęredi scripto in testamento non abolito, non cancellato &c. omnino debetur. Incestus commissus cum sorore, vt impediat matrimonium cum altera sorore, debet plenè, & concludenter probari talem incestum fuisse commissum ante consumationem matrimonij quale tempus anteriùs non solùm plenè, & concludenter est probandum, verùm etiam indubitatè. Qui non cognoscitur ex se, cognoscitur ex socio.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO
S. Rotæ DECANO.
Romana Pecuniaria.
Veneris 18. Iunii 1655.

ARGVMENTVM LII. Instrumentum quando probet, licet non sit originale, & authenticum, statuta Vrbis licet confirmata à Papa, non ligant Clericos secundùm opinionem Rotæ: Clerici non veniunt sub generali confirmatione statutorum Laicalium factā à Papa: Clerici quatenus possint vti statutis Laicorum in fauorabilibus.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO
S. Rotæ DECANO.
Romana Census.
Veneris 18. Iunii 1655.

ARGVMENTVM LIII. Exceptio dùm est incontinenti probata, est valens ad impediendam executionem obligationis Cameralis. Fideicommissum factum filijs, eorumque descendentibus in infinitum, & in casu deficientiæ eorum Testator vocauerit nepotes ex fratre cum eorum descendentibus, rationem reddens quia volebat, vt eius bona perpetuo conseruarentur in cippo, seù domo sua per lineam rectam, & tunc non est dubitandum an fuerit inductum fideicommissum in omnibus suis descendentibus,& in subsidium in omnibus descendentibus fratris sui.

R. P. D. ZARATE.
Camerineñ Census.
Lunæ 21. Iunij 1655.

ARGVMENTVM LIV. Tutor quando contrahit pro pupillo,ac eiusdē bona obligat, ipse tamen non remanet obligatus, cum nomine officij censeatur contraxisse, & quid si sit initus contractus census, & fuit fundatus super fundo ipsius Tutoris, & deducuntur aliæ plures coniecturæ, quæ tamen omnes eliduntur.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO
Sac. Rotæ Decano.
Meleuitana Saluiani.
Lunæ 21. Iunii 1655.

ARGVMENTVM LV. Donatio in dubio nunquam præsumitur dato aliquo alio possibili titulo. Hęres præsumitur sibi satisfecisse de suo credito, hęres, & non legatarius tenetur ad soluenda debita hęreditaria. Hæres ad tempus quatenus possit institui.

R. P. D. MELTIO.
postea EPISCOPO Papien.
Romana Multiplici.
Lunæ 21. Iunii 1655.

ARGVMENTVM LVI. Obligatio Cameralis quando est clara in Instrumento, & liquidatum est creditum, illius executio non debet retardari. Obligatus in aliquo contractu ad damna & interesse, ad quid teneatur.

R. P. D. BEVILAQVA.
Romana Pecuniaria.
Lun. 21. Iunii 1655.

ARGVMENTVM LVII. Recipiens aliquid sub obligatione certum quid de eo faciendi, si illud non adimpleat potest cogi ad restitutionem. Testes vt probent, & sic vt reducantur ad concordiam admittenda est interpretatio.

R. P. D. BICHIO.
Cæsaraugustana Cathedralitatis.
Lunæ 21. Iunij 1655.

ARGVMENTVM LVIII. Sententia lata super Iure Cathedralitatis, quando dicatur iusta, & ex quibus probationibus iustificata dicatur Cathedralitas, & ex quibus coniecturis,& adminiculis talis probatio coadiunetur. Et maximè non concurrente iure partis, & etiam si sententia in iudicatum transiuerit ob lapsum fatalium.

R. P. D. MELTIO.
posteà Episcopo PAPIEN.
Carpentoratenñ restitutionis Ouium.
Lun. 21. Iunii 1655.

ARGVMENTVM LIX. Possessor malæ fidei non solùm tenetur ad restitutionem rei possessæ, & ad fructus perceptos, verùm etiam ad eos

eos fructus, qui percipi potuerunt cum mala fides, sit vera radix obligationis fructuum, qui percipi potuerunt.

R. P. D. BICHIO.

Colonien Camerariæ.

Veneris 23. *Iunij* 1655.

ARGVMENTVM LX. Intimatio facta Canonico patitur defectum, quando capitulariter ei non fuit facta, qualis tamen defectus sanatur, si certo constat talis intimationis habuisse notitiam, veluti si Capitulum constituerit Procuratorem ad se defendendum in illa causa, de qua Capitulum fuit intimatum. Relaxationi Declaratoriæ, quando sit locus.

R. P. D. BICHIO.

Bononien Primogenituræ.

Ven. 25. *Iunij* 1655.

ARGVMENTVM LXI. Instrumentum Testamenti dicitur in forma probanti, quando fuit extractum ab originali à Notario, qui erat ad hoc deputatus, & hoc quantumuis Notarius, qui illud stipulatus fuit mortuus sit, & etiam si non inueniatur originale illius, cum tunc istud habetur pro originale.

R. P. D. ALBERGATO.

Calaguritana Beneficiorum de Cornago.

Ven. 25. *Iunij* 1655.

ARGVMENTVM LXII. Ad Beneficium quando sunt plures qui concurrunt, ille venit preferendus, qui est ætate maior, qui est Sacerdos, qui fuit prius sacris Ordinibus initiatus, qui fuit approbatus ad audiendas confessiones fidelium, qui est Doctor, qui est legitimus, vt habetur hic.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Pecuniaria.

Veneris 25. *Iunij* 1655.

ARGVMENTVM LXIII. Statutum Vrbis lib. 1. cap. 131. cauet ad hoc, vt contractus à minoribus, vel mulieribus gesti sint validi, vltra solemnitates exigit causam, quæ Iudici in scriptis est insinuanda, & vult vt plenè ea discutiatur. Verumtamen est, quod ad effectum validitatis contractus, non attenditur, quod causa expressa cedat in vtilitatem, sed sufficit esse in sua specie veram, aut saltem minoribus, aut mulieribus non damnosam. Necessarium tamen est dictam causam esse in totum veram, quia si esset in parte vera, & in parte falsa, omnia funditus essent nulla, & quidem ipso iure.

R. P. D. BEVILAQVA

Segobien Beneficij.

Veneris 25. *Iunij* 1655.

ARGVMENTVM LXIV. Beneficij collationem sub certa conditione habens, si illud cõferat sine interuentu d. conditionis perperam dicitur illud conferre. Regula Cancellariæ de Triennali possessore, vt dicatur interrupta per litem, quid requiratur.

R. P. D. MELTIO.

Posteà Episcopo Papiensi.

Salisburgen Iurisdictionis.

Veneris 25. *Iunii* 1655.

ARGVMENTVM LXV. Ordinarius in Monasterijs Regularium existentibus intra limites suæ Diœcesis nullam habet iurisdictionem circa regularitatem, vel Religionum Institutum, aut regularem obseruationem, sed solum intendit in his, quæ pertinent ad eius ordinariam iurisdictionem &c. Vnde si sit lata sententia, quod subsit Monasterium iurisdictioni Ordinarij, qualiter illa sit intelligenda.

R. P. D. BICHIO.

Romana Apothecarum.

Veneris 25. *Iunij* 1655.

ARGVMENTVM LXVI. Ignorantiam qualitatis rerum emptarum, quando quis prætendere non valet, imò constat de eius scientia, quamuis etiam per relationem, nam tunc cõqueri non potest de venditore, & maximè emptor erat diligentissimus in rebus suis.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Canonicatus.

Veneris 25. *Iuny* 1655.

ARGVMENTVM LXVII. Canonicatus Ecclesiæ S. Hieronymi Illicorum Vrbis ex constitutione Sixti Papæ V. fundatoris, vt quis validè obtineat, duas conditiones habere debet, scilicet, quod sit natione Illyricorum, seù alias origena, & secundo quod habeat peritiam Illyrici idiomatis, quare si quis habet alteram qualitatem, frustrà prætendit eius institutionem; idioma alicuius nationis, ex qu[illegible] docere debet, quod quis calleat.

R. P. D. MELTIO.

Posteà EPISCOPO PAPIEN.

Vrbinaten Canonicatus.

Veneris 25. *Iunii* 1655.

ARGVMENTVM LXVIII. Institutio ad Iuspatronatus non est illi deneganda cui ex lege fundatoris illius omninò debetur, verba de precatiua, & propter vrbanitatem dicta, quando quis cogi possit ad illa obseruanda. Relaxatio ad quæ non sit facienda declaratur.

R. P. D. VEROSPIO.

Leodien Canonicatus.

Veneris 25. *Iunii* 1655.

ARGVMENTVM LXIX. Litteræ Apostolicæ quando sunt iustificatæ, non expectant n[illegible] executionem. Beneficij possessio capta contra Constitutionis Innocentianæ formam facit, beneficium vacet ipso iure, & validè ab al[illegible] impetretur, & eius possessio capiatur.

REVERENDISS. P. D. CERRO

S. Rotæ Decano.

Pientina Parochialis.

Lunæ 28. *Iunii* 1655.

ARGVMENTVM LXX. Iuspatronatus quando sumus in personis non suspectis de potentia, qualiter probetur. Iuspatronatus quando dicatur hereditarium, & veniat sub vniuersitate bonorum, & aliqua circa prouisionem eius attentatam.

R. P. D. BICHIO.

Montis Falisci Canonicatus.

Lunæ 28. *Iunii* 1655.

ARGVMENTVM LXXI. Beneficij valor, [illegible] dicatur probatus per non excessum, qualiter testes deponere in hoc articulo teneantur, subreptio est plenè probanda, & ideò non dicitur

dicitur docta, dum eius probatio redditur dubia.

R. P. D. PRIOLO.
Mechlineñ Matrimonij.
Lunæ 28. Iunii 1655.

ARGVMENTVM LXXII. Causa quando cõmissa reperitur, appellatione remota, tunc ne sequatur damnum aliquod irreparabile, non solet denegari remissoria. Matrimonia licet satis probentur per librum Parochi, itaut testes in contrarium non admittantur, limita si ille haberi non potest.

R. P. D. BICHIO.
Romana Pecuniaria.
Lunæ 28. Iunii 1655.

ARGVMENTVM LXXIII. Depositarius non seruans legem depositi, & benè illum non seruans, si soluat, malè se gerit, & tenetur iterum soluere. Confideiussores quando plures non dicantur esse, & quando secùs. Locator operarũ an teneatur de leuissima culpa, quod acriter discutitur. At in casu præsenti non solùm constabat de leuissima, & breui culpa, verùm etiam de dolo.

R. P. D. MELTIO
postea Episcopo Papieñ.
Cordubeñ dimidiæ Portionis.
Lunæ 28. Iunii 1655.

ARGVMENTVM LXXIV. Contumacia aduersus Rotalia mandata, cum sit delictum deterrimum, & pessimi exempli, & maximè si simus in personis Ecclesiasticis, quibus maximè conuenit obedientia mandatis Apostolicis; Quare probata dicta contumacia, ac seruatis debitis requisitis, deuenitur ad relaxationem declaratoriæ.

R. P. D. ZARATE.
Abuleñ Beneficij.
Lunæ 28. Iunii 1655.

ARGVMENTVM LXXV. Beneficiorum prouisiones Nũciorum Apostolicorum, possunt dici Apostolicæ. Nuncij Apostolici Hispaniæ habent facultatem conferendi Beneficia vacantia non excedentia ducatos 24. de Camera, & quando dictus excessus non dicatur probatus.

R. P. D. MELTIO.
postea Episcopo Papieñ.
Mediolaneñ prætensæ Deuolutionis.
Die 1. Iulii 1655.

ARGVMENTVM LXXVI. Dominus directus agens ad deuolutionem emphyteusis, & maximè si non doceat de instrumẽto inuestituræ, plenè, & concludenter debet docere de dominio, itaque perperam adducentur coniecturæ, & præsumptiones, cum etiam res aliena possit dari in emphyteusim. Emphyteusis concessio quando non possit fieri in extraneos.

R. P. D. ALBERGATO.
Sulmoneñ Beneficij.
Veneris 3. Iulii 1655.

ARGVMENTVM LXXVII. Fructus, & expensæ à quo tempore debeantur, & quando illa sine dubio sint debita. Probationes leuiores admittuntur in facienda liquidatione fructuũ, & admittuntur si illę haberi nõpossunt.

R. P. D. BICHIO.
Calaguritana Beneficij de Bilbao.
Die 5. Iulii 1655.

ARGVMENTVM LXXVIII. In Beneficiorum collatione in concursu ille est præferendus, qui meliores, & digniores qualitates habet; accusatus de simonia si fuerit absolutus, & accusans condemnatus in expensas, quid ex hoc inferatur; simonia ex quo non probetur.

R. P. D. MELTIO.
postea Episcopo Papieñ.
Viterbieñ Attentatorum.
Die 2. Iulii 1655.

ARGVMENTVM LXXIX. Executio dicitur nulliter, & attentatè facta, dum parti antea fuit præsentata inhibitio Rotalis, quæ siue iusta; siue iniusta timenda est, debitaque reuerentia eidem exhibenda est executio, tunc multò magis est nulla si fiat super bonis fideicommissarijs.

R. P. D. MELTIO
postea Episcopo Papieñ.
Romana Domus, seu Domorum.
Lunæ 5. Iulii 1655.

ARGVMENTVM LXXX. Instrumentum dotale probat etiam in præiudicium creditorum, dotis receptionem quando præcessit illius promissio. Fideiussor quando dicatur obligatus, vti principalis, & tamquam correus. Aestimatio facta de re dotali, non probat verum valorem, & quare.

R. P. D. MELTIO
postea Episcopo Papieñ.
Vercelleñ, seù Taurineñ Bonorum.
Lunæ 5. Iulii 1655.

ARGVMENTVM LXXXI. Mandatum de manutenendo, si ad fauorem alicuius fuerit concessum, & interim pars aduersa alienauerit rem super quã illud fuit concessum, tunc contra rem ipsam, penes quemcumque fuerit venit exequendum; excommunicatus à limine iudicij repellitur.

REVERENDISS. P. D. CERRO.
S. Rotæ Decano.
Calaguritana Decimarum.
Lunæ 5. Iulii 1655.

ARGVMENTVM LXXXII. Remissoriæ petitio pro probanda immemorabili, tunc denegatur quando non possunt reperiri testes eius ætatis, quales esse debent, si vellent eam probare, cum de visu debeant deponere de annis 40. & debet demi tempus litis.

R. P. D. BEVILAQVA.
Bononieñ fideicommissi de Pancaldis.
Lunæ 5. Iulii 1655.

ARGVMENTVM LXXXIII. Fideicomisso probato, & iustificata bonorum fideicommissorum identitate, & quidem per plenas probationes, inciuile est, vt de eo dubitetur. Quare probatis probandis non denegatur immissio.

R.P.D.

Index Argumentorum.

R. P. D. ALBERGATO.

Bononieñ Prædij.

Lunæ 5. *Iulii* 1655.

ARGVMENTVM LXXXIV. Executor merus, cui fuit delegatum mandatum executiuũ pro exequenda aliqua sententia, omne emergens, contingens quod requirat causæ cognitionem debet illud remittere ad suũ Iudicem. Vidua contra bona dotalia data inæstimata agere tantùm potest.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 5. *Iulii* 1655.

ARGVMENTVM LXXXV. Obligatio Cameralis satis remanet vulnerata, quandoquidem lata fuit sententia principaliter super meritis causæ, & vt non remaneat vulnerata, qualis nullitas, & iniustitia sententiæ sit probanda. Cedens creditum dotale, quale est, tenetur probare illud esse verum, & reale, non autem bonum, & exigibile.

R. P. D. VEROSPIO.

Colonieñ Legitimitatis.

Lunæ 5. *Iulii* 1655.

ARGVMENTVM LXXXVI. Lata sententia sub citatione vaga, pro singulis diebus, & horis, non dicitur nulla si reperiatur lata sequẽti die, cum terminus d.citationis restringatur ad duos dies. Matrimonium ad effectum successionis filiorum, cum de eodem non agatur principaliter, sed incidenter, ex quibus benè dicatur probatum.

R. P. D. BICHIO.

Vrbeuetana Census.

Lunæ 5. *Iulii* 1655.

ARGVMENTVM LXXXVII. In exigendi quasi possessione fructus census, quando quis prætendere valeat manutentionem ex quasi possessione antecessorum, & quid si facta sit solutio à Procuratore, vel cum clausula, sine præiudicio iurium &c.

REVERENDISS. P. D. CERRO

S. Rotæ Decano.

Cæsaraugustana Canonicatus.

Mercurii 4. *Augusti* 1655.

ARGVMENTVM LXXXVIII. Interdictum Ecclesiasticum, an sit generale, vel particulare, quid veniat considerandum, & tunc remoto omni scrupulo, iudicandum est generale, dùm non solùm capit delinquentes, sed etiam non culpabiles, & innocentes.

R P D. ZARATE.

Toletana Beneficij.

Veneris 12. *Nouembris* 1655.

ARGVMENTVM LXXXIX. Subrogatio gratiosa facta à Papa de beneficio reseruato, & litigioso, vt intret quid sit tantum iustificandum, & quid si non reperiatur reseruatum, neque litigiosum, nam tunc requiritur iustificatio omnium narratorum, & hoc propter prę iudicium possessorum, vel collatorum.

REVERENDISS. P. D. CERRO

S. Rotæ Decano.

Aretina Plebaniæ.

Veneris 12. *Nouembris* 1655.

ARGVMENTVM XC. Iurispatronatus præsumptio vsurpationis cadit in personis potentibus, & ideò tunc dum non constat de instrumento fundationis, vel dotationis non sufficit centenaria, vel quadragenaria quasi possessio præsentandi cum fama, sed requiritur prę scriptio immemorabilis cum præsentationibus effectuatis per 50. annos. Quasi possessionem præsentandi habens centenariam, potest allegare meliorem titulum de mundo. Familia nobilis in aliquo loco ex hoc non intrat præsumptio pro vsurpatione Iurispatronatus, & alia, vt in Summario.

R. P. D. MELTIO.

Postea Episcopo PAPIEN.

Tudertina Fundaci.

Mercurij 24. *Nouembris* 1655.

ARGVMENTVM XCI. Clausula, Constituti apposita in Instrumento contractus operatur, vt eius vigore possit obtineri manutentio. Quod verum est si contractus sit purus, & perfectus, secùs si sit conditionalis, limita tamen dum secuta fuit traditio rei, & alia &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Leodieñ Canonicatus.

Mercurij 24. *Nouembris* 1655.

ARGVMENTVM XCII. De Aggrauatoriæ relaxatione quando nullatenus sit dubitandũ & maximè in casu magnę contumaciæ, & res est deterrimi exempli.

REVERENDISS. P. D. CERRO

S. Rotæ Decano.

Spoletana Iurispatronatus.

Mercurii 24. *Nouembris* 1655.

ARGVMENTVM XCIII. Iuspatronatus, licet in dubio censeatur sibi reseruatum per fundantem, vel dotantem, tamen quando constat de contraria mente erigentis beneficium contrarium est dicendum. Ad acquisitionem Iurispatronatus est necessarius consensus Ordinarij, & quanto tempore præsumatur.

R. P. D. VEROSPIO.

Mantuana Feudi.

Lunæ 29. *Nouembris* 1655.

ARGVMENTVM XCIV. Feudum quando fuit concessum pro liberis masculis, & fœminis, cum tunc tale feudum sit improprium, dum adsunt fœminæ proximiores, tunc fa[...] admissis eis excluduntur masculi remotiores. Feudum quando dicatur impropriè tale.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononieñ Vsusfructus.

Veneris 26. *Nouembris* 1655.

ARGVMENTVM XCV. Maritus si relinqu[...] vxori vsumfructum suorum bonorum, dat[...] quod statim mortuo marito, illa conuolet ad secunda vota, an dicatur priuata tali legato. Resolutio est negatiua, nisi id sit dispositum [...] Testatore, & an ad hoc sufficiant coniecturæ, & quæ non sufficiant.

REVERENDISS. P. D. CERRO

S. Rotæ Decano.

Bononieñ fideicommissi Io: Mariæ de Bologninis.

Veneris

vsur-

R.P.D.

R. P. D. BICHIO.
Cæsarauguſtana Penſionis.
Lunæ 31. Ianuarii 1656.

ARGVMENTVM CXXI. Gratia præuentiua operatur, vt licet Penſio vacet per emiſſionē profeſſionis in Religione approbata, tamen non dicitur vacare; gratia quando per ſolam Signaturam Papæ dicatur recipere ſuum eſſe, & robur. Et acerrimè diſcutitur, an ante litteras expeditas ſola Signatura ſupplicationis, gratia dicatur perfectionata, vt poſſit dici præſeruata ab extinctione penſionis facta profeſſione ante litterarum Apoſtolicarum expeditionem.

R P D. ZARATE.
Peruſina fideicommiſſi de Rodulphis.
Veneris 4. Febr. 1656.

ARGVMENTVM CXXII. Tranſactio non poteſt dici nouata per aliam tranſactionem, niſi in ſecunda tranſactione illa expreſsè legatur, vel prima tranſactio ſit incompatibilis, cū prima tranſactio refertur ad ea quæ in controuerſiam ſunt deducta, non autem ad ea quæ non ſunt deducta, & hoc non obſtantibus quantumuis ampliſſimis clauſulis.

R. P. D. VEROSPIO.
Leodieñ Canonicatus.
Lunæ 7. Februarij 1656.

ARGVMENTVM CXXIII. Litteræ Apoſtolicæ tunc paratam habent executionem, quando fuerunt iuſtificatæ. Principis inhibitio poſt actum factum, an cauſet attentata. Et aliqua circa Conſtitutionem Innocentianam.

R. P. D. MELTIO.
poſtea Epiſcopo Papieñ.
Toletana Manutentionis.

ARGVMENTVM CXXIV. Parochus cum de iure habeat fundatam intentionem ſuper iure exercendi iuriſdictionem in qualibet parte ſuæ Parochiæ, an poſſit eo non vocato aliquis locus intra ſuos confines erigi in conuētum alicuius Religionis, itaut d. Religioni deneganda ſit manutentio.

R. P. D. BEVILAQVA.
Romana Domus, & Apothecarum.
Lunæ 7. Februarii 1656.

ARGVMENTVM CXXV. Emptor dum videt probabiliter imminere periculum euictionis rei emptæ, vel partis ſi adhuc non perſoluerit pretiū, poteſt illud retinere donec aſſecuretur de dicta euictione, quod intelligendum eſt verum, ſi pars, quæ eſt ſub d. periculo ſit comprehenſa in venditione, ſecùs verò ſi non ſit comprehenſa, & quando non dicatur aliquid comprehenſum.

R. P. D. BEVILAQVA.
Romana Dotis.
Lun. 11. Februarii 1656.

ARGVMENTVM CXXVI. Vidua agens pro reſtitutione dotis contra heredes mariti, quid probare teneatur, & quid ſtantibus pluribus, diuerſis coniecturis, & indicijs ex quibus ſimul iunctis poteſt deueniri ad aliquā certitudinem, quod dotis confeſſio mariti fuerit ſimulata in fraudem prohibitę donationis inter maritum, & vxorem.

R. P. D. BICHIO.
Bononieñ Primogenituræ.
Lunæ 14. Februarii 1656.

ARGVMENTVM CXXVII. Partes ſi mutuo conſenſu receſſerunt ab aliqua concordia, ſi vna pars inſcia altera, poſtea d. concordiam à Papa obtinuerit confirmari, talis confirmatio erit nulla ex defectu ſubiectæ materiæ.

R. P. D. BEVILAQVA.
Ianueñ ſeparationis Thori.
Lunæ 14. Februarii 1656.

ARGVMENTVM CXXVIII. Thori ſeparatione ſtatim ſecuta, dicitur factus locus reſtitutioni non ſolùm dotis, ſed etiam omnium à marito habitorum ex cauſa matrimonij, & ſi maritus prætendat exceſſiuam talem bonorum adiudicationem fuiſſe, quid probare teneatur.

R. P. D. MELTIO
poſtea Epiſcopo Papieñ.
Tiburtina Caſtri S. Angeli.
Lun. 14. Februarii 1656.

ARGVMENTVM CXXIX. Datio in ſolutum cum pendeat ab irreuocabilitate rei traditæ, ideoque non poteſt dici celebratus talis contractus, quando aliquid fructiferum fuit traditum in pignus, quia poſtquam creditor ex eius fructibus fuit ſatisfactus de ſuo credito, poteſt debitor agere ad reſtitutionem rei, Plura deducuntur circa pignoris naturam, & retrotractionem.

R. P. D. BICHIO.
Bononieñ Primogenituræ.
Lun. 14. Februarii 1656.

ARGVMENTVM CXXX. Partes ſi fecerint aliquam tranſactionem, ſeù concordiam, & ſic à lite recedendo, dato quod concorditer redierint ad Iudicem coram quo litigabant, cenſentur receſſiſſe à d. concordia, itaque vna pars tantum, non poterit impetrare eius confirmationem validè à Papà, & alia de quibus in Summarijs.

R. P. D. MELTIO
poſtea Epiſcopo Papieñ.
Anconitana Prædij.
Veneris 18. Februarii 1656.

ARGVMENTVM CXXXI. Mandatum executiuum dicitur nulliter, & iniuſtè relaxatū, dū nulla præcedente liquidatione crediti fuit facta ſubhaſtatio bonorum debitoris, etiam illa cum omnibus inde ſecutis, penitùs corruit.

R. P. D. BICHIO.
Burgeñ Beneficij.
Veneris 18. Februarii 1656.

ARGVMENTVM CXXXII. Requiſita omnia ad obtinendum aliquod beneficium, ſi quis probauerit habere, tunc deneganda non eſt ei adiudicatio, & hoc non obſtante, quod adſint plures concurrentes ad illud obtinendum. Propter ſimoniam vt quis repellatur à cōſecutione beneficij, quid ſit neceſſarium.

R P D. BICHIO.
Bareñ Beneficij.
Veneris 18. Februarii 1656.

ARGVMENTVM CXXXIII. Præſentati quā-

do

do sunt plures ad idem beneficium, tunc perinde est, ac si vnus tantum esset præsentatus, si vnus solus habeat qualitates à fundatore illius requisitas. In beneficiorum collatione plurimum attenditur obseruantia. Descendens à fœmina non potest dici deuenire ex linea masculina, sed benè ex linea fœminina.

R. P. D. ZARATE.

Bononien. fideicommissi de Victorijs.

Veneris 18. *Februarii* 1656.

ARGVMENTVM CXXXIV. Mulier habens maritum, & etiam adulterum, si parturiat, filius ille potiùs præsumendus est filius mariti, & non adulteri, iuxta celebrem dispositionem textus in *l. Miles, §. defuncto, ff. ad l. Iul. de adulter.* quæ procedit etiam si mulier pariat in domo adulteri, quia non attenditur natiuitas filij, sed conceptio. Præsumptio *d. l. Miles, §. defuncto*, vt tollatur requiritur concludentissima probatio.

R. P. D. PRIOLO

Romana Emphyteusis.

Veneris 28. *Februarii* 1656.

ARGVMENTVM CXXXV. In successione bonorum emphyteuticorum, an veniat attendenda proximitas primi acquirentis, vel vltimi defuncti: Dubia est quæstio, & incerta est resolutio; Resoluitur tamen quod attendenda venit proximitas vltimi defuncti, & respõdetur DD. & rationibus contrarijs.

R. P. D. VEROSPIO.

Maceraten. Hæreditatis.

Veneris 18. *Februarii* 1656.

ARGVMENTVM CXXXVI. Legitima est exempta ab omni onere, & debetur licet non sit confectum inuentarium, dummodò non sit facta aliqua alienatio. Legitima non potest eligi in fideicommisso in specie à Testatore prohibito alienari. Legitimæ petitio, vt de triente transeat in semissem fauore masculorum, etiam fœminæ faciunt numerum &c.

R. P. D. BICHIO.

Neapolitana Bonorum.

Veneris 18. *Februarii* 1656.

ARGVMENTVM CXXXVII. Ante Religionis ingressum, si puella donet omnia bona sua Monasterio quoad vsumfructum ante professionem, & post professionẽ quoad proprietatem, non potest postea etiam ante conditionis euentum dicta bona alteri donare, & hoc maximè secuta professione cum clausula, *ex nunc, prout ex tunc*.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Manutentionis.

Veneris 18. *Februarii* 1656.

ARGVMENTVM CXXXVIII. Subhastatio vna cum eius deliberatione funditus remanet nulla, dũ fuit facta super re, quę non spectabat ad debitorem, sed ad alium. Subhastationis nullitas est aperta dum fuit facta, non citato debitore. In subhastatione intrat etiam dispositio *leg. 2. C. de rescind. vend.*

R. P. D. BICHIO.

Bononien. Frumenti.

Lun. 21. *Februarii* 1656.

ARGVMENTVM CXXXIX. Venditionis, & emptionis contractus, cum tria tantum requisita sint necessaria ad illum in totum perficiẽdum, scilicet, consensus, res, & pretium, de quibus constitutis aliud non est quærendum, & sicut non sit necessaria scriptura, ideoque quolibet alio legitimo modo potest probari perfectio dicti contractus quare multa deducuntur circa probationem librorum Mercatorum,

R. P. D. MELTIO.

Postea Episcopo PAPIEN.

Vercellen., seù Taurinen. Bonorum.

Lun. 21. *Februarii* 1656.

ARGVMENTVM CXL. De inobedientia mandatis Rotalibus, quando dicatur constare, ita ut factus sit locus relaxationi declaratoriæ, & tunc eo magis dicitur factus locus dictæ relaxationi, quando constat de expressa contumacia.

R. P. D. VEROSPIO.

Romana Pecuniaria.

Lun. 21. *Februarii* 1656.

ARGVMENTVM CXLI. Hæres emptoris tenetur ad fructus recompensatiuos, qui licet a iure taxentur ad rationem quinque pro centenario, quæ tamen debentur in maiori summa vbi probatur perceptio in maiori quantitate.

R. P. D. VEROSPIO.

Leodien. Canonicatus.

Lun. 6. *Martii* 1656.

ARGVMENTVM CXLII. Recusantes obedire mandatis Rotalibus, sanè tunc locus est relaxationi declaratoriæ, vt contumacia pœnis grauioris incursu coerceatur. Paritio realis vbi opus est, non sufficit verbalis.

R. P. D. BEVILAQVA

Romana Successionis.

Lun. 6. *Martii* 1656.

ARGVMENTVM CXLIII. Monasterium ingrediens si renunciet bonis, licet censeatur id fecisse vt bonis temporalibus spoliatus, felicius acquirat bona æterna, & sic pauper Christum pauperem sequatur, non tamen si renunciet bonis vt per ea conseruaretur agnatio id seruandum non erit.

R. P. D. BICHIO.

Cæsaraugustana Cathedralitatis.

Lun. 6. *Martii* 1656.

ARGVMENTVM CXLIV. Ecclesia Cathedralis ex quibus benè dicatur probasse eius statum Cathedralem, cum etiam per vnicum actum dicatur retinuisse talem statum, & plura circa hanc materiã deducuntur. Et præsertim canonizatur celebris decisio in hac causa facta, & est decisio 353. par. 5. recent.

R. P. D. MELTIO

postea EPISCOPO Papien.

Bononien. Pecuniaria.

Lun. 6. *Martii* 1656.

ARGVMENTVM CXLV. Mandatum quando est iustè relaxatum, & cœptum est exequi non est in eius executione supersedendum. Res iudicata habet executionem paratam, exceptio ad impediendam executionem rei iudicatæ non admittatur. Errorem inuentarii

qui

Veneris 31. Martii 1656.

ARGVMENTVM CLIX. Onus vehendi merces, de vno loco ad alium, quando quis suscepit, si contra eum agatur ad restitutionem mercium, dum ipse excipit de amissione, vel deterioratione earum, tenetur probare de illarum amissione, vel deterioratione, & tunc tenetur probare id euenisse sine eius dolo, vel culpa, secùs verò quando ius exhibet, vt sunt diligentia in aliqua re, quando quis dicatur adhibuisse.

R. D. P. VEROSPIO.

Calaguritana Beneficij de Arnedo.

Lunæ 3. Aprilis 1656.

ARGVMENTVM CLX. Deducuntur nonnulli casus, in quibus dum sumus in concursu ad beneficium, quis præferendus sit alteri.

R. P. D. BEVILAQVA.

Aesina Dotis.

Lunæ 3. Aprilis 1656.

ARGVMENTVM CLXI. Vidua si per plures annos administrauerit bona mariti defuncti, & fuit tutrix filiorum, præsumitur sibi satisfecisse de sua dote, & quando multo magis intret talis iuris præsumptio. Et si contrarium asserat quid probare teneatur.

R. P. D. BEVILAQVA.

Lucana Iurispatronatus.

Veneris 28. Aprilis 1656.

ARGVMENTVM CLXII. Iuspatronatus quando dicatur mixtum. Iuspatronatus quãdo dicatur iustificatũ, & maximè si simus in personis priuatis. Iuspatronatus quando non possit dici Sacerdotale, Gratia coadiutoriæ concessa à Papa habenti Iuspatronatus Laicorum ex quo coadiutor censeatur iustificasse d. gratiam.

R. P. D. MELTIO.

postea Episcopo Papień.

Foroliuień Diuisionis.

Veneris 28. Aprilis 1656.

ARGVMENTVM CLXIII. Attentata sunt omnia gesta appellatione pendente dum causa est appellabilis. Decretum vt fiat compromissum inter consanguineos est appellabile, cum sit contra ius, vt quis possit cogi ad faciendum tale compromissum, Signatura admittens appellationem simpliciter, quid operetur.

R. P. D. BICHIO.

Leodień Bonorum.

Veneris 28. Aprilis 1656.

ARGVMENTVM CLXIV. Remissoria quando tamen sumus in prophanis, facili negocio solet concedi, & etiam datur in qualibet instantia, & sufficit quod non appareat de calumnia &c.

R. P. D. MELTIO.

postea Episcopo Papień,

Bononień Pecuniaria.

Lunæ 6. Maii 1656.

ARGVMENTVM CLXV. Executio rei iudicatæ non retardatur, nisi per exceptiones incontinenti probata, maximè quando fuit à Rota canonizata.

R. P. D. MELTIO

postea Episcopo Papień.

Bononień Alimentorum.

Mercurij 10. Maij 1656.

ARGVMENTVM CLXVI. Pater cum[...] tur subministrare filio necessaria alim[...] ideo stante nimia duritia patris, itaq[...] diuertat à patre, tenetur ipse pater fili[...] extra domum propriam subminstrare [...] ta, & quando in hoc à Iudice taxata, [...] hoc attendatut qualitas personarum.

R. P. D. MELTIO

postea Episcopo Papień.

Interamneń Vsusfructus.

Veneris 14. Maij 1656.

ARGVMENTVM CLXVII. Procura[...] exigendum cum onere reinuestiendi [...] ctione facta tenetur reddere rationem e[...] nis, & inuestimenti, alias loco inue[...] ti tenetur ad damna, & interesse q[...] solutio non retardatur, nisi per excep[...] claras: Tamen hic procurator de admi[...] tis ordinariè conueniendus est, vbi no[...] stat de obligatione viam executiua[...] buente.

R. P. D. BEVILAQVA.

Amerina Successionis.

Lunæ 15. Maij 1656.

ARGVMENTVM CLXVIII. Immiss[...] per bonis hæreditarijs datur cuilibet pro[...] se verè hæredem Testatoris, contra hę[...] quemlibet prætendentem se hęredem v[...] salem. Bona omnia reperta in hæreditat[...] sumuntur Testatoris, nisi aliud conclud[...] probetur.

R. P. D. ALBERGATO.

Veliterna Prædij.

Lunæ 15. Maij 1656.

ARGVMENTVM CLXIX. Statuta V[...] habent tantum locum intes Ciues, Inc[...] & Districtuales, & vt intrent Districtual[...] quiritur, quod in loco districtus non [...] particulare statutum eius de quo quęritur [...] tractatur, an statutum Vrbis de lucro d[...] intret in Ciuitate Veliterna, & quare.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO

S. Rotæ DECANO.

Romana Dotis.

Lunæ 15. Maij 1656.

ARGVMENTVM CLXX. Hæreditas no[...] potest dici conditionalis, quando inest [...] qua conditio; quæ iam de iure inest, vel [...] si Testator disposuerit, & hęres soluat debi[...] quia inest id de iure, quia nihil operatur [...] pressio eorum; quæ tacitè insunt, nihil op[...] rantur, & alia prout in Summ.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO

S. Rotæ DECANO.

Interamnen. Bonorum

Lunæ 15. Maij 1656.

ARGVMENTVM CLXXI. Vocatio ad fide[...] commissum benè deducitur ex substitutio[...] hæredum, & successorum, quorum appel[...] tione veniunt tantum hęredes sanguinis, quo[...] procederet etiamsi qui prætendit esset fœmi[...] na, cum sub dicta appellatione veniunt etiam fœminæ.

R.P.D.

R. P. D. B I C H I O.

Calaguritana Beneficij de Bilbao.

Lunæ 15. *Maij* 1656.

ARGVMENTVM CLXXII. Beneficio iam obtento, vt quis priuetur ob diffamationem symoniæ, requiritur plena, & concludens probatio, cum de magno præiudicio tractetur, secùs verò si quis prætendat aliquod beneficium obtinere, quia tunc cum non agatur de tanto prçiudcio, sufficit sola symoniæ diffamatio, & quare.

R. P. D. A L B E R G A T O.

Viterbień, seù Meleuitana Commendæ.

Lunæ 15. *Maij* 1656.

ARGVMENTVM CLXXIII. Donatio ad pias causas non indiget acceptatione, neque statutarijs solemnitatibus, sed ex ea statim ius quçritur irreuocabiliter donatarijs, maximè quādo fuit pura, vel etiam si fuisset conditionalis conditio, dum tamen fuit adimpleta, vel executioni donationis adiecta.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Romana Beneficiatus S. Petri.

Lunæ 15. *Maii* 1656.

ARGVMENTVM CLXXIV. Agitur hic, quando Cardinalis Indultarius conferre possit beneficia reseruata, vel vacantia apud Sedem, & quænam sint beneficia reseruata, & quādo vacare dicantur apud Sedem Apostolicam.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO S. Rotæ DECANO.

Bononień fideicommissi de Pepulis.

Veneris 17. *Maij* 1656.

ARGVMENTVM CLXXV. Constitutio Aegidiana ex defectu iurisdictionis non intrat in in bonis Ecclesiasticis, nec in his terminis iuuat ignorantia, exceptio spurietatis, seù incestus quando dicatur plenè, & concludenter probata, ad effectum immissionem petitam super bonis hçreditarijs impediendi.

R. P. D. V E R O S P I O.

Bononień Iurispatronatus.

Mercurij 17. *Maij* 1656.

ARGVMENTVM CLXXVI. Communitas si prætendat ad se spectare aliquod Iuspatronatus cū in ea cadat suspicio vsurpationis, quid disposuerit Concil. Trident. super tali probatione, quod procedit etiam in Vniuersitate parua, & quando non dicatur facta talis probatio.

R. P. D. A L B E R G T A O.

Calaguritana Beneficij de Guardia.

Mercurij 17. *Maij* 1656.

R. P. D. A L B E R G A T O.

ARGVMENTVM CLXXVII. Paupertas præbet iustam causam prælationis in concursu circa assecutionem beneficij. Plura habentur circa subrogationem gratiosam, quoad assecutionem alicuius beneficij, an scilicet prælationem respectu concurrentium præbeat.

R. P. D. M E L T I O postea Episcopo Papień.

Lucana Pensionis. *Merc.* 17. *Maii* 1656.

ARGVMENTVM CLXXVII. Sententia, quando saluari non possit, quod non transierit in rem iudicatam. Gratia reseruationis pensionis, quando reddatur nulla, quia non fuit iustificata clausula, Dummodò remaneant centum pro Rectore, & qualiter sit iustificanda.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Aurień Parochialis.

Lunæ 22. *Maii* 1656.

ARGVMENTVM CLXXIX. Pars recurrens ad Iudices laicos contra Iudices ecclesiasticos damnabiliter incidit in excommunicationem & hoc indistinctè. Papa committens Iudici, vt absoluat partem, quæ habuit recursum ad Iudices laicos, cum quibusdam conditionibus, qualiter Iudex se gerere debet circa talem absolutionem.

R. P. D. M E L T I O postea Episcopo Papień.

Camerinen. Bonorum.

Lunæ 22. *Maii* 1656.

ARGVMENTVM CLXXX. Fideicommissario competit saluianum pro immissione in bonis fideicommissarijs probatis extremis, & successio spectat ad masculos absque diminutione, quando de fœminis fuit facta mentio discretiua, & fuerunt prohibitę etiā virtualiter detractiones.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Salisburgen. Iurisdictionis.

Lunæ 22. *Maii* 1656.

ARGVMENTVM CLXXXI. Monasteria existentia intra limites alicuius Episcopatus subsunt Ordinario illius, & qui contrarium dicit, quid probandum veniat, Mappa ad probandam situationem alicuius loci, qualiter debeat esse facta, & alia circa varias probationes huius rei.

R. P. D. B I C H I O.

Bononien. Primogenituræ.

Veneris 26. *Maij* 1656.

ARGVMENTVM CLXXXII. Fideicommissario quibus concurrentibus, concedenda veniat immissio, & ex quo titulo. Possidens domum cum hærede, si constituat primogenituram super eo, quando non obstante, quod constituens vsus sit verbo, suo, nihilominus dicatur constituta primogenitura super tota domo.

R. P. D. A L B E R G A T O.

Ferrarien. Decimarum.

Veneris 26. *Maij* 1656.

ARGVMENTVM CLXXXIII. Exemptio à solutione decimarū, vt dicatur validè obtenta, quid requiratur, & in dubio non censetur concessa de decimis spiritualibus, quarum exemptio difficulter obtinetur, cum sint de Iure Diuino institutæ. Nam sunt cibus in domo Domini, & in recognitione dominij vniuersalis &c.

R. P. D. P R I O L O.

Aquilana Cappellaniæ.

Veneris 26. *Maij* 1656.

ARGVMENTVM CLXXXIV. Mixtus executor nulliter, & iniustè procedit, non verificatis eis quæ habet in commissione. Iurispatronatus verificatio quare fieri debeat coram Ordinario. Iuspatronatus non potest dici Sacerdo-

R. P. D.

beneficium ob non dimissionem primi infra duos menses, & quando primum vacet ipso iure per assecutionem secundi.

R. P. D. M E L Z I O.
Postea Episcopo Papiensi.
Angloneñ Archipresbyteratus.
Mercurij 30. Maij 1657.

ARGVMENTVM CCXLII. Possessori debentur omnes fructus percepti à die motæ litis; non percepti, vel qui percipi potuerunt debentur stante protestatione.

R. P. D. A L B E R G A T O.
Fulginateñ Subhastationis.
Mercury 30. Maij 1657.

ARGVMENTVM CCXLIII. Volebat Emptor bonorum per subhastationem prætextu hypothecæ dotalis, aliorumque creditorum venditoris effugere pretij solutionem; Sed Rota mediante inuestimento ad hunc effectum faciendo illum ad pretii solutionem condemnauit.

R. P. D. V E R O S P I O.
Firmana Primogenituræ.
Mercury 30. Maij 1657.

ARGVMENTVM CCXLIV. Masculus ex fœmina vocatus pro conseruatione agnationis in defectum lineæ; non censetur vocatus masculus ex altera fœmina.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO
Sacræ Rotæ DECANO.
Firmana Domus.
Mercurij 30. Maii 1657.

ARGVMENTVM CCXLV. Renunciatio facta intuitu futuri ingressus in Religionem non reuocatur per mortem renunciatarij, quando renunciatum fuit iuri etiam de futuro: Et talis renunciatio licet facta per viam donationis, non indiget insinuatione, & facta in seculo non requirit obseruationem decreti S. Concilij.

R. P. D. V E R O S P I O.
Cordubeñ dimidiæ Portionis.
Lunæ 4. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCXLVI. Sanguinis impuritas non præsumitur, sed quidem puritas donec contrarium probetur per concludentes probationes, præsertim quando puritas probata fuit per testes.

R. P. D. Z A R A T E.
Romana fideicommissi de Nicolinis.
Lunæ 4. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCXLVII. Procurator excedens fines mandati, non præiudicat Domino.

R. P. D. A L B E R G A T O.
Reatina Castrorum.
Veneris 8. Iunij 1657.

ARGVMENTVM CCXLVIII. Filiorum legitimitas ad effectum successionis, probatur leuioribus probationibus.

R. P. D. A L B E R G A T O.
Romana executionis Laudi.
Veneris 8. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCXLXI. Reintegratio competit ratione excessus, qui probatur per demonstratione confinium.

R. P. D. B E V I L A Q V A.
Camerineñ Canonicatus.
Veneris 8. Iunij 1657.

ARGVMENTVM CCL. Iuspatronatus mixtum laicale, & Ecclesiasticum in fauorabus semper sequitur naturam illius qualitatis quæ patronis est vtilior.

R. P. D. P R I O L O,
Auenionen̄ Legitimæ.
Veneris 8. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLI. Testatoris voluntas declaratur per duos testes etiam singulares quantumuis ad perpetuam rei memoriam examinatos, quando morte præuenti, vel facto partis repeti non potuerunt; imò, & sufficit vnicus testis, & admittuntur etiam præsumptiones, & coniecturæ.

R. P. D. B E V I L A Q V A.
Bononieñ Primogenituræ.
Ven. 8. Iunij 1657.

ARGVMENTVM CCLII. Bona hæredis posse Testatorem in sua dispositione comprehendere, & quando hoc fecisse dicatur in hac decisione colligitur; insuper plura de restitutione in integrum minori ob lucrum nullatenus concedenda, & de restitutione fructuum ante vel post motam litem in eadem decisione videbis.

R. P. D. V E R O S P I O.
Toletana Decimarum de Capilla.
Ven. 8. Iunij 1657.

ARGVMENTVM CCLIII. Decimarum solutio cum principaliter debeatur Parocho, quoniam ipse in eis habeat principale interesse; ideoque si contra eas fuit lata sententia, & ipse non fuit citatus nulla erit. Et quid si Archiepiscopus præstiterit patrocinium suum d. causæ decimarum.

R. P. D. A L B E R G A T O.
Perusina fideicommissi de Monte Sperellis.
Mercurii 13. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLIV. Instituto fideicommissi fauore familiæ contentiuæ, illud non potest ad transuersales transire ex adiecta prohibitione alienationis facta cum expressione, quod bona debeant in agnatione conseruari.

REVERENDISS. P. D. CERRO
S. Rotæ Decano.
Bononieñ Bonorum de Grassis.
Mercurii 13. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLV. Quæ probare teneatur fideicommissarius, vt immissionem hæredi valeat impedire hic licet breuiter, non tamen minus doctè, quàm eruditè differitur.

R. P. D. A L B E R G A T O.
Toletana Archipresbyteratus.
Mercurii 13. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLVI. Resignatio beneficii gratia signata à Papa sub aliqua conditione, si deficiat conditio, remanet inualida, & ius non dicitur abdicatum à resignante, & quan-

AR-

Index Argumentorum.

ARGVMENTVM CCLXX. Quasi possessio in iure percipiendi aquas cum ex vnico etiã actu acquiratur; datur proinde manutentio ad eum statum, quo quis ante motam litem reperiebatur.

R. P. D. ZARATE.

Mediolaneñ Iurispatronatus.

Lun. 18. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLXXI. Iuspatronatus sicut comprehenditur in institutione facta, nedum de bonis, sed etiam de iuribus, & actionibus, sic in eorum substitutione venit. Delictum an probetur ex fide Notarij de illo attestantis, & cui ex forma Statuti creditur.

R. P. D. BEVILAQVA.

Leodieñ Pecuniaria.

Veneris 22. Iunij 1657.

ARGVMENTVM CCLXXII. Abbas qui sine consensu Monasterii contraxit, non obligat Monasterium, nisi de necessitate contraxisse probetur, & versio cum vi illius vtilitatem iustificetur.

R. P. D. MELTIO

postea Episcopo Papieñ.

Romana Saluiani.

Lunæ 27. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLXXIII. Pulcherrima est decisio in quotidiana materia Saluiani; sed in ea principaliter agitur, quando pro legato certæ speciei, hęres qui moram commisit in traditione rei legatæ teneatur illud super alijs bonis, vel proprijs, vel Testatoris supplere.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononieñ Hæreditatis.

Lunæ 25. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLXXIV. Fœminę quod non possint aspirare ad fideicommissum filiorum fauore ordinatum, quando constat Testatorem illud ad masculos restrinxisse hic plenè deducitur, & firmatur.

R. P. D. PRIOLO.

Tiburtina Calcarearum.

Lunæ 25. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLXXV. Locator succedens in conductione, quæ bona, & fructus primo locatori restituere teneatur, in casu tamen discordiæ Sac. Rot. arbitratur.

R. P. D. BEVILAQVA.

Calaguritana Beneficij de Auscio.

Lunæ 25. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLXXVI. Beneficia sunt filijs patrimonialibus, & qualitates, ac requisita meliora habentibus conferenda.

R. P. D. VEROSPIO.

Leodieñ Beneficij.

Lunæ 22. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLXXVII. Subrogato datur immissio, iustificatis litteris Apostolicę prouisionis, litis pendentia, clericatu, & valore Beneficij.

R. P. D. MELTIO

postea Episcopo Papien.

Maioriceñ Canonicatus.

Lunæ 25. Iunij 1657.

ARGVMENTVM CCLXXVIII. Episcopus vti Episcopus in electione capitulari C ci vnicum, & non decisiuum votum h secùs autem in electione ministri, & offi non obstante contraria consuetudine. Consuetudo quomodo probetur, & de requisitis ad eam legitimè concludenda plenè disseritur.

R. P. D. MELTIO

postea Episcopo Papien.

Bononieñ Iurispatronatus.

Mercurii 27. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLXXIX. Iuspatro quando prætenditur ab Vniuersitate aliq cum tunc regulariter præsumatur ex vsu tione probationes ordinarię non suffici quod non habet locum, quando euacua ista pręsumptio vsurpationis.

R. P. D. VEROSPIO.

Romana Legati.

Mercurii 27. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLXXX. Census vsu ctu generaliter alicui legato, si deinde a idem census sub conditione pro parte tur, quid ea purificata consequi debet se dus legatarius, hic plenè deducitur, & c ditur.

R. P. D. PRIOLO.

Hieraceñ Beneficij.

Mercurii 27. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLXXXI. Possessio beneficialibus capta de manu Executoris postolici est manutenibilis, maximè a non legitimè possidente, vel possidere ne gente.

R. P. D. MELTIO

postea Episcopo Papien.

Romana Pensionis.

Mercurii 27. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLXXXII. Constitu Vrbana quarumcumque pensionum tran tionem vltra medietatem prohibens, ad qu fuit principaliter ędita declaratur, & in h materia fructus calculantur per 5. annos an & 5. post translationem.

REVERENDISSIMO P. D. CERR

Sacræ Rotæ DECANO.

Placentina Decimarum.

Mercurii 27. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLXXXIII. Sententia per capitulum separatum in alia re difform in reliquis dicitur cęterarum confirmatoria Decimæ in Hispania debentur etiam Capitu lo, cum beneficia fundata sint super decimis Immemorabilis per negatiuam coarctatam probari debet, & quo casu dicatur sufficien ter probata.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO

S. Rotæ DECANO.

Palentina Decimarum.

Mercurii 27. Iunii 1657.

ARGVMENTVM CCLXXXIV. Bona tran seunt in successorem cum suo onere, & ius nõ mutatur ex variatione personæ.

R. P. D. VEROSPIO.

Tusculana Bonorum.

Mercurii 4. Iulii 1655.

ARGVMENTVM CCLXXXV. Articuli

vnius

ſatia derogatio, *cap. nuper de decim.* verbum *decimæ*, quid propriè deſignet, & importet.

R. P. D. ALBERGATO.

Piſcien Iuris conferendi.

Lunæ 14. Ianuarii 1658.

ARGVMENTVM CCC. De bono iure Capituli, & Canonicorum Eccleſiæ Collegiatæ, ad effectum conferendi beneficia, quando dicatur conſtare aduerſus Præpoſitum d. Capituli prætendentem ad ſe prædictam collationem ſpectare.

R. P. D. PRIOLO.

Calaguritana Beneficij de Bilbao.

Lunæ 14. Ianuarii 1658.

ARGVMENTVM CCCI. Beneficium in concurſu eſt digniori conferendum, & quando contra procedat, & ad litigioſum ordinatus, poteſt contra Epiſcopum agere. Clauſula, *dummodo &c.* præſeruat ius tertij, adeout litis mentio generalis nihil afficiat.

R. P. D. PRIOLO.

Auenionen Tranſactionis.

Mercurij 23. Ianuarii 1658.

ARGVMENTVM CCCII. Filius legitimus præſumitur, maximè ſtante cohabitatione, & libero acceſſu viri ad vxorem, & communi reputatione filiationis; & quando concedatur remiſſoria ad meliùs probandum.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana ſcut. 30. mill.

Mercurii 23. Ianuarii 1658.

ARGVMENTVM CCCIII. Donatio inter viuos eſt irreuocabilis, accedente præſertim donatarij acceptatione, & obligatione Camer. quod idem procedit in facultate à tertio alicui conceſſa diſponendi in morte.

REVERENDISS. P. D. CERRO

S. Rotæ Decano.

Maioricen Canonicatus.

Mercur. 23. Ianuarii 1658.

ARGVMENTVM CCCIV. Cauſa commiſſa in Rota cum clauſula, *Parito litteris Apoſtolicis arbitrio Rotæ*, qualiter ſit intelligendum tale arbitrium. Beneficium dicitur vacare ob nullitatem electionis. Teſtes, vt dicantur probare conſuetudinem, qualiter deponere debeant.

R. P. D. PRIOLO.

Calaguritana Beneficij de Bilbao.

Lunæ 28. Ianuarii 1658.

ARGVMENTVM CCCV. Beneficia non ſunt conferenda diffamatis, & inquiſitis, licet alias dignioribus, ratione ſcandali, & ſola diffamatio, quæ etiam ex teſtibus probatur, beneficij aſſecutionem impedit.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana, ſeù Vrbeuetana ſucceſſionis.

Lunæ 28. Ianuarii 1658.

ARGVMENTVM CCCVI. Subſtitutio reciproca quibus verbis, & coniecturis appareat pariformiter inter omnes à Teſtatore vocatos inducta, etiam fœminas, hic expreſsè docetur.

R. P. D. ALBERGATO.

Firmana Domus, ſeù Fideicommiſſi.

Veneris 1. Febr. 1656.

ARGVMENTVM CCCVII. Fideicom bona pro ſoluendo ære alieno, extantib nis liberis vendi non poſſunt; & quid cu cto retrouendendi, vel in caſu ſeparat Fideicommiſſum quando ſuſtineatur nouo ædificio, vel ſuper melioramenti

R. P. D. VEROSPIO.

Seguntina Canonicatus Doctoralis.

Veneris 1. Februarii 1658.

ARGVMENTVM CCCVIII. Tractat prouiſione Canonicatus Doctoralis La inſigniti, quãdo quis validè dicatur obt ſe, itaut prætendere valeat in eiuſdem p ſione eſſe manutenendum. Propter irre ritatem quando quis non priuetur.

REVERENDISS. P. D. CERRO

S. Rotæ Decano.

Cæſaraugustana fundationis Conuentu

Lunæ 4. Februarij 1658.

ARGVMENTVM CCCIX. Conuentu ui Regularium, vt validè dicantur funda quiritur beneplacitum Apoſtolicum, conſenſus Ordinarij loci, item Parochi, inhabitantium in d. loco, & aliorum, de bus in deciſione.

R. P. D. PRIOLO.

Bononien Prædij.

Lunæ 4. Februarii 1656.

ARGVMENTVM CCCX. Alienatio b rum fideicommiſſi nunquam eſt permi quotieſcumque legis, & hominis prohi concurrit, nec etiam ob cauſam neceſſar

R. P. D. ALBERGATO

Anconitana Prædij.

Veneris 1. Februarii 1658.

ARGVMENTVM CCCXI. Subhaſtatio la, & iniuſta non ſubſtinetur, & eam præc re debet crediti liquidatio, & quando co rium procedat.

R. P. D. PRIOLO.

Auenionen Legitimæ.

Veneris 8. Februarii 1658.

ARGVMENTVM CCCXII. Remiſſori reprobandum dicta teſtium, & in articul materijs obiectiuis, quo caſu ſoleat con vel denegari, remiſſiuè demonſtratur.

REVERENDISSIMO P.D. CER

Sacræ Rotæ DECANO.

Bononien Hæreditatis.

Lun. 11. Februarii 1658.

ARGVMENTVM CCCXIII. Hereditas q habeatur pro non adita, ſed iacenti ſi a facta fuerit ex erronea cauſa, ideoque ab quo loco pio poſſit repudiari abſque be placito Apoſtolico, & cæteris ſolemnitat conſtanter firmatur: ſimulque diſcutitur hęredi ſcripto retardari poſſit immiſſio fideicommiſſario clarè, & in continenti ceatur de ſuo iure, & an legitimus cre dicatur.

REVERENDISSIMO P.D. CER

Sac. Rotæ Decano.

Romana de Millinis.

Lunæ 18. Februarii 1656.

ARGVMENTVM CCCXIV. De viribus nunciationis tàm ob ingreſſum Religion quam

to condito sine scriptis, vt validè per testes probetur, qualiter deponere debeant. Bona sua si probetur, quod quis alicui relinquere intendebat, cũ non sit perfecta dispositio, non est dicendum testamentum, cum non sit in esse deductum.

R. P. D. BEVILAQVA.
Ariminen. Successionis.
Lunæ 1. *Aprilis* 1658.

ARGVMENTVM CCCXXVIII. Renunciatio facta ob ingressum Religionis, quando realis, vel personalis dicatur, ad hoc vt cessante persona, seù personis in quorum fauorem emanauit renunciatio, possit renuncians ad bona renunciata redire.

R. P. D. VEROSPIO.
Leodien. Canonicatus.
Veneris 5. *Aprilis* 1658.

ARGVMENTVM CCCXXIX. In hac decisione agitur, quando dicatur constare de sufficienti paritione.

R. P. D. BEVILAQVA.
Bononien. Fideicommissi.
Veneris 5. *Aprilis* 1658.

ARGVMENTVM CCCXXX. De conditione si sine filijs subintelligenda cum qualitate masculinitatis, prout fuerant filij præcedenter vocati plenè in hac decisione tractatur.

R. P. D. ALBERGATO.
Placentina Archidiaconatus.
Veneris 5. *Aprilis* 1658.

ARGVMENTVM CCCXXXI. Archidiaconatus Beneficiũ obtentum à Papa in vim subrogationis gratiosę vigore reg. 4. Cancellarię, quod sit prima Dignitas post Pontificalem, ex quibus talis narratiua nullatenus dicatur iustificata, quod sit prima Dignitas.

R. P. D. PRIOLO.
Hieracen. Beneficij.
Lunæ 8. *Aprilis* 1658.

ARGVMENTVM CCCXXXII. Fructuum quantitas liquidatur leuioribus probationibus, quando constat de perceptione in genere.

R. P. D. PRIOLO.
Romana Alimentorum.
Lunæ 8. *Aprilis* 1658.

ARGVMENTVM CCCXXXIII. Conuentione facta de reficiendis certis melioramentis, cætera non expressa excluduntur, & proinde illorum æstimatio facta contra conuentionem prædictam attendenda non est.

R. P. D. BEVILAQVA.
Ferrarien. Decimarum.
Lunæ 8. *Aprilis* 1658.

ARGVMENTVM CCCXXXIV. Priuilegiũ exemptiuum Decimarum conceptum per verba, & clausulas pręgnantes comprehendit omnes decimas cum derogatione cap. nuper de decimis, si meminit Conciliorum generalium.

R. P. D. PRIOLO.
Romana Saluiani.
Veneris 10. *Maii* 1658.

ARGVMENTVM CCCXXXV. De contractu filij familias publicè tanquam pater familias reputati, quod non ex substantia sed ex peculio propria industria acq[...] ille censeatur factus in præsenti decisio[...] matur.

R. P. D. BEVILAQVA.
Vercellen. seu Casalen. Bonorum.
Veneris 10. *Maii* 1658.

ARGVMENTVM CCCXXXVI. Ad b[...] emphyteuticorum deuolutionem age[...] nè, & concludenter tenetur probare do[...] itaut nisi de eo apertè constet, pars succ[...] Et multa deducuntur circa illam decan[...] iuris conclusionem, quod contractus [...] censendus, quod sit censualis, quàm em[...] teuticus.

R. P. D. ALBERGATO.
Romana separationis Thori.
Veneris 10. *Maii* 1658.

ARGVMENTVM CCCXXXVII. Ad[...] atrox crimen, cum occultè soleat com[...] ideò indicijs probatur, etiam ad obtine[...] Thori separationem, & plura ex dictis [...] cijs deducuntur.

R. P. D. TAIA.
Spoletana Bonorum.
Lunæ 13. *Maij* 1658.

ARGVMENTVM CCCXXXVIII. Fid[...] misso purificato immissio non dene[...] vocato.

R. P. D. MELTIO
postea Episcopo Papien.
Romana fideicommissi de Cesijs.
Lunæ 13. *Maij* 1658.

ARGVMENTVM CCCXXXIX. Donat[...] cta contemplatione futuri matrimonij, [...] matrimonium fuit inita donatio, & nulla [...] facta mentio de prędicta antecedenti don[...] ne, an ea censeatur facta intuitu præced[...] donationis, & resolutio est affirmatiua. [...] quia ista præsumptio iuris. Tùm quia in [...] casu plura concurrunt, quæ id suadent, & [...] luuntur obiectiones.

R. P. D. BEVILAQVA.
Vrbinateñ Prædij.
Lunæ 13. *Maii* 1658.

ARGVMENTVM CCCXL. Bini tracta[...] articuli in præsenti decisione, & quidem [...] gistraliter. Primus respicit quæstionem [...] strumenti apostillati, an & quando illud [...] bet. Alter an lex comprehendat subditos [...] diatè, vel immediatè Legislatori subiecto[...] intellectum Bullę Baronum Clementis V[...] in statu Vrbini.

REVERENDISS. P. D. CERRO.
S. Rotæ Decano.
Bononień Iurispatronatus.
Lunæ 13. *Maii* 1657.

ARGVMENTVM CCCXLI. Iuspatrona[...] donatio, si à Papa auctoritate Apostolica [...] rit confirmata cum clausula, constito de [...] repatronatus, cum ista gratia sit condition[...] ideoque illud plenè, & concludenter est iu[...] ficanda. Verisimilia ea quæ non sunt, n[...] sunt credenda.

R. P. D. BEVILAQVA.
Eugubina Diuisionis.
Luna

Lunæ 13. Maii 1658.

ARGVMENTVM CCCXLII. Bonorum diuisio, quando fuit facta, vel iam fuit præscripta forma circa ipsam diuisionem, tunc aliter non potest fieri dicta diuisio, nisi in casu enormissimę læsionis. Plura notanda deducuntur circa statuta exclusiua fœminarum, & præsertim circa earum dotem.

R. P. D. PRIOLO.

Romana, seù Ianuen͂ Locorum Montium.

Veneris 7. Maii 1658.

ARGVMENTVM CCCXLIII. Testator licet possit disponere de bonis hæredis, sicuti de bonis suis, & hoc tàm in vltima voluntate, quam inter viuos; Attamen id non procedit quoad hypothecationem dd. bonorum, nisi copulatiuè constet de voluntate defuncti, & quod hęres simpliciter adiuerit hæreditatem, & alia, vt latè habetur in decisione.

R. P. D. MELTIO

postea Episcopo Papien͂.

Abulen. Beneficij.

Veneris 17. Maii 1658.

ARGVMENTVM CCCXLIV. Indultarius tenetur probare requisita indulti, vbi est limitatum.

R. P. D. PRIOLO.

Tirasonen͂ Beneficij.

Lunæ 20. Maii 1658.

ARGVMENTVM CCCXLV. Agitur in hac decisione, quando beneficium dicatur Sacerdotale.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Primogenituræ.

Veneris 24. Maij 1658.

ARGVMENTVM CCCXLVI. Primogenitura instituta cum qualitate nubendi pro conseruatione agnationis perditur à primogenito assumpto ad Sacerdotium, & deuoluitur ad secundogenitum.

R P D. BEVILAQVA.

Romana, seù Sabinen. Fideicommissi.

Veneris 24. Maii 1658.

ARGVMENTVM CCCXLVII. Plura deducuntur circa illam validam, & famigeratam præsumptionem iuris, de qua *in l. Miles, §. defunctus, ff. ad leg. Iul. de adulter.* nempè, quod filius potius præsumitur esse mariti, quam adulteri, quæ semper elucet, nisi fuerit in totum obtenebrata, à contrarijs validioribus præsumptionibus, veluti si maritus fuerit absens, infirmus, impotens &c. de tempore conceptionis.

Quæ tamen præsumptiones contrariæ debent esse validè probatæ, alias semper intrabit talis præsumptio, quod filius sit mariti, & non adulteri, nec ea offuscabitur, licet vxor asseruerit, quod filius sit adulteri, quia ista potest esse non veritas, sed credulitas ipsius mulieris, alia vide in Summ.

R. P. D. VEROSPIO.

Fulginaten͂ Censuum.

Veneris 24. Maii 1658.

ARGVMENTVM CCCXLVIII. Causa si sit commissa in Rota, cum clausula, si quid exequen. quid ea importet. Cambia, quando præter vsurariam prauitatem exigi non possint. Terminum suscipiens ad soluendum tunc solutio ineuitabilis est.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO

S. Rotæ DECANO.

Cæsaraugustana Cathedralitatis.

Lunæ 27. Maii 1658.

ARGVMENTVM CCCXLIX. Remissoria peti licet non possit, postquam sententia transiuit, tamen id fallit stantibus latè deductis hic in decisione.

R. P. D. TAIA.

Toletana Decimarum.

Lun. 27. Maii 1658.

ARGVMENTVM CCCL. Ordinario debentur decimæ de omnibus fructibus, quarum solutio non retardatur, nisi per quadragenariam cum titulo, vel per immemorabilem.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Successionis.

Lunæ 27. Maii 1658.

ARGVMENTVM CCCLI. Renunciatio filiæ propter dotem, quando omnia bona, & iura comprehendat plenè in præsenti decis. firmatur.

R P D. PRIOLO.

Auenionen. Legitimæ.

Lunæ 27. Maij 1658.

ARGVMENTVM CCCLII. Filius qui poterat matri legitimam non relinquere, quia cum filijs decedebat, an per legatum de ea matri factum illam voluntariè reliquisse dicatur.

R. P. D. TAIA.

Baren. Beneficij.

Veneris 31. Maij 1658.

ARGVMENTVM CCCLIII. Iuspatronatus fundatum ex bonis laicalibus interdum dicitur Ecclesiasticum, & cadit sub regula reseruatoria.

R. P. D. ALBERGATO.

Bononien. Dotis, seù Tertiæ.

Veneris 31. Maij 1658.

ARGVMENTVM CCCLIV. Causa expressa in contractu probanda est aliunde quam ex osseruatione partium.

R. P. D. PRIOLO.

Firmana Census.

Lunæ 3. Iunij 1658.

ARGVMENTVM CCCLVI. Statuta Laicorum super solemnitate adhibenda in alienatione bonorum Minorum, cum sint fundata in publica vtilitate, ideoq; ad vnguem seruãda sunt vt in Prouincia Marchiæ vltra statuta Locorum est seruanda Aegidiana circa insinuationem. Causa in contractu Minorum, qualis esse debeat, cum non sit standum simplici assertioni. Decretum Iudicis appositum in alienatione bonorum Minorum faciat pręsumere pro validitate actus, tamen id pręsumitur, in dubio, secùs si constet de inualiditate, & falsitate causæ.

REVERENDISS. P. D. CERRO

S. Rotæ Decano.

Romana Donationis.

Lunæ 3. Iunii 1658.

AR

RE-

REVERENDISS. P. D. CERRO
Sacræ Rotæ Decano.
Salamantina Cucullæ.
Lunæ 9. *Decembris* 1658.

ARGVMENTVM CCCXCIX. Cuculla, quid quotuplex ſit, & à quibus Monachis, & ſub qua forma geſtetur.

R. P. D. A L B E R G A T O.
Mediolaneñ Iuriſpatronatus.
Mercurij 4. *Decembris* 1658.

ARGVMENTVM CCCC. Iuſpatronatus, licet verum ſit, quod non tranſeat in ſubſtitutum, ſeù in fideicommiſſarium, verum iſta concluſio non procedit, quando voluntas Teſtatoris in contrarium militaret, quæ tamen limitatio, vt intret debet hæres adire hæreditatem, vt in ſubſtitutum poſſit illud tranſire.

R. P. D. T A I A.
Firmana fideicommiſſi.
Lunæ 9. *Dec.* 1658.

ARGVMENTVM CCCCI. Fideicommiſſi materia eſt intelligenda iuxtà caſus, & perſonas expreſſas, ac nominatas à Teſtatore, alias deſperãda eſt extenſio, & ſic fideicommiſſum in caſu alienationis non poteſt extendi in caſu mortis.

R. P. D. A L B E R G A T O.
Romana Caſalis Veteris.
Mercur. 11. *Decembris* 1658.

ARGVMENTVM CCCCII. Conceſſionis natura regulatur à capitulis, quando emanauit ad illorum formam.

R. P. D. V E R O S P I O.
Romana Cappellaniæ.
Mercurij 11. *Decembris* 1658.

ARGVMENTVM CCCCIII. Hic agitur quãdo, & qualiter Cappellania dicatur ſacerdotalis.

R. P. D. P R I O L O.
Romana Cambij.
Mercurij 11. *Decembris* 1658.

ARGVMENTVM CCCCIV. Agens conditione indebiti tenetur concludenter probare indebitum, quia ſolutum ſuſtineri ſufficit etiam per poſſibile.

R. P. D. B E V I L A Q V A.
Terracineñ Molendini.
Mercurij 11. *Decembris* 1658.

ARGVMENTVM CCCCV. Reſtitutioni in integrum non eſt locus vbi res iudicata eſt valida, et iuſta. Vicinus, quando poſſit ædificare, aliud molendinum, propè aliud. Præſcriptio quãto tempore præſcribatur. Tranſactio quid operetur.

R. P. D. T A I A.
Corduben̄ decimarum.
Mercurij 11. *Decembris* 1658.

ARGVMENTVM CCCCVI. Executoriales antiquæ, ſi ipſæ ſolæ exibeantur, non veniunt exequendæ. Verum ſi quoque produceretur proceſſus, & ſententia, contrarium venit reſpondendum, & alia circa executionem earum.

R. P. D. M E L T I O.
Poſteà Epiſcopo PAPIEN.
Romana Locorum Montium.
Veneris 13. *Decembris* 1658.

ARGVMENTVM CCCCVII. Manutenti[o] competit Heredi beneficiato ſuper bonis pro[…] prijs alienatis, quando redditio rationis à Iud[…]ice ſibi denegata fuit.

R. P. D. B E V I L A Q V A
Carpentorateñ Hæreditatis.
Lunæ 16. *Decembris* 1658.

ARGVMENTVM CCCCVIII. Diſpoſiti[o] Teſtatoris poteſt à Summo Pontifice variari[…] Gratia à Papa reportata, an, & quando dic[a]tur ſubreptitia:

R. P. D. V E R O S P I O.
Fulginateñ Alimentorum de Iacobillis.
Veneris 24. *Octobris* 1586.

ARGVMENTVM CCCCIX. Alimenta, [&] ſumptus litis ſunt ſubminiſtranda Nepoti [à] poſſeſſore partis bonorũ Aui, & quando præ[…] dicta concluſio non habeat locum.

R. P. D. L I T T A.
Fulginateñ Alimentorum.
Mercurij 21. *Maij* 1597.

ARGVMENTVM CCCCX. Alimenta ſu[nt] prætaxanda Iudicis arbitrio, inſpecta qualita[te] perſonarum, & quantitate reddituum. In legato alimentorum, quæ includuntur.

R. P. D. P I R O V A N O.
Fulginateñ alimentorum de Iacobillis.
Lunæ 23. *Martij* 1620.

ARGVMENTVM CCCCXI. Ex cauſa vt f[a]cilius quis poſſit conſequi ei debita alimen[ta] poſſunt aſſignari certa bona, ex quorum fr[u]ctibus alimenta ſint percipienda. Alimen[…] pro non conſecutione alimentorum alicui r[…] lictorum, quando dicantur probata impe[di]menta.

REVERENDISSIMO P. D. COCCINO
Fulginateñ Alimentorum.
Lunæ 26. *Ianuarij* 1632.

ARGVMENTVM CCCCXII. Ex cauſa Ali[…]mentorum, & dotis ad fauorem Deſcende[n]tium in ſubſidium poſſunt alienari bona fid[ei]commiſſi, & ſi Teſtator ſpecificè prohibu[erit] alienationem, ac alimenta, & dotes ex red[di]tibus preſtari mandauerit.

REVERENDISS. P. D. BONVISIO
DECANO Cam. Apoſt.
Romana Affrancationis.
Veneris 12. *Decembris* 1642

ARGVMENTVM CCCCXIII. In hac ma[gi]ſtrali deciſione Sac. Tribunalis Reu. Cam[eræ] Apoſtolicæ ventilatur, & reſoluitur, qu[…] proprietarius, etiamſi eſſet perſona priuileg[ia]ta, vel prohibita alienari, veluti Eccleſia, a[…] quilibet locus Regularis cogi, & comp[elli] poteſt ad affrancandum domum, fundum & vigore Bullæ fel. rec. Greg. XIII. ſuper iur[e] congrui, & hoc ea de cauſa, nè emphyteu[…] retraheretur ab ędificando ad ornatum Vrbi[s] quod facilè eueniret ſi adeſſet periculum d[e]uolutionis, quod periculum penitùs ceſſat, d[…]ta affrancatione.

R.P.D.

Index Argumentorum.

Remiſsoria perperam petitur, dum in contrariū adeſt confeſſio partis, & licet id limitetur, quando datur fumus erroris d. confeſſionis, & quando non ſufficiat talis fumus.

R. P. D. ALBERCATO.

Reatina Caſtrorum.

Lunæ 13. *Maii* 1652.

ARGVMENTVM CCCCXXV. Aegidianæ eſt locus, quando actum fuit in poſſeſſorio inter perſonas laicas, & ne bonis laicalibus. Filium alicuius ſe eſſe aſſerens, tenetur id iuſtificare, & multo fortiùs, ſi ab inteſtato ſuccedere intendat.

REVERENDISS. P. D. CERRO.

Sacræ Rotę DECANO.

Perusina Fideicommiſſi de Rodulphis.

Veneris 14. *Iunij* 1652.

ARGVMENTVM CCCCXXVI. Tranſactio quando reperitur facta cum debitis ſolemnitatibus. & verè adeſt timor litis, acper tempus diuturnum fuit obſeruata, ſanè tunc non ita facilè eſt reſcindenda. Nec quælibet probatio ſufficit ad reſcindendam tranſactionem.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO

S. Rotæ DECANO.

Piſaurień Iocalium.

27 *Nouembris* 1652.

ARGVMENTVM CCCCXXVII. Remiſſoria conceditur in prophanis ex ſola releuantia articulorum, eamque non impedit antecedens examen, quoties prout hic articuli in ſubſtantia ſunt magis diſtinctè concepti.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO

S. Rotæ DECANO.

Meleuitana Donationis.

Veneris 12. *Nouembris* 1653.

ARGVMENTVM CCCCXXVIII. Donatio facta alicui ex cauſa matrimonij, qualiter cenſeatur facta, & quibus dicatur iusquæſitum. Donatio facta alicui, an cenſeatur facta animo compenſandi.

REVERENDISSIMO D. CERRO

Sacræ Rotæ DECANO.

Mantuana Bonorum.

Lunæ 16. *Iunii* 1654.

ARGVMENTVM CCCCXXIX. Bonorum conceſſio facta alicui ad certam generationem, ea expirata, expirat quoque conceſſio. Libertas bonorū penitus ceſſat vbi datur eorum ſolutio canonis.

R. P. D. PRIOLO,

Firmana Pecuniaria.

Lunæ 18. *Martii* 1658.

ARGVMENTVM CCCCXXX. Indebitu[m] quod quis ex parte ſua non vti indebitum r[e]cepit, ſed quia illud ab alio exigere tenebat[ur] an ſimul cum damnis, & intereſſe reſtitu[ere] cogatur, & quando.

R. P. D. TAIA.

Eugubina Penſionis.

Die Lunæ 1. *Aprilis* 1658.

ARGVMENTVM CCCCXXXI. Solutio p[en]ſionis facta metu mandati, quid requiratu[r] ad hoc vt non conſtituat in quaſi poſſeſſio[ne] exigendi. An, & quando videatur ex interu[al]lo à proteſtatione receſſum. Quaſi poſſe[ſſio] probatur ex ordine ſolutionis ſcripto, vel p[en]ſionarii debitoris ex mandato præſump[tiue] tantum.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononień fideicommiſſi de Pancaldis.

Mercurij 4. *Februarii* 1654.

ARGVMENTVM CCCCXXXII. Fideico[m]miſſum, & identitas eiuſdem, ex quibus p[ro]betur. Quæ ſint validæ probationes, pro [ve]rificando fideicommiſſo. Vbi Teſtium e[xa]men non poſſit admittere exceptionem.

R. P. D. VEROSPIO.

poſtea S. R. E. Cardinali.

Bononień fideicommiſſi de Blanchettis.

Lunæ 26. *Ianuarii* 1632.

ARGVMENTVM CCCCXXXIII. In [...] deciſione pulchræ, & valdè curioſę quęſtio[nis] de ſucceſſione ad fideicommiſſum venti[la]tur. An Monachus iure agnationis ſucce[dens] ſit capax fideicommiſſi. An Monaſteriu[m] poſſit loco ſui Monachi ſuccedere, & de fi[c]tione ciuili & naturali, & an Monaſterium iure ſuccedens loco ſui Monachi, poſſit capax ſucceſſionis fideicommiſſi grauati nomine, & inſignibus familiæ ad excluſio[nem] ſubſtituti, & inde quę ſit ratio ſucceſſio[nis] pro ſubſtituto.

R. P. D. VEROSPI[O]

Poſteà S. R. E. Cardinali.

Bononien. Fideicommiſſi de Blanchetti[s]

Veneris 9. *Decembris* 1633.

ARGVMENTVM CCCCXXXIV. De ſuc[ceſ]ſione ad Fideicommiſſum, quęnam ſit r[atio] agnationis pro ſuccedendo ad Fideicom[miſ]ſum in Monaco, quæ iura, & rationes pro Monaſterio in perſona ſui Monachi vtrum conditiones Fideicommiſsi ſalue[ntur] in Monaſterio cum ſuccedat, & alia vid[e] Summario.

Finis Indicis Argumentorum.

INDEX DECLARATIONVM

Variorum Capitulorum, Legum, Constitutionum, Regularum Cancellariæ, Decisionum, Doctorum &c.

Quæ in hac Duodecima Parte Recentiorum continentur.

CIRCA VARIA CAPITVLA IVRIS CANONICI.

CIRCA VARIAS BVLLAS

CIRCA VARIAS REGVLAS CANCELLARIAE

CIRCA VARIA STATVTA.

CIRCA VARIA STATVTA VRBIS.

CIRCA VARIOS DOCTORES.

INDEX VERBORVM

Sub quibus fuit extensus Index Rerum, & Materiarum qualis positus est in fine Voluminis.

Exe-

DECISIONVM RECENTIORVM A PAVLO RVBEO I. C. ROMANO, SELECTARVM, TOMVS DVODECIMVS.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO S. Rotæ DECANO.

Perusina Fideicommissi de Rodulphis.

Lunæ 26. Aprilis 1655.

ARGVMENTVM.

missoria, dum sumus in prophanis faciliter conceditur. Remissoria perperam petitur, cum in contrarium adest confessio partis, & licet id limitetur quando datur fumus erroris dictæ confessionis, & quando non sufficiat talis fumus.

SVMMARIVM.

1 *Præsumptio fortior vincit, & occidit præsumptionem debiliorem.*
2 *Remissoria in prophanis, ut concedatur sufficit, ut quoque modo conferat ad causam.*
3 *Remissoria, ut non denegetur in prophanis, sufficit, quod res sit dubiosa.*
4 *Remissoria non conceditur quando adest confessio partis in contrarium.*
5 *Testatoris præcepta sunt seruanda.*
6 *Contra Confessionem propriam denegatur remissoria, & maxime si sit geminata.*
7 *Remissoria contra propriam confessionem, tunc conceditur quando datur fumus erroris confessionis,*
8 *De errore confessionis satis dicitur constare stantibus in hoc testibus formiter examinatis.*
9 *Ex dotis causa non possunt alienari bona fideicommissaria, si fructus hæreditarij ad hoc sufficerent.*
10 *Erroris nullitatis fumus, non est sufficiens ad effectum concessionis remissoriæ contra confessionem, quando adest factum positiuum contra dictam confessionem num. 10.*
11 *Lex quando aliquid præsumit, & ulterius super dicta præsumptione aliquid disponit, ad eam præsumptionem tollendam, non admittitur contraria præsumptio.*
12 *Turpitudinem propriam, quis non admittitur ad probandam.*
13 *Fructus bonorum fideicommissariorum dum de aliquo tempore non aderant non potest dici aliquid de eis solutum fuisse.*
14 *A tempore de præterito non est licitum arguere ad præsens.*
15 *Vltra Alimenta ad substentationem honestæ familiæ multæ aliæ expensæ ordinariæ, & extra ordinariæ quidem sunt necessariæ, & satis notum est.*
16 *Error confessionis ut dicatur probatus, probationes debent esse necessariæ, & concludentes.*
17 *Articulantium intentio dum probari potest per scripturas reijcitur petitio remissoriæ.*
18 *In Iudicio executiuo, regulariter non solent admitti dilationes ad soluendum.*

DECISIO I.

INFORMANTES pro Ferulis petebant remissoriam ad probandum potissimè, quod pro Alimentis sex filiorum, & familiæ Europæ satis erant annua scuta 300. inferendo exinde, quod cū fructus totius hæreditatis quot annis ascenderent ad scuta 1500. supererant singulis Annis scuta 1200. circiter, quæ propterea præsumuntur peruenire ad manus Bartelli Depositarij generalis ab Europa electi, quæ sanè materia sic articulata releuans videbatur, quia probatio huiusmodi destruit præsumptionem quod pecuniæ à Bartello exactæ, & reinuèstitæ proueniunt ex proprietate bonorum, non autem ex fructibus; nam præsumptio fortior resultans ex probatione superexistentiæ tot fructuum, eorumque exactionis factæ
1 a Castello ex generali mandato † debiliorem excludit eductam in contrarium *l. Diuus ubi gloss. verbo æstimari ff. de in integr. rest. l. non solum*

lum ff. derit. nupt. Socc. Iun. cons.76. num.66. lib.
1. *cum cæteris per Menoch. lib.1. præsumpt.30. n.1.*
2 Cumque simus † in profanis sufficit Arti-
culos quoquo modo conferre ad causam,
3 vel saltem rem esse dubiam, vt remissoria
denegari non possit, *vt dixit Rot. coram Buratt.*
decis.28. num.3. coram bo. me. Coccino d.20. nu.4.
In Bononien. fideicommissi de Nascentorijs 15. Ia-
nuar.1649. coram bo.me. Arguelles, & in Mantua-
na Bonorum 17. Februar.1653. coram me.
Nihilominus resolutum fuit Remissoriam
nō esse concedendā, quia in contrarium viget
4 geminata † confessio Auctricis instantium,
tam in Instrumento quiætantiæ factæ dicto
Depositario, quod pecuniæ ab ipso exactæ, &
consignatæ in emptionem bonorum stabiliū
& censuum erogatæ, & inuestitę fuerant, quod
non congruit fructibus ad Europam & filios
spectan., sed proprietati ex Testatoris præce-
5 pto † reinuestiendæ quam in Instrumento
Dotali Iuliæ Testatoris filiæ de Anno 1594.
quod non aderant sufficientes fructus hæredi-
tatis, ex quibus ei dos solui posset iuxta pa-
ternam voluntatem & comprobatum fuit *in*
secunda decisione huius causæ 26. Ianuar.1654. §. at-
tentis præcipuè cum seq. & in 3. 15. Iun. sequen-
6 *tis §. sed de ordine coram me.* Contra † propriam
enim confessionē nunquam datur remissoria
Caputa q. decis.283. num.6. par.6. s. nu. Greg. dec.
523. num.4. Buratt. d.377. num.7. cum alijs alleg.
in Comen. Collegij 15. Decembris 1653. coram
R. P. D. meo Priolo §. in primo enim.
Et quamuis in eadem *dec. Greg. 523. n.5.*
7 id † limitetur quando datur fumus erroris
confessionis *ex Put. decis.6. de Dilation.* qui in
8 casu nostro educitur ex Testibus etiam con-
formiter examinatis *Cassad. dec.3. num.2. de*
Dilat. idem Greg. dec.562. num.4. & in Cremonen.
Parochialis 15. Iun.1646. coram me §. et licet.
Tamen animaduerterūt DD. quod deuen-
tum fuit ad actualem alienationem bonorum
fideicommissi pro soluenda dicta Dote, ad
9 quam cum deueniri † non potuisset si fructus
hæreditatis superessent *Ias. in l. filius fam. §. Di-*
ui num.26. ff. de leg. primo, & in Auth. res quæ nu.
24. C. commun. de legat. Couar. var. resol. lib.3.
cap.6. nu.10. Molin. de Primogenit. lib.4. c.6. nu.
11. Card. Seraph. dec.447. num.1. & dec.1483.
sub num.5. Rot. in recent. dec.47. num.10. par.5.
Add. ad Greg. dec.543. num.4. & alijs adductis in
Romana fideicommissi de Nicolinis *28. Aprilis 1651*
coram me §. si autem.
10 Inde sequitur quod † non sufficit dare fu-
mum erroris confessionis quia præualet fa-
ctum positiuum alienationis stabilium funda-
tum super ipsa confessione, quod illi vires ad-
dit, vt in simili dicitur, quod si lex aliquid
11 præsumit, & vltro super hac præsumptione †
aliquid disponit ad eam præsumptionem tol-
lendam non admittitur contraria præsum-
ptio *Alciat. de præsumpt. par.2. num.3. Fab. de*
Anna cons.37. sub num.6. vers. nam dum & num.
6. cum seqq. vbi concordantes, aliàs autem instan-
tes allegarent propriam Auctricis turpitudi-
nem, quod nempe sub mendaci assertione
nō existentiæ fructuum in fraudem fidei[com-]
12 missi eius bona alienaret †, quod non e[st ad-]
mittendum *l. professio C. de muner. patr. lib.*
l.2. §. quintus mutius ff. de orig. Iur. Buratt.
20. num.5. & dec.44. num.9.
Nihilq; refert, quod pars dictæ Dotis
4000. præsumi possit soluta ex fructibus
certum est saltem scuta 1500. soluta fu[isse ex]
proprietate bonorum ob deficientiam [fru-]
13 ctuum †, si ergo dicto Anno 1594. non [supere-]
bant fructus pro soluenda dicta summa
1500. dici non potest inuestimenta fa[cta]
Bartello in valde maiori quantitate cir[ca di-]
ctum tempus, vel paulo post prouenis[se ex]
fructibus, vt ponderatum fuit *in dicta [deci-]*
14 *sione sub §. animaduertendo* insuper †
tum non est a tempore præterito argu[itur ad]
proxime sequens *Card. Seraph. dec.1385.*
Card. Mant. dec.22. num.2. bo. me. Merlin.
817. num.3. & dec.842. num.2.
Et esto etiā quod probaretur suffice[re po-]
tuisse pro substentatione filiorū, & famil[iæ an-]
nua scuta 300. inde tamen non sequit[ur]
necesse, quod non plus Europa expen[derit]
vel ob defectum Economiæ, vel inexp[ectatis]
15 ordinarijs, & extraordinarijs †, quæ vl[tra ali-]
menta ad substentationem honestæ fa[miliæ]
& gubernium Domus quotidie requir[untur,]
vt omnibus satis est notum. Ideoque a[...]
16 li præseferunt † necessarias probatione[s qua-]
les requiruntur ad probandum errorem [con-]
fessionis *Scribentes communiter in cap. vlt. [de con-]*
fess. & in l. non fatetur ff. eod. Decian. cons.
35. lib.5. Buratt. dec.200. num.3. & in E[...]
erroris Calculi 22. Iun.1640. coram bo. me.
§. quoniam huiusmodi & §. fin.
Propterea aderat alter Procurator p[...]
ctione fructuū, qui proinde, non autem [...]
lus Deputatus in executionem præcep[ti Te-]
statoris de sola proprietate loquentis [...]
exegisse censeri debet. Atque intent[io...]
17 culantium probari potest per † scrip[turam]
nempe librum tutelarem penes Europ[...]
lictum, & ab ipsa ratione officij cust[o-]
dum, vt dictum fuit in prædictis Deci[sioni-]
bus, ideo saltem in hoc casu non est a[dmit-]
tenda probatio per Testes *Put. decis.356.*
l.2. in corr. Rot. decis. 314. numer.1. par.1.
In Nazarena seu Montis viridis; Beneficij 1[...]
bruar.1648. coram Reuerendissimo D. meo [...]
§. nonus & decimus & in d. Comen. Collegij
R. P. D. meo Priolo §. tertius articulus; A[...]
etiam, quod versamur in Iudicio exec[utiuo]
18 vigore pacti in prima transactione † ad[...]
in quo regulariter non admittuntur [...]
Dilationes ad probandum *Caputaque dec[...]*
prima parte Rot. in rec. dec. 242. num.7. par.
Et ita omissis cæteris articulis nil rele[...]
ex ipsorū lectura continentibus resolut[...]
pro denegatione Remissoriæ, & ita [...]
que, &c.

Hic ponenda erat Annotatio, sed alibi [...]
sulto erit. Vnde in Indice fol.842. de[...]
Verbum Arrius cū tribus conclusioni[bus]
R. P. [...]

R.P.D. LEONE VEROSPIO;

Beneuentana Hæreditatis.

Die Lunæ 26. Aprilis 1655.

ARGVMENTVM.

[S]ubstitutiones factæ *si sine liberis discesserit, &c.* expirant mortuo hærede cum liberis, iuxta celebrè consil. Oldrad. 21. à quo Rota non recedit nisi ex vrgentibus coniecturis. Puella renuncians bonis, vt Monialis fiat quibus bonis fiat, quibus bonis dicatur renunciatum, & quia an dicatur reuunciatum dispositioni *leg. cum num. 5. C. de transact.*

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissum relictum sub conditione*, si sine liberis, decesserit, *tale fideicommissum dicitur expiratum, mortuo hærede sine liberis.*

Etiamsi isti posteà decesserint sine filijs.

2 *Oldr. consil. 21. est satis tritum, & famigeratum, & passim à Rota secutum.*

Rota à Consil. Oldrad. 21. nisi ex urgentibus, magnisque coniecturijs in contrarium, non recedit, & nu. 2.

3 *Testator dum noluit filios positos in conditione antè aduentum conditionis admitti iure substitutionis non præsumitur eos voluisse admitti iure transmissionis, & num. 4.*

5 *Fideicommissum à Testatore restrictum ad certas personas signum est, quod ipse ad eas tantum illud voluisse deuenire, & non ad alios.*

6 *Nepotes non possunt dici mediatè filij.*

7 *Vocatio ad fideicommissum præsumi potest ex prohibita alienatione bonorum, vt perpetuo debeant in familia manere bona.*

8 *Ex Prohibitione alienationis bonorum, vt bona remaneant in familia, regulariter arguitur fideicommissum ad fauorem eiusdem familiæ, amplia ut hic.*

9 *Quæ præsumptio, quando habeat locum, declaratur.*

10 *Prohibitio alienationis bonorum extrà familiam, non intrat in casu à Testatore prouiso.*

11 *Alienationis bonorum prohibitio aliud est, quod sit realis, & aliud, quod sit personalis.*

12 *Alienationis bonorum prohibitio quando non dicatur stare per se, seu independenter, sed consecutiuè ipsimet prohibitioni, ita vt deseruiat pro ipsius vestimento.*

13 *Fideicommissa perperam probantur ex iterata confessione vocatorum.*

Confessiones recipi debent cum sua declaratione, n. 13.

14 *Confessio erronea dependens in consistentibus in Iure non suffragatur.*

15 *Monialis, si ante emissam professionem renunciauit bonis suis Monasterium tamquam exclusum, nihil prætendere valet.*

16 *Renuncians an censeatur excludere voluisse dispositionem* leg. de his. C. de transaction.

17 *Renunciatio facta à muliere volente ingredi Monasterium, aliud est si fiat in sæculo, & aliud dum fit in ipso Monasterio, & num. 19.*

18 *Mulier renuncians bonis quia se Monialem facere intendit. Intelligi debet, tam successionibus ab intestato quà ex testamento, renuntiasse.*

20 *Renuntians, quando sibi reseruat aliquid pro testando, an censeatur voluisse cætera renuntiare.*

21 *Renuntiatio, non extenditur ad ea, quæ non fuerunt expressa.*

24 *Renuntiatio non potest extendi ad bona non nominata, nec adsunt verba, quæ possint ea comprehendere.*

25 Text. in l. de his. C. de transact. *habet locum in quolibet renunciante, & inter quaslibet personas, & dum non fuit ei derogatum, semper loquitur ad fauorem renuntiantis & aliorum.*

DECISIO II.

IN sententia antecedentis instantiæ Sancitum fuerat Monasterium S. Victorini Ciuitatis Beneuentanæ ex persona Beatricis, quę Professionem ibidem emiserat regularem bonum ius fouere in Prædio, vulgò *la Cancelcellaria,* super quo Lutius senior de Leonibus fauore Camilli filij, eoque sine filijs decedente pro filiabus suis fideicommissum instituerat, de quibus sententiæ viribus, eam Domini responderunt infirmandã, Quia fideicommis-
1 sum in eum casum testatore † ordinatum, præmortuo Camillo cum filijs expirauit *iuxt. celebrè Oldrad. cons. 21.* sæpius in hoc Sacro Tri-
2 bunali receptum, à quo † ex vrgentibus dumtaxat coniecturis in proposito casu cessantibus recedi consueuit, *vt coram Caualer. dec. 145. num. 5. & in decis. 486. num. 2. par. 1. & decis. 632. num. 2. par. 4. tom. 3. recent.*

Neque contendi poterit fideicommissum fauore Beatricis apertum, siuè ex conditione *si sine filijs legitimis, & naturalibus* adiecta vocatione Camilli, siuè ex substitutione post ip-
3 sius vocationem successiuè apposita; † ea quippè conditio Beatricis inclusionem im-
4 portare tamquam filiæ, † non tamen vocationem *iuxta gloss. communiter acceptam in l. Lutius la 2. ff. de hæred. instit. & ibi Barth. num. 2. Rota coram Mantic. decis. 125. num. 1. coram Seraph. 1320. coram Caualer. decis. 454. num. 2. coram Buratt. decis. 385. num. 1. coram Cregorio decis. 329. in princip.* successiua verò substitutio ex pronomine
5 *suas*, † restricta dignoscitur ad filias dumtaxat Testatoris, cum limitata huiusmodi locutio
6 Nepotes † non contineat, qui immediatè filij dici nequeunt, *vt notat Aymon cons. 98. numer. 9. benè Menocch. cons. 328. num. 15. Rota coram Seraphin. dec. 1387. num. 4.*

Nec etiam poterit vocatio præsumi ex pro-
7 hibita † Alienatione bonorum, vt deberent eadem perpetuò in familia asseruari, ex qua regulariter argui solet fideicommissum ad e-
8 iusdem † familiæ fauorem in casu quoque obitus institutum, *l. cum Pater, §. libertis, ff. de legat. 2. Peregrin. in cons. 45. num. 3. lib. 3. & consil. 42. num. 7. lib. 5. attestatur de communi, & in tractatu de fideicom. art. 14. num. 13. ac plures alij relati in dicta antecedentis Instantiæ edita 17. Martij 1653. coram R.P.D. meo Meltio in princ.*

Posset enim hæc admitti præsumptio, si
9 prohibitio † alienandi in casu obitus, vel in vna, eademque oratione adiecta foret, secus verò quoties, vt in proposito casu propter orationem omninò distinctam, ac penitus separatam in casu obitus per verbum, *Item voluit,*

luit, Testator ipse disposuit, cum tunc alienandi
10 prohibitio † ad hunc casum expressè prouisum, nullatenus porrigatur, *vt notat Barth. in l. iam hoc iure §. vltimo, num. 1. in fin. ff. de vulgar. & consuluit Gabriel cons. 95. num. 12. & cons. 132. numer. 63. lib. 1. Honded. cons. 78. num. 47. & 48. lib. 1. Rom. cons. 503. num. 2. decis. 433. num. 2. & 14.* vbi conclusionem potissimè firmat, quoties ratio
11 prohibitionis † realis non fuerit, ac personalis, nec de per se, seu independenter adiecta,
12 sed consecutiua † ipsimet prohibitioni, vt pro ipsius vestimento deseruiret, & in *dec. 490. num. 3. & 4. par. 4. diuers. d. dec. 15. nu. 12. cum seqq. part. 7. recent. & in Spoletana fideicommissi 9. April. 1641. §. nec obstat ratio coram R. P. D. meo Peutingerio, & in Rom. fideicommissi 19. Iunij 1651. §. & quamuis coram Em. D. Card. Otthobono, & 15. April. 1652. coram R. P. D. meo Cerro, & in Romana fideicommissi de Coronis 28. Ianuarij 1647. §. fuit autem responsum coram eodem.*

Hoc quoque fideicommissum neque valet ex reiterata vocatorum confessione desumi,
13 cum vel declarationem recipiat in casu prædecessus Camilli sine filijs, vel saltem tam-
14 quam erronea † inconsistentibus in Iure non suffragetur ad *text. in l. si post diuisionem C. de iur. & fact. ignor. & aduertit Soccin. sen. cons. 102. num. 3. lib. 1. Menocch. cons. 91. n. 39. lib. 3. Rota in Bononien. fideicommissi de Sanctis 17. Maij 1647. §. penult. & in Auenionen. Saluiani 10. Februarij 1651. §. ad probandum enim coram R. P. D. meo Bichio*, & in alijs relatis in *Auenionen. fideicommissi 27. Iunij 1647. §. quia prædicta, coram me, &c.*

Ex altero renunciationis fundamento antè
15 editam professionem habitæ à Beatrice † exclusionem Monasterij resultare posse, aliquibus ex Dominis visum fuit; licet enim illa
16 conditionalia fideicommissa non † excludat neque derogationem dipositioni *l. de his. C. de transact.* expressè contineat, ad exclusionem tamen Monasterij ab huius fideicommissi consequutione per apta censita fuit, tamquam habita à muliere Monasterium ingressura,
17 non autem in † sæculo permanente, ac Religionis consequenter intuitu, vt à se omnia sæculi bona abdicaret, & talis proindè ratio
18 æquè † militat in successionibus ab intestato debitis, ac ex Testamento delatis, vt aduertit *Panzirol. cons. 62. per tot. signanter num. 28. cum seqq. lib. 1. cum alijs per Gratian. disceptat. Forens. cap. 568. num. 27. 28. 31. & 50. Rota decis. 714. num. 2. & 9. part. 2. recent. & in Romana fideicommissi de Incoronatis 15. Decembris 1639. vers. sed propterea, coram bo. me. Pirouano, & in Maceraten. Pecuniaria 20. Iunij 1644. §. & in hanc sententiam eo libentiùs coram Em. D. Cardin. Otthobono*, cum alijs relatis in *Romana fideicom. de Cosciaris 16. Martij 1648. §. hincque inferius coram Em. D. Card. Corrado.*, vbi distinguendo inter renunciationem
19 factam à muliere † Monasterium ingressura ab altera edita à permanente in sæculo, asserit, Decisiones posse contrarias conciliari, quę sanè ratio neque videtur in proposito casu corruere ex scutis 300. ad effectum testandi à
20 renuntiante † reseruatis, perindè ac si ex reseruatione prædicta voluntas se spoliandi omnibus bonis videatur excludi; hæc enim ... actu prædictæ reseruationis elicita eiusdem ...
21 mites egredi nequit, † nec ad alia proindè b... na porrigi valet, vt inquit *Dec. cons. 72. n. 5. ... que deductis in Pampilonen. Archidiaconatus 19. M... tij 1593. coram Card. Pamphilio.* Quinimò poti... contrarius animus indè arguitur, abdicandi
22 se reliqua † bona, præter reseruata, vt respon... dit *Rota decis. 669. n. 2. & in fin. par. 1. & decis. 7... n. 2. in fin. par. 1. rec. & in Rom. rescissionis conc... 26. Feb. 1652. §. vt eò magis cor. R. P. D. meo Bic...*

Super hoc tamen fundamento Domini ... fuerunt concordes, alij enim ponderabant ... nunciationem Beatricis, nec auitum hoc ...
24 deicommissum, † nec Iura vlteriùs condi... nalia continere, neque conceptam fuisse ... tem sub verbis, quæ hæreditates æquè d...
25 tas, ac deferendas † possint importare; Id... que Beatrici, seu Monasterio obesse non p... terat, dum derogatione dispositionū *l. de his... de transact.* expressè dignoscitur destituta, ... respondet *Rota decis. 523. num. 12. cum seq. & ... 724. num. 5. & 6. par. 8. recent. & in Rom. donat... 16. Martij 1643. §. ab hac sententia, & §. nec s... coram R. P. D. meo Bichio*, quas tamē Decisio...
26 primę opinionis † sectatores replicarunt, ... loqui de renunciatione mulieris Mona... rium ingressuræ, sed permanentis in sæcu...

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Salarij.

Die Veneris 30. Aprilis 1655.

ARGVMENTVM.

In solutione Salarij attendi debet quod est co... suetum, & solitum, & hoc solitum non d... sumi ex particularitate personis, sed gene... ter. Declaratur illa regula, quod Salarium ... litum dari antecessori, debetur quoque ... cessori, & alia circa hanc materiam.

SVMMARIVM.

1 *Salarium consuetum, quando quis habuit, ali... potest prætendere.*
2 *In Salarij materia potissimum attendenda est ... uantia.*
3 *Obseruantia potissimum spectanda venit in ter... Salarij, quando non adest specialis conuentio ... tium.*
4 *Pretia iusta rerum stant in communi hominum ... matione.*
5 *In Salarij petitione non est attenden. id quod p... culariter obseruatur, sed quod generaliter fieri ...*
6 *In Salarij solutione, quando adest differentia, ... quod plus, sed quod minus soluitur attendi de...*
7 *De Salarij quantitate non est disputandum, qu... seruiens per longum tempus illud quod fuit da... recepit, sine reclamatione.*
Quia censetur illud approbasse vti condignum ...
8 *Testis vnicus, & male affectus, contrà eum, c... quem deponit nihil prorsus probat.*
9 *Salarij quantitas non probatur per vnicum teste...*
10 *Salarium satis dicitur condignum si in casu de ... tractatur, plures alij de eodem fuissent content...*

1 *Officia plura apud Principis plerique ambiunt, & exercent sub exiguo, aut nullo salario sub spe obtinendi aliquod beneficium.*
2 *Remunerationem sperans, non habet actionem, si falsa spe sit deceptus.*
3 *In Salarij congruitate iudicanda quid sit attendendū.*
4 *Salarij iniust. quando quis dicatur incongruè conqueri*
5 *Successori debetur idem Salarium quod soluebatur antecessori, quæ conclusio plures habet limitationes, vt num. 16. & 17.*
8 *Solitum probandum est in eisdem personarum, & facti circumstantijs.*
9 *Officij diuersitate stante, tollit solitum circa consecutionem Salarij.*
10 *Salarium debet esse maius vbi maius est incommodum, & expensa circa seruitium.*
11 *Testis vnicus, & inimicus sane nullatenus probat.*
12 *Remuneratione dignus est, qui diù bene inseruiuit.*
13 *Prouisio quæ datur benemerito proprie vocatur Salarium.*
14 *Stipendia sunt merentium quæ durante militia erogantur.*
15 *Cōmoda dicuntur illa stipendia quæ dantur emeritis. Salaria, quæ dantur famulis ob diurnum seruitium dici possunt, debita ex causa onerosa, num. 25.*
16 *Quæstio, quando est super tempore, Testes præcisè super eo deponere debent, & num. 29.*
17 *Officium Auditoris Thesaurarij est magni emolumenti, & ideò ei non datur Salarium à Domino.*
18 *Ad Ministerium aliquod assumptus, si ex prouentibus eiusdem Ministerij opulenta sunt emolumenta, ei nullum à Domino debetur Salarium.*
20 *Salarium solitum dari antecessori, quod debeatur etiam dari successori, id non habet locum, si non probetur dari illud in vltimis annis.*
21 *Salarium, quando diuersi modi fuit solutum, illud debetur secundum tempus maius, quo illud fuit consuetum soluere.*
22 *Et quando hæc regula procedat.*
23 *De Consuetudine, quando fit mentio intelligitur de longa consuetudine.*
24 *Salarij solutio dum est duorum, vel trium annorum proximè præcedentium, hoc vltimum annum debet attendi.*
25 *Et ad illud fieri debet relatio. Concurrente præsertim diuersitate tale rationis de uno tēpore ad aliud.*
26 *Salarium solitum dari antecessori, vt debeatur etiam successori, requiritur, quod nihil fuerit receptum per successorem, alias secus.*
27 *Quia in hoc casu cessat præsumptio soliti, & intrat alia præsumptio quod fuerint factæ nouæ conuentiones.*
28 *Cedulam Banchariam pro satisfactione sui crediti quando quis recepit, & debitor suam plenariam habuit suam liberationem, &*
29 *Tunc non attenditur, quidquid protestatus est capsori absente debitore, creditor, & num. 40.*

DECISIO III.

DIXERVNT Domini Salarium prætensum à Campio pro annis duodecim, quibus inseruiuit Em. Cardinali Zacchiæ in munere Auditoris ad rationem scutor. 100. quolibet anno, ei non deberi, quia cum receperit menstrua scuta decem in solita parte panis, vini, & obsonij, vt cum cęteris familiaribus seruabatur, nil aliud prætendere potest;
1 nam id † pro Salario conuentum censetur, quod docuit subsequuta obseruantia *Bart. in l. Magistratus ff. de municip. Bald. in l. si certis annis, C. de pact. Ioseph. Ludouic. conclus. 38. illat. 95. Penia*
2 *decis. 413. num. 10.* Eo potissimum † attendenda vti conformis solito aliorum Cardinalium, quod D. Cardinalis Zacchia cum suis quoque familiaribus seruari iussit, & semper
3 attendi debet † in hac materia, quando non adest particularis, & expressa conuentio partium *Siluan. cons. 28. num. 16. Caroc. de locat. par. 1. quæst. 2. tit. de mercede omissa, Surd. cons. 460. nu. 30. Azor. instit. moral. par. 3. lib. 8. cap. 13.* afferens rationem quia sicuti iusta rerum prætia communi hominū æstimatione ponuntur ita con-
4 sueta merces locatarum vel operarum † pro iusta habenda est, & dixit *Rota coram Pœnia d. decis. 413. sub eodem num. 10.*

Nec releuant aliquæ fides datæ per Campium super maiori Salario à quibusdam Cardinalibus præstito, quia non est attendendum,
5 quod † particulariter fit, sed quod communiter fieri solet *l. semper in stipulationibus, & reg. inspicimus ff. de reg. iur. Caroc. de merced. consuet. cap. 1. quæst. 3. num. 2. Gabr. de consuetud. conclus. 1. numer. 75.* Et in puncto, quod in multiplici Sa-
6 lariorum differentia non quæ † plus, sed quæ minus dantur attendi debeant refert decisum *Guidop. de Salar. operarior. q. 252. vbi Add. per tex. in l. qui concubina, §. cum ita loco ff. de legat. 3. cum suis concor. ibi alleg. & ita determinant Dyn. & Bart. ibid.*

Cessatque omnis difficultas ex acquiescen-
7 tia Campi tempore famulatus † per quam censetur approbasse pro condigna mercede partem sibi solutam *Rota decis. 559. n. 1. part. 1. diuers. Mant. decis. 266. numer. 5. Penia d. decis. 413. num. 13. Seraph. decis. 849. num. 4.* non attentis as-
8 sertis reclamationibus factis † cum domus Præfecto; quia non probant per vnicum testem malè affectum, erga D. Fœlicem dicti D. Cardinalis hæredem *cap. licet, & cap. vnic. de*
9 *testib.* & in puncto testis in causa † Salarij *Mandell. cons. 181. num. 4. & 5.* nec vnquam fuerint adductæ ad notitiam D. Cardinalis, vt opus erat *Rota in Vlixbonen. declarationis concord. 5. Maij 1599. coram Iusto*; In quo eo minùs vlterior obligatio succedere potuit, cum plures inue-
10 nisset personas quæ sibi pro eodem † Salario inseruiuissent, vt ad propositum ponderat *Alex. cons. 109. in fin. vol. 6. Rot. apud Pen. d. dec. 413. num. 14. Seraph. d. decis. 849. eodem n. 4.* Plerique enim ambiunt huiusmodi offitia sub exigua,
11 vel etiam nulla mercede, sola diuti † spe beneficij, quod, & si Dominus posteà referri non potuit, vel non curauit, non tamen pro vlte-
12 riori mercede † conueniri poterit *Alex. de Neuo cons. 84. num. 10. Azor. ubi suprà vers. 4. quæritur Mantic. d. decis. 266. num. 6. & 7. Seraph. sub eodem num. 4.* Prout è contrà si Dominus emolu-
13 menta famulo ab † extrà parauerit, vt in pręsenti ex datis in *Sum. Fœlicis num. 5. & 6.* ad ea venit habenda ratio in iudicanda congrui-
14 tate Salarij, † & magis arguunt iniustas fuisse Campi quærelas *Menoch. de arbitr. cas. sis. num. 4. Mantic. d. decis. 266. n. 1. Penia d. decis. 413. num. 10.*

Em. de Lugo de inst. & Iur. disp. 29. numer. 63.

His premissis nil obstat, quod vltrà mensam D. Cardinalis persoluerit Tramalio, in cuius locum successit Campius annua scuta 100. quæ ideò sibi deberi contendit ex vulga-
15 ta regula, † quod successori debetur Salarium solui solitum Antecessori, de qua *Bald. in l. licet num. 18. C. locat. Surd. cons. 42. num. 13. Menoch. cons. 570. num. 7. & 8. Rota decis. 88. n. 5. & 9. p. 2. diuers.* Illa enim multipliciter limitatur, &
16 primò solum procedere in † certa lege taxatis, secus in Salario, quod variè constituitur secundùm merita personarum, quod non debetur successori in eadem quantitate anteces-
17 sori soluta si in eo militet † dispar ratio, vel personæ inæqualitas, vt per *text. in l. Salarium ff. mand. declarat Bald. in d. l. licet in fin. Mantic. de ta cit. & amb. conuent. lib. 5. tit. 12. num. 15. Corsett. inter singul. discept. verb. Salarium vers. sed præfatus vbi refert*, ita in terminis declarasse *Troil. de Maluet. & sequitur Auil. ad l. Pretor. cap. 1. gloss. Salario num. 3. ad med.* Et confirmatur receptissima conclusione, quod solitum probandum
18 est in iisdem personarum, & facti circumstantijs *Surd. cons. 74. num. 13. Menoch. cons. 54. num. 37. Gregor. XV. decis. 162. num. 4. & in terminis Salarij Cas. de Graff. dec. 6. num. 5. de præbend.*

Diuersitas verò circumstantiarum in præsenti concurrit, & est, quod de tempore solutionis annuorum sc. 100. factæ Tramallio, iste
19 primum se gerebat † in officio Vicarij Episcopatus Montis Falisci, cui præerat D. Cardinalis, postmodum eiusdem Auditor fuit in Nuntiatura Venetiarum, & Vicelegatione Viterbij, atque ita semper extrà Curiam ma-
20 ioribus impensis, & maiora † perpessus incommoda commoratus est, vndè maius Salarium merebatur *Castrens. in l. 3. ff. de offic. assessor. Menoch. de arbitr. cas. 223. numer. 9. Rim. cons. 103. vol. 2. Marc. decis. 449. par. 2. diuers. communi opin. 494. Mandell. cons. 354. num 8. Rota Genuen. decis. 115. num. 4. Mastrill. de Magistrat. lib. 1. cap. 21. numer. 15. & 16.* Postquam verò rediit ad Vrbem non probatur eandem habuisse prouisionem præterquam ex eodem Teste, de quo su-
21 prà nil probante, ex præallegatis, nec probatum releuaret, cum in Campio non adsit præcedentia laborum, & expensarum, vt in Tramallio, quarum intuitu censeretur ei continuata annua prouisio cum dignus sit remu-
22 neratione, † qui diù benè inseruit, vt est *text. in l. 1. ibi. Quatenus, & tempore quietis fructus præteritorum laborum consequantur, & in l. per hanc C. de Aduocat. diuers. Iudic.* ibi, *sexcenti autem aurei, quibus pro tempore fisci Patronis fori tuæ celsitudinis ad exemplum priorum temporum, ex arca tui Iudicis consulatur, ne post decursum celerem aduocationis, & labores gloriosos egesti exeant, & sequitur Mastrill. vbi sup. n. 15. Menoch. cons. 331. & cons. 1003. vtrobique num. 72.* nec huiusmodi prouisionem
23 datam † famulo benemerito propriè dici Salarium probat *Rebuff. in l. ageret §. stipendium, ff. de verb. signif. per text. in l. Pater ff. de adim. leg. & in l. commodis ff. de re iud.* vbi quod stipendi sunt
24 merentium, quæ durante militiæ erogantur; in veteranis verò, & emeritis propriè dicuntur commoda, quæ tribuuntur finita mili[tia] & administratione, sic etiam donationem
25 dictam famulo occasione † diuturni seru[itij] benemerito dici ex causa onerosa, *tradit Ca[...] latr. decis. 70. num. 43. in fine aliique allegati à [Mo]derno Pontremolen. cons. 32. n. 78. Rota in Rom. [...] sus, seu Saluian. 8. Iunij 1654. cor. R. P. D. [...]*

Præterea super examine dicti Testis, q[ui] etiam Tramalius haberet in Vrbe scuta [...] tum, eò minus vis aliqua fieri potest cum
26 percutiat tempus, † quod D. Zacchia ger[ebat] vices Thesaurarij, de quo tempore ob de[...] tationem Tramalij in Internuntium Ne[apo]lis, eius locum subingressus est Campius, [in] his siquidem officijs, cum non soleat Aud[itori]
27 ribus præstari Salarium, † eo qnoniam lo[...] maiora emolumenta percipiunt, de quo [...]
28 to testatur plures Auditores in facto † p[ro]prio eodem *Sum. numer. 11.* Cui eò mag[is] deferendum cum etiam de Iure si assum[ptus] ad aliquod ministerium habeat, exprou[enti]bus officij opulenta emolumenra ei nullu[m] à Domino debetur Salarium *Bart. & Ias[on] diem functo ff. de offic. Assessor. Mastrill. qui sup. n[...] Pen. d. decis. 413. num. 8. Gratian. discept. Forens[...] 257. num. 9. Modern. à S. Gregorio de Molaria d[...] uers. fruct. par. 2. cap. 11. num. 28.* Proindè e[x ge]nerali dicto huiusmodi Testis nulla o[ritur]
29 concludens † probatio, nam quando v[...] in tempore non attenditur Testis, si non [con]cludit de illo precisè *Bart. in l. matrem num. [...] de probat. Bald. in l. 2. n. 5. C. de petit. hæred. M[...] dec. 105. n. 7. & dec. 169. n. 6. Burat. decis. 686[...]*

Et hinc subintrat altera limitatio re[...] personalis, nimirum successori non debe[ri Sa]
30 larium solui† solitum antecessori si non [...] betur hoc solitū in vltimis annis, *Bald. in l. [...] C. de Aduocat. diuers. Iud. Aret. cons. 11. n. 5. Roc[...] consuet. fest. 4. nu. 82. Aldobrand. cons. 66. n. 7. Surd. cons. 42. n. 13. Guttier. de iuram. p. 1. c. 64[...]*

Nec valet replicatio, quod Salario diu[...]
31 modo soluto, illud inspici debeat, † quod [...] go tempore consuetum fuit dari, non [...] duobus, vel tribus annis præstitum e[...] est *gloss. notab. in l. excepto C. Coat. vbi Iacob[...] retio, Bart. in l. Magistratus ff. de municip. Ias. in [...] diem functo col. 3. Bald. in l. binos, & l. licet C. [...]*
32 Nam in hoc primò † procedit officia[li ex]presse conducto cū Salario consueto, in [...] bus terminis loquuntur DD. suprà alleg[ati]
33 hoc quia vbi de consuetudine† fit menti[o in]telligitur de longa consuetudine *cap. cū [...] tra de consuet. Bart. l. nemo est, qui nesciat ff. de [...] reis, Abb. in c. cū M. Ferrariensis de constit. Cap[...] 163.* & declarat *Bero. cons. 157. n. 12. vol. 3.* Sec[un]dò responsum fuit, quod vbi solutio duoru[m] vel trium annorum est proximè præced[ens]
34 hoc vltimum tempus † attenditur, ac ad illu[d] fieri debet relatio, concurrente præsertim
35 in præsenti diuersitate † rationis de [...] tempore ad aliud, *l. mela §. 1. ff. de alim. & cib[ar.] leg.* & dixit idem *Bald. in l. binos n. 4. Fresc. de [...] feud. l. 1. cap. incip. fuit, dubitatum n. 35. Crauett. [...] 118. n. 3. Ias. in d. l. diem functo num. 16. Caccial[...] n. 42. Carocc. de locat. part. 1. quæst. 5. num. 3. Ma[...] strill. d. cap. 21. num. 61. & 62.*

De

Demùm, tertia succedit limitatio, quod solum regula procedat, quando successori nihil
6 fuit solutum, alias secus,† quia hoc posteriori casu cessat præsumptio à solito soluendi antecessori, & intrat alia vrgentior particularis conuentionis, cum successore ex acquiescen-
7 tiæ certæ, ac limitate quantitatis, † vt in puncto declarauit *Rota in Romana mercedis 26. Ian. 1604. coram Card. Hieron. Pamphilio, confirmata 29. Nouemb. eiusd. anni coram Iusto.*

Quibus omnibus accedit remuneratio habita à Campio post obitum D. Cardinalis in repartitione facta familiæ, qua ei attigerunt
8 scuta 157.50. pro quibus † habuit Cedulam bancariam, per quam ideò D. Fælix plenariam fuit exequuta liberationem. Esto quod inquietantia postea facta Campsori, Campinis
9 se declarauerit † illa recipere absque sui præiudicio, quia non attenditur quid iste dixerit in quietantia facta ex interuallo absente hære-
10 de, sed quod ille dixit in† ordine per Aduers. acceptato, vt per *Modern. Panormit. resol. 97. n. 3.* Et ita vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Auenionen. Legitimæ.

Vener. 30. Aprilis 1655.

ARGVMENTVM.

Aegidiana non intrat, quando est lata in iudicio possessorio, inter personas Layeas, & ea est valida, & iusta. Legatum legitimæ relictum personæ, cui ea, aliàs de Iure non erat debita, an nihilominùs debeatur legatum. Nam Legans, alicui, quod ei debet, scilicet 100. Legatum debetur, quamuis debitum non sit verum, secus verò si Legatum sit in genere.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, quando non subsit Aegidianæ.*
2 *Sententiæ validitas, bene probatur ex reuolutione processus.*
3 *Sententia est nulla ex defectu Mandati.*
4 *Mandatum præsumitur ex productione iurium, & ista præsumptio ad hoc vt non inualidetur sententia, etiam intrat.*
5 *Mandatum præsumitur, si expensæ necessariæ fuerint solutæ Notario à principali, & num. 6.*
7 *Clausula*, Neminẽ ex aduerso audiri, nisi docto de legitimo mandato procuræ, *ita quod, &c. eliditur etiam per mandatum præsumptum.*
8 *Protestationes iudiciales non releuant, dum in quolibet actu non repetuntur.*
9 *Legitima, si alicui legetur, quæ reperitur, quod non debetur Legatario, quando ei debeatur non vti debita, sed vti volita à Testatore.*
10 *Pronomen*, suum, *præsefert, quod aliquid debetur.*
11 *Legitimam, licet Testator alicui reliquerit vti debitam, adhuc licet ea non debeatur, debetur tamen vti legatum.*
12 *Legatũ non perimitur, propter falsã demonstrationẽ.*
13 *Legans Titio centũ, ei debita à legante, debetur illud legatum, licet non sit verũ, quod legans sit ei debitor.*
14 *Contraria tamen opinio procedit quando non fuit expressa certa quantitas.*
15 *Testator, quando legauit alicui, quod ei debet, si ei aliquid non debet, non valet tale legatum.*
Legatum relictum alicui de re, quæ extat minimè in rerum natura non valet, num. 15.
16 *Legatum legitimæ alicui relictum est legatum quantitatis, ita enim testando, quid censeatur testator legasse.*
17 *Legitim. est quota eius, qua quis habuisset ab intestato*
18 *Quantitas aliqua idem est, quod exprimatur per nomina numeralia, vel per nomina quantitatiua, quando certa est apertè rei existentia.*
19 *Pater legans filiæ legitimam videtur legare, quidquid exigere potest ratione legitimæ.*
20 *Non tamen ex hoc sequitur, quod non sit legata quantitas pro legitima debita.*
21 *Legatum integræ dotis à marito vxori relictum, quid operetur.*
22 Salicet, in l. quoniam nonnulla, sub num. 7. vers. nihilominùs, C. de inoffic. testam. *& alij declarantur.*
23 *Testator legando matri, quando non censeatur debitum agnoscere, sed voluisse exercere liberalitatem.*
24 *Matri, licet binubæ, debetur legitima à filio.*
25 *Voluntatem suam, quando quis potuit mutare, & non voluit mutare, præsumitur cum eadem voluntate voluisse decedere.*
26 *Voluntatem suam, quando quis non censeatur voluisse immutare.*
27 *Testamentum caducatur ob non institutum filium hæredem in legitima.*
29 *Donationes ob superuenientiã filiorum caducantur.*
29 *Ad Testamenti validitatem necessaria non est digressio ad plures gradus substitionum.*
30 *Argumentum à discretiuo modo loquendi, quando intret, & num. 31.*
31 *Testatoris intentio qualis fuerit, benè cognoscitur ex eiusdem discretiuo modo loquendi, & n. 33. & 34.*
32 Riminald. Sen. in consil. 123. num. 22. *declaratur*, & num. 32. & seqq.
35 *Diuinationes meræ non admittuntur in interprætantibus voluntates Testatorum.*
Interpretatio diuinatiua non admittitur, si tractaretur de reuocandis dispositionibus, num. 36.
36 *Mater non debet esse peioris conditionis, quàm vxor.*
37 *Interpretatio, quæ induceret aliquod absurdum, non est admittenda.*
38 *Legatum, vt non censeatur reuocatum, sufficit, quod prætensa reuocatio sit valdè dubia.*
39 *Pro validitate legati in dubio est præsumendum.*
40 *Pro legati validitate tunc multò magis est præsumendum si illud sit relictum matri.*
41 *Præscriptio interrupitur lite.*
42 *Instantia de Iure Canonica est perpetua.*
43 *Perpetuitas non restringitur ad annos triginta.*
44 *Nisi, quando copulatiuè quoque concurrat bonum ius rei conuenti.*

DECISIO IV.

CONCESSA per sententiam Rotalem immissione Annæ de Beau, & Gabrieli Fresquier Coniugibus pro legato legitimæ per Franciscum de Anrietis relicto Magdalenæ eius matri, ac dd. Cognugum auctrici.

Appellauit Ludouicus de Berton D. de Grillon aduersarius, & commissa mihi causa per

per signaturam cum clausula Constito, An-
sit locus Aegidianæ proposito hodiè dubio,
1 Domini affirmatiuè responderunt,† quia sen-
tentia lata fuit in Iudicio possessorio inter
personas Laycas, ac super re propria, & est
valida, & iusta quibus concurrentibus regu-
lariter intrat Aegidiana, vt dixit *Rota cor. Card.*
Seraph. decis.103.n.1. coram sa.m. Gregor. dec.1191.
& in recent. decis.324.num.3.par.2.& 305.num.10
13.par.6.& coram bo.m. Merlin. dec.11.n.1.& sæpè
in alijs.

2 Validitas apparet ex reuolutione † proces-
sus, in quo fuerunt seruata omnia seruanda,
iux. vulg. decis. Caputaq.262.par.2.

3 Nec releuat defectus Mandati † Procuræ
in persona Procuratoris, qui dictam senten-
tiam obtinuit.

Quia tollitur obiectum, dum ex Iurium
4 productione ex qua resultat mandatum† præ-
sumptum sufficiens pro validitate sententiæ,
vt dixit *Rot. decis.195.num.6. par.9. & decis.168.*
num.14.par.7.recen.& coram bo.me. Merl. dec.610.
num.2. Tum etiam quia d. Gabrieli de Fres-
5 quier altero ex principalibus † qui expensas
necessarias Notario causæ persoluit, ac propi-
nam, pro citatione ad sententiam ab eodem
6 Procuratore † reproducta deposuit *Rot. decis.*
66.sub num.2.vers. cum præsertim, & decis.536.nu-
mer.5.par.4. rec. Gregor. decis.44. num.22. vbi Ad-
den.n.9.& in Romana domorum de Coccin. 14. Iunij
1647. §. quo verò, coram Eminentissimo D. meo Car-
dinali Otthobono, & in Cracouien. præpositura 13.
Febr.1651. coram R.P.D. meo Bichio, §.1. vers. nec
Sigismundus.

In nihilo refragante, quod Procurator Lu-
douici Aduersarij fuerit protestatus, *Neminem*
exaduerso audiri, nisi docto de legitimo mandato pro-
7 *curæ*, cum † clausula ità quod, &c. quia huius-
modi protestatio eluditur ex mandato etiam
præsumpto vt per *Adden. ad Buratt. decis.296. &*
decis.592.num.14. & fuit latè firmatum in *Ro-*
mana Cambij 9. Iunij 1649. coram bo.me. Arguelles,
8 *§. his tamen*, & vlteriùs cum non fuerit † repe-
tita in quolibet casu nihil operatur *Caual. dec.*
482.num.7.& seq. Merlin. d. decis.68. numer.5. cum
alijs alleg. per Adden. ad Buratt. dict. decis. 296. nu-
mer.10.

Iustitia verò liquet ex decisionibus in hac
causa editis *coram R.P.D. meo Peutingero sub die-*
bus 17. Nouembris 1653. ac 20. Ianuar. & 22. Apri-
lis 1654. in quibus firmatum fuit legitimam
9 à Francisco legatam debere, † non attenta su-
peruenientia filiæ, cum appareat Testatorem
eam reliquisse non vt debitam, sed vt volitam
ex plenè adductis in decisionibus, quarum
fundamenta DD. placuerunt.

Nec obstat, quod Testator eam reliquerit,
cum adiectiua, suam, ibi *reliquit suam legitimam*
10 quod pronomen † debitũ præ se ferre probat
glos. in l. quod placuit verb. suum. ff. de Iure fisci, Re-
buff. in l. pupillus §. verbum suum, vers. suum est de-
bitum, ff. de verb. signif.

11 Quia cum versamur in Legato † quantita-
tis, esto quod Testator expresè legauit legi-
timam debitã adhuc vt legatũ sustinetur licet
illa quantitas verè non debeatur, cum falsa de-
12 monstratio non † perimat legatum, vt
litteram probat *tex. in l. sic legatum 78. §. si mi-*
ibi, *si decem quæ Titio debeam legauero, nec q*
13 *quam Titio debeam † non perimit Legatum, ff.*
leg. C. legaui Titio 26. §. contra autem vero, qu
non fuit ff. de lib. leg. l. 2. C. de fal. caus. adiect. le
Crass. in §. legatum quæst.59.num.3. vers. sin au
vbi quod declaratur contrariam opinione
procedere, quando in legato non est expr
14 certa quantitas, & Testator in genere lega
vel quod ipsi debet, vel tertius aut legatar
ibi *Testatori debet* quo casu ob incertitudin
15 & non † existentiam rei legatæ in rerum
tura, legatum corruit, *iux. tex. in l. 3. 6. de Fa*
caus. adiect. leg. §. sed si vxori inst. de leg. vbi A
card. num.3. cæterique allegati in dict. 1. decis. §
quamuis.

Legatum verò legitimæ esse legatum qu
titatis DD. non dubitarunt, quia Testator
loquendo censetur, relinquere illam quot
16 seu quantitatem, † quæ potest exigi ratio
legitimæ quamuis istius denominatio, sit
men Iuris vniuersalis *iux. doctr. Sal. in l. 2. n.*
fin. vers. & ideò illa verba C. de noxal. vbi de
rando verba illa, quibus vtimur pro di
17 tione legitimæ † quod sit quarta eius, q
habiturus esset ab intestato aperit esse ap
ta ratione quotæ demonstranda non resp
exigendæ, vel non exigendæ *Socc. cons.150*
mer.28. post. med. vers. postremò etiam dici pot
1. Pacian. cons.4. num.6. Rota in Romana hære
tis de Fabijs 19. Iunij 1643. coram R.P.D. me
chio coram Eminentiss. D. meo Card. Otthobono
ca 1. Idemque est quod quantitas exp
18 tur per nomina † numeralia, vel per n
na quantitatiua, quando certa est à par
existentia bonorum *ex adductis in Romana*
commissi de Spiritibus 14. Iuny 1645. coram R
meo Cerro, & §. fin. in fin. & in 1. decis. huius c
§. nos versamur.

Neque contrarium dicunt idem *Sal*
quoniam nouella sub num.7. vers. nihilominus
inoff. testam, & Merlin. eam referens de legit.
tit.2. quæst.8. num.8. & par.1. quatenus asse
19 quod Pater † legans filiæ legitimam, vi
legare quicquid exigere posset ratione le
mæ.

20 Quia non ideò sequitur quod non sit
gata quantitas pro legitima debita, *vt r*
sum fuit in 2. decis. §. non obstat Salic.

Minùs applicatur exemplum de legato
21 tegræ dotis à marito vxori † relicto, in
actio dumtaxat ad causam comprehensa
setur per *tex. in l. 1. §. adeò ff. de dot. prælegat. S*
decis.142. per tot. cum alijs allegatis per In
mantes.

Quia auctoritates adductæ loquuntur
22 dote promissa, non autem soluta, †sicque
ab ipso Testatore sed à tertio debita, pro
cum sola actio eidẽ testatori competeret e
dem profecto legasse videtur, vt decla
Crass. in d. §. legatum quæro 59. num.4. & alij
in 1. decis. §. & quamuis vers. sicut etiam, &
leus Surd. d. decis.142. n.3. & 4. qui non est casus
ster.

Cæterum quod Testator legando ma
nolu

23 noluit debitum agnoscere per† liberalitatem exercere conuincunt coniecturę *in* 1. *decisione relatæ* §.*nec enim probatur cum seqq.* quæ Domini vrgentissimæ visæ fuerunt.

24 Potissimum verò quod Matri, † licet binubæ legitimã in proprietate reliquit ad quam ex iuris dispositione nõ tenebatur, vt in specie tradit *Gabr.con.*132.*q.*2.*sub n.*15.*verf.*2.*aliter li.*1

Quodque superuiuendo, & prægnante adhuc Vxore voluntatem non mutauit, cum
25 qua proinde † decessisse præsumitur licet filij superuenerint, vt alijs relatis dixit *Rota in Forosempronien. bonorum* 23. *Iunij* 1651. *coram R.P.D. meo Bichio* §.*affirmatiua in fine*.

Ac demum, quod in eodem Testamento
26 de superuenientia † filiorum cogitauit, & in hunc casum discretiuè de hæreditate disposuit, legatum verò legitimæ non mutauit argumentum *l.*1. §.*sin autem ad deficientis C. de caducit.toll.Gabr.d.conf.*132.*qu.*2.*num.*17. *verf.accedit etiam lib.*1. *Rota decis.*472. *num.*17.*par.*2.*rec.*

27 Nec releuat quod Testator ideò † filios instituerit, ne Testamentum ob illorum prætensionem caducaret, legatum verò legitimæ
28 non reuocauerit, quia † sciebat quo hac Iuris dispositione per superuenientiam filiorum euanuerit.

29 Nam pro validitate † testamenti necessaria quidem fuit Instrumento superflua, tamen disgressit ad alios gradus substitutionum, qui
30 in eodem † Testamento loquuntur *Sum. responsionis Coniugum num.*1. ex quibus apertè dignoscitur Testatorem non fecisse mentionẽ
31 de filijs † ad saluandum dumtaxat Testamentum à vitio præteritionis, sed quia voluit, etiam prouidere alijs suis descendẽtibus, vnde viget coniectura à discretiua dispositione de-
32 sumpta ex supra allegatis, hinc†patet non applicari *conf.Rimin.sen.*123.*num.*22.*& seqq.*

Quia in casu prout ipse consuluit, liberi non fuerant instituti, nec eis aliquid relictum, sed ab intestato successerant, vt explicat *sub num.*15. *verf.& quod ita sit &c.* vbi ait Testatricem instituisse Monasterium, si sine liberis decederet, quodq; decedendo cum liberis successio reda-
33 cta fuerat ad causam Intestati, vnde non mirũ si per superuenientiam filiorum, legatum legi-
34 timæ Matris, vna cum cæteris† in Testamento dispositis corruit, In casu autem nostro Testator superueniẽtibus filijs, illos in proprietate instituit, ac discretiuè de sua hæreditate disposuit.

35 Quod autem legatum non† reuocauerit, ex quo sciebat, quod ex Iuris dispositione caducauerat est mera diuinatio, quæ in præseruandis Testatorum voluntatibus non admittitur, vt docebat *Alciat.conf.*44.*sub nu.*33. *verf. cum ergo lib.*9. *Mantic.de coniect. vltim.lib.*3. *tit.*2. *num.*2. *Ciriac. contr.*140. *num.*16. *Rota decis.*472. *num* 17.*par.*5. præsertim cum præseferat mutationem dispositionum qua posita Mater
36 fuisset deterioris conditionis, † quam Vxor, cui Testator vsumfructum reliquit, etiam fi-
37 lijs, Matri verò nihil, quod † esset absurdum, vt ponderat *Gabr.d.conf.*132. *quæst.*2.*sub num.*77. *verf.accidit quod Maritus lib.*1. *& Rota in* 2. *decis.* §.*denique*. Ideoque non est præsumendum, sed aliunde probari debet *iux. tex.in l. cum tacitum ff.de probat.l.fideicom.*§.*si rem ff.de leg.*3.*l.sancimus C.de testam.Alex.conf.*109.*num.*7.*lib.*5.

Et in hanc sententiam eo libentiùs DD. inclinarunt quia saltim negari non potest, quod ex præmissis res valdè dubia reddatur, quod
38 sufficit ad † hoc vt legatum non censeatur reuocatum ex adductis *per Peregr.conf.*43.*nu.*2. *lib.*1. *Fontanell.decis.*509.*num.*4. *cum alijs alleg. in prima decis.* §.*tandem*. In dubio enim semper
39 pro validitate legati † respondendum est *ad l.quoties la* 2. *ff.de reb.dub.Io.Fab.in* §.*tandem huic proxima num.*3.*verf.in* 3. *Inst.de leg. Crass.in d.* §. *legatum qu.*59.*sub nu.*3. *verf.quod in re dubia Alex.*
40 *d. conf.*169.*nu.*8.*lib.*5. præsertim † fauore Matris per *tex.in l.prædia affini suo ff.de fund. instruct. l.cum alienam C.de lqgat. Mantic.de coniect. libr.*6. *tit.*11.*nu.*22.*cum seqq.Magon.decis.Floren.*46.*n.*18. *Peregr.conf.*65.*num.*3.*lib.*3.

Ad repetitam verò præscriptionis exceptionem fuit responsum illam non obstare cum
41 interrupta † fuerit per litem desuper motam de anno 1652. & licet in ea taciturnitas longissimi temporis intercesserit, instantia tamen
42 de iure canonico † est perpetua, vt per allegatos *in* 1.*decis.in* §.*fin.* probat alijs relatis, ac de communi attestans *Scacc.de Iud.lib.*2.*cap.*2. *num.*687. *& de appellatione qu.*15.*num.*275. quæ
43 perpetuitas non restringitur † ad 30. annos, nisi quando copulatiuè concurrit bonum ius
44 clarum † rei conuenti, vt declarant *dec. Achill. de Grass.*7. *vt lit.pend.in contrarium alleg.* respondit *Rota in Legioneñ præstimoniorum* 27.*Nou.*1692 *coram Pamphilio apud Garz. de benef. par.*6. *cap.*4. *num.*92.*verf.nec obstare taciturnitatem* 30.*annorum, & in Rossanen. Decimarum* 24. *Ianuarij* 1942. *coram Reuerendiss. Salamantino* §. *fin.in fin.*

Et ita vtraque &c.

☞ *Plures Decisiones in hac causa emanarunt sub die* 5 *Iunij* 1650.

R. P. D. CERRO DECANO.

Leodień Attentatorum.

Die Veneris 30. *Aprilis* 1655.

ARGVMENTVM.

Quibus concurrentibus, declaratoria contra Contumaces, non possit denegari per contradictas, quando quis valide possit procedere, & quando non.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria contra Contumaces, quibus concurrentibus, non possit denegari, & num.*2.
3 *Executorialium relaxatio, cum comminatione censurarum pro reuocatione attentatorum ex quo satis dicatur iustificata.*
4 *Notariis in quibusdam partibus solent exequi citationis.*
5 *Citationes executæ coram testibus eò magis probant.*
6 *Nam hoc stante maior fides adhibetur Exequenti.*
7 *Contumacia alicuius, quod consistat in committendo,*

do, quando non possit denegari.
8 *Executorialium tenor est attendendus, & num.9.*
10 *Per contradictas, tunc procedi potest, quando citatus personalitèr, nec per se, nec Procuratorem non comparet.*
11 *Per contradictas eo casu non potest procedi si citatus habeat in actis constitutum Procuratorem.*
12 *De Attentatis reuocandis commissis in spretum inhibitionis, aliud est si agatur.*
13 *Et aliud si agatur deferenda declaratoria ob non paritionem executorialibus.*
14 *Declaratoria non conceditur, nisi seruatis 4. terminis ad docendum de paritione.*

DECISIO V.

DATVR declaratoria contra contumaces in parendo mandatis Rotalibus, seù
1 verius Apostolicis docto de illorum † relaxatione cum comminatione censurarum illorumque personali intimatione, & reproductione in actis de præfixione, & lapsu termi-
2 ni † ad parendum, & de seruatione quatuor terminorum ad docendum de paritione *iuxta praxim relat. à Vestr. lib.8. cap. vlt. num.19. à Rota millies comprobatam.*

Relaxatio executorialium cum censurarum
3 comminatione † pro reuocatione attentatorum iuxta resolutionē *coram me 25. Maij 1648. in Sum. informantis apparet num.1.* & de illarum personali intimatione Carolo Dans attentanti facta 18. Septembris 1649. attestatur Notarius de partibus num. 2. cui de hoc est adhi-
4 benda fides, cum munus intimandi † iuxta stylum illarum partium ex officio ipsi competat, *vt dixit Rota coram sa. me. Greg. decis. 426. num. 5. ibique Adden Litt. A. coram bo. me. Coccin. decis. 475. num. 7. & 8. in Astoricen. Parochialis 1. July 1654. coram R.P.D. meo Bichio, & priùs in Cesaraugustana Distributionum 26. Maij 1646. coram me §. quia præter quod eoque magis,* quia dictam personalem intimationem fecit coram duobus Testibus ibi, & dimissa eidem Domi-
5 no † Carolo &c. copia prædicta præsentibus Ioanne Barlij, & Egidio Rigaulx testibus ro-
6 gatis *d. num. 2.* quo † stante maiorem fidem meretur *Put. decis. 5. num. 1. lib. 3. in correctis Rota in recent. decis. 624. num. 10. par. 1. & alijs relatis in terminis citationis executæ Leodij in Leodien. Vicariæ 4. July 1653. coram R.P.D. Bichio §. fuisse autem.*

Reproductio in actis iustificata remanet in eodem *Sum. d. num. 1. & 2.* Lapsus verò termini ad parendum præfixi incontrouertibilis est, dum effluxerunt quinque anni, & vltra, vnde restat solum, quod seruati fuerint quatuor consueti termini ad docendum de paritione, quod non iustificatur, nec euitari potest sub prætextu, quod contumacia Caroli consistat
7 in † committendo iuxta deducta *in rec. dec. 654 num. 2. par. 3. in Cracouien. Præpositura S. Floriani 12. Decembris 1650. §. final. & in d. Astoricen. Parochialis §. hinc merito coram R. P. D. Bichio,* quia in casu nostro nihil probatur commissum contra formam decreti reuocationis attentatorum eiusque executorialium loquen-
8 tium † tantum de actibus antea gestis, posteriores verò actus relati *in d. Sum. num. 5.* [illegible] prorsus noui, & non concludunt positi[illegible]
9 contrauentionem dd. executorialium, [illegible] omninò requiritur, vt euitetur seruatio terminorum, *vt post Vestr. in praxi lib. 2. cap. num. 8. vers. quodsi ad executionem animaduerti[illegible] in dd. tribus decisionibus.*

Nec refragatur quod seruati fuerint [illegible] contradictas quia ita proceditur, quando [illegible]
10 citatus personalitèr in principio † litis, nec per se, neque per Procuratorem compa[illegible] *iuxta decis. Egid. Bellamer. 310. comprobatam* [illegible] *ram sa. me. Gregor. decis. 430. num. 1. & in rec[illegible] decis. 7. num. 1. par. 7.* secus verò dum adest [illegible] actis Procurator constitutus actori opt[illegible]
11 notus, cum citauerit pro dicto † decreto pro prædictis executorialibus, vt patet [illegible] eius *Sum. d. num. 1.* Hoc enim casu per con[illegible] dictas procedi non potest *Rota decis. 179. [illegible] & decis. 486. num. 2. in fine par. 2. recent. Adde[illegible] Greg. decis. 430. num. 7. & in Meliten. hæredit[illegible] Februarij 1640. coram bo. me. Card. Hiero[illegible] Verospio §. alia exceptio.*

Noua autem commissio impetrata à F[illegible] cisco filio Lambertin. ac inhibitio eius [illegible]
12 re emanata poterant omitti † quia hodie agitur de reuocandis alijs attentatis com[illegible] sis in spretum d. inhibitionis, sed agitur ferenda declaratoria ob non paritionem [illegible]
13 cutorialibus in vim † antiquæ commi[illegible] nis ad instantiam Lambertinæ, vt supra [illegible] xatis, quæ bene peti potest à dicto Franc[illegible] cum sit illius hæres.

Atque ita DD. dixerunt dandam esse [illegible]
14 claratoriam seruatis prius † valide qua[illegible] terminis ad docendum de paritione, [illegible] ctum fuit *in recent. decis. 157. num. 1. par. 5.* [illegible] ca tantum &c.

R. P. D. ALBERGATO[illegible]

Romana Cappellaniæ Toletanæ.

Die Veneris 30. Aprilis 1655.

ARGVMENTVM.

Beneficium realitèt possidens, si cum co[illegible] currat alius prouisus de eodem benefic[illegible] diuerso Collatore, ille primus tamquam [illegible] sidens interim est manutenendus, don[illegible] deatur de bono iure.

SVMMARIVM.

1 *Manutenendus est ille, de cuius possessione con[illegible] instrumento publico.*
2 *Possidere eamdem rem, duo eodem tempore non [illegible] sumuntur.*
3 *Possessio de tempore motæ litis probata, sufficit [illegible] obtinenda manutentione, etiam in beneficialib[illegible]*
4 *Possessio aduersarij posterior vti turbatiua, & [illegible] causam liti, non iuuat ad effectum manutentio[illegible]*
5 *In iudicio Summarijssimo manutentionis, atte[illegible] tur tantum merum ipsum factum possessionis.*
6 *Remoto omni alio puncto iustificationis tituli.*

DEC[illegible]

DECISIO VI.

VACANTE Capellania Toletana in Basilica S. Mariæ Maioris per obitum Io. Francisci Maiæ vltimi possessoris fuit de illa prouisus à Capitulo Aloysius Arnolphinus Blasius verò Testa à Papa vti de reseruato per obitum d. Maiæ in Curia, inter quos subinde orta lite, & causa mihi commissa, dedi dubium cui esset dandum mandatum de manutenendo, hodie à Dominis resolutum pro Aloysio Informante de cuius possessione
1 constat † ex Instrumento illius adeptionis dato *in Sum.num.2.* quod alio tunc temporis non
2 possidente, † prout de Iure præsumitur *Seraph.decis.322.num.3. decis.1065. num.2. decis.67. num.1.post 2.volum.consil.Farinac.in Aurien. Parochialis coram Lancell.& in Baren. seù nullius Prioratus coram Card.Sacrato, de quibus penes Marches. de commiss.par.1.fol.436.num.1. & fol.985.num.1. coram Merlin.decis.9.num.2.Adden.ad Gregor.XV. decis.268.sub num.10.* sufficit ad effectum manutentionis etiam in beneficialibus *ad tex.in l. prædia vbi DD.ff.de acquir.poss.Rot. coram Duran. decis.4.num.4.decis.13.num.1.coram Buratt.dec.67 in princ.ubique Adden. Litt. A. decis.186.num.1.& alias congerens Modern.Perus.de manut.obseruat.21 num.25.* fuitque dictum *in Perusina Beneficij 28. Iunij 1647. §.tactus verò ostij, & in Montis Castien Parochialis 17. Februarij 1648. in princ. coram R. P. D. meo Bichio*, maximè in concursu poste-
4 rioris † Aduersarij, clandestinæ, & turbatiuę, vti captæ pendente lite, & Arnolphino non citato *l.1.ff.vti possid.cap.licet Episcopus 28. de præuen.in 6.Rota decis.225.& decis.511. vtrobique num.4.par.1.decis.514.sub nu.1.par.2. dec.269. num.3.& decis.497.par.4. decis.320.num.9. par.4. tom.2.recent.coram Buratt.d.decis.186.num.3.& in Suessana Primicerij 28. Aprilis 1652. coram R. P. D. meo Verospio.*

Neque opus fuit in præsenti discutere vali-
5 ditatem suæ prouisionis quia in † hoc summarijssimo iudicio tam in profanis, quàm in beneficialibus merum factum possessionis
6 attenditur † absque alia tituli iustificatione *Duran. d.decis.13. num.3.decis.698. num.3. par.2. decis.281. sub eo n. par.5. recent. & alijs allegatis Modern.Perus.qui supra obseruat 42. num.48. & in d. Montis Castien Parochialis §. absque alia discussione coram R.P.D. meo Bichio.*

Et ita altera tantum &c.

R.P.D. CERRO DECANO.

Romana Census, seù Saluiani.

Die Mercurij 5. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Hæres adeundo hæreditatem dicitur approbare omnia disposita per Testatorem, & dicitur quasi contrahere cum creditoribus hæreditarijs Testator potest disponere de rebus hæredis. Dos habet omnia priuilegia Fisci.

SVMMARIVM.

1 *Hæres adeundo hæreditatem, quasi contrahere dicitur cum creditoribus hæreditarijs.*
Hæres adeundo hæreditatem oritur creditoribus hæreditarijs contra ipsum hæredem, actio personalis, num.1.
2 *Hæres quando adiuit hæreditatem sine beneficio inuentarij, & defunctus expresè obligauit etiam bona hæredum, tunc creditoribus competit hypotheca super bonis hæredis.*
3 *Testator etiam de bonis hæredis potest disponere.*
Hæres adeundo hæreditatem censetur approbare omnia disposita per Testatorem.
4 *Possessori competit retentio bonorum ex causa creditorum anteriorum, seù potiorum, & sic alijs creditoribus non competit super eis immissio.*
5 *Mulier post contractam hypothecam dotalem, præfertur omnibus creditoribus illius etiam anterioribus, & etiam habentibus expressam.*
6 Text.in l.si is qui 18. ff.de iur. Fisc. *suffragatur etiam doti.*
Dos non habet maiora priuilegia, quam Fiscus.
7 *Ad Mulieris fauorem lex inducens hypothecam citius operatur, quam hypotheca inducta ab homine.*
8 *Creditum, quando dicatur cessum translatiuè, & non extinctiuè.*
9 *Dispositioni factæ à Iudice standum est.*
10 *Hæres grauatus tenetur ad reintegrandum fideicommissum de bonis ab eis grauatis.*
11 *Fideicommissarijs competit hypotheca super bonis hæredis dolosè alienantis bona fideicommissaria, & quando incipiat, talis hypotheca.*
12 *Hæres dicitur dolosè alienasse bona fideicommissaria, dum sciuit, quod erant talia.*
13 *Et fortius, si cogitare potuisset, quod postea euasisset non soluendo.*
14 *Fructus bonorum fideicommissi, dum viuit grauatus ad eum spectant.*

DECISIO VII.

LAVRENTIO, & alijs de Piordis, vti creditoribus q. Anastasij Coronæ ex causa fructuum Census per ipsum impositi, & venditi 27. Martij 1607. Hortensiæ Pratæ de Piordis petentibus immissionem in bonis q. Martini Coronæ hæredis d. Anastasij, nempe in Vinea extra Portam Latinam tertia parte officij Notariatus Curiæ Capitolij, & Domo ad D. Marcum hodie possessis per Petrum Paulum de Rosis, Proposito particulari dubio DD. negatiuè responderunt non ex eo, quod Actoribus non competat hypotheca super dd. bonis ad hæredem debitoris spectantibus, quia etiamsi regularitèr ex aditione
1 hæreditatis, per quam † hæres quasi contrahit cum Creditoribus hæreditarijs oriatur cōtra ipsum sola Actio personalis *l.penult.Cod.de Action.& oblig.cum alijs latè alleg. per Franch. decis.53.nu.6.cum seq.* nihilominus quando hæres adiuit sine beneficio Inuentarij, & defunctus
2 expresè obligauit (prout hic) etiam † bona hæredum super ipsis paritèr competit hypotheca concurrentibus in id tum potestate defuncti, qui potuit etiam de bonis hæredis dispone-

3 sponere, † tum voluntate ipsius hæredis, qui adeundo simplicitèr factum defuncti totalitèr approbasse censetur, iuxta puntuales decisiones *in Rom. Saluiani Domus 27. Nouembr. 1634. coram bo. me. Buccabella, & in S. Seuerini Dotis seu Saluiani 4. Maij 1640. coram Reuerendiss. D. meo Decano apud Zacch. de oblig. Cameral. decis. 87. num. 25. & 26. & decis. 239. per tot.*

Sed ex quo d. Petro Paulo illorum moderno possessori debetur retentio ex causa quo-
4 rundam Creditorum, quæ anteriora, vel potiora sunt, per quam impeditur immissio, *vt respondit Rota coram Card. Mant. decis. 69. num. 1. & alibi passim.*

Primò siquidem pro credito dotali Mariæ Prouidæ Vxoris d. Martini non obstant quod vti contractum 58. Octobris 1655. sit posteriùs credito actorum, quia super Vinea, & tertia parte officij acquisitis à Martino viro de Anno 1613. & sic post contractam hypo-
5 thecam † dotalem mulier præfertur omnibus Creditoribus illius etiam anterioribus, & expressam hypothecam habentibus, *vt per tex. in l. si is qui 28. ff. de iur. fisci* suffragantem etiam
6 doti cum minora † fisci priuilegia non habeat, *tradunt in terminis Angel. in l. assiduis num. 8. C. qui potior. in pign. hab. Barbos. in l. 1. par. 2. nu. 17. ff. sol. matr. Cancer. var. resol. tom. 1. cap. 9. n. 2. Card. Mant. de tac. lib. 11. tit. 26. num. 23.* vbi de magis communi, & hanc opinionem quicquid in contrarium sentiunt *alleg. per Modern. Foroliuien. de pignor. lib. 3. qu. 68. per tot.* vti fauorabilem sequuta fuit *Rota in Rom. Saluiani 10. Decemb. 1629 coram Queippo, in rec. decis. 328. num. 19. cum seqq. par. 5.* vbi pro ratione considerat, quod lex inducens hypothecam ad fauorem mulieris
7 citiùs operatur † quam hypotheca inducta ab homine, gratis autem dicitur Mariam de sua dote remansisse integralitèr satisfacta, quia contrarium patet ex calculo de ordine Rotæ contraiudicialitèr facto.

Secundò (etiam super Domo) pro quodam Censu sortis principalis scut. biscentum imposito ab Anastasio communi debitori
8 1604. & cesso † eidem Mariæ translatiuè, & non extinctiuè *Summ. num. 5. & 6.* Cui non obstat quod ipsa cessionem reportauit mediantibus pecunijs, ac bonis hæreditarijs Martini, quia ista fuerunt effecta ipsius propria ob precedentem illorum adiudicationem sibi fa-
9 ctam à Iudice, & † ad eius fauorem declarauit *Rota coram bo. me. Merlino decis. 645. num. 15. vers. non obstat quod Maria.*

Tertiò pro scutis 681. quæ à Maria, & successiuè à Stephano de Rosis verè per soluta probantur Francisco Coronæ occasione annuæ præstationis illius à Martino promissa *Sum. num. 10:* Franciscum non fuisse Creditorem anteriorem saltem pro rata scut. 60. annuorum iustificatione ex Instrumento promissionis celebrato 10. Ianuarij 1606. *d. Sum. num. 8.* & firmauit *Rota in d. decis. Merl. 645. sub num. 10.* & quamuis Informantes pro Petro Paulo hac de causa prætenderent retentionem pro scutis 1638. Domini tamen pro dictis sc. 681. dumtaxat illam ipsi competere existimarunt, quia hæc solum quantitas persol[...] probatur. Aduertentes vlteriùs, quod [...]te aliorum scut. 20. Annuorum eidem F[ran]cisco promissa non est anterior, sed post[...] cum promissa fuerint anno 1612. vt patet [...] *Sum. d. num. 8.* quodque non sunt calcul[...] fructus bonorum fideicommissi ad Sulpi[...] Mariæ filiam spectantes, qui prætendunt[ur] Francisco hac de causa percepti, quia *in S[um.] num. 9.* adest quoddam mandatum de imm[it]tendo eiusque exequtio facta contra dd. bo[na] ad instantiam ipsius Francisci, sed quos [fru]ctus ipse ex dd. bonis perceperit non appar[et].

Quarto demùm pro scutis 5400. occasi[one] alienationis factæ à Martino alterius Dom[us] & septem locorum Montis fidei fideico[m]missariorum eodem *Sum. num. 12. & 17.* te[ne]tur, namque hæres grauatus reintegrar[e fi]deicommissum, & pro huiusmodi reinte[gra]-
10 tione super eius bonis † competit fideico[m]missarijs hypotheca si ille alienauit dolosè declarando præcedentem decisionem *in Ro[ma]na Saluiani 18. Iun. 1641.* responsum fuit *in [Ro]mana fideicommissi seu Saluiani 29. Nouemb. [...] coram Reuerendiss. D. meo Decano §. nihilq[...] cit, & in Placentina bonorum 16. Iun. 1653 [co]ram R.P.D. meo Zarate in fine,* quæ non in[cipit] à die alienationis, sed à die qua cepit ad[mi]-
11 nistrare, † vt pluribus aduersis auctoritat[ibus] firmauit *Rota in Tiburtina redditionis ratio[nis] Iuny 1647. coram R.P.D. meo Meltio §. quia*
12 *hypotheca,* dolosè † autem alienasse conu[inci]tur ex quo sciebat adesse fideicommissum [...] *me. Merlin. decis. 844. num. 6. cum concordant[...] leg. in Romana fideicommissi de Mutis 1. Dec. [...] coram me §. quia obiectum cum seqq.* Et fo[rte] cogitare potuisset se postea euasurum [...] soluendo *per prob. per Cyriac. contr. 282. num. & seqq.* & licet huic partitæ addita fuerint scuta 560. pro fructibus dd. bonorum p[...]
13 tamen non competit † retentio, quia n[on] constat de perceptione illorum præcisæ q[uan]titatis, qua etiam probata non essent c[...]landi nisi fructus post mortem alienantis [...]
14 turati, nam decursi † ipso viuente ad eu[m] spectabant, vt notant DD. *in l. deducta §. post ff. ad Trebell. Rota post Modern. Foroliu[ien.] legitim. decis. 20. num. 12.*

Et ita vtraq; &c.

R. P. D. ZARATE.

Bononien fideicommissi de Victorijs.

Mercurij 5. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Casum suæ vocationis in Fideicommisso, q[uan]do qui prætendit venisse, debet plenè, & co[n]cludenter probare suam descendentiam [...] hoc necessariam, vt admittatur, & sic arg[u]menta debent esse certa, & indubitata. [...] non sufficiant coniecturæ leues, & non co[n]cludentes, prout est probatio filiationis p[er] educationem, nominationem, tractatum, cu[m] ista sint à remotis. Filius, qui potius præs[u]mitur patris, quam adulteri; Vnde nonnulla dedu[...]

deducuntur *ad intellectum famigerati textus in leg. Miles*, §. *Defuncto, ff. ad leg. Iul. de adulter.* Epistola vt probet contra scribentem, quid requiratur.

S V M M A R I V M.

Filiatio ad effectum succedendi in fideicommissis, plenè, & concludenter est iustificanda.
Filiatio ad effectum priuandi tertium possessorem bonis, concludenter est probanda.
Probatio leuis non admittitur in rebus magni præiudicij.
Probatio filiationis admittitur per tractatum patris in aliquem vti filium.
Filiatio non probatur per tractatum patris in filium si agatur de præiudicio ipsius patris.
Non autem si agatur de præiudicio tertij.
In Potestate alicuius esse non debet, aliquem sibi assumere in filium, & sic tertio præiudicare.
Educatio, nominatio, & tractatus sunt à remotis, circa probationem filiationis.
Quia vel à falsa causa, vel etiam à credulitate, possunt ea oriri.
Initium infectum, ea quæ habuerunt, non attenduntur, num. 9.
Ad Fideicommissum, vt quis admittatur, debet probare filiationem per indubitata argumenta.
Confessionem alicuius, quando quis impugnari non valeat.
Ius tutum, quando quis dicatur sibi reseruasse.
Legitimationem, quando quis vti talem approbasse dicatur.
Productio, quando non sit apta præiudicare tertio.
Acta facta super statu personæ, faciunt ius, quoad omnes.
Productio, vt noceat ei, qui habet coæqualem ius, debet etiam ipse citari.
Testium depositiones receptæ ad perpetuam rei memoriam parte non citata, & lite pendente non releuant.
Testes non informati, non releuant, & num. 19.
Testes inimici non probant.
Testes de auditu ab ipsa parte non iuuant.
Fama, vt probet, requiritur vt fuerit orta ante motam litem.
Fama super filiatione vt probet, debet habere initium à personis non interessatis.
Adulterij probatio, est materia obiectiua.
Testes dubitatiuè loquentes, non probant.
Testes deponentes de propria credulitate, & opinione non sunt attendendi.
Præsumptio l. miles, §. defuncto, ff. ad l. Iul. de adult. *quando resistat.*
Et vt intret talis præsumptio probationes apertissimæ requiruntur.
Probationes imperfectissimæ, non possunt coniungi.
Præsumptio iuris certissima leg. miles, §. defuncto, ff. ad leg. Iul. de adulter.
Filius qui potius præsumitur patris, quam adulteri.
Quod procedit etiamsi mulier eodem tempore habuerit commercium cum adultero.
Præsumptio leg. miles, §. defuncto, ff. ad l. Iul. de adult. *cum sit præsumptio iuris admittit probationem in contrarium.*

34 *Verum talis probatio debet esse inconcussa.*
35 *Præsumptio* leg. miles, §. defuncto, ff. ad l. Iul. de adult. *cessat si maritus de tempore conceptionis erat valdè infirmus.*
Itaut cum vxore coniugi non poterat. Item si erat maritus absens de tempore conceptionis, nu. 35.
36 *Filium esse adulterinum asserens, tenetur id probare.*
37 *Probatio, quæ contra probantem, potest retorquere, non releuat.*
38 *Exceptio, vt releuet, debet iustificari.*
39 *Egressus vnius contrarij alterius contrarij operatur ingressum.*
40 *Probatio, quæ non percutit tempus, de quo controuertitur, non releuat.*
41 *Tempus, quando est fundamentum agentis intentionis, est concludenter iustificandum.*
42 *Epistolæ contra scribentem, plenè probant.*
Epistolæ non probant contra scribentem, si tamquam falsæ impugnentur.
43 *Falsitas deducta, quando dicatur euacuata.*
44 *Sententiæ conformes, remouent falsitatem deductam.*
45 *Epistolæ contra scribentem, vt probent esse recognitæ à peritis per probationem literarum.*
46 *Subreptio rei præsumitur facta ab eo, de cuius interesse agitur.*
47 *Assertio vxoris facta de re audita ab eius marito, non releuet.*
48 *Testis assertio, quod iurauerit in animam Iudicis, vel Notarij, non ex hoc eliditur validitas depositionis.*
49 *Confessio facta pro exoneratione conscientiæ, in testamento, an valeat.*
50 *Confessio facta in extremo vitæ actu, contra assertam filiationem, plurimi est facienda.*
51 *Confessio illa non releuat, quæ probatur erronea.*
52 *Fideicommissum prætendens, si non probauerit descendentiam, non est de alio quærendum.*
53 *Possessio iure proximitatis, quando gratis allegetur, & num. 54.*
55 *Enunciatiuæ plures emanatæ in diuersis instrumentis & antiquæ, probant descendentiam.*
56 *Enunciatiuæ plures tunc probant descendentiam, quando emanant ab his, qui sciunt iura sanguinis.*
57 *Testes, quando sunt formiter examinati, & cum interrogatorijs partis, tunc dicuntur validè examinati.*
58 *Descendentia, quando euidentissimè dicatur probata.*
59 *Descendentia per gradus distinctos est probanda.*

DECISIO VIII.

IN Vltimis tabulis Leonellus senior de Victorijs proximiores masculos de illius agnatione, casata, & familia vocauit, quando eius filij heredes instituti, & descendentes substituti sine filijs decederent.

Vltimus ex descendentibus masculis, qui sine filijs è vita migrauerit, Andreas fuit, ob cuius obitum Dominus Eq. Horatius de Victorijs, tanquam proximior de agnatione, casata, & familia Testatoris, prætendens fideicommissum ad sui fauorem purificatum, petebat immitti in possessionem bonorum per dictum

dictum Andream relictorum, & à Domino
Benedicto de Victorijs vti proximiore agna-
to possessorum, sed Auditor Generalis, & de-
inde Rota Bonon. coram quibus causa acti-
tabatur pronunciarunt D. Equitem non esse
immittendum; Hinc per eundem appella-
tione interposita, causa ad hoc sacrum Rotæ
Auditorium deuoluta, & dato dubio, An
Equiti Horatio danda sit immissio, Domini
negatiuè responderunt, ea ratione, quia d. Eq.
qui tanquam proximior immissionem con-
sequi contendit, per imperfectas, & irreleuan-
tes coniecturas deducit, Galeatium, à quo ipse
descendit, fuisse filium Dionysij de Victorijs,
& tamen hanc prætensam filiationem iustifi-
care debuisset per concludentissimas proba-
1 tiones, † dum eam affert ad effectũ succeden-
di in fideicommisso, *l. 3. C. de alen. lib. Bursatt.
consil. 88. sub num. 5. circa med. lib. 1. Rota coram san.
mem. Gregor. XV. decis. 222. num. 2. vers. & filiatio, in
Romana Filiationis 1. Iulij 1639. coram Reuerendis-
simo Compostellano §. Ea moti ratione &c. in Roma-
na Fideicommissi de Aronijs 23. Iunij 1642. coram
R.P.D. Bichio, §. Casui nostro, vers. præsertim &c.
& in Farfen. Bonorum 23. Ianuarij 1647. §. Hæc ta-*
2 *men &c. coram Eminentissimo Corrado*. Et † pri-
uandi bonis tertium possessorem, *Corn. cons. 78.
num. 5. & 6. lib. 3. Soccin. iun. cons. 86. num. 43. lib. 2.
Decian. cons. 40. sub num. 1. circa med. vers. & præci-
pue cum agatur &c. vol. 5. Mascard. de probat. concl.
787. num. 17. Rota decis. 164. num. 9. vers. atque hæc
&c. par. 3. recent.*

Quod autem hæ coniecturæ sint imperfe-
ctæ, & irreleuantes, patet, singulas examinan-
3 do. Siquidem † admodum leuis videtur ea,
quod Dionysius Galeatium vti filium tracta-
uerit, eundem legitimauerit, & hæredem in-
4 stituerit. Quoniam † licet filiatio per hosce
tractatus probetur, *gloss. in cap. transmissæ, verbo
nota*. Qui filij sunt legitimi *Castr. in l. non nudis,
in fine, C. de probat. Aldobr. cons. 36. nu. 6. & cons. 80.
num. etiam 6. lib. 1. Rota decis. 289. num. 6. par. 1. rec.*
5 Id intelligendum † quoad præiudicium pa-
tris huiusmodi actus gerentis, non autem ter-
tij, *Marcabr. cons. 13. num. 98. Mascard. de probat.
concl. 789. num. 36. Rota decis. 409. num. 30. dec. 597.
num. 8. par. 5. recent. & in allegata Farfen. Bonorum
§. cæteræ, coram Eminentissimo Corrado*. Et opti-
6 ma † ratione, quod non debet esse in pote-
state vnius facere aliquem sibi filium, & sic
7 per nominationem, & tractatum mutare ve-
ritatem facti, *l. neque professio C. de testam. Paris.
cons. 11. num. 20. & seqq. vol. 2. Barz. cons. vnico post
suas decisiones Bononiæ num. 56. Mascard. de probat.
concl. 788. num. 15. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 88.*
8 *num. 6. & seq.* vbi † quod educatio, nominatio,
& tractatus sunt à remotis, cum vel à falsa
9 causa, † vel etiam à credulitate originem ha-
bere possint, *Reuerendiss. Eugubin. decis. 174. nu-
mer. 107.*

Nihil facienda est altera coniectura, quod
Leonellus iunior, Constantius, & Andreas, à
quo Dominus Benedictus causam habet me-
diante donatione admiserit Galeatium vti fi-
lium Dionysij in pluribus Epistolis ad Ale-
xandrum de Victorijs conscriptis. Quoniam

prædictæ Epistolæ Leonelli iunioris, Co[...]
tij, & Andreæ nihil operantur, cum o[...]
habuerint à principio infecto, scilicet à
nominatione, & tractatione, propter q[...]
ij facilè potuerunt allucinari in hoc de[...]
10 tes iudicio paterno: vnde † non elici[...]
liberata filiationis Caleatij admissio in
præiudicium *Paris. cons. 12. num. 107. vol.[...]
cian. cons. 1. num. 38. Menoch. de arbitr. iudic.[...]
num. 72. & præsumpt. 53. num. 23. lib. 6. Rot. d[...]
num. 12. cum seq. par. 5. recent.* Præterquam
eæ admissiones præiudicare non possun[...]
mino Benedicto, qui non tam ex dicto[...]
Leonelli iunioris, Constantij, & Andre[...]
11 natoris, quàm ex † proprio iure tan[...]
proximior agnatus venit: ideò eorum
fessiones impugnare potest, *Natt. cons. 4[...]
mer. 13. Crauett. cons. 200. num. 7. cum alijs per
de subst. quæst. 557. num. 8. & in adducta deci[...]
num. 15. & 16. par. 5. recent.* Eoque facilius
citrà nouationem, & præiudicium anti[...]
iurium sibi competentium ex maiorum
commissis, immò cumulatiuè non exti[...]
12 ad primæua iura donationem † accepta[...]
adeout omne ius ipsi competens tutu[...]
reddidisse censeatur, *Ciriac. controu. 46. n[...]
& controu. 211. num. 14. Surd. decis. 163. n[...]
Rota in Bononien. fideicommissi de Guidottis [...]
nuarij 1649. §. præterquam coram bon. me[...]
guelles.*

Nec ex eo, quod ex parte Benedicti [...]
13 producta † legitimatio in qua Galeatius [...]
Dionysij asserebatur, dici potest eunde[...]
nedictum vti talem approbasse, *Doctores [...]
cum venerabilis, de except. & in l. 1. §. edition[...]
eden.* Ista enim legitimatio producta fu[...]
Eq. Horatio, nec reperiebatur illius te[...]
ferens Galeatium filium adulterinum, [...]
probandam hanc qualitatem per Proc[...]
14 rem eiusdemmet † Benedicti fuit exhi[...]
parte tamen, & partibus, & non animo a[...]
tendi quicquam, quo pars coadiuuari [...]
ac proinde productio non est apta præiu[...]
re Benedicto, *Rota decis. 29. num. 49. & de[...]
num. 23. par. 7. recent.*

Sententia verò ab Eq. Horatio cont[...]
15 ditores Fabij de Victorijs obtentæ, † [...]
tertia coniectura adductæ, licèt super[...]
probare, & ius quoad omnes facere vi[...]
tur, *l. ingenuum, ff. de stat. hom. Rota coram C[...]
lo decis. 102. num. 2. & in Aesina Fideicommi[...]
Iunij 1652. §. Vlterius, coram me.* Attamen [...]
lum afferre valent præiudicium Benedicto[...]
quia compromisso fuit expressè conuent[...]
16 quod † exaduerso gerenda contra credit[...]
eidem Benedicto non nocerent, & quia [...]
quale ius habens non fuit citatus, *Abb. in [...]
quamuis, num. 19. de re iud. Alex. in l. sæpè, num[...]
& seqq. ff. eod. Bald. in l. 2. n. 4. quibus res iud. non [...]
Rota in Britonorien. fideicommissi 24. Martij 1[...]
§. Et quamuis, coram R.P.D. meo Bichio.*

Parui quoque momenti est quarta co[...]
ctura elicita ex depositionibus testium, q[...]
bus Alexander Eq. Horatij pater vsus fuit[...]
17 in Equestri † ordinatione Sancti Stephani [...]
scriberetur, quia eorum depositiones rece[...]

fuerunt ad perpetuam rei memoriam, parte non citata, & lite pendente, *cap. 2. vbi DD. de testib. l. si quando, C. eodem, Rota in Sancti Seuerini Fideicommissi* 18. *Iunij* 1649. *in fine, coram bo. mem. Arguelles, & in Interamn. fideicommissi* 27. *Nouembris* 1652 §. *oculariter, coram R.P.D. meo Bichio.*
8 Et ij † non informati deteguntur, Naturalem enim referunt Galeatium, quem tamen adulterinum Dionysius prætensus pater in legiti-
9 matione † expresserat, *Rota decis.* 20. *num.* 3. *decis.* 371. *num.* 6. *par.* 2. *recent. penes san. mem. Gregor. XV. decis.* 578. *nu.* 11. *& coram Buratt. dec.* 42. *nu.* 6.
Et † cæteri Testes, qui fuerunt formiter inducti reijciuntur, vel tanquam inimici, *Rota coram Millino decis.* 54. *num.* 5. *penes Buratt. dec.* 726 *num.* 7. *decis.* 261. *num.* 16. *par.* 4. *tom.* 2. *recent.* Vel
1 tanquam † de auditu ab ipso Dionysio, & Galeatio: vnde non plus probationis, quam illi constituunt, *d. cap. licet ex quadam, de testib. Surd. conf.* 135. *num.* 69. *lib.* 1. *latè Farinac. de testib. quæst.* 69. *num.* 85. *Rota in Romana nullitatis Matrimonij* 19. *Ianuarij* 1646. §. *Nec aliquid, vers. tamen cum sint de auditu, coram bon. mem. Arguelles.* Vel quia allegatam famam super controuersa Galeatij filiatione non probant, cum minimè
2 deponant, † talem famam ante motam litem extitisse, *d. cap. ex quodam, de testib. Rota coram Verallo decis.* 9. *par.* 2. *& decis.* 170. *num.* 17. *par.* 6. *rec.*
3 Eamque † ab interesse non habentibus originem sumpsisse, *Gratian. disceptat. forens. cap.* 78. *num.* 39. *Mascard. de probat. concl.* 849. *num.* 14. *Rota decis.* 739. *num.* 35. *par.* 4. *tom.* 3. *recent.* Præterea
4 cum † versemur in materia obiectiua, nempè de probando adulterio, non est satis depositio testium de fama affirmantium, *Bald. in cap. tam literis, num.* 1. *de testib. Reuerendiss. Eugub. decis.* 173. *num.* 45. *Rota coram Cæsar. de Graff. decis.* 184. *alias* 2. *num.* 2. *de accusat. & coram san. mem. Greg. XV. decis.* 323. *num.* 2.

Nullaque vis fieri potest in quinta conie-
5 ctura, † quoad testes à Benedicto inductos, cum primus dubitatiuè deponat, ibi, *Fù figliuolo si ben mi ricordo Galeatio di Dionisio &c. Lancell. Gall. conf.* 32. *num.* 24. *Menoch. consil.* 1111. *num.* 13. *lib.* 2. *Farinac. de testib. quæst.* 68. *num.* 8. *Rota coram Buratt. decis.* 538. *num.* 10. *&* 12. Secundus
6 verò solum † moueatur ex propria credulitate, & opinione, quod Galeatius esset filius Dionysij, ibi, *Al mio credere di me, io credo di sì, Ias. in rubr. ff. de iur. iur. num.* 2. *Soccin. iun. conf.* 86. *num.* 36. *vol.* 2. *Decian. conf.* 40. *sub num.* 2. *vers. similiter, vol.* 5. *Aldobr. conf.* 125. *num.* 33. *lib.* 2. *Rota coram Comitulo decis.* 7. *num.* 4. *& decis.* 71. *num.* 12.

Minùs attendenda sexta coniectura ex publicis documentis, & alijs in quibus Galeatius enunciatur filius Dionysij: Cum enim illi re-
7 sistat præsumptio, † *l. miles, §. defuncto, ff. ad l. Iul. de adul.* de qua inferiùs, insufficiens reputatur, & ad probandam tali casu filiationem apertis-
8 simæ † probationes desiderantur, *l. vltima, vbi glos. ff. quod met. caus. Galiaul. in l. centurio, num.* 307. *ff. de vulg. & pupill. Menoch. lib.* 1. *præsumpt.* 31. *n.* 5. *Reuerendiss. Eugub. d. decis.* 174. *nu.* 59.

Quapropter cum singulæ ex coniecturis allatis † sint imperfectissimæ, non possunt coniungi, itaut si non diuisæ, saltem vnitæ probent, *Alex. conf.* 11. *num.* 3. *&* 5. *lib.* 4. *Gabr. de probat. conclus.* 1. *num.* 33. *Rota coram Mantica dec.* 307. *num.* 11. *& in Florentina, seu Bononien. de Barbadorys* 25. *Iunij* 1640. §. *Tandem, coram Coccino.* Eo minùs, cum plures in contrarium longè vrgentiores pro exclusione filiationis Galdatij à Dionysio certatim concurrant. Quarum prima, & quidem potissima est, quod de tempore conceptionis, & natiuitatis Galeatij adhuc viuebat Aloysius Anguillaria Catherinæ ma-
30 tris maritus, & † ideò intrat certissima iuris præsumptio, *in d. l. miles, §. defuncto, ff. ad l. Iul. de adult. & l. filium, ff. de his qui sunt sui vel alien. iur.*
31 quod † scilicet Galeatius censeri potiùs debeat filius Aloysij mariti, quã Dionisij adulteri, *Bero. conf.* 161. *nu.* 7. *lib.* 2. *Natt. conf.* 205. *nu.* 1. *Eugen. conf.* 52. *num.* 5. *lib.* 1. *Rota coram Achill. de Grass. decis.* 1. *num.* 1. *qui fil. sint legit. decis.* 130. *nu.* 1. *coram Millino decis.* 482. *num.* 15. *& decis.* 797. *num. etiam* 15. *coram Merlino.* Etiamsi dicta Catherina eodem tempore commercium carnale cũ
32 Adultero † habuisset, *vt ex d. l. miles, §. defuncto, Paris. conf.* 10. *num.* 83. *& conf.* 29. *nu.* 97. *&* 98. *& seqq. lib.* 2. *Peregr. decis. Patau.* 9. *numer.* 2. *Marta vot. Pisan.* 26. *per tot. Reuerendiss. Eugub. dicta decis.* 174 *nu.* 48. *Rota decis.* 164. *nu.* 1. *par.* 3. *recent.*

Et quamuis prædicta præsumptio, quæ ex
33 matrimonio † exoritur secundum communiorem DD. sententiam sit iuris præsumptio admittens probationes in contrarium, *Gozadin. conf.* 13. *num.* 62. *Decian. conf.* 1. *nu.* 127. *Menoch. de arbitr. Iud. cas.* 89. *nu.* 24. *Reuerendiss. Eugub. dicta decis.* 174. *num.* 40. *Rota coram Achill. de Graff. dicta decis.* 1. *num.* 4. *dicta decis.* 164. *num.* 2. *par.* 3. *recent. & post* 2. *vol. consil. Farinacc. decis.* 171. *nu. etiam* 2.
34 Attamen est adeò efficax, vt † semper inconcussa permaneat, quoties euidenter non probetur, de tempore conceptionis Aloysium maritum ob grauem infirmitatem Catheri-
53 nam † vxorem cognoscere non potuisse, vel fuisse absentem, vel liberum ad eam accessum non habuisse, *dicta l. filium, ff. de his quæ sunt sui, vel alien. iur. Soccin. Iun. conf.* 86. *num.* 44. *& seqq. lib.* 2. *Reuerendiss. Eugub. dicta decis.* 174. *numer.* 42. *Rota coram Coccino decis.* 7. *num.* 3. *& dicta dec.* 597. *num.* 2. *&* 9. *par.* 5. *recent.* Quæ tali casu certè fo-
36 rent probanda per Eq. Horatium, † qui asserit Galeatium fuisse filium adulterinum, *Paris. consil.* 64. *num.* 5. *&* 6. *vol.* 3. *Brun. consil.* 15. *num.* 2. *Petra de fideicomm. quæst.* 11. *num.* 361. *Reuerendiss. Eugub. d. decis.* 174. *num.* 14.

Nec vrget asserta probatio absentiæ Aloysij deprompta ex depositione Laurentiæ eius secundę vxoris affirmantis illum viuente Ca-
37 therina altera † vxore Patauij moratum: quinimmò depositio hęc retorquetur contra Eq. Horatium, dum ista mulier per hæc verba deponit, *Messer Luigi mio marito mi disse, che egli, è detta Caterina sua moglie habitauano nella Città di*
38 *Padoa &c.* Ex quibus absentia † Aloysij à Catherina non verificatur, sed ex opposito remanet probata cohabitatio in Ciuitate Patauij, & exclusus accessus Dionysij ex vulgari regu-
39 la contrarij † vnius ingressus, alterius contrarij operatur egressum, *cap. cum renunciatur* 32. *quæst.* 1. *Reuerendiss. Eugub. decis.* 69. *num.* 11. Prę-

terquamquod nec prædicta mulier, nec etiam testes à Benedicto inducti, qui affirmãt, Aloysium consueuisse per mundum vagari, dum
40 deponunt de absentia, non percutiunt † præcise tempus conceptionis, cum tamen huiusmodi tempus in primis inspiciendum sit ad agnoscendum, an quis sit ex legitimo matrimonio natus, & proinde idem tempus in
41 quo † tota vis consistit indiuidualiter esset probandum, ex traditis per *Castr. in l. Mæuia, §. fundus, num. 4. ff. solut. matrim. Rota decis. 141. numer. 7. coram Durano, & in Romana Domus 29. Maij 1645. §. Præterea, coram Reuerendiss. D. meo Decano.* Cum aliàs insufficiens probatio exoriatur, *ad notat. in l. mater, C. de probat. Surd. cons. 407. numer. 14. Rota in Bononien. Census 28. Martij 1639. in fin. coram Coccino.*

Alia coniectura excludens prædictam ex Dionysio filiationem resultat ex epistolis Galeatij ad Aloysium Anguillariam scriptis, ibi,
42 *Vostro figliuolo Galeatio Victorij.* Hinc † etiam destruitur prætensa filiatio, & descendentia à Dionysio, quia, istæ epistolæ contra scibentem, probant, *l. Publia 26. §. fin. ff. depos. l. cum de indebito 25. §. fin. C. de probat. Menoch. de arbitr. iud. cas. 94. num. 9. & seq. Rota post Modern. Perus. in addit. ad tractat. de subhast. decis. 179. num. 13.* Et quamuis eędem epistolę vsque ab anno 1581.
43 tanquam falsæ impugnatæ † fuerint, nihilominus cũ statim Leonellus iunior obtinuerit duas sententias conformes imponentes per-
44 petuum silentium, † perperam deducitur assserta falsitas, ex traditis *in l. si cui 7. §. iisdem, ff. de accus. cap. de his 6. eodem tit. l. licet 6. §. fin. ff. nautt. caup. stab.* Prout nec ex defectu recognitionis
45 redargui possunt, cum constet, † eadem à Peritis electis fuisse per comparationem recognitas, *l. comparationes, Cod. de fid. Instrum. Ruin. cons. 70. num. 4. vol. 4. Rota coram Buratto decis. 143. num. 28.* Nec quicquam officit, quod ipsius
46 recognitionis relatio † non reperiatur, cum subrepta fuerit, & subreptio præsumitur ex causa interesse habentis, *Bald. in l. vltima, post num. 5. vers. item quod illa res subtracta, ff. de quæst. Mascard. de probat. concl. 831. num. 12. Farin. de fals. & simul. quæst. 153. num. 205.*

Istis accedit attestatio dictæ Laurentiæ secundæ vxoris dicti Aloysij asserentis audiuisse ab eius viro, quod Dionysius adoptauerat
47 Galeatium † in filium, & hoc idem vlterius audiuisse ab eodem Galeatio: cuius assertionis robur non eliditur ex eo, quod completo examine prædicta mulier dixerit se iurasse in animam Locumtenẽtis, & Notarij, quia cum antè examen congruè iurasset tale iuramen-
48 tum post depositionem, † etiamsi incontinenti fuisset præstitum, nunquam attenditur, iuxtà veriorem sententiam, quem tuetur *Salycet. in l. iusiurandi num 3. vers. ego puto, C. de testib. Bellam. in cap. de testib. num. 11. 13. & seqq. Abb. num. 8. Aretin. post nu. 5. de testib. Farinac. de testib. quæst. 74. num. 39. & seq.*

Postrema coniectura prouenit ex Testamẽ-
49 to Dionysij anno 1552. condito, in quo † ipse expressè pro exoneratione eius conscientiæ fatetur, Galeatium non esse suum filium, seque ex falsis Catherinę matris suggestio[nibus] coactum quodammodo fuisse ad illum le[gi]mandum, & hæredem instituendum, qu[æ de]claratio in eo supremo vitæ actu cum
50 nauerit, † contra assertam filiationem mi est facienda, *l. 5. C. famil. hercisc. Aym. num. 51. Decian. d. cons. 40. num. 16. vol. 5. Fa[rin.] in prax. crimin. de Iudic. & tortur. quæst. 46. nu[m.] & 6. Rota cum ibi congestis decis. 684. nu. 20. coram Merlino.*

Neque ab Eq. Horatio in dubium re[uocari] potest dicti Testamenti existentia. Hanc
51 ipse † satis est confessus, dum articulauit fuisse erroneè confectum, allegando ex c[au]ratione erroris à dicto Dionysio reuoc[atum], atque ità ostenditur illius existentia, *ad l. decem 117. ff. de verb. oblig. l. 4. §. condemna[tum] ff. de re iud. l. nec vtilem 20. ff. de quib. caus.*
52 *cum similibus.* Cum igitur † Eq. Horati[us de]scendentiam à Dionysio nõ probauerit, [super]sa est discussio aliarum exceptionum Benedictus proposuerat.

Cæterum Benedicto possessori iure [legiti]
53 mitatis gratis obijcitur eum deficer[e in] probatione eius descendentiæ ab And[rea de] Victorijs communi stipite. Ostenditur Antonium dicti Benedicti abauum fu[isse fi]lium Andreæ ex Instrumento emptio[nis fa]ctæ anno 1497. per Thomam filium [An]dreæ de Victorijs ementem pro se, ac Le[onel]lo, Antonio, ac Dionysio fratribus, a[c filiis]
54 dicti q. Andreæ de Victorijs. Item † [ex In]strumento emptionis alterius Domus anno 1493. per Leonellum, & Thom[am fra]tres, & filios olim Andreæ de Victorijs [emen]tem tam suo nomine, quam etiam vic[e et no]mine Antonij, & Dionysij suorum fra[trum]. Rursus ex Instrumento depositi fact[i] 1497. per Leonellum q. Andreæ de Vi[ctorijs] occasione emptionis Domus alias fac[tæ per] Thomam nomine proprio Leonelli, A[ntonij] & Dionysij suorum fratrum.

Ab Antonio ortum fuisse Benedictum auum apparet ex Instrumento emptio[nis pe]tiolæ terræ factæ anno 1546. per Bened[ictum] q. Antonij de Victorijs. Insuper ex [Instru]mento absolutionis factæ anno 1523. p[er An]dream q. Dionysij de Victorijs occasio[ne de]positi librarum 480. facti ad fauorem dicti q. Antonij de Victorijs. Certu[m est] enim, quod enunciatiuæ plures emana[tæ in]
55 diuersis instrumentis, & antiquæ † desce[nden]tiam probant. *Nogueroll. alleg. 25. num. 25. coram Buratt. decis. 709. num. 3. decis. 405. in par. 1. recent. & in Bononien. fideicomm. de P[...] 16. Februarij 1640. coram Card. Panzirolo §. autem,* Præsertim vbi, vt hic, emanauer[int ab]
56 ijs, † qui præsumuntur scire iura sangu[inis], *Mascard. de prob. concl. 812. num. 17. Modern. C[...] nen. cons. 62. num. 16. Rota in Placentina Bono[rum] Iunij 1653. §. ex testamentis coram me.*

Et tandem à dicto Benedicto descend[entia per] Andream Auum, & ab isto Vincentium [pa]trem Benedicti, qui hodie possidet, con[stat ex] depositionibus Testium in præsenti cau[sa exa]
57 miner, & † cũ interrogatorijs partis exa[m...] toru[m]

torum, *Rota coram Caualer.decis.46. num.4. & in dicta Aesina fideicommissi 28. Iunij 1652. §. descentia coràm Me.* Atque hic vbi nulla concurrit
8 iuris resistētia remanet probata † descēdentia cum scilicet ex prædictis instrumentis, & Testium depositionibus, † & quidem per gradus
9 distinctos euidentissimè deducatur *d. cap. licet ex quadam 47. de Testib. Rota decis. 185. nu.4. par.1. diuers. coram Duran. decis. 8. num. 5. penes Pennam decis. 1559. num. 2. apud Buratt. decis. 147. nu. 2. coram Comitolo decis. 141. num. 3. & in præcitata Placentina Bonorum §. ex quibus coram Me.*

Et ità vtraque parte informante &c.

R. P. D. MELTIO.

Posteà EPISCOPO PAPIEN.

Neapolitana Pecuniaria.

Die Mercurij 5. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Subhastatio est penitus nulla, quando fuit facta à Iudice, seu Commissario, qui penitus persona priuata erat; Et hoc multo magis si adsint plures nullitates, veluti citationis, & aliarum substantialium solemnitatum, subhastatio si sit facta sine tribus oblatoribus, est nulla.

SVMMARIVM.

1 *Acta iudicialia gesta ab eo qui nulla penitus habet iurisdictionem, sunt omnia nulla.*
2 *Attentata sunt omnia quæ veniunt ab actu attentato.*
3 *Attentata dupliciter possunt dici ea, quæ sunt gesta sine Iurisdictione, & non seruatis terminis.*
4 *Executor attentatè procedit quando non obseruat contenta in mandato.*
5 *Executor merus nulliter cognoscit de exceptionibus iudicialibus.*
6 *De Attentatis, quando constat omnia debent in pristinum reduci.*
7 *De Possessione anteriori docens ipse est manutenendus.*
8 *Executor nulliter, & iniustè procedens, non priuat possessorem sua possessione.*
9 *Subhastatio nulla, illa satis dicitur, si laboret pluribus defectibus.*
10 *Ad Subhastationem; & ad venditionem, quando fuit deuentum sine citatione debitoris, non potest saluari à vitio nullitatis.*
11 *Citationis defectus in præiudicialibus, est insanabilis.*
Citatio in subhastatione est necessaria num. 11.
Citatio continet naturale defensionem num. 11.
12 *Citatio, tamquam necessaria numquam censetur sublata.*
13 *In subhastatione ad minus tres requiruntur licitatores.*
14 *Subhastatio, vt valeat debet assignari debitori congruum tempus ad reluendum debitum.*
Subhastatio necesse est, vt valeat, quod pecunia numerata præsens sit.
16 *Attentata an obstent, quando fuerunt gesta non ad instantiam partis, sed proprio Marte Iudicis.*
17 *Limita stante ratificatione.*

DECISIO IX.

CONCESSO per Rotam mandato de manutenendo Monti Roberto in quasi possessione exigendi annuos ducatos 60. pro fructibus recompensatiuis, & illius vigore etiam executiuo pro ducatis 551. ratione fructuum decursorum, & non solutorum contra Franciscum Galibertum, fuit illud expeditum, & successiuè pro parte eiusdem Montis præsentatum in Ciuitate Neapolis Antonio de Rubeis personæ priuatæ, & simplici Presbytero, qui tanquam illius executor in Commissarium Ioānem Baptistam Caputum deputauit, cum amplissima facultate procedendi ad subhastationem, & venditionem bonorum dicti Galiberti, & de pretio ex illius redigendis sibi priùs de suis dietis alijsque impensis per ipsum faciendis, postmodum dicti Monti satisfaciendi; Processit dictus Caputus Cōmissarius ad plures actus, & decreta exorbitantia, sequestrando pecunias, & bona dicti Galiberti, examinando Testes relaxando mandata contra Conductores comminando censuras, subhastando furnum, & massariam pro pretio scutorum 450. aliaque temere attentando, quæ omnia cum hodiè prætenderet Galibertus tanquam attentata reuocanda esse: Ideò fuit datum Dubium, An constaret de attentatis, quæ veniant reuocanda, & Francisco dandum esse mandatum de immittendo. Quo hodiè proposito DD. ad vtramque illius partem responderunt affirmatiuè: Respectu enim primæ partis visa fuerunt satis clara attentata, quia executio dicti mandati directa fuit Vniuersis specialem, & ordinariam Iurisdictionem exercentibus; Ergo non potuit † illa peti ab Antonio de Rubeis priua-
1 ta persona, & iurisdictione prorsùs carente *ad tradita per Modern. Perus. de subhast. inspect. 16.*
2 *num. 15. & seqq.* & consequenter gesta per dictum Antonium siue eius † Commissarium sunt omnia attentata *Rot. in recent. decis. 342. n. 1. & 2. par. 4. decis. 283. num. 1. post secundum volum. Farinacc.*

Præterea animaduertebant etiam Domini, quod & quatenùs executor † iurisdictionem
3 habuisset attentasse diceretur, ratione plurium excessuum quos eum commisisse non fuit dubitatum dum ad sequestra deuenerit, nedum pro debita Montis, sed etiam pro suis dietis, censuras relaxauit, pecunias occupauit bona distraxit, ista namque omnia manifestum continent excessum, † quia in mandato Rotali
4 non fuit data facultas similia exequendi, & regulariter Reo se in actu executionis oppo-
5 nenti, † Executor non debet adulteriora procedere, nec cognoscere de Causis Contradictionum alias omnia remanent vitio attentatorum affecta *Felin. in cap. cum olim il 1. num. 7. de offic. delegat. Bald. in l. super quæst. num. 1. eod. titul. Lancell. de attent. par. 1. cap. 1. nu. 34. cum seqq. Vestr.* in

*in prax.lib.8.cap.vltim.num.*16.*vers.& quamuis*, & dixit *Rota in recent.d.decis.*342. *num.*1.*&* 2.*par.*4. *& in Auenionen. Decimorum* 2. *Maij* 1644. *coram R.P.D. meo Peutingerio, & in Cracouien. fundationis* 3.*Iunij* 1652.*coram Reuerendiss.D.meo Decano*, §.*Item licet*.

Firmatio itaque attentatis illa veniant inprimis, & ante omnia reuocanda, † ac om-
6 nia in pristinum statum reducenda *cap. non solum de appell. in* 6. *Lancell.de attent. appellat. pend. in præfat. num.*86.*& seq.Rot.coram Buratt.decis.*74. *sub num.*1.

Nec non Francisco Galiberto dandum esse mandatū de manutenendo, quia de eius ante-
7 riori possessione † satis cōstat ex dd.sequestris & ex executione contra ipsum obtenta, *Rota post.Mangill.de subhast. decis.*106.*sub num.*3.§.*Cæterum*. Nec ea priuari potuit † facto executo-
8 ris nulliter, & attentatè procedentis, *Rota in Caluien.Præpositura* 1.*Iuny* 1648. *coram Me*, §.*non obstat quod arma, & in Pisauren.Parochialitatis* 11. *Februarij* 1650. *coram R.P.D. meo Verospio*, §.*ne-*
9 *que poterit*. Maximè cum tam † in subhastatione quam in vendirione bonorum plures interuenerint nullitates: Et ptimo quia ad illius deuentum fuit minimè citato † Francisco,
10 qui Citationis defectus insanabilis dicitur *Rot. in Ianuen.Separationis Thori* 28.*Iunij* 1648. *coram*
11 *Me*, & solemnitas citationis tanquam de Iure † necessaria, & concernens naturalem de-
12 fensionem, nunquam sublata dicitur intelligitur *ad text.in l.Creditor C.de distract. pignor. Afflict.decis.*358.*num.*3.*Rota in Comen.Dismembrationis* 22. *Iunij* 1648. *coram Eminentiss. D. Cardinali Corrado*, §.*quia non video*.
13 Secundò quia non adfuerunt † tres licitatores sed vnus tantum *Modern.Perus.de subhast. inspect.*23. *num.* 3. quia non fuit assignatus terminus requisitus à Iure ad reluendum bona, nempè vnius mensis, cuius defectus pariter nullitatem causat idem *Modern.Perus.de subhast. inspect.* 24. *num.* 76.*& seqq.* Et denique non in-
15 teruenit pecunia numerata † pariter ad validitatem subhastationis necessaria *l. à Diuo Pio* §.*sed si Emptor num.* 4. *ff.de rei vend. Grat.discept. forens.cap.*7.*sub num.*4.*&* 6.*& cap.*321. *nu.*4.*Mangill.de subhast.quæst.*13. *num.*1.*& quæst.*61.*num.*7. *Modern.Perus.eod.tract.inspect.* 37.*num.*1. vbi plures alios cumulat.

Non obstat vnica Montis Roberti exceptio quod d.attentata commissa † fuerint non ad
16 instantiam ipsius Montis sed proprio Marte Caputi Commissarij: Quia cum mandatum Rotale fuerit per Montem exhibitum Antonio de Rubeis qui litteras patentes expediuit, & in illis Caputum Commissarium deputauit, vtique gesta à dicto Commissario dicuntur gesta ad Instantiam Montis, qui mandatum præsentauit; Ità quod dum Mons habita Notitia de Grauaminibus Francisco † illatis, & attentatis per Commissarium commissis,
17 nec illis renunciauit ratificasse censetur, & consequenter illa semper veniunt reuocanda *Rota coram san.mem. Gregor.XV. decis.*531. *num.*9. *decis.*596. *num.*1.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana fideicommissi de Marianis.

Die Mercurij 5.*Maij* 1655.

ARGVMENTVM.

Filius grauatus restituere hæreditatem, du non confecit inuentarium, & probatur bi alienasse, præsumitur sibi satisfecisse de le legitima; Decoctio alicuius, ex quibus no censetur iustificata. Filiæ exclusæ à Stat faciunt numerum ad augendam legitima fratrum.

SVMMARIVM.

1 *Filius hæres Patris, alienando bona hæredita præsumitur de sua legitima sibi satisfecisse, si confecerit inuentarium.*
2 *Mulier de Iure tenetur in subsidium dotare filia*
3 *Legitima post detractum es alienum, est detrahen*
4 *Decoctio, non sufficit allegare, sed est conclud probanda.*
5 *Sententia non afficit creditores non citatos.*
6 *Quod multo magts procedit si aliqui creditores runt citati, et nullus comparuit.*
7 *Bonorum discussio; quando probet decoctionem. Fraus ptæsumitur inter virum, & vxorem in iudicium tertij num.7.*
Collusio præsumitur inter virum & vxorem n.
8 *Sententia nulla attenditur sine actis.*
9 *Argumentum de Patre ad filium, in qualitatib cidentalibus, firmum statum non habentibus.*
10 *Mulieris confessio facta de sua dote, non præiu tertio, nec ab ea causam habenti.*
11 *Legitima debetur filys non ex prouisione paren sed iure naturæ, & prouisione legis.*
12 *Ad assecurationis Dotis effectum, quid sufficiat.*
13 *Maritus, sufficit vt incipiat ab vti substantia fi sit locus assicurationi Dotis.*
14 *Probationes æquiuocæ nullum gradum prob faciunt, & num.*15.
15 *Bona plura, quod quis reliquerit patet ex te stamento.*
16 *De materia vna ad aliam, sicut nec ad tempu bene infertur.*
17 *Fœminæ etiam exclusæ à Statuto, faciunt nu ad augendam legitimnm Masculornm.*
18 *Quod procedit etiam ad augendum legitima rentum.*
19 *In legitima Patris, & Matris eadem viget ratio ideo idem ius statui debet.*
22 *Fœminæ, licet faciant Partem pro augenda legi masculorum, tamen ipsæ non admittuntur ad ip partem.*
23 *Pater succedit in ius liberorum.*
24 *Fructus census vitalitij ad cuius formam sint c putandi.*
25 *Vsusfructus qualiter sit computandus pro legit statuenda.*
26 *Alienationes primæ factæ à filio grauato, semper putantur in legitimam.*
27 *Fundus dotalis non transit in dominium mariti.*
28 *Dotales, quod sint aliqui fundi, ex quo satis di constare.*
29 *Fundi dotales, quando sunt dati in dotem,*

tius æstimatio non inducit emptionem, & venditionem.
5 *Amplia, si ius quantitatis fuerit in primis expressum.*
1 *In Dotem fundus datus, an faciat emptionem, necne ad id probandum, admittuntur etiam coniecturæ.*
2 *Ex obseruantia subsecuta bene deducitur mens contrahentium ab initio, & num. 33.*
4 *Obseruantia etiam particularis adiuuat ad assequendam mentem contrahentium.*
5 *Fructus dotales spectant ad virum, non ad vxorem.*
6 *Fundus Dotalis censetur ab initio datus in dotem, si Vxor illum tamquam talem recuperauit.*
7 *Confessio contra confitentem, & habentes causam ab eo, probat.*

DECISIO X.

OBTENTA per Corneliam Alicornam immissione coram Reuerendissimo D. meo Decano super bonis controuersis vti subiectis fideicommisso q. Claræ, & Marij Coniugum de Marianis, possessis à Papinis vti Creditoribus quorundam Censuum impositorum ab Antonio filio dictorũ fideicommittentium primo hærede grauato, fuit postmodùm reuocata coram R. P. D. meo Royas, & concessa reintegratio ijsdem de Papinis, vtpotè quia eorum census sustinerentur pro detractione legitimæ Antonij, si non paternæ, quia † consumpta præsumebatur ex præcedentibus alienationibus, non docto de legitimo Inuentario, saltem maternæ, pro cuius rata bona controuersa ab vtroque iugali prouenientia distrahere potuit, ex deductis *in decisionibus coram dicto R. P. D. meo Royas exaratis, prima sub die 1. Martij 1649. altera 27. Iunij 1650.*

Hinc interiecta per Corneliam appellatione, & causa mihi commissa, dubitaui, an hæc vltima sententia esset confirmanda, vel infirmanda, & pro infirmatione pro parte Corneliæ deducebatur decoctio Marij confideicommittentis, qua data, residuum dotis Ersiliæ communis filiæ in scutis mille detrahendum esset ex bonis Claræ † vti obligatæ tàm in eodem Instrumento, quàm ex officio Materno, *ad text. in l. neque Mater Cod. de iur. dot. Crauett. cons. 77. num. 3. Seraphin. decis. 58. num. 5.* cum alijs allegatis *in Anconitana Bonorum 25. Februarij 1647. coram R. P. D. meo Bichio*; Prout & alij duo Census in sorte scut. 600. vna cum viro contracti de anno 1579. & 1580. quæ sicuti valdè minuerent hæreditatem Claræ, ità, & Antonij legitimam, † non prius deducendam, quam detracto ære alieno, *l. Papinianus §. 4. ff. de inoffic. testam. vbi DD. Merlin. de legit. lib. 1. titul. 1. q. 1. num. 2. Rota coram Seraphin. decis. 976. num. 4. & in Romana fideicommissi de Candidis 26. Iunij 1651. §. 2. coram R. P. D. meo Verospio.*

Verùm allegata decoctio † non visa fuit DD. sufficienter iustificari; Nam sententia immissionis pro recuperatione suarum dotium ab vxore reportata ob vergentiam viri ad inopiam, non est in forma probanti, † nec afficit Creditores non citatos, *Bart. in l. si constante num. 8. 10. ff. matr. Cyn. in l. vbi adhuc num. 19. C. de iur. dot. Gratian. discept. forens. cap. 489. num. 10. Fontanell. de pact. nupt. claus. 7. gloss. 2. par. 3. num. 36. cum seq. Rota in Auenionen. Saluiani 8. Martij 1652. §. assertio autem in fine coram R. P. D. meo Bichio*;
6 etiamsi aliqui citati † fuerunt, si nemo comparuit, vt fuit dictum *in Romana Dotis 17. Februarij 1653. coram eodem.*

Nec refert ibi supponi factam discussionem bonorum Viri; Nam hæc solùm præiudicat cœteris Creditoribus, quando fuit facta cum
7 legitimo contradictore, † secusli inter virum, & Vxorem, inter quos oritur suspicio fraudis, & collationis *Bart. in l. item stipulatio §. habet num. 4. ff. de nou. oper. nunciat. Roman. cons. 211. nu. 4. Socin. Sen. cons. 24. num. 19. lib. 1. Paris. cons. 50. n. 46. vol. 1. Guidop. decis. 432. Gail. lib. 2. obseru. 27. nu. 10.*
8 Hæc iustificatur ex actis, sine quibus sola sententia non attenditur, *cap. inter cœteras de re iudic. Mantic. decis. 11. num. 6. & decis. 260. nu. 7. par. 1. recent.*

Adminicula verò ad eam comprobandam deducta, visa sunt irreleuantia, quale est primum super decoctione Hippolyti Patris Marij, ac executorialibus contra eundem Marium vti eius hæredem relaxatis, cum non
9 procedat † argumentum de Patre ad filium in his qualitatibus accidentalibus firmum statum non habentibus *l. si verò §. qui pro rei qualitate ff. qui satisd. cog. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 28. num. 5.* Confessio autem Claræ superindè emissa in transactione facta cum possessore vineæ sibi pro restitutione suæ dotis obli-
10 gatæ † nullum præiudicium inferre potuit Antonio, aut ab eo causam habentibus in petitione legitimæ, ei ex propria persona debitæ, & nulla Parentum depositione, † sed iu-
11 re naturæ, & ex prouisione legis *l. scimus §. illud. Auth. nouissima C. de inoffic. testam.* Et cum † ad
12 effectum assecurationis dotis solum sufficiat, quod Maritus inciperet malè vti substantia
13 sua, vel esse † suspectum de dilapidatione *Barbos. in l. si constante nu. 1. 30. Mastrill. decis. 142. num. 3. Giurb. decis. 16. num. 1. Gail. obseru. 83. num. 3. Fontanell. d. gloss. 2. num. 22. Rota decis. 292. num. 1. par. 1. recent.* Ad id referri possunt tam senten-
14 tia superindè lata, ac quæuis † alia confessio mulieris, quæ proindè tanquam æquiuocæ
15 nullum † faciunt gradum probationis, *cap. in præsentia de probat. l. neque natales C. eod. tit. l. non hoc C. Vndè legitim.*

Hoc igitur decoctionis Marij prætermisso fundamento, contra quod etiam plures vrgebant coniecturæ à Papinis allatæ, & signanter quod post dictam sententiam Marius plures contractus inijt, ac plura † bona reliquit, vt
16 patet ex illius Testamento, & ex sententia fauorabili à Papinis reportata. Vndè conuincitur non bene inferri in hac materia de vno tempore ad aliud, etiam in eadem persona, vt docet *Bart. in l. ex diuerso §. vlt. num. 9. ff. solut. matrim. Franc. Aret. in l. decem num. 4. ff. de verb. oblig. Salyc. in l. non est necesse ff. de probat. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 25. n. 9.* Ex alio DD. responderunt pro infirmatione sententiæ, nimirum quia calculata † etiam integra dote Materna con-

17 consistente in scu.8500. Triens filijs debitum
pro legitima ascendit ad scuta 2800. in tres
partes subiudicanda, nempè in Antonium
masculum, & duas sorores, quæ non obstante
Statuto fœminarum exclusiuo, faciunt numerum,
† & partem ad impinguendam pa-
18 rentum hæreditatem, & fideicommissum, vt
articulo maturè discusso, recedendo à contraria
decis.226. par.1. recent. firmatum fuit in
*Romana de Lante prius coram Aldobrandino, posteà
Clem.VIII. deindè coram Coccino impress.apud Modern.
Brisighellien.ad Stat.Vrb.decis.98.& 100.& in
Romana fideicommissi de Canaidis 26.Iunij,& 1.Decembris
1651. coram R.P.D. meo Verospio*, siue
agatur de hæreditate Patris, siue Matris, † ea-
19 dem vtrobique vigente ratione,vt reprobata
contraria opinione *Castr. cons.286. num.4.* dixit
Rota in Ciuit.Castel.supplem.legitim.4.Martij 1614.
*coram Card.Lancelloto, & ecis.137. num. 13. 14.
par.6.recent.* Non attentis assertis illarum renũciationibus,
quia non probantur ex sola enũciatiua
† facta à Patre in Testamento, & in
20 dubio præsumuntur factæ fauore Patris in
dotis,& expensarum remunerationem,adeout
faciant partem in computatione legitimæ, sed
non admittantur ad partem, earumque portio
non accrescat alijs fratribus, sed impin-
21 guet † Patris hæreditatem, ac veniat in restitutione
fideicommissi, iuxtà originalem doctrinam
Petr.Iacob. in tit.de condit.ex l.omnimoda,
quem sequuti sunt *Boer.decis.104.per tot.Guidop.
quæst. 295. vbi Add.* firmant nullam constitui
22 differentiam inter filiam renunciantem, & à
Statuto exclusam, *Paschal.de iur.patr.pot. par.2.
cap.4.num.25. Vinc.Franch.decis.548. in princ.Bellon.de
iur.accresc.cap.5. q.48.num.19. Crass.in §.legitima
q.7.in fine, Facchin.controu.iur. lib.4.cap.31.
vers.quarta conclusio,* vbi quod Pater † succedit
23 in Ius liberorum, *Gail.obser.122. num.17.lib.2.
Surd.decis.252.Peregr.de fideicom.art.38.nu.11.12.*
Vndè legitima Antonij redditur sc.944. b.44.
ab eo consumpta per alienationem Domus in
Regionem Sancti Eustachij fundi dotalis Claræ
eius Matris, factam de anno 1603.pro scuta
5300. ex quibus satisfacta Ersilia sorore de
integra sua dote, & fructibus, solutisque alijs
debitis Emptori accollatis, Antonius fassus in
se liberè recepisse scu.700.*Summ.Alicornæ n.11.
Litt.A.& B.* quæ iunctis fructibus † Census vitalitij
scu. 1000. dotalis eiusdem Claræ in le-
24 gitimam imputandis ad formam *l.hæreditatum
ff. ad l. falcid.* vt in terminis vsusfructus com-
25 putandi pro legitima † statuenda, tradunt
*Peregr. cons.76. num.7. lib.3. Marescott.var.resolut.
lib.2.cap.86.num.14. Seraphin.decis.1365. num.14.
Merlin.decis.877. num.9.& decis.47.nu.10.& seqq.
par.6. recent.* Absorbent integram legitimam
Antonij, ac ideò posteriores census illorum
de Papinis contracti de † anno 1604. & 1605.
26 prorsus corruunt, cum semper primæ alienationes
cadant in causam legitimæ, *l. Marcellus
§.res quæ ff. ad Trebell. Alex.cons.178. num.4.lib.5.
Ruin.cons.135.num 11.lib.3.Peregr.de fideic.art 39.
num.4.Surd.decis.170.num.10.Rota coram Greg.decis.
580.num.2.*
Neque ista ratio fauet Papinis pro subsistẽ-

tia alterius Census anterioris de ann
quia non fuit impositus ab Antonio su
nis dotalibus Matris, sed super bonis
nis, adeoque † solum in causam legitim
ternæ ab eo tamen iam vt supra consi
27 cadere potest, nec pro eo censeri possun
gata bona materna, quę cum essent fun
tales, numquam transierunt in domi
Mariti *l. in rebus C.de Iur. dot. Arius Pinel
par.13. num.12. C.de bon.mater.Hyp.Rim.i
instit.quib.alien.lic.vel.non num.17.Barbos.in
lem n.1.ff.sol.matr.Fontanell.de pact.nuptial.
gloss.8.par.13.num.19.*
28 Quod autem dos Claræ consisteret
fundis dotalibus, expresè liquet ex in
strumento Matrimoniali, in quo lice
missio sit in quantitate, tamen dicta Do
Census data fuerunt in fundum dotalem
29 casu subsequens rei † æstimatio non
emptionem, & venditionem *Honded.
nu.6.lib.2.Becc.cons.42.Grat.discept.forens.
num.2.Couar.pract.quæst.cap.28. num.3.M
norm.resp.49. num.5. Mantic.de tacit.lib.12
num.7.* Præsertim cum ante expressione
30 cuius quantitatis, † præcesserit con
fundi dotalis, vt ibi, & pro eiusdem
dote, & dotis, ac fundi dotalis nomine
& soluere scut.5500. in tot bonis stabili
pecunijs,prout ex nunc eidem dedit, &
fundum dotalem, & pro parte dotis Do
vnam &c.ex quibus bona dicũtur esse n
in solutione,sed etiam in obligatione,
*de tacit.lib.12.tit.28. n.26.Rot.in Vrbeuetana
4.Maij 1648.§.tum ex alijs corã R.P.D.meo*
Et quia non minus in hac materia ad
tur plena probatio, † quam etiam ex
31 cturis, *Barbos.in l.æstimatis n.29.ff.sol.matr.
tacinq.lib.1.tit.de iur.dot.ref.1. nu.25. Fontan
quo supra n.30. Grat.cap.89.n.2.* in præsenti
derabatur,quod sc.1200. soluta in pecu
merata ad computum d. dotis statim fu
inuestita in alia domo,† cum expressa de
32 tione,quod staret pro fundo dotali,ex q
seruantia bene colligitur, qualis vsq; ab
33 fuerit † mens contrahẽtium,*l.quædam ff
dub.l.quoties C.de iur.dot. Gabr.cons.60. nu.
Mantic.d.tit.28.nu.27.* Et licet particulari
etiam ad cognoscendam naturam alio
norum,ex eadem causa,& sub eodem no
34 fundi dotalis assignatorũ,ne res † vnica
so iure censeatur,*Non.cons.52.n.7.Giurb.
suet.Messan.c.15. gloss.1.n.14.Rot.in Bonon
16.Nouemb.1643.§.at in casu coram bo.me.
& in d. Vrbeuetana Legati §. eo magis corã
meo Bichio.* Prout etiam respectu cẽsus, eius
ctus fuerunt exacti à marito vigore ma
postmodum ab vxore reportati, quod fu
frustratorium, nisi pariter huiusmodi † ce
35 fuisset fundus dotalis, quia alias fructus
ctassent ad virum iure proprio,ac titulo do
nij,ex præcedenti dotis constitutione acq
ad tex.in l.quoties C.de rei vindic.cum vulg.
mum sub eodem nomine fundi dotalis
36 licet hæc † bona recuperauit, idemq; expr
Antonius in venditione domus, cuius co
37 sio præiudicat † quibuscumque ab eo

fam habentibus, *Mohedan.decis.5.de confess.Coccin.decis.152.num.1.Rota apud Modern. Foroliuien. de pignor.decis.105.n.9.*

Et ità causa pluries proposita, & vtraque Parte Informante fuit resolutum.

Fuit recessum ab hac decisione sub die 12. Iunii 1660. erit infrà suo loco.

R. P. D. PRIOLO.

Licieñ. Census.

Die Veneris 7. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Cedula Bancharia, cum habeat vim solutionis, ideò admittitur in creatione Census, cum in ea requiratur vera numeratio pecuniæ, secus verò si sit ordo simplex ad exigendum, & adducitur ratio diuersitatis. Promissio, quod debeantur damna, & interesse, in casu nullitatis Census, quando valeat, & quando non.

SVMMARIVM.

1 *Immissio, ut detur in vim Saluiani, quid necessariò sit probandum, & num.2.*
3 *Immissio in vim Saluiani non datur, si non constet de credito.*
4 *Census, ut dicatur validè constitutus, in ipsius creatione est necessaria pecuniæ numeratio.*
5 *Cedula Bancharia habet vim solutionis, & admittitur tamquam vera numeratio in constitutione Census.*
Ita ut censeatur adimpleta Constitutio Piana, volentis veram numerationem in creattone Census.
6 *Ordo simplex pecuniarum non habet vim solutionis ad validum Censum creandum.*
7 *Cedula Bancharia per Campsorem subscripta, & per venditorem Census acceptata est irreuocabilis, & quare.*
Et ideò tunc talis cedula habet vim solutionis, & admittitur validè in Constitutione Census.
8 *Ordo simplex ad exigendum continet tantum mandatum ad exigendum.*
Ordo simplex ad exigendum potest per ipsum dantem reuocari.
9 *Vel præuentiua exactione talis ordo eludi per dantem.*
Vnde non habetur pro vera solutione, quæ riquiritur in constitutione Census, num.10.
10 *In Census constitutione, si non interuenerit numeratio pecuniæ, an valeat, dum intrà paucos dies fuit numerata.*
11 *Promissio in casu nullitatis, & inualiditatis Census, quod debeat restitui sors, una cum fructibus an valeat.*
12 *Immissio vigore Saluiani super fundo censuali, an detur si Census sit nullus ob defectum numerationis pecuniæ.*
14 *Census impositio est nulla dum in ipsa creatione, non interuenit pecunia numerata, quamuis posteà absque fraude interuenit.*
15 *Forma, quando est constituta, & maximè ad excludendas fraudes, est præcisè obseruanda.*
16 *Numerationi pecuniæ in constitutione Census non dicitur satisfactum, traditione Ordinis, seu Mandati ad exigendum reuocabilis.*
17 *Ordo ad exigendum multò minus deseruiet pro vera numeratione pecuniæ, post celebrationem instrumenti Census, datus.*
19 *Decisio in causa Romana Saluiani 30. Ianu. 1636 coram Verospio declaratur, & num.12.*
20 *Pecunia dotalis est inuestienda.*
21 *Nobilitas non excludit potentiam fraudandi.*
22 *Nobilitas non supplet defectum numerationis pecuniæ in ipsa creatione Census.*
Actualis solutio post creationem Census, non iuuat, num.22.
23 *Stipulatio damnorum, & interesse in casu nullitatis Census tunc valida est, quando Census est nullus ex defectu materiæ.*
Nempè, quia fundus super quo est impositus Census, non est liber, vel incapax.
24 *Stipulatio pro damno, & interesse in casu nullitatis Census non ligat, quando Census est nullus ex defectu formæ.*
Nempè ob non seruatam formã Pianæ Constitutionis.
25 *In Censu nullo ex defectu materiæ quare debentur damna, & interesse stante promissione.*
26 *Ludouis. decis.560. fauore speciali fauore pupillorum habet locum, & ex quadam æquitate.*
28 *Census, quando est nullus ex defectu formæ non debentur fructus loco damnorum, & interesse.*
29 *Quamuis adsit promissio imò, nec à sponte dante, sumi possunt.*
30 *Census, quando est nullus ex defectu materiæ, veluti si fundus non sit liber, tunc ex Constitutione Piana non videtur adeò clara nullitas.*
31 *Quia potuit esse liber, de tempore creationis Census, uel euictio sequi in scio creditore.*
32 *Census quando est nullus ex defectu formæ, tunc funditus est nullus ipse Census.*
33 *Quia partes scienter contrauenerunt ipsi Pianæ Constitu, puta quia non interuenit pecunia in creatione ipsius.*
34 *Et tunc non debentur fructus, nec expromissione.*

DECISIO XI.

FVIT coram me resolutum sub die 18. Maij anni præteriti, DD. Didaco, & Beatrici Coniugibus de Acquauiua petentibus immissionem in Saluianũ pro fructibus Census ducat. mille super Massaria Censuata per Iosephum del Recho detentata concedendam esse pro rata ducatorum 150. pro reliquis verò denegandam.

Ratio resolutionis primę partis fuit q. prodictis ducat. 150. plenè probata fuerunt per Actores omnia in hoc Iudicio necessaria,
1 nempè † creditum cum hypotheca, anteriori possessio debitoris, & posterior rei conuenti,
2 quibus concurrentibus † locus est Saluiano, vt pluries *responsum fuit coram sa.me. Gregor.decis. 452.num.6.coram bo.me.Merlin.decis.487.numer.1. in Romana Saluiani 4. Maij 1644. coram R. P. D. meo Verospio, & in Ciuitatis Plebis Saluiani 1. Iulij 1647. coram R.P.D.meo Bichio, ac in aliis.*

Posterioris verò partis, causa fuit ratio q.
3 pro ducatis 850. non † constabat de credito, nam ex lectura Instrumenti dicti Census apparet

paret eas non fuiſſe actualiter numeratas, vt pro forma requirit Conſtitutio Piana ſuper
4 Ceſſuum creatione † in §. *rurſus*, ſed fuiſſe traditum ſimplicem ordinem directum Banco S.Mariæ de Populo Ciuitatis Neapolis, qui non æquipollet veræ, & actuali numera-
5 tioni. Quamuis enim Cedula † Bancaria haheat vim ſolutionis, & per eam cenſeatur adimpleta eiuſdem Conſtitutionis forma, *ut præter allegatas in alia deciſ. dixit Rota coram Puteo deciſ.*195. *numer.*1. *deciſ.*290. *& deciſ.* 291. *probi-*
6 *que numer.*2. ſecus † tamen eſt in ſimplici ordine.

Et ratio diuerſitatis affertur q. Cedula Bancaria per Campſorem ſubſcripta, & vendito-
7 rem Cenſus † acceptata transfert dominium pecuniarum in acceptantem, & ob eius irreuocabilitatem omnẽ fraudis, ſuſpicionem ex-
8 cludit, quæ ſanè non operatur † ſimplex Ordo continens dumtaxat Mandatum ad exigeñ. quod poteſt per emptorem mediante nouo
9 ordine † reuocari, vel præuentiua exactione deludi, *ut ex alijs fuit ponderatum in Romana Saluiani* 31.*Ian.*1646.*coram R.P.D. meo Veroſpio*, §. *non obſtat, & ſeq. ac in d. præcedenti deciſ. coram me*, §. *pro alüs uerſ. secùs uerò, &c.*

Cum autem prædicti Coniuges reſolutioni ſecundæ partis nõ acquieſcerent, duo hodiè pro receſſu à deciſis excitarunt obiecta.

Alterum quod licet non conſtet de numeratione dd. ducat. 650. in actu impoſitionis, tamen apparet fuiſſe realiter ſolutos biduo
10 poſt celebrationem † in ipſo inſtanti impoſitionis *iuxtà punctualem deciſ. in d. Romana Saluiani* 31. *Ianuarii* 1646. *coram R. P. D. meo Veroſpio, in qua ſimilis ordo fuit admiſſus pro ſuſtinendo Cenſu.*

Alterum quod in caſu nullitatis, & inuali-
11 ditatis d.Cenſus † ex quocunque Capite venditores promiſerunt reſtituere ſortem vna cum intereſſe, *ut in terminis Cenſus inualidi ex defectu numerationis pecuniæ dixit Rot. coram ſa. m. Greg. deciſ.*564.*numer.*3. *in fin. uerſ. non obſtat, quod dicitur, & ſeqq.*

12 Pro quibus etiam † competit Saluianum, *ut fuit dictum coram Cardinale Seraph. deciſ.* 935. *num.*1. *& coram bo.me. Merlino deciſ.*487. *numer.*9. *ac in aliis.*

Verum ad primum reſpondebant DD. quod licet ducati 850. fuerint re vera ſoluti, &
13 nulla † in contractu fraus interceſſerit. Nihilominùs Cenſus impoſitio valida reputati non poſſet, quia prædicta Conſtitutio re-
14 quirit † numerationẽ de tempore impoſitionis pro forma ad excludendas fraudes, non
15 ſolùm actu interuenientes, † ſed etiam poſſibiles, qua rationẽ eadem forma nunquam cenſetur adimpleta per traditionẽ ordinis, ſeu
16 mandati ad exigendum reuocabilis, *ut dictum eſt*, minuſq; poſt ſolutionem per celebratio-
17 nem † Inſtrumenti ſequutam, *ut poſt antiquiores probant Honded. conſ.*25.*num.*34.*lib.*1.*Gratian. deciſ. Marchiæ* 224. *per tot. Cenc. de cenſ. quæſt.*50. *num.*16. *& ſeq. Duard. eod. tract.* §.2. *quæſt.*9. *num.*3. *& ſeq. ac numer.*9. *Rota in Romana Cenſus* 12. *Maij* 1625. *coram bo.me. Merlino inter eius impreſſ. deciſ.*

173. *num.*3. *&* 6. *cum aliis relatis in præce[...] ciſione huius cauſæ quia huiuſmodi deſcri[...]*

Nec aduerſatur deciſio *in d. Romana*
18 30. *Ianuarij* 1646. *coram R.P.D. meo Ve[...]*

Quia Rota admiſit ſimilem ordine[...] caſu tantum ex æquitate (vt ibi de[...]
19 ob plures circumſtantias † quæ in p[...] deficiunt, ac proindè non applicatur.

Minus releuat quod pecunia eſſe[...]
20 Beatricis emptricis, † ideoque inueſt[...] Quodque contrahentes generis no[...] fulgerent; Quia huiuſmodi circum[...] præterquod non excludunt potentia[...]
21 dandi non † ſupplent defectum nu[...] nis in actu impoſitionis requiſitẽ, ne[...] rem efficaciam præſeferunt, quam ipſ[...]
22 lis ſolutio poſt impoſitionem facta q[...] ſuffragatur ex Iuribus ſuprà allegatis.

Ad ſecundum verò obiectum fuit [...] ſum ſtipulationem damnorum, & int[...]
23 caſum nullitatis tunc † demum cenſe[...] miſſam, quando Cenſus eſt nullus ex [...] materiæ, nempè fundi liberi, & capac[...] ex defectu formæ, ſcilicet ob non ſeru[...]
24 mam Pianæ Conſtitutionis † *iuxta diſt[...] traditam per Cenc. de Cenſ. quæſt.*88.*ſub n.*[...] *Ego verò, &c. quam prius deduxit Rot. cora[...] Seraph. deciſ.*787. *ſub numer.* 10. *& apud Cenc. deciſ.*60. *num.*6. *ac complexa fuit in [...] Saluiani* 20.*Martij* 1651.*coram R.P.D. me[...] pio*, §. *ſiquidem conſtat verſ. quinimò.*

Primò enim caſu ſuſtinetur dicta p[...]
25 ſio, & fructus debentur loco † damno[...] intereſſe, *ut reſponſum fuit in recent. deciſ.*[...] 4.*par.*7. *& coram Merlin. d. deciſ.*487. *num*[...] quibus terminis intelligenda eſt *deciſio*[...]
26 *Greg.*564.*in obiecto allegata*, quæ princ[...] emanauit ob nullitatem ex Iure, & ſpec[...]
27 uore † Pupillorum propter diſpoſiti[...] Statuti, vt deducitur ex præcedenti *de*[...] *num.*4.

Secundo verò caſu (qui eſt noſter) [...]
28 modi ſtipulatio non attenditur, † ne[...] netur fructuſque nullo modo peti, ne[...] pi poſſunt etiam à ſponte ſoluente, v[...]
29 minis † Cenſus impoſiti non præſent[...] nia *firmauit Rot. in Romana Cenſus de M[...] Aprilis* 1602. *coram Cardinale Sacrato ap[...] de Cenſ. deciſ.*119.*num.*3. *ac in d. Romana C[...] ram Merl. dec.*173.*n.*6.

Et ſanè rationabilis, & æqua eſt p[...]
30 diſtinctio, nam † in primo caſu quo [...] corruit ex defectu materiæ ob fundum [...] liberum, vel emphyteoticum alienar[...] bitum, non videtur adeo clarè cont[...]
31 tum Conſtitutioni † cum de tempo[...] poſitionis, potuerit reputari liber, & e[...] ſequi ignorante Creditore, *ut fuit pon[...] in Romana Cenſus* 10. *Iunij* 1641. *cor. R.P.*[...]
32 *Cerro*, §. *præterea*. In ſecundo vero ca[...] corruit ex defectu formæ Partes con[...] niunt Conſtiiutioni in ipſo inſtanti im[...]
33 tionis, & creationis Cenſus non † adimpl[...] illius formam præuia integrali numera[...] pecuniarum, & ſic ille ſub iacet nullita[...] ab initio quæ non poteſt reparari per d[...]

missionem damnorum,& interesse, nam hac via eluderetur mens Pontificis, & Constitutionis efficacia, quod non est permittendum.

Quare conclusum fuit standum esse in decisis Actoribus tantum Informantibus.

Decisio ista emanata die 18. Iunij 1654. erit infrà in Miscell.

R. P. D. ALBERGATO.

Fulginaten. Subhastationis.

Die Lunæ 14. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Subhastatione oblator maior tenetur emere, & tradere pretium rei Subhastatæ, & non est amplius locus pœnitentiæ, & quid si ad hoc creditores consentiant vide distinctionem, & quid si fundus fuerit deliberatus, vti liber, & posteà partim est Emphyteuticus.

SVMMARIVM.

Mandati executiui validitas benè probatur ex reuolutione actorum.

Iudex, quando functus est officio suo, non potest, re non integra, sua decreto reuocare.

Et hoc præsertim, si agatur executiuè.

Oligatio Cameralis non est vulneranda.

Iudex licitè potest reuocare suum decretum, etiam re non integra, stante rescripto Principis.

Quia tunc non est nouum iudicium, sed prioris continuatio beneficio Principis instauratum.

Obligatio facta in actu Subhastationis ab emente, & quidem cum obligatione Camerali, quid operetur.

In Subhastatione repræsentatur factum Iudicis.

In Subhastatione ex sola oblatione pretij variosis oritur obligatio de emendo.

Quod procedit, dum in edicto adest promissio, quod res dabitur plus offerenti.

In Subhastatione, maiori oblatori necessariò facienda deliberatio.

Contractus non debent claudicare.

Oblator maior in Subhastatione tenetur emere, & soluere pretium oblatum.

1 *Oblator maior in Subhastatione potest se pœnitere consentientibus creditoribus.*

2 *Quod tamen procedit antè completam deliberationem.*

Subhastatio fit ad fauorem creditorum, ideò tali fauori possunt renuntiare.

Decis. Duran. 445. & Mangil. de Subhast. inspect. 66. num 2. *quo casu loquantur.*

5 *Subhastatio, quando est perfecta, tunc creditores non possunt consentire amplius, oblatori maiori, quod possit se pœnitere, & quare num. 16.*

7 *Creditor circa pignoris venditionem, gerit se, tamquam procurator debitoris.*

8 *Procurator non potest præiudicare principali.*

9 *Obligatio Cameralis continet stipulationem, pro omnibus, quorum interest.*

Subhastatio, & deliberatio corruit, si fuerit dictum quod aliquis fundus erat liber, & posteà est pro parte emphyteuticus.

21 *Deliberatio in Subhastatione censetur facta sicuti coeteri contractus, scilicet,* Rebus sic stantibus.

22 *Subhastatio est nulla in totum licet fundus, vti totus, liber fuerit deliberatus, & posteà pro parte reperitur, quod est emphyteuticus.*

Quia talis Subhastatio non tenet nec pro parte libera.

23 *Fundus, si uti liber fuit deliberatus, & habeat propè petium Terræ emphyteuticæ, debet probari quod petium illud sit comprehensum in deliberatione.*

24 *Executio facta in bonis liberis, non potest comprehendere bona emphyteutica.*

25 *Executio, quando non possit dici excessiua, & numer. 26.*

27 *Aduersarij assertio non est parum attendenda.*

28 *Exceptio, quando a parte est reiecta non est attendenda, & num. 29.*

30 *In Subhastatione, quid fuerit comprehensum benè iustificatur ex actis.*

31 *Ex Pretij quantitate benè arguitur, quid comprehendatur in venditione.*

32 *Iudex, vel Executor non habet administrationem generalem pignorum captorum in causam iudicati.*

33 *Nec rem potest minori prætio vendere, quàm iusto.*

35 *Administratio aliud est, si concessa sit per mandatum datum à Lege, & aliud si illud sit concessum ab homine.*

36 *Consuetudo non attenditur, de Curia ad Curiam.*

37 *Periti attestatio de re, quæ si non fuit commissa, non attenditur.*

38 *Peritus si excesserit terminos suæ peritiæ, frustratoriè agit.*

39 *Fundus an sit unus, vel plures, attenditur dispositio possidentis.*

40 *In Subhastatione, quando non possunt dici comprehensa bona emphyteutica, sed tantum libera.*

41 *Veritati omnia cedunt.*

42 *Resciβioni contractus non est locus, ob omnem læsionem, sed enormiβima requiritur.*

43 *Subhastatio non rescinditur ob omnem læsionem, sed enormiβima esse debet.*

DECISIO XII.

SVBHASTA posito ad instantiam creditorum Antonij Alexandrini eius Prædio in contrada Capranicij Territorij Fulginaten. illoq; deliberato Angelo Marinuccio, vti maiori oblatori pro scut. 550. fuit ab isto pretium pro parte solutum dd. Creditoribus, & residuum in summa scutor. 357. depositatum super Montem Pietatis ibi permanen. pro rata scutorum 250. donec daretur fideiussio in Instrumento Census ad fauorem Lucæ Antonij Nicolai alterius ex Creditoribus promissa, reliqua verò soluerentur cui de iure, Pro cuius depositi restitutione cum institisset coram A.C. ex quo Prædium Subhastarum non esset liberum, sed pro parte Emphyteuticum, & mandatum fauorabile reportasset, cum actuali pecuniarum restitutione fuit à Signatura commissum eidem A. C. vt iterum Attilium audiret, qui cum præuia reuocatione primi Mandati aliud fauorabile contrà

Marinucciũ obtinuerit pro solutione d. resi-
dui in Monte, vt suprà deponendi. Fuit ab
isto interposita appellatio, causaq; mihi com-
missa, cum clausula, *si quid exequendum*, dedi
dubium ad formam Commissionis, hodiè à
DD. resolutum pro executione d. mandati,
1 cuius validitas † patet ex reuolutione proces-
sus, & perperam impugnatur ex defectu iuris-
dictionis A.C. vt patet, quia cum functus es-
2 set officio suo, † non posset primum decre-
tum re non integra reuocare *ad tex. in leg. Iudex
posteà ff. de re iudic. Bald. in cap. cum cessante num. 8.
de appellat. Buratt. decis. 619. numer. 2.* præsertim
2 executiuè, † cum ex præcedenti Decreto re-
mansisset vulnerata obligatio Cameralis *Rota
post Zacch. de oblig. Cam. decis. 236. num. 3. & decis.
252. num. 2.* Quia cessat vtrumque obiectum
ex rescripto Signaturæ per quod A. C. pri-
mum reassumpsit iurisdictionem, & liberam
4 facultatem cognoscendi † de iuribus sui de-
creti, illudquè reuocandi quatenus sibi iniu-
stum videretur eodem ordine executiuo, quia
non fuit nouum Iudicium, sed continuatio
5 primi Principis † beneficio instaurati, *ut expo-
nit gloss. in l. 1. ff. sent. rescind. non poss. Abb. in cap.
suborta num. 1. circa finem de re iud. ubi Felin. n. 11.
vers. beneficio Imola in l. Imperatores num. 3. ff. eod.
tit. Cephal. cons. 180. numer. 11. Modern. de Arc. An.
de except. cap. 1. §. 2. num. 10. Mut. decis. 17. nu. 34.
in fin.*
6 Iustitia verò non † resultat ex obligatione
eiusdem Marinucci facta in actu deliberatio-
nis sub forma Camerali, per quam nedum
7 quæsita † fuit actio Creditoribus, sed & ipsi
debitori per factum Iudicis repræsentato, *l. si
ob causam, ubi Bart. Bald. & aly C. de euict. Rimin.
iun. cons. 3. num. 30. vol. 1. Rota coram Duran. decis.
445. num. 46. & post Modern. Perus. de Subhast. de-
cis. 68. num. 5. & decis. 446. num. 46.* Immò de
8 Iure ex sola † præcij oblatione oritur obliga-
tio de emendo, vbi in edicto adest promissio
quod res dabitur plus offerenti, nam sicuti
9 indè maiori oblatori est necessariò facienda
adiudicatio *Mangil. de Subhast. quæst. 71. numer. 2.
Rot. coram Buratt. decis. 891. n. 1.* ità ne claudicet
10 contractus ipse necessariò † tenetur emere,
ac soluere prætium oblatum *idem Mangil. dicta
quæst. 71. numer. 1. Rota in Romana Domus 19. De-
cembris 1631. coram bo. m. Card. Verospio, & in Pe-
rusina Spolij coram Reuerend. Tarracinen. post Mo-
dern. Perus. qui suprà decis. 106. n. 1.*
11 Nec dicatur licitam † esse pœnitentiam
saltem de consensu Creditoris mox per Ma-
rinuccium allegato, vt voluit idẽ *Modern. Pe-
rus. inspect. 66. n. 13. Rota coram Duran. d. dec. 445.*
12 Nam hoc procedit † antè completam deli-
berationem, quo casu solum agitur de inter-
13 esse Creditoris, ad cuius commodum, † & vo-
luntatem, cum fiat Subhastatio, ei renuntiare
14 poterit in quibus † terminis loquitur *decis. co-
ram Duran. & Modern. Perus. supra allegat.* secus
ea consumpta, & postquam Debitori fuit ius
15 quæsitum ex facto † Iudicis pro residuo præ-
tij, quia tunc consensus Creditoris solum at-
tenditur in sui præiudicium, non debitoris
16 cui licitator † se obligauerit soluere, quic-

quid sibi reliquum esset, *ut in puncto res[...]
Rota in Anconitana Prædij 26. Nouembris 16[...]
ram Card. Verospio post Cenc. de Cens. decis. 43[...]
mer. 14. 15. & coram Duran. decis. 257. num[...]
& 12. cum seq.*
17 Et facit quod circa pignoris † venditio[...]
Creditor agit tanquam Procurator debi[...]
qui per prefatũ contractum non potest
18 cipali † præiudicare, & Iuris censura id
est ac si debitor venderet super suum p[...]
ratorem *l. Creditori q. ubi not. Ias. num. 2. ff.[...]
oper. nunc. Bart. in l. si pignori num. 8. ff. fam.[...]
Bald. in l. unic. num. 7. C. si seru. exten. & in l. 1[...]
C. cred. euict. pign. Herus de pignor. par. 6. mem.[...]
mer. 13. Modern. Foroliuien. eod. tractat. libr. 4[...]
num. 2. Rot. decis. 259. & dec. 284. utrobiq. n. 1.[...]
recent.*
19 Cessatque difficultas ex obligatione †
merali, sub qua Marinuccius contraxit c[...]
nente stipulationem pro omnibus, quor[...]
interest *Rot. apud Zacch. qui supra decis. 97. n[...]
coram Duran. dec. 27. num. 12. & 13.*
Nec obstat quod in edicto dictum
20 Prædium esse liberum, † & modo pro p[...]
reperiatur emphyteuticum, ideoque co[...]
deliberatio. Cum ad instar aliorum co[...]
21 ctuum intelligatur † facta *rebus sic stantib[...]
raquell. in l. si unquam num. 68.* ità vt nec v[...]
21 pro parte libera venditione facta, vt in[...]
senti vnico præcio *Aser. de execut. §. 4. cap.[...]
mer. 1. Modern. Panormit. vers. 38. num. 7. Iosep[...]
mon. cons. 84. num. 15. & 14.*
23 Quia petium Terræ Emphyteuticum, [...]
probatur comprehensum in deliberatio[...]
uè attendatur edictum, *ut voluit Roman. d.[...]
84. sub num. 13.* siuè præcedens executio[...]
24 iuxta relatam executoris fuit † solùm [...]
in bonis liberis non in Emphyteuticis, [...]
Edictum declaratur *Rot. in Romana attent[...]
27. Aprilis 1640. §. quam Subhastationem, [...]
obstat coram R.P.D. meo Bichio.* Et quam[...]
trà duo confinia bonorum Subhastator[...]
executione relata Edictum tertium con[...]
nempè bona hæredum Hieronymi Sixti
25 ideò redditur † excessiuum, cum in e[...]
tione præter duo confinia expressa adii[...]
sula, *& alia latera*, in quibus verificatu[...]
26 tertio † in Edicto contentum *l. si fines ubi[...]
& Ang. ff. de euict. idem Ang. cons. 4. Rumau. [...]
Aret. in cons. 63. ad finem Bertazol. de claus. in[...]
Claus. 26. gloss. 3.* Id quod etiam falsus A[...]
27 sarius asserens in sua † oblatione habui[...]
titiam Edicti publicati pro Subhastation[...]
norum executatorum ipsumque Edictum[...]
presse se refert ad executionem, vt ibi, *de[...]
frascritti beni, sopra quali era stata fatta l. ese[...]
ne, Summario Marinuccij numer. 4.* Imò cum[...]
processu Subhastationis debitor appos[...]
inter bona executata adesse Predium Em[...]
28 teuticum, † & replicantibus Creditoribu[...]
mnia esse libera deuentum fuit ad illoru[...]
Subhastationem modò nulla vis fieri p[...]
29 super exceptione reiecta *Felin. in cap. Ca[...]
num. 9. de rescript. Seraph. decis. 974. num. 7. & i[...]*
30 per vbi quæritur quid † in Subhastatio[...]
contineatur est recurrendum ad acta l. [...]

sententia C.de sententijs quæ sine certa quantitate,
*l.ait Prætor §.1.ff.de re iud.Castr.cons.*915.*num.*12.
lib. 2. *Rot.in Leodien.pecun.* 2. *Martij* 1648. §. *quapropter coram R.P.D.meo Bichio.*

Nec comprehensio deduci potest ex
quantitate prætij, quod esse optimum inter-
31 pretem quantitatis † rei venditæ dicit *Gabr.*
*cons.*1618.*num.*30.*lib.*1. *Cephal. cons.*505. *num.*2.
*Mant.de tacit.& ambig. coniect.lib.*4.*tit.*9. *num.*11.
Nam Peritus Aduersarij extimauit vnum pe-
tium ex bonis deliberatis scut. 237. aliud Sta-
riorum 16. scutor. 120. domum cum Co-
lumbario, & area scut. 210. quæ simul vnita
superant prætium oblatum à Marinuccio, non
attenta asserta Regionis consuetudine non æ-
stimandi ædificia, de qua Testes solum depo-
nunt si ità conuentum fuerit inter partes,
cum hic vlla conuentio facta fuerit, nec fieri
posset, nam Iudex vel executor non habet ad-
32 ministrationem generalem pignorum capto-
rum in causam iudicati, sed ad eius officium
solum pertinet administrare iustitiam in cau-
33 sa executionis circa quam habet mandatum,
neque potest rem vendere minori prætio,
34 quam iusto,† *ut adnotauit Iapon.in l. Præses, numer.*10.*C. transact. in quam sententiam refert Cyn. Rayner. Bart. Alex. Bald. in l. ius iurandum quod ex conuentione §.fin.in ultim.verb.ff.de ius iurand.idem Ias.in l. Procurator C. de procurat.* vbi distinguit
administrationem, concessam cum mandato
35 cum libera à lege † vel ab homine, vt illa
concessa non possit transigere, *& in puncto Moder.Brecontis.de iudic.lib.*1.*tit.*1.*disp.*7.*per tot.* con-
36 suetudo autem non extenditur de casu ad ca-
sum *vulg.cons.Oldrad.*257.*numer.*3.*in fin. Felin.in cap.auditis num.*14.*& seq. de præscript. Surd. cons.* 74.*num.*13.*Buratt.decis.*373.*numer.*13.*& dec.*895. *num.*8.

Nec subsistit prætium Stariorum 16. non
37 fuisse deliberatum, quia † hoc solum proba-
tur ex dicto eiusdem Periti, qui cum fuerit
electus ad extimandum non ad cognoscen-
dum, quid contineret deliberatio eius dictum
38 non attenditur † in eo quod excessit fines
Mandati *Rot.coram Greg.decis.*485.*num.*20. *decis.* 13. *par.*1.*recen. & in Romana diuisionum* 29. *Nouembris* 1653. *coram R.P.D. meo Beuilacqua.* Et
sat est huiusmodi petium possideri ab em-
39 ptore de consensus debitoris, † quia licet se-
paratum ab altero, & in loco diuerso, censetur
vnicum podere ex partium destinatione, *l. Seiæ §.Titianæ ubi Bart.ff.de fund.intruct. l.prædij, §.Titio,& §.qui domum ff.de leg.*3. *Tiraquell.de iur. primog.quæst.*73.*num.*4. *Gratian.discept.Forens.cap.* 126.*num.*21.*& cap.*997.*num.*1. *Soccin.iunior.cons.* 65.*num.*28. *Mantic.de coniect.ultim.vol.lib.*9.*tit.*2. *num.*8.*&* 12. *Rota decis.*403.*nu.*3. *par.*5. *recent. & in Florent. Horti* 4. *Iulij* 1642.*coram R. P. D. meo Bichio.*

Pręterea Domini ponderarunt, quod etiam
40 si d. petium non fuisset † comprehensum in
venditione non tamen indè probari, eius loco
fuisse venditum petium Emphiteuticum,
quia probatio desumpta ex quantitate prætij
rei venditæ, vt in præsenti tum ex Edicto, tum
41 ex Nuncij relatione, & actibus iudicialibus
cedit veritati *Cassad.dec.*1. *de priuilegijs Seraph. decis.*762.*num.*4.*decis* 144.*num.*6.*& dec.*57. *n.*13 *par.*4.*tom.*2. *recen.* Ex sola verò læsione, non
42 est locus † rescissioni contractus, nisi sit enor-
missima, & vltra dimidiam *Gabr. de emption.&*
43 *vend.conclus.*1.*n.*1. *cum allegatis*, † & in termi-
minis Subhastationis *fuit dictum in una Spoletina prædij decis.*648.*num.*5.*par.*1.*recent. & in Albanen. bonor. coram Remboldo post Moder. Perus. qui supr à decis.*53. *numer.*1. *& in Romana Census* 16. *Martij* 1644. §. *quibus stantibus vers. concurrit coram Reuerendiss.Tarraconen.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Meleuitana Commendæ.

Veneris 24. *Maij* 1655.

ARGVMENTVM.

Articulorum releuantia ad effectum concessionis remissorię, esse debet talis, vt valens sit ad effectum obtinendi victoriam causæ, ne partes grauentur inutilibus expensis.

SVMMARIVM.

1 *Articulorum irreleuantia excludit petitionem remissoriæ.*
2 *Articuli, quando sunt irreleuantes denegatur remissoria, ne partes dispendijs grauentur.*
3 *Articulorum irreleuantia ex quo deducatur.*
4 *Actus voluntariæ iurisdictionis potest perfici, etiam extra territorium.*
5 *Articuli non possunt dici releuantes, dum non prosunt ad victoriam causæ.*
6 *Articuli, qui sapiunt delictum & dedecus, maximè personarum nobilium non sunt admittendi.*
7 *Remissoria non conceditur, nisi articulorum fumus sit talis, ut deseruiat pro semi plena probatione, & num.*8.
9 *Articulorum fumus destruitur ex contrario fumo.*
10 *Peritorum fides destruitur ex contraria fide aliorum peritorum.*
11 *Antidatæ suspicio, ex quo dicatur sublata.*
12 *Antidatæ suspicio tollitur ex coniecturis.*

DECISIO XIII.

REMISSORIAM ex parte Venerabilis
Linguæ Prouinciæ petitam ad infrin-
gendam collationem, à Procuratoribus M.
Prioris S.Aegidij in personam Equitis Valet-
tæ, Nepotis peractam, hodiè Domini denega-
1 runt, † ex irreleuantiæ potissimum funda-
mento, quæ admissionem etiam articulorum
2 in Curia regulariter excludit, † ne partes inu-
tilibus dispendijs grauari contingat *ad text. in l.ad probationem, C. de probationib.* & dixit Rota *coram Verallo decis.*32.*num.*3.*part.*2. *coram Cassad. decis.*5.*num.*6. *de sequest.possess. & fruct. & in decis.* 647. *num.*3.*par.*3.*diuers.& decis.*134.*nu.*1. *part.*2. *recent.*

Hæc autem articulorum irreleuantia in
proposito casu desumitur ex noua collatione
ab

ab ipso M. Priore post secutam vacationem
3 habita in persona † Nepotis, quæ licet extra
Conuentum exercita, reputatur esse legitima,
ac robur obtinet firmitatis, dum facultas con-
ferendi ex statuti dispositione attributa Prio-
ri, eidem nulla temporis limitatione præscri-
bitur, vt ponderatum fuit in decis. præterita,
§. *præterea*, nec prohibetur extra Conuentum,
4 ac eam proindè potuit † tanquam actum vo-
luntariæ iurisdictionis extra territorium, & v-
bique *ex tradit. per Calderin. cons. 2. num. 2. de elect.
Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 50. num. 81, & 82. Rot.
in Teucren. Archidiaconatus 13. Iunij 1544. in §.
quia cum eidem coram R. P. D. meo Cerro.*

Dum itaque articuli antecedentem dum-
taxat collationem à Procuratoribus actam in-
fringunt, non videntur ad causæ victoriam
5 pertinere, † ac irreleuantiæ poterunt proindè
fundamento repelli *iuxta text. in l. ad probat. C. de
probat. c. cum contingat, ibiq. glos. in verbo nihilomi-
nus de off. de leg. Oldrad. cons. 316. numer. 1. Rota co-
ram Mant. dec. 312. num. 2. & coram Mohed. decis. 5.
num. 5.*

Eos præterea articulos Domini reijciendos
esse censuerunt, quod probationem præsefe-
rant obiectiuam, litteras videlicet à M. Priore
conscriptas, ac nominationem personę eligen-
dæ continentes contra expressum ipsius præ-
ceptum à Procuratoribus quibus directæ fue-
rant, statim apertas fuisse, & antequam vaca-
tio ipsa contingeret publicatas, necnon etiam
alias litteras concernentes prohibitionem a-
peritionis antè vacationis aduentum, conscri-
ptas fuisse de recenti, nec omnibus fuisse pro-
curatoribus communicatas, vt Prior ipse prę-
6 ceperat, † sapiunt quippè dedecus, ac delictum
nobilium personarum concernunt, nec de-
bent proindè admitti *iuxt. text. in authent. apud
eloquentissimum, C. de fid. instrum. & dixit Rot. coram
Verall. decis. 30. 62. & 63. part. 3. coram Caualer. de-
cis. 512. num. 1. coram Buratt. decis. 28. num. 6. coram
bo. me. Millin. decis. 129. num. 1. & decis. 675. in fine
par. 3. & 302. numer. 14. & 15. part. 5. recent.* Nisi
7 magno saltem † exhibito fumo, qui pro se-
miplena probatione deseruiat, vt dixit *Rota d.
decis. 302. num. 15. par. 5. recent. & coram Pen. decis.
149. num. 1. & 2. & in Cremonen. Parochialis 15. Iu-
nij 1646. §. & licet testes, coram R. P. D. meo Cerro, &
in Bononien. fideicommissi de Bologninis 16. Aprilis
eiusdem anni, §. quod materia, coram Reuerend. Ter-
8 racinen.* licet † de iure dantis existerent, vt di-
xit *Rota in Valentina Parochialis 23. Ianuar. 1647.
§. nihil ergo, coram R. P. D. meo Cerro, & in Calagu-
ritana beneficij de Cornago 15. Ianuar. 1646. §. tolli-
tur etiam, coram me*: Qui sanè fumus respectu
primi, & secundi articuli nullatenus exhibe-
tur. Alterius verò respectu articuli conti-
nentis antidatam litterarum pro legitimo fu-
9 mo deseruire non † poterit attestatio extraiu-
dicialis peritorum, dum ex contrario fumo
destruitur, resultante ex contraria depositio-
ne plurium Equitum, tum ex epistola respon-
siua Equitis Tornesij, tum ex insigni nobilita-
te, ac virtute conspicua M. Prioris S. Aegidij,
10 ex quibus peritorum † attestatio destruitur,
& nullius debet ad hunc effectum roboris re-
putari, vt dixit *Rota coram Burat. dec. 27. num.
decis. 273. num. 4. cum seq. in Cesaraugustana be-
cij de Linares 26. Iunij 1645. §. 1. in fine cor
P. D. meo Bichio, & in Bononien. fideicommissi d
logninis 16. Aprilis 1646. coram Reuerendiss. Te
11 racinen.* Quinimò antidatæ † suspicio rem
tur ex tenore Instrumenti ratificationem
ue nouam nominationem concernentis,
26. Ianuarij 1648. In eo quippè continetu
nor epistolæ conscriptæ 12. Februarij an
dentis anni, ac prohibentis aperitionem
publicationem contentorum in præced
bus; Indè enim antidatę suspicio penitu
12 mouetur, † dum id cuius bis memin
strumentum ratificationis non potuit p
confici ad sustinendam electionem succe
peractam, vt respondit *Rota coram Seraph
cis. 879. n. 3. & dec. 1221. n. 4. & 5.*

Et ita eosdem articulos tanquam i
uantes, ac obiectiuos reiciendos esse re
sum fuit, vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Beneficiatus S. Petri.

Die Veneris 14. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Archipersbyter Sancti Petri de Vrbe con
Beneficiatum eiusdem Ecclesiæ alicui v
Turni, & Indulti, in quo excipitur ben
eorum, qui familiares sunt, & continu
mensales Papæ, vt sileat tale Indultum
litèr prædictæ qualitates sint probandæ

SVMMARIVM.

1 *Collatio Beneficiatuum S. Petri de Vrbe ex p
gio Summorum Pontificum, simul spectat a
chipresbyterum, & Capitulum d. Ecclesiæ.*
2 *Collatio Beneficiatuum S. Petri de Vrbe ex
uantia longeua spectat per Turnum.
Et hoc ratione maioris commoditatis, & ad
das multas controuersias.*
3 *Archipresbyter S. Petri de Vrbe, si in eius
vacauerit aliquis beneficiatus, licitè poter
cui voluerit dare.*
4 *Prouisus motu proprio, à Papa de beneficia
cti Petri de Vrbe in concursu cum prouiso a
chipresbytero, quando præferatur iste.*
5 *Archipresbyter S. Petri de Vrbe habet ind
conferendi Beneficiatus d. Ecclesiæ, etiam
propter familiaritatem &c.*
6 *Obstacula dum remouentur perinde est acsi num
adfuissent.*
7 *Indultum conferendi beneficia, sunt amplia,
indulgent, vt quis possit conferre beneficia sub
ribus reseruationibus affecta.*
8 *Indultum conferendi beneficia non comprehend
neficia, quæ sunt excepta.*
9 *Milites Pii, quodammodo dicuntur continui
mensales Papæ.*
10 *Dispositio eadem non est ita interpetranda, vt
contineat repugnantiam.*
11 *Familiaritas alicuius mente, & dente contra
verè.*

12 M

2 *Milites Pij, secundum constitutiones Papales gaudent omnia priuilegia continuorum familiarium Papæ.*
3 *Exceptio non destruit regulam.*
4 *Ex exceptionis qualitate cognoscitur mens disponentis, quo ad reliqua non excepta.*
5 *Conclauistæ non sunt veri familiares Papæ, sed ex priuilegio.*
6 *Specialis exceptio, facta in ipsa exceptione, quid importet.*
7 *Beneficia habentes in Vrbe, vt Canonicatus beneficiatus &c. qui cum requirant residentiam.*
Ideoque debent possidentes habitare in Vrbe.
8 *Lex illa inepta esset, si casus frequentiores non comprehenderet.*
9 *Gratia motu proprio concessa, & cum amplissimis clausulis latissimè est interpretanda.*
10 *Gratia concessa ei cui concedens est amantissimus, præsumitur omni meliori modo, illam ei voluisse concedere.*
11 *Beneficia an dicantur vacare apud Sedem per obitum Benificiati in Vrbe.*
12 *Beneficia, vt dicantur vacare apud Sedem, duo copulatiuè requiruntur.*
Primò mors in Curia, secundò quod ibi occasione Curiæ moraretur num. 22.
Beneficia ea non dicuntur vacare apud Sedem, per mortem eius, qui Romæ degit, ratione originis, vel domicilij.
13 *Beneficia, quæ vacant in Curia dicuntur vacare apud Sedem, ex quo minus est vacare in Curia quam apud Sedem.*
14 *Beneficia in Vrbe existentia omnia solent in Curia vacare, & quare.*
16 *Milites Pij, cum sint officiales Papæ possunt dici Curiales.*
17 *Curialitas non inducitur nisi ex aliquo exercitio, illam necessariò, inferente.*
18 *In Vrbe, qui commoratur, etiam propter beneficium personalem residentiam requirens, non efficitur Curialis.*
19 *Consensus est necessarius ad acquirendam Curialitatem.*
20 *De beneficio aliud est, quod soluatur annata, & aliud quod non soluatur.*
21 *Manutentio danda est anteriori possessori.*
22 *Possessio anterior, quando remaneat infecta ex regulis reuocatorys Cancellariæ.*
23 *Gratiam habens motu proprio emanatam, licet releuetur ab onere probandi narrata in ea.*
Attamen non impeditur pars probare defectum intentionis Papæ.
24 *Motus proprius remanet sine suo effectu, dum probatur defectus intentionis in Papa.*
25 *Papa non præsumitur velle turbare possessionem alicuius.*
26 *Beneficium aliquod si Papa conferat vti vacans, si reperiatur collatum, & fuit eius possessio capta, adest in Papa defectus intentionis.*

DECISIO XIV.

BENEFICIATVM hunc per obitũ Hyacinthi Valentini de mense Octob. 1651. vacatum Eminentiss. Dominus Card. Barberinus Archipresbyter contulit Antonio Rote qui sub die 14. eiusdem mensis pacificam possessionem accepit; verum cum prætenderetur d. Beneficiatum fuisse Sedi Apostolicæ reseruatum, de mense Aprilis 1652. à sa. me. Innocentio X. fuit de illo prouisus Io: Bernardinus Frisonus, & in mense Augusti subsequentis possessionem etiam appræhendit. Hinc orta inter hos prouisos lite, ad illam dirimendam causa, in hoc Sacr. Tribun. introducta, & mihi commissa, dubitaui sub die 4. Decembris anni prox. præteriti, An, & cui esset danda manutentio, sed fuit ordinatum, vt videretur de bono iure etiam ad effectum manutentionis, super quo assumpta hodie disputatione, ad fauorem eiusdem Antonij capta fuit resolutio.

Cuius resolutionis ea fuit Dominorum ratio, quia ex Priuilegijs Nicolai V. & aliorum Summorum Pontificum constat collationem
1 Beneficiatuum † Basilicæ S. Petri simul spectare ad Archipresbyterum, & Capitulum, licet ex longeua obseruantia fuerit inter eos conuentum, vt ratione maioris commoditatis, & ad euitandas dissentiones, quæ inter plures ius instituendi habentes oriri solent,
2 per Turnum alternis hebdomadis † fieret collatio, sic in puncto respondit *Rota in Romana Beneficiatus S. Petri 26. Aprilis* 1591. *coram Gipsio in recen. decis. 15. par. 3. & 28. eiusdem mensis 1595. coram eodem, & in Romana Clericatus S. Petri 27. Nouembris 1602. coram Cardinali Pamphilio; quæ est decisio 616. in princ. par. 4. diuers. & in alijs relatis per Garz. de benef par. 10. capit. 3. nu. 39.* Cumq; vacatio ista contigerit in hebdomada, & Turno Archipresbyteri, totum ius conferendi pro illa vice dicitur translatum in illum so-
3 lum, vt posset iure proprio † de beneficio disponere. *Clem. de iur. patr. cap. 2. Io. Andr. in cap. cum in illis 16. sub num. 2. verbo vet præsentationem de præben. in 6. Bolognin. in add. ad cons. 43. Ananiæ Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 45. §. 3. num. 42. Garz. de benef. par. 5. cap. 1. num. 241. & 709. & par. 10. cap. 3. dicto num. 39. Rota d. decis. 616. num. 2. par. 4. diuers. & decis. 58. num. 2. apud Viuian. de iurepatr.*

Non obstat prouisio Apostolica motu proprio concessa Io: Bernardino collitiganti tanquam de beneficio reseruato, & affecto, ex quo Valentinus prædecessor per emptionem
4 officij militis † Pij in eius personam à Patre factam, esset familiaris, & continuus Commensalis Papæ, ad quem proinde pertinebat Beneficiati prouisio; quoniam collatio Eminentiss. Archipræsbyteri in personam Antonij legitur facta etiam vigore Indulti, quod
5 habet † amplissimum conferendi beneficia affecta propter familiaritatem, & non obstantibus reseruationibus, *Ex eo quod illa obtinentes aliquorum prædecessorum, aut successorum nostrorum Rom. Pontif. defunctorum, aut S. R. E. Cardinalium tàm viuentium, quàm defunctorum; ac tàm præsentium, quàm futurorom familiares continui Commensales, aut Sedis Apost. Notarij, Subdiaconi, Accoliti, Cappellani, literarum Apostolicarum Abbreuiatores, Scriptores, Cubicularij etiam honoris nuncupati; Nuntij, Gubernatores, aut fructuum, & prouentum Cameræ Apost. debitorum Collectores, vel*

vnici Subcollectores, aut quicunque alii Curiæ, & Sedis prædictarum etiam sub diuersis Constitutionibus fel. rec. Pauli III. & Pauli V. Rom. Pontificum prædecessorum nostrorum declaratorys familiarium continuorum Commensalium suorum, & pro tempore existentium Rom. Pontif. & desuper editis literis declaratorys comprehensi officiales præsentes, & futuri quocunque nomine nuncupati existerent, & sint &c. ac etiam si illa per mortem Cardinalium, aut Episcoporum, & quorumcumque aliorum contentorum in Extrauag. rec. me. Benedicti XIII. etiam prædecessoris nostri, quæ incipit, ad regimen seu aliarum Constit. Apostol. seu ex quauis alia causa dispositioni Apostolicæ specialitèr, seù alias generalitèr reseruata, seù ex generali reseruatione Apostol. etiamsi illa multiplex, ac personalis, realis, vel mixta simul fuerit, &c. Quæ Indulti verba adeo clara
6 sunt, vt non † remaneat dubitatio, quin fuerint remota obstacula perinde ac si non esset reseruatio. *Garz. de benef. par. 5. cap. 1. num. 628. Monet. de opt. cap. 3. qu. 3. sub nu. 82. Rota decis. 530. num. 18. par. 4. tom. 3. rec. Add. ad Buratt. decis. 622. num. 11.* & Papa illis vtendo voluerit Indultario tribuere facultatem prouidendi beneficia
7 ne dum simplici, † & duplici, sed etiam multiplici reseruatione obnoxia, *Calderin. cons. 7. n. 1. de rescript. Rota coram Card. Caualerio dec. 627. num. 7. & in Rauennaten. Canonicatus 1. Iuly 1641. §. Nec obstat, & seqq. coram Reuerendissimo Domino meo Decano.*

Nec obstat, quod adhuc prouisio non pertinebat ad Archipresbyterum, dum Indul-
8 tum specificè excipit † beneficia reseruata ratione *familiaritatis, & continuæ Commensalitatis familiarium, & continuorum Commensalium Pontificis pro tempore viuentis,* & ad istum effectum dicuntur veri familiares, & continui Com-
9 mensales † Papæ etiam Milites Pij, vt ex Bulla erectionis aduertit, *Gonzal. glos. 51. num. 23.* Quia cum Papa in supra relatis verbis Indulti prius loquutus fuerit dispositiuè, & certitudinalitèr tribuendo facultatem Cardinali conferendi beneficia reseruata, si verba sequentia, *non tamen ratione familiaritatis, & continuæ Commensalitatis*, respicerent beneficia reseruata ratione eiusdemmet affectionis, resultaret ineuitabilis implicatio, & contradictio,
10 quod videlicet Pontifex † dederit facultatem fieri collationem à Cardinali, & incontinenti in eodem Indulto ius instituendi eidem abstulerit contra *Text. in l. vbi repugnantia 149. ff. de reg. iur. l. nam ad ea 88. vbi glos. & DD. ff. de condit. & demostr. Surd. cons. 352. num. 17.* Ad quam contrarietatem igitur euitandam ita accipienda esse verba dicebant Domini, vt in facultate intellexerit de familiaribus, & continuis commensalibus ex priuilegio Summor. Pontif. qualem prætenditur fuisse Valentinum prædefunctum; in exceptione verò de familiaribus, & continuis commensalibus veris, &
11 actualibus ea † familiaritate, quæ mente, & dente contrahitur, *Sarnien. in reg. de impetr. benef. per obit. famil. Cardinalium qu. 13. in pric. Garz. de benef. par. 5. cap. 1. n. 317. Paris. de resignat. lib. 10. qu. 3. num. 22. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 32. num. 15. Rota coram fa. me. Greg. XV. decis. 166. nu. 10. vers.*

probatur autem apud Buratt. decis. 117. num. … decis. 228. num. 1. & decis. 584. num. 3. par. 1. re…
Quamuis enim per huiusmodi priuile… & Constitutiones Pontificum Milites Pi… alij declarentur ad effectum reseruationi… miliares, & continui Commensales Pa…
12 illisque tribuant omnes effectus, † & pr… gatiuas veræ familiaritatis, vt dixit, *Rota … Card. Seraph. decis. 1251. num. 15. & 16. & ea… Lotter. de re benef. lib. qu. 28. num. 60. & qu. 32…*
Attamen non efficiuntur tales, vt com… hendantur in illa exceptione Indulti, dum… specifice compræhenduntur in facultate…
13 ceptioni contraria, cum † exceptio non… struat regulam ad *l. quæsitum. 12. §. denique… fund. instruct.* Quinimo ex qualitate exce… nis dignoscitur de quo genere ipsa loqua…
14 & declaratur intentio † concedentis q… reliqua non excepta, *l. nam quod liquidè 4… ff. de pecul. legat. Iason. in l. 1. §. adipiscimur num… de acquir. poss. Rota decis. 95. n. 5 nu. 15. & 6. par…*
Nec refert, quod sub d. exceptione P… fex compræhenderit etiam Conclauistas…
15 cum non sint † actuales Commensales, … veri ex priuilegio, deberet ex horum ex… sione limitari, & restringi facultas confe… di beneficia, vt non compræhenderet va… tia per obitum aliorum familiarium ex p… legio; fuit enim responsum, non esse pa… rationem inter istos, & cæteros in facul… expressos, quinimò regulam esse in co… rium, quod scilicet specialis illorum sp…
16 catio facta in exceptione clarè indicat, … ibi de alijs familiaribus ex priuilegio no… tellexit, dum de istis coequalem expre… mentionem non fecit, & ex anteceden… constat de contraria voluntate disponen… *Tex. in l. vnic. C. de caduc. toll. & d. l. quæsitum… quis fundum ff. de fund. instr. Grat. disc. for. cap… num. 6. & 7. Rota decis. 261. num. 2. & 3. par…*
Neque Dominis visa fuit considerabi… terpretatio allata, quod facultas confe… beneficia reseruata ratione familiaritatis… telligi debeat de vacationibus per obitu… miliarium extrà Curiam, nam Indultu… primit in specie prouisionem, & dispo… nem beneficiorum tam ratione *Diaconi… cti Laurenty in Damaso, & aliorum pro simil… conia, aut quocunque titulo assequendorum… quarumcumque Cathedralium etiam Metropo… rum, & Patriarchalium Ecclesiarum,* quæ c…
17 sint in Vrbe, † & illa obtinentes teneantur… sonaliter residere, non potest de facili p… mi, quod illorum vacatio contingat extra… Vrbem, vel rarissimò, & sic censeri d… quod de vacantibus in Vrbe senserit, alias…
18 iusmodi facultas inepta foret, † ex quo c… illos, qui facile, & frequentiùs accidunt, … compræhenderet, *l. 2. & duabus seqq. ff. de leg… Rota coram bo. me. Merlino ddcis. 126. num. 10…*
Quod maximè dicendum videtur non… inspecto modo facultatis tributæ motu p… prio, & cum clausulis prægnantissimis…
19 propterea † latissima debeat fieri interpre… tio, *cap. si motu proprio 23. de præben. in 6. Rota … cis. 12. num. 22. par. 5. rec. & coram Durano deci…*

num. 10. Sed, & attenta insigni qualitate Personæ Eminentiss. Indultarij, qui cum esset nepos amatissimus Indulgentis, censendum est, ipsum voluisse illum † gratificare vberiori, & fauorabiliori modo quo potuit, vt in similibus terminis respondit, *Rota in Ferrarien. pensionis 2. Martij 1646. §prout quoque & 18. Iunij 1649. §.nefas igitur, coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Neq; etiam refragatur quod obijcitur sub eadem Indulti exceptione cōtineri† beneficia vacantia apud Sedem, quia licet per obitum Valentini in Vrbe sequutum sufficiat, vt controuersus Beneficiatus dicatur in Curia vacatus, inferri tamen non potest, quod vacauerit apud Sedem ad hoc, vt Apostolica prouisio tanquam facta de reseruato ex hoc capite, Bernardino suffragari possit, ex quo pro inducenda vacatione apud Sedem† ad effectum reseruationis copulatiuè requiritur, quod Beneficiatus decedat in Curia, & ibi occasione Curiæ commoretur, vt hinc concludatur ad Curialitatem, & ad hanc præcipuam causam commorandi in Curia ratione Curiæ, alias beneficia vacantia in Curia per mortem illius, qui Romæ degit ratione originis, vel domicilij, non dicuntur vacare apud Sedem, *cap. præsenti 34. §. sanè, vbi Monac. num. 1. Io. Andr. n. 3. de præben. in 6. Gonzal. glos. 13. num. 19. Garz. de benef. par. 5. cap. 1. numer. 83. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 27. num. 100. Rota decis. 616. num. 1. par. 4. diuers. add. ad Buratt. decis. 540. nu. 21. & seq. & in Ebredunen. Prioratus 1. Iunij anni prox. præter. §. nam fuit responsum coram R. P. D. meo Albergato*; & propterea valet argumentum, quod beneficia quę 3 vacant apud Sedem dicuntur † vacare in Curia, non tamen è conuerso, beneficia, quæ vacant in Curia dicuntur apud Sedem vacare, ex quo minus est vacare in Curia, quam apud Sedem; *Gonzal. ad regul. Cancell. glos. 13. num. 49. & 50. cum alijs allegatis in d. Ebredunen. Prioratus §. valet siquidem coram R. P. D. meo Albergato.* Quæ conclusio faciliùs recipienda videtur in 4 beneficijs in Vrbe sitis, † quæ ferè omnia solent in Curia vacare, ad euitandum præiudicium, quod inde contingeret inferioribus Collatoribus, quales sunt Cardinales titulares in suis Ecclesijs, vt dixit *Rota decis. 9. nu. 1. & seqq. par. 5. & decis. 28. num. 19. par. 6. recent.*

Quod autem Valentinus esset Curialis non iustificatur ex eo, quod domicilium haberet in Curia, ibique continuò habitauerit, quia id euanit tàm ex origine, & Natiuitate in Vrbe, quàm ratione Beneficiatus controuersi, qui personalem residentiam requirebat, 5 & ista de † causa præambula præsumitur in eadem Curia habitasse, & decessisse, potiùs quam propter Curialitatem, vt in puncto perpendit *Rota in d. decis. 616. num. 1. & 2. par. 4. diuers. & decis. 9. num. 4. par. 5. recent. in qua receditur à præcedentibus contrarijs.*

Neque in præsenti casu dici posse visum fuit Valentinum Curialitatis qualitatem contraxisse, quia extabat Miles Pius, sicque officialis, &† per consequens Curialis, quoniam cum huiusmodi officia ab exteris etiam emantur, & retineantur, non potest ex hoc induci Curialitas, quæ non nisi ex aliquo exerci-27 tio illam † necessariò inferente acquiritur, *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 32. num. 37. & seqq. Rota decis. 429. num. 16. par. 5. tom. 2. recent.* Non enim sufficit officium nisi officialis hac de causa, & non alia moretur in Curia. Idcirco qui moratur in Vrbe etiam propter beneficium personalis residentiæ non efficitur Curialis, vt bene arguit *Lotter. vbi supra n. 39.* Præterquam quod Valentinus tempore quo Pater emit officium Equitis Pij in eius personam erat 28 constitutus† in pupillari ætate; vnde fit, quod tanquam habens nudum nomē in eo, & tunc infirmum iudicium in omnibus rebus, *l. 1. §. impuberes C. de fals. monet. l. pupillus 9. ff. de acquir. hæred. l. fin. ff. de iur. & fact. ignor.* non valuit præ-29 stare consensum necessarium † mediante acceptione talis officij ad contrahendam Curialitatem, *Mandos. reg. 3. qu. 15. nu. 3. add. ad Buratt. decis. 706. nu. 11. Rota in Bononien. beneficiorum 29. Maij 1645. cooram R. P. D. meo Bichio.*

Cessat denique alterum obiectum, quod Indultum mandet expeditionem literarum Apostolicarum infra quatuor menses à die factæ prouisionis ab Archipresbytero, vbi beneficij redditus, & prouentus 24. ducat. de Camera valorem non excedunt; in qua expeditione cum defecerit Antonius, eo ipso vacauit Beneficiatus, potuitq; à Bernardino impetrari, quandoquidem ex Indulto originali mihi tradito huiusmodi expeditio necessaria duntaxat detegitur in beneficijs, quorum valor annuos ducatos 24. excedit, non autem 30 in controuərso † dictam quantitatem non excedente, nam de primis soluitur annata, secus autem de secundo, *Lotter. de re benef. lib. 3. qu. 20. num. 42. & 44. Rota in Colonien. Canonicatus 20. Maij 1602. coram Card. Pamphilio, §. valor, relata per Garz. de benef. par. 10. cap. 1. num. vlt.* & in puncto Canonicatum Basilicæ Sancti Petri quod non soluatur annata, *Gonzal. ad reg. Cancell. §. 7. Probemial. num. 167.*

Ex quibus omnibus subsistente facultate Eminentiss. Archipresbyteri de conferendo Beneficiatum hunc, concluserunt Domini cōstare de bono iure Antonij ab eodem prouisi, illique dandum esse mandatum de ma-31 nutenendo, † cum eius anterior possessio capta, & continuata per sex menses, non reuocetur in dubium, vulgato §. *retinen. Instit. de interd.* quæ quidem possessio non remansit infecta ex gratia prouisionis per viā motu proprij cum clausulis sublata, & decreto irritanti ad fauorem Bernardini emanata desumptis 32 ex regulis † reseruatorijs Cancellariæ, quia ista non inficiunt possessionem anteriorem prouisi, nisi quando clarè patet Beneficium sub dictis regulis compræhendi, *Rota dec. 652. num. 3. par. 1. rec. alijq; allegati à Modern. de manut.* 33 *obser. 46. nu. 15.* Et quia † ex huiusmodi motu proprio releuatur quidem impetrans ab onere iustificationis narratorum, sed non impedit, quin ab altera parte possit dari de defectu intentionis Papæ, eoque probato motus pro-34 prius † remanet sine effectu, *Bald. in l. Imperiales*

les §.similes C.de nupt. Paris.de resignat.benef.lib.3. qu.1.num.127. Gonzal.super reg.8. glos.32. num.5. Rota decis.656.num.7.par.2.rec. In casu autem præsenti defectus intentionis Pontificis in conferendo Beneficiatum Bernardino, resultat non solum, quia nulla legitur facta mentio de possessione Antonij, quam non præsu-
35 mitur Papam † voluisse turbare *cap. cum nostris 6. vbi Abb.n.7.de concess.præben.* sed amplius, quia expresè dicitur in motu proprio, quod Beneficium vacaret, & vacet ad præsens; Ideò
36 dignoscitur Papam † illud contulisse cum supposito, quod vacaret de Iure, & de facto, & sic intentionis Papæ defectus ex propria Bernardini prouisione desumitur, vt in istis terminis dixit *Rota coram bon. mem. Merlino decis.318.num.7. repetita in 5. par.rec.decis.119.* Et ita vtraque &c.

Infra in eadem causa habetur altera decisio sub die 15.Maij 1656. coram eodem R.P.D. Beuilaqua.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO Sacræ Rotæ DECANO.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI.

Die Veneris 14. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Fideicommissum inter transigentes dicitur remanere intactum, quando inter partes præcisè fuit exceptum transactiones, qualitèr censeantur factæ contrahentes, quando strictè, & præcisè stare debeant Capitulis factis in contractu, & quando secus.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas colligitur ex reuolutione actorum.*
2 *Sententiæ iustitia, bene docetur ex pluribus decisionibus in causa factis.*
3 *Transactio non obstet fideicommisso dum illud expresè in ea fuit præseruatum.*
4 *Nam sic illud non censetur numquam remissum.*
5 *Transactio, ad quas personas sit restringenda.*
6 *Transigentes ad quæ bona voluerint transigere bene patet ex lectura transactionis.*
7 *Dictio,* vltra, *de sui natura est ampliatiua, atque dispositam extendit.*
Dictio, vltra, *extendit dispositionem ad casus non expressos num.7.*
8 *Dictio,* vltra, *separat vnum Capitulum ab alia dispositione contentum.*
9 *Instrumentum confectum in executionem Capitulorum non debet augeri, nec ampliare ea, quæ in ipsis Capitulis inter partes conuenta fuerunt.*
10 *Partes, quando voluerunt quod strictè staretur, super Capitulis conuentis, nihil addito, & tunc non admittitur extensio.*
11 *Quod tamen aliud esset dicendum dum fuit conuentum inter partes, vt obseruarentur conuenta, & possint fieri noua pacta.*
12 *Contractus, licet restringantur ad terminos disposi-*
tionis, & scripturæ relatæ, fallit ta[...]
aliud fuit conuentum amplia num.13.
14 *Coniecturæ cessant vbi voluntas, &[...]*
clara.
15 *Coniectura illa non potest deseruire ad[...]*
mentis disponentis, dum eadem coni[...]
ipsam mentem destruere.
16 *In transactione, quando euidens esset ex[...]*
17 *In Transactione vt euitetur excessus fac[...]*
interpretatio.
18 *Contrahentium intentio, quando magi[...]*
denda, quam ipsa veritas.
19 *Detractiones in fideicommissis, quando[...]*
trahendæ.
20 *Verba generalitèr concepta omnia gen[...]*
piunt.

DECISIO XV.

SENTENTIAM Rotalem latam[...]
rendissimo D. meo Decano co[...]
riam alterius R.P.D. mei Celsi supe[...]
sione Com. Ioannis de Pepulis in[...]
nem bonorum subiectorum fidei[...]
conuentionali, tanquam validam,[...]
censuerunt DD. confirmandam.[...]
1 enim ex † Actorum reuolutione co[...]
ta ab Informantibus pro hæredibus[...]
Francisci in dubium reuocata non fu[...]
verò liquet ex sex Decisionibus præ[...]
2 æditis luculentur † comprobantibus[...]
conuentionale fideicommissum eiusq[...]
ficationem, & bonorum identitatem[...]
optimè occurrentibus repetitæ ex[...]
transactionis, & detractionum.
Transactio siquidem non obstat, q[...]
expressis verbis d. fideicommissum e[...]
3 iura præseruata fuerunt † altero de[...]
sine filijs capacibus ideoque sequu[...]
Francisci nullis relictis liberis potest[...]
bona fideicommissaria in d. transactio[...]
Francisco obuenta ex prædicto fideico[...]
so recuperare, cum illius explicita re[...]
quamcumque prætensam remissione[...]
4 nunciationem † excludat prædicto ca[...]
niente, vt in terminis respondit *Rota i[...]*
decis.118. num.24.par.5. in Bononien. fidei[...]
22. Iunij 1639. coram R.P.D.meo Bichio [...]
nunciationem vers.tum denique in Romana[...]
Aguzzani 27. Aprilis 1644. coram Reuere[...]
D. meo Terracinen.§.vlt. & 26. Nouembris[...]
coram Reuerendiss. D. meo Decano §.ac dem[...]
cæteris alleg. in decisionibus huius Causæ 16[...]
lis 1649. §.1. & 28. Martij 1650. §. tum[...]
cum seqq.coram R.P.D. meo Celso.
Non obstat quod in Capitulis à tra[...]
tibus antea firmatis d. fideicommissi re[...]
tis restricta fuerit solum contra tertios[...]
expressione quod nunquam operari po[...]
5 præiudicium † Francisci eiusque hæred[...]
& successorum, ibi, *Che nella presente C[...]*
latione s'intenda, e s'habbi per espressa ogni pr[...]
delle sue raggioni delli fideicommissi &c.e que[...]
solamente contro à terzi, e non mai contro il [...]
Francesco, e suoi Eredi, e successori. Siqu[...]
omissis responsionibus alijs datis, & subi[...]

ibus ex lectura Instrumenti desuper confecti pparet † transigentes voluisse fideicommissum reseruare etiam inter se ipsos casu quo lter decederet sine filijs capacibus sic enim onuincunt verba Instrumenti, ibi, *Quam apitulorum scripturam, & contenta in dd. Capitulis dd. enim infrascriptæ partes cupientes, & omninò volentes obseruare, & ad alia infrascripta deuenire*, ibi, *& cum protestationibus, & declarationibus, præseruationibus, de quibus in dd. Capitulis, & infradicendis*, & ibi, *& cum expressa declaratione vltra prædictæ, quod per transactionem, & diuisionem, quæ fit rebus sic stantibus salua sint iura fortassè purificanda ad fauorem alterius dd. DD. transigentium altero decedente sine filijs capacibus fideicommissorum &c.* Dicta enim verba, *& ad alia infrascripta deuenire, & infradicendis, atque vltra prædictam* toties geminata, & repetita enixam aperiunt contrahentium voluntatem, nedum exequendi contenta in Capitulis, sed etiam ad alia deueniendi, amplioremq; reseruationem in Capitulis non contentam addendi. Id enim præ cæteris demonstrat dictio, *vltra* vltimis verbis adiecta, † quæ de sui natura ampliatiua est, atque dispositionem extendit ad casus non expressos *Castren. cons. 66. num. 4. Peregr. cons. 77. num. 19. lib. 5. Grat. discept. 116. nu. 41. Rota in Mutinen. Dotis 16. Ianuarij 1641. coram Card. Panzirolo sub §. propterea*, vbi subditur, quod separat vnum † Capitulum ab alio in eadem dispositione contento, *& in Bononien. Legati 3. Iulij 1645. §. verum Domini, & 18. Maij 1646. §. iterum enim coram me*, quæ loquitur de simili dictione vlteriùs.

Potuerunt tamen contenta in Capitulis ampliare, & vltra ea disponere vtriusq; partis accedente consensum *ad tex. in l. pacta nouissima Cod. de pact. & in l. nihil tam naturale ff. de reg. iur.* idemque in his terminis admissum fuit *in Romana Vineæ 26. Iunij 1645. coram R. P. D. meo Bichio sub §. 1. vers. quibus in Instrumento*, licèt enim regularitèr † Instrumentum confectum in executionem Capitulorum non debeat augere, nec ampliare ea, quæ in ipsis Capitulis inter partes conuenta fuerunt, vt dixit *Rot. decis. 114. num. 4. par. 1. recent. repetita in par. 3. decis. 508. sub nu. 2.* Regula tamen procedit quando partes restrictiuè voluerunt Instrumẽtum conficere ad formam eorundem Capitulorum nihil addito, vel diminuto, † secus autem vbicumque, prout hic, explicitè declararunt velle quidem obseruare in Capitulis contenta, sed alia noua addere, diuersamque
1 facere dispositionem, † hoc enim casu dubitari nequit quin Instrumentum possit augere, & ampliare formam Capitulorum, illudque est attendendum, quemadmodum dicitur de
2 Instrumento referente, † quod licet reguletur, & restringatur ad terminos dispositionis, & scripturæ relatæ, fallit tamen quando expressè apparet disponentes alitèr in illo disponere voluisse, vt tradunt *Peregr. de fid. art. 16. sub num. 111. vers. limita nisi Add ad Buratt. dec. 52 nu. 13.* faciliùs autem ex quo ijdem transigentes in Capitulis conuenerunt, quod super ipsis quantocitius † celebraretur Instrumentum

ex deductis *in Rom. quarti Dotalis 27. Apr. 1646. §. nec Comiti Fabio coram me*.

Neque ad eliciendam diuersam transigentium voluntatem recurri potest ad coniecturam eductam ab inæqualitate partium ex quo Comes Franciscus adscripsit Comiti Ioanni bona propria libera, receptis è concesso bonis fideicommissarijs.

14 Quoniam † coniecturæ cessant vbi voluntas, & verba sunt clara *l. fin. §. sin autem ff. de bon. quæ liber. Rota decis. 130. num. 3. par. 1. recent. & coram bo. me. Buratto decis. 73. num. 9.* Immò in casu nostro coniectura desumpta ab inæqualitate
15 partium contra Reos † conuentos retorquetur, nam Comes Ioannes recepta medietate bonorum liberorum valoris lib. 123. mil. 745. tradidit Co: Francisco medietatem bonorum fideicommisso subiectorum valoris libr. 319. mil. 477. ad quod ipse tanquam legitimatus adspirare non poterat, & vlteriùs illi remiisit nedum fructus ex dd. bonis fideicommissarijs per plures annos ab ipso perceptos, sed etiam legitimam sibi debitam in bonis Com. Iacobi Aui, & Comitissæ Gentilis Auiæ, & sic portio obuenta Francisco vltra prædictos fructus, & prædictas legitimas longè excedit portionem obuentam Ioanni. Vnde si in transactionem remissum fuisset, vt
16 prætenditur fideicommissum † euidens esset excessus respectu Co: Ioannis ad quam euitandam censentur transigentes voluisse perseuerare Iura fideicommissi, iuxta casum in transactionis Instrumento expressum, & illam maiorem quantitatem Francisco obuentam
17 tradere ad compensandum † periculum futuri euentus, vt ponderatum fuit *in decis. edita coram Reuerendissimo D. meo Decano 13. Iun. 1652. sub §. vltimo*, & præter authoritates ibi allegatas tradunt *Alciat. in l. qui Romæ 122. §. duo fratres num. 34. & sub num. 35. vers. mihi placet ff. de verb. obl. Bursatt. cons. 173. num. 37. Becc. cons. 24. num. 30. Menoch. cons. 87. num. 94. Facchin. contr. iur. lib. 6. cap. 68. in 6. concl. vers. dum tamen Grat. discep. for. cap. 234. num. 8. cum alijs relat. in Romana diuisionis 28. Nouembris 1650. coram R. P. D. meo Beuilaqua §. ipse enim, & §. fin.*

Et in proposito ponderandum quoque videbatur, quod si Comes Franciscus suscepisset filios legitimos, potuissent isti non solum impedire reuersionem paternæ portionis ad Co. Ioannem, sed casu quo Co: Ioannes decessisset sine filijs capacibus potuissent prætendere illius portionem, quia cum ipse admiserit Co: Franciscum illegitimum pro medietate ad d. fideicommissum substituisse videtur omnem maculam illegitimitatis, & sic filios illius fuisse capaces, quod clarius indicat reseruatio conuenta, non solum casu, quo Co: Ioannes decederit sine filijs capacibus, sed casu etiam quo vterque, nempe ipse, & Franciscus obirent, siuè alter ipsorum obiret sine talibus filijs, & sic admiserunt quod Franciscus posset habere filios capaces, nempe natos, vel nascituros ex legitimo præcedenti matri-
18 monio. In ista enim materia † magis attenditur contrahentium intentio, quam ipsa veritas

ritas, vt ex *Bald. in l. quo loco num. 1. vers. nota ff. de hæred. inst.* aliisque adductis benè concluditur *in prædictis decisionibus R.P.D. mei Celsi 16. Aprilis 1649. §. nec dicatur, & 28. Martij 1650. §. nec potest reuocari*. Vnde tantominus illius hæredes conqueri possunt, quod tradiderit bona libera, & receperit fideicommissaria.

Quo verò ad exceptionem detractionum, placuerunt DD. responsiones traditæ *in Decisionibus d. R.P.D. mei Celsi 5. Decembris 1650. §. non obstant prætensæ vsque ad fin. & 16. Iun. 1651. §. etenim prima cum seqq.* & signantèr ex quo in
19 transactione adest explicitum†pactum prohibens quascumq; detractiones vltra summam libr. 7. mil. iam consignatam, & satis consumptam, gratisq; d. pactum huiusmodi esse restrictum, cum immo generale sit, & indiffinitum, ibi, *Dichiarando ancora, che si debba cauar dalla Massa de beni stabili del detto già Signor Co: Giacomo à fauore del detto Sig. Co: Francesco la somma di lire 7. mil. e questo per tutto quello, che hauesse potuto pretendere il detto Co. Francesco per debiti, e legati pagati, non ostante che ascendessero à maggior somma delle dette lire 7. mil. & il Co. Francesco non possa pretendere altra detrattione per qualsiuoglia capo, ò Caso*. Huiusmodi enim
20 verba† ita generalitèr concepta capiunt omnem, & quemcumq; titulum detractionum etiam si summa non esset equiualens, & proportionata, sed longè inferior, cum reliquum censeatur remissum *ad tex. in cap. 1. de transact. cum cæteris adductis in d. decis. die 16. Iun. 1651. §. & vltra prædictam*.

Et ita vtraque &c.

R.P.D. ZARATE.

Palentina Decimarum.

Die 14. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Episcopus dicitur Parochus Vniuersalis totius Diœcesis, & hoc multo magis, dum in singulis Parochis in specie non est deputatus Parochus, qui curam animarum gerat, seù plures Beneficiati sunt deputati in genere. Qui tamen Beneficiati aliquam manutentionem super exactione decimarum, quod late discutitur.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia Cathedralis, cum Episcopo habet consortium.*
2 *Capitulum ab Episcopo recipit fomentum, & hoc maxime, in casu quo pars decimarum ad Capitulum spectet num. 2.*
3 Decis. Coccin. 254. num. 4. & decis. 187. n. 1. & decis. 257. num. 2. *quo loquantur.*
4 *Episcopus est Parochus vniuersalis totius Diœcesis. Quod procedit, si in ea nullæ sint Parochiæ distinctæ, nec vllus adsit Curatus particularis; & n. 4.*
5 *Episcopus dicitur Parochus vniuersalis, dum alicui cura animarum in specie non fuit decreta.*
6 *Deputatio ad percipiendas decimas aliud est si fiat in perpetuum, & aliud ad tempus.*
7 *In Ecclesia vnica, & sola, vnicus debe[...] tus, & Rector Animarum.*
8 *Ecclesia Cathedralis, quando dicatur ha[...] tionem fundatam super perceptione de[...]*
9 *Parochialitas ex reseruatione decimarum [...] cesse non potest dici probata.*
10 *Parochialitas, & animarum cura ex qu[...] tèr non potest dici probata.*
11 *Ecclesia Parochialis, potest distingui in [...] tes, ratione commodioris vsus.*
12 *Ad Ecclesiam Collegiatam constituend[...] sunt necessaria.*
13 *Beneficiati ex quibus non possint prætend[...] ligendi decimas ad ipsos spectare.*
14 *Parochi de iure communi habent intentio[...] tam super iure percipiendi decimas.*
15 *Qua iuris assistentia parum iuuat in par[...] spaniæ, & redditur ratio.*
16 *Animarum cura, quod actu exerceatur [...] non exerceatur, nec actu, nec habitu [...] sunt.*
17 *Curatis, vt iuuet assistentia iuris super i[...] piendi decimas quid nam sufficiat, & de[...] num. 18. & 19.*
20 *Possessio, quando est communis, non potest [...] quod sit particularis, & ad se solum spe[...]*
21 *Beneficiati non habentes intentionem fund[...] per perceptione decimarum, ipsi deben[...] ad se spectare probare.*
22 *Constitutiones Synodales faciunt particula[...] totam Diocæsim.*
23 *Et hoc potissimum concurrente obseruantia[...]*
24 *Quod magis id intraret stante antiquissima[...] super hoc.*
25 *Clericis competit exemptio quo ad solution[...] marum, si fundi sint Ecclesiæ, quorum [...] viuunt Clericis.*
26 *Quod maximè procederet, quando in Eccl[...] datione, pro substentatione, fuerunt ass[...] num. 27.*
28 *Clerici, quando non teneantur soluere decim[...]*
29 *Beneficiati tantum censentur exempti à sol[...] Decimarum, quando bona sunt applica[...]*
30 *Actio, & passio non datur in eodem subiecto[...]*
31 *Creditum, & debitum quando non radicat[...] tum in eadem persona tollitur incompatibili[...]*
33 *Beneficiatis, quando aliqua portio censeat[...] gnata tamquam merces, & stipendium [...] quam alio titulo.*
34 *Testes non probant, quando potius fauent pa[...] trariæ.*
35 *Socij, & rem communitèr possidentes, non [...] prætendere aliquam possessionem contra soci[...]*
36 *Præscriptio non datur sine scientia. & patient[...] uersarij*
37 *Præscriptio immemorabilis tollitur per actus [...] trarium factos.*
38 *Administrator non potest prætendere aliquod i[...] quisitum super re administrata.*
39 *Ex possessionis mutatione mutatur ius.*

DECISIO XVI.

IN Ecclesia Oppidi de Osorno Palen[...] Diæcesis, in qua per inæqualis gra[...]

ſeù Ordinis Beneficiatos Patrimoniales miniſtratur, & vni, vel pluribus ex eis ad libitum per Epiſcopum Curæ exercitiũ demandari ſolet, Decimæ à Chriſtifidelibus,& intrà limites commorantibus generaliter exactæ in horreo communi reponi conſueuerunt, vt exinde tertia pars aſſignetur Capitulo Cathedralis, alia tertia Beneficiatis, & reliqua diſtribuatur inter Fabricam Eccleſiæ, & Dominum temporalem eiuſdem Oppidi,ſuper quibus nulla cadit controuerſia, ſed ſolum ſuper bonis pro legatis pijs, aut Cappellanijs, cùm onere Miſſarum, vel Suffragiorum relictis, ſeù adiudicatis, quæ annexa Beneficiati appellant,& prætendunt iſta in horreo ſeparato, & particulari ponenda, vt inter ipſos poſteà abſque communicatione Capituli Cathedralis, & Domini temporalis loci diuidantur, ſuper quo emanarunt duæ ſententiæ coram Ordinario, & Metropolitano in iudicio manutentionis partim ad fauorem Capituli, & partim ad fauorem Beneficiatorum, à quibus poſtmodum cauſa ad Rotam deuoluta dictum fuit, quod videretur de bono iure, etiam ad effectum manutentionis, & ſuper iſto demum propoſito dubio ad fauorem Capituli Cathedralis hodie fuit reſolutum.

Conſtat etenim, quod aſſiſtentia iuris ſuper decimis potius aſſiſtit dicto Capitulo, quam prædictis Beneficiatis ratione conſortij, quod Eccleſia Cathedralis † cum Epiſcopo habet, ad tradita in *cap.finali de Paroch. & ibi gloſ. Barboſ.de offic.Paroch.par.3.cap.28.§.2.num.14. Rota deciſ.192.num.3.& 212.num.1.& deciſ.254.num.7 par.7.recent.in Hiſpalen.decimarum 15.Febr.1647 coram R.P.D. meo Meltio cum ibi cumulatis,* Nam Capitulum ab Epiſcopo fomentum † accipit, maximè cum pars decimarum ad illud ſpectet, *Rota coram Coccino deciſ.254.nu.4.* vbi ſub iſta declaratione intelligenda † eadem *deciſ. in princ.& deciſ.187.num.1.& deciſ.237.nu.2. coram eodem exaduerſo allegatæ*, & caſu quo inter Epiſcopum, & Capitulum litigatur. Eſt enim Epiſcopus Parochus vniuerſalis † in tota Diœceſi Palentina, cum in ea nullæ ſint Parochiæ diſtinctæ, nec vllus adſit Curatus particularis, ſed † Epiſcopus alicui ex Beneficiatis curam demandare ſoleat, *ex trad.per Barboſ.de offic.Paroch.par.1.cap.1.num.44.verſ.in illa, & dicta par.3.cap.28.§.2.numer.15. & de iure Eccleſiaſtico lib.3.cap.26.§.2.nu.15.& in vot.deciſ.vot.41.n.42 Rota coram ſa. me. Greg.XV. deciſ.174.num.3. vbi Add.num.8.* Neque contrarium colligitur ex Conſtitutione ſynodali præcipiẽte quod Epiſcopus certum genus perſonarum in Curatos eligere debeat, cum in eadem reddatur ratio ſcilicèt, *quia in noſtris Eccleſijs non adſunt beneficia deputata pro hoc onere ſeparata.* Et comprobatur ex deputationibus per Epiſcopum adidem munus factis,† quæ non ſunt in titulum, nec in perpetuum, ſed ad tempus, immò, & plures eſſe dicuntur deputati, qui inſimul, & eodem tempore Curati, aut Parochi haberi non poſſunt, cum ex multiplicatione titulus Curæ excludatur, † quia in vna Eccleſia vnus debet eſſe Sacerdos, Sponſus, & Rector *cap. cum non ignores de præbend.cap. ſicut vna 22. qu.2. Oldrad.conſ.67.nu.1.exornat Barboſ.de offic.Paroch. dicta par.1.d.cap.1. num.43. Hoied. de incompatib. benef.par.1.cap.13.num.7.Hippol.Maija obſerv.11. à num.26.cum ſeqq.Rota deciſ.52.numer.18. & 19. par.2. diuerſ.* & in hoc caſu Eccleſiam Cathe-
8 dralem † habere intentionem fundatam in decimis *per text.in cap.cum contingat 29. & ibi gloſ. verb.de iure communi* probat *Barboſ.in collect. ad d.cap.num.7. Modern. Auenionen.qu. Benef.cap.56. num.4. Rota in Mediolanen.decimarum 17. Decembris 1612. coram bo. me. Pirouano.*

Neque Parochialitas ex reſeruatione decimarum pro Beneficiatis deſumi valet, quæ
9 reſeruatæ cenſentur † iure participationis, & aſſignationis per Epiſcopum factæ tanquam ipſius Coadiutoribus iuxta *tex.in cap.in nouo.21 diſtinct.Barboſ.de offic.Paroch.d.par.3.d.cap.28.§.2. num.4.Modern.Auenionen.d.qu.56.num.5. Gonzal. ad reg.8. Cancell.gloſſ.6.nu.68. Gratian.diſcept.for. cap.864. num.20. & 34.* Præterquam nec pro
10 inducenda † Parochialitate, aut cura ſufficeret, *vt per Gonz.vbi proximè num.57.Barboſ.de offic.Paroch.d.par.1.cap.1. num.31. cum ſeqq.* Minuſque ex eo, quod Teſtes dicant decimas
11 colligi in Territorio de Oſorno † cum adhuc Parrochijs non diſtinctis ad commodiorem vſum limites præſcribi poſſint in terminis Concil. Trid. ſeſſ.24. de reform.cap.13. tradit *Barboſ.ibi, & de offic.Paroch.d.par.1.cap.1.nu.23.* ſicut nec etiam quod cura habitualis reſideat penes Collegium Beneficiatorum cum non conſtet, quod Eccleſia de Oſorno ſit Collegiata, licet fecerit Conſtitutiones ad ipſius regimen, & Beneficiati capitulariter ſe con-
12 gregauerint † nàm ad conſtituendam Collegiatam Eccleſiam alia plura requirũtur ad tradita per *Lotter.de re benef.lib.1.cap.14. numer.59. Rota coram Mant.deciſ.215.num.1.*

Ex quibus omnibus colligitur, quod cum cura animarum in Palentina Diœceſi non reſideat penes aliquem particularem Rectorem,
13 ſed apud Epiſcopum † prædicti Beneficiati non habent fundatam intentionem in iure percipiendi decimas *ex trad.per Gonzal.ad reg.8 Cancell. d.gloſ.6.n.75. Grat.diſcept.forenſ.cap.865. num.38.* & *ex allegatis per Barboſ.de offic. Paroch. d.par.3.cap.28.§.2.num.15. Rota in Hiſpalen. Decimarum 27. Iunij 1644. in princ.coram Eminentiſſimo Corrado, & 15. Iunij 1649. coram R.P.D. meo Bichio, & 20. Nouembris 1641. in princ.coram R.P. D. meo Cerro.* Et omninò in Benefi-
14 ciatis excluditur † prædicta iuris aſſiſtentia, quæ in Regnis Hiſpaniæ parum fauet Curatis, ſeù Parochis pro decimis percipiendis, cum ſuper decimis Eccleſiæ Cathedrales, Di-
15 gnitates, † & alia Beneficia fundata exiſtant, *Barboſ.loco mox citato d.num.15. Rota coram ſa.me. Greg.XV.deciſ.429.num.6.cum alijs per Add.ad Buratt.deciſ.406. nu.6. Non refragantibus deciſionibus Calaguritanis Sancti Aſcenſi,& Daualillo 17. Aprilis, & 1.Iuly 1654. coram Me,* quia in illis controuerſia erat inter Beneficiatos curam actu
16 exercentes, † ac Monachos nec actu, nec habitu habentes, ac proindè in illis admiſſa fuit iuris aſſiſtentia cum ſufficiat actuale exer-

citium;

17 citium, † & sola quasi possessio, vt tenet
Rota in Vercellen. Decimarum 13. Nouembr. 1645. & 31. Maij 1647. coram R. P. D. meo Cerro, sequens *decisiones Seraph. 889. num. 4. & decis. 1387. num. 6. Rota decis. 667. par. 4. rec. sic intelligen.* Qui
casus valde differt à præsenti, in quo quæstio
18 est cum † Capitulo Ecclesiæ Cathedralis Vniuersalis Parrochiæ participantis proprio iure
19 de decimis † secundum Constitutiones synodales.

Quinimò, & assistentia pro Capitulo Ca-
20 thedrali fulcitur ex iure horrei † communis,
in quo cum generalitèr decimæ reponendæ
sint, vtique, & particulares, de quibus agitur, vt in terminis respondit, *Rota in Pampilonen. decimarum de Vsurbil. 1. Iulij 1648. coram R. P. D. meo Celso*.

21 Quapropter cum Beneficiati † intentionem
fundatam non habeat ipsi probare debent decimas ad se pertinere, *Rebuff. de congr. portione num. 108. cum seqq. Barbos. de offic. Paroch. d. par. 3. cap. 28. §. 2. num. 9. Rota coram sa. me. Greg. XV. decis. 429. num. 6.* quæ probatio minimè per Beneficiatos exhibetur, sed potiùs de contrario
constat ex Constitutione Synodali specificè disponente, quod à quibuscumq; Beneficiatis
decimæ controuersiæ soluantur Capitulo pro
rata ab illo prætensa, de cuius dispositione
22 deponunt testes † dati in Summ. Capituli
primæ positionis *num. 5.* Et hæc constitutio
tanquàm ius particulare illius Diæcesis omninò seruari debet, *vt per Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 9. §. 1. numer. 18. Massobr. de Synod. cap. 4. dub. 4. Rota decis. 522. num. 1. & seqq. par. 1. diuers. & decis. 852. num. 3. coram Buratt. & penes Duran. decis. 116. num. 4.* Concurrente maximè obser-
23 uantia ex † supradictis testibus comprobata,
Rota coram Penia decis. 114. numer. 3. Et ex anti-
24 quissima sententia illius † confirmatoria in
dicto Summ. *num. 12.* prout in alia causa Palentina fuit comprobata per *Rotam decis. 205. num. 1. & decis. 218. num. 1. coram Seraph.*

Nec excusari debent Beneficiati exemptione Clericis competente non soluendi decimas
25 de fundis Ecclesiæ, † quorum fructibus Clericali iure viuunt per *text. in cap. nouum genus 2. de decimis, & tradita per Diu. Thom. 22. qu. 87. art. 4. Suar. de decim. tract. 2. lib. 1. cap. 17. num. 23. & relati per Barbos. in collect. ad illum text. & de off. Paroch. d. par. 3. cap. 28. §. 3. num. 7.* Maximè quando in
26 Ecclesiæ fundatione pro † substentatione Parochi fuerunt assignata prædia iuxta distinctionem traditam per eosdem *DD. & allegatos per Barbos. in vot. decis. lib. 2. vot. 41. num. 7.* &
27 casu quo dicta prædia intra † limites eiusdem
Ecclesiæ consistant, *vt per Couarr. var. resolut. lib. 1. cap. 17. nu. 8. Guttier. Canonic. qu. lib. 2. cap. 21. num. 54. Barbos. vbi proximè num. 8.* qui in terminis præsentis quæstionis *nu. 9.* ex plurimorum
sententia refert, quod quando prædia sunt assignata pro dote alicuius Beneficij, seù Cappellaniæ cui nulla imminet cura animarum
28 licèt ex accidenti illam habeat, † qui obtinet
Cappellaniam, non teneri Clericos decimas
soluere, quod *sequentibus numeris explicat*, casu
quo prædia intra fines Parrochiæ, cui deci-
mæ soluuntur consistant, ibique Cap
& Clerici seruitium præstiterint, ea
repetit quamplurimis relatis de iure
stico *lib. 3. cap. 26. §. 3. num. 11. & in dicto*
num. 10. cum seqq.

Nam veriùs est, quod Clerici tant
dò censeantur immunes à solutione
rum de bonis, quæ sunt applicata
29 Parochiali † intuitu curæ, & pro
substentatione, non autem de assign
Cappellanijs, aut anniuersarijs, &
uersum effectum, vt sunt bona, de
agitur, sub qua distinctione *Innoc. & A*
in cap. 2. de decim. explicat *Guttier. Canon*
lib. 2. cap. 21. num. 57. Suarez de relig. lib. 1.
num. 16. Barbos. de iure Eccles. d. lib. 3. cap.
vers. altera, & dicto vot. 41. à num. 15.

Nec tunc vrget obiecta incompa
ex eo deducta, quod cum Clericis in
tibus decima debeatur non possit ab
30 dem præstari, † ne detur actio, & pa
eodem subiecto aduersus regulam *l. V*
de fideiuss. cum similibus. Quia inconuen
sum fuit cessare, cùm non adsit vnus
xat Parochus, à quo intendatur exa
plures Clerici, aut Beneficiati, qui e
31 sitate personarum, † & munerum
modè considerantur, iuxtà *text. in l. Tu*
ff. de his quibus vt indign. l. 1. ff. de leg. 1. Ba
conuenerit §. nuda ff. de pignor. act. Valenz.
num. 32. tom. 1. Gratian. discept. forens. cap. 1
& cap. 298. num. 26. cum seqq. & in term
cimarum animaduertit *Abb. in d. cap. 2.*
decim. Barbos. d. vot. 41. num. 6. Et ideò c
32 bitum, & creditum † non radicetur in
in eadem persona tollitur omnis inco
bilitas, quæ solùm cadit in rata ad Be
tos spectante, non verò ad alios secu
tradita per *Diu. Thom. 2. 2. d. q. 87. art. 4. ve*
patet, Suar. d. lib. 1. de relig. num. 16. vers. qu
clesiæ prædium. Castropal. qu. moral. tom. 2.
disp. vnic. punct. 10. num. 6. in fine Barbos. d.
num. 45. in princ. referen. Valenz. d. conf. 33. nu
tom. 1. Maximè cum portio dd. Bene
33 assignata potiùs † censeatur tanquam m
& stipendium seruitij ex superioribus.

Possessio autem probata ex locatio
& Testibus Summ. Beneficiatorum nu
sicut, & præscriptio immemorabilis ex
testibus, nec magis Beneficiatis suffraga
33 bet. Tùm quia † ipsi tanquam admi
tores, & alieno nomine possidentes pr
bere non potuerunt *Rota coram Seraph.*
num. 6. Tùm quia tanquàm socij, & co
35 ni nomine † possidentes aduersus Ca
lum nullatenus præscribere voluerunt
per *Ias. in §. quædam inst. de act. nu. 32. Hector*
de societ. cap. 31. num. 75. Ceuall. pract. qu. cap.
num. 1. Prætereà quia deficit probatio
36 tiæ, & patientiæ † Capituli pro inducen
præscriptione requisitæ, vt in simili po
uit *Rota in d. Hispalen. decimarum 27. Iunii*
§. quia coram Eminentiss. Corrado, & in ali
Iunii 1649. coram R. P. D. meo Bichio, in To
decimarum 15. Iunii 1648. coram R. P. D. me
so, & in d. Calaguritana decimaram Sancti

Dauulillo 17. Aprilis 1654. §.& insuper coram me. Etiamque destruitur immemorabilis ex prædicta Constitutione Synodali, & antiqua sententia, cum ad sui substantiam requiratur, vt nihil vnquam † actum, visum, vel auditum sit in contrarium ad tradita per *Rotam in Salisburgen. iurisdictionis 1. Iulij 1643. §. aut verò, & 22. Maij 1645. coram Reuerendiss. D. Tarracon. confirmata 6. Iunij 1653. coram Reuerend. D. meo Verospio, & in Beneuentana iurisdictionis 13. Maij 1652. §.& circa coram me.*

Inimmò & possessio, quam dd. Beneficiati allegant Capitulo Cathedrali prodest, cum illi sint administratores, quapropter isti censetur acquisita pro tertia parte, vt præter superiora probatur ex *decis. Rotæ 170. num. 10. & decis. 196. num. 6. post Modern. Perus. de manuten. in Cathacen. hæredit. 11. Decembris 1648. §. respectu, vers. & consequenter coram R.P.D. Cerro.* Et quidem Capitulo assistit possessio antecedens, quam Capitulum super bonis controuersis habebat in iure percipiendi decimas, † cum ex mutatione possessoris bonorum decimalium non debeat variari ius Capituli, vt per *Rot. decis. 141. num. 5. & decis. 455. num. 2. apud Modern. de manut. in d. Hispalen. decimarum 25. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Bichio, & in Toletana decimarum 5. Decembris 1653. §. constat enim coram me.*

Atque ità constare de bono iure Capituli etiam ad effectum manutentionis conclusum fuit vtraque parte acerrimè informante, &c.

R. P. D. BICHIO.

Forosempronieñ. Bonorum.

Die Veneris 14. Maii 1655.

ARGVMENTVM.

Soror simul succedit pro virili cum alijs fratribus, fratri defuncto. Cohæres, qui administrauit hæreditatem, omnis ratio postulat, vt rationem reddat de administratione. Subscriptio scripturæ, quod operetur, rationem suæ administrationis, quando quis semel reddidit, non tenetur amplius eam reddere dum non constat de dolo, seu errore.

SVMMARIVM.

1 *Soror succedit æqualiter cum fratribus ad successionem fratris defuncti ab intestato.*
2 *Sententia antequam exequatur, debent adimpleri eius conditiones.*
3 *Cohæres, qui administrauit bona hæreditaria, ratio omnis postulat, ut teneatur reddere rationem suæ administrationis.*
4 *Possessionem alicuius rei, quod quis non habuerit, ex quo probetur, & num. 5.*
6 *Possessio solo animo dimittitur.*
7 *Possidere aliquam rem, quando quis non præsumatur.*
8 *Rationes reddidisse quando quis dicatur.*
9 *Ratio, quando semel est reddita, amplius reddi non debet non docto de dolo, seu errore.*
10 *Ratio non potest dici reddita, dum libri non fuerunt exhibiti coram Peritis.*
11 *Subscriptio operatur approbationem scripturæ subscriptæ.*
12 *Subscriptio operatur approbationem omnium contentorum in scriptura.*
13 *Subscriptio probatur etiam contrà hæredes subscribentis.*
14 *Libri rationum, quod fuerint exhibiti probatur ex fide Actuarij.*
14 *Actuario de productione scripturæ in actis creditur.*
16 *Sententia ex quo defendi possit ab iniustitia.*
17 *Sententia ob non interpositam appellationem transit in iudicatum, & meretur executionem, quamuis in aliquibus Capitulis separatis transeat ad alios iudices.*
18 *In compromisso non comprehenduntur ea, quæ in iudicatum transiuerunt.*
19 *Compromissa expirant morte compromittentium, dum pro hæredibus stipulata non fuerunt.*
20 *Sententia, quando non possit dici per alias sententias suspensa.*
21 *Exceptio, quæ non pertinet ad aliorum peritiam non attenditur.*
22 *Verbis dispositionum standum est.*
23 *Bona non possunt dici comprehensa in aliquo loco, dum non constat de eorum identitate.*
24 *Inter hæredes plures, quando litigatur, non est agendum iudicio immissionis, sed familiæ herciscundæ.*
25 *Verum id est intelligendum, quando omnes hæredes possident.*
26 *Actio familiæ herciscundæ non competit non possidenti.*

DECISIO XVII.

ALDOBRANDVS Iulianus Feliciani filius in vim decreti A. C. de anno 1652. mandantis pro exequutione sententiæ à Prætore Forosempron. de anno 1626. ad fauorem Patris latæ ipsum immitti in personalem tertiæ partis bonorum hereditariorum Iulij Cæsaris Iuliani Furiosi ab intestato defuncti, d. tertiæ partis actualem possessionem recepit, & desuper in gradu appellationis à d. decreto ad me interposita petijt manutentionē, super qua particulari dubio per me proposito sub die 29. Maij 1655. responsum fuit quod videatur de bono Iure etiam ad effectum manutentionis, & hodiè de bono Iure Aldobrandi quoad tertiam partem dictorum bonorum dumtaxat, cum aliæ duæ tertiȩ partes spectent ad eius Patruos, Domini constare dixerunt etiam ad effectum manutentionis.

Cum enim Iulio Cæsari de cuius hæreditate agitur tres supervixerint fratres germani, nempè Horatius auctor Hippolyti iunioris, Hippolytus senior, & Felicianus Aldobrandi
1 Pater singulis tertia † pars hȩreditatis debetur illam inter illos æqualiter diuidendo pro virili iuxta dispositionem *tex. in Auth. de fundo C. ad Sen. Cons. Tertull. Auth. Costante C. legit. hæred. & decis. Buratt. 310. numer. 1.* & per consequens rectè A. C. mandauit exequi sententiam de partibus super immissione Feliciani in possessionem dictæ partis.

Nec obstat quod eadem sententia contex-
tualiter condemnet Felicianum ad dimitten-
dum Hippolyto, & Horatio pro duabus ter-
tijs portionem domus, & aliorum bonorum
per ipsum possessorum ad præfatam hæreditatē
pertinentium, nec non ad reddendam rationē
Hippolyto iuniori de administratis occasione
curę ipsius Iulij Cæsaris indè infertur vtrum-
que debuisse adimpleri antequam sententia
2 in parte † immissiua Feliciani exequutioni
demandaretur *ex allegatis in decis.400.Duran.nu-*
mer.1.& seq.decis.743.numer.7.par.3. recent. Eo
magis quia successiuè duæ aliæ sententiæ lo-
cumtenentis Vrbini, & Collegij Vrbinaren.
mandarunt procedi ad vlteriorem exequu-
tionem d. primæ sententiæ in ea parte qua
Felicianum ad reddendam rationem condem-
3 nauit, omnisque † ratio poscit, ne cohæres à
cohæredibus exigat quod intus habet, vt red-
dat rationem de bonis in vita defuncti ad il-
lum peruentis, & bona hæreditaria quæ possi-
debat confert *l.1.§.proindè, & si §.item ficum me*
iuncta gloss. verbo compensatio, ff.si pars hæred. petat.
l. si soror. C. collat. Bald.in l.2.num.5.vers. sicut be-
neficium etiam C.senten.rescin.non poss. Roland.cons.
28.num.6.lib.1.

Nam dimissio bonorum si quæ prius Feli-
4 cianus possidisset satis probetur, † nedum ex
quo alios fratres bonorum hæreditariorum
possessionem cœpisse constat ex datis in Calce
responsionis facti pro Hippolyto, sed etiam
quia cum Aldobrandus petierit immitti in
5 tertiam partem omnium † bonorum hære-
ditariorum ex indè fassus fuit se nullam dd.
bonorum partem possidere *Adden.ad Buratt.de-*
cis.160.num.18.& decis.306.num.10. Rot.dec.495.
num.51.par.4.tom.2.recen.& decis.210.num.1.p.7.
& hoc ipsum quatenus opus sit importat di-
6 missionem † possessionis quæ solo animo di-
mittitur *l.3. §.in amittenda ff.acquir.possess. Mant.*
decis.200.n.5. Duran.decis.269.num.17. Rot.decis.
174.numer.5.par.4.diu. & in Romana hæreditatis de
Cincijs 15.Decembris 1613.coram bo.me.Pirouano,
iuncto præsertim quod ab anno 1625. citrà
7 nusquam alij fratres petierunt d. possessionem
dimitti, nec duæ suprà enunciatæ posteriores
sententiæ ad dimittendum condemnarunt sed
solum ad reddendam rationem, & hodiè Rota
bonum ius Aldobrandi restringit ad tertiam
partem tantum omnium bonorum desuper,
quæ manutentionem ei concedit, alias verò
duas tertias partes declarat spectare ad alios
cohæredes.

Adimpletum pariter visum fuit præce-
ptum reddendi rationem de bonis administra-
8 tis, nam constat rationes † redditas fuisse in
partibus de anno 1626. & 1627. & missis in
Curia de anno 1652. *Sum. Aldobrandi num. 3.*
9 Nec ratio semel reddita iterùm † debet reddi,
non docto de dolo seu errore *l.semel C. public.*
apoc.lib.10.l.unic.ubi not.benef.C.error.Calc. cum
alijs allegatis *in Rom.Computor.23.Iunij 1640. §.*
non obstat §.ex quibus coram R.P.D.Cerro.
10 Gratisque dicitur † non fuisse coram Peri-
tis exhibitos libros; nam quoad Peritos de
partibus contrarium, patet ex verbis ibi, *dicta*
computa calcularunt habitis in considerat
tis descriptis in libris sibi exhibitis d.Sum
Cumque relationes subreptę fuerint
11 tio Auctore Hippolyti Aduersarij
ficit vt fidem mereantur in omnibu
enunciatis, & de minus legitimæ ra
12 aduerso excipi non possit, quia
tio importat omnium approbatione
ptor 47.§. fusius de pact. l.fin. §. subscrip
de Iur. deliber. l.sicut §. non iudicatur ff.
pign.vel hypoth.solut. cap. si quis de reb.
alien. Felin.in cap.quoniam contrà num.4
13 qua afficit etiam Aduersarium † su
tis hæredem *l.cum à Mane C.rei vendic*
persona ff.reg.iur.viu. decis. 1657. §. non
ram R.P.D.meo Zarate, maximè quia
bitione libri administrationis constat
14 ex fide authentica † actuarij sub di
1621. ibi, occasione administrationis
libro producto peracta mei *Sum.respo*
15 *Aldobrando num.2.* † cui actuario de pr
ne facta creditur *Buratt.decis.606.num*
in Romana Census seu Depositi 4. Marty
ram Reu.D.meo Decano.

Nec admirandum si in supram
duabus posterioribus sententijs, Iudi
dauerunt primam sententiam exequ
obligationem reddendi rationem, q
16 doctum fortè non fuit de mox † po
exhibitionibus librorum, & relationi
scriptis, quibus ex abundanti accedit
ma relatio Andreę Chelli Periti electi
in omnē, & euentum dd.sententiā rati
non deberet, quia ex prędictis essent in
minùs ad effectum retardandi executi
mæ sententiæ per capitulum separat
missionem concedentis quæ ob non
17 sitam appellationem transit † in iudic
& meretur executionem, etiam si su
Capitulis causa esset ad alios Iudices d
l.etiam §.1.ff.minor. Bart.in l.1.numer.7. C
error.calc. Cald. in l.si curatore vers. vel A
dolo num.31.& seq. C.in integ. rest. Menoc
bitr.cas.91.num,17. & seqq. Vinc.de Franc
170.num.4.Rot.in Spoletana manutentionis
1645. §.fuit autem coram me.

Nihil refragante Compromisso inte
cianum, & fratres, vt asserit facto d
18 1638. eo quia non † comprehendit co
in sententia in iudicatum transacta *Neg*
4.num.105. Ciriac.contr.350.num.11.& 12
decis.185.n.12.& seq. Franc. Marc.decis.46
alijque relati ab *Adden. ad Surd. dec.185.*
expirauit per obitū Feliciani alterius ex
19 promittentibus † cum pro hæredibus
latum non fuerit *l.diem proferre §.1. l. sed*
terpellatur §.fin.ff.recept.arbitr. Abb.in cap.C
missum num.2.eod.tit. Caual. decis.656. in 4
inter rec.dec.452.num.6.part.1. Adeò qu
hil aderat quod suspendere posset exec
20 nem primæ sententiæ † quoad immissio
in iudicatum transacta quę perperā dici
hac parte suspensa per duas posteriores
in illis nec verbum de hoc habeatur. Hi
sitis nihil obest quod Felicianus Censi
quos ad Iulium Cæsarem spectantes d

administrator erat extinxerit † quia hoc pertinet ad redditionem rationis satis iuxtà prædicta completam nec aduersantem.

Prætensus excessus decreti A. C. siue ob comprehensionem bonorum Emphyteuticorum, quorum renunciationem solus Hippolytus obtinuit, siue quia capta fuit possessio totius Domus, tollitur respectu Domus, quia verba executionis † contrarium demonstrant, ibi, *immisisse in veram possessionem Domus, &c. pro tertia parte tantum, &c. ut in ultimo Summ. Aldobrandi numer. 1.* Comprehensio tamen bonorum Emphyteuticorum non benè deducitur, ex quo illa adsint in loco, vbi existunt quædam bona ab Aldobrando apprehensa, quia † non constat de identate bonorum omninò probanda, quando vt in casu nostro alia bona libera in eodem loco existunt, *Afflict. in cap. 1. n. 12. de controu. inter Marc. & fœm. Decian. cons. 33. sub num. 53. lib. 1. Rota decis. 150. ... 5. decis. 295. num. 8. par. 1. rec.* Et manuten. Aldobrando non datur super bonis Emphyteuticis, sed solum super liberis ad quæ dumtaxat hodierna resolutio restringitur, tum quoad bonum Ius, tum quoad manutentionem respectu tamen dictæ partis bonorum, cum aliæ duæ tertiæ partes, vt suprà dictum fuit spectant ad Aduersarios.

Tandem non obstat quod inter plures cohæredes agi non debuerit † iudicio immissionis, sed familiæ herciscundæ, vt dixit *Rot. decis. ... 8. numer. 4. inter ingress. Statil. de Saluian. & decis. ... 027. n. 4. apud Pen.* Quia hoc procedit quando omnes cohæredes † possident cum actio familiæ herciscundæ non competat non possidenti *l. 1. ibique Bald. num. 1. ff. fam. hercisc. Neius. cons. 65. n. 4. & seq.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Meleuitana Commendæ.

Die Veneris 21. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Commendæ Religionis Hierosolymitanæ, adiudicandæ sunt illis, qui probarunt se habiles, & à Collatore capaci legitimè fuit prouisus, Litteræ, donec sunt sigillatæ non pandunt contenta in eis, Nobiles non præsumitur aliquod commisisse delictum. Statutum vnum per aliud Statutum declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Commenda Religionis Hierosolymitanæ cui sit adiudicanda.*
2 *Promissio, seu mandatum de beneficio vacaturo, tanquam sapiens votum captandæ mortis est nullum, & inualidum.*
3 *Circa Beneficia vacatura votum captandæ mortis, tollitur ex collatione facta.*
4 *Actum iurisdictionis voluntariæ, ubicunque potest exerceri.*
5 *Ex collatione nulla an priuetur quis à iure facultate conferendi.*
6 *Litteræ si tradantur sigillatæ, cum prohibitione non aperiantur, donec, & quousque, &c. istæ dum non aperiuntur, non inducunt notitiam.*
7 *Epistolæ tenor remanet occultus dum ea sigillata est.*
8 *Persona nobilis vigore nobilitatis ingenitæ, præsumendus est immunis ab aliqua reprehendenda actione.*
9 *Personæ nobiles plures, est inuerisimile, quod omnes conspirauerint in perficienda aliqua falsitate.*
10 *Præsumptio falsitatis, & antidatæ in litteris non præsumitur.*
11 *Statutum Religionis Hierosolymitanæ cap. 29. de Commend. quid disponat.*
12 *Statutum antecedens benè declaratur per Statutum subsequens, & num. 13.*
14 *Statutum Religionis Hierosolymitanæ cap. 30. de Commend. quid disponat.*
15 *Decedens in confinibus alicuius loci, dicitur in dicto loco decedisse, & num 16.*
17 *Obseruantia dat robur dispositionibus.*
Testes, quando non probent obseruantiam, & numer. 17.
18 *Probationes illæ sunt præferendæ quæ maioribus adminiculis sunt suffultæ.*

DECISIO XVIII.

DOMINO Equiti Henrico Vallettæ Commendam controuersam iterùm adiudicandam fore hodiè censuit Rota coram me, ex eodem decisionis præteritæ fundamento, quod se habilem, & à collatore capaci
1 legitimè prouisum fuisse probauerat, † vt alias in his terminis firmauit *Rota decis. 562. part. 5. recent.*

Neque vrgere visa fuit obiectio denuò repetita ex mandato procuræ, à M. Priore antè vacationis aduentum eiusdem fauore Equitis expedito, quod dum implicitum votum ca-
2 ptandæ mortis includit, subsecutam huius vigore mandati collationem consequenter irritat, atque annullat per *text. in c. fin. de concess. præbend. & in cap. detestanda eod. tit. lib. 6.* Adducta enim obiectio destruitur ex collatione
3 post † vacationis notitiam successiuè habita à M. Priore in persona Nepotis, quæ à DD. legitima reputatur in *c. ult. de iur. patron. ibique Hostien. num. 1. & 4. Anania num. 3. Marescott. var. lib. 2. c. 33. num. 21. Rota decis. 16. num. 3. infra med. vers. & ita de renunciat. in antiq.* licet eadem collatio extra Conuentum fuerit expedita, cum idemmet Prior non prohibeatur extrà Terri-
4 torium voluntariæ iurisdictionis † actum exercere, vt declarat *Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 50. num. 81. Calder. cons. 2. num. 1. de offic. Vicar. & cons. 2. de elect. Rota in Treueren. Archidiaconatus 13. Iunij 1644. in §. quia cum idem coram R. P. D.*
5 *meo Cerro.* Neque ex antecedenti † collatione nullitati forsan obnoxia conferendi facultate priuatur à iure *iux. text. in c. 3. de concess. præbend. ibiq. Abbas num. 3. Anchar an. nu. 1. Henric. de Boich. c. 2. num. 6. eod. tit.*

Præterea litteræ mandatum procuræ continentes, ipsismet Procuratoribus clausę transmissę fuerant, ac sub præcepto nè ante aduentum

6 tum † vacationis aperirentur, quæ proindè antè aperitionem votum captandæ mortis præseferre nequibant, dum interim nomen personæ ibidem contentæ, earumque tenor
7 remanebat occultus,†vt in terminis testamenti clausi probat, *text.in §. sin autem quis, institut. de pupillar.substit.l.qui testamento §.ult. ff.de testam. l.ubi §.ult. ff.de legat.2. Rolan. cons.36.n.16.lib.1. Rot.dec.533.n.19.par.4.tom.3.rec.*

Hoc verò præceptum fuisse fideliter expletum tacta Cruce testantur ijdemmet Procuratores, qui virtute nobilitatis ingenitæ à de-
8 licto † aperitionis exindè censentur immunes *iux.gloss.in c.illud 40. distin. & aduertit Bar.in l.1. §.penult.ff.de re militar. Dec.cons.175.num.5. Bursatt.cons.135.num.31. Honded. cons.33. numer.48. lib.2. Menoch.cons.378.num.24.Gratian.discept.forens.c.625. num.27. Boer. decis.217. num.9.* Nec non etiam ex altero transmissionis litterarum de recenti, quod pariter excluditur ac penitus remouetur,tum ex inuerisimili tot nobilium
9 personarum concursu in huius † confectione falsitatis, vt aduertit *Aymon.cons.75.n.19. Surd. 132.num.25.Bec.cons.78.n.21.* cum alijs latè deductis per *Farinacc.q.113. num.116. cum sequent.* Tum etiam ex Instrumento ratificatæ collationis, seu iterum habitæ à Priore sub die 26. Ianuarij 1646. in quo bis recensetur tenor epistolæ prohibentis aperitionem antè vacationis aduentum, atque conscriptæ sub die 12.
10 Februarij antecedentis anni, † quæ perperam exaduerso proindè supponitur de recenti conscripta,& consequenter laborare suspicione falsitatis, ac antidatæ, vt ponderauit *Rota coram Seraph.decis.879.n.3. & decis.1221. num.4. & 5.*

Corruere quoque visa fuit altera obiectio
11 deducta ex *Statuto 29.de Commend.* † deferente M.Priori collationem Commendæ vacantis dumtaxat extraConuentū in limitibus linguę, de qua Prioratus existat, cum sub huiusmodi dispositione statuti præsens nequeat contineri vacatio,subsecuta per obitum Commendatarij, qui Parisijs occubuit, & consequenter extrà limites Prioratus decessit, siquidem
12 in seq.cap.30. antecedenti coherenter annexo regnum vniuersum, vbi consistunt Prioratus, pro eorumdem confinibus assignatur; ad cuius proindè terminos dispositionis præcedentis, ac de collatione Commendarum disponentis, debet per necesse referri sequen-
13 tis cap. dispositio cohærenter annexa,†& per viam declarationis adiecta, quę iuxta terminos declarati regulariter sumitur, *iuxt.tex.in l. hæredes palam §.si quid post factum ff.de testamentis not.gloss.in c.per tuas in verbo de nouo de donat. Dec. in l.edita num.47.C.de eden.Rom.cons.65. numer.3. vers.supradictis tamen, Rot.decis.453.num.2.par.1. rec.* Præsertim quia in fine cap.30. disponitur
14 Commendatarios tunc in Conuentu decessisse, quoties occubuerint super mare,& extra limites Prioratuum; Qui sanè Prioratus accipi debent distributiuè ad effectum conferen-
15 di; prout ad eundem † effectum accipi debent confinia linguę in antecedenti capitulo recensita, atque confinia Prioratuum in se-

quenti declaratione expressa, vt huius respectu collationis inspici debeat, an mendatarius diem suum extremum c in Conuentu, vel extrà, intra verò cl censeatur decedentem extrà terminos tuum, hoc est totius Regni confines *declarationem Statuti c.30.*

Dum itaq; Commendatarius Paris est intra Regni fines occubuit, decessi indè censetur intrà limites Prioratus, sequenter intra linguæ confines vbi tus continetur, *iux.text.in l.si fines C. d Patronus §.1. & 2. ff. de legat.3. Alex. co princ.lib.3. Aymon.cons.105.num.1.Rom.c mer.1. propè finem, Rota in Romana Cast 18.Maij 1590.coram Orano, & decis.683 par.1. & decis.164. num.20. cum seq.par.* cum alijs latè deductis *per Gratian. c. mer.26.*

16 Cū maximè ex obseruantia id† rob mat ponderata in decisione præterita, aliorum depositione Testium exadu ducta, dici nequit elisa;dum hi non re
17 do casus † particulares aliquem n gradum probationis constituere *iux.te quibus,ff.de legib.& not.Bart.in l.2. q.27. quæ sit longa consuetudo,ibique Cyn. vers.se Alex.cons.45.num.1.libr.2. Rota in Cesar. fructuum 10.Iunij 1600.coram Corduba,& 264.num.28.par.6.recent.* in concursu p attestationis Eminentiss.M.Magistri, a
18 Equitum depositiones † habentis in stem,& dispositioni statuti conformis, bet proindè præferri ad *text.in l.ob carm in principio,ubi Bald.ff.de testam. not. Innoc ditis num.4.vers.hinc colligunt de præscript. c.licet causam num.46. de probat. Paris.con mer.23.vol.3. Ruin.cons.12.num.2.& 3.vo Zad.cons.179.n.13.Boer.dec.23.n.95.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO

Romana Palatij.

Die Veneris 21. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum ad effectum deuolutio plenè, & in specie probanda, cum nec tiquis probetur sine duobus specialib monstrationibus, & in hac materia va tenditur congruentia, & verisimilitudo

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non denegatur ei,cuius possessio trouertitur lite pendente.*
2 *Possessor superueniente nouo titulo, potest m causam suæ possessionis.*
Etiam ad effectum manutentionis.
3 *Bona Ecclesiæ, quando sunt nulliter alienata tamen possessio eorum remanet penes Eccles*
4 *Et sic ei debetur manutentio etiam viuente qui alienauit.*
5 *Ad deuolutionē agens,plene,& specificè tene bare identitatem bonorum.*

6

6 *Identitas bonorum ex demonstrationibus generalibus, non probatur quæ etiam alijs bonis possunt conuenire.*
7 *Identitas bonorum, nisi saltem adsint duæ demonstrationes speciales, quæ alteri rei conuenire non possint.*
8 *Identitas bonorum non probatur ex illis demonstrationibus, quæ dictis bonis nullatenus conueniunt.*
9 *Identitas bonorum non probatur ex illis demonstrationibus. quæ illa excluditur, & num. 10.*
11 *Veresimilia, quæ non sunt veniunt attendenda.*
12 *In identatis bonorum probatione multum solet deferri congruentiæ, & verisimilitudini.*

DECISIO XIX.

AD instantiam Creditorum Bartholomęi de Grifonis deuentum fuit ad Subhastationem Palatij ab eo possessi in regione Transtyberim, illudque deliberatum Guido Guidarello pro se, & persona nominanda, à quo posteà fuit nominatus Hieronymus Sciarra eiusdem Palatij Inquilinus, contrà quem mota lite à Beneficiatis sanctæ Marię Transtyberim contendentibus dictum Palatium esse de Iuribus Capellæ sanctorum Iacobi, & Philippi, in dicta Ecclesia erectæ ipsisque vnitæ, nec potuisse à Rectore in perpetuum locari Iacobo de Militibus auctori Bartholomæi absque Apostolico beneplacito vtraque parte suam possessionem tuente, dedi dubium cui esset dandum mandatum de manutenendo, quod DD. concedendum esse Hieronymo responderunt, eius namque possessio † de tempore motę litis non controuertebatur, & satis probata remanet ex Instrumento deliberationis, quo tempore licet possideret vt Inquilinus, tamen superueniente nouo titulo statim mutasse præsumitur Causam suæ possessionis, vt ad effectum manutentionis ponderat *Grat. discept. forens. cap. 954. numer. 1. Modern. Perus. de manut. obseruat. 12. num. 21. Rota diuers. dec. 380. nu. 1. & 2. decis. 562. in princ. par. 4. Mantic. decis. 71. n. 1. Gregor. XV. decis. 546. in princip. Caualer. dec. 284. num. 2.*

Nec obstat, quod stante nullitate Concessionis semper possessio remanserit penes Ecclesiam, eiq; deberi manutentionem, etiam viuente Rectore alienante, idem *Modern. de manut obseruat. 57. numer. 102. Rota diuers. decis. 881. num. 3. par. 4. coram Seraphin. decis. 1417. numer. 3. Add. ad Gregor. decis. 126. num. 5. & ad decis. 246. numer. 2.* Quia conclusio est in se vera, sed † Beneficiatis suffragari non potest ex defectu probationis identitatis rei locatæ cum Palatio controuerso † per certas, & specificas demonstrationes, vt requiritur ad effectum deuolutionis, *Alex. cons. 57. num. 7. lib. 7. Marescott. var. resolut. lib. 1. cap. 12. numer. 33. Rota coram Seraphin. decis. 869. num. 1. Buratt. dec. 232. num. 4. in Perusina Emphyt. 17. Februarij 1640. coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in Romana Domus 25. Maij 1642. coram R. P. D. meo Bichio.* Omissis enim demonstrationibus generalibus nempè propinquitas Arcus, & situatio † in regione Transtyberim, quæ cum alijs quoque Domibus conueniant vti dubiæ, & æquiuocæ non merentur attendi ad probationem identitatis, *Bart. in l. demonstratio falsa num. 15. & ibi Castrens. ff. de condit. & demonstrat. Surd. cons. 285. sub n. 17. vers. efficitur dubia Ruin. cons. 30. numer. 6. libr. 1. Marescott. d. cap. 12. eod. num. 33. Magon. dec. Florent. 2. num. 34. Rota decis. 295. num. 8. par. 1. rec. coram Caualer. decis. 585. num. post Pacific. de Saluian. dec. 104. num. 10. Buratt. dict. decis. 132. n. 8.* nec etiam
7 in antiquis, † nisi saltem afferantur duæ demonstrationes particulares, quę alteri rei conuenire non possint *Rota decis. 87. num. 6. dec. 158 num. 12. & seq. decis. 160. num. 7. par. 5. recent. coram Buratt. dict. decis. 132. num. 5. in Ariminen. fideicommissi 14. Maij 1640. coram R. P. D. meo Cerro, & in Senogallien. Saluiani 3. Iulij 1647. §. Prædium verò coram Em. D. Cardinali Corrado,* istæ in pręsenti deficiunt, quia Domus ab Ecclesia locata confinare dicitur cum bonis Monasterij de Scala ab vno latere, ab alio bona Cecchi Cosolæ, & à parte posteriori via publica; Palatium verò controuersum vndequaque con-
8 finat cum via publica, nec in eo verificatur, quod de tempore Concessionis factæ ab Ecclesia, magna indigeret reparatione, vt dicitur de Domo locata, nam ex Iuribus, in actis exhibitis, de quibus in *Summar. Hieronymi num. 2.* Constat, quod tunc temporis, & antea habitabatur à Bernardo de Militibus Episcopo Sulmoneñ. qui illud posteà donauit Iacobo Ne-
9 poti, ex qua omnimoda diuersitate † tam in confinibus, quam in alijs demonstrationibus prorsùs excluditur identitas *l. forma, & ibi gloss. l. Vicinos ff. de Cens. Bart. in dict. l. demonstratio falsa num. 14. Surd. cons. 235. num. 11. vers. & ibi diuersa, Simon de Pret. cons. 83. sub num. 22. & cons. 184. numer. 6. Rota coram Merlin. decis. 415. n. 5. & in dicta Senogallien. Saluiani coram Em. Cardinali Corrado,*
10 *§. Hincq;* eliditur. Accedente præsertim, † quod confines Domus Ecclesiæ conueniunt alteri Domui incorporatæ Monasterio sanctę Margheritæ, vt ex datis in eodem *Sum. num. 7.*

Præterea ponderabatur, quod cum huiusmodi Palatium de anno 1528. possessum fuerit ab Aloysio Martutio, à quo deuenit in Anastasiam eius matrem, & hæredem, & deindè in dictum Bernardum Episcopum Sulmonen. Anastasiæ fratrem, & donatarium, qui illud pariter, vt supra, donauit Iacobo, non est
11 verisimile † hunc voluisse recognoscere ab Ecclesia, quod Iure proprio possidebat, vt ad excludendam identitatem ponderauit *Rota coram Merlin. decis. 167. num. 3. & dec. 476. numer. 2.*
12 In hac enim materia multum † solet deferri congruentiæ, & verisimilitudini, *Decian. cons. 20. nu. 17. lib. 2. Gratian. disceptat. Forens. cap. 883. num. 6. Rota dec. 334. num. 2. par. 2. & dec. 234. n. 17. par. 7. recent.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ZARATE.

Perusina Legati.

Die Veneris 21. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Defunctus, dum obligauit cum hypotheca bona sua pro aliquo debito, creditori debetur immissio in eis, vigore Saluiani, probatis tamen alijs requisitis necessarijs legitima debetur filijs vna cum fructibus à die obitus Patris, & qualiter calculentur. Immissio vigore Saluiani ex quibus non retardetur.

SVMMARIVM.

1 *Immissio vigore Saluiani datur in bonis defuncti, probata hypotheca.*

2 *Et hoc non tantum ob debitum principale, sed etiam ob fructus decursos.*

3 *Legitima solui debet una cum fructibus, & numer. 22.*

4 *Hæres alicuius, quod aliquis sit ex quo probetur.*

5 *Possessio in antiquis probatur per duos Testes, unus de propria scientia, & alius de auditu.*

6 *Testes deponentes de auditu, debent deponere à quo audiuerunt.*

6 *Tempus 60. annorum, dicitur tempus antiquum.*

7 *Exceptio præscriptionis, quando non attendatur.*

8 *Legata etiam legitimæ spatio 30. annorum præscribuntur.*

9 *In Præscriptione quando non attendatur distinctio bonæ, vel malæ fidei.*

10 *In Præscriptione Iuris quærendi, non consideratur mala fides.*

11 *Præscriptio non est alleganda, quando non adest legitimum tempus.*

12 *Præscriptio non currit contra mutos. & surdos.*

13 *Et quatenus curreret, daretur restitutio in integrum.*

14 *Mulieres recepta dote remanent exclusæ per Statuta locorum.*

15 *Immissio, quando non possit retardari ex retentione bonorum.*

17 *Immissio quando non expediatur exceptione compensationis.*

19 *Legitimæ legatum ab initio legis ministerio censetur exceptum ex bonis Testatoris.*

20 *Præceptum Testatoris de restituendo hæreditatem pleno iure, & sine diminutione.*

Intelligi id non debet de legato legitimæ.

21 *Testatoris dispositio, quod hæreditas pleno iure, & integrè debeat restitui.*

Intelligi debet, quoad Trebellianicam, &c.

23 *Fructus legitimæ, quando sint cum ipsa legitima, compensandi.*

24 *Legitima debetur in fructibus, quando hæreditas consistit in stabilibus, quamuis ea sit relicta in quantitate.*

25 *Legitima debetur à die obitus Testatoris.*

26 *Legitimæ fructus debentur ad rationem quinque pro centenario.*

27 *Stabilium bonorum fructus numerantur ad quinque pro centenario.*

DECISIO XX.

IMMISSIONEM Dominis de C
Nepotibus, & hæredibus Olympi
& Virginiæ sororis persona in bonis
Ciuij pro legatis florinorum bismill
dendam hodiè fuit resolutum, quæ
dio Saluiani proculdubio competit
1 Testatoris † sub hypotheca obnoxijs
text. in l. 1. C. commun. de legat. ubi commu
& in §. nostræ inst. de legat. Surd. cons. 20
Pacific. de Saluian. inspect. 3. num. 186. R
Duran. decis. 185. num. 2. & seq. & dec. 4
par. 5. n. 2. rec. Non solùm pro sorte,
2 pro fructibus † à die obitus Francisc
legata relicta fuissent pro dd. sororu
3 ma, † quæ vna cum fructibus solui
per *Bald. cons. 122. n. 1. lib. 4. Alex. cons. 6*
lib. 1. Surd. cons. 128. num. 14. Peregrin. d
art. 36. num. 69. cum seqq. Modern. Vrbina
tribus, par. 1. cap. 36. n. 19.
Quod autem Columbi sint hæred
rum sororum nullatenus controuer
4 plenè firmatum extat in *decis. 184. nu*
princip. par. 5. rec. & in decis. 15. Maij 16
Martij 1652. coram R. P. D. Peuting.
Bona verò de tempore mortis per
Franciscum possessa constat esse Pr
Trusiani Prædium della Teuerina, Pr
della Casa Bianca, ac Prędium della C
& alia quæ declarant Testes pro Co
minati *Sum. Columbi num. 2.* quorum
5 nus de propria scientia, & visu † dep
alij duo de auditu sufficienter proban
tiquis, vt per *Mandel. cons. 6. n. 8. Condel.*
nu. 52. lib. 1. Rot. coram Duran. decis. 344.
Perusina fideicom. de Gratianis 27. Martij
ram Virili, & in Bononien. de Mansilis 1
1630. coram bo. me. Coccin. Quamuis id
stes de auditu non referant à quibus a
6 vt per dictum † *Duran. decis. qua alias re*
Tempus verò antiquum apparet, qui
norum metam excedit quod in hac m
vtique antiqua censetur, vt per *Rotam*
raph. decis. 75. in fin. decis. 389. num. 3. coram
Gregor. XV. ubi Add. num. 7. dict. decis. 344
penes Duran. dict. & decis. 694. numer. 2.
cent.
Nec prædictam immissionē exclud
7 cta præsumptio † ob cursum 60. anno
morte Francisci, ab anno, scilicet 159
Sum. Concij num. 5. aut 40. annorum, &
die mortis Petri Gerosolymi de ann. 16
cuti ut in d. *Sum. num. 6.* ex quibus satis
8 citur tempus 30. annorum, † pro exclu
legatis, etiam Iuri legitimæ secundum
per *Modern. Forolinien. de legitima lib. 3. tit.*
num. & 9. Rota decis. 337. num. 20. par. 5. rec.
9 cta distinctione bonæ siue malæ fidei,
in hoc Casu non attenditur, ex tradit
Anchar. in cap. sine possess. numer. 7. ad fin. ver
intellig. de regul. iur. in 6. Honded. cons. 83. n
lib. 1. Menoch. cons. 201. numer. 102. Gratian
March. 4. num. 9. Cum enim in Iure quæ
10 mala † fides non consideratur, *Eugen.*
num. 85. lib. 1. Rota coram Penia decis. 515. nu

*decis.*180.*num.*7.*par.*2.*diuers.* & *decis.*181. *num.*2. *par.*2.*recen.*

Nam prædicta obiectio sublata fuit in 1. *decisione R.P.D. meo Peutingerij*. . . *Maij* 1631. §. *nec obstat,* vbi animaduertitur † respectu Petri Hieronymi, vtque ad tempus mortis litis de anno 1627. non effluxisse annos 30. nec pręscriptionem aduersus dictas sorores tanquam mutas, & surdas † processisse per *tex.in l. sicut. C.de præscript.*30.*vel* 40.*annor. Rot.in Rom. Canonum* 15.*Aprilis* 1622. *coram Vbaldo seniore,* & *in Perusina hæreditatis* 15.*Decembris* 1627. §. *nec facit coram Virili,* quæ † quatenus procederet restitutio in integrum ipsis competeret, vt in 1.*decis.huius Causæ,*§. *nec releuat,* & *in d. Perusina hæredit.coram Viril.*

Minusque impediri debet immissio pro florinis 560. ex eo quod legatum Virginiæ spectaret pro medietate ad Mariam alteram sororem, & eius filios ab intestato. Nam omninò quod in transactione anni 1631. Columbi declarantur hæredes Virginię, & Olympię, ut in Instrumento dato in responsione facti, eadem Maria dotem receperat, & ideò per Statutum † exclusa remaneat ab hæreditate Virginiæ, cui solùm Olympia innupta, & indotata successit, vt firmatur in *dict.* 1. *decis. R.P.D.mei Peuting.* §.*Rata*.

Nec magis minui debet immissio ex retentione quorundam mobilium † imputatione pensione domorum, seu fructibus Censuum. Nam ex quietantia data in Calce responsionis Columbi apparet, eadem mobilia, ac suppellectilia Cincijs fuisse consignata, ut firmauerit *Rota in alia Perusina Census* 27. *Iunij* 1659. *coram R.P.D.meo Peuting.*& quoad pensiones domorum, & fructus Census in prædicta transactione visa fuerint reseruata contra Inquilinos, & debitores sicut nec † etiam ex alimentis per Petrum Hieronymum subministratis, siquidem ipsa non fuerunt sufficienter iustificata in *Summ.Cincij num.* 14. ut proindè non habeat locum in *Sum. Cincij num.*15. quod etiam solum disponit in dote, & successione ab intestato non verò in Testamento, aut in legato pro legitima, ut ex eius lectura apud *Girian. sup.d.Statuto fol.*133. *Rub.*45. *verb. fœminæ, vers. item fral.quis Pater*.

7 Neque admittenda est † exceptio compensationis, ex vsufructu hæreditatis Petri Hieronymi fratris dd. sororibus relicto cum obligatione restituendi Ludouico Cincio absq; ulla diminutione. Nam illa † institutio intelligi debet deducto ære alieno, ex traditis per *Surd.consf.*388.*num.*6. *Ciriac. controu.*222. *numer.*37.*cum seq.* Adeò ut ab initio† ministerio legis legatum legitimę censeatur contractum ex bonis paternis, & in eam prædictos fructus sorores imputari non teneantur, ut plenè firmatur in *d.decis.*1.*R.P.D.mei Peutingerij* §.*pariter non releuat,* & §. *cessat*. Nec præceptum restituendi hæreditatem pleno iure, † & sine diminutione intelligi debet respectu legati pro legitima relicti, † sed respectu Trebellianicæ quam sorores, tanquam hæredes fratris prætendere possunt

Præterea non releuat quod Columbi percepissent ab Economo scut.500.& alios infra-22 scriptos fructus depositatos,† quia cum legatum legitimæ una cum fructibus dictis sororibus debentur ipsa legitima diminui debet, sed prædicta quantitas scutorum 500. & alij 23 fructus compensandi sunt † cum fructibus eiusdem legitimæ, ut firmatur in *dict. decis.*1. *R.P.D.mei Peutingerij,*§.*ac proindè,* ubi rectè deciditur fructus ex legitima deberi, quando hæreditas consistit in stabilibus, licet legitima 24 relinquatur† in quantitate ex traditis per *Modern. Foroliuien. de legitim.lib.*2.*tit.*1. *quæst.*1.*n.*29. *ad me d. Peregrin. de fideicomm.art.*36. *ubi alios refert*.

25 Vndè cum à die obitus† Francisci, qui fuit 1.Februarij 1593. *Sum.Cincij num.*5.dictum legatum legitimæ debetur, ut firmatur in *dict. decis.R.P.D. mei Peutingerij* §. *non obstat, cum duobus seq.* & ab illa die usque ad solutionem dd. scut. 500. effluxerunt 30. anni dictum legatum floren. 2000. reddit flor.3608. & tertium unius floreni pro fructibus, cum redditus cuiuslibet anni sit florenor.100. calculato præ-26 dicto legato legitimę ad rationem † quinq: pro centenario prout legitima cōputari debet *iux.tradita per Couar.var.resol.lib.*3.*cap.*9. *Moder. Foroliuien.de legitima d.lib.*2. *tit.*1. *par.*1. *à num.*1. 27 *Rot.in dec.*71.*par.*2.*rec.*† ut accidit in taxatione stabilium ex dispositione *Auth. præterea C. de Sacror. Eccles.* & pluribus firmauit *Rota in decisionibus allegatis in Recanaten. hæreditatis* 20.*Iunij* 1952. §. *à dicta vero die coram me*.

Verum, quia post mortem Petri Hieronymi secutam die 29. Augusti 1607. *Sum. Cincij numer.*6. præfatæ Olympia, & Virginia sorores, vna cum Isabella hæredes vsufructuariæ ab eo institutæ possederunt dicta quatuor corpora vsque ad obitum vltimo dece-28 dentis, † quæ, vt refertur fuit Olympia, & accidisse de anno 1627. ut admittit *decisio R.P.D. mei Peutingerij edita* 15.*Martij* 1652. §.*non obstat*. Ideò ex d. summa florin.1886. constituta scuta 1166. 6. 664. monetæ Romanæ à summa 29 detrahi † debent d.scuta 500. monetę & alia per Columbos, ut suprà habita, ab Economo die 10. Martij ann. 1631. continen. minas 63. tritici continen. salmas 21. ad rationem scut. 8.pro qualibet salma, ut partes conuenerunt, 30 quæ faciunt scuta 168. † in falcijs pro summa scut.4. 506. omissa minima quantitate. Cęterum, & aliorum leguminum, & demùm in pensionibus domorū ascendunt ad scut.16. 6. 50. monetę in sum. iustificatur, & ità patet ad Columbos peruenisse scuta 688. 50. monetæ in totum quibus detractis ex dicta summa suprà calculata scut. 1066. 66. 4. remanent dd. 31 fructus in scutis 478. 16. 4. 8. hisque additis alijs fructibus post d. diem 10.Martij 1631.decursis usque ad diem 1.Martij 1656.per annos 24. constituunt alios florenos 2400. qui important scuta 1500. monetæ, insimul conficiunt d. fructus scuta 1978.16.4. monetæ pro quibus, & pro legato florenorum 2000.constiten.scuta 1250. eiusdem monetæ Romanæ, 32. & sic in totum pro † summa scut.3. 28. 164.

& pro alijs fructibus ab indè decursis, & in posterum decurrendis usque ad integram satisfactionem dicti legati DD. immissionem concesserunt utraque parte informante.

R. P. D. ZARATE.
Perusina Census.
Die Veneris 21. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Sententia, quando non possit dici nulla ex defectu mandati, vel non integræ transportationis actorum. Exceptio contra sententiam, quod sit iniusta, quia adest præscriptio, quando non dicatur valida. Bona hæreditaria, quando non possint dici talia.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ob lapsum fatalium iniudicatum transit.*
2 *Auditores Rotæ Romanæ, omnes simul constituunt vnum Tribunal.*
Auditores Rotæ Romanæ, quando vnus moritur, alter loco illius subrogatur.
3 *Auditor Rotæ ponens, dum est mortuus procurari debet à parte alterius subrogatio.*
4 *Sententia est nulla ex defectu mandati.*
5 *Mandatum præsumitur ex impensa notabili facta à Procuratore.*
6 *Procurator soluens registrum, & alia acta præsumitur in eo mandatum.*
7 *Sententia est nulla ex defectu non integræ transportationis actorum.*
8 *Acta, dum non sunt releuantia, an debeant transportari, & num. 9*
10 *Acta aliqua, quod non sint transportata, ista exceptio bene tollitur per euidentiam facti, quod ea, habeantur in Registro.*
11 *Acta aliqua, dum pars produxit, & eadem postea recuperauit, nulla dimissa copia, sane tunc illa non possunt poni in Registro.*
Atque id prouenit ex culpa aduersarij, & num. 11.
12 *Culpa debet nocere ei, qui eam commisit, non autem alteri.*
13 *Acta, quod non sint integrè transportata quis non potest dare, qui fuit causa, ne aliqua ex eis possent transportari.*
14 *Acta quando possint dici irreleuantia.*
15 *Receptæ, dum non probantur scriptæ, vel subscriptæ de manu creditoris, non attenduntur.*
16 *Quod quisque iuris, in alium statuit, ipse quoque seruare debet.*
17 *Præscriptio tricenaria impedit, ne possit agi executiuè*
18 *Et quid sit dicendum, dum fuit actum, iudicio ordinario.*
19 *Præscriptio non currit contra minorem, durante minori ætate.*
20 *Nullitatis excessus reddit sententiam inualidam.*
21 *Fructus rei dotalis spectant ad maritum.*
22 *Fructus rerum extradotalium, maritus non lucratur inuita vxore.*
23 *Census extinctio, vt valeat debet fieri cum vero Domino, seù Creditore.*
24 *Cessionarius plus iuris prætendere non valet, quam habuit ipse cedens.*
25 *In dotem, quod aliquid non fuit datum paret ex instrumento dotali.*
26 *Identitatis præsumptio bene tollitur ex i[...] sione aduersarij.*
27 *Identitas non datur, vbi adest diuersitas*
28 *Bona non dicuntur hæreditaria, ex eo [...] fuerint empta ex bonis hæreditatis.*
29 Decis. in causa Tiburtina fideicom[...] Iunij 1653. coram R. P. D. meo [...] *qualiter sit intelligenda.*
30 *Bona empta ab hærede, vt dicantur h[...] sat non est exprimere nomen hæredis.*
Nisi quoque exprimatur, quod intendit pro hæreditate.
31 *Acquirentium mens non dignoscitur ex e[...] bis enunciatiuis, sed debent esse dispositi[...]*
32 *Scriptura, si careat subscriptione, non a[...]*
33 *Effectum, ea, quæ non habuerunt non a[...]*
34 *Scriptura ex subscriptione robur accipit.*
35 *Et maximè si sit archiuiata.*
36 *Hæredes, quando præsumantur bona p[...] possidere.*
37 *Factum, & confessionem Testatoris, hæ[...] approbare*
38 *Legatarius nullatenus factum Testatoris t[...] probare.*
39 *Fundus dotalis, quando traditur inæstima[...] dominium illius remanet penes vxorem*
40 *Mulier non potest bona sua dotalia aliena[...] lemnitatibus.*
41 *Mulier obligans se pro dote, tenet obligati[...] lemnitatibus.*
42 *Id tamen procedit in simplici promissione [...] stitutione dotis, secus verò in alienatione & amplia num. 43.*
44 *Census dotalis retrouenditio fieri potest [...]*
45 *Census dotalis retrouenditio an fieri possit solet tradi illa distinctio, an sit datus [...] vel inæstimatus & num. 46.*
47 *Retrouenditionis casus valde differt à contr[...] ditionis.*
48 *Census retrouenditio, & emptio à quo pen[...]*
49 *Alienatio pro dote, vt possit fieri à minore ter procedatur.*
50 *Minor pro ære alieno soluendo, non potest [...] nare sponte, sine decreto Iudicis, & ca[...]*
51 *Læsio ad hoc, vt alienatio inita sit nulla [...] bus solemnitatibus, nulla reperitur.*
52 *De læsione, quando non constat in contra[...] rum, Minorum, &c.*
53 *Tunc illi obligantur ad perficiendum, & [...] dum contractum adhibitis solemnitatibus.*

DECISIO XXI.

PLACVERVNT Dominis fund[...] ta decisionis coram me eman[...] Iunij 1653. quatenus firmatum fuit [...] de re iudicata sententiæ, quæ ob lapsum
1 lium appellationis † absque vlla dilige[...] iudicatum transiuit, vt comprobatur [...] *decisione §. ratio*: Non obstante quod [...] nisset mors bo: me: Arguelles: ea enim [...] biennium à prædicta sententia accidit, [...] cèt antea euenisset, non præstaret legiti[...]
2 impedimentum, cum omnes † Domi[...]

tæ Auditores vnum Tribunal constituant, & reliqui indeficentium locum subrogentur *Sarau.de adiunct.quæst.35.§.8.de iurisd. Rota coram Put.decis.339.nu.2.lib.3.& penes Buratt.decis.818.num.1.* Et de † facili illi de Cioffis potuissent procurare subrogationem.

Nec magis sententia ex capite nullitatis, aut iniustitiæ corruere visa fuit; Nam quoad nullitatem desumptam ex defectu mandati procuræ, ista † nocere non potuit, cum vltra responsiones datas *in 1.decis.§.validitas*, adhuc mandatum substineatur ex impensa notabili facta per † solutionem tùm in commissionibus, tùm in sportulis; tùm in eumdem Procuratorem Registri, † ex quibus vel nouum mandatum præsumitur, vel continuatio prioris ex mente constituentium *Rota coram sa.me. Greg.XV.decis.44.num.5.& in rec.decis.440.nu.6. par.2.in Maceraten.Censuum 22. Iunij 1646. §.sed tamen vers.quodque coram bo. me. Arguelles, & in Compostellana Coadiutoriæ 9. Maij 1653. §.accedit etiam vers.sine magna impensa coram me.*

Minusque officit altera obiecta nullitas ex non integra transportatione actorum deducta cum præter responsiones alias † redditas nec in facto subsistat prædicta non integra transportatio. Ea enim articulorum productio facta à Virginia, quam deficere exaduerso allegatur in extractu apud me consignato legitur fol.52. à tergo. Processus verò remissorialis in partibus fabricatus, & si in dicto extractu non contineatur, tamen vna cum eo per Notarium causæ transportatus † traditur, & quamuis deficeret tanquam irrelevans censeretur cum de legitimatione personarum, super qua fuit confectus, constet ex alijs actis per illos de Cioffis factis vti hæredes Patris, quæ dantur in d. extr. fol.364. Vnde intrat conclusio excusationis ratione † irrelevantiæ firmata *in alia decisione d. §.validas vers.quandoquidem.*

Apocha verò matrimonialis Virginiæ, quę etiam deficere dicitur registrata † apparet *in d. extr.fol.*205. cum alijs iuribus exaduerso productis de anno 1635. fol.213. 215. 229. 231. à tergo. Et receptæ fructuum census, quæ per Virginiam scriptæ dicuntur pro Catherina matre culpa illorum de Cioffis transportatæ non fuerunt, qui † illas ex actis recuperarunt nulla dimissa copia, vt patet ex receputa *in d. extr. fol.433. à tergo*, quam quidem dimittere tenebantur *ex trad.per Vestr.in prax.li.6 cap.1.num.11. & ibi Additionator num.27. litt.M. Scacc.de Iudic.lib.2. cap.11.nu.24. vers.contrarium Modern. Cesenaten. de modo, & ratione citandi p.2. vers. & mandari restitui &c. fol.mihi 50.* Vnde illorum culpa † ipsos tenere debet, nec alijs nocere potest *l. siue hæreditaria 21. ff.de neg.gest. cap.si Compromissarius 37. de elect. in 6. Menoch.de arbitr. iud.lib.2.cas.182.num.48. Barbos.axiom.62. num.2.* Quinimò, & negligentia transportationis † imputatur ei, qui de non integra transportatione dicit quando eius culpa processit *Rota inter cons.167.Farin.num.11. vers. nihilominus hoc non procedit lib.2.& decis.200.nu.5. post eundem lib.2.& decis.4.num.13. penes Modern. Perus.demant.* Vbi pro requisita monitione Iudicis sufficere seruationem terminorum *d. decis.num.15.* Præterquamquod, & illæ recepu-
14 tæ irrelevantes censentur, quia non fuerunt recognitæ, & ideò nescitur, an manu d. Vir-
15 giniæ fuissent conscriptæ, † & consequentèr non sunt attendendæ *per tex. in l. Instrumenta l. rationes, l.exemplo C. de prob.Genua de script. priu. lib.1.qu.14.num.2.& 10. Rota decis.714.numer.28. coram Merlino.* Vnde, nec ex eis argui potest scientia in Virginia de eo scilicet quod census controuersus ad eam, & Euphrosinam Sororem spectaret cum enuncietur impositus ad fauorem Catherinæ matris. Et cessat omnis difficultas dum vigore huius processus, quem modo tanquam non integrum impugnanti illi de Cioffis duplicem sententiam fa-
16 uorabilem ipsi † obtinuerunt ex quo videntur illum approbasse ex regula quod quisque iuris &c. alias in persona Procuratoris *firmata in alia decisione d.§.validitas, & in Comen. Collegij 11. Decembris 1653. coram R.P.D. meo Priolo in fine.*

Præterea nec subsistit altera nullitas ex defectu viæ executiuæ cum pro fructibus vltra
17 triginta annos † decursis executiuè actum fuisset impediente præscriptione tricenaria, *vt per Maresc.var.resol.lib.2. cap.121. num.10. & ex adductis per Galles.de oblig.Cam.qu.26.* vbi *Zucch. & post eundem Rota decis.177.numer.5.& decis.21. num.5.par.7.rec. & in Maceraten. Census 4. Aprilis 1639. coram clar.me.Card.Verospio Iun.* & procedere etiam in annuis redditibus *tradit Parlad. lib.1.rer.quotid.cap.2.§.11.num.12. & §.12.nu.16. Rota decis.35.num.15.& seqq.apud Modern. Forol. de pign.* Nam prædicta obiectio non applicatur cum sententia, de qua agitur; lata non
18 fuerit in † Iudicio executiuo, sed ordinario scilicet pro reuocatione aliarum duarum sententiarum, quæ in contrarium fuerant pro-
19 latæ. Et vtcumque sit † præscriptio hæc currere non potuit aduersus Sorores minores durante minori ætate, *vt per tex.in l.sicut C.de præscript.30. vel.40.ann. l.non incognitum C. quib. non obycitur long.temp.præscr.Parlad.rer.quotid.d.cap.2. §.13.num.15. Rota decis.230.num.3.decis.487.n.1. penes Cenc.de cens.*

Vnde etiam cessat nullitas ab excessu deducta ex eo quod sententia condemnasset in fructibus 30. annorum cum pro aliquibus annis
20 ijdemmet fructus † exacti, & soluti fuerint, & constet excessum nullitatem inducere *latè Gratian.disc.for.cap.162. à num.18.Rota coram Buratt. decis.286. num.5.* Nam prædictus excessus ex facto tollitur *Sum. illorum de Baptistis præteritæ positionis n.2.*ex quo deprehenditur condemnationem processisse simplicitèr ad soluendos fructus decursos, & non solutos; Pariterque ruit alius excessus cōsideratus ex eo quod pro tempore constantis matrimonij Virginiæ fru-
21 ctus prædicti census † spectarent ad maritum tanquam de re dotali, *vt per tex.in l.dote Ancillam C.de rei vind.l.in reb.Cod.de iur.dot.Ciriac.contron.32.num.15.Modern.Neapol.de diuis.fruct.par.2 cap.3.nu.48.* Quia non constat dictum censum fuisse dotalem, quinimò contrarium conuincitur ex deductis, & quatenus d. Census inter

Parafrenalia, seù extradotalia remaneret Mari-
22 tus non adeò † fructus lucraretur maximè in
vita Vxore *l. de ys C. de donat. inter vir. & vxor. l. fin. C. de pact. conuent. Surd. cons. 290. num. 1. Modern. Neap. de diuis. fruct. d. par. 2. d. cap. 3. nu. 46. cum seqq. & num. 89. Rota cum ibi citatis in Bononien. pecuniaria 10. Ianuarij 1650. §. atque ideò coram Eminentissimo Card. Otthobono.*

Sed, & quoad Iustitiam ipsa deducitur ex Instrumento census ad fauorem Virginiæ, & Euphrosinæ stipulato non obstante allegata extinctione in persona Gratiani tanquam cessionarij Nonij qui nec magis probatur in ius dd. Sororum successisse, vt ideò extinctio tan-
23 quam cum † vero Domino, seù Creditore facta prodesse debeat *per tex. in l. si ego ff. de neg. gest.* Præsertim cum de iure cedentis non constet *iux. tex. in l. si nomen ff. de hæred. vel act. vend. & latè comprobatur ex decisione,* quæ reuidetur *in §. Iustitia verò.* Et confirmatur quia Cessionarius
24 plus Iuris nequit † habere, quam competit cedenti *l. emptor vbi Bald. C. de hæred. vel. act. vend. Modern. Hispan. in labyrint. Cred. par. 3. cap. 13. §. vnico num. 75. Rota decis. 83. nu. 7. post Cenc. de cens.*

Excluditur enim quod ex causa dotis census, de quo agitur, traslatum fuisset in Iacobum Noniũ ex apoca matrimoniali Euphrosinæ, in qua tantum dos constituta legitur in bonis paternis, & maternis inter quæ non connumerabatur census controuersus, qui
25 fuit emptus non de pecunijs † paternis, sed dd. Sororibus debitis *Summ. additionali de Baptistis num. 1.* Vnde ex ipsa partium confessione
26 identitatis præsumptio † reijcitur, quinimò diuersitas apertè colligitur *l. si chirographum l. Imperatores ff. de probat. Aym. cons. 35. num. 5. Rolan. cons. 1. num. 47. lib. 4.* & adhuc vrget quod apoca matrimonialis posterior fuerit cessione facta *Gratian.* per decem, & septem menses, vt animaduertitur *in decisione, quæ reuidetur in §. ne-*
27 *que pro cessione,* vnde cessio ad † illam tunc non existentem ex defectu subiecti referri nequit, *l. eius, qui in Prouincia vers. quoniam ff. si cert. pet. Becc. cons. 115. num. 19. vol. 2. Rota in Nuscana Canonicatus 11. Martij 1647. §. & hinc vers. cum non entis coram bo. me. Arguelles.*

Neque ipsi aduersatur, quod iste Census dicatur acquisitus ex pecunia hæreditaria
28 Patris, quia † ex hoc tantum non fieret hæreditarius, vt *per tex. in l. si ex ea pecunia C. de rei vindic. l. qui aliena pecunia C. si quis alteri, vel sibi Mant. de coniect. lib. 7. tit. 8. sub num. 19. vers. vnde ego, & plures allegati per Modern. Hispan. in Labyrint. cred. par. 2. cap. 24. per tot. & præcipuè numer. 6. Rota apud Vergelleñ decis. 128. num. 1.* vna cum alijs allegatis *in Romana Census 16. Iunij 1652. coram R. P. D. meo Bichio §. ad secundum respondetur nisi adesset præceptum Testatoris, & destinatio, aut obligatio reinuestiendi in hærede Rot. in Bononien. seù Ferrarien. pecuniaria 12. Maij 1653. §. nam fuit*
29 *responsum coram me,* & sic † interpretanda est decisio *Tiburtina fideicommissi 23. Iunij 1653. §. ratio resolutionis pariter coram me.* Aut saltim si acquisitio esset facta pro hæreditate, quo casu
30 non sufficit † exprimere qualitatem hæredis nisi expresse adijciatur pro hæreditate acquiri,

vt distinguit *Mant. de coniect. d. lib.*
in fin. Fusar. de subst. qu. 627. num. 2
31 s[...]ndum † quippè animum acq
debent attendi verba enunciatiua
tiua *ad tex. in l. Imperator §. fin. vbi*
videtur ff. de leg. 2. Rota in Bononien.
Glauarinis 5. Martij 1649. §. præcip
Iunij eiusdem anni coram R. P. D. m
§. vndè nihil refert.

Ex apocha verò matrimoniali
anno 1591. *quæ datur in Summ. de C*
argumentum desumi non potest
sus controuersus in partem Euph
gerit, & ideò in dotem traditus f
cum prædicta apoca legatur script
Iacobo Nonio, non subscripta à p
archiuiata, *vt in extr. fol. 215.* vt p
32 quam carenti † subscriptione pro
nulla fides adhibeatur, quamuis
fuisset ab ipso Nonio Creditore,
l. inter chartulas C. de conuen. fisc. debit.
strumenta d. l. exemplo C. de prob. tradit
da ratio col. vlt. & in l. admonendi col. 6
Genua de script. priu. lib. 2. tit. de apoc
33 *conscript. num. 1. & seqq.* Præterquam
habuit effectum sed altera postea
anno 1593. data *in Summ. additionali*
ptistis num. 2. quæ à partibus subscri
34 & eadem die archiuiata † quamobr
scriptione promittentium maius
pere debet, vt præter superiùs all
dunt plures relatos *à Genua de script.*
tit. de apoca manudebit. conscript. Acce
35 terea † archiuiatione eiusdem apo
per Gabr. de prob concl. 5. in princ. Grat.
cap. 582. num. 1. & seqq. & decis. Marchi
num. 14. Genua de script. priu. lib. 5. cap. 1
In qua secũda apoca post assignatio
rumdam bonorum, & pecuniaru
scutor. 3000. Virginiæ adiecta fuit c
quod si aliquid deesset pro compl
quantitatis suppleri deberet ex alijs
ternis, ibi, *quello, che mancarà s'habb*
in beni paterni di d. Madonna Virginia &
36 colligitur, quod si bona paterna † in
ter dd. Sorores remanebant, ex qu
defectus suppleri posset etiam indiui
nere poterant bona propria Sororum
sus, de quo agitur.

37 Replicatio verò quod Virginia †
& confessionem authoris approbare
satis eliditur ex eo, quod illa hæres n
38 rit, sed † legataria, & quod factum
ipsa approbare non debeat, *vt plenè fir*
decisione, quæ reuidetur in §. non obstat.

Vigereque visa fuit altera decisio
videlicet, quod etsi dictus census esse
ditarius, tamen vel fuit assignatus in d
39 inæstimatus † & sic remansit penes vx
vel traditus ex æstimatione, quæ facit e
nem, & tunc non potuit sine † solem
40 bus alienari, *vt in decisione firmatur in §. p*
Et quamuis exaduerso replicetur non
41 solemnitates in obligatione † mulier
dote vti in causa necessaria *ex adductis p*
discept. for. cap. 985. ex num. 1. Cenc. de cens.

num.45. Rodrig. de ann. redd. lib. 2. quæst. 15. num. 88. Id tantum procedit in † simplice promissione Constitutionis, seu restitutionis dotis, secus verò in alienatione pro dote, vt per tex. in l. lex. quæ tutores, ubi post gloss. in verb. quod dote, notant communiter DD. de admin. tut. Guttier. de tutel. par. 2. cap. 5. num. 51. Modern. Neapol. de diuis. fruct. d. par. 2. cap. 3. num. 113. Rot. decis. 35. n. 13 & 14. par. 5. rec. & decis. 138. apud Fenz. ad statut. Vrb. vers. & circa prima, & decis. 137. numer. 1. post Modern. Foroliuien. de pign. in quo etiam sensu intelligenda est decisio Romana Saluiani 23. Martij 1650. coram R.P.D. meo Verospio. Quod idem dicendum est, quando bona, quæ in dotem assignata non † fuerunt tanquam dotalia ex patientia, & consensu tacito vxoris possidet maritus, vt per Bart. in l. transactione C. de transact. tenet idem Modern. Neap. ubi proxime numer. 106.

Nec vrget quod† retrouenditio census dotalis fieri possit à marito, ex traditis per Cenc. de Cens. q. 109. n. 42. Nam omisso quod in qu. 67. præcedenti n. 24. & 25. distinctionem agnoscit inter dotem †æstimatam, & inæstimatam, vt maritus censum alienare possit, controuersum est apud DD. an retrouenditio census possit fieri † ab illo, quando data fuit dos inæstimata, vt videre licet apud Cenc. d. quæst. 109 num. 42. Modern. Neap. de diuis. fruct. par. 2. cap. 3. à num. 50. cum seq. in qua quæstione negatiuam sententiam tenet Felic. de Cens. tom. 1. lib. 4. cap. unic. num. 6. Grat. disc. for. d. cap. 905. num. 4. Nec omninò dissentit Cenc. d. quæst. 109. num. 42. & amplexa fuit Rota decis. 1332. in princ. coram Seraph. & in alijs allegatis per Gratian. ubi prox. num. 9. Præterquam valdè differt casus retrouenditionis † ab alienatione pro dote, cum retrouenditio, & emptio census proueniat ex antecedenti † causa, & ex lege contractus, vt loquitur Rodrig. ubi supra numer. 33. Arias de Mela var. resol. lib. 3. cap. 27. num. 6. Grat. dict. cap. 985. num. 1. Alienatio verò pro dote non ità, & procedit in minore soluente Creditori, qui quamuis ex causa necessaria teneatur, non potest sponte pro ære alieno soluendo bona alienare † absque Iudicis decreto, & causæ cognitione C. si vrgentibus ff. de min. l. magis puto ff. de reb. eor. Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 2. cas. 171. num. 10. Modern. Hisp. in Labyrinth. cred. par. 1. cap. 1. §. 2. num. 22. cum seq.

Læsio autem ad hoc, vt alienatio inita sit deficientibus solemnitatibus, † nullatenus desideratur, vt exaduerso ex Cyriac. controu. 29. à num. 50. quia Cyriac. nihil tale probat quinimò expresè contrarium sit inspicere, licet num. 57. vers. ex quibus, &c. solum enim addit, quod quando de læsione † non constat obligatur mulier, minor ad † perficiendum, & ratificandum contractum adhibitis solemnitatibus.

Ità, &c.

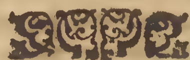

R. P. D. PRIOLO.

Beneuentana Saluiani.

Die Lunæ 24. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Sententię concedentes immissionem pro fructibus Census, super fundo, in quo erat Census impositus, qui fuit euictus, sunt nullæ, nam euicto fundo super quo est impositus Census, extinguitur ipse Census, &c.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum aduersus sententias datur constito de earum iniustitia.*
2 *Reintegratio competit spoliato docenti de sua possessione.*
3 *Saluianum non datur sine hypotheca.*
4 *Fundus, quando fuit euictus tunc in eo cessat omnis hypotheca, & num. 5.*
6 *Census remanet extinctus per resolutionem Iuris impositoris super fundo, super quo impositus erat Census.*
7 *De Euictionis iustitia, quando non possit dubitari.*
8 *Pactum quando fuit factum in venditione, in casu molestiarum quomodocumque, & qualitercumq; illatarum, possit agi de euictione.*
9 *Tunc probatis molestijs agi potest de euictione, nec probandum est, an sint iustæ dicta.*
10 *Census impositor tenetur ad fructus Census loco damnorum, & interesse, licet fundus super quo imposuit Census, sit euictus.*
11 *Censualis fundus, quando fuit euictus, non potest ille qui dedit pecunias ad Censum agere ad dictum fundum.*
12 *Fundus, quando euincitur, liberè transit ad euincentem, absque vlla hypotheca.*
13 *Oppositio, quæ statim tollitur per Instrumentum publicum tamquam sublata, non attenditur.*
14 *Exceptio, quæ non est de Iure agentis, non iuuat ad retardandam spoliato restitutionem.*
15 *Exceptio de Iure tertij non admittitur in iudicio restitutionis in integrum.*

DECISIO XXII.

CENSVERVNT Domini constare de causis restitutionis in integrum, & Paulo dandam esse reintegrationem, Quia sententię concedentes immissionem Cosmo super Massaria controuersa, ad effectum sibi satisfaciendi de fructibus Census super ea impositi à Vito Colle manifestam continent iniusti-
1 tiam, † qua stante locus est restitutioni in integrum ob læsionem ex ea resultantem, vt dicit Rota coram Card. Seraph. decis. 251. num. 2. coram Buratt. decis. 452. num. 7. & dec. 604. num. 57. ac in recen. decis. 50. num. 1. par. 7. Et reintegratio
2 competit spoliato † docenti de sua possessione ex petitione eiusdem immissionis iux. decis. Caputaque 186. par. 3. s. me. Gregor. decis. 43. num. 2. decis. 105. num. 5. & decis. 336. num. 2. & seq. Duran. decis. 113. num. 5. ac sæpè in alijs.

Iniustitia resultat, quia immissio fuit concessa post extinctam hypothecam super fundo

3 do Censuali à Vito contractam, † sine qua non datur Saluianum ex *Add. per Pacif. de Salu. insp. 1. cap. 5. num. 75. Rot. coram Buratt. decis. 252. nu. 14. decis. 186. nu. 13. & decis. 774. num. 7.* siquidem constat quod anni 1593. & 1594. Massaria fuit euicta per † Iulium, & Constantiam
4 Coile, & Camillam Gyptiam ex causa necessaria, habente originem antè obligationem.

Quapropter resoluta remansit hypotheca
5 intermedia per Vitum Emptorem super ea contracta *iux. gloss. in l. bouem §. pignus ff. de ædilit. Edict. Bart. in l. 2. num. 43. C. rescin. vend. Neguss. de pignor. par. 5. membr. 1. num. 43. Card. Mantica de tacit. lib. 1. tit. 31. & 616. & seq. Surd. de alimen. tit. 9. quæst. 42. sub num. 16. vers. non obstat cum seqq. & decis. 286. num. 1. & seq. Cyriac. controu. 55. num. 17. & 18. & controu. 425. numer. 73. Merlin. de pignor. lib. 13. quæst. 13. num. 1. cum plur. seq. Rot. coram s. m. Gregor. dec. 227. num. 9. vers. 3. & seq.*

6 Sicque † Census remansit extinctus per resolutionem Iuris impositoris hypothecantis *ad tex. in l. lex vectigali ff. de pignor. l. si reg. ff. quib. Mod. pign. vel hypothec. l. si ex duobus §. sed, & Marcellus ff. de in diem adiect. Cenc. de cens. quæst. 116. num. 1. & seq. Rota apud eundem decis. 639. nu. 1. ac decis. 748. num. 2.*

7 Nec dubitari posse visum fuit de † Iustitia Euictionis dum Vitus prætium rehabuit, illudque acceptauit, postquam venditoribus fuerunt intimatæ molestiæ *d. Summ. num. 2. & 3*
8 Præsertim cum pactum fuerit † conceptum in casu molestiarum quomodocumq; & qualitercumque eodem *Sum. num. 1.* quod non
9 exigit illas † esse iustas ex traditis per *Couar. variar. resol. lib. 3. cap. 17. num. 7. Osasch. decis. 48. sub num. 8. Mangil. de euictione quæst. 180. num. 14. & seqq. Rota decis. 18. numer. 22. par. 4. tom. 2. recent.*

Non obstat, quod Impositor teneatur ni-
10 hilominùs ad fructus dicti Census † loco damnorum & interesse, ut fuit dictum in *Romana Census 10. Iunij 1641. coram R. P. D. meo Cerro, & in Romana Saluiani 20. Maij 1651. coram R. P. D. meo Verospio.*

Quia non indè sequitur, quod Cosmus agere potuerit ex remedio Saluiani super d.
11 Massaria, † quæ transiuit ad euincentes libera ab omni onere hypothecæ d. Vitum Imposi-
12 tæ, proindè ac illam nunquam possedisset ad *tex. in l. si hominem ff. de vsucap. Fabian. de Monte de empt. & vend. quæst. 8. plur. num. 3. Franc. decis. 64. num. 11. & seq. Ciriac. d. controu. 55. nu. 32. cum seq. Rot. dec. 91. num. 6. & seq. par. 7. rec.*

Nec subsistit quod Paulus habeat causam à d. Vito Impositore, quia contrarium conuin-
13 citur ex Instrumento acquisitionis ab eo factæ, ex quo apparet illum habere causam à Mascambruno, uti hærede Felicianæ sororis *d. Sum. num. 6.*

Demùm non releuat quod Paulus receperit scuta 150. à Galletta, ideoque censeatur elegisse actionem contrà eum.

14 Quia huiusmodi exceptio † tanquam de non iure agentis non potest opponi ad retardandam spoliato restitutionem *iux. text. in cap. in litteris de rest. spoliat. Bellamer. decis. 36. sub n. 1. vers. circa hoc Gabr. de rest. spoliat. conc*[...]

15 Sed cum † petitorium est reijcien[...] *105. num. 26. & coram bon. me Buratt.* [...] *mer. 6.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILACQ[...]

Romana Nullitatis Matrim[...]

Die Lunæ 24. Maij 1655.

ARGVMENTV[...]

Matrimonia cum debeant esse libera[...] in vanum adhibentur minæ, coa[...] Nam probato dicto metu, penitu[...] corruit dictum matrimonium, qu[...] claratur.

SVMMARIVM

1 *Matrimonium est nullum, ex defectu* [...] *sus.*
2 *Metus, quod interuenerit in contraction*[...] *probari potest testibus.*
3 *Puella, quod habebat auersionem à Sp*[...] *doceatur.*
4 *Puella, quod metu contraxit matrim*[...] *Parocho, quæ sint signa.*
5 *Tristitia nimia, & pallor in visu quid*[...]
6 *Displicentia, & magnus meror arguit* [...] *metum.*
7 *Matrimonia debent esse libera, procul* [...] *ctione.*
Matrimonium dum liberè non fuit co[...] *inanè.*
8 *Matrimonium dicitur nullum, dum m*[...] *coactione ante, & post matrimonium* [...]
9 *Metus satis probatur ex minis priuandi* [...] *nis, quæ eis inferens illum locupletat*[...]
10 *Metus bene inducitur, ex comminatione* [...] *minatione auferendi bona.*
11 *Suspitio metus an inducat verum metum*[...]
12 *Ad metum arguendum in matrimonio be*[...] *spicere qualitates personæ, illum infere*[...] *tientis metum.*
13 *Patri, vel Matri adoptiuæ debetur reue*[...] *inferatur iustum metum.*
14 *Itaut tollat libertatem in contrahendo m*[...]
15 *Puellæ annorum 13. facilè inducitur me*[...]
16 *In metu inferendo est differentia inter m*[...] *fœminam.*
Metus minor requiritur in masculo, qu[...] *mina.*
Metus minor requiritur in minore, quam[...]
17 *Metus, & illata violentia potissimum a*[...] *mia auuersione, & violentia.*
18 *Auuersio magna præsumitur in puella du*[...] *quem in maritum, dum asseruit, velle* [...] *dijcere ex fenestra, vel in puteum quam* [...] *re in maritum.*
19 *De auersione à matrimonio bene denotant* [...] *tiones, protestationes lacrymæ, & susp*[...] *ante, quàm post matrimonium, quid de*[...]
20 *Parentum imperio potius obediendi, quam*[...]

hendi matrimonium, puella præsumatur consensisse matrimonio.
Argumentum à solito valet.
Matrimonium præsumitur coactè initum à puella, si post celebratum matrimonium ea nunquam fuit cum marito, nec secuta fuit copula.
Virginitas probatur per inspectionem, & fidem obstetricium.
Confessio contra confitentem probat.
Metus ille satis inducit, si solitus sit exequi minas.

DECISIO XXIII.

CONQVEREBATVR Angela, quod suasionibus Parentum adoptiuorum, ac vi metu sibi ab eis incusso inducta fuerit ad se ...cio nubendum; Ideò firmitèr credens Ma...monium fuisse inualidum, † ex defectu li...ri consensus super illius dissolutione judi...um instituit, factisque opportunis probatio...bus; Hodie Domini illis discussis de nulli...te constare responderunt.

Visum enim fuit talem metum sufficientèr ...obatum esse ex Testibus † formitèr exami...tis, signantèr ex 1. & 2. ac 7. & 8. deponen...bus quod Angela semper renuit contrahere ...onsalia † cum d. Lucio, ob magnam auuer...onem, solumuè per vim, & metum per...isit sibi tangi manum ab illo dum Domi ...arentum adoptiuorum contracta fuerunt ...onsalia posteaquam vbi ad Ecclesiam duce...atur, Margherita Mater adoptiua eam obiurgando monebat, vt permitteret se ab eodem ...esponsari, at illa † cum ad actum Matrimonij cōtrahendi coram Parocho peruenisset ab ...so interrogata, numquid vellet in eum con...ntire, præ nimia tristitia, & timore pallida, ... deformis facta subsisteret in respondendo, ...dem Margarita linis oculis intuens ad respō...endum, vt diceret *di si* impulit, sic ipsa cum ...agna displicentia, & merore, de prædictæ ...Margheritæ potiùs voluntate, quam sua ma...imonio consensit, quo fit, vt non dicatur ...tisfactum iuris dispositioni, † quod matri...nonia debent esse libera coactione, & à nul...us arbitrio pendere, *cap. cum locum 14. cap. re...uisiuit 17. & cap. gemma 27. de sponsal. & matrim. ...p. nullus 36. qu. 2. l. Titia §. Titia ff. de verb. oblig. ...lciat. cons. 5. num. 1. lib. 1. Alex. cons. 156. nu. 6. lib. 5 ...ranc. Maris. decis. 679. num. 1. par. 2. Rota decis. 565. ...um. 2. & 3. par. 1. diu. coram Gregor. decis. 326. n. 31. ...r decis. 395. num. 2. & 3. & coram Buratt. decis. 86. ...um. 39.* & consequentèr matrimonium huius...modi ex defectu consensus, † irritum, & ina...e remansit *cap. veniens il secondo Franc. num. 16. ...fin. Butr. num. 4. de spons. Panormit. in d. cap. cum ...ocum eodem tit. & in cap. Abbas, quod Met. caus. ...lciat. d. cons. 77. num. 2. Gregor. d. decis. 326. num. 17. ...Buratt. decis. 205. num. 23. & 24. & decis. 213. nu. 8.*

Concurrunt etiā minæ considerabiles ante, ...& post adoptionem illatę d. Angelę, vt huic ...matrimonio assentiret, expulsionis scilicèt ... domo, † vt Margherita, & Hieronymus ...icere velle minabantur ad pristinum, & mi...rabilem statum ipsam reducendo † cum amis...one dotis promissæ, & aliorum bonorum intuitu dicti Matrimonij, quatenus illud contrahere recusasset cum d. Lucio. Quando enim quis consensit, eò quià ita expedit, ne totam substantiam, & omne bonum amittat ac graue damnum timeat in persona, vel bo-
10 nis, censetur † simulatè consentire, vi, & timore talis periculi, & amissionis bonorum *Euerard. cons. 19. nu. 29. Riminald. in d. cons. 77. n. 34. Gramatic. decis. 5. num. 1. & decis. 18. num. 11. Rota in sæpè citatis decisionibus coram Gregor. 326. num. 11. & apud Buratt. 205. num. 8. & 9.* Talisq; etiam
11 suspicio in animo appræhensa ab Angela habetur pro iusto metu, vt præ cæteris considerat *Buratt. decis. 86. num. 2.*

Vltraque cum pro nullitate Matrimonij
12 multum veniat † inspicienda qualitas personæ, illum inferentis, quam patientis metum *Calderin. cons. 1. circ. princ. de ys qui vi, & mæt. caus. Felin. cons. 14. num. 9. Martin. degarat. inter cons. matrim. diuers. cons. 15. num. 25.* et in proposito casu erant parentes adoptiui, qui Angelam impellebant ad d. matrimonium, dubium autem non est quin ex debita reuerentia erga illos
13 sublata fuerit † Angelæ libertas apertè dissentiendi tali matrimonio, vt dicatur fuisse vi, & metu contractum *Gregor. decis. 326. num. 10. Buratt. decis. 2à 5. num. 13. & coram bo. me. Merlino decis. 590. num. 5.* Angela verò erat puella anno-
14 norum 13. † omnique alio auxiliatore destituta; In interprætatione enim iusti metus fit
15 discrimen inter virum, et † Mulierem, quia
16 minor metus in ista † quam in illo requiritur *gloss. in d. cap. cū locum de sponsal. Felin. in d. cons. 14. num. 3. Fontanell. de pactis nuptial. claus. 7. glos. 2. p. 5. num. 39. & 40. & in d. decis. 326. num. 25. & 26. co-*
17 *ram Gregor.* et in puella teneræ † ętatis minor sufficit metus, quàm in adulto, et perfectæ ętatis *Castren. cons. 174. sub num. 3. lib. 1. Buratt. in supradicta decis. 205. num. 21.*

Quem metum violentiam, potissimè quoque indicant illatam, tùm nimia auuersio, &
17 repugnantia Angelæ ante, et † post matrimonium accipiendi d. Lucium in Virum, et cum eo commorandi, adeò vt sæpè dixerit, *velle potiùs ex fenestra se deicere, vel in puteum se proicere, quam illi assentire.* Hanc quoque eius voluntatem, et parentibus ipsis studuit patefacere, vt illos ab huiusmodi proposito remo-
18 ueret, ex qua † nimia auuersione Angelæ arguitur metus cum matrimonium non subsistat *Alex. cons. 98. num. 6. lib. 3. Rimin. inter cons. matrim. diuers. 77. num. 24. Rota coram sa. me Greg. XV. decis. 326. num. 7. & in Monopolitana nullitatis professionis 27. January 1653. post princ. coram Reuerendissimo D. meo Decano.*

Tùm lamentationes, protestationes, lacry-
19 mæ, et suspiria ante, et post matrimonium, et ipsum recessum ab Ecclesia emissa, ac sæpiùs repetita ab Angela, de quibus deponunt dd. Testes, quod nempè nunquam habuerat animum contrahendi d. matrimonium, sed
20 tantum † Parentum Imperio coacta consenserat, idcircò ac si esset innupta renuit cum
21 viro cubare, ex quibus signum † apertum argui dicebatur, quod vi, et contra eius voluntatem fuerit desponsata, *§. pauonum Inst. de rer. diuis.*

diuis. Bart. in l. cætera §. 1. ff. de leg. 1. Riminald. d. cons. 77. num. 35. Honded. cons. 20. numer. 22. lib. 1. fa. me. Gregor. XV. in d. decis. 326. num. 44. Buratt. d. decis. 205. num. 14. & 15. & in d. Monopolitana §. urget coram Reuerendiss. D. Decano, eoque magis, quia toto tempore quo deindè insimul permanserunt, non est sequuta Copula, nec
22 vnquam † permisit viro cognosci, vt probant tiedum benè obstetrices, & peritæ mulie-
23 res, asserentes per aspectum † corporis eam esse Virginem. Harum enim iudicio deferendum est, quia per illarum auctoritatem probari Virginitatem *est tex. in cap. proposuisti 4. & cap. causam 14. de probat. cap. fraternitatis 6. de frig. & malef. lib. 1. ff. de vent. inspic. Franc. Maris. decis. Delphin. 677. num. 2. & dec. 628. numer. 1.* sed fassus est idem Lucius, etiam *coràm R. P. D. meo V. Gerente*, in actu dato memoriali d. Angelæ,
24 quæ † confessio contrà eum plenè probat *Petr. Ang. inter cons. Matrim. diuers. cons. 13. num. 21. Ioannes Soec. de can. inter eosdem cons. 20. num. 5. Barbos. vot. 16. num. 15. & 55.*

Quibus etiam addebantur asperitas, & sæuitia Margheritæ, quæ, vt dicunt Testes, erat
25 etiam solita minas exequi, † nec non illius, & Hieronymi suasiones, & importunæ præces pariter emissæ à persona cui debebatur reuerentia iustum metum incutiunt, & vim coactionis habent *ex alleg. in dict. decis. 326. apud Gregor. & dec. 205. apud Buratt.* & è contra obsequium, & reuerentia Puellæ in dd. Parentes adoptiuos, quæ qualitas est multum conside-
26 rabilis † ad effectum, de quo agitur, vt aduertit *Buratt. d. decis. 205. num. 6. Gregor. d. decis. 326. ex num. 28.*

Et ità Angela tantum Informante, ipsoque Lucio pluries intimato resolutum fuit, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Spoletana Fideicommissi.

Die Lunæ 24. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Pater instituendo hæredes filium suum, & eius Nepotes, idest, filios sui filij, censentur ordine successiuo vocati, scilicet, instituti hæredes nepotes quatenus eorum pater nolit, aut non possit succedere, & an ex tali dispositione dicatur inductum aliquod fideicommissum.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissum, quando in aliquo testamento clare dicatur inductum.*
2 *Mors alicuius probatur ex fide, & testibus.*
3 *Filius, quando per vulgarem anomalam in locum patris, vel matris, repræsentet eorum personam.*
4 *Pater instituendo hæredem filium suum legitimum, & naturalem, & nepotes, dicitur obseruare ordinem charitatis.*
Pater instituendo hæredem suum filium, dicitur non tantum ordinem charitatis, sed etiam necessitatis causatiuè tamen obseruare.
5 *Pater tenetur ordine necessitatis instituere hæredes filios, & nepotes, alias testamentum esset nullum.*
6 *Pater instituendo hæredes, filios, & nep*
vocasse eos ordine successiuo.
Scilicet, ut prius admittantur filij, & de
quacunque ratione non sint hæredes,
stituti eorum filij, & testatoris nepotes.
7 *Et ista est vera, & communis opinio,*
in consulendo, nec in iudicando est rece
8 *Pater instituendo hæredes filium, & nepo*
mitti debent per vulgarem substitutione
9 *Ita ut in defectum eorum patris, dato, qu*
posset succedere, vel nollet succedere tu
essent hæredes.
10 *Et ista est communis opinio.*
11 *Pater instituendo hæredes filium suum, &*
tes, censentur instituti ordine successiuo
men censetur grauatus pater hæreditate
stituere.
12 *Et potest de bonis paternis libere disponer*
13 *Testator, quando vsus est, verbo directo,*
non potest trahi ad fideicommissoriam s
nem.
14 *Testator, quando non fuit vsus aliquo ver*
te tractum successiuum, non censetur vol
cere fideicommissum, & num. 15. 17. &
16 *Testator habendo voluntatem conserua*
tionis an ex eo censetur habuisse ration
dendi fideicommissum.
19 *Agnationis conseruandæ ratio, considerata*
terminis exclusionis delicti, non opera
suum casum, & 20.
21 *Fideicommissum non est facilè extenden*
institutos, & substitutos, quando ad illo
fuit restrictum.
22 *Clausula Codicillaris operatur vt substit*
garis ad fideicommissariam trahatur, sed
est.
23 *Clausula Codicillaris solummodò confirm*
tatem Testatoris, non autem alterat, neq
dit illam.
24 *Clausula Codicillaris extenderet voluntatem*
toris si vulgarem substitutionem extende
deicommissariam pariter substitutionem.
26 *Clausula Codicillaris non debet sper*
mentem Testatoris.
26 *Confirmatio de sui natura non operatur*
matæ ampliationem.
27 *Confirmatio intelligenda est iuxta limites*
matæ, cum addat maius robur.

DECISIO XXIV.

QVIA Comes Hieronymus P
prætendebat ad eius fauorem
casum fideicommissariæ substitutionis
tæ in Testamento Iuliani Vincentius
Nicolaus de Plancianis opponebant
quiori fideicommisso Francisci eiusd
liani patris ideò in gradu appellationis
mihi commissa, dedi dubium, An co
fideicommissis.

Et quod attinet ad fideicommissum
clarum, & litterale adesse Dominis
1 fuit, † nam ille condito Testamento p
ta legata diuersis personis relicta,
lem sibi hæredem instituit Ioannem
suum filium, cui si in pupillari ætate,

eà quandocumque sine filijs decederet vulgariter pupillariter, & per fideicommissum substituit Athalantam ipsius Testatoris filiam, & filios ab ea nascituros, sine quibus eidem similiter præmorienti substituit dict. Io. Baptistam, & eius liberos, prædictis verò omnibus pariter quandocumque obeuntibus eam dicta clausula vulgariter, & pupillariter, & per fideicommissum pro æquali portione substituit Triultiam Iuniperam, & Veronicam suas sorores, & successiuè earum filias in stirpes, & non in capita cumq; præmortuis Athalanta Triultia, & Iunipera, & vltimo loco sine filijs decesserit d. Ioannes Baptista hæres institutus, vt constat ex fide obitus, & probant † Testes dati in *Sum.num.3.* superstite præfato Co: Hieronymo Veronicæ filio pro- [...]l dubio ad eius fauorem apertum, esse fideicommissum, ex quo † per vulgarem anoma[...]n successit in locum matris per ea quæ tra[...] *Peregr.in conf.52.num. 3. lib.1. Magon. de Flo[...]nt.134.num.9.*

At non censuerunt constare de fideicommisso Francisci fauore fratrum de Plancianis hæredum præfati Io: Baptistæ, quandoquidem in Testamento cum quo decessit, & dato [...] *Sum.num.1.* ità disposuit suum hæredem vniuersalem instituit, esse voluit, & ore pro[...]io nominauit supradictum Iulianum, eius filium legitimum, & naturalem, & dicti Iuliani filios masculos legitimos, & naturales natos, & nascituros ex legitimo matrimonio [...]c. in qua dispositione cum concurrant, ne[...]m ordo charitatis, † & affectionis, sed etiam necessitatis, ex quo pater saltem necessitate [...]usatiua tenetur † eius natos, & nepotes in[...]tuere, nè alioquin vitio præteritionis rum[...]tur *text. l. inter cætera 70, ff. de liberat. & post & [...]hum.13. ff. de iniust. rumpt. Testam.* per talem [...]stitutionem filium, & nepotes censentur [...]cati ordine successiuo, ut primò admitta[...] filius, & deindè si ipse quacumque ratio[...] non sit hæres dicantur instituti illius filij, Testatoris nepotes *ex conf. Galli Aquilij in l. [...]llus 29. §. quidem rectè. & ibi gloss. in verb. non [...]rimat ff. de lib. & posthum. Corn.cons 17. num.1. [...]onf.159. num.5. lib.4. Rebuff. conf.175. vers.5. [...]s Grauett.conf.22.num.2. Menoch.conf.85. nu[...]r.77. Hond.conf.65.num.1. & 2. lib.1. Mantic. de [...]iect. vltim. volunt. lib.4. tit.9. num.11. Cancer. var. [...]l. par.2. cap.1. de substit. num.105. & duobus seqq.* [...]i quod hæc esse vera, † & communis o[...]io *Fusar. de substit. quæst.476. à num.1. usq. ad 5.* [...]i quod ab hac sententia non est in iudican[...], nec consulendo recedendum.

Ex qua præmissa communi conclusione iu[...]catur alia conclusio, quod † Iuliani filij [...]elliguntur vocati, & admitti debent per [...]garem substitutionem, id est, in defectum [...]us Iuliani patris casu quo ipse non potuis[...], vel voluisset succedere, tunc eius liberi [...]mitterentur, & essent directo † hæredes, sed [...]m ille hæreditatem adiuit Institutio Io: Ba[...]ptistæ, eius filij, & auctoris collitigantium [...]ncta remansit *l. post aditam 5. C. de impub. & [...] substit. Dec. conf.205. num.5. Aymon. conf.22 num.3. Menoch. in eod. conf.85. num.79. & 80. Riminald. iun. in conf.162. num.7. Marcabrun. ab Anguil. conf.61. num.1. Honded. d. conf.63. num.3. & 4. lib.1. Cancer. loco supra citato sub num.117. & 118.* vbi

10 quod ità † vti communis opinio vbique seruatur *Modern. Mantuan. in controu.522. numer.93. Thes. dec.127. num.8. Magon. decis. Florent.71. n.13. & dec.136. num.6.* eamdemque in terminis substitutionis factæ de patre, & filijs, amplexa fuit *Rota coram Cardinali Caual. decis.496. num.1. & seq. & in Romana fideicommissi de Prasolinis 12. Iunij anni præteriti, §. non obstat, coram R.P.D. meo Cerro.* Atque ideò dictus Iulianus pater, non dicitur grauatus per fideicommissum, resti-

11 tuere † filijs, sed potuit de bonis ex paterna

12 dispositione obuentis ad libitum † disponere *Bartold. in dicto §. quid rectè, Dec. in dict. conf.205. num.5. Aym. conf.131. numer.4. Honded. in eod. conf.65. num.4. Cancer. in d. par. prima cap.1. num.177.*

Rursus inductam esse vulgarem tamen substitutionem suaderi dicebatur ex eo, quia

13 Testator vsus fuit † verbo *instituit*, quod vti directum obligationi non potest, nec ad fideicommissariam trahi *Dec. in sæpè citato conf.205. num.5. & conf.258. num.6. Peregr. conf.69. n.7. lib.5 & de fideicommissis artic.18. num.5. vers. sed contrà, Mant. de coniect. ult. volunt. lib.4. tit.9. nu.3. Cancer. pariter in d. cap.1. de substitut. par.1. num.122. Rota coram san. mem. Greg. XV. decis.207. num.1.* nullaque alia verba visum fuit adesse, quæ ex eius-

14 dem disponentis mente † tractum temporis successiuum habeant, quo casu etiamsi vocatio facta fuisset per nomen collectiuum, & fi-

15 lij non essent nati tempore † conditi Testamenti adhuc intelliguntur vocati per solam vulgarem non autem fideicommissariam, ex congestis per *Cancer. ibidem num.122. Rota coram Card. Caualerio d. decis.496. num.4. & 5. & decis.757. n.3. & 4. par.1. rec.*

Nec fideicommissum huiusmodi desumi potest ex subsequenti substitutione reciproca ordinata inter filios filiorum, quia debet in-

16 telligi facta in casu quo † suprà fuerunt substituti, & sic in casu meis vulgaris si filij nem-

17 pè noluissent, vel non potuissent, † adhuc non autem in casu quo Parentes adiuuet, vt tradunt *Cuman. conf.119. numer.1. vers. modo reducendo cum seq. lib.3. decis. d. conf.205. num.8. Ruin. conf.96. num.8. lib.2. Petr. Anguis. conf.72. num.3. ad medium, & seq. lib.6. Decian. conf.26. num.39. vers. 1. quia & seq. lib.2. Peregr. conf.29. n.12. lib.2. Osasc. dec.74. num.35. lib.1.*

Minùs est facienda vis quod Testator habuerit rationem conseruandi agnationem,

18 ex quo propterea † desumi debeat argumentum illud ad omnes respectiuè, & sic inter eosdem voluisse inducere fideicommissum,

19 præterquod enim in istis † terminis rationem præfatam, non deseruire firmant *Osasc. d. conf. 74. num.43. in fine vers. minus etiam obstat Peregr. dicto conf.29. num.15. & 16. & 20.* fuit etiam pro responsione animaduersum, quod ratio conseruandæ agnationis repræhenditur restricta

20 ad casum delicti, & ideò, non operatur, † vt extrà eum casum inducatur fideicommissum,

ſum, nec præcedentem diſpoſitionem illius excluſiua reſtringit, vt pluries dixit *Rota,& ſignanter in dec.368.num.7.& 8.par.5.rec.in Romana Cenſus 12.Iunij 1651. §.finali coram Em.Cardinali Otthobono, in eadem 11. Martij 1652. §. vltimo 14.Februarij 1653. §.non obſtat in fine, & 30. Ianuarij 1654.§.ratio autem coram R.P.D.meo Cerro* præſertim, quia non continet nouas perſonas, ſed eſt reſtricta ad ſpecificatos in inſtitutione,
21 & ſubſtitutione, quo caſu indubitanter non extendit fideicommiſſum, vltrà illos ex plenè deductis in *Romana fideicommiſſi de Coronis 28. Ianuarij 1647. & 12. Iunij 1651. coram eodem R.P.D.meo Cerro.*
22 Non obſtat clauſula Codicillaris † appoſita in Teſtamento Franciſci, per quam vulgaris ſubſtitutio ad fideicommiſſariam trahitur,
23 quia dicta clauſula † ſolummodò confirmat voluntatem Teſtatoris, non autem alterat, nec extendit prout extenderet in propoſito caſu ſi
24 filij Iuliani inuitati per vulgarem † ex prædictis admitterentur, etiam per fideicommiſſariam contrà intentionem dicti fideicommittentis, qui noluit d. filijs aliquid relin-
25 quere † *Dec. in allegat. conſ. 209. & conſ.286.& 290. ubique num.3. Surd.conſ.211.num.30. Fuſar. de ſubſtit.quæſt.382.num. final, Ciri ac. in dicta controu.322.num.93.in fine Grat. diſc. forenſ.586. numer.43. Rot.dec.375.num.9. 10. & 11. & dec,519. num.6.par.1.& dec.97.num.13.par.4.rec.*

Vltimò non obſtat, quod Iulianus in eius Teſtamento confirmauerit, & approbauerit in omnibus, & per omnia paternum fideicom-
26 miſſum, quia confirmatio† non eſt apta ampliare diſpoſitionem confirmatam, ſed quod
27 iam † tributum eſt roboratum, & ad eius limites reſtringitur *l.Aurelius 29. §. teſtamento, ff. de lib.legat.Bald.in l.aduerſus 3.in fine, C.ſi aduerſ. rem iudic. Rota coram Comitulo deciſ.136. num.14. apud Buratt.dec.170.num.15.& 16.& in rec. deciſ. 597.num.2.par.3.& dec.177.n.53.par.5.*

Ex quibus Domini concluſerunt conſtare de fideicommiſſo Iuliani, non autem Franciſci Informante Comite Hieronymo, Plancianis ſæpius citatis, &c.

R. P. D. ZARATE.

Mediolanen. Iuriſpatronatus.

Lunæ 24. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Probatio Iuriſpatronatus, quando non ſumus in familia, in qua nullatenus cadat præſumptio vſurpationis ipſius Iuriſpatronatus, ſat eſt, ſi probetur ex pluribus præſentationibus per curſum 40. annorum effectum ſortitis. Iuſpatronatus præſumitur ex fundatione, & dotatione in perſonis priuatis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium aliquod probatur quod vacet ex confeſſione aduerſarij venientis ex eadem vacatione.*
2 *Clericatus probatur ex litteris patentibus Ordinary.*
3 *Clerici idoneitas ad beneficium I[...] probatur ex approbatione Ordinarij[...]*
4 *Patroni Laici habent tempus quatu[...] præſentandum.*
5 *Iuriſpatronatus pertinentia, dum non [...] ſonis ſuſpectis de vſurpatione, quali[...]*
6 *Adeò ut in hoc ſufficiat quadragenari[...] ſentandi.*
7 *Dum tamen probatur effectuatio præſ[...]*
8 *Iuriſpatronatus pertinentia facilius p[...] Ordinarius non eſt in cauſa.*
9 *Iuriſpatronatus pertinentia probatur [...] Ordinarij.*
10 *Ordinariorum atteſtationibus plurimum [...] materia Iuriſpatronatus.*
11 *Ordinarij non ita facilè aſſerunt benefi[...] monalia, & ratio eſt, quia agitur d[...] reſſe.*
12 *Iuſpatronatus, quando ſumus in per[...] præſumitur ex dotatione, & fundation[...]*
13 *Quod procedit etiam ex diſpoſitione S[...] Tridentini.*
14 *Iuriſpatronatus donatio facta cum con[...] ry, totum illud tranſit in donatarium[...]*
15 *Iuſpatronatus dotans, quod ſit verus p[...] quo iuſtificetur.*
16 *Iuriſpatronatus pertinentia ad fauorem [...] ſat eſt probare per quaſi poſſeſſionem a[...]*
17 *Præſentatio ad Iuſpatronatus hæreditar[...] let, ſi præſentans non ſit hæres, & num[...]*
19 *Fœminæ Mediolani, vigore Statuti, [...] ſucceſſionibus aſcendentium ab inteſtat[...]*
20 *Qualitas aliqua ſi ſit neceſſaria in aliq[...] ea deficiat corruit actus.*
21 *Patroni, quando ſunt, plures qui debent [...] ſi aliquis nolit præſentare alys accreſ[...]*
22 *Patroni, quando non ſunt plures, tunc[...] competit unicuique inſolidum.*

DECISIO XXV.

AD Beneficium Sancti Hilarij [...] chia Sancti Ioannis ad qua[...] Mediolani patronale familiæ de B[...] Badaggis vacans per obitum Anſel[...] fuerunt præſentati Petrus Baggius [...] Baggio, & Carolus de Rubeis à [...] gia, approbata ab Ordinario Medi[...] triuſque præſentatione vti à veri[...] facta, ſed inſtituto Carolo Rubeo, & [...] appellationem à Petro interpoſitam [...] ſa cauſa in Rota, datoque dubio, A[...] eſſet inſtituendus, DD. affirmatiuè [...] runt, cum omnia pro inſtitutione [...] ſint iuſtificata.

Vacatio enim per obitum Anſel[...]
1 probatur ex confeſſione † Caroli coll[...] ex eadem vacatione venientis *gloſſ.[...] cap.nonnulli de reſcript. Rota in Bargen.[...] Iunij 1651. §.etenim coram R.P.D. meo [...] Aretina Plebaniæ 16. Februarij 1654. §.[...] coram R.P.D.meo Cerro, & in Camerinen.[...] catus 19.Iunij eiuſdem anni §. ſi quidem co[...] meo Decano.*
2 Clericatus Petri ex litteris† patentibus [...] narij probatur *Rot.cor.Duran.dec.420.[...]*

gien. benefic. 27. Iunij 1653. Præsbyt. coram R.P. D. meo Beuilacqua, in Bargen. beneficij de Ontannas 1. Iulij 1654. §. etenim coram R.P. D. meo Meltio, & in Nicien. Prioratus pariter 1. Iulij dicti anni, §. equidem coram me.

Eiusque idoneitas † ex approbatione ad examen Ordinarij *Rota in Obredunen. Prioratus 27. Iunij 1653. §. habilitas, vers. & ex relatione, coram R.P. D. meo Albergato in Beneuentana Canonicatus 4. Maij 1654. §. sufficientia coram me.*

Præsentatio intrà quadrimestre Patronis Laicis ad præsentandum † concessum *ex dispositione cap. quoniam de Iurep. est clara, cum emanauerit die 22. Aprilis 1648. & Anselmus obijsset die 16. eiusdem mensis.*

Existentia denique dicti Iurispatronatus, & illius pertinentia ad fauorem Bassani Petrum præsentantis iustificantur † ex quampluribus præsentationibus ab anno 1490. vsque ad annum 1648. factis, suumque effectum sortitis, quæ exuberant, cum simus in familia priuata, in qua vsurpationis cessat præsumptio, adeò vt in ea quadragenaria sufficiat *iuxt. consil. Federic. de Senis 234. numer. 3. vers. ad propositum, Rota coram Seraph. decis. 114. num. 6. in Mutinen. beneficij 27. Martij 1648. §. existentia, coram b. me. Arguelles, in Mediolanen. Iurisp. 30. Ianuarij 1654. in princip. coram R. P. D. meo Albergato.* Et istæ præsentationes constituunt dictum Bassanum, in quasi possessionem præsentandi, imò, & vnica præsentatio effectuata satis fuisset *Ripa in cap. cum Ecclesia Sutrina num. 91. de caus. possess. & propt. Rota coram fa. me. Greg. XV. decis. 45. nu. 20. & in citata Mutinen. beneficij §. rursus in fine coram bo. me. Arguelles.* Maximè, cum præsens quæstio non sit † cum Ordinario, sed cum ipsis præsentatis *Rota decis. 176. num. 2. par. 4. recent. in Craccouien. Præpositura Sancti Floriani 29. Nouembris 1650. §. Iurispat. coram R.P. D. meo Bichio, in Aquilana Iurisp. 1. Februarij 1651. §. Patronatus coram R.P.D. meo Meltio.*

Item eędem existentia, & pertinentia eliciuntur ex † sententia anni 1598. & ex visitationibus anni 1604. Ordinariorum attestantium hoc Iuspatronatus extare, & ad Ioannem Baptistam Baggium, seu Badaggium spectare. In huiusmodi enim materia Ordinariorum † attestationibus plurimum defertur, quia isti in visitationibus diligenter statum beneficij perquirunt, & dum agitur de eorum præiudicio non † ità facilè asserunt beneficia esse Patronalia, cum ipsorum intersit esse libera *Viuian. de Iurep. part. 2. lib. 11. cap. 5. num. 24. Rota in dict. Mediolanen. Iurisp. 30. Ianuarij 1654. §. concurrit, præterea coram R.P. D. meo Albergato in Aurien. Parochialis 6. Febr. eiusdem anni, §. aliæ verò enunciatiuæ coram me, & in Bononien. Iurisp. 1. Iulij etiam eiusdem anni, §. præsertim coram R. P. D. meo Celso.* In nihilo obstante quod in dicta sententia non legantur verba ex fundatione, & dotatione, quia in familia priuata Iuspatronatus in dubio tale præsumitur, vt in puncto ne ex Priuilegio existimetur, ac proindè ex dispositione Sac. Concil. Trid. † sublatum censeatur *Rota decis. 25. num. 7. par. 5. rec. in Balneoregien. Iurispatron.* 9. *Decembris 1650. §. accedunt coram Eminentissimo Otthobono.*

Insuper pertinentia aperitur ex eo, quia Bassanus causam habet ab Anselmo Baggio, qui Flauio Antonio eiusdem Bassani patri hoc Iuspatronatus donauit cum consensu Ordinarij, per quam legitimam donationem
14 totum ius in eundem Flauium Antonium translatum fuit per *text. in cap. quod autem in fine cap. ex insinuatione, ubi gloss. verbo litteraliter cap. illud, & cap. suggestum de Iurep. Viuian. de Iurepat. par. 1. lib. 4. cap. 1. num. 1. & seq. Rota coram Mantic. decis. 86. num. 5.*

Anselmum verò dotantem fuisse verum Patronum iustificatur ex eo, quia ipse fuit filius Ioannis Baptistæ, de cuius quasi possessio-
15 ne præsentandi constat † ex præsentatione facta anno 1598. & ex memorata sententia Iurispatronatus ad fauorem Ioannis Baptistæ. Hoc enim satis probat pertinentia fauore Anselmi eius filij, & hæredis, etiam si vsque adhuc ipse non præsentauerit, cum ad effectum
16 iustificationis † pertinentiæ ad fauorem successoris, auctoris quasi possessionem probare sufficiat *Rota decis. 146. num. 2. par. 2. rec. in dicta Aquilana Iurisp. 1. Febr. 1651. in fine coram R.P.D. meo Meltio, in Imolen. Decanatus 1. Decemb. eiusdem anni, §. si quidem versus finem coram R. P. D. meo Verospio, in dicta Aretina Plebaniæ 6. Februarij 1654. §. cum igitur coram R.P.D. meo Cerro, & in Oxonen. Cappellaniæ 22. Martii 1654. §. imò coram R.P.D. meo Celso.*

Non obstat quod Ioannes Baptista vltrà
17 Anselmum † habuerit Hilarium, & Claram, quæ præsentauit Carolum de Rubeis ab Ordinario institutum. Quoniam si Carolus prętendat Claram vti filiam, & hæredem patris illum præsentare potuisse, cum non doceat de Testamento Ioannis Baptistæ in hoc casu
18 necessariò † ex eo quia eadem Clara reijcitur ex dispositione Statuti Mediolani cap. 278. fœminarum exclusiuum † à successionibus ascendentium ab intestato. Vtiq; illius præ-
20 sentatio redditur inefficax, † cum in ipsa muliere, qualitas hæredis deficiat, vt in puncto *Anch. in Clementina plures n. 5. in fin. de Iurepatronat. Roch. de Curt. de Iurep. par. 9. quæst. 1. 2. 3. 4. & n. 10. & aliis relatis per Viuian. eod. tract. par. 1. lib. 4. cap. 2. num. 48.* si autem velit eandem mulierem vti hæredem Hilarij fratris hoc ius exercere potuisse, & nullius momenti pariter est præsentatio, quia cum Hilarius hæredes PP.
21 Carmelitas instituerit, istiq; † non præsentauerint totum ius remansit pœnes Bassanum, & cum præsentatio competat vnicuique ex
22 Patronis insolidum † vnius tantum præsentatio sufficit *Viuian. de Iurep. part. 1. lib. 1. cap. 2. num. 7. Rota coram Duran. decis. 230. num. 4. & 5. in Comen. Iurisp. 7. Februarii 1650. §. quoniam Anastasia coram bo. me. Arguelles, in Regien. benef. 6. Martii 1651. §. pertinentia, vers. cum ius præsentandi resideat, coram R.P. D. meo Pentingerio.*

Et ità per contradictas.

R. P. D. P R I O L O.

Bononieñ. Mercium.

Die Mercurii 26. Maii 1655.

A R G V M E N T V M.

Merces transportandi onus in se quis sumens, si casu accidat, quod mulus sarcinas deferens in foueam plenam aqua cadat, itaquè Merces non parum fuerunt deterioratæ, an teneatur ad earum refectionem.

S V M M A R I V M.

1 *Casus, quando est merè fortuitus, nullo interueniente dolo, vel culpa lata, quis non tenetur ad resarciendum damnum.*

2 *Animalium casus, mortesque quæ accidunt, fugæ seruorum, qui custodiri non solent.*

3 *Item rapinæ, tumultus, incendia, aquarum magnitudines, impetus latronum, &c. à nullo præstantur.*

4 *In casu fortuito, quod interuenerit dolus, vel culpa non præsumitur.*

5 *Dolum, vel culpam, allegans debet id specifice probare.*

6 *Casus fortuitus, quando alicui accidit, tunc multò magis præsumitur abesse dolus, quando ille omnem adhibuit diligentiam.*

7 *Ministrum idoneum, & expertum, quando quis adhibuit, dum aliquid casu fortuito accidit non tenetur.*

8 *Conductori adscribitur quoque leuissima culpa, quoties prætiosas merces, ac vastationi facillimè obnoxias susceperit asportandas.*

9 *Mulio, ut teneatur de leuissima culpa debet ei constare, quod res erant prætiosæ, si fuerunt deterioratæ.*

10 *Custos, an teneatur de leuissima culpa.*

11 *In Leg. si merces, §. qui columnam ff. locat. verbum, diligentissimus, positum, qualiter interpretetur.*

12 *Superlatiuum non est nouum quod aliquando conuertatur in positiuum.*

13 *Et hoc in Iure non raro contigit.*

14 *In contractu, qui fit in utilitatem tantum vnius partis præstatur diligentia, etiam in superlatiuo gradu, & num. 15.*

16 *Contractus, quando respicit vtilitatem vtriusq; partis, tunc in eo non requiritur exactissima diligentia.*

17 *Merces vehendi onus naturæ contractus locationis, accedit.*

18 *Merces vehendi onus, est contractus, qui respicit vtilitatem vtriusque partis.*

19 *Scilicet Domini, cuius sunt merces, & vectoris, qui mercedem recipit pro conductione earum.*

20 *Contractus, quando fit gratia vtriusque partis, quis non tenetur de leuissima culpa, nisi in specie ea fuerit promissa.*

21 *Pacta inter partes satis est si obseruentur, prout promissum fuit.*

D E C I S I O XXVI.

VANNVCCIVM non teneri ad prætensam deteriorationem Mercium quas à Ciuitate Mediolani Bononiam vehendas suscepit à Bonauia Mercatore, hodiè responderunt moti ex eo qu[...] stibus in *Sum. Informantis relatis sub num.* [...] stat deteriorationem fuisse sequutam [...] psum Muli Sarcinas deferentis in [...] aquæ, cui solum pluuia madefactum
1 dibus deficit, † qui cum sit casus mer[...] tus, nullo interueniente dolo vel cul[...] seu leui eiusdem Vannuccij non ob[...] damni emendationem, vt probat *text.*
2 *tractus ibi Animalium verò casus, † mort[...] sine culpa accidunt, fugæ seruorum qui cu[...] solent, rapinæ, tumultus, incendia, aquaru[...]*
3 *tudines, † impetus pedonum, à nullo præsta[...] reg. Iur. l. in iudicio C. locat. Stracc. de mer[...] naut. & nauig. par. 2. num. 5. Surd. cons. 6[...] Rot. Gen. diuers. decis. 56. num. 1.* & fuit di[...] *Romana Mercium* 27. *Ianuarii* 1604. *cora[...] Cardinali Sacrato post. 2. vol. cons. Farin.* [...] *num. 1. & seq.*
4 Nullus siquidem interuenit dolus [...] culpa, tum quia non præsumitur, sed [...] gante probari debet certa specifica, [...]
5 sum præordinata, † vt in his termi[...] bant *Corn. cons. 318. num. 3. lib. 4. Siluan[...] num. 4. & 6. Surd. d. cons. 61. num. 18. & se[...] resp. 29. num. 28. lib. 1. & seqq. Ciriac. con[...] num. 13. cum pluribus seqq. Thomat. decis.* [...] *93. num. 3. & seq.* Tum etiam quia Van[...]
6 adhibuit † omnes diligentias, quas [...] Pater familias adhibuisset, mittendo [...]
7 strenuum, & fortem, † ac Mulion[...] neum, & expertum per viam solitam [...] suetam, eodem *Sum. num. 3. 7. & seq.* [...] bus quilibet dolus seu culpa excludit [...] *tradita per Silu. d. cons. 46. sub num. 9. vers[...] autem Purpurat. d. cons. 598. num. 3. M[...] probat. conclus. 468. numer. 20. & seq. Cyria[...] trou. 459. sub numer. 28. vers. tertio respond[...] seq.*

Neque aduertitur *tex. in l. si merces, §. [...] lumnam ff. locat.* leuissimam quoque cu[...]
8 adscribens † conductori quoties pra[...] Merces, ac deuastationi facillimè ob[...] susceperit asportandas, ibi, *culpa autem [...] omnia facta sunt quæ diligentissimus quisque [...]*
9 *turus fuisset*; Quæ præterquod † non iu[...] tur Merces, de quibus agitur, esse pr[...] quodque ista qualitas Vannuccio inno[...] acquiritur *iux. text. in l. cum in plures 63. §.*
10 *horrei ff. locati.* Minusque † quod pro[...] dia, & exactiori diligentia Mercedem [...] rit, vt par est congruentem *gloss. in l. qu[...] dem ff. locat. & in l. in iudicio verb. custod[...] sed licet C. eod. Piccard. in §. pro usu num. 6[...] locat. & conduct. Decian. d. respon. 29. num. 3[...] lib. 1. Rota d. decis. 208. num. 3. post. 2. vol. [...] rinac.* Verbum diligentissimus, in eo[...]
11 non designat summum diligentiæ † gra[...] quatenus eius dispositio extenditur ad [...] res quæ leuiter non franguntur, sed re[...]
12 tur in † positiuum, vt explicat ibidem [...] *verb. diligentissimus, & Salicet. vers. saluo con[...] &c. & in l. in iudicio, num. 4. C. locat. alias [...] §. penult. verb. diligentissimus inst. de locat.* [...]
13 *duct.* Nō enim rarò † accidit, vt in Iure [...]

tiuum positiui significationem referat, & è contrà secundum subiectam materiam, & naturam eiusque contractus, qui si vtilitatem alterius contrahentis tantum respiciat exactissimam requirit diligentiam, licet in superlatiuo locutio † concepta non fuerit, vt commodato est *tex. in l. si vt certo §. nunc viden. vers. commodatum autem ff. commodat.* si verò vtilitatem vtriusque ipse ferat diligentia non requiritur exactissima licet in superlatiuo ponatur, sed qualem Pater familias, neque diligentissimus,† sed attentus, & diligens præstare solet, vt rectè ait *Verember. in §. fin. num. 2. inst. de locat. & conduct.* latè Koppen. *dec. Germ. 38. num. 43. & seq.* Quare cum onus vehendi Merces† quod naturę contractus locationis accedit *l. qui insulam 33. §. qui Mulas ff. locat. Strac. de mercat. tit. de naut. & nauig. par. 2. num. 1. & seq.* Vtriusque vtilitatem respiciant, Domini, scilicet, cuius res ad locum destinatum deferuntur, & Vectoris, qui mercedem † accipit pro conductione in eo venit dumtaxat culpa † leuis non autem leuissima, nisi periculum singulari pacto fuerit assumptum,† vt per *tex. in d. l. si vt certo, §. nunc videndum ff. commodat. in specie probant Corn. d. cons. 318. num. 4. lib. 4. Siluan. d. cons. 46. numer. 5. Purpurat d. cons. 598. sub num. 11. vers. & ideò, Decian. d. resp. 29. num. 32. & seq. & generaliter Salicet. in d. l. in Iudicio num. 3. C. de locat. Menoch. cons. 53 num. 21. Mascard. de probat. d. conclus. 468. numer. 7. Surd. decis. 87. num. 7. vers. & conductor*, Koppen. *d. decis. 38. sub num. 33. vers. ecce igitur, & num. 43. & seqq.*

Neque dicatur Vannuccium debuisse sarcinas transferri facere super Plaustris; Nam (vltrà quod Testes in eodem Sum. relati, &c. referunt Plaustra esse minùs tuta,) placuit responsio quod inter partes † conuentum fuit de Mercibus vehendis super Mulis, quorum operam dumtaxat Vannuccius locare solet, ideò ad aliud non tenebatur *Purpurat. d. cons. 598. sub num. 3. vers. nam conuentio, & sub num. 6. ex quibus, &c. Mascard. de probat. d. conclus. 468. numer. 21. Rota d. decis. 208. num. 5. post 2. vol. cons. Farinac.*

Et ità altera tantum parte Informante, &c.

Infrà in eadem causa habetur altera sub die 31. Martij 1656. coram eodem R.P.D. Priolo.

R. P. D. BICHIO.

Bononien. Primogenituræ.

Die Veneris 26. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Immissio in bonis Primogenituræ subiectis, quando à Vocato fuit petita, quibus probatis non possit denegari Identitas bonorum fideicommisso, vel Primogenituræ subiectorum, ex quibus possit satis iustificari.

SVMMARIVM.

1 *Immissio in bonis fideicommissarijs, quando non possit denegari.*

2 *Bonorum fideicommissariorum identitas probari potest ex assertione Testatoris in testamento facta.*
3 *Contractus inter hæredes celebrati circa bona hæreditaria probant eorum identitatem.*
4 *Bonorum identitas probatur per assertionem hæredum, quæ confessio bene probat contra eos, & habentes causam ab eis.*
5 *Locatio coadiuuat probationem identitatis bonorum.*
6 *Identitas bonorum probatur ex continuata possessione bonorum de vno in alium.*
7 *Identitas bonorum probatur, si possessor sit successor illius, qui aliàs bona possidebat, nisi aliud doceatur.*
8 *Bona omnia alicuius, quando dubitari non possit, venire in primogenitura ab eo facta.*
9 *Testator potest disponere etiam de re hæredis.*
10 *Liberatio à redditione rationis bonorum administratorum, quid ex hoc inferatur, num. 11.*
12 *Testatoris præcepto hæres censetur voluisse inhærere*
13 *Iuri quæsito alicui primogenituræ præiudicari non potest.*
14 *Hæres adiens simplicitèr hæreditatem, censetur in totum omnia disposita à Testatore acceptasse.*
15 *Ex fideicommisso particulari non sunt faciendæ detractiones, dum alibi possunt fieri.*
16 *Hæres, si adiuerit hæreditatem sine beneficio legis, & inuentarij, & aliqua alienauerit præsumitur satisfactus de suis detractionibus, & num. 17.*
18 *Et tenetur de proprio soluere legata, quatenus vires hæreditariæ non sufficiant.*
19 *Melioramenta consistentia in reparationibus, & reaptationibus bonorum fideicommisso subiectorum reficienda minimè sunt.*
20 *Et hoc præsertim si concurrat voluntas Testatoris.*
21 *Melioramenta vt sint reficienda, debet probari status antiquus.*
22 *Melioramenta, vt reficiantur debet probari, quid fuit impensum, aut melioratum.*
Melioramenta cum fructibus fideicommissi sunt compensanda num. 22.
23 *Bona Status Ecclesiastici non possunt in forenses alienari limita tamen, vt num. 24.*
25 Alciat. *distinctio de qua hic est potius verbalis, quam fundamentalis.*
26 Menoch. consil. 175. num. 17. & Riminald. consil. 363. num. 342. *in quo casu loquantur.*
27 *Immissio, quando non sit retardanda, & nu. 28.*
29 *Beneplacitum Apostolicum non valet, dum fuit impetratum post tempus præfixum.*
30 *Minores, quando sunt læsi competit restitutio in integrum.*
31 *Purgatio moræ vbi non datur, nec ibi datur restitutio in integrum.*
32 *Status mutatio operatur, ne res sit integra.*

DECISIO XXVII.

DOMINO Ioanni Cellesio Semideæ filio vti vocato ad Primogenituram à bo: me: Cardinali de Podijs constitutam, censuit hodie Rota in possessionem Palatij cum domunculis ei contiguis positi Bononiæ in Parrochia S. Mariæ Magdalenæ in contrata S. Donati, necnon bonorum existentium in loco nuncupato *il Castelletto* dandam esse immissio-

miſſionem, quæ docto de purificatione fidei-
1 commiſſi ad † fauorem petentis, & bonorum
identitate paſſim concedi ſolet, ſiuè ex ædi-
cto Diui Adriani, ſiuè ex Saluiano interdicto
Gabr.conſ.44.num.30.lib.2. aliique relati *in Faneñ.*
Bonorum 19. Iunij 1648. coram bo. me. Arguelles,
in Interamnen. fideicomm. 11. Martij 1654. coram
R.P.D. meo Celſo.

Purificatio enim primogenituræ ad fauo-
rem Ioannis canonizata fuit per duas deciſio-
nes ſub die 1. Iulij 1654. & 25. Iunij 1655. co-
ram me. Identitas verò quod nempè bona
petita fuerint à Cardinali viuente poſſeſſa
2 tempore obitus, † & nunc à Dominis de
Montecuccolis Aduerſarijs poſſideantur, pro-
batur tum ex aſſertione ipſius Teſtatoris in
eius teſtamento, iuxta deducta per *Fuſar. de*
ſubſt.qu.618.num.30.& per tot.Rota deciſ.312.nu.2.
par.7.rec. & in Bononien. fideicom.de Amorinis 18.
Maij 1648. coram R.P.D. meo Meltio; tùm ex in-
ſtrumento concordiæ inter Chriſtophorum
primogenitum, & fratres hæredes à Cardina-
li inſtitutos inita de Anno 1560. in qua dd.
fratres Chriſtophoro tamquam primogenito
Palatium, ac domunculas vti hæreditaria
3 Cardinalis ceſſerunt; † magni namque mo-
menti ſunt ad probandam identitatem ſimiles
contractus inter hæredes celebrati *Rota coram*
Merlin.deciſ.244.nu.12.deciſ.299. in princ. & inter
recent.deciſ.125.num.2.& 3.par.6.deciſ.88.num.12.
par.7. Tùm ex confeſſione Ioannis Podij filij
primogeniti d. Chriſtophori emiſſa in inſtru-
mento venditionis factæ Marchioni Franci-
4 ſco aduerſariorum † authori, quæ optimè
probat contra confitentes, & habentes ab eo
cauſam *Ruin. conſ.128.num.16.lib.2. Peregrin. de*
fideic.art.53.num.36.Buratt.deciſ.243.num.7. Rota
in Bononien. fideicommiſſi 16. Iunij 161. coram R.
P.D. meo Celſo.

Ex eodem ſupracitato teſtamento ex in-
ſtrumento concordiæ, ac venditionis patet
5 identitas bonorum Caſtelletti, † iuncta loca-
tione de illis facta ab ipſo Cardinali, ſiuè eius
Procuratore. Cumq; & Palatium, & bona
Caſtelletti deuenerint in Chriſtophorum,
deindè in Ioannem eius filium primogenitum
à quo cauſam habet Marchio Franciſcus, cu-
6 ius DD. Aduerſarij ſunt † hæredes, præſumun-
tur eademmet olim poſſeſſa à Teſtatore *Natt.*
conſ.235.num.17. Card.Mellin. deciſ.374.num.23.
Rota inter rec.deciſ.88.num.12. & 13. par.7. præ-
7 ſertim cum † ſint in eodem loco vbi poſſide-
bat Teſtator exindè ſiquidem reſultat præ-
ſumptio pro identitate, dum exaduerſo non
docetur de particularibus acquiſitionibus *Pe-*
regr.de fideic.art.44.num.22.Rota deciſ.129.num.2.
par.5.recent.& in Peruſina bonorum 14. Iunij 1647
coram R.P.D. meo Cerro, in Bononien.fideicom. 5.
Decembris 1650. coram R.P.D.meo Celſo, de qui-
bus non docetur excepto quodam prediolo,
de quo hodie non agitur.

Nec dubitari poteſt quin integrum Pala-
tium, & omnia bona Caſtelletti cadant ſub
primogenitura, etſi pro aliqua rata eſſent cō-
munia Alexandro Card. fratri; reſtrictio enim
8 diſpoſitionis † ad bona, quæ erant propria

Teſtatoris, præſertim; ſi ille ...ſus f...
ſuum, vel ſua, iuxta text. *in l.ſticum q...*
ff.de leg.1.Bart.in l.ſerui electione ...cum
eod.tit. Aldobr.conſ.25. num.36. libr.1. ...
nonien. bonorum 18. Martij 1652. cora...
diſſimo D. meo Decano, non habet locu...
do aliundè conſtat Teſtatorem volu...
nere etiam de re non propria, ſed ad
9 ſpectante de † qua potuit diſponere
familia §.ſed & ſi fundum, l.Imperator
l.cum Pater ff.leg.2.Rota deciſ.93.num.1...
Duran.deciſ.88.num.22.par.5.recent.

Hæc autem voluntas euidens eſt i...
ſtro, quia Teſtator hæredes Alexan...
prædefuncti à ſe quoque inſtitutos ...
10 reddenda † ratione bonorum ad ſe...
tium, & à præfato Alexandro adm...
rum ſub expreſſa conditione, quod...
phoro ad primogenituram vocato, ...
ſucceſſiuè primogenitis moleſtiam ...
ſuper bonis, inferre non poſſint ali...
ne, vel cauſa, & ſignantèr, *quia f...*
derent in dd. Bonis, vel aliqua illorum pa...
q. Alexandrum habuiſſe aliquam partem, ...
luit etiam partem, quam deſuper ...
11 prætendere poſſet eſſe † ſubiectam ...
nituræ in recompenſam abſolution...
tione rationis, vt benè ponderat *Na...*
num.3.& ſeqq.Peregrin.de fideicomm.art...
Fuſar.de ſubſt.qu.648.num.8.& ſeqq. q...
agnouerunt Alexandri hæredes, qu...
cutionem præcepti huiuſmodi omn...
Caſtelletti, & integrum Palatium ...
memorata concordia Anni 1560. ...
runt Chriſtophoro Primogenito, i...
& quæcunque iura &c. in ſupraſcriptis b...
bus del Caſtelletto, tam emptis per dictu...
ſtriſſimum D. Cardinalem, quam eorum ...
Patrem (videlicet Alexandrum) Palatioq; ...
cedere &c. Cumq; Chriſtophorus in ...
gereret negocium primogenituræ in...
præcepto Teſtatoris cenſetur ceſſion...
12 ptaſſe pro † ſe, & ſucceſſoribus Card...
deicommittentis, quamuis pro ſe, &...
bus ſtipulatus fuerit *Fuſar.qu.627. nu...*
regr.deciſ.Patauina 2.num.9.Rota in Bono...
rum 21. Febr. 1642. coram R.P.D. m...
Nihil refragante quod de anno 1590. ...
& alij filij Chriſtophori bona Caſtell...
quam bona olim Alexandri eorum ...
terni voluerint inter ipſos eſſe c...
13 nia, quia † præiudicare non potuer...
quæſito primogenituræ ex teſtament...
nalis, & præcedenti concordia de an...
inita inter eorum authores, quorum ...
14 tatem cum † adiuerint ſimpliciter ra...
bere tenentur quicquid ab illis geſtu...
Socc.iun.conſ.107. num.56. lib.3. Menoch. ...
num.38. & ſeqq. Rota deciſ.169. num.1. de...
num.3.par.1.rec.

Hinc ceſſat prætenſa detractio part...
dd. bonis olim Alexandro competent...
pariterque ceſſat detractio dotis Ludo...
ſumma pro qua Cardinalis Teſtator ſe...
uit, nec non legatorum, & æris alien...
toris à Chriſtophoro, vel eius hæredi...

iti, quia Christophorus hoc onus accollaue-
rit in sæpè memorata concordia Anni 1560.
per quam etiam alia bona hæreditaria Cardi-
nalis vltrà ea primogenituræ subiecta acqui-
siuerat, † & cum versemur in fideicommisso
particulari ex illo non sunt faciendæ detra-
ctiones, dum alia bona adsunt *Natt. cons.199.*
num.9.& seqq.Peregr.de fideicom.art.4.nu.22.& 28.
Buratt.decis.693 num.10. cum alijs allegatis in Ro-
mana fideicommissi de Zuccharis 4. Febr. 1650. §.
tertia coram Reuerendissimo D. meo Decano. Eo
minus quia cum hæredes Cardinalis, & hære-
dum hæredes authores Dominorum de Mon-
tecuccolis † hæreditatem adiuerint sine bene-
ficio Inuentarij, & aliqua bona hæreditaria
alienauerint præsumuntur soluisse de bonis
hæreditarijs, & satisfacti † de omnibus detra-
ctionibus, ex allegatis in *Perusina fideicommissi*
de Cratianis 28. *Iunij* 1640. *coram clar.mem.Cocci-*
no, in Aesina fideicommissi 10. *May* 1641. *in Peru-*
sina bonorum 14. *Iunij* 1647. *coram R. P. D. meo*
Verro, in Bononien.fideicommissi 5.*Decembris* 1650
coram R.P.D. meo Celso, tenenturque quatenus
opus sit legata † soluere de proprio *l. fin. §.si*
verò postquam Cod.Iur.deliber.Peregr.de fideicomm.
art.40. num.29. Fusar.qu.541. sub num.22. alyque
allati in Bononien.fideicommissi, seu Domus 30.Apri-
lis 1646. *coram me*.

Idem respondetur ad asserta melioramenta
facta in Palatio, quorum præterea pleraque
cum consistant potius † in reparationibus, &
reaptationibus reficienda non sunt *Marescott.*
var.resol.lib.2.cap.109.nu.18.& 19. Rota dec.607.
num.3.par.1.diuers. resistente præsertim volun-
tate Testatoris, † qui reaptationes, & melio-
ramenta mandauit fieri ex pensionibus aliarũ
domorum. Vltra † quod nec probatur sta-
tus antiquus rei, et quid impensum, aut me-
lioratum, vt debet *Curt. iun.cons.165. num.20.*
Seraphin.decis.952. num.2. Buratt.decis.839. nu11.
Rota in Romana fideic. de Spiritibus 22.Maij 1643.
& quamuis coram me,& in†omnem euentum
melioramenta compensarentur cum fructi-
bus perceptis actori restituendis *l. sumptus ff.rei*
vindic.Rota decis.547.num.22. par.5. recent. & in
Romana fideicom. de Campagnolis 26. Iunij 1648.
coram R.P.D. meo Pentingero, in d. Bononien fidei-
commissi 5. Decembris 1650. coram R.P.D. Celso.

Non obstant Constitutiones fel.rec.Sixti V.
Clem. VIII. Pauli V. & Vrbani VIII. prohi-
bentes distractionem bonorum Status Eccle-
siastici in forenses qualis est Cellesius, nam
illas tribuere†facultatem testandi ad fauorem
Consanguineorum, dummodò infrà bien-
nium veniant ad habitandum in Statu Eccle-
siastico decisum fuit in *Ferrarien.de Pendasijs* 10
Febr. 1648. *coram Reuerendiss. Archiepiscopo Tar-*
raconensi, & cum † editę fuerint non in fauo-
rem priuatorum, sed Cameræ Apostolicæ, so-
lus fiscus potest de illis excipere *Bald.cons.480.*
num.4.lib.1.Cephal.cons.706.n.26.Rimin.cons.193.
num.22.lib.1.Surd.cons.48.num.21.& cons.93.n.15
vbi ait, quod contraria distinctio † Alciati est
verbalis, non autem fundamentalis *Peregr.*
cons.19. num.25.per tot.lib.3. Ciriac. controu.205.
num.170.& num.195. Rota in Ferrarien. manuten-
tionis 14.*Iunij* 1641. *coram bo.me. Pirouano*, quic-
quid dicendum esset si forenses inhabilitaren-
tur principalitèr fauore aliorum Ciuium, in
26 quibus † terminis loquitur *Menoch. cons.175.*
num.17.& seqq.Rimin.iun.cons.363.nu.342. & seq.
27 Vel saltem quia Cellesius†per speciale indul-
tum Vrbani VIII. habilitatus fuit ad succe-
dendum in his bonis, donec discutiatur, an
28 illud fuerit reuocatum † per subsequentem
Constitutionem Innoc. X. ac dictis Constitu-
tionibus ligetur, non est interim retardanda
immissio, vt fuit dictum in *Fanen.seu Senogal-*
lien.bonorum super immissione 14. Maij 1646.coram
R.P.D. meo Meltio.

Tandem non obstat concordia inter has
partes alias inita, super qua nuperrime obten-
ta fuit confirmatio Apostolica, quia eam non
obstare decisum fuit sub die 14. Febr.proximi
præteriti, ob non obtentum beneplacitum
29 Apostolicum † in tempore præfixo, & reces-
sum vtriusque partis ab illa. Et licèt inter
Aduersarios aliqui sint minores, quibus pro
reditu ad Concordiam competere restitutio-
nem in integrum, etiam si post eam prosecu-
30 ti fuissent†litem,& succubuerint voluit *Bart.*
in l.si ex causa, §.nunc videndum num.2.ff.minorib.
quem sequitur *Guglielm.de Benedictis in cap.Rai-*
nutius verbo mortuo itaque il primo num.235.de te-
stam.Neuizzan.cons.17.nu.34.Rebuff.ad const. Reg.
tom.2.tit.de restit.in integr.art.1.glos.3.nu.20. Cont.
de moment. poss.limit.5.num.16. Boer.decis.63. sub
num.6.

Hoc tamen non procedit quando, vt in ca-
su nostro, concordia continet pactum reso-
lutiuum in casum non obtenti beneplaciti in-
31 fra terminum præfixum, † tunc enim sicuti
non admittitur purgatio moræ, ità nec resti-
tutio in integrum fauore minoris *Grat.discept.*
515.num.27.Ciriac.contr.240.num.14.& seqq. vbi
pluribus id comprobat *Antonin. var. resol.lib.1.*
resol.61.sub nu.18.Bardell.cons.14.nu.17.Capucaq.
decis.236.num.3.par.2.Rota in Rauennaten.seu Ter-
racinen. decimarum 5. Martij 1649. coram R.P.D.
meo Meltio. Præsertim cum medio tempore
prædecesserint Laura, & Barbara, quarum su-
peruiuentia ob discordes Dominorum sen-
tentias concordiæ causam dederat, & subse-
cuta mors Cellesij parauerit facilem victo-
32 riam, hæc † enim variatio status causæ fauo-
re Cellesij efficit ne res sit integra, & percon-
sequens excludit restitutionem in integrum
non secus, ac purgationem moræ *l. quod si mi-*
nor §. non semper vers. Sceuola noster ff. minor Me-
noch.cons.100.num.253.consil.714.num.4. Bardell.
cons.62.num.21.Ciriac.d.contr.240.num.24.& seq.
vbi allegat concordantes.

Et ita decisum vtràque parte informante.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Census, seù Saluiani.

Die Lunæ 27. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Primus acquirens potest præiudicare vocatis, & maxime quando inuestitura esset ex causa onerosa, & concedens esset Magnus Princeps, & quid si talis concessio partim sit onerosa, & partim gratuita.

SVMMARIVM.

1 *Inuestitus de aliquo officio pro se, suisque potest illius fructus legitimè pro fructibus census hypothecare.*
2 *Regijs assertionibus stantibus, & quidquid esset dicendum in casu proprio.*
3 *Ex Notariorum stylo, multa solent apponi in Instrumentis.*
4 *Concessio alicuius gratiæ, quando remuneratoria dicatur.*
5 *Titulus dicitur onerosus, siue concessio sit facta ex pretio, siue ex meritis.*
6 *Concessio alicuius officij, bene dicitur facta ex causa onerosa licet non daretur actio pro beneficijs collatis in concedentem.*
7 *Merita, quando quis non dici possit, quod retribuerit.*
8 *Lumen maior, minus ad se trahit.*
9 *Gratia, quando non possit dici, quod omninò sit remuneratoria.*
10 *Sed partim onerosa, & partim remuneratoria.*
11 *Acquirens primus potest præiudicare vocatis, maxime in acquisitis ex causa onerosa.*
12 *Gratiam allegans præponderare causæ onerosæ, id probare grauatur.*
13 *In concessione alicuius officij licet merita excederent merita pro quarta parte, non tamen induceret causam lucratiuam.*
14 *Donationes magnorum Principum non debent commensurari ad vnguem ad merita, sicuti donationes priuatorum.*
15 *Creditoribus, quibus ius iam quæsitum fuit non potest præiudicari, & num. 16.*
17 *Ad cautelam maiorem, quæ fiunt non præiudicant.*

DECISIO XXVIII.

FRATRIBVS de Gauottis Agentibus ex remedio vtilis Saluiani immissio in antecedenti instantia pro fructibus census, scutorum 10000. in sorte denegata super officio Præfecti Cursorum à Marchione Iuniore de Tassis pro Serenissimo Cattolico Rege in Vrbe possesso; hodie decreta fuit coram me, ex ea ratione potissimum, quod dum Anto-
1 nius senior prædictum officium † ex onerosa
causa receperat eius proinde redditus in præiudicium successorum legitimè potuit censui hypothecare iuxta doctr. *Bald. in l. 1. num. 32. C. per quas pers. nobis acquiritur Guttier. Canonic. quæst. lib. 2. cap. 5. num. 47. Giurb. de success. Feud. cap. 118. §. primo, gloss. 15. nu. 24. vers. nisi debita Rota in Romana dotis 22. Iunij 1646. in §. primo* [...] *ram Eminentiss. D. Card. Otthobono,* [...] *ten. Emphiteusis 23. Ian. in princ. & 16* [...] *in §. Quibus tamen coram R. P. D. m*[...] *Capic. latr. decis. 6. num. 25.*

Hanc verò acquisitionem offic[...]
extitisse suadent militaria quampl[...]
ab eodemmet Antonio erga Reg[...]
statem exercita, in quorum remu[...]
tum primæua concesio Simoni [...]
dum viueret attributa tum alte[...]
2 successores prorogata ex † Regia [...]
conuincitur emanasse, cui debet [...]
quid dicendum foret in priuatis [...]
casu deferri *ad tex. in Clem. vnic. de* [...]
Peregr. cons. 4. num. 29. & 30. lib. 1. N[...]
num. 31. Dec. cons. 25. num. 38. & 40. R[...]
num. 7. lib. 5. Rimin. iun. cons. 323. num. 4[...]
num. 108. Menoch. cons. 1003. num. 76. [...]
cons. 419. num. 65. cum alijs latè deductis [...]
Hispanorum nobilit. glos. 2. num. 20. Al[...]
nu. 22. lib. 2. Rota in Sarsinaten. feudi 22[...]
in §. Præterea in hoc feudo coram Reuere[...]
3 *Decano.* Præsertim † quia eadem p[...]
merita pro colore concesionis n[...]
stylo Notarij appofita præsumi dù[...]
eorumdem mentio præcesit in ha[...]
Nos considerantes multa grataque obseq[...]
fide solertia, & vigilantia ab eodem n[...]
plures annos præstita primum in Bellicis [...]
bus in Aphrica ad Giluas, & Tunetum [...]
rum in vtraque captus à Turca propri[...]
suis se redemit, deinde in Belgio Colum[...]
tum Cobortium Italorum peditum age[...]
in d. officio gnauam, & probatam nobis [...]
4 *uans &c.* ex qua speciali † propterea [...]
remuneratoria prorsus concesio [...]
notat *Oldrad. cons. 5. in fin. Alex. cons. 4*[...]
Ias. cons. 227. num. 35. cum plur. seqq. & [...]
vers. 3. notabilius lib. 2. Roland. cons. 13. [...]
Honded. cons. 47. num. 50. lib. 1. Meno[...]
num. 12. Fantanell. de pact. nupt. claus. 4. [...]
num. 24. Rota decis. 50. num. 7. par. 6. rec[...]
sum titulum iuxtà veriorem DD. [...]
assumens, cum idem propemodu[...]
5 res ipsa † pretio mediante, siuè [...]
comparetur, *iuxta tex. in l. Aquilius,* [...]
casus figurat. ff. de donat. l. sed, & si lege. [...]
ff. de petit. hæred. & in l. si verò, §. non re[...]
ff. mand. Bald. in auth. ex testam. num. 14. [...]
Rol. cons. 15. num. 60. lib. 3. Natt. cons. 47[...]
lib. 3. Galuan. cons. 8. num. 42. Menoch. cons[...]
& de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 167. num. [...]
senten. lib. 4. §. Donatio qu. 3. num. 1. vbi t[...]
communi Merlin. de legit. lib. 2. tit. 1. qu. 5. [...]
Rota in recent. d. decis. 50. num. 5. par. 5. & [...]
me. Merlino decis. 699. num. 34. & 35. in [...]
nulla pro meritis Actio Antonio co[...]
6 contra Regem, † cum tamen is ex co[...]
tis iustitiæ debito non autem ex [...]
antidotalem suam obligationem exp[...]
neretur, *ad tex. in cap. relatum il secondo* [...]
iuxtà seruitii meritum de testam. l. sed & si l[...]
suluit vbi post glos. in verb. obligauerunt [...]
ff. de petit. hæred. Menoch. cons. 331. n. 72. & [...]
eod. num. cum seqq. de præsumpt. lib. 4. præsu[...]

num.33. Bardell.conſ.22. à num.41. vſque ad nu.36. lib.1. Decian.conſ.25.num.36.lib.1. Surd.conſ.419. num.54. Sanchez.de matrim.lib.6. diſp.6. numer.2. & reſpondit Rota in hac eadem cauſa ſub die 8. Iunii 1654. in fin.princ.coram R.P.D. meo Bichio.

Neque merita potuerunt conſumpta præſumi ex primæua conceſsione gratiæ ad Simonis vitam officium prorogantis. Vel quia ex eiſdem Antonij † meritis illud in ſucceſſores, æquè tranſmittitur, quæ meritorum aſſertio à Marchione ex conceſsionis iure ſe tuente nequit impugnari, vt aduertit *Aym.conſ.217. num.7. Decian.conſ.25.num.40.lib.1. Surd.conſ.323 num.29. & 30. Cephal. conſ.397.num.61. Socc.ſen. conſ.13.num.5. & conſ.82.num.3.lib.3. Rota coram Buratt.deciſ.243. num.7. & coram Poen.deciſ.364. num.17.* vel quia primæua gratia prorogationis nondum executa in alteram perpetuationis translata fuit, quæ † maioris lucis ad inſtar lumen minus ad ſe traxit, vt apuertit *Bero. conſ.156.nu.1. & 2.vol.3. Franciſcus à Ponte de poteſt ſubſtitut.num.6. & 7. Maſtrill.de magiſtrat.lib.1. cap.28.num.67.cum ſeqq. Lar.allegat. Fiſc.50.nu.8. Capic.latr.deciſ.26.num.25.*

Et licèt ſcuta 50.mil. Regi attributa videantur titulum onerosum † excludere ex quo valori officij nullatenus reſpondent, ſiuè annuus redditus ſcut. 14. mil. ſiuè eiuſdem proprietas in ſcutis 300. mil. circitèr inſpiciatur iuxta doctr. *Bald.in prælud.feud.num.11. Socc.ſen. conſ.4. num.6.verſ. Quinimò Bald.lib.3. cum aliis in deciſionibus antecedentis inſtantiæ ſub die 27. Iunij 1653. & 8. Iunii 1654. in §. vt propterea coram R. P. D. meo Bichio*, dum tamen pro finali cauſa conceſſionis ex tenore gratiæ ſpectantur hæc merita ibi. *Et hoc pro conuento, & finito pretio integro, & finali pagamento venditionis eiuſdem ſolutionis, & remunerationis dictorum ſeruitiorum*, pro reliqua ſumma valoris in ſcutis ducentum circitèr quinquaginta millibus, † conceſsio remuneratoria extitiſſe cenſetur, vt aduertit *Corn.conſ.194. num.2.vol.3. Dec.conſ.20.numer.5. Tiraquell.in l.ſi vnquam in verb. donatione largitus nu.79. & ſeqq. C.de reuoc.donat. Sanchez.de matrim. lib.6. diſput.6.num.6.* ac conſequentèr onerosa itaut fructus officij huius reſpectu ratæ creditorum hypothecæ remanſerint † omninò obnoxij, vt aduertit *Natt. conſ.475.num.5. & 11. Surd.deciſ.290.num.2. Add.ad deciſ.Greg.529.nu.23 Rota coram Seraph.deciſ.559.num.19. & deciſ.741. num.3.par.4.tom.3.recent.*

Hinc merita non obſtante ſtipendio, quod exaduerſo contenditur ab Antonio receptum ex Regia extimatione valori officij æquipollere noſcuntur. Tum etiam ex præſumptione Iuris † onus probandi contrarium in Marchionem deferentis, vt aduertit *Schrad.conſ.39. num.128. & ſeqq.lib.2. Roland.conſ.13.nu.64. lib.3. Rota coram Seraph.deciſ.518.num4.* Quinimo licet conceſſio eadem merita pro quarta parte exccederet; † lucratiuam nihilominus cauſam non induceret, vt aduertit *Barboſ.in l.quæ dotis num.60. ff.ſolut.matrim. Decian.conſ.25.nu.78.lib.1. Facund.de iuſt.& iur.lib.4.cap.3.num.6. Sanchez.de matrim. lib.6. diſp.6.num.9.* præſertim quoties magni Principis conceſſio, vt in propoſito

14 caſu concurrat, † quæ licet meritorum valorem excedat, ex munificentia Principis, cui ſat eſt vt ipſa reſpondeat nihilominus remunerandi legem aſſumit, & aduertit *Barbat. in cap.ſedes num.14.cum ſeqq. de reſcript. Tiraquell.in l.ſi vnquam in verb.donat.largitus num.84. cum ſeq. C. de reuoc.donat. Menoch.de arbitr.caſ.132. num.9. & conſ.1003.num.63. Decian.conſ.25.num.79.lib.1 Card.Mantic.de tacit.lib.13.tit.15.nu.35. Maſcard. de probat.concluſ.186.num.16. & 17. Valaſ.deciſ.72 num.5. & 6.*

Denique non poterit obſeruantia aſſenſus Regij adhibiti in obligatione officij hypothecam excludere. Præterquam enim ea in præiudicium creditorum induci non potuit, qui-
15 bus ius † quæſitum fuerat ſuper officio ex onerosa cauſa recepto, *vt reſponſum fuit in hac eadem cauſa ſub die 8. Iunii 1654. in §. Omnemque prorſus eliminat.in fin.coram R. P. D. meo Bichio,*
16 deſumi eadem obſeruantia † non poterit ex præſtito conſenſu in erectione Primogenituræ requiſito pro excludendis detractionibus aliàs ſuper officio admittendis, vt aduertit *Molin.de Primog.lib.2.cap.1. ſub num.4. & 10.cum ſeqq. & num.25.26. & c.17.nu.2.* neque ex altero ex impoſitione cenſus ſcu.50.mil. voluntariè, & ad maiorem dumtaxat cauthelam adhibito *vt reſpondit Rota coram Andr.deciſ.92.num.4. & 7.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Cenſus, ſeù Emphyteuſis.

Die Lunæ 31. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Clauſula, *Conſtituti*, transfert poſſeſsionem etiam manutenibilem, ſtatutum continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem, an ſit manutenibilis, & alia &c.

SVMMARIVM.

1 *Per clauſulam*, Conſtituti, *transfertur poſſeſſio etiam manutenibilis.*
2 *Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis alio nō poſſidente, prout de iure præſumitur, num.3.*
4 *Statutum Vrbis* cap.147. lib.1. *continuat patris in filios poſſeſſionem.*
Poſſeſſio actualis, ex quo probetur num.4.
5 *Poſſeſſio continuata de Patre in filios vigore Statuti, eſt manutenibilis.*
6 *Statuta Vrbis non comprehendunt bona Eccleſiaſtica, de quibus in Statuto non fit mentio.*
7 *Statuta Vrbis non comprehendunt bona Eccleſiaſtica etiamſi agatur in poſſeſſorio inter Laicos de ſolo dominio vtili.*
8 *Manutentio datur ex actuali poſſeſſione effectualitèr probata.*
Ex actu etiam vnico acquiritur quaſi poſſeſſio, etiam manutenibilis num.8.
9 *Manutentio non datur hæredi propter exactionem factam ab eo, de fructibus maturatis in vita Teſtatoris.*
10 *Secus ſi poſt mortem fuerunt maturati.*

11 *Poſ-*

11 *Possessio, quæ resultat ex clausula,* Constituti, *quando perdat suam vim, & sic non est manutenibilis.*
12 *Clausula,* constituti, *quando remaneat inefficax.*
13 *Census possessio, cum sit res incorporalis, qualitèr dicatur acquiri.*
14 *Ex possessione fundi censuati non dicitur acquisita possessio census in eo impositi.*
15 *In iudicio summariissimo reijciuntur sunt altioris indaginis.*

DECISIO XXIX.

MANVTENTIONEM in exactione fructuum Census, de quo agitur, subrogat. in locum domus emphyteuticæ petierunt Iosephus Blancus, & Nicolaus, ac alij de Mazziottis, eorum verò possessionem educebant. Isti scilicèt ex Clausula, *constituti,* apposita in contractu Inuestituræ, (in quo se compræhensos prætendunt) celebrato de anno 1553.
1 Sum. ipsorum num. 1. † per quam translata censetur vera possessio etiam manutenibilis, vt in specie respondit *Rota coram sa. me. Gregor. decis. 437. num. 1. & per tot.* ac ex actuali illius adeptione super Instrumento eiusdem Census, in officio Notarij de eo rogati *d. Sum. n. 2.*
2 quæ licèt Instrumentalis, † tamen suffragatur
3 ad effectum manutentionis, † dum erat vacua, vt præsumitur *ad l. prædia vbi Bart. num. 5. ff. de acquiren. possess. Rota coram Buratt. decis. 4. num. 3. & seqq. ac sæpè in alijs.* Ioseph verò tum ex possessione Patris defuncti abunde probata ex iuribus in eius *Summ. relatis nu. 3. & 6.* & in ipsum
4 continuata † vigore *Statuti Vrbis cap. 147. lib. 1.* tum ex effectiua fructuum d. Census exactione post mortem Patris ab eo facta *d. Sum. nu. 6.*
5 quarum vtraque manutenibilis est, † vt de prima cauetur in eodem Statuto, & respondit *Rota apud Moder. de manut. decis. 168. sub nu. 1. vers. propterea, & seqq. cum alijs per eum relat. in obseruat. 55. num. 54. & decis. 2.* dixit *Rota coram Buratt. decis. 359. num. 1. & in Romana Census coram bo. me. Merlino decis. 769. num. 1. & seqq. ac in alijs infra allegandis.*

Quare cum dubitauerint cui sit dandum mandatum de manutenendo DD. hodie consulti Iosepho dandam esse censuerunt. Non quidem ex Statuto Vrb. supra relato, cuius di-
6 spositio non compræhendit † bona, prout hic Emphiteuticæ Ecclesiasticæ, de quibus expressè non loquitur, etiamsi agatur in possessorio
7 inter laicos † de solo dominio vtili, vt in specie probant *Ciriac. controu. 12. numer. 63. & seqq. Modern. de manut. d. obseruat. 55. sub nu. 66. vers. excepta tamen Ecclesia Rota apud eumdem decis. 447. num. 3. & seqq. & in Imolen. bonorum 10. Apr. 1592 coram bo. me. Card. Pamphilio apud Marches. de commiss. par. 1. fol. 947. num. 5.* & generalitèr firmatum fuit *in Romana domus de Scappuccis coram bo. me. Coccino apud Pacif. de Sal. interd. decis. 238. per tot. in Romana domus 10. Maij 1647. coram R. P. D. meo Peutingero, & in Romana domorum 15. Decembris 1649. coram R. P. D. meo Bichio §. fin.* vbi aliæ allegantur, sed ex actuali possessione
8 probata per effectiuas † exactiones fructuum d. Census ab eodem Iosepho fact. p… Patris *d. Summ. num. 6.* quarum vni… effectum acquirendi possessionem … bilem *iux. notata per DD. in cap. cum … trina de caus. poss. & propriet. Roman. co… Rota decis. 196. num. 2. par. 1. diuers. & … sionis 27. Iunij 1650. coram Reuerend… nen. & in his terminis penes Caual. deci… coram bo. me. Merlin. d. decis. 764. num… apud Cenc. de cens. decis. 235. num. 1. & … num. 1. ac in alijs.*
9 Nec subsistit quod dd. † exactio… neant fructus, ac terminos matur… Patris, quo casu non censetur ac… sessio nomine proprio, vt dixit *R… len. bonorum coram Pamphilio apud Ma… miss. par. 5. fol. 947. num. 4.*

Quia inter alios in eodem Sum… tos *sub num. 6.* adsunt duæ exactio… mino maturato die 1. Nouembris
10 post † mortem Patris, qui decess… Septembris antecedentis, quæ pro… rant ad obtinendam manutention… bus supra allegatis.

Nec visa fuit obstare possessio il…
11 Mazziottis, nam ea quæ † educit… sula, *Constituti,* suffragari non pote… tus d. clausulę consumpta fuerit i…
12 de Maximis primo † Inuestito, v… alios in inuestitura successiuè vocat… sit inefficax, vt benè declarat *Aret… n. 26. vers. nec etiam hodie lib. 2. Silu. cons… vers. nec dicatur Guidopap. decis. 512. per… cons. 34. num. 35. vers. addatur prædictis … ram Card. Caual. decis. 5. numer. 4. cum … Romana Palatij 3. Decembris 1646. co… meo Cerro §. minus verò.*

Altera verò exceptio de Instrum… sus non transtulit possessionem m… lem ipsius Census, quæ tanquam I…
14 poralis † non acquiritur nisi per a… ctionis, vt in fortioribus terminis … possessione fundi censuati, non dica… sita possessio Census super eo impo… dit *Rota coram Buratt. decis. 434. num… apud Cenc. de cens. decis. 445. par. 3. num. … de manut. obseruat. 13. num. 66.*

Quæ autem afferebantur circa ill… præhensionem in præfata inuestitu…
15 per DD. † reiecta ad petitorium, … rem exposcant indaginem, quam… tis iudicij exigat ratio *Rota coram Bur… in Cenc. d. decis. 235. num. 3. ac in alijs rel… na Hæreditatis 1. Iulij 1654. coram Me…*

Et ita vtraque &c.

R. …

R.P.D. ZARATE.

Bononien. seu Ferrarien. Pecuniaria.

Die Lunæ 31. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

[...]cato ad fideicommissum, quibus probatis [d]ebeatur immissio etiam contrà tertium possessorem bonorum legatum conditionale, [q]uando debeatur. Alienatio, quando non [d]icatur facta ex causa necessaria, sed voluntaria.

SVMMARIVM.

Vocatus ad fideicommissum quando dicatur omnia iustificasse, ita ut ei debeatur immissio.
Etiam contrà tertium possessorem.
Bona, quando non sunt libera, alienari non possunt sine licentia Proprietarij.
Legatum quando fuit relictum sub conditione, non debetur, nisi adimpleta conditione.
Limitatur tamen ista conclusio, ut hic.
Legatum relictum sub conditione, quæ respicit tantum fauorem hæredis, quando ab hærede censeatur remissa talis conditio.
Approbatum, semel non potest amplius impugnari.
De Iure tertij, quis dare non potest.
De Iure tertij dare, tunc admittitur quando ipso Iure est, exclusiuum Iuris agentis.
Voluntas eius, de cuius præiudicio agitur, debet constare.
Obligationes, & promissiones qualiter intelligantur.
Lite pendente, quæ superueniunt non releuant, & quid si simus in sententia, & ius superueniens sit de præterito.
Testatoris præceptum de inuestiendo aliquid in bonis stabilibus, quando dicatur impletum.
Forma tradita à Testatore est seruanda.
Hæreditaria non est empta à tertio ex pecunia hæreditaria nomine proprio, tenetur tamen ad prætij restitutio.
Subrogatio excludantur, dum eadem expresè non legitur.
Alienatio, quando excluditur, quod fuerit facta ex causa necessaria.
Tempus obligationis dum adhuc, non aduenit, agitari non potest.
Conditiones in forma specifica sunt adimplendæ.
Pater, quando est administrator bonorum filij, non potest ex causa voluntaria alienare illius bona.
Pater administrator bonorum filij ex iusta causa tantum potest alienare eius bona.
Et an requiratur decretum Iudicis.

DECISIO XXX.

CONCESSA noua Audientia ad decisionem in hac causa coram me emanatã 12. Maij 1653. in qua Co. Aloysio Muzarello decreta fuit manutentio, dictum fuit [q]uod videretur de bono iure, super quo ho[c] proposito dubio, Domini responderunt [co]nstare de bono iure Aloysij etiam ad effe[ct]um manutentionis; Nam de ipsius vocatione, ac fideicommissi purificatione, sicuti nec de identitate crediti, de quo agitur, eidem
1 fideicommisso suppositi minimè † controuertitur, quibus extantibus dicto Co: Aloysio rectè contrà tertium possessorem ab hærede
2 alienante causã † habentem immissio concessa fuit, vt firmatur in dicta decisione §. *iustitia vera, &c.* cum à Sigismundo seniore dumtaxat vsufructuario dictum Creditum alienari
3 non † posset in Marchionẽ Fontanam absque Proprietarij consensum, vt præter allegatos in alia decisione §. *vndè, &c. probat Crass. de success. tam ex testamento, quam ab intestato, §. legatum quæst. 34. num. 2. Giurb. decis. 79. num. 13. & 14. Rot. in Romana Domus 4. Maij 1648. §. detegitur, coram R.P.D. meo Bichio.*

Quibus non aduersatur, quod legatorum consequutio per Sigismundum Testatorem fuisset indirecta quousque obligatio præstaretur à fideicommissario non molestandi hæredem, nec impugnandi contractus per ipsum gestos, proindè non probata promissione legatarij ab assecutione eorundem legatorum
4 repellatur, tanquam ob † defectum adimplementi conditionis *l. cum ita legatum 62. l. qui hæred. §. fin. ff. de condit. & demonstr. Papon. arrest. lib. 20. tit. 5, arrest. 3. in fin. Peregr. de fideicom. art. 43. num. 16. Rot. in Romana subhastationis 29. Ianuarij 1652. §. præterquod coram me.* Nã hæc obiectio pluribus diluitur, primò quia dicta promissio præcessisse censetur, dum legata Aloysio se-
5 niore fuerunt soluta, † cum hæres ad eorum præstationem cogi non posset, antequam eadem promissio fuisset interposita *Rot. coram Buratt. decis. 482. num. 4. decis. 264. num. 12. coram Seraph. & in Compostellana Parochiæ 1. Iulij 1648. coram Eminentissimo Otthobono*, aut saltem im-
6 plementum fauore hæredis † tantum respiciens ab eodem remissum præsumitur *Rot. decis. 577. num. 10. par. 1. recent. & decis. 78. numer. 5. post Cenc. de Cens.* Deinceps, quia cum d. Marchio Fontana contraxisset cum eodem Aloysio seniore vti legitimo possessore dd. lega-
7 tum, quem vt † talem semel agnouit huiusmodi successionem amplius impugnare non valet, vt tradit *Angel. in l. si proponas, §. hæreditatem in princ. & ibi Castren. ff. de inoff. test. Dec. cons. 665. num. 2. Gozzadin. cons. 3. num. 19. Surd. decis. 104. num. 7. & 133, num. 17. Rot. decis. 48. num. 2. par. 7. recent.* Præterea quia, & ista exceptio respicit ius hæredis, ac proindè tanquam de
8 Iure tertij † à prædicto Marchione Fontana opponi nequit *Rot. coram Seraph. dec. 411. num. 7. decis. 665. num. 11. & decis. 390. numer. 4. par. 1. rec. & coram fa. me. Greg. XV. decis. 582. num. 7. in Beneuentana Iurisdictionis 27. Ianuarij 1653. §. vndè, vers. nam coram me.* Maximè cum non sit exclusiuã iuris agentis *Modern. Hispan. in Labyrinth. credit. par. 2. cap. 22. num. 62. cum seq. & num. 122. Rota coram fa. me. Gregor. XV. decis. 415. nu. 3. in Compostellana Coadiutoriæ 9. May 1653. §. præterquam, vers. non releuat coram me, & in Romana Census 30. Aprilis anni præteriti in fin. coram Re-*
10 *uerendiss. D. meo Decano.* Neque constat † de voluntate hæredis, cuius fauorem prohibitio respiciebat *Virgil. de legitim. person. in prælud.*

num.

num. 159. vers. quod dixi, Add. ad sa. me. Greg. XV. d. decis. 416. numer. 6. vers. fallit. 7. & in præcitata Compostellana Coadiutoriæ coram me, d. §. præterquam, vers. siquidem regula procedit, &c.

Et cessat omnis difficultas, cum præfata
11 obligatio,† & promissio interposita appareat ex datis in hodierno *Sum. Aloysij num. 3.* quæ perperam pro parte Marchionis Fontanę impugnatur ex eo quod non fuisset absoluta, sed conditionalis nam verius est ipsam conceptam fuisse ampliatiuè ad formam præcedentis transactionis cum Aloysio seniore hærede cælebratæ, vt ex lectura patet, ibi, *& adimplere promisit etiam ad formam, & seriem transactionis*
12 *initæ.* Quæ quidem promissio † quamuis lite pendente superuenerit, suffragatur ad sustinendam sententiam cum sit ex causa de præterito *præfatas in l. si rem §. vltimo, vbi DD. ff. de pignor. act. Costa de retrotract. cas. 30. cap. 8. n. 10. Gabr. de indic. lib. 2. concl. 2. in princ.* & indistinctè procedere de æquitate Canonica, pluribus adductis firmauit *Gabr. in suis conclus. in tit. de iudic. lib. 2. concl. 3. num. 20. Rot. dec. 47, n. 18. part. 2. diuers.*

Præterea non vrget, quod prædictum Creditum lib. 26. mil. cum Barillo ex præcepto Testatoris deberet inuestiri in bonis stabili-
13 bus, ideoque benè potuisse Aloysium † seniorem illud conuertere in prędium à Marchione Fontana emptum. Nam hæc obiectio colligitur ex responsione data in prædicta decisione §. *causam, &c.* quatenus firmatum fuit prædictum Prædium non fuisse à
14 Testatore destinatum, † nec seruatã formam per eundem iniunctam, vt proindè tale inuestimentum non subsisteret ad *tradit. per Rot. in d. Romana Domus 4. May 1648. §. venditio, coram R.P.D. meo Bichio, & 17. Martij 1649. coram Eminentissimo Otthobono, & in eadem 24. Martij 1651. coram R.P.D. meo Peutingero,* & diuersitas conuincitur ex eo quod acquisitio eiusdemmet Prædij facta legitur pro dicto Co. Aloysio seniore eiusdem hæredibus, & successoribus, cum clausula, *ad habendum,* sub expressa, & speciali hypotheca pro euictione quarundem hypothecarum, non autem pro vocatis ad fideicommissum, quibus tantum iniungi debebat onus alijs restituendi, vndè solum ipsimet Aloysio stipulanti Præ-
15 dium acquiritur sub sola obligatione † restituendi prętiũ illi ex cuius pecunia res empta fuit, vt per *Menoch. cons. 213. num. 23. Peregr. cons. 21. num. 9. vers. secundus casus, lib. 4. & de fideicom. art. 44. num. 28. Rota post Cenc. de Cens. decis. 421. num. 4. vers. quæ duo, & numer. 14. & 15. & coram*
16 *Duran. decis. 63. num. 2.* Quapropter †excluditur subrogatio quæ expressa non legitur secundùm *Modern. Neapol. de iudic. cap. 4. quæst. 11. num. 1385. & firmatur in alia decisione §. non releuat, &c.*

17 Vndè pariter corruit, † quod præfata alienatio facta fuerit ex causa necessaria, scilicet, ex obligatione Testatoris ad fauorem Barilli contracta reinuestiendi cum consensu dicti Barilli prætium Prædij Castaneoli soluendum, & deponendũ in Monte Pietatis Ferra-

riæ in fine nouennij. Quia tem
18 tionis nondum aduenerat, † cum non fuisset nouennium præfixum tur in 1. *decis. §. causam prope fin.* Ne plicatio, quod Mons Pietatis Fe cisset de tempore faciendi Deposi de anno 1645. quo alienatio facta loysium seniorē nondum defecera fectum Montis Pietatis depositum rat apud Mercatorem idoneum decreto Iudicis *ex trad. per Negus. de 3. memb. part. princip. num. 26. vers.* Quod magis congrueret menti d quam implementum per æquipo uestimento, cum in præsenti agere ma in pactum deducta, & de co
19 voluntarijs, quæ magis † in for sunt adimplendæ *Dec. cons. 64. num. min. iun. cons. 315. num. 60. lib. 4. Galg. 2. cap. 10. quæst. 41. num. 1. Rota in dic mus 4. May 1648. §. 2. venditio coram Bichio, in Romana fructus Cens. 21. Iu demùm nihil releuat, &c. & 30. May coram R.P.D. meo Cerro.*

20 Ex quibus omnibus colligitur omninò voluntariam fuisse, quæ n fieri potuit à Patre, quamuis esse
21 strator filij. Quinimò iusta † cau interuenire, vt tradit *Pinell. in l. 1. pa C. de bon. mater. & allegat. in 1. decis.*
22 *tam,* præsertim cum dicta bona e commissaria, quo casu etiam de dicis desideratur *Simonell. de decret. Minor. tit. 8. insp. 1. numer. 15. Pascal. de quæst. 1. c. 2. num. 4.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQV

Romana Domus.

Die Lunæ 31. May 1655.

ARGVMENTVM

Statutum Vrbis lib. 1. cap. 151. requ contractibus Mulierum vltrà decret cis, interuentum duorum proximi accidat quod vnus interueniat, & al non compareat, & loco illius fu Iudice curator, tunc non valet nec d nec contractus, dum ille Proximior tus coram diuerso Iudice.

SVMMARIVM.

1 *Mulieres secundum Statutum Vrbis lib. 1. non possunt se obligare, nec contractum vel distractum facere.*

2 *Sine solemnitatibus ab eodem Statuto ptis.*

3 *Contractus, vel distractus facti à mulier nulli, si solemnitas à Statuto loci requi fuit in eis seruata, & num. 4.*

4 *In contractu mulieris, cum secundum Statu bis duo proximiores requirantur, ideò non vnus fuerit adhibitus.*

Statutum Vrbis requirens duos consanguineos in contractu mulierum, si adsint, non sufficit, si vnus tantum adhibeatur, & loco illius Iudex deputet Curatorem.

Consanguineus citatus ad interessendum contractui mulieris non dicitur bene citatus, si fuerit citatus coram vno Iudice, & contractus fuit factus coram alio Iudice.

Citatio consanguinei ad interessendum contractui mulieris proximioris, & contractus celebratus, quando sint nulli certa, & citatio debet esse præcisa respectu Iudicis, loci, & temporis.

Citatio, quod debeat esse certa respectu Iudicis, loci, & temporis, est de forma substantiali ipsius citationis.

Citatio dum non fuit præcisa respectu Iudicis, corruunt inde facta, & decreta. Cum perinde sit ac si nulla facta esset citatio.

Statutum Vrbis cum pro forma requirat interuentum duorum proximiorum in contractu mulierum, si vnus solus interueniat, est nullus.

In contractus mulierum, requirentes à Statuto decretum Iudicis, tale decretum potest interponi à quocumque Iudice, amplia, vt hic.

Iudicis præcisa notificatio ideò est de forma in citatione, quia citatus sciat vbinam comparere debeat, & num. 13.

Citatus ad comparendum coram vno Iudice, si Iudex sit diuersus, perinde est ac si citatio non esset facta.

Limita tamen hoc, si citatus posteà fuit certificatus de verò Iudice.

Statutum requirens, quod in contractu celebrando per mulierem debeant interuenire duo consanguinei, qualiter posset eludi.

Quod de Iure non debet admitti, cum Statutum tale id requirat, ne mulieres defraudentur.

Mulier impugnans contractum quia secundùm Statutum Vrbis non interuenerunt duo proximiores, quid probare debeat, & num. 18.

Præsumptio stat pro Iudice.

Statutum lib. 1. cap. 151. copulatiuè requirit, & solemnitates, & causam.

Quæ causa Iudici est in scriptis danda, & plenè est discutienda.

Statutum Vrbis requirens quod in contractu mulieris, insinuetur Iudici causa dum dicta causa, est causa falsa corruit contractus.

Et reddit quoque ipsum decretum Iudicis nullum, & num. 23.

Vxor non tenetur pro marito.

Obligatio si sit nulla in parte, est quoque nulla in totum, quando desuper adest decretum Iudicis.

Decretum Iudicis est indiuiduum.

Capitulis Matrimonialibus standum est.

Venditio facta à muliere, quando dicatur ei damnosa.

Actum nullum, non censetur quis voluisse ratificare maxime si nullitas sit ab initio.

Approbatio actus nulli, vt valeat, quid requiratur.

Ad Approbationem actus nulli, vt quis validè deueniat requiritur in eo scientia nullitatis.

DECISIO XXXI.

EX capite nullitatis, & ex defectu Causæ visum fuit DD. non substineri venditione Domus à Cleria prętio scut. 4200. m. Balduccio factam pro persona ab ipso nominan. Inualiditas deducitur, quia Cleria contraxit, non adhibitis solemnitatibus Statuti Vrbis lib. 1. cap. 151. quo cautum est mulieres non
1 posse se obligare, nec † aliquem contractum, vel distractum facere sine solemnitatibus ab eo requisitis, quo casu absque difficultate
2 contractus extitit † nullus ex dispositione d. Statuti *Bart. in l. si quis pro eo 58. sub numer. 11. vers. si verò prohibitio, ff. de fideiuss. in l. 2. in fin. C. nè fideiuss. dot. dent. Menoch. cons. 819. num. 4. Rota coram Buratt. decis. 410. n. 1. & 2. decis. 924. n. 1. & in rec. dec. 594. num. 32. & 33. par. 5.*

Non fuisse adhibitas necessarias solemnitates patet ex eo, quia Instrumentum venditionis celebratum fuit cum interuentu so-
3 lummodò † Octauij, & tamen vltrà illum Cleria duos alios consanguineos habebat, quorum alter erat saltem adhiben. cum ex
4 forma Statuti † interuentus duorum concurrere debeat, & ea non seruata dicatur ipso Iure inducta nullitas contractus, vt tradunt *Gabr. cons. 1. num. 6. vers. necessitatem, Picard. ad d. Stat. gloss. 17. num. 1. Fenzon. ibid. num. 13. Verall. decis. 205. in princ. par. 3. Borgnin. decis. 20. num. 33. 34. & 62. par. 3. Rot. in recent. decis. 203. num. 1. & 370. n. 12. par. 4. tom. 2. & in Romana successionis de Comitibus 23. Iunij 1642. §. defectus, coram R. P. D. meo Decano.*

Nec fuit satisfactum Statuto per Deputationem Curatoris factam loco alterius con-
5 iuncti ad interessendum citati, † & non comparentis; siquidem in citatione expresè continetur, quod contractus erat stipulandus coram Eminentiss. Bichio tunc A. C. locumte-
6 nente, & † in eius proprijs ædibus, & nihilominus legitur posteà confectus coram diuerso Iudice, & in alio loco, quam expresso in citatione, nempè Domi ipsius Cleriæ
7 venditricis, † quapropter Deputatio Curatoris, & contractus ipse nullus, & inefficax remansit; Citatio enim in tali casu debebat esse pre-
8 cisa respectu Iudicis, † loci, & temporis, vti de forma substantiali dante modum adhibendi
9 solemnitatē Consanguineorum, † adeout illa non adimpleta contractus censeatur sine citatione celebratus, & proindè non valeat substineri *Alex. cons. 50. num. 5. lib. 5. Felin. in c. consuluit num. 3. de off. de leg. & in cap. 1. num. 22. de iudic. Picard. ad d. Stat. gloss. 11. num. 2. & seq. Osasc. decis. Ped. 165. num. 16. & 17. & in puncto alys alleg. dixit Rot. in d. decis. 203. num. 11. & seq. part. 4. tom. 2. rec.*

Quæ quidem forma attendi debet, non ob-
10 stante quod possit stipulari † contractus coram diuerso Iudice ab illo, coram quo fuit executa citatio, ac pariter in loco non intimato, quia id procedit, retentis iisdem termi-
11 nis, vt scilicet, † postquam Electus fuit Iudex, & locus si velit recedi huiusmodi volun-
12 tatis mutatio est consanguineis † interuenien-
dis

dis notificanda, ad hoc vt sciant ad quem
13 locum debeant accedere,† *ad tex.in c.fin.de rescript. Alex.cons.71.numer.5.lib.7. Rolan. à Valle cons.94.num.26.& 27.lib.2. Picard.ad Stat.glos.19 num.25. Marant.in prax.tit.de citat.num.64. & ibi*
14 *Adden.* alias tamen si tali Casu non declaretur, & iterùm notificetur locus in quo Iudex
15 reperiatur, & velit confici † Instrumentum non dicuntur moniti consanguinei ad comparendum *l.aut qui aliter 5. & §.1. ff.quod vi aut clam Dec. in cons. 150. numer. 5. 6. & 7.libr.5. Roland.in dicto cons.94.num.26.* & de facili elide-
16 retur mens statuentium,† & dispositio Statuti præsentiam proximiorum requirentis pro indemnitate mulieris, nè detrimentum patiatur *Cartar.decis.46.numer.9. Buratt. decis.924. num.121.*

Hincque etiam cessat quod dicebatur non
17 fuisse à Cleria contractum † impugnante probatum,quod haberet consanguineos tempore celebrationis contractus habiles ad præstan. consensum, & qui vlterius commodè interuenire potuissent prout necessarium esse, ait *Alex.ad Bart.in l.si tutius in princ.ff.de aqu.pluu. arc. Gratian.dec.March.9.num.7.& decis.38.num.2. Greg.decis.459.num.10.& ibi Add.num.12.* quia satisfacit eadem responsio superius data,quod dum electa fuit via citandi proximiores, &
18 inserendi citationem illis † transmissam in Instrumento, vtique ex huiusmodi citatione remanet probata existentia proximiorum, & habilitas ad interessendum, & cessat omnis
19 alia præsumptio quæ stat pro Iudice, † & eò ipso, quod inefficax, & minùs legitima detegitur dicta citatio, vt in puncto huic obiecto occurritur in citata *decis.203.num.19.par.4.tom.2. recent.& in Romana successionis de Comitibus, §.1. idem,& seq. coram Reuerendissimo D. meo Decano.*

Ex defectu Causæ (& hæc est alia resolutionis ratio) dictum fuit alienationem corruere, quia Statutum in d. cap. 151. copulatiuè
20 requirit solemnitates,† & causam,quæ Iudici in scriptis exprimatur, insinuetur, & plenè discutiatur *Rot.apud Buratt.decis.410.sub.num.6. & decis.924.num.11.coram bo.mem. Merlino, decis. 540.num.1.& in dec.371.numer.13. & seqq.par.4. tom.2.& decis.594.numer.34.& seq. par.5. recent.* Causa autem, quæ hic fuit Iudici narrata, &
21 in Instrumento expressa ea est, † quod Cleria remanebat debitrix residui Dotis viro promissę, ad effectum igitur illud soluendi Domum, de qua agitur, vendebat, & tamen ex lectura apocæ Matrimonialis, de qua *Sum.num.4.* deprehenditur Dotem non esse liberè soluen.sed reinuestien. in tot locis Montium, Censibus, vel stabilibus,quæ stare debent pro fundo do-
22 tali, quod si fuisset Iudici † specificatum,absque dubio licentiam vendendi non dedisset, & sic liquet ex ijs causam soluendæ Dotis fuisse omninò falsam, quæ propterea reddit
23 alienationem, † & Iudicis decretum desuper interpositum ipso Iure nullum *l. magis prox. §.1.alienum ff.de rebus eorum l.1. §. hæc verba, ff. nè ius fiat ei Rota coram bon.me.Merlino decis.540. num.3.& 575. num.1. in eadem decis.594.num.43.*

*par.5.& post Pacif.de Saluian.decis.56 in Romana Domuncularum 26.Iunij 16 & 3.seq.coram Reu.D. meo Decano, locorum Montium 19.Iunij 1651.§. coram R.P.D.meo Meltio,*quatenus v gitur in dicto venditionis Instru riam proposuisse soluere scuta 3 vir vti posset soluendis debitis, randis nonnullis bonis, nec min ficiens visa fuit, vt Domus vende præterquam ad ipsam huiusmod
24 ratio non pertinebat, cum † neatur pro marito *Socc.in cons.31. Grat.discept. for. cap.669. per tot. Ro num.15.par.2.diuers.* Satis esse res
25 causam † fuisse falsam,saltem quo expressionem soluendæ Dotis, vt
26 obligatio mulieris reddatur nulla decreti Iudicis indiuiduitatem *Ba curem,ff.de condit.indeb. Rot.in decis.5 & 575. eod.num.coram Merl.*

Non subsistit quod scut.10.mil. dictæ Dotis soluendæ post obitum Cleriæ Patris in pecunia numerata stabilibus, vel Censibus non e
27 stien. quoniam † contrarium leg Apoca, seu Capitulis Matrimonial *Quali scut.10.mil.da pagarsi per parte d timia dopò la morte di Domenico,&c.qua te per questa rata fondo Dotale, &c.* S inita conuentione hæc pecuniarum
28 stare debebat pro fundo dotale, ex antecedenti erat restituen. ex tradit *tian. in discept.435.num.25.& 30.seqq. Card. Caualer. decis.37. per tot. & in 286. pariter per tot. & 297. à num.3. par.3.*

Nec refert quod in causa præ venditæ, emptor accollauerit in se sortis principalis scutor.1200. quia deueniendum erat ad alienationem valdè maioris æstimationis, ex cu nibus futuris dicti Census plusquam dè venditrix soluere poterat, idcirco
29 nosa talis † venditio non erat præ *tian. in mox citatis cap. 435. numer. quentibus.*

Denique non obstat ratificatio nationis deducta ex petitione præ
30 huiusmodi † petitio non suffragatur præfatis constet de contractus, & ob nullitate, & sic de veritate princip vt fuit dictum in *alleg.decis.540. num.*
31 Tum quia nullibi constat instantiam factam per ipsam Cleriam, vel Procu legitimum, qui haberet certam
32 scientiam,prout opus est † ad approb inducendam, vt dixit *Rota in sæpè 540. num.10.& 11. & ibi Add.num.15. Romana Domuncularum 26.Iunij 1648.§. R.P.D.meo Decano.*

Et ita decisum vtraque parte info &c.

VERENDISSIMO P. D. CERRO Sacræ Rotæ DECANO.

Romana Domorum.

Die Lunæ 31. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Melioramenta facta bona fide, licet controuersum sit, an sint compensanda cum fructibus, nec nè, & satis inter se pugnent Doctores. Attamen Rota hic decidit, quod opinio negatiua est magis æqua, & verior, & nisi iniustus, & rigorosus Iudex sequetur contraria.

SVMMARIVM.

Ius restitutionis transit ad quoscumque successores, tam particulares, quam uniuersales, & numer. 2.

Fructus melioramentorum an debeantur, vel ipsa compensentur cum fructibus.

Melioramenta facta in domo à Fabro Murario, vel simili, certa conuenta mercede, Dominus dicitur illa possidere, & non Faber ille.

Nam remanet tantum simplex creditor, & sic solum suas mercedes prætendere potest.

Interesse ratione lucri cessantis, & damni emergentis, vt quis prætendere valeat, quid probare teneatur.

Melioramenta facta ab Inquilino, qui conduxit domum ad meliorandum.

Cum dicta melioramenta sint facta bona fide, ipse dicitur, Dominus dictorum Melioramentorum.

Melioramentorum fructus, facta ab Inquilino, qui Domum conduxit ad meliorandum ei debentur, donec fuerit satisfactus, & num. 10.

Melioramenta faciens in re aliena, eorum fructus sibi non acquirit, sed cum eis compensat melioramenta.

Melioramenta faciens in re aliena, donec de eis non fuerit satisfactus, facit fructus suos.

Et ista opinio est magis æqua, & sequetur. Atque nisi iniustus, & rigorosus Iudex veram negabit.

Contrahentium mens est attendenda.

Locatoris mens, quod fuerit conductorem meliorantem non debere computare fructus in ipsa melioramenta, ex quo denotetur, & numer. 16. & sequentib.

DECISIO XXXII.

1 IN decisione super bono Iure emanata coram me 22. Iunij 1654. † dictum fuit potiorem fuisse causam locatorum durante locatione, ea tamen expirata mediante actuali disdicta ijsdem locatoribus facta 3. Maij 1652. sicuti competeret Michaeli Florettæ conductori retentio Domorum, de quibus agitur, donec sibi restituerentur scuta 3578. & b. 33. quæ ex forma pacti in Instrumento locationis contenti impenderat in meliorando dictas Domos, ità pari modò eandem retentionem competere Iacobæ Maonæ illius vxori, & legatariæ, † cum ius retentionis tran-

2 seat ad quoscumque successores † tam vniuersales, quam particulares, *ex Ginrb. decis. 63. numer. 11. & 17. alijsq. auctoritatibus in decis. allegatis, §. quapropt.*

Acquiescentibus hinc indè partibus huic resolutioni, ac interim vita functa Iacoba, & sic expirato legato per virum sibi relicto sua vita durante suborta fuit altera controuersia
3 super fructibus dd. melioramentorum, super quo proposito particulari dubio DD respondérunt fructus melioramentorum dèberi.

Non versamur enim in melioramentis fa-
4 ctis à Fabromurario, † vel simili pro certa conuenta mercede, qui non sibi, sed Domino fundi meliorasse dicitur, & sic illi, non autem sibi dominium melioramentorum ac-
5 quirit, † remanetque simplex creditor in pecunia ratione mercedis, & pretij cementorum, cuius intuitu fructus melioramentorum percipere non valet, sed ad summum probatis requisitis *Castren. in l. 3. ff. de eo, quod certo loc.*
6 petere potest interesse ratione † lucri cessantis, & damni emergentis, vt *post Angel. in l. emptor, §. hic tantum, ff. de rei vendic.* alijs adductis firmauit *Rot. in Romana Domus 24. Ianuarij 1650. R.P.D. meo Bichio, §. verumq; vtriusque.*

Sed versamur in melioramentis factis à
7 conductore cui Domus † non simpliciter ad inhabitan. sed specificè ad meliorandum locatæ fuerunt, & sic ab eo qui bona fide me-
8 liorauit, † & qui propterea Dominus est melioramentorũ eorumdem: In isto autem casu duæ adsunt DD. opiniones. Altera affirmatiua, nempè quod donec illorum conuenta,
9 prætium ipsi restituatur fructus pro eorum ratà faciat suos *iuxta gloss. in l. final. verbo si per mulierem ff. de fund. dotal. Valasc. de iur. emphyteutic. quæst. 25. num. 26. Neguf. de pignor. 4. memb. 5. p. 2. Garl. de expens. & melioram. cap. 23. numer. 54. cum seq. & signanter sub numer. 56. vers. ex quo primo iuxtà tract. magn. tom. 17. fol. 344. Peregrin. de fideicom. artic. 50. numer. 63. Guttier. practic. quæst. lib. 3. quæst. 68. num. 11. Gratian. discept. 193. num. 4. & 5. Marescott. var. resolut. lib. 2. quæst. 112. num. 52. cum seq. Afflict. decis. 87. num. 7. Capic. decis. 93. n. 12. vers. stantibus enim, & versu quatenus verò, Gramatic. decis. 705. num. 1. & pot. seff. decis. Aragon. 71. num. 5. 317. & 6. Hieronym. Leo decis. Valentin. 98. num. 12. cum seq. & signanter num. 18. vbi alios refert Rota decis. 112. num. 1. par. 2. diuers. & dec. 64.*
10 *nu. 2. par. 4. recent.* cum alijs † quos in terminis de conductore refert, & sequitur *Carocc. in tract. locat. & conduct. tit. de melioram. quæst. num. 12. fol. 221.*

Altera verò negatiua, videlicet, quod me-
11 liorans in re aliena † fructus sibi non acquirat, sed melioramenta cum eis compensare teneatur, cuius antesignanus est *Couar. var. resolut. lib. 1. cap. 8. sub num. 4.* quem alijs adductis sequitur *Barbos. in l. diuortio §. final. sub num. 48. vers. sed his ff. solut. matrim.*

Verum præterquod primam opinionem
12 magis æquam, † & veriorem esse latissime ex innumeris auctoritatibus comprobant *Antonin. de Amati resolut. 14. sub numer. 68. tom. 1. qui etiam loquitur de coadiutore. & Modern. ex Archiæ*

II annor. nuncupatus Anton. Niger de except. cap. 8. §. 5. num. 1. & 5. cum seqq. ubi antè num. 12. dicit,
13 quod eam non iustam, nemo nisi † iniustus aut rigorosus Iudex negabit in proposito no-
14 stro satis clarè colligitur † mens contrahentium, quod Florettus conductor lucraretur, & faceret fructus suos pro rata meliorata.

In Instrumento enim prefatę locationis nõ solum conuentum fuit, quod finitis nouem annis, nisi ipsi conductori prætium meliora-
15 mentorum fuerit restitutum haberet facultatem sublocandi per aliud biennium, & sic deinceps donec dictum prætium restitueretur, ideoque cum post facta melioramenta partes non conuenerint de augenda pensione satis explicarunt velle quod augumentum
16 fructuum ex melioramentis proueniens spectaret ad meliorantem iuxta optimam opinionem suprà relatam, quam secuta fuit *Rota coram Put. decis. 275. num. 1. in fin. lib. 3. in correct. idemque in puncto ponderauit Rota decis. 64. sub num. 2. vers. maximè quia par. 4. recent.* sed etiam subsequenter additum pactum explicitum, quod post restitutionem prætij melioramen-
12 torum si meliorans † vellet domos pro vsu suo retinere, teneretur soluere maiorem pensionem eam augendo ad rationem sex cum dimidio, pro quolibet centenario expenso in meliorationibus, & melioranti restituto eum enim hoc augumentum locatores stipulati
13 non fuerint satis † explicarunt velle, quod tunc argumentum vti fructus meliorationis spectaret ad meliorantem.

Et ita vtraq; &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO
Sacræ Rotæ DECANO.

Romana seu Nepesina Restitutionis in integrum.

Die Veneris 4. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Restitutio in integrum, vt concedatur, ex quo Inuentarium bonorum hæreditariorum non fuit factum in tempore quid requiratur. Donatio facta Sponsæ, & eius filijs, qualiter censeatur facta.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum aduersus non confectionem inuentarij hæreditarij datur, dum adest iusta causa.*
Veluti ex qualitate sexus muliebris, ætate longeua, paupertate, & probabili credulitate, quod fuit benè confectum.
Dolus in confectione inuentarij extrà tempus, ex quo excludatur.
Dolus in non confectione inuentarij hæreditarij extrà tempus, ex quibus excludatur, num. 2.
3 *Restitutio in integrum vt detur aduersus non confectionem inuentarij hæreditarij, debet constare de læsione.*
4 *Læsio, vt consideretur in non confectione inuentarij hæreditarij, non est metienda, al... corpore hæreditario, sed à tot... mul.*
5 *Hæres adeundo hæreditatem sine be... rij, quando in hoc possit considerari...*
6 *Donatione opulenta, quod quis priu... cam hæreditatem, id valdè læsiuu...*
7 *Donatio facta contemplatione matri... eius filijs nascituris.*
An censeatur facta filijs, vti hær... filijs.
8 *Donatio facta contemplatione certi, ... matrimonij, & filiorum nascituro... censentur vocati vti filij.*
9 *Donatio facta contemplatione fu... Sponsæ, illiusque hæredibus, & su... Tunc filii censentur vocati uti hære... res, non uti filii.*
10 *Donatio contemplatione matrimonii ... sa, & filiis nascituris, tunc per no... nem non potest præiudicari filiis.*
11 *Donatio facta Sponsæ, & filiis nasci... acquiritur ius irreuocabile, & num...*
13 *Ius quando fuit acquisitum alicui per ... non potest eidem per sequentes stipu... dicari.*
14 *Donatio facta alicui, & eius hæredibu... ribus, quando intelligatur de hæredi... soribus sanguinis. Eis tamen de... quoscumque successores.*
15 *Filiæ fœminæ etiam veniunt sub nom... nisi ad masculos voluntas Testatorum... & num. 16.*
17 *Alienans bona alicuius, non possunt di... alterius.*
18 *Possidens aliqua bona alicuius non est d... sint bona alterius.*
19 *Bona aliqua possidens pro maiori secur... diti, non possunt dici bona propria.*
20 *Vidua vltrà dotem, quando alia bona... habuisse.*
21 *Testamentum, quando non habuit su... non venit attendendum.*
22 *Confessio facta in Testamento, an releue...*

DECISIO XXXIII.

DECISVM fuerat coram me ... 1652. Claudiæ de Roscijs com... stitutionẽ in integrum aduersus co... inuentarij bonorum hæreditarioru... Siluiæ matris non factam in tempor...
1 non deficiebat iusta, & legitima ... ducta ex qualitate sexus muliebris...
2 sexagenaria, paupertate, † & probabi... litate, quod legitimè confectum... excludebatur dolus, & constabat d... ne.

Istamq; resolutionem hodiè Domi... firmandam esse censuerunt, quia præ...
3 subsistit fundamentum læsionis, † sine ... liqua non sufficerent ad obtinen. hu... restitutionem *cap. constitutus, §. quocirca ... gloss. verbo constiterit, & cap. ex litteris, §. li... integr. restit. l. verum, §. sciendum, & l. in ca... que gloss. principalis, vers. & respondeo ff. d...*

m.in auth.ad hac num.3. ibique Alberic. in 2.& 3. si minor. se ab hæred.abstinuer, cum innumeris al-atis per Grat.disc.767. num.44. Larr.decis.Gra-ten.70.num.12. cum seq. & in puncto alijs relatis pondit Rota in Romana Census 26. Iunij 1653. am R. P. D. meo Bichio, §. 2. quod non constat, seq. vbi quod † læsio non est metienda ab o, vel altero corpore, sed à tota hæreditate nul restitutis acceptis.

Educebatur enim læsio, ex quo sine bene-io inuentarij teneretur Claudia approbare nditionem Prędij nuncupati Ripoli factam Siluia matre, quam alias ratam habere cogi n posset, eo quod d. Prædium iure proprio ipsam spectat vigore donationis ab Auo aterno dictæ Siluiæ pro ea, eiusque filijs scituris (qualis erat Claudia) factæ, & sic modicam hæreditatem priuaretur com-odo opulentæ Donationis; † ad quam oindè firmandam, discutien. videbatur, An cta Donatio debeatur filijs Siluiæ vti eius eredibus, vel † potius vti filijs, & illam de-eri filijs vti filijs, non vti hæredibus, Domi- veriùs putarunt, cum facta fuerit contem-atione † certi matrimonij, & filiorum ex nasciturorum *Fontanell.de pact. nupt. claus.4. ss.1.num.3.& 30.& 31.& gloss.9. num.3.& 4. rat.discept.924.num.33.& disc.984.numer.22.& q. Franch.decis.205.per tot. Rota in Romana Do-tionis de Castellanis 10.Maij 1632. coram bo. me. cc.in rec.decis.127. numer.21. part.6. in Romana omorum de Sciandelerijs 4. Aprilis 1636. coram ardinali Panzirolo pariter in rec.decis.114. num.2. r.7. in Florent.Donationis, seu separationis bono-m 2. Decembris 1650. coram R. P. D. meo Peu-gero, §.nec obstat, ac in Romana restitutionis Do- 30.May 1653.coram R.P.D.meo Beuilaqua, §. in hanc resolutionem.*

Non obstat, quod in Instrumento Dona-onis post contractum matrimonium cele-ato Notarius stipulatus fuerit † pro Siluia onsa absente illiusq; hæredibus, & successo-bus quibuscumque; Quia cum acquisitum erit † ius irreuocabile filijs vti filijs ex illius ohemio eiusque dispositiua, & constitutio- Procuratoris ad insinuandum loquenti-s de sola sponsa, & filijs, atque ex ipsamet ipulatione facta etiam pro filijs nascituris, fortiùs ex dicta præcedenti Apoca matri-oniali nullam mentionem faciente hæredi-s, & successoribus, & ad quam donator mper in Instrumento † relationem habuit, on potuit vtique per dictam stipulationem bsequenter factam etiam pro hæredibus, & ccessoribus quibuscumque † eis præiu-cium inferri, *Angel. cons. 209. sub numer. 1. rs.hoc præmisso, quem sequuntur Aret. in l.1. nu-r. 15. Rip. numer.38. ff. solut. matrim. Menoch. ns.370.num.4.& de præsumpt.15. num.20.& 21. .3. cum alijs per Rotam decis.250.num.26. par.6. ent.* vel saltem huiusmodi stipulatio intelli-enda est de hęredibus, † & successoribus san-inis, quibus deficientibus ad alios quoscum-e donationis beneficium extenditur, & in terminis *Modern.Neapol.contr. iur. lib.1. con-.57.num.23. cum seq. cum alijs allegatis in dicta Florentina Donationis, seu separationis bonorum coram R.P.D. Peutingero, §.neque ab hoc.*

Nec subsistit quod Claudia vti femina non comprehendatur in d. donatione. Quia etiam
15 filiæ † fœminæ veniunt appellatione filio-
rum, nisi ad masculos expressè restricta sit dis-
16 positio, vel de contraria appareat † dispo-
nentis voluntate, *l. si ità scriptum in princ. ff. de legat.2.l. qui duos, & l.semis ff. de legat.3. cum cæteris allegatis in puncto donationis per Card.Mantic.de tacit.lib.13.tit.21.numer.11. Rota in rec.decis.316. num.2.part.1.& coram Merlin.decis.864.numer.14.* Allegata autem exclusio Statutaria, cessauit ob prædecessum omnium filiorum masculorum ante mortem Siluiæ *Corn.cons.74.num.14. lib.1. Cephal.cons.95. num.16. Rota decis.177.numer.3.par.8.rec. & in Romana supplem.legitimæ 26 Ianuarij 1646. coram me, §. nec dici potest cum seq.*

Corruit denique, quod Claudia plura bona tam mobilia, quam stabilia ad Siluiam spectantia alienauerit; quia non erant pro-
17 pria Siluiæ, sed Honorij eius Viri, atque ab
ipsa, & successiuè à Claudia eius filia possessa
18 fuerunt pro securitate Dotis illius, † qui ti-
tulus non efficiebat, vt bona essent propria
Siluiæ vxoris, & à dominio hæreditatis Ho-
19 norij viri exiuerit, cum præstet † dumtaxat
quandam insistentiam pro maiori securitate mulieris donec dos restituatur, vt latè probat *Giurb.decis.16.num.5. & comprobauit Rota in Bonon.fideicommissi de Glauarinis 18. Maij 1643. coram Reuerendissimo D. meo Decano, §. pro fundamento,* debet quidem Claudia, ea, quæ alienauit, imputare in creditum dotale matris, non autem de eis reddere rationem hæreditatis Siluiæ, sed Honorij, de qua hodiè non agitur.

Gratisque dicitur Siluiam vltrà dotem multa bona habuisse, quia hoc non resultat
20 ex possessione dd. bonorum, † quæ ad Hono-
rium spectabant, nec ex eo quod in primo Testamento instituerit sibi hæredem Claudiam filiam in omnibus bonis ad se spectantibus tam occasione suæ Dotis, quam vltra dotem vigore hæreditatis Flaminii Catalani sui Patris, quia nullibi constat, quod ex hæreditate Flaminij bona aliqua habuerit,
21 cumque dictum Testamentum † non habue-
rit effectum, & Claudia instituta fuerit hæres in alio de hæreditate Flaminij mentionem
22 non faciente nulla ex primo Testamento re-
sultat probatio existentiæ aliorum bonorum hæreditatis Flaminij *Surd.cons.169. numer.4. & per tot.Maresc.var.resol.lib.1. cap.48. num.6. vers. sed opportuno Grat.discept.166. num.53. cum seqq. Rota coram Card.Seraph.decis.48.num.1.& 2.* maximè cum ex testibus relatis in *Summ. Claudiæ num.2.* clarè appareat, Siluiam mortuo viro remansisse in magna ægestate, & statu miserabili.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Casalis Veteris.

Vener. 4. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Emphyteusis concessio facta alicui ad tertiam generationem masculinam, sub tali concessione non veniunt masculi ex fœminis, sed solum masculi ex masculis. Nec sub eadem concessione veniunt pronepotes, cum inuestitus constituat primam generationem, secus verò si fuerit dictum, Ad tertiam ipsius, vel ipsorum generationem Instrumentum si discordat à Capitulis, quid attendatur.

SVMMARIVM.

1 *Masculus descendens ex fœmina non potest dici, quod proueniat ex linea masculina.*

2 *Emphyteusis, an sit concessa pro linea masculina, vel fœminina attendi debet initium ipsius concessionis.*

3 *Emphyteusis an sit concessa pro masculis, vel fœminis, quid sit attendendum.*

4 *Principium aliquod quando est exclusum, censetur quoque esse exclusum, quidquid prouenit ab eo.*

In causato non potest esse plus virtutis quam id, quod procedit ab ipsa causa influenti num. 4.

5 *In Emphyteusi concessa masculis, prætendens succedere debet probare, & masculinitatem, & descendentiam.*

6 *Emphyteusis concessa pro masculis, tunc ab ea excluditur omnis fœmina descendens ex masculo, & omnis descendens ex fœmina.*

7 *In Emphyteusi Ecclesiastica sumenda est illa interpretatio qua magis fauet Ecclesiæ.*

8 *In contractibus regulariter fit interpretatio aduersus stipulatorem.*

9 *Particula,* Da, *posita in concessione Emphyteusis, latinè sonans,* A, *& dicitur stare causatiuè.*

10 *Hoc tamē est intelligendum secundum subiectam materiam, & num. 11.*

Concessio facta ad tertiam generationem ab aliquo incohandam, iste enim erit primus inuestitus, & sic primus gradus.

12 *Emphyteusis Ecclesiastica pro tribus solet cōcedi generationibus in quibus tamē comprehenditur primus acquirens.*

13 *Emphyteusis Ecclesiastica potest concedi vsque ad quartam generationem, & vlteriorem.*

14 *Emphyteusis concessa ad tertiam generationem, controuersum est, an includat primum acquirentem.*

15 *Verba, quando non dicantur stare augumentatiuè.*

16 *Verba non interpretanda sunt contra mentem contrahentium.*

Verba non sunt intelligenda contra naturam contractus, & num. 16.

17 *Verba contra vtilitatem Ecclesiæ non sunt interpretanda.*

18 *Emphyteusis acceptata pro filijs, & ad eorum tertiam generationem tunc filij censentur primo loco vocati.*

19 *Nam, & hoc casu Pater consideratur, vt instrumentum, & filiorum minister,*

20 *Emphyteusis concessa pro filijs, & e[...] dictio illa,* eorum, *quid importe[...]*

21 *Instrumenta, & non capitulationes [...]*

22 *Scripturæ pleniori, quando sit stand[...]*

23 *Coniecturæ plures deseruiunt pro ad[...] principalis.*

24 *Mutatio voluntatis præsumitur stan[...] ris interuallo, & num. 25.*

26 *Locatio, quando possit dici perpetua [...]*

27 *Interpretatio benigna quando ad fa[...] teutæ sit facienda.*

29 *Contrarietate stante inter capitula, [...] tum, est ad illa recurrendum, tamq[...] cem.*

29 *In Capitulis continetur originalis co[...] hentium.*

30 *Capitula contractus, quando præcesse[...] subsequitur Instrumentum, tunc m[...] tenduntur capitula, quam instrumen[...]*

Partes, si conueniant, vt Instrument[...] iuxta conuentiones factas tunc illæ i[...] immutari.

31 *Relato potius standum est quam refere[...]*

32 *Instrumentum, quando est factum p[...] uentorum robore.*

33 *Tunc consideratur tamquam factum p[...] uentorum robore, & validioris obse[...]*

34 *Capitula contractus, quando sunt fact[...] uentum, qaod desuper conficiatur [...] strumentum.*

35 *Tunc si Notarius aliquid superadderet [...] substantialia præsumitur additum p[...]*

36 *In inuestitura si superaddatur persona [...] factus error in substantialibus.*

38 *Confirmans non videtur in aliquo der[...] dere.*

39 *Dictio,* in omnibus, & per omn[...] *omnimodam conformitatem.*

40 *Singula singulis congruè referenda sunt*

Relatio, quid operetur num. 40.

41 *Instrumentum extensum, prout in Ca[...] eorum tenorem est intelligendum.*

42 *Dictio,* prout, *omnimodam import[...] nem, non solum in substantia, sed e[...] tate.*

43 *Dictio,* propterea, *si ponatur post copu[...] coniugit dispositiones.*

Itaut vna ab altera pendere dicatur n[...]

44 *Oratio illa dicitur vnica, quæ ab v[...] verbo dependet.*

45 *Verba,* pro Synonimis habitis, *e[...] piunt intellectum.*

46 *Interpretatio semper illa est fauenda, p[...] strumenta, & capitula reducuntur ad c[...]*

47 *Emphyteusis concessio censentur fact[...] sententia executoris.*

A tituli primordio posterior formatur e[...]

48 *In Emphyteusi Ecclesiastica attenditur p[...] beneplaciti Apostolici, quam tenor I[...]*

49 *Beneplacitum Apostolicum, quando prod[...] mino directo, tunc cessat præsumptio [...] nioris ex cursu longi temporis.*

50 *Beneplacitum Apostolicum in contract[...] quod præsumatur ex cursu longissimi tem[...] hodie sublatum per Bullam fe. re. Vr[...]*

51 *Emphyteusis concessa si sit pro masculis [...]*

tempore adsint masculi sexus masculini, & fœminini, tunc soli primi intrant.
nterpretatio, quæ repugnat literali sensui, venit respuenda.
Mentio, quando discretiuè est facta, ita intelligenda venit.
Notarij narratiua, & tenor Instrumenti debent ad concordiam reduci.
onfirmatio non alterat naturam rei iam dispositæ.
nstrumentum, quando fuit factum relatiuè ad Capitula, non censetur ab eis recessum.
t vt dicatur recessum ab eis, quid requiratur.
nstrumentum, quando fit in vim præcedentis conuentionis, non attenditur interuallum.
nteruallum non obstat repetitioni, quæ fit ex relatione.
nterpretatio, quando dicitur, quod latè sit facienda ad fauorem alicuius.
procedit quando sumus in dubio, non autem in laris num.50.
auori priuatorum potius in dubio præualere debet fauor Ecclesiæ.
Masculi ex fœminis non comprehenduntur sub concessione Emphyteusis facta pro masculis.
Quod procedit etiam in locatione.

DECISIO XXXIV.

DIXERVNT Domini concessionem Casalis Veteris factam ab Abbate, & Canonicis Sancti Petri ad Vincula Io: Baptistæ ctorio *à tertia generatione masculina, comincianda suoi figlioli &c.* non suffragari DD. de Rortis, quia licèt masculi, tamen vti descentes à Victoria filia Io: Baptistæ † non posnt dici de illius generatione masculina, sed eminina, iuxta theor. *Castr. in l. maritus nu. 5. de procurat. Mar. Salom. in l. Gallus §. nunc de lege m. 3. vbi DD. communiter ff. de liber. & posthum. cul. in §. nunc aliqua vers. 146. tit. de locat.* & retit *idem Castr. cons. 190. num. 4. vol. 2. Curt. Iun. s. 172. num. 5. vers. Et ideo Soccin. iun. cons. 186. 10. & 14. lib. 2. Ruin cons. 126. n. 13. & cons. 208. m. 7. vol. 1. Rauden. respons. 35. num. 20. lib. 1. Dec. ns. 319. sub num. 2. Rugger. cons. 21. num 9. Modern. ucen. cons. 13. num. 7. & cons. 80. num. 81. vol. 2. Pegr. de fideic. art. 26. nu. 29. in fin. vers. adducit etiam sar. de substit. qu. 346. num. 27. & 39. Molin. de prig. qu. 13. nu. 8. latissime Caldas. de iur. emphit. lib. 2. 24. nu. 86. cum seq. Gratian. discept. foren. cap. 901. m. 21. 22. Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 15. nu. 16. & 16. num. 23. Rota coram Verall. decis. 16. 17. 18. r. 2. coram Duran. decis. 300. nu. 6. & in Bononien. deicommissi de Barberijs 5. Decemb. 1650. §. pri quia conclusio coram Eminentiss. D. Card. Corra, & 19. Februarij 1652. §. nam respondetur coram P. D. meo Bichio.*

Principium enim † constitutiuum generationis masculinæ, vel fœmininæ pendet à fis, qui si masculi constituunt generationem asculinam; si fœminæ, fœmininam, ac roinde sicuti *filia primi acquirentis* sub prædia concessione † non continetur, quia non potest dici *de generatione masculina* nondum quo d ipsam in esse producta, *Castr. d. cons. 190. in rinc. & plenius Alex. cons. 53. num. 5. cum seq. vol. 6.*

Curt. de feud. par. 3. num. 28. Paris. cons. 74. numer. 2. vol. 3. Polidor. Rip. obser. 306. d. qu. 346. nu. 35. & 36.

4 Ita nec aliquis ex † ea descendens, cum in causato non possit esse plus virtutis, quam procedat ab influenti potentia causæ *ad text. in l. si viua matre C. de bonis matern. & in cap. ad Apostolica de re iudic. in 6. Castr. in d. l. maritus numer. 5. vers. sed certum, Ioann. Andreas in addit. ad specul. rubr. de testam. in fin. Alex. d. cons. 53. num. 7. Honded. cons. 7. num. 28. lib. 2. Molin. d. qu. 13. sub eodem nu. 8. in fin. Mantic. qui supra lib. 23. tit. 36. nu. 2. Ruggier. d. cons. 21. num. 10. Modern. Lucen. d. cons. 80. num. 81. Peregr. d. art. 26. nu. 7. 8.* qua ratione ad effectum
5 successionis in huiusmodi † emphyteusi duplicem requiri qualitatem, quod sit masculus, & proueniat ex linea masculina primi inuestiti appositissimè deduxit *Castren. d. cons. 190. post nu. 4. vers. si dicam,* vbi quod excluditur omnis fœmina descendens ex masculo, & omnis de-
6 scendens ex fœmina, etiam † si sit masculus, cui non prodest proprius sexus masculinus, sed nocet sibi fœmineus suæ Matris, vel Auiæ quem sequuti sunt *Gozadin. cons. 87. numer. 15. Menoch. cons. 205. num. 29. Soccin. iun. cap. 1. nu. 117. lib. 1. Ruin. d. cons. 209. eod. num. 7. Ruger. d. cons. 21. num. 23. Raudens. d. resp. 35. sub eodem num. 26. Modern. Lucen. cons. 26. num. 67. lib. 1. d. cons. 13. num. 7. & d. cons. 80. num. 85. lib. 2. Ioseph. de sess. decis. Aragon. 49. num. 7. 8. Rota coram Duran. dec. 300. num. 7. & decis. 203. num. 5. par. 2. rec. fuitque dictum in altera decisione huius causæ, cum D. Principissa Rocellæ sub die 5. Maij 1653. §. nec vrget coram me.*

Quæ opinio redditur indubitabilis in terminis emphyteusis Ecclesiasticæ, in qua sem-
7 per ea sumi † debet interpretatio, quæ est Ecclesiæ fauorabilior *Castr. d. cons. 190. in fin. Ruger. d. cons. 11. num. 18. Gratian. discept. for. cap. 88. nu. 6. & cap. 131. num. 2. cum alijs allegatis in præcit. decis. huius causæ §. penult. vers. quæ opinio.* Et regula-
8 ritèr † in contractibus interpretatio fit aduersus stipulatorem *l. veteribus ff. de pact. Alciat. cons. 104. num. 6. l. 9. alijsque relatis, Peregr. d. art. 26. nu. 8. in fin.*

Nec contrarium suadetur ex illis verbis *Co-*
9 *minciando da tutti li suoi figlioli,* quasi † generatio masculina esset inchoanda à nepotibus, quos ideò sufficeret esse masculos, vt pro inclusione istorum de Robertis, descendentium ab Octauio filio Victoriæ ponderabatur, cum
6 particula, † *Da,* latinè sonans in Monosyllabam *A* stet exclusiuè, vt docet *gloss. in verbo ab initio in l. 20. §. fin. ff. de act. empt. & Clem. sicut appellationem verb. à die, de appell.*

Quia si alitèr postulet, vel materia subiecta, vt quia dicta præpositio sit iuncta cum
10 suo principio, † aut natura contractus, seù verisimilis mens contrahentium, accipitur inclusiuè, vt declarant *Archidi. in cap. statutum num. 2. de præben. in 6. Bald. in l. à Caligato num. 12. C. de nupt. Oldrad. cons. 49. nu. 1. Grat. cap. 161. n. 21. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloss. 11. nu. 33. Rota decis. 705. num. 3. par. 4. diu.*

Hic autem est iuncta cum suo principio, cum sit adiuncta personis filiorum, à quibus
11 incipit † generatio, vt in specie animaduertit *Simon. de Pret. cons. 20. num. 16. cons. 88. nu. 8. 17.*

lib.2. Et in præcisis terminis de concessione facta ad tertiam generationem ab aliquo inchoandam, quod iste constituat primum gradum dixit *Rota coram Buratt.decis.502.num.9. & in Forosempronien. & Eugubin. seu nullius Emphit. 26.Iunij 1636. §. nec præfatæ in fine coram bo. me. Coccino.*

Idem suadet natura contractus, & verisimilis mens contrahentium, quia similes Emphy-
12 teuses † bonorum Ecclesiasticorum solum concedi pro tribus personis, comprehensa prima receptoris cauetur *in §.Emphyt. auth. de non alien.* qui textus licet correctus fuerit *in §. licentiam, iuncta gloss.auth.de alien.& emphyt.* Ex quo apparet Emphyteusim Ecclesiasticã con-
13 cedi posse, † etiam ad quartam, & vlteriorem generationem, vt dixit *Alex.cons.125.n.16 lib.5.Ruin.cons.186.nu.9.lib.1.Mant.de tacit.lib.22. tit.25.num.13.Seraphin.decis.1362.num.7.* Tamen argumento desumpto ex *d.§.Emphyteusis,* controuersa est opinio an in Emphiteusi conces-
14 sa ad tertiam † generationem includatur primus acquirens, vt patet ex *Mantic.* qui eam disputat ad partes *in d.tit.25. per tot.Gabr.de iur. emphit.lib.3.conclus.4. Bald.cons.448. per tot.lib.3. Castr.cons.338.nu.2.lib.2.Simon.de Pret.d.cons.88. num.24. Cephal.cons.582. num.13.14. & cons.185. num.8. Honded.cons.32.nu.38.lib.2. Marescott.var. resol.cap.53.nu.20.lib.2.Merlin.decis.420.n.7.& 8.* cum alijs allegatis *in d.Forosempronien.& Eugubin. seu nullius emphit. eodem §. nec præfatæ,* quo circa illa verba, *Cominciando da tutti li suoi figlio-*
15 *li,* censentur apposita † ad euitandas dissentientes DD. opiniones, super inclusione primi acquirentis, non quia starent augumentatiuè
16 ad inchoandam generationem † in persona Nepotum contra naturam contractus, & verisimilem mentem contrahentium, quæ talis fuisse creditur, vt bona quàm citiùs ad Eccle-
17 siam † reuertantur, vt in specie similis declarationis respondit *Rota decis.499. num.3. in fin. par.3.recent.*

Minus vrget hæc solum procedere inspecto tenore Capitulorum, secus habito respectu ad verba Instrumenti desuper celebrati, vbi Io: Baptista stipulatus est, & acceptauit pro filijs,
18 & ad eorum † tertiam generationem, ex qua forma stipulationis, filij censentur primi acquirentes, Pater autem consideratur, vt In-
19 strumentum, † & filiorum minister iuxta theoricam *Alex.in l.quod dicitur num.16. vers.tamen quod casum nostrum, & ibi Ias.num.27. ff.de verbor.oblig.quam sequuntur Ruin.cons.122.num.3. in princ. lib.1. Menoch. præsumpt.48. num.7. lib.3. Surd.decis.322. num.20. Modern.fulginaten. de iure emphit.tit.de contr. emphit.qu.4.num.8. Mascard. de probat. conclus.1157. vers.limitanda est primo nu.5. & 6.* & sic prima generatio incepisset à ne-
20 potibus virtute dictionis, † eorum, quæ est separatiua primi acquirentis à cæteris generationibus, pro quibus fit stipulatio, iuxta distinct. *Bald.in auth.si quas ruinas C.de Sacros. Eccles.Alex.cons.110.num.18.19. lib.3.Gozad.cons.25 n.7.Gabr.de emphit.conclus.4.n.34.Ruin d.cons.166. num.6.Bellon.cons.80.num.5.Mantic.d.tit.25.nu.15. Menoch.cons.1066.num.17. Rota coram Seraph. de-*

cis.1362.num.2.Add.ad Buratt. de coram Gregor.533.num.1.vbi Add Merlin.d.decis.420.nu.2.3.

Quod autem Instrumentum attendi debeat, deducebatur
21 scuritate, † cum illa verba, *Co figlioli,* referri possint tàm ad g quàm ad tempus concessionis
22 tur scripturæ † pleniori, iuxta ctrinam *Bald.in l.Imperator num homin.Alex.cons.70.num.5.lib.1.& lib.2.Natt.cons.314.num.4.Bertr. Soccin.sen.cons.94.num.5.lib.1.Rin nu.54.lib.2. Surd.cons.141.nu.6. resol.par.1.cap.93.nu.3.Rota coram nu.3.& decis.671.nu.3.par.1.diuer*
23 cipuè † adminiculis resultantib enunciatiuis in narratiua eiusde ti, ac in alio confirmationis mum in supplicatione pro o stolico beneplacito, ac in articu
24 Executore, formam † conce tiam filiorum generationẽ refe *in l.optimam num.12.vers.nisi aliud comitt.stipulat.Alex.cons.190.num. cis.252. num.7.* Necnon longo uallo inter Capitula, & Instr
25 quo† præsumitur mutatio vo cidit etiam in intratura, quæ i aucta fuit in scutis centum *Rot. Decembris 1642. non obstat coram Tarraconen.* ac demum cum C uersum prius locatum reperire
26 cario in perpetuum sub annua † torum 300. Io: Baptista illud re expensis à dicta perpetua locatio desuper orta, pensionem auxit soluit pro intratura scuta 1100. operantur; vt ad fauorem Em
27 nigna sit † facienda interpretatio *sil.160.num.13.Mantic.de coniect.l.7 Modern.fulgin. de success.in bon.emph*

Sed his minimè obstantibus c rendum esse censuerunt Domini
28 regula, quod data † contrarieta tula, & Instrumentum, est ad i
29 dum, tanquam matricem, & † conuentionem *Alex.cons.156.num. rell.cons.111.num.1.Modern. Eugubi n.9.par.2.Thesaur.lib.1.qu.1.per tot. num.19.& decis.71.num.4. & 288.nu ad Greg decis.178.num.8.Rota decis.1 rec.coram Merlin.decis.608. numer.17 decis.1237.num.19.cum seqq. & in A Iuny 1640. §.nec pariter coram Rene raconen.& in Rom. Vineæ 25. Iunij 16 coram R. P. D. meo Bichio.* Quæ c procedit in puris terminis, quand
30 runt Capitula, & † subsequitur tum, multo magis in præsenti, conuenerunt Instrumentum desup ri nullo mutato verbo substantiali tenor fuit ad vnguem relatus in strumento, quo casu succedit alia
31 magis standum † esse relato, quàm *Rota decis.121.num.6.par.1. Mantic.de*

len.ad Gregor.sub d.num.8. in fin. vers. Item hæc ...nda, & dictum fuit *in Aesina dotis, & lucri* ...lis 11. *Ianuarij* 1649. §. *nec quidquam coram* ...guelles. Et Instrumentum † vti factum pro ...iori conuentorum robore, vt ibi, *hinc est* ... *volentes dictæ partes eandem Capitulationem ad* ...*tum deducere, & in publicam formam, illique* ...*orem facultatem, & robur adijcere &c.* consi... atur solum † ad effectum maioris proba... is, & validioris obseruantiæ. Capitula ...ò censentur dispositio principalis, & sub... tia contractus. *Alex.cons.*122.*numer.*3.*lib.*2. ...*ern. Panorm.consil.feud.nu.*13. *vers.arbitror ta*... *ego, & num.*14.*Mantic.de tacit.lib.*3.*tit.*4.*n.*47. ...cta præsertim dicta præcedenti protestatio... in Capitulis apposita, † ne quid in Instru... nto circa substantialia immutaretur, qua ... si quid additur à Notario cum Capitulis ...ompatibile, quoad † substantialia præsu... ur ex errore *Alex.dicto cons.*122.*nu.*2.*Modern.* ...*ubin.d.cons.*182.*eodem num.*9. *in fine*, *Rota co*... *Merlin. d. decis.*608. *num.*17. Additio verò ...ius personæ,† quod sit alteratio in substan... libus, dixit *Rota in cit. Forosempronien.& Eu*... *in.seù nullius Emphyt.§.nec præfatæ*.

Præterea eò minus diuersa interpretatio à ...pitulis sumi potest, cum in parte dispositi... Instrumenti, Canonici se concessionem ...ere declarauerint ad tertiam generationem ...omnibus, & per omnia, prout in ipsis Ca... tulis † continetur, ac omnia, & singula ...ijs contenta confirmarunt, innouarunt, & ...nouo fecerunt, singula singulis congruè ...ferendo, qui enim † confirmat, non vide... ur in aliquo derogare, vel addere *l.more maio*... *ibi DD. communitèr ff.de iurisdict. omn. Iudic.* ...*in his terminis Modern. Panorm. d.cons.*6. *sub eo*... *num.*14. & de dictione in omnibus, & per ...nnia; † quod importet omnimodam con... mitatem, *Soccin. Iun.cons.*398. *numer.*7.*lib.*3. ...*rt.de clauf.par.*1.*clauf.*62.*alijsque relatis Barbos.* ...*em tract.cl.*67.*Rota decis.*429.*num.*2.*par.*2.*recen.* ... de alia, singula † singulis congruè refe... ado, quod operetur, ac si superiùs disposi... fuissent expressa cum omnibus suis qualita... us probat *gloss.in l.si negotium in verb.gestorum* ...*de negot.gest.idem Mart.clauf.*360.*Gratian.discept* ...*ens.cap.*65.*nu.*17. & in specie † Instrumenti ...ti prout in Capitulis, quod iuxta illorum ...orem intelligi debeat, ex natura dictionis ...out, quæ † omnimodam importat simili... dinem, nedum in substantia, sed etiam in ...alitate *ad tex.in l.edita C.de eden.& in extraua*... *ad reprim.verb.prout Gemin.consil.*29.*in princip.* ...*it Mantic.de tacit.dicto lib.*3.*tit.*3. *num.*10. *Pen.* ...*is.*1350.*num.*5.

Nec ideò quamuis latior sit forma subse... entis stipulationis, vt ibi; *Et propterea con*...*erunt, & tradiderunt Ioanni Baptistæ præsenti, &* ...*pulanti pro filijs suis, & ad eorum tertiam genera*...*nem*, dici potest recessum à præcedenti con... ssione facta iuxta Capitula, ponderando na... ram dictionis, † *propterea*, quæ posita post ...pulatiuam, *Et*, coniugit dispositiones, ita ... vna ab altera pendere dicatur, *cap.quia pro*...*ter de elect.Soccin.cons.*156. *num.*18.*lib.*2. *Seraph.*

*decis.*885.*num.*7. Et vnica dicitur oratio, quæ
44 ab vno † principali verbo dispositiuo regitur, *Gratian.discept.forens.cap.*988.*num.*26.*Modern.Eugubin.controu.forens.*6.*num.*25.*par.*1. Vnde potiùs dd. verba, *Cominciando da suoi figlioli*, de quibus in Capitulis, & Alia, *& ad eorum &c.* ex-
45 pressa in Instrumento censentur † habita *pro Synonimis*, eumdemq; recipiunt intellectum; & si diuersimodè essent interpretanda *Curt. Iun.cons.*111.*num.*7.*cons.*113.*num.*8. *Aym.cons.*62. *num.*12.*Bellen.iun.cons.*2.*sub num.*25.*Rota decis.*40 *nu.*8. *vers.non obstat par.*5.*rec.* Et ea semper fieri
46 debet interpretatio,† per quam *Instrumentum, & Capitula*, reducantur ad concordiam, etiam impropriando verba *Crauett.consil.*70.*nu.*5.*Dec. consil.*194.*num.*3. *Paul.de Mont.Pic.cons.*52.*nu.*18. *Torniel.cons.*49.*num.*35.*Rot.coram Merlin.dicta decis.*608. *num.*14.15. *& in Pisauren. Donationis post Merlin.de legitim.decis.*172.*num.*23.

Confirmantur prædicta ex sententia Executoris, qua concessio confirmatur, vsque ad tertiam generationem incipiendam à filijs; ad cuius formam Instrumentum censetur stipulatum, vt in terminis concessionis Emphy-
47 teusis quod † præsumatur facta, vt cantat *Sententia Executorum*, & iuxta præcedentem tractatum, cùm à primordio tituli posterior formetur euentus, *Modern.Eugubin.contr.*135.*n.*44. *Rota coram Gregor.decis.*522. *num.*6. *& decis.*663. *num.*23.*par.*1.*recent.* Alias in parte alterata careret Apostolico beneplacito, nec ideò deberet
48 attendi, vt in specie, quod † ideò sit attendendus tenor beneplaciti, non Instrumentum, dixit *Rota in vna Senen.Prædij coram Seraphin. decis.*868.*per tot.confirmata coram Gipsio* 7.*Maij* 1590

Nec intrat præsumptio alterius plenioris
49 confirmationis ex cursu temporis, † quàm aliàs, vbi beneplacitum Apostolicum producitur à Domino directo, admisit *Rota dec.*14. *num.*40.41.*par.*6. *recent.* cum illa sublata fuerit
50 ex Constitutione † fælic. rec. Vrbani VIII. vt sæpius responsum fuit; & signantèr *in Leodien. Dominij* 25. *Iunii §.fin.coram Eminentissimo Card.Corrado*.

Quibus etiam accedit subsecuta obseruantia optima interpres intentionis contrahentium *cap.inter dilectos vbi glos.verb.ex forma de fin. Instrum.Felin.in cap.super litteris num.*9. *&* 10. *de rescript.* Existentibus enim in rerum natura vno eodemque tempore descendentibus ma-
51 sculini sexus, † & fœminini, his semper exclusis, licet in pari gradu, illi integrum Casale possederunt, vt alias in simili concessione ponderauit *Rota in Mantuana, seu Senogallien. Bonorum super bono iure* 14. *Martii* 1646. §. *fin. coram R.P.D.meo Meltio*.

Nec obstant adducta in contrarium, quia asserta Capitulorum obscuritas, vt illa verba *Cominciando da suoi figlioli*, possint intelligi
52 quoad tempus concessionis, † repugnat litterali eorum sensui, & tanquam immediatè adiecta generationi, eam solùm qualificant, *Surd. cons.*160.*num.*64.269. *num.*19. *& cons.*271. *num.*68. Nec vllatenus referri possunt ad ini-
53 tium concessionis, de quo † discreta fit mentio, vt ibi, *la qual concessione habbia da cominciare*

re dal giorno de Sant'Angelo. Sard.conf.426.num.1. conf.554.numer.7. & 8. Adden.ad Gregor.decis.301. num.18.

Narratiua Notarij, & dispositiua Instrumenti, vel sunt vt supra reducenda ad concordiam
54 cùm Capitulis, † vel eo postposito, etiam vti carente beneplacito Apostolico in parte alterata, illis est inhærendum ex præallegatis.

Ad Instrumentum confirmationis eadem patet responsio, cæteræ verò enunciatiuæ non
55 minus concordant † cum Instrumento, quam cum Capitulis, vt ex earum lectura patet; Nec est admittenda præsumpta mutatio voluntatis ex cursu temporis, cum Instrumentum fuerit celebratum relatiuè ad Capitula, ac in illorum exequutionem, quo casu, non
56 aliàs censetur † recessum, quàm si delata fuerint, vel id partes expresserint, *Thesaur. dicta qu.1. num.67.* vbi quod non attenditur inter-
57 uallum, † quando Instrumentum fit in vim præcedentis conuentionis *Crauett.conf.166.n.2.* vbi quod interuallum non obstat repetitioni, quæ fit ex relatione *Mantic.d.lib.3.tit.3.num.11. Merlin.d.decis.608.num.20.*

Argumentum intraturæ cum non respiciat substantiam contractus *Bart.in l.si mihi, & Titio ff.de verbor.oblig.Reodan.de reb.Eccl.non alien.qu.2. cap.22.n.3.Ricc.in prax.Emphit.Eccles.respons.158.*
58 *num.3.par.2.* non contrariatur † Capitulis, in quibus solum prohibetur mutatio in substantialibus, & ex speciali declaratione superinde facta, oritur argumentum continuatæ voluntatis quoad non expressa, *Ruin.consil.112.nu.3. lib.5. Soccin.sen.conf.96.num.2. lib.1.Becc.conf.74. num.23.lib.1.Mantic.de tacit.lib.14.tit.18.numer.6.*

Cæterum quod correspectiuè ad promissa per Ioannem Baptistam, concessio latè debeat
59 interpretari, † responsum fuit, hoc solum in dubio procedere posse, secus in claris, &
60 potius † in ambiguis fauori priuatorum præualere debet fauor Ecclesiæ *Fælin.in cap.nonnulli num.13.de rescr. Bald.in cap. in præsentia col. penult.de probat.& in l.2.nu.11.C.de iur.emphit.Grat. discept.for.cap.295.num.10. Tiraq. de pia caus.priu. 98.in fin.Rota decis.454.n.4.par.1.diuers.& dec.97. num.12.par.7.rec.*

Siuè igitur concessio controuersa *sit locatio*; vt demùm opponebant informantes pro Robertis siuè *Emphyteusis*, cum pro vtroque con-
61 tractu plures hinc inde † vigerent præsumptiones, & coniecturæ, sat est ad illorum exclusionem, quod facta fuerit *ad tertiam generatio-*
62 *nem masculinam*, sub qua masculi † ex fœminis non continentur *etiam in locatione*, cum non spectetur natura contractus, sed forma stipulationis *Rota in Rom.Domus 22. Apr. 1644. coram Eminentiss. Card.Cecchino, & 19.Iunij 1645 coram Eminentissimo D. Cardinali Otthobono, & fuit dictum in supracitata decisione huius causæ alias edita coram me in §.finali.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ZARA

Sancti Seuerini Pecuni

Die Veneris 4. Iunij 16

ARGVMENT

Restitutio in integrum, vt conce rem iudicatam, concludentè bet constare de illius nullitate, obseruantia diuturna, quid ope traiudicialis, quando probet. N sit dici inducta quid requiratu

SVMMARIV

1 *Restitutio in integrum aduersus rem detur, quid requiratur.*

2 *De iniustitia sententiæ dari non pot stet de iustitia.*

3 *De iniustitia sententiæ, quando no restitutio in integrum.*

4 *Exceptio non traditionis retardat ex gationis Cameralis.*

5 *Clausula*, Constituti, *transfert nem.*

6 *Obseruantia diuturna operatur, vt o ctu vsque ab initio adimpleta præs*

7 *Fides extraiudicialis licet non prob est si adminiculis sit suffulta, & nu*

10 *Executori deputato attestanti de re a pertinente, credendum est.*

11 *Iactare suum, nemo præsumendum e rit iactare.*

12 *Liberè tradita, quando aliqua res no*

13 *Nouatio contractus; vt dicatur facta tur.*

14 *Nouatio inter diuersas personas loc potest.*

15 *Fides extraiudicialis regulariter non*

16 *Et hoc maximè, si facta sit lite pend citatione partis.*

17 *Probatio illa est vana, dum fit per e excludunt.*

18 *Fratres vtrinque coniuncti præferunt tere tantum in successione fratrum.*

DECISIO XXXV

NON constare de causis restitu integrum DD. responderunt uersus rem iudicatam ex capite iniu datur, nisi clarè, & concludentè
1 tia appareat, † vnde læsio desumitu *stea §.ac si maior ff.de iur. iur. l. si ex ca 10.ff.de minor cap.ex litteris vbi Innoc. vers.ego non credo de in int.rest.coram B num.4. Rota in Ferrarien Pensionis 2. M in princ. coram Reuerendiss. D. meo De Romana Vineæ de Granuella 26. Iunij 164 stitutio coram Eminentiss. Corrado, & V Administrationis 20. Nouembris eiusdem coram bo. me. Arguelles.* Tantum vere vt de iniustitia mandati A. C. doce
2 potius de † iustitia appareat ex publi factionis Instrumento cum obliga

nerali inter Seuerinum Manuzzinum, & M. Antonium eius filium ex prima vxore susceptum, & iam emancipatum celebrato, in quo idem M. Antonius ex pecunia, tàm soluta, quàm ei soluenda incomputum maternæ dotis ab illis de Partigelphis Emptoribus quarundam terrarum à Seuerino venditarum omne æs alienum soluere promittit Seuerini patris; Iste vero filio pro sua reintegratione in solutum tradit tria Prædia in vocabulis *del Campagnano, del Cupo, e della Fonte noua*. Cum postea M. Antonius scuta dumtaxat 500. in causam suæ promissionis erogasset iustè contra ipsum instantibus Hieronymo, & fratribus de Manuzzinis d. Seuerini ex secundo Matrimonio filijs ab A.C. mandatum executiuũ soluendi residuum æris alieni paterni, vel ad effectum deponendi reliquam summam pro illius solutione † relaxatum fuit: Vnde prætensa iniustitia cessat, & proinde etiam in integrum restitutio *l. penult. vbi glos. in verb. necessarium C. si aduers. rem iud. Rota in d. Romana Viteæ de Granuella d. §. restitutio vers. quare prorsus coram Eminentiss. Corrado, & in Piscien. Beneficij 20. Nouembris 1651. §. nam quando sententiæ coram me.*

Nec obstare visa est exceptio † non traditionis dd. Prædiorum apta etiã retardare obligationis Cameralis executionem *Grat. discept. for. cap. 451. num. 3. 4. & 7. Maur. de solut. cap. 44. num. 3.* Quoniam traditio comprobata remanet, tùm ex clausula, *Constituti*, † per quam vera possessio in Emptorem translata fuit *Barbos. claus. 31. num. 2. & per tot. Rota decis. 151. nu. 12 par. 6. & decis. 261. num. 15. par. 7. recent. & coram Buratt. decis. 345. num. 2.* Tùm ex diuturna transactionis obseruantia, † per quam singula adimpleta censentur *Rota decis. 254. num. 6. par. 7 rec. cum alijs adductis in Barchinonen. Parochialis, seu Vicariæ 10. Februarij 1645. §. tum quia coram Eminentissimo Corrado*.

Accedunt attestationes, ex quibus ostenditur M. Antonium possidere prædia, de quibus agitur, & illæ quamuis † extraiudiciales probationem constituunt vti suffultæ adminiculis *Rota decis. 158. n. 12. par. 1. decis. 136. n. 6. decis. 162. num. 3. & 4. par. 5. recent. & decis. 297. num. 1. coram Coccino*, ex quibus illud primum occurrit, quod super prædio, *del Campagnano*, facta fuit executio vigore mandati ab A.C. ad instantiã Nicolai Carletti Creditoris d. M. Antonij relaxati, ex † huiusmodi enim executione per publicum executorem facta ęstimari potest bona possideri ab eo qui passus est executionẽ *Rota post Modern. de manutent. decis. 334. num. 2. & in Romana Census 14. Decembris 1648. §. adminicula coram bo. mem. Arguelles*, in nihilo faciente responsiones, quod mandatum relaxatum fuerit contra † Seuerinum pro debito ab ipsomet contracto, ideoque super d. Prædio tanquam proprio executio fieri potuit. Nam contrarium habetur tam ex notula seu libro Notarij, in quo expeditiones faciendæ adnotantur, ibi fiat mandatum executiuum extrà Curiam pro D. Nicolao Carletto, contrà D. M. Antonium Manuzzinum de Ciuitate Sancti Seuerini pro florenis 94. debitis vigore Instrumenti facti die 13. Martij 1631. Quam ex executoris relatione, ibi, Vigore mandati Illustriss. D. A. C. fecisse executionem super Grano existente in possessione D. M. Antonij Manuzzini in Contrada Campagnano,
10 executori enim referenti circa † concernentia officium suum deferendum est *Rota coram Buratt. decis. 196. decis. 363. vtrobique n. 1. & decis. 675. num. 3.*

Secundùm, quod idẽ M. Antonius in prædicti Instrumenti transactionis executionem soluit quasdã pecuniarum summas, & præcipuè sc. 150. Quintilio Puccitello. Nec credendum d. pecunias persoluere, seu iactare voluisse, si
11 re vera hujusmodi bona insolutum data non recepisset, *ex reg. tex. in l. cum de indebito 25. vers. qui non soluit ff. de probat. l. qui vas, §. vocare ff. de furt. cum similibus*.

Tertium, resultat ex protestationibus Iudicialibus prænominati M. Antonij pro solutione, & adimplemento promissorum conuenti asserentis ad nihilum cogi posse, non alia ratione, nisi quia Prædia libera non forent, sed supposita Censibus, pro quibus Iudex in suspenso scut. 100. reliquit. Istæ autem protestationes necessariò antecedentem Præ-
12 diorum traditionem supponunt, † dum dicitur Prędia non fuisse liberè tradita ex adductis per *Purpurat. cons. 466. num. 17. Rota dec. 207. num. 2. & 3. par. 2. diuers.*

Non vrget prætensa nouatio elicita ex eo quatenus Seuerinus Pater Prædium della Fonte noua, postmodum Mariæ filiæ in Dotem assignauerit, & alterum del Campagnano in Instrumento diuisionis Nicolao alteri filio tradiderit, adeoque ex hisce actibus traditio dd. Prædiorũ M. Antonio facta excluda-
13 tur; Nam præterquam † quod nouatio non nisi enixa voluntate verbisque expressis ex Iustinianea decisione inducitur, *vt in l. fin. C. de nouat. ubi gloss. & DD. Honded. cons. 401. num. 10. & seq. lib. 2. Gabr. cons. 155. num. 17. lib. 1. & cons. 155. n. 17. lib. 1. & cons. 170. lib. 2. Surd. cons. 149. num. 1. Grat. discept. for. cap. 509. num. 10. Guttier. de iur. confirm. 1. cap. 63. num. 1. & 2.* atque inter
14 diuersos eidem † nouationi non est locus *d. l. fin. C. de nouat. ubi Bald. in princ. gloss. in §. præterea vers. nouæ personæ instit. quibus mod. oblig. toll. Mant. alios referens de tac. & ambig. lib. 17. tit. 3. num. 3. & tit. 6. num. 6. Rota coram Crescent. decis. 4. de solut. num. 1.* Nec assignatio Prædij della Fonte no-
15 ua Mariæ filiæ facta † benẽ probatur ex fide extraiudiciali data, cum fidem non faciat *l. 3. §. idem diuers. ff. de testam. Rot. decis. 714. numer. 15. coram Merlino*. Præsertim cum pendente lite,
16 & sine † partis citatione emanauerit *Rota coram Seraph. decis. 1423. num. 3. & decis. 82. num. 15. par. 7. rec.*

Minusque altera assignatio Prædij del Campagnano Nicolao facta iustificatur ex diuisionis Instrumento, imò potius excluditur, dum
17 ibi Prædium esse † M. Antonij Seuerinus asserit, & à se in causam alimentorum ipsius M. Antonij Furiosi retineri. Et quamuis postea subdet post eiusdem filij Furiosi obitum ad Nicolaum spectare, hoc ad abundantiorem

rem Cauthelam egit, & ad effectum remouendi futuras altercationes inter filios vtriusque Matrimonij, declarando, quod Hieronymus, & cæteri fratres filij secundi Matrimonij, nihil vnquam prætendere poterant super eo Prædio, veluti M. Antonio primi Matrimonij filio assignato, & in quo Nicolaus vtrim-
18 que coniunctus succedebat, † non autem alij filij solum consanguinei *iuxta tex. in §. si igitur defunctus Auth. de hæred. ab intest. venien. Paris. cons. 110. num. 47. lib. 4.*

Et ità, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Fideicommissi.

Die Lunæ 4. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Testator si disponat, quod in concursu masculorum, & fœminarum debeant præferri masculi tunc non extantibus masculis fœminæ censentur vocatæ, quod procederet, etiamsi adessent masculi, sed non faciunt instantiam admitti, &c.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas colligitur ex reuolutione actorum.*
2 *Nullitas opposita, dum ex facto ipso cessat, non releuat.*
3 *Sententia à Iuris dispositione recipit interpretationem.*
4 *Sententiæ diformitas ex quo tollatur.*
5 *Ex Partis confessione benè conuincitur id quod per ipsum disponitur.*
6 *Immissio etiam datur hæredi fideicommissario in bonis fideicommissarijs vigore l. fin. C. de Edict. Adr. Toll.*
7 *Sententiæ iustitia bene iustificatur ex decisionibus in causa emanatis.*
8 *Masculus quod in concursu fœminarum, debeat habere prælationem, tunc si non concurret masculus, intrant fœminæ.*
9 *Quod procedit etiamsi adesset masculus, sed non facit instantiam admitti.*
10 *Masculi, quando sunt vocati cum fœminis, data prælatione masculis, tunc non data consideratione agnationis.*
Sanè non attenditur an masculus proueniat ex linea masculina, vel fœminina, & num. 11.
12 *Prælatio masculorum apposita in substitione filiorum an censeatur repetita in substitutione transuersalium.*
13 *Et maximè, si dictæ substitutiones sub unico periodo ac verbo eodem, regantur.*
14 *Fideicommissum ex voluntate Testatoris, quando dicatur indiuiduum.*
15 *Decis. 151. part. 1. & decis. 107. part. 6. recent. declarantur.*
16 *Legitimæ detractioni non est locus, quando constat quod filius hæres fecit plures alienationes bonorum.*

DECISIO XXXVI.

SENTENTIAM Rotalē Io: Felici-
tem immissionem in bonis Pant-
uiæ ex vtroque validitatis, ac iustit-
mento hodiè Rota decreuit confir-
1 eius namque validitas † ex Actorum
tione dignoscitur, & perperam imp-
siue ex non facta antè sententiam p-
ne testamenti, vndè fideicommissu-
Prælatio Io: Fælicis fauore desum-
quia eadem sententia condemnati-
fructus præseferat indefinitam, ac c-
ter includat exactos ex bonis à muli-
tinen. pro legitima: nec non eti-
neat deformitatem à decisionibus
teà pro iustificatione sententiæ, in
time dumtaxat detractio reseruatur,
in Decisionibus asseratur eamdē c-
Quinimmò in sententia decernatu-
sio, nè dum in bonis hæreditarijs
de tempore obitus, sed in alijs qu-
rogatis vice aliorum detractorum
deicommisso.

Siquidem prima nullitatis excep-
producti, videlicet, testamenti an-
tiam visa fuit ex facto corruere, d-
2 ctorum reuolutione conuincitur
Cleria, atque Virginia facta produ-
demnatio verò fructuum habita in-
sententia refertur ad exactos dum
portione bonorū restituendi secun-
3 dispositionē, † à qua declarationem
ter recipit eadem sententia, *vt in c. dil-*
ordin. Aym. cons. 74. num. 90. & his term-
in Romana Vineæ 22. Iunii 1593. coram
in decis. 66. num. 3. par. 2. rec. & in Ro-
commissi de Campagnolis 8. Feb. 1649. S.
coram R. P. D. meo Peutingero, & in Rom.
1. Iunij 1651. coram R. P. D. meo Bichi
Altera verò nullitas, siue ex deformi-
catur, excluditur ex reseruata in de-
legitima importante idem ius retin-
4 in sententia relictum, † quæ proin-
dem perperam impugnatur dum
ex retentione retrahunt vtilitatem,
re agendi in decisionibus reseruato
secutione legitimæ ad *tex. in l. per*
C. de Vsur. & in l. Paulus, & in l. pur.
exequut. Aym. cons. 6. num. 98. Ruin. cons.
lib. 1. Ceph. cons. 658. num. 22. Rota decis.
mer. 2. par. 2. diuers. siuè petatur ex im-
concessa in bonis subrogatis, nullius
5 roboris esse censetur in casu † propo-
ex ipsarum mulierum confessione c-
tur subrogatio bonorum expressa, i-
6 ex † *remed. l. ult. C. de Edict. D. Adr. Toll.*
debet immissio, prout de cæteris in
obitus à fideicommittente possessis a-
Imperator, §. cum autem, ubi Bart. in princ.
Castrens. cons. 326. par. 2. num. 2. Alex. cons.
mer. 10. lib. 3. & cons. 186. num. 5. libr. 5. P.
fideic. art. 44. num. 28. Rota coram Buratt. d.
numer. 9. & in Romana locorum Montium
1650. coram R. P. D. meo Meltio in §. quib.
uersatur, & in Fanen. bonorum 19. Iunii

inus attenta fuit coram bo.me.Arguelles.

Iustitia verò sententiæ † conuincitur ex tri-us decisionibus antecedentis Instantiæ R. D. mei Zarate affabrè editis, quibus bo-orum identitas ostenditur, ac fideicommis-im à Pantasilea institutum, nec non Io:Fæli-s fauore purificatum ex ipsismet verbis Te-amenti deferentibus semper † masculis præ-tionem in concursu fœminarum, ex quibus ebet Ioan: Felix Virginiæ matri, & Cleriæ aterteræ in humanis licet adhuc degen. præ-rri, dum nulli alij concurrunt masculi pro ælatione Instantes, vt latè probat *Pereg. de eic. art.27.num.5.ad med.cum seqq. Fusar.de subst. uæst.379.n.31.& 34.Mant.de coniect.ult.vol.lib.8. .18.num.1.&* 2. perspecta potissimum dictio-e illa, *semper*, quæ masculo licet remotiori relationem attribuit respectu fœminarum roximarum † in gradu *iux.gloss.communiter re-pt.in l.1.vers.semper, ff.sol.matr.not. Peregr. cons. 4.num.28.lib.1.& de fideicommissis art.27.num.2. ancirol.cons.91.num.20. & alii relat. per Gratian. iscept. for. cap.* 621. *num.*18. & 19. *Rot. decis.9. um.1.diuers.*

Neq; vrgere visa fuit origo Io: Fælicis ex fœmina proueniens, non autem ex † masculo uoties enim de materia indifferenti, vt in roposito casu agatur, nec fuit ratio agnatio-is cõtemplata in institutione fideicommissi, asculus descendens ex fœmina masculo-um appellatione continetur, vt aduertit *Soc-n.iun.cons.2.num.11.lib.3. Honded. cons. 15.num. 9.lib.2. Mant.de Coniect. lib.8. tit.8.num.20. Pe-gr.de fideicom.art.26.num.15.cum seqq. Fusar.de bst. quæst.404.num.7.cum seq. Rota decis.15.nu.2. art.2. diuers. & in Bononien. successionis 4, Maii 1646. §.sed quatenus, & 17.* Iunii 1647. *in §. fa-or, cum seq.coram R. P. D. meo Bichio*, vbi præ-erca inconueniens † ex prælatione filij ma-e prohabita ponderatum pœnitus cessare fir-atur quoties Testator primum gradum suc-essionis in proposito casu masculis detulit, fœminas successiuè vocauit.

Non obstat † quod prælatio masculorum in substitutionibus descendentium vnicuique umtaxat ex filijs facta fuit, non autem in substitutione transuersalium, de qua nunc a-itur repetita legatur, quoniam ex Testamen-i lectura dignoscitur testatricem descenden-iam suam masculinam, † ac fœmininam sub nico periodo vocasse ad fideicommissum, idemque reciprocè substituisse attributa amen masculis semper prælatione, cuius vir-ute debet qualitas masculina in substitutione escendentium æquè ac transuersalium in mni causa, & quandocumque præferri, vt radit idem *Peregr.ad d.art.27.num.2. Paris.cons. 0.num.28.& 29.lib.2. Decian. cons.1. nnmer.258. ancirol.cons.91.numer.20. idem Peregr.cons.44.in* n. itaut Ioannes Fælix admitti proindè de-eat non solùm ad portionem Curtij Auij, ed etiam Fabij ob prædecessum † Hilarij e-sdem filij, sine filijs, vt aduertit *Gabr. cons. 32.num.56.lib.1.Rota decis.700. in fin. par.1. rec. in Interamnen.fideicommissi 14.Decembris 1646. ponderando coram R.P.D.meo Bichio.*

15 Non obstant in contrarium † allegata in *decis.151.par.1.& decis.10.. & 107. par.6. recent.* dum in ijsdem decisionibus, nec masculi vo-cati fuerant, neque in Testamento eorumdem sancita prælatio.

Iustitiã deniq; sententię non arguit denega-ta detractio legitimæ ex persona Scipionis Ia-cobi Antonij, atq; Dominici filiorum quoque Pantasileæ, quam sibi debitam esse conten-dunt ipsæ mulieres, dum in sententia legitima reseruatur ex persona Curtij, ac Fabij filio-rum pariter Pantasileæ, quoniam priorum
16 legitimam ex † pluribus alienationibus con-stat remansisse consumptam recensitis in de-cisionibus editis coram *bo.me.Arguelles, sub die-bus 8.Iunij, & 23. Ianuary* 1648. à cuius conse-cutione dd. legitimæ fuerunt mulieres sine merito exclusæ in sententia.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Maceraten. Hæreditatis.

Die Lunæ 7.Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Hæres fideicommissarius non potest prætendere retentionem bonorum, si ipse alienauerit ex dictis bonis, sed asserit non esse sufficientes pro suis detractionibus, sed agere debet Iudi-cio ordinario.

SVMMARIVM.

1 *Pro fideicommissario, quod semper fuit agnitus fun-dus, & vti talis fuit possessus, an dicatur ta-lis.*

2 *Filio hæredi fideicommissario, debetur legitima, & Trebellanica.*

3 *Legitima, quando iam fuit consumpta, peti amplius non potest.*

4 *Hæres sine beneficio legis, & inuentarij, alienando bona hæreditaria, dum intendit detrahere aliquid sibi debitum quid probare teneatur, & n.* 5.

6 *Et præsertim eidem incumbit onus probandi contra-rium, scilicet negatiuam, & amplia num.*7.

8 *Pro iustificatione status hæreditarij non sufficit de-scriptio bonorum facta post longum tempus ab obi-tu Testatoris.*

9 *Cum dictus status, stante longo tempore potuit esse immutatus.*

10 *Et hoc maximè probatis alienationibus medio tempore factis.*

11 *Alienatio bonorum facta ab hærede grauato, quando ex eiusdem hæredis confessione constet fuisse fa-ctam vigore suarum detractionum, quando con-stet.*

12 *Hæres alienando bona fideicommissaria, dicitur con-sumpsisse suas detractiones.*

13 *Et ipse hæres prætendat tales detractiones non esse sufficientes Iudicio ordinario experiri debet, & num.*14.

DE

DECISIO XXXVII.

FVERAT fratribus de Adrianis sub die 27. Iunij 1653. decreta manutentio in Prædij medietate, vulgò Montis Luperi, quia possessores anteriores declarati fuerunt ab Aduersarijs coram Iudice instantibus pro immissione, ac successiuè eorundem fratrum expulsione. Hac verò decisione ad disputationis trutinam reuocata Domini demandarunt vt super bono Iure partis vtriusque consulerem, & illud eisdem fratribus de Adrianis assistere hodiè responderunt.

Probatur enim, nec exaduersò controuertitur prædium, de quo agitur, ex hæreditate Prosperi senioris oneri tamen fideicommissi suppositum prouenire, & vigore diuisionis ab ipsius filijs habitæ de anno 1579. medietatem eiusdem Prædij Claudio cessisse, pro altera verò dimidia Hieronymo cui sine filijs præmortuo successisse fratres Paulum, videlicet, Adrianum, & Claudium, ex huius verò obitu sine filijs delatam pro dimidia ex persona Pauli Prospero iuniori, ac patri Octauij, & fratrum de Adrianis modo agentium, qui
1 dum Prædium semper agnitum fideicommisso obnoxium, & ex eodem titulo possessum ostendunt, bonum proindè ipsorum ius super ea Prædij medietate legitimè concludunt, vt respondit *Rota in Bononien. fideicommissi de Amorinis 18. May 1648. coram R.P.D. meo Meltio, & pluribus relatis auctoritatibus in Bononien. fideicommissi de Fornasarijs 1. Aprilis 1650. §. 1. coram me.*

2 Neque ius bonum excluditur ex † detractione legitimæ, & Trebellianicæ fratribus de Troylis debitæ tanquam hæredibus Claudij, Hieronymi, & Adriani, dum ipsi Prædium in territorio Ciuitatis Nouæ constitutum in vim diuisionis prædictæ delatum fuit Adriano, ex cuius proindè persona agere nequeunt
3 Troyli ad legitimam † in Prædij delatione consumptam ad *tex in l. nulla c. de solut. Alexand. cons. 17. num. 3. lib. 1. Surd. cons. 145. num. 14. & sequen. Peregr. de fideic. art. 36. num. 29.*

Ex persona verò Hieronymi, & Claudij ius retentionis in Prædio controuerso neque po-
4 tuerunt † experiri postquam illi sine beneficio inuentarij hæreditatem Paternam adierant, ac plura successiuè corpora fideicommissi distraxerant. Hinc enim alia adfuisse bona in hæreditate præsumitur à grauaris hæ-
5 redibus † subtracta, ex quibus detractiones ipsis competentes consumptæ fuerint *iuxta text. in §. sancimus authentica de hæredibus, & falcidia, Rota coram bo. me. Vrgellen. decis. 360. num. 1. coram Merlino decis. 265. num. 9. & in Reatina successionis 9. Iunij 1644. §. quia sola coram R. P. D. meo Meltio, & in pluribus alijs relatis in Bononien. de Bologninis 2. May 1653. §. in bonis pariter coram R.P.D. meo Celso.* Itaut eisdem incumbat onus probandi contrarium prædictam, scilicet, negatiuam secundùm *Bald. in l. cum de lege ff. de probat. Natta. Cons. 199. num. 12. & 138. numer. 9. Gratian. discept. cap. 570. num. 15. & 20. cum alijs relatis in Perusina bonorum 30. Maij 1650. §. quo verò ad medietatem in fine coram R.P.D.*
& per Adden. ad decis. Greg. 262. num. 1

Ab huius verò probationis oner
Troylis non redduntur immunes
7 ne ab ipsis auctoribus † habita de p
reditate, ex qua status ipsius quo
desumi *ex traditis per Ciriac. contr. 5*
Cum enim hæc diuisio post nouer
sic longè post obitum patris inita f
8 filios pro iustificando statu paterna
tatis probando de tempore obitus
suffragatur, *ut ex Ruino, Decio, Surd*
Floribus respondit Rota in Bononien. fide
Barbettis 19. Iunij 1654. §. prout consti
ctiones dotium in principio coram R.P.D
cum alys relatis per Modern. Cremonen.
ctic. cap. 124. num. 5. & 125. num. 4. &
sima ea videtur esse quod ipsa diuil
9 quidem potest diuisa † bona in p
patris diuidentium extitisse non au
alia relicta non fuerint à patre, ex q
10 tractio competens † diuidentibus
pta non fuerit.

11 Nec ipsis poterit suffragari † b
alienantium deducta ex confessione
dem fieret pro iure legitimæ, & Tre
Bona quippè fides non tollit præsu
ex non confectione inuentarij, ac
12 tis successiuè † alienationibus re
vt aliæ præcesserint alienationes,
non constat alia bona non adfui
contrarium concludenti ratione co
vt respondit *Rota in Bononien. fideicom*
uarinis 10. Dec. 1638. coram R.P.D. me

Præterea dum etiam ex alienan
fessione probatur ad computum le
13 Trebellianicæ † actas per ipsos al
Troyli successores supplementi
14 creditores in Iudicio ordinario † po
periri, non autem ius retentionis o
vt notat *Alex. cons. 128. numer. 5. lib. 1.*
cons. 539. num. 35. Marescott variar. lib.
num. 12. cum seqq. Gratian. discept. foren
num. 16. cum seq. Rota decis. 184. num. 1
diuers. & decis. 368. numer. 13. par. 5. rece
291. num. 7. par. 7. & in Amerina Castrig
Ianuarij 1641. §. videlicet, confirmata 4
iusdem anni, §. nihilominus, coram Reuer
taconen.

Denique ius retentionis assequi n
vigore dotis maternæ secundæ, videli
15 ris Prosperi † fideicommittentis, p
in prædio Ciuitatis Nouæ per A
eiusdem auctorem quæsito, eadem
sumpta dignoscitur.

Et ità vtraque parte Informante d

R. P. D. REVERENDISSIMO P.D. CERRO Sac. Rotæ DECANO.
Ariminen. Fideicommissi.
Die Lunæ 7. Iunii 1655.

ARGVMENTVM.

fructuum restitutionem, certè ille tenetur, quam fuit condemnatus vigore sententiæ, maximæ in iudicatum transactæ, quæ habetur pro veritate. Ad fructuum restitutionem de quo tempore sit facienda.

SVMMARIVM.

Ad fructuum restitutionem sine dubio quis tenetur, si ad eos fuit condemnatus per sententiam.
Sententia, quando transiuit in iudicatum ob non interpositam appellationem, habetur pro veritate.
Fructus, nisi à die petitæ manutentionis, in simplici interdicto summariissimi possessorii.
In Iudicio ordinario, & petitorio debentur fructus à die occupationis.
In Iudicio ordinario, & petitorio fructus sunt restituendi à die occupationis, uti damna, & interesse.
In spolio, nisi sit violentum, aut attentatum, non fit condemnatio ad restitutionem fructuum, nisi à die motæ litis.
Pro restitutione spolii, quando fuit actum, tunc à quo die sint restituendi fructus.
Appellatio litis continuationem inducit.
Lis, non dicitur finita dum fuit obtenta restitutio in integrum.
Res cum omnibus suis fructibus est restituenda.
Fructus bonorum stabilium taxantur ad rationem quinque pro centenario.
Glos. in auth. perpetua in verbo, iuxta C. de Sacrosanct. Eccles. millies fuit secuta à Rota.
Testes, quando dicantur benè probare fructuum quantitatem.
Fructus dicuntur deductis expensis necessariis pro illorum collectione.
Fructus, in iudicio etiam spolii dummodò non sit violentum, aut attentatum debentur illi qui fuerunt percepti, & non qui percipi potuerunt.
Dictio, in circa, quid importet, & comprehendit quid modicum, amplia num. 17.

DECISIO XXXVIII.

EXPEDITA à me causa ad fauorem illorum de Battaglinis non solùm super manutentione, sed etiam in petitorio præuia sententia diffinitiua super absolutione à molestijs sibi illatis per Georginos, & consortes, ex prætenso fideicōmisso Caroli Mercati cum illorum condemnatione ad fructus Sum. eorumdem de Battaglinis num. 1. & 2. hodiè dubitatum fuit, An debeantur fructus, à quo tempore, & ad quam summam, & DD. responderunt, fructus deberi iuxtà modum infrà exprimendum.

Quod debeantur in dubium reuocari non potest, quia, vt dictum est, in sententia Geor-
1 gini, & consortes ad † illorum restitutionem explicitè condemnati fuerunt, vt pluribus adductis auctoritatibus responsum fuit in *Mediolanen. bonorum 19. Ianuarij 1650. coram bo. mem.*
2 *Arguelles in princ.* Quæ cum transierit † in iudicatum ob non interpositam appellationem, habetur pro veritate, & est exequenda *l. res iudicata ff. de regul. iur. Surd. cons. 31. numer. 2. Rota decis. 147. num. 6. part. 5. & coram Burat. decis. 62. num. 8.*

A quo tempore dixerunt Domini à die
2 adeptæ † possessionis post eosdem Georginos, & consortes, vigore sententiæ ad eorum fauorem latè per Reuerendissimum D. meum Decanum; quia licet in simplici interdicto
3 summarijssimi † possessorij non veniant fructus, nisi à die petitæ manutentionis *ad l. 3. ff. de interd. Faber. in §. retinendæ n. 14. vers. itē & fructus instit. eodem tit. Rota decis. 317. num. 1. part. 1. & decis. 606. num. 1. par. 2. rec. apud Post. de manut. decis. 317. num. 4. coram Duran. decis. 222. num. 3. & in Bonon. bonorum 26. February 1649. coram Emin. Otthobono, §. fieri autem;* In Iudicio tamen ordinario, & petitorio, in quo prout hic, lata fuit sententia absolutoria ad fauorem illo-
4 rum de Battaglinis, † quæ titulum reducit ad non titulum, restituendi sunt omnes fructus percepti à die occupationis, vt post *Roman. cons. 454. num. 26. & 27. consuluit Rimin. iun. cons. 333. num. 21. Natt. cons. 533. numer. 12. Gonzal. ad reg. 8. gloss. 15. num. 150. Seraph. decis. 835. sub numer. 2. vers. in Iudicio verò,* vbi quod saltem pe-
5 ti possunt, † vt damna, & interesse *Rota in rec. decis. 317. num. 2. & decis. 693. num. 1. in fin. vers. & est regulare part. 1. in Meleuitana fructuum 8. Febr. 1649. coram Reuerendissimo D. meo Decano, §. nec illos, & plenius in dicta Mediolanen. bonorum, §. præterquam quod cum sequent. coram bon. mem. Arguelles.*
6 Nec refert, † quod in spolio, iuxta opinionem quam seruat Rota, nisi violentum sit, vel attentatum, non veniant fructus, nisi à die motæ litis, vt alijs relatis responsum fuit in *Romana Domorum 25. Iuny 1646. coram R. P. D. meo Bichio, §. 1. cum seq. in Romana Domorum in Burgo 12. Nouembris 1649. coram Eminentiss. Otthobono, §. in liquidandis enim iuncto, §. seq. & in Meleuitana Territorii 3. Iunii 1650. coram me in fine.*

Quia præterquod hoc procedit quando pro reuocatione spolij actum fuit interdicto pos-
7 sessorio reintegrandæ, † vel retinendæ, in quibus terminis loquuntur Decisiones prædictæ, non autem quando prout hic actum fuit iudicio ordinario, & petitorio, vt distinguendo firmatur in dicta *Mediolanen. bonorum coram bon. me. Arguelles, §. non obstat etiam;* Nos versamur extrà hanc difficultatem, quia tempore quo Georgini possessionem occuparunt, lis pendebat tanquam antecedenter introducta coram Prætore Arimini, & ad Reuerendiss. D. meum Decanum deuoluta, atque subindè per viam appellationis, & restitutionis in integrum restaurata coram bo. mem. Buccabel-
8 la, & deindè coram me; † Appellatio enim

nim litis continuationem inducit, vt alijs relatis responsum fuit in *Barchinonen. iurisdictionis 8. Aprilis* 1647. *coram R.P.D. m. Bichio* §. *minùs obstat in fine in Colonien. Vicariæ* 24. *Ian.* 1653. *coram R. P. D. meo Meltio* §. *neque subsistere*, *&* *priùs in Eugubina Prædij* 14. *Iunij* 1649. *coram me* §. *Quia cum emanauerit*; Etiam si per negligentiam appellantis esset deserta, quia sufficit,
9 quod iustis de † causis concessa fuerit restitutio in integrum, per quam reuiuiscit *prima lis Capic. latr. decis.* 68. *sub num.* 28. *Card. Seraph. decis.* 945. *num.* 3. *Rota decis.* 135. *num.* 6. *par.* 8. *rec.* Et
10 sufficit † vt res cum omnibus fructibus perceptis restituatur *l. necnon* 28. §. *fin. ff. quib. ex caus. minor. restit. Cancer. var. resol. tom.* 2. *cap.* 1. *numer.* 287. *Odd. de restit. in integr. quæst.* 45. *num.* 13. *&* *in terminis Card. Seraph. decis.* 1245. *nu.* 2. *& seqq.* *&* *Rota in dicta Romana Domorum coram R. P. D. meo Bichio* §. *sane contra*.

Quo verò ad quantitatem dicebant Informantes esse liquidandam, iuxtà taxam † le-
11 galem ad rationem quinque pro centenario *secundùm gloss. in Auth. perpetua verbo iuxtà C. de*
12 *Sacros. Eccles.* quam † millies comprobauit *Rota, & signanter in rec. decis.* 656. *num.* 2. *par.* 3. *&* *alibi passim* faciliùs in proposito, quo testes relati *in dicto Summ. num.* 3. fructus ad hanc rationem ex bonis controuersis percipi deponunt,
13 qui † cùm loquantur de fructibus in certa quantitate, nempè de annuis sc. 10. dicuntur
14 deponere deductis † expensis necessarijs pro illorum recollectione *sa; me: Greg. decis.* 273. *n.* 3. *quam ità declarauit Rota in rec. decis.* 444. *nu.* 5. *par.* 2 *in Placentina Beneficij* 27. *Maij* 1647. *corã Reuerendissimo Terracinen. sub* §. *non obstat*, *quod non deponant*, *&* *in Gerunden. Prioratus* 29. *Nouembris eiusdem anni coram R.P.D. meo Bichio* §. *vltimo in fine*.

Verùm, quia *in Summ. sub num.* 4. exhibita fuit quædam locatio à Georginis facta ad rationem sc. 8. bononenorum 84. pro quolibet scuto, ad istam proindè quantitatem pro tēpore, quo durauit prædicta locatio sunt condemnandi, quia Rota sequitur opinionem *Zabarell. in cap. gratum de restit. spoliat.* quod scilicet etiam in Iudicio spolij non violenti, aut
15 attentati † spoliator teneatur tantum ad fructus perceptos, non autem ad eos, qui percipi potuerunt, *vt dictum fuit in allegata Romana Domorum in Burgo coram Eminentissimo Otthobono* §. *insuper ex quo*: Nil refragante, quod locatio loquatur de tribus Tornaturis in circa, sententia verò condemnet ad quatuor,
16 quia dictio illa, † *in circa*, benè compræhendit Tornaturam tanquam quid modicum *iuxtà Theoricam gloss. in cap.* 1. §. *penult. verbo circa illud de Offic. ordin. in* 6. *cum concordantibus adductis in Romana Pensionis* 19. *Ianuarij* 1646. *coram me* §. *pen. maximè*, quia non constat, quod
17 quarta Tornatura esset † separabilis, vel separata ab alijs locatis.

Et ità resolutum fuit fructus deberi à die captę possessionis per Georginos ad rationem scutorum decem annuorum ante, & post locationem, & scutorum octo bononenorum 84. pro tempore locationis vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO

Aprutina Parochialis.

Lunæ 7. *Iunij* 1655.

ARGVMENTVM.

Præsentatio ad Iuspatronatus, quibus ... rentibus dicatur iuridicè facta. Et ... ad plures vti vniuersos qualiter sit fac... Regula Cancellariæ de Triennali, ... possessorem, est probandum, non ... triennalis possessio, sed etiam, qu... pacifica, & quid si non sit integra ... sed partis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium aliquod, quod sit vacans ben... ex confessione alterius partis, dum veni... vacatione.*
2 *Præsbyteratus iustificatur ex literis pat... dinarij.*
3 *ad Beneficium, quod quis sit habilis, p... fide Examinatorum.*
4 *Beneficium, quod non excedat 24 Du... tur ex testibus doponentibus de publica ... fama.*
5 *Præsentatio, quod fuerit in tempore, ... ceatur.*
6 *Patroni Laici habent tempus quadrimest... sentandum.*
7 *Deuolutio præsentationis ad iuspatronatus ... præsentatione in tempore, gradatim fit.*
9 *Papa aliud est, quod velit conferre bene... deuolutum, & aliud, quod velit conc... eius collatore.*
9 *Iuspatronatus quando competit aliquibus ... uersis qualiter tunc sit facienda præsent... num.* 10.
11 *Ita vt tunc non sufficiat præsentatio aliqu...*
12 *Et quid si eligantur procuratores ad præs...*
13 *Præsentatio spectans ad plures, vti v... quando remaneat inutilis.*
14 *Præsentatio, quando est facienda per plur... sola consultatio, seù præambulum non h... præsentationis.*
15 *Regulæ de Triennali, vt sit locus deb... triennalis possessio probari.*
16 *Quæ integra possessio, quando sit improb...*
17 *Functiones Parochiales qualiter soleant ... & num.* 18.
19 *Regula di Triennali, vt sit locus, suffici... sessio Iuris spiritualis.*
Quæ tamen conclusio magnam recipit dubi... num. 10.
20 *Beneficium parochiale quando quis pacifice... possidere.*
21 *Possessor verus, & absolutus rei non potest ... dimidiam partem possidet.*
22 *Mulier candida non potest dici nigra si p... grum habeat.*
23 *Possessor beneficij non potest dici pacificus, ... rem partem reddituum habeat.*
24 *Accidens non potest denominare subiectum ... subiecto conueniat, in totum, vel pro ma...*
25 *Possessor rei, quis dicatur esse, qui po... principaliorem.*

:t quid si simus in spiritualibus, & num.27.
rouisus de Parochiali, cum conditione, vt infra annum faciat se promouere ad sacros Ordines.
In possit dici per dictum annum possidere spiritualia.
eneficium Parochiale an quis dicatur pacificè possidere si tantum spiritualia non autem temporalia possideat.
eneficia duo inter se continent, scilicet spiritualia & temporalia.
uræ sola possessio, non sufficit pro vera possessione Beneficij Curati.
ext. in cap. licet canon. de elect. in 6. strictè debet intelligi.
egul. Cancellar. de Triennal. qualiter sit intelligenda.
ext. in cap. commissæ de elect. in 6. & alij DD. quo casu loquantur.
ssessor simpliciter, vt quis dicatur aliud est, & liud vt quis dicatur possessor pacificus.
ssessor pacificus beneficij, quando quis possit dici, licet non possideat eius fructus, & num.38.
egula de Triennali Cancell. benigna interpretatione est iuuanda.
egula de Triennali non debet extendi contra verorum proprietatem.
pinio aliqua quando hinc inde est valde controuersa, cessat omnis difficultas, dum ex facto ipso ipsa tollatur.
rs, quando aliquid pro verò admisit, non est aliud querendum.
des extraiudiciales non releuant.
nfessione propria nulla maior est probatio.
conomo non potest amplius beneficio dari, dum prouiso fuit capta illius possessio.
Iure tertij, quis dare non potest.
tatio, contestatio litis, & similes actus, sunt merè Ciuiles.
æscriptionis interruptio fit per actus naturales.
terruptio naturalis præscriptionis omnibus prodest & num.50.
neficii possessio apud prouisum, quando nec naturalis, nec temporalis.
e iure tertii, quando quis dare possit.
ontra hæredem excipi potest, quod habeat cohæredem.

DECISIO XXXIX.

RTA lite inter Achillem Pagliaronum Prouisum Apostolicum, & Iosephum llum vti præsentatum à Communitate tri Montis S. Poli, de cuius iure patronaexistit Præpositura controuersa ibidem cta sub titulo S. Mariæ, & Pauli, hodie proponente Achilli adiudicandam esse. responderunt cuius gratia est in omnibus ificata, nam vacatio per obitum Narcisi naldi vltimi possessoris probatur ex confesne† Aduersarij venientis ex eadem vacatio-Mantic. decis. 132. num. 1. Caual. decis. 55. num. 3. s. 10. num. 2. par. 2. & decis. 30. num. 1. par. 6. rec. hillis Præsbyteratus ex † litteris patentibus ordinarij idem Mantic. d. decis. 132. num. 5. Bud. decis. 255. num. 13. Eiusdem habilitas ex tione † examinatorum Vrbis Penia dec. 1134. num. 5. Buratt. decis. 613. numer. 6. Mellin. decis. 147. num. 2. Valor per non excessum ducat. 24. ex
4 testibus de publica voce † & fama deponentibus Aegid. decis. 675. Put. decis. 29. lib. 1. Caual. decis. 533. num. 6. Buratt. d. decis. 255. nu. 11. Ac demum
5 deuolutio † ob non præsentationem factam in tempore à d. cõmunitate quæ habita notitia vacationis, vt ex conuocatione statim super-
6 inde facta non præsentauit † intra quadrimestre glos. in Clem. 1. de suppl. neglig. Prælat. Franc. Marc. decis. 475. num. 18. decis. 1153. par. 1. Modern. Pisan. de Iurepatr. par. 12. lib. 12. cap. 3. num. 4. Nec
7 deuolutio est gradatim iustificanda † nempe à cõmunitate Patrona ad ordinarium, ab isto ad metropolitanum, & à metropolitano ad Sedẽ Apostolicam, quia cum Prouisio Achillis simplicitèr loquatur vti deuoluto, censetur
8 Papa prouidisse iure præuentionis, † & concursus cum inferiori Collatore, licet secus si prouidisset vti de deuoluto ad Sedem Apostolicam ad terminos Concilij Lateranensis iuxta magistralem distinctionem Mandosij ad reg. d. annali qu. 90. num. 6 Gonz. super reg. 8. Cancell. §. 3. prohem. nu. 3. & seqq. Garz. de benef. par. 20. cap. 3. nu. 30 Add. ad Buratt. decis. 18. num. 12. Rota in Maioricen. beneficij 28. Maij 1635. coram bo. me. Coccino, & in Regien. beneficij 29. Ianuarij 1654. coram R.P.D. meo Beuilacqua.

Nec releuat asserta præsentatio Galli, vi cuius fuit institutus ab ordinario Aprutino nam vti facta à solo Priore sine mandato totius vniuersitatis nullius est roboris; Quoties enim
9 ius præsentandi † spectat ad aliquos vti vniuersos omnes, & singuli in vnum locum iuxta
10 solitum conuocati † per secreta suffragia debent eligere, & nominare præsentandum, ac constituere certum Procuratorem ad faciendã præsentationem coram ordinario, non autem
11 sufficit † sola præsentatio, seù conuocatio Regentium Io: Andr. in cap. 3. de iure patron. Lambert. eodem tit. lib. 2. qu. 2. art. 9. num. 2. Modern. Pisan. qui supra par. 2. lib. 8. cap. 2. num. 15. Rota decis. 295. n. 6. par. 6. decis. 82. num. 2. 3. & decis. 302. num. 12. par. 7. recent. & in Aquilana Iurispatronatus 24. Ian. §. non obstat, & 4. Iunij 1646. §. secundo tollitur coram Eminentissimo D. Card. Corrado, nisi Populus so-
12 litus esset eligere † antianos, seù Priores penes quos sit omnis Populi potestas, ad tex. in §. Senatus Consult. Instit. de iure nat. gen. & ciuil. Barbos. & alii in l. item corum, & l. illum §. si decuriones ff. quod cuiusq; vniuers. nom. Feder. cons. 111. collat. 6

Nec dicatur mandatum Vniuersitatis, seù etiam eiusdem præsentationem oriri ex approbatione partiti propositi ab vno ex consiliarijs super dismembratione fructuum dictæ Præposituræ in quinque partes, quarum duę assignarentur Præposito, & aliæ tribus Cappellanis, qui illum in exercitio curæ adiuuarent, nominando in Præpositum modo prædicto dictum Gallum, quia in huiusmodi re-
13 solutione † fuit expressè præsentatum beneplacitum Apostolicum, itaut aliàs pro infecta haberetur, quo propterea non sequuto totus actus ob sui indiuiduitatem remansit inutilis, nec ideò impediuit deuolutionem cap. cum in

cunctis §.*vlt.de elect.Bellam.decis.*182. *Garz.de benef.par.*8.*cap.*2.*num.*11. *Lotther.lib.*2.*qu.*24.*nu.*32. *Modern.Pisan.lib.*8.*cap.*6.*num.*24. *Rota in Firmana Cappellaniæ* 28. *Aprilis* 1651. §. *quod tanquam coram R.P.D. meo Bichio*, & indè solum deduci potest quædam consultatio, seù præambulum
14 ad præsentandum† quod non habet effectum veræ præsentationis, & nullum ius confert *ex allegatis in Camerinen. Canonic.* 19. *Ianuarii* 1654. *coram R.P.D. meo Priolo confirmata* 19. *Iunii eiusdem coram Reuerendiss. D. meo Decano*.

Nullo igitur, ac inualido apponente titulo Galli minus potuit allegare beneficium regulæ de triennali, cum nec probauerit suam pacificam possessionem per integrum triennium
15 imò ex datis † in Sum. Achillis constat ei statim illatas fuisse molestias ab Illustriss. Cameræ Thesaurario, tàm in perceptione fructuum pro tribus ex quique partibus, quàm in ipsomet Iure spirituali, cum iste deputauerit Cappellanos, qui in eadem Ecclesia vna cum præposito administrarent Sacramenta,
16 expensa Ceræ † distribui solitæ in festo Purificationis à subcollectore eiusdem Cameræ facta fuerit idemque pro Concionatore in Quadragesimis, quæ omnia respiciunt exer-
17 citium Curæ Animarum, † & inter functiones Parochiales recensentur, vt de Concionatore disponit *S.Conc.Trid. sess.*5.*de reform.cap.*2. *Barbos.de potest.Paroch.par.*1.*cap.*14.*nu.*6.*cum seq. de distributione Candelarum in die Purificationis idem Barbos.cap.*12.*nu.*4. *Ricc.resolut.*305. *par.*4. & de
18 deputatione Cappellanorum † pro adiumento Curæ *Abb.in cap.extirpanda* §.*qui verò vers.hoc intellige de præben.Seraph.decis.*639.*num.*3.*Gonzal. super reg.*8.*glos.*5.§.3.*num.*38.

Hinc euitatur obiectum quod ad effectum
19 regulæ † sufficiat sola possessio iuris spiritualis nam præterquamquod hæc conclusio magnā recipit dubietatem, quia licèt *glos.in cap. commissæ, & cap.licèt canon.de elect.in* 6. dicatur pa-
20 cificè possidere † qui habet liberum Curæ exercitium, quod idem tradit *Card. in Clem.* 2. §.*illi verò num.*9.*de ætat.& qualit.Bald.in cap. Ecclesiastica in fine de elect.Rebuff.de pacifica possessione num.*202.*Guidopap.cons.*134.*num.*7.*Ferret.consil.*1. *nume*3.*& cons.*354.*num.*7. *Rota decis.*1235. *par.*3. *diuers.* contrarium tamen sentit *Imol. in Clem. gratiæ de rescript. per text.in cap.concesso de præben. in* 6. *Mandos.ad reg.*26.*Cancell.qu.*25.*num.*2. *&* 3. *& quæst.*26. *per tot.* vbi præsertim *num.*8. firmat
21 possessorem pro dimidia † non posse dici verum, & absolutum possessorem, & possessorem rerum spiritualium, minoris verò partis
22 temporalium equiparat†mulieri candidæ pedem nigrum habenti, quæ sicuti nigra dici
23 non potest, ita nec possessor † pacificus qui minorem partem temporalium habet, cum nec alias accidens possit denominare subiectū
24 nisi ipsi subiecto † conueniat in totum, vel pro maiori parte, vt notat *Io. Andr.in cap.sicut nobis col.*1.*num.*3. *de verb.signif.lib.*6. idemque firmat *Pacian.de probat.lib.*2.*cap.*31. *num.*13. 14.
25 vbi quod aut agitur de simplici † possessore veluti si quæretur quis esset possessor, & tunc
26 is dicitur possidere†qui possidet partem prin-

cipaliorem, puta ius spirituale, aut
possessione pacifica, & requiritur
27 sessio temporalium † quem sequit
*respons.moral.lib.*2.*cap.*2.*dub.*7.*num.*10.
Et pro solutione ad contraria In
pro Achille distinguebant plures
28 quod nimirum aut agitur † quod
de Parochiali teneatur se facere pro
Sacros Ordines infra annum, & c
ficum possessorem, si per annum
ius spirituale possedit ob præiudici
rum, quæ alias Sacramentorum p
alijsque necessarijs, & à Parocho
29 litis † fraudarentur. Idq; pro rati
scribentes communitèr in d. cap
missa, aut ad alios effectus, in q
huiusmodi præiudicium, & his ca
30 esse accipienda † in suo proprio,
gnificatu, iuxta quem non posse
cum possessorem, qui possidet sol
tualia nisi etiam percipiat maiore
31 fructuum cum beneficium duo †
neat spiritualitatem, & temporalita
terminis prouisi de beneficio inco
quod primum non vacet per assecu
cundi nisi prouisus perceperit ma
32 tem fructuum adeo vt † non suffi
possessio Curæ, firmauit *glos.in d. ca*
ibi nàm cum ego non percipiam fr
beneficij non dicor plenè habere p
illius, & ibi probat *Panormit.num.*1
*cap.commissa nu.*16.*Anchar.n.*4.*vers.*
*num.*3.*Gemin.in* §.*annus num.*3.*vers.*
*Barbos. num.*7. *& DD. communiter in*
de præben.& c.cum in cunctis §.1. *de ele*
*de probat.concl.*183.*num.*45.46. vbi
spondet *ad tex.in cap.licet canon.* quod
beat intelligi, & solum procedere
33 se promoueri † ad ordines Sacros
tum tempus *Campanel. diuers.iuris ca*
*cap.*3.*num.*13.*Staphil.tit.de qualit. &*
*huiusmodi numer.*12. *Garz.de benefic.par*
*num.*123.126.136.*Menoch.de retinen*
*Hoied.de incompatibil.beneficii cap.*1
*num.*80.*vers.*3.*declaratur Add.ad deci*
*in antiq. Cassador.decis.*9. *num.*2. *de ca*
*propr.Rota coram Seraph. decis.*953.*nu*
34 *Buratt. decis.*19.*num.*21. Et in punc
nostræ tenuit *Sotus glosator antiquus*
ria summopere versatus in sua glos. num
*qu.*53.*sub num.*2.*& qu.*60. *num.*3. *Col*
*Litt.H. & num.*65.*Azzor.Instit.moral.*
*cap.*35.*qu.*7.
Et secundum prædicta intellige
cebant *tex. & DD. in contrarium* ad
35 procedunt in † primo membro di
de quo in specie loquuntur *d.cap.*
cap.licet canon.prout ita Somes. d. qu.
Bald. in d.cap. Ecclesia Guido Papa ad
ctum promotionis ad Ordines Sacros alleg
*d. num.*202. *vers.quod procedit*, & in
minis loquitur *Card.in d.* §.*illi verò*
36 ret autem *cons.*1.*num.*3. loquitur† vt
plicitèr possessor dicatur, non vt
cificus *& cons.*354. *in contrarium alleg*
minis regulæ, & in casu quo ex spe

a Apostolica fructus erant alteri reseruati, ac ideò possessio † prouisi non poterat cadere per fructibus non impediri cursum triennaⷬ, respondebant non ideò sequi quod ad efectum regulæ sufficiat possessio spiritualium m ibi supponatur possessorem, qui fructus on percipit posidere † bona temporalia, nde nascuntur quod sufficit, vt declarat *Gomes. super reg. de annali qu. 47. num. 7. in fine*, ibi, *ficit ergo quod quis faciat actus pertinentes ad possionem licet fructus non percipiat vt agrum colere, l similia, quæ ponit Castr. in l. 3. C. finium regund. ld. in l. iudicia C. de rei vendic.* Et quamuis rela sit benigna interpretatione iuuanda ad itandas lites, & calumnias *Castropal oper. mo. tract. 13. dis. 2. punct. 31. nu. 3. Rota in Gerunden. neficij 9. Decembris 1644. coram R. P. D. meo chio*, Non tamen extendi † posse contra rborum proprietatem *Cresc. decis. 17. nu. 2. de s. possess. & propriet. Lotther. de benef. lib. 2. qu. 52. m. 29.*

Cessat obiectum in hoc opinionum confli, in quo DD. superfluum putarunt quidam firmare ex ipso facto † cum Gallus non ssederit integrum ius spirituale, sed habuit iunctos pro tribus ex quinque partibus, vt x actibus supra relatis, & ipsemet † admisit in oncordia facta cum Illustrissino Thesaurario, qua fatetur † tres ex quinque portionibus isse vacantes fauore Cameræ hodierno *Sum. chillis num. 11.* reiectis quibusdam fidibus extraiudicialibus † de deputationibus ab illo fais, tùm quia fides non facit fidem *Cæsar. de raffis decis. 2. num. 13. de sponsal. Seraph. decis. 206. m. 3. Rota decis. 780 nu. 1. par. 1. diuers.* tùm quia s resistunt actus contrarij supra recensiti, & iusdem Galli confessio, qua † nulla maior robatio *l. cum te C. de transact.* nec non præceens Decretum Communitatis instituendi vla Præpositum tres alios Cappellanos ad Cum Animarum pro tribus ex quinque partius, quod apparet effectuatum, cum alias Illstriss. Thesaurarius non potuisset pro dictis atis manum apponere † postquam Gallus erat institutus, cum ex die institutionis, & ossessionis ab instituto captæ euanescant deutationes Economorum, vt fuit dictum *in reueren. Archidiaconatus 13. Iunij 1644. coram P. D. meo Cerro, & in Perusina beneficij 28. Iu. 1647. coram R. P. D. meo Bichio.*

Nec obstat Achillem † vti tertium non osse dare de molestijs illatis à Camera ad exudendam triennalem possessionem *Rebuff. de cis. possess. num. 267. Buratt. decis. 585. numer. 6. & cis. 622. num. 9.* Nàm præterquamquod obieum procedit in interuptione per actus mere iuiles, vt est † citatio, contestatio litis, & silia, in quibus terminis loquuntur mox algati, at secus † si interruptio fit per actus turales, prout est fructuum perceptio vt dinguendo in vtramq; speciem molestiarum clararunt *Gomes. supra reg. de trienn. qu. 22. vers. ideò Cottier. super ea. reg. n. 13. Litt. N. Sot. nu. 13. med.* Et ratio diuersitatis est quia naturalis terruptio † præscriptionis omnibus prodest turaliter *ff. de vsucap.* Ciuilis autem prodest tantum agenti *l. cum notissime §. sed etsi quis C. de præscript. 30. annorum Barbos. ibid. §. imò numer. 16. Peregr. cons. 103. num. 1. lib. 3. Giouagnon. cons. 68. n. 5. & seqq. lib. 1.* Hodie non agitur de simplicibus molestijs à Camera illatis, sed quod ista fuit in
51 possessione beneficij † pro tribus ex quinque partibus; vnde resultat, quod Gallus non possedit spiritualia, nec temporalia pro maiori
52 parte, ad quod probandum bene † excipi potest de possessione Tertij *iux. doctr. Bart. in l. prima § quod ait Prætor ff. vti possid. Rota decis. 63. n. 3. par. 1. rec.* Sicut excipi potest contra hæredem
53 quod ipse † non est solus hæres, sed habet Cohæredem *l. 2. ff. si pars hæred. pet. Thes. decis. 4. num. 8. Rota coram Caual. decis. 346. num. 7. & in Bononien. fideic. de Lucio 2. Maij 1622. coram bo. me. Coccino.*

Et ita Causa pluries proposita, & vtraque parte informante fuit resolutum &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Successionis.

Die Lunæ 7. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Monasterium ingressurus, si renunciet bonis, quamuis causa finalis renunciationis sit ipse ingressus, tamen dum renunciatio est ad fauorem agnationis, prout ipse disposuit, seruanda est, vnde extantibus agnatis, non intrabant extranei. Vocatus ad Emphyteusim, non potest præiudicare alijs vocatis.

SVMMARIVM.

1 *Bona, quæ fuerunt relicta pro conseruatione agnationis, donec adest aliquis de eadem, iste est præferendus alijs.*
2 *Renuncians bonis, vt professionem emittat in aliqua Religione, si renunciet ea, vt conseruetur agnatio, tunc non nisi agnati sunt vocati, exclusis extraneis.*
3 *Bonis renuncians, vt intret Religionem, causa finalis dictæ renunciationis est ingressus Religionis, & num. 8.*
4 *Non autem votum conseruationis agnationis, & sic potius renunciare Mundo, & pompis eius.*
5 *Agnationis conseruatio, in renunciante bonis propter ingressum Religionis non censetur causa finalis, sed impulsiua.*
6 *Agnationis conseruatio, dum fuit motiuum principale renunciantis, vt stent bona in agnatione, quid ex hoc argui non possit.*
7 *Bonis renuncians, ab illis remanet exclusus.*
8 *Renuncians bonis, vt Monasterium ingrediatur, licet causa finalis dicatur ipse ingressus Religionis.*
9 *Non tamen ex hoc sequitur, quod ipse non potuerit imponere legem sibi bene visam renunciationi.*
10 *Renunciantis mens bene colligitur ex clausulis positis in renunciatione.*
11 *Bonis renuncians, vt Religionem ingrediatur, si disponat, vt bona non transeant ad extraneos, extantibus agnatis, isti semper intrabunt.*
12 *Nomen hæredis diuersimodè accipi potest.*

13 *Bonorum renunciatio si fuerit aceptata à renunciatario pro se, suis hæredibus, & successoribus quibuscumque.*

14 *Hoc non tribuit facultatem, vt libere possint alienari dd. bona.*

15 *Concessio facta pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque intelligenda est de hæredibus sanguinis.*

16 *In concessione aliqua, dum adsunt persouæ contemplatæ, non intrant extranei.*

17 *Concessio facta pro conseruanda agnatione, existentibus illis, qui eam conseruare valent, non sunt admittendi impotentes & num. 18.*

19 *Familiarum decus sine bonorum affluentia commodè conseruari non potest.*

20 *Agnationem intendens conseruare eius intentio præsumitur esse, ne bona transeant ad extraneos.*

21 Decis. in causa Romana Successionis de Comitibus 23. Ianuarij 1642. coram Dunozetto, *in quibus loquatur terminis.*

22 *Decisiones loquentes in diuersis terminis non possunt applicari, vbi termini illi non applicantur.*

23 *Inuestitura, quando est amplissima pro quibuscumq; hæredibus latissimè concepta.*

Tunc etiam hæredes extranei in ea comprehenduntur.

24 *Institutio hæredis facta in re data in Emphyteusim, & adsunt vocati, est nulla.*

25 *Emphyteusis ex pacto, & prouidentia quando dicatur & num. 26.*

27 *Ad Emphyteusim, quando quis dicatur vocatus iure proprio, non autem transmisso.*

28 *Ad Emphyteusim vocatus non potest in præiudicium aliorum vocatorum de dicta Emphyteusi disponere.*

29 *Bona, quæ non sunt sua perperam quis in alium transfert.*

30 *Inuestitura qualitèr fuerit facta, bene probatur ex exhibitione ipsius inuestituræ.*

31 *Inuestituræ aliud est, quod sint claræ, & apertæ.*

32 *Et aliud, quod sint obscuræ, incertæ, ac requirentes altiorem indaginem.*

DECISIO XL.

ORTA controuersia inter Conuentum S. Mariæ ad gradus Viterbij hæredem vniuersalem Horatij Gagliardi, & Paulum filium in legitima sibi de iure debita institutum, fuit post latam ab A.C. sententiam deuentum ad concordiam, in qua cum pro indiuiso fuisset reseruatum officium militis Pij olim à q. Gagliardo acquisitum, ac Petro eius ex dicto Horatio, & Portia Coniugibus Nepoti primogenito donatum, nec non medietas dotis eiusdem Portiæ, & quædam apothecæ existentes in Ciuitate Viterbij, Patres Conuentus prædicti in eorundem bonorum possessionem petebant immitti, sed Rota desuper disputato dubio contrarium censuit. Et fundamentum denegandi immissionem ad officium militis Pij, & ad medietatem dotis Portiæ fuit, quia constat ad Horatium Conuentus authorem peruenisse ex hæreditate Petri filij, qui ante emissam professionem in Religione Ordinis Prædicatorum cuncta sua bona eidem Hora-

tio Patri renunciauit, vt in sua ag
prosapia de Gagliardis conseruaren
illius decoris manutentione, vnde
dicta bona prouenerint ex dispos
1 qui agnationis † conseruationi pro
fit, vt quandiù extet Paulus frate
tis de agnatione, & prosapia, bon
ciata ei debentur non existente alia
2 quæ ex mente renunciantis † vale
re, & d. Paulum excludere *Sanch*
cept. Decalog. lib. 7. cap. 7. num. 26. Iacob
resolut. par. 3. cap. 15. de renunc. num. 2
trou. 475. num. 1. & 2. Rota in Romana
pis 7. Iunij 1634. coram Reuerendiss. D
in recent. decis. 543. num. 31. & seqq. par
Non obstat quod potissima cau
renunciationis non fuit votum c
agnationem, sed potiùs ingressus
3 vt colligitur† ex verbis prohemial
menti, vbi renuncians expressit q
optimo maximo inseruire delibe
que Religiosam ducere, & sic Mū
4 pis renunciare, & de proximo † I
professionem emittere &c. Hæc q
judicatur causa finalis renunciatio
uatio autem agnationis præsumitu
5 ua, ex quo causa † talis considerat
remota adhuc Petrus, qui Religio
di decreuit, verisimilitèr renuncia
cisset, vt aduertit *Rota decis. 587. n*
recent. Si ergo agnationis conseruat
motiuum principale ad ita dispone
6 test argui de intentione Petri † fuis
na admitterentur solummodo Pau
agnati; Conuentu cæterisq; omn
7 sis, nam etsi vrgeat contra † ipsum
tem, vt perpetuo excludatur à bo
ciatis, & Pater acquirat facultatem
eaque cuicunq; velit relinquendi i
iudicium, & huius rei causa final
8 cipua sit † ingressus Religionis: T
inde sequitur, vt ratione agnatio
uandæ non fuerit motus ad ligand
9 renunciatarij† ne bona in extraneos
stantibus agnatis, prout principalit
rasse apparet ex clausulis renuncia
10 quibus † aduertit renuncians ingre
in Religionem, & abdicationem
rum, & statim considerat etiam c
nem agnationis suæ, vnde elicitu
11 bona ad extraneos † deuenire, sed
agnationi prouidere, quapropter r
rius in alios, quam in illos de aden
ne non possit disponere, & sic di
tenet *Gabriel. cons. 135. num. 25. cum seq*
chez super præcept. decalog. lib. 7. cap. 7. num
quez. de success. tom. 1. lib. 2. §. 18. num. 1
rum Rota diffusè in Maceraten. pecuniaria
1644. §. & licet vers. vbi bene distinguit,
rum coram Eminentiss. D. Card. Otthobono
que admissum fuit in Auenionen. fideic
Maij 1648. §. neque huic, & §. hinc re
R.P.D. Verospio, & prius in allegata Fi
norum 11. Aprilis 1616. coram Rembold
Nec afficit quod renunciatio fuer
ratio acceptata pro se, suisque hæ

fucceſſoribus quorumcumq; hæredum etiam extraneorum, quia cum nomen † hæredis diuerſimodè accipi poſsit, vt conſiderat *Menoch. in conſ.158.num.12.& ſeq.* In præſenti caſu non poteſt importare liberum arbitrium diſponendi in perſonam † d. Horatio beneuiſam, nec ei tribuit facultatem vtendi iuribus renunciatis pro libito † ſuæ voluntatis, ſed intelligi debet de deſcendentibus ſuis proprijs, vel ſaltim de hæredibus, † & ſucceſſoribus ſanguinis dum Petrus in renunciatione adiuit rationem conſeruañ † agnationis; Itaut donec exiſtunt agnati contemplati, & apti ad agnationem conſeruandam, illi ſuccedere † debent, excluſis alienis, ad quos effectum habuiſſe non cenſetur, quia per eorum admiſſionem non reſultat effectus † conſeruationis conſideratæ *cum acutiſſimi 30. in fine vbi Bald.in 2. not. Iaſon. num.1. C.de fideicom. D.D.in l.Gallus 29.§.etiam ſi parente ff.de liber. & Poſthum. Couar.in cap. quamuis 2. in 3.parte relect.§.3.ſub num.4.verſ.quarto de pactis in 6.Soccin.Sen.conſ.249.num.15.& 16.lib.2. Honded.conſ.29.num.101.& ſeqq.lib.1. Ciriac.in d. controu.475.num.10.& 11. Rota in Romana donationis, ſeu legitimæ de Carcanis 3. Aprilis 1620.coram Card.Sacrato ad finem, & in d. Maceraten.pecuniaria §.neque obſtat verſ.vel etiam.* minuſque eſſet ſaluum decus agnatorum ſi ad bona ad nunc effectum renunciata non eſſent vocati, cum dignitas, & honor, † familiarum commodè conſeruari non poteſt, niſi per affluentiam diuitiarum *l.1. §.ſed etſi ſexuus ff. de ventr.inſpic. Auth. de teſtibus §.ſancimus Angel. de Bald.conſ.221.nu.2. Alexand.conſ.52.nu.4. & 42. lib.4.Soccin.Sen.conſ.47.num.6.lib.3.Pariſ.conſ.72. num.81.lib.4. Rota apud Pen.deciſ.269.nu.9.& 10. & deciſ.471.num.3.par.5.recent. verſ.Et præterea.* Intentio autem dicti Petri renunciantis, qui multum curauit ſupradictam agnationem, & ſua bona † conſeruari, fuit ne ea deuenirent ad hæredes extraneos *Soccin. Iun.conſ.110.n.39. lib.3. Riminal.Iun.conſ.23.num.83.cum ſeq.Craucti conſ.213.num.2.& conſ.130.num.6.*

Cui Themati applicari nullo † modo poteſt *deciſ. ſub die 23. Ianuaey 1642. facta in cauſa Romana Succeſſionis de Comitibus coram Reuerendiſſimo D. meo Decano in §. clariſſima ſiquidem pro fratribus in contrarium allegata*, quia loquuntur in longe diuerſis terminis, aderat enim ibi ampliſſima ſtipulatio pro quibuſcumque hæredibus † latiſſimè concepta, neque agebatur de renunciatione facta contemplatione agnationis, & multa propterea concurrebant, per quæ iure merito Rota dixit, etiam hæredes extraneos eſſe in † renunciatione compræhenſos.

Quo verò ad apothecas ſuper quibus pariter petita fuit immiſſio tanquam relictas ab Horatio, dicebatur nec ſuffragari Conuentui Inſtitutio ad eius fauorem facta: Hæ namque apparent in Emphyteuſim conceſſæ Gagliardo, & Horatio vſq; ad eorum tertiam lineam, & generationem † maſculinam, à fratribus S. Mariæ ad Quercum Viterbien, atque ideò verſamur † in Emphyteuſi ex pacto, & prouidentia *l.ſtipulatio iſta 38. §. ſi quis ita ff.de verb. obligat. Duran. deciſ.410. num.5.* Ad quam per obitum Horatij concurrit Paulus filius, & Gagliardi primi acquirentis nepos compre-
26 henſus in † inueſtitura ex d. pacto, & virtute tacitæ conceſſionis *DD.in l.ſi mihi, & Titio 110. ff.de verb.oblig. Rota deciſ.415.num.5.par.4. tom.2. recent.& coram Duran.d.deciſ.410.num.6.* Et qui-
27 dem iure proprio, non autem, ex † tranſmiſſo, quia ſecuto obitu primo loco vocatorum finitur Emphyteuſis, diciturque noua reſpectu aliorum, & illis de nouo acquiritur *Clar.in §.Emphyteuſis qu.37.in princ. Mantio de tacit.lib.14.art.19.num.5.& ſeq. Rota apud Duran.d. deciſ.410.d.num.6.& coram bo.me. Merlino dec.86.*
28 *num.2.* & ex his fit † conſequens, quod non potuit Horatius in præiudicium Pauli mediã-
29 te d. Inſtitutione dominium † apothecarum in Conuentum transferre *Menoch.conſ.61.n.20. & ſeqq. Rota d.deciſ.415.num.4.& deciſ.60. nu.12. par.5.& deciſ.74.num.8.par.6.recent. & d.deciſ.86. numer.6. bo. me. Merlini. & in Romana Domus 22. Aprilis 1644. coram Eminentiſſ. D.Card. Cecchino, & in Romana deuolutionis Domus 20. Iunij 1653. §.Hinc verò coram R.P.D. meo Veroſpio confirmata 15. Iunij 1654. coram R.P.D. meo Meltio.*

Cum igitur Paulus per exhibitionem inue-
30 ſtiturarum doceat † incontinenti ad ſe inibi comprehenſas apothecas ſpectare, hoc ſat eſſe putabant DD. ne Conuentui hæredi extraneo daretur ſuper illis immiſſio *Roland. à Valle conſil.2.num.38.in fine & num.39.lib.3. Peregr.conſ.4. num.55.lib.1. Molarn de legitim.qu.19.art.2.nu.71. & ſeqq. Cacchier.deciſ.Pedamontan.26.num.21.verſ. ex præmiſſis Rota deciſ.597.num.1.& 2.& dec.697. per tot.par.2.rec.* Nec obſtare in oppoſitum deducta, quia procedunt vbi Inueſtituræ exhi-
31 bitæ † eſſent obſcuræ, & incertæ requirentes probationem extrinſecam ſuper compræhenſione prætendentis ſe eſſe ad bona in Inueſtitura contenta vocatum tunc enim altio-
32 rem expeterent † indaginem, & proinde illius diſcuſsione ad aliud iudicium reiecta daretur immiſsio hæredi ſcripto, ſicuti explicant *Roland.vbi ſupra Menoch. de adipiſcen. remed. quarto num.381. Caccheran.d.deciſ.26.num.21.verſ. aut verò Caual.deciſ.319.num.3.& deciſ.100.nu.1. poſt Margil.de ſubhaſtat.*

Et ita vtraque &c.

R.P.D. ZARATE.

Romana Domorum.

Die Lunæ 7. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Dominium rei Emphyteuticæ, licet non probetur per Inſtrumentum conceſſionis, tamen limitatur in actione perſonali, veluti ſi agatur ad deuolutionem ob pacta non ſeruata. Pactum poſitum in conceſſione Emphyteuſis, ſi non obſeruetur, intrat pro pœna deuolutio, & agi poteſt ad eam.

S.V M-

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum rei Emphyteuticæ probat dominium eiusdem rei. Item probatur per præstitum consensum, item pro cognitionem, puta solutionis laudemi.*

2 *Dominium rei Emphyteuticæ non probatur per Instrumentum concessionis.*

3 *Quod tamen limitatur, quando sumus in actione personali, puta si agatur ad deuolutionem ob pacta non seruata.*

4 *Dominium rei Emphyteuticæ probatur per recognitionem in dominum non solùm inter recognoscentem, & inter illum cui fit.*

5 *Recognitio in Dominum, probat dominium etiam contrà vniuersales, & particulares successores.*

6 *Solutiones Canonis, quando sunt plures, & antiquæ, deseruiunt pro adminiculo ad probandum dominium.*

7 *Deuolutioni est locus, quando pacta apposita in concessione Emphyteusi non fuerunt obseruata, & numer. 8.*

9 *Pacta, & conuentiones apposita in concessione Emphyteusis, cauendum est, vt obseruentur.*

10 *Alias pro eorum in obseruantia intrat deuolutio, si in pœnam apposita fuit in concessione.*

11 *Pactum, quando est personale, non transit in successorem singularem, titulo donationis.*

12 *Pactum non potest dici singulare, si sit factum occasione rei.*

13 *Pactum non potest dici personale, quando promissio pro se, & suis successoribus fuit stipulata.*

14 *Consensus præstitus, cum suis protestationibus, quo ad ea, non sibi præiudicat prædictum consensum præstans.*

15 *Pacta, qui non obseruat, cadit à Iure suo, & intrat deuolutio.*

16 *Pactum quando est conditionale, vt pactum obseruetur, debet probari, quod fuit adimpleta conditio.*

17 *Officialis, si deponat de re pertinenti ad eius officium credendum est ei.*

18 *Testis deponens contra ipsum inducentem, plenius probat.*

19 *Tempus 70. annorum est tempus longeuum, & antiquum.*

20 *Probatio illa admittenda est quæ probabilis est, & Iura ad hoc non aduersantur.*

21 *Hominis vita vsque ad annos centum præsumitur.*

22 *Ius, non attendit ea, quæ rarissimè accidunt.*

23 *Viuere, quod quis præsumetur vsque ad 100. annos, Iura hoc non probant, imò contrarium.*

24 *Deficientia probatio, ex adminiculis coadiuuatur.*

25 *Obligatio pacti vt adimpleatur, semper vrget.*

26 *Probatio, quæ non releuat, non attenditur.*

27 *Emphyteusim ad tertiam generationem habens, non potest eam vendere, sed tantum commoditatem percipiendi fructus.*

28 *Quod tamen intelligendum est durante vita vocatorum.*

29 *Ex promissione facti alieni dum adimpleri non potest: agi potest ad damna, & interesse.*

30 *Consensus extendi non debet vltrà ea, de quibus fuit præstitus consensus.*

31 *Consensus præstitus durante vita vnius extendi ad vitam alterius.*

DECISIO XLI.

CONCESSERANT Ad tores Ecclesię S. Ludouici natio canæ de anno 1560. q. Bartholomæ ro in Emphyteusim quamdam dom parte terreni ad tertiam generatione incipien & post eius obitum quin superstitibus d. Domum, seu domos Ecclesiæ consensu vendiderunt q. A de Martinis, qui posteà Ecclesiam nam recognouit, cum enunciatiuis cunda generatio dd. domos vendid bligationem docendi de superuenie dentium secundæ generationis biennio, si extrà Vrbem ad habitar sent, & pœna deuolutionis alijsque mento contentis *Sum. Ecclesiæ num.* 2 bus etiam conditionibus recogni consensu, & sine præiudicio Iuri Augustinus donauit Ioanni Baptista tinis dd. Domos; Vndè ex eo qu ctis conditionibus non esset satis fac de superuenientia secundæ genera stensum, & de recessu ab Vrbe pers eiusdem secundæ generationis co depositione vnius testis pro parte examinati, & diligentijs per Cursor *Sum. Ecclesiæ num.* 4. Et quod deficien psu temporis longeui præsumeretur coram A.C. fuit introductum, & ab datum de associando fuit relaxatum rem Ecclesiæ, cuius vigore ipsa poss obtinuit spatio duorum annorum, se desuperuenientia eiusdem Clemen perto d. mandatum fuit reuocatum, cessum aliud de manutenendo ad fa Ioannis Baptistæ, & consequenter se absolutoria, vt in eius *Sum.* primæ p *num. 3. & 9.* super quibus causa de Rotam propositoque dubio super m tione rescriptum fuit, quod videretu no Iure etiam ad effectum manuten circa hoc demum proposito resolut stare de bono Iure Ecclesiæ.

Dominium enim controuertitur,
1 iustificatur ex Instrumentis † conces
præstiti consensus, & recognitionis
tionis laudemij, *vt in Sum. Eccles. num.*
2 Et licet regulariter † dominium non
tur ex Instrumento Emphyteusis *Iur*
per Modern. Fulginaten. de iure Emphyt. ti
tract. Emphyt. quæst. 26. num. 3. Rota coram
decis. 269. num. 1. tamen limitatur qua
3 tur actione † personali, prout in præse
pter inobseruantiam pactorum, vt exp
Modern. ubi prox. num. 7. vers. sed si agatur,
do concedens est Ecclesia, seu pius locus,
eumdem num. 12. cum seq. Adestque reco
4 ex qua dominium † probatur non so
ter recognoscentem, & illum cui fit, e
per Amat. variar. resol. 84. num. 6. cum seq.
cis. 12. num. 3. par. 2. recen. sed etiam con

rsa les, † & particulares successores *Rot. dec. 2.num.5.par.5.recent.* maximè concurrentibus tot adminiculis, scilicet solutionis, Canonis pluribus, † & antiquis inuestituris, & enunciatiuis, *vt tenet Rota decis.290. num.1.par.1. en. & coram Caual.decis.93.per tot. & decis.105. m.2. & seq.*

Quapropter dict. Domus ad Ecclesiam vti dominam redire debet, cum † locus factus erit deuolutioni propter inobseruantiam dicti appositi in consensu venditionis præstiti per d. Ecclesiam continente, quod quolibet biennio Martinus emptor teneretur docere de superuenientia personarum † comprehensarum in secunda generatione si ab Vrbe cederent. Nam pacta, & conuentiones in hoc contractu omninò † seruari debent, vt *tex.in l.1.& 2.C.de iur.emphyt. §. adeò inst. de t.tenent ibi communiter scribentes Modern. Fulginatensis de iure emphyt. in prælud. quæst.4. num.2. 3. & de var.caduc.quæst.1.à num.1. Rota coram rlino decis.356.numer.1.* Pro quorum inobseruantia vtique succedit deuolutio, quæ in pœna † apposita fuit in conuentione, cum ctum rem ipsam afficiat, vt per *Corbol. de emphyt.tit.de caus.priuat.ob inobseruantiam pactorum, in princ.d. Moder.Fulginaten. eod. tract.tit. var.caduc.quæst.1.num.42. & de alienat. quæst.1. n.218.& 241. Mantic.de tacit.& ambig. lib. 22. 26.in princip. & in vim pacti declarati posse deutionem admittit Rota decis.577. in princ.part.2. ent. & coram Seraph.decis.794.numer.10. etiam is adductis per eumdem Modern.Fulginaten. d. tit. alienat.quæst.1.num.242.*

Nec obstat † quod prædictum pactum dondi de superuenientia appositum fuerit per nditorem, & ideò tanquam personale non ossit † transire in Ioannem Baptistam singuem successorem titulo donationis, quia ò prędictum pactum est reale tanquam faum occasione, † & conuincitur, quia Augunus Auctor dict. Ioannis Baptistæ promisit o se, & successoribus, quamobrem, & iste neri debet, *vt per Becc. cons.24. num. 28. Rota am Buratt.decis.161. num. 16.* Maximè cum clesia in consensu præstito donationi, conruauerit Iura, † & consenserit cum pactis in is Instrumentis appositis *Sum. Ecclesi. num.3.* t vt cumq; sit ius seruandi pactum transit in Dominum directum † contrà primum Emhiteutam, qui si pacta non obseruat à Iure o cadit, & proindè consequenter resoluitur is secundi Emphiteutæ *secundum l. hac vectili ff.de pignor.& tradit.per Modern. Fulginaten.d. t.de contract,quæst.10.num.16.*

Minusque aduersatur quod obligatio superuenientiæ concepta fuisset in casu ipsius ab Vrbe recessus, † qui nondum probatur, aut stificatus videtur, nam de prædicto recessu onstat ex diligentijs à Cursoribus factis, quius tanquã de pertinentibus † ad eorum ofcium debet fides adhiberi *gloss. in cap. cum pati in verb. suus Nuntius de appellat.Modern.Cesaten.de citat.cap.7.num.57. tom.1. Rota coram sa. e. Gregor.XV.decis.426.num.6.& decis.789. n.1. ram Buratt.* Atque etiam ex depositione te-

18 stis à Ioanne Baptista adducti, † qui contrà producentem magis probat *ex text. in l. si quis Testibus C.de testib. Rota decis.500. num.6. part.4. tom.2. & decis.586.num.3.tom.3.& decis. 430. numer.31.par.5.tom.2.rec.* Ac propterea ex lon-
19 geuo cursu 70. annorum, † à quo tempore non constat aliquos de secunda generatione existere, & quamuis extitissent probabile est quod ipsi decessissent, vt per *tex.in l. potest quis 57. ff.de hæred.instit.l.computationis 68.ff.ad l.Falcidiam,& ex aliis traditis per Narbon.in suis annal. in annal.centesimo quæst vnic.num.1.* contrà quæ
20 Iura non † aduersantur *tex.in l.an vsusfructus ff. de iud.l.vltim.§.1.C.de sacros.Eccles.cum similibus,*
21 ex quibus deducitur vitam hominis † vsque ad 100. annos præsumi, vt pluribus relatis *tradit Narbon.ubi sup.n.4.* Nam veriùs est quod ex istis Iuribus non probatur, quod vita hominis vsque ad 100. annos præsumatur, cum
22 ius non colligat quod † rarissimè accidit, sed solum quod vltrà centum annos non extimetur vitam protendi, ideoque præsumptio
23 negatiua, non verò affirmatiua, quod credatur quis viuere vsque ad 100. annos, vt benè explicat *Menoch. de præsumpt. lib.6. præsumpt.49. num.1.Guttier.pract.quæst.lib.2.quæst.7.num.5. Couar. lib.2. var.cap.7.à num.6.vers.30. Sanchez de Matrim.lib.2.discept.47.num.1. vers. sed hæc ratio, Rota dec.102.num.6.par.1.diuers.& decis.1171.numer.2.coram Seraph.& coram Put.dec.81. numer.1. lib. 1.* eoque faciliùs locus est præsumptioni
24 deficientię, † quia in præsenti concurrunt tot adminicula, vt per *Rota in Cæsaraugustana portionis penes Marches.de commiss. part.1. fol.340. & decis.78.num.1.coram sa.me.Gregorio XV.* & semper viget obligatio pacti ostendendi superue-
25 nientiam, † ex quo probatio Io: Baptistæ incumbit ex traditis per *Gratian.discept.forens.cap. 78. num.3.& 5.Guttier.pract.quæst.d.lib.2.quæst.5. num.5. Rota coram sa.me.Gregor.XV.decis.228.numer.1.*

Nec vrget quod doceatur de superuenientia Clementiæ, quia ipsa non probatur de compræhensis in secunda generatione, nec de
26 eorum † hæredibus, vt teneatur consensum præstare iuxtà promissionem de faciendo consentire illos de secunda generatione, & prætereà ipsa renunciauit, & cessit ad fauorem Ecclesiæ.

Neque refragatur quod venditio facta fuisset pro tertia generatione, & Ecclesia illam
27 laudauerit; quia † venditores non potuerunt vendere ius tertię generationis, sed tantum
28 commoditatem † percipiendi fructus vita durante existentium de secunda generatione, *vt tradit Roderic.de annuis reddit.quæst.3.cap.3. numer.17. & seq. Rot.decis.84.num.12.apud Modern. Foroliuien.de pignor.* Et quamuis illi obligauerint se suosque hæredes de faciendo consentire omnes personas, & singulos eorum filios masculos, & fœminas; tamen cum non doceatur de eorum consensu qui poterat restringi ad ius venditorum nullum præiudicium illis de tertia generatione irrogaretur, vt so-
29 lum ex d.promissione facti alieni † agi poterat ad damna, & interesse contrà venditores, &

& eorum hæredes, *l. stipulationes non diuiduntur, ff. de verb. obligat. Surd. cons. 330. num. 5. Rot. decis. 606. num. 2. coram Merlino*.

Nec consensus Ecclesiæ ad tertiam gene-
30 rationem extendi debet, † cum ipsa sibi expressè curauerit in pacto docendi de superue-
31 nientia † existentium in secunda generatione quolibet biennio, ideoque vltimis protendi non potest, sed ad solam vitam alienantium; *Rot. decis. 296. num. 5. par. 5. rec.*

Et ità, &c. vnica, &c.

R. P. D. B I C H I O.

Ariminen. Fructuum.

Die Lunæ 7. Iunii 1655.

A R G V M E N T V M.

Statutum, quale est Ariminense, disponens, quod omnes fructus rerum tam dotalium, quam extra dotalium sint mariti, ità vt nullam petitionem, nec retentionem, vxores possint facere, vel habere contrà Maritum, vel Socerum, vel hæredes eius, Magistraliter declaratur qualiter sit intelligendum.

S V M M A R I V M.

1 *Maritus de Iure communi habet administrationem in bonis paraphrenalibus vxoris.*

2 *Imò habet plenum ius, vtendi, & fruendi fructibus eorumdem bonorum.*

3 *Statutum, quando dicatur correctorium Iuris communis.*

4 *Statutum interpretandum est secundùm Iuris communis dispositionem.*

5 *Statutum ità est interpretandum vt minus, quam fieri potest, recedat à Iure communi.*

Statutum, satis est, dum interpretatur vt ius commune corrigatur in vno casu, num. 5.

6 *Statutum disponens, quod fructus rerum omnium vxoris sunt mariti, vt minus corrigat ius commune, qualiter sit intelligendum.*

7 *Maritus aliud est, si percipiat fructus rerum dotalium, vel bonorum paraphrenalium consentiente muliere, & aliud dissentiente.*

8 *Vxoris dissensus, quod maritus non exigat fructus bonorum extra dotalium, ex quo possit etiam probari.*

9 *Fructus bonorum extradotalium consumptos in promiscuos coniugum vsus, marito acquiruntur.*

Nulla habita ratione an sint naturales, vel industriales num. 9.

10 *Fructus extare præsumuntur, dum extant bona ex eis empta.*

11 *Bona empta ex fructibus alicuius rei, quod extent ex quo probetur.*

12 *Statutum Papiæ circa fructus dotales, & extradotales, quod illos fructus acquirat maritus, loquitur etiam in casu quod vxor contradicat.*

13 *Prohibitio aliquid non faciendi, fortius stringit, quam simplex ordinatio.*

14 *Statutorum verbis inhærendum est, quamuis corrigant ius commune.*

15 *Statutum Florentinum concedit viro vsumfructum bonorum vxoris illos mariti hæredes tenetur.*

17 *Statutorum verba vniuersalia, & indi[...] uersaliter, & indistinctè comprehend[...]*

18 *Statutũ per verba vniuersalia deferen[...] crum dotis, habet locum, siue exte[...] non.*

19 *Prohibitio generalis omne tempus incl[...]*

20 *Verba vniuersalia geminata maiore[...] bent.*

21 *Verba vniuersalia geminata compreh[...] ea quæ non comprehenderentur.*

22 *Fructus dotales debentur viro, mortua[...] filii extent, siue non.*

23 *Regula textus* in leg. iam hoc iure [...] gar. & pupill. *procedit etiam, si unu[...] bile alio esset fauorabilius.*

24 *Dispositio si tantum certos casus exci[...] est, quod cæteros casus voluit compr[...]*

25 *Quod procedit etiam in his terminis [...] odio irrationabili, maximeque dum [...] remanerent otiosa, & num. 26.*

27 *Statutum disponens, quod maritus sit [...] ctuum omnium bonorum vxoris, est [...] irrationabili.*

Confirmatio Statuti odiosi odio irrationa[...] valida si sit in forma communi num. 2[...]

28 *Statutum habens rationem, vt allician[...] ad contrahendas nuptias, non potest [...] odio irrationabili.*

Statutum habens motiuum subleuandi [...] oneribus matrimonii non potest dici o[...] irrationabili, num. 28.

29 Surd. decis. 192. num. 13. & 14. *& D[...] gati, in quo casu loquantur.*

30 *Statutum illud quod respicit publicam [...] non est dicendum odiosum.*

31 *Statutum non censetur voluisse includere [...] sunt contraria libertati Ecclesiasticæ.*

32 *Statuta deferentia marito fructus bon[...] phrenalium uxoris, valida sunt, & ha[...] uum rationis, & num. 33. & 34.*

35 *Statuti dispositionem quando quis facto [...] non est ulterius quærendum.*

56 *Fructus an sint dicendi, deducto ære alien[...]*

37 *Pacta intelligenda sunt secundum ter[...] communis.*

38 *Vxor impedire valet maritũ in administ[...] norum extradotalium, etiam si vigore [...] lorum fructus spectent ad maritum.*

39 Berous in consil. 41. num. 19. & 21. [...] *in casu loquatur, & num. 40.*

41 Angel. in cons. 61. num. 1. *in quibus [...] disponat.*

42 *Fructus rerum dotalium de Iure communi [...] ad virum.*

43 *Disponentes præsumuntur voluisse confirm[...] dispositione Statuti, & num. 44.*

45 *Statutum Arimini obligat omnia bona mul[...] creditoribus, quale Statutum declaratur [...] mer. 48.*

46 *Ex fructibus bonorum extradotalium, quan[...] tus inualidè possit Census extinguere, & [...] mer. 47.*

49 *Census non potest dici validè extinctus, nisi [...] rit disdicta facta à Censuario.*

*ona alicui promissa non potest quis posteà in præ-
iudicium illius disponere.*
*ensus non benè extinguitur per actus inter alios
factos.*
*ensus debitor potest ex interuallo pacisci, cum ac-
collatario Census, quod Censum extinguat.*
*ocatio qualis ex parte debitoris, effectum disdictæ
Census habeat. Intellige si sit effectum sortita,
num.54.*
ententia, quando non possit redargui de iniustitia.
*ententia, ut substineatur facienda est interpræta-
10.*
*ententia, ut dicatur nulla ex defectu integræ
transportationis actorum, quid sit probandum.*
*ctorum non integra transportatio, non annullat
sententiam quando sumus in prophanis.*

DECISIO XLII.

ARIMINENSE Statuto *sub rubr. de vsufr. rerum uxorum, &c.* relato in Summario Portiæ *num.9.* disponitur *quod omnes usufructus rum uxorum siue parafrenales, siue dotales sint, si- [...]aliæ, sint Mariti, donec sunt simul una familia, de [...]ibus usufructibus nullam petitionem, vel retentio- [...]n Mulieres possint facere, vel habere contra Ma- [...]um, vel Socerum, vel hæredes eorum.* Nec per [...]rba huiusmodi dici potest concessa viro [...]la bonorum administratio, quia appellatio- [...] omnis vsusfructus non venit sola admini- [...]atio, † quam etiam de iure communi vir [...]bet in parafrenalibus *l.fin.Cod.pact. conuen. l. [...]aritus Cod. procur.* sed plenum ius vtendi, & [...]uendi fructibus eorumdē bonorum, *§.1.inst. [...]usufr.Cephal.consil.157.n.6.&7.Maluas.cons.49. [...]mer.7.in fin.& num.8.& 9. Castell. de vsufruct. [...]3.numer.42. in punct. Castr.cons.455. numer.7. [...]2.*

Illud autem † tanquam correctorium iuris [...]mmunis, *Menoch.præsumpt.9. numer.26.in fin. [...]rs.quod quidem lib.3.* informantes pro Portia [...]ttaglina asserebant interprætandum † esse, [...]xta ius commune, & vt ab eo recedat mi- [...]s quam † fieri potest, *Honded.cons.42. n.22.& [...]lib.1.Surd.cons.4.num.49.& decis.178. num.15. [...]seq. Rota decis.512.num.5.par.1.diuers.* & pro- [...]erea satis esse† quod ius commune corrigat [...]o casu, *Rom.cons.199.num.6.Grat.cons.41. nu- [...]r.25.lib.1. Magon decis. Florent.105. numer.6. [...]t.decis.432.num.10.par.1.diuers.dec.843.num.8. [...]r.4.*

Inferentes exindè operari, dumtaxat in casu [...]o fructus parafrenalium fuerint † à viro [...]rcepti vxore sciente, & tacente, corrigendo hoc ius commune, vt in puncto similis sta- [...]ti tradit *Tort.ad stat.Papien.stat.87.num.13. Io. [...]apt.Cost.de iur.& fact.ignor.dist.47.num.5.cent.1.* [...]on autem quando † Mulier expresse dissen- [...] *Gerius Spin.in punct. similis Stat. cons.24. vers. [...]ia ipsa* contradicet *Hond.cons.91.numer.62. & [...]lib.2. Cancer.var.resol.tom.1.cap.9.nu.21. Bott. [...]ns.29.num.61.& seq. Decian.cons.84.num.25. & [...]lib.4. Rota in Bononien.Pecuniar. 26.Maij 1650 [...]atque ideò coram Eminentiss.Card.Otthobono,* in- [...]ibus decisionibus firmatur, vlterius † dis- [...]sum vxoris probari etiam ex conquestio-
nibus extraiudicialibus intra domesticos pa- rietes, quas Portiam fecisse probant Testes dati in eius *Sum.num.12.*

Eoque minus extendi posse Statutum ad casum, quo fructus non fuerunt à viro con- sumpti, sed etiam post eius obitum extant,
9 cum de † iure communi solum consumpti in promiscuos coniugum vsus Marito acqui- rantur nulla habita distinctione, an sint natu- rales, vel industriales *Decian.d.consil.84.num.36. in fin.& num.38.num.42.vers tertio facit, Menoch. de præsumpt.9.num.6.lib.3. Cancer.d.cap.9. nu.18. Ciriac.contr.31.num.6. Arias de mes.var.resol.lib.1. cap.30.num 4. Thes.dec.187.num.5.circa fin. vers. non autem Tort.ad d. Stat.Pap. num.87. sub num.9. Cost.in puncto similis statuti de Iuris, & fact. ignor.*
10 *d.dist.47.num.6.* & extare † censentur, dum ex- tant bona ex illis comparata, *Decian.d.cons.84. num.43. vers.quod si constare Bald.cons.478.num.1. lib.5. Thesaur.d.dec.187. sub nu.5.col.2. infra med. vers.extantium vero Giurb.dec.89. num.28. alijque relati ab Arias de Mesa d.c.30.num.5.* Qualia esse
11 bona, & census à † Laurentio viro constante matrimonio acquisitos, probatum asseritur ex Testibus datis in *Sum.Portiæ numer.10. & se- quent.*

Sed his non obstantibus Rota, prout alias in secunda instantia sub die 26. Ianuarij 1654. coram R.P.D.meo Verospio, ita hodiè in gradu appellationis à sententia Rotali ab ea lata interposita, censuit locum esse præfato Statuto, quia illud in verbis non loquitur de
12 fructibus † perceptis Muliere patiente, & non contradicente, vt disponit Statutum Papiæ, de quo Tortus, & Costa exaduerso allegati, sed generaliter, & indistinctè omnes vsusfru- ctus adiudicat Marito, quodque plus est pro-
13 hibet Mulieri, nè † illos à viro viuente petat, vel eo mortuo ab eius hæredibus, & sic reicit etiam dissensum Mulieris, quem fortius fru- ctuum petitio inducit *l.qui in aliena §.vlt.ff. ac- quir.hæred.l.si mihi, & tibi, §.ult.ff. leg.1. Mascard. de probat.conclus.594.num.17.Rota in Romana Do- tis 18. Iunij 1649. §. penult. vers. quæ sane coram*
14 *R.P.D.meo Cerro*, & inhærendum † est verbis Statuti, quamuis corrigat ius commune *Pa- set.cons.74.nu.22. post Bald. in l.ita nobis prope fin. Cod.ad leg.Iul.de adulter. Grat.discept.685. nu.11. & sequent.* vltrà alios allegatos *in decisione huius causæ coram R.P.D. meo Verospio, §. neque disposi- tio*, & in puncto Stat. Florentini concedentis
15 viro vsufructum bonorum vxoris, † quod il- los viri hæredes restituere non teneantur *An- gel.cons.161.num.6.*

Quod pariter Statutum comprehendat e- tiam fructus extantes colligitur, tum ex su-
16 prà citatis verbis † disponentibus, nullam petitionem à Muliere fieri posse, quæ cum v- niuersalia, & indistincta sint, nec magis ad cō-
17 sumptos, quam † ad extantes referantur om- nes indistinctè comprehendunt *l. Iulian. ff. leg.3.cap.soliti ad fin.de maior. & obed. Corn. cons. 29.num.1.lib.1. Rota in terminis Statuti dec.93.nu- mer.6. apud Modern.ad Stat.Perus.& in puncto hu- ius Stat.Gerius Spin.cons.24. sub num.7. vers. quia respondetur, & num.8.& seq.* sicut in simili dici-

mus,

18 mus, † quod Statutum per verba vniuersalia deferens marito lucrum dotis, locum habet, siue filij extent, siue non extent *Roman.cons.44. num.5.in fin. Becc.cons.95. sub num. 31.* Ponderando præsertim, quod vniuersalis prohibitio, nè mulier à viro fructus petat includit
19 etiam tempus † quo fructus percipiebantur, & sic dum extabant, cum etiam tunc de iure communi, vel saltem die sequenti petere posset *l.eum qui kalendis ff.verb.oblig.l.qui hoc anno ff eod.l.3.l.si quis hac lege §.Iudicium ff.oper.liber.Piccard.in §.penult.num.1.Inst.de inut. stipul. Ant.Faber. de error. Pragmatic. decad. 16.err.4.sub nu.6.*

Eoquè magis prioribus Statuti verbis pariter vniuersalibus in principio, ibi, *omnes ususfructus,&c. siue parafrenales, siue dotales, sint mariti,*
20 verba † enim vniuersalia geminata maiorem vim habent, *Dec.cons.386.num.8. Gabr.cons.20. num.18.* vbi quod ideò comprænderentur, etiam ea, quæ alias non comprænderentur *lib.2.Rota in terminis dispositionis strictè, & odiose, dec.93.num.8.inter impress. apud Zacch. de obligat. Cam.* Cumque Statutum sub vnica determinatione tribuat viro fructus dotales, & para-
22 frenales, exindè etiam assequimur, quod † sicut dotales sunt viri extent, nec nè *l.dotis fructus l.quamuis ff.iur.dot.l.doce ancillam Cod.rei vendit. Rota decis.80.num.5.coram Sa.Me.Gregor.XV.* ità, & parafrenales iuxtà regulam desumptam
23 *ex l.iam hoc Iure ff.vulg. & pupill.* quam † procedere etiam si vnum determinabile ab altero esset fauorabilius *dixit Rota in Romana Salarij 18.Februarii 1622. coram b.me.Pirouano.*

Tum ex quo Statutum infrà ab vniuersali dispositione excipit duos tantum casus, nempè vergentiæ viri ad inopiam, & maletracta-
24 tionis vxoris, propterea † enim omnes alij non exceptuati censentur inclusi, *Alex.in l.fin. num.4.ff.quod quisque iur.Aret.cons.20.num.9.Dec. cons.247.num.3.* & in terminis statuti odiosi,
25 etiam odio † irrationabili *Rota decis.51.nu.10. par.1. recent.* præsertim quia alias verba vniuersalia statuti eiusque dispositio esset otiosa,
26 quod nec in † Statutis odiosis admittendum est *Pasett.cons.189.num.3.& 4. Bellon.iun.cons.74 num.23. Grat.discept.685. num. 10. cum alijs alleg. à Modern.Neapol. alleg.18. numer.18. & seq. & in proximis terminis Monach.dec.Lucen.68. numer.24. & 25.*

Non obstat, quod sic statutum esset odiosum odio irrationibili, & proindè non suffi-
27 ceret eius confirmatio in forma communi, quia imò, vt respondet *dec.coram R. P. D. meo Verospio, in §.altera,* Statutum habet motiuum rationis ad alliciendos, scilicet viros ad nu-
28 ptias eosque subleuandos ab † oneribus matrimonij, quodque dicitur fructus acquiri in recompensam alimentorum, procedit in acquisitione proueniente à tacita voluntate v-
29 xoris, in quibus † terminis loquuntur allegati *à Surd.decis.192.num.13. & 14.* Statutaria verò respicit primario publicam vtilitatem resul-
30 tantem etiam à recompensa † alimentorum, per quam homines quos alias onus alendi vxorem à nuptijs retraheret ad illas alliciuntur, nec non à resecatione litium, quæ occa-sione eorumdem fructuum possenti...
31 iuges oriri, † ideoque sufficit con... forma communi, maximè quia e... statuta contraria libertati Ecclesiast...
32 alia quæ huiusmodi † non sunt in... censetur, vt in fortioribus terminis... diosi respondit *Rota supracitata dec. ... par.1. recent.& conferunt allegati ab ad... decis.6.num.15.* & generaliter, quod ... ferentia Marito fructus parafrenaliu...
33 sint ob causa † subleuandi ab oneribu... monij tradit *Matthæus Brunus in pun... statuti cons.131.num.14. Alexan.cons.42... fin. numer.14. lib.1. Castrens. cons.455... lib.2.*

Suffragatur præterea viro eiusque... bus instrumentum matrimoniale in... assignata fuerunt scuta 4000. pro do... decim millia in causam bonorum p...
34 lium, cum † declaratione tamen... ctus sc. 1500. ex dictis scutis vndec... extradotalibus, & illorum fructus... uati ipsi Portiæ, itaut ipsa liberè, &... possit, & valeat de illis disponere, ill... gere nullo requisito consensu viri, h...
35 dem reseruatio quæ alioquin cluso... demonstrat quod Coniuges agnosce... Statuti Ariminensis omnes fructus... nalium adiudicantis viro illi inhære...
36 runt, † & reseruando certam qua... pro vxore reliquos omnes marito a... per *Surd.cons.361.num.21. Merlin.dec... Rota decis.669.num.2.in fin.part.1.rec. ... mana rescisionis Concordiæ 26.Febr.165... in fin.coram me.*

Gratisque dicitur pactum huiusm... ligi debere in terminis iuris commu...
37 est si posteà constaret † de volunta... sensu ipsius vxoris, vt tradit *Bero. co... 19.& 22.vers.& hæc responsio lib.2.&* ... positum non respectu consumpt... ctuum, sed administrationis, nè vide... virum impediret in administrando...
38 cere potest, etiam quando † adest ... de fructibus lucrandis, vt benè ad... *gel.cons.61. sub num.6.vers.illud autem.*

Quia in casu quo consuluit Bero... sibi prius reseruauerat vsum, adm...
39 nem liberam, † & dispositionem ... fructum, tam in vita, quam in mor... dè immediatè adiecerat pactum ex... absolutionis mariti eiusque hæredi... ditione rationis, & administrationis... videatur contrarium dictæ reseru...
40 rous interpetratur vt suprà, ibi, & ... *cendum causa euitandæ contrarietatis.* ... casu Angeli concessum erat viro, vt p... ministrare sicut vxor, & hæc verba... *uxor* ponderat Angel.ad eliciendum q... lum administratio censetur commu... quodque vxor potest liberè absque ... viri fructus percipere, & cum eo p... commoditatem, & fruitionem, sed... nostro nihil est reseruatum vxori p...
41 pradicta scut.500. & scuta 1500. eo... fructus, & in reliquis sicuti reseruat...

ctuum dotalium, indicat partes voluisse
os, spectare ad virum iuxta dispositionem
is communis ità pariformis, & contextua-
reseruatio ratæ fructuum extradotalium,
notat voluntatem, quod alij acquirantur
ro † iuxtà dispositionem Iuris municipa-
cui partes se conformasse censentur *Rota*
is.785.num.6.part.1.diuers.decis.146.numer.10.
is.255.num.3. part.1.recen. decis.137. numer.5.
d Coccinum, cumque habeamus verba ex-
essa statuti † omnem vsumfructum etiam
liere fructuum restitutionem posteà pe-
te tribuentis viro, nec illi vxorem instru-
entum dotale in acquisitione fructuum pa-
cet, sed solum eorum ratam vxori præser-
,educi non potest fauore vxoris participa-
fructuum, † nisi respectu ratæ reseruatæ,
nente de cætero integro, & omni vsufru-
penes maritum.

Non obstat aliud Statutum Arimini datum
Sum.Portiæ num.13. obligans omnia bona
ulieris eius † creditoribus, itaut possint de
fructu dictorum bonorum satisfieri, quia
negatur quod maritus ex fructibus para-
nalium soluere debuerit æs alienum vxo-
, & sic etiam debita hæreditaria Ludouici
ris in ipsam per aditionem transfusa cum
c onus respectu annuarum præstationum
umbat viro, etiam ratione vsusfructus ab
statuto delati *l.fin.ff.usufr.leg.l.usufructu bo-*
um ff.ad leg.falcid.Castill.de usufr. cap.58.n.11.
2. l.fin. §. fin autem legata Cod.bon. quæ liber.
noch.cons.115.num.11. Surd. decis.193. num.1.
eq. Rota in Interamen.usufruct. 14. May 1650.
ia obiectum coram R.P.D.meo Cerro, admit-
tque hæredes viri quod pro tempore con-
tis matrimonij rata fructuum bonorum
getur insolutiones fructuum censuum,
c decursorum.

Sed negant ex dictis fructibus extingui
buisse etiam sortes principales † cen-
m, vel cum illis compensandos esse fru-
s soluto matrimonio decursos,eorumdem
nsuum, qui marito viuenti fuerant à cen-
rijs translatiuè cessi; hæc enim translatiua
sio facta marito nomine proprio non ex-
xit census, sed trastulit in cessionarium, e-
am si (quod negatur) ille † non de proprijs
cunijs, sed mulieris soluisset *l.si ex ea, & tibi*
ctores C.rei vendic. l.qui aliena pecunia, l. nihil
hibetur C.si quis alter.vel sibi,l.quamuis la secon-
Cod.pignor. Rota in terminis census decis.26. n.3.
.1.recent.& in terminis acquisitionis factæ à
rito de pecunia dotali *decis.262. nu.7. in fin.*
l.Osascus decis.140.num.9. Sortes verò prin-
ales ex forma supracitati statuti mandantis
fructibus † bonorum vxoris eius debita
ui non debuerunt cum dictis fructibus sol-
quia non facta à † censuarijs disdicta de-
æ non erant, *Cancer.var.resol.lib.2. cap.6. nu-*
.80.vers.neque obstat Ciriac. contr.94.num.56.
a decis.498.num.10.decis.528.num.6.& 7.apud
c.de censib.

Nec obstat, quod saltem census scut. 800.
itus Alexandro Gambalongo debuerit ex-
gui eo quod Ludouicus Portiæ pater, ac
originalis dicti census debitor in Instrumento
locationis certorum bonorum mandauerat
conductori, vt illum extingueret cum afficti-
bus successiuè decurrendis,quos mortuo Lu-
douico Laurentius Portiæ vir exegit, nam
cum locationem præcessisset instrumentum
matrimoniale,quo Ludouicus omnia bona
extrà dotem promisit, & post suam mortem
50 tradi voluit Laurentio, † non potuit deindè
in præiudicium Laurentij fructus,seu affictus
se mortuo decurrendos destinare in extin-
ctionem præfati census *Surd.cons.403.sub num.*
79. Peregr.cons.53.num.10.& 11.lib.1. Castill.de-
cis.64.num. 27. lib.1. cuius de cætero sortem
creditor petere non poterat, nec ratione dis-
dictæ, quia eius vicem non supplet dicta de-
51 stinatio inter alios † facta ei nusquam inti-
mata *Cinc.de censib.quæst.103.num.21.*nec ratio-
ne obligationis de extinguendo facta ab affi-
ctuario, quæ licet valida sit cum debitor cen-
52 sus possit ex † interuallo pacisci cum accol-
latario quod censum extinguat *Gaspar Roder.*
de ann.reddit.lib.2.quæst.13.n.24.in fin. Felician. de
cens.lib.1.cap.7.num.17. aliiq; relati in *Ciuit.ple-*
bis 1.Iulij 1647.§.extrema in fin.coram me, non
probet actionem creditori census pro petitio-
ne sortis.

Quæ an repeti possit quando per debito-
rem vocati fuerunt omnes creditores ad con-
cursum, & discussionem disputant Doctores
53 affirmantibus plerisque† eo quod talis voca-
tio ex parte debitoris effectum habet disdictę,
vt latè per *Cinc.de censib. quæst.107. sub num.29.*
aliosq; relatos à Moder.Hisp.in Labyrint.cred.par.1.
cap,29.num.26. & seq. Sed in casu nostro talis
54 vocatio non adest,† & sola sententia gradua-
toria non lata instante debitore,nec censuarijs
vocatis sortis repetitionem non parit, aut
census extinguit, ut in fortioribus terminis
dixit *Rota dec.60.num.2.& seq.part.1.recent. & in*
Rom.census 7.Iunij 1639.coram R.Episc. Terracin.

Merito igitur Sententia Rotalis absoluit
Gridulphos hæredes Laurentij à restitutione
fructuum parafrenalium ab eodem Laurentio
constante matrimonio perceptorum per Por-
tiam petita, denegauitque cum illis compen-
sandos esse fructus censuum à Laurentio ac-
55 quisitorum post eius mortem decursos;† ne-
que eadem sententia redargui potest in ea
parte qua declarat omnes, & quoscunq; fru-
ctus bonorum extradotalium Portiæ durante
vita viri exceptis fructibus posteà vt suprà re-
seruatis spectasse pleno iure ad Laurentium
inferendo quod implicitè neget ex illis de-
buisse solui debita uxoris contrà formam su-
pracitati statuti; Quia ut substineatur intelli-
56 genda † est de omnibus fructibus deducto ęre
alieno iuxta dispositionem statuti *Vinc. de*
Franch.dec,227.num.12. vers. nam dicebam Capic.
Latr.decis.25.sub num.38.vers. nam verba Rota de-
cis.66.num.3.par.2.recent.& in Romana fideicom.de
Campagnolis 8. Febr.1649. §. non obstat quod Sen-
tentia coram R.P.D.meo Peutingerio in Baren.Sal-
uiani 10.Iunij 1652.§.penult.coram me.

Hinc eandem Sententiam confirmandam
esse decisum hodiè fuit vtraque parte Infor-
mante,

57 mante, † non attenta nullitate ex defectu integræ transportationis actorũ; nam quæ deficere asseritur ex prædictis non releuant, & 58 non † releuantium transportatio in causis profanis necessaria non est ex allegatis *ab add. ad Buratt. decis. 405. num. 18. & 19. & in Romana Subhastationis 7. Iunij 1651. coram me.*

REVERENDISS. D. CERRO

Sacræ Rotæ DECANO.

Cæsaraugustana Canonicatus.

Mercurij 9. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Sententiæ, quando dicantur conformes, Capitulum quando fuit interdictum, & licet Canonici aliqui sint innocentes, & non afficiantur interdicto, tamen ipsi non repræsentant Capitulum, & non possunt facere actus Capitulares, ne detur illud absurdum, vt in eadem Ecclesia dentur duo Capitula vnum bonum, & alterum malum.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium aliquod obtinens à Papa, si non narrauit, eius collationem spectare ad aliquod Capitulum, & ad Episcopum dicitur gratia subreptitie obtenta.*

2 *Gratia, quando mere gratiosa non possit dici.*

3 *Sententiæ plures dicuntur conformes, dum vna confirmat aliam.*

4 *Sententiæ dicuntur conformes, quando in effectu in substantia concordant.*

5 *Sententiæ, quando sunt conformes, sunt exequendæ.*

6 *Sententiæ iustitia benè probatur ex decisionibus in causa emanatis.*

7 *Collatio beneficij, quod competat alicui de Iure Communi, & de Iure speciali paria non sunt.*

8 *Episcopus, quando venit appellatione Canonicorum consideratur, tamquam vnus de Capitulo, & non vti Prælatus, & num. 9.*

10 *Subreptio non causatur ex taciturnitate eorum, quæ non retraxissent Principem à concessione gratiæ.*

11 *Capitulum, quando fuit interdictum, licet aliqui Capitulares non sint interdicti non tamen possunt facere actus Capitulares.*

12 *Corpus, quando suspenditur non possunt eius membra eius operationes exercere.*

13 *Capituli suspensio licet non afficiat innocentes tam respectu culpæ, quam respectu actus spectantis ad singulos, qualiterque id sit verum.*

14 *Capituli suspensio, afficit etiam Canonicos innocentes, quo ad actiones nomine, & iure totius Capituli Delinquentis facienda, cuius ipsi sunt membra.*

15 *Quod quidem non est puniri propter peccatum alienum, sed est aliquo modo participare de pœna totius.*

16 *Capitulum licet conseruetur, & sit repræsentabile etiam per vnum Canonicum.*

17 *Attamen, quando Capitulum est interdictum, & adsint Canonici innocentes, vtique tunc per eos non repræsentatur Capitulum.*

18 *Capitula duo non dantur in eadem Eccl[...] suspensum, atque interdictum. Alterum vero, neque suspensum, neque [...] Capita duo, monstruosum esset, dare i[...] pore, sic duo Capitula in eadem Eccl[...]*

19 *Interdictum Ecclesiasticum non potest [...] dum aliquos excipit.*

20 *Interdictum aliud est locale immediate [...] ciens, prohibendo, ne in eo fiant [...] nes.*

21 *Et aliud personale, quod immediate [...] probibendo illis participationem [...] ctionum.*

22 *Interdictum subdiuiditur in generale, [...]*

23 *Interdictum illud dicitur generale, [...] aliqua collectione hominum, vti cor[...] & morale nempè in Populum alicu[...]*

24 *Vniuersitas licet sit interdicta, quia [...] sunt innocentes, sequitur quod non [...] terdicti.*

25 *Interdictum, quando est generale, [...] tum eos, qui dederunt causam inter[...]*

26 *Interdictum generale ad effectum vt [...] non exigitur, vt in omnibus de Vniu[...] pa, ad effectum, vt omnes afficiat.*

27 *Interdicto generali, vt sit locus sufficit, [...] pa in capite, vel in maiori parte [...] uersitate.*

28 *ab Edicto generali excepti, possunt [...] possunt facere vti singuli, non vti vni[...]*

29 *Interdictum, quando est Capitulum [...] innocentes quoad se participent de [...] eidem Capitulo, tamen habet vt hic.*

31 *sub Interdicto generali, quod ad sint [...] uersitatis etiam innocentes, sicuti rel[...] les est compatibile.*

32 *Beneficiorum collatio non impeditur p[...] nem à diuinis.*

33 *Veritatis narratio non inducit subreptio[...]*

34 *Contumaces digni sunt odio. Papa odio censetur motus, dum voluit [...] do beneficium præuenire Capitulum [...] cem, & interdictum num. 35.*

36 *Subreptio, ex quo non inducatur, & [...]*

DECISIO XLIII.

ADVERSVS tres sententias R[...] reuocando primam vniform[...] cedunt executionem litteris Aposto[...] gorij de Alayeto, causa appellati[...] commissa cum clausula, *constito de* [...] formantes, pro Didaco Hieronymo [...] solum repetebant subreptionem e[...] capite toties deductam, nempè ob [...]
1 narratiuam † quod Ius conferendi n[...] Capitulum spectat, sed etiam ad D[...] piscopum Cæsaraugustanum, & ex[...] pe narratum non fuerat in sententia [...] rarum sex Canonici, & totidem D[...] nominatim fuisse exceptuatas, pe[...] propterea Ius Capituli conseruari po[...] aliam nouam subreptionis speciem [...] runt, ex eo scilicet, quod Summo [...] simpliciter expositum fuit Prouision[...] nonicatuum vacantium in Mensibu[...]

Septembris ad Capitulum, & Canonicos
indulto, seù Priuilegio Apostolico † per-
nere tacito, quod Indultum non processerat
mera gratia Papæ concedentis, sed titulo
neroso, & cum pactis initis in limine sæcu-
rizationis cum Maiestate Catholica, cui
super in Bulla eiusdem Sæcularizationis
ispatronatus pro certis mensibus reserua-
im fuerat.

Verùm prædictis non obstañ resolutum
it constare de tribus, quia cum sententiæ
otales adinuicem † simpliciter se confir-
ent, & in substantia concordent dubitari
equit de ipsarum † conformitate, *vt dixit*
ta decis.647.num.1.par.1. decis.491. eodem num.
r.5. & decis.292. in princ.par.6.rec. coram Dur.
is.365. num. 3. in Romana Domus 11. Aprilis
44. coram Reuerendissimo D. Terracinen. & in
mana fideicommissi, seù Saluiani 1. Iuly 1652.
am me. Ac propterea † sunt exequendæ
cta text. in clem. vt calumnijs de sent. & re iud. in
p. sua nobis 65. de appell. & in l. 1. C. ne liceat
a eademque cons.3.appellar.

stitia satis liquet, nam validitas non reuo-
tur in dubium ex tribus *decisionibus in hac*
usa editis 16. Iunij 1653. coram R.P.D. meo Al-
gato 4.Febr.1654. coram R. P. D. meo Bichio,
16. Iunij eiusdem anni. coram R.P.D. meo Beui-
ua; Nec obstat prima subreptionis excep-
, quia Ius conferen̄ Canonicatus vacantes
mensibus Martij, & Septembris non com-
tit D. Archiepiscopo Cæsaraugustano ex
is dispositione, sed ex speciali † priuilegio
Bullæ secularizationis, quæ illud tribuit
pitulo cum Archiepiscopo non simulta-
, & distributiuè, sed tanquam vni cor-
i per Capitulum, & Archiepiscopum re-
sentato cum declaratione, quod Archie-
copus vnam tantum vocem, prout quili-
Canonicorum habeat, & sub expressa
ditione, quatenus in actu collationis ip-
teruenìat in Capitulo, atque ideò satis
exponere Papæ, quod collatio Canoni-
um in dd. mensibus vacantium spectaret
Capitulum † nam ipsius appellatione ve-
etiam Archiepiscopus quando tanquam
is de Capitulo participat de collatione,
a tunc nō consideratur, vti Prælatus, † sed
quam vnus de corpore Capituli, *vt relatis*
sionibus, & authoritatibus luculentèr responsum
in omnibus decisionibus huius causæ.

Cessat paritèr altera, quia cum dictum
conferendi spectet ad Capitulum, illud-
fit interdictum, & suspensum, non fuit
is Papę narrare aliquos ex Canonicis, &
nitatibus ab huiusmodi interdicto, & su-
sione fuisse in sententia exceptuatos, quia
is expressio † illum non retraxisset à pro-
endo, nam si qui ex Capitularibus non
ommunicati, & habiles remanserunt exer-
non possunt actus Capitulares, & Iuris-
ionales, quia dum totum corpus suspen-
r, non possunt illius membra eius opera-
es exercere, licet enim suspensio Capi-
non afficiat Innocentes respectu cul-
respectu actus spectantis ad singulos vti
12 particulares, † eos tamen afficit quoad actio-
nes nomine, & iure totius Capituli delin-
quentis, & cuius ipsi sunt membra, quod
13 propriè † non est puniri propter peccatum
alienum, sed est aliquo modo participare de
pœna totius, quod peccauit quod non esse
inconueniens *tradunt optimè Suar. de censur. lib. 5*
disp.28. sect.4. num.2. vers. Respondent, & disp.36.
sect.2. num.10. Castropal. oper. moral. par.6. tit. de
Censur. disp.4. punct.3. num.3. Modern. Pater Dian.
resol moral. par.5. tract.10. resol.22. vers. sed contra-
riam Rota in Cæsaraugustana Distributionum 29.
Maij 1652. coram R.P.D. meo Verospio §.1. & §.
siquidem interdictum, & prius in Tridentina Cano-
nicatus 17. Maij 1645. §. Prout etiam confirmata
26. Febr. 1646. coram me, in quibus subditur, quod
14 licèt Capitulum conseruetur, † & sit repre-
sentabile, etiam per vnum dumtaxat Cano-
nicum repræsentatur tamen tanquàm corpus
infectum, & inhabile ad exercendum actus
15 Iurisdictionales alias autem † darentur in ea-
dem Ecclesia duo Capitula, alterum suspen-
sum, & interdictum, & alterum neque in-
16 terdictum, neque † suspensum, quod mon-
struosum esset, *vt latiùs probatur in decisionibus*.

Agnoscentes informantes pro Didaco hāc
veritatem conabantur eam euitare allegantes
prædicta procedere in Interdicto generali nō
17 autem in † speciali, negantes propterea id,
de quo agitur fuisse generale, dum nonnul-
los excipit, sed contrarium patet ex quo la-
tum fuit contra Capitulum; Recepta enim
est in hac materia distinctio, quod interdictū
18 aliud est locale immediatè † locum afficiens,
prohibendo, ne in eo fiant sacræ functiones,
& aliud personale, quod immediatè afficit
19 personas, † prohibendo illis participationem
sacrarum functionum, quorum vtrumque
20 subdiuiditur in generale; † & speciale, & si-
gnantèr interdictum personale illud est gene-
rale, quod fertur in aliquam collationem
21 hominum vti † corpus politicum, & mora-
le, nempè in Populum alicuius Ciuitatis Col-
legium, Capitulum, Accademiam, & simi-
lia, quod constringit omnia membra, &
22 partes illius, aliud verò est speciale, † quod
fertur in certam personam, seù certas, & de-
terminatas personas, prout sunt singulares,
non autem, vt membra alicuius Communi-
tatis, prout sic distinguendo benè declarant
Alter. de censur. tom.2. rubr. de interd. disp.1. cap.3.
col.3. vers. interdictum ergo, & col. 4. vers. eodem
modo fol. 288. Coninch. de Sacram. tit. de interd. di-
sput.17. dub.1. num.4. & 6. Layman. Theolog. mo-
ral. lib.1. tract.5. cap.4. rubr. de interd. cap 1. num.2.
Filiucc. quæst. moral. tom.1. tract.18. cap.1. num.4.
cum duob. seqq. Sayr. de Censur. lib.5. cap.1. num.10.
vsque ad fin. Castropal. d. tit. de censur. disp.5. punct.
primo num.3. & 4. Modern. Pater Lezana in Sum.
quæst. regul. verbo interdictum num. 3. vers. Rursus
etiam fol. 274. qui allegant concordantes.

Igitur cùm in casu nostro non possit dubi-
23 tari, quin interdictum sit personale † vtpotè
non afficiat locum, sed personas, certum
etiam est illud non posse dici speciale, sed ge-
24 nerale, dum latum fuit collectiuè † contra

 to-

rotum Capitulum vti corpus morale non autem contra Canonicos vti singulas, & determinatas personas iuxtà supradictam distinctionem, & præter supra allegatos *Modern. Panormit. nuncupat. Marc. scrius in explicatione Bull. Sanctæ Cruciatæ disput.* 1. *diffinit.* 6. §, 4. *quæst.* 2. *n.* 8. nil refragante exceptuatione aliquorũ Canonicorum, & Dignitatum, quia Iudex potest, ab interdicto generali † aliquos tanquam innocentes exceptuare, sed exindè non diuersificatur eiusdem interdicti qualitas per ea. quæ tradunt *Laym. in d. cap.* 1. *dicto num.* 2. *vers. Interdictum personale, ibi, nisi speciali priuilegio eximantur, & Filiucc. d. tract.* 18. *cap.* 6. *sub n.* 144. *circa finem vers. & quia*, vbi ait, quod licet in-
25 terdicatur † vniuersitas quia tamen semper in ea sunt multi innocentes addendum est non omnes de tali vniuersitate esse interdi-
26 ctos, sed eos † tantum, qui dederunt causam interdicto, ad effectum enim, vt feratur
27 interdictum † generale non exigatur culpa in omnibus personis, quæ tali interdicto ligantur, sed satis est culpa in capite, vel in magna, aut præcipua parte illius Communi-
28 tatis, † in quam interdictum generale fertur *iuxtà text. in cap. si sententia de sent. excom. Surd. vbi supra dicta disp.* 36. *sect.* 3. *num.* 4. *Layman. paritèr vbi supra cap.* 4. *sub num.* 4. *vers. Quapropter, & Modern. Pater Diana dicta resol.* 22. *vers. sed sufficit culpa plurium*. Effectus autem dictæ ex-
29 ceptuationis est, quod exceptuati † exercere possunt operationes ipsis competentes vti singulis, non autem tanquam membris Capituli suspensi, & interdicti, quia licet sint innocentes quoad se, participant tamen de pœna inflicta eidem Capitulo in ijs, quæ Capituli sunt, & ad ipsos spectant non vti de-
30 terminatas, & singulares personas † sed vti Capitulum repræsentantes, *vt probant Authoritates adductæ in dd. Decisionibus, aliæque supra allegatæ*.

Compatibile enim est, vt aliqui sub interdicto generali Vniuersitatis, & Collegij comprehendantur tanquam membra absque eo
31 quod vti non culpabiles † incurrant interdictum personale, quo virtualiter afficiuntur cœteri culpabiles, *vt ex Bonacc. Suar. Reginal. & Filiucc. firmatum fuit in decisione R. P. D. mei Albergati §. Capitulum verò post med.*

Obiecto autem, quod suspensio à Diuinis
32 non impediat collationem, & † Prouisionem Beneficiorum *ex Cardinali Seraph. decis.* 860. *num.* 6. *& decis.* 870. *num.* 2. *satis responsum dixerunt Domini tàm in decisione R. P. D. mei Albergati §. penultimo & §. fin. quàm in alia R. P. D. mei Bichij sub §.* Alterum obiectum, ex quo lo-
33 caliter exindè elici † non potest aliqua subreptio, quæ litteras Apostolicas per Gregorium impetratas afficiat dum ipsam facti ve-
34 ritatem † Papæ exposuit, suspensionem scilicet Capituli à Diuinis, & interdictum ab ingressu Ecclesiæ, Ideò contumaciæ Capitula-
35 ris odio motus tanquam † ex causa impulsiua censetur Pontifex voluisse in conferendo præuenire Capitulum, & sic illud punire *ex authoritatibus, & rationibus in dd. decisionibus allegatis, quibus non repugnant, decisiones Cardinalis Seraphini*

Tertia Denique subreptio nullius est momenti; quia tionis in ea parte, in qua Ius
36 pitulo conceditur † gratios sit, dum ad istum effectu proprio posuit, vel persolu quod titulus Patronalis Cath præbere potuerit causam on
37 ipsius, illam tamen † non Capituli, quod ex mera grat tinuit ius conferendi Canoni bus mensibus vacantes, Iu & Ius præsentandi præseruata quatuor mensibus, nempè Augusti, & Nouembris, Id
38 tangant Canonicatus† vaca Martij, & Septembris quoru pitulo vna cum Archiepisco non erat de eis facienda men

Et ita vtraque &c.

R. P. D. B I C H

Bononieñ Accollationis D

Lunæ 9. *Iunij* 1655.

A R G V M E N

Debita alicuius accollans soluere promissum tradere quædã bo missio fuit correspectiua ad sol torum, tunc non probata dicta sat promissio d. solutionis. Et catur probata talis traditio.

S V M M A R I V

1 *Obligatio correspectiua, quando est correspectiuitate cessat obligatio.*
2 *Obligatio, quod sit correspectiua p bis instrumenti.*
3 *Correspectiuitas, ex quo possit neg*
4 *Testis vnicus fidem non meretur.*
5 *Consignatio bonorum, quod alicui s probetur, & num.* 6.
6 *Confessio propria plene probat. Contra Iuramentum proprium, quis test, num.* 7.
8 *Iuramentum Testatoris ligat etiam seruationem.*
9 *Consignatio bonorum probatur, si p betur, quod fuerit facta pro aliqua*
10 *Testis non probat negatiuam non co norum, si simpliciter asserat, se non consignationem.*
Quoniam potuit fieri, licet ipse non nis presente.
11 *Testis, an probet negatiuam non tra rum, si pro ratione asserat, non po tempus fuit breue.*
12 *Verba, dedit, & assignauit etiam Notarij intelligi possunt de tradition ante instrumenti stipulationem.*
13 *Testis vnicus non est attendendus, ad reprobandum instrumentum.*

stes duo, & quidem omni exceptione maiores requiruntur ad reprobandum instrumentum. n. 13.

rba instrumenti, quod aliqua bona fuerunt consignata in actu stipulationis.

hoc non excluditur, quod talis consignatio, potuerit fieri, paulo ante stipulationem instrumenti.

Instrumenti reprobationem requiruntur probationes præcisæ, & necessario concludentes.

otarius debet conficere instrumentum, de eo, quod le tempore instrumenti interuenire potuit.

insuper de eo, quod ipse testificare potest, declara tamen, vt hic & num. 18.

onfessio partis plene probat contra ipsam nec ita acile tolli potest, & seq.

DECISIO XLIV.

DVOBVS Testibus probatum afferens Antonius Fornasarius Hieronymi hæ-, quod tempore Instrumenti sub die 20. ij 1646. interdictum Hieronymum, & An-licam de Arsenatis cœlebrati, mobilia, æ ibi Notarius Hieronymo consignata di-:, tradita re vera non fuerunt, inferebat inde, quod consignatione huiusmodi non ta, quia obligatio Hieronymi de soluendo bita Angelicæ, & prædium ab illius libe-ndo correspectiua est, & ad traditionẽ mo-iũ † ex ea agi non potest *l. fin. C. acceptill. Ay-n. cons. 461. num. 39. in fin. Rot. decis. 428. num. 7. 1. recen. cum alijs allegatis in Bononien. Bono-n de Romantijs 7. Iunij 1652. coram R. P. D. meo rospio*, & correspectiuitas, † ex verbis In-umenti, ibi, *& prædicta fuit D. Hieronymus rona, quia ex altera &c. D. Angelica &c.* resul-, vt de similibus verbis *dixit Rot. decis. 123. n. 41. par. 2. decis. 405. in prin. par. 4. diuers. & in eleuitana Donationis 12. Decembris 1653. §. id-Clarius coram R. P. D. meo Cerro* nihil obstan-vltima decisione huius causæ quæ † corre-ctiuitatem negat, ob aliasobligationis cau-à Testibus recensitas. Quia hodiè com-rtum fuit de illis deponere † vnicum Te-m, qui fidem non meretur *cap. licet vniuer-e Testibus Rot. decis. 6. num. 13. decis. 367. nu. 6. am bo. me. Buratt. decis. 317. num. 12. par. 4. tom. 2 en.*

Nihilominus DD. steterunt in decisis, quia nsignatio † mobilium probatur ex verbis strumenti, ibi: *Angelica dedit, & assignauit lo Hieronymo &c.* & infrà, ibi: *D. Hierony-s supradictum consignationem de consensu* partiũ ctam ad se trahens, & penes se retinens, *di-confessus fuit, & publicè recognouit habuisse, & cepisse, & ad cautelam renunciauit &c.* sola im iurata confessio Hieronymi, sicuti con-a ipsum (vbi non exigitur pro forma actua-) & præsentanea consignatio † plenè pro-at, & ab illo contra proprium iuramentum npugnari † non potest *Bald. in l. pet. nu. 2. C. lut. Matr. Alex. cons. 90. num. 3. lib. 3. Mascard. de obat. conclus. 361. num. 1. Grat. disc. 873. num. 3. 4. Cenc. de Cens. quæst. 87. num. 11.* Maximè ost lapsum 30. dierum *in l. contractibus etiam per cæteris ibique Barbos. num. 30. allegauit Concordantes C. non corumpere* ità contra † Anto-nium filium, & hæredem *Thob. Non. cons. 16. num. 31. ex tex. in l. cum à Matre C. rei vendic. Cenc. d. quæst. num. 12. Rot. in rec. decis. 261. num. 7. par. 7. & in Romana Saluiani 12. Ianuarij 1646. coram bon. mem. Arguelles* præsertim quia partis
9 mobilium † consignatio corobatur vlterius successiua illorum venditione facta ab eodẽ Hieronymo *vt per Nett. cons. 547. num. 26. Surd. cons. 397. cons. 489. num. 21. Buratt. decis. 108. n. 18. & alios relatos in Romana restitutionis dotis 5. Iunij 1634. coram R. P. D. Pirouano.* Testium verò exaduerso inductorum, Alter cum simpliciter deponat se non vidisse in actu stipulationis instrumenti consignari mobilia, non
10 concludit negatiuam † aduersus verba Instrumenti, quia potuit fieri consignatio eo presente, licet non vidisset, *vt in fortioribus terminis post Bald. cons. 455. num. 41. lib. 1. tradit Certaz claus. 2. gloss. 2. sub num. 30. col. 3. circa fin. Angel. cons. 227. sub num. 3. vers. non obstat Corn. cons. 202. num. 2. lib. 4. Aldobr. cons. 161. nu. 16. lib. 2. Ciriac. contr. 417. num. 149. Rot. in Romana Alimentorum 28. Martij 1640. §. non obstat il primo coram me* Cumq; idem Testis se non vidisse ob breuitatem temporis quo interfuit ibi: *Non viddi &c. per la breuità del tempo ch'io stetti lì cò mi-*
11 nus † concludit negatiuam traditionis, *vt ad propositum ponderauit Rot. in d. Romana Alimentorum §. non obstat* præsertim, quia verba instrumenti dedit, & assignauit etiam si essent verba Notarij intelligi possunt de traditione fa-
12 cta † paulo antè rogitum Instrumenti *Bart. in l. post dotem num. 21. ibi: debet intelligi præteritum in modica præteritione ff. sol. Matr. Natt. cons. 560. sub num. 41. vers. et si debet, et vers. intelligi de modica præteritione.*

Alter Testis præter, quod sit vnus, & ad
13 reprobandum Instrumentum duo † requiruntur omni exceptione maiores *Felin. in cap. cum Ioannes num. 35. et num. 43. et seqq. de fid. Instrum. Farinacc. de falsit. et simul quæst. 188. nu. 92. et seqq. Cenc. de Cens. quæst. 51. num. 21. Alijque allegati addentes ad Buratt. decis. 518. sub num. 15.* restringit suum dictum ad actum stipulationis Instrumenti, ibi: *nell'atto della stipulatione dell'Instrumento*, & sic non excludit consigna-
14 tionẽ paulo anteą † factam, in qua verba Instrumenti etiamsi essent Notarij verificari possunt, vt dicebam, & ad reprobandum In-
15 strumentum requiruntur probationes † præcisæ, & necessario concludentes *Cenc. de Cens. quæst. 51. num. 8. Rot. decis. 422. num. 5. et is par. 1. recen. decis. 551. num. 7. par. 4. tom. 2.*

Imo probandum vlteriùs est quod nec ex interuallo antè Instrumentum mobilia consignata fuerint, quod enim dicitur verba Instrumenti, *dedit, et tradit*, intelligenda esse de traditione tunc, vel modico tempore anteà facta, ità vt probata negatiua coarctata ad dictum tempus conuincatur falsitas Instrumenti licet secus sit in scriptura priuata, & ratio diuersitatis est, quia Notarius debet
16 conficere Instrumentum de eo quod † tempore Instrumenti interuenire potuit, & de quo ipse potest testificari *Bart. in l. post dotem num. 11. ff. sol. matr. Bald. in antiq. lectio n. 4. & 21.*

Natt.d.conſ.360.num.41. Buratt. deciſ.298.num.7. & ſeqq. procedit quando ſunt verba Notarij
17 adito aliquo ſigno traditionis coram ſe † & Teſtibus factæ nec poſſunt inferri ad partis confeſſionem ſecus è conuerſo, vt declarando doctrinam *Bart. in d.l. ſi ex cautione, & in l. prædia num.1. & ſeqq. ff.acq. poſt Dec. diſtinguit in l. ſingularia nu.19. & num.33.ff. ſi cart.pet. Cepoll. conſ.23. num. 16. Addentes ad Bart. in d. l. prædia verſ. pro concordia Bertazoll.clauſ.341.gloſ.6.nu.5. & num.11. & 12. Natt.d.conſ.360. num.4. in fine verſ. & ex hoc.*

Nos autem verſamur in ſecundo caſu, quia Notarius addidit explicitè confeſſionem
18 recipientis † ibi: *dixit confeſſus fuit &c. habuiſſe &c.* ad quam referenda ſunt etiam verba dedit & aſſignauit, & verba recipiens &c. ad ſe trahens &c. *Roman. in d.l. prædia ſub num.41 verſ. & tunc, aut proferuntur Bart.in d.l. ſi ex cautione in antiq. licet ſub num.9. & 16.d.Bart.Salicet. num. 28. Felin. cap. ſi cautio ſub num.55. verſ. & non ſufficeret de fid. Inſtrum. Gratian. diſcept. 628. num.10.Mant. de tacit. lib.18. tit.6. num.4. Rot. in Parmen. Penſionis 23. Martij 1640. §. non enim & 2.ſeqq. confirmata 28. Aprilis 1645. coram me.*

Semper itaque firma manet confeſſio par-
19 tis † aduerſus quam nihil releuat, quod mobilia tradita non eſſent æquiualentia debitis accollatis, quia ad hoc affertur tantum inuentarium bonorum hæreditariorum Fulcini
20 primi viri Angelicę correſpondens† venditioni mobilium, vt ſupra factæ à Hieronymo, illius verò confeſſio in inſtrumento emiſſa non reſtringitur ad mobilia hæreditaria Fulcinei, ſed indefinitè ſe habet, nec docetur nul-
21 la alia † mobilia præter hæreditaria habuiſſe Angelicam, vt ad Conuincendam inſufficientiam mobilium aſſignatorum neceſſe eſt ex allegatis *in deciſione vltima §.pen. & §.final.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. B I C H I O,

Romana Retentionis Domorum.

Mercurij 9. Iunij 1655.

A R G V M E N T V M.

In concordia ea, quæ non fuerunt expreſſa, non poſſunt dici in ea compræhendi; Et latè diſcutitur, quando creditum poſſit dici turbidum, tàm reſpectu ſubſtantiæ, quàm reſpectu quantitatis, vt non ſit locus retentioni bonorum.

S V M M A R I V M.

1 *Concordia non compræhendit ea, quæ in ipſa non fuerunt deducta.*

2 *Concordia dum adhuc pendet res de qua agitur, dicitur etiam litigioſa.*

3 *Sententia non dicitur tranſiuiſſe in iudicatum, quando in tempore fuit appellatum.*

4 *Et cauſa fuit commiſſa, & etiam non tranſiuit primus annus.*

5 *Legata non poſſunt ſolui de bonis fideicommiſſarijs, dum adſunt bona libera.*

6 *Credita quando non poſſint dici ærea, &*

7 *Credita nō poſſunt dici inexigibilia, dum parte fuerunt exacta.*

8 *Periti relatio, quando apparet erronea n denda.*

9 *Oppoſitio, quando tollitur ex ipſa euid fruſtra dicitur oppoſita.*

10 *Datio in ſolutum, quid operetur.*

11 *De credito proprio, quando quis cenſ ctus. & num.12.*

13 *Aſſignatio bonorum, quando habet in v expreſſam.*

14 *Datio in ſolutum ſupponit debitum i ductum.*

15 *Datio in ſolutum, ſupponit debitum aliqua elidibile, exceptione, alias no*

16 *Datio in ſolutum, quando conuertatu pignus.*

17 *Contractus recipiunt interpretationem materia.*

18 *Contrahentes præſumuntur potius volu tractum validum, quàm inualidum,*

19 *Diſpoſitio ad quam cauſam in dubio ſit*

20 *Credita aſſignata an præſumantur exa*

21 *In vtilitatem eius præſumitur quid fa fauorem eius creditorum fuit factum,*

23 *Diuerſitate ſtante non bene arguitur de perſonam.*

24 *Creditor, & debitor, quis poteſt eſſe, uerſis tamen temporibus.*

25 *Relatio Periti, quando eſt erronea, non re non citatis.*

26 *Fideicommiſſariis, vt poſſit dici præiud bent etiam ipſi citari.*

27 *Creditum, quando dicatur remanere in maius eius, quod debetur.*

28 *Creditum quando eſt turbitum tàm in quam in quantitate, non datur retentio*

D E C I S I O X L V.

CONCORDIAM initam cum naſterio, & Monialibus S. Ber anno 1651. ſententiam ſuper eius R.P.D. Viceſgerente, & in iudicat factam cum ſucceſſiua executione, ratione domus poſitæ in Regione Platea Turris Sanguineę ad ſui fauor de anno 1654. nec non creditum L Ioſephi ſuorum debitorum ſuper bo commiſſi obligata à Iacobo fideicom te ſoluta reſultans, obiecit hodie Ne lattus vna cum Bindis ad euertendam nem cōtra eoſdem de Bindis pro Mo editam die 20. Aprilis 1654.

Sed primum obiectum nil vrget, die non agatur de domo aſſignata Sc d. concordia, ſed ſuper alijs domibu
1 ſis à Bindis, quas concordia † de eis quens non comprehendit *l.ſi de certis Abb.conſ.10.num.1.lib.1.Surd.conſ.418.n ſeqq.Rota deciſ.232.num.12.par.1.recent.* eadem concordia ſtante lite contra hæ ditatem à Monialibus mota pendente,
2 vt infrà dicetur † litigioſa ſit, eò mi rim vrgere poteſt *Bald. in l. item quia*

ft. sub nu. 3. verſ. nec poteſt dici ff. patl. Card. Mant. ciſ. 221. num. 9. Rota in Neapolitana Penſionis 30. prilis 1640. §. fin. coram me.

Sententia D. Viceſgerentis gratis dicitur in dicatum tranſacta, cum ab illa † fuerit infra gitima tẽpora appellationis cauſa commiſ- R. P. D. meo Veroſpio, nec à die appella- onis lapſus fuerit † annus conſtituendi rei iu- catæ neceſſarius. *Veſtr. in prax. libr. 7. cap. vlt. m. 9. Caſſad. deciſ. 6. nu. 8. de appellat. Creſc. deciſ. 8. m. 8. eod. tit. Put. deciſ. 311. lib. 2. Rota deciſ. 156. m. 1. par. 2. recent.* Executio verò d. ſententiæ ta, & allegata deliberatio reſtringitur ad æfatam domum, de qua hodie non agitur.

Creditum Ioſephi, & Laurentij ex cauſa lutionis legatorum à Iacobo fideicommit- nte relictorum reſpondet prima deciſio non ffragari contra bona fideicommiſſi, quia nès ſoluentes aderant bona libera, ex qui- s † legata ſoluiſſe præſumuntur, vel ſolue- debuerunt *Roman. conſ. 276. numer. 7. Menoch. nſ. 383. num. 14. aliique allegati in d. deciſ. §. quod poſito.*

Habebant inquam pęnes ſe ſc. 13518. quæ met debebant fideicommittenti occaſione cietatis, cum eo aliàs contractæ, & nomi- m debitorum ſocialium, quorum exactio- m in ſe aſſumpſerant; nec dici poteſt ea mina fuiſſe † aerea, & inexigibilia, qualia erumque eſſe nomina ex cauſa vtilium de- nunt Teſtes *Summ. Scarlatti num. 15.* Quia in ſu noſtro conſtat illa fuiſſe pro maiori parte acta à d. Ioſepho, & Laurentio, quæque inde deteriora facta fuiſſent ipſorum peri- lo cedunt *l. in ratione 30. l. in quantitate 73. ff. ad Falcid. Peregr. Giouagn. & alij allegati in prima iſione §. ſecundò* quia vlterius exindè infertur roneam eſſe, nec attendendam relationem ſchij † vltimi periti aſſerentis dd. nomi- fuiſſe aerea, & inexigibilia. Eo minus quia nanauit non citatis Monialibus, quas gratis rs aduerſa negat tunc fuiſſe in cauſa, cum datis *in Summ. præteritæ poſitionis pro Moniali-* appareat contra illas de anno 1612. ad in- ntiam Oliuerij fuiſſe commiſſam cauſam Rota, & † de anno 1647. citatas ad inſtan- m ipſius Scarlatti; peritus verò electus fuit anno 1648. *d. Summ. num. 6.*

Non obſtat, quod Iacobus Teſtator fuerit dd. ſcut. 13518. ſatisfactus ab eiſdem Ioſe- o, & Laurentio mediante aſſignatione, am ei fecerunt de anno 1603. totius nego- , & effectuum Drogheriæ, cum facultate libitum diſponendi de negotij effectibus, nſtituendo inſuper eum Procuratorem ir- uocabilem, vt in rem propriam, & cum uſula, *Conſtituti*, ac verbis, *cede, concede da, sferiſce, e conſegna*; quæ † important datio- m in ſolutum prioris obligationis extinti- m *Gonz. conſ. 28. num. 9. & 2. ſeqq. Becc. conſ. 105. n. 19. Surd. conſ. 243. ſub num. 21. Rota in Tiburti- Caſtri S. Angeli 11. Martij 1650. §. neque obſta- coram R. P. D. meo Meltio*, iuncto præſertim od Iacobus de dictis effectibus diſpoſuit, od in ſolidatione computorum ſubſecuta anno 1613. Iacobus declaratus fuit debitor

11 in ſc. 1874. ſignum † euidens, quod de ſuo credito anni 1603. fuerat ſatisfactus, vt per *Iaſon. in l. ſi quidem num. 3. Cod. tranſact. Honded. conſ. 47. nu. 34. lib. 1. Maſcard. de probat. concl. 1318. num. 9.*

Nam pro reſponſione ad hoc obiectum, ad quod tota difficultas reſtringitur animaduer-
12 terunt iterum † Domini aſsignationem, & ceſsionem præfatam negotij Drogheriæ non fuiſſe factam in cauſam huius crediti, ſed ad reddendum ſecurum Iacobum de damnis, quæ in futurum pati poſſet occaſione fideiuſ- ſionis, & promiſsionis per eum eadem die factæ pro ipſis Laurentio, & Ioſepho, quod ſcilicèt in futurum ſoluturi eſſent eorum Cre- ditoribus in temporibus cum illis concorda- tis ſummas debitas, ibi, *il ſopradetto Sig. Loren- zo Carpiano, volendo render ſicuro il ſopradetto Sig. Giacomo, che s'è obligato, come di ſopra cede &c.* Cum itaque hæc aſsignatio habeat in ventre cauſam expreſſam aſsicurationis a damnis fi- deiuſſoris tunc præſtitæ forſan prouenturis
13 nullatenus referri † poteſt in cauſam diuerſam præexiſtentis Crediti ſc. 13518. *l. 1. vbi notant omnes ff. ſolut. Roman. conſ. 94. ſub n. 2. Aym conſ. 158 num. 13. Decian. conſ. 60. num. 24. lib. 2. Mart. vot. 51 num. 5. Rota in Rom. Societatis officij 20. Iunij 1644. §. non obſtat primo coram me.* Et quoniam ex cau- ſa damnorum Iacobus tunc Creditor non erat quippè ſola fideiuſsio præſertim in ipſo limi- ne contractus id non præſtat, impoſsibile eſt, quod aſsignatio quibuſcumque clauſulis mu-
14 nita importet dationem in † ſolutum, quæ ſupponit creditum iam in eſſe deductum, &
15 certum nec aliqua exceptione † elidibile, & alioquin non tenet *Ruin. conſ. 160. num. 25. libr. 2. Menoch. de retinen. remed. 1. num. 37. & ſeqq. Surd. de- ciſ. 46. num. 5. & 6. Rota diuerſ. deciſ. 33. nu. 6. par. 1.* itaut, & ſi alijs caſibus, de quibus loquuntur allegati in obiecto, clauſulæ, *Conſtituti*, & aliæ in obiecto allegatæ denotare valeant dationẽ
16 in ſolutum hic reſoluantur † in ſimplex pi- gnus, attentis tùm verbis, ibi, *per render ſicu- ro*, quæ in proximioribus terminis pondera- uit *Rota apud Modern. Peruſ. de ſubhaſt. deciſ. 604.*
17 *num. 6.* tùm ſubiecta materia † contractus, à qua interpretationem recipiunt *Roland. conſ. 96 num. 8. lib. 1. Cocc. deciſ. 154. num. 14. Rota inter rec. deciſ. 301. num. 20. par. 1.* nec non mente contra- hentium, qui præſumuntur potius contra-
18 ctum pignoris validum, † quam dationem in ſolutum ex prædictis nullam celebraſſe *Rot. deciſ. 285. num. 3. par. 1. recent.*

Quod verò Iacobus de effectibus ſibi vt ſu- pra aſsignatis diſpoſuerit, nec releuaret ſi pro- baretur, quia diſpoſitio huiuſmodi ſemper
19 referenda eſſet † ad cauſam fideiuſsionis, ex qua facultas diſponendi conceſſa fuerat *Surd. conſ. 418. nu. 11. Rota deciſ. 91. nu. 5. par. 1. deciſ. 692. num. 13. par. 5. recent. deciſ. 104. num. 5. par. 2. diuerſ. cum alijs alleg. in Mediolanen. præbendæ 11. Februa- rij 1650. coram me.* Nec probatur niſi de qui- buſdam effectibus traditis Creditoribus, ad quorum fauorem Iacobus vt ſupra fideiuſſe- rat, dictorum enim effectuum pars inexacta
20 adhuc præſumitur † niſi exaduerſo contra-

rium

rium probetur, vt debet *Salicet.in l.2. num.15. C.Iur.Emphit.Rip.in l.in illa num.15.ff. verb.oblig. Becc.consf.105.nu.12. Natt.cons.526.nu.4.* Aliam partem Iacobus nouæ rationi Banchariæ sub die 27. Nouembris 1603. initæ nomine proprio, & Aurelij de Migliore, ac Vincentij Mancinghi assignauit ad effectum ex eorum prætio satisfaciẽdi Creditoribus eiusdem Laurentij, prout ex dicto prætio satisfactum fuit imò in summa illud excedente, vt constat ex relatione Damiani primi Periti data in præterita positione Monialium *num.12.* adeoquod est, ac si Iacobus prædictus effectus ipsi Lau-
21 rentio tradidisset, quia † in eius vtilitatem versum dicitur, quod illius Creditoribus solutum fuit *l.stipulatio ista §.si stipuler, & §.si quis Insulam l.liber homo. §.fin.ff.verb.oblig. Ias.in d. §. si stipuler num.8.Gabr.de verb.oblig.conclus.1.n.62. Mantic.de tacit.lib.14.tit.28.numer.4.& 5.* & sic
22 semper verum † est dicere, quod nihil de dictis effectibus peruenit ad manus Iacobi.

Solidatio tandem anni 1613. non fuit facta cum Iacobo, nec ipsum declarat debitorem in scutis 1874. sed cum Laurentius nedùm hæreditario nomine Iacobi, sed etiam proprio, ibi, *Noi Lorenzo Carpiani tanto come herede &c. come in nome mio proprio*, & percutit solum rationem socialem contractam de anno 1609. in qua esto quòd Iacobus remansisset debitor dd. scut.1874. (quod negatur) posset ad summam quantitas hæc compensari pro concurrenti quantitate cum credito sc.13558. ad Iacobum spectante proueniente ab alia antiquiori ratione sociali terminata de anno 1601. quæ cum sit prorsus distincta à postre-
23 ma contracta cum diuersis † personis, & partis transfusæ non censentur partitæ vnius in alteram *Rota decis.592.num.4.par.5.rec.* & stant simul quod Iacobus de anno 1613. remaneret
24 Creditor sc. 3518. † ex prima & debitor scutorum 1874. ex altera posteriori istæ rationes ad inuicem non confundantur, aut compensatione elidantur *Giurb.ad consuetud.Messan.cap.9 glos.9.num.11.Bellon.decis.Ianuen.31.nu.11.dec.75 num.2.Rota decis.592.num.16,decis.612.nu.9.par.5 recentior.*

Ad relationem Fuschi respondet prima de-
25 cisio, quod est erronea, & nocere † non potest fideicommissarijs, tunc ad causam admissis, & non citatis *Aldobr. in §.fin.num.vlt.instit. de administr. Tut.Crescen.decis.2. num.2. de Arbitr. cum alijs allegatis per Add.ad Gregor.XV.decis.545 num.12.* Et ad decisionem in alia instantia editam coram R.P.D. meo Verospio responsum pariter fuit in eadem prima decisione, quod tunc doctum non fuerat de errore relationis
26 Fuschi, quodque emanasset † fideicommissarijs non citatis,multaque alia contra eamdem relationem ibi afferuntur.

Rursus ex quo in concordia anni 1603. Ioseph, & Laurentius reportauerint à Creditoribus remissionem, seù defalcum scutor. 20. pro quolibet centenario,inferri dumtaxat potest quod etiam in scu. 13518. quæ debebant
27 Iacobo simile defalcum consequi † debeant remanente semper credito in maiori quanti-

tate, quam sit eorum creditum p[...] ex solutione legatorum; Quod in
28 euentum † attentis prædictis nega[...] test quin sit saltem turbidum,tam [...] tia, quam in quantitate, & proin[...] retentio non competat *Rota apud C[...] decis.498.num.15. decis.113.num.7.[...] decis.30.num.12.apud Modern. forolivi[...] & in Ianuen.locorum Montium 1. Mar[...] ram Reuerendiss. D. Episcopo Terracin[...]*

Sublatis ex his omnibus obiecti[...] nenda retentione à Bindis, & Scar[...] tatis eam Domini iterum denegar[...] mando primam decisionem vtraqu[...] formante.

R.P.D. BEVILAQV[...]

Ripana Beneficij.

Mercurij 9. Iunij 1655.

ARGVMENTV[...]

De Beneficio prouisus, vt illud obtin[...] omnia narrata in gratia iustificare, [...] si in eis consistat fundamentum [...] nis, & non obstante quod materi[...] ua. Beneficiorum vniones dum[...] non sunt, sub Pontifice, quæ fuer[...] remanent reuocatæ &c.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus probatur per litteras Patent[...] Et ista probatio est verus modus id doc[...]*
2 *Ad beneficium obtinendum quis debet p[...] fuit prouisus de eo, à persona, qu[...]*
3 *Et ex quo id iustificari possit.*
4 *Beneficiorum vnio, non potest dici tali[...] fuit effectuata sub illo Pontifice,sub qu[...]*
5 *Vniones non effectuatæ,reuocantur per re[...] cellariæ reuocatoriam vnionum non eff[...]*
6 *Ad beneficij institutionem obtinendam, [...] da mors vltimi possessoris.*
7 *Gratiam impetrans, tenetur iustificare [...] supposita, & maximè ea, in quibus [...] tiæ fundamentum.*
8 *Intentionis suæ fundamentum quis prob[...] quamuis materia consisteret in negati[...]*
9 *Beneficium, quando fuit impetratum [...] vacans, tunc impetrans fortius tene[...] narrata in gratia.*
10 *Beneficiorum vniones, quando non rele[...]*
11 *Actus aliquis in vanum probatur per [...] nem, per quam excluditur ille.*
12 *Gratia, quando non est iustificata non [...] cutionem.*

DECISIO XLVI.

QVAMVIS Ioseph Viuianus pro[...] simplici perpetuo beneficio [...] tione S. Michaelis Archangeli sito in [...] S. Benedicti iustificet eius habilitate[...]
1 super collatione Clericatus † dantur [...] tentes Ordinarij, qui est verus mo[...]

ludendi hanc probationem *cap.post cessionem 7 & ibi Felin.numer.3.& 15.de probat.cap.1.& 2.de Cleric.peregr.c.legum qu.2.q.1.Rota dec.16.de prob. in antiq. coram bo.me.Coccino dec.305.num.4.& in recent.decis.152.num.final.par.5.* Ac quoq; do-ceat de prouisione † ad sui fauorem facta à Capitulo S.Io:Lateranen. vti habente iurisdi-ctio nam illud conferendi ex litteris desuper expeditis, † quæ factum collationis probant, *ex. not.per Couar.pract.q.cap.20.in fin. Rota decis. penult.de Iurepat.in nouis, & in recent.decis.190. in princ.par.2.& par.5.decis.562.num.1.*

Non obstante vnione per Archiconfrater-nitatem Sanctissimi Sacramenti eiusdem Ca-ri S.Benedicti collitigantem † pretensam, quæ tanquam non effectuata durante Ponti-ficatu Sa. mem. Sixti V. qui illam sibi fecis-se dicitur remansit reuocata † ex regula Can-cellariæ vnionum reuocatoria, *Gonz.ad reg.8. gloss.5.§.7.num.43.Rota dec.627.num.2.part.2.rec. & in indiuidualibus terminis huius Beneficij decisum fuit coram bo.me.Merl.decis.49.num.27. & 8. inter eius impressas.*

Non indè dixerunt DD. esse ei adiudican-dum Beneficium, quia defuit in † probando vacationem vltimi possessoris, quæ cum sit alterum ex necessarijs requisitis ad effectum institutionis debuit omnino probari *c. decer-nimus,& c.Monasterium 16.q.7. c.cum Bertoldus,& ibi Abb.num.12.vers.item potest agere de re iud.Rot. coram Card.Seraph.dec.303.num.1.c. Mellin.decis. 27.num.6. Duran.dec.278.num.1.& in 5.part.re-cent.decis.152.& 232.utrobique num.1.& in Pisto-rien.Beneficij 19.Aprilis 1652. §. & vacatio coram R.P.D.meo Celso*, absolutum non est, quod o-nus iustificandi omnia in litteris † narrat iuis pertinet ad impetrantē, & præsertim quando in illis positum est gratiæ fundamentum *Io. And.in c.1.num.2.de litis contest.num.6. Gonzal.ad reg.8.Cancell.glos.9.in annot. contra null. & attent. num.230.& 231. Modern.de re benef.libr.2.qu.48. num.286.Buratt.dec.275.numer.1.& decis.486. per tot.par.3.& 440.numer.1.par.3. recent.* Etiam si narratiua † consistat in materia negatiua *ad tex.Bart.in l.in illa 8.num.5.ff.de verb. oblig. In-noc.in c.super his 16.num.10.de accusat. Lotter. ubi supra num.287.& Rota coram Buratt.in eadem dec. 275.nu.2.* Et eo magis † in præsenti casu,quo Beneficium fuit impetratum tanquam certo modo vacatum, vndè plena, & concludens exigitur probatio *Man.cons.20.num.19.vers.tan-to magis Gonzal.super reg.8.gloss.15.n.123. & 124. Buratt.d.dec.175.n.5.& 6.*

Nec releuat quod dicebatur Beneficium illud à prædicto Capitulo S. Ioannis Lateran. super Agabito collatum fuisse auctoritate Apostolica ab eo permutatum cum † alio per Matthæum de septempanibus possesso, qui in vim dictæ permutationis de ann.1638. possessionem apprehendidit, quoniã ex solo instrumento eiusdē adeptæ possessionis ad id iustificandum dato,in quo tamen nulla fit de huiusmodi † permutatione mentio, † exclu-ditur potius non probatur Beneficij vacatio *l.2.§.vacua posses.de act.empt. gl.in c.cum nostris 6. in verb.non vacaret ad fin.vers. sic possess.de concess. præbend.* Atque ideò fuit meritò respon-sum petitam illius adiudicationem non esse
12 Viuiano concedenda,†quia gratia suæ prouisionis ex hoc non dicitur iustificata, & in consequens nomen gratię non meretur, nec
13 executioni † demandanda *c.2.de rescript. Gon-zal.d.gloss.9.num.232.& 233. Rota apud Duran.d. decis.278.num.2.coram Card.Millino decis.229.nu-mer.6.& 7.& decis.173.num.5.par.3.& d.dec.440. nu.3.par.4.& dec.87.in fin.par.7.rec.*

Et ità decisum ipso Viuiano tantum Infor-mante.

R. P. D. ZARATE.

Romana Dotis de Lancellotis.

Die Lunæ 14. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Sententiæ nullitas, & iniustitia, claudit ostium, nè illa transeat in iudicatum, & illud aperit, ut obtineatur restitutio in integrum. Execu-tio, quando est facienda pro re dotali, tunc si non adsint libera, exequenda venit super bo-nis fideicommissarijs.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas, & iniustitia præcludit viam sententiam, nè transeat in iudicatum.*
2 *Nullitas, & iniustitia sententiæ aperit viam læsis, ut iterum ius suum experiantur.*
3 *Sententia lata pendente termino supersessoriæ con-cessæ à signatura Iustitiæ est nulla.*
4 *Executio mandati dotalis fieri potest super fidei-commissarijs bonis, quando non adsunt bona li-bera.*
5 *Executiuè potest procedi vigore obligationis Came-ralis.*
6 *Bonorum liberorum existentia ex quo non probe-tur,*
Bona non possunt dici libera, si sint debitis inuo-luta.
Bona non possunt dici libera, si contagio litis sint in-fecta nu.7.
8 *Bona, ut non possint dici libera ad effectum ut ex-cludatur dispositio* Auth.res quę C.commun. de leg.quid sufficiat.
9 *Bona libera, quod non adsint, benè probatur ex con-fessione ipsius partis aduersæ.*
10 *Confessione propria nulla est maior probatio.*
11 *Dos, quibus concurrentibus non possit dici exces-siua.*
12 *Familiæ solitum non parum attenditur in constitu-tione dotium.*

DECISIO XLVII.

1 CENSVERVNT DD. constare de causis restitiutionis † in integrum, cum nullitas, & iniustitia sententiæ præclu-dant transitum rei iudicatæ, læsisque aperiant
2 aditum † ius suum iterum experiendi *Fælin.in c. inter cæteros num.10.de re iud. Surd.cons.61. nu-mer.52.& seq. Rota in Anconitana Dotis 17. Iunij 1648.*

1648. §.*sed quidquid ex* 15.*Nouembr. eiusdem anni in princ.&* 31.*Ianuar.*1645.*pariter in princ. coram bon.me.Arguelles.*

Nullitas patet ex eo prima sententia lata fuit per R.P.D.Melchiorium post concessam
3 superseßoriam † ab Eminentissimo Cardinali signaturę præfecto, quemadmodum fuit hodiè comprobatum coram me in alia decisione super dubio generali, §.*nec dicatur.*

Iniustitia autem ex eo deducitur, quia D. Marchionissæ Claudię Torres agenti pro consecutione Dotis scut.14.mil.à maioribus suis assignata denegata fuit executio super bonis fideicommissarijs Ferdinandi Torres proaui,
4 & tamen super eis alijsque †bonis liberis non extantibus, meritò agere poterat *vigore Auth. res quæ C.comm.de leg. Rota decis.*193.*n.*1.*cor.Mellin.decis.*683.*num.*2.*coram Merlino in Fanen. Dotis* 4.*Iulij* 1646.*in princ. vers.prædicta tamen, coram R.P.D. meo Cerro, & dicitur in alia decis.* §. *nec suffragatur.* Et quidem executiuè, cum Instru-
5 mentum Dotale contineat † obligationẽ Cameralem,†& sic paratam executionem etiam contrà successores in fideicommisso obligatos ex allegata in alia decisione §. *quapropter.*

Nec bonorum liberorum existentiam D.
6 Marchio Ferdinandus iunior ostendit † vt tenetur in Inuentarijs Marchionis Ludouici Marchionissæ Claudiæ patris, & clar.me.Cardinal.Torres, & Gasparis Patruorum. Quo-
7 niam cum bona prænominatorum † vel sint ab ære alieno absorpta, vel implicita, seu litium ærumnis obnoxia dici non possunt libe-
8 ra ad effectum excludendi † dispositionẽ *dict. Auth.res quæ Rota in Bononien.fideicommiss.de Maluetijs* 10. *Martij* 1642. *&* 11.*Martij* 1643. *coram R.P.D.meo Peutingerio in Auenionen. Pecuniar.* 10. *Decembris* 1646. *coram R.P.D.meo Verospio, cum congestis in alia decisione d.* §. *nec suffragatur obiect. vers. etiam.* Probatio illa desumpta ex Inuen-
9 tarijs, præterquam † quod Summarium responsionis Marchionissæ Claudiæ in medium affert Marchionis Ferdinandi confessionem
10 bonorum † liberorum exclusiuam, qua nulla maior probatio *l.cum te la* 2. *C.de transact. l.generaliter C.de non num.pec.cum simil.*

Obiectum verò excessiuitatis Dotis visum fuit non releuare, quia ponderatis per DD.meos certissimis illis argumentis, ex qui-
11 bus elicitur Dotem congruam esse, † hoc est qualitate Patrimonij, consuetudine familiæ, regionis, & exemplis aliorum mulierum ab
12 eadem familia, & in eadem familia † nuptarum, quæ in hoc casu D. Marchionissa Claudia certatim concurrere docuit, vtiq; huiusmodi Dos scut.4.mil. congrua visa est *Moder. contr.for.cap.*9.*num.*2.*Rota decis.*49.*numer.*2.*par.*6. *recent. & fuit dictum in alia decisione in* §. *cæterum, cum seq.*

Ad exceptiones nullitatis, & subreptionis contrà breue derogatorium fideicommissi non opus fuit alia responsione, cum cessent ex adductis in alia decisione §.*exceptiones.*

Et ità vtraque &c.

☞ *Infrà in eadem causa habetur a hac eadem die* 4.*Iunij* 1655. *cora Zarate est decisio* 48.

R. P. D. ZARAT

Romana Dotis de Lancell

Die Lunæ 14.*Iunij* 1655

ARGVMENT

Mandatum executiuum pro restitu dum non potest exequi super b exequi benè poterit super bon missarijs; Et nullatenus ea bona libera ad prædictum effectum, vel litium ærumnis sint inuoluta Vrbe fuerunt reformatę ad scuta à San.mem Sixto V. sed passim tur.

SVMMARIVM

1 *Dotis restitutio, dum non potest habe liberis, sumenda sunt fideicommissari*
2 *Bona fideicommissaria, quod sint obli te, id congruit menti constituentis sum.*
3 *In Fideicommissi euersionem non potest quod congruit pudicitiæ mulierum deicommittentis.*
Dotis causa potissima esse debet.
Causa publica debet præferri priuatis
5 *Testator, nec expressè potest disponere trahantur à fideicommisso.*
6 *Auth.res quæ C.commun.de legat.cum subsidiarium, ideò solum non existenti beris intrat, & num.*7.
8 *Hæredi fideicommissario incumbit onus desse bona libera, vt cesset Auth.res mun.de legat.*
9 *Et præsertim, quando agitur de dote tuta.*
10 *Bona illa non possunt dici adesse, quæ sorta ab ære alieno, & num.*11.
12 *Bona debitis inuoluta non excludunt Auth.res, quæ C.commun.de legat.*
13 *Bona, quando fuerunt hypothecata sub Camerali, tunc sane competit via exec*
14 *Quod procedit, etiam contra tertium possidendo dicta bona.*
15 *Per sententiam dicitur vulnerata via exe*
16 *Sententia dicitur attentata si fuerit lata termino superseßoriæ signaturæ.*
17 *Attentata non dicuntur remissa, si causa ra fuerit remissa ad eundem Iudicem tem.*
19 *Dotis non excessus probatio in casu eam à fideicommisso, ad quem spectet.*
20 *Bona, quod sint fideicommissaria ex tur.*
21 *Iura contra producentem plene probant.*
22 *Ad Dotem congruam constituendam, atte suetudo regionis.*
*In Vrbe, inter personas nobiles solent con gnæ dotes, num.*22.

s in Vrbe fuerunt reformatæ à fel. re. Sixto V.
ſcuta 5500.
aſſim tali Conſtitutioni ſolet derogari.
læ Romanæ de domo de Cincijs, fuit conſtituta
ſcutorum duodecim millium,
m dos fuit conſtituta puellæ de domo de Maxi-
.
alteri puellæ pariter de Maximis fuit conſti-
a dos ſcutorum 13. millium.
læ Romanæ de domo de Palutijs fuit conſtituta
ſcutorum 14. millium.
Dote congrua conſtituenda attenditur conſuetudo
priæ domus, ſeu familiæ.
æ Romanæ de domo de Serlupijs fuit conſtituta
ſcutor. 35. millium.
es in dies potius augentur, quam diminuan-
.
eris humani, & præcipuè Mulierum luxus in
s augmentum ſumit.
lla nobilis, & iuuenis, & venuſtiſſima non eſt
rum dum habuit minorem dotem, a liarum ſoro-
m.
fuit tradita pro vxore marito ſexagenario, &c.
vide num. 32. 33. & 34.
igati quando ſunt plures ad aliquid faciendum,
n eſt agendum contrà vnum tantum, limita vt
.
feſſio partis aduerſæ eſt multum attendenda.
a fideicommiſſaria vt capi poſſint pro dote, non
tantibus liberis bonis non eſt opus derogatione.
Cautelam ea, quæ fiunt ſi ſint nulla, non inuali-
nt diſpoſitionem.
llitatis vitium, an ſit conſiderabile, etiam in
ſu quo aliquid obtinere non ſit neceſſarium.
Cautelam, quando aliquid obtinetur, ex hoc
fertur, quod id non erat neceſſarium obtinere.

DECISIO XLVIII.

NVPSIT menſe Ianuario 1651. Marchioniſſa Claudia Torres Marchioni ioni Lancellotto cauſa Dotis inſoli- bo.me. Cardinalis Torres, Marchio Gaſ- Ludouicus, & R.P.D. Ioannes de Torres citi fuerunt ſcut. 14. mil. monetæ intra decim annos à die ſponſaliũ perſoluen. terim fructus ad rationem quinque pro enario cum obligatione omnium bono- ,& peculiariter hypothecarunt Palatium latea Agonis, ſingulaque bona ſtabilia, ra in Vrbe, vel ſtatu Eccleſiaſtico vigore ſuis fideicom. vel primogenituræ ad eos tantia, vt oppida Pizzoli, Cagliani, & Ba- in Regno Neapolitano, aliaque bona ilia, & iura, eorumque oppidorum, & ritorij, & ad primogenituram pertinen. & miſerunt impetraturos derogationem A- olicam, & aſſenſum Regium, quemad- dum obtinuerunt.

Hinc pro ſorte, & fructibus à R.P.D. Mel- orio A. C. locumtenente, anno 1651. re- to mandato citato D. Marchione Ferdi- do iuniori prædicti Gaſparis filio, & hæ- fideicommiſſario, à quo obtenta oris itione aduerſus derogationem Apoſtoli- à Sanctiſſimo, & deindè à d.R.P.D. Melchiorio ſententiam abſolutoriam, cauſaque in hoc Sac. Rotæ Auditorio commiſſa, datoque dubio, An, & quæ Actio, contrà quos, & ſuper quibus bonis competat, DD. cenſuerunt actionem executiuam competere contrà D. Marchionem Ferdinandum iun. ſuper bonis fideicommiſſi aſcenden. ſitis in Vrbe.

Ratio reſolutionis fuit, quia D. Marchioniſſæ Claudiæ deſcendenti pro conſecutione
1 ſuæ Dotis benè competit † actio contra bona fideicommiſſaria Ferdinandi Torres Proaui *ex diſpoſitione Auth. res quæ C. comm. de leg.* ad-
2 modum conſentanea Patris, † vel etiam Aui voto, & congrua mulieris pudicitiæ, *ut in l. Mulier. §. cum proponeretur ff. ad Trebell.* ibi, *Di-*
3 *xi non poſſe dici † in conuerſionem, fideicommiſſi factum quod & Mulieris pudicitiæ, & Patris voto congruebat*, publicæque vtilitati proficua ad liberorum vbertatem propagandam, vt propterea iure optimè primaria ſit habenda Do-
4 tis cauſa, & anteponenda priuatis placitis hominum qui adeò per ingenioſas legum ambages fideicommiſſo bona tueri, & quaſi æternitati commendare ſtuduerunt, *ut in d. Auth. res quæ in fin. C. comm. de leg. & in Auth. de reſtit. & ea quæ parit in 11. menſ. §. ſancimus, Modern. Cremon. conſ. 72. numer. 7. Rota coram Merlin. deciſ. 657. num. 1. & 884. num. 4. & 5. in Romana Donationis propter Nuptias 27. Ianuar. 1646. §. ſubſiſtere coram R.P.D. meo Peutingerio.* Et profectò tanti
5 ponderis † eſt huiuſmodi publica vtilitas, vt nihil facienda ſit diſpoſitio Teſtatoris, vel etiam expreſsè alienationem prohibentis in caſu Dotis conſtituendæ, ſiue reſtituendæ *ex alleg. per Modern. Cremon. d. conſ. 72. à num. 9. Peregr. de fideicom. art. 42. num. 6. & ſeq. Modern. Vrbinat. de fratribus par. 3. cap. 33. num. 11. Rot. coram Mant. dec. 152. num. 2. in Romana Dotis 23. Iun. 1645. §. tum etiam, quia coram Eminentiſſimo Ottbobono in Anconitana Dotis 5. Iunij 1651. §. non obſtat, & §. ſeq. coram R.D. meo Decano.*

Nec ſuffragatur obiectum quod diſpoſitio-
6 ni *d. Auth. res quæ* tanquam † ſubſidiariæ locus ſit dumtaxat bonis liberis non extan., *ut per ſcribb. in d. Auth. res quæ C. comm. de leg. Rota deciſ. 478. num. 1. par. 3. rec. Aeſina fideicommiſſi 28. Iun. 1652. ſub §. Dotis tamen ſolutioni coram me.* Quo-
7 niam exiſtentiam bonorum † liberorum Ludouici patris Marchioniſſæ Claudiæ, ex quibus ipſa filia dotari poſſet non docuit D. Mar-
8 chio Ferdinandus iun. & † tamen ipſi tanquam hæredi fideicommiſſario hoc probationis onus incumbit *Peregr. de fideicomm. d. art. 42. num. 3. Modern. Vrbinat. de fratribus loc. ſuprà cit. num. 16. Rota deciſ. 66. num. 4. par. 1. rec. & in Rom. hæreditatis 14. Decembris 1646. §. & licet coram bo. me. Arguelles,* præſertim in Dote iam conſtituta, *Rota in Bononien. fideicommiſſi de Rubeis 15. Ianuar. 1620. coram Vbaldo ſen. in Romana Caſal. Aguzani 27. Iun. 1640. §. detractio coram Reuerendiſſimo Tarraconen. & in cit. Aeſina fideicommiſſi ſub d. §. Dotis tamen, & in Fanen. bonorum 4. Decembr. 1654. §. nec valet reſponſio coram me.* Et probatio illa deſumpta ex Inuentarijs Marchionis Ludouici patris, & Cardinalis Torres, & Gaſparis Patruorum redditur inſufficiens,

cum bona dd. Cardinalis, & Ludouici consi-
10 stant in mobilibus, & suppellectilibus, quæ
absorta fuerunt ab ære alieno bona verò Gas-
paris existunt penes D. Marchionem Ferdi-
11 nandum iun. eius hæredem, † qui licet illa
exhibere teneatur, nihilominus assignauit D.
Marchionissæ Mariæ Serlupiæ eius matri in-
computum Dotis suæ. Cumq; etiam ista
aliaque bona prædicta sint implicata *remed. d.*
12 *Auth. res quæ*, excludere † minimè possunt *Ro-
ta penes Mant. decis. 152. num. 5. coram Duran. decis.
145. in fin. in d. Romana Dotis 23. Iun. 1645. §. de-
mum, coram Eminentissimo Otthobono, cum alijs con-
gestis in d. Aesina fideicom. §. nec valeat coram me.*
Quapropter in dubium reuocari non po-
13 test quin DD. Coniugibus hæc † competat a-
ctio, & quidem executiua contrà dicta bona
fideicommissaria Ferdinandi Proaui respi-
ciendo Instrumentum promissionis Dotis
cum præcipua hypotheca omnium bonorum
sub obligatione Camerali paratam executio-
nem habente etiam contrà successores in fi-
deicommisso, dum vt in proposito bona fue-
14 runt pro Dote † obligata *Rot. coram Merlin. de-
cis. 657. num. 9. & post Zacch. de oblig. Camer. 232.
cum alijs cumul. in Anconitana Dotis 10. Decembris
1653. in princ. coram R.P.D. meo Verospio.*
15 Nec dicatur per sententiam † R.P.D. Mel-
chiorij viam executiuã vulneratam fuisse *Ro-
ta dec. 611. num. 2. coram Caual. in Vercellen. Aqua-
rum 10. Martij 1653. sub §. tertio quod stante coram
me*, quia cum prædicta sententia emanauerit
16 post concessam † supersessoriam ab Eminen-
tissimo Signaturæ Præfecto, remansit nulla,
& attentata *Vant. de nullit. tit. de nullit. & defect.
iur. ordin. n. 128. & 157. Marches. de commiss. par. 1.
cap. 1. num. 59. fol. mihi 9. Rota in Perusina Bonorum
4. Iunij 1642. §. nulla autem fuit coram R.P.D. meo*
17 *Cerro*, & proindè † huiusmodi vulnerationem
inducere non potuit *Rot. decis. 302. n. 6. par. 6. rec.
post Zacch. de oblig. Cam. decis. 4. nu. 8. & decis. 95.*
17 *nu. 2.* Et nullitas, † & attentatum non fuerunt
sublata per remissionem causæ ad eumdem
R.P.D. Melchiorium, subsequens enim re-
18 missio præteritum attentati † vitium non ab
rogat *Lancell. de attent. par. 2. cap. 20. lib. 3. nu. 26.*
Cæterum non excessus Dotis probatio (in
19 casu de quo res agitur distrahendæ † Dotis à
fideicommisso spectat ad Marchionissã Clau-
diam *Rota in d. Romana hæreditatis 14. Decembris
1646. d. §. & licet vers. qualitas autem illa coram bo.
me. Arguelles*) benè elicitur primo ex d. Proaui
fideicommittentis patrimonio in scutor. 120.
mil. quemadmodum in narratiua Ferdinandi
20 patrui Marchionis iunioris † dum pro impo-
nendo Censu fideicommissi derogationem
obtinuit, & hodiè per eundem D. Marchio-
nem iuniorem productum, vt proindè con-
21 trà ipsum producentem quoad dictam sum-
mam indubitatam probationem constituit
*Cyriac. contr. 178. num. 49. tom. 1. Modern. Perus. de
manut. obs. 97. n. 38. vers. alias nunquam Rot. dec. 219
num. 6. par. 4. rec.*
Deindè ex Regionis consuetudine, in mo-
re positum est, in Vrbe similes Dotes consti-
22 tui inter Nobiles, † in quorum numerum ad-

scribi possunt D. Marchionissa Cla-
res, & Marchio Scipio Lancello-
ges, quæ consuetudo non obstante
tione fe. re. Sixti V. quoad præscripta
23 scut. 5500. † cui passim derogatur
ditur in pluribus Sac. Rotæ resolut.
in decis. 433. in fin. coram Mellino, vbi
24 familiæ † de Cincijs fuit reputata
Dos scut. 12. mil. *in decis. 63. coram*
25 *XV.* in prædicta quantitate † scut.
gnata fuit Puellæ familiæ de Maxi-
decis. Roman. Dotis 29. Ianuar. 1652.
Martij 1653, coram R.P.D. meo Verosp.
26 fuit Dotem alteri Puellæ de † Maxi-
tam in scut. 13. mil. esse congruam,
cessiuam, & tandem *in decis. 49. num.*
27 similis Dos scut. 14. mil. tanquam
Vrbe data fuit in familia Palutia.
Secundò ex consuetudine earund
liarum de Torres, & de Lancello
Marchio Gaspar Marchionis Ferd.
28 nioris pater † Marchionissam Ma
lupiam in vxorem duxit cum dote
mil. Marchio verò Tiberius pater
nis Scipionis hodiè in causa contra
monium cum D. Laura Marsciana
te sc. 14. m. Ex huiusmodi enim co
comprobatur congruam esse Dote
Modern. Cremonen. cons. 29. num. 115.
Rota dec. 249. num. 17. & dec. 293. sub
Merlino, in Auximana Dotium 24. Ian.
coque magis coram R.P.D. meo Alberg.
bonorum seu usufructus 5. Martij eiusd.
specta insuper, &c. coram me. Maxim
29 tes in dies potius augeantur † q
nuantur, *Gratian. decis. March. 19. num*
Rota in mox allegata decis. Modern.
par. 3. c. 3. num. 19. vbi reddit ratio
30 humani generis, † & præcipuè M
xus in dies incrementum sumi
tempore quod eo longius procedit
tius protendit.
Nihil releuante, quod D. Laur
Marchionissæ Claudiæ data fuerit
monium cum Dote scut. 5000. Id
31 nit, quia ipsa admodum † iuuenis
nustissima tradita fuit viro septua
trà Vrbem commoranti, & hac
32 tento. Marchionissa verò Claudia
viro iuueni, nobili, ditissimo, & in
propter nil mirum sit ex diuersitat
33 stantiarum diuersæ quoque Dotes
tuantur, satisque est eundem forti
quod omnes sint æqualiter benè
34 tenta consuetudine Regionum, † &
rum, & qualitate virorum, vt egreg
terminis, quod non attendatur diuer
tis datæ alteri sorori *Decian. cons. 26. num*
med. vers. non obstat quod alijs filiabus,
numeri, & latè prosequitur Ruin. cons.
cum seq. lib. 3. Rota coram sa. mem. Gregorio
num. 23. & in d. Romana Casalis Aegidiani
1641. §. minus obstat quod alteri sorori
Terraconen.
Nec considerabilis visa fuit obiectio
executioni contrà D. Marchionem F

m locus non sit factus, dum extant fratres ligati, contra quos hæc † exequutio prius t dirigenda; quia isti fratres tanquam nsuersales dumtaxat in subsidium tenentur ideicommissario non promiscuè censen- *Faber. in suo Cod. lib. 5. tit. 6. de Riual. 3. Go- z ad l. Tauri 40. num. 75. Molin. de Primog. Hi- n. lib. 2. cap. 15. num. 68. Rot. in Meleuitana Pecu- ria 10. Febr. 1653. §. neque habita & 6. Martij 54. §. pariter coram R.P.D. meo Meltio*; Præ- quam, quod ex eiusdem met D. Marchio- Ferdinandi Confessione elicitur prędictos tres † non possidere bona vllius valoris, super eis fieri possit executio.

Exceptiones verò Nullitatis, & Subreptio- contra Breue derogatorium fideicōmissi retardañ Dotis detractionem adductę non erunt habitæ inconsideratione, quia cum os de iure non extantibus bonis liberis capi ossit ex † bonis fideicommissarijs Ascendē- m absque alia derogatione ex supradictis, que petita fuerit ad Cautelam nullitatis, t subreptionis † vitium non est considera- e ne aliàs sint detrimenti ea, quæ ad solam utelam parata sunt *l. Testamentum C. de te- n. l. solent ff. de reg. iur. Rot. in Anconitana Pecu- ria 15. Maij 1654. §. iniustitiæ in fin. coram me.* Minusque vrgeret remansio, quod vitium litatis, vel subreptionis considerabile sit eo, quod † Breue, licet non necessarium, n fuerit ex communi consensu impetratū, ditur quodammodo necessarium, quia n ad eandem cautelam fuerit obtentum, nimè † inferri potest huiusmodi necessi- *Rot. in Ferrarien. Pensionis 2. Martij 1646. §. pariter coram Reuerendissimo D. meo Decano*. t ita vtraque parte audita &c.

perius decisio 47. sub die 14. Iunij 1655. coram dem R.P.D. Zarate est in eadem causa.

.P.D. ALBERGATO.

Toletana Pecuniaria.

Lunæ 14. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

tum cedens alicui, & promittens esse cer- ,& tutum ac exigibile, hoc intelligitur tā ure, quam de facto, & omni tempore te- r illud tale manutenere, ita vt probata xigibilitate agi potest ad obseruandam missionem. Et quando dicatur probata inexigibilitas. Testamentum, quando potest dici sine hærede, & quando exe- or testamentarius habeatur, & non habea- pro hærede.

SVMMARIVM.

certum, & securum omni tempore in perceptio- sortis, et fructus cedens, quid id importet.
es esse soluendo, notorium est.
atio fieri debet ad id, quod aliter fieri non potest.
sus validitas, quando dicatur promissa, quan- tum ad validitatem Iuris, quam facti.
5 *in Contractibus mens, et verba contrahentium sunt attendenda.*
6 *Ius certum, quando non potest alicui imputari, quod non explorauerit.*
7 *Ius certum, et tutum cedens alicui semper tenetur illud tale præstare.*
8 *Cedens ius aliquod vti exigibile, intelligitur de per- petua exigibilitate.*
9 *Promissio qualibet, recipit interpretationem à su- biecta materia.*
Actus quilibet recipit interpretationem à subiecta materia, num. 9.
10 *Ius aliquod, quod sit effectum inexigibile, ex quo doceatur.*
Officiali attestanti de re ad eius officium partinenti, credendum est, num. 10.
11 *de Actis, ea, quæ non sunt, non releuant.*
12 *de Tempore vno, ad aliud, non bene infertur.*
13 *Creditum, quando est intricatum, et duræ exactio- nis, non tenetur quis sumere.*
14 *Proemium dispositionis arguit mentem finalem di- sponentis.*
15 *Creditum an sit bonum, et exigibile, id bene de- monstrat experientia.*
Experientia est rerum magistra.
Promissio facta per verba indefinita, et iterationem importantia, non dicitur consumpta in primo actu.
17 *Intimato molestiarum non est facienda, quando non versamur in casu euictionis.*
18 *Intimatio non est necessaria, quando creditum pro- missum fuit exigibile, sed postea totum reperitur contrarium.*
19 *Creditum, quando fuit promissum exigibile, si pro- betur eius inexigibilitas agi potest.*
Quod sit factus locus stipulationi proximæ exigibi- litatis.
20 *Nullitas antidatæ, quando non attendatur.*
21 *Disponentis voluntas bene deprehendi potest ex cir- cumstantijs.*
Executor testamentarius an possit declarare mentem testatoris, num. 21.
22 *Executor testamentarius tunc multo magis potest de- clarare mentem testatoris, quando Testator ei ani- mum aperuit, et communicauit.*
23 *Hæres, et non legatarius tenetur conficere inuen- tarium.*
24 *Hæres ille dicitur institutus, ad quem commodum hæreditatis spectat.*
25 *Substitutio supponit institutionem.*
26 *Institutio hæredis potest fieri quibuscumque verbis aptis.*
27 *Verba,* lego, & mando, *licet sint verba com- munia, et obliqua, tamen adiecta vniuersitati bo- norum important institutionem.*
Intellige tamen non dato, alio hærede.
28 *Verba,* lego, & mando, *adiecta vniuersitati bonorum, tunc multo magis institutionem impor- tant si agatur fauore piæ causæ.*
29 *Aditio hæreditatis cum benificio Legis, et inuenta- rij conuenit soli hæredi.*
30 *Administrationem bonorum hæreditariorum, qui- cumque habet, potest adire hæreditatem,*
31 *Testatoris voluntatem adimplens, signum est, quod est hæres.*
32 *Verba, quando sunt dubia bene postea possunt de- cla-*

clarari, & rem poni in claris.

33 *Testatoris verba, quando sunt ambigua possunt declarari in subsidium ab Aduocatis, quibus vsus est Testator &c.*

34 *Executor testamentarius tunc habetur pro hærede, quando Testator nullum declarauit hæredem.*

35 *Et in his terminis sunt intelligendi Doctores, executores testamentarios haberi pro hærede, firmantes.*

36 *Expressum facit cessare tacitum.*

37 *Executor testamentarius non potest dici hæres, licet habeat facultatem vendendi omnia bona, sed eorum retractum alicui debet tradere.*

38 *Executores testamentarij haberi possunt in eo pro hæredibus, vt possint agere, & conueniri pro exequenda mente testatoris.*

39 *Hæres, quando quis est, & clare constat, tunc perperam quæritur super hoc disputari.*

40 *Hæres, vt quis dicatur sufficit simplex enunciatiua, ex actu gesto pro hærede.*

Etiam ad effectum, vt possit conueniri à creditoribus.

41 *Amplia, quando enunciatiua talis, fuit facta per modum causæ.*

42 *Executor testamentarius an possit in bonis hæreditarijs, voluntati Testatoris obsequendo, se obligare.*

43 *Executor testamentarius dum exequitur voluntatem testatoris pro conscientia sua.*

44 *Et non pro conscientia hæredis, tunc non requiritur interuentus ipsius hæredis.*

DECISIO XLIX.

CONFIRMARVNT hodie DD. decisionem coram me editam *die 8. Iunij* 1654. qua * fuit resolutum Domum professam Societatis Iesu in hæredem Didaci Offorij teneri ad nouam assignationem loco Iuris regalis super gabellis Oppidi de Oecagira Monialibus Sanctæ Mariæ Magdalenæ Matriti assignati, in vim concordiæ inter ipsas, & D.Didacum initæ, quia admodum clara visa fuit obligatio eius nomine facta à P.Bernardino Antequera executore Testamentario manutenendi huiusmodi Ius certum, &
1 tutum † omni tempore in perceptione sortis, & fructuum, quod idem importat, ac promissio perpetuæ exigibilitatis, *Bald. in l. promissio si nomen ff. de hæred. vel act. vend. Gratian. disc.for.cap.527.per tot. Eugen.cons.73. nu.2.lib.1. Dec. cons.102. num.1. Cenc. de Cens. quæst.82. sub num.23. Modern.foroliu. de pign.lib.5.quæst.21.n.7. Rota Ian.decis.156.num.23. Barz.decis.110.num.4. Tomat.decis.61.num.1. & fuit dictum in Nouarien. Pecuniaria 26. Iunij 1652.§.fin. coram R.P.D.meo Bichio, & in Tudertina Census 28. Martij 1653.§. Nec visa fuit, & §. non obstat coram R. P. D. meo*
2 *Meltio* licèt agatur de Iure regio† in quo cum sit notorium Regem soluendo esse *argum. l.2. ff. de fund. dot.* promissionem illud manutenendi verum, & bonum solum referri ad illius crediti substantiam, cùm ad alium refer-
3 ri † non possit *censuit Menoch. cons. 778. num. 5. quem sequitur Mastrill.decis.240.num.11.12.* quia in presenti bonitas Census controuersi, in quo cum verba promissionis possint referri
4 ad † vtramque bonitatem Iuris, &
tàm respectu sortis, quam fructuum
cificè loquitur, ita pariter sunt acc
cùm in contractibus debeant atte
5 & † verba contrahentium *l.1. §.si*
deposit.Castr.cons.219.num.2.lib.2. Ale
num.6.lib.6.Eugen.d.cons.73.num.1. Ro
num.4.par.1.rec. & coram Duran.decis
& potissimum, quia non potest imp
6 nialibus si non explorarunt † con
Iuris certi tanquam subductis sua
promissionibus P. Antequeræ asse
re considerata, & recognitis bon
& eorum qualitate cæterisque circ
illud dd. bonorum optimum Iudic
vera esse quod facit, vt nunquam
7 beretur, † sed semper debeat præst
vt in proposito notat. Alex. in l. si cum d
lier vers. vnum addo num.4. ff. solut.m
declarat *Text. in l. inter causas §. ab*
gloss. in verb. admittit in fine ff.mand. A
& ibi Castr.num.3.ff. si quis in Ius voc
per l. qui satisd.col.penult. & Castr. ad
puto de fideiuss. idem Castr.d.cons.219.
tian.d.cap.527.num.6.

Idem quoque suadere visa fuit
conuentio defuncti, qua iniuncto
petuo conuentui recipiendi gratis
niales itaut vna defuncta posset al
nari, & celebrandi quotannis sole
ficium ei pro dote promisit annu
tum ducatorũ 650. valoris 24375
tinorum, illosque allocare in bon
fibus certis alias pro allocatis hab
pro melioribus bonis suæ hæredit
tamen ad electionem Monialium
tate sibi bona assignata repudiand
gendi vsque ad totalem cognitio
ris non obstante quauis institutio
alijsque dispositionibus vtcumque
uore alterius piæ causæ, quia no
fundationem præferri cuicumque
nienti, & cuicumque alteri ab eo
vt in præterita decis. fuit ponderatum
tem, ex quibus rectè desumitur
8 secutæ promissionis † factæ ab hære
tenendi Ius cessum, vt scilicet in
beat de perpetua exigibilitate iuxta
tem defuncti dispositionem, cum
9 quæuis promissio sicut quilibet †
recipiat interpretationem à materia
l. si Insulam ff. de præscript.verb. Ex
leg. in verb. à subiecta materia Menoch.
num.7. Surd.cons.128.num.11. & cons
Rot.decis.78.num.11.par.4.tom.2.rec.

Quod autem Ius regale fuerit
10 exigibile patet ex fide publici †
cui tanquam deponenti de re spe
eius officium credendum est *DD. in*
§. nummularios attenta ff. de eden. Gabr
concl.1.num.19. Abb.cons.34.num.1.par
cons.205.num.3. Non attenta alia fide
modo data per domum professam
11 non est † de actis *Rota decis.471.*
tom.2.decis.197.num.13. & decis.28
recent. Tùm quia solum refert

...iuries fuisse locatas, quam importent fru...tus controuersi de anno 1654. quod non ar...guit eiusdem fuisse redditus in annis antece...entibus sumpto initio ab anno 1644. quo ...it actum pro nouo assignamento, quia in ...is, quæ pendent ab intrinsecis † accidenti...us non benè infertur de vno tempore ad ...iud, *vt post Bart. in l. confirmando num. 1. ff. de ...nfirmat.tutor.Cuman.Fælin.Aret.& alios latè pro...unt Menoch. de præs.lib.6.cap.25.nu.9.11.Pacian. ...probat. lib.1.cap.54. num.32.37. Rota in Roma... fideicommissi de Marianis 5. Maij præteriti §.hoc ...itur coram me*.

Nec releuat, quod in defectu gabellarum ...ppidi de Ouagna d. Ius regale sit super alijs ...bellis assecuratum, quia cum sint intrica...æ, † & duræ exactionis non sunt à Moniali...us excutiendæ *Scacc. de Camb.§.2. gloss. 5. nu...er.268. Rota Ian.d.decis.156. num.7.8. Thomat. ...decis.61.num.12.Rota post Modern.Perus. de sub...st. decis. 72. num. 8. & in dicta Nouarien. Pecu...aria §. cum etiam in fin. coram R.P.D.meo Bichio*

Eò minus, quia vt patet ex prohemio ces...ionis, † quòd arguit causam finalem con...actus *iuxta Theoricam Bart. in l.1. in princ.ff.ad ...aced. & in l.fin.3.ff. de hæred.instit. Becc.cons.20 ...m.11.Mant. de tacit.lib.3.tit.12.num.30.Rot.de...c.299.num.1.par.5.rec.* acceptarunt huiusmo... censum inhærendo assertioni sibi, vt supra ...ctæ à P.Antequera, quod erat Capitale ...elioris qualitatis, ac aliud relictum à Dida...o cuius contrarium cum † experientia rerũ ...agistra docuerit, vtique possunt vigore fa...ltatis sibi à Testatore attributæ super alijs ...nis experiri, quia vti concepta per verba ...definita, † & iterationem importantia non ...t consumpta in primo actu, *Archid. in cap. ...c verò 5. quæst.3. Domin. cons. 97. super primo ...col.1. Dec.cons.169. in primo dub. Tiraq. in l. ...ues §. hoc sermone lim. 25. 26. ff. de verbor. ...nif.*

Minùs vrget defectus intimationis facien... Patribus in casu molestiarum, quia non ...ersamur † in casu euictionis posse à Monia...us, vel litis ei motæ, sed deficientiæ red...tus eis assignati ex sua † propria natura ob ...nporum, ac Bellorum calamitatem, quæ ...im, ac probatur à Cessionario fit locus ...ipulationi † promissæ exigibilitatis, *vt be... distinguit Dec.d.cons.102.n.2.Gratian.d.cap.527 ...n. 10. Thomat. dicta decis.62. num.11. Rota de...666.num.10.par.4.tom.3.recen.*

Cessat etiam ex prædictis obiecta nul...as antedictæ obligationis quasi † factæ ...atre Antequera præter mentem defuncti, ...m de ea satis constet ex circumstantijs su...à relatis, vel si dubia declarari † potuit ...ut declarata fuit ex facto subsequuto exe...oris Testamentarij, *Bald. cons.468. num. 3. ...1.cons.259.num.1.lib.4. Anchar.cons.329.nu.2. ...r. de execut. vltim.volunt. membr.6. num.149. ...dern.Lucent.eod.tract.tit.12.num.132. Mant. de ...ect.lib.3.tit.1.num.20. & 21.Merlin.decis.456. ...3.1. & seqq. & decis.35.num.21.par.6.rec.* Cu... declarationi eo magis standum est, cùm ...stator asseruerit se ei manifestasse suam vo-

22 luntatem ibi: cum quo † communicari animum meum, vt alijs allegatis in specie ponderat *Modern. Hispan. de execut. & commiss. Testam.lib.2.cap.5.num.14. & 15.*

Sublata nullitate minùs vrget assertus error, vt potè quia Domus Professa obligata fuerit vti hæres Didaci, & tamen non sit hæ-
23 res, sed † legataria, quia id benè constat ex Testamento, quod licèt verba institutionis dirigantur in animam Testatoris, stant tamen relatiuè ad modum infra adiectum, quo cõmodum applicatur Domui Professæ, quæ propterea verè, & propriè dicitur hæres, &
24 quidem † vniuersalis licet constituta in eo, quod superesset alio sibi non dato cohæredi, *vt est Text. in l.2.C. de hæred. instit. Peregr. de fideicom. art.5. num.30.* Idem probat subsequens substitutio per vulgarem ei facta fauore Confraternitatis Sacræ Congregationis B. Mariæ
25 del Refugio, quæ † requirit præcedentem Institutionem *l. cum in Testamento §. hæc verba ff. de hæred. inst. quem Text. singularem, & valdè notabilem dicit Romanus, & declarat, in l. in Testamento num.14.C. de Testam. l.1. §. vltimo ff. de vulg.& pupill.Mant.de coniect.vltim.vol.lib.4.tit.1 num.12.* Nec attenditur quibus verbis hæc fa-
26 cta † fuerit cum quibuscumque verbis aptis tamen, & conuenientibus, Institutio hæredis fieri possit *l. quoniam indignum vbi DD.communiter C. de Testam. Alex.cons.12.num.13. lib.3. Crass. in §. Institutio quæst.14. num.1. Mant. tract. quo supra de coniect.d.lib.4.tom.3.num.1.* Et in specie, quod verba, *lego, & mando*, quibus in
27 præsenti concepta fuit licet obliqua, † vel communia si sunt adiecta vniuersitati bonorum nec alius sit datus hæres importent Institutionem de primò probat *Text. in c.Rainutius num. 6. de Testam. ibique Butr. Grot. in rubr. delegat.1.num.10.Ruin.cons.14.num.15.lib.2.Surd. cons.258.num.13. Angel. cons.31. Modern. Neapol. contr.Iur.lib.2.controu.31. num.6. Rota decis.1060. num.2.par.3.diuers. & de secundo est Text.in l.quoniam C. de Testam. & tradit Lancellott.Galliaul.in l. centurio ff. de vulg.num.429.* præsertim fauore
28 piæ † causæ per id quod habetur *in c. fin. de successione ab intestato Couar. in c. cum tibi num. 6. de Testam. Alex.cons.168.num.12.lib.5. Castr.cons. 457.vol.1.*

Accedit aditio facta à P.Prouinciali cum
29 beneficio † legis, & Inuentarij, quæ concessit soli hæredi *Crass. de Inuent. quæst.4. num.4. Modern.lucen. eodem tract.tit.1.tract.7.num.174. Mascard. de probat. conclus. 48. num. 4. facultas* verò Prouincialis quoad huiusmodi actum indu-
30 bium reuocari † non potest nam quicumque habet administrationem potest adire hæreditatem *ad Text. in l. si Infanti C. de Iur.delib. Buratt.decis. 523.num.2.*

Et demum rem ponit in claris subsequens actus assignationis factæ Monialibus ab Executore Testamentario cui erat voluntas defuncti nomine Domus professæ tanquam hæ-
31 redis per quam si dubia dici possent † verba Institutionis ea satis declarasse videtur, prout declarare potuit, & verbis congruis exprime-
32 re addendo id quod non mutata † substantia

actus magis facit ad eius confirmationem,
*vt præter supra allegatos Soccin.Iun.cons.*124.*n.*48.
*cum plurib.seqq.vol.*1.*Mant.de coniect.vltim.vol.d.*
*lib.*3.*tit.*1.*num.*18. *&* 33. vbi ait interpretatio-
nem ambiguæ voluntatis Testatoris posse fie-
33 ri † etiam ab Aduocatis, quos Testator ipse
consuluit, quemadmodum deberet ordinare
Testamentum, & quibus voluntatem suam
aperuit *ex Angelo num.*1. *& Imola num.*3. *in l. cũ*
*ex filio ff. de vulg. & pupill. Borgnin.decis.*40.*n.*13.
par. 5. *Moneta de Commut. vltim. volunt. cap.* 5.
*num.*62.63.

Ad id autem, quod dicebatur † Executo-
rem Testamentarium haberi loco hæredis re-
sponsum fuit procedere nullo alio scripto hæ
35 rede certo in Testamento, in quibus termi-
nis loquũtur DD. exaduerso allegati, & quot-
quot in contrarium adduci possent, alias se-
36 cùs, quia prouisio de expresso † hærede facit
cessare tacitum, *vt probat text. in l. hæreditas ff.*
de hæred. instit. ibi hæreditas statum primum nullo
Iure pertinet cum Institutus hæres non sit nec, quid-
quam ei prodest, quod ab eo aliquid legatum est, aut
libertus ei defuncti Testamento commendatus est,
Idem probatur *in l. nulli, & l. si quis, ad decli-*
nandum circa fin. C. de Episc. & Cleric. ibi, hæc
tamen omnia locum habere sancimus, quando non cer-
ti Senoris, vel certæ Ecclesiæ nominatio à Testato-
re subsequuta est, sed incertus, est eius sensus, sin
autem, in personam certam, venerabilemue certam,
Demum respexerit ei tantummodo hæreditatem, vel
legatum competere sancimus, nulla falcidia, nec in
hac parte intercedente in omnibus autem huiusmodi
casibus cælestes iracundias Sacrosanctorum rerum ad-
ministratores expectet, si qualecumque lucrum, &
huiusmodi Gubernatoribus sibi acquisiuerint, & not.
Innoc. in cap. cum tibi de Testam. specul. de Instr.
editis §. *nunc verò num.*28. *Alex. cons.*12. *num.*7.
per Text. in l. cum ex filio §.1.*ff. de vulg. & pupill.*
*& num.*14.*Paris.cons.*74.*nu.*39. *&* 41.*lib.*3. *Crass.*
*de execut.vltim.vol.quæst.*8.*Modern.Lucen.eod.tract*
*tom.*1.*cap.*1. *num.*15. & in puncto dispositionis
à Testatore factæ, quod Executores sui Te-
stamenti prius, & ante omnia adimplerent
sua legata Bonaque in subhastatione vende-
37 rent, & quod superesset, † implicarent in
emptionem annorum redditŭum, vel stabi-
lium, & posteà traderent hæredi scripto, vt
in præsenti, quod reputentur simplices man-
datarij *Valenz. cons.*35.*nu.*48. *vol.*1. vel solùm
possunt haberi loco hæredum quoad hoc, vt
38 agere, & conueniri † possint pro exequenda
voluntate defuncti, *vt exponit gloss. in dicta l.*
nulli verbo licentiam, exprese probatur in terminis
hæredis incerti cũ Testator pauperes suos scrip-
sisset hæredes, *in d. l. si quis ad declinandum circa*
med. ibi si enim hæredum eis, & Ius nomen dedi-
mus sine falcidiæ tamen legis emolumento necesse est
eos debita exigere, & Creditoribus respondere vbi
gloss. in verbo sine falcidiæ illos vocat hæredes nomi-
*ne, sed non re, & idem voluit Alex.d. cons.*12. *sub*
*eod.num.*7.*vers.sed solùm autem si considerentur re-*
præsentatiuè quatenus agant tanquam Procuratores
hæredis, eiusque personam repræsentant, vt decla-
rat *Menoch. de adipisc. rem.*4. *num.* 256. *cum seqq.*
*Argel. de legit. contrad. quæst.*17. *art.*1. *num.*14. *&*
*quæst.*15.*num.*26.

Dùm igitur est in probatis Dom
39 fessam verè esse hæredem, † & adi
ditatem, ijs omnibus modis, qu
probari potest per actum scilicet,
tiuum translatiuum in alium poss
verbo quos approbat, *Bald.cons.*22
*vol.*2. *de quo meminit Caball.cons.*156
Imò sufficit simplex enunciatiua i
40 sto † vti hærede etiam ad effectum
ueniri possit à Creditoribus, *Bart.*
*num.*14.*ff.de acq.poss.Cald.cons.*263.*vo*
*lib.*4.*præs.*100.*num.*24.*Mascard. de pr*
*num.*11. *Cyriac. contr.* 127. *num.*6.7.
*num.*8. *Rota decis.*274.*num.*6. *par.*7. *r*
41 quando enunciatio est † facta per
causæ, *Mascard. de prob.d.concl.*41.*n*
*riac.d. contr.*244. *num.* 9. potuit pro
P. Antequera Executore Testame
42 do quo supra obligari in † bonis h
obsequendo voluntati, & contrac
cti *d. l. nulli ibi, & pro sua conscientia*
adimpleat Testatoris, vbi gloss adeclar
Testatorem voluisse, vnde *Bald.*
43 *sed nunquid hæres col.*3. Ideò tenet
ri interuentum hæredis, cum Exe
conscientia sua debeat exequi non
44 scientia † hæredis, quod dicit nota
ità tenuisse *Iacobus de Aret. sequitur*
215.*nu.*4.10.*lib.*6. *Capra de execut.m*
*Ceph.cons.*625.*num.*11.*Crass. de execu*
*quæst.*11. *Modern. Lucen. eod. tract.tit.*
*num.*189.

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO P. D.

Sacræ Rotæ DECANO

Luneñ Sarzaneñ Beneficiorum

Lunæ 14. *Iunij* 1655.

ARGVMENTVM

Beneficij possessio, quando constat,
attentata, & quidem hinc inde,
est sequestro. Edictorum affixio,
actus iudicialis, & quando non.

SVMMARIVM.

1 *inter Præsentatos dum durat lis super*
non potest capi possessio absque vitio
2 *Et quid si sit capta vigore Literarum*
*rum, & num.*3.
4 *Capitulum non habet iurisdictionem*
sessionem beneficij.
5 *Beneficia non dicuntur litigiosa ex edi*
xione.
6 *ex Edictorum affixione, & publicatione*
cium non dicitur litigiosum, si non co
gitimus contradictor.
Edictorum affixio est actus extraiudicialis
beneficium non efficitur litigiosum.
7 *Tunc tamen efficeretur litigiosum si comp*
timus contradictor, & interuenerint
tiones iudiciales.
8 *Beneficium, vt dicatur litigiosum debeat*

...re requisita Clem. 2. vt lit. pendent.
Beneficium, quando est litigiosum, sane si apprehendatur eius possessio dicitur attentata.
Possessio beneficij capta in vim literarum Apostolicarum non potest dici attentata.
Papa non attentat prouidendo aliquem de beneficio.
Papa licet non attentet, dum prouidet de beneficio, attentat tamen executor tradens eius possessionem lite pendente.
Beneficij possessio, quando constat quod est attentata tunc locus est sequestro.

DECISIO L.

VACANTIBVS per mortem Io: Antonij Magni anno 1653. tribus beneficijs ...nplicibus Capellanijs nuncupatis de Iure...tronatus ad ea per diuersos pretensos patro...os presentati fuerunt Io: Antonius Contar...is Griffus & Io: Franciscus Promontorius ...ter quos mota lite super institutione, quoad ...o ex dd. beneficijs S. Nicolai, & S. Luciæ ...ram Capitulo Sarzanen̄, & quo ad aliud ...Mariæ coram Ordinario Lunen̄ Sarzanen̄ ...pendente primo loco Contardus gratiam ...postolicæ prouisionis obtinuit cum dero...tione medietatis votorum, illamque exhi...it corā Vicario d. Ordinarij, & ab eo 6. Sep...mbris eiusdem anni 1653. mandatum de ...mittendo reportauit eademque die posses...nem beneficiorum S. Nicolai, & S. Luciæ ...t assecutus Deinde vero Promontorius ...pellauit infra decem dies à die habitæ no...iæ, & de mense Nouembris sequentis aliā ...postolicam prouisionem certo modo im...rauit, & Vicario Eminentissimi Archie...copi Ianuen̄ super omnibus præfatis tribus ...neficijs sententiam Immissionis obtinuit ...sque vigore post interpositam appellatio...n à Contardo illorum possessione appræ...ndit.

Hinc igitur Iure merito DD. responderunt ...stare de attentatis hinc inde, & apponen...m esse † sequestrum quia pendente lite in...presentatos super institutione non potuit ...eis absque incursu attentatorum appræ...ndi † possessio eorumdem beneficiorum ...ore prouisionum Apostolicarum, quas ...nde vnusquisque † impetrauerat, *vt in ter...is monuit Lancellott. de attent. lite pend. par. 2. ...4. in præfat. num. 614. cum seqq. quam in puncto ...Lotter de re benefic. lib. 3. quæst. 11. nu. 40. & 41 ...probauit Rot. in Aquilana Iurispatronatus 18. ...ij 1649. coram R.P.D. Meltio sub §. Pendentia ...m, & prius in Gerunden. Beneficij 1. Februa...1645. coram me §. sed cum Andreas.*

...on obstat, quod omisso † an dicto Capitu...competat Iurisdictio de quo in indiuiduo ...bitauit *Rot. coram Duran. decis. 4. num. 9.* ex ...ctorum affixione, & exhibitione præsen...onum, † non fuerit lis introducta, & sic ...i actus tanquam extraiudiciales non indi...t attentata, *vt firmatur ibidem num. 10. & 11.* ...icet enim simplex edictorum affixio, & ...icatio, antequam compareat, & se op...t aliquis legitimus contradictor sit actus mere extraiudicialis *Calder. cons. 2. sub num. 2. vers. pro ista vltima opinione de elect. Lambertin. de Iurepatronat. par. 2. lib. 2. quæst. 9. principal. artic. 12. nu. 1. fol. mihi 95. Gonzal super regul. Cancell. gloss. in annotat contra nullitates, & attentata num. 41. & 42. cum alys allegatis in Vicen. Beneficij 10. Decembris 1646. coram me §. nec obstat quod Vicarij*
7 efficitur tamen iudicialis † & litem introducit post comparitionem, & oppositionem competitorum, qui in casu nostro ad plures citationes, Iudiciales, petitiones, & prote-
8 stationes † deuenerunt *Sum. Promontorij num. 1. & 2.* In casu nostro litem esse introductam cū concurrant requisita *per Clementinam secunda vt lit. pend. dixit Rot. decis. 227. nu. 2. 3. & 4. par. 3. lib. 2. & decis. 266. num. 4. eadem par. 3. lib. 3. diuers. in Cremonen. Præpositura 23. Maij 1644. coram Eminentissimo D. Cardinali Corrado §. nam illa in fine in dicta Aquilana Iurispatronatus coram R.P.D meo Meltio d. §. pendentia autem, & distinguendo in Leodien. personatus 16. Maij 1650. coram me §.*
9 *quia cum simplex*, ac de † consequenti operatur quod omnia in eius spretum deinde gesta attentatorum vitio laborent ex authoritatibus, & decisionibus supra relatis.
10 Nec subsistit, quod possessio † capta in executionem litterarum, Apostolicarum non
11 possit † dici attentata; Quamuis enim Papa non attentet prouidēdo *ad text. in cap. proposuit §. licet autem de concess. præbend. Eigd. dec. 249 in fine Gregor. decis. 2. num. 1. & 2.* attentat tamen exe-
12 cutor illius † prouisionis tradendo possessionē lite pendente *vt optime declarauit Rot. coram Gregor. d. decis. 2. num. 5. ibique Adden. sub nu. 15. vers. verum notandum est & decis. 10. num. 2. vers. tamen licet in Bituntina Iurispatronatus 26. Februarij 1646. coram bo. mem. Arguelles §. non obstat in dicta Gerunden. Beneficij §. final. & in Meleuitana Porochialis 26. Maij 1651. §. Indeque non releuat coram me.*

Firmatis attentatis hinc inde vtriusque
13 possessio est sequestranda † iuxtà inueteratum stylum Tribunalis, *vt post Archidiacon. in cap. quia res sub num. 10. vers. ex quibus Iuribus 11. quæst. 1. firmauit Rot. coram Gregor. decis. 10. dec. 91 & decis. 251. in omnibus num. 1. coram bo. mem. Buratt. decis. 13. num. 4. in dicta Bituntina Iurispatronatus §. firmatis igitur in dicta Aquilana Iurispatronatus sub dicto §. pendentia autem, & in dicta Gerunden. Beneficij §. sed cum Andreas, & alibi passim.*

Et ita vtraque &c.

R.P.D. ZARATE.

Bononien̄ Hæreditatis de Pepulis.

Ven. 18. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Immissio hæredi scripto in testamento, non abolito non cancellato &c. omninò debetur.
Incestus commissus cum sorore, vt impediat matrimonium cnm altera sorore, debet plenè, & concludentèr probari talem incestum fuisse commissum ante consumationem matri-

trimonij, quale tempus anterius non solum plenè, & concludentèr est probandum, verum etiam indubitatè. Qui non cognoscitur ex se, cognoscitur ex socio.

SVMMARIVM.

1 *Hæredi debetur immissio, statim ostenso testamento, non abolito, nec cancellato amplia num. 2.*
3 *Sententiæ effectus suspenditur per appellationem.*
4 *Sententia suspensa per appellationem, non valet impedire immissionem hæredi scripto.*
5 *Spurietatis exceptio, non attenditur, quando non fuit probata.*
Aut talis probatio ex contrariis probationibus incerta redditur.
6 *Hæredi scripto non potest retardari immissio ex probationibus illiquidis.*
7 *Contra minores nō potest procedi eis curatore ad lites non dato.*
8 *Curator ad lites datus minori, vt validè dicatur, datus, quid requiratur, & num. 9.*
10 *Minori, quando maximum damnum dicatur inferri.*
11 *Minor, quando dicatur læsus per procuratorem datum ad lites.*
12 *Examen testium, licet sit validum, tamen non probat, si ex illo non apparet, quod probatio sit clara.*
13 *Testes, si plures patiantur exceptiones tàm in personis, quàm in dictis, non probant.*
14 *Testes, qui inuerisimilia deponunt, & eliduntur ab alijs testibus, non releuant.*
15 *Testes, qui sunt honestiores, & qui verisimiliora deponunt, sunt preferendi contrarijs.*
16 *Testes excludentes impudicitiam, & excludentes delicta, sunt præferendi alijs.*
17 *Testes non deponentes præcisè de re, supra qua controuertitur, non iuuant.*
18 *Incestus cum consanguinea sponsæ commissum, vt impediat matrimonium debet probari adfuisse ante consumatum matrimonium.*
19 *Quale tempus, plenè, & concludentèr est probandum, & num. 20.*
22 *Testis deponens, quod faciebat quis cum aliqua non conuenientia honestati, non ex hoc probant copulam carnalem.*
23 *Copula carnalis si probanda veniat de aliquo tempore, ex quo non dicatur probata.*
24 *Mulier prius cognita tamen tardius potest concipere, & parere, quam altera, quæ postea fuit cognita.*
25 *Vnde non est bonum argumentum, qui prius peperit, prius ergo fuit cognita.*
26 *Testis, qui est sine conteste, non attenditur.*
27 *Testi adimitur omnis fides, si probetur, quod sit vilis, & pauperrimus.*
28 *Amplia etiam si sit mulier.*
29 *Testes, quando non pernecesse copulam carnalem probent amplia num. 30.*
31 *Testis in suo dicto singularis non iuuat.*
32 *Causa, quando est grauissima, & agitur de probando crimine incestus, plena, certa, & concludens probatio desideratur.*
33 *Probatio non tantum concludens, imò, & indubitata est necessaria, in causa grauissima.*
34 *Testibus interesse habentibus in causa, nullam omninò merentur fidem.*
35 *Et eorum attestationes solum sibi ips[...] nocere debent.*
36 *Testes non probant copulam carnalem[...] mulierem prægnantem peperisse in[...]*
37 *Quoniam talis actus necessario non[...] bandam copulam carnalem cum illo[...]*
38 *Possibilitas sola est sufficiens ad tollen[...] & concludentem probationem.*
39 *Filius, quando non est tractatus à pr[...] vti filius, quale sit signum, & vide[...]*
43 *Filij solent plus diligi, quam fæminæ[...]*
44 *Diffamatio honoris, & libidinis in m[...] si conuersetur cum Matronis nobiliss[...] & vitæ candore conspicuis.*
45 *Quæ certæ, cum ea non conuersaren[...] in publico non prodirent, si illa viol[...] honoris esset.*
46 *Talis quis præsumitur, quales sunt ill[...] bus conuersatur.*

DECISIO LI.

COMMISSA fuit hæc causa R[...] tingero apud quem pluries p[...] sed nondum decisa; Tandem cora[...] pter illius aduersam valetudinem [...] resolutum DD. Antoniæ, & Marg[...] ribus de Pepulis dandam esse imm[...] quę quidem dd. sororibus compete[...] quia cum fuissent à Com: Alexan[...] eorum Patre hæredes vniuersales [...] vltimo testamento quod exhibetu[...] litum, nec cancellatum, vtique il[...]
1 tūr huiusmodi† Institutio, vt in p[...] bonorum hæreditatis immitti deb[...] *Cod. de edict. Diu. Adr. tollen. Rota coram[...] cis. 295. num. 1. par. 5. decis. 529. & nu. 1[...] & decis. 408. pariter num. 1. par. 5. recen[...] in alijs.* Adeò vt prædictam imm[...]
2 impedire† non valeant sententię in [...] tibus instantijs prolatæ super petitor[...]
3 cum adhuc pendeat iudicium † app[...] ab eis interpositæ, cuius vigore susp[...] earum effectus *l. 1. §. fin. ff. ad Sen. cons[...] furti 6. §. 1. ff. de is qui notātur infamia Ro[...] num. 7. coram Penia in Romana legati 29[...]*
4 *in fin. coram me.* Non possunt † inte[...] dire immissionem, vt benè probat [...] *retinen. possess. remed. 3. sub num. 809. ver[...] est casus cum seqq. Marescott. var. resol. lib[...] num. 2. & 3. cum seq. & sub num. 16. vers[...] tentia, & seqq. Rota decis. 55. nu. 16. ver[...] cum seqq. coram Penia.*

Nec magis nocere debet exceptio [...] tis à Comite Roderico dd. Antoniæ [...] garitæ obiecta cum ex depositionibus [...]
5 vel non fuerit † legitimè probata, v[...] ex contrarijs probationibus illiquida [...]
6 serit, quo casu retardari † non debet [...] sio hæredis scripti, vt per *Tex. in l. 2. [...] Diu. Adr. toll. Bero. cons. 57. sub num. 6. vers[...] tur cum seqq. per tot. lib. 2. Argel. deleg. [...] art. 2. num. 56. & 57. & de acquir. poss. [...] & 545. Moder. Auenionen. qu. Ciuil. cap. [...] Barz. decis. 46. num. 28. vers. non obstant [...] cum seqq. Rota in Bononien. de Pepulis coram*

relata per Contard. ad l. vnicam limit. 12. num. 19.
rs. & hæc limita cum seqq. C. si de moment. possess.
cis. 387. num. 4. vers. nec obstat cum seqq. par. 1. de-
s. 524. num. 7. vers. attamen certum est par. 4. tom. 2.
cent. & in Bononien. fideicommissi Bartholomei de
logninis 12. Maij 1645. in §. fin. coram Reueren-
s. Tarraconen.

Testes namq; deponentes Dominicam so-
rem Dianæ Matris Puellarum prius cogni-
m fuisse per Comitem Alexandrum earum
trem nulli constat examinatos fuisse, cum
amen † processerit contra Infautes Curato-
tantum ad litem adhibito, dum cum Tuto-
legitimo procedi debuisset, eoque citato ad
dita *per Afflict. decis. 262. n. 2. vers. dicitur Osasc.*
cis. 89. num. 2. cum seqq. Mastrill. decis. 73. num. 1.
deputato prædicto Curatore, † non citata
atre, vel Auo Materno, vt de stylo seruañ
e tradunt *Neuizan. cons. 17. num. 29. Gail. obser.*
7. num. 7. vers. 2. casu Scacc. lib. 1. cap. 50. num. 23.
rs. & ita seruat. de iudic. Quinimò dum Mater
tabat Tutor alius † dari non poterat, nisi
citata, & audita, etiam post quadrimestre
riter elapsum ad tradita *per Alex. cons. 160.*
m. 4. & seqq. lib. 5. Guttierez. de tutel. par. 1. cap. 16.
m. 22. vers. nihilominus Surd. decis. 48. nu. 11. vers.
cundo respondetur. Maximè cum ex prædicto
xamine maximum præiudiciũ Pupillis fue-
it irrogatum, † ex omissione Interrogatorij
ecessarij ad distinguendum prætensum con-
ubitum, & iustificandam † copulam, & con-
eptum ex quodam Ioanne Tubertino cubi-
ulario Com. Alexandri Mariæ, vt aliqui te-
es deposuerant; quos repetere neglexit Cu-
tor ad causam datus.

Et quamuis alias validum esset examen, ni-
ilominus nulla clara † ex dictis depositioni-
us probatio desumi valet, quia prædicti Te-
es plures patiuntur exceptiones, tàm in per-
onis, quàm † in dictis, ac propterea inueri-
miles omninò redduntur, atque etiam eli-
untur eorum depositiones, ex † alijs Testibus
o ijsdem Antonia, & Margarita inductis,
ui tanquam honestiores, ac longè verisimi-
iora deponentes, † ac pro exclusione impu-
icitiæ, atque delicti sunt † præferendi, *iuxt.*
ex. in cap. nostra de Testib. Farin. cum ibi citatis de
estib. qu. 57. sub num. 36. & seqq. qu. 65. sub nu. 150.
m pluribus seqq. & num. 193. Rota coram san. me.
reg. XV. decis. 239. num. 2. decis. 552. num. 26. par. 5.
m. 2. recent. in Romana Hæreditatis de Gratianis 7.
ebruarii 1642. in §. minus obstat, quod probatio fi-
ationis coram Reuerendiss. Tarraconen. & in Roma-
executionis laudi 14. Iunij 1647. §. non obstat co-
m bo. me. Arguelles.

Præterea ijdem Testes præcisè † non con-
udunt Comitem Alexandrum Mariam rem
abuisse cum Dominica Sorore Dianæ, ante-
uàm ipse Comes istam † cognouisset, itaut
tempore præcedentis affinitatis, eo facto
ontractæ interfuisset † impedimentum, vt
ecessarium esset *iux. l. eum actum 17. ff. de negoc.*
st. l. sed etsi 7. §. publiciana tempus 14. ff. de pub. act.
atrem 17. C. de probat. cap. super eo de eo, qui co-
uit consaguin. Vxor. suæ Ruin. cons. 67. num. 5. vers.
regula vol. 1. Negusant. de pignor. par. 5. membr. 2.
num. 44. vbi quod non sufficit quælibet tem-
20 poris probatio, sed oportet † vt sit præcisa, & limitata ad illud tempus quod fuit in iudicium deductum *Rota penes sa. me. Greg. XV. decis. 290. num. 5. & decis. 264. sub nu. 47. vers. & præ-*
21 *terea par. 5. rec.* Siquidem † in præsenti tres tantum Testes pro huiusmodi antecedenti Copula probanda, Primus scilicèt, Tertius, & Septimus, à D. Comite Roderico producuntur.

Primus est quædam Mulier nuncupata Taddea, quæ non aliud in substantia deponit,
22 quam actus † honestati non consentaneos, cum Dominica præcedentes, atque illam peperisse priusquam Diana prægnans visa fuerit, quæ sanè non conuincunt per necesse præcessisse, vt requiritur copulam atque cognitio-
23 nem carnalem, † ex qua orta fuerit affinitas cum Dominica *Gemin. cons. 33. num. 7. vers. tacuit, & Sac. Conc. Trid. sess. 24. de reform. cap. 4. vbi Barbos.* Cum Mulier prius cognita tardiùs tamen
24 concipere, † ac parere, quam altera posteà cognita possit, & soleat, ideoque nulla infer-
25 tur concludens copulę † antecedenti probatio *Soccin. Iun. cons. 86. sub num. 14. vers. quinimò lib. 5. Nogueroll. alleg. 23. num. 90. & alijs relatis Rot. coram Seraph. decis. 893. sub num. 13. vers. ex quibus apparet cum seqq.* Et nihil refragatur dictum istius Mulieris circa assertum partum etiam
26 ex alio † videlicet quia est vnica de auditu ab ipsa Dominica, & sine conteste *Alex. cons. 29. num. 3. vers. & sic hucusque lib. 4. Rota decis. 830. n. 5. coram Penia.* Præterquam quod huic fœminæ
27 omnis fides † abrogatur, ex eo quia est simul vilis, ac pauperrima, vt deponunt Testes à sororibus dati *Marc. Ant. var. resol. lib. 1. resol. 28. num. 8. Barbos. in vot. decis. lib. 3. vot. 98. nu. 21. Rot. coram Seraph. decis. 1330. num. 3. penès Pen. dec. 671. in fin.*

Pari ratione nihil facienda est depositio tertij Testis, cum & ipse deponat solummodò
28 de actibus ab † honestate alienis, & copulam non concludentibus, idemq; vilis sit, & pau-
29 per ac † proinde militant eędem quæ de Thaddea altera Teste exceptiones præpositæ sunt.

Quemadmodum, & depositio septimi Testis nomine Iulia de Sanctis non est habenda
30 in vlla † consideratione, quia & eadem vilis est, & pauperrima, & deponit quidem Dominicam priùs peperisse, sed de auditu ab ipsa
31 Taddea, † in quo singularis redditur *cap. causa de probat. cap. cum dilectus de accusat. Nogueroll. dicta alleg. 23. num. 88. Rota in Romana Nullitatis Matrimonij 19. Ianuarij 1646. §. insuper coram bon. me. Arguelles.*

Potissimè verò nulla vis fieri potest in his depositionibus, quia in causa grauissima, &
32 vbi res † agitur de probando crimine incestus, ad declarandum statum personalem dd. sororum, easque excludendum ab opulenta hæreditate paterna, & contra Testamentum Patris
33 plena, certa, † concludens, quinimò, & indubitata probatio desideratur *l. fin. C. de probat. Rota coram Seraph. decis. 1356. num. 1. & penes Pen. decis. 581. nu. 2. decis. 611. sub num. 11. & decis. 119. num. 1. & seqq.*

Insuper nullius sunt momenti assertiones Domi-

Dominicæ à Testibus Com. Roderici relatæ, quia cum Dominica propriam causam, ac
34 interesse † ageret cum Diana Sorore contendens de prætenso matrimonio cum Comite Alexandro Maria contrahendo nihil probat, *iux. l. nullus ff. de Testib. C. eod. tit. cap. 3. de præs. cap. de illo, & cap. super eo, de eo qui cognouit consanguinem Vxoris suæ Rota coram sa. me. Gre. XV. decis. 42. num. 1.* Et tales attestationes dumtaxat ipsi as-
35 serenti non autem † alijs præiudicare possunt, *ex latè cong. per Farinac. de delict. carnis q. 136. n. 51.*

Nec aliqua sufficiens probatio huius prio-
36 ris copulæ † elici posset, etiam si Dominica peperisset, vt prætenditur gemellos in lecto eiusdem Comitis. Quoniam exinde non re-
37 maneret probatum quod isti † essēt filij Com. Alexandri Mariæ, cum, & alij eodem tempore rem habere potuerint cum d. Dominica, vt habuisse deponunt Testes Com. Roderici,
38 & hæc sola possibilitas † requisitam concludentem probationem excludit *Socc. Iun. cons. 36 num. 36. vers. dico quod non agitur libr. 2. Peregr. consil. 393. num. 5. vers. quamobrem cum possibile.* Imò in proposito casu existant præsumptiones pro
39 exclusione d. assertæ † prioris copulæ, dum isti gemelli non fuerunt nullo modo tractati, vt filij ab ipso Com. Alexandro Maria, quin-
40 imò ad Hospitale † expositorum eiecti, & verisimilitèr, si eius filij fuissent, domi aluisset,
41 vestimenta aliaque ad vitam † necessaria præbuisset, vel etiam hæredes instituisset, veluti huiusmodi aliaque filiationis certissima argu-
42 menta † in filias Dianæ præstitit *glos. in cap. transmissi vers. nota qui filij sint legitimi Dec. consil. 40. num. 19. vol. 5. Galeott. de not. expur. cap. 22. sub nu. 1. Rota decis. 289. num. 6. par. 5. recent.* Præcipuè cum inter istos gemellos ex Dominica ortos masculus adesset qui si filius ipsius Comitis fuis-
43 set facilius † in eum, vti masculum, quam in filias Dianæ amoris sui documenta dedisset *Iason. in l. qui filiabus num. 2. ff. de leg. 1. Melchior. de Valen. Illustr. Iur. tract. lib. 3. tit. de suor. hæred. iur. & success. cap. 3. num. 13.*

Demum ad excludendam diffamationem,
44 & vulgarem Dominicæ, & Dianæ † libidinem, Domini considerarunt, quod istę Mulieres frequentèr cum Marchionissa Diamante Pepula eiusque filiabus, morum, & vitæ probitate conspicuis tractabant, quod vtique non fecis-
45 sent, si earum † violati honoris fama in publico prodijsset ipsisque in eadem domo comorantibus potius quam alijs hoc exploratum
46 fuisset, tamen vnusquisque † præsumitur quales illi sunt cum quibus conuersatur *l. cum qui C. de Episcop. & Cleric.* vbi notat *Bald. cap. inter sollecitud. de purgat. Canon. Tiraquell. cum ibi citat. in 5. l. connub. gloss. 1. par. 5. num. 29. Iacob. Simancha de Cathol. inst. tit. 50. num. 14.*

Et ità, &c.

REVERENDISSIMO P.
Sacræ Rotæ DECAN

Romana Pecuniaria.

Veneris 18. Iunij 1655.

ARGVMENTV

Instrumentum, quando probet, lic riginale, & authenticum, Statut confirmata à Papa non ligant Cle dùm opinionem Rotæ: Clerici n sub generali confirmatione Statu calium facta à Papa. Clerici, qu sint vti Statutis Laicorum in fauo

SVMMARIVM

1 *Instrumentum, si contineat obligatio lem habet executionem paratam.*
2 *Obligationis Cameralis vigore procedi tiuè.*
3 *Instrumentum, quando est minimè origi pia non releuat.*
Et hoc maximè procedit, quando pars op ralia contra.
4 *Instrumentum originale, quando fuit ductum, & posteà fuit illud restitutum missa copia collationata, tunc benè pia.*
5 *Et hoc præsertim dum adsunt adminicul*
6 *Scriptum alias informis iunctis adm maximè in antiquis plene probat.*
7 *Statuta antiqua Vrbis annullant quas missiones dotis ultrà scuta 1500. factas.*
8 *Statuta Vrbis, tanquam confirmata à P etiam Clericos.*
Decis. Rotæ Roman. in causa Romana D bruarij 1567. coram Robuster. dubita validitate.
9 *Statuta Romana tamquam confirmata à cuntur Papalia, & sic ligant etiam Cle*
10 *Statuta Romana, licet sint confirmata à ligant Clericos, nisi in quibus Papa in mentionem de eis, vel habeant verba apta illos comprehendere.*
11 *Rota perpetuò reiecit illam opinionem, tuta Vrbis ligent Clericos, uti confir*
12 *Statuta Vrbis secundùm opinionem Ro gant Clericos, licet confirmata à Pa scientia, & in forma specifica.*
13 *Et hoc non ex defectu potestatis, sed de tatis.*
14 *Papa, si confirmet Statuta Laicorum Ecclesiarum, vel Clericorum seruand quam Statutum Papale.*
15 *Quod est intelligendum, si nominatim fit tio Ecclesiæ, vel Clericos, alias non con generali sermone.*
16 *Clerici non continentur sub generali con Statutorum facta à Papa, ex quo libertas stica posset lædi.*
17 *Clerici possunt uti per modum priuilegij Laicorum fauoralibus.*
18 *Quod tamen est intelligendum, si ipsa St lam faciant mentionem expressam de E*

...rici possunt uti Statutis fauorabilibus Laicorum, ...ando à principio contractus declararunt se velle ...i tali Statuto in vim priuilegij.
...quando ita non se declararunt, secus est.
...ricus, quando conuenitur ratione contractus, hoc ...su Statutis Laicorum non potest uti, nec minus ...r viam priuilegij.
...ia tunc res non est amplius res integra.
...sona Ecclesiastica, & maximè eminentissimæ ...ignitatis non est præsumendum aliquem voluisse ...fraudare.
...tor conueniri potest nomine proprio, ex obliga...one proprio nomine facta.
...scriptio non meretur allegari, dum iudicialiter ...it interrupta.
...antia de Iure Canonico est perpetua.
...iturnitas diuturna inducit desertionem causæ, ...ando vel ex actis constat de claro Iure tacen...
...tutio in integrum aduersus desertionem causæ ...itur stante probabili ignorantia.
...antia in hærede semper præsumitur num. 28.
...edimenta, quando sunt notoria, tunc facilè con...ditur restitutio in integrum aduersus desertio...m litis.

DECISIO LII.

NVPSIT Ersilia de Sancta Cruce anno 1563. Francisco Cincio cum dote 5000. monetæ, quam infrà quinquen...m proximum illi soluere promiserat sub ...igatione Camerali bo me. Prosper de San... Cruce tunc Episcopus Chissanen. sponsæ ...ruus, sed elapso quinquennio, & dote non ...ata egit Franciscus coram A.C. & an. 1572 ...trà promissorem ad Cardinalatus apicem ...tum mandatum executiuum obtinuit pro ...t. 1500. sine præiudicio residui; verum in...posita appellatione, & causa commissa pro...n prima bon. me. Cardinali Mellino tunc ... Rotæ Auditori cum facultatibus A.C. ...per Christophorus Cincius vti cessionarius ...i illam reassumpsit coram me in illius lo...n suffecto tam pro consequutione scutor. ...o. occasione residui sortis principalis dict. ...is, quam pro fructibus decursis quousque ...trimonium durauit, & citato D. Marchio... Tarquinio de Sancta Cruce hærede me...o eiusdem promissoris obtinuit dari du...m, An, & pro qua summa sit relaxandum ...ndatum, cui responderunt DD. manda...um esse relaxan. pro residuo sortis, reser...o, vt de fructibus particulariter videatur, ...n enim Instrumentum promissionis† factæ ... Cardinalem contineat obligationem Ca...ralem *Sum. Actoris num. 2.* habet executio...n paratam vulg. Iuribus, & eius vigore ...cedi potest exequutiuè ad relaxationem ...ndati contrà bona hæreditaria illius, dum ...ommissione relata sub *num. 5.* communi...e fuerunt facultates A.C. *ut in Portuen. Af...s 4. Martij 1652. coram R.P.D. meo Bichio, §. ...a pars, ubi alleg. concordantes.*

Non obstante quod d. Instrumentum non ...originale, sed copia, quæ regulariter non

3 probat, † præsertim quando pars, prout hic, opposuit in termino generalia contrà.

Quoniã Notarius A.C. per cuius acta hæc causa introducta, & agitata fuit attestatur Instrumentum publicum, & originale, ibi fuisse productũ, & producenti successiuè restitutum dimissa ibi copia cum eo collationata
4 *Sum. Actorum num. 1. & 2.* quæ † propterea facit fidem sicut ipsummet originale *Rota coram Cardinale Seraph. decis. 1192. num. 3. coram Buratt. decis. 584. num. 5. & in Vercellen. vnitatis Capituli 24. Aprilis 1643. coram Reuerendissimo D. meo Decano, §. nam quoad scripturam*, præcipuè cum
5 adminicularetur tum ab effectuatione † matrimonij eisdem anno, mense, & die sequenti iuxtà formam dicti Instrumenti *dicto primo Sum. sub dicto num. 2.* tum ab expressa ratificatione post aliquot dies facta à Francisco Sponso *num. 3.* tum etiam ex iudicio post 9. annos ab eo successiuè moto, & fauorabiliter prosequuto per relaxationem mandati executiui pro scut. 1500. sine præiudicio residui *numer. 4.* certum enim est, quod etiam exemplum, co-
6 pia, & scriptura † alias informis iunctis adminiculis, & præsertim in antiquis plenè probat *Caputaque decis. 234. num. 2. par. 1. Rota diuers. decis. 717. num. 5. vers. non obstant, in fine part. 4. in recent. decis. 198. num. 2. decis. 310. num. 7. & decis. 605. n. 8. in fin. par. 3. & dec. 418. par. 1. & dec. 418. num. 5. par. 2.*

Nec refert, quod per antiquum Statutum Vrbis anullentur quæcumque promissiones dotis, vltrà summam scut. 1500.
7 Quia huiusmodi † Statutum vti Laicale non comprahendit Cardinalem dotis promissorem tanquam personam Ecclesiasticam *Auth. statuimus C. de Episc. & Cleric. Rota in Romana liberationis à fideiussione 4. Martij 1630. corã bo. me. Merlino, inter eius impressas decis. 901. numer. 1. & in Romana Donationis de Castellanis 23. Iunij 1631. coram bo. mem. Coc. in rec. decis. 58. & 28. & 52. part. 6. in Romana successionis de Comitibus 15. Ianuarij 1642. §. & indubitanter cessare circa fin. coram Reuerendissimo D. meo Decano, in Roman. dotis 21. Februar. 1627. & in Romana Domorum 15. Decembris 1649. in fine coram R.P.D. meo Bichio.*

Et licet allegata fuerit *Decisio in Roman. Dotis 21. Februarij coram Robusterio*, quæ in his ter-
8 minis firmat † præfatum Statutum comprahendere etiam Cardinales. Attamen quidquid sit de legalitate huius decisionis, quæ circumfertur manuscripta, fundatur in sola
9 ratione, quod vigore † Apostolicæ confirmationis Statutum sit Papale, quam rationem nisi Statutum loquatur in specie de Clericis,
10 vel habeat verba † vniuersalia apta illos comprahendere deficiunt, quæ hic deficiunt per-
11 petuò Rota † reiecit, firmando Clericos alioquin in Statutis quamuis confirmatis à Papa
12 ex certa scientia, † & in forma specifica non comprahendi, & hoc non ex de fructu pote-
13 statis, quã tribuit confirmatio ad † ex defectu voluntatis, *ut respondetur in terminis Statuti Vrbis in dd. decisionibus suprà allegatis*, quæ comprobatæ fuerunt in casibus aliorum consimilium

lium Statutorum, *at in Tudertina successionis 29. Maij 1652. coram R.P.D. meo Meltio §. nihil suffragantur, & in his terminis egregiè Bald. in cap. Ecclesiæ S.Mariæ nu. 14. & 15. de Constit.* vbi loqui-
14 tur his proprijs verbis, si Papa † approbet Statutum Laicorum, super rebus Clericorum,
15 & Ecclesiarum † Statutum est seruandum, tanquam Statutum Papæ, quod intelligo, si
16 nominatim † est facta mentio de Clericis, & Ecclesiasticis aliter non continentur in generali sermone, ex quo posset eorum libertas infringi.

17 Quatenus † verò replicabatur Clericos posse vti per modum priuilegij Statutis Laycorum fauorabilibus tamen, & de personis Ec-
18 clesiasticis † expressam mentionem non facientibus *ex allegatis per Modernum Episcopum Eugubinum decis. 11. num. 9. & 10. & sub numer. 30. Card. Mellin. decis. 146. num. 6. cum concord. in Rom. seu Ianuen. locorum Montium 26. Iunij 1648. coram*
19 *me, §. hoc enim*. Responsum † fuit id procedere quando Clericus à principio contractus declarauit velle vti Statuto tanquam priuile-
20 gio, secus autem † si tunc huiusmodi declarationem non fecit, sed id solum allegat quando vigore contractus conuenitur; hoc
21 tamen casu Statuto † Laicorum vti non posse, nec minùs per modum priuilegij, optimè distinguendo declarauit *Lambertengh. de contract. gloss. 2. in verbo mulierum numer. 58. fol. 169. & firmauit Rota in Senogallien. fructuum Census 11. Iunij 1644. coram Reuerendissimo Terracinen. sub §. denique non obstat*, vbi affert rationem, quia tempore Iudicij intempestiua est declaratio cum res
22 non sit amplius integra, † tantum autem abest quod Cardinalis ità declarauit tempore contractus, quod imò dum nulla habita ratione præmemorati Statuti d. dotem promisit
23 in scut. 5000. & vti voluisse † censetur, nè alias sponsum fraudaret, quod præsumendum non est, attenta præsertim qualitate Ecclesiastica, qua pollebat.

Et hinc Domini dixerunt non esse opus quærere, An Cardinalis teneatur tanquam
24 tutor, dum ex prædictis validè † conueniri potest ex obligatione proprio nomine facta, cui non obstat obiectè præscriptionis exceptio,
25 cum interrupta † fuerit anno 1572. ex dicta litè iudicialiter mota coram A. C. & Rotæ commissa anno 1592. *cap. fin. de præscript.* & quamuis ab anno 1593. quo emanauit citatio ad dicen. contrà commissionem, nil posteà spatio 60. & vltrà annorum actum fuerit in causa; nihilominus quia de iure Canonico
26 est perpetua *cap. penult. de iudic. Cresc. decis. 7. de caus. possess. & propr.* tum demum similis diuturna taciturnitas inducit desertionem, quan-
27 do vel ex actis constat de claro † non Iure tacentis, vt declarando *decis. Achill. 7. uti lit. pend. respondit Rota in Rossanen. Decimarum 24. Ianuarij 1642. coram Reuerendissimo D. Episcopo Salamantino in fine, & in Auenionen. legitimæ 30. Aprilis proximi præteriti coram R.P.D. meo Priolo, §. vltimo, & prius in Calaguritana Beneficij S. Ioan. de Molin. §. quoniam lis coram me*, & in omnem casum ob probabilē ignorantiam; quæ semper in hære-
28 de præsumitur † competere A[...] in integrum aduersus lapsum t[...] fauorem ipsiusmet D. Christop[...] fuit in *Rom. Vineæ 22. Iunij 1654.*
29 vbi ad ipsum effectum † fueru[...] derata notoria fisci impedimen[...]

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO [...]

Sacræ Rotæ DECAN[...]

Romana Census.

Die Veneris 18. Iunij 16[...]

ARGVMENT[...]

Exceptio, dum est incontinenti pr[...] lens ad impediendam executio[...] tionis Cameralis. Fideicommi[...] filijs, eorumq; descendentibus in[...] in casu deficientiæ eorum Testat[...] nepotes ex fratre cum eorum de[...] rationem reddens, quia volebat[...] na perpetuò conseruarentur in[...] domo sua per lineam rectam, & [...] dubitandum an fuerit inductum[...] missum in omnibus suis descend[...] in subsidium in omnibus descend[...] tris sui.

SVMMARIVM

1 *Exceptio in continenti probata imped[...] obligationis Cameralis.*
2 *Substitutio filiorum, seu nepotum ut[...] totam descendentiam quid sit perpe[...]*
3 *Nepotum appellatione, regulariter [...] scendentia.*
4 *Verba, per totam lineam descendent[...] per necesse etiam vlteriores descend[...] catos.*
5 *Linea, cum incipiat à filijs, nepotes [...] tuere primum gradum, seu punctum[...] Vndè si ulteriores descendentes exclud[...] latenus verificaretur descendentia p[...] ctam à Testatore contemplata num.[...]*
6 *Nepotum appellatione tunc maximè [...] scendentia dum eorum vocatio Test[...] remotissimum tempus.*
7 *Quando, scilicet erit finita tota des[...] nium suorum filiorum.*
8 *Decis. in causa Roman. fideicommissi de [...] Martij 1649. coram bo.me. Cardin.[...] casu loquatur, & num. 9.*
10 *Testator, quando dicatur voluisse com[...] totam descendentiam.*
11 *Testator, quando voluit, ut bona conse[...] agnatione masculina, quale sit hoc fi[...]*
12 *Ratio conseruationis bonorum perpetuò[...] siue stet principaliter, siue accessoriè, [...] seruit pro interpretanda mente Testa[...] mer. 14.*
Quidquid alias esset dicendum si ageretur [...] dendo ipso fideicommisso, & num. 15.
16 *Verba, in euentum prædictum, quid imp[...] uersificent, & qualiter num. 17.*

...ffator si disposuerit, quod eius bona in infinitum ...nseruarentur in familia, eius fideicommissum ...n potest dici restrictum ad solos filios, & nepo...s.

...lio, semper denotat perpetuitatem.

...cisiones in causa Bononien. Bonorum de Sanctis ...5. Martij 1641. & 16. Martij 1648. coram bon. ...emor. Bichio, & aliæ plures quo casu loquan...r.

...deicommissa aliud est quod loquantur per verba ...strictiua, & aliud si per verba directa, & non ...strictiua.

...eicommissa quando non agitur de eis extenden...; sed declarandis, qualiter sit procedendum, & ...m. 23.

...otes, quando quis vocauit post deficientiam filio...m, & descendentium, de quo tempore sit proban... existentia nepotum, & num. 24. & 25.

...scendentia ab aliquo ex quo iustificetur.

...orum fideicommissorum identitas ex quo rema...at iustificata, & num. 28. 29. & 30.

...titas bonorum fideicommissariorum probatur ex ...nstrumento diuisionis factæ inter fideicommissa...ios.

...entitas bonorum fideicommissariorum probatur ex ...o, quod hæres grauatus possiderit in loco eodem, ...uo possidebat fideicommittens.

...editor simplex non potest euitare, quin non proce...atur ad subhastationem bonorum communis debi...ris, ipso non amoto à possessione.

...editor simplex non potest euitare subhastationem, ...d effectum pretium deponendi, ad effectum, ut illi ...rius soluatur, si sit anterior.

...siduum verò soluatur alijs creditoribus.

...editor posterior non potest concurrere cum credi...ore anteriori.

DECISIO LIII.

...D impedien. executionem mandati Ro...talis aliàs relaxati ab Eminentissimo D. ...rdinali Otthobono pro fructibus Census, ...quibus agitur, ad fauorem D. Marcelli ...erardi contrà D. Marcellum Crescentium, ...od deindè Rota coram me mandauit exe... præcedentibus pluribus decisionibus. ... parte eiusdem Crescentij opponebatur de ...iquiori fideicommisso, quondam Romani ...dito de anno 1505. prout ex Testamento ...to in *Sum. sub numer. 1.* & proposito dubio ...olutum fuit non esse † proceden. ad execu...nem, quia d. fideicommissum tanquam in ...tinenti probatum impedit viam executi...n *Card. Seraph. decis. 757. nu. 1. Rota in Rauen...n. Census 7. Aprilis 1617. coram Vbaldo apud ...e. de Censib. decis. 75. num. 5. & 6. & in Ciuitatis ...elli Census 17. Maii 1631. coram bon. mem. Pi...no.*

...ius enim probatio ex eo pendet, An sub...itio filiorum, seu nepotum Petri Pauli fra... Testatoris, à quibus descendit, compræ...dat omnes d. Petri Pauli descendentes, & ...e illorum compræhensio clarè depræhen...r † ex toto Testamenti contextu, nam ...quam Testator in eius propria linea de...iua totam suam descendentiam in infi-nitum vocauit in casu illius deficientiæ voluit, quod succederent, sunt verba Testamenti, ibi, *filii legitimi, & naturales masculi ex legitimo matrimonio nati, quondã Petri Pauli ipsius Testatoris germani fratris, seu nepotes ipsius Petri Pauli masculi, & legitimi, & naturales ex legitimo matrimonio nati per directam lineam descendentes.* Addens vlterius hoc fecisse, ibi, Quia cupit quod Cippus domus suę per directam lineam masculinam, legitimam, & naturalem, ex eo, & filijs suis descenden. conseruetur, ac etiam fratris ipsius Testatoris in euentum prædictum, & bona sua quæcumque, quæ in dicta hæreditate dimittit. & remaneant semper in familia, & agnatione sua masculina ex eo descenden. seu ex fratre dicti Testatoris in euentum prædictum, vt suprà.

3 Nepotum enim appellatione † regulariter venit tota descendentia, *ut tradit Bart. in l. Gallus, §. instituens nu, 2. ff. de liber. & posthum. Alex. cons. 125. num. 12. & 13. lib. 5. Peregr. cons. 59. nu. 5. lib. 5. Fusar. cons. 4. num. 30. vbi de magis communi Modern. Altograd. cons. 52. numer. 18. & seqq. libr. 2. Card. Mantic. de coniectur. ult. vol. lib. 8. tit. 8. nu. 24. Rota in Bonon. fideicommissi de Desiderijs 20. Martii 1626. coram bo. me. Merlino inter eius impressas decis. 206. num. 37. repetita in rec. decis. 6. eod. numer. 5. & in Viterbien. Castrorum 21. Iunii 1628. coram bo. me. Coccin. in eadem par. 5. decis. 194. num. 63. ubi de communi, & 23. Maii 1653. coram eodem, ubi de communi, & magis communi.*

Præsertim in eo proposito, quo Testator non solùm illorum vocatione addidit illa verba, ibi, *Per directam lineam descendentes*, quę
4 indicant † per necesse etiam vlteriores descentes fuisse vocatos, nam cum linea incipiat à filijs, nepotes possunt tantummodò constituere illius primum punctum, vndè si vlterio-
5 res descendentes excluderentur, † nullatenus verificaretur descendentia per lineam à Testatore peroptata, vt arguunt in terminis *Hieron. Pappon. cons. 2. num. 26. Rimin. iun. cons. 744. numer. 23. cum seq. lib. 7. Ciriac. contr. 281. numer. 85. & seq. Rota in d. Bonon. fideicommissi de Desideriis 20. Martii 1626. coram bo. me. Merlino num. 21. & 26. Iunii eiusdem anni coram eodem decis. 228. n. 19. cum seq. repetiti in d. 5. part. rec. decis. 21. eodem numero.*

6 Sed etiam † illos vocauit in casum non existentiæ aliquorum ex suis descendentibus in infinitum vocatis, & sic in tempus adeò remotum, vt probabiliter superesse non pos-
7 sunt ex linea P. Pauli nisi † descendentes vlterioris gradus per ea, quæ in his terminis tradunt *Imol. in d. l. Gallus d. §. instituens num. 48. ff. de liber. & posthum. aliique plures, quos refert, & seqq. Rota decis. 426. num. 4. par. 4. diu. in dict. Bononien. fideicommissi de Desideriis nempè in 1. num. 16. & 38. & in 2. num. 2. 3. & 7. in Rauennaten. Saluiani 18. Iunii 1642. coram R. P. D. meo Meltio, §. 3. coniectura, & in Bononien. successionis 4. Maii 1646. coram R. P. D. meo Bichio, §. nec non animaduertendo.* Quibus non aduersatur *Rota in Romana fideicommissi de Cosciaris 16. Martii 1648. coram Eminentissimo*
8 *Corrado*, nam † ibi ex ipso Testamenti contextu, legitimisq; coniecturis indè resultan. con-

stabat

ſtabat diſponentis voluntatem fuiſſe reſtri-
ctam ad filias fœminas ſubſtituti, vt accuratè
firmatur in §.*quia Teſtatricis*, atque conſidera-
9 tum caſum, † quo citiùs extingui poſſet de-
ſcendentia maſculina prius vocata, *vt ſubditur*
§.*neque obſtat quod præcedens cum ſeq.* In caſu au-
tem noſtro ſuprà ponderata, & inferiùs pon-
10 deranda fideicommittentis aperiunt † volun-
tatem comprehendendi totam Petri Pauli
deſcendentiam nedum proximo, ſed etiam
remotiſſimo tempore conſiderato.

Idque præ cœteris oſtendit pariformis ra-
tio conſeruandi bona in familia, & agnatione
11 maſculina † deſcendente tam ex ipſo, quam
ex dicto Petro Paulo eius fratre, vt oſtendunt
ſuperiùs relata verba; dum enim Teſtator
12 ibidem æqualiter reſpexit † conſeruationi
propriæ, & fraternæ agnationis, propriam
autem deſcendentiam maſculinam vocauit
in infinitum, ità pari modo præſumitur, vo-
13 caſſe † totam deſcendentiam Petri Pauli fra-
tris in dicta ratione pariformiter contempla-
tam ad regulam *l.iam hoc iure ff.de vulg. & pup.*
Hæc autem ratio ſiuè ſtet principaliter, ſiuè
14 conſequutiuè, ſemper inſeruit † pro inter-
prætanda mente fideicommittentis, quod ap-
pellatione nepotum, omnes deſcendentes
comprǽhendere voluerit, quidquid aliàs di-
cendum eſſet, ſi deduceretur pro extenſione
15 fideicommiſſi, † vti in indiuidualibus termi-
nis probat *Gabr.conſ.124.num.12. cum duob.ſeqq.
lib.2.& ſequitur Rota dec.44. num.5.par.1. recent.
coram bon.me.Coccin.deciſ.276. num.7. & dec.493.
num.6.& 7.quarum prima eſt repetita in eadem par.
1.recen.deciſ.105.num.4. in Bonon. fideicommiſſi de
Secadenariis 11.Decembris 1623.coram bo.m.Mer-
lino inter impreſſas deciſ.83. ſub num.6. verſ. negari
ſaltem non poteſt, in Bonon.de Naſcentoriis 13.Maii
1646. §.non obſtat quod illa verba, & 14. Ianuarii
1647.§.præcipuè, & §.fin.coram bon.mem. Arguel-
les.*

Nec iſtam declarationem diuerſificant ver-
ba in euentum prædictum bis repetita in di-
cta ratione.

16 Quia huiuſmodi verba † præ ſe ferre qui-
dem, & demonſtrare videntur vocationem
deſcendentium Petri Pauli tunc demùm lo-
cum habere quando omnes Teſtatoris de-
ſcendentes in infinitum vocati deficerent, ſed
non deſignant perſonas in dicto caſu vocatas
17 minuſue † illorum vocationem reſtringunt
ad ſolos filios, vel nepotes, aliàs enim mani-
feſta adeſſet contradictio, quod Teſtator con-
18 textualiter declarauerit velle bona ſemper
conſeruare propria, vel fratris, & agnationem
fratris reſtrinxerit ad nepotes, vt ponderato il-
19 lo verbo, *ſemper*, tradunt *Peregr. conſ.38. n.16.
& num.22. verſ.3. quod ſemper libr.1. Bellon. iun.
conſ.2.ſub num.17.verſ.quia verò coniectura, & nu-
mer.18.Rota in recent.deciſ.718.num.2. & ſequent.
par.2.quam repetit Grat.diſcept.765.n.24. cum ſeq.
& præcipuè n.27.*

Deciſiones autem *in Bononien. Bonorum de
Sanctis 15. Martij 1641. & 16. Martij 1648. co-
20 ram † R.P.D. meo Bichio, in Romana fideicommiſſi
de Coronis 28. Ianuarij 1647. & 12. Iunij 1652.*

coram Me, ac aliæ in contrarium
ctæ in præcedentibus deciſionibus
articulo donationis fratrum d
21 procedunt in † terminis vbi v
expreſſa ſunt directa ad certas p
agitur de extendendo fideicon
22 ad caſum, non autem † vbi, p
ſunt directa ad perſonas, ſed ad
vocationis, neq; agitur de ext
23 commiſſo, † ſed de declaranda
effectum interprætandi præced
tutionem, & eruendi mentem
tentis; Nec refert, quod non c
24 P. Pauli extitiſſe de tempore,
deſcendentia effectiua Teſtatoris
ipſe vlteriores etiam illius deſcen
25 uit ſatis eſt † quod iſti ſuperſint

Quod autem Creſcentius de
Petro Paulo fratre Mariani fideic
probatur in prædicto eius *Summ.*
26 quet Virgilium † Seniorem fuiſſe
Petri Pauli, ex illo natum fuiſſe
ex iſto Virgilium Iuniorem, q
Baptiſtam Procuratorem Creſcen

Quæ verò ſint bona ſub huiuſ
27 commiſſo † comprehenſa demon
in d. Summ. relata *num. 2. & 3.*
28 & ſignanter Inſtrumentum empt
ctæ per Stephanum Patrem dicti
Decembris 1648. de vncijs quatuor
ſalis violatæ, & violatellę vnitis
cijs per eum poſſeſſis, ac Inſtrume
29 ſionis celebratæ † 7. Septembris
Marium, Marcum Antonium, &
ſtam filios eiuſdem Mariani, vbi
nente fideicommiſſo per dictum
trem conſtituto diuiſerunt me
vnciarum 12. prædicti Caſalis, &
gnæ verſus Eccleſiam S. Mariæ R
tres griptas contiguas muris ciui
30 ſiæ. Hinc enim dd. bonorum †
tis probata remanet ſiuè ex dicto
Inſtrumento, & pluribus relatis
in Bononien.de Bologninis 4.Iulii 165
D.meo Celſo, §.reſpectu verò, ſiue ex
ex ipſa diuiſione, quam ex ſupradi
31 ribus apparet grauatus † poſſediſſe
loco quo poſſedebat fideicommitt
vulg.conſ.Fulgoſ.145.ſub num.2. verſ.
à Rota comprobatum, & ſignanter in B
commiſſi de Naſcentoriis 6. Februarii 16
fataque vrgere coram Reuerendiſſimo
20.Iunii 1650.§.fin.coram R.P.D.meo
in Bononien.fideicommiſſi 5.Decembris
titas verò coram R.P.D.meo Celſo, &
ruſina bonor, 14.Iunii 1647. §. fideicom
hinc enim coram me.

Cæterum DD. dixerunt non poſ
re dictam executionem, ſiue D. A
trem, ſiue R.P.D. Creſcentium,
cum ſit ſimplex Creditrix euitare
32 quin procedatur ad † ſubhaſtatione
rum communis debitoris, ipſa no
poſſeſſione, quatenus in ea reperia
effectum deponendi pretium ex
illudque conſignan. primo loco

rata sui crediti (si est anterior) residuum ... rò soluendi † cæteris concreditoribus, *ut ex ... u claro in l. à Diuo Pio, §. si super rebus ff. de rei ... decisum fuit in Romana subhastationis de Alexys ... Febr. 1647. & 15. Maij 1648. coram me*, & in ... conueniunt etiam Informantes pro cre... ribus, R.P.D. verò Crescentius si credi... desumit ex assignata Apocha per Io: Ba... tam confecta de anno 1612. ad fauorem ... ncisci sui auctoris pro solutione annuorum ... torum 800. est posterior † credito acto... contracto de anno 1602. si verò ex per... dicti Francisci consequi prætendit quin... partem bonorum, de quibus agitur, cre... pres offerunt † illam liberam relinquere ... quendo dumtaxat super alijs quatuor par... s ad hæreditatem Io: Baptistæ eorum de... ris spectantibus.

...t ità resolutum fuit esse proceden. ad exe... ionem super dicta medietate vnciar. 12. ... salis violatæ, † & violatellæ, & Domus ma... ad Rotundam, & tribus griptis fideicom... sarijs Mariani ad formam tamen supradi... diuisionis. Informantibus Anna, & Mar... o Crescentio, Gerardo, & Alphonso tan... , &c.

R.P.D. ZARATE.

Camerinen̄ Census.

Lunæ 21. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

... quando contrahit pro pupillo, ac eius... bona obligat, ipse tamen non remanet ... igatus, cum nomine officij censeatur con... isse, & quid si sit initus contractus census ... it fundatus super fundo ipsius Tutoris, & ... ucuntur aliæ plures coniecturæ, quæ ta... omnes eliduntur.

SVMMARIVM.

...tor obligans bona pupillorum pro obseruantia con... actus celebrati, non potest conueniri nomine pro... rio.

...tor contrahens nomine pupilli, non ipse, sed pu... llus remanet obligatus.

...missio cuiuscumque conditionis sit, si habeat anne... m aliquam qualitatem, nisi illa concurrat, ces... t promissio.

...missio cum aliqua conditione inita, ab ea decla... tur, & restringitur.

...tractus celebratus à Tutore pro pupillo, cense... nomine tutorio, celebratus.

...oc quantumuis verba dispositiua, & obligatoria ... t in personam Tutoris directa.

...llectus subauditus non debet admitti, quando ... habetur intellectus clarus.

...a, quando sunt clara non admittitur quæstio vo... tatis contrahentium, vel disponentium.

...ontractu, quando fuit expressa causa, propter... n ille fuit factus, non est quærenda alia causa.

...nguinei, quando sunt adhibendi in contractu minorum, vt per Aegidianam constitutionem, quare adhibeantur.

11 *Solemnitates in contractibus minorum sunt adhibendæ, ne alias contractus reddatur inutilis.*

de Errore, quando constat, non præiudicatur veritati.

Testis vnici depositio non attenditur.

12 *Contra Instrumentum non aliàs admittitur probatio erroris, nisi probetur per exactissimas, & concludentes probationes.*

13 *Notario plus adhibetur fides, quam Testibus.*

14 *Error bene probatur, si talis probatio, coadiuuatur ex circumstantijs facti.*

15 *Geminatio operatur, vt excludatur error.*

16 *Testis vnicus testamentarius, an faciat vacillare instrumentum itaut non mereatur executionem.*

17 *Testis vnicus non sufficiens est ad reprobandum instrumentum.*

18 *Testis instrumentarij depositio non dicitur illa facta à consanguineo interueniente in instrumento, vti proximior minoris.*

Consanguinei adhibentur in contractu minorum, non ad probationem, sed ad solemnitatem.

19 *Testibus, dum habent interesse in causa adimitur fides.*

20 *Verba quando sunt clarissima non admittuntur coniecturæ.*

21 *Coniecturæ, tunc tantum admittuntur, quando sumus in obscuris, & rebus dubijs.*

22 *Census an censeatur eius, cuius est fundus censuatus.*

23 *Contractum fuisse initum nomine proprio, quando pernecesse concludendum non est.*

24 *ad Errorem probandum contra instrumentum probatio debet esse necessaria, & non per possibile.*

25 *Contractus initus à Tutore, an dicatur factus nomine proprio, si vtilitas fuit versa in vtilitatem Tutoris.*

Quod intellige verum, quando Tutor simplicitèr contraxit alias secus.

26 *Obligatio vt contrahatur requiritur consensus, eius, qui debet obligari.*

27 *Contrahens nomine officij, & illius bona obligans, non censetur voluisse se obligare nomine proprio.*

28 *Actus humani operari non possunt vltra intentionem agentium.*

29 *Contra Tutorem alienantem bona pupilli sine causa, potest dari actio doli, si in proprios vsus pretium vertit.*

30 *Via executiua non competit contra illos, qui in instrumento habente executionem paratam, non sunt expressi.*

31 *Censum asserens ad se spectare ex hac confessione, quid sequatur.*

32 *Testis vnicus non probat.*

33 *Administratorio nomine, quod quis facit, non sibi præiudicat.*

34 *Tutor soluens fructus census pupilli, non valet quasi possessionem exigendi nomine proprio acquirere.*

35 *Tantum præscriptum, quantum possessum.*

36 *Testes examinati, in alio iudicio an probent in diuerso.*

37 *Probatum, quando aliquid est ex testibus, & coniecturis non datur via executiua.*

38 *Error, quando adest in instrumento circa non substantialia, illud non vitiat.*

39 *Veri-*

39 *Veritatis actus, magis est attendendus, quam tenor verborum.*
40 *Instrumenti veritas licet testibus suppleri possit. Attamen id non procedit, vt agens gaudeat via executiua, sed ordinaria agendum est.*

DECISIO LIV.

INHERENDO Commissioni huius causę mihi factę cum facultatibus A.C. dedi dubium, An pro fructibus Census controuersi sit relaxandum mandatum executiuum, vel de manutenendo contra Ferroniam, quod vtrumque resolutum negatiuè, quià cum huiusmodi Censum imposuerit fauore Zucconi Tutorio nomine filiorum eorumque bona
1 obligauerit † pro obseruantia contractus non potest conueniri nomine proprio *l. prima ea l. post mortem §. Tutor ff. quando ex fact. Tutor l. si non subscripsisti vbi Angel. Cod. de Admin. Tutor. Bart. & alij in l. qui Procurator ff. de Procurat. & in l. si Pupilli §. 1. nu. 2. ff. de negot. gest.* Ipse enim Tutor con-
2 trahere non videtur † sed pupillus in persona Tutoris, qui ideò solus obligatur *Bald. in d. l. si pupilli d. §. 1. Alex. in l. possessio §. etsi possessio num. 7. ff. de acquir. poss. Soccin. Sen. cons. 193. numer. 41. lib. 2. Lambert. de contract. gloss. 10. num. 31. Surd. consil. 19. num. 11. cum alijs relatis per Modern. Lucen. de tutor. & Curat. tract. 9. tit. 19. cap. 63. num. 4369.* Et est regula generalis cuiusuis promissionis,
3 quod si loquatur † cum qualitate certa, non habeat locum, nisi interueniat d. qualitas ex qua restringitur, & declaratur, & quicquid in
4 illa omissum † est, re, loco, tempore, & personis, habetur pro omisso *Soccin. Iun. cons. 64. num. 6. cons. 70. num. 1. vol. 3. Ruin. Iun. cons. 192. n. 3. vol. 3. Natt. cons. 404. nu. 7. Rimin. Iun. cons. 492. n. 13 Surd. cons. 179. num. 40. 41. Grat. cons. 86. numer. 10. vol. 1. Ciriac. contr. 378. num. 18.*

Nec autem tàm verba enunciatiua Instrumenti emissa in prohemio, ibi, in hac parte tanquam Mater, & Tutrix, quæ sola sufficce-
5 rent, † vt actus censeatur celebratus tutorio nomine *Bald. cons. 210. num. 1. lib. 2. Lambert. vbi supra num. 7 & 9. Mantic. de tacit. lib. 6. tit. 7. nu. 11.* Quamquam dispositiua, & obligatoria sunt in persona Ferroniæ tanquam tutrix, vt ibi vice, & nomine prædictorum suorum filio-
7 rum imposuit, & assignauit † annuum Censum &c. & infrà eadem D. Magdalena obligauit omnia, & singula dd. filiorum res &c. ex quibus excluditur omnis subauditus intel-
7 lectus quod † contrahere voluerit nomine proprio, quia vbi verba sunt clara non admit-
8 titur questio † voluntatis contrahentium *l. ille aut ille §. cum in verbis ff. de leg. 1. l. continuus §. cum ita ff. de verb. oblig. Ciriac. contr. 27. nu. 5. Marescott. variar. resol. lib. 2. cap. 144. num. 16. Surd. cons. 401. num. 23. Natt. cons. 641. num. 10. Rota decis. 245. n. 4. par. 4. tom. 2. decis. 14. nu. 5. par. 6. rec.* Iuncto etiam quod fuit expressum id fieri causa pertinente
9 ad pupillos, ex qua contractum † tutorio nomine censeri celebratum, licet de eo nulla fiat mentio, dixit *Rota in d. l. post mortem 4. §. tutor num. 2. in fin. vers. secundo casu Surd. d. cons. 19. eod. num. 11.* Illorumq; consanguinei fuerunt adhi-

biti ad formam constitutionis Ma...
10 rum ideò nomine contractus pr...
lebratus, nè alias tanquam desti...
nitatibus quoad Ferroniā reddatur
tra præsumptionem *text. in l. quoties dub. cum vulg.*

Nec releuat assertus error, vt qu...
ronia nomine proprio licet in I...
scripta fuit sub nomine officij, q...
11 lum deponit † vnicus Testis, qu...
bat *cap. licet cap. veniens de Testibus conclus. 1. num. 11. Couar. pract. qu. 23. ... nac. eod. tit. qu. 62. nu. 1.* Præsertim c...
12 mentum contra † quod non aliā...
allegatio erroris quam si probetur
simas, & concludentes probation...
Imperator nu. 2. ff. de stat. homin. Dec. in num. 4. ff. de reg. iur. Alciat. de præsump... sumpt. 13. num. 2. Menoch. lib. 2. præs. 79. ... de tacit. lib. 2. tit. 9. num. 6. Farinac. de ... num. 119. Rota coram Greg. decis. 157. ... ram Durano decis. 237. num. 10. & deci... par. 7. recent. Quæ maiores requiru...
13 mortuo Horatio, † cui plenior fi...
Testibus adhibetur *Castr. in l. errore* ...
quod notabile dicit, & sequitur A...
Pap. qu. 130. in verb. Tabellionis Farina... nu. 120. Et concurrentibus in contr...
14 ribus † facti circumstantijs de qu...
vt bene per *Aymon. cons. 75. nu. 20. Bo... num. 9.* Et pluries geminata repetiti...
15 nominis asserti † erroris exclusiua I...
num. 1. Mandell. cons. 72. num. 49. Bard... num. 20. Nec attenditur an testis fit...
tarius, nam quidquid sit vtrum fa...
16 re fidem Instrumenti, † ne mere...
tionem, certè non sufficit ad prob...
17 rorem, itaut quis contra sensum †...
remaneat obligatus, sed saltem duo...
necessarij *Menoch. de arbitr. cas. 105. ... d. decis. 118. num. 9. Farin. vbi supra qu...*
Præterquamquod non habemus ...
18 nem Testis Instrumentarij † sed p...
consanguinei in Instrumento adhib...
actus probationem sed solemnitat...
19 fides † diminuitur ex præsumpta a...
vt pluribus relatis *ibid. Farinacc. de test... seqq.*

Minus vrgent coniecturæ ad iden...
ratæ ab Informātibus per Zuccono...
20 verba † Instrumenti sint clarissim...
suffulta adminiculis, assertæ coniec...
21 vel parum † operari possunt, cum ...
locum vsurpent in casu dubio *d. l. ...*
& in his terminis *Modern. Eugub. con... vers. 2. argum. par. 1.*

Et singulas refellendo ad primam ...
sumptam, quod fundus censuatus ...
22 Ferroniæ, responsum † fuit non ...
pernecesse contractum fuisse initum ...
23 proprio, † cum etiam super re ali...
valde imponatur de consensu Dom. S...
de controu. par. 2. disp. 399. num. 9. A... par. 3. lib. 10. cap. 6. qu. 7. Scacc. de comm... §. 1. qu. 1. num. 181. Cenc. de cens. qu. 14. ... post ipsum decis. 13. num. 1. & decis. 337 ...

obandum autem errorem contra † Instrumentum probatio debet esse necessaria non possibile *Farinacc. de falsit.qu.158. num.116. g.d.decis.157.num.14.& decis.128.nu.23.par.6. ent.*

Altera ex versione pretij in vtilitatem Ferniæ, tunc quid † operatur quando Tutor plicitèr non expresso tutorio nomine conhit, aliàs secus, quia cum obligatio conhi†non possit sine consensu *§.1.inst.de oblig. ex consens.masc.* qui deficit in Tutore quoad ligationem sui † ipsius, eo ipso quod conhit sub nomine officij, & obligat bona Pui, ideò non potest censeri obligatus nomi proprio † cum actus gentium operari non beant vltrà eorum intentionem *l. non omnis cert.pet.Bursat.d.cons.193.sub eodem numer.41. is.cons.78.nu.2. vol.1.* Et inde solum deduci let actio doli, vel de in rem verso, quates sine causa † rem pupilli alienauerit contendo pretium in suos vsus *ad tex. in l. prærum vbi glos.& DD.C.de pind.minor.* Non aun Creditoribus competit † via executiua ore Instrumenti in quo Tutor noluit oblii *l.si.vnus §.antè omnia ff.de pact.Surd.alios refes decis.266.num.11.Rota decis.382.num.1.par.3. nt.*

Quæ verò afferuntur de confessione eiusdē roniæ quod debitum Census ad se pertine, ex qua veluti † in necessarium anteces probari promissionem, & obligationem mine proprio, dixit *Gabr.cons.71. num.15.* 1. & de accollatione d. Census ab ea facta undo viro in Capitulis matrimonialibus, n visa fuerunt DD. sufficientèr iustificari. mò de confessione Ferroniæ solum depot vnicus Testis † de quo supra alter autem uitur de solutione scutorum 8. ab ea facta fructibus, quæ cum tunc temporis admistraret filiorum bona, † censetur facta tuio, & nomine administratorio, & de illon pecunijs iuxtà præcedentem obligation *l.3. §.verum queri poterit ff.de manumiss. l.qui liena §.si is qui putabat ff.de acquir.hæred. Ruin. 61.num.9.vol.1.Surd.d.cons.19.num.18.19.21 tier. de tut.par.2.cap.2.num.2. Mantic. d.tit.17. 8.Modern.Eugubin.d.contr.59.nu.24. Rota de101.num.3.par.1.rec.* Nec ideò dictus Census e acquirere†potuit quasi possessionem exidi contra Ferroniam nomine proprio vt ei eatur manutentio in quo consistit secunars dubij iuxta regulam tantum præscripn, quantum † possessum, vt per *Modern. is.de manutent.obseruat.53.num.71.Rota post ip- decis.534.num.13. decis.553.nu.5. coram Greg. 569.num.1.vbi Add.num.6.coram Merlin. de520.num.26.*

Asserta verò accollatio facta secundo viro n probatur ex duobus Testibus † contra il examinatis in alio iudicio, in quo Actor cubuit *cap.2. & ibi glos. & DD. de testib. l. si do C.eod.tit.Farinacc.in eodem tract.q.72.par.1. 1.& seqq.Rota decis.678.num.2.par.4.tom.3. ecis.2466.num.13.par.5.recent.*

ed quamuis ex prædictis constare posset tractum fuisse initum contemplatione

Ferroniæ, & proprio nomine se obligasse cum id solum probatum remaneat ex testibus, &
37 coniecturis paratam†non habet executionem *Felin.in cap.sicut sub num.4.de sententia, & re iudic.Scacc.de appell.cap.2.qu.17.limit.9. num.63.& seqq.Fontanell.de pact.nupt.claus.6.glos.3. par.7. sub num.63.Modern.Rom.de oblig.Cam.qu.27. numer.7.*

Esto quod error etiam circa substantialia non
38 vitiat † Instrumentum, nec ei vim adimat *Bursat.cons.317.num.8.* Semper tamen firmum manet obligationem Ferroniæ nomine proprio non abundè probari, quam ex Testibus itaut quamuis sit attendenda, magis veritas
39 actus, quam tenor † verborum, ipsa tamen veritas probata per Testes non fruitur priuilegio viæ executiuæ, vt bene declarat *Surd.consil.263.num.20.* qui in specie respondet, quod licet veritas Instrumenti Testibus suppleri
40 posit id tamen † non procedere ad effectum vt agens gaudeat summaria cognitione, sed
41 vt via ordinaria consequatur † ius suum, vt dicit *Bald.in l.2.numer.6. C.de exec.rei iud.* & sequitur *Mut.decis.23.num.2.cum seqq.*

Et ita vtraq; &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO Sacræ Rotæ DECANO.

Meleuitana Saluiani.

Die 21. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Donatio in dubio numquam præsumitur dato aliquo alio possibili titulo. Hæres præsumitur sibi satisfecisse de suo credito, hæres, & non legatarius tenetur ad soluenda debita hæreditaria. Hæres ad tempus, quatenus possit institui.

SVMMARIVM.

1 *In remedio vtilis Saluiani extrema necessaria sunt verificanda.*
2 *Donatio semper cessat vbi qualibet alia causa considerari potest.*
3 *Donatio numquam præsumitur dato aliquo titulo possibili.*
4 *Pactum de redimendo, quandoque diminuit de vero valore.*
5 *Hæres, quando erat creditor defuncti, præsumitur se satisfecisse de suo credito ex bonis hæreditarijs.*
6 *ex Correis vnus soluens totum debitum, an possit agere contra alios Correos, ad soluendam eorum ratam, declara vt num.7.8.& 9.*
10 *Hæres, quando desinit, quod sit talis, & euasit simplex legatarius, tunc non tenetur ad debita defuncti, & num.11.*
12 *Et facta restitutione totalitèr, liberatus remanet ab actionibus hæreditarijs.*
13 *Hæres, licet ad tempus non possit institui.*
14 *Attamen si ita instituatur, & post tempus detur alius hæres tunc primus grauatus dicitur onore fideicommissi ad fauorem secundi.*
15 *Ob Religionis ingressum quod hæres desinat esse hæres*

res tamquam conditio turpis reyjcienda est.

16 *Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur ad impediendum iudicium Saluiani interdicti.*

DECISIO LV.

Ex remedio vtilis Saluiani interdicti agit Cumulus charitatis Melitæ tanquam heres Gregorij Xerri pro Immissione in possessionem Prædij nuncupati Talmias à Fabritio Testaferrata possessi ad effectum sibi satisfaciendi de fructibus annui Census scutor. 80. aliàs super eo impositi 12. Nouembris 1611. per Catherinam, & P.Paulum, ac Mauritium de Manduca eius filios, & venditi d. Grego-
1 rio pretio sc. 1000. cumq; extrema † necessaria iustificauerit, quæ non reuocantur in dubium, duas fauorabiles decisiones obtinuit *coram R.P.D. meo Peutingerio* alteram 11. *Decembris* 1652. pro duabus tantum ex tribus partibus fructuum d.Census, & alteram 4.Februarij 1654. pro fructibus integri Census petitam Immissionem adiudicantem, causaq; coram me in eius locum suffecto ob illius aduersam valetudinem hodie repropolita DD. steterunt in decisis.

Nec subsistit, quod pretium d. Prædij non excedat scut. 1000. ex quibus cum persoluerit Fabritius sc. 819. Creditoribus anterioribus reportata cessione Iurium pro remanentibus tantum sc. 181. non autem pro fructibus integri Census concedi possit immissio.

Quia ex Instrumento retrocessionis d. Prædij facto per Angelum Manducam 5. Aprilis 1632. ad fauorem Pauli Testaferratæ Procuratoris Fabritij relato in eius *Summ.num.*2. clarè conuincitur illius pretium fuisse constitutum in scutis 2200.cum totidem ab ipso Paulo persoluta fuerint, nempè scuta 1000. pro illius retractu, & alia 1200. pro eius retrocessione nil refragante, quod ista mille, & biscentum soluta dicantur pro bono pacis seruādo, & amicitia diù retinenda, aliasq; ob causas animum suum dignè mouentibus, Quia hoc sanè indicat ementem ob illas causas tantum pretij quantitatem persoluisse, sed non concludit, quod sola mille in causam pretij, alia verò mille, & biscentum Donationis, & liberalitatis titulo ipse enumerasset, præsertim stante expressa conuentione, quod scut. 1000. erogarentur in solutionem legati pij relicti à Io: Paulo Procuratore Angeli venditoris, & d.alia 1200.persoluerentur Creditoribus anterioribus reportata cessione Iurium ad fauorē Emptoris; Cum enim aliàs ociosa, & inefficax fuisset huiusmodi conuentio reportandi cessionem Iurium pro dicta rata scutor. 1200. si valor Prædij esset tantummodò prædictorū sc. 1000. vtique exinde optimè demonstratur pretium prædij verè fuisse dd. scut. 2200. capax omnium Creditorum, & sic absolutè excluditur prætensa donatio, quæ semper cessat
2 vbi quælibet alia causa † considerari potest *vulg. l. cum de indebito ff.de probat. Rota decis.*660.
3 *num.6. par.8. rec.* & dato alio titulo † possibili nunquam præsumitur donatio *DD. in l.Procu-*
*la ff.eod. Rota decis.*113.*numer.*
Et quamuis venditor d.
set pro solis sc. 1000. Inde
potest plus non valuisse, nam
ditum fuerat pro dd. sc. 100
4 dimendi † quandocumque,
vero valore *Abb. in cap.aliqui*
*Decimo Roland. à Vall.cons.*58.
*post 2.vol.cons.Farin.decis.*256.
*Add.ad Buratt.decis.*761.*num.*1
Non obstat, quod Cumu
Gregorij Creditoris, quàm
condebitoris, & insolidum
5 censeatur † sibi satisfecisse ex
ditarijs *l.*1.*§.si debitor ff.ad l.Fal*
non solum pro hac tertia par
integro Censu, & sic intret c
6 vnus ex† correis soluens totu
potest agere contra alios corre
ratis *Rota decis.*182.*num.*7.*par.*1
Placuit enim responsio secu
D. mei Peutingery sub §. Decision
quod obiectum non procedi
7 quo commodum, † & vtilitas
7 positionis d. Census † non fuit
P. Paulo, Census enim impos
luenda tenuta hereditaria Ioann
munis Patris Dat. in solutum
8 lo eius † Donatario, & Credit
rinam nomine Mauritij, & alio
redum; vnde etiamsi P. Paulus
ditoris censeatur obligatus insol
ctu tamen correorum, ad quos p
9 modum, & vtilitas, contractus
plex fideiussor, & ab ipsis potest
gram releuationem si soluit, vt p
ritates in dicta decisione allegata
spondit *Rota in Rom.pecuniaria* 29.
coram bo. me. Card. Virili in rec. dec
2. & 3. par.5.
Gratis autem subditur P. Paul
redem d. Io: Pauli, quia iuxtà ei
10 tum resoluta fuit † ipsa Institutio
sum Religionis, & tunc euasit fin
rius vnciarum 400. pro iuribus
eo casu relictarum restitutis fruct
duo bonorum hereditariorum.
11 nebatur † ad debita defuncti *l.fin.*
12 *stit.* & facta restitutione, totaliter
remansit ab actionibus hæreditariis
Trebell.§.si quis vna Instit.de fideicom.
13 enim hæres non possit ad tempus
tamen si ita instituatur, & post te
14 alius institutus, tunc primus † gra
tur onere fideicommissi ad fauor
*Bald.in l.extrau.la prima nu.*10. *vers.*
*de hæred.Inst.Surd.cons.*439.*num.*20.
*sol.tom.*1.*cap.*2.*nu.*9.*vers.tertia est*
*art.*5.*num.*19.*vers.Baldus verò.* Exc
15 quod priuatio ob causam ingress
gionem tanquam turpis reijcienda
potest allegari à Fabritio, qui est
16 tanquam requirens † altiorem in
non admittitur in hoc iudicio Sal
dicti *Rota decis.*276.*numer.*9.*cum seq.*
Obiectio denique, quod Petrus

...ssionem plura debita contraxit, nec de...ibus perceptis rationẽ reddiderit, quodq; ...ulus certas Domus illi assignatas posi... satisfactum Dominis visum fuit, ex quo ...ia debita, & Iura per Catherinam eius ...em tanquam Curatricem, & administra...m filijs interuenientibus cõtracta fuerunt ...cuniæ ex eis obuentæ in extinctionem ...alieni Testatoris cesserunt *Summ. additiona...muli num. 1. & 2.* fructus non iustificantur ...epti ab ipso, imò potiùs præsumuntur per... à d. Catherina, quæ relicta fuerat vsufru...ia. Domus verò tanquam particulari ti... Donationis non iure hæreditario contra ...ulum spectantes possidentur à Cumulo, ...propterea impediri nequit, quia ab illis, ...ios ex impositione Census commodum ...enit, siuè super illorum bonis consequi ...at illius fructus tanquam hæres Gregorij ...itoris, & emptoris eiusdem Census ex Iu... in dd. Decisionibus, vt supra allegatis. ... ita vtraque, &c.

R. P. D. MELTIO.

...postea EPISCOPO PAPIEN.

Romana Multiplici.

Lunæ 21. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

...atio Cameralis, quando est clara in Instru...to, & liquidatum est creditum, illius exe...o non debet retardari. Obligatus in ali... contractu ad damna, & interesse, ad quid ...atur.

SVMMARIVM.

...ligatio Cameralis, quando non possit retardari.
...lationi Periti de consensu vtriusque partis electi, ...ulto magis est standum.
...latio Periti in actis producta, & iuxta præscrip...m ordinem Iudicis ordinata, tunc multò magis ...robat.
...utio facta ad bonum computum, & sine præiudi...o residui, indicat solutionem non esse finalem.
...utio facta ad bonum computum præseruat residu...n ab omni præiudicio num. 4.
...ligatus in aliquo contractu ad damna, & interes..., tenetur ad fructus recompensatiuos, vti succe...ntes loco damnorum, & interesse.
...ectio illa, quæ ex ipso facto tollitur, amplius non ...tenditur.
... inuestiendum quando quis tenetur quandoquoq; te...atur ad inuestiendum fructus ipsius multiplici.
...cisiones in causa factæ semper de stylo Rotæ sup...nuntur, dum in eijdem causis disputatur.
...igatus in aliquo contractu ad damna, & interes..., si aliquid facere neglexit, succedit obligatio ad ...sa damna.
...obligationibus omnibus ad factum, stante negli...ntia succedit obligatio ad damna, & interesse.
...ificans aliquid, vt rem bene factam in rem pro...iam non potest id postea improbare.
12 *Obligans se ad aliquid adimplendum, non secuto adimplemento, succedit obligatio ad damna, & interesse.*
13 *Mandatum suscipiens, si non adimplet promissa, tenetur ad damna, & interesse.*
14 *Bonorum stabilium fructus taxantur ad rationem quinque pro centenario, & num. 15.*

DECISIO LVI.

IN Causa, quæ diù pendet inter DD. de Caffarellis ex vna parte, & D. Antonium Vitalem ex altera de, & super inuestimento, & Multiplico, quod Simon Vitalis in Instrumento emptionis quarundam Domorum sibi à DD. de Caffarellis venditarum facere promiseruut, vsque ad summam scut. 6000. plures emanarunt Decisiones coram bon. mem. Vbaldo, Romboldo, & Pirouano, omnes firmantes Antonium Vitalem filiũ cohæredẽ q. Simonis teneri tàm ad fructus recompensatiuos sc. 2000. residui pretij dd. Domorum, quam ad damna, & interesse loco fructuum, qui ex tali inuestimento percipi potuissent iuxta formam obligationis per dictum Vitalem susceptæ.

Successiuè, quia non conueniebant partes quoadmodum calculandi dd. fructus recompensatiuos, ac damna, & interesse, fuit per Rotam præscripta certa forma à Perito seruãda in Constitutione Calculi, vt ex Decisionibus emanatis vna *sub die 3. Nouemb. 1635. coram bo. me. Pirouano*, & altera *sub 18. Martij 1654. coram me*: Electo itaque nouo Perito, ac facto per eum Calculo ad formam sibi in dd. Decisionibus pręscriptam, cum ille calculando fructus post perfectum Multiplicum ad rationem quinque (quam taxam DD. approbarunt, non autem illam ad rationem sex) constituerit debitorem Antonium Vitalem in sc. 2523. & $87\frac{4}{7}$, ac vlterius creauerit etiam illum debitorem in alia summa sc. 1737. pro fructibus scut. 988. quos Paulus del Bene eius Tutor ex fructibus locorum Montium ad Multiplicum spectañ exegit, ac illos non inuestiuit, dubitaui an, & pro qua summa relaxandum esset mandatum, & DD. pro vtraque summa constituente sc. 4260. 87. relaxandum esse censuerunt, quia stante obligatione Vitalis ex Instrumento, & liquidatione debiti ex moderna huius Periti relatione non
1 †potest retardari executio obligationis Cameralis *ad tex. in l. item si vnus 19. in fin. ff. de recept. cub. & trad. Rebuff in const. Regn. tom. 1. de litt. obl. art. 6. glos. 3. num. 77. Corn. cons. 43. vol. 1. Paris. cons. 96. nu. 72. lib. 1. vers. & relationib. Neuiz. cons. 94. n. 18. Bursatt. cons. 105 num. 9. ad med. Guttier. pract. lib. 1. qu. 37. per tot.* & fuit firmatum *in Decisionibus huius Causæ coram Vbaldo decis. 85. par. 4. tom. 2. & coram Remboldo decis. 668. ead. par. 4. tom. 3. rec.* Tanto autem faci-
2 liùs, cum d. Peritus fuerit † iudicialitèr atque de partium consensu electus *l. hac edict. §. his illud, ibi, quos vtraque pars elegerit Cod. de secund. Nupt. Felin. in cap. proposuisti nu. 36. de probat. Rota in recent. decis. 531. nu. 1. par. 1. & in Eugubina Prædij 14. Iunij 1649. §. quia præter quod coram R. P. D.* meo

meo Cerro, & quia d. Relatio in actis producta apparet iusto ordine facta, & iuxta præscrip-
3 tum Rotæ, † illi proinde est standum *Rota coram Buratt. decis. 913. nu. 3. & in rec. decis. 354. nu. 1. par. 1. & decis. 171. num. 3. par. 7.*

Neque vllius releuantiæ visæ fuerunt exceptiones propositæ pro parte Vitalis contra dictum Calculum. Et primo contra primam partitam scut. 1359. calculatam à Perito pro complemento multiplici vsque ad diem 8. Martij 1609. quod scilicèt illa extincta remansit ex solutione sc. 1500. facta de anno 1619. pro complemento conuentionum, & ita pro tali solutione d. debiti; Quia immò contrarium ex eodem Instrumento colligitur. Quãdoquidem solutio apparet facta ad bonum computum, & sine præiudicio residui, quæ
4 propterea † indicat solutionem non fuisse finalem, atque præseruat omne præiudicium *Soccin. cons. 287. num. 2. lib. 2. Rota in Ciuitatis Castelli supplementi legitimæ 11. Martii 1616. coram bo: me: Manzanedo, & in Romana Pecuniaria 6. Februarij 1626. coram Remboldo; & fuit firmatum in vltima Decisione huius Causæ emanata coram me sub die 18. Martij 1654. §. non obstat quod dicatur.*

Secunda partita scutorum 715. 80. prout, & aliæ calculatæ à Perito ad Creditum DD. de Caffarellis pro fructibus partim recompensatiuis, partim debitis loco damnorum, & interesse ob non factum Inuestimentum ad formam obligationis benè, & ipsę subsistere visæ fuerunt, nihil obstãte, quod post perfectum de anno 1609. Multiplicum prætendatur nullos fructus debitos fuisse, quia cũ ex pecunijs ad d. multiplicum spectantibus, & prouenientibus partim ex residuo pretij domorum venditorum, & partim ex fructibus reinuestitis remaneret in manibus d. Vitalis summa sc. 1359 vt ex relatione Periti *pag. 4. vers. Dico, e dichiaro & pag. 7. vers. 1.* vtique Vitalis semper ad dd. fructus tenetur, siuè tanquam recompensati-
5 uos, siuè † tanquam damna, & interesse ex pacto conuento in d. Instrumento venditionis *Honded. cons. 30. nu. 51. lib. 1. Couar. lib. 3. var. resol. cap. 4. sub nu. 5. vers. istæ etenim Rota coram Seraph. decis. 383. num. 6.* & firmauit *Rota in hac eadem causa d. decis. 85. nu. 1. par. 4. tom. 2. & d. decis. 688. nu. 9 par. 4. tom. 3. rec.*

Minus subsistere visum fuit, quod à conuentione reinuestiendi, & multiplicandi fructus, de qua in d. Instrumento venditionis recessum fuisse prætendatur per aliam posteriorem contentam in Instrumento anni 1598.
6 quia obiectum † tollitur ex facto nam in ea parte quæ respicit obligationem reinuestiendi susceptam per Vitalem, nedum non fuit facta aliqua nouatio, vt immò illa reseruata legatur, & expresè conuentum, quod Vitalis teneatur reinuestire nedum fructus recompensatiuos, sed etiam fructus inuestimenti, & fructus fructuum ad formam prioris Instru-
7 menti, † & ita huic obiecto respondendo dixit *Rota in decisionibus huius Causæ coram Vbaldo, & Remboldo sepius allrgatis*, ac in præsenti dispu-
8 tatione† supponendis iuxta stylum *Rot. dec. 275 in princ. post Zacch. de oblig. cam. in rec. decis. 354.*

num. 8. par. 4. rec. cum alijs relatis
de Amorinis 21. Iunij 1649. cora
Neque valet replicatio, qu
prioris Instrumenti Vitalis t
modò soluere fructus vsque a
multiplicum, quo finito fa
fructus cessaret, prout etiam o
nouo inuestiendi, quia in sequ
to anni 1598. idem Vitalis p
inuestire donec retineret pecu
nibus, & paritèr in Instrume
aliam similem obligationem i
& facultatem exigendi fructu
seruauit. Vnde iusta ratione
uit in debitum Vitalis nedum
seù Inuestimenti faciendi, & fr
candos vsque ad diem multipl
tione pag. 4. & 7. sed etiam f
mentorum post perfectum mu
tos DD. de Caffarellis. Nan
9 quod si tota pecunia inuestita
reddidisset, prout & hodie red
cum d. Vitalis facere neglexeri
10 cedit obligatio ad damna, & f
etiam intrat in omnibus obliga
ctum *l. stipul. non diuiduntur vers.*
ff. de verb. obl. l. si quis ab alio in fin.
ff. de re iud. Surd. cons. 330. num. 5. lib
Etiam partita scutorum 988.
exactis à Paulo del Bene Tutor
talis ex fructibus locorum Mon
tiplicum spectantibus visa parit
rationem per Peritum calculata
Vitalis, quia, & ista spectabant
Caffarellis.
Nihilque refragatur, quod Vi
dat se non teneri ad restitution
ctuum, tanquam malè per suum
exactorum. Nam quidquid de h
in Instrumento anni 1619. idem V
rauit pecuniam per d. Tutorem e
sumptam fuisse pro diuersis suis
ex hac cessat omnis difficultas, q
declaratione dicitur d. exactionem
11 atque approbasse † tanquam iusta
propriam prætereà cum in inuest
tempore factis per d. Vitalem tàm
bus, quàm in locis Montium re
per fuerit facultas exigendi fructus
inuestiendi. Inde sequitur, vt d
12 ratione mandati † assumpti, & no
ti ad damna, & interesse teneatur
perius allegatis.
Ex eadem ratione censuerunt e
ni approbandam esse partitam sc.
bito Vitalis adscriptam pro fructib
torum 988. quos inuestitos fuisse
tur; Nam cum, vt dictum fuit
in inuestimentis factis pro corpor
reseruauerit sibi semper omnimo
tatem exigendi fructus ad effectum
stiendi ad formam Instrumenti ve
vigore dictæ facultatis prædictam
sc. 988. exegerit, eaque non inue
fit, vt ille ex d. mandato suscepto
adimpleto damna præstare teneatur

tiens reficere quoq; debet † fructus, quos de Caffarellis percipere potuissent, si in- imentum factum fuisset *l. idemque §. si Pro- tor, & l. si mandauero §. sicut ff. mandati*. Quo verò ad quantitatem ad quam dd. fru- sint taxandi DD. censuerunt taxandos es- ad rationem† quinque: Nam cum ex for- conuentionis contentæ in Instrumento ditionis inuestimentum fieri deberet in- sibus, stabilibus, vel locis Montium tran- voluerunt cum taxa legali; † quæ est ad onem quinque *iuxta vulg. gloss. in Auth. per- verb. iuxta C. de sacros. Eccles. Rota coram Bu- decis. 65. num. 2. & dec. 612. num. 1. & in rec. dec. numer. 6. & 10. par. 3. & decis. 135. numer. 18.* 6.

t ità vtraque parte, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Pecuniaria.

Die Lunæ 21. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

piens aliquid sub obligatione certum quid eo faciendi, si illud non adimpleat, potest gi ad restitutionem. Testes, vt probent, ic vt reducantur ad concordiam admit- da est interpratatio.

SVMMARIVM.

ntentiæ validitas satis docetur dum constat, omnia ecessaria interuenisse.

ccipiens pecunias sub obligatione illas inuestiendi n tot Locis Montium, quo non probato, quid se- uatur.

cunias recipiens ad aliquem effectum, si id non dimplet ad quid condemnetur.

editum, quando dicatur plene iustificatum.

ebiti agnitio, ex quo satis conuincatur.

stes, quando sunt contrarij inuicem, eorum depo- tiones operantur, vt neutri sit credendum.

rtatio in testibus non attenditur si obueniat, quia ierunt inuoluti ab interprete partis, dum subtili- r interrogat.

stis, sufficit, quod referat illud in quo consistit bstantia de quo contenditur, licet non recordentur e alijs rircumstantijs.

in hoc non attenditur licet testes discordarent.

stes, quod probent facienda est interpratatio.

stes, quod non sint discordes, in dubio est inter- ratandum.

es curandum est, vt ad concordantia reducan- ur.

estis pauperis testimonium, an sit reijciendum.

lis pauper, & vilis vtrum probet.

estis pauper probat, si sit bonæ famæ, & honestæ itæ.

sti fides non minuitur ob paupertatem, nam ex oc non repellitur ad testificandum.

stis pauper, & vilis, & est vilis, quia est pau- er, ex hoc non minuitur eius fides, si sit bonæ fa- æ.

ia dicta vilitas non est defectus ex se, sed idem cum ipsa paupertate.

17 *Et hoc ad effectum, nè propter defectum vilitatis, sit repellendus ad testificandum.*

18 *Testis famulus non probat pro Domino, intellige ut hic.*

19 *De Pecuniarum assignatione, & numeratione secuta inter domesticos parietes, quæ alijs quam domesticis non fuit nota.*

20 *Bene per ipsos domesticos testes probatur sufficienter.*

21 *Testes illi in sussidium debent admitti, qui sunt in- formati de re de qua agitur, dum alii non potuerunt id scire.*

22 *Mandatum, quando quis suscepit tenetur illud ad vnguem obseruare.*

23 *Assertiones eorum, qui sunt magis accurati, magis attenduntur.*

DECISIO LVII.

IN gradu appellationis causa mihi com- missa, dubitaui, An sententia Rotalis qua fuit pronunciatum Co: Angelum Ferrettum donatarium vniuersalem Com: Fabritij tene- ri ad restitutionem scutorum 1530. Lauræ Alamantiæ esset confirmanda, vel infirman- da, & DD. confirmandam fore censuerunt; Nam validitas non impugnabatur, & ex actis
1 apparebat interuenisse omnia †requisita ad ea necessaria, *iuxta decis. Caputaquen. 260. par. 2. pas- sim allegata*; Iustitia verò satis innotescere vi- sa fuit ex deductis in *decis. R. P. D. mei Bichi sub die 26. præsentis mensis anni præteriti emissa*, in qua copiosè fuit firmatum d. Com. Fabritium se- mel scuta 780. & iterum scuta 750. recepisse à prædicta Laura cum promissione, vt pro ea
2 tot loca Montium emeret. Vndè † cum pro parte Com. Donatarij, non doceatur fuisse empta loca Montium iustè fuit condemnatus
3 ad restituendum † pecunias cum huiusmodi obligatione acceptas *ad l. 1. ff. de pact. l. 1. C. de const. pecun. l. stichum 91. §. naturalis ff. de solut. l. 1. C. de his qui non dom. Ruin. cons. 141. numer. 9. in fin. lib. 1. Gratian. discept. forens. cap. 501. num. 25. Cy- riac. in controu. 165. n. 1. & seqq. Rota dec. 741. nu. 1. par. 1. diu.*

Nec amplius hæsitationi fuit locus, an suf- ficienter probata sit pecuniarum numeratio, etenim per duos Testes scilicet, Claudiam nouissimè cum citatione, & interrogatorijs partis contrariæ firmiter repetitam, & Domi- nicum Com. Fabritij famulum anteà ser. ser. examinatum, ac ab eadem Claudia inconte- stem in sua depositione vocatum plenè pro- batum extat Comiti fuisse de anno 1644. tra- dita scuta 780. in pecunia aurea, & argentea, vt in hodierno *Summ. Lauræ num. 1. & 2.* & de alia summa scutorum 750. anno sequenti ei- dem exbursata constat ex dicto præfatæ Clau- diæ, & Angeli tertij Testis relata in eodem *Sum. num. 3. & 4.* sicque dum non valet vltrà
4 dubitari† de validitate examinis Testium cre- ditum Lauræ in controuersis scutis 1530. con- cludenter videtur iustificatum *cap. cum dilectus 32. de elect. c. in omni 4. de testib. Cyriac. in d. controu. 160. numer. 4. Rota Genuen. de Mercatura 195. in princ. & num. 1. Rot. in dec. 526. nu. 1. & seqq. part. 5. recen.*

Et

Et tantò magis quia dicti Testes adminiculantur ex Epistolis eiusdem Com. Fabritij debitoris, & olim Aduocati eius fratris iudicialiter recognitis, ex quibus cum non constet de alia causa ob quam fuerunt scriptæ
5 comprobata remanet † veritas consignationis, & huius debiti agnitio *l. si aliquid 13. C. de don. Aymon. cons. 185. num. 13. Ostasch. dec. 58. nu. 18. Rota coram Andrea decis. 30. nu. 3. & coram sa. mem. Gregor. XV. decis. 60. num. 10.*

Neque refert quod dispositiones Claudiæ primi Testis, & Iosephi tertij Testis sint contrariæ, ex quo Ioseph dicit ipsum solum interfuisse consignationi pecuniarum, & tamen
6 Claudia asserit se præsentē fuisse † quæ depositiones operantur vt neutri sit creden. *l. eos 27. ff. de falsis Rota decis. 709. numer. fin. part. 3. recent.* quoniam omisso quod talis variatio
7 euenit, quia Testis † fuit inuolutus ab interpræte partis illum nimis subtiliter interpetrante, vt ponderauit *Rota coram Burat. decis. 614. nu. 6.* cum omnes tres Testes concordent in numeratione pecuniarum cessat omnis
8 contrarietas, † quia sufficit quod Testis referat illud in quo consistit substantia eius de
9 quo contenditur, † licet non recordetur de alijs circumstantijs, & in illis inter se varient *cap. nihil obstat 7. de verb. signif. l. 3. §. ideoque ff. de test. gloss. in cap. dudum 20. verb. substantia de conu. cog. & in cap. cum Ecclesia 3. verb. vacillasse de caus. possess. & propriet. Modern. Mant. in cons. 415. num. 5. & controu. 407. num. 145. & 160. Rota Genuen. de Mercatura in citata decis. 195. numer. 8.* Et
10 ità etiam † fieri debet interpretatio ad hoc, vt Testes probent, nec eorum dicta, sint inter
11 se contraria, sed conueniant, & ad concordantiam reducantur *Felin. in cap. cum tu 16. numer. 6. vers. quarta conclusio de test. Andr. dec. 30. n. 7. Mant. dec. 372. num. 17.*

Nec Claudiæ testimonium reijciendum est
12 eò quia est † pauperrima, & vilis, nam Testis qui est pauper, & vilis fidem non facit *l. testium 3. ff. de test.* 6. fuit responsum enim non esse de paupertate Testis curandum, dum de cætero
13 ipse est bonæ famæ, & honestæ † vitæ, tali namque casu paupertas nihil ei de fide minuit
14 quin sit ad iustificandum † admittendus *Bald. in cap. si quis testium 8. num. 5. vers. & magis creditur de testib. Farin. in eodem tract. quæst. 57. num. 43. Rota decis. 62. numer. 17. apud Gilian. ad stat. Perus.*
15 Validitas † autē non viget, quia non est alia ratione vilis, nisi quia pauper, & laborat manibus suis, & ideò ista vilitas videtur eadem
16 esse cum paupertate, † & efficaci ab ea, nec potest considerari vti defectus per se distinctus à
17 paupertate ad finem, † vt tanquam talis sit à testificando repellenda ex adductis per *Farin. in d. quæst. 57. num. 73. & 74. & in d. decis. 62. nu. 17 apud Gilian. ad stat. Perus.*

Minùs debilitatur Claudiæ depositio, quia ipsa parti inseruiuerit, tum quia nullibi con-
18 stat, † quod tempore d. depositionis esset in illius seruitio, & ab eo salariata, vt probari deberet cum alias non sit prohibita pro ea testificari *l. 3. §. lex Iulia ff. de testib. Gabr. de testib. conclus. 10. num. 9. Gratian. discept. for. cap. 144. n. 11.*

& 12. Gregor. decis. 351. num. 35. & 51. ...
19 *112. n. 8.* Tum quia † agitur de pro... merationem, & consignationē p... sequutam inter domesticos pariete...
20 quam familiaribus, † cognita esse ... quo fit vt ipsorum domestico...
21 monium sufficiat ad † præfatam ... stæ probationem *l. consensu, §. sup... de repud. cap. veniens il 2. in fin. de test... 304. num. 10. Paris. cons. 353. num. 22. ... de Mercatura dec. 75. n. 4. & d. decis. 19... Mant. d. decis. 112. num. 4. & 10.*

Non obstant coniecturæ in c... ponderatæ nulla enim ex illis ap... ad infringendum Lauræ creditum... mitis obligationem, & signanter... gentior videbatur desumpta ex l... cta per Lauram Procuratori Com... tio Cimbæ ab eodem Com. Lau... ditæ sine illa protestatione, vel co... oppositione tolli videbatur, quia... soluit prætium prædictum de pr... nijs, sed de pecunijs d. Com. Lau... hunc effectum sibi transmissis, c...
22 mandatum † tenebatur ad vngu... *l. de leg. ff. mandati cap. cum olim 32 ff... gat. Surd. decis. 209. num. 6.* eoque m... dd. omnibus coniecturis præualer...
23 sertiones Comitum Fabritij, † ... suprad. Epistolis, cum essent pe... ratæ.

Et ità, &c. vtraque parte, &c.

R. P. D. B I C H I

Cæsaraugustana Cathedralit...

Die Lunæ 21. Iunij 1655.

A R G V M E N T V...

Sententia lata super iure Cathedrali... do dicatur iusta, & ex quibus p... iustificata dicatur Cathedralitas, ... coniecturijs, & adminiculis ta... coadiuuetur. Et maximè non c... Iure partis, & etiam si sententia... transiuerit ob lapsum fatalium.

S V M M A R I V...

1 *Iustitia sententiæ Rotalis, bene proba... nibus desuper emanatis.*
2 *Traditio antiquissima tam Historicor... ptorum probat.*
3 *Ecclesia Sanctæ Mariæ de Pilari ... S. Iacobo Apostolo, ideoque meretur d... templum Hispaniæ.*
4 *Insignia Agni Paschalis, sunt propri... clesiæ Cathedralis.*
Enunciatiuæ antiquissimæ, non par... probationes num. 4.
5 *Consuetudo inueterata celebrandi di... dicationis in ipsa die Dedicationis ... probet.*
6 *Cathedralitas Ecclesiæ ex quibus co... guatur.*

mpanam nuncupatam de interdicto non habet, nisi Ecclesia Cathedralis.
clesia Cathedralis, si fuerit vsurpata ab hæreticis, vna cum Ciuitate; tunc expulsis inimicis, dicta Ecclesia recuperat omnia sua iura antiqua.
clesia Cathedralis si adsit, & alia pariter eligatur in Cathedralem non propterea præiudicium fit Ecclesiæ Cathedrali anteriori.
iscopus vnus, & idem in sua Ciuitate potest habere plures duas Ecclesias Cathedrales.
lara tamen vt hic num. 10.
ncere quis potest per non ius actoris.
talia dum non prorogantur in tempore, sententia transit in rem iudicatam.
sio vbi non potest considerari, non potest concedi restitutio in integrum.

DECISIO LVIII.

EATISSIMAE Virginis Mariæ de Pilari Ecclesiam existentem in Ciuitate Cæsaraugustæ fuisse antiquitus Cathedralem, eaque primitus sedem Episcopalem d. Ciuitatis extitisse, bis pronunciauit Rota in sententijs de anno 1631. à clar. me. Coccino, & 1o sequenti à Card. Vbaldo latis, Quarum validitas non controuertitur.

Iustitia † verò comprobatur ex deductis ltimè respondendo omnibus contrarijs in c.353. num. 20. & seq. vsque ad 114. par. 5. recen. decis. 177. sub num. 4. & seq. part. 6. in quibus robandam antiquam Cathedralitatem us Ecclesiæ expenditur antiquissima tra- tam Historicorum, quam Scriptorum, pus adduntur Iulianus Perez in sua Chronica .403. qui ait, istam Ecclesiam à D. Iacobo ostolo ædificatam fuisse, vt creditur prim in Hispania, † & ob id mereri dici Pro- emplum Hallus Gallus in lib. de Aduentu Sancti Iacobi in Hispania, Lualdus in sua Historia sub lo, della Christiana Religione nell' Occidente to. 1 16. fol. 26. Hippolytus Maraccius in suo Opusculo Apostoli Mariani de S. Iacobo Maiori cap. 5. §. de plo amoto.

Antiquæ † Imagines Agni Paschalis, quæ t propria insignia Ecclesiæ Cathedralis Cæsaraugustanæ, & reperiuntur depictæ in ribus superioribus Capellæ maioris Eccle. S. Mariæ incisęque in antiquissimo lapide ostium Sacristiæ S. Mariæ de Pilari; Enuniuæ in litteris Apostol. maximè Gelasij II. ul cum litteris Petri Libranæ Episcopi, ac tentijs antiquis contentæ. Inueterata cerandi † diem festum Dedicationis huius clesiæ ipsa die qua celebratur Dedicatio clesiæ Cathedralis, consuetudo canonizata ecis. 472. & 493. coram sa. me. Greg. XV. in decis. 5. num. 5. par. 1. recen. & in d. decis. 353. numer. 73. .5.

Facultas exigendi decimas in Territorio Cæsaraugustano, mutua in sepeliendis vtriusque Ecclesiæ Canonicis officia † indistincta nium Sacramentorum, prout in Cathedrali administratio. Dignitas Capellani maris, Retentio Campanæ nuncupatæ de interdicto prærogatiuæ; † & præheminentiarum plura in id afferuntur à Patre Lezana in dissert. antiquissima, & continua Cathedralitate Angelicæ Apostolicæ, & miraculosæ Ecclesiæ S. Mariæ Maioris de Columna Cæsaraugustanæ cap. 1. & 2. per tot.

Nec obstat, quod ista Ecclesia fuerit alias à
8 Mauris occupata, † quia illis posteà expulsis recuperauit antiquum statum libertatis Iure quasi post liminij, vt ex textus in cap. prima actione 16. quæst. 6. & tradunt in cap. & hoc dicimus, eadem caus. 16. quæst. 7. Bellam. num. 9. & in cap. 2. de nou. oper. nunc. Innoc. numer. 2. vers. hoc autem certum est.

Minus obstat Ecclesiæ S. Saluatoris aduersariæ in Cathedralem erectio, quam pleraque ab informantibus pro eadem Ecclesia dedu-
9 cta conuincunt, † quia non indè sequitur abdicatio antiquæ Cathedralitatis ab Ecclesia de Pilari, quia per erectionem non præiudicatur alijs Ecclesijs Vames. cons. 10. nu. 4. Seraph. decis. 1444. num. 7. & seqq. nec est nouum quod vnus, & idem Episcopus in sua Ciuitate ha-
10 beat duas † Ecclesias vnam Cathedralitatem constituentes ob ipsarum Ecclesiarum vnionem, vt est textus in cap. 1. de sede Vacan. vbi notant omnes Canonistæ, & dixit Rota in Vercellen. vnitatis Capituli coram Penia, quæ est inter eius impress. decis. 558. num. 8. confirmata 18. Apr. 1614. coram Archiepiscopo Seleuciensi, & 24. April. 1643. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, idemque decisum fuit in Aretina vnionis 22. Iunii 1643. 2. Iunii 1645. 1. Aprilis 1647. coram Reuerend. Episc. Terracinensi, & 18. Martij 1652. coram R. P. D. meo Verospio.

Quibus positis duo sequuntur pro resolu-
11 tione dubij hodiè propositi. Primò, † quod cum ex actis constet de non Iure Ecclesiæ S. Saluatoris, quod ex d. dec. 353. par. 5. rec. & 177. par. 6. ipsi notum erat, eaque appellationem a dictis sententijs Rotalibus bo. me. Motmanno commissam prosecuta non fuerit ab anno
12 1633. nec † fatalia prorogari obtinuerit, eædem sententiæ ob tam longam taciturnita-
13 tem transierint in iudicatum, † & causa dicatur deserta Clem. sicut Clem. si appellationem de appellat. cap. cum sit Romana eodem tit. Achill. decis. 10. num. 1. vt lit. pend. dec. 7. num. 4. & seq. eod. tit. Burat. decis. 307. num. 10. Rota inter recent. dec. 383. nu. 3. par. 2. decis. 1. numer. 8. num. 11. & seqq. part. 7. & in Fanen. Capellaniæ 22. Iunii 1646. §. nec dicatur, §. hæc quæ indubitanter coram Reuerendiss. Episcopo Terracinensi in Romana Fideicommissi de Campagnolis 8. Februar. 1649. §. calculando coram R. P. D. meo Peuting. in Vercellen. præposit. 5. Iulii eiusd. anni §. penult. coram me.

13 Secundò, † quod ex dictis sententijs vti iustis, & validis nulla Ecclesiæ S. Saluatoris inferatur læsio sine qua non datur restitutio in integrum cap. 1. & ibi Abb. num. 1. & 2. de rest. in integr. Mohed. decis. 2. de appellat. Seraph. dec. 1239. num. 1. cum aliis allegat. in Gerunden. Portionum 25. Iunii 1649. & in Interamnen. fideicommissi 11. Martii 1654. coram R. P. D. meo Celso.

Ideò constare de re iudicata non autem de
14 causis restitutionis in integrum † decisum hodiè fuit informante tantum Ecclesia de Pilari,

lari, citatis tamen pluries, ac diù expectatis procuratoribus Ecclesiæ Metropolitanæ Sancti Saluatoris.

R.P.D. MELTIO posteà EPISCOPO PAPIEN.

Carpentoraten. Restitutionis Ouium.

Die Lunæ 21. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Possessor malæ fidei non solùm tenetur ad restitutionem rei possessæ, & ad fructus perceptos, verum etiam ad eos fructus, qui percipi potuerunt, cùm mala fides, sit vera radix, obligationis fructuum, qui percipi potuerunt.

SVMMARIVM.

1 *Possessor malæ fidei, tenetur ad fructus etiam, qui percipi potuerunt.*

2 *Possessor malæ fidei non solùm tenetur ad fructus perceptos, sed etiam ad eos, qui à vero Domino percipi potuerunt.*

3 *Possessor, ut constituatur in mala fide, quid attendatur.*

4 *Facti veritas est attendenda.*

5 *Possessio probatur per publicum instrumentum.*

6 *Executio facienda est in bonis debitoris, & non super bonis alienis.*

7 *Socius, qui ponit solam operam cum alio socio ponente capitale, nihil prætendere potest de dicto capitali, maximè si illud diminuatur.*

8 *Debitor remanet satisfactus stante ex computatione sui crediti.*

9 *Possessor sine titulo, tenetur etiam ad fructus, qui percipi potuerunt, & num. 10.*

11 *Possessor non tenetur ad restitutionem fructuum, dum res permansit sub sequestro iudiciali, & n. 12.*

13 *Hæredes quoque tenentur ad restitutionem fructuum qui percipi potuerunt, dum successerunt eis qui fuerunt male fidei possessores.*

14 *In spolio violento, & attentato sine dubio intrat obligatio restitutionis etiam eorum fructuum qui percipi potuerunt.*

15 *Et Rota sæpius secuta fuit prædictam opinionem.*

16 *A Spolio violento, & attentato, quando quis non possit excusari.*

17 *Dolus, & mala fides operatur, ut possessor teneatur ad fructus, qui percipi poterant.*

18 *Possessor in mala fide, quando quis satis, superque comprahensus.*

19 *Dolus, & mala fides eò magis arguitur in aliquo, stante mera causa lucri.*

DECISIO LIX.

TRES emanarunt in hac causa decisiones coram bon. me. Pirouano in quarum prima sub die 23. Iunij 1625, fuit resolutùm restitutionem Ouium esse faciendam in quantitate tunc temporis petita cum fructibus perceptis, & qui verisimile percipi po-
1 tuerunt, quia agebatur contrà male fidei possessorem per litis contestationem effectum, qui regulariter tenetur nedum ad fructus per-
2 ceptos, sed ad eos † etiam qui verisimiliter

percipi potuerunt à vero Domi[no] *decis. sub §. demum cum fructibus à d[...]*
3 *tis*, vt possessores † constituantur quæ est vera radix obligationis stituendos *est text. apertus in l. 3. [...] terdict. l. fructus ff. de vsur. Rot. decis. [...] liat. in nou. Caputaq. decis. 27. par. 2. [...] raph. decis. 835. num. 1. & 2. & cora[m] XV. decis. 24. in princ. cum aliis alle[...] decis. 330. num. 1. cum duobus seq. &* posita deindè causa sub die 7. I[...] dictum esse standum in decisi[...] quoad fructus qui percipi potu[...] postmodum noua audientia [...]
4 1639. sancitum fuit facti † veri[tatem] clariùs deducta restitutionem [...] cum fructibus qui percipi po[...] dendo à secunda decisione, & p[...] prima. Cum autem ad forma[m] & tertiæ decisionum pro parte [...] ci de Peirons, & litis consortiu[m] diebus fuerit petita expeditio h[...] sæ mandarunt Domini, quod r[...] decisiones, quare hodierna die [...] putatione coram me, vti in loc[...] rouani suffecto responsum fuit, in primo, & vltimo loco decisi[...]

Quo enim ad animalia nulla [...] difficultas, quin illa spectarent a[d] fratres auctores Ioannis Franci[sci] litisque consortium, qui hodiè [...] autem ad Ludouicum Rondelle[t] illa fuisse possessa per dd. Petru[m]
5 dum per publicum † Instrumen[tum] cario concesserunt ipsi Ludou[ico] pascendum cum pacto de parti[...] bus, illaque fuisse eadem quæ con[...] runt ipsi Pastori, & super quibus [...] executio ad instantiam Sebasti[ani] Gabrielis de Seguin, satis in aper[to] *prima decisio, sub §. quantum ad resti[...]* Vndè dict. Sebastianus vti credi[tor] Rondellet, non potuit super aĩ[...]
6 bus executionem facere † tanqu[am] bus ad dd. Petrum de Peirons, & [...] autem ad suum debitorem, qua[...] fuit nulla *iux. pract. gloss. in l. à Diuo [...] rebus ff. de re iudic, ubi Angel. nu. 1. [...] vers. & ex ista, Rota coram Burat. dec. [...] decis. 908. num. 5. & post Posth. de ma[...] num. 1. & decis. 368. eodem num. 1.*

Nec refert quod dictus Ludo[uicus Ron]dellet in Animalibus in executio[ne ...] dicat habuisse suam partem [...] quam superlucratus fuerat ratio[ne ...] de illis habitæ ferè per spatium [...] videlicet à principio Iunij 1595. [...] sem Iunij 1596. quia ille solum p[...] poterat partem de fructibus in d. [...] ptis, non autem de ouibus ei con[...] denotant illa verba Instrumenti d[...] Ioannis Francisci, & litis consorti[...] partem omnium fructuum pro[...] ex dd. Animalibus tam lanæ, & ca[...] uidentur inter dd. partes, scilicet [...] se Maij proximè venturo, qua[...]

lac in suo tempore, & Animalia accreta adictis alijs in fine anni, &c. & signanter id socius, qui ponit operam cum socio pote Capitale, †vt nihil super illo prætendere it, maximè si Capitale diminuatur, cum m sit habenda ratio fructuum firmauit *coram Merlino decis.69. num.21.* sed circa ex alio etiam Capite remouetur quæque difficultas, nam Animalia super qui facta fuit executio ascendebant ad nurum 136. vt in eodem *Sum.num.2.* sententia autem lata contrà d.Sebastianum super itutione dd. Animalium fuit restricta ad es 95. & sic Rondellet † remansit satisfas de sua tertia parte quatenus ea illi fuisset pita stante ex computatione Ouium 41.

Vt autem restitutio fieri debeat à Gabriele Seguins de Ouibus cum fructibus perce, & qui percipi † ex illis potuerunt tanam causam habente à Sebastiano visum t Dominis, quia satis est euidens mala fi ipsius Sebastiani, quæ sufficiens fuit vt quam possessor sine aliquo titulo dd. Oum obligatus remanserit † tam ad fructus ceptos, quam ad eos qui percipi potuet à vero Domino, *vt præter allegatos in pri decisione sub §.demum cum fructibus, & in 3.sub vera namque, constat etiam ex §.2.institut.de offic. ic.l.si nauis 62.ff.de rei vendicat. l.si rem & pren ff.de petit.hæreditatis l.1.C. de fid. instrum. & e hastæ Fiscal.lib.10. & tradit eleganter Cyriac. .vsura 121.ff.de verb.signif.*

Minùs teleuat, quod ad manus hæredum bastiani nulli Ouium fructus peruenerint, quia remanserunt † sub deposito iudicia, quia malæ fidei possessor tenetur etiam ad os fructus quos petitor percipere potuisset, t percepturus fuisset *ad text. in l. præterea retuere ff.de rei vendic.* vbi habetur non sufficecorpus ipsum restitui, sed opus esse vt cau rei restituatur, id est, vt omne habeat petior, quod habiturus foret; *& in præcitata l.si uis ff.de rei vendicat.* valdè ponderatur etiam on, An malæ fidei possessor fruiturus fuerit, ed, An petitor † frui potuerit, & vt ad actos personam in simili casu præsertim sit resciendum, *tenet Accursius & Cyriac.in d. l.si nas §.generaliter ff.de rei vendicat.* & vt idem procedat† in hærede qui succedit malæ fidei possessori *est text. in l. 2. in fin. C. de fruct. & lit. exens.*

Præterea quia hic agitur non de spolio iuiciali, sed de violento, & attentato, multò magis debentur fructus † etiam illi qui ercipi potuerunt *Archidiac. in cap.reintegranda, vers.quid de fructibus 3.quæst.1. Natta cons.14.numer.14.& seq. Thesaur.decis.29.num.6.& seqq. & per tot.* & Rota hanc semper † amplexa fuit sententiam, *vt in decis.4.num.2.& decis.5.num.1. de restit.spoliat.in nouis Caputaq.dec.27.la.2. par.2. & alijs omissis coram Caualer.decis.586.numer.3. in fin.& decis.552.numer.1.& 2. part.1. diuers.coram Coccino decis.439.num.1.in rec.decis.583.numer.4. par.3.& dec.99.num.3.part.4.& latè firmatum fuit etiam in Romana Domor.25.Iunij 1646. cor.R.P.D. meo Bichio.*

Nec excusari potest d. Sebastianus à mala
16 fide, & violento spolio, † quia statim ac fuit facta executio super dd.Ouibus, vt erant consignandæ consulibus loci ad effectum illas retinendi per 12.dies iuxtà formam ordinis, & bannimenti Comitatus Venaisini, de quo in eodem *Sum.num.4.* statim ducere eas fecit ad quoddam suum prædium distans à prædicto loco 12.millarijs vbi curauit quod immediatè illarum fieret tonsio, non obstan. quod esset dies festiuus solemnitatis Pentecostes ad effectum occultandi signum Crucis piceæ in dorso cuiuslibet illarum impressum, vt benè
17 probant Testes *d.Sum.num.5.* ex † quibus, vt arguatur, dolus, & mala fides propter quam debentur etiam fructus qui percipi potuerunt, *declarat Put.dec.373.lib.1.Menoch.cons.1173 num.10.& seq.*

18 Quæ quidem mala † fides eò magis remanet comprobata dum requisitus idem Sebastianus à Iudice quod exhiberet lanam ex dd. Ouium tonsione collectam pro cognoscendo, An in illa extaret prędictum signum Crucis piceæ recusauit hoc facere sub prætextu quod illam iam vendidisset, & Demùm in processu causæ, quia semper negauit dd. Animalia spectare ad Petrum Peirons, & ad Ioannem, & Beltramum Coras fratres asserendo
19 quod erant sua propria † contra facti veritatem, ex huiusmodi mendacio arguitur dolus maximè cum fuerit factum ex mera causa lucri *l.eleganter §.final.& ibi glos.& DD.ff.de dolo l.quod si ff.eodem l.2.ff. de proxenet. Strach. in dict. tract.de proxenet. tit. quando in negot. num.12.* qui
20 operatur vt † debeantur quoque fructus qui percipi potuerunt.

Et ità resolutum fuit Informante tantum Ioanne Francisco de Peirons, & litis consortibus, &c.

☞ *In hac eadem causa adsunt suprà in part.8. recent. plures Decisiones, nempè sub diebus 23.Iun.1652 sub 6.Iunij 1639.& sub 7.Iunij 1636.coram b.me. Pirouano, sunt in ordine Decision. 288.289.& 141.*

R. P. D. B I C H I O.

Colonien. Camerariæ.

Die Veneris 23.Iunij 1655.

A R G V M E N T V M.

Intimatio facta Canonico, patitur defectum, quando Capitulariter ei non fuit facta, qualis tamen defectus sanatur, si certò constat talis intimationis habuisse notitiam, veluti si Capitulum constituerit Procuratorem ad se defendendum in illa causa, de qua Capitulum fuit intimatum. Relaxationi declaratoriæ, quando sit locus.

S V M M A R I V M.

1 *Officiali attestanti de re spectante ad suum officiali, credendum est.*

2 *Intimationis exequutio facta Canonico, aliquem patitur defectum, si Capitulariter ei non fuit facta.*

3 In-

3 *Intimationis exequutio, si patiatur aliquem defectum, sanatur dum intimationis notitiam pars habuit.*

4 *Et hoc præsertim, ex capite contumaciæ vt contrà contumaces, possit relaxari declaratoria.*

5 *Intimationis notitia satis dicitur peruenisse ad notitiam alicuius dum ad se defendendum constituat procuratorem.*

6 *Citationis, vel intimationis satis dicitur quis habuisse notitiam, dum pars fatetur se eam habuisse.*

Confessione propria nulla maior est probatio, numer.7.

8 *Contumacia in parendo mandatis Rotalibus, quando satis dicatur constare.*

9 *De contumacia satis constat dum non docetur de paritione.*

10 *Declaratoria vt euitetur, debet constare de paritione saltem verbali.*

11 *Quod procedit, etiam si paritio actum aliquem positiuum non requireret.*

12 *Contumacia aduersus mandatum Rotale, apertè conuincitur dum aduersus illud fuit constitutus procurator.*

13 *Cum ex hoc conuincatur aperta contumacia.*

14 *Contumacia satis arguitur si contrà aliquem fuit intimatum mandatum Rotale, vt desisteret ab aliquo actu, & ordinem datum in contrarium non reuocauit.*

15 *Actus aliqui, quando non possint excusari à vitio attentatorum.*

16 *Attentata, vt purgentur omnia sunt reducenda in pristinum.*

17 *In Attentatorum reuocatione sunt, quoque restituendi fructus.*

18 *Vel saltem ad hunc effectum, soluenda est aliqua dictorum fructuum pars cum obligatione soluendi residuum facta liquidatione.*

19 *Declaratoria excommunicationis, quando sit relaxanda contrà Capitulum, & Canonicos.*

20 *Capitulum, & Canonici, quando sunt excommunicandi ob eorum proteruiam obediendi mandatis Rotalibus.*

21 *Ab ista excommunicatione excipiendi Canonici illi, qui se offerunt obedire parati.*

22 *Executor mandati Rotalis quando dicatur commisisse attentatum, & vide num.23.*

DECISIO LX.

INTIMATVM sub die 19. Maij 1654. fuisse Abbatissæ, & Canonissis aduersarijs mandatum Rotale reuocatorium attentatorum, ac respectiuè de manutenendo ad fauorem Annæ Salome à Bargh, easque simul congregatas respondisse se illud pro intimato acceptare constat ex fide Notarij actuarij, cui
1 tanquam de re spectante † ad eius officium præstanda fides *put.decis.5.num.11.lib.3.in corr. Rot.in Colombrien.Decanatus 27.Ian.1595. coram Litta impres.apud Marches.de commiss.to.2.fol.2221 in decis.624.num.1.par.1.recent.in Cracouien.attentat.17.Iunij 1652.coram Me.*

Et esto quod intimationis exequutio ali-
2 quem pateretur defectum † puta, quod Canonissæ tunc non essent capitulariter con-
gregatæ, vel similem, quia tamen e[...]
cendis actibus capitularibus per e[...]
3 gestis constat † Intimationis notit[...]
hoc nomine ad illas deuenisse hoc[...]
vt ex capite contumaciæ fieri poss[...]
4 toria † excommunicationis contr[...]
& interdicti contrà Capitulum, [...]
Clemen.causam in fin.de elect.tradit in te[...]
surarum Alter.de censur.disput.3.lib.3.ca[...]
vers.tertius casus post Felin. in cap. cum[...]
num.15.de appell.Moder.Mediolan. de c[...]
disput.1.quæst.1.punct.9.sub numer.9.ve[...]
Caputaque decis.249.in fin.lib.1.in ma[...]
raph.decis.1094.Rot.dec.11. in fin. de d[...]
mac.in nou.& in Leodien.Abbatissatus 8.[...]
20.Iunij 1642.coram Reuerendissimo Epi[...]
racinen. in Monopolit. iurisdictionis 10.[...]
coram Me.

Nimirùm biduò post nempè [...]
Maij Abbatissa, & Canonissæ Cap[...]
congregatæ à prædicto mandato [...]
runt, & specialem Procuratorem [...]
quendam hanc appellationem cons[...]
5 vndè resultare scientiam † citationis [...]
tatam, etiam ad effectum vt proced[...]
censuras, *dixit Felin.in d. cap. cum sit R[...]*
mer.15. Rota d.decis.11.de dol.& contum[...]
decis.1296.num.1.apud Seraph.decis.500[...]
apud Caual.decis.48.nu.22.& 23.ac num.[...]
tom.2.recent.& in d.Leodien.Abbatissatu[...]
Cracouien. propositurae Sancti Floriani [...]
bris 1650.§.certò inquam, coram Me.[...]
6 quia ibidem asseruerunt † sibi ma[...]
fuisse intimatum, ibi, *Mandato, &c.* [...]
intimato, &c. & sic legitima intima[...]
7 tur etiam ex earum confessione, † q[...]
maior probatio, *cap.per tuas de probat[...]*
cis.121.num.1.

Earundem verò Abbatissæ, & Cano[...]
8 contumacia in † paren. mandatis R[...]
satis probatur, tum quia seruatis term[...]
9 stylo seruari solitis † de paritione no[...]
runt, nec saltim verbaliter parere ob[...]
10 vt ad euitandam † declaratoriam n[...]
etiam, quando paritio actum aliquem [...]
11 uum non † requirit *Rot.decis.319.num[...]*
recen decis.614.num.2.par.3.decis.272.num[...]
impress.apud Modern.Perus.de manut.in B[...]
cimarum 11. Februarij 1650. §. quia præ[...]
R.P.D.Cerro, in Leodien.Vicariæ 4.Iulij [...]
neque coram me, tum quia ab eodem [...]
sibi intimato vt suprà, & appellation[...]
12 sequendam † specialem Procurator[...]
stituerunt, quod apertam non parendi[...]
13 tatem, & contumaciam † præsefert, [...]
rauit Rota decis.62.num.1.inter impress.po[...]
Cens.& in aliis relatis in Barchinonen.iuris[...]
5.Iulij 1649.§.9. coram me, in d. Cracou[...]
posit.Sancti Florian. §. apertissima coram [...]
decis.272.numer.4.apud Modern.Perus.de m[...]
ac respectu Abbatissæ contumacia [...]
etiam ex eo quod Abbatissa non re[...]
14 prohibitionem † à se alias factam Ca[...]
nè Annam Salome à Bergh in Camer[...]
recognoscant, ac aliam electionem C[...]
15 riæ à se pariter factam, † quas atten[...]

isum fuit 6. Martij 1654. coram me, &
ocare debuisse dubium non est, quia pro
uocatione attentatorum, † reponenda sunt
nia in pristinum statum alias est locus de-
ratoriæ, *vt in fortioribus terminis dixit Rota de-*
134. num. 8. decis. 163. num. 3. inter impress. apud
dern. Perus. de manut. decis. 274. numer. 2. & seqq.
5. recent. & in Marsicen. iurisdictionis 10. *May*
49. *§. nec Archipresbytero coram me*, sunt etiam
stituendi fructus, † ad quorum restitutio-
m mandatum Rotale condemnat, *vt in ter-*
is declarator. Buratt. decis. 947. num. 2. Greg. XV.
s. 30. sub n. 1. decis. 50. eodem num. Rota in supra-
ta Leodien. Vicariæ §. 2. quia coram me, vbi in §.
. dicitur † quod saltem facto deposito ali-
us quantitatis debet iudicialiter offerri re-
uum sequuta liquidatione *iuxt. dec. Achil.* 1.
1. de sent. excom.

Probata ex his contumacia Abbatissæ, &
nonissarum censuerunt DD. feren. esse de-
aratoriam Interdicti † contrà Capitulum,
excommunicationis contrà singulas Cano-
las, & Canonicos *iuxt. dispositionẽ text. in cap.*
mana §. in vniuersit. de sent. excom. in 6. & nota-
per Butrium in cap. capitulũ 10. n. 21. de rescrip.
ol. ibidem num. 12. Soccin. in cap. dilectus il 2. nu-
r. 67. de simon. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 8. nu. 9.
sque relatos in Triden. Decanatus, & Canonicatus
. Maij 1642. coram Reuerendissimo Archiepiscopo
rraconen. & in Monopolitana iurisdictionis 11.
bruarij 1647. coram me. Exceptis tantum
aria Magdalena, & Ferdinanda Tripes,
æ obtulerunt se promptas exparatas pa-
e, & vt seruatum fuit in *Cæsaraugustana di-*
but. 15. Ianuarij 1635. coram rec. me. Coccino im-
ss. inter rec. decis. 299. num. 4. par. 7. & in ead. 20.
ij 1640. coram R. P. D. meo Cerro.

Non obstat attentatum executionis man-
ti Rotalis eductum, ex quo ille intimato
andato illud non remisit ad Rotam † absti-
ndo ab vlteriori processu, sed vlterius pro-
sit ad comminationem Censurarum, quod
entatum reuocandum esse dixit *Rot. in decis.*
2. num. 1. apud Modern. de manut. & in Brundusina
chiepiscopat. 2. Maij 1652. coram clar. me. Coccin.
i subditur quod interim non est danda de-
aratoria, quia † non constat exequutorem
uenisse ad publ. comminationẽ Censurarũ,
Anna in hac parte illius comminatione nõ
itur, imò, & quatenus opus sit renunciat.
Et ità decisum, &c. vtraque.

R. P. D. BICHIO.

Bononien. Primogenituræ.

Veneris 25. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

umentum Testamenti, dicitur in forma
obanti, quando fuit extractum ab Origi-
li à Notario, qui erat ad hoc deputatus, &
c quantumuis Notarius, qui illud stipula-
fuit, mortuus sit, & etiam si non inuenia-
Originale illius, cum tunc istud habetur
Originale.

SVMMARIVM.

1 *De Notarij deputatione, quando non dubitatur, ex ipsiusmet Notarij attestatione ea probatur.*
2 *Instrumentum, quando plenam fidem, & executionem mereatur.*
3 *Instrumentum dicitur originale, si ab originali in publicam formam fuit leuatum.*
4 *Et hoc procedit, dum id fuit factum ab ipso Notario rogato, siue ab alio Notario, leuandi facultatem habente.*
5 *Notarius subrogatus in locum Notarij præmortui, facere potest, quidquid facere poterat ipse mortuus.*
6 *Instrumentum extractum ab Originali à Notario, qui illud poterat extrahere, probat absque alio originali.*
7 *Notarius non est nouum, quod de vno Instrumento faciat plures imbreuiatnras.*
8 *Diligentiæ ad reperiendam aliquam scripturam, quando non sint sufficientes ad probandam negatiuam non existentiæ, & num. 9.*
10 *De Notarij fide, Lex non parum confidit.*
11 *Notarius sumpsisse authenticum Instrumentum ab originali vitioso non est credendum.*
12 *Instrumentum iam à Notario exemplatum, si pars aduersa eo iam vsus est, & obseruauit, amplius non potest dare, de eius inualiditate.*
13 *Instrumenti approbatio, & obseruantia ex quibus iustificetur, & num. 14. 15. & 16.*
17 *Productiones scripturarum, quando sunt iudiciales, & effectum sortitæ, quid importent.*
18 *Scriptura in actis producta semel, semper probat, & fidem facit num. 19.*
20 *Productio non dat robur scripturæ, alias informi.*
21 *Productio, tunc non dat robur scripturæ, quando constat esse informem.*
22 *Verba enunciatiua adiuuant probationes factas, & num. 23.*
24 *Approbatio sufficit ad effectum iudicandi scripturam esse in forma probanti.*
25 *Recognitio manus Notarij in Instrumentis ab eo exemplatis, stante antiquitate temporis quando non sit necessaria, & numer. 26.*
26 *Antiquitas 70. annorum est sufficiens ad effectum, vt non sit necessaria recognitio manus Notarij.*
27 *Et hoc maximè, quando pars aduersa vsa est Instrumento controuerso.*

DECISIO LXI.

AVDITIS hodiè informantibus pro Dominis de Montecuccolis aduersus decisionem sub die 1. Iulij anni proximè antecedentis editam coram Me, tandem Domini confirmarunt non obstante obiecto, quod Instrumentum Testamenti clar. mem. Card. de Podijs, ex quo petitur immissio non sit in forma probanti.

Quia Instrumentum exhibitum ex rogitibus Buccamatij de dicto Testamento rogati extractum fuit per Notarium Burgognonum ad id à Correctore, & Consulibus Societatis
1 Notariorum deputato, † de qua deputatione cum non dubitetur, & ipsius met Notarij attesta-

testatione probetur *Caputaq. decis. 245. part. 2. Mart. And. decis. 14. num. 8. Burat. decis. 667. num. 4. dec. 878. n. 2. Rota in Nouarien. bonor. 17. Decembris 1640. coram clar. me. Coccino.* Idem Instrumen-
2 tum plenam fidem, † & exequutionem meretur tum vigore statuti Bononiæ *libr. 2. rubr. de instr. & act. §. quibus testamentis fol. 188. vt ponderauit Rota apud Pen. decis. 478. numer. 1.* tum ex dispositione iuris communis quo authenti-
3 cum † dicitur Instrumentum ab originale in publicam formam leuatum, siue à Notario rogato *c. cum P. Tabellio cap. si instantia de fid. Instrumentor. Alex. in Auth. si quis in aliquo num. 5. in*
4 *fin. C. de eden.* siue † eo defuncto alio Notario leuandi facultatem habente, quia in locum
5 Notarij rogati † prædefuncti dicitur subrogatus *Menoch de adipisc. remed. 4. num. 665. Dec. in d. Authent. si quis in aliquo num. 26. vers. 9. fallit Rota decis. 503. nu. 9. & 22. par. 4. tom. 2. rec. decis. 284. numer. 10. & seq. par. 7. in dicta Nouarien. bonor. §. 1. in fin. coram b. me. Coccino.*

Quamuis originale, seu Matrix hodiè non
6 exhibeatur, quia ipsum exemplū† vim originalis habet *Couar. pract. quæst. cap. 19. sub n. 3. Rot. dec. 26. n. 9. par. 4. tom. 2. rec. & fuit dictum in supra citat. Nouarien. bonorum §. 1. enim vbi alleg. concord.* nihil refragante, quod factis nuper diligentijs
7 inter rogitus † Buccamatij reperta non fuerit nisi quædam imbreuiatura informis, & mendosa quia non est nouum, quod Notarij plu-
8 res imbreuiaturas † conficere solent *Paris. cons. 28. num. 21. lib. 2. Ruin. cons. 144. num. 7. lib. 4. Rot. in Romana fideicomm. de Victorijs 20. Martij 1651. coram Eminentiss. Domino Cardinale Otthobono*, & modernæ diligentiæ non conuincunt negati-
9 uam † existentiæ alterius imbreuiaturæ de Anno 1589. quo fuit facta exemplatio, dum exemplans asseruit extraxisse ex rogitibus, nec de aliquo vitio Matricis mentionem facit, vt in his terminis respondet *Menoch. de adipisc. remed. 4. sub num. 654 vers. nec aduersatur*, vbi dicit
10 rationem, † quia ex quo lex multum de Notarij fide confidit, non est credendum Nota-
11 rium sumpsisse † authenticum ab originali vitioso ipsius vitio suppresso *Bero. cons. 139. sub num. 9. lib. 2. Rota in d. Nouarien. bonor. §. quod autem.*

Eo magis quia vt infrà dicetur, Testamentum Card. à Buccamatio rogatum, & à Burgognono in publicam formam exemplatum
12 partes, & ipsi met Aduersariorum auctores approbarunt, obseruaruntque, vndè resultat eiusdem rogitus, & exemplationis veritas itaut amplius impugnari non possit, vt in terminis ad effectum immissionis ex *remed. l. fin. C. de edict. Diui Adr. toll. tradit Peregr. cons. 64. num. 17. n. 19. & seq. lib. 1. Rota in Bonon. fideicom. de Amorinis 18. May 1648. §. non obstant coram R. P. D. meo Meltio. & in Romana seu Ianuen. Cambij 27 Nouembris 1651. §. quoad primum vers. sicut coram Me.*

13 Approbatio verò, † & obseruantia apparet quia hæredes Cardinalis in vim testamenti à Buccamatio de anno 1554. rogati hæreditatem adiuerunt de anno 1556 *Sum. Celesii nu. 1.* Deindè anno 1560. eodem hæreditario titulo, & in vim eiusdem Testamenti con[...]
14 inter se iniuerunt, † in qua sibi ad[...] bona hæreditaria assignarunt, lega[...] nali in dicto Testamento relicta [...] in specie reseruarunt iura primog[...] qua agitur, ibi, *saluo tamen iure Pr[...] casu quo, &c. iuxta tenorem Testamenti [...] nalis Testatoris d. Sum. num. 2. litt. D. [...] ibi, de quo rogatus extitit D. Iacobus [...] Notarius, & Causidius Bonon. de anno 1[...] frà,* ibi, *saluo tamen iure Primogenituræ, [...] tenorem Testamenti prædicti*, Insuper [...]
15 de cuius legalitate † agitur extractu[...] anno 1589. ad instantiam Ioannis [...] & productum coram Vicario A[...] pali qui successiuè sententiam pro[...] uorabilem tulit eximendo quædam [...] reditaria Cardinalis à fideicommi[...] ctum ex illorum prætio soluendi [...] dinalis *d. Sum. num. 3.* similisque pr[...] cta fuit de ann. 1634. à Ioanne Pod[...] sariorum auctore coram Auditore [...] Bononiæ in Iudicio per Lucatellum
16 ipsum moto super caducitate † à Pr[...] mogenituræ subiecto ob tractatus, [...] menta desuper inita cum Marchion[...] co de Montecuccolis contrà pr[...] Cardinalis Testatoris in quo Iudic[...] uit pariter sententia fauorabilis cum [...] tione iurium Primogenituræ ad [...] Lucatelli in casum obitus, ibi, *salu[...] reseruato iure eodem D. Lucatello pet[...] tium vigore testamenti q. Eminentiss. D. [...] casum mortis dicti D. Ioannis d. Sum[...]*
17 Cumq; hæ † productiones sint iud[...] effectum sortitæ fauore producenti[...] ciorem includant approbationem [...] sionem veritatis Testamenti eiusd[...] pli *Peregr. cons. 64. sub num. 20. vers. sed [...] Iudicijs lib. 1. Mastril. decis. 43. sub num[...]*
18 *num. 13.* vbi quod† semel productu[...] facit perpetuam fidem *Surd. cons. 15[...] Rot. decis. 671. num. 4. in fine par. 1. diuer[...] Nouarien. bonorum §. 1. vt fuit,* vbi sub[...] confessio ex huiusmodi productio[...]
19 sultans afficit † etiam successores ad[...] iudicandi sumptum productum esse [...] probanti in eorum præiudicium. [...]

Quapropter non vrget quod [...] non det robur scripturæ alioquin [...]
20 quia procederet obiectum, si verè [...] scripturam esse informem, & pate[...] ctus legales, quos producentis con[...] plere non posset, secus in casu nostro [...] gatur informem esse Matricem ex [...] strumentum leuatum fuit, & prod[...] gore eiusdem Instrumenti sententias [...]
21 biles obtinuit tunc † enim illud [...] ma probanti negare non potest eti[...] Iudicio, vt in terminis fideicommiss[...] *384. nu. 2. par. 2. rec. & in Meleuit. fid[...] tij 1652. coram Me.*

Eo minus concurrentibus vltrò [...]
22 uis dicti testamenti, & Primoge[...] missis in Instrumento venditionis [...] *d. Sum. num. 6.* & in alio concordiæ [...]

nno 1582. *Sum. ibidem numer.* 5. nec non capitulis conuentis de anno 1626. inter Ioan. & Ludouicum Pogium ex vna, & Com. Franciscum Montecuccolum ex alia super venditione Palatij controuersi cum obligatione faciendi multiplicum ad fauorem vocatorum in d. testamento, & Primogenitura Cardinalis *Sum. num.* 7. adeò quod nullatenus hodiè negari † valeat integra fides Testamento, exemplo ab ipso ferè initio per longissimum tempus toties approbato & semper obseruato, vt in terminis exempli *Seraph. decis.* 92. *num.* 2. *Add. ad san. mem. Gregor. XV. dec.* 469. *littera D.* vbi ampliat quamuis non constet de obseruantia scripturæ in omnibus ibi contentis *Rot. decis.* 184. *num.* 9. vbi quod † approbatio sufficit ad effectum iudicandi scripturam esse in forma probanti, *& nu.* 32. *&* 33. *p.* 6. *recent decis.* 33. *num.* 6. *&* 7. *apud Comitol. & sæpe citata Nouarien. bonor.* §. 4. *ac tandem coram r. me. Coccino.*

Hinc neque obstat quod recognita non fuerit manus Notarij Burgognoni, quia antiquitas † temporis iuncta supra deductis approbationibus, & obseruantia non æquiuoca, vt in casu *decis.* 154. *numer.* 29. *part.* 4. *tom.* 2. *ecent.* sed ipsum Testamentum, & Primogenituram respiciente † adimit recognitionis necessitatem *Seraph. decis.* 1481. *num.* 2. *Rota inter recent. decis.* 693. *num.* 2. *&* 8. *part.* 3. cum alijs allegatis ab *Add. ad Burat. decis.* 667. *numer.* 11. vbi quod ad hunc effectum sufficit antiquitas 70. annorum maximè quia Aduersariorum auctores † similiter exemplo eiusdem Notarij vt suprà fuerunt *Rota decis.* 671. *num.* 4. *&* 5. *p.* 1. *diuers.*

Quo verò ad purificationem Primogenituræ fauore Cellesij subsistunt fundamenta in hoc exaduerso impugnata primæ decisionis cui standum esse resolutum fuit vtraq; parte informante, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Calaguritana Beneficiorum de Cornago.

Veneris 25. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Beneficium, quando sunt plures qui concurrunt, ille venit præferendus, qui est ætate maior, qui est Sacerdos, qui fuit prius sacris ordinibus initiatus, qui fuit approbatus ad audiendas confessiones fidelium, qui est Doctor, qui est legitimus, vt habetur hic.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quando plures concurrunt, ille est præferendus, qui digniores habet qualitates.*
Ætas probatur ex fide Baptismatis.
Ætate quando quis est maior, iste est præferendus, inter plures concurrentes ad beneficia num. 2.
Ætas maior sicuti arguit maiorem prudentiam, & maturitatem ita præbet præcedentiam.

4 *Character sacerdotalis præbet prælationem in concurrentibus ad beneficium.*
Ordo sacerdotalis probatur ex litteris patentibus ordinarij num. 4.
5 *Ordo sacerdotalis tribuit prælationem quoad concurrentes ad beneficium, licet ipsum beneficium non sit sacerdotale.*
6 *Ad beneficium concurrentes illi præferuntur, qui prius fuerunt promoti ad sacros Ordines.*
7 *Approbatus, quando quis est ad audiendas confessiones fidelium ista qualitas operatur, vt quis ex pluribus concurrentibus ad Beneficium præferatur cæteris.*
8 *Curam animarum si quis concurrens ad Beneficium habuit, operatur, vt iste præferatur cæteris.*
9 *Doctoratus qualitas præbet prælationem, cæteris concurrentibus ad beneficium.*
10 *Doctor, non doctori præfertur.*
11 *Legitimus præferendus est illegitimo ad assequendum beneficium.*
12 *Ius commune est fortius quam priuilegium.*
13 *Ad Beneficium obtinendum, quis fatetur se inhabilem, dum de eo, quod obtinet petat coadiutoriam.*
14 *Effectum, ea quæ non habuerunt, non attenduntur.*
Confessio, quoad vnum effectum non attenditur quoad diuersum num. 14.
15 *Ex inhabilitate ad beneficium onerosum, non infertur ad inhabilitatem beneficij simplicis, nullumque seruitium requirentis.*
16 *A sententia Ordinarij præferentis aliquem ad beneficium, admittitur appellatio & num.* 17.
18 *Appellationis à termino pendente, omnia gesta de eo tempore dicuntur attentata.*
19 *Appellatione stante, omnia acta dicuntur attentata, & ista attentata sunt grauiora alijs & num.* 20.
21 *Attentata, & nulla ea, quæ sunt, non habentur in consideratione.*
22 *Auditor Rotæ, quando valeat instituere ad beneficium.*
23 *Inter plures concurrentes ad beneficium est præferendus ille, qui est dignior.*
24 *Consuetudo Regionis in adiudicandis beneficijs dum est approbata, est attendenda.*
25 *Et tunc multo magis, dum desuper adest Constitutio Apostolica.*
26 *Attentata ea, quæ sunt, & carent titulo Canonico, non afferunt impedimentum.*
27 *Qualitates maiores habens est in omnibus præferendus alijs concurrentibus ad beneficium.*
28 *Fructus antecedentes beneficij, vt quis obtineat quid requiratur.*

DECISIO LXII.

IN concursu simplicis beneficij vacati per obitum Francisci Villanouæ in Ecclesijs vnitis S. Petri Oppidi de Cornago, iuxta loci consuetudinem duobus filijs Patrimonialibus dimidiate conferendi fuerunt per sententiam Vicarij declarati illegitimos appositores Petrus Ballexo, Antonius Luna, & Philippus Martinez, non attenta Petri oppositione, quod Antonius tanquam exterus reijciendus esset, à quo propterea interposita appellatione, tàm

à d. sententia, quàm à subsequuta Examinatorum relatione, alijsque actibus præsentationis, & Institutionis, à d. Antonio, & Philippo reportatæ, necnon eorumdem reintegrationis, ad aliud integrum Beneficium medio tempore vacatum. Causa mihi commissa dedi dubium, cui dd. beneficia essent adiudicanda, hodie à Dominis resolutum fauore Petri, qui præter cœtera requisita Constitutionis Clementis VIII. super his beneficijs
1 æditæ, † cœteros oppositores maioribus præpollet qualitatibus, idcircò est in adiudicatione præferendus *cap. si forte 65. distin. Rota in Calaguritana Beneficij de Bilbao 28. Iunij 1651. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, in Calaguritana Beneficij de Zerbera 28. Febr. 1652. coram Reuerendissimo D. meo Zarate, in Calaguritana Beneficij 10. Aprilis eiusdem §. propterea coram R. P. D. Meltio, & in alia de Ocon 1. Iulij in princ. coram R. P. D. Zarate, & passim in alijs.*

2 Est enim ætate senior, † vt ex fide Baptismatis, qua bene probatur ætas *Rota decis. 159. num. 5. coram Merlino, in Calaguritana Beneficij 27. Nouembris 1648. §. est verò Didacus vers. & è conuerso coram R. P. D. meo Bichio, & in d. Calaguritana Beneficij de coton, §. & quidem coram R. P. D.*
3 *meo Zarate.* Quæ qualitas † sicut arguit maiorem prudentiam, & maturitatem ita præbet prælationem *Barbat. cons. 23. n. 13. Roland. cons. 47. num. 70. lib. 1. Lambert. de iur. patr. par. 2. lib. 2. qu. 2. in princ. art. 26. num. 4. Rota in Calaguritana Beneficij de Ordonana 4. Aprilis 1650. §. neque Matthæo, coram R. P. D. meo Peutingerio, in Calaguritana Beneficij de Toralua 10. Iunij 1650. §. dignior autem, in d. Calaguritana beneficij de Bilbao §. huiusmodi autem coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, & in d. Calaguritana Beneficij de Ocon 1. Iulij 1652. eodem §. & quidem 28. put. vers. apparet coram R. P. D. meo Zarate.* Idem probat caracter sacerdotalis,
4 quo est † decoratus, vt ex litteris patentibus sui Ordinarii in concursu alterius hunc ordi-
5 nem non habentis, † etiamsi beneficium non sit sacerdotale *Gutierez. cons. 2. nu. 22. in fin. Larra de Cappellan. lib. 2. cap. 3. num. 17. Rota in Calaguritana beneficij de la Casa de la Reina 27. Martij 1648 §. quod autem coram Reuerendiss. Tarraconen. in d. Calaguritana Beneficij de Ordona §. cui qualitati coram R. P. D. meo Peutingerio, in Calaguritana Beneficij de logrono 20. Nouembris 1652. §. ex patentibus coram R. P. D. meo Verospio, in Calaguritana Beneficij de Lumareras 18. Martij 1652. §. quod autem coram R. P. D. meo Meltio, & in d. Calaguritana Beneficij de Ocon. §. 2. in sacerdotio coram R. P. D. meo*
6 *Zarate.* Et paritèr attenditur † quis prius fuit assecutus sacros ordines, & gradus *Io: de Platea in l. 2. n. 1. C. de Primier. lib. 12. Natt. cons. 678. n. 56. 17. Barbos. de offic. & potest. Episcop. par. 3. alleg. 60. num. 101. Rota in d. Calaguritana Beneficij de Taralua §. insuper Ioannes coram Eminentiss. D. Cardinali Otthobono, & in Calaguritana Beneficij del Ciego 6. Febr. 1651. §. maior autem vers. sic etiam coram R. P. D. meo Verospio.* Fuit etiam approba-
7 tus, ad audiendas fidelium † confessiones, vt ad effectum prælationis ponderat *Lotther. de re benef. lib. 2. qu. 31. nu. 138. Rota in Calaguritana Beneficij de Toralua, & in alia de Bilbao 28. Iun. 1651 eodem §. huiusmodi autem versic. & vlterius coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, in Calaguritana beneficij de Alesanco 14. Febr. 1652. §. Nec dubitandum est vers. sed etiam coram Reuerendiss. Tarraconen. & in d. Calaguritana Beneficij del Ciego eodem § Maior autem vers. tum ex deputatione coram R. P. D.*
8 *meo Verospio.* Necnon ad † curam animarum quam qualitatem Rota semper magni fecit in similibus beneficijs, vt in *Calaguritana beneficij della Casa della Reina 4. Iulij 1646. §. has ver. maiores coram R. P. D. meo Verospio, in d. Calaguritana Beneficij de Cregi coram eodem, in d. Calaguritana Beneficii de Lumbreras §. multum etiam fau. coram R. P. D. meo Meltio, & in alia 10. Apr. 165. §. fauet præterea coram eodem, in Calaguritana Beneficii de Ense 26. Iunii 1652. §. Maiores verò coram Reuerendiss. Tarraconen.* Probat etiam se licen-
9 tiatum, † prout præferendum esse graduatum in aliqua scientia, dixit in *Caputaquen. decis. 27. par. 1. Barbos. d. alleg. 60 sub eodem nu. 101. Ricc. decis. Cur. Archiepis. Neapol. 135. num. 2. par. 4.* Et ide
10 Doctorem † non Doctori *Paris. cons. 38. nu. 1. lib. 4. Rota decis. 36. num. 2. par. 2. recent. & in Calaguritana Beneficij 10. Maij 1639. coram Reuerendiss. Tarraconen. & 7. Iulii 1676. coram R. P. D. meo Verospio, in Calaguritana Beneficii de Cornago 18. Iunii 1647. §. quod autem coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, & in alia 28. Aprilis 165. coram eodem, & 1. Iulij eiusdem anni coram R. P. D.*
11 *meo Verospio.* Ac demum † tanquam legitimus, ac ideò habilis, de Iure communi est præferendus Antonio Lunæ naturali habilitato per viam dispensationis, & priuilegij, cum
12 potentius sit ius commune, † quam priuilegium *l. eius militis §. militia missus ff. de milit. testam.* & in proprijs terminis *Dec. cons. 542. nu. 8. in f. Rota dec. 16. 8. par. 2. diuers. & in Meleuitana dignitatis 4. Aprilis 1622. coram Reuerendiss. D. Decano.*

Non obstat, quod Petrus se inhabilem pro-
13 nuntiauerit in mandato procuræ † pro obtinenda coadiutoria in præbenda ab eo possessa in Calaguritana Ecclesia, quia non probatur
14 id effectuatum, & huiusmodi † confessio emissa ad certum effectum ei non nocet ad alium *Salic. in l. 1. num. 37. C. de probat. Marsil. in rubr. n. Alber. in 2. par. statut. qu. 148. & alii per Tiraquel. in tract. res inter alios acta nu. 24. 25. Surd. cons. 57. num. 62. & decis. 250. nu. 6. Rota coram Bur. dec. 20. nu. 9. post Cenc. de cens. decis. 148. nu. 14. & dec. 11. nu. 13. par. 5. recent. in Volaterana Prioratus 6. Martij 1646. coram R. P. D. meo Bichio*, nec inhabili-
15 tas quoad † Beneficium onerosum idem arguit quoad beneficium simplex nullum seruitium requirens *ad tex. in l. Papianus ff. de minor. Butr. in cap. fin. num. 42. vers. si agitur pe caus. poss. & propr. Surd. cons. 150. num. 94. lib. 1. Rota decis. num. 10. & decis. 370. num. 8. par. 5. decis. 59. num. par. 7. recent.*

Minus vrget præsentatio Beneficiatorum
16 Institutio exaduerso obtenta † ab Ordinario quia cum Petrus appellasset tùm à præcedenti sententia, qua Antonius fuit declaratus filius Patrimonialis, prout appellare potuit *Bald. l. 2. C. de Episcop. aud. num. 14. & in Marg. Decret. v. appell. qu. 8. Menoch. de adipiscen. remed. 4. n. 81 & 83.*

& 825. *Gabr. in addit. ad praxim. regist. lib. 3. cap. 10 sub num. 6. vers. item admittitur appellatio Gonzalez super reg. 8. Cancell. glos. 9. num. 188.* Tùm à subse-
17 quuta Examinatorum relatione † appellatione admittente in his beneficijs simplicibus Patrimonialibus *Gonz. d. glos. num. 184. Garz. de benefic. par. 9. cap. 2. num. 244. Rota in Calaguritana Beneficij 17. Februarij 1648. coram R.P.D. meo Bichio, in Calaguritana Beneficij de Logrono 19. Febr. 1648. coram R.P.D. meo Verospio in princ. vers. ac proinde licuisse, & in Calaguritana Beneficij 24. Ian. 1652. §. ex affixione vers. vnde appellatio coram R. P. D. meo Meltio.* Posteriores actus præsentationis,
18 & Institutionis redduntur attentati † nedum quia facti pendente tempore ad appellandum *cap. non solum de appellat. cap. 2. vt lit. pend. Lancell.*
19 *de attent. par. 2. cap. 11. num. 17.* Sed † post interpositam appellationem, à quo casu grauius
20 redditur vitium attentatorum † in terminis *in d. Calaguritana Beneficij 24. January 1652. §. firmatis igitur coram R.P.D. meo Meltio.* Nec ideò
21 sunt habendi † in consideratione ad effectum adiudicationis, acsi facti non essent, sed intrat
22 arbitrium † Sac. Rotæ vbi pendet appellatio *iux. tex. in Clem. Auditor. de rescript.* & fuit dictum *in d. Calaguritana benef. della Casa della Reina 16. Ian. 1647. coram R.P.D. meo Bichio, & 27. Martij 1648. coram Reuerendissimo Terracinen. & in d. Calaguritana Beneficij da Zerbera 26. Febr. 1652. §. non obstat in fin. coram Reuerendissimo D. meo Decano.*

23 Fuit igitur resolutum Petrum, † vti digniorem præferendum esse in adiudicatione, tàm primi Beneficij dimidiati, quàm alterius integri postea vacati ad quod patet ei ascēsus iux-
24 tà antiquam consuetudinem † totius Diœcesis rationabilem, & à Iure approbatam, vt per *glos. in cap. fin. & ibi Gemin. vol. 6. vers. 3. nota, & Franch. vol. 3. auth. in eadem gloss. Monet. de opt. cap. 2*
25 *per tot.* & per motum proprium † felic. rec. Clementis VIII. vt dixit *Rota coram Buratto decis. 195. num. 1. & in Calaguritana Beneficij de Autol. 19. Aprilis 1613. coram Sacrato post Marches. de commiss. par. 2. fol. 478. nu. 1. & alia de logrono 29. Ianuarij 1652. & in altera de Auscyo 30. Apr. 1654. §. 1. coram R. P. D. meo Verospio,* licet sit possessione destitutus penes Aduersarios existente,
26 quia tanquam † attentata, & carens Canonico titulo eis nullum Ius præbet, nec Petrum impedire potest quin propter maiores quali-
27 tates, & præheminentias † integrum beneficium assequatur, vt responsum fuit *in d. Calaguritana Beneficij de Logrono 29. Ian. & in alia de Auseio §. non obstat.* Id tamen procedere dixerunt postquam Petrus sententiam super adiu-
28 dicatione primæ medietatis in qua † opus est, quod prius ius obtineat, vt postea ad integrum tanquam fructum antecedentis Beneficij, seù tituli super eo Canonicè obtenti ascendere possit cum ad instar optionis graduata tradatur ascensio *Rota decis. 10. de præben. in antiq.* & seruatum fuit *in d. Calaguritana Beneficij de Logroño 29. Ian. coram R.P.D. meo Verospio, & in alia de Erse 26. Iunij 1652. coram Reuerendissimo Tarraconen.*

Et ita vtraque &c.

R.P.D. BEVILAQVA.

Romana Pecuniaria.

Ven. 25. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 131.* cauet ad hoc, vt contractus à minoribus, vel Mulieribus gesti sint validi, vltra solemnitates exigit causam, quæ Iudici in scriptis est insinuanda, & vult vt plenè ea discutiatur. Verumtamen est, quod ad effectum validitatis contractus, non attenditur, quod causa expressa cedat in vtilitatem, sed sufficit esse in sua specie veram, aut saltim minoribus, aut Mulieribus non damnosam. Necessarium tamen est d. causam esse in totum veram, quia si esset in parte vera, & in parte falsa, omnia funditus essent nulla, & quidem ipso iure.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 151. *quid disponat circa validitatem contractuum, Minorum, vel Mulierum.*

2 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 151. *vltra solemnitates requirit, vt Iudici in scriptis insinuetur causa.*

3 *Causa in contractu Mulierum exprimenda, an debeat cedere in vtilitatem earum.*

4 *Et vtrum sufficiat, quod sit vera, aut saltim eis non damnosa.*

5 *Causa in contractu Mulierum, vel Minorum, iuxta Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 151. *requiritur, quod in totum sit vera.*

6 *Quia si causa in parte est vera, & in parte falsa, totus contractus ac tota obligatio, & decretum Iudicis vitiatur.*

7 *Et quidem ipso iure omnia sunt nulla.*

8 *Fides facta ab Officiali, quando non veniat attendenda.*

9 *Ad societatem Officij pecunia data, si ab illa extrahantur fructus primi semestris anticipatè, pars ista pecuniæ stant etiam sub periculo vitæ.*

10 *Intellige si decedat pars intra sex menses.*

11 *Sub causa falsa, non dicitur aliquid factum, si aliquid fiat de stylo.*

12 *Mulieris consensus in eius contractu, & Iudicis decretum in eo interpositum, reputatur indiuiduum.*

13 *Et sic dum causa expressa est in parte vera, & in parte falsa, contractus corruit in totum.*

14 *Contractum impugnare vti vsurarium, aliud est, & aliud vti nullum, & inualidum.*

15 *Obligationis causa quando est in parte vera, & in parte falsa, an corruat in totum contractus.*

DECISIO LXIII.

PETEBAT Ioseph Ghislerius executionem mandatorum, quæ A.C. decreuit contra Dianoram obligatam in Instrumento Societatis officij scut. 2000. ad fauorem eiusdem Iosephi contractæ; Vnde proposui dubium iuxta rescriptum Signaturæ, An dd. mandata essent exequenda, quod fuit negatiuè resolu-

tum

tum. Inducti DD. dispositione *cap.151.lib.1.*
Statuti Vrbis, vbi cauetur quod ad hoc
1 vt contractus † à minoribus, & mulieribus
gesti sint validi, & ipsorum obligationes in
illis factæ substineantur vltra solemnitates exi-
2 gitur causa, quæ Iudici † in scriptis exprima-
tur, innuetur, & plenè discutiatur *sicuti li-
quet ex ipsius Statuti lectura,*& pluries fuit *in Rot.
decisum, vt in decis.*410. *sub num.*6.*decis.*783.*n.*3.
*& decis.*924.*num.*11.*coram Buratt.& apud Merlin.
decis.*714.*sub num.*34.*inter eius impressas, & in rec.
decis.*370.*num.*13.*par.*4.*tom.*2.

Et quamuis existimarent retinendam esse
opinionem, quod ad effectum validitatis con-
3 tractus mulieris non attendatur † quod causa
expressa cedat in illius vtilitatem, sed sufficiat
4 esse in sua specie veram, aut † saltem illi non
damnosam, prout aliàs *Rota recedendo à decisis
in causa Romana Argentorum* 27.*Iunij* 1607. *coram
sa.me. Gregor.XV. firmauit coram fel.rec. Innoc.X.
in Romana Saluiani interdicti* 15. *Decembris* 1614.
*post Pacif.de Saluian.decis.*56.*nu.*10.*& in alia ibid.
impress.decis.*227. *num.*3. quas refert *Grat. in di-
scept.Forens.cap.*952.*num.*22.*&* 28.& deinde fuit
dictum *in Romana Domorum* 11. *Decemb.* 1645.
*§.quæ autem coram R.P.D. meo Bichio, in Romana
domuncularum* 10. *Febr.* 1648. *§.subsistit pariter,
& 26. Iunij eiusdem anni §.Iustitia verò, & seq.co-
ram Reuerendiss.D.meo Decano, & in Romana præ-
tensæ restitutionis dotis* 15. *Ian. & 21. Iunij* 1649.
coram R.P.D. meo Peutingerio.

5 Certi Iuris tamen esse dicebatur † requiri
causam in totum veram, sufficientem ad sub-
stinendam obligationem in tali causa funda-
tam; quia si causa exposita partim vera sit, &
6 partim † falsa, totus contractus, totaque obli-
gatio corruit, decretum inibi interpositum
in totum pariter vitiatur *l. magis puto* 5. *§.si æs
alienum ff.de reb.eorum Bart.& Castrens. in l. si non
fortem* 26. *§.si centum ff.de condit.indebit. Ruin.con-
sil.*160.*num.*27.*lib.*2.*Rolan. à Valle cons.*7.*num.*86.
*lib.*3.*Hond.cons.*32.*num.*3.*lib.*1.*Gratian.discept.Fo-
rens.*691.*num.*32. *Rota coram Merlin.decis.*540.*n.*2
*in fine, & num.*2.*& decis.*575.*eodem num.*11.

In proposito autem casu visum fuit defice-
re huiusmodi requisitionem Dianora enim
præuia narratiua, quod Cattulus eius vir eme-
rat à Marchione Alphonso Theodulo Tenu-
tam nuncupatam la Montagnana pretio scu-
torum 6600. & pro paghis maturatis iam fue-
rat contra eum relaxatum mandatum exequ-
tiuum ad effectum illas soluendas, & Virum
à molestijs liberandi in hac Societate officij
scut. 2000. se obligauit, bonamque fidem
erga officiales recognouit,& nihilominus non
fuerunt in hanc causam soluta eidem Mar-
chioni creditori omnia præfata sc.bis mil. sed
solum illi certum officium Iannizzeratus pro
pretio currenti tunc iuxta attestationes Pro-
xentarum ascendente ad scut. 1620. ex quibus
apertè colligitur causam satisfactionis debitæ
Marchioni, & Iudici expositam esse minus
veram quoad scut. 380. remanentia pro com-
plemento dd. sc. 2000. quæ propterea reddit
contractam societatem officij obligationem
7 mulieris, † ac decretum Iudicis desuper inter-
positum ipso iure nullum *l.*1.*§.hæc verba ff.* ne
*quis fiat, & Dec.cons.*403.*nu.*20. *Rota in Vrbinaten.
Prædij* 23. *Maij* 1653. *§.non obstat consensus coram
R.P.D. meo Bichio, & in Romana domus* 31. *Maij
præteriti §.ex defectu causæ in fine coram me.*

Non obstat quod officium Iannizzeratus à
Ghislerio in solutum initæ Societatis offici
Cattulo assignatum fuerit inter eos valuta-
tum scutis 1800. hocq; pretium sit attenden-
dum iuxtà alteram Proxenetarum fidem; Re-
sponsum enim fuit prædictam fidem in casu
8 de quo agitur † nullius esse releuantiæ, qui-
vis non stat in eo, quod conuenerant Cattu-
lus, & Ghislerius, sed in eo quod Marchio no-
luit recipere in satisfactionem sui crediti offi-
cium prædictum pro pretio in dd. scut. 1800
conuento, sed pro currenti, quod erat sc.1620
& cum hac expressa Marchionis declaratione
ministerio Procuratoris per eum constituti, &
interessentis fuit stipulatum Instrumentum,
vt legitur in Chitographo ibid.inserto, ideoq;
pro maiori summa vltra illam, quæ non ce-
debat in causam Iudici narratam, & insinua-
tam non debuit contrahi Societas, & contra-
cta in nulla parte valere potest *Natta cons.*162
*num.*7.*Gratian.discept.parit.*162.*n.*18.*Rot.dec.*630
*num.*3.*par.*2.*rec. aliique superius citati.*

Nec facit, quod Ghislerius creditor retinue-
rit pro fructibus primi semestris anticipati
permissis in societatibus officiorum scut. 100
& pro hac rata, quæ demitur ex sorte princi-
9 pali, eo quia tota † est in periculo si decedat
infrà sex menses ille, qui dedit pecunias, vt
de stilo testantur *Boccac.de Soc.offic.qu.*1.*num.*3.
*Zacch.eodem tract.num.*359. non videtur posse
dici falsa causa obligationis, quia omisso an
11 id fieri potuit † absque licentia Iudicis, qui
decretum interposuit ad hæc remanentia scu-
ta 280. nempe Centum, quæ in contanti
soluta Cattulus; & Dianora penès se retinue-
runt, & reliqua scut. 180. habita ratione ad
valorem currentem officij, non autem à Io-
sepho dd. Coniugibus valutatum, quæ effi-
ciunt vt obligatio mulieris inualida reddatur,
12 quia tàm illius † consensus, quam Iudicis de-
cretum reputatur indiuiduum ad finem vt vi-
tientur etiam in parte vera si pro alia parte
13 falsa, & † minus subsistente non erat inter-
ponendum *l.si idem* 11.*§.fin.ff.de iurisd.om.Iud.*
in hoc 28. *ff.de reb.cor. Bald.in l. certi conditio* 9.
*quoniam sub num.*8.*vers.secundum si Iudex. Dec.*
*Soccin.num.*19.*ff.si cert.pet. Roland.à Valle in d.con-
sil.*7.*num.*88.*lib.*3.*Gratian.discept. Forens.cap.*12
*nu.*5.*& 6.& cap.*447.*nu.*42.*Mangil.de euict.qu.*140
*num.*7. *Rota in d.decis.*575.*num.*12. *apud Merlin.* in
*d. Vrbinaten.Prædij coram R.P.D. meo Bichio §.non
obstat consensus, & in eadem Romana Domus d.§.ex
defectu causæ in fine coram me.*

Quemadmodum nec etiam vis aliqua fa-
cienda est in allegata querela criminali contra
Ghislerium porrecta, quoniam hodie non im-
14 pugnatur à † Dianora contractus tanquam
vsurarius, vt deducitur in sententia absoluto-
ria per eundem Ghislerium reportata, sed cau-
sam suæ obligationis minus veram, & con-
gruam in parte fuisse ostendit, & consequen-
tèr

15 tèr nulla † fuit ex præallegatis.

Et ex hoc fundamento, vtraq; parte infor-
16 mante putarunt DD. mandata † non esse exequenda cum cætera deducta visa sunt sublata ex responsionibus datis per informantes pro Iosepho &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Segobieñ Beneficij.

Veneris 25. Iunii 1655.

ARGVMENTVM.

Beneficij collationem sub certa conditione habens, si illud conferat sine interuentu d. conditionis perperam dicitur illud conferre. Regula Cancellariæ de Triennali possessore, vt dicatur interrupta per litem, quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Mensis Maii est reseruatus.*
2 *Beneficii valor, ex quo dicatur probatum, quod non excedat fructus 24. Ducatorum.*
3 *Beneficium vacans, quando fuit collatum, non est amplius locus collationi.*
de Beneficii antecedenti collatione, quando constat, vacatio eius remanet consumpta.
Et non habetur amplius in consideratione num. 3.
4 *Beneficium, quod eius fructus excedant valorem 24. Ducatorum iustificari potest ex testibus.*
5 *Beneficii collatio, quando alicui fuit indulta sub aliqua conditione, si ea non fuit iustificata, non tenet talis collatio.*
6 *Possessio triennalis beneficiorum quid operetur.*
7 *Præscriptionem habens pro se potest allegare meliorem titulum de Mundo.*
8 *Possessor triennalis pacificus quis non potest dici, si ante lapsum triennii ei fuit mota lis.*
9 *Quoad regulam triennalem quis non potest dici, dum ante triennium fuit motalis iuris, vel facti super re possessa in iudicio, vel extra.*
10 *Effectum ea, quæ non habuerunt, non valent interrumpere præscriptionem.*
Citatio licet fuit decretata non tamen executa, non dicitur inducere litis pendentiam.
Possessio triennalis, quando est dupliciter triennalis, tunc multo magis intrat regula Cancellariæ de Triennali.
Lis, & controuersia extraiudicialis, an interrumpant triennalem possessionem.
Mandatum procuræ non probatur per assertionem Notarii.
Præscriptio, vt interrumpatur per litem motam per Procuratorem, docendum de ius mandato est, illudque exhibendum.
Possessio beneficii, quando est nulliter capta, nibil operatur.
Possessio alicuius rei, vt valide capiatur per Procuratorem, debet constare de eius mandato.

DECISIO LXIV.

PER Obitum Pauli Sanchez vacauit de mense Maij 1642. Beneficium, de quo agitur in Parochiali S. Iusti Oppidi de Coca, & Nuntius Apostolicus 4. Iunij subsequentis illud Ioanni de Morugodoi contulit à Sede autem Apostolica fuit de eo prouisus Raimũdus Rainerius, quo sub die 13. Febr. 1651. defuncto Gregorio de Riofrio idem Beneficium vti vacatum per obitum Pauli in mense reseruato ob non expeditionem litterarum prouisionis Raimundi à sa: me: Innoc. X. 1. Martij 1651. obtinuit sibi conferri tandem die 14. Iunij eiusdem anni mortuo d. Ioanne Beneficium fuit ab Ordinario collatum Petro Munoz, inter quem, & Gregorium introducta lite iuxta mẽtem Dominorum hodie proposito dubio, an & de cuius bono Iure constet etiam ad effectum manutentionis contra Gregorium informantem fuit resolutum.

Nàm cùm Beneficium istud iàm esset de anno 1542. ab Hispanorum Nuntio collatum Ioanni ob vacationem, quæ contigerat in
1 Mense † Maij reseruato vigore suarum facultatum compræhendentium Beneficia in mensibus reseruatis vacantia quorum fructus 24. ducatorũ auri de Camera valorem annuum
2 non excedunt † vt relatis earundem facultatum verbis testatur *Garz. de benef. par. 5. cap. 3. num. 84.* non potuit sub die 1. Martij 1651. quo Raymundus nondum litteris super sua prouisione expeditis vita functus est, vel per obitum anted. Pauli de d. Beneficio vti vacante pro-
3 uideri Gregor. quia stante † antecedenti collatione in personam Io: facta vacatio remansit consumpta, nec consequentèr poterat amplius in cõsideratione haberi *c. susceptum 6. de rescript. in 6. cap. 2. vbi Ancaran. num. 2. de præben. eod. libr. Lotter. de re benef. lib. 3. qu. 14. num. 61. & 62. Rota decis. 691. num. 5. par. 2. decis. 440. num. 15. par. 4. tom. 2. & decis. 569. nu. 10. par. 5. rec. Duran. dec. 79. num. 6. & 244. num. 9. & coram bon. mem. Merlin. decis. 157. num. 12.*

Non obstat, quod ex dictis Testium, & alijs
4 pro Gregorio adductis satis † innotescat hoc beneficium excedere in valore ducatos annuos 24. Ideoq; Nuntij Apostolici collatio non potuit Ioanni suffragari, dum illius facultas
5 est restricta † & limitata ad Beneficia non excedentia d. valorem, vt ex sententia *Rot. in Calaguritana Archipresb. 3. Aprilis 1587. coram Gipsio refert Garz. de benef. decis. 5. cap. 3. num. 182. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. ff. 2. præmial. num. 56.* Idemque comprobat *Rota in Calaguritana Præstimonij 10. Martij 1644. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono §. tituli verò, & in Pampilonen. Benef. de Esparta 10. Decemb. eiusdem anni §. nullus autem vers. & propterea coram bo. me. Arguelles,* quia cum Ioannes 16. Iunij 1642. vsq; ad obitum sequutum 14. Iunij 1651. extiterit in possessione d. Beneficij
6 intercessit possessio triennalis † cuius exceptio opposita cohibet quascumque molestias, & tuetur possessionem adeout nequeat contra eum excitari lis, neque in possessorio, neque in petitorio *Rebuff. in prax. benef. super. 3. par. sig. in verbo A. C. reg. vers. sed si quis Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 53. num. 7. & 11. Cassad. decis. 5. num. 5. de restit. spoliat. Rota coram bon. mem. Buratto decis. 20. num. 9. & 280. num. 1. & in rec. num. 12. & 13. par. 7.*

illum-

illumq; defendit etiã aduersus prouisum Apostolicũ *Buratt.d.dec.208.n.2.& l.eius*, præsumit
7 habere quodcumq; † ius quod sit melius in mundo, vt vulgò dici consueuit *Paris.cons.81.nu.1.& seq.lib.4.Mohed.de caus.possess.& propriet. decis.15.n.2.Mant.decis.50.num.10. Rota in Lucana Cappellaniæ 1.Iulij 1650. in princ. cor.R.P.D. meo Bichio, & in Anglonen. Archipresbyteratus 17. Maij 1652. coram R.P.D. meo Albergato, & in rec.decis. 119.n.5.par.6.*

Nec dicatur, quod hæc exceptio non competat Petro, ex quo Raymundus prouisus Apostolicus possessionem dicti Beneficij de mense Aprilis 1645. appræhendidit, sicq; an-
8 tè completum triennium † possessio fuit interrupta, nec propterea censendum est Ioannem fuisse pacificum possessorem, qui quoad regulam triennali possessione ille dicitur, cui
9 illa mota fuit controuersia Iuris, † vel facti in iudicio, vel extrà super re possessa *Mandos. ad reg.de annali 34.quæst.26.sub numer.1.vers.breuiter Lotter.loco superius citato num.19.Rota d.decis.209, num.10.& 699.num.1.coram Buratt. Mant.dec.76. num.fin.& decis.599.nu.34.& 40. par.4. tom.3.rec.*
10 Quoniam vltrà quod pro iustificatione † adeptæ possessionis fuit solummodò doctum quod Breue Apostolicum de capienda possessione nomine Cameræ, tanquam exequutioni non demandatum non valuit operari effectum turbatiuum pacificæ possessionis Ioannis, vt in terminis communis causæ, & decre-
11 tæ citationis, † sed nunc exequutæ tradit *Paris.d.cons.81.num.10.Lotter.de re benef.lib.2. q.33. n.23.& seq.*

Aduertebant Domini, quod etiam si nunc appareret possessionem verè fuisse captam, & exindè aliqua extraiudicialis molestia desumi posset: Ad huc tamen ineuitabilis est triennalis perceptio, quia si durante triennio iudicialis lis non fuit mota effectus turbatiuus ex d. possessione resultans tantum durauit, quantum ipsa molestia, qua cessante triennalis fuit reassumpta, ex quo Ioannes qui à dicto anno 1645. superuixit, & beneficium retinuit vsque
12 ad annum 1651. nedum vnica, † sed duplicem aliam triennalem compleuit, *vt distinguit Mandos. ad seq.de Annali quæst.42. in fin. vers. nec molestia, Cassador.dec.6.nu.8.super reg. & latè firmatum fuit in Salernitana beneficij 3. Aprilis 1644. §. fin. coram R.P.D.meo Bichio*, semperq; obstaret defectus litis iudicialis super possessione, ac controuersiæ extraiudicialis, per quam de facto essent illatæ molestiæ circa fructuum possessionem, vt ad hunc effectum exigitur *Mandos. d.quæst.42.ante fin.vers.postremò Garz. super reg.de annal.quæst.45.num.8.vers. breuiter Lotter.de re benef.lib.2.quæst.52.n.35.& 36.& quæst.53.nu.20.& 30.decis.1254.num.2.vers.quicquid, Buratt.in citat. decis.280.& 699.vtrobiq.num.3.& 583.num.5.addentes lit.C.*

Considerabant præterea DD. quod possessio Gregorij de controuerso Beneficio, fuit illius nomine sub die 7.Iunij 1651.apprehensa per Gabrielem de Laredo vti eius Procuratorẽ, de cuius tamen mandato non constat, nisi
14 ex assertione Notarij in † Instrumento adeptæ possessionis, ex qua non probatur illum realiter fuisse Procuratorem, & ad hoc ab eo
15 constitutum, sed debet † exhiberi mandatum ad notata in *auth.si quis in aliquo C. de eden. Dec. cons.522.num.3.4.& 5. Surd.decis.28. num.2.& 3. Burat.d.decis.208.num.11.vbi Add.num.15.* vndè non docto de prædicto mandato non iuuatur
18 Gregor. tali † possessione nullumque ex ea potest commodum consequi, quandoquidem vt acquiratur possessio Beneficij, opus est in mandato procuræ specialiter detur facultas illam capiendi *l.1.§.per Procuratorem ff. de acquir. possess.gloss.in cap.si tibi absenti 17. in verbo habuerit, & ibi Geminian.num.4.de præben. & dignit.in 6. Rym.cons.104.num.5.Rot.dec.2.num.1.& sub nu.2. vers.secus verò de Procurat.in nouis coram Burat. in sæpè citata dec.209.num.10. Pen.decis.25. numer.5. & 6. & apud Modern. de manutent. decis. 587. numer.4.*

Et ità per contradictas, &c.

R.P.D. MELTIO posteà EPISCOPO PAPIEN.

Salisburgen. Iurisdictionis.

Die Veneris 25.Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Ordinarius in Monasterijs Regularium existentibus intrà limitis suæ Diœcesis nullam habet iurisdictionem, circa regularitatem, vel Religionum institutum, aut regularem obseruationem, sed solum intendit in his, quæ pertinent ad eius ordinariam iurisdictionem, &c. Vndè si sit lata sententia, quod subsit Monasterium iurisdictioni ordinarij, qualiter illa sit intelligenda.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas colligitur ex reuolutione actorum.*
2 *Negatiua bene probatur ex reuolutione actorum, ad hoc vt non obstet validitati sententiæ.*
3 *Monasterium, dum probatur non habere separatum territorium, subest iurisdictioni Ordinarij.*
4 *Monasterium, quando subest iurisdictioni Ordinarij priuatiuè quo ad Abbatem.*
5 *Decisiones, quando dubitari minimè potest, quin bene iustificent instititiam sententiarum.*
6 *Pro sententiarum iustitia stat præsumptio iuris.*
7 *Sententia dicitur iniusta, & excessiua, si det iurisdictionem Ordinarijs, quo ad iurisdictionem Regularium.*
8 *Verba, quando sunt ambigua ob eorum generalitatem, strictè sunt intelligenda.*
9 *Verba sunt intelligenda secundùm eorum sensum quæ habere possunt.*
10 *Verba sunt interpretanda prout de Iure sunt intelligenda, & num.11.*
12 *Declaratio bene fieri potest per Procuratorem ad hoc speciale habentem mandatum.*
13 *Ordinarij declaratio, quod non intendit habere aliam iurisdictionem in Monasterium Regularium, nisi quatenus de Iure attendenda est.*

14 Ab

14 *Ab animo alicuius, quando aliquid dependet, standum videtur omninò eius declarationi.*
15 *Declarationi alicuius standum venit, magis, quam actibus contrarium denotantibus.*
16 *Quando sumus in materia in animo consistente.*
17 *Ordinarius non potest præiudicare successoribus.*
18 *Episcopi declaratio facta in iudicio contentioso, præiudicat tam successoribus, quam Ecclesiæ.*
19 *Declaratio Episcopi facta pro vt de Iure, & iuxta transactiones anteà factas præiudicat successoribus.*
20 *Quæ conclusio fortiùs intrat, & caret difficultate, dum à Sede Apostolica confirmata fuit.*
21 *Confirmatio Apostolica supplet omnes, & quoscumq; defectus solemnitatum quam opponi possunt.*

DECISIO LXV.

CAVSA ista per sententiam Rotalem iam terminata ad fauorem Reuerendiss. Archiepiscopi Salisburgen. & in hac causa secunda instantia iterùm exacta informante solum eodem Reuerendiss. D. Archiepiscopo censuerunt Domini illam esse confirman. quia valida, & iusta ex actis, & deductis probatur.

De validitate constat ex reuolutione actorum ex quibus apparet de iurisdictione cita-
1 tione mandato † procuræ alijsque requisitis *iuxta.dec.Verall.260.par.2.Rot.dec.589.n.1. par.1. & decis.207.num.1.par.5.& decis.207. n.1. part.5. in recent. & alibi passim*, & ex huiusmodi actis quod remaneat probata negatiua cuiuscum-
2 que validitatis † quæ opponi posset declarat *Bart.in l.fin.C.de reb.credit. Alciat.præs.16, regul.3. Her.de probat.negat. nu.167. Becc. cons.40.num 2.*

Iustitia similiter est patens ex decisionibus in causa factis, in quibus firmatum fuit partibus acerrimè Informantibus Monasterium
3 Sancti Lamberti non habere † separatum territorium, sed esse Diœcesi Salisburgen.subie-
4 ctum, ideò illud territorium † iurisdictioni Ordinariæ D. Archiepiscopi subesse iusque Ecclesias Parochiales ibi visitan. cæterosque actus iurisdictionales exercendi ad D. Archiepiscopum priuatiuè quoad Abbatē pertinere. Quæ quidem decisiones non potest dubitari,
5 quin iustitiam sententiæ † probent cum in illis respondeatur singulis obiectis pro Abbate deductis *Rota in dec.315.num.4.par.3. rec.261.nu.3. par.6.& decis.151.num.3.& part.7. in rec.* & pro
6 illa stat † etiam omnis præsumptio, vt benè firmat. *Alex.cons.132.num.4.& cons.136.n.14.lib.2 Rot.dec.147.n.7.par.5.rec.*

7 Dici neque † potest quod sententia huiusmodi sit iniusta aut excessiua ex eo quod tangit iurisdictionem regularem Abbatis quia ex illius lectura apparet contrarium, scilicet ea esse restrictam ad Ordinariam iurisdictionem tantum stantibus illis verbis ipsumque esse subiectum illius Ordinariæ iurisdictioni, sed quatenus etiam aliqua illius
8 verba essent ambigua ob eorum † qualitatem nihilominùs sunt strictè intelligen. nec de-
9 bent interpretari in illo † sensu quem fortasse habere possent ex lata illorum significatione, *Rot.decis.393.num.2. & 18.part.5. recent.* & ideò intelligi debent in ea parte quæ de Iure venit
10 exequen. pro substinenda † sententia, nempè quo ad iurisdictionem Ordinariam tantum non autem quoad iurisdictionem regularem *Crauett.cons.188.num.8. Soccin.cons.91. num.10.lib.4. Rota decis.450.num.9,par.1. diu.dec. 319.par.1.rec. & coram Buratt. decis.337.num.24.* maximè accedente transactione à Papa confirmata, & in actis exhibita ad cuius formam
11 fuit obtenta sententia, quę † propterea eo magis intelligenda venit prout de Iure, ac secundum illud recipere debet interpretationem *Alex.cons.46.num.3.lib.1. Crauett.cons.74. num.9. Rota coram Seraphin.decis.984.num.3.par.4.coram Buratt.decis.240.num.10.& in rec.decis.65. num.7. par.7.*

Circa hoc etiam remouetur quæcumque
12 difficultas ex declaratione facta † per ipsum Archiepiscopum mediante persona Procuratoris ad hunc effectum speciali mandato suffulti, de quo in *Summ.* ipsius Archiepiscopi *num.2.* ex quo colligitur nullam ipsum prætendere iurisdictionem in dicto Monasterio
13 quoad regularitatem, † vel Religiosum institutum, & regularem obseruantiam, sed intendere solummodò in illo alijsque Ecclesijs annexis exercere suam ordinariam iurisdictionem, & quia hic agitur de materia dependen-
14 te ab animo ipsius Archiepiscopi, † standum omninò videtur illius attestationi, seu declarationi ad *text.in l.qui in aliena, §.fin.ff.de acquir. hæred.Bald.in l.cum proponas num.2.C.de bon.auth. iud.possid.cum alijs relat.per sa.mem.Greg.XV.decis. 163.num.4.& numer.8.* vbi signanter loquitur
15 de express.declaratione facta ab Episcopo, & firmat illi magis esse standum quam factis
16 contrarium indicantibus, † quia agitur de materia in animo consistente.

Nihil etiam facit, quod declaratio Archiepiscopi non possit præiudicare successoribus
17 qui ab eo nullam causam † habere possunt *Rot.decis.13.de procur. in nou. cum pluribus alys relatis in decis.768.num.4.par.2.recen.* Quia in hoc casu declaratio fuit facta ab Archiepiscopo in
18 contentioso † Iudicio, quæ propterea præiudicat tam successoribus quam Ecclesiæ, ad *trad.per Abb.in cap.fin. numer.44. vers. secus si per viam, & ibidem Paris.num.54.in 3.conclus.de præscript.Rot.coram Penia dec.588.num.5.* & vlterius
19 facta etiam fuit super eo quod † Iuris est, ac emanauit ad formam, & iuxtà tenorem transactions in hac causa inter Archiepiscopum, & Abbatem, qui de tempore quo illa edita fuit existebant, quæ posteà confirmata fuit
20 etiam à Papa, vndè caret omni difficultate vt illa valeat, & quocumque tempore etiam à futuris Archiepiscopis seruari debeat cum
21 talis confirmatio † Apostolica suppleat defectus omnium solemnitatum quę opponi possent ad *tex.in cap.de pact.& cap.1.de transact.Abb. cons.41.num.3.vers. item omnis solemnitas Exdoan. de reb.Eccles.non alien.quæst.36.n.18.Dec.cons.341. num.112. Gabr.cons.71.num.10.& 13.lib.2. Surd. cons.245.num.39.& cons.249.num.9.lib.2. Rot.dec. 479.n.1.par.1.diuers.*

Et ità resolutum fuit.

R. P. D.

R. P. D. BICHIO.

Die Vener. 25. Iunij 1655.

Romana Apothecarum.

ARGVMENTVM.

Ignorantiam qualitatis rerum emptarum, quando quis prætendere non valet, imò constat de eius scientia, quamuis etiam per relationem, nam tunc conqueri non potest de venditore, & maximè si emptor erat diligentissimus in rebus suis.

SVMMARIVM:

1 *In emptore requiritur certa scientia qualitatum rei emendæ.*
Scientia an illa dicatur certa, quæ habetur per relationem, num. 1.
2 *In mandato non dicitur certa scientia, quæ habetur per relationem.*
3 *Dictio,* seu, *quid importet.*
4 *Instrumenta duo, dum fuerunt facta eodem die, & simul, & semel, & in continenti facta sint ac coram eodem Notario, ac Testibus, dicuntur vnicum Instrumentum.*
5 *Et hoc multò magis dum secundum habet relationem ad primum.*
6 *Verbum, residuum, refertur ad partem.*
7 *Instrumentum approbans censetur habere notitiam omnium contentorum in eo.*
8 *Diligentissimus, quando quis est in rebus suis non est verisimile, quod aliquid acceptauerit, & eius qualitates nesciuerit.*
9 *Venditor, quando non est verisimile, quod non certiorauerit emptorem de qualitatibus rei emptæ.*
10 *Certus non est amplius certificandus.*
Certificari non debet, qui non est ignorans, numer. 10.
11 *Venditio non censetur stipulata, nisi pro ea parte, quæ pertinet ad venditorem.*
12 *Venditæ rei confines, quando dicantur expressè specificati in instrumento venditionis.*
13 *Domus, & apotheca, quando dicatur existere in loco aptissimo ad negotium mercaturæ.*
14 *Apotheca, quando est in loco aptissimo ad mercaturam, hoc est pretio æstimabile.*
15 *Apotheca, quod sit loco pretioso, quo ad negotia, satis demonstratur, si vt ea habenda fuit soluta, vt dicitur vulgò,* vna bona vscita.
16 *Item si plures annatæ locationis anticipatè fuerunt solutæ.*
17 *Pretium rei emptæ, quando quis non exbursauit, sed computauit suum creditum, minus soluisse dicitur.*
18 *Expensæ rei communis socius partem suam soluere tenetur.*
19 *Creditum, quando non dicatur excomputatum pro solutione rei emptæ.*
20 *Ad solutionem expensarum rei communis, vt quis cogi possit, quid sit probandum.*
21 *Dispositio aliqua bene declaratur ab ipsa dispositione clarè loquente.*
22 *Ignorantiam, quando quis allegare non valeat.*

DECISIO LXVI.

SCIVISSE Lucam Aretusium, quod domus, & apothecæ sibi venditæ die 1. Decembris 1645. à Procuratore Ceciliæ Archileæ, ac Thomæ Fontanæ coniugum non spectabant ad venditores, nisi pro duabus ex tribus partibus, easque tantum emere intendisse constat euidentissimè ex verbis instrument. venditionis, siquidem in eius dispositiua venduntur domus, & apothecæ, cum relatione ad earum mentionem suprà factam in proemio, ibi, *dictas domum, & apothecam.* In proemio autem contrahentes locuti fuerunt de domo, & apotheca prouenientibus ex fideicommisso Cæsaris Cæsarei cuius duæ tantum tertiæ partes Ceciliæ, & Guido Antonio auctori Thomæ Fontanæ, vna cum dicta Cecilia venditores, & altera tertia pars Annæ Theresiæ adiudicatæ fuerant per mandata Rotalia, ad quæ cum in dict. proemio expressè relatio habetur, ibi, *in prædictis sententijs, & mandatis Rotalibus,* ad quæ, &c. perindè est ac si diuisio partium iuxtà tenorem dicti mandati esset in eodem instrumento expressa etiam ad effe-
1 ctum probandi in emptore illius† certã scientiam, qualis dicitur quæ resultat ex relatione ad aliud *Ruin. cons. 29. num. 5. lib. 2. Bero. cons. 11... num. 58. lib. 2. Rot. decis. 1496. nu. 3. & 4. coram Seraphin. & inter rec. decis. 504. num. 5. par. 3. dec. 43...*
2 *num. 7. par. 4. tom. 2.* licet secus † esset si mandatum fuisset solum enunciatum, in quibus terminis loquitur *Rota decis. 621. numer. 5. part. ... recent.*

Eo magis, quia nedum fuit facta relatio ad mandata Rotalia, sed etiam ad instrumentum inter Ceciliam, & Thomã ex vna, & Guidum Antonium ex altera celebrata sub die 11. Octobris 1639. & 10. Iunij 1643. in quorum primo hæc bona diuisa fuerant in tres partes inter Ceciliam, Annam Theresiam, & Thomam gratisque dicitur relationem restringi ad instrumentum rogatum die 13. Octobris non autem die 11. quia cum nullibi constet aliud instrumentum sub die 13. inter dictas partes rogatum fuisse relatio intelligenda per
3 cesse est de rogato die 11. Maximè quia per enunciatiuam diei 13. subsequitur dictio, seu &c. quæ verè diei expressionẽ importat ad... *in cap. 1. de stat. regular. in 6. Ias. cons. 64. n. 2. lib... Menoch. cons. 817. numer. 7. Barbos. dict. 363. numer. 14.*

Neque vrget quod sub die 11. duo re... riantur instrumenta, vnum præfatæ diuisionis, aliud, in quo Cecilia tertiam partẽ sibi ex diuisione eadem die facta obuentam assig...
4 uit Thomæ viro cum enim vtrumque † ... pulatum fuit simul, & semel, & in contin... ti, ibi, *eadem die 11. Octobris 1639. & incontin... &c. coram eodem Notario, & testibus,* vtrum... in relatione venit, cum pro verò habe... *Natt. cons. 115. num. 1. in fine vers. nam ex quo... & num. seq. Surd. cons. 551. num. 10. Soccin. cons... num. 4. lib. 2. vers. 2. quia Rota in Romana pecun... 17. Martij 1645. §. quia cum vers. quod si duo ... menta coram Emiuentissimo D. Cardinali Co...* pr...

præsertim quia secundum continet expressam
5 relationem ad primum, ibi, *iuxt. formam instrumenti assignat. hodiè per acta mei, &c. facto rogati, ad quod, &c.*

In altero die 10. Iunij 1643. Guidus Antonius renunciauit Ceciliæ, ac Thomæ coniugibus tertiam partem sibi in suprà memorata diuisione reseruatam præuia ipsius instrumenti diuisionis sub dicta die 10. Octobr. rogati mentione, & quod plus est, huic secundo instrumento interuenit ipse Lucas Aretusius, & scut. 200. ibi Guido Antonio promissa soluit, vndè mirum videtur quod prætendat vel ignorantiam diuisionis in hoc instrumento per explicitam relationem repetitæ, & eorum quæ ibi gesta fuerunt ipso præsente, & interueniente *Bald. in l. testium in fin. C. testib. Menoch. præsumpt. 21. numer. 2. & seq. lib. 6. Gonzal. super reg. Cancell. glos. 48. num. 21. Rota decis. 4. numer. 10. par. 2. diuers.* vel compræhensum fuisse in venditione id quod non pertinet ad venditores apparebat ex instrumentis ad effectum, vt innotesceret quod ius venditores super his domo, & apotheca haberent insertis relatiuè in instrumento venditionis, quod etsi loquatur nedum de tertia parte assignata in instrumento dotali, sed de residuo bonorum hæreditariorum Iulij Cæsaris, quia habet relationem ad d. instrumentum anni 1643. ibi, *residuum, &c. iuxta formam instrumenti desuper dicta die 10. Iunij 1643. rogati, &c.* intelliguntur de residuo tertiæ partis in præcedentibus instrumentis, vt suprà reseruatæ Guido Antonio, & in posteriori anni 1643. ab eo donatæ vendi-
6 toribus, nec est nouum, † quod verbum residuum referatur ad partem *Seraphin. decis. 617. num. 13.*

Eadem scientia conuincitur, ex quo præcedenter de anno 1636. Anna Theresia cum Cecilia sorore, & Guido Antonio fratre domum, & apothecam locauerat ipsimet Aretusio, & de anno 1640. Secundinis, & locationem anni 1640. hoc modo factam Aretusius nedum sciuit, sed approbauit in prædicto instrumento an. 1643. acceptando pro reimbursatione scutor. 200. quæ, vt suprà, soluit Guido Antonio assignationē pensionum ab ipsis Secundinis conductoribus debitarum; ex ap-
7 probatione enim conuincitur † scientia omnium contentorum in instrumento approbato *Rota decis. 14. num. 4. part. 4. rec. cum alijs alleg. à Gratian. discept. 853. numer. 51. & 52.* & inuerisi-
8 mile prorsus est, quod in rebus suis diligentissimus acceptauerit assignationem pensionum non viso prius instrumento locationis, ex quo debebantur, *vt not. Doct. in Clem. vnic. de concess. præbend. Ias. in l. si res obligata num. 40. ff. leg. 1. Roman. cons. 481. num. 8. Caualer. decis. 3. numer. 2. & seq. & in propriis terminis Rota d. decis. 14. num. 4. in fine vers. nec verisimile, par. 4. rec.*

His positis duo sequuntur, Primò, imputari non posse venditoribus quod emptorem de dicta parte ad Annam Theresiam spectante
9 non certiorauerint *iuxt. dispositionem text. in l. quæro 40. ff. act. empt.* quia satis certioratus fuit per relationes ad supra memorata instrumenta, & mandata Rotalia, & cum Aretusius etiam ex prædictis instrumentis locationum factarum, scilicet Secundinis, & alio anni
10 1643. cui ipse interuenit, † certus esset, certiorari vltrò non debuit, *l. in fine non videtur esse celatus qui scit, nec certiorari debet qui non ignorauit, ff. eod. tit. l. item veniunt §. pretium ff. petit. hær. Menoch. cons. 20. sub numer. 48. Cyriac. contr. 160. numer. 37.*

Secundò, quod venditio domus, & apothecæ communis cum Anna Theresia non
11 censeatur † stipulata, nisi pro duabus partibus ad venditores spectantibus, *vt in puncto Bald. in l. 1. C. qui test. facere poss. in l. si domus §. fin. in fine, ff. leg. 1.* alijque in prima decisione huius causæ coram me relati, §. *his consonat*, id amplian-
12 tes quamuis desumpti fuerunt † certi fines rei venditæ, tantò magis, quia in instrumento venditionis fecerunt mentionem partium, ibi, *tam partem ad dictam Ceciliam spectantem, &c. vt per Bellon. de iur. accresc. cap. 7. quæst. 67. nu. 152. Crescent. decis. 61. per tot. de sentent. & re iudicat.*

Nec non quia, vt ponderat prima decisio in §. *omneque pretium conuentum*, correspondet tantum duabus ex tribus partibus; Et quatenus replicatur inesse bonis venditis onera Canonum, & census valorem minuentia respondetur habendam esse rationem pro au-
13 gendo † valore quod domus, & apotheca existunt in via Peregrini, & loco aptissimo ne-
14 gotijs mercaturæ † quod esse prætio æstimabili *tradit Cephal. cons. 328. sub numer. 29. Giurb. ad consuetud. Messan. cap. 6. gloss. 12. part. 1. numer. 22. in fine Gratian. discept. 547. Rota decis. 540. sub nu. 3. par. 2. rec. & in Romana legati 14. Maij 1644. §. fin. in fine coram Reuerendissimo Episcopo Salamantino,* vt enim docuit obseruantia, quia conductores, vt præferrentur, soluerunt non modicam
15 summam, † vt vulgò dicitur, *per la bona vscita,* & plures annatas anticipatas, ex quo col-
16 ligi bona esse pretiosa, † magnæ æstimationis *tradit Cephal. d. cons. 328. num. 40. vers. 6. cum istud;*

Ponderandumque pariter est, quod Aretusius non soluit pretium in pecunia numerata,
17 sed excomputauit † suum prætensum creditum, & sic minus soluisse dicitur *ad tex. in l. minus 204. ff. reg. iur. Castrens. cons. 393. col. vlt. c. med. præsertim part. 2. Cyriac. controuers. 169. numer. 28.*

Non obstat coniectura comprehensionis totius domus, & apothecæ educta vel ex mandatis procuræ ad vendendū prius datis à venditoribus continentibus facultatē vendendi tertiam partem competentem Thomæ iure dotis Ceciliæ vxoris, nec non alias duas tertias partes ad eundem Thomam pro indiuiso vna cum Cecilia spectantes titulo donationis ad eorum fauorem factæ à Guido Antonio socero. Vel ex quo creditum quod Aretusius vt suprà, excomputauit in computum pretij
18 tanquam † versum in defensionem rei communis solui debebat etiam ab Anna Theresia posseditrice tertiæ partis *l. ex parte ff. famil. hercisc. Ruin. cons. 100. in fine lib. 4. Seraph. decis. 1012. num. 4.*

Ne-

Negatur enim debitum excomputatum
19 fuisse commune Annæ Theresiæ † cum non
proueniat solum ex mutuo facto Ceciliæ ac
Thomæ pro expensis litis vertentis super de-
fensione bonorum fideicommissi communis,
sed etiam pro alijs eorumdem coniugum ne-
cessitatibus, neque pro eo Aretusius haberet
actionem contrà Annam Theresiam quæ
mutuum non recepit, quæque nec Cecilia
ac Guido Antonius quippè qui litem pro fi-
deicommisso prosecuti fuerint ad propriam
vtilitatem, vt scilicet, duas illius partes conse-
20 querentur † teneretur reficere expensas, nisi
probetur eius intuitu plus expensum quam
alioquin pro defensione duarum partium o-
pus fuisset, *Rota in Florentina expensarum de
Cambijs 8. Nouembris 1627. §. 1. & per tot. coram
Reuerendissimo D. meo Decano, & in Romana ex-
pensarum 15. Decembris 1653. §. penult. coram me*,
& semper satis est, quod nomine Theresiæ
non fuerit facta venditio.

Mandatum verò procuræ loquens de dua-
bus tertijs partibus competentibus vigore do-
nationis factæ mandantibus à Guido Anto-
21 nio declaratur † ab ipsa donatione, quæ non
continet, nisi tertiam partem ipsius Guidi
Antonij eaq; poterat aliquo modo diuidi in
duas attentat duplicitate tituli acquisitionis,
quia nempè partem habebat ex persona pro-
pria partem ex Iure accrescendi ob præmo-
rientiam Archangeli alterius fratris, vt narra-
tur in instrumento diuisionis anni 1639. ad
quod donatio explicitè refertur, Vndè ex ipsa
22 donatione † educitur germanus sensus dd.
verborum, vel probatur illorum error *Alex.
cons. 83. numer. 1. vers. modus autem lib. 5. Curt. iun.
cons. 192. num. 21. lib. 3. Buratt. decis. 182. numer. 2.*
cumque Procurator in instrumento vendi-
tionis similem expressionem non fecerit, sed
simpliciter domum, & apothecam, cuius duas
tantum partes ad venditores spectare, emptor,
vt dicebam, certò sciebat, vendiderit cum ex-
pressa relatione ad mandata Rotalia, & in-
strumentam alteram tertiam partem Annæ
Theresię adiudicantia hoc solum debet atten-
di, maximè quia Procurator potuit vtilius
contrahere *l. si quis mihi bona §. sed si mandauit ff.
acq. hæred. Tiraq. retr. lign. §. 36. glos. 2. numer. 59.
cum alijs allegatis à Modern. Scalen. iun. resol. forens.
tom. 2. resolut. 200. n. 94.*

Ex quibus Domini steterunt in decisis v-
traque parte Informante.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Canonicatus.

Die Veneris 25. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Canonicatus Ecclesiæ Sancti Hieronymi Illyri-
corum Vrbis ex Constitutione Sixti Papæ V.
fundatoris, vt quis validè obtineat, duas con-
ditiones habere debet, scilicet, quod sit natio-
ne Illyricorum, seu alias origena, & secundò,
quod habeat peritiam Illyrici idiomatis, qua-
re si quis habeat alteram qualitatem frustrà
prætendit eius institutionem; idioma alicuius
Nationis, ex quo docere debet, quod quis
calleat.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatus non potest prætendere in beneficio esse
instituendum, dum non habet requisita necessa-
ria.*

2 *Canonicatus Vrbis S. Hieronymi Illyricorum, vt
quis valeat obtinere, quid requiratur.*

3 *Præsentatus ad aliquod beneficium, si duas habere
debet qualitates, non sufficit dum alteram tantum
habeat.*

4 *Fides præsertim extraiudicialis, non releuat, dum
lite pendente fuit facta.*

5 *Requisitum aliquod, si pro forma requiratur, pro in-
stitutione ad beneficium, qualiter si probandum.*

6 *Idioma alicuius Nationis, vt quis dicatur scire per-
fectè, non sufficit responsio ad aliquas interrogatio-
nes.*

7 *Præsentatus, quod habeat debita requisita, pro obti-
nenda institutione, debent dicta requisita constare
ex actis.*

8 *Beneficij institutio dum emanauit extrà iudicium
& careat legitimo contradictore, præsumptio fit
pro eius validitate.*

9 *Iudicium executiuum aliud est, & aliud, dum fi-
mus in petitorio.*

10 *Congregatio Illyrica S. Hieronymi Illyricorum Vr-
bis repræsentat totam Nationem Illyricam.*

11 *Ad beneficium admitti non debet, qui illius quali-
tates requisitas, non habet.*

12 *Tempus trium annorum est longè sufficiens ad ad-
scendam aliquam linguam.*

13 *Qualitas requisita ad obtinendam institutionem in
beneficio, debet adesse de tempore institutio-
nis.*

14 *Ex scientia de præsenti non infertur ad scientiam
de tempore anteriori.*

15 *Præsumptio leuis eliditur à fortiori.*

16 *Qualitates ad obtinendum beneficium, quis si ha-
buisset, verisimiliter non recusasset examen.*

17 *Linguam alicuius Nationis non præsumitur quis
callere, dum per longum tempus, nec verbum qui-
dem locutus est secundùm eam.*

18 *Confessione propria nihil est potentius.*

19 *Præsumptio qualibet cedit splendori veritatis.*

20 *Probatio vna per contrarias probationes tollitur.*

DECISIO LXVII.

EX eodem fundamento defectus peri-
Illyrici idiomatis in Io. Baptista Iau...
pręsentato ad Canonicatum Ecclesiæ San...
Hieronymi Illyricorum Vrbis, confirmarunt
DD. decisionem coram me editam sub die
1 15. Maij anni præteriti, † in qua firmatum fu...
non constare de illius habilitate, nec de requi-
sitis necessariis pro obtinenda institutione
ad eumdem Canonicatum. Nam clara est d...
positio litterarum fa. mem. Sixti V. funda...
ris, ac Decretorum S. Visitæ copulatiuè r...
2 quirentium quod præsentandus † sit natio...
Illyricæ, seu aliàs origena, & quod habeat p...
ritiam Illyrici idiomatis. Vndè quidquid ...
quod...

quoad primum requisitum, satis est, quod
3 Io. Baptista † non probauerit se habere, secundum, vt sit reijciendus per *text. in l. hæred. plures ff. de condit. & demonstr. Guttier. cons. 2. nu. 5. Gonzal. ad reg. 8. glos. 3. num. 100. & gloss. 43. nu. 94. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 11. num. 42. Rota decis. 402. numer. 4. in fine vers. vel etiam cum seqq. part. 2. rec. & in Cracouien. Præpositura S. Floriani 28. Nouembris 1650. coram R. P. D. meo Bichio, §. non obstat, & 24. Nouembris 1651. coram R. P. D. meo Verospio, cum alijs in dicta decisione allegatis, §. quare.*

Non obstat fides Archipresbyteri nuper exhibita, in qua attestatur Io. Baptistam ab eo interrogatum circa linguam Illyricam, re-
4 ctè respondisse. Tum quia est fides extraiudicialis emanata litè pendente, ac post emissam decisionem quæ non suffragatur *Rota coram Seraph. decis. 1423. num. 3. coram Buratt. decis. 113. numer. 28. vbi Add. num. 36. & in recent. decis. 323. num. 4. par. 2.*

5 Tum quia † non concludit illum habere peritiam, vt pro forma requiritur, respondens enim ad aliquas interrogationes non dicitur
6 perfectè habere idioma, vt in † specie tradit *Gomez ad regul. Cancell. in regul. de idiomat. quæstione 8.*

7 Tum etiam quia non est creden. † Archipresbytero, quod in institutione interuenerint debitæ qualitates, nisi iustificentur ex actis, vt dixit *Rota coram Verall. decis. 308. parte 1. coram sa. me. Gregor. decis. 413. num. 10. Add. ad Buratt. decis. 789. num. 6. in recent. decis. 289. num. 18. & seqq. in Cracouien. Præpositura Sancti Floriani 27. Maij 1650. coram R. P. D. meo Bichio, §. tum etiam.*

8 Minùs obstat quod institutio † emanauerit extrà iudicium nullo comparente legitimo contradictore, ideoque vigeat præsumptio pro illius iustificatione.

Quia propter responsionem alias datam, quod, scilicet huiusmodi præsumptio admit-
9 titur in iudicio executiuo, † secùs in petitorio, in quo versamur iuxta distinctionem, de qua per *Rot. in Vicen. Parochialis 20. Iunij 1650. coram R. P. D. meo Bichio, §. suffragari quidem, & in Anglonen. Archipresbyteratus 24. Aprilis 1654. coram R. P. D. meo Albergato §. nihilominus vers. præsertim*, ex facto resoluitur obiectum, nam ade-
10 rat Congregatio Illyrica † repræsentans totam nationem, cuius intererat seruari Constitutiones Apostolicas, & Decreta S. Visitę, nec admitti qui debita requisita non haberet *Argel de legit. contrad. quæst. 14. num. 97. Modern. Pisan. de iurep. par. 2. lib. 11. cap. 4. nu. 19. & seq.* Ad quem effectum citauit Ioannem Baptistam, tam coram eodem Archipresbytero, quam coram Vice Gerente, vt examini se subijceret *Sum.* eiusdem Congregationis *num. 2.* Ideoq; non potuit Archipresbyter ea non vocata illum examinare, ac sine causæ cognitione ad institutionem procedere, vt in specie tradit *Lambert. de iurepatron. lib. 2. par. 2. quæst. 11. artic. 4. num. 4. Modern. Pisan. eodem tract. d. par. 2. lib. 11. cap. 4. num. 1. & seq. ac num. 36. & 53. Rota decis. 265. seu 266. num. 7. & seqq. part. 3. lib. 3. diu. & in Firmana iurispatron. 18. Martij 1654. coram R. P. D. meo Albergato.*

Nec releuat petitio noui examinis, quia cum à die præsentationis, & successiuè institutionis intercesserint tres anni, quibus potuit
12 Io. Baptista linguam ediscere, † & fieri peritus, non est locus nouo examini; Qualitas enim,
13 seu peritia requisita de tempore † institutio-
14 nis non suffragatur, † si posteà superuenerit *ad text. in cap. si eo tempore, vbi gloss. verbo effectus de rescript. in 6. Rota coram Comitulo decis. 114. num. 19. & 20. coram Pen. decis. 131. nu. 4. secundum impress. Lugdunen. & in Calaguritana beneficij de Logron. 27. Aprilis 1646. coram Reuerendissimo Tarraconen. §. penult. & in Calagurit. beneficij de Cornago 14. Iunij 1647. coram Em. Card. Otthobono, §. nec releuat.*

15 Nec ex peritia de præsenti † præsumi potest in præteritum ex eo quod Io. Baptista ver-
16 satus cum Patre natiuo Ducatus Carniolæ potuit ab eo linguã ediscere. Quia huiusmodi præsumptio eliditur nedum ex alia vrgentiore resultante ex recusatione examinis antè
17 institutionem, quam verisimiliter Io. Baptistam non fecisset, si peritiam idiomatis habuisset, sed etiam ex attestatione Canonicorum Ecclesiæ Sancti Hieronymi medio iura-
18 mento affirmantium ipsum per duos annos, quibus in eadem Ecclesia Diuinis interfuit, nunquam fuisse auditum loqui, aut intelligere linguam Illyricam, quinimò ab eis circà
19 idioma interrogatum † fassum fuisse illud ignorare *Sum.* Congregationis *num. 4.* præsumptio autem veritati cedit *Rota coram san. mem. Gregor. decis. 416. num. 6. in recent. decis. 478. num. 9. par. 4. tom. 3. decis. 203. num. 10. par. 5.* & per con-
20 trarias probationes, ac † præsumptiones destruitur *Bur. decis. 236. num. 8. & in rec. decis. 424. num. 6. dec. 438. n. 5. in fin. par. 3. & dec. 697. num. 11 par. 4. tom. 3. ac in alijs.*

Et ità Informante solum Congregatione Ioan. Baptista pluries citato &c. resolutum fuit &c.

R.P.D. MELTIO posteà EPISCOPO PAPIEN.

Vrbinaten. Canonicatus.

Veneris 25. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Institutio ad Iuspatronatus non est illi deneganda cui ex lege fundatoris illius, omninò debetur, verba deprecatiua, & propter vrbanitatem dicta, quando quis cogi possit ad illa obseruanda. Relatio ad quæ non sit facienda, declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatus ad iuspatronatus, quando sit instituendus.*
2 *Beneficium de iurepatronatus quando præsentato vti debitum sit adiudicandum.*
3 *Patroni si negligant præsentare, quis admittatur.*

4 *Verba deprecatiua non ligant.*

5 *Verba, quæ indicant quandam vrbanitatem, maximè si loquatur cum superiore demonstrant tamen deliberatam voluntatem loquentis.*

6 *Verba vrbanitatem importantia, quando obligent, & cogi possunt loquentes ad illa obseruanda.*

7 *Iurispatronatus materia est ad instar fideicommissorum.*

9 *Forma tradita à fundatore iurispatronatus non est alteranda, & num. 10.*

11 *Forma expressa à fundatore iurispatronatus, illa est præcisè seruanda.*

12 *Relatio regulariter non fit ad ea, quæ expressè, & specialiter sunt determinata.*

13 *Relatio non est facienda ad ea quæ subuerterent mentem disponentis.*

14 *Verba*, singula singulis congruè referendo, *declarant qualiter sit facienda relatio.*

15 *Relatio ad ea est facienda quæ se compatiuntur cum sequenti dispositione.*

16 *Beneficiorum erectionibus dare formam non spectat ad Capitulum, sed ad Episcopum.*

17 *Beneficiorum erectionibus Episcopus, etiam si vellet, sine causa, non potest contradicere.*

18 *Nominatio ad iuspatronatus quando non possit dici consumpta.*

19 *Ad iuspatronatus, si fundator ordinauerit, vt nonnulli instituantur, & secundo loco alios tunc primis non comparentibus, secundi admittuntur.*

20 *Ad Beneficium iurispatronatus quando quis ritè, & rectè dicatur admissus.*

DECISIO LXVIII.

PRAEVIA auctoritate Ordinarij, & consensu Capituli Canonicatum in Ecclesia Cathedrali Vrbinaten. erexit, atque congruenter dotauit de anno 1646. Io. Baptista Vrbinellus reseruato sibi iure præsentandi donec vixerit, & post eius obitum fauore prædicti Capituli, *Rogans Canonicos, quatenus in electione noui Canonici post mortem ipsius dotantis placeret eis præferre omnibus alijs D. Io. Bernardinum Amatorium eius nepotem, ac filios, & descendentes vsque ad quartum gradum D. Io. Antonij Amatorij ipsius D. Io. Bernardini fratris, & deindè Io. Paulum Coruinum, ac filios, & descendentes vsque in quartum gradum Clementis Coruini de Vrbino alterius eius nepotis.*

Nominauit fundator in primum Canonicum Antonium Vrbinellum, quæ nominatio suum etiam sortita fuit effectum mediante institutione, & possessione per eum acquisita de dicto Canonicatu. Defuncto postmodum fundatore prout etiam dicto Antonio Præsentato Io. Paulus Coruinus infrà legitima tempora semel, bisque institit apud Canonicos capitulariter congregatos pro nominatione suæ personæ ad dictum Canonicatum iuxtà mentem fundatoris; Verum cum Capitulum illum admittere semper recusauerit, atque præsentauerit Gabrielem Ricciolum; ideo interposita pro parte eiusdem Coruini appellatione, eaque in Rota mihi commissa, dubitaui cuinam adiudicandus esset Canonicatus, & DD. Coruino adiudican-

1 dum esse responderunt, quia ex lege in funda-
tione expressè apposita ipse alijs præferri de-
bebat, vndè Capitulum dictam legem seruare
tenebatur *cap. decernimus 16. quæst. 6. cap. illud in*
fin. & ibi Abb. de iurepatr. Rocch. de Curt. de iurep.
in verb. pro eo, quæst. 12. Lambert. in eodem tract.
lib. 1. par. 1. quæst. 9. in fin. num. 109. Huiusmodi
autem legi, & formæ, quia contrauenit Ca-
pitulum nominando Gabrielem Ricciolum,
meritò dicta nominatio fuit pro nulla habita,
& consequenter iustè resolutum controuer-
2 sum Canonicatum † adiudicandum prædicto
Coruino tanquam illi debitum absque alia
nominatione Capituli *Gonzal. glos. 9. §. 1. nu. 9.*
vers. pariter quoque Lotther. de re benef. lib. 2. qu.
num. 26. & seq. & quæst. 51. numer. 39. & seq.
coram Put. decis. 252. num. 2. & 3. lib. 3. in correct.
in recent. decis. 97. num. 3. par. 3. Ratio est, quia
vbi fundator in nominationibus fiendis per
Patronos voluit præferri certum personarum
genus, si Patroni illas præferre negligant, ha-
bentur pro prælatis, & præsentatis, ita quod ad
3 institutionem † deueniri possit absque alia
præsentatione, siue nominatione *Lotther. de re*
benef. d. lib. 2. quæst. 38. n. 26. & seq. Put. d. decis. 252
sub num. 2. libr. 3. & ita firmauit Rota in Gerunden.
beneficij 17. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Bichio
§. non obstat, quod Raymundus, & in Fesulana bene-
ficij 1. Iulij 1648. §. final. & 17. Maij 1649. similiter
§. fin. coram me.

Non obstat, quod fundator in ea parte, in
qua mandat Capitulo prælationem Coruini
4 alijs personis verbis deprecatiuis † vtatur, ibi
Rogans Canonicos, & paulò inferiùs, *placeat eis*
præferre. Quia verba huiusmodi indicant qui-
5 dem quandam † vrbanitatem loquendi, qua
fundator vti voluit cum Capitulo tanquam
Superiori, cæterum demonstrant etiam de-
6 liberatam eius voluntatem, † quæ proindè il-
lud obligat, & cogit ad implementum,
& obseruantiam eorum omnium, quæ per
ipsum ordinata fuerunt *ad tex. in l. 2. C. comm.*
legat. l. etiam hoc modo 118. & l. & eo modo 121.
delegat. 1. Surd. cons. 275. num. 8. Peregr. de fideic.
art. 1. nu. 46. & hoc idem benè declarauit Rota
decis. 640. numer. 1. & numer. 27. part. 1. diuersorum
Quæ auctoritates licet loquantur in vltimis
voluntatibus, nihilominùs valdè conferunt
7 etiam ad materiam iurispatronatus, † quæ
instar fideicommissariæ regulatur cum & in
illa mens, & intentio fundatoris potissimum
attendatur *Lambert. de iurepatronat. libr. 2. part.*
quæst. 7. art. 27. num. 10. Rota coram Buratt. decis.
num. 6. & in Gerunden. beneficij 5. Maij 1649. coram
8 *me, §. final.* vltrà quod etiam † in contractibus
verbum *Rogo*, aliquando mandatum, seu præ-
ceptum importat, *vt in l. 1. ff. mandati, & l. si fr-*
ui mei la 44. ff. de negot. gest.

Neque refragatur vt ex eo, quod erectio
huiusmodi Canonicatus facta fuit cum ex-
pressa relatione ad aliam præcedentem factam
de alio simili Canonicatu per quemdam Ven-
turam Beuerardum, & in ea duæ tantum no-
minationes contineantur, in reliquis ius libe-
rum præsentandi Capitulo relinquatur, inde
inferatur non potuisse dictum Io. Baptistam
Vrbi-

9 Vrbinellum dictam† formam excedendo plures nominationes sibi reseruare, nec ius præsentandi post eius mortem Capitulo relictum ad certum personarum genus limitare. De facili enim obiectum huiusmodi tollitur aduertendo, quod fundator in principio funda-
10 tionis expresse protestatus † fuit velle disponere de bonis suis cum pactis, conditionibus, & reseruationibus infrà exprimendis, & non alias; ideoque cum inter alias dispositiones expresse demandauerit Capitulo prælationem
11 Coruini; Vtique † hæc forma, & non alia seruari debuit *cap. illud in fin. de iurepatron. Modern. Pisan. eodem tractat. par. 2. lib. 2. cap. 9. numer. 9.* Nihil obstante dicta relatione, quia illa non
12 habet locum † respectu eorum, quæ specialiter fuerunt expressa, & prouisa *Dec. in l. toto iure n. 19. ff. de reg. iur. Din. in cap. generi in fin. eod. tit. in 6. Menoch. de præsumpt. præsumpt. 181. n. 6. lib. 4.*
13 Et regulariter † relatio non fit ad id, ex quo resultaret effectus contrarius intentioni disponentis *Oldrad. cons. 152. num. 2. in fin. Bald. cons. 107. colum. final, vers. sed contra hoc opponitur lib. 2. Soccin. iun. cons. 81. num. 21, lib. 3. Rota coram sanct. memor. Gregor. XV. decis. 495. num. 11.* Quod tan-
14 tò magis procedere † debet stantibus verbis illis appositis in eodem instrumento fundationis, *singula singulis congruè referendo*, quæ operantur vt relatio non sit facienda ad omnia
15 præcedentia, sed ad ea tantum, † quæ se compatiuntur cum subsequenti dispositione *Rota coram sanct. me. Greg. XV. decis. 433. num. 9. dec. 384. nu. 4. & dec. 495. num. 10.*

Minus releuat, quod saltem Capitulum dederit limitatum consensum acceptandi dictam erectionem, scilicet iuxtà formam prioris factæ per dictum Beuerardum, & non alias, vndè semper sit seruanda dicta forma, alias censeatur ademptus consensus Capituli. Quia esto, quod consensus Capituli deficeret,
16 adhuc nihil releuaret, † quia dare formam erectionibus Beneficiorum spectat ad Ordinarium, & non ad Capitulum, *Zabarell. in cap. illud in 4. opposition. de iurepatronat. Rocch. de Curt. eodem tractat. verb. pro eo num. 23. Lambertin. de iurepatronat. lib. 1. part. 1. quæst. 2. artic. 15.* & fundatores possunt sibi ius reseruare etiam inui-
17 tis Rectoribus Ecclesiarum; Imò, † & ipse Episcopus si vellet sine causa contradicere cogi posset *cap. nullus 17. de iurepatron. Lambertin. eodem tractat. lib. 1. part. 2. quæst. 1. art. 20. numer. 22. fol. 284.*

Præterea considerabant etiã DD. pro omnimoda huius obiecti irreleuantia, quod admissa, non tamen concessa prætensione Capituli, vt, scilicet, erectio restringenda sit ad duas nominationes, adhuc ex quo vna tantum nominatio facta fuit ab ipso fundatore hæc, de qua
18 in præsenti agitur † ad fauorem Coruini substinenda esset in vim secundæ nominationis, quæ vsque adhuc minimè consumpta fuit.

Non obstat, quod Coruinus sit à fundatore nominatus post Ioannem Bernardinum Amatorium, & descendentes vsque ad quartum gradum Io. Amatorij. Quia cum nul-

lus ex illis concurrat, neque compareat ad ob-
19 tinendum† huiusmodi Beneficium factus est locus secundo vocato *ad tradit. per Menoch. cons. 215. num. 3. Fusar. consil. 5. num. 25.* & ita iure merito Coruino controuersum Canonicatum
20 adiudicandum † esse firmatum fuit iuxta doctrinam *Garz. de benef. part. 7. cap. 15. numer. 8. ad med. vers. 2. non obstat, Rota in d. Gerund. beneficii 5. Maij 1649. §. fin. coram me.*

Et ita vtraq; &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Leodien. Canonicatus.

Die Lunæ 25. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Litteræ Apostolicæ, quando sunt iustificatæ, non expectant nisi executionem. Beneficij possessio capta contrà Constitutionis Innocentianæ formam facit, vt Beneficium vacet ipso iure, & validè ab alio impetretur, & eius possessio capiatur.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apostolicæ, quando in omnibus sunt iustificatæ, consequenter exequendæ veniunt.*
2 *Clericatus alicuius, quando non possit controuerti.*
3 *Beneficij valor, per non excessum quando non sit necessarium probare.*
4 *Beneficij valor per non excessum quando sumus in Concordatis Germaniæ, qualiter soleat exprimi.*
Beneficij vacatio benè remanet iustificata, dum per alium fuit adepta illius possessio num. 4.
5 *Beneficij possessio contrà formam Innocentianam capta, non tenet.*
6 *Beneficij possessio capta contrà formam Innocentianam, facit vt vacet ipso iure Sedi Apostolicæ Beneficium.*
7 *Vacatio, quando intrat ipso iure, & ipso facto, importat Canonem latæ sententiæ.*
8 *Beneficium, quando vacat ipso iure, non expectata sententia priuationis, nec citato possessore potest impetrari à Sede Apostolica.*
9 *Vsus transumpti litterarum Apostolicarum, quando non possit impugnari.*
10 *Pro Beneficij possessione assequenda vigore Innocentianæ, quid non sit necessarium.*
11 *Instrumentum, quando apparet destitutum rogitu Notarii, tunc fides tantum ipsius Notarii non releuat.*
12 *Testes si de aliquo actu antecedenter fuerint rogati, si posteà coram eis alius actus fiat, præsumuntur etiam de eodem actu rogati.*
13 *Actus quando fuit expeditus ante promulgationem alicuius legis, an valeat, dum sit iuxtà illius terminos.*
14 *Legis natura est dare normam futuris negotiis, non autem præteritis.*
15 *Lex tunc multò magis respicit futura, dum in ea dicitur, quod futuris actibus intendit formam dare.*
16 *Constitutio Innocentii de capienda possessione beneficii quot partes habeat, & num. 17.*

18 *Actus factus dum aliqua lex fuit lata, quando habeatur ille pro expleto, & consummato.*

19 *Lex prohibitoria, continet actum retrò ante ipsius promulgationem factus quando post eam consummatus fuit actus.*

20 *Dictio*, huiusmodi, *quid importet.*

21 *Dictiones*, huiusmodi, *& similium, cuius naturæ sint.*

22 *Princeps legem à se latam bene potest declarare, & talis declaratio est attendenda.*

23 *Pro actus dubij inclusione, quando declaratio veniat attendenda.*

24 *Gratia prouisionis beneficij censetur restricta ad vacationem narratam, & non ad aliud.*

25 *Princeps, quando præsumatur voluisse legem à se latam declarare.*

26 *Princeps iuris scientiam habere præsumitur.*

27 *Beneficij vocatio satis est vt iustificetur prout fuit expressa in litteris.*

28 *Beneficii priuationis pœna non incurritur ex possessione instrumentali absque perceptione fructuum.*

29 *Decretum de dimittendo beneficio incompatibili non vrget nisi fructuum exactio, cum possessione concurrat.*

30 *Illatio perperam fit ad diuersa, & num. 31.*

32 *Constitutionis ignorantia non iuuat, dum per viam legis emanauit.*

33 *Constitutio Papalis statim ac publicata in Curia est, ignorantes etiam stringit.*

DECISIO LXIX.

LITTERAS Apostolicas pro assecutione Canonicatus controuersi à Petro Mean expeditas Domini censuerunt in om-
1 nibus iustificatas, † ac consequenter exequendas iuxta *text. in c. si Capitulo, ibique glos. notat. in verb. exequatur de concess. preben. lib. 6. & in cap. si quando de rescriptis*, Siquidem ipsius Clericatus
2 non controuertitur exaduerso, † & ex Ordinarij litteris testimonialibus legitimam iustificationem assumit *Felin in c. post cessionem nu. 3. & 15. de probat. Rota coram Greg. decis. 78. num. 5. & in Valentina Parochialis de Moncada 18. Iunii 1647. §. Thomam verò coram R. P. D. meo Cerro, cum aliis deductis in Clusina benefic. 26. Februarii 1649. in §. Clericatus coram me.* Valor Canonicatus inducatis 24. per non excessum vlterio-
3 ri probatione non indiget, † dum vigore concordatorum Germaniæ Beneficia quæcumq;
4 sub ea † dumtaxat quantitate exprimi solent de consuetudine Prouinciæ relata in *Leodien. Canonicatus, & Scolastriæ 27. Februarii 1612. coram Sacrato, & in Leodien. Canonicatus 27. Iunii 1642. §. de Clericatu vers. valor non indiget, & 23. February 1643. sub §. primo, & in Leodien. Archidiaconatus 1. Iulii 1642. coram R. P. D. meo Cerro.*

Eius denique vacatio iustificata dignosci-
4 tur ex adepta per † Hieronymum possessione vigore transumpti ad formam antiquam, dumtaxat expediti sine recognitione videlicet, ac subscriptione officialis, nec non etiam destituti subscriptione, & stemmate Reuerendiss. Datarij contrà normam ab † Innocentia-
6 na constitutione sæpissimè præscriptam sub pœna priuationis Beneficii ipso facto in[currendæ], ac eiusdem successiuè dispositio[ni] tanquam ipso iure vacantis Apostolicæ S[edi]
6 dumtaxat † reseruatæ. Ex huius enim transumpti contrauentio constitutionis [...] promitur, nec non iustificatio legitima [pro]uisionis à Petro nouiter expeditæ, vt in [ter]minis similium Constitutionum Iulij III. [&] Gregorij XIII. notat *Gonzal. ad reg. 8. Canc[ellar]iæ gloss. 15. num. 85. & 98. Paris. de resignat. Be[nefi]ciorum lib. 11. quæst. 7. num. 1. cum seq. Rota dec[is.] num. 5. & decis. 265. num. 1. par. 6. rec.* qui pr[opterea] dè potuit eorum virtute verborum ipso [fa]-
7 cto, ac ipso iure † importantium Canon[icæ] latæ sententiæ secundum *Eugen, cons. 68. n[um.]*
8 *lib. 1.* non expectata † sententia priuatio[nis] neque citato Possessore Canonicatum ab [A]postolica Sede obtinere iuxta *tex. in c. licet E[pis]copus vbi gloss. notat in verbo, te non vocato, de [pre]ben. lib. 6. Prob. ad Monac. in c. Alma Mater. nu[m.] de Sent. excom. lib. 6. Paris. de resignat. benef. lib[.] quæst. 7. num. 34. & quæst. 10. num. 10. Hoieda d[e in]compatibil. benef. part. 1. c. 4. Garz. de benef. par[t.] c. 10. nu. 23. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 15. [nu]mer. 348. Rota decis. 707. num. 3. & dec. 728. num[.] par. 3. diuers.*

Hic autem transumpti vsus à Hierony[mo] perperam impugnatur, dum ex adeptæ po[sses]sionis Instrumento conuincitur sub die 2[.] [A]prilis 1653. coram Testibus rogato, & co[nse]quenter per 14. menses post editam Co[nsti]tutionem sub die videlicet 3. Februarij 16[..] Tum ex reiteratis ipsius Hieronymi inst[an]-
9 tijs coram Capitulo, † vt eiusdem virtute t[ran]sumpti se ad possessionem Canonicatus [ad]mitteret, & in ea deindè confirmaret, pr[out] anteactis retrò temporibus cæteris similis [vi]gore transumpti instantibus concedere co[n]sueuit, Tùm denique ex Capitularibus de[cre]tis exhibitionem Bullarum, siue transum[pti] præcipientibus ad formam Constitutio[nis] Innocentianæ expediti, licet pro assecution[e]
10 possessionis † neutrum necessarium esse c[on]tenderet ipse Hieronymus, sed exhibit[i] dumtaxat sumptum suffragari.

Nec fides Instrumenti in proposito c[on]destruitur quoad actum possessionis app[re]-
11 hensæ vigore transumpti. Quia † Testiu[m] rogitu apparet destituta, sine quibus soli N[o]tario de eodem actu testanti non creditur, [vt] respondit *Rot. coram Penia decis. 279. num. 5. [&] seq. & decis. 605. num. 12. par. 5. recent.* Quonia[m] Testes noscuntur adhibiti in reiterata inst[an]tia facta Capitulo pro assequenda possessi[one] Canonicatus vigore transumpti eadem ips[a] die antecedenter exhibiti, ac penes ipsum [...] licti, quam ab eodem Capitulo denegata[m] immediatè, ac nulla postposita mora Hie[ro]nymus à Notario obtinuit, adeoque hui[us a]ctui possessionis immediatè subsecuto, & [in] eodemmet instrumento recensito ijdem T[e]-
12 stes antecedenter de transumpti præsenta[tio]ne rogati censentur adfuisse iuxta theori[cam] *Bart. in l. si quis ex argentariis §. si initium numer[.] in fin. ff. de eden.* quam sequitur *Bald. num. 1. [...]* *num. 4. & 5.* & in proximis terminis comp[ro]bau[it]

bauit *Rot. coram Card. Millino decis. 203. n. 2. vers. Testes appositi.*

Neque modus vacationis expressus in litteris excluditur, quod transumptum pro capienda possessione adhibitum à Hieronymo ante
13 prædictam Constitutionem fuerit † expeditum, cuius proindè vsus probibitus dici nequeat ab ipsa constitutione postmodum emanata per viam legis, siuè huius natura perspecta futuris dumtaxat negotijs prospiciendi,
14 non autem † præteritis iuxtà *Text. in cap. 2. & in cap. vlt. de constit. & in l. causas C. de transact. l. penult. in fin. C. de Sacros Eccles. Card. in Clem. dudum §. nos etenim in 7. qu. de sepulturis, Rota coram Put. decis. 173. num. 2. lib. 3. in correctis,* siuè speciali na-
15 tura constitutionis, qua Summus † Pontifex profiteretur se futuris velle negocijs prouidere.

Hæc enim constitutio ex lectura dignoscitur in duas partes distributa in quarum prima
16 sub pœna † excõmunicationis extractio transumpti ad formam antiquam Notariis prohibetur, qui propterea actus expeditionis transumpti adueniente constitutione perfectus, ac consumatus sub eadem excommunicationis
17 pœna, vt in † proposito casu dici nequit inclusus. In altera verò interdicitur prouisis ne eiusdem vigore transumpti possessionem audeant assumere sub pœna priuationis, ac vacationis Beneficij, sub cuius proindè dispositione adeptio possessionis vigore transumpti longe post editam Constitutionem subsequuta
18 compræhensa censetur, tanquam † actus post eandem Constitutionem expletus, ac consumatus iuxta Theoricam *Bart. in l. omnes Populi nu. 45. ff. de Iust. & Iur. notat Barbat. in cap. vlt. n. 46. de constit. Felin. in cap. quoniam contra num. 11. eod. tit. ibique Dec. num. 17. Soccin. Iun. cons. 21. num. 15. lib. 1. Menoch. cons. 240. num. 39. Suarez de leg. lib. 3. cap. 14. num. 12. vers. nàm lex Magon. decis. 88. n. 12. & 13.* quippequi sub lege, seù constitutione
19 prohibitoria † antè ipsius consumationem promulgata continetur, vt notat *Felin. in cap. vlt. num. 11. de constit. Paris. de confiden. qu. 12. nu. 13 & 14. Rota coram Seraph. decis. 1001. nu. 3.* Quem sanè intellectum non excludit dictio illa, *hu-*
20 *iusmodi*, apposita in † prohibito vsu transumpti, proindè assumendi post editam dumtaxat constitutionem; hæc quippe dictio adiecta dignoscitur solemnitatibus antecedētèr expressis videlicet reuisionibus, & subscriptionibus
21 huiusmodi, & ad † easdem repetendas censetur apposita, non autem pro qualificando vsu transumpti iuxta naturam dictionum similiū se referendi ad proxima ad *Text. in cap. si Abbatem, vbi glos. in verb. huiusmodi de elect. in 6. Corneus cons. 97. num. 8. lib. 4. Maresc. var. lib. 2. cap. 77. n. 27. cum aliis adductis in decis. 33. numer. 3. coram Sanmemor. Greg.*

Declaratus præterea fuit hic actus à Summo Pontifice sub ipsa constitutione compræhænsus, dum sub narratiua transumpti longè
22 ante editam constitutionem † expediti, sed post eam ad vsum deducti, ac consumati Petro contulit Canonicatum vti vacantem non seruata forma constitutionis, talis namq; de-
23 claratio pro † inclusione actus aliàs dubij sub eadem cõstitutione deseruit iuxta Theoricam *Felin. relatam in cap. vlt. num. 5. de constit. cap. inter alia de sententia excommunicationis cap. per Venerabilem, qui filii sint legitimi Ruin. cons. 161. num. 12. lib. 1. Card. Mantic. decis. 59.* cum alijs relatis *in Barchinonen. Canonicatus 9. Iunii 1645. in §. Etenim hæc obseruantia coram me.*

Et licet ad Partis instantiam, non autem motu proprio narratiua præcesserit (quo casu
24 regularitèr † gratia restricta censetur ad vacationem narratam, non autem indè declarationem constitutionis insurgere, ac successiuam priuationem Canonicatus) Attamen dum Pontifex vti conditor constitutionis eandem
25 callebat, † & post expressam sibi veritatem Petro contulit Canonicatum, constitutionem prædictam, licèt alias illa dubietatem admitteret declarasse censetur, vt respondit *Ancaran. cons. 292. num. 2. & 3.* pro ratione considerans,
26 quod † Pontifex iuris notitiam habere præsumatur, nec in iure censetur errasse, *Rota coram Merlino decis. 227. num. 7.*

Hinc verò desumitur vacationis legitima iustificatio fauore Petri, cui satis esse censetur
27 iustificare † vacationem, eo modo quo expressa fuit in litteris, vt admittit *Sarnen. in regul. de triennal. qu. 11. num. 13. in fin. Rota coram Seraph. decis. 990. num. 7. & decis. 71. num. 12. par. 6. rec. & in Lucana Parrochialis de Ripafracta 26. Maij 1634. coram bo. me. Coccino, & in Messanen. Archipresbitratus 5. Maij 1642. §. litteras autem cor. Reuerendis. D. meo Decano, & in Gerunden. Prioratus 27. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Bichio in primo §.*

Non etiam poterit ab huius priuationis incursu Hieronymus excusari ex Instrumentali
28 possessione, † dumtaxat adepta absque vlla fructuum exactione, sine qua pœna priuationis irrogari non solet, vt in similibus ferè terminis assecutionis videlicèt secundi Beneficij incompatibilis, quod decretum de dimitten-
30 do non vrgeat, † nisi fructuum exactio cum possessione concurrat, notat *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 30. num. 8. cum seqq.* alijsque relatis iuribus respondit, *Rota in Auellina Canonicatus 27. Martij §. in proposito autem, & 12. Iunii §. 1. 1651. coram R. P. D. meo Cerro.* Cum enim constitutio, de qua agitur resistat vsui transumpti, &
31 possessionis † assecutioni regulari proindè non potest eodem iure decreti de dimittendo Beneficium incompatibile, quod retentioni resistit, non autem assecutioni ex notatis in *cap. vt quis de elect. lib. 6.* & respondit *Rota cor. Mohed. decis. 14. de præben. & decis. 601. num. 5. par. 4. & decis. 307. num. 9. par. 8. rec. & in Fesulana Beneficij 4. Iuny 1653. coram R. P. D. meo Albergato.*

32 Eidem † deniq; Hieronymo suffragari non poterit, ignorantia constitutionis, quæ dum per viam legis emanauit, statim, ac publicata
33 fuit in Curia, ignorantes † etiam obstringit, vt tradit *Io: Monachus in cap. in generali num. 6. 7. 8. de reg. iur. Sarnen. in probem: regul. qu. 2. num. 23. Nauarr. cons. 1. num. 19. de constit. Rota decis. 365. nu. 13. & 14. post Genc. de Censib.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO
Sac. Rotæ DECANO.

Pientina Parochialis.

Die 28. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus, quando sumus in personis non suspectis de potentia, qualitèr probetur Iuspatronatus, quando dicatur hæreditarium, & veniat sub Vniuersitate bonorum, & aliqua circa prouisionem eius attentatam.

SVMMARIVM.

1 *Iurispatronatus probatio admittitur per quadragenariam cum fama.*
2 *Et hoc, quando non intrat præsumptio vsurpationis.*
3 *Iuspatronatus, quando est hæreditarium transit cum Vniuersitate bonorum.*
4 *Præsentatio præsumitur facta proprio nomine, & num.5.*
6 *Iuspatronatus ex quibus verbis arguitur, quod sit propriè hæreditarium & num.7.*
8 *Iuspatronatus, an sit hæreditarium potissimum attenditur vltimus status.*
9 *Iurispatronatus qualitas, vt dicatur mutata per annexionem bonorum, probatio debet esse valde concludens.*
10 Decis. Card. Seraph. decis. 723. *fere per totam, & penes* Pacif. de Saluian. decis. 100. num. 1. *quo casu loquantur.*
11 *Iuspatronatus si consideretur tamquam vnum ex iuribus particularibus, non venit sub generali assignatione.*
Nam ad hoc requiritur specialis mentio num.11.
12 *Iuspatronatus, quando assignatur alicui, requiritur ad hoc specialis mentio.*
13 *Verbum*, tenimenti, *est verbum generale, declaratamen ut hic.*
14 *Iuspatronatus, assignatio facta simplicitèr sub corporibus particularibus, non venit in generalitate bonorum.*
15 *Filius petens sibi assignari legitimam in Iurepatronatu Iudex generalitèr id concedens quid ex hoc inferatur.*
16 *Iuspatronatus transit cum Vniuersitate bonorum, & num.17.*
18 *Executor Apostolicus in prouisione Iurispatronatus, quando dicatur attentatè procedere.*
19 *Executor Apostolicus dicitur mixtus, stante clausula* Dummodò ius alteri non sit quæsitum.
Clausula, verificato prius, *facit executorem mixtum num.19.*
20 *Executor Apostolicus, quando negari non possit, quod sit mixtus & num.30.*
21 *Iudex tradens possessionem pendente tempore, ad appellandum dicitur attentatè procedere.*
Appellatio, quando fuit admissa per Signaturam, illa retrotrahitur ad diem sententiæ.
Et operatur, vt omnia interim gesta, sint attentata & num.23.
21 *Signatura admittendo appellationem operatur, vt interim omnia gesta sint attentata, etiamsi alias appellatio non esset admittenda.*
24 *Præsentatio ad Iuspatronatus facta lite pende[nte] attentata.*
25 *Litigans sub Iudice competenti, si dum li[te] adeat alium Iudicem, inualidè id facit.*
26 *Papa, licet non attentet prouidendo, Execut[or ta]men Apostolicus attentat, tradendo possessi[onem li]te pendente.*
27 *Affissio, & publicatio edictorum in prouisione [Iuris]patronatus quando isti actus dicantur extraiu[dicia]les, & quando iudiciales.*
28 *Lis satis dicitur pendere in collatione Benef[icii, si] concurrant requisita Clm.2.vt lit.pendent.*
29 *Attentatorum vitio laborant omnia, quæ fa[cta sunt] coram alio Iudice, lite pendente.*
31 *Litem quis non potest negare fuisse introduct[am, si] ipse iam comparuit coram Iudice, ad hunc e[st] citatus.*
32 *Possessionem attentate capiens talis possessio e[st re]stranda; ne gaudeat commodo vitiosæ posse[ssionis].*

DECISIO LXX.

RESOLVTVM fuit constare de bo[no iu]re Reuerendiss. D. Grossetani, & consortium etiam ad effectum reuoca[tionis] Attentatorum. Pendet enim resolutio Iuris non ab existentia Iurispatronatus E[cclesiæ] siæ Sancti Ioanni ad Assum Pientinæ Di[œce]sis, quæ controuerti non valet, satisque [veri]ficatur ex pluribus præsentationibus lon[gissi]mo tæmporis cursu effectuatis, & ex re[la]tis antiquissimis enunciatiuis, tàm Sum[mo]rum Pontif. quàm Ordinariorum, il[l]*Summario à num. 16. vsque ad 30.* ex quibu[s re]
1 sultat quadragenaria, † cum fama suffi[ciens] ad istum effectum, cum versemur in pri[uatis]
2 in quibus non habet locum † dispositio *Concilij Trident. sess. 25. cap. 9. de reformat.* cu[m in] eis non cadat vsurpationis præsumptio e[t] *deductis in Aretina Plebaniæ 6. Februarij 165[.. co]ram me §. Præmisso enim, & §. Nec deficit.*

Sed ab illius pertinentia ad quem sci[licet] spectet ius præsentandi ad dictam Eccle[siam] siuè ad dictum D. Grossetanum, vti hære[dem] vniuersalem Emilij Iunioris de Pannel[linis] Prioris Senarum, qui præsentauerat Iaco[bum] de Clauis, per cuius obitum vacauit Pa[ro]chialis controuersa, eiusque nepotes, vel [po]tius ad D. Pandulphum Pannelinum, vti [suc]cessorem in d. Prioratu.

Et sanè cum versemur in Iurepatrona[tu]
3 hæreditario, regula est pro hærede, † quo[d ad] ipsum etiam si extraneum transiuerit cu[m] vniuersitate Bonorum, *iuxtà glos. communitè[r re]ceptam, in cap. piæ mentis 17. qu. 7. quam comprob[at] Rota coram bo: me: Merlino decis. 403. num. 5. & [in de]cis. 539. num. 8. repetita in recent. decis. 96. eod. n[um] par. 6. in Narnien. Iurispatronatus 13. Maij 16[..] coram Reuerendiss. D. meo Decano in ead. par. [de]cis. 207. nu. 4. & in Bononien. Iurispatronatus 23. [Ia]nuarii 1640. coram R.P.D. meo Bichio §. nam [..]*

Non obstat, quod d. Emilius præfatam [præ]sentationem fecerit in personam d. Iacob[i de] Clauis, cum expressione tituli Prioris.

Quia cum ibidem prius expresserit nom[en] proprium, & deindè dignitatis, vt enuncia[..]

in subsequenti illius Institutione relata *in dicto Summ.num.3.* Istius expressio non videtur adie-
4 cta taxatiuè, sed solum † demonstratiuè, & præsentatio proprio nomine facta censetur, vt in terminis respondit *Rota coram Card. Mantic. decis.150.sub num.5.vers.Et cum nomen, & in rec. decis.53.numer.4. vers.vbi fuit dictum par.1.* & in
5 simili de præsentatione† facta cum qualitate maioris natu *in Leodien. Beneficii 1. Febr.* 1645. *§.Nec obesse potest coram Eminentiss. D. Card.Ottobono*, ac prius de præsentatione, cum qualitate filiationis *in Lauden. Iurispatron. 22.Maij 1643 coram me sub §.Similitèr.*

Eoque magis, dum deduxit præfatum Ius præsentandi ad se, suosque hæredes, & successores pertinere, vt subditur in eadem Institutione, ibi, *Cuius Ecclesiæ Patronatus, & Ius præsentandi spectare,& pertinere dignoscitur ad Emilium de Pannelinis primum Priorem Senarum, eiusq; hæredes, & successores &c.* Huiusmodi enim
6 verba ostendunt Iuspatronatus † verè, & propriè hæreditarium esse *Merlin.decis.94. numer.4.* Sicque clarius indicat illum non vti Priorem, sed simplicitèr tanquam Emilium præsentasse sibi, suisque hæredibus, & successoribus ac-
7 quirendo † quasi possessionem, vt in his terminis dictum fuit *in d.Leodien.Beneficii 31. Ianuarii 1648. coram R.P.D. meo Peutingerio §.Paritèr, circa finem.* Quæ quidem quasi possessio,
8 & vltimus status valde † attendi solet ad effectum cognoscendi de pertinentia *cap. consultationibus de Iurepatronatus cap.quærelam de elect. & cap.cum olim de caus.possess.& propriet. Federic.de Sen.consl.334.sub num.3.cum cæteris alleg.in Maioricen. Beneficii 28. Iunii 1648. coram R. P. D. meo Bichio, §.siue attendatur, & in Sulmon.Beneficii 10. Martii 1649. coram bo. me. Arguelles sub §. Et hæc quasi possessio.*

Nec obstat illius annexio cum bonis intrà quorum fines Beneficium existit, particularitèr assignatis per sententiam Emilio Seniori pro sua legitima, & super quibus ipse d.Prioratum constituit *dict.Summ.num.2.*
9 Quia præter quod annexio clarè, † & concludentèr iustificari debet ad effectum, vt vna simul cum bonis Iuspatronatus dici possit trãslatum *cap.cum seculum, & cap.ex litteris de Iurepatronatus Card.Mantic.decis.164.n.3.& decis.198. num.4. vers. præterea non bene, Rota in Cracouien. Præpositura 4. Maii 1646. coram R.P.D. meo Verospio §.fin.& in Guesnen.Iurisp. 27. Ian. 1648.coram Reuerendissimo D. Tarraconen. §. Non obstat quod Ecclesia.*

Tunc demum operatur illius translationem quando fit assignatio, cessio, vel alienatio vniuersalis respectu rei, sine vlla specifica traditione rerum particularium, in quibus ter-
10 minis procedunt † deducta per *Rotam coram Card.Seraph.decis.725. per totam, & signantèr n.2. & 3. & apud Pacif. de Saluian.decis.100. numer.1.* Secus autem vbicumque (prout hic) assignatur, vel alienatur Vniuersitas Bonorum cum specifica traditione rerum singularium,& particularium, vt euenit in proposito, ibi, *Assignamus, & concedimus dictum Tenimentum S. Io. ad Assum, cum omnibus adiacentiis, & in dicta Curia existentibus, quod Tenimentum, & bona sunt infrascripta, videlicet, la Tenuta, e Palazzo &c. d. num.2.* Hoc enim casu, cum Iuspatronatus
11 consideretur† tanquam vnum ex iuribus particularibus, non venit sub generali assignatione, nisi de eo fiat specialis mentio, *Emanuel Cost. in repetit.cap. si Pater verb. Trebellianicæ sub num.7.vers.Quapropter uenditis de testam.in 6. Peregrin.cons.11.num.9.lib.4.Lambertin.de Iurepatronat.2.par.lib.1.qu.5.sub nu.4.uers. & quamuis Garzias de benefic.par.5.cap.9. num.13. & 14. Barbos. de Offic.& potestat.Episcop.alleg.71.num.8. Marcsc. variar. resolut.lib.2.cap.55. ante num.12.vers. quia quando Lotter.de re benef. lib.2.qu.9.nu.52.Modern. Pisan.de Iurepatronat.lib.4.cap.1.num.9.Rot.in Lucana Iurispatronat. seu Cappellaniæ 6. Nou. 1598. coram Litta relata per Garz.d.cap.9. num.12. & in Comen.Iurispatronatus 12. Iunii 1651. coram R.P. D. meo Albergato §. Responsum enim fuit.* Et nisi
12 copulatiuè expressus † adhibeatur Ordinarij consensus *ex clara dispositione textus, in cap. quod autem Consulis de Iurepatronatus, ibi, si consensus Episcopi non accesserit, nihil agi videtur.Lambert.ubi supra d.2.par.1.lib.qu.1.art.19.per totam sanct. me. Greg. decis.420. num.1. Duranus decis.463. pariter num.0.cum cæteris allegatis in d.Cracouien.Præpositura coram R.P.D. meo Verospio §. nullitas verò, & in d.Comen.Iurispatronatus d. §.responsum enim fuit vers.& adhiberi coram R.P.D. meo Albergato.* Di-
13 ctio enim † præfata, *videlicet*, ibi, *bona sunt infrascripta videlicèt*, Nomen tenimẽti esto quod generale esset ad certa corpora particularia inferius expressa restringit, *iuxta theoric. Bart. in l.quæsitum §.si quis fundum num.15. vers.aut fuit facta numeratio ff.de fund.instruct. Bald.cons.200.n.3 lib.4. Aym.cons.227.num.7.vers.quod sine dubio Cephal.cons.372 num.18. Add. ad sanct.mem. Greg. decis.257.num.12.vers. Nisi expressio.* Atque operatur, quod assignatio simplicitèr facta dicatur de corporibus particularibus, quo casu
14 Iuspatronatus † non transit sub generalitate, & vniuersalitate verborum, etiam si assignentur bona alicuius Castri, vel loci, *vt præter supradictas authoritates alleg. concordantib. respondit Rota in Firmana Iurisp. 28. Nouemb. 1631. coram Reuerendiss. Terracinen.§.penult.*

Accedit præfatis, tum ponderatio, quod dicta bona non constituunt Villam, nec vniuersitatem, sed sunt inter se diuisa, & separata, quodue licet Emilius Senior petierit illa sibi assignari pro legitima cum Iurepatrona-
15 tus, Iudex † tamen præuia explicita designatione particularium corporum bona assignauit, nulla facta mentione Iurispatronatus *dic. num.2.* Vnde illud non concessisse videtur, &
16 quidem Iure optimo, † quia transit cum hæreditate vniuersali, non autem cum sola legitima debita filiis, *vt in punct. Menoch. cons.401. num.128.* Tum subsequuta obseruantia, nam (vt supra dictum fuit) Emilius Iunior non præsentauit tanquam Prior, & præsentatus habuit Institutionem cum declaratione, quod Ius præsentandi ad illum spectabat, eiusque hæredes, & successores *dict.num.3.* Huiusmodi
17 enim obseruantia † magni est momenti ad dignoscendum an Iuspatronatus sit annexum vni-

vniuersitati, & an fuerit sub vniuersitate translatum *ex ponderatis per Rotam in recent. dec.314 num.3.uers.sufficit etiam par.4.*

Nullitèr autem, & attentatè processit D. Ordinarius Aretinus executor Apostolicus
18 prouisionis † obtentæ per Ioannem de Sebastianis, secundo loco præsentatum à d. Domino Pandulpho moderno Priore. Nullitèr siquidem ex quo non fuit citatus Armenius Battellus præsentatus à d. Domino Grossetano, & Consortibus, qui omninò citari debuit cum eius præsentatio expressè narrata fuerit in d. gratia Apostolica, ibiq; addita clausula, *Dummodò alteri non sit Ius quæsitum, & uerificato*
19 *Iurepatronatus d. Summ.num.15.* † quæ faciebant executorem mixtum, *vt in terminis Rot.dec.142 num.6. & 7. par.5. & magis in puncto in Bituntina Iurispatronatus 26. Febr. §.nec dubitari potest, & 7 Maii 1646. §.Minus obstat secundum coram bo. me. Arguelles.* Præcipuè cum Armenius median-
20 te legitimo † Procuratore, iam antea contra Priorem, & Mariottum primum præsentatum comparuisset, suamque præsentationem exhibuisset *d.Summ.num.11.vt post Rotam in recentior. decis.52. num.3.par.2.* admissum fuit *in Firmana Cappellaniæ 28. Aprilis 1651. coram R.P.D. meo Bichio §.eoque magis in fine.*

Attentatè verò, tùm quia pendente tem-
21 pore ad † appellandum illi possessionem tradit *cap. non solum de appellat. in 6. & toto tit. ff. & C.nihil innouar.cum concordantibus allegatis in d. Bituntina* Iurispatronatus. Quod certiùs admittendum est dum postea dd. Grossetanus, & Consortes appellarunt à die habitæ notitiæ, & causam appellationis præuia auocatione simplicitèr ad vtrumq; effectum mihi committi obti-
22 nuerunt, quæ † sanè commissio retrotrahitur ad diem sententiæ, & efficit, vt omnia inte-
23 rim gesta dicantur attentata, etiam † si alias appellatio non esset admittenda *iuxta conclusionem in Rota quotidie receptam, & signantèr in decisionibus alleg. in d.Bituntina, & in Viterbien. Canonicatus 26. Iunii 1652. coram me sub §. Quia præter quod.*

24 Tum etiam, quia pendente lite † inter primos præsentatos super Institutione Prior secundo loco præsentauit Ioannem de Sebastianis *cap.1. & 2.vt lit.penden.in 6.* quod procedere etiam in præsentatione *tradit Calderin.cons.1.per totum eodem titul. & firmauit Rota coram Card. Caual.decis. 280.num.1.in recent.decis.136.nu.1.par.2. decis.336.nu.3.vers.Maximè quia par.3. & dec.507. num.3. & 4.par.5. & in Bituntina Parrochialis 26. Nouembr. 1646. §.Quo verò ad Caballinum coram Eminentiss. D. Card. Ottobono.* Atque Ioannes alium Iudicem adiuit, nempè d. D. Ordinarium Aretinum, & ab eius manibus vigore prouisionis Apostol. possessionem appræhen-
25 dit, quod † fieri non posse monuit in terminis *Lancell.de attent.lit.pend.par.2.cap.4.in præf.n.614. cum seqq.quem comprobauit Rota in Aquilana Iurispatronatus 18. Iunii 1649. coram R.P.D. meo Meltio §.pendentia autem, & prius in Gerunden. Beneficii 1. Febr. 1649. §.sed cum Andreas, & nuperrimè in Lunen. Sarzanen. Beneficiorum 14. currentis §.Hinc igitur coram me,* in quibus subditur quod
26 licet Papa † non attentet prouidendo, ex[ecu]tor tamen attentat tradendo possessionem pendente.

Nec subsistit, quod inter primos præ[sen]tatos processum fuerit extraiudicialitèr.

Quia licet simplex edictorum affixi[o, &]
27 publicatio ante quam compareat, † & [...] ponat legitimus contradictor sint actus e[xtra]iudiciales, efficiuntur tamen Iudiciales, [...] tem inducunt post comparitionem, & o[ppo]sitionem competitorum, qui in proposi[to] plures citationes, iudiciales petitiones, [di]uersas protestationes coram Ordinarijs P[...] no, & Clusino deuenerunt *d.Summ.* à nu[...]
28 *vsque ad 15.* Hoc enim casu litem † esse [...]ctam cum concurrant requisita *Clem.2.*
29 *pendent.* & sic omnia deinde gesta † atte[nta]rum vitio laborare *firmauit Rota decis.227 3. & 4.par.3.lib.2. & decis.266.num.4.eadem lib.3. diuers.in Cremonen. Præposit. 23. Maii coram Emmentiss. D. Card. Corrado §.Nam fine, in d. Aquilana Iurispatronatus coram R.P.D. meo Meltio §.Pendentia autem, in Leodien.Pe[...]tus 16. Maii 1650. §.Quia cum simplex, & Lunen. Sarzanen. Beneficiorum sub §.Licet e[nim co]ram me.*

Neq; in dubium reuocari posse videtu[r iu]dicialis citatio coram Ordinario Pientin[o]
30 de ea constet, † tàm ex præcedenti inst[antia] Procuratoris Armenij, & ex illius decre[to de] citandis collitigantibus *d. Summ.num.9.* q[...] ex fide Nuncij, & ex Epistola eiusdem Ordinarij Pientini *n.10* atque melius ex c[om]
31 paritione ab ijsdem † collitigantibus fac[ta in] termino dictæ citationis *num.11.* ex quib[us] signantèr ex dicta comparitione suppleri [de]ctum citationis *docuit Baldus in l.si consen[...] sub num.35. C. quomodo, & quando Iudex Va[...] nullit.ex defectu citat.nu.17.Lancell.de attent. cap.4.num.118.Card. Seraph.decis.1141.nu.4. in Baren.seu nullius Pecuniaria 26. Maii 164[...] ram me §.prout etiam.*

32 Et hinc locus est † sequestro ne atten[tans] gaudeat commodo vitiosæ possessionis, [...] *Archidiac.in cap.quia res 50.sub nu.9.caus.11. respondit Rota in dicta Bituntina Iurispatronat[us co]ram bo. me. Arguelles, & in d.Lunen.Sarzanen.* [Be]*neficiorum coram me, in fine.*

Atque ita &c.

R. P. D. BICHIO.

Montis Falisci Canonicatus.

Lunæ 28. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Beneficij valor, vt validè dicatur probatus [in] non excessum, qualitèr testes deponere [...] articulo teneantur, subreptio est plenè [pro]banda, & ideò non dicitur docta, dum [...] probatio redditur dubia.

SVMMARIVM.

1 *Mors alicuius bene probatur ex partita extra[cta ex] libro Parochi.*

2 [...]

2 *Beneficium aliquod impetrare quaerens, tacitè confitetur possessorem eius esse mortuum.*
3 *Præsbyteratus qualitas bene probatur ex litteris patentibus Ordinarij.*
4 *In Curia, quod quis per longum tempus habitauerit probari potest ex testibus.*
5 *Beneficij valorem, vt testes probent per non excessum quid requiratur.*
6 *Beneficii valor probatur per testes qui per certas coniecturas reddunt rationem sui dicti.*
7 *Beneficii valor per non excessum, iustificatur per testes probantes de publica voce, & fama.*
8 *Quod procedit, etiamsi testes non percutiant tempus vacationis beneficij.*
9 *Testis deponens de fama per non excessum an probet valorem beneficij, & quid si suffultus adminiculis.*
10 *Ad Beneficii valorem probandum per non excessum admittuntur leuiores probationes.*
11 *Beneficii valor probatio per non excessum, coadiuuatur, si Testis prius deposuit per ascensum.*
12 *Et deinde fidem facit cum iuramento de valore per non excessum.*
13 *Testis deponens de summo valore beneficii, per non excessum videtur deponere.*
14 *Beneficii valor per non excessum bene probatur ex ipsa confessione aduersarii.*
15 *Ab Iudicis arbitrio pendet iustificatio valoris per non excessum.*
16 *Litteræ Apostolicæ habent executionem paratam, quando sunt iustificatæ.*
17 *Beneficii gratia remanet subreptitia si non fuit Papæ narratum, quod illud habebat annexam curam animarum.*
18 *Quod procedit etiamsi dicta cura animarum esset habitu.*
19 *Canonicatui, quod sit annexa cura animarum nullatenus probatur per fidem Cancellarii de attestatione facta ab Ordinario in visitatione facta.*
20 *Fides facta lite pendente tunc multo minus facit fidem.*
21 *Ius seppelliendi competere potest, sine causa curæ animarum.*
22 *Beneficium de iure præsumitur simplex.*
23 *Cura animarum in Ecclesia Collegiata non residet penes singulos Canonicos, sed penes Collegium.*
24 *Collegiata Ecclesia, quando habet curam animarum singuli Canonici non sunt dicendi Parochi.*
25 *Subreptio est plene, & concludentèr probanda ab allegante.*
Vnde sufficit, quod talis probatio reddatur dubia.
26 *Prouisus ab Ordinario, quando dicatur legitimus contradictor aduersus prouisum à Sede Apostolica. & num. 27.*
28 *Sedes Apostolica semper durat, nec morte Pontificis expirat.*
29 *Sedes Apostolica, etiam mortuo Pontifice, ligat manus Ordinarii.*
30 *Papa successor expediendo supplicationes non signatas ab antecessoribus, asseritur ratione congruit. Quæ litteræ non important nouam gratiam, & retrotrahuntur ad diem signatæ supplicationis.*
31 *Contradictor legitimus, quis dici non potest, quando venit ex titulo nullo.*
32 *Idemque est dum sumus in beneficialibus.*

DECISIO LXXI.

QVAEDAM ex narratis ab Antonio in Litteris Apostolicis prouisionis obtentæ de Canonicatu existente in Ecclesia Collegiata Terræ Valentani vacante per obitum Octauij Bonincasa non negat Dominicus Balthassar, cui eundem Canonicatum contulit ordinarius Montis Falisci, nempè vacatione per assertum obitum in Mense Nou. anni 1654.
1 quem plenè probat † partita extracta ex libro Pazzorli *Lotther. de re benef. lib. 3. qu. 10. num. 45. Rota decis. 221. in princ. qu. 2. diu.* & fassus est Ad-
2 uersarius † impetrando beneficium ex eadem vacatione *Lotther. ibidem num. 42. Egid. decis. 683. ante num. 1. cum alijs alleg. in Meleuitana Benef. 25. Iunij 1649. §. iustificata coram me*, & Præsbyte-
3 ratum ipsius Antonij quem paritèr † probant litteræ patentes sui ordinarij *Felin. & alij relat. in decis. Put. 134. num. 5. lib. 2. decis. Caual. 482. nu. 2. & in Burgen. Beneficii de Vntomes 1. Iunij 1654. coram R. P. D. meo Meltio.* Hac tandem conti-
4 nua habitatione Antonij † in Curia per 12. annos satis per duos Testes id optimè deponentes ptobata *vbi numerus ff. de Testibus cap. in omni negocio cap. licet eod. tit. cum aliis relat. in Leodien. Beneficii 22. Iunii 1648. coram R. P. D. Verospio.* Negauit tamen narratum valorem canonicatus in duc. 80. per non excessum cum
5 ad hunc effectum non releuent † Testes deponentes de valore per ascensum ad d. summam *Seraph. decis. 1077. num. 5. Greg. XV. decis. 13. nu. 5. decis. 147. nu. 1. Buratt. decis. 140. num. 15. 941. nu. 4. & tanquam pars gratiæ sit probandus Cassad. dec. 20. num. 4. super regul. Seraph. decis. 657. num. 5. Rota inter recent. decis. 160. num. 3. par. 2.*

Verum vltra dd. duos testes adest tertius nouissimè examinatus deponens de valore per
6 non excessum computatis † certis, & incertis, reddensque sui dicti duas rationes alteram, ibi, *per essere prattico delle rendite di detto Canonicato*, quam rationem sufficientem esse *tradit in fort. Bart. in l. 1. num. 15. & seq. ff. si certum petatur Felin. in cap. cum causam n. 5. vers. tertiò declara de Testib. Menoch. præsumpt. 24. num. 11. & 13. lib. 3. Farinacc. de Testib. qu. 60. num. 164. & seqq.* Alteram, ibi, *per essere stata delle cose sudette, & esserne publica*
7 *voce, & fama*, quæ valorem † per non excessum probat, vt in terminis iustificationis tradit *Pen. decis. 991. num. 7. decis. 1306. num. 3. Rota in Placentina beneficii 27. Maii 1647. §. valor coram Reuerendissimo Episcopo Tarraconen.* vbi subditur
8 id sufficere † quamuis Testes non percutiant tempus vacationis beneficij, quia satis est fuisse narratum in articulis super quibus deponunt.
9 Et licet de fama † per non excessum deponat vnicus Testis sufficit tamen quia fulgitur alijs adminiculis, & ad probationem valoris
10 per non excessum admittuntur † leuiores probationes *Garz. de benef. par. 5. cap. 3. num. 198. Bur. decis. 172. num. 4. cum aliis allegat. in Melfen. Cantoriæ 2. Martii 1646. coram Emmentiss. D. Cardinali Otthobono in d. Placentina Beneficii, & in Gerunden. Prioratus 29. Apr. 1647. §. 2. vers. controuersiam coram me.* Adminicula autem deducuntur pri-

primo ex alio Teste qui prius deposuerat per
11 ascensum, & deindè † fidem facit cum iuramento de valore per non excessum, secundò
12 ex ipsis Testibus per ascensum † deponentibus cum enim deponant de summo valore ad
13 quem fructus ascendunt † concludere videntur per non excessum *Duran.d.decis.172.num.2. & 3.* Tertiò ex narratiua Aduersarij in commissione huius causæ, quod agitur de beneficio summam scut. 24. longè excedenti, verisimile enim est, quod si valor excederet du-
14 catos 50. † non hoc modo valorem narrasset hæc verba illa longè excedens non videntur intelligenda de valore excedente vltra dimidium summam expressam, ita vt ex omnibus simul iunctis ad credendum narratum non
15 excessum moueri † possit Iudicis arbitrium à quo pendere iustificationem valoris, tradit *Lotther.de re benef.lib.3.qu.20.nu.90.* & dixit *Rota in d. Placentina Beneficij coram Reuerendiss.D.Tarraconen. in Senogallien. Pensionis 5. Maii 1635. coram me vbi alleg. concordantes.*

Iustificatis itaque omnibus narratis litteras
16 Apostolicas esse † exequendas DD. dixerunt *iux.tex.in cap.11.cap.& ibi glos.verb.exequatur de præben.in 6. & alios allegatos in Licien. Prioratus 1. Iulii 1654. coram R.P.D. meo Zarate.* Non obstante obiecta subreptione litterarum ob non
17 factam † mentionem, quod Canonicatui est annexa Cura Animarum, vt debuit *cap.cum in illis de præben.in 6. Clem.1.eod.tit. Felin. in cap. in nostra num.15.de præscript.Gonzal.super reg.8.glos.6 num.3.& seqq.Rota coram sa.me.Greg.XV.dec.450. num.2.vbi Add.Litt.A.allegat concordantes dec.684. nu.1.& 4.* vbi quod est facienda mentio, etiam
18 de Cura, habitu, quando cura est † apud aliquem, quicquid sit quando actualis ob deficientiam Parrochianorum expirauit *par.3. rec.*

Nam ad probandam hanc qualitatem Curę
19 affertur solum† fides Cancellarij de attestatione facta ab Ordinario in visitatione anni 1609. quæ nihil probat, eo minus cum emanauerit
20 hac lite † pendente, & agatur de tuendo Aduersario prouiso ab ordinario cōtra prouisum Apostolicum, cui propterea non nocet *cap. placuit caus.6.qu.2.Abb.in cap.cum à nobis 28.nu.2. ad med.vers.autem queritur de Testib.Rota dec.285. num.4.inter impress. apud Modern. Perus.de manut. decis.632 num.14.apud Merlin.* & adminiculum præsumitur ex quo inter fructus incertos Canonicatus enumerentur etiam mortuaria nihil
21 releuat, quia ius seppelliendi † competere potest etiam sine cura Animarum *Federic. de sen. cons.85.num.2.Gonzal. super reg.8. glos.6. num.53. Grat.disc.298.num.42.Mascard.de probat.concl.468 num.10.Barbos.de potest. Episc.alleg.57.nu.161.*

Præsertim quia in contrarium militat præ-
22 sumptio iuris † quod beneficium sit simplex *Egid.decis.675.in princ.Staphil.de litteris Grecis tit. de qualit.& stat.benef.num.2.Rota decis.233.num.4. decis.277.nu.1.par.1.rec.* Quandoq; in Collegia-
23 tis cura† non residebat penes singulos Canonicos, sed penes Collegium ad notata *in cap. appostolic.7.qu.1.cap.sicut in vnoquoque 21.qu.2.cap cum non ignarus de præben.Grat.discept.865. nu.25.*
24 & per† consequens singuli Canonici non dicantur habere curam animarum *Gonzal.sup. reg.8.d.glos.6.num.158.Paris.de resign.165.quæst. num.110. Vgolin.de potest. Episc.cap.50. §.3.in f. Barbos.eod.tract.alleg.60.num.30.*vbi allegat concordantes. Et satis est aliquo modo reddere
25 dubiam † allegatam subreptionem quæ plenè, & concludentèr probanda ab allegante *Rota decis.857.num.15. penes Seraph. decis. num.1.coram sa. me. Gregor.XV.decis.440.num par.3.recent.*

Minus dici potest, quod Aduersarius prouisus ab Ordinario sit legitimus contradictor
26 ad impediendam † executionem litterarum Apostolicarum eo quod prouisus fuit Sede
27 Apostolica vacante, & † litteræ Apostolicæ expeditæ postea fuerunt Sede plena. Nam Canonicatus vacauerit antequam Sedes vacaret, & fel. rec. Innoc. X. manum super Canonicatu apposuerit signando supplicationem ad fauorem Antonij exinde desuper
28 ducta fuit affectio, quæ semper durat, nec morte Pontificis expirat *Duran.decis.267. Merlin.decis.92.nu.8.Lotther.de re benef.lib.3. num.24.& 25.tex.est in extrauag.de præben.*
29 manus † ordinarij ne possit conferre nec retur attendi quod litteræ sunt postea expeditæ post electionem SS. D. N. Alexandri. Quia expeditæ fuerunt in forma rationi con-
30 gruit, † quæ non important nouam gratiam sed retrotrahitur à die signatæ supplicationis in vita Prædecessoris *Oldrad.cons.136.n.7. Rebuff.in prax.benef.tit.de grat.in form. rat. cong. nu.18.& seqq. Rota in Ascien.Pensionis coram Sacrato impress.apud Marches.de commiss.par. 610.num.1.ante fin.& in Cesaragustana Pensionis Martii 1653. coram R.P.D. meo Peutingerio.*

Et proinde constito ex prædictis de clara
31 nullitate collationis Ordinarij † nullatenus Aduersarius dici possit legitimus contradictor *vt aliis allegatis dictum fuit in Bononien.fideicom. Rubeis 30. Martii 1646. §.penult.in fin.coram D. Card. Corrado in Compostellana Parrochialis Iulii 1648. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono* & in puncto quod talis non sit prouisus
32 Ordinario † quando constat de appellatione notoria decisum fuit *in Cesaragustana Parrochialis de censuenda 13. Nouembris 1620. coram bo. me. Pirouano in Colonien. Canonicatus S. Vrsulæ May 1627. coram bo. me. Card. Vbaldo in milien.Cappellaniæ 30. Maii 1635. coram bon. me. Motmanno.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. P R I O L O.

Mechlinieñ Matrimonij.

Lunæ 28. Iunii 1655.

A R G V M E N T V M.

Causa, quando commissa reperitur, appellatione remota, tunc ne sequatur damnum quod irreparabile, non solet denegari remissoria. Matrimonia licet satis probentur per librum Parochi, itaut Testes in contrarium non admittantur, limita si ille haberi non potest.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria conceditur, quando materia articulata est irreleuans.*
2 *Remissoria, quando sumus in causa graui, conceditur ex sola releuantia articulorum absque fumo.*
3 *Causa quando est commissa appellatione pendente tunc non ita facile denegari solet remissoria.*
4 *Probationes non denegandæ veniunt, ne veritas pereat, dum causa fuit commissa appellatione remota.*
5 *Matrimonium probari potest ex fide Parochi, extracta ex eius libro parochiali.*
6 *Matrimonium est tantum verum quod probatur ex libro Parochi, quod non admittitur probatio in contrarium per Testes.*
7 *Matrimonium tunc probatur per Testes, quando verisimilis esset amissio libri Parochi.*
8 *Matrimonium coram quo Parocho, debeat celebrari.*
9 *Per scripturas, quod probari non potest, denegari non valet probatio per Testes.*
10 *Examinis Testium locus, dum non est tutus, non tenentur ad eum locum accedere Testes, & num. 11.*
12 *Examinis locus dum non est tutus, tunc Iudex debet concordare facere partes de loco ipsis non suspecto.*
13 *Et Rota aliquando admisit vt Testes in Curia examinarentur.*

DECISIO LXXII.

REMISSORIAM pro parte Illustrissimæ D. Honoratæ de Berghes Comitissæ de Bossia petitam ad probandum matrimonium contractum inter ipsam, & Excellentissimum Dominum Henricum de Lotharingia Guisiũ Ducem. Censuerunt DD. esse concedendam:
1 Quia materia articulata est releuans, nec impugnatur ab Informantibus pro Domino Duce; ac vlterius datur fumus matrimonij, & veritatis eiusdem ex fide Parochi, ac depositionibus Testium in Curia examinatorum, licet in profanis (qualis ad hunc effectum
2 reputatur † causa matrimonialis) sola releuantia absque fumo sufficiat, vt in specie respondit *Rota coram bo. me. Buratto decis.656. num.1. ac in Tullen. Matrimooii* 18. *Martii* 1647. *&* 16. *Iunii* 1648. *coram Reuerendiss. Tarraconen.*
3 Eoque magis quia causa commissa fuit appellatione † remota, quo casu remissoria denegari non solet, ne sequatur damnum irre-
4 parabile † ex defectu probationum, vt fuit ponderatum *coram sa. me. Greg. decis.562. num.5 coram Buratt. decis.816. num.4. & coram bon. mem. Coccino decis.122. sub num.3. ac in dd. Tullen. Matrimonii proximè allegatis*; Et quamuis huiusmodi
5 probatio desumi possit ex libro † Parochi in quo matrimonia adnotari solent, & debent ex præscripto Sacri Concilij Trident. sess. 24.
6 de reform. matr. cap. 1. Quo stante † non admittitur probatio per Testes nisi adducatur
7 casus verisimilis amissionis eiusdem † libri (cuius tamen existentia in præsenti conuincitur ex fide supra relata) *iuxta tradita per Barth. in l. Testium n.10. vers. item nota quod in casibus &c. de Testb. Bellamen. decis.610. Buth. decis.365. num.4. lib.2. in coniect. cum aliis relatis in Barchinonen. Parochialis, seù Vicariæ* 13. *Iunii* 1644. *coram Eminentissimo D. Cardinale Corrado §. Præterea, & §. vel si vera cum seqq.*

Nihilominus quia Articuli cõtinent etiam
8 quod D. Comitissa erat † subdita Parocho S. Mariæ Guldulæ, & D. Dux vti Miles Vicario Generali exercitus, aliasque referunt circumstantias validitatem matrimonij concer-
9 nentes, quæ per scripturas iustificari † non possunt, ideò non est deneganda probatio per Testes, vt dixit *Rota decis.45. de test. in antiq. & in recent. decis.196. num.8. & seqq. par.6. Add. ad Buratt. decis.180. sub num.12. vers. sufficit tamen*, & in specie responsum fuit *in d. Tullen. Matrim. 26. Iunii 1648. coram Reuerendiss. Terracinen. §. Non obstat quod matrimonium.*

Cæterum quia difficultas restringebatur circa locum examinis, cum pro parte D. Ducis
10 fuerit † allegatus non tutus accessus ob notas causas ad loca Belgar. vbi Testes degunt, ac
11 proindè illac comparere non teneatur † neque Procuratorem mittere, *iux. Text. in Clemen. Pastoralis §. Pisana de re iudic. cap. ex par. 47. vbi Dec. num.3. de Appellat. Felyn. in cap. Accedens il secondo num.7. vt lit. non contest. Bero in his terminis cons.28 num.47. cum seqq. Vrsillus ad Afflict. decis.289. n.29. Mascard. de probat. conclus.29. num.7. cum seqq.* & fuit dictum *in Vercellen. Matrimonii 18. Iunii currentis coram R.P.D. meo Bichio §. Probatur &c.*

Placuit DD. ad consulendum vtrique parti demandare, vt examen committatur in loco,
12 & Iudici † non suspecto concordando de ordine Rotæ iuxta *Text. in d. cap. accedens il secondo, vt lite non contest. d. cap. ex parte de appellat. cap. cum dilecta vers. nolentes de confirmat. vtil. vel inutil. glos. in cap. accepimus verbo serum de fide Instrum.* & seruatum fuit *coram Verall decis.13. par.3. ac in dicta Tullen. matrimonii 18. Martii 1647. coram Reuerendissimo Terracinen. §. finali.*

Et ad omnem bonum finem voluerunt, quod Testes examinandi nominentur in Cu-
13 ria, vti † alias mandauit *Rota coram Verall. decis.70. d. par.3. coram bo. me. Coccino decis.10. num.7. & decis.20. in fine, ac in d. Tullen. proximè allegata, & sæpè in aliis.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BICHIO.

Romana Pecuniaria.

Die Lunæ 28. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Depositarius non seruans legem depositi, & benè illum non seruans, si soluat, male se gerit, & tenetur iterum soluere. Confideiussores, quando plures non dicantur esse, & quando secus. Locator operarum an teneatur de leuissima culpa, quod acriter discutitur. At in casu præsenti non solum constabat de leuissima, & leui culpa, verum etiam de dolo.

SVMMARIVM.

1 *Depositarius non seruans formã sibi traditam in deposito, non debet mirari, si dupliciter soluat.*

2 *Obli-*

2 *Obligatio Cameralis habet executionem paratam.*
3 *Fideiussores si simul, & semel non se obligauerint in eodem instrumento pro vna summa.*
Sed per diuersa instrumenta nulla facta mentione in primo de fideiussione facienda ab alio, nec in secundo de obligatione facta in primo, non dicuntur confideiussores eiusdem summæ.
4 *Confideiussores non possunt dici nisi pro eadem persona, & pro eadem summa, apud eumdem, eodem tempore fideiusserint.*
5 *Fideiussores non dicuntur accessisse contemplatione mutui periculi, nisi ab initio fuisset conuentum, quod alius detur fideiussor.*
6 *Solutio, quando legitimè fuit facta non est ea controuertenda.*
7 *Solutio, quando fuit legitimè facta non potest imputari aliqua culpa, & quid si culpa sit leuissima.*
8 *Locator operarum tenetur de leuissima culpa.*
Computista, seu Ratiocinator dicitur locator operarum num. 8.
9 *Locatoris culpa abesse dicitur, si omnia facta fuerint, quæ diligentissimus quisque obseruaturus fuisset.*
10 *Verbum,* diligentissimus, *positus in leg. si merces, §. qui columnam ff. locat. quid importet.*
11 *Nam secundùm communem opinionem vsurpandum venit pro positiuo.*
12 *Locator tenetur de leui culpa, quod procedit secundum obligationem legalem, quamuis accederet etiam promissio de diligenter administrando.*
13 *Verbum,* diligenter, *recipit interpretationem à subiecta materia.*
14 *Locationis natura est, non obligare, nisi ad leuem culpam.*
15 *Fideiussorum obligatio restringitur ad ea, quæ ratione officii assumptus facere tenebatur, & vide numer. 17. & 18.*
15 *Quod procedit, etiamsi officium pro præstita fideiussione aliquam præstitisset errandi occasionem.*
16 *In officio delinquere aliud est, & aliud delinquere causa officii.*
19 *Officium Computistæ est subducere rationes, easque calculare.*
20 *Non autem discernere, an conditiones Mandatorum fuerint adimpletæ, & ad eum spectat mandata capserio dirigere.*
21 *Depositarius soluens depositum conditionale, sine illius purificatione, tenetur iterum illud soluere. Maxime si fuit canonizatus per plures decisiones, talis articulus iuris.*
22 *Decisiones in causa factæ, supponuntur in disputationibus eiusdem causæ.*
23 *Euitare aliquid valens, sibi imputet, dum non curauit illud euitare.*
24 *Culpa (data etiam leuissima) tunc sufficeret ad condemnandum locatorem operarum, quando omnis diligentia fuit promissa.*
25 *Diligentiæ geminata promissio iuncto præsertim aliquo signo vniuersali auget diligentiam ita, vt teneatur etiam de leuissima culpa.*
26 *De culpa leuissima, vt quis possit pacisci, certum est.*
27 *De culpa leuissima, imò leui, imò de dolo, quando quis possit damnari.*
28 *A negligentia, quando minister non possit excusari in culpa lata est, qui est negligens in ...cio.*
29 *Obedire alicui, quando quis tenetur, non ...tur si male faciat.*
30 *Consulere, qui poterat peritiores, dicitur in ...pa esse.*
31 *Consuetudo, vt dicatur inducta quid sufficiat.*
32 *Officialis dicitur esse in culpa, dum non facit ... consuetum fieri.*
33 *Officialis debet officium suum diligenter admi...re, & non committere negligentiam.*
34 *Quod procedit etiam in his quæ ratione ...nis annexa sunt, licet expressa non fuerint.*
35 *Officialis non potest egredi fines sui officii.*
36 *Rota sequitur iudicium Peritorum, in his ...ctant ad stylum, & peritiam mercaturæ.*
37 *Rota non sequitur stylum, & Peritiam merc... in dependentibus ad dispositiones iuris.*

DECISIO LXXIII.

MONS Pietatis Vrbis per tres sent...
conformes coactus iterùm solu...
Duci S. Gemini scuta 15. mill. quæ ali...
uerat Flaminio Razzanti, eo quod prim...
1 solutionem fecerat non † seruata lege d...
ti, nempè non habita fide à Fonthia N...
de adimplemento conditionum in ...
mento Census contentarum, culpas P...
Bonilli Computistæ, & Ratiocinatoris ...
tis id euenisse asserens agit executiuè p...
releuatione contra hæredes Pierotij Al...
& Ioannis Altouiti, quorum primus in ...
instrumento obligationis Bonilli pro ...
fauorem Montis fideiussit vsque ad sum...
scut. 2. mill. alter per instrumentum ...
tum eadem die pariter fideiussit vsq; ad...
mam scut. 2. mil. & examinato hodiè ...
lo, An sit relaxan. mandatum pro qu...
ma, & contrà quæ bona Rota censuit ...
relaxandū pro scut. 2. mil. contrà bona h...
taria Pierotij, & pro alijs scut. 2. mill. c...
bona hæreditaria Ioannis, nam vtriusque ...
gatio pro dd. summis apertissima est in ...
2 Cameræ, † habetque propterea executio...
paratam, *Zacch. de oblig. Camer. quæst. 1. ...*
Cumque non fideiusserint simul, & sem...
eodem Instrumento pro vna summa, ...
3 diuersa † Instrumenta nulla facta men...
in primo de fideiussione facienda ab alio...
in secundo de facta à primo, & summ...
missa duplicationem recipiat non cen...
inuicem confideiussores eiusdem summ...
lis enim non sunt nisi pro eadem perso...
pro eadem summa apud eumdem eo...
4 tempore, vel saltem † contemplatione m...
periculi fideiusserunt *Gottofred. in l. si à Ti...*
ff. de fideiussor. Valenz. cons. 9. num. 42. & 43. ...
de Franch. decis. 55. num. 10. & 11. Rota decis...
num. 5. & seq. vbi in speciè dicitur non ...
deiussores accessisse contemplatione ...
periculi, nisi ab initio fuisset conuen... 5
quod alius detur fideiussor *par. 5. rec.*
Quod verò contrà fideiussores comm...
fuerit stipulatio, pendet à duplici inspect...
videlicet, an solutioni, vt suprà factæ R...

ti causa dederit culpa Bonilli, ex qua ille possit conueniri, & quatenus possit, an ad hunc casum obligatio fideiussoris porriga-
6 tur, † Primum negabant Informantes pro hæredibus Altouitis, vel quia solutio legiti-
7 mè facta † fuerit, & nulla nedùm Bonillo, sed nec ipsi Monti culpa tribui valeat, vel
8 quia si quæ Bonilli † interuenisset, leuissima ad summum esset de qua locator operarum, qualis ille erat non tenetur, nam licet *textus in l.si merces §.qui columna ff.locat.* locatoris culpam abesse declaret si omnia facta fue-
9 rint, quæ diligentissimus quisque † obseruaturus fuisset: vndè aliquibus visum est locatorem teneri ad leuissima, quam significare
10 solet superlatiuum illud †diligentissimus, tamen iuxtà magis communionem opinionem vsurpari hic debet regulariter pro positiuo, &
11 sic pro † leui culpa, vt aduertit *glos. in d. §. qui columnam verbo diligentissimus, quam sequitur ibidem Salic.num.8.Bald.in l.in iudicio numer.4. & 5. C.locat. Myssing.in §. qui pro vsu num.20.vers.diligentissimus instit.eod.tit.Piccard.ibidem num.4.& 5. Azzo.in Summ.Cod.in rubr.8.cap.7.in princ. Molin. de iust.& iur.tom.2.disput.494. numer.4.vers. item* vbi per plures rationes latissimè id comprobat *Grat.cons.94.num.53.lib.2. Hond.cons.90. numer.35.& 36.lib.2, Valenz.cons.179.num.24. Caualcan.decis.37.num.12.& 13.& 25.& 22. part.1. Bonon.mercium 26. Maij proximi, §. neque coram*
12 *R.P.D.Priolo*, sicuti id procedit † quando locator tenetur solum obligatione legali ità accedente etiam eius promissione de diligen-
13 ter administrando, quia †verbum, *Diligenter*, recipit interpretationem à subiecta materia,
14 & natura, locationis non obligantis, † nisi ad leuem culpam, vti notat *Add. ad Dec. cons. 274.litter.A. Rim.iun.cons.795,num.21.& trib.seq. Gozzad.cons.63.numer.20. Fulgos.cons.193.sub numer.3.*

Alterum quia fideiussorum obligatio restringitur ad ea, quæ ratione officij Compu-
14 tistæ Bonillus † ad illud assumptus facere tenebatur *Alber.in l.fideiussores numer.2.ff.fideiussor. Marsil.in rubr.ff.eod.tit.num.208. & in l.fin.n.167. ff.iurisd.omn.iud. Bald.cons.142.nu.1. vers. quinimò lib.5.Petr.deVbald.de duob.fratrib.p.8.Rot.dec.156. num.7.par.5.rec.*itaut fideiussoria obligatio non extendatur ad aliud, vel per accidens cum eodem officio coniuncta *Bald. cons.142. numer.1. vers.& ideò lib.5. Dec.cons.197.num.1. vers. & licet, Mut.decis.sicil.100. num.10. & seqq.* etiam si
15 officium, pro † quo fuit præstita fideiussio aliquam præstitisset errandi occasionem, *Giouagn. respons.43.num.44.& 45.* vbi ait, quod differt delinquere in officio, & delinquere
16 causa officij † *lib.1.* Error autem de quo Bonillus redarguitur, eo quod non habita fide à Notario de conditionibus adimpletis: Ideo-
17 que non seruata lege † depositi mandauerit Capsorio Montis, vt soluat Razzanti, aut non adest, quia Bonillo exhibita fuit fides Notarii de adimplemento conditionum, neque eam
18 Iuris consultorum mensura † debebat metiri, aut non versatur circa officium computistæ, ad quod circumscripto statuto Montis

longè post fideiussionem condito, & propterеà eam non comprehendente ad *Tex.in l.3.C. de legib.Menoch.de arb.cas.185.numer.1. & per tot.*
19 remissiuè † non spectat nisi subducere rationes, & calculare, non autem discernere an conditiones fuerint adimpletæ, & mandata
20 Capserio † dirigere *Bart.in l.instar num.9. C.error calc.Cyriac.controu.202.numer.67. Thomat.dec. March.1.num.4.*

Sed quoad primum responsum fuit hodiè non posse in dubium reuocari culpam Montis
21 eiusq; Ministri,† cum ea canonizata fuerit in duabus *decis.sub die 8.Martij,& 21.Iunij 1641.coram Reuerendiss. D. meo Decano inter Montem, & Ducem S.Gemini æditis ipso etiam Bonillo citato*, quæ decisiones iuxtà stylum huius Sacr. Tri-
22 bunalis supponendæ † sunt, nec post emanatas sententias, earumque consumatam executionem potest Bonillus prætextu illarum iniustitiæ euitare releuationem debitam Monti,
23 sed sibi imputet si tunc vocatus † passus fuit Montem condemnari *gloss.in l.si dictum §.si præsenti verb.posset ff.euict.quam singularem dicit Bald. in l.libera in princ.C.sent.& interloc.omn. iud. & in l.fin.§.1. sub num.5.vers. nam qui semel ff. vsur. rei iudic. Alex.in l.2.§.voluntatem num.15.ff.sol.matr. Decian.cons.69.num.17.lib.4. Rot.decis.395.nu.15. par.4.tom.2.rec.& in Mediolanen.bonorum 26. Iunij 1647.§.non obstat coram me.*

Eandemque culpam (esto leuissima esset)
24 sufficere † ad condemnandum locatorem sentiebant aliqui ex Dominis stante expressa promissione Bonilli nedum de administrando diligenter, in quibus terminis loquuntur *Rim.iun. & alij suprà exaduerso allegati*, sed vlterius cum omni diligentia, ibi officium, &c. *diligenter,& cum omni, qua decet diligentia exercere,*
25 geminata † enim promissio diligentiæ,iuncto præsertim signo vniuersali, omni, ne otiosa sit, augere videtur obligationem legalem, & obligare etiam ad leuissam culpam *Ioan. Arprect.in §.conductor autem n.11. in fin. vbi loquitur in puncto de eo qui diligentiam promisit,& nu.20. vbi de promissione cum signo vniuersali, & num.32. & seq.inst.de locat.& in §. is qui 15. qui exequitur num.21.in fin.inst.de mand.Gabr.cons.169. num.29. lib.2.Dec.cons.274.nu.3.vers.& à fortiori, & vers. & magis diligens. Negus.quæst.192.sub num.1.vers. hoc tamen,& num.2.& 4. facit Menoch. cons.1194.*
26 *num.4.& seq.* de qua certum est † posse cum locatore pacisci *Azor.inst.moral.part.3. lib.8.cap. 7. in princip. post Imol. cons.143. numer.16. & 18. Becc.cons.94.numer.34.& 35.* qui in fortioribus terminis firmant non esse ad hunc effectum necessariam indiuiduam expressionem,sed satis esse verbum vniuersale, *Omnem*.
27 Sed in casu nostro leuissimà dici † non potest,& leuem, imò etiam latam esse firmatum fuit in *secunda citata decis.coram Reuerendissimo D. meo Decano 8.Mar.1641. §. nec dicatur in fin.* ibi, *vndè Ministri Montis debebant exquirere an illa essent apta adimplere conditiones requisitas in Instrumento, & propter huiusmodi omissionem non possunt*
28 *excusari † à negligentia, ac in §.seq.* ibi, *& in lata culpa dicitur esse qui est negligens in arte, & officio suo*, estque aduertendum, quod hæc verba de-

cisionis diriguntur præcipuè ad Bonillum, qui mandauit Capserio, vt solueret; nam
29 Capserius † tenebatur obedire mandato, solusq; Bonillus peccauit mandando solui non adimpletis prius conditionibus, & sibi non exhibita fide Notarij Fonthiæ de conditionibus adimpletis, prout fuerat in deposito promissum. Nihil suffragante fide Notarij de exhibitione Instrumentorum, quia lex depositi non loquitur de fide exhibitionis, sed adimplementi conditionum, ibi, *sempre che dal medesimo Notaro si sarà fatta fede, che siano state adempite le conditioni contenute, &c.* & facilè erat Bonillo si fidem diligenter legisset, agnoscere
30 eam huiusmodi non esse, cumque † facilè posset consulere Peritos, nè ignorantia iuris eum excuset *Menoch.cons.35.num.24.Cod.de rest. in integr.quæst.10, art.8.n.59.& 60.Cyriac.controu. 128.n.114.& seq.*

Quoad secundum ponderarunt Domini, quod Bonillus nedum fuit deputatus in Computistam, sed etiam in raticionatorem Depositorum Montis, & ad hæc officia spectare mandata de soluendo Capserio dare, siuè deposita fuerint libera, siue conditionata, & consequenter conditionis implementum antea scrutari satis colligi ex pluribus mandatis in vtraque Depositorum specie factis ab antecessore Bonilli, & successiuè ab eodem Bonillo; Consuetudo enim, quæ ex tribus etiam
31 actibus iuncto † decemnij lapsu inducitur demonstrat quæ sint partes officij ratiocinatoris, & Bonillus simpliciter in ratiocinatorem deputatus explere ratione officij debet ea, quæ ipsi officio incumbunt, vel ex speciali prouisione, vel ex consuetudine, vt per *Purpur.cons.306.num.29. Mozz.de contract.tit. de mandato rubr.de naturalibus num.18.& 19. Surd.decis. 23.num.12.& 14. Arias de Mesa var. resol.lib.1. cap.45.numer.1.in fin. & in terminis locationis Caualc.decis.44.nu.76.vers.nisi esset consuetudo part.1. aliyque relati à Modern.Lucan.in Pragmat.Reg Neapol.pragm.1.de locat.& conduct.collect.2. numer.37. fol. 322.* & magis in specie quod dicatur in
32 culpa † officialis, qui non facit illud quod consuetum est fieri, & è conuerso tradit. *Bart. in l.si pignore §.vltim.num.1.ff.pignorat.act. Bald.in l.si penes in fin.C.deposit. Aym.cons.145.numer.12. Rol.cons.58.nu.19.lib.4. Gutierez.pract.quæst.lib.3. quæst.29.num.22.de Mesa d cap.45.sub num.3.vers. & ideò Ioseph Lud.decis.Perus.62. num.14.* Quapropter fideiussores, qui accesserunt obliga-
33 tioni Bonilli † de officium administrando diligenter, & cum omni diligentia, tenentur etiam de iis, quæ saltem ratione consuetudi-
34 nis annexa sunt officio, † licet expressa non fuerint *Bart.in l.Lucius 47.§.Paulus in princ.vers. in eo quod dicit ff.admin.tut. Henriq.de fideiussor.capit.24.num.277. & seqq. Maur. eod.tract.section.5. cap.2.num.79.fol.mihi 313.* Eò magis quia Ioannes alter ex fideiussoribus benè sciebat hanc consuetudinem cum dicto anno 1601.die 11. Iulij fecisset quietantiam nomine Vrsolinæ Trombettæ pecuniarum ei solutarum vigore mandati facti à Computista antecessore
35 Bonilli Capserio quatenus † excessisset fines officij isto etiam casu competit actio ex contractu locationis, cui fideiussores præterea accesserunt *l.fin.ff.mand.Picard.in §.qui exequ. inst.mand.*

Et ità decisum vtraque parte Informante non obstante contrario iudicio Mercator.
36 quod Rota in † respicientibus stylum, vel peritiam Mercaturæ, enim tamen in depend.
37 tibus à dispositione Iuris qualia † sunt in sequi solet, *vt alijs alleg. fuit dictum in Rom. C. bij 17.Feb.1642. §.ad secundum in fin. coram*

R. P. D. MELTIO.

Corduben. dimidiæ Portionis.

Die Lunæ 28.Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Contumacia aduersus Rotalia mandata, cum delictum deterrimum, & pessimi exempli maximè si simus in personis Ecclesiasticis quibus maximè conuenit obedientia Mandatis Apostolicis; Quare probata dicta contumacia, ac seruatis debitis requisitis, deuen. ad relaxationem declaratoriæ.

SVMMARIVM.

1 *Mandata Rotalia Capitulo cuius Ecclesiæ reli... cuntur intimata, si capitulariter id fuit factum*
2 *Intimatio dicitur iuridice facta Capitulo, ci... erat congregatum in Choro.*
3 *Mandatis Rotalibus quis non dicitur obedire, ... expressè recusauit id adimplere.*
4 *Ad declaratoriæ fulminationem antequam dev... tur, sunt seruandi, quatuor termini ad docen. de paritione, & num.5.& 6.& num.12.*
7 *Declaratoria importat suspensionem à diuinis.*
8 *Ex Responsione bene colligitur animus respond... & num.9.*
9 *Contumacia est graue delictũ, & deterrimi exe...*
10 *Inobedientia est contumacia.*
11 *Personæ Ecclesiasticæ præ cæteris tenentur ob... Apostolicæ iurisdictioni.*
12 *Reproducto mandato personaliter intimato, & ... uatis quatuor terminis solitis ad docen.de par... & constito de illorum recusatione, conceden... declaratoria.*
13 *Declaratoriæ relaxatio propter contumaciam ... tur, etiamsi nulla adsit responsio.*
14 *Declaratoriæ, vt sit locus, sufficit solum docen... non paritione.*
15 *Declaratoria, vt validè dicatur promulgata d... cutione executorialium.*
16 *Auctoritatem iudicialem ea quæ habent plen... dem faciunt.*
17 *Notario tantum creditur de actu coram se gesto ... ram Testibus, & num.20.*
18 *Clement. causam de election. asserit tunc ... mè fuisse factam intimationem, quando fuit ... recta per Notarium.*
19 *Pars dum habuit plenam notitiam omnium ... torum in citatione, & per necesse probatur, ... ficit.*
20 *Notario, vt credatur de actu coram se gesto, ... runtur Testes.*
21 ...

21 *Notario dum in partibus Hispaniarum, de stylo creditur contrà aliquem executam esse aliquam citationem, sine Testibus.*
Notarii in partibus Hispaniarum exequuntur citationes, &c. num. 24.
22 *Nuntio attestanti se aliquem citasse, sicuti creditur sine Testibus.*
23 *Ita quoque Notario attestanti se citasse aliquem, si ipsi sint soliti illas exequi in aliqua regione credendum est sine Testibus.*
25 *Ex subscriptione actus non parum robur sumitur actus.*
26 *Statutis est satisfaciendum.*
27 *Exceptiones dum sumus in terminis relaxationis declaratoriæ non admittuntur.*
Et maximè, si iam fuit super eis discussum.

DECISIO LXXIV.

IN vim sententiæ Rotalis latæ ad fauorem D. Didaci Yransu del Pino super executione litterarum Apostolicarum prouisionis dimidiæ portionis, de qua agitur, fuit expeditum solitum mandatum de immittendo, quod fuit præsentatum in partibus Prouisori Corduben. cui inter alios erat adiectum, &
1 deindè† intimatum Capitulo Corduben, dum reperiebatur congregatum, pro qua intimatione sufficiens etiam fuisset si congregatum
2 esset in Choro † *gloss. in cap. si Capitulo in verb. factam de concess. præb. in 6. Calder. cons. 11. de iur. patr.* Cumque Capitulum non solum minimè paruerit ipsi D. Didaco possessionem tra-
3 dendo, sed imò parere detrectauerit, † & responsum dederit, quod ipsum Capitulum erat legitimus contradictor ratione obseruantiæ Statuti, puritatis sanguinis, cui idem Didacus non satisfecerat, & quod post reproductio-
4 nem dicti † mandati in Rota, & satisfacto per D. Didacum statuto puritatis sanguinis, tunc Capitulum, & Canonici vtentur eorum Iure, interposita vlterius appellatione, & protestatione de Regio uiolentiæ auxilio pro parte Didaci, fuit reproductum mandatum, & seruati fuerant quatuor termini ad docendum
5 de paritione, † nec ea fuit demonstrata, vndè ad illius instantiam fuit petita declaratoria, contrà dictum Capitulum, nempè interdi-
6 ctum, & suspensio † à Diuinis, quàm Rota censuit conceden. esse stante enim prædicta responsione à Capitulo facta constat de eius
7 aperta contumacia, † quæ operatur vt non possit denegari declaratoria *Cassad. decis. 6. de caus. poss. & propriet. Crescen. dec. 1. C. de sequestr. pos.*
8 Ad hunc enim effectum† etiã quæuis responsio attenditur, ex qua argui, & dignosci pos-
9 sit animus † non parendi *Rot. decis. 407. & seqq. par. 4. tom. 2. rec. cum alijs relatis in Colonien. Vicariæ 14. Maij 1649. coram Eminentissimo Dom. Card. Otthobono.* Graue enim delictum, & deterrimi
10 exempli est inobedientia, † & contumacia *glos. in cap. duo sunt 96. distin. Abb. in cap. 1. num. 10. & ibi respon. numer. 29. de iudic. Couar. in cap. alma Mater par. 1. §. 9. num. 3. de sent. excom. in 6.* maximè in Capitulo, quod vti corpus Ecclesiasti-
11 cum præ cæteris tenetur † Apostolicæ iurisdictioni obtemperare *cap. in memoriam 19. dist. & dixit Rota in Calaguritana Canonicatus 18. Nouembris 1646. coram Eminentissimo Domino Cardinali Otthobono, & in Cæsaraugustana distributionum 13. Nouembris 1647. in fin. coram R. P. D. meo Cerro.*

Tantò autem visa fuit concedenda d. declaratoria, cum fuerit reproductum mandatum personaliter intimatum, vt præfertur Canonicis in partibus vt ex relatione Notarij, ac seruati fuerint quatuor termini soliti ad do-
12 cendum deparitione, † & constat de illorum recusatione *iux. receptum stylum Rotæ, de quo per Felin. in cap. ad proban. numer. 6. de sent. & re iud. Achill. dec. 5. de sent. excom. Rota decis. 445. numer. 4. par. 2. & decis. 631. num. 1. & 2. par. 4. tom. 3. recent. & coram Manzanedo, fuit resolutum in Corduben. alimentorum 17. Iunij 1612. & alias sæpè, & de relaxatione declaratoriæ interdicti contra Capitulum recusans paritionem mandati Rotalis firmauit Rota in Ciuitaten. conuocationis ad Synodum 15. Febr. 1645. coram me, in Leodien. Canonicatus S. Martini 15. Ian. 1653. coram R. P. D. meo Bichio.*

Imò vt nec etiam sit necessaria contradictio
13 aut inobedientia, sed sola † sufficiat contumacia in parendo, quæ probata remanet cò
14 ipso quod de paritione non docetur† declarat *Buratt. decis. 268. num. 11. Duran. decis. 433. num. 1. & in recen. decis. 264. num. 3. par. 6. & fuit dictum in Ampurien. seu Ciuitaten. electionis Vicarij 26. Iunij 1648. coram me.*

Non obstat quod pro parte Capituli dicatur non constare de executione executorialium in partibus facta, sed tantum de expedi-
15 tione mandati Prouisoris† prædicti quod non sufficit ad effectum declaratoriæ, nam dicto Capitulo capitulariter congregato nedum fuit intimata expeditio relaxata à Vicario Corduben. pro executore assumpto, cum insertione tenoris mandati Rotalis, cuius inser-
16 tum, vt factum auctoritate Iudicis habeat eamdem vim, ac originale, & facit plenam fidem *cap. cum in iure de officio delegat. & cap. 1. & vltimo de fid. instrum. & firmauit Rota coram Buratt. decis. 108. num. 1.* sed vlterius fuit ipso Capitulo tradita copia ipsius mandati originalis, vt legitur in relatione Notarij asserentis, tradidisse, & consignasse vltrà intimationem mandatorum expeditorum à Vicario Prouisore, cum insertione mandati copiam mandati Executorialis, quo per eos viso dixerunt, &c. Cui
17 quidem Notario† tanquam attestanti de actu capitulariter facto creditur ex traditis à *Gabr. conclus. 1. de fid. instrum. Oldrad. cons. 100. Abb. cons. 1 vol. 2. circa finem, Rota decis. 20. part. 6. recent.* & quamuis de solius copiæ traditione testaretur
18 adhuc sufficeret † quia *iux. Clement. causam de elect.* tunc dicitur legitimè facta intimatio quando fuit per Notarium porrecta copia, aut illius tenor prælectus alterumque ex ijs
19 fieri sufficeret† declarauit eadẽ *Rota dec. 5. n. 55. & dec. 22. sub n. 13. de rescript. in nou.* Vltrà quod dum ex supradictis constat, Capitulum habuisse plenam notitiam de omnibus contentis in mandato Rotali quilibet prætensus defectus sanatur, & est locus declaratoriæ, quia tota

tota vis citationis consistit in eo quod perueniat ad notitiam citati *ad text.in d.Clem. causam de elect. Pelin.in cap.cum contingat numer.8. de rescript.& in cap.gratum sub numer.4. vers. sed non quod de offic.delegat. Roman.cons.380.nu.4.& cons. 410.num.2. Ruin.cons.61.num.33.libr.5. Surd.dict. cons.88.num.10. Grat.discept.for.cap.156.numer.2. Beltran.decis.138.per tot. Rota coram Seraph.decis. 1094.num.4.& in Leodien.Abbatissatus 8. Aprilis, & 20.Iunij 1644.coram Reuerendissimo Tarracinen. & in Cæsaraugustana distributionum 15.Maij 1646. coram R.P.D.meo Cerro §. quia cum agatur, & in Cracouien.Præpos.S.Floriani 12.Decemb. 1650. §. sequenti enim intimatio.*

Minùs refragatur quod in tali executione non fuerint Testes adhibiti, qui in ea requirebantur, vt firmauit *Rot.decis.1016.par.3. libr.3. diuers.* cum fuerit facta per Notarium, cui
20 non creditur, nisi de actu † coram Testibus gesto *Put.decis.5.num.1.libr.3. Seraph.decis.1085. Rota post cons.Farinac.part.1.decis.99.num.2.* quia
21 de stylo in Hispania creditur in † hac materia Notario etiam sine Testibus; Quoties enim Notarius in exequendo fungitur vice Nuntij publici, sicuti creditur ipsi Nuntio ra-
22 tione sui officij † & iuramenti *gloss.in cap. cum parat ver.suus Nuntius de appellat.speculat. de citat. §.1.vers.de citatione per Nuntium publicum num.51*
23 Ita etiam † stante d. stylo Notario credendum est sinè Testibus *Rota decis.516.part.1. diuer.& coram Gregor.XV.decis.426. num.5.& 6. & decis.453.num.4.coram bo.me.Coccino decis.404.numer.3.& decis.475.num.8, coram Buratt. dec.146. num.4.& ibi Adden.litt.B. & fuit resolutum in Toletana Canonicatus 18. Iuny 1648. §. de legalitate vers.quod verò Notario coram Eminentissimo Domino Card.Otthobono in d. Cæsaraugustana distributionum 25.Maij 1646. §.quia præterquod prædicta non procedunt in Hispaniis coram R.P.D. meo Cerro,* &
24 quod ibi † vigeat stylus huiusmodi testatur etiam *Modern.Cesanaten.de citation. cap.8. libr.1. num.119.* Vltrà quod etiam duo Canonici se subscripserunt nomine Capituli in fine res-
25 ponsionis prædictæ, † ex qua subscriptione actus maximum robur recipit cum in tali ca-
26 su subscriptio Testium dispositioni † æquiparetur *Crauett.cons.73.n.40. Decian.cons.29.nu.30. volum.2. cum aliis allegatis per Mascard.concl.134. numer.3.*

Demùm nihil facit quod D. Didacus Y-
27 ranzau del Pino dicatur statuto † non satisfecisse, nec se qualificasse dum pro eius parte non fuit præsentatum nouum memoriale suæ genealogię ad iustifican.An sit expositus pro ut nominatur, nam non admittuntur huiusmodi exceptiones in hac materia, vltrà quod huiusmodi obiectum iam remansit sublatum
28 ex secunda decisione † in hac causa emanata sub die 30.Ianuarij 1654. sub *§.respectu vero alterius aff.statuti.*

Et ità vtraque parte Informante resolutum fuit, &c.

R. P. D. Z A R A T E.

Abulen. Beneficij.

Die Lunæ 28. Iunii 1655.

A R G V M E N T V M.

Beneficiorum prouisiones Nuntiorum Apostolicorum, possunt dici Apostolicæ. N. Apostolici Hispaniȩ habent facultatem conferendi Beneficia vacantia, non excedentia ducatos 24. de Camera, & quando dictus excessus non dicatur probatus.

S V M M A R I V M.

1 *Prouisionum Apostolicarum appellatione, v[...] etiam Prouisiones Nuntiorum Apostolicorum*
2 *In Beneficii collatione, quando sumus in pa[...] qualitatum ille est præferendus, qui prim[...] buit prouisionem.*
3 *Contradictor legitimus, quis dicatur ad imp[...] dam immissionem subrogato gratiosè.*
4 *Beneficia quæ vacant in mensibus reseruatis[...] ad Sedem Apostolicam eorum prouisio.*
5 *Nuncius Apostolicus facultatem habet conf[...] Beneficia 24. ducatos de Camera non ex[...] tia.*
Qui tamen allegat excessum, illum tenetur pro[...] num.5.
6 *Et de tali valore debet constare de tempo[...] executionem gratiæ.*
7 *Beneficium, quod non excedat certam sum[...] an valide dicatur probata per confession[...] tis.*
8 *Clausula, augendi, vel minuendi, quando n[...] retur.*
9 *Confessio facta ad vnum finem non debet ad a[...] sum effectum trahi.*
10 *Regulæ Cancellariæ de valore exprimendo, q[...] dicatur satisfactum.*
11 *Beneficii valor solitum est in minori quantitat[...] primi, & hoc ad cuius effectum, & n.12.*
13 *Rota decis.7.de rescript.coram Cæsar. de Graf[...] claratur, & num.14.*
15 *Inter Canonicatus Germaniæ, & Hispaniæ [...] differentia, & qualis sit ista differentia, num[...] & 17.*
18 *Canonicatus redditus in quibusdam locis, tot[...] stunt in distributionibus quotidianis.*
19 *Consuetudines Prouinciæ sunt attendendæ. Mohed. decis.16. de præbend. quo casu loquatur mer.19;*
Merlin.decis.129. coram Merlin. qualiter sit [...] genda, & num.22.
20 *Beneficii valor an probetur per assertionem [...] ratoris prouisi Apostolici, & consuetudinem [...] mendi d. valorem, & n.21.& seq.*
25 *Confessio propria tunc eo fortior probat, q[...] adminiculata.*
26 *Confessioni propriè quando omnimoda fides sit [...] benda.*
27 *Testi benè informato de qualitate alicuius bene[...] quia fuit illius administrator, fides est [...] benda.*
28 *Probationes, quando non sunt concludentes non [...]* 29

29 *Testes illi sunt præferendi aliis, qui sunt adminiculati.*
30 *Testes illi, qui sunt præferendi aliis.*
31 *Instrumenta lite pendente sine compulsorialibus extracta, non sunt in forma probanti.*
Et hoc multò minus dum non fuerunt recognita numer.31.

DECISIO LXXV.

BENEFICIVM simplex Oppidi de Baltonado Abulen. Diœcesis vacans de mense Maij 1649. per obitum Matthęi Martinez de la Lastra impetrauit Benedictus Aluarez Alphonsus à Reuerēdissimo Hispaniarum Nuntio pridiè idus Iunij eiusdem anni, sub narratiua, quod non excederet 24. ducatos de Camera, & successiuè suæ prouisionis vigore pacificam adeptus fuit possessionem die 28. eiusdem mensis. Postmodum verò Gabriel Calderon sub prædicta narratiua valoris idemmet Beneficium fuit consequutum à fa.me. Innocentio X. 8. idus Decembris sequentis, cuius gratiæ, virtute introducta causa coram Ordinario Abulen. Benedictus sententiam fauorabilem reportauit, sed ab ea appellatione commissa, & gratia subrogationis in Iuribus Matthæi per Gabrielem obtenta disputare contingit, An subrogato gratioso sit danda immissio, in quo DD. negatiuè responderunt ex ea nimirum ratione quia
1 prouisus à † Nuntio Apostolico, seu Legato parem titulum habere censetur cum prouiso Apostolico, secum etiam prouisus Apostolicus dicatur, *iuxta text. in cap. si Abbatem in princ. iuxt. gloss. ibi de elect. in 6. tradit Gonz. ad reg. 8. Canc. in annot. super nullit. num. 268. Garz. de benef. par. 5. cap. 3. num. 14. Argel. in tract. de acquir. possess. qu. 20. num. 4. Rot. dec. 206. num. 5. part. 1. diuers. in Nicien. Archipresbyteratus 19. Iunii 1653. in Nicien. Prioratus 5. Decembris eiusdem anni §. parui etiam factum fuit coram me*; Vndè in hac paritate Bene-
2 dictus tamquam anterior in gratia præferri debet, vt per *tex. in c. Capitulum de rescriptis Barbos. de iur. Eccles. lib. 3. cap. 13. numer. 193. Rota coram Cassador. decis. 20. num. 1. de præbend. & dec. 19. num. 2. cum seq. par. 2. diuers.* & consequenter legitimus contraditor habetur ad effectum im-
3 pediendi † immissionem gratiosè subrogato per *Viuian. de iurepatronatus lib. 11. cap. 4. sub num. 114. vers. similiter habens Rota dec. 525. n. 8. part. 2. recent.* maximè cum ille sit in possessione ex *tradit. per Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 20. nu. 213. coram Buratt. dec. 842. n. 3. & seq.*

Nec impugnari valet talis prouisio ex eo quod beneficij collatio tamquā reseruati ratione mensis ad Sedem Apostolicam pertineret, quia exploratum est Nuntium Hispania-
6 rum facultatem † habere prouidendi beneficia simplicia non excedentia valorem 24. scutorum auri de Camera computatis distributionibus exceptis Metropolitanis Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesijs, vt testatur *Garz. de benef. par. 5. cap. 3. num. 84. & 89. Barbos. de iure Ecclef. lib. 1. cap. 5. num. 23. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 2. prohemiali num. 56. Rota coram Duran. 114. numer. 8. & in Pampilon. beneficii de Esparza 15. Dec. 1649. coram bo. me. Arguelles, §. nullus autem, vers. & propterea.*

Neque interest quod prædicta Reuerendissimi Nuntij facultas restricta, & limitata sit ad Beneficia dictam quantitatem non excedentia, & sic huiusmodi non excessus concludenter probari deberet per Benedictum tamquam fundamentum suæ gratiæ, vt Ad-
5 uersarij nunc valeat † impedire immissionem *iuxt. tradita per Garz. de benef. dicta par. 5. cap. 3. numer. 189. & 190. Gonz. ad reg. 8. Cancell. d. §. 2. prohemiali num. 57. & pluribus relatis Rota in d. Pampilon. beneficii de Esparza coram bo. me. Arguelles dict. §. si nullus vers. & huiusmodi confirmata 2. Maii 1650. coram Em. Otthobono*, aut saltem Bene-
6 dictus teneretur coram exequutore suę † gratiæ iustificare prædictum non excessum *Rota dec. 548. num. 1. par. 3. rec.*

Nam sufficienter quoad hunc effectum prædictus non excessus iustificari visus est ex
7 confessione d. Gabrielis, † quatenus eumdem valorem expressit in impetratione suæ gratiæ, qua quidem nulla potest dari efficacior probatio *Garz. de benef. d. par. 5. cap. 3. numer. 202. cum seq. Lotter. de re benef. lib. 3. quæst. 20. num. 59. Rota coram Penia dec. 907. num. 1. & coram Merlino dec. 159. num. 7. dec. 538. numer. 9. & dicta dec. 114. num. 7. coram Durano, & in Gerunden. beneficii 11. Martii 1648. coram R.P.D. meo Celso, §. etenim, & in Bonon. Archipresbyteratus 23. eiusdem mensis, & anni, coram Eminentissimo Corrado §. valor autem, & admittitur in d. Pampilonen. beneficii de Esparza, §. iustificatio coram bo. me. Arguelles.* Adeò vt efficiam confessionis non diminuat clausula
8 apponi solita augendi vel minuendi † quando ea pars vsa non fuit, aut in prima litterarum expeditione maior valor non fuit expressus, vt pluribus *decis. alleg. tenet. Garz. de benef. d. part. 5. cap. 3. d. num. 202. cum seq. & denuò declarauit Sanctissimus D. N. Alexander VII. ex reg. 65. Cancellariæ.*

Minusque releuare debet, quod confessio Gabrielis ad alium finem tenderet ad diuer-
9 sum non sit trahenda ex congestis per *Tiraq. in tract. res inter alios acta num. 24. & 25. Surd. cons. 371. num. 62. & in dec. 250. num. 6. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 15. num. 41. Rot. decis. 200. n. 9. coram*
10 *Buratt.* cum, scilicet † expressio in impetratione Gabrielis esset ad satisfaciendum regulę de valore exprimendo, in quo solum computantur fructus portan. & qui in absentia percipiuntur non connumeratis distributionibus quotidianis, vt per *Oldrad. cons. 118. Bellar. cons. 34. dub. 4. Rebuff. in tract. nomin. quæst. 9. num. 40. Rota coram Mohed. decis. 16. de Præb.* ac solitum sit
11 Beneficium in † minori quantitate exprimere ad satisfaciendum prædictæ regulæ ob minuendas expeditiones Bullarum, & solutionem annatæ, vt per *Rot. coram Merlino dec. 139*
Aliusque effectus sit probare, an valor exce-
12 dat facultates Nuntij † conferentis, vt per *Rotam dec. 7. de præbend. cor. Cæsar. de Graff.* sub cuius facultatibus quoad valorem Beneficij attenduntur distributiones iuxtà superius tradita.

Quia pro resolutione respondetur quod est
13 si in † *d.decis.Grass.* dictum fuerit, quod aliud
sit probare valorem ad effectum regulę, aliud
verò ad effectum, an valor excedat facultates
Nuntij in ea tamen nulla mentio fit de pro-
batione per confessionem partis aduersæ, sed
solum diuersitas animaduersa fuit, quia ex v-
14 no tantum casu actum † fuerat, & ideò de
alio dictum quod in specie videretur, nec sub-
sistere, quod quis non teneatur verum valo-
rem Beneficiorum exprimere cum semper
vigeat dictæ regulæ dispositio, & distinguen-
15 dum sit inter Canonicatus † Germaniæ, &
Hispanię, & cætera beneficia quę impetrantur
in Curia cum in Beneficijs verus valor sit ex-
primendus, alias gratia inutilis reddatur, vt
contrà *Anchar.cons.395.num.113.& Couar.lib.1.*
var, resolut.cap.20.nu.7.tenet Guttier.lib.2. Canon.
quæst.15.num.76.Quæsada sup.reg.55. Cancell.fol.
mihi 139.Cochier.ad reg.61. Cancell. num.20. qui
16 rationem reddit, quia † in Beneficijs non so-
lum agitur de commodo annatæ, sed etiam
de eo quod Papa sciat qualitatem Beneficij,
& merita personæ cui confert *Rot. dec.185.nu-*
mer.5.par.3.diuers. & in terminis subrogatio-
nis *Argell.de acquirend.possess.quæst.19.art.1.nu.16*
& 17.

In Canonicatibus verò Germaniæ vigore
concordatorum, vt vitaretur annata fuit in-
troductum vt expressio tantum fieret 24.scut.
17 de Camera, † & de stylo etiam in Hispania
seruari notauit *Cochier. ubi suprà Modern. Auen.*
quæst.benef.par.2.cap.3.§.6.sub lib.3.cap.16.num.4.
Rot.coram Put.dec.505.num.7.lib.2. & qualiter, &
quando Canonicatus dumtaxat constat ex di-
18 stributionibus quotidianis obseruat *Cochier.*
vbi supra num.27.in fin.Rot.dec.296.num.3.part.2.
recent. & consuetudinem Prouinciæ seruan-
dam esse testatur *Rot.decis.202.num.8. par.4.rec.*
19 ex quibus † intelliguntur *decis. Mohedam 16.de*
præben. quæ loquitur in Canonicatu Hispanię,
& relata *decis.139.coram Merlin.* quę de Cano-
20 nicatu Germaniæ † secundùm illius Regni
concordata, & sub eadem distinctione acci-
pien. auctoritates *Rebuff. & aliorum quos refert,*
& sequitur Lotter.de re benef.d.quæst.15. à num.34.
asserentium confessionem prouisi Apostolici,
& consuetudinem exprimendi in Curia non
probare valorem quoad alium, & quamuis
21 in ea firmetur † confessionem prouisi Apo-
stolici in Curia non probare valorem id pro-
cedit respectu nominationum, quæ ex indul-
to Apostolico, quæ ab vniuersitatibus, vel alijs
22 fiunt ex † ratione tradita in *d. decis.139. coram*
Merlin. nè alias eluderetur mens Pontificis
qui voluit restringere facultatem ad certam
23 quantitatem † si propter huiusmodi indul-
tum liceret omnia beneficia prouidere, vt in-
quit *Rota d. decis.coram Merlin.* vt in his termi-
nis loquuntur *Rebuff. & alij exaduerso allegati,*
24 quæ ratio cessat in † cæteris Beneficijs Hispa-
niæ præter Canonicatus, cum in illis verus
valor sit exprimendus ex superius traditis.

Præterea quia & superior Gabrielis con-
25 fessio corroboratur † ex quam plurium
Testium depositionibus pro parte Benedicti
formiter examinatorum, qui etiam per Ga-
26 brielem fuerunt producti, † & proindè o-
nimoda ijs fides sit adhiben. *Rota decis.739.*
mer.2.par.2.dec.583.num.6.par.4.tom.3. recent
in Placentina benef. 11. Decembris 1647.§.valor
tem coram bo.me. Arguell. maximè cum vnus
17 eis fuisset † eiusdem Beneficij administra-
per plures annos, & sic informatus *Rot. d*
281.num.1.& 2.& decis.587.numer.5. & 6. c
Merlin.

Nec prædicta probatio videtur conqua-
aliorum Testium depositionibus pro part
Gabrielis, si quidem isti Testes se referun
Tazmias, & Instrumentorum effectus q
28 non exhibitis † nulla ex eorum dictis
concludens probatio *Rota decis.237.nu.4*
decis.170.num.21.par.6.recent.coram Buratt.
600.num.6.decis.82.numer.9.coram Merlino,
Mindonten.Parochialis 3.Martij 1653. §.quo
vers.nam quamuis coram me, & omninò
29 rendi sunt Testes † pro parte Benedicti,
adminiculari noscuntur Gabrielis confes
coram *Buratt.dec.367.num.5.& 13. & coram*
nia decis.592.num.10.§. & omnes dicti Testes
ex quibus.

Ex eademque ratione corruunt prædi
testimonia pro parte Gabrielis quaten
30 Instrumento † valoris deponunt ex argu
to eiusdem nouennij, quia etiam compu
prædicto nouennio Testes Beneficij dicti
trarium deponunt, quorum fidem præ
dam esse firmatum fuit stante præsertim
productione, & compulsatione, vt con
batur ex *lege Publia §.fin. ff. depositum Rot.*
sa.mem.Gregor.XV.dec.331.num.11. & 462.
& in præcit.Pampilonen.benef.de Esparza d. §
lus vers. quam per partitas coram bon. mem.
les.

Vndè pariter ruit notula quædam repe
31 & extracta ex Archiuio Abulen. † vbi ad
tantur redditus Ecclesiæ de Baltodano d
ipsa lite pendente, & absque compulsori
citatione alijsque requisitis fuerit extra
Rota coram Mantica decis.127.numer.1.coram
cin.decis.289.num.6.& penes Peniam dec.1190
mer.20.

Et itá vtraque parte Informante, &c.

R. P. D. MELTIO.

Mediolaneñ prætensæ Deuolutionis.

Die 1. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Dominus directus agens ad deuolutionem
phyteusis, & maximè si non doceat de in
mento inuestituræ, plenè, & conclud
docere de dominio, itaq; perperam add
tur coniecturæ, & præsumptiones, cum e
res aliena possit dari in Emphyteusim. Em
teusis concessio, quando non possit fieri
extraneos.

SVMMARIVM.

1 *Dominium ad effectum deuolutionis est plenè, & concludentèr probandum.*
2 *Quod procedit, etiam si Ecclesia agat ad deuolutionem contra Monasterium, vel causam habentem ab eo.*
3 *Dominus directus agens ad deuolutionem, tenetur probare titulum nobilem pro acquisitione dominij, secundum ius gentium, vel Ciuile.*
4 *Dominium directum, tunc plenius est probandum, ad effectum deuolutionis, quando non docetur de instrumento inuestituræ.*
5 *De dominio, quando non dicatur constare ad effectum deuolutionis.*
6 *Solutio Canonis, & Laudemij an probet dominium ad effectum deuolutionis.*
7 *Probatio præsumptiua non releuat, dum requiritur plena.*
8 *Ex deuolutionis capite dum agitur, concludens debet esse probatio dominii.*
9 *Ad deuolutionem agens plenè, & concludentèr tenetur probare dominium, etiamsi prætendatur adesse recognitionem dominij.*
10 *In Emphyteusim, potest etiam dari, res aliena.*
11 *Libera quælibet res præsumitur.*
12 *Emphyteuticam rem aliquem esse prætendens, grauatur onere id probandi.*
13 *Dominij ratificatio admittitur ad effectum deuolutionis.*
14 *Quod tamen intellige verum, quando cum dicta recognitione, adest etiam instrumentum inuestituræ.*
15 *Canon potest etiam solui pro simplici locatione, vel contractu censuali.*
16 *Probatio præsumptiua ad effectum deuolutionis ex quibus reddatur irreleuans.*
17 Decis. 29. par. 1. recent. & decis. 164. recentior. *declarantur & num. 18.*
19 *Emphyteusis concessio facta pro se, suisque successoribus, hæredibusque quibuscumq;*
20 *Vel cui dederit &c. est transitoria ad hæredes extraneos.*
21 *Emphyteusis, quando dari possit extraneis, sine periculo deuolutionis.*
22 *Alienatio Emphyteusis in manum mortuam regulariter est prohibita.*
23 *Emphyteusis alienatio in manum mortuam, tunc fieri non valet, quando cum prohibitione legis, concurrit etiam prohibitio hominis.*
24 *Emphyteusis alienatio in mortuam manum qualitèr prohibita dicatur.*
25 *Stylus alicuius loci non probatur per simplicem fidē Notarij.*
26 *Et hoc maximè, si non percutiat tempus, de quo controuertitur.*
27 *Clausulæ*, pro hæredibus, & successoribus etiam singularibus, vel cui, vel pro quibus dederis &c. *non faciunt Emphyteusim transitoriam ad extraneos.*
28 *Alienationis prohibitio in extraneos, quando adest in concessione Emphyteusis, ex hoc moderatur clausula, & quibus dederit, & similes.*
29 *Emphyteusis concessio facta cum prohibitione, vt non possit alienari in extraneos, quid operatur talis prohibitio.*
30 *In concessione Emphyteusis, si adsit clausula, & quibus dederit, & similes operantur, vt alienari possit etiam in extraneos.*
31 *Obseruantia debet operari suum effectum.*
32 *Obseruantia interpretatiua declarat, qualis sit natura Emphyteusis, de cuius inuestitura non constat.*
33 *Ab Emphyteusi cadit, qui infra biennium cessat à solutione Canonis.*
34 *Dominus directus dum recusat recipere Canonem, tunc Emphyteuta non cadit ab Emphyteusi ob illius non solutionem.*
35 *à Deuolutione Emphyteusis quis excusatur, etiam ob causam credulitatis.*
36 *Purgationem moræ, ad effectum euitandi pœnam, æquitas canonica facile admittit.*

DECISIO LXXVI.

PER obitum q. Ioannis Baptistæ de Magistris, sine filijs masculis, cum prætenderetur factus locus deuolutioni cuiusdam domus, sub asserto dominio directo Cappellæ S. Ambrosij in Metropolitana Mediolaneñ existentis Blasius Constantius d. Cappellæ titularis iudiciū instituit super dictæ domus deuolutione contra Monasterium, & Moniales S. Catherinæ ad Rotam Ciuitatis Mediolani hæredes testamentarios prædicti Ioannis Baptistæ, & duas sententias fauorabiles in partibus reportauit, à quibus interposita pro parte Monasterij appellatione, causaque ad Rotam delata, ac mihi commissa, dubitaui, An locus esset deuolutioni, & Domini negatiuè responderunt, in eo præsertim se fundantes, quod non constet de dominio Cappellæ deuolutio-
1 nem prætendentis, † prout ad hunc effectum plenè, & concludentèr illud probari debet *ad Text. in l. approbationem 23. C. locat. vbi Bart. nu. 10. l. in rem actio ff. de rei vindic. Bald. in l. omnes in fin. C. de probat. Rum. cons. 50. num. 1. lib. 1. vers.* Nam quamuis amplians conclusionem procedere
2 in Ecclesia deuolutionem prætendēte† contra ipsum Monasterium, vel causam ab eo habentem, & ita consuluit etiam *Socc. Sen. cons. 167. num. 22. lib. 2. vers. circa quintam quæstionem Rolan. cons. 82. n. 17. lib. 2. vers. vbi tradit Crauett. cons. 157. num. 13. ad med. vers. adeò speculat. tit. de emphit. §. nunc aliqua num. 66. vers. 52.* vbi tenet, quod ad hunc effectum Dominus directus tenetur iu-
3 stificare † titulum habilem pro acquisitione dominii secundum ius gentium, vel Ciuile, *Menoch. de arbitr. Iud. cas. 554. num. 8. vers. tertius est casus, & ità semper firmauit etiam Rota, & signantèr in decis. 723. num. 2. par. 4. diuers. coram Martino, Andr. decis. 65. num. 1. & 2. Seraph. decis. 1350. nu. 1. vers. est enim Caual. decis. 269. num. 1. & 2. vers. quod Instrumentum Mellin. decis. 11. num. 8. vers. quantum autem Duran. decis. 43. num. 8. uers. ulterius Merlin. decis. 117. in princ. in recent. decis. 150. numer. 1. cum duob. seqq. decis. 606. num. pariter 1. par. 1.* & fuit dictum *in Romana deuolutionis 28. Maij 1625. coram bo. me. Pirouano, in Romana Vineæ 27. Apr. 1646. coram Eminentiss. D. Cardinali Corrado, in Romana bonorum 9. Decembris 1641. coram Reuerendiss. Tarraconen. & in Mediolanen. prætensæ deuolutionis 15. Februarii 1650. coram me §. turbiditas, in quibus*

*bus omnibus firmatum etiam fuit ad effectum proba-
tionis dominii in indicio deuolutionis, nec sufficere In-
strumentum concessionis, iuncta solutione Canonum.*

Fortiùs ergò, & indubitantèr conclusio lo-
cum sibi vindicat in proposito casu, in quo
nec etiam de Instrumēto Inuestituræ docetur,
& ità certum est, non posse dici constare de
4 dominio Ecclesiæ ad effectum † rei vindica-
tionis, siuè deuolutionis *glos. in l. 1. & ibi Bald.
& Ias. num. 61. cum seqq. C. de iur. emphit. Alexander
cons. 112. in fin. lib. 1. Paris. cons. 77. nu. 7. lib. 3. Clar.
in §. Emphiteusis qu. 4. Maresc. var. resol. lib. 1. cap. 85
num. 7. Rota coram Caputaq. decis. 280. num. 5. par. 1.
Seraph. decis. 1453. num. 1. in recent. d. decis. 150. nu. 3
par. 1. & decis. 651. num. 3. & 4. par. 3.*

Neque pro concludenti d. dominij proba-
tione visum fuit suffragari posse Instrumentū
venditionis factæ de anno 1589. de controuer-
sa domo Francisco de Magistris Patri, & Au-
thori Ioannis Baptistæ, qui Monasterium hę-
dem instituit, cum expressione, quod illa esset
emphyteutica, & grauata annuo Canone lib.
26. & solid. 60. iuncta recognitione Cappellę
in dominam directam, & solutionem dd. Ca-
nonum ac laudemij. Quia quicquid sit, vbi
6 de simplici † solutione Canonis, & laudemij
ageretur, ad quem effectum probatio deducta
ex dicta recognitione, atque solutione Cano-
nis, & laudemij sufficeret in proposito, in
7 quo de rei vindicatione ex† capite deuolutio-
nis agitur dicta præsumptiua iustificatio suffi-
cientem non inducit probationem, cum ple-
8 na, & † exacta requiratur *iux. doctr. Alex. cons. 10
cum duob. seqq. l. 4. Caputaq. d. decis. 280. par. 1. Rota
coram Millino d. decis. 11. nu. 8. in rec. decis. 606. n. 2.
in fin.* Quod procedit, etiam si deuolutio in-
tentetur contra Monasterium causam haben-
tem à Io: Baptista de Magistris, qui d. Cap-
9 pellam in Dominam directam † recognouisse
prætenditur, quia adhuc tali recognitione non
obstañ potest Monasterium, contra Ecclesiam
deuolutionem prætendētem quæstionem do-
minij refricare, *ita Ruin. d. cons. 50. num. 1. lib. 1.
vers. Nam quamuis Socc. Sen. cons. 167. num. 22. lib. 2.
vers. circa quintam quæstionem Specul. tit. de emphit.
§. Nunc aliqua num. 66. vers. 51.* vbi assignat eam
10 rationem, quod Ecclesia potuit † aliquando
concessisse rem alienam in emphyteusim *Ce-
phal. cons. 108. num. 6. lib. 4.* & cum quælibet res
11 in sui origine præsumitur † liberà, & seruitus
à contrario non habeat causam naturalem,
sed aut impositiuam, aut præscriptam, inde
12 fit, vt qui prætendit rem aliquam † esse emphi-
teuticam, teneatur eam talem concludentèr
probare *Menoch. de arbitr. Iud. cas. 554. num. 9. Rot.
in recent. d. decis. 150. num. 3. uers. Et quoad effectum
par. 1.*

Neque releuat, vt etiam pro iustificatione
dominij ad effectum deuolutionis admitti so-
13 leant adminicula † desumpta ex recognitio-
nibus solutionibus Canonum, alijsque simili-
bus *iux. decis. 290. num. 1. cum seqq. par. 1. rec.* quia
conclusio procedit, vbi cum dictis adminicu-
14 lis concurrit † Inuestitura, seù concessio in
Emphyteusim, secus autem est, quando pro-
ut hic deficit Instrumētum Inuestituræ. Nam
tunc ex quo præsumi potest, bona peruenis[se]
ad possessionem non vigore contractus Em-
15 phyteuci, sed † potiùs simplicis location[is]
vel contractus censualis, prout ita etiam [in]
dubio præsumitur *Nact. cons. 2. num. 3. Bero. [con-]
sil. 114. num. 8. lib. 1. & cons. 49. numer. 7. & 8. l[ib.]
Crauett. cons. 112. num. 8. & cons. 131. num. 11. R[ot.]
coram Crescen. decis. 3. de præsumpt. & decis. 1. [...]
Cens. & decis. 400. nu. 7. par. 1. in recent. cum alij[s re-]
latis per Mant. de tacit. & ambig. lib. 23. tit. 3. nu[m.]
& 17.* Sola hæc possibilitas sufficit ad red[den-]
16 dam æquiuocam † probationem, desump[tam]
ex dd. adminiculis, & per consequens a[d in-]
ciendam etiam eam irreleuantem pro iu[stifi-]
catione dominij ad effectum deuolutionis, [pro]
qua plena, & exacta, vt dictum fuit, pr[oba-]
tio requiritur, & ità in terminis dixit *Ro[ta in]
recent. decis. 606. num. 2. ad med. uers. respond[...]
etiam par. 1.*

Hinc patet non applicari decisiones al[legatas]
pro parte Cappellæ. Nam *decis. 290. par. 1*
17 supponit † existentiam Inuestituræ, & [...]
super ea præcipuum fundamentum con[stituit,]
deinde super adminiculis sic, & *decis. 164[...]
18 rec.* deducit probationem dominij † ex In[uesti-]
turis, & postea ponderat recognitiones [ac]
adminiculis *Mantic. decis. 57.* non loquitur [in]
terminis probationis dominij ad effectum [de-]
uolutionis.

Tantò autem faciliùs DD. censuerunt, [...]
cum non esse prætensæ deuolutioni, q[uia]
admissa etiam dominij directi iustificatio[ne,]
adhuc ex quo Emphyteusis, de qua in præ[senti]
19 ri agitur, apparet alienabilis, † ac transf[...]
ad extraneos ex consensu per Rectorem C[ap-]
pellæ præstito venditioni controuersæ do[mus]
factæ de anno 1589. in personam Francis[ci de]
Magistris stipulañ pro se, suisq; hæredibus
20 & singularibus † successoribus, & cui[s-]
quibus dederitur, quæ quidem clausulæ l[ibe-]
ram alienam facultatem importāt, & Emp[hy-]
teusim etiam ad hæredes extraneos tran[sito-]
riam faciunt, vt benè *per Rolan. cons. 55. nu[m.]
lib. 3. vers. vbi feudum Crauett. cons. 84. sub num[...]
vers. & eodem modo, & cons. 92. nu. 6. Curt. Iu[n. con-]
sil. 1. in princ. Mant. de tacit. lib. 22. tit. 19. numer[...]
Ciriac. contr. 146. num. 11. Rot. coram Caual. dec[...]
num. 2. in recent. decis. 261. n. 4. par. 1.* & fuit e[tiam]
resolutum *in Romana domus 15. Februarij 1[...]
coram R. P. D. meo Celso.* Nam huiusmodi [...]
mus licitè, & absq; deuolutionis pœna t[rans-]
21 sire potuit titulo † vniuersali Institutionis [a]
Ioanne Baptista Testatore in Monasteriu[m]
hæredem institutum *Bero. cons. 93. nu. 46. & [...]
vers. Nam emphyteusis, Bursatt. cons. 60. nu. 34. li[b.]
uers. ut ad Monasterium glos. in Auth. ingress. vers[...]
dicant, & ibi Bart. num. 37. vers. quæro ergo circa
C. de Sacros. Eccles. Innoc. in cap. in præsentia nu[m.]
vers. Emphyteusis etiam transeunt, & Hostien. [...]
post med. vers. Emphyteusis de probat. Anchar. [con-]
sil. 165. nu. 1. uers. si autem succederet Corbul. de
emph. tit. de caus. priuat. ob mortem Ciuil. fol. 38. [...]
num. 6. & sub numer. 8. uers. quia cum Monaster[...]
cum alijs relatis per Modern. Fulginaten. de iur. [...]
tit. de alienat. qu. 1. sub num. 221. in fin. Grat. [...]
Forens. cap. 481. num. 61. cum seqq. uers. quibus [...]*

bis Rota in recent.decis.261.num.7.uers.potuit etiam par.7.

Nec aduersatur, quod regularitèr sit prohi-
22 bita alienatio rei emphyteuticæ † in manum mortuam; quia quid sit, vbi cum prohibitione legis concurrit etiam prohibitio hominis., & pactum expressum, per quod impeditur acquisitio, cum in proposito casu de tali ho-
23 minis prohibitione † non doceatur; Monasterium optimè remansit capax, si non ad ef-
24 fectum † retinendi saltem ad effectum vendendi rem emphyteuticam, &illius æstimationem recipiendi iuxta doctri nam *Specul.lib.4 tit.de emph.§.nunc aliqua qu.117.nu.143.communitèr recepta Anchar.consil.165.nu.1.post med.uers.sed ibi loquitur Grat.discept. Forens.d.cap.491.num.67.cum duob.seqq.Rota in recent.decis.261.nu.7.uers.& cessat difficultas par.1. & in alia Mediolanen. bonorum coram Merlino decis.649.per tot.*

Vllius neque releuantiæ visus fuit prætensus stylus illarum partium apponendi in Inuestituris similia pacta prohibitiua alienationis rei emphyteuticæ, in manus mortuas. Quia dum stylus non probatur aliundè, quam
25 ex simplici † fide Notarij, non est ei quidquam differendum *l.3.§.decus ff.de Test.Auth. si quis in aliquo C. de aden. Gait.de credit.cap.3. tit.1. num.912.cum duob.seqq.Rota in recent.decis.255.sub num.3.par.1.* maximè cum dicta fides non per-
26 cutiat tempus concessionis, & † non concludat Inuestituras alitèr fieri non potuisse, vt in terminis probationis styli, & consuetudinis hoc requiri respondit *Rota cor.Seraph.dec.1249. nu.1.cum seqq.uers.neque obstat, & in Ianuen.quarti dotalis 27. Aprilis 1643. coram Reuerendiss. Terracinen. §.Non obstant attestationes.*

Non etiam subsistit, quod clausulæ illæ *pro hæredibus, & successoribus etiam singularibus, & cui, vel quibus dederit appositæ,* in dicto Instru-
27 mento † alienationis non faciant Emphyteusim transitoriam ad extraneos, sed restringendæ veniant ad hæredes, & descendentes primi acquirentis ex firmatis *per Rotam dec.211.par.6. recent.* Quia ibi aderat expressa prohibitio alie-
28 nationis † in extraneos, per quam prohibitionem ità temperata remansit virtus dd.clausularum, vt libera facultas disponendi per eas
29 importata, restringeretur ad solos † descendentes, non autem ad extraneos extenderetur; At in proposita facti seriè nulla exhibetur Inuestitura cum dicto pacto prohibitiuo alienationis. Vnde dd, clausulæ debent suum ope-
30 rari effectum, qui est † tradendi liberam disponendi facultatem etiam in extraneos *cap.1.de feud.non habent propr.nat.feud.Cephal.cons.400.n.6 & 7.Couarr.var.resol.lib.2.cap.17.vers.quarta conclusio,* ibi, *Eo quia, & idem dicendum erit Clar.in §.Emphyteusis qu.28.vers. secundus casus, & vers. sed quæro. Mantic.de tacit. & ambig. lib.22.tit.19. num.24.vers.tertiò similitèr,* idemq; confirman-
31 dum venit † etiam ex obseruantia. Nam domus, de qua agitur, transiuit à Camilla Bar-
32 bauana in familiam de Magistris. Nec † autem obseruantia interpretatiua declarat, qualis sit natura Emphyteusis, de cuius Inuestitura hodie non apparet *Soccin.Sen.cons.66.num.11.vers. quod etiam confirmatur lib.3.Hond.cons.47.num.28. lib.1.Surd.decis.134.num.9.Rota decis.571. num.3. par.1.diuers.& coram Merlino decis.872.numer.11. uers.omnemque.*

Denique non obstat alia prætentio, ob non
33 solutos fictus libellarios, † seù Canones infra biennium; Tùm quia Cappellæ Rector re-
34 quisitus ad recipiendum, renuit illos † recipere, quia stante recusatione Moniales sunt excusatæ, ac proinde deuolutio excluditur, cum
35 ad hunc † effectum quælibet causa etiam credulitatis sufficiat *Rota in Romana domus 25. Februarij 1677. §.Ex quibus, & §.seq. & 9. Decembris 1650. §.Minus deuolutio, coram R. P. D. meo Celso.* Tùm quia in omnem casum locus es-
36 set purgationi † moræ, quam ad effectum euitandi pœnam, æquitas Canonica facillimè admittit *cap.tuam de pœn.c.apud misericordem 32. qu.1.Alexand.in l.si quis maior num.7.vbi Ias.n.26. & Iacob. de S. Georgio num.43.C.de transact.Dec. cons.138.num.7.Rota coram Penia decis.431.num.4.*

Et ita vtraq; parte Informante &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sulmoneñ Beneficij.

Veneris 3. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Fructus, & expensæ à quo tempore debeantur, & quando illa sine dubio sint debita. Probationes leuiores admittuntur in facienda liquidatione fructuum, & admittuntur illæ haberi possunt.

SVMMARIVM.

1 *Fructus, & expensæ debentur à die motæ litis.*
2 *Fructus, & expensæ sine dubio debentur, quando eorum condemnatio habetur in sententijs in iudicatum transactis.*
3 *Possessor præsumitur fructus rei possessæ ab eo percepisse.*
4 *Probationes leuiores sufficiunt ad effectum liquidationis fructuum, etiam à solito.*
5 *Fructuum liquidatio, admittitur etiam per fides.*
6 *Fructuum liquidationes admittuntur etiam per præsumptiones, quod tot percipi potuerunt.*
7 *Resignatarius tenetur ad restitutionem fructuum, vsque ad tempus, quo resignauit.*
8 *Beneficij possessor præsumitur percepisse fructus dicti beneficij.*
9 *Possessio præsumitur ex substentatione litis, vna cum perceptione fructuum.*
10 *Litigans post litis renunciationem, non tenetur amplius ad expensas.*

DECISIO LXXVII.

POST obtentas à Fabio duas sententias conformes contra Laurentium conpræsentatum super huiusce beneficij d. Ioannes Laurentius iura sua renunciauit Io: Vincentio, & hinc denuò causa agitata emanauit tertia sententia aliarũ confirmatoria, qua vterque,

que, & renuncians, & renunciatarius fuit condemnatus ad restituendos dicto Fabio fructus, & expensas à die motæ litis, & quia dictus Io: Laurentius rei iudicatæ non dum acquiescebat proposui dubium, An fructus, & expensæ d. Fabio deberentur, & ad quam summam essent taxanda: Quod cum Domini examinarent pro explorato quidem habebant, quod
1 fructus, & † expensæ debeantur à die motæ litis vt pote, quia clara est condemnatio ad vtrumque in dictis sententijs in iudicatum transactis, sed difficultatem † restringebant,
2 primò circa quantitatem fructuum, secundò circa distributionem, tàm fructuum, quàm expensarum passiuè inter dd. renunciantem, & renunciatarium, tertiò circa expensas factas postquam Io: Vincentius liti renunciauit.

Et quoad primum DD. censuerunt quantitatem fructuum esse liquidandam ad rationem duc. triginta monetæ Regni, Nam dum in casu isto perceptio fructuum est indubitata, ex
3 quo d. Laurentius, & Io: Vincentius † possiderunt *ad tradita per Lotther. de re benefic. lib. 1. qu. 39 sub num. 63. & lib. 3. qu. 11. num. 125. Rota coram sa. me. Greg. decis. 50 num. 2. ubi Adden. Litt. B. & coram Buratt. decis. 173. & decis. 147. utrobique nu. 3.* sufficiunt propterea leuiores probationes, etiã
4 à solito † resultañ ad effectum liquidandi fructus *iuxtà cons. Surd. 293. num. 31. Garz. de benefic. par. 6. cap. 3. num. 139. ad med. uers. sufficiunt leuiores Rota coram Merlin. decis. 483. num. 7. & apud Duran. decis. 307. num. 4. & decis. 207. num paritèr 4. cum alijs in Bononien. liquidat. fruct. 11. Maij 1640. coram bo. me. Coccino*, d. Fabius non solum per
5 fides † in Summ. datas, sed etiam per contestes in Cur. Episcop. Sulmonæ examinatos probat quod ex fructibus beneficij totidem
6 percipiuntur † quod ad hunc effectum sufficere respondit *Rota cor. Seraph. decis. 1132. in princ. vers. quam ex dictis testium, & decis. 1245. num. 7. uers. & per Testes Pen. decis. 176. num. 5. uers. tum ex Testibus Caualer. decis. 370. nu. 1. Buratt. d. decis. 173 num. 5. Duran. d. decis. 307. num. 3. in fin. uers. illa quæ resultat ex dictis.*

Quo verò ad secundum resolutum fuit quod d. Laurentius teneatur restituere fructus
7 vsque ad † tempus quo resignauit beneficium ab eo autem tempore infra illos debeat Io: Vincentius resignatarius, quia præsumitur
8 eos percepisse, † tùm ex qua possedit vt probatur ex renunciatione litis, & beneficij triennio post facta, quæ iniuncta expeditione lit-
9 terarum resignationis † possessionem probat *Paris. de resign. lib. 10. qu. 8. nu. 50.* etsi quam etiam ex litis sustentatione adminiculis fulcita, vt per *Garz. de benefic. cap. 3. num. 139. par. 6. Rot. apud Buratt. decis. 173. num. 3. & seqq.* vt per *Rot. coram Sanctiss. Greg. XV. decis. 15. num. 1. cum pluribus adductis par. 5. recent. decis. 220. num. 3.*

Et demum quoad tertium non visum fuit DD. Io: Vincentium posse condemnari ad expensas postquam liticessit: Nam illi imputari non potest cur litem substinuerit à principio,
10 nec propterea post litis renunciationem tenetur ad aliquas litis expensas, vt post alios *tradit Gratian. discept. 725. num. 28.* sed sibi imputet actos si etiam post litis renunciationem voluit sententiam reportare.

Et ità vtraque &c.

☞ *Plures Decisiones in hac eadem causa factas cumulaui supra in par. 9. tom. 2. recent. decis. quæ est in hac eadem causa.*

R. P. D. BICHIO.

Calaguritana Beneficij de Bilbao.

Lunæ 5. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

In beneficiorum collatione in concursu, ille præferendus, qui meliores, & digniores qualitates habet; accusatus de simonia, si fuit absolutus, & accusans condemnatus in expensas, quid ex hoc inferatur; simonia ex quo non probetur.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij collatio in concursu facienda ei, qui meliores conditiones.*
2 *Testes examinati in iudicio criminali vigore [...]rialium litterarum, nec formitèr repetiti in iudicio Ciuili, non probant.*
3 *Testes examinati sine citatione ad videndum [...] Testes, non releuant.*
4 *Testes examinati coram Iudice allegato [...] sunt nulliter examinati defectu iurisdictionis.*
5 *Testes deponentes de auditu non releuant.*
6 *Simonia ex quo non probetur.*
7 *Testes vt simoniam probent, debent deponere [...] præcedenti pactione.*
8 *Simonia non committitur absque præcedenti pa[...]*
9 *Testibus inuerisimilia deponentibus non est c[...] dum.*
10 *Simonia ex quo excludatur, & numer. 11. 12 [...] & 14.*
15 *Simoniacus, quis non est dicendus, quamuis [...] accusatus de ea, si per sententiam fuit abso[...]*
16 *Simonia, quando non sit plenè probanda, sed [...] ciant coniecturæ.*
17 *Beneficium non est adiudicandum ei, qui sciebat [...] esset præbiturus.*
18 *Sentenia absolutoria super crimine simoniæ, & [...] est, quod sit lata ex capite innocentiæ, [...] capite non probationis, & num. 19.*
20 *Inquisitus de aliquo delicto licet absoluatur, [...] remanet quædam macula in eo.*
21 *Limita tamen hoc, si per sententiam constat [...] fuisse factum per calumniam.*
22 *Accusans aliquem de delicto si postea Iudex c[...] net eum in expensis, quale signum erit, & [...]*
24 *Sententia suspensa per appellationem, dubia [...] validitas, & iustitia.*
25 *De beneficio acquirendo aliud est si agatur, & [...] si controuertatur super eius prælatione.*
26 *Ius in beneficio non acquiritur ex sola opposi[...]*
27 *In beneficiorum prouisione præferendus est ille [...] omnes habet requisitas qualitates.*
28 *Beneficium, quando alicui omnino sit adiudicandum.*

D[...]

DECISIO LXXVIII.

ANTONIVM de Goiri in concursu Ignatij de Arbolancha tanquam ætate seniorem, Sacerdotem, ac alias ad audiendas
1 Confessiones approbatum, † præferendum esse dubitatum non fuit, vt sæpissimè respondit Rota in decisionibus allegatis in *Calaguritana Beneficij de Vnzella 1. Iuly 1652. coram R. P. D. meo Albergato, & in Calaguritana Beneficij de Lequitio 23. Maij 1653. coram R.P.D. meo Celso.*

Nisi obstaret diffamatio symoniæ per ipsum commissæ in assecutione huiusmet Beneficij quam negat probari per Testes exaduerso inductos, quia examinati vigore monitorialium litterarum, vel in Iudicio Criminali,
2 nec repetiti formitèr in † Ciuili fidem non merentur *l.vlt.uers.sancimus Cod. Testib. Rota decis.128.nu.5.decis.145.nu.2.iuter impress.post cons. Farinac.decis.366.nu.6.coram Cardinali Caualerio, & in Bononien. pecuniaria 23. Maij 1645. §.assertum cor. me*; alijs paritèr in Iudicio Ciuili examinatis ne probent obstat defectus tàm cita-
3 tionis ad videndum illos † iurare, necessariæ etiam ex præscripto litterarum remissorialiũ, vt propterea non sufficiat citatio pro illis obtinendis emanata in Curia, vt fuit dictum in
4 *decisione 345.sub nu.2.par.2.rec.* Tùm † iurisdictionis, quia examen factum fuit coram Iudice allegato suspecto *Lancellott. de attent.par.2. cap.6.num.13.& seqq.Rota decis.347.nu.1.post cons. Farinac. & in Marsicen.Iurisdict. 5. Martij 1646. coram me.*

Eoque minus Testibus adhibendam fidem,
5 quia deponunt † de auditu *Comitul. in his terminis decis.114.num.7.* & de publica voce, & fama, quæ ortum habuit à Iudicio Ciuili inter alias
6 personas moto, nec sufficit † ad probandam symoniam *Paris.de confid.qu.72.n.3. Put.dec.167. lib.2.in corr.Rota decis.538.nu.18.in fin.& in n.19.*
7 *par.4.tom.rec.* quam † vt Testes conuincerent, debuissent deponere de præcedenti pactione
8 sine qua illa non † committitur, vt communitèr notant *Doctores in cap. veniens de Testib. d. decis.167.lib.2.in corr. Rota decis.350.nu.12.par.2. recent.decis.93.num.6.par.4.tom.2. decis.538.nu.10.*
9 *par.4.tom.3.*& inuerisimilia prorsus† deponunt quia pecuniam datam vni examinatori synodali assirmant, vt Antonius approbaretur, & reprobaretur Ignatius prout fuit reprobatus, sed Antonius pro sua approbatione hoc non
10 egebat, † cum confidere posset de sua idoneitate cognita tùm Ordinario, qui alias ad Confessiones audiendas illum proposuit, tùm Examinatoribus, qui prius illum habilem ad beneficia Curata pronunciauerant; Ignatium
11 verò fuisse reprobatum† ex capite inlitteraturæ probant plures Testes addentes quod, & si bis aliàs ad alia beneficia fuerat approbatus id
12 factum fuit ex beneuolentia, † & eius honoris gratia, & adhuc nouo examine indigebat *Comitul. d. decis.114.num.12.* Cumq; fuerit reprobatus ab omnibus Examinatoribus nil interest, quod vni ex illis fuerit data pecunia,
13 vnde non † mirum si in iudicio criminali Antonius à quærela symoniæ fuit absolutus
15 per sententiam † diffinitiuam, quæ omnem maculam à querela resultantem abstergit, ac delet.

Hæc tamen quæ satis essent ad euitandam priuationem beneficiorum, quæ Antonius obtinebat, vel alias penas contra symoniacos decretas, censuerunt Domini non releuare, nè ab assecutione beneficij obtinendi repellatur, seù in Iudicio prælationis succumbat, ad
16 hunc enim † effectum non requiritur plena probatio symoniæ, sed sufficiunt coniecturæ *Paris.de fideic.qu.72.num.8.in fine*, & diffamatio resultans ex denunciatione, seù inquisitione *can.tantis Daniel.81.distinct.cap.omnipotens vbi gloss verb.denunciatur de accusat. Paris.d.tract.qu.64.numer.15.Maresc.uar.resol.lib.2.cap.35.nu.19.Lother. de re benef.lib.2.qu.31.num.145.& seqq.Add ad sa. me. Gregor.XV.decis.238.num.13. Seraph.dec.516. num.4.* vbi dicit rationem, quia non est adiu-
17 dicandum † beneficium ei qui scandalum esset præbiturus, quamuis aliàs nullum defectum pateretur *Comitul.decis.114.num.12.* & in terminis beneficij Calaguritani *decis.119. nu.2. & 3. Rota in Leodien.Præpositura Tongren. 19. Ianuarij 1650. coram Eminentissimo Dom. Cardinali Otthobono.*

Nihil suffragante sententia absolutoria, quia non est talis ex capite innocentiæ, sed
18 non † probati ex tunc deducti delicti, ideoque remanent adhuc vestigia prioris Iudicii, &
19 poterit Antonius nobis † superuenientibus indicijs quandocumque vexari, vt in puncto respondit *Rota in Sabinen.concursus 6. Apr. 1609 coram D. Cardinali Sacrato, impress.apud Marches. de commiss. tom.1.fol.291. num.3.* vbi subditur, quod etiamsi inquisitus absolutus fuisset tanquam innocens, adhuc negari non potest,
20 quin ex priori inquisitione remaneat † quædam macula ob quam in cõcursu non habentis talem maculã veniat postponendus *Lother. de re benef.d.lib.2.qu.31.num.148.& seqq. vbi signantèr nu.151.* id limitat, quando per senten-
21 tiam liqueret eum per † calumniam delatum vel accusatum fuisse quod hìc non verificatur, imò plurimi Testes deponunt de publica fama symoniæ, & sextus qui est Eques Sancti Iacobi testatur de confessione extraiudiciali ipsius Antonij *Summ. Ignatij num.6.* ante
22 finem, † & Iudex condemnauit inquisitum in expensis, alioquin verò accusatorem condemnasset *Hippol.Rmin.cons.303.num.6. & seqq. per tot.Farin.in prax.qu.15.num.13.post. Boss.tit.de accusat.num.19.in fin.*

Et hæc faciliùs procedunt in casu nostro, tum quia sententia ipsa absolutoria denotat non abfuisse magnam symoniæ suspicionem,
23 cum vt dicebam inquisitum † condemnauerit in expensis. Tum etiam quia à dicta sen-
24 tentia fuit interposita appellatio, quæ † illius effectum suspendit *l.1.ff.ad Turpell. cap. veniens de iureiurand. Rota decis.211.num.3.apud Cinc. de censib.cum alijs alleg. in Rom. dotis 11. Febr. 1647. coram me.*

Quod verò hodiè agatur de beneficio ac-
25 quirendo, seù de prælatione in † concursu patet, quia Antonius est simplex oppositor, & ex

26 ex sola oppositione Ius † in beneficio non acquiritur *Cassador. decis. 18. num. 2. & 3. de præb. Seraph. decis. 1091. num. 1. & 2. Rota in Gerunden. beneficij 27. Iunij 1644. §. Non obstat coram me.* Excluso itaque ex prædictis Antonio, adiudicandum est beneficium Ignatio, qui de coetero habet omnes qualitates à Constitutione
27 Clementina requisitas, † & quamuis reprobatus fuisset ab Examinatoribus Calaguritanis appellauit ab hoc grauamine, & de eo nedum per antecedentes approbationes, bis aliàs
28 reportatas, † sed etiam per subsequentem in gradu appellationis obtentam plenè docuit *Mantic. decis. 274. numer. 2. Rota in Calaguritana beneficii de Ocon 9. Decembris 1649. coram bo. memor. Arguelles, & in eadem 1. Iulii 1652. coram R. P. D. meo Zarate.*
Atque ità fuit decisum vtraque, &c.

R. P. D. MELTIO.
Postea EPISCOPO PAPIEN.
Viterbien. Attentatorum.
Die Lunæ 2. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Executio dicitur nulliter, & attentate facta, dum parti anteà fuit præsentata inhibitio Rotalis, quæ siue iusta, siue iniusta timenda est, debitaque reuerentia eidem exhibenda est executio, tunc multò magis est nulla si fiat super bonis fideicommissarijs.

SVMMARIVM.

1 *Mandata Rotalia, timenda sunt.*
2 *Clausula,* si quid exequendum, *quid operetur, & num. 3. & 4.*
5 *Inhibitio emanata in causa diuersa, operatur minimè attentata in causa diuersa.*
6 *Causa appellationis semel commissa à grauamine executionis, quatenus duret, & n. 7. & 8.*
9 *Clausula vna cum omnibus incidentibus, totoque negotio principali, posita in commissione, est magnæ virtutis.*
10 *Inhibitus, ne exequatur aliquod mandatum, si illud exequatur nulliter, & attentate procedit.*
11 *Inhibitio Rotalis siue iusta, siue iniusta, est timenda semper.*
12 *Et iste est inueteratus stylus in Rota.*
13 *Inhibitio Rotalis ob reuerentia est timenda.*
14 *Bona esse fideicommissaria probari potest ex inuentario hæreditatis.*
15 *Inuentarium probat bona descripta in eo, fuisse in bonis fideicommittentis.*
16 *Decisiones in causa factæ præsupponuntur in alijs disputationibus causæ executio in causis fideicommissarijs non est facienda.*
18 *Bona esse fideicommissaria probatur ex Instrumento diuisionis factæ pro liquidatione ipsius fideicommissi.*
19 *Demonstratio nimis generalis, & generica, non releuat.*
20 *Fideicommissarius possidens bona in eodem Territorio in quo possidebat fideicommittens intrat præsumptio, quod sint eadem bona fideicommittentis.*
21 *Donec doceatur de nouis acquisitionibus grauatoris in eodem loco.*
22 *Instrumentum facit probationem probatam.*
23 *Filius, quidquid acquirit, patri acquirit.*
24 *Intellige tamen, si acquisitio bonorum fuit facta ex pecunijs paternis.*
25 *Et quando plene id sit iustificandum.*
26 *Confusio bonorum facta ad effectum nè appareat attentata, non attenditur.*
27 *Veritas rei, quando clarè apparet, ea amplectenda venit.*
28 *Relationi Officialis publici de re ad se spectante plena fides est adhibenda.*
29 *Notario regulariter non creditur etiam circa scripturas in actis insertas, nisi de illis rogatus sit cum Testibus.*
30 *Executores, quid testificari soleant, in mandatis sibi traditis.*
31 *Mendicata ea, quæ apparent, & à veritate longè abborrent, respuenda sunt.*
32 *Cum præsumantur facta ad consilium partis, veritatem obnubilantis.*
33 *Iudex in probationibus amplectitur verisimiliorem.*

DECISIO LXXIX.

CONSTARE de Attentatis hodiè DD. resoluerunt. Quia executio facta ad instantiam Leonardi Farinacij apparet facta non super bonis hæreditarijs Laurentij Francisci debitoris, sed super bonis proprijs Camilli & aliorum eius hæredum contrà formam duarum inhibitionum Rotalium præsentatarum. Vnius emanatæ vigore commissionis causæ in Rota cum clausula, *si quid exequendum,* quo ad bona propterea hæredum, & alterius vigore commissionis in Rota partis obtentæ super iactationibus, & molestationibus bonorum fideicommissariorum Marij de Francisonis; Vtraque enim ex dd. inhibitionibus apta est reddere nullam, & Attentatam
1 tam dict. executionem: Prima, quia in commissione causæ in Rota, cum dicta clau-
2 sula, † *si quid exequendum* efficit, vt suspensa remanserit executio mandati ex bonis proprijs hæredum, adeò vt super illis mandatum
3 exequi minimè potuerit, † nisi discussis oppositis in Rota exceptionibus contrà ipsum in fin. de officio tis *Innocent. in cap. ad reprimendum in fin. de offic. Ordinarij Rota decis. 487. num. 6. part. 3. lib. 3. diuers.*
4 Et regulare est † quod dicta clausula det cognitionem causæ, & operetur quod sint prius discutiendæ legitimæ exceptiones, antequam
5 ad executionem deueniri possit *Honded. consil. 29. nu. 14. lib. 2. Lancellot. ae Attentat. par. 2. cap. 1. num. 5. Marescott. var. resolut. lib. 2. cap. 121. num. Marches. de commiss. part. 1. §. 1. fol. 705. numer. verf. clausula itaque, Rot. coram Coccino decis. num. 3. Buratt. decis. 131. num. 2. & ibi Addent. in princ. & fuit dictum in Romana pecun. 23. 1648. coram me, nec non in hac eadem causa 28. nij 1649. coram Reuerendissimo Tarraconen. in*

Non obstat quod dicta inhibitio emanauerit in causa cum Petro Francisco Bussio, vnde non potuerit † causare Attentata in diuersa causa, & diuerso mandato obtento ad instantiam Leonardi. Quia cum dictus Bussius sit Cessionarius Farinacij, & agatur de executione facta pro fructibus eiusdem Census, vtique sequitur,† quod semel commissa causa appellationis à grauamine executionis super bonis proprijs non potuerit citrà vitium Attentati iterum super eisdem bonis, † & pro eodem Censu executio fieri, licet mandatum fuerit diuersum, † ità in puncto resoluit *Rota in Cæsaraugustana pecuniaria de Maella* 16. *Iunij* 1601. *coram sa.me. Innocentio X. inter impress. post Zacch. de obligat. Cameral. decis.* 3 3. *num.* 1. *&* 2. præsertim cum in commissione † legatur apposita clausula; *vna cum omnibus incidentibus totoque negotio personali*, quæ operatur vt omnia censeantur in causa appellationis deducta comprehensa, *Egid. decis.* 629. *Cassad. decis.* 9. *numer.* 13. *vers. sub verbis autem de caus. possess. & propriet.*

At etiam secunda inhibitio emanata vigore commissionis super iactationibus, & molestationibus reddit attentatam† executionem, quia cum illius vigore fuisset Farinacius inhibitus, nè quidquam innouaret circa bona fideicommissaria, & tamen tali inhibitione non obstante super illis exequi fecerit mandatum A.C. vtique talis executio † vitio Attentatorum non caret; Inhibitio enim Rotalis siue iusta, siue iniusta, semper est timenda iuxtà inueteratam sententiam in Rota pluries receptam, ac in pluribus, & diuersis causis firmatam, & præsertim alijs omissis in *Cæsaraugustana distributionum, seu Attentatorum* 15. *Febr.* 1645. *& in Bononien. Attentatorum* 18. *Iunij* 1646. *in Leuceorien. Attentatorum* 26. *Iunij* 1648. §. 1. *coram R.P.D. meo Cerro, & in Meleuitana pensionis* 14. *Maij* 1649. *coram R.P.D. meo Bichio, §. aut ipsi Iudici in fin.*

Quod autem bona executata sint partim propria hæredum, & partim fideicommissaria, patet ex seq.

Et primo, quo ad Magazenum, eiusq; Appartamenta vt illa supposita sint fideicommisso Marioti, patet ex relatione, & Testibus pro parte dictorum de Francisonis examinatis, vltrà quod dum super illis specialiter causa commissa † reperitur in iudicio iactationis, & obtenta fuit inhibitio ob illius reuerentiam Farinacius ab executione se abstinere debebat *Rot. decis.* 214. *num.* 1. *&* 2. *part.* 5. *rec. coram Buratt. decis.* 909. *n.* 1.

Etiam palatium † conuincitur fideicommissarium Camilli senioris ex Inuentario de bonis fideicommissarijs facto *l. final. C. de arbitr. tutel. l. final. C. de iur. de lib.* Inuentarium enim probat descripta in eo fuisse in bonis fideicommittentis, *l. tutor, qui repertorium ff. de administr. & pericul. tut. Rot. decis.* 800. *numer.* 23. *part.* 1. *diuers. & decis.* 387. *numer.* 2. *part.* 1. *rec. & firmatum fuit in decisione in hac causa emanata sub* 28. *Iunij* 1649. *coram Reuerendissimo Tarraconen.* quæ ex stylo supponenda venit; Maximè cum in hac causa, & ad formam d. decisionis appareat, deindè renunciatum fuisse executioni anteà factæ super eodem Palatio, ex qua renunciatione tantò magis resultat quod Palatium re vera fuerat fideicommissarium, & 17 consequenter † non potuerit super eo mandatum exequi.

Pariter Agrum positum in contrata Aquapendente, fuisse de bonis fideicommissarijs 18 Camilli senioris probatur † ex Instrumento Inuentarij, seu diuisionis factæ pro liquidatione fideicommissi *Rota coram san. mem. Gregor. XV. decis.* 575. *numer.* 3. *vers. Inuentarium, & in rec. decis.* 407. *n.* 2. *par.* 2. *rec.*

Nihil obstante quod contrata d. Aquapen-19 dente sit demonstratio † nimis generica, quodque in eo loco potuerit Laurentius acquirere, & possidere alia bona propria. Quia probato quod fideicōmissarius possideat bona 20 in eodē loco, seu territorio, in quo † possidebat fideicommittens intrat præsumptio, quod 21 sint eadem bona † fideicommittentis, donec doceatur de nouis acquisitionibus grauatorum in eodem loco *Rot. in Perusina bonorum* 14. *Iunij* 1647. *coram R.P.D. meo Cerro, §. fideicommissum ad med. & in Bononien. fideicommissi de Pancaldis* 27. *Ianuarij* 1648. *§. & sic, coram R.P.D. meo Peutingerio.*

Demùm, quò ad vineam positam incontrata Iustitiæ, quod illa non sit hæreditaria Laurentij debitoris clarè elicitur ex eò, quod apparet empta non à dicto Laurentio, sed à Mario, & dictum emptionis Instrumentum 22 certum est † quod plenam, & euidentem probationem facit *cap. cum dilecti vbi Abb. nu.* 2. *de donat. Rot. coram Greg. XV. dec.* 577. *num.* 1. *cum vulgar.*

Neque obstat quod dicatur vt ex eò quod Marius erat filius Laurentij indè inferri liceat Vineam acquisitā fuisse Patri ex vulgata Iu-23 ris regula, quod † quidquid acquirit filius, acquirat Patri. Nam hæc regula non suffragatur Farinaccio, nisi quatenus ipse probaret 24 filium soluisse † prætium Vineæ de pecuniis paternis, quod tamen teneretur plenè iustifi-25 care, ex quo agit contrà † eius descendentes iure proprio possidentes, vt *post glos. in l. cum oportet, verb. ex eius substantia C. de Bon. docuit Bald. in Auth. ex testam. num.* 29. *C. de collat. Abb. cons.* 36. *num.* 2. *vers. aliam solutionem libr,* 2. *Corn. cons.* 182. *num.* 4. *lib.* 1. *Alex, cons.* 24. *num.* 1. *vers. & onus probandi vol.* 1. *& cons,* 171. *num.* 5: *vers. nec obstat, volum.* 6. *Aym. cons.* 61. *nu.* 8. *vers. ideò si filius, Roland. cons.* 90. *num.* 9. *vers. quibus non obstantibus lib.* 2. *& cons.* 54. *num.* 1. *lib.* 5. *Surd. cons.* 505. *num.* 6. *vers.* 2. *respondetur Menoch. de præsumpt. præsumpt.* 50. *n.* 4. *lib.* 3.

Iuuari Farinacius neque ex eò potest quod in relatione executoris adnotata per Notarium nulla de dd. corporibus, scilicet de Domo, seu Magazeno, & Palatio mentio fiat; Quia non sine mysterio dicta corpora appa-26 rent confusa † fuisse sub inuolucro, & descriptione aliorum confinium, nempè ad effe-27 ctum vt † non adeò de facili constare posset de Attentatis, cæterum rei veritas clarè elucescit ex depositionibus Testium, & relatione execu-

executoris attestantis factam fuisse executio-
28 nem super dictis † corporibus, cui relationi tamquam factæ ab officiali, & de re spectante ad eius officium plena adhibetur fides *Bart. in l.1.num.2.vers.6.ponderatur C.de ponderator.lib.10 Ruin.cons.58.colum.3.vol.1.n.5. Mandel.cons.318. num.36.Rot.coram Seraph.decis.498.n.1.& 2.vers. & pro affirmatiua in rec.decis.525.num.5. vers. nec obstat ad med.part.2.& decis.243. numer.8. part.6.*
29 & dictæ attestationi † valdè plus deferendum est, quam Notario, cui regulariter non creditur etiam circa scripturas in actis insertas, nisi
30 de illis rogatus † fuit coram Testibus *Abb. in cap.quoniam contrà num.8.Dec.numer.71.& alii de probat. Aretin.in cap.post cessionem eodem tit.Bald.in l.sancimus C.de Testibus, Ruin.cons.126.nu.3. vers. nec obstat lib.4. Lap.allegat.81.numer.5. vers. item actis.*

Quod fortiùs procedit stante inuerisimilitudine d. relationis ex eo deducta, quod per
31 executores apponi † solent tantum circumstantiæ apparentes in faciem rerum executarum, non autem describuntur prout hic factum fuit status, & confines antiqui, & rogitus Instrumentorum, ex quibus propterea d. relatio apparet euidenter mendicata, & facta
32 ad consilium, & dictamen Farinacij, & consequenter non est attendenda; Iudex enim in
33 probationibus† verisimilitudinem amplectitur *Crauett.cons.61.num.9.cons.82.num.5. cons.75. num.4.& cons.135.num.33. Surd.cons.473.num.9. Rota in rec.decis.245.nu.18.vers. Iudex enim, cum duobus seq.par.7.rec.*

Et ita vtraque parte &c.

R.P.D. MELTIO postea EPISCOPO PAPIEN.

Romana Domus, seu Domorum.

Lunæ 5. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Instrumentum dotale probat etiam in præiudicium creditorum, dotis receptionem, quando præcessit illius promissio. Fideiussor, quando dicatur obligatus, vti principalis, & tamquam correus. Aestimatio facta de re dotali, non probat verum valorem, & quare.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum dotale probat, quo ad omnes receptionem dotis.*
2 *Quartum dotale secundùm Statutum vrbis debetur coniungi superstiti.*
3 *Debiti non potest quis effugere solutionem.*
4 *Fideiussor obligans se in solidum, & vti principalis personaliter non potest effugere solutionem.*
5 *Obligatio generalis, & stricta soluendi pro alio facit quem correum.*
6 *Obligati si sint fideiussores plures insolidum, censentur correi, non autem fideiussores.*
7 *Nec vnus potest vocari fideiussor alterius.*
8 *Fructus dotales stante interpellatione secundùm Statutum Vrbis ad rationem septem cum dimidio pro quolibet centenario debetur, & num.9.*
10 *Valorem probandi modus, qualis à iure sit approba-tus.*
12 *Dubitatiuè, quando quis loquitur, non potest dici approbare, sed in dubio relinquit.*
13 *Verba*, quatenus de Iure, *nibil omninò [...] mant.*
14 *Dictio*, quatenus, *vt importet conditionem, [...] requiratur.*
15 *Verba, quando stent dubitatiuè, & restrictiuè, [...] notent incertitudinem.*
16 *Dominium rei hypothecatæ verum, semper rema[...] penes debitorem.*
17 *Hypothecari non potest res sine dominio.*
18 *Bona solent dari in dotem longè maiori pretio, [...] non est, & hoc pro maiori pompa.*
Bonorum æstimatio datorum in dotem, solent [...] ri longè plus ad cohonestanda matrimonia [...] mer.18.
19 *Veritati plus est standum, quam honorifico [...] rum cortici.*
20 *Pretium alicuius rei quando quis non dicatur [...] buisse pro vero, & iusto.*
21 *Iure pignoris, quando quis dicatur aliquam [...] possedisse.*
22 *Possidere, quando quis non possit, nisi iure pig[...] ris.*
23 *Possidere potius iure pignoris, vel iure domini[...] debet id declarare.*
24 *Adiudicationis bonorum præsumptio vt intret, [...] ritur præscriptio 30.annorum.*
25 *Adiudicatio bonorum in Curia Capitolina non [...] trat ex lapsu temporis, nisi intrent requisita Sta[...] ti vrbis.*
26 *Adiudicationis bonorum præsumptio penitus [...] quando quis bona prætendit esse sua.*
27 *Probatio non potest dici facta per ea, quæ illam [...] cludunt.*
28 *Confessio propria superat omnes alias probationes.*
29 *Confessio propria probat contrà confitentes, [...] bentes.*
30 *Bona, quando remaneant hypothecata ad fau[...] alicuius.*
31 *Crediter possidens rem debitoris, & est secun[...] valorem sui crediti, facit fructus suos.*

DECISIO LXXX.

EMANAVIT decisio in hac causa [...]
ram me sub die 22.Iunij 1654. [...]
resolutum fuit non constare de bono iure [...]
lorum de Pinea quoad duas partes domor[...]
controuersarum, quæ spectabant ad H[...]
nymum, & Iacobum pariter de Pinea, re[...]
uato, vt particulariter videretur, quo ad alia[...]
tertiam partem spectantem ad Francisc[...]
fratrem dicti Hieronymi, & Iacobi. Cu[...]
igitur sub hac die fuerit proposita causa su[...]
reseruatis, & per consequens super dicta [...]
tia parte Francisci, etiam quo ad illam [...]
lum bonum ius fouere ipsos de Pinea resp[...]
sum fuit per Dominos.

Pro irrefragibili habitũ enim fuit tam Iaco[...]
bum, quam Franciscum se obligasse pro [...]
curatione, & restitutione dotis Ersiliæ co[...]
fratriæ ascendentis ad summam scutor. [...]

vt ex Inſtrumento quietantiæ, quod indubi-
1 tanter probat etiam in præiudicium † credi-
torum receptionem dotis, cum præceſſerit il-
lius promiſſio *Caſtr. in l. 1. num. 8. verſ. quartus eſt, ff. ſolut. matrim. vbi Barboſ. par. 6. num. 50. verſ. quod ſi procedit, & 52. Rota deciſ. 485. num. 1. lib. 3. par. 3. diuerſor. & deciſ. 145. num. 1. poſt Pacific. de Saluian. dec. 324. num. 2. par. 2. deciſ. 644. num. 1. par. 4. recent. & coram Gregor. XV. deciſ. 491. numer. 7. & ibi Adden. cum alijs relatis in deciſ. in hac cauſa facta ſub §. creditum dotis*, & quia huiuſmodi dos aucta
deindè fuit ad ſcuta 2000. per obitum Hiero-
nymi ſecutum de menſe Iunij 1625. nam dicta
2 Erſilia vxor ſuperlucrata fuit † quartum in
vim Statuti Vrbis, vtique illi de Pinea effu-
gere non poſſunt ſolutionem dicti debiti, ſiue
veniant vti hæredes dicti Franciſci patris, ſiue
vti fideicommiſſarij Hieronymi patrui, & ex-
cluſi per conſequens etiam remanent à ſuc-
3 ceſſione, quatenus † eam pretendere vellent in
dictis duabus tertijs partibus domorum pro
dote iam aſſignatarum eidem Erſiliæ ex Iuri-
bus *allegat. in eadem deciſ. ſub §. ratio reſolutionis*.
Et quià tam Iacobus, quam Franciſcus in In-
ſtrumento dotali, vti principales, principali-
ter, & inſolidum acceſſerunt, & fideiuſſerunt,
4 ac ſe principales debitores, † ac promiſſores in
ſolidum ad fauorem ipſius Erſiliæ conſtitue-
runt, in omnibus, & per omnia; Iſta ſanè ver-
ba maiorem inducunt obligationem quoad
5 Franciſcum pro tota dote, † cum faciant il-
lum correum non autem fideiuſſorem *Alex. conſil. 32. num. 10. lib. 4. Decian. conſil. 72. n. 5. libr. 2. Pariſ. conſil. 110. num. 76. lib. 1. Rota in rec. dec. 510. num. 3. par. 4.* licet ſufficiat quod fuerit appoſi-
6 ta in obligatione clauſula † *in ſolidum*, vt il-
lius virtute omnes obligati cenſeantur princi-
7 pales debitores, † nec vnus appellari poſſit al-
terius fideiuſſor *iuxt. doctrin. Aym. conſil. 77. num. 3 verſ. hoc itaque, Iaſon. conſil. 58. nu. 4. lib. 3. Rota deciſ. 112. num. 6. part. 1. diuerſor. & in Romana reſtitut. in integrum 18. May 1611. coram Cardinali Lancellotto iuniore*.

Firmato igitur creditum dotale Erſiliæ
computato lucro aſcendere ad dd. ſcut. 2000.
iſtis addendi ſunt quoque fructus, qui ſtante
8 interpellatione † iudicialiter per eam facta ſub
die 7. Iulij 1625. pro ſuæ dotis reſtitutione de-
9 bentur ad rationem ſeptem † cum dimidio
pro quolibet centenario, iuxta Statutum vrbis
lib. 1. cap. 137. & firmatum etiam fuit *coram Gregor. XV. deciſ. 269. nu. 1.* & conſtituunt ſummam
ſcutorum 3500. quibus ſimul coaceruatis ef-
fecta fuit creditrix dicta Erſilia ſcutor. 5500. &
cum valor domorum non excedat 2204. ſic
excluditur quodcumque ius illorum de
Pinea, cum creditum Erſiliæ poſteà ceſſum
R.P.D. Iulio Cincio valdè excedat valorem
domorum, vt colligitur ex relatione tertij Pe-
10 riti ſeruatis ſeruandis facta de† ann. 1627. qui
modus probandi valorem eſt à iure approba-
tus ſecundùm doctrinam *Bart. in l. Theopompus de dot. prælegat. Rota coram Seraph. deciſ. 655. nu. 2. & in Romana pretij Fiani coram Lancellotto iuniore penes Marcheſ. de commiſſ. par. 2. fol. 236. numer. 2. & ſequent.*

Non obſtat, quod dicatur Erſiliam habuiſſe
in ſolutum duas partes ex tribus dictarum
domorum pro ſcutis 1755. ac eas dediſſe pro
eodem pretio in dotem Ioanni Baptiſtæ Ga-
11 rofolo de † menſe Ianuarij 1626. cum quo ad
ſecundas nuptias deuenit, reſiduum verò dictæ
dotis vſque ad integram ſummam ſcut. 2000.
traditum fuiſſe in tot mobilibus, & pecunijs
ſpectantibus ad hæreditatem Hieronymi pri-
mi viri, ex quo infertur illam fuiſſe plenè ſa-
tisfactam de tota eius dote de dicto ann. 1626.
dempta alia tertia parte domorum prædicta-
rum, quam prætendunt ad ſe ſpectare filij, &
hæredes ipſius Franciſci. Pro reſponſione
enim animaduertebant Domini, quod licet
fuerint aſſignatæ in dotem ab Erſilia dictę duę
partes domorum Garofalo, non propter hoc
tamen ea intellexit approbare aliam tertiam
partem vti liberam ſpectare ad filios, & hære-
des Franciſci, quod optimè colligitur ex ver-
bis, quibus vſa illa fuit. *Dempta alia tertia parte prætenſa ſuper dictis domibus à filijs, & hæredibus quondam Franciſci de Pinea quatenus de iure eis competat*, quæ ſunt dubitatiua, & conditiona-
12 lia; qui enim dicit † prætenſionem ſuper ali-
qua re vt minimè approbet illam vti veram,
ſed ſub dubio relinquat, firmauit *Rota dec. 536 num. 4. poſt med. par. 1. recent. & coram Buratt. deciſ. 325. num. 8. & deciſ. 483. num. 4. Duran. deciſ. 71. numer. 4. & in Romana de Luraghis coram Iuſto, quæ eſt deciſio 18. ſub num. 4. inter impreſſ. apud Zacch. de obligation. Cameral.* Prout etiam ſubſequentia
13 verba, † *quatenus de iure illis competat*, vt nihil
omninò firment, ſed omnia ſub conditione
relinquant, tradit *Honded. conſil. 2. num. 56. libr. 2. Surd. conſil. 186. num. 10. Rota deciſ. 381. nu. 1. par. 1 diuerſor. coram Gregor. XV. deciſ. 555. num. 2. & coram Merlino dec. 28. numer. 4.* & ſignanter de di-
ctione, *quatenus*, vt importet conditionem,
14 præſertim quando † reperitur adiecta verbo
futuri temporis, tradit *Bart. in l. 1. num. 20. vbi Caſtr. Imol. & Soccin. ff. de condit. & demonſtr. cum alijs cumulatis per Barboſ. in tractat. de diction. dict. 312. num. 1. & 2.* vbi habetur etiam quod illa
15 ſtat limitatiuè, † & reſtrictiuè, atque denotat
incertitudinem.

Accedit, quod etiam ſi dicta tertia pars ſpe-
ctaſſet ad filios Franciſci, non propter hoc ta-
men illa libera remanſit ab hypothecis dota-
16 libus cum † rei hypothecatæ dominium ve-
rum ſemper remaneat pœnes debitorem *ad text. in l. cum ſortis 35. in fin. ff. de pignorat. act. l. pignus 9. C. eodem titulo*, & quod ſine dominio res
17 nequaquam hypothecari valeat eſt *text. in l. 2. ff. de pignor. actio, l. ſi rem alienam 29. ff. eod. tit. l. neq; pignus ff. de reg. iur.*

Quo verò ad dd. partes Domorum quas aſ-
ſignauit in dotem Erſilia ſecundo viro pro ſc.
755. vt minimè ſit attendendus valor, pro
quo illæ traditæ fuerunt, ſed inſpiciendum ſit,
quanti de certo valeant, nam in dotem ſæpè
18 dari ſolent † bona prætio maiori, quam verè
ſit illorum valor, quod fit pro maiori pom-
pa, & ad cohoneſtanda connubia *iux. doct. Merlin deciſ. 555. num. 1.* propterea magis eſt inhæ-
19 rendum in ſimilibus caſibus † veritati, quam

honorifico verborum cortici, & apparatui ad *text. in cap. fin. de probat.* Et quod etiam eadem Ersilia non habuerit illum pro vero valore, pro qua assignauit de anno 1626. dictas Domos in dotem optimè colligitur, ex quo de anno sequenti 1627. fuerunt electi Periti pro
20 illis æstimandis tam ex parte sua, † quam filiorum Francisci, signum euidens, quod ea erga illos non intellexit stare valori per ipsam expresso in assignatione facta secundo eius viro, sed quod intendebat perquirere, & habere illarum iustum, & verum prætium.

Alia etiam ratione insistere non possunt illi de Pinea in dicta assignatione duarum partium Domorum facta Ersiliæ ad effectum probandi aliquod eorum ius in reliqua tertia parte, nam euidenter apparet illas eam pos-
21 sedisse iure pignoris, † non autem iure dominij, quia si possedisset iure dominij aliam instantiam facere non potuisset, pro solutione suæ dotis prout pluries fecit, præsertim de anno 1627. 1628. & sequen. in quibus Io. Baptista Maritus nomine vxoris egit in Curia Capitolina pro restitutione dictæ dotis, & obtinuit mandata, quæ executa fuerunt super d. domibus, nec non deuentum fuit ad earum æstimationem, quæ firmata fuit per Peritos in
22 dictis scutis 2204. Imò nec alio modo, quam iure pignoris possidere potuit, ex quo non docetur, vt dictæ duæ partes in solutum fuerint datæ vel à Iudice, vel à parte, vt requirebatur secundùm *Buratt. decis. 372. num. 2. Afflict. decis. 373. num. 5. & seq.* & in dubio, vt quis potius censeatur possidere iure pignoris, quam
23 iure dominij † nisi hoc probetur declarauit *Rota in Romana pecuniaria 15. Iunii 1609. coram Marquemontio impress. penes Marches. de commiss. par. 1. fol. 874. sub §. probatur autem.*

Præterea nec possunt præsumi adiudicatæ Ersiliæ dictæ duæ tertiæ partes, quia non est
24 lapsum † tempus 30. annorum ad id requisitum, *Mangil. de subhast. quæst. 200. numer. 7. & 11. Modern. Perus. eodem tractat. inspect. 67. n. 49. & seq.*
25 & in omnem casum, † cum lis agitaretur in Curia Capitolina non posset etiam stante lapsu temporis præsumi adiudicatio, nisi ad formam Statuti vrbis *cap. 104. lib. 1.* & ità addita tertia parte pluris *Lucas Pæt. in sua praxi lib. 8. cap. 2. num. 49.* & semper præsumptio adiu-
26 dicationis † excluditur ex prætensione, quam hodiè illi de Pinea habent controuersas domos esse suas.

Demùm ommittendum non est, quod nulla datur iustificatio, vt Ersilia ab anno 1625. vsque ad annum 1648. in quo decessit posse-
27 derit semper dd. duas partes † domorum, imò contrarium apparet, dum duæ partes ex illis à dicto anno 1625. vsque ad annum 1633. fuerunt possessæ ab illis de Pinea, vt constat ex
28 propria illorum confessione, † quæ quidem superat omnes alios probationum modos *Crauett. cons. 175. num. 1. & 4. & cons. 161. numer. 3. Bald. cons. 192. num. 8. lib. 2. & cons. 354. n. 1. libr. 3.*
29 & præiudicant † nedum confitentibus, sed etiam illorum successoribus, *Rota coram Pænia decis. 92. num. 9.* Et quia neque etiam docetur de aliqua assignatione mobilium, & pecunia-rum dictæ Ersiliæ facta de dicto anno 1626 vltrà assignationem dictarum duarum partium Domorum pro integra satisfactione iu- dotis, vtique auctum fuit creditum dictæ Ersiliæ, & sic illis de Pinea multò minus competit aliquod ius in dicta tertia parte domo-
30 rum spectan. ad Franciscum, † cum illa manserit hypothecata ad fauorem Ersiliæ.

Cum itaque ex dictis appareat creditum Ersiliæ longè excedere valorem dictarum domorum, & ob id nullam adfuisse spem re- tionis, dicuntur dd. domus exijsse à domin & potestate supradictorum de Pinea debi-
31 rum, illæque pleno iure † effectæ de domi- nio irreuocabili dicti R.P.D. Cincij succ- ris in iure eiusdem Ersiliæ ad tradita per I- *in l. manumissio num. 10. ff. de iust. & iur. Alex. in l. 1. §. per seruum corporaliter num. 7. ff. de acq. poss. & cons. 169. in fin. lib. 6. Grat. discept. forens. 442. num. 13. & seqq. Rota decis 46. num. 7. p. recent. & in Romana Saluiani 28. Iunij 1641. co. Reuerendiss. D. Decano in fin.*

Et ità resolutum fuit informante tam R.P.D. Iulio Cincio altera tamen parte nita, & expectata, &c.

☞ *Decisio hæc iam emanata sub die 22. Iunij anno 1654. coram eodem Reuerendiss. D. Mel- nunc Episcopo Papien. erit infrà in Miscellan. ordinem temporis.*

R.P.D. MELTIO posteà EPISCOPO PAPIEN.

Vercellen. seu Taurinen. Bonorum.

Lunæ 5. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo, si ad fauorem cuius fuerit concessum, & interim pars uersa alienauerit rem super qua illud concessum, tunc contrà rem ipsam, per quemcumque fuerit venit exequendum communicatus à limine Iudicij repellitur.

SVMMARIVM.

1 *Personaliter citatus, si comparere recuset, qu- procedatur contrà eum.*
2 *Res, quando efficitur litigiosa alienari non potest.*
3 *Mandatum de manutenendo dum super aliqua alicui conceditur, & pars eam rem alienet, qu- faciendum.*
4 *Litigiosa res semel effecta, semper remanet tal- Res litigiosa cum eodem vitio ad omnes transit.*
5 *Executio contrà habentem rem litigiosam, cienda.*
6 *Mandatum contrà anteriorem possessorem, non potest exequi, quia rem transtulit in alium contrà eum est exequendum.*
7 *Res efficitur litigiosa, ex sola intentatione in possessorio.*
8 *Executio contrà intrusum lite pendente, vt fieri sit, quid sufficiat.*

9 Pos-

9 *Possessio, quando fuit reddita litigiosa, tunc inualidè, & nulliter illa in alium transfertur.*
10 *Attentata, & nulla, ea, quæ sunt nullatenus veniunt attendenda.*
11 *Contrà Mandata Rotalia recurrens ad Iudices Laicos in excommunicationem incidit.*
12 *Excommunicatus repellendus est à limine Iudicij.*

DECISIO LXXXI.

LITE in Rota pendente inter Ecclesiam S. Helenæ loci Villæ Franchæ Alben. Diœc. ex vna, & D. Chiafredum Ludouisium partem ex altera, & super nonnullis apothecis siue domibus positis in Ciuitate Taurinen. fuit super illis concessum mandatum de manutenendo fauore dictæ Ecclesiæ, contrà D. Chiafredum, vt ex decisione coram me emanata sub die 1. Iunij 1654. Expedito deindè mandato opposuit se illius executioni Franciscus Feuia prætendens dicta bona fuisse sibi à d. Chiafredo vendita, & habito recursu ad Senatum Taurinen. sententiam ad sui fauorem super manutentione dictarum sententiarum reportauit; in hoc statu per contradictas,
1 ex quo dictus Franciscus† personaliter citatus non comparuit; Dubitaui ad instantiam prędictæ Ecclesiæ, An d. mandatum esset exequendum, & DD. affirmatiuè responderunt.

Ratio resolutionis fuit, quia cum dd. domus, siue apothecæ, per præcedentem litis contestationem inter d. Ecclesiam, & Chiafredum
2 effecta † fuissent litigiosa, vtique alienari non poterant *l. lite l. fin. C. de litigios. cap. Ecclesiæ vt lit. pend. & ibi Abb. Bart. in l. 1. ff. de litigios. Alexan. cons. 45. num. 5. lib. 3. vers. quia res litigiosa Afflict. decis.* 396. & consequenter mandatum de ma-
3 nutenendo† concessum contrà d. Chiafredum potest exequi contrà Franciscum, non secùs ac si venditio secuta non fuisset *l. Chirographis* 585. *in fin. ff. de administrat. & pericul. tut. & l. fin. C. de litigios. & ibi Bald. num. 1. Surd. cons. 355. nu. 13, vers. accedat, Cancer. variar. resol. cap. 15. numer. 17.*
4 *cum seqq.* Res enim semel † effecta litigiosa semper transit cum suo onere, & cum eodem vitio litigiosi *Grat. discept. forens. cap. 502. nu. 36.* & succedens in re litigiosa repræsentat omni-
5 modam personam, † eius in cuius locum successit, adeò vt quemadmodum mandatum de manutenendo concessum Ecclesiæ contrà Chiafredum si non vendidisset exequendum
6 esset, pari † modo exequendum veniat contrà Franciscum illius successorem *Menoch. cons. 319. num. 8. lib. 4. Rot. in recent. decis. 392. numer. 39. par. 5. rec. & in Romana hæreditatis de Gratianis 29 May 1643. coram Reuerend. Tarraconen.* Idque
7 procedit quamuis sola actio in † possessorio intentata fuisset, quia ad hoc vt executio contrà intrusum lite pendente, intret, sufficit, li-
8 tem motam† fuisse, in possessorio, ex hoc namque redditur litigiosa possessio, quæ proindè validè acquiri, ac in alium transferri non po-
9 test in præiudicium †Actoris *l. Diuus ibiq. gloss. ff. de perit. hæredit. l. alienationes ff. famil. ercifcund. Parif. cons. 108. nu. 4. vers. & quia quæstio lib. 1. Rota decis. 3. vt lit. penden. in nouis, & decis. 557. num. 20. & 21. par. 5. tom. 2. rec. cum pluribus alijs cumulatis in Romana hæreditatis de Gratianis 11. Dec. 1646. coram me, §. obstare.*

Neque relèuat sententia lata per Senatum Taurinen. fauore Francisci, quia cum illa emanauerit die 1. Decembris 1654. & ità post intimationem mandati Rotalis factam sub die
10 9. Nouembris † eiusdem, vtique tanquam nulla, & attentata, non est attendenda imò ex tali recursu ad Iudices Laicos pro impedienda
11 executione mandati Rotalis † incurrisse dicitur in pœnam excommunicationis, quæ ope-
12 ratur vt à limine Iudicij sit repellendus *Rota coram Caual. decis. 528. nu. 1. coram Buratt. dec. 446. & alibi passim.*

Et ità informante tantum Ecclesia S. Helenæ resolutum, &c.

Infrà in eadem causa habetur altera decisio sub die 21. Februarij 1656. coram eodem Reuerendiss. D. Episcopo Papien.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO Sac. Rotæ DECANO.

Calaguritana Decimarum.

Lunæ 5. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Remissoriæ petitio pro probanda immemorabili, tunc denegatur quando non possunt reperiri Testes eius ætatis, quales esse debent, si vellent eam probare, cum de visu debeant deponere de annis 40. & debet demi tempus litis.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis probatio, quando sit improbabilis.*
2 *Testes, vt probent immemorabilem, debent deponere per 40. annos de visu.*
3 *Remissoria denegatur ad probandam immemorabilem, si sit improbabilis.*
4 *Immemorabilis quando sit probabilis.*
5 *Immemorabilem, vt Testes probent cuius ætatis esse debent.*
6 *Vnio beneficiorum quando dicatur probata, per publicam vocem, & famam.*
7 *Fama non potest dici probata per Testes examinatos in alio iudicio.*
8 *Fama non potest dici probata per Testes examinatos ad perpetuam rei memoriam lite pendente.*
9 *Testes nulliter examinati non probant.*
10 *Probatio probationem non excludit.*
11 *Monachi non possunt præiudicare Monasterio.*
12 *Ecclesia quando est Parochialis habitu, an sit facienda mentio de hoc in illius impetratione.*

DECISIO LXXXII.

DECISIONEM editam 2. Decemb. 1654. coram R. P. D. meo Peutingerio firmant in Monasterio, & Monachis B. Mariæ della Stella, dandam esse remissoriam, hodiè Domini confirmarunt ex ijsdem rationibus, & fundamentis in ipsa deductis.

Quibus non obstat, quod articuletur immemorabilis antè vnionem sequutam anno
1 1454. † quæ propterea sit improbabilis ob impossibilitatem inueniendi Testes, qui antè
2 illam deponant † per 40. annos de visu, vt requiritur iuxtà *gloss. in cap. 1. de Præscript. in 6. Caputaq. decis. 75. numer. 1. par. 2.* vt denegandam
3 remissoriam † respondit *Rota coram R.P.D. meo Zarate 26. Iuny 1654. §. nec de ea doceri, & §. præterea vers. tum etiam quia.*

Quoniam signanter respectu curæ actualis Ecclesiæ S. Emiliani specificè articulatur immemorabilis, etiam post vnionem vsque ad præsentem diem. Vndè probabilis est cum
4 sufficiat Testes deponere † de visu per annos 40. antè motam litem, vt dixit *Rota in rec. dec. 520. sub num. 1. par. 5. & decis. 142. numer. 5. part. 6. cum alijs allegatis per Add. ad Buratt. decis. 673. sub num. 12. vers. & requiritur.* Lis autem mota fuit anno 1632. & sic Testes ad summum deberent esse annorum 77. subducto tempo-
5 re tum pendentiæ litis, tum illorum pubertatis, vt tradunt *Paris. cons. 27. numer. 97. libr. 1. Card. Seraph. d. decis. 1450. dicto numer. 2. Rota in recent. decis. 248. num. 4. par. 2. coram Greg. dec. 298. num. 1. ibique Add. numer. 12.* cæterique adducti per *Add. ad Buratt. d. dec. 673. d. n. 12.*

Respectu verò temporis antè vnionem sa-
6 tis est Monasterio, † & Monachis probatio publicæ vocis, & famæ, vt respondetur in dicta *dec. D. mei Peutingerij sub §. minus obstat,* & quamuis ex Testibus pro Capitulo, & Beneficiatis
7 examinatis † contraria fama videatur probata; attamen dicti Testes non releuant, tum quia aliqui examinati fuerunt in alio iudicio
8 cum Monasterio agitato, alij † verò fuerunt examinati ad perpetuam rei memoriam pen-
9 dente lite in Rota sine † illius remissoria, & sine citatione partis, & sic nulliter *cap. 2. vbi Abb. num. 9. de testib. l. si quando §. sed cum oportet, C. eodem Rota decis. 64. numer. 2. post secundum vol. cons. Farin. in recent. dec. 29. numer. 24. & decis. 343. num. 15. par. 6. & in Calaguritana Beneficij de Murillo 23. Maij 1653. coram R.P.D. meo Albergato.* Tum etiam quia probatio probationem non
10 excludit, sed † perfecto processu videbitur in disputatione causæ, quæ sit potior, & præferenda *cap. cum Ioannes ibique Doctores extr. decis. fid. instrum. Bellamer. decis. 624. num. 2. Card. Mantic. dec. 374. num. 3. Rota decis. 785. numer. 5. part. 1. diu. decis. 229. sub num. 4. & dec. 660. pariter num. 4. par. 2. recent. in Maceraten. pecun. 27. Ianuarij 1645. coram Eminentissimo Otthobono §. fin. & in d. Hispalen. Decimar. coram Em. Corrado, §. nec refert quod Capitulum.*

Nec obstat asserta confessio Monachorum, quod dicta Ecclesia Sancti Emiliani esset ruralis, & sine cura emissa in Instrumento dictæ vnionis, atque in libello porrecto illius executori pro obtinen. executione litterarum Apostolicarum, & elicita ex vsu sententiæ eiusdem executionis in iudicatum transactæ.
11 Quia quidquid sit, † An Monasterio præiudicare possit ad *text. in cap. veniens, vbi DD. de transact. Hond. cons. 55. num. 25. libr. 1. Buratt. decis. 601. num. 9. Rota in Pisauren. manutentionis 4. Iunij 1646. coram bo. me. Arguelles, §. qua possessio-ne, & in Romana deuolutionis Domus 4. Decembr. 1651. coram R.P.D. meo Bichio, §. vltimo, vers. tum quia Canones.* Placuit *resp. decis. §. neque vr-get,* nempè intelligendam esse de cura actuali, quæ de præciso tempore vnionis non aderat,
12 non autem † de cura habituali, de qua opu[s] non erat mentionem facere, vt dixit *Rot. cora[m] Caual. dec. 164. sub n. 3.*

Et ità steterunt DD. in decisis dicta die [.] Decembris 1654. coram *R.P.D. meo Peutinger[ij]* vtraque, &c.

R.P.D. BEVILAQVA.

Bononien. Fideicommissi de Pancaldis.

Lunæ 5. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Fideicommisso probato, & iustificata bonorum fideicommissorum identitate, & quidem p[er] plenas probationes, inciuilè est, vt de eo du-bitetur. Quare probatis probandis non dene-gatur immissio.

SVMMARIVM.

1 *Immissio, vt fideicommissario in bonis fideicommis-sarijs non denegetur, quid sit iustificandum.*
2 *Dubitatio circa existentiam, ac purificationem fidei-commissi, quando sit inciuilis.*
3 *Bonorum fideicommissorum identitas, quando dedu-ci in controuersiam non possit.*
4 *Sententia secunda, quando transiuit in iudicatum, [...] facto confirmatur prima sententia.*
5 *Identitas bonorum probari potest ex confessione par-tis.*
6 *Identitas bonorum bene remanet iustificata ex proba-tione duarum demonstrationum.*
7 *Materia satis dicitur antiqua si sit vltra centum an-nos.*
Identitas non ita strictè venit probanda, quando su-mus in antiquis.
8 *Bona non desinunt esse fideicommissaria, licet hæ[res] illa descripserit tamquam hæreditaria.*
9 *Bona per hæredem grauatum possessa in locum, in quo possidebat fideicommittens, præsumuntur fidei-commissaria nisi contrarium doceatur.*
10 *Identitas bonorum ex quo non reuocetur in dubium.*
11 *Diuersitas, & pluralitas bonorum ex circumstantiis facti arguitur.*
12 *Bona capta, & possessa vti fideicommissaria, qui[d] ex hoc arguatur.*

DECISIO LXXXIII.

PLACVIT Dominis decisio coram Me[...] emanata 4. Febr. 1654. in qua firmatum fuit dandam esse immissionem q. Equiti Ale-xandro Algardo Thomasiæ filio in alijs petijs Terrarum fideicommisso Berthi Pancal-di subiectis videlicèt, *Tagliadenti, Campo di sem[...] Serraglio, Ponticella, e Palude,* ideò eamdem decisionem hodie confirmarunt ex eisdem ra-tionibus, & inconcussis fundamentis in ea de-ductis;

ductis; Concurrunt enim omnia requisita in hoc Iudicio necessaria, nempè existentia fideicommissi, illius purificatio, identitas bonorum, possessio Berthi fideicommittentis de tempore obitus, & Comitum de Caprarijs de
1 præsenti, Vnde denegari non potest † immissio, vt quotidie Rota seruat, & fuit dictum *in Bononien. fideicom. de Amerijs 18. Martij 1648. §.concurrunt coram R.P.D. meo Meltio, in Bononien. fideicommissi de Rubeis 30. Maij 1646. coram Eminentissimo D. Cardinali Corrado, & in Bononien. fideicommissi de forasanijs 1. Aprilis 1650. vtrobique in principio coram R.P.D. meo Verospio.*

De existentia, & purificatione fideicommissi inciuilis modo videtur dubitatio, cum vtraque, & supposita, & abundè canonizata fuerit in antecedentibus decisionibus huius causæ per tres sentētias Rotales in Iudicatum
2 transactas, † quæ faciunt ius, quoad omnes vt vltra relatos in præcitata tradit *Surd. cons. 61. num. 2. & seqq. Rota decis. 486. num. 3. par. 4. tom. 2. & decis. 425. num. 19 par. 5. rec.*

Minùs in controuersiam deduci potest bonorum identitas, & vtrumq; possessionis ex-
3 tremum † antecedens videlicèt fideicommittentis, & subsequens Reorum conuenctorum, quoad Prædia, *Tagliadenti, & Campo di sera*, Tornaturarum 11. pro singulo, quia hæc omnia iustificantur ex Mappa iudicialitèr confecta, & ex duabus sententijs de partibus qua-
4 rum vltima † ob non interpositam, vel non prosequutam à Comitibus de Caprarijs appellationem facto proprio confirmata fuit, vt præter congestos *in decis. quæ reuidetur §. & quo ad primum* dixit *Rota in Aquilana Iurispatronat. 4. Iunij* 1646. *§. quia cum in fine coram Eminentissimo D. Card. Corrado; & Romana locorum montium 3. Iunij* 1650. *in fin. princ. coram R.P.D. meo Meltio.*

Eademque iustificatio, quoad Prædia nuncupata *il Serraglio*, Tornaturarum 33. *& la Ponticella*, seù *la Pontasilea* Tornaturarum 23. circitèr clarè resultat ex Testamento Berthi fideicommittentis ex Testibus desuper examinatis vsq; de anno 1579. eorumdem Prædiorum qualitates, & confinia distinctè referentibus, ac ex propria Comitū de Caprarijs con-
5 fessione parum obstante † quod in alijs adsit diuersitas, & discrepantia, seù nominis variatio, cum ad hunc effectum conuenientia, &
6 verificatio † duarum demonstrationum sufficiat *Rota decis. 98. num. 9. & seqq. par. 6. recent.* & optimè firmat *decis. in §. secundo autem, & seqq.*
7 Idque magis quia † versamur in materia antiqua vltrà centum annos, vt pluries Rota ponderauit *in hac eadem causa coram R.P.D. meo Cerro 15. Febr. 1647. §. quæ fortius coram Eminentissimo Domino Card. Otthobono 27. Ian. 1648. §. quia responsum in fine, & 23. Ianuarij 1649. §. & parum coram R.P.D. meo Peutingerio.*

Nec aduersatur Prædium Ponticellæ fuisse ab Alberto Balzaano in Inuentario descriptū, tanquam hæreditarium Ioannis Baptistæ Pa-
8 tris, quia non exindè desinit † esse fideicommissarium Berthi ex vulgari illa præsumptione, quod bona per grauatum possessa in loco,
9 quo possidebat † fideicommittens præsumantur fideicommissaria, nisi doceatur de proprijs ipsius acquisitionibus *iux. vulgat cons. Fulgos. 145 sub nu. 2. in prima decis. allegatum, cui addo Menoch. cons. 207. num. 12. Ruin. cons. 29. num. 11. lib. 5. & Rotam in Vrbeuetana Restitutionis dotis 14. Dec. 1643. sub §. verum coram R.P.D. meo Peutingerio.*

Prout non releuat, quod Theseus Balzanus titulo emptionis 1586. acquisiuerit à Francisco ab Oleo vnam petiam Terræ, *in loco detto il Pradazzo*, seù *ponticella* Tornaturarum 27.
10 quia Testes relati † *in Summ. præteritæ positionis num. 15.* specificè deponunt per septem annos ante hanc acquisitionem Thesei, Berthum ibidem possedisse Prædium de quo agitur, & sic ad oculum demonstrant vnum ab altero ex dd. Prædijs esse omninò diuersum, & contra distinctum; Nam ex circumstantijs facti di-
11 uersitas, † & pluralitas arguitur *Rota decis. 211 sub num. 5. vers. nec facit par. 4. tom. 2. recent.*

Identitatem denique Prædij in communi Palude satis superq; conueniunt dicta Testium Testamentum ipsius Berthi, & possessio de
12 eo capta † ab Alberto vti de re fideicommissaria Testatoris, vt aduertit *decisio, quæ reuidetur in §. quo ad quintum cum seqq.*

Quibus cum nullum responsum datum fuerit à Comitibus de Caprarijs Domini steterunt in decisis Cassandra Sorore, & hærede q. Equitis Alexandri Algardi tantum Informante.

☞ *Decisio ista emanata sub die 4. Februarij 1654. coram R. P. D. Beuilaqua erit in Miscell. iuxtà suum Ordinem.*

R.P.D. ALBERGATO.

Bononieñ Prædij.

Lunæ 5. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Executor merus, cui fuit delegatum mandatum executiuum pro exequenda aliqua sententia, omne emergens, contingens quod requirat causæ cognitionem debet illud remittere ad suum Iudicem. Vidua contra bona dotalia data inæstimata agere tantum potest.

SVMMARIVM.

1 *Executor merus non bene procedit, assumendo partes Iudicis.*
2 *Executor merus omne emergens requirens causæ cognitionem ad suum Iudicem delegatum transmittere tenetur.*
3 *Litis pendentiæ protestatio facta coram secundo Iudice, quod causa pendet coram primo Iudice, reddit processum ipso iure nullum.*
4 *Statutum Bononiæ* lib. 4. rubr. de Restitut. dot. *quid disponat circa restitutionem dotis.*
5 *Bona data in dotem, quando sunt data inæstimata, tunc illa eadem bona, restituenda sunt.*
Vidua contra bona, data in dotem inæstimata dirigere potest suas actiones.
Non autem contra alia bona in præiudicium Creditorum.

6 Con-

6 *Confessio præiudicat quidem confitenti, non autem Tertio.*
7 *Instrumentum publicum facit probationem probatam.*
8 *Probatio emanata in positionibus plene probat contra confitentem.*
9 *Datio in solutum, habet vim, & effectum veræ solutionis.*

DECISIO LXXXIV.

NVLLITER, ac iniustè pronunciauit Prætor Bononiæ optionem competere Comitissæ Iuliæ Capacellæ super prædio Calcutiæ tanquam de bonis hæreditarijs Comitis Francisci Mariæ Buschetti eius viri pro restitutione suæ dotis, quia tanquam merus † exequutor ab hoc Sacro Tribunali subdelegatus pro executione mandati Rotalis aliàs super ijsdem bonis relaxati ad fauorem Marchionis Io: Mariæ Fontanæ non potuit citra vitium nullitatis assumere officium Iudicis; Sed omne emergens † requirens causæ cognitionem ad subdelegantem remittere tenebatur *cap. pastoralis §. quia verò vbi Imol. num. 19. de offic. deleg. Abb. in cap. fin. num. 12. de præsumpt. Bart. in l. à diuo Pio num. 9. ff. de re iudic. Card. Zabarall. cons. 103. num. 10. vers. ad quod respondeo Surd. cons. 405. n. 26. lib. 3. Rota decis. 576. num. 6. par. 4. decis. 8. num. 7. 8. par. 4. tom. 2. rec.* Iuncta præsertim protestatione coram eo facta dependentia † litis in Rota, quæ nullum reddit ipso Iure processum secundi Iudicis *Butr. in cap. cum M. Ferrar. num. 59. de constit. Soccin. cons. 38. num. 7. lib. 1. Marant. in prax. Iudic. disput. 1. num. 23. vers. nono quia, & num. 36. Gabr. lib. 2. de Iudic. conclus. 1. num. 18. Lancellott. de attent. cap. 4. limit. 2. num. 66. Afflict. decis. 354. n. 19.*

Iniustitia verò resultat ex defectu actionis, quæ nulla competit Comitissæ Iuliæ super d. prædio, cum ex dispositione Statuti Bononien *lib. 4. Rub. de dot. restit. §. Item dicimus*, Mulier pro restitutione † suæ dotis retro accipere teneatur eadem bona consignata id quod etiã procedit de iure communi † in bonis inæstimatis qualia sunt tradita in dotem à Comitissa Iulia, *vt in Summ. Marchionis num. 2.* contra quæ tanquam fundum dotale, & rem suam debet actiones dirigere non super alijs bonis Mariti in præiudicium Creditorum *l. dotale prædium ff. de fundo dotali l. vnic. §. cum lex Iulia C. de rei vxor. act. l. in rebus, & ibi DD. C. de Iur. dot. Alex. cons. 38. num. 2. in fine l. 2. Gabr. cons. 60. num. 7 lib. 2. Campeg. de dot. par. 2. qu. 79. nu. 1. Grat. discept. for. cap. 826. numer. 60. Mantic. de tacit. lib. 2. tit. 28. num. 1. & 2. Rota coram Merlin. decis. 792. num. 1. & in Meleuitana fideicommissi 13. Maij 1652. §. fin. coram R. P. D. meo Bichio.*

Nec obstat confessio Com. Claudij eius filij, quod ex bonis dotalibus Pater in pecunia retraxerit scuta 10. mil. monetæ de partibus, quæ restituere promisit infra biennium, quia solum † præiudicat ipsi confitenti non tertio *l. duobus §. 1. vbi Ias. ff. de iur. iur. Bald. in l. certum §. sed an ipsos num. 4. & ibidem Castr. num. 1. ff. de confess. Corn. cons. 268. num. 2. lib. 1. Giurb. decis. 31. nu. 15. Rota coram Coccino decis. 321. nu. 2. decis. 501 num. 6. par. 4. tom. 2. recent. coram Merlin. decis. num. 9. & decis. 820. num. 8.* Imò cum consti postea dedisse in solutum Palatium Situm noniæ in Contrada Galeriæ pro libr. 28. & pro residuo tot nomina debitorum, Instrumento † dato *in eodem Sum. num. 3.* q facit probationem probatam *cap. cum dilec donat. Bald. in l. quoties Cod. de Iudic. cum vul* ipsamet Comitissa fassa fuit respondendo positiones in partibus cum Iuramento *eo. num. 4.* quæ † confessio contra ipsam p probat *l. Procuratore ff. de instit. act. Abb. in quamuis num. 4. de re iudic. Aym. cons. 217. nu Rota coram Greg. decis. 92. num. 1. & coram Bi decis. 921. num. 3.* Inde remansit extincta q nis actio, & hypotheca illi competens cu datio insolutum habeat vim † & effectum ræ solutionis *Aretin. in l. singularia col. antepe ca fin. ff. si certum pet. & ibi Ias. num. 37. Bart. quis alium num. 1. ff. de solut. vbi Castr. num. 4. cons. 513. num. 7. & decis. 51. num. 3. Pacific. de inspect. 5. cap. 2. num. 369. Modern. Foroliuien. de lib. 5. tit. 1. qu. 4. nu. 1. Rota post ipsum decis. 146 decis. 278. num. 21. par. 5. & decis. 114. num. 15. recent.*

Fuit igitur resolutum procedendum esse vlteriorem executionem, & super Pr controuerso Informante solum Marchio Fontana altera tamen parte pluribus cita nibus lacessita.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 5. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Obligatio Cameralis satis remanet vulnera quandoquidem lata fuit sententia princip tèr super meritis causæ, & vt non rema vulnerata, qualis nullitas, & iniustitia se tentiæ sit probanda. Cedens creditum tal quale est, tenetur probare illud, esse veru & reale, non autem bonum, & exigibile.

SVMMARIVM.

1 *Sententia principalitèr lata super meritis caus vulnerat obligationem Cameralem.*
2 *Obligatio Cameralis dum vulnerata remanet sententiam perit omnis virtus viæ executiuæ.*
3 *Obligatio Cameralis dum remanet vulnerata sententiam, tunc ordinariè procedendum.*
4 *Sententia, quando est nulla, & iniusta non vulne obligationem Cameralem.*
5 *Nam sic remanent salua eius priuilegia.*
6 *Sententia vulnerans obligationem Cameralem, & dicatur nulla, vel iusta, quid requiratur.*
7 *Sententia, vulnerans obligationem Cameralem, hoc vt non dicatur eam vulnerare, id debet rere per sententiam contrariam.*
8 *Iniustitia notoria æquiparatur nullitati.*
9 *Sententia, vt non dicatur vulnerare obligatio Cameralem, requiritur, vt iniustitia nullo mine possit offuscari.*
10

10 *De nullitate sententiæ, vel iniustitia, quando non solum non possit dari, imò constare de eius validitate, & iustitia.*
11 *Cessio, & datio in solutum quando remaneat nulla, & resoluta perinde acsi facta non fuisset.*
12 *Debiti primi extinctio, quando non fuit valida, cætera inde facta, neque habebunt subsistentiam.*
13 *Creditum cedens, tale quale est, & nec vltra teneri intendit.*
14 *Licet non teneatur illud probare bonum, & exigibile de facto esse.*
15 *Attamen tenetur docere creditum prædictum esse verum creditum, & reale illud esse verum, & ei efficacitèr obligatum.*

DECISIO LXXXV.

CATANEVS Pauiæ creditor petijt condemnari Campionum ad sibi soluendũ pecunias per ipsum de effectibus eiusdem Pauiæ exactas sub obligatione de restituendo prioribus, & potioribus creditoribus ad quem effectum proposito hodie dubio an esset relaxandum mandatum, negatiuè fuit responsum.

Siquidem A.C. coram quo prius fuit actum à petitis Campionum absoluit per diffinitiuam sententiam, pronuncians nullum ius, nullamq; actionem aduersus illum Cataneo competijsse, nec competere pro petita pecuniarum restitutione, quæ sententia vti principalitèr, & immediatè lata super meritis causæ tangit, & infringit substantiam obligationis, & propterea
1 † vulnerata fuit via exequutiua, cuius
2 vulnerationis † rationem restitutio à Campiono promissa in forma Cameræ non habet am-
3 plius † paratam executionem, nec illius vigore exequutiuè cogi potest, † sed ordinariè est agendum, tresq; sententiæ conformes requiruntur *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 6. nu. 202. & 235. Gratian. discept. for. cap. 765. numer. 42. Rota decis. 132. num. 12. vers. siquidem par. 2. diuers. coram Pænia decis. 677. num. 5. quæ decis. 68. apud Zacch. ad Galles. de oblig. Cam. coram bo. me. Coccino decis. 78. per tot. & præcipuè in fin. Cardin. Millin. decis. 28. num. 2. & in rec. decis. 515. nu. 8. par. 4. & decis. 156. num. 4. par. 7. & in Romana Census 11. Martij 1652 & 14. Februarij 1653. vtrobique in princ. coram R.P.D. meo Cerro.*

4 Non obstat, quod si sententia promulgata est nulla † vel iniusta non vulnerat obligationem Cameralem, sed semper remanet processus Summarius, & exquutiuus in quacũq;
5 instantia † ad fauorem actoris ex adductis per *Rotam in d. decis. 78. num. 2. coram Coccino & in decis. 502. num. 6. par. 6. recent.* quia nullitas sententiæ hic nec etiam apponitur, & tamen super
6 hac necessaria est declaratio † per aliam sententiam cum subsecuta re iudicata, & quamdiù illarum adest super prima sentẽtia vulneratio stat in suo robore, & tollit viam executiuam *Gonzal. d. glos. 6. num. 122. & 136. Grat. in d. discept. num. 44. & 45. Zacch. de oblig. Cam. qu. 37. sub n. 28.*
7 *vers. retentis igitur.* Iniustitia † verò sententiæ debet esse notoria, & euidenter iniqua, adeout nullo velamine valeat offuscari, quasi tunc hu-
8 iusmodi notoria † iniustitia æquiparatur nul-
9 lati, & validè † ferri possit secunda sententia contra primam, vt voluit *Archid. in §. diffinitiua verb. etiam si esset secunda qu. 6. Felin. in cap. inter Monasterium n. 25. limit. 10. de re iud. Surd. cons. 160. num. 50. lib. 2. Grat. discept. for. cap. 531. num. 71. Seraph. decis. 616. num. 8. & 9. Coccin. d. decis. 78. nu. 5. & decis. 45. num. 5. post Zacch. de oblig. Camer.*

In hac autem facti specie visum fuit non solum non adesse manifestam iniustitiam sen-
10 tentiæ † prædictæ, quinimmò excluditur ex sententia illius deducta, ex eo quod Pauia debitor asserens in Instrumento transactionis dato in Summario vtriusquæ partis se Creditorem Eminentissimi Cardinalis Barberini in scutis 962. hoc sui debitoris nomen Campiono Creditori cessit, & insolutum dedit. Cumque postea detectum fuerit assertum creditũ non extare, nec esse verum, quia D. Cardinalis, à quo Campionus quæsiuit exigere debitum, cessum fuit in Tribunali A.C. vbi eum conuenit absolutus, & in sententia relata *in*
11 *Summario d. Campioni num. 4.* sequitur † quod cessio, & datio insolutum fuit nulla, & resoluta perinde acsi nunquam facta fuisset *l. cum autem 23. §. Iulianus, & l. facta 60. ff. de ædil. ædict. l. si hominem 19. ff. de vsucap. Ciriac. conntr. 68. n. 71. & contr. 500. eod. num. Surd. decis. 163. num. 14.* & cõsequentèr non potuit primi debiti extinctionem causare, sed pro illius consecutione
12 prædictus † Campionus Creditor primeuus eius actiones integras contra Pauiam retinuit *l. in fin. Cod. quando liceat Emptori l. debet 27. ff. de ædil. ædict. col. si quis ante 10. §. si quis conduxerit vbi Ias. num. 13. ff. de acquir. possess. Gabr. cons. 36. nu. 66. lib. 1. Surd. cons. 179. num. 37. & decis. 51. num. 20. Modern. Mantuan. in contr. 55. num. 33. contr. 75. n. 4. & d. contr. 100. à nu. 30. vsque ad 38. Rota decis. 370. num. 3. par. 1. decis. 608. nu. 6. in fin. par. 3. & dec. 278. num. 23. par. 5. rec.*

Nec dicatur Pauiam ex conuentione transactioni adiecta cessisse creditum quod contra
13 Cardinalem † habebat pro tali, quale erat, nec vltra teneri voluit, ibi, *Non volendo essere tenuto ad altro, che à mantener questo credito tale quale è &c.* quia tametsi per huiusmodi conuentionem non teneretur præstare nomen de-
14 bitoris † cessum bonum, & de facto exigibile adstrictus tamen erat docere cum effectu se esse verum Creditorem debitoris cessi, illumque sibi efficacitèr obligatum *l. nomen. 4. & l. seqq. & ibi Bald. & scrib. C. de hæred. uel act. hæred. l. si plus 74. in fin. ff. de euict. l. Pupillus 96. §. soror ff. de solut. Becc. cons. 105. num. 12. & 35. Grat. discept. for. cap. 501. num. 21. & 23. Cyriac. contr. 375. num. 52. Mangil. de euict. qu. 79. num. 14.*

Et ita vtraque &c.

R.P.D.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Colonień Legitimitatis.

Lunæ 5. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Lata ſententia ſub citatione vaga, pro ſingulis diebus, & horis, non dicitur nulla, ſi reperiatur lata ſequenti die, cum terminus dictæ citationis reſtringatur ad duos dies. Matrimonium ad effectum ſucceſſionis filiorum, cum de eodem nõ agatur principalitèr, ſed incidentèr, ex quibus bene dicatur probatum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia eſt nulla, ſi ſit lata ſub citatione vaga, pro ſingulis diebus, & horis.*
2 *Sed dum lata fuit die ſequenti eſt valida.*
3 *Citatus ad ſententiam pro ſingulis diebus, & horis, tenet ſententia ſi intra biduum fuit lata.*
4 *Sententia lata ſuper validitate Matrimonij ex quo iuſtificetur.*
Super Matrimonij fœdere principalitèr non agitur, ſi agatur de ſucceſſione filiorum.
5 *De matrimonio quando principalitèr non agitur, ſuffragantur etiam coniecturæ.*
6 *Matrimonij initium, quando fuit vitioſum, tunc pleniores probationes requiruntur.*
7 *Teſtes ex quibus rationibus matrimonium fuiſſe contractum probent.*
8 *Matrimonij probatio coadiuuatur ex longeua cohabitatione mulieris cum viro.*
9 *Matrimonium, quando remaneat iuſtificatum per publicam vocem, & famam; & alijs argumentis.*
10 *Probationes illæ ſunt ſumendæ, quæ haberi poſſunt.*
11 *Teſtium fides diminuitur, ex conſanguinitate, & ex retractatione.*
12 *Teſtes, qui in ſecundo examine ſe retractant plenam non faciunt probationem.*
13 *Legitimitas præſumitur dum quis admittitur ad ea officia, ad quæ ſoli legitimi admittuntur.*
14 *Clericatus ſine diſpenſatione obtentus, quid arguat.*
15 *Examinis Teſtium validitas quando non minuitur, ſi adſit defectus, quod non fuerunt interrogatoria data.*
16 *Et quid ſi fuerit proteſtatum repetendi examen Teſtium cum interrogatorijs, expenſis petentis nouum examen.*
17 *Ob interrogatoria non data à parte tollitur nullitas examinis Teſtium.*
Quando pars fuit citata ad ea danda, & fuit præfixus terminus, & fuit neglectum ea dare.
18 *Negligentia in dandis interrogatorijs, dum pars fuit intimata, id non annullat examen Teſtium.*
19 *Examinis Teſtium repetitio non conceditur, dum petitur in die ferendæ ſententiæ.*
20 *Calumniæ præſumptio facit, vt non concedatur remiſſoria.*
Calumniæ præſumptio facit, vt non concedatur examinis Teſtium repetitio.
21 *In examine Teſtium facto ad perpetuam rei memoriam, quando tollitur omnis nullitas in eo.*
22 *Probationes ne pereant cauendum eſt.*
23 *Teſtium examen ad perpetuam rei memoriam quando validum ſit.*
24 *Citatio ad videndum iurare Teſtes, ſi non reddit examen nullum.*
Iuramentum Teſtium an probetur ex verbis ciatiuis Notarij.
25 *Notarius aſſerendo, quod Teſtes iurarunt, ſunt verba enunciatiua ſed aſſertiua, ſeù tiua.*
26 *Teſtis retractando ſe, circa ea, quæ dixit in examine, dum deponit in ſecundo, ſtandum mo examini.*
27 *Et hoc multò magis ſi in articulo mortis, co uit primum dictum.*
28 *Teſtis retractare ſe volens ſi moriatur cum t poſito, cenſetur confirmaſſe primum, dum non dixit.*
29 *Teſtium examen ſi deſtituatur citatione par manet nullum.*
30 *Iudex Laicus nullitèr procedit, dum poſt inh nem Iudicis Laici Eccleſiaſtico ei factam.*
31 *Sententiæ in iudicatum tranſactæ ſtandum eſt.*
32 *Teſtes in famulatu partis exiſtentes, non rel*
33 *Aſſertionibus partium non eſt credendum.*
34 *Scriptura adhuc non recognita, quod ſit manu tis, non releuat.*
35 *in Quaſi poſſeſſione legitimitatis exiſtenti n facile præiudicatur.*
36 *Matrimonium, quod inter aliquos exſtiterit bus probent Teſtes.*
37 *Teſtium probationes, dum poſſunt referri ad l vel ad illicita, facienda eſt relatio ad licita.*
38 *Matrimonium contractum contra formam C Tridentini, eſt nullum.*
39 *Coniugum diſparitas eſt probanda.*
40 *Lex habet oculos ante, & non retro.*
41 *Matrimonium non annulatur ob diſparitatem gum.*

DECISIO LXXXVI.

SENTENTIAM in partibus editam legitima filiatione Hermanni in iu tum tranſijſſe deciſum fuerat coram me, ceſſiuè verò reuocata fuit deciſio die 6. anni præſentis, ibique virtus rei iudicat vitio nullitatis, ac iniuſtitiæ excluſa vtri verò partis inſtantia ſuper Iuribus dec num dubium hodie propoſui, & pro co matione penultimæ à ſecunda verò re DD. reſponderunt.

Siquidem exceptio nullitatis contra ſen tiam repetita deſtruitur ex actorum reu tione validè editam, eandem fuiſſe prob tium, neque concluditur ex citatione ad
1 tentiam † vaga pro ſingulis diebus, & h exequuta dum ſequenti die edita fuit, &
2 men biduo † poſſet huiuſmodi citatio ſuſti ri, vt pluries in hoc Tribunali deciſum *in d.par.1.diuerſ.deciſ.331.num.3. & par.4. re deciſ.307.num.9.& deciſ.26.num.8.& in Ianue parationis Thori 24. Aprilis 1654. coram R. P. Meltio cum alys per Adden.ad d.Greg.71.num.*

Iuſtitia verò latæ ſententiæ ſuper matri
3 nio à Ioanne cum Eliſabetha † contracto non legitima filiatione Hermani exinde ſcepti

ſcepti ex diuerſarum ſpecie probationum arguitur ad hunc effectum exhibita, & ad vtrumque concludendum ſucceſſiuè per apta quoties matrimonij fœdus non principalitèr,
4 vt in proprio caſu deducatur, ſed † incidentèr ad decernẽdam prolem exinde legitimam ac paternæ ſucceſſionis capacem cum quodlibet tunc probatio, ſiuè ex coniecturis, ſiuè
5 ex præſumptionibus elicita † ſuffragatur *iuxtà text. in cap. ex parte de reſt. ſpoliat. ibique not. Innoc. num. 4. Cephal. conſ. 435. num. 41. cum ſeqq. Peregr. conſ. 91. num. 2. lib. 2. Rota coram Seraph. deciſ. 978. num. 4. & deciſ. 1099. num. 1. & coram Greg. dec. 247 num. 4. & deciſ. 248. num. 1.* Et licet ſi vitioſum
6 concubinatus initium proceſſerit † pleniores ſubſecuti inter ipſos matrimonij probationes DD. exquirant relati *per Cephal. conſ. 82. nu. 56. cum ſeqq. Rota coram Verallo deciſ. 210. par. 2. & in deciſ. 645. num. 3. in fine par. 4. rec. & coram Seraph. deciſ. 978. num. 7. cum aliis per Adden. ad d. Greg. 247 num. 24. in proprio tamen caſu non deſunt.*

Deſumuntur quidem ex quinque Teſtibus directè deponentibus contractum à Ioanne, cum Eliſabetha coniugium mediante chiro-
7 grapho per † ipſum Vxori cum traditione arrhę conſignato, necnon vlterius atteſtantibus de ipſius habitatione longeua cum Eliſabetha
8 habita † quoque vice vxoris, ac eodem ſucceſſiuè nomine pluries interpellata, & deiterata confeſſione Ioannis ſuper huiuſmodi matrimonij contractu publica voce, & fama,
9 comprobato, † quibus argumentis illud proinde concludunt, *vt notat Ciriac. controu. 272. num. 7. Pariſ. conſ. 57. num. 6. cum ſeqq. lib. 4. Rota coram Millino deciſ. 305. nu. 2. coram Seraph. dec. 1099 num. 2. & plene coram Gregor. deciſ. 248.* Cum maximè ipſorum directa probatio ex alio-
10 rum 8. Teſtium † depoſitione potiſſimè fulciatur, qui alias ratione conſanguinitatis, vel
11 retractationis † habitæ in ſecunda examine plenam nequeunt aſſequi fidem nec non etiã
12 ex pluribus æpiſtolis robur † aſſumatur ac ex denique gradu baccalaureatus, & caractere Clericatus aſſumpto, qui non aſſuetus illegi-
13 timis † abſq; diſpenſatione conferri validum proinde præbet argumentum legitimitatis ſecundum *Berium conſ. 19. num. 7. lib. 2. Menoch. de præſumpt. 54. num. 38. lib. 6. Rota deciſ. 511. rec. nu. 4. & 5.* & in terminis Clericatus ſine diſpenſatio-
14 tione ſuſcepti † quod quis præſumatur inde legitimus *coram Canal. deciſ. 23. num. 4.*

Horum autem Teſtium fidem non minuit
15 vel qualitas examinis † interrogatorijs partis aduerſæ deſtituiti, nec ad ipſius inſtantiam re-
16 petiti licet pro repetitione expenſas† exhibentis, vel quia ad perpetuam rei memoriam dumtaxat habitum non concludit. Prima namque tollitur exceptio ex neglecta interro-
17 gatoriorum productione † intra terminum 8. dierum ad exhibendum aduerſæ parti pręfixũ quibus elapſis examen ſine interrogatorijs
18 proſequutum à vitio nullitatis remanſit immune *cap. licet cauſam de probat. ibique notat Dec. num. 56. Speculator in tit. de teſt. §. Iam de interrogat. verſ. item cautè Alex. conſ. 172. numer. 9. lib. 2. Dec. conſ. 51. num. 121. cum ſeqq. lib. 2. Rota coram Greg. deciſ. 351. num. 47. in Valliſolaten. Iuriſdictionis 6. Iunij 1614. in vltimo §. coram bon. mem. Cardinali Fabritio Veroſpio.* Succeſſiua verò inſtantia
19 repetitionis† cum oblatione expenſarum habita fuit poſt biennium in ipſa die prolatæ ſententiæ non ſiue aliqua proinde ſuſpicione
20 calumniæ ob quam † remiſſoria ſolet etiam in partibus, nedum Teſtium repetitio denegari, vt reſpondit *Rota coram Greg. deciſ. 350. nu. 8 & in deciſ. 322. num 1. lib. 3. par. 3. diuerſ. & in deciſ. 101. num. 2. 6. & 7. & in deciſ. 142. num. 9. & in deciſ. 306. num. 2. par. 6. rec.*

Altera verò exceptio examinis ad perpe-
21 tuam rei memoriam tollitur† ex ſeruata forma præſcripta *in cap. quoniam frequentèr §. porro, vt lite non conteſtata.* Sententia quippe Iudicis adhibita fuit ſuper examine ob grauem Te-
22 ſtium ætatem, ne probationes† fortè perirent conficien. executa citatio ad videndum eoſdẽ Teſtes præuio Iuramento examinari necnon ad exhibendum interrogatoria, ac denique intimatio completi examinis infra annum, quibus concurrentibus idem examen ad perpetuam rei memoriam de Iure ſuſtinetur, &
23 plenum † probationis gradum conſtituit *iuxt. gloſ. in eodem cap. quoniam frequentèr §. prout lite non conteſt. Menoch. de præſumpt. præſumpt. 54. lib. 2. Papien. in prax. forma capitulorum quando producuntur Teſtes ad æternam rei memoriam cum alijs plene congeſtis per Farinac. de teſt. qu. 76. nu. 130. 141. & 167.*

Nec probatio ex eiſdem Teſtibus deſumpta
24 concutitur ex non† habita citatione ad videndum iurare ſiue ex Iuramento Teſtium poſt habito, præterea enunciatio, dumtaxat per Notarium, vt exaduerſo præfertur non autem diſpoſitione relato vtraque nam obiectio corrui ex facto conſtat nam prædictam citationem in examine ſeruatam, ac præſtitum, à Teſtibus iuramẽtum quod etiam ipſis tunc fuiſſe delatum, Notarij verba pre ſe ferunt
25 non quidem † enunciatiua, ſed diſpoſitiua *videlicet iurarunt in forma*, vt declarat *Incol. conſil. 86. num. 1. cum ſeqq. Rota coram Ceſar de Graſſis deciſ. 17. de Teſt. num. 6. & 15. & coram Gregor. deciſ. 368. num. 5. cum aliis in Ianuen. pecuniaria 16. Martii 1612. in §. tamen quando Notarius coram Vbaldo.*

Contra eorum quoque Teſtium depoſitionem neque *viſa fuit* vrgere aliquorum retractatio in ſecundo examine ſubſequuta præter-
26 quam enim primum † attendi debet, & alterum ſperni *iux. tex. in cap. in tua de teſt. vbi Abbas num. 9. Felin. num. 4. Corn. conſ. 27. num. 15. volum. 3. conſ. 189. num. 6. Menoch. de arbit. caſu 108. num. 10. Surd. deciſ. 107. num. 2. Rota coram Ceſare de Graſſis deciſ. 1. num. 12. de reſtit. in integrum rec. par. 6. dec. 66 num. 4. coram Buratt. deciſ. 176. num. 4. & in Melfiten. Cantoriæ 2. Martij 1646. coram Eminentiſs. D. Cardinali Otthobono, cum alijs per Farinacc. de teſt, qu. 66. num. 124. cum ſeqq.* Sex dumtaxat à primo dicto receſſerunt, quorum alter videlicet ſextus qui primo ſe ſubiecit examini in vlti-
27 ma vitæ† periodo illud confirmauit, alij verò nunquam repetiti, poſt obitum cenſentur ap-
28 probaſſe, ac † matrimonium proinde concludunt, quod alias duorum dumtaxat Teſtium

ſtium

ſtium numero legitimè comprobatur *cap. ſuper et decis.2.de teſt.ibique notat Abbas, & aut.n.2. Rot.coram Verallo decis.205.par.2.& decis.772.n.5. par.2.recent.& coram Buratt.decis.530.num.1.* Se-
29 cundum præterea examen † vitio nullitatis probatur obnoxium, vt pote citatione partis deſtitutum *ex not. in l.ſi quando §.Sed cum oportet de Teſt.vbi communiter DD. Cephal.conſ.203.n.2. & 3.lib.2. Honded.conſ.101. num.6.lib.1. Rota coram Bur.decis.701.nu.1.* vt pote factum coram
30 Iudice Laico † incompetenti poſt relaxatam ab Eccleſiaſtico inhibitionem, vt ponderauit *Rota coram Millino decis.63.num.3. & coram Bur. decis.36. num.3.* Prout etiam idemmet Iudex Laicus illud declarauit vitio nullitatis obno-
31 xium per ſententiam † in iudicatum ſucceſsiuè tranſactam. Alij denique Teſtes debent reijci tum quia triennio poſt ſententiam offi-
32 cialis ſe ſubiecerunt † examini, tùm quia erant in famulatu partis aduerſæ, vt probat *text.in cap.in litteris 24. vbi poſt gloſ.in uerb. de familia notat Felin.& Abbas in principio, & Domini communiter Ruin. conſ.149. num.35. verſ. præterea etiam; & conſ.150. num.13. lib.5. Pariſ. conſ.15. num.13.cum ſeqq.lib.2.*

Hoc autem matrimonium prædictorum depoſitione Teſtium comprobatum non ex-
33 cludit† ponderata in præterita deciſione confeſsio Eliſabethæ contra Ioannem iudicialitèr inſtantis pro emendatione lapſus; ac flore Virginitatis deperditæ cum illicitus potiùs inde concubitus arguatur emendatione penſandus. Hæ namque præces extraiudiciales eſſe noſcuntur, & perperā adſcribuntur Eliſa-
34 bethæ cuius ſubſcriptio† adhuc non recognita negatur, nec aliquam fidem proinde merentur, vt reſpondit *Rota coram Seraph.dec.560 nu.1.& 3.& in Romana, ſeù Veliterna Affictus 15. Martij 1652.§.memoriale, & 13. Ianuarij 1653.§. videlicet coram R.P.D. meo Bichio.* Noſcuntur præterea porrectæ longe poſt natiuitatem Hermani in quaſi poſſeſsione filiationis legitimæ extantis in natiuitate ſcilicet ſecundæ Prolis reiectæ per Ioannem tamquam non ſuę adeoque nequeant Hermanno exiſtente in
35 prædicta† quaſi poſſeſsione legitimæ filiationis præiudicium inferre *ex notatis in cap. per tuas 10.de probat.cum aliis per Gratian. diſcept. Foren.cap.774.num.36.& 41. Pariſ.conſ.10. num.62. lib.2.Rota coram Penia decis.102.num.9.Millin.decis.260. num.7. & in Auenionen. Alimentorum 28. Iunij 1647. §.non releuat coram Eminentiſs. Card. Corrado,* tùm maximè in alijs Iudicialibus pręcibus quatenus ab eadem Eliſabetha por-
36 rectæ † forent ius contra eundem Virum dignoſcitur reſeruatum aliorum reſpectu votorum, ac nobilis addicti, ac conſequenièr vt
37 Teſtes referunt quoad † matrimonium inter ipſos antea contractum, quod probat *text. in l.cum alijs, & in l.hac edictali, & in l.vltima C. de ſecundis nuptijs,* itaut dum ad licitam copulam lapſus narratus in præcibus † poteſt æque referri æquiuocam proinde probationem importat non autem efficacem *ad tex. in l.neque natalis C.de probat.l.non hoc C.vnde legitimi Dec.conſ.321.num.5.Surd.conſ.20.num.35.Rota coram Mantic.decis.202.nu.5. coram Vrgellen.d... num.3.& decis.121.num.18.par.1.diuerſ.*

Matrimonij denique probationem no... dit non ſeruata forma Concilij Tridenti...
38 huiuſmodi † contractu præſcripta, ſiue... par Coniugis vtriuſque conditio cum... probetur eiuſdem Sac. Conc. diſpoſitio...
39 tunc temporis†fuiſſe promulgatam, vt... eſſet *Rota coram Seraph.decis.189.nu.3.& de... num.3.par.1.diuerſ.& coram Buratt.decis.53...*
33 diſpar verò † conditio ſiuè perſpecta co... tudine regionis, ſiuè Iuris diſpoſitione... monijs impedimento eſſe non ſolet, vt... reſpondit *Rota coram Buratt.decis.279. num... coram Caual.decis.6.num.10.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BICHIO.

Vrbeuetana Cenſus.

Lunæ 5.Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

In exigendi quaſi poſſeſſione fructus C... quando quis prætendere valeat manut... nem, ex quaſi poſſeſſione anteceſſoru... quid ſi facta ſit ſolutio à Procurator... cum clauſula, ſine præiudicio iurium, ...

SVMMARIVM.

1 *Solutio dum eſt facta à Procuratore, non con... tur ille cui eſt facta ſolutio, in quaſi poſſeſſio... gendi.*

2 *Solutio facta cum clauſula,* ſine præiudic... ris partis, *non conſtituit quem in quaſi poſ... exigendi.*

3 *Procurator ſoluens notabilem ſummam p... rum, præſumitur in eo mandatum.*

Et maximè iuncto præcedenti inſtrumento de... do num.3.

4 *Mandatum præſumitur in marito exigente... rerum dotalium, vel parafrenalium.*

5 *Cum illud probetur ex diſpoſitione legali, ... abſque alia cautione.*

6 *Maritus exigens fructus bonorum dotalium, ... raphrenalium, quando multò magis præſum... eo mandatum vxoris.*

7 *Mandatum ſoluendi cum clauſula,* ſine prę... iurium partium, *quid operetur.*

8 *Verba, quando non importent aliquam reſer... nem iurium.*

9 *Iura omnia defuncti actiuè, & paſſiuè tranſ... hæredem.*

10 *Hæres hæredis præſumitur hæres ipſius d... non autem hæredis.*

11 *Hæres, ſi reddat rationem bonorum hæredit... contrà bona hæreditaria relaxantur mandat...*

12 *Sin autem non reddiderit contrà bona prop... redis.*

DECISIO LXXXVII.

SOLVTIONES fructuum Cenſus ... naldenſi impoſiti, & Lauiniæ vendi...

ctas de anno 1599. & 1604. Iulio marito, & Procuratore ipsius Lauiniæ à Procuratore Monaldensi, nec non de anno 1634. Camillo de mandato Illustrissimi D. Bonuisi, tunc Cameræ Apostolicæ Clerici, quas suffragari eidem Camillo pro obtinenda manutentione in quasi possessione exigendi dicti Census fructus contra Comitem Laurentium de Marciano hæredem pro tertia parte Comitis Ludouici in dicto Censu fideiussoris, decisum fuit 16. *Iunij* 1653. *coram R.P.D. meo Albergato, & 23. Febr.* 1654. *coram Me*.

Suffragari pariter pro simili manutentione contrà Comitem Fabium Horatium, & Io: Franciscum prædicti Comitis Ludouici, vt infrà dicetur, mediatè, vel immediatè hæredes, respondit hodiè Rota ex rationibus in dd. decisionibus latè deductis. Quibus non obstat,
1 quod prima solutio facta † fuerit à Procuratore, Procuratori, & D. Bonuisi, mandatum cuius vigore emanauit altera, continens
2 clausulam præseruatiuam † sine præiudicio iurium partium.

3 Nam quod ad primam solutionem, mandatum soluentis, satis probatur † ex notabili summa, quæ soluebatur, iuncto præcedenti Instrumento obligationis de soluen. vt per *Mantic. & alios alleg. in supracit. decis. huius causæ coram Me*, §.1. & mandatum † Iulij recipientis
4 cum ille esset maritus Lauiniæ creditricis, &
5 agatur de Censu dotali, siue parafrenali prouenit ex dispositione legis, etiam absque alia cautione, vt notant omnes in *l. Maritus C. procur. l. fin. C. pact. conuent. Lopez in rubr. C. donat. inter vir. & vxor.* §.68. *sub num.* 16. *Dec. cons.* 521. *nu.* 1. *in fine, Surd. cons.* 290. *sub num.* 5: Concurrente
6 præsertim longissima taciturnitate † Lauiniæ, quæ nusquam eosdem fructus à debitore petijt, & sic solutionem marito factam, ratam habuisse censetur, vt in simili *Cardinalis Mellin. decis.* 137. *sub numer.* 13. *vers. quod dicebam*.

Gratis, quod dicitur in Decreto Illustrissi-
7 mi Bonuisi deputati à Congregatione Baronum adesse clausulam preseruatiuā sine præiudicio Iurium partium. Cum imò absolutè mandet consignari scuta 1472. pro fructibus decursis, & non solutis per annos 19. saluo Iu-
8 re, quæ † verba non important præseruatiuam Iurium partium, sed maioris summæ à creditore prætensæ, quatenus de ea imposterum doceatur *Bertaz. claus.* 38. *gloss.* 2. *sub num.* 1. alijque plena manu relati in *Senogallien. Saluian.* 19 *Iunii* 1651. §. *minus obstat, coram Eminentissimo D. Cardinali Corrado, & 7. Februarii* 1653. §. *protestatio coram Me*.

Quod autem rei conuenti sint hæredes Co: Ludouici fideiussoris pro tertia parte, constat ex Instrumentis datis in *Sum. Camilli, & num.* 5. *&* 6. in quibus legitur, quod Com. Fabius, & Gaspar vti Nepotes ex filio, adiuerint hæreditatem Co: Ludouici Aui pro tertia parte, vna cum Co: Alexandro, & Octauio hæredibus, pro alijs duabus partibus, quodque defuncto ab intestato D. Gaspare, eius hæreditatē adiuerunt, Co: Horatius, & Ioan. Franciscus tanquam filij cum consensu, & auctoritate Co: Fabij eorum Patrui, & Cura-
9 toris, contrà † quos propterea transierunt passiuè omnia Iura competentia aduersus Co: Ludouicum, non secus, ac si transierant contrà Gasparem illius hæredem immediatum *l. veteris de committend. stipulat. Rota decis.* 19. *nu.* 9. *par.* 6. *decis* 306. *num.* 33. *par.* 7. *rec. & in Bonon. fideicommissi de Rubeis* 14. *Martii* 1650. *coram R. P:*
10 *D. meo Celso*. Quia hæres hæredis † dicitur hæres primi defuncti, *Bellon. iun. cons.* 55. *nu.* 71. *& seq. vbi alleg. concord.*

Ex quibus vtraque parte informante decisum fuit relaxandum esse ad fauorem Camilli mandatum de manutenendo, contrà dd. hæredes pro tertia parte exequendum tamen contrà bona hæreditaria Co: Ludouici, quatenus
11 de illis † rei conuenti rationem reddant, alioquin contrà bona propria, vt actum fuit contrà Comitem Laurentium, alterum Ludouici hæredem.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO. Sacræ Rotæ DECANO.

Cæsaraugustana Canonicatus.

Mercurii 4. *Aug.* 1655.

ARGVMENTVM.

Interdictum Ecclesiasticum, an sit generale, vel particulare, quid veniat considerandum, & tunc remoto omni scrupulo, iudicandum est generale, dum non solum capit delinquentes, sed etiam non culpabiles, & innocentes.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum non dicitur generale, sed speciale, quando verba non referuntur collectiuè ad aliquam Vniuersitatem, vel Capitulum, &c.*
2 *Veluti ad Capitulum, uti corpus, sed ad plures personas, vti de per se, & ad omnes.*
3 *Interdictum, quando non dicatur speciale, sed generale afficiens totum corpus, & omnes collectiuè tamquam membra, & partes illius.*
4 *Interdicti natura, & qualitas vt agnoscatur, non solum perpendenda sunt verba sententiæ in cortice.*
5 *Sed etiam circumstantiæ, & causæ interdicti.*
6 *Iudicis intentio ex omnibus simul iunctis perpendi debet, & num.* 7. *&* 8.
9 *Interdictum quod sit vniuersale, qualis sit eius vrgens circumstantia.*
10 *Interdictum, illud satis dicitur generale, si de sui natura non solum capit delinquentes, sed etiam innocentes.*
11 *Ab interdicto generali Iudex debet innocentes excipere.*
12 *Interdictum speciale, nullatenus comprehendit, nec ferri potest contrà inculpabiles, & innocentes.*
13 *In Interdicto speciali nullatenus vnus pro culpa alterius potest suspendi.*
14 *Interdictum speciale non potest ferri contrà innocentes, & non culpabiles.*

15 *Interdicti specialis natura quæ sit.*
16 *Delictum, quando non fuit singulare, sed totius Capituli vel Vniuersitatis, tunc totum Capitulum, seu Vniuersitas est generaliter interdicenda.*
17 *Attentatè, & nulliter proceditur quando aliquid differtur expediri contra mandata Rotalia.*
18 *Delicti pœnas ille subire debet, qui peccauit.*
19 *Capitulum, si differat obseruare mandata Rotalia bene potest ipsa Rota illud punire, & in pœnam quid ordinare valeat, & num. 20.*
21 *Scripturæ formula non tantum est attendenda, quam ipsa mens Iudicis.*
22 *Sententia debet interpretari, & intelligi secundùm mentem Iudicis.*
23 *Iudicis mens talis esse præsumenda est, qualis de Iure esse debet.*

DECISIO LXXXVIII.

DVM agebatur de expeditione huius causæ ad formam decisionis æditæ coram me 9. Iunij proximi præteriti, compertum fuit Rotam alias tenuisse in sequentibus decisionibus (ab informantibus pro Didaco Hieronymo Sala non allegatis) interdictum latum contrà Decanum, Dignitates, Canonicos, & Capitulum, prout in verbis latum fuit istud, de quo quæritur, non esse generale, sed
1 speciale,† quia dicta verba denotare videntur. quod non refertur ad Capitulum vti corpus,
2 sed ad plures † personas de per se, & ad omnes per modum plurium, vt in *Cæsaraugustana distributionum 14. Februarii 1635. coram bo. me. Coccino in rec. decis. 20. num. 12. cum septem seqq. part. 7. 18. Februarii 1641. §. nec visum fuit, & §. nec valet, & 11. Decembris eiusdem anni §. quia responsum tum seq. coram Card. Panzirolo, & in alia Cæsaraugustana distributionum 17. Martii 1642. §. non obstat, quod pro credito, & §. quale dict. coram R.P.D. meo Bichio.*

Verùm his minimè obstantibus Domini decreuerunt causæ expeditionem, quia censuerunt interdictum controuersum non esse
3 speciale, † sed generale afficiens totum corpus, & omnes collectiuè tanquam membra, & partes illius; Ad effectum enim dignoscen. naturam, & qualitatem interdicti non solùm
4 sunt expendenda verba sententiæ in† cortice, sed etiam circumstantiæ, & causæ interdicti
5 vt ex omnibus congruè desumatur † intentia Iudicis illud proferentis, vt optimè mo-
6 net † *Alter. de censur. tom. 2. rubr. de interdict. cap. 5. sub littera E. vers. tertia propositio fol. 305.*
7 In casu enim nostro † licet verba, quibus concepta fuit interdicti sententia paria videantur, & similia relatis in dd. Decisionibus:
8 Circumstantiæ † tamen, & causæ sunt diuersæ, & signanter vrgens in proposito pro generalitate adest circumstantia, quæ in illis de-
9 ficiebat nempè † explicita exceptuatio in verbis ipsiusmet sententiæ per Capitulum separatum facta sex Canonicorum, & totidem Dignitatum, vtpotè innocentium; Hinc ènim dum Rota illos expressè excepit satis clarè declarauit voluisse proferre interdictum alias aptum eos comprehendere, nempè ge-
10 nerale, quod de sui natura † non solum ca-
pit delinquentes, & culpabiles, sed & inno-
centes, & non culpabiles tanquam membr
& partes capitis, quod deliquit, vt plurib
relatis auctoritatibus firmatum fuit in de
huius causæ coram R.P.D. meo Albergato 16. Iu
1654. capitulum verò vers. compatibile enim est
in ædita coram me, §. igitur cum in casu, vbi alleg
11 *Layman. & Filiucc.* firmantes quod † Iudex
interdicto generali innocentes exceptua
non tenetur. Hoc enim non conuenit inte
cto speciali, quia istud nullatenus comp
12 hendit, † nec ferri potest contrà innocent
& non culpabiles, sed dumtaxat singularit
13 & determinatè † contrà eos, qui deliq
runt, & facinus patrarunt, vt probant L
man. Theolog. moral. lib. 1. tract. 5. par. 4. tit. de int
cap. 1. sub num. 2. vers. interdictum personale,
vel in omnes, & singulos, qui tale facinus patra
Modern. Pater Diana resol. moral. par. 5. tract. 1
fol. 22. sub vers. sed contrariam, ibi, *illam vera*
quando quis specialiter, & seorsum suspend
14 nam tunc vnus suspendi non potest pro
pa alterius; Ac de consequenti si Rota
tellexisset speciale proferre interdictum
per expectationem, sed determinatè spec
15 ac nominatim contrà † solos culpabiles
tentia pronunciasset iuxtà naturam inter
specialis.
Idemque euidentius demonstrat causa
qua interdictum latum fuit, videlicet
ctum, quod non fuit singulorum, sed
16 Capituli tanquam corporis,†ipsum enim
ex Bulla Secularizationis san. me. Clem.
VIII. competit ius statuendi, licitè tam
& honestè, atque accedente Apostolic
ctoritate præuijs examine, & approba
Nuncij Apostolici, vel Archiepiscopi
saraugustani, vti firmatur in *Cæsaraugust*
butionum 3. Decembris 1640. & 22. Iunii 16
ram Card. Panzirolo 21. Maii 1641. coram R
dissimo Salamantino, & 7. Iunii 1649. coram
Nulliter, & attentatè primum statutum
lemniter factum, atque diù obseruat
uocauerat, istamque reuocationem a
17 re, ac in pristinum † statum reducere
mandata Rotalia detestabiliter distulera
latè deducitur tàm in decisione super
ratoria 25. Iunij 1646. quam in alia sup
grauatoria 13. Nouembris 1647. coram
18 Vndè si ipsum † Capitulum tanquam
pus peccauerat, ipsum pariter vti tale
pœnas subire debebat ad *text. in l. sancim*
pæn. & in l. absente ff. eod. Atque ideò cò
19 Rota intellexit illud punire, † & in pœ
ipsum priuare facultate peragendi act
pitulares, & iurisdictionales, quod non
ueniebat casui decisionum in contrarium
ductarum.
Comprobantur præfata; ex quo no
lùm in hac causa per quatuor decisione
ta semper existimauit ipsummet Capit
20 tanquam corpus† esse interdictum, & illu
sum, sed idem pro indubitato suppo
que firmauit in *Cæsaraugustana dismembratio*
29. Maii 1652. coram R.P.D. meo Verospio

enim ipsimet Patres qui sententiam dicti interdicti decreuerunt, illud semper pro gene-
21 rali habuerint non videtur vtique † attendenda formula scripturæ, sed intentio, & voluntas Rotæ sententiam proferentis, quæ tam ex circumstantijs, quam ex causa delicti, & ex tot subsequentibus declarationibus generale interdictum contrà vniuersum Capituli
22 corpus proferre † intellexit: Sententia enim debet interpretari, & intelligi secundũ mentem Iudicis, quæ talis censetur, qualis de iure
23 esse debet per ea, † quæ *dixit Rota coram Cardin. Mant. decis. 349. num. 5. & in Anconitana Censuum 11. Decembris 1641. coram me, §. nec obstat toties cum seq.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ZARATE.

Toletana Beneficij.

Veneris 12. Nouembris 1655.

ARGVMENTVM.

Subrogatio gratiosa facta à Papa de beneficio reseruato, & litigioso, vt intret quid sit tantum iustificandum, & quid si non reperiatur reseruatum, neque litigiosum, nam tunc requiritur iustificatio omnium narratorum, & hoc propter præiudicium possessorum, vel collatorum.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatus gratiosè à Papa ad beneficium reseruatum, iustificare tenetur Clericatum, reseruationem, & possessionem defuncti.*
2 *Subrogatus gratiosè à Papa ad beneficium non reseruatum, neque litigiosum, & adest possessor, tunc omnia narrata iustificare debet.*
3 *Subrogatus gratiosè à Papa ad beneficium reseruatum, & nullus adest possessor cum titulo, quid iustificare teneatur.*
4 *Papa subrogans gratiosè ad beneficium reseruatum, seu litigiosum nemini facit iniuriam.*
6 *Papa subrogando gratiosè ad beneficium non litigiosum, vel non reseruatum, infert præiudicium possessori cum titulo, aut ordinariis collatoribus, & numer. 5.*
Papæ subrogatio gratiosa ad beneficium reseruatum habet vim collationis.
7 *Clericatus probatur ex litteris patentibus Ordinarii, ex quibus habetur talis legitima probatio.*
8 *Mors probatur ex partita libri mortuorum Parochi quando est formiter extracta.*
9 *Mors non solùm probatur ex partita libri mortuorum Parochi.*
Verum etiam probatur tempus ad effectum reseruationis num. 9.
10 *Mors alicuius nõ probatur ex partita libri mortuorum Parochi, dum non fuit formiter extracta.*
11 *Relatio simplex ad partitam libri mortuorum Parochi, non probatur mors alicuius.*
12 *Obitus alicuius, quando præcisè est probandus, non sufficit generica probatio.*
13 *Subrogatio gratiosa ad beneficium illius qui mortuus est minimè in pacifica possessione non releuat.*
14 *Mensis Aprilis an sit reseruatus.*
15 *Beneficia vacantia tempore quo vacant Sedes Episcopales, sunt reseruata Papæ.*
16 *Vniones beneficiorum solent fieri ex causa paupertatis.*
17 *Vel ex alijs legitimis causis solent indulgeri.*
18 *Beneficium reseruatum etiam cum legitima causa Ordinarius non potest vnire, in præiudicium reseruationis, & prouisionis.*
19 *Beneficiorum vnio sufficit, vt sit turbida, vt subrogationem gratiosam Papæ de beneficio reseruato nequeat retardare.*

DECISIO LXXXIX.

CVM de mense April. 1644. per obitum Sanctis de Moncada vacaret beneficium simplex seruitorium Ecclesiæ Parochialis S. Leocadiæ Toletan. Archiepiscopali Sede vacante eiusdem Diœc. Capitulum Metropolitanũ illud vniuit prędictę Ecclesiæ Parochiali ad instantiam Bernardini delas Quentas tunc Parochi, cui successit Gabriel Martinez, sed & Bartholomæus Main de Turicella impetrauit à sa. me. Vrbano VIII. dictum Beneficium tanquam reseruatum, & vigore Breuis de capienda possessione contrà d. Gabrielem litem instuit qua pendente dict. Bartholomæus de mense Octobris decessit, & per eius obitum tanquam de reseruato similiter prouisus fuit à Sede Apostolica Ioannes Passanus, qui litteras subrogationis gratiosæ ad ius dictorum Sancij, & Bartholomæi, & ad possessionem eiusdem Sancij expediuit, vt in *Summ. Passani num. 4. & 5.* vndè cum dubitaretur, An prædictæ litteræ sint exequendæ Domini pro dicto Ioanne Passano informante exequendas esse censuerunt, siquidem iste tanquam subroga-
1 tus ad Beneficium reseruatum † sufficienter iustificauit prædicta executione, scilicet Clericatum, reseruationem, & possessionem defuncti, vt per *Gonz. ad reg. 8. Cancell. in probem. §. 7. num. 212. Garz. de benef. par. 6. cap. 4. numer. 16. cum seqq. Marescott. lib. 2. var. cap. 1. num. 54. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 20. num. 212. Argel. de legit. contrad. quæst. 15. num. 86. & de acq. possess. quæst. 18. art. 3. Modern. Perus. de manut. obser. 55. numer. 111. Modern. Auen. quæst. benef. par. 2. cap. 4. §. 5. numer. 8. Cocchier. ad regul. 27. alias 28. Cancell. nu. 31. vers. aduerte, Rota in pluribus decisionibus allegatis per Argel. vbi proximè quibus addendæ Burgen. Beneficij 21. Maij 1638. coram Reuerendissimo D. meo Decano. Gerunden. Prioratus 27. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Cerro, & Augustana Prioratus 14. Nou. eiusdem anni coram R. P. D. meo Albergato.* Prout etiam obseruatur in subrogatione concessa tanquam de litigioso Beneficio litiganti superstiti iuxtà dispositionem *Text. in cap. 1. & 2. vt lit. pend. lib. 6. vbi suprà Argel. de acquir. poss. d. q. 18. art. per tot. qui plures allegant Rota dec. 5. & adiungitur decisio in Gerunden. Præpositura 24. Mart. 1653. in fine princ. coram me,* licet secus sit in subro-
2 gatione gratiosa ad Beneficium † quod non est reseruatum neque litigiosum, quando aliquis adest possessor cum titulo, quia tunc to-

3 ta gratia debet iustificari, † si verò nullus adsit possessor cum titulo tria solum requisitia sufficiant, vt vtramque partem distinctionis probat *Marescott.var.lib.2.cap.1.num.53. Argel.d.quæst.58.art.5.* apud quos plures Rotæ decisiones congeruntur, & ratio diuersitatis est, nam quando Papa subrogationem ad Beneficium
4 reseruatum, seu † litigiosum concedit nulli facit iniuriam cum verò præter eum valeat prouidere, vt per *Text.in d. cap. 1. & 2. vt lit. pend.libr.6. Argel.d.tract. de legit.contrad.quæst.15. num.119.& de acq.poss.d.quæst.18. art.1. numer.3.* sed in alijs subrogationis gratiosis, quæ non sunt de Beneficio litigioso, seu reseruato, & in
5 quibus adest possessor † cum titulo versatur præiudicium quod eidem possessori aut Ordinarijs collatoribus irrogatur, vt considerauit *Maresc.d.lib.2.cap.1.nu.53. Argel.d.tract.de acquir.possess.quæst.18.art.5.num.123.* vbi etiam plures Rotæ decisiones adducuntur. Preterea, quia,
6 & istę subrogationes † habent vim collationis, & tanquam cæteræ prouisiones censentur, in quibus omnia narrata verificare oportet ex adductis per *Argel.de acquir.poss.quæst.19. art.1.Rot.coram Pen.dec.836.impress.Lugdunen.num.8. & in Hispalen.Benef.24. Ian.1650. coram R.P.D. meo Bichio.*

Clericatus verò Ioannis Passani probatur ex litteris patentibus Ordinarij *Sum.num.8.* ex
7 quibus legitimus † probationis modus desumitur *iuxt.text.in cap.2.de Cleric.Peregr.vbi Abb. in princ.cap.post cessionem, 7.vbi Felin.num.3.& 15. de prob.Rota coram Coccin.decis.305. num.4. coram Merlin.decis.73.num.12.& decis.152.num.fin.par.5 recent.*

Reseruationem autem ex persona Sancij, & Bartholomæi deducebant informantes pro Passano, sed à Bartholomæo deducta ægrè visa fuit substineri, quia licet si probaretur concludenter de mense Octobris decessisse admitteretur reseruatio ex traditis per *Barbos. de Episc.alleg.57.à num.240.& de iure Ecclesiastico tom.2.lib.3.cap.13.num.69. Rota decis.247. part.4.*
8 *tom.2.rec.* & ex partitis libri † defunctorum quando formiter sunt extractæ, sufficiens probatio desumatur, *vt Rebuff.de registr.baptis.seu sepult.art.vlt.gloss.vnic. Gratian.discept.for. cap.869. num.25. Rota dec.101.num.6.& decis.700.numer.4,*
9 *par 1.rec.* Ac fides Parochi non † solum mortem, sed etiam tempus ad effectum reseruationis concludat ex traditis ad *Imol.cons.110.in fin.Rota d.decis.700.num.4.par.1.rec. decis.11.n.2. coram Buratt.vbi Add.num.4.* Tamen in præsenti non iustificatur mors Bartholomæi de mense Octobris reseruato. Nam fides ad hunc ef-
10 fectum relata *d.Sum.nu.2.* non † continet partitam (vt requiritur) de verbo ad verbum extractam à libro Parochi, sed solùm simplicem
11 relationem ad d. librum † quam quidem quidem non sufficere dixit *Rota coram sa.mem. Gregor.XV.decis.359.numer.5.vbi Add.numer.9.in Toletana Capellaniæ 18.May 1615.coram bo.mem. Pirouano, & alleg.per Add.ad Buratt.d.decis.11.numer.5.* nec Testes ad id inducti *d.Sum.numer.2.* specificè deponunt de dicto mense Octobris, sed simpliciter quod Bartholomæus decessit

de anno 1647. & ideò non suffragantur
12 obitus præcisè, † & concludenter proban est in mense Aprilis tanquam fundamen reseruationis, vt per *Gonzal.d.reg.8.§.7.pro num.217. & per allegatos ab Argel.de acquir.p quæst.18.art.3.à num.100, Rota coram sa.me. XV.decis.37.num.1.coram Buratt.d. dec.11.pa num.1.*

Quinimò nec in possessione ipsum dec se probatur cũ interuersã fuisse assecutio à Parocho d. Ecclesiæ colligatur ex lit datis in *Sum.num.4.& 5.* vt proindè nulla stente possessione, neque naturali, neque c li pœnes Bartholomæum non competat
13 rogatio ex eius persona secundùm all per *Argel.de acquir.possess.quæst.13.art.8.num cum seq.& quæst.18.art.2.per tot.& præsertim mer.96.* vbi plena manu DD.& Rotę deci nes cumulat.

Vndè cum deficiat ista subrogatio, nec sanus poterit se iuuare iure Barthol quoad reseruationem, etiam ex persona cij quoad possessionem, vt conceditur i teris Apostolicis, & alias admittit *Rota ribus decisionibus relatis in Zamoren. Archidia tus 28.Iuny 1647.§.nec subsistit vers.quia cum tonius coram Em.D.Card.Otthobono.*

Quamobrem tutius ipsum fuit reseru nem desumere ex persona Sancij, quem cessisse constat de mense Aprilis 1644. vt partita libri defunctorum formiter extra
14 Ideoque in † mense pariter reseruato tradita per *Gonzal.ad d.reg.8. Cancell.gloss.1 mer.1. Barbos.de offic.Episc.alleg.57. à num.14 de iure Ecclesiastico tom.2.lib.3.d.cap.13.d.num Rota coram Duran.decis.391.num.2.& 406.nu & in rec.decis.530.num.9.& 531. numer.4.p tom.3.*

Ac insuper reseruationem deducere quod d.Sancius decessit Sede Archiepisc Toletan. vacante, vt ex Testibus *d.Sum.nu* & Instrumento vnionis eodem *Sum.nu.*
15 tempore † Beneficia vacantia Sedi Apo cæ reseruata remanent per *reg.8.gloss.51. Lotter.de re benef.libr.2.quæst.2.num.39. B offic.Episc.d.alleg.57.à num.90.& de iur. Ec tom.2.d.lib.3.d.cap.13.num.57. Rota in Pla Canonicatus 25.Maij 1626.coram bo.me.Co in d.Burgen.Beneficij 21.Maij 1638. coram R meo Decano.*

Quod autem d. Sancius obijsset in po sione probant Testes dati in *Sum.num.3.* & ducitur ex confessione Bern. Antec
16 Parochi moderni quatenus † Beneficij nem obtinuit tanquam vacantis per ob Sancij ad tradita per *Rot. coram Buratt.dec num.6.ibique Add.num.13.*

Nec obstat prædicta vnio facta per Cap lum sede vacante de huiusmodi Benefici
17 fauorem Beneficij Curati ex causa † pau tatis ob quam alias vnio indulgeri sole *Text.in cap.exposuisti de præben.* nam cum Beneficium vacaret, & esset reseruatum
18 potuit ex prædicta causa vniri † in præ cium reseruationis, & prouisionis ad Se Apostolicam spectantis cum in Benefici

seruatis inferior habeat manus ligatas, nec derogare valeat reseruationibus Apostolicis *cap. inferior. de maior. & obed. cap. vt nostrum de appellat. clem. nec Romani de elect. & ita fuisse declaratum à S. Congregatione Concilij Tridentini refert Garz. de benef. par. 12. cap. 2. num. 91. & seqq. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 7. numer. 136. & seq. Lotter. de re benef. lib. 1. quaest. 28. numer. 200. & seq. & alij plures relati à Modern. Carpen. controu. for. cap. 214. num. 7. & firmauit Rota in pluribus decisionibus relatis ab Add. ad san. me. Greg. XV. decis. 419. num. 7. dec. 201. num. 5. par. rec. & in Marianen. seu Accien. Beneficij 23. Ianuary 1651. §. quia cum ex instanti, coram Em. Card. Corrado.*

19 Ac denique sufficeret quod validitas vnionis sit turbida † vt executionem subrogationis gratiosa retardare nequeat *Rota coram Cocc. decis. 225. numer. 3. & decis. 381. numer. 1. part. 1. recent.*

Atque ita vnica tantum, &c

REVERENDISSIMO P. D. CERRO
Sacrae Rotae DECANO.

Aretina Plebaniae.

Veneris 19. Nouembris 1655.

ARGVMENTVM.

Iurispatronatus praesumptio vsurpationis cadit in personis potentibus, & ideò tunc dum non constat de instrumento fundationis, vel dotationis non sufficit centenaria, vel quadragenaria quasi possessio praesentandi cum fama, sed requiritur praescriptio immemorabilis cum praesentationibus effectuatis per 50. annos. Quasi possessionem praesentandi habens centenariam, potest allegare meliorem titulum de mundo. Familia Nobilis in aliquo loco ex hoc non intrat praesumptio pro vsurpatione Iurispatronatus, & alia, vt in Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Iurispatronatus vsurpatio non cadit in personis priuatis, in quibus eius probatio sufficit per centenariam, vel quadragenariam cum titulo.*
2 *Concilium Tridentinum reuocauit omnia Iurapatronatus per occupationem, vel consuetudinem vsurpata.*
3 *Beneficia Parochialia quando sunt libera, concursui sunt supponenda.*
4 *Sententia, quando remanet sine iustificatione non est attendenda.*
5 *Sententiae inobseruantia, & ineffectuatio, facit vt ea non attendatur.*
Iuspatronatus non probatur per sententiam, quae non habuit effectum, num. 5.
6 *Sententia est nulla ex defectu citationis.*
7 *Vsurpatio Iurispatronatus secundùm Conc. Tridentinum intrat ex potentia Patronorum.*
8 *Iurispatronatus probatio, quando in familia potenti sumus, & non constat de instrumento fundationis, vel dotationis, qualiter sit facienda.*
9 *Iuspatronatus spectans ex consuetudine ad familiam potentem expressè fuit reuocatum per Concilium Tridentinum.*
10 *Beneficium, quando dicatur fuisse in statu libertatis.*
11 *Status vltimus attenditur in beneficialibus ad effectum substinendi vltimam collationem.*
12 *Probatio dicitur liquidissima dum fit per rem iudicatam, aut confessionem partis, aut publicum instrumentum.*
13 *Iuspatronatus iustificatur ex centenaria quasi possessione praesentandi.*
14 *Centenariam quasi possessionem praesentandi habens pro se, meliorem titulum allegare potest pro canonizatione Iurispatronatus.*
15 *Titulus etiam ex causa onerosa potest allegari, vbi adest centenaria probatio.*
16 *Iuspatronatus ex fundatione, & dotatione potest praetendere qui habet pro se centenariam quasi possessionem praesentandi.*
17 *Mandatum, quando non est effectuatum, non iuuat.*
18 *Iuspatronatus dum dicitur, quod competit de Iure; dicitur competere ex fundatione, vel dotatione.*
19 *Fides extraiudicialis non probat.*
20 *Praesertim dum non percutit tempus praecisum actus de quo quaeritur.*
21 *De familia Nobili in aliqua Ciuitate, quod quis sit, non infertur quod familia sit potens.*
22 *Et ità intret praesumptio vsurpationis Iurispatronatus.*
23 *Iurisdictio, & potentia in vno loco, non intrat ad praesumendum vsurpationem in diuerso loco Iurispatronatus.*
24 *In personis priuatis alicuius loci non cadit praesumptio vsurpationis Iurispatronatus.*
Et hoc quantumuis sint potentes in locis vicinis.
25 *Beneficium vbi, seu in quo loco est situm, attendi debet ad effectum, vt intret praesumptio vsurpationis Iurispatronatus.*
26 *Itaut non sufficiat potentia in loco vicino, nisi influat in locum beneficy.*
27 *Prouisiones Apostolicae non immutant statum beneficij, nec praeiudicant Patronis.*
28 *Nisi, vel id exprimatur, vel simul concurrant actus positiui contrarij seruituti.*
Vt quia Patroni voluerunt praesentare, & fuerunt eiecti.
29 *Status vltimus in beneficialibus non attenditur, dum ex publicis Instrumentis productis probatur anterior diuersus status.*
30 *Patroni non possunt praesentare durante lite, vel super liberalitate beneficij, vel super pertinentia Iurispatronatus inter Patronos.*
31 *Praesentatio, quando est attentata, non est valida, & num. 32.*
33 *Litis desertio non inducitur ex sola taciturnitate.*
34 *Nisi super re iudicata adsit sententia Iudicis, vel clarè constet ex actis de non iure tacentis.*
35 *Ex Actis, quando constare non possit de malo iure tacentis, imò è contra num. 36.*

DECISIO XC.

VNICA tantum parte informante decisum fuerat coram me 6. Februarij 1654. Petrum de Cerretanis praesentatum esse instituendum, quia iustificatur alijs qualitatibus vide-

videbatur probari existentia, & pertinentia Iurispatronatus, de quo agitur, ad Petrum, Hieronymum, Anibalem, & Desiderium Pompilium de Cerretanis, qui Petrum præsentarunt ex sententia lata ab Ordinario 12. Maij 1618. in contradictorio Iudicio super illius canonizatione, ex centenaria, & vltrà quasi possessione præsentandi comprobata in continuatis præsentationibus effectum sortitis ab an. 1402. vsq; ad ann. 1523. & ex fama elicita ex antiquissimis enunciatiuis de anno 1381. citrà emissis tàm in Testamento, quondam Christophori de Cerretanis, quam à Summis Pontificibus, & ab ipsismet Ordinarijs ex licentia vendendi Domum Plebaniæ obtenta anno 1449. de consensu, & ad supplicationem illorum de Cerretanis Patronorum, & demum ex Armis, & Insignibus familiæ Cerretanæ depictis, & existentibus in Ecclesia eiusdem Plebaniæ eandem antiquitatem, quam habet ipsa Ecclesia præferentibus, ex quibus saltem simul iunctis in decisione desuper edita sufficiens iustificatio existentiæ, & pertinen-
1 tiæ Iurispatronatus educta fuit † præsertim cum versemur in priuatis, in quibus cessat vsurpationis præsumptio, & sufficit centenaria, aut quadragenaria cum fama.

Verùm informante hodiè etiam Siringo Piccolomineo Prouiso Apostolico tanquam de reseruato per regulam 8. Cancellariæ hodiè deductum fuit, quod Zenobius filius Landerici Tribunus Romanus fidem Catholicam amplexus anno 3701. imperante Valentiniano II. donauit Ecclesiæ Aretinæ, & Sancto Donato illius Episcopo, à quo fuerat ad fidem conuersus plures tenutas in Agro Senensi, & in specie tenutam Probij pro ædificandis ibi Ecclesijs Parochialibus eius *Sum. num.* 1. in qua fuerunt plures Ecclesiæ constructæ, & inter alias Parochialis Sancti Felicis hodiè nuncupata S. Felicis in Pincis, de qua agitur, quæ semper ab initio tanquam propria, & libera ab Episcopis possessa fuit, nam vsque de anno 738. in lite super ea inter Lupertianum Episcopum Aretinum, & Adeodatum Episcopum Senarum, coram Luitprando Longobardorum Rege vertente per sententiam eiusdem Regis tanquam eius propterea Ecclesiæ Aretinæ adiudicata fuit dicto *Sum. num.* 2. quæ sententia vti iusta anno 1061. ab Alexandro II. Summo Pontifice confirmata fuit, & demandatum, quod nemo Ecclesiam Aretinam in possessione d. Ecclesiæ Sancti Felicis, & aliarum in dicta sententia contentarum inquietaret *num.* 3.

Anno autem 1210. Innocentius III. fa. me. confirmauit Amodeo Episcopo Aretino omnes Concessiones Ecclesiarum in Diœcesi Aretina sitarum, & signanter huius Ecclesiæ Sancti Felicis, eique ac suis successoribus concessit omnia Iura quæ Sedes Apostolica super eis habebat *d. Sum. num.* 4. Dictaque Ecclesia S. Felicis tanquam libera anno 1263. à Gulielmino Episcopo Præpositurae Cathedralis Aretinæ vnita fuit *num.* 5. & tanquam libera vsque ad annum 1350. possessa, quo familia

Cerretana Nobilis, & potens in Ciuitate
Republica Senensi, ac Domina tempo
Castrorum Stertignani, & Cerreti, in quo
confinibus dicta Ecclesia S. Felicis in P
sita erat, occupasse dicitur libertatem d. E
siæ, & ad illam Rectores ab anno 1402. v
ad annum 1523. præsentasse cum supp
quod Iuspatronatus dictæ Ecclesiæ ad
Cerretanos de consuetudine spectaret, v
præsentationibus relatis in *d. Summar. num*
2 Ideò cum postmodum † *Sac. Conc. Trident.*
sess. 25. *cap.* 9. *de Reform.* reuocauerit omni
rapatronatus per occupationem, vel co
tudinem vsurpata Summi Pontifices d
clesiam quoties vacauit in mensibus re
tis ab anno 1561. vsque in præsens, vt
ram conferre consuerunt ex prouision
Apostolicis relatis in d. *Sum. num.* 7. Ordi
verò Aretini illam pariter tanquam libe
3 iuxtà Constitutionem fa. me. Pij V. † con
sui supposuerunt, & in visitationibus
anno 1575. & anno 1587. illam vti liberam
& ad collationem Episcopi spectantem
scripserunt d. *Sum. num.* 8. Cumque vac
anno 1616. per obitum Hostilij de Brog
bus, de ea tanquam libera ab Ordinario
uio concursu prouisus fuit Dominicus M
cuccius *num.* 9. Azzolinus verò, & alij de
retanis tanquam illius Patroni ad eam
sentarunt Cosmum de Petris, qui à Vi
Episcopi Aretini obtinuit anno 1618.
dictam sententiam canonizationis dicti I
patronatus, sed interposita appellatione
causa Rotæ commissa die 27. Maij 1620
ram bo. me. Dunozzetto Archiepiscopo
leucien. decisum fuit Minicuccio Prouiso
postolico dandam esse immissionem h
modi tamen lite adhuc non terminata
Minicuccius, & Cosmus collitigans imp
uit gratiosam subrogationem, cumque
obierit in mense reseruato moderni al
Patroni ad eam præsentarunt d. Petr
de Cerretanis, sed à Sede Apostolica ill
vti liberam, & reseruatam impetrauit S
gus Piccolomineus in concursu repertus
gis idoneus *d. Sum. num.* 11. eiusque posse
nem hoc titulo fuit assecutus *num.* 12.

Ex prædictis itaque tria principaliter
rebantur, Primum, quod Ecclesia à prin
fuerit libera, non autem Patronalis, ideo
dicta sententia lata anno 1618. super can
4 zatione dicti Patronatus remaneat † sine
stificatione, quæ propterea nullatenus at
denda est iuxtà *decis.* 2. *numer.* 6. *cum seq. de*
apud Cæsarem de Grass. quam in his ter
comprobauit *Rota in Piscien. Canonicatus* 23
nij 1634. *coram bo. me. Merlino inter eius imp*
decis. 647. *num.* 1. *& per tot.* Quinimo cum
obtinuerit possessionem præsentatus, sed
uisus Apostolicus, & subindè Ordin
eandem Ecclesiam vltimo loco vacant
tanquam liberam, & caducatam sub rel
tione regulæ concursui supposuerit, reli
5 proindè inobseruantia, & ineffectuatio
sententiæ, adeò vt frustrà deducatur ad
bationē Iurispatronatus per ea, quæ dixit

in Barchinonen. beneficij 26. Iunij 1643. coram Reuerendissimo D. Compostellano, in Lucana Iurispatronatus 10. Ianuarij 1645. §. nec est attendenda, & 3. Decembris 1646. §. praterea vers. & sententia coram Reuerendissimo D. Terracinen. in quibus vlterius
6 specificè ponderatur † defectus citationis Prouisi, & Promotoris Fiscalis, hic etiam allegatus.

Secundùm, quod intret dispositio d. Sacri Concilij tam respectu præsumptionis vsurpationis resultantis ex potentia familiæ Cer-
7 retanæ Dominæ dd. Castrorum, ità vt † proptereà cessante publico Instrumento fundationis, vel dotationis, non sufficiat centenaria, aut quadragenaria cum fama, sed requira-
8 tur præscriptio † immemorabilis, cum præsentationibus effectuatis per annos 50. vt latè *tradit Lotther. de re benefic. lib. 2. quæst. 13. num. 124. & 125. Rota coram bo. me. Cocc. decis. 25. num. 1. & in Ferrarien. Archipresbyteratus 16. Iunii 1627. §. aut verò prætenditur vers. ita vt cum agatur coram eodem, & in dicta Lucana Iurispatr. 10. Ian. 1645. §. nam respectum cum seq. & 3. Decembris 1646. §. rationalis coram Reuerendissimo Terracinen.* Quam respectu qualitatis enunciatæ in dictis præsentationibus pro eruenda centenaria adductis, quod d. Iurispatronatus ex consuetudine
9 spectaret ad Cerretanos nam † Sac. Concilium vbi suprà, expresse reuocat huiusmodi acquisitiones Iurispatronatus, nec ipsæ impediunt reseruationem regulæ, vt plenè tradit *Gonzal. ibidem gloss. 18. num. 18. Paris. de resignat. benef. lib. 2 quæst. 4. num. 51.*

Et tertium, quod ferè centum ab hinc an-
10 nis huiusmodi Parochialis reperitur † in statu libertatis, & Sedes Apostolica in quasi possessione illam conferendi eueniente vacatione
11 in mense reseruato, adeò vt hic † status tanquam vltimus sufficiat ad sustinendam prouisionem Apostolicam tanquam de reseruato, quia dicitur fructus dictæ quasi possessionis quamuis appareret de antecedenti statu contrario, iste enim inseruire posset pro futuris vacationibus, non autem pro retardanda di-
12 cta prouisione, nisi † de proprietate in contrarium constaret per liquidissimas probationes, nempè per rem iudicatam, aut confessionem Partis, vel publicum Instrumentum,
13 nil admittens contrà se, nec minùs † coloratè ex optimè firmatis per *Rotam dec. 435. per tot. & signanter sub num. 4. vers. 2. quod par. 2. rec. coram bo. me. Merlino decis. 641. num. 9. & 10. cum cæteris alleg. per Add. ad sa. me. Greg. dec. 77. sub n. 12. vers. & circa hanc materiam.*

Ad primum respondebant Informantes,
14 Pro Petro sententiam optimè † iustificari ex centenaria quasi possessione præsentandi comprobata in præcedenti Decisione sub §. *ex publicis documentis*, quæ efficit, vt non obstante asserto initio libertatis Parochialis controuer-
15 sæ allegari possit † alius titulus etiam ex causa onerosa, vt dixit *Rota decis. 220. numer. 8. lib. 2. & decis. 254. num. 10. lib. 3. par. 3. diu. & in rec. dec. 218. num. 51. & 53. par. 6. coram Bur. decis. 875. numer. 1. & prius coram eodem decis. 172. num. 29.* vbi quod
16 centenaria facit præsumere † Iuspatronatus ex fundatione, vel dotatione, & inutilem esse suspicionem contrà dictam centenariam allegatam, ex quo anno 1494. Patroni dederint mandatum ad præsentan. Raphaelem Petruccium, qui deindè resignauit anno 1501. & tamen reperitur, quod anno 1496. ijdem Patroni dederant aliud mandatum ad præsentan. Sernanum de Genga d. *Sum. nu. 15. & 17.* Quia secundum mandatum non probatur effectua-
17 tum, potuitque † à Patronis cum supposito quod Parochialis tunc temporis vacaret, & sic non est momenti subdens gratis allegari quod in Instrumentis dd. præsentationum enuncietur Iuspatronatus ex consuetudine,
18 quia ibi dicitur † illud competere de iure, & de consuetudine, quę verba de iure important Iuspatronatus ex fundatione vel dotatione *Rota decis. 222. num. 3. par. 1. rec.* quod sub reseruatione non cadit *Rota decis. 58. numer. 8. & decis. 88. num. 4. par. 1. rec. cum aliis allegatis in Bononien. Archipresbyteratus 23. Martii 1648. §. prætereà non obstat coram Em. Corrado.*

Ad secundum negabant iustificari illos de Cerretanis fuisse Dominos Castrorum Stertignani, & Cerreti, quia datur solum fides ex-
19 traiudicialis dicto *Sum. num. 14.* quæ nihil probat *Cæs. de Graff. dec. 2. numer. 13. de Sponsal.* Præ-
20 sertim quia non percutit † tempus Iurispatronatus, vt requiritur *Rota dec. 509. numer. 19. cum seq. par. 5. recent.* Asserta verò potentia eo
21 quod Cerretani † essent Nobiles in Republica Senensi non sufficit, vt de familia Pallaui-
22 cina Nobili † in Republica Ianuen. *Rota coram Bur. d. decis. 875. per tot. & d. decis. 218. part. 6. ac decis. 29. pariter per tot. par. 7. rec.* & de familia de Podio Nobili in Republica Lucana *Rota apud Modern. Pisan. de Iurepatr. decis. 27. & dec. 31.*
23 *per tot.* vltrà quod esto quod † probaretur illorum asserta iurisdictio in Castro Stertignani, indè tamen non concluditur, quin ipsi ha-
24 berentur pro priuatis † personis in Castro Cerreti, in cuius finibus est situm Beneficium controuersum, quod Castrum, siue locus Be-
25 neficii ad hunc † effectum debet attendi *Barbos. de off. & potest. Episc. part. 3. alleg. 72. nu. 66. Caual. decis. 89. num. 1. & decis. 560. antè num. 1. Rota in rec. decis. 211. num. 2. & dec. 219. nu. 13. part. 1. & decis. 374. num. 1. par. 2. & decis. 172. num. 10. par. 3.*
26 ità vt nec sufficiat † potentia in loco vicino, nisi influant in locum Beneficij *Rota decis. 197. num. 38. & 39. par. 5. rec.*

Ad tertium denique dicebant, Prouisiones Apostolicas non immutare naturam Benefi-
27 cij, nec præiudicare † Patronis, nisi vel id exprimant, vel insimul concurrant actus positiui contrarij seruituti, puta quia Patroni
28 voluerint † præsentare, & fuerint reiecti ex allegatis in præcedenti decisione §. *non obstant prouisiones*; Pariterque non obstare vltimum statum, dum ex publicis Instrumentis pro-
29 ductis antè præsentem vacationem † probatur antecedens status contrarius, licet secùs dicendum esset si fuissent producta posteà iuxta *consil. Calderin. 23. de præbend. quod sequitur Rota coram sa. me. Greg. decis. 95. nu. 3. & prius in decis. 167. num. 10. par. 2. diu.*

Su-

Super præfatis Domini non fuerunt concordes, sed nihilominus resoluerunt Petrum non esse instituendum, & sic recedendum à decisis, ex quo à supradicta sententia anni 1618 interposita fuit appellatio Rotæ commissa, quæ in decisa pendebat anno 1637. iuxtà decisionem editam coram Reuerendiss. D. meo Decano 8. Iunij eiusdem anni; Durante au-
30 tem lite † vel super libertate Beneficij, vel super pertinentia Iurispatronatus inter Patronos, & præsentatos non potuerunt asserti Patroni Petrum præsentare, qui hodie pro insti-
31 tutione instat, † sed præsentatio fuit attentata *cap.1. & 2. vt lit. pend. in 6.* quod habere lo-
32 cum etiam † in præsentatione *tradit Calderin. cons.1. per tot. eod. tit.* & firmauit *Rota coram Caualer. decis.280. num.1. in rec. decis.136. num.1. par.2 decis.336. n.3. vers. Maximè quia par.3. & dec.507 num.3. & 4. par.5. in Bituntina Parrochialis 26. Nouembris 1646. §. Quo verò ad Caballinum coram Eminentiss. Otthobono, & in Pientina Parrochialis 28. Iunij 1655. coram me §. tum etiam quia.*

Nec refert, quod à d. anno 1637. non probetur aliquid amplius actum in causa, quia
33 ex sola taciturnitate † non inducitur desertio litis nisi super re iudicata adsit sententia Iudi-
34 cis, vel ex actis clarè constet de malo † iure tacentis, vt responsum fuit *in eadem decisione Reuerendissimi D. mei Decani §. nec subsistit, alijsq; relatis in Auenionen. legitimæ 30. Aprilis 1655. coram R.P.D. meo Priolo §. vltimo, & prius in Calagaritana Benef. S. Ioannis de Molinar 29. Maij 1652 §. Quoniam lis, & in Romana Pecuniaria 16. Iunij 1655. §. fin. coram me.* Tantum autem abest,
35 quod ex actis in proposito constet † clarè de non iure tacentis, quod immò ex scripturis antea productis prætenditur probatum succumbentem in d. sententia habuisse ex eis intentionem fundatam, *prout coram d. bon. mem. Archiepiscopo Seleucien.* obtinuerat fauorabilem
36 resolutionem super † immissione 27. Maij 1620. & postmodum succedere vacatione Ordinarius contulit Parrochialem tanquam liberam præuio concursu ad formam vltimi statuS.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. MELTIO postea EPISCOPO PAPIEN.

Tudertina Fundaci.

Mercurij 24. Nouembris 1655.

ARGVMENTVM.

Clausula, *Constituti*, apposita in Instrumento contractus, operatur, vt eius vigore possit obtineri manutentio. Quod verum est, si contractus sit purus, & perfectus, secus si sit conditionalis, limita tamen dum secuta fuit traditio rei, & alia &c.

SVMMARIVM.

1 *Clausula*, constituti, *operatur vt ille ad cuius fauorem est apposita, veniat manutenendus.*

2 *Manutentio conceditur stante confessione partis* [...] *uersæ.*

3 *Possessione probata, numquam denegatur manu*[...] *tio.*

4 *Clausula*, constituti, *posita in contractu condi*[...] *nali, donec non purificetur contractus non op*[...] *tur effectum suum.*

5 *Dominium, nec possessio dum non adest, trans*[...] *non potest.*

6 *Clausula*, constituti, *tamquam accessoria con*[...] *ctui, non operatur antequam contractus non ha*[...] *suam perfectionem.*

7 *Contractus conditionalis, donec non purificetur* [...] *ditio nihil ponit in esse.*

8 *Contractus venditionis initum sub conditione* [...] *æstimandi ab aliquo, id non operatur, vt non* [...] *seatur translatum dominium, & possessionem*

9 *Sed solum operatur, vt non secuta æstimatione,* [...] *venditæ dicantur resolubilitèr translatæ.*

10 *Venditio facta sub spe futuræ causæ in ea etiam* [...] *setur translatum dominium.*

11 *Venditio facta pro pretio declarando à certis p*[...] *nis nominatis, operatur vt dominium cens*[...] *translatum.*

12 *Quia tunc perinde est, acsi certum pretium co*[...] *tutum fuisset.*

13 *Venditio facta pro pretio declarando, à certa p*[...] *na specificata; tunc contractus venditionis di*[...] *dus est potius purus quam conditionalis.*

14 *Confessio emanata in contractu, quæ non habui*[...] *fectum non videtur attendenda.*

15 *Confessio emanata in aliqua concordia, potest* [...] *simul quod concordia expiret, & nibilominus* [...] *fessio firma remaneat.*

16 *Clausula preseruatiua iurium, conseruat iura i*[...] *cta.*

17 *Confessio qualificata, recipitur pura, dum talis* [...] *litas est contra præsumptionem Iuris.*

18 *Clausula*, constituti, *apposita in contractu emp*[...] *nis mercaturæ, respicit merces, non autem* [...] *ficum.*

19 *Societatis contractus solo consensu perficitur.*

20 *Ementes aliquam mercaturam communi nomine* [...] *setur inter eos inita societas incidenter.*

21 *Sed vera, & propria societas, quando ex co*[...] *cturis constat de animo illam contrahendi.*

22 *Coniecturæ sunt plures per quas deuenitur ad* [...] *sumptionem, quod inter aliquos fuit inita s*[...] *tas.*

23 *Et plures deducuntur, & præsertim circa conti*[...] *tionem fundaci, à pupillis socij præmortui, vt n*[...] *25. 26. & 27.*

29 *Interpretatio illa numquam est admittenda,* [...] *quam includeretur aliquod delictum.*

30 *Interpretatio exclusiua delicti in dubio sumenda* [...]

31 *Negotiari communi nomine quis censetur,* [...] *nomine proprio legitimè agere non valet.*

33 *Computa quando fuerunt solidata inter socios,* [...] *integrum pretium fuit restitutum, an dicatur s*[...] *tas dissoluta.*

34 *Iura, & instrumenta dum non sunt producta in* [...] *non releuant.*

35 *Extra acta, ea, quæ sunt dicuntur esse extra* [...] *dum.*

36 *ad Decisionum euertenda fundamenta, quidquid* [...] *mendicatum per partem aduersam, non atte*[...]

17 Cu[...]

37 *Cum Pupillis non bene contrahitur societas.*

38 *Tutores non possunt factum proprium authorari.*

39 *Societas licet dissoluatur per mortem socij, continuari tamen volentibus potest cum hæredibus continuari, etiam si sint Pupilli.*

40 *Quod multo magis procederet, si in hoc etiam concurreret, voluntas Patris defuncti, qui erat socius in prædicta societate.*

41 *Societas cum Pupillis valide contrahitur, quando ipsis est vtilis.*

42 *Societas contractus est vltro, citroque obligatorius.*

DECISIO XCI.

ADVERSVS decisionem emanatam coram me sub die 4. Maij 1654. in qua firmatur dandam esse manutentionem in possessione controuersi fundaci fratribus de Morellis; impetrata per illos de Sanctis noua audientia, illaque hodie ad Trutinam reuocata. Domini in decisis persistendum esse censuerunt. Quia subsistere adhuc visa fuerunt fundamenta alias pro d. manutentione considerata, quod scilicet de possessione dd. de Morellis abundè constet tùm ex clausula, *Constituti*, apposita in Instrumento emptionis fun-
1 daci factæ † per Bernardinum eorum Procuratorem, tùm ex confessione ipsorum de Sanctis elicita ex Instrumento concordiæ, in
2 quo Io: Maria tàm suo, quàm † Iacobi eius fratris nomine promisit permittere continuationem eiusdem fundaci dd. de Morellis in pace, & quiete, continuatio enim præsupponit præcedentem possessionem, sicut priuatio habitum *Rota in Gerunden. Beneficij 1. Iulij 1644. §. accedente præsertim coram R. P. D. Cerro, & in Beneuentana Canonicatus 14. Maij 1646. coram R. P. D. meo Bichio §. tunc enim per sententiam*, pro-
3 bata autem possessione † manutentio nunquam denegatur *vulgat. §. retinendæ instit. de interd. l. prædia vbi Bart. ff. de acquir. poss. Coccin. decis. 486. num. 2. Rota in recent. decis. 49. num. 1. & 7. par. 7. cum aliis cumulatis in Spoletana bonorum 7. Februarij 1648. coram Reuerendissimo Tarraconen. in princ.*

Neq; obstat motiuum contra dictam clausulam, *Constituti*, nouitèr excitatum, vt ex eo
4 quod venditio facta fuit pro † æstimando, indè resultet contractum fuisse conditionalem, atque ita non potuisse ante æstimationem, quæ tantum sequuta fuit post mortem
5 Bernardini transferri † rerum fundacalium Dominium, nec possessionem *ad text. in l. si ex venditione ff. de peric. & commod. rei vend. l. fin. C. de contrah. empt.* & clausulam, *Constituti*, tanquam
6 accessoriam † personali contractui, nec eam
7 in tali casu posse ante conditionis † euentum quidquam operari *Rota coram Comitol. decis. 54. numer. 9. & in recent. decis. 594. numer. 9. par. 1.* Quia obiectum non procedit, quando (prout hic) secuta est traditio, tali nam-
8 que casu æstimatio † facienda non suspendit Dominium, neque possessionem, sed operatur dumtaxat, vt æstimatione non se-
9 quuta † res venditæ dicantur resolubilitèr translatæ *ad Text. in l. 1. 2. & 3. C. de donat. quæ sub modo l. vendentis C. de contrah. empt. Bart. in l. sub conditione col. fin. ff. de solut. Alex. in l. 1. §. si vir vxori col. penult. ff. de acquir. poss. Tiraq. de retract. lignag. §. primo glos. 2. num. 28. 29. & 30. Surd. cons. 528. n. 26*
10 *vers. & in venditione*, vbi † quod si sequatur traditio sub spe futuræ causę Dominium transferatur, cum sufficiat causam spectare, licèt non adsit de præsenti *Altograd. cons. 6. nu. 9. vers. vbi dicit Rota in rec. decis. 694. num. 9. vers. se-*
11 *cundo fuit responsum*. Tantò † autem faciliùs conclusio procedit in isto casu, nam venditio facta fuit pro pretio declarando à certis personis in contractu nominatis, quod opera-
12 tur, vt dominium † intelligatur translatum, quia tali casu perindè est, acsi certum pretium constitutum fuisset, & contractus magis pu-
13 rus, quam † conditionalis reputatur, *vt explicant DD. in l. vendentes Cod. de contrah. empt. Salyc. in l. vlt. num. 2. in fin. C. de pact. pign. Dec. consil. 648. num. 1. Fontanell. de pact. nupt. claus. 5. glos. 8. par. 13. num. 55. vers. fallit Gomez. tom. 2. var. resol. cap. 2. de empt. & vend. nu. 9. Vrsil. ad Afflict. dec. 85. num. 6. & 7. Mant. de tacit. & ambig. lib. 4. tit. 19. num. 33. cum seqq. & præsertim sub num. 36. vers. si autem dictum fuerit.*

Subsistere etiam visum fuit alterū decisionis fundamētum positum in confessione partis non obstante responsione nuper data,
14 quod cum d. confessio emanauerit † in concordia, quæ deinde non habuit effectum, propterea nec illa videatur attendenda, quia stat insimul quod concordia expirare potue-
15 rit, & † nihilominus confessio in ea emanata firma remaneat *ad tradita per Aym. in prax. in §. 2. cap. 15. num. 4. fol. 30. & §. 3. cap. 1. num. 13. fol. 35 Marant. in suo speculo par. 5. in verbo, & omnia fiunt vers. acta verò fol. 247. Sacc. de re iudic. glos. 14. q. 26 num. 7. cum seqq. & præsertim sub nu. 11. vers. exemplifica 4. fol. 682.*

16 Minus releuat clausula Iurium † præseruatiua apposita in eodem Instrumento concordiæ, ibi citra approbationem d. possessionis. Quia vltra responsionem iàm datam in decisione, quæ reuidetur sub §. nihilque cum illi de Sanctis promiserint in d. Instrumento concordiæ cuntinuationem fundaci illis de Morellis in pace, & quiete, & consequentèr fassi fuerunt præcedentem illorum de Morellis possessionem hoc sufficit, vt d. possessio manutenibilis dicatur, esto quod illi de Sanctis deinde declarauerunt se id facere citra appro-
17 bationem † d. possessionis, tali, namque casu, confessio diuiditur, & admittitur ad effectum manutentionis reiectis alijs qualitatibus *Bart. in l. Aurelius §. idem quæsijt num. 2. ff. liber. legat. Rot. decis. 802. par. 1. diuers. & decis. 525. nu. 2. par. 2. rec. coram sa. me. Gregor. 15. decis. 458. num. 4. & coram Merlino decis. 416. num. 2. vers. neque obstat, quod Nicolaus.*

Non etiam refragari visa fuit prætensio, quod ex emptione fundaci per Bernardinum Morellum facta, inferri quidem valeat ad communionem mercium fundacalium, non autem ad communionem, & societatem lucrorum ex dd. mercibus perceptorum, atque

ita

ita possessio deducta ex clausula, *Constituti*,
18 apposita † in Instrumento emptionis, respiciat solas merces, sed non exercitium, & traficum fundaci, de quo in præsenti agitur, quia vt & in alia decisione responsum fuit, cessat huiusmodi obiectum ex probato partium consensu non solum emendi communi nomine merces fundacales, sed etiam contrahendæ societatis super illarum exercitio,
19 & trafico, contractus † enim societatis solo consensu perficitur *l. consensu ff. de act. & oblig. §. 1. instit. de Societ. Michalor. de fratrib. par. 2. cap. 2. num. 2. etiamsi ille tacitus fuerit l. soci etiam cohire ff. pro socio l. 4. ff. eod. tit. Angel. cons. 112. in princ. Castr cons. 349. in princ. lib. 1. Imol. cons. 53. col. 2. post med. Soccin. cons. 87. num. 8. & 12. lib. 1. Dec. respons. 22. num. 17. & 18.* & in terminis emptionis com-
20 muni † nomine factæ, quod ex ea resultat non solum societas incidens, sed vera, & propria, quando ex coniecturis constat de ani-
21 mo illam † contrahendo, sequitur *Menoch. cons. 46. num. 5. vers. quod quidem vol. 1. Soccin. Sen. cons. 160. num. 17. in fin. vol. 2. Alex. cons. 38. num. 1. lib. 5. Decian. cons. 96. num. 35. lib. 2. Mant. de tacit. lib. 6. tit. 1. numer. 11. vers. cæterum Gratian. discept. Forens. cap. 320. num. 6. Duard. de Societ. lib. 1. cap. 2. qu. 6. nu. 9. fol. 15. Rota coram Duran. decis. 416. n. 11 vers. ex emptione.*

Coniecturæ autem talem societatem, &
22 communionem suadentes † plures concurrunt, & vltra iam deductas ex emptione fundaci, illiusque exercitio communi nomine facto per Bernardinum Morellum pro tempore, quo vixit, prout etiam ex destinatione per eumdem facta in suis Codicillis de pecunijs per illos de Sanctis Tutores suorum filiorum exigendis, & in causam solutionis residui pretij d. fundaci erogandum, quæ alias in prima nostra decisione sub §. coniecturæ ponderatæ fuerunt plures aliæ fortiores ad magis d. Societatem firmandam afferri hodie visę fuerunt.

Primò namque est quæ resultat ex mensu-
23 ratione, & æstimatione † fundaci facta post mortem Bernardini non solum nomine illorum de Sanctis, sed etiam nomine Francisci, & Ioannis de Morellis filiorum d. Bernardini in ætate pupillari tunc degentium, vt ex In-
24 strumento † d. æstimationis constat secundo ex descriptione negocij fundacalis in Inuentario tutelari. Tertiò in implicatione in d. negocio plurium pecuniarum, quæ propriè erant dd. Pupillorum, vt respectu summæ sc. 365. constat ex quodam computo scripto à Iacobo de Sanctis vno ex Tutoribus, & respectu aliorum sc. 500. probatur ex partita
25 Inuentarij † tutelaris, prout etiam respectu aliarum summarum ex alijs Iuribus, & signantèr ex quadam apoca pet Tutores confecta sub die 10. Iulij 1631. necnon ex declaratione per eumdem Iacobum facta, in qua fatentur plures pecuniarum summas per eum exactas fuisse, quæ spectabant ad dd. Pupillos illasque implicasse in negocio Ciuitatis Tuderti, quod communi nomine exercebatur;
26 ex ijs namque † omnibus resultat plena, & incontrouertibilis probatio Societatis tàm tempore, quo Bernardinus viuebat, quàm post illius obitum adeòut illa iustà ration[e] impugnari non possit *Castren. consil. 75. per[...] par. 2. Soccin. Sen. cons. 82. nu. 13. lib. 1. Corn. cons[...] vers. tacitus autem lib. 1. Roman. cons. 291. in p[...] Anchar. cons. 249. num. 1. Butr. cons. 71. Paris. cons[...] num. 35. & 37. lib. 1. Dec. cons. 548. num. 4.* C[on]currit etiam pro huiusmodi interpretatio[ne] præsumptio Iuris, quod Tutores volue[rint] negocium communi nomine emptum co[m]-
27 munitèr † exercere, & lucra inde prouen[ien]tia Pupillis communicare *iuxta text. in l. [...] quando ex facto Tutorum l. Curator C. arbitr. [...] Bart. in l. si Patruus col. 2. C. commun. vtriusq[ue] [...] dic. Dec. cons. 21. ante fin.* Neque enim iust[i]tio, & bona æstimatio illorum de Sanctis [...] mittit, aut credendum sit eos vti voluisse [pe]-
28 cunijs Pupillorum † in negocio exercen[do] eoque promouendo, ac deinde lucrum ex [eo] perceptum sibi ipsis tantum applicare *P[...] Vbald. in tract. de duob. fratrib. par. 3. num. 36. [...] aut iste negotiator Grat. cons. 24. num. 4. vol. 1. [...] dell. cons. 2. num. 3. & 4. Rimin. Sen. cons. 300. nu[m]. [...] vol. 2. Mantic. de tacit. lib. 6. tit. 18. num. 12. & [...] vers. inde sicut. Guttier. de tut. par. 2. cap. 9. nu. 2[...] Mascard. de probat. conclus. 1392. num. 2. & 4.* [...]
29 contraria † interprætatio admitteretur [...] non posset quin dicendum esset Tutores [deli]-
30 ctum commisisse, † quod non est præsum[en]dum, semper enim quod fieri potest in[ter]-
31 prætatio exclusiua † delicti capienda est *ad[...] in l. 5. ff. de donat. int. vir. & vxor.* & in his ter[mi]nis firmat *Alex. cons. 132. col. 3. in princ. lib. 5.* [...]
32 quod quis præsumitur negociari † comm[uni] nomine quando proprio actu legitimè fa[...] non potest, & idem sensit *Cranett. d. cons. [...] num. 1. vers. tertiò nisi dicamus.*

Neq; refragantur Iura nuper data in S[um]mario illorum de Sanctis, & signantèr qu[æ]-
33 dam Instrumentum solidationis † comp[...]rum, & quietantię reportatæ per dd de [San]ctis ab Equite Septimio hærede Cosmi [...]ni venditoris fundaci, cum quo probari [pre]tenditur integrum pretium d fundaci p[er]solutum fuisse à Iacobo de Sanctis de pro[priis] illius pecunijs. Quia omisso quod d. In[stru]mentum, ac depositiones Testium, p[...]
34 etiam alia † Iura in actis producta mi[...] fuerunt, & ita extra Mundum esse dic[...] *Rota decis. 445. nu. 8. par. 1. diuers. & decis. 40[...] num. 1. par. 1. recent. Gregor. XV. decis. 24. num. [...] ibi Add. num. 6. Litt. C.* Domini vlterius [...] maiori illorum irreleuantia ponderarunt [...]ctum Instrumentum, ac depositiones Test[ium] emanasse non solum post litem motam, [sed] etiam post emissam decisionem fauore [illo]-
35 rum de † Morellis, quo casu omnia cen[sen]tur mendicata ad euertenda eiusdem dec[isio]nis fundamenta, & consequentèr non a[tten]duntur *Rota in Romana Societatis de Rutig[...] Nouembris 1646. coram Reuerendiss. Ter[...] & in Fanen. Nullitatis Apocæ 26. Iunij 1648. [co]ram Reuerendiss. Tarraconeo. §. quamuis.*

Denique non obstat, quod admissa [...] Societate à principio contractus empti[onis] [...]

fundaci, nihilominus illa abinde expirata censeatur per obitum Bernardini vnius ex socijs
37 nec de † nouo contrahi potuerit cum illis de Morellis tunc Pupillis, ex quo Tutores non
38 poterant † factum proprium authorari, quia obiectum cessat aduertendo, quod cum Societas à principio inita fuerit cum Bernardi-
39 no Patre post illius obitum † non fuit opus alia renouatione, sed volentibus partibus potuit illa continuari, etiam cum Pupillis, *Cranett.d.cons.286.num.1.vers.ex quibus apparet Alex. cons.132.num.14. vers. quia respondeo primo lib.5. Menoch.alios cumulans de præsumpt.lib 3.præsumpt. 56.num.19. vers.declaretur quinto*. Dictaq; conclusio eo faciliùs procedit, dum apparet con-
40 tinuationem Societatis factam † fuisse iuxtà voluntatem ipsiusmet Bernardini Patris expressam in Codicillis, & approbatam ab illis de Sanctis Tutoribus mediantibus pluribus actibus socialibus per eos exercitis, & vt supra ponderauit *Bald. in l.cum oportet in principio num.9.vers.si autem C.de bon.quæ liber.Ias.in l.cum oportet num.9. vers.nisi Pater mandasset C.eod. tit. Alex.cons.49.num.1.lib.1.Rimin.Iun.cons.636.nu.6 vol.6.Menoch.d.præsumpt.56.num.5.uers.declaratur secundo Duard. de Societ.lib.1.cap.3.qu.1.num.42. vers.ordinanit fol.25.*

Additur etiam, quod secundum nonnullo-
41 rum DD. opinionem Societas cum † Pupillo validè contrahitur quando est ipsi vtilis, *Montan.de tutel.cap.3.num.137.fol.9. Magon. decis.Florent.par.num.3.Soccin.cons.160.num.15.vol.2.* vbi respondens ad obiectum, quod contractus Societatis debeat esse vltrocitroque obligato-
42 rius, & † dicit nullam exinde resultare iniquitatem, ex quo Pupillus maior factus tenetur ratificare, si contractui stare voluerit, & ita adest hinc indè æqualis obligatio.

Et ita vtraq; &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Leodien Canonicatus.

Mercurij 24. Nouembris 1655.

ARGVMENTVM.

De Aggrauatoriæ relaxatione quando nullatenus sit dubitandum, & maximè in casu magnæ contumaciæ, & res est deterrimi exempli.

SVMMARIVM.

1 *Nuncij relationi, quod aliquem citauerit, vel intimauerit, standum est.*
2 *De paritione, quando non constat, tunc allegari potest contumacia.*
3 *Contra contumaces, seruatis solitis terminis, solet dari aggrauatoria.*
4 *Contumacia, quando magna est, augenda est pœna.*
5 *Contumacia ex quibus indubia reddatur.*
6 *Contumacia, dum est valde deterrimi exempli, debet sæuiori pœna puniri, ne contumax postea glorietur delicto suo, & num.7.*
8 *Contumacia non excusatur per friolas exceptiones.*
9 *Contumacia nullatenus tollitur per assertam exceptionem iniustitiæ mandati, vel sententiæ Rotalis, & num.10.*
11 *Indultum conferendi beneficia dum est conditionale, non est generaliter sumendum.*
12 *Papa expediendo coadiutoriam super beneficio, manus super eo antecedenter dicitur apposuisse. Et consequenter Sedi Apostolicæ remanet affectum.*
13 *Papa apponendo manus super beneficio, coercet iurisdictionem &c.*
14 *Cognitio in materia beneficiali, non datur secularibus.*
15 *Rotæ iurisdictio, dum perperam in aliqua causa impugnatur.*
16 *Causa, dum fuit commissa in Rota vigore commissionis signaturæ Iustitiæ non est dubitandum de Rotæ iurisdictione.*

DECISIO XCII.

CONTRA Petrum de Marcellis declaratoria, contra Capitulum verò interdictum in hoc Sacro Auditorio relaxatum fuerat, nisi infra mensem mandatis Rotalibus, seù potiùs Apostolicis paruissent, quæ sanè sentẽtia cũ Petro dimissa copia, Capitulo verò ad Valuas Ecclesiæ intimata probetur ex rela-
1 tione Nuncij † de vtroque testantis, ac fidem proinde merentis in actu à se gesto *iux. glos.in cap.cum parati in verbo suus Nuncius de appell.Rot. coram Puteo decis.5.nu.1.lib.3.coram Greg.dec.426. num.6. & decis.219.num.2.par.2. rec. cum alys per Adden.ad decis. Buratt. decis.459.num.3.* nulla verò paritio adhuc exhibita fuerit licet qua-
2 tuor terminorum † seruatio sub interuallo decem dierum inter vnum, & alterum præcesserit iuxta praxim relata *à Vestr.in prax.li.8.cap. vlt. num.19. & in Formulario Rotali num.5. & 8.* & successiuè approbata *in Calàguritana distributionum, seù atteutatorum 13. Nouembris 1647. coram R.P.D.meo Cerro, in Colonien.Vicariæ 13.Decembris 1649. §.cum enim coram Eminentissimo D. Cardinali Otthobono, & in Romana, seù Albinganen.bonorum 8. Martij 1654. coram eodem R.P.D.*
3 *meo Cerro*. Contra † ipsos proinde debet Aggrauatoria relaxari, vt aucta vtrique contu-
4 macia pœnæ † grauioris incursu censeri possint *iux.text.in cap.veritatis de dolo, & contumaciæ vbi gloss.in verb.excommunicationis, & in cap.quorum frequenter §.videlicet, vt lit. non contest. & in cap. quoniam de off.ordinarij Rota in Iuuenacen. & Albinganen.bonorum 1. Iulij 1648. in §.Ideoque petitam coram Eminentiss. Card.Corrado, & in Colonien. Vicariæ 3.Decembris 1649. §.cum enim coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, & in d. Cæsaraugustana distributionum 13. Nouembris 1647. §.primo coram R.P.D. meo Cerro, & in Leodien. Præpositura 15. Martij 1652. & in Romana, seu Albinganen. bonorum 8. Martij 1654. coram eodem*. Quam
5 sanè contumaciam † indubiam præfert expressè recursus habiti ad assertum Conseruatorem Priuilegiorum, qui inaudito, & detestabili prorsus exemplo sententiam Rotalem reuocare præsumpsit, cum tamen eiusdem, seù
6 potiùs Apostolicæ Sedis iussu, vt † Ecclesiasticas personas decet absque vlla tergi versatione debuissent expleuisse; de quo proinde spre-

tu

7 tu inescusabili, ne gloriari queant, † seuerio-
ri pœna debent mulctari, vt inquit *Soccin. in cap. perpendimus num. 250. de Sen. excom. & respondit Rota decis. 732. num. 4. par. 4. tom. 2. rec. & in d. Colonien. Vicariæ in præsenti verò coram Eminentiss. Card. Otthobono, & in d. Cesaraugustana distributionum in vltimo §. coram R.P.D. Cerro.*

Neque ad excludendam peruicaciam, seù
8 recursum ipsis poterit † suffragare Ius conferendi beneficia certis mensibus in Ciuitate Leodieñ vacañ à sa. me. Pauli V. delatum, nec Iurisdictio super ipsorum cognitione eidem Vniuersitati attributa.

Cum exceptio talis iustitiã mandati, ac sen-
9 tentiam Rotalem concernat, quæ† pro excludenda paritione, nec in relaxatione declaratione admittitur, vt expressit *Rota in Toletana fructuum 16. Nouembris 1586. coram Pamphilio penes Marches. par. 2. fol. 80. num. 4. in Barchinonen. Iurisdictionis 5. Iulij. 1649. in §. totum etiam, quia coram R.P.D. meo Bichio, & in Colonien. Vicariæ 24 Ianuarij 1653. coram R.P.D. meo Meltio, in §. mi-*
10 *nus refragatur,* nec in decernenda † aggrauatoria, vt respondit *Rota coram bon. mem. Merlino decis. 814.*

11 Prætereà indultum† excepit expresè beneficia vacantia apud Sedem eiusdem dispositioni affecta, ac reseruata, nec proinde includit Canonicatum controuersum super quo
12 Summus Pontifex expediendo † coadiutoriam manus antecedentèr apposuit, & Apostolicæ Sedis consequentèr affecit, vt notat *Dec. in cap. nostrum num. 5. de appell. Genz. ad reg. Men. glos. 52. nu. 15. Paris. de resignat. lib. 1. qu. 7. n. 50 Rota coram Buratt. decis. 36. nu. 2. & mature discusso articulo in Leodien. Canonicatus 1. Iulij 1652. coram R.P.D. meo Cerro,* nec non etiam iurisdictio-
13 nem † coercet in beneficijs Apostolicæ Sedis
14 alitèr quam ratione mensis reseruatis, quorum cognitionem Conseruatoribus Vniuersitatis Iouarij interdicit eamque Iacobus ab
15 Apostolica†Sede deputatis expresè reseruat; Hinc perperam huius Tribunalis Iurisdictio impugnatur, quoad cognitionem Canonicatus controuersi, dum maximè processit in Causa
16 vigore † commissionis per Signaturam Iustitiæ de mandato Sanctiss. expeditæ, quæ nec exceptione subreptionis notari valet, dum ea ob facultatem recursum ad primum Iudicē non admittitur, sed reprobatur, vt responsum fuit *coram Greg. XV. decis. 435. num. 6. coram Coccino decis. 64. num. 4. in fin. in Iuuenacen. Separationis Cleri 24. Ianuarij §. quia dato etiam 1646. coram R.P.D. Meltio, & in Viterbien. Canonicatus 26. Iunij 1631. § quia præter coram R.P.D. meo Cerro.*

Et ita altera tantùm &c.

REVERENDISS. D. CERRO
Sacræ Rotæ DECANO.

Spoletana Iurispatronatus.

Merc. 24. Nouemb. 1655.

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus, licet in dubio censeatur sibi reseruatum, per fundantem, vel dotantem, tamen quando cõstat de contraria mente [...]gentis beneficium contrarium est dicendum. Ad acquisitionem Iurispatronatus est ne[...]sarius consensus Ordinarij, & quanto temp[...]re præsumatur.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus semper de iure censetur reseruat[...] & hæredibus acquisitum, dum non est remiss[...]*
2 *Iuspatronatus numquam acquiritur, nisi con[...] consensu Ordinarij.*
3 *Iuspatronatus sine consensu Ordinarij non acqui[...] etiamsi sit ex fundatione, & dotatione.*
4 *Consensus Ordinarij in acquisitione Iurispatron[...] ex lapsu 30. annorum præsumitur.*
Quod intelligendum tamen est dum copulatiu[...] que concurrit obseruantia.
5 *Obseruantia, quando non possit dari, vt præs[...] tur consensus Ordinarii in acquisitione iuris[...] natus, stante lapsu 30. annorum.*
6 *Inobseruantia qualitatis Patronalis, ex quo [...] catur.*
7 *Ex prouisionum Apostolicarum effectuatione per [...] annos præsumitur scientia.*
8 *Beneficium fundans ex quo præsumi possit, qu[...] luerit reseruare iuspatronatus.*
9 *Beneficium fundans ex sola deuotione, & pie[...] erga B. VIRGINEM MARIAM, & S[...] non præsumitur sibi voluisse reseruare iuspat[...] tus.*
10 *Iuspatronatus ex quibus causis non dicatur rese[...] tum, per fundantem.*
11 *Probationes factæ, postquam quis est prouisus [...] quasi possessione existenti circa collationem [...] ficij.*
12 *Et talis collatio habuit suum plenarium effectum [...] quid sufficiant.*
13 *Prouisionem beneficij habens ab existenti in [...] possessione conferendi illud, quando hoc ca[...] mittatur exceptio.*
14 *Prouisio Beneficij vnica ex causa resignationis [...] lam continuat collationem, nec prouisionem [...]*
16 *Quasi possessio prouidendi de beneficio tanqu[...] bero, vt acquiratur sufficit vnica prouisio, q[...] suum effectum habuit.*
17 *Beneficij status non immutatur per Prouisiones [...] stolicas.*
18 *Quod tamē procedit, quando de anteriori statu [...] trario constat.*
19 *Prouisiones Apostolicæ tunc mutant statum bene[...] quando constat de propria scientia Papæ, & [...] eius animo illum mutandi.*
20 *Prouisiones Apostolicæ, quando roborent, & d[...] rent, quod status antiquæsito fuit similis [...]*

DECI[...]

DECISIO XCIII.

VACANTE mense Maij 1646. per obitum Dionisij Butij Ecclesia, seu Capella Sancti Caroli Terræ Trebij Spoletanæ Diœc. de ea sub eadem data, nempè 8. idus eiusdem mensis Martij à Sede Apostolica prouisi fuerunt Virgilius Rosarius tamquam de libero, & Ioan. Baptista de Valentibus, tamquam de Iurepatronatus Laycorum, vti præsentatus à medietate Patronorum, & habita derogatione quoad alteram medietatem cum clausula, *verificato*, prius dicti Iurepatronatus ex dotatione, & fundatione, cumque primo loco expeditæ fuerint litteræ Apostolicæ prouisionis Rosarij, illarumq; vigore adepta fuerit actualis possessio, & ad eius instantia obtenta commissio super iactationibus mihi directa Ioan. Baptista actor pro iustificatione d. clausulæ, *verificato,&c.* coram me exhibuit Testamentum, quondã Ascanij Palatij conditum die 22. Martij 1614. in quo fundari, erigi,& fabricari d. Capellam, locum, seu Ecclesiam paruam sub inuocatione S. Caroli in suo horto, seu possessione cum Domo in vocabulo, *la Porta del Lago*, in quo dictam Capellam hæredem fecit, illamque substituit tam Constantiæ suę vxori, & hæredi vniuersaliter institutæ, quam filiabus legatarijs eius primo *Sum. num.* 1. exhibuitque vlterius Instrumentum venditionis vnius Domus ab eodem Ascanio (qui etiam post conditum Testamentum superuixit) factæ 2. Martij 1615. pretio scut. 500. soluendorum post mortem ipsius Ascanij, & Constantiæ eius vxoris prædictæ Capellæ, & Ecclesiæ S. Caroli constructæ,& de nouo ampliandæ dicto *Sum. num.*6. Atque exindè prætendebat iustificatam esse fundationem,& dotationem dictæ Capellæ, & sic constare de Iurepatronatus ad fauorem hæredum dicti Ascanij quamuis de illius reseruatione in prædictis dispositionibus nullum verbum legatur, quia de iure † semper reseruatum, & hæredibus acquisitum censetur dum expresè non est remissum *iuxta gloss. in cap. piæ mentis 16. q.7. Abb. in rubr. de Iurepatr. num.6. Felin. in cap. significauit num.2. de Testib. Rota decis.5. de Iurepatr. in antiq. decis.167. num.4. par.1. diu.& in rec. decis.517. num.2. par.1.& decis.674. num.1. par.2. coram Cardinali Caual. decis.30. num.1.& coram Dur. dec.147 num. pariter 1.*

Verum pluries proposito dubio,† An constet de Iurepatronatus tandem hodiè negatiuè resolutum fuit, quia deest consensus Ordinarij, sine quo nunquam † illud acquiritur, nec minus ex fundatione, vel dotatione *Cap. nobis de Iurepatr. Calder. cons.20. sub numer.1. vers. nam auctoritas, eod. tit. Rota dec.223. numer.2. part.1. diu.& in recent. decis.311. num.1. in fin. & dec.561. num.3. vers. primo quod ista part.2. cum alijs allegat. per Add. ad Buratt. dec.1. n.23.*

Et quamuis sufficiat consensus resultans ex lapsu 30. annorum copulatiuè † tamen requiritur etiam obseruantia *Card. Caual. decis.265. num.5. Add. ad sa. me. Greg. decis.420. numer.8. vers. verum iste*; Quæ in proposito non concurrit,

5 nam præter † solam executionem Capellæ,& Missarum celebrationem, quæ benè conueniunt Ecclesię liberè licet Patronali, non datur aliquis actus concludens obseruantiã Iurispatronatus, quinimò ab ipso initio erectionis vsq; ad præsentem vacationem,& sic per spatium 30. annorum, & vltrà, semper vti libera per Sedem Apostolicam collata fuit assertis

6 Patronis nunquam reclamantibus,† quod potius ostendit inobseruantiam qualitatis Patronalis, vt aduertit *Rota decis.564. numer.10. part.4.*

7 *diu.* nec allegare possunt ignorantiam, † quia ex effectuatione Prouisionum Apostolicarum per dictos annos 30. præsumitur scientia *Rota decis.147. num.3.& dec.166. numer.4. part.1. diu.& in rec. d. decis.435. num.1. in fin. vers. & concurrente, par.2.*

Accedit, quod Ascanius fundator tempore

8 fundationis erat senex † annorum 78. sine descendentia masculina, fundauerat alias Capellas absque reseruatione Iurispatronatus,& in supradicto Testamento non solùm enunciauit

9 se deuotum Gloriosissimæ † Virginis MARIAE, totiusque Curiæ Cælestis, & Sanctorum Francisci, & Caroli eius Aduocatorum, sed etiam asseruit suam vltimam voluntatem & Testamentũ facere de mente, iussu, ordinatione, mandato,& voluntate, quondã Philippi eius germani fratris hodierno *Sum. Virgilij n.1.* Hic enim educitur Capellã S. Caroli, de qua agitur, erexisse, & fundasse, vel ex mera pietate, & deuotione sola spe retributionis æternæ, vel ex necessitate pro adimplendo iussu, & mandato dicti Philippi sui fratris, quibus ca-

10 sibus non acquirit † Iuspatronatus, vt de primo *Lotter. de re benefic. lib.2. quæst.7. num.12. Cresc. dec.1. in fine de Iurepatr. Rota d. dec.564. sub num.7. vers. & hoc eò magis par.4. diu.& dec.2. Rota coram sa. mem. Gregor. decis.397. numer.2.& 3. ibique Add. num.5. cum alijs allegatis per Add. ad Buratt. dec.21. numer.26. necessariam tamen esse in hoc secundo casu Iudicij coactionem.*

Sed eò faciliùs iuerunt Domini in hanc sententiam, quia omnes probationes prætensi

11 Iurispatronatus factæ † fuerunt post effectuatam, & executam ad fauorem Virgilij Prouisionem Papæ existentis in quasi possessione prouidendi tamquam de libero, vndè quatenus etiam essent sufficientes, nihilominùs in-

12 seruire poterunt † pro futuris vacationibus, non autem ad effectum retractandi vacationem iam consumptam, vt dixit *Rota d. dec.167. num.10. vers. sed pro responsione par.2. diu.& in rec. d. decis.435. num.4. vers. primo quod, & d. decis.515. num.2. par.2. Adden. ad sa. me. Greg. d. dec.77. sub nu. 12. vers. si tamen ante.*

Quæ conclusio, certiùs procedit vbicumque (prout hic) assertæ probationes Iurispatronatus non sunt adeò claræ, vt nullam penitus oppositionem admittant si enim quid saltem coloratè contrà eas obijci possit nun-

13 quam excluditur possessor, † qui prouisionem habuit ab existente in quasi possessione conferendi tamquam de libero, vt benè aduertit *Lotter. de re benef. lib.1. quæst.34. numer.31. Add. ad Bur. decis.776. num.20. vers.* quæ amplia-

tio cum alijs relatis in *Aretina Plebaniæ 19. huius coram me, §.& testium*.

Non obstat, quod vnica tantum adsit pro-
14 uisio ex causa† resignationis ad fauorem Dionisij Butij de anno 1626. per cuius obitum modo vacauit, cũ antependens erectio in Capellaniam collatiuam facta de anno 1615. à fel. rec. Paulo ad supplicationem Phesij Butij nullam contineat collationem, nec prouisionem.

Quia propter quod d. Phesius per decennium, & vltrà controuersam Capellam pacificè possedit, illamque deindè in manibus Papæ resignauit ad fauorem d. Dionysij, qui admissa resignatione, & habita prouisione
15 eam vsque † ad obitum pariter pacificè possedit per alios annos 20. & Io: Baptista collitigans eam impetrauit vti vacantem per eius mortem, Atque ideò in necessariam antecedens idem Io: Baptista confessus censetur nedum prouisionem Apostolicam ipsi Dionysio concessam, sed etiam præcedentem fauorem Phesij ex cuius persona prouisio Dionysij vacationem desumpsit, vt responsum fuit in *Colonien. Decanatus 15. May 1648. coram R. P. D. meo Bichio §. gratis autem*. Placuit responsio,
16 quod ad effectum acquirendi † quasi possessionem prouiden. tamquam de libero sufficit vnica prouisio, si suum effectum, prout hic, sortita fuit *Rip. in cap. cum Eccles. Sutrina num. 91 de caus. poss. & propr. Seraph. decis. 337. num. 1. & 2. & decis. 1142. num. 1. fa. me. Greg. dec. 215. numer. 1. ibique Add. numer. 8. Rota in Maioricen. beneficij 29. Iunij 1648. coram R. P. D. meo Bichio, §. adeò quod*.

Nec releuat quod regulariter Prouisiones
17 Apostolicæ non immutent †statum beneficij, quia regula procedit quando de anteriori statu contrario constat; tunc enim nunquam
18 censetur mutatus, † nisi apparet de præuia scientia Papæ, ac de eius animo, & intentione illum mutandi, vt responsum fuit in *Mediolanen. Prioratus 14. Mar. 1646. coram Em. D. Cardin. Corrado, §. penult.* Secùs autem quando, prout
19 hic, de statu antecedenti contrario non constat, ex quo non exhibetur aliqua collatio effectuata tamquam de Patronali, hoc enim casu Prouisiones Apostolicæ corroborant, & declarant quod status antiquus, & de præterito
20 fuit similis vltimo, & tamquam† talis semper ità continuatus, vt benè respondit *Rota coram Gregor. decis. 482. num. 1. coram Caual. decis. 252. n. 2. in rec. decis. 315. num. 1. par. 2. & coram bo. me. Merlin. dec. 521. n. 4. & 5.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Mantuana Feudi.

Lunæ 29. Nouembris 1655.

ARGVMENTVM.

Feudum, quando fuit concessum pro liberis masculis, & fœminis, cum tunc tale feudum sit improprium, dum adsunt fœminæ proximiores, tunc sanè admissis eis excludu[ntur] masculi remotiores; Feudum quando d[icitur] tur impropriè tale.

SVMMARIVM.

1 *Ab inuestitura prima, & originali reguland[æ] cæteræ inuestituræ.*
2 *Inuestitura habita pro masculis, & fœminis [compre]hendit vtrumque sexum.*
3 *Proximior in gradu quamuis sit fœmina pr[æfertur] in feudo improprio habito pro masculis, & f[œminis].*
4 *Proximior in gradu præfertur remotiori.*
5 *Feudum, quando est concessum pro masculi[s, & fœ]minis, tunc si sint plures in eodem grad[u] admittuntur, quamuis adsint etiam fœmin[æ].*
6 *Feudum illud dicitur improprium, si non [...] seruitium personale.*
7 *Feudi natura propriè est vt gratuito detur, [...]tem pro seruitiis præstitis.*
8 *Et maximè si seruitia non in genere, sed i[n specie] fuerunt in concessione narrata.*
9 *Feudum dicitur omninò improprium dum [...] cum facultate alienandi.*
10 *Nec talis libera facultas disponendi rema[net re]stata ex clausula,* saluo iure feudi.
11 *Clausula,* saluo iure feudi, *posita in con[cessione] feudali, quid operetur.*
12 *Clausula,* saluo iure feudi, *non exclud[it pro]prietatem ipsius feudi.*
13 *Feudi alienationis probibitio posita in se[cunda in]uestitura, non autem in prima inuestitura [...] fragatur.*
14 *Inuestituræ posteriores, si dependeant à prim[a, non] debent ab illa discordare, seu innouari in [...]cium vocatorum.*
15 *Feudi proprietas non arguitur ex iuramento [fideli]tatis in illius concessione requisito.*
16 *Feudum dum est proprium non desinit esse ta[le, si] in aliquo reputaretur improprium.*
17 *In feudo etiam improprio solet præstari iu[ramen]tum fidelitatis.*
18 *Iuramentum fidelitatis accessorium feudo [...]rum improprio ipsius naturam alterare no[n ...]*
19 *Constitutiones Apostolicæ non habent ocul[...] Statutum Mantuanum excludit fœminas prop[ter ma]sculos.*
20 *Statuta Laycorum non possunt imponere leg[em fen]dis Ecclesiasticis.*
21 In *feudis obseruantia maximè attendenda [...] num. 22.*
23 *Prætensiones, quæ non iustificantur, non [sunt] attendendæ.*
24 *Feudum quando est concessum pro masculis [& fœ]minis, tunc filia fœmina excludit patruele[s ...]*
25 *Obseruantia penitus tollitur ex actibus [contra]riis.*
26 *Actus difformes non releuant ad inducendam [obser]uantiam.*
27 *Decis. in causa Mantuana Dotis 10. Dec. 16[..] ram bo. me. Coccino, declaratur, & num. 28.*
29 *A feudi proprietate, vel improprietate pend[...] sit naturæ.*

DECISIO XCIV.

PRAEMORTVO sine liberis Marchione Aloysio Gonzaga D. Marchionissa Francisca eiusdem soror ac hæres Testamentaria contrà D. Marchionem Iulium Cæsarem fratrem Patruelem Iudicium immissionis instituit *vigore legis vltimæ C. de edict.* super portione feudi Curiæ Podij per eumdemmet Aloysium, dum degeret in humanis possessa, & ex lege Inuestituræ vocatis dumtaxat in Tabulis ipsius Testamentarijs reseruata, super cuius immissionis Articulo per me proposito dubio, Dominæ Marchionissæ eadem immissio fuit hodiè decreta. Cum enim prima huius feudi inuestitura recepta *pro se, liberis suis masculis, ac fœminis in infinitum* (à qua debent
1 successiuè virtute relationis † habitæ declarari, vt tradunt *Menoch. cons. 148. num. 26. Bero. cons. 103. num. 5. Surd. cons. 474. num. 6. Rota coram Caualer. decis. 557. num. 3. & decis. 74. num. 4. & par. 7.*
2 *recent.*) sexum † comprehendat vtrumq; iuxtà *text. in cap. 1. §. hoc notandum de his quæ in feud. dar. poss. & in c. 1. §. filia de success. feudi, Menoch. d. cons. 148. num. 50. versic. præmitto 2. Bursatt. cons. 49. numer. 66. cum alijs per Schrader. de feud. part. 7. cap. 4.*
3 *num. 41.* debet proindè † D. Marchionissa soror Aloysij, & consequenter proximior in gradu prælationem in hoc feudo penitus improprio, ac franco in concursu Domini Mar-
4 chionis Iulij Cæsaris patruelis; † adeoque remotioris in gradu obtinere, vt notat *Angel. cons. 321. num. 4. Menoch. cons. 65. numer. 16. Rota in Brixien. feudi 1. Iulij 1592. coram Card. Pamphilio in princip.* ad quod etiam vna cum ipso licet masculo debuisset admitti, si in pari consan-
5 guinitatis † gradu, extitisset *Bald. in l. quoties numer. 3. C. de suis, & legitim. Roman. cons. 377. nu. 12. Paris. cons. 4. num. 14. vol. 1. Dec. cons. 139. numer. 2. Surd. cons. 317. num. 35. & cons. 407. nu. 26. Schrad. de feud. cap. 4. numer. 79. Rota in dicta Brixien. feudi coram Cardinali Pamphilio in §. nec etiam obstat.*

Feudum autem hoc improprium exindè
6 conijcitur, † ac francum quod inuestitis nullum personale seruitium demandetur ad *Tex. in c. si cui milit. de feud. & benef. in extrauag. cuius authen. sequitur Menoch. cons. 65. num. 16. Ruin. cons. 18. num. 17. vers. 1. Corn. cons. 16. numer. 9. libr. 1. ac plures alij relati per Clar. in §. feudum quæst. 78. numer. 7. & 8. Gratian. discept. forens. cap. 136. num. 13. Franc. dec. 1. nu. 1. & 2. Rota coram Caual. dec. 172. num. 3. & decis. 214. num. 8. par. 7. rec.* ità vt censeatur proindè remissum *c. verum de for. compet. vbi Innoc. num. 2. Oldrad. cons. 234. numer. 2. Paris. cons. 23. num. 32. lib. 1. Afflict. decis. 371. num 34. Rota coram Seraph. decis. 1105. num. 9.* Tum etiam quia primæua concessio non gratuito iuxta
7 feudi proprij naturam, † sed benemerentiæ causa processit ob præstita, scilicet, Ecclesiæ
8 seruitia in † specie quidem non autem in genere recensita iuxta *Tex. in c. 1. quemadmod. feud. ad fil. pertin. poss. Ias. cons. 57. numer. 3. vers. 3. principaliter lib. 1. Tob. non cons. 1. num. 57. Surd. cons. 140. num. 4. Gratian. discept. forens. cap. 736. numer. 79. & 80. Rota in Sarsinaten. feudi 22. Iunij §. præterea in hoc feudo, & 18. Decembris §. ex quibus verbis, 1645. coram Reuerendissimo D. meo Decano, & 3. Iulij 1651. coram Eminentiss. D. Cardin. Otthobono.*
Tum quia denique omnimoda feudi disposi-
9 tio licet Ordinarius† directus eiusdem Dominus reclamaret, legitur quoque attributa, vt ad hunc effectum ponderat *Gabr. cons. 83. nu. 7. & lib. 1, Grat. cap. 736. num. 75. Rota coram Seraph. decis. 1105. n. 1. & in d. Brixien. feudi §. accedit quod istud cor. Card. Pamphil.*

Quæ sanè facultas dispositionis omnimo-
10 dæ neque poterit † arctata præsumi ex præseruatiua clausula, *saluo iure feudi* prædicti ibidem adiecta iuxtà *Text. in c. imò de feud.* non habent propriam feudi naturam *Menoch. cons. num. 17. & cons. 545. numer. 6. Rosentall. dep. cap. 2. cons. 37. sub litt. D. Osasc. decis. 164. sub nu. 10.* siue ex prohibitione alienationis in successiuis in-
11 uestituris inserta ex clausula, † saluo restitutionem recepit ex sequenti verbo prædicti, itaut alia dumtaxat Iura excipiat, non autem facultatem disponendi antè tributam, nec im-
12 proprietatem † feudi consequenter excludat, vt notat *Bald. in præludio feudorũ n. 21. Natt. cons. 404. num. 20. Roland. cons. 1. num. 73. lib. 3. Peregrin. cons. 19. num. 21. lib. 1. Giouagn. cons. 8. nu. 156. lib. 1. Decian. cons. 24. num. 98. lib. 1. Menoch. cons. 378. numer. 43. Gramm. decis. 66. num. 7.* Successiuè verò prohibitio alienationis apposita in sequenti-
13 bus inuestituris † in prima verò feudi concessione posthabita non suffragatur, vt aduertit *Signorel. cons. 60. num. 2. Bursatt. cons. 150. num. 5 in fin. vers. hinc dico Menoch. cons. 148. num. 32.* & in terminis feudi de quo agitur *Rota decis. 581. nu-*
14 *mer. 1. part. 2. diuers.* Cum illæ à † præcedenti debeant regulari, neque in præiudicium vocatorum valeant innouari iuxta *Text. in c. 1. §. penult. quib. mod. feud. amitt. Riminald. iun. cons. 18. nu. 101. lib. 1. Rota in d. Brixien. feudi §. neque obstat coram Cardinali Pamphilio.*

Huius autem feudi proprietas perperam
15 arguitur ex † Instrumento fidelitatis in Instrumento concessionis specialiter requisito, ac inuestitis consequenter iniuncto, quippè quod personale seruitium regulariter impor-
16 tans feudum proprium † videatur innuere, licet in aliqua sui parte reputetur improprium, vt ex aliorum auctoritate comprobat *Rouit. cons. 19. num. 28. & 29. Schrader. de feud. par. 2. cap. 2. num. 73.* Quoniam iuramentum hoc in feudis quoque improprijs consuetum
17 adhiberi ea dumtaxat † inferre censetur quæ feudo imposito valent æquè congruere, non autem pro inducenda proprietate feudi poterit deseruire, *vt tradit Paris. cons. 12. nu. 29. & 30. lib. 1. Ruin. cons. 18. num. 13. lib. 1. Cephal cons. 151. num. 20. cum seq. Menoch. cons. 65. nu. 32. & 33. Gratian. discept. forens. cap. 736. numer. 74. Rota decis. 41. num. 2. par. 1. diuers. & in Asten. feudi 5. Decembris 1662. coram Rubeo.* Quod præterea iuramen-
18 tum fidelitatis accessorium † feudo ex vocatione fœminarum improprio ipsius naturam alterare non potest; sed debet eidem famulari vt pluribus declarat, ac comprobat *Schrader. d. cap. 4. numer. 77. & 78. & Rota in dicta Brixien. feudi coram Pamph. §. neque obstat.*

Neque D. Marchionissam ab huius feudi
consequutione repellunt, siue Constitutiones
Apostolicæ, siue dispositio Statuti Mantuani,
fœminis, masculos præferentis, cum Aposto-
19 licæ Constitutio futuris † dumtaxat Con-
cessionibus prospiciant non autem præteritis
nec feudum hoc anteriùs consequenter inclu-
dant ad *Text. in c. de liberatione §. volentes de offic.
deleg. lib. 6. vbi Gemin. num. 2. not. gloss. in c. quamuis
in verb. ad decimas de decim. Felin. in c. vltimo nu-
mer. 3. de Const. Couarr. var. lib. 1. cap. 17. num. 5. Ro-
ta dec. 319. num. 3. par. 1. diuers. & in Roman. Saluia-
ni 24. Ianuarij 1650. in §. minùs refragantur coram
R. P. D. meo Peutingerio*. Statuti vero dispositio
vtpotè laycalis huic feudo ratione Dominij,
20 ac proprietatis Ecclesiæ legem † imponere
nequit, *vt notat Dec. in c. Ecclesia S. Mariæ n. 218.
de constit. Imol. in c. quod Cleric. num. 4. de for. compet.
Ruin. cons. 185. numer. 8. lib. cum alijs late deductis in
Rauennaten. hæreditatis. 5. Iunij 1648. in §. tantum
coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, & in Romana
Domorum 15. Decembris 1649. §. vltimo coram R.
P. D. meo Bichio, & in Rauennaten. bonorum 27.
Martij 1651. in §. quia vtpotè Laycale coram R. P. D.
meo Cerro*.

Non etiam eamdem Marchionissam exclu-
21 dit obseruantia † pro elicienda masculorum
prælatione deducta ex inuestituris spatio an-
norum 300. & vltrà ipsorum fauore dumta-
xat expeditis, nec enim altera de anno 1622.
masculos remotiores fœminis proximioribus
præferente tum ex recepta per matrem, atque
tutricem D. Marchionissæ Franciscæ pro mas-
culo ipsa licet tunc existente posthabita, siue
ex Testamentaria denique declaratione Aloy-
sij quarti, quod feudum hoc in vim antiqua-
rum inuestiturarum ad solos masculos perti-
22 neret cum ipsa obseruantia † in materia feu-
dali spectare potissimè soleat *c. 1. §. præterea quid
sit inuestitura, vbi Bart. vers. item nota Ruin. cons. 38.
num. 6. & cons. 40. num. 11. lib. 1. Menoch. cons. 93. nu-
mer. 12. Rota decis. 93. num. 59. part. 5. rec. coram Bu-
ratt. dec. 206. num. 22.* Præterquam quod enim
exaduerso non iustificatur fœminas tunc tem-
23 poris extitisse in pari † gradu cum masculis
contrarium prætereà conuincitur ex Instru-
mentis in *Sum.* Marchionisse exhibitis *num. 2.
& 3.* præferentibus feudum hoc delatum
fuisse Lauræ, ac Margheritæ Marchione Fran-
cisco patruele posthabito illudque per An-
nam Mariam in concursu Marchionis Iulij
pariter patruelis successiuè fuisse consequu-
24 tam, nec non etiam in † hoc pariter feudo ad
exclusionem patrui in fauorem filiæ iudica-
tum testatur *Paris. cons. 13. num. 17. lib. 1.* itaut ex
actibus contrarijs allegatis obseruantia de-
struatur, vt respondit *Rota coram Merlino decis.
99. num. 5. & 6. & decis. 532. num. 22.* cum alijs re-
latis in *Cracouien. Decimarum 20. Martij 1651. §.
nec ex altera coram me*, vel difformis indè con-
26 surgens D. Marchioni Iulio Cæsari † nequeat
suffragari *Alex. cons. 6. lib. 1. Surd. cons. 354. nu. 28.
Rota decis. 37. numer. 36. par. 2. diuers. coram Gregor.
decis. 451. numer. 1. & coram Buratt. decis. 229. nu-
mer. 6.*

Denique non vrget in contrarium allegata
27 decisio † in *Mantuana dotis 10. Iunij 1637. co-
ram bo. me. Coccino*. Ibi enim feudum hoc nega-
hypothecabile, quia partionati, vel salte
mixti naturam assumat, non autem simu
28 tanea † fœminarum admissio denegatur c
masculis, si in pari gradu existant, ac ma
lorum remotiorum exclusio in concursu
minæ proximioris, cum à proprietate, ve
29 proprietate feudi † id pendere noscatu
supra deductis quod etiam in partionatu
hæreditarium diuidi solet, vt pluribus c
probat idem *Schrader. de feud. part. 2. cap.
mer. 19.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA

Bononien. Vsusfructus.

Veneris 26. Nou. 1655.

ARGVMENTVM.

Maritus, si relinquat vxori vsumfructum
rum bonorum, dato, quod statim
marito, illa conuolet ad secunda vota,
catur priuata tali legato. Resolutio e
tiua, nisi id sit dispositum à Testatore,
ad hoc sufficiant coniecturæ, & quæ
sufficiant.

SVMMARIVM.

1 *Vsusfructuarius, quando non perdat vsumfru
non dando cautionem.*

2 *Statutum Bononiæ sub rubr. Ne quis occup
lib. 62. §. Mandantes, quid disponat.*

3 *Maritus, si relinquat vxori vsumfructum b
suorum, dato, quod intra annum nubat, illu
dit.*

4 *Maritus reliquens vsumfructum bonorum
transeat ad secunda vota, dato d. transito
vsusfructus.*

5 *Secus verò est dicendum, dicta conditione
iecta.*

6 *Conditio inducens viduitatem est odiosa,
contrà vtilitatem publicam.*

7 *Viduitatis conditio, non solùm non est exten
verum stricto quasi interpretationis freno,
stringenda.*

8 *Maritus reliquens vsumfructum vxori,
transitu eius ad secunda vota, si constat ex
iecturis maritum in odium habuisse secund
ptias.*

9 *Verum dictæ coniecturæ debent esse efficaces,
voluntas Testatoris transiuerit in dispositi
num. 10.*

11 *Maritus, dum valdè dilexit vxorem, an ex
guatur, quod voluerit ipsam transire ad se
vota.*

12 *Vidua dum transit ad secunda vota facit
priori matrimonio, & contristatur anim
cti.*

13 *Maritus ex quibus coniecturis dicendum est,
cogitasset transitum vxoris ad secunda vo
prohibuisset.*

14 *Vidua transeundo ad secunda vota, iniuria*

facit prae mortuo marito, est leuis, impropria, etiam ficta, & num. 15.

16 *Maritus legando vxori vsumfructum, & iubeat cum ea habitare fratrem ipsius mariti, quid ex hoc inferri possit, & num.* 17.

18 *Coniecturae sunt sumendae ex mente Testatoris, & non diuinandum.*

19 *Vidua impunè transit ad secunda vota, & non perdit legatum ei factum à marito, dum ei illius mens non obstat.*

20 *Mulier aliud est, quod sit quadragenaria, & aliud quinquagenaria.*

21 *Casus de raro eueniens, potest dici miraculosus.*

22 *Matrimonij finis, non est solum spes sobolis.*

23 *Mulier, dum est apta generare, potest secundo, tertio, quarto, &c. nubere.*

Mulier mortuo marito nubat in Domino. Et melius est nubere, quam viri, &c. secundùm Apostolum num. 24.

24 *Aequitas Canonica magis facilitauit secundas nuptias, quam Ius Ciuile.*

25 *Positiones, vt habeant vim confessionis, praesertim est seruanda forma cap.* 1. *de confess.*

26 *Leg. hac edictali C. de secund. nupt. dispositio non solum intrat, quando fuit relicta proprietas bonorum, sed etiam vsusfructus.*

27 *Leg. hac edictali C. de secund. nupt. in quibus terminis procedat num.* 28.

29 *Proprietas aliud est, aliud vsusfructus.*

30 *In l. haereditatum* 68. *C. ad leg. Falcid. dispositione, quando possit dici erratum, & n.* 31.

31 *Glos. in leg. haereditatum C. ad leg. Falcid. refutatur.*

DECISIO XCV.

SENTENTIA ab Auditore Generali Bononiae lata declarans Apolloniam cecidisse à commodo vsusfructus vnius domus positae in loco Cartholariae, Praedij, & domus existentis in communi S. Raphaelis cum mobilibus in illis existentibus, ac crediti libr. 10. mill. debiti à Ludouico Giouagnono sibi à q. Iosepho primo viro relicti fuit per alteram Rotalem praeuijs duabus decisionibus sub diebus 20. *Iunij* 1650. *& eiusdem mens.* 1651. *coram Reuerendissimo Tarraconen. editis* reuocata, & successiuè ob non interpositam infra decem dies appellationem R.P.D. meus Bichius illius Iudex decisione super re iudicata pariter praecedente mandatum pro executione d. Rotalis sententiae, & restitutione dd. librarum 10. mil. contrà Angelam decreuit quod decretum vti validum, & iustum, hodiè Domini confirmandum esse responderunt. Quia 1 vera est conclusio, † quod vsusfructuarius non amittit vsumfructum quando possidet bona super quibus ille ei debetur, quamuis non dederit satis dationem requisitam ex dispositione *l. si vsusfructus legatus* 16. *in principio, ff. de vsufructu legat. Abbas in c. cum constet d. num.* 7. *de pignor. Ruin. cons.* 43. *num.* 2. *in fin. cons.* 91. *numer.* 9. *lib.* 2. *& cons.* 88. *eod. num.* 9. *lib.* 5. *Cauall. com. opin. quaest.* 108. *num.* 10. *Thes. decis.* 80. *nu.* 3. *Caesar. Barz. dec.* 74. *num.* 50. *&* 53. *Rota dec.* 259. *numer.* 1. 112. *par.* 7. *rec. alijque allegati in praedict. Reuerendissimi Tarraconen. decisionibus,* vbi etiam abundè satisfit obiecto alias exaduerso excitato ex Statuto 2 Bononien. † eamdem cautionem requirente in §. *mandantes lib.* 2. *sub rubr. ita nequis occupet possessionem.*

Nec visa sunt obstare duo quae per Informantes pro Angela contra iustitiam dicti Decreti modo obijcebantur; Et primum, quod 3 cum Apollonia † vsufructuaria à viro relicta intrà annum luctus secundas contraxerit nuptias omni commodo bonorum priuata remansit, & Angelae filiae, & Testatoris haeredi pleno Iure acquisita fuere per *Text. in l. foemina C. de secund. nupt.* §. *si verò expectet Auth. de nupt. Bart. in l. liberum* 12. *num.* 2. *ff. de his qui notantur in fam. Bero. cons.* 38. *nu.* 2. *lib.* 2. *Marchabr. ab Anquill. cons.* 109. *numer.* 48. Quoniam id solummodò 4 procedit vbi † maritus vsumfructum vxori reliquit sub conditione, nè ad secunda dota transeat secùs verò quotiescumque, vt hic de eis in legato nullam fecit mentionem, hoc enim casu videtur remisisse penas inductas per 5 legem in odium † vxoris secundò nubentis illi que legatum praestari debet, etiam si secundum matrimonium contraxerit, vt firmatur in *prima decisione Reuerend. Tarraconen.* §. *denique non efficit,* & apertè decidit *Text. in auth. hoc locum ibiq. glos. in figuratione casus, & Bart. l. si secund. nupt. mul. & in auth. de nupt.* §. *si vero Franc. Aretin. cons.* 40. *num.* 2. *in fine vers. circa* 2. *Natt. cons.* 463. *num.* 7. *&* 12. *Surd. cons.* 472. *num.* 38. *vers. relictum Cephal. cons.* 500. *num.* 14. *Sanchez de matrim. lib.* 7. *disp.* 91. *num.* 12. *Surd. de aliment. tit.* 7. *quaest.* 23. *numer.* 6. *cum seqq. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.* 10. *tit.* 6. *num.* 21. *Cyriac. contr.* 43. *numer.* 49. quod 6 eò magis confirmatur, † quia conditio inducens viduitatem est odiosa tristis, & contra publicam vtilitatem, ideoque non solùm non 7 est extendenda, sed quantum † fieri potest debet restringi *l. cum ita* 62. *& l. hoc modo* 63. *ff. de condict. & demonstr. l. vnica C. si* 2. *nupt. mul. Bero. cons.* 31. *num.* 5. *&* 6. *lib.* 2. *Merot. cons.* 27. *numer.* 24. *vers. postrem. Cyriac. vbi suprà n.* 62. *&* 63.

Non obstat quod à supradicta sententia receditur vbi per coniecturas, & signa 8 constat maritum secundas nuptias † odio habuisse, prout in terminis videtur consuluisse *Soccin. sen. in cons.* 56. *sub num.* 4. *vers. sed praemissis* 9 *non obstantibus lib.* 3. quia † coniecturae debent esse efficaces, & tales, vt ex eis voluntas viri 10 transeat in dispositionem, † & deprehendatur legem continentiae fuisse vxori impositam ad *Text. in l. quidam cum filium* 46. *ff. de haeredibus institu. & in puncto declarando Soccin. in d. cons.* 56. *tradit Paris. cons.* 95. *num.* 24. *&* 25. *lib.* 2.

Huiusmodi autem non sunt coniecturę pro Angela ponderatae, & facilè euaduntur, nam prima de maxima praedilectione Iosephi viri erga ipsam Giouagnonam vxorem desum-11 ptam ex multiplicitate legatorum, † quia ex eo quod saepè in Testamento suam denominauit vxorem etiam indispositionibus res-12 picientibus post † mortem, ex qua infertur, quod per transitum ad secunda vota maxima iniuria illata fuit mortuo marito vt eius anima contristetur *Peregr. cons.* 155. *sub nu.* 40. *vers. prae-*

præcipuè lib.5. verisimiliter enim ad illius fauo-
uorem ità ipse non disposuisset, nec censen-
13 dum est tot † beneficijs etiam post mortem
prosequutum eam fuisse si cogitasset, quod si-
bi honestatem non seruaret conuolando ad
14 secundas nuptias,† vt arguit *Soccin. in dict. cons.*
56. num.5. Parui momenti à Doctoribus exi-
stimatur, quia talis iniuria leuis est impropria
& ficta, ob quam propterea legatum simpli-
15 citer vxori factum † adimi non potest, vt res-
pondet *Cephal. cons. 500. nu. 48. vers. nec obstat eo-
rum ratio Menoch. cons. 494. n. 19.*

Alteram deductam ex præcepto quod vxor
16 retinere deberet in domo †; ipsius Testatoris
Ludouicum fratrem non applicari, Domini
dicebant, quia tale præceptum non respicit fa-
uorem vxoris vt ipsa cum supposito ne transi-
ret ad secunda vota cum dicto Ludouico in
domo moraretur, vt ab illo defenderetur, &
17 seruitutem reciperet, † in quibus terminis
hanc coniecturam obseruat *Soccin. in cons. 56.
num.6.* sed ita dispositum fuit à Testatore in-
tuitu, & fauore principaliter eiusdem Ludo-
18 uici, vt scilicet, subleuaretur à solutione pen-
sionis domus, & facilius posset debitum libr.
mil. illi persoluere, vt desumitur ex illis ver-
bis, ibi, *Conquesto però, che habbia à tenere in casa
tanto di Bologna, quanto di Camaldo il Sig. Lodouico
Giouagnoni gratis senza grauezza di pagare sorte al-
cuna d'affitti, ò pigione, &c.* Vndè vxor potuit
19 impune ad secundas † nuptias transire, cum
hoc non præstet sufficiens argumentum desi-
deratæ viduitatis *l. sed si hoc 61. §. final. in final. in
fine de condict. & demonstr. Bald. cons. 153. numer. 3.
vers. modo in casu nostro lib.5. Natta cons. 570. nu-
mer. 14. Modern. Mantuan. dicta controuers. 43. nu-
mer. 87.*

Illa demùm quæ deducebatur ex ætate 40.
annorum Apolloniæ minus concludebat ad
20 arguendum de intentione viri † fuisse vt vidua
remaneret, quia vltrà quod *Soccin. in citat. cons.
56. num.6. vers. præterea lib.3.* loquitur in mulie-
re quinquagenaria, & sentere cuius pactum
21 tamquam raro † euenientem mirabilem ap-
pellat *lex si maior 12. C. de legitim. hæredibus*, ma-
22 trimonium nedum ad solius † sobolis finem,
& quando adest in muliere potentia generan-
di permittitur verum etiam nè vtatur secun-
dò, tertiò, & quartò loco potest illud contra-
23 here cum ex † dicto Apostoli, *Mulier mortuo,
marito nubat in Domino, Meliusque sit nubere quam
vri, Scap. iur. non script. vltim. voluntat. lib.6. cap.9.*
Ex qua etiam ratione æquitas Canonica ma-
24 gis facilitauit secundas † nuptias quam rigor
Iuris Ciuilis, in cuius foro tali æquitati statur
cessante mandato viri prohibentis secunda
vota per id quod habetur *in cap. penultim. & c.
final. extra de secundis nuptijs, & notat Cephal. dicto
cons. 500. num. 48. & sequent. Boer. decis. 186. nu-
mer. 2.*

Nec prohibitio conuolandi ad secundas
nuptias elici posse dicebatur ex positionibus
pro parte Angelæ datis, & habitis pro confes-
25 satis, quia Rota hanc † fictam confessionem
non admittit, vbi præsertim seruata non est
forma *c. 2. de confess. in 6. vt pluribus cumulatis de-
cisionibus* respondit prima decisio *Reuerend. Ti-
raconen. §. finali.*

Secundum verò obiectum desumptum
dispositione *l. hac edictali C. de secund. nuptijs*
sare quoque visum fuit, quia licet proce-
non solum quando relicta est bonorum
26 prietas, sed etiam si fuit legatus † solus
fructus facta tamen illius extimatione iuxta
*gem hæreditatum 68. C. ad l. falcidiam, vt dix-
Bertrand. in d. l. hac edictali num. 14. vers. item,
uett. cons. 194. num. 4. Marchabrun. ab Anquillo
75. num. 1. Laderch. cons. 147. num. 2. Fontanell.
pact. nupt. claus. 5. glos. 8. dec. 4. num. 33. &*
alijs allegatis fuit decisum in *Romana*
*nis 18. May 1646. §. receptum, & 15. Marti
coram Eminentissimo Cardinali Corrado in
successionis 3. Martij 1651. coram R.P.D. meo
confirmata 5. Maij coram R.P.D. meo Melti*
ligi tamen debet, si hæreditas, & dd. bono
proprietas relinquitur, & applicatur fil
27 cundi matrimonij, vel alicui † alteri
personæ penitus exclusis filijs prioris co
quod nullo modo licet coniugi ad se
vota transeunti filijque prædicti contra
dispositionem beneficio dictæ legis valere
*Bero. cons. 40. num. 11. lib. 2. Fontanell. vbi sup.
numer. 1. Franch. decis. 435. num. 1.* & in istis
nis loquuntur omnes supracitatæ decisi
In occurrenti autem casu Angela ex
matrimonio Iosephi cum Appollonia
scripta fuit vniuersalis hæres tam in
proprietate bonorum, quam in vsufru
larum rerum, quarum fructus in relicto
polloniæ facto non erant comprehensi,
28 dispositio d. legis, quod Viricus, & No
sint contenti illa portione quæ minor
relictis primi matrimonij liberis extend
potest ad præsentem facti speciem mi
verificari ad effectum ad quem addu
29 cum longè plus † extimetur proprietas
vsusfructus *C. præcari 12. quæst. 2. d. l. hæ
tum ad l. falcid. Rota in Bononien. de Mon
17. Aprilis 1617. coram bo. me. Seleucien.*

Neque releuat quod facta computa
secundùm *dict. l. hæreditatum* Appollonia
longius viuere quam computatum sit
consequatur plus quam sit extimatum,
omisso quod calculum exaduerso fa
30 tum erroneum † esse probabant scri
pro Appollonia, & cessante *leg. hac edict*
31 positione ex dictis corruit etiam † ca
cum illa potuerit statim mori id non
quod factum est, nec est quod Angela
conqueri si vnus casus euenit, & potera
32 æquè succedere reiecta † opinione A
in *d. l. hæreditatum* verò triginta annorum
antiquorum doctorum, qui putarunt fa
dam esse tunc aliam computationem
*Crauett. d. cons. 194. n. 6. & 7. Surd. de aliment.
quæst. 11. n. 28. & cæteri quos citat Fontanell.
nupt. loco superius alleg. n. 37.*

Et ità vtraque &c.

☞ *Decisiones istæ emanatæ in hac eadem ca
diebus 20. Iunij 1650. & eiusdem mensis
anni 1651. coram Reu. Terracin. & modo R
uennaten. erunt infrà in Miscell. iuxta seriē*

REVERENDISSIMO P.D. CERRO
Sacræ Rotæ DECANO.

Bononien. Fideicommissi Io. Mariæ de Bologninis.

Ven. 26. Nouembris 1655.

ARGVMENTVM.

Hæres grauatus, quando non confecit inuentarium, cum habeat contrà se præsumptionem Iuris, & maximè si constet alienasse aliqua bona hæreditaria, præsumitur sibi satisfecisse de suis detractionibus, quamuis parui valoris, quia sicuti alienauit bona parua, potest etiam esse vt alienauerit bona magni valoris.

SVMMARIVM.

1 *Hæres, si omittat conficere inuentarium, & alienet aliqua bona, quid ex hoc inferatur.*
2 *Hæres, dum inuentarium non confecit, babet præsumptionem contrà se.*
3 *Et hoc maximè, dum constat fuisse alienata aliqua bona.*
4 *Inuentarium, quod non fuerit confectum per hæredem, benè apparet, dum illud non exhibetur.*
5 *Hæres grauatus, quod alienauerit bona fideicommissaria benè docetur per ipsum Instrumentum venditionis.*
6 *Fides mala hæredis grauati omnibus causam ab eo habentibus nocet.*
8 *Bona fideicommissaria alienari possunt ex causa dotis.*
9 *Bona fideicommissaria tunc possunt alienari ex causa dotis, quando non adsunt bona libera.*
10 *Hæres grauatus, quando tempore aditionis hæreditatis est creditor defuncti, in ipso actu aditionis hæreditatis ipso iure.*
11 *Et absque alio ministerio Iudicis bona defuncti, efficiuntur bona hæredis propria.*
12 *Hæres alienando bona propria, cessat præsumptio consumptionis bonorum hæreditatis.*
13 *Solutio imaginaria quæ fit à Iure, quando hæres creditor defuncti, adit hæreditatem.*
14 *Dicitur intrare ad effectum, vt hæres faciat fructus suos bonorum hæreditariorum.*
15 *Non autem ad effectum, vt dominium eorum bonorum acquirat, & particularia bona hæreditaria possit alienare.*
16 *Hæres, vt possit liberè bona hæreditaria, tamquam propria alienare quid requiartur.*
17 *Adiudicatio bonorum fieri non potest sine facto Iudicis.*
18 *Hæres grauatus alienans bona hæreditaria semper intrat præsumptio consumptionis bonorum.*
19 *Hæres grauatus alienans bona hæreditaria, & de eis non reddens rationem, & inuentarium non confecit.*
Illa bona præsumuntur sufficientia pro suis detractionibus.
20 *Hæres grauatus, qui non confecit inuentarium, distrahendo bona si sint parui valoris quid ex hoc non inferatur.*
21 *Fides mala sine dubio præiudicat ei cui ipse causam dedit.*
22 *Præsumptio vsurpationis bonorum hæreditariorum, ex quo hæres non confecit inuentarium non ita facilè cessat*
23 *Et maximè si constet de nonnullis alienationibus ab hærede factis.*
24 *Detractiones, quando censeantur consumptæ in fructibus.*
25 *Detractiones, quando sunt turbidæ, non possunt impedire immissionem fideicommissarij.*
26 *Hæres grauatus quando non habet beneficium imaginariæ solutionis, nullum ius habet super bonis grauatis.*

DECISIO XCVI.

STETERVNT Domini in decisis coram me 4. Februarij, & 26. Iunij 1654. pro exclusione attentatorum.

Omissa enim discussione quantitatis particularium detractionum, solidum Domini existimarunt fundamentum consumptionis
1 eductæ ex omissione inuentarij,† & aliquibus alienationibus quamuis etiam modicæ quantitatis, cum lex præsumat contrà non confi-
2 cientem † inuentarium alia bona adfuisse in hæreditate, quodque sicut grauatus alienauit
3 ea pauca, de quibus constat, ità etiam alienauerit alia, & quidem magna, de quibus non constat iuxta sententiam plenè comprobatam *in Perusina bonorum 30. Maii 1650. coram me §. legitimum verò, & §. quo vero ad modicitatem.*

Quod autem inuentarium non fuerit confectum non controuertitur, & probatum ap-
4 paret, dum à Palmerijs,† & consortibus non exhibetur, vt responsum fuit in *Romana fideicommissi de Capiteferreo 10. Mar. 1645. coram Em. D. Card. Corrado sub §. neque turbaret, & in d. Perusina bonorum §. quod autem coram me.* Alienationes verò in dicta prima decisione firmatur, & signanter non reuocatur in dubium, quod Prædium Granaroli spectaret ad hæreditatem Ioannis Mariæ fideicommittentis, il-
5 lud verò fuisse ab hæredibus † grauatis alienatum constat ex Instrumento dotali Victoriæ filiæ Fuluii vnius ex hæredibus grauatis, cui Instrumento interfuit etiam Emilius al-
6 ter hæres grauatus, cuius † mala fides nocet proculdubio Palmerijs, & consortibus ab eo causã habentibus, nec excusatur, ex quo alienatio fuerit facta pro dote descendentis, & sic
7 ex causa necessaria, † quia cum ex datis in *Sum. illorum de Bologninis num. 9.* appareat
8 Fuluium multa bona libera reliquisse † ex illis debuit dos eius filiæ constitui, non autem
9 ex bonis fideicommissi auiti, † vt alijs relatis responsum fuit in *Bononien. fideicommissi 5. Decembris 1650. coram R.P.D. meo Celso, §. nec refert, & priùs in his terminis in Fanen. dotis 4. Iulij 1646. coram me, §. vltimo.*

Non obstat quod hæredes grauati tempore aditionis essent creditores Io: Mariæ ex causa dotium matris, & Auiæ prædefunctarum, & proindè bona alienata per imaginariam solu-
10 tionem in † ipso actu quo hæreditatem dicti Io: Mariæ adiuerunt effectam fuerint ipso Iure, & absque aliquo Iudicis ministerio eorum pro-

11 propria † *l.si et cui 41.§.si q qui ff.de euict.Cardin.*
*Caual.dec.367.num.2.in recent.decis.*198. *numer.*6.
*part.*7. ita vt propterea non hæreditaria, sed
12 propria alienasse † dicantur, & sic non intret
præsumptio dictæ consumptionis.

Quoniam imaginaria solutio suffragatur
13 quidem ad effectum † vt hæres, pariterque
creditor proportionabiliter ad ratam sui cre-
14 diti faciat fructus suos bonorum † hæreditatis,
vt declarauit *Rota in Cameninen.bonorum* 5. *Maii*
1636.*coram bo.me. Merlino inter eius impressas de-*
*cis.*711.*num.*10.*repetita in recent. decis.*127. *eodem*
*num.*10.*par.*7. non autem ad effectum, vt do-
15 minium eorumdem † bonorum acquirat, &
particularia corpora hæreditatis possit tanquã
16 propria alienare; Ad hunc † enim effectum
requiritur præcedens bonorum adiudicatio,
17 quæ hic deficit, † mediante facto Iudicis, vt
egregiè distinguendo responsum fuit in *Flo-*
rentina donationis, seu Romana Census 31. *Martii*
1643. *coram R.P.D.meo Peutingerio* §. *fin. post Se-*
*raph.decis.*967. *num.*1. quæ etiam sequuta fuit
Rota in Tudertina redditionis rationis 28.*Iun.*1645.
coram Eminentissimo D.Cardinali Otthobono §. *quia*
omissis; & per consequens semper verum est,
18 quod tempore alienationis † bona erant hæ-
reditaria Io: Mariæ, & propterea intret addu-
cta consumptio.

Nec vrget quod detractiones excedant pre-
tium dicti Prædij Granaroli. Quia præter-
19 quod dantur † etiam alienationes aliorum
corporum, nullaque redditur ratio de mobi-
libus placuit responsio primæ decisionis sub
§.*penult*, nempè quod sufficit etiam quid mo-
20 dicum esse alienatum † cum exindè præsu-
matur stante omissione inuentarij tot alia bo-
na insuper distracta fuisse, quæ prætensas de-
tractiones adæquat; Et quamuis dictum Præ-
dium alienatum fuerit post mortem Fuluij,
quia tamen alienationi consensit (vt dictum
est) Emilius auctor illorum de Palmerijs, &
21 consortum resultat indè † eius mala fides, quę
ipsis ab eo causam habentibus præiudicat ad
Text.in l.Pomponius §.*cum quis,ibique gloss.& DD.*
ff.de diuers.& tempor.præscript.fa.me. Gregor. decis.
249.*num.*1.*cum alijs per Add. ad Buratt. decis.*505.
*num.*14.

Tandem non obstat, quod in transactio-
ne inita cum Claris anno 1632. Taddæus
Bologninus fassus fuerit detractiones pro quar-
ta parte spectan. ad Emilium ascendere ad li-
bras 45. mil. Tum quia huiusmodi confessio
non prodest Palmerijs in dicta transactione
22 non comprehensis, † vt respondetur in *d.decis.*
§. *fin.* tum quia ad quamcumque summam
ascendunt detractiones nunquam excludunt
dictam malam præsumptionem alienationis,
23 & occultationis aliorum bonorum † resul-
tantem ex omissione inuentarij, & alienationi-
bus etiam modicæ quantatis: Tum etiam
quia à dicto anno 1632, quo fuit inita transa-
ctio vsque ad præsens Palmerij, & consortes
perceperunt fructus bonorum fideicommissi,
qui spatio tot annorum, vel integraliter adę-
24 quarunt detractiones, † vel saltem illarum
creditum adeò illiquidum reddiderunt, vt
prorsus inefficax esset ad impedieñ execu-
25 nem sententiæ † immissionis pro fideico
missarijs latæ, vt alijs allegatis responsum f
in hac causa *coram R.P.D.meo Celso* 2.*Maij* 16
§.*in bonis pariter vers.vndè attentis*,& in term
executionis sententiæ sub conditione de
ctionum *Rota in Romana nullitatis obliga*
15.*Decembris* 1614. *&* 6.*Iunij* 1618.*coram bo.*
Remboldo. Cum enim Palmerij non sint h
26 des grauati omnes fructus † post purificat
fideicommissum ab eis perceptos tenent
detractiones imputare cum ipsi non gau
beneficio imaginariæ solutionis, & null
ius habeant in bonis, quæ restituere tene
statim ac fuit petitum fideicommissu
egregiè distinguendo responsum fuit in
fideicommissi de Bonsignoribus 24. *Nouembris*
coram bo.me.Merlino inter eius impressas decis.
*num.*2.3.& 4.

Et ità vtraque, &c.

REVERENDISSIMO P.D. CER

Sacræ Rotæ DECANO.

Bononien. Fideicommissi Bartholomæi
Bologninis.

Lunæ 29. *Nouembris* 1655.

ARGVMENTVM.

Filio adoptiuo, quando non debeatur legi
in bonis patris adoptantis, & quid si re
neat in potestate patris naturalis, cum
non debeatur in bonis patris adoptantis
tractiones, quando fideicommissario pe
immissionem.

SVMMARIVM.

1 *Hæredi grauato, quando nulla competat*
ctio.
2 *Legitimam nullo modo prætendere valet*
extranea.
3 *Filio adoptiuo non debetur legitima à pat*
ptante dum filius adoptiuus habet patrem
lem, & num. 4.
5 *L.fin.ff.si quid in fraud. patron. quid præfer*
*ptatis, & num.*6.*&* 7.
8 *Adoptatus filius remanet etiam sub potestate*
naturalis.
9 *Filius adoptatus, dum est extraneus, potest*
intestato, vel contra voluntatem patris adop
legitimam consequi super eius bonis.
10 *Pater aliquem in filium adoptans, quando p*
tur, voluisse, filium adoptiuum, vt legi
consequeretur.
11 *Testator si aliquem grauauit fideicommisso*
voluit, vt ille haberet legitimam, non e
consequentia.
12 *Detractiones, quod fuerint factæ, dum ha*
confesso inter partes, non potest amplius loca
tractioni.
13 *Hæres grauatus, dum fatetur alienasse quædam*
hæreditaria, sed non fuisse, sufficientia præsu
tractionibus.

14 *Sanè ipse vel alij habentes causam ab eo dictam negatiuam tenentur probare.*
15 *Inuentarium bonorum hæreditariorum vt iuuet hæredem conficientem, requiritur etiam vt iustificet bona descripta, quoad quantitatem, & valorem.*
Atque etiam reddere rationem de omnibus in eo descriptis.
25 *Immissio fideicommissario quando non possit impediri ob prætensas detractiones.*
16 *Fideicommissario non potest immissio negari in bonis fideicommissarijs, quando detractiones sunt valdè turbidæ.*
17 *Sententiæ sunt intelligendæ prout de Iure.*
18 *Ad bonorum restitutionem vt quis teneatur, debet probari quod ei fuerunt consignata, & n. 19.*
20 *Melioramenta, vt impediant immissionem fideicommissario quid sit probandum.*
21 *Solutio legatorum, & æris alieni detractio facienda per hæredem grauatum, quando non impediant immissionem fideicommissario.*

DECISIO XCVII.

ETIAM in hac causa fideicommissi Bartholomæi signatura mihi rescripsit prout in alia Io: Mariæ cum clausula sine præiudicio trium conformium in eo, in quo sint conformes, & pari modo etiam quoad istam responsum fuit, non constare de attentatis ex rationibus adductis in decisionibus *coram me editis super fideicommisso d. Io. Mariæ 4. Februarij, & 26. Iunij 1654. confirmatis 26. currentis*, & signanter ex quo Palmerijs, & consortibus nul-
1 læ competunt detractiones, super quibus consistit totalis illorum prætensio.

Legitima enim prætensa ex persona Emilij filij adoptiui Bartholomæi Testatoris frustrà
2 petitur, quia cũ† d. Emilius esset extraneus, & tempore adoptionis haberet patrem natura-
3 lem, sub cuius potestate existebat, vt in facto non controuertitur, ab adoptante legitimam
4 consequi non poterat † *l. cum in adoptiuis §. sed nè articulum, ibique gloss. verbo tantummodo C. de adoption. plenè comprobata in decisione huius causæ coram R.P.D. meo Celso 2. Maij 1653. §. nam in bonis.* Eique non suffragatur Constitutio Diui
5 Pij *in l. fin. ff. si quid in fraud. Patron.* † quæ adoptiuis reseruat quartam partem bonorum, quæ tempore mortis in hæreditate adoptan-
6 tis reperiuntur, †quia etiam si in verbis loquatur de adoptiuis, procedit tamen, & intelligenda est de solis filijs arrogatis, qui transeunt
7 in potestatem adoptantis, † vtpotè sui Iuris tempore arrogationis, vt optimè declarat *gloss. in d. l. fin. in figurat. casus*, idemque clariùs comprobat *Text. in l. si arrogator 22. ff. de adoption.* non autem de adoptiuis, prout hic, qui adhuc
8 remanent sub potestate patris † naturalis, vt benè explicant *Guttier. in repet. §. sui instr. de hæred. qualit. & differt num. 154. & 155. Peregr. de fideicommiss. art. 36. numer. 41. & 46. Crass. de success. §. successio ab intestato quæst. 21. numer. 1. Merlin. de legitim. lib. 1. tit. 2. q. 2. num. 10. & 15.*

Et quamuis conclusio procedat in extraneo adoptato, qui † vel ab intestato, vel contra voluntatem patris adoptantis legitimam consequi prætendit super eius bonis, vt tradunt *Gabr. cons. 24. num. 6. lib. 2. Peregr. d. art. 36. dicto numer. 3. & Merlin. de legit. d. quæst. 2. num. 16.* secùs autem concurrente patris voluntate, qui decedendo testatus eum instituit, prout hic, hæ-
10 redem vniuersalem,† quo casu ità eum instituendo voluisse iudicatur ipsum consequi legitimam, & si alias ab intestato eam habere non potuisset quamuis eundem fideicommis-
11 so grauauerit, † quia non sequitur, fideicommisso grauauit, ergò noluit legitimam habere, vt egregiè tradit *Ias. in l. precibus sub num. 17. circa med. vers. quia miles posset, ibique Castr. nu. 19. in fin. & Alex. num. 17. C. de Impuber. & alijs subst. Rip. in l. Centurio num. 46. & 49. ff. de vulg. & pupill. aliiq. plures quos refert, & seq. Surd. cons. 185. nu. 20. & 21.*

Huiusmodi tamẽ detractationem vna cum Trebellianica eidem Emilio debita, & cum partita libr. 5573. quas hæreditas Bartholo-
12 mæi debebat Io: Mariæ, † & ab ipso Emilio illius hęrede persolutas fuisse in confesso est inter partes, censuerunt Domini vel pręsumi
13 consumpta † ex quo dictus Emilius hæres grauatus vltra mobilia magnæ æstimationis, quam plura corpora fideicommissaria alienauerat, quæ dum allegat non fuisse sufficientia
14 pro detractationibus † tenetur ipse, vel alij ab eo Causam habentes hanc negatiuam probare iuxtà distinctionem plenè firmatam in *Perusina bonorum 30. Maii 1650. coram me*, quamuis in-
15 uentarium confecerit, †quia vt eius beneficio gaudeat, debet vltrà iustificare bonorum ibi descriptorum quantitatem, & valorem, & de omnibus integram rationem reddere, vt responsum fuit in *Romana Census 6. Martii 1645. coram R.P.D. meo Peutingerio, §. datur etiam in Tiburtina redditionis rationis 3. Iunii 1647. coram R.P.D. meo Meltio, §. tamen cum appareat, & in Auenionen. Saluiani 10. Februarii 1651. coram R. P. D. meo Bichio, §. ex ipso vers. præterquod.* Vel in om-
15 nem casum ex fructibus bonorum † fideicommissariorum post motam litem per 30. annos, & vltrà ab eis indebitè perceptis vltrà alias ab Emilio viuente exactos creditum dictæ prætensæ legitimæ Trebellianicæ, & solutionis dd. librarum 15573. penitus iustificatum fuisse, vel saltem adeò illiquidum, & inessi-
16 cax remansisse, † vt eius prætextu nullatenus potuerit Taddæo retardari immissio, vt respondit *Rota in rec. decis. 301. num. 18. part. 6.* & in allegatis in *d. decis. R.P.D. meo Celsi sub §. in bonis pariter vers. vndè attentis.*

Nihil refragante, quod sententiæ dent immissionem in bonis, & vltrò condemnent ad
17 fructuum † restitutionem; Quia huiusmodi condemnatio intelligenda est prout de Iure, & sic de fructibus qui supererunt vltrà imputandos in detractationes, vt in similibus terminis decisum fuit in *Bonon. dotis 19. Decembris 1644. §. pen. coram R.P.D. meo Bichio*, cum alijs ferè in puncto allegatis in *Firmana Codicillorum 1. Martii 1649. coram me, §. qui cum legitima.*

Alię autem detractationes absolutè reiectę fue-

fuerunt; quo enim ad bona Ludouici patris Bartholomæi, & si de illorum existentia constet ex inuentario hæreditatis, non tamen pro-
18 batur ad manus Emilij † illa peruenisse præter quatuor corpora eidem Bartholomęo debita pro legitima, & Trebellianica, quæ proptereà cadunt sub eius fideicommisso tamquam effecta ipsius proprium patrimonium: solutio scut. 2500. quam Emilius fecit ex cau-
19 sa transactionis quinque † Religionibus vocatis ad fideicommissum dicti Ludouici refiscienda non est à fideicommissarijs Bartholomæi, in quorum commodum non cessit *arg. text. in l. 2. C. de neg. gest. Molin. de Primog. Hisp. l. 4. cap. 9. num. 23. cum seqq. Peregr. de fideic. art. 40. num. 126. in fin.* Asserta melioramenta non proban-
20 tur ab Emilio, † vt opus est, ad quem effectum non sufficit adesse meliorationes, *Castr. cons. 27. à num. 4. l. 2. Grat. discept. 193. num. 3. Rota in Romana fideicommissi de Spiritibus 12. Ianuarii 1643. coram R.P.D. meo Bichio, §. penult.* Et demùm æs alienum, & legata Bartholomæi cum non iustificentur ab ipsis, vel ab eorum
21 auctore proprio ære † soluta allegari non possunt, vt docet *Bald. cons. 213. num. 4. in fin. l. 2. Peregr. de fid. art. 35. numer. 9. in fin. Rota decis. 516. num. 2. & 3. par. 2. decis. 126. num. 23. part. 7. rec. coram Caual. decis. 476. num. 2. & coram Bur. dec. 641. num. 4.*

Et ità vtraque, &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Romana Fideicommissi.

Ven. 3. Decemb. 1655.

ARGVMENTVM.

Bona aliqua, quando quis constat renunciasse, tunc Iura prohibent, ad illa amplius dari regressum. Et hoc maximè, quando renunciatio fuit amplissima, & effrenata: Intellige tamen si renuncians habuit scientiam rei renunciatæ; renunciatio bonorum, quando fuit facta per viam contractus donationis inter viuos, non potest dici simplex donatio.

SVMMARIVM.

1 *Bona renunciata perperam quis repetit.*
2 *Renunciatio, an excludatur ex defectu insinuationis.*
3 *in Renunciatione non intrat fideicommissum, non dum purificatum.*
Et maximè, si renuncianti non fuit expositum.
4 *Necessitas insinuationis, non requiritur in renunciatione fideicommissi, nondum purificatum renuncianti.*
5 *Renunciandi voluntas ex amplissimis verbis renunciantis, bene cognoscitur quid in eo veniat.*
6 *Fideicommisso, vt validè dicatur renunciatum, requiritur scientia intellectualis in renunciante.*
7 *Fideicommissi renunciatio inualida esset, dum sola facta fuit mentio tementi, in quo illud comprehensum erat.*
Decisio in causa Romana Donationis 16. Martii 1643. coram bon. mem. Bichio, quo casu loqu[...] num. 7.
8 *Renunciatio, quando est personalis, cessat de m[...] sublata persona.*
9 *Renunciatio non extenditur ad alias personas in [re]nunciatione non contemplatas.*
10 *Renuncians non præsumitur, voluisse, vt renun[cia]tio ab eo facta extenderetur ad personas non [con]templatas, dum prohibuit extensionem num. 9. [...] clara vt num. 11.*
12 *Contractus renunciationis aliud est, si fuerit fa[...] & aliud dum celebratur contractus donation[is ir]reuocabilis inter viuos.*
13 *Donatio inter viuos est contractus suapte [...] perpetuus, & transitorius ad extraneos.*
14 *Donatio inter viuos est transitoria etiam ad [extra]neos, licet facta fuerit mentio agnationis.*
15 *in Donatione inter viuos, licet sit facta men[tio a]gnationis, & ea non fuit vnica causa, seu ra[tio do]nationis, quid inferatur, & n. 16.*
17 *Renunciatarius vltimus, quando disposuit de [...] donatis, hoc est signum, quod non adest pa[ctum re]uersiuum.*
18 *Succedendi ius per viam contractus, vel per [...] successionis, non est idem, & num. 19.*
20 *Donatio, quando fuit facta sub conditione, fi[...] conditio, illa euanescit.*
21 *Pretium redactum ex bonis feudalibus, an d[...] feudale.*
22 *Litteræ patentes locorum Montium, denotant [...] naturæ illa sint.*
23 *Loca Montium non recipiunt hypothecam, dum [...] liberè tradita cum liberè transeant in emptor[...]*
24 *Pactum reuersiuum in instrumento renuncia[tionis] dum non legitur, censetur omissum.*
25 *Pactum reuersiuum in instrumento renuncia[tionis] non præsumitur.*
26 *Decis. 19. part. 5. recent. vt intret, debent conc[...] eius coniecturæ.*

DECISIO XCVIII.

FIDEICOMMISSVM ab Henrico S[...] re de Vrsinis institutum per ob[itum] Francisci sine filijs in fauorem D. Co[...] Isabellæ Sororis apertum, Rota decre[...] coram me sub die 21. Iunij 1651. Ac i[...] sanxerat Baronum Bullam, nec eidem [...] obesse quin ad fideicommissaria Hen[rici se]nioris bona valeat aspirare, verum renu[ncia]tionem fratribus actam ab horum bon[orum] consecutionem ipsam penitus arcere, [...] Domini responderunt ex dispositione
1 prohibentis † renuncianti ad bona renu[nciata] regressum, de qua in *l. quæritur §. si vend[...] edilit. edict. l. quoties ab omnibus C. de fideicom[...] tier. in c. quamuis pactum in verbo dum [...] pact. lib. 6. Menoch. cons. 16. numer. 15. A[...] 24. numer. 4. Surd. decis. 51. numer. 11. Rota de[...] num. 16. par. 5. & decis. 687. num. 10. par. 1. [...] in Ariminen. successionis 26. Ianuarii 1654. [...] R.P.D. meo Bichio.*

Neque vis prædictæ renunciationis e[...] ditur, vel quia insinuationis robore d[...]
2 fuerit contrà † dispositionem statuti [...] *cap. 149. & 150, lib. 1.* vel quia fideicom[...]

hoc non comprehendat, dum nondum puri-
3 ficatum, nec expositum fuerat † renuncianti, neque dispositioni *l. de his ff. de transact.* vlterius derogatum iuxta tradita in *Romana donationis 16. Martij 1643. coram R.P.D. meo Bichio*; Nulla
4 enim insinuationis necessitas † vrgebat quoad hoc fideicommissum non adhuc renuncianti delatum, vt notat *Bald. in l. illud num. 11. de Sacros. Eccles. Alex. in addit. ad Bart. in l. modestium ff. de donat.* & maturè discusso articulo responderunt *Rota dec. 12. num. 11. cum seq. & dec. 292. n. 20. part. 6. rec. in Romana fideicommissi de Cosciaris 16. Martij 1648. in §. eoque minus coram Eminentissimo D. Card. Corrado, & aliæ relatæ per Add. ad dec. Buratt. 333. num. 8.* illud verò in Instrumento renunciationis inclusum eiusdem effrenata, nec non expressa verba præseferunt, videlicet quorumuis fideicommissum purificatorum, ac
5 respectiuè purificandorum † ex quibus voluntas renunciandi his quoque desumitur, nec non eorumdem scientia saltem intellectualis in renunciante, quæ renunciatio suffragatur
6 licet nulla † dispositioni *l. de his derogatio præcesserit secund. Bart. in l. qui Romæ §. duo fratres nu. 17. ff. de verb. oblig. Mart. cons. 139. numer. 24. Surd. cons. 207. num. 6. cum seq. Peregr. de fideic. art. 52. num. 22. Gratian. discept. forens. cap. 346. num. 14. & 15. Rota decis. 598. numer. 1. & 3. par. 3. rec. & coram Buratt. decis. 558. nu. 9. & in Bononien. fideicommissi de Vizzanis 15. Iunij 1643. §. nec refert, & 15. Ian. 1644. in §. vltimo coram R.P.D. meo Bichio, & in Cæsenaten. bonorum 15. Maij 1651. in §. sed ex alio quoque coram R.P.D. meo Albergato.* Quicquid dicendum foret si renunciatio solummodò meminisset Testamenti fideicommissum continentis, in
7 quibus terminis procedit, † ac loquitur *decis. in Rom. donationis 16. Martij 1643. cor. R.P.D. meo Bichio in contrarium supra adducta.*

Non etiam poterit renunciatio hæc expirata præsumi per obitum fratris sine descenden-
8 tibus masculis, † quorum fauore dumtaxat sub particula tantum stipulata reputatur personalis, neque ad alias valet proindè personas non completatas in renunciatione prorogari, siuè ex præsumpta voluntate renunciantis, si-
9 uè perspecta etiam renunciationis † natura extensionem de persona ad personam expressè prohibente ad *trad. per Bald. cons. 437. nu. 2. libr. 1. Franc. à Ponte cons. 39. nu. 1. cum seq. Surd. cons. 446. num. 16. Rota dec. 186. num. 2, part. 3. rec. & in Rom. fideicom. 22. Iunij 1642. coram Reu. D. meo Decano,*
10 si quidem † vrgere posset obiectio si bonorum cessio sub titulo solius renunciationis abdicatiuè concepta foret, in quibus terminis loquuntur auctoritates supra deductæ, secùs
11 verò dum titulus † donationis irreuocabilis inter viuos æqui principaliter, ac pluries repe-
12 titus esse dignoscitur tùm † ex Instrumenti lectura, tum ex adiecta ibidem subscriptione Isabellæ titulum quoque donationis expressè
13 præferente; hic enim suapte natura † perpetuus, ac transitorius ad extraneos, hos pariter non quidem iure comprehensionis admittit, sed transmissionis, ità quod ab vltimo Donatario hæredes institui possint, vel saltem legi-
14 timam causam obtinere, † licet agnatio in cessionis Instrumento cum taxatiua, tantum, contemplata defecerit, vt ex huius Tribunalis auctoritate distinguit *Card. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 13. tit. 21. numer. 20.* vbi proindè negat ab hac posse opinione recedi, & responderunt *Rota coram Achill. decis. vnic. per tot. de donat. signanter num. 6. coram Puteo decis. 273. num. 7. & 8. libr. 3. & in decis. 587. par. 1. rec. num. 1. & 10.* vbi nedum meminit allodialium, sed etiam fideicommissi, & in *Cesenaten. bonorum 15. Maij 1651. coram R.P.D. meo Albergato.* Quinimò dum pro finali causis donationis non vnica ratio agna-
15 tionis perspecta fuit † à donante, alijs poterit de causa beneuolentiæ, scilicet, ac congruæ do-
16 tis æquè personaliter † recensitis, donatio ipsa agnatione licet extincta substineri, vt aduertit *Molin. de rit. nupt. quæst. 92. num. 49. & 50.* & alijs relatis auctoritatibus responderunt *Rota in Ariminen. successionis 29. Iunij 1654. §. facilius coram R.P.D. meo Bichio,* postquam maximè vltimus renunciatarius de hac bonorum specie ex-
17 pressè disposuit, vndè † enim pactum reuersiuum excluditur fauore renunciantis quidquid dici posset si nulla eorumdem bonorum dispositio præcesserit, *vt notat Bald. in cons. 437. num. 2. lib. 1. Aym. cons. 289. num. 1. Cancer. var. resolut. par. 3. c. 15. num. 40. Rota dec. [illegible]3. num. 40. & 41. par. 5. rec. & coram bo. me. Merlin. decis. 894. n. 6. & in Maceraten. pecuniaria 20. Iunij 1644. §. 1. cum seq. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, & in adductis Ariminen. successionis coram R.P.D. Bichio, §. in fine.*

Et licet nondum purificato fideicommisso vndè loca Montium controuersa exaduerso prætenditur prouenire è viuis excesserit vlti-
18 mus Donatarius, † ac eadem consequenter videatur in extraneos perperam transtulisse; Cum tamen spes quoque succedendi vigore contractus renunciationis ipsi competeret eam proindè potuit ad Nigronos licet extra-
19 neos legitimè transmittere † quod tamen secùs esset, si spes successionis ex vltima voluntate foret *iuxt. text. in l. spem C. de donat. §. ex conditionali institut. de verbor. oblig. Surd. cons. 403. nu. 2. & 3. Ladrech. cons. 133. num. 3. vers. 2. idem, & nu. 5. in fin. Berou. cons. 107. num. 10. & 11. lib. 2. Gramm. decis. 92. num. 2. Rota in Romana fideicommissi de Marianis 16. Martij 1643. §. non obstat cum seqq. coram Reu. D. meo Decano.*

Neque hæc loca Montium excepta dici poterant in Instrumento cessionis, vel vti empta ex prætio feudi ibidem specialiter reseruati,
20 vel vti fideicommissaria, quæ † extincto donatore, suapte natura redeunt ad successiuè vocatos, vel deficiente persona contemplata in donatione reuertuntur ad donantem, vt respondit *Rota in Viterbien. Castrorum 19. Iunii 1628. coram bon. me. Coccino impress. decis. 19. part. 5. recent.* Siquidem quæstione posthabita, An
21 prætium feudi dicatur † feudale in qua non desunt vtriusque sententiæ sectatores, negatur prætereà à fratribus de Nigronis loca Montium ex prætio feudi esse empta, quinimò
22 dum patentes litteræ † eorumdem locorum Montium ab hærede grauato, qui donec vixerit veri Domini iure perfungitur, vt aduertit

Ruin.

Ruin.cons.137.num.7.& 8.& cons.138.nu.6. & 7. Peregr.cons.93.num.7.& 8.lib.1. liberè, & absque vllo onere alterius fauore attergata fuere, inter bona proindè allodialia recensentur, nec non à quocumque onere hypothecæ immunes ex Apostolicis Constitutionibus euasere, & præsertim ex altera sa. mem. Vrbani VIII. edita de anno 1639. vt aduertit *Gratian.discept. forens.cap.730.num.48. Rota decis.77.nu.19.& 20. part.6.rec. & in Ianuen. locorum Montium 21. Iunij 1641. coram bon. mem. Card.Hieronymo Verospio.*

Pactum verò reuersiuum, neque in Instru-
24 mento renunciationis † legitur appositum, neque præsumitur in dubio reseruatum, vt
25 aduertit † *Peregr. de fideicom. artic.51. numer.·1. Surd.decis.322.numer.66.cum alijs relatis à Matern. Siculo tit.de donation.contemplat.matrim.tract.2.discurs.1.special.24. numer.16. Rota in Romana fideicommissi de Incoronatis 5. Nouembris 1639. §. sed præterita in fine coram bo.m.Pirouan*; Nec proindè poterit D.Comitissæ de cuius solummodò præiudicio non autem vocatorum successiuè
26 ad fideicommissum † hodiè tractatur suffragari; dum coniecturæ non adsunt militantes in causa Viterbien. Castrorum, ex quibus pactum reuersiuum eiusdem fauore reseruatum valeat proindè præsumi, sed potius causæ concurrunt exclusiuæ regressus.

Et ita vtraque, &c.

R.P.D. BEVILAQVA.

Pisauren. Hæreditatis.

Veneris 3.Decembris 1655.

ARGVMENTVM.

Vsumfructum omnium suorum bonorum, quando Testator alicui reliquerit, casu quo iste faciat fructus suos, licet non fecerit inuentarium, & non persisteret cautionem de benè vtendo Testator instituendo quem hæredem vniuersalem in vsufructu suorum bonorum, & alium hæredem proprietarium, si superuixerit vsufructuario tunc præmortuo proprietario, quid sit dicendum.

SVMMARIVM.

1 *Vsusfructuarius rem possidens facit fructus suos, etiam ante cautionem de restituendo, & de vtendo, & fruendo arbitrio boni viri.*

2 *Cautio de satisfactione, & confectio inuentarij, in vsufructuario, paria sunt.*

3 *Hæres vsusfructuarius amittit fructus, vbi res, in quibus fuit relictus vsusfructus, sunt penes hæredem proprietarium.*

4 *Hæres proprietarius, dum adest hæres vsusfructuarius, non tenetur res in quibus debetur vsusfructus præstare, nec fructus restituere.*

Quousque tamen non fuit interpellatus ad hoc, & non fuit præstita cautio num.4.

5 *Hæres, quando fuit institutus, pleno iure, & omni meliori modo, intellgitur tam in proprietate, quam in vsufructu, declara vt hic.*

6 *Concursus non datur cum eo, qui fuit relictus hæres proprietarius, & cum illo, qui fuit re-[...] hæres vsufructuarius.*

7 *Testator, quando reliquit hæredem vsufructua-[...] & hæredem proprietarium, tunc tantum ad [...] fructuarium pertinet vsusfructus declara [...] mer.9.*

8 *Verba pleno iure, solent ampliare dispositionem*

10 *Testator instituendo aliquem hæredem vsufru-[...]rium, quando censeatur intellexisse de vniu-[...] sufructu*

11 *Vsusfructus an alicui totaliter fuerit relictus, pendet à voluntate relinquentis.*

12 *Proprietas, & vsusfructus cum sint res diu-[...]ciei non datur inter eas concursus.*

13 *Clausula, omni meliori modo, est magnæ [...] & ipsa æquipollet verbis, plenò iure,*

14 *Clausula, omni meliori modo, licet e-[...] sit magna, non tamen potest inducere conc-[...]ter proprietatem, & vsumfructum.*

Singula singulis referenda sunt num.13.

15 *Fundus, quando alicui est legatum, & alteri [...] frustus eiusdem fundi, & tunc in eis datur [...]sus, & quare.*

16 *Nomen, fundi, non potest verificari sine vsu-[...]*

17 *Legatum quando factum est de vna, eadem [...] duobus, tunc inter eos necessario datur co-[...]*

18 *Testatoris mens, quod fuerit instituere al-[...] vniuersa proprietate bonorum, deprehen-[...] tota serie Testamenti.*

19 *Testator ex quibus deprehendatur, quod h-[...]beat solummodò vsumfructum.*

20 *Vsusfructus qualitates, quæ sint.*

21 *Hæredis institutio, quando fuit facta; eius [...]rante, quid importet talis institutio.*

22 *Vsusfructus alicuius rei si alicui fuerit re-[...] Testatore, ille poterit de eo disponere ad [...] voluntatis.*

23 *Testatoris mens est attendenda.*

24 *Ius succedendi acquisitum, & delatum pote-[...]ferri.*

25 *ad Hæreditatis transmissionem quid sufficiat.*

26 *Hæres proprietarius, quando fuit institu-[...] post mortem vsufructuarij, tunc d. hæres [...]tum, potest transmittere.*

27 *Quod tamen non procederet, si institutio in [...]tate, esset conditionalis, quatenus hæres [...]xerit vsufructuario.*

28 *Dictio, Si, apposita verbo futuri temporis, vixerit, importat expressam conditionem.*

29 *Hæres institutus in proprietate quatenus su-[...]rit vsufructuario, si ille prædecedat vsufr-[...] non fuit hæres, cum defecerit conditio.*

30 *Quare non potuit dictam hæreditatem [...] transmittere.*

Conditio apposita in institutione hæredis, si n-[...]ficetur, operatur vt illa non possit trans-[...] mer.30.

31 *ex Transmissionis capite, quando ad hæ-[...] quis aspirare non valeat.*

32 *Hæres institutus conditionaliter, si deficiat [...] non est locus transmissioni hæreditatis.*

33 *Ius hæreditarium, dum non fuit formatum [...] esse suum deductum, cessat spes transmissi-[...]*

34 *Testator, si aliquem instituit hæredem in [...] omnium suorum bonorum, & alium hæ-[...] proprietate.*

35

35 *Cum conditione tamen, si superuixerit vsufructuario, tunc dum prædecesserit, hæres vsusfructuarius erit in totum hæres.*
36 *Intellectus, quod ex pluribus capitibus reprobatur, respuendus est, & num. 37.*
37 *Testamenti totus tenor inspici debet ad Testatoris captandam voluntatem.*
38 *Vsusfructus debet consolidari cum proprietate stante voluntate Testatoris.*
39 *Inuerisimilia ea, quæ sunt, non sunt attendenda.*
40 *Testatoris voluntatem Iudex ex coniecturis ex ipso Testamento habitis, expiscari debet.*
41 *Vsusfructus à Testatore relictus capi debet de manu hæredis.*
42 *Vsusfructus legatus non cedit, nisi adita hæreditate.*
43 *Legatum vsusfructus dum est conditionalis, non cedit conditione non impleta.*
44 *Vsusfructus, quando fuit relictus per viam legati, tunc capi debet per viam legati.*
45 *Vsusfructus per institutionem in hæredem, quando per Testatorem fuit relictus, tunc capi potest propria auctoritate.*
46 *Vsumfructum, si Testator alicui reliquerit, remittendo ei confectionem inuentarij, & penitus liberando eum à confectione inuentarij, quid ex hoc inferatur num. 47.*
48 *Institutio hæredis, quando est conditionalis, & clarè patet tunc perperam adducuntur coniecturæ, vt appareat pura institutio.*
49 *Verba*, pleno iure, & omni meliori modo, *apposita in institutione hæredis, ad quid sint referenda.*
50 *Verba*, pleno iure, & omni meliori modo, *diuersimodè accipiuntur, secundum subiectam materiam.*
51 *Conditio, quando fuit restricta ad certum casum, tunc si ille euanuit, expirat actus.*
52 *Hæredem vniuersalem in vsufructu bonorum quando Testator aliquem reliquit cum clausula*, omni meliori modo, *quid ex hoc inferatur numer. 53.*
53 *Institutus hæres in vsufructu, quando in dubio censeatur institutus in proprietate.*
54 *Coniecturæ, quæ possunt deseruire pro fundanda intentione partis aduersæ, non releuant.*
55 *Testator, non est præsumendum, quod dixerit in Testamento verba superflua.*
56 *Hæredi à se ipso legari non potest.*
57 *Hæredis institutio, quando ex intentione Testatoris dicatur conditionalis.*
58 *ex Testatoris verbis claris benè deprehenditur eius voluntas.*

DECISIO XCIX.

IOAN: Baptista in eius Testamento hæredem vsufructuarium omnium bonorum instituit Ludouicum sua vita durante; proprietarios verò Sfortiam Clarium Auunculum si vixerit, sin minus eius filios pleno iure, & omni meliori modo. Clarius mortuo Testatore illius hæreditatem adiuit, & posteà Ludouico adhuc viuente decedens sine filijs hæredem fecit Lactantium, cui substituit Iordanum, qui iudicialiter conueniens Ludouicum petijt declarari post illius obitum Io: Baptistę hęreditatem ad se spectare, eamdemq; ad sibi nunc etiam dimittendum cum restitutione medietatis fructuũ à die obitus Testatoris perceptorum, ac ad restituendam quoq; aliã vsusfructus medietatem à die motæ litis d. Ludouicum ob non præstitam cautionem, & ommissam inuentarij confectionem condemnari. Et Iudex iuribus præfato Ludouico reseruatis super medietatis vsusfructus consecutione postquam præfata adimpleuerit in aliquibus iuxta petita sententiam tulit, Rota autem ad quam causa fuit per appellationem deuoluta, hodiè contrarium censuit, Iordano scilicet, nihil deberi.

Mota quoad prætensam bonorum dimissionem, & fructuum restitutionem ex eo quod non controuertebatur quin fuerint semper à Ludouico vsufructuario præfata bona possessa; ideò vt ea modo dimittat, & fructus ex illis perceptos restituat ab hærede
1 proprietario vexari † non potest etiamsi cautionem non præstiterit, ac inuentarium non confecerit. Præsertim vbi vt in proposito casu ex infradicendis dubitari contingit, quod ad hæc vsufructuarius non teneatur *Bart. in l. vxori 24. in fin. ff. de vsufruct. legat. Bald. in l. 1. num. 15. C. eod. Pinell. 2. par. l. 1. num. 77. & seqq. C. de bon. mater. Dec. cons. 607. num. 1. vers. sed præfati. Natt. cons. 297. num. 3. Ruin. cons. 43. numer. 2. in fin. cons. 91. num. 2. lib. 2. & cons. 88. numer. 9. libr. 5. Borgnin. de vsufruct. nu. 85. & 90. Modern. Mantuan. controuers. 441. num. 42. Burs. decis. Bonon. 74. numer. 50. & 53. latè Rota decis. 259. nu. 2. & 3. part. 7. recent. & in Bononien. vsusfructus 20. Iunii 1650. §. quoniam, & 5. Iulij 1651. §. quia coram Reu. Archiepiscopo Tarraconen. confirmata 26. Nouembr. proximè præteriti coram me*, quæ auctoritates licet lo-
2 quantur de † satis datione, procedunt etiam quando non fuit confectum inuentarium, cum hæc æquiparentur, vt docet *Thesaur. decis. 80. num. 3. Fontanell de pact. nupt. claus. 7. gloss. 3. par. 2. num. 67. & duob. seqq.* In eo tantum casu
3 vsufructuarius amittit † fructus, vbi res in quibus vsusfructus debetur, sunt penes hæredem proprietarium, qui non tenetur illas
4 præstare, nec fructus restituere, † nisi postquam fuit addimittendum interpellatus, & per vsufructuarium præstita cautio *Bart. in dict. l. vxori sub n. 1. ff. de usufruc. legat. Odofred. in l. 1. in fin. vers. sed in 2. quæstione de vsufruct. Imol. in c. fin. de pign. Ruin. cons. 202. num. 5 & 6. lib. 2. Rot. in ead. dec. 259 num. 3. & seq. par. 7.* Cuius sententię ea adducitur ratio, quia vsufructuarius non est Dominus fructuum, nisi postquam ipse, vel alius eius nomine percepit ad *Text. in l. si fur. 14. vbi gloss. ver. præcipiuntur ff. de vsufruct. l. si vsufructuarius §. Iulianus ait ff. quemadmodum vsufruct. amitt. Gratian. discept. forens. cap. 471. num. 6. Rota vbi supra num. 9. coram bo. mem. Merlin. decis. 165. num. 5. & 6. & in eadem Bononien. vsusfructus 20. Iunij 1650. & 5. Iulii 1651. coram Reuerendissimo Tarraconen.*

Neque crediderunt DD. quod adhuc circumscriptis cautionis præstatione, & inuentarij confectione possit Iordanus medietatem vsus-

vsusfructus bonorum à die obitus Testatoris
prætendere, Quia Clarius heres proprieta-
rius, à quo causam habet fuit pleno iure, &
5 omni meliori modo institutus † cum effectus
huius institutionis sit talis vt non solùm in
proprietate, sed in vsufructu quoque intelli-
gatur institutus, & in illo per concursum fa-
ciat partem pro medietate *l.vltim. §.similique modo C de bon.quæ lib.*

Quia regulariter non datur concursus inter
6 illos, quorum vni † fuit relictus plenus vsus-
fructus, & alter scriptus vniuersalis hæres, tali
enim casu totus, & integer vsusfructus absq;
aliqua communicatione cum hærede pro-
7 prietario ad † vsufructuarium pertinet *l. vxori
meæ ff.de usufruct.legat.Natt.in d.cons.297.numer.2
Castrens.cons.218.num.2.libr.1. Gozzad. cons.102.
num.3.Paris.cons.94.num.3.& 97.numer.26.libr.2.
Ruin.cons.190.num.9.& tribus seq.lib.2. Alex.cons.
25.num.15.lib.2. Mantic.de coniect.ultim.voluntat.
lib.9.tit.6.num.17. Marescott.var.resolut.lib.1.cap.
29.num.59.Rota decis.30.num.1.part.3. recent.* Et
8 quamuis verba, *pleno iure*,† soleant ampliare
dispositionem, vt in institutione comprehen-
datur proprietas insimul, & vsusfructus, adeò
vt quilibet habeat medietatem, ut consuluit
*Alex.in cons.56.num.2.vers.undè cum in Testamento
lib.3.per text.in l.si alij 19.ff.de usu,& usufruct.leg.
quem sequitur Natt.in d.cons.297. num.2. & plures
congesti ab Adden.ad decis.636.num.6. par.4.tom.3.
recent.* Hanc tamen conclusionem receptam
esse dicebatur si constat hæredem proprieta-
9 rium † plenè explicitè institutum in omnibus
bonis cum plena proprietate quæ trahat v-
sumfructum; In casu autem contingenti Te-
stator nominauit vsufructuarium Ludouicũ
omnium, & singulorum suorum bonorum
mobilium, stabilium, semouentium, iurium,
& actionum, & in separata oratione propric-
tarios nulla penitus facta bonorum mentione
declarauit Clarium, & successiuè filios, ex
quo oritur efficax coniectura d. Testatorem
voluisse in nuda proprietate illos instituere;
10 Nam prius disponendo de † vniuerso vsufru-
ctu voluit illum à proprietate separare cum
loquutus fuerit per verba totalitatem impor-
tantia *l.si proprietas 10.ff.de usufruct.accresc. Soc-
cin.sen.cons.1.num.14.& 15.lib.4.Gozzad.cons.47.
num.12.Rota in citat.decis.30.numer.2.& 5.part.3.
recent.* sicque vsusfructus iste ex voluntate
disponentis ita à proprietate diuisus censetur
11 diuersa species † respectu vsufructuarij, vt
cum eo non sit locus concursui *Soccin. sen.ubi
supra num.14.& trib.seqq. Marescott.var.resolut.d.
cap.29.num.63.& 64.lib.1.*

Clausula autem, *omni meliori modo*, tametsi
12 eius virtus magna sit, & æquipolleat † verbis,
pleno iure, non tamen est apta inducere hic
conc ursum proprietarij cum vsufructuario,
quoniam attenta supradicta separatione vsus-
13 fructus † clausula præfata non refertur ad
substantiam, nec alterat præcedentem perfe-
ctam, sed singula singulis referendo confir-
14 mat in suis † terminis ad quod dictum est de
proprietate deducto vsufructo *Ruin. cons. 138.
num.7.libr.2.Ioseph.Ludouic.decis.117.num.22.Ni-
chol.Bellon.cons.6.num.6.& 7.& seq.Rota d.dec.*
num.6.ubi in antecedenti nu.4. respondendo co
trarijs ait ex dispositione *d.l.si alij 19.de usu*
leg. concursum admitti in legatis particula
bus, hoc est vbi legatum fundus vni, & al
15 vsusfructus † eiusdem fundi, & hoc ideò
quia nomen fundi non potest verificari
16 vsufructu *l. Meuius 66.§.fundi ff.leg.1.* & i
duobus legata necessariò datur concursus
pluribus 44. ff.de leg.1. Ruin.cons.190.nu.11.
Cephal.in istis præcisis terminis cons.716. per
præcipuè in princ.& num.42.lib.42.lib.5.Mar
loc.citat.num.60.& 61.

Maior disceptatio posita videbatur in
culo respiciente successionem in vni
proprietate bonorum; Quandoquidem
18 specto Testamenti tenore † deprehen
mens præuia Io: Baptistæ Testatoris vol
Ludouicum in illis solummodò vsum
19 ctũ habere, † vt indicant verba, ibi, *In tu*
altri suoi beni mobili, stabili, attioni, e ragioni
nò, è volse che fusse suo herede usufructuario il
Ludouico del già Ridolfo Ridolfi sua vita dur
Ex hac etenim dispositione resultat huius
di sensus, quia expressè sunt qualitates
20 fructus, quæ in perceptione † fructuum
commodum fructuarij consistunt, & ad
institutionem restringunt *§.usufructus Inst.*
usufruct.legat.Bellon.in supracit.cons.6. numer.
& seq.Cephal.cons.37.num.2. Menoch.de præs
lib.4.præsumpt.134.num.15.Rota decis.83.num
vers.& verè par.6.recent. Præsertim quia
tutio fuit facta *sua vita durante*, nam &
21 verba quatenus præfiniunt † tempus leg
restringunt ad vsumfructum, cuius prop
est durare ad vitam *§.finitur instit. de usufr*
Bald.in l.1.C.de fruct.& lit expens.Bellon.in d.
6.num.4.Menoch.præsumpt.133.num.12.lib.4.
in Recanaten. manutentionis 27.Iunij 1642.
dubitari potest R.P.D.meo.Cerro. Cuius d
tionis effectus perpenso Ludouicus alter
ex dictis Testatoris hæreditate vtilitatem
portare, & commodum sentire nequit,
22 fructus donec vixerit percipere, & de
libitum disponere, Dominium verò pro
tatis apud Clarium in ea institutum rem
debuit, qui statim factus fuit hæres, tem
que mortis Ludouici non dicitur appo
ad limitandam institutionem, sed ad de
23 dum emolumentum commodi vsusf
ad finem vitæ illius, nec interim viuens
vsusfructus consecutione posset à prop
rio turbari *Paris.cons.97.in princ. & num.3.*
lib,2.Bursat.cons.245.num 4.lib.3. Giouag.cons.
num.33.lib.1. Gratian.discept,forens.cap.625.
Rota in mox citata Recanaten. manutentionis
referri. Quare potuit Clarius quamuis
douico prædecesserit rectè hæreditatem
24 & illud ius † succedendi acquisitum, &
tum, ad tempus tamen obitus Ludouic
pensum ad hæredes transmittere *Bald con*
lib.5.Paris.d.cons.97.num.3.vers.dico, & num.
7.Honded.cons.14.lib.2. impedimentum
iuris in petitione, & exactione aliud non
25 cit; nisi quod tunc † deficit ius in exerc
remanet tamen ius in habitu quod suffi

transmissionem *l. si quis filium 24. C. de inoffic. testam. Bald. in l. 2. circa fin. vers. in contrarium C. de lib. præt. Honded. ubi supra num. 56. & 57. & alij allegat. in d. decis. 505. num. 9. 46. & 47. coram bon. me. Merlino.*

Verumtamen licet hæc vera sint, & in suis
26 terminis benè procedant quoties † hæres proprietarius fuit institutus per verba, *post mortem usufructuarij*, non tamen existimarunt DD. locum habere posse in occurrenti casu, in quo institutio Clarij, & aliorum in proprietate non est ità concepta, sed conditionaliter legi-
27 tur vocatus † quatenus vsufructuario superuixerit, ibi, *Proprietarij heredi poi nominò, e volse che fusse il Sig. Cap. Sforza Clari suo Zio se viuerà, se non gli suoi figliuoli, &c.* quæ dictio, *si*, iuncta
28 verbo futuri † temporis, *vixerit*, expressam importat conditionem *l. 1. & ibi DD. ff. de cond. & demonstr. l. qui permisit 48. ff. de condit. indeb. l. si Clitio 22. ff. quia dies leg ced. Castrens. cons. 259. n. 2. vers. esto lib. 1. Menoch. cons. 105. nu. 38. & 75. vers. si verò Testator. Mantic. de coniect. ultim. vol. lib. 10. tit. 5. num. 4. Intrigliol. de subst. t. centur. quæst. 88. numer. 18. Rota decis. 505. numer. 1. par. 2. & decis. 77.*
29 *par. 7. rece.* Et operatur vt † Clarius hæreditatē adire non potuerit desieritque esse hæres hoc ipso quod per eius prædecessum vsufructuario conditio institutioni adiecta non fuit purificata *l. is qui sub conditione 8. ff. si quis omiss. caus. Castrens. d. 259. num. 3. Riminal. iun. cons. 37, num. 22. Menoch. cons. 105. nu. 50. Mant. de success. legal. par. 1 quæst. 24. art. 5. sub num. 8. vers. item paria, & nu. 11. Card. Caual. decis. 310. num. 5.* multoque minus
30 potuit præfatam † hæreditatem transferre in Lactantium Iordani auctorem, cum conditio sub qua fuit relicta impedierit transmissionē; *l. unic. §. fin autem C. de caduc. toll. l. si ex pluribus in fin. ff. de suis, & legit. hæred. gl. communiter approbata in l. 1. C. de his qui antè apert tabul. hæred. transf. Rolan. à Vall. cons. 46. numer. 5. libr. 3. Gozzad. cons. 29. num. 17. Menoch. d. cons. 105. nu. 31. & 37. Honded. cons. 70. num. 10. & 11. lib. 1. & cons. 14. n. 69. libr. 2. Peregrin. de fideicom. art. 22. num. 4. Cancer. var. resol. par. 3. cap. 21. de transmiss. num. 11. & 85. Fusar. de subst. quæst. 483. num. 2. vers. secundus casus Rot. decis. 782. num. 1. par. 1. diuers.* Is enim ex capite transmissionis ad successionem aspirare non
31 potest si transmittens † cuius personam repræsentat, & à qua asseritur ius fuisse transmissum sub conditione institutus antè illius
32 euentum præmoriatur, † quia tunc non potuit adire, nec fuit ei delata hæreditas, aut
32 quæsitum aliquod ius † ad effectum transmittendi *Bald. in l. 2. in fin. C. de lib. præt. & in cons. 132 vers. item fallit. libr. 3. Gozzad. ubi suprà Ruin. cons. 22. num. 16. lib. 3. Post. Imol. cons. 8. num. 45. Honded. in citat. cons. 70. num. 11. & 12. lib. 1. & 14. num. 64. & seq. lib. 2. Menoch. cons. 105. num. 54.* alijsque adduct. in terminis huiusmodi conditionis si superuixerit per *Modern. Lucan. in cons. 37. num. 15. 67. & seq. lib. 2.*

Hinc ergò sequitur Ludouico vsufructuario super existenti per ius accrescendi integram hæreditatem fuisse quæsitam, & detra-
34 cta vsufructus, † & temporis mentione retroagitur quod ab initio is fuerit purè, &
35 absolutè hæres in vniuerso patrimonio *l. 1. §. si ex fundo ff. de hæred. instit Ruin. cons. 54. numer. 7. vers. aut conditio defuit, & num. 14. lib. 2. Menoch. in d. cons. 105. num. 58. & 59. & cons. 273. num. 5. Fachin. controu. iur. lib. 4. cap. 10. in princip. Fusar. cons. 195. & 196. numer. 11. Mantic. de coniect. ultim. vol. lib. 4. tit. 5. sub numer. 1. vers. si vero hæres. Bellon. de iur. accresc. cap. 7. quæst. 16. num. 449. cum duobus seq. Rota decis. 122. par. 2. recent. & admittitur in d. dec 505. num. 1. coram bon. me. Merlin. repetita in 6. par. recent.*

Non subsistit quod verba (*se viuerà*) referenda sint ad obitum Io. Baptistæ Testatoris, quasi ille senserit instituere voluisse hæredem
36 proprietarium † Clarium quatenus ipsi de præsenti superuixerit, non autem Ludouico vsufructuario. Quoniam huiusmodi intellectum improbat tum status disperatus, in quo tunc Testator reperiebatur ab ipso optimè cognitus, & ab eius successiua morte postera
37 die sequuta edoctus; † tum etiam totius Testamenti contextus, nam cum anteà instituisset Ludouicum in vsufructu sua vita durante, & posteà subiunxerit (*proprietarij, heredi poi nominò il Sig. Sforza Clari se viuerà*) patet ad sen-
38 sum intellexisse si ille vixerit, & tempore quod per obitum Ludouici vsusfructus debebat cum proprietate consolidari *l. antiquitas 14. §. tales & l. corruptionem 16. §. sed neque C. de usufruct. & habit. Gaspar. Thesaur. quæst. forens. lib. 2. quæst. 96. num. 29. lib. 1. Marescott. var. resolut. lib. 1. cap. 30. num. 36. vers. postremò Rot. in d. Recanaten. manutentionis coram R. P. D. meo Cerro, §. minusque congruit, & §. aut verò.* Et in hanc sententiam plurimum etiam impulit DD. subsequens vocatio filiorum Clarij, tunc nec mi-
39 nus vxorati ex † qua inuerisimile detegitur, quod Testator in extremò vitæ potiùs cogitasset quod ille vxorem duceret, filios susciperet, & morerentur antequam ipse diem clauderet extremum; Ex coniecturis enim,
40 seu alijs in † Testamento contentis elicitur voluntas Testatoris, vt in proposito arguunt *Honded. cons. 59. num. 4. & seqq. Menoch. in præcit. cons. 105. numer. 32. Gratian. discept. forens. cap. 216. num. 21. Bellon. de iur. accresc. cap. 7. quæst. 16. n. 366. Rot. decis. 663. num. 1. par. 2. recent. & decis. 22. n. 38. par. 6.*

Quam intelligentiam non subuertebat ratio adducta quod vsusfructus debeat capi de
41 manu hæredis *l. non est dubium 5. C. de legat. l. 1. C. quor. legat. Salicet. in l. 1. C. de usufruct.* Atque vbi statim Clarius non fuisset hæres vsusfructus omnium bonorum relictus Ludouico
42 non habuisset effectum, † dum legatum vsusfructus non cedit nisi adita hęreditate *l. unic. §. in nouissimo C. de caduc. toll.* cumque hæreditas pendente conditione non potuisset à Clario
43 adiri huiusmodi † vsusfructus legatum non cessisset, & sic inutile Ludouico fuisset *Ias. in l. extraneum c. 9. num. 5. C. de heredit. instit. Menoch. in eod. cons.* per viam legati relictum vsumfructum, sed iure institutionis, quare potuit Lu-
44 douicus propria auctoritate, & absque ministerio hæredis bona Testatoris accipere, &
45 fructus manu sua percipere † eisq; vti, & frui, iuxta

S 2

iuxta doctrinam *Bart. in l.ex facto 35.numer.2. in fin.verf.quid ergò dicemus ff.de hæred.instit. Ias.in l.non est dubium num.4.vers.tertio notabiliter limita C.de legat.* quos pro responsione conclusioni in obiecto firmatæ citat *Menoch. d.conf.105.numer.7.Soccin.iun.conf.72.num.6.lib.2.Bellon.de iur.accres.quæst.16.n.199.usque ad 205.*

Non obstat quod post relictum vsusfructus fauore Ludouici, & onus ei remissum confi-
46 ciendi inuentarium,† & reddendi rationem, subsequantur verba, *è se in alcun tempo mai dalli suoi heredi proprietarij in giuditio,ò fuori, ò pur dalla ragione alla detta redditione, è confettione d'inuentario,&c.* Ex quibus præsumitur relictus
47 vsusfructus tantum † in quo solent vsufructuarij à proprietarijs molestari, & hac de causa à Testatoribus sit huiusmodi prohibitio, vt voluerunt *Dec.conf.278.n.5.& alij congesti per Menoch.de præsump.lib.4.præsump.134.n.17.* Ete-
48 nim responsū † fuit exinde non posse desumi concludens argumentum, quod Clarius fuerit purè institutus; cum etiam sub conditione instituti illa existente valeat molestare grauatum, vt probant *Aym.conf.820.post med.Rimi nal iun.conf.620.num.59.& seq.Fusar.conf.199.numer.89.* vbi respondet *Decio, & cæteris in contrarium allegatis Castill. de usufruct. cap. 30. numer.54.*
49 Nec aliqua vis facienda † est in verbis *Pleno iure, & omni meliori modo,* quæ cum referantur ad hæreditatem dicitur pertinere insolidum ad hæredem etiam quod alteri sit legatus vsusfructus *l.mater quæ defuncto 5. ubi Bald. C. ad Tertull. Dec.conf.468.num.10.* Quandoquidem verba ista vario modo possunt capi secundùm
50 subiectam materiam, † & in proposita facti specie non sunt absolutè prolata,sed respectiuè ad institutionem conditionaliter factam, videlicet si hæres proprietarius superuiuet vsufructuario proprietatem pleno iure conse-
51 quatur. At quia prædecessit † nihil prodesse possunt nullumque ius tribuunt tamquam restricta ad casum superuiuentię qui defecit, vt explicat *Ruin.conf.138.num.7.lib.2. Menoch.conf.21.num.26.Cephal.in d.conf.716.num.42.lib.5.Rot.decis.194.num.92.par.5.& decis.129.num.fin.par.6.recent.* Quod magis admittendum esse diceba-
52 tur, quia † Testator in primo Capite dispositionis hæredem in vsufructu Ludouicum instituendo vsus fuit eadem clausula,*omni meliori*
53 *modo,*quæ hunc operatur† effectum,vt in dubio censeatur institutus in proprietate *Alciat.respons.562.num.3.vers. fortiùs dico lib.3. Menoch.cons.10.num.12.lib.1.*

Tandem non visa sunt attendenda,quæ obijciuntur ex coniecturis prçlegatorum,& alijs consideratis pro exclusione Ludouici à consecutione hæreditatis controuersæ; Quia si esset coniecturis lis dirimenda plures concur-
54 runt,quæ magis † excludunt intentionem Iordani;Testator enim prælegauit Clario medietatem Bibliothecæ,bona dotalia Liuię matris,ac residuum possessionis *della Tomba,* & prædia posita in *Corte di Pesaro* addito, *da consegnarsi subito seguita la sua morte,* superflua qui-
55 dem fuissent talia†prçlegata à se ipso soluenda
56 si purè hæredem † proprietarium instituisse contrà *Text.in l.legatum 116.§.1.ff.de legat.1.Soccin.iun. conf.8.num.26.lib. Surd.decis.250.numer. Bellon.de iur.accresc.cap.7. quæst.29.num.18.* Ideo
57 ex intentioneTestatoris † substitutio fuit conditionalis, vt sentiunt *Honded.conf.62.numer. lib.2.Peregrin.de fideicom.art.7. num.26.* nec fui
58 set vsus verbis † denotantibus consignatio nem vt fecit, sed potius retentionem sic *Rota quoque perpendit in d.decis.505.n.32. coram mem.Merlin.*

Et ità bis articulo discusso fuit decisum vtraque parte informante, &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO
Sac. Rotæ DECANO.

Lunen. Sarzanen. Beneficiorum.

Ven.3. Decembris 1655.

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus de Iure prçsumitur hçreditarium & in tot partes diuiditur, quot sunt hæredes Iuspatronatus, licet transitorium sit ad ex neos, non tamen transit ad fideicommissarios cum remaneat penes primum grauatum quare.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus de Iure præsumitur hæreditarium*
2 *Iuspatronatus, quando est hæreditarium, diuidi tot partes, quot sunt hæredes.*
3 *Litteræ Apostolicæ quando sunt iustificatæ, ha executionem paratam.*
4 *Litteræ Apostolicæ carentes debita iustificatione gaudent executione parata.*
5 *Testamenti verba non possunt trahi ad substitutio nem fideicommissariam dum sunt verba directa*
6 *Iuspatronatus est transitorium ad hæredes ex neos.*
7 *Iuspatronatus non est transitorium ad fideicommissa rios.*
8 *Iuspatronatus, quod non transeat in fideicommissa rium, hoc non prouenit ex natura rei, sed ex sumpta mente testantis.*
9 *Testator præsumitur quod voluerit vt heres gr tus restituat fideicommissario, bona, quæ af lucrum pecuniarum.*
Non autem ea, quæ solum honorem afferunt, Iuspatronatus.
10 *Iuspatronatus licet non transeat in fideicommissa rium, hoc tamen cessat, quando contraria Testatoris.*
11 *Iuspatronatus potest etiam transire ad fideicommis sarios, dummodò forma primæ acquisitionis pugnet.*
12 *Consensus Ordinarij, ut possit Iuspatronatus in fideicommissarios, requiritur ut sit sus.*
13 *Consensus Ordinarij, ut possit transire Iuspatr in fideicommissarios præsumitur stante lapsu annorum.*
14 *Consensus Ordinarii circa præsumptum Ordinarij,stante lapsu 30.annorum, est fa facultatis.*
15

15 *Præceptum Testatoris de adoptando est contrà bonos mores.*

16 *Papa sine dubio potest commutare Testantium voluntates.*

17 *Iuspatronatus, quando est hæreditarium, tunc exclusi ab hæreditate non admittuntur ad Iuspatronatus.*

18 *ad Iuspatronatus ex propria persona, & independenter vocatus ei non obstat, quidquid alij dispofuerint.*

19 *Verba, pro hæredibus, & successoribus quibuscumque intelligenda sunt prout de Iure.*

20 *Interpretatio illa non est admittenda, quæ admitteret subitaneam repugnantiam, & correctionem.*

DECISIO C.

CVM prouisi fuerint à Sede Apostolica de tribus beneficijs controuersis sub inuocatione B. MARIAE Virginis S. Nicolai, & S. Luciæ primo loco Ioan. Antonius Contardus Griffus tanquam præsentatus à medietate Patronorum, & deindè Io. Franciscus Promontorius, sub conditione, Dummodò maioris partis Patronorum accedat assensus; proposui dubium, An, & quæ litteræ Apostolicæ sint exequendæ, & ad fauorem Promontorij prodijt resolutio.

Existentia enim Iurispatronatus Laycalis, Clericatus ipsius Promontorij, & valor per non excessum narratus in Ducatis Centum auri de Camera plenè iustificantur, & à collitigante non reuocantur in dubium, sed difficultas restricta fuit ad qualitatem præsentationis ab vtroque obtentæ, An d. Contardus à medietate, vel potiùs Promontorius à maiori parte Patronorum legitimè sit præsentatus, quod pendet à sequentibus.

Etenim Iuspatronatus controuersum prouenit ab Augustino Griffo, qui reliquerat quinque filios, nempè Nicolaum, Ioannem Antonium, Barnabam, Hieronymum, &
1 Fedrianum, cumque † d. Iuspatronatus sit hæreditarium, vt etiam in dubio præsumitur *Clem. plures de Iurepatron. Calder. cons. 4. eodem tit. Buratt. dec. 183. numer. 1.* diuisum remansit in
2 quinque voces quot † erant d. eius filij, & hæredes iuxtà celebrè *consil. Anchar. 355. sub num. 1. vers. in contrarium est veritas.*

Vox Fedriani mortua Lepidia ab intestato deuenit in Felicitam, Vracchinam, Catharinam, & Mariam eius filias, & hæredes; Felicita verò Monasterium ingrediens renunciauit omnia eius bona suis sororibus, Vracchina consimilem renunciationē fecit ad fauorem Nicolai, Io. Antonij, Barnabæ, & Hieronymi eius Patruorum; Cumque Maria susceperit duas filias, nempè Claram, & Annam, hæredem vniuersalem sibi instituit Claram, Catharina verò scripsit sibi hæredem dictam Annam filiam præfatæ Mariæ eius Sororis.

Vox Nicolai deuenit in Franciscum Griffum filium adoptiuum d. Catharinæ. Quandoquidem ipse Nicolaus anno 1581. instituit hæredes vniuersales Io. Antonium, Barnabam, & Hieronymum fratres, illisque facultatem tribuit casu quo non haberent filios masculos legitimos, & naturales adoptandi vnum filium masculum pro sustinenda domo sua de Griffis, ad quem spectaret d. Iuspatronatus, sed dicti hæredes anno 1607. obtinuerunt à sa. mem. Paulo V. commutationem d. voluntatis, vt loco d. adoptionis succederet in vniuersa hæreditate dicti Nicolai prædicta Catharina eorum neptis, cui insuper facultatem concessit nominandi vnum masculum pro successore in dicta hæreditate, prout illius vigore actualiter nominauit d. Franciscum Griffum eius filium adoptiuum.

Voces denique Io. Antonij, Barnabæ, & Hieronymi deuenerunt in supradictam Mariam, & subindè ipsa defuncta in prædictas Claram, & Annam eius filias vigore donationis ab ijsdem facta anno 1604. ad fauorem eiusdem Mariæ, & successiuè ad fauorem eius filiorum masculorum, & in defectum masculorum ad fauorem eius filiarum fœminarum.

Patet igitur ex hac seriè facti, quod ex prędictis quinque vocibus filiorum Augustini à quo prouenit Iuspatronatus controuersum, Franciscus filius adoptiuus Catharinæ habet vnam vocem, quæ spectabat ad Nicolaum, nec non quartam partem dictæ tertię partis vocis Fedriani per Vracchinam renunciatę quatuor suis Patruis.

Anna filia Mariæ vigore d. donationis habet vnam vocem cum dimidia illarum trium spectan. ad Io. Antonium, Barnabam, & Hieronymum, necnon vigore eiusdem donationis habet etiam quartam partem cum dimidia tertiæ partis vocis Fedriani renunciatæ per Vracchinam eius Patruis, & habet insuper aliam tertiam d. vocis Fedriani tamquam hæres Catharinæ.

Clara verò altera filia eiusdem Mariæ vigore eiusdem donationis habet aliam vocem cum dimidia earumdem trium vocum Ioan. Antonij, Barnabæ, & Hieronymi, atque consimilem quartam partem cum dimidia dictæ tertiæ partis vocis Fedriani renunciatę per Vracchinam, necnon tamquam hæres Mariæ habet aliam tertiam partem eiusdem Fedriani.

Vndè cum Promontorius pręsentatus fuerit à dicto Francisco filio adoptiui d. Catharinæ, & ab Anna filia d. Mariæ eius *Sum. num. 2.* Contardus verò præsentatus fuerit à sola Clara, iustificatum remanet Promontorium esse præsentatum à maiori parte Patronorum, è contrà verò Contardum non habere præsentationem medietatis illorum, & sic litteræ
3 Promontorij † tamquam iustificatæ sunt exequendæ *cap. si quando de rescript. cap. si capitulo ibique gloss. in verb. exequatur de præbend. in 6.* Con-
4 tardi verò tanquam carentes † debita iustificatione non merentur executionem *iux. cap. 2. de rescript.*

Non obstat quod d. Franciscus filius adoptiuus ex dicta dispositione Nicolai vocatus fuerit per fideicommissariam; quia præter-
5 quod verba Testamenti potiùs † importare vi-

videntur ſucceſſionem directam, ibi, *il quale*
ſucceda in detta hæredità,&c.& ibi,*mà ſia per quell'*
herede maſchio, che faranno i miei fratelli per ſoſten-
tare la caſa mia, licet Iuſpatronatus quamuis
6 tranſitorium ad hæredes extraneos † regula-
riter non tranſeat ad fideicommiſſarium, ſed
reſtituta hæreditate remaneat penes hære-
7 dem directum, eiuſque † ſucceſſores *Lambert.*
*de Iurepat.par.*1*.lib.*9*.art.*35*.n.*1*.verſ.tamen prædi-*
ctis. Attamē quia hoc non prouenit ex natura
rei, ſed ex præſumpta voluntate Teſtatoris,qui
8 cenſetur voluiſſe reſtitui†fideicōmiſſario bona
& iura afferentia commodum pecuniarum,
9 non autem ea,quæ ad †ſolùm honorem perti-
nent *Couar.var.reſol.lib.*2*.cap.*18*.ſub n.*8*.verſ.po-*
*ſteriori Card.Mant.de tacit.lib.*4*.tit.*12*.n.*15*.Lotter.*
*de re benef.lib.*2*.quæſt.*11*. num.*37*. Rota apud Mo-*
*dern.Piſan.de Iurepatr.deciſ.*24*.num.*4. vbicumq;
prout hic, de voluntate diſponentis apparet
10 transferendum in†fideicommiſſarium etiam
Iuſpatronatus, vt clarè legitur in Teſtamento
d. Nicolai, ibi, *E voglio che detto Iuſpatronato*
vadi all'herede maſchio, che conſtituiranno li ſudetti
miei fratelli receditur à dicta regula, nec dubi-
tatur, quin Iuſpatronatus tranſeat cum fidei-
11 commiſſo,dum expreſsè† non repugnat for-
ma primeuæ acquiſitionis, *Couar.d. cap.*18*. ſub*
*n.*8*. Phanucc. in tract. diu.de inuent. quæſt.*243*.n.*6*,*
verſ. ego autem, Rota in Florentina Capellaniæ 29*.*
Maij 1643*. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano in*
*rec.dec.*542*.ante num.*13*. verſ.non obſtat part.*5*. in*
Ariminen.Iuriſpatronatus 16*. Nouembris* 1635*. co-*
ram bon.me.Pirouano, in Bonon. Iuriſpatronatus 23*.*
Ianuarij 1640*. §.nam licet cum ſeqq. & in Maiori-*
cen.beneficij 24*.Iunij* 1648*. §.ſiue ipſius coram R.P.*
12 *D. meo Bichio*, conſenſus autem † Ordinarij
omninò neceſſarius quando Iuſpatronatus no-
minatim, & perſonaliter transfertur in fidei-
commiſſarium, vt in dicta *Florentina Capellan.*
13 *num.*16*.* ſufficienter † præſumitur per lapſum
30. annorum *Rota coram bo.me.Coccin.deciſ.*106*,*
*num.*11*.coram Caual.dec.*265*.num.*5. Imò in ca-
ſu noſtro probatur ex ſententia Vicarij Sar-
14 zanæ,qui † vocem Nicolai Franciſco per Ca-
tharinam nominan. adiudicauit ann. 1608,
*d. Sum.num.*3. quem habuiſſe ſufficientem fa-
cultatem idem lapſus 30.annorum oſtendit,vt
in terminis reſpondit *Rota in Landen.Iuriſpatro-*
natus 14*.Iuny* 1641*.coram bo.me.Merlino inter eius*
*impreſſas dec.*870*.n.*9.
Minuſuè obſtat, quod præceptum de ado-
15 ptando non † teneat tanquam contrà bonos
mores *l.uxorem §.hæres ff.de leg.*3*.Gabr.conſ.*132*,*
*num.*73*.lib.*1. Quia ſatis eſt, quod hæredes gra-
uati hoc onus acceptauerint, quodque illud
etiam Summus Pontifex approbauerit medie-
16 tate ſupradicta † commutatione voluntatis,
quod ſufficit, vt ſuſtineatur ad *Text.in clement.*
quia contingit de Religioſ.Domib.cap.nos quidem de
*Teſtam.Bur.dec.*883*.num.*1.
Nec obſtat quod Maria communis mater
excluſerit Annam à ſua hæreditate relicta ei
ſola legitima in omnibus verò bonis inſti-
17 tuerit Claram, † ideoque ad iſtam dumtaxat
pertinere debeant illæ tres voces Io.Antonij,
Barnabæ, & Hieronymi. Quia cum donatio
ab eis ſpecificè facta fuerit non ad ſolum fauo-
rem Mariæ, ſed ſpecialiter etiam ad fauore[m]
eius filiorum maſculorum, & in defe[ctu]
maſculorum fauore fœminarum, ibi, *non [e]-*
ſendoui figliuoli maſchi ſuccedino le figliuole fem[ine]
di detta Maria in tutti li noſtri beni Patrimoniali[,]
Iuſpatronati. Vtique tam d. Clara, quam d[.]
18 na ſuccedunt in † dd. vocibus ex propri[a]
ipſarum perſona independenter à Maria [...]
ma donataria *l.lex vectigal.ubi Bart. Caſtr.&*
ff.de pignor. l.ſi res 3*. C.quib.mod.pign.vel hyp[...]*
*ſolu.Bertrand.conſ.*176*.num.*4*.lib.*3*. Grat.diſc[...]*
*num.*33*.& cap.*984*.num.*22*.cum ſeq. Rota dec[...]*
*num.*3*.*4*.&* 5*.par.*6*.deciſ.*114*.numer.*2*.par.*7*.*
Romana reſtitutionis dotis 30*.Maij* 1653*. coram*
P.D.meo Beuilaqua, §.& in hanc reſolutionem [...]
verum etiam iuncto §.ſeq. Et quamuis in ſtip[ula]-
tione adſint verba prò hæredibus,& ſucce[ſſo]-
ribus, quibuſcumque attamen intelligen[da]
19 ſunt, vt locum habeant dumtaxat in [...]
ctu filiarum expreſsè vocatarum ad e[...]
20 dam contrarietatem, † & repugnantiam
alias incontinenti reſultaret, vt reſpondit
in Florentina donationis, ſeu ſeparationis bonor[um]
Decembris 1650*. coram R.P.D.meo Peutinger[...]*
neque ab hoc, & in Romana, ſeu Nepeſina reſ[...]
nis in integrum 4*. Iuny proximi præteriti coram*
§.non obſtat quod in inſtrumento, verſ. vel [...]
Et quatenus neceſſarium fuiſſet, quod
eſſent etiam hæredes placuit reſponſio [...]
re, quod per Annam non ſteterit quo[...]
ſit hæres matris, vt *poſt.Dec.in conſ.*207*. [...]*
verſ.& hoc confirmatur in his terminis tradi[...]
*de re benef.lib.*2*.quæſt.*11*.n.*48.
Sub iſta autem donatione non fuit [...]
prehenſa vox Nicolai, quia fuit reſtri[...]
bona propria donatorum, nec poterat il[...]
comprehendere cum ex ſpecifica diſpo[ſitio]-
ne ex fideicommiſſo deuoluenda erant [...]
lium adoptandum, vt ſuprà dictum eſt [...]
*ex familia §.*1*. ff. de leg.* 2*. l. ſi quis ff. de [...]*
*Surd.dec.*93*.n.*19*.&* 20*. Rot. dec.*375*.n.*3*.[...]*
Et ità vtraque, &c.

R. P. D. MELTIO

Poſtea EPISCOPO PAPIEN[...]

Romana Pecuniaria.

Veneris 3*. Decembris* 1655.

ARGVMENTVM.

Obligans ſe ad inueſtiendam quandam pe[cunia]-
rum ſummam in tot locis Montium, [...]
id facere neglexit, ad quid teneatur, [...]
paupertas, & vilitas, quando ex hoc [...]
nuatur eius fides, & alia circa materia[m pro]-
bationis Teſtium.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia cauſæ benè deſumitur ex deciſionibus [...]*
ſa factis.
2 *Reſtitutionis obligatio, benè intrat, dum quis [...]*
ſit aliquid adimplere, & non fecit.

3 *Inuestire pecuniam promittens, & non adimplens, tenetur ad interesse, & loco illius ad sortem principalem.*
4 *Mulieri pauperrimæ, & vili, an parum sit, vel nihil deferendum.*
5 *Mulieris vilitas, dum aliundè non prouenit, quam à paupertate ipsa in malam partem sumi non debet.*
6 *Testis si sit pauper, & non constat an sit malæ vel bonæ conditionis, nihilominùs in dubio repellendus non est, & num. 7.*
8 *Testis famulus non probat.*
9 *Testis famulus, vt non probet debet esse talis tempore depositionis, secùs dum non erat famulus tempore depositionis.*
10 *Testis, ut sit idoneus, attendi debet tempus depositionis.*
11 *Actus facti in domo, benè probantur per Testes domesticos.*
12 *Famuli, & domestici præsumuntur melius informati de his quæ fiunt domi, quam alij.*
13 *Vndè in similibus terminis plus creditur domesticis, quam extraneis.*
14 *Testium pauperum depositiones benè coadiuantur ex depositione aliorum Testium.*
15 *Testis dum est Sacerdos, eius dicta maiorem habent vim, & efficaciam.*
16 *Sacerdotis testimonium habet vim duorum Testium.*
17 *Testium depositiones non parum adminiculantur ex coniecturis.*
18 *pro Probationis fundamento ea, quæ non deseruiunt non est rigidè in eis inquirendum.*
20 *Epistolam, quod quis conscripserit de ordine alicuius, ex quo probetur.*
21 *Contrarietas in Testibus, quando non dicatur adesse.*
22 *Testes non possunt dici ex eo contrarij, quod plus deposuerunt in primo, quam in secundo examine.*
23 *Testium contrarietates ut euitentur sumenda est omnis interpretatio.*
24 *Testium contrarietates, dum non sunt circa negotium principale, sed circa accessoria, non diminuitur eorum fides.*
25 *Donatarius vniuersalis ad quæ debita donantis teneatur.*
26 *Debita alicuius quando quis sibi accollauit, ad illorum solutionem tenetur.*
27 *Verum illa sunt iustificanda.*
28 *Text. in leg. qui Romæ ff. de verb. obligat. in quo casu loquatur.*

DECISIO CI.

SENTENTIAM Rotalem per quam condemnatur D. Comes Angelus Ferrettus donatarius vniuersalis, quondam Com. Fabritij ad restituenda scut. 1530. Lauræ Amantiæ hodie, quo causa in tertia instantia commissa mihi reperitur, confirmandam esse DD. censuerunt.

1 Validitas non controuertitur, Iustitia etiam satis clara, & euidens apparet † ex duabus decisionibus in hac causa emanatis, quarum vna sub die 26. *Iunij* 1654. *coram R. P. D. meo Bichio*, *altera verò sub die* 21. *Iunij* 1655. *coram R. P. D. meo Beuilaqua*, in quibus firmatum fuit constare de credito prædictæ Lauræ in dd. scut. 1530. ex depositionibus trium Testium concludentium numerationem pecuniæ in dicta summa factam per eandem Lauram d. Comiti Fabritio ad effectum illam erogandi in emptionem tot locorum Montium in qua cum
2 deindè d. D. Comes defecerit, † meritò intrat restitutionis obligatio ad *text. in l. 1. ff. de pact. l. 1 de const. pec. l. Stichum §. naturalis ff. de solut. l. 1. C. de his quia non Domino Alex. cons. 67. num. 2. libr. 2.*
3 Et generale est quod promittens † inuestire, & non adimplens teneatur ad interesse, & loco illius ad sortē principalem *l. Procuratorem §. mandati l. si mandauero 22. §. Iulianus in fin. & §. fin. & l. si quis 27. §. qui mandatum ff. mandati l. ad comparandas C. eodem Bald. in l. si traditio quæst. 4. C. de act. empt. Ruin. cons. 141. num. 9. propè fin. lib. 1. Riminal. cons. 297. num. 10. cum duobus seq. lib. 2. Cyriac. controu. 165. num. 1. cum duobus seqq. Rota dec. 741. nu. 1. par. 1. diuers.*

Non obstant quæ ad destruendam fidem Testium tam contrà illorum personā, quam contrà eorum dicta pro parte D. Comitis Angeli deducuntur: Primò, quod depositioni
4 Claudiæ tanquam Mulieris † pauperrimæ atque vilis nihil aut parum sit deferendum ex congestis in *Bononien. fideicommissi de Pepulis 18. Iunij* 1655. *coram R. P. D. meo Zarate.* Quia vt benè decisiones huius causæ huiusmodi ob-
5 iecto respondent, cum vilitas † d. mulieris aliundè non proueniat quam ab ipsa paupertate, intrat recepta iuris conclusio, vt paupertas nihil detrahat fidei Testis, quando alias sit persona honesta, & probatæ vitæ *c. si quis Testium 8. & ibi glos. & Bald. num. 3. de Testibus c. si testes, §. testium fides 4. 9. 3. & ibi gl. verb. locuples specul. in tit. de testibus, §. 1. & vers. item quod est pauper num. 61. Abb. in c. si hi qui testium numer. 8. vers. & nota benè de testibus, Imol. in cap. si qui de testibus, Alex. cons. 65. in fin. l. 1. Aym. cons. 249. n. 11. vers. si verò Rota in rec. decis. 503. numer. 2. vers. quo vero par. 4.* quod etiam procederet si constaret
6 quem esse simpliciter pauperem, † & non apparet de bona, vel mala illius conditione,
7 quia adhuc in tali casu † ille non esset repellendus à testimonio, cum paupertas non sit de genere malorum, vt firmat *Specul. in tit. de testibus §. 1. num. 61. vers. item quod est pauper Ioan. Andr. in c. si hi qui de test. Aret. cons. 13. nu. 1. col. 9. vers. præterea, & hoc expedit Gabr. de test. concl. 18. num. 4. vers. 2. amplius.*

Minus diminuitur fides depositionis Claudiæ ex alia exceptione contrà eius personam
8 proposita, vt nempè † illa fit d. Lauræ famula, quia quidquid sit de tempore primi examinis facti ad perpetuam rei memoriam,
9 dum de tempore † quo iterùm formiter examinata fuit seruitium Lauræ deseruerat hoc sufficit, vt fides illi præstanda sit, seruus enim
10 vel domesticus si de tempore depositionis talis esse desinat idoneus Testis reputatur iuxtà *doctr. Bald. in l. 2. vers. sed quæro quid C. de test. Felin. in c. in litteris col. 4. vers. fallit. 5. de test. Ioan. Andr. in addit. ad specul. in tit. de test. §. 1. vers. quid si olim fuit eius Clericus Alex. cons. 5. nu. 9. vers. potest etiam respondere vol. 1. Ruin. cons. 36. col. 6. vers. item non*

obstat

obstat allegatus famulatus vol.4. Gabr.de test.d.con-
clus.10.num.9.vers.4.limita Farinacc.de test.qu.35.
num.145. Mascard. de probat.conclus.758.numer.3.
Rota in Cæsaraugustana distributionum 1.Decembr.
1630.§.ultimo coram bo.mem. Cardinal.Panzirolo.
Vltrà quod dum agebatur de probanda nu-
meratione pecuniæ, illiusque consignatione
11 facta inter parietes priuatos † Testes etiam
domestici in tali casu etiam admittuntur *leg.*
consensu §.præterea C.de repud. c. veniens in fin.de
testibus Abb. in c. cum in tua de sponsal. & in c. fin.
num.9.de præscript.Alex.cons.64.num.5. vers.primo
ex eo quod lib.1.& cons.151. col.2 vers. nec non ad
hoc obstat vol.5.Soccin.cons.17.col.1. vers.nec obstat
vol.1.Federic.de sen.cons.119.numer.4.vers.item ea
Afflict.decis.304.num.20. & ratio est, quia in his
quæ fiunt domi, serui, & domestici possunt
12 melius scire facti veritatem,† quam alij *Bart.*
in l.si quando col.fin. vers. qualiter ergo, C. unde vi.
Gabr.de test.d.conclus.10.num.40. Imò in simili-
13 bus casibus† magis creditur domesticis quam
extraneis secundùm *Bart.in l.quoties 4. in Summ.*
in verb. nota ex hoc in princip. C. de naufrag.libr.2.
Aret.cons.13.num.17. cum alijs alleg. per Gabr.dict.
conclus.10.num.38. Rota Ianuen. decis.130. num.5.
Grat.discept.for.cap.374.num.6.& seqq. Mant.decis.
112.n.4.Comitul.decis.125.numer.12. Buratt.decis.
665.nbm.7.

Tantoque minus visæ fuerunt attendendæ
exceptiones datę contrà personam, & dicta d.
Claudiæ, quia illius depositio corroboratur
14 ex depositionibus aliorum † duorum Te-
stium, quorum alter cum fuerit famulus d.
15 Ferretti, alter† verò Sacerdos habent illorum
dicta maiorem vim, & efficaciam, vt notat
Menoch.cons.92.num.89.& cons.457.num.10. Rota
in Romana prætensæ restitutionis dotis 15. Ianuarij
1649.coram R.P.D.Peutingerio,& regulariter Sa-
16 cerdos dicitur habere vim †duorum Testium
Rota in Calaguritana Beneficij della Casa della Rey-
na 27. Martij 1648. coram Reuerendissimo Terraci-
nen.

17 Vlterius pro maiori Testium † corrobora-
tione concurrunt etiam adminicula duarum
Epistolarum, vnius scilicet, conscriptæ ab eo-
dem Comite Fabritio, alterius verò exaratæ
18 ab Aduocato Francisco Ferretto † illius fra-
tre, in quibus huiusmodi creditum enuncia-
tur *Aym.cons.185. num.13. Osasch.decis.58.nu.18.*
Surd.decis.107.numer.7.Rota decis.696.part.4.tom.
3.recent.

Neque releuat quod Epistola Co. Ferretti
non sit integra, sitque in parte lacerata, careat
19 die, & subscriptione, †nec constet de nomine
cui ea sit directa, quia illa non datur pro fun-
damento probation's, sed tantum pro admi-
niculo prout similiter pro adminiculo datur
etiam alia Epistol? directa Co. Francisco Ma-
riæ, quæ dubitari non potest quin à prædicto
Francisco Ferretto transmissa fuerit, dum
20 Franciscus Iannettus,†qui eam conscripsit te-
status fuit medio iuramento illam scripsisse
de ordine, & mandato, ac ad dictamen ipsius
Francisci Ferretti.

Demùm non refragatur prætensa Testium
contrarietas ex eo deducta, quod Testes in-
examine ad perpetuam rei memoriam de
nant Comitem Fabritium dixisse Lauræ
luturum fructus pecuniarum, perindè ac
læ inuestitæ essent in tot locis Montium,
secundò verò dicant, quod idem Comes
misit præcisè assertas pecunias inuestire in
21 cis Montium, † quia nulla exindè o
contrarietas obstatiua. Stat enim insimul
Comes à principio obtulerit se promp
ad solutionem fructum, & deindè easdem
cunias in tot locis Montium inuestire pr
serit prout in secundo examine formiter
nato deponunt Testes, qui non ideò con
22 dicuntur †ex eo quod plus in secundo
in primo examine deposuerint ad tr
Butr.2.apposit sub nu.21.de off.deleg. Alex.
num.10.libr.2. cum alijs alleg. per decis.R.P.
Bichij §.sed verè ad med. vt etiam pon
quod Testes in primo examine affirma
tentionē Lauræ fuisse emendi loca Mon

Neque huiusmodi germana interp
tollitur ex responsione nuper data p
te D.Comitis Angeli, quod scilicet,
deponant de vnico actu solutionis, quia
stio est de verbis tunc dictis, quæ potu
multiplicari, & ante actum perfectum
23 simodè proferri,†omnisque interpreta
pienda est pro contrarietate euitanda,
cum ibi not.per DD. de testib.Alex.cons.187.
& seq.lib.7.Ruin.cons.149.num.29.lib.5.Rim
cons.344.num.3. etiam si verba impropria
essent, & per subauditos intellectus,& p
terpretationem suppletiuam *Farinacc. de*
quæst.7.par.3.num.317.cum seq.Cæs.de Graff
num.23.de sponsal.& fuit dictum in Legion.
catus 14.May 1621.coram Manzan.

At remouetur quæcumque diffic
dum prætensa Testium varietas
dumtaxat circa modum soluendi fruct
24 quibus hodiè non agitur, † in substan
tem vtrumque examen concordet ci
merationum pecuniarum in d.summa
1530.& hoc sufficit pro iustitia senten
talis condemnantis Co. Angelum F
ad restitutionem sortis sine præiudic
ctuum *Natt.cons.96.nu.1. & 2. Farinacc.*
quæst.67.num.179.Mant.decis.6.numer.6.
Buratt.decis.42.num.13.litt.B. Rota decis.
17.par.1.recent.& decis.248.num.13.coram
Gregor.XV.

Irreleuans pariter visa fuit præten
formationis sententiæ, eo sub prætextu
cum Co.Angelus non sit hæres, sed
donatarius Com. Fabritij, ideò non p
simpliciter contrà ipsum relaxari m
pro restitutione dd.scutorum 1530.
tatiuè tantum pro rata rei donatæ, qu
transierunt cum responsione iam da
cisione *R.P.D.mei Bichij sub §.fin.quod*
d. Co:Angelus nedum sit donatarius
25 salis Co:Fabritij, quonam † tenetur
lutionem debitorum antè donation
eum contractorum *iuxta decis.Duran.*
cum seq. sed etiam quia eadem debita
tione sibi accollauit, vndè, & vigo
26 particularis obligationis ad † illorum
tio

tionem tenetur *Rota coram Merlino decis. 543. num. 1. & 2.*

Nihil obstat quod accollatio ea cantet de debitis domus, & familiæ, nam, & sub istorum nomine veniunt debita personæ quę solui debent ab administrante Patrimonium *l. ult. §. Patrimoniorum sunt munera, ff. de muner. & honor.*

Demum non obstat, quod istud controuersum debitum, ex quo non fuit iustificatum in
27 vita debitoris, ideò † non censeatur in accollatione comprehensum per *Text. in l. qui Romæ §. Angerius ff. de verb. obl.* quia d. *Text.* loquitur in fideiussore se obligante sub conditione, vt in illis verbis, *Quidquid Patrem suum Publio Mæuio debere constitisset*, & ità non est casui nostro applicabilis, in quo donatarius debita donantis simpliciter, & absque vlla conditione
28 siue restrictione † in se accollauit, illaque soluere promisit ad *trad. per Duran. decis. 424. numer. 6.* vbi plures alias limitationes *tradit d. textui Roman. cons. 502. n. 3. vers. at ubi quis promittit.*

Et ità vtraque parte, &c.

Decisiones istæ duæ emanatæ in hac eadem causa sub diebus 26. Iunij 1654. coram bo. me. Bichio, & 2. Iunij 1655. coram R. P. D. Beuilaqua, erunt in Miscellan.

R. P. D. ZARATE.

Narnien. Iuris decimandi.

Veneris 3. Dec. 1655.

ARGVMENTVM.

Aequalitas inter partes est admittenda, vt probationes pro vtraque parte admittantur pro iustificandis eorum intentionibus, & exceptionibus.

SVMMARIVM.

1 *Tribunalia suprema solita sunt seruare æquitatem, de qua in l. non debet ff. de reg. iur.*

2 *Collitigantibus facultas æquè indulgetur intentiones, vel exceptiones suas probandi.*

3 *Confines intrà quos durat Ius decimandi, est admittenda probatio.*

4 *Decimæ aliæ sunt prædiales, aliæ Sacramentales, &c.*

5 *Parocho ius assistit circa Ius decimandi, ei debitum intrà limites suæ Parochiæ.*

6 *Articulorum releuantia pro concessione remissionis, quando dicatur euidens.*

7 *pro Remissione concessionis sufficit articuli unius releuantia, etiam non concurrente fumo.*

8 *Probatio probationem non excludit.*

9 *Probationibus factis hinc indè posteà cognoscitur qualis probatio præualeat.*

10 *Remissoria non conceditur post didicita testificata.*

11 *Testium examen, quando non dicatur didicitum.*

12 *Remissoria non datur quando aliquid potest probari per Scripturas.*

13 *Confines generales probari non possunt per Scripturas.*

Secus verò si in specie de illis probandis tractatur.

DECISIO CII.

1 SEMPER à supremis † Tribunalibus seruata æqualitas *l. non debet actori ff. de regul. iur.* suadet, quod collitigantibus facultas æquè indulgeatur ea probandi, à quibus in-
2 tentiones, † vel exceptiones proprias dependere arbitrantur. Hinc considerantes Domini, aliàs sub die 19. Iunij 1654. coram me, admissos fuisse Articulos per Accursium de Accursijs datos, hodiè proposito dubio, An Articuli per Carolum Gullianum exhibiti sint admittendi, affirmatiuè responderunt, ea potissimum ducti ratione, quod Carolus in-
3 tendit probare, † qui nàm sint fines, quibus circumscribitur Oppidum Guadamelli, & quod inter hos pariter includantur loca Cottimi, & Vallis Montanariæ modò controuersa; & propterea Parochos Ecclesiæ dicti Oppidi Guadamelli ab immemorabili omnia
4 Sacramenta † administrauisse, & quoslibet alios actus Parochiales inibi exercuisse, simulque Decimas tam prędiales, quàm Sacramentales à quibuslibet inter eosdem fines habitantibus percepisse, vt ideò si prædicta iustifi-
5 centur, † ius assistat moderno Parocho super Decimis Prædiorum intrà eius Parochiæ limites existentium *cap. cum contingat, & ibi gloss. de Decimis, Rota in Calaguritana Decimarum 2. Decembris 1654. in princ. coram R. P. D. meo Peutingerio.* Indeque euidens sit materiæ articulatæ releuantia, quo casu Articulorum admissio passim conceditur *Rota decis. 416. num. 7. & 10. par. 5. rec. & quotidiè in alijs.* Et tunc præcipuè quando versamur in prophanis, in quibus
6 quoties vnicus † Articulus aliquo pacto conferat ad causam, etiam pro leui præsumptio-
7 ne, & adminiculo, † licet nullus concurrat fumus, omnes admittuntur, *ut in d. decis. 19. Iunij 1654. in princ. coram me.*

Non obstat, quod iam contrarium fuerit pro parte Accursij probatum, ideoque Testes
8 Tulliani minimè sint † admittendi, quia probatio probationem non excludit, & factis
9 hinc indè probationibus dignoscetur, † quę ex illis præualeat *Rota decis. 224. nu. 4. part. 2. dec. 70. num. 8. par. 6. rec. & in citata Calagurit. Decimarum 2. Decembris 1654. §. ult. coram R. P. D. meo Peutingerio.*

Minusque afficit, quod Testium didicita fuerint publicata, quia de stylo huius supremi
10 Tribunalis, † Testes etiam post didicita testificata admittuntur, quando non fuit habitus processus originalis, sed solum Summa-
11 rium ea ratione, † quia tunc non dicuntur didicita testificata, ex quo non dantur in Summario extensæ depositiones, nec Testium nomina panduntur *Modernus Cortonen. in prax. par. 1. cap. 11. num. 135. Rota coram sa. me. Greg. XV. decis. 583. numer. 3. decis. 423. numer. 13. part. 4. recent.*

Neque releuat, quod aliqui ex Articulis
12 datis possint probari † per Scripturas, vt ideò reijciendum videatur Testium examen. Quamuis enim per Scripturas probari possint fines generales dicti Oppidi Guadamelli, non tamen

tamen ex illis apparet, an loca de quibus mo-
dò disputatur inter illos includantur, ac proin-
13 dè admittendum est examen † Testium, qui
per hos optimè situatio huiusmodi potest ve-
rificari *Rota in Beneuentana Iurisdictionis 14. Maij 1652. §. verum etiam, &c. & 27. Ianuarij 1653. §. assistentiam vers. & prædictam coram me, & firmatur in citata decis. 19. Iunij §. minus urget, &c. coram me.*

Et ità, &c. vnica, &c.

Decisio in hac eadem causa emanata sub die 19. Iunij elapso anno 1654. coram eodem R.P.D. Zarate, exit infrà in Miscellaneis secundum ordinem temporis.

R.P.D. MELTIO postea EPISCOPO PAPIEN.

Maioricen. Canonicatus.

Veneris 10. Dec. 1655.

ARGVMENTVM.

Beneficij possessio quando est vitiosa, vel attentata, aut verò est vacans, tunc locus est sequestro, quibus cessantibus non est eo locus, nè possessor litè pendente priuetur commodo suæ possessionis. Appellatio extraiudicialis non causat attentata.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium non debet incipere à sequestro.*
2 *Possessor non videtur congruum ut pendente lite remoueatur à possessione.*
3 *à Possessione attentata, vel vitiosa, quis est amouendus, & conceditur sequestrum.*
4 *ex Delicto proprio quis non reportare beneficium debet.*
5 *Beneficij possessio quando est vacans, tunc locus est sequestro, quia eo casu nemini fit iniuria.*
6 *Beneficij possessio si vacans sit apponitur sequestrum, nè fructus delapidentur.*
8 *Beneficij possessio dum capta est legitimè, non potest dici attentata, vel vitiosa.*
9 *Beneficij possessio dum capta fuit legitimè, non potest dici vacans.*
10 *Beneficij possessio, quando haberi non possit pro vacante.*
11 *Beneficij possessio quando est plena, ut haberi possit pro vacanti, nullitas debet esse clara, certa, & indubitata.*
12 *Actus, quando fuit ratificatus, tunc multò minùs impugnari potest, & num. 13.*
14 *Canonicatus possessio non capitulariter capta, sanatur, dum capitulariter fuit tradita.*
15 *Quando tamen medio tempore alteri non fuit ius quæsitum per possessionem capitulariter traditam.*
16 *Appellatio vbi non adest, non dantur attentata.*
17 *Conquestiones non habentur pro appellatione.*
18 *Signatura quando simpliciter admittit appellationem, tunc retrotrahitur ad diem latæ sententiæ, & dicuntur attentata omnia etiam ante gesta.*
19 *Quod tamen est verum, quando intra decem dies fuit appellatum, & successiuè fuit obtenta co[...] sio appellationis alias secus, & num. 20.*
21 *Appellatio dum est extraiudicialis non est a[...] suspendendam executionem.*
22 *Appellatio dum est extraiudicialis, generali[...] causat attentata.*
23 *Appellatio extraiudicialis non habet tantam [...] cut appellatio iudicialis.*
Et hoc propter maiorem Iudicis auctoritatem [...] dicij calorem.
24 *sine Lite, & per actus extraiudiciales non i[...] tur attentata.*
25 *Attentata an possint dici gesta antè appella[...]*
26 *Appellatione pendente possunt absque vitio [...] torum fieri actus qui consecutiui ad pr[...] actus factos ante appellationem sunt.*

DECISIO CIII.

VACANTE per obitum quondam
ronymi Valperga in mense Sept
anni 1652. Canonicatu in Ecclesia Cat
Maioricen. fuit pro eo prouidendo [...]
die congregatum Capitulum, in quo
ex Canonicis elegerunt Franciscum de
Alij verò cum Reuerendissimo Episco
dacum Desclapes, & iste præuia colloc
per Episcopum ad sui fauorem facta
sionem controuersi Canonicatus etiam
quutus fuit. Verum cum deindè pr
Franciscus Oleza alium Canonicatum
dem Ecclesia de mense Augusti 1653.
tus fuisset Ioannes Togores à Sede Ap
ca gratiam huiusmodi Canonicatus
cantis ex persona d. Olezæ, vel adhuc
ex persona d. Hieronymi impetrauit, &
cessiuè commissa causa in Rota dubium
esset apponen sequestrum disputari ob
quo hodiè à me proposito DD. negat
soluerunt ex vulgatis, & passim recepta
1 la Iuris quod † causa non debet incipe
questro *l. 1. C. de prohib. sequestr. pecun. &* [...]
in verbo sequestrari, & ibidem Abb. num. 7. [...]
de sequestr. possess. & fruct. Paris. cons. 41. [...]
lib. 1. Gail. obser. 147. num. 1. cum seq. lib. 1. [...]
ram sa. mem. Greg. XV. dec. 118. num. 2. coram
decis. 324. num. 2.

Neque enim rationi congruum vid
2 pendente lite possessor amoueri, & i[...]
commodo suæ possessionis priuari
glos. in d. cap. 2. verb. sequestrari de sequestr. [...]
fruct. Bald. in l. quidam existimarunt, & ibi [...]
mer. 4. vers. istud ultimum ff. si certum pet [...]
coram Caual. d. decis. 324. numer. 3. & lice[...]
modi conclusio limitetur procedere, [...]
3 vel possessio apparet † vitiosè, & atten[...]
pta, quo casu sequestrum conceditur, [...]
tentans commodo vitiosè possessionis
4 tur, & ex propria † culpa reportet bene[...]
Rota coram sa. me. Greg. XV. dec. 91. nu. 1. co[...]
nia decis. 1422. numero pariter 1. in Calagurit[...]
neficij de Logrono 19. Februar. 1649. coram [...]
meo Verospio §. fin. in Calaguritana beneficij [...]
tini 10. Maij 1649. coram Eminentissimo D. [...]
Corrado §. fin. in Aquilana Iurispat. 18. Iun[...]
§. pendentia autem coram me, & in Meleuitan[...]

monda 23. Maij 1650. coram R.P.D. meo Celso, §.
5 *facilius, & alibi*, vel quando possessio est vacans, nam ex tunc, ex quo nemini fit iniuria,
6 nè interim fructus dilapidentur † sequestratio conceditur *Cassad.decis.8.num.3.de restit.spol.Rota decis.10.ut lit.pend.in nou.Gonzal.ad regul. Canc. §.7.num.37.Lotter.de re benef.lib.3.quæst.11.n.173 cum seq.*

Neutra tamen ex dictis limitationibus proposito casui applicari visa fuit † non illa de
7 possessione. Nam cum Didacus post electio-
8 nem vt suprà † reportatam ab aliquibus de Capitulo, & collationem habitam ab Epis-
9 copo controuersi Canonicatus † cœperit; vtiq; possessio plena remansit.

Nec refragatur, quod ex quo non constat de speciali mandato eius qui d. possessionem nomine Didaci apprehendit, & vlterius dicta possessio Capitulariter tradita non fuit indè
10 prætendatur illam fuisse nulliter † captam, & consequenter haberi debere pro vacua, & non capta, quia omisso, quod possessio de facto plena, vt censeri possit iurisdictione vacua
11 nullitas † debet esse omninò clara, certa, & indubitata, qualis non potest dici ista quæ prætenditur non dependeat à discussione meritorum causæ tolli propterea visa fuit omnis difficultas, quod cum posteà Didacus fuerit a
12 Capitulo admissus ad † actus Capitulares, & ad pacificam fructuum Canonicatus perceptionem sufficiens; Indè resultat approbatio, & ratificatio eiusdem possessionis, adeò vt illa
13 impugnari † non possit *Cassad.decis.8.sub.nu.1. de causa possess.& propriet. Rota coram Burat.decis. 318.nu.14.vers.in proposito, & coram eod.dec.522. num.12.vers. tum quia in omnem casum.* Et regu-
14 lare est; quod † nullitas possessionis non capitulariter capta sanatur per subsequentem admissionem per Capitulum factam ad actus Capitulares, quando tamen non fuit medio tempore alteri ius quæsitum per validam pos-
15 sessionem ei capitulariter † traditam *Innoc. in cap.in litteris, & in cap.ex parte de restit. spoliat.colum.vlt.Rota decis.1156. vers. nec patientia part.3. lib.3.in rec.decis.91. num.6.par.1.* Idque etiam procedit si Capitulum anteà contraxisset *Rota coram Coccin.decis.235.cum alijs allegatis per Add. ad Burat.d.decis.318.vers.limita 3.*

Minùs sequestrari posse visa fuit dicta possessio tanquam vitiosa, & attentata, quia verè talis non fuit possessio capta per Didacum
16 Desclapes, † dum nulla adhuc præcesserat appellatio, sed solummodò aliquorum Canoni-
17 corum conquestio, † quæ vim appellationis non habet hincq; patet non releuare id quod pro parte Ioannis dicebatur, vt ex eò quod deindè appellatio fuerit per Signaturam sim-
18 pliciter admissa † illa retrotrahi deberet ad reddenda attentata medio tempore gesta, quia conclusio huiusmodi locum sibi vindicaret, quando fuisset intra decem dies appellatum
19 cum verò non fuerit intrà † d: tempus appellatio interposita commissio appellationis successiuè obtenta non potuit infringere, & retractare per viam nullitatis, vel per viam at-
20 tentatorum antea † gesta *Rota in Romana fidei-commissi de Capiteferreo 10.Iunij 1644. §. quia id procedit coram Eminentissimo D. Cardin. Corrado in Comen.Capellaniæ 24. Ianuarii 1648. coram Reuerendissimo D. Decano, in Volaterrana Prioratus 10. Maij 1648. §. non obstat coram R.P.D. meo Bichio, & in Treueren. Capellaniæ 27. Iunij 1653. coram R.P.D.meo Zarate §.non urget.*

Sed cessare visa fuit quæcumque difficultas, quia quatenus etiam legitima appellatio præcessisset cum fuerit extraiudicialiter pro-
21 cessum illa † non erat apta ad executionem, & ad causanda attentata *cap. cum inter de elect. cap.constitutus il 2. ad iun.de appell. ubi Abb.nu.15. cum duobus seq.Imol.num.6.& 13. Gonz.ad regul.8. Canc.in annot.controu.nullit num.27. cum seqq.* vbi
22 quod generaliter † appellatio extraiudicialis nunquam causat attentata *Couar.pract.quæstion. cap.24.num.5.bene Lancell. de attent.2.part.cap.12. limit.40.num.2.cum seq. & præsertim sub numer.12.* vbi assignat rationem differentiæ, quia appel-
23 latio extraiudicialis † non habet tantam vim sicut appellatio iudicialis propter maiorem Iudicis auctoritatem, & Iudicij calorem *Rota coram Seraph.decis.152.sub numer.2. vers.hoc enim procedit coram Coccin.decis.318.numer.3. Adden.ad sa.mem.Gregor.XV.decis.251.numer.14. & ad Buratt decis.13. littera A. & in Leodien.personatus 16. Maij 1650.coram R.P.D. meo Cerro §.non obstat in*
24 *fin.* vbi pluribus allegatis firmatur, † sine lite, & per actus extraiudiciales non induci attentata. Tantò autem faciliùs id firmandum visum fuit consecutiua ad actum præcedentis
25 electionis sequutè † antè prætensam appellationem, quo casu non potest dici attentata *Innoc.in d.cap.Constitutis il 2.num.2.Ancar in princip. Imol.num.13.de appell. Rota coram Buratt.decis.859.num.2.& seq.* & regulare est quod etiam appellatione pendente possunt citrà vitium
26 atentatorum fieri † actus qui sunt consecutiui ad præcedentes factos antè appellationem, vt benè *Lancell.2.par.cap.12. de attentat. appellat. pend.limit.4. à n.1.cum seq.*

Et ità vtraque parte, &c.

R.P.D. ZARATE.

Mediolanen. Beneficij.

Veneris 10.Decembris 1655.

ARGVMENTVM.

Lis, & instantia non potest dici extincta ex eo quod sententia transiuerit in iudicatum, nisi etiam adsit sententia super desertione, & ideò interim, quis non potest dici pacificus possessor triennalis, & alia &c.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata non inducitur ex sola desertione causæ, sed requiritur sententia super tali desertione, & num.2.*

3 *Temporis solus lapsus non est sufficiens ad extinguendam litem.*

4 *Actio, & instantia litis non minori tempore quam 30. annorum extinguitur.*

5 *Lis*

5 *Lis ut possit dici extincta per lapsum decennij, debet notoriè constare de non iure litigantis ex actis.*
6 *pro Possessore pacifico triennali, quando quis haberi non possit.*
7 *Iuspatronatus, quando spectet ad aliquem vti hæredē*
8 *Iuspatronatus non transit ad fideicommissarium, sed remanet penes hæredem.*
9 *Iuspatronatus, licet non transeat in fideicommissarios, tamen si aliter ex coniecturijs constet de mente testantis, transit in eos.*
10 *Verba fideicommissaria, quando in bonis tantum possunt verificari, non comprehendunt iura.*
11 *Iuspatronatus, appellatione bonorum non venit, nisi adduntur verba,* Iura, & actiones.
12 *Fideicommissum factum in casu obitus, an extendatur in casu delicti, & num.* 13.

DECISIO CIV.

ADVERSVS Decisionem coram me emanatam 24. Maij anni preteriti, qua fuit resolutum Petrum Bagium ad
beneficium Sancti Hilarij esse instituendum,
duæ hodiè fuerunt excitatæ obiectiones. Altera ex regula de triennali deducta, altera ex
prætenso Iure præsentantibus competenti pro
dimidia quibus sublatis permanserunt in decisis. Prima namque obiectio continebat,
quod Carolus de Rubeis tutus esset regula de
triennali possessore cum in ea extitisset per
tanti temporis spatium ob non prosequutam
appellationem contrà sententiam ad ipsius
fauorem latam, quæ in iudicatum transiuit.
1 Verum ista non † adeò obsistere visa fuit, siquidem res iudicata induci non potuit ex desertione dumtaxat appellationis, dum super
2 ea non præcessit sententia † iuxta *not. per Bart. in l. eos qui nu.*8. *C. de Est. appellat. Rota coram Seraph. decis.*565. *num.*9. *& coram Caualer. decis.*317. *num.*2. *& in Beueren. Canonicatus* 18. *Martij* 1648. *§. nec dici potest coram R.P.D. meo Verospio, & in Leodien. beneficij* 23. *eiusd. anni coram R.P.D. meo Peutingerio.* Nam solus temporis lapsus non
3 est sufficiens † ad extinguendam litem, cum
actio, & instantia non minori tempore 30. an-
4 norum extinguatur † ex traditis per *S. Amen. in regulis de annalibus quæst.*44. *num.*6. *&* 10. *Lotther. de re benef. libr.*2. *quæst.*20. *numer.*154. *Rota coram Achill. dec.*7. *num.*3. *& dec. fin. num.*7. *ut lit. pend. & in recent. decis.*342. *num.*8. *vers. nam fuit part.*1. *& in dicta Leodien. coram R.P.D. meo Peutingerio,* ne-
5 que per decennium lis præsumatur † deserta,
nisi notoriè constet ex actis de non Iure litigantis, vt firmatur in decisionibus proximè
allegatis.
Quamobrem dictus Carolus pro pacifico
possessore haberi nequit, prout requiritur ad
6 effectum regulæ de † triennali *Rota coram Coccino decis.*172. *num.*2. *Mantic. decis.*76. *nu.*9. *Buratt. decis.*209. *numer.*10. *& in Vercellen. præpositura* 5. *Iulij* 1649. *coram R.P.D. meo Bichio, & in Legobien. benef.* 25. *Iun. præteriti cor. R.P.D. meo Beuilaq.*
Secunda verò obiectio continebat, quod
7 Iuspatronatus spectabat ad Claram † heredem
Anselmi, quia vna cum Hilario à Ioanne Baptista patre fuit instituitus, *& ambo reciprocè*
substituti, vt proindè Clara ex persona
selmi tanquam fideicommissaria in Iur
tronatus succederet, sed nec magis ista
fuit releuare eum ex dispositione Iuris Iu
8 tronatus pænes † primam hæredem man
non autem ad fideicommissarium transe
ex receptissima opinione tradit *Fusar. de*
*tut. quæst.*634, *num.*2. & in communem ag
contrariam sequatur *Molina de primogen*
*c.*24. *num.*10. *vers. quamuis §. amplectitur,* R
Maceraten. Iurispatronatus 15. *Decembris* 16
1. *Iulij* 1626. *coram bo. me. Coccino impress.*
*uian. dec.*24. *numer.*4. *de Iurepatr. in Florent*
pellaniæ 29. *May* 1634. *coram R.P.D. meo*
& in Asculana Iurispatronatus 1. *Iulij* 16
proposito vers. præterea coram R.P.D. meo
Et licet prædicta regula concurrentib
9 contrarium coniecturis † voluntatem T
toris indicantibus limitetur, vt aduert
*ther. lib.*2. *quæst.*12. *num.*37. *Rot. decis.*206. *nu*
*par.*2. *rec.* In præsenti visum fuit non ob
10 nam verba fideicommissi ad bona † dun
restricta noscuntur, non autem ad Iura
appellatione verò simpliciter bonorum
patronatus non comprehenditur, nisi a
11 tur, *Iura, & actiones,* † vt per *Viuian. de I*
*par.*1. *lib.*4. *c.*4. *à num.*16. *Modern. Hispanus*
*berynt. credit. par.*3. *cap.*5. *n.*19, *&* 25.
Et omninò cessat difficultas ex quo
ctus Hilarius fuit in pœnā vitæ, & confi
nem bonorum damnatus, vt constat ex
*dato in Sum. responsionis D. Petri num.*1. *&*
consignato. Ideò quatenus dici posset
12 rere coniecturas pro comprehensione
patronatus etiam in dicta substitutione
commissaria in ea purificata fuisset vsq
anno 1611. propter delictum cum T
etiam in eo casu eandem substitutionem
rit, quod in casu obitus sine filijs prou
batur in Testamento dicti Ioannis Bap
quapropter dictum Iuspatronatum ad
13 ctum Anselmum † fuit deuolutum,
lud in Flauium Antonium transtulit, &
dè huic integrum Iuspatronatum fuit
tum, vt patet ex Instrumento donatio
firmatur in decisione quæ reuidetur in
super.
Nec obstat quod Instrumentum do
nis reseruet vocem Hilario eiusque su
ribus, nam vt apparet ex lectura data i
14 responsionis Caroli vox † quoque Hila
nata fuit si ad Anselmum donantem spe
spectasse dignoscitur ex causa delicti cu
norum confiscatione, de qua in pr
Banno.
Reliqua autem quæ respiciunt Testa
tum Hilarij, in quo instituti fuerunt P
melitani, & donationem factam eisde
ad fauorem Bassani discutienda erunt i
Iudicio coram R. P. D. meo Alberga
quo dubium subscriptum dicitur.
Atque ità vtraque parte, &c.

Decisio ista emanata in hac eadem causa fui
24. May præteriti coram eodem R.P.D. Z
prà decis.25. in hac parte. R.P.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Canonicatus.

Veneris 10. Decembris 1655.

ARGVMENTVM.

Canonicatus Ecclesię S. Hieronymi Illyricorum Vrbis, cum debeantur Dalmatis ex regione Illyrica, discutitur etiam historicè, quibus terminis hodiè dicta Regio Illyrica describatur, & contineatur.

SVMMARIVM.

1 *Canonicatus S. Hieronymi Illyricorum de Vrbe, ut quis obtineat, quid probare teneatur.*
2 *Prouincia Illyrica verè, & propriè intelligitur Dalmatia.*
3 *Illyrica Regio tempore Imperij Romani vndè se extendebat.*
4 *Prouincia Illyrica secundùm modernam descriptionem, undè hodiè se restringat.*
5 *Verba,* in dispositionibus quibuscumque, *intelligi debent, secundùm tempus quo fuerunt prolata.*
6 *Gregorius XIII. erexit Collegium Germanicum in Vrbe pro Alumnis Nationis Germanicæ.*
7 *Vrbanus VIII. erexit in Ciuitate Lauretana Collegium Illyricorum.*
8 *Constitutio vna Papalis declaratur cum alia pariter Papali.*
9 *Imperatoris assertio sanè magni momenti est.*
10 *Sixti V. magnus affectus ergà S. Hieronymum fuit causa, ut ipse erigeret Ecclesiam eiusdem Sancti Illyricorum in Vrbe.*
11 *S. Hieronymus Ecclesiæ Doctor fuit Dalmata, ut patet ex lectionibus Breuiarij Romani.*
12 *Breuiarij Romani auctoritas magna est.*
13 *Actus regulari debet à sua causa.*
14 *Ecclesia Sancti Hieronymi Illyricorum de Vrbe, vbi hodiè est, antiquitus quid aderat.*
15 *Dictio, seu, stat expositiuè pro idest.*
16 *Qualitates alicuius rei, quis non censetur voluisse immutare in præiudicium alicuius.*
17 *Renouatio, seu ampliatio Ecclesiæ, censetur facta remanentibus, etiam prærogatiuis antiquis.*
18 *Augmentum semper sequitur naturam rei præexistentis, & num. 19.*
20 *Insignia Regionis Dalmatiæ, quæ sint.*
21 *Insignium appositio facta in erectione alicuius Ecclesiæ, quid ex hoc arguatur.*
22 *Obseruantia deseruit pro interpretatione dispositionum.*
23 *Obseruantia, vt dicatur inducta, an sufficiat, quod aliquando fuerit ità obseruatum.*
24 *Lubraria est Metropolis Carniolæ in Germania.*
25 *Auctoritati Geographicorum in sua arte standum est.*
26 *ad Diuersa non fit illatio.*
27 *Obseruantia super aliqua materia, dum aderat antiquitus, antè lex particularis non fuit lata, non attenditur.*

DECISIO CV.

CENSVIT alias Rota Ioannem Baptistam Iampsi præsentatum à bo. me. Cardinali Montalto ad Canonicatum S. Hieronymi Illyricorum non esse instituendum, quia ex duabus qualitatibus ad hunc effectum
1 copulatiuè requisitis † ex lege fundationis, altera scilicet, originis, altera idiomatis Illyrici, carebat secunda, omissa discussione super prima, in qua contendebatur, Ducatum Carniolæ, vndè ipse originem duxerat comprehendi in Prouincia Illyrica, vt in decisione edita sub die 17. Maij 1654. confirmata 25. Iunij præteriti coram me. Verum reassumpta desuper disputatione ex speciali commissione Sanctissimi ad instantiam Congregationis Illyricæ, cuius interest ob futuras vacationes ac receptionem Peregrinorum in Hospitali eiusdem Ecclesiæ declarari. Quænam sit vera, & propria ea Prouincia nationis Illyricæ iuxtà Bullam, & Mentem Sixti V. Ideò proposito hodiè particulari dubio DD. ponderatis diligenter tam verbis, quam mente Summi Pontificis, censuerunt Prouinciam Illyricam
2 verè, & propriè † intelligi Dalmatiam, cuius partes sunt Croatia, Bosna, & Slauonia, penitus exclusis Carinthia, Styria, & Carniola.

Primò, quia licet Illyricum tempore Imperij Romani se extenderet à Gallia, & à Rheni,
3 & Danubij fontibus, † ad mare Euxinum, & Vrbem Constantinopolim, ac innumeras contineret Prouincias, quæ postea pro temporum, ac Dominorum varietate varias sortitæ fuerunt partitiones; nihilominùs iux-
4 tà modernam, & vltimam † diuisionem fuit restrictum ad illud tenuè spatium, in quo continentur Dalmatia, Croatia, Bosna, & Slauonia, & Gassolas Prouincias communis vsus pro Illyrico intellexit, sicuti testantur Girardus Mercator Atlas maior editus anno 1589. in Tabula Slauoniæ *fol.* 303. Iudocus Hundus Atlas minor in eadem tabula *fol.* 635. Guilielmus, & Ioannes Blaeu Atlas nouus *tom.* 1. *pariter in d. Tabula fol.* 30. Petrus Bertius in septem libris Tabularum Geographicarum *fol.* 478. in Tabula Illyrici, Petrus Plancius in magna Tabula totius Orbis, Ludouicus Tesseiræ, & Guilielmus Ianſonius in consimili Tabula, & nouissimè Abraham Golintz in *Comp. Geograph. lib.* 2. *cap.* 6. *fol.* 177. Carinthia autem Styria, & Carniola semper habitæ fuerunt tanquam Prouinciæ Germaniæ, cum primum comprehenderentur in Pannonia superiori Petrus Bertius in *Commentar. rerum Germanicarum lib.* 1. *fol.* 157. Blaeu Atlas nouus *tom.* 1. *Tabula veteris Germaniæ fol.* 69.

Deindè in Germania recentiori Ioannes, & Guilielmus Blaeu Atlas nouus *tom.* 1. in descriptione magna Germaniæ, Petrus Brietius Parabellæ veteris & nouæ Geographiæ *tom.* 2. *lib.* 2. *cap.* 3. *fol.* 44. Abraham Golintz in d. *Compendio Geograph. tom.* 2. *lib.* 2. *cap.* 3. *fol.* 134. Petrus Bertius in eius Tabula Geographica *fol.* 368. Abraham Ortellius in Theatro Orbis Tabula *numer.* 29. Germaniæ P. Gabriel Buccelenus in sua

sua Germania Sacra, & Prophana *fol.2.* sub ti-
tulo, Superiorum Germaniæ Prouinciæ *n.33.*
Girardus Mercator Atlas maior in descri-
ptione Tabulæ Austriæ *fol.259.* Iudocus Hon-
dius Atlas minor in eadem descriptione *folio*
536. Ac tandem diuisa per Imperatores Ger-
mania in circulos inclusæ fuerunt in circulo
Austriaco, vt referunt Girardus Mercator in
d. descriptione Tabulæ Austriæ *fol.259.* Iudo-
cus Hundius in simili descriptione *folio 536.*
Golinrz in eodem *Compend. Geographiæ libr.2.*
cap.4.fol.136. Vt propterea dum Sixtus V. in
eius litteris voluit recipi solos origenas ex Il-
lyrico fateri oporteat ipsũ sensisse de Illyrico
eo tempore restricto ad Dalmatiam, Croa-
tiam, Bosnam, & Slauoniam, non autem de
Illyrico iuxta antiquam diuisionem, & nun-
cupationem, quæ amplius† non vigebat, quia
verba, *in quibuscumque dispositionibus*, intelligi
debent secundùm tempus quo fuerunt prola-
ta *l.si ita legatum ff.de aur.& arg.leg. Bal.cons.407.*
sub num.14.vers.& idem libr.1. Soccin. sen.cons.6.
num.2.lib.1.Surd.cons.454.num.13.cum seq.Duran.
de condit.par.3.cap.5.num.22. Rota coram Pen.decis.
623.num.6.

Quod comprobatur tum ex alijs Summo-
rum Pontificium Constitutionibus, nempè
6 Sa.me.Gregor.XIII.† super erectione Collegij
Germani in Vrbe pro Alumnis nationis Ger-
manicæ in ordine *la 14.Bullar.tom.2.* cuius vi-
gore in eo recipiuntur oriundi ex Prouincijs
Carinthiæ, Styriæ, & Carniolæ, ac Sa.me.Vr-
7 bani VIII. † super noua erectione Collegij
Illyrici in Ciuitate Lauretana in ordine *la 64.*
eodem Bullar.to.2. in qua assignantur duodecim
loca littoralibus Dalmatiæ Vrbibus, ac alia
octo Ciuitatibus, & locis Bosnæ, & Slauoniæ,
iuxta quarum intellectum regulari debent lit-
8 teræ Sixti V. † cum vna Constitutione per al-
teram declaretur, & ex vsu Curiæ, & alio-
rum Summorum Pontificum interpretatio-
nem recipiat, vt fuit dictum in *Barchinonen.*
Canonicatus 4. Decembris 1644. ac 9. Iunij 1645.
coram R.P.D. Verospio, & 15. Decembris eiusdem
anni ac 16. Aprilis 1646. coram Illust. Tarraconen.
Tum ex litteris Ferdinandi II. Imperatoris re-
latis per bo.me. Carolum Caraffam Episco-
pum Auersanum in eius Historia inscripta
Germania Sacra *fol.206.* in quibus referendo
Prouincias Germaniæ ponit Styriam, Carin-
thiam, & Carniolam inter Prouincias inte-
rioris Austriæ. Quæ sanè Imperatoris assertio
9 magni momenti est in hac † materia diuisio-
nis locorum, & Prouinciarum sub eius pote-
state existentium, vt in specie tradunt *Alberic.*
in l.ex quacumque num.7. ff. si quis in ius vocat. non
iuit Calcan.cons.24.numer.16. vers.& propterea Al-
bert.Brun.cons.34.num.2.Menoch.cons.147.sub nu-
mer.21.vers.septimo, & seq.

Secundò, quia causa quæ principaliter mo-
uit Sixtum V. ad erectionem huius Ecclesiæ
10 expressa in eiusdem litteris †fuit antiquus, &
præcipuus deuotionis affectus ergà Sanctum
Hieronymum, cum enim iste Dalmata esset,
11 vt habetur in lectionibus Breuiarij † Roma-
ni, ibi Hieronymus Eusebij filius Sydone
in Dalmatia Constantino Imperatore natu
12 cuius auctoritatem † plurimi fecit *Rota a*
Mohed.decis.5.post princ.vers. sicut dicimus de B
uiario de fid.instr.& in rec.decis.353.num.57 par
vtique censetur solam Dalmatiam sub Illy
ci denominatione intellexisse, quia actus
13 gulari debet à † sua causa *l.cum Pater §.dulc*
mus ff.de leg.2.cap.intelligentia de verb.sign. Bar
l.iubemus numer.1.C.ad Velleian. Socc.sen.cons.
num.11.& seqq.lib.1.Surd.dec.217.num.3. Rota
cis.28.num.5.par.4.tom.2.rec. & coram Illustri
Vrgellen.decis.48.sub numer.10.vers. quæ Pont
mens cum seqq.

Tertiò, quia (vt legitur in eiusdem litt
14 iuxtà dictam Ecclesiam † aderat antiqu
Hospitale erectum anno 1453. à Sa.me.N
lao V. ex relicto bo.me. Fantini de Valle
gurini ex Dalmatia, olim huius nostri or
Auditoris pro Dalmatis, seu Illyricis, qu
15 ctio, *seu*, † stat expositiuè, pro idest, *G*
cons.115.num.7. Menoch.cons.1029.num.13.
alijs per *Adden.ad Roman.cons.179.litt.D.*
circò. Vndè pro ijsdem Dalmatis erecta
tur Ecclesia ibidem à Sixto V. re-edifica
cum non sit præsumendum, quod vol
eius qualitates immutare in præiudicium
16 mæ, & originalis †fundationis *iuxt. not.in*
audientiam il 2.de Eccl.ædific. & in termini
pondit *Rota coram sa.me.Greg.decis.463. num*
& 6. vbi quod renouatio, seu ampliatio
17 clesiæ, censetur facta † firmis remanen
qualitatibus, & prærogatiuis antiquæ, a
præiudicio alicuius, etiam si nouis opibu
18 redditibus ditauerit, † quia nihilominu
gumentum sequitur naturam sui præe
19 tis, † *l.si ex toto in princ.ff.de aur.& arg.leg.*
vbi DD.C.de iur.Dot. Rota decis.413.num.7.
par.3.rec.& coram sa.m.Greg.dec.132.n.8. &
544.num.14.& in alijs.

Quartò, quia in Choro, ac Tribuna
dem Ecclesiæ, & in Sigillo, ac Bussula
gregationis depicta, & respectiuè insc
apparent tria capita Leonum coronato
Sum.Congregationis dato sub die 15.Maij 165
20 Quæ cum sint vera, † & præcipua Dal
insignia, vt per *Theodor.Hocping.de iur.in*
21 *rimor.cap.6.par.3.num.558.* illorum † app
aperit voluntatem fundatoris donandi
siam solis Dalmatis *Nicol.Euerard.cons.*
mer.4.Hocping.vbi supra cap.13.num.107.
bat aliquo modo Dominium eorundem
car.cons.113.sub num.4.vers.per signa, Boer.
sub num.13. vers.item per signa, Cassan. in C
gloriæ Mund.par.1.qu.55.Rota coram Card.
dec.652.sub num.2.vers.& ea, ac bo.me.Cocc
cis.201.sub n.2.vers.& tantò magis.

Quintò demum, quia ab initio erec
dictæ nouæ Ecclesiæ, vsque in præsen
Dalmatæ ad Canonicatus, & Beneficia
præsentati, ac instituti, & in Hospitali
ctiuè recepti fuerunt, vt constat ex Iurib
22 latis in eodem *Sum.num.10.cum seq.* Qu
seruantia apprimè deseruit pro interpr
ne mentis, ac litterarum dicti Pontific
datoris *l. si de interpretat. ff. de legib. c.cum*
de consuet. Rota decis.503.num.2.par.1.diu

recent.decis.608.num.6.par.2. Add.ad same.Gregor. dec.184.sub num.8.vers.aduertendum est tamen, Buratt.decis.390.num.3.& in Montis Alti Primiceriatus 8.Iunij 1643.§.penult.coram R.P.D.meo Verospio, & in d.Barchinonen. Canonicatus coram eodem, & coram Illust.Tarraconen. quamuis non fuerit legitimè præscripta, quia ad effectum decla-
23 rationis sufficit, † quod aliquando ità fuerit obseruatum *Aym.cons.118.nu.2. Menoch.cons.21. sub num.15.vers.& hæc censetur Crescent.dec.1.n.1. de Constit.Rot.decis.14.numer.5.par.7.rec. & coram bo.mem.Buratt.d.decis.390.sub nu.3.vers.nec requirit,& decis.647.nu.11.ac in d. Barchinonen. proximè allegatis.*

Hinc non releuant fides extraiudiciales per Ioannem Baptistam alias exhibitæ ad probandi Lubianam,seu Lubacum Metropolim Ducatus Carniolæ, vndè ipse originem traxit comprehendi in Illyrico,quia vel intelligi debent secundùm antiquam diuisionem, vt dictum est, vel eliduntur ex contrarijs attestationibus Præsidis, ac Deputatorum eiusdem Ducatus aliarumque particularium personarum, vt in primo *Sum.Congreg.* relatis, ac ex fide Baptismatis ipsiusmet Ioannis Baptistæ in hodierno *Sum.num.1.* in qua Lubiana
24 enunciatur Metropolis† Carniolæ in Germania, cum quibus conueniunt Geographi, &
25 Chronistæ superius adducti, † quorum auctoritati in hac materia magis est deferendum ex *trad.per Menoch,cons.2.sub numer.80. & cons.378.numer.8. Mascard.de probat.conclus.287. num.1.& seq.Franc.Ant.Costa cons.23. numer.117. Gratian.discept.393.num.7. Rota dec.93.sub nu.13. vers.& valdè comprobatur,& dec.353.numer.23.& seq.par.5.vers.hinc sequitur cum seq.*

Prout nec officit, quod in Congregatione Illyrica aliquando fuerint recepti nationales Carniolæ, aliarumque Prouinciarum Germaniæ, quia (præter quod admissio in Congregatione nihil commune habet cum admissione ad Canonicatus, & Beneficia, ac receptio-
26 ne in Hospitali † solis Dalmatis debita, nec de vna ad aliam rectè inferri potest *vulg. l.Papinianus ff.de minor.* & in similibus terminis dixit *Rota coram Vrgellen.decis.171.sub nu.17.vers. vndè nihil facit*) id euenit de tempore, quo nul-
27 la vigebat specialis† prohibitio recipiendi exteros in d.Congregatione,in qua ideò fuerunt admissi non solùm Germani, sed etiam Itali, vt apparet ex datis in d.primo *Sum.n.12.& 18*

Postquam verò per Eminentissimum D. Cardinalem Sacchettum Protectorem veti-
28 tum fuit eius † speciali Decreto relato in eodem *Sum.num.19.* non fuit admissus, qui non haberet qualitatem originis, & idiomatis Illyrici prout in Constitutione Sixti V.cauetur.

Et ità altera tantum, &c.

Idest sub die 25, Iunij præteriti coram eodem R. P.D. Priolo, est supra decisio 67.

R. P. D. ZARATE.

Romana Domorum.

Veneris 10.Dec.1655.

ARGVMENTVM.

Emphyteusis, siue sit ex pacto, & prouidentia; siue sit hæreditaria, siue mixta, dum pacta in eis promissa, nullatenus fuerunt obseruata, benè agi potest ad ipsius deuolutionem. Habitare extrà Vrbem, quod quis iuerit, ex quo dicatur iustificatum, & alia, &c.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteusis resoluitur, dum pacta promissa non obseruantur.*
2 *extra Vrbem, quod quis iuerit ad habitandum, ex quo probari possit.*
3 *Romæ, quod aliquis non sit iustificari potest ex diligentijs factis à Cursoribus, de eo reperiendo.*
4 *Quod tamen intellige verum, quando ipsi Cursores habent notitiam eorum, de quorum absentia quaritur.*
5 *Et an sufficiat sola inquisitio facta per vicinia, & apud Notos.*
6 *Probatio absentiæ ab Vrbe alicuius, benè concluditur ex pluribus adminiculis.*
6 *Hominis vita non præsumitur vltra centum annos.*
7 *Intentionem suam quis tenetur iustificare.*
9 *Taxatiuè aliud est quod sit expressum, & aliud si demonstratiuè.*
10 *Obligatio, quando est clara, & aperta, perperam recipit interpretationem.*
11 *Emphyteusis contractus connumeratur inter contractus stricti Iuris.*
12 *Cessionem quis etiam lite pendente potest reportare ad tuendum dominium,& possessionem.*
13 *in Emphyteusi, quando generationes succedunt iure proprio, non potuit eis præiudicari per antecessores.*
14 *Consensus, qualiter censeatur præstitus.*
15 *Extensio, quando nullatenus venit admittenda.*
16 *Emphyteusis concessio,quando dicatur facta ex pacto, & prouidentia.*
17 *Emphyteusis, quando nequeat hæreditaria dici.*
18 *Verbum,* hæredibus, *positum in Emphyteusi Ecclesiastica, intelligitur de hæredibus sanguinis.*
19 *Emphyteusis Ecclesiasticæ concessio facta pro hæredibus, & successoribus, de quibus est intelligenda.*
20 *Decis.483.part.4.recent. tom.2.recent. qualiter sit intelligenda.*
21 *Clausula,* ad habendum, *posita in concessione Emphyteusis, intelligenda est secundùm naturam ipsius Emphyteusis.*
22 *Decis.383.part.2.recent. in quibus terminis loquatur.*
23 *Clausula,* in perpetuum, *posita in concessione Emphyteusis Ecclesiasticæ,in qua adsit etiam clausula,* ad habendum, *quid operetur.*
24 *Emphyteusis, quando posset dici mixta, ex quo excludatur.*
25 *Emphyteusis concessio facta ad duas nominationes, non*

non ex hoc dicenda est hæredituria, &c. etiamsi possint nominari extranei, & n.26.

27 *Nam si sit ex pacto, & prouidentia remanet nihilominus talis.*

28 *Emphyteusis concessio facta ad duas nominationes, dum nominare obligatus, non nominet. Talis nominatio non transit ad hæredes, declara vt hic numer.29.& amplia num.30.*

31 *Generationis appellatione quid veniat.*

32 *Emphyteusis noua concessio non potest dici facta, stante verbo, commutando, & quid si sit auctus Canon.*

33 *Interpretatio illa facienda per quam non admittitur contraria dispositio, vel incompatibilis.*

34 *Verbum, cæterum, conclusionem plerumque significat.*

35 *Dictio, ita tamen, est declaratiua.*

DECISIO CVI.

IN Decisione coram me emanata 7. Iulij preteriti firmatum fuit constare de bono iure Ecclesiæ S. Ludouici, & ideò locum esse deuolutioni ex inobseruantia pacti interpositi in Instrumento præstiti consensus ab Ecclesia, scilicet, quod emptor docere teneretur de superuiuentia comprehensorum in secunda generatione singulo biennio, si ab Vrbe eosdem discedere contigerit, super qua resolutione noua audientia concessa ex eodem fundamento hodiè DD. in decisis steterunt.

Nam quidquid sit de Emphyteusi, an sit hæreditaria, vel ex pacto, & prouidentia sem-
1 per viget prædicti pacti † adiecti inobseruantia, propter quam omninò locus est deuolutioni, vt plenè firmatum fuit in prima *decis. huius causæ in §.quapropter, & trad. Modern. Auenionen.resol.benef.cap.46.n.2.*

Maximè cum recessus ab Vrbe personarum de secunda generatione sufficienter iustificatus appareat ex depositione Testis pro parte Martini examinati, & ex Instrumento publi-
2 co *Sum.* Ecclesiæ † precedentis positionis *nu.4.* ex quo probatur habitatio extrà Vrbem Elenæ Monialis filiæ Bartholomæi Bulgati, sicut
3 ex diligentijs Cursorum, † vt firmatur in prima *decis.in §.minus, & tenet Mascard. de prob. conclus.8.num.6. Rota in Catanien.illegitimationis coram Blanchetto penes Marches. de commiss.par.1.fol.171. nu.3.vers.sed ex eo.* Quorum auctoritates non eliduntur ex declaratione quod intelligi debeant casu, quo Nuntij, seu Cursores habeant
4 cognitionem illius,† de cuius absentia quæritur, cum nec per *Mascard.* nec per dictam decisionem talis interpretatio adducatur; quinimò sufficit informatio habita à Cursoribus
5 per viciniam, & † apud Notos, vt per *Gratian. discept.78.n.20.* & augetur præsumptio, cum contrarium exaduerso non ostendatur, vt ponderauit *d.decis.Marches.d.num.3.in fin.* & ex tot
6 adminiculis facilè recessus † concluditur, vt animaduertitur in prima decisione *§.minus.*

Ex quo quidem rectè conuincitur deficientia personarum de secunda generatione ex longeuo temporis cursu 70. annorum, vt firmatum fuit in dicta prima decisione in §. *minus*, in qua plenè fuit confirmatum hom-
7 nis vitam vsque † ad centum annos non præsumi, vt etiam explicat *Grat. d. discept.78.nu. & 5, Perez de Lara de anniuersar.& Capellan.lib. cap.22.num.19.& seqq.* maximè cum suppo- recessu obligatio ostendendi superuiuenti-
8 Ioannis Baptistæ † incumbat ex *alleg. in 1.de- sione in §.minusq,in fin.* cum ipsa non præsu- tur, nisi probetur *Rota decis.359. num.16.p. recent.*

Nec releuat, quod de superuiuentia C- mentiæ doceatur, tum quia ipsa non pr- tur de secunda generatione, tum qu- suum cessit ad fauorem Ecclesię, vt resp- tur in dicta prima decisione *§.nec vrget,* responsiones non tollit replicatio prima
9 secunda generatio † non fuit expressa ta- uè, sed demonstratiuè, & ideò obligatio sit restringenda ad secundam generation-
10 quia prædicta † consideratio non subi- cum obligatio sit clara, & expressa, nec v- mur in dubiis, prout *Menoch.pro Martino tus cons.349.num.19.& cons.647.num.13.* rum *Gregor.decis.516.num.8.* & ideò nulla- tensionem patiatur, vt firmatur in dict- ma decisione in *§.fin.* maximè cum Em-
11 teusis † inter stricti Iuris contractus ce- tur *§.actionem inst.de act.Modern. Fulgineus Emphyt.in prælud.quæst.17.n.4.*

Nec magis secunda, quod cessio obt- fuerit ab Ecclesia, quia Clementia, à qu- fuit cessio, nunquam fuit in causa, & ce- ca facta prohiberetur, nec Ecclesia imp-
12 quo minus lite pendente † cessionem tare possit ad tuendum dominium, & p- sionem ad *Text.in l.per diuersas C.mandati Aesina bonor. 1. Iulij 1639. coram R.P.D. chio & in Romana Plateatici 22. May 1651. obstat coram R.P.D.meo Meltio.*

Prætereà non obstat, quod secunda ratio vendiderit etiam vitam tertiæ, q- in huius præiudicium nihil potuit effi-
13 eo quod vnaquæque† generatio propri- succedit *DD.omnes in l.si mihi, & Titio verb.obl.Menoch.cons.61.num.21. Anton.de cum ibi relat.var.resol. resol.84. num.60. Moder.Hispan.Labyrinth.Cred.par.3.cap. & num.47 cum seqq. Rota decis.415.num. tom.2.decis.60.num.12.par.5.decif.74.num. rec. & coram Duran.dec.410.num.6. penes dec.86.num.2.in Romana successionis 7. Iun- §.penult.coram R.P.D. meo Beuilaqua, & in d. prima decisione §. neque refragatur,*
14 cuius Iuris facultatem † regulari debe- sensus præstitus ab Ecclesia cum ipse super potestate vendentium, in terminis *der.Hispan.d.cap.3.n.29.cum seq.* nec in co- fiat mentio de tertia generatione, sicut memoriali dato pro illo obtinendo, vt in *Ecclesiæ præteritæ positionis num.3.* & insuper clesia in pacto apposito se retrinxit ad se-
15 dam generationem, vt † propterea nu- amplius admittenda extensio, quantumuis gatio adiecta fuerit per venditores fu- consentire hæredes, quæ nihil aliud o- potest, quam quod per emptores agi po-

intereſſe, vt in dicta prima deciſione §. *final.* nec ex perſona Clementiæ ad ſeruandum factum auctorum tenetur Eccleſia cum ipſa Clementia hæres venditorum non oſtendatur.

Vndè ex abundanti nihil refert, quod Emphyteuſis, de qua agitur, dicatur hæreditaria, vel potiùs mixta, non verò ex pacto, & prouidentia, ſiquidem veriùs eſt, quod attento
16 Inſtrumento anni 1650. † Emphyteuſis eſt ex pacto, & prouidentia; nam conceſſio Bartholomæo facta fuit ad tertiam generationem, itaquod prima generatio inciperet à Bartholomæo, ſecunda à filijs, & filiabus filiorum
17 ſuorum, vt proindè † dici nequeat hæreditaria iuxtà tradita per *Iul.Clar.lib.6.§.Emphyteuſis quæſt.26.num.2. Modern.Fulgin.tit.de contract.Emphyt.quæſt.1.per tot.Mareſcott.var.reſol.lib.2.qu.53 etiam per tot. Rota deciſ.390.num.2.par.1.recent. & in d.Romana ſucceſſionis coram R. P. D. meo Beuilaqua d.§.penult.* non obſtante quod in d. Conceſſione legatur verbum, hæredibus quod in
18 Emphyteuſi † Eccleſiaſtica intelligatur de hæredibus ſanguinis ex *allegat. per Amat. var. vbi ſup.num.74.d.Modern.Fulgin.d.quæſt.1.num.8.verſ. ſed quod non tranſeat propè finem*, vbi in terminis
19 conceſſionis pro ſe, † & hæredibus, & ſucceſſoribus iunctis illis vſque ad tertiam generationem *Rota in Caietana bonorum 3.Nouem.1646. coram R.P.D. meo Cerro. §. iuſtitia verò, in Bonon. bonorum de Romanſiis 22.Maij 1651.coram R.P.D. meo Veroſpio §.ſiquidem, in Romana deuolution.Domus 20.Iunij 1653. coram R.P.D. meo Veroſpio, §. hinc verò, confirmata 15.Iunij 1654. §. nec de iuſtitia in fin.& §. quia omiſſo ad medium coram R.P.D.*
20 *meo Meltio.* Et ſecundum hanc † diſtinctionem intelligenda eſt *deciſ.483.part.4. tom.2.rec. à num.14.* quæ loquitur in Emphyteuſi Laycali, vt ex lectione colligitur, & tandem nihil concludit.

Nec magis refragatur clauſula, *ad habendum,* ibidē appoſita, quę iuxtà naturā Emphyteuſis
21 Eccleſiæ ad eoſdem hæredes † ſanguinis debet reſtringi, vt firmatur in dicta *Caietana bonorum, & in Romana deuolutionis proximè allegata,* abſque eo quod contrarium firmetur in *dec.383.par.2*
22 *recent.* quæ loquitur in † facultate nominatim data alienandi in extraneos, vt colligitur ex *num.6.* ſicut nec etiam obſtat *deciſ.280. num.11. par.1.recent.* quia adeſt verbum, *in perpetuum*,
23 ex quo clauſula, *ad habendum*, † ad hæredes extraneos protenditur, vt explicat *dict.Modern. Fulgin.d.quæſt.1.numer.5. & 8 verſ.ſed quoad propè fin.latè Mareſcott.var.reſol.lib.3. cap.1. num.27. & cap.2.per tot.* ex quo pariter ceſſat, quod iſta
24 Emphyteuſis ſit mixta, † cum potiùs ſit pactionata, & adhuc admiſſo, quod mixta dicatur ex iſto capite excluderetur Martinus cum in eo deficiat vtraque qualitas inſimul ſanguinis, & hæreditaria ex *adduct.per Moder, Fulginaten.d.quæſt.1.nu.23.*

Hæreditaria autem nec dici poteſt prędicta Emphyteuſis, ex quo potiùs fuerat conceſſa
25 ad duas nominationes, † vt conſtat ex conceſſione de anno 1549. *Sum. hodierno Martin. nu.1.* & ex relatione dicti Inſtrumenti eodem *Sum.*

26 *num.2.* & altero Eccleſiæ *num.1.* in quibus nominationibus poterant nominari extranei, vt in *Rom.Domus 28.Maij 1608. coram Manzanedo*, quia non ex eo infertur, quod Emphyteuſis ſit hæreditaria, quinimò ſemper cenſetur
27 ex pacto, † & prouidentia, ex pleniſſimè traditis per *Cald.de nomin. Emphyt. tom.2.par.2.qu.1. num.3.quæſt.7.num.33.quæſt.10. num.18. propè fin. & quæſt.23.num.48.Gratian.diſcept.451. numer.21. d.Modern.Fulginaten.d.quæſt.1. num.16. propè med. Rota d.deciſ.60.num.11.part.5.rec.* & confirma-
28 tur, quia non facta † nominatione de perſona nominanda in Emphyteuſi per eum cui nominatio conceſſa fuit res Emphyteutica non tranſit ad hæredes *Anton.Gomez 2. tom. var.cap. 13.n.7.verſ.quarta concluſio, & relat. per Ermoſilla d.num.6.verſ.in Emphyteuſi*, quorum doctrina ſubſtinetur quando res in Emphyteuſim per-
29 petuò conceſſa fuit, nec ad † concedentem, vel eius hæredes erat reuerſura, vt explicat *Anton.Gomez vbi ſupra, & complectitur Ermoſ. d. loco Grat.diſcept.50.num.23. poſt Pacif. de Saluian. deciſ.149.& deciſ.150.num.8.* ſecus è conuerſo,
30 & maximè in † Emphyteuſi Eccleſiaſtica, vt plenè probat *Caldaſ. d.tract. de nominat. qu.7. n.18.verſ.ex his cum ſeq.*

Hinc etiam infertur, quod cum tam vna quā altera Emphyteuſis, ſcilicet ad tertiam no-
31 minationem, † & ad tertiam generationem ſit pactionata incredibile non ſit, quod Emphyteuta commutare vellet primam Emphyteuſim tertiæ vitæ ad tertiam generationem, præſertim cum hæc vtilior, & latior ſit, nam illa tres tantum perſonas nominandas comprehendere poteſt, iſta verò quotquot ſub generationis appellatione continentur iuxta plures allegatos à *Barboſ.de appell.verb.ſignificat. appellatione 108.numer.1.cum ſeq.* & quando ſecundùm qualitates iſtæ conceſſiones differrent, prima per ſecundam nouata cenſeretur *commutando*, appoſito in Inſtrumento de anno 1560. nouam autem fuiſſe celebratam conceſſionem conſtat ex eo quod qualitas nomi-
32 nationis tranſlata fuit in † generationem, & Canon auctus, iuxta tradita per *Fulgin. de Contractu Emphyt.qu.2.num.propè med. qu.9.numer.12. quæſt.34.num.22.in fin.& tit.de ſucceſſ.in bonis Emphyt.qu.9.numer.22.verſ.declara*, etiam non obſtante clauſula, *cæteris pactis*, per quam reſeruantur pacta primæ conceſſionis, quia debet
33 intelligi de pactis † quæ non ſunt contraria, aut incompatibilia, vt innuit verbum, *Cæteris,*
34 quod excluſionem † plerumque ſignificat ex *tradit.in l.cæterorum 160.ff.de verb.obl. vbi Rebuff. Caluin.* & cæteri præterquam quod poſteà ſe-
35 quitur illa clauſula † declaratiua, *ita tamen*, quod prima generatio incipiat ab eodem Bartholomæo, quæ tollit omnem dubitationem.

Denique non obſtat, quod ſub hac Emphyteuſi non duæ, ſed vna Domus comprehendatur, quia, vt apparet ex Inſtrumento Conceſſionis *Sum.Eccleſ.num.1.* Eccleſia non ceſſit Bartholomæo Bulgaro Domum cum parte terreni adiacentis, in quo ipſe ædificare cœperat, nec conſtat Auguſtinum ædificium

perfecisse, quinimò contrarium colligitur, cum ipse ab Ecclesia petijsset consensum pro duabus Domibus sub proprietate Ecclesiæ S. Ludouici emptis à Bulgaro, vt ex Instrumento dato in *Sum. Eccles. num. 3. arg. tex, in l. de vnit. C. de Thesaur.* Pro parte verò Martini infertur vnicam tantum Domum concessam fuisse ab Ecclesia, & vnicam etiam Augustinum emisse, & ipsum posteà duas Ioanni Baptistæ donasse, ac super ipsis duabus accessisse consensum Ecclesiæ, in cuius rei confirmationem adducitur rescriptum Signaturæ cum clausula, *sine præiudicio*, quoad Domum concessam Bulgaro *Sum. Martini nu. 5.* quæ ad prædictam Domum executionem restringit iuxtà illius vigorem, de quo *Barb. clausula 159. Marescott. lib. 2. var. resol. cap. 138.* vtcumque autem res se habeat visa fuit non esse præsentis inspectionis, sed quod de ea poterit particulariter videri.

Atque ità, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Hæreditatis.

Veneris 10. Dec. 1655.

ARGVMENTVM.

Testator dum mandauit, quod in Conuentu erigendo debeant morari tot Patres quot ex redditibus suæ hæreditatis possunt substentari, & ordinauit, quod obtineretur derogatio super Bullis Apostolicis volentibus adesse 12. Patres, si talis derogatio numquam fuit procurata, nec habita, an aperiatur ius vocatis, in casu dum non fuit habita talis derogatio.

SVMMARIVM.

1 *Hæredis institutio, quando dicatur conditionalis.*
2 *Dictio,* non altrimente, *importat conditionem.*
3 *Conditio affirmatiua, quando dicatur.*
4 *Dispositio conditionalis facit vt actus suspendatur, & nihil ponit in esse, donec purificetur conditio.*
5 *Actus conditionalis non purificata conditione, euanescit.*
6 *Conditio, quando est resolutiua, & purificatio conditionis est impossibilis, quid sit dicendum.*
7 *Vocatus sub conditione, si hæres aliquid non adimpleuerit, tunc neglecto tali adimplemento per hæredem, intrat talis vocatus.*
8 *Vocatio, quando est conditionalis tunc dum conditio non impletur, vocatio talis perindè est, ac si esset pura.*
9 *Conditio, quoad effectum, & Iuris dispositionem reddit actum suspensiuum, respectu resolutionis, & num. 10.*
11 *Conditionis implementum, quando dependet à voluntate Principis, quando dicatur ipse eam declarasse.*
12 *Erectiones nouorum Conuentuum Religiosorum, de nouo fieri non possunt, nisi in eis possint substentari 12. Religiosi.*
Et hoc secundum Constitutiones Apostolicas.
13 *Papæ voluntas optimè deprehenditur ex eius re[...] pto, emanato in Signatura Gratiæ.*
14 *Restitutio in integrum aduersus lapsum tempori[...] obtinendam aliquam derogationem, an detur.*
15 *Licentia subreptiuè obtenta non iuuat.*
16 *Constitutionibus, & Rescriptis Apostolicis stan[...] est.*
17 *Inferiores debent obedire dispositionibus Supe[...] rum.*
18 *Leges posteriores habent implicitam derogati[...] ad præcedentes.*
19 *Restitutio in integrum, quando non possit præte[...]*
20 *Restitutio in integrum denegatur, quando n[...] profutura.*
21 *Restitutio in integrum non datur quando [...] Testatoris non fuit adimpleta, & pluries [...] præfixum transiuit.*
22 *Tempus implendi conditionis, quando non d[...] currere.*
23 *Constitutiones, quando dicantur emanare per [...] Legum generalium.*
24 *Leges, quando sunt generales, & indefinitæ, [...] omnia loca subiecta Legislatori.*
25 *Ordinarij appellatione venit etiam Eminent[...] Vicarius Vrbis.*
26 *Constitutio Gregorij XIII. quod noui Con[...] Religiosorum non possint erigi, nisi cum 12. [...] giosis, quid statuat.*
27 *de Papæ potestate dubitare nefas est.*
28 *Papa benè potest declarare Constitutiones A[...] sorum.*
29 *Constitutio Gregoriana circa erectiones no[...] Conuentuū, non fuit abrogata per Vrbanum[...]*
30 *Et ità declarauit Eminentissima Card. Cong[...] S.R.E. super Concil. Tridentin.*
31 *Verum solum fuit declarata dicta Constitutio[...] gorij XIII. ab Vrbano VIII. & vide[...] ro 32. & 33.*
34 *Conuentus nouus Religiosorum pro substinend[...] Religiosis quot redditus habere debeat.*
35 *Conuentus Religiosorum non possunt erigi absq[...] neplacito Sedis Apostolicæ.*
36 *Conuentus Religiosorum, quando est erigendu[...] ditus debet esse certus, & non euentualis.*
37 *Testator, quando aliquid requirit pro forma [...] ad vnguem, & specificè adimplere.*
Formæ omissio vitiat actum num. 37.
38 *Effectum ea quæ non habuerunt, non releuant[...]*
39 *Donatio dum non habuit effectum, & ma[...] donans de bonis donatis disposuit, tunc ed[...] attenditur.*
40 *Sententia iniusta non transit in iudicatum.*

DECISIO CVII.

EXCVSABATVR Congregatio [...] tri de Pisis à caducitate eius insti[...] nis in Testamento Io. Victorij de Rubeis [...] ditionaliter factæ propter non dolosam [...] trauentionem conditioni adiectæ, & re[...] tionem in integrum ab ea expetitam, [...] scilicet, præuia vnica decisione emanata [...] die 18. *Martij* 1650. *coram R.P.D. meo Tar[...]* lata fuit Rotalis sententia ad eiusdem [...] rem, sed cum interposita appellation[...] Rocchum de Rocchis, & litis conform[...]

iusque causa mihi commissa dubitaran. an constaret de re iudicata, seu potius sententia Rotalis esset infirmanda; Domini post plures dubij propositiones ex nouiter deductis resoluerunt non constare de re iudicata, sententiamque Rotalem esse infirmandam, hac moti
1 ratione, quia † cum verba dictæ Institutionis sint conditionalia, ponderando præcipuè illa verba, *con le conditioni infrascritte*, quæ in simili institutione perpendit *Rota in Cæsenaten. hæreditatis 24. Martij* 1651. *vers. institutioni coram R.P. D. meo Decano*, nec non clausula, *non altrimenti*
2 conditionis inductiuam † *Ias. in l. fin. num.* 142. *C. de iur. Emphyt. Surd. cons.* 26. *num.* 9. *Verall. dec.* 82 *num.* 3. *par.* 3. *Seraph. decis.* 878. *numer.* 7. *cum vulgat.* Non solùm conditio affirmatiua obtinendi
3 derogationem videtur † esse suspensiua propter adiecta supradicta verba, *con le conditioni infrascritte, è non altrimente*, quæ cum expri-
4 mant conditionem, † sine qua non, actum suspendunt, & emolumenti acquisitionem differunt, donec subiecta conditio adimpleatur *Osasc. dec.* 165. *num.* 3. *Verall. d. decis.* 82. *num.* 3. *Rota decis.* 446. *num.* 5. *par.* 1. *diuers. & decis.* 286. *numer.* 2. *par.* 2. *rec. Seraphin. decis.* 724. *num.* 4. *& in d. Cæsenaten. hæreditatis §. nec aduersatur coram R. P. D. meo Decano*, & consequenter dispositio per
5 eius non adimplementum † statim euanuit, ac si nunquam facta fuisset *l. si ita fuerit* 13. *ff. de manumiss. testam. Menoch. cons.* 78. *numer.* 8. *Rota decis.* 86. *num.* 39. *part.* 6. *rec. & in d. Cæsenaten, hæreditatis in princ.*

Sed etiam esto quod conditio esset resolu-
6 tiua, tamen quia † per accidens facta fuit impossibilis, ità fuit purificata contraria conditio impotentiæ in illis verbis subsequentibus contenta, ibi, *E non la potendo, ò non la volendo ottenere*, vt statim apta fuerit substitutio ad fa-
7 uorem Rocchi, & litis consortium in d. euentum substitutorum *l. si quis ita ff. de condit. inst. Peregr. de fideic. art.* 16. *num.* 115. *Fusar. de subst. quæst.* 454. *numer.* 1. Pactum enim resolutiuum efficit quod non adimpleta conditione videa-
8 tur à principio † nihil fuisse actum *Paris. cons.* 19. *num.* 63. *lib.* 2. *Cyriac. controu.* 230. *num.* 24. *Rota apud Verall. decis.* 82. *num.* 3. *& seq. part.* 3. *& in Romana prætensi Matrimonij* 28. *Iunij* 1600. *in princip.*
9 *coram bo. me. Lancellotto*, & † quoad effectum, & iuris dispositionem reddit actum suspensiuum respectum resolutionis, & post actum
10 euentum in ingressu † ad finem repetendi, & resoluendi conditioni suspensiuæ equiparatur *l.* 1. *C. de donat. quæ sub mod. Thob. Nonius cons.* 48. *nu.* 16. *Rustic. ad l. cum Auus in prohem. cap.* 13. *n.* 47. *&* 48. *Capic. Galeot. cont.* 10. *n.* 24. *in fin. Rouit. dec.* 4. *num.* 11.

Quod autem eadem conditio affirmatiua ex post facta fuerit impossibilis, patet ex quo fel. rec. Innocent. X. in plena Signatura Gratiæ auditis hinc indè partibus eius mentis declarationem expetentibus super noui huiusmodi Conuentus erectione mandauit seruari Apostolicas Constitutiones. Cum enim con-
11 ditionis adimplentum † penderet à Summi Pontificis voluntate, ipseque rescripserit seruari Constitutiones, quæ obstant erectioni nouorum Conuentuum in quibus 12. Religiosi illi nequeunt, videtur satis declarasse à se nolle quod hic nouus Conuentus, in quo detra-
12 ctis oneribus quinq; tantum † Fratres possunt manuteneri contra Bullarum Constitutionem construeretur, non enim potest melius
13 de eius mente constare, † quam ex huiusmodi Signaturæ Gratiæ rescripto *Rota in Carpen. bonorum* 11. *Aprilis* 1617. *coram bon. mem. Sacrato, Camerinen. pensionis* 26. *Iunij* 1641. *coram bo. mem. Cardinalis Panzirolo, & in Meleuitana Dignit.* 4. *Aprilis* 1642. *§. nec obstat, coram R.P.D. meo Decano.*

Ex eodem Signaturæ Gratiæ rescripto duo præcipuè dictæ Congregationis fundamenta diluuntur, alterum, quod Conuentus in casu fuerit erectus cum licentia Vicesgerentis. Alterum, quod aduersus lapsum temporis ad
14 obtinendam derogationem † competat restitutio in integrum. *ex Roman. singul.* 93. *& Menoch. cons.* 425. *num.* 18. nam licentiam Vicesgerentis non suffragari fortè tanquam subrepti-
15 tiam ob non factam † mentionem substitutionis in casum non obtentæ derogationis videtur declarasse Summ. Pontif. mandando
16 posteà seruari Constitutiones Apostolicas, eiusque rescripto standum est, tum ratione præexcellentioris dignitatis, & auctoritatis,
17 cui inferiores † comparari non possunt *cap.* 15. *quæ de maior. & obed.* tum quia est posterius, ha-
18 betque ideò implicita † abrogationem præcedentium *l. pacta nouissima C. de pact.* cum alijs allegatis in *Romana, seu Perusina Census* 23. *Iunij* 1647. *coram R.P.D. meo Bichio.*

Restitutionē pariter in integrum d. rescri-
19 ptum tollit, † quia otiosa esset ad obtinendam derogationem, quam Papa expresè denega-
20 uit, mandando seruari † Constitutiones Apostolicas, non enim datur restitutio quando non est profutura *arg. text. in l. quod si minor. §. sceuola ff. de minor. quem in proposito expendunt Gra. cons.* 151. *num.* 59. *Menoch. cons.* 714. *numer.* 4. *lib.* 8. *Grat. discept.* 767. *num.* 45. & in terminis conditionis impossibilis *Cyriac. controu.* 239. *numer.* 21. præcipuè, quia res non est integra, dum post decies elapsum tempus à Testatore præfixum,
21 & denegatam à † Papa derogationem, statim substitutis ius fuit acquisitum, *Paris. cons.* 19. *num.* 83. *&* 248. *lib.* 2. *Odd. de rest. in integr. quæst.* 89. *numer.* 12. *&* 43. *Fontanell. de pact. nupt. claus*, 4. *gloss.* 29. *n.* 16. *Theod. alleg.* 58. *num.* 18.

Non obstat, quod supradicta conditio obtinendi Bullarum derogationem videatur modificata ex alia adiecta sub conditione, ibi,
22 *mentre vi siano*, † & quod idcircò conditioni adimplementum possit admitti, dum non docetur quod Bullæ obstatiuæ Conuentus in Vrbe erigendos comprehendant.

Quia licet Decreta Congregationum non comprehendant Vrbem, ex quo ità in eorum erectionibus disponitur, non ità videtur dicendum de Constitutionibus Apostolicis emanatis per viam Legis generalis, qualis est
23 Constitutio 31. Gregoriana, & † 25. Vrbana, in qua sub §. 2. mandatur expresè, quod in erectionibus Monasteriorum seruetur forma

Con-

24 Constitutionis Gregorianæ, Lex † namque
generalis, & indefinita ligat omnia loca legi-
slatoris subiecta, & ex quo Constitutio Gre-
goriana loquitur de Ordinarijs, ac ab eorum
sententijs appellationem admittit ad S. Con-
gregationes contrarium elici non potest, quia
id fecit vt prouideret casibus extrà Vrbem
25 emergentibus, sed de cætero † appellatione
Ordinarij venit etiam Eminentissimus Car-
dinalis Vicarius Vrbis qui talis est, vt per
Mart.de Tribunal.Vrb.cap.2.n.82.& seq.

Imò in casu non amplius est ambigendum,
Constitutio Gregorij XV. aliæque prohiben-
26 tes erigi Conuentum † cum minori numero
12. Religiosorum, hunc, de quo agitur, in
suburbijs Romæ erectum afficiant, cum fel.
rec. Innocentius X. proposita causa obstaculi
27 dd. Constitutionum in † plena Signatura
Gratiæ suo rescripto expresse mandauerit ser-
uari Apostolicas Constitutiones, nec fas sit
dubitare de potestate Papæ, qui sicuti potest
de nouo condere legem particularem prohi-
bentem erectionem Conuentuum in subur-
bijs; ità fortius potuit mandare in ipsis ser-
28 uare Constitutiones † à prædecessoribus fa-
ctas, eosque in illis comprehensos esse decla-
rare, *l.is potest ff.de acquir.hæred.l.eius nolle ff. de
reg.iur.cum vulgat.*

Gratis verò dicitur, quod Constitutio Gre-
goriana abrogata fuerit per Decretum fel.rec.
29 Vrbani VIII. † & consequenter per aliud no-
uissimum Decretum Innocent. X. editum de
anno 1654. mandans, quoad Conuentus cum
minori numero 12. Fratruum erectos post an-
num 1625. seruari Decretum Vrbani.

Quia Sac. Congregatio EE. Cardinalium
Concilij Tridentini interpretum declara-
30 uit de anno 1652. † Decretum Vrbani non
esse correctorium, seu abrogatorium Consti-
tutionis Gregorianæ; vt in declaratione data
Sum.Rocchi num.2. Quinimò Constitutionem
Gregorianam ex dicto Vrbani Decreto po-
tius confirmationem, & innouationem obti-
nere tradunt *Moder.in Manual.regul.lib.2.tract.8.
num.95.* & meritò quia stant simul quod ere-
ctio Conuentus non capacis 12. Religioso-
31 rum tanquam prohibita † à Constitutione
Gregorij sit nulla, & quod deindè per Decre-
tum Vrbani similes Conuentus in pœnam
subijciantur iurisdictioni Ordinarij, hoc enim
intelligitur quousque ad effectiuam Conuen-
tuum destructionem, & annullationem deue-
niatur, & nullitas inducta in præcedenti Con-
stitutione simpliciter prohibente, non cense-
tur sublata per subsequentem adijcientem
certam pœnam: Nam pœna specialis, quæ
posteà imponitur, videtur augere prohibitio-
32 nem in præiudicium eius, † qui prohibetur
quidquid dicendum esset, si in ipsa Constitu-
tione prohibitiua pœna adiecta esset, vt magi-
straliter distinguendo declarat *Decian.in cap. in
nomine Domini sub numer.21.vers.secundus casus de
Testibus post Imolen.cons.16.numer.14.quem refert,
& sequitur Bursatt.cons.14.num.17. Surd.cons.306.
33 nu.8.in fin.* vbi contraria procedere † declarat
in pœna promissa ab homine, non autem im-
posita à lege.

Vt igitur Constitutio Gregoriana non o
ret, necesse esset probare quod redditus
Conuentus sufficiant pro 12. Religiosis,
que contrarium appareat ex calculo co
me ab hinc indè partibus firmato, ex qu
34 tractis expensis † pro manutentione Sa
& Ecclesiæ habetur remanere pro Reli
circiter annua scutor.225. quæ vix suffi
pro manutentione quinque Religioso
sumus in claris quod obstat Constitutio
goriana nihil suffragante, quod Religio
rat supplere de redditibus aliorum Co
tuum, quia de illis non est habenda ratio
35 Religioni id facere non † liceat absque
placito Apostolico ex *alleg. in termin. à
Lainiens.in prax.rer.reg.par.2. tom.14. quæst
tom.1.& facit Nauarr.cons.9. & 10. de reb.
non alien.Rota decis.561.num.8.& 9.par.5.re
in Assisien: Oblationum 4. Maij 1652. & 1
1653. coram me,* prout nec est habenda ra
redditibus hæreditatis difficillimæ exa
*ex alleg.in Romana Dotis 15.Iunij 1645. co
minentissimo D.Card.Otthobono.* Imò nec
36 ceret, quod Religio legitimè † supple
ficientes redditus pro manutentione Fra
vel quod quærenda eleemosyna sat esset
cum Testator mandauerit, quod in Co
tu erigendo debeant morari tot Patres,
ex redditibus suę hæreditatis poterunt
37 tari, & ad hunc effectum † Bullarum
gationem conditionaliter requisiuerit,
à Testatore præscripta debet ad vnguen
specificè adimpleri, nè alias omissio f
vitiet actum *ad trad.per Bal.in c. cum dilect
de reseruat.Rota decis.345.nu.2.par.2. & deci
n.14.& 15.par.6.rec.*

Nec demùm reseruat, quod idem Io
ctorius de anno 1627. donauerit eidem
gregationi, Vineam, Domum, & Capel
ad hoc, vt duo Patres sumptibus Relig
dictam Domum inhabitarent, quia huiu
38 di donatio non † habuit effectum, vt
quia in ea appositum fuit pactum re
uum obtinendi beneplaciti Apostolici i
terminum sex mensium, quo non ob
donatio remansit prorsùs inefficax: præ
39 quia idem Io: Victorius † de eisdem bon
steà disposuit in Testamento, cuius v
PP. dictæ Congregationis eiusdem hær
tem acceptarunt.

Vndè quia sententia Rotalis denegans
missionem Roccho, & litis consortibus
stitutis Congregationi B. Petri de Pisis
sum non obtentæ derogationis Consti
num Apostolicarum ex supra deductis n
sario est iniusta, transire non potest iniu
tum, & sæpissimè fuit decisum apud
*decis.452.num.6.in recent.decis.635. num.5. p
& in Rom.fideicomm.de Iuuenalibus 20. Apr.
in princ.coram R.P.D. meo Cerro, & alibi pa*

Et ita vtraque, &c.

☞ *Decisio ista emanata sub die 10. Maij 1650.
Reuerendiss.Terracinen. & Rauennaten. erit
in Miscellanea.*

R.P.D.

R. P. D. MELTIO postea EPISCOPO PAPIEN.

Vercellen. Manutentionis.

Ven. 10. Decembris 1655.

ARGVMENTVM.

Ex duplici confessione partis aduersæ fortiùs probatur possessio, & hoc quantumuis nominetur pars aduersa vsurpator, & iniustus possessor, quia reijcitur talis qualitas, cum sit contrà præsumptionem Iuris; clausula, *Constituti*, quando penitus frustatoria sit.

SVMMARIVM.

1 *Possessio fortius probatur per duplicem confessionem partis aduersæ.*
2 *Pars aduersa si fateatur aduersarium nulliter possidere, dicit constare de illius possessione.*
3 *Possessio satis probatur ex confessione partis, nominantis aduersarium, occupatorem illius.*
4 *Confessio non solùm contra confitentem probat; sed etiam contra habentem causam ab eo.*
5 *Et multò magis, dum ab eodem fuit approbata.*
6 *Confessio licet sit recipienda cum sua qualitate; attamen id non procedit, dum qualitati ius resistat.*
7 *ex Scientia, & patientia, quod quis possidet rem suam, & tacet ex hoc cadit à possessione.*
8 *Clausula,* Constituti, *tunc non operatur, dum constituens se nomine alterius possidere, est viduus tali possessione.*
9 *Possessionem si quis non habeat, non potest eam in alium transferre.*
10 *Possessio clandestina non meretur allegari ad obtinendam manutentionem.*
11 *Accessus non tutus ad comparendum in aliquo loco est probandus.*
12 *Testes examinati post lapsum termini, non probant.*
13 *Put. decis. 300. lib. 3. in correct. quo casu loquatur.*
14 *Locus non potest dici non tutus, dum potest comparere per Procuratorem, & causa non est criminalis.*
15 *Citationis defectus benè sanatur ex comparitione, & approbatione gestorum.*
16 *per Contradictas dicitur quis nulliter citatus, dum prius non fuit citatus personaliter.*
18 *ex Abundanti ea quæ fiunt, non nocent, etiam si nulliter fiant.*
19 *de Iure tertij, quis dare non valet.*
20 *Possessio, vt possit dici cauta, requiritur actualis possessio.*
Et maximè in casu de quo agitur.
21 *in Iurisdictionalibus, Decimalibus, & similibus materijs, in quibus vniuersalitas causæ, iuncto particulari actu.*
22 *ex Apprehensione possessionis partis trahit ad se possessionem totius.*
23 *Consensus in aliquo contractu potest præstari ex diuersis causis.*

DECISIO CVIII.

PLENISSIME possessionem bonorum, de quibus agitur, ab Abbate, & Monasterio S. Andreæ probatam, censuerunt Domini sub die 28. Iunij præteriti, & iterum hodiè decisionem tunc editam confir-
1 mando; clarissima † enim est geminata confessio Capitanei Rogerij auctoris Marchionis Mossi Aduersarij altera in protestatione facta de an. 1645. ibi, *E perche detti beni sono sottoposti ad vn annuo liuello di scudi cento d'oro verso l'Ab-*
2 *badia di S. Andrea, † per il quale ha preso benche nullamente vna delle migliori Pezze.* Altera in Instrumento Venditionis horū bonorum factæ dicto D. Marchioni, ibi præterea attento, quod Reuerendissimus Abbas, & Monachi
3 Abbatiæ Sancti Andreæ † occuparunt dictam Granciam, & bona Solettæ, seu partem eiusdem Grangiæ, & bonorum prædictorum per multos annos, pro quibus d. Abbas, & Monachi detentores, & occupatores, &c. Vtraque autem probat contra D. Marchionem à con-
4 fitente causam habentem, & fortiùs posterior, & quod fuit ab ipso acceptata reportando simul cessionem Iurium contra Abbatem pro dicta possessione recuperanda: Vnde per-
5 indè est ac si ipsemet † possessionem Abbatis confessus fuisset *Rota decis. 219. num. 2. part. 5. diuers. cum alijs alleg. in Senogallien. fideicommissi 1. Iunij 1652. coram me.* Nihil refragante qualitatem nullitatis, & detentationis confessioni
6 adiecta, † quia cum habeat contra se præsumptionem Iuris potest ex reiecta acceptari confessio, vt præter allegatos in prima *decis. §. 1. in fine dictum fuit in Vrgellen. Decanatus, & Canonicatus 11. Martij 1650. coram R. P. D. meo Celso.*

Et hæc sufficerent pro decernenda manutentione Abbati non attenta anteriori possessione Capitanei Rogerij, vel posteriori Mar-
7 chionis, quia illa † amissa fuit nedum mediante infrà memoranda sententia Iudicis, sed etiam ex quo Rogerius ab anno 1645. quo vt suprà, sciuit bona ab Abbate possideri tacuit
8 per 9. annos, † sola namque scientia, & patientia, quod alius modicò tempore possideat, demonstrat quod prior possessor animum possidendi abiecit *Caual. decis. 355. num. 12. Merlin. decis. 18. num. 1. & seq. Giouag. cons. 179. num. 11. & 18. lib. 2. Grat. discept. 454. numer. 6. & 7.* vltrà allegatis in prima *decis. §. eò magis.*

Alia autem vltima possessio Marchionis
9 non probatur ex † clausula, *Constituti*, in præfata venditione anni 1650. apposita, quia cum, vt dicebam, eam Rogerius constituet iam ammisisset transferre in Constitutarium non possit possessionem quam non habeat *Rot. decis. 605. num. 3. par. 2. cum alijs alleg. per Modern. Perusin. de manut. obs. num. 3.* Et si quo de facto fuisset à Marchione apprehensa inscio Abbate
10 præsumetur † clandestina nec esset manutenibilis *Felin. in c. licet causam nu. 8. & 9. de probat. cum vulgar.*

Sed ex abbundanti fauet Abbati etiam sententia Iudicialis immissionis executioni de-
man-

mandata an.1644. quã non vitiat aff. defectus
citationis Rogerij sub prætextu, quod ad locũ
Iudicialis non esset tutus accessus, quia ad hoc
11 probandum productæ solum † fuerunt depo-
sitiones Testium qui tanquam examinati post
lapsum termini non probant, nec suffraga-
12 tur quod altera pars dederit † interrogatoria,
nisi obtineatur Commissio sanatoria à Prin-
cipe *ex alleg. in prima decis.§. nam ad primum*, &
13 in eisdem terminis loquitur† *Put.exaduerso al-
leg.decis.*300. *lib.*3. *in correct.* Vltrà quod esto,
quod Rogerio non fuisset tutus accessus ad-
14 huc comparere potuisset per † Procuratorem
cum non ageretur de causa criminali,& graui
personalem præsentiam requirente *Rebuff. in
Const.Galc.tom.3.de excusat.num.68.& seq.* vbi si-
gnanter *numer.*6. ait, excusandum esse reum
Conuentum, quando locus non est tutus ipsi
nec Procuratori, *Dec. in cap. intelleximus n.7. de
iud.Pinel.in auth.nisi triennale n.43.vers.ampliatur,
3.cap.bon.matrim.*
15 Cessatque omnis amaritudo, † quia ipsum
Rogerium comparuisse,ac ratificasse gesta per
quemdam Procuratorem eius nomine illum
ad futuros quoque actus constituen. asseritur
16 apparere ex reuolutione Processus, † qui ab
Aduersario nullitatem Iudicij allegante trans-
portandus est *Burat.decis.*251.*num.3.&* 11. *Rota
decis.*636.*in princip.& numer.3. part.1.diu.* & in
alijs allegatis in prima *decis.& e. cuius in fine*.
Minus vrget, quod fratres Rogerij fuerint
17 citati per contradictas†nulla præcedente cita-
tione personali, quia illorum citatio, vel quia
non possidebant, vel quia prædecesserant ne-
18 cessaria non erat, † & facta exabundanti non
nocet *Felin. in c.cum ordine sub num.3. vers. & ad
hæc adde de rescript.Grat.discept.*321. *num.3. Rota
dec.*15.*num.2.de dol. & centum in nou. dec.*365.*n.4.
par.1.recen.*
Gratisque dicitur debuisse citari sorores dd.
fratrum hæredes; quia id allegare non potest
19 Marchio ab illis † causam non habens, nisi
probet eas tempore Iudicij bona hæc pro in-
diuiso vna cum Rogerio possedisse,quod pro-
batum non censetur ex eo,quod fratruum hę-
20 reditatem adiuerint,†quia adhuc ad acquiren-
dam possessionem requiritur actualis appre-
hensio, & signanter bonorum, de quibus agi-
tur, ità vt nec sufficeret alia corpora fuisse ap-
21 prehensa; † licet secùs sit in materijs Iurisdi-
ctionalibus, Decimalibus,& similibus, in qui-
bus vniuersalitas causæ iuncto actuali quo
22 particulari trahit † possessionem totius,vt be-
nè distinguit *Ias. in l.3.numer.ff.acq.poss.Alex.ibid
dem num.22.innoc.nu.39.infra med. Surd.cons.*155.
*num.29.par.5.rec.dec.*322.*numer.3. in impress. apud
Modern. Perus. de manut. & in Romana hæreditatis
de Fabijs* 29.*Aprilis* 1642.§.*quia, &* §.*sequent. co-
ram me.*
Nec sororum possessio resultat ex consen-
su per eas præstito venditioni, vt suprà, factæ
23 Marchioni, quia præstari potuit † ratione
hypothecę, vel dominij *l.si debitor* §.*consensit in
princip.ff. quibus mod. pignus vel hypothec. soluatur*,
quod longè differt à possessione *gloss. in l. vsu
capio,verbo vsu capio à pignor. alijsque relatis à Mo-
dern. Forolinien.de pignor.libr.1.quæst.5.sub nu*
& in fortioribus terminis ità respondit
in Romana Domus 6.Februarij 1640.§.penult.
Eminentiss.Card.Panzirolo, animaduertendo
sertim, quod solus Rogerius eiusque
vendidit, & sorores; partem prætij rec
rant, non vti venditrices, sed vti credi
dotium à Rogerio promissarum.
Et ità decisum vtraque parte Informan

*Decisio hæc emanata in hac causa sub die 28.
præteriti coram Meltio, erit in Miscellan.*

R.P.D. LEONE VEROSPI

Romana Domus.

Veneris 14.Ianuarij 1656.

ARGVMENTVM.

Mulieris obligatio non substinetur si cau
ducta talis obligationis fuerit nimis gene
& vaga, & an sit necessarium, vt in speci
deducatur, & maximè secundùm Statu
Vrbis lib.1.cap.151. Et simil si causa ad
sit ob causam mariti, causæ nullitate
corruit contractus. Præscriptionis exc
corruit, dum fuit inducta mala fides.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Mulieris ex vaga, & generali ca
cta, non tenet secundùm Statut. Vrbis l
cap.*151.
2 *Obligatio Mulieris facta ex causa negotiation
necessitatum an substineatur.*
3 *Mulieris obligatio, quando non possit dici, fi
causa.*
4 *Terminum ad soluendum suscipiendo, quis
fateri debitum.*
5 *Actiones contrà principalem debitorem fun
genda.*
6 *Mulieris obligationes, quando respiciant causa
priam.*
7 *Mulieris obligatio ad virum excarcerandum
euidentem ipsius carcerationem euitandam
valida.*
8 *Mulier, vt validè obligetur pro marito exca
do, vel vt euitetur eminens carceratio, deb
stare de ipsa carceratione, vel imminentia.*
9 *Iudex interponens decretum in contractibus
rum, vel mulierum, debet insinuare, an ca
ducta sit vera.*
10 *pro Iudicis decreto præsumendum est.*
11 *Iudicis auctoritas an possit in dubio verita
sumptionem operari.*
12 *Auctoritas Iudicis, tunc non potest verita
sumptionem operari, dum de contrario expr
paret.*
13 *Assecuratio dotis super omnibus bonis mariti
paret inualida ex subsecuta decoctione mari*
14 *Dictio,* Maximè, *quid importet.*
15 *Obligatio Mulieris, quando dicatur ex causa
taria, non autem necessaria.*
*Voluntarium dicitur id ad quod quis cogi non
num.*15.
16

16 *Contractus nullitas inducitur dum corruit causa, seu spes propter quam fuit initus.*
17 *Rota decis. 577. num. 12. part. 4. rec. in quibus terminis loquatur.*
18 *Præscriptio 30. annorum impedit exercitium actionum super nullitate contractuum.*
19 *Præscriptionis exceptio tollitur ex lite mota.*
20 *Præscriptionis vis tollitur, ex quo fuit inducta mala fides.*
21 *Et actionem protrahit ad alios 40. annos.*

DECISIO CIX.

DOMVM pro fundo dotali Hieronyma Poggia, præuio Iudicis decreto, ac proximiorum interuentu titulo venditionis duplici ex causa distraxerat, vt scilicet, pretium indè retractum pro nonnullis Ioannis Baptistæ Viri negotijs, eiusdemq; societatibus officij dissoluendis deseruiret; tum quia propria dos, ac ipsius Iura dotalia super omnibus Viri bonis cauta consisterent, quibus proindè de causis vtpotè, vel ineptis, vel veritate destitutis hunc venditionis contractum ex nullitatis vitio corruere, hodiè DD. responderunt. Ineptitudinis quippè nota taxatur primitus exposita pro reparandis Viri negotijs, ac eiusdem societatibus officijs dissoluendis,
1 cum vti generalis, † ac vaga nimis ab ipsomet statuto reprobetur, *vt not. Pic. ad idem stat. libr. 1. c. 151. gloss. 22. num. 4. & dixit Rota in Romana releuationis indemnitatis coram Ortembergo post Marchesan. de commiss. par. 1. fol. 904. sub numer. 4. in fin. & in Romana donationis de Cassanis 3. April. 1620. coram Sacrato, & coram bon. mem. Merlin. decis. 714. num. 35. cum seqq. & in Romana Domunculatum 10. Februarij §. subsistit, pariter cum seqq. & 26. Iunij 1648. §. Iustitia verò coram Reuerendissimo D. meo Decano.*

Nec visa fuit vrgere in contrarium allegata *decis. 33. par. 4. tom. 2. recent.* quia obligatio Hiero-
2 nymæ † ex eadem negotiorum causa, ac necessitatum substineretur, adeoque ex eadem causa nequeat Domus controuersæ conditio
3 reprobari. Siquidem ibi † agebatur de fideiussore Hieronymæ iudicialiter coacto pro dissoluendo debito, citata ipsamet Hieronyma personali, quæ defectum causæ non obijcerat, sed terminum suscipiendo potiùs de-
4 bitum agnouerat, † adeoque clypeo nullitatis contractus non poterat se tueri contrà fideiussorem, quem ab omni molestia indem-
5 nem promisit releuare, sed contrà † principalem Creditorem tenebatur actionem experiri, vt in adducta *decis. 33.* planè firmatur, & præsertim *num. 19. & 20.* Præterea causa ibidem Iudici exposita propriã ipsius Mulieris,
6 ac Domus necessitates † præseferebat, cum tamen hæc Mariti negotia, eiusdemque societates officij dumtaxat includeret.

Et licet obligatio Mulieris ad Virum excarcerandum, seu imminentem ipsius carce-
7 rationem euitandam † valida reputetur, vt aduertit *Surd. cons. 367. num. 8. Rimin. al. sen. cons. 77. num. 16. & seqq. Gratian. discept. forens. c. 108. nu. 10. & 17. Cyriac. controu. iur. cap. 216. numer. 11. Rota decis. 775. num. 4. par. 2. & decis. 731. num. 4. part. 3. recent.* Causa tamen, vel subsecutæ, vel immi-
8 nentis carcerationis veritati † inniti debet, & ab eodemmet Iudice, postquam insinuata fuerit plenè perscrutari. Quoties enim falsi-
9 tatis, siuè ineptitudinis † vitio laboraret, in contractus nullitatem influeret, licet pro parte veritatem, pro parte verò saperet falsitatem, *vt not. Bald. in l. si non sortem §. si centum numer. 2. ff. de condit. indeb. ibique etiam Bart. & Castren. in princ. Ruin. cons. 160. num. 27. lib. 2. Rolan. cons. 7. numer. 85. cum seqq. lib. 3. Honded. cons. 32. numer. 111. lib. 1. Rota decis. 98. numer. 16. & dec. 190. numer. 11. & 12. par. 6. recent. & in Vrbinaten. prædy 23. Maij 1653. coram R. P. D. meo Bichio, §. non obstat consensus, & in Romana societatis officij 25. Iunij præteriti coram R. P. D. meo Beuilaqua, cum alijs per Add. ad dec. Greg. 496. n. 12.*

Hinc non vrget, quod præuio Iudicis decreto Domus prædictæ venditio præcesserit,
10 ità quod causa † eidem exposita veritati præsumatur innixa, ac successiuè perapta *l. ab ea parte in fin. ff. de probat. Surd. cons. 39. numer. 7. & in decis. 106. num. 9. Bec. cons. 52. num. 13. Rota in adducta decis. 33. num. 1. part. 4. tom. 2. recent. & coram Puteo decis. 205. num. 2. libr. 2. & in Romana restitutionis dotis 15. Ianuarij §. cuius quidem causæ, & 21. Iunij 1649. in §. sed etiam ex decreto coram R. P. D.*
11 *meo Peutingerio.* Siquidem † Iudicis auctoritas posset in dubio veritatis præsumptionem operari; secùs verò, dum causæ ineptitudo expressè concurrit, elicita ex generitate, & in-
12 sufficiens proindè † desumitur, *vt probat Alciat. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 10. num. 11. Rota post Pic. decis. 32. num. 4. & 6. & in dec. 36. in fine, & in Romana Domuncularum 26. Iunij 1648. §. non obstat, quod in donatione coram Reuerendissimo D. meo Decano, & in Romana locorum Montium 19. Iunij 1655. §. Falsitas autem, vers. nihil ad hunc effectum coram R. P. D. meo Meltio.*

Altera verò causa dotis cautæ super omni-
13 bus Viri bonis † ex decoctione ipsius postmodũ subsecuta à veritate aliena dignoscitur. Hanc verò pro finali causa contractus Iudici fuisse propositam exindè desumitur, quod copula-
14 tiuè alteri adiecta fuit sub dictione, *Maximè*, quæ rationem potentiorem cæteris ibidem expressis designat, *vt trad. Vant. de nullit. tit. ex defectu processus sub numer. 123. vers. idem foret, Monac. decis. Bononien. 28. numer. 45.* nec non finalis causa contractus comprobatur ex eo quod obligatio Mulieris fuerat voluntaria, non au-
15 tem necessaria, dum † ab ipsius mœra voluntate pendebat, nec pro ea cogi poterat, adeoque dum qualificata fuit à præcipua spe
14 releuationis in † Instrumento promissa, hæc proindè spes dum corruebat nullitatem proindè contractus induxit, vt respondit *Rota coram Greg. dec. 333. num. 7. & 8. & decis. 363.* quidquid dicendum foret in obligatione filiorum,
17 ad quam cum possint † de Iure compelli promissione indemnitatis ventosa, vti non poterant, in quibus terminis procedit *decis. 573. num. 12. cum seq. par. 4. rec.*

Denique Petronijs non poterit suffragari præscriptio longeua annorum 30. & vltrà actio-

18 actionis exercitium † impediens super nullitate contractus, *vt aduertit Rolan.cons.77.n.19. & seqq. vol.2. & respondit Rot. coram Merlin. dec. 215.num.8. & decis.283.num.1.* Cum hæc præ-
19 scriptionis † exceptio in proprio casu tollatur ex lite contra eumdemmet Lelium instituta, de qua constat ex datis in Summ. Gothifredi *num.10.* Inde enim mala fides indu-
20 cta, † vim præscriptionis elidit *ad text. in cap. post 16.quæst.3. & in l. cum notissimi in princ.§.imo C.de præscript. 30.annorum, Rot. coram Burat. decis.457. num.3. & decis.86. par.1.diuers. & in decis.208. num.4. & decis.504.num.1. par.1. recent. & in Romana Palatij, seu salarij prima Febr.1640. in §. neque visa fuit propè finem coram bo.me.Card.*
21 *Hieronymo Verospio*, & actionem† protrahit ad alios annos 40. *l. fin. vers. quod nos, ibique glos. & Bald. cæterique communiter, C. de præscript.30. annorum, Rot. coram Burat. decis.8.n.2.*

R. P. D. ALBERGATO.

Fulginateñ Subhastationis.

Mercurij 19. Ianuarij 1656.

ARGVMENTVM.

Bona subhasta posita, deliberanda sunt maiori oblatori, qui quoque coertionibus personalibus cogi potest ad soluendum. Bona subhastata, si fuerit dictum, quod erant libera, an possit dici pars eorum emphyteutica, si pro confine fuerunt apposita bona emphyteutica.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas colligitur ex reuolutione actorum.*
2 *Bonorum subhastatio, quando fit, tunc adiudicatio bonorum facienda est maiori oblatori.*
3 *Aequalitas in iudicijs seruanda est.*
4 *Subhastatio non debet reddi elusoria.*
4 *in Subhastatione licitator potest coertionibus, etiam personalibus puniri, vt adimpleat maiorem oblationem à se factam.*
6 *Obligatio Cameralis, quando per sententiam fuit vulnerata tunc nulliter proceditur executiuè.*
7 *Obligatio Cameralis, quando dicatur per sententiam vulnerata, & num.8.*
9 *Iudicium eo modo continuandum est, quo de iure disponitur.*
10 *Rescripta intelligenda sunt prout de iure.*
11 *Debitor licet vigore obligationis Cameralis fuerit executiuè exactus, tamen indiget tribus sententijs ad repetendum malè solutum, & hoc in Curia, & num.12.*
13 *Nullitas aliqua, per aliam nullitatem non tollitur.*
14 *Impugnari non potest per eum illud, quod ab eo fuit obseruatum.*
15 *Subhastatio dicitur nulla, si bona substhastata fuerit dictum, quod erant libera.*
Et paulo post deliberationem repertum fuit dicta bona esse emphyteutica.
16 *Bona quod sint emphyteutica ex planta iudicia-*
tradita probatur.
Bonorum situatio probatur ex plantis iudicia-
factis, num. 16.
17 *ex Confinium coherentia probatur, quid vent-*
deliberatione.
18 *Bona tantum libera censentur subhastata, dum*
confine, bona emphyteutica fuerunt denomi-
19 *Bona emphyteutica, vt dicantur exclusa in*
subhastatione, quid sufficiat.
20 *Executoris assertioni, super quibus bonis fec-*
cutionem standum est,
21 *Bona libera, quando sola veniant in subha-*
quamuis inter confines descriptos, compr-
tur bona emphyteutica.
22 *ex Quantitate oblationis factæ in subhast-*
cognosci possit, quid veniat in tali subha-
23 *ex Pretij quantitate, bene dignoscitur, quid*
in contractu emptionis, & venditionis, & n-
25 *Prædium vnicum, si partim sit liberum, & p-*
te emphytenticum, possessor potest totum pr-
habere, & num.26.
27 *Bona emphyteutica possidens, ob cuius caus-*
leat asserere, illa esse sua libera, & n.28.
29 *Executio, quando fit, non debet attendi ani-*
destinatio debitoris, sed bene relatio execu-
30 *Officiali attestanti de re ad eius officium sp-*
credendum est.
31 *Bona emphyteutica, an subhastari possint.*
32 *Bona multa, quando subhastantur, quando*
bona libera censentur subhastata.
33 *Causa, & originalis contractus est attendend-*
autem quid postea fuit gestum.
34 *Citatus, quando quis fuit in iudicio subhas-*
& deliberationis, dum non opposuit suas ex-
nes sibi imputet.
35 *Bona subhastata, quando liberè transeant in*
rem quamuis quis in eis prætendat aliquod
36 *Citatus quando quis est, & non opposuit su-*
ptiones sibi præiudicat.
37 *Venditor quando est pauper, & non inuenit*
sores emptor, vt sit tutus, vinculandum pr-
38 *Et sic consultum erit emptori.*
39 *Emens auctoritate Iudicis sanè ei consulen-*
40 *Consensus præstitus à creditore, ad cuius inst-*
bona subhastantur, quid operetur.
41 *Factum Iudicis dicitur factum partis.*
42 *Et hoc procedit, quo ad omnes iuris effect-*
num. seqq.

DECISIO CX.

Mandatum A. C. ad fauorem Ar- lexandrini relaxatum, quod esse- quendum in decisione sub die 14. Ma- ximè præteriti coram me * emanat- lutum fuerat, licet ex vtroque null- & iniustitiæ fundamento ab inform- pro Angelo Mariuccio, iterum impug- tur; resolutio tamen rotalis prędicta in- reuocata, hodie Domini standum esse v- cisis censuerunt; mandati enim validit- reuolutione actorum probatur, *iuxt.* - *cis. Caputaqu.260. par.2.* Et iustitia resu- oblatione Mariucci in limine deliber- emissa, per quam constito ipsum fuisse ...

2 rem † oblatorem, sicuti illi tanquam tali erat necessario facienda adiudicatio, *vt prater Mangil. & Buratt. in decis. allegat. tradit Modern. Perus. de subhast. inspect.* 103. *num.* 56. *& apud ipsum Rot. decis.* 32. *numer.* 1. Et idem Mariuccius ne inæqualitas contrahentiū elusoria reddatur sub-
3 hastatio † ex eadem oblatione remanebat adstrictus ad emendum, nec pœnitentiæ locus
4 esse poterat, *Bart. in l. locat.* 9. *num.* 4. *vers. quæro aliquis credit. ff. de public. & vectig. cap.* 38. *num.* 2. *lib.* 1. *vbi numer.* 4. Subiungit, † quod licitator
5 coertionibus etiam personalibus cogitur pro implenda oblatione iam facta.

Neque obstat mandati nullitas ex eo de-
6 sumpta, quod vulnerata semel † obligatione Camerali per decretum A.C. mandantis Angelo oblatori restitui pretium ab ipso depositatum, non poterat deinde eadem via execu-
7 tiua à Iudice decerni repositio eiusdem pretij in Monte Pietatis, sed via ordinaria per tres conformes procedendum erat, vt in terminis post vulneratam obligationem Cameralem respondit *Rota apud Zacch. de oblig. Cam. decis.* 236. *num.* 3. *& decis.* 256. *n.* 3. *&* 4.

Quia quicquid sit, an ex rescripto Signaturæ mandante iterum audiri Alexandrum,
8 ita instaurata fuerit A. C. iniustitia, vt posset vigore illius executiuè procedere, quod hodie firmare voluit Rota, cùm imo sola via
9 ordinaria competere videretur, ex quo potest tantummodò continuari iudicium eo modo, quo de iure disponitur, cum rescriptum illud
10 intelligendum † sit prout de iure, & sic quatenus eadem via executiua competeret, *vt in terminis Rota in Anconitana fideicommissi* 25. *Iunij* 1632. *coram Eminentissimo Cardinali Verospio iuniore impress. apud Modern. Perus. de subhast. decis.* 93. *n.* 14.

Visum est Dominis hāc difficultatem tolli ex eo, quod sicuti Iudex prius executiuè mādauerat Mariuccio licitatori pecunias depositatas restitui, quod tamen executiuè nullo
11 modo † fieri poterat, sed solùm via ordinaria iuxtà stylum Curiæ, de quo per *Gratian. in addit. ad decis. March.* 220. *num.* 3. *cum concord. per Beltram. ad Greg. decis.* 581. *sub num.* 10. *vers. in Curia tamen*, ita sine vitio nullitatis potuit eūdem Angelum Licitatorem ad reportandas pecunias executiuè condemnare, vt seruaret
12 in iudicio, † prout fieri debet inter partes litigantes æqualitatem *ad tradit. per Rot. coram Buratt. dec.* 40. *num.* 4. *vbi Add. littera B. & in Romana census, seu depositi* 26. *Ianuary* 1636. *coram R.P.D. meo Meltio post d. tract. de oblig. Cam. decis.* 191. *n.* 3.

Et cum præcedens decretum sibi fauorabile non solum acceptauerit Mariuccius, sed etiam executioni demandauerit pretium depositatum reuocando, perperam nullitatem subsequentis decreti de reportandis pecunijs allegat, ex quo acceptans sententiam præcipitanter, & iuris ordine non seruato pro se
13 emanatam. † Non potest deinde aliam præcipitanter, & simili modo contra se latam, vt in specie de exequendo sententiam sibi fauorabilem respondit *Rota in Anconitana hæredita-tis* 11. *Martij* 1616. *coram bon. mem. Vbaldo impress. apud Modern. Perus. de manut. decis.* 59. *n.* 8. *&* 9. *cum concord. Grat. discept.* 694. *num.* 9. vbi in simili firmat, quod pars iuncta vnum stylum
14 in causa † procedens non potest impugnare eumdem modum actitandi tanquam ab eo obseruatum.

Quantum verò attinet ad iustitiam illa non tollitur ex eo, quod post deliberationem prædij tanquam liberi factam Mariuccio reper-
15 tum † fuerit partem illius esse emphyteuticam, quod desumitur ex vno confine, bonis subhastatis assignato, nempè Pauli Ludo-
16 uici, cui coherent bona emphyteutica † Attilij, vt ex planta iudiciali, quæ situationem probat *Rota in S. Angeli Lombardorum* 26. *Apr. &* 1. *Iulij* 1641. *coram Eminentiss. Card. Panzirolo, &* 14. *Maij* 1643. *coram Reuerendiss. D. meo De-*
17 *cano*, & ex confinium coherentia † solet cognosci, quod fuerit in deliberatione comprehensum, *ex deductis in Rom. executionis trium confinium* 27. *Ianuarij* 1648. *coram Reuerendissimo Tarraconen. impress. in addit. ad Modern. Perus. de subhast. decis.* 231. *sub num.* 1. *dictum fuerat apud Cenc. de cens. decis.* 299. *num.* 2.

Nam cum pars quoque bonorum liberorum eiusdem prædij subhastati, ex aliquo capite cohereat ijsdem bonis Pauli Ludouici pro confine assignatis, vt ex eadem planta,
18 exinde probari † non potest emphyteuticorum comprehensio, sed potius conuincitur bona solummodo libera fuisse subhastata, quibus confine vtrumque ibidem comprehēsum adaptatur, & ad exclusionem emphyteuticorum, sufficit, quod bonis liberis ali-
19 quo modo confinia enunciata conueniant, *vt in specie respondit Surd. cons.* 376. *num.* 71. *vers. cum ergo confine*. Et cessat omnis dubietas quo
20 ad hoc † ex assertione executoris explicitè deponentis se executionem fecisse super bonis proprijs Attilij, & nō emphyteuticis Sanctæ Mariæ Capernaci Summario primæ positionis *num.* 1. per quam efficitur, vt solum
21 bona libera veniant, quamuis † intra confines descriptos emphyteutica quoque comprehenderentur, *Surd. decis.* 376. *numer.* 22. *Bero. cons.* 160. *num.* 6. *&* 7. *sub lib.* 1. *cum alijs per Rot. in Rom. apothecarum, seu pecuniaria* 8. *Iunij* 1634. *§. his consonat cum seqq. coram R. P. D. meo Bichio*.

Et in quantitate oblationis factæ à Mariuccio in summa scu 550. correspondente bonis liberis tantū (quæ à Peritis iudicialiter electis
22 æstimata † fuerunt valoris scu. 567.) patet solummodo de liberis, non autem de emphyteuticis fuisse habitam in subhastatione ratio-
23 nem à partibus, † cum nullibi melius, quàm ex pretij quantitate cognosci possit, quid, & quantum in venditione comprehendatur, vt
24 præter † adductos tradunt *Socc. Menoch. Alex. & alij alleg. per Rot. coram Buratt. decis.* 697. *nu.* 5. *& decis.* 229. *num.* 21. *& seq. par.* 7. *recent. & in d. Rom. Apothecar. seu pecuniaria, §. omnemque prorsus, Modern. Perus. de subhast. inspect.* 52. *n.* 42.

Hinc nil vrget, quod Attilius debitor omnia hæc bona tàm libera, quàm emphyteu-

25 tica † pro vno prædio habuerit, vt patet ex
impositione cēsus data in Summario Angeli
*num.*5. in qua ille asseruit prædium ascendere
ad starios 80. circiter, & tamen detractis em-
phyteuticis bona ad starios 30. non ascendere
26 euidens est,& enunciatam quantitatem † so-
lum cōstituunt simul cum bonis emphyteusi
subiectis. Tùm quia tales assertiones debito-
rum non possunt haberi in consideratione,
nec ad eruendam facti veritatem deseruire,
27 cum ab illis plerumque fieri † soleant, ad al-
liciendum eos, qui pecunias suas credunt, vt
*fuit dictum in Romana successionis de Comitibus 26.
Iunij 1647. §. non obstat coram Reuerendiss. Terra-
cinen. & in Romana fideicomm. de Maximis 19. Ia-
nuarij 1649. §. indeque coram R.P.D. meo Cerro.*
28 Et cautus creditor Attilij, † ideo super bo-
nis liberis executionem fieri curauit.
Tum quia cum executionis essentia ab exe-
cutoris facto dependeat, parū infert, quod de
veritate huius prædij senserit Attilius,ex quo
29 non † est attendendus animus, & destinatio
debitoris, sed solùm ipsius executoris decla-
ratio, cui tanquam facta in actu executionis
30 fides adhibenda † est, cum circa pertinentiā
ad eius officium versetur, *Tiraq. de retract. li-
gnag. §.8. glos.8. num.10. & seqq. & num.22. Rot.
coram san. mem. Greg. XV. decis.402. & coram Ca-
ual.629. num.1.*
Non potest fundamentum constitui in ex-
ceptione ab Attilio detentore coram Iudice
31 executionis † apposita, quod nempè bona
emphyteutica subhastari non possent, quia
verè constabat in processu, executionem su-
per illis non fuisse factam, sed solummodo
super bonis liberis, & decretum adiudicatio-
nis ad fauorem Mariucci maioris oblatoris
32 interpositum, sola bona propria Attilij in
præcedenti Instrumento executionis conten-
ta nominatim comprehendebat Summario
primæ positionis *num.*6. & ideò non obstante
præcedenti oppositione cognita postmodum
33 veritate, potuit † Attilius debitor à prædicta
allegatione recedere, atq; exceptiones etiam
contrarias opponere, *Bart. in l. nemo 22. sub n.2.
ff. de except. Dec. in cap. Pastoralis num.78. eod. tit.
Gabr. de action. concl. 1. numer. 11. & seq. Rot. post
Merlin. de pignor. dec.44. n.19.*
Quod autem bona deliberata hypothecæ
ad fauorem vxoris Attilij, & aliorum credi-
torum obnoxia reperiantur nō visum est ob-
stare, quia præterquamquod informantes pro
Attilio præsupponunt vxorē ipsius tanquam
obligatam in censu cuius causa bona fuerunt
subhastata in toto deliberationis iudicio, &
processu semper fuisse pro suo prætenso iure,
34 & interesse citatam, atque ita Mariuccium
Deliberatarium amplius vexari non posse
cùm res subhastata quoad ipsum libera, &
35 prorsus sine hypotheca, † ad emptorem
transiuerit *ad text. in l. si eo tempore 6. C. de re-
miss. pignor. & explicat Fontanell. de pact. nupt. cl.5.
glos. 8. par.7. & num.33. cum 2. fol.153.* ea ratio-
36 ne, quia citati non opponendo sibi, † quoad
hypothecam præiudicant *Modern. Perus. de sub-
hast. inspect. 23. numer. 268. cum alijs per Rot. de-
cis. 163. numer. 8. par.4. recentior.*
In omnem euentum cum Attilio debit[o]
(qui etiam est admodum pauper, & fide[i]
sores euictionis non præstitit) solutionem
liberè faciendo, sed pretium deponendu[m]
37 sit ad effectum † inuestiendi cum claus[ulis]
& oneribus, de quibus in Decreto delib[era]
tionis, in casu molestiarum semper iu[...]
38 hoc inuestimento † consultum erit emp[tori]
per ea, quæ tradit *Osasch. decis. Pedem.24. n.
si verò nec bona habeat, Add. ad Molin. de prim[og.]
Hispan. lib.4. cap.4. sub nu.20. fol.282.* vbi q[...]
quando adest Decretum, quod pecunia [...]
sequestrum tradatur, & deponendo, sec[...]
est, & tutus, *Rota coram Seraph. decis.12[...]
vers. quantum ad posteriorem, & num. 2. [...]*
39 quod antiquissima † est opinio consul[...]
demnitati emptoris, qui auctoritate Iu[dicis]
emit, & præsertim deposuit *Grat. discep[t...]
num.34. & seqq. Modern. Perus. de subhast. i[nspect.]
54. n.39. & 40.*
Et denique nō obstat consensus præsti[tus]
40 creditore, ad cuius instantiā † subhasta[...]
subsistit enim decisionis responsio, quod
præfatam deliberationem pro ea rescin[...]
da, ille non sufficit nisi etiam debitoris, [...]
ius præstitum fuit concurrat assensus deb[ito]
ris, nomine tamen hoc loci intelligendo
ipsum debitorem propriè, & personaliter
41 totis † viribus solet etiam subhastation[...]
retardare, sed repræsentatiuè, hoc est re[præ]
sentatum in persona Iudicis, cuius factu[m]
42 quoad omnes iuris effectus † dicitur fa[ctum]
debitoris, *Surd. decis.266. num.13. Gratian. d[iscept.]
507. num.22. & discept.774. num.11. cum a[lijs]
Modern. Perus. inspect.14. num.125. & insp[ect.]
nu.57.* Quicquid Iudex licet resolutioni [sub]
43 hastationis consenserit, † deinde tamen [con]
sensum reuocauit, & facere poterat vig[ore]
rescripti Signaturæ, quod iterum audir[e ...A]
lexandrum.
Et ità vtraque, &c.

☞ *Decisio ista emanata in hac eadem causa [...]
14. Maij 1655. coram eodem R.P.D. Alb[...]
est supra in hac part. 12. Recent. decisio 12.*

R. P. D. PRIOLO.

Licieñ Census.

Lunæ 24. Ianuarij 1656.

ARGVMENTVM.

Census, cum secundum Constitutionem
mem. Pij V. super Censibus, necesse hab[...]
pro validitate, vt interueniat in ipso [...]
Constitutionis pecunia numerata, si ta[men]
intra paucum tempus fuit facta exburs[atio]
& Papa sanauerit dictam nullitatem, c[um]
clausula, dummodo constiterit de vera [nu]
meratione, tunc constito de vera numera[tio]
ne, sanata dicitur talis nullitas.

SVMMARIVM.

1 *Census est nullus, dum in ipso actu illius impositionis, non interuenit pecunia numerata.*
2 *Census dum est nullus, quia non fuit numerata pecunia in ipso actu constitutionis, sed paulo post interuenit, qualiter id sanetur.*
3 *Census vsque ab initio censetur validè constitutus, etiam respectu fructuum.*
4 *Pecuniæ numeratio, quando paulo post contractum census dicatur facta, & n. 7.*
5 *Tempus dicitur modicum, respectu subiectæ materia.*
6 *ex Descriptione in creditorem quid inferatur.*
8 *Solutionum probationis pluralitas, iuuat etiam contra tertium.*
9 *Creditori, quando non possit denegari immissio.*
10 *in Saluiani iudicio probatis extremis necessarijs, concedenda est immissio.*

DECISIO CXI.

Recesserunt DD. à decisis coram me sub diebus 18. Maij 1654. & 7. Maij 1655. in ea parte, in qua DD. Coniugibus de Aquauiua creditoribus census, de quo agitur denegata fuit immissio pro rata ducat. 850. super massaria censuata.

Quia nullitas eiusdem census pro denegatione immissionis in eisdem decisionibus cõsiderata ex defectu numerationis pecuniæ in
1 actu impositionis † requisitæ *iuxta Constitutionem san. mem. Pij V. vbi de censibus*, fuit sanata per commissionem Sanctissimi D. Nostri nuper obtentam à DD. Coniugibus cũ clau-
2 sula constito de vera numeratione paulo post impositionem, Summario *num. 1.* qua verifficata huiusmodi defectus amplius opponi non potest, *vt in specie respondit Rota in Beneuentana census 19. May 1593. coram bon. me. Hieronymo Cardinali Pamphilio apud Marchesan. de Commiss. par. 1. fol. 849. numer. 5. in rec. decis. 195. num. 2. par. 6. apud Cenc. de cens. decis. 397. num. 5. decis. 556. sub num. 1. vers. neque obstat, & seq. ac decis. 557. sub num. 5. vers. minus obstat, & coram bon. mem. Merlino decis. 577. n. 2. & seq.*

Et census vsque ab initio censetur validè
3 constitutus etiam respectu fructuum, *vt fuit dictum in Interamenen. census 27. January 1638. coram Buccabella, §. fin. vers. quia placuit.*

De vera autem pecuniarum numeratione
4 paulo post impositionem dicti census, vt exposuit eadem commissio visum fuit DD. satis in hoc casu constare, quia Instrumentum fuit celebratum sub die 14. Ianuarij 1621. & biduo post nempè die 16. eiusdem mensis,
5 quod reputatur † modicum tempus iuxta subiectam materiam, & de lapsu 14. dierum dixit in terminis *Rota in d. Beneuentana census apud Marches. vbi supra 850. sub 5. vers. neque obstat*, quod dicta soluta. Pirr. & Aloys. del Rao impositores descripti fuerunt creditores eiusdem summæ in libris Banci Sanctæ Mariæ de Populo Ciuitatis Neapolis d. Summario
6 *nu. 2.* Quæ sanè descriptio rerum solutionem præsefert, *ex traditis per Afflict. decis. 353. sub num. 5. vers. quæ promissio &c. & apud Cenc. de cens. decis. 109. sub num. 1. in Romana, seu Veliterna affictus 15. Martij 1652. §. Implementum, vers. altero verò casu, ac 13. Ianuarij 1653. §. sed reuocationi, vers. præbuisset autem coram R. P. D. meo Bichio, & in Camerinen. reinuestimenti, seu multiplici 28. Iunij 1655. §. nec verisimiliter, vers. cumque ad eumdem coram R. P. D. meo Cerro.*

Præsertim quia docetur eãdemmet quantitatem fuisse successiuè solutam de ipsorum
7 mandato† diuersis creditoribus ex partitis dictorum librorum relatis in eodem Summario *num. 3.* quia cum sint adminiculati ex In-
8 strumento impositionis, ac † ex pluralitate solutionum probant, & inter tertios, vt dixit *Rot. coram Mant. decis. 144. sub numer. 2. vers. sed agitur &c. coram san. mem. Greg. decis. 302. num. 5. & seq. apud Zacch. de oblig. Cam. dec. 232. num. 6. & in terminis libri Mercatorum Neap.* ad effectũ, dè quo agitur *in d. Beneuentana census apud Marches. vbi supra fol. 850. sub numer. 5. vers. præsertim &c.*

Firmo igitur credito dictorum coniugum,
9 etiam pro ducatis 850. Immissio † eis denegari nõ potest pro integro censu ducat. 1000. quia alia extrema requisita in iudicio Saluiani desuper intentati concludenter iustificantur ex adductis *in præcedentibus decisionibus.*

Et ità altera tantum &c.

☞ *Decisio ista prima in hac eadem causa emanata sub die 15. May 1654. coram eodem R. P. D. Priolo erit infra in Miscellan. iuxta ordinem temporis. Altera sub die 7. Maij 1655. est supra in hac eadem par. decisio 11.*

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Bononieñ Statutorum.

Lunæ 24. Ianuarij 1656.

ARGVMENTVM.

Statuta ad hoc, vt teneant condi debent ab habente potestatem cum causa, & cum Decreto Superioris, necnon à duobus ex tribus partibus non Vniuersitatis, sed interuenientium ad Congregationem quando omnes fuerunt intimati ad Congregationem, in qua totum corpus Congregationis consistere dicitur, & hæc statuta præualent antiquis, maximè vbi fuerunt vsu recepta, & fuerunt approbata à Superiore.

SVMMARIVM.

1 *Statuta ad hoc, vt teneant condi debent ab habente potestatem.*
2 *Statuta condi debent ex ratione, & cum Decreto Superioris.*
3 *Statuta noua validè condita præualent antiquis.*
4 *Electio facienda est à duabus ex tribus partibus.*
5 *Vniuersitatis ius residet in duabus ex tribus partibus interessentium.*

6 *Statutum non potest impugnari ex defectu non integræ partis confratrum vbi interuenerunt duæ partes.*
7 *& Maximè vbi Statuta fuerunt approbata à plena Congregatione. & n.8.*
9 *Et porrigitur etiam ad noua statuta.*
10 *Statuti approbatio oritur ex electione officialium facta ad formam statuti.*
11 *Electio facta ad formam statuti tollit omnem illius nullitatem.*
12 *Interuenientium maior pars Congregationi sufficit pro legitima resolutione, quando omnes fuerunt intimati.*
13 *Episcopalis mensæ præiudicialia tractanda non sunt sine interuenentu Episcopi.*
14 *Episcopus vti delegatus Apostolicus facultatem habet condendi statuta.*
15 *Episcopus pro actus validitate præsumitur vsus auctoritate Apostolica in vim Concilij.*

DECISIO CXII.

Confraternitas magna B. Mariæ de Baracano Eminentissimi D. Archiepiscopi iussu noua statuta condiderat quæ cum Battutorum sodalitas ex eadem magna Confraternitate desumpta nullatenus exequi posse contenderet, quod antiquis eiusdem sanctionibus aduersa forent. Dubium proinde proposui, an, & quæ debeant statuta seruari, & nouiter ædita seruãda fore fuit hodie responsum, ea quippe duobus potissimè requisitis fulciuntur, legitima scilicet statuentium
1 auctoritate, † ipsis inconcernentibus, eorumdem regimento iure tributa, *vt not. Bart. in l. fin. numer. 2. & 20. ff. de colleg. illicit. Innoc. in cap. cum accessissent num. 2. vers. de alijs tamen de Constit.* Necnon congrua ratione statuendi ex Emi-
2 nentissimi † Archiepiscopi Decreto de anno 1646. in actu visitationis sancito pro quo solet de iure præsumptio vrgere, *vt probat text. in cap. in præsentia de renunciat. not. Alexander consil. 80. num. 5. lib. 5. Corn. cons. 36. num. 8. lib. 1. Soccin. iun. cons. 67. numer. 31. lib. 2. Menoch. cons. 287. num. 51. lib. 1. Berou. cons. 49. num. 27. lib. 1. Rot. coram Caual. decis. 479. num. 2. vers. fuit etiam excitata, & penes Pacif. de Saluian. decis. 56. numer. 25.* Ex quorum proinde cõcursu statuta hæc noscuntur esse legitima, ac debent antiquis Cõ-
3 stitutionibus † posthabitis in viridi obseruantia retineri, *vt notant DD. in Canon. erit distin. 4. & in cap. consuetudo, §. porrò si ratione distinct. 1. Felin. in cap. Ecclesia S. Mariæ num. 39. de Constit. Berou. cap. 1. num. 220. eodem tit. Surd. cons. 2. n. 28. & 502. Rot. dec. 107. num. 10. par. 7. rec.*

Neque vitio nullitatis poterit hæc statuta reformatio redargui, quod pro eorundem innouatione electio assumptorum duabus, ex
4 tribus partibus totius † Cõfraternitatis facta non fuerit iuxta dispositionem iuris de qua *in leg. maior, ff. ad municip. & in l. 3. ff. de decret. ab Ordin. facien. cum alijs per Gratian. discept. for. cap. 933. num. 10. cum seqq. Capic. decis. 4. n. 1.*

Præterquam enim omnium intimatio per schedulam processit itaut duę interessentium
5 partes, in quibus† regulariter residet ius Vniuersitatis suffragentur, *vt not. Abb. in cap. C... omnes 13. de constit. & in cap. in caus. numer. 9. elect. Franc. March. decis. 225. numer. 2. Federic. Sen. cons. 65. num. 1. vers. ad quod, quod dicitur C... der. cons. 10. de iur. potest. Rota decis. 202. numer. par. 5. rec. & coram Put. dec. 283. lib. 3. in Co... & in Sulmonen. benef. 13. Marty 1650. in §. m... releuat coram R. P. D. meo Celso,* dum infra... num à die publicati statuti permissum ei... appellasi nullatenus prouocarunt non po...
6 runt ex defectu † non integræ partis co...
trum, amplius eadem noua statuta impu...
re *ad tradita per Bart. in ambitiosa num. 31. ... decret. ab Ord. facien. Dec. in cap. Cum om... prima lectura num. 18. de constit. Rol. cons. 9... lib. 2. Rot. decis. 107. num. 23. par. 7. recen...*
7 eorum maximè approbatione in plena C...
gregatione confirmatam subsequuta, qu...
8 cet generaliter præstita ad noua † statuta...
rigitur pro quorũ obseruantia fuerat ab...
chiepiscopali Notario requisita, *ex addu...*
Mantic. decis. 77. num. 4. vers. quod multo ma...
in decis. 292. num. 5. par. . . rec. Necnon...
9 suetudine potissimè prospecta † subseq...
in officialium, & signanter in Custodis...
ctionem iuxta formam noui statuti effe...
10 sortita, quæ Confratrum consensum † i...
xit, *vt respondit Rot. coram Seraph. decis. 53...*
11 Et quemcumque nullitatis defectum, ...
forsan adesset elidit, *vt not. Bald. cons. 401. ...*
lib. 5. Becc. cons. 103. num. 26. Aymon. cons. 10...
Grat. discept. for. cap. 429. n. 18.

Hinc non vrget, quod nonnullorum ...
tutorum assensus in assumptorum ele...
defecerit ab interessentibus, quippè vali...
setur expleta postquam eorundem inti...
præcesserat, pro quorum tamen conuo...
12 ne fecit intimationem, † nec aliqua pr...
specialis necessitas vrgebat, dum mag...
fraternitatis Regimini vti pars illius su...
erant atque obnoxij, vt alias easdem ...
responder *Rot. in Bononien. legatorum 2...*
1654. §. cum grauamine coram R. P. D. m...
chio.

Neque etiam statuta hæc ex vitio n...
tis valent impugnari, quod de mand...
Archiepiscopi cõdita fuerint sub cuius...
dictione controuersũ hospitale, vtpotè...
13 negatur contineri, † præterquam enim...
stio hæc non videtur inaudito D. Ar...
scopo de cuius præiudicio tractatur, ...
da, & terminanda, eidem sanè Ordina...
buitur *ex dispositione S. Conc. Trid. sess. 2...*
de reform. expressa facultas vti delegato...
stolicæ Sedis inuisen Confraternitates...
rum, ac Hospitalia, exemptionis etiam...
legio munita ijs dumtaxat exceptis, q...
gularium protectioni immediatè fuer...
ta, vt aduertit *Barbos. in collect. ad Conc...*
cap. 8. num. 3. & 4. Ricc. decis. Neapol. 209. ...
Franc. Leo in Thesaur. for. Eccles. par. 4. ...
Rot. decis. 493. num. 1. in fin. par. 1. recen. ...
policn. administrationis d. Hospitalis 15. ...
& 14. Martij 1646. coram R. P. D. meo C...
14 non condendi † statuta, in ijs quæ cor...
gubernium respiciunt, vt aduertit *Fr...*

in Addit. par.4.cap.2.num.39. Vgolin.de pot. Epiſcop.71.num.9.verſ.videbit. Etiam quod de le-
15 gationis iure† pro conualidatione actus præſumitur vſus D. Archiepiſcopus. Dum in actu viſitationis ad ordinariam iuriſdictionem nullatenus ſe adſtrinxit, *l.3. ff.de teſtamen. Alciat.Regul.3. concluſ.35.num.5. Menoch. de præſumpt. lib.2. præſumpt.17.num.2. in fin.& num.7. Rot. coram Greg. deciſ.204.& in alijs relat.in Calaguritana parochialis* 10. *Febr.* 1645. *in §. ex his quoque coram me*; vti concluſio præterea ampliatur in caſu quo Iudex ſe Ordinariũ enunciauerat cum eadem verba demonſtratiuè dumtaxat adiecta cenſeantur.

Et ita pro nouorum obſeruantia ſtatutorum DD. reſpond.

R. P. D. B I C H I O.

Cæſarauguſtana Penſionis.

Veneris 28.Ianuarij 1656.

A R G V M E N T V M.

Ad Penſionum exactarum reſtitutionem, dum quis reperitur per ſententiam condemnatus, in neceſſarium antecedens, ſupponitur ipſarum penſionum exactio,& id ſufficit ad effectum manutentionis.

S V M M A R I V M.

1 *Condemnatus ad aliquid reſtituendum ſupponitur, quod id fuit habitum ab eo.*

2 *Condemnatio ad aliquid reſtituendum, ea poteſt eſſe cauſa, vt ei ſit danda manutentio.*

3 *Mandatum ad ſoluendam penſionem, & reſpectiuè ad recipiendam eãdem,quando non veniat probandam ad effectum manutentionis.*

4 *Sententia reportata à ſucceſſore ſoluentis penſionem quid operetur.*

5 *Ius metitur à perſona actoris.*

6 *Mandatum, tam in ſoluente penſionem, quam in recipiente eamdem, præſumitur ex pluribus ſolutionibus.*

7 *Item ex notabili ſumma ſoluta, item ex expenſis in reſeruatione penſionis &c.*

8 *in Penſionis exactione, vt quis manuteneatur, ſufficiunt plures coniecturæ ſimul iunctæ.*

9 *Penſionario an detur manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, ſi emiſerit profeſſionem.*

10 *Manutentio datur etiam in gradu reſtitutionis in integrum, & n.11.*

D E C I S I O CXIII.

PLeniſſimè probata viſa fuit quaſi poſſeſſio Ioannis de Francia exigendi penſionẽ auctoritate Apoſtolica eius fauore reſeruatam ſuper fructibus menſæ Archiepiſcopalis Ciuitatis Cæſarauguſtanæ; exhibitæ namque in id fuerunt plures quietantiæ per publica inſtrumenta, nec non ſententia rotalis à Reuerendiſſimo D.Archiepiſcopo Tarraconeñ reportata; condemnans Ioannem ad reſtitutionem penſionum perceptarum; quæ con-
1 demnatio † cum ſupponat in neceſſarium antecedentẽ penſionum exactionem, ſufficit ad probandam quaſi poſſeſſionem exigẽdi, dùm
2 eadem condemnatione †. D. Archiepiſcopus vſus fuit, vt in terminis ad effectum manutentionis ponderauit *Rota in Senogallien. Saluiani* 19. *Iunij* 1651. *§. penultimo circa fin. coram Eminentiſſimo D.Cardinali Corrado, & in Aſſiſien. cenſus* 23. *Ianuarij* 1654. *§. nihil releuante in fine coram me.*

Itaut opus non ſit inquirere, an qui pro
3 Archiepiſcopo † ſoluit, vel pro penſionario
recepit, haberet mandatum ad ſoluendum,
& reſpectiuè recipiendum, ſiue etiam an ſo-
lutiones factæ ab Archiepiſcopo anteceſſore
4 ſuffragentur pro obtinenda † manutentione
contra ſucceſſorem, quia dicta ſententia re-
portata fuit ab ipſomet Archiepiſcopo ſuc-
ceſſore, & præterea vulgare eſt, quod quaſi
poſſeſſio acquiſita ex ſolutionibus factis ab
Anteceſſore prodeſt in ſummarijſſimo poſ-
ſeſſorio etiam contra ſucceſſorem, quia ius
5 metimur † ex perſona Actoris, nec mutata
perſona rei illius ius mutatur, *Gygas de penſ.
quæſt.47.num.10. Rota coram ſan.mem.Gregor.XV.
deciſ.275.num.1. & ſeq. ibique Add.num.17. deciſ.
180. num.5. inter impreſſ. apud Modern. Peruſ. de
manut. & in Fauentina penſionis* 20. *Maij* 1651. *co-
ram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

6 Mandatum † verò procuræ tàm in ſoluen-
te, quàm in recipiente penſiones ſatis præ-
ſumitur ex pluralitate ſolutionũ ex notabili
7 ſumma † ſoluta, ex præcedenti reſeruatione
penſionis iuncto vlterius adminiculo,ſeu ve-
8 riùs † probatione reſultante ex ſupra memo-
rata ſententia Rotali, ſufficitque mandatum
ex dictis coniecturis præſumptum ad pro-
bandum quaſi poſſeſſionem exigendi,& in ea
obtinendi manutentionem, *Rota deciſ.84.nu.1.
apud dictum Modern.de manut. d.deciſ.275. num.3.
& ſeqq. ibique Add.num.19. coram ſan. mem. Gre-
gor.XV. in Sancti Maris penſionis coram Cardinali
Sacrato impreſſ. apud Marcheſ. de commiſſ. par.2.
fol.286. in Ciuitatis Plebis penſionis* 5. *Maij* 1645.
coram me.

Ideoque dandam eſſe manutentionẽ Equiti
Ioanni de Francia in quaſi poſſeſſione huiuſ-
9 modi † dixerunt hodie Domini particulari
dubio deſuper propoſito, non obſtante,quod
D.Archiepiſcopus penſionem expiraſſe præ-
tendat, ex quo Penſionarius profeſſionem
emiſit in Religione Hieroſolymitana, & ob-
tinuit, id per ſententiam Rotalem declarari,
quia cum d. ſententia fuerit in gradu reſtitu-
10 tionis in integrum reuocata,† & in tertia in-
ſtantia coram me pendeat adhuc indeciſa
controuerſia,an penſio expirauerit, interim
11 non eſt deneganda poſſeſſori † manutentio,
quæ competit etiam in gradu appellationis,
& reſtitutionis in integrum, *Gratian. diſc.141.
num.35. Rot. deciſ.315. num.1. par.4. diuerſ. deciſ.
313.num.4.coram ſan.mem.Gregor.XV. deciſ.158.
in fin.coram Pen.deciſ.209. numer.6. apud Cenc. de
cenſ. in Sipontina penſionis* 8. *Aprilis*, & 1. *Iunij*
1647. *coram R.P.D. meo Peutingero*, & *in d. Fa-*

uentina pensionis 5. Maij 1651. coram Reuer. D. meo Decano.

Et ità decisum Informante solum Equite de Francia Pensionario, septies tamen citato Procuratore Reuerend. Archiepiscopi.

R. P. D. ZARATE.

Romana, seu Auximana Bonorum.

Veneris 28. Ianuarij 1656.

ARGVMENTVM.

Donatio excedens 500. aureos, inualida decernitur à Iure Ciuili dum non fuit insinuata, & sic nec ex ea oritur obligatio. Nec iuuat iuramenti appositio dum adest Statutum confirmatum à Papa annullans prædictum iuramentum; Insinuationi donationis quando non sit locus.

SVMMARIVM.

1 *Possessio dicitur nulliter translata vigore alicuius Instrumenti inualidi.*

Bona donata dicuntur inualidè translata, si donatio sit inualida num. 1.

2 *Donatio scuta 500. excedens de Iure communi requirit insinuationem sub pœna nullitatis.*

3 *Qualis insinuatio est necessaria quoque vigore Statuti Vrbis.*

4 *Donatio, quando est nulla ratione insinuationis, ex ea non oritur, nec ciuilis, nec naturalis obligatio.*

5 *Nec aliquid operatur iuramentum stante super hoc Statuto à Papa confirmato.*

6 *de Potestate Papæ non est dubitandum.*

7 *Papa non dicitur validitatem donationis factæ sine insinuatione validasse, dum ab eo fuit id reductum ad terminos Iuris.*

8 *Insinuationi amplius non superest locus, quando antecedenter donationis nullitas iudicialiter fuit intentata,*

9 *Insinuationi amplius non est locus, quando donans, & donatarius sunt mortui.*

10 *de Insinuationis defectu an hæredes donantis possint dare,*

DECISIO CXIV.

DECREVERAT Reuerendissimus D. meus Decanus Ascanio Libertano, & Elisabethæ Rotondæ hæredibus Phœbi Rotondi donatoris conceden. esse manutentionem super portione Prædij, de quo agitur, deliberati pro fructibus scut. 1500. ascenden. ad scut. 2160. & Antoniæ Theresiæ Moronæ hæredi Marci Antonij Moroni donatarij super alia eiusdem Prædij portione per ipsum possessa vigore mandati de associando ab A.C. obtentum, cum autem ab huiusmodi decreto appellasset Antonia Theresia illiq; causa commissa fuisset, dubitaui, An, & quid dandum esset mandatum de manutenendo, itaut esset standum, vel recedendum à decisis sub die 7. Iunij 1652. *coram Reuerendissimo D. meo Decano*, & DD. quoad manutentio[...] eisdem Ascanio Libertano, & Elisabethæ [...] tondæ concessum permanserunt in resolu[...] ne capta in dicta decisione Reuerendissimi [...] mei Decani ex rationibus ibidem adduct[...] *§. respectu* vsque ad finem, quibus nihil ad[...] censuerunt cum Antonia Theresia q[...] pluribus citationibus lacessita informare [...] sauerit.

Quo verò ad alteram partem receden[...] decisis manuten. aliàs concessam An[...] Theresiæ nunc dandam esse prænomina[...] canio, & Elisabethæ responderunt ex [...] ma ratione, qui constitutum in instrum[...] donationis insertum, cuius vigore iam [...] ta fuerat eidem Antoniæ Theresiæ ma[...]

1 tio non valuit possessionem † transfer[...] Marcum Antonium Moronum donat[...] stante inualiditate contractus donationis [...] *in l. 1. §. si vir vxori num. 15. ff. de acquir. poss.* [...] *in l. emptione num. vltimo C. plus valet, quod* [...] *ris. cons. 55. num. 22. lib. 1. Hond. cons. 230. num.* [...] *lib. 1. Gratian. discept. forens. cap. 483. num. 1.* [...] *Afflict. decis. 331. num. 3. Rota coram Caual.* [...] *num. 3.*

Hęc autem nullitas euidens visa fuit [...]

2 fectu manutentionis † requisitæ tam [...] positione Iuris communis iuxtà *Text.* [...] *cimus C. de donat.* quam *Statuti Vrbis lib. 1.* [...]

3 vt ideò donatio hęc † veluti peccans in [...] bi à Iure communi, & municipali præ[...]

4 nec naturalē, nec ciuilem † obligationē [...] rerit *l. 1. §. 2. de verb. oblig. vbi Cyriac. Rom.* [...] *num. 4. Rota cum ibi congest. in Anconitana* [...] *concordiæ 18. Aprilis 1646. §. clarum est, cor.* [...] *me. Arguelles.*

5 Nec prædictæ donationi † quidquam [...] fragatur adiectum iuramentum, quia [...] lius vim expresśè infringit Statutum [...] de cuius validitate cum fuerit à Papa [...]

6 matum nullo pacto potest dubitari [...] *ram Duran. dec. 135. numer. 12. decis. 362.* [...] *& penes Seraph. decis. 201. num. 23. apud* [...] *257. num. 1. & 2. & coram Pen. decis. 233.* [...] *iuramentum.*

Minusque validitatem supplet alias [...] derata sanatio à Summo Pontifice ob[...] quia hæc indè fuit per eumdem Pon[...]

7 redacta ad viam Iuris † mediante spec[...] scripto nuper in Rota exhibito, vt in[...] lus superesset locus insinuationi cum [...] denter donationis nullitas fuisset iudi[...]

8 intenta † *Angel. cons. 199. nu. 7. post med.* [...] *123. numer. 6. Alex. cons. 237. numer. 16. lib.* [...] *cons. 66. num. 30. Peregr. cons. 76. num. 23.* [...] *tamen Cyriac. controu. 10. num. 76.* & iam [...]

9 functi forent † donans, & donatarius, [...] *d. cons. 76. num. 23. Becc. d. cons. 66. numer. 1*[...] *Cyriac. d. controu. 10. num. 75. Gratian. discept.* [...] *cap. 785. nu. 2. & plur. seqq.*

Et hinc ass. prędictæ insinuationis [...]

10 quem opponere † permissum est etiam [...] dibus *Aret. cons. 123. num. 9. vers. ad aliud* [...] *Becc. cons. 72. nu. 414. & seq. Galuan. cons.* [...] *Gratian. discept. forens. cap. 887. n. 13.*

Et sic Domini recesserunt in hac parte à decisis, Ascanio Libertano, & Elisabetha Rotonda solum informantibus, &c.

Decisio hæc emanata in hac eadem causa sub die 7. Iunij 1652. coram Reuerendissimo Decano Cerro, erit infrà in Miscell.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO Sacræ Rotæ DECANO.

Mantuana Bonorum.

Veneris 28. Ian. 1656.

ARGVMENTVM.

Feudalitas ad cuius rationem soleat æstimari. Feudi natura primeua, quando non dicatur immutata ab antiqua, Feudi natura vt dicatur præscripta, quid requiratur.

SVMMARIVM:

1 *Nullum, quod est nullum potest producere effectum.*
2 *Fœudalitas in statu Mantuano æstimatur ad rationem tertiæ partis.*
3 *Fœudalitas de Iure communi æstimatur ad rationem tertiæ partis.*
4 *Canones ad cuius rationes valutentur.*
5 *ad Diuersa non benè fit illatio.*
6 *Qualitas diuersa operatur, vt non idem ius possit statui.*
7 *Probare, quando quis aliquid tenetur, non statur eius simplici assertioni.*
8 *Concessiones subsequentes, quando sint attendendæ.*
9 *Inuestituræ antiquæ, seu earum origo, quando non attendantur, sed posteriores.*
10 *Fœudi concessio, quando efficiatur transitoria ad quoscumque hæredes.*
11 *Fœudum, quando redyt ad Dominum, ex eo quod deficit linea, pro qua fuit facta concessio*
tunc Fœudum deuoluitur vna cum melioramentis factis.
12 *Nullitate stante non potest dari aliquis effectus.*
13 *Status rei legitimè potest præscribi spatio 30. annorum.*
14 *Bona accipiens vti feudataria, sibi præiudicat, & perperam asserit prædicta bona esse libera.*
Bona vti feudalia, quando quis dicatur agnouisse.
15 *in Fide mala, quis dicitur esse, dum ei constat de veritate in contrarium.*
16 *vita Prælati alienantis, seu disponentis de bonis Ecclesiæ, non computatur de præscriptione.*
17 *Fides bona non potest considerari in eo qui malam fidem habet.*
18 *in Præscriptione, quando non possit considerari mala fides.*
19 *in Instrumento concessionis fœudi, ea quæ non fuerunt expressa, non immutant naturam Feudi.*
20 *ad Scripturam aliquam se referens, talis relatio habet vim specificæ expressionis.*
21 *in Transactione, quis non tenetur restituere habita, nisi parte petente.*
22 *bona Fœudalia in statu Mantuano, redacta sunt ad instar bonorum allodialium.*
23 *Fœudum, quando est finitum, vltimùs inuestitutus non potest de illo ad libitum disponere.*
24 *bona Fœudalia, si ex consuetudine extimentur tamquam allodialia, id intelligitur durante inuestitura, non autem ea finita.*

DECISIO CXV.

STETERVNT DD. in decisis coram me 18. Maij 1654. quia clarum est bonum ius mensæ Episcopalis Mantuæ super deuolutione Terrarum, de quibus agitur, in loco *dell'Angelo*, ob mortem Com. Vincentij Caffini vltimi inuestiti sine filijs, vel vlterioribus descendentibus vtriusque sexus, pro quibus tantummodò illarum inuestitura ipsi concessa fuerat, vt probant auctoritates in principio decisionis allegatæ.

Non obstat iterùm adducta liberatio à feudalitatis vinculo de anno 1555. quia fuit nul-
1 la, & non habuit effectum, † nullitas enim educitur ex defectu euidentis vtilitatis Ecclesiæ, nam pro bubulcis 1300. datæ fuerunt Ecclesiæ solum bubulcæ 29. & tamen iuxtà stylum Status Mantuani relatum à *Cyriac. controu.*
2 *162. sub nu. 20.* † fœudalitas æstimatur ad rationem quinque partis veri valoris, ad quam rationem Ecclesiæ ad minus debebantur bubulcæ 260. constituentes quintam partem
3 dd. bubulcarum 1300. † imò de Iure fœudalitatem æstimari ad rationem tertiæ partis tradit *Rip. in l. naturaliter §. nihil commune numer. 9. ff. de acquir. possess. quem sequitur Borgn. Caualc. dec. 36. num. 5. par. 1. & decis. 1. sub numer. 26. vers. vide-*
4 *mus par. 2.* † & ad istam ratione valutatur Canon, vt dictum fuit in *Romana simulationis contractus 16. Iunij 1653. coram R. P. D. meo Verospio, §. denique supposita, vers. ac denique.*

Replicatio autem, quod aliæ similes liberationes factæ fuerint per dictam mensam pro sola recompensa tertiæ partis vnius ducati pro qualibet bubulca, vt patet ex liberatione anni 1500. relata in *Sum. Marchionissæ numer. 3.* & ex alia, super qua scripserunt *Gozzad. cons. 78*
5 *& Dec. cons. 409.* nullius † est releuantiæ, tumquia sunt de annis longè antecedentibus, à quibus inferri, non potest ad valorem currentem de tempore controuersæ liberationis de anno 1455. ad *Text. in l. prædia rerum §. vltim. ff. ad l. Falcid. & in l. 3. §. Diui ff. de iur. fœud.* Tum etiam quia non docetur, quod bona in dictis liberationibus contenta eiusdem sint qualitatis, ac naturæ, de quibus agitur, sufficitque
6 esse possibile, † quod essent diuersæ qualitatis, vt non constituant plenam probationem validitatis controuersæ liberationis, à quo nec releuatur Marchionissa per assertionem exe-
7 cutorum, quod † illa tenderet in euidentem vtilitatē Ecclesię, quia illi non statur, sed aliundè concludenter præfata vtilitas probanda est *Dec. cons. 603. num. 14. Menoch. cons. 439. sub n. 28. cum alijs allegatis in Comen. dismembrationis 22. Iunij 1648. coram Eminentissimo D. Cardinali Corrado §. in proposito vers. nec eiusdem, & in Cusentina Canonicatus 5. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Meltio §. non sufficit.*

Nec

Nec refert, quod tempore primæ concessionis dicta bona essent paludosa, inculta, & infructifera, vt propterea vtilius fuerit Ecclesiæ consequi dictas bubulcas 29. sitas in loco fertilissimo fructiferas, & optimæ qualitatis,
8 quia censuerunt DD. attendendas † esse subsequentes concessiones factas de dictis bonis postquam meliorata, & ad fertilitatem redacta fuerunt; Cum enim post primam concessionem deuoluta fuerint ad mensam vna cum melioramentis ob factam alienationem tanquam de liberis, & ob non renouatam illorum inuestituram, qua deuolutione acceptata alios iterùm de illis mensa inuestiuit, an. 1537. nempè Hieronymum Piporarium,
9 vtique non amplius antiqua † inuestitura vel origo, sed posterior d. Piperarij facta tempore quo bona fructifera erant, attendenda est, vt *post Isern. & alios in cap. 1. sub vers. dic ergò de Vassall. decrep. ætat. respondit Rota in Portuen. Stagni* 10. *Iunij* 1641. *coram Card. Panzirolo, nec refragatur, & alijs relatis in Romana deuolutionis domus* 4. *Decembris* 1651. *sub* §. *ad pactum cum seqq. &* 21. *Iunij* 1652. §. *quapropter coram R.P.D. meo Bichio, &* 15. *Iunij* 1654. §. *denique non obstat cor. R.P.D. meo Meltio.*

Et hinc etiam non refert, quod stante pri-
10 mordiali illorum fertilitate † effecta fuerint transitoria ad quoscumque hæredes etiam extraneos ob melioramenta desuper facta, quia, (vt dictum est) attendendæ sunt subsequentes inuestituræ, quæ non continent rem sterilem, sed fructiferam, & melioratam, vltrà quod stante pacto expresso de re melioranda, & restrictione nouæ concessionis ad certas personas nempè descendentes sanguinis vtriusque
11 sexus allegata sterilitas † nullius est momenti, quia finita concessione per deficientiam personarum vocatarum fœudum deuoluitur ad Dominum, vna cum melioramentis, vt respondit *Rota in Romana domus* 22. *April.* 1644. *coram D. Cardinali Cecchino* §. 2. quia comprobata in puncto in *dict. Romana deuolutionis domus* 4. *Dec.* 1651. *coram R.P.D. meo Bichio* §. *his positis, vers. pariterque enim meretur.*

12 Stante igitur prædicta † nullitate adducta liberatio non habuit effectum, quia deinceps ab anno 1569. citrà vsque in præsens, plures emanarunt successiuè inuestituræ tanquam de bonis fœudalibus, & signanter vltima ad fauorem Com. Vincentij Cassini auctoris Marchionissæ collitigantis; Indè enim in *prima decis. sub* §. *quoniam*. Duo desumpta fuerunt etiam hodiè à DD, comprobata, alterum,
13 quod à dicto anno 1569. † legitimè sit præscriptus Status iterùm impressæ fœudalitatis, ad quem effectum sufficiunt 30. anni cum bona fide. Alterum, quod Marchionissa habens causam à d. inuestito, qui in vltimo Statu
14 bona controuersa tanquam† fœudalia acquisiuit, eorumque fœudalitatem agnouit, & facto ipso approbauit illam controuertere non possit ex Iuribus ibi allegatis.

Non obstat quod anno 1555. vsque ad annum 1569. seruata fuerit liberatio quodque
15 successiui in fœudantes essent † in mala fide, tam ob eius scientiam, quam ob retention[is] dd. bubulcarum 29. quæ in illius recomp[en]sam datæ fuerunt.

Quoniam d. tempore intermedio ab an[no] 1555. vsque ad annum 1569. vixit Præla[tus] qui alienauit, ideoq; lapsus d. temporis
16 obseruantia prædictæ † liberationis an[te] non valet in præiudicium Ecclesiæ a[d]dum læsæ, vt benè respondit *Rota coram Merlino decis.* 702. *nu.* 13. & 14. In Episcop[is] rò successoribus, qui subsequentes fec[erunt] inuestituras tanquã de re fœudali con[fe]
17 ri nequit † aliqua mala fides impeditiu[a] scriptionis ob scientiam d. liberationis [...] potuerunt credere, vt declararunt in [...] turis illam esse nullam, prout nulla fuit [...]
18 pra probatis, quod satis † est nè dicatur [...] in mala fide, à qua regulariter quælibet [...] excusat *l. igitur* §. *qui potest ff. de liberal. caus.* [...] *cons.* 152. *num.* 4. *Curt. iun. cons.* 19. *num.* 5. *lib.* [...] *ded. cons.* 42. *num.* 45. *lib.* 2. *Buratt. decis.* 182. [...]
Et quamuis huiusmodi declaratio re[...] istius liberationis non legatur expressa [...]
19 uestitura † facta anno 1570. Erasmo A[...] quia tamen ibi explicita relatio habita [...] præcedentem inuestituram concessam [...] 1569. filijs Piperarij, in qua insertus est [...] lus totaliter fundatus super nullitate d. [...]
20 rationis huiusmodi relatio † habet vim [...] cificè repetitionis illius, vt latè dictum [...] *Romana Apothecarum* 8. *Iunij* 1654. & 2[...] 1655. *coram R.P.D. meo Bichio*. Prædictas a[...] bubulcas 29. in recompensam habitas [...]
21 piscopi non tenebantur † restituere, ni[si] te petente *Gabr. de transact. conclus.* 1. *num.* [...] *decis.* 810. *n.* 2. *par.* 1. *diu. & in rec. decis.* 315. [...] *par.* 5.

Demùm non refert, quod in Statu [...]
22 tuano ex antiqua consuetudine † bona [...] dalia redacta sint ad instar allodialium, [...] matur in alia decisione §. *quia omissis*, quo[d] exindè prætendi non potest, quod fini[ta] uestitura per mortem Vincentij sine fili[is] descendentibus vtriusque sexus potuer[it]
23 de eis disponere ad † fauorem vxoris [...] instituere hæredem vniuersalem, quali[...] nim illa allodialitatis ex præfata consue[tudine]
24 ne resultans procedit † inuestitura dura[nte] non autem ea finita attenta præsertim [...] sula, *Saluo iure fœudi*, ibidem repetita, vt [...] net *Burs. cons.* 137. *numer.* 13. & 14. *Rota decis.* [...] *num.* 43. *par.* 5. *rec.*

Cæteris satisfacit prima decisio, [...] fundamenta DD. visa fuerunt subsistere [...]

Et ita vtraque &c.

☞ *Decisio hæc sub die* 10. *Maij* 1654. *coram* [...] *Reuerendiss. Decano, erit infrà in Miscellan[...]*

R. P. D. LEONE VEROSPIO

DECISIO CXVI.

Romana Donationis.

Veneris 28. Ianuarij 1656.

ARGVMENTVM.

Donatio facta fauore certi, & determinati matrimonij tribuit ius filijs in matrimonio procreandis, quorum appellatione venit etiam Monasterium saltem durante vita Monialis, licet in donatione fuerit contemplata agnatio, quia iura sanguinis retinentur etiam per Monialem, pro cuius exclusione non admittuntur coniecturæ, sed dispositio debet esse clara.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta contemplatione certi, & determinati matrimonij tribuit ius filijs ex matrimonio procreandis.*

2 *Monasterium capax bonorum ex persona Monialis vocatæ succedit.*

3 *Pactum adiectum in capitulis Matrimonialibus non potest alterari in Instrumento in præiudicium vocatorum.*

4 *Facultas alterandi capitula potest desumi ex prætermissa stipulatione.*

5 *Capitula sunt attendenda vbi contrahiter ad formam capitulorum.*

6 *Obligatio Cameralis non auget illius substantiam, sed fortiùs stringit.*

7 *Donatarij acceptatio fauore filiorum arguitur ex ratificatione.*

8 *Acceptatio donationis fauore filiorum inducitur etiam per possibile.*

9 *Monasterium succedit in locum Monialis in conditione positæ.*

10 *Coniecturæ non sufficiunt ad excludendum Monasterium durante vita Monialis, sed requiruntur expressa verba.*

11 *Agnationis conseruatio consistit in propagatione successionis.*

12 *Iura Agnationis possunt à Moniali retineri eius vita durante.*

13 *Donatio facta fauore agnationis dum in ea vocatur locus pius includitur Monialis.*

14 *Donatio antecedens, declaratur per subsequentem dispositionem Testamentariam.*

15 *Donator post donationem nihil innouare potest in præiudicium vocatorum.*

16 *Donationis antecedentis dispositio dubia declaratur per subsequentem.*

17 *Filiorum appellatione venit Monasterium durante vita Monialis.*

18 *Donatio antecedens non declaratur per subsequentem contrariam.*

19 *Possessio naturalis translata in vsufructuarium, operatur illius fauore manutentionem.*

20 *Possessio ciuilis, consolidatur cum naturali morte vsufructuarij.*

21 *Constituti effectus expirat in persona primi donatarij, & fallit num. 22. & 23.*

OCCASIONE Nuptiarum quas Franciscus cum Clarice contraxerat Paulus senior Alaleona certas bonorum species in Capitulis Matrimonialibus descriptas eidemmet Francisco spoponderat donaturum eiusdemq; filijs masculis, quibus deficientibus fœminis ex matrimonio prædicto suscipiendis, reseruato sibi tamen vsufructu, ac Hippolytæ sorori donec deguissent in humanis, nec nō facultate substituendi quoties Francisci filij vtriusque sexus sobole destituti decessissent, in cuius executione sponsionis à donatario stipulatum, successiuè fuit Instrumentum cum clausula, *Constituti*, pro suis filijs masculis, ac fœminis, & donantis præterea fauore pactum reuersiuum adiectū fuit si adhuc ipso viuente donatarius obijsset sine filijs, qui filios non haberent. Ijs verò post obitum suum decedentibus fratres superuiuenres eorumque successores substituit, quibus extinctis filios legitimos ac naturales Palminij Seruantij, ac descendentes ex eo, Nullis verò ex prædictis extantibus Reuerendissimo Capitulo S. Petri iussit eadem bona deferri. Cum enim per obitum Hippolytæ vsufructuariæ fideicommissum filij Flaminij sibi apertum esse contenderent, nec non manutentionem coram A.C. reportassent ad instantiam Ven. Mon. S. Sixti de Vrbe agentis, ex persona sororis Mariæ Eleonoræ filię Francisci donatarij delata mihi causa super ipsius bono iure, Dubium hodiè proposui, & an debeat mandatum de associando ipsi decerni, & omisso posteriori associationis articulo, super quo Domini non fuerunt concordes Monasterio bonum ius fouere ex persona Monialis, fuit hodiè responsum.

Siquidem sorori Eleonoræ Francisci filiæ ius quæsitum irreuocabile esse censetur ex
1 propria persona, & bona, † quæ in Capitulis Matrimonialibus Paulus senior contemplatione certi, ac determinati matrimonij Francisco nepoti promiserat donaturum eiusdemque filijs masculis successiuè, ac fœminis, ex matrimonio prædicto procreandis ad *Text. in l. quodcumque §. si quis ita. ff. de verb. oblig. ibiq. not. Bart. Dec. cons. 239. num. 4. & 5. & cons. 468. nu. 28. Mastrill. decis. 211. num. 13. lib. 3. Rota decis. 137. numer. 3. 4. & 5. par. 6. & decis. 114. num. 2. par. 7. rec. & in Florentina donationis 2. Decembris 1650. coram R. P. D. meo Peutingerio, in §. non obstat, & in Romana seu Nepesina restitutionis in integrum 4. Iunij 1655. §. educebatur enim læsio, coram R. P. D.*
2 *meo Cerro*. Quo sanè Iure † Monasterium capax bonorum in communi ex eiusdem sororis persona vti poterit post obitum fratrum sine filijs, vt tradit *Bart. in l. cum Pater 79. §. hereditate nu. 3. ff. de leg. 2. Surd. cons. 557. §. 7. n. 7. 8. & 9. Decian. cons. 82. num. 9. & 10. lib. 4. Peregrin. de fideicom. art. 28. num. 81. Rota decis. 181. num. 2. par. 3. recent. & in Bononien. fideicommissi de Blanchettis 26. Ianuarij 1632. in §. 1. & 2. & 9. Decemb. 1633. coram bon. mem. Cardinale Hieronymo Verospio, & in Romana fideicommissi de Sorichs 22. Maij 1643. §. validitas quidem, & in §. vltimo coram Reuerend.*

Com-

Compostellano, & in Romana successionis de Comiti-
bus 23. Iun.1642. §. neque applicantur duæ limita-
tiones coram Reuerend.D.meo Decano.

Neque Monialis exclusio desumi poterit
ex Instrumento donationis sub pacto reuersi-
uo postmodum stipulato fauore donantis si
superuixerit in casu prædecessus donatarij si-
ne filijs, vel filio superstite, qui filios non ha-
beret aliorum fauore substitutorum adiecto.
Cum Monialis vlterioris spe prolis destituta
indè videatur exclusa suum quippè ius soror
Eleonora deducit ex Capitulis Matrimoniali-
3 bus fœminis quoq; fauētibus, † quod deterius
nequiuit reddi ex conditione Instrumento do-
nationis adiecta *iuxt. Text.in l. perfecta C.de do-*
nat.quæ sub mod.vbi post Bald.not.communiter DD.
Sanchez de Matrim.libr.6.disput.32.num.3. Giurb.
ad consuet.Messanen.cap.1.gloss.8.par.1.num.75.Ro-
ta coram bon.me.Merlin.decis.515.num.5.& in Ro-
mana seu Nepesina restitutionis in integrum, §. non
obstat quod Instrumentum coram R.P.D. meo Cerro,
cum alijs per Adden.ad decis.Burat. 861. sub litt.A.

Licet eadem Capitula substituendi faculta-
tē præseferant, dum hæc ad casum obitus do-
natarij sine filijs restricta ad casum præexi-
stentis sobolis porrigi nequit, vt compro-
bant auctores suprà deducti.

4 Neque facultas alterandi † eadem Capitula
argui poterit, reseruata ex prætermissa stipu-
latione donantis pro ipsius met filijs, & ar-
guit *Peregr.cons.125.num.23.lib.5.* Contraria
enim contrahentium liquet voluntas, dum se
ad formam Capitulorum Instrumentum con-
fecisse, declararunt in sequentibus eiusdem
verbis, cum reseruationibus, prohibitionibus,
& declarationibus, latiùs expressis, & conten-
tis in Capitulis Matrimonialibus in præsenti
5 Instrumento tenoris, &c. † Tunc enim Ca-
pitulorū tenor inspici debet contraria Instru-
menti dispositione post habita, vt notat *Imol.*
in l.Titia,§.idem respondet n.12.vers.tu potes dicere,
ff.de verb.oblig. Alex.cons.156.n.8.lib.6. Surd.cons.
202.num.19.& 20.& decis.71. Rota decis.114.nu-
mer.4.par.1.recen.coram bo.mem. Merlin.decis.602.
num.17.& in Romana Casalis veteris 14.Iun.1655.
§.sed his minimè obstantibus coram R.P.D. meo Al-
bergato, cum alijs per Adden. ad decis. Surd.168.nu-
6 *mer.8.* licet obligatione † Camerali noscantur
destituta cum hęc obligationis vim non au-
geat, sed dumtaxat executionis, vt respondit
Natt.cons.163.num.1. Rota post Zacch.de oblig.Ca-
mer.decis.17.num.5.& decis.77. numer.2. & coram
Buratt.decis.915.num.3.& in Asculana Pensionis 7.
Octobris 1586.coram Card.Pamphilio, quæ tamen
7 stipulatio, nec defuit in proposito† casu fauo-
re filiorum, cum expressa promissio donantis
concurrat acceptatio vera donatarij ex ipsius
ratificatione arguatur quoad omnia contenta
in Capitulis, tum ipsi, tum omnibus donata-
rijs tam natis, quam nascituris suffragari per-
apta iuxta *Text. in l. quoties C. de donat. quæ sub*
mod.Rota decis.683.num.8.par.1. diuers. quorum
8 fauore acceptatio admittitur † ex propria na-
tura possibilis, vt tradit *Molin. de primog. His-*
pan.lib.4.cap.2.num.75.vers.in 2.firmat Ciriac.con-
trou.312.nu.89.cum seq. Rota in Rom. Saluiani de
Casalibus 21.Iun.1641. §.secundum verò coram
P.D.meo Cerro.

Animaduerterunt præterea Domini dis[...]
sitionem Instrumenti nullatenus repugna[...]
Capitulis, licet enim Instrumentum subst[...]
tionē præseferat in casu prædecessus dona[...]
sine filijs, seu cum filijs qui filios non habe[...]
9 non exindè tamen † Monasterium saltem [...]
rante vita Monialis in conditione cont[...]
licet spe sobolis destitutę secundùm *Bald.*[...]
396.lib.3.Grat.discept.for.cap.815. num.21.[...]
Rota decis.151.num.2.3.& 5.par.3.recent.[...]
135.par.7.& in Mediolan.bonorum 18. Maij[...]
§. fideicommissi coram R. P. D. meo Bichio,[...]
10 etiam ad hunc † effectum debuisset ex[...]
eiusdem exclusio concurrere, itaut ex[...]
cturis elicita inepta pœnitus reputetu[r]
probat *Grat.discept.for.cap.481. nu.316.*[...]
Rot,decis.135.num.7.& 16.par.7.recent. in M[...]
lanen. bonorum 16. Marty 1648. §. purificat[...]
verò coram R.P.D. meo Bichio, & in Ameri[...]
cessionis 13.Iun.1651. coram R.P.D. meo M[...]
princ.& in Leodien.hæredit.26.Ian.1654. §.[...]
coram Reuer.D.meo Decano.

Neque vrgere poterit agnationis co[...]
uatio præsumpta ex substitutione filio[...]
11 Palminij post obitum † Francisci sine f[...]
licet enim propagatio successionis, in [...]
consistit effectus, & conseruatio agna[...]
12 ponderari nequeat in † ipsa Moniali iu[...]
men agnationis tanquam prouenientia[...]
sanguinis ab eadem moniali poterunt d[...]
vixerit retineri, vt notat *Bald.in l.1.num.*[...]
de summ. Trin. & fid. Cathol. & in cons.30.[...]
vol.1.sup.allegat.101.num.7. cum alijs latè d[...]
in Bonon.fideicommiss.de Blanchettis 26. Iun.[...]
§.quod alteram coniecturam, & 9. Decembris[...]
§.quod autem non possit, coram bo. me. Card.H[...]
18 *Verospio.* Quinimò dum † donator vo[...]
Capitulum S. Petri, & consequenter lo[...]
pium admisit non proindè censetur Mo[...]
rium excludere voluisse, atque neptem[...]
ibidem professionem emiserat regularem[...]
respondit *Rot.decis.144. num.8.par.7. recen*[...]
adducta Romana fideicommissi de Soricijs 13.[...]
1642. §. quibus accedit, coram Reuerendiss.C[...]
stellano.

Non etiam pro exclusionis coniectur[...]
seruiet Testamentaria Pauli Religio[...]
14 exclusionem expresse † præseferens, à [...]
antecedentis donationis declarationem[...]
posse firmat *Curt.iun.cons.56. num.10. Fo*[...]
de pact.nupt.claus.4.gloss.4.num.11. Rota cor[...]
raph.decis.837.num.14. cum successiua [...]
sio restricta noscatur ibi videlicet, *Item*[...]
ro, che quanto alla presente mia dispositione,[...]
que referri non poterit ad donationem[...]
annos 14. & vltrà antecedenter stipu[...]
15 quam donator, † neque lubens in vo[...]
rum præiudicium potuisset innouare iu[...]
Text.in l.si donationem,& l. velle C. de donat.[...]
man.cons.171.num.7. vers.secundo, quia Rim[...]
cons.229 num.33. cum alijs relatis in Rom[...]
nationis 13.Maij 1641. coram Reuerendissimo[...]
raconen. in quibus proindè terminis de[...]
16 tionis, scilicet restricta† ad dispositionem[...]
stamen[...]

ſtamentariã adductę auctoritates non procedunt, nec quoties diſpoſitio antecedens foret in dubio, vt diſtinguit *Becc.conſ.3.num.49.Surd. deciſ.29.num.1.& 6. Rota in Bonien. ſucceſſionis 4. Maij 1646. in §.quæ opinio coram R.P.D. meo Bichio.*

In dubium verò donationem fuiſſe fauore 17 Monaſterij comprobat † expreſſa ibidem filiarum incluſio, ſub quarum appellatione durante ſaltim vita Monialis continetur ad tradita per *Bald.in l. Deo natis, §. hoc autem numer.5. Salic.num.3. C. de Epiſcop.& Cler. cum alijs relatis in Romana ſucceſſionis de Comitibus 23. Iunij 1642. in §.nec releuat quod prædicta Cleria, & in Leodien. hæreditatis 16. Ian. 1654. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.* Qua ſanè reſponſione, altera remouetur coniectura deſumpta ex donatione Monialium excluſiua, quod ſcilicet, diuerſa bona contineat alia donatio, ac perſonas omninò diuerſas. Quinimò longè poſt prædictam do-18 nationem fuerit ſtipulata, † nec pro declaratione dictæ antecedentis donationis poterit conſequens admitti, cum imò potiùs dicatur diſpoſitio contraria poſt donationem perfectam donatori prohibitam ad *Text. in l.perfecta C.de donat.quæ ſub mod.Surd.conſ.280.nu.51. Clar. in §.donatio quæſt.1.num.3.cum alijs in dec.38. n.13. par.7.recent.*

Ex his Domini reſponderunt, Conſtare de bono Iure Monialis, An verò eidem debeat 19 aſſociatio decerni non † fuerunt concordantes; Aliqui enim tamen ex clauſula, *Constituti*, tum ex vſufructo donanti, ac Hippolytæ ſorori reſignato naturalem poſſeſſionem pœnes ipſos retentam in Monialem cenſebant per obitum eiuſdem Hippolytæ tranſlatam, itaut manutentionis Iure, vel aſſociationis æquè poſſit conſeruari, vt pluribus comprobat *Menoch.conſ.139.num.14. Berou.conſ.60. num.26. cum ſeq.lib.1.Rota in Mediolan.donationis de Poirij 4.Iunij 1600. coram Card. Pamphilio, penes poſth. de manut.deciſ.35.numer.8.& in Romana de incoronatis 29.Aprilis 1616.coram Vbaldo penes eumdem deciſ. 299.num.3.4.& 5.* Neque in primis donatarijs dici poterit conſumpta clauſula, *Constituti*, dum pœnes donantem, & Hippolytam vſufructuariam ſemper extitit poſſeſſio, itaut natu-20 ralis cum ciuili, † niſi vſufructuariæ obitu ſequuto conſolidari nequierit, vt benè explicat *Menoch.d.conſ.139.num.16. Tiraquell.de iur.conſtit. poſſeſſ.par.2.ampliat.5.num.2.& 3. Rota in Romana Spolij 16.Ianuarij 1632.coram bon.mem. Coccin. inter impreſſ.poſt Poſth.deciſ.538.nu.4.5.& 6.*

Alij verò aſſociationis Iure Monialem vti 21 non poſſe cenſuerunt, † quod vſusfructus fauore Hippolytę reſeruatus effectum conſtituti in fauorem primi donatarij non impedierit, vt cenſuit *Pariſ.conſ.172.num.1.& 2.lib.4. Gabr. conſ.143.num.4.cum ſeq.lib.2.* adeoque eiuſdem 22 ius clauſulæ in eò conſumpta † Moniali prodeſſe non valeat, vt aduertit *Natt. conſ.398. numer.35.in fin.Com.conſ.173.nu. 26.lib.2.Rota coram Caual.deciſ.5.num.4.*

Hoc autem obiectum contrariæ opinionis 23 ſectatores remouebant, † ex quo licet virtute clauſulæ, *Constituti*, in primum donatarium non obſtante reſeruatione vſusfructus ciuilis poſſeſſio, ac naturalis fictè tranſlata fuerit. Dum tamen vera, ac naturalis bonorum acquiſitio nunquam fuit ſubſequuta, vis proindè conſtituti nullatenus dici poterit expirata, vt aduertit *Tiraquell.de iur.conſtitut.poſſeſſ.part.2. ampliat.5.num.2.& 3.*

Et ità reſponderunt Domini bonum ius fouere Monaſterium ex perſona Monialis vtraque, &c.

R.P.D. ALBERGATO,

Reatina Caſtrorum.

Lunæ 31. Ianuarij 1656.

ARGVMENTVM.

Conſtitutio Aegidiana ceſſat, in caſu quo inter litigantes ſit aliquis Clericus, ſiuè ex parte actoris, ſiuè rei, & an alleganda ſit talis qualitas Iudici, Matrimonium ex quo non dicatur probatum, & quid dum non reperitur deſcriptum in libro Parochi.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus probatur per litteras patentes Epiſcopi.*
2 *Clericatus qualitas reſiſtit Conſtitutioni Aegidianæ.*
3 *Aegidiana Conſtitutio ceſſat ſi vnus ex litigantibus ſit Clericus.*
4 *Appellare ſi licitum ſit vni ex partibus, id etiam iuuat alijs litium conſortibus.*
5 *Clericus licet reus, dum quo ad eum non intrat Aegidiana, hoc priuilegio gaudebit etiam actor laicus.*
6 *Iuſpatronatus, quamuis ſit merè laicalis, tamen negari non poteſt, quin non præſeferat aliquid ſpiritualitatis num.7.*
8 *Aegidiana, vt ceſſet, quid ſufficiat, & num.9.*
10 *Clericus, vt fruatur priuilegio, nè ligetur Aegidiana Conſtitutione, eſt alleganda iudiciante ſententiam.*
11 *Aegidiana Conſtitutio, vt ceſſet id non dependet à voluntate partium, ſed ex capacitate litigantis.*
12 *Et ſic non attenditur ſcientia, vel ignorantia partium, vel Iudicis.*
13 *Diſpoſitionis vis, quando ſtat in facto, aut in voluntate partium, non attenditur earum ignorantia.*
14 *de Attentatorum executione reuocanda, quando agitur, an ſit neceſſe probare ſaltem præſumpta ſcientia Iudicis.*
15 *Iudex, vt ſe abſtineat ab executione ſententiæ, dum intrat Aegidiana, quid ſufficiat, vt ei innoteſcat.*
16 *ad Cauſam admiſſus ſtante eius intereſſe, talis admiſſio dicitur conditionalis.*
17 *ad Cauſam admiſſus vt tacitè à parte quis dicatur quid ſufficiat.*
18 *Sententia, quando non poſſit impugnari, tamquam exceſſiua.*
19 *de Sententia confirmanda, quando agitur, quæ probationes.*

20 Fi-

20 *Filiatio non probatur per solam fidem baptismatis.*
21 *Testes non reddentes sui dicti rationem, non probant.*
22 *Fides extraiudicialis nullum gradum probationis facit.*
23 *Legitimatio nec alleganda venit, quando post mortem patris est obtenta ad alterius instantiam.*
24 *Ius quæsitum, quando alicui fuit, non potest ei præiudicari.*
25 *Legitimatio non fit Archiuio Vrbis absque clausula,* sine præiudicio, *venientium ab intestato.*
26 *Legitimatio eneruatur per clausulam,* sine præiudicio, *venientium ab intestato.*
27 *Filius naturalis de Iure Canonico, vt quis possit dici, quid sufficiat.*
28 *Filius naturalis ad effectum successionis, & consequendi suam portionem quid requiratur de Iure Ciuili, & num. 29.*
30 *Natus ex concubina, vt dicatur naturalis, plura sunt attendenda, & num. 32.*
33 *Probatio filiationis, quando non possit offuscari.*
34 *Matrimonium inter aliquos benè probatur ex fide Parochi.*
35 *Testibus deponentibus de facto proprio, ac de re spectante ad eorum officium, probant.*
36 *de Legitimatione, quando tractatur incidenter quo casu satis, & plenè dicatur probata, & numero 37.*
38 *Matrimonium probandam est ex libro Parochi secundùm Concil. Trident.*
39 *Parochi negligentia non debet præiudicare tertio.*
40 *Probatio quæ ex libro fieri deberet non tollit probationem aliam quæ alio modo fieri potest.*
41 *Matrimonium, si non fuerit scriptum in libro Parochi, tunc fides ipsius Parochi adminiculata probat.*
42 *Transactionis rescissio, vt valeat, debent partes omne id quod receperunt, ratione transactionis restituere.*
43 *Sed hoc procedit, quando quis bona quæ fuerunt renunciata repeteret, secùs verò, quando ille non impugnat transactionem, sed petit suam partem deductam in transactionem.*
44 *Transactionem, quando quis non dicatur impugnare, sed potius eius executionem flagitare.*

DECISIO CXVII.

ADVERSVS Decisionem in hac causa sub die 13. Maij 1652. coram me editam obtenta per Thomam Angelum, & Octauium de Marerijs noua audientia, ipsis etiam Informantibus dubitaui, An standum esset in decisis: & quoad Aegidianam reformandam esse decisionem in reliquis ad fauorem Tancredis affirmatiuè Rota censuit respondendum:

Quoad primam partem resolutionis moti sunt Domini ex eo, quod non subsistit in facto decisionis fundamentum, quod actum nempè sit inter personas profanas, & de bonis Laicalibus, nam Octauius vnus ex ijs qui in sententia specificè continebatur erat Cle-
1 ricus, prout de Clericatu † docuit hodiè per litteras patentes Ordinarij, & per dispensatio-
nem à Pontifice ad Ecclesiastica beneficia
2 concessam, quæ qualitas † Clericatus Aegi-
dianæ Constitutioni locum non finit, si-
3 si vnus tantùm ex litigantibus † sit Cl[...]
& cæteri Laici, cum hoc casu person[...]
clesiasticæ priuilegium omnibus cum [...]
plicatum, & annexum interesse haben[...]
4 suffragetur † ad effectum admittendi a[...]
tionem quoad omnes *Rota coram Bura[...]*
315. num. 1. & 6. vers. quæ ratio militat, & [...]
5 ciè quando vnus ex reis † est Clericus [...]
Recanaten. bonor. 18. Martij 1639. coram bo[...]
Buccabella extensa per R.P.D. meum Co[...]
Aprilis 1640. §. quod procedit, in Roman[...]
1. Iulij 1648. §. neque obstat, vers. tum [...]
vnus ex illis coram Eminentissimo Corrad[...]
in Bonon. fideicommissi de Bargellinis 24. [...]
1651. §. Aegidianam coram R.P.D. meo B[...]
Et Iuspatronatus Castris, in quibus [...]
6 tia immissionem concedit † annexum, [...]
quamuis merè Laicale sit negari, tam[...]
potest, quia aliquid præseferat spiritu[...]
7 quę cum sit omninò connexa, † & ab [...]
nis inseparabilis, & sententia Rotal[...]
8 vnica verborum structura, † concepta[...]
indiuiduitatis adminiculum probet, v[...]
tum Aegidiana excludatur, vt in sim[...]
9 quadam minima † portione terræ Em[...]
ticæ Prædio libero admixta, dixit *Rota* [...]
dern. Forolivien. de pign. decis. 72. num. 2. & [...]
122. numer. 5. & in Ferrarien. de Pendas[...]
bruarij 1648. §. iniustitia, pariter coram Re[...]
Tarraconen.
Non obstat, quod istæ qualitates [...]
10 instantia deductę † non fuerint, & Iu[...]
tè sententiam non innotuerint, qui[...]
dianæ Constitutionis exclusio ex fac[...]
partium voluntate, aut Iudicis in[...]
11 non dependet, sed † ex intrinseca, & [...]
incapacitate litigantis, atque ex defec[...]
12 status in constituente † circa quam sc[...]
aut ignorantia non attenditur *Rota* [...]
bonorum 10. Ianuarij 1643. §. nullitas se[...]
med. coram Reuerendissimo D. Terracinen[...]
in Viterbien. fideicommissi, seu attentator[...]
1644. §. vlterius, cor. R.P.D. meo Cerro, [...]
13 quando vis non stat in facto, † aut [...]
partium, non attenditur an ipsi scien[...]
ignorauerint *Rota decis. 343. numer.* [...]
cent.
Quod tantò faciliùs in præsenti [...]
mittendum esse dicebant Domini, q[...]
agitur de reuocanda per viam atten[...]
14 executione iam facta, † quo casu ne[...]
esset antecedentem Iudicis scientiam [...]
præsumptiuè iustificare ex deductis [...]
Saluiani, seu attentator. 29. Maij 1641. [...]
nis coram R.P.D. Carillo confirmata in[...]
post Modern. Forolivien. de pign. decis. 65. [...]
decis. 152. nu. 6. in fin. Sed solummodò [...]
pendenda executione ad fauorem [...]
facienda, ad quem effectum satis e[...]
15 præfatas qualitates † hodiè Iudici in[...]
vt ab executione abstinendum sit pe[...]
in æqualibus terminis firmat *Maresc[...]*
lib. 2. cap. 121. num. 20. vers. secùs si reus, & [...]

Rota in Tudertina Cancellariæ Apostolicæ, Marches. de comm. tom, 1. fol. 756. nu. 2. & coram Coccin. decis. 56. num. 5.

Nec facit, quod non docto per Angelum, & Octauium de eorum interesse, commissio
16 admissionis † ad causam tanquam conditionalis nullam cum eis litem introduxerit; Visum enim est DD. tacitam ipsorum admissio-
17 nem ad causam satis resultare † ex admissione articulorum ab eorum Procuratoribus productorum, atque ex alijs actibus iudicialiter nomine ipsorum gestis, quæ sufficiunt ad hoc vt quis in causa esse dicatur *iuxtà dec. 303. num. 4. coram sa. me. Greg. XV.*

In secunda verò resolutionis parte sententia Rotalis ideò confirmationis robur obtinuit, quod excessus, ratione cuius impugna-
18 batur non subsistit, † & contrà legitimitatem Tancredis obiecta non obstant. Nam perpensis, etiā probationibus per Angelum, & Octauium post sententiam in secunda instantia fa-
19 ctis, quæ † ponderanda erant, cum ageretur, de confirmanda (sub eodem dubio Aegidianæ iuxtà stylum Rotæ) in gradu appellationis sententia *Rota in Ariminen. Saluiani 30. Maij 1646. §. neque pars coram R. P. D. meo Bichio, post Modern. Foroliuien. de pign. decis. 133. n. 2.*

De excessu non constat ex asserta eorumdem Angeli, & Octauij filiatione, ex qua prętendunt se potuisse Attilio eorum patri ab intestato succedere, quia filiatio non probatur
20 ex sola fide baptismatis, quæ ætatem † non filiationē iustificare solet etiam Testes coram A.C. examinati nullam omninò sui dicti ra-
21 tionem † quæ dat esse testimonio reddentes, nihil probant *Rota decis. 288. num. 2. par. 6. recent.* fides autem communitatis tanquam extraiu-
22 dicialis, & nullum † probationis gradum constituit, vt in specie de fidecommunitatis *Seraph. decis. 106. numer. 30. Buratt. decis. 429. n. 12.*
23 Et legitimatio † neque alleganda erat, tum quia facta post mortem Attilij ass. patris; ad
24 alterius instantiam, & sic post ius † tertio quęsitum, cui nullum legitimatio parere potuit præiudicium ex plenè adductis per *Peregr. de fideic. art. 23. num. 47. ubi de communi Rota dec. 145. num. 14. par. 1. rec.* tum quia habet in ventre clausulam, *sine præiudicio,* venientium ab inte-
25 stato, quam tenetur apponere † huiusmodi Archiuium Vrbis, cum sine illa legitimare non possit, vt in specie aduertit *Hond. cons. 67. num. 41. & cons. 92. nu. 48. vers. tertiò in casu lib. 1.* per quam adeò eneruantur vires legitimatio-
26 nis, vt in præiudicium † tertij ab intestato venientis, nihil operari posset *Honded. vbi sup. & Gabr. cons. 22. num. 12. lib. 2. Surd. cons. 337. num. 15. Rota coram sa. me. Greg. dec. 135. n. 4.*

Et quamuis istæ probationes aliqualiter vrgerent etiam non probatis requisitis in *dec. 254. num. 2.* ex quo ad effectum vt de Iure Ca-
27 nonico possit † quis filius naturalis appellari sufficit, quod natus sit ex vtroque parente soluto, *Bero. cons. 165. n. 2. vers. quoad primum libr. 2. Rot. decis. 316. n. 22. par. 5. rec.*

Aduertebant tamen Domini, quod in dicta *decis. 365.* Rota ad alios effectus filiationem considerat, quæ in præsenti cum ad effectum
28 successionis, † & consequendi portionem ex dispositione Iuris ciuilis in *auth. licet C. de na-*
29 *tural. liber.* filio naturali † debitam perpendatur necessarium vtique est requisita à Constitutionibus cæterum præscripta concurrere, cum in hac à Iure Canonico correcta non reperiantur, vt in terminis successionis ex *d. auth.*
30 licet requisita † Iuris Ciuilis desiderauit *Rota decis. 444. num. 9. par. 1. & decis. 199. n. 3. part. 3. rec.* sed ad euitandas enim pœnas procedit obie-
31 ctio, tunc enim satis est, † quod quis ea soluto natus sit, & soluta, sed ad effectum successionis ab intestato id non sufficere benè di-
32 stinguendo † firmat *Rota d. decis. 254. numer. 3. vers. nam loquitur par. 2. diuers. & d. decis. 144. sub num. 9.*

Legitimitas verò Tancredis ex deductis
33 contrà illum offuscari non potuit, † cum sufficienter illa comprobata remanserint non solùm ex Testibus de tractatu Patruorum communi reputatione, & publica voce, & fama deponentibus *decis. cons. 54. num. 3. vers. & hoc videtur cum alijs per Rot. coram Pen. decis. 667.*
34 *num. 2.* Verùm † etiam ex attestatione Parochi, qui matrimonium inter parentes Tancredis in sua præsentia coram Notario, & Testibus fuisse contractum præuia denunciatio-
35 num remissoria deponit, † cui de facto proprio, & de re ad eius officium spectante attestanti plena fides adhibenda est ex *Alex. Dec. & Socc. probat Rota decis. 337. numer. 3. post secundum vol. cons. Farin.* & fuit dictum in hac causa sub die *3. Iulij* 1651. §. *siquidem, coram Reuerendissimo*
36 *D. meo Decano,* vbi quod † concurrentibus adminiculis, nempè dictis Testium depositionibus, Notarij attestatione, enunciatiua Instrumenti inter Tancredem, & eius Patruos celebrati, atque eiusdem admissione ad bonorum
37 fœudalium successionē † plenissimè constat de legitimitate, cum de ea incidenter ad effectum successionis agatur in puncto *Rota decis. 34. numer. 19. par. 2. diuers. & coram Seraph. decis. 978. numer. 4.* cum alijs in d. §. siquidem allegatis.

Et licet in libro Parochi dictum Matrimo-
38 nium non reperiatur † adnotatum iuxta dispositionem *Sac. Concil. Tridentini sess. 24. cap. 1. de reformat.* non denegatur tamen ex hoc facul-
39 tas aliundè Matrimonium † probandi cum negligentia Parochi non debeat parti præiudicium afferre, & probatio quæ ex libro fieri deberet non tollit probationem resultantem
40 ex eiusdem † Parochi attestatione, vt benè aduertit *Gratian. discept. 653. nu. 62. vers. & quamuis Rota in Tullen. matrimonij 15. Ianuarij 1653. §. nec vrget, vers. non tamen coram me, & in puncto in Romana hæreditatis 18. Aprilis 1611. coram bon. me. Pirouano impress. post secundum vol. cons. Farin. decis. 332. num. 2. vers. cui etiam si maior,* vbi quod non obstante omissione descriptionis in libro
41 fides Parochi adminiculata † probat Matrimonium.

Nec denique refragatur non licuisse Tancredi ad portionem in transactione Patruis re-
42 nunciatā redire, † nisi restitutis prius sc. 4100. eius-

eiusdem transactionis occasione receptis. Quandoquidem obiectio locum haberet casuquo Tancredes præuia rescissione transa-
43 ctionis † bona renunciata repeteret, secus in præsenti vbi nō repugnat ille transactionem, sed ex iuribus indè reseruatis suam portionē Castrorum petit, quo casu ad restitutionem acceptorum non tenetur, *Rota coram Duran. decis. 155. num. 19. vers. in quo non agitur ad rescissionem, & coram Merlin. decis. 522. num. 2. vers. quia Blanca non impugnat.*

Quod autem transactionem non impugnet Tancredes, patet ex quo in ea fuit conuentum, quod in casu mortis Patruorum sine filijs liceret Tancredi ad portionē renunciatam redire, vndè cum successu temporis iste casus aduenerit petendo in eam portio-
44 nem immitti, non intelligitur † cōtra transactionem venisse, sed imò potius illius obseruantiam flagitasse, vt tradit *Soccin. cons. 215. num. 7. vers. Præterea quem in bonis sequitur Rot. coram Pen. decis. 538. n. 5.*

Et ita non esse locum Aegydianæ, sed sententiam Rotalem confirmandam esse, & in hac parte standum in decisis, vtraque parte informante resolutum fuit.

☞ *Decisio hæc edita sub die 13. Maij 1652. coram R. P. D. Albergato erit infra in Miscellan.*

R. P. D. PRIOLO.

Romana, seu Ianueñ. Locorum Montium.

Lunæ 31. Ianuarij 1656.

ARGVMENTVM.

Iudicium est validum, dum fit in loco vbi est sita res, de qua agitur. Bona hæredis non possunt capi in executionem pro debitis defuncti, quod limitatur, quando hæres adiuit hæreditatem sine beneficio legis, & inuentarij, quia tunc capi possunt. Et quando in hoc iuuet restitutio in integrum.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas colligitur ex reuolutione processus, in quo apparet an sint seruata omnia necessaria.*
2 *Iudicium quando fuit agitatum contra hæredem, extra locum defuncti, est nullum.*
3 *Iudicium ratione rei sitæ validum est, cum quis possit conueniri in loco, vbi res de qua agitur, reperitur sita.*
4 *Iudici alicui, si quis non sit subditus, tamen si compareat coram eodem, & faciat actus iudiciales, tunc dicitur ille consensisse in iurisdictionem, & sic non potest dare de defectu iurisdictionis, n. 4.*
5 *Protestationes iudiciales nisi in quolibet actu repetantur, præsumitur ab eis recessum.*
6 *Auditor Cameræ qualem habeat potestatem.*
7 *Sententia lata in termino citationis circumductæ est nulla.*
8 *Quod tamen verum est dicendum, quando Iud[...] cuius voluntate id dependet, illam citationem [...] mittat.*
9 *Sententia vt valeat, debet esse conformis libell[...]*
10 *Sententia, quod non sit conformis libello, [...] iste defectus ex clausulis salutaribus positis in [...] nitorio.*
11 *Clausula,* deducens omne ius, *necnon cla[...]* & omni meliori &c. *& similes faciunt, [...] tentia non possit similis libello dici.*
12 *Immissio vigore Saluiani quando non possit [...] gari.*
13 *Laudum præcipitanter latum est nullum.*
14 *Laudum, quando pars acceptauit, an possit ill[...] nullum accusare.*
15 *Solutio facta à tertio, an valeat, si asserat [...] uere de ordine tertij, dum non docet de manda[...]*
16 *Mandatum præsumitur stante notabili summ[...]*
17 *Soluere, quis non præsumitur voluisse n[...] summam pro alio, sine illius mandato.*
Cum alias intret præsumptio, quod nemo præ[...] tur voluisse iactare suum, num. 17.
18 *Solutio facta à tertio sine mandato, bene val[...] ex secuta ratificatione principalis.*
19 *Ratificatio supplet omnes defectus mandati, [...] in casibus speciale mandatum requirentibus*
20 *Debitum, quando est defuncti non potest fieri [...] tio super bonis hæredis.*
In quibus bonis non cadit obligatio, ne[...] theca.
21 *Bona hæredis, tunc non possunt capi in execu[...] pro debito defuncti, quando confecit in[...] rium.*
22 *Testator in bonis hæredis non habet ius.*
23 *Bona hæredis possunt capi in executionem p[...] bitis defuncti, quando vt in seq. num.*
24 *Hæres adeundo hæreditatem, sine beneficio [...] & inuentarij, videtur quasi contrahere cum [...] toribus hæreditarijs.*
Hæres adeundo hæreditatem sine inuentario [...] tur creditoribus hæreditarijs, etiam de pr[...] num. 24.
24 *Hæres tenetur conficere inuentarium int[...] menses, aliaque necessaria obseruare.*
26 *Hæres non conficiens inuentarium, non po[...] iuuari.*
27 *Hæres valide non conficiens inuentarium, [...] est, ac si illud non confecerit.*
28 *Filius non potest allegare ignorantiam bonor[...] tris, maximeque si cum eo habitabat.*
29 *Restitutio in integrū aduersus aditionem hæ[...] sine inuentario petenda est ab ipso hærede, [...]*
30 *ab Animo alicuius, ea quæ dependent, à terti[...] lidè testificantur.*
31 *Hæres perperam petit restitutionem in integ[...] uersus aditionem hæreditatis sine inuentar[...] quam lapsum fuit tempus præfixum ad illu[...] ficiendum.*
32 *Quia per dictum lapsum, quæsitum fuit [...] toribus, vnde ipsis inauditis non est illu[...] rendum.*

DECISIO CXVIII.

SEntentiam A.C. concedentem Carolo, & Elisabethæ coniugibus immissionem super locis Montium de quibus agitur confirmādam esse DD. censuerunt ob validitatem, ac iustitiam illius.

1 Validitas enim desumitur ex † reuolutione processus, in quo apparet fuisse seruata omnia seruanda iuxt. *vulgat. decis. Caputaqu.* 162. *part.* 2.

Nec releuat assertus iurisdictionis defectus, ex quo iudicium fuit agitatum contra hære-
2 dem extra locum † defuncti, vbi de iure conueniri debebat, *iuxt. l. hæres absens, ff. de iudic.*

Quia cum loca montium super quibus immissio concessa fuit, existant in Vrbe, vbi
3 etiam hæres fuit inuentus, † validè potuit iudicium in ea intentari ratione rei ritè, ac rectè substinetur, *ad text. in l. sed etsi susceperit* 52. *§. vlt. ff. de Iud. l. Actor vlt. ibique DD. C. vbi in rem actio, cap. sanè, & cap. vlt. de for. compet. glos. in d. l. hæres absens, §. proinde verb. debebit, ff. de iudic. Felin. in cap. Dilectus il 2. numer.* 10. *de rescript. Carleual. de iudic. tom.* 1. *disput.* 2. *num.* 143. *Rot. coram san. mem. Gregor. dec.* 279. *num.* 17. *& in recent. decis.* 306. *num,* 6. *& seq. par.* 7. Præsertim quia pro parte eiusdem hæredis fuit comparitum coram A. C. deducendo exceptiones,
4 iura producendo, & faciendo † alios actus, ex quibus resultat in iurisdictionem consensus *ad l.* 1. *cum l. seq. ff. de Iudic. Rot. decis.* 51. *num.* 18. *par.* 5. *dec.* 91. *sub num.* 11. *vers. non obstat part.* 6. *ac decis.* 306. *sub num.* 7. *vers. Vlterius part.* 7. *recentior.*

Parum obstante, quod à principio fuerit protestatum de dissensu; nam cum eadem
5 protestatio † in subsequentibus actibus repetita non fuerit (vt opus erat) vtique censetur ab ea recessum, *Put. decis.* 370. *num.* 3. *& seq. lib.* 1. *in correct. Card. Seraph. dec.* 308. *numer.* 1. *& dec.* 1057. *num.* 1. *&* 2. *Add. ad Greg. dec.* 292. *num.* 4. *& dec.* 466. *num.* 9. *& in recent. d. dec.* 91. *num.* 12. *& seq. par.* 6.

Minus releuat, quod monitorium, cuius vigore dd. coniuges iudicium introduxerunt, fuerit exequutum in Ciuitate Tusculana.

6 Quia non ideò fuit inualidè exequutum, nam A.C. habet iurisdictionem etiam in partibus intra duas dietas iuxta Constitut. sa. me. Pauli V. super *reform. Tribunal. Vrbis tit. de Auditore Cameræ numer.* 6. *Vers. Nec decernat monitoria &c.*

7 Prout nec afficit, quod sententia † lata fuerit in termino citationis circumductæ per iurium productionem factam ad instantiam P. Marini rei conuenti.

Quia sola iurium productio nō potuit cir-
8 cumducere citationem, sed vlterius requirebatur, † quod Iudex à cuius id voluntate dependet, illam admiserit, quod hic factum fuisse non constat, *Rot. coram Greg. decis.* 457. *num.* 7. *Buratt. decis.* 727. *numer.* 2. *Merlin. decis.* 530. *sub num.* 4. *vers. quoniam sola protestatio &c.*

Postremo non obstat, quod sententia non sit conformis libello, † seu monitorio, cum in eo fuerit petita immissio super locis montium hæredirariis, sententia verò illam concesserit super locis proprijs P. Marini. Quia
10 huiusmodi difformitas † remouetur ex clausulis salutaribus in eodem monitorio appositis, nempe deducens omne ius &c. ac omni meliori modo &c. alijsque prægnantissimis, quarum vigore potuit ferri sententia su-
11 per omnibus in discursu causæ † deductis, atque probatis, licet à principio non petitis, iuxta tradita *per Innoc. in cap.* 2. *sub num.* 2. *vers. respondeo &c. vbi etiam Bald. sub nu.* 9. *vers. Tertio opponitur de ordin. cognition. Rot. decis.* 256. *n.* 1. *&* 7. *par.* 5. *diuers. & coram Vrgellen. dec.* 90. *nu.* 1. *cum alys per Pacific. de Saluian. interdict. inspect.* 1. *cap.* 3. *num.* 42. *& seqq.*

Iustitia verò eiusdem sententiæ resultat ex eo, quia concedit immissionem præuia iusti-
12 ficatione † extremorum iudicij Saluiani, quibus probatis iure denegari non potest, vt fuit dictum *coram san. mem. Greg. dec.* 491. *nu.* 6. *penes Vrgellen. decis.* 40. *pariter num.* 6. *in Roman. seu Anagnina Saluiani* 16. *Ian.* 1645. *coram R.P. D. meo Cerro apud Merlin. de pignor. dec.* 93. *n.* 1. *& in Licien. census* 18. *Maij* 1654. *&* 7. *May* 1655. *coram me.*

Nec releuat exceptio obiecta aduersus creditum, ex eo quod laudum à quo illud desu-
13 mitur, fuerit † præcipitanter latum eodem die compromissi; quia (prætermissis alijs) placuit responsio, quod Ioannes Augustinus
14 Auctor P. Marini habita eiusdem† laudi notitia, nedum non reclamauerit, vt necesse erat, sed debitum agnoscendo soluit in exequutionem illius duas ex tribus partibus summæ, ad quam erat condemnatus. Vnde resultat tacita eiusdem laudi approbatio, & emologatio, *vt in specie probat Castren. cons.* 116. *prope fin. vers. restat respondere lib.* 1. *Crauett. cons.* 237. *num.* 2. *Rot. in Perusina Laudi* 13. *Martij* 1628. *coram Reuerendiss. Vrgellen. inter eius impress. decis.* 136. *num.* 1. *&* 2. *cum alijs per Add. ad Buratt. dec.* 657. *n.* 11.

Nihil refragante, quod solutio facta fuerit
15 à tertio, † cui asserenti se soluisse de ordine alterius, non creditur nisi iustificetur mandatum; quia cum agatur de notabili summa petiarum 1200. quam non est verisimile ter-
16 tium pro † alio soluisse irrequisitum, & nulla reportata iurium cessione ad sui fauorem, vtique mandatum à soluente enunciatū præ-
17 sumitur interuenisse, † nam alias iactasset suū, quod non est dicendum, *vt in specie aduertit Rot. dec.* 2. *num.* 1. *de caus. posses. & propriet. in antiq. Cassador. dec.* 3. *num.* 4. *in fin. uers. Item secundum de Procurat. Gabr. eodem tit.* 1. *num.* 6. *Buratt. dec.* 593. *num.* 8.

Cessatque difficultas non solum ex cessione iurium facta à creditoribus præesse ad fa-
18 uorem † Io: Augustini debitoris in actu dictæ solutionis, sed etiam ex subsequuta ratificatione eiusdem debitoris mediante Epistola per eum conscripta de anno 1649. in qua præmissa dicta solutione agitur de residuo, *Summ. responsionis coniugum num.* 1. quæ ratifica-
19 tio supplet † vices mandati, etiam in casibus in

in quibus speciale requiritur, *cap. ratihabitionem de regul. iur. in 6. Rot. d. dec. 2. vers. Maximè de caus. possess. & propriet. in antiq. Greg. dec. 525. num. 4. & 5. cum alijs per Add. ad eundem dec. 291. num. 6.*

Minus obstat, quod hæc loca montiũ nunquam fuerint possessa à Io: Augustino, sed sint
20 propia P. Marini eius hæredis, † in quibus nõ cadit obligatio, nec hypotheca defuncti, *ad l. 1. in fin. C. commun. de legat. Rot. penes Vrgellen. dec. 337. num. 1. ac seq. & apud Pacific. de Saluiani interdict. dec. 179. num. 15.* Quia conclusio procedit in bonis hæredis, qui adiuit cum bene-
21 ficio legis, & inuentarij, † quæ sanè non veniunt sub hypotheca defuncti, quia non censetur defunctus ea obligasse ex defectu tum voluntatis, quando, vt in hoc casu de illis non meminit in sua obligatione; tum potestatis,
22 quam defunctus non habet in bonis † hæredis, nisi per retrotractionem, quatenus scilicet hæres factum illius ratificet adeundo, simpliciter hæreditatem, *gloss. & Doctores ff. de pignor. Afflict. decis. 111. sub numer. 16. vers. Et ideo cum seq. Mantic. de tacit. lib. 11. titul. 16. sub num. 16. uers. quod sanè Pacific. de Saluian. inspect. 3. cap. 2. num. 290. & seq.* Secus autem in bonis hæredis, qui adiuit absque d. beneficio, vt P. Marinus, hæc enim sunt obligata credi-
23 toribus hæreditarijs, † non quidem ex persona defuncti, sed ipsiusmet hæredis, qui simpliciter adeundo videtur quasi contrahere cum ijsdem creditoribus, quibus propterea
24 tenetur † actione personali, cui accedit hypothecaria, vt benè declarat *Bald. cons. 89. nu. 7. & 8. lib. 1. Afflict. d. decis. 111. sub d. num. 16. Mantic. de tacit. d. lib. 11. tit. 16. sub num. 16. vers. Sed aduertendum Pacific. de Saluian. d. inspect. 3. cap. 2. num. 289.* & articulo maturè discusso firmauit *Rot. in Viterbien. Castrorum 12. Iunij 1623. coram bon. mem. Coccin. in recent. decis. 438. numer. 11. & seq. & in S. Seuerini dotis 4. Maij 1640. coram Reuerendiss. D. meo Decano apud Merlin. de pignor. decis. 33. num. 27. & seq. cum alijs per Add. ad Buratt. decis. 257. sub num. 22. uers. Verum hæc limitatio.*

Nec releuat inuentarium à P. Marino confectum, & in Summario coniugum relatum sub *num.* 7. Quia licet illud inchoauerit post obitum defuncti præuia descriptione vnius banchæ denar. sex, vt mandat statutum Ia-
25 nuen lib. 3. cap. 20. Non tamen † perfecit infra duos menses, vt requirebatur ex eodem statuto, cuius dispositio omnino seruanda erat, *Iason. in l. fin. num. 5. C. de iur. deliber. Gratian. discept. foren. cap. 998. numer. 19. Rota coram*
26 *Vrgellen. dec. 212. num. 5.* Ac ideo eius † beneficio iuuari non potest, cum paria sint inuen-
27 tarium non conficere, vel minus † legitimè facere, *d. l. fin. §. sin verò C. de iur. deliber. Rot. penes Greg. dec. 496. num. 2. vbi Add. litt. A. Coccin. decis. 59. sub num. 5. vers. secundum verò, & in Nepesina pecuniaria 3. Decembris 1646. coram R. P. D. meo Verospio, §. Nec Fuluio &c.*

Nullaque potest allegari ignorantia bonorum defuncti, præsertim mobilium; quia P.
28 Marinus † erat eius filius, & in eadem domo cum patre conuiuebat, qua ratione præsumitur habuisse notitiam omnium à defu[ncto] relictorum iuxt. *l. octaui gradus C. vnde lib[eri] tutela C. de integr. restitut.* & in terminis [...] bant *Cæphal. cons. 314. numer. 24. & cons[...] n. 10. lib. 5. Grat. cons. 25. n. 6. vers. Et est n[...] lerabilis ignorantia &c. cum seq. ac sub nu. 2[...] Item addunt lib. 2. Honded. cons. 35. num. 5. ve[rs. ...] enim isti hæredes, & seq. lib. 1.*

Prorogatio autem, seu verius, in integ[rum] restitutio aduersus inuentarium non [...] ctum obtenta in Senatu Ianuensi, no[n ...] fragatur; Tum quia non fuit petita à P[. Ma-]
29 rino, † sed à PP. Iesuitis eius donatari[is ...] cess. fol. 234. in quorum facultate no[n ...] explicare ea, quæ latent in animo h[...] omnino dependent ab eius voluntat[e ...]
30 ipsi attestari non possunt iuxt. *tradita [...] in l. per Procuratorem 89. num. 1. circa [...] declara cum seq. vbi cæteri DD. ff. de acqui[...] Alexand. cons. 78. num. 14. vers. sed ita lib. [...] cons. 230. n. 8. Menoch. de præsumpt. lib. 6. p[...] 64. sub num. 38. vers. siquidem Rot. coram [...] Merlin. dec. 704. num. 10.*

Tum etiam quia fuit obtenta post [...] tum ius creditoribus ex lapsu temp[...]
31 conficiendum † inuentarium præfixi, [...] inauditis profectò auferri non potuit [...]
32 restitutionem, † *vt dixit Rot. penes Vera[...] 138. par. 2. Marches. de commission. par. 2. d[...] restit. in integr. fol. 551. numer. 181. & in [...] tradunt Rolan. à Valle de inuent. par. 3. §. I[...] mittendum num. 1. & seqq. inter Tract. Mag[...] fol. mihi 175. aliyque relati per Moder. Per[...] solut. ciuil. 12. n. 7. & seqq. &c.*

Et ità vtraque parte &c.

R. P. D. MELTIO posteà EPISC[OPO] PAPIEN.

Meleuitana Decursus Aquarum.

Lunæ 31. Ianuarij 1656.

ARGVMENTVM.

Aqua, si nascatur in fundo alicuius, po[test] de ea ad sui libitum disponere, & an[te]dum eam alicui concesserit postea alt[...] & in hoc solet tradi distinctio, aut aq[ua] fluit naturaliter in fundum inferiore[m ...] potest, secus verò si per opus manu[factum] vadat, & vide rationem.

SVMMARIVM.

1 *Aquæ cursus antiquus absque vlla nouation[e ...] iudicium tertij non est immutandus.*
2 *Aquæ cursus antiquus si immutetur, est red[...] in pristinum statum.*
3 *circa Aquæ cursum tria sunt consideranda.*
4 *Consuetudo in materia decursus aquarum [...] priuilegij.*
5 *Aqua à consueto cursu diuerti non potest.*
6 *Aquæ decursum, quando quis alicui co[...] possit idem eamdem aquam alibi diuer[tere ...] quando id procedat.*
8 *Aquæ cursus, quod è fundo superiori de[...]*

dum inferiorem non naturaliter, sed per canale manufactum, & tunc præsumitur seruitus.
9 *Et hoc casu illicita est diuersio aquæ in præiudicium fundi inferioris.*
10 *Aqua, quod non naturali cursu, sed per aquæductum manufactum defluat in aliquem fundum ex quo doceatur, & n. 11.*
12 *Testes, quando sunt numero plures, ac suorum dictorum optimam reddunt rationem, bene probant.*
13 *Testes examinati ad perpetuam rei memoriam, si repeti non potuerunt, quia mortui sunt, an probent, & num. 14.*
15 *Testium dicta ad perpetuam rei memoriam examinati, eorum dicta morte confirmantur, dum repeti non possunt.*
16 *Aquæ decursus, vt dicatur iure seruitutis acquisitus requiritur, vt opus manufactum incipiat à fundo, vbi exijt aqua, & sic non tantum in fundo proprio.*
17 *Aqua si in fundo alicuius nascatur, dominus fundi de ea arbitrio suo potest disponere, & n. 18.*
19 *Probatio diuinatiua non releuat.*
20 *Testes non coarctantes negatiuam, non probant eam.*
21 *Testes non probant tempus antiquum, dum ad modernum se restringunt, & n. 22.*
23 *Testes deponentes super affirmatiua præferendi sunt deponentibus super negatiua.*
24 *in Aquarum decursu multum attenditur consuetudo.*
25 *Seruitus continua, vt præscribatur, quid requiratur.*
26 *Aquæ seruitus, stante cloaca antiquissima, qualis præsumatur.*
27 *Aquæ cursus antiquus, & vsus in aquæductu deseruit pro titulo.*
28 *Aquæ decursus antiquus per opus manufactum de per se absque alio titulo habet vim inductæ seruitutis.*
29 *ex Cursu 40. annorum præsumitur titulus, & bona fides, in materia decursus aquarum. Amplia num. 30. & 31.*
32 *Aquarum decursus in fundo inferiori opere manufacto factus præsumitur, ex consensu Domini aquæfactus.*
33 *Aquarum actus expurgationis siue excautionis in fundo alieno non solet iure familiaritatis fieri.*
34 *Sed sunt ex eis actibus quæ fieri solent iure proprio, & acquisito.*
35 *Aquarum decursus in fundum inferiorem, quando dicatur probatus per immemorabile tempus.*
36 *Immemorabilem possessionem habens pro se, potest allegare meliorem titulum de mundo.*
37 *Libertas per non vsum an acquiratur.*
38 *Procuratoris scientia, & negligentia non debet præiudicare Domino.*
39 *Procurator, seu Colonus, si negligant vsum alicuius rei, non præiudicant domino absenti.*
40 *Scientia præsumitur ex longo vsu.*
41 *Spoliato competit actio spolij.*
42 *Aquæ defluentis cursum vadens per fundum alienum diuertens dicitur in mala fide.*
43 *in Seruitute retinenda, vel conseruanda, iam in esse deducta, sufficit, vsus in aliqua parte rei.*
44 *Publico non est consulendum in præiudicium.*

DECISIO CXIX.

IN Episcopali prædio Talescof, nuncupato oritur aqua fontis, qui dicitur Ta Laurenti defluens opere manufacto per Terrenum feudi della Tabria continantis cum d. prædio Episcopali huiusmodi aquam cum Episcopus Cagliares Moderni Reuerendissimi Episcopi Meliteñ antecessor anno 1627. absente tunc Domino feudi à solito cursu diuertisset Eminentissimus D. Magnus Magister, qui d. feudum anno 1650. acquisiuit animaduertẽs aquæ diuersionem resultare in magnum eius feudi præiudicium, ex quo amplius non poterat, prout antea irrigari agri, & hortalitia illam ad pristinum statum reducendam esse prætendere cœpit. Vnde commissa causa in Rota dubitatum fuit, an Reuerendiss. Episcopo licuerit aquam ducere in præiudiciũ fundi inferioris, & non licuisse DD. responderunt.

Ratio resolutionis fuit, quia cum aqua iam longo tempore, scilicet per 20. annos, & vt aliqui ex Testibus examinatis pro parte D. Magni Magistri deponunt per 40. & etiam ab immemorabili tempore per canale, seu aquæductum fabricatum in fundo superiori
1 defluxerit per fundum inferiorem † vtique non potuit in istius præiudiciũ antiquus aquæ cursus vlla nouatione turbari, ac in aliam partem diuerti ab Episcopo Domino fundi
2 superioris, † & propterea aqua in pristinum statum reducenda venit, *l. hoc iure §. ductus aquæ ff. de aqua quotidiana, & æstiu. l. si quis diuturno, ff. si seruitus vindicetur, l. fin. §. fin. ff. de aqua pluuia arcen. l. si manifestè C. de seruit. & aqu. l. vsum aquæ, C. de aquæduct. lib. 11. Bald. cons. 241. num. 2. lib. 2. Paris. cons. 129. num. 10. vers. eo magis vol. 4. Bero. cons. 144. numer. 39. vers. quarto pondero volum. 3.* vbi quod circa cursum aquæ tria sunt
3 regulariter consideranda † pactum, natura, & vetustas latè *Surd. cons. 447. numer. 10. & 11.* vbi quod in aquæductu antiqua con-
4 suetudo † est seruanda cum habeat vim tituli, & priuilegij, *Iason. cons. 150. num. 10. lib. 2.*
5 *Cæphal. cons. 96. n. 2.* Vbi quod à cursu† consueto aqua diuerti non potest, *idem firmat Cæpoll. de seruit. vrb. prædior. cap. 96. de aquæduct. num. 3. vers. sed posse, & Cyriac. contr. 311. n. 3.*

Neque obstat, vt ex eo quod: Controuersa aqua erumpit in proprio fundo Episcopi potuerit etiam ab eo in aliam partem ad sui libitum diuerti etiam si per aliquod longum tempus defluxerit in fundum inferiorem *ad text. in l. si meo fundo, ff. de aqu. pluu. arcen.* Quia trita, ac in iure communiter recepta est distinctio solita afferri dicto Textui, vt nempe
7 ille † procedat, quando aqua sui naturali cursu fluit, secus autem si per opus manufactum *ita Bart. in 1. §. sed & si in principio, ff. de aqu. plu. arc. vn. Bald. & Salycet. in l. 2. ff. ad l. Aquil. & conferunt etiam text. in l. cui fundum ff. quemadmodum seruit. amict. & in l. Neratius ibi glos. verb. tollere, ff. de aqua pluu. arcen. Calcan. cons. 56. sub numer. 9. Becc. cons. 202. numer. 24. Crauett. de antiqu. tempor. par. 4. §. circa præmissa num. 40.* Ratio autem dictæ distinctionis est, quia vbi aqua non natu-

8 turaliter, † sed artificioso opere manufacto decurrit tunc cẽsendum est Dominum feudi superioris permisisse cursum aquę in fundum inferiorem non iure facultatis, sed seruit. acquisit. ministerio hominum ex dicto opere manufacto, & consequenter illicita omnino
9 redditur diuersio† aquæ ex solito suo cursu in præiudicium fundi superioris, cui dicta seruitus acquisita fuit, *Castr. cons.243. numer.2.vers. præterea lib.2.Surd.d.cons.447.numer.12. Bursatt. cons.85.num.1.cum seqq. & cons.235.numer.54.& cons.267.num.38.Menoch. cons.447.num.42. vers. qui hoc intellexerunt Petr.Bin.cons.238.& seqq.Merot.cons.8.num.3.ad med. Bellam.cons.7.nu.3. Capoll.de seruit.rust.præd.cap.4.de seru.aquæ d.nu.56. cum duobus seqq.Gabr.de præscript.concl.10.nu.14. Cyriac. contr.311.num.2.vers. primo quia reui. decis.411.num.post med.& num.22.Rota diu.dec.164. num.3. par.2.in recent.decis.32.num.7.& 8. & decis.425.num.14. par.4.tom.2.& in Mediolanen.bonorum 17.Maij 1630.coram Coccino,nec non firmatum etiam fuit in decis. in hac causa emissa super remissoria sub 28.Iunij 1651.coram Reuerendiss.Tarraconen.§.releuantia ad med.vers.nihilominus.*

Quod autem controuersia aqua non natu-
10 rali cursu defluxerit † ad feudum della Tabaria, sed per opus manufactum in prædio superioris ipsius Episcopi probatur ex dictis testium examinatorum pro parte Eminentissimi Domini Magni Magistri,qui deponunt, quod subtus Roccam d.prædij Talescof con-
11 finantis cum prædio della Tabaria† extat antiquus curriculus in saxo per lapicidas incisus, necnon etiam antiquus aquæductus pariter manufactus subtus curriculum perueniens vsque ad fontem Talaurenti,qui dictam aquam recipit eamque ducit ad terrenum fundi inferioris, ac terminat in cratera in eodem prædio constructa ad vsum animalium, & agrorum huiusmodi namque Testes cum
12 sint † numero plures formiter mediante remissoria examinati, ac suorũ dictorum optimam rationem reddant vtique bene, ac concludenter probant, *leg. solam, & ibi glos. C. de test. Bald. in l.Presbyteri num.14.vers. quidam petijt C.de Episc.& Cleric.Rota decis.189. num.2. & decis.272.num.3.cum seqq. par.2.rec.& fuit dictum in Bononien. Pecuniaria 10. Ianuarij 1650. coram Eminentiss. Cardinali Otthobono §.2.ad med.* Tantoque magis cum de fluxu eiusdem aquæ
13 per dictum canale,seu aquæductum † spatio longissimi temporis deponant alij Testes,qui licet examinati ad perpetuam rei memoriam tamen ex quo repeti non potuerunt stante il-
14 lorũ prædecessu † haberi debent pro ritè, & validè examinatis, *Surd.decis.13. per tot.Rot.coram Greg.XV.dec.434.num.5.coram Buratt.decis. 834.num.4. & decis.350. num.3.* & illorum de-
15 positio morte † confirmata remansit *ad text. in l. fin.vers. sin autem C.de test.Rot.in Romana depositi 15.Decembris 1645.coram Eminentissimo D. Cardinali Corrado, & in Romana nullitatis matrimonij 19.Ianuarij 1646. §. non obstat,quod onus coram bon.mem.Arguelles.*

Non obstat ad effectum præsumendi ex opere manufacto aquam iure seruitutis decurrisse in fundum inferiorem, quod
16 ratur, † vt dictum opus constructum in fundo contra quem seruitus præ[...] alias laborerium nil releuet cum ex ho[...] tollatur libertas quam de iure Domin[...]
17 bet vtendi pro suo arbitrio aqua in [...] do scaturiente obiectum enim hu[...] cessat ex facto concludenter probato [...] stes formiter examinatos, & præcis[...]
18 mantes opus constructum fuisse in ip[...] dio Episcopi ibi; *Hò visto, che nell[...] luogo chiamato Talescof predio Episcopal[...] to, & al presente vi è vna caua, ò sia m[...] forza di huomo con piccone nella Rocca [...]*

Pari facilitate visa fuit tolli alia [...] quod dicta caua facta fuerit non ad [...] aquam, sed potius ad effectum illa[...]
19 randi, ac quærendi sub terra † istud [...] diuinare, & contrarium colligitur ex [...] testibus deponentibus opus constru[...] fuisse, *per cercare, e raccoglier l'acqua.*

Non etiam aduersantur depositione[...] examinatorum pro parte Reuerendi[...] piscopi in ea parte, in qua licet, & ipsi [...] tant dictum opus manufactum per [...] men aquam in modica quantitate de[...] dicunt. Primo enim dicti Testes no[...]
20 stant negatiuam, † quod nempe dicta [...] potuerit defluere in maiori quantitate [...] ipsi scirent, prout ad probandam neg[...] requiritur, *gloss. in §. hinc nobis in auth. d[...] & falcid. Bart. in l.1. §. hoc interdicto, §. d[...] actumque Rota coram Gregor.XV. dec.51[...]* Secundò eorum dicta restringuntur a[...] pus recens, & post factam diuersion[...] ipso Episcopo de tempore quo aqua[...] deponunt, quod aqua diffluebat in m[...]
21 quantitate, eo quia curriculus erat re[...] repletio enim facta fuit ab ipso Epis[...]
22 tempore, quo aquam à solito cursu [...] tit, præterea cum Testes examinati p[...] Eminentissimi Domini Magni Mag[...]
23 ponant de affirmatiua semper in dub[...] ferendi sunt Testibus Episcopi depon[...] negatiua, *glos.in l.diem proferre, §. si plu[...] consenserunt ff.de recept.arbitr. Bald.in l.a[...] C.de probat.Alex.cons.169.numer.5.lib.[...] test.concl.4.num.1.Rota dec.42.num.5.pa[...] & in puncto benè Bursatt. cons.267.num.[...] & seqq. & num.29.* Vbi inter cætera re[...]
24 rationem verisimilitudinis, † quæ hu[...] benè applicatur cum vt dictũ est ext[...] ca antiquissima in saxo inciso sub fund[...] scopatus, quam non est verisimile fu[...] ratione constructam, quam pro du[...] aqua.
25 Minusque refragatur, † quod ad eff[...] præscribendi seruitutem contra Eccle[...] cursus 40. annorum cum titulo, & bo[...] requiratur, quia quicquid sit, an ex e[...] versamur in seruitute aquæ continu[...]
26 tis, quæ proinde † continua dicitur [...] requiratur, vel potius longæua posse[...] ficiat *ad tradita per Butr. in cap. si dilige[...] post med.vers. ratio autem de præscrip.quam[...] tur Imola nu. 12. & 13. circa med.vers.[...]*

Balb. de præscript. par. 4. qu. 2. num. 2. limit. 2. Becc. cons. 202. num 18. Rimin. iun. cons. 86. num. 11. Raudens. var. resol. cap. 68. sub num. 65. vbi quod an-
27 tiquus † decursus, & vsus in aquis deseruit, loco Tituli, *Calcan. cons. 56. sub numer. 7. & 9.* firmans consuetudinem, & aquæ decursum per longum tempus continuatum per opus
28 manufactum † de per se, & absque alio ministerio, seu titulo habere vim inductæ seruitutis.

Tollitur in proposito casu omnis difficultas, quia Testes examinati pro parte Eminentissimi D. Magni Magistri deponunt de continuo cursu, & vsu d. aquæ per annos 40. ex
29 cuius proinde † temporis lapsu titulus, & bona fides præsumitur *ad tradit. in his terminis per Alex. cons. 69. per tot. lib. 5. l. 1. §. denique in fin. & in l. 2. & in l. fin. ff. de aq. pluu. arc. l. hoc iure, §. ductus, ff. de aq. quotid. & æstiu. cap. 1. de præscrip. in fine, Bursatt. cons. 144. num. 32. lib. 3.* Concur-
30 rente maximè † quod vt ex eisdem Testibus habetur canalis, seu aquæductus per quē controuersa aqua decurrit fuit expurgatus ab Authoribus d. Eminentissimi D. Magni Magistri Domini fundi inferioris. Iste namque actus in alieno Episcopi solo gestus non solum claram scientiam Episcopi Domini fun-
31 di superioris indicat † ex quo nimis inuerisimile redditur, quod homines alienum fundum ingredi, & aquæductum expurgare ausi fuerint sine ipsius Domini licentia, & permissu, vt in his terminis ponderat *Bursatt. d. cons. 87. num. 19. & Petr. Bin. d. cons. 398. nu. 3. cum seqq.* Vbi vlterius firmat introductionem, siue
32 deriuationem † aquæ in fundo inferiori opere manufacto habere præsumptionem, quod fuerit facta ex mutuo consensu, vel conuentione; verum etiam ius constitutæ seruitu-
33 tis probat, nam actus expurgationis † siue excauationis in alieno solo reputatur ex illis, qui non iure facultatis, seu familiaritatis exer-
34 ceri solent, sed ex ijs, qui iure proprio fiunt, *Bart. Castr. & alij in l. seruitus C. de seruit. & aq. Menoch. de retin. poss. rem. 5. n. 11. Bursatt. cons. 41. num. 14. Borg. decis. 23. num. 173. par. 2. cum alijs alleg. per Modern. Lucan, cons. 97. num. 25. vers. probatum insuper est.*

Accedit vlterius pro maiori comproba-
35 tione præscriptæ † seruitutis, quod aliqui ex testibus deponunt aquam fluxisse per opus manufactum vsque ab immemorabili tempore, & cum requisitis *per gloss. in cap. 1. de præscript. in 6.* Immemorabilis autem certum est, quod vim tituli concessionis, & priuilegij habet super quibusdam, *§. Præterea de verb. signif. cap. 1. de præscript. in 6. l. hoc iure, §. ductus aquæ, ff. de aq. quotid. & æstiu.* Potestque illius vi-
36 gore allegari † melior titulus de mundo, *Rota in Placentina, seu Abulen. decimarum 28. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Peutingero, §. 2. ad med. vers. Et hic in terminis seruitutis aquæ ducendæ, Calcan. d. cons. 56. num. 8. Morot. cons. 8. num. 4. Surd. d. cons. 447. num. 11. ad fin. Bero. cons. 194. n. 32.*

Non obstat, quod quatenus etiam d. seruitus legitimè præscripta fuisset nihilominus ex quo ab anno 1626. aqua diuersa fuit inde
37 censeatur illa amissa, † & acquisita libertas per non vsum 20. annorum vsque ad tempus motæ litis.

Primo enim respondetur, quod feudum tunc erat possessum à forense degente in Regno Siciliæ, & per Procuratorē erat locatum Colonis, quorum scientia, & negligentia ad
38 effectum † amittendi seruitutem per non vsum nil releuat, sed requiritur scientia, & patientia Domini, *Balb. de præscript. in 2. par. 4. partis principalis q. 1. nu. 12. vers. Et nota,* & ratio
39 est, quia coloni † precario possident, & ita si negligunt vsum, & fruitionem aquæ non præiudicant Domino absenti, *Barbat. cons. 9. num. 12. vers. Item posito.*

Secundò quia dum agebatur de seruitute, cōtinua, & in esse deducta ducendi aquā per aquæductum constructum in fundo Episcopi intus roccam, vbi est fons, & de tali seruitute Episcopus dictam, ac indubitatam scien-
40 tiam habuit † non solū ex longo cursu temporis, sed etiam quia vt dictum fuit accesserunt homines ad expurgandum dictum canale vtique Episcopus præscribere non po-
41 tuit, vel quia aquam de facto † diuertendo spoliasse dicitur, & actio spolij durat 30. annis, nec minori spatio præscribitur, *Mohed. decis. 3. de restit. spoliator. Rot. in recen. decis. 307. n. 3. par. 1. & in term. Buratt. d. cons. 87. num. 31. vers. præterea.* Vel propter malam fidem dum so-
42 litum cursum aquæ † defluentis iure seruitutis per fundum Tabria malitiosè diuertit, nam & hæc certum est, quod præscriptionem impediuit *iuxta tex. in cap. dudum de decim. Surd. cons. 276. num. 18. & 21. Hon. cons. 82. num. 39. & seq. lib. 1. Rota coram Merlino dec. 585. n. 15.*

Præterea omnes Testes etiam illi examinati pro parte Reuerendissimi Episcopi deponunt semper aquam defluxisse per canale etiam post diuersionem factam de anno 1627. licet in modica quantitate attenta repletione facta, vel longo tempore secuta, & hoc sufficit, vt seruitus non amissa, sed continuata
43 intelligatur, † quia in retinenda, & conseruanda seruitute iam in vsu deducta sufficit vsus etiam in aliqua parte, *vt bene in his terminis firmat Crauett. cons. 104. nu. 5. & est etiam text. in l. vna est via, ff. de seruit. rustic. præd. & l. si is, qui vsumfructum, ff. de vsufruct. Bursatt. consil. 267. num. 30.*

Denique non releuat, quod diuersio aquæ à solito cursu redundet in publicam vtilita-
44 tem, & commodum Ecclesiæ, quia non est consulendum publico in præiudicium priuati habentis fundum inferiorem, & seruitutem actiuam ducendi aquam, *l. vnica, §. penult. C. de caduc. toll. Castr. cons. 125. nu. 1. in fin. l. 2. Caped. decis. Lusitan. 119. per tot. par. 1. & firmauit Rota in Bonon. iuris macinandi 1. Febr. 1638. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BICHIO.

Calaguritana Beneficij de Alesanco.

Lunæ 31. Ianuarij 1656.

ARGVMENTVM.

Ad beneficij assecutionem præferendus est ille, qui habet maiores, & digniores qualitates, nec est attendendum, dum quis habet aliquam qualitatem, sed ille, qui plures habet.

SVMMARIVM.

1 *Processus dicitur validus dum omnia necessaria ad eius validitatem concurrunt.*

2 *Qualitates maiores habens est præferendus in assecutione beneficij.*

3 *Baptizatus, quod aliquis sit in Ecclesia vbi prætendit beneficium, hæc qualitas vana est.*

4 *Fides extraiudicialis, & facta lite pendente non releuat.*

5 *Beneficia plura, & magni valoris possidens, hæc qualitas non operatur, vt sit præferendus non habentibus beneficia alia.*

6 *Valorem beneficij ex quibus rationibus dicantur probare testes.*

7 *Testes, quando plenè dicantur probare redditus beneficiorum.*

8 *Qualitates maiores ad assequendum beneficium, qui habent, sunt præferendi habentibus minores.*

DECISIO CXX.

Validam, & iustam, & propterea confirmandam esse dixerunt Domini sententiam rotalem latam à R.P.D. meo Priolo ad fauorem Petri Medinæ, omnia enim ser-
1 uata fuerunt † pro validitate processus, & Petrum ratione antiquioris, tum ætatis, tum Sacerdotij, & exercitij curæ animarum esse
2 Martino † digniorem benè demonstrat decisio coram eodem *R.P.D. meo Priolo edita sub die 26. Iunij prox. prat.*

Nihil suffragante Martino, quod baptizatus fuerit in Ecclesia Sanctæ Mariæ de Ale-
3 sanco, vbi situm est † beneficium controuersum, quod gradũ Baccalaureatus in vniuersitate Mexicana, ac Doctoratus in Abulẽsi obtinuerit, quod aliquando fuerit Visitator deputatus, quia probationes in hac adductæ nõ concludunt pernecesse de persona Martini
4 Aduersarij, & cùm resultent ex fide extraiudiciali, ac testibus non formiter, & lite pendente examinatis, vt respondet eadem decisio *coram R.P.D. meo Priolo*, fidem non merentur, idemque decisum fuit *in Calaguritana Beneficij de Ocon 14. Martij 1633. coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in Calaguritana Beneficij 15. Ianuarij 1652. coram me.*

Et in omnẽ euentum cum Martinus Ad-
5 uersarius possideat duo beneficia † annui redditus sc. 400. vt constat ex depositionibus testium formiter examinatorum Summario additionali Petri reddentibus optimam cau-
6 sam scientiæ, † quia videlicet sunt natura[...] & Incolæ loci vbi sita sunt Beneficia, & [...]
7 runt præsentes † repartitioni fructuum [...] proindè plenè probantibus, *Seraph. dec. 1[...] num. 2. Rot. inter. recent. decis. 315. num. 1. par. [...] in Calaguritana Beneficij 2. Decembris 165[...] ram me.*

Hoc sufficit, vt illi sit præferendus P[...] Medina tot qualitatibus, vt supra insign[...]
8 ac pauper † quamuis in aliquo Martini [...] litates præponderant, vt declarauit *Rota [...] laguritana Beneficij 13. Martij 1652. coram [...] Nouemb. 1653. coram R.P.D. meo Meltio 2[...] & 17. Iunij eiusdem anni coram R.P.D. meo [...] spio, & in alia Calaguritana Beneficij de O[...] Decembris 1653. coram R.P.D. meo Celso in [...] guritana Beneficij de Clauico 26. Iunij 1654. [...] R.P.D. meo Cerro.*

Et ita decisum vtraque parte inform[...]

R. P. D. BICHIO.

Cæsaraugustana Pensionis.

Lunæ 31. Ianuarij 1656.

ARGVMENTVM.

Gratia præuentiua operatur, vt licet Pen[...] cet per emissionem professionis in Reli[...] approbata, tamen non dicitur vacare [...] quando per solam Signaturam Papæ d[...] recipere suum esse, & robur. Et ac[...] discutitur, an antè litteras expeditas [...] gnatura supplicationis, gratia dicatur [...] ctionata, vt possit dici præseruata ab ext[...] ne pensionis facta professione antè L[...] rum Apostolicarum expeditionem.

SVMMARIVM.

1 *Pensio extinguitur por professionem emissam [...] ligione approbata.*

2 *Pensio non extingnitur per professionem em[...] quando super hoc adest dispensatio.*

3 *Dispensatio præuentiua operatur, vt pensio [...] cet propter professionem emissam.*

4 *Dispensatio super retentione Pensionis, [...] ciat, quod fuerit à Papa signata antè pro[...] emissionem.*

5 *Litteræ Apostolicæ super gratia retentionis [...] nis, an debeant esse expeditæ antè emissione[...] fessionis.*

6 *Gratia, quando est ab initio perfecta per sig[...] supplicationis, recipit suum esse.*

7 *Gratia, quando est perfecta, & reperitur [...] supplicatio, non expirat per mortem co[...] tis.*

8 *Gratia non facta, sed facienda à concedente, [...] ret per mortem concedentis.*

Qualis dici potest illa, quæ pendet à mente C[...] sarij.

9 *Regula 52. Cancellariæ, quid disponat.*

10 *Papa mortuo Litteræ expediuntur nomine [...] ris.*

11 *Gratia facta dicitur, quando perfectè conce[...] in cuius fauorem datur, & independenter [...]*

cui exequenda committitur.
12 Gratia facienda illa dicitur, quando non conceditur absolutè.
Sed dependenter ab alio cui facienda committitur.
13 Gratia Principis an expiret per mortem Principis, si non ab ipso, sed ab eius Ministris sit signata.
14 à Pontifice successore passim expediuntur litteræ in forma rationi congruit super supplicationibus signatis à prædecessore.
16 Supplicationis sola signatio Papæ gratiam adeò perficit, ut pensio præseruata fuit ab extintictione propter professionem emittendam, licet professio medio tempore secuta fuit.
17 Regula 53. Cancellariæ, quid disponat.
18 Gratia non debet suffragari contrà mentem concedentis.
19 Dispensatio Papæ perindè est, ac concessa non fuisset, dum litteræ non sunt expeditæ.
20 Dispensationis gratiam habere aliud est antè litteras expeditas.
Et longè aliud, vt est gratia habeat suam actiuitatem, respectu finis.
21 Dispensatus antè Litterarum expeditionem, non potest dici dispensatus.
22 Gratia non continet in se aliquid perfectum, dum conceditur ad aliquid faciendum.
Et tunc est similis Epistolis vt id non possit fieri, nisi receptis litteris num. 22.
23 quoad Gratiæ validitatis initium attenditur tempus Datæ quo ad eius executionem litteræ expediendæ sunt.
24 Gratia si contineat aliquid in se perfectum, & statim signata supplicatione est gratia perfecta.
Nec non plenum ius quæsitum tribuit.
25 ad Maioratum instituendum dispensatus, illum instituere non potest antè Litterarum expeditionem.
26 Princeps, quando vtitur verbo, Fiat, gratia est perfecta.
27 Gratia Papæ licet sit perfecta, quando vtitur verbo, Fiat.
Tamen id est verum, quando Gratia aliud non requirit, quam ipsius Principis concessionem.
Secùs verò si Gratia alicui concedatur, vt aliquid facere possit.
28 Viduæ concessa dispensatio ad retinendum legatum sub conditione viduitatis, non suffragatur si Vidua antè expeditas Litteras, transiuerit ad secunda vota.
29 Gratia, quando est concessa in forma gratiosa, perfecta est ex die signatæ supplicationis.
30 Reg. 52. Cancellariæ non dicit, Gratiam non valere litteris non expeditis, sed non suffragatur, & n. 31.
32 Gratia, an sit perfecta, nec non reijcitur illa distinctio ad aliquod factum, vel ad faciendum.
33 Gratia, quando non possit dici facta ad aliquid operandum.
34 Dispensatio ad retinendam Pensionem, si quis obtinuerit, vel vacet Pensionem ob ingressum in Religionem, dispensatus, nihil præstare tenetur.
35 Retentio facilius conceditur quam actio.
36 Prohibitus agere non dicitur prohibitus retinere.
27 Litteræ Apostolicæ, quando nusquam fuerunt expeditæ, illis verò expeditis quandocumque nullus Doctor asserit, quod Gratia non suffragetur.
39 Et quod medio tempore gestum est, validum reputatur.
Quidquid dicendum esset in exteriori foro.
40 Litteræ Apostolicæ, eo ipso quod expediuntur, suffragantur à puncto Gratiæ concessæ.
41 Non autem à puncto expeditionis Litterarum.
42 Litteræ Apostolicæ statim ac sunt expeditæ suffragantur à puncto datæ gratiæ, etiam in terminis.
Litterarum, rationi congruit.
43 Tempus datæ Gratiæ est attendendum pro validitate Gratiæ, quamuis de tempore expeditionis Litterarum Apostolicarum res non erat integra.
44 Expeditio Litterarum Apostolicarum non operatur per retrotractionem ad diem datæ Gratiæ.
45 in Litteris Apostolicis quid agitur circa earum expeditionem attribuitur principio gratiæ concessæ per Signaturam Gratiæ.
46 super Testandi facultate Litteræ Apostolicæ suffragantur, etsi antè, post tamen signatam supplicationem fuerit testatum, & mortuus est Testator.
47 Dispensatus per supplicationem ab irregularitate antè impetrationem beneficij, etiam post iudicium motum, Litteras dispensationis expedire, valide valet.
48 Papæ successori, si narratum sit, quod dispensatus pro retentione Pensionis ex causa professionis exegerit eas antè Litterarum expeditionem.
49 An possit ordinare Papa eas non expediri, vide hic num. 50. 51. & seq.
52 Gratia, quando non est noua cessat subreptio.
53 Gratia, rationi congruit, non continet nouum grauamen. Vndè subreptitia dici non potest.
54 Dum tamen nihil addatur supplicationi signatæ.
55 Gratia, rationi congruit, dum continet plus quam prima supplicatio, potest ei dari de subreptione.
56 Decis. in causa Rom. Pensionis coram bo. mem. Card. Pamphil. declaratur.
57 Litteræ Apostolicæ aliquando expediuntur, etiam re non integra.
58 Pensio expirat per emisionem professionis in Religione, & num. 59.

DECISIO CXXI.

EXTINCTAM fuisse Pensionem annuam ducatorum 180. super fructibus mensæ Archiepiscopalis Cæsaraugustanæ, reseruatam ad fauorem Ioannis de Francia ob eiusdem Ioannis professionem in Religione Hierosolymitana, declarauit sententia Rotalis coram Reuerendissimo Archiepiscopo Tarraconen. quæ in gradu appellationis præuia decisione coram R. P. D. meo Peutingerio reuocata fuit per aliam sententiam Rotæ latam à R. P. D. meo Beuilaqua in hac causa per Reuerendissimum D. meum Decanum, iuxtà notorias eius facultates suffecto propter malam valetudinem Domini mei Peutingerij, & an hæc sententia sit confirmanda, vel infirmanda, cognitio hodiè coram me in tertia instantia confirmandam esse responsum fuit.

1 Quod enim dicitur † Pensionem extingui per professionem emissam in Religione approbata, vt tradit *Garz. de benef. par. 1. cap. 5. numer. 114.* & magis in terminis *Castropal. oper. moral. tom. 2. tract. 13. disput. 1. punct. 11. §. 10. sub*
2 *num. 8.* non habet locum † quando præcessit Gra-

Gratia Apostolica, & dispensatio retinendi
Pensionem etiam emissa professione, vt
notant *DD. in cap. cum de benef. de præbend. in 6.*
Paris. de resign. lib. 6. quæst. 2. numer. 116. *Lotter. de re*
benef. lib. 1. *quæst.* 40. *num.* 209. *& seqq. & dixit Rota*
decis. 104. *nu.* 6. *apud Mant. decis.* 45. *num.* 1. *& seqq.*
3 *apud Card. Mellin.* siquidem dispensatio † præ-
uentiua præseruat Pensionem, & remouet
omne impedimentũ, supplendo quamcum-
que incapacitatem ex futura professione con-
trahendam *Rota dec.* 7. *num.* 8. *&* 9. *dec.* 12. *nu.* 13.
par. 5. *rec.*

Neque Informantes pro Reuerendiss. Ar-
chiepiscopo negarunt antè emissam à Ioanne
professionem signatam fuisse à Papa supplica-
4 tionem super retentione † Pensionis, sicut è
conuerso Informantes pro Pensionaro fassi
fuerint Litteras Apostolicas non fuisse expe-
ditas antè emissam professionem, sed posteà
imò etiam post mortem fel. rec. Vrbani VIII.
5 qui supplicationem † signauerat, & vtrinque
admiserunt potuisse litteras quandocumque
expediri, vt aduertit *Socc. cons.* 41. *num.* 3. *libr.* 3.
quem sequitur Sanchez de Matrim. lib. 8. *disp.* 29. *sub*
n. 9. *Molin. de primog. lib.* 2. *n.* 4. *& seq. decis.* 127. *n.* 3.
6 etiam post mortem concedentis, † quia cum
Gratia à principio esset pura, & in suo esse
perfecta per signaturam supplicationis, vt præ-
ter allegatos in *decis. coram R. P. D. meo Peutin-*
gerio tradit Pelaez de Maiorat. par. 4. *quæst.* 10. *num.*
64. *Pont. de matrim. lib.* 8. *cap.* 15. *sub num.* 2. *& alij*
mox allegandi, non expirauit, morte conceden-
7 tis, inquit dicendum esset † si ageretur de
Gratia non facta, seu facienda, qualis dicitur,
quæ pendet à voluntate Commissarij, cui
8 non præcipitur, † vt Gratiam exequatur, sed
datur licentia illam exequendi, vt in puncto
benè distinguit *Trulen. oper. moral. tom.* 4. *libr.* 7.
cap. 10. *dub.* 27. *num.* 1. *&* 3. vbi ponderat, quod
9 licet vigore † regulæ 52. Cancellariæ nulla
dispensatio suffragetur cuiquam in Iudicio,
vel extrà antequã super ea Litteræ Apostolicæ
10 sint confectæ suffragatur Gratia † in Iudicio
à puncto concessionis, etiam si mortuo Pa-
pa litteræ expediuntur nomine successoris
Pont. de matrimon. lib. 6. *cap.* 19. §. 1. *sub numer.* 1.
vbi ait, quod gratia facta dicitur quando per-
11 fectè conceditur ei in cuius fauorem † datur,
& independenter ab alio, cui facienda com-
mittitur, facienda autem dicitur quando non
12 conceditur absolutè, & in † cuius fauorem
datur, sed dependenter ab alio cui facienda
committitur *Palaos d. par.* 4. *quæst.* 7. *num.* 8. *&* 9.
Molin. Theol. de iust. & iur. disput. 599. *sub numer.* 4.
13 vbi quod hoc procedit, etiam † si Gratia sit
ad aliquid efficiendum, & *numer.* 6. vbi hoc li-
mitat quando supplicatio est signata non ab
14 ipso Principe, sed ab eius Ministris *Ant. Gabr.*
de præben. conclus. 1. *nu.* 2. *Sanchez de matrim disput.*
29. *sub num.* 9. Atque hinc passim expediuntur
15 à Pontifice Successore litteræ in forma ra-
tioni congruit super supplicatione signata à
prædecessore.

Sed acerrimè inter partes controuersum
fuit antè litteras expeditas sola signatura sup-
plicationis Gratiam adeò perfecerit, vt Pen-
16 sio præseruata fuerit ab † extinctione
do professio medio tempore subsecu
quin induxisset. Siquidem negatiuam
re videntur verba, *Regulæ* 53. *Cancell*
addita fel. rec. Pio V. quod nulla talis d
17 tio cuiquam in Iudicio, vel † extrà
tur antequam super ea Litteræ Ap
sint confectæ; si enim intermedia
Pensionem non extingueret vigore
tionis signatæ, sequeretur quod ead
18 plicatio intrà Iudicium † suffragat
contrà voluntatem Papæ in regula C
riæ expressam, *vt in punct. Lotter. de re be*
quæst. 2. *sub num.* 6. *vers. attamen, & num.* 6
vbi quod ideò quantum pertinet a
19 nam dispensati, perindè est ac si † nu
dispensatio emanasset, & *num.* 47. *vers.*
ait, quod aliud est, quod antè Litter
20 ditas fuisse, dicatur † habere Gratiam
sationis, & longè aliud, quod ea G
beat suam actiuitatem respectu finis
21 est inter se, † concluditque *num.* 75. q
pectu ipsius vsus, quis non est d
tus.

Idipsum confirmari videtur de di
ne, cuius auctor est *Bald. in l. fassus n.* 24
vbi quod ait, gratia non continet al
22 se perfectum, dum † conceditur ad
faciendum, & tunc similis est epistol
fieri non possit, nisi receptis litteris,
spiciatur tempus datæ, quoad initiu
23 tiæ, tamen quoad † eius executionem
ratur quod litteræ exiuerint de Canc
aut continet in se perfectum, & statim
24 supplicatione est gratia perfecta, † ac
ius quæsitum tribuit, quam distinction
quitur *Molin. de primog. lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 5
25 *seq.* vbi infert † quod dispensatus ad in
maioratum illum instituere non pot
litteras expeditas; Nam quamuis ver
26 quod quando vtitur † verbo, *Fiat*, i
tia perfecta sit, illud tamen procedit,
gratia nihil amplius quam ipsam P
concessionem requirit, secùs autem q
gratia alicui confertur, vt aliquid fac
27 sit, tunc enim is † non possit illud fac
ipsarum litterarum expeditionem, se
sequend. Molin. trad. Azuel. in l. Hispaniæ to
tit. 5. *l.* 7. *nu.* 2. *fol.* 16. *Cocch. pract. quæst. lib.*
Oldrad. cons. 324. *num.* 5. *vndè Rota in Bon*
fructus 23. *May* 1625. *coram clar. me. Cocc*
quod dispensatio concessa Viduæ ad r
28 dum legatum ei † relictum dummo
dua permaneret non suffragatur si an
ras expeditas, & executas, Vidua trans
secundas nuptias.

Placuit nihilominùs Dominis affir
sententia, quia gratia, seu dispensatio in
29 gratiosa perfecta † fuit ex die signatæ
cationis, nec regula Cancellariæ illam
30 sed ad fori externi † probationem es
litteras mandat, nec dicit gratiam non
31 litteris non expeditis, sed † non suffrag
benè aduertit *Sanch. de matrim. lib.* 8. *disp.*
sub num. 7. *vers. sed optimè, & numer.* 11. *vers.*
cundum, vbi ad hunc effectum reiecerit
ctio

32 ctionem inter † gratiam ad aliquid factum, vel faciendum, quam prius in eisdem terminis reiecerat *Molin. de iust. & iur. disputat. 599. sub num. 4. vers. quare cum regulæ, & sub nu. 6. vers. contrarium tamen Card. Millin. decis. 20. sub numer. 5.* Et quidquid sit de hac distinctione quam Doctores exaduerso allegati afferunt ad alios effectus, ea, vel (vt vnus ex Dominis pondera-
33 bat) retorquetur, quia † in casu nostro non fuit obtenta dispensatio ad aliquid faciendum puta ad professionem emittendam, sed super
34 facto, nempè † super Pensione iam anteà reseruata, eiusque retentione, in qua continuando dispensatus nihil de nouo molitur, & sic regulæ 53. Cancellariæ non contrauenit, vt benè ad propositum ratiocinatur *Lotter. exaduerso allegat. lib. 3. quæst. 2. num. 71.* & confert vul-
35 garis conclusio, † quod faciliùs conceditur retentio, quam actio *l. si in Archa in fin. C. condit. indebit. l. si necessaria §. pignor. ff. pignor. & act. Ayro. cons. 148. num. 2. Buratt. decis. 914. num. 1.* & pro-
36 hibitus agere † non dicitur prohibitus retinere *Dec. cons. 257. sub n. 2. vers. similiter talia verba Merl. decis. 230. n. 1.*

Vel admittenda est, quando nusquam litteræ fuerunt desuper expeditæ, illis verò ex-
37 peditis quandocumq; † vt expediri posse sicut demonstratum est nemo ex Doctoribus exaduerso allegatis negat dispensationem indi-
38 stinctè suffragari, † cum fuerit regulæ satisfactum, & in puncto quod medio tempore gesta sint valida, *tradit Molin. Theol. sæpè citata disput. 599. num. 4. in fin.* litteris posteà expeditis
39 valida judicarentur † in exteriori foro executioni mandata ex ea gratia post illam concessa etiam antè litteras expeditas, non secùs ac si
40 litteræ fuissent expeditæ † tempore signatæ supplicationis, quia eò ipso quo litteræ expe-
41 diuntur suffragantur † à puncto gratiæ concessæ, & non solum à puncto expeditionis litterarum, vt in terminis expeditionis litte-
42 rarum super disputatione † in forma rationi congruit, & regulæ 53. Cancellariæ idem *Mol. d. disput. 599. sub num. 1. ad finem Trull. in præcept. decal. tom. 4. lib. 7. cap. 10. dub. 8. sub nu. 3. vers. attamen, Rebuff. in prax. tit. de grat. rationi congruit num. 21. Azor. instit. moral. tom. 2. lib. 7. cap. 31. qu. 9. vers. itaque Mol. de primog. exaduerso allegato lib. 2. cap. 7. num. 56. vers. si autem,* vbi quod hoc est de mente omnium scribentium, *Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 29. num. 9. Rota in Montisfalisci Canonicatus 28. Iuny 1655. §. penult. coram me,* præsertim quia id fuit in ipsis litteris expressum, quod pro cauthela *tradit Rebuff. in prax. tit. de dispensat. ad plura beneficia n. 63. Cocc. in reg. 53. Cancell. n. 11*

Nihil refragante, quod tempore expeditio-
43 nis res non esset † amplius integra ob subsecutam tempore professionem, quia medium impertinens esset momenti si expeditio litte-
44 rarum operaretur † per viam retrotractionis qua opus non est, nam id quod agitur circa expeditionem attribuitur principio gra-
45 tiæ concessæ † per signaturam supplicationis, à qua gratia sublimius suum esse recipit, & secuta expeditione gratia consideratur secundùm tempus quo supplicatio fuit signata, vt per has rationes in fortioribus terminis,
46 quod litteræ expeditæ super facultate † testandi suffragentur etiam si antè post tamen signatam supplicationem dispensatus Testamentum condidisset, & obijsset fuit decisum *in Romana legati pij 15. Maij 1628. coram recol. me. Coccino, in Asten. Coadiutoriæ 4. Februarij 1653. coram R. P. D. meo Celso, quas sequuta est Rota in Compostellana Coadiutoria 9. Maij 1653. coram R. P. D. meo Zarate in Romana Census, seu Saluiani 27. Iunij eiusdem anni coram me,* & in proximis terminis, quod dispensatus per supplicationem ab
47 irregularitate antè † impetrationem Beneficij possit post illud impetratum, imò, & iudicium desuper motum expedire litteras dispensationem eaq; suffragentur dixit *Rota in Vicen. præpositura coram Orand. relata per Garz. de benef. par. 4. cap. 2. sub n. 29.*

Et quatenus replicatur, quod si Papæ suc-
48 cessori narrata fuisset † dicta intermedia professio, nec non quod Pensionarius antè litteras expeditas Pensionem exegerat non permisisset expediri litteras, ideoque eas esse subre-
49 ptitias. Respondetur, quod ratione professionis Papa non concessit difficiliùs cum iam præcessisset supplicationis signatura super re-
50 tentione † per quam Ecclesia grauata nouo onere non grauabatur, sed solum remouebatur quod impediuisset nè Pensionarius post
51 professionem retinere posset † Pensionem, & ita remotio obstaculi antè extinctionem non affert præiudicium Titulari, qui non habet ius, nisi extincta Pensione *Lambert. de Iurepat. 3. par. 2. lib. quæst. 9. art. 19. c. fin. fol. 374. Seraph. de litt. Grat. tit. de modis, & formis impetr. numer. 8. Card. Mell. decis. 45. nu. 3. 4. & 5.* vbi infert, quod
52 cum gratia non sit noua, † cessat subreptio, & magis in terminis quod gratia rationi congruit non contineat nouum grauamen, &
53 subreptitia dici † non possit si nil addit supplicationi prius signatæ *Mell. decis. 20. numer. 8.*
54 *Rota in supracit. Montisfalisci Canonicat. 28. Iunij 1655. coram me,* & secùs dicendum esset si con-
55 tineret aliquid plusquam † prima supplicatio, vt inter vtrumque distinguit *Oldr. cons. 136 num. 6. & 7. Rebuff & alij alleg. in decis. huius causæ corã R. P. D. Peutingerio §. tertio non obstat,* & in 2.
56 casu intelligenda est † *dec. Rot. in Reatina Pensionis coram bo. me. Card. Hieronymo Pamphil. impress. apud Marches. de commiss. fol. 571. num. 1. & 2.* nimirùm cum vt dicebam possint litteræ quandocumq; expediri etiam re non integra,
57 & attendatur tempus signatæ † supplicationis habenda non est ratio de subsequutis post signatam supplicationem dummodò litteræ expediantur.

Tandem nil vrgeret, quod Pensio expira-
58 uerit, quia Pensionarius in † Religione professus Pensione exegit antè litterarum expeditionem, quia placuit responsio huic obiecto data in *decis. coram R. P. D. meo Peutingerio, §. fin.* quod, scilicet in terminis *reg. 52. Cancell.*
59 non incurritur † priuatio antè litteras expeditas, nisi in supplicatione adsit decretum annullatiuum gratiæ in casum executionis huiusmodi.

Et

Et ità decisum vtraque parte Informante, &c.

R. P. D. ZARATE.

Perusina Fideicommissi de Rudulphis.

Veneris 4. Feb. 1656.

ARGVMENTVM.

Transactio non potest dici nouata per aliam transactionem, nisi in secunda transactione illa expresè legatur, vel prima transactio sit incompatibilis cum prima transactio refertur ad ea quæ in controuersiam sunt deducta, non autem ad ea quæ non sunt deducta, & hoc non obstantibus quantumuis amplissimis clausulis.

SVMMARIVM.

1 *Nouatio non potest dici inducta, nisi illa expresè legatur.*
2 *Nouatio non potest dici tacitè inducta, nisi contractus secundus sit incompatibile cum primo numer. 1.*
3 *Nouatio quando non possit dici, nec expresè, nec tacitè inducta.*
3 *Clausulæ,* quantumuis generales, *debent restringi ad materiam de qua tractatur.*
4 *Clausulæ,* tamquam accessoriæ ad contractum, *debent intelligi secundùm causam expressam in dicto contractu.*
Clausulæ generales, & amplissimæ ad suam causam expressam debent restringi num. 4.
5 *Transactio secunda, non operatur rescissionem à prima, dum super ea non adest controuersia, sed super alijs rebus.*
6 *Quod multò magis procedit dum iura super quibus agitur, tunc nullatenus innotuissent de tempore transactionis.*
7 *Transigendi voluntas, & consensus non debet extendi ad ea quæ non aderant de tempore transactionis.*
8 *Clausula,* Ex quacumque causa cogitata, vel incogitata, *posita in transactione quæ cum extendatur ad causam de præterito, ideoque restringitur ad iura iam de eo tempore detecta.*
9 *Nouatio primæ transactionis, an sumi possit ex quantitate eadem, de qua in secunda transactione.*
10 *Legatum, quando dubitari non possit venire sub fideicommisso facto.*
11 *Prælegata veniunt in restitutione fideicommissi, quando Testator prius prælegauit, & posteà substituit, & grauauit fideicommisso bona.*
12 *Prælegata veniunt in restitutione fideicommissi, quando onus restituendi continet omnia bona, & totam hæreditatem.*
13 *ex Quantitate modica, non censetur quid magnum remissum.*
14 *ex Transactione secunda non censetur nouata prima, dum pactum appositum in prima, fuit repositum in secunda.*
15 *Crauett. consil. 638. n. 1. & Menoch. cons. 289. n. 17. & alij, in quo casu loquantur.*
16 *Fructus aliqui ex quo probetur quod prouenerint ex bonis fideicommissariis, & num. 17.*
18 *Confessio partis benè dicitur probare.*
19 *Actus subsequutus referri debet ad causam præcedentem, & in eius executionem factus.*
20 *Fructus, quando ad aliquem spectant, ab eodem præsumuntur inuestiti.*
21 *Testator dum mandauit, quod dos filiarum constitueretur ex fructibus hæreditatis, dum illi non adsunt constituenda est de proprietate.*
22 *Et hoc maximè dum dos est ingens, & pauci anni sunt transacti post mortem Testatoris.*
23 *Mandatum, quando non dicatur tantum datum ad exigendum sortem, verum etiam fructus.*
24 *Mandatum, quando dicatur generale ad exigendum.*
25 *Deputatio quamuis generalis recipit restrictionem secundùm subiectam materiam.*
26 *Fructus alicuius hæreditatis ex quibus dicendum est, quod non fuerint in magna summa cumulati.*
27 *Probatum aliquid non potest dici, dum tantum coniecturæ fuerunt deductæ.*
28 *Coniecturæ aliquæ, quando à Iure sunt approbatæ illæ dicuntur deseruire pro plenis probationibus.*
29 *Et hoc maximè dum sumus in antiquis.*
30 *Coniecturæ admittuntur propter difficultatem probationum.*
31 *Probatio, quando est æquiuoca, sibi imputet, qui eam clariorem facere poterat, & num. 32.*
33 *Iuramentum non releuat ad probandum, quod quis libros rationum non habeat.*
34 *Hæres licet non teneatur ad exhibitionem librorum.*
35 *Tamen limitatur, quando obligatio reddendi rationes non est extincta, & exhibitio petitur ab illis quibus ratio reddi debet.*
36 *Libri, qui possunt deseruire pro redditione rationum ab hæredibus, custodiri debent.*
37 *Nec suffragatur iuramentum ad illorum ammissionem probandam.*

DECISIO CXXII.

MANDATVM Rotale relaxatum per R.P.D. meum Cerrum pro quantitate scut. 1200. ad fauorem Vincentij, & aliorum de Rodulphis contrà Ferulos exequen. esse DD. responderunt.

De cuius iustitia omissa validitate satis constat ex decisionibus emanatis *coram R.P.D. meo Cerro 26. Ianuarij* 1654. *& sub 26. Aprilis 1655.* in quibus firmatum fuit summam pro qua dictum mandatum fuit relaxatum prouenire ex capitalibus Censuum fideicommissariorum Iulij Cæsaris, ac proindè debitam esse Rodulphis vigore pacti in transactione anni 1624. appositi de conferendo, ac diuidendo proportionabiliter omne id, quod posteà reperitur spectare ad fideicommissum Iulij Cæsaris.

Absque eo, quod iniusta deduci possit ex nouatione prædictæ transactionis per alteram transactionem non inducitur, nisi verbis expressis concepta † fuerit, aut detur incompa-
1 tibilitas secundi contractus cum primo, vt per

per Text. in l. vltima C. de nouat. vbi Bald. & communiter DD. Arias de Mesa cum ibi relatis var. resol. lib. 1. cap. 40. num. 22. & lib. 2. cap. 13. numer. 2. & 7. & cap. 32. num. 6. Rota coram Caual. decis. 124. num. 4. & in S. Seuirini pecuniar. 4. Iunij 1655. §. nec vrget prætensa nouatio coram me.

Expressa autem nouatio nullibi inducta legitur, aut illam exprimunt verba regulæ no-
2 uationis, ex quibus † nec tacita ob incorporabilitatem potest desumi, quamuis in secunda transactione quamplurimæ legantur amplissimæ clausulæ veluti illa, ex certa causa, & occasione certorum bonorum processerit, ad
3 quam semper debet restringi; † & ab ea interpretationem accipere, vt per Text. in l. de certa C. de transact. vbi communiter scribentes Gabr. de reg. iur. concl. 4. num. 22. & seq. lib. 6. Rota coram san. mem. Greg. decis. 158. num. 4. aliisque relatis in Neapolitana fructuum 6. Februarij 1651. coram R. P. D. meo Meltio, & in Romana rescissionis transactionis 16. Iunij eiusdem anni coram Eminentissimo Cerrado.

Neq; incompatibilitatem arguunt sequentia verba secundæ transactionis, ibi, De omni, & toto eo quod ipsi ab eadem Iulia habere, & petere possent occasione hæreditatis, & bonorum dicti Iulij Cæsaris, &c. quam alias quomodocumque, & ex quouis capite, & causa cogitata, & incogitata, etiam in corpore Iuris clausa, &c. Imò omnia Iura, omnes quæ actiones ipsis fratribus de Rodulphis competen. &c. renunciarunt, & donarunt, &c. cum ad causam superius expressam sint
4 reintegranda, † & intelligantur concepta occasione vnciæ per obitum Europeæ ab ipsismet Rodulphis prætensæ, & aliorum legatorum eisdemmet Europeæ competentium, prout etiam clausulæ generales, qualitercumque, quandocumque ex quauis causa cogita-
5 ta, & incogitata, &c. † quæ referuntur ad Iura competentia ratione eiusdem vnciæ in transactione deductæ, super qua lis, & controuersia mota fuerat, vel timor litis poterat adesse iuxt. Text. in l. sub prætextu C. de transact. l. 1. ff. eod. tit. Surd. cons. 401. num. 13. & in his terminis respondit Rota coram Caual. decis. 97. num. 9. & 10. ac dec. 129. n. 1. & 3. coram Merl. decis. 809. nu. 10. cum seq.
6 quod quidem † faciliùs procedit, cum Iura super quibus agitur, nullatenus innotuissent
7 de tempore transactionis, † vt proindè voluntas, & consensus transigendi super his excludatur, maximè non facta renunciatione l. de his ff. de transact. ex latè deductis in Beneuentana hæreditatis 17. Martij 1653. §. denique bonum ius coram R. P. D. meo Meltio. Non obstantibus præ-
8 dictis clausulis, † Ex quacumque causa cogitata, & incogitata, &c. quæ etiam referuntur ad causam de præterito, & ideò ad credita tunc vsque decreta, & in stipulatione deducta, vt probat Eugen. cons. 88. numer. 82. lib. 1. Gratian discept. for. cap. 565. num. 613. Rota in citata Beneuentana hæreditatis §. denique, coram R. P. D. meo Meltio.

Minusque nouatio primæ transactionis desumi valet ex quantitate per Rodulphos in secunda transactione acceptata excedente va-
9 lorem vnciæ ad † Europeam spectantis, cùm vncia non excederet scut. 1500. summa verò Rodulphis assignata excederet scut. 1800. siquidem fuit animaduersum non solùm prædictam vnciam in secundam transactionem venisse, verùm etiam ingens prælegatum de
10 mobilibus, & argentis † d. Europeæ per Iulium Cæsarem relictis, quod quidem per legatum dubitari, non poterat, an sub fideicom-
11 misso contineretur, † tum quia illud præcedebat iuxtà trad. à Peregr. de fideic. art. 7. numer. 34. Surd. cons. 434. num. 24. Tum quia fideicommissum continebat onus restituendi omnia
12 bona, & totam hæreditatem † Fusar. de substit. quæst. 650. num. 71. & 94. quo stante d. summa scut. 1800. Rodulphis assignata excessiua non fuit, quinimò modica videtur, & ex ista mo-
13 dicitate non fuisse in † secunda transactione remissum, vt respondit Rota coram Mellin. decis. 427. num. 3. vers. & hoc magis.

Sed nec prædicta nouatio induci potest ex
14 eo quod in secunda † transactione pactum primæ transactionis repetitum non fuerit iux. trad. per Crauett. cons. 638. nu. 1. cum seqq. Ceph. cons. 253. num. 20. Menoch. cons. 289. numer. 17. ex aduerso
15 alleg. quia prædictæ † auctoritates intelligendę casu quo eadem deducantur, quæ diuersam continent materiam, vt præsenti accidit circa vnciam Europeæ debitam.

Pariterque cessat alterum iniustitiæ fideicommissum, quatenus opponitur non consta-
16 re summam, de qua agitur, † prouenire ex fructibus Census Iulij Cæsaris spectan. ad Europeam, & filios, non verò ex capitali compræhenso in fideicommisso eiusdem Iulij Cæsaris, nam contrarium plenè iustificatur ex decisionibus præcedentis instantiæ, præser-
17 tim ex quietantia, † in qua Europea absoluit Tranquillum depositarium de quantitate per eum exacta nomine eiusdem Europeæ, & filiorum iuncto antecedenti Testatoris præcepto, quod proprietas Censuum extinguen-
18 dorum deponeretur † penes tertium, & confessione prædictæ Europeæ in d. Instrumento quietantiæ emissa quatenus declarauit pecunias à depositario exactas in Censuum, & stabilium emptionem conuersas fuisse, & proin-
19 dè actus subsequutus referri † debeat ad causam præcedentem, & in executionem præcepti Testatoris de sola proprietate loquentis, vt egregiè firmatur in decis. 26. Ianuarij 1654. §. post lapsum, cum duob. sequent. coram R. P. D. meo Cerro.

Præterea nec verisimile est, quod fructus,
20 qui liberè ad Europeam † spectabant, ab ea fuerint inuestiti, maximè cum vix sufficerent pro sustentatione familiæ. Et deinceps, quia
21 cum anno 1599. esset assignanda † dos Iuliæ Testatoris filiæ, fuit illi de proprietate coniuncta sub assertione, quod fructus non aderant, in quibus posset dos constitui iuxtà Te-
21 statoris preceptum; Vndè †post tres solùm annos impossibile censetur fuisse ex fructibus constitutam ingentem summam scutor. 8126. vt benè comprobatur in d. decis. §. animaduertendo.

Nec valet replicatio, quod ex publico Instrumento dato in *Summ.* illorum de Ferulis
23 *nu.3.* constet † deputationem Tranquilli non fuisse ad exigendum tantum sortem, sed etiam fructus, vt colligitur ex illis verbis, ibi, Exigendum, leuandum, recipiendum, & recuperandum à quacumque persona, quascumque
24 quantitates pecuniarum; † & aliarum quarumcumque rerum quauis de causa, & occasione. Quia subsistere visa fuit superioris decisionis responsio, scilicet, quod generalis deputatio restrictionē recipiat secundum subie-
25 ctam materiam, † *Rota coram Burat.decis.639. numer.7.* Et insuper attentis expensis familiæ confessione Europeæ, & modico temporis lapsu inter obitum Patris, & actiones filij Iulij
26 pupilli, & industria carentis † non præsumuntur habuisse alias pecunias, quam Capitale Patris, vt per *Cyriac.controu.38.nu.15.Surd. decis.15.n.10.cum seq.*

Denique non obstat, quod ex coniecturis
27 tantum fundetur pecunias † petitas esse fideicommissarias, nam cum prædictæ coniecturę sint à Iure approbatæ, benè deseruiunt vt pro
28 plenis probationibus † ex traditis per *Mascar. de prob.quæst.14.num.12.& conclus.103.numer.19. Rota decis.234.num.2. part.7.rec.* Maximè in re
29 antiqua plusquam † 60. annorum, in qua agitur de probando factum Auctorum illo-
30 rum de Ferulis, † qui non confecerunt inuentarium propter difficultatem probationis *Rota decis.283.num.13.par.5.recen.& in Aesina fideicommissi 38.Iun.1652. §.identitas autem vers.coniecturæ, & præsumptiones coram me.*

31 Et quatenus prædicta † probatio fuisset æquiuoca dictis de Ferulis imputare deberet, qui libros non exhibuerunt, quos penes Europeam Procurator, & deputatus in redditione
32 rationis relaxauit, vt comprobatur in dd. decisionibus *R.P.D.mei Cerri, prima in §. eoque faciliùs, secunda in §.primum,* adeòut, nec iuramen-
33 tum attendatur quod illos † non habeant, vt per *Menoch.de præsumpt.lib.6.præsumpt.61.nu.160. Munoz de ratiocin.cap.10.num.5.Rota in dd.decisionibus R.P.D.mei Cerri,* non obstante regula tradita in *decis.569.num.6. coram bon.mem. Merlino,*
34 nimirùm, quòd † hæres non teneatur ad exhibitionem librorum, siquidem illa limitatur quoties obligatio reddendi rationem non est
35 extincta, & exhibitio petitur ab illis † à quibus ratio reddi debet, vt accidit in præsenti, in quo fideicommissarij ratio reddenda erat, vt pactum insuper aderat in transactione diuidendi quidquid de nouo reperiretur, vt proin-
36 dè libri † qui poterant deseruire negligi non deberent ab hæredibus Europeæ, nec iura-
37 mentum super ammisisione illis † suffragetur *Castr.in l.fin.§.licentia num. 36.C.de iur.delib. Rota decis.157.circa med.par.1.diuers.*

Atque ità, &c.

Decisiones istæ sub diebus 26. Ianuarij 1654. & 26. Aprilis 1655. coram R.P.D. Zarate, sunt infrà in Miscell.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Leodien. Canonicatus.

Lunæ 7. Febr.1656.

ARGVMENTVM.

Litteræ Apostolicæ, tunc paratam habent executionem, quando fuerunt iustificatæ. Principis inhibitio post actum factum, an causet attentata. Et aliqua circa Constitutionem Innocentianam.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apostolicæ paratam executionem habent.*
2 *Litteræ Apostolicæ tunc habent executionem paratam, quando in omnibus legitimam habent iustificationem.*
3 *Principis inhibitionem præseferens actus post illam expletos, attentatorum vitiorum reddit obnoxios.*
4 *Commissio præuia partis citatione, nullatenus in actis præsentata, non inducit litis pendentiam.*
5 *Commissioni obtentæ, pars quando possit dici, quod renunciauerit.*
6 *Appellans pro renunciatione grauaminis illati, quid sit dicendum, si redierit ad primum Iudicem.*
7 *Possessio beneficij, an virtute transumpti iuxta Constitutionem Innocentianam sumi possit, & numer.8.*
9 *ad Identitatem probandam duæ demonstrationes suffragantur.*
10 *Beneficij possessio sumi potest, vigore transumpti commissionis prouisionis gratiosæ.*
11 *Præsumptio melioris tituli, ex quibus dicatur tolli.*
12 *Actus simul coniuncti, & continuatiuè facti, censentur expediti coram eisdem Testibus.*
13 *Copia copiæ regulariter fidem non meretur.*
14 *Copia copiæ tunc attenditur, quando copia est authentica.*
15 *pro Scripturæ informis robore, admittuntur coniecturæ.*
16 *Scriptura licet sit informis, & producatur in actis, citata pars, & in termino præfixo nihil contra eam opponit, nihilominùs probat.*
17 *Fides simplex, & maximè facta lite pendente, penitus inefficax est.*
18 *Constitutio Papæ, dum emanauit per viam legis ac publicata fuit in Curia, ligat ignorantes.*
19 *Scire aliquid, dum quis præsumitur, si asserat se eius qualitates ignorare, sibi imputet dum de illis non se informauit.*

DECISIO CXXIII.

EXECVTIO Apostolicis litteris ad Petri fauorem aliàs in hoc Sacro Tribu-
1 nali decreta † iterùm hodiè exindè confirmata fuit, quod illæ paratam executionem obti-
2 neant, dum in † omnibus legitimam iustificationem assumunt ad *Text.in cap.litteris de rescript.not.gloss.in cap. si Capitulo in verb. exequatur de conceff.præbend.lib.6. Rota coram Mohed.dec.13. vt lit.pend.& coram bo.mem.Coccino 144. numer.3.* & in alijs relatis in *Leodien.Canonicat.15.Decem. 1653.in fin. princ.coram me.*

Nec

Nec visa fuit pro litterarum executione coercenda subsistere petita nullitas ex processu post auocatoriam commissionem expedi-
3 to; Ea quippe Principis † inhibitionem præseferens actus post illam expletos attentatorum vitio reddit obnoxios, vt responsum fuit in *Anglonen. Territorij 13. Iunij 1650. in §. eodem vitio vers. verùm, coram R.P.D. meo Meltio.* Siquidem commissio præuia Partis citatione nullatenus in actis Rotæ præsentata dignosci-
4 tur, nec proindè valuit litis † pendentiam operari, vt aduertit *Aret. cons. 33. numer. 3. vers. ad tertiam igitur, Rota in Vrbeuetana Attentatorum 16. Februar. 1629. coram D. Card. Virile, penes Post. de manutex. decis. 889. num. 7. & 8. & in Rom. Legati 4. Iulij 1642. coram R.P.D. meo Cerro, & in Rheginen. Attentatorum 12. Decemb. 1653. in §. 2. quod coram R.P.D. meo Bichio, cum alijs per Adden. ad decis. Gregor. 552. in num. 2. vers. vlterius habet locum.*

Quinimò impetrantem renuntiasse commis-
5 sioni suadet eiusdem coram Iudice † de partibus habita comparitio, absque eo quod fori declinatoriam obiecerit, *vt not. DD. in c. gratum de off. deleg. in c. cum venissent de testib. cap. cum teneamur de appellat. & not. ibi Franc. numer. 4. Lancell. de attent. lit. pend. par. 2. cap. 12. num. 15. cum seq. in præfat. Rota coram Verall. decis. 29. num. 1. part. 1. coram Achill. de Graff. decis. 19. numer. 1. de appellat.* cum alijs relatis iuribus in *Barchinon. iurisdictionis 5. Iuly 1649. in vlt. §. coram R.P.D. meo Bichio,* quicquid dicendum foret, quoties appellans pro reuocatione grauaminis illati ex de-
6 creto redierit ad primum † Iudicem, vt pluribus relatis distinxit *Rota in Nullius, seu Sublacen. Attentatorum 1. Iunij 1647. in §. eò magis coram R.P.D. meo Bichio.*

Non etiam poterit virtute transumpti apprehensa possessio præsumi per Morsium iuxtà formam Constitutionis Innocentianæ, ex eo quod alterius identitas transumpti ab ipsa Constitutione infecti nullatenus comprobe-
7 tur, dum enim † Morsius pro Canonicatus possessione assequenda, transumptum Capitulo exhibuit à Christoforo, tanquam Rotæ Notario conscriptum, & consequenter à Constitutione infectum, quippè quæ subscriptionem officialis vnà cum stemmate Reuerendiss. Datarij exquirat, eidemque Capitulo possessionem ipsam deneganti subiunxit, quod pluribus alijs similis vigore transumpti non fuerit denegata, eadem proindè die, nec vlla interposita mora possessio subsequuta huiusmodi debet transumpto adscribi, de quo
8 antecedenter fuit † habita mentio, vt in similibus terminis respondit *Rota in Bonon. Statutorum 24. Ianuarij 1656. in §. neque vitio post. med. coram me.*

Cuius præterea identitas transumpti ex eiusdem Morsij confessione desumitur edita, tum in antecedenti instantia per acta Capitulo, quod transumptum scilicet, ex cuius virtute se ad Canonicatus possessionem petebat admitti per Christofarum tanquam Rotæ Notarium exaratum fuerat ex Apostolicis litteris 6. idus Iulij 1651. expeditis; Tum in altera quoque instantia illud de mense Septembris eiusdem anni præseferente conscriptum; & consequenter per quinque menses
9 antequam Constitutio edita foret. Cum † ad hunc identitatis effectum duæ demonstrationes dumtaxat suffragentur iuxtà *Text. in l. demonstratio falsa, vbi Bart. num. 14. ff. de condit. & demonstr. Alex. cons. 73. numer. 6. lib. 3. Soccin. cons. 89. numer. 1. lib. 1. Rota coram Gregor. decis. 575. numer. 4.*

Hinc non vrget quod Morsius præter prouisionis transumptum in forma dignum ex-
10 peditæ, alteram † prouisionem in forma gratiosa obtineret, cum qua fortè potuerit apprehendi possessio; Quoniam ex exhibitione transumpti contra normam Constitutionis à Christoforo subscripti eiusdem vsus in subsecuta statim possessione depromitur ex supra
11 deductis, † necnon melioris tituli præsumptio elicita ex prouisione in forma gratiosa haud ostensa Capitulo, prorsùs excluditur, vt *not. Aym. cons. 134. num. 44. vers. pro hoc, Lotter. de re benefic. lib. 3. quæst. 21. num. 38. Rota coram Duran. decis. 265, num. 148. & decis. 731. num. 19. part. 1. diuers. & in Nouarien. bonorum 1. Iuly 1644. in §. neque huiusmodi, vers. quia cum Calistus coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in Tudertina Parochialis 3. Decemb. 1646. in §. quia dum ipse coram R.P.D. meo Cerro, & not. Adden. ad decis. Gregor. 553. numer. 19.*

Neque poterit huiusmodi vigore transumpti apprehensa possessio denegari, quod rogitu Testium destituta noscatur, dum enim Testium hic rogitus in actu possessionis Capitulo petitæ à Morsio legitur adhibitus is quoq; interfuisse censetur in actu possessionis statim, ac illa fuerat per Capitulum denegata, ac nulla interposita mora eodemmet mediante Notario, ac Instrumento apprehensæ; Hi quippè Testes vtrique actui pro vnico repu-
12 tato inseruiunt, † dum actus vtrique connexus existit, ac continuatiuè fuit expeditus, vt in his ferè terminis responsum fuit in *Romana, seu Albanen. diuisionis 1. Februarij 1649. in §. nec obstat cum tribus sequentibus, coram R. P. D. meo Cerro.*

Et licet transumptum relatum in processu
13 alterius exemplum † copiæ existat, cui regulariter fides adhiberi non debet, *vt notant DD. in auth. si quis in aliquo, ibique inter cæteros Dec. numer. 8. C. de eden.* non valet tamen in proposito casu impugnari quo ab altera copia authenti-
14 ca, & penes Notarium † in actis à Morsio relicta prodiisse dignoscitur, cum vires assumat, ac robur ex instantia Morsij eiusque replicatione facta responsioni Capituli, quod alijs huiusmodi transumptis fuerit obtempe-
15 ratum, Coniecturæ enim † pro robore scripturæ informis solent regulariter admitti, vt respondit *Rota coram Put. decis. 359. num. 1. libr. 1. coram Verallo decis. 234. numer. 2. par. 1. & in decis. 198. num. 2. & decis. 389. num. 3. par. 1. & decis. 418. num. 5. par. 2. recent.* Quinimò licet scriptura esset informis, dum contrà eam Morsius in
16 termino productionis, † nec aliàs intrà terminos successiuè ab exequutore præfixos nihil obiecit, plenè concludit iuxtà *Tex. in auth.*

si quis in aliquo, vbi Soccin. num. vlt. Dec. num. 27. C. de eden. Rota coram Put. decis. 119. lib. 2. & in decis. 664. num. 2. & 3. par. 5. recent. & penes Posth. de manuten. decis. 113. num. 10. & in alijs relatis in *Romana fideicommissi 21. Iunij 1652. in vlt. §. coram me vers. obstante fide Notarij*, de ipsius deficientia in actis attestantis, cum † hæc tanquã simplex fides pendente lite, & absque citatione Partis, & Compulsorialibus edita pro huius probatione negatiuæ inefficax reputetur, vt respondit *Rota in Lucana partitarum 28. Iunij 1606. impress. penes Posth. de manuten. decis. 502. n. 1. & decis. 158. num. 15. par. 1. & dec. 483. nu. 5. par. 2. recent.*

17

Allegata denique ignorantia Constitutionis per Morsium nullatenus visa fuit vrgere, Præterquam enim hæc per viam legis edita, ac publicata in Curia, ignorantes † pariter astringit, *vt not. Io. Monac. in cap. in generali nu. 6. cum seqq. de reg. iur. Sarn. in præm. regul. q. 2. nu. 23. Nauar. cons. 1. num. 19. de Constitut. Rota penes Cenc. de Cens. decis. 365. num. 13. & 14.* Allegata Constitutionis ignorantia in proposito casu excluditur ex responsione Capituli tradere recusantis possessionem vigore transumpti, Constitutionis formæ repugnantis, necnon ex replicatione Morsij, quod prouisio ipsius sub prædicta Constitutione nullatenus includebatur, Hinc enim scientia Constitutionis in genere arguitur in Morsio, qui omnium eius qualitatum propterea conscius † fuisse præsumitur, cum sibimet ipsi debeat imputari si eas inquirere neglexit, vt in proximis terminis aduertit *Ripa in l. qui Romæ §. duo fratres numer. 52. ff. de verb. obligat. quem sequitur Surd. dec. 265. num. 44. cum seqq. Cephal. cons. 218. nu. 14. cum seqq.* cum alijs latè deductis per *Gratian. discep. foren. cap. 194. num. 23.*

18 (margin: 18 beside "ac publicata")

19 (margin: 19 beside "qualitatum")

Et ità vtraque parte, &c.

R. P. D. MELTIO

Postea EPISCOPO PAPIEN.

Toletana Manutentionis.

ARGVMENTVM.

Parochus cum de Iure habeat fundatam intentionem super iure exercendi iurisdictionem in qualibet parte suæ Parochiæ, an possit eo non vocato aliquis locus intra suos confines, erigi in conuentum alicuius Religionis ita vt dictæ Religioni deneganda sit etiam manutentio.

SVMMARIVM.

1 *Parochus in omnibus locis suæ Parochiæ sitis dicitur habere intentionem fundatam, priuatiuè, quo ad omnes, exercendi sua iura.*

2 *Parochus dicitur habere intentionẽ fundatam etiam exercendi sua iura in Hospitali existenti intra limites suæ Parochiæ.*

3 *Assistentia Iuris communis corroboratur bene ab obseruantia.*

4 *Parochus non dicitur sibi præiudicasse, dum dedit licentiam alicui exercendi iura parochialia quando de eius consensu factum id fuit.*

5 *Quia stante dicto consensu dicitur corroborasse magis suum ius.*

6 *Actus tribuitur mandanti non autem exequenti. Iurisdictio in eo dicitur radicata cuius exercitium profluit in exequentem, num. 6.*

7 *Testes qualiter probent, quod Parochus exercuit Iura Parochialia in tota Parochia.*

8 *Ius aliquod non potest dici, quod quis acquisiuerit, si de licentia eius, qui erat Dominus acquisiuit.*

9 *Alienationes, & transactiones factæ de bonis Ecclesiæ non substinentur sine beneplacito Apostolico.*

10 *Quod procedit etiam si agatur inter duas Ecclesias.*

11 *Alienatio, vel transactio super bonis Ecclesiæ factæ sine Beneplacito Apost. sunt nullæ, vt nõ solum successor possit de nullitate contractus, sed etiam ipse Rector, qui alienauit, possit de ea dare.*

12 *ad Diuersa non fit illatio.*

13 *Dispositio, quando resoluta est, dicitur actum de ea.*

14 *Res inter alios acta non nocent tertio.*

15 *Alienatio bonorum Ecclesiæ sine Beneplacito Apostolico facta est personalis & non realis.*

16 *Ecclesia per secularizationem nihil in ea innouatur, & remanent priuilegia sicuti erant prius ante secularizationem, idest præter ipsam secularizationem.*

17 *Hospitalis aliquis, quando est extinctus cessant omnia priuilegia.*

18 *Loci Pij erectio facta sine licentia Sedis Apostolicæ est penitus nulla, & inualida.*

19 *Concil. Trident. sess. 25. cap. 3. in 3. in fin. quo casu loquatur, & num. 20.*

21 *Loci Pij erectio, quando omnino sit nulla, & inconrrouersibilis.*

22 *Monasteriorum erectio, & fundatio, vt valida sit quid requiratur.*

23 *Citari illi tantum debent, de cuius interesse agitur, & num. 24.*

25 *Parochi sunt legitimi contradictores ad opponendum super erectione noui Monasterij.*

26 *Ordinarij tamquam delegati Sedis Apostolicæ debent animaduertere an erectio noui Monasterij sit præiudicialis alicui Parochiæ.*

27 *Constitutiones aliquæ Apostolicæ de erectione Conuentuum, qualiter sint intelligendæ.*

28 *Religionis alicuius Hospitium nouum aliud est, & aliud Hospitij ipsius translatio.*

29 *Hospitium Religionum, ille propriè dicitur, quod deseruit simpliciter ad recipiendos Religiosos Viatores.*

30 *in Hospitijs Religionum non seruatur forma Regularis. Itaque data obseruantia Religionis, non potest dici Hospitium.*

31 *Hospitio Religionum quid repugnet, vt non possit dici tale.*

32 *Prohibitio etiam in casu non expresso intrat, dum in eo, viget idem præiudicium.*

33 *Conuentus alicuius Religionis, idem non est, quod de nouo constituatur, & aliud, quod transferatur alibi.*

34 *Conuentus alicuius Religionis, quando nullo non potest dici alibi translatus, & n. 34.*

Conuentus alicuius Religionis, quando non possit dici legitimè erectum.

35 *Exclusus à bono Iure, quando quis dicatur.*
36 *à Manutentione quis repellitur stante decreto irritanti.*

DECISIO CXXIV.

HOspitale cum Ecclesia nuncupat. de la Passion, quod existebat in Oppido Matriti intra limites Parochialis Eccl. Sanctorum Iusti, & Pastoris translatum fuit anno 1637. intra idem Oppidum ad locum nuncupatum de Arocha, & Domus prædicti Hospitalis vna cum Ecclesia annexa venditæ fuerunt Patribus S. Dominici qui acquisita d. Domus, & situs Possessione, cum ibi Conuentum fundassent, & in Ecclesia Sanctissimũ EVCHARISTIAE Sacramentum collocassent, corpora defunctorum sepelirent aliaque munera Parochialia exercerent in non mediocre præiudicium Iuriũ Parochi d. Ecclesiæ Sanctorũ Iusti, & Pastoris; Ideò introducta pro ipsius parte causa coram Vicario Matriti super prohibitione actuum Parochialium, & nullitate eorum fundationis ex defectu licentiæ Ordinarij, fuit ab eo declaratum, vt Sanctissimum Eucharistiæ Corpus consumeretur; ac dicti Patres à celebratione Missarum, & exercitio assertorum actuum Parochialium in posterũ abstinerent; huiusmodi decretum fuit deindè in gradu appellationis reuocatum per sententiam Ordinarij Caurien, qui concessit manutentionem ipsis Patribus, & ista in tertia instantia à Reuerendissimo Nuntio Hispaniarũ confirmata fuit; Deuoluta postmodum causa ad Sacram Rotam, dubitatum fuit sub die 26. Iunij 1654. cui nam danda esset manutentio, sed dubio non soluto ordinatũ fuit, quod videretur de bono iure, quo hodiè discusso ad fauorem Parochi Sanctorum Iusti, & Pastoris responsum fuit.

Etenim Ecclesiam, quæ aliàs erat Hospitalis de la Passion, & modo possidetur à Patribus S. Dominici existere intra limites Parochiæ SS. Iusti, & Pastoris non controuertitur, & hoc sufficit, ad hoc vt Parochus habere dicatur intentionem fundatam in assisten-
1 tia † iuris pro exercitio omnium actuum Parochialium priuatiuè quoad quoscumque alios *cap. dilectus de cappellis Monachorum, c. statuimus, & c. in Sacris 16. quæst. 1. cap. 1. & c. fraternitatem de sepult. Clem. dudum §. verum eod. tit. Modern. Lusitan. de off. Paroch. par. 3. cap. 26. num. 66. Rota coram Caual. decis. 10. num. 1. in rec. decis. 37. num. 3. & decis. 552. num. 17. par. 5. decis. 391. nu. 6. & 7. par. 8. recent. & fuit dictum in Romana Iurium Parochialium 4. Iulij 1653. coram R. P. D. meo Zarate in princ. §. quæ resolutio*, quod procedit non obstãte quod in eodem loco Hospitale anteà extitisset, quia Parochus pro exercendis iuri-
2 bus Parochialibus † æque habet intentionem fundatam in Hospitalibus intra limites suæ Parochię existen. ac alijs locis *Clem. quia contingit. §. Cæterum, & ibi gloss. verb. Parochialis, & Abb. num. 14. Zabarell. num. 1. Imol. num. 20. de Relig. Domib.*

Tanto autem magis de bono Iure Parochi constare visum fuit, quia vltra assistentiam
3 iuris stat † pro ipso etiam obseruantia ex eo deducta quod Rectores Hospitalis si quando munia Parochialia quoad infirmos, & pauperes ibi degentes exercuerunt, id fecerunt de
4 expressa licentia, & consensu † Parochi, vt testantur plures Rectores Hospitalis, & deponunt Testes in Summ. Parochi *num. 3. & 4.* Per tales namque actus de licentia Parochi
5 gestos nedum non † fuit aliqua in parte læsum ius Parochi, sed eo magis illius iurisdictio cõfirmata remansit ad tradit. per *Lotther. de re benef. lib. 1. quæst. 33. num. 74. & fuit dictum in Bononien. legatorum 22. Iunij* 1654. §. *Tum grauamine coram R. P. D. meo Bichio*, & regulare est, quod actus tribuitur mandanti, & ordinan-
6 ti, † cũ in eo sit radicata Iurisdictio, cui exercitium deindè profluit in exequentem, *cap. super litteris de rescript. Surd. cons. 29. num. 3. & 4. & cons. 255. num. 22. Crauett. cons. 44. num. 5.*
7 Accedunt pro confirmatione † prædictorũ depositiones Testium examinatorum pro parte Parochi, qui concludunt Parochum, illiusque Ministros Sacramenta ministrasse famulis, & alijs Ministris Hospitalis, prout etiã non mediocriter suffragatur concordia inita vsque de anno 1613. inter eumdem Parochum, & Rectorem Hospitalis, in qua cum legatur facta expræssa reseruatio iuris Parochialis, certum est, quod prætendi non potest
8 ius † vllum Ecclesiæ Hospitalis quæsitum fuisse, sed illud totum ex peculiari reseruatione remansit *Felin. in cap. inter Monasterium de re iudic. Caputaq. decis. 19. par. 1. Rota in rec. decis. 419. nu. 3 par. 1. & in Tyburtina affictus 19. Iunij 1648. §. neque subsistit coram Eminentiss. D. Card. Corrado & in Cracouien. decimarum 27. Martij 1651. §. 1. in fin. vers. corroborat. præterea coram R. P. D. meo Verospio.*

Non obstat, quod in dicta transactione anni 1613. reseruata fuerit facultas Officialibus Hospitalis retinendi in eorum Ecclesia Sanctissimum EVCHARISTIAE Sacramẽtum, Missas celebrandi, campanas pulsandi, & cadauera tumulandi, vnde eadem facultate vti modo posse prætendant Patres S. Dominici tamquam per emptionẽ subrogati in locum dd. Officialium. Quia omisso quod vt supra ponderatum fuit transactio apparet facta cum expræssa reseruatione iurium Parochialium, vndè ius Parochi in hac parte nullo mandato lædere potuit, esto etiam quod in aliqua parte per eam fuisset derogatum illius iuri;
9 transactio † tamen non sustinetur ex defectu Beneplaciti Apostolici, quod in alienationibus, & transactionibus super rebus Ecclesiæ semper requiritur *Caputaq. decis. 106. per tot. Rot. in recent. decis. 755. num. 2. par. 2. decis. 241. num. 10. par. 4. tom. 2.* & fuit dictum *in Marsicen. Iurisdictionis 18. Februarij 1647. coram R. P. D. meo Bichio*, quod procedit etiamsi transactum fuerit
10 inter † duas Ecclesias *Rota in Acernen. Vicariæ 30. Martij 1650. coram Eminentiss. D. Cardinali Otthobono*, adeout nedum in Ecclesia successor,

11 sed etiam ipsemet † transigens nomine Ec-
clesiæ transactionem impugnare valeat ad
text. in cap. litteræ, ibique Abb. de dilat. Rota coram
Seraph. decis. 1417. num. 3. & in recent. decis. 74. n. 4.
par. 6. & in terminis transactionis fuit dictum
in dicta Marsicen. Iurisdictionis 18. Februar. 1647.
§. nam, & 11. Decembris eiusdem anni coram R.P.
D. meo Bickio, & in Craccouien. decimarum 27.
Martij 1951. §. neque subsistit coram Reu. P. D. meo
Verospio.

Præterea Domini obiectum transactionis
ea etiam ratione refutarunt, quia si dicta con-
cordia aliquod ius Rectoribus Hospitalis cō-
cessisset, illud non transiuisset in Patres S. Do-
minici, qui verè non sunt successores in Ho-
spitalitate, sed solum in loco illo materiali
Ecclesiæ, cuius contemplatione non fuit con-
cessa facultas retinendi Sanctissimum Eucha-
12 ristiæ † Sacramentum, & sepelliendi Cada-
uera, sed ratione Hospitalis, & infirmorum
ibi degentium ad effectum scilicet, vt Sacra-
menta commodius dictis infirmis ministrari
possent, & illorum corpora de consensu Pa-
13 rochi humarentur, atque ita cum † Hospi-
tale ad alium locum translatum fuerit, con-
cordia resoluta remansit ad *text. in cap. veniens*
circa fin. vers. mandans quatenus de transact.

Neque ex eo quod in concordia facta fuit
mentio de Ecclesia ex hoc inferri potest illius
quoque contemplationem fuisse habitam.
14 Quia † concordia facta fuit cum Confrater-
nitate, & Hospitali, non autem cum Eccle-
sia, & Confratres contraxerunt, & disposue-
runt tanquam de re sua, non autem nomine
Ecclesiæ, vt ei ius aliquod acquireretur, vltra
quod certum est, quod quando prout hic, cō-
15 cordia non continet † beneplacitum Aposto-
licum semper personalis censetur, & non rea-
lis ad *text. in cap. veniens de transact. & ibi Abb.*
num. 2.

Hinc patet non applicari Decisiones addu-
ctas ab informantibus pro parte Patrum, in
quibus firmatur per secularizationem Eccle-
16 siæ † nihil innouari, & primæua Ecclesiæ pri-
uilegia conseruari præter qualitatem regula-
ritatis; Quia conclusio habet locum in pri-
uilegijs, & iuribus competentibus Ecclesiæ,
vti Ecclesiæ non autem vti Hospitali quia
17 illo † translato, siue extincto cessant priuile-
gia.

Non etiam bonum ius Parochi offuscari
potest ex eo quod Patres in d. loco Conuen-
tum construxerint, qui ex priuilegijs Sum-
morum Pontificum eorum ordini concessis,
prætendatur exemptus possintque in eo Ec-
clesiastica Sacramenta ministrari, nam quic-
quid sit de huiusmodi prætensis priuilegijs
18 satis pro responsione visum fuit † quod hu-
iusmodi erectio tamquam facta sinè licentia
Sedis Apostolicæ prorsus nulla, & inualida
reddatur ad *text. in cap. 1. de excess. Prælat. in 6. &*
cap. vnic. §. confirmatos vbi Gemin. num. 8. de Relig.
Dom. eod. lib. 6. Neque huic dispositioni Sacro-
19 rum Canonum derogatum fuit † per *Sacr.*
Conc. Trident. sess. 25. cap. 3. in fin. dum disponit
quod de coetero d. loca non erigantur sin
licentia Episcopi requisita per Concilium
stat exclusiuè ad licentiam Sedis Apostolic
quæ prius requirebatur iuxta dispositionem
20 Sacrorum Canonum, † sed vtraque pro ma-
iori cautela requiritur, vt testatur *Tambur.*
iur. Abb. & Monial. disp. 33. num. 6. q. 1. Campan.
in diuers. iur. Can. rubr. 12. cap. 13. num. 80. Addit.
ad Rodriquez in compend. resolut. regul. resol. 55. n.
Moder. Lusitan. de potest. Episc. alleg. 26. num. 4. & a
Conc. d. sess. 25. cap. 3. num. 28. & firmauit *Rot.*
Ianuen. priuilegiorum 24. Ianuar. 1648. coram Re-
uerendiss. D. Tarraconen. & plenius ac magis ex-
pressè in *Craccouien. fundationis Monasterij 19*
Aprilis 1649. §. nequè licentia cum duobus seqq.
29. Iunij 1650. coram R.P. D. Celso.

Sed nullitas huiusmodi fundationis mag
clara, & incontrouertibilis redditur ex
21 quod nec minus docetur † de licentia Ordi-
narij cum solemnitatibus præscriptis in Con-
stit. Clem. VIII. renouata à Greg. XV. const.
31. §. 2. & ab Vrbano VIII. const. 25. in quibus
22 prohibetur † posse deueniri ad erectionem
fundationē institutionem Monasteriorū nisi
de expressa Ordinariorum licentia, & seruati
in omnibus, & per omnia Sacrorum Cano-
num dispositionibus, ac auditis interesse ha-
bentibus, & hanc nullitatem fundationis ex
defectu huiusmodi solemnitatum approbauit
alias *Rota in dicta Ianuen. priuilegiorum 24. Iunij*
1647. & Ianuarij 1648. coram Reuerendiss. Tarra-
conen. & 28. Iunij 1648. coram Eminentissimo D.
Card. Corrado, & in d. Craccouien. fundationis Mo-
nasterij coram R.P.D. Celso.

Neque dicere valet, vt Constitutiones præ-
23 dictæ emanauerint pro indemnitate † men-
dicantium tantum, vnde isti solummodo, &
non alij de tali nullitate opponere possint;
Quia contrarium colligitur ex illorum lectu-
ra, & signanter ex ea san. me. Clementis VIII.
24 in qua signanter † disponitur, quod citari de-
beant omnes interesse haben. ibi, *Et alijs inte-*
resse haben. & in specie quod Parochi sint legi-
25 timi contradictores ad apponen. † contra
fundationem noui Monasterij, ac super tali
prætentione audiri debeant tenet *Lap. de hospit.*
num. 35. vers. contrarium Guidop. q. 360. per tot. Mo-
der. Lusitan. de potest. Episc. alleg. 26. num. 5. vbi in
specie firmat quod Ordinarius vti delegatus
in dictis litteris Apostolicis debeat diligenter
26 animaduertere † an erectio noui Conuentus
posit quouis modo Ecclesiæ Parochiali præ-
iudicare, & si compererit præiudicium affer-
re debet assensum omnino denegare.
27 Minus refragatur quod d. † Pontificiæ Cō-
stitutiones quæ loquuntur de erectionibus
Conuentuum non posint applicari Hospitio
quale prætenditur esse istud, quod à Patribus
S. Dominici de nouo erectum fuit, Nam ho-
spitium propriè dicitur illud quod deseruit
38 simpliciter † pro recipiendis Viatoribus in
quo non seruatur forma regularis, vt declarat
Tambur. de iur. Abb. tom. 3. disp. 5. qu. 1. num. 10.
At in hoc loco habent Patres Ecclesiam, in
qua publicè celebrant, campanas pulsant, Sa-
cra-

cramenta ministrant, eleemosynas quæstuant,
29 viuunt sub regulis, & obedientia † Prioris,
quæ signa præseferunt formam Conuentus
& non solius Hospitij *Rot. decis. 115. num. 4. vers. non obstat, & decis. 193. num. 5. vers. non obstat pariter par. 5. recent.* vbi in specie pro signo Conuentus ponderatur, quod aderat Ecclesia.

Præterea admisso quod etiam dici posset
hospitium, dum in eo, vt fuit dictum, erat
30 Ecclesia, in qua Missæ publicè celebrantur, &
Sacramenta exercentur, nec non eleemosynæ
colliguntur, hoc sufficit, vt dictæ Constitutiones habeant locum, quia vigent eadem
31 ratione † præiudicij debet etiam per consequens locum habere eadem prohibitio, vt
benè *Rot. d. decis. 115. num. 4. & dec. 163. num. 5. par. 5. rec.* & in puncto *Modern. Hispan. q. regul. in summa tom. 3. verb. Monasteria num. 6. vers. quod intellige.*

Demum non releuat, quod non versemur
in constructione noui Conuentus, sed in trās-
32 latione antiqui de † vno ad alium locum intra idem Oppidum Matriti, Quia omisso an prohibitio ædificandi, de qua in dictis Constitutionibus comprehendat etiam translationes de vno in alterum locum eiusdem Ciui-
33 tatis, † circa quod sententiam affirmatiuam amplexi fuerunt *Tambur. de iur. Abb. to. 3. disp. 5. q. 1. nu. 1. vers. in hac tamen re Rodriquez. quæst. reg. tom. 1. q. 23. art. 7. in fin. Ricc. decis. 168. num. 5. & 6. par 4. Larrea decis. 97. per tot. Modern. Hispan. quæst. reg. verb. Monasterium num. 33. in fin.*

Tollitur huiusmodi obiectū ex facto, quia
Conuentus, à quo dicitur facta translatio, nō
34 remansit desertus, sed in eo Patres permanserunt, ac continuarunt sub cura, & dominio Prioris vti prius, sicque patet non adaptari terminum translationis, sed potius nouæ acquisitionis, cum Patres, qui prius in oppido Matriti duos tantum Conuentus habebant, nempè Conuentum Atocha nuucupatum, & Collegium D. Thomæ modo possideant tres,
35 & in hoc † casu, vt intrent dictæ Constitutiones ęditæ super constructione nouorum Conuentum tradit *Modern. Parmen. resol. reg. controu. 36. num. 21. vers. 6.*

Ex his itaquè cum constet de inualiditate fundationis ex defectu solemnitatum requi-
36 sitarum in Constitutionibus, vndè sequitur, vt Patres nedum sint destituti bono iure, sed etiam exclusi remaneāt à manutentione propter decretum irritans, quod inficit non solū titulum, sed etiam possessionem, tollitq; omnē iuris effectum, vt in puncto fundationis Monasterij probat *Ricc. decis. 75. num. 3. & 4. par. 2. & in dicta Craccouien. fundationis Monasterij 19. Aprilis 1649. coram R. P. D. meo Celso in fine.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Domus, & Apothecarum.

Lunæ 7. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Emptor dum videt probabiliter imminere periculum euictionis rei emptæ, vel partis, si adhuc non persoluerit pretium, potest illud retinere, donec assecuretur de dicta euictione, quod intelligendum est verum, si pars, quæ est sub dicto periculo, sit comprehensa in venditione secus vero si non sit comprehensa, & quando non dicatur aliquid comprehensum.

SVMMARIVM.

1 *Emptor, quando rei emptæ periculum euictionis videt imminere, dum non soluit pretium, potest se tueri, quod ex ea causa non intendit soluere illud.*
2 *in Venditione, quid fuerit comprehensum, benè potest colligi ex proemio instrumenti venditionis.*
3 *Verba generalia in instrumento venditionis, quando dicantur posita.*
4 *Contrahentes, si se referant ad sententias, quæ fuerunt latæ in aliqua materia, illæ sunt attendendæ, & num. 5.*
6 *Causa finalis contractus ex proemio ipso contractus desumitur.*
7 *Proemium aperit mentem contrahentium, & ab eo regulatur, limitatur, & extenditur.*
8 *Contrahentes quando non dicantur fuisse contentos aliqua simplici assertione, sed vltra processerunt.*
10 *Relatum dicitur adesse in referente.*
11 *Certum aliquid esse ex se, vel id intelligatur per relationem ad aliud, paria sunt.*
12 *Verborum amplitudo dispositiuè facta, quid operetur.*
13 *Bona vnde prouenerunt attendendum est.*
14 *Dispositio generalis ad superius dicta, & expressa restringenda sunt.*
15 *Contrahentes, quando dicantur loquutos esse consecutiuè ad superius relata.*
16 *Venditor, quando nec cogitauit vendere partem alicui ius rei, tunc non potest venire in venditione rei generaliter facta.*
17 *Vendens aliquid, & postea omne aliud residuum, quod sub hac venditione veniat.*
18 *Natura verbi, residui, quid de iure importet.*
19 *Iura tantum competentia sibi præcisè solum cedens, nullatenus ad iura aliena trahi potest.*
20 *Residui commemoratione tunc continetur totū, quando non reperitur pars, seu casus, non contigit cuius respectu residuum debitum est.*
21 *Ignorantia allegari non potest, quando quis per relationem ad aliquid, scire id poterat.*
22 *Emptor, instrumentum inter alios confectum non tenetur perquirere.*
23 *Quia id non procedit, quando illud non simpliciter fuit enunciatum, sed partes ad illud se retulerunt, mediante clausula, ad quæ &c.*

24 Clau-

24 *Clausula*, ad quæ &c. *habet vim specifica, & indubitatæ expressionis.*
25 *Scripturam perquirere tenens, si non perquirat, sibi imputet.*
26 *Scire, vel scire debere paria sunt.*
27 *Venditor tenetur certiorem reddere emptorem de omnibus qualitatibus rei venditæ.*
28 *Emptor, dum non indagauit sententias, instrumenta &c. ei notificata, super qualitate rei vendendæ sibi imputet.*
29 *Emptor dum poterat se certiorem reddere de qualitate rei venditæ, non habet de quo se conquerat.*
30 *Euictionis promissio non extenditur ad ea, quæ non veniunt in venditione.*
31 *Venditores quando teneantur de euictione erga emptorem.*
32 *Obligatio generalis, non sufficit, vbi specialis est necessaria.*

DECISIO CXXV.

ADVERSVS Thomam & Ceciliam coniuges Agentes ad depositum scutorum mille & ad solutionem fructuum iuxta formā instrumenti venditionis Domus & Apotecarum de quibus agitur excipiebat Lucas Aretusius &c. Emptor tertiā partem illarum fuisse ab Anna Theresia euictam, ideoque ad prędicta nō teneri; Rota autem causa R.P.D. meo Bichio cōmissa & bis super huiusmodi exceptione discussa contrariū censuit, idemq; hodie coram me in gradu appellationis à sententia desuper promulgata respondit; nam totum fundamentum Lucæ in dictæ tertiæ partis euictione positum est, quæ vbi etiam solummodo imminet cautum est Emptori per
1 retentionem † pretij ne dum exacti ab illius solutione, se defendere *l. si post perfectam 24. C. de euict. l. habitationum is §. final. ff. de pericul. & commod. rei vendit. Surd. cons. 36. num. 14. & 22. vers. non etiam Rot. decis. 281. num. 32. par. 2. diuers. & in recent. decis. 19. num. 4. & decis. 235. num. 7. & 8. par. 3.*

Sed fundamentū istud eliditur ex eo quod
2 hæc tertia pars non est in † venditione comprehensa, quia licet ex dispositiua Instrumenti dignosci prætendatur potius integras apotecas & domum fuisse venditas quam earum duas tertias partes dum venduntur apotecæ & Domus cum omnibus ipsarum Iuribus,
3 membris, † pertinentijs, adiacentijs, vsibus, cōmoditatibus, introitibus, & exitibus quibuscumque Iure proprio, & in perpetuum easq; subiungatur ad venditores spectare pro tertia parte, ex causa dotis ipsius Ceciliæ, & remanentem partem vigore renunciationis à Guidone Antonio eis factæ in proœmio tamen contrahentes exposuerunt præfatas Domus, & apotecarum portiones prouenire ex fideicommisso q. Cæsaris Cęsarei in fauorem Do-
4 mitillæ Zaccariæ purificato † illudque sententijs Rotalibus Archangelo Mariæ eiusque fratribus, & sororibus de Archileis adiudicatum fuisse ex quibus cum constet quod duæ tertiæ partes Ceciliæ, & Guidoni Antonio Thomæ Auctori fuerint adiudicatæ, & altera tertia pars Annæ Theresiæ, exinde desumitur
5 venditores illas tantum partes in venditione voluisse comprehendere, quæ ad ipsos in vim dictæ Rotalis adiudicationis pertinebant excepta rata Annæ Theresiæ assignata elicien-
6 do voluntatem contrahentium † à præfatione, quæ causam finalem indicat, *l. vltima, & ibi DD. ff. de hæred. instit. Purpurat. cons. 561. nu. 4. Natt. cons. 1609. num. 12. lib. 3. Soccin. sen. cons. 165. num. 7. lib. 2. Surd. cons. 531. num. 5. lib. 4.* & ideo
7 patens est ratio ab illo desumpta † vt aperiat mentem contrahentium, & dispositio ex ea reguletur, limitetur, & extendatur, *l. cum Pater §. Dulcissimis ff. de leg. 3. l. si de certa vbi Bart. C. de transact. Ias. in l. quinquaginta col. 2. ff. ad Trebell. Crauett. cons. 16. numer. 5. Molin. de Hispan. primog. lib. 1. cap. 5. num. 2. & seq. Rot. coram bo. me. Coccino decis. 282. num. 3. Rota decis. 23. num. 14. & 15. par. 5. rec. & in prima decis. 8. Iunij 1654. coram R. P. D. meo Bichio edita §. subdiderunt.*

Quod euidentius demonstratur, quia contrahētes non se firmarunt in huiusmodi sim-
8 plici enunciatione in proœmio † facta, sed subiunxerunt, & alias latius prout constare dicitur in prædictis sententis & mandatis Rotali-
9 bus ad quæ, &c. qua propter † pro expressis habentur in prædicto alienationis contractu om-
10 nia quæ in † ipsis sententijs & mandato continentur, *l. ait Prætor §. 1. vbi Bart. ff. de reiudic. l. instit. tali si c. 2. ff. de cōdit. Instit. Bart. in l. 1. in princ. ff. de recept. Surd. cons. 200. num. 12. Gratian. discept. forens. cap. 751. num. 3.* etiam ad effectum, vt de illis notitiam habere potuerit Lucas Emptor
11 nam † idem est aliquid esse certum, vel quod intelligatur per relationē ad aliud, *l. Teopomp. ff. de dot. præleg. Bald. cons. 212. numer. 1. vers. & istud lib. 5. Alex. cons. 80. lib. 1. & 118. num. 4. lib. 7. Grat. cons. 102. nu. 10. lib. 1. Ciriac. contr. 325. nu. 23.* cum alijs pluribus relatis *in 2. decis. coram R. P. D. meo Bichio 25. Iunij præteriti in §. 1.*

Non obstat amplitudo verborum disposi-
12 tiuæ quasi ob eam à venditione † non censeatur excepta hæc tertia pars euicta quoniā non fuerunt simpliciter alienatæ Domus, & apotecę. Sed postquam narratum fuit vnde
13 illę † prouenicbant hoc est ex fideicommisso Cæsaris Cęsarei de illis disposuerunt cum relatiua dictis ibi dd. Domum & Apotecas vel
14 cuius dictionis virtus cum sit † restringere dispositionem ad anterius expressa, *Ripa in l. filius familias §. Diui numer. 111. ff. de legat. Dec. cons. 465. num. 8. Menoch. cons. 95. num. 128. adden. ad Bura. t. decis. 742. num. 14.* clarè patet contrahentes restrictiuè loquendo intellexisse de certa & determinata portione de qua antea
15 fuerunt loquuti & consecutiuè † ex fideicommisso prædicto, de alia vero rata Theresiæ tangente non cogitasse, sicque illam non
16 fuisse venditam, † nec emptori vigore talis contractus debitā, *Alex. in l. in omnibus §. qui sur spectam num. 6. & ibi Imol. num. 7. ff. ad Trebell. Aymon. cons. 98. num. 8. Panzirol. cons. 4. nu. m. 1. in fine Dec. cons. 80. num. 3. Rol. decis. 669. num 1. prime decis. 458. num. 67. & 68. par. 5. & dec. 15. nu. 8. p. 7. recent.*

Nec

Nec etiam obstare visum fuit, quod vltra proprias partes venditores concesserunt, &
17 vendiderunt remanentem quantitatem omnium bonorum hæreditariorum Cæsaris de Cæsareis, atque ideo de tota domo, & apothecis intellexerunt ex quo residuum generaliter refertur ad quamcumque aliam partem super qua à quouis altero ius haberi potest illamque includit † in venditione, prout est de
18 natura verbi residuum, *cap. prudentiam in princ. ff. de offic. delegat. l. qui non militabat in fin. cum seq. ff. de hæred. instit. l. cæterorum, & l. post reliquorum ff. de verb. oblig. l. vxor. in fin. de legat. 3. Corn. consil. 295. num. 2. & 7. lib. 4.* Responsio enim colligitur ex ipsomet Instrumento, in quo non simpliciter, & absolutè residunm exprimitur,
19 sed cum relatione † ad aliud Instrumentum die 10. Iunij 1643. rogatum &c. ad quod &c. vbi legitur Guidonem Antonium cessisse sola iura sibi competentia super d. hereditate, & bonis Cæsarei quæ consistebant in dd. duabus partibus, ex quo d. Guidus Antonius tertiam partem domus, & apothecarum dedit in dotem Cæciliæ, aliam tertiam partem assignauit Theresiæ, & aliam tertiam sibi reseruauit, quā postea d. Cæciliæ donauit, vnde alter sensus desumi nequit nisi quod vendebatur illa pars per d. Guidum Antonium cessa, & donata, & non alia ad Teresiam pertinens secundum tenorem sententiarum rotaliū, quia tunc com-
20 memoratione residui † totum continetur, quando non reperitur pars, seu casus nō contingit cuius respectu residuum debitum sit, vt est *Textus clarus in l. secunda, C. de hæred. inst. & respondet secunda decisio R. P. D. mei Bichii 25. Iunij prateriti §. in altero in fin.*

Rursus Lucam sciuisse, quod duæ tantum partes dd. domus, & apothecarum ad prædi-
21 ctos coniuges spectabant deprehenditur † ex Instrumento dotali Cęciliæ venditricis, quod tam etsi non exprimat Annam Teresiam expressam tamen pariter habet relationem ad instrumentum diuisionis, & assignationis dotis cōtextualiter rogatum eadem die 13. Octobris 1639. quo fuit stipulatus d. dotalis contractus, & ex illo liquet Annæ Teresiæ tertiā partem fuisse assignatam, nec suffragatur allegare quod Lucas emptor hoc diuisionis In-
22 strumentum† perquirere non tenebatur, quia obiectum cessat vbicumque non simpliciter
23 fuit enunciatum, sed partes ad illud † se retulerunt mediante clausula cęterata ad quodque
24 cum habeat vim specificæ, & indiuiduæ † expressionis, *l. si nominatim ff. de condit. & demonstr. l. asse toto ff. de hæred. instit. Auth. si quis in aliquo C. de eden. Caph. decis. 253. num. 2. Rota decis. 548. nu. 3. & 4. par. 4. tom. 3. recen.* Importat necessitatem
25 perquirendi scripturam relatam † excludentē
26 proinde ignorantiam ex regula† quod paria sunt scire, vel scire debere, *l. 2. §. fin. ff. quis ordo in poss. seru. l. si auiam in fin. C. de vigen. manu. l. in bonorum ff. de bon. poss. Rot. coram san. me. Greg. XV. dec. 127. num. 7. coram bon. m. em. Buratt. decis. 479. num. 6. & in rec. dec. 486. in fin. par. 3.*

Hinc minus releuat, quod venditores tenebātur certiorare emptorem de omnibus qua-
27 litatibus † rei venditæ, quoniam certioratio satis desumitur ex sententiis, & documentis, quorum designatio ad nullum aliū effectum
28 videtur expressa † nisi ad hoc, vt Luca posset ex illarum indagatione in actis Notariorum,
29 & inspectione † se certum reddere de parte venditoribus obuenta, & in ipsum alienata, *l. quod te ff. si cert. pet. cap. innotuit vbi glos. & Abb. num. 9. de elect. Rot. apud Cenc. de cens. dec. 162. n. 1. & duobus seqq. & d. dec. 480. nu. 5. par. 3.*

Pari modo tollitur obiectum ex promissa
30 euictione desumptum, quandoquidem † euictionis promissio ad hanc tertiam partem quæ iure proprio ad Teresiam spectat non se extendit, & de qua per relationē ad acta notitiam Lucas habebat quo stante ad finem, vt
31 res de euictione † tenerentur erga emptorem debuit ille nominatim, & specialiter sibi prę-
32 cauere in casu qui contingit, quia generalis obligatio non sufficit, *cap. 1. de inuent. rei alien. l. si fundum C. de euict. Becc. cons. 24. num. 34. Gomes de contract. cap. 2. num. 42. vers. septimus casus, Maresc. var. resol. l. 2. cap. 19. num. 29. & 30. Rot. decis. 211. n. 6. par. 1. diu.*

Ex quibus, & alijs in decisionibus R. P. D. mei Bichij deductis DD. pro confirmatione sententiæ rotalis responderunt vtraque parte informante.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Dotis.

Lunæ 11. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Vidua agens pro restitutione dotis contra hæredes mariti, quid probare teneatur, & quid stantibus pluribus, & diuersis coniecturis, & indicijs, ex quibus simul iunctis potest deueniri ad aliquā certitudinem, quod dotis confessio mariti fuerit simulata in fraudem prohibitæ donationis inter maritum, & vxorem.

SVMMARIVM.

1 *Vidua perperam agit contra hæredes mariti pro restitutione suæ dotis, dum non iustificauit eius quantitatem.*

2 *Dotis creditum non probatur per publicum instrumentum, in quo maritus fatetur se recipisse talem dotem, parum etiam obstante iuramento se habuisse, & recipisse talem dotem.*

3 *pro Dotis numeratione probanda non sufficit sola confessio viri de recepto, sed in effectu constare debet de ipsa numeratione.*

4 *Dos non est illa censenda, quæ inaniter dotalium instrumentorum tenore conscribitur, sed quam realiter quis tradidisse constat, ac per maritum in contanti apparet fuisse receptam.*

5 *de Dotis vera, & reali numeratione, quando non constat, non attenditur confessio viri, cū præsumatur simulata, & facta in fraudem donationis prohibitæ inter virum, & vxorem.*

6 *Donatio inter virum, & vxorem non tantum de iu-*

re

re est prohibita verum etiam à Statutis Vrbis.

7 *Donatio prohibita inter virum, & vxorem, extenditur etiam ad donationes præsumptas, quæ resultat ex confessione.*

Fraudibus non est aperienda via, num. 7.

8 *Instrumentum dotale, quando fuit confectum adhuc non contracto matrimonio, non præsumitur aliqua fraus, nec donationis titulum erga vxorem præsefert.*

9 *Tempus exceptionis non numeratæ dotis, quando maritus, transire passus est, præsumitur verè soluta dos.*

10 *Et tunc etiam talis dos habet omnia priuilegia dotalia, in mariti, & aliorum præiudicium.*

11 *Instrumentum dotale, etiam factum ante contractum matrimonium, & vir in eo fuit confessus, quod maritus receperit dotem, quando talis confessio fuit facta animo donandi.*

12 *Sponsus, quando censeatur, quod confessus fuit dotis receptionem, animo eam non consequendi, sed voluntate donandi.*

13 *Instrumentum totum, quando reddatur suspectum de simulatione, & n. 14. 15. & 16.*

17 *Exceptio non numeratæ dotis quando non possit opponi.*

18 *in Instrumento eodem non datur prius, vel posterius, sed omnia simul, & semel, eodem momento vires suscipiunt.*

19 *ex Dotis sola constitutione in instrumento facta inferri non potest ad illius numerationem.*

20 *Dotis promissio, præcedere debet confessionem ipsius dotis.*

21 *Lex abhorret simulatas largitiones in nuptijs, quamuis secutas ante contractum matrimonium inter sponsos.*

22 *Promissiones inter sponsos penitus sunt inualidæ.*

23 *Confessio dotis præsumitur simulata, si renunciatum fuerit exceptioni non numeratæ pecuniæ.*

24 *Confessio, quod quis recepit pecuniam, & quod renunciauerit exceptioni non numeratæ pecuniæ, ista inter se sunt contraria.*

25 *Confessio receptionis pecuniæ, & confitens verè eam non habuisse, si renuncietur exceptioni non numeratæ pecuniæ ista pugnant inter se.*

26 *Pecuniarum magnam summam non est verisimile, quod quis alicui voluerit persoluere, nulla reportata quietantia.*

27 *Inuentarium probat negatiuam existentiæ aliorum bonorum præter descriptorum.*

28 *Simulata, ea quæ sunt declarata, non releuant.*

29 *Confessio ex inuerisimilitudine redditur suspecta.*

30 *Actus aliquis non præsumitur perperam factus.*

31 *Mulieri ex quo præsumatur, quod suam dotem non fuerit assignata.*

32 *Administrator de omnibus rebus à se administratis reddere tenetur rationem.*

33 *Maritus ex quo resultare videtur, quod blanditijs, & amore ductus fuerit ad confitendum dotem recepisse, quam verè non habuit.*

34 *Dotis solutio, liberè non censetur facta marito iuueni minori, qui de facili poterat illam consumere.*

35 *Nam ex hoc potest argui simulatam fuisse dotis numeratæ confessionem.*

36 *Maritus non præsumitur, ac est inuerisimile, quod vxori non mediocris disparitatis, nobilitatis, & diuitiarum, voluisse facere magnam supradotem.*

37 *in Dote congrua constituenda attenditur qualitas personarum.*

38 *Simulationis dotis probatio ex quibus satis arguatur.*

39 *Coniecturæ ad probandam simulationem simul iunctæ sunt perpendendæ.*

40 *Dotis receptæ confessio ante contractum matrimonium emanata, marito, nec eius hæreditatibus præiudicat.*

41 *Instrumentum redditur suspectum, stante rasura, & alteratione diuerso caractere, & atramento facta.*

42 *Creditum alicuius dicitur liquido constare, dum desuper habet instrumentum publicum, obligatione Camerali vallatum.*

43 *Simulatio quando liquido est probata, valida est ad infringendam obligationem Cameralem.*

44 *Simulatione probata, tunc instrumentum, & omnes clausulæ in eo appositæ, remanent nullæ, ac ipsa quoque simulatæ.*

45 *Iuramentum in instrumento appositum detecta simulatione, nihil operatur.*

46 *Iuramentum non attenditur dum non adest consensus iurantis.*

47 *Exceptio non numeratæ pecuniæ, non datur post diuturnum tempus.*

48 *Exceptio non numeratæ dotis, tollitur ex lapsu biennij, sed non inde sequitur, quod non possit dari de nullitate confessionis ipsius.*

49 *Et hoc ex præsumpta donatione inter coniuges prohibita, cum talis exceptio sit perpetua, & n. 50.*

51 *Instrumentum non meretur executionem, si Notarius, qui illud stipulauit, in eo non apposuit nec nomen, nec cognomen.*

52 *Constitutio Pauli V. super reformatione Tribunalis Vrbis mandat, vt Notarij in instrumentis apponant suum nomen, & cognomen.*

53 *Minor, quando contrahit, sunt seruandæ Constitutiones Aegidianæ.*

54 *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 47. habilitat maiores 20. annis ad contrahendum, sicut essent maiores 25. annorum.*

55 *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 47. tamquam loquens in personas subditas non comprehendit forenses.*

56 *Minores obligantur etiam sine solemnitates dum sumus in causa necessaria.*

57 *Minor, tunc obligatur ad restitutionem dotis promissæ sine solemnitatibus necessarijs, quando in effectu fuit soluta ipsa dos, & de hoc constat.*

58 *Secus verò, quando non apparet de ipsa actuali solutione, sed solum de simplici confessione de recepto.*

59 *Minor non obligatur promittendo sine solemnitatibus, quando sumus in his, quæ sapiunt donationem.*

60 *Filius, si dotem sumat consentiente patre, censetur pater obligasse bona sua pro restitutione d. dotis.*

61 *Quod tamen est intelligendum si dos realiter fuit soluta, sicut requiritur, vt intret restitutionis obligatio.*

DECISIO CXXVI.

MOrtuo Francisco, nec resoluto dubio bis proposito super nullitate matrimonij inter ipsum, & Petronillam contracti, hac dotem in Instrumento sponsalium constitutam,

tam, & à d. Francisco confessatam instabat sibi restitui, vnde supradicta die dubitatum fuit coram bon.mem. Bichio, an constare de credito dotali, & non constare fuit per DD. resolutum, mihi autem in eius locum postea subrogato iniunctum, vt decisionem extenderem.

Ratio, cui nitebantur, illa erat potissimum, quia pro parte Petronillæ non fuit doctum de hoc suo credito dotali, sine cuius iustificatione nullum ius, nullaque actio ei competit
1 agendi † aduersùs hæredes mariti pro illius restitutione matrimonio soluto, *l. assiduis 12. §. cum enim ibi. Si tamen res ipsæ fuerint marito traditæ, C. qui pot. in pign. l. si ex cautione 3. & ibi gloss. in verb. probare C. de non numer. pecun. l. 1. vbi gloss. in verb. Instrumentum C. de dot. caut. non num. DD. in l. vbi adhuc 29. C. de iur. dotal. Nicol. Bell. cons. 4. in princ. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsump. 12. num. 2.*

Nec dicatur, quod imò probatum extat per publicum Instrumentum, in quo Laurentius Petronillæ Auunculus dotem scut. 3000. monetæ de bonis hæreditarijs Pauli patris, &
2 aliorum mille auri † de suis proprijs cōstituit, quæ Franciscus medio iuramento habuisse, & recepisse confessus fuit, seque satisfactum, & contentum vocauit, ac de illis quietauit omni exceptioni non numeratæ pecuniæ, ac spei habendi renunciando cum obligatione in omnem euentum restitutionis eam reddendi.
3 Siquidem pro dotis † numeratione non sufficit sola confessio viri de recepto emissa in Instrumento, sed ex alijs exigitur, vt cum effe-
4 ctu constet de receptione, cum dos non quæ inaniter dotalium Instrumentorum tenore conscribitur, sed quam realiter quis tradidisse docuerit repræsentetur, ait *text. in l. si quis post hæc 9. & ibi gloss. in verb. dotalium, C. de bonis proscript. DD. in l. per diuersas 22. C. mand. Rota coram Card. Seraphino decis. 292. & 302. num. 1. & 2. & in recent. decis. 585. n. 2. par. 4. & decis. 55. & 335.*
5 *vbique n. 1. par. 6.* In tantum, † vt non constito de huiusmodi effectiua solutione, illa, de qua non nisi per dictam nudam confessionem
6 viri apparet, † præsumitur simulata, & in fraudem donationis inter virum, & vxorem prohibitæ, tam de iure communi, vt toto *tit. de don. inter vir. & vxor. Rom. cons. 445. num. 7. Purpurat. cons. 461. num. 3. Gozad. cons. 28. nu. 22. Menoch. cons. 81. num. 15. Rota coram san. mem. Gregor. XV. decis. 67. num. 1. & 2. d. dec. 55. num. 13. & 14. p. 6.*
7 *& apud. Merlin. dec. 419. n. 3.* quam ex † dispositione Statuti Vrbis *lib. 1. cap. 135.* quod se extendit etiam ad donationem præsumptam, quæ resultat ex confessione, ne aliàs fraus inducatur, *Corn. cons. 185. num. 5. lib. 2. & in specie cons. 142. num. 2. lib. 2. Gratian. discept. forens. c. 693. num. 8. Put. decis. 55. num. 2. lib. 3. in correct.*

Non obstat, quod Instrumentum dotale fuerit confectum adhuc non contracto matrimonio, vnde non præsumitur aliqua fraus,
8 nec donationis † titulum erga vxorem præsefert confessio de dote recepta, sed potius sub spe futuræ numerationis facta creditur, adeout
9 si deinde permittatur labi tempus† opponendi exceptionem non numeratæ dotis præstitutum in *l. fin. C. de dot. caut. non num.* Censetur verè soluta, & habet omnia dotis priuilegia
10 in mariti confitentis, † & aliorum præiudicium, vt tenent relati per *Menoch. de præsump. lib. 3. præsump. 13. n. 14.*

Quoniam non procedit conclusio quotiescumque, vt in casu præsenti ex inspectio-
11 ne Instrumenti, † vel aliundè vrgent coniecturæ, & præsumptiones tales, quibus animus Iudicis moueri potest ad arguendum de viri intentione fuisse dotem sic confessatam sponsæ donandi, tunc enim secundum eas censenda est illius mens, & facta confessio iuxta notata per *gloss. & DD. in Auth. sed iam necesse C. de donat. ant. nupt. Corn. cons. 520. sub num. 6. lib. 3. Alex. cons. 86. num. 1. lib. 7. Mant. de tac. & ambig. lib. 11. tit. 20. nu. 19. Farin. de simul. & falsit. q. 162. num. 105. Rot. coram Penia dec. 201. num. 3. & penès Buratt. dec. 108. num. 5. & in d. dec. 419. num. 4. coram bon. mem. Merlino.*

Hic autem ex his, quæ gesta apparent in actu stipulationis Capitulorum matrimonialium plures coniecturæ colliguntur, ex qui-
12 bus suadetur, † dotem tunc non fuisse Francisco solutam, nec animum habuisse illam deinceps consequendi, sed voluntate donandi confessus fuit eam recepisse; quarum prima, & præcipua, quæ totum Instrumentum suspectum quoque reddit illa est, quæ desumitur ex illius matrice, & originali Dominis osten-
13 so, in cuius † parte substantiali, vbi de receptione dotis agitur, leguntur prius scripta manu d. Laurentij verba hæc, *quali scudi il sudetto Sig. li tira à se in tanti giulij, e testoni, & oro stampe incontanti &c. e se li consegna, e sborsa in contanti scudi mille similmente*, quæ fuerunt postea à Notario rogato cassa, & loco illorum adiecta
14 simplex confessio de recepto, ex quibus verbis antea adaptatis à Laurētio desumitur eius animus reportandi donationem ad fauorem neptis sub colore factæ numerationis, cum nō alioquin nulla possit adduci variationis caussa, quinimò valde probabile sit, quod non fuissent priora deleta tanquam denotantia ve-
15 ram, † & realem numerationem in maius sponsæ bonum, *Bart. in l. si stipulatus 126. §. Chrisogonus nu. 23. ff. de verb. oblig. Grat. discept. forens. cap. 365. num. 36. Rot. dec. 193. num. 4. par. 3. dec. 33. num. 5. & 6. par. 4. tom. 2. & dec. 160. num. 10. par. 7. recent.* Efficax coniectura insurgit tempore celebrationis pecuniam non fuisse solutam, & sic standum alijs verbis per eundem Nota-
16 rium scriptis, quæ † pecuniarum interuentum penitus excludunt, *Grat. cap. 767. num. 24. Rota coram Buratt. dec. 512. num. 9. bon. mem. Merlino decis. 608. num. 20. et decis. 11. num. 10. & 11. par. 7. recen.*

Neque etiam dicatur, quod solutio potuit Francisco fieri ante stipulata Capitula matrimonialia, & ideo confessio de recepto ibi sub-
17 sequuta non dicitur facta † animo donandi, sed recognoscēdi dotis habitæ veritatem aduersus quam non valet opponi non numeratæ dotis exceptio. Quia animaduersum fuit alibi de dotis confessatæ promissione non con-

conſtare, quam ex ipſiſmet Capitulis in In-
ſtrumento, in quibus habetur, quod Franci-
ſcus Petronillam in vxorem ducere promit-
tit, & dotem, quam Laurentius tunc ſibi de
bonis hæreditarijs Pauli, & proprijs, vt ſuprà
conſtituit, illicò fatetur recepiſſe. Cumque
in eodem Inſtrumento non detur prius,& po-
18 ſterius, † ſed omnia ſimul, & ſemel eodem
momento vires ſuſcipiant, & perficiantur,
*l.contractus 17. & ibi Bart.num.4.C.de fid.Instr.&
in l.lecta 40.num.9.& 18. vbi etiam Cagnol.n.129.
ff. si cert.pet.Rota dec.756.num.8.par.1.diuerſ.* Ne-
19 ceſſariò ſequitur, quod ex ſola dotis † conſti-
tutione ibi facta inferri nõ poſſit ad illius nu-
merationem, *Rota dec.55.num.5.par.6. recen.* Sed
oritur ſuſpicio confeſſionem dotis receptæ
fuiſſe ſimulatam ad *Text. in l. ab Anastasio 23.
& ibi Bald.C.mand.Rom. singul.26.Burſ.conſ.175.
num.2.Farinac.de simulat.& falsit.q.162.num.146.*
Non enim ſufficit, vt dos cenſeatur ſoluta per
confeſſionem de recepto, quod promiſſio fiat
20 eodem tempore, † quo intercedit confeſſio,
& vnico contextu omnia ſequuntur, ſed opus
eſt, vt promiſſio dotis confeſſionem receptio-
nis præcedat, *l. in contractibus 14. §. sed quoniam
C.de non num.pecun.Gabr.conſ.146.num.13.& 16.
lib.2.Menoch.de præſumpt.lib.3. præſumpt.13.n.21.
Giouagn. conſ.26.num. fin. lib.2. Fontanell. de pact.
nupt.clauſ.14.& vlt. gloſ.vnic. par.1.n.31. Magon.
dec.Florentin.68. num.6. Grat. deciſ.Marchiæ 103.
num.12.cum trib. ſeqq.Rota dec.145.num.1.post Pa-
cif.de Saluian.interd. in Romana dotis 21. Februarij
1650. §. neque releuat, confirmata, 29. Nouembris
eiuſdem anni coram Eminentiſſ. Card. Corrado Ad-
den. ad Buratt.dec.108. ſub littera B.*

Et vlterius, quod ſuſpicari non poſſit id,
quod in confeſſione continetur, confitentem
21 donare † voluiſſe, quia lex huiuſmodi largi-
tiones abhorret quamuis ſequutas ante con-
tractum matrimonium inter ſponſos, cum
ſemper illarum effectus conferatur in tempus
initi matrimonij, ſicque illæ, & confeſſiones
22 prorſus † ſunt inualidæ, *l.1. & l.quod sponſæ 4.
C.de donat.ante nupt.& ibi Ang.in princ.Iaſ. in l. ſi
diuortio 21. ſub num.8.verſ. ſubdit, Bart. ff.de verb.
oblig.Menoch.de præſumpt. d.lib.3. & præſumpt.12.
num.1.Sanch.de matrim.lib.6.diſp.9.num.3. Molin.
de contract.tract.2. diſp.439. ſub num.8. Ancharan.
in cap.1.num.5.verſ. in gloſ. fin.de adult.Gabr.conſ.
163.num.12.lib.2.Trentacinq. var. reſol. volum.1.
lib.3.tit.de iur.dot. reſol.3.numer.3.Surd. conſ.196.
nu.28.cum alijs adductis in d. Romana dotis §. Tum
quia concluſio.*

Altera coniectura reſultat ex eo, quod
Franciſcus ſtatim poſt conſtitutionem dotis,
23 & confeſſionem † de recepto renunciauit ex-
ceptioni non numeratæ pecuniæ, ac ſpei am-
plius habendi; Quæ renũciatio arguit fictam,
& ſimulatam illam fuiſſe taliter, quod de dicta
confeſſione iudicandum ſit, ac de donatione
inter virum, & vxorem, & excludit præſum-
24 ptionem, quod putetur facta ſpæ futuræ nu-
merationis, cum hæc inuicem ſe elidant. quod
quis confiteatur pecuniam fuiſſe numeratam,
quam verè non habuit, & renunciet exce-
ptioni de iure competenti talem aſſertionem
25 impugnandi, *Gabr.conſ.242.num.6. lib.2. Ator.
conſ.142.num.5.lib.5.Roman.conſ.44. Gozzad.conſ.
28.num.21.Natt.conſ.147.num.4.lib.1.Rota coram
bon.mem.Buratt.deciſ.925. num.2. Penia deciſ.201.
num.4. & 5.*

Tertiò loco pro coniectura huiuſmodi fi-
ctæ confeſſionis adducebatur inueriſimilitu-
do, quod Laurentius erogauerit Franciſco
26 pro dote Petronillæ hanc ingentem † pecu-
niarum ſummam, ac ante ſtipulatum Inſtru-
mentum matrimoniale manualiter exburſa-
uerit, nulla reportata quietantia, tam atten-
ta hæreditate Pauli, in qua pecuniæ non re-
manſerunt, ex quibus talis numeratio ſperari
poſſet, ſed domus, & quædam credita, vt con-
27 ſtat ex inuentario dato, quod † probat nega-
tiuam exiſtentiæ aliorum bonorum præter
ibi deſcriptorum, *Decian. reſponſ.76.nu.2.lib.3.
Grat.diſcept. foren.cap.720.num.6.7. & 8. Rot.de-
ciſ.710.num.2. par.5.recen.* Quam dotibus con-
ſtitutis Potentianæ, & Annæ eius ſororibus,
quarum primæ ſolum ſcut. 500. in contanti
ſoluenda intra certum tempus fuerunt à Mar-
gherita matre promiſſa, Annæ verò fuerunt
28 aſſignata † tot ſtabilia ad ſcut. 2000. aſcenden.
cum quietantia alterius totidem ſummæ fue-
rit declarata ſimulata, nullamque eſſe illi fi-
dem adhibeñ. Et ideò pecuniæ hæreditariæ
fuerunt iudicialiter conſignatæ poſterioribus
creditoribus viri Annæ, ipſa citata.

Ex cuius pecuniæ hæreditariæ deficientia,
29 ac inueriſimilitudine confeſſio redditur mul-
tum ſuſpecta, & animo donandi facta, *l. ſi ex-
traneus 44. ff.de donat. inter vir.& vxor. Becc.con-
ſil.52.num.79.Lauren.deciſ.Auen.25.num.15. Rota
penes Comitol.deciſ.86. Buratt.d.dec.108. nu.9.361.
num.9. & 925. num.3.bon.mem.Merlin. deciſ.419.
num.8. 714. num.27.* Quæ ſimulationis coniе-
30 ctura valdè etiam augetur ex conſenſu, quem
Petronilla vẽditioni domus hęreditariæ Pauli
patris de anno 1651. factæ præſtitit pro omni,
& quocumque ſuo iure, & intereſſe dotali,
quod tunc, & in poſterum poſſet ſuper ea
31 habere, † ex quo colligitur ipſam optimè ſci-
uiſſe, dotem promiſſam non fuiſſe ſolutam,
nam aliàs conſenſus non requirebatur ad tex.
*in l.1.§.denunciare, ff.de ventr.inſpicien. gloſ.in l.de
vnoquoque in princip. ff de re iudic. Rolan.conſ.92.
num.7.lib.4.*

Quarta coniectura multum conſiderabilis
ex eo deſumebatur, quod idem Laurentius
Adminiſtrator hæreditatis dicti Pauli, dum de
annis 1635. & 1640. rationem de ea reddidit
ad debitum illius poſuit dotem traditam Po-
tentianæ, de hac autem conſtituta Petronillæ
32 nullam fecit mentionem; † Et tamen cum
vti talis de omnibus rationem reddere tene-
retur, *l.2. ff. de neg. geſt. l.1. §. officio ff. de tutel.
l.quædam ſunt perſonæ 9. ff.de æden. Gregor.dec.30.
num.4.* Credibile non eſt, quod computare
omiſerit in ſui detrimentum, quatenus verè,
& realiter fuiſſet numerata, & hinc iudicium
33 euidens reſultat, † Franciſcum blanditijs, &
amore ductum fuiſſe ad confiten. dotem non
habitam pro ſoluta, *l.ex facto 17. §. ſi quis au-
tem ff.ad Trebell. l.ob carmen 21. §.vltim. ff.de te-
ſtib.*

stib. Tiraq. in l. si vnquam in præfat. num. 37. C. de reuoc. donat. Magon. decis. Lucen. 25. numer. 7. & 8. Rota penes Merlin. d. dec. 419. n. 8.

Quinta quæ etiam vrget coniectura est, quod in prædicto Constitutionis, & solutionis dotis Instrumento fuit prætermissum reinuestimentum illius, quod semper fieri con-
34 sueuit † ad eam assecuran. quando cum effectu recepta est, & fuit seruatum cū viris aliarum sororum, sed libera facta fuit solutio Francisco iuueni minori, qui de facili poterat
35 consumere. Et hæc quoque indicant † simulatam esse dotis numeratæ cōfessionem, *Bald. in l. 1. C. de seru. fugit. add. ad Buratt. decis. 925. in fin. Merlin. in mox citata decis. 419. num. 9. & 10. in rec. dec. 55. num. 22. & 23. par. 6. & in allegata Romana dotis coram Eminentiss. Corrado 21. Febr. 1650. §. 2. ex qualitate.*

Sexta coniectura in præsenti optimè concludens deprompta fuit ex donatione scutor. 6000. quæ Franciscus ad augendam dotem vsque ad scuta 10. mil. de proprio promisit, quæ
36 tam magna quantitas in hisce † coniugibus non mediocris disparitatis, nobilitatis, & diuitiarum argumentum præbet donationis sc. 4000. in dotem assignatorum, *l. creditor 20. C. de donat. inter vir. & vxor. l. 1. vbi glos. in verb. auxerit C. de donat. ante nupt. & in terminis aduertit Gabr. d. cons. 142. num. 24. & seq. lib. 2. Buratt. in d. decis. 925. sub num. 4. vers. neque est facienda vis, & tenuit Rota in d. Romana dotis §. Quoniam id procederet.*

Septimam denique coniecturam recense-
37 bant Domini ex qualitate personarum, nam ipsius Petronillæ mater, vbi matrimonium cum Paulo Confalonerio contraxit, & dotem congruam non haberet, ab illo donationem pro se, & sororibus reportauit. Et ex sententia criminali ab A.C. promulgata, per quam Laurentius, & Margherita eius vxor ipsa Petronilla, & alijs reperti culpabiles in eo, in quo erant inquisiti, varijs pœnis fuerunt af-
38 flicti; In hac † enim materia, mores, & solitum personarum similia gerēdi attenduntur, & ex his magis simulationis suspicio comprobatur, *Cæpoll. de simulat. contract. numer. 149. Farinac. de simul. q. 162. numer. 169. Rota decis. 71. num. 7. post primum vol. cons. Farinac.*

Quæ præsumptiones, & coniecturæ tam & si singulæ paterentur aliquam difficultatem, simul tamen vnitæ, & omnes tendentes in meliorem mulieris conditionem, benè pro-
39 bant simulationem, † vt confessio importet donationem, non autem dotis receptionem, *l. 3. & tot. tit. ff. de donat. inter vir. & vxor. Honded. cons. 46. num. 26. lib. 1. Rota decis. 11. num. 14. par. 7.*
40 *recent.* Quæ propterea nec ante † contractum matrimonium emanata, marito, & hæredibus præiudicat, *l. 2. C. de dot. caut. non num. Soccin. sen. in l. 1. num. 70. ff. solut. matrim. Menoch. de præsumpt. lib. 3. d. præsumpt. 12. num. 1. & 37. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 11. tit. 20. num. 27. vers. nec ipsi marito, Valasc. consult. 5. num. 4. Trentacinq. loco supra citato Molin. de contract. d. tract. 2. disput. 439. sub numer. 8.* Et nihilominus Instrumentum
41 ipsum matrimoniale † valde redditur suspectum, quod matrimonio constante fuerit celebratum ob rasuram, & alterationem diei diuerso caractere, & atramento factam, *Auth. de triente, & semine, §. Et quod sæpè, Natta cons. 224. in fin. Rot. coram bon. mem. Coccino decis. 101. num. 9.* vt multò minus possit prædictis viro, & hæredibus nocere, *Buratt. decis. 612. & 925. vbique num. 1.*

Hinc non obstat, quod liquido constet de credito dotali Petronillæ ex Instrumento pu-
42 blico † obligatione Camerali, & iuramento vallato, quod facit rem claram, & executionem paratam habet pro restitutione ibi promissa, *l. census, ff. de prob. l. in donationibus 31. C. de donat. cap. cum dilecti eod. tit. l. scripta C. de fid.*
43 *Instrum.* Quia iustificata ex iam deductis † simulatione confessionis, ea apta est infringere vim obligationis Cameralis, omnesque clausulæ ibi appositæ sunt inefficaces, ac ipsę quo-
44 que † simulatæ, *l. Emptor 12. vbi glos. & Bart. ff. de aqu. pluu. arcen. Soccin. sen. cons. 27. nu. 30. lib. 4. Rota decis. 714. num. 1. apud bon. mem. Merlin. & decis. 259. num. 8. par. 6. & d. decis. 11. num. 18. par. 7. recent.* Nec iuramentum quicquam operatur
45 detecta † simulatione; quia ea intentione, qua maritus confitetur ea ipse iurat, & deficit
46 illius consensus, ita in iuramento, † sicuti in contractu ad notata per *glos. in c. si diligenti 12. de foro compet. Zabarell. in Clem. de iur. iur. §. Porrò num. 10. Ruin. cons. 130. nu. 3. lib. 1. Gozzad. cons. 28. num. 25. Hond. d. cons. 46. num. 35. Rot. in sæpè citata decis. 55. num. 15. & decis. 259. num. 9. par. 6. & coram Buratt. dec. 612. n. 6.*

Neque obesse visum fuit, quod diuturnum tēpus intercesserit à die confessionis ad tempus dissoluti matrimonij, intra quod non fuit opposita exceptio non numeratæ dotis,
47 ideò † idem debet operari confessio, quod ipsamet numeratio, *Aretin. cons. 86. Anchar. consil. 307.* Quia vltra quod paulò post matrimonium fuit de eius, & instrumenti matrimonialis nullitate iudicialiter oppositum, vt patet ex monitorio, & protestationibus datis in Summario hæreditatis Francisci *numer. 5.* etiamsi tempus esset elapsum, adhuc data si-
49 mulatione semper † resultat donatio pecunię, & dotis confessatæ, quo casu potest quando-
50 cunque de exceptione dari, † quæ perpetua est, vt notat *Bart. & Bald. in l. si sub specie 3. C. de postul. Paris. cons. 86. nu. 35. lib. 3. Gozzad. d. cons. 28. num. 24. Rolan. à Valle cons. 74. n. 5. lib. 4. Gratian. discept. forens. cap. 693. num. fin. Fontanell. de pact. nupt. claus. 14. glos. vnic. par. 1. numer. 77. san. mem. Gregor. XV. decis. 67. numer. 6. Buratt. decis. 108. num. 17.*

Cuius Instrumenti executionem ex hoc
51 etiam DD. retardandam esse putabant. Tum quia Notarius substitutus de illo rogatus non
52 se subscripsit, nec suum nomen, † & cognomen apposuit, vt mandat constitutio san. me. Pauli V. super reformatione Tribunalium Vrbis, *tit. de not. Tribunaliū Vrbis, §. qualibet Instrumenta.* Tum etiam quia non probatur, seruatas fuisse solemnitates, quas exigit Constitutio Aegidiana in cap. 25. lib. 5. Franciscus enim tempore celebrationis illius erat minor

25. annis, & forensis. Ideò non obstante Statuto Vrbis lib. 1. c. 47. habilitante positos supra 20. annum ad contrahendum perinde, ac
54 maiores 25. vti directum in personas subditas non comprehendit forenses statuentibus
55 nō subiectos, † vt censuit *Rot. in dec. 260. n. 3. & 4. & decis. 394. nu. 1. & 2. par. 6. rec. in Roman. seu Perusina census 12. Decembris 1644. post Zacch. de oblig. Camer. decis. 162. num. 131.* Necessariè erant solemnitates per dictam Constitutionē requisitæ in contractibus minorum, quorum obligatio, licet substineatur, vt sint adstricti ad
56 dotis restitutionem † tanquam fundata in causa necessaria etiam non adhibitis solemnitatibus dictæ Constitutionis, vt dixit *Rota in decis. 511. num. 2. par. 2. recent. Card. Caual. decis. 397. num. 5. bon. mem. Coccino decis. 433. nu. 3.* Lo-
57 cum tamen habet in casu restitutionis † cum effectu recepta, ex qua oritur dicta obligatio necessaria restitutionis iuxtà *tex. in l. si cum dotem 23. §. transgrediamur, & ibi Bart. num. 4. ff. soluto matrim. Rota d. decis. 511. num. 3. & seq. par. 2.* Secus verò quando non apparet de actuali
58 solutione, sed agitur vigore simplicis † confessionis de recepto, & sic ex promissione vo-
59 luntaria, † quæ sapit donationem, *Gabr. cons. 20. num. 1. & seq. lib. 1. & respondit Rota coram Verall. decis. 199. par. 3. & in recen. d. dec. 55. num. 4. & seq. par. 6. in Rauennaten. dotis 11. Aprilis 1644. §. nam id procedit coram Eminentiss. Card. Corrado, Adden. ad decis. 460. num. 51. cum seq. par. 4. tom. 2.*
60 *recent.* Præsertim † ad effectum agendi contra bona Nicolai Francisci patris, qui non assensit, vt filius matrimonium hoc contraheret, minusque dotem, si realiter esset soluta, ipse recepit, aut eidem filio recipienti cōsensit, sicuti requirebatur; vt intret restitutionis
61 obligatio † ex dispositione *dicta l. si cum dotem, & dicti §. Transgrediamur, ff. solut. matr. Curt. iun. cons. 133. num. 5. lib. 1. Mastrill. decis. 46. num. 3. p. 1. Negus. de pignor. par. 2. memb. 4. num. 36. vers. Intelligendo Rota decis. 644. num. 2. par. 4. recent. & plures relati per Modern. Neapol. consult. 138. numer. 5. & 14. & dec. 36. n. 3.*

Et ità altera tantum &c.

R. P. D. BICHIO.

Bonien. Primogenituræ.

Lunæ 14. Febr. 1656.

ARGVMENTVM.

Partes, si mutuo consensu recesserunt ab aliqua concordia, si vna pars, inscia altera, posteà dictam concordiam à Papa obtinuerit confirmari, talis confirmatio erit nulla ex defectu subiectæ materiæ.

SVMMARIVM.

1 *Partes, quando dicantur habuisse, initam concordiam pro resoluta, vel ab illa recedere voluisse.*
2 *Et quid si numquam de ea fuit oppositum.*
3 *à Compromisso habente vim transactionis, censetur recessum si ambæ partes redeant ad Iudicem, à quo, & num. 4.*
4 *à Transactione sponte inita, mutuo consensu partium potest recedi, & num. 6.*
7 *à Concordia, quando fuit recessum cum consensu vtriusque partis, non licet posteà altera parte inuita, aut inscia petere confirmationem à Papa dictæ concordiæ.*
8 *Confirmationis concordiæ petitio, quando sit nulla ex defectu materiæ.*
9 *Retrotractio impeditur stante medio impertinenti.*
10 *Retrotractio non admittitur stante præiudicio partis ob iuris ei quæsita.*
11 *Papa per suam confirmationem non censetur voluisse praiudicare Iuribus alicui quæsitis.*
12 *Beneplacitum Apostolicum quando fuit reseruatum, & conuentum vt intrà certum tempus obtineatur transacto dicto tempore, si non obtineatur, licet à contractu recedere.*
13 *Quod eò magis procedit, stante expresse pacto resolutiuo, & num. 14. & 17.*
15 *Beneplacitum Apostolicum, quando non possit dici reseruatum ad maiorem cautelam, & n. 18.*
16 *Clausula, Et non alias, cadens super dupliri determinabili copulatiuè concepta, quid operetur.*
19 *Obseruantia ponit rem in claris.*
20 *Obseruantia, quæ ex non facto oritur, operatur sicut illa obseruantia, quæ oritur ex facto.*
21 *Obseruantia demonstrat qualis fuerit mens contrahentium ab initio.*

DECISIO CXXVII.

DIVISA semel, atque iterùm Dominorum suffragia ob superuiuentiam Barbaræ, & Lauræ Coccapanæ super articulo purificationis controuersæ Primogenituræ prætensæ à Domino Ioanne Cellesio, dederunt causam transactioni de anno 1653. inter eundem Ioannem, & Dominos de Montecuccolis à Laura ius diriuantes initæ, in qua hic illis Palatium situm Bononiæ, illi huic bona Castelletti, & alia cesserunt cum pacto, quod intrà terminum octo mensium tenerentur desuper impetrare beneplacitū Apostolicum, &

Impetratum tamen in dicto termino, & longè maiori non fuit, vndè secuta postmodum morte prædictæ Barbaræ, & Lauræ, quæ tamquam proximiores turbabant Cellesij petitionem, reassumpsit Cellesius disputationem super eodem bis proposito, & indecisō pendente dubio purificationis, & fauorabilem resolutionem reportauit sub die 1. Iulii anni 1654. quæ ad instantiam ipsorum de Montecuccolis ad trutinam euocata confirmata fuit ipsis quoque informantibus sub die 25. Iunij proximè præteriti, & successiuè Cellesius petijt immissionem in bonis Primogenituræ concedi per diffinitiuam sententiam, quam Aduersariorum Procurator protestatus iudicialiter fuit ferri non posse eo quod hactenus disputatum fuerat de sola purificatione fideicommissi, non autem de immissione cui obiecit tum defectum probationis identitatis bonorum, tum detractiones suis principalibus competentes, & quatenus sententia ferretur ab ea appellauit.

Hinc

HineRota mandauit mihi vt quatenus clara esset identitas, ac turbidæ detractiones causam expedirem parcendo partium expensis in superflua particularis dubij positione faciendis. Audiui ideò pluries vtramque partem in contradictorio, & quoniam multa à Dominis Montecuccolis afferebantur contra identitatem, ac pro detractionibus, volui vt par erat consulere desuper Dominos, qui vtraque parte per memorialia, & oretenus informante rescripserunt, quod per speciale dubium discuteretur, an Domino Cellesio esset danda immissio quod propterea subscripsi de mense Octobris proximè præteriti, dumquè imminebat illius propositio Aduersarij prætexuere semper varias dilationes, donec.

Post hæc omnia die 25. Ianuarij mox lapsi, obtinuerunt beneplacitum Apostolicum super memorata initio concordia, eoque in actis producto, non de immissione vt prius insteterant, sed de obstantia concordiæ disceptandum asseruerunt, vt proindè suspensa disputatione dubij circa immissionem aliud ediderim, An obstet concordia, quod hodiè acerrimè hinc indè informantibus resolutum fuit negatiuè.

Narrata enim series facti, nempè longè post terminum Montecuccolis obtinendo beneplacito in concordia præfixum, reassumptio antiquæ disputationis, illius geminata prosecutio vtrinque informantibus, instantia Cellesij pro expeditione causæ, Aduersariorum præuentiua appellatio à sententia ferenda, nisi prius cognosceretur particulariter de identitate, ac detractionibus, contradictoria coram Me habita super vtroque, subscriptio tandem ad instantiam Dominorum de Mon-
1 teccuccolis dubij super † immissione, demonstrant habuisse partes concordiam pro resoluta, vel ab illa recedere voluisse *Castren. cons.70. num.8. vers. & sic ita libr.1. Mantic. de tacit. libr.26. tit.8. sub numer.9. vers. & quidem Aym. consil.949. numer.16. Coccin. decis.204. nu.6.* præsertim quia
2 numquam de concordia † fuit à Montecuccolis oppositum, vt benè in terminis transactionis ponderauit *Rota apud Cardinalem Millinum decis.396. in fin. Monter. decis. Aragon. 12. numer. 56*
3 & in simili dicimus, † quod à compromisso habente vim transactionis *Menoch. consil. 618. num.7. cons.887. numer. 2. Bursatt. consil. 207. nu.15.*
4 censetur recessum † si ambæ partes redeant coram Iudice, à quo *l. litigatores ibique gloss. prima ff. recept. arbitr. Ioannes Baptista à Sancto Blasio de arbitr. part. 2. quæst.51. num.2. Blanc. de compr. 7. quæst. princ. num.10. & 11. Lancellot. de attent. par.2. cap.15. n.211.*

Nec dubitari potest quin potuerit mutuo
5 consensu resultante à † reditu ad Iudicē recedi à transactione spontè inita *leg. si diuersa Cod. de transact. leg. nihil tam naturale ff. de reg. iur. Castrens. dicto consil 70. sub num.8. vers. nec est verum*, vbi
6 quod sufficit † consensus tacitus vtriusq; partis *libr.1. Mantic. de tacit. d. tit.8. numer.1.* Adeò
7 quod Montecuccolis licitum posteà † non fuit reuerti ad concordiam, & inscio, ac inuito Cellesio eius quoque nomine supplicare Papæ pro illius confirmatione *Ceph. cons. 118. sub num.12. Afflict. decis.286. num.1. & 3. Ant. Ca-*
8 *pic. decis.115. nu.4.* quæ proindè † nullius momenti est ex defectu subiecti, & præexistentis materiæ confirmabilis, vt ferè in puncto *Cephal. dicto consil.118. num.21. à Ponte consil.5. n.49. & seq. Afflict. decis.335. num.12. & in tit. de Vassal. qui contr. Const. Loth. imper. fœud. alienar. cap.1. n.23. Anton. Capic. decis.100. num.5. Capic. Latr. decis.19. num.2. & 3.* Seclusa retrotractione ad tempus
9 contractus quam † impedit medium impertinens recessus ab illo *Menoch. cons.946. num.34. & 35. Cost. de retrotract. cap.7. numer.3. & 4. Monter. decis. Aragon. 50. numer.22.* & præiudicium
10 iuris exindè Cellesio † quæsiti *Dec. consil.147. num.3. Honded. consil.18. num.66. & seq. lib.2. Tiraquell. de constit. ampliat. 17. num.4. Buratt. dec.952.*
11 *num.6.* cui nec Papa † confirmando censetur voluisse præiudicare *l. nec vnus Cod. emancip. liber. Cæs. de Graff. decis.6. numer.14. de caus. possess. & propr.* & magis in terminis *Afflict. d. decis.286. numer.3. decis.335. sub numer. 12. vers. item quoniam.*

Eò minùs, quia Papæ id narratum non fuit, & resolutio concordiæ prouenit etiam ex ventre ipsius, videlicet, ex reseruatione bene-
12 placiti Apostolici à † Montecùccolis impetrandi infrà octo menses, quibus lapsis licuit Cellesio à concordia recedere, quia benepla-
13 citum fuit † reseruatum cum clausula, *Non alias aliter*, nec alio modo, quæ, & si alias beneplacito opus non esset illius necessitatem inducit, & includit pactum resolutiuum in
14 casum non obtenti † beneplaciti infrà terminum præfixum *Cephal. d. cons.118. num.9. & seq. vbi signanter num.17. ait, non requiri interpellationem Rota coram Cardinali Millino decis.137. nu.12. coram san. memor. Gregor. XV. decis.192. num.1. & seq. coram Burat. decis.374. num.12. ibiq. Add. nu. 17. allegat. concord. & inter recent. decis.290. num.2. & 3. par.4. tom.2.*

Vndè nil refert, quod in capitulo concordiæ incipiente, *Item ad abundante cautela* Partes reseruauerint beneplacitum ad abundantiorem cautelam, quia satis est, quod sine illo
15 contrahere noluerint, † vt colligitur ex Instrumento concordiæ, tum in primo capitulo continente assignationem bonorum Castelletletti, & Castri Podij, quam Ioannes acceptare declarauit saluis infrascriptis protestationibus, & reseruationibus, & non alias, ibi, *E con le riserue, e proteste delle quali qui à basso* (inter quas adest reseruatio beneplaciti) *e quelle sempre stando ferme, & intatte à suo fauore, e non altrimente, nè in altro modo detto Sig. Giouanni stipola, & accetta, &c.* tum in proximo subsequenti, ibi, *ottenutone però il beneplacito Apostolico, come più abasso si dirà*, tum in 6. capitulo, ibi, *tutte le sopradette cose protesta, e dichiara fare detto S. Giouanni ottenendosi il beneplacito Apostolico, e caso che frà tanto si possa fare senza incorso di caducità alcuna, e non altrimente*, ponderando, quod hæc clausula, *& non alias*, cadens super duplici de-
16 terminabili copulatiuè concepto, † nempè beneplacito, & non incursu caducitatis, vtrumque æquè determinat, & qualificat *l. iam hoc*

iure ff. de vulgar. & pupill. Buratt. decis. 621. num. 5. Rota in Romana Salarij 18. Februarij 1622. coram bo. me. Pirouano, & in Ariminen. fructuum 27. Iunij 1655. coram me.

Tum in penultimo in quo Domini de
Montecuccolis protestati fuerunt, quod qua-
tenus beneplacitum non obtineatur, concor-
17 dia habeatur pro cassa, irrita, † & nulla, ac si
facta non fuisset, ibi, *detti Signori Montecuccoli
protestano, e dichiarano, che non ottenendosi il bene-
placito Apostolico, &c. come se non fosse stata fatta la
presente scrittura, ma si habbia il tutto per casso, ir-
rito, e nullo*, & in vltimo capitulo conuene-
runt, quod non nisi post obtentum benepla-
citum fiat super conuentis publicum, & so-
lemne Instrumentum; Adeò quod ex toto
18 contextu concordiæ † euidens sit quod par-
tes noluerunt contrahere, nisi obtento bene-
placito in termino conuento, & non aliter;
19 remque ponit † magis in claris obseruantia
subsecuta, quia dumtaxat post illud nouissi-
mè obtentum, Domini de Montecuccolis
opposuerunt de concordia, anteà autem nus-
quam, etiamsi omnes alias exceptiones aptas
retardare immissionem petitam à Dom. Cel-
lesio obiecerint diligentissimè; hæc inquam
20 obseruantia, † quæ ex non facto non secùs, ac
ex facto resultat *Rota decis. 647. num. 3. part. 4. di-
uers. decis. 56. num. 7. par. 6. rec. & in Cesenaten. Cen-
sus 3. Iunij 1644. coram Eminentissimo Dom. Cardi-
nali Corrado*, declarat quæ fuerit mens contra-
21 hentium † à principio *Aym. cons. 211. numer. 8.
Rota decis. 261. num. 4. decis. 301. n. 8. part. 1. rec. dec.
85. n. 4. coram Buratt.*

Et ità decisum vtraque parte informante.

☞ *Plures decisiones in hac eadem causa emanarunt, nempè sub die 1. Iulij 1654. & 25. Iunij 1655. prima erit infrà in Miscell. Altera est supra in hac eadem parte 12. recent. decis. 60.*

R. P. D. BEVILAQVA.

Ianuen. separationis Thori.

Lunæ 14. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Thori separatione statim secuta, dicitur factus locus restitutioni non solum dotis, sed etiam omnium à Marito habitorũ ex causa matrimonij, & si Maritus prætendat excessiuam talem bonorum adiucationem fuisse, quid probare teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas colligitur ex reuolutione actorum.*
2 *Thori separatione statim secuta, fit locus restitutioni dotis, & omnium quæ maritus habuit ex causa matrimonij.*
3 *Bona quæ pendent à futuro euentu vitæ alicuius solent æstimari pro dimidio iusti pretij.*
4 *Ad æstimationem alicuius rei debent attendi vincula, onera, & qualitates eiusdem rei.*
5 *Bonorum valor minuitur ad ratam oneris iniuncti, licet res alias per se considerata maioris esset extimationis.*
6 *Læsio cessat, quæ ex incerto valore rei non potest sumi.*
7 *Adiudicatio redditũum non potest dici excessiua, quæ emanauit pro pretio, quo alij similis redditus comparabantur.*
8 *Reddituum adiudicatio, quando non possit redargui vti iniusta, & incongrua.*
9 *Pretium illud præsumendum verum, & iustum, quando vt tale confessatum fuit ab ipsa parte.*
10 *Læsionis fundamentum tollitur in adiudicatione, quando fuit facta iusto pretio.*
11 *Contractus, vt possit retractari vti læsiuus, requiritur quod læsio debet esse vltrà dimidium.*
Adiudicatio, vt possit retractari læsiua, debet esse vltrà dimidium num. 11.
12 *Mulieri, dum fuit adiudicata sua dos, quod benè fuerit facta valdè vrget præsentia, & Decretum Iudicis.*
13 *Læsionis suspicio cessat vbi interuenit Iudex, & decretum interposuit.*
14 *Bonorum qualitas, si subiaceat diuersis infortunijs, id benè est attendendum in eorum adiudicatione.*
15 *Adiudicatio bonorum, vt dicatur sine læsione facta, quid sit attendendum, & n. 16.*
17 *Multa dicuntur, quæ posteà non deducuntur ad effectum.*
18 *Attestationes dum non sunt benè fundatæ, non releuant.*
19 *Officiales attestantes de rebus ad se pertinentibus, de actu perfectè credendum est, & numer. 20. & 21.*
22 *Bonorum æstimatio facienda iuxta consuetum, & iustum pretium inter priuatos, nec est attendendum pretium à Publico taxatum.*
23 *Læsum, se fuisse, si quis prætendat, & agat ad contractus rescissionem, quid probare teneatur.*

DECISIO CXXVIII.

TERMINATO articulo super separatione Thori inter D. Marchionem ab Auria, & D. Barbaram Spinulam diù discusso, hæc in vim mandati Rotalis pro restitutione suę dotis sc. 37. m. argẽti impressionis lationé ... nuæ sibi adiudicari, obtinuit à Regio Consilio Neapolis redditus Fiscalis capitalis ducator. 107. mill. ad dictum Marchionem virum spectantis, qui de nullitate adiudicationis huiusmodi opponens binas reportauit decisiones à quibus tandem Rota recessit, & mandatum de manutenendo D. Barbaræ per diffinitiuam sententiam decreuit, quam hodiè in gradu appellationis confirmandam censuit.

1 Etenim de † validitate constat ex actorum
reuolutione, *iuxta decis. 260. Caputaq. passim al-*
legatam. Iustitia verò deprehenditur ex eo
quod tribuit manutentionem D. Barbaræ in
redditibus fiscalis ei adiudicatis pro recupera-
tione suæ dotis secuta Thori separatione, ob
2 quam statim fuit † factus locus d: dotis resti-
tutioni, & omnium quæ à matrimonij causa
ab

ab vxore in possessione viri peruenerunt *l. con-*
sensu 8. §. *si verò, C. de repud. Abb. in cap. duæ* 5. *de*
procur. & in cap. 1. *in princip. de donat. inter vir. &*
vxor. Gratian. discept. forens. cap. 738. *num.* 47. *Rota*
in alia Ianuen. separationis Thori in rec. decis. 239.
numer. fin. part. 6. *& coram Duran. decis.* 399. *nu-*
mer. 1.

Nec obstat læsionis exceptio deducta ex im-
mensitate pretij dum pro scut. 50. mil. pro d.
dotis repetitione, & alimentorum præstatione
assignati fuerunt redditus fiscalis ducator. 107
mill. Nam DD. plura concurrere aduerte-
bant, quæ iustitiam dicti pretij arguunt, &
obiectam læsionem excludunt.

Ponderatum enim fuit primò quod in di-
ctis redditibus sunt comprehensi ducati 22.
mill. qui empti fuerunt super articulo vitæ
Marchionis debitoris, & eodem modo Bar-
baræ adiudicati, quo fit, vt æstimari soleant
3 dimidium minus iusti, † & consueti pretij tan-
quam pendentes ab euentu obitus illius,
prout aduertit *decis.* 10. *sub die* 22. *Iunij coram R.*
P. D. meo Meltio, edita sub §. præterea, & faciunt
tradita per Barbos. & Ias. in l. 1. §. *hæres sub num.* 9.
ff. ad Trebell. Dec. cons. 123. *in princ. & num.* 1. *Cy-*
riac. controu. 169. *numer.* 22. *Duran. decis.* 146. *nu-*
mer. 35.

Secundò animaduersum fuit D. Barbaram
præfatos redditus recepisse sub duplici vincu-
lo, nempè, vt capitale inconsulto Regio Con-
silio reemi non posset, & quod fructus pro
rata scut. 1000. exigere non valeat, sed sub se-
questro ob alimenta à filijs petita manere de-
4 berent. † Ad effectum enim æstimationis rei
dubium non est, quin debeant attendi vincu-
la, onera, & qualitates illius, *l. si quis* 16. *C. de*
5 *rescind. vend.* quia ex illis † valor diminuitur
ad ratam oneris iniuncti, quamuis alias per se
res considerata maioris esset æstimationis *dict.*
l. 1. *Trebell. l. mortis causa* §. *fin. ff. de mort. caus. don.*
& cap. l. 6. *in fin. ff. de seru. asport. l. penul. ff. de hæred.*
vel act. vend. Angel. in l. prænia rerum sub num. 1. *ff.*
ad l. falcid. Cyriac. in contr. 222. *num.* 68. *& sequent.*
6 & sic cessat læsio † quæ ex incerto valore rei
non potest desumi *l. si seruus* 13. *ff. de condit. fur-*
tiu. Bald. in l. fin. §. sed si quis C. comm. de leg. Moder.
Mantuan. contr. 410. *numer.* 1. *vsque ad* 7. *decis.* 281.
num. 5. *par.* 6. *rec.*

Tertiò, quia in hodierno *Sum.* Barbaræ da-
tæ fuerunt 16. fides venditionum consimi-
lium reddituum contemporaneæ de an. 1637.
factarum, quo secuta fuit adiudicatio ista ad
illius fauorem, ex quibus clarè patet redditus
hos cum considerabili diminutione capitalis
fuisse distractos, vt in eisdem fidibus dicitur
pro Alagio, & indè iusta, & non excessiua
7 censetur adiudicatio, † quæ emanauit pro pre-
tio, quo alij similes redditus comparabantur
l. si Domus 74. §. *pecunia vers. qui confitetur, & l. fi-*
lius famil. 117. §. *sed quid in fine ff. de legat.* 1. *Mant.*
de tacit. & ambig. libr. 4. *tit.* 20. *n.* 6.
8 Denique iustitia, & congruitas reddituum
desumebatur ex † alienationibus per ipsum-
met D. Marchionem eodem tempore factis,
similiter cum tam magna diminutione pro
Alagio d. *Sum. num.* 3. propterea ad maiorem
quantitatem calculari non possunt redditus
Barbaræ assignati, sed illud verum, & iustum
pretium præsumendum est tanquam confessa-
9 tum à Marchione per † prædictas alienatio-
nes, vt ad rem notat *Bald. in l. ex conuentione de*
pactis, Rot. dec. 296. *n.* 5. *par.* 4. *rec.*

Quibus concurrentibus, & in considera-
tione habitis tolli conclusum fuit fundamen-
10 tum læsionis, † quia vel pro iusto pretio ad-
iudicatio emanauit, vel saltem excluditur ex-
cessus vltra dimidiam, qualis requiritur ad
effectum, vt ex capite læsionis retractari valeat
11 adiudicatio facta Iuris † ordine seruato iux-
tà opinionem, quam vti veriorem secuta
fuit *Rota in rec. decis.* 648. *num.* 5. *par.* 1. *coram Du-*
ran. decis. 37. *numer.* 14. *apud Modern. Perus. de sub-*
hast. decis. 53. *numer.* 1. *in Romana Censuum* 16. *Maij*
1646. §. *quibus stantibus, vers. concurrit coram Reue-*
rendissimo Tarracon. & in Fulginaten. subhastationis
14. *Maij* 1655. §. *vltimo in fin. coram R. P. D. meo*
Albergato, confirmata 19. *Ianuarij proximi præteriti*
coram eod.
12 Rursus pro iustitia † adiudicationis satis vr-
get præsentia Iudicis, ac Decretum super ea
interpositum. Nam hæc vbi interueniunt
13 læsionis suspicionem † remouent *Decian. in l.*
si singularia 15. *sub num.* 13. *ff. si cert. pet. Aym. cons.*
114. *num.* 2. *Cyriac. contr.* 257. *num.* 7. *Rota dec.* 121.
num. 16. *&* 134. *num.* 17. *apud Zacch. de oblig. Cam.*
& in Romana hæreditatis de Gratianis 29. *Iun.* 1643.
coram Archiepiscopo Tarraconen. nec non quali-
tas eorumdem reddituum adiudicatorum, qui
14 vtpotè consistentes † super gabellis, & vecti-
galibus subiacent periculo ammissionis, &
deteriorationis, vt euentus alias docuit in illis
partibus. Certum quidem est, quod iactura
15 totius capitalis, † & alia, quæ accidere pos-
sunt, debent in consideratione haberi ad effe-
16 ctum inspiciendi † rei valorem, & excluden-
dam læsionem *l. fideicomm. C. de transact. l. si Pater*
puellæ l. 2. *C. de inoff. Testam. Bald. in l.* 2. *col.* 4. *vers.*
huic accedat C. de rescin. vend. Decian. cons. 39. *num.*
112. *lib.* 2. *Cyriac. controu.* 169. *numer.* 30. *Marescot.*
var. resol. lib. 2. *cap.* 132. *numer.* 24. *&* 25. *Mangil. de*
subhast. quæst. 41. *num.* 1. *& seq.* Et demùm obla-
tio aliàs facta, & repetita à D. Barbara retroce-
dendi eosdem redditus D. Marchioni quate-
nus ipse eius dotem scut. 48. mill. restituere
17 velit, quam tamen acceptare non † curauit.
Vndè læsiuam minimè ei fuisse huiusmodi as-
signationem censendum est, vt dixit *Rota co-*
ram Card. Mellin. decis. 236. *sub num.* 2. *& ponderauit*
secunda R. P. D. mei Meltij, §. sed videbatur.

Nec ad constituendum maiorem istorum
18 reddituum valorem † visæ sunt attendendæ
attestationes relatæ in *Sum. Marchionis numer.* 7.
vbi habetur capitale reddituum non vacabi-
lium signanter de anno 1637. fuisse ducato-
rum centum pro annua responsione ducato-
rum septem; quandoquidem habent expres-
sam relationem ad libros Regiæ Cameræ, in
quibus semper censentur partitæ de integris
ducatis centum sine vlla diminutione, quam-
uis venditiones ex mutuo partium consensu
factæ fuerunt cum diminutione, vt testantur
Proxenetæ in fide relata in *Sum.* Barbaræ *n.* 4.

quæ facta fuit de expresso mandato Ducis
Diani, & Regiæ Cameræ Fiscalis, quibus pro-
19 pterea vti attestantibus † de re ad ipsorum
proprium exercitium spectante, & actu iam
perfecto plena fides est adhibenda, *Bart. in l. 1. & 2. C. de pond. aur. illat. lib. 10. Ruin. cons. 56. n. 15. lib. 1. Alex. cons. 127. in fin. lib. 7. Rota coram bon. me. Coccin. decis. 415. num. 2. & apud Buratt. decis. 706. pariter num. 2. Gratian. discept. 514. num. 29.* Qua-
propter non partitæ dd. librorum, & de con-
20 sequenti, † nec minus attestationes per Mar-
chionem deductæ, sed fides venditionum fa-
ctarum, cum diminutione, & Alagio sunt at-
tendendæ, maximè cum sint adminiculatę
21 ex dictis Proxenetarum, † & ab alijs alienatio-
nibus contemporaneè factis ab ipsomet Mar-
chione *c. cum Ecclesiis vbi Hostien. numer. 4. Butr. num. 15. de maior. & obed. Rota decis. 24. numer. fin. par. 6. rec.*

Hinc etiam nihil referre dicebatur, quod
Regia Camera istos redditus ad rationem du-
catorũ centum pro annua responsione, & fru-
ctu ducatorum septem vendere consueuit,
quia attendi non debet pretium à Camera
22 taxatum, sed † regulandum est iuxtà consue-
tum inter priuatos, quod iustum præsumitur
l. si cum circumscripta C. si solut. matrim. Bald. in l. per diuersas num. 4. C. mandat. Cyriac. d. contr. 453. num. 67. & seq. Surd. decis. 248. numer. 7. Giurb. decis. 114. num. 17. Adeòut prætendenti se fuisse læ-
23 sum in pretio, & agenti † ad contractus re-
scisionem incumbat onus probandi læsio-
nem vltrà dimidiam interuenisse, quod non
fuit à D. Marchione iustificatum *Rolan. cons. 92. num. 1. lib. 2.* cum alijs superius adductis, &
per *Posth. de subhast. inspect. 60. num. 1. & 2. Buratt. decis. 538. numer. 1. Cyriac. in citat. controu. 453. numer. 74.*

Ea autem, quæ repetebantur circa excessi-
uitatem ex eo deductam, quod in 2. *decis. sub §. sed dicebatur*, dictum fuit D. Barbaræ dan-
dum esse mandatum de manutenendo pro ra-
24 ta ducatorum, † & tamen adiudicatio fuit du-
catum 50. mill. sublata remanent ex respon-
sionibus datis in quarta *decis. coram eodem R. P. D. meo Meltio 24. Aprilis 1654. emanata §. quouerò ad aliam nullitatem, cum quibus DD. transierunt.*

Et ità vtraque Parte informante, &c.

R. P. D. M E L T I O.

Tiburtina Castri S. Angeli.

Lunæ 14. Februarij 1656.

A R G V M E N T V M.

Datio in solutum, cum pendeat ab irreuoca-
bilitate rei traditæ, ideoque non potest dici
celebratus talis contractus, quando aliquid
fructiferum fuit traditum in pignus, quia
postquam creditor ex eius fructibus fuit satis-
factus de suo credito, potest debitor agere ad
restitutionem rei, Plura deducuntur circa pi-
gnoris naturam, & retrotractionem.

S V M M A R I V M.

1 *Datio in solutum, ex quo pendeat.*
2 *Pignoris, qui non est Dominus, non lucratur fructus, sed illos tantum in sui crediti satisfactionem imputat.*
3 *Pignori repugnat, vt illud possidens, faciat fructus suos.*
4 *Pignoris Dominus potest, quandocumque auocare pignus, soluendo debitum.*
5 *Creditor possidens pignus sui debitoris, fit imputatio fructuum in sortem, ipso iure, & n. 6.*
7 *Pignoris natura est; vt Dominus pignoris non gaudeat fructibus eius.*
8 *Vsuras promittere, & pacisci de fructibus in sortem non imputandis, paria sunt.*
9 *Pignoris fructus, tunc eo magis imputantur in sortem, quando cum ista dispositione Iuris concurrit quoque partium conuentio.*
10 *Mens contrahentium pro lege seruanda est.*
11 *de Lege, quod venit, ab ipsa lege deuenire dicitur.*
ex Mente venit, quod ex mente sumitur, n. 12.
12 *Assignans aliquam rem fructiferam ad tempus alicui, qualiter censeatur facta dicta assignatio.*
13 *Clausula, ad vtendum, & fruendum, accessoriè posita in datione pignoris, quid importet.*
14 *Pignoris assignatio; nunquam importat proprietatem, non obstantibus quibusuis clausulis, quia intelliguntur secundum naturam contractus.*
15 *Contrarietates, vt euitentur facienda est interpretatio.*
16 *Assignatio pignoris facta per verba, & clausulas aptas ad translationem Dominij, tunc cui fuit facta talis assignatio an dicatur Dominus.*
17 *Clausulæ intelligendæ sunt, secundum naturam subiectæ materiæ.*
18 *Pignoris assignatio fit ad effectum satisfaciendi creditori ex fructibus illius de suo credito.*
Quo satisfacto, redit pignus ad suum dominum, num. 18.
19 *Pignus, quando transfertur in creditorem, dici potest in eumdem translatum dominium impropriè. Dominium improprium, quando dictum in aliquem translatum.*
20 *Dominij translatio potest verificari in sola fructuum perceptione, iuxta subiectam materiam.*
21 *Detentor bonorum, largo modo potest dici Dominus, sed secundum subiectam materiam.*
22 *Rem, ille dicitur habere, qui Dominus est, & qui Dominus non est. sed tenet.*
23 *Vsusfructuarius impropriè dicitur habere dominium rei.*
24 *Dominium directum, quando reseruatum fuit, & res translata, intelligitur respectu fructuum.*
25 *Fructuum temporalis assignatio. repugnat dationi in solutum.*
26 *Pignori naturæ, tantum congruit naturæ pignoris.*
27 *Pignoris contractus, quod partes voluerint, ex quo satis conuincatur.*
28 *Dominij translatio, si fuerit conuentum, quod non censeatur translatum, nisi in certo casu, non dato dicto casu dominium non potest dici translatum, & num. 29. & seq.*
30 *Pignoris natura qualis sit.*

32 Clausula, ex nunc pro ut ex tunc, operatur retrotractionem usque ab initio contractus.
32 Fructus, quando percipiuntur iure dominij non computantur in sortem.
33 Quod tamen est verum, quando sumus in casu simplicis obligationis, vel in simplici obligatione personali, & in sola hypoteca.
34 Rot. decis. 53. num. 7. par. 4. diuers. declaratur.
Rota decis. 174. num. 36. part. 7. recent. in quo casu loquatur.
35 Retrotractio nō admittitur quando sequatur aliquod absurdum. Veluti in materia dominij scilicet ne vno eodem tempore duo Domini reperirentur eamdem rem principaliter possidere.
36 Dominus rei, si quis interim sit, & grauetur amissione fructuum, nimis ab æquitate abhorret.
37 Et an in his terminis admittatur retrotractio.
38 Bart. in l. si is, qui pro emptore num. 47. ff. de vsucapion. quo casu loquatur, & n. 41.
Paris. cons. 21. n. 66. 103. & 104. cum seqq. lib. 1. declaratur.
39 Retrotractio non admittitur in contractibus conditionalibus.
40 Quod est verum, vbi à principio interuenit traditio vera & pura, non autem ficta, & conditionalis.
41 Retrotractio non admittitur in contractibus, quando traditio est ficta, vel conditionalis, & quare.
Fructus sequuntur Dominum.
42 Dictio, præterquam, eximit ius exemptum ab ipsa dispositione, illudque remanet penes eū apud quem existebat tempore traditionis.
43 Retrotractio etiā admittitur in contractibus cōditionalibus, quando conditio est causalis, seu mixta.
44 Id tamen est verum in retrotractione obligationis personalis, & hypotecæ.
45 Vel in retrotractione dominij facta ab initio illius traditione pure, & simpliciter.
Secus autem illius traditione non secuta, ob causam hic expressam.
46 Possidere non possunt duo, eodem tempore eamdem rem, vnus verè, & alter fictè contra omnes iuris regulas.
47 Possidere quando possint duo, vno eodemque tempore eamdem rem, & euitetur tale absurdum.
48 Sed exploditur talis consideratio, & declaratur, numer. 49. & 50.
51 Surd. cons. 52. num. 71. & concl. 372. num. 28. in quo casu loquatur, & vide num. 52. & 53.
54 Venditio, quando ab initio non possit dici facta.
55 Venditio pignoris, quando non possit dici purè, vel conditionaliter facta.
56 Assignatio temporalis fructuum, qualiter censeatur facta.
57 Pignoris contractus ab initio celebratus, facit vt quæratur ius creditori, vt valeat se satisfacere de fructibus illius.
58 Retrotractio cessat quando non potest dari retrotractio extremorum.
59 Text. in leg. donationes quas parentes C. de donat. inter vir. & vxor. declaratur, & num. 60. & 61.
62 Pactum legis commissoriæ à Iure semper improbatur in pignoribus.
63 Siue illud conceptum fuerit secundum formam legis commissoriæ, siue secundum aliam illi similem quando est eiusdem rationis.
64 Redditus Castrorum calculari an debeat ad rationem ducatorum de carolenis, & num. 65. & 66.
65 Pretium aliud est si quæratur ad effectum rescindendi contractum ex capite læsionis.
Et aliud si quæratur, ne creditor videatur seuerus erga debitorem in contractu pignoris.
66 Et in hoc attendendum quid veniat.
68 Bona in solutum debent dari pro iusto pretio, & hoc sufficit in iustitia pretij innotabili summa num. 70.
71 Honded. in cons. 31. nu. 69. lib. 1. in quo casu loquatur, & num. 72.
73 Decis. in causa Mediolanen. Rescissionis coram Blāchetto 3. Iunij 1583. quid firmetur, & declaratur.
74 Diminutio valoris rei, vt fiat propter bellum quid requiratur.
75 Valoris rei diminutio, quando est facienda propter bellum non est arguendum propter vnum tempus ad aliud.
76 Fideicommissum minuit valorem rei, & quando id non sit verum, num. 77. & 78.
79 Molestiæ, quæ contingunt post perfectum contractum non attenduntur.
80 Pactum legis commissoriæ quando multo fortius improbetur.
81 Contractus venditionis, quando ab initio, æquè potest se habere ad lucrum & damnum, non potest argui de iniustitia pretij.
82 Et hoc quantum vis euentus damnosus fuerit.
83 Pactum aliquod, quando ad fauorem alicuius fuit appositum, potest illi renunciare vel eo non vti.
84 Verisimilia, ea quæ non sunt, non sunt admittenda.
85 Euentualitas tunc substinet pactum, quando æqualiter se habet ad lucrum. & damnum.
86 Contractus dicitur læsiuus, quando procliuius est damnum, licet vtilitas non sit impossibilis.
87 Verisimilius id, quod est attendi debet.
88 Iuris dispositio non mutatur, ex eo, quod potest euenire contrarium.
89 Pretij iniustitia euitari non potest, ex incommodo, & damno recipiendi minutatim solutiones.
90 ex Solutionis dilatione non potest augeri, vel minui pretium vltra iustitiam.
91 Rem, & pretium non est equum, vt quis retineat.
92 Leg. curabit C. de action. empt. fauet soli Domino rei venditæ, eiusque hæredibus.
93 Leg. curabit C. de action. empt. dispositio, non iuuat tertio, siue sit creditor, siue aliam causam à Domino.
94 Priuilegia dotalia ad hæredes mulieris non transeunt.
95 Viduæ vt debeantur fructus dotales, est necessaria interpellatio.
96 Fructus dotales, vt viduæ debeantur, non est sufficiens interpellatio extraiudicialis, & numer. 97. & 98.
99 Obiectum, quando tollitur ex facto, non venit attendendum.
100 Marito, & eius hæredibus solum competit actio pro exactione dotis, nec non eis quibus dd. hæredes cesserunt prædictum ius.
101 Acceptans aliquid, non potest id deinde impugnari ab eo.
102 Instrumentum, quando non est in forma probanti, non habet suam vim.

103 In-

103 *Instrumentum, quando adducitur pro adminiculo ad effectum educendi veritatem voluntatis tradentis, probat, & u.104.*
105 *Quamuis non sit in forma probanti, & sufficit dictum instrumentum à partibus fuisse obseruatum.*
106 *Assignatio bonorum, quando censeatur facta respectiuè.*
107 *Verbum, respectiuè, quando intelligendum veniat pro discretiuè.*
108 *Dictio, respectiuè operatur vt singula singulis congruè referenda sint.*

DECISIO CXXIX.

PACTVM appositum in Instrumento celebrato de anno 1504. inter Iordanum Vrsinum, & illos de Medicis, quod scilicet Castrum S. Angeli, cuius fructus conuenti in annuis ducatis 480. fuerunt temporaneè assignati Alphonsinæ in satisfactionem sui crediti ducatorum 25000. censeretur in euentum molestiarum eidem Alphonsinæ venditum tanquam in effectu præseferens speciem legis commissoriæ reprobari à iure, & non sustineri resolutum vltimo loco fuit sub 26. Ianuarii 1654. rationibus & fundamentis latè deductis in decisione tunc emanata, cui non acquiescente Serenis. D. Duce Parmæ, causaque pluries ad ipsius instantiam proposita, ac demum restricta difficultate ad illam inspectionem, an fructus ex dicto Castro percepti ante euentum molestiarum sequutarū de anno 1535. extenuassent sortem; Hodie quo causa super dicta restrictina reproposita, ac discussa fuit DD. censuerunt extenuasse sortem, & ita standum esse in secundo loco decisis.

Etenim ex lectura dicti Instrumenti apparet clarè non fuisse Alphonsinæ assignatum Castrum, sed omnes fructus d. Castri vsquequo illa satisfacta remansisset de suo credito ducatorum 2500. Vnde visum fuit non ver-
1 sari in terminis dationis in solutum, † quæ pendet ex irreuocabilitate rei traditæ ad trad. per *Mangil. de euict. q. 544. num. 18. & seqq.* sed in
2 casu simplicis traditionis † in pignus ad *Text. in l. Caius Seius 39. ff. de pignor. act.* & consequēter fructus percepti vsque ad diem molestiarum debuerunt de necessitate extinguere sortem, idque ex clara dispositione iuris communis, secundum quam Pignoratarius, vt-
3 potè, qui non est Dominus pignoris non lucratur fructus, sed illos solummodo in sui crediti extinctionem imputat iux. *Text. in l. 1. 2. & 3. C. de pignor. act.* ibi creditor, *qui prædium pignori nexum detinuit fructus, quos percepit, vel percipere debuit in rationem exonerandi debitum computare necesse habet, cap. cum contra, & cap. illo vos de pignor. cap. nostram de iur. iuran. cap. 1. & 2. de vsur.* quibus iuribus probatur, quod repugnat
4 pignori, † vt creditor recipiens faciat fructus suos, & ita communiter omnes *Lancell. Gall. cons. 49. num. 22. vers item, Alex. cons. 70. numer. 7. vers. nunc. est vidend. Surd. cons. 194. num. 10. vers. creditor enim, Natt. cons. 535. numer. 3. vers. 1. quia lib. 4. Soccin. sen. cons. 29. num. 17. vers. circa tertium lib. 3. Castill. lib. 3. quotid. contr. iur. cap. 23. num. 5. & sequen.* & firmauit *Rot. coram Comitulo decis. 4 num. 4. & 5.* vbi in specie ponderatur quando
5 prout hic debitor† potest auocare quandocumque soluendo debitum *coram Buratt. decis. 160 num. 11. vers, nam d. creditum dotis in rec. decis. 749 num. 4. in fin. par. 3.* dictaque imputatio, siue
6 compensatio fructuum in sortem fit ipso iure absque alia partis petitione, per *Text. in l. 1. C. de distract. pign.* ibi *ipso iure*, adeout nec valeat
7 pactum † in contrarium, vt post alios *Bald. in l. prima num. 3. vers. sed nunc quæro C. de pignorat. act. Negusant. de pignor, par. 5. memb. 5. num. 3. vers. Quarto amplia. Trentacinq. var. resol. lib. 3. resol. 2. num. 2.* cum alijs deductis per *Modern. Nicien. de vsur, q. 11. nu. 1. cum seq. Modern. de pignor. lib. 5. quæst. 45. num. 13. & 14.* & ratio est, quia paria
8 sunt pacisci de fructibus non imputandis, & vsuras promittere, vt notant *Negusant. d. par. 5. memb. 5, num. 10. Surd. d. cons. 194. num. 14. vers. & quamuis, Decian. cons. 35. num. 43. lib. 2. Mantic. de tacit. lib. 11. tit. 8. num. 1. Vgolin. de vsur. cap. 62. n. 1. Gait. de credit. cap. 4. num. 1006. versic. Ampliat. sexto.*

Facilius dicta conclusio imputationis fructuum in sortem procedit, dum concurrit cū
9 iuris dispositione etiam expressa † partium conuentio. Quatenus partes voluerunt, quod Alphonsina fructus Castri valutatos in annuis ducatis 480. perciperet, donec fuisset de suo credito integraliter satisfacta, sequuta autem satisfactione, vel ex dd. fructibus, vel mediante actuali solutione residui debiti, quam facultatem sibi, suisque hæredibus Vrsinus reseruauit dicta Alphonsina teneretur Castrū restituere, nec ei liceret amplius se in eo intromittere. Prout etiam conuentum extitit, quod si ex bellis, vel alijs impedimentis casu non potuisset fructus percipere pro tempore huiusmodi impedimentorum non fieret defalcatio de suo credito, nisi pro rata fructuum actualiter perceptorum: contextus enim Instrumenti sic litteraliter concepti absolutè iudicat mentem contrahentium eam fuisse tradendi Castrum Alphonsinæ ad effectum, vt ex illius fructibus de suo credito satisfieret, & ita fructus ab ea percepti sunt in sortem im-
10 putandi† alias mens contrahentium quæ pro
11 lege est seruanda cum ex lege veniat, quod ex mente † sumitur *l. nominis & rei, §. verbum* & ibi *Alciat. ff. de verb. signific. l. cum mulier la prima ff. solut. matrim.* adimpleri non posset, & in terminis temporalis assignationis alicuius
12 rei fructiferæ † cum pacto illius reuersionis postquam creditor fuerit de suo credito satisfactus, benè *Surd. cons. 243. num. 7. ad med. Rota in rec. decis. 261. num. 16. & 17. part. 7.*

Neque obstare visum fuit, quod ex dicto Instrumento assignationis appareat ipsum Castrum datum fuisse ad vten. & fruen. quia cum prius fructus d. Castri assignati fuissent temporaliter, donec ipsa Alphonsina de suo
13 credito satisfieret † subsequens clausula ad vten. & fruen. accessoriè adiecta intelligitur iuxta naturam contractus pignoris, & ita de vsu, & exercitio iurisdictionis quam creditor

circa

circa vtilitatem habet vsque ad sui crediti sa-
14 tisfactionem, non autem † quoad proprietatem. *Faber.in Codic. lib.8.tit.6. de fin.11. Cancer. par.3.cap.13.num.365.* & probat *Tex.in l.si is qui 11.§.si vsusfructus, ff. de pignor. vbi Fulgos.num.3. Castr.num.4. in fin. Gabriel Mudeus de pignor. tit. quæ res obligentur nu.10.ad med.vers.Creditor vero fol.309.* & hanc ipsam interpretationem in si-
15 milibus terminis pro euitanda contrarietate amplexa alias fuit *Rot.in Romana dotis 9.Decembris 1643. coram Reuerendiss. Salamantino, & 14. Ianuarij 1650.coram R.P.D. meo Verospio.*

Ex eadem ratione corruit repetitum obie-
16 ctum ex eo deductum, quod dum † assignatio facta fuit per verba, & clausulas aptas inferre translationem dominij, ideo Alphonsina tāquā Domina fecerit fructus suos; quia, &
17 d. clausulę sunt intelligendæ, † vt cū subiecta materia conueniant, scilicet ad effectum satisfaciendi, & post satisfactionem recuperandi bona ad eum finem assignata, & ita de domi-
18 nio † improprio ratione vtilitatis iuxta mentèm contrahentium, de quo dominio loquitur in specie *Bald.in l.proprietatis numer.1. C.de probat.Alexand. consf.129. num.3. & 4. lib. 1.* vbi quod saluatur dominij appellatio in sola fru-
19 ctuum † perceptione, iuxta subiectam materiam saltem largè, & impropriè, *Rota coram Merlino decis.191.num.6.* firmans Detentorem
20 posse largo modo dici dominum† secundum subiectam materiam, ad idem optimus *Text. in l.stipulatio ista 38. §.hac quoque stipulatio.* Nam
21 & eum habere dicimus, † qui rei Dominus est, & eum qui Dominus quidem non est, sed
22 tenet, *ff. de verborum oblig.* & est in iure vsitatum, quod etiam vsufructuarius impropriè
23 dicatur † habere dominium, *l.4.ff.de vsufruct.* ibi vsusfructus in multis casibus pars dominij est *l.3.ff. si vsusfructus petatur, Castill.de vsufruct. cap.32.num.2.cum sequen.& cap.75.num.42.& firmauit Rota in Romana subhastationis de Alexijs 15. Februarij 1647. §.circa finem coram eodem R.P.D. meo Cerro, in Romana retentionis domorū 20.Aprilis 1654.coram R. P. D. meo Bichio confirmata 9. Iunij 1655. coram eodem,* & in puncto quod facta reseruatione directi dominij prout hic,
24 & translato omni alio† vtili dominio Castri, & Vassallorum illa translatio verificetur in fructibus, quorum respectu consideratur vtile dominium, firmatum fuit in *dicta Romana dotis 9.Decembris 1643. coram Reuerendissimo Salamantino confirmata 14. Ianuarij 1650. coram R. P.D. meo Verospio.*

Tantò autem magis id firmandum venit
25 in proposito casu, † quia vltra temporalem illam fructuum assignationem, quæ certum est, quod repugnat dationi in solutum pro-
26 prietatis & congruit † soli naturæ pignoris, vt præter allegat. probat *Text. in l. si conuenerit la seconda, & l.final.C.de pignorat.act.Morot.respons. 66. num.2. Altograd.consf.37. num.19. & 21. lib.1. Negusant.de pignor. par.5.memb.3.numer.1. & 5.* Natura contractus pignoratitij fortius etiam
27 conuincitur, tum † ex pacto adiecto, quod durante dicta assignatione Castri, non posset Alphonsina in eo facere Fortalitia, nec Domus ad vsum *Domini*, sed Domus tantum ad
28 vsum † Ciuium, & Incolarum, quæ vna cū Castro post satisfactionem reuerti deberent ad Dominos de Vrsinis absque recuperatione expensarum; Tum & magis ex alia conuentione, quod pro maiori cautela in euentum molestiarum ex tunc directum dominium, ac proprietas Castri in Alphonsinam Credi-
29 tricem transferretur. Etenim, si directi † dominij translatio fieri non debebat, nisi in casu molestiarum, vtique per necesse dicendum venit ante molestias, verum, ac proprium dominium fuisse penes dd.de Vrsinis, solumque vtile translatum fuisse in Alphonsinam,
30 ad effectum † se satisfaciendi de fructibus, iuxta naturam pignoris, *Surdus d.consf.243.n.7. ad med.Rota post Modern.de pignor.decis.146.n.11. & 12. & in recent. decis.261.numer.16. & sequen. par.7.*

Neque refragatur, quod admisso etiam, vt contractus ab initio fuerit simplicis traditionis in pignus, nihilominus purificata deinde
31 conditione † molestiarum anni 1535. statim perfecta fuerit venditio dominij, ac proprietatis, quæ ex clausula, *ex nunc, prout ex tunc,* per viam retrotractionis considerari debeat perinde, ac si ipsomet die primordialis assignationis anni 1504. facta fuisset, & consequenter
32 fructus medio † tempore percepti non computentur in sortem, tanquam percepti iure dominij. Quia quicquid sit quando versa-
33 mur in simplici obligatione † personali, & in sola hypotheca, in quibus terminis loquitur Rota in decisionibus pro parte Sereniss. Domini Ducis Parmæ *alleg. nempè decis.539. nu.6.*
34 *par.4.* † *& decis.174.num.36.par.6.recent.* Respectu dominij dicta retrotractio nō admittitur, ne vno, eodemque tempore reperiantur duo
35 Domini in solidum, †vnus verè, & alter fictè, vt præter adductos in decisione vltima hodie confirmata, probant etiam *Cutell.de donat.contempl. matrimon.tract.1.discurs.par.6.num.20.vers. quia hac non procedunt. Negusant. de pignor. par.2. memb.2.num.6.Mantic.de tacit.lib.14. tit.46. nu.7. & 8.* & in terminis acquisitionis fructuum tenuit *Marcabrun.consf.105.num.18. Costa de retrotract.cap.8.cas.19.num.19. & firmauit etiam Rota in recentior.decis.174.num.31. par.6.& in Romana de Mazzatostis 22.Iunij 1626. coram Coccino,* quas refert, & sequitur *Modern. Foroliuien. de pignoribus lib.4. quæst.22. nu.59.& 60.* vbi conciliando contrarias opiniones firmat, quod esto fieri possit retrotractio ad alios effectus, nō posset tamen illam admitti pro acquisitione fructuum in præiudicium Domini cum æquitā-
36 ti † nimis repugnet, vt qui interim fuit Dominus grauetur amisione fructuum, & in puncto clausulæ *ex nunc, prout ex tunc* in contractu pignoris plures allegat *Modern.Nicien.de vsur.quæst.70.num.18.* & vltra eos, idemque nō
37 obstante † dicta clausula ad excluden. retrotractionem firmarunt *Menoch. consf.946. nu.34. & 35. & d.Modern. Foroliuien. d.q.22.num.62.& 63. Papon.lib.11.tit.3.art.2. Giffar. in l. fin. C. de pact.*

*pact.pignor.colum.*14.*vers.*6.*excepto fol.*400.*in par-*
*uis, & Vgo Donellus in eadem lege num.*6.& ratio-
nes latè adduct. *Faber. de err. prog. decad.* 21.
err. 4.

Neque vllius releuantiæ visæ fuerunt do-
ctrinæ in contrarium allegatæ, & præsertim
38 † *Bartol.in l. si is, qui pro emptore, num.*47. *versic.*
Quoad dominium, ff. de vsu Capionibus; *Parisius*
*consil.*21.*nu.*66.*&* 103. *cum sequen.lib.*1. firman-
39 tes † in cõtractibus conditionalibus dari etiã
posse retrotractionem dominij. Quia conclu-
sio vera est, vbi à principio interuenit tradi-
40 tio vera, & pura, † non autem quando ficta,
vel conditionalis, nam tunc,ex quo dominiũ
ante purificatam cõditionem remanet penes
41 Alienantem, † interim fructus sequuntur
Dominum,& ad eum spectant, ad quem per-
tinet dominium, *glos. in l. seruitutes verbo ipso*
quidem vers. tu dicas, & ibi etiam *Castren. num.*3.
*ff.de seruit.Gratian.discept.forens.cap.*328. *num.*30,
*Altograd.cons.*13.*num.*36. *vers. videlicet cum qua-*
*tuor sequentibus lib.*1. In proposito autem casu
tempore contractus assignationis non solum
non præcessit, sed imò Vrsinus assignans do-
minium, & proprietatem ante molestias sibi
explicitè reseruauit ibi: *Dedit, cessit, &c. nihil*
penitus sibi reseruando præterquam Ius proprietatis,
& directi dominij &c. ponderando dictionem
42 illam † *præterquam*, quæ eximit illud Ius ab
ipsa dispositione, illudque relinquit penes eũ
apud quem existebat tempore traditionis,
l.Prætor ait in principio, ff. ne quid in loco publico,
Rota in Bononien. Hæreditatis de Beroaldis, 10. *Mar-*
tij 1597. *coram Litta, & in Romana seu Foroliuien.*
de Theodolis 1662. *coram Penia relatis per Moder.*
*Lusitan.dict.*281.*num.*1.*&* 2.

Hinc resultat responsio ad id quod diceba-
43 tur, vt etiam in † dispositione conditionali
quando conditio est casualis,seu mixta admit-
tatur retrotractio, vt in *decis.*537. *num.*6. *&* 7.
*p.*4.*recent.& in Romana residui dotis* 8. *Iunij* 1654.
coram me; quia conclusio locum sibi vindi-
44 cat, vel in † retrotractione obligationis per-
sonalis, & hypothecæ, in quibus terminis lo-
quuntur dd. decisiones, vel in retrotractione
dominij facta ab initio illius traditione purè,
45 & † simpliciter; secus autem huiusmodi tra-
ditione non secuta, nam tunc semper intrat
absurdũ in dicta vltima decisione huius cau-
46 sæ consideratum, quod † eodemmet tempo-
re duo essent Domini eiusdemmet rei, vnus
nempè verè, & alter fictè contra omnes iuris
regulas,vt respondent *Marcabrun.cons.*31.*nu.*18.
*& Altograd.d.cons.*13.*num.*36.*cum.seq.*

Neque ad euitandum huiusmodi absurdũ
quicquam agit noua illa interpretatio data
ab Informantibus pro parte Serenissimi Do-
mini Ducis Parmæ, quod scilicet ab initio
47 duo † æque principaliter initi fuerunt con-
tractus nempè dationis in solutum fructuum
casu quo non euenissent molestiæ, & vendi-
tionis Castri in euentum molestiarum vterq;
expectans declarationem à futuro euentu, se-
48 cuta † autem declaratione per aduentum mo
lestiarum,quod contractus fuerit venditionis,
non sit opus pro acquisitione fructuũ aliqua
retrotractione, cum tali casu fructus medio
tempore percepti censeantur ab initio debiti
49 iure † dominij, præexistente ab initio titulo
emptionis. Domini enim pro responsione
animaduertebant, quod quicquid sit vbi à
principio absque alterius contractus conside-
50 ratione † facta fuit venditio, vel datio in so-
lutum, sub aliqua quidem conditione extitu-
ra,sed cum traditione rei,& actuali translatio-
ne dominij. In quibus terminis loquitur,
*Surdus cons.*52.*num.*71.*& cons.*372.*nu.*15. in pro-
51 posito † casu, quo non fuit à principio trans-
latum, sed imò ab Vrsino reseruatum domi-
nium, & ante venditionem conditionaliter
factam pręcessit alius contractus pignoris pu-
rus, & duraturus vsque ad euentum conditio-
nis implendæ per molestias inferendas, obie-
cta interpretatio locum habere non potest.
Ratio differentiæ est, quia primo casu stante
52 traditione rei, † & translatione dominij dici-
tur à principio facta venditio expectans tantũ
effectum, & confirmationem à futuro euentu
implendæ conditionis, vt declarat *Siluanus*
*cons.*102.*num.*39.*&* 40. & idem sentit *Surdus d.*
*cons.*372.*numer.*16. *vers.secundo,* vbi dicit, quod
sequuta traditio coloratur à titulo: qui sepa-
ratur, licet de præsenti non adsit. In secundo
53 autem casu ex quo non fuit ab initio contra-
cta venditio cum translatione dominij, sed
facta temporalis assignatio fructuum, licet il-
la resolubilis in euentum molestiarum,& cõ-
54 uertibilis in contractum † venditionis, tamẽ
inde non sequitur, vt venditio ab initio facta
dici possit: implicasset enim manifestam con-
tradictionem talis conuentio, si dum ageba-
tur de assignatione in pignus venditio eiusdẽ
55 pignoris pure, † vel conditionaliter facta in-
telligeretur ad *Text.in l.final.in princip.C. de con-*
trahend.emption. & dum vterque contractus nõ
poterat esse sub dispositione meritò in vltima
decisione, quæ reuidetur sub §. neque dicta
56 firmatum † fuit contractum in sui origine
fuisse pignoris iuxta naturam temporalis assi-
gnationis fructuum; casualiter verò venditio-
nem à die tamen purificatæ conditionis absq;
vlla retrotractione, cum per talem contra-
57 ctum pignoris ab † initio celebratum quæsi-
tum fuerit ius debitori imputandi fructus in
sortem, quæ imputatio fructuum medij tem-
58 poris impedit coniunctionem † extremorum;
sine quibus dicta retrotractio fieri non potest
Parisius *cons.*11.*num.* 29. *lib.* 1. *Curt.Iun.consil.*67.
*num.*5.*in fine, Altograd.d. consil.*13.*numer.*25. *cum*
seq.

Hinc patet etiam non aduersari à *Text.in l.*
59 *donationes,quas parentes,* † *C.de donation. inter vir.*
& vxor. super quo scribentes pro Serenissimo
Duce Parmæ valdè insistebant. Quia ibi per-
missa fuit acquisitio fructuum interim perce-
60 ptorum,eo quia etiam † dominium à princi-
pio translatum fuerat in Donatarium, licet
translatio illa aliquo tempore occultata fuis-
set, vt benè *Cutel. de donat. contemplat.matrimon.*
*tract.*1.*discurs.*3.*par.*6.*ex num.*23.*Fachin.contr.iur.*
*lib.*2.

lib.2.cap.73. vers. cæterum contrariam sententiam, vbi respondet argumentis illorum, qui contrariam sequuntur opinionem.

Firmato ex prædictis, quod fructus percepti antè aduentum molestiarum extenuauerint sortem, consequens est, † vt residuum debiti, quod remanebat tempore purificatæ conditionis molestiarum, non posset deseruire pro iusto pretio Castri, † & ità intraret pactum legis commissoriæ à iure semper improbatum in pignoribus, siue illud conceptum fuerit secundùm formulam legis commissoriæ, † siue secundùm aliam illi similem, quando est eiusdem rationis, vt declarat *Tex. in l.1.& ibi Bartol. Bald. & alij, C. de pact.pignor. Couarru.variarum resolut.lib.3.cap.2. num.7. vers. & præterea, Mantic. de tacit. & ambig.dict.libr.11. tit.11.num.12.* & fuit latiùs deductum in vltima decisione.

61
62
63

Iniustitia pretij ex eo deducitur, quia admisso etiam, quod prout scribentes pro Serenissimo Domino Duce Parmæ prætendunt molestiæ illatæ fuissent non de anno 1538. sed de anno 1535. quodque † redditus Castri, & ipsi calculari debeant ad rationem ducatorũ de carolenis adhuc tantum pretium non videtur iustum, attento etiam tempore earumdem molestiarum; creditum enim Alphonsinæ ducatorum vigintiquinque millium de carolenis redact. † ad monetam currentem iuliorum decem pro scuto, non est sc. 21000. prout in decis.per errorem calculi suppositum fuit, sed tantum scutorum 18750. & ex his si detrahantur fructus percepti vsque ad ann. 1635. constituentes summam scutor. 11160. creditum d. Alphonsinæ tempore molestiarum reducitur tantummodò ad scutor.7590. valor autem Castri valutati de tempore molestiarum ad rationem trium, † prout ità valutandum esse Domini censuerunt iuxta æstimationem alias in similibus terminis factam in vna *Mediolanen. rescissionis contractus 20. Maij 1653.coram Blanchetto* erat scutor. 12000.& ità excedebat creditum Alphonsinæ in scu.4500. circiter, quod sufficit pro inualiditate pacti, de quo agitur; † quia non quæritur de pretio ad effectum rescindendi contractum ex capite læsionis, quo casu læsio vltrà dimidiam requiritur *Rota coram Caualerio decis.187.num.2.* sed ad euitandum, † ne creditor nimis seuerè, & asperè se gerat ergà debitorẽ in contractu pignoris illum cogendo, vt in aliquem euentum rem pignoratitiam det in solutum pro pretio minus iusto, † & ita sufficit iniustitia pretij in notabili summa, *Anton. Perez in l. fin. C.de pignor.act.num.7.vers.quamuis igitur, Cald. in l.si Curatorem, C.de in integr.restit. verb.sua facilitate num.103.col.2.versic,quod procedit*, Imò sufficit, quod sit † possibile pretium esse iniustum, vt benè *Modern.Foroliuien.lib.4.quæst.123. num.7.& 8.§.41. Moder.Nicien.de vsur.qu.70.numer.57.& seq.cumulat.concord.*

64
65
66
67
68
69
70

Neque in contrarium facit *cons. Honde d.31. nu.69.lib.1.* † quia non loquitur in his terminis, sed in terminis dationis in solutum non constituto pignore, † sed solum in casu moræ faciendæ, secus autem quando est constitutum pignus, vt rectè eum declarant *Moder. Foroliuien.dict. libr.4. quæst.123. numer.48.& sequent.*

71
72

Sic neque aduersatur, quod in d. *Mediolan. rescissionis contractus coram Blanchetto sub die 3.Iunij 1583.* firmatum fuit,† quod concurrentibus circumstantijs bona iurisdictionalia taxari debeant ad rationem quinque, quia circumstantiæ in d. *decis.* ponderatæ huic casui non applicantur; Non enim potest vis fieri in diminutione valoris ex causa Belli, nam Bellum quod superuenisse prætenditur in Agro Romano de anno 1527. † non concludit diminutionem de anno 1535.Eoq. minus dum non probatur, quod signanter in Territorio huius Castri exercitus hostiles permanserint, & sæua ibi exercuerint bona,†fructusque deuastando, vt ponderauit *Rota decis.65. numer.7. cum seq.& decis.78.num.1.& 2.part.2.diuers. Rim. iun.consil.5.numer.128.& seqq. Menoch.consil.817. num.38.& seq.Gratian.discept.forens.cap.45.nu.11. & 12. Rota in Assisien.oblationum. 4. Martij 1652. vers.non obstat coram R.P.D. meo Albergato.*

73
74
75

Minusque potest prætendi diminutio valoris Castri propter † fideicommissum, cui illud subiectum fuisse prætenditur; Quia cum fuerit à debitore promissa euictio Castri, & liberatio à molestijs esto, quod tale onus subsisteret,† non minuisset rei valorem *Bald.in l. ex his prædijs num.2.C.de euict.Osaschi decis.24.numer.13.* & in terminis † iustitiæ prætij ponderat *Valasc.cons.43.num.5. Seraph.decis.321.nu.10. Rota apud Modern.Pisaur. de subhast.decis.15.nu.2. & fuit dictum in Romana Læsionis 12. Iunij 1654. coram R.P.D. meo Bichio, §. prætensio fideicommissi.*

76
77
78

Tantò autem magis visum fuit improbandum huiusmodi pactum ea animaduersione, quod molestiæ contingere † potuissent in limine completæ satisfactionis, quo casu certum est,quod de iniustitia pretij dubitari non posset,& hoc sufficit,† vt pactum legis commissoriæ exindè fortiùs improbetur iuxta doctrinam *Bartol.in l.inter stipulantem,§.Sacram. num.7.ff.de verb.oblig. Guidop.cons.1.Lancell.Gall. cons.49.num.20. cum alijs in vltima decisione allegatis §.non enim subsistit, quibus additur Rot. in rec. decis.730.n.8.par.3.rec.*

79
80

Dicere neque valet, quod molestiæ potuissent euenire etiam ipso initio contractus assignationis, quo casu Alphonsina † debuisset recipere Castrum valoris longè inferioris; & ità cum contractus à principio ęquè potuerit se habere ad lucrum, & damnum, ideò non possit exindè argui † iniustitia pretij, quamuis euentus damnosus fuerit ad *Text.in l. si ea lege C,de vsur. & l.de fideicommisso C. de transact.* Quia cum pactum huiusmodi fuisset appositum fauore Alphonsinæ † creditricis,potuisset ipsa dicto pacto renunciare, vel eo non vti ad *trad.per Couar.in cap.quamuis pactum par.2. §.2.nu.6.de pact.in 6. Rota coram Crescentio dec.4. num.3.de priuileg.& decis.91.num.28.par.6. recent.* idque facilius cum verisimile sit, quod tunc temporis resolutionem contractus† Alphonsina

81
82
83
84

ſina non acceptaſſet, & ita pactum huiuſmodi numquam debitori lucroſum eſſe poterat, quia ſi moleſtiæ minus congruo tẽpore contigiſſent Alphonſina pacto nõ adſtringebatur.
85 Euentualitas † autem tunc ſuſtinet pactum, quando æqualiter ſe habet ad lucrum, & ad
86 damnum; At vbi † procliuius eſt damnum, contractus læſiuus dicitur, licet vtilitas non eſſet impoſſibilis, vt magiſtraliter docuit *Bal.*
87 *in l.illud quidem num.1.† de rer. diuiſ,& conſ.390. num.3.lib.2.* vbi quod inſpicitur id quod veri-
88 ſimilius eſt, nec ex eo,† quod aliquando eueniat contrarium mutatur iuris diſpoſitio benè *Dec.conſil.11.numer.5. verſ.ſed illud arbitratur lib.1.* vbi quod conuentio dicitur pernitioſa, ſi veriſimiliter ſit futura, talis licet ſit etiam poſſibilis contrarius euentus *Alex. conſ. 100. numer. 13.lib.4. Rota deciſ.365.numer.2.part.4.diuerſ.*

Neque pro euitanda d. pretij iniuſtitia po-
89 teſt vis aliqua † fieri in incommodo, & damno quod Alphonſina ſentiebat recipiendo minutatim ſolutionem, quam volens vnica vice, ac ſtatim recipere poterat. Quia ex di-
90 lata ſolutione † non poteſt pretium augeri, vel minui vltrà iuſtitiam, *Tex. eſt in cap.conſuluit de vſuris, & tradunt Lap.in comment.de vſur.in cap.nauigant §.5.num.116.Azor.inſtit.moral.par.3 lib.8.verſ.vis igitur eſt.*

Minus iniuſtitia pretij tollitur ex prætẽn-
91 ſione quod Creditum† Alphonſinæ eſſet fructiferum, vel ex æquitate *leg.curabit, C. de act. empt.* vel ſaltem tanquam dotale, & ità fructus medij temporis ex Caſtro percepti ſint cum dictis fructibus compenſandi.

Reſpectu enim diſpoſitionis d. legis curabit, illa applicari non poteſt, quia, vt in vltima deciſione reſponſum fuit æquitas dictæ
92 legis fauet ſoli Domino † rei venditæ, eiuſq; hæredibus, qualis non erat Alphonſina, non autem Tertio ſiue Creditor ſit, ſiue aliam
93 cauſam habeat à Domino, † vt dixit *Rota in Romana fructuum Cenſus 16. Nouembr.1648.coram R.P. D. meo Veroſpio confirmata 1.Februar.1649. coram eodem, §.neque ſuffragatur.*

Reſpectu verò crediti Dotalis, nec illud officit, nam in quantum attinet ad ducat. 9000.
94 Dotales Catherinæ matris† prædefunctę nulli debebantur fructus Alphonſinæ filiæ, & hæredi, vt tradunt communiter Doctores, & ſignanter *Bartol.in l.& qui naturæ, §. vſuras in fin. ff.ſolut.matrim.Bald.in rubr.C.de vſur. verſ.quarto quæro,& in l.finali §.præterea num.10.C.de iur.dot. & etiam Canoniſtæ in cap. ſalubriter de vſur. & in ſpecie Innoc.num.1.Hoſtien.num.5.* quorum opinionem ſecuta fuit etiam *Rota coram Caual. deciſ.292.num.1.deciſ.38.num.1.par.5. rec.deciſ.607. num.13.& ſeq.par.8. in Romana Crediti dotalis 13. Martij 1645. coram R.P.D. meo Veroſpio, & in d. Romana fructuum Cenſus 16. Nouembris 1648. coram eodem.*

Quo verò ad ducat.16000. dotis,& antefati ipſius Alphonſinæ tunc viduæ, nec minus
95 fructus debebantur, † quia ad hunc effectum interpellatio requirebatur, etiam ſi contra hæredes promiſſoris præſertim tranſuerſalis vt latè probant *Iaſ.in l.quod te, num.35. & ibid. Rip.num.59 ff.ſi cert.pet.Menoch.conſ.641.num.21. Peregrin.conſ.88.num.11.* cum alijs in vltima deciſione allegatis, quibus adduntur *Turret. conſil.43.num.13.& infrà lib.3. Ruin.conſ.221.numer.30.& 40.lib.1.Rota in recent.deciſ.182.num.3 par.4.tom.2.& poſt Fenzon.ad ſtatut.Vrbis deciſ.86. §.quia pluribus*; Adeout nec ſufficiat interpel-
96 latio extraiudicialis,†vt poſt *Turret.firmat.Aldoin.conſ.82.ſub num.10.cum deductis per Sard.dec. 341.num.1.& ſequen.* & dum apparet partes ex-
97 preſsè ſenſiſſe de † extinguenda ſorte per aſſignationem fructuum Caſtri fruſtrà de fructibus dotis hic opponitur ex adductis in præterita deciſione *§.ſi nec qualitas in fine.*

Neque obſtat quod creditum Alphonſinæ eſſet tantum ducatorum 9000. ex cauſa dotis maternæ, reliqui verò ducatis 16000. vna cum alijs creditis ingentem ſummam conſtituentibus ſpectarent ad DD. de Medicis, ex quo
98 deindè inferebatur,† & cum d. creditum Alphonſinæ fuiſſet ſatisfactum vſque de anno 1522. caſus venditionis Caſtri ex cauſa moleſtiarum purificatus fuerit fauore dd. de Medicis, quorum gratia, & vtilitate d.pactum venditionis ſtipulatum quoque fuiſſe prætenditur, & cum creditum dd. de Medicis eſſet ſummæ longè excedentis valorem Caſtri, ideò non poſſit contrà ipſos opponi de iniuſtitia pretij.

Obiectum enim huiuſmodi ex facto cor-
99 ruit ſiquidem † creditum Alphonſinæ verè eſt ducatorum 25000. prout in deciſionibus hucuſque extenſis ſemper firmatum fuit, & probatur, ex eo quod 9000. ſunt ex cauſa dotis maternæ, reliqui verò ducati 16000. ſunt proprij pro dote, & antè facto, & licet in Inſtrumento aſſignationis appareant deſcripti huius ſummæ creditores hæredes Petri de Medicis, id non euenit, quia reuera ad Alphonſinam non ſpectaret huiuſmodi creditum, ſed quia cum proueniret ex cauſa dotis, & antefati, quæ quidem ſpectabant ad Alphonſinam, ſed debebantur hæredibus Petri eius viri iſti agere debebant pro exactione d. dotis, & antefati, nec Alphonſinæ actio com-
100 petebat, niſi quatenus prius † à dd. hæredibus iurium ceſſionem reportaſſet *l. ſi ſocer. §. Lucius, ff.ſolut.matr.l.ſi extraneus,ff.de iur.dot.Vincent.de Franc.dec.33.n.1.& 7.& per tot.*

Et hanc ipſam interpretationem comprobat euidenter ratificatio præcedentis aſſigna-
101 tionis factæ ab Alphonſina † 15. Maij 1504. in qua explicitè acceptauit aſſignationem fructuum dicti Caſtri tam pro dote propria, & antefato dictam ſummam ducator. 25000. conſtituen.

Fruſtrà etiam obijcitur, quod Inſtrumen-
102 tum dictæ ratificationis † non ſit in forma probanti, quia non deducitur ad effectum illud exequendi, ſed ſolum pro adminiculo ad effectum eruendi veritatem voluntatis tra-
103 dentis,& recipientium,† & ſufficit dictum Inſtrumentum fuiſſe à partibus obſeruatum,
104 vt, & Sereniſſ. D.Dux Parmæ,†qui venit ex perſona Alphonſinæ teneatur illi ſtare, *Gabr.* *de*

de regul.iur.conclus.11.per tot.Surdus cons.73.n.34. Buratt.decis.275.numer.12. & ibi Adden. litter. A. plures allegans concordantes, & decision. 326. numer.3.

Denique non officit quod fructus dicti Ca-
105 stri fuerint etiam † assignati Dominis de Medicis pro eorum credito post completam satisfactionem Alphonsinæ, vndè prætendatur, quod pro iustitia pretij, sit combinandum vtrumque creditum, quia dicta assigna-
106 tio apparet facta discretiuè, † scilicet fructuum Castri S.Angeli Alphonsinę, fructuum verò Cæsani vna cum Ferraria Castri Galerię illis de Medicis, & ita subsequens pactum, quod in euentum molestiarum, censeatur fa-
107 cta venditio ipsis † creditoribus *Respectiuè*, intelligendum est discretiuè singula singulis congruè referendo, vt nempè illatis molestijs Alphonsinæ, censeatur illi venditum Castrũ Sancti Angeli pro restanti quantitate sui cre-
108 diti, Medicis verò † Castrum Cæsani, & Galeriæ pro remanenti suo credito, si illis pariter illatæ fuissent molestiæ, *Aymon.consil.98.numer.11.Rota in rec.decis.117.numer.3. part.5.& in puncto dictionis, Respectiuè Grat. discept.forens.cap. 627.num.36.Rota coram Caual.decis.581.numer.3. coram san.mem.Gregor.XV.decis.297.num.9.in rec. decis.182.num.2.par.6.decis.410.à numer.15.par.8. & decis.232. numer.28.post Zacch. de obligat. Camer.*

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit, &c.

R. P. D. B I C H I O.

Bononien. Primogenituræ.

Lunæ 14.Februarij 1656.

A R G V M E N T V M.

Partes, si fecerint aliquam transactionem, seu concordiam, & sic à lite recedendo, dato, quod concorditer redierint ad Iudicem coram quo litigabant, censentur recedisse à dicta concordia, itaque vna pars tantum, non poterit impetrare eius confirmationem validè à Papa, & alia, de quibus in Summarijs.

S V M M A R I V M.

1 *Partes, si non habuissent concordiam pro completa, non quærerent illius resolutionem.*
2 *Transactio, non potest dici habuisse suum effectum, quando partes semper litigarunt.*
3 *Compromissum habet vim transactionis.*
4 *à Transactione censetur recessum, si vtraque pars redeunt ad Iudicem coram quo litigarunt.*
5 *à Transactione licitè potest recedi stante consensu vtriusque partis.*
6 *à Transactione potest recedi, etiam stante tacitò consensu vtriusque partis.*
7 *à Concordia, quando vtraque pars discessit, postea non potest vna pars ad concordiam redire sine consensu alterius.*
Et sic non valet supplicare Papam pro illius confirmatione num.7.
8 *Partes, quando communiter à concordia recesserunt, & vna pars obtinuit à Papa confirmationem illius, dicitur nulla.*
Et hoc ex defectu materiæ praexistentis confirmabilis.
9 *Retractioni quando non sit locus.*
10 *Retractioni non datur locus, quando tractatur de auferendo ius quæsitum tertio.*
11 *Papa aliquid confirmando non præsumitur voluisse præiudicare iuri, tertio, quæsito.*
12 *Veritas, & qualitas facti, quando non fuit narrata Papæ, tunc multò magis confirmando aliquid censetur noluisse tertiò præiudicare.*
13 *Beneplacitum Apostolicum, quando fuit per partes reseruatum in aliqua concordia, cum clausula,* Non alias aliter, vel alio modo, &c. *quid operetur, & num.14.& 15.*
16 *Beneplacitum Apostolicum, quando pro forma in aliquo contractu requiratur, & num.17.& 20.*
18 *Clausula,* Non alias aliter, &c. *cadens sub duplici determinatiuè copulatiuè posita.*
21 *Contrahentium mens qualis fuerit benè colligitur ex tota seriè facti.*
22 *Obseruantia ponit dubia in claris.*
23 *Obseruantia, quæ oritur ex non facto, non minus quam ex facto operatur.*
24 *Obseruantia declarat mentem contrahentium vsque ab initio.*

D E C I S I O C X X X.

DIVISA semel, atque iterùm Dominorum suffragia ob superuiuentiam Barbaræ, & Lauræ Coccapanæ super articulo purificationis controuersæ Primogenituræ prętensæ à Domino Ioanne Cellesio, dederunt causam transactioni de anno 1653. inter eumdem Ioannem, & Dominos de Montecuccolis à Laura ius d. deriuantes initæ, in qua hic illis Palatium situm Bononiæ, illi huic bona Castelletti, & alia cesserunt cum pacto, quod intrà terminum octo mensium tenerentur desuper impetrare beneplacitum Apostolicum.

Impetratum tamen in dicto termino, & longè maiori non fuit, vndè sequuta postmodum morte prædictæ Barbaræ, & Lauræ, quæ tanquam proximiores turbabant Cellesij petitionem, reassumpsit Cellesius disputationem super eodem bis proposito, & indiuiso pendente dubio purificationis, & fauorabilem resolutionem reportauit sub die 1. Iulij anni 1654. quæ ad instantiam ipsorum de Montecuccolis ad trutinam euocata confirmata fuit, ipsis quoque informantibus sub die 25. Iunij proximè præteriti, & successiuè Cellesius petijt sibi immissionem in bonis Primogenituræ concedi per diffinitiuam sententiam, quam Aduersariorum Procurator protestatus iudicialiter fuit ferri non posse ex eo, quod hactenus disputatum fuerat de sola purificatione fideicommissi, non autem de immissione cui obiecit, tum defectum probationis identatis bonorum, tum detractiones suis personalibus competentes; & quatenus sententia ferretur, ab ea appellauit.

Hinc Rota mandauit mihi, vt quatenus
clara esset identitas, ac turbidæ detractiones
causam expedirem parcendo partium expen-
sis in superflua particularis dubij positione
faciendis. Audiui ideò pluries vtramque
partem in contradictorio, & quoniam multa
à Dominis Montecuccolis afferebantur con-
trà identitatem, ac pro detractionibus, vo-
lui, vt par erat consulere desuper Dominos,
qui vtraque parte per memorialia, & oretenus
informantes rescripserunt, quod per specia-
le dubium disputaretur, an D. Cellesio esset
danda immissio, quod propterea subscripsi de
mense Octobris proximi præteriti, dumque
imminebat illius propositio Aduersarij præ-
texuere semper varias dilationes donec.

Posthæc omnia die 25. Ianuarij mox lapsi
obtinuerunt beneplacitum Apostolicum su-
per memorata initio concordia, eoque in
actis producto, non de immissione, vt prius
institerant, sed de obstantia concordiæ disce-
ptandum asseruerunt, vt proindè suspensa dis-
putatione dubij circa immissionem aliud edi-
derim, An obstet concordia, quod hodiè acer-
rimè hinc indè informantibus resolutum fuit
negatiuè.

Narrata enim series facti, nempè longè
post terminum Montecuccolis obtinendo be-
neplacito in concordia præfixum, reassumptio
antiquæ disputationis illius geminata prose-
cutio vtrinque informantibus instantia Cel-
lesij pro expeditione causæ Aduersariorum
præuentiua appellatio à sententia ferenda,
nisi prius cognosceretur particulariter de
identitate, ac detractionibus contradictoria
coram Me habita super vtroque subscriptio,
tandem ad instantiam DD. de Montecucco-
1 lis dubij super immisione, † demonstrant ha-
buisse partes concordiam pro resoluta, vel ab
illa recedere voluisse *Castr.cons.70. num.8. vers.
& si ita lib.1. Mantic.de tacit.lib 26.tit.8.sub nu.9.
vers.& quidem Aym.cons.949.num.16. Cocc.decis.
204.num.6*, præsertim, quia nunquam de con-
2 cordia fuit à Montecuccolis † oppositum, vt
benè in terminis transactionis ponderauit *Ro-
ta apud Cardin.Mellinum decis.396.in fin. Monter.
decis.Aragon.12.num.56*, & in simili dicimus,
3 quod è compromisso † habente vim transa-
ctionis *Menoch.cons.618.num.7.cons.887.numer.2.
Bursatt.cons.207.num.15.* censetur recessum si
4 ambæ partes redeant ad Iudicem, † à quo liti-
gatores *ibiq.gloss.1.ff.recept.arbitr. Io:Baptista à S.
Blasio de arbitr.par.2.quæst.51.num.2.Blanc.de com-
prom.7.quæst.princip.nu.10.& 11. Lancell.de atten.
par.2.cap.15.num.11.*

Nec dubitari potest, quin potuerit mutuo
5 consensu resultante † à reditu ad Iudicem re-
cedi à transactione spontè inita *leg. l. si diuersa
C.de transact. l. nihil. tam naturale, ff. de regul. iur.
Castr.d.cons.70.sub num.8.vers.nec est verum*, vbi
6 quod sufficit consensus † tacitus vtriusq; par-
tis *lib.1.Mant.de tacit.d.tit.8.num.1.* Adeò quod
Montecuccolis licitum posteà non fuerit re-
uerti ad concordiam, & inscio, ac inuito Cel-
7 lesio eius quoque nomine † supplicare Papæ
pro illius confirmatione, *Ceph.cons.118.sub nu-
mer.12.Afflict.decis.286.numer.1.& 3. Ant.Capic.
decis.115.num.4.* quæ proindè nullius momen-
8 ti est ex defectu subiecti, † & præexistentis ma-
teriæ confirmabilis, vt ferè *in punct. Ceph. dict.
cons.118.numer.21.à Ponte cons.5.num.49.& seqq.
Afflict.decis.335.nu.12.& in tit. de Vassal. qui con-
trou.Const. Loth. Imper.feud.alienar.cap.1.num.23.
Anton.Capic.decis.100.num.5. Capic.latr.decis.19.
num.2.& 3.* seclusa retrotractione ad tempus
contractus, quam impedit medium imperti-
9 nens recessus † ab illo *Menoch.cons.946.num.34.
& 35. Cost.de retrotract.cap.7.num.3.& 4.Monter.
decis.Aragon.50.num.22.* & præiudicium Iuris
10 exindè Cellesio † quæsiti *Decian. cons.147.n.3.
Hond.cons.18.num.66, & seq.lib.2.Tiraq.de Const.
ampliat.17.numer.4.Buratt.decis.952.numer.6.* cui
11 nec Papa confirmando † censetur voluisse
præiudicare *l.nec vnus C.emancipat. liber. Cas. de
Grass.decis.6.numer.14. de caus.possess.& propr. &
magis in terminis Afflict.d.decis.286.num.3.dec.335
sub num.12.vers.item quoniam.*

12 Eò minùs, quia Papæ † id narratum non
fuit, & resolutio concordiæ prouenit etiam
ex ventre ipsius, videlicet ex reseruatione be-
neplaciti Apostolici à Montecuccolis impe-
trandi infrà octo menses, quibus lapsis licuit
13 Cellesio à concordia recedere, † quia bene-
placitum fuit reseruatum cum clausula, *Non
alias aliter, nec alio modo*, quæ etsi beneplacito
14 opus non esset, † illius necessitatem inducit,
& includit pactum resolutiuum in casum
non obtenti beneplaciti infrà terminum præ-
fixum, *Ceph.d.cons.118.num.9.& seq. vbi signan-
15 ter num.17.* ait, † non requiri interpellationem
*Rota coram Card.Millino decis.137.num.12. coram
san.me.Gregor.XV. decis.192.num.1.& seqq. coram
Buratt.decis.374.num.12.ibique Add.nu.17.allegat.
concord.& inter recent.decis.290.num.2.& 3.part.4.
tom.2.*

Vndè nil refert, quod in Capitulo concor-
diæ incipiente, Item ad abundante cauthela
16 partes reseruauerint † beneplacitum ad abun-
dantiorem cauthelam, quia satis est, quod si-
ne illo contrahere noluerint, vt colligitur ex
Instrumento concordiæ, tum in primò Capi-
tulo continente assignationem bonorum
Castelletti, & Castri Podij, quam Ioannes ac-
ceptare declarauit, saluis infrascriptis prote-
stationibus, & reseruationibus, & non alias,
ibi, *E con le riserue, è proteste delle quali qui abasso
*(inter quas adest reseruatio beneplaciti) è
17 *quelle sempre stando ferme,* † *& intatte à suo fauore
è non altrimente, nè in altro modo detto Sig.Giouanni
stipola, & accetta, &c.* tum in proximo subse-
quenti, ibi, *Ottenutone però il Beneplacito Aposto-
lico, come più à basso si dirà.* Tum in sexto Ca-
pitulo; ibi, *Tutte le sopradette cose protesta, è di-
chiara fare detto Sig.Giouanni ottenendosi il benepla-
cito Apostolico, è caso, che frà tanto si possa fare sen-
za incorso di caducità alcuna; è non altrimente;*
18 ponderando, † quod hæc clausula, *Et non alias*
cadens super duplici determinatione copula-
tiuè concepta, nempè beneplacito, & non
19 incursu caducitatis, † vtrumque æquè deter-
minat, & qualificat, *l.iam hoc iure ff.de vulg. &
pupill.Buratt.decis.621.num.5. Rota in Romana Sa-
lary*

larij 18. Februarij 1622. coram bon.mem. Pirouano, & in Ariminen. fructuum 27. Iunij 1655. coram Me.

Tum in penultima, in quo Domini de
20 Montecuccolis protestati † fuerunt, quod quatenus beneplacitum non obtineatur, concordia habeatur pro cassa, irrita, & nulla, ac si facta non fuisset, ibi, *Detti Signori Montecuccoli protestano, è dichiarano, che non ottenendosi il beneplacito Apostolico, &c. come se non fosse stata fatta la presente Scrittura, mà si habbia il tutto per casso, irrito, è nullo.* Et in vltimo Capitulo cōuenerunt, quod nonnisi post obtentum beneplacitum fiat super conuentis publicum, & solemne
21 Instrumentum: Adeò † quod ex toto contextu concordiæ euidens sit, quod partes noluerunt contrahere, nisi obtento beneplacito in termino conuento, & non aliter. Remq;
22 ponit magis in claris † obseruantia subsecuta, quia dumtaxat post illud nouissimè obtentum Domini de Montecuccolis opposuerunt de concordia, antea antem nusquam, etiam si omnes alias exceptiones aptas retardare immissionem petitam à D. Cellesio ob-
23 iecerint diligentissimè, † hæc inquam obseruantia, quæ ex non facto non secùs ac ex facto resultat *Rota decis.647.numer.3.part.4.diuers. decis.56.num.7.par.6.rec.& in Casenaten Census 3. Iunij 1644.coram Eminentissimo D. Cardinal. Cor-*
24 *vado*, declarat, quę fuerit † mens contrahentium à principio *Aym.cons.211.num.3.Rota dec. 261.num.4.dec.301.num.8.par.1.rec.decis.85.nu.4. coram Buratto.*

Et ità decisum vtraque parte Informante, &c.

R. P. D. MELTIO.

Posteà EPISCOPO PAPIEN.

Anconitana Prædij.

Veneris 18. Febr. 1656.

ARGVMENTVM.

Mandatum executiuum dicitur nulliter, & iniustè relaxatum, dum nulla præcedente liquidatione crediti fuit id factum, & si in eius executionem fuit facta subhastatio bonorum debitoris, etiam illa cum omnibus indè secutis, penitus corruit.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nulliter, & iniustè procedens, dicitur vt priuatus procedere.*
2 *Iudex nulliter, & iniustè procedens, non priuat quem sua possessione.*
3 *Mandati relaxatio est nulla, si nulla præcedente liquidatione crediti fuit facta.*
4 *Liquidatio crediti in quocunque iudicio, etiam executiuo est facienda.*
5 *Statutum Anconæ ad quam summam taxet fructus dotales.*
6 *Mandatum antè quàm relaxetur liquidandum est creditum, non solum quo ad quantitatem, sed etiam quo ad tempus.*
7 *ex Fructuum perceptione potest creditor tot percipere, vt extinguatur, vel minuatur suum creditum.*
8 *Crediti liquidatione non facta, si subsequatur subhastatio, ista est nulla, & spoliatiua.*
9 *Possessor merè instrumentalis non potest præiudicare possessori anteriori non citato.*
10 *Manutentio an concedatur ad effectum, vt de fructibus possessor remaneat satisfactus de suo credito.*
11 *Tutor tenetur ad gerendum negotium vtile pro pupillo.*
Tutor curare debet, vt euitetur cursus vsurarum contrà pupillum num.11.
12 *Solutione eius, quod debetur, tollitur omnis obligatio.*
13 *Tutor tenetur de neglectis.*
14 *Inuentarium plenè probat contrà conficientem, & num.15.*
16 *in Spolio iudiciali, an admittatur exceptio retentionis.*
17 *Creditori non competit retentio in bonis debitoris, quando creditum fuit extinctum, vel debitum non est liquidum.*

DECISIO CXXXI.

DVABVS Decisionibus in hac causa ad fauorem Dianæ Bichiæ emanatis non acquiescente Aloysio Trauaglino, filio, & hærede quondam Franciscæ Gualterucciæ concessa ei fuit noua auditoria, vndè hodiè dubitatum fuit, an standum, vel recedendum esset à decisiis, & Domini in illis persistendum esse censuerunt confirmando manutentionem controuersi Prædij competere ipsi Dianæ Bichiæ, optimè enim subsistere adhuc visum fuit fundamentum dd. duarum resolutionum, quod nempè de possessione prędictæ Dianæ constet tum ex redemptione d. Prædij facta in vim pacti de redimendo appositi in Instrumento venditionis, tum ex confessione ipsiusmet Franciscæ, quæ dictum Prædium tanquam hæreditarium Francisci Bichi Patris prædictæ Dianæ descripsit in Inuentario tutelari per ipsam confecto vti matrem, atque tutricem, & curatricem illius.

Neque huiusmodi possessione priuata fuit eadem Diana per subsequentem d. Prędij subhastationem sequutam ad instantiam Gualterucciæ pro prætenso suo credito dotali, & fructibus decursis. Quia stante euidenti d.
1 subhastationis nullitate, † & iniustitia Iudex dicitur processisse tanquam priuatus, & per
2 consequens non † habuit facultatem priuandi Dianam eius possessione, vt præter adductos in secunda decisione huius causæ sub §. *non enim dixit Rota in Colonien. præpositura 2. Iun. 1648. coram me, §. non obstat quod Anna, & in Bonon. Parochialis 26. Aprilis 1649. coram Reuerendissimo Tarraconen. §. nec releuat quod possessio, & in Beneuentana manutentionis 9. Iunij 1649. coram R.P.D. meo Peutingerio, §. nec obstat quod Hieronymus, & in Pisauren. Parochialitatis 12. Febr. 1650.*

coram R.P.D. meo Verospio, §. neque poterit Carolo.

Nullitas autem resultat ex eo, quod mandatum relaxatum fuit pro scut. 200. occasione sortis, nec non pro fructibus dotalibus nulla preuia illorum specificatione, seu liqui-
3 datione, † sine qua non potuit rectè deueniri ad exequutionem, & subhastationem, vt per *Menoch.cons.858.num.10.& seqq. Galles.de obligat. Cam.quæst.35.num.6. Rota decis.4.sub num.6.& decis.6.numer.10.& seq. inter impress. post Modern.de subhast.& coram Buratt.decis.417. num.3. & decis.653.num.4.& seq.* vbi firmatur, quod liquida-
4 tio in quocumque † iudicio præcedere debet exequutionem.

Neque prætendi potest huiusmodi liquida-
5 tionem satis haberi ex † dispositione statuti Anconæ taxantis fructus dotales ad rationem libr. 10. pro quolibet centenario, quia esto quod mediante d. statuto creditum reddatur liquidum in ea parte, vt sciatur ad quam ra-
6 tionem fructus † calculari debeant adhuc liquidandum respectu temporis pro quo fructus prætendebantur *Galles. de obligat. Cam. quæst.38.num.12.& quæst.35.nu.1. Menoch.d.cons.858. num.7.& 8.*

Tantò magis, quia cum Gualteruccia defuncto Francisco eius viro obtinuerit de ann. 1612. à Gubernatore Anconæ associari ad possessionem omnium eius bonorum hæreditariorum retinend. & vsufructuand. donec satisfacta fuerit de suo credito dotali, & in eadem possessione per plures annos con-
7 tinuauerit percipiendo† fructus vtique ex tali fructuum perceptione potuit creditum remanere, vel totaliter extinctum, vel saltem in aliqua parte diminutum, & consequenter semper factum fuit illiquidum, adeout non
8 facta liquidatione exequutio,† & subhastatio nullæ, atque spoliatiuæ remanserint *l.3.in fin. C.de inutil.stip.l.fin. C.de sent.quæ sine cert.quantit. Bald.cons.99.libr.5. Cranett.cons.154. numer.2.in princ.Natt.cons.27.num.4. Rota coram Caual.decis.585.in fin.*

Neque vllius releuantiæ visum fuit, quod huiusmodi præsumptam satisfactionem excludendam obijciebatur, nempè, quod bona ad quorum possessionem Gualteruccia de mense Nouembris anni 1612. associari obtinuerit fuerint deindè paulò pòst, scilicet, de mense Februarij sequenti anni 1613. auocata per Iacobum de Angelis, & Pieram Bichiam coniuges vigore mandati Locumtenentis Anconæ; Nam omisso, quod ex lectura dicti mandati non apparet in eo fuisse citatam Gualterucciam, & sic possessio dd. Iacobi, & Pieræ fuit merè Instrumentalis, quæ
9 proindè præiudicare non potuit † posseditrici anteriori non citatæ, nec facit præsumere perceptionem fructuum in noua posseditrice, ex latè deductis per *Modern.de manut.obseru.21.numer.12. Rota apud eumdem decis.647.num.3.Caual. decis.138, per tot.* Cessat vlterius obiectum ex facto, quia Gualteruccia habito deindè recursu ad eundem Locumtenentem, obtinuit de mense Nouembris eiusdem anni 1613. sententiam, in qua exequutio dicti mandati facta in bonis Francisci Bichi ab ipsa possessis fuit reuocata, & annullata, nec non eidem
10 Gualterucciæ concessa † manutentio ad effectum sibi satisfaciendi de suo credito dotali, vt ex tenore dictæ sententiæ constat datæ in *Sum. Dianæ num.4.*

Vltrà nullitatem d. subhastationis ex illiquiditate Crediti resultan. concurrit etiam illius iniustitia, quia cum Gualteruccia fuerit tutrix d. Dianæ, & vti talis illius bona spatio diuturni temporis administrauerit, intrat ineuitabile dilemma, quod, vel prout tenebatur ad gerendum † negotium vtilè pupillæ,
11 tur ad gerendum † negotium vtilè pupillæ, & euitandum cursum vsurarum sibi de suo credito satisfecit, & per talem solutionem
12 extincta remansit † omnis obligatio *Instit. quib.mod.toll.oblig.l.soluendo de neg. gest. l.solutionem ff.de solut.C.tale pactum §.post diuisionem in fin.* vbi *Castr.ff.si cert.pet.* vel sibi non satisfecit, & in
13 pœnam neglectæ † satisfactionis perdidit vsuras, vt præter adductos in 2. *decisione sub §. euidens probat Text. in l. quoties la 10. ff. de administr.& peric.Tut. gloss.in l.diuortio 37. §.sicut autem verb.possit in fin.ff.de neg.gest. Soccin.cons.126. nu.5.lib.1.* & consequenter Gualteruccia non potuit pro illis obtinere mandatum, neque ad Prædij subhastationem deuenire.

Minùs refragatur, quod bona hæreditaria Francisci modici valoris fuisse dicantur, & quod illorum maior pars occuparetur à prædictis Iacobo, & Piera coniugibus, itaut residuum vix sufficere posset pro victu, alijsque expensis necessarijs Dianæ pupillæ, quia contrarium omninò constat ex Inuentario tutelari per ipsammet Gualterucciam confecto,
14 quod proindè † contrà ipsam plenè probat, vt in terminis dixit *Rota in rec.decis.591. num.1. & 2.par.4.tom.3.rec.* Ex eo namque apparet, quod bona tam mobilia, quam stabilia in eo descripta fuerunt plura, & ingentis valoris, prout etiam ex eodem Inuentario constat,
15 quod bona † quæ asserunt existere penes Iacobum de Angelis non sunt de inuentariatis, sed alia diuersa quæ Gualteruccia promisit in Inuentario describere in casum in quem ad eius manus peruenissent.

Deniq; replicata exceptio retentionis controuersi Prædij pro pretensa satisfactione crediti dotis, & legitimæ sibi debite in bonis Francisci ex persona Petri Andreæ communis filij nullius prorsùs considerationis habita fuit. Tum quia illa non datur in spolio iudi-
16 ciali, quando passus spolium † non fuit contumax, prout talis non fuit Diana quę iura sua in iudicio semper deduxit, ac se defendit, *Alex.in l.3.§.vlt.nu.27.& seq.ff.de acquir.poss. Negus.de pign.2.memb.3.part.n.20.& seq. Rota coram Caual.dec.539.* Tum quia attenta ex d. illiquiditate crediti tam dotalis, quam legitimę, ex
17 quo pro vtroque Gualteruccia † obtinuit ad possessionem bonorum hęreditariorum Francisci associari *dec.433.nu.5.vers.ex alia etiam par. 2.rec.& coram Duran.dec.113.numer.7. vers. quia quicquid sit.*

Et ità vtraque parte, &c. R. P. D.

R. P. D. BICHIO.

Burgeñ Beneficij.

Veneris 18. *Februarij* 1656.

ARGVMENTVM.

Requisita omnia ad obtinendum aliquod beneficium, si quis probauerit habere, tunc deneganda non est ei adiudicatio, & hoc non obstante, quod adsint plures concurrentes ad illud obtinendum. Propter simoniam vt quis repellatur à consecutione beneficij, quid sit necessarium.

SVMMARIVM.

1 *Filium patrimonialem se esse alicuius loci, ex quo dicatur probatum, & num.* 2.

3 *Fides baptismi, probat quem esse oriundum ex illo loco.*

4 *Beneficium aliquod vt quis obtineat, debet probare, quod habeat sufficientem ætatem ad illud obtinendum.*

5 *Habilitas ad obtinendum aliquod beneficium, bene probatur ex relatione examinatorum.*

6 *Habilitates omnes ad obtinendum beneficium aliquod dum quis habet ei venit adiudicandum.*

7 *Simoniæ ratione, quis est incapax ad obtinendum beneficium.*

8 *Beneficio, vt quis dicatur incapax propter simoniam, ea venit probanda ab asserente illum habere tale vitium.*

9 *propter Simoniam, vt quis excludatur à consecutione beneficij, probatio illius debet esse saltem semiplena.*

10 *Testis si asserat, certum quid scire, quia ab aliquo id sciuit, non probat, dum ille negat id dixisse.*

11 *Delictum vnius, ipsi, & non alteri debet nocere.*

12 *Testis si asserat, certum quid publicè dici audiuisse, non probat, si non nominet à quibus.*

13 *Quia potest esse, quod initium obuenerit à personis suspectis, & interessatis.*

14 *Famæ initium potest esse vitiosum, dum ignoratur à quibus originem habuerit.*

15 *Testis, quando est vnicus nullatenus probat.*

16 *Legitimam ætatem non habens ad assequendum aliquod beneficium non potest concurrere cum habente eam.*

17 *Opponens, vt quis non obtineat aliquod beneficium, dum ipse non habet qualitates requisitas, non est audiendus.*

DECISIO CXXII.

Vacante Beneficio in Ecclesia loci de Rubena plures comparuerunt oppositores, quorum aliqui cesserunt liti, Christophorus verò, & Ioannes cœperunt contendere de illius adiudicatione; vnde proposito dubio cuinam illorum beneficium esset adiudican. Domini pro Christophoro respōderunt,
1 quia † docet per Testes formiter examinatos se esse filium patrimonialem loci de Rubena,
2 in quo † vacauit beneficium controuersum ad formam Constitutionis Synodalis, *vt tradit Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 9. §. 1. num. 19. vers. in Diœcesi Burgen.* & vltra quod Frãciscus eius frater possidet Beneficium in eadem Ecclesia, quod multum confert ad concludn. patrimonialitatem, *vt dicit Rota in Calaguritana beneficij de Auseio 27. Iunij 1653. coram R. P. D. meo Bichio*;
3 Exhibet etiam fidem baptismi, † quam sufficere ad probañ ipsum esse oriundum ex tali loco firmat *Gonzal. vbi supra num. 112. & dixit Rota decis. 669. num. 1. par. 2. & decis. 137. num. 3. par. 5.*

Et ex eadem fide Baptismi constat dictum
4 Christophorum † prodijsse in lucem de mense Iulij 1618. & consequenter habere sufficientem ætatem requisitam à dicta Constitutione, vt tradit *Mandos. ad reg. Cancell. reg. 18. q. 10. num. 3. Rot. in recent. decis. 138. num. 2. & decis. 260. num. 14. par. 6. & coram Buratt. decis. 75. num. 1. & decis. 365. n. 2.*

5 Habilitas demum est litterarum † in legendo, & construendo resultat ex fide examinatorum, qui in duplici examine illum retulerunt idoneum, *vt dixit Rota coram Buratt. decis. 613. numer. 6. & decis. 931. numer. 3. & coram Eminentissimo Cardinali Otthobono decis. 187. num. 2.*

Quibus stantibus eidem Christophoro Be-
6 neficium venit † ad iudicañ, vt disponit *text. in cap. illud in fine, vbi Abb. de Iurepatr. & in can. decernimus 16. qu. 1. Rota coram d. Eminentissimo Otthobono decis. 123. num. 5. decis. 259. num. 2. & decis. 264. eod. numer. & in Calaguritana Beneficij de Sequitio 23. May 1653. coram me.*

7 Non obstat incapacitas ratione † simoniæ prætensæ ex eo, quod frater ipsius Christophori promiserit quedã Didaco vni ex oppositoribus ad hoc, vt à concursu desisteret, quia
8 illa nullo modo † probatur. Imò saltem semiplenè probari debuisset ad effectum ipsum
9 excludendi † ab assecutione beneficij, vt dixit *Rota in Meliten. Parochialis 31. Ianuarij 1650. coram me.* Siquidem Testis pro informatione Curiæ examinatus asserit id audiuisse à
10 Didaco, & tamen Didacus † id negat expressè firmans se liberè, & sponte ab oppositione destitisse reddens rationem, quia diffidebat de iuribus suis, & timebat sibi præiudicare in alijs vacationibus, & cum non deponat de
11 conuentione, †, & tractatu facto, cum fratre Christophori, non autem cum ipso Christophoro eidem præiudicare non potest, *vt dicit Rot. coram Mant. dec. 211. num. 12. Pen. dec. 211. n. 5. & firmatum fuit in Tolet. Pensionis 27. Ian. 1627. coram Reuerendiss. D. meo Decano*, vbi quod tali casu nec intrat *Bulla san. mem. Py V. de confiden. in ord. Constit. 87.* Alter verò Testis examina-
12 tus in Curia, † quatenus deponit publicè audiuisse, quod Christophorus vocabatur simoniacus non venit attendeñ. Tum quia non
13 deponit † à quibus audiuerit, *Rol. consil. 473. num. 16. Rota in Tullen. Matrimonij 15. Ian. 1653. coram R. P. D. meo Albergato*, cùm possit esse, quod audiuerit à personis suspectis, & inte-
14 ressatis, † & sic quod habeat initium vitiosum, *Rota decis. 257. num. 7. par. 4. tom. 2. recent. & decis. 739. numer. 34. & 35. par. 4. tom. 3.* Tum quia

15 quia † est vnicus, *c. licet ex quadam de Test. Rota*
coram Merlin. dec. 174. n. 5. & decis. 319. n. 9.
Nec Ioannes potest concurrere cum Chri-
stophoro, quia in eo deficit ætas legitima an-
16 norum 25. † requisita à prædicta Constitu-
tione, prout ex hoc capite alias reiecti fuerunt
17 oppositores, † qui voluerunt concurrere, vt
decis. 15. n. 1. par. 2. recen. & coram Duran. dec. 79.
eod. num. & seqq. & in Burgen. beneficij 1. Iulij 1650
coram R.P.D. meo Meltio.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BICHIO.

Bareñ Beneficij.

Lunæ 18. *Februarij* 1656.

ARGVMENTVM.

Præsentati quando sunt plures ad idem beneficium, tunc perinde est, ac si vnus tantum esset præsentatus, si vnus solus habeat qualitates, à fundatore illius requisitas. In Beneficiorum collatione plurimum attenditur obseruantia. Descendens à fœmina, non potest dici deuenire ex linea masculina, sed benè ex linea fœminina.

SVMMARIVM.

1 *inter Præsentatos plures, quando vnus solus habet qualitates omnes à Fundatore requisitas, iste est instituendus.*

2 *Præsentandus ad beneficium, quando ex lege fundatoris debet esse ex linea masculina, tenetur id probare, & num. 12.*

3 *Testamentum Fundatoris beneficij quando attendi non debeat.*

4 *Testator dum fundauit beneficium, & voluit, vt eius conditiones ad illud obtinendum apponerentur ab eius filijs.*
Tunc dispositiones filiorum attendendæ sunt, & perinde est, ac si ab ipso patre essent appositæ.

5 *Obseruantia plusquam centenaria attendenda venit circa collationem beneficiorum.*

6 *Obseruantia bene declarat qualis fuerit mens fundatoris beneficij.*

7 *ad Beneficij consecutionem quando non censeantur exclusi illi, qui sunt de linea masculina.*

8 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus, & conditionibus.*

9 *Ratificans aliquam dispositionem perinde est, ac si illam fecisset, & n. 10.*

11 *Ratificans aliquid non potest deinde illud impugnare.*

12 *Præsentatus ad beneficium quod sit de linea fundatoris eiusdem ex quo appareat.*

13 *Descendentia ex quibus enunciatiuis probetur.*

14 *Præsentatus ad beneficium ex quibus præsumatur ex linea Testatoris.*

15 *Descendens ex fœmina non potest dici de linea masculina.*

16 *Fœmina cum finis sit lineæ masculinæ, eius filius non potest dici de linea masculina.*

17 *Masculi sicut faciunt lineam masculinam, ita & fœminæ faciunt lineam fœmininam.*
Itaut fœminæ tamquam principium lineæ fœmini[næ] non potest dici de linea masculina, n. 17.

18 *Quæ opinio est verior, & magis approbata, & [in] iudicando recepta.*

19 *Beneficij fundator, si ad illud vocauerit illos de linea sua masculina, non poterit illud assequi, qui non sit de d. linea.*

20 *ad Beneficium si plures sint præsentati, ille præfe[re]ndus est, qui habet qualitates à Fundatore ipsi[us] requisitas.*

DECISIO CXXXIII.

Dominico Antonio Contellæ non au-
tem Nicolao Antonio la Brocca, Do-
mini censuerunt adiudicandum esse Benefi-
cium sub inuocatione S. MARIAE Angelo-
rum, quia cum ille solus habeat qualitates à
Fundatore requisitas debet beneficium obti-
nere, ac si solus præsentatus fuisset, *Lotter. de*
re benef. lib. 2. q. 38. num. 26. & seqq. & q. 51. n. 29.
& seqq. Put. dec. 252. sub num. 2. & 3. lib. 3. in cor-
rect. Larrea decis. Granat. 40. num. 28. Buratt. decis.
737. num. 5. Rot. inter recent. decis. 97. num. 3. par. 3.
& in Tarraconen. Beneficij 10. Ian. 1639. coram Re-
uerendiss. Archiepiscopo Compostellano in Gerunden.
Beneficij 27. Iunij 1644. coram me, & est bonus tex.
in l. vnum ex familia, §. falcidia ff. leg. 2.
Fundatio enim requirit in præsentando,
2 seu nominando qualitatem, quod † sit linea
masculina familia Contellæ, vt expresse legi-
tur in Testamento Nicolai Contellę senioris,
ibi, *Patto expresso, che vn Capellano habbia à chia-*
mare l'altro de linea mascolina, & ibi infra; e quan-
do detto Cappellano &c. lo volesse legare ad vn Pre-
te, che fusse fuori della linea, che non lo possa fare
nullo pacto. Attendi autem debet Testamen-
3 tum, & fundatio † Nicolai, licet originaliter
beneficium erigi mandasset Petrucius Pater,
quia ipse fundationis formare, & nominan-
dorum qualitates remisit arbitrio Nicolai, &
Augustini hæredum, ibi; *E che habbino à fare*
l'elettione, e fondatione de linea à loro elettione, e
chiamare chi piace à loro; Vnde est ac si quali-
4 tates † ab hæredibus appositæ fuissent ab eo-
dem Petruccio adiecto, *l. Pater ff. manumiss. vin-*
dict. d. l. vnum ex familia, §. si de falcidia, ff. leg. 1.
Rouit. cons. 106. num. 19. & 29. Apont. cons. 109. n. 5.
& seqq. lib. 2. Capic. Latr. decis. 26. numer. 5. Rot. in
Romana dotis 5. Iunij 1643. §. quia præfatos, & 2.
Decembris 1644. §. alterum fundamentum coram
R.P.D. meo Cerro; maximè attenta obseruan-
5 tia per spatium 138. annorum, † quibus Be-
neficium semper fuit collatum illis de linea
masculina, multum enim operatur obseruan-
6 tia ad interpretandam † voluntatem fundato-
ris, *Rota decis. 502. num. 10. coram san. mem. Gre-*
gor. XV. dec. 34. num. 2. par. 4. tom. 2. rec.
Gratisque dicitur Augustinum alterum ex
hæredibus Petruccij aliter disposuisse, quia
etsi ille voluerit beneficium remanere apud
Clericos de linea Victorij fratris, non ta-
7 men illis deficientibus † exclusit alios de li-
nea masculina à Nicolao, vt supra vocatos,
imo voluntatem Nicolai voluit in omnibus,
8 & per omnia obseruari, ibi: *Chi terrà d. beneficio*
deb-

habbia in omnibus, & per omnia *da osseruare la dispositione di d.q. Cola suo fratello primo fōdatore*, per
9 quam relationem ad Testamētū Nicolai conditiones ibidem præscriptæ censentur nominatim repetitæ, *l. asse toto ff. hæred. institut. Cæph. cons. 253. num. 26. & 27. Becc. cons. 497. num. 3. Menoch. cons. 187. num. 34. & in proximis terminis Rota in Craccouien. Præpositura S. Floriani 28. Nouembris 1650. §. deest coram me.*

Eo magis quia cum prius idem Augustinus compellendo coram Ordinario pro habendo eius consensu (prout habuit) super fundatio-
10 ne facta à Nicolao eamdem † fundationem, & conditiones in ea expressas, & ratificasset, *Castr. Put. & alij alleg. in Romana mensæ nummulariæ 30. Iulij 1614. coram Clar. mem. Coccino in Conchen. pensionis 21. Maij 1649. coram Eminentiss. D. Cardinali Corrado in Meleuitana Beneficij 25. Iu-*
11 *nij eiusdem anni coram me*, nec volens † potuisset dd. conditiones posteà reuocare, & ab illis quoquo modo recedere, *vt in puncto fuit decisum in Cortonen. Cappellaniæ 7. Iunij 1646. §. minus impediri coram R.P.D. meo Meltio*, præsertim sine consensu Ordinarij in prima fundatione adhibito, vt debuit *cap. nullus, c. illud, c. quod autem, cap. suggestum de iurepatr.*

Quod autem Dominicus Antonius Con-
12 tella sit de linea masculina fundatoris † indistinctè ab eo absque aliqua restrictione ad vnum, vel alium stipitem vocata satis resultat ex duabus antiquissimis vltra 80. annos enumeratiuis in libris catastri continentibus, quod Nicolaus est filius Frācisci (de alijs enim
13 personis non cadit dubitatio) quæ † enunciatiuæ probant descendentiam, *Alex. cons. 80. n. 1. & seqq. lib. 6. Cæph. cons. 114. num. 3. lib. 1. Buratt. decis. 709. num. 3. Rot. in Aesina molendini 20. Iunij 1652. coram R.P.D. meo Zarate*; iuncto præsertim quod Franciscus iunior d. Nicolai filius,
14 & patruus Dominici Antonij † idem beneficium hoc nomine obtinuit; vnde quod talis esset præsumitur, *Lambert. de iurepatr. libr. 2. p. 2. q. 10. art. 4. num. 11. in fin. Thesaur. iun. q. foren. 67. num. 9. vers. nisi Buratt. decis. 659. sub n. 3.*

E conuerso autem Nicolaus Antonius la Brocca Aduersarius non probat se esse de li-
15 nea † masculina quamuis probet se filium Isabellæ descendentis à masculis, exindè enim vtique sequitur, quod Isabella sit de linea masculina, *& in his autem legitur Peregr. cons. 11. n. 5. lib. 2. Menoch. cons. 625. n. 12. Mant. de coniect. lib. 8. tit. 11. num. 9. alijque exaduerso allegat.* Sed non quod Isabellæ filius talis sit, & veniat appari-
16 tione lineæ masculinæ, † siquidem fœmina,
17 à qua descendit finis est lineæ, & interim fæmininæ, *vt benè declarat Peregr. de fideic. art. 26. sub num. 4. vers. hanc tamen, Mantic. de coniect. lib. 8. tit. 12. num 9. Cran. in §. fideicommissum q. 15. nu. 3. Fusar. de subhast. q. 404. num. 24. Menoch. cons. 229. num. 21. & seqq. & est originalis opinio Castr. in l. si maritus C. de procur.* quam sequitur tanquam veriorem, & magis approbatam, ac in iudi-
18 cando † recipiendam reprobatis contrarijs, *Gratian. discept. 901. num. 21. & 8. sequitur Duran. decis. 300. num. 5. & 2. sequitur Rota inter recen. decis. 203. sub num. 5. par. 2. & latissimè in Bonon. fideicommissi de Barbettis 5. Decembris 1657. coram Eminentissimo D. Cardinali Corrado, & in eadem 19. Febr. coram me.*

Hanc hinc iuuari non potest, vel asserta voluntate de se facta ab vltimo Beneficiato, vel præsentatione obtenta à prætensis Patronis,
19 quia † ob defectum qualitatis, nempè lineæ masculinæ à fundatore requisitæ, venit semper reijciendus, *Clem. quia conting t de Religios. domib. Lanz. de benef. par. 7. cap. 15. n. 2. & 3. Mant. decis. 115. num. 3. Duran. dec. 8. num. 3. Rota in Craçouien. Præpositurx 4. Maij 1646. coram R.P.D. meo Veruspio, & 19. Maij 1652. coram Reuerendiss. Archiepiscopo Tarraconen.* Et admittendus Domi-
20 nicus Antonius dictam † qualitatem habens, *cap. Monasterium 16. q. 7. cap. cum Bertoldus de re iudic. cum alijs alleg. in Præscien. Beneficij 26. Nouemb. 1657. coram R.P.D. meo Celso.*

Et ità vtraque parte &c.

R. P. D. ZARATE.

Bononieñ fideicommissi de Victorijs.

Veneris 18. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Mulier habens maritum, & etiam adulterum, si parturiat, filius ille potius præsumendus est filius mariti, & non adulteri, iuxta celebrem dispositionem textus in *l. Miles, §. defuncto, ff. ad leg. Iul. de adulter.* quæ procedit etiam si mulier pariat in domo adulteri, quia non attenditur natiuitas filij, sed conceptio. Præsumptio *d. l. Miles §. defuncto*, vt tollatur requiritur concludentissima probatio.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio probatur leuioribus probationibus, si tractetur de consequendis alimentis lite pendente, vel in ordine ad alios similes effectus.*

2 *Mulier habens maritum de tempore conceptionis, & adulterum, filius postea natus, præsumitur potius mariti, quam adulteri.*

3 *Adulterum, & maritum mulier habens de tempore conceptionis filij, potius præsumitur viri, quam adulteri, etiam si in domo adulteri nascatur filius.*

Conceptionis tempus, & non natiuitatis attenditur ad effectum legitimitatis n. 3.

4 *Mulier, quod de tempore conceptionis filij fuerit nupta, ex quo possit probari.*

5 *Confessioni standum est contra confitentem, & habentes causam ab eo.*

6 *Qualitas expressa debet intelligi adiecta de tempore tunc expresso.*

7 *Petens aliquid, non censetur voluisse exprimere id, quod nullo modo conferebat gratiæ consequutioni.*

Immo multò fortius si difficiliorem reddisset ex hoc concedentem, maiorem propriam turpitudinem detegendo num. 7.

8 *Decis. Merlin. 797. declaratur.*

9 *de Præiudicio magno aliud est si agatur, & aliud si de paruo.*

10 *Contradictio, siue mendacium, vt excludatur, facien-*

cienda est in dubio interpretatio.
Cum id ratio ipsa, & æquitas suadeat.
11 *Impropriatio verborum, quando multo magis admittenda non sit.*
12 *de Præiudicio tertij, quando tractatur, tunc non impropriandæ sunt verba, verum restringenda veniunt.*
13 *Præsumptio* leg. Miles §. defuncto ff. ad leg. Iul. de adulter. *non tollitur per recessum à lite.*
14 *Testes, ratione præiudicij concludentissimè debent deponere.*
15 *Fides simplex, & non recognita, non iuuat, cùm probationem non faciat.*
16 *Scripturæ originales penes Notarium iam existentes, vt dicantur deperditæ, satis concludens debet esse probatio.*
17 *Filiatio bene præsumitur probata, ex quo aliquis vti filius alicuius nobilis, duxit vxorem nobilem.*
18 *Filiatio alicuius, respectu viri nobilis, satis docetur, dum in eius contractibus multi viri nobiles interueniunt, recognoscendo eum pro agnato.*
Quod quidem recusassent facere, si fuisset illegitimus.
19 *Nobilitas alicuius insignis Ciuitatis, non est censendum, quod errauerit, & num. 20.*
20 *de Præiudicio tertij, quando agitur, tunc plenissimæ probationes requiruntur, & n. 21.*
22 *Confessio desumpta ex proprio ore Testatoris satis probat.*
23 *Confessio emissa pro exoneratione conscientiæ, atque ita pro salute animæ, sanè nullâ habita ratione temporis substinetur.*
24 *Epistola contra scribentem benè probat.*
25 *Coniecturæ non omnes sunt sufficientes ad conuellendam validissimam præsumptionem*, l. Miles §. defuncto, ff. ad leg. Iul. de adulter.
26 *Mariti impotentia, absentia, & ad vxorem prohibitus immo impossibilis accessus.*
Istæ sunt præsumptiones, quæ admittuntur contra præsumptionem, l. Miles §. defuncto ff. ad leg. Iul. de adulter.
27 *Filius natus ex muliere habentem virum, & adulterum, dum sumus in dubio an ex adultero nasci potuerit, tunc sumenda est interpretatio, quæ magis honestati conuenit.*
28 *Adulterinum filium, quem esse asserens, id ipse probare tenetur.*
29 *Absentia, impotentia &c. ad effectum tollendi præsumptionem*, l. Miles §. defuncto ff. ad leg. Iul. de adulter. *sunt probanda de tempore conceptionis.*
30 *Absentia antecedens, vel subsequens non tollit præsumptionem*, l. Miles, §. defuncto, ff. ad leg. Iul. de adulter.
31 *Testes non probant, si præcisè non deponant de tempore, super quo dependet controuersia victoria.*
32 *Testes nullam merentur fidem si validissimis exceptionibus, falsitatis, inimicitiæ &c. reijciantur.*
33 *Testes debent esse omni exceptione maiores, vt tollant præsumptionem*, leg. Miles, §. defuncto, ff. ad leg. Iul. de adulter.
34 *Qualitas, quod maritus erat absens de tempore conceptionis, vt tollatur præsumptio*, l. Miles §. defuncto ff. ad leg. Iul. de adulter. *est necessario articulanda.*

DECISIO CXXXIV.

RVrsus instante D. Alexandro filio, & ha
rede Equitis Horatij de Victorijs noui
simè defunctis proposui dubium aliàs sub d
5. Maij præteriti * resolutum, & DD. pe
manserunt in eadem resolutione, scilicet
quod Equiti Horatio nō competeret immi
sio super bonis fideicommissarijs Leonelli d
Victorijs, hodie per D. Benedictum Victori
possessis: ea præsertim ratione, quod in pro
gressu causæ nullæ fuerunt exhibitæ sufficien-
tes probationes: Nam, quæ ex parte Eq. Ho-
ratij informantes deduxerant, non fuerunt ha
bitæ in consideratione, cum simus in deciso-
rijs, ad probandam videlicet adulterinam Ga-
leatij filiationē, pro successione in fideicom
misso, & priuatione tertij possessoris, & proin
dè nisi sint vrgentissimæ, & concludentissi
mæ probationes non sufficiant, vt dicitur in
principio alterius decisionis. Quicquid sit, s
1 res ageretur de filiatione pro cōsequendis ali
mentis lite pendente, vel in ordine ad alio
similes effectus, quo casu etiam leuiores pro
bationes attenduntur, *Modern. Neapol. de fideic*
par. 1. cap. 6. num. 276. Cornaz. decis. Lucen. decis. 21
num. 2. Rot. in Romana filiationis prima Iulij 1639
coram Reuerendiss. Compostellano in princ.

Quinimmò probationes illæ detectæ fue-
runt prorsus erroneæ, ex eo, quòd Catherina
mater de tempore conceptionis, & natiuita-
tis maritum habebat Aloysium Anguillariā,
2 cuius potius præsumitur † Galeatius filius,
quàm Dionysij adulteri, vt firmatur *in 1. de-*
cis. §. quapropter &c. ex dispositione *l. miles, §. de-*
functo, ff ad leg. Iul. de adult. quæ locum sibi vin-
dicat, etiam si mulier, non in ædibus mariti,
3 sed adulteri † filium peperisset, *Cardin. Paleot.*
de noth. & spur. cap. 24. sub num. 6. in fin. ex Abb. in
cap. officij q. 9. nu. 3. de pœnit. & remiss. Reuerendiss.
Eugub. d. dec. 174. num. 13. & 48. Potissimè, cum
ad hunc effectum solùm tempus conceptio-
nis attendatur, *Salyc. in l. fin. ff. de prob. Petra de*
fideicomm. quæst. 11. num. 399. Reuerendiss. Eugub. d.
num. 13.

Quod autem Catherina tempore conce-
ptionis, immò etiam natiuitatis, esset matri-
4 monio iuncta, patet † ex confessione ipsiusmet
Dionysij, qui in precibus pro obtinenda legi-
timatione exhibitis, exposuit, se Galeatium
genuisse, suscepisse, & procreasse ex d. Cathe-
rina viro copulata, cui confessioni standum
5 est contra cōfitentem, † vel etiam alios ab eo
causam habentes, *Rota decis. 349. num. 2. par. 1.*
decis. 29. numer. 1. par. 4. tom. 2. recen. & in Romana
Saluiani 12. Ianuarij 1646. §. possessio coram bon.
mem. Arguelles.

Neque subsistit intellectus datus per infor-
mantes pro D. Alexandro verbis legitimatio-
nis, quòd scilicet coniugium ibidem expres-
sum referendum sit ad tempus post natiuita-
6 tem Galeatij: Quoniam † ibi expressa quali-
tas debet intelligi adiecta de tempore tunc ex-
presso, ad *text. in l. in delictis, §. si extraneus, ff. de*
noxal. l. Titius, ff. de milit. Testam. Nec alias illa
fuisset apposita per Dionysium, cum inuer-
simi-

7 simile sit, † quod tunc is voluisset exprimere qualitatem, quæ nullo pacto conferebat gratiæ consequutioni; quinimmò hanc difficiliorem reddidisset, maiorem detegendo adulterij turpitudinem, *c. quia verisimile de præsumpt. Paris. cons. 13. num. 9. vol. 3. & cons. 8. num. 7. vol. 4. Marc. Ant. var. resol. lib. 1. resol. 106. n. 26.*

Nec prædictæ interpretationi resistit *decisio*
8 *in causa Bonouien.* † *Aggregationis ad Collegium coram Merlino* 797. in qua cum dictum fuerit impropriandà esse verba adulterium præseferentia in Testamento emissa, ita vt hoc idem in legitimationis Instrumento modo faciendum
9 videatur. Quia † ibi agebatur de re parui præiudicij, scilicet aggregationis ad Collegium Medicinæ, & eam longè anteà præcesserat legitimatio, cum alijs actibus natiuitatem ex
10 soluta præseferentibus, vt ideò ad † contradictionem, vel mendacium excludendum verba impropriare ratio ipsa, vel etiam æquitas suaderet. Quæ impropriatio hic omninò
11 reijcienda est, † vbi nec aliqua Testatoris assertio præcessit, ex qua contrarium elici valeat, & quod magis vrget, maximum resultat tertij præiudicium, quo casu nō improprian-
12 da, sed potius coarctanda sunt † verba, *Oldrad. cons. 268. n. 5. Aneh. cons. 361. in princ.*

Eæ verò coniecturæ, quæ nuper ex parte D. Alexandri fuerunt deductæ nequicquam
13 excludunt † præsumptionem, *d. l. miles §. defuncto.* Quia prima non subsistit, quod scilicet Leonellus iun. alias à lite super hac prætensa incapacitate Galeatij excitata recesserit, nec testes hinc indè examinati hodie in actis
14 reperiantur, quasi hinc consurgat † valida præsumptio, tunc concludentissimè filiationem fuisse probatam; ideoque ratione præiudicij depositiones talium testium fuerint à D. Benedicto occultatæ, ad *text. in l. hæreditas, §. fin. ff. ad leg. falcid. Giurb. decis. 29. num. 10. Rota in Romana, seu Nepesina Tutelæ 8. Iunij 1646. §. Quinto ponitur, & §. Demum in fine, coram R.P.D. meo Cerro.* Quemadmodum etiam indicare videtur fides Notarij, quòd omnes Processus in dicta causa facti Procuratori D. Benedicti fuerint accommodati. Quia fides hæc, cum sit
15 simplex, † & nō recognita, probationem non facit, *DD. in l. admonendi, ff. de iur. iur. & in l. comparitiones, C. de fid. Instrum. Rot. in Calaguritana beneficij de Ocon 1. Iuly 1652. §. respectu verò, coram me.* Et quando alias subsisteret, ad rem non facit, dū solùm affirmat ex originalibus Notarij Stiatici datam fuisse Dulpho Procuratori D. Benedicti copiam Testium, ac omnium actorum, & processuum in dicta causa factorum, vt sic potius pateat depositiones origi-
16 nales † remansisse penes ipsum Notarium, qui nec concludit, prout debuisset illas fuisse deperditas, vel non extare iuxta *Text. in l. veteribus, ff. de pact. vbi Bart. l. stipulatio ista, §. in stipulationibus, ff. de verb. oblig. Rot. dec. 253. num. 52. & 53. par. 7. rec.*

Minus subsistunt aliæ coniecturæ, scilicet,
17 quod probata præsumatur filiatio, † ex quo Galeatius vti filius Dionysij duxerit vxorem nobilem, *Grat. discept. for. cap. 653. num. 70. & seq.* Varios celebrauerit contractus, quibus inter-
18 fuerunt plerique viri nobiles, † tanquam eius agnati proximiores, qui vulgò quæsitum pro consanguineo acceptare facilè recusauissent, *Rota in Romana hæredit. de Gratianis 7. Febr. 1642. coram Reuerendiss. Tarraconen. 11. Decembris 1648. coram R.P.D. meo Meltio, & 28. Maij 1649. coram R. P. D. meo Cerro.* Et tandem à Regimine
19 Ciuitatis Bononiæ, † tanquam filius d. Dionysij fuerit inter antianos adlectus, vt videtur indicare quædam partita extracta ex libris antianorum Bononiæ, & difficilè videatur præ-
20 cipuam † partem Nobilitatis Bononiæ errauisse in affirmanda ea filiatione Galeatij, *Merlin. Pignatell. contr. 84. num. 22. & seqq. lib.* Quæ singula hæc cum emanauerint à viris, qui facilè potuerunt allucinari inspicientes actus gestos à Dionysio, qui Galeatium vti filium tractauerat, eumdem legitimauerat, & hæredem in-
21 stituerat, † vtique non sunt habenda in consideratione, præsertim vbi agitur de præiudicio tertij, qui iure propriæ vocationis possidet fideicommissum, vt in altera decisione, *§. Nihil facienda.*

Et in omnem casum his omnibus præualent coniecturæ, de quibus in alia decisione, & præcipuè illa deducta ex proprio ore Dionysij, qui confessus est in Testamento Galea-
22 tiū non esse † suum filium, & ab ipso suasionibus Catherinæ matris illum legitimatum fuisse tanquam adulterinum, & hæredem institutum, vt in prima decisione, *§. Postrema coniectura.* Nec quicquam refert, quod tale testamentum conditum fuerit longè ante obitum ipsius Dionysij, cum vis omnis stet
23 in eo, quòd confessio emissa † fuerit pro exoneratione conscientiæ, atque ita pro salute animæ, quo casu nulla habita ratione temporis sustinetur, ad tradita per *Tiraquel. de priuil. piæ causæ priuil. 164. vers. sed tu hoc loco vide, &c.* Eòque magis, quod non leue adminiculum illi præstat altera confessio eiusdemmet Ga-
24 leatij, qui per plures epistolas † scribēs Aloysio viro Catherinæ subscribit: *Vostro figliolo Galeazzo Vittorij*, vt pariter fuit consideratum in altera decis. *§. Alia coniectura &c.*

Præterquamquod nec possunt vllo modo huiusmodi coniecturæ in contrarium allega-
25 tæ conuellere validissimam † illam præsumptionem, *d. l. miles, §. defuncto*; quia ad istā euertendam concludentissimæ requiruntur probationes, quales sunt mariti impotentia, ab-
26 sentia, † & ad vxorem prohibitus, immò impossibilis accessus, vt in alia decis. *§. Et quamuis.* His enim cessantibus, quamuis fortè Catherina ex Aloysio marito, & etiam ex Dionysio adultero concipere potuerit, semper ta-
27 men pro legitimitate † Galeatij capienda est præsumptio, vt magis honestati consentanea, secundùm *Bald. in l. filium n. 17. vers. Item nota, ff. de his, qui sunt sui, vel alien. iur. Abb. in cap. intelleximus de adult. Barbat. cons. 58. sub numer. 2. vol. 2. Pacian. cons. 1. num. 18. Reuerendiss. Eugub. d. dec. 174. n. 46.*

Et hic profectò deficiunt tales probationes, cum alias datæ non fuerint per Eq. Horatium,

ratium, minusq; hodiè dentur per D. Alexan-
28 drum filium, † cui hoc probationum onus incumbit, cum ipse asserat Galeatium fuisse adulterinum, vt in prima *decis.§.& quamuis*.

Ex depositionibus verò testium, qui in altera decisione adducti, & nunc repetiti fuerunt, sufficiens probatio non elicitur, cum
29 nec absentiam, † nec impotentiam iustificent de præciso tempore conceptionis, vt opus esset, dum absentia antecedens, vel subsequens
30 legis præsumptionem non elidit, † ex congestis in prima *decis.§.nec vrget asserta probatio.*

Et eamdem ob causam prædicta absentia Aloysij desumi non valet ex Testibus, nouiter pro parte D. Alexandri exhibitis, deponentibus Catherinam penes Dionysium fuisse retentam in quadam sua Villa. Quia hi non
31 percutiunt tempus conceptionis, † nec probant impossibilitatem accessus Aloysij ad Ca-
32 therinam vxorem; † Imò nullam mœrentur fidem attentis validissimis exceptionibus falsitatis, inimicitiæ, & alijs huiusmodi per Informantes pro D. Benedicto allegatis, *Rota cum ibi citatis decis.177.num.5.coram Merlino.* Et cer-
33 tùm est, quòd ad superandam † potissimam *d.l.miles §.defuncto*, præsumptionem testes omni exceptione maiores desiderantur, *Rimin.Sen. cons.289.num. 12.& 13.vol.7. Lotther.de re benef. lib.2.quæst.48.num.45.& seqq.Reuerendissimus Eugub.decis.173.num.29. Rota coram Cardinal.Millino*
34 *decis.138.num.3.* Et ità † quòd hæc qualitas necessario sit articulanda, & probanda *Curt. iun.de testib.concl.34.num.35.Soccin.iun.cons.39.numer.62.vol.2. idem Reuerendissimus Eugub.vbi proxime num.30.*

Descendentia autem D. Benedicti possessoris euidenter ex rationibus in alia decisione adductis conuincitur. Et ex his DD. persistendum in decisis dixerunt vtraque, &c.

☞ *Decisio ista facta in hac eadem causa sub die 5. May 1655. coram eodem R.P.D. Zarate, est supra in hac parte decisio 8.*

R. P. D. PRIOLO.

Romana Emphyteusis.

Veneris 18. Febr. 1656.

ARGVMENTVM.

In successione bonorum Emphyteuticorum, an veniat attendenda proximitas primi acquirentis, vel vltimi defuncti: Dubia est quæstio, & incerta est resolutio; Resoluitur tamen, quod attendenda venit proximitas vltimi defuncti, & respondetur DD. & rationibus contrarijs.

SVMMARIVM.

1 *Successores, quando sunt plures in eodem gradu, tunc omnes pro virili debent admitti ad successionem.*

2 *Remedium leg.finalis C.de Edict. Diui Adrian.toll. competit omnibus vocatis ad Emphyteusim.*

3 *Filij diuersorum fratrum, admittuntur ad succe[...] nem patrui non in stirpes, sed in capita.*

Quam opinionem amplectitur Rota, & est sen[...] tia Azonis, reiecta contraria Accursii, & [...] mer.3.

4 *Emphyteusis, quando est ex pacto, & prouiden[...] tunc in eo succeditur ex Iure proprio.*

5 *in Emphyteusi ex pacto, & prouidentia, tot [...] successores, quot sunt gradus succedentium.*

6 *Successores in Emphyteusi ex pacto, & prouide[...] non dicuntur habere ab antecessore, sed direct[...] piunt à concedente.*

7 *Fœminæ non possunt concurrere cum mascul[...] successionem, stante Statuto exclusiuo fœmina[...]*

Statutum Vrbis lib.1.cap.140. est exclusiuum f[...] narum, non comprehendit tamen bona Emphy[...] tica Ecclesiastica.

8 *Contrahentes præsumuntur voluisse se confor[...] Statutis locorum.*

9 *Pater si toto tempore vitæ suæ possederit aliq[...] Emphyteusim, & filius sit comprehensus in [...] debet possessio in eo continuari.*

10 *in Successionibus bonorum Emphyteuticorum, d[...] continuatio in descendentes vnius lineæ voc[...] quousque extant, nec datur transitus de vna l[...] ad aliam.*

11 *in Successione Emphyteusis non habet locum rep[...] sentatio, quando Emphyteusis est pactionata.*

12 *Emphyteusis etiam Ecclesiastica, & ex pacto, & p[...] uidentia pro masculis, & fœminis, non simul[...] sed ordine, censetur acquisita.*

13 *Attamen id procedit, quando adest Statutum exc[...] siuum fœminarum, nempè fauore agnationis.*

Et insuper adsunt masculi descendentes ex mascu[...] de agnatione.

14 *Emphyteusis ex pacto, & prouidentia concessa [...] masculis, & fœminis, tunc omnes simultaneè [...] mittuntur, & non ordine successiuo, licet ad[...] masculi, & fœminæ, qui tamen omnes prouen[...] à fœmina.*

15 *Et hoc non obstante Statuto exclusiuo fœmina[...] pro conseruatione agnationis, cum tunc cesset di[...] ratio num.16.*

17 *Emphyteusis semel ingressa vnam lineam, in ea d[...] bet continuari vsque ad totalem lineæ eius ext[...] ctionem, exclusis alys de alia linea.*

18 *in Emphyteusi quæ proximitas attendenda sit, [...] acquirentis, vel possessoris, qui vltimo loco dec[...] sit.*

19 *Emphyteusis, quando ingressa est vnam lineam d[...] scendentium, non possunt cum eo concurrere a[...] de diuersa linea.*

20 *in Emphyteusi attenditur proximitas acquirentis [...] quando ea non est hæreditaria, sed ex pacto, [...] prouidentia.*

21 *Emphyteusis, quando est ex pacto, & prouidentia [...] attenditur proximitas vltimi defuncti, non ant[...] primi acquirentis.*

22 *in Emphyteusi attendenda est proximitas vltimi d[...] functi.*

23 *Et ista opinio videtur attendenda, tum quia Ro[...] articulo hoc maturè discusso, sic decisit.*

24 *Tum quia maioribus auctoritatibus, & rationib[...] est circumuallata, & num.25.*

25 *Emphyteusis, quando non accipitur à primo acqu[...] rente.*

16 Sed

26 *Sed à concedente non potest considerari maior affectio ergà proximiores primi acquirentis, quam vltimi defuncti.*
27 *Emphyteusim primus concedens, sicuti dilexit primum acquirentem ita censetur dilexisse suos proximiores.*
Peregr. de fideicommiss. articul. 51. num. 59. declaratur.
28 *Proximitas concedentis, vel vltimi inuestititi in Emphyteusi, ob quam causam sit attendenda.*
29 *Emphyteusim Ecclesia pluribus inuestitis dando, censetur omnes æqualiter diligere.*
30 *Rota 131. n. 1. par. 7. rec. declaratur.*
31 *Gabr. consil. 85. numer. 14. lib. 1. in quo casu loquatur.*
32 *Couarr. variar. Resolution. quæst. 38. num. 3. declaratur.*
33 *Paris. cons. 230. num. 131. lib. 1. in quibus terminis loquatur.*
Menoch. cons. 143. numer. 42. in quo casu loquatur num. 33.
34 *in Emphyteusi hæreditaria speciale est, sicuti quoque in Emphyteusi ex pacto, & prouidentia, vt in eis seruetur dispositio cap. 1. in fin. titul. de natur. feud. success.*
35 *Peregr. de fideicommiss. art. 2. numer. 59. qualiter sit intelligendus.*
36 *in Emphyteusis successione est attendenda proximitas primi stipitis, quando ea non est consolidata in vna, & num. 37.*
37 *Text. in cap. 1. in fin. de natural. feud. success. & decis. in causa Romana Domus coram Sacrato, quando intrent.*
38 *Exempla non restringunt casum.*
41 *in Emphyteusi ex pacto, & prouidentia succeditur iure proprio, & indè independenter ab alijs vocatis.*
Ideoque perperam inquiritur de proximioribus vltimi, vel primi inuestiti.
42 *in Emphyteusi possunt aliqui ex vna linea concurrere cum alijs alterius lineæ apud quam extet Emphyteusis.*
43 *Et hoc quantumuis sint in eodem gradu, declara vt num. 44.*

DECISIO CXXXV.

EMPHYTEVSIS de qua agitur, fuit concessa de anno 1553. à RR. Monachis Abbatiæ Farfan. Pompeo de Maximis pro eius filijs masculis, & fœminis, eorumque filijs, & filiabus, ac nepotibus, & neptibus; Ex Pompeo nati fuerunt Marcus Antonius, Lucretia, & Virginia; defuncto Marco Antonio sine filijs, ac deindè Virginia, Emphyteusis tota deuenit ad Lucretiam, ex eaq; ortis Pompeo & Laura, consolidata fuit in Pompeo, quo nuper defuncto, ac relicto Iosepho filio, prætendentibus Nicolao, & fratribus de Mazziottis filijs Lauræ cum eo succedere, fuit dubitatum an illis danda esset immissio.

Et esse dandam dicebant Mazziottis, quia cum ipsi sint Pronepotes Pompei primi acquirentis sicut 1 † est Ioseph, sicque in æquali gradu existant, æqualiter profectò succedere debent, ac immitti ex 2 † remedio *l. fin. C. de Ed. diu. Adr. toll.* quod competit etiam vocatis ad Emphyteusim, *iuxta Text. in cap. 1. si feud. fuerit controu. Roland. cons. 1. lib. 1. Surd. cons. 571. num. 4. Menoch. de adipisc. remed. 4. nu. 385. & seqq. & dixit Rota decis. 220. num. 3. par. 4. diuers. & in recent. dec. 204. numer. 8. & sequentib. ac decis. 242. numer. 3. par. 7.*

3 Et quidem in capita † non autem in stirpes iuxtà sententiam Azonis, quam amplexa est Rota reiecta contraria Accursij, vt in *decis. 391. & 392. part. 4. diuers. in recent. decis. 278. num. 9. par. 6. & decis. 138. num. 1. & seq. par. 7. cum alijs per Modern. Fulgin. de iur. Emphyth. tit. de success. in bon. Emphyteut. quæst. 1. num. 8. vers. sed maius dubium, & seq.*

Nec obstare, quod Laura Mater prædecesserit Pompeo de Blanchis. Quia † cum Emphyteusis sit ex pacto, & prouidentia concessa filijs, nepotibus, & pronepotibus, isti non ve-
4 (see above)
5 niunt ex persona matris, † sed Iure proprio, cum tot dicantur concessiones, quot sunt gradus succedentium, quapropter vno excluso, seu præmortuo sequentes admittuntur,
6 qui non ab antecessore, † sed directè capiunt à concedente, vt benè declarat *Camerar. in repetit. cap. Imperialem §. præterea Ducatus folio 95. Menoch. cons. 1153. num. 12. Gratian. cap. 247. nu. 11. & seq. Capyc. Latr. decis. 126. num. 14. cum seq. Rota coram Duran. dec. 810. n. 7. & seq.*

At non esse dandam tuebantur informantes pro Iosepho duplici fundamento.

Altero, quod Mazziotti descendunt à Lau-
7 ra fœmina, ac proindè † non possunt concurrere cum Iosepho descendente ex masculo stante Statuto Vrbis *lib. 1. cap. 140.* exclusiuo fœminarum; cuius dispositio licet non comprehendat bona Emphyteutica Ecclesiæ, vt firmauit *Rota in hac causa in decisione edita super manutentione die 31. Maij præteriti coram me,* seruit tamen pro interpretatione voluntatis acqui-
8 rentis, qui cum † ea se conformasse censetur, vt in terminis tradunt *Decian. cons. 30. num. 40. lib. 3. Houded. cons. 13. num. 30. & cons. 54. numer. 6. lib. 1. aliyque relati per Add. ad Burat. dec. 839. n. 15. cum seq. & fuit dictum coram Card. Caual. decis. 555. num. 1. & decis. 583. sub num. 8. & coram bon. memor. Merlin. decis. 447. num. 18. cum seq.* Altero, quia hæc Emphyteusis tota deuenit ad Pompeum
9 de Blanchis, qui donec † vixit illam possedit, vndè cum extet Iosephus filius, in eo continuare debet, non autem retrogredi ad Mazziottos nepotes ex sorore, quia in successionibus bonorum Emphyteuticorum datur continuatio in descendentes vnius lineæ vocatæ,
10 quousq; extant, † nec fit transitus ad aliam lineam, *iuxta Text. in cap. 1. in fin. de natur. success. feud. Soccin. in l. si cognati numer. 40. vers. Hoc clarè voluit de reb. dub. & cons. 249. sub num. 21. vers. 6. confirmatur lib. 2. Corn. cons. 97. sub numer. 6. vers. & eadem ratio lib. 1. cons. 22. num. 18. lib. 2. & cons. 190. num. 3. vers. & hoc præsupposito cum seq. per tot. lib. 3. Natt. cons. 22. num. 1. Ruin. cons. 166. numer. 10. lib. 1. Houded. cons. 54. num. 1. lib. 1. Rota decis. 209. num. 1. par. 2. diuers. in Romana Domus 25. Iunij 1615. coram bo. mem. Card. Sacrato §. 1. in Cæsanaten. Emphyteusis 14. Decembris 1635. coram Merlin. inter eius* im-

impreſſ.deciſ.699.num.12.& in Fanen. ſeu Senogallien.bonorum ſuper bono iure 14.Martij 1646. §.neque agnatus, verſ.maximè,cum talis Emphyteuſis, ac in Caſenaten. Emphyteuſis 15. Martij 1652. §. fin. coram R.P.D. meo Meltio. Itaut nec minus lo-
11 cum habeat repræſentatio, † quando (prout hic) Emphyteuſis eſt pactionata, vt in ſpecie tradunt *Alexand.conſ.129.num.8.lib.3. Valaſc.de iur.Emphyth.quæſt.50.nu.5. Cald.eodem tract.quæſt.17.num.16.Mantic.de tacit.lib.22.tit.18.numer.18. & 19.Capyc.Latr.d.deciſ.126.nu.25.cum ſeqq.Add. ad Buratt.d.deciſ.838.num.17.& firmauit Rota dec.219.num.4.& ſeqq. par.4.diuerſ. in Vrbinaten. emphytheuſ.7.Iunij 1645. coram Reuerendiſſ.Terracinen.§.nam vbi agitur,& in d.Caſenaten.emphytheuſ. coram R. P. D. meo Meltio §. neque comprehenſionem.*

Cœterum reſpondebatur ad primum fundamentum, quod licet veriſſima ſit concluſio, quod emphyteuſis etiam Eccleſiaſtica, &
12 & ex pacto,† & prouidentia ſtipulata pro maſculis, & fœminis, non ſimultaneè, ſed ordine ſucceſſiuo cenſetur acquiſita *iux. doctrinam Bart.in l.vt iuris iurandi §. ſi liberè ſub n.5. verſ. niſi in Ciuitate ff.de oper.libert. & in conſ.60. nu.1. lib.1.Decian.d.conſ.30.n.40.cum ſeqq. lib.3. Hond. d.conſ.13.num.30.& conſ.54.num.6. & ſeqq.lib.1. & latè firmatum fuit in Romana domus S. Ludonici 17.Nouemb. 1600. coram Penia inter impreſſ. Lugduni deciſ.870. num.4.coram Card. Canal. d. deciſ. 555. & dec. 583. per tot. coram Buratt. deciſ.838. num.1.cum ſeqq. vbi Add.litt. A. & deciſ. 884. n.1. Merlin.d.dec.445. num.19. & ſeqq.* Attamen illa procedit vbi vrget ratio ſtatuti excluſiua fœ-
13 minarum, nempè fauor † agnationis, quando extant maſculi deſcendentes à maſculis de agnatione illius, qui emphytheuſim acquiſiuit, in quibus terminis loquuntur mox alle-
14 gati, ſecùs autem † ſi dicta ratio ceſſauit, vt in præſenti per obitum Marci Antonij de Maximis ſine filijs, & deſcendentibus, hoc
15 tamen caſu, † quia omnes collitigantes proueniunt à fœmina, nempè Lucretia, ſicque diuerſæ ſunt agnationes,ceſſat pariter adducta
16 prælatio, quæ † non progreditur ſtatutariam excluſionem, *vt in puncto reſpondit Rota in dicta Romana Domus 25.Iunij 1615. coram bon.me.Cardinali Sacrato §.quoniam verò, ac §. tertio loco, & proſequitur Modern.Lucen.conſ.25. ſub nu.42. verſ. item maſculi lib.1.*

Ad ſecundum verò dicebatur,inficiari qui-
17 dem non poſſe, quod emphyteuſis † ingreſſa vnam lineam, in ea continuare debeat,vſque ad totalem eius extinctionem, excluſis alijs
18 alterius lineæ, † in pari vel etiam in proximiori gradu acquiſitori exiſtentibus ex authoritatibus ſupra relatis,ſed dubium eſſe quęnam linea ſit inſpicienda. Idque pendere, an attendenda ſit proximitas acquirentis,vel po-
19 tius poſſeſſoris, † qui vltimo loco deceſſit, nam primo caſu tàm Mazzietti, quàm Ioſeph eſſent de eadem linea; ſecundo verò caſu eſſent de linea diuerſa,nec poſſent cum Ioſepho concurrere.

20 Quod ſit attendenda proximitas acquirentis quando emphyteuſis non eſt hæreditaria, ſed ex pacto, & prouidentia fuit in ſpecie dictum *in Imolen. emphyteuſis 21. April. 1636 coram Reuerendiſſ. Compoſtell. in rec.deciſ.121.n.. par. 7.*

21 Verùm quod † imo etiam in emphyteu[ſi] ex pacto, & prouidentia attendatur proximi[tas] vltimi defuncti, non autem primi ſtipitis, reſponſum fuit *in dicta Rom. domus coram Cardinali Sacrato,§.1. & §. nec dicatur.*

Harum itaque opinionum varietate, à qua
22 propoſitæ quæſtionis † pendet reſolutio diligenter examinata, cenſuerunt Domini eam eſſe amplectendam, quæ fauet proximioribus vltimi defuncti.

Tùm quia illam diſcuſſo articulo firmauit *Rota in dicta Romana domus coram Cardinali Sa-*
23 *crato;* † contrariam verò incidenter retulit *in deciſ.121. par.7. recent.* In qua principaliter fuit excluſa perſona, quæ ſupererat ex vltimo
24 defuncto, † quia filia primo acquirentis erat expreſsè poſt maſculos vocata; Tum etiam, quia confirmatur authoritate, & ratione.

Authoritate, quia vltra DD.relatos in dicta
25 Romana domus illam † in terminis probant *Gabr.conſ.12.n.26.lib.1. Cald.de iur.emphyt. lib.1. q.9.n.35. & 37. in fin.Card.Mantic.de tacit.lib.22. tit.18. num.38. Anton. de Amat. tom.1. reſolut.10. num.16. & 19.*

Ratione, quia quando emphytheuſis non accipitur a primo acquirente,ſed à cōcedente, (vt contingit in emphyteuſi ex pacto,& pro-
26 uidentia)in perſona † ipſius concedentis non poteſt conſiderari maior affectio erga proximiores primi acquirentis, quàm vltimi defuncti; quamuis enim hæc ratio non ſatisfaciat, *Peregrin.de fideicomm.art.51.num.58.verſ.qui*
27 *tamen &c.* Ex quo ſicuti concedens † dilexit primum acquirentem, ita cenſeatur dilexiſſe eius proximiores, eam tamen pleno calamo ſequuntur Gabr. alijſque relati per *Mantic. & Amat. in locis proximè allegat.*

28 Et ſanè conſideratio Peregrini † non ſubſiſtit, qui cum prædilectio reguletur à motiuo gradus vicinioris, & arctioris ſanguinis vinculo, *vt dicit Rot.coram bon.mem.Merlin.deciſ. 520. num.2.* Vtique accommodari non poteſt Eccleſiæ concedenti, quæ nullo gradu, nulloque ſanguinis vinculo acquirentem, eiuſque proximiores attingit, quare omnes ad emphytheuſim vocatos pari affectione proſequi,
29 & æqualiter † diligere cenſetur, eoſque præſumitur voluiſſe ad ſucceſſionem admitti ſecundum ordinem iuris, *vt benè perpendit Surd. exaduerſo alleg.conſ.120. ſub num.20. verſ. quæ ratio, & conferunt Gabr.conſ.90. ſub numer.25. verſ. verum etiam lib.1.Nattum Piſtor.q.iur. lib.3. q.23. num.44.*

30 Tum demùm, quia authoritates † adductæ *in eadem deciſ.121.par.7. nam probant concluſionem ibi relatam; etenim Cardinalis Mant.de tacit.lib.22. tit.18.num.39.agit de emphytheuſi, quæ peruenit ad defunctum contra voluntatem ſtipulatoris, ac tenorem inueſtituræ, extra verò illum caſum confirmat opinionem ſupra firmatam, vt in verſ. aliud ergo dicen.eſt. Et licet num.40.referat pro contraria Corn.conſ.52. num.4. lib.4.* Is tamen attentè perlectus nihil deter-

determinat, *vt patet ex n. 5. verf. in hoc tamen &c. memor consilij Castrens. quem adducit sequendo aliam sententiam in præcitato cons. 97. num. 6. in fin. lib. 1. & cons. 22. num. 18. lib. 2.*

31 *Gabriel cons. 85. num. 14.* probat filiam fœminam admittendam ex pacto non egere proximitate vltimi defuncti.

Couar. pract. quæst. cap. 38. num. 13. non examinat hunc articulum, † sed an in successione
32 feudi filius repræsentet personam patris, vnde isti Doctores non contradicunt isti opinioni.

Minusque videntur contradicere alij per
33 informantes congesti, † quia *Paris. cons. 230. num. 131. lib. 1. Menoch. cons. 142. num. 42. ac Surd. cons. 120. num. 6. loquuntur in feudo, in quo aperti iuris est,* esse attendendam proximitatem vltimi defuncti per *text. in d. cap. 1. in fin. de natur. success. feud.* Cuius dispositio (quidquid aliqui sen-
34 serint) cum sit generalis indistinctè procedit in fœudo hæreditario, ac ex pacto, & prouidentia, *vt latè per Natt. cons. 682. num. 13. & seqq. Pistor. d. q. 23. num. 45. lib. 3. Mantic. de tacit. lib. 23. tit. 29. numer. 8. & admittit idem Surd. d. cons. 120. num. 20. & seq. & clarius in cons. 573. numer. 3. vers. quem text. vbi innumeros allegat.*

35 *Peregr. de fid. art. 11. numer. 59.* † quamuis pro contraria opinione ponderet rationes, & authoritates cumulet, in fine tamen se refert ad tradita *in artic. 20.* vbi opinionem amplectitur pro proximitate grauati.

Cœteri verò generaliter asserentes in huiusmodi successionibus esse inspiciẽdam proximitatem respectu stipitis intelligi debent, vel quando fœudum, aut emphyteusis non
36 fuit † consolidata in vna linea, in quibus terminis loquitur *decis. 622. coram Caualer. vt se explicat sub numer. 3. vers. ad text. autem, cum seq.* Vel quando linea, in qua fuit consolidata penitùs terminauit, sicuti conciliando pugnan-
37 tes opiniones † distinguunt *Crauett. cons. 950. num. 1. & seqq. Decian. cons. 21. numer. 7. Mantic. dicto lib. 23. tit. 29. num. 10. cum alijs adductis per Anton. de Amat. dicta resol. 10. num. 13. tom. 1. & ita se declarat decisio in Paduana fœudi 10. Iunij 1609. coram Lancellot. relat. à Peregr. in fin. cons. 24. vers. quia vltimus decessit sine filijs &c. lib. 5.*

38 Nec refert, † quod *text. in cap. 1. in fin. de natur. success. fœud.* ac ipsa *decis. in Romana domus coram Sacrato;* aliæque authoritates pro Iosepho adductæ loquantur, & procedant in
39 emphyteusi obuenta † per diuisionem vni ex vocatis; Ideoque nil mirum si in eis non habetur ratio primi acquirentis, & explicat *Moder. Fulgin. in quodam suo cons. relat. in tract. de iur. emphyt. tit. de success. in bon. emphyt. quæst. 2. num. 18.*

Quia ius non fit in diuisione, quæ in dd. iu-
40 ribus † exempli causa affectu, sed in consolidatione quocumque modo facta in vno capite, vel linea, & in continuatione successionis, quæ præfert semper proximiorem vltimi, *vt explicat Mantic. d. lib. 23. tit. 29. numer. 9. & clarè educitur ex decis. 176. num. 13. cum seqq. par. 5. rec. & coram Card. Caual. dec. 622. n. 4.*

Minus vrget, quod in emphyteusi ex pacto, & prouidentia vnusquisque succedat iure
41 proprio, † ac independenter ab alijs in vim pacti, ac concessionis *ex adduct. in princ.* ac proindè perperam quæritur de proximitate primi, vel vltimi.

Nam hoc etiam admisso nõ sequitur, quod
42 aliqui de vna linea possint † concurrere cum alijs alterius lineæ apud quam extat emphyteusis, licet sint in eodem gradu, *vt optimè tradit Bald. d. cons. 200. num. 2. lib. 5. Crauett. d. consil. 950. num. 2. ac alijs supra alleg.*

Parùm obstante, An concessio à principio facta fuerit vni, vel pluribus quasi primo casu
43 linea † quamuis in palmites diuisa pro vnica semper reputari debeat iuxtà distinctionem relatam per me, *Lucen. in d. cons. 25. numer. 3. & seqq. lib. 1.*

Quin eadem ratio ingressus, & consolidationis quæ viget in linea, viget pariter in palmite, ad hoc vt omnes eiusdem palmitis de-
44 ficere debeant, † priùs quàm trãsitus fieri possit ad alios ex diuerso palmite prodeuntes, vt reprobata dicta distinctione ex plura probant, *Peregr. de fideicomm. art. 27. num. 14. Fusar. de subst. q. 379. num. 49. & de concessione facta vni loquuntur decis. Cæsenaten. emphytheusis coram bon. mem. Merlin. à R. P. D. meo Meltio, & aliæ supra allegata.*

Atq; ita ex hoc capite fuit resolutum Maziottis non esse dandam immissionem, causa per duas vices proposita, & partibus acerrimè informantibus &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Macerateñ Hæreditatis.

Veneris 18. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Legitima est exempta ab omni onere, & debetur licet non sit confectum inuentarium, dummodo non sit facta aliqua alienatio. Legitima non potest eligi in fideicommisso in specie à Testatore prohibito alienari. Legitimæ portio, vt de triente transeat in semissem fauore masculorum, etiam fœminæ faciunt numerum &c.

SVMMARIVM.

1 *Legitima à quocumque onere fideicommissi dicitur immunis.*

2 *Trebellianica debetur fideicommisso grauato.*

3 *Legitima non amittitur ex sola omissione inuentarij nulla præcedente alienatione.*

4 *Tutoris incuria, quia non confecit inuentarium bonorum hæreditariorum ei, & non pupillo debet ascribi.*

5 *pro Legitima filius potest sibi eligere bona fideicommissaria.*

Quod tamen limitatur, nisi ea sint obnoxia fideicommisso, prohibito in specie alienari à Testatore.

6 *Euictio, quando releuet hæredem pro rata.*

7 *de Euictione agere non potest, qui sciebat rem habitam*

bitam esse alicui oneri grauatam. Declara tamen vt hic num. 8.

9 *Legitima si fuerit euicta filius potest agere pro consequenda eam in alijs bonis.*

10 *Amplia in casu vt hic.*

11 *Legitima portio, dum pinguius fuit assignata, & ea postea fuit euicta, an agi ad eam consequendam in alijs bonis possit.*

12 *Diuisio facta inter hæredes non potest argui tamquã inæqualis, si bona fuerunt data inæstimata, & non est facta æstimatio.*

13 *Fructus ex hæreditate percepti filius non imputat in legitimæ portionem.*

14 *Filio non imputantur fructus in Trebellianicam.*

15 *Testator si mandet hæredi vt soluat æs alienum ex fructibus hæreditatis censetur id mandasse in fauorem hæredis, non autem hæreditatis, & n. 16.*

17 *Filiæ fœminæ faciunt numerum ad augendam legitimam filiorum de triente ad semissem.*

18 *pro Legitimæ supplemento non datur actio ex testamento, sed conditio ex lege pro residuo.*

Vel actio competit personalis experienda in iudicio Ordinario.

19 *Filius, dum non adiuit hæreditatem patris non potest ad eius legitimam aspirare titulo hæreditario.*

20 *Fideicommissum conditionale non transmittitur nec ad liberos, nisi coniecturæ resultent ex ipso testamento.*

21 *Fideicommissi transmissio conditionaliter fieri potest ex voluntate Testatoris, vel expressa, vel tacita ex coniecturis.*

22 *Quæ voluntas tacita non deest, quando adest ratio conseruandæ agnationis.*

23 *Fideicommissi transmissio probatur ex tacita voluntate Testatoris, si omnibus liberis decedentibus, voluit vt conserueretur Monasterium.*

Item si ad filios primi gradus non se restrinxit Testator.

24 *Fideicommissi transmissio facilè admittitur dum sumus in descendentibus Testatoris.*

26 *Fideicommissi transmissio an censeatur interdicta ex substitutione inter filios viuentis à Testatore proprio nomine facta.*

27 *Fideicommissi transmissio ex coniecturis elicita admittitur.*

Et hoc licet filij nomine proprio vocati fuerint.

DECISIO CXXXVI.

FRatres de Adrianis bonum ius fouere in Prædio Luponis fideicommisso Prosperi senioris obnoxio à quocumque onere detractionis ad ipsos immune transire debuisset responsum fuerat coram me sub die 7. Iunij præteriti. Cùm verò fratres de Troilis agentes ex persona Adriani hæredis Claudij, ac Hieronymi fratruum legitimam, ac Trebellianicam, nec nõ maternam dotem ex eorumdem iure denuò sibi debitas cõtenderent super dictis æditæ fundamentis dubio hodie proposito Domini in portionibus ex legitimæ, trebellianicæ, ac maternæ dotis causa competentibus Adriano eamdem reformarunt in decisis verò quoad reliqua perstiterunt.

Resolutionis verò ratio potissima fuit, quod
1 legitima à quocumque † onere fideicommissi immunis cesserat Adriano *iuxtà text. in l. omnimodò 30. & l. quoniam in prioribus C. de inoff. testam. Socc. iun. cons. 31. num. 4. vol. 2. Peregr. de fideicomm. art. 36. num. 61. Rot. in Romana fideicommissi de Rodulphis 14. Iunij 1652. in §. legitimam autem coram R.P.D. meo Cerro.* Trebellianica verò eidem
2 dem † per fideicommissum grauato competebat, *§. sed quia hæredes institut. de fideic. hæredit. Peregr. de fideicomm. art. 3. n. 4.*

Neque ex sola omissione iuuentarij nulla
3 præcedente alienatione eædem † consumptæ fuere, *vt probat Castr. in l. ab omnibus §. vlt. sub num. 2. ff. de leg. 1. in l. Ita tamen, §. si Trebelliano, ff. ad Trebell. Rot. in Perusina fideicommissi 30. Maij 1650. in §. legitimam circa fin. coram Reuerendissimo*
4 *Tarraconen.* Cùm maximè † id Tutricis incuriæ, non autem Adriano pupillo debeat adscribi *ad text. in l. pupillus Auth. de hæred. & falcid. Paris. cons. 25. num. 47. cum seqq. lib. 2. Rota dec. 67. num. 3. cum seqq. & decis. 163. num. 8. par. 5. recen. & coram Vrgellen. decis. 165. num. 1. & in Perusina fideicommiss. de Rodulphis 14. Iunij 1652. in §. quoniam alienationis coram R.P.D. meo Cerro.* Cuius proinde vices in proposito casu poterit obtinere successiua diuisio inter ipsos 9. post annos à die obitus Testatoris subsequuta, dum nulla præcesserat alienatio ex latè deductis *in Bonon. fideicomm. Io. Mariæ de Bologninis 4. Februarij 1654. in §. quoniam itla tria, vers. attamen coram R.P.D. meo Cerro.*

Neque possunt detractiones Adriano competentes præsumi consumptæ in prædio Ciuitatis Nouæ iure diuersionis ipsi delato; prætterquam enim ex eodem prædio † iussu Te-
5 statoris alienari prohibitio, nec non particularis fideicommissi oneri obnoxio alienationis interdictæ censentur, *vt notat Rip. in l. filius familias §. Diui enim 29. ff. de legat. 1. Castr. cons. 9. num. 16. lib. 4. Aym. cons. 19. nu. 14. cum alijs per Peregr. de fideic. ar. 4. num. 32. in fin. Grat. discept. forens. cap. 334. num. 6. & 7. Surd. decis. 316. num. 13. Rota in Romana fideicommissi de Zuccaris 4. Febr. 1650. §. tertia denique cum seq. coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in Meleuitana fideicommissi 13. Martij 1651. in §. quapropter coram R.P.D. meo Bichio.* Cessat obiectio cum illud à fratribus de Adrianis fuerit euictum, pro quo potuerunt
6 Troili pro ijsdem † detractionibus ex persona Adriani sibi permissis ius retentionis exercere in prædio Montis Luponis, *vt aduertit Merlin. de legit. lib. 5. tit. 49. numer. 10. Cost. de port. rat. q. 140. num. 9.* Licet illud in diuisione fratribus obuenerit, contra quos euictionis iure idem-
7 met Adrianus † conscius grauaminis in eius portione existentis agere non poterat *iux. gloss. in l. si familiæ 14. vers. Item quid l. fam. hercisc. Becc. cons. 24. num. 34. Peregr. de fideic. art. 52. n. 58. Cyriac. controu. iur. 325. num. 16. cum seqq. Rot. decis. 211. num. 1. cum seqq. par. 2. diuers. & coram Buratto decis. 89. nu. 8.* Cum præfata conclusio debeat admitti quoties de præiudicio dumtaxat diuidentium ageretur non autem si prout in proposito casu concurrat purificatio fideicom-
8 missi, † & de præiudicio vocati ad fideicommissum solùm agatur cum tunc si in bonis
9 diuisis fuerit euicta † legitima in alijs, debet eius-

eiusdem fieri detractio, *vt in similibus ferè terminis not. Bart. in l. qui Romæ §. duo fratres nu. 26. ff. de verb. oblig. vbi etiam Ripa num. 92. Ruin. cons. 146. n. 4. lib. 1. Castr. cons. 448. n. 3. vers. nam licet lib. 1. Rot. dec. 336. n. 2. & dec. 382. n. 3. par. 1. recen.* Cùm maximè renunciatio legitimè cuius
10 expressa mentio † in diuisione facta non fuit ex receptione prædij hoc restitutionis onere grauati nullatenus includatur, *vt in l. si quando §. generaliter, vbi DD. communiter C. de inoff. testam. Ruin. cons. 56. n. 8. cum seqq. lib. 2. Paris. cons. 47. num. 8. lib. 2. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 2. q. 9. num. 32. Rot. dec. 449. par. 1. recen. & in Romana supplementi legitimæ 18. Maij 1640. coram R.P.D. meo Cerro, §. Et nihilominus.*

Neq; videtur obstare, quod portio Adria-
11 no assignata pinguior † extiterit altera fratribus delata, quæ propterea correspectiua esse debeat ad periculum purificationis fideicommissi, *vt notat Cyriac. contron. 225. num. 19.* Partium enim æqualitas benè desumitur ex assignatione eiusdem fratribus facta vltra prædiũ
12 domus inæstimatæ, † cuius donec valor innotescat corruit inæqualitatis defectus, qui potius excluditur, dùm fructus dũtaxat præ-
13 dij pro sua portione † Adrianus recepit in diminutionem legitimæ nullatenus imputando, *vt not. Bart. in l. si mus num. 5. C. de inoff. Testam. Peregr. de fideicomm. art. 36. num. 120. Merl. de legit. lib. 2. tit. 2. q. 32. per tot. Rot. coram Seraphin. decis. 1365. num. 3. & decis. 62. par. 5. rec.* Neque
14 filio primi gradus † in Trebellianicam *ad tex. in l. iubemus C. ad Trebell. Aym. cons. 16. in fin. Rot. coram Greg. decis. 226. num. 6. & coram Caual. decis. 20. num. 4. & dec. 540. num. 6.* Quinimò portio-
15 nem dotalem debitam eidem Adriano, † nullatenus extinxere, licèt iussu Testatoris in proprio casu deficiente ex fructibus, non autem in proprietate bonorum subsequi debuisset extinctio æris alieni, cum hoc præceptum ad
16 commodum † dumtaxat hæredis, non autem hæreditatis emanasse cẽseatur, *vt aduertit Card. Mant. de coniect. vlt. volunt. lib. 7. tit. 10. num. 7. & 9. Rota in Aesina fideicomm. 8. Iunij 1618. coram Vbaldo, & in Bonon. bonorum 18. Martij 1652. §. maior autem coram Reuerendiss. D. meo Decano cum alijs per Add. ad Buratt. dec. 509. n. 6.*

Hanc verò legitimam, & trebellianicam Adriano debitam ex calculo ab informantibus pro Troilis exhibito duas dumtaxat vncias, ac quartam alterius partem æquasse dignoscitur; habito tamen respectu dotium Iuliæ, ac Teclæ sororum, cum hæ ad augen. legitimam de triente ad semissem faciant nu-
17 merum † non autem partem, itaut ipsarum dotes pro legitima deseruiant quoties ex dispositione statuti exclusæ non fuerint, *l. Titio centum §. Titio genere, vbi Bart. num. 6. & DD. de condit. & demonstr. l. quoniam nouella C. de inoff. testam. Ludou. Bell. cons. 176. num. 7. Honded. cons. 53. num. 12. lib. 2. Surd. de alim. tit. 1. q. 31. numer. 30. & respondit Rota coram Greg. dec. 495. num. 14. & in Anconitana bonor. 13. Ianuarij 1645. §. quia quoad legitimam coram R.P.D. meo Meltio cum alijs relatis in Auenionen. pecuniaria 10. Decembris 1646. §. sententiam coram me.*

At retentionis iure vti non poterunt super eodem met prædio Troili pro legitima Claudij atque Hieronymi dum plures in eamdem causam præcesserunt alienationes valoris scutor. 1304. itaut ipsis conditio dumtaxat ex le-
18 ge † pro residuo, vel actio competat personalis experienda in iudicio ordinario, *vt not. Alex. in cons. 128. num. 5. lib. 1. Rimin. iun. cons. 539. Gratian. discept. foren. cap. 198. num. 16. Maresc. var. lib. 2. cap. 121. num. 72. Rot. dec. 4. num. 11. par. 4. diuers. & dec. 366. num. 3. par. 3. & dec. 295. numer. 7. par. 7. recen. & in Amerina Castri Guardiæ 4. Martij 1651. §. nihilominus, & 16. Iunij eiusd. anni in §. vltimo coram Reuerendiss. Tarraconen.* Quinimmò dum Adrianus, vt ex ipsius confessione conuincitur hæreditatem, Hieronymi non adiuit,
19 non poterunt † proindè Troili ad eius legitimam titulo dumtaxat hæreditario debitam aspirare, *l. quamquam C. ad l. falcid. Peregr. de fideicommiss. artic. 3. numer. 5. & artic. 8. numer. 23. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. voluntat. lib. 7. tit. 11. numer. 3. cum seqq. Merlin. de legit. decis. 93. num. 5. & 8.*

Hinc verò exclusa retẽtione exaduerso pretensam bonum ius desumitur pro fratribus de Adrianis, ad ipsorum quippe fauorem fideicommissum remansit apertum, & perperam impugnatur, ex quo portio Claudij in Prosperum iuniorem Testatoris pronepotem ex Paulo patre transmitti nequierit, sed integrè
20 Adriano superstiti delata fuerit † postquam filij sub conditione si sine filijs fuerant à Testatore substituti *iuxta text. in l. vnica §. sin autem C. de caduc. toll. l. 4. ff. de alim. & cibar. legat. Rot. dec. 100. num. 2. par. 1. recen.* Conditionaliter enim fideicommissi transmissio ex voluntate
21 Testatoris tùm expressa, † tùm elicita ex coniecturis admittitur, *vt aduertit Bald. in l. vnica num. 10. C. de his quæ ante apert. tabul. Dec. cons. 594 num. 7. vers. nisi aliquibus, Grat. cons. 101. nu. 5. cum seqq. lib. 2. Paris. cons. 25. num. 5. & cons. 42. numer. 7. & cons. 77. num. 10. lib. 2. Rota coram Verall. decis. 21. num. 1. par. 2. & in Cæsenaten. fideicom. 4. Aprilis 1650. in §. licet enim; & 30. Ianuarij 1654. in §. 1. coram R.P.D. meo Celso.* Quæ non desunt in casu proprio siuè ex ratione conseruandi
22 bona † in agnatione desumatur, *vt not. Zanch. in l. hæredes mei, §. cum ita num. 326. cum seqq. ff. ad Trebell. Menoch. cons. 95. numer. 105. & cons. 487. num. 12. & 13. Odd. cons. 49. num. 33. Hond. cons. 70. num. 39. lib. 1. Decian. cons. 88. num. 70. lib. 2. Rot. coram Mant. decis. 319. num. 6.* Siuè ex Testatoris præcepto Monasterium construendi in casu,
23 quo † omnes ipsius, ac fratres descendentes nullis superstitibus liberis decessissent. Hinc enim prorogatio fideicommissi desumitur,
24 dùm ad filios primi gradus † non se Testator adstrinxit, *vt voluit Alex. in l. si pater num. 3. ff. de vulg. Fusar. de subst. q. 490. num. 100. Rot. coram Buratt. decis. 568. num. 6. & alij plures relati in Cæsenaten. fideicommissi 4. Aprilis 1650. in §. plures autem coram R.P.D. meo Celso.* Cùm maximè de
25 Testatoris descẽdentibus agatur, in quibus ad inducen. æqualitatem inter substitutos transmissio facilius admittitur, *vt not. Ruin. cons. 145. num. 6. vol. 2. Menoch. cons. 209. num. 22. Peregr. de fideic.*

fideic. art. 31. numer. 9. vers. Tacita autem voluntas, Rota coram Greg. dec. 56. num. 10.

26 Neque poterit † interdicta transmissio censeri ex substitutione inter filios viuētes à Testatore peracta *ex decis. 1479. num. 9. coram Card. Seraph.* Ea quippe transmissio ex prædictis
27 coniecturis elicita admittitur, † licet filij nomine proprio vocati fuerint, vt consuluit *Menoch. cons. 209. num. 27. Hond. cons. 56. num. 35. lib. 2. Fusar. de substit. q. 490. numer. 65. & respondit Rota coram Greg. dec. 56. num. 6. & in adducta Cesenaten. fideicommissi 30. Ianuarij 1654. coram R. P. D. meo Celso.*

Et ita &c.

R. P. D. BICHIO.

Neapolitana Bonorum.

Veneris 18. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Ante Religionis ingressum, si puella donet omnia bona sua Monasterio quo ad vsumfructum ante professionem, & post professionem quo ad proprietatem, non potest postea etiam ante conditionis euentum, dicta bona alteri donare, & hoc maxime secuta professione cum clausula, *ex nunc*, prout *ex tunc*.

SVMMARIVM.

1 *in Contractu conditionali etiam ante conditionis euentum non est licita pœnitentia.*
2 *Donatio sapit causam onerosam, quando fit ex causa dotis.*
3 *Creditor anterior est præferendus creditori posteriori.*
4 *Creditor posterior ex titulo oneroso præferendus est creditori anteriori ex causa lucratiua.*
5 *Minor sine Iudicis decreto alijsque solemnitatibus validè an alienat.*
6 *Iuramentum non operatur in alienatione bonorum facta à minore sine debitis solemnitatibus.*
Iuramentum sub falsa causa extortum non ligat, numer. 16.
7 *Alienatio facta à Nouitijs ante duos menses professionis an teneat.*
8 *Alienatio bonorum ad Ecclesiam spectantium, vt valeat requiritur beneplacitum Apostolicum, & iusta causa.*
9 *Bona Nouitiorum an dicantur spectare ad Ecclesiam ad effectum, vt sine iusta causa, & beneplacito Apostolico non possint alienari.*
10 *Ius ex contractu conditionali est etiam considerabile.*
Ius conditionale etiam ad heredes est transmissibile.
11 *Alienatio bonorum stabilium si sit probibita censetur etiam probibita alienatio iurium, & actionum ad illa consequenda competentium.*
12 *in Professionis instrumento si apponatur clausula,* ex nunc, *prout,* ex tunc, *quid operetur.*
13 *Clausula,* ex nunc, *prout,* ex tunc, *operatur retrotractionem.*
14 *Clausula,* ex nunc, *prout,* ex tunc, *non operatur retractionem dominij, & ad qualem effectum.*
15 *DD. in leg. quoties C. de rei vindic. in qui-*
quantur terminis,
16 *in Alienatione bonorum Ecclesiæ, quod non in-*
nerit beneplacitum Apostolicum, nec iusta ca-
quo deducatur.
17 *Assertio sola non sufficit, vbi est necessari-*
batio.
18 *Alienare probibitus sine causa, si alienet circ-*
bationem causa non statur eius assertioni.
Legis prohibitio, ne eludatur, cauendum est.
19 *Sententia quando est valida, & iusta, & ob n-*
secutam appellationem transiuit in iudicatum
quenda est, & num. 20.

DECISIO CXXXVII.

PEtia duo Territorij sita in pertinentij
uitatis Neapolis in loco *detto lo Coz-*
seù, *allo Gracciolo*, quæ Claudia Terracina
Nouitia in Monasterio S. Crucis de Luc
anno 1614. cum consensu, & auctoritate
nialium dicti Monasterij dederat in solu
Pompeio Nepoti nulliter alienata fuisse
proinde Capitulum, & Canonicos T
Luisini condemnandos esse ad ea relaxan
pronunciauit per sententiam diffinitiuam
Vicarius Generalis Eminentissimi Archi
scopi Neapolitani.

Et meritò siuè attendatur persona Cl
diæ, quæ alienauit, siuè Monialium, quæ a
nationi auctoritatem, & consensum pra
terunt. Claudia enim quia quinquennio a
in ingressu Religionis omnia bona sua
eleemosyna dotali Monasterio assignaue
quoad vsumfructum purè, & liberè, & quo
proprietatem sequuta professione cum cla
sula, *ex nunc*, prout *ex tunc*, non potuit dein
eadem bona, vel illorum partem alienare
quamuis tunc penderet conditio professio
quæ post septem dies purificata fuit cum
1 contractu † conditionali etiam ante purific
tam conditionem non sit locus pœnitentiæ
l. necessariò, §. si ita res ff. pericul. & commod.
vend. Cæph. cons. 118. num. 28. Surd. cons. 38. num.
& 9. Bellon. iun. cons. 55. num. 23. Couar. var. re
lib. 1. cap. 14. num. 16. vers. etsi responderes Grat. di
scept. 514. num. 1. Seraph. decis. 124. num. 11. Merlin
decis. 568. n. 8. & seq. Vbi hoc ampliatur etiam
in terminis donationis cōditionalibus præser
2 tim si sapiat † causam onerosam, prout sapi
prædicta assignatio, quæ ex causa dotis ema
nauit, & magis in puncto *Rota in Romana D*
nationis 17. Septemb. 1640. coram Reuerendiss. Ar
chiepiscopo Tarraconen.

Itaut tàm ex capite anterioritatis Moniali
3 præferendæ † sint hæredibus Pompei, c
quod ille quoque titulo oneroso acquisiuis
set, prout in fortioribus terminis posterio
habenti causam onerosam præfertur anterio
4 ex causa merè lucratiua, † quando vt in cas
nostro hypothecam habet pro manutentione
donationis, *Piccard. in §. quadam actiones num. 70*
post 5. art. inst. de act. Gabr. cons. 82. n. 1. & seq. lib. 1
Mant. de tacit. lib. 11. tit. 22. sub num. 23. Palazz.
maior. par. 1. q. 24. num. 27. Beserc. dec. Surd. 79. n. 1
& seq. Rot. dec. 223. num. 1. par. 2. diuers. decis. 159.
n. 29.

num.29. inter impress. apud Zacch.de oblig. Camer. & in Rom. fideicomm. de Incoronatis 7.Iunij 1652. coram R. P. D. meo Albergato. Vbi hæc opinio tanquam magis communis multis comprobatur, & contrarijs omnino respondit.

Eoque minus alienare potuit Claudia, tunc
5 ætate minor † absque Iudicis Decreto, & alijs solemnitatibus enumeratis *à Mantic.de tacit. & ambig. lib.4.tit.6.numer.1.& seq.Menoch.de arbitr. cas.171.per tot.Roland.cons.33.num.2.lib.1.Rimin. iun.cons.5.num.38.& seq. Castell.decis.18.num.22. & seq.lib.1.Rota in Romana Saluiani 27.Ian.1640. coram Reuerendiss. D. meo Decano*. Nihil suffra-
6 gante iuramento † in cõtractu apposito, quia dolosè sub falsò prætextu crediti fuit extortum, *Ias.cons.69.num.8.lib.1.Curt. iun.cons.118. num.9.Rota dec.54.num.2. par.1.rec. & in Romana dotis 10.Iunij 1626.coram clar.mem.Coccino*. Nec non quia *Concilium Tridentinum sess.24. de regul. cap.16.* annullat obligationes etiam iuratas fa-
7 ctas à Nouitijs † infra duos menses ante professionem absque licentia Episcopi, quæ in casu nostro non probatur; Ex persona quoque
8 Monialium alienatio est † nulla ob defectum beneplaciti Apostolici, & iustæ causæ copulatiuæ in alienationibus rerum Ecclesiæ, *c.1. de reb.Eccl.non alien.in 6.Clem.1.eod.tit. & vtrobique DD. Couar.var.resol.lib.2. cap.15. numer.2. Rot.dec.223.num.2.par.6.rec.* Quales etsi adhuc penderet conditio professionis censebatur ad effectum beneplaciti, & iusta causa, bona de
9 quibus agitur † tùm propter vsumfructum, quem Moniales desuper habebant purè, cuius remissio sapiat alienationem, *Bald. in auth. hoc ius porrectum num.6.vers. tertio est considerand. C. sacros.Eccles. & text. in l.iubemus §. fin. C.eod. Redoan.de reb.Eccles.non alien.q.2.cap.33.numer.1. & 2.* Tùm propter ius in spe, quod etiam ex
10 contractu † conditionali oritur, estque adeò considerabile, vt etiam ad hæredes transmittatur, *§. ex conditionali inst. de verb. oblig. l. spem C.donat.Aret.cons.74.num.9. & 10. Laderch. cons. 24.num.7.Menoch. in puncto donationis sub conditione professionis emittendæ cons.388.numer.38. & 39. Merlin. decis.568.num.8.& num.19. & 20. Rota in Romana fideicommissi de Marianis 16. Martij 1643. coram Reuerendiss. D.meo Decano*. Sicut etiam prohibita est alienatio bonorum stabilium,
11 ita est cessio iurium, † & actionum ad illa consequenda competentium, *Abb. in cap.nulli num.10.de reb.Eccl.non alien.Bero.ibidem num.73. Ianuen. pract.Eccles.q.150. sub num.1.& seq. Rota apud Buratt. dec. 690. num.11.& in Romana fideicomm. de Rosolinis 21.Iunij 1652. coram R.P. D. meo Cerro*.

Quo magis, quia tempore alienationis imminebat conditionis implementum, & post septem dies subsequutum fuit medianre valida professione, quæ stante clausula, *ex nunc,*
12 *prout ex tunc*, in instrumento dotali apposita retrotrahitur ad diem Instrumenti, ac si ex tunc dominium fuisset translatum in Monasterium, *Purpur.cons.557num.34.Marcob.cons.31. num.31.Altrograd.cons.13.num.32. & seq. Merlin. dec.568.num.27.Buratt.dec.179.num.8.* Etiam in concursu tertij, qui medio tempore acquisi-
13 uit; nulla enim æquitas repugnat, † quod hoc casu fiat retrotractio dominij stante clausula, *ex nunc, prout ex tunc*, ad effectum, vt primus Donatarius præferatur, quicquid dicendum
14 esset † si ageretur de retrotractione Dominij ad effectum consequendi fructus pendente conditione decursos, in quibus terminis lo-
15 quuntur † DD. in *l.quoties C.rei vindic.Marcob. cons.105.num.18. & quotquot in id allegare possunt, vt benè aduertit Merlin. d. decis. 568. numer.29. & seq.*

Defectus verò beneplaciti, & iustæ causæ
16 resultat ex lectura Instrumenti, † in quo nulla fit mentio beneplaciti, nec posteà impetratũ probatur, & causa ibi narrata crediti Pompei, eiusque laborum in defendendis litibus,
17 alimentis non meretur attendi, † dum nulla datur illius iustificatio præter assertionem contrahentium, qui sicuti prohibentur alienare, ita & causam alienationis asserere, ne alias
18 aperiatur † via eludendi legis prohitionem, *Anchar. in Clem.1. sub numer.5.de reb. Eccles. non alien.Oldrad.cons.261. per tot.Paris.cons.36. nu.11. lib.14.Aegid.dec.617. in princ.Rot.dec.716. num.1. dec.752.num.3. par.1.diuers.& in Pampilonen.alienationis 15. Ian.1649. coram me*. Præterquod pro causa non sufficit sola existentia crediti, sed vltro requiritur, quod creditor vrgeat apud Iudicem, *Gabr.cons.118.num.5. lib.5. Giouagn.cons.22.num.5.& 15.lib.2.cum alijs allegat. in d.Pampilonen. alienationis*.

Ex quibus cum supra memorata sententia Vicarij sit iusta, & ex reuolutione processus valida appareat, nec aduersarij, licet ab ea ap-
19 pellauerint appellationem † de anno 1650. prosequuti fuerint, aut prorogari fatalia curauerint eadem sententiam transijt in iudicatum, *Clem. si appellationem, Clem. sicut de appell. auth. hodie C.eod.tit. Duran.decis.71.num.1.Rota in Romana mercium 28. Iunij 1655. coram R. P. D. meo Celso, & per consequens executionem meretur, l.si contra C.appellat. Bart. in l.quoniam n.1.C.eod. tit. Rot.dec.69.n.5.par.6.rec.*

Vnde proposito hodie dubio an constet de
20 re iudicata, quæ veniat exequenda † affirmatiuè responsum fuit informantibus solùm Monialibus, & aduersarijs pluries citatis.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Manutentionis.

Veneris 18. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Subhastatio vna cum eius deliberatione funditus remanet nulla, dum fuit facta super re, quæ nõ spectabat ad debitorem, sed ad alium. Subhastationis nullitas est aperta dum fuit facta, non citato debitore. In subhastatione intrat etiam dispositio leg. 2. C. de rescind. vend.

SVMMARIVM:

1 *Peculium profectitium filij spectat ad patrem.*

2 *Pater pro filio non tenetur.*

3 *Subhastatio vna cum deliberatione est nulla, & inualida si secuta sit super alijs bonis quam debitoris.*

4 *Vsusfructus censetur patri prohibitus super bonis relictis filio si testator in testamento legatum patri fecerit.*

5 *Transactio quid dicatur operari.*

6 *Subhastationis nullitas, vt causetur sufficit, vt pars rei, quæ subhastatur spectet ad alium, quam ad debitorem.*

7 *Subhastationis nullitas est ineuitabilis, quando ad eam fuit deuentum, non citato ipso debitore.*

8 *Hæres eius, cuius bona erant subhastanda, citari debet ad viden. subhastari.*

9 *Et tanto magis, quando ipse quoque erat possessor dictorum bonorum.*

10 *Possessor bonorum, quæ subhastanda veniunt, est citandus, & non iuuat ignorantia actoris in hoc.*

11 *Hæres eius, cuius bona erant subhastanda, si citetur ad declarandum, an velit esse hæres, & non id declarauit, an sufficiat citari curator datus.*

12 *Hæres potest differre declarationem an velit esse hæres quousque deliberet, an expediat, an sit hæres.*

13 *Et si deliberet, quod velit esse hæres, & tunc si subhastatio bonorum non sit deliberata, tunc venit citandus talis hæres, & n.14.*

15 *in Subhastatione, quando excessus sit manifestus, & num.16. & 17.*

18 *Subhastatio, quando manifestè sit nulla ex defectu læsionis.*

19 *in Subhastatione etiam locum habet dispositio text. in l.1.C.de rescinden. vendit.*

20 *Clausula,* constituti, *& precarij, quid operetur.*

21 *Clausula,* constituti, *possessionem manutenibilem operatur.*

22 *Locatio probat possessionem manutenibilem; dum constat quoque de perceptione pensionum.*

23 *Probationes, quæ admittantur in summarijssimo iudicio manutentionis.*

24 *Possessione quis auctoritate Iudicis, remanet spoliatus.*

25 *Manutentio aduersus facturn Iudicis nulliter, & iniustè procedentis in Rota solet dari.*

26 *Rei iudicatæ vires remanent eneruatæ per restitutionem in integrum aduersus dictam rem iudicatam.*

27 *Res iudicata, licet habeat in ventre, parito iudicato, tamen data paritione, ac postea obtenta restitutione in integrum aduersus dictam rem iudicatam. Tunc locus est manutentioni aduersus rem iudicatam.*

28 *Possessionem suam nemo cogitur dimittere.*

29 *Paritum iudicato, quando quis dicatur.*

30 *Petitio liquidationis expensarum, quid operetur.*

31 *Petitioni manutentionis an repugnet, quod ea fuerit in prima instantia per sententiam definitiuam denegata.*

32 *post Sententiam etiam in possessorio plenario retinenda habitam, quando ab ea fuit appellatum, in summarijssimo iudicio possessorio manutentionis potest concedi.*

DECISIO CXXXVIII.

DEfuncto ante perfectam deliberationem Viridarij, de quo agitur Petro Paulo Rosciolo debitore, pro cuius ære alieno illud subhasta positum fuerat; Horatius ipsius Pa-ter, atq; hæres Tobiam Aldinum subsequen-tis Iudicis auctoritate deliberatarium manu-tentionem petebat: qua per sententiam diffi-nitiuã denegata ex rescripto Signaturæ com-missa mihi causa restitutionis in integrum, placuit Dominis in prima causæ propositio-ne ordinare, vt de bono iure, etiam ad effectũ manutentionis disputaretur; quo dubio per me proposito, illud ad fauorem Horatij quoad vtramque partem hodie Domini resolue-runt.

Nam bonum ius ipsius desumi visum e-ex pluribus subhastationis ad fauorem Aldi-factæ nullitatibus. Quandoquidem cùm in transactione inter Petrum Paulum eius filiũ & Iulianellum, super bonis Pompilij Euan-gelistæ controuersis celebrata, constet ipsum Horatium non solum administratorio fi-nomine, sed etiam iure proprio fuisse com-prehensum, vtpotè qui vsumfructum in bo-nis filij, & ratione mercedis (ob patrocinium in causis Pompilij præstitum) eorumdem bo-norum portionem prætendebat, vt appare-ex ipso transactionis contextu, in qua Iulia-nellus in satisfactionem scutorum 6000. Petro Paulo promissorum tradidit Viridarium nunc controuersum tàm pro omni, & quocumque suo prætenso iure, & interesse (sunt verba transactionis) quàm pro omni iure, & inte-resse d. Horatij eius Patris respectu vsusfru-ctus, & pro omni eo, quod ratione merce-& ex quacumque alia causa desuper præten-dere posset, quæ omnia voluerunt transigen-tes in parte bonorum Petro Paulo assigna-rum comprehendi. Hinc fit, quod portio-la bonorum Petro Paulo pro iuribus Hora-
1 Patris tradita, ad Patrem † pleno iure tanquam peculium profectitium pertineret, *Pasch. de virib. patr. potest. par. 1. cap. 3. num. 10. cum alijs ... in Romana Vineæ 2. Iunij 1644. §. Titulus pariter coram Eminentiss. Otthobono, & in Baren. Saluatij 26. Maij 1653. coram R.P.D. meo Bichio;* non po-terat pro debito filij totum Viridarium sub-hastari, cuius pars ad Horatium pro filio non
2 obligatum † iure proprio spectabat, & subha-statio cum deliberatione subsecuta tanquam
3 in bonis alterius, † quàm debitoris facta nulla est, atque inualida *ex traditis per Gabr. cons. 5... num. 4. lib. 1. Rota coram Buratt. dec. 908. num. 5. cum alijs in dec. 279. num. 1. par. 3. rec.*

Non obstat, quod vsusfructus hæreditatis Petro Paulo relictæ non esset quæsitus Hora-tio patri, cum in eodem Testamento relictum
4 ei fuerit † legatum annuum scutor. 50. quo mediante excluditur pater à reliqua portione vsusfructus, vt probat *Mandell. cons. 110. num. 1 & seqq. Rota dec. 547. num. 9. vers. tertia coniectura par. 4. recent.* Quia omisso quod non est nunc quærendum de validitate iurium Horatij ante transactionem, cùm per illam effectum fuerit, vt

5 vt debitum dicatur, † & iustè detineatur quidquid eius occasione fuit illi traditum etiam si alius non esset debitum, *vt aduertit Aym. conf. 717. num. 26. Rota coram Coccin. decis. 436. n. 1. cum alijs coram Merlin. dec. 584. num. 1.* Adhuc tamen circumscripto vsufructu ex eodem Instrumẽto transactionis constat Horatium iure proprio partem Viridarij acquisiuisse, & ad causandam nullitatem subhastationis sufficit fuisse executum mandatum † in bonis spectañ pro parte ad tertium non debitorem, *Rota in Romana Vineæ 3. Iunij 1606. coram Penia post Fenzon. ad Stat. Vrb. decis. 55. §. Ex his enim, & per tot. Buratt. d. dec. 908. num. 5.*

Altera nullitas, & quidem ineuitabilis est, quod prædicta deliberatio ad fauorem Tobiæ facta fuit, † Horatio minimè citato, qui mutata per mortem Petri Pauli debitoris persona in deliberatione, † quæ sola restabat tanquam illius hæres omninò citandus erat, *Bart. in l. Creditores 3. num. 23. ad med. vers. sed erat opus contra successorem, C. de pign. Innoc. in cap. quia 11. in fin. vbi Felin. num. 4. vers. dicit hic de Iudic. Gabr. concl. 1. num. 131. de citat. Rot. dec. 25. post med. vers. tunc est quasi noua inchoatio de sent. & re iud. in nou. cum adductis per Add. ad sa. me. Greg. dec. 545. n. 11. post med. vers. aduersus tamen hæredem*; maximè cum bona cõtrouersa possideret, vt infra, quæ 9 quidem possessio tanto † magis causauit subhastationis nullitatem, cùm ipsa sola sufficeret ad inducendam citationis necessitatem, *Rota coram Buratt. dec. 166. num. 2. & coram Duran. dec. 374. num. 71. & dec. 411. num. 14. & 16. par. 5. rec. cum alijs in Romana pecuniaria 12. Decembr. 1653. §. 1. ad med. coram me.* Etiam si huiusmodi pos-10 sessionis † ignorantiam actor habuisset, *Ruin. conf. 62. num. 24. vers. licet Actor ignoraret lib. 5. Rot. decis. 274. num. 17. par. 5. recen. in Meleuitana Commendæ 15. Iunij 1650. §. Postrema coram R. P. D. meo Bichio, & in Alerien. Vicariæ 24. April. 1654. §. notoria autem in fine coram eodem.*

Nec suffragatur citatio Horatij ad declarañ 11 an vellet † esse hæres, & ipso non comparente subsecuta hæreditati iacenti Curatoris deputatio. Quia cum per non declarationem non dicatur Horatius hæreditatem repudias-12 se, sed solummodo † aditionem distulisse, quousque deliberaret, quid sibi magis expediret, *Gratian. discept. 250. num. 11. Rot. in Romana bonorum 25. Iunij 1601. coram Penia.* Satis fuit, 13 quod ante † perfectuam executionem se hæredem declararet per comparitiones die 11. Octobris 1645. cœptas ad hoc, vt in actuali 14 deliberatione die 30. Ianuarij 1646. † secuta citari deberet, *Angel. in l. à Diuo Pio 15. §. si super rebus num. 2. vbi Alex. num. 9. ff. de re iudic. & in terminis Rot. in Romana Spolij 27. Nouemb. 1617. coram bo. mem. Fabritio Card. Verospio, §. nec valet, cum seqq.*

Concurrit præterea sine vigore, cuius facta 15 fuit executio, manifestus † excessus, quia cum fuerit à Maria Guiduccia motum repetitionis indebiti iudicium contra Petrum Paulum pro summa scut. 100. vt ex monitorio dato in Summario præteritæ positionis *num. 7.* absolutus fuit reus conuentus per definitiuam sententiam, quam deinde appellatione interpo-16 sita Iudex in secunda instantia † reuocauit eumdem Petrum Paulum condemnando in scutis 122. b. 50. pro qua summa ab A.C. relaxatum fuit mandatum, & vigore illius facta subhastatio, & consecutiuè deliberatio Viridarij, quare cum excessus sit in sententia, & mandato deliberato in totum corruit, nec in 17 parte verè debita † sustineri potest, cum quilibet excessus ad annullandam in totum subhastationem sufficiat, *Rot. coram san. mem. Greg. XV. dec. 198. num. 1. coram Buratt. decis. 91. num. 2. vbi Add. num. 4. & d. dec. 411. num. 4. & seqq. p. 5. recen. & post Zacch. de oblig. Cam. dec. 40. num. 5. & dec. 66. num. 6. & apud Modern. Perus. de subhast. decis. 115. num. 18.*

Adest denique in ipsa subhastatione alia nullitas, cùm viridarium, & domus illi annexa valoris scut. 3500. vt patet ex datis in Summario Horatij primæ positionis *num. 2.* deliberatum fuerit pretio scut. 2500. ex quo resultat 18 læsio † longè vltra dimidiam, quæ *iuxta terminos C. de rescind. vend.* (quam habere locum 19 in subhastationibus *tradunt relati per Rot. decis. 648. sub num. 5. par. 5. recent.*) annullat ipso iure deliberationis contractum *ex adduct. per Giurb. dec. 105. num. 1. Modern. Perus. de subhast. inspect. 59. n. 5. cum alijs in Fulginaten. subhastationis 14. Maij 1655. §. fin. coram me.*

Ex his bonum ius possessio verò Horatij ad effectum manutentionis apprimè necessaria resultat ex eodem trãsactionis Instrumento, in quo viridarium Petro Paulo, & Hora-20 tio simul fuit † assignatũ, cùm clausula, *constituti, & precarij*, vt in Summario *num. 33.* deindè ex alio Instrumento venditionis eiusdem viridarij factæ tàm à Petro Paulo filio, quàm ab Horatio patre nomine proprio cum reseruatione dominij ad vtriusque fauorem, donec pretium solueretur cum clausula, *consti-21 tuti &c.* quæ † possessionem manutenibilem probat, vt in terminis reseruantis sibi possessionem post alios, *Rota coram Buratt. decis. 887. num. 3.* & ex locatione eiusdem viridarij facta ab Horatio pariter nomine proprio cum pen-22 sionum perceptione *num. 21.* quæ ex testibus ad perpetuam rei memoriam examinatis ad-23 miniculata in hoc † summarijssimo manutentionis iudicio possessionem etiam contra tertium satis probat *Socc. conf. 106. num. 2. lib. 3. Cyriac. controu. 258. num. 56. Rota coram san. mem. Greg. decis. 500. num. 2. & coram Caual. dec. 5. nu. 1. vers. etiam si agatur contra tertium, & decis. 391. numer. 3. cum alijs in d. Romana pecuniaria 12. Decembr. 1633. in princ. coram me, & Modern. Perus. de manut. obser. 24. n. 14.*

Nec obstat, quod vigore executionis au-24 ctoritate Iudicis † factæ possessio amissa fuerit ab Horatio, quia cum nulla fuerit deliberatio ob defectum citationis, & ex alijs supra deductis sua anteriori possessione priuari non potuit idem Horatius *Angel. in l. clam. possidere 6. §. qui ad nundinas num. 2. in fin. ff. de acquir. poss. Rot. d. decis. 411. num. 1. & 26. par. 5. rec. & coram Merlin. decis. 303. num. 2. & post Modern. Perus. de manuten. decis. 663. num. 2. & aliàs passim.* Cui propterea se

25 se pro spoliato † non habenti, aduersus factum Iudicis nullitèr, & iniustè procedentis concedenda est manutentio, vt in hoc Sacro Tribunali passim fieri tradit *Rota coram Buratt. decis.393.num.15.& decis.590.num.15.vers.verum hoc procedit sa.me. Greg.decis.46.num.9.Merlin.decis.151.num.4. & decis.115. num.2.par.5. rec.cum alijs in Beneuentana manutentionis 19. Iuny 1649. §.nec obstat coram R.P.D. meo Peutingerio.*

Minus obesse potest Horatio res iudicata
26 contra ipsum existens,† quia illius vires sublatæ fuerunt per commissionem restitutionis in integrum, quæ licet habeat in ventre clausulam (Parito iudicato) tamen post paritio-
27 nem factam, vt in † casu nostro, est locus manutentioni, vt fuit dictum *in decis.319.sub num.1.par.2. recent.* quia obediendo sententiæ
28 sufficit † patientia, & nemo cogitur suam possessionem dimittere *Rota coram Merlin. decis.738. numer. 1. vers.quamuis etiam post Modern. Perus.de manut decis.614.n.7.*

Quod autem in præsenti Paritum fuerit
29 indicato † constat tùm ex patientia Horatij, cuius præstatio sufficit pro paritione *Rota d. decis.319.num.1.& coram Caual.decis.332.num.4. coram Buratt. decis.646. & 947. vtrobique num.1.* Tùm ex petitione liquidationis expensarum cum deposito Iulij vnius, & oblatione resi-
30 ciendi residuum subsequuta † liquidatione, quod ad hunc effectum sufficere visum est, *iuxta doctr. Angel.in l.4.§.ait Pastor num. 2.in fin.ff. de re iud.Caual.decis.308.num.2. Merlin.decis.556. num.1.in fin.vers.& quoad illiquidos, & in Meleuitana Parrochialis 18. Decembris 1653. in princ.coram R.P.D. meo Cerro.*

Nec denique refragatur, quod manuten-
31 tio fuerit in prima institutione per † sententiam definitiuam denegata. Quia etiam post sententiam in possessorio plenario retinendæ, quando ab ea fuit appellatum, potest in Sum-
32 marissimo possessorio † mandatum de manutenendo concedi *Rol.à Vall.cons.8.num.24.& seqq.lib.4.Rota coram sa.me. Greg.decis.375.nu.13. & decis.404.num.3.par.2.rec.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BICHIO.

Bononieñ Frumenti.

Lunæ 21. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Venditionis, & emptionis contractus, cum tria tantum requisita sint necessaria ad illum in totum perficiendum, scilicet, consensus, res, & pretium, de quibus constitutis aliud non est querendum, & sicut non sit necessaria scriptura, ideoque quolibet alio legitimo modo potest probari perfectio d. contractus quare multa deducuntur circa probationem librorum Mercatorum.

SVMMARIVM.

1 *Emptionis contractus potest probari per testes.*
2 *Venditionis contractus, quæ sint substantialia.*
3 *Testes ad perpetuam rei memoriam examinati, & postea repetiti cum omnibus solemnitatibus, sine dubio plene probant.*
4 *Testis, si in causa nullum habet interesse, fortius probat.*
5 *Testis famulus non probat. Inter Mercatores fides bona exuberare debet.*
6 *Iuuenes Mercatorum, si famulentur eis in negotio Mercaturæ an probent.*
Mercatores in eorum contractibus solent adhiberi in testes Iuuenes, & non exteri nu.6.
7 *Consignatio rei venditæ probatio, coadiuuari potest ex libris, ex epistolis, & similibus.*
8 *Statutum Bononiæ lib.2.de probat. vult, quod debitum excedens libras centum probari non possit per testes.*
9 *Quale statutum intelligendum est, nisi talis probatio per testes, coadiuuetur valids adminiculis, & indicijs.*
10 *Statutum Bononiæ lib.2. de probat. excipit casum in quo per testes coadiuuantur scripturæ.*
11 *Item excipit casum, quando testes prius fuerunt examinati ad perpetuam rei memoriam, & postea formiter.*
12 *Frumenti venditi asportatio ad Molendinum, ex quo dicatur probata.*
13 *Inuerisimile, quando aliquid est non videtur credendum.*
14 *Libris Mercatorom formiter textis adhibenda est fides, & illi probant ad fauorem scribentis.*
15 *Libri Mercatorum dum habent requisita à Statutis locorum præscripta, probant ad fauorem scribentis contra tertium, & num.16.*
17 *Mercatorum libris credendum est, concurrentibus adminiculis.*
18 *Libris Mercatorum tunc multo magis credendum est, quando etiam accedit legalitas ipsius scribentis.*
19 *Libri Mercatorum, tunc satis probant, quando etiam concurrunt depositiones testium.*
20 *Epistola, quod sit scripta de ordine alicuius, ex quo conuincatur, & num.22.*
21 *Stylus Mercatorum est attendendus.*
23 *Venditionis contractus, quando non possit dici, quod fuerit in totum perfectionatus.*
24 *Emptionis, & venditionis contractus dum est perfectus, non potest ab eo recedi, sine consensu ipsorum partium.*
25 *Frumentum censetur datum, iuxtà vt vulgo dicitur, monstra, ostensa, quando à parte fuit acceptatum.*
26 *Venditio non potest dici perfecta, quando conditionaliter fuit inita.*
27 *Venditio, quando fuit conditionalis, & plenè fuit adimpleta conditio, tunc cum sit contractus perfectus non potest dari locus pœnitentiæ.*
28 *Emptor tenetur ad solutionem pretij, dum contractus fuit perfectus, & ipse rem habuit.*

DECI-

DECISIO CXXXIX.

VENDIDIT Dominicus Porta Ioanni
Antonio de Alphonsis Pistori in Ca-
stro Budrij corbas 271. & quartarolos tresde-
cim frumenti ad rationem libr. 16. 17. 6. pro
1 qualibet corba hoc quod probari † posse per
Testes dubitandum non est, quia venditio
perficitur consensu, & pretio, nec regulari-
2 tèr ad sui † essentiam requirit scripturam §. 1.
*cum auctoritate instit. de empt. & vendit. l. contractus
C. fid. Inst. Roman. cons. 91. num. 7. vers. istam dubita-
tionem Gomes. var. resol. tom. 2. tit. empt. & vendit.
cap. 2. num. 17. Cancer. var. resolut. tom. 1. cap. 13.
num. 10.*

Affirmant disertissimè tres testes ad perpe-
3 tuam memoriam prius, † & deinde formi-
tèr cum Interrogatorijs partis examinati, qui
fuerunt præsentes contractui, & eorum pri-
mus cognomine Minotius, quia illum inte-
græ fidei esse, fassus est Aduersarius in respõ-
sionibus ad positiones, & non proxenetam,
sed mediator inter partes fuit pro concor-
danda quantitate precij, nec ex depositione
4 commodum reportat † maiorem fidem me-
retur, *Salyc. in l. omnibus num. 6. C. testibus Rota
decis. 214. num. 2. par. 1. rec. decis. 6. numer. 9. coram
Mant. decis. 844. n. 6. coram Bur.* prout etiam fi-
dem meretur secundus quamuis Dominico
5 tanquam † Iuuenis famuletur in negocio,
quia in similibus contractibus Mercatorum
inter quos bona fides exuberare debet, non
solent vocari, seù adhiberi testes exteri, quin
6 potius† à similibus Iuuenibus huiusmodi ne-
gocia geri solent, vt dixit *Rota Ianuen. dec. 31.
n. 10.* & in omnem euentum si quis adesset de-
fectus suppletur ex numero testium *l. ob car-
nem C. testibus de Graff. decis. 5. num. 8. de sponsal.
Rota decis. 147. num. 3. par. 1. rec.*

Nec non libris, Epistola, & alijs ad pro-
7 bandam frumenti consignationem † infra ad
ducendis, vt propterea nec obijci possit *Stat.
Bonon. lib. 2. de probat. solut. §. & exaduerso fol. 167.*
disponens, quod † debitum excedens lib. 100.
8 non possit † probari per testes, quia Statuta
reijcientia certas probationes non procedunt
9 quando illæ sunt † adminiculatæ alio proba-
tionum genere *Bald. in l. certi conditio §. quoniam
num. 2. vbi etiam Fulg. Castr. & Alex. numer. 3. ff. si
cert. pet. idem Bald. cons. 279. sub nu. 1. lib. 4. Cyriac.
contr. 252. num. 13. & in puncto similis Statuti Bo-
noniæ, Rota in Bonon. Hæreditatis 24. Martij 1651.
§. aliud. vers. tum quia Statutum coram me*, maxi-
mè cum idem Statutum in verbis excipiat
casum, in quo per Testes coadiuuarentur
10 scripturæ, † vt aduertit *Rota Bonon. diuers. de-
cis. 15. nu. 8.* Idemque responderi posset aliam
constitutionem fori Bononiæ *rubr. 12. de testib.*
& illorum examine datam in Summario Io:
Antonij n. 7. adimentem fidem Testibus, quia
in examine se referant ad fides antea subscri-
11 ptas † præter quod eadem constitutio id li-
mitat quando, vt in casu nostro Testes fue-
runt prius examinati ad perpetuam rei me-
moriam, & postea formitèr repetiti, vt re-
peti posse, probat *Text. in clem. 2. de testib. & ibi-
dem notas gloss. verb. ritè Imol. num. 4. Anchar. n. 11.
Fælin. in cap. fraternitatis num. 8. vers. Item limita
eod. tit. Rota in Meleuitana Domus 15. Ian. 1649.
§. nec refert, coram Eminentiss. D. Cardin. Otthe-
bono.*

Asportatio item frumenti venditi ad mo-
12 lendinum Corticellæ, vt fuerat† conuentum,
eiusque acceptatio facta ab Emptore proba-
tur ex lib. Dominici venditoris nuncupato
commissionum, ibi, *hauere 24. Maggio à Gio.
Antonio Alfonsi Fornaro in Budrio corbe 271. e
quarterole 13. di formento consegnatoli al Molino di
Corticella, per partito fatto à Budrio li 22. d. mese
Summ. Dominici num. 4.* cui libro obijci non
13 potest † inuerisimile esse, quod intrà tàm
breue tempus, nempè biduum à die celebra-
ti contractus frumentum, quod Rauennæ
existebat delatum fuerit ad d. Molendinum,
quia Testes deponunt frumentum de tempo-
re vẽditionis fuisse à Ciuitate Rauennæ amo-
tum Bononiam versus. Idemque liber ple-
14 nam probationem † facit, vel solus, quia
ante hanc litem motam fuit à Consulibus
approbatum specificè quoad hanc partitam,
15 habeatque omnia requisita † à Statuto fori
Mercatorum relato in *Summ. Io. Antonij num. 4.*
cuius Statuti vigore hisce libris plena fides
16 tribuitur † etiam fauore scribentis contra
tertium, & ita in praxi seruari dixit *Rota Bo-
non. inter recollect. per Gips. decis. 80. num. 38. & 55.*
17 vel ob concursum aliorum † adminiculorũ
*iuxt. tradit. per Doct. in l. admonendi ff. Iur. iur. Ma-
gon. decis. Flor. 95. num. 5. Duran. decis. 316. sub n. 4.
Greg. XV. decis. 302. num. 5. decis. 537. num. 1.* &
magis in terminis *Rota decis. 321. num. 2. & 3.
par. 3. recent.*

18 Concurrit inquit legalitas † scribentis atte-
statio molitoris Corticellæ, ibi, *al Sig. Dome-
nico Porta hà fatto mandare nel passato mese di Mag-
gio corbe 271. e quarterole 13. di formento bello, e
buono al mio molino &c. di ordine di misser Gioan-
ni Antonio de gli Alfonsi Fornaro di Budrio &c. d.
Fornaro è venuto à misurare detto grano, e mi disse
che mi darebbe ordine, che lo macinasse fatte le Fe-
ste di Pasqua Rosata, e che voleua che lo macinasse
con la macina verde Summ. Dominici num. 9.* de-
positiones Testium formitèr examinatorum,
qui etsi aliquem defectum paterentur mul-
19 tum conferunt† ad probandam venditionem
& rei venditæ traditionem, vt dixit *Rota in
Romana grani 24. Nouembris 1642. §. nempè mo-
uerunt coram R. P. D. meo Peutingerio*, & eorum
primus deponit, quod post aliquos dies à die
stipulatæ venditionis venditor ei scripsit
*(che il Fornaro era giunto à Corticella, e che però
auisasse detto Fornaro, come feci, e detto Gio. Anto-
nio mi rispose, che sarebbe andato à vedere detto for-
mento, e mi haueria data la risposta, come poi fece,
dicendomi, che il formento poteua esser più bello, e
che haueria fatto scriuere al Signor Domenico, che
hauerebbe voluto, che gli hauesse fatto tempo à paga-
re per tutto il mese di Luglio prossimopassato*, Secun-
dus deponit. *Doppo che il formento fù giunto à
Corticella, Io in conformità dell'accordo l'andai à
far misurare, e lo consegnai à M. Antonio Maria
Ghisellini Molinaro di Corticella d'ordine di detto*

Gio. Antonio Summ. ibidem num.5. ac tandem Epistola Emptoris nomine scripta ad venditorem, ibi, *Sono stato à vedere il formento à Corticella, ma poteua esser più bello &c. se si potrà far tempo tutto il mese di Luglio, perche non potria rimeter la moneta, che sia buona, dicto Summ. num.6. & Summ. Io. Antonij num.8.*

20 Hanc autem Epistolam † scriptam fuisse de ordine Emptoris scribendi ignari plura conuincunt, nempè confessio illius in responsione ad positiones, quod ad venditorem miserat (prout in d. Epistola continetur) residuum pecuniarum ei debitarum occasione alterius præcedentis venditionis frumenti; nec non quod se contulerat ad Molendinum Corticellæ, vt certum frumentum (illud videlicet, de quo agitur) visitaret, item attergatio eiusdem Epistolæ à Dominico vendi-
21 tore, cui † directa fuerat iuxtà stylum Mercatorum facta, & recognita per testes, quorum signantèr tertius addit se fuisse præsentem, quando Io: Baptista socius Io: Antonij Alphonsi Pistoris Brudij Epistolam tulit vna cum pecunijs in ea enunciatis, quarum statim Dominicus creditorem creauit Alphonsum in suis libris, per manum ipsius Ioannis Baptistæ latoris Epistolæ *Summ. Dominici n.7.* Item depositio secundi Testis super contractu personali examinati, ibi, *dopoi hò veduta vna lettera scritta al detto Sig. Domenico dal Compagno di detto Gio: Antonio, nella quale diceua, che erano stati à vedere il formento, e perche poteua esser più bello, lo pregauano à volergli prorogare il tempo del pagamento per poterlo sodisfare in tanta buona moneta*, concordatq; dictum primi Testis, ibi, *detto Gio: Antonio mi rispose &c. dicendomi, che il formento poteua esser più bello, e che hauerebbe fatto scriuere al detto Signor Domenico, che hauerebbe voluto gli hauesse fatto tempo per il mese tutto di Luglio prossimo*; Nec est nouum quod ex pluribus simul vnitis probetur Epi-
22 stolam fuisse de alicuius † ordine scriptam, *Decian.cons.42. num.28.lib.5. Menoch. de Arbitr. cas.99.num.17.in fin. Farin.de testib.qu.63. cap.4. num.221.relati à Modern. Patauin.de script.priuat. lib.2.tit.de Apoca manu tertij conscript.n.37.*

Gratisque dicitur in Epistola contineri po-
23 tius recessum à contractu eo † quod ibi dicitur frumentum potuisse esse pulchrius, ac fuit potestas venditori disponendi de frumento, ibi, *Se V. S. potesse far meglio non intendo dargli danno*, nàm similem potestatem non acceptauit venditor; quinimò ad abundantiorem cautelam citari postea fecit Emptorem ad re-
24 cipiendum frumentum, nec † sine vtriusque consensu poterat à contractu recedi *l.perfecta C.quando liceat ab Empt.disced.Piccard.in §.1. numer.37. Inst.emp.& vendit.Corn.cons.264.in princ. lib.1.Comit.decis.40.num.9.& 10.* & qualitatem frumenti Emptor non reiecit, sed attulit dumtaxat, vt maiorem dilationem ad soluendum à venditore reportaret, de cætero autem frumento consignatum erat eiusdem qualitatis, ac ostensum de tempore venditionis, vt deponunt Testes, & signantèr secundus super Interrogatorijs partis aduersariæ, ibi, *La mostra era conforme il frumento*, &
25 præsumitur, † ex quo illud Emptor acceptauit, *vt ex supra adductis probatur.*

Atque hinc gratis etiam allegatur, quod
26 venditio erat conditionalis † quatenus nimirum frumentum consignandum correspon-
27 deret † ostenso, quia conditio hæc fuit adamussìm adimpleta, nec purificata conditione locus est pœnitentiæ *l. necessariò §. Item si res ff.percip.& commod.rei vend.Piccard.in §.1.n.1 inst empt.& vend.Card.Mant.de tacit.lib.4.tit.26. num.20. Grat.discept.514.num.1. & seqq. Rota in nullius Emphyt.de Guastalla 16. Nouembris 1607. coram Card. Lancellotto impress. apud Marches. de commiss.tom.1.fol.100.& in Romana Domorum 15 Decembris 1649. coram Me.*

28 His consequens † est, vt Emptor teneatur ad solutionem precij *l. Iulianus §.ex vendito ff. de act.empt.l.si Pater C.eod.tit.l.ediles etiam §.fin. ff.edilit.edict. gloss.in l. si rem verb. agenti ff. euict. Piccard.in d.§.1.num.23.* Meritoque ideò illum teneri decisum hodie fuit vtraque parte informante.

R. P. D. MELTIO

postea Episcopo Papien.

Vercellen., seù Taurinen. Bonorum.

Lunæ 21. Febr. 1656.

ARGVMENTVM.

De inobedientia Mandatis Rotalibus, quando dicatur constare, itaut factus sit locus relaxationi declatoriæ, & tunc eo magis dicitur factus locus d. relaxationi, quando constat de expressa contumacia.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum à Rota de faciendo aliquid, quando fuit expeditum, ac etiam fuit datum suum exequatur.*
2 *Nec non parti ea præsentata fuerunt, atque illis in actis reproductis, ac seruatis quatuor terminis seruari solitis ad docendum de portione.*
3 *Tunc de ea non docto locus est relaxationi declaratoriæ.*
4 *In relaxatione declaratoriæ, Rota quid ex inueterato stylo seruet.*
5 *Et hoc tàm in executorialibus rei indicatæ, quam in executorialibus manutentionis.*
6 *De contumacia in non parendo mandatis Rotalibus satis dicitur tacitè constare, si appareat de non patione ex intimatione, & lapsu quatuor terminorum.*
7 *Inobedientia erga mandata Rotalia expressè dicitur constare, ex recursu ad Iudices laicos facta à parte.*
8 *Ad effectum impediendi executionem mandatorum Rotalium.*
9 *Contumacia in non obediendo mandatis Rotalibus fit grauior ex recursu ad Iudices laicos.*
10 *Contumacia, quando est grauior in non obediendo mandatis Rotalibus, tunc eo fortius, coercenda venit censuris.*

DECISIO CXL.

R.P.D. LEONE VEROSPIO

Romana Pecuniaria.

Lunæ 21. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Hæres emptoris tenetur ad fructus recompensatiuos, qui licet à iure taxentur ad rationem quinque pro centenario, quæ tamen debentur in maiori summa vbi probatur perceptio in maiori quantitate.

SVMMARIVM.

1 *Hæres venditoris exigit fructus recompensatiuos ex dispositione l.curabit C.de act.empt.*
2 *Accollatio non extinguit debitum, nisi præcedant requisita delegationis.*
3 *Satisfactio præsumpta respectu accollatarij ergà creditorem non intrat quando deficit realis solutio.*
4 *Fructus recompensatiui debentur ad rationem redditus fundi, & num.8.*
5 *Locatio stante pacto continuatiuo præsumitur continuata donec non iustificetur reuocatio.*
6 *Et afficit etiam hæredes.*
7 *Fructus iuridici taxantur ad quinque pro centenario in prædijs fructiferis, & vbi non constat maiores fructus fuisse exactos.*
9 *Præsumptio præsumptionis non datur.*
10 *Præcedens conclusio declaratur.*

DECISIO CXLI.

RESOLVTVM fuerat coram me die 2. Februarij 1654. fructus ex rata scut. 400. accollata per Giuciardos in computum prætij coemptæ domus ab Elisabetha debitos esse Constantiæ filiæ hæredi eiusdem matris, ac Creditricis pro suo iure dotali in eadem summa. Hos præterea fructus post dissolutum ex obitu viri matrimonium ad scuta 5. pro singulis centenarijs eadem d. redegerat sequendo dispositionem Iuris relatam à *gloss. in auct.perpetua C.de sacr.Eccles.* Cum verò impugnaretur vtrinque dicto super eiusdem iuribus, hodiè per me proposito dubio, eam Domini in prima parte comprobarunt quo verò ad fructuum quantitatem reformarunt eosdem augendo ad scuta septem cum dimidio in singula centenaria, ratio verò resolutionis quoad primã dd. partem innititur dis-
1 positioni *l.curabit C.de arb. empt.* † quæ Constantiæ venditricis hæredis, ac domus distructæ proindè condominæ iuremerito suffragatur, vt firmauit *Honded.cons.30. numer.20.& 34.lib.2.Rota coram Mell. decis.378. numer.3. cum alijs relatis in Romana fructuum Census 16. Decembris 1648. & 24. Nouembris 1649. coram Me.*

Neque poterit Constantia ab horum fructuum consequutione repelli ex accollatione prætij in venditionis Instrumento habita per emptorem, quæ solutionem inter ipsum, & creditorem regulariter operatur, licet nulla de-

CONCESSO alias per Rotam mandato de manutenendo in possessione quarundam Apothecarum in ciuitate Taurinen. existen. fauore Ecclesiæ Sanctæ Helenæ contra Chiefredum Ludouisium, nec non illius exequatur contra Franciscum Fecciam in quem Chiafredus dd. Apothecas lite pendente alienauit; fuit successiuè expeditum mandatum de manutenendo, vna cum dicto exequatur quibus in partibus legitime dicto
1 Francisco præsentatis † illisque in actis reproductis, ac seruatis solitis quatuor terminis ad docen. de paritione, cum adhuc de dicta paritione non constet mediante actuali pos-
2 sessionis dimissione, † & fructuum perceptorum restitutione, Ideò merito hodiè DD. contra D. Franciscum tamquam in parendo
3 contumacem declaratoriam † relaxan. fore censuerunt iuxtà doctrinam *Abb. in c.1.nu.10. de iudic.Felin.in cap.proban.numer.6.eodem tit.Cassad.decis.6.num.10.de caus.possess.propriet.*& hunc
4 esse inconcussum † huius Sac. Tribunalis stylum testatur *Vestr. in prax.libr.8. cap.vlt. nu.19. ac sic firmatur in pluribus decisionibus, & signanter coram Mohed.decis.1.ex sent.excom. Buratt.dec.17. num.1.Merlin.decis.177.num.2.in rec.decis.445.numer.4.decis.478.per tot.part.2. decis.654. numer.2. par.1.& dec.254.num.1.par.6. & decis.299.numer. & seq.par.7.& alibi passim*, dictumque stylum Rota seruare consueuit tam in executoriali-
5 bus rei iudicatæ quam † in executorialibus mandati de manutenen. ex *relat. per Add.ad Buratt.d.decis.17.num.5. Merlin.d.decis.177.numer.2. & decis.650.numer.2. Rota decis.654. num.2.par.3. recent.*

6 Tantò autem facilius † DD. inclinarunt pro relaxatione declaratoriæ eo quia nedum constat de negatiua non paritionis ex intima-
7 tione, & lapsu dd. † quatuor terminorum, vt fuit dictum in *dec.591.num.5.par.2.* sed imò de expressa, & positiua contrauentione, & in-
8 obedientia ex recursu † ad Iudices laycos pro impedienda executione dicti mandati ex tali
9 namque recursu † contumacia fit grauior, & proindè tantò magis illa venit censuris coer-
10 cenda ad effectum † extorquendi debitã mandatis Rotalibus obedientiam *c. venerabilibus, §.porro de sent.excom.in 6.Rota coram Seraphin.decis.551. numer.4. & in Colonien. Vicariæ 14. Maij 1649.coram Emin.D.Cardinali Otthobono §.præsertim quia.*

Et ita resolutum fuit informante tantum Ecclesia Sanctæ Helenæ.

2 delegationis † requisita præcesserunt, his verò
deficientibus in præiudicium creditoris debi-
tum non extinguat, vt recensendo casum v-
trumque respondit *Rota in Romana Census 16.
Decembris 1647. & §. inter credita in fin. coram R.
P. D. meo Bichio, & penes Cenc. de Cens. decis. 547.
num. 2. & 559. num. 26.* cum maximè redditus
annuus scutorum 30 fuit accollatus, & omne
consequenter commodum, atque incommo-
dum quod posset debitori contingere.

Siquidem Domini censuerunt accollatio-
nẽ prætij correspectiuam fuisse ad solutionem
redditus annui in venditionis Instrumento
3 quoque permissi† in cuius numeratione dum
accollatur ipse deficit beneficio solutionis
præsumptæ iuxta naturam correspectiuorum
perfrui non poterit ad *Text. in l. fundi partem C.
de contrahen. emption. in l. cum C. de pactis inter em-
ptorem, & venditorem, Tiraquell. in l. si vnquam in
verbo donatione largitus num. 117. vers. & ita qui-
dem inesse, C. de reuocan. donat. Menocch. cons. 156.
num. 16. Aym. cons. 179. num. 33. & cons. 230. nu. 2.
Giurb. decis. 85. num. 20. vers. ideò possit.* Commo-
dum verò, atque incommodum referen. esse
4 ad fructus, † qui in conducta domo variari
poterant ex tempore, adeoque in ea quanti-
tate aucta vel diminuta deberent successiuè
persolui, quoties titulus dotis per obitum
coniugis, vt in proposito casu continge-
ret.

Alterius verò resolutionis ratio in fructi-
bus auctis initio Instrumenti locatæ domus
ad biennium pro prætio excedente valorem
septem cum dimidio in singula centenaria
distributo, nec non sub pacto, vt pro eodem
tempore toties relocata foret donec disdicta
5 præcesserit. † Hinc enim locatio continuata
præsumitur quousque non iustificetur actua-
liter reuocata iuxta *theoricam Bald. in cap. 1. nu-
mer. 5. de feud. guard. Surd. cons. 524. num. 2. cum alijs
deductis in Mediolanen. bonorum in §. nec etiam vs-
que 9. Ian. 1650. coram b. mem. Arguelles.* Contrà
6 præmortui quoque conductoris † hæredes ex
vi Cameralis obligationis ibidem adiectæ, ac
eosdem afficientes, vt notat *Gales. de obligation.
Cam. quæst. 4. num. 1. Zacch. in addit. ad eundem nu-
mer. 8. & 26. Surd. cons. 110. numer. 69. Rota coram
Merlin. decis. 103. num. 1. & in Bononien. accollatio-
nis debiti 19. Ianuarij 1652. §. in genere vero coram
R. P. D. meo Bichio, & in Terracinen. pecuniaria 25.
Iunij 1655. in primo §. coram Me.*

Hinc vrgere non poterit Iuris præsumptio
exactorum fructuum in scutis dumtaxat 5.
7 cum ea solummodò vrgeat † in prædijs de
sui natura fructiferis, vel quoties maioribus
quantitatis non innotuerit, secus verò si, vt
in proposito casu probetur fructus excessisse
8 valorem à Iure † præsumptum, ad quem
tunc fructus compensatiui debent taxari Iu-
ris præsumptione posthabita, vt aduertit *Soc-
cin. in l. de diuis. num. 13. cum seqq. ff. solut. matr. Imol.
in l. in insulam §. vsuras in fin. lib. 1. Mantic. de tacit.
lib. 4. tit. 24. num. 14. Rot. decis. 414. num. 1. & decis.
453. part. 4. tom. 2. recen. & in Baren. Saluiani 24.
Martij 1653. in §. tertium obiectum coram R. P. D.
9 meo Bichio.* Et licet duplicis † præsumptionis
concursus indè videatur in proposito casu
contingere, innouatæ, scilicet locationis, nec
non ex eodem exactæ successiuè pensionis,
qui à Iure communiter reprobatur *iuxt. gloss.
in l. 1. C. de dot. promiss. Ruin. cons. 66. num. 16. lib. 1.
Card. Mantic. decis. 105. num. 3. & coram bon. mem.
Vrgellen. dec. 307. numer. 29. & in Romana feudi seu
Domus 1. Iulij 1643. coram R. P. D. meo Bichio,* ac
proindè nequeat Instrumentum locationis
Constantiæ suffragari pro arguenda maio-
rum fructuum exactione ex domo condu-
cta.

Hæc tamen exceptio vrgere non poterit in
casu proposito quo non agitur contra loca-
torem, vt fructus exactos ex re locata restituat
in vim præsumptæ relocationis, ac exactè
indè successiuè mercedis, in quibus terminis
loquuntur auctoritates in contrarium supra
10 deductæ, sed pro † fructibus dumtaxat com-
pensatiuis reficiendis pro rata in locatione
conuenta, & huius videtur esse ratio potissi-
ma, quia tunc debet restitui fructus nedum a
locatore retracti, ac per ipsum exigere negle-
cti, vt notat *Soccin. in d. l. dic. numer. 13. vers. al-
quando etiam, ff. solut. matr. & in cons. 174. num. 1.
vers. tertio principaliter vol. 2. Cagnol. in l. curabit
num. 22. C. de act. empt. Natt. cons. 494. num. 3. Surd.
cons. 102. num. 1. Rota in Beneuentana pecuniaria 11
Iunij 1607. coram Cardinali Sacrato, Add. ad decis.
Greg. 297. num. 11. in fin.*

Et ita vtraque, &c.

☞ *Decisio ista facta sub die 2. Februarij 1654. co-
ram bo. me. Leone Verospio, erit infra in Miscell.*

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Leodien. Canonicatus.

Die Lunæ 6. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Recusantes obedire mandatis Rotalibus, sanè
tunc locus est relaxationi declaratoriæ, vt
contumacia, pœnæ grauioris incursu coer-
ceatur. Paritio realis vbi opus est, non suf-
ficit verbalis.

SVMMARIVM.

1 *Aggrauatoriæ relaxationi, quando sit locus.*
2 *Contumacia, quando est aucta, pœnæ grauioris in-
cursu debet cohiberi.*
3 *ab Aggrauatoriæ relaxatione contumax, quando non
possit se excusare.*
4 *Diligentiam omnem moralem adhibens in aliq.
actu ad amplius non tenetur.*
5 *Decisio in causa Leodien. Personatus 19. Decembr.
1653. coram R. P. D. Cerro, declaratur.*
6 *Diligentiæ quando requiruntur, sunt probandæ.*
7 *in Mandato executiuo id quod non est expressum
non potest ab executore requiri.*
8 *Capitulum quod non obtemperauerit mand. tis Ro-
talibus, quando dicatur constare.*
9 *Animus alicuius non parendi mandatis Rotalibus
si*

si innotuerit, aggrauatoriæ pœnæ, est mulctandus.
10 *Facto, vbi opus est, non sufficit oblatio verbalis.*
11 *Oblatio verbalis inefficax reputatur, vbi obedientia realis est necessaria.*
12 *Aggrauatoriæ relaxationi dicitur factus locus, si assignatum tempus parendi sit; & finito eo non docetur de paritione.*

DECISIO XCLII.

PETRVM de Marcellis, nec non Capitulum Tongren. mandatis Rotalibus pa-
1 rere recusantes † aggrauatoriæ relaxatione iterum mulctandum esse, Domini responderunt, vt aucta vtriusque contumacia pœnæ
2 grauioris incursu † valeat coerceri iuxta *Tex. in cap. veritatis vbi gloss. notat in verbo excommunicationis de dol. & contumac. in c. quoniam frequenter §. vltimo vt lit. non contest. & in c. quoniam de offic. ord. cum aliis in præterita decisione deductis in primo §.*

Neque potuit Capitulum ab huius aggrauatoriæ relaxatione excusari, quod Iudicis Louanij præcepto obtemperauerit mandatis Petrum ad fructus Canonicatus admitti sub
3 censurarum pœnis † aliarum irrogatione pœnarum, à quibus se immunes reddere tenebatur, vt aduertit *Felin. in c. accedens il 2. numer. 5. vt lit. non contest. Oldrad. cons. 43. numer. 3. Alter. de Censur. tom. 1. fol. mihi 771.* siquidem potius iustissimis huius Sac. Tribunalis litteris debuis-
4 set obtemperare, † quam Louanij Iudicis iussu capessere. Itaut omnem proindè cona-
5 tum, & diligentias † morales debuisset adhibere, vt Petrum à Canonicatus Stallo repelleret, vt notat idemmet *Felin. in add. cap. accedens num. 12. & probat Gratian. discept. for. cap. 639. num. 18. cum seq. Rota decis. 276. num. 2. 5. & 6. par. 5 rec. & in Bracchamen. Archidiac. 31. Maij 1638. coram clar. me. Coccino, & in Marsicen. Iurisdictionis 10. Maij 1649. in §. nec Archipresbytero suffragatur coram R. P. D. meo Bichio.*

Neque in contrarium vrgere allegata decisio *Leodien, Personatus de Fleron. 19. Decembris 1653. in §. quod vero coram R. P. D. meo Cerro,* ibi enim molestijs per tertium ab Apostolica
5 Sede prouiso illatis † Capitulum non se opposuit, ac impediuit, adeoque pœna declaratoriæ irrogari non poterat, quę tamen in
6 proposito casu † retardari non valet quo diligentiæ non probantur adhibitę pro exclusione intrusi per Capitulum admissi.

Capitulum verò non poterit relaxationem aggrauatoriæ euitare, vel quia fructibus Canonicales, in quorum restitutione defecit ad defuncti hęredes primo anno pertineant, & Capitulo debeantur in sequenti, vel quia Ernestum prouisum Apostolicum ad propriã residentiam noluit admittere, quia in cautione defecit redden. Capitulum immune à molestiis à Conseruatore Louanij illatis, seu inferendis, & casu quo eadem inferrentur dimittendi possessionem Canonicatus siquidem de mense Ianuarij anni pręteriti iam biennium fuerat elapsum, & tamen Capitulum in communem massam Ernestum admittere, & ponere neglexit; quinimò ratam Petro assignauit, itaut exindè videatur obiectio ex facto corruere; adducta verò cautio cauillo-
7 sa nimis visa fuit, † ac exorbitans à statuti dispositione, & dum non legatur in mandato Rotali requisita, nec ab illius poterat exequutore requiri, vt respondit *Rota in Palcentina Decimarum 19. Nouembris 1638. coram bo. me. Pirouano.*

Capituli quoq; non facta paritio benè desumitur ex pręcepto facto Ioanni germano
8 fratri Francisci iniuncto, † nè ad Ecclesiam accedere auderet, licet Canonicatus, & Canonicales fructus exigeret, quod eidem Capitulum contumaciam obiecerit in parendo mandatis Rotalibus. Hinc enim ipsius Capituli contumacia dignoscitur, à qua poterit se tueri quotiès reuocata, inhibitione de fructibus Canonicatus Ioanni responderi pręceperit, alias enim cum non parendi animus in-
9 notuerit poterit aggrauatoriæ † pœna mulctari, vt notat *Abb. in c. reprehensibilis numer. 2. de appell. Rota coram Burat. decis. 825. num. 2. & in decis. 407. num. 7. cum seq. par. 4. tom. 2. & in dec. 254. num. 8. part. 6. rec. & in Colonien. Vicariæ 14. Maij 1649. §. præsertim in fine coram Eminentissimo Domino Cardinale Otthobono, & in Ciuitaten. electionis Vicarij 26. Iunij 1648. in §. sed quod magis, coram R. P. D. meo Meltio.*

10 Hinc non visa fuit † vrgere oblata exhibitio parendi ex parte Capituli ab ipsius Procuratore peracta. Pręterquam enim eadem oblatio conditionem cautionis pręsefert in mandato Rotali nullatenus requisitam, neq; poterit suffragari, dum actualis Marcellis amotio non præcessit, ac Francisci in Stallum cum solutione fructuum successiua receptio; Itaut verbalis proindè oblatio ineffi-
11 cax reputetur, † vt respondit *Rota coram Buratt. decis. 947. num. 2. coram Greg. decis. 36. num. 1. & coram Caual. decis. 364. numer. 3. in verbo minus obstare.* Quæ vt possit adimplere Capitulum vnius mensis terminum eidem Rota decre-
12 uit, itaut aggrauatoria debet † relaxari si infrà mensem parere contempserit.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Successionis.

Die Lunæ 6. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Monasterium ingrediens si renunciet, bonis licet censeatur id fecisse vt bonis temporalibus spoliatus, felicius acquirat bona æterna, & sic pauper CHRISTVM pauperem sequatur, non tamen si renunciet bonis vt per ea conseruaretur, agnatio id seruandum non erit.

SVMMARIVM.

1 *Testatoris mens. quando est clara, vt ad suam successionem non admittantur, nisi agnati, tunc extranei censentur exclusi.*

2 *Religionem ingrediens, renunciando bonis an censeatur id facere, vt bona conseruentur in familia.*

3 *Religionem ingrediens, dum spoliat se suis bonis, censetur facere, vt pauper libentius pauperem CHRISTVM sequatur.*

4 *Nouitius renunciando bonis, præsumitur id facere, vt terrenis cogitationibus solutus, indè cælestibus bonis toto corde incumbat.*

Bonis suis Nouitius se spolians, causa agnationis conseruandæ ratio, censetur causa impulsiua.

5 *Agnationis conseruandæ ratio in Nouitio renunciante bonis suis in dubio præsumitur impulsiua ista causa.*

6 *Filius, vitam religiosam facere intendens, renuncians bona patri, quo animo censetur facta.*

7 *Bonorum renunciatio dum est facta ex diuersis causis, vna alteram non excludit.*

8 *Nouitius renuncians bonis ex diuersis causis potest moueri ad faciendam talem renunciationem, itaque vna non excludit alteram.*

9 *Bona, si fuerint renunciata alicui, cum conditione, vt debeant remanere in agnatione, perperam ille disponit ad fauorem extraneorum.*

10 *Donatio facta alicui sub conditione, quod in ea succedere valeant agnati, tunc tantum illi succedere debent.*

11 *Donatio facta patri, stipulanti, & recipienti pro se, & pro heredibus simpliciter.*

12 *Tunc in tali donatione, an comprehendantur tantum hæredes, & successores sanguinis.*

13 *Renunciatio bonorum facta alicui, pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque, tunc in materia indifferenti, veniunt etiam etranei, & num. 13.*

14 *Renunciatio bonorum alicui pro conseruatione agnationis, & decoris illius facta, id nullatenus verificari potest in hæredibus extraneis, & numero 16.*

15 *Renunciatio bonorum facta pro conseruanda agnatione, tunc agnatis existentibus illi censentur vocati.*

17 *ad Bonorum successionem quando non extant vocati, qui sint admittendi.*

18 *Disponens, quando dicatur incontinenti, se correxisse.*

19 *Interpretatio facienda est, vt quis non dicatur incontinenti se correxisse.*

20 *Clausula*, ad habendum, *posita in renunciatione, non potest alterare principalem dispositionem.*

21 *Clausula,* ad habendum, *non alterat, nec immutat principalem dispositionem, cum respiciat executionem principalis dispositionis.*

22 *Decisio in causa Romana successionis de Comitibus coram bo. me. Dunozetto, in quibus loquatur terminis, & num. 23. 24. & 25.*

Parentes solent recipere renunciationes filiorum ad Religionem transeuntium fauore agnationis.

26 *Coniecturæ cessant dum constat de veritate in contrarium.*

27 *Renunciatio est interpretanda secundùm mentem renunciantis.*

28 *Renuncians bonis sub expressa conditione conseruationis agnationis tunc ad ea bona non possunt admitti extranei.*

29 *Bona ad quos peruenire debeant, attendenda est mens eius, qui ea reliquit, & n. 30.*

31 *Religiosus, si habeat, emphyteusim, ea acquiritur Monasterio reuocabiliter, scilicet, durante vita Professi.*

Ideò eo mortuo emphyteusis ad dominum redijt.

32 *Nouitius renuncians bonis non potest deinde ad ea aspirare.*

33 *Religiosus, dum ante ingressum Religionis renunciat bonis,; Conuentus non potest super eis aliquid prætendere.*

34 *Emphyteuta disponens de re emphyteutica dum existunt vocati perperam, & in vanum dicitur disponere.*

35 *Vocatis ad emphyteusim non potest præiudicium inferri per alios vocatos.*

DECISIO CXLIII.

NON esse dandam immissionem Conuentui, & Fratribusi Beatæ Mariæ ad Gradus Viterbij ad bona pro indiuiso reseruata in transactione inter ipsos, & Paulum Gagliardum inita fuerat decisum sub die 7. Iunij proximi præteriti; causa super eisdem reproposita in decisis Domini standum esse censuerunt amplectentes iterum motiuum in decisione deductum, quod cum bona ista non essent propria Horatij Conuentus auctoris, sed obuenerunt ex dispositione Petri filij, qui in Religionem Ordinis Prædicatorum ingrediens illa ei renunciauit, & irreuocabiliter inter viuos donauit ad hoc, vt in familia ipsius renunciantis conseruarentur, & pro illius decoris manutentione, vt apertè indicant tam verba prohæmialia renunciationis, ibi, *irreuocabiliter inter viuos donare, vt bona, & facultates conseruentur in agnatione, & prosapia de Gagliardis, vt illius decus conseruetur, &c.* quam in dispositiua apposita, ibi, *pro conseruatione bonorum,* & facultatum in familia, & prosapia illius de Gagliardis, & ad conseruandum illius decus, Non potuit d. Horatius pater, & renunciatarius de eisdem bonis in fauorem fratrum extraneorum per Testamentum disponere in præiudicium Pauli eius filij, & renunciantis respectiuè germani, nam quousque ille extat vti agnatus, & aptus ad agnationem, & prosapiam conseruanda dispo-
1 nentis mens † clara videtur. Ex huiusmodi verbis, quod voluerit illos de agnatione solummodò admitti, & extraneos excludere. Text. in l. cum Pater 29. §. penult. ff. de legat. 2. l. hæredes mei §. fin. ff. ad Trebell. Sanch. super præcept. decal. lib. 7. tit. 7. num, 25. cum alijs allegatis in d. § fundamentum.

Non obstat, quod Petrus non fuerit motus ad ita disponere ratione conseruandæ agna-
2 tionis, sed ingressus † Religionis illum potius suasit, vt renunciaret, & se bonis spoliaret ad
3 effectum, vt pauper libentius † pauperem CHRI-

CHRISTVM sequeretur, & terrenis cogitationibus solutus indè Cœlestibus totus incumberet, hecque præsumi debet causa fina-
4 lis abdicandi † se à bonis temporalibus, ratio autem conseruandi agnationem censenda est
5 causa impulsiua, † & in dubio præsumitur gloss. in l. 2. §. vltimo, vbi Alberic. num. 3. ff. de donat. Et quia semota causa conseruandæ agnationis, adhuc Petrus renunciationem fecisset ad
6 commodum Patris † statim, ac deliberauit vitam Religiosam ducere, & perpetuam paupertatem obseruare, *l. cum alienam 10. C. de legat. Dec. cons. 86. numer. 5. vers. quia cum Soccin. sen. cons. 183. num. 3. vers. postremò libr. 2. Grat. discept. foren. cap. 168. num. 9. & seq. Rota in rec. decis. 587. num. 4. & 5. par. 1. & in Romana successionis de Comitibus 23. Iunij 1642. vers. coniectura quoque, coram Reuerendissimo D. meo Decano*. Responsum enim fuit, quod vna ex his specificatis causis
7 alteram non † excludit, quinimò insimul stare possunt, quia prima in ingressu Religionis fundata tendit ad repellendum renunciantem, & Professio à bonis renunciatis adeout pater acquirere potuerit facultatem testandi,
8 & disponendi † in quem ei placuerit, absque eo quod filius renuncians iudicium patris subuertere possit, casu quo alios instituisset.
9 Secunda verò causa † renunciationis respiciens conseruationem, & decorem agnatorum in quos in actu stipulationis mens donatoris fuit directa pro dimissione bonorum, & in illis antè alios succedere voluit efficit, vt
10 paterna dispositione † in contrarium non obstante agnati supradicti ad successionem admittantur iuxta distinctionem relatam à *Gabr. in cons. 131. num. 25. & seq. libr. 2. quam comprobauit Rota in Maceraten. pecuniaria 20. Iunij 1644. §. alterum, coram Eminentissimo Otthobono, cum alijs adductis per Adden. ad decis. 523. nu. 108. & seq. part. 4. tom. 3. rec. & in decis. quæ reuidetur §. non obstat quod potissimum*.

11 Non releuat, † quod prædicta distinctio procedat vbi renunciatio facta est patri stipulanti, & recipienti pro se, & hæredibus sim-
12 pliciter, inter quos † solum descendentes sui proprij, vel hæredes, & successores sanguinis includuntur. In prædicti verò facti specie renunciatio stipulata, & recepta fuit ab Horatio pro se, suisque hæredibus, & successori-
13 bus quibuscumque, † quorum appellatione in materia indifferenti, qualis est hæc, de qua agitur, veniunt etiam extranei, *Molin. de rit. nupt. lib. 3, quæst. 85. num. 60. & seq. & alij citati in d. Romana successionis de Comitibus §. clarissima siquidem coram Reuerendissimo Dom. meo Decano*. Quoniam causa conseruationis agnationis, &
14 decoris prosapiæ, † quam renuncians semel, ac iterùm expressit nullo modo potest cum
15 hæredibus adaptari, † vt de se notum est, & per illorum admissionem aduersus disponentis intentionem exterus bona consequeretur, & agnatio, illiusque decus, ad cuius conseruationem habuit maximum responsum in renunciando deficeret, vndè donec stant a-
16 gnati, & successores † sanguinis huiusmodi receptio, & stipulatio de illis intelligitur, quibus verò defectis, ad alios quoscumque be-
17 neficium donationis, † & renunciationis extenditur, vt præter citatos in *decis. §. nec afficit, latè probat Modern. Neapol. contr. iur. lib. 1. contr. 57. num. 27. & seq. Rota in Florentina donationis, seu separationis thori bonorum 11. Decembris 1650. §. neque ab hoc beneficio coram R. P. D. meo Peutingerio, & in Romana, seu Nepesina restitutionis in integrum 4. Iunij proximi præteriti §. non obstat quod in Instrumento coram R. P. D. meo Cerro*, si enim per verba successoribus quibuscumque prolata in renunciatione induceretur alia dispositio comprehendens quoscumque hæredes, & ad illos possent bona renunciata transmitti
18 sequeretur quod † Petrus statim se correxit, & corrigere voluit, recedendo à priori dispositione in fauorem agnatorum facta. Ad correctionem igitur euitandam concludendum est, quod senserit ille per prius patrem
19 renunciatariū voluisse vocare† agnatos, donec adsunt; deindè verò quatenus nulli existant de agnatione dedisse eidem patri liberam potestatem disponendi in extraneos sibi benè visos ad *Tex. in l. ex facto §. fin. ff. ad Trebell. Bald. in l. terminato circa fin. C. de fruct. & lit. expens. & in cons. 437. num. 2. lib. 1. Bertrand. cons. 332. numer. 2. lib. 3. Rolan. à Valle cons. 43. num. 56. libr. 4. Hond. cons. 29. num. 101. & seqq. lib. 1. Vrg. cons. 74. nu. 37. 38. & 56. Decian. respons. 33. libr. 3. Menoch cons. 105. à num. 43. & tribus seq. & cons. 198. à numero 16*.

20 Nec refert clausula, *ad habendum*, † cum cæteris adiectis executiuis Instrumenti renunciationis, quia non est talis efficaciæ, vt illius virtute dicatur tributa facultas patri præiudicandi agnatis bona extraneis relinquendo,
21 cum clausula † ista de sui natura non alteret nec mutet personalem dispositionem, sed posita censetur, & respicit illius executionem *Clem. 1. de præben. Dec. cons. 413. col. fin. Tob. Nen. cons. 54. num. 15. & cons. 106. num. 6. & seq. Cacher. decis. 164. nu. 1. 2. & 12. in Caetana bonorum 3. Decembris 1646. §. non obstat clausula coram D. meo Cerro, & in Romana deuolutionis Domus 15. Iunij 1654. §. clausula ad haben. coram R. P. D. meo Meltio*.

Neque huic decisioni aduersari visa fuit sententia quam Rota fuit sequuta in causa *Romana successionis de Comitibus coram Reuer. D.*
22 *meo Decano*, quæ exaduerso † denuò ponderabatur, quia vt fuit animaduersum in prima decisione, *§. cui themati*, ibi non aderat expres-
23 sa contemplatio † agnationis, & renunciatio erat prægnantissimis verbis concepta, & concessa amplissima facultas disponendi de bonis renunciatis patri, & fratri, nec non omnibus, & quibuscumque illorum, & singulorum hæredibus, & tam ab intestato, quam ex Testamento, & alias quomodocumque succes-
24 soribus, itaut † dd. Euander, & Balthasar, ac eorum cuilibet ipsorum hæredes, & successores de omnibus bonis, ac Iuribus liberè disponere possint, & ab intestato dispositum
25 censeatur perindè, † ac si renuncians numquam fuisset in rerum natura, vt legitur in *§. clarissima siquidem*. Et ratio conseruandi bona in

in agnatione ibidem simpliciter deducta fuit pro coniectura, & præsumptione iuxtà quam
26 parentes † solent recipere similes renunciationes à filijs fauore conseruandæ agnationis, *vt habetur in §. respectu*, siquidem ideò mirùm non est si Rota talem sententiam tenuit, &
27 respōdit huiusmodi † coniecturam non esse admittendam dùm clarissimè excludebatur per dictam stipulationem tàm latissimè conceptam, quod à themate proposito longè di-
28 stat, in quo non per † coniecturas, & præsumptiones desumptas ex Renunciatarij mente, sed ab ipsomet Renunciante fuit consideratus, & expressus effectus conseruationis agnationis, ad cuius proinde fauorem extraneis
29 exclusis † censeri debet restricta renunciatio, cùm sit aduertendum, ad quos disponens voluerit bona sua deueniri, & non pro quibus
30 Renunciatarius † cogitauerit acquirere, *l. qui mihi donatum 13. de donat. l. cum in corpus 36. ff. de acquir. domin.* & in puncto renunctationis factæ à Moniali *Molphes. ad consuetud. Neapol. tom. 1. tit. de renunc. q. 3. num. 7. Rota dec. 62. num. 29. vers. etiam si intento, coram bo. me. Merlino.*

Alterum decisionis fundamentū per quod fuit Conuentui denegata immissio super apothecis de directo dominio Ecclesię B. Mariæ de Quercu subsistere quoque Dominis visum fuit, nec hodiè putarunt esse dandam saltem pro medietate, quę spectabant ad Petrum in Inuestitura vocatum ex eo quod ob ingressum Religionis emphyteutæ Monasterio re-
31 uocabiliter † acquiritur emphyteusis, videlicet durante vita Professi, illoque defuncto ad Ecclesiam reuertitur, *Bart. in auth. ingressi n. 38. & seq. & ibi etiam Bald. C. de sacrosanct. Eccles. Bursatt. consil. 60. num. 34. & 35. lib. 1.* & plures alij congesti per *Modern. Fulginaten. de iur. emph. tit. de success. in bon. emphyt. qu. 14. cap. 14. num. 13.* Quia Petrus exclusus remanet à petitione bonorum per renunciationem, quam amplissimis clausulis fecit quando fuit in Reli-
32 gionem ingressus, ideò ad ea amplius aspirare non potest, *l. quæsitum, §. si venditum, ff. de edil. edict. l. Nerrenn. in princ. ff. de euict. gloss. in c. quam sit periculosum 7. qu. 1. Menoch. consil. 1. num. 209.* sicque Conuentus ex illius persona non valet
33 aliquam † partem in apothecis prætendere, *l. nemo plus, ff. de reg. iur. l. traditio, ff. de acquir. domin. l. si filius, C. de donat. l. obseruare, ff. de offic. Procons.* Minusque præfatam apothecarum medietatē si prętendere velit vti heres Horatij
34 debet obtinere quia cùm illæ sint † emphyteuticę, & ad Paulum proueniant ex pacto, & indulgentia sine gratia Ecclesiæ concedentis per transitum de vno in alium ex ibi vocatis. Defuit Horatio potestas instituendi vniuersalem heredem in illis conuentum, nec potuit tran-
35 situs, † & successio dicto Paulo existenti in tertia generatione impediri, & preiudicium inferri, *cap. 1. de success. feud. Soccin. iun. consil. 72. num. 17. & 18. lib. 1. & consil. 160. num. 38. versic. sed vlterius, & num. 39. lib. 1. Alex. consil. 8. nu. 15. lib. 2. Nicol. Bellon. consil. 33. num. 2. cum cumulatis per eumdem Fulginaten. de contract. emphyt. quæst. 24 num. 21. & 22. & in decis. §. quo verò.*

Neque alicuius releuantiæ existimatum fuit id, quod nunc addebatur Paulum decla-
36 rasse in concordia † cùm Conuentu inita, quod duæ ex tribus partibus dd. bonorum ad illum spectarent, dùm ex annuis scutis 30. debitis Petro renuncianti annua scuta 20. adscripsit ad debitum Conuentus, siquidem hęc scuta 50. annuatim soluenda debentur ab hęreditate Horatij, & cum in vim dictę concordiæ Conuentus illius hęres consequutus fuerit duas ex tribus partibus eiusdem hęredi-
37 tatis iustum etiam fuit vt † ad dictam ratam transigentes solutionem prędicti annui debiti æquarent, quod nihil commune habet cùm bonis à Petro renunciatis, & apothecis emphyteuticis in eadem trāsactione pro indiuiso reseruatis, & ad Paulum spectantibus, prout ex supra, & in alia decisione deductis fuit conclusum vtraque parte informante &c.

R. P. D. BICHIO.

Cæsaraugustana Cathedralitatis.

Lunæ 6. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Ecclesia Cathedralis ex quibus benè dicatur probasse eius statum. Cathedralem, cum etiā per vnicum actum dicatur retinuisse talem statum, & plura circa hanc materiam deducuntur. Et præsertim canonizatur celebris decisio in hac causa facta, & est decisio 351. par. 5. recent.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia aliqua quod antiquitus erat Cathedralis quo iustificetur.*
2 *Remissoria denegatur ob irreleuantiam articulorum.*
3 *Remissoria dicitur perperam concessa, dum nihil releuans fuit probatum.*
4 *Sententia quæ in iudicatum transiuit, attendenda venit.*
5 *Possessio non potest dici continuata, nisi probetur initium possessionis.*
6 *Cathedralitatis translatio quod in aliam Ecclesiam fuerit facta, quid id operetur,*
7 *Decisionibus inhærendum est donec non fuerint reuocatæ.*
8 *Possessionis continuatio de iure præsumitur.*
9 *Et hoc multo magis, quando non adducitur aliquid in contrarium.*
10 *Cathedralitatis translatio potest fieri in aliam Ecclesiam cumulatiuè, non autem priuatiuè quoad priorem Ecclesiam, & num. 32.*
11 *Membra, quod vigerent abscisso capite, hoc miraculosum esset.*
12 *Episcopus, est caput Canonicorum.*
13 *Ecclesiæ Cathedralis signa quæ sint, & num. 14. 15. 19. & 20.*
16 *Vnitas inter duo Capitula ex quo iustificetur.*
17 *Capitulum, quando inuitatur ab alio Capitulo in sua Ecclesia quem locum ei debeat assignare in Ecclesia.*

18 St-

18 *Sepulturæ communio, & funerum, fraternitatis est signum.*
21 *Vnitas vera, & realis ex quibus non excludatur.*
22 *Membra non debent separari à suo capite.*
23 *Enunciatiuæ antiquissimæ attendendæ sunt.*
24 *Episcoporum continuata residentia penes aliquam Ecclesiam, quid ex hoc arguatur.*
25 *Ecclesiæ Cathedralis priuatiuè quoad alias Ecclesias quid sit permissum.*
26 *Ecclesia Cathedralis, vt probet continuationem suæ possessionis quid sufficiat probare.*
27 *Ecclesiæ Cathedrales, quando sunt duæ in eadem Ciuitate, in dubio æque principales dicuntur. & num. 28.*
29 *in Possessione, quando quis est, releuatur ab onere probandi, & transfertur in aduersarium.*
30 *Capitulum, quod sit in statu Collegiatæ, ex quo probetur.*
31 *Confirmationes quando sint restringendæ.*
33 *Sententia ita est interpretanda, ne vna contradicat alteri.*
34 *Regulares ab Episcopis sunt exempti.*
35 *Cathedrales Episcopo subsunt.*
36 *Ius totum Episcopale in quo conseruetur.*
37 *Ecclesia omnis Cathedralis est Collegiata.*
38 *ad Cautelam abundatiorem multa possunt cumulari, quæ tamen non nocent.*
39 *Obseruantia bene declarat, quod est dubium.*
Ecclesia aliqua, vt probet esse Cathedralem non esse talem Ecclesiam, plenè, & concludenter debet id iustificare, num. 39.
40 *Sententia quando est valida, & iusta, tunc ob non interpositam appellationem in iudicatum transit.*
41 *Quod procedit etiam non obstantibus impedimentis, aut intermedio tractatu concordiæ.*
42 *Concordiæ tractatus non efficit, vt tempus fatalium non currat.*
43 *Impedimenta, vt excusent à prorogatione fatalium debent esse ineuitabilia, & quandiu debeant durare.*
44 *Fatalium tacita prorogatio, an sit sufficiens, ne transeat in iudicatum.*

DECISIO CXLIV.

TRADITIONIBVS antiquissimis Historijs (quarum aliqua signanter Prudentij, Marci Maximi, S. Braulij, Haulli Galli prodierunt ante litem super Cathedralitate motam, quæ cępit de anno 1620. nam præcedens mota de anno 1536. erat tantum super præeminentijs) sententijs, & alijs pluribus Ecclesiam B. Mariæ de Pilari fuisse antiqui-
1 tus † Cathedralē, probant plenissimè deducta *in decis. 353. n. 20. & seqq. par. 5. rec.* cuius aliqua fundamenta fuerunt non simpliciter suspensa in subsequenti *decis. 177. par. 6. recent.* sed quia tunc quærebatur de concessione remissoriæ petitæ à Capitulo Metropolitanæ, cui se opponebat Capitulum Pilarense ob irreleuan-
2 tiam † articulorum, eo quod illis etiam admissis subsistebant aliæ probationes Cathedralitatis ponderatæ *in d. decis. 353.* idque negabant Metropolitani, Rota ad effectum dumtaxat concedendi, necnon remissoriam ex capite irreleuantiæ, mandauit videri, an circumscriptis pro tunc probationibus, quibus articuli exhibiti contrariabantur, remaneret ex alijs probata Cathedralitas, fuit etiam hæc quęstio postea omissa, quia successiuè partes concordarunt, quod vtrique Capitulo concederetur remissoria, prout concessa fuit, sed
3 nihil † Metropolitani probarunt, adeo quod verum est dicere, quod semper incocussa habita fuerunt omnia fundamenta *decis. 353.* cuius vigore emanauit sententia Rotalis coram clar. mem. Coccino confirmata in secunda instantia à bon. mem. Card. Vbaldo, quam
4 in iudicatum † transijsse respondit Rota in *decis. huius causæ edita 21. Iunij præteriti coram me* & iterum hodie causa super eisdem posita ex rationibus adductis tàm in *dicta decis. coram me, quàm in decis. 177. par. 6. recent.* & in sępe memorata *decis. 353.* quæ respondet omnibus contrarijs, & ijs quæ de nouo allata fuerunt, satisfacient quatenus opus sit intra ponderanda, pro Cathedralitatis continuatione.

Quæ continuatio non fuit à Pilarensibus prætensa de anno 1627. in disputatione super præeminentijs, de quibus in *decis. 111. part. 5. recent.* quia tunc nōdum erat probata antiqua Cathedralitas, & vanum fuisset prætendere continuationem non docto de præcedenti ini-
5 tio † Cathedralitatis, atque hinc benè eadem *decis. subdit num. 20.* non controuerti, quod sola Metropolitana de eo tempore esset in statu Cathedralitatis, sed probata postmodum à Pilarensibus de anno 1630. antiqua Cathedralitate, reportarunt desuper sæpè memoratam *decis. 353. quæ sub num. 78. & 79.* firmat vlterius retentionem hodiernam, ibi, *quæ quidem vestigia Cathedralitatis antiquæ reliquias Ecclesia ista de Pilari post translatam à se Cathedralitatem retinuit, & hanc vsque in diem retinet, quemadmodum constat ex sententijs, & sub num. 86.* Subditur Cathedram fuisse ad Ecclesiam S. Saluatoris translatam,
6 vel † eidem per viam vnionis collatam, & idipsum repetitum fuit in alia decisione emanata de anno 1631. *impress. inter recent. par. 6. decis. 15.* quæ ex supra citata exaduerso *decis. 111.* modificatoria, vbi explicitis verbis sub *nu. 18.* dicitur, quod Ecclesia B. M. videtur retinuisse iura antiquæ Cathedralitatis, vt latè deductū fuit in decisione corā eodem Coccino facta sub die prima Martij antecedentis, quæ est *decis. 353. & num. 19.* firmatur, quod vtrumque Capitulum conuenit ad faciendum vnum corpus. Vnde gratis à Metropolitanis asseritur, quod noua est prætensio continuatæ Cathedralitatis apud Pilarenses, & approbata solum in nuperrima decisione coram me
7 quodque † inhærendum est allegatæ decisioni, donec reuocetur.

Deueniendo igitur ad probationes controuersæ continuationis, etiam postquam Ecclesia S. Saluatoris Cathedralis euasit, visum est
8 Dominis suffragari, primo iuris pręsumptionem, de qua *Innoc. in cap. 2. litt. A. de restit. spol. Natt. cons. 572. num. 18. lib. 3. Hond. cons. 20. nu. 12. lib. 1. Rota decis. 237. num. 2. decis. 321. num. 4. decis. 419. num. 1. par. 1. recent.* pręsertim quia nullum exhibetur Pontificium Diploma Cathedrali-

9 tatis ab Ecclesia de Pilari † abdicatiuum om-
ninò ad id necessarium, *cap. nisi speciali de offic.
legat, cap. 1. & 2. & de translat. Episc. can. muta-
tiones 7. q. 1. Can. Felix. Can. præcipimus 16. q. 1.
gloss. in c. cum inferior, verb. Cathedralem de maior.
& obed. Rebuff. in prax. benefic. tit. de erect. Eccles.
Cathedr. num. 1. & 5. Azor. instit. moral. par. 1. lib. 6.
cap. 30. qu. 2. & 4. Lotther. de re benef. lib. 1. qu. 14.
num. 118.* Itaut nec sufficit Cathedram fuisse
collocatam in alia Ecclesia, quia id fieri po-
10 tuit † cumulatiuè ad Priorem Ecclesiam,
*Vanes. cons. 10. num. 4. Serap. decis. 1444. num. 7. &
seqq. Rota coram Penia decis. 699. num. 8. & 9. se-
cunda impress. Lugdun. & in alijs relatis in §. mi-
nus obstat decis. coram me.*

Secundò, quod Canonicatus Pilarenses nõ
fuerunt suppressi, vel ad aliam Ecclesiam
translati, sed semper vt prius in Ecclesia Bea-
tæ Mariæ remanserunt, dumque Metropoli-
tani affirmant Ecclesiam B. Mariæ fuisse ere-
ctam in Collegiatam de anno 1141. & sic mul
tis annis post communicatam Cathedram Ec-
clesiæ S. Saluatoris (de qua materia infra ha-
bebitur sermo) fatentur in necessarium ante-
cedens, Canonicatus antea extitisse sub anti-
11 quo, & continuato titulo † Cathedralitatis,
quia alias monstruosum fuisset, quod mem-
bra vigerent abscisso capite, nempe facta sepa-
ratione Cathedræ, & Episcopi, qui citra regu-
larem obseruantiam demandatam curę Prio-
12 ris † erat caput Canonicorum, *Abb. in c. postu-
lastis sub num. 8. de concess. præben. Barbos. de potest.
Episc. in add. ad alleg. 75. sub num. 18. litt. B. Rota
dec. 518. num. 23. par. 4. tom. 3. recent.* & omnimo-
dam iurisdictionem in illos habebat, *cap. 1. ne
sede vacante, glos. fin. in cap. nullus, vers. vt Episco-
pus de elect. in 6. Corn. cons. 193. num. 4. & 5. lib. 2.
Gratian. disceptat. 270. num. 4. Barbos. de Canon. &
Dignit. cap. 1. num. 12. Rota dec. 69. num. 2. par. 1.
recent.*

Tertiò, quod per constitutiones à Petro
Librana Archiepiscopo Cæsaraugustano de-
cennio post vindicatam Ecclesiam S. Saluato-
10 ris è manibus Maurorum editas † anno 1128.
reseruatur benedictio candelarum Sedi, cui
proprium est, & deinde per infrascriptam sen-
tentiam Santij iniungitur Canonicis S. Salua-
toris, vt diebus benedictionis candelarum, &
palmarum accedant ad Ecclesiam B. Mariæ,
ibique vnà cum Pilarensibus benedictiones
candelarum faciant, pariterque in die Com-
14 memorationis omnium † Defunctorum ad
eamdem Ecclesiam accedentes communiter
illius diei Ecclesiasticas functiones expleant;
hæc enim vnitatem, & fraternitatem vtrius-
que Capituli demonstrant, & excludunt pri-
uatiuam translationem Cathedræ ad Eccle-
siam S. Saluatoris, quia alioquin omnes actus
15 concernentes † Ecclesiam Cathedralem in
ea fieri deberent, de benedictione candelarum
disponunt constitutiones Petri Libranæ, &
generaliter de alijs functionibus, tradit *Rebuff.
in prax. benefic. tit. de translat. Episc. num. 20.*

Quartò sententiam mox memoratam Ar-
chiepiscopi Santij latam de anno 1220. tùm
in ea parte, qua mandat Pilarensibus, vt cer-
tis diebus solemnibus accedant ad Ecclesiam
S. Saluatoris, ibique assistant in dextera parte
16 Chori, id quod † æqualitatem vtriusque Ca-
pituli à Cathedræ vnione resultantem signifi-
cat, quia alioquin Pilarensibus vti inferiori-
bus dexterum locum ab alijs etiam in propria
17 Ecclesia concedi, † honestum non fuisset,
*cap. adhuc, & ibi gloss. dist. 89. Hostien. in cap. 1.
num. 2. de maior. & obed. Abb. cons. 21. num. 4. lib. 1.
Ruin. cons. 155. num. 41. & seqq. lib. 4.* Tum in
alia parte disponente, quod Cœmeterium exi-
stens extra parietes Ecclesiæ S. Mariæ sit vtri-
que Capitulo commune, & moriente aliquo
Canonico S. Mariæ, omnes Canonici S. Sal-
uatoris eant ad eam Ecclesiam, defunctum-
que sepeliant simul honorificè, & è conuerso
18 omnino † nimirùm sepulturæ, & funerum
fraternitatis argumentum est, vt per *Asin. in
l. 2. §. an & socius num. 4. in fin. & in l. cuius nu. 22.
vers. si vero, & num. 27. 34. & seqq. ff. relig. &
sumpt. funer.* Tùm tandem in verbis conce-
dentibus Canonicis de Pilari, quod omnes
Parochianos suos per totum annum baptizent
limitando hanc facultatem ad tres in Sabbato
19 sancto, & Vigilia † Pentecostes, quodque
pulsent campanas ad matutinas, & alias horas
diei exceptis hora Tertia, & Vesperis, quan-
documque voluerint, etiam antequam pul-
set Ecclesia S. Saluatoris, id siquidem in die
Sabbathi sancti permitti non potuisset, si Pi-
20 larensis inferior esset Ecclesia, vt fuisse plures
decisum à sacra Congregatione Rituum, re-
fert *Barbos. de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 69.*

Nec obstat, quod dicta sententia ius deci-
mandi adiudicet Ecclesiæ S. Saluatoris, quia
imò illud concedit etiam Pilarensibus quoad
21 bona ad illos vti vniuersos † spectantia, & per
diuisionem Iuris decimandi non excluditur
vnitas originalis, & primæua ex alijs resultans
*Oldrad. cons. 296. num. 2. Rota in Vercellen. Vnitatis
Capituli 9. Maij 1644. §. cum igitur coram Eminen-
tiss. D. Card. Ottbobono.*

Quinto, concordia inter has partes inita
de anno 1448. & ab Archiepiscopo Dalmatio,
necnon ab Archiepiscopo Alphonso ab Ara-
gonia anno 1513. confirmatam, in qua appro-
batur præfata sententia Santij, & vlterius di-
sponitur, quod in processionibus locus hono-
rificentior competat Priori S. Mariæ, & Di-
gnitatibus Ecclesiæ S. Saluatoris, postquam
incedant Canonici Pilarenses, & subsequantur
Metropolitani, neque verò intersecatio huius-
modi personarum vtriusque Capituli licita
fuisse citra formalem vtriusque Vnitatem,
22 cum alias † membra a suo capite separari nõ
debeant, *cap. 1. dist. 12. cap. nouit de his quæ fiunt à
Prælat. Felin. in cap. pastoralis sub num. 10. de o[illegible]
de legat. Monaca in cap. Romana num. 9. de senten.
excomm. in 6. Rota coram sa. me. Greg. XV. decis. 284.
sub num. 2.* & magis in terminis *in dicta Vercellen.
Vnitatis Capituli §. stante itaque coram D. Cardin.
Ottbobono.*

His accedunt Bullæ Apostolicæ Innocentij
& Eugenij datæ *in Summ. Pilarensium n. 6. & 7.*
23 enunciantes † Cæsaraugustanum esse Episco-
pum Ecclesiæ B. Mariæ donationes factæ Ber-
nardo

nardo Episcopo Cæsaraugustano, atque Canonicis B. Mariæ *Summ. ibidem num.9. 11. & duobus seqq.* Actus insimul, & capitulariter ab eodem Bernardo Episcopo Cæsaraugustano & Canonicis Pilarensibus *dicto Summ.num.8. &*
24 *seqq.* Continuata residentia aliquorum† Episcoporum penès hanc Ecclesiam etiam post annum 1118. Celebratio Dedicationis propriç Ecclesiæ, quæ etiam hodie fit à Pilarensibus, canonizata in *decis. coram san.mem. Gregor. XV. decis.616. num.5. par.1. recent.* Administratio Sacramentorum Baptismatis, Eucharistiæ, & Matrimonij omnibus ad hanc Ecclesiam accedentibus. Ius sepeliendi defunctos etiam de alienis Parochijs, quod Pilarenses continuò
25 exercuerunt,† solumque Cathedralibus concessum est, *cap. ex parte il 1. de sepult. Rota decis. 177. sub num.6. par.6.*

Quæ omnia sumpta prçsertim simul iuncta vt debet *Rota d.decis.353. num.18.* satis conuin-
26 cunt † continuatam Cathedralitatis retentionem, ad quam probandam etiam vnicum actum sufficere dixit *Rota decis.139.n.12. par.2. diuersorum. in Marsicen. Iurisdictionis 17. Iunij 1647. coram me*, & in puncto in mox allegata *decis. 353. num.79. par.5.* etiamsi Metropolitani probarent ditiorem Crucem in processionibus, & cappas sericas vbique, Pilarenses vero solum intra fines Parochiæ posse deferre. ac per sententias acceptatas, vel concordias fuisse
27 aliquas † prærogatiuas à Pilarensibus abdicatas, & Metropolitanis concessas, quia non ideo fuerunt abrogatæ aliæ ibidem non expressç, *Honded.cons.29.num.107.lib.1. Eugen. consil.88.num.82.& seqq. Rec.cons.74.num.23.& seqq. Rota decis.365.num.8. decis.568.nu.1.par.4.tom.2. & 3. recent.* Itaut necesse sit fateri continuatã vtriusque Ecclesiæ in Cathedra vnionem,
28 quæ in dubio † çquè principalis prçsumitur, *Rebuff. in prax. benef. tit.de vnion. num.20. Gonz. super regul.8. gloss.5. §.7. num.134. Rota in Meleuitana Vnionis 13. Ianuarij 1642. coram Reuerendissimo D.meo Decano, in Giennen. Iurispatronatus 1649. coram me*, necnon quod Pilarenses fue-
29 runt, & sunt in Cathedralitatis quasi † possessione, ob quam releuantur ab onere probandi, illudque transfertur in Aduersarios contrariũ asserentes, *l.circa, ff.probat. l. libertis, §. fin. ff. liber.caus. cap. sæpe de restit. spol. Buratt.decis.110. num.2. & seqq.*

Non tamen Metropolitani contrarium probant, aut ex donatione Ecclesiæ de Pilari facta Ecclesiæ S. Saluatoris à Rege Alphonso, Ranimiro, ac Ildephonso in vim Indulti Apostolici de donando omnes Ecclesias exceptis Cathedralibus confirmata ab Eugenio Tertio, & Adriano IV. ac Alexandro III. *Summar. Metropolitanorum num.25. & tribus seqq.* Aut ex sententia lata anni 1523. declarante Ecclesiam S. Saluatoris superiorem, & magistram, vtique talem esse recognoscendam ab Ecclesia B. Mariæ *Summ. ibidem num.12.* Aut ex priuilegio exemptionis concesso Pilarensibus à iurisdictione Archiepiscopi, & ab illis accerrimè defenso in lite cum Archiepiscopo, *dicto Summ.num.15.& 16.* aut ex erectione B. Mariç in Collegiatam, quæ videtur incompatibilis cum retentione Cathedræ, ac probatur ex Innocentij II. iunctis pluribus intitulationibus hoc nomine datis in *Summ. Metropolitanorum & quatuor seqq.* quod etiam agnouit *Rot. in Cæsaraugustana Præeminentiarum 28. Aprilis 1634. co-*
30 *ram Reuerendissimo Episcopo Terracinen.* vbi † habetur, quod Capitulum B. Mariæ de Pilari reperitur in statu Collegiatæ.

Nam quoad donationes animaduertendum est, quod non loquuntur de Ecclesia de Pilari, de qua solùm fit mentio in donatione Alfonsi, qui simpliciter donauit hanc Ecclesiam Ecclesiæ S. Saluatoris, sed donationem Alphonsi liberatoris, ac Ranimiri prædecessorũ
31 confirmauit, ad quas propterea, † cùm confirmatio restringenda sit inhæredum est donationibus in confirmatione relatis de hac Ecclesia mentionem non facientibus, *Rota decis.439. num.2. coram san. mem. Gregor. XV.* in his terminis *decis.353. numer.99. & 100. par.5. recent.*

Sententia Archiepiscopi Alphonsi lata anno 1513. declarat ab Ecclesia de Pilari recognoscendam esse Ecclesiam S. Saluatoris in
32 matrem, superiorem, & magistram, † quia ibi quoque Cathedra collocata fuit cumulatiuè cum Ecclesia de Pilari, non priuatiuè *Rota dicta decis.353. sub num.86. vers.non primum par.5.recent.* vt propterea sensus sit, quod teneatur recognoscere in matrem, & superiorem aliarum Ecclesiarum Vrbis Cçsaraugustanæ non autem suimet, prout etiam colligitur, ex quo in eadem sententia mandatur obseruantia sententię Santij, & concordiæ confirmatæ à Dalmatio, quç vt superiùs demonstrabam, probant çqualem Ecclesiæ Pilarensis Cathedralitatem, omnisque interpretatio su-
33 menda est, † ne vna pars sententiæ alteri contradicat, *cap. cum expediat de elect. in 6. Buratt. decis.931. num.10. Rota decis.188. num.4. decis.250. num.15. par.6. recent. & in Barchinonen. Exemptionis 20. Maij 1647. coram me.*

Exemptio refertur ad concernentia institutum regulare, ideoque non excludit de cçtero iurisdictionem Episcopi, & plures reperiri Ec-
34 clesias Cathedrales, quæ † vt regulares ab Episcopo sunt exemptę, & subiacent suis Superioribus, vt verò Cathedrales Episcopo obediunt, refert *Hostien.in c.causam,quæ in princ. de iudic. Abb.ibid.num.8. Barbos.de Canon.& Dign. cap.1.num.11. Coccin.decis.157.num.1.& 2.* Quod eo magis applicatur casui nostro, quo expressè reseruatur Episcopo iurisdictio in populum cuius proinde, & Parochi respectu totum ius
36 Episcoopale in Ecclesia Pilarensi † conseruatur Episcopo, *cap. per exemptionem de priuil.in 6. vbi glos. verb. curam habet, Gemin. num. 14.& seq. Anchar.num.3. Lotther.de re benef. lib.1. quæst.24. num.107. & num.108. & seqq. Seraph.decis.1058. sub num.6. Rota inter recentior. decis.324. numer.6. par.1.*

Erectio tandem Pilarensis in Collegiatam, præter quod probata negatur, non repugnat continuationi cumulatiuæ Cathedralitatis.
37 Quinimò omnis † Cathedralis est Collegiata,

ta, *c. nouit cap.4.de his quæ sunt à Pralat. sin. cons. cap. Barbos. de Can. & Dignit. cap.2. sub num.2. vers.omnis enim, Bisign. decis.13. num.3.de præben.* potuitque obtineri specialis erectio in Colle-
38 giatam † ad abundantiorem cauthelam, cumulando hunc titulum expressum titulo Collegialitatis implicito Cathedralitatis, *ad tex. in l.3. §.ex plurib. ff.acq. poss. Manen.dec.36. num.18. & seq. dec.25.num.49. Rota dec.305. n.5. & 6. par.4. tom.2. recent.* prout vlterius decla-
38 rauit † obseruantia, cùm continuò Pilarenses exercuerint supra recensitos actus Cathedralitatis, ad quam conseruandam sufficeret, vt dicebam, vnicus actus, sicut ad excludendam probationem Metropolitanorum, qui vt supra dicebatur, tenentur probare plenè & concludenter priuatiuam translationem Cathedrę in eorum Ecclesiam sufficit possibile contrarium, *cap.in præsentia de probat. Rota dec.506. num.3.& 4. par.1. diuers. decis.128.num.13.par.6. recent. & in Asten. Coadiuioriæ 21. Iunij 1652. coram R.P.D.Celso.*

Cum itaque iuxtà prædicta constet ex actis de non iure Metropolitanorum, & per con-
40 sequens sententia Rotalis † sit iusta, vtique
41 ob non prosecutā† appellationem exaduerso impositam, transijt in iudicatum non obstantibus assertis impedimentis, aut intermedio tractatu concordiæ, quia hunc non efficere,
42 quin curant fatalia, tradit *Gaill.obseru.lib.1.obseru.140.num.8.& seq. & dixit Rota in Romana pecuniaria 17.Martij 1595. coram Litta impress. apud Marches.de commiss.par.2. fol.21.num.4.*

Impedimenta verò vt excusent à proroga-
43 tione fatalium oportet esse ineuitabilia, † & durasse per totum tempus desertionis, *Rota dec.156.num.2.par.2.recent.* Neque in facto subsistit quod Pilarenses tacitè prorogauerint fatalia, quia petierunt quidem remissoriam, sed
44 deinde videntes Metropolitanorum † negligentiam in prosequendo appellationem, rem iudicatam opposuerunt.

Meritò igitur decisio rei iudicatæ canonizatoria confirmata hodie fuit vtraque parte informante.

R.P.D. MELTIO

Postea EPISCOPO PAPIEN.

Bonien. Pecuniaria.

Lunæ 6. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Mandatum quando est iustè relaxatum, & cœptum est exequi, non est in eius executione supersedendum, Res iudicata habet executionem paratam, exceptio ad impediendam executionem rei iudicatæ an admittatur. Errorem inuentarij, qui allegat tenetur illum concludenter probare, & docere etiam docto de causa erroris.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum quando fuit relaxatum in vim rei iudicatæ, & præuio rescripto Signaturæ, parito iudicato.*
Tunc quoties illud est cæptum exequi, non potest in eo supersederi.
2 *Rei iudicatæ effectus est, vt illius executio non impediatur.*
Res iudicata paratam semper habet executionem, num.2.
3 *Inuentarij exceptio, vti non impugnatiua, sed modificatiua potest quandocumque opponi.*
Etiam post tres conformes, & rem iudicatam. num.3.
4 *Exceptio inuentarij, quando non releuet ad impediendam executionem rei iudicatæ.*
5 *Inuentarium præseruat, vt bona hæredum non possunt capi in executionem debitorum defuncti.*
6 *Inuentarium non præseruat hæredem, vt non teneatur bonis hæreditarijs pro soluendis debitis defuncti & num.7. & 8.*
9 *Confessio emanata in inuentario plenè probat contra conficientem, & contra causam habentem ab eo.*
10 *Hæredes non est verisimile, quod voluerint aliquod prædium, quod non erat totum hæreditarium, in totum descripsisse in inuentario.*
11 *Hæredes in inuentario solent potius omittere bona hæreditaria, quam addere, quæ non sunt testatoris.*
12 *in Inuentario, quando prætextus erroris, facilè non admittatur.*
13 *Error dum deducitur aduersus inuentarium, debet per indubitatas, atque euidentissimas probationes doceri.*
14 *de Errore inuentarij non sufficit probare, nisi simul deducatur causa erroris, & num.15.*
15 *Error in inuentario tunc eo fortius, & plenius est probandus, quando emanauit à persona informata.*
16 *Ignorantia non videtur posse cadere in eo, qui de re de qua agitur est informatus.*
17 *Ignorantia non cadit in eo, qui est informatus.*
18 *Erroris verisimilitudo vbi non detur.*
19 *Bona descripta in inuentario bonorum hæreditariorum præsumuntur Testatoris.*
20 *Hæres cum beneficio legis, & inuentarij, soluens debita testatoris de suo, potest bona defuncti detinere &c. & num.21.*
22 *Processus ad vlteriora quando non possit impediri.*

DECISIO CXLV.

IN VIM trium conformium, quæ omnes condemnant Carolum Beccadellum hæredem Laurentij Bonsignoris ad soluendum libr.30.mil. ex causa administrationis per dictum Laurentium excutæ de bonis extradotalibus Gesiæ Baldę eius vxoris ab anno 1621 vsque ad annum 1637.& post illarum executionem à Signatura prę seruatam cum clausula, sine prędiudicio, relaxato, atque expedito mandato contra bona hęreditaria dicti Laurentij, quia illius vigore facta fuit executio super quibusdam stabilibus existeñ in Communibus S.Ioannis in Falamosco, & S.Nicolai de Villula, Hippolyta Landina hæres prędicti Caroli Beccadelli ad vlteriorem executionem impediendam cœpit coram Vicario Bononiæ executione mandati Rotalis opponere

nere de inuentario per dictum Carolum confecto de bonis hereditarijs Laurentij ex quo colligi prætenditur vt satisfactis creditis anterioribus nihil supersit, quod pro solutione debiti prouenientis ex causa administrationis sufficiat. Vnde an esset supersedeñ, dubitatum hodie fuit, & negatiuè per Dominos responsum.

Mandatum enim relaxatum fuit in vim rei iudicatæ per tres conformes, & præuio rescripto Signaturæ cùm clausula, sine preiudi-
1 cio, quo casu vt non sit in illius † executione suspendendum maximè, postquam illa fuit cœpta, declarat *text. in Clemen. vt calumnijs de re iudic. Rip. in l. 4. §. condemnatum num. 3. versic. aliquando, ff. de reiudic. Alex. consil. 123. num. 6. lib. 6. versic. quæ dicta sententia, Soccin. sen. consf. 78. n. 4. in fin. lib. 3. Rota coram Seraphin. dec. 777. num. 12. versic. 3. Caualer. decis. 495. num. 5. versic. sed respondebatur, Andr. dec. 85. versic. de iure autem,* &
2 effectus reiudicatæ † est, vt illius executio nō retardetur, & paratam semper habeat executionem, *l. 2. & ibi Bart. C. de execut. reiudicat. Vestr. in prax. lib. 8. cap. vlt. num. 8. Rota dec. 168. num. 9. par. 6. recent.*

Nihilque refragatur, quod exceptio inuen-
3 tarij tamquam † non impugnatura, sed modificatura sententia opponi possit etiam post tres conformes, & rem iudicatam, *ad trad. per Salicet. in l. ab executione sub num. 14. versic. idem de except. benef. inuent. C. quorum appell. non recip. Calcan. consil. 18. num. 28. vers. & ideo, Trentacinq. var. resolut. lib. 2. resolut. 1. de except. num. 10. cum alijs per Modern. Hispan. in Laberynth. credit. p. 3. cap. 1. num. 85.* Quia admissa etiam pro vera huiusmodi conclusione adhuc obiectum cessat ex facto, nam executio apparet facta super
4 bonis, quæ ipsomet Inuentario descripta † leguntur pro hereditarijs Bonsignoris, & ita exceptio inuentarij nil releuat ad dictam executionem retardandam, nam beneficium in-
5 uentarij præseruat † quidem hæredem, vt non teneatur de proprio, *l. fin. §. etsi prædictam, C. de iur. deliber. Rota in Anconitana, seu Maceraten Census 21. Aprilis 1646. coram bon. mem. Pirovano,* sed tamen eum non liberat quin quoad
6 bona † hereditaria teneatur, *iuxta theor. Bald. in d. l. fin. §. etsi prædicta, sub num. 3. versic. si verò esset certum, C. de iur. deliber. Rota coram Greg. XV. decis. 67. num. 12. dec. 418. sub num. 6. & 7. & ibi Adden. num. 15. coram Merlino decis. 728. numer. 1. versic. non tamquam,* & fuit resolutum *in Sancti Seuerini dotis 5. Maij 1631. coram bon. mem. Pirouano, & in Romana quarti dotalis 19. Iunij 1645. coram R. P. D. meo Cerro, & alibi passim.*

Neque subsistere visa fuit exceptio data,
7 quod scilicet prædium † executatum Sancti Ioannis in Calamosco pro rata tornatur. 55. non sit hereditarium Bonsignorij, sed proprium ipsius Caroli Beccadelli, ex quo dd. tornat. 55. de propria pecunia acquisita præsupponantur de anno 1625. & 1626. à diuersis personis in quas idem Bonsignorius viuēs illas alienauit, quia cum deinde idem Carolus in inuentario per ipsum confecto an. 1638.
8 de bonis † hereditarijs dicti Bonsignorij istud prædium S. Ioannis pro hæreditario descripserit absque vlla declaratione, siuè limitatione, vnde resultat præsumptio, quod vel dd. tornatur. 55. fuerint postea per eumdem Bonsignorium redemptę, prout redimere illas potuit vigore specialis pacti in instrumento super earum alienatione appositi vel quod tornaturæ in inuentario descriptæ, & super quibus fuit facta executio sint diuersæ ab illis, quas Carolus Beccadellus acquisiuit de an-
9 no 1626. Confessio † enim emanata in inuentario, certùm est quod contra illud conficientem, ac habentem ab eo causam plenè probat *l. fin. vbi Bald. & Salicet. C. arbitr. tut. Soccin. consil. 51. à num. 1. cum sequen. vol. 3. Paris. consil. 45. num. 20. vol. 2. versic. vnde considerato, Decian. consil. 76. num. 8. versic. 2. probantur vol. 3. Peregrin. de fideicom. art. 44. sub num. 3. Gratian. discept. forens. cap. 765. num. 59. Rota diuers. dec. 2. num. 3. par. 1. in recent. dec. 426. num. 2. in fine par. 1. coram Durano*
10 *dec. 337. num. 9.* & inuerisimile omninò † redditur, vt si de tempore confecti inuentarij dictum prædium non fuisset in totum hæreditarium, Carolus voluisset illud in sui præiudi-
11 cium probari † in inuentario describere, maximè cùm regulariter heredes soleant potiùs omittere, quam de suo capite addere, vt in his terminis ponderauit *Rota coram Merlino dec. 796. à num. 1. cum seq.*
12 Neque † pretextus erroris in describendo de facili admittitur cùm concludentissimè il-
13 le probari † debeat per indubitatas, atque euidentissimas rationes *l. cum de indebito, §. fin. ff. de probat. Rota coram Durano d. dec. 337. nu. 30. cum seq. versic. 2. coram Merlino d. dec. 796. num. 3. & in Bononien. de Marescottis 27. Iunij 1635. corā Cardinali Macchiauello,* Immo vt nec etiam sufficiat docere de errore, nisi & insimul causa erroris deducatur, declarat *Surd. decis. 104. num. 18. Gratian. discept. forens. cap. 766. num. 47.*

Tantoque magis procedere hoc debet in
16 proposito casu † in quo descriptio facta fuit ab ipsomet Carolo Beccadello, qui dd. torna-
17 tur. acquisiuit, vnde † non potest in eo cadere ignorantia, & per consequens nec dari verisimilitudo erroris, *Rota coram Gregor. XV. dec. 414. num. 7.*

Præterea circa hoc remouetur quæcumque difficultas ex eo, quod pro parte illorum de Baldis iustificatur Carolum Beccadellum alienasse tornat. per ipsum emptas, vnde illę, quæ fuerunt in inuentario descriptę conuin-
19 cuntur † omninò hereditariæ Bonsignoris, nec potuerunt vllo modo esse propriæ Beccadelli.

Minùs releuat vt ex eo quod pretendatur Beccadellum plura debita hereditaria Bonsi-
20 gnoris † potiora debito administrationis soluisse, vnde Hippolyta Landina tamquam heres Beccadelli possit bona executata sibi de-
21 trahere, † immò detracta censeantur per imaginariam solutionem ministerio legis factam *iuxta doct. Bart. in l. si ei cui, §. 1. num. 1. ff. de euict. Peregrin. de fideicom. art. 35. num. 13. Rota decis. 127. num. 10. par. 7. recent.* Quia aliis pro
22 nunc ommissis, cum vsque adhuc † ratio de bonis

bonis Inuentariatis legitimè reddita non fuerit non potest sub hoc prætextu retardari processus ad vlteriora. Hæreditas enim semper in dubio soluendo præsumitur donec contrarium per hæredem probetur *Gratian. disc.for.d.cap.766.nu.5. Rota in Romana Legati 2. Maij 1644. coram R.P.D. meo Bichio §.ex ipso siquidem in fine.*

Et ita vtraq; parte &c.

R. P. D. B I C H I O.

Bononien. Fideicommissi de Pancaldis.

Veneris 10. *Martij* 1656.

A R G V M E N T V M.

Sententia immissionis, quando executioni debitæ sit danda. Fideicommissario ex quibus capitibus sit danda immissio in bonis fideicommissarijs.

S V M M A R I V M.

1 *De sententiæ validitate satis dicitur constare, dum ex actis ea docetur.*

2 *Ius bonum instantis, plenè docetur ex pluribus decisionibus in causa factis.*

3 *Sententia immissionis quandò dicatur bene executa.*

4 *Immissio datur fideicommissario in bonis subiectis fideicommisso, siuè ex Edicto Diu. Adr. tollend. vel ex vtili Saluiano, & num.5.*

6 *Instantia cœpta à defuncto transit in hæredem.*

D E C I S I O CXLVI.

IMMISSIO vigore fideicommissi Berti de Pancaldis petita ab Alexandro Algardo filio Thomasiæ de Pancaldis, & lite pendente defuncto concessa fuit Cassandræ illius Sorori, & hæredi per sententiam rotalem coram R.P.D. meo Beuilaqua aliarum præcedentium de partibus confirmatoriam, & respectiuè reuocatoriam. Quam in gradu appellationis per DD. Comites de Caprarijs Reos conuentos ad me interposita confirmandam esse hodie Domini censuerunt.

1 De illius enim validitate constat † ex actis, & de iustitia, & pluribus decisionibus super tàm existentia, & purificatione fideicommissi, quàm descendentia Alexandri, & Cassandræ à fideicommittente, bonorumque identitate *coram bo. me. Card. Panzirolo, coram Eminentissimo D. Cardinali Otthobono coram RR. PP. DD. meis Cerro, Peutingero, & Beuilaqua ema-*

2 *natis*, quæ bonum Ius instantis † ostendunt, vt dixit *Rota decis.524.num.4.coram sa.me. Greg. XV. decis.34.num.5.decis.151.num.3.par.7.recent.* vt propterea meritò deuentum fuerit ad sen-

3 tentiam † Immissionis in quinq; petijs terræ ibidem, & in d. sententia Rotali expressis, quæ docto de prædictis competit fideicom-

4 missario, † siuè ex Edicto Diui Adriani relato *in l.fin.C.edict.Diu.Adr.toll.* siuè ex vtili Sal-

5 uiano † interdicto *iuxtà text. in l.fin.C.comm. de leg. prout sæpissime decisum fuit in causis relatis in Bononien. fideicommissi de Amorinis 18. Maij 1648 coram R.P.D. meo Meltio, in Fanen. Bonorum 19. Iunij eiusdem anni coram bo. me. Arguelles, in Interamnen. fideicommissi* 11. *Martij* 1654. *coram R.P.D. meo Celso.*

Nec dubitari potest, quin Cassandra Alexandri Soror, & hæres prosequendo Iudi-

6 cium ab eo dum viueret, motum † reportare potuerit ad sui fauorem sententiam Immissionis, quia instantia cœpta à defuncto transit ad hæredem *l.si operar. Iudicio ff.oper.libert.l. si petitur ff. Iudic.l.hæres absens in princ.ff.eod. cum alijs relatis à Moderno Veneto d. transmiss. cas.55. num.1.& seqq.& in fortior.terminis Rota decis.141. num.5.apud Pacif. de Salu. decis.644.num.5. apud Modern. Perus.de manut.in Senogallien. Prædij 27. Iunij 1644. coram R.P.D. meo Meltio.*

Et ita decisum Informante tantum Cassandra citatis tamen pluries Aduersarijs.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Romana Locationis.

Ven. 10. *Martij* 1656.

A R G V M E N T V M.

Cum per disdictam censeatur à locatione recessum, non tenetur conductor rem vacuam restituere si illam de consensu Domini sublocauit, & proinde minus legitimè ad pensiones postea versas condemnatur.

S V M M A R I V M.

1 *Executio mandati concedi non potest pro credito soluto.*

2 *Disdicta ostendit animum disdicentis nolle amplius in locatione continuare.*

3 *Conductor tenetur restituere rem conductam liberam & claues restituere, intell. vt num.seq.*

4 *Conductor non tenetur restituere liberam rem conductam, si eam de licentia Domini sublocauit.*

5 *Subconductor, cui de licentia Domini fuit facta locatio, ipse ex integro domum conduxisse censetur.*

6 *Consensus Domini quod res locata alijs locetur non liberat primum conductorem, & quando vide num.seqq.*

8 *Disdicta domus facta etiam ante tempus conuentum eo magis arctat, & ligat.*

D E C I S I O CXLVII.

DOMVM quam Emilius ad biennium à Laurentio conduxerat de illius consensu, & expressa licentia Comiti Marescotto sublocauit, eidemque postea cautius agendo in conductione nolle amplius continuare deindè denunciauit, conuentus nihilominus decretum ad soluen. pensiones A.C. contra eum decreuit mandatum executiuum, sed postea à tali decreto reposuit, & pensiones amplius non currere mandauit; A' quibus impetrata per

Lau-

Laurentium commissione causæ in Rota iuxtà illius formam, dubitaui, An mandatum esset exequendum, & negatiuè fuit resolutum.

Apparebat siquidem ex solutione scut. 70. Laurentiæ facta de qua constabat ex partita relata in calce responsionis facti pro eius parte datæ, ibi, *disse esser per saldo di tutto quello puole pretendere detta Signora Lorenza per li dui anni per la quale fù appiggionata detta Casa*, fuisse satisfactam de omnibus pensionibus ab Emilio debitis pro biennio, quo locatio cum eo perdurabat, hæc enim quietantia, seù Saldum omninò liberauit Emilium ab omni obligatione, quam habebat hac de causa, ideoque concedi nō debet executio mandati pro cre-
1 dito per † solutionem sublato *l. emptor* 98. §. *Lucius in fin. ff. de pact. l. verborum* 107. *in princ. ff. de solut. l. si Pupillus* 21. *ff. ad l. Falcid. Surd. cons.* 221. *num.* 58. *Rota coram bon. mem. Merlino decis.* 630. *num.* 2.

Ad pensiones autem post d. biennium decursas Emilius non tenetur, quia iam terminata erat locatio per præcedentem disdictam locatori factam, & in actis legitimè repro-
2 ductam, † cuius intimationis, vel disdictæ effectus hic est, vt ostendat animum conductoris nolentis vlterius Domum ei locatam retinere *Decian. cons.* 52. *num.* 20. *vers.* 4. *dico, & num.* 37. *lib.* 3. *Rota decis.* 269. *num.* 3. *apud Modern. de mannt. & in Romana pretij grani* 14. *Decembris* 1646. §. 1. *coram R. P. D. meo Meltio*.

Non obstat quod Emilius tempore locationis finito domum liberam vacuam, & expeditam non dimiserit, nec omnes illius cla-
3 ues restituerit † prout per pactum in Instrumento adiectum, ac etiam ex Iuris dispositione adstrictus reperiebatur *l. si quis conductionis* 25. *& l. cum Conductorem* 29. *C. locat. Ruin. consil.* 88. *sub num.* 1. *&* 2. *lib.* 1. *Menoch. cons.* 13. *nu.* 1. *& cons.* 198. *num.* 9. *Ciriac. controu.* 229. *num.* 1 *&* 2. *Ioseph. Lud. decis. Perus.* 62. *num.* 5. *Rota coram Pen. decis.* 112. *num.* 6. *& sa. me. Greg. XV. decis.* 45. *nu.* 1. Quoniam huiusmodi adimplementi defectū non esse Emilio imputandum Domini dicebant, eo quia Domum non ipse, sed Comes Marescottus tunc inhabitabat, & cui contenta extitit Laurentia, vt mediante licentia in
4 scriptis tradita, sublocaretur. † Vnde hoc impedimentum vti prouenienss, ex facto locatricis illi præiudicare debet non Emilio cuius conductio, elapsis duobus annis, per sequtam disdictam expirauit, & Comes Marescottus subinquilinus effectus personalis conductor, ipseque solus domum retinuit, & sic ad pensionum solutionem prosequenti bien-
5 nio tenetur. † Quia attento beneplacito Laurentiæ in sublocatione ei facta censetur ex integro domum conduxisse, vt per *Text. in l. qui ad certum* 15. *ff. locat. conduct.* respondit *Rota in Romana retractus* 29. *Ian.* 1629. *coram bo. me. Merlino inter eius impress. decis.* 386. *num.* 12. *repetita in recent. decis.* 243. *eodem num.* 1. *par.* 5. Ab illius verò hæredibus amplius non obijceretur quæstio dominij respectu quartæ partis domus à d. Comite emptæ, dùm ministerio legitimi Procuratoris, eorum prætensioni expresè renunciarunt, & liti cesserunt.

Nec releuat quod per consensum à Lau-
6 rentia præstitum † non possit dici recessum ab obligatione Emilij erga eam pro omnibus in contractu locationis contentis *ad Tex. in l. nemo probibetur* 5. *C. de locat. & conduct.* Quia obiectum, & d. legis dispositio procedit, vbi durante locatione, & Inquilinus rem ibi con-
7 ductam alteri locat, † aliter tamen dicendum est quando vt hic prima locatio præuia disdicta erat extincta, & res locatore consentiente alteri fuit sublocata, hoc enim casu obligatio sublocantis cessauit, ac nouo superueniente Iure titulo debet Dominus rei locatæ pro pensionibus actiones suas dirigere contra Subinquilinum personalem conductorem effectum, vt benè explicat *d. dec.* 386. *num.* 13. *&* 14. *coram bo. me. Merlino*, & ad rem etiam faciunt tradita *per Iason. in l. final. nu.* 130. *C. de Iur. emphit. Ancaran. cons.* 63. *num.* 1. *&* 2.

Minus refert quod disdicta fuerit facta per duos menses, antequam locatio terminaretur. Quia licet ex tenore Instrumenti locationis illa deberet præcedere per quindecim dies ante completum biennium à die stipulationis, adeò vt post dictum tempus facta non suffragatur. Sed eo casu Domus intelligeretur relocata, & reconducta ad alios duos annos, & hoc tamen dici non potest intem-
8 pestiuè facta † quia non prohibetur, quo minus huiusmodi denunciatio fieri possit antea quandocumque cum exinde magis certus reddatur conductor, qui amplius continuare non intendit, & altera pars valet interim deliberare de domo, & de alio conductore prouidere, vt in terminis disdictæ pro redemptore Census ex Bulla sa. me. Pij V. requisita, aduertit *Modern. de cens. vltim. impress. qu.* 111. *sub num.* 4. *vers. licet autem Rota post eumdem decis.* 362. *in fin. & in terminis Societatis officij Castracan. de Societ. offic. cap.* 57. *per tot. & signanter à nu.* 8. *vsque ad* 13. *Rota Zacch. eod. tract. decis.* 91. *num.* 7. *& seqq.*

Et ita vtraq; &c.

R. P. D. MELTIO.

Barchinonen̄ Beneficij.

Veneris 17. *Martij* 1656.

ARGVMENTVM.

Præsentato debita est institutio, dum iustificauit se habere omnes qualitates à lege fundationis requisitas. Et aliqua deducuntur circa præceptum Fundatoris, quod præsentatus debeat relinquere cognomen proprium, & sumere suum.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatus quando habet omnes conditiones à fundatore iurispatronatus requisitas instituendus est.*
2 *Iurispatronatus adiudicatio, quando præsentato, non veniat deneganda.*

3 *Bene-*

3 *Beneficij vacatio iustificatione non eget, dum altera pars venit ex eadem vacatione.*

4 *Iurispatronatus probatio optimè deducitur ex Instrumento publico fundationis, & dotationis.*

5 *Iuspatronatus rigorosè non venit probandum, quando non agitur de canonizando, sed solum ad validitatem præsentationis.*

6 *Institutus, quando fuit præsentatus, per Ordinarium præsumitur habilis.*

7 *Præsentatus, quod quis fuerit intra legitimum tempus facta, ex quo iustificetur.*

8 *Laici habent de iure tempus quadrimestre ad præsentandum.*

9 *Iurispatronatus fundator potest præfigere minus tempus ad iurispatronatus collationem, eius, quod est de Iure, & num. 10.*

11 *De præsentatione non dicitur constare, si de ea tantum appareat ex fide Notarij, coram quo, ea fieri non potest.*

12 *Præsentatio facta coram Ordinario, id probari potest per rogitum Notarij, de eo actu facto, & ab eo rogato.*

13 *Notario fidem facienti de Instrumento à se rogato creditur, quoties respicit actum factum coram Iudice apud acta iudicij.*

14 *Præsentatio fit coram Ordinario, Notario stipulante apud acta Iudicij.*

15 *Præsentatio quod fuerit facta in tempore, ex quo necessariò arguatur.*

16 *Præsentatio, quod legitimè fuerit facta cum omnibus suis conditionibus quando satis dicatur constare.*

17 *Præsentatio, quod fuerit facta intra legitimum tempus, probari etiam potest ex enunciatiua Vicarij.*

18 *Præsentatio ad Iuspatronatus, quod spectet ad aliquem, probari potest ex quo ille præstitit consensum resignationi illius.*

19 *Præsentandi quasi possessio acquiritur ex consensu præstito resignationi, & num. 20.*

21 *Ex præsentandi quasi possessione auctoris, probatur quasi possessio successorie.*

22 *Hæredi vsufructuario debetur ius præsentandi, cum iurispatronatus fructus sit præsentatio.*

23 *Iuspatronatus si sit alicui relictum sub aliqua conditione, ea non seruata fit deuolutio ad vocatos.*

24 *Testatoris mens, quod hæres debeat assumere eius cognomen ex quo dicatur adimplementum factum.*

25 *Oblatio de assumendo cognomine testatoris facta ab hærede, quando dicatur sufficiens.*

26 *Testator aliud est, quod ordinet hæredi, quod sumat eius cognomen, per viam modi, & aliud si per viam conditionis.*

27 *Præceptum Testatoris factum hæredi censetur per viam modi, non autem per viam conditionis, censetur in dubio factum.*

28 *Testatoris præceptum, ex quibus verbis dicatur ordinatum per viam modi, & non per viam conditionis.*

29 *Iurispatronatus fundator, si disponat, quod præsentatus sumat ipsius fundatoris cognomen, quando sit necessarium, vt illud de tempore præsentationis sumatur, & quando non.*

30 *Modus, differt à conditione, quia modus post actus executionem potest adimpleri, Conditio verò ante actus executionem, num. 31. 40. & 41.*

32 *Testatoris præceptum de sumendo ab hærede eius cognomen si est sub modo, non priuatur dum illud non sumit cum requiratur interpellatio secus dum est sub conditione.*

33 *Modus non impedit acquisitionem rei si non adimpleatur conditio verò impedit.*

34 *De dispositione vna ad aliam non est inferendum, dum sunt diuersæ, & num. 35.*

36 *In pœnam deuolutionis, vt quis incidat, quando sit necessaria interpellatio.*

37 *Præcepto Testatoris, si quis contrauenerit, incurrit in pœnam priuationis absque alia interpellatione,*

38 *Testatoris verba, quando aliquid controuertitur, sunt attendenda.*

39 *Testator iubendo hæredi ne vtatur proprio cognomine, & suum assumat, quid censeatur voluisse Testator.*

42 *Sententia lata in materia iurispatronatus facit ius tum.*

DECISIO CXLVIII.

BERNARDVS de Ferrerijs anno 1490. auctoritate ordinarij fundauit beneficiũ ad Altare S. Stephani in Ecclesia B. Mariæ Villæ de Matarone Barchi nonen Dioecesis, cum reseruatione Iurispatronatus fauore eius fratris quamdiù vixerit, & post eius obitum fauorehæredum mansi, seù domus de ferrerijs, ita tamen, vt cognominari se facerent de cognomine Ferrerijs, & præsentare teneretur coram Ordinario infra mensem à die vacationis.

Presbyterum, seù Clericum idoneum ex linea masculina si tunc reperiretur, sin minus ex linea fœminina, & ijs non exstañ secularem oriundum de Parochia S. Mariæ de Matarone, & in casum neglectæ præsentationis intra tempus præfixum 30. dierum, vel non assumpti cognominis familiæ de Ferrerijs, voluit fundator quod ius præsentandi deuolueretur ad hæredes Mansi Morot, d. Parochus de Matarone, qui præsentare teneretur inter alios 30. dies proximos modo, & forma prædictis.

Huiusmodi Beneficium fuit de anno 1622. de consensu Annæ Argensolæ de Ferrer resignatum fauore Antonij de Morot, per cuius obitum extrà Romanam Curiam secutum de mense Iulij 1653. cum factus fuisset locus præsentationi. Hieronymus Argensolus de Ferrer hæres vsufructuarius d. Annæ, & vti Possessor Domus, seù Mansi de Ferrer sub die 20. Iulij presentauit Iacobum Iafonte, Paulus verò Morot sub die 9. Augusti præsentauit Isidorum Marottum; Hinc orta inter dd. præsentatos controuersia, & emanauit sententia Ordinarij super institutione Iacobi, à qua interposita per Isidorum appellatione causaq; ad Rotam delata, ac mihi commissa dubitaui, cuinam ex præsentatis adiudicandum esset Beneficium, & DD. Iacobo adiudicandum esse responderunt. Pro-

1 bat tamen † ipse necessaria pro adiudicatione requisita, scilicet vacationem controuersi Beneficij existentiam Irisp. illiusque pertinentiam ad Hieronymum præsentantem, & pro-

propriam Iacobi præsentati habilitatem, qui-
2 bus concurrentibus † præsentato semper debetur institutio, seù adiudicatio, *iuxtà Text. in cap. decernimus, & cap. monasterium 16. quæst. 7. cap. cum Belsol. de re iudic. Rota in Lunen. Sarzanen. Cappellaniæ 20. Iunij 1601. coram Sacrato, in Lucana Iurispatronatus de Podijs 21. Aprilis 1621. coram Coccino, in Gerunden. beneficij 27. Iulij 1644. coram R.P.D. meo Bichio, in Mediolanen. Beneficij 31. Ianuarij 1646. coram Reuerendiss. D. Decano, in Gerunden. Beneficij 11. Martij 1648. coram R.P.D. meo Celso, in Mutinen. Beneficij 27. Martij eiusdem anni coram bo: me: Arguelles, & in Aretina Plebaniæ 6. Februarij 1654. coram R.P.D. meo Cerro.*

Vacatio Beneficij per obitū Antonij Morot vltimi illius possessoris non impugnatur, &
3 satis† probatur ex confessione partis venientis ex eadem vacatione *Eegid. decis. 596. Seraph. decis. 1296. num. 6. Put. decis. 171. num. 1. lib. 1. Buratt. decis. 255. num. 10. & decis. 331. num. 1. in recent. decis. 544. num. 4. par. 4. & decis. 202. num. 2. par. 7. in Maioricen. Beneficij 4. Aprilis 1650. coram R.P.D. meo Albergato, in Asculana Iurisdict. 1. Iulij 1650. coram Me §. vacatio si quidem, & in CracouienPræpositur æ S. Floriani 28. Iunij 1651. coram R.P.D. meo Verospio.*

Patronatus Laicalis probatus remanet ex
4 Instrumento † fundationis, & dotationis, qui modus probationis omnes alios superat *cap. nobis de iurep. gloss. in cap. piæ mentis 16. qu. 7. Rota decis. 5. de iurep. in antiq. Modern. Pisan. de Iurepatr. lib. 11. cap. 5. num. 9. cum seq.* Et dum ordinarius
5 non est† in causa pro libertate Beneficij, neq; hic agitur de canonizando formiter Iurepatronatus, sed lis est simpliciter inter præsentatos super sola pertinentia ad illius probationem sola confessionis Isidori eumdem Patronatum sustinentis sufficeret *Cassador. decis. 1. in fin. de probat. Martin. Andr. decis. 5. n. 3. & 4. Mant. decis. 144. num. 3. & decis. 318. num. 1. & seqq. Add. ad Greg. XV. decis. 451. num. 22.* & fuit dictum *in d. Asculana Iurisp. 1. Iulij 1650. coram me §. Patronatus laicale circa finem.*

Habilitas Iacobi præsentati probatur eo ipso quod Ordinarius eum instituit nam alias nō fuisset institutus si inhabilis fuisset, & in his terminis ponderatum fuit *in Fesulana Beneficij, seù Oratorij 27. Iunij 1646. coram R.P.D. meo Bi-*
6 *chio §. habilitatem denique*, & regulare est † vt habilitas ex approbatione ab Ordinario facta conuincatur *gloss. in clem. 1. verb. reputamus de concess. præben. Mant. decis. 208. nu. 4. Caual. dec. 299. num. 3. cum seqq.*

Nec subsistere visus fuit prætensus defectus qualitatum à fundatore in limine fundationis requisitum; Nam quod Iacobus sit de familia, habeatque cæteras qualitates à d. fundatore requisitas deponunt Testes formi-
7 tèr ad † ipsius instantiam examinati, & dati *in eius Summ. num. 9.*

Quod verò idem Iacobus præsentatus fuerit infrà legitima tempora patet ex ipsamet præsentatione. Antonius enim Morot vltimus Beneficij possessor decessit die 17. Iulij
8 1613. & sub † die 21. eiusdem mensis Hieronymus de Argensola tanquam vsufructuarius Annæ Ferrer eius vxoris præsentauit Iacobum Sabom patet itaque præsentationem emanasse, nedum intra quadrimestre datum
9 laicis ad præsentandum † ex dispositione *cap. quoniam de iurepatr.* sed etiam intra spatium 30. dierum, quod fundator eueniente casu vaca-
10 tionis † præfixit Patronis ad presentandum.

Neque alicuius releuantiæ visa fuit exce-
11 ptio data, quod scilicet † de presentatione non constet nisi per fidem Notarij, coram quo illa fieri non poterat. Quia imò d. præ-
12 sentatio facta fuit† coram Ordinario, vt probatur per publicum Instrumentum rogatum à Notario, qui de ea fidem facit, non enunciatiuè, sed cum insertione tenoris,
13 Notario † autem fidem facienti de Instrumento per se rogato creditor quoties, vel respicit actum factum coram Iudice apud acta
14 vt est † præsentatio, *Rota coram Greg. XV. decis. 182. num. 5. & decis. 576. num. 3.* vel quando aliunde constat Notarium de illo actu rogatum fuisse, *Rota in rec. decis. 687. num. 2. par. 1.* in proposito autem casu ex pluribus conuincitur præsentationem fuisse exhibitam, atque admissam à Vicario Generali. Primò ex enunciatiua ipsiusmet Iudicis, qui in oppositione per ipsum facta ad controuersum beneficium sub 23. Iulij 1663. supponit Iacobum præsentatum fuisse; Secundò ex articulis per eumdem Isidorum oblatis, in quibus licet enumeret causas, quibus prætendit se perferendum esse nullam tamen mentionem
16 facit, quod † Iacobus non fuerit legitimè præsentatus; Tertiò ex sententia ipsiusmet Vicarij lata super institutione Iacobi tanquā infra legitimum tempus præsentati. Ex his namque simul iunctis satis superque constat
17 de legitima † præsentatione, cum ad hunc effectum sola etiam enunciatiua Vicarij emissa in sententia sufficeret *Rot. coram Put. dec. 167. lib. 1. coram Duran. decis. 74. num. 10. cum seq.*

Demum pertinentiam fuisse ad Hieronymum, qui præsentauit Iacòbum iustificata
18 quoque † remanet ex eo quod cum Anna Corbaria de Ferrer vxor præfati Hieronymi
19 de anno 1622. consensit † resignationi controuersi beneficij fauore Antonij Morot, per cuius obitum inducta fuit præsens vacatio, vtque per d. consensum habentem vim præsentationis, *Abb. cons. 14. nu. 1. lib. 1. Put. dec. 310. lib. 2. Rota dec. 154. num. 4. par. 2. rec. coram Gregor. XV. decis. 49. num. 2. & decis. 417. num. 1.* fuit con-
20 stituta † Anna in quasi possessione præsentandi, *cap. consultationibus de iurepatr. Rota coram Greg. XV. d. dec. 417. num. 19. & post Modern. Pisan. decis. 133. num. 1. & decis. 116. num. 4. & in recent. decis. 154. num. 4. & 5. par. 2.* Et per consequens pertinentia iurispatronatus ad Hieronymum cui deinde Anna vniuersum suæ hæreditatis vsumfructum reliquit, controuerti non potest; ex quasi enim possessione præsentandi
21 sui auctoris † probatur pertinentia iurispatronatus ad fauore m successoris *Lotther. de re benef. lib. 2. qu. 11. & 118. & seqq. Modern. Pisan. de iurepatr. lib. 11. cap. 5. num. 100. Rota decis. 337. n. 3. par. 2.*

par.2.rec.Add.ad Buratt.decis.832.num.4. & hæ-
22 redi vsufructuario debetur Ius † præsentandi
cum istud sit fructus Patronatus *Mant.dec.140*
per tot.Modern.Pisan.de iurepatr.lib.4.cap.7.num.8.
Modern. Lusitan.de iur.Eccles.lib.3.cap.12.nu.233.
& de potest. Episc.par.3. alleg.71. num.4. & seqq.
magis cum d.Hieronymus vigore dicti vsuf-
fructus possideat Mansum de Ferrer, cui in-
separabilitèr Iuspatronatus ex fundatoris di-
spositione adheret *cap.ex litteris*, ibi, *Villa in*
qua Ecclesia sita est extra de iurepatr.Suarez de Re-
lig.tom.1.tract.3.de Symon.lib.4.cap.28.num.12. &
seq.& num.18.Rebuff.de nomnat.qu.17.num.55.
Neque dicere valet, quod tàm ex disposi-
tione Annæ, quàm Hieronymi fuerit assum-
ptum cognomen de Ferrer, ideò Ius præsen-
23 tandi deuolut. † fuerit ad familiam de Mo-
rot iuxtà dispositionem fundatoris, quia re-
spectu Annæ obiectum cessat ex facto cum
tali cognomine vsam eam fuisse constat, tum
ex præsentatione per d. Annam factam de
anno 1609. vti proprietatem dicti Mansi de
Ferrer, cum ex Testamento per eam condi-
24 to, in quo † se quoque talem nominauit ex
prædictis namque actibus satis mens, & pre-
ceptum fundatoris adimpletum dicitur.
25 Respectu verò Hieronymi † etiam illi suf-
fragari visa fuit oblatio, & declaratio per eum
facta de vtendo cognomine de Ferrer, esto
26 quod † illa posterior fuerit præsentationem
secuta fauore Iacobi, quia cum Iuspatrona-
tus reseruatum fuerit liberè, onus verò co-
gnominis adiectum fuerit per viam modi, &
27 non † conditionis, prout etiam in dubio ità
præsumendum est *ad trad.per Mol. de primogen.*
lib.2.cap.14.num.9. vers.quibus adijcitur cum seqq.
Gratian.discept.Foren.cap.798.num.10. Rota coram
Durano decis.333. à num.1.cum seqq.Bart.in l.com-
mota num.2. C.de transact. & patet ex verbis ip-
siusmet fundatoris, ibi præsentent, & præsen-
28 tare teneantur quæ † sunt verba præsentis
temporis, qui tamen facient se cognomina-
re &c.quæ verba tempus futurum respiciunt
vtique ad effugiendam Iurispatronatus deuo-
lutionem satis fuit d. declaratio etiam post
29 præsentationem † factam, quia cognomen
Mansi Ferrer nō fuit à fundatore requisitum
de tempore præsentationis, sed contentus il-
le fuit, quod postea assumeretur, & ita per
30 viam modi, cum † in hoc modus à condi-
tione realitèr distinguatur, quod conditio
31 adimpleri, seù purificari debet ante † execu-
tionem actus, modus verò post illius execu-
tionem, seù perfectionem *iuxtà doctr.Bartol.in*
l.quibus la 40. §.Temilius num.1. ff.de cond. & de-
monstr.cum alys relatis in Romana Saluiani 23. Ia-
nuarij 1643. coram Reuerendiss. D. meo Decano §.
neque propterea in fin. Menoch.cons.135.num.2. &
in terminis assumptionis cognominis *Rota co-*
ram Duran.decis.333.num.2. vers.accedit, & tali
casu quando grauamen assumptionis nomi-
32 nis est sub modo, & non † conditione, quod
grauatus non possit priuari ob non imple-
mentum absq; interpellatione, firmant *Mo-*
lin.de Primog. Hispan.lib.2.cap.14.num.20. vsque
ad 24. assignans eam rationem quod modus
non impedit acquisitionem, sicut conditio
33 facta autem † iuris acquisitione difficilius il-
lud ammittatur, *Paris.cons.19. num.190. vsque*
ad 196.lib.2.Gratian.discept.Forens.cap.193.n.10.
Neq; ex eo quod fundator terminum 30.
dierum Patronis ad præsentandum præ-
34 fixit † per lapsum huius temporis Patro-
ni dici possunt constituti in mora adimplen-
di præcepta fundatoris absque alia interpella-
tione hominis, vel Iudicis, quia obiectum
vrgere posset si assumptio cognominis Mansi
35 de Ferrer † contemporanea esse debuisset
actus præsentationis. At cum præsentatio
fuerit facta in tempore, & assumptio cogno-
minis potuerit adimpleri, & ex post argu-
36 mentum cessat, & † ad incurrendam pœnam
caducitatis necessaria fuit interpellatio *l. pe-*
nam ff.quando dies legatorum cedat l.fideiussor obli-
gari §.final.ff.de fideiussor Bart.in l.ista stipulatus ff.
de verb.oblig.Dec.cons.2.num.2. & 3.
Nec etiam releuat, quod Hieronymus præ-
sentauit cum proprio cognomine de Argen-
sola, inde videatur nedum non adimpleuisse
37 sed imò † contrauenisse præcepto Testatoris
assumendi cognomen Mansi de Ferrer, &
per consequens quod etiam non interpella-
38 tus pœnam priuationis † incurrerit. Domini
enim pro respōsione animaduertebant, quod
fundator in grauamine iniuncto assumendi
cognomen Mansi de Ferrer, non prohibuit
vsum proprij cognominis &, ita Hierony-
39 mus non dicitur † defecisse in vsu proprij no-
minis, sed in non vsu cognominis à fun-
datore ordinati, sicque in omissione, & actu
40 negatiuo † non autem in commissione, &
actu positiuo *Fusar.cons.75.num.18. Molin.de*
primog. Hispan.cons.14.num.28. & seqq. Thesaur.
decis.270.num.9
Hinc patet responsio ad doctrinas allegatas
40 pro parte Isidori, quia † illæ loquuntur, vel
quando quis ex lege fundatoris expressa tene-
batur proprium cognomen dimittere, &
aliud assumere, vel quando grauamen fuit
41 appositum † per viam conditionis non au-
tem modi.
Demùm non refragatur, quod Franciscus
Ferrer præsentatus ab Anna de anno 1609.
fuerit per sententiam reiectus, & Bernardus
Morot alter præsentatus institutus, quia id
non euenit ex defectu Iuris in Anna præsen-
tante tanquam proprietaria Mansi de Ferrer,
sed ex defectu in d.Francisco præsentato qua-
litatum à fundatore requisitarum, vt ex ipsa
43 sententia colligitur, quæ † tanquam lata su-
per Iurepatronatus facit statum *ad Text. in l.*
ingenuum ff.de stat.homin.facit ius quoad Put.dec.93.
num.11.lib.1.Cresc.decis.18.de probat.
Et ita vtraque parte &c.

R. P. D.

R. P. D. ALBERGATO.

Cæsenaten. Bonorum.

Veneris 17. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Fœmina bonis, ad effectum ingrediendi Monasterium, renuncians, ad ea non possunt agere habentes ab eadem causam, & quando non possit infringi talis renunciatio, quando non fuit facta cum debitis solemnitatibus; mulier renuncians fideicommisso, debet in specie de eo certiorari.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio facta de bonis obstat renuncianti, & habentibus causam ab eo.*
2 *Renunciatio eo magis obstat, quando non fuit gratuita.*
3 *Renunciatio matris facta de bonis paternis, obstat etiam eius filijs, quamuis venientibus ex propria persona.*
4 *Fœmina dum renunciat bonis debet id agere cum solemnitatibus.*
Fœmina dum renunciat fideicommisso, debet in specie certiorari de tenore præciso testamenti num.4.
5 *Mulier dum renunciat iuri in sola spe de futuro consistente, an sint necessariæ solemnitates.*
6 *Mulier renuncians testamento quando dicatur sufficienter de eo certiorata.*
7 *Mulier renuncians testamento patris quia in Religione introire intendat, an sit necessaria certioratio eius.*
8 *Renunciatio facta à Moniali ad fauorem alicuius, an eo mortuo ab intestato, liceat hæredibus renunciantis ad primæua iura redire.*
10 *Et vide super hoc articulo distinctionem.*
11 *Renunciatio facta à Moniali censetur facta fauore descendentium, vel vt renunciatarius de bonis renunciatis liberè disponere valeat.*
12 *Renunciantis omnis spes excluditur, secuta expressa dispositione.*
Quidquid esset dicendum, si nulla bonorum præcessisset dispositio.
13 *Renunciatio, quando emanauit per viam liberalitatis, & continet æquè principaliter donationem, & tunc per mortem donatarij non resoluitur.*
14 *Donatio facta præsenti pro se, suisque hæredibus, &c. tunc per mortem donatarij non resoluitur donatio.*
13 *Donationis titulus est perpetuus, nec aliquo superueniente euentu regulariter resoluitur.*
16 *Dotis solutio præsumitur facta ex datione in solutum.*
17 *ex Confessione de recepto quibus concurrentibus adminiculis, probetur solutio dotis.*
18 *Maritus, si debito tempore non exigit dotem sibi promissam, vel necessarias diligentias non adhibuit intra tempus à statuto præfixum.*
19 *Tunc possunt eius filij tamquam hæredes matris eamdem dotem integrè detrahere, & bona ab ipso patre fideicommisso subiecta, capere.*
20 *ad Iudicium petitorium ea quæ pertinent, non sunt agenda in iudicio possessorio.*
21 *Moneta, quando non dicatur imaginaria.*
22 *Renunciatio si tribuat liberam dispositionem renunciatario, quid id importet.*

DECISIO CXLIX.

DENEGANDAM esse Moldutijs petitam immissionem, & standum esse in decisis dixerunt DD. ex inconcusso illo fundamento renunciationis à Cinthia verbis amplissimis, & geminatis, iura quoque fideicommissi paterni comprǣhendentibus facta ad fauorem Francisci eius fratris, ob quam
1 Moldutij eiusdem Cinthiæ † renunciantis filij perperam immissionem petunt cum illis materna renunciatio obstet *Menoch.cons.335.n.24.lib.4. Rolan.cons.11.n.23.& seq.lib.1. Surd.cons.335.num.39.vers.2.quia & num.40.& seqq. Molin. de iustitia,& iure tom.3.disput.579.numer.24. Modern.Lucens.cons.8.num.25.vers.quo supposito lib.2. cum concord.in hanc Cæsenaten.bonorum 10. Martij 1644.§.& per omnibus coram R.P.D. meo Pentingerio.* Quod maximè procedere debet in
2 præsenti casu, in quo renunciatio † facta non fuit gratuito, sed accepta dote competenti, quo casu renunciatio matris obstaret filijs e-
3 tiam ex propria persona venientibus,† vt latè defendit *Dec.cons.18.nu.7.& cum eo Surd.d.cons.353.n.42.vers.3.respondetur lib. 3. Rota in Ascul. hæreditatis 7.Iunij 1649.§.demum non afficit coram Reueren.D.Tarraconen.*

Non obstat solemnitatum defectus,& quod
4 Cinthia non fuerit † specificè de tenore præciso Eestamenti certiorata, iuxta dispositionem *Text.in l.de his ff.de transact.* quia placuerunt DD. alias datæ responsiones, quod nempè solemnitates nullæ exiguntur, vbi de Iure
5 in mœra spe de futuro consistente, † renunciando tractatur, vt præter adductos in *decis. huius causæ die 15.Maij 1651. §.non obstat pretensus coram me, aduertit Gratian.discept.132.n.20.& seq. Merlin. Pignatell.controu.forens.cap.6.numer.4.& 5.lib.1.Rot.in Romana fideicommissi 3.Decembr. 1655.§.neque vis, coram R.P.D. meo Verospio,* &
6 quoad certiorationem †de sufficienti scientia qualitatum Testamento constat ex quo eadem Cinthia de omnibus in renunciatione contentis se certioratam dixit, cumq; ex ipso renunciationis contextu ex amplitudine, generalitate, & geminatione verborum appareat cuicumque fideicommisso, purificato;&
7 purificando renunciare † voluisse, atque eandem renunciationem iusiurandi Religione, firmauerit, non erat necessaria certioratio. *Natt.cons.145. numer.4. vers. & ista opinio libr.2 Mant.de tacit.lib.26.tit.2.num.25.& 31. Gratian. discept.568.num.41. cum pluribus per Modern. Lucen.cons.66.num.26.& 33.lib.1.Rota decis. 714.numer.7.par.2.rec. & plenissimè in Romana rescissionis concordiæ 15.Iunij 1648. §. deinde non obsistit coram Eminentissimo Cardinali Corrado, impress.post Modern.Hispan.in labyrinth.cred.dec.25.numer.18.& seqq.*

Nec releuat, quod renunciatio Cinthię per mortem Francisci renunciatarij sine filijs ab intestato resoluta fuerit, ideoque liceat hære-

8 dibus renunciantis ad primæua † Iura redire.
Nam quicquid dicendum esset si constaret
9 renunciationem contemplatione † agnatio-
nis, vel familiæ factam fuisse, in quibus ter-
minis loquuntur DD. exaduerso adducti in
præsenti facto locum habere non possunt
cum renunciatio à Francisco stipulata fuerit
10 pro se hæredibus, † & successoribus, quo ca-
su præsumitur renunciatarium voluisse ac-
quirere facultatem pro libito de bonis renun-
ciatis, vel inter viuos, vel in vltima volunta-
te disponendi, vt aduertit *Aym. cons. 229. sub
num. 3. vers. tertio nos vidimus, Cancer. var. resolut.
par. 3. cap. 15. num. 25. & 33. Moderu. Lucen. d. cons.
66. num. 26. lib. 1. Rota coram sa. mem. Gregor. XV.
decis. 85. num. 3. & 6. & in Romana renunciationis
7. Iun. 1634. §. prædictaq; omnia coram Reuerendis-
simo D. meo Dunozetto Decano impress. post Moder.
Monac. Vallisombrosæ de iur. Abb. decis. 6. num. 20.
& seq.* vbi quod renunciatio facta censetur
11 fauore descendentium, † vel vt frater liberè
de bonis renunciatis disponere posset, & in
specie de renunciatione mulieris in sæculo,
*Rota in d. Romana fideicommissi 3. Decembr. 1655.
§. non etiam in fin. coram R. P. D. meo Verospio*, vbi
quod sequuta expressa dispositioni excludi-
12 tur omnis † spes renunciantis quicquid di-
cendum esset si nulla bonorum præcessisset
dispositio.

Et cessare visa est omnis difficultas, ex quo
13 renunciatio prædicta † emanauit per viam
liberalitatis, & continet in se æquè persona-
liter donationem, ibi, remissionem liberatio-
nem, & liberam donationem supradicto
Francisco eius fratri præsenti pro se, suisque
hæredibus acceptantibus, quo casu eo modo
14 acceptata per mortem † donatarij non resol-
uitur, nec donanti de Iure donata, licet ha-
bere regressum, quia titulus donationis est
15 perpetuus, nec aliquo † superuenienti euen-
tu regulariter resoluibilis, *Mant. de tacit. lib. 13.
tit. 21. num. Rota coram Put. decis. 273. num. 7. & 8.
par. 3. & decis. 714. sub num. 9. vers. nec facit par. 2.
rec. plenè in d. Romana fideicommissi 13. Decembris
1655. §. nou etiam poterit coram R. P. D. meo Veros-
pio, & prius in hac Cæsenaten. bonorum 15. Maij
1651. §. fin. coram Me.*

Non viget pariter, quod detractiones Fran-
cisco venditori competentes non sint verę in
illa quantitate, quam decisiones admissæ vi-
dentur cum portio legitimæ d. Francisco de-
bita sit sola tertia pars tertiæ, & hic supposito
valore totius assis in scut. 4612. & 418. circi-
ter Francisci legitimam constituunt, dos ve-
rò materna non est ab ipso Francisco detra-
henda, tum quia illius solutio quoad totam
quantitatem scut. 800. auri facta non proba-
tur, tum quia cum idem Franciscus duas so-
rores haberet, dos materna inter ipsos in ca-
16 pita erat diuidenda, † nam fœminæ simul
cum masculis in illa succedunt ad *Text. in l.
maximum vitium 44. C. de liber. præter.*

Responsum enim fuit, quod imò dos in
prædicta quantitate scut. 800. auri calculanda
est ad effectum, de quo agitur, quia quoad
17 scut. 300. soluta † probantur ex Instrumen-
to dationis in solutum, quouerò ad alia scut.
18 200. ex confessione † de recepto concurren-
tibus adminiculis promissione, scilicet dotis
in certa in eodem confessionis Instrumento
solutione partis, promissione restitutionis fa-
17 cta à marito perpetua † retentione, & ali-
mentatione vxoris soluta iustificatur, *Rota de-
cis. 335. num. 2. & seqq. par. 7. rec. coram Merlin. de-
cis. 652. num. 7. & seq. & in Anconitana bonorum 1. Iu-
nij 1643. §. & in casu cum seq. coram R. P. D. meo
Bichio*. Reliqua vero scuta 300. licet soluta
18 realiter non probentur † in præiudicium ta-
men Amilcaris fideicommittentis, qui debi-
to tempore non exegit, vel necessarias dili-
gentias non adhibuit intra tempus à statuto
definitũ habentur pro solutis, & possunt ipsi
19 filij tamquam matris† hæredes eamdem do-
tem integre detrahere, & bona ab ipso patre
fideicommisso subiecta *Castr. in l. nupta 31. §.
quoties num. 2. ff. solut. matrim. Cyriac. controu. 110.
num. 5. Rota in Ciuitatis Vetulæ, seu Toletana dotis
17. May 1642. §. nam quoad creditum, coram Reue-
rendissimo D. meo Decano, Roman. dotis 4. Iul. 1643.
§. quouerò ad secundum vers. & in omnem casum co-
ram R. P. D. meo Cerro, & in Ariminen. dotis 4.
Maij 1646. §. 1. in fine coram R. P. D. meo Verос-
pio, & in Romana dotis 1652. sub §. alioquin coram
R. P. D. meo Bichio.*

Quæcumque autem fuerit legitimæ por-
20 tio, & quamcumque † monetæ argenteæ
quantitatem constituant illa scut. 2500. auri,
quod pendere videtur à Iudicio petitorio
cum Rota coram sa. mem. Greg. XV. decis. 42.
admiserit scut. aureum in Ciuitate Foroliuij
21 non esse monetam † imaginariam, cuius con-
trarium responsum fuit coram bon. m. Coc-
cino, in *Forolinien. Dotis 3. Decembris 1619.* sem-
per certum est, quod duæ tertiæ partes de-
bentur Francisco, nempè vna pro sua portio-
ne, alia vero vigore renunciationis à Cin-
thia ad fauorem illius factæ, quæ quidem re-
22 nunciatio cum † tribuerit liberam dispositi-
tionem bonorum renunciatario, vt supra di-
ctum est, & secum ferat exclusionem renun-
ciantis, & descendentium ab ipsa, vt compro-
bat *Modern. Nouarien. de renunc. lib. 2. cap. 5. num.*
281. Ideo noluerunt DD. super detractioni-
bus insistere.

Sed in solo fundamento renunciationis
Cinthiæ standum esse in decisis vtraq; parte
Informante resolutum fuit, &c.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO
Sacræ Rotæ DECANO.

Romana Testamenti.

Mercurij 22. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Milites nostri temporis, si dent operam rei mi-
litaris, gaudent priuilegijs militaribus an-
quis. In Testamento militari nulla requiri-
tur solemnitas, nam sufficit, vt constet de
voluntate. Ita quoque determinatum est in Te-

Testamento ad pias causas. Fabrica Sancti Petri de Vrbe succedit in legatis, & hæreditatibus repudiatis.

SVMMARIVM.

1 *Milites nostri temporis, an gaudeant priuilegijs militaribus.*
2 *in Testamento militari, nulla requiritur solemnitas, sed sufficit tantum constare de nuda voluntate.*
3 *Voluntas alicuius probatur per duos testes.*
4 *Testamenti militaris solemnitas tota consistit in nuda voluntate Testatoris patefacta secundum terminos iuris gentium.*
5 *Voluntas alicuius de iure gentium, probari potest aliter quam per testes.*
6 *Voluntas alicuius probari potest per scripturam propriam recognitam.*
7 *Militibus, siue sine scripto, siue cum scripto, licitum est testari.*
8 *Militis Testamentum sufficit vt producatur, & recognoscatur illius manus de iure gentium, & num.9.*
10 *Testamentum militis non est nullum præteritione auiæ, imo nec præteritione matris.*
11 *Miles si condat Testamentum in patria in proprijs ædibus diù ante militiam non gaudet priuilegio militari.*
12 *Et quid dum illud fuit ratificatum, post acceptam militiam.*
13 *Testamentum conditum iure militari, valet si de tempore expeditionis fuit ratificatum.*
14 *Vel in ipso actu certaminis dum miles moritur ex vulneribus dimicando, receptis.*
15 *Vel demum in Castris ad frontem inimicorum, alias secus num.16.*
17 *Miles, quando testari non valeat iure militari, & num.18.*
19 *Opinio aliqua vt intret, debeat probari adesse eius qualitates.*
20 *Dispositio aliqua, quando dicatur pia.*
21 *Testamentum dicitur pium, quando in eo fuit dispositum circa celebrationem Missarum.*
22 *Testamentum conditum ad pias causas vt valeat, ad eius validitatem sufficit, vt qualitercumque constet de voluntate Testatoris.*
23 *Testamentum conditum ad pias causas dicitur validum, si de eo constet per schedulam manu Testatoris scriptam, quamuis adsit testis vnus.*
24 *Testamentum si fuerit ad pias causas factum respectu non institutionis, sed substitutionis an gaudeat priuilegio piæ causæ, declara vt nu.25.& 26.*
27 *Dispositio dicitur ad pias causas facta, si pietatem ergà Deum, respiciat.*
28 *de Identitate, & veritate Testamenti, quando non possit dubitari.*
29 *Testes deponentes super recognitione manus Testatoris, qualiter deponere debeant.*
Et qualis sit verus modus probandi manus recognitionem.
30 *Testis vnicus quando probet manus recognitionem.*
31 *Testis deponens per verbum,* Mi pare, *non probat, limita vt num.32.& 33.*
32 *Testis probans manum alicuius, qualiter prudenter deponat.*

33 *à Testium iudicio, si dependeat probatio aliqua, potest testis deponere etiam per verbum,* videtur, *& etiam per verba dubitatiua.*
36 *Testes deponentes super recognitione manus, an validè deponant per verba, de crudelitate.*
Et an probent si recognoscant per similitudinem numer.34.
35 *Testes deponentes in diuersa causa, vel sine citatione non releuant.*
36 *Testes ne sint contrarij interse non est facienda interpretatio, sed quod sint concordes.*
37 *Sigillum Testatoris appositum in Testamento, facit inditium pro eo, sicuti & alia, vt hic.*
38 *Approbatio iudicialis, & obseruantia subsecuta dat robur etiam scripturæ informi, & num.39.*
40 *Fabrica S.Petri de Vrbe in legatis, & hæreditatibus in piam causam relictis, & repudiatis dicitur substituta, & num.41.*
42 *Fideicommissarius non potest disponere de bonis fideicommissarijs.*
43 *Gratia subreptitia non iuuat.*
44 *Intestati causam facit cessare Testamentum.*
45 *Testamentum pium non est nullum, licet sint præteriti parentes.*

DECISIO CL.

ANTONIVS Vellius Romanus vltimas suas Tabulas per simplicem schedulam priuatam nullis adhibitis testibus, nullaque seruata iuris solemnitate, propria eius manu Romæ condidit 20. Februarij 1642. vulgari idiomatè in hæc verba, ibi, *Io Antonio Velli hauendo fatta ferma resolutione di andare fuori di Roma per molte cause, che ne hò, con pensiero anco di fermarmi à trauagliare alla Guerra, e pensando alli pericoli, che giornalmente si corrono in quella di perder la vita &c. hò voluto fare il presente Testamento, e quello, che si debba fare doppo la mia morte, E quale sia la mia volontà, & in primis &c. Item voglio, che morendo io senza figlioli legittimi, e naturali &c. di tutto il mio tanto stabile, quanto mobile per li tanti oblighi, che hò &c. al Sig. Gregorio Beninbene mio Zio, lo lascio, e constituisco herede, & vsufructuario vniuersale lui viuente, &c. Doppo la sua morte voglio, & ordino, che si vendino tutti li miei mobili &c. e quello se ne cauerà si rinuesta, e si metta in stabili &c. e di tutto &c. voglio, & ordino se ne formi vn Iuspatronato in casa mia in forma di Commenda della Sacra Religione di S.Gio. Battista Gierosolymitano de Caualieri de Spidalieri, al presente detti di Malta, e detta Commenda, e Iuspatronato, voglio, che si fondi nella Cappella della nostra famiglia de Velli posta nella Chiesa di Santa Maria d'Araceli in Roma, & in perpetuo voglio sia in Casa nostra, cioè nelli figli, e Descendenti del Signor Iacomo Velli mio Zio, e della Signora Olimpia Mantini sua moglie, & che sia in facoltà del più vecchio della famiglia di nominare à questa Commenda chi gli piacerà, e parerà più al proposito di detta fameglia, e descendenti come sopra, & per il primo, Io nomino da hora il Sig. Francesco figlio del detto Sig. Iacomo e detto Caualiere voglia sia tenuto, che subito hauerà la Croce, e che habbia il possesso di detta Commenda sia obligato in detta Cappella fare vn' Altare al glorioso S.Gioan. Battista con obligo di far celebrare in*

detta Cappella tre Messe de Morti la settimana per l'anima mia, e di tutti li nostri morti, &c. e quando non ci sarà più gente di Casa mia, e descendenza, voglio, che in questo Caso detta Commenda sia assolutamente in potere del Gran Maestro di detta Religione, darla à chi li piacerà, ma che sia Romano, e con tutti li sudetti pesi &c.

Subindè verò dum erat Tribunus ducentorum militum, illas Ferrariæ confirmauit 20. Maij 1643. in earum latere inscribendo, ibi, *E per più Cautela, & maggior autenticatione del presente Testamento, hò anche voluto quì in Ferrara sottoscriuere, & affermare quanto di dietro scritto ho fatto, questo di 20. Maggio 1643. Io. Antonio Velli mano propria.*

Eoque postmodum sine filijs defuncto 16. Octobris 1643. & præfato Testamento Romę transmisso, Gregorius Beninbene hæres, & vsufructuarius vniuersalis ibi scriptus eius vigore iudicialiter immissus fuit in possessionem illius bonorum hæreditariorum vsque ad obitum retentam; Cumque post eius mortem factus fuisset locus erectioni d. Iuspatronatus, & Commendæ, & Religio Hierosolymitana huiusmodi dispositionem repudiasset. Ideò Reuerenda Fabrica Ecclesiæ Principis Apostolorum de Vrbe prætendens subintrare vigore suarum facultatum Apostolicarum in pijs dispositionibus, & legatis Repudiatis introduxit causam in eius Tribunali tam contra Dominum Iulium Cæsarem Petronium hæredem dicti Gregorij, & possessorem eorumdem bonorum, quam contra DD. Franciscum, & fratres de Vellijs filios dicti Iacobi, & Olimpiæ, quibus dictum Iuspatronatus, tam actiuè, quam passiuè primo loco reseruatum fuit, quam etiam contra D. Andream de Mutis integram hæreditatem ab intestato prætendentem vti filium, & hæredem Claricis de Mutis Auiæ maternæ Testatoris præteritæ in eius Testamento, & sententiam pro validitate Testamenti, & immissione in possessionem duarum ex tribus partibus dictæ hereditatis obtinuit præfixo fratribus de Vellijs peremptorio termino trium mensium ad impetrandam Commutationem d. voluntatis, ob repudiationem factam à Religione Hierosolymitana, à qua interposita appellatione, & per Sacram Congregationem eiusdem Fabricæ causa mihi commissa, proposui dubium, An Testamentum sit validum, ita vt sit danda immissio, & quoad validitatem quamuis iuris solemnitatibus destitutum substineri contendebatur, vel iure militari, vel saltem ex priuilegio Piæ causæ.

Militari siquidem iure, quia est opinio communiter recepta, quod etiam militibus nostri temporis armis operam dantibus om-
1 nia priuilegia competunt, † quæ à lege militibus antiquorum concessa fuerunt, vt notat *Salic. in leg. 1. sub num. 8. vers. in contrarium facit C. de iur. & fact. ignor. Laderch. consil. 178. num. 2. Gabriel. consil. 100. numer. 2. libr. 1. Farinac. consil. 95. num. 3. vol. 1. Odd. de compend. part. 5. præmiss. 3. numer. 11. & 12. Merlin. de legitim. lib. 5. tit. 2. quæst. 5. num. 5.* cum alijs plenè congestis per *Modern. Patr. Dian. resol. moral. tom. 7. tract. 6. tit. de testament. priuileg. resolut. 42. per totam.*

Inter alia autem priuilegia in Testament
2 militis nullas requiri † solemnitates, sed suffi-
cere eius nudam voluntatem sancitum est i
leg. milites 16. C. de testam. milit. & in §. 1. instit.
militar. testam. Cancer. var. resolut. par. 1. cap. 4. num
75. & 76. Facchin. controu. iur. libr. 8. cap. 39. vers
tertium argumentum Barry. de success. libr. 1. tit.
testam. militar. num. 1. & 2. cum cæteris addu-
ctis per *Modern. Patr. Boss. quæst. moral. tom. 2. tit.*
11. de testam. militar. §. 1. numer. 1. Quæ proba-
3 tur, vel per duos † testes, vt voluit *gloss. in di-*
cta leg. milites verb. sed ipso tempore, & Bartol. ante
numerum primum, & in fin. Ias. num. 1. Decian. n. 6.
Cod. de testam. milit. per textum in leg. Diuus Traia-
nus ff. de milit. testam. & in §. planè instit. eodem Ga-
briel. d. cons. 100. num. 3. lib. 1. Rota coram bon. mem.
Merlin. dec. 806. nu. 5. alijque relati per dictum
Modern. Boss. dicto §. 1. numer. 3. Firmantem,
quod cum tota solemnitas, & substantia
4 huius Testamenti † consistat in nuda volun-
tate Testatoris patefacta, & testes solùm re-
quirantur ad probationem faciendam iuxta
ius gentium, ad quod redactum est, iure au-
tem gentium, & naturæ ad quemcumq; a-
ctum probandum sufficiunt duo testes, vel
5 alio probationis † genere etiam nullis adhibi-
tis Testibus, vt notat *Corn. consil. 118. sub nu. 7.*
vers. adeo quod si doceretur lib. 3. quem refert, &
sequitur *Vasquez de success. Creat. part. 1. libr. 3. &*
24. sub num. 15. vers. intellige tamen, Barry de suc-
cess. vbi supra d. num. 1. vers. immò etiam sine, & si-
6 gnanter per † scripturam recognitam vti ma-
num Testatoris optimè comprobat *Text. in d.*
§. 1. instit. de militar. testam. ibi, *Quoquo enim modo*
voluntas eius suprema inueniatur, siue scripta, siue
sine scriptura valeat testamentum ex voluntate eius,
& in leg. Miles si testamentum 36. eodem, ibi, Miles
si testamentum imperfectum relinquat, scriptura, quæ
profertur perfecti testamenti potestatem obtinet, Corn.
d. consil. 118. d. num. 7. in fine vers. ex quibus conclu-
do, Rota coram bon. me. Merlin. dicta decis. 806. nu-
mer. 10. Boss. d. §. 1. sub num. 1. circa finem vers. qua-
re tota distinguens inter testamentum nuncupatiuum
in scriptis, & post Patr. Dian. vbi supra resolut. 65.
7 firmat quod militibus † siue scripto, siue sine
scripto testari velint sine testibus id facere li-
cet, sed ad effectum probandi ipsorum vo-
luntatem in nuncupatiuo, & sine scriptis re-
quiri duos Testes; in scripto autem satis esse
8 scripturam exhibere, † illamque vti manum
testatoris formiter recognosci, & plenius sub
eodem *§. 1. numer. 17.* quod idem probat *Grat.*
discept. 605. numer. 21. & disceptat. 696. numer. 18.
9 & benè idem firmat *Io. Harpprecht super instit.*
in §. plane numer. 2. cum seqq. instit. de militar. testa-
ment.

Et huiusmodi militis Testamentum præ-
10 teritione Auiæ, † immò nec filij valet impu-
gnari *l. sicut certi 9. ibique Ias. num. 8. post med. &*
seq. C. de Testam. milit. l. si instituta 27. §. de inofficio-
so ff. de inofficios. testam. l. de inofficioso 9. C. eod.
Barry de success. lib. 19. tit. 8. num. 21. Facchin. con-
trouers. iur. lib. 6. cap. 74. vers. ego libentius; Merlin.
de

de legitim. dicto lib. 5. d. tit. 2. d. quæstion. 5. numer. 1. & 2.

Verùm, quia Vellius condidit Testamentum Romæ in proprijs ædibus per multos
11 menses antè militiam, † priuilegio militibus concesso gaudere non poterat per *Text. in l. fin. C. de restit. milit.* nil refragante quod illud Ferrariæ ratum habuerit post assumptam mili-
12 tiam, quod † satis esse probatur in *§. sed, & si quis instit. de militar. testam. in l. idemque 9. in l. Tribunus 21. §. cum aliquis, & in l. Titius 26. ff. eodem Gregor. Acac. de priuileg. milit. lib. 2. priuileg. 16. numer. 106. Boss. d. tit. 11. §. 2. num. 34.* Quia hoc lo-
13 cum haberet si Testamentum † ratificasset, vel in expeditione, in quibus terminis loquitur *Text. in d. §. sed, & si quis, & in l. 1. ac in leg. penult. C. de testament. milit. & in l. fin. C. quibus non obijciat longi tempor. præscript. Barry vbi sup. d. lib. 1 tit. de testam. militar. numer. 7. Rota coram Merlin. d. dec. 806. numer. 5.* vel in ipso actu certaminis,
14 dum miles moritur † ex vulneribus dimicando acceptis, vt clarè indicat *Text. in d. l. milites 15. C. de testam. milit.* ibi, *Proindè sicut iuris rationibus licuit, ac semper licebit, si quid in vagina, aut Clipeo litteris sanguine suo rutilantibus adnotauerint, aut in puluere inscripserint gladio sub ipso tempore, quo in prælio vitæ sortem derelinquunt,*
15 vel demum in † Castris à fronte inimicorum argumento *Textus in leg. 2. §. pro limitaneis C. de offic. Præfect. Prætor. Afric. Piccard. super instit. dicto §. 1. num. 2. & 3. de militar. Testam. Simon. de Præt. de interpretat. vltim. volunt. lib. 3. solut. 8. numer. 16. Barry d. tit. de testam. milit. sub num. 7. Pat. Dian. d. tract. 6. tit. de testam. priuileg. resolut. 44. vers. at contrarium, & Pat. Boss. d. §. 2. num. 28.* secus autem
16 dum illud ratificauit in Ciuitate, † seu alio loco non hostili, quo bellicę occupationes, & pericula non imminebant *d. l. final. C. de restit. milit. d. §. 1. ibiq. Piccard. num. 1. instit. de militar. testam. Gabriel. d. cons. 100. numer. 3. vers. imò ad hoc lib. 1. Simon. de præt. d. solut. 8. num. 17. Gail. practic. obseruat. lib. 2. obseruat. 118. num. 6. Barry d. titul. de testam. militar. sub num. 6. vers. certe contra Viu. decis. 491. num. 3.*

Et quamuis vbicumque miles extra bellum, vel Castra in propinquiorem aliquem locum se contulit, non vt diu ab eis absit, sed
17 curandæ valetudinis causa, † prout in hoc casu, aliquantisper extra tentoria se reficiat habito commeatu, & opportuna licentia, para-
18 tusque sit reuerti † sanitate recuperata solitis stipendijs pro toto tempore receptis, iure militari eo loco quamuis non hostili testari valeat, vt firmat *Vigl. in §. illis autem temporibus numer. 5. instit. de militar. testam. Vusembec. cons. 17. numer. 40. par. 1. Boer. de Bell. & duell. libr. 1. cap. 18. num. 6. & cap. 20. pariterque num. 6. Nicol. Reusner. de iur. testam. vol. 2. par. 5. cap. 4. numer. 14. vers. quid autem.*

Nihilominus quia in facto iustificatum
19 non apparet Antonium † commeatum, & licentiam habuisse, paratumque fuisse reuerti sanitate recuperata, & solita stipendia vsque ad obitum recepisse, ideò Domini omisso hoc fundamento ex solo priuilegio Piæ causæ responderunt Testamentum esse validum, & dandam immissionem Reu. Fabricę; Cum enim ex eius dispositione integra ipsius hæreditas defuncto Gregorio Beninbene eroga-
20 ri debuisset in erectionem † Commendæ Sacræ Religionis Hierosolymitanæ cum onere trium Missarum qualibet hebdomada in
21 perpetuum pro † anima ipsius Testatoris, eiusque maiorum, vtique negari non potest quin dispositio dicatur ad Pias causas *cap. animæ defunctorum 3. quæst. 2. §. sed hæc quidem auth. vt cum de appellat. cognosc. Abb. cons. 99. numer. 3. & tot. lib. 2. Angel. Aretin. cons. 72. nu. 10. Alex. cons. 38. sub num. 3. lib. 1. Valasch. consult. 145. nu. 5. Genuen. practicabil. Ecclesiast. quæst. 446. num. 2. Barbos. de iur. Ecclesiast. libr. 3. cap. 27. num. 11. Borgnin. decis. 27. num. 52. par. 3. Rot. in Alatrina Testamenti 26. February 1649. coram R. P. D. meo Verospio §. hanc vero, in Romana legati 22. Iuny 1650. coram Eminentissimo Domino Cardinale Corrado, §. eoque magis, & in Comen. Legati 11. Decembr. 1651. coram R. P. D. Albergato in princip.* Quæ propterea
22 nullas exposcit iuris † solemnitates, sed contentatur quomodocumque de voluntate disponentis appareat, & præsertim cum de ea constet per schedulam manu Testatoris scriptam, & subscriptam quamuis destitutam
23 Testibus, † alijsque solemnitatibus ad *Tex. in cap. relatum de testam. & in auth. quod si C. de testam. Menoch. consil. 167. num. 20. & cons. 224. numer. 66. Tiraquel. de priuileg. piæ causæ priuileg. 4. per totum, Clar. in §. Testamentum quæst. 7. num. 2. Vasquez de success. creat. lib. 3. §. 22. sub num. 6. Gratian. discept. 605. num. 28. Rota decis. 240. num. 4. part. 2. diuers. in recent. dec. 108. num. 2. 12. & 13. part. 7. coram Bur. decis. 475. num. 12. in Gallien. hæreditatis 10. Dec. 1638. coram bo. mem. Card. Hieronymo Verospio, & 1. July 1639. coram Reuerendissimo D. Terracinen. in Fanen. hæreditatis 17. Iuny 1641. coram eodem, & in d. Alatrina Testamenti coram R. P. D. meo Verospio, sub §. 1.*

24 Non obstat, quod Pia causa † non fuerit instituta, sed substituta, quia sufficit quod euenerit casus substitutionis, atque aperta fue-
25 rit successio ad eius † fauorem, siue ex quo Testator decessit sine filijs, siue etiam ob mortem Gregorij Beninbene hæredis, & vsufructuarij vniuersalis vltimo loco sequutam,
26 vt notat † *Card. Zabarell. cons. 133. nu. 3. vers. & præcipue Mart. de success. legal. part. 4. quæst. 8. art. 2. num. 5. Vin. decis. 5. num. 14. lib. 1. Facundez de iust. & iur. lib. 6. cap. 3. num. 39. Fragos. de regimin. Reip. par. 3. lib. 4. disput. 7. tit. de testam. ad pias caus. §. 4. num. 70. Dicastil. de iust. & iur. tom. 2. lib. 2. tract. 19. disput. 1. num. 111. fol. 1090. Molin. de iustit. & iur. disp. 134. §. Testamentum Pater Dian. vbi supra d. par. 7. tractat. 6. de testam. priuileg. resol. 1. in princip. vers. aut quando substitutionis via.*

Nec vrget, quod Iuspatronatus primo loco reseruatum fuerit descendentibus in perpetuum Iacobi Vellij, & Olimpiæ Mancinæ eius consanguineorum cum onere præsentandi quem maluerint de familia de Vellijs.

Quia cum tam reseruatio dicti Iurispatronatus actiua ad fauorem descendentium, quam præsentatio passiua illorum de familia restri-

reſtrictæ ſint donec illi ſuperſint, ijs autem
deficientibus Teſtator voluerit commendam
adhuc eſſe perpetuam, & liberæ collationis E-
minentiſſimi Magni Magiſtri expreſſo repe-
tito onere celebrandi Sacrum ter in hebdo-
mada exinde clarè aſſequimur cauſam fina-
lem diſpoſitionis non fuiſſe intereſſe conſan-
27 guineorum, † ſed pietatem erga Deum, &
motiuum ſuffragandi animæ ſuę, & omnium
nium ſuorum defunctorum, quod apertiſſi-
mè oſtendit diſpoſitionem eſſe piam, *cap. re-
quiſiſti de teſtament.* ibi, *Quia hoc ille qui donat
pro redemptione animæ ſuæ non pro commodo Sacer-
dotis probatur offerre, Ancharan. in cap. officij n.* 16.
eodem tit. ibique Imol. num. 26. *& Barbat. numer.* 35.
Monet. de commut. vltim. volun. cap. 4. *n.* 38. *Genuen.
practicabil. Eccleſ. quæſt.* 522. *num.* 2. *Barboſ. de offic.
& poteſt. Epiſc. allegat.* 116. *num.* 19. cum alijs in
fortioribus terminis allegatis in *d. Comen. lega-
ti coram R. P. D. meo Albergato, §. minus re-
fert.*
28 Identitas autem, † & veritas Teſtamenti in
dubium reuocari non valet, quia ſatis vide-
tur probata ex ſcriptura ab ipſo Teſtatore
ſcripta, & ſubſcripta, atque formiter recogni-
ta per vnicum teſtem, qui bene ſub iura-
mento affirmauit habere notam Teſtatoris
29 manum, & hac ratione † dictum ſcripturam
recognoſcere vti ab eo ſcriptam propria eius
manu in qualibet ſui parte *Summ. Fabricæ n.* 8.
quem eſſe verum modum recognitionis ex
ſtylo, *Rotæ firmat Acchill. deciſ.* 2. *ſua num.* 1. *de fid.
inſtrum. & ſequitur Rota dec.* 124. *nu.* 2. *par.* 2. *diuerſ.
& coram Buratt. deciſ.* 475. *numer.* 5. *cum ſequentib.*
30 Et licet ſit † vnicus nihilominus ſufficiens eſt
ad ipſum effectum concurrentibus admini-
culis, vt in terminis reſpondit *Rota dec.* 41. *nu-
mer.* 1. *par.* 4. *recent.* Nil refragante, quod depo-
31 nat per verbum, *Mi pare*, † & addat ſe id pro
certo non affirmare, nam hoc dixit eo quod
manus ſæpè falſificantur, vndè ſubdit, quod
nec propriam affirmaret eſſe ſuam, ſed de
32 cætero ait ſe † non decipi in recognitione
manus Teſtatoris, ibi, *Et in queſta mia credulità
di recognitione credo non potermi ingannare, dicto nu-
mer.* 8. *in fin.* In hac enim materia à Iudicio
33 teſtis dependente † adhibetur fides deponenti
non ſolùm per verbum *videri*, ſed etiam de
credulitate, vt reſpondit *Rota coram Card. Se-
raph. deciſ.* 522. *num.* 1. 3. *&* 4. cum cæteris alle-
gatis per *Gratian. diſcept.* 895. *num.* 33. *&* 50.
34 Adminicula faciunt alter † teſtis illam re-
cognoſcens per ſimilitudinem relatus in *dicto
Summ. num.* 5, *vt dixit Rota dicta deciſ.* 41. *numer.* 5.
part. 4. *recent.* Alius Teſtis pro Gregorio Be-
ninbene Romæ examinatus ſeruatis ſeruan-
dis anno 1645. & alij duo Ferrariæ inducti
anno 1643. qui præſentes fuerunt, quando
Teſtator dixit illam ſcripturam eſſe ſuum Te-
35 ſtamentum ordinauitq; † illud Romæ tranſ-
mitti dicto Gregorio eodem *Summar. num.* 4.
quamuis enim primus in diuerſa cauſa, &
iſti duo ſine citatione partis fuerint exami-
nati, nihilominus faciunt adminiculum *Ca-
putaq. deciſ.* 206. *num.* 6. *cum ſeqq. part.* 2. *Rota in re-
cent. deciſ.* 18. *ſub numer.* 3. *par.* 2. *cum alijs per Gra-
tian. dicta diſcept.* 895. *num.* 5. & contra illorum
dicta nulla contrarietas, quæ releuet, conſide-
36 rari poteſt, † omniſque interpretatio facienda
eſt ad euitan. illorum contrarietatem *Alex.
conſil.* 185. *num.* 4. *& ſeq. lib.* 7. *Rota deciſ.* 167. *n.* 53
par. 1. *rec. & in Romana pecuniaria* 26. *Iunij* 1654
coram R. P. D. meo Bichio, §. ſed verb. Sigilla ibi-
37 dem impreſſa, † & congrua ordinatio, quam
eadem ſcriptura præſefert ad fauorem animæ
Teſtatoris eiuſque coniunctorum, vt benè
ponderatum fuit in *dicta Alatrina Teſtamenti
coram R. P. D. meo Veroſpio*. Ac demum iudi-
cium motum vigore eiuſdem ſcripturæ, &
38 fœliciter ſuper immiſſione † terminatum ad
fauorem dicti Gregorij hæredis, & vſufru-
ctuarij vniuerſalis cum ſubſequuta poſſeſſio-
ne bonorum vſque ad obitum continuata
dicto Summario numer. 6. ex quo reſultat iudi-
cialis approbatio, & obſeruantia, quæ fidem
39 dat ſcripturæ etiam informi *Seraphin. deciſion.*
928. *num.* 2. cum alijs allegatis per *Adden. ad Bu-
rat. dec.* 10. *num.* 32.

His itaq; firmatis cum poſt mortem Gre-
gorij Religio Hieroſolymitana d. diſpoſitionē
40 repudiauerit ſubintrat in eius † locum Reue-
renda Fabrica Sancti Petri, quæ vigore ſua-
rum facultatum de quibus *Quarant. in ſumma
Bullar. verb. Fabrica S. Petri, §. ſi autem ipſi legata-
rij in fine*, in legatis, & hæreditatibus in piam
cauſam relictis, & repudiatis habetur pro ſub-
ſtituta, & per fideicommiſſum vocata, vt no-
41 tat etiam † *Carol. Marant. reſponſ.* 37. *num.* 3. *cum
ſeq. lib.* 1. Cui propterea debetur immiſſio ex-
42 cluſo Iulio Cæſare hærede † dicti Gregorij,
cum iſte in bonis Antonij ſubiectis onere re-
ſtitutionis non potuerit alium ſibi instituere
hæredem, vt reſpondit *Rota in Nullius Vineæ
11. Martij 1620. coram bon. mem. Pirouano in recent.
deciſ.* 189. *num.* 6. *par.* 8. Excluſiſque Franciſco,
& fratribus de Vellijs, quamuis commuta-
tionem voluntatis Teſtatoris à Sede Apoſto-
lica nuper obtinuerint, cum gratia ſubreptitia
ſit, ſiue ex quo Sanctiſſimo Domino Noſtro
narratum non fuit terminum illis præfixum
43 elapſum fuiſſe, ſiue etiam † ex quo in præci-
bus nullam fecerunt mentionem appellatio-
nis in hac parte pro Fabrica interpoſitæ, ne-
litis inter has partes vertentis *cap. inter Mona-
ſterium ibique gloſſ. verb. proceſſus de re iudic. Gre-
gor. dec.* 2. *nu.* 5. *Burat. dec.* 776. *n.* 10. & de litè cum
Fabrica latè idem *Marant. reſp.* 21. *n.* 7. *cum ſeqq.
d. lib.* 1. Ac demum excluſo Andrea de Mutis
ab inteſtato controuerſam hæreditatem præ-
43 tendente, quia vulgare eſt † ceſſare cauſam
inteſtati exiſtente Teſtamento *leg. antequam C.
commun. de ſucceſſ. leg. quandiu la* 2. *& leg. nec his, §.
fin. ff. de acquir. poſſ.* quod ad fauorem Piæ cauſæ
ſubſtinetur non obſtante pręteritione non ſo-
44 lum aſcendentium, † ſed etiam liberorum, vt
firmat *Clar. in §. Teſtam. quæſt.* 6. *n.* 3. *Craſſ. in eod.
§. quæſt.* 18. *n.* 8. *Carol. Tap. dec. Neap.* 58. *n.* 11.

Atque ita fuit reſolutum omnibus Infor-
mantibus, &c.

R. P. D.

R.P.D. MELTIO.
Postea EPISCOPO PAPIEN.

Anconitana Mannæ.

Die Mercurij 22. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Partitarum iustificatio est necessaria ad effectum, vt tamquam validę admittantur. Solutiones, & maximè dum sunt notabilis quantitatis, non pręsumuntur factæ sine quietantia, & alia, de quibus in Sum.

SVMMARIVM.

1 *Instrumenta publica faciunt rem claram, & manifestam.*
2 *Probatio facta per confessionem partis, & maximè in publicis instrumentis plenissimè iustificat.*
3 *Instrumenta, si sint obligatione Camerali vallata, habent executionem paratam,*
4 *Et an id habeat locum non solum in Tribunali A.C. sed etiam in alijs.*
5 *Creditori, si aliquid deuenerit debitoris, dum est æquipollens credito, præsumitur satisfactio, & numer.6.& 7.*
8 *Datum ob causam, sequuta causa, cessat repetitio.*
9 *Veritas dum agnoscitur, sequenda est.*
10 *Partitæ illæ sunt reijciendæ quæ non faciunt ad negotium de quo tractatur, sed ad diuersum.*
11 *Litteræ, dum non fuerunt effectuatæ, non iuuant.*
12 *Quietantia semper censetur reportata à soluente.*
13 *Solutio non censetur facta sine quietantia, & maximè quando summa est notabilis.*
14 *Testes deponentes super proprio interesse, & de se exonerando, non releuant, & n.18.*
15 *Solutio præsumitur facta in causam debitam, dum aliud non fuit expressum.*
16 *Temporis diuersitas arguit diuersitatem rei.*
17 *Partitæ dum non apparent iustificatæ in vanum ponuntur ad computum.*
19 *Debitum soluendo alteri de ordine creditoris, liberatur creditor.*
20 *Exceptiones, quando sunt turbidæ, non valent impedire obligationem Cameralem.*
21 *Periti relatio, non valet si sit extraiudicialis.*
22 *Partitæ, dum egent iustificatione, non attenduntur.*

DECISIO CLI.

DVM instarent Sorores de Fanis heredes Marini Fani pro relaxatione mandati in summa ducatorum 2172. monetæ Neapolitanæ, occasione pretij controuersæ contra illos de Petrobellis, Rota censuit sub die 21. Iunij 1649. relaxandum esse mandatum pro scut.900. tantum relicto in suspenso residuo ad effectum, vt suprà eo melius rei veritas discuti, ac haberi posset solutis per Petrobiellos dd. scutorum 900. eædem Sorores obtinuerunt sub die 23. sibi disputari dubium super residuo, sed eo non resoluto ordinatum fuit, vt eligeretur extraiudicialiter Peritus, quo electo, & facta per eum relatione reproposita fuit causa, & resolutum coram R.P.D. Bichio bon. mem. d. mandatum esse relaxandum pro alijs scu. 1272. eiusdem monetæ quod est residuum dictæ summæ in suspenso relictę, at quia idem R.P.D. Bichius morte præuentus decisionem extendere non potuit, in eius locum Ego subrogatus, illam edidi.

Fundamentum resolutionis fuit, quia creditum illorum de Fanis in dicta summa proueniens de capitali Mannæ per Fanos transmissæ vsque de anno 1613. è Ciuitate Neapolis ad Ciuitatem Anconę heredibus Pauli Petrobelli apparet, omninò clarum, & liquidum
1 tum ex publicis † Instrumentis, quæ indubitatam, ac manifestam faciunt *l. quoties in fine C. de iud. l. cum precibus C. de probat. l. mancipatione C. de fid. instr. Bald. in l. interest 21. n. 2. C. de solut. Rota coram Caual. decis. 282. nu. 4. & in Vrbinaten. salarij 26. Iunij 1652. coram R.P.D. meo Zarate.* Tum
2 ex propria dd. de † Petrobellis confessione emissa in publico Instrumento, in quo fassi sunt d. Mannam recepisse, illiusque pretium ascendisse ad dicta scuta 2172. *l. cum te la. 2. C. de transact. l. generaliter la 13. C. de non numer. pecun. cap. per tuas il 10. de probat. cum alijs in Regien. pensionis 2. Iunij 1613. §. penult. coram Merlino.*
3 Et cum dicta Iura sint † obligatione Camerali vallata habent executionem paratam *Galles. de oblig. Cam. quæst. 2. sub num. 8. vers. nempè, Rota coram Duran. decis. 112. num. 2. in recent. decis. 415. num. 3. & decis. 620. nu. 1. vers. satis enim par. 1*
4 Et non solum in † Tribunali A.C. sed etiam in Rota, quando, prout hic, illa procedit cum facultatibus A.C. ei communicatis in commissione *Rota coram Cassad. decis. 8. de rescript. & post Zacch. de obligat. Cameral. decis. 12. numer. 4. & 5.*

Neque huiusmodi exequutionem retardare valent nonnullæ prætensę partitę solutionum à Petrobellis factarum; quia prima sc. 120. pro pretio annorum venditorum Marino Fano remanet compensata cum scut. 147. quæ vice versa Petrobelli retraxerunt ex libris 500. Mannæ sibi ab eodem Marino ad effectum vendendi, & de eius pretio sibi satisfaciendi, vt respondit *decis. in hac causa emanata sub die 21. Iunij 1649. coram Em. D. Car. Corrado, § quia non resultat.*

Secunda partita consistens in scutis 800. per Petrobellum traditis in duabus vicibus Marino Fano, nec pariter visa fuit attendenda. Quia in illius extinctionem recepit Petrobellus alias libras 1100. Mannæ, quæ cum
6 æquiualerent † satisfactioni eius crediti intrat præsumptio satisfactionis donec contrarium plenè, & concludenter probetur iuxta *gloss. in l. 2. in verbo redigere C. de pign. Ias. instit. de act. in princ. num. 94. Paris. cons. 50. n. 28. vol. 1. Surd. decis. n. 16. vers. bene vero.*

Neque talis præsumptio excluditur ex eo quod per quoddam ass. calculum hodiè probatum remanere dicatur Petrobellum non re-

retraxisse ex dicta Manna maiorem summam scut.348. quia dicta scuta fuerunt tantum pars pretij Mannæ venditæ, & ita dum non exhibentur rationes, & concludentius non probatur, quid ex tota Manna retractum fuerit
7 semper viget præsumptio † vt Manna sufficiens fuerit pro satisfactione dicti debiti *Negus. de pign. in 2. memb. tertia partis principalis n.37. vers. adde tamen in prædictis*.

Tertia partita scutorum 1200. habita per Marinum Fanum ad effectum illa erogandi in emptione olei, euanescit, eo ipso quod per Instrumentum stipulatum sub 28. Aprilis 1615. iustificatum remanet oleum emptum fuisse, illudq; consignatum, vna cum alijs mercibus Petrobellis transmissis, in totum ascenden. ad scut.1675. b.31. Datum enim
8 ob causam causa sequuta † cessat repetitio *l.1. & tot. tom. de condit. & caus. dat*.

Quarta partita scutor.800. rectè fuit in eadem decision. Eminentissimi D. Cardinalis Corradi reiecta, ex quo apparet, quod litteræ Cambij continentes dictam summam, & quę erant directę Andreæ Bonello mercatori Neapolitano non fuerunt per eum acceptatæ, sed
9 reiectæ. Vndè † etiam Peritus agnoscens hanc veritatem, nec minus ipse in suo calculo hanc particulam retulit.

Quoverò ad alias sex partitas super quibus Rota reseruauit particulariter videre, vltrà quod semper viget responsio data in dicta decisione Eminentissimi Cardinalis Corradi, vt scilicet, tanquam respicientes alias causas, quæ in alijs rationibus initis cum Petrobellis
10 relatæ fuerunt † ad debitum Marini, propterea non sint trahendę ad hoc diuersum negotium Mannæ contra introductionem partiũ volentium illud à cæteris computis esse distinctum nihilominus, & singulariter discussę nullius apparuerunt releuantiæ pro retardanda executione obligationis Cameralis. Prima scut.637. deducta ex quibusdam ass. litteris Cambij directis Balbis, & Frisonibus
11 mercatoribus Neapolitanis † non suffragatur quia non probatur, quod d. litteræ fuerint effectuatæ mediante actuali solutione, quæ si re vera sequuta fuisset de illa constaret per quie-
12 tantiam fieri solitam ab ijs, † qui pecunias recipiunt, quietantia enim semper præsumitur reportata à soluente, *Rota coram sa.m. Greg. XV.*
13 *decis. 253, num. 1*. & sine † quietantijs non est verisimilis solutio, maximè quando, prout hic summa soluta est notabilis, *Rota coram eodem sa. me. Gregor. XV. dec. 188. num. 3*.

Neque ad id suffragantur epistolæ mercatorum responsiuæ illis Petrobelli, in quibus dicunt soluisse pecunias Marino Fano, nam ex
14 quo agitur de proprio † illorum interesse, ac de se exonerando, illis non creditur *l. omnibus C. de testibus, Bart. in l. deferre post med. vers. exemplum ff. de iure fisc. Castr. cons.301. in fin. Grat. disc. forens. cap.727. n.8*.

Alia partita scut.290. solut. in tot Cechinis Donato Borello non est referenda indebitum illorum de Fanis, quia in eorum computum constat fuisse ab eodem Borello consignatas de ordine Fani sex capsas Mannæ, de
15 quibus dum nulla † redditur ratio solutio censetur facta in causa d. Mannæ, & non alterius rei, *Rota coram san. mem. Gregor. XV. decis. 64. num.9. & 10. dec. 468. numer. 5. & decis. 511. numer. 2. & 3*.

Neque subsistit prætensio, vt dictæ sex capsæ Mannæ fuerint comprehensæ in consignatione dd. librar. 9000. quia in Instrumento constat vna vice consignatas fuisse dd. libras 9000. vndè non potest in eis computari alia quantitas data diuerso tempore, & cum di-
16 uerso ordine, nempè † prima cum ordine illam transmittendi Venetias, seu Pisas, & temporis diuersitas arguit diuersitatem rei *l. Triticum ff. de verb. oblig. l. quinquaginta ff. de probat. Rota coram Baratt. decision. 298. n.4. vers. tum quia*.

Quarta partita sc.275. & quinta sc.220. consistentes in quibusdam litteris Cambij, visæ pariter fuerunt irreleuantes, ex quo non appa-
17 rent iustificatæ illorum † solutiones per quietantiam factam, sed solum per epistolas res-
18 ponsiuas mercatorum † illis mercatoribus à quibus dictę litteræ cum ordine soluendi scriptæ fuerant, quod non sufficit, dum, vt dictum fuit, agitur de se exonerando.

Sexta, & vltima partita scutor. 100. quorum debitor remanebat Marinus Fanus occasione tot mercium receptarum à Petrobellis erat ex conuentione partium soluenda Guerrino marcatori Rauennæ, & quia isti factam fuisse solutionem probatur ex computo eiusdem Guerrini qui receptionem pecuniæ fatetur, vtique hinc satis liberatio Fani deduci-
19 tur ex vulg. Iuris regula, † quod debitor soluendo alteri de ordine creditoris liberatur *l. si quis alij instit. de inutil. stipulat. l. si ita stipulatio, ff. de solut.*

Ex his itaque cum creditum illorum de Fanis appareat liquidum, è contrà vero exceptiones respectu pręten sum satisfactionis datæ, vel non sint veræ, vel saltem reddantur
20 turbidæ hoc sufficit, † vt illæ non sint admittendæ pro retardatione obligationis Cameralis *Marc. Anton. variar. resolut. libr. 2. resolution. 96. num.4. Zacch. de obligat. Cam. quæst. 17. numer. 71. Rota in Romana Cambiorum 17. Iun. coram bon. me. Card. Verospio*.

21 Neque aduersa relatio † Periti, tum quia extraiudicialis *Gabr. cons. 168. lib. 1.* Tum quia erronea ob non iustificationem partitarum,
22 quæ propterea † non videtur attendenda *Gabriel. cons. 43. numer. 18. libr. 1. Monach. decision. 110. numer. 30. ad med. Buratt. decision. 167. num. 5. ad med.*

Et ita vtraque parte, &c.

R.P.D.

R. P. D. PRIOLO,

Segobien̄ Canonicatus.

Merc. 22. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Beneficium obtinens à Papa, quod est iurispatronatus Ecclesiasticum, & ex eo, quia vacauit in Curia, & quia etiam non bene fuit collatum in partibus, & quid sit iustificandum, vt prouisus à Papa obtineat immissionem.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apostolicæ, dum sunt in omnibus iustificatæ habent executionem paratam.*
2 *Beneficij qualitas, valor, ac modus vacationis an valide dicantur probata per confessionem partis.*
3 *Sacerdotium probatur ex litteris patentibus Ordinarij.*
4 *Clericus quod sit oriundus ex aliquo loco, probari potest ex fide Baptismatis.*
5 *Præsentia alicuius in Curia ex quo doceatur.*
6 *Ad Beneficium aliquod, quod quis sit idoneus probatur ex fide examinatorum.*
7 *Præsentatio ad iuspatronatus, & quod fuerit facta in tempore, qualiter iustificetur.*
8 *Iuspatronatus, quod spectet ad aliquem, quando dicatur probatum.*
9 *Consensus præstitus præsentationi alicuius, arguitur ex hoc quod iuspatronatus spectet ad consentientem.*
10 *Præsentationi consensum præstans, perinde est, acsi in casu obitus, ipse præsentasset.*
11 *Dispositio facta ab Ordinario, quod aliquod iuspatronatus ad aliquem liberè pertineat multum attendenda est.*
12 *Beneficij collationem quod ad aliquē pertineat, Episcopus declarans id præsumitur cum agatur de eius præiudicio, bene se informasse de tali collatione.*
13 *Episcopi solent esse difficiles in admittendis alienis præsentationibus.*
14 *Iuspatronatus probatur ex continuatis præsentationibus effectum sortitis.*
15 *Ad iuspatronatus præsentatus, non fuisset admissus ab Ordinario ad institutionem, nisi constito de iurepatronatus.*
16 *Vicarius non potest præiudicare iuribus Episcopi.*
17 *Vicarij factum, quando dicatur factum Episcopi.*
18 *Episcopi enunciatiuæ, quod iuspatronatus spectet ad aliquem non parum deferendum est.*
19 *Sententia lata super statu beneficij facit ius, quoad omnes.*
20 *Sententia, quando sumus in antiquis excedens 60. annos probat etiam sine actis.*
21 *Sententia in antiquis, quando satis dicatur iustificata.*
22 *de Adminiculando aliquid quando tractatur, non est rigidè procedendum.*
23 *Præsentatio tunc probat, quando suum plenarium habuit effectum.*
24 *Liti, quando actus aliquis dedit causam, non attenditur talis actus.*
25 *Iuspatronatus aliquod ex quibus simul iunctis dicatur iustificatum, & n.6.*
27 Oldrad.consl.229.num.2. *multoties fuit in Rota approbatum.*
28 *Iuspatronatus probatur leuioribus probationibus, quando Ordinarius non est in causa.*
Sed tractatur de iustificatione narratiuæ litterarum Apostolicarum.
29 *Papa conferens beneficium, vti liberum, non potest dici de iurepatronatus.*
30 *Iurapatronatus Ecclesiasticorum cadunt sub regulis Cancellariæ, & reseruationibus Apostolicis.*
31 *Iurapatronatus Ecclesiastica, si vacent in Curia, sunt reseruata Papæ.*
32 *Concordiæ initæ cum præiudicio Sedis Apostolicæ, non possunt subsistere.*
33 *Iuspatronatus non probatur per exhibitionem iurium, quæ non sunt in forma probanti.*
34 *Procurator, si dicat, quod non habet sufficiens mandatum si postea compareat, & contradicat, acta sunt valida.*
35 *Notarius successor in Officio potest extrahere iura sui antecessoris absque alia solemnitate.*
36 *Obseruantia multum operatur.*
37 *Scripturæ etiam informes, ac minus authenticæ robur sumunt ab obseruantia.*
38 *Præsentatio facta pendente lite est attentata.*
39 *Causæ sola commissio, cum decreto citationis absque alia executione non inducit litis pendentiam, & num.40.*
41 *Actus, quando non fuit legitimè factus, non est attendendus, nec aliquid operatur.*
42 *Citatio, quando non est legitimè executa non operatur suum effectum.*
43 *Attentata dari non possunt, quando lis non pendet.*
44 *Beneficium, quando non fuit deuolutum non potest vti deuolutum impetrari.*
45 *Beneficij vacatio, quando fuit consumpta, tunc cessat deuolutio.*
46 *Gratia dicitur subreptitiè obtenta, quando fuit concessa sub falsa narratiua.*
47 *Beneficia curata de iurepatronatus Ecclesiastico debent dari præuio concursu.*
48 *Beneficium si dari debebat præuio concursu, & illud non fuit factum, non dicitur consumpta vacatio.*
49 *Beneficium aliud est quod obtentum fuit, vti deuolutum ob non factum concursum.*
50 *Et aliud si obtentum fuerit, ob non legitimè factam collationem.*
51 *Clausula,* siuè præmisso, siuè alio quouis modo vacet beneficium, *quando non suffragetur.*
Beneficij vacatio, quando certus modus est expressus dispositiuè, tunc clausula, siuè præmisso, seù quouis alio modo vacet, *non iuuat.*
52 *Dolus proprius nemini debet opitulari.*
53 *Gratia principalis quando corruit, tunc quoque omnes gratiæ simul euanescunt.*
54 *Beneficia, dum consistunt in Dignitatibus, & Canonicatibus ad ea obtinenda non requiritur concursus.*
55 *Beneficium, quando est simplex admittitur quis ad illius possessionem, ex solo examine, & approbatione Episcopi.*
56 *Regula de Annali Cancellariæ Apostolicæ in ordine 35. cui suffragetur, & num.57.*

DECI-

DECISIO CLII.

VACANTE per obitum Hieronymi
della Torre in mense Septembris 1651.
Canonicatu Curato, in Ecclesia Segobieñ
Capitulum (de cuius Patronatu asseritur) ad
illum præsentauit Martinum Villorado, qui
sub die 12. Octobris eiusdem anni possessio-
nem adeptus fuit, de mense autem Decem-
bris 1652. Pompeus Brioscus narrata deuo-
lutione eiusdem Canonicatus iuxtà Latera-
neñ Statuta Concilij obtinuit à Sede Aposto-
lica de eo prouideri, causamque desuper in
Rota commisit, ac citatione cum Inhibitio-
ne expediuit, qua tamen non exequuta vita
functo d. Martino in mense Septemb. 1653.
Capitulum præsentauit Bonauenturam Exar-
rit, Pompeus verò impetrauit litteras gratio-
sæ subrogationis in iuribus Martini defuncti
quam cum ei non suffragari Rota responde-
rit sub die 26. Nouembris præteriti coram
Reuerendiss. D. meo Decano curauit Bona-
uentura expediri litteras nuncupatas pro præ-
sentato. Hincque orta inter eos controuer-
sia super iuribus vtriusque Prouisionis, du-
bitaui hodie An, & cui sit danda Immissio,
& Bonauenturæ dandam esse Domini cen-
suerunt.

Ratio resolutionis fuit, quia ipse conclu-
1 dentèr iustificauit† omnia in eius litteris nar-
rata, quæ proinde paratam habent executio-
nem, pro qua datur prouiso Immissio *ad in-
star l.fin.C.de edict.Diu.Adr.toll.* vt dixit *Rota in
rec.decis.133. num.1.par.6. coram bo. me. Merlino
decis.538.sub num.9.vers.quibus positis, ac in aliis
relatis in Camerinen. Canonicatus 19. Ian. 1654.
coram Me in fin.*

Siquidem ea, quæ concernunt qualitatem
2 beneficij, ac valorem, † & modum vacatio-
nis illius probantur ex propria confessione
Pompei, qui eadem prorsus in eius supplica-
tione narrauit Summ. Bonauenturæ num.2.
*Bellamer. decis.269. & decis.595. Card. Caualer.
decis.33.num.1.& decis.603.sub num.3.vers.& ap-
parebat etiam cum seqq. Buratt.decis.708. sub nu.4.
vers.nec aliqua, cum seqq. Reuerendiss. Vrgellen.de-
cis.237.num.6. & in recent.decis.10. num.2. par.2.
& decis.101.n.4.*

Quæ verò respiciunt illius personam,
3 quod nempè sit Sacerdos † oriundus ex Diæ-
cesi Valentina iustificatur ex fide Baptismatis
ac litteris Ordinarij, qui ei tanquam Dioce-
4 sano † Sacrum Presbyteratus Ordinem con-
tulit d.Sum.n.13. *iuxtà Text.in cap.2.vbi gloss.
in verb.litteras de probat.Rota in recent. decis.455.
num.7.par.2.decis.205.num.4.par.4.ac d.decis.101
num.2.par.6.& coram Reuerendiss.Vrgellen.dec.87
num.3.*

Idoneitas verò, ac illius præsentia in Curia
5 probatur ex † relatione examinatorum, qui
illum in Vrbe examinarunt, ac idoneum ad
6 obtinendum † huiusmodi beneficium atte-
stati sunt *glos.in Clem.1. verb. reputamus de con-
cess.præben.Mant.decis.208.nu.4. Caual.decis.299.
num.3. Buratt.decis.540. numer.14. & decis.613.
num.6.*

Quod autem fuerit præsentatus à Capitulo
7 infra tempus legitimum † apparet ex Instru-
mento relato in eodem Sum.n.14. *iuxt.Text.
in cap.cum propter extrà de iurepatr. Rota dec.238.
nu.8.par.5.& d.decis.101.nu.3.par.6. & dec.302.
sub.num.4.vers.& quod denique par.7.recent.*

8 Postremò Iuspatronatus ad † fauorem Ca-
pituli præsentantis visum fuit DD. ad effe-
ctum, de quo agitur satis iustificari ex seqq.

Primò ex quadam permutatione facta de
eodem Canonicatu anno 1529. & per Ordi-
narium admissa de consensu Capituli, & Ca-
9 nonicorum † explicitè asserentium se illum
præsentare tanquam Patroni *d. Summ. num.6.*
Qui sanè consensus cum probetur effectua-
tus per subsequutam probationem habet vim
præsentationis, & operatur proindè acsi in
10 vacatione† per obitum interuenisset, vt dixit
*Rota penes Crescent. decis.2.de iurepatr. decis.534.
num.4.par.1.diuers.in Gerunden. Permutationis 17.
Maij 1593.coram Littu,apud Garz.de benef.par.12.
cap.2.num.277.in fin.vers.dantur etiam &c. in rec.
decis.172.num.4.in fin.par.13.& decis.197.num.2.
& seqq.par.4.ac d.decis.101.num.9.par.6. & penes
Vrgellen.decis.163.num.13.*

Secundò ex particulari constitutione, seù
Statuto condito à Capitulo cum præsentia
Episcopi de anno 1557. in quo præuia narra-
tiua, quod ille, & alter Canonicatus erant
Vicariæ perpetuæ ex bonis, mensæ Capitu-
11 laris erectæ disponitur, quod † præsentatio
respectu illorum in omnibus, & per omnia
libera remaneat, vt prius erat ad fauorem
ipsius Capituli *d.Sum.num.5.* Quod Statutum
cum vlterius fuerit ab Episcopo confirmatū,
vt apparet sub *d.num.5.* plurimum attendi de-
12 bet † nàm Episcopus illud profectò non con-
firmasset nisi sciuisset qualitates beneficio-
rum, cum in hac materia Ordinarii soleant
13 cautè procedere, † nec de facili annuere ob
præiudicium eorum collationis, *Rota decis.11.
num.1.de iurepatr.in nou.& decis.800.num.2.par.4
diuers.in Triden.Parrochialis 21. Maij 1610.coram
Sacrato apud Marches. de commiss. par.1. fol.477.
sub num.1.vers.tanto magis, & coram bo.me.Merl.
decis.563.num.12.ac in Boncnien. Archipresbit. 23.
Martij 1648. coram Eminentiss.D.Card.Corrado,
§.neque repugnant in fin.*

Tertiò ex præsentatione facta de persona
14 Laurentij Lopez anno 1571.† cum subsequ-
uta possessione vsque ad obitum continuata
eodem Sum.nu.7. quem vtique Ordinarius non
15 instituisset † nisi clarè sibi de existentia Iuris-
patronatus constitisset, vt fuit ponderatum
*penes Put.decis.237.lib.2.in correct. Card. Seraph.
decis.123.num.2.ac in recent.decis.674. sub num.2.
vers.cum enunciatiuæ &c. & apud Marches. de
commiss.d.par.1.fol.477.sub num.1.vers.tanto ma-
gis &c.*

Nec dicatur, quod iniustitia non fuit facta
16 ab Episcopo, sed à Vicario, † qui eius Iuri-
bus præiudicare non potuit: Quia cum ha-
bita de ea notitia (vt præsumitur) non con-
tradixerit, nec illam vti erroneam, ac suo
Iuri præiudicialem impugnauerit, vel retra-
17 ctauerit, † vt facere poterat, vtique reputa-
ri debet

ri debet, acsi ab Episcopo facta fuisset, vt in specie alijs relatis respondit *Rota coram bo. me. Merlin. decis. 641. sub num. 3. vers. Præsumiturque Episcopum.*

Quartò ex sententia lata à delegato Apostolico de anno 1591. post obitum præfati Lopez occasione præsentationis factæ à Capitulo de persona Michaelis Martinez, &
18 collationis Ordinarij † in personam Ioannis Balero, qua pronunciatum fuit Canonicatum esse de Iurepatronatus eiusdem Capituli non autem collationis Episcopi, & Martinez præsentatum fore liberandum à vexationibus ei illatis à Procuratore fiscali Curiæ Episcopalis, prout cum effectu liberatus fuit possidendo Canonicatum vsq; ad annum 1610. quo decessit *Sum. Bonauenturæ num. 8. & Pompei numer. 1.* Quæ sententia tanquam lata super
19 statu Beneficij, † & exequutioni demandata facit Ius quoad omnes, & maximè comprobat existentiam Iurispatronatus, vt dixit *Rota penes Acchill. decis. 5. de sent. & re iud. in recentior. decis. 172. num. 2. par. 3. & d. decis. 101. sub num. 9. vers. defuncto postmodum par. 6. ac in d. Tuden. Parochialis apud Marches. par. 1. fol. 477. sub numer. 2. vers. quarto, & in Aretina Plebaniæ 6. Febr. 1654. coram R.P.D. meo Cerro §. existentiæ demum.*

Licet non iustificetur ex actis; nam preter
20 quod est antiqua † excedens annos sexaginta quæ probat etiam sine actis *ex latè adductis per Rotam coram bo. me. Buratt. decis. 376. sub num. 2. vers. & maximè cum plur. seqq. & per Add. ad eumdem decis. 76. num. 26. & decis. 94. Litt. A.* Vnde
21 satis ex † præmissis remanent iustificata *iuxta decis. Put. 391. in fin. lib. Seraph. decis. 701. num. 3. Buratt. decis. 751. num. 10. & seqq.* & in his terminis fuit dictum *in allegata Bononien. Archipresbyteratus coram Eminentiss. D. Card. Corrado. §. quinto accedunt §. vel quia satis est &c.* Præsertim verò
22 ad effectum † adminiculandi, vt dixit *Rota coram Mant. decis. 350. num. 9. cum alijs relatis in d. Bononien. Archipresbyteratus d. §. quinto accedunt vers. Præsertim &c.*

Quintò demum ex præsentatione vltimo loco facta de persona d. Martini Villoradi,
23 per Ordinarium admissa præuia † iustificatione Iurispatronatus citato à Procuratore fiscali, quæ pariter habuit effectum per subsequutam possessionem ab eodem Martino retentam vsque ad eius mortem *Sum. Bonauenturæ num. 1.* nec dedit (vt prætenditur) causam
24 liti, quia † in d. Decisione Reuerendiss. D. mei Decani nullam adfuisse litem a Pompeio introductam plenissimè firmatum fuit.

Quæ sanè præsentationes à Statuto, ac sententia prædictis comprobatæ, & supra
25 centum annos † continuatæ effectumque sortitæ mediantibus prouisionibus per obi-
26 tum, vel † resignationem eorumdem, qui primo loco fuerunt præsentati *iuxtà consil.*
27 *Oldrad. 229. n. 2.* sępius in Rota † receptum sufficientèr probat titulum Iurispatronatus iuxtà præscriptum *Sac. Conc. Trid. sess. 25. de reform. cap. 9.* in ijs Patronis, in quibus non cadit vsurpationis suspicio, *vt post resolutiones S. Congregationis Eminentissimorum DD. Cardinalium eiusdem Sac. Conc. Interpretum* tenuit *Rota in decisionibus relatis in d. Tuden. Parrochialis coram Sacrato apud Marches. de Commiss. par. 1. fol. 477. num. 2. & in rec. d. decis. 177. num. 4. & 8. par. 3. ac d. decis. 101. num. 5. cum seqq. par. 6. coram Buratt. decis. 142. num. 1. & seq. Comitul. decis. 127. num. 1. & seq. Gozal. ad reg. 8. glos. 18. nu. 54.* Maximè quia
28 modo † non agitur contra Ordinarium, sed inter Prouisos de iustificanda narratiua in litteris Apostolicis contenta, ad quem effectum leuiores probationes admittuntur, *vt per Cassador. decis. 1. in fin. de probat. decis. 803. nu. 2. par. 1. diuers. coram Mant. decis. 244. nu. 5. Vrgellen. d. decis. 87. num. 7. & decis. 163. num. 14.*

Nec turbant Prouisiones Apostolicæ tan-
29 quam de libero factæ † ab anno 1620. vsque ad annum 1644.

Quia cum Iuspatronatus, de quo agitur sit Ecclesiasticum, quod subiacet regulis Can-
30 cellariæ, † ac reseruationibus Apostolicis Prouisiones Papæ benè cum illo compatiuntur, quia emanarunt ob vacationem in mensibus reseruatis, & resignationem factam in
31 eius manibus, vt constat † ex Iuribus relatis *in Summario Pompei num. 1. cum seqq. Cassador. decis. 4. num. 2. de iurep. Greg. decis. 48. num. 4. Caual. decis. 547. num. 2. Buratt. decis. 103. num. 4. cum alijs per Gonzal. ad reg. 8. glos. 18. num. 6. & seqq.*

Parum obstante, quod in d. Constitutione, seù Statuto Capitulari fuerit prohibitum dd. Canonicatus commendari dimitti, & resignari. Quia huiusmodi prohibitio absque
32 Summi Pontificis † confirmatione non substinetur in præiudicium Iuris Sedi Apostolicæ competentis, cui non potuit per inferiores detrahi, aut in aliquo derogari *cap. inferior distinct. 21. cap. cum inferior de maior. & obedient. Clemente Romani in princ. vbi glos. verb. inferiorem de elect. cum alijs per Rotam coram Merlin. decis. 698 num. 3. & seqq. ac in alijs.*

Deinde non releuat, quod Iura exhibita
33 ad probandum Iuspatronatus † non sint in forma probanti, ex quo fuerunt extracta non citato Pompeo.

Vel quia fuit citatus eius Procurator, qui licet à principio responderit se habere dum-
34 taxat mandatum ad † lites, nihilominus postea comparuit, & contradixit, vt constat ex datis *in Summ. responsionis pro Bonauentura nu. 1.*

Vel quia dicta Iura fuerunt extracta per Archiuistas, qui tanquam Successores in Officio potuerunt scripturas prædecessorum
35 extrahere absque alia citatione, & solemnitate, ac fidem merentur tanquam authenticæ *secundum Bart. in l. si quis ex Argentarijs §. cogantur num. 3. ff. de eden. Dec. in Auth. si quis in aliquo n. 26. vbi etiam Ias. num. 5. in fin. vers. decimo fallit &c. C. eodem. Couar. pract. qu. cap. 21. num. 3. vers. Hoc ipsum Verall. decis. 246. num. 13. & decis. 314. nu. 3. cum seq. ac in Gerunden. Beneficij de Ceruiano 4. Iu-*
36 *nij 1604. coram Litta.* Præsertim † concurrente obseruantia, ac tot præsentationibus effectum sortitis, quæ negari non possunt. Vnde
37 fidem † assumunt scripturæ etiam informes ac minus authenticæ, vt in terminis dixit *Rota coram Card. Seraph. decis. 1232. num. 3. coram Comitul. decis. 127. num. 13. & seq. ac in recent. decis. 492. numer. 3. & in alijs.*

Neque

Neque subsistit, quod præsentatio Bona-
38 uenturæ fuerit attentata, † vtpote facta post introductam litem in Rota cum Villorado, ac exequutam inhibitionem Rotalem, quia sola causæ commissio, vel citationis decre-
39 tum † viuente Villorado obtentum absque
40 executione litem non † induxit, vt latè firmatum fuit *in d. decis. Reuerendiss. D. mei Decani §. neque prefata litis &c. & in Comen. Iurispatr. 9. Iunij* 1655. *coram Me §. fin.* executio verò quæ
41 pretenditur facta fuit (post † illius obitum) preter quod minus legitimè facta fuit non suffragatur ad litem inducendam cum perso-
42 na defuncta in † cuius Iuribus petitur subrogari *ex alleg. per Add. ad reg. 29. Cancell. editam à sa. mem. Greg. XV. in verbis collitigans aliisque relatis in decisione Reuerendiss. D. mei Decani §. nec vis fieri potest*.

43 Lite autem non existente † frustrà attentata pretenduntur *Cassad. dec. 6. sub nu. 2. vers. ergo lis §. super reg. Cancell. Rota decis. 1. num. 2. 14. & seqq. par. 2. diuers. & in Ianuen. Pecuniariæ, seù attentatorum 20. Aprilis 1640. coram Reuerendiss. D. meo Decano §. nam quoad sequestrum, & in d. Comen. Murisp. coram Me in fin.*

Iustificata igitur ex predictis gratia Bona-
44 uenturæ non † officit prouisio obtenta à Pompeo tanquam de deuoluto iuxtà Later. Statut. Concil.

Quoniam ex Instrumento relato *in Summ. Bonauenturæ num. 1.* constat quod Ordinarius infrà mensem à die vacationis per obitum Hieronymi dela Torre contulit Canonica-
45 tum ad præsentationem † Capituli Martino Villorado, vnde cum vacatio fuerit consumpta, ac perconsequens deuolutio cessauerit obreptitia remansit eadem prouisio tanquam
46 impetrata † sub falsa narratiua contrafacit veritatem, vt in specie dixit *Rota coram Put. decis. 390. in princ. lib. 1. & decis. 267. num. 7. lib. 3. in correct. & in rec. decis. 569. num. 32. cum seqq. par. 5. in Florentina Parrochialis 26. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Cerro, & in Meleuitana Beneficij 25. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Bichio §. minus obstat*.

47 Nec releuat quod collatio † Villoradi fuerit nulla ex defectu concursus requisiti etiam in Beneficijs Curatis de Iurepatronatus Ecclesiastico *iuxtà dispositionem Sac. Concil. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 18. & constitut. san. mem. Pij V. la 33. Bullar. nou. tom. 2.* Ideoque non
48 consumpserit † vacationem nec deuolutionem impediuerit.

Tùm quia Pompeus impetrauit Canoni-
49 catum, vt deuolutum † ob non factum concursum, sed ob non factam collationem iuxtà Lateranen Statuta Concilij, quo casu
50 substineri † non potest, nisi ex cap. vacationis narratæ, vt dixit *Rota in Treuiren. Archidiaconatus 3. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Cerro, & Regien. Beneficij 19. Ianuarij 1654. coram R. P. D. meo Beuilaqua*, etiam si in litteris fuerit
51 apposita clausula, *siuè præmissio, † siuè alio quouis modo vacetur*, nam illa non suffragatur, quando modus vacationis dispositiuè positus vt in præsenti est omninò falsus, tunc enim
52 ne proprius † dolus impetranti opituletur tota gratia corruit, & cum ea omnes clausu-
53 læ in † litteris inserte euanescunt, vt declarauit *Rota penes Cassad. decis. 5. de probat. Mohed. decis. 17. eodem tit. Put. decis. 390. lib. 1. & dec. 267. sub num. 6. vers. non obstat clausulam l. 3. in correct. Cesar. de Grass. decis. 14. num. 6. & seqq. de probat. Lotter. de re benef. lib. 3. qu. 8. num. 63. cum plurib. seqq. & in d. decis. Reuerendiss. D. mei Decani §. nec momenti*.

Tùm quia obiecta S. C. ac Pianæ Consti-
54 tutionis dispositio non † procedit in dignitatibus, & Canonicatibus habentibus Curam animarum annexam, siuè in Collegiata existant, in quibus non requiritur concursus,
55 dumtaxat † examen, & approbatio Episcopi, quæ hic precessisse apparent ex lectura Institutionis Villoradi *in Summ. Bonauenturæ relatæ sub num. 1. vt pluries declarasse S. Congregationem eiusdem S. C. interpretum referunt Garz. de benef. par. 9. cap. 2. num. 181. & 195. Gonzal. ad reg. 8. d. glos. 6. num. 158. & seqq. Barbos. de Episc. alleg. 60. num. 25. & 28. & seqq. & ad Concil. dicta sess. 24. cap. 18. num. 20.* & fuit dictum *in Gerunden. Cappellaniæ 27. Ian. 1645. coram R. P. D. meo Bichio §. quia necessitas &c.*

Cessatque penitus difficultas ex reg. de
56 annali, quæ in regul. † Canc. editis per D. N. est in ordinatione la 35. disponente non suffragari prouisionem Apostolicam obtentam de tempore, quo idem beneficium pacificè per annum possedit, nisi impetrans ipsum possessorem infrà sex menses ad Iudicium
67 euocauerit. † Quare cum constet Villoradum pacificè Canonicatum per annum possedisse, nec doceatur Pompeum infrà sex menses ipsum ad Iudicium euocasse profectò inefficax remansit eius prouisio ex clara dispositione *de reg. 8. iux. tradit. per Gomez. ad re. de annal. qu. 80. cum seq. Garz. de benef. par. 6. cap. 2. n. 13. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 52. num. 69.* & fuit dictum *in Mediolanen. Beneficiorum 14. Maij 1655. coram R. P. D. meo Celso, ac in d. decis. Reuerendiss. D. mei Decani §. secundo verò*.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Firmana Beneficij.

Veneris 24. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Fructuum liquidatio, licet sit res difficilis probationis, tamen constito in genere de eorum perceptione, tunc etiam coniecturæ admittuntur ad eorum liquidationem, litium expensæ aliæ sunt iudiciales, & aliæ extraiudiciales.

SVMMARIVM.

1 *Bona, quando sunt de sui natura fructifera, tunc à fructus possessore præsumuntur percepti.*
2 *Fructuum perceptione probata, tunc cum eorum liquidatio licet sit difficilis probationis, coniecturis tamen probatur.*

3 *Quan-*

3 *Quantitas fructuum perceptorum, probatur ex instrumento locationis.*
4 *Ex fructibus perceptis in superioribus annis, bene argui potest, quantitas percepta in sequentibus annis.*
5 *Testes deponentes de quantitate fructuum perceptorum, iuncto instrumento locationis, plenè probant dictam quantitatem.*
6 *Fides Officialis publici, deponentis de re ad suum officium pertinente plenè probat.*
7 *Fructuum liquidatio in minori quătitate Rota semper facere solet, & num. 8.*
9 *Litis expensæ, aliæ sunt iudiciales, & aliæ extraiudiciales.*
10 *Iudiciales sunt citationes, registrum testium, commissiones, instrumenta.*
11 *Et istæ probantur ex lista à Notario conficienda, & istæ absque vlla diminutione sunt soluendæ.*
12 *Litis expensæ extraiudiciales sunt, mercedes Procuratoris, Aduocati, Sollicitatoris, & similium.*
13 *Rota non secundum rigorem iuris solet taxare litis expensas extraiudiciales.*

DECISIO CLIII.

SENTENTIAE Beneficium controuersum Decio Acciarino adiudicantes Reuerendissimum Episcopum Recanateñ in expensis in causa factis condemnant, nec non ad restitutionem fructuum, quos ex bo-
1 nis beneficij de sui † natura fructiferi biennali possessione percepisse præsumitur *Negus. de pign. in 2. membro 3. par. nu. 19. vers. sed in hoc posset dubitari Rota coram sa. mem. Greg. decis. 50. nu. 2. Caual. decis. 586. num. 1. & in Aquisgranen. Canonicatus 22. Maij 1648. §. & licet coram R. P. D. meo Cerro, in Rolien. Decanatus 1. Iulii eiusdem anni 1648. §. perceptio autem coram Eminentiss. Card. Corrado.*

De quorum propterea liquidatione, & taxatione respectiuè cum hodie dubitarem; placuit DD. fructus liquidare in rubris 20. frumenti annuis, quæ ascendunt ad valorem scut. 240. pro toto biennio; Nam perceptio-
2 ne probata † cum liquidatio tanquam difficilis probationis præsumptionibus, & coniecturis contentetur *Bald. in l. 1. num. 22. C. de fructib. & litium expensis Surd. cons. 292. num. 31. Rota coram Merl. decis. 483. num. 1. & in Romana fideicommissi de Marianis 4. Iunij 1646. §. hæcque Foroliuien. de pign. decis. 131. num. 6.* sufficiens visa fuit resultare supradictæ quantitatis probatio ex Instrumento locationis annis præcedenti-
3 bus factæ, † in quo conuenta fuit responsio, siuè affictus in rubris 20. pro quolibet anno *Rota decis. 263. num. 4. par. 7. recent. & in Bonon. Pecuniaria, seu Dotis 18. Iunij 1649. coram Reuerendissimo D. meo Decano §. ex quibus equidem,*
4 quia ex solito, & † consueto præcedentium annorum redditu optimè arguitur ad fructus annis subsequentibus perceptos *Acchill. dec. 22 num. 3. de restit. spoliat. Rota in Tiburtina Castri S. Angeli 23. Ian. 1644. §. 1. coram R. P. D. meo Peutingero, in Bonon. manutentionis 28. Iun. 1649. §. quæ veritas in fin. coram eodem, & in Bononien. Pecuniaria 10. Iunij 1650. §. admissa verò coram Eminentiss. D. Card. Ottboaono.*

Concurreentibus præcipuè duobus testib. *in Summ. Decii num. 1.* deponeñ ex bonis Beneficij, de quo agitur fuisse anno 1651. & 1652. ab Episcopo tunc temporis possessore percepta in singulo anno rubra 20. frumenti, quæ
5 depositio iuncta cum præfato † locationis Instrumento quantitatem fructuum plenè probant *Rota coram Duran. decis. 305. num. 3. Merlin. d. decis. 480. sub num. 5. vers. ex quibus testibus, & in Sulmonen. Beneficii 5. Iulii 1655. §. & quod ad primum coram Me.*

Quod valor frumenti ad dicta scuta 240. in totum ascendat ex eo patet, quia anno 1651 venditum fuit in Terra S. Elpidij, in qua situm est Beneficium scutis septem quolibet rubro, vnde rubra 20. anni supradicti constituunt scut. 140. de anno verò 1652. rubra 20. valebat scut. 100. quia ad rationem scutor. 5. in eodem loco venundabatur, vt de valore vtriusque anni, vt supra expresso deponunt dicti Testes, & patet ex partitis extractis ex libris publicis Communitatis, & attestatione, & fide Priorum, & Præpositorum Annonæ d. Terræ S. Elpidij, quibus vti publicis Offi-
6 cialibus, & † ad eorum officium spectante deponentibus plena fides adhibenda est, *Rota coram Seraph. dec. 1245. n. 2. Caual. dec. 370. nu. 3. Add. ad Greg. dec. 214. Litt. B. vers. fides autem facta ab aliquo officiali, & in Gadicen. fructuum 4. Iulii 1646. §. non oastat coram R. P. D. meo Meltio, & in Beneuentana Quartæ 2. Iunii 1651. §. pretium autem coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Et quamuis ex iisdem libris constet vsque ad diem 6. Augusti anni 1652. frumentum fuisse venditum ad rationem sc. 6. vnde in
7 totidem † faciendam esse pro d. anno liquidationem Decius contendebat, nihilominus, quia cosignatio frumenti iuxtà legem conuentus erat facienda à Conductore de mense Augusti poterat illa die vltima d. mensis frumentum legitimè consignare, & ideò liquidatio est facienda ad rationem valoris reliquo tempore mensis Augusti currentis, cum
8 etiam in minori summa Rota † semper liquidationem facere soleat *Rota coram Seraph. decis. 1399. per tot. & in Bonon. liquidationis fructuum resoluta coram bo. mem. Merl. 30. Maii 1642. & cætera per R. P. D. meum Cerrum §. sicque vers. ac demum.*

9 Expensas verò † bifariam DD. diuiserunt, & Iudiciales in citationibus registro Testium
10 examine, & Instrumentorum † extractione consistentes, quas appellant viuas iuxtà listā à Notario conficiendam integrè, & absque
11 vlla † diminutione, aut taxa restituenda esse visum est iuxtà distinctionē *Vestr. in prax. lib. 8. cap. 2. nu. 11. vers. sed. de Iudicialibus Add. ad Bur. decis. 921. num. 12. Rota in Osceen. expensarum 5. Iulii 1649. coram R. P. D. meo Celso, & in Romana expensarum 10. Decembris d. anni §. 1. coram Reuerendis. D. meo Decano.*

Extraiudiciales autem consistentes in Sollicitatoris, Procuratoris, & Aduocati mercede taxare placuit in scut. 10. pro qualibet Instan-

10 instantia, iuxta †stylum Rotæ quæ in hoc iuris scripti rigorem non sequitur *Duran. decis. 101. num. 3. Adden. ad Buratt. vbi supra num. 11. Rota in Maceraten. hæreditatis 24. Ianuarij 1642. coram R. P. D. meo Bichio comprobata in omnibus in Romana liberationis à molestijs 3. Decemb. 1648. coram Eminentiss. Card. Otthobono.*

Et ità altera tantùm parte informante, altera tamen pluries citata resolutum fuit &c.

R. P. D. MELTIO postea EPISCOPO PAPIEN.

Aprutina Parochialis.

Veneris 24. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Litteræ Apostolicæ ob earum reuerentiam habent executionem paratam, data earum iustificatione, non obstante quod causa fuetit commissa, arbitrio Rotæ. Litteræ Apostolicæ circa collationem beneficij ob negligentiam patronorum quando dicuntur iustificatæ. Aliqua circa Regulam Cancellariæ de Triennali deducuntur.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium dat facultatem aliquid relaxandi de rigore Iuris.*
2 *Arbitrium regulatur à iure, licet remittat de eius rigore.*
3 *Arbitrium tunc maximè regulatur à iure, dum emanauit à Signatura Iustitiæ.*
4 *Signatura Iustitiæ non facit rescripta gratiosa.*
Signatura Iustitiæ non facit rescripta ab iuris ordine aberrantia, num. 4.
5 *Signatura Iustitiæ dando arbitrium Iudicibus, non censetur dare facultatem vt recedatur à recto iuris tramite.*
6 *Litteræ Apostolicæ de iure quando sunt iustificatæ, habent executionem paratam.*
Et hoc propter earum auctoritatem.
7 *Clausula, arbitrio Rotæ, non retardat executionem litterarum Apostolicarum, quando sunt iustificatæ.*
8 *Litteræ Apostolicæ circa collationem alicuius beneficij, quando dicantur iustificatæ.*
9 *Patronus laicus dum à die habitæ notitiæ vacationis intra quadrimestre ad beneficium præsentare neglexit fit deuolutio ad Papam.*
10 *Iuspatronatus si spectet ad Vniuersitatem non tenet. si fiat præsentatio ab vno ex ea tantum, & n. 11.*
12 *in Iuribus ad Vniuersitatem spectantibus, tamquam vnum corpus, omnes debent concurrere, vel saltem duæ partes.*
13 *Beneficiorum dismembratio inualida est, si fiat sine beneplacito Apostolico.*
14 *Præsentatio ad Iuspatronatus cum conditione dismembrationis beneficij, vti inualida, perinde est, ac si non esset facta.*
Præsentatio facta sub conditione, si non purificetur intra tempus datum ad præsentatum, perinde ac non esset facta, num. 14.
15 *Patronus laicus stante inualiditate præsentationis, potest alium præsentare.*
16 *Præsumptio cessat, dum constat de veritate.*
17 *Titulum meliorem, quem producens habere potuit censetur fuisse productum.*
18 *Negatiua alterius tituli, quando dicatur ex productione vnius tituli.*
19 *Præsentatio ad iuspatronatus quando est nulla, remanet quoque nulla institutio.*
20 *Actus censetur factus omni meliori modo.*
21 *Superior, quando respicit instantiam partis, non sustinetur actus alio modo factus de quo modo, qui fuit narratus.*
22 *Præsentatio ad iuspatronatus est principium, & fundamentum institutionis.*
Præsentatio si corruat, corruit quoque institutio secuta. num. 22.
23 *Reclamatio non operatur approbationem.*
24 *Possessor triennalis potest iuuari, Regula de Triennali.*
25 *Regula Cancellar. de Triennali, vt quis iuuetur, & impediat excutionem litterarum Apostolicarum, quid sit probandum.*
26 *Possessio triennalis non potest dici pacifica, si constat de molestys.*
27 *Confessione propria nulla maior probatio.*
28 *Regulæ Cancellariæ de Triennali, vt sit locus an sufficiat, sola possessio triennalis iuris spiritualis.*
29 *Regula Cancellariæ de Triennali non requirat vtramque possessionem spiritualem, & temporalem per triennium, & num. 30.*
31 *Molestiæ ad effectum regulæ de Triennali, si fuerint remotæ, an iuuant possessorem.*
32 *Possessor triennelis, vt iuuatur regula de Triennali perperam quando id prætendat.*
33 *Regulæ de Triennali, vt quis iuuetur, an attendantur molestiæ illatæ à Camera.*
34 *per Citationem, commissionem &c. interrumpitur præscriptio.*
35 *Præscriptionis naturali interruptione quilibet iuuari potest.*
36 *Ciuilis præscriptionis interruptio, prodest tantum agenti.*
37 *Beneficiatus, quando non possedit de beneficio, nec iura spiritualia, nec temporalia non poterit iuuari Regula Cancellariæ de Triennali.*
de Possessione alterius, quis iuuari non potest, num. 37.
38 *Rebuff. de pacific. possessor. num. 188. quid firmet, declaratur.*
39 *Rota decis. 135. par. 3. diuers. quo casu loquatur.*
40 *Molestiæ, quando sunt super fructibus non impediunt regula Cancellar. de triennali poss.*
Quod tamen limita, nisi sumus in actuali perceptione fructuum, quod regulam de Triennali interrumpit.
41 *Buratt. decis. 185. num. 6. declaratur.*
42 *Regula de Triennali suffragatur, quando non controuertitur titulus, possessio, vel fructuum perceptio.*

DECISIO CLIV.

De Parochiali Ecclesia Præpositura nuncupata SS. Mariæ, & Pauli Castri Montis S. Poli Aprutiñ Diœcesis de iurepatronatus

tus Communitatis eiusdem Castri contendentibus Iosepho Gallo tanquam asserto præsentato à Priore dictæ Communitatis, & Acchille Pagliarono, qui de d. Parochiali tamquam ad Sedem Apostolicam deuoluta prouisus existit, emanauit sententia Rotalis super executione litterarum Apostolicarum, à qua commissa per Signaturam appellationis causa, cum clausula, parito litteris, arbitrio Rotæ ad formam huius rescripti, dubitaui, An intret arbitrium pro retardatione executionis litterarum Apostolicarum, & Domini negatiuè responderunt.

1 Quia arbitrium licet det † facultatem aliquid remittendi de rigore iuris, *Rota dec.450. num.1. dec.284.num.5. dec.587.num.1.par.2.recen.*
2 Regulatur nihilominùs † à iure, *iuxta doctrin. Bart.in extrauag.ad reprim. verbo videbitur num.8. vers.tertio casu, & in l. fin. §. sed etsi num.16. Cod. comm.deleg. Cæs.de Grass.decis.8.num.2. de sent.& re iud. Rota coram san.mem.Greg.XV.dec.189.n.3. versic.quod arbitrium, in recent.d.decis.450. num.1. & dec.669.num.1.par.2.* eoque magis id proce-
3 dit, quando prout † hic, versamur in arbitrio contento in commissione emanata à Signatu-
4 ra Iustitiæ, quæ cum non faciat † rescripta gratiosa, & ab iuris ordine aberrantia, *Rota in recent.dec.788. num.1. in fine par.1.* tanto minùs censeri debet per d. arbitrium data facultas
5 recedendi † à recto Iuris ordine, *Add. ad Greg. d.decis.189.num.8.litt.B.*

De iure autem non est, vt litteræ Aposto-
6 licæ † postquam sunt iustificatæ propter earum auctoritatem, & reuerentiam paratam habeant executionem ad instar, *l. fin. Cod.de edict. Diu. Adr.tollen. cap. si capitulo il 5. vbi glos. in verbo exequatur de concess. præben. in 6. Rota coram Caual.dec.143.num.1. in recent.dec.27.num.1. & dec.187.nu.1.versic.quia illarum iniustitia par.6. in Nazarena, seu Montis Viridis Beneficij 24.Aprilis 1651. coram Reuerendissimo D. meo Decano, in Auellina Canonicatus 27. Martij 1651. coram R.P. D. meo Cerro,* & in terminis clausulæ, arbitrio
7 Rotæ, quod illa † non retardat executionem litterarum, quando sunt iustificatæ, dixit *Rota coram san. mem. Gregorio XV. dec.221. num.1. coram Durano dec.385.num.1.& 2. & dec.348.nu.1. par.5.*

Iustificatio in proposito casu circa expres-
8 sionem in litteris factam de qualitate † beneficij, illiusque vacatione, atque valore, nec nō circa habilitatem Pagliaroni prouisi Apostolici non potest controuerti cum probetur 7.Iunij 1655. in princ.

Narrata verò deuolutio controuersæ Parochialis ex neglecta patronorum præsentatione infra legitimum tempus, & ipsa probata remanet ex eo, quod Communitas patro-
9 na intra quadrimestre à die habitæ † notitiæ vacationis in publico consilio, prout requiritur præsentare neglexit, *glos. in cap.aliud, §. refertum, ff.de reg.iur. Corn.cons.224.nu.13.in princ. lib.4. Rota in recent.decis.295.num.6. par.6. & decis.82.num.2. cum duob. seqq. par.7.*
10 Neque deuolutionem impedit † præsentatio sub die 19. Maij 1650. de persona Iosephi
11 Galli; tùm quia apparet facta † ab vno tantùm ex Consiliarijs prædictæ Communitatis, & ita nullitèr, & inualidè, cùm in iuribus ad
12 vniuersitatem tamquam vnum corpus † spectet omnes, vel saltem duæ partes ex tribus illam constituere, insimul conuenire, atque actum præsentationis explicare teneantur, *Io. Andr. in cap.5. de iurepatr. Lap. allegat.68. sub nu.3. vers.nam si tamquam ad vniuersitatem, Garz. de benef. par.10. cap.3. sub num.13. versic.& idem decisum est, Modern. Pisan. de iurepatr.par.2. lib.8. cap.2.num.15. Rota in Aquilana Iurispatronatus 4. Iunij 1646. §.2. tollitur coram Eminentissimo Card. Corrado.*

Tùm quia d. præsentatio, siue nominatio legitur facta sub ea conditione, quod fructus huius Parochialis dismembrarentur, fierentque ex illis quinque partes, quarum duę spectarent ad Parochum, aliæ verò tres essent pro tribus Cappellanis, qui tenerentur Parochum in cura animarum, & Sacramenrorum administratione coadiuuare, quodque talis dismem-
13 bratio † beneplacito Apostolico dismembrabrari deberent alias præsentatio pro non facta habeatur, cùm igitur huiusmodi conditio intra quadrimestre purificata non fuerit, præ-
14 sentatio † corruit, intratque deuolutio, ad firmata per *Lambert.de iurepatr. lib.2.par.2. q.3. art.9. num.2. & per tot. fol.775. Garz. de benefic. par.8.cap.2. num.3.* & in terminis præsentationis sub conditione reseruationis beneplaciti Apostolici, *idem Garz. ibidem num.11. Modern. Pisan.de iurepatr. lib.8. cap.6.num.24.* qui firmat id procedere etiam in patrono ecclesiastico, & dixit *Rota in Placentina Cappellania 16. Martij 1616. coram bo.me.Coccino.*

Neque releuat, quod admissa etiam inuali-
15 ditate d. præsentationis, ex quo † præsentatio in patronis laicis est actus reiterabilis, adhuc potuit Gallus iterùm validè præsentari à Cōmunitate, vnde non resultat necessaria, atque concludens deuolutionis probatio, obiectum
16 enim huiusmodi corruit ex † productione prędictæ præsentationis in actis facta, qua stante excluditur quęcumque alterius validæ præsentationis præsumptio, cùm censeatur Gallum produxisse meliorem titulum, quem
17 habere potuit, *Rota in recent.dec.118.num.1. & dec.94.num.36.par.6.* Vltrà quod dùm ex processu facto coram Ordinario Aprutino super institutione huius Parochialis fauore Galli nulla alia legitur præsentatio, quàm illa facta à dicto Priore, & in vim illius fuit d. Gallus
18 institutus vtique satis inde † probata dicitur negatiua alterius pręsentationis, *Rota in recent. dec.611.num.2. par.1. & decis.445. num.4. par.2. cum alijs cumulat.per Add.ad san.mem. Gregor.XV. dec.416. num.8.*

Non etiam refragari visum fuit per replicatum obiectum, vt ex eo, quod Communitas habita notitia vacationis beneficij, & institutionis per Ordinarum factæ fauore Galli
19 illi non contradixerit † censeatur eam approbasse, sicque prædicta deuolutio euitatur, *ad trad. per Paris.de resign. lib.10. Gonzal. ad regul.8. Cancell.glos.56.num.79. Garz.de benef.par.5.cap.9. num.232.*

num. 232. quia Domini transierunt cum re-
sponsione iam data in secunda decisione hu-
ius causæ *sub* §. *Sed id*, quod scilicet obiectum
huiusmodi locum sibi vindicet in casu, in quo
Episcopus confert iure suo ordinario, absque
vlla patronorum præsentatione, nàm tunc
conferens vtitur iure suo, & patronus potest,
si vult dissentire, & euacuare vires collationis,
ideoque omittendo contradictione remanet
collatio valida, secùs autem est quando, prout
hic, institutio fundatur super præsentatione,
nàm tali casu si præsentatio est nulla pariter
redditur, vt declarat *Lambert. de iurepatr. lib.* 2.
par. 2. *q.* 3. *art.* 4. *num.* 2. *fol.* 493. *& Rota dec.* 1. *de
instit. & antiq.*
20 Neque subsistit † prætensio illa, quod Epi-
scopus censeatur omni meliori modo contu-
lisse, quia non contulit, sed instituit, & qui-
dem ad præsentationem Communitatis, vn-
de non potest nunc trahi ad modum diuer-
sum, & regulare est, quod quando superior
21 respicit † instantiam partis non substineatur
actus alio modo gestus, *Cassad. decis.* 7. *num.* 5.
& cum præsentatus sit principium, atque
fundamentum institutionis inde fit, vt data
22 illius nullitate, † & sic sublato fundamento
corruat etiam ipsa institutio, *Lambert. d. lib.* 2.
par. 3. *q.* 7. *art.* 4. *num.* 2. *ad fin.*
Præterea obiectum huiusmodi tollitur etiã
ex facto, nàm Vniuersitas patrona habita cer-
ta notitia de institutione per Ordinarium fa-
cta fauore Galli ad totam Parochialem, & ità
contra formam suæ resolutionis, quæ erat vt
23 Gallus duas tantùm ex quinque † partibus
possideret statim reclamauit.
Denique frustrà conatur Gallus se tueri re-
24 gula de Triennali ad † impediendam execu-
tionem litterarum Apostolicarum, quia non
solùm non iustificat se triennalem pacificum
25 possessorem, prout ad hunc effectum † con-
cludentissimè probandum esset, sed immo
totum contrarium apparet ex molestijs ipsi
illatis à Reuerendissimo Cameræ Thesaura-
26 rio † tàm super maiori parte fructuum tem-
poralium, quàm etiam iurium spiritualium
controuersæ Parochialis ad quæ exercenda
fuerunt deputati tres Cappellani ad formam
resolutionis Communitatis, vt ex iuribus re-
latis in Summario eiusdem Communitatis
27 *num.* 4. *&* 5. iuncta confessione † Galli ema-
nata in concordia inita cum Camera, qua
nulla maior probatio, *l. cum te, Cod. de transact.
cum vulgat.* & ità Gallus nullo modo dici po-
test pacificus possessor. Nam siue attendatur
28 opinio † eorum, qui tenent ad effectum di-
ctæ regulæ de triennali sufficere solam posses-
sionem iuris spiritualis, *glos. in cap. commissa, &
cap. licet canon. de elect. in* 6. *Card. in Clem.* 2. §. *illi
verò num.* 9. *de statu & qualitate, Rebuff. de pacif.
poss. num.* 212. siue aliorum firmantium ad ef-
29 fectum pacificæ possessionis † requiri copu-
latiuè cum possessione iurium spiritualium,
quam opinionem sequuti fuerunt, *Imol. in
Clem. gratiæ de rescript. Mandos. ad reg.* 16. *Cancell.
q.* 25. *num.* 2. *&* 3. *& q.* 26. *per tot. & præsertim sub
num.* 4. *Sanch. respons. moral. lib.* 2. *cap.* 2. *dub.* 7. *n.* 10.
vtraque opinio est proposito casui applicabilis
quia super vtroque iure tàm spirituali, quàm
30 temporali controuersæ Parochialis † patet il-
latas fuisse molestias Gallo.
Neque releuat, quod dd. molestiæ de tem-
31 pore, quo Acchilles Parochialem † impetra-
uit remotæ prætendantur, quia cessatio mo-
lestiarum operatur quidem, vt quis possit no-
uum tempus incipere, non autem, vt pro
32 tempore, quo molestiæ † durarunt pacificus
possessor dici possit, *Gomez. ad reg. trien. qu.* 22.
num. 4. *vers. si per aliquem.*
Minùs refragatur, quod Acchilles ad effe-
93 ctum interponendi cursum † regulæ de trien-
nali iuuari non possit molestijs à Camera illa-
tis, nàm quidquid sit quando versamur in in-
terruptione per actus merè ciuiles, prout est
citatio, contestatio litis, & similia, quo casu
obiectum procedere fortasse potest contrarium
34 dicendum est, prout hìc, agitur † de interru-
ptione naturali per impedimentum actualiter
præstitum perceptioni fructuum, nàm tunc
potest quilibet de dictis molestijs excipere,
illisque vti ad excludendam regulam de trien-
nali, & ità benè distinguendo inter vtramque
speciem molestiarum, tradit *Gomes. ad reg. de
triennal. q.* 22. *nu.* 4. *versic. & ideo. Cocchier. super
35 ead. regul. num.* 13. *litt. N. ad med.* & ratio † est,
quia quilibet potest iuuari naturali interrup-
tione præscriptionis, *l. naturaliter, ff. de vsucap.*
36 ciuilis † autem prodest tantùm agenti, *l. cum
notissimi, sed etsi quis, C. de præscript.* 30. *ann. cum
alys cumulat. in prima decisione huius causæ §. final.*
At fortiùs, & sine vlla difficultate conclusio
huiusmodi hic procedit, dùm non versamur
in terminis simplicium molestiarum; sed in
actuali Cameræ possessione pro tribus ex quin-
que partibus controuersi beneficij, quare pa-
37 tet quod Gallus non possedit † spiritualia,
nec temporalia pro maiori parte, & conse-
quenter ad eum excludendum à beneficio di-
ctæ regulæ de triennali rectè de alterius pos-
sessione excipi potest, *iuxta doctr. Bart. in l.* 1.
§. *quod ait prætor, ff. vti possidetis, Rota decis.* 63. *n.* 3.
par. 1. *recent.*
Hinc colligitur doctrinas allegatas pro par-
38 te Galli non applicari, † nàm *Rebuff. de pacif.
possess. num.* 168. firmat sufficere si possideat
maiorem partem fructuum, & ità fauet po-
tiùs Acchilli, cum Gallus non possederit ni-
si duas ex quinque partibus Parocchialis.
39 Decisio 1235. † *par.* 3. *diuers.* loquitur in ca-
su molestiæ super fructibus, quæ non impedi-
dit regulam *Put. decis.* 318. *num.* 2. *lib.* 2. At hic
40 sumus in impedimento actualis † perceptio-
nis fructuum, quod regulam interrumpit, vt
firmauit *Rota coram eodem Puteo decis.* 317. *num.* 1.
lib. 1.
41 Sic etiam *decisio Buratti* † 185. *nu.* 6. non re-
fragatur. Immò potiùs suffragatur, cum ibi
regulam non fuisse interruptam deducatur ex
eo, quod non controuertebatur titulus, posses-
43 sessio, † vel fructuum perceptio, quæ om-
nia in hoc casu impugnantur.
Et ità vtraque parte, &c.

R.P.D.

R.P.D. BEVILAQVA.

Romana Pecuniaria.

Veneris 24. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Obligatio Cameralis eneruata remanet magna vi viæ executiuæ, quando vulnerata remansit, verum tamen est tunc non remanere peremptum creditum, sed agi potest via ordinaria. Plura deducuntur circa cessionem iurium, & dationis in solutum.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis quando fuit vulnerata, agi non potest amplius via executiua.*
2 *Obligatio Cameralis licet sit vulnerata, agi tamen potest via ordinaria.*
3 *Creditum non tollitur, licet sit vulnerata obligatio Cameralis.*
Executiua via sublata, potest agi alio iudicio ordinario, num. 3.
4 *Transactiones initæ inter partes sunt seruandæ.*
5 *Debitum quando possit dici solutum.*
6 *Debita possunt dici extincta stante datione in solutum, cum amplissima quietantia creditoris.*
7 *Debitum tunc dicitur extinctum per dationem in solutum, quando realiter fuit res tradita.*
Et quid stante clausula, constituti, num. 7.
8 *Iurium traditio est res incorporalis.*
Iurium cessio non operatur veram, & realem cessionem num. 8.
9 *in Incorporalibus idem operatur cessio, quam ipsa traditio in corporalibus.*
10 *Datio in solutum, quando dicatur à principio nulla.*
11 *Datio in solutum remanet inualida, dum primeuæ actiones remanent integræ, & illesæ.*
12 *de Iure cedentis, quando non constat, tunc inualida remanet omnis cessio.*
13 *Cessio iurium non potest dici nulla, & sine effectu dum eorum dominium cedens iustificauit.*
14 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus.*
15 *Scientia certa alicuius ex quo arguatur.*
16 *Cedens ius alicui, quando non possit argui, nec de dolo, nec de culpa.*
17 *Nomina debitoris cessa, loco solutionis habentur, dum creditor eorum cessione contentatur.*
Vnde periculum eorum spectabit ad ipsum creditorem.
18 *Nomen debitoris, & creditum cedens alicui, tale, quale est, quid importet talis cessio.*
19 *Debitum cedens alicui tale quale est, tenetur probare illud fuisse verum de tempore cessionis, non autem quod sit soluendo.*
20 *Iura cedens talia qualia, talis cessio operatur, vt sic cedens non teneatur ostendere eorum se creditorem, nec iura bona, & vera facere.*
21 *Cessionarij ad nihil facere tenentur ad fauorem cedentium.*
22 *Debitoris nomen quando ceditur alicui, de eo tempore debet constare, quod sit verum, & reale, ac nulli alij fuisse cessum.*
23 *Solutio tollit obligationem.*
24 *Cessionario quando res cessa fuit euicta, competit contra cedentem actio ex empto, siue de euictione.*
25 *Pecuniæ acceptæ cum cautione de restituendo prioribus, & potioribus, habentur pro extantibus, & non consumptis.*

DECISIO CLV.

ALIAS sub die 5. Iulij 1655. in hac causa censuit non esse relaxandum mandatum à Cattaneo contra Campionum petitum pro restitutione pecuniarium ex effectibus Pauiæ communis debitoris exactarum sub obligatione de restituendo prioribus, & potioribus creditoribus ea ratione, quia Campionus antecedenter ab eodem Cattaneo coram A. C. pro hac ipsa pecuniarum restitutione conuen-
1 tus fuit à petitis † diffinitiua sententia absolutus, ob quam vulnerata remansit obligatio Cameralis, adeout illius vigore amplius executiuè agi non potuit, *iuxta auctoritates in decisione allegatas §. siquidem.* Cui resolutioni Cattaneus acquieuit, sed quia vulnerata via exe-
2 cutiua adhuc remanet actori† via agendi in iudicio ordinario vigore eorumdem iurium, quæ ante prolatam sententiam paratam habebant executionem cum iura, & creditum
3 non tollantur† impedita, vel alio modo sublata via executiua, vt scribit *Put. de Canar. de execut. instrum. q. 56. num. 95.* quem refert *Modern. Roman. de commerc. & camb. §. 7. gloss. 7. num. 1. 2. & 3. & sub num. 4.* Ideò eodem Cattaneo instante ad restitutionem pecuniarum, itaut in hac parte sit standum, vel recedendum à decisis, & Domini teneri responderunt, moti ex eo, quod de credito, quod ille à Pauia con-
4 sequi debebat iam apparebat satisfactus; † fuit enim inter ipsos vsque de anno 1650. inita transactio. In qua præuia computorum solidatione Pauia asserens se Eminentissimi Domini Cardinalis Barberini creditorem in summa scut. 962. hoc sui debitoris nomen in
5 causam, & † extinctionem dicti sui debiti Campiono præsenti, & acceptanti cessit, & in solutum dedit, ac inuicem de omnibus, & quibuscumque vsque tunc habitis, & receptis amplissimè quietauit per quam assigna-
6 tionem, & acceptationem in solutum † dicti nominis Pauia liberatus remansit, & extinctum debitum. *l. eleganter 24. in princ. ff. de pig. act. l. si prædium 4. C. de euict. Surd. cons. 145. n. 14. & seq. Iacob. Cancer. var. resol. lib. 1. cap. 6. de solut. num. 189. Modern. Mantuan. controuers. forens. 204. num. 27. & 374. num. 13. & 14. Rota coram bon. mem. Buratto decis. 889. num. 1. post Pacif. de saluian. interdict. dec. 209. num. 2. & in recent. dec. 278. n. 21. par. 5.*

Non obstat si dicatur, quod per huiusmodi
7 assignationem non resultat † debiti extinctio, dùm non fuit ad veram, & realem traditionem deuentum, sed mediante clausula, constituti adiecta in Instrumento, quæ possessionem rei in solutum datæ per modum fictum solummodo transfert, *l. quod meo 18. ff. de acq. poss. l. quædam mulier 76. ff. de rei vindic. Alexan. cons. 29. num. 7. lib. 2. cum alijs per Modern. de manut. obser-*

obferuat.20.num.11. & Rota in Auenionen.Saluiani 10.Martij 1649. §. fin. & 20.eiufdem menfis 1650. §.extinctio, verf.minufq. coram R.P.D.meo Bichio.
Quia cùm fimus in ceffione iurium incorpo-
8 raliium,quale † eft nomen debitoris ceffio ha-
beatur loco veræ & realis traditionis, *Alexan. confil.122.num.10. lib.2. Surd.d.conf.145.num.38. Rota coram Card.Caual.dec.319.num.5.& in recent decif.764.num.6. par.2. & dec.284. pariter num.2. par.5.* Et ratio ea eft, quia in incorporalibus
9 eumdem † effectum operatur ceffio quem
vera traditio incorporalibus, *Bartol. in leg.1. num.8. Cod. de act. & oblig. Iaf. in l. fi fic legatum num.8. §. fi quis ita, ff. de legat.1. Dec. confil.445. num.5. & Pacif. de faluian.infpect.3.cap.2.nu.222. Rota decif.299. num.3. & 614. num.3. part.1. recentior.*

Nec vifum fuit fubfiftere, quod datio in
10 folutum fuerit † à principio nulla, ex quo
D.Cardinalis pulfatus coram A.C. ad foluendam fummam à Pauia in concordia expreffam, & Campiono ceffam fuerit abfolutus,& proinde ceffio effe de effectu fubftantiæ haberi
11 debet, ac fi facta † nec fuiffet, nec per eam
extinctum Campioni creditum, fed primæuę eius actiones integræ, & illæfæ remanferunt, *l. fi quis antea 10. §. fi quis de acquir poff. Mangil. fubhaft. q 49.nu.2. & 6. Pofth. eod.tract.infpect.63. num.21. Rota dec.278.nu.21.par.5.recent.* Etenim prædicta locum habere poffunt vbi non conftat de aliquo iure cedentis; Tunc enim cef-
12 fio † nulla eft, & nihil operatur, *Bart. in l.fi fic legatum num.8. §.1. ff. de legat.1. Alex. confil.187. num.5.lib.2. Surd.conf.22.num.1. Gratian.controu.181. num.4.* In contingenti autem cafu fecùs putarunt Domini; quia de tempore ceffionis nomen debitoris proculdubio erat verum, & reale cum D. Cardinalis per publicum inftrumentum, & fic efficaciter erat obligatus erga Pauiam cedentem, hocque fufficit, vt ceffio
13 non † dicatur nulla, & fine effectu, cùm cedens teneatur tantùm præftare fe effe creditorem nominis debitoris ceffi, & bonum de iure hoc eft,quod fi ei obligatus abfque eo quod de facto fit foluendo *l. fi nomen 4. cum l.fequenti ff.de hæred. vel act. vendit. Alex. conf.242. num.3. lib.6. Gratian.difcept. for. cap.501.num.22. Ciriac. contr.225.num.7. & 8. & 375. num.12. Cancer.loco fupra citato num.193. Maftrill. dec.240. num.9. Add. ad fa.me.Greg.XV.dec.579.in fin.*

Nec facit,quod per conditionem adiectam obligationi D. Cardinalis liquidandi eius credita contractus effet refolutioni obnoxius, & inde ceffet realitas crediti ibi firmati ad fauorem Pauiæ; nàm tempore ceffionis, & dationis in folutum non erat refolutus. Quia D. Cardinalis nondum liquidauerat fua credita, minùfque obtenta compenfatio, quia tàm hæc,quàm liquidatio longè poftea geftę funt. Cumque antedicta conditio non ignoraretur à Campiono, eo quod in datione in folutum fuit habita expreffa relatio ad inftrumentum obligationis D. Cardinalis inter ipfum, & Pauiam celebratum, ibi, *come per inftromento per gli atti del Simoncelli fotto li 4.Settembre 1649 al quale &c.* per quam relationem habentur
pro expreffis, in ceffione quæ in præfato in-
14 ftrumento relato † continentur, *l. ait prætor §.1. vbi Bart. ff.de rei vindic. l.inftitutionis talis 10 ff.de cond. inftit. Surd. conf.200. num.12.* & inde
15 certa † Campioni fcientia refultat, *l. Theopompus 15. ff.de dote prælegata, Ruin.conf.29.nu.5 lib.2. Bero.conf.110.nu.58.lib.2. Rota coram Card Seraph.dec.1496.num.3.& in recent. decif.504. n. par.3. & dec.432.num.7. par.8. & in Romana Do mus, feu apothecarum 8.Iunij 1654. §. fcientia ver & 25.Iunij 1655. fub §. 1. coram R.P.D. meo Bi chio confirmata 7.Februarij preteriti coram me.* Se
quitur, quod acceptando Campionus in folu
tum d. debitoris nomen eo modo, & forma
16 quo erat Cardinalis obligatus non valet † d
dolo,& culpa redarguere Profperum Pauiam
cedentem, fi idem D. Cardinalis liquidato
deinde credito compenfationem oppofuit, &
fuit per fententiam abfolurus, dùm optime
fciebat, & fcire poterat, quod ex forma con
ditionis id poterat euenire; hoc enim cafu
cenfetur contentaffe huiufmodi nominis de
bitoris ceffionem, illaque loco folutionis ha
17 betur, & periculum † contingens poftea fpe
ctat ad Cardinalem, qui illud ita in folutum
acceptauit, *l. pupilli 96. §. foror, ff.de folut.l.inter caufas, §.abeffe, ff. mand. l. delegare 11. & ibi gloff vlt. ff.de nouat. Surd. conf.145. num.20.21. & 28 verfic.non etiam, & num.29. Becc. conf.105.nu.35 Dec.confil.99. num.4. Cancer. vbi fupra num.189 Mangil.de euict. q.78.num.24. Gratian. difcept.64 num.30. Rota coram Durano dec.266. fub num.17 verf. alia verò ceffio.*

Prætereà animaduerfum fuit, quod Pauia
18 hoc fui debitoris † nomen, & creditum ceffit
pro tale quale erat, nec ad illius manutentio-
nē teneri voluit, & licet taliter, ille pacifcens
adhuc adftrictus dici poffit ad præftandum de-
bitorem verum tempore ceffionis,non autem
quod effet foluendo, *ad text. in l. fi plus 74. in fin.* ibi, *qui nomen quale fuit vendidit dumtaxat,*
19 *vt † fit non exigi &c.* præftare teneatur, *ff.de euict. Mangil.de euict. q.79. num.7.cum alijs fuperius ad-*
20 *ductis.* Quicquid † dici poffet in cafu ceffio-
nis iurium talium qualium, quæ importat, vt
fic cedens non teneatur oftendere fe credito-
rē,nec iura bona,& vera facere,& fic qui nihil
21 habet, ad nihil adftringi poteft † fauore ceffionarij, *l. quod fi vendit. 10. ff. de hæred. vel act. vend. Alex.conf.27.num.4.lib.2. & conf.93. num.2. lib.4. alijq. adducti in Romana Cambiorum 26.Martij 1640. §. & hic intellectus, & 18. Iunij eiufdem anni fub §. quæ omnia coram R.P.D.meo Cerro.*

Attamen tempore, quo nomen debitoris
22 fuit in folutum datum verum † & reale exta-
bat, nullique alteri ceffum,nec à cedente exa-
ctum, quod folùm Pauia promiferat, ibi, *Non volendo effer tenuto ad altro che à mantenerli quefto credito tale qualè, promettendo non hauerlo ceduto ad altri, nè efatto.* Deducta autem exactio ex com-
penfatione; deinde à Cardinali obtenta non
infringit præcedētem ceffionem fauore Cam-
pioni factam, nec ei fuffragatur ad effectum,
de quo agitur, dùm tunc temporis qualita-
tem nominis ceffi benè fciebat, illudque licet
incerta effet fumma pro idoneo habuit; vnde
fit, vti

fit, vt habendum sit, ac si debitum esset verè solutum, aut tractu temporis deterioratum
23 cedat †damno cessionarij, *l. vbi autem 75. §. illud ff. de verb. oblig.* & præter suprà citatos probant *Surd. in d. cons. 145. num. 14. & 15. Franch. dec. 108. num. 3. Modern. de cens. q. 72. sub num. 23. versic. limita 2. Rota coram bon. mem. Merlino decis. 639. num. 4.*

Nec ad rem pertinet, quod postremò obijciebatur. Pauiam duplicatum pretium eiusdem rei consequutum fuisse, quia cum eodē credito cesso fuisset satisfactus Campionus, & D. Cardinalis, quoniam Cattaneo concreditori sufficit, quod d. Campioni creditum per dictam dationem in solutum omninò extinctum fuerit, illiusque primæuas actiones.
24 Esto quod ei competat † vtilis actio ex empto, siue de euictione pecuniarum contra cedentem, *l. eleganter, ff. de pign. act. l. rescriptum, §. primo, ff. de distract. pign. Surd. in sepe citato consil. 145. num. 32. & decis. 266. per tot. & præcipue n. 6. Gratian. disceptat. forens. cap. 2. à num. 14. & seq. Ciriac. controu. 500. num. 12. Mangil. de euict. qu. 45. num. 5. & seq. & de subhastat. q. 175. num. 2. Posth. d. tract. obseru. 65. num. 23. Rota decis. 337. num. 27. par. 5. recent.*

Atque ex his conclusum fuit à decisione edita in hac parte esse recedendū, & Campionum condemnandum ad dictā restitutionem pecuniarum, quas exegit sub obligatione de restituendo prioribus, & potioribus creditoribus Pauiæ, & pro quo Cattaneus fideiussit in Instrumento cambij successiuè etiam soluti
25 reportata cessione iurium cum † effectus d. obligationis sit, vt pecuniæ receptæ habeantur pro extantibus, & possint à creditoribus vindicari, *l. solum, ff. de rei vind. Castr. cons. 286. in princ. lib. 1. Gratian. discept. forens. 301. num. 1. Pacif. de saluian. inspect. 2. cap. 2. num. 242. Franch. decis. 75. num. 9. & decis. 200. num. 4. Rota apud Modern. de cens. decis. 384. num. 5. & 6.*

Vtraque parte &c.

R. P. D. MELTIO

Posteà EPISCOPO PAPIEN.

Maioricen. Canonicatus.

Lunæ 27. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Pertinentia electionis, seu collationis Canonicatuum Ecclesiæ Cathedralis est simultanea inter Episcopum, & Capitulum, & qualiter Canonici tradere eorum votum teneantur, & alia circa hanc materiam.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apostolicæ, quando in omnibus sunt iustificatæ, de Iure habent executionem paratam.*
2 *Iustificatio eorum, quæ non controuertuntur, non est facienda.*
3 *Testes valorem beneficij per non excessum probant, dum deponunt de publica voce, & fama.*
4 *Episcopus habet simultaneam vocem, vna cum Capitulo, in collatione Canonicatuum Cathedralis Ecclesiæ.*
5 *Alternatiuè, quando aliquid narratur, sufficit vnam partem iustificare.*
6 *Instrumentum publicum facit rem claram, & apertam.*
7 *Vocem maiorem, quod quis habuerit in electione, ex quo dicatur.*
8 *Votū Canonicorum circa electionem aliorum Canonicorum non debet tradi conditionaliter.*
9 *Votum Canonicorum, non debet tradi per schedulam ante Capitulum.*
10 *Votum Episcopi in electione Canonicorum Cathedralium, ponderosius esse debet.*
Imo duobus votis æquipollere præsupponitur numero 10.
11 *Electus ab Episcopo, & Canonicis, ad Canonicatus Cathedralis, quando dicatur à medietate, vel à maiori parte.*
12 *in Canonicorum electione, quando non dicatur seruata forma cap. penult. §. fin. de elect.*
13 *Iudicium pro vtraque parte debet esse æquum.*
14 *vota Canonicorum in electione aliorum Canonicorum Cathedralium, sunt danda non vti singuli, sed vti vniuersi, & num. 15.*
16 *Et quatenus tradantur vti singuli d. vota non connumerantur, neque numerum augere possunt.*
17 *Episcopi votum, circa electionem Canonicatuum alijs præponderare debet, & duobus votis æquipollet, & quando id sit verum n. 18.*
19 *Episcopus, quando tradit votum in electione Canonicatus, vt Canonicus habet tantum vnam vocem prout alij Canonici.*
20 *Canonicus, quando non possit dici electus à maiori parte Capituli.*
21 *Pars minor, à maiori absorbetur, nec est considerabilis, dum cum maiori concurrit.*
22 *Hostiensis opinio reprobatur.*
23 *Capituli maior pars dum dissentit totum Capitulum dicitur dissentire.*
24 *Possessio per Capitulum tradita nouo Canonico habet vim electionis siue collationis.*
Verum ista opinio controuersa est.
25 *Canonicatus possessio tradita à Capitulo non tenet, si contradicat maior pars Capituli.*
26 *Contradictione stante remouetur omnis consensus.*
27 *Consuetudo non releuat, nisi ea probata existat.*
28 *Attestatio eius, de cuius interesse agitur, non attenditur.*
29 *Attestatio non iuuat stante contraria attestatione, cum vna tollit fidem alteri.*
30 *Testes examinati lite pendente, & sine citatione partis non releuant.*
31 *Testes deponentes super consuetudine, debent docere de diuturnitate temporis, & actuum frequentia.*
32 *Testes deponentes super consuetudine, quando nullum gradum probationis faciant.*
33 *Electio ad Canonicatum facta à maiori parte Capituli, quando dicatur iustificata.*
35 *Canonicatum dicitur vacare per assecutionem secundi incompatibilis.*
35 *Canonicatus dicitur vacare stante inualiditate electionis.*

D E-

DECISIO CLVI.

CVM de mense Septembris 1652. vacassent
in Ecclesia Maioricen. Canonicatus, &
Præbenda per obitum Hieronymi Vallperga
illorum dum viueret vltimi possessoris, fuit
pro eis prou iden. statuta die congregatū Ca-
pitulum, in quo Canonicus Thesaurarius cum
alijs nouem Canonicis elegerunt Franciscum
Olezam, Canonicus verò Sacrista cum alijs
septem, & Reuerendiss. Episcopo elegerunt
Didacum Desclapes, qui etiam collationem
ab eodem Episcopo reportauit; Post hęc au-
tem cum dictus Franciscus alium Canonica-
tum in eadem Ecclesia Maioricen. de mense
Augusti 1653. obtinuisset, Ioannes Togores
sub narratiua, quod electio, & forsan collatio
controuersi Canonicatus esset simultanea E-
piscopi cum Capitulo, vel ad Capitulum in-
solidum spectaret quodque Franciscus Oleza
fuisset à maiori parte, vel saltem à medietate
vocum ad illum præsentatus Didacus vero à
medietate tantum, vel minori parte eumdem
Canonicatum vti vacantem, vel ex persona
dict. Francisci Oleza ob assecutionem incom-
patibilis Beneficij, vel vti prius ex persona
prædicti Hieronymi Vallperga attenta inua-
liditate electionis ob vocum discordiam atq;
diuisionem à Sede Apostolica impetrauit, &
successiuè commissa causa in Rota. Dubium
an litteræ Apostolicæ essent exequendæ dis-
putari obtinuit, quo hodie proposito Domi-
no illas exequen. esse responderant.

1 Apparent enim dictæ† litterę in omnibus
iustificatæ, & per consequens paratam de iu-
re habent executionem *cap. si Capitulo vbi gloss.
in verb. exequatur de concess. præb in 5. Mohed. dec.
13. post medium vt lit. pen. Caual. decis. 230. num. 1.
vers. quia litteræ Apostolicæ, & seq. Duran. decis. 60.
num. 2. & 3. vers. iure autem attento, Buratt. decis.
435. numer. 1. Rota in recent. decision. 558. numer. 2.
part. 1. decision. 343. numer. 1. par. 5. & decision. 109.
par. 6. & fuit dictum in Sorana beneficij 26. Iunij
1651. coram Eminentissimo Domino Cardin. Otthobono.*

2 Iustificatio, quoad idoneitatem, †nobilita-
tem, & Ioannis præsentiam in Curia non
controuertitur.

Valor autem expressus in ducatis 24. per
non excessum, & computatis distributioni-
bus quotidianis in 400. probatur ex testibus
3 de publica voce, †& fama deponentibus *Garz.
de benef. par. 5. cap. 3. numer. 198. Seraph. decis. 962.
num. 2. Rot. diu. decis. 293. nu. 1. part. 1. in recent. decis.
583. numer. 6. & 7. par. 8. in Calaguritana Præstimo-
nij 10. Maij 1649. coram Eminentiss. Domino Card.
Otthobono §. probatur etiam valor in fin. & in Vicen.
Parochialis 20. Iunij 1650. coram R. P. D. Bichio §.
valorem.*

Sic, & narrata pertinentia electionis, siue
collationis ad Episcopum, & Capitulum si-
multanèe, vel ad Capitulum insolidum non
4 eget alia iustificatione † cum iuris dispositio-
ni conforme sit, vt Episcopus habeat simulta-
neam cum Capitulo in Collationibus Cano-
nicatuum Cathedralis, iuxta *gloss. in cap. cum
Ecclesia Vulterana verb. postulauit, ibique Abb. n. 8.
de elect. cap. fin. vers. communiter de supplen. negligen-
tia Prælat. cap. ea nescitur, & cap. postulasti de con-
cess. præb. cap. irrefragabili verb. per Capitulum de
offic. ord. Mandos. ad reg. 19. Cancell. quæst. 14. nu. 13.
versic. tertia fuit opinio Gonzal. ad reg. 8. Cancellar.
45. num. 45. versic. secundo, quia Garz. de benef. par. 5
cap. 4. à numer. 13. cum seq. versic. tertia opinio Cas-
sador. decision. 22. de præbend. Mantic. decis. 56. nu. 2.
Seraphin. decision. 980. numer. 2. Gregor. XV. dec. 95.
num. 1. Caualer. decision, 97. num. 2. Coccin. decis. 83.
num. 1. & fuit dictum in Oscen. Archidiaconatus 10.
Maij in princip. & 1. Iulij §. cui alternatiuæ 1647.
coram R. B. D. Peutingerio, & in Lucana Cappella-
niæ 1650. coram R. P. D. meo Bichio, §. collatio,*
& dum narratiua dictæ Collationis fuit per
5 alternatiuam concepta, † scilicet, quod illa
esset, vel simultanea, vel omnimoda Capituli
sufficit pro iustificatione gratiæ vnum ex al-
ternatis iustificari *capit. in alternatiuis 70. de reg.
iur. in 6. l. si hæredi plures de condit. institut. leg. si quis
ita stipulatus de verb. oblig. Rota coram Duran. decis.
265. numer. 26. coram Penia, decis. 613. numer. 2.
Mantic. decis. 51. num. 4. & coram Merlin. decis. 178.
num. 5.*

Quod autem Franciscus Oleza fuerit ele-
ctus à maiori parte, vel saltem à medietate
Capituli, Didacus verò Desclapes à medieta-
te, vel maiori parte, præsente, ac etiam suffra-
gium dante Episcopo iustificatur ex Instru-
6 mento ipsius actus † electionis, quod facit
rem claram, atque manifestam, *Bald. in leg. in-
terest 21. num. 2. Cod. de solut. Rota coram Greg. XV.
decis. 105. num. 1. & decis. 459. num. 3. coram Caual.
decis. 282. num. 4. & coram Merlin. decision. 449. nu-
7 mer. 1. cum seq.* Ex illo † namque apparet, quod
ex decem, & nouem votis, computato illo E-
piscopi decem fuerunt ad fauorem Olezæ,
alia verò nouem steterunt pro Didaco Des-
clapes, sique dicta narratiua optimè iustificata
remanet.

Neque vllius releuantiæ habita fuit illa
prætensio, quod ex votis præstitis in fauorem
Olezæ demendum sit illud Canonici Gabrie-
lis Coll non solum tanquam conditionaliter
8 conceptum, †& sic contra dispositionem tex-
*tus in capit. secundo vbi gloss. verb. conditionalia de
elect. in 6.* Verum etiam quia datum fuit per
schedulam extra Capitulum ante celebratio-
9 nem Scrutinij † contra formam, *capit. penult.
§. final. de elect. in 6.* Isto autem dempto vota
reducantur ad 18. ex quibus licet quilibet ex
electis habeant nouem tamen ex quo inter
ea, quæ habuit Didacus adest etiam illud E-
10 piscopi, † quod alijs ponderosius esse, & duo-
bus votis æquipollere præsupponitur, ideò ex
hac ratione narratiua presentationis Francisci
11 à maiori parte, vel saltem † à medietate Ca-
pituli iniustificabilis remaneat.

Obiectum enim huiusmodi duplici respon-
sione tollitur. Primò, quia admisso, quod ex
votis ad fauorem Francisci præstitis ex com-
12 putandum veniat † illud Canonici Coll ob
non seruatam formam traditam in *cap. penult.
§. final. de elect. in 6.* in quo expressè prohibetur
traditio voti in scriptis antè Scrutinium ex-

eadem prorsus ratione demenda sunt alia duo vota data pro Didaco, nempè illud Decani & Canonici Alemany. Nam cum isti pari
13 modo absentes † reperirentur occasione infirmitatis, non constituerunt Procuratorem
14 vnum ex Capitularibus, † qui pro illis in actu electionis votum proferret prout in dict. *capit.final.§.fin.de elect.*6. disponitur, sed eorum vota per Schedulam transmiserunt ante actũ
15 electionis, quod à Iure † omninò improbatur, ex quo vota dari debent à Canonicis non vti singulis, sed vti vniuersis *Buratt. decis.*225. *num.*3.*& *4.*& decision.*259.*num.*5.*dec.*351.*sub numer.*8.*vers.quod quidem, & decision.*390. *numer.*3.
16 Vbi quod hac ratione † huiusmodi vota sic præstita non connumerantur, neque numerum augere possunt.

Præterea neque vllam subsistentiam habere visum fuit, quod votum Episcopi alijs pre-
17 ponderet, † ac duobus votis ęquipolleat. Nam animaduertendùm est, quod aut electio, siue collatio huiusmodi Canonicatuum supponitur omnimoda Capituli, & tunc Episcopus
18 vti Episcopus † nullam habet vocem decisiuam, *Modern.Lusitan.de offic. & potestat. Episcop. allegat.*73.*num.*17.*vers.si Episcopus*, si vero con-
19 sideratur tanquam † Canonicus vnam tantum vocem habet quantam habent singuli alij Canonici, *Abb.in cap.postulastis numer.*14. *de concess.præbend.idem Modern.Lusitan.dicta alleg.*63. *num.*18.*vers.quando vero, & de iure Ecclesi.libr.*1. *cap.*32.*num.*25. *Genuen.in practicab. quæstion.*643. *Rota coram Merlin.decis.*561.*num.*2.*& in Cæsaraugustana Canonicatus* 16.*Iunij* 1653. *coram R. P. D. Albergato §.non obstat duplex subreptio ad med.versic.ex quibus Adden.ad Buratt.decis.*809.*num.*1.*litter.A.*

Aut dicta electio admittitur simultanea E-
20 piscopi cum Capitulo, † & tali quoque casu Didacus non potest dici electus à maiori parte esto quod electus fuerit ab ipso Episcopo, & aliquibus Capitularibus, quia cum minor
21 pars à maiori † absorbeatur non est considerabilis illa minor pars Capituli Episcopo adhęrens, nec numerum facit cum Episcopo, vt
22 reprobata † opinione Hostiensis tenent *Gemin. in capit.à collatione num.*4.*de appellat.in* 6. *Franc. ibidem sub num.*1.*vers. eo tamen casu Abbas in cap. cum Ecclesia Vulterana num.* 11.*de elect.in* 6.*Felin. in cap.pastoralis num.*9.*de rescript. Federic. de Sen. consil.*1.*sub num.*10.*vers.solutio Ruin.cons.*50.*nu.*8. *lib.*5.*Rebuff.cons.*60.*num.*12. *Garz.de benef.part.*5. *cap.*4.*num.* 29.*& seq.* qui plures cumulat Rotæ decisiones id ipsum firmantes, *Gonzal.ad reg.*8. *Cancel.gloss.*45.*n.*58.*vers. quo fit Lotter.de re benef. lib.*2.*quæst.*21.*numer.*40. *&* 42. & regulare est,
23 quod vbi maior pars † Capituli dissensit totum Capitulum dissentire dicitur *cap.cum inter Canonicos cum gloss.de elect. Rot.diuer.libr.*3.*part.*3. *decis.*134.*num.*3.*& per tot.in recent.decis.*662.*nu.*1. *in fin.par.*3.*Burat.dec,*225.*num.*2.*& dec.*380.*nu.*1. *&* 2.

Neque ex eo quod deindè Didacus possessionem controuersi Canonicatus cœperit, & ad actus Capitulares admissus fuerit indè argui licet reliquos Canonicos electionem ab Episcopo factam approbasse, quia vltra quod
24 illa opinio, † quod possessio tradita per Capitulum habeat vim electionis, siue collationis satis est in iure controuersa, vt per *Acchill. de Crass.dec.*4.*de præbend. Put.decis.*119. *lib.*3.*in fin. Caualer.decis.*258.*num.*5.*& per Modern.Lusitan.de Canon.& dignitat.cap.*14.*num.*11. obiectum ces-
25 sat ex facto, † quia dicta possessio tradita fuit maiori parte Capituli contradicente, reclamante, atque appellante, ex qua quidem con-
26 traditione excluditur † quicumque consensus, qui ex dicta possessione elici posset *Rota coram Seraph.decis.*78.*n.*1.*&* 4.

27 Nulloque pacto dici potest † probata consuetudo circa illud quod votum Episcopi Maioricen. sit qualificatum, ac habeat vim duorum, quia vltra quod ex testibus id deponentibus tres sunt Canonici, qui suffragium suum dederunt ad fauorem Didaci, & ita tan-
28 quam tendentes ad sustinen. eorum electionem non sunt illorum dicta attedennda *Rota in Messanen. Archipresbyteratus* 19. *Ianuarij* 1643. *coram Reuerendissimo Domino meo Decano §. neque*
29 *contrarium*, conquassantur † eorum dicta ex contrarijs attestationibus aliorum Canonicorum *Rota decis.*543.*num.*7.*penes Modern.de manuten. & in Taurinen. delationis Baldachini* 4. *Iulij* 1646.*coram Eminentissimo Domino Cardinali Corrado §. tum ex attestationibus*. Addito maximè, quod cum dicti testes examinati fuerint lite
30 pendente, † & non citata parte, nec deponant de requisitis necessarijs ad inducendam consuetudinem nempè de diuturnitate temporis,
31 & actuum † frequentia, vt per *Bart. in leg.* 2. *quæst.*28.*num.*32.*Cod. quæ sit longa consuetudo Alexand.cons.*45.*num.*3.*lib.* 2.*Abbas consil.*53.*numer.*4.
32 *lib.*1. nullum probationis † gradum constituunt, *Rota decision.*318.*numer.*4. *&* 5.*part.* 2. *recent.*

Ex his itaque cum iustificata remaneat narratiua electionis Francisci, vti à maiori parte Capituli, vel saltem à medietate, indè fit
33 vt modus vacationis † in litteris expressus controuerti non possit, quia aut Franciscus electus fuit à maiori parte, & hoc casu habuit locum electio, sed vacauit Canonicatus, &
34 prębenda per assequutionem† alterius Canonicatus cum primo incompatibili, *cap.dudum, il* 2. *de elect.Clem.si plures de præbend. Clem.gratis vbi glosa verb.renunciare de rescript. Lotther. de re benef.lib.*3.*quæst.*23.*num.*40.*Buratt.decision.*19.*numer.*1.*& seq.* Aut Franciscus non fuit electus a maiori parte, sed à medietate, & tunc verificatur secundus vacationis modus per obi-
35 tum Hieronymi attenta † vtriusque electionis inualiditate *cap. Ecclesiam il primo cap.in Genesi, & ibi Ioan. Andr.num.*1.*cap.quia propter vbi DD.communiter de elect.Modern.Lusitan.de Canonn & dignit.cap.*14. *nu.*9. *&* 10. *cum alijs cumulatis in Toletana Canonicatus pœnitentiariæ* 22. *Apr.*1641. *coram R.P.D.meo Cerro*.

Et ita vtraque, &c.

R.P.D.

R. P. D. P R I O L O.

Pisana, seu Viterbien. Ferraccij.

Lunæ 27. Martij 1656.

A R G V M E N T V M.

Mandatarius si de ordine mandantis transmiserit ad aliquem Portum certam mercaturam, & ibi à tertio fuit sequestrata, an mandans teneatur mandatario pretium solutum pro ea restituere.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum bene probatur ex litteris missiuis.*

2 *Litterarum acceptatio, atque earum executio, probari potest ex alijs litteris missiuis.*

2 *Mandatario, qui executus fuit mandatum, competit actio contraria mandato, pro pecunia ab eo soluta pro mandante.*

Nec non pro damno, & interesse eiusdem occasione passis.

4 *Mandatarius exequens mandatum nomine proprio, non nomine mandantis, an possit agere contra ipsum mandantem pro solutione facta.*

5 *Mandatum speciale, quando pro exequendo aliquo actu adest, ille censetur factus nomine procuratorio, quamuis de illo nulla sit facta mentio, & numer. 6.*

7 *Mandatum, dum mandatarius nomine suo, & mandantis exequitur, non ex hoc excluditur actio contraria mandati, mandatario competens, & numer. 8.*

9 *Mandati fines non sunt excedendi.*

10 *Mandatum, quando non possit dici excessum in quantitate, & num. 12.*

11 *Litteræ hinc indè conscriptæ, benè attendendæ sunt.*

13 *Mandati fines ad vnguem seruatos fuisse, censendum est.*

14 *Genitiui casus ad quid referendum sit.*

Relatio facienda est ad proxima, & non ad remota.

15 *Multa dicuntur, quæ non concluduntur.*

16 *in Mandato excessus in quantitate, quando sit excusabilis.*

17 *Mandans quando fuit certioratus de excessu mandati, ex non reclamatione resultat consensus, & approbatio tacita.*

18 *Fides facta in certo, & determinato casu, non releuat, quo ad diuersum.*

19 *Stylus, qui quotidiè seruatur inter Mercatores, attendi debet.*

20 *Dolosè, quod aliquid fuerit factum, asserens id per plenas iustificationes probare tenetur.*

21 *Mandatarius potest pro se retinere fructus propriæ industriæ, & laboris, limita vt hic.*

22 *Detrimentum rei mandatæ sicut pertinet ad mandantem ita quoque commodum ad eum pertinere debet.*

23 *Mandatum debet esse gratuitum, adeo vt mandatarius non possit ex eo aliquid acquirere.*

24 *Non excluditur tamen remuneratio laboris numero 23.*

25 *Mercatura, quando fuit assecurata dum ea fuit deperdita, tenetur subire periculum emissionis.*

26 *Mercatura, quando fuit assecurata à periculo maris, non extenditur ad alia pericula.*

27 *Mercatura, quando fuit assecurata à periculo maris satis est, quod perueniat ad Portum destinatum.*

28 *Vt non dicatur euenisse causa assecurationis.*

29 *Assecuratores bene condemnantur ad soluendam assecurationem, quando non peruenerunt ad Portum destinatum mercaturæ.*

D E C I S I O C L V I I.

EMERANT Palagij Mercatores Liburni Ferraccium pro Mancino, & Brugiotto Viterbiensibus, illudque transmiserant iuxta eorum ordinem ad littus Corneti, vbi cum fuisset ad instantiam D. Pnpis Ludouisij sequestratum, recusarunt Brugiottus, & Mancinus pretium soluere, Palagij autem ad solutionē à venditore coacti egerunt pro recuperatione pretij soluti coram Domino Gubernatore Viterbij, à quo sententiam fauorabilem reportarunt, sed in gradu appellationis ab A.C. reuocata, Causa tandem ad Rotam deuoluta, dubitaui hodiè, An Brugiottus, & Mancinus teneantur ad restitutionē, atque ad damna, & interesse, & affirmatiuè à DD. responsum fuit, quia de mandato ad emendum constat ex litteris mandati prius in *Summ. dd.*
1 de Palagijs relatis sub † *num.* 1. quæ plenè illud probant *l. si Procuratorem, vbi gloss. & DD. ff. de procur. lib. 1. in princ. ff. mand. Rota Ianuen. decis. 49. num. 1. Rota nostra coram bon. mem. Merlin. decis. 302. num. 1. & apud Modern. Perus. de manut. decis. 402. num. 4.*

Acceptatio autem, & illius executio iustifi-
2 catur ex alijs litteris † hinc indè conscriptis, ex quibus apparet emptionem fuisse sequutam, & Ferraccium ad locum destinatum transmissum d. *Sum. num. 2. & seq.*

Quibus concurrentibus competit manda-
3 tarijs actio contraria † mandati pro repetitione pecuniæ persolutæ, ac damnorum, & interesse eiusmodi occasione passorum *l. si vero §. si mihi mandaueris, & l. si mandato meo ff. mand. l. & in contraria ff. de vsus. Rota Ianuen. decis. 125. num. 1. & 2. & fuit dictum in Ianuen. pecuniaria 13. Iunij 1640. coram R.P.D. meo Verospio apud Merl. de pign. dec. 37. n. 1.*

Non obstat, quod Palagij emerunt ab Or-
4 landinis nomine † proprio non expresso nomine mandantium.

Nam quando (vt in hoc casu) præcedit
5 mandatum speciale † actus censetur factus Procuratorio nomine, & in executionem
6 mandati præcedentis, † quamuis de illo nulla mentio facta fuerit *Bartol. in l. qui in aliena §. si is qui putabat 22. ff. de acquir. hæred. Bald. cons. 61. sub num. 3. vers. præterea libr. 2. plene Surd. cons. 19. num. 24. & seqq. Mantic. de tacit. lib. 7. tit. 18. sub numer. 86. vers. sed diuersa cum seq. Grat. disc. 402. numer. 42. Adden. ad sa. memor. Gregor. XV. decis. 472. sub numer. 9. vers. quia tunc Rota decis. 64. numer. 4. par. 6. rec.*

Taciturnitas enim nominis mandantis opera-

peratur quidem vt venditio si mandatum ignorat directè agere positi pro solutione rei
7 venditæ contra mandatarium † qui cum eo contraxit. At respectu mandantis, & mandatarij non excludit actionem mandati directa,
8 contrariam respectiuè ipsis † competentem, vt benè declarat *Bart. in d. l. qui in aliena, §. si is qui putabat sub num. 2. vers. quod est verum ff. de acquir. hæred. Surd. d. cons. 19. num. 4. vers. posthomo non obstat Card. n. 4. Rota coram b. m. Burat. dec. 696. n. 6.*

Minus obstat, quod excesserint fines man-
9 dati emendo Ferraccium † D. Principis Ludouisij, non autem Serenissimi Magni Ducis Hetruriæ, vt in mandato continebatur, ac etiam nonnullas libras, vltra quantitatem demandatam.

Nam excessus respectu qualitatis non subsistit, quia Mancinus, & Brugiottus non pe-
10 tierunt Ferraccium † Serenissimi Mag. Ducis Hetruriæ, sed Ferraccium, quod Liburni existebat pœnes quemdam Mercatorem Gallum, de quo antecedenter ijdem Palagij transmiserant certam quantitatem Zampichetto mercatori Viterbiensi, vt apparet ex omni-
11 bus litteris hinc indè † conscriptis, ac integrè, & attentè perlectis. Vndè cum Mandatarij id omne adimpleuerint, ex quo Ferraccium emptum ab Orlandinis erat de illomet transmisso Zampichetto existente pœnes dictum mercatorem Gallum, à quo fuerat con-
12 signatum loco † pignoris eius creditoribus, qui posteà illud tradiderunt Orlandinis, vt disertè probant testes in dicto *Summ.* relati sub
13 *num. 8.* vtique fines mandati ad vnguem seruasse censentur.

Parum obstante, quod in commissio primę epistolę responsiuę dixerint, *In risposta si vede il desiderio hauete d'esser ragguagliati del prezzo che s'haueria per vltimo il Ferraccio, che estrahe dall'Elba di S. Al. Serenissima, &c.* Tum quia Ge-
14 nitiuus di *S. Altezza* † non refertur ad dominium Ferraccij, sed ad dominium Iluæ, cui immediatè adhæret, in qua adsunt etiam Fodinæ D. Principis Ludouisij (quod non controuertitur) *Surd. cons. 271. num. 68. & decis. 269. numer. 19. vers. quia respondeo Modern. Lucen. cons. 82. num. 38. vers. primo quia, & cons. 91. nu. 25. Rota decis. 320. sub num. 3. vers. quæ dictio par. 3. rec.* Tum quia post eadem verba *di S. Alt. Serenissima*, sequuntur infrascripta, *Vi diciamo, che quà in mano d'vn Francese ce ne sono da sette in otto cento migliara robba d'ogni perfettione*, quare cum Mancinus, & Brugiottus responderint, *Vi confermiamo quel tanto scrittoui nella passata, cioè che siate contenti spedirui subito, & al primo passaggio migliara cento di cotesto Ferraccio, che dite ritrouarsi appresso di questo Francese, &c.* mandatum profectò ad hoc Ferraccium censetur, at-
15 que conclusum, † quod apprimè attendi debet quidquid de alio fuerit in eisdem litteris enunciatum ad *not. per DD. in l. si voluntate C. de rescind. vend. Alex. cons. 28. numer. 3. libr. 1. Dec. cons. 488. num. 10. Rota decis. 104. num. 6. par. 2. dict. in recent. decis. 243. num. 39. par. 5. coram san. memor. Greg. decis. 168. num. 2. ac dec. 178. n. 4. coram bo. me. Merl. dec. 319. n. 8.*

Excessus verò respectu quantitatis non of-
16 ficit, siue quia consistit † in paucis libris, potuitque euenire, vel ob sufficientem onerationem Cimbæ, vel ob incommodam diuisionem materiæ, quæ in partes ita scindi non potest, vt constituat pondus petitum ad vnguem, siue quia mandantes habita quantitatis notitia ex litteris transmissionis non recla-
17 marunt vndè tacitus † resultat consensus, & approbatio eiusdem iuxta *gloss. punctual. in cap. cum olim il 1. verb protinus de off. deleg. Surd. cons. 28. num. 22. Rota coram bo. me. Buratt. decis. 113. numer. 29. & in rec. decis. 103. numer. 22. part. 5. ac in alijs.*

Deinde non obstat, quod Palagij soluerint Ferraccium petijs octo pro quolibet milliario, & illud valutaueri nt mandantibus petijs octo cum quarta parte alterius petiæ, quia dupliciter fuit responsum. Primo, quod non constat de emptione pro illa quantitate petia-
18 rum octo nam fides relata † in Calce responsionis facti pro Mancino, & Brugiotto, sub *num. 2.* loquitur de quantitate librarum, non autem de pretio, sententia verò Florentiæ condemnans Palagios ad petias 812. nō exprimit pro integro pretio. Vndè cum probabile sit, quod in actu firmatæ emptionis Palagij aliquid soluerint venditoribus pro arrha, vt
19 quotidiè seruatur † inter Mercatores, probatio indè desumpta remanet æquiuoca, quæ
20 non concludit dolum † requirentem claras, & plenas iustificationes *l. solum Cod. de dol. Ruin. cons. 109. num. 12. lib. 2. Rota coram Buratt. dec. 182. num. 22. & coram Burat. dec. 182. num. 22. & coram Merlin. dec. 216. n. 3.*

Secundò, quod quatenus constaret, nihilominus non posset alterare naturam actionis, quia cum mandantes dederint mandatum ad emendum pro certo pretio id quod minus mandatarij soluerunt iustè potuit ab eis retineri, tanquam fructus propriæ industriæ, ac
21 laboris, quicquid esset † dicendum si pretium non fuisset taxatum quo casu sicuti detrimen-
22 tum pertinet † ad mandantem ita commodum ad eumdem spectare deberet, vt admittunt *Molin. d. sp. 363. sub n. 2. Castropal. oper. moral. par. 7. disp. 4. punct. 16. n. 3.*

Et licet regulariter mandatum debeat esse
23 gratuitum, † adeout mandatarius non possit ex eo sibi lucrum acquirere, *l. 1. in fin. & l. ita,*
23 *§. 5. ff. mand.* † non excludit tamen renunciationem laboris *ad l. si remunerandi in princip. ff. mand. Mant. de tacit. d. libr. 7. tit. 19. sub num. 6. vers. quod vero.*

Postremò non releuat, quod mandatarij
25 Ferraccium assecurauerint, † ideoque teneantur subire periculum amissionis.

Quia huiusmodi assecuratio non extendi-
26 tur vltra pericula, † quæ in mari contingere possunt ex causa nauigationis, satisq; est, quod merces perueniant ad Portum conuentum,
27 vt non dicatur euenisse † casus assecurationis, prout peruenisse Ferraccium, de quo agitur, ad littus Corneti fatentur ipsi mandantes in
28 eorum epistola, † ibi, *Sono arriuate, & hanno scaricato il medemo Ferraccio in questa spiaggia di Cor-*

Corneto, ma à pena giunto che fù, è scaricato, restò subito sequestrato, &c. dicto Summario numer. 5. l. 1. Cod. de Naut. Fen. Rota Ianuen. dec. 62. num. 2. & 3. Mastrill. decis. 284. num. 48. & admisit Rota nostra in Romana assecurationis Nauis 26. Februarij 1631. coram Reuerendissimo Terracin. in rec. decis. 24. nu. 6.
29 *par. 6.* in qua ideò † fuerunt condemnati assecuratores, quia merces non peruenerunt ad Portum Gori, vsque quo fuerant assecuratę.

Quare conclusum fuit Brugiottum, & Mancinum teneri ad restitutionem pretij Ferraccij transmissi in milliaribus 101. & lib. 540. ascendentes ad petias 837. 55. circiter, nec non ad damna, & interesse pro summa, quę fuerit legitimè liquidata.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Mechlinien. Matrimonij.

Veneris 31. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Maritus, quando impugnat validitatem matrimonij iam consummati, debet subministrare vxori alimenta, & sumptus litis, & Iudex in eis decernendis, non pro sola naturę indigentia, nec ad splendidos seculi mores, sed pro modo decentię, animaduertere debet in dictis alimentis taxandis.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta, & sumptus litis, quando petuntur, inquiri solet de bono iure, & paupertate partis.*

2 *Maritus, vbicumque litigat super validitate matrimonij iam consummati, tenetur alere, & sumptus litis præstare vxori, & num. 3.*

4 *Maritus tenetur præstare sumptus litis, & alimenta vxori, dum litigat super validitate matrimonij iam consummati.*

Et hoc siue vxor dotem soluerit, siue non.

5 *Alimentorum quantitas decernendo vxori, quando maritus validitatem cum eo validitatem matrimonij consummati, in arbitrio Iudicis posita.*

Qui Index personarum qualitatibus, ac patrimonij inhærendo, quantitatem declarabit numero 5.

6 *Iudex in decernendis sumptibus, & alimentis pro vxore de bonis mariti litigantis cum ea validitatem matrimonij, quid medium debet attendere, & num. 7.*

DECISIO CLVIII.

ALIMENTA, & sumptus litis, in quibus decernen. regulariter solet inquiri
1 de bono iure, † ac paupertate petentis, vt dixit *Rota dec. 749. num. 1. part. 2. rec. penes sa. mem. Greg. dec. 524. n. 2. Buratt. decis. 15. num. 1. vbi Add. lit. A. & coram bo. me. Merlin. decis. 517. nu. 1. vers. quamuis, & seq.* ac sæpè in alijs censuerunt DD. in casu de quo agitur, subministrari debere per
2 D. Ducem Guisiæ D. Comitissæ † de Bolsu absq; huiusmodi inquisitione, quia vbicumque maritus (vt hic) impugnat validitatem matrimonij iam contracti, & consummati
3 tenetur lite pendente † alere vxorem, eique sumptus necessarios præstare iuxta *Tex. in l. si neget, ff. de lib. agnosc. gloss. in cap. cuius rei verb. remonisse, vers. & pendente causa 29. part. 2. Host. in Sum. tit. de accusat. §. admittantur in 3. in fin. vers. quid ergo si contingat Sanch. de matrim. lib. 2. disput. 41. num. 51. Fontanell. de pact. nupt. tom. 2. claus. 6.*
4 *gloss. 2. par. 3. numer. 32.* siue mulier † sit dotata, siue indotata, vel dos fuerit soluta, vel non soluta, vt per *Text. in cap. ex parte de accusat.* in specie tradunt *Innoc. in cap. per vestras num. 3. in fin. vers. ad causas de donat. inter vir. & vxor. Sanch. d. disputat. 41. sub numer. 51. vers. & addit.* ac responsum fuit in *Rom. alimentorum 1. April. 1639. coram bo. me. Pirouano § fundat enim, & in Neapolitana matrimonij 13. May 1650. coram Reu. Tarraconen. §. quamuis enim.*

Quantitas autem, quæ in *l. fin. C. de ordin. co-*
5 *gnit.* moderato Iudicis † arbitrio remittitur, qui perpensis personarum qualitatibus, ac pa-
6 trimonij viribus alimenta † non pro sola naturæ indigentia, nec iuxta splendidos seculi mores, sed pro modo dignitati, ac decentiæ congruo decernere debet secundùm *gloss. in §. fin. verb. onera auth. de non eligen. secun. nub. Host. in Summ. d. tit. de accusat. num. 3. in fin. vers. quid ergo de expen. Surd. de alim. tit. 4. quæst. 18. num. 27. Rota coram Reuerend. Vrgellen. dec. 95. num. 12. & coram bo. me. Merl. dec. 5. nu. 9. ac decis. 671. nu. 22. & seqq.* cum alijs relatis in dictis *Romana aliment. coram bon. memor. Pirouana §. quantitatem autem, & Neapolitana matrimonij coram Reuerendiss. Tarrac.*

Quapropter taxata fuerunt in scutis 500. pro singulis mensibus, nam inspecta nobilitate,
7 ac necessitate d. Comitissæ † ad effectum substentandi se, & familiam, & sustinendi hanc litem valdè grauem in Curia minor quantitas pro insufficientia habita fuit.

Atque ita resolutum D. Comitissa tantum Informante citato tamen pluries D. Duce.

R. P. D. PRIOLO.

Bononien. Mercium.

Veneris 31. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Onus vehendi merces, de vno loco ad alium, quando quis suscepit, si contra eum agatur ad restitutionem mercium, dum ipse excipit de amissione, vel deterioratione earum, tenetur probare de illarum amissione, vel deteriorationem, & tunc tenetur probare id euenisse sine eius dolo, vel culpa, secùs verò quando ius exhibet, vt sunt diligentia in aliqua re, quando quis dicatur adhibuisse.

SVMMARIVM.

1 *Merces vehendi in se onus suscipiens, si casu fortuito deteriorentur, non tenetur.*

2 *Conductor operarum, dum agit ad restitutionem mer-*

mercium, si locator excipiat de illarum amissione probare tenetur amissionem earum, & id sine eius culpa.

3 *Conductor operarum, si agat ad restitutionem mercium, dum locator excipit de illarum deterioratione, eam probare tenetur, & hoc sine eius culpa.*

4 *Consueta res aliud est si petat, vt exhibeatur, & aliud dum petitur, vt emendatur si fuerit deteriorata, & num. 5.*

6 *Culpam allegans tenetur eam probare specificam, & praordinatam ad casum, & n. 7.*

8 *Diligentiam, quis adhibens quam solet adhibere diligentissimus pater familias in rebus suis, non tenetur de casu fortuito.*

9 *Vacare culpa, quilibet dicitur.*

10 *Multo an teneatur ducere mulum per medium viæ, & an permittere possit, vt mulus vadat per lubricum viæ.*

11 *Muliones non tenentur ducere mulos per manum.*

12 *Et maximè, quando via esset satis lutuosa, & impracticabilis, & n. 13.*

14 *Via, quando est satis lutuosa, tunc excusatur mulio, si per aliam viam vadat.*

15 *Mulio, si dum cecidit mulus, erat ab eo longè per 50. passus, & mulus cecidit, an tenetur ad damnum indè ortum.*

16 *Probatio debet esse præcisa, vt releuet.*

17 *Culpa, vt noceat, debet præcedere casum.*

18 *Negligens in officio suo, tenetur ad casum fortuitum.*

19 *Mulio, quando dici non possit negligens in vehendis mercibus.*

20 *Locator operatum licet non teneatur de leuissima culpa actione locati.*

21 *Tenetur tamen actione leg. Aquiliæ, si damnum consistat in committendo.*

22 *Diligentiam omnem, quando quis probauit adhibuisse de officio suo, non tenetur de casu fortuito.*

23 *Locator operarum, quando teneatur de leuissima culpa.*

24 *pro Custodia rerum aliquid recipiens tenetur de leuissima culpa.*

Secus vero, si nihil fuit habitum.

DECISIO CLIX.

DECISIO coram me edita sub die 26. Maij præteriti, in qua Vannuccio tantum informante, fuit resolutum ipsum non teneri ad deteriorationem Mercium, quas Mediolani Bononiam vehendas suscepit à Bonauia mercatore, fuit hodiè vtraque parte audita req; denuò maturè discussa per DD. confirmata. Quia cum deteriotatio poterit à casu mœrè fortuito ob lapsum muli farcinam deferentis in foueam aquæ nullo
1 interueniente dolo, vel culpa † lata, seu leui eiusdem Vannuccij vtique non tenetur ad emendationem damni *l. contractus ff. de reg. iur. l. in iudicio C. locat. Stracc. de mercat. tit. de naut. & nauig. par. 2. num. 5. Surd cons. 61. num. 16. cum seqq. Rota Gen. decis. 56. n. 1. & Rota nostra post secundum vol. cons. Farin. dec. 101. n. 1. cum alijs in præcedenti decis. allegat.*

Part. XII. Recent.

2 Non obstat, quod vbi † conductor operarum agit ad restitutionem mercium locator verò excipit de illarum amissione, vel dete-
3 rioratione ipse locator † probare tenetur amissionem, vel deteriorationem accidisse absque sua, vel suorum ministrorum culpa, iuxta distinctionem quam firmauit *Rota coram san. me. Greg. dec. 278. n. 1. cum seqq.* quod hactenus à Vannuccio probatum non fuit.

Tum quia in præsenti non agitur ad exhibitionem, vel restitutionem mercium quæ
4 nunquam fuit recusata, † vt constat ex iuribus relatis in *Summ.* eiusdem Vannuccij *n. 1.*
5 *& 2.* Sed directè, † & personaliter pro emendatione damni; ideoque bene applicatur conclusio in decisione firmata sub §. *nullus*
6 *siquidem, &c.* nempè, quod allegans † culpam tenetur eam iustificare certam specificam, &
7 præordinatam † ad casum ex traditis per *Corn. cons. 318. n. 3. lib. 4. Surd. d. cons. 61. num. 18. & seq. Decian. respons. 19. nu. 28. lib. 1. Modern. Mant. contr. 459. num. 13. Thomat. decis. Macer. 93. num. 3. & dixit Rota in obiecta decis. Greg. 278. sub num. 4. vers. non obstat.*

Tum etiam, quia Vannuccius adhibuit omnes diligentias quas adhibuisset diligen-
8 tissimus Pater † familias mittendo mulum strenuum, & fortem, ac mulionem idoneum & expertum per viam solitam, & consuetam *Sum.* præcedentis positionis *nu. 3. & 7.* Quare
9 omni culpa † vacare dicitur iuxta *Text. in l. si merces §. qui columnam, ibi, & culpa autem abest,*
10 si omnia facta sunt, † quæ diligentissimus quisque obseruaturus fuisset, *ff. locat. Purparat. cons. 598. num. 3. Maluas. cons. 48. num. 22. Mascard. de probat conclus. 468. num. 20. & seq. Moder. Mantic. contr. 166. nu. 16. & dec. 459. sub nu. 28. vers. tertio respondeo.*

Nec refert, quod mulio non conduxerit
11 mulum per medium † viæ, sed permiserit iter facere lubricum super extremitate. Nam præterquod Muliones non tenentur mulos
12 per manus ducere, † Testes deponunt viam in medio fuisse adeò lutuosam, & impra-
13 cticabilem, vt mulus quamuis † robustus cænoinuolutus remansisset, ob idque ad extremitatem deflexisse, prout alij quoque muli facere consueuerunt *dicto Summario numero 11.* quando enim via recta est lutuo-
14 sa, & minus tuta † iure excusatur, qui per obliquam incedit, vt docuit *Salicet. in l. 3. in fin. vers. & hoc nisi sit iusta causa C. de Nautic. Fænor. cum alijs per Surd. cons. 12. nu. 28. in fin. vers. imò si via recta cum seq.*

Minus releuat, quod mulio distaret à mu-
15 lo per 50. passus, † ac proindè lapsus euenerit ob eius negligentiam. Quia huiusmodi distantia non probatur præcisè de tempore quo
16 mulus cecidit, † sed post lapsum ipsius, ex quo mulio occurrerat alijs mulis iter prosequentibus, vt sisterent nè, & ipsi in fo-
17 ueam caderent, † culpa enim debet casum præcedere, & ad illum esse præordinata, *Bero. cons. 145. n. 9. lib. 1. Rimin. iun. cons. 210. num. 36. & seq. Surd. d. cons. 12. num. 58. cum seq. Modern. Mantuan. d. contr. 166. n. 35.*

Ne-

Neque subsistit, quod Vannuccius nimis
18 tardè merces detulerit, † qua de causa detrimentum passæ fuerant tempore pluuiali. Quia cum ei fuerint consignatæ Mediolani 15. Nouembris, & Mulionem expediuerit
19 die 26. qui Bononiam † petit die 30. eiusdem mensis *dicto Sum.num.2.* quoad ipsum nulla mora considerari potest quæ solum (si adesset) foret adscribenda, Bonzamperijs mercatoribus Lugduni, qui prius illas non transmiserunt.

20 Nec obstat, quod locator † operarum licet non teneatur de leuissima culpa actione lo-
21 cati de ea tamen † tenetur actione *l. Aquiliæ* si consistat in committendo ex adductis per *Farin.quæst.111.num.23. & seq. Rota coram san.me. Gregor.decis.528.n.9.* Nam præterquod Vannuccius probauit se adhibuisse omnes dili-
22 gentias, † quas quisque diligentissimus adhibere solet, sicque omni culpa etiam leuissima vacare censetur, vt in specie ad excluden. actionem *l. Aquiliæ* tradit post alios *Magon.decis. Flor.111.num.24.cum pluribus seqq.* fuit responsum locatorem eo tantum casu teneri de le-
23 uissima culpa † actione d. legis quo vltra mercedem pro vectura aliam quoque habuit specialiter pro custodia iuxta *l. nauta ff. de naut. cap.1. & stabul. & l. qui mercedem ff. locat.* secus
24 autem, quando (vt in præsenti) † nihil pro custodia, sed mercedem dumtaxat pro vectura receperit *Maluas.d.cons.43.num.9. Magon.dict. decis.111.num.54.& seq. Rota post secundum volu. cons. Farin.d.dec.108.n.3.& seq.*

Demùm gratis negatur mercium identitas, quia concludenter illam iustificant Testes in dicto præcedenti *Sum.relat.sub n.4.*

Et ita vtraq; &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO

Calaguritana Beneficij de Arnedo.

Lunæ 3. Aprilis 1656.

ARGVMENTVM.

Deducuntur nonnulli casus, in quibus, dum in concursu ad beneficium, quis præsumus præferendus sit alteri.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij sententiæ super institutione alicuius ad Beneficium, multum tribuendum est.*

2 *Sacerdotium, ætas antiquior, sunt qualitates, quæ in consursu eas non habentium, operantur prælationem.*

3 *ad Beneficium ille præferri debet, qui non est diues, & qui nullum habet beneficium, ei, qui est diues, & plura possidet beneficia.*

4 *in Beneficij concursu, qualitates antiquioris ætatis, Sacerdotij, paupertatis maioris, Rota consueta est, attendere.*

5 *in Beneficij concursu præferendus est ille, qui non habet dispensationem, vt instituatur.*

6 *in Beneficij prælatione, an præferendus ille sit, qui est de gremio ipsius Ecclesiæ.*

7 *in Beneficij curat. concursu præferendus est, actu curam animarum exercens.*

8 *in Beneficij concursu, non est præferendus ille, cuius schedula præsentationis est nulla.*

DECISIO CLX.

PRO confirmatione sententiæ Rotalis fuit hodiè responsum eius quippè validitas ex actorum reuolutione desumitur iuxta decis. *Verall.260.par.2.* Iustitia verò elucet ex decisione edita coram R.P.D. meo Celso sub die 24. Maij 1653. in antecedenti instantia prælationem deferre Ioanni Martinez ex paupertate, qua præsumitur atque seruitio per eumdem Ecclesiæ præstito, nec non ex præsenta-
1 tione Beneficiatorum † reportata institutionis sententia ab Ordinario, cui tanquam informato de rerum statu, ac personarum in sua Diœcesi degentium plurimum in hoc Sacr. Tribunali deferri consueuit iuxta *Text. in cap. præsentia de renunc. Gonz. ad regul.8. Cancell. gloss.4. numer.117. & 132. Rota coram Buratt. decis.635. num.8. & dec.537. n.14. in fin. par.1. & dec.36. n.1. par.2. rec.*

Non vrget, quod Beltramus Sacerdotio
2 senior existat, & ætate † antiquior, ex quibus sanè qualitatibus dum in cæteris pares existant prælationem debeat obtinere, quoniam Io. Martinez redditibus Ecclesiasticis, ac Patrimonialibus destitutus esse dignoscitur,
3 adeò quod Aduersario † amplissimo sanè patrimonio ditato, nec non Beneficijs annui redditus scut.600. debet præferri iuxta *Tex. in c. is, cui de præbend. libr.6. not. gloss. in c. dudum in verb. intitulatam de elect. Gonz. ad reg.8. gloss.4. num. 161. Rota coram Seraph. decis.767. num.1. & 5. & in Calaguritana beneficij de Neua 28. Aprilis 1651. in §. præterea coram Eminentissimo D. Card. Otthobono, & in Calaguritana beneficij de Ocon 13. Ianuarij 1652. in §. quibus adducitur coram Reuerendissimo Dom. meo Decano.* Quinimò hac qualitate
4 grandioris ætatis reiecta, † & antiquioris Sacerdotij Beneficium pauperi Sacerdoti has quoq; qualitates licet tempore inferiores obtentæ deferre consueuit *Rota in Calagurit. Beneficij de Nieua 28. Aprilis 1651. coram Eminentissimo D. Cardinali Otthobono, & in Calagurit. Beneficij 3. May, & 2. Decembris, §. & licet 1652. coram R.P.D. meo Bichio, & in alia Calag. de Ruxillo 28. Iuny 1652. in §. respectu vero, coram Reu. Tarraconen. & in Calag. Benef. de Ciego 6. Februarij 1657. §. maiorem autem coram me.* Dum maxime Beltramus ad alia beneficia, quæ habet Iure dis-
5 pensationis egebat, † & qualitates in eo magni ponderis non existunt, vel de cætero pares omninò concurrunt, vt ponderauit *Rota in Calaguritana beneficij 2. Decembris 1652. & 17. Iunij 1653. in vltimo §. coram R.P.D. meo Bichio, & in Calaguritana beneficij de Clauixo 26. Iunij 1654. in §. paupertas vero coram R.P.D. meo Cerro, & in Calag. beneficij de Murillo 28. Iuny 1652. coram R.P.D. Tarraconen. & in alia Calag. benefic. 2. Decembris coram me.*

Hanc propterea prælationem defert Marti-
6 nez de Gremio ipsius † Ecclesiæ constituto
præ-

præstitum ibi seruitium in concursu Aduersarij iuxta *Text. in c. nullus*, & *in cap. obitum 61. dist. c. inter 21. de elect. Rot. decis. 413. num. 1. part. 1. diuers. in Calaguritana beneficij de Clauixo in §. qualitas enim 26. Iunij 1654 confirmata 5. Maij præte-*
7 *riti coram R.P.D. meo Cerro*, ibi enim † prælatio actu curam animarum exercenti defertur in concursu curati, & in *Calaguritana beneficij 8. Ianuarij 1652. coram R.P.D. meo Bichio, in §. tum quia in fine, & in Calaguritana beneficij de Ocon in §. imo 15. Decembris eiusdem anni coram R. P. D. meo Celso*.

Denique non vrget, quod ob schedulam huiusmodi collapsam Ioannes Martinez præ-
8 sentatio nullitatis vitio † laborare noscatur, quoniam eadem schedula in terram proiecta dignoscitur tanquam inutilis, dum reliquæ Beneficiatis singulis assignatæ eorundem numerum videntur explere, nec præsentationem potuit consequenter inficere, vt responsum fuit in hac eadem causa sub die 24. Maij præteriti coram R.P.D. Celso.

Et ita vtraque, &c.

R.P.D. BEVILAQVA.

Aesina Dotis.

Lunæ 3. Aprilis 1656.

ARGVMENTVM.

Vidua, si per plures annos administrauerit bona mariti defuncti, & fuit tutrix filiorum, præsumitur sibi satisfecisse de sua dote, & quando multò magis intret talis Iuris præsumptio. Et si contrarium asserat quid probare teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Vidua administrans bona hæreditaria, & existens tutrix filiorum, præsumitur sibi satisfecisse de sua dote.*
2 *Vidua repetens suam dotem, est supersedendum, si opponatur quod dum administrauerit bona viri defuncti, potuit sibi satisfieri de sua dote.*
3 *Vidua, quod administrans bona hæreditaria viri, præsumatur sibi satisfecisse de sua dote, vt intret dicta præsumptio, quid sit probandum.*
4 *Socin. in consil. 126. n. 100. libr. 2. sæpè fuit reprobatus à Rota.*
5 *Bona magni valoris dum probatur adfuisse in hæreditate, quando non adsunt amplius, administrator, censetur sibi satisfecisse de suo credito, & numero 11.*
6 *Quæ præsumptio non cessat donec per validam redditionem rationum, contrarium non appareat.*
7 *Rationum ratio, dum coram Iudice fuit reddita, tollitur mala præsumptio, vide hic.*
8 *à Sententia, quando fuit appellatum, illius effectus dicitur extinctus.*
9 *à Sententia, quando fuit appellatum, remanet suspensa eius executio.*
10 *Administrator, quod voluerit sibi satisfieri de suo credito, semper vrget præsumptio.*
11 *Fides simplex nullum gradum probationis facit.*
12 *Ratio, quando est semel reddita, tunc non est amplius reddenda, quando tamen fuit plenè, & perfectè reddita.*
13 *Rationes tunc dicuntur plenè, & perfectè redditæ, quando continet restitutionem.*
14 *Administrator hæreditatis si omnes pecunias posuit ad debitum hæreditatis, non præsumitur sibi satisfecisse de suo credito.*
15 *in Rationum redditione non sunt admittendæ illæ partitæ, quæ non apparent iustificatæ.*
16 *Mandatum redditur nullum ex defectu excessiuitatis.*
17 *Tutor non liberatur à confectione Inuentarij quamuis à Testatore fuit illud ei remissum.*
18 *Rationum redditio non potest dici perfectè reddita dum pars eorum remansit confusa.*
19 *in Mandati executione, quando dicatur excessum.*
20 *Excessus, quando est in mandato, & in illius executione, non substinetur, nec in parte verè debita.*

DECISIO CLXI.

SOLVTO matrimonio per obitum Petri Simonis de Nobilibus Io. Baptista Balleana vxor, & pro tertia parte hæres scripta obtinuit ab A.C. mandatum pro repetitione suæ dotis scut. 4300. contra Marcum Antonium, & Io. eius filios, & cohæredes, qui cum posteà in illius executionem opposuissent ab ipsa Balleana matre fuisse spatio trium, & vltrà annorum administrata bona hæreditaria, nec aliquam redditam ratione͂, ideoq; A.C. ab vlteriori executione mandati prædicti supersederi mandauit, & successiuè exhibitis per Io. Baptistam computis rationem ritè, & rectè fuisse reddita͂ diffinitiua sententia declarauit, à qua interposita ad Rotam appellatione, quia ea non obstante ad subhastationem bonorum executatorum in vim dicti mandati fuit deuentum proposui 3. Martij proximi præteriti, dubium super attentatis, sed fuit ordinatum, vt videretur de bono Iure, & hodiè ad fauorem Marci Antonij, & fratris constare Domini responderunt.

Et resolutionis hoc fuit primum Dominorum motiuum, quod cum Ioanna Baptista tanto tempore administrauerit bona viri, & tutelam filiorum gesserat, adeoq; potuit si-
1 bi satisfacere † de dotibus suis, vt præsumatur deduxisse, & hæc exceptio Iudicium su-
2 per illorum repetitione † motum valuit impedire *l. si damnum 9. & C. pecul. 10. §. præterea, & §. idem etiam vers. nam vt eleganter, & ibi Angel. de pecul. Negusan. consil. 57. numer. 11. Afflict. decis. 13. & 16. Rota coram Pœnia decision. 78. & decis. 408. numer. 5. & in recent. decis. 130. numer. 15. par. 5.*

Et quamuis huiusmodi præsumpta satisfactio, in eo tantum casu admittatur, in quo ab op-

3 opponente concludenter † probatur ad ma-
nus mulieris administratione durante tot bo-
na, vel pecunias hæreditarias peruenisse, ex
quibus de sua dote commodè satisfieri po-
4 tuit, vt reprobata sententia *Soccin. sen. cons. 126.*
& 180. l. 2. respondit Rota coram Card. Seraph. decis.
1455. num. 4. & 5. Duran. decis. 347. num. 19. Burat.
decis. 420. num. 2. & 862. num. 3. & 4. & in rec. decis.
275. num. 4. par. 4. & decis. 159. numer. 7. & duobus
seqq. eadem par. 4. tom. 2. & post Pacif. de Saluian. in-
terd. decis. 19. num. 4. & decis. 47. num. 2. & in Reca-
naten. manutentionis 27. Iunij 1647. §. penult. & in
Fauentina dotis 17. Martij 1649. coram R. P. D. meo
Cerro.

In proposito tamen ex descriptione, & assi-
gnatione per administratricem facta constat
5 iocalia, argentea, † vestes aliosque hæredita-
rios effectus magni valoris ad eam peruenisse.
Vndè benè intrat præsumpta satisfactio do-
6 nec de sufficienti† redditione computorum
quæ ob euidentiam facti faciat illam cessare,
appareat, ex adductis per *Modern. Foroliuien.*
de pign. l. 3. titul. 1. part. 2. numer. 38. Rota coram
Pen. in supracitat. decis. 78. numer. 4. & 408. numer.
final.

Nec visum fuit obstare exceptionem op-
positam de ratione semel reddita coram A. C.
per quam tollitur prædicta satisfactionis præ-
7 sumptio, † alteramque contrariam boni Iuris
ad fauorem Io. Baptistæ inducit, vt valeat suas
dotes consequi, quia præterquam à senten-
8 tia promulgata fuit † iam appellatum, & pro-
pterea, vel illius effectus remansit extinctus
iuxta Text. in l. 1. in fin. ff. ad Turpell. l. furti ff. de
his qui notant. infamia, Rota decis. 95. num. 33. apud
Scacc. de appell. & coram Buratt. dec. 37. numer. 2. &
9 *476. numer. 8.* Vel saltem † suspensa executio
adeout pro tempore quo solidatio computo-
rũ erit in controuersia, & lis super ea pendeat
10 semper vrget præsumptio, † quod sibi satis-
facere potuerit *Cap. veniens extr. de iur. iurand. &*
prim. de Iud. Lancellot. de attent. cap. 12. in præfata
par. 4. n. 14. Rota in rec. decis. 93. num. fin. par. 1. decis.
170. num. 5. par. 4. & apud Cenc. de Cens. decis. 242.
num. 12. & 245. numer. 3. & indiuiduo dixit in Inte-
ramnen. Legatorum 10. Martij 1623. §. non obstat co-
ram b. m. Coccino, ex bonis in quietantia quam
Ioannes fecit matri, & data in *Summ. numer. 7.*
consensus apertè liquet, quod omnia bona
adnotata in prædictis Inuentario, & descri-
ptione fuerunt restituta cum plura, & melio-
11 ra deficiant, † nihil releuante attestatione v-
nius testis à Balleana inducti asserentis, quod
reliqua bona vltra illa in d. Ioannis receputa
contenta fuerunt consignata Marco Anto-
nio Ioannis fratri, & ab eo restituen. quia vti
12 simplex fides † aliquem gradum probationis
non facit iuxta vulgatam regulam *in l. 3. §.*
idem Diuus ff. de testam. Coccin. decis. 107. numer. 4.
& dec. 227. numer. 2. Idcircò non releuat, quia
supra dicebatur rationẽ fuisse redditam, & la-
tam sententiam, quia procedit vbi illa fuit
13 plenè, & perfectè reddita continens † restitu-
tionẽ omnium, quæ administrator recepit *l.*
quamuis 32. & l. cum seruus 81. ff. de cond. & demon-
strat. l. si ita fuit §. 18. quaro ff. de manumiss. test. l.
non solum §. 15. qui rationis ff. de liber. leg. l. bonæ fi-
dei §. final. ff. de verb. significat. Alciat. decision. 157.
numer. 1. & 2. Gratian. disceptat. forens. cap. 164. nu-
mer. 15.

Rursus adducebatur, quod omnes pecu-
niarum solutiones à Balleana ad debitum hę-
14 reditatis positæ non † appareant iustificatæ
certum enim est, quod in redditione compu-
torum non sunt admitten. partitæ, nec acce-
15 pto ferendæ administrationi † si illas plenè
non iustificat *Rota apud Vrgellen. decis. 77. nu. 1.*
& per tot. dec. 102. numer. 1. & in rec. dec. 498. n. 13.
par. 4. tom. 2.

Alterum huius decisionis fundamentum
16 positum erat in † excessiuitate mandati, quia
cum Balleana esset hæres pro tertia parte Pe-
tri Simonis viri, & dotis debitoris, illiusque
hæreditatem adiuerit sine beneficio legis, &
17 Inuentarij, † à cuius confectione non resta-
batur liberata ex remissione Inuentarij tutela-
ris ad *Text. in l. seruus fugitiuus 122. ff. de leg. 1.*
Alex. cons. 62. num. 9. libr. 4. Monticell. de tutel. lib. 1.
cap. 7. num. 85. Rota decis. 762. num. 8. par. 4. recent.
& benè distinguitur in Romana fideicommissi de Ca-
pite ferreo 19. Februarij 1646. §. quia circumscripta
coram Eminentissimo Cardinali Corrado, actiones,
& iura quæ illa habebat contra hæreditatem
18 viri pro dicta † tertia parte confusè, & extin-
ctè remanserunt *l. si adulta 6. C. de hæred. act. Bal.*
in l. debitori lib. 2. vers. versio ad primum C. de pact.
Castr. in l. fin. §. in computat. num. 5. C. de iur. deliber.
Gabr. cons. 59. num. 7. & 8. lib. 2. Tiraq. de retract. li-
gnag. §. 32. gloss. c. & vnic. numer. 50. & hinc com-
19 missus fuit excessus in executione † mandati
pro integra dote scut. 4300. dum nonnisi pro
duabus ex tribus partibus poterat expediri
contra filios cohæredes *l. 2. & ibi gloss. de hæred.*
act. si pact. C. de pact. Alber. in l. 2. numer. 2. ff. de Præ-
tor. stipulat. Fusar. de subhast. quæstion. 577. num. 23.
Adden. ad Gregor. XV. decis. 422. numer. 5. & in Tu-
dertina redditionis rationis 28. Iulij 1645. §. primo
vers. eum idem coram Eminentissimo Cardinali Or-
thobono.

Quæ excessiuitas contenta tam in manda-
20 to, quam in illius † executione efficit, vt ne-
que sustineatur pro summa, in qua Balleana
esset creditrix, sed omnia tanquam facta vl-
tra debitum corruunt *Bart. in l. non fortem §. si*
centum, & ibi ff. de condit. indebit. Marescott. var.
lib. 2. cap. 6. numer. 7. Marches. de commiss. part. 1. fo-
lio 1148. numer. 55. & sequent. coram San. Gregorio
decis. 485. numer. 4. Buratt. decis. 91. num. 6. Duran.
decis. 81. numer. 2. & in Romana Censuum 16. Mar-
tij 1648. §. quocirca coram Reu. Archiepiscopo Tar-
racon.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D.

R.P.D. BEVILAQVA.

Lucana Iurispatronatus.

Ven. 28. *Apr.* 1656.

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus, quando dicatur mixtum. Iuspatronatus quando dicatur iustificatus, & maximè si simus in personis priuatis, Iuspatronatus quando non possit dici Sacerdotale. Gratia coadiutoriæ concessa à Papa habenti Iuspatronatus Laycorum ex quo coadiutor censeatur iustificasse d. gratiam.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus, quando dicatur mixtum laicorum scilicet, & Clericorum.*
2 *Iurispatronatus titulus censetur probatus ex præsentantibus effectuatis, & ex prouisionibus Apostolicis cum derogatione Iurispatronatus.*
3 *Iuspatronatus, quando non sumus in personis, in quibus cadat potentia facilius probatur.*
4 *Iurispatronatus probatio in nihilo fuit innouata per Concilium Trident.*
5 *Iurispatronatus probatio fieri potest ex pluribus coniecturis simul iunctis.*
6 *Enunciatiuæ ad probandum iuspatronatus, quando sunt antiquæ, habent vim famæ.*
7 *Ordinariorum enunciatiuis ad probandum iuspatronatus Rota multum solet deferre.*
Ad iuspatronatus approbandum Ordinarij solent esse difficiles num.7.
8 *Iuspatronatus an possit probari ex confessione partis.*
9 *Ad iuspatronatus probandum in præiudicium Ecclesiæ parum iuuat confessio partis.*
10 *Confessio partis ad probandum iuspatronatum admittitur in eius præiudicium.*
11 *Iuspatronatus præsumitur ex fundatione, & dotatione.*
12 *Descendentia vnius ab aliquo an probari possit ex fide baptismatis.*
Descendentia ab aliquo probari potest ex testibus num.12.
Descendentia an possit probari ex Decisionibus Rotalibus num.12.
13 *Iuspatronatus an præsumatur habere de iure annexum ordinem sacerdotalem.*
14 *Iuspatronatus non potest dici, sacerdotale, nisi hoc in eius fundatione fuit dispositum.*
15 *Rectori iurispatronatus, quando fuit iniunctum onus celebrandi Missas, tunc dicendum est sacerdotale iuspatronatus.*
16 *Ad iuspatronatus, quando est eligendus, qui per se celebret Missas, & num.17.*
18 *Iuspatronatus non potest dici sacerdotale, quando non tales fuerunt præsentati.*
19 *Probatio æquiuoca non iuuat.*
20 *Actus, quando sunt facultatiui non firmant statum.*
21 *Beneficium aliquod, ad hoc vt obtinere valeat debet eius vacationem probare.*
22 *Qualitas narrata est omninò iustificanda.*
23 *Narratiua substantialis gratiæ, est plene, & concludenter probanda.*
24 *Coadiutoriæ gratia concessa à Papa, quando non dicatur subreptitiè obtenta.*
25 *Gratia coadiutoriæ, quando fuit subreptitia, est nulla, & vide num.26. 27. 28. 29. & 30.*
31 *Status vltimus attenditur ad euitandam subreptionem.*
32 *In beneficialibus status vltimus attenditur, quando sumus in dubio.*
33 *In beneficialibus non attenditur vltimus status, quando constat de contrario, cum veritas sit attendenda.*
34 *Beneficij vltimus status quando veniat attendendus.*
35 *Status vltimus quando non est præscriptus, an attendatur.*
36 *Beneficii collationem excipiens, quod fieri debeat per turnum quid probare teneatur.*
37 *Turnus dicitur consumptus per prouisionem factam.*
38 *Iurispatronatus collatio facta ab Ordinario intra tempus ad præsentandum, substinetur, si patroni non contradicant intra tempus debitum.*
39 *Turnum consumit, qui fuit negligens in præsentando intra tempus à iure præfixum.*
40 *Coadiutoriæ gratia quando vti subreptitia non possit redargui ob non factam mentionem Turni laicalis.*
41 *Probatio illa dicitur liquidissima, quæ fit per rem iudicatam, vel partis confessionem.*
42 *In beneficialibus vltimus status, ex quo dicatur iustificatus.*
43 *In subreptionis materia attenditur stilus, & vsus aliarum gratiarum Principis.*
44 *Subreptio non operatur propter taciturnitatem eorum, quæ non retrotraxissent Principem à concessione gratiæ.*
45 *Coadiutoriam, quando Papa concedit habenti iuspatronatus Laicale, an requiratur consensus Patronorum, & an sit verum num.45. & 46.*
47 *Coadiutor potest decedere ante Coadiutum.*
48 *Papa concedendo coadiutorem habenti iuspatronatus Laicorum, an inferat præiudicium patronis, & num.48. & 49.*
50 *Euentualia ea, quæ merè sunt, non veniunt attendenda, & num.51.*
52 *Papa concedendo coadiutorem Beneficiato, manus apponit super beneficio.*
53 *Papa apponendo manus super beneficio, alius inferior non potest in illo se intromittere.*
54 *Papa passim derogat patronatibus Laicorum.*
55 *Regulæ de annali, & de triennali, an iuuent coadiutores.*
56 *Possessio requiritur ad effectum regulæ de Triennali.*
57 *Coadiutor non dicitur possidere nomine proprio, sed coadiuti.*

DECISIO CLXII.

VRBANVS fel. rec. Papa VIII. de anno 1643. Nicolao Santori Cappellaniam sub inuocatione, seù ad Altare Sancti Antonij in Ecclesia Lucana possidenti cum futura in ea successione deputauit Coadiutorem Io:Baptistam de Christophoris. Defuncto

cto post decennium dicto Nicolao Coadiuto
Io: Baptista Guinisius obtinuit de eadem
Cappellania tanquam certo modo vacante
sibi à Sede Apostolica prouideri, vt in litteris
desuper expeditis. Commissa causa in Rota
dubitaui, An gratia Guinisij esset iustificata.

Et pro parte affirmatiua non fuit quicquam
dubitatum circa Iustificationem narratiuæ
per Guinisium factæ Cappellaniam contro-
1 uersam † esse ex fundatione, vel dotatione
de Iurepatronatus mixto, laicorum scilicet,
& Clericorum, vt requiritur *ex Concil. Trid.
sess.25.cap.9.vers.vt igitur de reformat.* Quia præ-
terquam quod satis censetur probatus titulus
Iurispatronatus tàm ex multiplicatis, & effe-
2 ctuatis† prouisionibus Apostolicis datis cum
derogatione illius nedum quadragenariam
cum adminiculis, & fama, sed etiam homi-
num memoriam excedentibus, quando, vt
3 hic versamur † in priuatis, in quibus non ca-
dit vsurpationis præsumptio, nec attenta
*Sac. Concilii dispositione maior requiritur probatio
Federic.de Sen.cons.234.vers.ad propositum, sem-
per à Rota approbatus, vt apud Cassador.decis.2.n.4
de probat. Acchill.de Grass.decis.6. de Iurepatronat.
& in recent.decis.748. & 211. num.1.& 317.n.2.
& 3. par.1.& decis.674.n.2.par.2.Duran.dec.413.
num.2. & in Pistorien.Parrochialis 10.Maii 1641.
§.secundo probata erat coram bo.me. Card.Verospio
Iun. in Bononien. iurispatronatus de Butrigariis 16.
Martii 1643. §.& in omnem euentum coram R. P.
D. meo Bichio, & in Aretina Plebaniæ 6. Februa-
rii 1614. §. præmisso enim coram R. P. D. meo
4 Cerro*, & ratio † est quia in isto casu Sancta
Synodus nihil innouauit circa modum pro-
bandi Iuspatronatus vltra Iuris communis
determinationem *Rota coram Penia decis.132.
num.3. Cardin. Millin.decis.312. num.2. bo. mem.
Coccin.decis.25.num.final.& decis.494.nu.4.par.3.
& decis.29.nu.4.par.7.recen.* Quam ex pluribus
5 enunciatiuis † Pontificum in prædictis pro-
uisionibus, & Episcoporum visitationibus
emanatis, quæ cum sint antiquæ magnum
6 faciunt † adminiculum, habentq; vim famæ
ad finem probandi qualitatem Cappellaniæ
*Aret.in cap.causam 14.num.26.& ibi Felin.num.4.
de probat. Paris. cons.33. num.7.lib.1. Rota coram
Card.Caual.decis.362.n.1. bo.me. Merlin.dec.224.
num.4.& 5. par.1. Buratt. decis.636. num.4. in d.
Pistorien.Parrochialis §.& quidem, & in eadem Bo-
nonien. de Butrigariis in citato §.& in omnem euen-
7 tum vers. & adminicula.* Enunciatiuis † enim
Ordinariorum plurimum solet Rota deferre,
nam præsumuntur Beneficiorum qualita-
tum notitiam habere, & difficiles se reddunt
ad approbandum Iurapatronatus *Rota dec.11.
de iurepatr.in nouis Put. decis.343.l.3. Mantic.de-
cis.318.num.2.& 350.nu.3. bo.me.Coccin.dec.229.
in fine, & 230. num.3. & in recent. dec.735.nu.5.
& 6. par.3.*

Concludentem probationem illius inducit
8 propria Confessio Christophori † Coadiuto-
ris emissa in gratia reualidatoria Coadiutoriæ,
ibi, *Cappellania sub inuocatione, seu ad Altare S.
Antonii Abbatis, quæ de Iurepatronatus laicorum,
& Clericorum mixtum ex fundatione, vel dotatio-
ne existit Summ. Guinisij numer.14.* Quæ con-
9 fessio licet non sit potens ad † canonizandum
Iurispatronatus in Ecclesiæ præiudicium, va-
ler tamen ad impellendum ipsum confiten-
10 tem, & † in eius detrimentum *Garz.de benef.
par.12.cap.2.num.176.& seqq. san.mem.Greg.XV.
decis.452.num.2.& ibi Adden.num.22.Comitul.de-
cis.30.num.2. & 3. Rota decis.772.nu.1.par.3.rec.
& in Neapolitana Cimiliarcatus 26. Febr. 1645.§.
dirimi coram R. P. D. meo Bichio.* Quodque ex
fundatione, vel dotatione existat, vt legiti-
11 mè concludendum id esse † contenditur de
iure præsumitur iustificata ex iam dictis Iu-
rispatronatus existentia *cap.querelam 24. & ibi
Abb.col.3.de elect.& in cons.76. ante num.1. lib.2.
Gonzal.ad regul.8. Cancell.glos.18.num.45. Franc.
Leo in Thes.for.Eccles.cap.6.num.2.Barbos.de offic.
& potest. Episc.par.3. alleg.72.num.29. Acchill.de
Grass.decis.4.de Iurepatronatus Cassad.decis.7.nu.7.
eod.tit.Rota decis.792.n.11.par.1.diuers.& dec.494.
nu.4.par.3.rec.& coram Card.Millin.decis.312.n.4.
cum alijs relatis per Modern.Carpen.controu. Foren.
par.2.cap.212.num.25.*

Similitèr admittebant Domini esse proba-
tum Petrum Angelum, & Iosephum, qui
prouisioni Guinesij consenserunt descendere
à veris Cappellaniæ Patronis, etenim descen-
12 dentia ex† Laurentio probatur ex fide Bapti-
smatis, & dictis Testium, quæ dantur *in eo-
dem Summ.num.21. & 22.* qui eos appellant fi-
lios Laurentij *Rota apud Coccin.decis.105.num.2
Caualer. decis.46. num.4. Buratt. dec.781. num.6.*
Pertinentia autem respectu Auctorum Lau-
rentij iustificata remanet, ex indiuiduali deci-
sione edita *in Lucana Iurispatr. 14. Dec. 1615.
coram Manzaned. impress.in rec. decis.723. num.1.
& per tot.par.3.*

Prout pro verificata habeatur expressio,
13 quod præfata Cappellania † non habeat an-
nexum ordinem sacrum ex Iuris præsumptio-
14 ne, nisi doceatur aliter fuisse in † fundatione
dispositum, cuius tenor ad cognoscendum,
An, & qualiter ordo sit annexus inspici de-
bet *Abb.in cap.cum in cunctis 7. §.inferiora nu.12.
vbi DD. de elect. Lap.allegat.35.num.30. Gonzal.
super regul.8.glos.5.num.9. & seqq. Garz.de benef.
par.1. cap.1. num.97. Lotter.de re benef.l.2. qu.47.
num.29. Rota decis.216.num.1.par.2.recent.* Itaut
non sufficiat quod iniunctum sit Rectori pro
tempore onus missas celebrandi, aut præsen-
15 tandum esse Presbyterum † nam cum possit
huiusmodi oneri per alium satisfieri non cen-
setur ex hoc altera industria personæ celebra-
tis, & ob id opus est, quod vltra exprima-
16 tur Presbyterum, † seu Cappellanum teneri
per se ipsum celebrari *Lap. de allegat.35. Grat.
discept. Forens.cap.133.num.8. 9. & 10. Garz. de
benef.par.7.cap.1.num 85.cum pluribus seq.Gonzal.
vbi supra num.74.* vbi quod hæc est verior opi-
17 nio, & † tenenda, eamque semper amplexa
fuit Sac. Congreg. Eminentiss. Cardinalium
*Sac.Conc, Trid. Interpræt. vt Testatur Rota coram
bo.mem.Merlin.decis.825.à num.10.vsque ad finem,
& in Regien. Beneficij 9. Decembris 1639. §. non
item coram R. P. D. meo Bichio*, & nouissimè
in puncto de similibus Cappellanijs *in Lucana*

Bene-

Beneficij 1. Iulij 1650. §. *prouisio coram eodem*, & hoc magis comprobatur ex quo constat
18 aliquando † fuisse admissos simplices Clericos, vt in puncto *Summ. num.* 13. & 19. per quam admissionem sequitur non posse Cappellaniam dici sacerdotalem *Paris. consil.* 50. *sub num.* 19. *ante fin. Gonzal. d. gloss.* 5. *nu.* 87. *Lotter. de re benef. d. lib.* 2. & *qu.* 47. *num.* 30. *Viuian. de Iurepatronatus lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 39. *Modern. Mediolan. de com. vlt. vol. cap.* 10. *num.* 142. Nihil releuante, quod multoties fuerit collata Presby-
19 teris, quia † non concluditur per hoc fuisse illi impressum statum presbyteralem *Lotter. de re benef. d. l.* 2. *qu.* 47. *num.* 28. esset namque opus ad hunc effectum doceri Patronos coactè
20 præsentasse † Sacerdotes, & non ex voluntate, cum esset actus facultatiuus, vt explicat *Garz. d. par.* 7. *cap.* 1. *n.* 88. *Rota in d. decis.* 325. *n.* 23. & 24. *coram bo. me. Merlino*.

Cæterum fuit conclusum gratiam non esse iustificatam; siquidem Guinitius adhuc his sic
21 admissis non probat † narratam Cappellaniæ vacationem per obitum Nicolai Coadiuti sequutam, non obstante futura successione aperta ad fauorem Io: Baptistæ de Christo-
22 phoris † Coadiutoris, quæ tamen debuit per ipsum Impetrantem omninò iustificari ex regula *text. in l.* 2. *ff. de probat. cap.* 2. *de rescript. Rota decis.* 20. *de probat. in nou. Greg. decis.* 242. *num.* 5. *Duran. decis.* 208. *num.* 1. & quidem plenè, &
23 concludentèr dum in ea est † principalitèr fundata concessionis gratia *Io. Andr, in cap.* 1. *de lit. contest. in* 6. *Marescott. var. resol. l.* 2. *cap.* 1. *nu.* 1. & *seqq Cæsar de Graff. decis.* 12. & 20. *vbique n.* 1. *de probat. Rota coram Buratt. decis.* 175. *num.* 1. *Duran. d. decis.* 208. *num.* 2. *bo. me. Merlin. decis.* 129. *n.* 1. & *in recent. decis.* 444. *num.* 2. *par.* 2. *Bur. decis.* 512. *num.* 2.

24 Non obstat prætensa † Coadiutoriæ subreptio ex hoc deducta, quod Papæ expressum non fuit inter dd. Cappellaniæ Patronos initam fuisse concordiam de alternis vicibus ad illam præsentando, & quod occurrente prima vacatione præsentatio ad Patronos laicos
25 pertinebat ex qua † omissa specificatione, gratia redditur subreptitia, & ideò nulla *adnotata in cap.* 2. *de præb. in* 6. *cap. ad aures de rescript. Felin. in cap. ad audientiam il* 2. *num.* 22. *eod. tit. Rota coram d. decis.* 208. *num.* 3. *Comitul. decis.* 30. *num.* 1.

Quia licet quando impetratur Beneficium etiam Patronatus mixti Ecclesiastici, & Lai-
26 ci, & Patroni conuenerunt † alternis vicibus præsentare iuxtà formam *Clem. Plures* §. & *vt facilius de Iurepatr. Duran. decis.* 56. *num.* 1. si vacatio contingit in Turno laici attendatur diui-
27 sio ad hoc, vt Turnus laicalis † debeat Papæ narrari pro validitate gratiæ, quia laicus existens in Turno reputatur pro illa vice solus Iurispatronatus Patronus, cuius Iuri non præ-
28 sumitur Papam velle † derogare, minusque præiudicare absque sufficienti conuentionis expressione *Mandos. in tract. de signat. Gratiæ verb. derogatione Iurispatronatus col.* 3. *vers. quæro Gonz. ad regul.* 8. *Cancell. glos.* 45. §. 1. *num.* 17. *Garz. de benefic. par.* 5. *cap.* 1. *num.* 615. *Lotter. de re benef. l.* 2. *qu.* 9. *num.* 98. & *duob. seqq.* & *qu.* 10. *num.* 100. *Modern. Pisan. de iurepatronatus par.* 1. *l.* 1. *cap.* 3. *n.* 18. & *lib.* 14. *sub num.* 113. *Acchill. de Graff. decis.* 2. *num.* 3. *de iurisp. Put. decis.* 106. *num.* 2. *lib.* 3. *Rota coram Comitulo decis.* 129. *num.* 6. Non inde tamen in casu de quo agitur ex huiusmodi taci-
29 turnitate † gratia Coadiutoriæ, & futuræ successionis vti subreptitia corrueret; Quia cum in vltimis præcedentibus prouisionibus Apostolicis post diuisionem Turni emanatis,
30 narrata solum fuerit † qualitas mixturæ, nulla facta mentione diuisionis per Turnum alternatim præsentandi, *vt in Summ. Io: Baptistæ de Christophoris num.* 3. & *seqq.* euitatur subreptionis exceptio, & atttenditur iste vltimus status, qui non tantum sufficit pro iustificatione d. gratiæ *cap. querelam* 24. *de elect. cap. consultationibus* 19. *de iurepatronatus cap. cum Ecclesia Sutrina* 3. *de caus. poss.* & *propriet. Marescott. var. resolut. lib.* 1. *qu.* 34. *num.* 4. *Rota coram sa. mem. Gregor. XV. decis.* 482. *num.* 7. *Card. Seraph. decis.* 1229. *num.* 2. & *decis.* 1467. *num.* 3. *Buratt. decis.* 776. *Duran. d. decis.* 208. *num.* 6. & *in recent. decis.* 544. *n.* 5. *vers.* & *ideò par.* 4. & *decis.* 101. *nu.* 8. *par.* 7. Verum etiam suffragatur ad euitandam subre-
31 ptionem † eductam ex omissa specificatione eorum, quæ in postumis collationibus nunquam expressa fuerunt, vt respondit *Rota coram Penia decis.* 1337. *num.* 4. & *seqq. Card. Seraph. decis.* 729. *in princ. Caual. decis.* 450. *num.* 8. & *decis.* 233. *num.* 1. *in fin. par.* 1. *rec.*

32 Nec iuuat replicatio, † quod vltimus status inspicitur in dubio, & vbi liquido non constat de contrario, & diuerso statu anteriori Beneficij secus quando de eo † liquet, nam tunc statur veritati anterioris status, cui si re-
34 pugnat institutio vigore vltimi † status facta inualida remanet *cap. cum de beneficio, vbi glos.* & *Gemin. de præb. in* 6. *Lotter. de re benef. l.* 1. *qu.* 34 *num.* 38. *Rota decis.* 229. *num.* 3. *par.* 1 *rec.* & *in Vicen. Beneficii, seu iurispatronatus* 9. *Decemb.* 1637. *coram bo. me. Pirouano*. Cumque in præsenti facti specie ex Instrumento diuisionis de anno 1594. stipulatæ depræhendatur Tur-
35 num, † & Vicissitudinem spectare ad Patronos laicos, præualere non debet vltimus status, sed anterior, qui illum excludit *Caualer. decis.* 373. *num.* 5. & 6. *Rota d. decis.* 229. *num.* 4. *par.* 1.

Huic fundamento fuit responsum ex præfato Instrumento probari Turnum fuisse vt supra diuisum; At non sequitur, quod præsens vacatio contigerit in Turno laicorum, & Guinisius non modo non probat, vt debe-
36 ret, quia excipiens † de Turno, & de vacatione in ipso sequuta tenetur vtrumque iustificare *Seraph. decis.* 1296. *num.* 9. *Comitul. dec.* 129. *num.* 7. Quinimò ex alijs vacationibus & collationibus, quæ præcesserunt pro parte Christophori exhibitis, & signantèr ex illa anni 1601. apparet Turnum fuisse consumptum,
37 & ad hunc effectum constito † de collatione resultat præsumptio consumptionis Turni, itaut opponenti contrarium incumbit onus probandi *Rota coram Cardinali Millino decis.* 133. & 173. *inter eius impressas, vbique non* 1. *quam refert Gonzal. glos.* 45. §. 3. *num.* 22.

Neque

Neque obesse visum fuit, quod qui obti-
nuit Cappellaniam in illa vacatione habuit
collationem à Sede Apostolica, ex quo infe-
rebatur Turnum non fuisse consumptum;
Quia de ea Pontifex prouidit vti de libera
38 collatione, † & spretis Patronis, quibus
proinde apertus remansit locus ad contradi-
cendum, & præsentandum *cap. decernimus 16.
qu. 1. Cassad. decis. 2. num. 4. de locat. & conduct. Se-
raph. decis. 347. num. 4. cum aliis alleg. à Viuian. de
iurpatr. par. 2. lib. 12. cap. 5. num. 1. & seqq. Rota de-
cis. 77. num. 4. par. 1. diuers. & decis. 152. nu. 7. & 8.
par. 5. rec. & in Lucana iurispatronatus 3. Iulij 1647
§. vacatio coram Reuerendiss. Terracinen.* Præsen-
39 tatione † verò non facta, collatio pro illa
vice fuit deuoluta, & Turnus quoque con-
sumptus *ad text. in cap. 2. de concess. præbend. cap.
litteras 4. & cap. final. de supplend. neglig. Prælat.
Abb. in cap. cum Ecclesia 31. nu. vlt. de elect. Gonzal.
in citata glos. 45. §. 3. num. 16. Garz. de benef. par. 5.
cap. 9. nu. 251.* Vnde gratia coadiutoriæ Chri-
stophoro concessa non potest vti subreptitia
40 damnari ob non † factam d. Turni laicalis
mentionem nisi probatione vndique liqui-
41 dissima † per rem iudicatam, vel partis con-
fessionem constiterit de contrario statu Cap-
pellaniæ, & Turno antea non consumpto,
alias non est de eo agendum, sed vltimus,
qui benè resultat ex dictis collationibus, in
42 quibus † non consueuit id exprimi, nec ali-
quando Patroni sunt de hoc conquesti, est
attendendus *cap. si Iudex laicus 12. §. idem esse de
sent. excom. in 6. Marescott. vbi supra num. 66. Rota
apud Card. Seraph. decis. 555. num. 8. & coram bon.
mem. Merlino decis. 501. num. 16. & decis. 521. n. 4.
& 5. Adden. ad Buratt. decis. 776. nu. 16.* multum
enim fuit in hac materia stilus, & vsus alia-
rum litterarum per Principem concessarum,
vel concedi solitarum, vt arguit *Felin. in cap.
cum super litteris 20. num. 8. vers. prima regula de
rescript. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 54. num. 29. Rota
in Gerunden. Prioratus 29. Aprilis 1647. coram R.
P. D. meo Bichio*, & in consequens minus dici
43 potest, quod talis qualitas retraxisset † Ponti-
ficem à concessione, nec tacita operatur sub-
reptionem, vt in terminis Coadiutoriæ ani-
maduertit *Rota in decis. 313. num. 13. par. 7. rec.
& apud Merlin. decis. 688. n. 7.*

Quod autem in deputationibus Coadiuto-
44 rum cum futura successione † requiratur
consensus Patronorum laicorum debentium
præsentare, vt informantes pro Guinisio ad-
debant *ex Lambertin. de iurepatr. l. 2. par. 1. qu. 6.
art. 20. n. 1. fol. 58. seu 546. sequitur Mandos. in tract.
de signat. Gratiæ verbo Coadiutoriæ vers. Coadiutor
in beneficio Viuian. de iurepatr. lib. 5. cap. 1. num. 31.
& cap. 5. nu. 151. Gonzal. ad regul. 8. glos. 5. §. 9. n. 18*
Domini non leuitèr de hoc dubitarunt; di-
cebant enim nihil tamen firmantes, quod
46 esto quod † mentio Patronatus laicalis sit
facienda, quando beneficium de tempore
gratiæ vacat per cessum, vel decessum; At-
tamen non videtur id esse etiam exprimen-
47 dum in gratijs Coadiutoriæ, vel † alijs, quæ
vacationem præueniunt, siquidem cum pos-
sit Coadiutor decedere ante Coadiutum, &
48 de tempore † gratiæ non sit aperta vacatio
ad fauorem Patronorum, nullus eis fit præ-
iudicium *Rota in Cæsaraugustana Canonicatus 1.
Februarij 1641. coram bo. me. Card. Panzirolo,* fir-
mans, quod, etsi Serenissimus Hispaniarum
49 Rex habeet indultum præsentandi † ad Cano-
nicatus non est necessaria mentio, vel dero-
gatio d. Indulti, si Papa Canonico viuenti
deputet Coadiutorem cum futura successio-
50 ne, tùm quia gratia hæc præuentiua † Regi
Patrono non affert præiudicium, ex quo obi-
tus Coadiuti potest accidere in mense reser-
uato, vel antea Coadiutor præmori, & sic
51 questio ad † successum merè euentualem re-
ducitur, qui non solet in consideratione ha-
beri *l. si quis ab alio ff. de iudic. l. Iulianus ff. qui,* vel
*à quibus Card. Zabarell. in Clem. 1. sub num. 11. de
offic. Vicar. Ruger. cons. 1. num. 101. l. 1. Cioуagnon.
cons. 88. nu. 8. l. 1. cum alys in d. decis. allegatis.* Tùm
etiam quia Papa concedendo Coadiutoriam
52 apposuit † manus super Cappellania, ex qua
appositione fuit inducta illius affectio, sicque
53 adepta † inferiori facultas, vt non posset plus
circa eam se intromittere iuxta notata *in cap. 1.
& 2. de confirmat. vtil. vel inutil Paris. consil. 47.
num. 3. & 31. lib. 4. & Gozal. glos. 52. n. 4. & 7. Rota
coram Buratt. decis. 36. n. 2. dec. 45. num. final. par. 6.
& d. decis. 313. n. 1. par. 7. rec.* Et quemadmodum
vacandi fauore Coadiutoris videtur vacare in
Curia, quo casu Patronorum præiudicium
54 non est considerabile, † quia tunc Papa pas-
sim derogat Patronatui illorum *cap. 2. de præb.
in 6. Staph. delit. gratiæ, & inst. col. 1. fol. 54. Paris.
de resign. l. 2. qu. 4. num. 45. Lotter. de re benef. l. 2. q. 9
num. 97. & 98. Modern. Pisan. de iurpatr. l. 2. cap. 2.
num. 8.*

Vltra quæ aduertebant DD. quod in litte-
ris Coadiutoriæ tribuitur Christophoro fa-
55 cultas, vt possit gaudere beneficio † regulari
de annali, & triennali, ibi, *ipsumque beneficio
de non tollendo iure quæsito, ac de annali, & trien-
nali possessionibus gaudere*, ac ipse in vita coadiu-
ti post admissionem ad Cappellaniam per
decennium eam possedit, quæ possessio ei
56 suffragatur perinde acsi esset titularis, † vt iu-
uari possit regula de triennali possessione, li-
cet secus esset si viuente Coadiuto non pos-
sedisset, vt distinguit *Rota in Placentina Deca-
natus 21. Ianuarij 1597. coram Pena inter eius im-
pressas decis. 455. num. 1. & 2. eamq; sequitur Gon-
zal. ad regul. 8. glos. 5. §. 9. num. 118. Garz. de benef.
par. 4. cap. 5. num. 90.* vbi firmat, quod recluso
d. Indulto non intraret regulæ dispositio, ea
57 ratione, quia viuente Coadiuto, † Coadiutor
non dicitur possidere, sed possessionem ha-
bet Coadiutus, pro quo ille possidet, & in
istis terminis loquuntur *dec. 456. in nu. 1. & 6.
& 637. nu. 3. par. 1. rec. ab altera parte allegatæ.*

Et ita vtraque parte Informante fuit deci-
sum.

R. P. D.

R.P.D. MELTIO postea EPISCOPO. PAPIEN.

Foroliuien Diuisionis.

Veneris 28. Aprilis 1656.

ARGVMENTVM.

Attentata sunt omnia gesta appellatione pendente dum causa est appellabilis. Decretum vt fiat compromissum inter consanguineos est appellabile, cum sit contra ius, vt quis possit cogi ad faciendum tale compromissum, Signatura admittens appellationem simpliciter quid operetur.

SVMMARIVM.

1 *Attentata sunt omnia, quæ fiunt appellatione pendente.*

2 *à Decreto de faciendo compromissum inter partes, datur appellatio.*

2 *Compromissum facere de rebus suis nemo de iure inuitus cogitur facere.*

4 *Statutum Foroliuij iubet, vt fiat compromissum inter consanguineos.*

5 *Statutum de compromisso faciendo inter consanguineos, vt intret quid requiratur.*

6 *Clericus non subiacet statutis laicorum.*

7 *Signatura dum simpliciter committit causam appellationis.*

8 *Tali casu appellatio retrotrahitur ad diem interpositæ appellationis, itaut attentata omnia gesta medio tempore reddantur.*

DECISIO CLXIII.

CONTENDENTIBVS Romualdo, & Francisco de Saxis ex vna, & Carolo pariter Saxo ex altera super diuisione bonorum hæreditariorum Ioannis communis Patris, Iacobi communis patrui, & Pauli, & Ioannis Antonij patruorum cœpit Carolus prætendere, quod pro huiusmodi discordijs inter cõsanguineos fieri deberet compromissum ad formam statuti Foroliuij, cui statuto licet Romualdus tamquam Presbyter, & Canonicus Cathedralis Foroliuij non esset ligatus, obtulit nihilominùs se promptum dictum compromissum facere prout de iure, sed non acquiescẽte Carolo huic formę compromissi volensque illud esse tàm de iure, quàm de facto habuit recursum ad Eminentissimum D. Cardinalem Legatum Prouinciæ Romandiolæ, qui quamdam formam compromissi à Carolo concepti approbauit, & ad illud partes deuenire mandauit sub pœna scutorum 500. & mandato aggrauando eum, qui tale compromissum facere renuisset.

In executione huius decreti Gubernator Foroliuij contra prædictos Romualdum, & Franciscum Mariam rennentes tale compromissum facere tamquàm sibi nimis præiudiciale relaxauit grauatoriam, à qua interposita appellatione, eaque simpliciter per Signaturam admissa, cùm illa non obstante ad executionem dicti mandati de grauando deuentum fuerit. Ideò hodie ad instantiam dicti Romualdi qui appellauit, & obtinuit committi causam appellationis in Rota, dubitatum fuit An constaret de attentatis, quæ venirent reuocanda, & Domini affirmatiuè responderunt.

1 Quia omnia, quæ † in causa appellabili post appellationem interpositã fiunt vitio attentatorũ subiacent, *l. vnica in princ. ff. nihil innouari appell. interposit. l. appellatione, C. de appell. cap. non solum eodem tit. in 6. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 12. in prefat. in fin. Rota decis. 183. num. 1. part. 2. & decis. 102. num. 5. par. 5. recent. coram Greg. XV. dec. 69. num. 7. coram Durano decis. 96. num. 2. & in Anglonen. Territorij 13. Iunij 1650. coram me, §. & pariter.*

Fuisse autem causam appellabilem controuerti non potest, nam decretum Eminentissi-
2 mi Legati, cuius vigore fuit deinde † deuentum ad grauatoriam, mandat fieri compromissum inter partes litigantes imposita recusanti pœna scutorum 100. ab huiusmodi autem decretis dari appellationem, tenet *Scacc. de appell. q. 17. limit. 47. membr. 1. num. 198. ad med. Gilian. ad stat. Perus. in verb. compromissum cap. 8.*
3 *num. 1.* & iure † meritò, quia nemo de iure communi inuitus cogitur compromissum facere, *l. 3. §. 1. ff. de arbitr. Socc. iun. cons. 24. num. 9. lib. 1. Hond. cons. 9. num. 9. lib. 1.* & ità decretũ
4 contrarium deponens † meritò appellabile dicitur.

Nihil obstante statuto Foroliuij de com-
5 promissis fiendis inter consanguineos; Tùm quia compromissum non fuit petitum ad for-
6 mam eiusdem statuti, sed cum pactis, † & conditionibus valdè exorbitantibus, & dicto statuto conttarijs, tùm quia Romualdus vti Clericus non subiacet dicto statuto ex defectu protestatis statuentium, *Felin. in cap. Ecclesiæ S. Mariæ de constit. Marant. in prax. par. 6. art. 62. limit. 2. num. 26. consil. 71. num. 9. in fin. vers. his tamen, & num. 10. cum seq lib. 4. Afflict. dec. 149. v. 5. Ciarlin. contr. 170. num. 4. lib. 2. Salyc. in auth. cassa num. 24. C. de sacros. Eccl. Rolan. de Valle cons. 57. sub num. 29. lib. 2. Surd. decis. 20. num. 8.* & fuit dictum *in Rauennaten. hæreditatis 5. Iunij 1648. §. tamen Domini, coram Eminentissimo D. Card. Otthobono, & in Eugubina hæreditatis 1651. coram R.P. D. meo Bichio §. contraria nihilominus, & in Tudertina successionis 29. May coram me §. non obstat.*

Et omnem prorsus difficultatem cessare
7 facit Signatura Iustitiæ, quia † cum appellationẽ simpliciter commiserit, tali casu appellatio retrotrahitur ad diem interpositæ appel-
8 lationis itaut † attentata reddantur omnia medio tempore gesta, vt firmauit *Rota coram Buratco dec. 902. num. 2. ibique Add. num. 6. Duran. decis. 96. num. 6. decis. 191. num. 5. & seq. decis. 240. num 3.* & fuit firmatum *in Verulana beneficiorum 31. Ianuarij 1645. coram R.P.D. meo Cerro, in Astoricen. Parochialis 26. Iulii 164... coram bon. mem. Arguelles, in Auenion. attentatorum 10. Iunij 1648. coram R.P.D. meo Celso, in Comen. Iurispatronatus 25. Iunii 1646. coram Eminentissimo D. Card. Corrado, & in Comen. Cappellæ 24. Ianuarii 1648. coram*

ram Reuerendissimo D. meo Decano, & alibi passim.

Et ità resolutum fuit informante tantùm Romualdo de Saxis, altera tamen parte citata, & expectata per longum tempus, sed nunquam informare volente &c.

R. P. D. BICHIO.

Leodien. Bonorum.

Veneris 28. Aprilis 1656.

ARGVMENTVM.

Remissoria quando tamen sumus in prophanis, facili negotio solet concedi, & etiam datur in qualibet instantia, & sufficit quod non appareat de calumnia &c.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria in materia prophana solet dari in qualibet sententia.*

2 *Remissoria, vt concedatur in materia prophana, sufficit, quod vnus ex articulis sit releuans.*

3 *Remissoria facilius datur in prophanis, quando datur fumus releuantiæ articulorum.*

4 *ab Articulo quando pendet victoria causæ sine dubio non denegatur remissoria.*

5 *Remissoria, vt concedatur sufficit, quod articuli faciant ad causam etiam leui præsumptione.*

6 *Remissoria non conceditur quando petitur ad euertenda fundamenta decisionum Rotalium, & nu. 7. & 8.*

9 *Remissoria non deneganda venit, quia calumniosè fuit petita, dum non adest talis calumnia.*

10 *Calumnia in petitione remissoriæ excluditur, ex releuantia articulorum.*

11 *Articulorum releuantia ex quo remanet probata.*

12 *Probationes aliquas, pars quod non fecerit, non est imputandum ei, dum per Iudicem non fuerunt admissæ.*

13 *Illatio perperam fit ad diuersa.*

14 *Appellatione bonorum ex latere patris prouenientia, quæ bona veniant.*

15 *Testator censetur voluisse disponere de rebus suis,*

16 *Donatio regulariter non est reuocabilis, sed irreuocabilis.*

DECISIO CLXIV.

LEODIENSIS Patriæ iuxtà consuetudinem pactum reuersiuum ad fauorem donatoris, vel proximiorum in capitulis matrimonialibus appositum in casum deficientiæ liberorum non purificari si liberi vni ex parentibus superuiuant, quamuis alteri predecedant, dummodò disiunctiue, seù alternatiuè collatum fuerit in tempus mortis alterius ex coniugibus respondit Rota in decisione huius causæ super negocio principali edita 5. Iulij 1655. coram me, ex rationibus ibidem adductis.

Ideò informantes pro Hermanno Couerz, & litis consort. prætendentes consuetudinem indistinctè procedere, siue pactum reuersiuum sit conceptum indefinitè, siue alternatiuè ad id proban. exhibuerunt articulos petendo de-
1 super sibi concedi † remissoriam, quæ solet in qualibet instantia concedi in causis prophanis
2 super omnibus articulis † etiamsi vnus tantū releuans esset, *Caputaq. decis. 68. numer. 1. part. 3. Coccin. decis. 149. num. 1. Rota coram san. mem. Gregor. XV. decis. 403. num. 3. & inter recent. decis. 347. num. 1. par. 1.* faciliùs dato fumo articulorum,
3 qui etiam ex fidibus extraiudicialibus † in casu nostro productis resultat, *Rota decis. 650. n. 6. par. 1. recent. decis. 661. num. 1. par. 2. decis. 881. n. 27. par. 4. tom. 2.*

Releuantia verò articulatæ materiæ satis patet, quia à dicta consuetudinis interpretatio-
4 ne pendet victoria † causæ, & sufficeret ad obtinendam remissoriam quod articuli quoquo
5 modo † ad victoriam conferrent, *Caual. decis. 232. num. 2. Rota inter recent. decis. 720. nu. 3. par. 3 & in Marsicen. Iurisdictionis 17. February 1642. §. siquidem, coram me,* quin & releuantiam esse dubiam, vt fuit dictum *in Pisauren. donationis 26. Iunii 1647. coram Eminentissimo Card. Ottbobono, & in Toletana Decimarum 16. Martii 1648. coram R. P. D. meo Celso.*

Non obstat, quod Rota in supramemorata decisione huius causæ declarauerit consuetudini locum non esse vbi pactum est alternati-
6 uum, nec datur remissoria † ad euertenda fundamenta decisionum in causa emanatarū, quia declaratio huiusmodi innititur legali intellectui pacti, & consuetudinis non constito,
7 quod † aliter consuetudinem interpretatus fuerit vsus, & obseruantia, quæ præualet,
8 quamuis intellectus † iàm datus esset de iure verior, dùm de cætero verba apertissimè repugnant, *Soccin. cons. 145. num. 1. in fin. & numer. seq. lib. 1. Aym. cons. 201. num. 11. & seq. Adden. ad san. mem. Greg. XV. decis. 184. sub num. 1. vers. aduertendum, Rota decis. 574. num. 3. par. 1. diuersor. decis. 608. par. 2. recent. & in Barchinonen. Canonicatus 15. Decembris 1645. §. dubitatio, coram Illustrissimo Archiepiscopo Tarraconen.*

Cumque posteà cesset omnis suspicio quod
9 remissoria petatur † calumniosè ad euertenda decisionis fundamenta denegari ex hoc capite non debet, *Coccin. decis. 338. num. 2. & 3. aliisque allegat. in Valentina Iurisdicendi 15. Martij 1633. coram bo: me: Card. Panzirolo, in Romana societatis de Rotignis 5. Nouembris 1648. coram Reuerendissimo Episcopo Terracinen. in Interamnen. fideicommissi 28. Iunij 1652. coram me.* Eo minùs quia calumniæ suspicionem excludit etiam fumus
10 articulorum, † vt ponderauit *Rota in d. Romana societatis de Rotignis, & in Firmana nullitatis executionis 28. Iunij 1651. coram me.*

Nihil refragante, quod pendente hac lite in partibus nunquam talis consuetudo fuerit
11 articulata, aùt probata, † quia in prima instantia consuetudo fuit admissa absque alia probatione, & Iudex orotulit sententiam ad fauorem instantis, quam cum postea secundus Iudex reuocauerit, instans in tertia instantia exhibuit articulos ad probandam consuetudinem per testes, quos tertius Iudex admisit, & Gerardus, & Gulielmus Robyns ab illorum admissione appellarunt ad sacrum Tribunal,

12 bunal, vnde nihil † imputari potest instanti si suas probationes non fecit, præsertim quia ille non possidet, *vt per Buratt. decis. 816. num. 5.* & obtinuit primam sententiam fauorabilem ex allegatis per *Add. ad Buratt. decis. 23. lib. 3. & decis. 677. num. 5. par. 1. recent.*

Non obstat, quod ad probandam similem
13 consuetudinem denegata † aliàs fuerit remissoria, *in Leodien. successionis 1. Iulij 1654. coram R. P. D. Cerro,* quia ibi non agebatur de consuetudine circa intelligentiam pacti reuersiui alternatiuè, vel coniunctiuè concepti, sed circa comprehensionem bonorum, an scilicet appellatione bonorum prouenientium ex latere
14 patris † venirent tàm bona prouenientia à maioribus eiusdem patris, quàm ab ipso patre acquisita, quæ verò dicuntur de testamento Gasparis non faciunt ad rem, quando ipse
15 censetur dispoſuisse † de bonis suis, non autem de ante donatis Corrado filio ex causa
16 matrimonij per donationem, quàm irreuocabilem esse decisum fuit sub die 2. Martij 1653. coram me.

Quapropter vtraque parte informante Do-
17 mini censuerunt dandam † esse remissoriam, vel sine arbitrio Rotæ, vt seruatum fuit in *Theatina, seu Nullius Abbatiæ 15. Martij 1641. coram me.*

R. P. D. MELTIO.

postea Episcopo PAPIEN.

Bononien. Pecuniaria.

Lunæ 6. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Executio rei iudicatæ non retardatur, nisi per exceptiones incontinenti probata, maximè quando fuit à Signatura canonizata.

SVMMARIVM.

1 *Rei iudicatæ executio non est retardanda.*
2 *Res iudicata habet executionem paratam.*
3 *Inuentarii exceptio opponi potest etiam post rem iudicatam.*
4 *Inuentarium præseruat hæredem ne teneatur de proprio.*
5 *Inuentarium non liberat hæredem, ne teneatur de bonis hæreditariis.*
6 *Confessio facta in inuentario contra confitentem plene probat.*
7 *Hæredes solent potius omittere in inuentario bona testatoris describere, quam sua in eo ponere.*
8 *Inuentarii error probandus est per claras probationes.*
9 *Inuentarii error non admittitur nisi etiam doceatur de causa erroris.*
10 *Factum proprium non admittit excusationem erroris, nec ignorantiæ.*
11 *Bona in inuentario descripta an præsumantur propria, vel hæreditaria.*
12 *Hæres beneficiatus pro sua satisfactione præsumitur detraxisse tantundem de bonis hæreditariis.*
13 *Hæres non reddendo rationem de bonis hæreditariis, non potest retardare processum ad vlteriora.*
14 *Hæreditas semper præsumitur soluendo.*

DECISIO CLXV.

IN vim trium conformium, quæ omnes condemnant Carolum Beccadellum, hæredem Laurentij Bonsignorij ad soluendum libras 30. mil. ex causa administrationis per d. Laurentium exercitæ de bonis extradotalibus Gesiæ Baldæ eius vxoris ab anno 1621. vsque ad annum 1637. & post illarum executionem à Signatura præseruatam cũ clausula, sine præiudicio, relaxato, atque expedito mãdato contra bona hæreditaria Laurentij, quia illius vigore facta fuit executio super quibusdam stabilibus existen. in Communibus Sancti Ioannis in Calamosco, & S. Nicolai de Villula. Hippolyta Landina hæredes prædicti Caroli Beccadelli ad vlteriorem executionem impedien. cœpit coram Vicario Bononien. executionem mandati Rotalis opponere de inuentario per dictum Carolum confecto de bonis hæreditarijs Laurentij, ex quo colligi prætenditur vt satisfactis creditis anterioribus nihil supersit quod pro solutione debiti prouenientis ex causa administrationis sufficiat, vnde non esset supersedendum, dubitatum hodie fuit, & negatiuè per Dominos responsum.

Mandatum enim relaxatum fuit in vim rei iudicatæ per tres conformes, & præuio rescripto Signaturæ cũ clausula, sine præiudi-
1 cio, † quo casu vt non sit in illius executione supersedendum maximè postquam illa fuit cœpta, declarat *text. in Clem. vt calumniis de re indicata, Rip. in l. 4. §. condemnatum num. 3. vers. aliquando, ff. de re indic. Alex. cons. 227. nu. 6. lib. 6. vers. quia dicta sententia, Soccin. cons. 78. num. 4. in fin. lib. 3. Rota coram Seraphin. decis. 777. num. 12. vers. 3. Caual. decis. 495. num. 5. vers. sed respondebatur. Andr. decis. 85. num. 2. versic. de iure autem.*
2 Et † effectus rei iudicatæ est vt illius executio non retardetur, & paratam semper habeat executionem, *l. 2. & ibi Bart. C. de exeq. re iudicat. Vestr. in prax. lib. 18. cap. vlt. num. 6. Rota dec. 168. num. 9. par. 6. recent.*

Nihilque refragatur quod exceptio inuen-
3 tarij † tanquam non impugnatiua, sed modificatiua sententiæ opponi possit etiam post tres conformes, & rem iudicatam, *ad tradita per Salycet. in l. ab executione sub num. 14. versic. idem de except. benef. inuent. C. quorum appellat. non recip. Calcan. consil. 18. num. 27. vers. & ideo, Trentacinq. var. resolut. lib. 2. resol. 1. de except. num. 10. cum aliis per Modern. Hispan. in Laberinth. credit. par. 3. cap. 1. num. 87.* quia admissa etiã pro vera huiusmodi conclusione adhuc obiectum cessat ex facto, nàm executio apparet facta super bonis, quæ in ipsomet inuentario descripta leguntur pro hæreditarijs Bonsignorij, & ità exceptio inuentarij, nil releuat ad dictam exe-
4 cutionem retardandam, † nàm beneficium inuentarij præseruat quidem vt non teneatur de proprio, *l. fin. §. & si prædictam, C. de iur. de-*

liber. Rota in Anconitana, seu Maceraten. Census 21. Aprilis 1646. *coram bon.memor.Pirouano*, sed
5 tamen † eum non liberat, quin quoad bona hæreditaria teneatur, *iuxta theoric. Bald. in dicta l. fin. §. & si prædictam sub num.3. vers. si vero esset bonum, C.de iur.delib. Rota coram Gregor.XV.decis.67.num.12.dec.418. sub num.6.& 7. & ibi Add. num.15. Rota coram Merlino decis.782. num.1. vers.non tanquam, & fuit resolutum in Sancti Seuerini Dotis 15.Maii 1635.corã bo. me. Pirouano, & in Romana quarti dotalis 19. Iunii 1645. coram R.P.D.meo Cerro, & alibi passim.*

Neque subsistere visa fuit exceptio data, quod scilicet prædium executatum S. Ioannis in Calamosco pro rata tornaturarum 55. non sit hæreditarium Bonsignorii, sed proprium ipsius Caroli Beccadelli ex quo dictæ tornaturæ 55. de propria eius pecunia acquisitæ præsupponantur de anno 1625. & 1626. à diuersis personis in quas idem Bonsignorius viuens illas alienauit, quia cum deinde idem Carolus in inuentario per ipsum confecto anno 1638.de bonis hæreditariis dicti Bonsignorij istud prædium S. Ioannis pro hæreditario descripserit absque vlla declaratione, siuè limitatione inde resultat præsumptio, quod vel dictæ tornat. 55. fuerint postea per eumdem Bonsignorium redemptæ, prout redimere illas potuit vigore pacti specialis super earum alienatione appositi, vel quod tornaturæ in inuentario descriptæ, & super quibus fuit facta executio sint diuersæ ab illis, quas Carolus Beccadellus acquisiuit de anno 1625
6 & 1626. † Confessio enim emanata in inuentario, certum est, quod contra illud conficientem, ac habentẽ ab eo causam, plenè probat *l. fin. vbi Bald. & Salycet. in princip. C.arbit.tut. Soccin.cons.61.num.1.cum seq.vol.3. Paris.cons.45. num.20. vol.2. vers.vnde considerato, Decian. cons. 76. num.8. vers.2. probantur vol.3. Pereg.de fideic. art.44. sub num.3. Gratian. disceptat. for.cap.765. num.59. Rota diuers decis.21.num.3.par.1. in rec. decis.416.num.2. in fine par.1. coram Durano decis. 337. num.9.* & inuerisimile omninò redditur, vt si de tempore confecti inuentarij dictum prædium non fuisset in totum hæreditarium Carolus voluisset illud in sui præiudicium pro tali in inuentario describere, maximè cũ
7 regulariter hæredes † soleant potiùs omittere quam de suo capite addere, vt in his terminis ponderauit, *Rota coram Merlino decis.796.à nu.1. cum seqq.*

Neque prætextus erroris in describendo
8 de facili admittitur cùm concludentissimè ille probari debeat per indubitatas, atque euidentissimas rationes, *l.cum de indebito, §. fin. ff. de probat. Rota coram Durano d. decis. 377. num seq. vers 2. coram Merlino decis.796.num.3.& in Bononien.de Marescottis 27. Iunii 1635. coram Cardin.*
9 *Macchiauello*. Imò † vt nec etiam sufficiat docere de errore, nisi & insimul causa erroris deducatur, *Surd. decis. 104. num.18. Grat. discep. forens.cap.776.num.7.*

Tantoque magis procedere debet in proposito casu in quo descriptio facta fuit ab ipsomet Carolo Beccadello, qui dd. tornaturas
10 acquisiuit, † vnde non potest in eo cadere ignorantia, & per consequens, nec dari verisimilitudo erroris, *Rota coram Gregor. XV. decis.414. num.7.*

Prætereà circa hoc remouetur quæcumque difficultas ex eo, quod pro parte illorum de Baldis iustificatur Carolum Beccadellum
10 alienasse tornaturas per ipsum emptas † vnde illæ, quæ fuerunt in inuentario descriptæ conuincuntur omninò hæreditariæ Bonsignorij, nec potuerunt vllo modo esse propriæ Beccadelli.

Minùs releuat ex eo, quod prætendatur Beccadellum plura debita hæreditaria Bonsignorij potiora debito administrationis sol-
12 uisse † inde Hippolyta Landina tanquam hæres Beccadelli possit bona executata sibi detrahere, imò detracta censeantur per imaginariam solutionem ministerio legis factam, *iuxta doctrinam Bart.in l. si ei cui, §. 1.num.1. ff.de euict. Peregr.de fideicomm.ar.35.num.13. Rota de-*
13 *cis.127. num.10. par.1. recent.* † Quia alijs pro nunc omissis, cùm vsque adhuc ratio de bonis inuentariatis legitimè reddita non fuerit, non potest sub hoc prætextu retardari proces-
14 sus adulteriora. Hæreditas † enim semper in dubio soluendo præsumitur donec contrarium per hæredem probetur *Gratian. disceptat. forens. d.cap.766. num.50. Rota in Romana Legati 2. Maii 1644. coram R.P.D.meo Cerro, & in Anconion. Saluiani 10.Februarii 1644.corã R.P.D.meo Bichio §.ex ipso si quidẽ in fine.* Et ita vtraq; &c.

R. P. D. MELTIO

postea Episcopo PAPIEN.

Bononien. Alimentorum.

Mercurii 10. Maii 1656.

ARGVMENTVM.

Pater cum teneatur subministrare filio necessaria alimenta, ideo stante nimia duritia patris, itaque filius diuertat à patre, tenetur ipse pater filio etiam extra domum propriam subministrare alimenta, & quando in hoc à Iudice taxata, cum in hoc attendatur qualitates personarum.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur ei, qui probat suam actualem possessionem.*
2 *Iudex ritè, & rectè procedens priuat possessorem sua possessione, absque alia expulsione.*
Et transfert eam in alteram partem.
3 *Possessor quando non possit priuari sua actuali possessione.*
4 *Exceptiones omnes non admittuntur ad impediendam manutentionem.*
Nam illæ tantum admittuntur quæ sunt adeò claræ vt nullo velamine possint offuscari.
5 *Iudex procedendo iuris ordine seruato, licet faciat præiudicium, & inferat grauamen, qualiter sucurratur grauato, & num.6. & 7.* 8 *Iudex*

8 *Iudex non potest dici grauasse aliquem, dum non constat de iniustitia, sed potius iustitia.*
9 *Iudex decernendo alimenta filio in bonis patris, quando dicatur ritè, & rectè processisse.*
10 *Partis præsentia, supplet quemcumque defectum citationis.*
11 *Procuratoris partis præsentia supplet quemcumque defectum citationis generaliter constituti.*
12 *Pater non potest cogi ad præstanda alimenta filiō extra domum.*
13 *Quod tamen limitatur, quando inter patrem, & filium, est orta aliqua lis.*
14 *Filius quando dicatur habere iustam causam diuertendi à patre, tunc pater tenetur alimenta præstare extra domum propriam.*
15 *Filius iustè discedit à domo paterna ob litem etiam super alimentis ortam.*
16 *Filius iustè diuertit à domo patris eius sæuitia, & asperitate.*
17 *Iudex quando iustè motus ad arbitrandum dicatur, quod pater subministrare alimenta teneatur filio extra propriam domum.*
18 *Decretum prouisionale, quando Iudex in materia alimentorum possit facere.*
19 *Alimentorum materia quando celerem requirit expeditionem.*
20 *Iudex arbitrium in materia alimentorum sumere debet circa eorum taxationem ex quantitate patrimonij, & personarum.*
21 *in Taxatione alimentorum ex omnibus bonis debentis illa subministrare taxanda sunt, quamuis sint in diuersis dominijs.*
22 *Iudex in taxatione alimentorum filio à patre debitorum, quid considerare debeat, & num. 23.*
24 *Alimentorum taxationes à Rota in diuersis casibus adducuntur, & num. 25. & 26.*
27 *Alimentorum taxatio non est rigidè facienda pro sola necessitate naturæ.*
Sed secundum gradum, & conditionem personarum.
28 *in Alimentorum executione quando non possit dici excessum.*
29 *Alimentorum taxatio debet continuare singulis annis.*
30 *Alimentorum præstatio à Iudice taxata non debet retardari, eum venter non patiatur dilationem.*
31 *Filius existendo sub patria potestate, si ducat vxorem actio pro consecutione dotis datur patri.*
32 *Pater tenetur multo fortius alere filium, dum dictus filius sumendo vxorem consecutio dotis spectat ad patrem.*
33 *Pater tenetur filio subministrare necessaria alimenta.*
34 *pro Alimentis consequendis an detur hypotheca.*
35 *Immissio quando conceditur ex vtili saluiano interdicto, non datur sine hypotheca.*
30 *pro Alimentis consequendis aliquando solet fieri assignatio bonorum.*

DECISIO CLXVI.

DOMINVS Marchio Claudius Fontana nimiam patris sæuitiam, & morum asperitatem diutiùs subsistere non valens, volensque propterea seorsum à Patre viuere habuit recursum ad Eminentissimum Cardinalem Legatum, qui per modum prouisionis, & sine præiudicio iurium ambarum partium mandauit solui pro dicti Marchionis, eiusque vxoris substentatione lib. 400. quolibet mense huic decreto cũ parere recusaret D. Marchio Io. Maria pater, fuit Claudio decreta immissio ad possessionem nonnullorum bonorum ad effectum cum illorum fructibus se satisfaciendi de dictis menstruis prouisionibus; Verùm interposita deinde pro parte d. Io. Mariæ appellatione, causaque per Signaturam quoad deuolutiuum tantùm commissa in Rota hodie dubitatum fuit cuinam dandum esset mandatum de manutenendo in possessione dictorum bonorum, & DD. dandum esse Claudio responderunt.

Docet enim de possessione actuali capta vigore supradicti mandati de immittendo, &
1 ità cum † immissus fuerit auctoritate Iudicis ritè & rectè proceden͂ Marchio pater absque
2 alia expulsione † priuatus remansit sua possessione, illaque translata fuit in Claudium filium, qui proinde in ea manutenen. venit, *l. iustè possidet, ff. de acq. poss. Angel. in l. clam possidere, §. qui ad nundinas nu. 2. vbi Alex. d. num. 2. ff. eod. tit. Abb. in c. cum quibus num. 10. de sent. & re iudic. Rota coram Seraphin. decis. 1325. num. 1. coram Gregor. XV. decis. 582. num. 2. in recent. decis. 173. nu. 1. par. 1. decis. 229. num. 1. par. 5. & post Modern. de manut. decis. 24. num. 1. & 2. & alibi passim.*

Substinere neque visæ fuerunt oppositæ exceptiones nullitatis, & iniustitiæ decreti, &
3 immissionis, quia stante prætenditur † Marchionem patrem non potuisse priuari sua anteriori possessione; quia vltra quod huiusmodi exceptiones non admittuntur ad effectum im-
4 pediendi manutentionem, † immisso à Iudice nisi adeò sint claræ, & notoriæ, vt nullo velamine offuscari possint, *Rota post tract. Mod. Perus. de manut. decis. 137. num. 1. & seqq. & decis. 100. num. 5.* & ratio est quia vbi Iudex proce-
5 dit † seruato iuris ordine, licet inferat grauamen, & faciat iniustitiam, si dicta iniustitia
6 non est notoria, & patens; nõ dicitur procededere tamquam priuatus, & propterea spoliato succurritur non per viam extraordinariam
7 manutentionis, † sed per remedium appellationis, *Rota in Romana restitutionis dotis 4. Februarij 1650. coram R. P. D. meo Peutingero §. final. in Bononien. Prædij 10. Martij 1653. coram R. P. D. meo Celso, & in Interamn. Saluiani 13. Martii 1654. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Cessat in proposito casu omnis difficultas, quia non solũ non cõstat de aliqua asserta nul-
8 litate, vel iniustitia notoria, vt potiùs, † vtraque excludatur, nullitas enim, quæ prætenditur ad defectum citationis Marchionis patris ex facto tollitur, siquidem vltimum decretũ super alimentis taxatis in menstruis libr. 400.
9 & eius vigore fuit subsequuta concessa † immissio apparet emanasse in cõtradictorio Marchionis patris, ibi, audito D. Marchione Claudio Fontana instan͂, & petente in præsentia D. Marchionis Io. patris. Præsentia autem

10 certum † est, quod quemcumque citationis
defectum supplet, *Bald.in l. fin. C. de procurat.*
& in l.1. C.de feriis, Abb.in cap.bonæ il 1. nu.17.
de elect. Angel. & Imol. in l.de vnoquoque, ff. de re
iudic. Gabr.de cit.concl.1. num.396. Rota post Post.
de manut.decis.427.num.5.& 6. & decis.532. nu.1.
in recent.decis.326.num.5.par.3. & decis.406.nu.1.
par.5. Add.ad Buratt.decis.727. sub num.9. & 13.
11 vbi ampliat conclusionem procedere, † &
in comparitione procuratoris generaliter cõ-
12 stituti, & † facta post terminum citationis.

Non etiam subsistere visa fuit prætensa in-
iustitia ex eo deducta, quod Marchio pater
12 cogi † non potest præstare alimenta Cladio
extra propriam domum, *ad tradit. per Surd. de*
alim.tit.4.q.14.in princip. Cyriac.controu.33.nu.11.
Seraph. decis.1194. num.1. Quia conclusio hu-
iusmodi licet in se vera recipit tamen limi-
tationem, vt non procedat quando prout hic,
13 lis aliqua orta fuit † inter patrem & filium;
Nàm tunc filius habet iustam causam diuer-
14 teñ è domo paterna, † & alimenta extra eam
recipienda, *ad trad. per Bart. in l. Caio, §.Imper.*
num.2. ff.de alim.& cibar.leg. Ias.cons.44.in 2.dub.
vol.1. Rol.cons.23.num.11.& 12. versic. quibus ta-
men non obstan.lib.1.& cons.39.num.14.& 15.lib.3.
Menoch. de arbitr. Iudic. cas.170. num. 16. quod
15 procedit etiam si lis † super ipsis alimentis
orta fuit, *Rota coram Penia decis.1665. nu.4.vers.*
nec præiudicabat, in recent. decis.199.num.6.par.4.
vers.nec eidem fratri, & fuit dictum in Romana le-
gati cibi & potus 13.Iunii 1633. coram Reuerendiss.
D.meo Decano, & in Bonon. alimentorum 4.Martii
1654. coram R.P.D. meo Albergato; eoque faci-
liùs dũ accedit etiã magna patris durities, atq;
16 asperitas † ob quas, etiã D.Marchio Ludouicus
alter filius maior cum vxore coactus fuit à
paterna domo recedere. Hinc namque insur-
git alia causa, propterquam ratiocinabiliter
Iudex moueri potest ad arbitrandum, atque
17 decernendum, vt pro communi quiete † ali-
menta filio extra domum paternam submini-
strentur, *Castr.consil.415.in fin. lib.2. Rota coram*
Durano decis.148.num.3. vers. sed nihilominus, &
coram Merlino decis.371.num.3.

Neque valet dicere, quod ex confessione
Marchionis Claudij emissa in memoriali por-
recto Eminentissimo Cardinali Legato habea-
tur patrimonium ascendere ad annuum red-
ditum libr.26.mil. ex quibus si filio, necnon
aliæ libr. 8000. circiter, quas pro soluendis
annuuis debitis patrimonio annexis ex com-
putañ esse supponitur. Inde taxatio facta in
menstruis libr.400.pro solis alimentis Claudij
omninò excessiua detegatur.

Quia vltra quod assertio de redditu librar.
26.mil.facta in dicto memoriali est secundum
statum bonorum datum Eminentissimo Le-
gato, vt in Summario Io. Mariæ num.1. ibi,
lo stato de quali da congionto, status autem non
exhibetur, & ipsum memoriale excipit alia
bona ex quibus habet alimenta Marchio
Ludouicus, prout & de assignatione illi facta
constat ex decreto bon. mem. Cardinalis Ca-
raffæ tunc Legati, Summario Claudij num.1.
nec alia asserta debita iustificãtur. DD.vlteriùs
pro responsione animaduertebant, quod con-
18 cessa immissio fuit † prouisionalis, ne scilicet
pendente lite alendus detrimentum pateretur
quo casu potest interim Iudex etiam non be-
nè informatus de statu hæreditatis suo arbi-
trio aliquam summam pro necessarijs alimen-
tis decernere, *Marescott. var.resolut.lib.2.cap.33.*
num.2. Rota in recent.decis.549.per tot.par.4.tom.2
Causa enim alimentorum dicitur pia, quę per-
19 inde † celerem desiderat expeditionem, vt in
his terminis dixit *Rota in Romana alimentorum de*
Cinciis 10.Martii 1599.cor. Orano, & in Tudertina
alimentorũ 31.Ianuarii 1653.coram me §.non obstat.

Cessat prætereà quicumque prætensus ex-
cessus, nàm siue attendatur qaantitas patri-
monij, siue qualitas personæ, à quibus Iudex
20 suum † regulare solet arbitrium pro taxandis
alimentis, *l. si cui, ff.de ann.legat. l.fin.de ord.cogn.*
Couar. pract.quæst.cap.6.num.7. versic. solet tamen.
Maresc.var.resol.cap.83.num.12.Fontanell.de pact.
dot. tom.2. clausul.6. gloss.2. par. 3.num.64. & 75.
Trentacinq.var.resol.par.1. tit.de alim.resol.1.n.46.
Rota diuers. decis.500. in fine par.4. coram Buratto
decis.261.num.111. &. Add. ad eumdem Buratt.de-
cis.707. num.8. & in Neapolitana Matrimonii 13.
Iunii 1650.coram Reuerendissimo Tarraconen. sem-
per taxatam nedum esse excessiuam, sed po-
tiùs modicam.

Patrimonium enim detegitur valdè am-
plum, & ad hunc effectum non solum est ha-
beñ. ratio bonorum existen. in territorio Bo-
noniæ, sed etiam Ferrariæ, vbi Marchio pater
possidet bona ingentis redditus, & signanter
de anno 1651. bona annui redditus scut. 3000.
21 acquisiuit † ex omnibus enim bonis, quam-
uis in diuersis locis, & sub diuersis iurisdi-
ctionibus positis vnicum afficit patrimoniũ,
l.si fideicommissum, §.1. ff.de iud. Surd.de alim.tit.4.
q.23.num.45.

Præterea etiam ratione qualitatis personæ
summa taxata nullum continet excessum.
Agitur enim de viro nobili, dignitate Mar-
chionatus decorato, habente vxorem nobi-
22 lem, † & familiam pro dignitate eius perso-
næ, & status necessariam, & vlterius alimen-
ta sunt præstanda in Ciuitate Bononiæ, vbi
nobiliter viuitur, adeout his omnibus perpen-
sis iusta, & rationabilis, vndique appareat ta-
23 xatio † facta in dictis menstruis libr.400.cum
ad d. Marchionis Claudij statum, & condi-
tionem debito cum decore, & pro modo ho-
nestati suæ personæ congruo substentandam
24 minor † impensa fieri non possit, & in simili;
Imò maiori cum quantitate taxauit alias, Ro-
ta vsque de anno 1589. vt patet *ex decis.500.*
ante fin. par.4. & tamen de illo tempore minor
impensa requirebatur, ex quo minor erat lu-
xus, & res viliori pretio vendebantur, *& co-*
25 *ram Mant.decis.331.* vbi receden. à † decisione
Peniæ 1644. apparet taxata fuisse alimenta in
dictis menstruis 100. neque decreto, *in Bono-*
nien. alimentorum de Herculanis coram R.P.D. meo
Albergato, decernens filio alimenta in solis
sc.50. pro quolibet mense huic casui applica-
catur, quia vbi agebatur de præstatione ali-
26 mentorum soli filio; † Marchio autem Clau-
dius

dius est vxoratus, quæ qualitas certū est, quod multum auget expensas, vt considerauit *Rota coram Mant. d. decis. 331. per tot.*

Tanto autem minùs impugnari posse visum fuit decretum Eminentissimi D. Cardinalis Legati ratione prætensi excessus, quia hic non agitur de alimentis præstandis causa
27 miserationis, sed officio Iudicis † quorum taxatio non fit rigidè pro sola necessitate naturæ, sed secundum gradum, & dignitatem personæ, cui alimenta præstari debent, *Rota coram Durano decis. 95. num. 52. & decis. 148. nu. 3. & 4. & in recent. decis. 80. num. 22. par. 7. & in dicta Bononien. alimentorum coram R. P. D. meo Albergato*.

Minimeque refragatur prætensio illa, quod si non fuit excessum in taxatione fuerit saltem excessum in executione per assignationem
28 bonorum † valdè maioris redditus, quam importent alimenta taxata, quia vltra quod contrarium conuincitur ex obligatione facta ab ipsomet Marchione patre, qui dum obtulit pro eorum affictu soluere eamdem summam pro alimentis; satis inde elicitur non fuisse dicta bona maioris redditus, cum præsumatur dictum Marchionem fecisse iustam oblationem; adhuc huiusmodi exceptio non valet impedire alimentorum consecutionem, sed ad petitorium reijci debet, in quo si approbabitur d. ass. excessus poterit excomputari in sequentibus annis, in quibus eadem præ-
29 statio † alimentorum continuare debet, vt aliàs in simili casu respondit *Rota diuersor. decis. 500. par. 4. & decis. 549. num. 4. & 5. parte 4. recent. tom. 2.* & vltimo loco in *Tudertina alimentorum 31. Ianuarij 1653. coram me §. cessare propterea*.

Non etiam à consequutione huiusmodi alimentorum potest Marchio Claudius repelli sub prætextu, quod per obitum Com. Furni eius soceri nuper defuncti factus fuerit locus exactioni dotis vxoris, quia omisso, quod nulla bona probantur cum effectu peruenisse ad eius manus, vel eius vxoris. Imò d. Comes Furnus supponitur decessisse multo ære alieno grauatus, adeout eius bona sint multis im-
30 plicata ex hoc impediri non valet † præstatio alimentorum cum venter non debeat pendere ab incerto, nec patiatur dilationem, *Surd. de alim. tit. 1. q. 44. num. 38. Rota diuersor. decis. 500. par. 3. Gratian. discept. for. cap. 345. num. 18.*

Cessat vlterius obiectum, tùm quia existen-
31 te Claudio sub patria potestate † actio pro conseruatione dotis competebat patri, *Moder. Lusitan. in l. si cum dotem 23. §. transgrediantur sub num. 6. ff. solut. matrim.* atque ità cùm pater ha-
32 beret actionem vsufructuan. & † commoditatem dotis ad ipsum quoque spectabat alere filium, *ad text. in l. fin. §. ipsum autem, vbi Bald. in princ. C. de bon. quæ liber. Surd. de alim. tit. 7. q. 37 num. 45.*

Tùm & fortiùs, quia offert Marchio Claudius cedere patri omnia, & quæcumque iura sibi quomodolibet competentia pro d. dote dummodo alimenta sibi subministrentur huiusmodi namque stante oblatione non potest pater vti exceptione dotis pro se liberando ab
33 obligatione, ad quam tenetur † erga filium præstandi ei necessaria alimenta, *Rota in Romana, seu Ianuen. prætensæ nullitatis professionis 7. Februarij 1656. coram R. P. D. meo Cerro, §. è contra verò*.

Denique malè impugnatur concessa im-
34 missio prætextu defectus hypothecæ, † quæ pro alimentis non dari prętenditur, quia quicquid de hoc sit non sumus in immissione concessa ex vtili Saluiano interdicto, quod sine
35 hypotheca † non datur, sed in assignatione bonorum pro faciliori consecutione quantitatis alimentorum designatæ ex redditibus bonorum assignatorum, quæ prouisiones de
36 iure fieri † possunt, & ità seruari à Magistratibus ad tollendas rixas, & conseruandam pacem, tenet *Bald. in l. 2. num. 3. & ibi Castr. num. 6. C. si in fraud. patroni. Alex. in l. Imperator num. 13 ff. ad Trebell. Molin. de primog. Hispan. lib. 2. cap. 15. num. 72. & firmauit etiam Rota diuersor. decis. 48. num. 11. par. 2. & coram Penia decis. 1154. num. 2.*

Et ità vtraque parte &c.

R. P. D. MELTIO
Postea EPISCOPO PAPIEN.

Interamnen. Vsusfructus.

Ven. 12. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Procurator ad exigendum cum onere reinuestiendi. Exactione facta tenetur reddere rationem exactionis, & inuestimenti, alias loco inuestimenti tenetur ad damna, & interesse quorum solutio non retardatur, nisi per exceptiones claras: Tamen hic procurator de administratis ordinariè conueniendus est, vbi non constat de obligatione viam executiuam tribuente.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad vendendum non reddita ratione pretij tenetur ad illius restitutionem.*
2 *Procurator ad vendendum cum onere reinuestiendi non facto inuestimento tenetur ad damna, & interesse.*
3 *Et in hoc casu non requiritur probatio requisitorum Pauli de Castro in l. 3. de eo quod certa loca.*
4 *Partitæ extractæ ex libris Bancheriorum à Camera deputatorum probant.*
5 *Libris personarum à publico approbatarum fides debetur.*
6 *Exactiones factæ censentur in vim mandati præcedentis.*
7 *Interesse non debetur à Procuratore qui exegit absque onere inuestiendi.*
8 *Procurator qui exegit cum onere inuestiendi non facto inuestimento non potest se tueri exceptione præstationis alimentorum.*
9 *Nec etiam tuetur prætextu talis præstationis quando alia bona administrauit.*
10 *Donec saltem de administratis reddat rationem.*

11 *Coniecturæ ad probandam satisfactionem debent es-*
se plures, & concludentes.
12 *Tempus quo durauit administratio de præscriptione*
subducitur.
13 *Præscriptio non currit attenta mala fide.*
14 *Ordinariè est procedendum quando non adest obliga-*
tio pro via executiua.
15 *Burattus decis. 277. num. 2. & Gratian. discep. 665.*
declarantur.

DECISIO CLXVII.

IOANNES Alexander Pacionus vigore
mandati Procuræ sibi facti de anno 1625.
à Doralice, & Lucia eius sororibus ad exi-
gen. omnes, & quascumque pecuniarum
summas debitas, ac debendas, & signanter ad
vendenda loca Montium, illorumque præ-
tium inuestien. in non vacabilibus exegit de
anno 1627. prætium sex locorum Montium
Cancellariæ, quæ erant propria dd. sororum,
nec non alia loca quatuor Montis Cæsarini
inter ipsum, & dictas sorores communia pa-
riter resignauit de anno 1638. vigore alterius
mandati procuræ facti de anno 1627. hinc
cum præfata Lucia, tam nomine proprio,
quam vti hæres Doralicis sororis prætende-
ret, restitutionem prætij dd. locorum Mon-
tium, nempè Cancellariæ, & Cæsarini, ac
etiam fructus prætij dd. locorum sex Montis
Cancellariç ad formam dicti mandati Procu-
ræ, inuestiendi, loco damnorum, & interesse,
dubitatum fuit, An dicta restitutio prætij lo-
corum Montium, ac fructuum competeret,
& qua via, & Domini quo ad primam par-
tem affirmatiuè quo verò ad secundam via
ordinaria esse, responderunt.

Ratio resolutionis quoad primam partem
fuit, quia cum, vt dictum fuit, Ioannes Ale-
xander Procurator à sororibus constitutus ad
venden. loca Montium illa vendiderit, nec
1 de prætio rationem † aliquam reddiderit, vti-
que ad illius restitutionem pro rata ad soro-
res spectante tenetur *l. si Procuratorem §. fin. ff.*
mandati l. 1. §. officio ff. tutel. l. Procuratorem, & l. ad
comparanda C. mandati, Rota in Romana pecuniaria
14. Decembris 1646. coram me in §. iustitia verò
confirmata 25. Februarij 1647. in fin. princ. coram E-
minentissimo Card. Corrado, vbi referuntur concor-
dantes. Imò cum ex speciali pacto in Instru-
mento mandati procuræ apposito idem Io.
Alexander teneretur summam exactam ex
locis Montium Cancellariæ vacabilibus in-
uestire in locis Montium non vacabilibus, si-
ue annuis Censibus, nec dictum onus adim-
2 pleuerit, † indè sequitur vt pro damnis, & in-
teresse teneatur ad fructus qui percipi potuis-
sent si dictum inuestimentum factum fuisset
l. si pecuniam ff. de condit. caus. dat. l. si tutor ff. de ad-
ministr. peric. tut. l. si Procuratorem §. mandati actio l.
si mandauero §. Iulianus §. mandati ibi æquissimum
esse mandati Iudicio præstari quanti eius interfuit
emptam rem habere Honded. cons. 29. num. 3. & seqq.
lib. 2. Galu. cons. 26. num. 8. in fin. libr. 1. Gratian. di-
scept. for. cap. 34. à numer. 42. & seq. ea discept. 920.
num. 26. & 27. Rota decis. 85. num. 14. part. 4. tom. 2.
recen. in Bononien. de Lambertinis 3. Iunij 1647. co-
ram R. P. D. meo Bichio, quæ est la 275. post Zacch.
3 *de oblig. Cam.* vbi firmatur contra † huiusmodi
obligatos ad inuestien. non esse necesse pro-
bari requisita *Castren. in l. 3. ff. de eo quod certo lo-*
co, & fuit dictum in Romana quatuor Domorum 21.
Iunij 1649. coram R. P. D. Peuting. post Modern. da
legit. decis. 29. n. 6.

Neque subsistit, quod partita exactionis
scutorum 750. locorum Montium Cancella-
riç, non sit in forma probanti, quia cum ap-
4 pareat extracta ex libris DD. de Sacchettis à
Camera deputatorū ad soluen. prætium Mon-
tium Cancellariæ, vtique illa benè probat
Bart. in l. quædam §. nummularios in fin. vbi etiam
Ias. ff. de eden. Becc. cons. 5. num. 1. Magon. decis. Lu-
cen. 59. num. 2. Mascard. de probat. conclus. 672. n. 9.
5 sunt enim personæ † à publico approbatæ,
quo casu eorum libris adhibetur fides *Bur-*
satt. cons. 105. num. 26. Ruin. cons. 12. num. 10. vol. 5.
Paris. cons. 140. in fin. vol. 5. Rimin. cons. 39. num. 1.
Genua de script. priuat. lib. 4. de lib. ration. offic. à nu-
mer. 1. cum seqq. fol. 223. vbi plures alij cumulan-
tur.

Minus refragatur prætensio illa quod dictę
exactiones non appareant factę proprio no-
mine. Nam respectu Montis Cæsarini obie-
ctum cessat ex facto, dum nomen Procura-
toris expressum fuit, quo verò ad illa Can-
6 cellariæ † cum illa spectarent ad sorores con-
stituentes, & appareat præcessisse speciale
mandatum ad exigen. subsequutæ exactiones
factæ censentur in vim prçcedentis mandati
ad *tradit. per Bart. in l. qui in aliena §. si is qui puta-*
bat ff. de acquir. hæred. Surd. cons. 19. numer. 30 cum
seqq. Rota in recen. dec. 640. num. 12. part. 1. & decis.
64. numer. 4. part. 6. & coram san. memor. Gregor.
XV. decis. 472. numer. 8. & 61. Adden: sub nume-
ro 9.

Nec etiam euitari posse visa fuit restitutio
fructuum prætextu quod in secundo manda-
to procuræ facto per sorores de Pacionis
non legatur appositum onus inuestiendi prę-
tium prout in ptæterito. Quia Domini pro
responsione animaduerterunt, quod exactio
prætij locorum Montium Cancellariæ, quo-
rum tantum fructus Rota resoluit deberi, fuit
7 facta vigore primi mandati † habentis onus
inuestiendi vigore vero secundi mandati fa-
cti ad resignan. loca vacabilia tantum ex da-
tis in *Sum.* additionali Luciæ *n. 1. & 2.* fuerunt
resignata loca Montium Cæsarini, ex quibus
admittitur, quod fructus non debeantur ex
quo in eo onus inuestiendi appositum non le-
gitur.

Sic nec prætensio, quod huiusmodi pecu-
niæ consumptæ fuerint in alimentis per lo-
annem Alexandrum præstitis dictis eius so-
roribus pro releuanti habita fuit, nam respe-
8 ctu sortis locorum † Montium Cancellariæ
exceptio eliditur ex quo constituentes volue-
runt prætium inuestiri in alijs locis Montium
9 Cæsarini, † cum ex Testibus constet eun-
dem Alexandrum administrasse etiam cætera
bona sororum ex illis censentur præstita ali-
menta, vel quatenus de proprio soluisset prę-
summ-

sumitur ex illis satisfactus *l. peculium la. 2. §. praeterea ff. de pecul. Marcell. §. requiritur num. 17. ff. ad Trebell. Roman. cons. 187. num. 5. vers. quia quando Crauett. cons. 129. eodem num. 5. Gabr. cons. 88. numer. 13. vol. 2. Menoch. de praesumpt. praesumpt. 135. num. 13. & seq. lib. 3. Afflict. dec. 13. num. 16.* & in
10 omnem casum † non reddita ratione administrationis aliorum bonorum, creditum istud remanet turbidum, & per consequens non deducibile *l. fin. vbi DD. C. de compensat. Rota in recen. decis. 160. num. 10. cum alijs in Nursina redditionis rationis 3. Iun. 1647. coram me, vers. tamen cum appareat*. Et nihilominus pro omnimoda huius obiecti remotione censuerunt, & Domini, quod occasione horum alimentorum hæreditas Io: Alexandri non condemnetur ad restitutionem dd. fructuum loco damnorum, & interesse, nisi pro decursis post obitum Io: Alexandri, de quo tempore cum cessauerit præstatio alimentorum, certum est, quod obiectum huiusmodi omninò excluditur.

Denique non releuat præsumpta satisfactio deducta ex coniecturis, quia ad hunc effe-
11 ctum debent illę esse † plures, atque concludentes, quales non sunt ponderatæ ab Informantibus pro parte Io: Alexandri, *Rota post Pacif. de Saluian. dec. 259. num. 2. & in Romana Canonis 16. Martij 1607. coram bon. memor. Manzanedo*.

Demùm exceptio statutariæ pręscriptionis, nec ipsa impedit repetitionem, siue restitutio-
12 nem sortis, & fructuum: † Tum quia sub ducto tempore, quo sorores sub gubernio, & cura fratris remanserunt vsque ad ann. 1640. non remanet tempus habile ad inducen. pre-
14 scriptionem, † tum quia illa cessat attenta mala fide *cap. fin. de praescript. cap. possessor. de reg. iur. in 6. Honded. cons. 17. num. 84. in fin. lib. 1. Rota coram Merlin. dec. 686. n. 14.*

Quo verò ad secundam partem dubij, ideò Domini dixerunt agendum esse via ordinaria, quia non constat de aliqua Io: Alexandri
14 obligatione, † quę tribuat ius, & actionem, executiuè procedendi *Alexand. cons. 192. num. 1. & 2. lib. 7. Rota decis. 4. num. 1. par. 3. recent. & decis. 33. numer. 6. apud Zacch. de oblig. Cameral.* & fuit dictum in *decis. in hac causa emissa sub 22. Maij 1654. coram me, §. rationi autem*.

15 Neque refragantur doctrinę † in contrarium adductæ, nam *Rota coram Buratt. dec. 277. numer. 2. loquitur* in compensatione quæ est diuersa ab actione *Gratian. discep. forens. cap. 665.* loquitur in administratore loci Pij priuilegiati, & qui erat in forma Camerę Apostolicæ obligatus.

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Amerina Successionis.

Lunæ 15. Martij 1656.

ARGVMENTVM.

Immissio super bonis hereditatis datur cuilibet probanti se verè hæredem Testatoris, contra hæredem quemlibet pretendentē se heredem vniuersalem. Bona omnia reperta in hæreditate præsumuntur Testatoris, nisi aliud concludenter probetur.

SVMMARIVM.

1 *Soror æqualiter succedit cum fratre in hæreditate alterius fratris prædefuncti.*
2 *Monasterium succedit in locum Monachi professi in eo.*
3 *Monasterio danda est immissio ob hæreditatem Monacho delatam.*
4 *Immissio debetur omni hæredi vero, contra quemlibet pro harede vniuersali possidentem.*
5 *Bona quod prouenerint ab aliquo, quando videatur dicendum.*
6 *Bona reperta in hæreditate præsumuntur Testatoris esse, & qui contrarium prætendit, tenetur id concludenter probare.*
7 *Bona aliqua, quod non sint comprehensa inter bona fideicommissaria, benè probatur si ea non sint descripta inter dicta bona.*
8 *Confessione propria, nulla efficacior probatio est.*
9 *Bona subrogata in loco bonorum fideicommissariorum alienatorum perindè est ac si essent ab initio fideicommissaria.*
10 *Declara tamen hanc conclusionem, vt hic, & numer. 11. 12. 13. & 14.*
15 *Minor, dum de tempore confectionis inuentarij hæreditarij, est minor, tenetur obseruare solemnitates à Statuto, & Constitutione Marchiæ requisitæ.*
16 *Minor non potest facere assertiones præiudiciales sibi, sine debitis solemnitatibus.*
Et quando sunt factæ sine eis, non possunt præiudicare.
17 *Confessio, quando manifestè apparet erronea non præiudicat.*
18 *Confessio apertè apparet erronea, quando de veritate constat in contrarium.*
Veritas non vitiatur, nec alteratur ex diuersa assertione num. 18.
19 *Veritas non alteratur ex confessione erronea emissa in confectone inuentarij.*
20 *Confessio, vel partis assertio emissa in confectione inuentarij, non valet inducere fideicommissum, in rebus, quæ in rei veritate non adsunt.*
21 *in Filio minore hærede facilius præsumitur error. Quoniam in ea ætate non præsumitur verisimiliter informatus, in his, quæ pater gessit.*
22 *Parentes consuescunt cum filijs facta domus conferre.*
23 *Testis depositio pro euitando aliquod damnum non attenditur.*
24 *Spolium Clericorum euitatur dum probatur bona Clerici esse propria.*

24 in

25 *in Bonis donatis à Clerico in vita non intrat spolium.*

26 *Clericus de bonis acquisitis ex beneficijs, potest ad libitum disponere in vita, & in eis non intrat spolium.*

27 *Beneficiati bona præsumuntur acquisita ex fructibus beneficiorum.*

28 *Beneficiatus æquiparatur vsufructuario habenti administrationem, vt per actus inter viuos valeat de fructibus beneficij disponere.*

29 *Possibilitas excluditur per inuerisimilitudinem.*

30 *Alienationem allegans, tenetur eam probare.*

31 *Clausula illa apposita in inuentario, quod illa bona, quæ non erant apponenda, haberentur pro non appositis, est salutaris, & num. 32.*

33 *Iura sua, qualibet præsumitur velle illæsa conseruare.*

Iuribus suis, per confessionem propriam, quis non præsumitur voluisse præiudicare.

Et ideò constito de veritate in contrarium, erronea confessio non attenditur.

34 *Verisimilitudo est attendenda in dispositionibus humanis.*

35 *Citatio per affixionem, non est modus iustificandi scientiam citatorum.*

36 *Citatio personalis est necessaria, ad hoc vt alicui possit præiudicari.*

37 *Citatus, quando quis non est personaliter, ad effectum ei præiudicandi, debet probari eius notitia de tali citatione.*

Cum ad hunc effectum non suffragatur citatio etiam domi executa.

38 *Testes examinati ad perpetuam rei memoriam, sine citatione partis, non probant.*

39 *Testis deponens de auditu à parte non plus probat, quam si pars illa deponeret, & n.40.*

DECISIO CLXVIII.

ABSOLVTA ad fauorem Catharinæ disputatione inter ipsam, & Monasterium S.Stephani de Ameria ex persona Mariæ Hieronymæ eius sororis Monialis ibidem professæ orta super bonis per Fęlicem Archimandritam Messanen. Aegidio communi Patri intuitu matrimonij sub onere fideicommissi donatis. Hodiè proposui dubium in vltima decisione reseruatum, An dicto Monasterio debeatur immissio in bonis liberis Antonij per d. Catherinam possessis, & pro medietate illorum concedendam esse fuit per Dominos resolutum, quia cum post obitum Aegidij decesserit ab intestato, ipse Antonius filius masculus superstilibus pręfatis Catherina, & Maria Hieronyma Moniali eius sororibus, vtique est ei aperta via æqualiter suc-
1 cedendi cum Catharina in hęreditate Antonij fratris *§ si igitur defunctus il 2. auth. de hæred. ab intest. veni, auct. itaque C. com. de success. Rota coram bo. mem. Merlino dec. 390. num. 1.* Ad commodum tamen, & vtilitatem Monasterij bo-
2 norum capacis, † in quo professionem emisit *c. in præsentia 8. de probat. l. Deo nobis 54. §. hoc etiam, & ibi Bart. Bald. & alij C. de Episc. & Cleric. cap. allegat. 101. num. 31. Hond. cons. 76. numer. 9. & 10. lib. 2. Paris. cons. 65. numer. 6. lib. 1. Surd. cons. 238. num. 1. lib. 2. Mant. de coniect. vlt. volunt. lib. 8. tit. 12. num. 33, Rodrig. in compend. regul. resolut. 72. num. 19. Osasc. decis. Pedem. 120. num. 4. Rota coram Merlin. dec. 22. num. 1.* cui Monasterio propterea
3 danda est immissio pro† medietate bonorum Mariæ Hieronymæ tangente ex interdicto *l. 1. C. quor. bon. & ibi not. Bart. coram Card. Caual. dec. 286. in princ. apud Merlin. d. decis. 22. num. 2. & in recent. decis. 415. num. 2. & 6. & dec. 480. num. 2. par. 5.* cuius remedium absque dubio compe-
4 tit contra quemlibet † pro hærede vniuersali possidente hæreditatem defuncti, vel alium possessorem, & detentorem alicuius rei, vt habetur in *l. 1. ff. quem bon. & ibi gloss. in princ. l. pro hærede 11. ff. de pet. hæred. Rot. dec. 364. numer. 1. par. 5. & in mox citatis coram Cardinal. Caual. 386. n. 3. & Merlin. 22. eod. n, 3.*

Nec visum fuit posse in aliquo suffragari
5 Catherinæ, † quod bona ista præsumantur prouenisse ab Archimandrita donatore, & fideicommittente, eique tantum debita excluso Monasterio iuxta firmata in alijs decisionibus, quoniam imò pręsumptio est, quod illa sint propria Antonij, in cuius hæreditate reperte sunt, nisi concludenter oppositum iustificetur *l. ob maritorum 2. vbi gloss. in verb. occupare C. ne vxor pro marito Soccin. iun. cons. 135. numer. 15, lib. 1. Gratian. discept. forens. cap. 657. nu. 39. Surd. cons. 505. sub num. 6. vers. nec mouet, Rot. decis. 704. num. 2. part. 3. recent. penes bo. me. Merlin. decis. 406. numer. 1. & in Anconitana dotis 5. Iunij 1651. coram Reu. D. meo Decano.* Attenta præcipuè expressione bonorum de quibus Archimandrita ad fauorem Aegidij fratris mediante donatione disposuit, & fideicommisso subiecit, vt ex Instrumento in hodierno *Summario Monasterij num. 1.* in quo adnotata non sunt Silua de Canale, cum domibus, & alijs bonis in Territorio Castri Frattucciæ, Petia Terrarum, in Contrada domus Leonis, Podij Ficis, seu Collis Rensi, & in vocabulo Montilicelli, Castri Campani, & loca Montium, *praeteriti num. 2. Sum. Monasterij dato 31. Ianuarij & 3.* in quibus pro nunc dictum Monasterium immissionem petit, illa enim pactionis descriptio bonorum donatorum sufficit ad excludendam præsumptionem, quod hæc sint in fideicommisso compręhensa, & indu-
7 cit contrariam probationem, † quod non descripta non extabant in bonis describentis, minusque donata censeantur *l. fin. §. licentia C. de iur. de lib. Duran. dec. 212. n. 2. & 3. Buratt. decis. 544. num. 13.*

Neque respectu bonorum in Territorio Castri Frattuciæ positorum obesse potest, quod Antonius in Inuentario de hæreditate Aegidij patris confecto asserat illum ea acquiuisse ex pretio scut. 6500. retracto ex argentis, & rebus sericeis fideicommissarijs in prædicta donatione specificatis, & ab eodem alienatis, & hinc illius confessionem elici
8 contendebatur † qua nulla efficacior probatio inueniri potest ad conuincendum bona non esse libera ipsius Antonij ad finem, vt super ipsis Moniales valeant petitam immissionem obtinere ad *l. cum precum 6. C. de liberal. caus. l. gene-*

generaliter 14. C. de non numer. pecun. c. per tuas 10. de probat. quasi stante dicta confessione, & descriptione de illis sic facta dicantur subrogata
9 in locum dd. ſ. argentorum alienatorum, & debeantur Catherinæ fideicommissariæ, ac si essent ab initio relicta in hæreditate fideicom mittentis *l. Imperator* 72. *§. cum autem ff. de legat.* 2. *Surd. decis.* 15. *num.* 10. *& seq.* cum alijs deductis per *Rotam in decis.* 126. *num.* 30. *&* 164. *n.* 15. *par.* 7. *recen.* Nam omisso, quod procedit, conclusio vbi pecuniæ ex bonis hæreditatijs retrahendæ sunt ex Testatoris præcepto destinatæ ad emptionem, & reinuestiendæ pro fideicommisso, quia tunc bona empta censentur hæreditati eiusdem Testatoris quæsita, ex quo
10 hæres præsumitur tantum † præcedens mandatum ad commodum fideicommissi emisse etiamsi stipulatus fuerit pro se, & hæredibus *ad Text. in l. qui negotiationem* 9. *vbi Bart. ff. de admin. tut. Surd. dict. decis.* 15. *numer.* 28. *&* 29. *Peregr. decis. Patauin.* 2. *sub num.* 9. *vers. sed tantum,* cum alijs allegatis *in Bonon. bonorum* 17. *Iunij* 1641. *§. Ioannes etiã, &* 21. *Feb.* 1642. *& in Cathacen. hæreditatis* 28. *Aprilis* 1653. *§. quia cum iste coram R.P. D. meo Cerro, & in Romana Census* 6. *Martij* 1645. *coram R.P.D. meo Peutingerio*, secus in simplici
11 hæreditate, † cui tale præceptum de reinuestiendo non fuit iniunctum, hoc enim vsu fi-
12 deicommissarius † pro quo non tenetur hæres esse Procurator, seu negotiorum gestor, *l. postulante* 44. *§. & in huiusmodi ff. ad Trebell. Peregrin. conf.* 31. *num.* 11. *vers. nam non cogitur*, non valet directè ad bona ex pretio hæreditatis
13 per grauatum empta agere, † cum præsumptio sit, quod hic stipulando proprio, & hæ-
14 redum nomine voluerit † acquirere ad sui, & illorum vtilitatem, habetque solum onus restituendi pretium fideicommissarium facta illius liquidatione, *Bart. in d. l. Imperator §. cum autem num.* 1. *ff. de legat.* 2. *Menoch. conf.* 213. *nu.* 23. *Buratt. decis.* 784. *num.* 1. *&* 2. *Duran. dec.* 63. *nu.* 2. & pluribus alijs relatis distinguit *Rota in supracitatis decis. Bonon. bonorum, & Cathacen. hæreditatis* 28. *Aprilis* 1653. *sub d. §. quia cum coram R.P. D. Cerro.*

Animaduertendum in primis fuit Antonium tempore confectionis Inuentarij fuisse minorem, nec probari adhibitas solemnitates
15 à statuto, † & Constitutione Marchię requisitas in contractibus minorum. Vnde quemadmodum sine illis contrahere prohibetur
16 minor, ita, & non potest † huiusmodi assertiones facere, & factæ non præiudicant *l. cum quis decedens* 36. *§. Titia vbi Bart. de leg.* 3. *Rolan. conf.* 51. *num.* 34. *lib.* 1. *Eugen. conf.* 97. *numer.* 44. *libro* 1. *Gratian. discept.* 669. *num.* 3. *cum seq. Crescent. decis.* 2. *de confess. Put. decis.* 7. *§. ubique numer.* 1. *lib.* 3. *in correct. Rota dec.* 55. *num.* 4. *part.* 6. *& decis.* 245. *num.* 1. *part.* 7. *recen. Buratt. decis.* 229. *numer.* 2.
17 Deindè illius confessionem † manifestè erroneam apparere dicebatur ex contraria, & propria assertione Aegidij, qui ex datis in hodierno *Sum. Monasterij n.* 6. medio iuramento fassus fuit argenta, & serica per ipsum vendita non excessisse valorem scutor. 3000. & ex eis acquisiuisse bona in territorio Tudertino, & contrada *del Rosaro*, ideoque subsequens filij confessio deprehenditur erronea tam circa quantitatem, quam qualitatem bonorum eo
18 ipso, quod constat † veritatem esse in contrarium, quę non vitiatur, minusque alteratur ex diuersa asseueratione in ipsius confitentis præiudicium *l. cum falsa* 5. *C. de iuris, & facti ignor. gloss. in l. de ætate in §. Celsus ff. de interrogat. l. non fatetur ff. de confess. Rota coram bo. mem. Merlino decis.* 617. *num.* 5. *Duran.* loquens de erronea
19 confessione † emissa in confectione Inuentarij *decis.* 409. *numer penult. & final.* & in terminis quod partis assertio, aut confessio non valeat inducere fideicommissum super bonis, quæ ex voluntate, & dispositione Testatoris illi
20 subiecta non fuerunt, † nec præiudicium afferat tenent *Soccin. iun. conf.* 112. *num.* 3. *lib.* 1. *Menoch. conf.* 105. *num.* 95. *&* 96. *Fusar. conf.* 1. *num.* 28. *&* 29. facilius enim præsumitur error in filio
21 minore, †, quem non est verisimile esse informatũ de his, quæ Pater gessit, & disposuerat, cessatque in eo ratio, quæ solet allegari, quod Parentes consueuerint cum filijs facta
22 domus conferre, vt ait *Surd. in conf.* 251. *num.* 16. *Crauett. consil.* 175. *numer.* 5. *&* 914. *numero* 13.

Nec dicatur confessionem Aegidij esse
23 suspectam, † vti factam pro euitando spolio, quod Camera Apostolica sequuto obitu Archimandritæ super illius bonis prætendebat; namque respondebatur omnem cessare suspicionem, ex eo quod Aegidius eodem
24 modo euitabat spolium, † & liberabat bona à Cameralibus spoliantibus, allegando illa esse propria, quam asserendo prouenire ex an-
25 tecedenti donatione † Archimandritæ sibi de illis facta, quia potest Prælatus bona per ipsũ acquisita donare, & de eis in vita ad libitum
26 disponere, † absque eo quod intret spolium, sub prætextu, quod præsumantur, quæsita ex
27 fructibus beneficij, quod obtinebat iuxta *gloss. com. receptam in cap. præsenti, quia verbo reseruari de offic. ord. in* 6. *Molin. de Hispan. primog.* qui ista semper practicari vidisse refert in *libr.* 2. *cap.* 10. *num.* 33. *&* 34. *Garz. de benef. part.* 2. *cap.* 1. *num.* 10. *Rota coram san. mem. Greg. XV. decis.* 401. *num.* 1. *alijsque adductis in Meleuitana hæredit.* 28. *Maij* 1649. *§. quibus coram R.P.D. meo Celso confirmata* 16. *Maij* 1650. *coram Reuerendissimo Archiepiscopo Tarraconen.* ea ratione, quia benefi-
28 ciatus æquiparatur † vsufructuario haben. administrationem, vt per actum inter viuos valeat de fructibus beneficij disponere, *Molin. vbi supra Lotter. de re benef. lib.* 2. *quæst.* 36. *n.* 45. *Cardinal. Seraph. decis.* 549. *numer.* 7. *& in d. Meleuitana hæreditatis dict. §. quibus, vers. Beneficiatus enim.*

Minus dici potest, quod Antonij assertio vires assumat ex eo, quod Aegidius potuerit ex venditione aliorum mobilium vltra ea, quæ continentur in eius confessione emere bona *della Frattuccia*, quoniam ex combinatione bonorum in Instrumento donationis
29 expressorum, & Inuentarij † per ipsum met Antoniũ facti penitus excluditur possibilitas venditionis aliorum *l. fin. §. licentia C. de iur. dot.*

Ias.

Ias. in l. si constante num. 129. *ff. solut. matr. Menoch.*
cons. 354. *num.* 24. *lib.* 4. *Cassad. decis.* 5. *num.* 4. & 5.
super regul. Cancell. Seraph. decis. 504. *n.* 6. Adeout
30 ab allegante † præfatam cæterorum mobi-
lium alienationem debeat plenè probari *glos.*
ord. in l. cum de lege ff. de probat. Duran. decis. 212.
31 *num.* 3. Iuncta præcipuè salutari † clausula in
eodem Inuentario adiecta, quod si aliqua
fuerint descripta, quæ non erant apponenda
haberentur pro non scriptis, quod indicat
32 magis certam † confessionem Egidij, qui iu-
re iurando contrarium super proprio facto si-
ne vlla clausula præseruatiua asseuerat, quàm
Antonij, qui per talem protestationem Iura
33 sua voluit † illæsa remanere dum verè con-
stat eius confessionem esse erroneam *l.* 1. *ff. hæc*
stipulatio vbi Angel. num. 24. *ff. si cui plus quam per*
l. Falcid. Rota decis. 187. *num.* 9. *par.* 3. *rec. in Bonon.*
de Boris 18. *Febr.* 1641. §. *hinc patet coram Reue-*
rendiss. Salamantino, & in Romana fideicommissi de
Nicolinis 28. *Apr.* 1651. §. *non obstat coram R. P. D.*
meo Cerro.

Non facit ad excludendum errorem, quod
Antonius asseruerit dicta bona fuisse ab Egi-
dio Patre empta ex argentorum retractu ci-
34 tatis illius creditoribus, qui † verisimilitèr
contradixissent si confessio minus vera fuisset
siquidem excepto Io: Baptista Calidoro con-
sanguineo, qui fuit in citatione specificè no-
minatus, cæteri omnes fuerunt per affixionem
35 citati, qui citandi modus † non iustificat
scientiam citatorum contra quos ad hunc ef-
36 fectum debet personalitèr exequi † citatio nisi
aliunde doceatur, quod ita citati certam noti-
tiam habuerint cum tali casu solummodò
37 suffragetur citatio etiamsi esset † Domi exe-
quuta *clem. causam in fin. de elect. Roman. cons.* 410.
num. 2. *Couar. in cap. alma Mater par.* 1. §. 9. *num.* 4.
vers. tertius casus de sent. excom. Rota coram Seraph.
decis. 1296. *num.* 3. *in Pisauren. Pecuniaria* 15. *Ia-*
nuarij 1652. §. *neque Comites coram Eminentiss.*
Card. Otthobono, & in eadem 14. *Iunij eiusdem anni*
§. *quando enim coram R. P. D. meo Celso.*

Tandem non visi sunt attendendi Testes
deponentes serica, & argentea ab Archiman-
drita Aegidio donata fuisse valoris sc. 12. mil.
38 quia examinati fuerunt † ad perpetuam rei
memoriam sine partis citatione, ideoq; non
probant *l. si quando* 28. *C. de Testib. cap.* 2. *eod. tit.*
Rota decis. 485. *num.* 23. *par.* 4. *tom.* 2. *decis.* 310. *n.* 13
par. 5. & *decis.* 306. *num.* 20. *par.* 6. *rec.* Vltra quod
conuincitur ex dicta Aegidij confessione,
39 ad quam † se referunt quod ad illam quanti-
tatem non ascendunt, & certum est, quod
40 plus probare non possunt † quam ille depo-
suit *Rimin. Iun. cons.* 60. *num.* 2. & *seq. Rota dec.* 762
num. 6. *par.* 2. & *decis.* 308. *num.* 11. *par.* 6. *recent.* &
in Romana officij Notariatus 6. *Februarij* 1654. §.
prætensio coram R. P. D. meo Celso.

Ex quibus fuit conclusum dandam esse im-
missionem pro medietate in prædictis bonis
Monasterio reiectis ad aliam particularem
disputationem, quæ de retentione à Cathe-
rina opponebantur ipsa, & Monialibus infor-
mantibus &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Veliterna Prædij.

Lunæ 15. *May* 1656.

ARGVMENTVM.

Statuta Vrbis, habent tantum locum inter Ciues, Incolas, & Districtuales, & vt intrent districtuales requiritur, quod in loco districtus non adsit particulare statutum eius de quo quæritur, & tractatur, an Statutum Vrbis de lucro dotis intret in Ciuiate Veliterna, & quare.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 131. *quid de lucro dotali disponat.*

2 *Statutum Vrbis de lucro dotali non habet locum in Ciuitate Veliterna.*

3 *de Dote restituenda Ciuitas Veliterna habet particulare Statutum.*

4 *inter Ciues, Incolas, & districtuales habent tantum locum Statuta Vrbis.*

5 *Statuta Vrbis tunc ligant districtuales, quando in loco non adest particulare statutum, super puncto de quo queritur.*

6 *Statutum Veliternum* cap. 66. *de restitutione dotis, quid disponat.*

7 *Statutum Veliterni disponens quod dos restituatur Viduæ intra annum, etsi non fuerit restituta, quid statuat.*

8 *Statutum loci subditi dum contrariatur statuto Ciuitatis Dominantis est præferendum Statutum proprium loci.*

9 *Statuta, quando dicantur inter se contraria.*

10 *Statuta quando dicantur diuersa in sensu contrario & num.* 11.

12 *Statutum si dissoluto matrimonio per mortem iubeat intra annum restitui intelligitur de tota dote.*

13 *Statutorum incompatibilitas circa lucrum dotale, quando dicatur satis clara.*

14 *Legans alicui, quod sibi nomine dotis debetur, nihil detrahi potest.*

15 *Obseruantia subsecuta plurimum corroborat dispositiones.*

16 *Curialium attestationes, quando mereantur fidem, & num.* 18.

17 *Statutum Vrbis circa lucrum dotale, quod non habeat locum in Ciuitate Veliterna, ex quo iustificetur.*

19 *Statutum Papale non potest abrogari, sine ipsius Pontificis scientia.*

20 *Statuti obseruantia aliud est, quod sit restrictiue, & aliud dum est interprætatiua, seu declaratiua.*

21 *Statuti obseruantia, dum est interpretatiua, non est opus præscriptione.*

22 *Statutorum obseruantiæ interpretatiuæ adeo est tribuendum, vt præualeat vero intellectui.*

23 *Obseruantia interpretatiua statutorum, quando dicatur obtenta in contradictorio iudicio, & habita sententia.*

24 *Actus vnicus sufficit, vt detur locus obseruantiæ statutorum interprætatiuæ.*

DECI-

DECISIO CLXIX.

IO: Antonio Barcello Iuniori in bonis ab eius Auo Artemisiæ coniugi, & Auiæ respectiuè legatis, & fideicommisso subiectis concedendum esse pro medietate immissionem *sub die* 19. *Iunij* 1654. *coram Me* resolutum fuerat, sed in limine expeditionis Ioannes Baptista, & alij de Catelinis sibi retentionem bonorum competere opposuerunt pro
1 quarto dotali † Artemisiæ eorum auctrici debito vigore Stat. Vrbis *de lucro Dotis c.*131. *lib.*1. Quod hodie dato desuper particulari dubio responsum fuit non habere locum in
2 Ciuitate Veliterna in qua de dote † restituenda particulare viget statutum cum Vrbis dominantis ius municipale tunc demum atten-
3 datur, quando subdita Ciuitas, & † districtualis Statuti particularis beneficio destituta reperitur, non solum de Iure communi *Bald. consf.*201.*num.*2.*vers.in contrarium lib.*1. *Dec.consil.*469.*num.*11.*vers.& licet hoc statutum Seraphin. decis.*538.*num.*20.*& in rec.decis.*217.*nu.*25.*par.*5. *verum ex dispositione eiusdem statuti Vrbis sub prae-*
4 *cedenti capite* 42. *lib.*1. vbi quod inter † Ciues & Incolas, & districtuales vbique seruentur Vrbis Statuta, nisi in loco districtus in casu contigenti aliter per particularia Statuta fue-
5 rit prouisum † ibique notat *Modern. Add.nu.*2. *Mantic.decis.*259.*n.*3. *& post Merl.de legitim.*197. *num.*1.*secundum vltimam impressionem,* & fuit dictum *in Romana Censns* 28. *Aprilis* 1653. §. *nec minus coram Reuerendiss. Decano.*

Non obstat quod Statutum Veliternum
6 *sub cap.*66. *de restit.dot.* † *Dat.in Summ. Barellæ num.*1. de lucro dotis nihil omninò disponam sub generali Dotis statuto implicitè, & virtualitèr eiusdem lucri sufficiens dispositio continetur, vt in simili tradit *Rota decis.*246.*sub n.*1.*vers.quod statutum par.*2.*rec.& co* . *Dur.dec.*36 *num.*7. Cum enim statim soluto matrimonio Dotem restitui mandet statutum, & elapso
7 anno à die mortis mariti † si non fuerit dos restituta Viduæ superstiti facultatem concedat bona mariti propria auctoritate apprehendẽ sine dubio est incompatibile cum
8 Statuto Vrbis † *sub d.cap.*131. disponente, vel vsumfructum, vel quartam partem integræ dotis à marito superlucrari, quæ contrarietas sufficit vt in loco subdito Ciuitatis dominan-
9 tis statutum non † attendatur cum hunc effectum operetur Statutorum contrarietas ne-
10 dum in sensu directo, sed etiam † à sensu contrario resultans incompatibilitas *Gozzadin. conf.*37.*per tot.Gratian.discept.forens.cap.*9. *nu.*15. *Rota in d. Romana Census* 28. *Apr.*1653. §. *quæ conclusio coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Et quamuis Statutum Veliternum, vbi dotem restitui mandat non vtatur dictione ali-
11 qua totalitatem importante, quæ † aderat in Statuto Bracchiani super quo prædicta emanauit decisio. Visum tamen est signo illo vniuersali æquiualere indeffinita verba Statuti, *Dotes datas per ipsam mulierem ei restituere teneatur Menoch.conf.*4. *num.*28.*lib.*1. *Gratian.discept.*685.*nu.*15. Nam de restitutione loquendo cum ad dotes datas statutum se referat,
12 quia † fuerunt integrè datæ perinde est, ac si expressisset dotes datas esse integrè restituendas, quo casu resultaret Statutorum incom-
13 patibilitas † manifesta, & lucri dotalis exclusio *Alex.conf.*133.*n.*3.*lib.*5. vbi quod quando
14 quis legat id quod ad se nomine † dotis peruenit nihil detrahi potest *Rota in Bononien. Dotis* 7. *Febr.* 1620. *coram bo. me. Patriarcha Manzauedo post Gtlian. ad statutum Perus.decis.*71. *n.*1.

Hanc verò sententiam eò facilius amplexi
15 sunt DD. tanquam † obseruantiæ subsecutæ conformem de qua Curiales attestantes *Sum.*
16 *num.*4. fidem † faciunt *quartum dotale nunquam fuisse solutum in matrimonijs* in Ciuitate Veliterna celebratis, quod si factum fuisset id ipsis tanquam Curialibus innotuisset, cum qua concordant Testes formiter examinati depo-
17 nentes Statutum Vrbis † de lucro dotis in Ciuitate Veliterna nunquam vsu fuisse receptum, quibus ex d. Curialium attestatione, & infrà dic n. sententia adminiculatis cer-
18 ta fides † adhibenda est, vt in similibus terminis dixit *Rota coram Merlin. decis.*97.*nu.*3. *& in d. Romana census* §.*corroboratum.*

Quę quidem obseruantia, & contrarius
19 vsus licet statutum Papale † abrogare non possit sine ipsius Pontificis scientia *Merlin.decis.*845.*n.*2. *&* 3. declarare tamen potuit Statutum Veliternum de restituenda dote intel-
20 ligi de tota, & integræ dotis † restitutione nulla quarti dotalis facta retentione cum enim non sit obseruantia destructiua, sed declaratiua, & interpetratiua, quamuis pre-
21 scripta † non esset, aut in contradictorio Iudicio canonizata est tamen omninò attendenda iuxtà celebre *conf. Franc. Aretin.*12.*sub num.*5.*Menoch.conf.*21.*nu.*15.*Surd.conf.*140. *n.*45. *& conf.*335.*n.*27.*Gratian.discept.*756.*nu.*22.*&* 25 *in puncto Modern. Lucen.conf.*18.*nu.*27. *vers.id non operatur lib.*1.*Rota decis.*6.*nu.*9.*& decis.*271.*nu.*9. *vers.plus etiam par.*4.*recen.tom.*2. vbi quod adeò tribuendum est obseruantiæ statutorum in-
22 terpetratiuæ, † vt etiam contra verum intellectum dispositionis seruanda sit *Rota in Romana Census* 28. *Aprilis* 1653. §.*& licet coram Reuerendiss. D. meo Decano*, in pręsenti autem constat ita fuisse in contradictorio iudicio pronunciatum per sententiam diffinitiuam in Tribunali R. fabricæ S. Petri, quæ data fuit *in Summario Barellæ num.*3. & de ea deponunt
23 etiam † Testes supradicti, & obseruantia hæc interpetratiua adeo præscriptione non eget,
24 vt pro ea † vnicus actus sufficiat *in Rauenaten. seù Ferrarien.Decimarum* 5. *Martij* 1649. §.*accedit etiam in fine coram R.P.D. meo Meltio.*

Et ita altera tantum &c.

REVE-

REVERENDISSIMO P. D. CERRO

Sacræ Rotæ DECANO.

Romana Dotis.

Lunæ 15. *Maij* 1656.

ARGVMENTVM.

Hæreditas non poteſt dici conditionalis, quando ineſt aliqua conditio, quæ iam de Iure ineſt, veluti ſi Teſtator diſpoſuerit, & hæres ſoluat debita quia ineſt id de Iure, quia nihil operatur expreſſio eorum; quæ tacitè inſunt, nihil operantur, & alia prout in Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor repellitur eiſdem exceptionibus, quibus repelleretur eius auctor.*

2 *Hæredis inſtitutio, quando dicatur conditionalis.*

3 *Hæres cenſetur retinere bona eo iure, quo aſſequi poterant.*

4 *Debita ſoluendi onus de iure ineſt hæredi ab ipſa die aditionis hæreditatis.*

5 *Hæres non dicitur conditionaliter inſtitutus, ſi conditio apposita à Teſtatore, iam à lege inſit.*

6 *Hæres non adimplens voluntatem defuncti, quando priuetur hæreditate.*

7 *Hæres de iure tenetur tacitè ſoluere debita teſtatoris, & num.7*

Expreſſio eius, quod tacitè ineſt nihil operatur, & num.7.

8 *Hæres cadit ab hæreditate, dum Teſtator in caſu contrauentionis addidit pœnam priuationis.*

9 *Bona, quando non veniant ſub generali obligatione.*

10 *Conditio appoſita ſubſtitutioni, non eſt valens ad reddendam inſtitutionem conditionalem.*

11 *Subſtitutio, quando eſt conditionalis, quando fuit adimpleta conditio remanet pura.*

12 *Obligatio Cameralis non ſolum comprehendit bona, & iura præſentia, ſed etiam futura, regularitèr tamen loquendo.*

13 *Hypotheca, quando reſoluta, & ſublata dicatur.*

14 *Creditor diſponens ad fauorem debitoris de bonis ſibi hypothecatis, dicitur ei præiudicium.*

Creditor conſentiendo ſimpliciter alienationi rei ſibi hypothecatæ, ſibi præiudicat num.14.

15 *Debitor nullo modo remittere, vel tollerare poteſt hypothecam in præiudicium eius creditorum.*

16 *Hæres abſolutè grauatus reſtituere hæreditatem, tunc quando reſtituitur, reſoluitur omnis hypotheca per ipſum contracta.*

17 *Bona fideicommiſſaria tranſeunt in ſubſtitutum ſine hypothecis ab hærede in eis initis.*

18 *Hypotheca, quando remaneat extincta.*

19 *Diſpoſitio conditionalis, ceſſat, quando fuit adimpleta conditio.*

20 *Hypotheca generalis bonorum cum illa tranſit ad quoſcumque poſſeſſores.*

21 *Hæredis generalis inſtitutio non comprehendit ea, quæ ad alium ſpectant, & num.22.*

23 l.ſi quis §.illud autem C. de ſecund.nupt.& ſimiles, *quando intrent.*

24 *Hæres, quando dicatur diſpoſuiſſe de bonis hæreditarijs, non vti hæreditarijs, ſed vti proprijs.*

25 *Diſpoſitio facta, eo modo, quæ ineſſet, nihil operatur.*

26 *Conſentire, quis valet, vt alius de rebus ſuis teſtetur.*

28 *Subſtituere ſub conditione à facto tertij dependente licitum eſt, & 29. & ſeq.*

DECISIO CLXX.

HODIE pro quarta vice iterum viſum fuit Dominis Annam Creſcentiam non fuiſſe hæredem Lauræ, ſed Creſcentij communis debitoris, & ideò ad ſui fauorem non eſſe exequendum Inſtrumentum dotale eiuſdem Lauræ, cum repellatur exceptione *l.vindicantem ff. de euict.* qua repelleretur Cre-
1 ſcentius † eius auctor ſi ageret ex rationibus comprobatis, *in tribus præcedentibus deciſionibus æditis coram Me 15. Iunij* 1643. 2. *Decemb.* 1644 *&* 27. *Maij* 1647.

Laura enim ſibi inſtituit hæredem Creſcentium fratrem, illique conceſſit liberam facultatem diſponendi tàm in vita, quàm in morte de reſiduo ſuæ hæreditatis ſolutis debitis, & licet ſubſtituerit Annam, ſubſtitutio tamen huiuſmodi non fuit pura, & libera, ſed conditionalis, quatenùs Creſcentius
2 hæres † inſtitutus non diſpoſuiſſet, vnde cum ipſe vtendo d. facultate diſpoſuerit de bonis Lauræ, inſtituendo in illis Annam filiam, defecit conditio, ſub qua à Laura ſubſtituta fuit eadem Anna, & ſic euanuit eius ſubſtitutio ſub præfata conditione concepta, & conſequenter ipſa ſucceſſit Creſcentio, à quo fuit inſtituta hæres particularis, eiuſque inſtitutionem acceptauit aſſequendo, & reti-
3 nendo † bona ſibi relicta, quæ alio iure conſequi non poterat, *Bart. in l. gerit num.2. ff. de acquir. hæred. & præter authoritates allegatas in 2. deciſ. §. ea verò reſpondit Rota coram Card. Millin. dec.44. num.6. & 7. & deciſ.231. num.1. & 2. & in Firmana Pecuniaria* 1. *Iulij* 1654. *coram R. P. D. meo Veroſpio §. controuerti verò non potuit.*

Nec ſubſiſtit quod tàm inſtitutio Creſcentij, quàm facultas diſponendi illi attributa, fuerint conditionales propter onus ſibi iniunctum ſoluendi infrà biennium omnia debita, in quibus Laura reperiebatur obligata.

4 Quia onus huiuſmodi de iure † ineſt in hærede ab ipſa die aditionis hæreditatis, *l.cum hæredes 23. ff.de acquir.poſſ.* Et propterea eius expreſſio eo modo, quo à iure præſcribitur, non facit inſtitutionem, nec diſpoſitionem
5 conditionalem, † nec ſuſpendit acquiſitionem hæreditatis, *vt præter adducta in 3. deciſ. §. vlt. probat tex. in l. Cornelius ff. de hæred. inſtit. & in l.3. vbi latè exornat Rip. in 1. notab. ff. de leg. 1. Oldr. conſ. 223. num.3. Gemin. conſ.84. num.19. verſ. non obſtat quod collationes, & conſ.106. num.12. verſ. ſed expreſſio Rota coram ſa. me. Greg. deciſ.307. n.21 & in rec. deciſ.483. num.2. verſ. & licet diſpoſitum par.3. & deciſ.638. nu.2. par.4.* Cumque in caſu contrario non fuerit adiecta pœna priuationis, nec datus Subſtitutus, vtique licet præ-
6 fixus fuerit † terminus biennij, nihilominus emit-

omittendo Crescentius solutionem debitorũ non cecidit proindè à commodo hæreditatis nec amisit facultatem disponendi; Sicut enim non cadit hæres non soluendo æs alienum hæreditarium, ad quod de Iure tacitè tenetur,
7 ità nec quando vt † soluat, fuit expressè demandatum, cum expressio eius, quod tacitè inest nihil operetur *ex allegat.* Decisiones autem *in Cæsenaten. hæreditatis 24. Martij 1651. coram Reuerendiss. D. meo Decano*, & 10. *Nouemb. eiusdem anni coram R.P.D. meo Albergato*, non applicantur casui nostro, quià ibi testator in casu non implementi conditionis addidit pœ-
8 nam priuationis hæreditatis, & † dedit Substitutum, quæ hic non fuerunt adiecta.

Gratisque asseritur dicta bona non venire sub generali hypotheca ante testamentum, & mortem Lauræ à Crescentio contracta, ex
9 quo illorum acquisitio resolubilis, † ac reuocabilis erat quatenùs ipse Crescentius in vita, vel in morte de illis non disposuisset.

Quoniam vt patet ex prædictis, institutio, & facultas disponendi erant puræ, conditio autem, seù reuocabilitas adiecta fuit in sub-
10 stitutione Annæ concepta, † quatenus Crescentius in vita, vel in morte non disposuisset, & decessisset sine filijs; Vnde cum ipse præcisè de bonis, & Iuribus hæreditarijs Lauræ disposuerit in illis instituendo hæredem Annam, adimpleta, & purificata fuit dicta
11 conditio, & sic euanuit † substitutio, & grauamen illi iniunctum in casu non factæ dispositionis, *per ea, quæ dixit Rota decis. 75. num. 9. par. 2. recent. & coram sa. me. Greg. decis. 85. num. 25.* quæ propterea cadunt sub generali hypotheca, & obligatione Camerali per ipsum an-
12 tecedentèr † contracta, quæ nedum bona, & Iura præsentia, sed etiam futura regulariter comprehendit, *vt respondit Rota decis. 294. n. 2. par. 1. & dec. 419. num. 2. par. 8. rec. & in S. Seuerini dotis seu Saluiani 4. May 1640. coram Reuerendiss. D. meo Decano apud Zacch. de oblig. Cam. dec. 187. num. 3.*

Minusuè subsistit quod hypotheca sublata, & resoluta remanserit siuè per dictam institu-
13 tionem ad † fauorem Annæ à Crescentio expressè factam, siuè per eius mortem deindè subsequutam.

Quia prima pars obiecti procedit in creditore, qui disponendo ad fauorem debitoris
14 de bonis † sibi hypothecatis, vel consentiendo simpliciter illorum alienationi, remittere videtur hypothecam ad sui fauorem contractam, in quibus terminis loquitur *Natt. in contrarium allegat. cons. 474. num. 29. & cons. 530. num. 1. cum seqq.* Secus verò in debitore, qui
15 nullo modo remittere, † nec tollere potest hypothecam in præiudicium eius creditorum, *l. debitorum pactionibus C. de pact. l. si vnus §. ante omnia ff. eod. & l. 1. C. debitor, vendition. pign. impedir. non poss. Neguss. de pign. in 3. mem. 6. p. princ. num. 11. Buratt. decis. 62. numer. 5.* Secunda verò pars obiecti procedit in hærede absolutè gra-
16 uato alteri † restituere, & sic Domino reuocabilitèr, quo decedente resoluitur, & extinguitur hypotheca per ipsum contracta, &

17 bona ad † fideicommissarium transeunt sine onere d. hypothecæ, *vt probat tex. in l. fin. §. sin autem C. comm. de legat. Rota coram bo. me. Merlin. decis. 645. num. 3.* Ideoque non applicatur casui nostro, quo Crescentius non fuit hæres grauatus nisi quatenus non disposuisset, & fuit Dominus irreuocabilitèr quatenus voluisset præcisè de bonis disponere, vt disposuit, &
18 consequentèr † per eius obitum d. hypotheca non remansit resoluta dum fecit dispositionem, licentia enim disponendi compatibilis est cum substitutione ordinata in casum non sequutæ dispositionis, quia eadem Substitutio dicitur habere tàm expressam, quàm
19 tacitam † conditionem quatenùs Crescentius non disposuisset, facta tamen dispositione expirauit, *vt præter allegata in præced. decis. responsum fuit in S. Seuerini fideicom. 27. Maij 1647. coram R.P.D. meo Verospio in princ.* & bona transierunt in Annam, cuius fauore fuit facta dispositio cum onere præcedentis hypothecæ
20 generalis, † quæ regularitèr sequitur rem, & quemcumque illius possessorem, *l. distractis & l. pignoris C. de pignor. l. res C. de remission. pignor. Rota decis. 301. num. 17. par. 1. rec. & coram Buratt. d. decis. 62. nu. 3.* Decisio autem *in Romana Scriptoriæ coram Card. Marquemont. 5. Iuny 1609. impress. apud Grat. discept. 221. sub num. 10.* Firmans
21 generalem † hæredis institutionem non comprehendere ea, quæ ad alium spectare debent casu quo de illis specialitèr non disponatur, non aduersatur; cum Crescentius specialitèr disposuerit de bonis Lauræ ad fauorem Annæ ibi, *Item d. D. Crescentius testator iure Institutionis &c. reliquit D. Annæ &c. omnia, & singula bona mobilia ipsius Testatoris &c. ac etiam omnia alia bona, actiones, & iura quæcumque per ipsum D. Testatorem reperta in hæreditate d. Lauræ Crescentiæ suæ germanæ sororis &c.* Quæ ab ipso Crescentio habente liberam facultatem dispo-
22 nendi ad † fauorem cuius maluerit dicta bona recognoscere debet, *vt declarando tex. in l. vnum ex familia 67. §. si de falcidia ff. de legat. 2. & in l. si sponsus §. si quis rogatus ff. de donat. inter vir. & vxor. latè responsum fuit in primis duabus decisionibus huius causæ comprobatis in Romana Emphyteusis 28. Nouembris 1653. coram R. P. D. meo Verospio.*

23 Neque applicantur † *text. in l. siquis §. illud etiam iuncta authent. nunc autem C. de secund. nupt. & in l. si mihi Sempronius 103. ff. de legat. 1.* Procedunt enim quando habens facultatem disponendi nullo modo disponit, vel disponit eo modo, quo Testator disposuerat, data autem prout hic difformitate dispositionum nil refert an dispositio facta fuerit ad fauorẽ personæ vocatæ à Testatore, vel alterius, quia ipsa difformitas demonstrat eum noluisse obsequi voluntati Testatoris, sed voluisse vti libera facultate ab eo concessa, cum paria sint ad istum effectum transferre bona in alias personas, vel in personam vocatam sub diuersis conditionibus; Crescentius enim Iure institutionis reliquit Annæ bona Lauræ vna simul, & copulatiuè cum proprijs, atque adiecit onus illa distribuendi inter pauperes,

quatenùs Anna sine filijs decedat, quod in testamēto Lauræ non legitur, ex quibus concludenter educitur disposuisse de illis bonis non tanquam spectantibus ampliùs ad here-
24 ditatem Lauræ, sed vti † proprio ipsius patrimonio, vt deducitur *in 2. decis. §. vlt.* cui non vrget *Ruin.cons.147.nu.16.lib.2. & cons.92.n.23. lib.3.* Quia in suo casu dispositio fuerat facta in venientes ab intestato purè, siue alia con-
25 ditione, & sic † tamquam facta eo modo quo inerat, nihil operabatut.

Extra rem aut visa fuerunt ea, quæ subdebantur de nullitate facultatis disponendi tamquam importantis dispositionem Lauræ in
26 voluntatē† heredis, *ex allegat. per Surd.cons.380 num.25.cum seqq.* Quia ipsa non contulit dispositionem in voluntatem Crescentij, in quibus terminis loquitur Surd. & alij in contrarium
27 ab eo allegati, † sed Crescentium instituit, & substituit Annam, quatenùs ipse de bonis nō disposuisset. Conditio itaque substitutionis, non ipsa substitutio pendet à voluntate Crescentij. Prohibitum autem non est substitue-
28 re sub conditione à facto tertij † dependente, *l. si ita fuerit 13. ff. de manum. testam. Rota in Cesenaten. hæreditatis 24. Martij 1651. coram Reuerendiss. D. meo Decano, & 10. Nouembris eiusdem anni coram R.P.D. meo Albergato.*

Denique non obstat repetitum obiectum, quod Anna adhibuerit hereditatem Lauræ, & repudiauerit illam Crescentij. Quia ex prædictis non potuit adire, nec consequi bona
29 Lauræ, † nisi vti hæres Crescentij, qui nec præcisa, nec causatiua necessitate cogebatur illam instituere, quia habebat liberam, & amplissimam facultatem disponendi tàm in vita, quàm in morte, & propterea eo ipso, quod
30 Anna hæc bona acceptauit se heredem † Crescentij declarauit cum ad ipsam alio iure quā hæreditario ipsius pertinere non poterant, vt probant auctoritates supra in principio allegatæ.

Et ità vtraque &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO Sacræ Rotæ DECANO.

Interamneñ Bonorum.

Lunæ 15. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Vocatio ad fideicommissum benè deducitur ex substitutione hæredum, & successorum, quorum appellatione veniunt tantùm heredes sanguinis; quod procederet, etiamsi qui prætendit esset fœmina, cum sub dicta appellatione veniunt etiam fœminæ.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione hæredum, & successorum in vltimis voluntatibus veniunt solum hæredes sanguinis. Quidquid sit in contractibus num. 1.*

2 *Appellatione hæredum, & successorum veniunt tam masculi, quam fœminæ.*

3 *Hæres etiam dicitur, qui fuit institutus in re certa, quamuis non sit vniuersalis.*

4 *in Hæredis potestate non debet posse eludere voluntatem defuncti.*

5 *Testatoris consideratio dum fuit circa iura sanguinis operatur, vt de solis descendentibus, & hæredibus sanguinis intellexisset.*

6 *sub Nomine hæredum adiecto post factam mentionem de filijs, non veniunt nisi nepotes, & descendentes sanguinis.*

7 *Verba,* suique hæredes, & successores &c. *excludunt extraneos, cum illud verbum, sui, importet suitatem.*

8 *Institutio hæredis dùm remouet extraneos, censetur quoque substitutio eosdem excludere.*

9 *Testator nunquam præsumendum est, quod magis dilexerit hæredes extraneos substitutos, quam institutos.*

10 *Hæredum, & successorum vocatio, intelligitur per vulgarem, non autem per fideicommissariam.*

11 *Hæres, quando fuit instituta certa persona, & eius hæredes, censetur institutio per vulgarē simpliciter.*

12 *Decis. 297. num.8. & seq. coram Gregorio XV. qualiter intelligatur.*
Secus tamen est, quando sunt substituti, hæredes, & successores.

13 *Hæredes, & successores quando sunt substituti, sub commemoratione mortis, tunc dicitur substitutio compendiosa, quamuis adsit dictio,* quandocumque.

14 *Substitutio compendiosa nedum continet sub se vulgarem, & etiam fideicommissariam.*

15 *Verba, quando testator direxit non in ipsos hæredes, sed in hæreditatem, quid ex hoc venit in feudum, & num. 7.*

16 *Verbum, redeat, importat fideicommissum.*

18 *Vocatio hæredum, & successorum, si cohereat substitutioni reciprocæ immediatè factæ, quid sit dicendum.*

19 *Substitutio fideicommissaria censenda est, eo modo, & forma, prout est vocatio substitutorum contenta in reciproca.*

20 *Hæredem in sua vita nemo habet.*

21 *Testator eo ipso, quod substituit proprios filios, & eorum hæredes, istos censetur substituisse post mortem, & sic ordine successiuè per fideicommissariam substitutionem.*

22 *ad Portionem patrui, vt substitutus admittatur, quid requiratur.*

23 *Substitutus quando sine dubio admittatur ad portionem patrui.*

24 *Substitutus quando expresse fuit vocatus ad portionem patruorum, tunc cessat omnis controuersia.*

25 *Vocatio quando est litteralis in testamento, stultum est id reuocare in dubium.*

DECISIO CLXXI.

DECESSIT anno 1593. Io. Maria Filerinus cum Testamento, in quo instituit Angelam filiam in scutis 1500. & Ioannem Baptistam, Vincentium, & Bartholomæum filios masculos in scutis 300. pro quolibet, cum reciproca substitutione inter eos, hæredem verò vniuersalem sibi scripsit Syllam vxorem cum prohibitione transeundi ad secun da

cunda vota, vocando in casu contrario dd. eius filios masculos, eorumque hæredes successores, addita substitutione eorumdem post illius mortem per hæc verba, ibi, *Et voluit insuper quod ad mortem ipsius D. Syllæ dicta hæreditas redeat, & esse debeat dictorum suorum filiorum, & eorum hæredum, & successorum cum supradicta conditione, quod si quis decesserit sine filijs legitimis, & naturalibus, vt supra succedant vnus alteri, & alter alteri, suique hæredes, & successores omni meliori modo &c.*

Defuncto Testatore, primo loco obijt Ioannes Baptista sine filijs, deinde Sylla, & postmodùm Bartholomæus cùm testamento condito ante mortem Syllæ, in quo instituit Luciam eius filiam, aliasque, si eas habuisset in scutis 2500. auctis in codicillis ad alia 3500. heredes verò vniuersales scripsit filios masculos si eos haberet, *sin minus, & euenit, aut eis postmodum quomodocumque sine masculis decedentibus vocauit Syllam matrem, & Vincentium fratrem, quibus decedentibus substituit dictam Luciam.* Cum autem vltimo loco obierit dictus Vincentius institutis sibi hæredibus Iosepho, & fratribus de Perottis suis ex sorore nepotibus & sic apertum, prætenderetur ad fauorem dictæ Luciæ Bartholomæi filiæ vtrumque fideicommissum, tàm auitum, quàm paternum commissa mihi causa in prima instantia appellatione remota, proposui dubium, An constet de vocatione Luciæ tàm in testamento Io. Mariæ, quàm in testamento Bartholomęi, & Domini quoad vtrumque affirmatiuè responderunt.

Respectu enim auiti resultat eius vocatio ex substitutione hæredum, & successorum, quos Io. Maria Testator post mortem Syllæ substituit, atque denuò vocauit sub reciproca eius filiorum substitutione, vt patet ex verbis supra relatis, quorum appellatione (quicquid
1 sit in contractibus) tàm † in conditionibus, quàm in substitutionibus veniunt solum heredes sanguinis, *l. ex facto, § fin. ff. ad Trebell. Specul. lib. 4. pract. 3. tit. de testam §. 1. num. 32. vers. item cum sit mentio, Fulgos. cons. 17. num. 2. vers. in contrarium, Aym. cons. 155. num. 6. Fusar. consil. 79. num. 1. Peregrin. de fideicomm. art. 32. num. 31. Rota decis. 170. num. 3. par. 3. & decis. 290. num. 6. par. 4. recent.* Vnde cum omnes prædecesserint, substitutio purificata remansit ad fauorem Luciæ neptis Testatoris ex Bartholomæo filio, quam uis sit fœmina, nam sub dicta appellatione
2 heredum, † & successorum de iure veniunt tàm masculi, quàm fœminæ, *tot. tit. ff. de legit. hæred. auth. defuncto, C. ad Tertull. & auth. ex successione, C. de suis, & legitim. Card. Mant. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 14. sub num. 11. vers. idemque si fuerit, Rota in recent. decis. 21. num. 4. par. 1. coram Buratto decis. 596. num. 5. & coram bon. mem. Merlino decis. 326. num. 7.* Et quamuis non fuerit
3 hæres effectiua omnium bonorum sui † patris, siue quia satis est institutam fuisse in re certa, nempè in scutis 2500. auctis in codicillis ad alia 3500. vt optimè firmat *Specul. in d. tit. de testam. d. §. 1. num. 31.* quem communiter sequuntur relati *per Peregr. d. art. 32. num. 21. & per*

Fusar. 341. num. 9. Guidop. decis. 458. num. 1. & per tot. Siue etiam quia sufficit, quod per ipsam non steterit, quo minus fuerit hæres vniuersalis, ne alioquin sit in potestate grauati non
4 substituendo † hæredem sanguinis, eum à vocatione excludere contra voluntatem Testatoris, vt benè firmat *Ruin. cons. 174. sub nu. 12. vers. quia ergo verba lib. 2. Fusar. cons. 78. num. 9. & d. cons. 79. num. 3. & de substit. q. 340. nu. 1. & 2. alijque relati per Peregrin. d. art. 32. num. 9. vers. sed contra tenuit.*

Comprobatur eius vocatio; Tùm ex quo Testator instituit coniunctam personam nempè vxorem, eique substituit communes filios eorumque hæredes, & successores, ac propte-
5 reà considerasse censetur iura sanguinis, † quorum consideratio operatur, vt de solis descendentibus, & hæredibus sanguinis intellexisse videatur, vt docet *Bald. cons. 267. num. 2. lib. 5. Soccin. iun. cons. 153. num. 10. cum seqq. Bero. cons. 119. nu. 49. vers. accedat ad hæc lib. 2. Card. Mant. vbi supra d. lib. 8. d. tit. 14. num. 13. cum alijs per Fusar. d. q. 339. num. 63. Rota decis. 216. num. 1. & decis. 269. num. 4. par. 5. recent.* vbi quod sub nomine
6 hæredum adiecto post factam mentionem † de filijs non veniunt nepotes, & descendentes sanguinis; Tùm ex quo addidit dictionem, *sui*, ibi, *suique hæredes & successores*, quæ cum
7 denotet suitatem, † demonstrant etiam substitutionem intelligen. esse de heredibus sanguinis ad exclusionem extraneorum, *Ant. de Butr. cons. 23. num. 2. Bero. d. cons. 110. num. 52. lib. 2. Menoch. consil. 958. num. 11. vers. 8. suffragatur, Guidopap. decis. 306. num. 2.* Tùm etiam ex quo in ipsamèt institutione Vxoris, vocauit etiam suos hæredes, & successores, ibi, *In omnibus autem suis bonis &c. vniuersalem hæredem instituit D. Syllam eius vxorem, suosque hæredes, & successores &c.* Vnde sicut in hac parte sine dubio
8 intellexit † de filijs, & descendentibus, dum postmodùm vxori decedenti filios substituit, quorum substitutio impleri non potuisset, si
9 in institutione comprehensi † fuissent extranei, ita pariter affirmādum est in subsequenti substitutione facta filijs de solis descendentibus,
9 & hæredibus sanguinis fuisse intellectum, † cū præsumi nequeat Testatorem magis dilexisse heredes extraneos substitui, quàm instituti, vt notant *Socc. iun. dicto consil. 158. num. 14. lib. 2. Aym. cons. 38. num. 3. Card. Mant. d. lib. 8. d. tit. 14. num. 7. Fusar. d. q. 339. num. 36.* qui allegant concordantes.

10 Nec subsistit quod dicta † vocatio heredum, & successorum intelligatur per solam vulgarem, non autem per fideicommissariam.

Licet enim quando certa persona, & eius
11 heredes sunt instituti per vulgarem † simpliciter heredes censeantur vocati, *iuxta doctrinam Cuman. in l. Gallus, §. quidem rectè num. 7. in fine, ff. de liber. & posth.* in quibus terminis loquitur
12 *Rota coram san. mem. Greg. decis. 207. † num. 1. cum seqq. & in Interamen. fideicommissi 16. Maij 1625. coram bon. mem. Pirouano*; Secùs tamen est quādo, prout hic, sunt substituti heredes, & successores, præsertim sub Commemoratione

13 mortis, talis enim † substitutio compendiosa est, quamuis non adsit dictio quandocumque *gloss.& DD.in cap.1.de Testam.in 6.Giouagn. cons.74.num. 26.& 27.lib.1.Rota decis.656.num.2. par.4.decis. 157.num. 1. & decis.579.num.7.part.8.*
14 *recent.* Quæ propterea † sub se continet nedum vulgarem, sed etiam fideicommissariam *DD.communiter in l. Centurio ff. de vulg. & pupill.Anchar.in cap.si Pater num.15. de Testamen. Rota decis.97.sub num.7.par.4.rec. & coram bo.me. Merl.decis.269. num.1. & 2.* & cum alijs in his terminis allegatis in *Romana fideicommissi de Drusolinis 12.Iunij 1654. coram me, §.quia cum in casu cum seq.*

Quod certius procedit in proposito siue, ex
15 quo verba directa † sunt in ipsam hæreditatem. ibi. *d.hæreditas redeat, & esse debeat, &c.* & vocati sunt hæredes nondum nati, ex quo arguitur consideratum fuisse tractum temporis
16 successiuum, † quod fideicommissariam continet substitutionem, vt declarat idem *Cuman. in l.cum ita §.in fideicommisso num.4. ff. de legat.2. Curt.iun.consil.48.numer.4.5.& 6. Soccin.iun.cons. 136.num.18.lib.3. Rota in recent.dec.320.numer.1. par.1. & in dicta Romana fideicommissi de Drusolinis sub §.& liceat,* siue ex quo vocatio conce-
17 pta fuit per verbum, † *redeat*, de sui natura fideicommissum importans; vt in proximis terminis verbi (reuertatur) est *Tex.in l.Lucius 78.§.tres hæredes ff.ad Trebell. Castr.cons.341. post princ.lib.1.Corn.cons.152.num.19.lib.2. Tiraquell. de reuoc.donat.verb.reuertatur num.6.Bero.cons.66. num.18.lib.2. Rota decis.509.num.2.ad med.par.4. diuers.coram Cardin.Caualerio decis.34.numer.3. in Romana Census 15.Iunij 1654. coram R.P.D. meo Bichio sub §.negauantque ijdem, & prius in alia Romana Census 30.Ianuarij eiusdem anni coram me,§. informantes verò,* siuè etiam ex quo præfata vocatio hæredum, & successorum cohæret
18 etiam immediatè † substitutioni reciprocæ inter primos substitutos factæ, ibi, *succedat vnus alteri, & alter alteri, suique hæredes, & successores.* Ideoque fideicommissaria censenda est
19 modo, & forma prout † est vocatio primo substitutorum contenta in reciproca *Dec.in l. in Testamento la 1.num.3.in fin. C. de testament. & cons.318.num.3.Angel.cons.307.num.3.Rolan.cons. 25.num.10.lib.1.Crass.in §.substitutio quæst.54.numer.6.vers.declarat.3.Rota decis.300. nu.13.par.1.*
20 *recent.* Siue demum † ex quo cum nemo habere possit hæredem in vita *l.1.ff.de hæredit.& act. vend.* eo ipso quod Testator substituit proprios filios, & eorum hæredes, istos sub-
21 stituisse censetur post mortem, † & sic ordine successiuo per fideicommissum *iuxt. Theoric. Bart.in l.Gallus §.quidem rectè numer.7.ff. de liber. & posth.quam sequuntur Aym. cons.131. sub nu.10. Soccin.sen.cons.12.num.6. & 14. vers. sed præmissis non obstantibus lib.3.late Peregr.de fideicom.art.19. n.18.19.& 21.*

Minusuè subsistit, quod Lucia censeatur vocata ad solam portionem Bartholomei sui patris, non autem ad portionem Vincentij patrui. Quia de hoc solum dubitari contingit, quando filij cohæredis reciprocè substituti simpliciter sunt positi in conditione quo casu nisi adsint vrgentes coniecturæ; nempè ra-
22 tio masculinitatis, † contemplatio agnationis, digressus ad plures gradus substitutionum, & similes nunquam inducitur fideicommissum in portione patrui; vt omissis antiquioribus respondit *Rota in Romana fideicommissi de Ferratinis 19.Nouembris 1646. & 29.Martij 1647. coram R.P.D.meo Meltio §.minusque obstat.* Non
23 autem quando expresè, † prout hic, sunt substituti hoc enim casu res caret omni dubitatione, vt consuluit *Peregr.consil.151. nu.6 lib.5.quem refert, & sequitur Fusar. de substitution. quæst.440.nu.18.* expressa enim, † & dispositiua vocatio heredum, & successorū posita in reciproca substitutione filiorū verificari non potest nisi in portione patrui sine filijs defuncti cum respectu paternæ portionis concepta sit
24 sub conditione † si sine filijs, & consequenter Lucia nedum patris, sed etiam patrui portionem capere debet, cui etiam fuit expresè reciprocè substituta *l.Lucius vbi Bart. cæterique scrib.ff.de vulg.& pupill.l.2.C. de impuber. & alijs substitution.Card.Caualer.decis.167.n.3. & 4. cum alijs in puncto alleg.in dicta Romana fideicommissi de Drusolinis coram me, §. Testator enim, & §. atque ideò.*

Respectu verò Testamenti paterni illius vocatio ab Informantibus pro Perottis non reuocabatur in dubium, sed expresè admittebatur, quia litteralis est post obitum Syllæ matris, & Vincentij fratris hæredum Institutorum.

Et ità vtraque parte &c.

R. P. D. B I C H I O.

Calaguritana Beneficij de Bilbao.

Lunæ 15.Maij 1656.

A R G V M E N T V M.

Beneficio iam obtento, vt quis priuetur ob diffamationem Symoniæ requiritur plena, & concludens probatio, cum de magno præiudicio tractetur, secus verò si quis prætendat aliquod beneficium obtinere, quia tunc cum non agatur de tanto præiudicio, sufficit sola Symoniæ diffamatio, & quare.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficio iam obtento, si tractetur aliquem priuari ob Symoniam, ea est plenè, & concludenter probanda.*
2 *Beneficio obtinendo, vt quis priuetur ob vitium Symoniæ, sat est sola diffamatio, & coniecturæ.*
3 *ad Beneficium aliquod obtinendum quando quis habeat omnes qualitates.*
4 *Tunc perindè est ac si illud iam obtinuisset; ac ei illud fuisset sibi collatum.*
5 *ad Beneficium aliquod quando sunt plures concurrentes, tunc admisio ad illud nullum tribuit ius, nisi sit verè institutus.*
6 *Qualitates maiores ad obtinendum beneficium, quando*

quando quis habet, si sit diffamatus Symonia, parum iuuant.
8 *Ius ad rem, quando quis habet ad obtinendum aliquod quando sit considerabile.*
9 *de Beneficio priuando aliquem, quando tractatur, probatio debet esse plena, & concludens.*
de Praiudicio magno quando agitur, non admittitur probatio num. 9.
10 *Beneficium aliquod prætendens quia habet qualitates requisitas, si ei non conferatur illud non est magni præiudicij.*
Secus verò, si illud iam haberet, & tractaretur de illo priuando.
12 *ad Beneficium, quando quis est promouendus, eius opinio in nullo debet esse grauata.*
13 *Nec vlla nota, vel infamia debet esse maculata.*
14 *ad Episcopatum quis non est admittendus, quamuis electus iam sit, dum multis criminibus sit diffamatus.*
15 *ad Beneficium electus, dicitur acquisisse ius ad rem.*
16 *de Symonia quando quis dicatur diffamatus.*
17 *de Symonia dicitur quis satis diffamatus ex inquisitione, siue denunciatione criminali.*
18 *ab Beneficio obtinendo, vt quis repellatur ob suspicionem Symoniæ, sufficit diffamatio eiusdem criminis.*
19 *Symoniæ diffamatio non remanet purgata per sententiam absolutoriam ab eo crimine, dum inquisitus fuit condemnatus in expensis.*
20 *Vel quia sententia absolutoria, non emanauit ex capite innocentiæ, sed ob non factas probationes.*
21 *Absolutus ab aliquo crimine, de quo fuit accusatus, ob non factas probationes.*
Tunc non obstante tali absolutione, remanent tamen vestigia prioris iudicij, & potest inquisitus superuenientibus indicijs molestari.
21 *Sententia, dum est suspensa per appellationem, remanet etiam suspensa, quo ad eius probationem.*

DECISIO CLXXII.

OBESSE Antonio de Goiri nè beneficium controuersum assequatur diffamationem symoniæ super hoc ipso beneficio commissæ, & probationes ad illam ostendendam adductas censuerunt iterum Domini, amplectendo præsertim distinctionem, quam *in §. hæc tamen affert prima decisio huius causæ edita sub die 5. Iulij proximi præteriti*, quod scilicet aut
1 agitur de priuando† aliquem ex capite symoniæ beneficio iam obtento, & requiritur plena probatio symoniæ, aut de deneganda institutione, seu Collatione beneficij obtinen-
2 di, & sufficit symonię † diffamatio, & coniecturę, eandemque distinctionem vltra allegationes in d. §. *hæc tamen sequitur Ripa de symonia par. 3. art. 6. num. 2. & 3. Rot. apud Seraph. dec. 1029. num. 1. vers. quicquid sit decis. 22. numer. 2. inter impress. post 2. vol. cons. Farin. aliique relati ab Add. ad Buratt. decis. 445. num. 15. à Modern. Auenionen. resol. benef. par. 2. cap. 5. §. 1. numer. 13. & à Modern. Tudert. var. lucubr. tit. 4. cap. 19. n. 121.*
3 Et licet Informantes pro† Antonio asserent,

nos versari in primo membro distinctionis, eo quod, cum ille habeat omnes qualitates à Constitutione Clementina in huiusmodi beneficijs requisitas, ac se opposuerit, fueritq; ad examen admissus, habendus videtur, ac si beneficium ei fuisset collatum, iuxta tradita per *Mandos. cons. 51. numer. 5. & sequent. Burat. decis. 55. num. 4. Rota in Calaguritana beneficij Sancti Ioannis de Molinar. 17. Nouembr. 1651. cor. R. P. D. meo Cerro Lotther. de re benef. lib. 2. q. 51. numer. 38. & seqq.*

Responsum fuit primo, adducta per Mandosium posse admitti quando vnus tantùm adest oppositor habens qualitates à lege, vel ab homine requisitas, secùs verò si concurrunt alij oppositores ex prouisione legis, vel fundationis admittendi, tunc enim oppositio,
5 & illius † admissio nullum ius tribuit, donec sequatur actus auctorizabilis superioris habentis conferre, vel instituere, vt declarasse Rotam testatur *Mandos. d. cons. 51. in fin. & tradit Lotther. de re benef. lib. 2. q. 51. num. 38. & 43. vers. tertius est casus, Garz. de benef. par. 4. cap. 3. num. 71. Gonzal. super reg. 8. Cancellar. gloss. 9. §. 1. numer. 58. & 93. Pelaez de maiorat. par. 4. q. 1. numer. 61. Escobar. de purit. sang. par. 1. qu. 7. num. 17. & seqq. Castropal. oper. moral. tom. 2. tract. 13. disput. 2. par. 1. n. 17. Mohed. dec. 1. de præb.*

Et hic est casus noster, quia adest etiam oppositio Ignatij, qui est filius Patrimonialis, fuit in examine approbatus, omnibusq; alijs qualitatibus est præditus, quas præcipit Constitutio Clementina, & quamuis Antonius iactet se digniorem tanquam ętate seniorem
6 Sacerdotem, ac alias ad † audiendas Confessiones approbatum; hę qualitates prælatio-
7 nem non tribuunt, † dum est de symonia diffamatus *Calder. cons. 9. de probat. Rota diuer. decis. 655. num. 2. par. 4. Caputaq, dec. 201. par. 1. dec. 238. num. 3. par. 3. Seraph. decis. 767. numer. 4. Rota decis. 219. num. 3. in fin. par. 3. recen. & in Beneuentan. Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano, impress. apud Marches. de commiss. tom. 1. fol. 293. sub num. 3. vers. cum sola suspicio decis. 119. num. 1. & seq. coram Comitulo.*

Secundò, Responsum fuit esto, quod oppositio admissa ius tribueret, illud esse tantùm ad rem, & considerabile ad alios effectus
8 puta, ut pręseruatum† dicatur per clausulam dummodò tempore datæ præsentium non sit alteri ius quęsitum appositam in posteriori prouisione, in quibus terminis loquuntur ex aduerso allegati, nusquam tamen dici potest ex iure huiusmodi resultare acquisitionem beneficij ad effectum, vt qui illo priuatur, censeatur priuatus beneficio iam obtento in subiecta materia symoniæ, eius quippè plena
9 probatio, † vbi agitur de priuatione Beneficij obtenti, exigitur, ob grauius præiudicium, quod infert priuatio iuris plenè quęsiti, & à Superiore iam auctorizati; æquale verò non est pręiudicium, quod infertur oppositori
10 nondum collationem assecuto, † quia per quoscumque actus collationem pręcedentes numquam acquiritur ius in re, *cap. vlt. de conceß. præb. in 6. Lother. in his terminis de re benef. lib. 2*

*quæst.51.num.35.& seqq.Seraph.decis.1091.num.1.
& seqq.dec.1356.numer.11.* dumque Superior
11 alium prefert, † non dicitnr priuare symoniacum; sed abstinere ab illius institutione, vt debet etiam ex sola suspicione symonię ad
12 euitandum scandalum,† quod alias præbiturus esset, & quia opinio promouendi ad beneficia Ecclesiastica in nullo debet vacillare, *cap.Laici 33.distinct. Hostien.in cap. accusatum numer. 3. de Symon. Abb. in cap.cum iniunctis sub numer.4.circa fin.vers.quia non debet de elect.* & nul-
13 la nota, vel infamia esse maculata *cap. fin. de furt. latè Garz.de benef.par.7.cap.8.num.2.* Vndè in fortioribus terminis non esse admitten-
14 dum Episcopum iam † electum si de multis criminibus erat diffamatus, disponit *Text. in Can.tantis Daniel 81.distinct.& probat Abb.in cap. 1.num.8.in cap.per Inquisitionem numer.11.de elect. Felin.in cap.nihil num. 12.vers.decimotertio de præscript.Seraphin.decis.516.numer.4. Rota diuers.dec. 655.num.2.part.4.* Et si per electionem fuisset
15 quęsitum ius ad rem *Rebuff.in prax.super regul. de iur.quæsit.non toll.gloss.6.num.37.& seqq.Cassad. decis.18.numer.4.de præbend.* cum alijs allegatis per *Modern.Pisanum de iurepatr.par. 2.lib.8.cap.8. num.18.*

Quę benè omnia applicantur casui nostro,
16 quia diffamatio Antonij † de commissa symonia, eiusque coniecturę resultant ex pluribus Testibus deponentibus quoque de pu-
17 blica voce, & fama,† & ex inquisitione, siue denunciatione criminali, quę sola sufficeret *cap.4.de accusat.Lother.de re benefic.lib.2.quæst.31. num.145.Rota decis.2.num.1.de accusat. in antiquit.* aduertendo maximè, quod ad effectum, de quo agitur, satis est probare, vel symoniam,
18 vel symonię diffamationem,†à quo oriretur scandalum, si diffamatus promoueretur. Et tantum abest, quod diffamationem euacuet
19 sententia absolutoria † reportata in Iudicio criminali,quod imò illam auget, dum inquisitum condemnauit in expensis, vel saltem
20 pręseruat, ex † quo non emanauit ex capite innocentię, sed ob non factas probationes, vt in puncto respondit *Rota decis. 219. sub num.3.* vbi dicit rationem, quia tum remanent ve-
21 stigia prioris iudicij, † & potest absolutus superuenientibus inditijs quandocumq; vexari, *par.3.recent.* cum alijs allegatis in prima *decisione huius causæ §. nihil refragante*, vltra quod
22 sententia est † suspensa per appellationem, vt in *§. & hæc facilius ponderat eadem prima decisio.*

Quam propterea confirmandam esse resolutum fuit causa bis proposita sub die 7. Februarij proximè præteriti, & hodiè vtraque parte informante.

R. P. D. ALBERGATO.

Viterbien. seu Meliuitana Commendæ.

Lunæ 15. May 1656.

ARGVMENTVM.

Donatio ad pias causas non indiget acceptatione, neque statutarijs solemnitatibus, sed ex ea statim ius quæritur irreuocabiliter donatarijs, maximè quando fuit pura, vel etiam si fuisset conditionalis conditio, dum tamen fuit adimpleta vel executioni donationis adiecta.

SVMMARIVM.

1 *Donandi promissio vim donationis habet.*
2 *Donatio facta ad pias causas non eget statutarijs solemnitatibus.*
3 *Donatio facta fauore loci pij, non indiget acceptatione.*
4 *Donatio non reuocata acceptari potest post mortem donantis.*
5 *Dispositio confirmatur per mortem disponentis non mutata voluntate.*
6 *Donatio potest acceptari tam in vita, quam post mortem donantis.*
7 *Donationis reuocandi ius cum persona donatoris expirat.*
8 *Hæredes donantis non possunt impedire acceptationem donationis.*
9 *Conditio executione adiecta non reddit dispositionem conditionalem, declara vt num.10.*
11 *Conditione impleta, contractus censetur purè celebratus.*
12 *Donatio morte donantis non censetur reuocata.*
13 *Clausula, Quatenus, non inducit conditionem si non adest necessitas.*
14 *Religio Hierosolymitana absque beneplacito Apostolico potest acceptare Commendas ex Constitutione Pij V.*
15 *Breue reducto ad viam iuris, attenditur tunc iuris dispositio.*
16 *Gratia quamuis vallata clausulis prægnantissimis, corruit ex defectu intentionis.*

DECISIO CLXXIII.

TRANSMISSIO ad insulam Melitæ toto donationis consensu quam Terentius Collemodius omnium suorum bonorum pro erigenda in oppido Ciuitatis Vetulæ Commenda cum quibusdam pactis à magno Magistro acceptandis facere promiserat, antequam Religionis consensus accederet Terentius in actu testandi prędictam donationem ratificauit. Verum antè hæredis nominationē morbo oppressus interijt. Hinc orta inter Eminentiss. Cardinales Imperialem, S Raggium hęredes in alio Testamento institutos, & Sacram Religionem controuersia fam. mem. Innocent. X. bona ad alios vsus pios, cum clausula sublata,& decreto irritati motu proprio applicauit quo nuper præuia aperitione ad viam iuris per Sanctissimum reducta cau-

causaque mihi commissa, dedi dubium, An constet de bona iure S. Religionis, ad cuius
1 fauorem hodiè resolutum, † quia illa nititur promissione donandi inter viuos à prædicto Collemodio subscripta, & proprio sigillo munita, quæ ab initio donationis vim habens, non secus ac ipsa donatio ius ad rem donatam Religioni peperit, iuxta magis communem opinionem, de qua *Menoch.cons. 178.num.18.Surd.cons.535.num.8. Gratian.discep. forens.887.num.20.& seq. Fontanell.de pact.tom.1. claus.4.gloss.9.par.4.num.28.& seqq.fol.mihi 169. Rot.decis.293.n.2.par.5.& decis.88.num.12.& 13. par.6.recent.Adden.ad Buratt.decis.719.num.9.cum alijs per Modern.Neapolit.contr.forens. lib.1.cap.4. num.6.*

Maximè cum ad vsus pios, & piæ causæ fauore promissa fuerit donatio ad effectum, nempè erectionis Commendæ celebrationis Missarum, quo casu tanquam Spiritu Dei facta humanis legibus non subiacebat, & ideò
2 nec insinuatio, † nec aliæ solemnitates statutariæ requirebantur *Tiraq. de priuileg. piæ Caus. priuil.124.per tot.Gratian.discept.for.782.num.25. & seq.Rota coram Burat.decis.7.num.9. & in recen. decis.461.num.13.in fin.vers.vltra quod part.1. & in Romana donationis 9.Maij 1631. coram clar. me. Card.Hieronymo Verospio.*

Non obstat, quod antè obitum Collemodij, neq; Notarius aliquis pro Religione, neque Religio pro se ipsa donationem accepta-
3 uerit,† tum quia ad fauorem loci pij facta donatio acceptatione non eget, quasi Deo facta sit, qui vbique præsens est, & pro Religione dicitur acceptare *Cyn.in l.illud 17.nu.5. C.de sacros. Eccles.Gratian.discept.358.num.34. Gonzal. gloss.5.§.7.num.101. Rota coram Cardinal. Caual. decis.606.num.10.& in Baren.donationis 5. Aprilis 1647.§.non obstat coram Reuerendissimo Dom. meo Decano.* Tum etiam, quia cum Terentius donationem non reuocauerit, sine dubio Reli-
4 gio donataria† etiam post eius obitum validè potuit acceptare donationem *Molin. de primog. Hispan.lib.4.cap.2.num.77.Sanchez de manut.lib.1 disp.6.num.5.vers.hoc intellige,cum alijs, Reu.Eugubin.de fer.Eccles.81.n.35.vers.quia responderi potest & seq.lib.1.*

Et quicquid sit, an ante acceptationē donatarij reuocari possit donatio, certum est, quod cum in præsenti non solū reuocata non fuerit, sed imò eam in actu testandi donator ratificauerit, vt deponunt testes *relat.in Sum. Religionis numer.2.* nihil obesse potest subsequenti donationis acceptationi, quæ si post obitum donantis fieri non posset ex ipsa morte reuocatam fuisse necessario dicendum esset contra
5 iuris præsumptionem, † quia moriens non mutata voluntate antecedentem dispositionem confirmare dicitur *Clar.in §. donatio qu. 3. in fin. Reu.Eugub.in dicta decis.81. n.36.* & sicuti
6 potuisset ipso Collemodio viuente †quandocumque à Religione acceptari donatio, ità, &
7 post eius mortem, † cum ius reuocandi donationem si quod ipse habebat, cum persona ipsius extinctum fuerit ad hæredes nullo mo-
8 do transmissum, † qui ideò acceptationem impedire non poterant, vt ratiocinantur prædicti DD. *& Couar.var.resol.lib.1.cap.4.num.17. Thesaur.decis.124.num.2. Fontanell. de pact.nupt. tom.1.claus.4.gloss.8.nu.4.& seq.fol.mihi 124. cum concord.per Modern.Lucens.cons.37.nu.11. & cons. 38.n.4.lib.2.*

Nec releuat, quod donatio esset conditionalis, ibi, *Subito che mi saranno accordate ad vnguem, dette Conditioni dell' Eminentissimo Gran Mastro, è suo Conseglio*, & infrà, *del giorno, che sarà stata accettata ò stipulata per Notaro publico questa mia offerta dalla Sacra Religione,&c.*& ideò conditionibus non impletis in vita donantis, videatur expirasse donatio.

Quia animaduersum fuit, quod huiusmodi conditio non tangebat substantiam, & quantitatem ipsius donationis, sed solam illius executionem respiciebat, quæ suspensa remanebat vsque ad mortem donantis, & ad effe-
9 ctiuam Religionis † acceptationem, vndè conditio executioni adiecta, & tantum substantiæ non fecit promissionem conditionalem, *Alex.cons.14.num.3.libr.1. Grat.discept.136. num.44.Rota decis.19.n.4.par.4.recen.tom.2.* & in
10 omnem euentum † conditione adimpleta, & facta per Religionem acceptatione non constito de reuocatione contractus perfectionem assumpsit, & effectus est irreuocabilis, quia
11 quandocumque † superueniat conditionis implementum, proindè est, ac si ab initio pura fuisset donatio *Surd.cons.38.num.10. Gratian. discept.514.num.12. Card.Mantic.de tacit.lib.4.tit. 40.num.1.& seqq. Thesaur.decis.96.numer.4. Rota coram Duran.decis.112.n.12.vers.quia cum conditio & coram Merl.dec.178.n.12.*

Multa præterea concurrunt, quæ omnem eliminant difficultatem, perseuerantia nempè donantis in eadem voluntate vsque ad extremum vitæ spiritum; Acceptatio donationis à Religione facta statim, ac habita fuit huiusmodi donationis cognitio, quæ omnem
12 moram Religionis † excludit, & denique, quod per mortem donantis non expirauit donatio Ecclesiæ, vel loco pio morte mandantis reuocatum non censeatur, sed adhuc postillam durat firmat *Sanchez de matrim. d.disput.6.num.9.Reu.Eugubin.dec.81.n.39. vbi concordantes allegat. lib.1.*

Minus obest, quod reseruatum fuerit beneplacitum Apostolicum adhucusque non expeditum, nam reseruatio habet in ventre
13 clausulam, quatenus† opus sit, & non alias, quæ stante quod non erat opus beneplaciti illius necessitatem non inducit *Gabr.cons.92.numer.7.lib.1.Rota decis.218.num.12.& seqq. part.7. recen.& in Camerinen.dotis Ecclesiæ 9. May 1653. §.non etiam, coram R.P.D. meo Meltio*, non erat autem opus beneplaciti Apostolici stantibus
14 priuilegijs dictæ Religioni † concessis, acceptandi absque aliqua licentia, aut beneplacito, vt in Constitutione sa.me. Pij V. *la 9.§.31. in fin.*

Et denique motus proprius fel. rec. Innoc. X. clausulis prægnantissimis munitus non ob-
15 stat, tum quia ipso† per Sanctiss. ad viam iuris reducto, vt in *Sum.num.1.* est attendenda solius

lius iuris communis dispositio eodem modo, ac si Breue non emanasset *Ruin.cons.*125. *nu.*5. *& 6.libr.*5. *Marchesan. de commiss.part.*1.*fol.mihi* 157.*num.*53.*& seq.Rota decis.*607. *num.*1. *ad med. vers.ex quibus verbis,par.*3.*rec. & in Romana, seu Auximana bonorum* 28.*Ian.*1646.§.*minusque inualiditatem coram R.P.D.meo Zarate.* Tum etiam, quia circumscripta reductione nullius esset momenti, cum manifestus fuit defectus intentionis Pontificis, ex quo supposuit, quod adesset necessitas beneplaciti Apostolici, & quod Religio non acceptasset donationem, & in possessionē bonorum non fuisset immissa, de cuius contrario vsque de tempore motus proprij nunc doctum fuit ex datis in *Sum.Religionis num.*4. *cum duobus seq.* Arguitur
16 autem defectus intentionis † in Principem quando super erroneo supposito gratiæ fundamenta constituit, quam simul communibus clausulis corruere necessarium est *Seraph. decis.*965.*num.*1.*post med. & dec.*664.*nu.*1. *part.*2. *recen.*

Et ità de bono Iure Sac. Religionis Hierosolymitanæ constare resolutum fuit ipsa tantum Informante parte altera pluribus citationibus lacessita non comparente, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Beneficiatus S.Petri.

Lunæ 15.*Maij* 1656.

ARGVMENTVM.

Agitur hic, quando Cardinalis indultarius conferre possit beneficia reseruata, vel vacantia apud Sedem, & quænam sint beneficia reseruata, & quando vacare dicantur apud Sedem Apostolicam.

SVMMARIVM.

1 *Cardinalis indultarius vigore indulti conferre potest beneficia cui voluerit.*

2 *Beneficium Militis Pij, est reseruatum Sedi Apostolicæ vigore extrauag. ad regimen.*

3 *Indultum in ampla forma concessum tollit obstaculum reseruationis.*

4 *Beneficium vacare dicitur apud Sedem, quando beneficiatus forensis decedit in Curia.*

5 *Beneficiū degentis in Vrbe, tunc dicitur vacare apud Sedem, quando beneficiatus decessit in Curia cum actuali exercitio ad curialitatem inferente.*

6 *Beneficium non dicitur vacare apud Sedem, quando illud obtinens morabatur, & decessit in Curia ratione domicilij, originis, vel beneficij tantum.*

7 *Miles Pius, & Protonotarius, qui non est de numero participantium, non dicitur Curialis ad effectum reseruationis, & ratio assignatur.*

8 *Protonotarijs participantibus spectant functiones ad Curialitatem inferentes.*

9 *Regula Cancellariæ reseruans beneficia Protonotariorum comprehendit beneficia participantium, & non participantium.*

10 *Protonotarij non participantes, non dicuntur Curiales ad effectum inducendi vacationem apud Sedem.*

11 *Reseruatio differt à vacatione apud Sedem.*

12 *Protonotariatus interdum inducit reseruationem, & interdum Curialitatem.*

13 *Curialitas vndè resultet, & vndè reseruatio.*

14 *Officialis simplicis honoris, non dicitur Curialis.*

15 *Officialis emens officium cum pecunia, non dicitur Curialis.*

16 *Officiales exercentes actuale, vel potentiale exercitium dicuntur Curiales.*

17 *Forenses ementes officia inter officiales descripti, non dicuntur Curiales.*

18 *Priuilegia concessa Militibus Pijs, non constituunt Curialitatem.*

19 *Priuilegia Militum Piorum operantur solum honorificentiam.*

*Curialitas quomodò acquiratur num.*19.

20 *Curialitas non resultat ex rogitu processuum, etiam concesso non participantibus, & ratio assignatur.*

21 *Curialitatis formalitas consistit in exercitio personali in Curia.*

22 *Curialitas constituitur per actuale, vel potentiale exercitium propter quod quis cogatur Curiā sequi.*

23 *Curiales illi sunt, qui Curiæ nexibus sunt obligati.*

24 *Milites Pij licet sequi possint Papam in Cruciata, & in Concilijs generalibus, ex hoc tamen non dicuntur exercere potentiale seruitium ad Curialitatem, & num.*25.

26 *Vacatio apud Sedem desumitur ex Curialitate infixa beneficiato de tempore obitus.*

27 *Protonotarij creati à Legatis de Latere, non sunt Curiales.*

28 *Protonotarij creati à Legatis, sunt veri Protonotarij, ac si fuissent creati à Papa.*

29 *Votum Cardinalis Lancellotti, & Coccini, & aliæ decisiones declarantur.*

30 *Curialitas ad effectum vacationis apud Sedem, debet esse plena, & concludens non autem præsumptiua, & imperfecta.*

31 *Protonotarius ad effectum vt intret reseruatio ex extrauaganti ad regimen, debet acceptare officium.*

32 *Officia concessa à Papa motu proprio ad effectum reseruationis, non indigent acceptatione; sed contrarium procedit in concessis ad supplicationem.*

33 *Præsertim quando supplicatio data fuit ab alio, quam ab officiali.*

34 *Curialitatis continuatio vsque ad obitum eliditur contraria præsumptione.*

35 *Milites Pij ex Constitutione Pauli III. dicuntur veri familiares Papæ, & num.seq.*

37 *Facultas conferendi beneficia familiarium restringitur ad familiares Pontificis defuncti, exceptis familiaribus Pontificis viuentis.*

38 *Indultum conferendi beneficia familiarium in exceptione loquitur de veris, & actualibus familiaribus, & num seq.*

40 *Familiaritas in Cardinalibus debet esse vera, & non ficta.*

*Familiaritas Pontificis defuncti, debet esse vera, & non ficta, dicto num.*40.

41 Ver-

41 *Verbum*, Sub eadem oratione, *non debet reddere diuersum sensum.*
42 *Clausula*, pro tempore existentis, *quomodò exponatur.*
43 *Verba*, præsentis temporis, *non possunt intelligi de præterito, nec de futuro.*
44 *Indultario non tribuitur collatio beneficiorum familiarium actualium Papæ viuentis.*
45 *Indulta quas collationes non comprehendant.*
46 *Aut posita inter diuersa disiungunt.*
47 *Declarantur quæ dicta sunt numero 31. & 48.*
49 *Stilus Pontificis indulgentis, declarat illi us mentem in alio indulto.*
50 *Indultum comprehendens gratias insolitas, arguit magnam beneuolentiam indulgentis erga indultarium.*
51 *Indultum fauorabile non indiget clausulis derogatorijs.*
52 *Constitutioni propriè satis dicitur derogatum per derogationes generales, & num. 53.*
54 *Familiaritas semper intelligitur de vera.*
55 *Beneficij reseruatio, & effectio semel infixa semper remanet etiam post mortem Papæ.*
56 *Indultarius confert omnia beneficia quoquo modo in indulto comprehensa.*

DECISIO CLXXIV.

DECISIONEM coram Me emanatam 14. Maij 1655. hodiè DD. confirmarunt, quia bonum ius Antonij Rotæ etiam ad effectum manutentionis clarum omninò redditur ex collatione Beneficiatus controuersi sibi facta ab Eminentissimo D. Cardinali Archipresbytero cum subsequuta illius possessione per decem menses pacificè retenta. Cum enim ex priuilegiis Summorum Pontificum collatio istorum beneficiatuum ad Archipresbyterum, & Capitulum pertineat inter eos ex longeua obseruantia per Turnum alterius hebdomadis diuisa, vtique subsequuta istius vacatione in hebdomada, & Turno Domini Cardinalis Archipresbyteri, quod non reuocatur in dubium po-
1 tuit ipse de eo ad sui libitum † disponere, & cui maluerit alias idoneo conferre ex auctoritatibus ibi allegatis §. *cuius resolutionis.*

Non obstat, quod Hiacinthus Valentinus per cuius obitum vacauit Beneficiatus esset Miles Pius, & sic officialis Papæ, & Protonotarius Apostolicus ob eius Clericatum iuxta Constitut. 5. Pij IV. Bullar. antiq. *par. 2. fol. 647.* Quoniam exindè resultat quidem atq; concluditur Beneficiatum controuersum reseruatum esse Sedi Apostolicę propter extrauagan. ad regimen de præbend. inter communes innouata per regulam primam Cancellariæ, quod simpliciter probant auctoritates
2 allegatæ pro † Frisono collitigante, nempè *Gonzal. super reg. 8. gloss. 51. num. 16. & 23. Garz. de benefic. par. 5. cap. 1. num. 192. & 195. Put. decis. 81. in princip. & in verbis finalibus lib. 3. Card. Seraph. decis. 1251. n. 18. Comitol. decis. 42. n. 3. & 15. bo. me. Coccin. decis. 349. n. 1. Rota in recent. decis. 407. n. 1. par. 1. decis. 706. n. 3. part. 3. & decis. 172. nu. 2. & 3. par. 8. coram Buratt. decis. 706. nu. 3. & 4. & coram Andrea dec. 100. n. 2. coram Durano decis. 14. nu. 2. & in Rauennaten. Canonicatus 1. Iuly 1641. coram Reuerendissimo Domino meo Decano §. Canonicatum autem.*

Sed non indè irritatur, neque debilitatur illius collatio ad fauorem Antonij facta per dictum D. Cardinalem Archipresbyterum, quia facta fuit etiam vigore indulti. Ipse enim amplissimum habet Indultum specialiter conferendi Beneficia reseruata per d. extrauagantem, & per alias Apostolicas Constitutiones, ibi, *Ac etiam si illa per mortem Cardinalium, aut Episcoporum, & quorumcumque aliorum contentorum in Extrauaganti recollendæ memor. Benedicti Papæ XII. etiam Prædecessoris nostri quæ incipit ad regimen, seu aliarum Constitutionum A-*
3 *postolicarum, &c.* quod propterea tollit obstaculum præfatæ reseruationis *Cassad. dec. 3. n. 4. de priuileg. Put. dec. 200. num. 1. vers. & quia Indulta lib. 1. & decis. 93. num. 3. lib. 3. in correct. Rot. decis. 530. num. 18. par. 8. rec. cum cæteris allegatis per Adden. ad Burat. dec. 622. n. 11.*

Non obstat quod dictum Indultum excipiat Beneficia tam vacantia apud Sedem, quam reseruata ratione familiaritatis, & continuæ commensalitatis Papæ viuentis.

Prima enim exceptio verificari non potest ex eo quod Valentinus decesserit in Curia, quia receptissima est distinctio comprobata etiam stylo Datariæ, quod respectu Beneficiorum exterorum si Beneficiatus in Curia
4 decedit, † Beneficium vacare dicitur apud Sedem, respectu vero prout hic Beneficiorum Vrbis, aliorumque in loco Curiæ sitorum non sufficit solus obitus in Curia, sed etiam
5 copulatiuè requiritur, † quod illa obtinentes Curiales fuerint, atque in Curia vsque ad obitum commorauerint ob actuale exercitiũ alicuius officij ex quo inferatur ad Curialita-
6 tem, alias autem † si ibidem commorauerint ratione originis, domicilij, vel beneficij: aut ex alia causa non inferente ad Curialitatem ipsorum Beneficia numquam dicuntur vacare apud Sedem, quamuis in Curia decedant, vt ad litteram probat *Tex. in cap. præsenti §. sane de præbend. in 6. & in his terminis ita respondit Rota in Romana Clericatus S. Petri 27. Nouem. 1602. coram Cardinali Hieronymo Pamphylio, quæ est decisio 616. nu. 1. par. 4. diuers. & in Rom. Beneficiatus S. Petri 30. Martij 1626. coram bon. mem. Pirouano, in rec. dec. 9. n. 1. cum seq. par. 5. & in similibus in Roman. Cappellaniæ 20. Nouembris 1628. coram eodem, §. quia clausula, in Sabinen. Beneficij 24. Martij 1631. coram bo. me. Cardinali Hieronymo Verospio in recent. decis. 28. per totam, & signanter numer. 37. cum tribus seqq. part. 6. & in Ebredun. Prioratus 1. Iunij 1654. coram R. P. D. meo Albergato, §. nam fuit responsum.*

Talis autem non erat Valentinus, quamuis
7 Miles Pius, † & ob Clericatum Protonotarius, quia huiusmodi Protonotarij qui non sunt de numero participantium nullum seruitium, neque exercitium in Curia habent actu, neque in potentia, sed omne munus tam
8 scribendi acta Martyrum, † quam peragendi alias functiones concessum, & reseruatum fuit

fuit solis Protonotarijs participantibus priua-
tiuè quoad omnes alios in Constitutionibus
Sixti V. aliorumque Summorum Pontifi-
cum, vt alijs allegatis tradit *Adden. ad Buratt.*
dec.540.sub nu.24. Vndè licet extrauagans ad
regimen, & dicta Regula prima Cancellariæ,
quæ reseruant Beneficia Protonotariorum
locum habeant non solum in Protonota-
9 rijs participantibus, † sed etiam in omnibus
alijs creatis tam à Papa, quam à Legatis, qui
non sunt de numero participantium, vt tra-
dunt auctoritates allegatæ in superiori §. *quo-*
niam exindè, & præter eas respondit Rota in Palan-
tina Scholastiæ Canonicatus, & præbendæ de Villa-
dolid.9. & 13. April.1584. coram Robusterio relata
per Garz. de benef. d. par.5. cap.1. sub num.204. vers.
10 *vndè cum non desierit.* Isti tamen † non dicun-
tur Curiales, vt requiritur ad effectum indu-
cendi vacationem apud Sedem ad quam Pon-
tifex in Indulto restrinxit primam exceptio-
nem, nisi aliundè concludenter iustificetur
qualitas Curialitatis acquisitæ per actuale, vel
potentiale seruitium, & exercitium alicuius
officij Curialitatem præseferentis, ut notant
Modern. Lusitan. in collect. in d. cap. præsenti dicto §.
sanè n.4. vers. Curiales de præben. in 6. & de vniuer.
iur. Eccles. par.3. cap.13. n.24. & 25. optimè Rot. in
d. Rom. Cappellaniæ coram bo. me. Pirouano §. vltim.
11 Aliud enim est Beneficium † conferre vti re-
seruatum Sedi Apostolicæ, aliud vero vti va-
cans apud Sedem, ut optimè aduertit *Rot. de-*
cis.4. in fin. de præben. in nouis. Aliudque est ex
12 Protonotariatu insurgere † reseruationem,
aliud verò insurgere Curialitatem, reseruatio
enim pendet à nuda voluntate Papæ, sed Cu-
13 rialitas causatur à facto † applicationis perso-
næ ipsi Curiæ per actuale, vel potentiale ex-
ercitium, cuius ratione teneatur Curiam se-
qui *Lotter. de re benefic. lib.3. qu.11. n.134. & 135.*
Rot. d. decis.616. n.2. par.4. diuers. & d. decis.9. nu.6.
par.5. rec. & in d. Rom. Capellan. §. nam si vis, & se-
quent. cum concordan. alleg. per Adden. ad Buratt. d.
14 *dec.540. d. nu.34.* Regula verò, † quod omnis
officialis sit Curialis, non intelligitur de offi-
15 ciali simplici honoris †, qualis erat Valenti-
nus, & quales sunt omnes alii, qui mediante
pecunia prout hic similia officia acquirunt,
16 sed de officiali habente actuale, † vel poten-
tiale seruitium, & exercitium propter quod
Curiam sequatur, ut notat *Mandos. in reg.5. q.3.*
sub nu.5. vbi in finalibus verbis ita dicit, ibi,
dum tamen morantur dum Curiam sequuntur, & in
hoc sensu intelligendus est *Lotter. libr.2. qu.32.*
num.26. dum sub num.29. subdit ibi, *ministerium*
17 *suum absoluunt.* Aliàs autem † sequeretur,
quod etiam exteri quibus à dicta *Constitut.5.*
Pij IV. permissum est huiusmodi officia eme-
re, & retinere, prout actualiter illa emunt, &
retinent, atque eis emptis inter officiales de-
scribuntur, reputarentur Curiales, quod esset
absurdissimum, & aduertitur in alia decisio-
18 ne, §. *neque in præsenti*, † facultas autem defe-
rendi Baldacchinum, & alia similia priuile-
gia huic militiæ concessa, vt facilius inue-
niantur emptores nullum important offi-
19 cium neque exercitium Curiale, † sed so-
lummodò meram gratiam, & honorificam
prærogatiuam de sui natura non inducentes
Curialitatem, quæ non assequitur, neq; im-
primitur nisi vna cum animo illam acqui-
rendi concurrat copulatiuè factum qualifica-
tum per aliquod actuale, vel potentiale exer-
citium, vt notauit *Rot. d. decis.9. d. n.6. par.5. re-*
cent. cum alijs supra allegatis. Istudque Curiale
20 exercitium resultare † non potest ex facultate
rogandi se de instrumentis, & processibus ijs-
dem Protonotarijs etiam non participanti-
bus concessa, quia eos non obstringit serui-
21 tio personali in Curia † exercendo, in quo
consistit formalitas Curialitatis, vt tradit *Lot-*
ter. d. lib.3. d. quæst.11. n.141. Sed vti se habens
ad processus, & instrumenta in quouis loco
etiam extra Curiam, & etiam de materia
non Curiali ad instar cuiuslibet Notarij ordi-
narij, & infimi ordinis non præsefert Curiali-
22 tatem, † quæ necessario requirit, vt dictum
est, aliquod actuale vel potentiale exercitium
propter quod necessario quis teneatur Cu-
riam sequi, vt dixit *Rota d. decis.616. n.2. par.4.*
23 *diuers. & d. decis.429. n.16. par.5. rec.* Illi † enim
sunt Curiales, qui Curiæ nexibus sunt obli-
gati, *ad tex. in c. qui in aliquo 51. distinct. circa med.*
Marches. de commiss. par.2. fol.457. n.12. Parique
modo nec facit, quod Militibus laicis mo-
rantibus in Curia d. Pius IV. in præallegata
Constitut.5. indulserit sequi posse Pontificem
in expeditionibus Cruciatæ, & in Concilijs
generalibus cum vno æquo in habitu auratæ
militię absque vllo stipendio expensis tamen
24 Sedis Apostolicæ, † quasi quod exindè infe-
ratur ad seruitium vel exercitium saltem po-
tentiale inclusiuum Curialitatis; quia præter-
quod Piana loquitur per verba facultatem
concedimus, & sic per modum honorificæ
prærogatiuæ tantummodò non autem neces-
sarij seruitij. Talis dispositio non applicatur
Valentino, qui Clericus erat tempore acqui-
25 sitionis officij, † & qui deindè obijt Clericus
Beneficiatus, cum tamen satis esset non fuis-
se laicum sed Clericum tempore obitus tan-
26 tummodò † cum ad effectum vacationis
apud Sedem resultantis ex Curialitate atten-
datur tempus obitus, nec sufficiat præcedens
Rota d. decis.9. n.1. cum seq. part.5. rec. cum alijs per
Adden. ad Burat. d. dec.540. n.25.
Nec subsistit, quod præfata procedant in
solis Protonotarijs creatis à Legatis, non au-
27 tem in creatis à † Papa, ex *Lotter. dict. lib.3. d. qu.*
11. n.132. cum seqq. Quia quicquid ipse causæ
inseruiens ibi dixerit locum habent in omni-
bus Protonotarijs, qui non sunt de numero
participantium cum nulla constituatur diffe-
rentia inter creatos immediatè ab ipso Papa
28 & creatos mediatè per † Legatum, nam vtri-
que dicuntur habere Protonotariatum à Pa-
pa, & vtrique sunt Protonotarii Apostolici
ex quo Legati in hac re non vtuntur aucto-
ritate propria nec officii legationis, sed aucto-
ritate Apostolica. Vndè omnes pariformiter
iudicantur, constituta solum differentia inter
participantes, & non participantes ex prius
allegatis per eumdem *Lotter. libr.2. quæstion.29.*
num.9.

num.9. & 10. & comprobatis coram Comitulo dict. decis.42.num.6.

29 Et ex prædictis patet etiam responsio ad votum bo:mem: Lancellotti, & Coccini atque ad resolutiones desuper captas coram bo:me: Pirouano *in d. Rom. Beneficiatus S. Petri 8. Aprilis 1622. & 20. Nouembr. 2624. in rec. dec.429. par.5. & dec.573. par.8.* Quia vltra quod ab eis *Rota recessit coram eodem 30. Martij 1626. in superius allegata decis.9. eadem par.5.* loquuntur supposita Curialitate de tempore obitus vt in eis legitur ideò non applicantur casui nostro, quo Curialitas iustificata non est, & quidem plenè, & concludentèr cum alias non sufficiant probationes imperfectæ, & Præsumptiuæ, *vt admittitur in eadem decis.573. num.6. par.8 recentior.*

Præterea probabilitèr controuerti potest etiam ipsa Reseruatio inducta per extrauagañ ad Regimen, & per Regulam primam Cancellariæ, quia non constat quod Valentinus, 31 qui teneræ † ætatis erat tempore emptionis d. officij factæ ab eius Patre, vnquam illud, & Prothonotariatum ex eo resultantem acceptauerit, *vt firmatur in alia decis. §. neque in præsenti vers. Præterquam*; Allegare autem 32 quod acceptatio † non sit necessaria procedit in officijs concessis à Papa Motu proprio non autem in concessis prout hic ad supplicationem, vt benè discusso articulo recedendo ab antecedenti relata *in par.1. recent. dec.407 respondit Rota d.decis.706. num.4. cum seqq. par.3. rec. & in Bononien. beneficiorum 29. Maij 1645. coram R.P.D. meo Bichio §. nihilominus cum seqq.* 33 Præsertim in proposito quo† supplicatio porrecta, & expedita fuit ab alio quam ab ipso Valentino nempè ab eius Patre ex considératis *in eadem decis.706. num.8. cum seqq. num.19.* additur hoc præcipuè procedere quando non constat, quod vnquam pro Prothonotario segesserit, nec vnquam pro tali habitus fuerit. Idque certius procedit ex defectu continuationis prætensi seruitij iductiui Curialitatis vsque ad obitum Valentini. Cum enim per multos annos antequam ipse moreretur eius Pater resignasset dominium nempe decretum d. officij ad fauorem Tertij inuerisimile prorsus est quod Valentinus super cuius vitæ periculo adhuc remanebat, inseruire voluerit prout verè non iustificatur quod vnquam inseruierit continuatio enim Curialitatis vsque ad obitum optimè eliditur con-34 traria † præsumptione, aut Coniectura *Rot. in toties allegata decis.9. num.15. & 16. par.5. rec. quam refert, & sequitur Adden. ad Bur. decis.540. num.27.*

Secunda verò indulti exceptio ratione familiaritatis loquitur dumtaxat de familiaribus veris, & actualibus Papæ ex mente, & dente, non autem de familiaribus ex Priuilegio qualis erat Valentius, *vt probatur in alia* 35 *decis. §. nec obstat*, † nil refragante quod milites Pij aliique similes officiales ex Constitutionibus Pauli III. & aliorum Summorum Pontificum dicantur veri familiares, quia in 36 d. Indulto † expresse, & nominatim conceditur collatio Beneficiorum omnium familiarium contentorum sub dictis Constitutionibus, ibi, *Aut quicumque alij Curiæ, & Sedis prædictarum etiam sub diuersis Constitutionibus fel. record. Pauli III. & Pauli V. Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum declaratorijs familiarium continuorum Commensalium, &c.*

37 Non obstat quod † facultas conferendi beneficia familiarium restringatur ad familiares Pontificum defunctorum exceptis familiaribus Pontificis viuentis qualis erat Valentinus.

38 Quia Indultum in † hac parte sicut in exceptione intelligitur de veris, & actualibus. Ibidem enim loquitur de familiaribus nedũ Pontificum Prædecessorum, & successorum 39 defunctorum sed etiam † Cardinalium tàm viuentium, quàm defunctorum, ibi, *seù ex eo quod illa obtinentes aliquorum Prædecessorum, aut successorum nostrorum Romanorum Pontificum defunctorum, aut S.R.E. Cardinalium tàm viuentium quàm defunctorum, &c. familiares continui Com-* 40 *mensales, &c.* † Vnde cum in Cardinalibus familiaritas debeat esse vera nec admittatur ficta, *vt notat Gonzal.d.glos.51. num.30. vers. præcisa requiritur*; De vera pariter quoad Pontifices defunctos ibidem intellectum fuisse cen-41 setur, ne vna eademque dictio † sub eadem oratione diuersum sensum reddat, sed omnia æqualitèr determinet atque ex vna parte determinata declaretur alia *san.mem. Greg.dec.85. num.18. & decis.190. num.2.* statim verò discretiuè subdit, & in hoc casu versamur illimitatam facultatem conferendi Beneficia omnium officialium Curiæ, & Sedis Apostolicæ, quamuis comprehensorum sub Constitutionibus Pauli III. & aliorum Summorum Pontificum, ibi, *Aut Sedis Apostolicæ Notarij Subdiaconi, Accoliti, Cappellani, Litterarum Apostolicarum Abbreuiatores, Scriptores, &c. Aut quicumque alij Curiæ, & Sedis Apostolicæ prædictarum etiam sub diuersis Constitutionibus fel. record. Pauli III. & Pauli V. Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum declaratorijs familiarium continuorum commensalium suorum, & pro tempore existentis Romani Pontificis, ac desuper æditis literis declaratorijs comprehensi officiales presentes, & futuri quocumque nomine nuncupati existerent, & sint &c.* Et in hac parte indistinctè loquitur de omnibus, & quibuscumque officialibus, & sic de omnibus, & quibuscumque familiaribus ex Priuilegio etiam Pontificis viuentis, 42 vt clarè indicant tam dicta verba, † *& pro tempore existentis Romani Pontificis &c.* quæ exponuntur qui nunc est, & pro tempore erit *Rota decis.733. num.4. par.2. rec.* quàm sequentia verba, *præsentes, & sint*, &c. quæ prædi-43 cari non † possunt de præterito nec de futuro *ad tex. in l. si ita legatum esset ff. de aur. & argent. legat.*

Posita igitur hac discretiua, ac distincta facultate quoad familiares veros, & fictos euidentèr sequitur quod quando Pontifex facultatem restrinxit ad familiares Pontificum defunctorum, intellexit solum (vt dictum est) de illis qui verè, & effectiuè fuerunt tales;

les; quando verò excepit familiares ipsius Vrbani indulgentis, & Romani Pontificis pro tempore viuentis intellexit pariter, vt in ipsa prima facultate de veris, & actualibus ex mente, & dente quod sane valde rationabile
44 fuit, † quia incongruum fuisset tribuere Indultario collationem beneficiorũ huiusmodi familiarium actualium Papæ viuentis. *vt aduertit Rota coram Duran. decis. 154. numer. 26.* Cumque restrictiua posita sit duntaxat in d. prima facultate, & in exceptione illas tan-
45 tummodò qualificat † nec propterea extenditur ad secundam facultatem intermedio positam de alijs personis nempè de officialibus, & sic de familiaribus ex Priuilegio loquentem, & compræhendentem omnes huiusmodi familiares tàm Pontificum defunctorum quàm viuentis *ad text. in l. fideicommissa §. hæc verba ff. de legat. 3. Rota decis. 207. n. 11. & dec. 257 num. 2. pvr. 5. rec.* Etiam si coniuncta legatur
46 per alternatiuam, † Aut, quia resoluitur in disiunctiuam, quando est posita prout hic inter diuersa *Bart. & alij in l. is qui §. Centum nu. 1. ff. de reb. dub. Modern. Lucan. cons. 96. num. 52. lib. 2. Modern. Mantuan. controuers. forens. cap. 174. nu. 3.*
47 Quodque præfata exceptio intelligi debeat de solis familiaribus ex dente, & mente optimè compatitur. Tum ex alia exceptione Conclauistarum ibidem addita. Cum enim etiam isti sint veri familiares ex priuilegio vtique validum desumitur argumentum, quod illos excipiendo cœteros alios consimiles familiares in secunda facultate compræhendere voluerit, *vt firmatur in decis. §. nec*
48 *refert.* † Tum etiam ex quo idem Pontifex concedendo similia Indulta alijs Cardinalibus ordinarijs, & minus caris eamdem exceptionem semper per hæc verba declarauit, ibi, *Præterquam veræ, & actualis familiaritatis continuæ commensalitatis familiarium continuorum nostrorum commensalium &c.* vt patet ex quatuor Indultis ab Antonio exhibitis, & concessis *bo. me. Cardinali Vbaldo 10. Apr. 1634. bon. mem. Cardinali Montio 15. Iulij eiusdem anni Eminentiss. D. Cardinali Maculano 23. Maij 1643. & 10. Octobris eiusdem anni bon. mem. Cardinali Alterio,* quæ per dicta præcisa verba concepta, legun-
49 tur; Stylus † enim Pontificis, & multo magis eiusdemet indulgentis benè declarat illius mentem in hoc alio Indulto Nepoti concesso de anno 1639. & sic tempore intermedio *cap. ex litteris, ibi, quam nostri moris &c. de constit. &c. dilectus de consuet. l. de interpretatione ff. de legib. cum alijs relatis in Barchinonen. Canonicatus 4 Decemb. 1644. §. sed quidquid sit, & 9. Iunij 1645. §. etenim coram R.P.D. meo Verospio, & 15. Decembris eiusdem anni §. dubitatio resultat cum seqq. & 26. Aprilis 1646. §. prædictis omnibus coram Reuerendissimo Domino Tarraconen.*

Eoq; magis dum Dominum Cardinalem eius nepotem sibi dilectissimum abundantio-
50 ribus gratijs † etiam in ipsomet Indulto honorauit quales inter alias sunt illæ de conferendo beneficia multiplici reseruatione affecta, & beneficia familiarium Cardinalium viuentium aliàs concedi insolitæ iuxtà ea quæ ponderantur in alia decisione *§. quod ma-*
51 *ximè in fine.* † Nihil releuante quod ibidem non derogauerit suæ Constitutioni 59. quia non fuit necessaria eius derogatio cum dicta Constitutio non præiudicet sed faueat Cardinalibus disponendo quod beneficia reseruata ab ipsius solis absque consortio Capitulorum
52 conferantur, † vel adhuc eidem Constitutioni 59. sufficientèr derogatum fuisse censetur per solam derogationem generalem quarumcumque Constitutionum Apostolicarum coniunctam cum indiuiduali derogatione Constitutionum Greg. XIV. & Pauli V. moderantiarum Indultorum, quæ Cadinalibus preiudiciales sunt, ibi, *non obstantibus præmissis, & Constitutionibus quibuscumque, & ordinationibus Apostolicis præsertim fel. rec. Greg. XIV. ac Pauli V. prædecessorum nostrorum moderatorijs Indultorum huiusmodi &c.* multoque magis præfata derogatio sufficiens apparet dum paulò inferius prosequendo eamdem materiam derogatiuam professus fuit compræhendere etiam Constitutiones proprias, ibi, *per quoscumque Romanos Pontifices, & Nos &c.* quod absolutè illius voluntatem ostendit ampliorem quàm potuit concedendo facultatem.

Vlterius consideratum fuit quod vbicumque exceptio non specificat qualitatem fami-
54 liaritatis † semper intelligitur de sola familiaritate vera, non autem de ficta, vel ex Priuilegio, quia verba in dubio accipi debent in vero, & proprio significatu, vt in terminis Indulti concessi cum tali punctuali exceptione, respondit *Rota teste Gomesio super regul. de impetrand. benefic. per obitum famil. Cardin. qu. 13. nu. 1. vers. & quamuis, & vers. & ita Rota quem sequitur Germon. de Indult. Cardinal. §. præterquam num. 5. & 6. coram Card. Millino decis. 126. num. 9.*

55 Cœterum non obstat † quod reseruatio, & affectio semel infixa beneficio duret etiam post mortem Papæ tempore successoris ex *Duran. d. decis. 154. num. 11. cum seqq.* Quia non inde impediebatur D. Cardinalis Indultarius controuersum beneficiatum vigore indulti conferre dum cadit sub facultate sibi explici-
56 tè concessa † non obstante prædicta reseruatione, & affectione etiamsi multiplex fuerit, *vt respondetur in alia decis. §. non obstat Prouisio in fine.*

Et ita vtraque &c. articulo maturè discusso &c.

☞ *Decisio hæc facta sub 14. Maij 1655. coram eodem R.P.D. Beuilaqua est decisio 14.*

R.P.D.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO
Sacræ Rotæ DECANO.

Bononien Fideicommissi de Pepulis.

Mercurij 17. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Constitutio Aegidiana ex defectu Iurisdictionis non intrat in bonis Ecclesiasticis, nec in his terminis iuuat ignorantia, exceptio spurietatis, seu incestus quando dicatur plenè, & concludentèr probata, ad effectum immissionem petitam super bonis hæreditarijs impediendi.

SVMMARIVM.

1 *Constitutio Laycalis non intrat quoad bona Ecclesiæ, & num. 2.*
2 *Bona aliqua licet sint diuidua, & separabilia, tamen quando non sint iudicanda talia.*
3 *Bona plura, quando sunt petita sub eodem verborum structura sub vnico libello, tunc diuersa non possunt dici.*
4 *Bona quando sunt inseparabilia ratione formæ eius ratione pars appellabilis trahit ad se partem inappellabilem.*
5 *Attentatorum pœna, vt euitetur, quid requiratur.*
6 Decis. in causa Auenionen Hæreditatis 10. Iunij 1648. coram Reuerendiss. Tarraconen *in quo casu loquatur.*
7 *Aegidiana Constitutio, tanquam Laicalis, nequit comprehendere bona Ecclesiastica.*
8 *Constitutio Laicalis non comprehendit bona Ecclesiastica ex defectu totalis iurisdictionis.*
Ideoque nequaquam tunc attenditur consensus, & dissensus partis, vel scientia Iudicis num. 8.
9 *Iniustitia sententiæ stante, semper excluditur Aegidiana.*
10 *Filij incestuosi, exceptis alimentis, sunt incapaces successionis paternæ.*
11 *Filij, quando dicantur incæstuosi.*
12 *Testes, quando dicantur bene probasse copulam carnalem.*
13 *Testes numero plures faciunt plenam probationem maximè dum sumus in materia difficilis probationis.*
14 *Copula Carnalis, probari potest ex pluribus facti circumstantijs à testibus deductis, & nu. 15.*
16 *Consequens, qui admittit debet etiam concedere antecedentem.*
17 *ex Coniecturis pluribus simul iunctis, quando plena probatio carnalis copulæ habeatur.*
18 *Testes, quando sunt viles, & pauperes, an probent.*
19 *Numerus testium, supplet defectus personales.*
20 *Materia, quando est difficilis probationis non admittit exceptiones contra personas testium.*
21 *Testium examen factum contra infantes, Curatore tantum ad lites destinato, non citata, nec audita eius matre an valeat.*
22 *Litigans contra pupillum, vt validè contra eum procedatur, non est opus, vt deputetur alius tutor, sed sufficit, quod à Iudice ipsi deputetur Curator ad illam litem.*
23 *Citatio Matris non est necessaria, quando litigatur contra infantem, si à Iudice ei fuit datus Curator ad lites, & num. 24. & 25.*
27 *Mulier conuersans cum muliere notæ, & magnæ nobilitatis non est dicendum quod sit violati honoris.*
28 *Testes dum non percutiunt tempus de quo controuertitur non attenduntur.*
29 *Testes ita interpretandi sunt, ne contineant contrarietatem.*
30 *Testes dum non sunt informati de re super qua deponunt non attenduntur.*
31 *Testes illi, qui melius sunt informati, super re, super qua deponunt, sunt præferendi alijs.*
32 *Testes qui sunt melius adminiculati, quam alij sunt præferendi alijs.*
33 *Spurietatis exceptio, & incestus, dum non est legitimè probata, vel saltem redditur dubia, non valet impedire immissionem parti.*
34 *Incestus & spurietatis exceptio, dum est in continenti probata impedit petitam immissionem super bonis hæreditarijs.*

DECISIO CLXXV.

PRAEVIA Decisione ædita coram R.P.D. Zarate 18. Iunij 1653. pronunciatum fuit, Antoniam, & Margheritam immittendas esse in possessionem hæreditatis q. Comitis Alexandri Mariæ de Pepulis; sed causa appellationis mihi commissa, cum clausula, *Constito*, quod sit locus Aegidianæ, hodie proposito particulari dubio, negatiuè responsum fuit.

Cum enim inter bona præfatæ hæreditatis adsit Prædium nuncupatum della Pallada Emphyteoticum Abbatiæ Nonantulæ, aliud in Villa Molinellæ Emphyteoticum Ecclesię Archiepiscopalis Rauennæ, & aliud in Cappella Sancti Aegidij Emphyteoticum Monasterij S. Ioannis in Monte, vt patet in præsenti *Summ. D. Com. Roderici num. 6. cum quatuor seq. & num. 11. & 12.* Vtique sicut certum est, quod respectu illorum corporum Aegi-
1 diana tanquam † Constitutio laycalis, intrare non potest, quamuis agatur in possessorio de solo dominio vtili inter laycos, vt discusso articulo *firmauit Rota in illa celebri Romana Domus de Scappuccis coram bo. me. Coccino post Pacific. de Salu. interd. decis. 238. per tot.* quam sepis-
2 simè sequuta † fuit, ita etiam cessat respectu aliorum bonorum, & corporum eiusdem hæreditatis in sententia comprahensorum,
3 quamuis † ratione materiæ sint diuidua, & separabilia, dum omnia petita fuerunt ex eadem causa, & actione sub vnico libello, & in eadem sententia, quæ concepta est vnica verborum structura, inde enim non attendi-
4 tur diuiduitas materiæ, sed formæ, † cuius ratione pars appellabilis trahit partem non appellabilem, *vt declarandam decisionem in Bononien. de Manzolis 16. Februarij 1629. coram eodem bo. me. Coccino apud Posth. de manut. 257. num. 1. cum seqq.* responsum fuit *in Viterbien. fideicommissi, seu attentatorum 13. Maij 1644. coram Me §. Præterea cum duob. seqq. comprobata in Ariminen. Saluiani 30. Maij 1646. §. tum etiam quia, & in*

Romana Successionis de Ametis 16. *Nouemb. eiusdem*
anni §. *est inquam coram R. P. D. meo Bichio*, *vbi*
aliæ decisiones declarantur, *& in Beneuentana ma-*
nutentionis 9. *Iunij* 1649. *coram R.P.D. meo Peu-*
tingerio §. *quæ nullitas*.

Nil refragante quod Instrumenta ad pro-
bandam qualitatem Emphyteoticam, non
fuerint producta ante sententiam, nec alitèr
hoc Iudici, aut parti innotuerit. Quia igno-
5 rantia exindè † resultans posset suffragari ad
euitandam pœnam attentatorum, quatenùs
pendente tempore ad appellandum, vel post
interpositam appellationem, fuisset facta exe-
cutio, in quibus terminis loquitur *Rota apud*
Posth. de manut. decis. 206. *num.* 13. *& in Auenionen.*
Hæreditatis 10. *Iunij* 1648. *coram Reuerendiss. D.*
Tarraconen. §. *quoniam*; Secus autem ad effe-
ctum admittendi, prout hic, vel reijciendi
appellationem hoc in casu non attenditur si-
milis scientia, vel ignorantia, quia cum
7 Aegidiana tanquam Constitutio † laycalis
nequeat comprehendere bona Ecclesiastica
ob defectum potestatis in constituente, circa
8 quem † non attenditur scientia, vel ignoran-
tia minusuè dissensus, aut consensus partium
vel Iudicis, vt plenè firmatum fuit *in d. Viter-*
bien. fideicommissi, *seu attentatorum coram Me* §.
vlterius Iuncto §. *seq. vbi respondetur contrarijs*.

Verum concurrit vlteriùs iniustitia senten-
9 tiæ, qua † stante semper excluditur Aegidiana
vt sæpè sæpius respondit *Rota*, *& signantèr in*
decisionibus plenè allegatis in Ferrarien. de Panda-
rijs 7. *Iunij* 1647. *&* 10. *Februarij* 1648. *coram*
Reuerendiss. D. Tarraconen.

Iniusta siquidem est sententia, quia conce-
dit Immissionem dd. Antoniæ, & Margheri-
tæ in possessionem hæreditatis q. Com Ale-
xandri Mariæ vti illius filiabus, & hæredibus
testamentarijs, & tamen cum constet ipsas
10 esse incæstuosas, † exceptis Alimentis, sunt
incapaces successionis *Auth. ex complexu C. de*
incest. nupt. Menoch. cons. 1065. *num.* 12. *Gaill. obser.*
115. *num.* 9. *& seqq. lib.* 2. *thesaur. Iun. qu. for. lib.* 1.
qu. 22. *num.* 27. *&* 28. *Mart. de success. legal. par.* 1.
qu. 16. *art.* 1. *nu.* 19. *& seqq. Peregr. de Iur. fisc. lib.* 3.
cap. 18. *num.* 9. *Ioseph. Ludou. decis. Perus.* 15. *nu.* 19.
Boer. decis. 127. *num.* 9.

Incæstus resultat, ex quo d. Comes Ale-
xander Maria earum Pater priusquam co-
gnouisset Dianam ipsarum Matrem, carnali-
11 tèr cognouerat Dominicam † illius sororem
germanam, vt tradunt *Lup. de illegit. comment.*
primo §. 1. *in præfat. nu.* 12. *Caball. cas. crimin.* 200.
num. 2. *Perus. de matrim. disput.* 31. *sect.* 6. *nu.* 2. *San-*
chez. eod. tract. lib. 7. *disput.* 5. *num.* 8. *Farin. de delict*
Carn. qu. 149. *num.* 108.

Huiusmodi enim præcedens copula, &
Carnalis cognitio Dominicæ concludentèr
12 probatur à † tribus, ex septem Testibus pro
D. Com. Roderico formitèr examinatis, &
relatis *in d. Summ. num.* 17. Primus enim hæc
verba deponit, ibi, *& era cosa che si sapeua pu-*
blicamente lì in Casa, *che il Signor Conte Alessan-*
dro Maria godeua carnalmente la detta Domenica, *e*
dapoi di lì à vn tempo &c. la detta Diana, & ibi,
è la verità, *che per propria confessione della Dome-*
nica, *e Diana*, *e del detto Signor Conte in diuerse*
occasioni han detto d'essersi conosciuti carnalmente
trà di loro, *prima con la Domenica*, *e poi con la*
Diana. Tertius verò, ibi, *Per tutto il tempo*,
che hò seruito lì in Casa, *hò veduto quanto vi hò*
detto di sopra con tutte due, *e particolarmente molto*
tempo, *prima con la Domenica*, *e poi con la Diana*,
& septimus, ibi, *la Domenica diceua*, *che il Con-*
te gl'haueua dormito in mezzo à tutte due, *e che la*
Dominica era stata la prima à dargli l'honor suo,
ibi, *Io vi hò detto di sopra*, *che il detto Conte hà*
conosciuto carnalmente la Domenica &c. & dopoi
hà conosciuto la Diana, & ibi, *e la Dominica di-*
ceua alla Diana, *che Dio non gli darà mai bene per*
il torto che gli haueua fatto ad impicciarsi con il det-
to Signor Conte &c. Isti enim tres Testes non
deponunt simplicitèr de actibus honestati nõ
consentaneis, & copulam non concludentibus
vt supponitur *in contraria decisione R. P. D. mei*
Zarate §. *Primus est cum seq.* sed ipsam præce-
dentem copulam, & Carnalem cognitionem
concludunt, vt legitur in relatis verbis depo-
sitionis ipsorum, qui propterea tanquam nu-
13 mero plures faciunt plenam † probationem
præsertim in hac materia, quæ vt potè diffi-
cilis iustificationis admittit præsumptiones,
& coniecturas efficaces, & violentas ad effe-
ctum dirimendi matrimonium *cap. litteris de*
præsumpt. Grig. cons. 29. *num.* 21. *Rota decis.* 95. *n.* 12.
cum seqq. par. 2. *diuers. in Romana nullitatis matri-*
monij 19. *Ianuarij* 1646. *coram bo. me. Arguelles* §.
His tamen, *&* §. *& in hac materia*, *& in alia Ro-*
mana nullitatis matrimonij 28. *Iunij* 1651. *coram*
Eminentiss. D. Cardinali Ottbobono §. *Copulam vero*
leuiores verò, *quando agitur*, *prout hic*, *ad solum*
effectum successionis Gard. Seraphin. decis. 281. *nu.* 3.
Buratt. decis. 530. *num.* 13. *Rota in Bononien. fidei-*
commissi Bartholomei de Bologninis 18. *Iunij* 1648.
coram Reuerendiss. D. Terracinen. §. *fin.*

Accedentibus maximè quam pluribus fa-
cti circumstantijs ab omnibus septem Testi-
bus plenissimè relatis, & signantèr Recipro-
14 co antecedenti Amore vtriusque † nempè
Comitis, & Dominicæ, cohabitatione in
eadem Domo, ac opportunitate diu, noctu-
que se commiscendi, continuoque accessu
eiusdem Dominicæ ad Cubiculum Com. se-
15 minudæ, & † præparatæ actui venereo cum
mora proportionata, eius præcedenti partu
in eodem cubiculo, immò in proprio lecto
Comitis, qui mercedem soluit obstetrici, &
Hospitali pro Infantibus, cum quibus con-
cordant Partitæ librorum eiusdem Hospita-
lis, & demùm ex oppositione, quam facit
ipsa Dominica, quando occasione vltimæ
suæ infirmitatis Comes tentauit desponsare
Dianam allegando præsente ipsamet Diana
16 eam vti † priùs cognitam, debere desponsari
d. Summ. num. 13. 14. 16. 19. 21. 22. & 23. Ex
his enim præsertim omnibus simul iunctis
17 antecedentis Copulæ plenissimè † oritur pro-
batio, vt in his terminis respondit *Rota in d.*
decis. 95. *num.* 17. *par.* 2. *diuers. in recent. decis.* 196.
nu. 14. *par.* 6. *in d. Romana nullitatis matrimonij co-*
ram bo. me. Arguelles §. *ex quibus omnibus*, *& in d.*
alia Romana nullitatis matrimonij coram Eminen-
tissimo

tissimo D. Card. Otthobono §. *& vlterius verf. ex quibus*.

18 Non obstat, quod dd. Testes † sint personę Pauperes, & viles, *vt firmatur in d. decisione R.P.D. mei Zarate* §. *& quamuis*, *&* §. *quemadmodum*. Quia præterquod numerus supplet
19 huiusmodi † defectus, & facit eos reputari, acsi essent omni exceptione maiores, vt dixit *Rota coram sa. me. Gregorio decis. 340. nu. 6. & seqq. & decis. 351. num. 4. & in d. Bononien. fideicommissi Bartholomei de Bologninis coram Reueredifs. D. Terracinen. in fin.* Dùm de cætero sunt honestę vitæ, paupertas non operatur, vt desinant esse integræ fidei *cap. si qui vbi Butr. & Felin. num. 8. de testib. Rota decis. 44. num. 1. & 2. par. 1. recent. coram Buratt. decis. 533. num. 11. & in Firmana Codicillorum 28. Iunij 1945. coram Reuerendissimo Terracinen. sub* §. *nec subsistit in fine vers.* Ideò paupertas; Cumque hæc materia (vt dictum
20 est) sit difficilis † probationis, non admittit exceptiones contra personas Testium *ex traditis in cap. veniens 34. ibique glos. in princ. de testib. Gabr. eod. tit. concl. 7. num. 1. & 7. cum alijs adductis in Romana hæreditatis de Gratianis 7. Febr. 1642. coram Reuerendissimo Tarraconen. in dicta Romana nullitatis matrimonij coram bo. me. Arguelles* §. *ex quo nascitur*, *& in Viterbien. fideicommissi 2. Maij 1653. coram R. P. D. meo Verospio* §. *Horum autem*.

Nec subsistit obiecta nullitas illorum exa-
21 minis † tanquam facti contra Infantes, Curatore tantum ad lites adhibito, illisque deputato non citata, nec audita Diana illarum Matre, *vt deducitur in eadem contraria decisione* §.
22 *Testes namque*. Quia ad effectum vt † validè procedatur contra Infantem, & pupillum non est opus, quod ei detur Tutor, sed sufficit, quod à Iudice ipsi deputetur Curator ad illam litem *Io. Faber. in* §. *Inniti num. 1. Inst. de Curat. Card. Caualer. decis. 207. num. 2.* Citatio autem Dianæ matris non fuit necessaria, siuè
23 ex quo tempore deputationis † Curatoris ad hanc litē erat lapsumquadrimestre *Hond. cons. 25. num. 19. lib. 2. Surd. cons. 159. num. 21. Cancer. var. resol. par. 1. cap. 8. nu. 63.* siuè etiam quia tanquam incæstuosa Tutrix esse non poterat, & sic nec minus erat citanda *Lup. de illegit. comm. 1.* §*3. num. 12. Grot. cons. 148. num. 13. & seqq. l. 2. Guttier. de Tutel. d. cap. 8. num. 10. in fine, Rota in Romana hæreditatis 21. Iunij 1652. coram Reuerendifs. D. meo Decano*, §. *nec subsistit. quod tempore.*
24 Cessatque omnis hæsitatio, † quia D. Cardinalis tunc temporis Bononiæ Legatus, nemine Instante, sed motu proprio ex officio, & ex certa scientia, atq; auctoritate etiam Apostolica qua fungebatur in sua legatione deputauit dictis Antoniæ, & Margheritæ, ac cuilibet ipsarum in Tutorem, & defensorem illarum, iuriumque eisdem competentium ad lites, & causas Procuratorem Pauperum Bononiæ *d. Summ. num. 2.* qui causam benè, & diligentèr defendit petendo immissionem vigore Testamenti d. Com. Alexandri Marię, & satagendo impedire probationem incæstus cum opportunis Interrogatorijs, obtinendo insuper, quod omnes Testes examinarentur à D. Auditore generali, prout examinati fue-
25 runt. Hinc enim † deputatio dicti Tutoris, & examen Testium ipso citato, & contradicente factum assertæ nullitatis vitio impugnari non valet, vt notat *Bart. in l. Tutor vers. si autem Tutor datus ff. de tutor, & Curator dat. ab his, ibique Bald. num. 1. vers si autem datus fuerit, & in Auth. matri, & Auiæ num. 15. vers. nisi esset facta C. quand. mul. Tutor. offic. fung. poss. Corn. cons. 280. num. 3. circa med. vers. Item potest intelligi lib. 1.*

Testes autem pro dictis Antonia, & Margherita examinati, ac deponentes quod tàm
26 Dominica, quàm † Diana honestè conuersabantur cum Marchionissa Diamante *eiusdem Comitis Alexandri Mariæ genitrice*, quod vtique non fecissent si earum violati honoris fama
27 in publico † prodijsset *ex deductis in eadem Decisione* §. *vltimo*. Vel nullius sunt releuantiæ, cum non percutiant tempus præcisum post
28 Copulam, † & sic intelligi possunt de tempore antequam Comes Alexander Maria cum illis rem haberet, & ita intelligendi sunt
29 ad euitandam † contrarietatem *Alex. cons. 149 num. 10. lib. 5. & cons. 185. num. 24. cum seqq. lib. 7. Rota decis. 147. num. 27. par. 1. recent.* Vel dete-
30 guntur non informati, † dum habemus tot alios testes de Copula vtriusque deponentes etiam de propria ipsarum confessione, præsertim dum pariformiter etiam deponunt de consimili honestate Dianæ, quam actrices
31 peperisse cum d. Comite † inconfessum est, & incontrouertibile. Vnde in concursu omnium, præferendi sunt Testes Comitis Roderici melius informati, numero plures, &
32 adminiculati † ex tot facti circumstantijs *Gabr. de testib. conclus. 4. num. 64. Buratt. decis. 193. num. 5.*

Indeque non subsistit, quod exceptio incestus, & spurietatis non sit legitimè proba-
33 ta, aut saltem † ex contrarijs probationibus illiquida remanserit, *vt firmatur in d. decis.* §. *Nec magis*, quia illius legitima iustificatio, & irreleuantia contrariæ depositionis ex prædi-
34 ctis satis superque resultat, & ideò † cum sit incontinenti probata, impedit petitam Immissionem *Bart. in l. fin. num. 3. C. de edict. Diu. Adr. tollen. Rota decis. 619. num. 2. par. 1. diuers. decis. 526. num. 7. par. 1. decis. 86. num. 10. & decis. 88. num. 3. par. 6. & decis. 34. num. 4. par. 7. recent.*

Et ita vtraque, &c.

☞ *Allegata hæc decisio in hac eadem causa emanata coram R.P.D. Zarate sub die 16. Iunij 1653. erit infrà in Miscellan. iuxtà ordinem temporis.*

R. P. D. VEROSPIO.

Bononien. Iurispatronatus.

Merc. 16. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Communitas si prætendat ad se spectare aliquod Iuspatronatus cum in ea cadat suspicio vsurpationis, quid disposuerit Concil. Tridenti-

num super tali probatione, quod procedit etiam in Vniuersitate parua, & quando non dicatur facta talis probatio.

SVMMARIVM.

1 *Communitas ex dispositione Concilij Tridentini, nedum titulo probationis immemorabilis tenetur probare Iuspatronatus.*

2 *Sed etiam ex præsentationibus per annos 50. effectum sortitis docere tenetur.*

Quod procedit etiam in Communitatibus paruis.

3 *Communitas tenetur probare Iuspatronatus secundũ dispositionem Concil. Trident. licet in loco beneficij non habeat iurisdictionem.*

4 *Communitas quod vsurpauerit iuspatronatus, ista præsumptio tollitur ex inuerisimilitudine.*

Quidquid esset dicendum, si essemus in terminis Collegij Iuristarum &c.

5 *Communitas tenetur probare Iuspatronatus secundum dispositionem Concilij, licet probetur habere alia Iurapatronatus.*

6 *Quia nihilominus à dicta probatione non liberatur.*

7 *Testes, quando non dicantur probasse immemorabilem.*

8 *Immemorabilis præsumptio tollitur ex actu vnico liberæ voluntatis.*

9 *Iurispatronatus qualitas ex quo elidatur.*

10 *Iuris ordine seruato, ea quæ effectum habuerunt censentur in omnibus iustificata.*

11 *Testes mendaces, vel non informati, fides nullam merentur.*

12 *Testes, vt probent immemorabilem, non debent simpliciter deponere de auditu à maioribus suis, sed per annos 40. de visu ante motam litem.*

13 *Beneficium dum fuit collatum vti liberum, ex hoc eliditur qualitas Iurispatronatus.*

14 *Quasi possessio centenaria debet ex testibus, non autem ex scripturis comprobari.*

15 *Præsentationes, quæ non habuerunt effectum, non veniunt attendendæ.*

16 *Iuspatronatus, quando spectat ad Vniuersitatem præsentatio non fit à particularibus sine mandato.*

17 *ad Communitatem, quando spectat Iuspatronatus, omnes in loco consueto debent congregari, & facere præsentationem.*

Vel Procuratorem ad præsentandum constituere.

18 *Iurispatronatus enunciatiuæ non releuant, dum præcisa probatio est necessaria.*

19 *Probatio rigorosa dum omninò requiritur, parum iuuant enunciatiuæ.*

20 *Sententia lata, nulla causæ cognitione adhita, & non citato eo, de cuius interesse agitur est inualida.*

DECISIO CLXXVI.

COMMVNITAS Capugnani patronatum Ecclesiæ Sancti Michaelis sibi in præterita instantia obtinuerat adiudicari; hodie verò Mensa Archiepiscopali Bononiensi instante reuocata eadem sententia, ex ea potissimè ratione succubuit, quod patronatum ipsa Communitas ex dispositione *Sac. Concilij Tridentini sess.25. de Reformat. cap.9.* nedum
1 titulo † probationis immemorabilis iuxta *glos. requisita in cap.1. in verbo memoria de præscriptionib. lib.6.* deficien tamen in casu proposito, sed etiam ex præsentationibus ann. 50. effe-
2 ctum † plenè sortitis authenticis mediantibus scripturis tenebatur docere, vt in terminis paruæ videlicet Communitatis, firmat *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 16. nu. 68 Garz de benef. par. 5. cap. 9. num.* 102. & respondit *Rota coram Mant. decis. 253. num. 3. & in decis. 312. num. 6. & 7. par. 7. recent. & coram bo. mem. Coccino decis. 25. num. 9. & in Lucana Iurispatronatus 10. Ianuarij* 1641. *in §. minus potest dubitari, vers. iterum coram Reuerendiss. Terracinen.* licet ipsa
3 Communitas † in loco consistentis beneficij nulla iurisdictione præcellat, cum tamen ratione præsumptæ vsurpationis ex inuerisimilitudine excludatur, quod tot familiarum concursus, ac hominum, pro huius constructione, ac dotatione patronatus conuenerit, vt notat *Barbos. de Iur. Eccl. lib. 3. cap. 12. nu. 144. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 13. num.* 136. & dixit *Rota coram Cresc. decis. 1. alias 13. de Iurepatron. & penes Viuian. eod. tract. decis. 28. num. 1. & decis. 197 num. 35. cum seqq. par. 8. recent. & in adducta Lucana Iurispaaronatus 10. Ianuarii* 5645. *in §. nam respectu* propè finem, *coram Reuerendiss. Terra-*
4 *cinen.* quidquid † dicendum foret si de Iuristarum Collegio, vel simili contigerit dubitari de quibus loquuntur auctoritates *relatæ per Addentes ad decis. Buratt. 511. num. 16. & in decis. huius causæ 1. Iulii 1654. in vlt. §. in fin.*

Neq; poterit acquisitionem patronatus operari peracta dotatio alterius Cappellæ in loco beneficij, siuè diuersæ Ecclesiæ reaptatio per Communitatis homines subsecuta. Cum
5 enim ad hunc effectum iustificata † constructio in specie requiratur, ac subsecuta ad normam Sac. Concilij dotatio, vel probatio immemorabilis cum subsecutis præsentationibus per annos quinquaginta effectuatis, talis proinde probatio pro † iustificando patronatu nullatenus poterit suffragari, vt præter supra relatas respondit *Rota in Nouarien. Iurispatronatus 10. Decembris* 1649. *in §. Instrumentum verò* confirmata 1. *Iulii* 1030. *in §. omnis quoque coram R.P.D. meo Pentingero.*

Quæ sanè probatio immemorabilis, neq; concluditur ex testibus per annos 87. de ea
7 deponentibus, † licet enim attestentur, Communitatem ipsam cum effectu semper præsentasse, dum tamen præsentationes in specie commemorant, alteramreferunt in personã Lactantij Zannini subsecutã, qui licet eam à Communitate receperit, possessionem, tamen iure presentationis nullatenus fuit cõsecutus, sed eam tãquam liberæ collationis successiuè
6 retinuit; Hinc enim resultat exclusio probationis immemorabilis ex actu videlicèt vnico liberæ collationis ipsi contrario, iuxtà *Tex. in l. nemo 166. vbi glos. not. in verbo temporaria in fin. ff. de reg. iur. Abb. in cap. vlt. num. 29. de consuetud. Socc. cons. 7. num. 11. lib. 1. Bero. cons. 5. num. 23. eodem lib. 1. Schrad. de feud. par. 10. sect. 20. nu. 157.* & respondit *Rota in Marsicen. Iurisdictionis 18. Febr.*

Febr. 1647. in §.eamdem sententiam in fin. coram R.P.D. meo Bichio, & in Beneuentana Iurisdictionis 31. Ianuarij, præteriti in §.cæteri tamen, vers. isti enim, & in Palentina decimarum 24. Ianuarij proximè elapsi in §.quo verò ad 2.coram R.P.D.meo Cerro.

Et licet Summus Pontifex Iurapatronatus si quæ forsan adessent in collatione tanquam de libero peracta Communitati præseruasset; Dum tamen executor in litteris Apostolicis deputatus termino Communitati pro comprobando Iurepatronatus præfixo, ac nullis
9 probationibus sortitis † elapso, beneficij possessionem, vti liberæ collationis Lactantio attribuit, libertatem proinde beneficij induxit, ac patronatus qualitatem elisit, vt in similibus terminis respondit *Rota coram Mohed. decis.8.in fin.de sentent.& re iud.& decis.271.num.2. par.2.rec.* Quæ quidem gratia non impugnata
10 exaduerso, quinimò, † cum seruato Iuris ordine effectum sortita fuerit, in omnibus iustificata censetur, vt respondit *Rota coram Buratt.decis.842.nu.4. & 5. decis.197.nu.3. par.2. recent. & in Vicen.beneficij 14. Martij 1644. coram Reuerendiss. Tarraconen.*
11 Hinc testes, vel † vti mendaces, vel tanquam non informati reprobantur, vt respondit *Rota coram Gregor.decis.325.num.18.& in adducta Beneuentana Iurisdictionis 31. Ian. præteriti in §.attamen quia in fine coram R.P.D. meo Cerro;* Vel non suffragantur, quia deponunt de auditu à maioribus suis, non autem per an-
12 nos 40. de visu ante litem † motam, vt per necesse requiri firmauit *Rota decis.290. par.3. coram Seraph.decis.1102.num.2.& decis.1450.n.2. & in decis.248.nu.3.& 4.par.2.recent.* Quinimò neque Testes licet attestarentur de visu, nihilominus possent in proposito casu opitulari, dum ab anno 1582. vsq; ad annum 1643. collatio in personam Zannini, tanquam de
13 libero † præcessit, ex qua rumor contrarius immemorabilis exclusiuus inductus fuit, vt respondit *Rota in Pampilonen Iuris nominandi Vicarium 14. Decembris 1648. §.Immò quod, coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, & in Beneuentana Iurisdictionis 13. Ianuarij 1653. §.immemorabilis, coram R.P.D. meo Zarate, cum alijs per Add.ad dec.Greg.298.n.13.*

Ex his verò centenaria quasi possessio in antecedenti decisione firmata excluditur; Præterquam enim debuisset ipsa ex Testibus
14 non autem † ex scripturis comprobari, vt firmat *Io. And.in cap.1.in fin.ibique Gemin.nu.16. de præscript.Natt.cons.636.num.103.cum seq. Rota coram Greg.decis.51.num.4. & decis.126. num.20. cum seqq.par.5.rec.*

Neque visa fuit posse desumi ex decem præsentationibus exaduersò exhibitis; dum
15 quinque ex ijs, quæ effectum † dumtaxat sortitæ probantur 87. annorum cursum nullatenus excedunt; Quinimò prodijsse noscuntur à particularibus solummodò homi-
16 nibus, aliorum non exhibito † mandato, & tamen omnes debuissent in loco consueto congregati præsentare, vel Procuratorem
17 ad præsentandum † constituere, iuxtà *text. in l. Si vt, §.si quid vni, vbi Castrens. in princ.ff. quod cuiusque vniuersitatis nomine, Corn. cons.224. num.13.in princ.lib.4. Rota in Comen. Parochialis 26. Ian. 1634. coram bon.mem. Domino Cardinali Panzirolo.*

18 Patronatus denique enunciatiuæ † pluries emissæ non vrgent, neque sententia antecedenter edita fauore Communitatis, dum agi-
19 tur de rigorosa † probatione ex dispositione Sac. Concilij; quo casu enunciatiua nullatenus admittitur, vt dicit *Rota decis.421.num.3. par.2.rec.& penes Viuian.de Iurepatr.decis.25.n.6.*
19 Sententia † verò, nulla causæ cognitione adhibita, edita fuit, nec citato Mensæ Archiepiscopalis Procuratore, ac nullum pro-
20 inde gradum probationis† poterit constituere, vt respondit *Rota coram Seraph. decis.1395. n.7.& dec.235.n.4.par.1.rec.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Calaguritana Beneficij de Guardia.

Mercurij 17. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Paupertas præbet iustam causam prælationis in concursu circa assecutionem beneficij. Plura habentur circa subrogationem gratiosam, quoad assecutionem alicuius beneficij, an scilicet prælationem respectu concurrentium prębeat.

SVMMARIVM.

1 *in Beneficij assecutione, quis veniat præferendus.*
2 *Clericus pauper, & beneficijs Ecclesiasticis destitutus, est præferendus habenti ea.*
3 *Paupertas præstat prælationem, habenti beneficium.*
4 *Subrogatio gratiosa obtenta à Papa quid operetur.*
5 *Subrogatio gratiosa non operatur, vt subrogatus præferatur ei, qui est dignus beneficio.*
6 *Papa concedendo subrogationem gratiosam in beneficio non censetur voluisse, vt non idoneus præferretur idoneo.*
7 *Qualitates personales in alios non possunt transferri.*
8 *Subrogatum propriè non dicitur, id quod non habet easdem qualitates, & ideò non habebit eamdem priuilegia.*
9 *Subrogatio gratiosa non iuuat, quando quis non est approbatus ab examinatoribus pro assecutione beneficij.*
10 *ad Beneficij assecutionem, præferendus est ille, qui est magis idoneus.*
11 *Subrogationes gratiosæ intelliguntur concessæ sine præiudicio collitigantium.*
12 *Oppositori ad obtinendum beneficium, quando nullum ius dicatur quæsitum.*
13 *ad Beneficium obtinendum ius dicitur quæsitum, si quis probationes fecerit, ac sententiam fauorabilem obtinuerit.*
14 *ad Beneficium obtinendum dum quis obtinuit binam*

aprobationem ab examinatoribus, id venit considerandum, circa prælationem.

15 *Processus, quando est nullus non potest præiudicare alteri.*

16 *Processus debet fieri de mandato eius Iudicis, cui fuit commissa causa.*

Quare dum fuit factus de mandato alterius Iudicis, processus remanet nullus, num. 16.

17 *Habilitas dum requiritur de tempore examinis, non sufficit, si post longum tempus interuenerit.*

18 *Studendo quis doctior in dies efficitur.*

19 *Examinatores Synodales, circa examinandos ad beneficia obtinenda, vltrà litteraturam quid requirant vlterius.*

20 *Examinatores Vrbis circa concurrentes ad habendum ad aliquod beneficium præter litteraturam, aut scientiam ad aliud non attendunt.*

21 *Gratia subreptitiè obtenta, non attenditur.*

22 *Gratia subreptitiè dicitur obtenta, dum fuit tacitum id, quod si Papa sciuisset, aut non concessisset, aut difficilius concessisset.*

DECISIO CLXXVII.

THOMAE Antonio de Grisalua sententia Rotalis controuersum beneficiũ
adiudicans Petro Saens Herrero posthabito
in gradu appellationis mihi commissæ confirmationem à Dominis obtinuit, quia habet
ille omnes qualitates à Constitutione Clementina in huiusmodi beneficijs requisitas,
1 hic verò in approbatione † ab examinatoribus obtinen. in partibus in Curia defecit, &
ideò ille præferendus erat *Rota in Calaguritana Sancti Io. de Molinar. 17. Nouembris 1651. §. primò ad med. vers. ex quibus propterea coram R. P. D. meo Cerro in Calaguritana beneficij de Sanctinellas 18. Maij 1654. in princ. vers. quoniam hic coram R.P.D. meo Verospio, & in Calaguritana beneficij de Alesancn 15. Iunij 1654. §. iniustitia enim coram R. P. D. meo Priolo.* Rursus Thomas pauper est, & beneficijs Ecclesiasticis destitutus Petrus autem alium beneficium, seù
2 portionem possidit, & paupertas etiam cæ-
3 teris paribus præstat † colitiganti prælationem *ad Text. in cap. is cui 19. de præben. in 6. Moron. cons. 33. nu. 18. Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 60. num. 103. par. 3. Rota coram Pen. dec. 388. num. 3. in Calaguritana beneficij de Ocon. 14. Martij 1653. §. primò vers. paupertas enim coram Reuerendissimo D. meo Decano, Calaguritana beneficii de Sanctiago 21. Iunii 1655. §. vlt. constat coram R.P.D. meo Celso cum aliis in Calaguritana beneficii de Arnedo 6. Aprilis huius anni 1656. §. non vrget coram R. P. D. meo Verospio.*

Nec Petro suffragari visa est cessio Iurium ab alio oppositore Petro de Aquilar nuper-
4 rimè obtenta † cum subrogatione gratiosa in Ius litem ab eo ceptam prosequendi illam à Sede Apostolica concessa. Tùm quia subrogatio non potest præstare prælationem
5 subrogato † credendum non sit Pontificem in Ecclesiæ seruitio præferri voluisse subro-
6 gatum de se non idoneum † ex alterius idoneitate contra essentiam gratiosæ subrogationis, de cuius natura est quod priuilegia personalia per eam in subrogatum non transferantur *Gabr. de reg. iur. conclus. 2. num. 64. Rota decis. 684. num. 5. par. 4. rec. tom. 3. & subrogatio non prodest,* vbi à subrogato qualitates eędem personales non obtinentur, quas † habebat ille, in cuius locum subrogatio facta fuit, *Bald. in l. Barabolanos cap. 8. num. 1. & 2. C. de Episc.*
8 *& Cleric.* vbi quod subrogatus † debet esse talis, quia princ. potuerit esse *Alex. consil. 106. num. 17. vers. pro hoc, & bene facit lib. 3.* quem cum Paris sequitur *Menoch. de arbitr. lib. 1. q. 54. num. 32. Gratian. in annot. ad decis. 157. numer. 9. & discept. 80. num. 5. Rimin. iun. cons. 113. numer. 129. Barbos. axiom. 223. sub num. 3. Rota coram Card. Caual. decis. 588. num. 6. vers. vnde cum ratione approbationis, & decis. 402. num. 1. par. 4. rec. Modern. Neapol. controu. for. centur. 2. cap. 90. num. 9.*

Tum etiam quia cum Petrus de Aquilar, in cuius locum subrogationem obtinuit Petrus Saens nullum Ius ad hoc Beneficium
9 haberet cum fuisset etiam ipse † ab examinatoribus Synodalibus reprobatus subrogatio non prodest, & ita Thomas excludere debet
10 subrogatum, sicuti eidem Petro de † Aquilar tanquam magis idoneus præferendus fuisset, vt dictum est, & comprobat *Rota in Calaguritana beneficii de la Guardia 27. Apr. 1654. §. præterea iustificat coram R. P. D. meo Verospio* stante præcipuè quod subrogationes gratiosę
11 intelliguntur † sine præiudicio collitigantium, & licet in subrogatione gratiosa non censeretur præseruatum Ius Thomæ si essemus in terminis simplicis oppositoris ad be-
12 neficium patrimoniale, quia ex † ea nullum Ius queritur oppositori nihilominus cum Thomas super sua idoneitate varias fuerit probationes, & sententiam adiudicationis re-
13 portauerit, † dicitur illi Ius quæsitum in d. subrogatione reseruatum, vt distinguendo firmat *Rota decis. 97. nu. 1. & 2. per tot. par. 3. rec. & in d. Calaguritana beneficii Sancti Io. de Molinar. 17. Nouemb. 1651. §. minusuè subsistit coram R. P. D. meo Cerro, & in Calaguritana beneficii 15. Ianuarii 1652. §. prouisio autem in fin. coram R. P. D. meo Bichio.*

Non obstat quod Petrus secunda vice ab
14 Examinatoribus Vrbis † tanquam habilis ad curata fuerit approbatus non solum quia hoc
15 examen fuit nullum tanquam sine † intimatione diei contra protestationem Thomæ factum, cui propterea præiudicare non potuit *Rota in Calaguritana beneficiorum 28. Iunii 1648. §. quo magis vers. hoc tertium examen coram R.P.D. meo Bichio, & in Calagurit. benef. de Alesanco 30. Ianuarii 1654. in fin. vers. Garzias autem coram Reuerendiss. D. meo Priolo.* in nihilo suffragan præuia cedula R. P. D. mei Beuilaquæ, quia præuia factum fuit examen, cum fieri debuisset de
16 ordine, & † mandato R. P. D. mei Mellini tunc Iudicis huius causæ, vt in proprijs terminis pro nullitate examinis fuit responsum *in d. Calaguritana beneficii de Sabinellas 18. Maii 1654. §. neque approbatio coram R.P.D. meo Verospio.*

Verum etiam quia approbatio in tertio examine Petri post 15. menses à die reprobationis

17 tionis sequuta † non probat ipsius habilitatem de tempore concursus, & necessarium esset, & proindè nullius est momenti cum medio tempore Petrus non docto de impe-
18 dimentum potuerit studendo † doctior fieri, & inhabilitatis impedimentum remouere, ex quo litteratura habilis est acquisitus, & non innatus 4. *par.* 2. 2. *recen. & in Calaguritana beneficij de Cornago* 18. *Febr.* 1647. §. *neque vrget coram R.P.D. meo Verospio, & in Calaguritana beneficij de Brinas* 1. *Iunij* 1650. §. *vndè cum à primo examine coram R.P.D. meo Celso*.

Et vltimus etiam in pari vtriusque approbatione præferendus esset Thomas ab examinationibus Synodalibus enunciatus ido-
19 neus, quia illi vltra † scientiam solent ad alias qualitates prudentiam, nempè morum integritatem, & conscientiæ candorem habere respectum examinatores verò Vrbis solam litteraturam, & scientiam respiciunt, quæ litteratura dictis qualitatibus vnitè cedere debet, *Gonzal. ad reg. d. gloss.* 4. *num.* 115. *& sequent. Rota decis.* 537. *num.* 14. *par.* 1. *rec. de la Guardia* 27. *April.* 1654. §. *præterea iustificat coram R.P.D. meo Verospio*.

Cessatque omnis difficultas, quia gratia subrogationis, in qua totum fundamentum constituebat, hodiè informan. pro Petro fuit subreptitie obtenta, ob non expressam exami-
21 nis nullitatem, † & taciturnitatem iur. quæsiti Thomæ, ex probationibus ab ipsa factis, quæ si Papa sciuisset, vel gratiam non con-
22 cessisset, † vel certè difficilius ex quo resultat subreptio *cap. super litteris* 20. *vbi DD. de rescrip. Rota coram Buratt. decis.* 55. *numer.* 5. *&* 6. *& decis.* 95. *num.* 6. *par.* 7. *recent.*

Et ità sententiam Rotalem esse confirmandam vtraque parte informante resolutum fuit, &c.

R. P. D. MELTIO.

Posteà EPISCOPO PAPIEN.

Lucana Pensionis.

Die 17. *Maij* 1656.

ARGVMENTVM.

Sententia, quando saluari non possit, quod non transiuerit in rem iudicatam, Gratia reseruationis pensionis, quando reddatur nulla, quia non fuit iustificata clausula, *Dummodò remaneant centum pro Rectore*, & qualiter sit iustificanda.

SVMMARIVM.

1 *Sententia dicitur transacta in iudicatum, dum in termino Iuris non fuit reditum pro Apostolis.*
2 *Res iudicata, vt euitetur quando sufficiat ostendere præsentatam Regenti Cancellariæ, & quando non, & num.* 3.
3 *per Iudicem, quando fuerunt dati reuerentiales, tunc nullum adest remedium vt pars sibi consulere possit pro euitanda re iudicata.*
4 *Iudex in terminis appellationis, quando dedit terminum Iuris, tunc pars intra dictum terminum debet redire pro Apostolis, vel committere facere causam.*
Alias sententia transit in rem iudicatam.
5 *ad Rem iudicatam euitandam licet sufficiat, quod pars intra terminum Iuris committere causam faciat.*
6 *Tamen, quando id sit verum.*
7 *Apostolorum petitio, est de substantia appellationis.*
8 *Sententiæ validitas, & iustitia, quando satis euidens sit.*
9 *Sententiæ validitas benè colligitur ex reuolutione actorum dum apparet seruatis seruandis fuisse latam.*
10 *Iustitia sententiæ satis colligitur ex rationibus allatis in decisionibus in causa factis.*
11 *Pensionis gratia remanet ex defectu valoris non iustificati nulla.*
12 *Pensionis gratia reseruata sub conditione, dummodò remaneant centum pro Rectore, id est, plenis probationibus iustificandum.*
13 *Beneficij valor expressus, quando fuit fundamentum concessionis pensionis, sanè ille concludenter probandus venit.*
14 *Pensio, quando fuit reseruata sine causa, & beneficium est plenum, tunc narratiua est plenius, & magis concludenter iustificanda.*
15 *Clausula, vt asseris, quid importet.*
16 *Successor in beneficio non præstat consensum quoad pensionem.*
17 *Pensionarius si agatur contra non consentientem pensione, & agat in petitorio, tenetur ipse plenè iustificare remanere centum pro Rectore.*
18 *Clausula, dummodò remaneant centum pro Rectore, quando concludentissimè veniat iustificanda, & num.* 19.
20 *Clausula, dummodo remaneant centum pro Rectore, reddit gratiam pensionis conditionalem.*
21 *Clausula, dummodo remaneant centum pro Rectore, intelligenda est deductis oneribus.*
22 *Clausula, dummodo remaneant centum pro Rectore, intelligenda est, dummodo ipse Rector congruè possit viuere.*
23 *Clausula, dummodo remaneant centum pro Rectore, intelligenda est, vt deductis omnibus oneribus, centum libera remaneant Rectori, & n.* 24.
25 *Pensionis reseruatio, quando non possit substineri, dum in litteris Apostolicis desuper expeditis, adsit decretum de quo hic.*
26 *Antecessoris confessio non sufficit ad manutentionem in quasi possessione exigendi pensionem.*
27 *Quando sumus inter personas in quibus facilè potest præsumi dolus, & fraus.*
28 *Fraudum, & collusionum committendi occasio est tollenda.*
29 *Successor, quod possit supplantari ab antecessore, est claudenda via.*
30 *Pensionis reseruationis gratia, si in aliquo corruat, in totum euanescit.*
31 *Pensionis integrè solutionis dum non iustificatur in totum, & adest decretum, quod alias reseruatio pensionis sit inualida, quid operetur tale decretum.*
32 *Verba si habeant vim decreti irritantis, sanè irritant, & annullant actum.*

DE-

DECISIO CLXXVIII.

LATA ſententia per R.P.D. meum Albergatum per quam Philippus Barſocchinus abſolutus fuit ab onere ſoluendi annuam penſionem ducat. 24. reſeruatam vſq; de anno 1648. ad fauorem Thomæ de Hieronymis ſuper fructibus Parochialis Eccleſiæ loci de Capannore Lucan. Diœc. quæ tunc temporis poſſidebatur ab alio Thoma de Hieronymis ſeniore patruo moderni Thomę Penſionarij fuit per hunc appellatum, & dato per Iudicem termino Iuris, cum intrà ſpatium 30. dierum, nec cauſa commiſſa, nec pro Apoſtolis reditum fuerit per ſignaturã expedita fuit commiſſio executorialis, cuius vigore emanauit dubium, An conſtet de re iudicata, vel potius de cauſis reſtitutionis in integrum, & affirmatiuè quoad primam partem, negatiuè verò quoad ſecundam fuit reſolutum.

1 Conſtat enim de † re iudicata, & appellatio dicitur deſerta, quia in termino iuris non fuit ab appellante reditum pro Apoſtolis, *c. ab eo de appell. Clem. quamuis §. verum eod. tit. Scacc. in ſuo tract. de appell. libr. 2. quæſt. 13. num. 24. & ſeqq. Rota coram Greg. deciſ. 573. num. 1. vbi latè Adden. ſub numer. 12. & coram Burat. deciſ. 556. num. 1. vbi Adden. pariter ſub litt. A.* plures alias Rotæ deciſiones refert, & fuit reſolutum in *Bonon, fideicommiſſi, ſeu domus 30. Aprilis 1646. coram R. P. D. meo Bichio, & in Romana fideicommiſſi de Incoronatis 16. Ianuarij 1643. §. nam quoad rem iudicatam Rota coram Reuerendiſſimo Dom. meo Decano.*

Parumque refert, quod idem Thomas de
2 Hieronymis appellans citra † terminum iuris obtinuerit præſentatam à R.P.D. Reggente Cancellariæ, quia tunc illa ſuffragatur quatenus per Iudicem dati fuiſſent reuerentiales,
3 quo caſu cum † nullum aliud adſit remedium, quo appellans ſibi conſulere poſſit, ſufficit oſtendere diligentiam exhibendo pręſentatam Reggentis. Secùs verò eſt, quando datus fuit terminus iuris, quia tunc ſi appellans non redeat pro Apoſtolis, vel in termino
4 non committat cauſam † appellatio dicitur deſerta, vt firmauit *Rota deciſ. 41. art. med. verſ. mihi vero de appell. in nou. in Fauentina ſucceſſionis 24. Nouembris 1604. coram Millino, quæ non reperitur inter eius impreſſas, & in Peruſina de Vbaldis 17. Iunij 1576. coram bo. me. Card. Hieronymo Pamphilio, quæ eſt penes Marcheſ. de commiſſ. part. 2. pagin. 13. num. 2. coram Burat. dict. deciſ. 556. numer. 4. cum duobus ſeqq. coram Merlino deciſ. 175. numer. 6. & 7. & in Bonon. fideicommiſſi, ſeu domus 30. Aprilis 1646. coram R.P.D. Bichio.* Animaduertendo tamen, quod ad euitandam rem iudicatam
5 licet ſufficiat, † vt appellans intra terminum iuris fecerit committere cauſam, etiam ſi poſteà pro Apoſtolis non redierit. Hoc tamen
6 procedit, † quando fuerunt petiti Apoſtoli, dum fuit interpoſita appellatio, alias, vt nec etiam ſuffragetur commiſſo cauſæ, infra terminum iuris, *Rota in Legionen. Parochialis 1. Februarij 1589. coram Comitolo*, quæ declarat deciſionem *Caputaque 115. par. 2.* in qua habetur appellationem dici legitimè interpoſitam, & ſi pars intrà terminum iuris pro Apoſtolis non fuerit reuerſa, dummodò cauſam commiſerit *Adden. ad ſa. me. Greg. XV. d. deciſ. 573. ſub num. 14. verſ. quod eſt verum,* vbi aſſi-
7 gnatur ratio, † quia petitio Apoſtolorum eſt de ſubſtantia appellationis.

Eoque magis conſtare videtur de re iudi-
8 cata, dum ſententiæ † validitas, & iuſtitia eſt ſatis euidens. Quo enim ad validitatem omiſſo, quod pro ea ſtat præſumptio *iux. gloſſ. in l. ſi poſt C. de iur. & fact. ignor. Menoch. conſ. 110. nu. 6. lib. 2. & de præſumpt. lib. 2. præſ. 67. num. 1. & ſeqq.* illa colligitur ex reuolutione proceſſus, ex
9 quo ſententia promulgata † apparet ſer. ſer. atque concurrentibus ijs omnibus, quæ in tali materia requiruntur, de quibus per *Verall. deciſ. 260. num. 2. & dec. 123. & 129 par. 3. Rota deciſ. 108. par. 4. rec. tom. 2. & coram Coccin. dec. 429. numer. 1. deciſ. 204. num. 1. part. 1. & deciſ. 178. num. 1. par. 2. in rec.*

10 Iuſtitia etiam eſt ſatis clara, † & patens ex rationibus, & fundamentis latè deductis in deciſ. in hac cauſa emanata coram *R.P.D. meo Albergato ſub die 9. Iunij* 1655. in qua firmatum fuit gratiam controuerſæ penſionis eſſe
11 nullam ex defectu valoris † non iuſtificati; Nam cum Thomas de Hieronymis Penſionarius narrauerit Beneficij valorem aſcendere ad ducatos de Camera 125. per affirmati-
12 uam vtique tenetur † illam iuſtificare veris probationibus *Rota deciſ. 144. num. 15. par. 4. rec. tom. 2. coram Millin. deciſ. 158. num. 1. coram Merlin. deciſ. 123. num. 1.* & fuit dictum in *Romana penſionis 19. Ian. 1646. §. non obſtat coram R.P.D. meo Cerro, in Groſſetana 3. Martij 1651. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Hipporegien. penſionis 26. Iunij 1651. coram me.* Et ratio eſt, quia hu-
13 iuſmodi valor † expreſſum fuit cauſa, & præcipuum fundamentum gratiæ, *Rota in Romana penſionis 3. Iulij 1641. coram R. P. D. meo Bichio.*

Et eo concludentiorem probationem re-
14 quiri firmat *d. deciſ. R.P.D. Albergati,* † quia agitur, de penſione reſeruata ſine cauſa, & beneficio pleno quo caſu cum Papa non potuerit aliundè certam habere notitiam valo-
15 ris, mandauit † apponi clauſulam, *Vt aſſeris,* quæ facti dubietatem in concedente demonſtrat, & inſimul præſefert conditionem, quæ imponit Impetranti maiorem, atque ſtrictiorem obligationem plenè, & concludenter probandi huiuſmodi valorem, *vt Rota reſoluit in Conchen. penſion. 21. Maij 1649. verſ. ideoque adiecta fuit clauſula coram Eminentiſſimo Corrado, & in dicta deciſ. Groſſet. penſ. 3. Martij 1651. §. maximã coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & deciſ. 316. numer. 3. poſt Modern. Peruſ. de manut.*

Accedit, quod agitur contra ſucceſſorem in beneficio, qui conſenſum non præſtat
16 penſioni, vndè parum † refert, quod Thomas de Hieronymis reſeruatarius penſionis prætendat ſe eſſe in poſſeſſione illam exigendam, quia nihilominus tenetur iuſtificare per
17 concludentes probationes † ſuam gratiam, & per conſequens valorem. Nam hic non

ver-

versamur in possessorio iudicio, sed in petitorio. Et hanc distinctionem inter iudicium petitorium, & possessorium in his terminis pluries *Rota amplexa fuit, & præsertim pen. Mant. decis. 196. sub num. 3. latè Adden. ad Gregor. XV. decis. 57. sub n. 16. vers. in petitorio tamen.*

18 Proindè quia Papa in gratia reseruationis apposuit clausulã, † *Dummodo remaneant centum pro Rectore*, & huiusmodi clausula, quia agitur in petitorio eo magis operatur: vt d. Thomas de Hieronymis Pensionarius per concludentissimam probationem † coactus sit totius beneficij valorem iustificare, *Paris. de resignat. l. 6. quæst. 2. num. 25. Rota coram Seraph. decis. 1122. num. 2. & dictum fuit in Cusentin. pension. 29. Maij 1596. coram Litta impress. penes March. de commiss. tom. 1. fol. 629. Mart. de clauf. qui plures alias Rotæ decisiones cumulat par. 1. clauf. 42. n. 1.* Imò in pri-
19
20 inis, & antè omnia † verificari debet, quia huiusmodi clausula reddit gratiam conditionalem, vt sæpius ità fuisse decisum in *Rota firmat Gregor. XV. decis. 57. sub num. 2. Seraph. dict. dec. 1122. sub eodem num. 2.* Et est iustificanda
21 d. clausula deductis oneribus, † quia centum debent Rectori remanere libera ab omni, & quocumq; onere *Rot. in Forosempronien. pens. 9. Febr. 1615. coram Cardinali Sacrato, & coram Caual. dec. 462. num. 1. & in dict. Cusentina pens coram Litta, Adden. ad Gregor. XV. in alleg. decis. 245. sub nu. 12.* ad effectum, vt congruè viuere possit,
22 quod etiam † declarat *S. Conc. Trident. sess. 24. cap. 13. de reform. vers. ad hæc in posterum, vbi Barbos. num. 15. Rota coram Merl. decis 880. numer. 1.* quæ signanter declarat reseruationem pen-
23 sionis prorsùs irritam † remanere, non data probatione valoris totius beneficij, & quod
24 demptis pensionibus, † & oneribus remaneant libera Rectori annua ducata centum, *Rota coram Seraph. dec. 1017. numer. 4. & dec. 500. num. 1. par. 4. rec. tom. 2.*

Deinum ex alio etiam fundamento pensio, de qua agitur, visa fuit sustineri non
25 posse, quia in litteris † Apostolicis super huiusmodi reseruatione expeditis appositum legitur decretum. Quod si Thomas eius vita durante, & quamdiù Ecclesiam obtinuerit pensionem hanc verè realiter, & cum effectu integram non persoluerit præsens reseruatio nulla sit. Cum autem agatut hic de pensio-
26 ne reseruata ad fauorem † nepotis de consensu Patrui super eius beneficio, & sic inter
27 personas, † quas de facili fraus præsumitur *Rota decis. 244. num. 2. & 4. part. 2. diuers. & coram Buratt. decis. 156. sub num. 6. & seqq.* Idcircò ad tollendam quamcumq; fraudem, & collusio-
28 nis suspicionem, † quæ insurgit ex quo aliquando similes gratiæ solum ad supplantan-
29 dum successorem in beneficio, vt firmat eadẽ decisio in hac causa ædita per *R. P. D. Albergatum, in §. tertio demum.* Idcircò Pensionarius tenetur ad iustificationem plenam, & præcisam integræ solutionis huius pensionis factæ toto tempore quo beneficium ab eius Patruo
30 titulari fuit possessum, † quia si in aliqua parte probatio deficiat, gratia reseruationis corruit *decis. 620. num. 2 par. 4. rec. tom. 3.*, & fuit resolutum in causa *Lurana pensionis 26. Nouembris 1617. coram Pirouano, & in causa Spolet. pensionis 24. Ianuarij 1624. coram Vbaldo.* Non da-
31 ta igitur per Pensionarium † aliqua iustificatione huius integræ solutionis intrat decretum in reseruatione appositum, quod ipsa re-
32 seruatio nulla sit, quæ sanè † verba habent vim decreti irritantis, vndè irritant, & annullant actum *Io. de Solas. de leg. disput. 16. sect. 1. numer. 1. Rota dict. dec. 620. numer. 3. part. 4. recent. tomo 3.*

Et ità resolutum fuit Informante tantum Philippo Barsocchino, Thoma tamen sæpius citato.

R. P. D. BEVILAQVA.

Aurien. Parochialis.

Lunæ 22. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Pars recurrens ad Iudices Laicos contra Iudices Ecclesiasticos, damnabiliter incidit in excommunicationem, & hoc indistinctè. Papa committens Iudici vt absoluat partẽ, quæ habuit recursum ad Iudices Laicos, cum quibusdam conditionibus, qualiter Iudex se gerere debet circa talem absolutionem.

SVMMARIVM.

1 *Ob recursum ad Iudices Laicos quis incurrit in sententiam excommunicationis.*
Immunitas Ecclesiastica dans causam vt violetur, est excommunicatus num. 1.
2 *Inhibitiones, & mandata obtinens à Iudicibus Laicis contra Iudices Ecclesiasticos, est excommunicatus.*
3 *à Recursibus Iudicum Laicorum quis non excusatur, allegans ad hoc non dedisse mandatum.*
4 *Mandatum speciale an requiratur, vt quis incidat in excommunicationem ob recursus ad Iudices Laicos.*
5 *Ratificatio gestorum à Procuratore in causa, sequitur approbatio eorum, & num. 6. & 7.*
8 *Ratificatio retrotrahitur, & mandato æquiparatur.*
9 *Ratificatio æquiparatur mandato, etiam in his in quibus requiritur speciale mandatum.*
10 *Gratia, quando laborat vitio subreptionis, deficit voluntas Principis in concedendo.*
11 *Gratia remanet nulla dum deficit in Principe, voluntas concedendi.*
12 *ob Recursus ad Iudices Laicos obtinens à Papa gratiam absolutionis, sub prætextu, quod id fuit factum ad tuendam iurisdictionem Ecclesiasticam.*
13 *Si id non verificetur, non est locus absolutioni.*
14 *Iudices Laici nullam habent in Iudices Ecclesiasticos iurisdictionem, & n. 15.*
15 *Recursus ad Iudices Laicos hodiè indistinctè sunt prohibiti, etiam si assereretur id fieri ad coadiuuandam iurisdictionem Ecclesiasticam.*
16 *Gratia, quod sit subreptitia ex quo benè deducatur, & num. 18.*

19 Gra-

19 *Gratia est subreptitia dum Principi fuit tacitum id, quod si sciuisset, aut non concessisset, vel difficilius gratiam fecisset.*

20 *Gratia concessa sub conditione, non verificata conditione, gratia remanet inualida.*

21 *Clausula,* dummodo, *importat conditionem.*

22 *Absolutio à recursu ad Iudices Laicos obtenta à Papa sub quibusdam conditionibus, eis non verificatis, non potest dari absolutio.*

23 *Partis præiudicium ob recursum Aduersarij ad Iudices Laicos, quando dicatur constare.*

24 *Absolutioni ob recursus ad Iudices Laicos, vt sit locus quid sit necessarium, & num. 25.*

26 *Gratiæ non potest esse locus contra tenorem Breuis Apostolici, & mentem Pontificis.*

27 *Papa committens alicui absolutionem propter recursus ad Iudices Laicos, intelligitur commissa, iuxta iuris communis dispositionem.*

28 *ad Absolutionem obtinendam ob recursus ad Iudices Laicos, non sufficit oblatio verbalis, inanis, & & aera, sed vera, & realis, est necessaria.*

29 *Recursus ad Iudices Laicos dum non fuit factus à principali, sed ab eius procuratore eius nomine, sine eius mandato, non nocet.*

30 *Recursus ad Iudices Laicos factus à procuratore, sine speciali mandato Domini non præiudicat.*

Mandatum ad delinquendum nemo præsumitur habere num. 30.

DECISIO CLXXIX.

AD impediendam litterarum Apostolicarum executionem coram illarum executore à Ioanne Rodriquez petitam, ac mandati de manutenendo eidem ab hoc Sac. Tribunali præuia decisione sub die 5. Iulij 1656. habuit Alphonsus reiteratos recursus ad Iudices Laycos. Vndè dandam esse contra eum declaratoriam fuit hodiè per Dominos reso-
1 lutum, quoniam propter † huiusmodi recursus causam præbuit, vt immunitas Ecclesiastica violaretur, & ob id incidit in sententiam excommunicationis contentam *in c. nouerit 49. & cap. grauem 33. de sent. excomm. & in Bulla Cœnæ Domini, vbi in §. 16.* vinculo excommu-
2 nicationis innodantur † recurrentes ad Cancellarias, & Curias sæculares ad effectum obtinen. inhibitiones, & mandata contra Prælatos, & iudices Ecclesiasticos, de qua meminit *Rota in dec. 103. num. 10. par. 2. vol. cons. Farin. coram Pen. dec. 377. num. 7. & seq. coram bo. m. Merl. decis. 481. in fin. dec. 905. num. 4. &* 906. *numer. 1. & in Cæsaraugust. fundationis Canonic. 19. Ian. proximi præteriti in princ. coram me.*

Nec Alphonsus ab huiusmodi recursibus potest se excusare eo quod non constet de
3 ipsius mandato fuisse † habitos, & executioni demandatos, cum omnia in Consilio Regio gesta fuerint eius nomine per eumdem Pro-
4 curatorem † non habentem ad id speciale mandatum, prout requirebatur *Rota dec. 534. num. 2. par. 2. rec.* Quia præter quod de indiuiduo, & sufficienti mandato satis apparet ex
5 Instrumento relato in † *Summ. Ioannis numer. 8.* cum ab ipso subindè fuerint approbata, & ratificata, quæ idem Procurator eius nomine
6 gessit, vt liquet ex datis † in eodem *Sum. nu. 5.* vtique huiusmodi ratificatio fuit, vt censean-
7 tur gesta † per ipsum principalē in causa *l. si pupilli 6. §. item quæritur ff. de neg. gest. Bart. & cæteri in l. pecuniam 9. C. eod.* quia ratihabitio retrotra-
8 hitur, † & mandato comparatur *c. rati habitationem 10. de reg. iur. in 6. l. licet 57. de iudic. l. fin. C. ad sen. cons. Maced. C. communis §. Procurator ff. de acq. poss. l. si quis offerente ff. de solut. Card. Caualer.*
9 *dec. 641. num. 6.* & in his † quæ in mandatum speciale exigunt *l. quod si de speciali 27. & ibi Bald. ff. de minor. l. fin. §. 1. quod quis iur. Alex. cons. 78. col. 4. vers. nec prædictis lib. 5. Rota coram Burat. decis. 301. n. 8. dec. 792. num. 15. vers. ratificatio, & in rec. dec. 103. n. 8. par. 5.*

Neque Alphonso suffragari potest Breue,
10 quod mihi directum † à Sanctissimo D. N. obtinuit de eum absoluendo à Censuris ob prædictos recursus incursos simul detectum fuit vitio obreptionis, & subreptionis laborare, quo casu dicitur deficere voluntatem Pa-
11 pæ concedentis, † & in consequens resultat nullitas illius quæ concessam gratiam inficit, *l. sed in hoc §. Pater ff. de ius iuran. l. idem Vulpian. de excus. tut. l. si quis obrepserit ff. de falsis, Decian. cons. 38. num. 30. lib. 3. Gratian. discept. forens. c. 891. n. 7.* Obreptionis vitium ex hoc desumitur, quod Alphonsus in impetratione Breuis narrauit huiusmodi recursus fuisse habitos pro tuenda
12 Ecclesiastica iurisdictione, † & nihilominus ex actibus relatis in *dicto Summario Ioannis numer. 1. & seqq.* euidenter patet illos habuisse ne litteræ Apostolicæ executioni demandarentur, quæ sanè obreptio maxima est quasi
13 Alphonsus cautè loquen. † voluerit effugere deliberatam conscientiam Pontificis forsan gratiam denegan., *vt ait Barbat. consil. 55. numer. 4.* cum id non sit tueri, sed spernere, & illudere Ecclesiasticam iurisdictionem, cuius
14 exercendæ in Clericos † Layci sunt incapaces illisque inhibere, aut alia præcepta facere
15 non possunt † *c. causam de rescript. c. Sacerdotali 11. quæst. 1. Marches. de commiss. part. 3. numer. 45. fol. 34. Rota post eumdem decis. 14. num. 2. fol. 51. & decis. 175, num. fin. par. 4. tom. 2. rec.* vbi quod ho-
16 diè indistinctè † sunt prohibiti recursus ad Iudices Laycos, etiam si ab illis fuerit recursum ad coadiuuandam Ecclesijs iurisdictionem.
17 Subreptio autem colligitur, † quia expressum non fuit Pontifici quod per tales recursus Ioannes fuit expulsus à possessione Parochialis, in qua reperiebatur atque coactus perceptos fructus dimittere, quodque Iudex
18 Ecclesiasticus † pari modo coactus fuit parere mandatis, & decretis Iudicum Laycorum ob pœnas illi inflictas *d. Sum. num. 6.* quæ omnia vbi narrata fuissent Pontifex non conces-
19 sisset, vel ità de facili, † quæ propterea subreptio redditur, & non valet *c. licet ex litteris c. postulasse, & c. ad aures in fin. de rescr. l. præscriptio C. si contra ius vel vtil. public. Dec. decis. 542. n. 59. & 4. & cons. 602. num. 19. Crauett. cons. 296. colum. 6. vers. 2. talis confirmatio Gozzad. cons. 6. numer. 6. & cons. 25. numer. 6. Rota decis. 24. numer. 4. part. 5. recent. & coram Buratt, decision. 55. numero 6.* Rur-

Rursus Alphonso non potest Breue opitulari ad petitam absolutionem obtinendam, nam non fuit ibi simpliciter tributa facultas illum absoluendi, sed cum clausulis, *renuncia-*
20 *tio prius recursui, &c* & *dummodo, &c.* † exponentes nullum ius de nouo acquirant, quæ cum conditionem importent, & substantiam gratiæ etiam respiciant ad *Text. in l. à Testatore ff. de cond. & demonstrat.* & in specie clausulæ, *renunciatio prius, &c. Rota decis. 173. num. 1. par. 6.*
21 *recent.* & clausula, *dummodo*, † *Paris. de resignat. lib. 2. quæst. 6. num. 41. Gratian. discept. forens. c. 991. à num. 8. vsque 14. san. mem. Greg. XV. decision. 311. num. 11. decis. 110. num. 6. par. 5. recen.* Vndè non
22 est locus absolutioni, † nisi prius verificatis conditionibus, nam conditio expressa, in qua specialiter, & plenè probanda, & adhibenda est, & alias non impleta perindè habetur, ac si concessa non fuisset, *Gratian. dict. c. 991. num. 8. & seq. Mant. decis. 343. numer. 6. & dict. decis. 173. num. 1. par. 5. & in terminis fuit dictum in Placentina electionis Canonicorum 11. Maij 1640. §. propter coram D. meo Decano.*

De quarum conditionum, & aliarum in
23 dicto Breui adiectarum, † & sine litis, & litigantium præiudicio, &c. non implemento clarè visum fuit constare, quia Procurator qui Breue cum illis impetrauit non docet de speciali, & sufficienti mandato, prout opus esset ad prædictam absolutionem flagitandam
24 *Ioseph. Ludou. conclus. 30. vers. 38.* † requiritur minusque cum pariter indiuiduo mandato facta fuit renunciatio omnibus prædictis recursibus, & actibus in vim regiarum prouisionum gestis cum restitutione fructuum dimissorum à Ioanne, & per Alphonsum indebitè sub sequestro positorum, aliarumque expensarum, damnorum, & interesse refectione, quæ fuit causa prædictorum recursuum, hæc enim omnia cum effectu præcedere debent absolutioni, alias Alphonsus requirens illis non restitutis, & alijs adimpletis absolutionem obtineret per indirectum aliquod ius, & commodum ex dictis recursibus
26 acquireret contra † Breuis tenorem, & mentem Pontificis, qui censetur absolutionem
27 demandasse † iuxta iuris dispositionem, *c. causam, quæ, & ibi Felin. num. 5. de rescr. Rota in d. Ampurien. electionis Canonicorum, §. indè comprobatur coram Reuerendissimo Domino meo Decano.*

Adeout suffragari non possit verbalis oblatio facta quod omnibus satisfiet, quia simi-
28 les exhibitiones † vti inanes, & aereas, Rota non admittit, sed reales requiruntur, *vt in dec. 592. num. 3. coram bon. mem. Merlino, in Ampurien. seu Ciuitaten. Conuocationis ad Synodum 13. Febr. 1645. §. fin. coram R. P. D. meo Meltio, & in Leodien. Canonicat. S. Martini 31. Ian. 1643. §. neque coram R. P. D. meo Cerro.*

Non obstat opposita exceptio, quod etiam Ioannes recursum habuit ad Iudices Laycos; nam ex actu ad hoc proban. ab Alphonso dato in eius *Summar. numer. 30.* depræhenditur
29 quod talis recursus non † fuit habitus ab ipso, sed ab alio eius nomine, de cuius legitimo mandato procuræ non constat, & tamen speciale requiritur cum alias numquam præ-
30 sumatur, † quem mandatum ad delinquendum habere *Rota d. decis. 534. num. 2. & 602. numer. 4. par. 4. & coram Pen. dec. 377. num. 4. vers. sed quia aliqui repetita par. 2. vol. cons. Farin. decis. 212. d. num. 4.*

Atque ita Breue non suffragari, & nisi infrà mensem recursus legitimè purgauerit dandam esse declaratoriam fuit conclusum vtraque parte Informante, &c.

R. P. D. MELTIO.

Posteà EPISCOPO PAPIEN.

Camerinen. Bonorum.

Lunæ 22. Maii 1656.

ARGVMENTVM.

Fideicommissario competit saluianum pro immissione in bonis fideicommissarijs probatis extremis, & successio spectat ad masculos absque diminutione, quando de fœminis fuit facta mentio discretiua, & fuerunt prohibitę etiam virtualitèr detractiones.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissario pro immissione competit saluianum.*
2 *Fideicommissi existentia probatur in decisione supponenda.*
3 *Identitas bonorum fideicommissariorum probatur ex Instrumento diuisionis cum mentione fideicommissi.*
4 *Instrumentum diuisionis probat inter ipsos diuidentes, & causam ab eis habentes.*
5 *Fœminæ exclusæ censentur à fideicommisso ex discretiua mentione illarum.*
6 *Testator censetur magis se conformasse cum statuto loci quam cum dispositione Iuris.*
7 *Ratio non est habenda de illis, qui non sunt in causa.*
8 *Trebellianica censetur prohibita attenta clausula pleno iure.*
9 *Inuentarii omissio, & alienatio bonorum præsumi faciunt consumptionem legitimæ, & trebellianicæ & num. 10.*
11 *Identitas bonorum probatur ex conformitate confinium.*
12 *Inuentarii remissio facta à Testatore intelligitur de tutelari.*
13 *Et quoad scrupulosam redditionem rationis, ad quam tutor alias teneretur, nec operatur quo ad inuentarium hæreditarium.*

DECISIO CLXXX.

DISPVTATO sub die 13. Iunij 1653. dubio super manutentione, & immissione respectiuè, quam Theophilus Gisbertus, tàm nomine proprio, quàm vti cessionarius Genesij eius fratris prætendebat ad possessionem bonorum fideicommissariorum q. Nico-

Nicolai Aui, fuit dilata resolutio, & responsum, quod videretur de bono Iure, successiuè discusso dubio super bono Iure, fuit simplicitèr dictum constare de fideicommisso d. q. Nicolai, & reseruatum quod respectu prætensæ Immissionis particularitèr videretur, proposito itaque sub hodierna die etiam dubio super d. Immisione DD. resoluerunt eam dandam esse Theophilo in bonis fideicommissarijs Nicolai pro duabus, ex tribus partibus, & huiusmodi resolutio capta fuit proponente R.P.D. Bichio, qui mortè præuentus, cum decissionem edere non potuerit in illius locum ego subrogatus illam extendi.

Ratio autem qua Domini moti fuerunt pro d. Immissione concedenda fuit, quia constat de existentia, ac purificatione fideicommissi d. Nicolai, necnon identitate bo-
1 norum, quibus concurrentibus † Immissio fideicommissario rectè conceditur, vel ex Saluiano interdicto, *vt per Rota obseruatum fuit coram Seraph. decis. 828. & in rec. decis. 244. nu. 1. par. 7. vel ex remed. l. fin. C. de edict. D. Adr. toll. Honded. cons. 64. num. 56 lib. 1. Peregr. de fideicomm. art. 48. num. 5. & seqq. Fusar. de subst. qu. 611. n. 12. Rota coram Caual. dec. 204. n. 4. in rec. dec. 88. 126. 131. 151. par. 7. rec.* & fuit firmatum *in Romana fideicommissi de Casalis 19. Decembris* 1640. *§. pro cuius dubii coram Reuerendiss. D. meo Decano in Mantuana fideicommissi 29. Aprilis* 1648. *coram Reuerendiss. Tarracinen. & in Bononien. fideicommissi de Amorinis 4. Aprilis* 1650. *coram Me in princ.*

2 Existentia fideicommissi † abundè comprobata remanet, ex pleno calamo congestis *in decis. bon. mem. Bichii sub die 13. Iunii 1654.* quia in præsenti disputatione venit de stylo Tribunalis supponenda *Rota coram Buratt. decis. 596. lib. 1. in rec. decis. 354. num. 3. & 8. par. 4. & decis. 604. num. 4. par. 5.* Maximè cum aduersus dictam decisionem petita, ac per DD. denegata fuit noua audientia.

Paritèr quod Theophilus, ac Genesius eius frater sint ex descendentibus à Nicolao fideicommittente, & eorum fauore purificatum fuerit fideicommissum partes non controuertunt, & id quoque firmatum existit in prædicta decisione.

Quo verò ad identitatem bonorum, & ipsa
3 remanet† iustificata, ex Instrumento diuisionis factę inter grauatos cum mentione fideicom-
4 missi, quod † probat contra ipsos diuidentes, & causam ab eis habentes *Natt. cons. 235. Socc. cons. 46. in princ. Peregr. cons. 48. num. 6. & seq. lib. 1. & in suo tract. de fideicommiss. art. 44. num. 5. Fusar. de substit. qu. 818. num. 17. Rota coram Coccin. decis. 125. num. 2. & 3. par. 6. coram Merlino dec. 294. num. 9.*

Censuerunt autem Domini in duas ex tribus partibus concedendam esse Immissionem Theophilo, quia cum Fuluius filius Nicolai fideicommittentis, ac hæres grauatus decesserit tribus superstitibus liberis nempè Theophilo, Ginesio, & Carolo, fideicommissum erat in tres partes diuidendum, quarum vna spectat Theophilo nomine proprio, alia verò Iure cesso, & hereditario Ginesij fratris.

Nihil obstante prætensione, quod ex quo tàm Nicolaus fideicommittens, quàm Fuluius hæres grauatus decesserunt relictis fœminis, illę quoque sunt ad successionem admittendę, quia contrarium, vt scilicet de illis nulla sit habenda ratio, visum fuit verius tanquam exclusis, tùm per expressam Testatoris dispositionem, qui dum tàm in Institu-
5 tione †, quàm substitutione vocauit Masculos excepto vno casu, in quo vocauit etiam fœminas in portionem patris, non extantibus Masculis vtique ex tali discretiua loquutione fœminæ in concursu Masculorum exclusæ censentur *Ruin. cons. 131. n. 4. lib. 2. Surd. cons. 401. num. 11. Menoch. cons. 725. nu. 7. Alex. cons. 52. n. 30. lib. 4. Fusar. de subst. quæst. 311. num. 10. 23. & 34. Buratt. decis. 721. nu. 4. Rota in rec. decis. 627. n. 18. par. 2. recent. & decis. 366. num. 26. par. 4. tom. 2.*

Tùm per statutum in Terra S. Genesij vigen exclusiuum fœminarum à successione Patris, & Aui, quo casu fœminæ non ve-
6 niunt in fideicommisso† ex quo Testator cum d. Statuto magis se conformare voluisse censetur, quam cum dispositione Iuris communis *Bart. in l. hæredes mei §. cum ita ff. ad Trebell. Soccin. cons. 90. in princ. & cons. 51. num. 23. Dec. cons. 545. num. 3. & 4. Cephal. cons. 134. num. 14. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 6. tit. 7. & seqq. Grat. discept. forens. cap. 664. num. 11. Peregr. de fideicomm. art. 25. num. 53. Rota coram Caualer. dec. 125.*
7 *num. 5.* † Addito etiam quod dum non probatur fœminas agnouisse hęreditatem, nec sunt in causa non est de illis habenda aliqua ratio.

Retardari neque posse visa fuit d. Immissio
8 prætextu detractionum † nàm respectu Trebellianieæ vltra quod per onus restitutione imposita à Testatore cum clausula *pleno iure, & absque alia diminutione*, censetur illa præstita *ad tradit. per Bald. in l. præcibus num. 44. de Impuber. & alys substit. Paris. cons. 9. & 10. vol. 3. Alciat. consil. 66. nu. 13. lib. 9. Mantic. de coniect. vltim. vol. lib. 7. num. 12. uum. 16. Rota decis. 632. num. 8. par. 4. tom. 3 recentior.*

9 Cessat alia etiam ratione obiectum, † quæ est, vt vtraque tàm legitimæ, quàm Trebellianicę prætensa detractio consumpta remanserit in pluribus alienationibus factis per hæredes grauatos iuncta ommissione Inuentarii vt respectu legitimè firmauit *Rota in recentior. decis. 301. num. 8. & 9. par. 6. in Auximana fideicommisso 31. Ian. 1642. §. nam omissis coram Illustriss. D. meo Decano, in Romana fideicommissi de Palearys 28. Ianuarij 1647. coram bo. mem. Arguelles.*
10 Respectu † verò Trebellianicæ dixit paritèr *Rota in Aesina fideicommissi 10. Maij 1641. coram R.P.D. meo Cerro, in Aretina successionis 6. Iuny 1644. coram Me, & in Romana fideicommissi 8. Iuniy 1648. coram R.P.D. meo Cerro, in Aretina successionis 6. Iuny 1644. coram Me, & in Romana fideicomuissi 8. Iunii 1648. coram bo. me. Arguelles §. Præterea.*

Neque subsistit prætensio quod Bona aliena non sint de subiectis fideicommisso Nicolai, quia vt sint eadem desumitur ex conformi.

formitate confinium, & plurium demonstrationum expressarum in Instrumento diui-
11 sionis, ex † quibus resultare sufficientem Identitatis probationē *probat Tex. in l. Panonus §. 1. de legat. 1. l. fœmina de censibus Bartol. in l. demonstratio falsa num. 14. de leg. 1. Aymon. cons. 198. num. 1. vers. actus etiam Soccin. cons. 54. nu. 2. vol. 4. Surd. cons. 44. num. 20. & cons. 235. num. 11. Rota coram Caual. decis. 128. nu. 5.* & fuit dictum *in Bononien. fideicommissi de Pancaldis 27. Ian. 1648. §. & sic firma remanet coniectura coram bon. mem. Peutingerio.*

12 Demum † non suffragatur, quod confectio Inuentarij remissa fuit per Testatorem, quia talis remissio respicit fauorem tantum Paulæ Matris, & Tutricis respectu Inuentarij tutelaris, & scrupulosę redditionis rationis, ad quam alias d. Paula obligata fuisset *Rota in Romana rescissionis Transactionis 29. Maij 1648. coram Eminentissimo Card. Corrado §. non*
13 *enim.* Non † autem respectu Inuentarij Bonorum fideicommissariorum, quod hæredes grauati conficere tenebantur quod cum non confecerint, & vlterius alienauerint, intrat præsumptio consumptionis ex pluribus supra adductis.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Salisburgeñ Iurisdictionis.

Lunæ 22. Maij 1556.

ARGVMENTVM.

Monasteria existentia intra limites alicuius Episcopatus subsunt Ordinario illius, & qui contrarium dicit, quid probandum veniat, Mappa ad probandam situationem alicuius loci, qualitèr debeat esse facta, & alia circa varias probationes huius rei.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius habet intentionem fundatam exercendi suam iurisdictionem in omnibus locis suæ Diocæsis.*
2 *ex Mappa facta super situ alicuius loci probatur in qua Diocæsi sit.*
3 *Locus aliquis dicitur, adesse intra limites alicuius Episcopatus dum confines eius circumdantur à limitibus illius.*
4 *Enunciatiuis pluribus, & diuersis, at varijs temporibus emanatis danda est fides circa situationem alicuius loci.*
5 *Enunciatiuæ, quando sunt super centum annos, & sunt plures non parum deferendum est.*
6 *Papæ assertioni deferendum est.*
7 *Concordia inter duas Ecclesias, quando est antiquissima, & obseruata, est obseruanda, & nu. 8.*
9 *Mappa ad probandam situationem alicuius loci non est attendenda, quando non fuit subscripta, nec seruatis seruandis confecta.*
10 *Mappa confecta lite pendente, sine mandato Iudicis, & partis citatione non probat situationem loci.*
11 *Enunciatiuæ restricta ad vnum locum, non debent extendi ad diuersum.*
12 *Loca existentia in vna Diocæsi, possunt habere proprium Territorium, & Dominium.*
13 *Ita vt Ordinarius ab exercitio suæ Iurisdictionis remaneat exclusus.*
14 *Monasterium aliquod quod fuerit exemptum à Iurisdictione Episcopi, qualiter dicatur probatum.*
15 *Monasterium aliquod, quod fuerit exemptum à potestate Ordinarij, id est concludenter probandum.*
16 *Ordinarius habet intentionem fundatam de iure, quo ad exercendam suam ordinariam iurisdictionem in omnibus Monasterijs suæ Diocæsis.*
17 *in Ecclesijs vnitis remanet solita iurisdictio Ordinarii, & amplia n. 18.*
19 *Monachi permanent sub iurisdictione Abbatis, & num. 20.*
22 *Verba*, indefinitè prolata, *quid importent.*
23 *Obseruantia quid operetur in transactione.*
24 *Monasterium dum adest in Diocæsi alicuius Ordinarii, ei subest, & in quibus rebus.*
25 *Ordinarius habet iurisdictionem visitandi personas exercentes curam animarum existentes in Monasteriis suæ Diocæsis.*
26 *Reseruatio aliquarum qualitatum facta in concordia quid operetur, & num. 27.*
28 *Exemptio à visitatione Ordinarii non comprehenditur sub generali exemptione.*
29 *Actus facti, vigore eorum quæ non habent subsistentiam, & non iuuant ad acquirendum ius.*
30 *Visitationes, quando non sunt iuridice factæ non sunt visitationes sed turbationes possessionis.*
31 *Quasi possessio, vt acquiratur in incorporalibus, requiritur scientia, & patientia aduersarii.*

DECISIO CLXXXI.

Ex duabus decisionibus in prima huius causæ Instantia emanatis vna scilicet coram Reuerendiss. Archiepiscopo Tarraconeñ sub die 1. Iulij 1643. & alia coram R. P. D. Verospio in illius locum subrogato sub die 16. Iunij 1653. ac ex tertia R. P. D. mei Meltij Iudicis secundæ Instantiæ die 15. Iunij anni præteriti visum fuit Dominis constare de validitate, & Iustitia sententiarum latarum super Iure visitandi Ecclesias Parrochiales in Raltheñ, Chircheñ, & alijs locis Monasterio S. Lamberti annexas, & incorporatas, alijsque exercendis circa Ordinariam Iurisdictionem, ideoque esse confirmandas non obstantibus incontrarium hodie pro parte D. Abbatis deductis, cum subsistat dd. decisionum fundamentum, quod d. Monasterium,
1 & Ecclesiæ † tanquam sitæ, seù fundatæ in Diœcesi Salisburgen. illius iurisdictioni subiaceant *c. Venerabilis 7. & cap. cum dilectus 8. de relig. Domib. cap. omnes Basilicæ 16. qu. 7. Roman. cons. 180. num. 4. vers. habet Rota decis. 69. num. 6. par. 1. decis. 47. par. 5. rec. & coram Durano dec. 446 vbique num. 1.*

Non obstat, quod in sententijs declaretur, & diffiniatur Monasterium S. Lamberti nullum separatum Territorium à Diœcesi Salisburgen. habere, & tamen ex Mappa exhibi-

2 ta prætenditur † tria esse prædicti Monasterij
Territoria inter se distincta, & separata non
vndique circumdata finibus d. Diœcesis, quo
fit vt intra illos comprehendi non possint, eo
3 enim casu † locus dicitur esse intus Episco-
patus confines, quando circumdatur limiti-
bus illius *ad Text. in l. si fines vbi DD. C. de
euict. Bald. cons. 312. nu. 3. vers. est enim duplex ter-
minus lib. 5. Rota decis. 48. num. 7. apud Tambur. de
iur. Abb.* quoniam huiusmodi declaratio fun-
datur primò super pluribus enunciatiuis
in diuersis scripturis, & temporibus edi-
tis, in quibus Monasterium hoc in Diœcesi
4 Salisburgen. † situm esse enunciatur; ex qui-
bus cum magnam redoleat antiquitatem
longè vltra centum annos sufficiens resultat
5 probatio, † Monasterium intra illius fines ex-
tare, *Bald. in l. cum aliquis num. 4. Salicet num. 3.
& Castr. num. 6. C. de iur. delib. Alex. cons. 90. nu. 1.
& seqq. & 11. & 12. lib. 6. Mant. de tacit. & ambig.
lib. 2. tit. 6. num. 21. Rota coram Penia decis. 493. n. 1.
Cocc. decis. 79. num. 8. Duran. decis. 216. num. 4. & in
recent. decis. 16. num. 2. decis. 105. num. 12. & 261.
num. 7. par. 6.* secundò in Breuibus Alexandri secun-
di, & Honorij tertij super erectione trium Episco-
patuum concessis, vbi hoc idem asseritur, quæ
pariter tàm antiqua Pontificum auctoritate
6 disponen. habentium † assertio videtur ambi-
guitatem tollere rem aliter se habere, prout
ab eis fuit expressum *Clem. 1. de probat. Eugen.
cons. 54. num. 52. & 56. lib. 2. Gratian. discept. for.
cap. 893. num. 3. & seqq. & cap. 918. nu. 3. & 4. Rota
decis. 432. num. 1. & 2. par. 1. & decis. 120. num. 6.
& 191. num. 2. par. 4. rec.* & in pluribus demum
Abbatum pro tempore confessionibus, &
7 antiquissima † concordia inter eosdem, &
Archiepiscopum inita a Sede Apostolica cō-
firmata, & per obseruantiam subsequutam
approbata, ex quibus itidem situatio Mona-
8 sterij in † eadem Diœcesi verificatur; sicque
iusta apparet declaratio in sententijs facta il-
lud Territorium proprium, & separatum
non constituere, vt firmatur *in d. prima decis.
Reuerendiss. Tarraconen. hancque veritatem sub duo-
bus sequentibus, & R. P. D. mei Verospij §. 1. post
med. vers. siquidem.*

Ex his dicebatur prætensam Mappam su-
per descriptione loci, quæ circumfertur ad
iustificandum prædictum districtum Territo-
9 rium † non habere subsistentiam, & eo mi-
nus, quia non fuit seruatis seruandis confe-
cta, sed lite pendente sine Iudicis mandato,
10 & partis citatione, quæ propterea † nihil pro-
bat, *Rota in Aprutina, seu nullius Iurisdictionis
coram bo. me. Selericen. post tract. de manut. dec. 184.
cum aliis per eumdem citatis in obseruat. 101. nu. 15.
& 16. & in eadem prima decis. §. penult.*

Non subsistit, quod supradictæ enunciati-
11 uæ sint restrictæ ad † Monasterium, & ideò
non debent extendi, seu referri ad Territoria
in circuitu eiusdem, vbi positæ sunt Ecclesiæ,
quamuis enim Monasterium intra fines Ar-
chiepiscopatus Salisburgen. existat, attamen
potest habere propria Territoria extra Diœ-
12 cesim Salisburgen. † cum incongruum non
sit quod loca existentia in vna Diœcesi ha-
13 beant proprium Territorium; † & Domi-
nium, quod illi Diœcesi non subiaceat; ita vt
inibi ille Ordinarius ab exercitio Iurium Epi-
scopalium remaneat exclusus *ad trad. per Abb.
in cap. nimis de Iure iur. Cardin. in Clem. 2. §. 1. par. 4.
de priuil. Rolan. à Valle cons. 33. nu. 28. & 44. lib. 3.
Gratian discept. for. cap. 212. num. 7. 8. & 19.* Si-
quidem ex d. concordia, & litteris præcipuè
14 Pauli II. & Sixti IIII. apparet † esse compræ-
hensas etiam Ecclesias in prædicto Territorio
constructas, dum in eis ad preces Imperato-
ris, & Abbatis legitur facultas, audien. con-
fessiones fidelium, qui Monasterio, & Eccle-
sijs illi vnitis subsunt, cum contrarium non
fuerit ab Abbate concludenter probatum,
quinimò per exhibitionem scripturarum dd.
15 enunciatiuas continentium ab ipso † factam
approbatum, hoc amplius controuerti non
potest, sed omnia etiam enunciatiuè expres-
sa fuere acceptata *c. cum olim de cens. l. cum pro-
cum 9. C. de liberalibus l. publia §. fin. ff. de posit.
Greg. decis. 238. num. 5. & decis. 249. num. 6. par. 11.
recentior.*

Cessant etiam obiecta Iniustitiæ sententiæ
rum in ea parte in qua declarauit Monaste-
rium S. Lamberti esse ordinariæ Iurisdictio-
ni Reuerendiss. Archiepiscopi subiectum,
Quia subsistente ex præmissis situatione illius
16 intra fines suæ Diœcesis † eidem Archiepis-
copo vltra Iuris communis assistentiam, in
quo ipse fundatam habet intentionem quod
d. Monasterium sit eius ordinariæ iurisdictio-
ni subiectum *cap. omnes personæ 7. in fin. de pri-
uil. in 6. cap. Zenodochys de Relig. Domib. cap. 1. de
Iudic. cum alys supra relatis, & per Lotther. de re
benef. lib. 1. qu. 21. num. 4.* fauet supranominata
concordia de anno 1420. celebrata, & anno
1493. beneplacito Apostolico munita, in
qua ipsi supradicto Monasterio ordinaria iu-
risdictio reseruatur propterea nec illud, nec
Ecclesiæ vnitæ possunt dici exemptæ, sed Ar-
17 chiepiscopus in omnibus † in eadem concor-
dia contentis retinet Iurisdictionem *cap. 1. de
lit. contest. in 6. l. causas C. de transact. Rota dec. 80.
num. 1. par. 6. rec* maximè quia fuit approbata
18 pluribus † actibus recensitis *in d. decis. R. P. D.
mei Verospij §. hanc namque obseruantiam, & in
alia coram R. P. D. meo Meltio* sub dubio remis-
soriæ *edita 26. Iunij 1654. §. talis autem obser-
uantia l. fratris, & l. non Monachis Cod. de transact. cum
Dec. cons. 216. num. 3. Purpurat. cons. 323. nu. 2. cum
alys in dictis decisionibus allegatis Andr. decis. 54.
num. 16.*

Neque ex eo quod in præfata transactione
priuatiuè quoad Archiepiscopum reseruata
fuerat Abbati Iurisdictio respectu eorum,
19 quæ † regularia instituta concernunt desumi
potest exemptio à d. Ordinaria Archiepisco-
pi Iurisdictione, & exinde iniustitia senten-
tiam colligi, etenim in eis, quæ ad Religio-
sum institutum tendunt, non intendit Ar-
chiepiscopus iurisdictionem exercere, vt in
20 actis ministerio † Procuratoris specialiter
constituti declarauit, hæc enim vt fuerunt in
Concordia Abbati reseruata illius Iudicio,
subijciuntur *ad Text. in cap. cum contingat de for.
compet.*

compet.cap.1.& cap.cum personæ de priuil.in 6.cap. reprahensibilis, & cap. ad nostram de appell.cap.fin. de stat.Monach.Rota decis.15.num.4.7.& 10.& decis.17.num.1.par.1.rec. Cætera verò extrà claustralem disciplinam, quæ animarum curam
21 aliosque † actus Episcopales respiciunt ad Archiepiscopum iuxtà d. concordiæ tenorem pertinent, & in istis Abbas absque dicti Archiepiscopi permissione non valet se intromittere, & ita sententiæ promulgatæ
22 tametsi † indefinitè, & generalitèr loquentes de ordinaria Iurisdictione intelliguntur de omnimoda Iurisdictione ordinaria circa præ-
23 dicta exceptis, & pertinentibus † ad regularem obseruantiam Abbati in transactione præseruatam, ideoque iniustæ, & excessiuæ minimè dici possunt *Dec.consil.273. col.final. in princ.& cons.336.num.2.in fin. Rota dec.457.n.66. & 67.par.5.rec.& coram Duran.decis.60.num.44. & respondit decisio R. P. D. mei Meltij sub die 25. Iuny proximipræteriti* §. denique, & sequeñ, & nihilominus placet Dominis ad tollendam in hoc omnem controuersiam, quod in subsequenti ferenda sententia apertius exprimatur Monasterium, Ecclesias Parrochiales illi annexas esse solum subiectas ordinariæ Iuris-
24 dictioni † Reuerendissimi Archiepiscopi in concernentibus curam animarum, & administrationem Sacramentorum, alijsq; in d. transactione contentis, non autem in his, quæ
25 pertinent ad † regularem obseruantiam, seù regulare Institutum iuxtà formam supradictæ transactionis, vt in similibus terminis *Rota fieri mandauit coram Penia in decis.260. in princ.*

Minus videtur obstare, quod in eadem concordia fuerit reseruatum Abbati Ius in-
26 stituendi, & destituendi † quasi ab illo dependens eidem Abbati non autem Archiepiscopo competat *ex tradit.per Lotther.de re benef.lib.1 qu.25.num.26.* quia cum visitationes sint effectus Iurisdictionis *cap. conquerente 16. de offic. ordin.cap.1.de centur.Federic.de Ven. cons.145.n.5 vers. si verò est ordinarius Rota decis.369. num. 1. par.1.rec.* & in præsenti casu iam fuit ex superius deductis satis probatum ad Archiepiscopum spectare præcipuè respectu curæ anima-
27 rum, † quæ integra vigore transactionis penes ipsum residere debet eidem de consequēti competit visitatio, quamuis in concordia non fuerit de ea facta mentio *Rota decis.62.n.3 & seqq.& decis.168. per tot.par.1.rec. & respondit tàm in decisionibus Reuerendissimi Tarraconen sub §.prædicta situatione quam in aliis cor. R.P.D. meo Meltio sub d. die 26. Iunii 1654.* §.nihil obstante, *& coram Me 3. Decembris proximipræteriti* §. penultimo *super denegatione remissoriæ emanatis.*

Simplex autem Ius instituendi, ac destituendi, quod habet Abbas vice, & nomine Archiepiscopi exercet, nullamque proindè
28 ci Iurisdictionem, quasi † Episcopalem tribuit *ad reg.qui per alium de reg.iur. in 6. nec exercitium curæ animarum*, & sic multò minus visitandi Ius, in quo nunquam censetur Episcopo illatum præiudicium etiamsi translata facultas corrigendi, & mulctandi *cap.Pastoralis 6. vbi Innoc.num.7.& 8. de donat. Soccin. de visit. lib.6.qu.14.num.16.idem Lotther. de re benef. dicta qu.25.num.25.lib.1.Rota decis.2.de cens.in antiq.& decis.186.num.2.par.1.diuers.*

Neque demum prætendi potest fuisse aliquod Ius Abbati quæsitum propter preten-
29 sas visitationes † ab ipso factas, & à Nuntijs Apostolicæ Sedis approbatas, de quibus *in eius Sum. num.5.* quia sunt potius turbationes
30 possessionis, † & Iurium Archiepiscopi, ex quibus quæcumquæ Abbatis prætensio excluditur, nec docetur de scientia Reueren-
31 dissimi Archiepiscopi cum † acquiescentia, & requiritur ad effectum præiudicij *l.2.de seruit. & à qua Felin.in cap.de quarta num.41.de præscript.Ferrett.cons.58.num.6. Gonzal.ad reg.8.Cancell.glos.45.§.2.num.32. Lotther.de re benef. lib.2. qu.14.num.34. cum cæteris allegatis in eadem decis. Reuerendissimi Tarraconen.* §. *nihil obstant visitationes.*

Et decisum vtraque parte Informante &c.

R. P. D. BICHIO.

Bononieñ Primogenituræ.

Ven. 26. Iunii 1656.

ARGVMENTVM.

Fideicommissario, quibus concurrentibus concedenda veniat immissio, & ex quo titulo. Possidens domum cum hærede, si constituat primogenituram super eo, quando non obstante, quod constituens vsus sit verbo, suo nihilominus dicatur constituta primogenitura, super tota domo.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissario ex quo capite sit danda immissio super bonis fideicommissariis.*
2 *Primogenituræ purificatio in personam alicuius, bene docetur ex decisionibus in causa factis.*
3 *Bona aliqua, quod sint subiecta alicui primogenituræ ex quo doceatur.*
4 *ad Bonorum identitatem probandam, contractus diuersi inter cohæredes celebrati, multum iuuant.*
5 *Confessio contra confitentes, & habentes causam ab eis, probat.*
6 *Identitas bonorum etiam probatur ex continuata successione de vno, in alium hæredem.*
7 *Identitas bonorum probatur, si possessor sit successor illius, qui alias bona possidebat, dum de noua acquisitione non doceatur.*
8 *sub Primogenitura, si quis ponat aliquod suum Palatium licet non sit in totum, tamen quando præsumatur voluisse in totum supponere, & num.11. 12. 13. 14. 15.*
9 *Testator supponens Primogenituræ aliquid, in quo habet partem, & vtatur verbo, Suo, non censetur partem alienam, etiam Primogenituræ supponere.*
10 *Verum id cessat, quando aliunde constat voluisse eam partem supponere, cum Testator possit de re hæredis disponere.*

16 *Primogenituræ ius quæsitum quis non potest præiudicare.*

17 *Hæres adeundo simpliciter hæreditatem, censetur acceptare omnia disposita à Testatore.*

17 *ex Fideicommissis particularibus non fiunt detractiones.*

19 *Hæres, dum adiuit hæreditatem sine beneficio legis & Inuentarii, & aliqua bona alienauerit, censetur de illis, satisfecisse detractionibus.*

20 *Hæres sine beneficio legis, & Inuentarii, tenetur de suo satisfacere legatarios, quatenus bona hæreditaria non sufficiant.*

21 *Melioramenta facta in domo, quorum pleraq; consistunt potius in reparationibus, & reaptationibus reficienda non sunt.*

22 *Testatorum mens, obseruanda venit.*

23 *Melioramenta, vt extimentur, debet prius constare de statu antiquo rei melioratæ.*

24 *Melioramenta sunt compensanda cum fructibus &c.*

25 *Constitutiones multæ Pontificiæ prohibent ne bona status Ecclesiastici distrahantur in forenses.*

26 *Quæ Constitutiones, cum non fuerint editæ ad fauorem non priuatorum, sed Cameræ Apostolicæ solus Fiscus de illis potest excipere, & nu. 27.*

28 *Alciati distinctio tanquam verbalis, & non fundamentalis reiicitur.*

29 Menoch. cons. 175. num. 17. & seqq. *quo casu loquatur.*

30 *Forensis an possit succedere in bonis existentibus in statu Ecclesiastico dubium propter varias Constitutiones Pontificias, & n. 31.*

32 *Concordia inita inter partes, & maximè dum confirmata reperitur per Sedem Apostolicam bene seruanda venit.*

33 *Minoribus, an pro reditu ad concordiam detur restitutio in integrum.*

34 *Pactum resolutiuum in concordia appositum, quid operetur.*

35 *Purgatio moræ, sicut non admittitur, quando adest pactum resolutiuum sic quoque non datur restitutio in integrum.*

36 *Causæ variatio, quando impediat restitutionem in integrum.*

DECISIO CLXXXII.

DOMINO Ioanni Cellesio Semidea filio vti vocato ad primogenituram à bo: mem: Cardinali de Podijs constituram, censuit hodie Rota in possessionem Palatij cum Domunculis ei contiguis positi Bononiæ in Parrochia Sanctæ MARIAE Magdalenæ in contrata S. Donati, nec non bonorum existentium in loco nuncupato il Castelletto, dandam esse immissionem, quæ docto de purificatione fideicommissi ad fa-
1 uorem † petentis, & bonorum identitate passim concedi solet, siuè ex edicto Diui Adriani, siuè ex Saluiano interdicto *Gabriel. cons. 44. num. 30. lib. 2. aliique relati in Fanen. Bonorum 19. Iunii 1648. coram bo. me. Arguelles, in Interamnen. fideicommissi 11. Martii 1654. coram R.P.D. meo Celso.*

2 Purificatio † enim Primogenituræ ad fauorem Ioannis canonizata fuit per duas decisiones *sub die 1. Iulii 1654. & 25. Iunii 1655. coram Me.* Identitas verò, quod nempè bona petita à Cardinali viuente possessa tempore obitus, & nunc à Dominis de Montecuccolis Aduersarijs possideantur probatur tùm ex
3 assertione ipsius Testatoris† in eius Testamento *iuxt. deducta per Fusar. de subst. qu. 618. num. 30. & per tot. Rota decis. 312. num. 2. par. 7. recent. & in Bononien. fideicommissi de Amorinis 18. Maii 1648. coram R.P.D. meo Meltio.* Tùm ex Instrumento concordiæ inter Christophorum Primogenitū, & fratres hæredes à Cardinali institutos inita de anno 1560. in qua dicti fratres Christophoro tanquam Primogenito Palatium, ac domunculas vti hæreditaria Cardinalis cesserunt, magni namque momenti sunt
4 ad probandam † identitatem similes contractus inter hæredes celebrati, *Rota coram Merl. decis. 244. num. 12. decis. 299. in princ. & inter rec. decis. 125. num. 2. & 3. par. 6. decis. 88. nu. 12. par. 7.* Tùm ex confessione Ioannis Podij filij primogeniti d. Christophori emissa in Instrumento venditionis factæ Marchioni Francis-
5 co Aduersariorum Authori, quæ † optimè probat contra confitentes, & habentes ab eo causam *Ruin. cons. 128. num. 16. lib. 2. Peregr. de fideic. art. 53. num. 36. Buratt. decis. 243. num. 7. Rota in Bononien. fideicommissi 16. Iunii 1651. coram R.P.D. meo Celso.*

Ex eodem supracitato Testamento ex Instrumento concordiæ, ac venditionis patet identitas bonorum Castelletti, iuncta loca-
6 tione de illis † facta ab ipso Cardinali, siuè eius Procuratore, cumque, & Palatium, & bona Castelletti deuenerint in Christophorū deinde in Ioannem eius filium Primogenitum à quo causam habet Marchio Franciscus cuius dd. Aduersarij sunt hæredes præsumuntur eademmet olim possessa à Testatore *Nat. cons. 235. num. 17. Card. Mellin. decis. 374. num. 23. Rota inter rec. decis. 88. num. 12. 13. par. 7.* præsertim cum sint in eodem loco, vbi possidebat
7 Testator ex † inde siquidem resultat præsumptio pro identitate, dum ex aduerso non docetur de particularibus acquisitionibus *Peregrin. de fideic. art. 44. num. 22. Rota decis. 129. nu. 3. par. 5. rec. & in Perusina bonorum 14. Iunii 1647. coram R.P.D. meo Cerro, in Bononien. fideicommissi 5. Decemb. 1650. coram R.P.D. meo Celso,* de quibus non docetur, excepto quodam Prædiolo, de quo hodie non agitur.

Nec dubitari potest quin integrum Palatium, & omnia bona Castelletti cadant sub Primogenitura, etsi pro aliqua rata essent communia Alexandro Card. fratri restrictio
8 enim † dispositionis ad bona, quæ erant propria Testatoris, præsertim si ille vsus fuit ver-
9 bo, † *suum*, vel sua, *iuxtà Text. in l. si cum, qui meus erit ff. de leg. 1. Bart. in l. serui electione §. cum fundus num. 3. eod. tit. Aldobr. cons. 25. num. 36. lib. 1. Rota in Bononien. bonorum 18. Martii 1652. coram Reuerendiss. D. meo Decano,* non habet locum quando aliunde constat Testatorem voluisse
10 disponere etiam de re non propria, † sed ad hæredem spectante, de qua potuit disponere *l. vnum §. familia, §. sed etsi fundum, l. Imperator §. si centum l. cum Pater ff. leg. 2. Rota decis. 93. num. 1. & 2.*

& 2. coram Duran.decis.88. num.22.par.5. recent.

Heс autem voluntas euidens est in casu nostro, quia Testator hæredes Alexandri fratris
11 prædefuncti† à se quoque institutos absoluit à reddenda ratione bonorum ad se spectantiũ & à præfato Alexandro administratorum sub expressa conditione, quod Christophoro ad Primogenituram vocato, alijsque successiuè
12 Primogenitis molestiam† aliquam super bonis, inferre non possint aliqua ratione, vel causa, & signantèr quia fortè prætenderent in dd. bonis, vel aliqua illorum parte eumdem q. Alexandrum habuisse aliquam partem, & sic voluit etiam partem, quam desuper Ale-
13 xander prætendere†posset esse subiectam primogenituræ in recompensam absolutionis à redditione rationis, vt benè ponderat *Natt. cons.120.n.3.& seq.Peregr.de fideic.art.35.n.4.Fusar.de subst.qu.648.n.8.& seq.* quod etiam agnouerunt Alexandri hæredes, qui in executionem præcepti huiusmodi omnia bona Castelletti, & integrum Palatium in supra memo-
14 rata concordia † anni 1560. renunciarunt Christophoro Primogenito, ibi *omnia, & quæcumque Iura &c.* in suprascriptis bonis omnibus del Castelletto, tàm emptis per dictum q. Illustriss.D.Card. quàm eorum communem Patrem (videlicet Alexandrum) Palatioque magno &c. cedere &c. Cumque Christopho-
16 rus in hac parte gereret negocium† Primogenituræ, inhęrendo præcepto Testatoris censetur cessionem acceptasse pro se, & successoribus Cardinalis fideicommittentis, quamuis pro se, & heredibus fuerit *Fusar. qu.627.nu.27. Peregr.decis.Patauin.2.num.9.Rota in Bononien.bonorum 21. Febr. 1642. coram R.P.D. meo Cerro.*

Nihil refragante, quod de anno 1590. Ioannes, & alij filij Christophori bona Castelletti, tanquam bona olim Alexandri eorum Aui paterni voluerint inter ipsos esse com-
16 munia, quia † præiudicare non potuerunt Iuri quæsito Primogenituræ ex Testamento Cardinalis, & præcedenti concordia de anno 1560. inita inter eorum Authores, quorum hæreditatem cum adiuerint simplicitèr ra-
17 tum habere tenentur † quicquid ab illis gestum fuit *Socc.Iun.cons.107.nu.56.lib.3. Menoch. cons.89.num.38. & seqq.Rota decis.169.num.1. decis.265.num.3.par.1.rec.*

Hinc cessat prætensa detractio partium in dictis bonis olim Alexandro competentium, pariterque cessat detractio dotis Ludouicæ in summa, pro qua Cardin. Testator se obligauit, nec non legatorum, & æris alieni Testatoris à Christophoro, vel eius hęredibus soluti, quia Christophorus hoc onus accollauerat in sæpè memorata concordia anni 1560. per quam etiam alia bona hęreditaria Cardinalis vltrà ea Primogenituræ subiecta acquisiuerat, & cum versemur in fideicommis-
18 so particulari ex illo non † sunt faciendæ detractiones, dum alia bona adsunt *Natt.consil.199.n.9.& seq.Peregr.de fideic.art.4.n.22.& 28 Bur.dec.693.n.10.cum alijs alleg.in Rom.fideic.de Zuccaris 4.Febr.1650. §.tertia coram Reuerendiss. D. meo Decano.* Eo minus quia cum hæres Card. & hæredum hæredes authores DD. de Montecuccolis hæreditatẽ adiuerint sine beneficio Inuentarij, & aliqua bona hæreditaria
19 alienauerint,† præsumuntur soluisse de bonis hæreditarijs, & satisfacti de omnibus detractionibus *ex alleg. in Perusina fideic. de Gratianis 28. Iunij 1640.coram clar.me.Coc.in Aesina fideic. 10.Maij 1641.in Perusina bonor.14.Iun.1647.cor.*
20 *R.P.D.meo Celso* teneturq;† quatenus opus sit legata soluere de proprio *l.fin.§.si verò postquam C.Iur.de liber.Peregr.de fideic.art.40.n.29. Fusar. q.541.sub n.22.alijq; relati in Bonon.fideic.seu Domus 30. Apr. 1646. coram Me.*

Idem respondetur ad asserta melioramenta facta in Palatio, quorum præterea pleraq; cum
21 cõsistant potius in reparationibus,† & reaptationibus reficienda non sunt *Marescott.var.resol.lib.2.cap.109.num.18. & 19. Rota decis.607. num.3.par.1.diu.* resistentia præsertim voluntate Testatoris, qui reaptationes, & melioramẽ-
22 ta mandauit fieri † ex pensionib us aliarum Domorum. Vltra quod nec probatur status
23 antiquus rei, & quid † impensum, aut melioratum, vt debet *Curt.Iun.cons.165.num.20. Seraph.decis.952.num.2.Buratt.decis.839.num.11. Rota in Romana fideicommissi de spiritibus 22. Maij 1643. §.& quamuis coram Me,* & in omnem euentum melioramenta compensarentur cũ
24 fructibus † perceptis actori restituendis *l. sumptus ff.rei vindic. Rota decis.547.nu.22. par.5. recent. & in Romana fideicomm.de Campagnolis 26. Iunij 1648. coram R.P.D.meo Peutingerio in dicta Bononien. fideicommissi 5. Decembris 1650. coram R.P.D. meo Celso.*

Non obstant Constitutiones fœlic. rec. Sixti V. Clem.VIII. Pauli V. & Vrbani VIII. prohibentes distractionem bonorum Status
25 Ecclesiæ † in forenses, qualis est Cellesius, nam illas tribuere facultatem testandi ad fauorem consanguineorum, dummodò infrà biennium veniant ad habitandum in Statu
26 Ecclesiastico † decisum fuit *in Ferrarien. de Pendasijs 10. Febr. 1648. coram Reuerendissimo Archiepiscopo Tarraconen.* & cum æditæ fuerint
27 non in fauorem priuatorum, sed † Cameræ Apostolicæ, solus fiscus potest de illis excipere *Bald.cons.480. num.4. lib.1. Ceph. cons.706. num.26.Rimin.cons.193.nu.22.lib.1.Surd.cons.48. num.21.& cons.93.num.15.* vbi ait quod con-
28 traria † distinctio Alciati est verbalis, non autem fundamentalis *Peregr. cons.19.nu.25.& per tot.lib.5.Cyriac.contr.205.num.170. & n.195. Rota in Ferrarien. manut. 14. Iun. 1641. cor. bo. me. Pirouano*, quicquid dicendum esset si fo-
29 renses† inhabilitarentur personalitèr fauore aliorum Ciuium, in quibus terminis loquitur *Meno.cons.175.n.17.& seq.Rim.Iun.cons.363. n.342.& seq.* Vel saltem quia Cellesius per speciale Indultum Vrbani VIII. habilitatus fuit
30 ad succedendum† in his bonis, donec discutiatur, an illud fuerit reuocatum per subsequentem Constit. Innoc.X.ac dd. Constit. li-
31 getur non est interim † retardanda Immissio vt fuit dictum *in Fanen. seu Senogallien. bonorum super Immissione 14. Maij 1646. coram R. P. D. meo Meltio.*

Tandem non obſtat concordia, inter has
32 partes alias inita,† ſuper qua nuperrimè obtenta fuit confirmatio Apoſtolica; quia eam non obſtare deciſum fuit *ſub die 14. Februarij proximi præteriti*, ob non obtentum beneplacitum Apoſtolicum in tempore præfixo, & receſſum vtriuſque partis ab illa. Et licet inter Aduerſarios aliqui ſint minores, quibus pro reditu ad concordiam competere † reſti-
33 tutionem in integrum etiã ſi poſt eam proſecuti fuiſſent litem, & ſuccubuerint voluit *Bart. in l. ſi ex cauſa §. nunc videndum num. 2. ff. minorib.* quem ſequitur *Guglielm. de Benedict. in cap. Raynutius, verbo mutuo itaque il 1. num. 235. de Teſtam. Neuizan. conſ. 13. num. 34. Rebuff. ad Conſt. Reg. tom. 2. tit. de reſtit. in integr. art. 1. gloſs. 3. nu. 20. Cont. de moment. poſs. limit. 5. num. 16. Boer. deciſ. 63. ſub num. 6.*

34 Hoc tamen non procedit quando, † vt in caſu noſtro, concordia continet pactum reſolutiuum in caſum non obtenti beneplaciti infra terminum prefixum; tunc enim ſicuti † non admittitur purgatio moræ, ità nec
35 reſtitutio in integrum fauore minoris *Grat. diſcept. 515. num. 27. Cyriac. controu. 240. num. 14. & ſeqq.* vbi pluribus id comprobat *Anton. var. reſol. 61. ſub num. 18. Bardell. conſ. 14. num. 17. Caputaq. deciſ. 236. num. 3. par. 2. Rota in Rauennaten. ſeù Terracinen. Decimarum 5. Martij 1649. coram R. P. D. meo Meltio.* Præſertim cum medio tempore prædeceſſerit Laura, & Barbara, quarum ſuperuiuentia, ob diſcordes Dominorum ſententias concordiæ cauſam dederat, & ſubſecuta mors Celleſio parauerit facilem victoriam; hæc enim variatio ſtatus cauſæ fauore
36 Celleſij † efficit ne res ſit integra, & per conſequens excludit reſtitutionẽ in integrum nõ ſecus, ac purgationem moræ, *l. quod ſi minor, §. non ſemper verſ. Sceuola noſter ff. minor. Menoch. conſ. 100. num. 255. conſ. 714. nu. 4. Bardell. conſ. 62. num. 21. Cyriac. d. controu. 240. num. 24. & ſeqq.* vbi allegat concordantes.

Et ità deciſum vtraque parte Informante.

R. P. D. ALBERGATO.

Ferrarieñ Decimarum.

Veneris 26. May 1656.

ARGVMENTVM.

Exemptio à ſolutione Decimarum, vt dicatur validè obtenta, quid requiratur, & in dubio non cenſetur conceſſa de Decimis ſpiritualibus, quarum exemptio difficulter obtinetur, cum ſint de Iure Diuino inſtitutæ. Nam ſunt cibus in domo Domini, & in recognitione dominij vniuerſalis &c.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam ſuper perceptione Decimarum pro ſua portione Canonica.*
2 *Parocho debentur Decimæ de omnibus Prædijs intra limites ſuæ Parochiæ exiſtentibus.*
3 *A ſolutione Decimarum, vt quis validè dicatur exemptus derogandum eſt in ſpecie cap. nuper de Decim. cum ſit Conciliare.*
4 *Ita vt non ſufficiant derogationes generales, ſed ſpeciales requiruntur.*
Decimarum exemptio alicui conceſſa verbis generalibus, non ſuffragatur, niſi derogetur in ſpecie cap. nuper de decim.
5 *Decimæ ordinariæ ſunt de Iure Diuino inſtitutæ, & ad quid deſeruiant num. 6.*
7 *A ſolutione Decimarum exemptus, à quibus Decimis dicatur exemptus.*
8 *Priuilegium bene declaratur ex tenore ipſius priuilegij.*
9 *Exemptio à ſolutione Decimarum generaliter facta, intelligenda eſt de Decimis temporalibus, & prophanis.*
10 *Verba generalia generaliter ſunt intelligenda, & maximè, quando aliquid eſt conceſſum titulo oneroſo.*
11 *Decimarum exemptio, eſt materia odioſa, & ideò ſtrictè intelligenda.*
12 *Priuilegia ſtrictiſſimè ſunt intelligenda in præiudicium tertij, vt quantum minimum ſit, veniant intelligendum eſt præiudicatum.*
13 *Exemptio à ſolutione Decimarum, non ſolet fieri niſi cum magna difficultate, & cum magna cauſa.*
14 *Exemptio à ſolutione Decimarum quantumuis ampla, & generaliſſima, non comprehendit Decimas ſpirituales.*
15 *A ſolutione Decimarum exemptio vniuerſalis, iſta vniuerſalitas reſtringitur ad Decimas temporales.*
16 *Papa concedens alicui exemptionem à ſolutione Decimarum, quando non dicatur voluiſſe comprehendere Decimas ſpirituales.*
17 *Bona non deſinunt eſſe libera, & allodialia ex onere ſoluendi Decimas ſpirituales.*
18 *Defectus iuriſdictionis non poteſt allegari, dum cauſa fuit commiſſa, vigore Commiſſionis iactationis, iactationum.*
19 *Commiſſio cauſæ per citationem ad dicendum contra efficitur communis.*
20 *Per Contradictas poteſt procedi contra obtinentem Commiſſionem.*
21 *Mandatum ex impenſa præſumitur.*
22 *Executor ille debet exequi litteras Apoſtolicas, qui in eis reperitur nominatus.*
23 *Mandati fines nullo modo poſſunt egredi.*
24 *De Priuilegij executione aliud eſt ſi agatur, & aliud ſi de illius interpretatione.*
25 *Iudici os claudunt, clauſula ſublata, & Decretum irritans.*
26 *Clauſula ſublata, & Decretum irritans, licet claudant os Iudici, non impediunt tamen, quin Iudex non iudicet de ijs, quæ in litteris Apoſtolicis non continentur.*

DECISIO CLXXXII.

CONTROVERSIAM iamdiù inter menſam Epiſcopalem Ferrariæ, & clari nominis Marchionem Entium Bentiuolum, ſuper ſolutione Decimarum de bonis in agro Ferrarienſi ab ipſo ad culturam redactis excitatam, ad fauorem Eminentiſſimi Cardinalis Pij Ferrariæ Epiſcopi, & litis conſortium, ipſis Deci-

Decimas deberi, respondendo, hodie Domini terminarunt: Habet enim de iure fundatam
1 tam † intentionem non solùm Episcopus super perceptione Decimarum pro sua portione canonica in dispositione *cap.conquerente 16. §.hoc autem de offic.ordin.cap.Primo 16. q.7.Rot.coram Card.Seraph. decis.1204. num.2. Martin.And. decis.6.num.10.& seq. Cavaler.decis.487.num.1.& in recent.decis.64.nu.1.& seqq.par.5. in alijs in Toletana Decimarum de Vescial,26.Iunij 1654.§.probata igitur coram Reuerendiss.D.meo Decano.*

Verùm etiam & Parochi vnà cum ipso in causa venientes, quibus Decimæ † debentur
2 de omnibus prædijs intra limites suarum Parochiarum existentibus iuxtà determinationem *cap.cum contingat.29.vbi gloss.in verbo,de iure communi, & cap.cum in tua 30.de Decim.Rot.decis.667.num.3.par.4. recent.& in Pampilonen.Decimarum de Vssurbil, 1.Iulij 1648. in princip.& 1. Februarij 1649. §. iuncta etiam assistentia, coram R.P.D. meo Celso, & in Leodien. Decimarum 27. Ianuarij 1651. §.iniustitia etiam, & 22.Apr.1652. §.incontrouertibilis, coram R.P.D. meo Meltio, & in Calaguritana Decimarum de Ocon, 1.Iulij 1654. §.validitas enim,vers.altera verò,coram R.P.D.meo Cerro,& in Nouarien.Iurisdecimandi 3.Dec.1655. in princip.coram R.P.D.meo Zarate.*

Nec Dominis de Bentiuolis visa est suffragari exemptio dicto Marchioni Entio à san. mem. Paulo V. speciali Priuilegio concessa, continens liberationem à solutione Decimarum pro medietate bonorum Marchionis industria exsiccandorum. Vel quia exemptionis
3 priuilegium † non continet derogationem *cap. nuper 34. de Decim.* cuius dispositio, vti Concilij Lateranensis explicitam mentionem & derogationem specialem requirit, nec sub-
4 intellecta, † aut verbis generalibus concepta suffragatur, *Rot.apud Mohed.decis.7.num.2.de locat.Coccin.decis.279.n.6.& in recent.decis.42.n.10. par.7.& apud Modern.Perusin.de manut.decis.157. num.3. & in Hispalen.Decimarum 21. Iunij 1649. §.minus releuat, coram R.P.D. meo Bichio, & in Toletana Decimarum 28.Iunij 1650.§.nec pariter, coram Reuerendiss.Tarraconen.& in Cracouien.Decimarum 20.Martij 1651.§.neque ipsis Patribus,coram R.P.D. meo Verospio, & in Calaguritana Decimarum Sancti Ascensi,& Daualillo 17.Apr.1654. §.minusque exemptionem, vers. & meritò, quia nec priuilegia coram R.P.D.meo Zarate.*

Vel quia cum Decimæ ab Eminentissimo Episcopo, & Parochis hodiè petitæ, sint ordinariæ, omninò spirituales, & iure Diuino
5 institutæ, † vt sint cibus in Domo Domini,& in recognitionem Dominij vniuersalis Dei
6 Parochis, quasi eiusdem Dei Procuratoribus, soluantur, de istis non potest intelligi Indultum exemptionis, sed à Decimis temporalibus, vel extraordinarijs à Pontifice, Legato,
7 aut † Nuntio impositis eximere solummodò dicendum est, iuxtà distinctionem *Baldi, & Felin.quam in proprijs terminis sequitur, Rot.coram Put.decis.65.in correct. lib.3. Seraphin.decis.1293. nu.6.vers.Ideò nulla verba,Cavaler.decis.247.n.11. Rot.in Toletana Decimarum 29. Nouembris 1605. coram Iusto, apud Marchesan. de commiss. part. 2. fol.596.num.1. & in Hispalen.Decimarum 27.Iunij 1644. §.tum quia, coram Eminentiss.Card.Corrado,& in Vercellen.Decimarum 13.Nouemb.1645. §.hinc etiam,& 15.Ianuarij 1646. §.quæ responsio, coram R.P.D. meo Cerro, & in Hispalen.Decimarum de Baraona 16.Martij 1646. §.& in hanc, coram eodem, & in Cæsaraugustana Decimarum 12. Decembris 1650. §.quòd autem, & §.& supposito, coram R.P.D. Meltio, & in Toletana Decimarum 13.Nouembris 1651. §.non obstant allegata, coram R.P.D.meo Peutingerio.*

Hæcquè exemptionis interpretatio ex Priuilegij ipsius tenore corroboratur, nam in
8 eadem † oratione, & contextu, bona Marchioni concessa eximuntur *ab Inuestituris, Primogenituris, fideicommissis, tàm purificatis, quàm purificandis, necnon à quacumque hypotheca,& obligatione, ac Decimarum, & aliarum responsionum, ac recognitionum solutione, & præstatione, censibus &c.vt in Summario Eminentissimi Episcopi num.4.* Verba autem antecedentia, & subsequentia, quę meram temporalitatem præseferunt, De-
9 cimas, † in medio existentes, de prophanis omninò, & temporalibus intelligendas esse declarant *Surd.cons.282.num.12.Rot.in d.Toletana coram Iusto apud Marchesan.vbi supra num.1.in fine, Coccin.decis.279.num.3.vers.quia ex structura verborum, & in dicta Hispalen. Decimarum 27. Iunij 1644. §. tum quia, coram Eminentiss. Card. Corrado,cum concordantibus in Sarsinaten.feudi 22. Iunij 1645. §.vltima coniectura, vers.quia cum prima verba coram Reuerendiss.D.meo Decano,& ferè in terminis decis.182.n.12.par.7.recent.*

Non obstat, quòd exemptionis verba sint vniuersalia, & quòd priuilegium titulo oneroso concessum fuerit: Visum enim est Dominis causam onerosam sufficientem compensationem recepisse ex concessione medietatis bonorum bonificandorum facta Marchioni, cum illorum exemptione ab Inuestituris, fideicommissis, hypothecis, obligationibus &c.& à Decimis ab homine impositis, adeò vt necessarium non fuerit Priuilegium
11 ad Decimas spirituales extendere,† resistente natura exemptionis, quæ tamquàm odiosa *Rot.decis.271.num.6. par.4.recent.& in d.Toletana Decimarum 20.Ianuarij 1650.§.nihilominus,coram Reuerendiss. Tarraconen.* strictissimè intelligen-
12 da est, † vt minimum sit, quantum fieri potest, tertij præiudicium, *Oldrad.cons.268.nu.1. vers.sed in contrarium,Gutierez.canonic.quæst.c.21. num.123.lib.2. Rot.decis.291. num.9.par.5.recent. & in Cracouien. Decimarum 9.Febru.1645. coram R.P.D.meo Bichio.*

Stante autem defectu derogationis *dicti cap. nuper 34.* & quod exemptio † ab huiusmodi Decimis nisi cum magna difficultate, & causæ cognitione concedi solet, *Rot. coram Cocci-*
13 *no dicta decis.279.nu.4.& decis.214.nu.5.vers.quia huiusmodi exemptio,par.2.recent.* verba quantum-
14 uis † ampla Decimas spirituales non complectuntur, *Rot.apud Marches.vbi supra fol. 596. num.1.* quia eorum vniuersalitas restringitur
15 ad onera temporalitatem † redolentia,qualia erant illa, de quibus immediatè antè habita fuerat mentio *Cyriac.contrrou.313.nu.38. Rot.coram*

ram Mantic.decis.65. num.5.& decis.194. num.94. par.5.recent. Et in effectu nullam aliam fuisse
16 mentem supplicantis, † & Papę concedentis, quàm vt bona essent omninò allodialia, & libera, ostendunt verba Marchionis, *& in somma, che la detta metà resti iu tutto allodiale, e libera*, qualia esse non desinunt ex onere † De-
17 cimas spirituales soluendi, *Alciat.cons.35.n.5. lib.1.Franc.Ant.Costa cons.20.n.20. Card.Mantic. de tacit.& ambig.lib.4.tit.27.n.25.& seq.*

Obiectus præterea Iurisdictionis defectus resolutionem Rotalem impedire non valuit. Quia in vim specialis commissionis iactatio-
18 nis,† & iactationum contra Episcopum tunc temporis viuentem fuit pro parte Dominorum de Bentiuolis causa in Rota commissa, *Summ.num.1.* qua stante commissione, sicuti Domini de Bentiuolis in Rota absolui potuissent à iactationibus, & molestijs per Episcopum illatis; ità vigore eiusdem commis-
19 sionis per † citationem ad dicendum contra, communis effectæ, potuit iste contra illos sententiam fauorabilem reportare, *Rota in nullius de Carectis apud Marches.de commiss.par.2.fol.231. num.1. vers.qua ergo ratione, & decis.254. num.1. par.1.diuers.& decis.643.num.7. par.4.to.3.recent. Addent.ad san.mem.Gregor. decis.552.num.8.* vbi, quòd contra impetrantem commissionem
20 procedi potest per † contradictas *Merlin. decis.745.num.4.& seqq.* vbi, quòd potest pronuntiari tàm in petitorio, quàm in possessorio *Duran.decis.60.num.35.* Et perperam obijcitur, Procuratorem, qui commissionem obtinuit,
21 mandato caruisse; quia † ex impensa iuliorum 15. facta ab ipso in expeditione citationis cum inhibitione, & citatione ad dicendum contra, mandatum habuisse præsumitur, *Adden.ad Buratt.decis.593.num.16.Rot.decis.440. num.6.in fine par.2. & decis.187. num.16. par.6. recent. & in Romana Subhastationis de Alexijs 13.Februarij 1647. §.de possessione autem coram R.P.D.meo Cerro.*

Minùs refragatur, quòd in indulto Illustrissimus Cameræ Apostolicæ Thesaurarius
22 deputatus † fuerit illius executor; Quemadmodùm enim in eodem Indulto Decimę spirituales non compræhenduntur, ità nec attributa executori Iurisdictio circa eas versatur
23 cum † extra fines indulti egredi nullo modo possit, *Alciat.in l.Imperium 3.num.210. ff.de Iurisd.omn.Iudic.Bellon.de mandat.Iurisdiction.cap.9. quæst.3. num.14.* Et cum non agatur hodie de
24 Priuilegij † executione, sed de illius interpretatione, potuit vtique Rota de huiusmodi Decimis omninò spiritualibus, & in Indulto non contentis, iudicare, vt in simili dicimus de clausula sublata, & decreto irritan-
25 ti, quæ licet Iudici, & parti os claudant, non impediunt † tamen, quin Iudex de ijs, quæ
26 in dictis litteris Apostolicis compræhensa non sunt, iudicare possit, *Rot.decis.341.num.3. par. 1. recent.& in Romana fideicommissi de Victorijs 16. Ianuarij 1653. §. Præfatam denique coram R.P.D.Verospio.*

Ex quibus, & præcipuè ob non factam in Indulto derogationem *d.cap.nuper 34.de decim.* Eminentissimo Episcopo, & Parochis tantùm Informantibus, resolutum fuit Decimas deberi, Dominis de Bentiuolis pluries citatis.

R. P. D. PRIOLO.

Aquilana Cappellaniæ.

Veneris 26. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Mixtus executor, nulliter, & iniustè procedit, non verificatis eis, quæ habet in commissione. Iurispatronatus verificatio, quare fieri debeat coram Ordinario. Iuspatronatus non potest dici Sacerdotale, dum voluit Fundator, vt eligeretur ad illud Sacerdos.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij manutentio, quando neutri parti sit danda.*
2 *Executor Apostolicus datus ad tradendam possessionem beneficij de Iurepatronatus, nulliter, quando dicatur eam tradere.*
3 *Ablatiuus absolutus importat conditionem.*
4 *Executor, quando est conditionalis, vt rectè exequatur, debet prius verificare conditiones.*
5 *Iurispatronatus verificatio debet fieri coram Ordinario.*
6 *Iurispatronatus verificatio quare fieri debeat coram Ordinario.*
7 *Executor Apostolicus, si debeat prius verificare Iuspatronatus coram Ordinario, an possit iuuari sententia alias lata ab eodem Ordinario super d. Iurepatronatus, & num.8.*
9 *Conditio nisi plenè, & concludenter verificetur, actus deinde subsequutus, est inualidus.*
10 *Probatio concludens, quando est necessaria, non admittuntur præsumptiones.*
11 *Conditiones appositæ à fundatore Iurispatronatus sunt seruandæ.*
12 *Iurispatronatus fundator disponens quod ad beneficium debeat eligi Sacerdos bonus, & idoneus.*
13 *Non ex hoc dicendum est, quod dictum beneficium sit Sacerdotale.*
14 *Sacerdotij appellatione, quilibet ordo Ecclesiasticus intelligitur.*
Sacerdotis appellatione, veniunt etiam Clerici inferioris Ordinis, num.14.
15 *Obseruantia bene deseruit pro interpretatione dispositionis.*
16 *In Iudicio summarijssimo possessorio non discutiuntur ea, quæ respiciunt petitorium.*
17 *Exceptio inualiditatis tituli quando admittatur etiã in summarijssimo possessorio,*

DECISIO CLXXXIV.

MANDATVM de manutenendo in possessione controuersi Beneficij de Iurepatronatus pro medietate Capituli Ecclesiæ Collegiatæ, & pro altera medietate vniuersitatis Terræ Paganicæ petebant Claudius Fonella, & Franciscus Antonius de Carolis ille scilicet præsentatus à Capitulo, iste verò ab Vniuersitate, vterque immissus ab Executoribus deputatis in litteris Apostolicis super de-

derogatione alterius medietatis vtrimque obtentis; Quare cum dubitauerim an, & cui esset concedendum DD. hodie Consulti neutri dandum esse responderunt, sed apponen-
1 dum esse † sequestrum. Quia vtriusque collitigantis possessio est nulla, quo casu neutra manuteneri potest, & de stylo Rotæ apponitur sequestrum, vt fuit dictum *in Vicen. Beneficij 10. Decembris* 1646. *coram R. P. D. meo Cerro.*

Nullitas possessionis Francisci Antonij anteriori tempore adeptæ ex eo resultat, quia fuit capta de manu Executoris non verifica-
2 to † prius coram Ordinario Iurepatronatus, prout Sanctissimus in eius prouisione expressè mandauit clausula verificato prius coram Ordinario dicto Iurepatronatus ex fundatione vel dotatione &c. quæ cum fuerit per
3 ablatiuum absolutum † concepta conditionem importat, atque adeò executionem gra-
4 tiæ suspendit donec plenè, † & concludenter huiusmodi verificatio facta fuerit, *vt in specie firmauit Rota in Aprutina, seù Asculana Iurispatronatus 19. Ianuarij* 1618. *coram bon. mem. Sacrato in Pistorien. seù nullius Beneficij* 18. *Decemb.* 1634. *coram Reuerendiss. D. meo Decano apud Modern. Peruſ. de manut. deciſ.* 634. *num.* 28. *cum seq. in Lauden. Cappellaniæ* 26. *Iunij* 1641. *& in Lucana Beneficij* 16. *Iunij* 1651. *coram R.P.D. meo Cerro.*

Nec releuat, quòd aliàs Ordinarius occasione alterius consimilis approbauerit eumdem Patronatum, hæcque approbatio fuerit exhibita coram dicto Executore. Quia huius-
5 modi exhibitio coram † executore non suffragatur, sed erat facienda coram Ordinario, coram quo denuò iustificari debebat, prout Papa in eius litteris mandauit. Ea sanè ratio-
6 ne, quia cum agatur de † materia præiudiciali Ecclesiæ, ac ipsi Ordinario ob seruitutem Beneficij congruum est, vt coram eo qualitas illius discutiatur citato Promotore Fiscali, qui pro defensione libertatis assistat, atque ita fraudibus, quæ alioquin coram alijs de
7 facili committi possent † occurratur, lataque sententia super verificatione, ea postmodum coram Executore producit, & cæteris coram
8 eo purificatis † possessio apprehenditur iuxtà praxim traditam per *Modern. Pisan. in dicta Aprutina, seù Asculana Iurispatronatus* 19. *Ianuarij* 1618. *coram Sacrato, & in Lauden. Cappellaniæ* 26. *Iunij* 1641. *coram R.P.D. meo Cerro.*

Minùs releuat præsumptio, quod Ordina-
9 rius approbasse censeatur præcedentem † iustificationem se extraiudicialiter informando vt facere poterat, dùm nullus in possessione existebat: Nam quando, vt in hoc casu verificatio pro forma est facienda, & quidem plenè, & concludenter ex auctoritatibus su-
10 pra allegatis † præsumptio nunquam admittitur, sed positiua requiritur probatio, vt dixit *Rota penes Achill. deciſ.* 1. *de probat. deciſ.* 102. *nu.* 6. *par.* 1. *diuerſ. coram Card. Seraph. deciſ.* 1171. *num.* 2. *coram san. mem. Greg. deciſ.* 278. *num.* 6. *Buratt. deciſ.* 763. *num.* 7. *& fuit dictum in Nouarien. Bonorum* 1. *Iulij* 1644. *coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. nec suffragatur, verſ. quia talis præsumptio.*

Possessionis verò Claudij nullitas ex eo resultare visa fuit, quia ipse in eius supplicatione narrauit Beneficium esse Sacerdotale, ac personalem residentiam requirere, quod non subsistit; Nam licet fundator expresse perit in fundatione, præsentandum esse Sacerdotem bo-
11 num, & idoneum, qui debebat deseruire in Diuinis officijs &c. *Summ. eiusdem Claudij nu.* 1. Attamen † hæc verba non efficiunt Benefi-
12 cium Sacerdotale, neque important † præcisam necessitatem residendi, sed censentur apposita demonstratiuè ad qualitatem oneris, quod potest per substitutum † impleri nisi vl-
13 terius adijciat, quod præsentandus per seipsum adimpleat, *vt ex declarationibus Eminentissimorum Cardinalium Sacri Concilij Tridentini Interpretum recedendo ab opinione in decisionibus pro Claudio, allegatis antea firmauit; respondit Rota in Regien. Beneficij* 9. *Decembris* 1639. *coram R.P.D. meo Bichio, in Maceraten. Beneficij* 16. *Ianu.* 1640. *coram bo. mem. Merlino inter eius impreſ. deciſ.* 825. *num.* 2. *& seq. per tot. & in Maceraten. Cappellaniæ* 1. *Iulij* 1647. *coram R.P.D. meo Verospio §. neque eidem cum seq. in quibus aliæ allegantur.*

Parum obstante an dispositio loquatur de Sacerdote, vel Presbytero, vt in eisdem Decisionibus; Nam etiam appellatione Sacer-
14 dotij quilibet † ordo Ecclesiasticus intelligitur, & eo nomine Clerici quoque inferiores nuncupantur, *cap. si quisquam, vbi gloſ. verb. Sacerdot. ibique Ostien. num.* 1. *Abb. num.* 2. *& cæteri Canonistæ de cohabit. Cleric. & mulier. gloſ. in Can. qui per pecuniam, verb. Sacerdotio* 1. *quæst.* 1. *& in cap. Guilisarius verbo Sacerdotalis* 23. *quæst.* 4. *Rota coram bon. mem. Merlino deciſ.* 685. *num.* 22. *& sequent.*

Sed cessat difficultas, quia ex Iuribus in Summ. Francisci relatis sub num. 7. & in calce responsionis facti *nu.* 1. Constat ad hoc Beneficium fuisse aliquando præsentatos, ac in-
15 stitutos † simplices Clericos, quæ obseruantia apprimè deseruit pro declaratione præfatæ dispositionis ad exclusionem qualitatis Sacerdotalis, vt in specie tradunt *Gonz. ad reg.* 7. *gloſ.* 5. *num.* 85. & sequitur *Lotter. de re benef. lib.* 2. *q.* 47. *num.* 61. *Rota in Lucana Cappellaniæ* 17. *Decembris* 1593. *coram bon. memor. Cardinali Pamphilio apud eumdem Garz. d. cap.* 1. *n.* 94. *in fin. verſ. & postea, & coram Mantic. deciſ.* 129. *n.* 1. *cum seq.*

Non obstat, quod huiusmodi exceptio re-
16 spiciat inualiditatem tituli, quæ in hoc summarijssimo manutentionis Iudicio discuti nō debet. Quia cum titulus fuerit ab ipso possessore productus, & inualiditas ex ventre, &
17 lectura † illius appareat, vtique discuti etiam potest in Iudicio summarijssimo, atque admittitur ad retardandam manutentionem, *Menoch. de retin. remed.* 3. *num.* 683. *Modern. Peruſ. de manut. obser.* 42. *num.* 155. *cum seq. Rot. deciſ.* 698. *num.* 3. *par.* 2. *rec. & in Verulana Beneficij* 30. *Ianuarij* 1646. *coram R.P.D. meo Cerro, §. non obstat, quod dum Rosatus, & seq.*

Et ità vtraque, &c.

R.P.D.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO
Sacræ Rotæ DECANO,

Bononien. de Bologninis,

Lunæ 29. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Sententiæ tres quando sunt conformes, & quidem in substantia tunc iure optimo possunt executioni demandari; Et diluuntur nonnullæ exceptiones quæ fuerunt oppositæ.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ tres, quando sunt conformes in substantia benè possunt executioni demandari.*

2 *Sententiæ tres, an possint dici conformes, dum in vna ex eis non fuit citata, nec nominata pars.*

3 *Sententiæ latæ in possessorio, an faciant numerum.*

4 *Sententiæ latæ ex eodem iure, & causa, iunguntur etiam si diuersa res petatur.*

5 *Sententiæ latæ in petitorio, habent in ventre possessorium.*

Sententiæ latæ in possessorio iunguntur ad numerum 5.

6 *Sententiæ, vt dicantur conformes attenditur an res veniat ex eodem iure, & num. 7.*

8 *Sententia lata contra antecessorem ligat etiam successorem.*

9 *Sententiæ, quando non possint dici conformes.*

10 *Sententiæ, quando non sunt tres, non est locus earum executioni.*

11 *Sententiarum executio facta non seruata forma Rescripti signaturæ Iustitiæ, vti nulla est reuocanda.*

DECISIO CLXXXV.

REIECTA prætensione attentatorum; dubitaui an executio vltimo loco facta super altera medietate bonorum Ioannis Mariæ, & Bartholomæi esset confirmanda, vel infirmanda, & quoad bona Io: Mariæ esse confirmandam, reuocandam verò quoad bona Bartholomæi resolutum fuit.

Respectu enim bonorum Ioannis Mariæ non solum adsunt tres sententiæ conformes, vt exposcit clausula, *Commissionis mihi directæ*, sine præiudicio trium conformium in eo in quo sint conformes, sed numerantur quatuor; Prima, scilicet, Auditoris generalis Bonon. secunda, Rotæ Bonon., tertia, D. Altouiti, & quarta Rotalis *Summ. pupillorum nu. 3. 6. & 8.* quare propterea cum in substantia sint con-
1 formes, Iure optimo † potuerunt executioni demandari, vt firmatur in decisione desuper ædita *coram R. P. D. meo Celso 27. Februar. 1654. §. nihilominus.*

Non obstat, quod primæ duæ emanauerint super vna medietate bonorum in solo petitorio, pronunciando euenisse casum fideicom-
2 missi, & latè fuerint ad fauorem † illorum de Zambeccarijs donatariorum Valerij Bolognini, non citatis, nec nominatis Equite Pal-
3 merio, & Consort; † Vltimæ verò duæ prodierint in possessorio super immissione in possessione alterius medietatis ad fauorem Bartholomæi, & Thadæi fratrum de Bologninis citatis; & expresse nominatis Palmerio, & Consort.

4 Quoniam sententiæ † latæ ex eodem Iure, & causa iunguntur, etiam si res diuersa petatur, cum attendi debeat causa, ex qua ius oritur *l. Iulian. ff. de except. rei iudic. Io. Franc. de Pont. cons. 90. num. 10. cum seq.* Cumque sententiæ latæ in petitorio habeant in ventre possessorium,
5 dicuntur conformes cum † alijs in possessorio latis, vt in puncto respondit *Rota in Romana hæreditatis de Comitibus 27. Iunij 1576. coram san. me. Clem. VIII. apud Marches. de commiss. par. 2. fol. 231. num. 3.* Nec attenditur diuersitas personarum, quando, vt in casu nostro omnes
6 veniunt ex eodem Iure, † & coniuncti sunt re, & verbis, itaut per deficientiam vnius eius
7 portio alteri accrescat, † quæ ex eadem causa petitur *Couar. pract. quæst. lib. 1. cap. 13. sub num. 6. vers. nam, & tunc, Menoch. cons. 421. numer. 63. & cons. 423. num. 23. Peregr. de fideicom. art. 53. nu. 41. Rota in recen. decis. 576. num. 6. par. 3. & in terminis in Tudertina fideicommissi 23. Iunij 1653. coram R. P. D. meo Zarate, §. non obstat.* Satisque fuit in
8 prioribus citare † possessorem bonorum fideicommissariorum, vt propterea sententiæ contra ipsum latæ afficiant etiam successores in eis non nominatos, neque citatos, vt tradit *Parlad. rer. quotidian. cap. 2. lib. 2. par. 5. §. 9. num. 22. Molin. de primog. lib. 4. cap. 8. num. 3. Rota in Bonon. fideicommissi de Glauarinis 18. May 1640. coram Reuerendissimo Domino Archiepiscopo Terracinen. §. fin.*

Respectu verò bonorum Bartholomæi ex Iuribus relatis in *d. Summ. num. 4.* & quia duæ tantum sententiæ apparent pro fideicommissarijs latæ vna, scilicet Rotæ Bonon. & altera Rotalis, tertia verò, quæ intermedio lata
9 fuit per D. Altouitum † tantum abest quod sit conformis, & faciat numerum, quod imò contraria est absoluens Palmerios, & Consort. à petitis per Bologninos super medietate bonorum hæreditariorum dicti Bartholomæi *d. Sum. num. 7.*

10 Vndè cum deficiat † numerus trium conformium ex præscripto Signaturæ omninò requisitus non erat locus executioni, quæ
11 proindè respectu † dd. bonorum est reuocanda tanquam facta non seruata forma dicti rescripti *cap. cum dilecta vbi DD. de rescript. cum alijs per Rota in similibus terminis decis. 599. num. 4. par. 3. & dec. 204. n. 4. par. 5. rec.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Census, seu Saluiani.

Lunæ 29. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Officium aliquod, si quis obtinuerit à magno Principe pro se, & successoribus, an iste primus acquirens possit præiudicare vocatis, & istius quæstionis resolutio, dependet, an talis concessio sit ex causa onerosa, quæ stante responsio est affirmatiua, & quando dicatur talis.

SVMMARIVM.

1 *Officium habens à Principe ex causa onerosa, potest vocatis præiudicare.*
2 *Officij concessio facta à Principe, quando dicatur habita ex causa onerosa.*
Regiæ assertioni, an standum sit num. 2.
3 *Merita in concessione officij facta à Principe, Notarij de stylo non solent apponere.*
4 *ex Meritorum speciali mentione facta in concessione alicuius gratiæ factæ à Principe, quid operetur.*
5 *Donatio omnis ob merita, & seruitia facta, connumeratur inter titulos onerosos.*
6 *pro Meritis nulla datur actio contra illum, qui fuit beneficiatus num. 6.*
pro Meritis licet non detur actio tamen beneficiatus ex congruentis institiæ debito non autem ex condigno antidoralem suam obligationem adimplere tenetur.
7 *Confessio auctoris non potest per successorem impugnari.*
8 *Lucis maioris, quod est, trahit ad se, quod est lumen minus.*
9 *Titulus onerosus in donatione, quando dicatur exclusus, & num. 10.*
11 *Concessio ex qua causa dicenda remuneratoria.*
12 *Acquirens primus potest præiudicare comprehensis in inuestitura, quando acquisiuit ex titulo oneroso.*
13 *Concessionem, qui allegat excedere causam onerosam, ipse hoc probare grauatur.*
14 *Benemerita, & seruitia, quando dicantur æquipollentia concessioni factæ.*
15 *Donationes Principum magnorum non debent computari ad vnguem ad merita, sicut donationes, seu concessiones priuatorum.*
16 *Præiudicari eis non potest quibus ius quæsitum fuit.*
17 *Consuetudo non inducitur ex his, quæ ad alium effectum fuerunt facta.*
18 *Consuetudo non inducitur ex his quæ voluntariè, & ad maiorem cautelam fuerunt facta.*

DECISIO CLXXXVI.

FRATRIBVS de Gauottis Agentibus ex remedio vtilis Saluiani immissio in antecedenti instantia pro fructibus census scutor. 10000. in sorte denegata super officio Præfecti Cursorum à Marchione Iuniore de Tassis pro Serenissimo Catholico Rege in Vrbe possesso; hodiè decreta fuit coram me, ex ea ratione potissimum, quod dum Antonius
1 senior prædictum † officium ex onerosa causa receperat eius proindè redditus in præiudicium successorum legitimè potuit censui hypothecare iuxta *doctr. Bald. in l. 1. num. 32. C. per quas pers. nobis acquiritur. Guttier. Canonic. quæstion. lib. 2. cap. 5. num. 47. Giurb. de success. feud. c. 118. §. 1 gloss. 15. num. 24. vers. nisi debita, Rota in Romana dotis 22. Iunij 1646. in §. 1. cum seq. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, & in Cæsenaten. emphyteusis 23. Ianuarij in princ. & 16. Iunij 1651. in §. quibus tamen coram R. P. D. meo Albergato Capic. latr. decis. 6. nu. 25.*

Hanc verò acquisitionem officij onerosam extitisse suadent militaria quamplura seruitia ab eodemmet Antonio erga Regiam Maie-
2 statem exercita, † in quorum remunerationem tum primæua concessio Simoni, quoque dum viueret attributa tum altera in ipsius successores prorogata ex Regia assertione conuincitur emanasse, cui debet plenè quidquid dicendum foret in priuatis in proprio casu deferri ad *Text. in Clem. vnic. de probat. Not. Peregr. cons. 4. num. 29. & 30. libr. 1. Natt. cons. 522. num. 31. Dec. cons. 25. num. 38. & 40. Ruin. cons. 21. num. 7. lib. 5. Rimin. iun. cons. 323. numer. 4. & cons. 556. num. 108. Menoch. cons. 1003. num. 76. & 77. Surd. cons. 419. numer. 66. cum alijs latè deductis per Garz. de Hispanorum nobilit. glos. 2. num. 20. Alex. cons. 216. num. 22. lib. 2. Rota in Sarsinaten. feudi 22. Iunij 1645. in §. præterea in hoc feudo coram Reuerendiss. D. meo Decano.* Præsertim quia eadem
3 potissimum merita † pro colore concessionis nequeunt ex stylo Notarij apposita præsumi dum specialis eorumdem mentio præcessit in hæc verba; *Nos considerantes multa grataque obsequia singulari fide solertia, & vigilantia ab eodem nobis per complures annos præstita primum in Bellicis expeditionibus in Aphrica ad Giluas, & Tunetum oblatis, quarum in vtraque captus à Turca proprijs sumptibus suis se redemit, deindè in Belgio Columnellum militum Cohortium Italorum peditum agens, Denique in dicto officio gnauam, & probatam nobis operam nauans, &c.* ex qua speciali
4 propterea mentione † remuneratoria prorsus concessio euasit, vt notat *Oldrad. cons. 5. in fin. Alex. cons. 40. num. 14. lib. 4. Ias. cons. 227. nu. 35. cum plur. seq. & n. 64. in fine vers. 3. notabilius lib. 2. Roland. cons. 13. num. 60. lib. 3. Honded. cons. 47. n. 50 lib. 1. Menoch. cons. 307. num. 12. Fontanell. de pact. nupt. claus. 4. glos. 10. p. 2. n. 24. Rota decis. 50. nu. 7. par. 6. recent.* Onerosum titulum iuxta veriorem DD. sententiam assumens, cum idem
5 propemodum † sit siue res ipsa pretio mediante, siue ex meritis comparetur, *iuxt. Text. in l. Aquilius, & ibi gloss. in casus figurat. ff. de donat. l. sed, & si lege, §. consuluit, ff. de petit. hæred. & in l. si vero, §. non remunerandi, ff. mand. Bald. in auth. ex testam. num. 14. C. de collat. Rol. cons. 13. num. 60. libr. 3. Natt. cons. 475. num. 12. lib. 3. Galuan. cons. 8. nu. 42. Menoch. cons. 309. num. 19. & de præsump. lib. 4. præsumpt. 167. numer. 32. Clarus senten. libr. 4. §. donatio quæst. 3. num. 1. ibi testatur de communi Merlin. de legit. lib. 2. tit. 1. quæst. 5. numer. 32. Rota in recent. d. decis. 50.*

cis. 50. num. 5. par. 6. & coram bo. m. Merlin. dec. 699. num. 34. & 35. in fin. licet nulla pro meritis a-
6 ctio Antonio † competeret contra Regem,
cum tamen is ex congruentis iustitiæ debito
non autem ex condigno antidotalem suam
obligationem explere teneretur, *ad tex. in c. relatum il secondo in verbo iuxta seruitii meritum de testam. l. sed & si lege §. consuluit vbi post glos. in verb. obligauerunt notat Bart. ff. de petit. hæred. Menoch. cons. 331. num. 72. & cons. 1003. eod. numer. cum seq. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 167. nu. 33. Bardell. cons. 22. à num. 31. vsque ad n. 36. lib. 1. Decian. cons. 25. num. 36. lib. 1. Surd. cons. 419. n. 54. Sanchez de matrim. lib. 6. disp. 6. n. 2. & respondit Rota in hac eadem causa sub die 8. Iunij 1654. in fin. princip. coram R. P. D. meo Bichio.*

Neque merita poterunt consumpta præsumi ex primæua concessione gratiæ ad Simonis vitam officium prorogantis. Vel quia ex
7 eisdem Antonij † meritis illud in successores,
æquè transmittitur, quæ meritorum assertio
à Marchione ex concessionis iure se tuente
nequit impugnari, vt aduertit *Aym. cons. 217. num. 7. Decian. cons. 25. num. 40. lib. 1. Surd. cons. 323 num. 29. & 30. Cephal. cons. 397. n. 61. Socc. sen. cons. 13. num. 5. & cons. 82. n. 2. lib. 3. Rota coram Buratt. decis. 243. num. 7. & coram Pen. decis. 364. num. 17.* vel quia primæua gratia prorogationis nondum executa in alteram perpetuationis trans-
8 lata fuit, quæ maioris † lucis ad instar lumen
minus ad se traxit, vt aduertit *Bero. cons. 156. n. 1. & 2. vol. 3. Franciscus à Ponte de potest. Proreg. tit. 10. de diuers. prouis. rubr. de potest. substitut. nu. 6. & 7. Mastrill. de magistrat. lib. 1. c. 28. numer. 67. cum sequent. Lar. allegat. Fisc. 50. num. 8. Capic. latr. decis. 26. num. 25.*

9 Et licet scuta 50. mill. Regi † attributa videantur titulum onerosum excludere ex quo valori officij nullatenus respondent, siue annuus redditus scut. 14. mil. siue eiusdem proprietas in scutis tercentum millibus circiter
10 inspiciatur *iuxt. doctr. Bald. in prelud. feud. nu. 11. Socc. sen. cons. 4. nu. 6. vers. quinimò Bald. lib. 3.* cum
alijs in decisionibus antecedentis instantiæ sub die 27. *Iunij* 1653. & 8. *Iunij* 1654. *in §. vt propterea coram R. P. D. meo Bichio*, dum tamen pro finali causa concessionis ex tenore gratiæ spectantur hæc merita, ibi, *Et hoc pro Conuento, & finito pretio integro, & finali pagamento venditionis eiusdem solutionis, & remuneratiouis dictorum seruitiorum*, pro reliqua summa valoris in scutis ducentum circiter quinquaginta
11 millibus, † concessio remuneratoria extitisse
censetur, vt aduertit *Corn. cons. 194. nu. 2. volu. 3. Dec. cons. 20. nu. 5. Tiraquell. in l. si vnquam in verb. donatione largitus num. 79. & seqq. C. de reuoc. donat. Sanchez de matrim. lib. 6. disput. 6. num. 6.* ac conse-
12 quenter onerosa, † itaut fructus officij huius
respectu ratæ creditorum hypothecę remanserint omninò obnoxij, *vt aduertit Natt. cons. 475. num. 5. & 11. Surd. decis. 290. num. 2. Adden. ad decis. Gregor. 529. num. 23. Rota coram Seraph. decis. 559. numer. 19. & decis. 741. numer. 3. part. 4. tom. 3. recent.*

Hinc merita non obstante stipendio, quod exaduerso contenditur ab Antonio receptum
13 ex Regia extimatione valori † officij æqui-
pollere noscuntur. Tum etiam ex præsumptione Iuris onus probandi contrarium in Marchionem deferentis, *vt aduertit Schrader. cons. 39. num. 128. & seq. lib. 2. Roland. cons. 13. n. 64. lib. 3. Rota coram Seraph. decis. 518. num. 4.* Quin-
14 imò licet concessio † eadem merita pro
quarta parte excederet lucratiuam nihilominus causam non induceret, *vt aduertit. Barbos. l. quæ dotis num. 60. ff. solut. matrim. Decian. cons. 25. num. 78. lib. 1. Facund. de iust. & iur. lib. 4. cap. 3. n. 6. Sanchez de matrim. lib. 6. disp. 6. num. 9.* præsertim quoties magni Principis concessio, vt in pro-
15 posito casu concurrat, † quæ licet meritorum valorem excedat, ex munificentia Principis, cui sat est vt ipsa respondeat nihilominus remunerandi legem assumit, & aduertit *Barbat. in c. sedes num. 14. cum seqq. de rescript. Tiraquell. in l. si vnquam in verb. donat. largitus nu. 84. cum seq. C. de reuoc. donat. Menoch. de arbitr. cas. 132. num. 9. & cons. 1003. num. 63. Decian. cons. 25. n. 79. libr. 1. Cardin. Mantic. de tacit. lib. 13. tit. 15. nu. 35. Mascard. de probat. conclus. 186. nu. 16. & 17. Valasc. dec. 72. n. 5. & 6.*

Denique non poterit obseruantia assensus Regij adhibiti in obligatione officij hypothecam excludere. Præterquam enim ea in prę-
16 iudicium creditorum † induci non potuit,
quibus ius quæsitum fuerat super officio ex onerosa causa recepto, vt responsum fuit in hac eadem causa sub die 8. *Iunij 1654. in §. omnemque prorsus eliminat in fin. coram R. P. D. meo Bichio*, desumi eadem obseruantia non pote-
17 rit ex præstito † consensu in erectione Pri-
mogenituræ requisito pro excludendis detractionibus alias super officio admittendis, vt aduertit *Molin. de primog. lib. 2. cap. 1. sub numer. 4. & 10. cum seq. & num. 25. 26. & c. 17. num. 2.* neque ex altero ex impositione census scut. 50.
18 mil. voluntariè, † & ad maiorem dumtaxat
cauthelam adhibitio, *vt respondit Rota coram Andr. decis. 92. num. 4. & 7.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Terracinen. Iurispatronatus.

Lunæ 22. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Iuspatronatns dum prætenditur à persona potenti, in loco vbi adest beneficium, si non doceat de fundatione, & dotatione illud debet iustificari per immemorabilem, vna cum præsentationibus effectum sortitis per 50. annos.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus, quod competat alicui personæ potenti quando non possit controuerti.*

2 *Iuspatronatus, quando petitur à persona potenti præsumitur quæsitum ex vsurpatione.*

3 *Iuspatronatus, quando prætenditur à persona potenti*

tenti si illud non iustificet ex fundatione, & dotatione.

4 *Tunc iustificandum est per immemorabilem possessionem, vna cum præsentationibus, quæ spatio 50. annorum ante motam litem suum plenarium effectum sortitæ fuerit.*

5 *Iurispatronatus verus acquirendi titulus resultat ex instrumento fundationis, & dotationis.*

7 *Et hoc tam ex dispositione Iuris communis, quam ex dispositione S. Concil. Trident.*

8 *Iurispatronatus probatio facta per præsentationes effectuatas per tempus immemorabile, quando dicatur iustificata.*

9 *Testes, quando probent immemorabile tempus, & num. 10.*

11 *Præsentationes ad Iuspatronatus, quod per tempus immemorabile habuerint suum effectum, quando probent, & num. 12. 13. & 14.*

15 *Testis deponens super re super qua; ipse est bene informatus magis probat.*

16 *Testes, quando probent negatiuam.*

17 *Notarius deponens de actis coram se gestis, probat.*

18 *Testes, vt benè probent immemorabile, debent deponere, quod ipsi numquam viderint, aut senserint in contrarium.*

19 *Testes deponentes super immemorabile debent deponere per verbum, Fiat, & est.*

20 *Testes deponentes super immemorabile, an debeant asserere, quod maiores, qui ita dixerunt audiuerint ab antiquioribus.*

21 *Testes Vasalli an probent pro Domino.*

22 *Vasalli non prohibentur deponere pro eorum Domino, quamuis eorum fides aliquantulum minuatur.*

23 *Vasalli Testes tunc probant pro eorum Domino, quando agitur de rebus quæ ab alijs sciri non possunt.*

Clerici sunt exempti à iurisdictione Principis temporalis, & num. 24.

25 *Testes, vt probent immemorabile tempus debent deponere de visu per 40. annos.*

26 *Cursus continuus 40. annorum, sufficit ad firmandum immemorabilem.*

27 *Testes probant immemorabilem, licet per aliquod temporis interuallum fuerunt absentes.*

DECISIO CLXXXVII.

AD Canonicatum, & Prioratum in Ecclesijs Beatæ MARIAE, & Sancti Laurentij Sermonetæ de anno 1617. vacatos fuerunt ab Excellentissimo D. Duce Caetano, vti illorum, & aliorum quinquaginta Beneficiorum existentium in eiusdem Sermonetæ, & Bassiani terris Patrono præsentati Octauianus, & Balurdus, cui præsentationi se opponente Promotore Fiscali Terracinen. prætendente Beneficia esse de libera collatione Episcopatus, nec constare de Iurepatronatus, Episcopus renuit illos instituere; Vndè introducta prius in illius Curia lite, & postmodum ad Rotam deuoluta, & bo. me. Merlino commissa, in eius locum subrogatus proposui dubium generale, An constaret de bono iure D. Ducis etiam ad effectum manutentionis. In cuius disputatione illud vnum fuit pro certo habitum, nec inter partes controuersum,

1 † quod nempè ipse Dux ratione temporalis, & perpetuæ Iurisdictionis quam habet in locis, vbi sita sunt Beneficia connumeratur inter personas, in quibus plerunq;

2 ex vsurpatione Iuspatronatus † præsumitur quæsitum prout in specie Dominorum Castri aduertunt *Paris. in tract. de confident. quæst. 28. num. 293. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 18. n. 63. Modern. Pisan. de Iurep. lib. 11. cap. 5. num. 90. Rota coram Card. Mantic. dec. 89 num. 1. & in recen. dec. 197. num. 22. 27. & seq. part. 5. & in Amerina beneficij S. Siluestri 17. Iunij 1641. in principio coram Reuerendissimo D. meo Decano, & ideo iuxta sancita per S. C. Tridentin. in sess. 25. cap. 9. de reform. vers.* In his verò personis duriori probatione est

3 adstrictus, † vt debeat iustificare dictum Iuspatronatus mediante fundatione, vel dotatione, aut docere de immemorabili vna cum præsentationibus, quæ spatio annorum quin-

4 quaginta antè motam † litem authenticis scripturis probentur continuatæ, & effectum sortitæ, vt sæpè definitum fuisse in *S. Congregatione Eminentissimorum DD. Cardinalium eiusdem S. C. Trident. interpretum, & in hoc Sacr. Tribunali decisum notant Paris. loco supra citato sub numer. 141. vers. nunc venio cum seq. Rota apud Mantic. d. decis. 89. num. 2. & decis. 253. num. 1. & duobus seqq. coram Penia dec. 333. num. 2. & 3. bo. me. Coccin. decis. 25. n. 1. penes Merlin. dec. 45. num. 9. Durdn. decis. 413. num. 5. & in rec. d. decis. 197. nu. 62. & 88 & dec. 477. num. 2. 3. & 9. par. 5. & dec. 82. num. 18. par. 7, & in d. Amerina beneficij S. Siluestri vers. & propterea.*

5 Hoc posito, † quia non apparet de Instrumento fundationis, vel dotationis respectu omnium, ex quo resultat verus titulus ac-

6 quirendi Iuspatronatus † non solum de iure communi *c. nobis 25. de iurepat. c. filijs vel nepotibus 31. caus. 16. quæst. 7. Abb. cons. 54. num. 1. libr. 1. Gonzal. d. gloss. 18. n. 32. Rota dec. 152. numer. 2. & 232. num. 3. par. 6. recent.* sed etiam ex dispositione *Concilij in dicto cap. 9. post princip. in illis verbis vt titulus Iurispatronatus sit ex fundatione vel dotatione Rota decis. 517. numer. 2. par. 1. recent.* Restricta ad immemorabilem, & præsentatio-

7 nes illius probatione † secundum alterum modum à præfato Concilio præscriptum, hodiè Domini reijciendo ad alias disputationes plura, quæ insimul de præsentationibus deducebantur de immemorabili constare responderunt.

Siquidem excussis, & consideratis dictis Testium examinatorum in *Sum.* datis, visum

8 fuit benè probatum, † quod per tempus, cuius non extat hominum memoria, occurrentibus vacationibus Beneficiorum, de quibus agitur, Duces Caetani pro tempore consueuerint ad illa præsentare, & ordinarij Præsentatos instituere. Ita primus Testis ætatis annorum 57. exprimendo vacationes tam

9 super interrogatorijs, † quam articulis, & præcipuè super tertio, & decimo deponit à 40. & pluribus annis citrà Dominos de Caetanis solitos fuisse, & de facto, dum casus vacatio-

num Beneficiorum euenit, nominasse Recto-
res, qui obtenta ab Episcopis Terracinen. in-
stitutione illorum possessionem acceperunt
10 cum fructuum perceptione, † quodque hoc
ipsum audiuerat à suis maioribus, qui assere-
bant audiuisse ab eorum Antenatis, & quod
nihil viderint, vel audiuerint in contra-
rium.

Alter Testis annorum 77. pariter specifi-
11 cans præsentationes † concludit de visu per
60. & vltrà annos semper fuisse factas à Du-
cibus prędictis, & Antistites, quorum nomi-
na recenset absque vlla contradictione illas
admisisse, & nominati captam in vim huius-
12 modi præsentationũ, † & institutionũ posses-
sionem Beneficiorum vsque ad obitum reti-
nuerunt, & arctando negatiuam, quod num-
quam aliquid viderit contrarium suo per d.
tempus recordatu, & maiorum suorum atte-
stantium ipsos idem audiuisse ab alijs seniori-
bus.

Tertius sexagesimum septimum, & quar-
tus septuagesimum quintum annum agen.
13 ambo de pluribus † successiuis nominationi-
bus, & institutionibus à 40. 50. & 60. respe-
ctiuè annis citrà testificantur. Attendentes
itidem quod audiuerint à maioribus, qui ab
14 alijs antiquioribus † audiuisse dicebant, nec
extaret memoria in contrarium, vt in tertio,
& sexto articulo, ac iuxta 15. & 16. interro-
gatorium.

Quibus alij quatuor Testes concordant,
omnesque excedunt sexagesimum quintum
15 annum, & idem quod † à primis dictum est
asserunt, quorum vltimus diù etiam fuit No-
tarius actuarius Curiæ Episcopalis Terracin.
& super 17.19.& 23. Interrogatorijs attestatur
de multis pręsentationibus coram ipso à Do-
minis de Caetanis factis, distinguendo tem-
pora, vacationes, & nomina Episcoporum, à
16 quibus absque vlla repugnantia admissę fue-
runt, & quidem per remotionem actus à sen-
su, quod aliter fieri non potuerit quin ipse
sciuisset, & audiuisset *gloss. in §. hinc nobis Auth.
de hæred. & falcid. Bald. in l. 1. sub num. 7. C. de bon.
possess. secundum tab. Rota apud san. me. Gregor. XV.
decis. 315. num. 5. & 510. nu. 1.* Cui Notario ita
17 per ordinem deponenti de † actis etiam à se
gestis fides adhibetur, vt communiter notant
*Scribentes in c. quoniam contra 11. & præcipuè Fe-
lin. num. 35. de probat. Rota in Lucana Iurispatrona-
tus 26. Iunij 1619. §. his positis coram bon. me. Seleu-
cien. post. Viu. de Iurepat. decis. 26. num. 20. Adden. ad
Buratt. decis. 95. in fin.* Quapropter cum in his
Testibus concurrant omnia requisita necessa-
ria, quia singuli positi sunt supra annos 54.
deponant de visu per 40. annos, & vltra ante
18 cœptam litẽ, † & de proprio auditu, & à ma-
ioribus, qui ab alijs audiuerint, & quod nec
ipsi, neque maiores sui vnquam audiuerint,
neque viderint contrarium, & de publica vo-
19 ce, & fama per verbum, Fiat, & est, † satis su-
perque dicta immemorabilis probata dicitur
iuxta *gloss. in c. 1. verbo memoria de præscript. in 6.
quam Rota seruat, & coram Cardin. Seraphin. decis.
1102. & 1450. vbi num 2. apud sa. me. Gregor. XV.
decis. 196. numer. 1. Buratt. decis. 673. numer. 1. & 2.
Coccin. decis. 466. numer. 2. & 3. Penia decis. 508. nu-
mer. 1. cum tribus seqq. & dec. 56. num. 3. & sequent.
par. 7.* licet opus non sit ad immemorabilem
probandam, quod Testes aperiant, quod ma-
20 iores, à quibus † audiuerunt dixerint audi-
uisse à suis antiquioribus, vt ex communi res-
pondit *Rota in dicta decis. 56. num. 8. 9. & 10. par. 7
Adden. ad Gregor. in allegata decision. 196. litte-
ra A.*

21 Non obstat contra Testes † opposita exce-
ptio, quod sint Vassalli Ducis, & per conse-
quens ad eius fauorem non probent, tum
22 quia subditi † non prohibentur testimonium
ferre pro eorum Domino, quamuis aliquid
de fide minuatur *Bald. & Castr. in l. eos 4. num. 2.
C. de Testib. Afflict. decis. 304. num. 8. Farinac. de Te-
stibus quæstion. 55. num. 203. Rota coram Andrea de-
cis. 45. num. 7.* & maximè, vbi, vt hic agitur de
23 materia, quæ non ita † de facili potest ab ex-
teris probari *c. veniens il. 2. 38. vbi Felin. num. 30.
de Testib. & in his terminis resoluit Rota in dec. 25 c.
par. 4. recent. repetita post Modern. Pisan. de Iurepat.
dec. 10. numer. 5. & 8. & in Signina Iurispatronatus
11. Martij 1648. §. immemorabilis denique coram
24 R. P. D. meo Peutingerio.* Tum quia † & ces-
sat obiectum; nam inter istos Testes exami-
natos adsunt sex Clerici. qui tanquam exem-
25 pti à Iurisdictione † Ducis idonei reputantur
ad tradita per *Dec. in c. tertio loco 5. art. 46. de pro-
bat, & in c. insuper 6. numer. 20. de Testib. Farin. eo-
dem tract. quæst. 60. num. 471. Seraphin. decis. 1044.
num. 1.*

Minus releuat, quod tertius Testis iuxta
25 secundum interrogatorium † asserat pluries
absuisse ab oppido Bassiani, quo casu non est
attendendus, quasi probare nequeat imme-
morabilem de visu per 40. annos. Etenim
cum de tempore depositionis esset annorum
67. & absentia contigerit prima vice de annis
1575. & 1576. causa studij, & sic in vigesimo
quinto suæ ætatis anno adhuc hisce duobus
annis demptis, remanet cursus continuus 40.
26 annorum; † qui sufficit ad firmandam im-
memorabilem, iuxta formam quam ponit
*gloss. in d. cap. 1. de præscript. in 6. Rota decis. 432. nu-
mer. 1. in fine par. 3. rec. & coram bo. me. Merlino de-
cis. 109. num. 7.* Secnnda verò, & tertia vice non
absuit per longum spatium, sed per paucos
27 menses, quod tempus † non est considerabi-
le, nec præstat impedimentum, quo minus
possit de visu per annos 40. deponere, vt ad-
uertit *Rota in mox citata decis. 432. numer. 2. & 3.
par. 3. recent.*

Et ita decisum vtraque parte informante,
&c.

R. P. D.

R. P. D. P R I O L O.

Auenioneñ Legitimæ.

Veneris 3. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Remissoria, quando sumus in materia prophana, datur, quando adest aliqualis releuantia materiæ articulatæ etiam non concurrente veritatis fumo, & diluuntur nonnullæ exceptiones super hac materia.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria faciliter conceditur dum sumus in prophanis.*

2 *Remissoria conceditur in prophanis, data aliquali releuantia materiæ articulatæ.*

Etiam non concurrente veritatis fumo, n. 2.

3 *Filius relinquens matri legitimam, si ea non est illi debita, an censeatur voluisse ei reliquere dictam legitimam.*

4 *Liberalitas excluditur à necessitate.*

5 *Remissoria non potest concedi dum testes tantum de auditu valent deponere.*

6 *Testes de auditu probant dum sumus in antiquis supra 80. annos.*

7 *ad Testatoris voluntatem probandam non solum admittuntur testes, & alia leuiores probationes, sed etiam indicia.*

ad Voluntatem testatoris probandam admittuntur etiam præsumptiones, & coniecturæ, n. 7.

8 *Remissoria videtur calumniose petita, ex quo articuli videantur imaginarij ad euertenda fundamenta decisionum.*

9 *Veritatis fumus materiæ articulatæ, quando datur, remissoria conceditur.*

10 *Falsitatis præsumptio, ex quo dicatur cessare in petitione remissoriæ.*

11 *Remissoria videtur deneganda dum probationes potuerint fieri in partibus, & id fuit spretum: declara, vt num. 12. & 13.*

14 *Remissoria, vt concedatur sufficit vnius articuli releuantia.*

15 *Remissoria Rota aliquando concedit reseruata facultate prosequendi interea, vel non retardata executione.*

DECISIO CLXXXVIII.

POST decretam in hac causa † immissionem Annæ de Beau, & Francisco Mariæ Fresquier pro legato legitimæ per Franciscum de Auriettis Magdalenæ eius matri relicto Ludouicus de Bersion Dominus de Griglion Possessor bonorum Testatoris petijt remissoriam super articulis ab eo nuper exhibitis, quam Domini proposito particulari dubio dandam esse censuerunt.

1 Quia causa est prophana, † in qua data aliquali releuantia materiæ articulatæ Remisso-
2 ria negari † non potest etiam non concurrente veritatis fumo, vt sæpius dixit *Rota coram Puteo decis. 212. num. 3. lib. 1. in correct. sanct. mem. Greg. decis. 124. num. 1. Buratt. dec. 650. pariter n. 1.* & *in Auenionen. pecuniaria 25. Iunij 1649. coram Reuerendissimo Tarraconen, ac sæpe in alijs.*

Releuantia visa fuit patens, quia articuli
3 præcipue continent, † quod Franciscus Testator reliquit matri legitimam vti debitam, quatenus scilicet putauit teneri illam relinquere etsi potuisset non reliquisset hoc enim
4 probato excluditur † præsumpta liberalitas quam in dubio censetur Testatorem exercere voluisse præsertim erga matrem, *per text. expressum in l. cum tale §. causam ibi si probetur alias legatuum non fuisse ff. de condit. & demonstr. Bart. in l. demonstratio, §. quod autem sub numero 13. vers. nisi aliter ff. eodem, & in l. fin. num. 2. ff. de hæredib. instit. Gabr. cons. 132. q. 2. num. 15. & sub num. 17. vers. nimirum lib. 1. Modern. Eugubin. controu. foren. par. 3. controu. 218. & admittitur in omnibus huius causæ decisionibus coram R. P. D. meo Peutingero, & coram me editis.*

5 Non obstat, quod Testes † non possunt deponere nisi de auditu.

Quia cum agatur de re valde antiqua vltra
6 annos 80. probatio quamuis † de auditu rectè suffragatur *ad text. in l. si arbiter, ff. de prob. l. in summa ibi gloss. verb. audiuerint, ff. de acq. plur. arcen. Ostien. in cap. licet ex quadam sub numer. 2. versic. Et idem videtur in antiq. ibique Ioan. Andr. numer. 3. Ancharan. numer. 1. de test. Pacian. de probat. lib. 1. cap. 9. numer. 45. Farinac. de testib. quæst. 69. num. 125. Rot. penes Cardinalem Seraph. decis. 799. num. 2. & post Moder. Perus. de manut. dec. 93. n. 1. & seq.*

Eoq; magis, quia ad declarandam Testatoris voluntatem non solum admittuntur proba-
7 tiones † per testes, sed aliæ leuiores quinimò præsumptiones, & coniecturæ, *vt fuit dictum in Cathacen. hæredit. 28. Maij, & 24. Nouemb. 1649 coram R. P. D. Cerro.*

Nec subsistit obiecta suspicio calumniæ ex quo articuli videantur imaginarij, & com-
8 positi † ad euertenda fundamenta decisionum.

Quia contrarium conuincitur ex quodam consilio Præsidis Aqueñ illius temporis, qui ex depositionibus Testium nūc examinatorū
9 (quæ articulariter deperditę) † legitimam non deberi pro veritate respondit. Vnde resultat fumus materiæ articulatæ, qui iunctus
10 cum † releuantia suspicionem excludit *Cassador. decis. 3. num. 2. de dilat. Verall. decis. 56. num. 3. in recen. dec. 593. sub num. 5. vers. & littera par. 3. ac dec. 41. num. 40. par. 7. & in Auenionen. dilapidationis bonorum 7. Maij 1646. coram R. P. D. meo Cerro, §. Præterquod.*

Minus releuat quod Ludouicus huiusmodi probationes facere potuerit tempore quo
11 lis † diu in partibus, & in Curia agitata fuit.

Quia placuit responsio quod illas in parti-
12 bus omiserit, † ex quo sententiam fauorabilem ex tunc deductis ibi reportauit, ac proinde non egebat alia probatione in Curia Auenionen. &c. semper impugnauit legitimam deberi credens hic quoque obtinere potuisse
13 ex rationibus † hactenus adductis, vt ponderauit *Rota coram san. mem. Greg. decis. 174. num. 5.* & *se-*

& sequenti, ac decis. 276. sub num. 3. vers. quia cum obtinuerit Add. ad Buratt. decis. 33. sub litt. B.

Neque momenti est prætensa irreleuantia videlicet articuli continentis melioramenta facta in prędio super quo immissio concessa fuit.

Quia (quidquid sit de hoc) in causis pro-
14 phanis sufficit † releuantia vnius tantum articuli, vt super omnibus remissoria concedatur, *Rot. dec. 177. num. 1. & decis. 315. nu. 1. par. 6. recent. Buratt. dec. 392. num. 5. & 656. nu. 4. ac sapè in alijs.*

Cœterum ne diutius quam par sit probationes differantur reseruarunt DD. eorum ar-
15 bitrio facultatem † prosequendi interea, vel retardandi processum ad vlteriora, vt seruatum fuit coram *Buratt. d. decis. 392. in fin. vers. verum quia in Theanen. seu nullius Abbatiæ 5. Martij 1641. coram R.P.D. Bichio, ac in alijs.*

Atque ita conclusum fuit remissoriam esse concedendam cum retardatione, vel sine arbitrio &c.

Vtraque parte informante &c.

Idest sub die 30. Aprilis 1655. coram R. P. D. Priolo est supra decis. 4. in hac eadem part. 12. recent.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Census, seu Depositi.

Veneris 2. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Causa commissa etiam ex rescripto Signaturæ vtraque parte informante, in qua intra biennium nihil fuit actum licet deserta dicatur; tamen hoc procedit, vbi constat de iustitia sententiæ, alias est locus restitutioni in integrū, vt in casu decisionis.

SVMMARIVM.

1 *Causa commissa etiam per Signaturam vtraque parte informante si infra biennium non committatur dicitur deserta.*
2 *Decretum iniustum non transit inindicatum.*
3 *Restitutioni in integrum est locus quando res iudicata est iniusta.*
4 *Voluntas in præiudicium iuris tertio quæsiti est immutabilis.*
5 *Voluntas vltima derogat priori, & n. 6.*
7 *in Alternatiuis electio est debitoris.*
8 *Dispositio secunda etiam dubia derogat primæ.*
9 *Voluntas est immutabilis in præiudicium iuris quæsiti etiam ex clausula, quorum interest obligationi Cameralis adiecta.*
10 *Clausula*, quorum interest, *in obligatione Camerali posita comprehendit solum interesse primarium non autem extrinsecum, seu secundarium.*
11 *Fideiussor quando dicatur habere interesse principale; & quando secundarium.*
12 *de Iure tertij dari non potest.*
13 *Maximè quando tertius est in causa, & reiecit oppositiones sibi competentes.*
14 *Cessio iurium translatiuè intelligitur facta ad effectum hypothecæ anterioris non autem ad effectum exigendi fructus census extincti, & n. 15.*
16 *Reseruatio personalissima extinguitur cum persona.*
17 *Verba à dispositione relata ad extinctionem important nudam administrationem.*
18 *Census lite pendente extingui potest vbi adest pactum.*
19 *Lis calumniosa habenda est, ac si mota non fuisset.*

DECISIO CLXXXIX.

POST directam Reuerendissimo Terracinen vsque de anno 1646. à plena Signatura commissionem causæ appellationis interpositæ per Baccellos à decreto Rotali prætuijs duabus decisionibus impressis per *Modern. de oblig. Camer. decis. 191. & 267. & post Modern. Foroliuien. de pignor. dec. 102. & 109.* Declarante mandatum à R.P.D. Farnesio contra eosdem Baccellos relaxatum pro transportatione depositi scutor. 6000. ad sacrum Montem Pietatis esse exequen, quia ab inde citra nihil actū fuit in causa, dubitaui, an constaret de re iudicata, seu potius de causis restitutionis in integrum, & post tertiam causæ propositionem partibus acerrimè informantibus negatiuè quoad primam affirmatiuè quoad secundam dubij partem respondendum Domini censuerunt. Nam lapso biennio à die appellationis interpositæ, licet verum sit non prorogatis fatalibus sententiam, vel decretum in rem iu-
1 dicatam † transire etiamsi vtraque parte informante, vt in præsenti, à Signatura fuisset admissa appellatione, dummodo tempore debito commutatio producta non fuit, & præuia citatione ad diceñ contra communis effecta, vt fuit responsum *in Aquilana iurispatronatus 4. Iunij 1646. §. Quia cum ab eo tempore citra coram Eminentissimo Corrado, & plenè in Romana locorum Montium 3. Iunij 1650. in princ. vers. tamen quia communio coram R.P.D. meo Meltio.* Nihi-
2 lominus † quia prædictum decretum hodie Domini iniustum existimarunt nullo modo potuit in iudicatum transire, *Surd. cons. 61. n. 50. vers. Et quod talis sententia Rota in Anconitana dotis 25. Nouembris 1647. in princ. coram bon. me. Arguelles, in Rom. fideicommissi de Marianis prima Martij 1649. coram Reuerendiss. Tarraconen. §. Vltra quod &c. & in Romana hæreditatis 10. Decem-*
3 *bris 1655. §. fin. coram me.* † Sed factus est locus restitutionis in integrum ob læsionem ex illius iniustitia resultantem, *Rota decis. 50. n. 1. & 2. par. 7. recent. & in Beneuentana Saluiani 24. Maij in princ. coram R.P.D. Priolo.*

4 Iniustitia decreti visa est in eo † consistere, quod Nappij non mutarunt voluntatem, & quamuis voluissent, non tamen potuissent in præiudicium iuris Baccellis acquisiti; Nam quoad primum non subsistit in facto Nappios vtriusque census impositores, qui ad effectū extinguendi primum cum Roberto dicta scuta 6000. in banco illorum de Baccellis deposuerunt, mutasse postmodum simul cum Apruch emptore, voluntatem, & à d. pacto re-

recessisse, quia ijdem Nappij vsque de anno 1631. sub die 5. Aprilis citarunt Baccellos ad deponeñ in Monte Pietatis scuta 6000. ex secundo censu retracta, & penes ipsos deposita cum omnibus, & singulis conditionibus contentis, vt in Summario illorum de Baccellis *num.3. Litt.A*, & ideò si voluerunt pecuniam in Monte Pietatis deponi cum ijsdem conditionibus, quibus apud Baccellos reperiebatur vtique voluerūt pecuniam deponi cum onere primum censum extinguendi cum qua conditione apud Baccellos factum fuerat depositum, & sic quæcumque fuerit eorum im-
5 mediatè antecedens voluntas † hæc tanquam vltima, per quam ab antecedenti instantia recessisse dicuntur ad tradita per *Rot. coram Put. decis.213. in correct. lib.2. & apud Modern. Perus. de*
6 *manut. decis.531. num.2.* † Et cum priori incompatibilis venit attendenda, *Menoch. præsumpt. 134. num.39. & seq. lib.3. Rot. coram Duran. decis. 302. n.5. & dec.103. par.5. rec.*

Non obstat, quod paucos post dies subsecuta fuerit intimatio ijsdem Baccellis facta, in qua illis notificatum fuit, Apruch esse paratum nulla etiam præcedente disdicta secundum censum retrouendere; quia animaduersum fuit, quod nouissimus hic actus alternatiuè conceptus erat, quod Baccelli nempè, vel scuta 6000. in eorum banco deposita eidem Apruch soluerent, vel in Monte Pietatis deponerent cum ijsdem conditionibus in secundo instrumento census appositis, vt in Summario pro Baccellis præteritæ positionis *nu.3. litt.B*, ibi, seù deponeñ dictam summam scu-
7 tor. 6000. in sacro Monte Pietatis &c. † ex huiusmodi autem alternatiua optio Baccellis debitoribus fuit attributa, vel soluendi dictam summam Apruch secundi census creditori, vel primū censum extinguendi electio sit debitoris, *Surd. cons.225. num.6. & decis.318. num.3. Gratian. discept.239. num.1. Rota dec.207. num.5. par.5. rec. & in Spoletana manutentionis 12. Maij 1645. coram R.P.D. meo Bichio §. . . . cum alijs per Modern. Lucen. cons.62. n.17. lib.1.*

Hæcque opinio tantò magis Rotæ placuit concurrente decreto eiusdem R.P.D. Farnesij, quod summa prædicta pecuniarum in Monte Pietatis cum ijsdem conditionibus transportaretur, quod tanquam instantiæ præcedenti conforme non potest dici prouisionale, & magis demonstrat voluntatem instantium non fuisse mutatam, neque ipsos à pacto extinguendi primum censum voluisse rece-
8 dere cum etiam † sufficeret dubiam fuisse illorum intentionem, vt à priori voluntate recessisse non diceretur *ad text. in l. non ad ea 88. ff. de cond. & demonstr. Menoch. cons.422. numer.76. lib.5. Gratian. discept.221. num.22. Bart. & Peregr. in locis citatis per Rot. coram Buratt. decis.272. numer.9.*

Non mutata itaque illorum de Nappis voluntate potuerunt Baccelli primum censum extinguere iuxta conuentionem in secundo initam, & validè extinxerunt cum Airolis, & Brignolis, qui vti creditores Roberti primi per decretum D. Thesaurarij prioris huiusmodi census adiudicationem reportarunt.

Quinimò etiamsi Nappij, & Apruch mutassent voluntatem adhuc potuissent Baccelli
9 primum censum extinguere, quia in præiudicium iuris ex stipulatione Notarij pro omnibus interesse habentibus in obligatione Camerali comprehensa illis quæsiti mutatio voluntatis admitti non poterat ex traditis per *Castr. cons.433. num.2. vers. sed respondeo lib.1. in terminis fideicommissi Rota coram san. memor. Greg. decis.362. n.8.* cum alijs relatis in prima huius causę decisione ad fauorem illorū de Baccellis emanata sub die 13. Martij 1643. §. *quia cum coram R.P.D. meo Meltio, & in Sipontina pensionis 8. Iunij 1648. §. Tum quia vers. quo casu depositum coram R.P.D. meo Peutingerio.*

Nec releuat, quod Baccelli nullum ius haberent, ex quo contractus fuit inter tertios Apruch, nempè, & Nappios celebratus, & stipulatio contenta in obligatione Camerali,
10 pro † omnibus quorum interest intelligitur de habentibus interesse primarium, & principale, non autem de interesse extrinseco, vt in fideiussore in specie fuit responsum per *Rot. coram Duran. dec.27. n.12. & seqq.*
11 Quia cum immediatè post † creationem census inter Nappios, & Apruch celebratam coram ijsdem Notario, & testibus fideiusserint, atque etiam in alio anteriori censu cum Roberto longè ante fideiusserint non dicuntur habere interesse secundarium, sed principale, præcipuè quia in primo censu fructus erant duriores, nec Baccelli in eo habebant releuatores, quos in secundo reportarunt, atque ita stipulatio prædicta pro omnibus quorum interest illis suffragari debet tanquam de tempore stipulationis interesse habentibus, quicquid sit si in interuallo accessissent, quo casu tanquam sine interesse sub dicta clausula non comprehenderentur, in quibus terminis loquitur *decisio Duran. vt eam declarando distinguit Rota in Romana fructuum census 11. Decembris 1645. §. Et hinc non applicatur coram R.P.D. meo Cerro impress. post Modern. Foroliuien. de pignor. dec.111. num.8. & in Ciuitatis Plebis Saluiani 1. Iulij 1647. §. Prout dubitan. vers. quod tamen coram R.P.D. meo Bichio,* vbi in specie fuit dictū, decisiones in hac causa Romana census, seù depositi contra Baccellos emanatas ita esse intelligendas.

Neque refragatur, quod in extinctione census Roberti primi non seruauerint Baccelli formam, & conditiones in decreto D. Thesaurarij præscriptas; quia cum onera in decreto contenta respicerent fauorem creditorum eiusdem Roberti pro quorum securitate pecuniæ erant in tot locis Montium reinue-
12 stiendæ, illis tacentibus, † non possunt Nappij hanc exceptionem, tanquam in iure tertij consistentem opponere, *Bart. in l.2. num.1. ff. de except. rei iud. Surd. cons.359. num.13. Rot. in Rom. Salniani 4. Martij 1644. §. Etenim cum in instrumento coram R. P. D. meo Verospio, & in Romana dotis 31. Ianuarij 1652. §. non obstat, quod Gaspar coram R. P. D. meo Bichio.* Inter creditores autem eiusdem Roberti adscribi non possunt,

Surd. cons. 136. num. 29. lib. 1. Ruin. cons. 56. num. 8. lib. 5. Rot. coram Merlin. decis. 741. num. 9. & decis. 623. n. 7. par. 4. rec. tom. 3.

Rursus non obstat, quod Baccelli tenerentur in extinctione census reportare cessionem iurium translatiuè ad fauorem Apruch; quia
13 vltra † quod hæc est exceptio de iure tertij, quam Patres Præmonstratenses eiusdem Apruch donatarij in causa existentes non opponunt; imò expressè illam approbarunt, & & ideò à Nappis allegari non potest ex supradictis, cum præcedenti pacto conuentum fuisset de extinguendo primum censum pro rata scut. 6000. cessio deinde reportanda, ne manifestam contrarietatem contineat, intelligenda
14 necessariò † est de cessione translatiua iurium quoad hypothecam anteriorem pro sorte, quam reportarunt Baccelli non autem pro
15 sorte, & fructibus, † qui censu extincto exigi non poterant, *Ant. de Amat. resol. 7. num. 32. post med. Rot. in Macerat. Saluiani 26. Iunij 1648. §. nec facit coram R. P. D. meo Peutingero, & in Romana fideicommissi, seu Saluiani 26. Nouembris 1620. sub §. nec minus vers. Quamobrem vt euitetur coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Minus denique vrget, quod pecuniæ depositatæ starent *à dispositione di Monsignor Francesco Nappi*, sine cuius propterea consensu extinctio census fieri non poterat, quia omisso,
16 quod cum huiusmodi reseruatio † disponendi tanquam personalissima per mortem eiusdem R. P. D. Francisci ante motam litem super transportatione depositi fuisset extincta, illius heredes ea iuuari non possunt, dum non constat, ipsum tali facultate vsum fuisse, vt pluribus probat *Fusar. de substit. q. 550. num. 5. cum alijs per Rot. in Rom. fideicommissi de Incoronatis 29. Maij 1641. §. altera detractio coram Reuerendiss. Terracinen.* responsum fuit, quod non erat necessarius consensus R. P. D. de Nappis, cum
17 verba † illa, *à dispositione di Monsignor Francesco Nappi*, tanquam ab immediatè sequentibus restricta ad effectum extinguendi censum Roberti primi nõ important dominium, sed nudam administrationem ad effectum faciendæ extinctionis, vt respondit *Rot. coram Coc. decis. 431. num. 2. vers. neque releuat, & coram Duran. decis. 245. numer. 2. vbi concordantes allegantur.*

Quod autem lite pẽdente non possent Bac-
18 celli censum † extinguere non procedit hoc casu, in quo pactum clarissimum faciendi extinctionem præcesserat, ex quo constabat, litem superinde motam fuisse calumniosam,
19 quæ † proinde habenda erat, ac si mota non fuisset *Rota coram Reuerendiss. Vrgellen. decis. 377. num. 3. & in Romana fideicommissi de Marianis 10. Decembris 1646. vers. nam fuit coram Reuerendissimo Tarraconen.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO Sac. Rotæ DECANO.

Lunen. Sarzanen. Beneficiorum.

Veneris 9. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus institutum fauore masculorum etiam adoptandorum excludit fæminas natas, & nascituras transitque in fideicommissarium de voluntate Testatoris, & succedendo in alijs bonis videtur agnitus irreuocabiliter in compatronum.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus cõcurrente testatoris voluntate transit etiam in fideicommissarium.*
2 *Hæredem esse, & in hæreditate succedere paria sunt.*
3 *Adoptiuus excludens fæminas à iure patronatus intelligitur excludere siue sint natæ, siue non. num. 4.*
5 *Nominandi facultas non expirat in primo actu, sed ad alios transmittitur.*
6 *Ordinarij consensus in fundatione iurispatronatus præsumitur ex lapsu triginta annorum cum obseruantia.*
7 *Actum approbans videtur approbare omnia illi annexa.*
8 *Iuspatronatus continetur inter iura hæreditaria.*
9 *Vocatio pro hæredibus, & successoribus quibuscunque non comprehendit extraneos vbi dispositio ad agnatos refertur.*
10 *ad Iuspatronatus admissio resultat ex admissione ad bona.*
11 *Agnitio semel facta controuerti amplius non potest.*

DECISIO CXC.

Restricta difficultate ad qualitatem præsentationis obtentæ ab vtroque collitigante sub die 3. Decembris 1655. decisum fuit esse iustificatas, & exequendas litteras Io: Promontorij, continentes narratiuam, quod præsentatus esset à maiori parte; non autem alias Ioannis Antonij Contardi impetratas sub narratiua præsentationis medietatis patronorum, quam decisionem hodie Domini confirmarunt, quia cum ex quinque vocibus filiorum Augustini Griffi, à quo prouenit iuspatronatus controuersum, nempè Nicolai, Ioannis Antonij, Barnabæ, Hieronymi, & Fedriani vox Nicolai deuenerit in Franciscum filium adoptiuum, seù nominatum à Catherina filia Fedriani, voces Ioannis Antonij, Barnabæ, & Hieronymi, ex donatione ab eis facta peruenerunt ad Mariam aliam filiam eiusdem Fedriani, & subindè ad Claram, & Annam eius filias, & vox Fedriani deuenerit in ipsius quatuor filias, nempè in dictas Catherinam, & Mariam, atque Vrachinam, quę renunciauit suis Patruis, & Felicitam, quę renunciauit eius sororibus, vtiq; dum Promotorius præsen-

sentatus fuit, tàm à dicto Francisco filio adoptiuo, quam a dicta Anna, Contardus verò à sola Clara, de consequenti sequitur iustificari Promotorium esse præsentatum à maiori parte, Contardum verò non habere præsentationem medietatis Patronorum, vt Papæ narrauit.

Non obstat, quod dictus Franciscus adoptiuus non potuisset succedere Nicolao, nisi per fideicommissum.

1 Quia vt respondetur in Decisione † Iuspatronatus transit etiam ad fideicommissarium, concurrente Testatoris voluntate, & non repugnante (prout hic) forma primæuæ acquisitionis ex authoritatibus allegatis *in Bononien. Iurispatronatus 23. Ianuarij 1640. §. Præterea & in Maioricen. Beneficij 29. Iunij 1648. §. sine ipsius coram R.P.D. meo Bichio*. Voluntas enim Testatoris in casu nostro clarissima est, quia Nicolaus, casu quo haberet filias fœminas declarauit nolle ipsas succedere in Iurepatronatus, sed quod illud vadat ad hæredem masculum, quem fratres constituissent, ibi. *E voglio che detto Iuspatronato vadi all'herede Maschio, che constitueranno detti miei fratelli*, quæ quidem verba non possunt referri, nisi ad adoptatum, quem superiùs Testator hæredem faciendi potestatem suis fratribus concesserat, quatenus proprios filios saltem naturales non haberent, ibi. *Et in tal caso loro poteranno farsi vn figliuolo maschio adottiuo che succeda in detta heredità*. Dum enim voluit quod adoptandus à fratribus succederet in sua hæreditate vtique subsequentia verba vocatiua ad Iuspatronatus hæredis Masculi constituendi ab eisdem fratribus de alio hærede, quam de adoptando intelligi non possunt, de quo dumtaxat superiùs mentio

2 facta fuit, † cum paria sint succedere in hæreditate, & esse hæredem, quia hæres dicitur qui in vniuersa hæreditate succedit, *l. nil aliud ff. de verb. signif. l. si hæreditas ff. de reg. Iur. Fusar. de substit. quæst. 341. sub num. 22. vers. verbum enim*.

Nil releuante, quod hæreditas præfata ex lectura eiusdem Testamenti deuenire non poterat ad adoptandum existentibus filiabus fœminis ipsius Testatoris, quæ vocatæ leguntur nullo eis dato substituto, quia vocantur quidem ad vniuersam hæreditatem, sed excluduntur à Iurepatronatus, ibi, *Item caso che io non hauessi se non femine, voglio che siano heredi vniuersali delli miei beni, mà però le priuo in perpetuo del Iuspatronato delle mie Cappelle &c. E voglio che detto Iuspatronato vadi all'herede maschio, che*

3 *constitueranno li miei fratelli &c.* † Vndè sicut adoptiuus successisset in hæreditate si Testator filias non procreasset, nec reliquisset, ita in contrario succedere debeat in Iurepatronatus stante enim supradicta illarum exclusione ab ipso Iurepatronatus cum institutione adopti-

4 ui † illarum vocatio in hac parte perindè habet ac si facta non fuisset *ad text. in l. pecuniam, ff. si cert. pet. Rota decis. 314. n. 3. par. 6. recent.*

Non obstat quod Catherina, cui sa. mem. Iulius V. præuia commutatione d. voluntatis facultatem concessit, vt loco dictæ adoptionis in dicta hæreditate succederet, cum facultate nominandi vnum masculum pro futuro successore, alium priùs nominasset nempè Paulum Aemilium; Quia cum iste ipsæ Catherinæ prædecessisset, ideoque sequi non potuerit effectus conseruationis Iurispatronatus in familia à Testatore enixè contemplatus, †

5 facultas nominandi consumpta non fuit in primo actu, sed potuit à Catharina fieri alia nominatio *cap. si electio de elect. in 6. Ruin. cons. 24. numer. 2. vers. & alia ratione potuit lib. 2. Surd. cons. 264. num. 24. Tiraquell. in l. Boues §. hoc sermone limit. 1. num. 4. de verb. significat. Grat. discept. 58. num. 5. cum seqq. Card. Seraph. decis. 589. num. 8. 9. & 10.*

6 Nec subsistit, quod deficiat consensus Ordinarij, † quia præsumitur ex lapsu 30. annorum cum obseruantia, vt præter authoritates allegatas *in dicta Decisione sub §. non obstat, quod Franciscus, respondit Rot. decis. 707. num. 5. part. 1. recent. Adden. san. mem. Greg. decis. 420. n. 7. vers. verum iste*, quæ bene resultat, ex quo adoptiuus fuit admissus ad hæreditatē Nicolai, vt patet ex sententia Vicarij Sarzanæ, relata in hodierno Summario Promontorij num. 1. quę licet non faciat expressam mentionem Iurispatro-

7 natus, † quia tamen in necessarium antecedens includit adoptionis, seù nominationis approbationem videtur pariter includere approbationem translationis Iurispatronatus ex eodem titulo eiusdem Testamenti præcedentis per ea quæ dixit *Rot. coram Card. Caualer. decis. 408. nu. 6. & alijs relatis in Barchinonen. Iurisdictionis 4. Iulij 1646. §. si quidem in fine, & 8. Aprilis 1647. §. nec refert pariter in fine coram R.P.D. meo Bichio*. † Maximè cum non detur actus

8 contrarius quoad Iuspatronatus illudque inter Iura hæreditaria regulariter contineatur, *cap. cum seculum de Iurepatronatus Modern. Pisan. eod. tract. lib. 4. cap. 4. n. 35.*

Demum quoad voces Ioannis Antonij, Barnabæ, & Hieronymi contentas in donatione per eos facta ad fauorem Mariæ nullius est releuantiæ, quod ista excluserit Annam, instituta sola Clara in omnibus bonis, quia vt respondet decisio sub §. *Nec obstat*, Anna dictam donationem capit ex propria persona, cum nominatim facta fuerit non ad solum fauorem Mariæ, sed specialiter etiam ad fauorem eius filiorum Masculorum, & in istorum defectu fauore fœminarum; Nihil refra-

9 gante quod † stipulatio concepta fuerit pro hæredibus, & successoribus quibuscumque cum non inducat liberam potestatem disponendi in quoscumque hæredes, nisi deficientibus agnatis expressè vocatis in quibus qualitas hæreditaria, vel non requiritur, vel satis est quod per eos non steterit, quin fuerint hæredes ex Iuribus, & authoritatibus, ibi allegatis.

Quæ eò certiùs hodie visa fuerunt admittenda, tùm quia ex lectura donationis apparet donantes dedisse facultatem Mariæ Donatariæ nominandi hæredem in bonis, & Iurepatronatus in casu dumtaxat quo non haberet filios masculos, nec fœminas, ibi. *Item vogliamo, che non hauendo detta Maria nostra Nipote*

figli

figli Maschi ò femine, che in tal caso possa nominare vn herede à suo beneplacito di tutta l'heredità nostra, tanto ne beni patrimoniali, quanto nel Iuspatronato &c. Vndè bene infertur quod stantibus filijs masculis, seù fœminis, ad eos bona, & Iuspatronatus ex propria persona spectare debeat. †

10 Tum etiam quia eadem met Clara Annam admisit ad medietatem bonorum prouenien. ex dd. donationibus, vt patet ex Instrumento diuisionis in dicto Summ. Promontorij nu. 2. Et ideò ipsa agnouit, & fassa fuit ad eam pariter pertinere medietatem vocum ad illos spectantes, & in eadem donatione compræ-

11 hensorum qualis † agnitio, & confessio à Contardo per dictam Claram præsentato controuerti non potest *DD. in l. in Contractibus C. de non numer. pecun. Mohed. decis. 2. num. 3. de confess. bon. mem. Coccin. decis. 152. num. 1.*

Et ità vtraque &c.

☞ *Decisio hæc emanata sub die 3. Decembris 1655. in hac eadem causa est decisio 100. supra in hac par. 12. recent.*

R. P. D. VEROSPIO.

Romana Pecuniaria.

Veneris 9. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Confessio extraiudicialis probata per testes plenè probat contra confitentem præsertim, quando facta est parte præsente, & dicta Testium pluribus roborantur adminiculis in Decisione enumeratis. Et ex quibus Testium singularitas tollitur.

SVMMARIVM.

1 *Confessio extraiudicialis plenè probat de Iure Canonico.*

2 *Maximè quando est facta præsente parte.*

3 *Testes in substantia concludentes dicuntur contestes.*

4 *Testium depositiones coadiuuantur coniecturis.*

5 *Scriptura dicitur approbata per productionem.*

6 *Debitum probatur per illius oblationem creditori factam etiam in minori summa.*

7 *Scriptura contra scribentem probat.*

8 *Epistolæ missiuæ plenè probant contra scribentem.*

9 *Singularitas Testium tollitur adminiculis super substantia depositionis.*

10 *Creditor ex eadem causa mutui potest esse Testis, quando iam fuerat satisfactus.*

11 *Testis examinatus, & reproductus plenè probat contra inducentem.*

12 *Crediti liquidatio constito de illius substantia fit leuioribus probationibus.*

DECISIO CXCI.

PRolata fuerat ab A. C. Angelini fauore sententia super mutuo in scutis 2245. à Ioanne Luca contracto, pro cuius proinde credito, bis per me proposito dubio, in affirmatiuam hodie Domini sententiam inclinarunt. Illud quippè concluditur ex ipsiusmet extraiudiciali Debitoris confessione duplici contestium depositione fulcita, † quæ Cano-

1 nici Iuris æquitate perspecta plenè concludit *iuxt. text. in cap. si Cautio de fid. Instrum. vbi inter cæteros Felin. num. 49. Rot. decis. 4. n. 1. par. 2. diuers. coram Greg. decis. 408. nu. 2. & decis. 87. nu. 2. par. 6 recen. & alijs relatis iuribus in Lauretana Prædij 22. Aprilis 1641. in §. simulatio verò coram clar. mem. Bichio*, † Cum ea maximè confessio præsen-

2 te, & acceptante Angelino Creditore prodij-se comprobetur, vt notat *Felin. in cap. olim nu. cum seqq. de rescript. Dec. cons. 146. num. 3. Rota coram Seraph. decis. 1488. num. 3. & coram Vrgellen. decis. 188. num. 2.*

Quæ sanè Testium depositio perperam exceptione singularitatis refellitur, licet enim alter ex ijs, nempè Tassus confessionem Ioannis Lucæ sub expresso eorum verborum contextu non referat, quo eam Cincius alter contestis enunciat, neque de Interrogatione Angelini scuta 2600. à Ioanne Luca repeten-tis concludat non tamen censentur esse singu-

5 lares † dum in substantia de Confessione Debitoris, ex ipsiusmet verbis elicita conueniunt *iuxt. text. in cap. nihil obstat de verb. signif. Alexand. cons. 47. num. 5. lib. 2. Surd. cons. 12. num. 43. & 45. Gabr. cons. 42. num. 4. lib. 1. Rot. decis. 396. num. 2. ad med. par. 4. diuers. & coram bon. memor. Merlino decis. 340. num. 7. & in Lauretana Prædij 22. Aprilis 1641. coram bon. mem. Bichio, & in Anconitana Bonorum 13. Ianuarij 1645. in §. quoad scuta in fin. coram R. P. D. meo Meltio*, & notat *Add. ad Buratt. decis. 458. num. 80. vers. item sufficit.* Cum eadem maximè corroboretur, tùm ex negle-

4 cto, † ac Spreto per Doriam matrem examine, ne proptereà ipsius depositio Ioanni Lucæ filio præiudicium aliquod posset inferre, prout id ex Puteo Bonelli expressa attestatione conuincitur deponentis prætereà debitum scutor. 400. à Ioanne Luca cum Angelino ex Tornei causa contractum, tùm ex notula eiusdemmet Angelini Creditoris debitum præseferente in summa scutor. 1415. quæ † ex

5 Ioannis Lucæ productione approbata censetur *cap. cum Venerabilis. vbi Dec. cons. 201. num. 6. Rot. decis. 444. num. 1. par. 4. diuers.* Tum denique ex depositione Castagnini mediatoris assistantis nimirum summam † scutorum 1010.

6 licet à Ioanne Luca in tot debitorum nominibus oblatam insolutum ab Angelino fuisse neglectam, quod creditum proprium in quātitate valdè maiori consistens haud æquaret. Hinc enim plusquam semiplena crediti probatio desumitur, vt aduertit *Aym. cons. 173. num. 7. Rot. coram Cæsare de Grassis decis. 2. in fin. de empt. & vend. coram Mantic. decis. 6. num. 10. coram bo. me. Coccino decis. 415. n. 1. Greg. decis. 521. n. 3. & in decis. 113. n. 1. par. 5. recent.*

Plura prætereà Chirographa concurrunt charactere Ioannis Lucæ conscripta, & ad Angelinum successiuè transmissa, † quæ cum

7 mutuum præseferant à scribente petitum, contra ipsum debent proindè scribentem vrgere *iuxt. text. in l. publ. 26. §. fin. ff. depos. l. si aliquid is C. de donat.* Postquam ea maximè pecuniarum

rum traditio ex subsequuta Francisci Blanci attestatione comprobatur, quæ præterea posset, sine ex petita pluries mutatione præsumi siue ex amicitiæ vinculo inter Ioannem Lucam cum Angelino ante contracto, huius potissimè perspecta consuetudine tradendi pecuniam mutuo, etiam nulla præcedente Scriptura, quarum proindè Epistolarum con-
8 scriptio, † cum de Ioannis Lucæ manu exarata probetur debent contra ipsum plenè cõcludere, vt notat *Couar. pract. quæst. cap. 22. nu. 7. Rot. coram Seraph. decis. 996. num. 1. coram Buratt. decis. 266. num. 4. & decis. 154. num. 1. par. 7. recent. & in Romana Affictus seu frumenti 17. April. 1654. §. Primo coram bo. me. Peutingerio.*
9 Hinc depositio † Testium edita super confessione extraiudiciali vtpotè pluribus adminiculis fulcita singularitatis exceptione haud obstante debet admitti, vt notat *Castr. cons. 285. num. 10. ad fin. vers. item non obstat lib. 1. Surd. cons. 173. num. 45. Rot. coram Puteo decis. 476. nu. 5. & 6. par. 6. rec.* vt notant *Adden. ad Buratt. decis. 341. Littera A.* Licet Cincij depositio impugnetur exindè, quod ipse ex eodemmet Credito scu-
10 ta 550. consequi debeat, † ea namque quantitas ipsimet persoluta probatur per bienniũ ante subsequutum examen, adeòque is non poterit tanquam inhabilis remoueri *iuxt. text. in l. etiam vbi Bald. num. 4. Cæterique communiter C. de Test. Felin. in cap. in litteris num. 8. Mascard. de probat. conclus. 307. num. 4. Rot. coram Buratt. decis. 775. nu. 9. & in Hispalen. Decimarum 12. Ianuarij 1646. §. non obstat coram R. P. D. meo Cerro.*

Verumtamen licet ex his Angelini creditum in genere comprobetur cuius tamen quantitatis existat idem creditum non fuerũt Domini concordes. Aliqui enim illud exindè firmarunt in scutis 511. quod in ea videlicet summa contractum pro rata scutor. 311. Ex eiusdemmet Ioannis Lucæ Epistolis comprobatur, nec non in altera rata scutor. 200. ex notula Angelini manu conscripta, ac referente earumdemmet summam scutorum biscentum à Ioanne Luca debitam pro residuo scutorum 400. quæ ex Tornei Causa eidem mutuo tradiderat, de quo Testis scilicet PuteoBonellus quousque deponit, eo licet notula ipsa maiorem debiti preseferens quantitatem à Ioanne Luca producta fuerit ex ea tamen productione non poterit omnium earum partitarum approbatio desumi dum aliquæ ex ijs ab eodem impugnatæ noscuntur ex depositione Bernardini de Magistris Summar. Angelini num. 2. † Qui cum ab eodem-
11 met D. Angelino fuerit renunciatum in Testem, ac reproductus contra ipsum plenè concludit quicquid dici possit si eius depositione vsus non foret, vt notat *Buratt. cons. 89. nu. 51. lib. . Honded. cons. 84. num. 50. & 51. lib. 2. Rot. decis. 239. num. 2. par. 1. recent. & in Bononien. Tutela 1. Iuly 1615. in vlt. §. coram bon. mem. Cardin. Patritio Verospio*, & notat *Adden. ad Gregor. decis. 215.*

Alij verò creditum reducendum esse ad scuta 1630. censuerunt, quia dum Confessio Ioannis Lucæ super quantitate scutorum bis mille & sexcentum de qua primus Testis in ordine deponit fulcita dignoscitur attestatione Castagnini mediatoris concludentis nimirum Debitorum nomina in summa scutorum 700. sublati existentiæ, nec non alterum Betti in scutis 930. à Ioanne Luca Angelino fuisse oblata per dissolutionem æris cum eo antecedenter contracti vt ex eiusdem Angelini Summar. conuincitur numer. 9. In hac proinde summa minori eidem Ioanni Lu-
12 cæ debet obesse. † Leuiores namque probationes admitti solent quoties creditum in quantitate dumtaxat dubitationem admittat vt notat *Surd. cons. 4. num. 17. Bell. Iun. cons. 93. num. 9. & 10. Rot. decis. 636. num. 6. par. 2. recent. & in Pisauren. Iocalium 22. Iunij 1648. coram bon. me. Arguelles.*

Et itá vtraque &c.

R. P. D. CERRO.

Leodiẽ Successionis.

Luna 12. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Filij succedunt in dote materna post mortem parentum non obstante statuto tribuente Patri dominium rerum dotalium vt latiùs in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Leodij Statutum defert viro dominium bonorum dotalium durante matrimonio.*
2 *Verba, sine filijs, in Statuto Leodij interpretantur fauore filiorum, & num. 3.*
4 *Argumentum à contrario sensu admittitur in omni lege, & Statuto.*
5 *Potestas disponendi limitata ad tempus vitæ non extenditur ad tempus mortis. Vide etiam num. sequent. 6.*
7 *Dominium bonorum dotalium de iure spectat ad virum.*
8 *Dominium mariti in bonis dotalibus eo mortuo expirat.*
9 *Dominium bonorum dotalium spectat ad filios matre prædefuncta.*
10 *Statutum deferens dominium bonorum dotalium viro viuente vxore, illa mortua filys detulisse censetur defuncto tamen Patre.*

DECISIO CXCII.

SVB die 14. Iunij 1652. coram me fuit resolutum sub testamentaria dispositione Ioannis Philippi de Matthijs venire omnia bona paterna, siue aduentitia sint, siue profectitia, ac non solum prouenientia à maioribus sui Patris, sed etiam ab ipsomet eius Patre quomodocumque acquisita, reseruato vt particulariter videretur an sub dicta dispositione veniant bona quæsita Patri Testatoris ex dote suæ vxoris, iuxtà consuetudinem Leodiẽ super quo hodie assumpta disputatione negatiuè responsum fuit.

Con-

Consuetudo enim Patriæ Leodien., defert quidem viro dominium bonorum suæ vxoris, sed resolubile, quatenus vxor decedat
1 cum filijs ibi, † vir per matrimonium fit Patronus, & absolutus Dominus omnium bonorum mobilium, & immobilium suæ vxoris, ac etiam omnium bonorum obuentorum & acquisitorum durante matrimonio habet potestatem disponendi de eis inter viuos, vti de re sua propria, absque auctoritate, & consensu suę vxoris, & remanet illorum Patronus post mortem illius sine filiis, hoc nisi adsint pacta, vel prouisiones in contrarium, †
2 verba enim illa sine filijs adiecta sunt fauore ipsorum filiorum, vt in terminis dictum fuit *in Leodien. Bonorum 5. Iuly 1655. coram R.P.D. meo Bichio, §. nostram auth. in fine*. Itaut proptere-
3 rea † filijs superexistentibus ipsis tanquam heredibus Matris dominium accrescat bonorum illius, non autem Marito ducto argumento, tùm à contrario sensu, si enim consuetudo post mortem vxoris facit virum Patronum si sine filijs decedat, ergo cum non facit talem, si ipsa decedat cum filijs, † quod
4 quidem argumentum admittitur in omni lege scripta vel non scripta, aut particulari statuto, vt bene in terminis firmat *Ang. cons. 210. num. 4. Rot. in recent. decis. 185. num. 7. par. 1. & decis. 455. num. 16. par. 5. & coram Buratt. decis. 116. num. 7.*

Tum etiam à natura limitationis temporis, dum enim consuetudo † potestatem disponē-
5 di concedit viro inter viuos, exindè assequitur hanc potestatē limitatam ad tempus vitæ non extendi ad tempus matris, vt in pũcto similis consuetudinis tradit *Cassan. ad consuetudinē Burgundiæ rub. 4. §. 4. sub §. 2. & facit tex. in l. Pater filiũ §. fundum ff. de legat. 3.* Idemque comprobant allegati per *Peregr. de fideicommissis ar. 4. n. 43. & 45. ad med. & per Fusar. de substit. q. 549. n. 10.* † Imò
6 satis esset, quod consuetudo nihil disposuisset de dominio in tempus mortis, vt intraret ad fauorem dispositio Iuris communis, cuius
7 vigore licet Dominium bonorum dotalium durante † Matrimonio spectet ad virum *l. dote Ancill. C. de rei vindicat.* Moriente † tamen viro
8 vel vxore cum liberis idem dominium resoluitur *l. in rebus C. de iur. dot. Soccin. Sen. cons. 57. num. 1. lib. 1. cum alijs per Surd. decis. 211. num. 13.*
9 Et spectat † ad filios Matre prædefuncta, vt tradunt *Ruin. cons. 187. n. 9. lib. 2. Decian. cons. 189. num. 6. lib. 2. Facchin. controu. Iur. lib. 3. cap. 71. Galeot. controu. Iur. lib. 2. contr. 2. per tot. Ant. de Amatis var. resol. lib. 1. resol. 48. nu. 3. & 4. Thesaur. decis. Pedamont. 190. num. 4. Rot. decis. 248. num. 2. per tot. par. 4. diuers. coram bo. mem. Coccino decis. 111. n. 12. coram Duran. decis. 231. num. 8. & sub num. 19. & in Pisauren. Donationis 8. Februarij 1647. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, §. sed etiam vers. vbi dat exemplum.*

Idque etiam declararunt Iudices de partibus in eorum litteris relatis in Summ. illarum de Donnach. numer. 4. in vers. testamur insuper dicentes existentibus filijs maritum post mortem vxoris esse vsufructuarium eius bonorum propriè existentium penes liberos, & quamuis subdant hanc proprietatem consistere in quadam expectatiua, seù spe succedendi, hoc tamen intelligunt ad effectum, ne liberi viuente Patre de dictis bonis in eius præiudicium disponere possint, ob spem quam habet recuperandi absolutum dominium, quatenus ipsi filij si prædecederent, adeò quod interim absolutum dominium seù quasi in suspenso, & pendens à vita, & morte liberorum quibus superuiuentibus Patri cessauit huiusmodi suspensio temporalis, & dominium fuit liberè eis acquisitum, quam ex dispositione tàm Iuris communis, quam
10 dictæ consuetudinis † quæ suspendeñ iuxta dictam declarationem dominium donec Pater viuit censetur illud absolutè contulisse filijs Patre prædefuncto *l. Imper. ff. de postul. d. l. Pater filium d. §. fundum ff. de legat. 3. Dec. cons. 51. sub numer. 1. sub num. 3. cum alijs per Surd. decis. 75. sub num. 1. cum seqq. & decis. 325. num. 2.*

Et ità vtraque &c.

☞ *Decisio hæc sub die 14. Iunij 1652. in eadem causa facta erit infra in Miscella.*

R. P. D. VEROSPIO.

Romana Domus.

Lunæ 12. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Falsitas causæ irritat contractum mulieris in Vrbe celebratum in quo causa specialis non autem generalis esse debet.

SVMMARIVM.

1 *Falsa causa irritat contractum mulieris.*
2 *Mulier pro sua dote non debet excutere bona viri alijs debitis intricata.*
3 *Mulier se obligans pro viro debet esse cauta super bonis viri de tempore contractus.*
4 *Dotalis res sine necessitate alienari non potest.*
5 *Necessitas alienationis ex causa debitorum excluditur ex dilata illorum solutione.*
6 *Causa in contractu mulieris debet esse specifica, & non generalis.*
7 *Nec sufficit etiamsi habeat in se implicitam specialitatem.*
8 *Emptor non debet esse sollicitus vt pretium conuertatur in causam specialiter expressam.*
9 *Emptor debet esse sollicitus vt pretium rei emptæ erogetur in causam generaliter expressam.*

DECISIO CXCIII.

DOMVS distractæ venditio, vt pretium indè retractum pro nonnullis viri negotijs necnon aliquibus eiusdem officij Societatibus dissoluendi deseruiret. Cum maximè Hieronyma vxor super cæteris viri bonis se cautam esse dignosceret vitio nullitatis obnoxia declarata fuerat coram me 12. Maij præteriti, quam sanè nullitatem in dubij responsum, propositione subsistere fuit hodie responsum, siquidem cautio dotis Iudici proposita pro finali causa contractus ex ipsiusmet viri decoctione

ctione à veritate aliena dignoscitur, † quæ domus successiuè venditionem irritam reddidit, ac nullam, vt requiritur *Greg. decis. 333. num. 7. & 8. & decis. 363.*

Hanc vero causæ veritatem iustificare non poterunt bona, & credita quamplura à Ioanne Baptista viro tunc habita in quibus dotis cautio posset bene consistere dum calculus ex Gottifredi parte deductus omnia eiusdem bona pro scutis 30000. præconis voce distracta, integrum ęs alienum ab ipso viro in sc. 34000. & vltrà contractum nullatenus æquauit, neque subsistit, quod creditum anterius valorem scut. 23000. non excesserit, itaut in reliqua summa scut. videlicet 7000. & vltrà vxor pro suo credito scut. circiter 4000. cauta consisteret, præterquam enim ex facto corruit obiectio dum constat Tassum, & Pallauicinum anteriores ipsius creditores diuersas pecuniarum summas coactas fuisse Lercarijs re-
2 stituere mulieris † partes esse non debent bona decocti intricata discutere, vt respondit *Rot. Ianuen. decis. 156. nu. 7. Duran. decis. 145. nu. 42. & decis. 241. num. 7. & 8. & in Romana Casalis Arguzzaris 16. Decembris 1641. coram Reuerendissimo Terracinen. in §. deueniendo ad quintum, & in decis. 472. num. 1. par. 1. diuers. & in Tudertina Census 28. Martij 1653. in §. neque vt dicatur constare coram R. P. D. meo Meltio.*

Hinc verò veritas causæ excluditur, vel enim vir de tempore † contractus, quo vxor
3 saltem cauta esse debuerat super ipsius viri bonis ad tradita *per Bald. in l. 1. num. 11. C. de condit. indebit. Rot. decis. 245. num. 7. par. 2. recent. & coram Gregor. decis. 363.* Impar erat solutioni, & cautio mulieris super viri bonis vitio falsitatis dignoscitur obnoxia, vel idem poterat proprijs mediantibus bonis creditorum vexationem effugere, & de his suis tenebatur creditoribus
4 respondere † fundi huius alienatione posthabita ad quam nulla necessitate vrgente non poterat deueniri iuxtà notata *per Bart. in l. si extimatis in fine, ff. solut. matrimon. Surd. de aliment. tit. 8. priuil. 36. Rot. post Pacific. de Salutan. decis. 30. num. 3. & decis. 629. num. 2. par. 2. recent.* † Cum
5 maximè alienationis necessitas excludatur in casu proposito ex dilata solutione scutor. 700. emptori ad sex menses attributa, intra quod tempus iudicialis debitorum exactio contingere poterat ad tradita *per Bart. in l. 1. ff. qui pot. in pignor. habeantur, Crat. in l. si ijs, qui pro tempore nu. 137. vers. 5. fallit ff. de vsucap. Rot. coram Gregor. decis. 227. num. 14.*

Neque subsistere visa fuit altera causa obligationis, quod pro reparandis nonnullis viri negotijs eiusdemque societatibus officij dissoluendis venditio processerit: Cum enim debuisset causa omninò specifica † concurre-
6 re hæc tanquam nimis vaga inefficax recensentur ex dispositione Statuti Vrbis *lib. 1. c. 151.* specificam requirentis, vt notat *Pic. ad idem Statut. gloss. 22. numer. 4.* & respondet *Rota coram Merlin. decis. 714. num. 35. & in Romana Domuncularum 10. Februarij & 26. Iunij 1648. coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in decis. 370. num. 15. & 16. par. 4. tom. 3. recent. cum alijs in præterita decis. deductis in 1. Paragrapho.*

7 Non vrget † quod plura contra virum mandata fuissent expedita, in quibus causa illa generalis potuerit verificari; Licet enim causæ veritas indè possit desumi non tamen dispositio Statuti insinuationem causæ specificæ requirentis dici poterit adimpleta. Cum maximè pretium integrum venditæ domus non probetur in dissolutionem debitorum erogatum pro scutis nempè 1000. census fuerat antecedenter impositus pro reliquis verò scutis 700. dilata solutio.

8 Et licet † emptoris partes esse non debeant vt pretium rei venditæ in causam expressam conuertatur admitti tamen posset præfata conclusio si specialis causa expressa foret in quibus terminis loquitur *Rot. coram Caual. decis. 482. numer. 3. & penes Cenc. de Censib. decis. 45. numer. 6. & 9.* † Secus verò si generalis causa
9 concurrat contra dispositionem Statuti specificam optantis; hoc quippè casu versio pretij in causam necessariam pro subsistentia alienationis videtur debuisse concludi, vel saltim admitti non poterit in casu proposito, ex quo apparet de contrario in expressam scilicet causam pretium nullatenus fuisse conuersum.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Reatina Fideicommissi.

Lunæ 12. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Nepotibus, & pronepotibus stantibus, patruo mortuo succedunt nepotes exclusis pronepotibus. Substitutio vulgaris anomala quid operetur vigore repræsentationis. Testator censetur se voluisse conformare cum iure communi.

SVMMARIVM.

1 *Successio datur nepotibus, exclusis pronepotibus.*
2 *Proximitas grauati, non autem grauantis attenditur de iure communi.*
3 *Substitutio vulgaris anomala operatur, vt nepos subintret in locum patrui demortui.*
4 *Substitutio vulgaris anomala quid operetur, maximè stante fideicommissaria substitutione communibus verbis concepta.*
5 *Inclusus in vno casu, in alijs censetur exclusus.*
6 *Filius in locum patris demortui, an intret in successionibus.*
7 *Testator censetur se voluisse conformare cum dispositione iuris communis, maximè stantibus coniecturis.*
8 *Vocati ad fideicommissum iure ab intestato succedere qualiter debeant cum tunc cesset ius repræsentationis.*
9 *Rota decis. 198. tom. 2. par. 4. recent. declaratur.*
10 *Patrui nomen, nomen propatrui videtur etiam includere*

cludere, sed id alienum à veritate est, & declara,
vt num. 11.

12 *Fideicommissum, quando ad normam alterius fidei-*
commissi factum fuit, attenditur ius illius an-
tiqui.

DECISIO CXCIV.

VINCENTIVS de Vecchiarellis perpe-
tuo inter filios, ac suos descendentes fi-
deicommisso instituto, præceperat, vt ad nor-
mam fideicommissi Bartholomæi patris illud
censeretur ordinatum; itaut iuxtà successio-
nem ibidem ab intestato præscriptam, pro-
ximitas grauati, non autem grauantis, de-
buisset attendi; cùm verò Pompeius Vincen-
tij filius R.P.D. Odoardo cum fratribus eius-
dem nepotibus pro dimidia, pro altera verò
Bartholomæo, cæterisque ex Vincentio iu-
niore pronepotibus sibi institutis hæredibus
decessisset, super bono iure partium in præ-
dictis fideicommissis, etiam ad manutentio-
nis effectum. Dubium hodiè proposui fauo-
re R. P. D. Odoardi, ac fratrum à DD. reso-
lutum dispositioni Testatoris innixis, expres-
sè præcipientis ordinem successionis ab inte-
1 stato seruari, ex qua iisdem vti † nepotibus
vltimi grauati, pronepotibus posthabitis, suc-
cessio deferri debet *ad text. in §. si igitur defun-*
ctus, & §. si verò neque fratres, auth. de hæred. ab
intest. venien. Bart. in auth. post fratres, C. de suis, &
legitim. & cons. 293. lib. 2. Paris. cons. 40. num. 30.
lib. 2. Decian. cons. 1. num. 363. & num. 371. lib. 1.
Alex. cons. 44. num. 19. vol. 5. Peregr. de fideicomm.
art. 21. num. 8. cùm maximè perspecta quoque
voluntate Testatoris, grauati proximitas,
non autem grauantis inspici debeat, quæ iuri
2 conformis † esse censetur, *iuxta textum in l. pro-*
nunciatio, §. familiæ, vbi Alciat. num. 26. ff. de verb.
signif. Soccin. sen. in l. si cognati num. 10. ff. de reb.
dub. not. Mart. de success. leg. par. 1. qu. 12. art. 1. nu. 3.
Decian. cons. 24. num. 14. lib. 2. Soccin. iun. cons. 126.
num. 22. lib. 5. Molin. de rit. nupt. lib. 3. qu. 24. nu. 33.
& respondit Rota decis. 22. num. 1. par. 1. diuers. & in
decis. 460. num. 3. par. 1. & decis. 109. num. 9. par. 5.
recentior. & coram Buratto decis. 749. num. 6. & in
Amerina fideicommissi 26. Nouembris 1644. in §.
cum enim, coram Eminentissimo D. Cardinali Ot-
thobono.

Hinc non vrget obiectio, quod Bartholo-
mæus, & fratres vigore vulgaris Anomalæ
locum Vincentij patris assumant, ac ex ea
proinde pares in gradu redacti æquè cum
3 patruis valeant † ad successionem concurrere,
vt aduertit *Odd. cons. 39. nu. 58. cum seqq. Menoch.*
cons. 124. num. 78. vers. sexto accedit, Giouagn. con-
sil. 26. num. 6. lib. 1. Peregr. de fideicomm. art. 15. n. 4.
& 5. Rota in Tusculana fideicommissi 24. Maij 1620
coram bon. mem. Coccino pænes Merlin. de legitim. de-
4 *cis. 96. num. 5. & 6.* Quæ † vulgaris Anomala
per aditionem primi hæredis nullatenus ex-
pirauit, sed adhuc vigere censetur in prone-
potibus substitutis, qui eiusdem virtute vul-
garis in locum patris non valentis adire sub-
rogantur, necnon vigore fideicommissariæ
substitutionis communibus verbis concepta
propatruo succedunt, vt aduertit *Giouagn. di-*
cto cons. 6. num. 6. vers. autem alia vulgaris, Bero.
cons. 51. num. 5. Odd. d. cons. 39. nu. 59. & 60. Surd.
cons. 347. num. 16. Aym. cons. 283. num. 1. & in si-
milibus terminis respondit *Rota coram Seraph.*
decis. 145. num. 3. cum seqq.

Cum enim Testator prædictam vocatio-
5 nem declarans in successione † ascendentis
dumtaxat, ac patrui subingressum filij admi-
serit, in alijs casibus ipsum exclusisse censetur.
Sequendo etiam in hoc iuris dispositionem
6 ingressum filio in locum patris † solum in
successionibus prædictis permittentis, de qua
in *§. si igitur defunctus il secondo in fine, vers. nulli*
aliæ auth. de hæred. ab intest. ven. Angel. in §. rel.
num. 5. & 6. instit. de hæred. deferunt, Menoch. præ-
sumpt. 95. num. 13. lib. 1. cum pluribus seqq. Por.
cons. 121. num. 5. & 11. Peregr de fideicomm. art. 21.
num. 8. & 22. Fusar. de substit. qu. 485. num. 106. &
seq. Card. Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 9. num.
Crass. in §. fideicommiss. quæst. 11. num. 5. Rota de-
cis. 48. num. 16. par. 6. recent. cui sanè dispositioni
Testatorem adhæsisse conuincitur ex dicta
declaratione sæpiùs repetita, vt successio de-
beret, ac si ab intestato contingeret regulari.

Non etiam obstare visum fuit, quod pro-
7 nepotum concursus vnà cum † patruis ex
propria dumtaxat vocatione in vim prædictæ
vulgaris Anomalæ deducatur, non autem ex
iure repræsentationis ex iuribus supra relatis.
Dum enim vocati ad fideicommissum iure
8 successionis ab intestato vti debent, † in qua
ingressus solummodò admittitur, quoties de
aui, ac patrui successione tractetur in cæteris
successionibus interdictus esse videtur, siue ex
vulgari Anomala, siue iure repræsentationis,
siue ex alia quacumque dispositione Testato-
ris deducatur. Nec vrget proinde in contra-
9 rium † allegata *decis. 198. par. 4. tom. 2. recentior.*
quæ est eadem supracitata post *Merlin. de legit.*
decis. 96. cum clara voluntate Testatoris desti-
tuatur subingressum excludentis.

Neque poterit vrgere, quod nomen patrui,
10 propatrui quoque nomen † videatur inclu-
dere; Id namque à veritate alienum esse di-
gnoscitur in casu proposito, quo subingressus
in successione ascendentis, ac patrui à iure
11 concessus, in propatrui † aliorumque vlterio-
ris gradus successione denegatur, *vt in dicto §.*
si igitur, vers. nulli aliæ auth. de hæred. ab intest. ven.

Hinc verò bonum ius R.P.D. Odoardi, ac
fratrum benè desumitur, quorum legitimè
apprehensa possessio eisdem manutentionem
attribuit in bonis Bartholomæi, atque Vin-
centij, cuius sanè fideicommissum ad nor-
12 mam testamenti paterni † conceptum eo-
dem proinde debet iure metiri, vt notat *Alex.*
cons. 81. num. 6. lib. 6. Dec. cons. 262. num. 1. & cons.
497. in princ. Soccin. iun. cons. 75. num. 9. lib. 3. cum
alijs relatis per Pereg. de fideicomm. art. 16. num. 114.
& art. 33. num. 61. Fusar. de substit. quæst. 503. n. 21.
Mastrill. decis. 90. num. 1. cum seqq. Rota coram Pe-
nia decis. 486. num. 7.

Et ita vtraque &c.

R.P.D.

R. P. D. VEROSPIO.

Romana Dotis.

Lunæ 22. Maij 1556.

ARGVMENTVM.

Hic agitur, an fructus dotales gaudeant priuilegio dotis.

SVMMARIVM.

1 *Hæres non potest facere declarationem præiudicialem fideicommissario, & n.2.*

3 *Dotis nomen potest referri tàm sorti, quam fructibus.*

4 *Fructibus dotalibus idem priuilegium debetur, quod sorti, & num.5.*

6 *Quid quid esset dicendum si simus in fructibus debitis officio Iudicis.*

7 *Solutio facta, vt cedat in causam fructuum declaratur ex obseruantia.*

8 *Creditor de suo credito satisfactus, præsumitur dimisisse bona, super quibus erat immissus.*

9 *Locatio probat possessionem aduersus locatorem.*

10 *Inhibitio probat possessionem inhibentis super rebus inhibitis.*

11 *Obligatio Cameralis non vulneratur quando Iudex reuocat tantum decretum.*

12 *Fructus dotales præsumuntur consumpti pro alimentis filiorum in domo patris.*

13 *Assertio, non attenditur dum contrarium constat aliunde.*

DECISIO CXCV.

MANDATVM in scutis 7. mil. duabus decisionibus conformibus decretum fauore Victoriæ pro scutis 5500. relaxandum fore sine præiudicio residui, fuit hodie sancitum. Cum enim ipsa spatio 18. mensium in vim sententiæ Cardd. Cæsij atque Blanchetti Castra Praxedis, atque Pij Tertij possederit annui fructus indè retracti in scutis circiter 900. Marchionis perspecto calculo creditum sortis extenuarunt in vim sententiæ præcipientis ex
1 fructibus Castri illud extingui † itaut declaratio Pompei hæredis grauati postmodum subsecuta, vt in causa fructuum non autē sortis cederet prædicta solutio in præiudiciū Marchionis ad fideicommissum successiuè vocati nullatenus suffragetur, *vt probat Menoch. cons. 207. num. 1. cum seqq. Peregrin. cons. 53. num. 7. lib. 5. & de fideicom. art. 53. num. 65. Frāc. decis. 656. nu. 8. Grat. discept. forens. 224. num. 61. vers. inde telis declaratio, Rot. in Romana Casalis 13. Iunij 1634. coram Reuerendiss. Salamantino, & in Romana fideicommissi de Zuccaris 4. Februarij 1650. in §. ideoque*
2 *coram Reuerendiss. D. meo Decano* † cuius intererat vt redditus Castrorum sortem dotis, alias ex bonorum proprietate persoluen. extinguerent, quidquid dici possit de fructibus dotalibus ex redditibus dumtaxat fideicommissi exigendis, *vt responsum fuit coram Seraph. decis. 481, num. 12. cum seqq. & in Romana dotis 23. Iunij 1645. §. Quæ quidem actio coram Eminentiss. Domino Card. Otthobono, & decis. 617. num. 7. & 8. p. 4. tom. 3. recent. & in Auenionen. pecuniaria 4. Decembris 1647. in vltimo §. coram Reu. P. Domino meo Meltio,*

Neque extinctionem crediti in scut. 5500. potuit operari exacta quātitas sc. 1512. à Procuratore Victoriæ. Ea siquidem pecuniarum ex actio quæ pro dote in Sac. Monte Pietatis depositę fuerant, necnon in eamdem causam dotis à Victoria receptę, dignosci nequierit, in quā causam cesserit; in creditum videlicet sortis vel fructuum pro quibus mandatum
3 quoque fuerat expeditum. † Nomen quippe dotis vtrumque sortis scilicet, & fructuum est continere peraptum, *iux. doctrinam Bart. in l. item veniunt §. item non solum num. 2. ff. de pet. hæred. in decisionibus æditis in hac causa coram me*
4 *plenè comprobatam,* † quibus proindè fructibus iuris dispositione perspecta in dubio debet attribui eadem solutio, *vt in l. 1. C. de solut. & in l. in his §. Imperat. vbi communiter DD. ff. eod. tract. Grat. cap. 224. num. 35. Rot. in Beneuentana Dotis 15. Iunij 1650. §. non obstat circa fin. coram R. P. D. meo Celso,* & ab Ascanio de Maximis Emptore Roccę Siccę depositum proueniret cuius interesse videretur sortem potius extinguere quam fructus, quia dum pretium Castri creditoribus anterioribus persolui de-
5 buerat † eadem ratio respectu sortis militabat quę vrgebat pro fructibus, qui ex partiū conuentione debiti prioritatis priuilegio ad
6 instar eiusdem sortis fruebantur † quicquid dici possit in fructibus debitis officio Iudicis ob moram non factę solutionis, *ad tex. in l. huius ff. qui pot. in pign. hab. & dist. Card. Mantic. de tacit. lib. 17. tit. 46. num. 9. Felican. de censib. lib. 1. cap. 5. num. 18. Rota in Romana fructuum Dotis 10. Iunij 1648. in §. Instantia vers. pro quibus fructibus & 5. Iulij 1649. in §. neque coram R. P. D. meo Peutingero.*

Cui sanè intellectui adstipulatur obseruantia successiua siue ex sententia Cardinalium siue ex parte Pompei petita, fuerat enim à Cardinale successiuè concessa immissio Victorię pro integra sorte dotis scutor. scilicet 10. mil. reseruato enim Iure agendi pro fructibus tunc temporis non exactis, cum tamē pro scutis dumtaxat 8488. foret eidem concessa si in creditum sortis exacta summa scu. 1512. cessisset. Pompeius verò post domum extimati valoris scu. 3000. habitam in causam dotis obligatione Comitissæ Oliuæ Socrus scut. 7000. attribuit Victoriæ, quæ integros fructus exegit pro eadem rata, quousque loca montium scut. scilicet 7000. eidem assignata
7 fuere † Hinc enim præcedentis exactionis obseruantia desumitur, vt in causa fructuum cesserit prædicta solutio, *iuxt. text. in l. cum de re inuers. in fin. ff. de vsur. Rot. in Romana pecuniaria 18. Iunij 1648. §. præterea visa fuere coram Eminentiss. D. Card. Corrado.* Alias enim ex maxima Pompei vecordia contingeret cum locis montium vxoris noua solutio fructuum dotis postquam eadem extincta fuerat.

10 Hinc cessat obiectio † quod Victoria 8. scilicet annorum spatio Castra possiderit. Postquam

quam enim de anno 1599. creditum dotale scut. 10. mil. nedum in domo, sed in locorum montium traditione cum subsequuta eorundem possessione recepit donec ab anterioribus Creditoribus euicta fuerint vrget proinde præsumptio restitutionis Castrorum pro qua poterat de Iure compelli *iuxt. text. in l.1. & in l. pignoris ac l. vlt. C. de pign. act.* Cum maximè locationum Instrumenta concurrant super Castrorum fructibus stipulata à
9 Pompeo de anno 1605. & seq. † Ex quibus nedum possessio in præiudicium locatoris arguitur, vt aduertit *Menoch. cons. 701. num. 4. & 5. & de retinen. poss. rem. 3. num. 571. Mascard. de probat. conclus. 1181. n. 17. Rota coram Caual. dec. 48 num. 5. cum alijs per Adden. ad decis. Greg. 6. n. 14.*
10 Sed etiam † Inhibitio Victoriæ non expedita de anno 1608. à Pompeo procurata dignoscitur, vt à vexationibus creditorum ipsius Castra redderentur Immunia.

Et licet executio vigore mandati pro sorte, & fructibus relaxati postmodum reuocata fuerit, non inde tamen excluditur subsequentis exactionis adscriptio in causam fructuum. Reuocatio enim processit, ex quo Castrum distractum fuerat in Ascanium pro dissolutione æris alieni, & potissimè Victoriæ, quæ ad ipsius deliberationem nullatenus poterat deuenire, dum per oblationem crediti sibi prouisum fuerat, & proinde ei obesse
11 non potuerit† dum substantia crediti, exinde vulnus non accipit, vt respondit *Rota penes Zacch. de oblig. Cam. decis. 95. num. 7.*

Denique non vrget, quod fructus illiquidi forent *iuxta decis. Gregor. 462. & 250.* dum ibi negatur à fratribus facta solutio; siquidem ibidem non agatur de fructibus dumtaxat pro rata scut. 3000. Gaetano Victoriæ
12 viro persoluta, † qui post ipsius obitum cum alimentis in paterna domo receptis ad filiorum vtilitatem compensati fuere, adeoque dum realis exactio aliunde comprobata de-
13 sumitur† ea proinde assertio incidenter emissa nullatenus attendi debet, vt consuluit *Gabr. cons. 38. num. 17. & cons. 126. num. 26. lib. 1. Rota coram Seraph. decis. 299. num. 12. & in Mutinen. Emphyteusis 28. Maij 1630. coram Reuerendis. D. meo Decano.*

Et ita mandatum pro scutis 5500. dumtaxat pro nunc relaxandum fore Rota decreuit reseruato Iure agendi pro reliqua summa.

Et ita vtraq; &c.

R. P. D. ZARATE.

Neapolitana Pecuniaria.

Lunæ 19. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Obligatio Cameralis vulnerata per sententiam non habet amplius executionem paratam donec per tres conformes sententia vulnerans fuerit vulnerata, etiam si causa commissa fuerit cum facultatibus A.C. quia hæc clausula intelligitur prout de Iure.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra substantiam instrumenti, vulnerat obligationem Cameralem.*
2 *Sententia denegans executionem, sed non tangens substantiam instrumenti non vulnerat obligationem Cameralem.*
3 *Sententia vulnerans obligationem Cameralem vulneranda est per tres conformes ad hoc vt executioni sit locus.*
4 *Via executiua per vnicam sententiam vulneratur.*
5 *Decisio Buratti 329. explicatur in quibus casibus intelligenda sit, & num. 6. 7. & 8.*
9 *Causa commissa in Rota cum facultatibus A.C. proceditur executiuè.*
10 *Clausula*, cum facultatibus A. C. *restringitur per aliam clausulam existentem in commissione quatenus executioni sit locus.*
11 *Via executiua vulnerata non proceditur ad executionem.*
12 *Sententia nulla aut iniusta non vulnerat obligationem Cammeralem.*
13 *Nullitas ex defectu monitorij sanatur per sanationem terminorum substantialium.*
14 *Iudex appellationis debet solum confirmare, vel infirmare sententiam.*
15 *Iudex secundæ instantiæ cognita iustitia causæ valet pronunciare super meritis.*
16 *Nullitas, aut iniustitia sententiæ ad hoc vt non vulneret obligationem Cameralem debet esse clarissima, & nu. 17.*
18 *Et id constare debet ex eisdem actis.*
19 *Obbligatio Cameralis vulneratur, etiam ex sententia nulla.*
20 *Obligatio facta ab Ecclesia sine solemnitatibus tenet.*
21 *Emptio facta ab Ecclesia quæ ex ea remansit læsa non substinetur.*
22 *Ecclesiæ bona generaliter hypothecari possunt.*
23 *Beneplacito Apostolico opus est in subhastatione bonorum Ecclesiæ, & nu. 24.*
26 *Beneplacitum Apostolicum debet interuenire, vel in obligatione, vel in distractione bonorum Ecclesiæ.*
26 *Læsio infra dimidiam prodest Ecclesiæ ad effectum annullandi contractum sine beneplacito factum, & num. 28. & 29.*
27 *Læsio intra dimidiam tamquam requirens altiorem indaginem, non retardat executionem.*
30 *Executio super fructibus fieri nõ potest vbi res temporaliter possidetur.*
31 *Monaci claustrales non possunt obligare fructus futuros in præiudicium successorum.*
32 *Fructus recompensatiui debentur iuxtà perceptionem habitam ex fundo, & num. 33. & 34.*
35 *Ecclesia in emptione læsa infrà dimidiam pretij non tenetur ad fructus recompensatiuos nisi fuerint versi in illius vtilitatem.*
36 *Obligatione Cammerali per sententiam vulnerata, mandatum non est relaxandum.*

DECISIO CXCVI.

COMMISSA mihi cũ facultatibus A. C. per Signaturam Causa appellationis ab illius sententia reuocatoria mandati executiui

ui relaxati à Reuerendissimo Nuntio Neapolitano contra PP. Carthusianos ad Instantiam Iosephi Motta Beneficiati Cappellæ S. Claræ Cessionarij cuiusdam fruietti pro fructibus cōpensatiuis prouenien ex quibusdam Terris dd. Partibus venditis. Dubitaui An mandatum esset relaxandum in quo Domini bis eadem Causa proposita tandem negatiuè responderunt ex ea ratione, quod A.C. Iudex appellationis per diffinitiuam sententiam nō solum declarauit nullum, & inualidum mandatum verum, & contractum emptionis rescindendum, & annullandum fore Patres Carthusianos à petitis absoluendo, & dicto Iosepho Motta silentium perpetuum impo-
1 nendo, & † deindè sententia tanquam particularitèr, & immediatè lata contra substantiam Instrumenti vulnerauit obligationem Cameralem, & viam executiuam *ex tradit. per Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 6. num. 202. & 235. Nat. discept. forens. cap. 667. num. 21. cap. 763. nu. 42. cap. 696. num. 2. Zacch. de oblig. Cam. qu. 37. nu. 23. & seqq. Scac. de appell. l. 3. cap. 2. q. 17. limit. 9. n. 58. vers. subextende Marescott. var. lib. 2. cap. 135. n. 37. Anton. Amat. var. resol. lib. 2. resol. 101. num. 24. & seqq. Giurb. decis. 100. num. 34. Rota decis. 45. num. 1 decis. 58. num. 2. decis. 74. num. 7. decis. 76. num. 2. & decis. 95. num. 1. post Zacch. de oblig. Cam. & nouissimè in Firmana Pecuniaria 3. Aprilis 1655. coram R.P.D. Meltio, & in Romana Pecuniaria 5. Iulij eiusdem anni in princ. coram R. P. D. Beuilaqua*, & in terminis de absolutoria lata contra obligationem Cameralem, & de vulneratione in prima, seù secunda, aut vlteriori Instantia tradit *Gratian. discept. 531. sub num. 69. vers. quibus decisionibus Cenc. de cens. qu. 85. num. 15. Zacch. de oblig. Cam. d. qu. 58. nu. 35.* & post eumdem *Rot. decis. 78. num. 4. cum alijs alleg. per Moder. Cortonen. in prax. iud. par. 1. cap. 8. num. 217. & 221.* littera-
2 litèr procedat, † quando sententia denegans exequutionem non tangit vires Instrumenti, sed ex alia causa emanauit, vt potè quia de solutione constabat, vel persona Actoris non fuit legitimata, aut processus non bene fulminatus, vt distinguit *Gonz. ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. nu. 235. cum seqq. Parlds. rer. quotid. cap. fin. 1. par. 15. in fin. Grat. discept. 103. à num. 6. Hogruus alleg. 4. num. 50. Amat. vbi supra num. 16. qui Rotæ decisiones plures refert d. Merlin. Cortomen. vbi supra à num. 216. Zacch. d. qu. 37. Et sic intelligenda est decis. Buratt. 329. num. 6. vbi Adden.* Quaqui-
3 dem † existente vulneratione viæ executiuæ non est locus quousque sententia vulnerans per alias tres conformes vulneretur *Gonzal. d. glos. 6. num. 202. Scacc. de appellat. d. q. 17. limitat. 9. sub num. 58. vers. subextendè Rota post Zacch. de oblig. Cam. decis. 236. num. 3. & decis. 256. num. 3. & 4. & in recent. decis. 533. nu. 3. par. 3. coram Buratt. decis. 37. num. 5. & coram bo. mem. Coccino d. decis. 78. in fin. & aliis alleg. in d. Romana Pecuniaria §. si quidem coram R. P. D. meo Beuilaqua*
4 licet è conuerso † prædictæ tres sententiæ non requirantur in casu, de quo agitur, vt vulnerata censeatur via executiua, quamuis contrarium videatur probari *ex d. decis. Buratt.*
5 Nam hæc decisio † intelligenda est casu, quo exequutio fuit præseruata vigore Constitutionis Pij V. in Parrochialibus propter periculum Animarum, vt animaduertit *Gozal.*
6 *ibidem alleg. à num. 229.* † Et locum habet in qualibet alia præseruatione apposita in Constitutione appellationis per clausulam, *sine præiudicio*, vt per *Marches. de commiss. par. 2. cap. 4.*
7 *n. 59.* Aut † moderatione inhibitionis, quoad suspensiuum à Iudice facta, vt declarat *Grat. discept. 667. num. 20. & 21. Zacch. de oblig. Cam.*
8 *d. qu. 37. num. 34.* Et † vlterius prædicta decisio accipienda casu quo mandatum fuit exequutum, secus verò in præsenti, in quo nondum fuit exequutioni demandatum, vt distinguit *Pontan. in tract. de alim. cap. 19. in fin. num. 7. Gratian. decis. Marchi 74. num. 8.* & sentire videtur *Gonzal. d. glos. 6. à num. 163. & præcipuè num. 588. vers. primo, & num. 208. & 211. vers. 6. & num. 232.*

Nec releuat quod causa fuit in Rota com-
9 missa cum facultatibus A.C. † quarum vigore solet relaxari mandatum in vim obligationis Cameralis *Rota decis. 161. num. 1. par. 6. recent. & in Bonon. Census, seù executionis 24. Nouemb. 1651. §. 1. in fin. coram Reuerendis. D. meo Decano.* Nam
10 prædicta † clausula restringitur per aliam in Communicatione reposita scilicet quatenùs illi sit locus, quæ intelligitur, prout de iure vt declarauit *Rota in d. decis. 28. num. 3. par. 2. rec. & post Zacch. de obligat. Cam. decis. 76. num. 5. vers. nec clausula, & decis. 93. num. 13. & 14. panes Mo-*
11 *dern. Perus. de subhast.* † Quapropter cum de Iure executiuè procedi nequeat, quando via executiua est vulnerata dd. facultates non suffragantur *per Zacch. de oblig. Cam. d. qu. 36. nu. 32.* & post eumdem *Rota decis. 45. num. 4. & dicta decis. 28. num. 3. par. 2. recent.*

Præterea nec Superioribus aduersatur limi-
12 tatio illa tradita per DD. † quod sententia nulla, aut iniusta non vulnerat obligationem Cameralem, quam obseruauit *Zacch. de oblig. Cam. d. qu. 27. à num. 35.* qui diffidentes decisiones in concordia adducit *Clamat. de resol. 81. num. 27. Modern. Cortonen. d. par. 1. cap. 8. num. 222. Rota d. decis. 78. num. 3. coram bo. me. Coccino, & de-*
13 *cis. 301. nu. 6. par. 2. recent.* † Quoniam nullitas hic deducta ex defectu Monitorij sanata fuit ex seruatione terminorum substantialium, in quibus continetur citatio ad libellandum, & respondit *Rota coram Seraph. decis. 1451. num. 4. & coram bo. me. Duran. decis. 457. num. 1.* minusquè est attendenda alia nullitas obiecta quod
14 scilicet † A.C. tenebantur tantum confirmare, vel infirmare mandatum procedens non verò absoluere Patres Carthusianos ab impe-
15 titis, quia cum † Iudex secundæ Instantiæ cognoscit iustitiam causa vtique super meritis pronunciare valet *Rot. coram Achill. de Grass. decis. 16. num. 2. de rescript. & in Romana Pecuniaria 13. Martij 1645. coram Eminentiss. Corrado.*
16 Præterquam † quod ad effectum, vt sententia dicatur nulla, aut iniusta, talitèr quod nullitas, aut iniustitia sit adeò notoria, vt nullo velamine offuscari valeat, & præter superius alleg. respondet *Rota d. decis. 78. num. 27. cum seqq. coram Coccin. & in d. Romana Pecuniaria §.*

non obstat coram R. P. D. Beuilacqua, de nullita-
17 te autem † seu Iniustitia notoriè constare ad
hunc effectum: tunc dicitur quando super ea
adest declaratio per aliam sententiam in iudi-
catum transactam, vt ex *Gonzal.d.glos.6.n.222.*
& 236.Grat.discept.365.nu.48. & firmauit *Rota*
in d.Romana Pecuniaria §.non obstat coram R.P.D.
18 *meo Beuilacqua*. Vel † saltim ex eisdem actis,
vt alijs decisionibus relatis voluit *Zacch. dicta*
qu.37.num.37.in fin. Quorum vtrumque defe-
cit in præsenti, & semper viget ratio æquali-
19 tatis seruādæ† quod scilicet sicut licuit actori
appellare pariter, & Reo licet propterquam
adhuc ex sententia nulla vulnerari obligatio-
nem Cameralem firmauit *Rota dicta decis.78.*
num. 5.coram Coccin.

De iniustitia verò sententiæ A.C. nec etiam
vllo modo, apparet quinimò cōtrarium con-
uincitur ex Testibus datis in Summ. PP. Car-
thusian. deponeñ num.7. Terras de quibus
agitur de sui natura fuisse, & esse malæ qua-
litatis taliter vt vix reddant fructus sufficien-
tes ad solutionem expensarum, ex quibus eli-
duntur Testes Actoris declarantes id accidisse
ex eo quod Domini non curarunt, quod fo-
ueæ expurgarentur ad effectum aquæ deuian-
20 dæ, vnde colligitur quod licet † Emptio ad
fauorem Ecclesiæ, & sine solemnitatibus ce-
lebrata subsisteret, nec caderet sub prohibi-
tione *cap.nulli de reb.Eccles.alien.vel non, & Ex-*
trauag. ambitiosè eod.tit. arg. Tex. in princ. Inst. de
authorit.Turr.l.Iuliana §.si quis in Pupillo ff.de act.
Empt.plur.relat.Cromentill.glos.7.lib.4. tit.5.nu.8.
cum seqq.& in specie Arias de mor.lib.3.var.cap.24
21 *à num.9.& seq.* Tamen † cum agatur de Em-
ptione d. Ecclesiæ damnosa, & præiudiciali
nullatenùs substineri debet tàm inspecto Iure
Ciuili, vt *in auth. C.de Sacros Eccles. §.Ecclesia,*
& latius in corpor. vnde Summ. in §.sicut damnosos
auth. de non alieñ. quàm in specto iure Canonico de
quo in cap.2.vers.sicut autem 10.qu.8. & tradit. ibi
Turrecremat.num.5.vers.sicut autem steriles Præpo-
sit.num.1.Gemin.num.2. Tiraq. de priuil. piæ causæ
Priuil.88.vers.4.maximè, cum in dicta emptio-
ne defecisset beneplacitum Apostolicum quo
22 deficiente† quamuis bona Ecclesiæ hypothe-
cari, & obligari generalitèr possint non ob-
stante prohibitione *d. extrauag. ambitios. vt te-*
nent plures relat. à Barbos.in d. cap.null. numer.5.
& firmauit *Rota penes Modern. Foroliu.de pignor.*
23 *decis.97.num.1.* Nihilo † magis excepta hypo-
theca, & obligatione generali deueniri potest
ad distractionem, & subhastationem bono-
rum Ecclesiæ sine beneplacito Apostolico,
vt resoluit *Moder.Carpen.contrOu.105.num.16.&*
24 *cons.183. à num.115. lib.2.* Quia † sic daretur
casus contra dispositionem d. extrauag. pro-
hibentis distrahi bona Ecclesiæ sine benepla-
cito Apostolico, vt considerauit *Rota in dicta*
decis.97.num.5. post Modern. Foroliuien. de pignor.
vbi contrarijs omninò satisfit, quod quidem
25 beneplacitum saltem † semel debet interue-
nire, vt ab initio obligationis, vt de tempo-
re distractionis *ex alleg.nouissimè per Moder.Hisp.*
in labirinth. Credit.par.1. cap.1.§.1.num.17. cum
seqq. Rota in d. decis.97. numer.18. apud Modern.
Foroliu.de pign.

Ex quo etiam deducitur læsio ex parte
Monasterij, quæ licet esset † intra dimidium
Ecclesiæ suffragaretur, vt tradit *Abb.in d.cap.*
cum dilecti vers. item satis est de empt. & vend.
Franc.decis.248.num.6. & licet regularitèr tan-
26 quam requirens † altiorem indaginem non
retardasset exequutionem *Rota coram san.mem.*
Greg.XV.decis.120.num.16.decis.139.num.14.pe-
nes Zacch.& obligat.Camer. Attamen non obij-
28 citur ad † effectum præscindendi actum
validum, sed ad effectum ostenden. nullita-
tem ex defectu beneplaciti Apostolici, vt
29 pote contrahentium † qui Monacos successores,
nec etiam obligare potuerunt absque
debitis solemnitatibus, vt respondit *Rota post*
Modern. Foroliu.de pignor d.decis.97.num.91. cum
sequent.

Quapropter executio super fructibus, qui
30 possunt obligari prætendi nequit † cum id
procederet casu quo possessores Titulares
perpetuò existerunt, qui possent de fructibus
in sui præiudicium quomodolibet disponere
secus verò dicendum de Monachis Claustra-
libus, & commendatarijs temporalibus, qui
31 fructus† futuros in præiudicium successorum
obligari non valeant *Gemin. cons.17. Alex.con-*
sil.14.num.3.& seqq.lib.1.Rota decis.805.& nu.3.
& 4. par.1.diuers.& decis.607.num.2.par.1.& de-
cis.738.num.etiam.2.par.2.rec.

Nec vrget quod pro fructibus recompen-
satiuis promissis concurrant Patres Carthu-
siani pro quibus iusta videatur petitio cum
æquitas non patiatur, quod Patres bona re-
tineant, & nullos inde fructus persoluant
contra dispositionem *l.curabit Cod. de act.empt.*
32 Quia † responsum fuit prædictos Patres non
teneri reficere omnes fructus promissos, sed
tantū illos, quos perceperunt, cum in fructi-
bus recompensatiuis ita obseruetur *ex tradit.*
per Alex.in cons.64.num.4.lib.1. Grat.discept.716.
num.1.& discept.911.num.12. Fontanell. decis.92.
num.25. Caualer.decis.98.num.3. Mangil. de euict.
qu.548.num.17.Rota decis.474.num.1.& dec.457.
33 *num.3.par.4.tom.2.recent.* alias † non commit-
teret vsuram, vt aduertit *Cagnol.in d. l.curabit*
num.88. & ibi Barbos. num.16. Lotard. de vsur.
34 *qu.27.num.8.* quoties † agitur de fructibus de-
bitis ex æquitate *dicta l.curabit* illi debere iux-
tà veritatem non autem iuxtà opinionem, &
taxam legalem *auth. præterea Cod. de Sacros.*
Eccles. vt respondit *Rota coram Seraph. dec.480.*
num.4. & in Romana Iuris redimen. 12.Dec.1635
coram bo.me.Verospio Iun. & ad hunc modum
si, & calculatio, & prædicti fructus erunt re-
stituendi dum tamen in vtilitatē d. Monaste-
rij constat fuisse conuersos *ex tradit.per Cremo-*
sil.d.glos.7. num.4.tit.5.par.5. à num.2. cum seqq.
mod.Carpen.d.contr.133.per tot.

Colligitur etiam, quod pro pretio d. ven-
ditionis non debet relaxari mandatum cum
ipsum non petatur, & fuit vulnerata via exe-
36 cutiua ex illa ratione, † ac pro fructibus re-
compensatiuis se relaxare, vt respondit *Rota*
decis.43.post Zacch.de oblig.Cam.num.4.& dec.95.
num.8.

Et ità vtraque &c. R. P. D.

R.P.D. BEVILAQVA.

Interamnen. fideicommissi.

Lunæ 19. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Fideicommissarius vigore compendiosæ admittitur ad successionem quandocumque casus euenerit in quo consideratur conditio grauati, & talis successio vocatis debetur etiam per ius accrescendi, nec retardatur per exceptionem altiorem indaginē requirentes, quando proceditur per viam immissionis in possessorio.

SVMMARIVM.

1 *Verba, quandocumque sine filijs decesserit comprehendit omne tempus, & omnem casum quibus institutus hæres non sit.*
2 *Verbum, succedo, est commune.*
3 *Substitutio compendiosa concepta per verbum commune, aperit fideicommissum vocatis.*
4 *Conditio, si sine filijs, filijs existentibus deficit.*
5 *Conditio, si sine filijs, non facit cessare fideicommissum fauore vocatorum quando filij prædecesserunt.*
6 *Conditio hæredis grauati attenditur non autem gradus caducati.*
7 *Coniunctio realis, & verbalis parit ius accrescendi antè, & post quæsitam portionem.*
8 *Coniunctio ad qualem effectum sufficit quod sit verbalis, & non realiter disiuncta in totum, & numer.9.*
10 *Clausula,* Constituti, *nihil operatur aduersus tertium.*
11 *Possessio fideicommittentis est probanda per agentem ex fideicommisso.*
12 *Fideicommissario probare sufficit bona petita fuisse in hæreditate Testatoris.*
13 *Hæres beneficiatus tenetur stare facto defuncti quousque suppetunt vires hæreditariæ.*
14 *Inuentarij beneficium præseruat hæredem à damno, non autem ei parat lucrum.*
15 *Mulier ad tollendam turpis quæstus suspicionem præsumitur acquisiuisse in administratione bonorum filij.*
16 *Exceptio l. Quintus Mutius ff. de donat. inter vir. & vxor. non admittitur in iudicio possessorio immissionis.*
17 *Mulier præsumitur acquisiuisse ex proprijs bonis quæ ab ipsa possidebantur.*
18 *l. Quintus Mutius ff. de donat. inter vir. & vxor. præsumptio cessat vbi constat mulierem bona possidere.*
19 *Appropriationis pecuniarum præsumptio tollitur in tutore, quando, exindè debita hæreditaria extinxit.*
20 *Mulier de dote præsumitur satisfacta quousque non reddit rationem.*
21 *Hæreditas præsumitur soluendo, & sufficiens omnibus illius oneribus.*
22 *Solutione eius, quod debetur tollitur omnis obligatio, etiam Cameralis.*
24 *Inuentarij omissio non tollit hæredi quin possit retinere bona fideicommissaria pro debito soluto.*
25 *Hæredem omittentem inuentarium Lex fingit satisfactum ex bonis hæreditarys.*
26 *Inuentarij omissio reddit inutiles actiones hæredis aduersus bona fideicommissaria.*
27 *Tutor præsumitur confecisse libros tutelares.*
28 *Tutelares libri extare præsumuntur pœnes hæredes tutoris.*
29 *Fideicommissarij non possunt cogi ad reddendam rationem administrationis tutelaris, quando libri sunt pœnes hæredem.*
30 *Actio redditionis rationis aduersus tutores durat per 30. annos.*
31 *Redditio rationis administrationis tutelaris desumitur ex pluribus coniecturis in decisione enumeratis.*
32 *Fructus hæreditatis præsumuntur expensi pro familiæ alimentis, & in redditione rationis veniunt computandi.*
33 *Tutor quænam bona in redditione rationis, restituere tenetur.*
34 *Mobilia ex longeuo tempore præsumuntur consumpta.*
35 *Animalia mortua præsumuntur ex longi temporis cursu.*
36 *Protestatio facta in confectione inuentarij, quod bona non apponenda habeantur pro omissis, præseruat hæredem ab omni præiudicio.*
37 *Exceptiones turbidæ reijciuntur in Iudicio immissionis.*
38 *Exceptio retentionis redditur illiquida ex perceptione fructuum facta de tempore motæ litis.*

DECISIO CXCVII.

RESOLVTVM fuit sub die 26. Ianuarij 1654. coram me fratribus de Paradisis esse dandam immissionē super certis bonis fideicommisso Fabię suppositis, nec obstare detractiones per Claram ream conuentam oppositas, quæ resolutio iterum in disputatione deducta Domini in ea perstiterunt. Nam fideicommissum clarè patet ex eo quod Anastasio hærede vniuersali à Testatrice instituto, quandocumque sine filijs decedenti fuerunt pro rata scurorum 600. substituti fratres de Paradisis, in remanente verò bonorum quantitate Felicita d. Anastasij soror, & in hac in casu obitus eiusdem Felicitæ pariter quandocumque absque filijs deberent ijdem fratres succedere. Vndè, de existentia fideicommissi dubitari non potest, quia verba quandocumque, & sine filijs in vtraque substitutione adiecta apertè indicant compen-
1 diosam substitutionem, †vt de dictione quandocumque quæ eius est naturæ, vt compræhendat omne tempus, & quemcumque casum, quo institutus hæres non sit *Bart. in l. Centurio 15. num. 17. ff. de vulg. & pupill. Calcan. cons. 1006. n. 7. Neuizz. cons. 53. n. 3. Decian. cons. 1. num. 98. lib. 1. Peregr. de fideicom. art. 34. in princ. & de verbis, si sine filijs, idem Bart. post Aym. in d. l. Centur. col. 1. vers. ad 1. Neuizz. in citat. cons. 53. numer. 2. Decian. cons. 572. in princip. Riminald. sen. cons. 106. nu. 5. lib. 1. Gratian. discept. forens. cap. 417. num. 1. Rot. decis. 656. num. 2. part. 4. recent.* Compen-

pendiosa autem substitutio, vbi præsertim,
2 vt hic est concepta per verbum † succedat,
quod est commune *cap. Raynuntius ib. de Testam*
l. generaliter §. cum autem C. de inst. & subst. conti-
net vulgarem Bart. in eadem l. centurio num. 32. Ca-
strens. cons. 152. nu. 2. lib. 1. Trentacinq. conf. 2. alij-
que adducti in præterita decis. §. quod ad existentiam,
Cumque casus vulgaris substitutionis euene-
rit ob prædecessum Felicitæ Anastasio sine
3 filijs defuncto, vt Testatrix † considerauit a-
pertum est fideicommissum ad fauorem fra-
trum de Paradisis, vt bona fideicommissaria
consequantur *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. Tollen.*
l. filium quam habente 24. C. fam. herciscun. Crauett.
cons. 283. num. 1. vers. sed præmissis Rot. d. decis. 656.
n. 2. in fin. par. 4. rec.

Nec dicatur locum non esse præfatæ fra-
trum de Paradisis substitutioni, ex quo vo-
cati fuerunt ad totam hæreditatem, casu quo
Felicita substituta Anastasio decederet sine
filijs, & tamen illa obijt relicta vnica filia E-
4 lisabetha nuncupata, † per cuius existentiam
deficit conditio, si sine filijs, quæ, etiam in
casu vulgaris substitutionis debet adimpleri
l. non est sine liberis 148. ff. de verb. signif. l. Pater Se-
uerinam 100. §. ita fideicommisso ff. de cond. & de-
monstr. l. 1. C. de condit. instit. Bart. in l. Centurio nu-
mer. 32. de vulg. & pupill. Quia cum substitu-
tio Felicitæ remanserit caducata ob eius præ-
decessum non habetur in consideratione con-
ditio apposita sequenti gradui si illa decesserit
sine filijs talis enim conditio fuit apposita
præsupposito casu quo Felicita admitteretur
ad substitutionē; ea autem non admissa sub-
5 intrant in illius† locum Paradisi per compen-
diosam continentem sub se vulgarem, & fi-
deicommissariam substituti nullo habito re-
spectu quod Felicita reliquerit filiam deindè
defunctam, ut dixit *Tex. in l. quamdiu 68. vers. is*
autem, & ibi Bart. comm. approbatus ff. de acquir. hæ-
red. Castrens. d. cons. 152. nu. 4. lib. 1. Soccin. iun. cons.
101. num. 14. lib. 1. conf. 185. num. 46. & 47. libr. 2.
Crauett. cons. 283. num. 1. vers. hoc præsupposito Gui-
dop. decis. 550. Thes. dec. 86. per tot. Modern. Man-
tuan. cent. 269. nu. 35. & seq. Debet quidem con-
ditio verificari, sed illa quæ est apposita gra-
dui, cui succeditur hoc est hæredis grauati,
non autem quæ est adiecta gradui caducato,
nempè primi substituti qui predecessit, nam
ex vulgari si defecit primus gradus respectu
Felicitæ non defecit in persona fratrum de
Paradisis, qui hoc casu succedunt hæredi gra-
6 uato, cum conditio tantum † attendatur per
quem defertur succesio *Surd. cons. 229. nu. 10.*
& optimè ratiocinatur Rot. coram Duran decis. 339.
num. 74. cum seq. & firmant alij alleg. in decis. 8. non
obstat quod Felicita.

Non obstat, quod saltem respectu tertiæ partis
quæ spectabat ad Paulum vnum ex tribus
fratribus non competat immisio dum ille
prædecessit Anastasio heredi grauato, penes
quem Claræ colligantis auctorem eadem
tertia pars libera remansit. Quoniam existi-
matum fuit, quod potiùs ex ea accreuit por-
tionibus aliorum substitutorum superui-
uentium. Ex particula enim Testamenti ex-
7 hibita constat illos re, † & verbis esse coniun-
ctos qua reali, & verbali coniunctione habita
locus ius accrescendi, antè, & post quæsitam
portionem *l. cum triplici ff. de verb. signific. tract.*
& Bald. in l. §. interdum ff. de vsufruct. accresc. iun.
eidem Bart in l. re coniuncti 87. numer. 16. de leg. 3.
Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 159. num. 18.
8 *Varguez de success. lib. 1. cap. 10. n. 128.* † quamuis
sat esset ad ius accrescendum substitutos tan-
tummodò verbis fuisse coniunctos, & re non
totaliter disiunctos *l. 1. §. vbi autem C. de caduc.*
Toll l. si duobus §. fin. ff. de leg. 1. Bart. in d. l. re con-
iuncti num. 23. Cephal. cons. 123. num. 2. lib. 1. Soccin.
jun. cons. 139. num. 20. & 25. libr. 1. Gratian. discept.
807. num. 24. & seqq. Peregr. de fideicommissis art. 9.
num. 9. Rota diuers. dec. 106. per tot. par. 4. coram Per.
dec. 61. nu. 1. & in Romana fideicommissi de Maria-
nis 27. Iunij 1650. coram Reuerendissimo Tarracon.
9 quapropter † superexistentes fratres taliter in
dicto Paulo coniuncti ad omnia bona infi-
deicommisso comprehensa debent admitti
non obstante, quod pro dicta Pauli portione
per illius mortem antè grauatum effectum
fuerit caducum *ad l. si totam 82. ff. de acquir. vel*
omitten. hæred. Bart. & cæteri in l. Marcellus 3. §.
quidam ff. de Trebell. & in terminis Soccin. sen.
consil. 94. ad finem vers. sed quia mihi narratur
lib. 4.

Nec retardari potest immissio sub prætex-
tu, quod non probetur bona remansisse in
hæreditate Fabiæ Testatricis tempore suæ
mortis, & post eam deuenisse ad Claram, mo-
do ad illa demittēda conuenta, quæ prætendit
10 bona pro suis dotibus retinere, † ideò aduer-
sus eam vti tertiam nihil operatur clausula
Constituti, adiecta in Instrumentis acquisitio-
num à dicta Fabia factarum ex cumulatis per
Modern. de manuten. obseru. 20. nu. 32. quæ fidei-
11 committentis† possessio tanquam fundamen-
tum intentionis agentium ex fideicommisso
est plenè probanda *l. fin. C. de edict. D. Adr. Toll.*
Alex. cons. 82. num. 15. lib. 2. Castrens. cons. 454. n. 1.
lib. 1. Roland. à Valle cons. 28. nu. 2. lib. 1. & cons. 46.
sub num. 6. lib. 3. Mant. decis. 33. num. 9. Duran. dec.
201. num. 1. siquidem, vt respondet prima §.
firmatis igitur, & seq. vtrumque iustificatur ex
dd. emptionum documentis clausulā, *Consti-*
tuti habentibus ex assertione Fabiæ in Testa-
mento, & ex depositionibus Testium datis in
die decisionis, ac inuentario de bonis hæredi-
tarijs Anastasij eiusdem Fabiæ heredis ab ipsa
Clara confecto, quæ omnia bene concludunt
bona in hæreditate fideicommissi fuisse,
& suffragantur ad obtinendam immissionem
cum non subsistat Claram esse bonorum ter-
tiam posseditricem aliquo singulari titulo, sed
12 hæredem Anastasij † hæredis dictæ Fabiæ,
quo casu sufficit apparere bona petita fuisse
in hæreditate Testatricis, cuius turpitudinem
allegando non debet hæres dicere bona ab il-
la possessa fuisse aliena *Bald. cons. 46. numer. 10.*
lib. 3. Bursatt. cons. 268. num. 4. Magon. decis. Floren.
37. num. 2. pluresque alij relati per Modern. de sub-
stit. loquentem de hærede hæredis in quæst. 616. nu. 4.
Et quamuis Clara hæreditatē Anastasij adiue-
13 rit cum *benef. leg. & inuent.* adhuc † tamen il-
lius

lius factum controuertere nequit donec rationem reddat de omnibus Inuentariatis, & quousque suppetant vires hereditariæ *Bart.in l.cum vir.42.sub numer.14.vers.sed si fuit inuentarium ff.de vsucap. Gabr.cons.125.num.112.libr.1. Rota decis.61.nu.4.vers.nec obstat, & dec. 256.n.5. par.2.recent. Adden.ad Gregor.decis.418.numer.15. & in Bononien. fideicommissi de Rubeis 24. Martij 1610.§.nec obstat cum seq.coram R.P.D.meoCelso.*

14 Nam inuentarij † beneficium inuentum fuit, vt hæredem à damno præseruet, non autem vt ille bona lucretur, quæ tenetur vocatis restituere *l.fin.§.licentia C.de iur. deliber. Cephal. cons.392.num.36.Surd.dec.30.nu.13.& 19. Mant. dec.226.num.4. Rota dec.535.num.3.part.5.rec. & in Romana Cambij 24.Martij 1653. §.final. coram Me.*

Minus officit ad impediendam immissionem repetita exceptio, quod bona controuersa per Fabiam empta, & fideicommisso supposita præsumantur acquisita ex effectibus
15 Paridis filij † quos ipsa administrauit, ad tollendam turpis quæstus suspicionem *l. Quint. Mutius 52.& l.etiam ff.de donat. inter vir.& vxor.*
16 Quia præterquod † exceptio deducta ex presumptione d. legis iuxtà magis communem opinionem in hoc iudicio non admittitur *l. fin.C.quorum bonorum Soccin.sen. cons.131. num.6. Menoch.de præsumpt.lib.3. præsumpt.51.numer.44. Rota coram Duran. dec.197.num.6.& 393.num.7. repetita in §.1.recen.in fine*, in diuisione de anno 1586. sequuta inter filios, & fratres Octauij d. Fabiæ viri, fuit eidem quoque restituta dos scut.mille, & loco pecuniarum tot Census assignati, ex quorum fructibus ad considerabilem annuam summam ascendentibus, ac sorte principali à pluribus illorum imposi-
17 tionibus successiuè redempta, † potuit Fabia hæc bona acquirere, & in alios Census reinuestire, cum ipsa haberet alimenta necessaria, ex substantia dicti mariti prædefuncti, à quo in Testamento hæres vsufructuaria omnium bonorom fuerat relicta iuxta consuetudinem *Bulgari gloss.magna in auth. hoc locum C. si secundo nupser. Bart.& cateri in l.Titia 35.ff. de leg.2. Gozad.cons.47.nu.1.& in cons.99.n.8. Mantic.de coniect.vlt.volunt.lib.9.tit.7.num.1.& seq. Boer.decis. 594.nu.4.* Et hinc non intrat Regula *l. Quint. Mutius*, quæ tota fundata in præsumptione, & dubio, quod mulier acquiescerit ex bonis vi-
18 ri, & ex administratis, † sed quando apparet, vndè quæsiuit, puta, quia aliundè bona habebat, vt in præsēti casu cessat d.legis dispositio, vt præter allegatos in decisione §.*non vrget est glos.in cap.si manifestè 21. verb.probantur 12.qu.1. Bald.cons.67.num.1.lib.5.Aymon.cons.61.numer.7. Gerard.de Terra sancta singul.99.numer.3.Boer.decis.81.numer.2.Rota coram bo.me. Merlin.dec.495. num.4.*

Non mouet, quod dicitur dolum à Fabia fuisse commissum in administratione bonorum Paridis, & aliorum filiorum dum declarationem factam in Instrumento Census sc. 100. ab vxore Stephanutij impositi, illumque pro rata scutorum 60. ad prædictos filios tanquam ex proprijs pecunijs emptum spectare, tacuit in retrouenditione quam posteà de eo vna cum fructibus eidem Stephanutio fecit. Quia nullibi apparet has pecunias sibi Fabiã appropriasse, quinimò cum esset filiorum tutrix, vt paulò pòst dictam retrouenditionem ad computorum dotis Tutiæ vnius ex
19 prædictis suis filijs † scuta 300. soluerit in extinctionem huiusmodi debiti pecunias erogasse censetur, omnisque excluditur fraus *l.actione,& 161.Bart.ff.de tutel.& rat. distrahen.& in l.tres tutores ff.de administr.tutor.quæ tamen perspicuis inditys probari deberet l. quoties §. 1. ff. de pròbat.l.dolum C.de dolo.*

Neque putarunt Domini constare de aliquo credito liquido Claræ ad hoc vt valeat oppositæ retentionis exceptione se tueri ab
20 hac petita immissione, † etenim de suo dotali, quod pro rata scut. 1500. solummodò dicebatur iustificatum, & ad cuius restitutionem Fabia insimul cum Paride se obligauit præsumitur satisfacta ex retentione omnium bonorum ipsiusmet Paridis, & personalis debitoris, & Anastasij eius filij, & hæredis etiamsi inuentarium confecerit donec de omnibus
21 inuentariatis integram † rationem reddat ob præsumptionem quod hereditas sit soluendo, & sufficiens omnibus oneribus illius, vt dixit *Rota decis.696.num.1.par.1.dec.535.num.1.& seq. part.5.in recent.in Romana Census 6. Martij 1645. §.dantur etiam coram R.P.D.meo Peutingerio, & in Tiburtina redditionis rationis 3.Ian.1642. §.tamen cum appareat coram R.P.D.meo Meltio*, qua igi-
22 tur satisfactione † attenta non iuuatur Claræ, Fabiam ad sui fauorem pro dictæ dotis restitutione in forma Cameræ se obligasse,
23 cum solutionis † exceptio omnem dirimat actionem *l.soluendo ff.de negot. gest. l. solutionis ff. de solut.Surd.decis.113.num.2. & passim admittitur contra obligationem Cameralem, Grat.disceptat.for. cap.140.num.3.Zacch.de oblig.Camer.quæstion.17. numer.3. Rota coram bo.mem. Coccin.decis.858.& 162.vbi n.1.Mantic.dec.240.n.5.*

Alterum, & secundum creditum scut.200. quod pretenditur resultare ex totidem summa per Paridem Anastasij patrem soluta Vicentino Fabiæ creditori non videtur detrahendum ex bonis fideicommissarijs, quia Anastasius omisit conficere inuentarium de illius bonis hæreditarijs, quæ omissio licet non
24 tollat, quin heres † possit retinere contra fideicommissarium vniuersalem, quod defunctus sibi debebat, vt voluit *Paul. de Castro. in l.ita tamen 27.§.si ex Trebelliano ff. ad Trebell.*
25 *Soccin.sen.cons.44.libr.3.* † Attamen tali casu lex fingit in hæreditate defuncti extitisse bona, cum quibus potuit satisfieri de credito suo, eiusque contrariæ assertioni non statur,
26 sed per talem aditionem † sine beneficio legis, & inuentarij confusæ remanent actiones vt experiri non valeant pro d. crediti consequutione §.*hinc nobis auth. de hæredit. & falcid.l. fin.§.si vero C.de iur.deliber.Bald.in l.cum à matre 14.num.5.C.de rei vendic. Gratian.discept.for.cap. 570.num.19.& seqq. Giouagn. cons.29.in fin.vers. quamuis lib.2.Rot.coram Card.Caual. dec.246.num. 28.& 164.num.3.par.7. & in Ciuitatis Vetulæ dotis*

tis

tis 27. Febr. 25. April. 1643. coram R.P.D. meo Cerro, & in Romana fideicommissi de Palatijs 18. Iunij 1647. in princ. coram R.P.D. meo Arguelles.

Postremò ad firmandum aliud creditum non vrget opposita exceptio non redditæ rationis bonorum Paredis administratorum à Fabia ab anno 1584. vsq; ad 1604. consistentium in mobili baset se mouentibus, & incerta quantitate olei, & vini, & diuersis creditis pro quibus Clara retentionem quoque opponit. Quia vltrà quod animaduersum in primis fuit, quod huius administrationis redditio rationis haberi nequit, nisi exhibitis tu-
27 telaribus libris,† quæ Fabia prout tenebatur ratione susceptę tutelæ; pręsumitur confecisse *l. 1. §. officio ff. de tutel. par. 3. cap. 1. numer. 31. & 54.*
28 & nunc penes † Claram hæredem Anastasij hæredis Fabiæ administratricis extare, non autem à fideicommissarijs retineri *Aretin. cons. 20. num. 1. vers. defunctus ergo Caual. decis. 545. n. 1.*
29 qui propterea ad †redditione d. rationis compelli non possunt, nec eam Clara petere, nisi prius omnes libros necessarios exhibeat *Rota coram Seraph. decis. 1224. num. 1. Caual. d. dec. 545. num. 2. & fuit dictum in Perusina fideicommissi de Rodulphis 26. Ianuarij 1654. coram R.P.D. meo Cerro*, quodque post terminatam de dicto anno 1604. administrationem, contrà Fabiam quæ superuixit vsque ad 1623. nec vnquam postea ab Auastasio, qui decessit de an. 1650.
30 fuit petita ratio prædictę † administrationis. Vndè ex taciturnitate tam longissimi temporis, vltrà 30. annos, quo durat actio contra tutores illiusque hæredes ad reddendam rationem tutelæ *l. 3. §. hoc autem ff. de negot. gest. l. tutores C. arbit. tutel. l. neque C. quibus noo obstat long. temp. præscript. DD. in l. maximè 30. ff. de administr. tut. Rolan. a Valle cons. 39. num. 15. lib. 1.* iuncta
31 coniunctione † sanguinis, & præsumptione sæpius calculatæ rationis resultate ex Censuum emptionibus solutione debitorum, & alijs à Fabia gestis, vt infrà oritur efficax coniectura redditæ rationis ad *l. procula de probat. Paul. de Castr. cons. 126. num. 2. vers. tollitur libr. 1. Simon. de Prat. cons. 112. nu. 6. Cephal. cons. 240. n. 8, Dec. cons. 266. num. 5. Gramat. decis. 103. sub nu. 29.*

Responsum fuit, ex prædictis bonis in inuentario descriptis esse prius duas partes detrahendas spectantes ad Anibalem, & Ioannem Verrerium Pardij, & aliorum filiorum Fabię patruæ insimul tempore illius confectionis viuentes, quibus portionibus demptis tertia pars elicitur etiam admisso calculo per alteram partem facto vix ad scuta 333. ascendens, & septem dolea circiter vini dictis filijs tangentis censetur pro rata erogata in vsum, &
32 substentationem illorum, †quia fructus heredis impendi præsumuntur pro familiæ alimentis, & in redditione rationis veniunt computandi *Peregr. de fideicomm. art. 35. num. 32.* Et residuum illis deductis in expensis funeris alijsque domesticis egestatibus in Censibus ad fauorem Pupillorum emptis, & in solutione dotis tutiæ, eorumdem sororis de quibus omnibus habenda est quoque ratio in com-
33 puto suceptæ † administrationis, quia præsumuntur factæ ex effectibus hereditarijs, *Rota apud Merlin. dec. 713. num. 7. cum alijs in præterita decis. allegatis §. tertia exceptio, & in Romana redditionis rationis 5. Iunij 1651. §. eodem modo coram R.P.D. meo Peutiug.*

Mobilia verò in eodem Inuentario descri-
34 pta cum illa vsu consumantur† sufficit, quod ex tam longeua temporis diuturnitate verisimiliter sint perempta *Bart. in l. quod ad præsens, Murireg. lib. 12. Peregr. de fideicom. art. 10. num. 40. Gratian. discept. for. cap. 215. num. 18. & 19. Cyriac. controu. 204. numer. 7. Duran. decis. 212. numer. 12.*
35 sicuti tanti temporis † cursu animalia demortua præsumuntur, ex quo naturaliter viuere non potuerit *Corn. cons. 186. numer. 1. in fin. lib. 1. Fusar. de substit. quæst. 629. numer. 25. Marcus Muta decis. 75. n. 12.*

Credita tandem ibidem adnotata vti hereditaria Octauij nedum non constat ad manus Fabiæ peruenisse, & illa exigisse, vt opus est ad finem, vt de illis ratio reddi debeat; cum tutor non teneatur, nisi de actualiter perceptis iuxta *cons. Bart. 239. per totum, & præsertim in fine, Rota in Ferrarien. Domus 17. Maij 1651. coram R.P.D. meo Meltio, §. neque refragatur in fin. & in Romana redditionis rationis rationis 23. Ianuarij 1654. §. liberatio in fine, coram R.P.D. Peutingerio.* Verùm ex diuisionibus, & alijs datis in hodierno *Sum.* fratrum de Paradisis deprehenditur illa spectare ad Anibalem tantum sola igitur descriptio in Inuentario facta non facit
36 hereditaria Octauij † sed erronea fuit, & stante protestatione, quod si quæ bono non erant apponenda, ibi habentur pro non descriptis, & describens ab omni præiudicio pręseruatur *l. 1. §. hac stipulatio, vbi Angel. num. 24. ff. si vi pluss. quam Rota decis. 187. num. 9. par. 3. recent. in Bonon. de Berois 18. Februarij 1641. §. hinc patet coram R.P.D. meo Salamantino, & in Romana fideicomm. de Nicolinis 24. Aprilis 1651. §. non obstat, coram R.P.D. meo Cerro.*

Quibus stantibus non potest Clara bona hæreditaria Fabiæ retinere cum prætensa credita, vel non subsistaut, nec de illis sunt deducenda, vel quatenus aliqua remaneret difficultas sat est Paradisis fideicommissarijs du-
37 biam reddere † illius intentionem, quia in hoc Iudicio immissionis non admittuntur exceptiones turbidæ, & discussionem, seu altiorem imaginem requirentes *DD. in l. 4. §. condemnatum ff. de re iudic. Grat. discept. 734. n. 13. feud. decis. 64. in fin. Rota decis. 379. num. 20. & 524 num. 7. par. 4. tom. 2. & 3. & dec. 275. num. 1. part. 5. recent. & coram Buratt. decis. 738. num. 14.* Præser-
38 tim, quia à die motæ † litis vsque nunc dd. bonorum fideicommissariorum percepit, cum quibus, vel extincta, vbi illiquida, adeò remanent prędicta credita, vt non competat dicta retentio *Rota coram Duran. decis. 113. num. 7. & coram bo. m. Merlin. dec. 312. n. 5.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Reatina Castrorum.

Lunæ 19. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Alimenta & sumptus litis sunt arbitrio Iudicis præstanda, constito de paupertate, & bono iure, quæ probantur per sententias, decisiones Rotales & per depositiones testium etiam de publica voce & fama. Nec admittitur exceptio periurij vbi præsertim contractus impugnatur ex capite non implementi vel concurrit probabilis causa excusationis.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta & sumptus litis debent præstari constito de paupertate & bono iure.*
2 *Præsumptio boni Iuris resultat ex sententia Rotali.*
3 *Quod procedit etiam si à sententia fuerit appellatum.*
4 *Decisiones Rotales inducunt boni iuris præsumptionem.*
5 *Paupertas probatur per testes.*
6 *Paupertas probatur per communem reputationem.*
7 *Quantitas pro alimentis & sumptibus litis remittitur arbitrio Iudicis.*
8 *Periurus est reiciendus à limine iudicij.*
9 *Periurij exceptio opposita sententiam non releuat.*
10 *Periurus non dicitur qui impugnat contractum ex capite non implementi.*
11 *Iura experienda veniunt dum casus purificatus est.*
12 *Periurus reicitur ab actione super qua peierauit.*
13 *Transactio ratificatur per solutionem.*
14 *Ratificatio tacita non sufficit pro implemento promissorum.*
15 *Credulitas iuxta excusat à periurio.*
16 *Causa qualibet etiam leuis excusat à periurio.*
17 *Dolus requiritur ad incurrendum periurium.*
18 *Expensæ in litibus verisimiliter fiunt.*
19 *Alimentorum subministrationis tempus est attendendum.*

DECISIO CXCVIII.

TANCREDI Marerio, qui in possessionem quinque ex duodecim partibus Castrorum, de quibus agitur dandam esse Immissionem sententia Rotali pronunciatum fuit, & deinde Aegidianam non intrare declaratum, alimenta, & sumptus litis hodie Domini dixerunt à Thoma pariter de Marerijs
1 esse subministranda, † cum de præsumptione boni Iuris, & paupertate illius copulatiuè necessaria sufficiēter constare visum fuit. *Decian. cons. 69. nu. 2. lib. 2. Couar. pract. quæst. cap. 6. sub n. 7. Gratian. discept. 55. num. 49. Surd. de aliment. tit. 1. quæst. 110. num. 8. & quæst. 120. nu. 3. & seqq. Adden. ad san. mem. Gregor. XV. decis. 189. num. 7. Rot. corā Buratt. decis. 557. num. 6. vbi annot. num. 28. par. 4. to. 3. & in Anconitana Alimentorum 4. Iunij 1646. in princ. coram bo. me. Arguelles.*
2 Boni Iuris præsumptio † ex sententia Rotali prædicta ad eius fauorem emanata resultat *ad tradita per Rot. decis. 250. num. 2. par. 1. recent. & in Romana Bonorum seu vsufructus 19. Ianuar. 1652*
3 *coram R. P. D. meo Zatate,* quod procedit quāuis per appellationē ab Aduersario interpositam suspensa remanserit, *Rot. coram Card. Caual. decis. 554. num. 2. Buratt. decis. 206. num. 7. cum concordantibus in Fanen. Dotis 10. Nouembris 1642. §. præsumptio boni iuris coram R. P. D. meo Cerro,*
4 Concurrentibus præcipuè decisionibus in secunda instantia coram me æditis quæ pariter boni iuris præsumptionem inducunt *Rot. decis. 30. num. 3. par. 7. cum alijs in dicta Anconitana Alimentorum §. præsumptio etiam & Romana bonorum vbi supra.* Paupertas autem ipsius probatur per Testes nuper examinatos, qui bene extremam ipsius paupertatem concludunt, ipsumque nihil omnino possidere, & dietim ex alimentis à Monialibus Turris Speculorum illi
5 transmissis viuere. † Per testes autem paupertatem probari receptissimum est *Rot. decis. 495. num. 4. par. 3. & decis. 617. num. 7. par. 4. recent. tom. 3. & coram Buratt. d. decis. 265. num. vers. le*
6 *paupertate.* † Et ad hunc effectum communis reputatio de qua deponunt ipsi sufficeret, *Rot. coram Seraph. decis. 51. & decis. 58 vtrobique nu. 1. & in Toletana Matrimonij prima Februarij 1649. coram Eminentiss. Card. Corrado.*

Quantitatem verò alimentorum, & sumptus litis taxarunt Domini in scutis 20. menstruis, quia habito respectu ad bona quæ Tācredi debita fuerūt declarata ad necessitatem alimentandi & ad expensas in lite hac Rotali in summa non exigua necessarias ad hanc vsque quantitatem arbitrium attendere placuit.
7 Cum in huiusmodi materia quātitas vt plurimum Iudicis arbitrio remittatur, *ad text. in l. 2. ff. vbi pupill. educ. deb. Menoch. de arbitr. cons. 169. num. 1. & seqq. Molin. de primog. Hispan. lib. 2. cap. 16. num. 17. vers. ipse tamen inquit, Rota coram Merlin. decis. 7. num. 7. & in Romana alimentorum prima Aprilis 1639. §. quantitate aut coram bon. mr. Pirouano, & in Romana Matrimonij prima Iuly 1603. §. vltimo vers. pro qua taxanda coram R. P. D. meo Bichio,*

Non obstat quod Tancredes transactionē à se celebratam pro cassa, & resoluta habere velle iurauerit, & illius vigore nulla præcedente absolutione immissionē petierit, vnde
8 tanquam † periurus à limine Iudicij repellendus est *Rota coram Coccin. decis. 264. num. 2. & decis. 5. num. 1. par. 2. rec.* Quia vltra quod hæc ex-
9 cepio periurij † post sententiam apposita non releuat, & remissa censetur. Cum ante diffinitiuam apponenda sit. *Loffred. cons. 12. n. 34. Seraph. de priuileg. iuram. priuil. 174. numer. 12. in princ. Rot. post 2. volum cons. Farin. decis. 224. nu. 1. in fin.* responsum fuit quod cum transactio à die celebrationis ipsius deberet intra mensem cum dimidio à Marco Antonio Attilio, & Hieronymo ratificari, & tamen non fuerit subsequuta ratificatio, nisi longè post, vt ex pro-

protestatione Tancredis data in Summario
10 Thomæ, & fratrum num. 2. † impugnando à principio transactionem Tancredes ex capite non implementi in tempore conuento nō dicitur in periurium incidisse, neque absolutio à iuramento requirebatur. *ad tradita per Crauett. cons. 227. num. 16. Cornel. cons. 11. num. 7. lib. 7.*

Præterea animaduersum fuit quod Tancredes neque suam portionem Castrorum neq; hodie alimenta petit vigore transactionis quā pro cassa habere iurauerit, sed ex iuribus in eadem reseruatis in casu mortis Patruorum sine filijs suas rationes prosequitur. Quia
11 postquam † casus mortis in ea consideratus euenit, vtique Tancredi iura in eum casum sibi præseruata in iudicium deducere licuit, *Rot. in hac Reatina Castrorum 27. Februarij 1651. in princ. coram R.P.D. meo Decano, & motiuo transactionis respondendo 31. huius anni 1656. §. nec denique refragatur coram me*, & circumscripta petitione alimētorum etiam si in illa, sine vero præiudicio Tancredes fuisset periurus, illi tamen hæc exceptio opponi non posset, cum periurium à Iudicio solūmodo repellat, quo-
12 ad actiones illas † super quibus iuramentum fuit interpositū, non autem quoad alias *Roman. sing. 499. num. 2. Seraph. de priuil. iuram. d. priuil. 174. num. 16. in fin. vers. secundo limita Farin. de falsit. & simulat. quæst. 160. num. 184. Rot. decis. 97. num. 10. p. 2. diuers.*

Nec releuat transactionem à Hieronymo
13 satis fuisse ratificatam † per solutionē scutorum bis mille à Tancredo acceptatam declarauit, *Rot. in hac causa sub die 3. Iulij 1655. §. fin. coram Reuerendissimo Dom. meo Decano*. Sequuta autem ratificatio transactionis ab illa non potuit Tancredes sine periurio recedere. Nam eadem adaptatur responsio, quod serotina est huiusmodi exceptio, & vlterius probabiliter
14 credere potuit Tancredes, † quod tacita hęc ratificatio transactionis pro implemento promissionis non sufficeret, cum pactum de expressa ratificatione intra limites certi tempo-
15 ris facienda loqueretur † credulitas autem ista iustam præbet causam excusandi à periurio Tancredem, cum omnis interpretatio sumenda sit ad euitandū periurium à quo quæ-
16 libet causa, † quantumuis leuis, excusat ad effectum, ne à limine Iudicij quis repellatur. *Bertaz. in l. si quis maior 41. numer. 33. & seqq. cum num. 47. C. de transact. Marescott. var. resolut. lib. 2.*
17 *cap. 221. num. 4. & seqq.* † Vbi quod ad effectū incurrendi periurium dolus & perfidia est necessaria, *Surd. decis. 58. num. 4. Rot. apud Pacif. de Saluiano decis. 157. num. 5. & deci. 367. nu. 7. par. 4. recent.*

Minus officit quod Tancredes vltra scuta 4100. habuerit etiam ex castra nuncupato Collesegato multa animalia, & bona ingentis valoris. Quia omisso quod pro monacandis sororibus, pars ipsorum impensa fuit, & in
18 hac † lite pars non modica verisimiliter consumpta esse potuit, dixerunt Domini sufficecere quod nunc in statu paupertatis extremæ
19 reperiatur † cum tempus petitionis alimentorum in eorum subministratione sit attendendum, vt notissimum est & firmant authoritates in princ. alleg.

Et ita scuta 20. menstrua Tancredi esse ab Aduersario soluenda vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Cæsenaten. seu Sarsinaten. Laudemiorum.

Lunæ 19. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Priuilegium reale, quando est concessum à Principe alicui communati, res ipsas priuilegiatas afficit, & ad quoscumque transeunt dictæ res, & latè declaratur, quando priuilegium sit reale.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia concessa rebus, dicuntur realia, ideoque transeunt ad omnes, ad quos transeunt dictæ res.*
2 *Priuilegia concessa Ciuitati, transeunt etiam ad eiusdem Ciuitatis Comitatinos, & Forenses.*
3 *Constitutio, quando est realis, res ipsas afficit, à quocumque possideantur siue à Ciue, siue ab extero.*
4 *Priuilegij natura an sit realis, vel personalis, attenditur mens concedentis.*
5 *Abusus, corruptelæ, & grauamina, in aliqua materia si irrepserant, diem tolluntur per Principem, generaliter dicuntur auulsa.*
6 *Aequitatis, & Iustitiæ ratio postulat, quod nemo indebitè grauetur, vltra quam par est.*
7 *Priuilegium semper extenditur ad omnes, quando ratio, ob quam fuit concessum, est generalis.*
8 *Priuilegij finis, dum respicit res earumque vsum, & in eas res dirigitur, priuilegium est reale.*
9 *Priuilegij verba ponderanda sunt ad cognoscendum, an sit reale, vel personale.*
10 *Verba priuilegij, quando dicantur realia, & non personalia ad effectum, vt priuilegia dicantur realia.*
11 *Priuilegia in dubio præsumuntur realia.*
12 *Priuilegium in dubio præsumitur reale, dum fuit concessum à supremo Principe.*
13 *Priuilegium concessum Vniuersitati præsumitur reale.*
Vniuersitas nunquam moritur, n. 13.
14 *Ciuitatis verum patrimonium in quibus priuilegijs consistant.*
15 *Ciuium appellatione veniunt etiam Comitatini, & in quibus priuilegijs, & materijs id veniat intelligendum.*
16 *Comitatini considerantur vti membra Ciuitatis.*
17 *Priuilegium concessum Ciuitati, ob personarum fidelitatem comprehendit etiam Comitatinos.*
18 *Priuilegium reale concessum Ciuitati, non desinit esse tales, licet adsint aliqua verba personalitatem denotantia.*
19 *de Principis voluntate quando constat, quod voluerit concedere priuilegium reale, tunc verba personalia non immutant naturam priuilegij.*

20 Ver-

20 *Verba personalia, in priuilegijs realibus, dicuntur stare demonstratiuè, & non taxatiuè posita.*
21 *Priuilegium reale non desinit esse tale, licet in eo aliquando fiat mentio personarum, quia talis mentio facta demonstratiuè, non autem taxatiuè censetur, & num. 22.*
23 *Substantia, & effectus priuilegij dum respicit bona, & possessiones, sine dubio dicendum est reale.*
24 *Priuilegium aliud est, si sit concessum, certis personis particularibus specificatis, vt personæ indiuiduè. Et aliud est, si fuerit datum singulis de tali corpore, ob qualitatem communem cum alijs.*
25 *Priuilegium, quando fuit concessum Ciuibus, vti partibus integralibus communitatis, non quia personæ sint singulares, priuilegium reale est.*
26 *Priuilegium concessum potius ratione ordinis, quam quod acquirens, sit Andreas, vel Ioannes dicitur reale.*
27 *Principum priuilegia latè quidem contra ipsum concedentem interpretantur, in præiudicium verò tertij strictissimè sunt interpretanda.*
28 *Priuilegij toto tenore considerato, si appareat concessionem fuisse factam ad fauorem possidentium, est reale.*
30 *Priuilegium concessum Ciuitati, quando æqualiter non solum Ciuibus, sed etiam forensibus censeatur concessum.*
31 *Et hoc non per modum extensionis, sed per modum compræhensionis, & veri intellectus, & numero 32.*
33 *Priuilegium, quando concessum est contra consuetudinem iuri communi contrariam, & vt reducatur ad ius commune, latè interpretatur.*
Quod procedit etiam contra tertium.
34 *Consuetudo soluendi maius laudemium, quam à iure communi fuit constitutum, valet.*
35 *Priuilegium, quando dicatur euacuasse quemcumq; vsum in contrarium.*
36 *Consuetudo non tollitur per actus non voluntarios, & extortiuos.*
37 *Consuetudo tollitur per clausulam,* sublata, & decretum irritans.
Et sic adeo illam inficiunt, vt prohibeant, ne illa amplius incipere valeat.
38 *Communitati, personæ particulares non possunt præiudicare.*
39 *Pacta sunt seruanda.*
40 *Conuentiones inter alios factæ, nullatenas possunt præiudicare tertio.*
41 *Rota non solet sententias incidenter reuocare, & maximè si transitum fecit in iudicatum.*

DECISIO CCXCIX.

FORENSIBVS, & Comitatinis bona in Territorio Montis Iusti possidentibus, Summorum Pontificum Priuilegia certam Laudemij solutionem prescribentia suffragari resolutio Rotalis sub die 30. Aprilis 1646. coram Reuerendiss. Terracinen. capta declarauit, quam hodie Domini Auditis iterum partibus in decisis persistendo confirmarunt. Quia ponderata concessionis causa, & mente concedentium, perpensisque ipsorum priuilegiorum verbis, & iuris attenta præsumptione, visum est priuilegia† adeò fuisse realia, vt ad quascumque manus, & personas bona peruenerint intrinsecam priuilegij qualitatem secum attulerint, vt præter adductos in decisione firmat *Bart. in l. 1. sub numer. 2. vers. aut conceditur ff. de Constit. Princip. Natt. cons. 627. numer. 12. & cons. 649. numer. 76. vers. vnde transit ad quemcumque Surd. cons. 525. numer. 26. vers. secus quando est realis libr. 4.* cum pluribus per *Cyriacum contr. 141. num. 20. libr. 1. & contr. 297. num. 5. 20. & seq. lib. 2.* Atque ideò † Comitatinis, & forensibus suffragari potuerint, vt de istis notat Bart. *in l. 1. numer. 24. vers. mihi autem videtur dicendum C. de summa Trinit. Roman. cons. 224. numer. 1. Tiraquell. de iur. primog. quæst. 46. numer. 4.* vbi, quod quando Constitutio est realis res ipsas afficit† à quocumque possideantur, siue à Ciue, siue ab extero, *Barbos. in l. quia tale 14. num. 40. in fin. vers. ea igitur ff. solut. matrim. P. Layman. Theolog. moral. lib. 1. tract. 4. cap. 23. nu. 4. vers. hoc casu exteri quoque.*

1
2
3

4 Et primo quidem causa finalis concessionis, & Pontificum mens, quæ ad † cognoscendam priuilegij naturam potissimè attendenda sunt iuxta *Text. in l. omnibus 69. ff. de regul. iur. Barbos. vbi supra num. 2.* apertè demonstrant concessionem fuisse realem quia fælic. record. Pius IV. qui primus priuilegium indulsit premissa narratiua qualitatis bonorum, quod scilicet, ferè omnia bona emphyteutica existant, respectum habuit non ad ipsos Ciues Cæsenat. sed ad possessores bonorum emphyteuticorum in districtu Cesenæ existen. motusque est primario, & principaliter ad ita disponendum, ne emphyteutæ maius soluant laudemium, quam iuris communis censura præscribat, & ne Dominorum auaritia indebitè
5 vexentur, quæ quidem † causa immediata exonerandi emphyteutas, tollendique abusus corruptelas, & grauamina, quæ in hac materia irrepserant, sicuti æquè bene Comitatinis, & forensibus bona possidentibus adaptatur, ac Ciuibus ipsis; ita pariter eos compræhen-
6 dere debet, † cum æquitatis, & iustitiæ ratio postulet, quod nemo indebitè maioris solutionis, quam par sit onere pergrauetur, atque ideo quoties ad certam causam mens Indulta
7 concedentis habuit † respectum, tale priuilegium semper ad omnes extenditur, in quibus causa illa concurrit, & reale censetur *Bald. in l. 2. num. 7. vers. si autem ratio priuilegij C. de Episc. & Cleric. Castren. in l. maritum 13. num. 4. vers. nam extenduntur ad omnes ff. sol. matr. Decius in l. in omnibus 69. num. 14. ff. de reg. iur. Natt. cons. 340. numer. 18. vers. modo ista ratio, & num. 19. Bero. cons. 105. num. 11. lib. 1. Marc. Anton. Eugen. cons. 92. numer. 19. vers. quamquidem sententiam, & seq. & numer. 23. lib. 1. Menoch. præsumpt. 108. num. 27. & 28 libr. 3. Azor. instit. moral. par. 1. cap. 22. col. 1. litt. D. vers. quando vero priuilegium.* Et dum idem Pontifex sub excommunicationis pœna Dominis directis prohibuit, ne pro renouationibus, & inuestituris bonorum ab emphyteutis maius laudemium exigant, quam de iure com-

communi debeatur, non conſiderauit ſolos
8 Ciues Cæſenaten. † ſinguli quorum non
poſſe inueſtituras, & renouationes petere,
pluſquam notum eſt, ſed reſpexit omnes em-
phyteutas, qui ratione qualitatis bonorum
renouationes, & inueſtituras petere tenentur,
& ſic finis priuilegij reſpicit res, earumque
vſum, & in eas dirigitur, proindeque bonis
immediatè priuilegium cohęret, & in perſo-
nas illa poſſidentes ſecundariò, & per acci-
dens redundat, & priuilegium reale reſultat
P. Layman. d. cap. 23. num. 2. verſ. priuilegium reale,
Barboſ. in d. l. quia tale 14. num. 3. in fin. verſ. ac ita
dicendum, & num. 4. verſ. & in prædictis terminis ff.
ſolut. matrim. Emanuel. Roderic. quæſt. regular. tom. 1.
quæſt. 7. art. 2. in princip. verſ. quando autem priuile-
gium datur ratione alicuius rei Menoch. conſ. 276. ſub
num. 12. verſ. illud pronomen, &c. & numer. 14. &
16. lib. 3.

9 Verba pariter eiuſdem † priuilegij quę etiã
in dubio ad hunc effectum ponderanda eſſe
voluit, *Angel. Aretin. conſ. 54. num. 11. & 12. verſ.*
ad cognoſcendum Bellon. conſ. 20. ſub num. 9. Rota co-
ram Pen. deciſ. 93. num. 9. tanquam ad res ipſas
directa, & ad bona relationem habentia, ibi,
cum omnes ferè poſſeſſiones, & bona immobilia Ci-
uitatis Cæſenaten. & illius diſtrictus emphyteutica
exiſtant, &c. & infra *in eiſdem poſſeſſionibus, & bo-*
nis directum Dominium habentes, & deindè, *Em-*
phyteutas poſſeſſiorum, & bonorum eorumdem, &c.
10 dicti priuilegij † realitatem oſtendunt *Ruin.*
conſ. 217. num. 18. verſ. quæ verba lib. 1. Dec. conſ.
262. nu. 2. verſ. primo quia ad hoc reſpond. Menoch.
d. præſumpt. 103. num. 26. lib. 3. Cyriac. d. controuerſ.
297. num. 3. & 4. Et præſumptio etiam iuris
11 pro eiuſdem Indulti † realitate concurrit,
tùm quia in dubio tale præſumitur priuile-
gium *Alex. conſ. 193. numer. 3. verſ. quinimo d. con-*
ceſſio lib. 2. Anchar. conſ. 327. nu. 2. in fin. verſ. quarto
magni Doctores, Menoch. conſ. 905. num. 5. Tum
12 quia à Supremo † Principe conceſſum *Bart.*
in l. fin. numer. 14. verſ. & iſto caſu ff. de ſeruit. legat.
Iaſ. in l. idem Iulianus 41. §. ſi quis alicui numer. 9.
verſ. ſed ſi nullum ff. de legat. 1. Tiraquell. de nobilit.
cap. 37. num. 59. verſ. tamen ſi conceſſio Menoch. d.
præſumpt. 303. num. 31. Maſtrill. de Magiſtrat. lib. 4.
cap. 10. num. 38. Tum denique, quia imparti-
13 tum fuit Vniuerſitati, † quæ cum numquam
mori dicatur priuilegium eiuſdem naturæ
reale, & perpetuum præſumitur ad *Text. in l.*
forma 4. §. quanquam ff. de cenſibus Natt. conſ. 163.
num. 16. verſ. ſecus ſi concedatur Menoch. conſ. 1193.
num. 12. lib. 12. Burſatt. conſ. 258. num. 44. verſ. quia
tunc lib. 3. Valenzuel. Velaſq. conſ. 79. numer. 21. 22.
14 *& 23.* vbi quod in † talibus priuilegijs con-
ſiſtit verum Patrimonium Ciuitatis *& conſ. 81*
num. 11. tom. 1.

Quod ſine vlla prorſus difficultate proce-
15 dit quoad Comitatinos † qui in huiuſmodi
priuilegijs, & fauorabilibus materijs appella-
16 tione Ciuium continentur, † & tanquam
membra Ciuitatis conſiderantur, vt tradit
Iacobus de Beluis in celebri quæſtione, quam ſe
Bononiæ habuiſſe refert in repetitione §. *illud*
tamen in aut. quib. mod. libr. effic. fui, Alex. in rubr.
num. 14. ff. ſolut. matr. Felin. in cap. cauſam quæ 18.
ſub numer. 13. verſ. ſimiliter dicit, Imola de reſcript.
Caſtrenſ. conſ. 307. num. 2. lib. 2. Galeott. controu. iur.
lib. 2. contr. 20. num. 38. plene Valaſc. conſult. 79. nu-
mer. 3. & ſeqq. Iacob. Ant. Maur. allegat. 36. ſub n. 1.
17 vbi in puncto loquitur † de priuilegio Ciui-
tati propter hominum fidelitatem conceſſo,
Valenzuel. Velaſquez dicto conſ. 79. per tot. & ſub
numer. 79. verſ. & dicit, quod hoc, & ſeqq. vſque ad
num. 86.

Neque fundamenta hæc debilitantur ex
alijs eiuſdem indulti verbis quæ ad Ciues ip-
ſos Cæſenaten. directa, pluriſque ad ipſos re-
lata, & præciſam perſonalitatem importan-
tia probare videntur perſonas ipſorum Ci-
uium, Finalem, & immediatam priuilegij
18 cauſam fuiſſe, † vt diſtinguendo relationem
verborum ad res, vel perſonas tradit *Crauett.*
conſil. 239. ſub num. 3. Capic. Galeott. contr. 51. nu. 5.
& ſeq. lib. 2. & alij relati in deciſione, quæ hodie con-
firmata fuit ſub §. non obſtat. Quia conſtito a-
19 liundè de voluntate † Principis (vt egregiè
ibi dictum fuit) quod voluerit priuilegium
bonis attribuere, expreſſiones illę perſonalita-
tem redolentes non mutant naturam priui-
20 legij; non ſolum † quia cenſentur potius ſta-
re demonſtratiuè, ad oſtendendum, ſcilicet,
cauſam impulſiuam, & ſecundariam, quàm
taxatiuè, vt in terminis diſtinguit *Barboſ. in d.*
l. quia tale 14. ſub num. 25. verſ. non obſtat tertia ra-
tio ff. ſolut. matr. Anchar. dicto conſ. 327. ſub num. 4.
verſ. ſecundo non obſtat Soccin. ſen. conſ. 84. num. 17.
verſ. quoniam illa verba fuerunt adiecta libr. 3. &
poſt Bald. conſ. 354. in princ. verſ. nam hæc dictio lib.
1. Dec. dicto conſ. 262. numer. 6. verſ. ſecundo non ob-
ſtat illud lib. 1. Grattan. diſcept. 276. ſub numer. 68.
verſ. nam alias priuilegium; Verum etiam quia
21 expreſſio perſonarum † facta fuit per acci-
dens, nam cum Communitas, & homines
Cæſenæ ſupplicationem porrexerint pro exo-
neratione grauaminis ratione bonorum illis
illati, ipſis ſaltem demonſtratiuè dirigenda
erat indulti, atque exemptionis oratio, cum
plerumque perſona inſeratur, non vt perſo-
22 nalis fiat conceſſio, † ſed vt demonſtretur
cum quo indultum factum eſt, vt in terminis
declarat *Petr. de Pod. inter conſilia Federic. de Sen.*
conſ. 68. numer. 2. verſ. & tunc ſi nomen, & per text.
in l. iuriſgentium 7. §. pactorum ff. de pact. ratiocina-
tur Card. Mant. de tacit. & ambig. libr. 1. cap. 7. ſub
num. 3. verſ. ſed id, & num. 4. Rota in Roſſanen. exem-
ptionis 22. Iunij 1640. §. at tamen verſ. licet concur-
rat coram Reueren. Compoſtellano, vbi quod quan-
do adſunt verba apta ad inducendam realita-
tem non tollitur qualitas ipſius realitatis per
expreſſionem perſonarum. Proindeq; cum
23 ſubſtantia, † & effectus indulti reſpiciant
bona, & poſſeſſiones dicitur ſine dubio reale
Ruin. conſ. 157. num. 8. in fin. verſ. ſed ſi habeatur re-
latio lib. 3. Guttierez conſ. 5. numer. 14. cum alijs per
Rotam deciſ. 23. num. 6. part. 2. diuerſ. quam ſequitur
Leon. Theſaur. forenſ. Eccleſ. cap. 27. de decim. ſub.
num. 61. verſ. quia priuilegium reſpicit terras, & nu-
mer. 62. & ſeq. vbi etiam citat Rota in Carthaginen.
decimarum 10. Decembris 1578. in principio coram
Bubalo.

Præterea ad effectum, de quo agitur, valdè
in-

intereſſe reſponſum fuit, An indultum con-
24 ceſſum fuerit certis † particularibus perſonis ſpecificatiuè, vt tales perſonæ indiuiduæ ſunt Petrus Andreas, &c. An verò datum fuerit ſingulis de tali corpore ob qualitatem communem cum alijs, & ratione totius reduplicatiuè, vt partes, & membra talis corporis exiſtunt,& hoc caſu,qui caſus eſt noſter, cum
25 conceſſio facta fuerit Ciuibus, † vt partibus integralibus communitatis, non quia perſonæ ſint ſingulares, priuilegiū reale eſt, quamuis ad perſonas particulares directum fuerit, vt in puncto de indultis communitati conceſſis declarat *Caſtropal.oper.moral.tom.1.tract.3. diſp.4.de priuilegijs punct.2.§.1.nu.2. Azzor.inſtit. moral.lib.5.cap.22.quæſt.2. circa fin. verſ.ſic etiam multa tom.1 Suarez de legib.libr.8. cap.3.ſub nu.4. verſ.ſi ergo,Emanuel Roderic.quæſt.regul.61.art.14 col.2. verſ.ſecundo eſt notandum, & verſ. ex quibus infertur tom.1.* & in materia priuilegij ita diſtinguit etiam *Fontanell.de pact. nuptial. clauſ.4. gloſſ.10.par.2.ſub numer.62.verſ.aliud vero eſſe, & ſeqq.fol.mihi* 268. *tom.1. Cancer. var.reſol.part.3. cap.3.de priuilegijs num.27. & Surd. conſ.262.ſub num.43.verſ.præcipuè quia,* inquit,quod immunitas conceſſa potius ratione ordinis, quam quod acquirens ſit Andreas, vel Ioannes dicitur realis.

Nec obſtare viſa eſt alia ratio pro Epiſcopo adducta, quod nempè contra ipſum tamquam tertium non poſſit extenſio Indultorum ad forenſes, & Comitatinos admitti, ex quo Principum priuilegia latè quidem con-
27 tra ipſum conceden.† interpretantur, in præiudicium autem tertij ſtrictiſſimè iuxta diſtinctionem, quam poſt alios ponit *Ancharan. Regien.quæſt.familiar.57.num.1.libr.2. Surd.conſil. 140.numer.73.& 74.Giurb.deciſ. Sicil.203.ſub numer.7.verſ.maximè in tertij præiudicium,& ſub numer.8.Sanchez de matrim.libr.8.diſput.1. ſub nu.4. verſ.inſuper quando, & admiſit etiam Rota in Ferrarien.Decim.26.Maij huius anni* 1656. *ſub §. non obſtat quod in fine coram me.*

Nam placuit reſponſio, quod conſiderato toto priuilegij tenore apparet conceſſionem
28 fuiſſe factam ad fauorem † poſſidentium bona emphyteutica nulla habita per Pontificem diſtinctione qualitatis,an poſſeſſores eſſent exteri,vel ciues, ibi, *Nos igitur cupientes eorumdem emphyteutarum indemnitati conſulere,&c.* ſemperque oſtendit enixam voluntatem eximendi
29 ſoluentes laudemia, & † petentes renouationes inueſtiturarum ab illis grauaminibus quæ illis per Dominos directos inferri intellexerat, ibi, *Nihilominus cum nonnulli auaritia ducti emphyteutas poſſeſsionum, & bonorum eorumdem variis modis vexare, &c.* & ideò
30 cum hæc ratio, vt dictum eſt, conueniat æqualiter non ſolum Ciuibus, ſed etiam Comitatinis, & forenſibus iſti dicuntur, ſub indulto venire, non per viam extenſionis, ſed per modum comprehenſionis, & veri intellectus Conſtitutionis *Abb.in cap.at ſi Clerici 4. §. de adulterijs ſub num.8.verſ.quia tunc non fit extenſio de iudic.plenè Surd.conſ.277,num.27. lib.2.Ma-*

ſtrill. de Magiſtr.lib.1.cap.26.ſub num.39, Gratian. diſcept.920.num.3. Rota deciſ.575. numer.4.part.1. diuerſ.& coram Merlin.deciſ.437.num.16. Excluditurque prætenſa hæc extenſio ex eo quod
31 ipſorum Ciuium intereſſe † principaliter expoſcit Comitatinos, & forenſes ſub eodem indulto comprehendi, quia quando in eos bona alienari contigerit, longè meliorem inuenient conditionem, ſi de cætero emptores ad ſolutionem Laudemij extraordinariam non tenebuntur, prout è contra onus huiuſmodi in ipſoſmet Ciues redundaret, & quia tanto minus, pro pretio bonorum reciperent, quantum eſſet onus ſupradictæ ſolutionis, vt in ſubiecta materia aduertit *Dec. conſ.48.nu.5. verſ. quarto iſta concluſio libr.1. & per text. in l.ſi venditor 6.ff.de ſerui.expoſt. Bald.conſ.31.ſub nu.2. verſ.caſu non videtur lib.1.Burſatt.conſ.452.n.16. lib.4.Menoch.conſ.136.num.13.libr.2.* Et in omnem euentum etiamſi poſſet extenſiua hæc interpretatio appellari adhuc contra Epiſcopum eſſet admittenda, quia quando priuile-
33 gium conceſſum † eſt contra decretum, vel conſuetudinem iuri communi contrariam, & per illud ad ius commune reducimur latiſſima etiam contra tertium fit interpretatio *gloſ.eſt ſingularis in cap.ſtatutum 3. in verbo numerandum de præben.in 6. Dec.in cap.cum ordinem 6. num.13.verſ.ſecus ſi deroget de reſcript. Felin in d. cap.cauſamque 18.ſub num.11.verſ. prima declaratio eodem titulo,& egregiè conſ.6.num.8.& 9. Syluau.conſ.66.num.19. Mandell. Alb.conſ.183.nu.9. verſ.& multo magis Panzirol.conſ.2.numer.19.Menoch.conſ.450.nu.18.lib.6.Guttier.canon.quæſt.cap. 21.num.124. verſ. quod quidem priuilegium libr.2. cum alijs per Modern.Monach. Vallumbroſ. de iur. Abbat.diſp.16.quæſt.5.n.7.*

Minus ſuffragatur Epiſcopo iterum obie-
34 cta conſuetudo ſoluendi† maius laudemium quam fuerit à iure communi definitum. Quia ante indultum Pij IV. de anno 1564. emanatum nullo modo probata fuit, cum exhibitę ſolummodo fuerint exactiones quædam per viginti annos circiter continuatæ, quæ quidem, & omnis alius contrarius vſus
35 per verba † ampliſſima indulti cenſentur ſublatæ, vt in hac cauſa *Cæſenaten. indultorum aduertit Rota coram Buratt.deciſ.831. num.7.& 8.* vbi quod ad hunc effectum immemorabilis requireretur *dec.31.num.2.& dec.66.numer.8.& 13.par.7.rec.* Tempore vero ſequenti, nec pariter probata fuit, cum ſolutiones fuerint ex-
36 tortæ,& per actus huiuſmodi extortiuos nullo modo induci poteſt conſuetudo *Abb. conſ. 96.ſub nu.2.in fin.par.2.Caſtrenſ.conſ.402.ſub n.4. verſ.non enim potuit introduci lib.1.Gratian.diſcept. 210.num.25.libr.2.* nec probari potuit obſtan.
37 clauſula ſublata, † & decreto irritanti, quę omnem conſuetudinem adeò inficiunt, & illius principijs obſtant, vt nec naſci quidem, aut vllo modo incipere potuerit *Conz. ad reg. 8.gloſſ.7.num.12. Rota deciſ.373.num.8.par.5.rec. & in Aretina vnionis 8.Martii 1652.ſub §.1.verſ. ſed adempta coram R.P.D.meo Veroſpio.* Et ſolutiones per aliquos particulares factæ nihil re-

38 leuant, † cum huiusmodi indulto fauore communitatis introducto particulares personæ renunciare, aut præiudicare non possint in terminis, *Buratt. vbi supra num. 1. Rot. dec. 319. num. 19. par. 6. rec. & apud Modern. Perusin. de manut. dec. 321. num. 39.*

Nec releuat denique, quod indultum de quo agitur non deroget pactis sicque obser-
39 uanda † sit conuentio inter Episcopum Sarsinæ, & consilium Generale Comitatus Bobij inita de soluendis in certa maiori quantitate Laudemijs, quia nunquam iustificatum fuit, quod Terra Montis Iusti de cuius comprehensione sub priuilegijs disputatur sit membrum Comitatus Bobij, & propterea conuen-
40 tio illa tanquam res inter alios gesta, † tertio præiudicare non potest, *Rota in Licien. Bonorum 15. Ianuarij 1652. §. minusque coram Eminentissimo Card. Otthobono*. Immo contrarium apparet ex decisionibus in hac causa æditis sub *die 10. Iunij 1642. & 23. Iunij 1643. coram eodem Reuerendiss. Terracinen.* in quibus responsum fuit omnibus rationibus in contrarium adductis, quæ propterea iuxta stylum huius Sacri Tribunalis incidenter reuocandæ non sunt, & maximè
41 postquam † sententia earum vigore lata transitum fecit in iudicatum, sed in disputatione dubij diuersi supponenda veniunt, vt tradit *Rot. coram Buratt. dec. 596. num. 1. & in Bononien. dotis, seu pecuniaria 17. Iunij 1647. coram Reuerendiss. D. meo Decano impressa in addition. ad Modern. Perusin. de subhast. dec. 209. num. 1. & in Cæsenat. bonorum 28. Aprilis 1653. §. Esto quod coram me.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 19. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Decretum Iudicis interpositum in contractu mulieris ex falsa causa, vel partim vera, & partim falsa corruit in totum.

SVMMARIVM.

1 *Causa in contractu mulieris Iudici expressa in parte falsa facit corruere totum contractum, & nu. 2. & 13.*
3 *Decretum Iudicis cadens super causa partim vera, & partim falsa corruit in totum.*
4 *Confessioni creditoris statur in minori quantitate.*
5 *Fructus recompensatiui non debentur quādo ex fundo vendito nulli fuerunt percepti fructus.*
6 *Creditor dans pecunias ad societatem officij, non tenetur esse sollicitus de versione in causam expressam.*
7 *Mulier contrahens ad validitatem contractus sufficit, quod recipiat pecunias in causam expressam.*
8 *Causa falsa Iudici expressa facit corruere contractum mulieris.*
9 *Causa in contractu mulieris est præcisè insinuanda Iudici alias contractus est nullus, & numer. 10. & 12.*
11 *Pecunias dans ad effectum cessionis iurium debet esse sollicitus de versione in causam expressam.*

DECISIO CC.

Societati scutor. 2. mil. super officijs Cursoratuum Pauli Desiderij, & Caroli Naue ad fauorem Iosephi Ghislerij contractę accesserunt vti principales, & insolidum Franciscus Cattulus, & Dionora eius vxor, contra ipsam non esse exequenda mandata A.C. pro solutione sortis, & fructuum relaxata; fuit sub die 25. Iunij 1655. resolutum. Hodie Iosepho iterum super eisdem audito, Domini prædictam resolutionem approbarunt, quia subsistit motiuum defectus, & minus in totum veræ causæ obligationis dictæ mulieris iudici ex-
1 pressæ, quæ † ex dispositione statuti Vrbis lib. 1. cap. 151. reddit contractum vna cum decreto per eundem Iudicem interposito nullum, & inualidum, *l. & sic Præses vbi glos. & DD. C. de præd. minor. l. cum verò §. proinde C. de fideicom. libert. Simoncell. de decret. lib. 5. tit. 1. nu. 21. & seq. Moder. Mantuan. controu. 257. n. 13. Rot. post Cenc. de cens. dec. 26. n. 3. & 4.*

Euidens apparet prædictæ causæ defectus, quia in ipso obligationis Instrumēto exposita fuit causa æris alieni d. Cattuli in summa scutor. 2. mill. ad effectum illa soluendi Marchioni Theodolo pro paghis decursis, & non solutis pretij Tenutæ nuncupatæ, la Montagna, ab eodem emptæ, de cuius tamen tanti debiti veritate non docetur. Quinimo ex ipsiusmet Marchionis confessione emissa in mandato procuræ in dicto Instrumento societatis officij inserto constat, tunc temporis fuisse creditorem in scutis 1800. dumtaxat ibi: *Io infrascritto constituisco mio Procuratore il Signor Gio: Guerrini à pigliar in pagamento dal Signor Francesco Cattoli à conto delli sc. 1800. che mi deue vn'of-*
2 *fitio di Gannizzerato &c.* Ex quibus assequimur respectu causam asserti æris alieni, ad minus respectu quantitatis scutorum 2. mil. esse falsam, & insubsistentem, ex quo fit, vt in totum vitietur contractus societatis ipsaq; Dianoræ promis-
3 sio, † & decretum ratione indiuiduitatis, in tali narratiua partim vera, & partim falsa fundatam, *l. si non sortem 16. §. si centrum ff. de condit. indeb. l. si quis aliam 46. ff. de solut. Soccin. iun. cons. 129. num. 59. lib. 1. Scaccia de sent. & re iudic. glos. 14. q. 32. num. 25. cum alijs per Cyriac. in d. controu. 257. num. 15. & seq. & in præterita decis. al. legat. §. certi iuris est.*

Nec in facto visum fuit subsistere, quod Marchio tunc temporis esset etiam creditor fructuum recompensatiuorum in alijs scutis 115. quia vltra quod id penitus excluditur ex contraria illius assertione, qui in supradicto procuræ mandato declarauit non esse dicti Cattuli creditorem nisi scut. 1800. cuius confessio est attendenda, cum nul-
4 la maior, † & melior dari possit probatio ad con-

constituendum creditum in hac minori quantitate per ipsum petita, *l. cum te 5. C. de transact. l. generaliter 13. C. de non numerat. pecun. cap. per tuam 10. extra de probat.* Non potuisse aliquos fructus recompensatiuos Marchionem prætendere, apparet ex eo, quod per pactum adiectum in venditione Tenutæ sub die 6. Maij 1645. stipulata pro pretio per duos Peritos communiter eligendos æstimando conuentum fuit, quod ad fructus recompensatiuos Cattulus teneretur de residuo pretij in alijs statutis paghis exbursandis post solutionem primæ paghæ faciẽ sequuta vindemia illius anni, quod est iuri cõmuni conforme, quia eo ipso, quod venditio non nisi post vindemiam sortiri debebat effectũ, & à Marchione venditore fuerunt percepti fructus in dicta Tenuta, seù vinea eodem anno recollecti cum ad æstimationem prędictam partes inter se absq; Peritorum interuentu fuit positũ in instrumento etiam de intentione Marchionis, qui pro residuo dictæ primæ paghæ egit contra Cattulum coram Consulibus Agriculturæ die 7. eiusdem mensis, vtique de mense Martij sequentis quò fuit inita societas, aliqui fructus recompensatiui non erant decursi, nec Cattulus fructus perceperat, & sic cessabat ratio,
5 *l. Curabit, C. de verb. empt.* Eo quod ille † retinuerit rem, & pretium cum venditoris iactura, *Cagnol. in d. l. curabit num. 16. Aymon. cons. 105. num. 11. Rot. coram san. mem. Greg. XV. decis. 347. num. 5. & in recen. dec. 564. eodem num. 1. & dec. 13. num. 16. par. 5.*

Nec obstat, quod Iosepho sufficiat causam
6 obligationis Dianoræ fuisse veram, nec vltro debuit esse sollicitus, quod pecuniæ ad societatem officij datæ verterentur in hanc expressam causam, *l. idoli in fin. C. de nouat. l. fin. ff. de euict. l. sed si ego, l. si mulieri, & l. bona fide ff. ad Velleian. Greg. decis. 511. num. 9. & ibi Adden. n. 33. Card. Caual. decis. 482. num. 2.* Quoniam falsitas causæ hic non consideratur in ordine ad versionem pecuniæ ad quem effectum pro sub-
7 stinenda obligatione sat est, † quod recipiens fateatur eas in illam causam recipisse etiam si mentiendo in aliam erogasset, iuxta auctoritates superius allegatas, & alijs relatis probat
8 *Gratian. discept. forens. cap. 9. 52. n. 8.* Sed in † ordine ad falsam narratiuã Iudici factam, quod Cattulus ad finem satisfaciendi Marchioni de de paghis maturatis positus erat in necessitate accipiendi ad societatem officij præfata scuta 2. mil. quod certè alienum est à veritate, quia demptis scutis 2. mil. antecedenter illi solutis debitum ascendebat ad dicta sc. 1800.
9 & pro † hac, & non maiori summa vrgere poterat necessitas quæ erat præcisè Iudici insinuanda ad validitatem obligationis, & de-
10 creti desuper interpositi † alias enim posita falsitate expressionis quoad scuta 200. omnia remanent ipso iure nulla, ac si mulier societati non accessisset, & decretum non fuisset interpositum *ad text. in l. magis puto §. item Prætor ff. de reb. eorum, & dixit Rot. coram bon. mem. Merl. in dec. 540. & 575. & post Cenc. de cens. decis. 370. numer. 3. & 9. in cæteris in alia decis. allegat.*

Præterquamquod regula, quod non pertineat ad pecunias dantem inquirere, an illę in causam enunciatam conuertantur, sed sufficiat si tempore stipulationis contractus, qui illas recipit id asserat, vt probatum est, non visa fuit applicabilis præsenti casui; nam ad ad computum solutionis scutor. 2. mil. societatis officij Io: Gislerius assignauit officium Iannizzeratus valutatum in scutis 1800. cum hoc, quod traderetur Marchioni in diminutionem sui crediri, & vt acquireret Iurium cessionem, & non alias, vt legitur in instru-
11 mento, vnde † totum huiusmodi officij pretium debebat cedere in d. Marchionis satisfactionem, & in hoc opus erat Ghislerium esse sollicitum, dum voluit cessionem iurium Marchioni competentium reportare, *Bart. in l. Ciuitas 27. num. 8. ff. si cert. pet. Bald. in auth. hoc ius, num. 7. C. de sacros. Eccles. Soccin. sen. cons. 13. num. 22. lib. 1. Grat. discept. forens. cap. 45. numer. 22. lib. 1. Grat. discept. forens. cap. 45. num. 22. Rot. coram Card. Seraph. decis. 338. num. 7. san. mem. Gregor. XV. d. decis. 511. num. 12. vers. Rursus Bart. & num. 14. vers. eodem modo respondetur repet. in prima par. recen. dec. 301.* Cumque Franciscus, & Dianora coniuges incontinenti dictum officium Procuratori Marchionis, qui stipulationi Instrumenti interfuit tradiderint pro pretio currenti, quod non excedebat sc. 1620.
12 vt fuit in alia decisione probatum, † & decretum Iudicis emanauerit pro integra summa scut. 180. quæ decificiunt, sicque absolutè corruit in omnibus, ex rationibus in *d. decis. citatis.*

Et quod magis est cum prædictis scutis bis mille ad societatem officij susceptis totum hoc Marchionis creditũ haud fuit extinctum, nam ex illis Ghislerius scuta 1000. sibi retinuit pro fructibus primi semestris, & totidem summa liberè ad manus Cattuli, & vxoris peruenit cõtra expressam narratiuam factam iudici, quod integra Marchioni debebantur, qui adhuc pro pagarum mortuatarum residuo extabat creditor scut. 189. deficientium in pretio officij, pro quibus poterat agere contra Franciscum, illumque carcerari face-
13 re. Ex quibus † detegitur causam expressam semper in parte fuisse falsam, & in consequens corruit contractus non obstante decreto interposito, *Bart. in l. damus 52. ff. de cond. indeb. in princ. & num. 3. Moder. de cens. in supracit. q. 15. sub num. 20. vers. quod in tantum, & dec. 373. nu. 1. cum relat. in alia decis. §. nec facit.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Pensionis.

Veneris 22. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Beneficium grauari non potest Pensione vltra valorem medietatis redditųum, quod probandum venit de tempore translationis ante & post spatium 10. annorum per Testes coarctantes negatiuam, nec ideò attenditur confessio Titularis facta in litteris suæ prouisionis.

SVMMARIVM.

1 *Translatio Pensionis excedentis medietatem valoris beneficij à Constitutione Vrbana prohibetur.*

2 *Translationis Pensionis annullatio sapit materiam obiectiuam.*

3 *Valor fructuum Canonicatus probandus est per decennium dum agitur de annullanda translatione Pensionis.*

4 *Introitus Canonicatus sunt calculandi per quinque annos ante, & per quinque annos post translationem Pensionis.*

5 *Tempus debet percutere translationem, & non reseruationem.*

6 *Valor decennalis beneficij probatur per Testes negatiuam coarctantes, & n. 9. 10.*

7 *Sensus quomodo ab actu remoueatur in coarctatione negatiuæ.*

8 *Libri Capitulares legaliter tenti probant valorem Canonicatus.*

11 *Confessio facta ad alium finem non praiudicat.*

12 *Confessio facta erroneè non præiudicat.*

13 *Tempus translationis Pensionis attenditur ad effectum annullationis vel reductionis.*

14 *Pensio nulliter imposita ob excessum medietatis non conualidatur licet aliæ Pensiones deinde vacauerint.*

DECISIO CCI.

PENSIONEM annuam scut. 50. monetæ auri de Camera super Canonicatu Sancti Laurentij in Damaso ad fauorem Antonij Ghiselli authoritate Apostolica reseruatã ipse enim priuilegij conclauistis à san. mem. Gregor. XV. concessi in Ioannem Carolum, & Franciscum eius filios sine vlla diminutione transtulerat, orta deindè super solutione Pensionis inter translatarios, & Iacobum Magnanum Modernum Canonicatus possessorem Cõtrouersia, Franciscus Immissionem in quasi possessionem exigendi suam portionem ab A. Cam. obtinuit. Causa appellationis R. P. D. meo Peutingerio commissa in eius locum ob aduersam illius valitudinem subrogatus, dubitaui an translatio Pensionis sustineatur, & in sola summa scut. 15. monetæ sustineri resolutum fuit, quia cum huiusmodi Canonicatus alijs tribus Pensionibus ante trãslationem grauatus reperiretur intrat Bulla fel. rec. Vrbani VIII. inter eius impress. in ordine la 20. §. 2. Bullar. nou. tom. 4. † Prohi-
1 bens translationem Pensionum vltrà medietatem fructuum valoris Beneficij atque eam irritans taliter vt non sustineatur nisi in ea portione quæ fructuum medietatem non excedit, vt in puncto de hac Bulla loquendo tradunt *Lotther. de re benef. lib. 1. quæst. 36. nu. 127. Rot. in Alerinen. Pensionis 7. Iunij 1634. coram clar. mem. Card. Hieronymo Verospio, & in Camerinen. Pensionis 12. Maij 1642. §. moti potissimum, & 7. Iulij eiusdem anni in princ. coram Reuerendiss. Tarraconen.* & etiam ante Bullam Vrbani tenuerat *Rot. coram Mantic. decis. 173. nu. 1. Buratt. decis. 12. num. 16. vbi Adden. Litt. F. & post Zacch. de oblig. Camerali decis. 138. n. 6. & 7.*

Licet autem probatio valoris fructuum Canonicatus non videretur in præsenti esse materia purè, & simpliciter obiectiua, ex quo eam deducit Magnanus impugnãdo gratiam reseruationis Pensionis, vt illius nullitatem obtineat, sed solum eam ad effectum reducendi Pensionem ad limites Vrbani Constitutionis de qua supra, quod cum equi principaliter contineat Ius dantis naturam obie-
2 ctiuam propriè non sapit. † Nihilominus quia agitur de annullanda translatione Pensionis, & de priuando translatarium Iure illi quæsito propter debilitatem materiæ obiectum aliquo modo sapientis, voluerunt Do-
3 mini valorem fructuum Canonicatus per integrum decenium à Iacobo vt par erat iustificari *Rot. coram san. mem. Greg. XV. decis. 153. n. 7. & seqq. vbi Adden. nu. 18. in ipsismet terminis Constitutionis Vrbanæ coram R. P. D. meo Bichio, & in Alerien. Pensionis 1. Iulij 1647. §. hac autem Dominis coram Reuerendiss. Tarraconen.*

Probauit itaque Magnanus quod valor Canonicatus non excedit scuta 400. annua mo-
4 netæ † calculando introitus quinque annorum præcedentium translationem, & aliorum quinque sequentium iuxta verum modum probandi valorem fructuum ad effectũ obtinendi reductionem Pensionis *Aebill. de Graff. decis. 24. nu. 1. vbi de communi stylo Rotæ tit. de probat. Mandos. reg. 22. de vnionibus quæst. 5. nu. 2.* cum alijs per *Rot. coram Penia decis. 574. num. 4.*
5 Et ratio † est quia huiusmodi decennium nõ debet percutere tempus illud, quo facta fuit reseruatio, sed tempus translationis Pensionis ad quod habuit respectum Vrbana Constitutio Beneficiorum ex onerationem præferens, vt fuit responsum in terminis *in d. Camerinen. Pensionis 2. Maij §. non obstat quod valor, & 7. Iulij 1642. §. valorem autem cum seqq. coram Reuerendiss. Tarraconen.*

Valorem verò decennalem non excedere scuta 400. annua monetæ iustificauit Iacobus
6 per † Testes, qui optimè informati tanquam de facto proprio deponentes cum sint Canonici eiusdem Ecclesiæ, & Beneficiati, † licet
7 sensum ab actu non remoueant, quod nempe valor non potuisset excedere quin ipsi scirent, † bene tamen probant negatiuam non
8 excessus coarctatam *Felin. in cap. 3. loco 5. nu. 5. vers. ad quod etiam de probat. Lotther. de re benefic. lib. 1.*

lib.1.cap.43.num.27. in terminis Pensionis *Rot. in d. Alerien. Pensionis 7. Iunij 1642. §. quibus sic stantibus coram Reuerendiss. Tarraconen. & in Maioricen. Celebrationis Missarum 28. Iunij 1652. §. quod etiam demonstrant coram R.P.D. meo Bichio*, † stan-
9 te præcipuè quod Testes prædicti se referunt ad libros Capituli eiusdem Ecclesiæ in quibus omnes redditus beneficiorum describi probant, qui quidem libri de ordine Dominorum meorum mihi à Iacobo exhibiti fuerunt, & à Perito inspecti compertum est partitas fructuum huiusmodi Canonicatus integri delemnij de tempore translationis summam scutor. 400. non excedere † libri autem
10 Capitulares à persona legali, & ad id deputata conscripti plenè probant *Nector. Felic. alleg. 16. num. 7. par. 3. Feder. de Sen. & Mandos. alleg. per Grat. discept. 640. n. 7. Modern. Patauin. de script. priu. lib. 5. cap. 2. subtit. de lib. Capituli vers. præterea probat etiam fol. mihi 270. Rot. in Placentina Nullitatis Professionis 31. Martij 1656. §. Quod autem coram Me.*

Non obstat, quod Magnanus in litteris suæ prouisionis redditus Canonicatus scuta 400. longè excedere confessus fuerit. † Quia vltrà
11 quod hæc expressio ad alium finem emanata non debet nocere ad effectum de quo agitur responsum fuit, quod cum ex legitimis pro-
12 bationibus † hodie factis constet valorem non excedere scuta 400. expressio illa in supplicationibus facta tanquam erronea non attenditur, nec præiudicare potuit *Anchar. cons. 291. num. 3. plenè Rot. decis. 159. nu. 19. par. 5. recent. & coram Reuerendiss. Tarraconen. in d. Camerinen. Pensionis 12. Maij 1642. §. fin. vers. vnde confessio erronea.*

Non releuat quod translatione iam facta aliæ Pensiones vacauerint, & Canonicatus remanserit exoneratus. † Nam ad effectum
13 annullandi vel reducendi Pensionem translatam, & cognoscendi an medietatem fructuũ excedat, attendendum est vt supradictum fuit præcisum tempus translationis, quo tempore si translatio, habito ad fructus respectu in
14 totum, vel in partem nulla reperiatur † per subsequentes aliarum Pensionum vacationes conualidari non potest in puncto *Rot. in sæpè citata Camerinen. Pensionis 12. Maij §. minus obstat, quod per mortem, & 7. Iulij 1642. §. Nec pariter obstat coram Reuerendiss. Tarraconen.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. MELTIO.

Posteà Episcopo Papiensi.

Romana Census.

Veneris 22. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Census vt validè per Procuratorem dicatur disdictus, quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Solutione omnis actio tollitur.*
2 *Procurator ad emendum censum constitutus, non est idoneus ad illum extinguendum.*
3 *Procurator non debet excedere fines mandati.*
4 *Procurator ad exigendum fructus census non potest illum extinguere, & nu. 5. & 7.*
6 *Verba mandati Procuræ solent strictè interpretari.*
8 *Solutio sortis census fieri potest ei cum quo initus fuit census.*
9 *Quod maximè procedit quando Patronus Census est absens.*
10 *Verba immediatè adiecta recipiunt interpretationem à præcedentibus.*
11 *Mandatum habens ad factum dicitur habere etiam ad dependentia ab illo.*
12 *Antecedentia cui sunt commissa, censentur commissa etiam subsequentia.*
13 *Verba cedendi & transferendi adiecta in mandato Procuræ important etiam Census retrouenditionem.*
14 *Procurator cum libera omnia potest, quæ principalis.*
15 *Procurator cum libera facere potest ea quæ requirunt speciale mandatum.*
16 *Procuræ mandatum cum libera, restringitur ad præmissa, nec extenditur ad diuersa.*
17 *Verba in Scriptura debent semper aliquid operari.*
18 *Clausula occasione præmissorum stant ampliatiuè, & demonstrant causam remotissimam.*
19 *Et stante tali clausula mandatum Procuræ non censetur restrictum.*
20 *Clausula, cum libera, repetita in mandato Procuræ operatur vt Procurator eo magis gerere possit ea, quæ principalis posset.*
21 *Clausula, quatenus, importat casum prorsus diuersum.*
22 *Procurator cum libera excedens fines mandati censetur id facere ex particulari instructione principalis sibi transmissa.*
23 *Procurator ad extinguendum censum cum vno debitore dicitur habere mandatum ad extinguendum etiam cum alio debitore.*
Præsertim stante clausula, transeat in exemplum, dicto num. 23.
24 *Factum censetur approbatum ab eo cuius nomine gestum est vbi scit & non contradicit.*
25 *Sors principalis Census recipi potest etiam sine disdicta.*
26 *Disdicta inuenta est fauore emptoris Census vt infra bimestre inueniat occasionem reinuestimenti.*
27 *Procurator potest remittere disdictam in Censu.*
28 *Disdicta licet sit de forma Bullæ Pij V. de Censib. tamen non est de forma substantiali Census.*

DECISIO CCII.

VENERABILIS Domus professa Soc. Iesu de Vrbe sub die 3. Augusti 1647. per acta Trotti Not. A. C. mediante persona R.P.D. Augustini Oldouini Procuratoris imposuit annuum perpetuum Censum scu. 150. auri in auro stamparum quem sic impositum vendidit D. Io: Andreæ Gentili absenti, ac in Ciui-

Ciuitate Genuæ Commoranti, ac pro eo
D.Paulo Hieronymo Mambillæ eius Procu-
ratori pro pretio sc.4000. similium auri stam-
parum sub pacto illum quandocunque redi-
mendi, præuia tamen intimatione disdictæ
per duos menses ante facienda iuxtà formam
Bullæ Pij V. sa: me: illiusque fructus soluere
promisit eidem Paulo Hieronymo Mambillę
vel alteri eius legitimo Procuratori sub obli-
gatione Camerali, vt in Summar. d. Domus
Professæ nu. 3. Quæ fructus integræ persoluit
eidem Mambillæ, nec vllo vnquam tempo-
re tractatum fuit cum Gentili eius Princi-
pali.

Quia autem eadem Domus Professa inue-
nit pecunias ab alijs beneuolis personis sub
vsuris minus rigorosis prædictus Census præ-
uia extraiudiciali denunciatione disdictæ de
anno 1651. sub die 21. Augusti fuit extinctus
per integram solutionem tam fructuum,
quàm sortis principalis factam eidem Mam-
billæ, qui in Instrumento huius extinctionis
de nouo fassus fuit se Procuratorem ipsius
Gentilis, & vti talis fecit finalem quietan-
tiam ad fauorem eiusdem Domus Professæ,
vt in eius Summ. sub num. 5.

Post hęc verò ad Instantiam D.Gentilis per
acta alterius Notarij productum fuit coram
R.P.D. Baranzono Instrumentum impositio-
nis Census, cuius fructus de nouo fuerunt pe-
titi; Vndè ab eo contra eamdem Domum
professam ralaxatum fuit mandatum pro fru-
ctibus. Commissa autem appellationis Causa
Rotæ dubitatum fuit, an dictum mandatum
esset exequendum, & negatiuè per DD. fuit
responsum.

Quia cum constet de extinctione d.Census
& omnium fructuum satisfactione per solu-
tionem factam sub die 21. Augusti 1651. in-
trat satis vulgata Iuris conclusio, † quod so-
2 lutione eius, quod debetur extinguitur om-
ne debitum, & obligatio, & cessat quæcum-
que actio, *iuxtà §.1. Instit.quib.med. toll.obligat.
gloss.fin.in l.cum plures ff.de euict. l.1.& 2.ff.quibus
mod.pign. vel hipp.solu. l.nulla C.de solut. l.pro eo,
ff.eod. Surd. decis.308. num. 9. Rot. coram Pen.de-
cis.327.num.2.& coram Merlin.decis.463.num.14.
& decis.565.num.1.*

2 Non obstat, † quod pretij solutio de ne-
cessitate non inferat Census extinctionem, vt
Rota firmauit coram Merlin.decis.463. num.15. Et
quod in hoc casu solutio dicatur facta Paulo
Hieronymo Mambillæ non habenti à suo
Principali sufficiens mandatum pro extin-
ctione huiusmodi Census, qui propterea
3 non potuit excedere fines sui mandati, † cum
per ipsum illi diligenter essent custodiendi *ad
text. in l.diligenter ff.mand.cap.qui ad agend.de Pro-
curat. cap. per tuas de Arbitr. Rot. decis.82. num.1.
par.6.recent.* Cum præsertim tale mandatum
esset restrictum ad certum, & determinatum
4 actum, † nempè ad exactionem fructuum
dicti Census extrà quam d. Procurator quid-
quam non potuit facere, nec Gentilem suum
Principalem in alio obligare *l. 3. §. vlt. l. po-
test & ibi gloss.ff.mandat.l.si Procurator, & ibi gloss.
verb.potuit vbi Bald. & Alex. C.de Procurat. Rot.
decis.26. num.30. & decis.79. num.1. par.6.recent.*
Sicque per huiusmodi extinctionem cum di-
cto Mambilla nulliter, & inualidè præsuppo-
5 natur † quod Domus professa, quæ soluit ne-
quaquam liberata remanserit ab eius obliga-
tione *iuxt. Text. in l.præterea, & l.si quis pro eo,
ff.mandat.Becc.cons.83. nu. 18.ad fin.lib.3.* Eoque
6 magis, quia verba mandati strictam accipere
solent interpretationem *cap. qui ad agendum de
Procurat.lib.6. Rot.decis.13. num. 2. eod.tit.in nouis
Roman.cons.330. num.6.& seqq. Vant.tit.de nullit.
ex defectu Mandati*, † proindè iudicandum
7 veniat, ac si Mambilla nullum prorsus man-
datum habuisset respectu huiusmodi Census
extinctionis secundum doctrinam *Bald. quam
cæteri DD.sequuntur in l.licet C.de procurat. & no-
tat etiam Abb. in cap. constitutus num. 2. eod. tit.de
Procurat.*

Hæc enim non applicantur huic casui, quia
in Instrumento impositionis d.Census, quod
Mambilla stipulatus fuit fauore Gentilis, cla-
rè, & expresse conuentum fuisse apparet,
quod solutio fieret vel Gentili, vel eidem
Mambillæ eius Procuratori, vel alteri legiti-
mo cõstituto Procuratori vt in eodem Sum-
mario Domus Professę nnm.2. † Quapropter
8 cum solutio facta fuerit personæ in Instru-
mento nominatæ, & cum qua Contractus
iam fuerat initus, ea omnino suffragari debet
soluenti ad tradita per *Surd.decis.229. sub nu.8.
& seq. Rot.coram Canal.decis.345. num.2. Add.ad
Buratt.decis.2.num.18.* vbi applicatur hæc con-
clusio, etiamsi soluens sciat pecuniam ad aliũ
spectare, *& decis.174.num.2.& seqq.inter impress.
post Cenc. de Censib.* qui alios cumulat *in eodem
suo tractatu, quæst.67. sub num. 51.* † Idque præ-
9 sertim stante absentia Gentilis; Vndè eo ma-
gis censendum est PP. intellexisse, quod so-
lutio fieri deberet, vel Mambillæ, vel alteri
legitimo Procuratori ad tradita per *Castr.
cons.20.nu.3.vers.tamen in casu nostro lib.2. Soccin.
Sen.cons.150.nu.17. lib.2.& Mantic.de tacit.lib.3.
tit.10.n.34.vers.sed Paulus.*

Nec refragatur, quod d.Conuentio respi-
ciat solummodò fructuum solutionem. Quia
ex verbis immediatè subsequentibus PP. di-
ctæ Domus Professæ data fuit facultas, vt non
obstante quauis longissimi temporis præscri-
ptione possent redimere, & recuperare supra-
dictum Censum scut. 180. auri stamparum
10 pro eodem met pretio scut.4000. similium, †
quæ sanè verba vti immediatè adiecta reci-
piunt suam declarationem ab antecedẽtibus,
itaut intelligenda veniant cum eadem perso-
na, cum qua contractus iam fuerat initus
*Alex.cons.90.col.fin.vol.3. Afflict.decis.375.num.1.
Rot.in Romana Domus 26. Iunij 1619.coram sa.me.*
11 *Innoc.X.* † Habens enim mãdatum ad aliquod
factum dicitur etiam habere ad illud quod
est annexum, & dependens *Castr. in l. ad rem
mobilem ff.de procurat. Rimin.Iun.cons.11.num.59.
& seq.Mantic.de tacit.lib.2. tit.15. num.30. Rot.co-
ram Seraph.decis.1146.num.2. Rot.decis.670.nu.1.*
12 *diuers.* † Et cui committuntur antecedentia
censentur commissa etiam subsequentia *Butr.
cons.34.*

cons.34.nu.2. Rot.coram bo.mem.Coccino decis.470. num.3. Prædictaque interpretatio, eo facilius est admittenda, cum in mandato Procuræ
13 fuerint addita illa verba † cedendi, & transferendi Iura, & actiones, quæ vel similia aliàs Rota censuit importare facultatem etiam retrouendendi censum, *vt in decisione 186. sub num.2.inter impress.post Cenc.de Censib.* Concurruntque etiam aliæ clausulæ generalès, quæ iuxtà solitam Notariorum extensionem important, & Mambilla Procurator posset omnia, & singula facere, quę constituens facere poterat, etiamsi talia essent, quæ requirerent speciale mandatum, † & ideò censetur illi de-
14 mandata facultas absque vlla restrictione, sed cum libera administratione, *Bart.in l.Procurator cui num.30. ff.de procur. Seraph. de priuileg.Iuram.priu.30.nu.11. vers.quinimò Afflict.decis.305. num.4.Mantic.decis.11.num.2.& decis.182.num.3. post Cenc.de Censib.*

Nec vllo pacto huiusmodi clausulæ veniunt restringendæ ad solam fructuum, seù redditruum exactionem; Quia dum vigore sui mandati Mambilla facere poterat, ea omnia quæ facere potuisset ipsemet constituens, & quæ speciale mandatum exigebant † dici-
15 tur mandatum cum libera *Gemin. cons. 129. num.6.& seqq.vers.Item est Alex.cons.43.in princ. lib.2.& cons.133. num.10. lib.6.Crauet.cons.924. sub num. 9.* Vndè bene potuit Procurator retrouendere Censum cum sit venditio necessaria *Rot.post Cenc.de Censib. decis.186.sub num.2. & in rec.decis.374.n.23.par.5.*

16 Et licet † mandatum cum libera restringatur ad species præmissas, & non possit operari circa diuersas, tamen non restringitur per hoc libera facultas quin circa res præmissas possit ea omnia, quæ possit Principalis, licet non possit circa alias res diuersas à rebus in mandato contentis vt declarat *Bartol. in l.58. Procurator nu.2.ff.de Procur.& in l.qui Romæ 122. §.Callimacus nu.1.& 2. ff.de verb.oblig.Seraph.decis.238.n.4.Merlin.decis.17.n.19.*

At magis vrgere visum fuit, quod à Gentile secundum mandatum factum fuit in personam eiusdem Mambillæ rogat. sub die 24. Septembris 1650. duraturum per triennium, & tamen adhuc non expirauerat primum iam datum sub die 10. Aprilis 1649. quod pariter per triennium factum fuerat, & quia dictum secundum mandatum nedum refert ad verbum primum, sed in secunda illius parte valdè ampliatur vtique per necesse dicendum venit, quod Principalis non voluerit stare in solis terminis primi, sed intellexerit aliquid vlterius addere, & concedere; Nam alias
17 dicta pars † subsequens redderetur vana, & superflua contra Iuris regulas, cum verba semper debeant aliquid operari *cap. si Papa de Priuileg.in 6.cap.legebatur, & ibi gloss.verb.aduentus de maiorit.& obed.l.si quando ff.de legat.1. l.cum antiquitas in princ.C.de Testam. Rot.coram Pen.decis.167.num.6.* Et hoc argumentum in mandatis signanter validum esse firmauit etiam *Rot.coram Seraph.decis.1144.n.7.& seqq.*

Et hoc comprobatur etiam quia postquam Mambillę Procuratori data fuit facultas exigendi fructus Census locorum Montium, officiorum, & similium, addita fuerunt hæc præcisa verba. Et quatenus pro prædictis, & occasione prædictorum contingat pecunias deponi in aliquo Banco, possit illas Mambilla exigere. Vndè cum PP. Domus Professæ soluerunt actualiter summam prædictam scut.4000. pro sorte principali Census mediante sacro Monte depositorum non potest dici, quod Mambillæ non licuerit illa exigere quietare, ac debitores liberare; Quià clau-
18 sula illa occasione prædictorum stat ampliatiuè ad præcedentia, & demonstrat causam, etiam remotissimam, *ad text.in l.labeo ff.de Iur. Iuran.l.fin.§.sed cum in secunda Cod.de furtis Bald. cons.119.num.9.lib.2. Angel.Aret.cons.87 num.54. & seqq.Castrens.cons.333.n.1.lib.1.Ruin.cons.184. n.2.l.1.Barbos.qui alios plures cumulat diction.236. num.3.& seqq.Rot.decis.8. nu.9.& 10.par.2.diuers. & in recent.decis.744.n.57.par.4.to.3.*

19 Et operatur † vt restringi non possit mandatum ad formaliter expressa, sed extendit ad ea quæ proueniunt occasione expressorum etiam remotè *Rot.d.decis.8.dd.nu.9.& 10.par.2. diuers.concordat Coccin.decis.359.nu.5. vers.nec restringuntur, & num.6.*

Accedit quod in postrema parte secundi mandati repetita etiam fuit clausula † cum
20 libera, quæ aliquid operari debet, nec stare potest superfluè ex supra allegaris. Vndè concludendum est, vt vigore illius Mambilla potuerit ea omnia peragere quæ potuisset facere ipsemet principalis siue Dominus Census, etiam si requirerent mandatum speciale *Berou.cons.23.num.16.& seqq.vol.3.Rot.coram Seraph.decis.358.num.1.& 2.& decis.186. num.2.inter impres.post Cenc.de Cens.& signanter decis.274. num.23.par.5. recent.* vbi data facultate, cum libera potest Procurator exigere sortem, & Censum retrouendere liberando Debitorem, *vt post gloss. vltim. in l. non abstulit 4. tenet ibid. Petr.Iacob.Butrigar.Io.Fab.Bald.& Angel.Cod.de nouat.*

Ponderarunt quoque Domini, quod in eadem postrema parte secundi mandati voluit Dominus Census ampliare facultatem Procuratoris, ac ponere casum diuersum; à iam expresso pręcipiente solum exactionem redditüum, & fructuum stante clausula illa
21 quatenus autem † quę vt compræhendat casum prorsus diuersum declarat *Bart.in l.si Procurator filium num.5.ff.de legat.3. Ias.in l.1.num.5. ff.de acquir.hæred. Roland.cons.71. nu.14.lib.2.Menoch.cons.201.nu.34. cum alijs congestis per Barbos. diction.97.sub n.7.*

Omittendum neque est quod Gentilis nunquam fuit conquestus de huiusmodi extinctione, nisi post secutam decoctionem Mambillæ, qui cum semper fuerit vir summæ probitatis, & ingenuitatis, est plusquam inuerisimile, quod fines sui mandati excedere voluerit, illo abutendo, sed potiùs cre-
22 dendum est, † quod omnia fecerit ex particulari instructione, quàm negociantes transmittere solent Procuratoribus cum mandatis:

Quæ

Quæ sanè circumstantia iuncta cum alijs, vt leuis non sit momenti bene ponderat *Seraph. decis.* 1124. *in fin. & faciunt tradita per Rot. Genuen. decis.* 8. *num.* 5.

Hoc autem vt intellexerit etiam ipsemet Gentilis ex eo colligitur, quia cum Mambilla à PP. Sancti Pauli de Vrbe facta fuisset disdicta alterius Census de ea certioratus Gentilis non solum non contradixit, sed illam habuit pro bene factam, atque approbauit, vt constat ex eius Epistola data in Summar. Do-
23 mus Professæ num. 6. Ex hac † igitur declaratione mandatum est eodem modo intelligendum pro Patribus Societatis Iesu, præsertim cum in eadem Epistola dicatur hoc transire posse in exemplum etiam respectu alio-
24 rum. † Quando enim quis scit aliquid fieri ab aliquo nomine suo vel de re sua, si statim atque scit non contradicit protestando censetur approbare tanquam bene, & rectè factum *ad text. in l. fin. ff. quod cum eo*, & declarat *Oldrad. cons.* 199. *num.* 3. *Alex. cons.* 88. *num.* 12. *lib.* 4. *Menoch. cons.* 203. *num.* 33. *Surd. decis.* 209. *n.* 8. *Rot. decis.* 132. *n.* 13. *vers. ad quartam par.* 2. *diuers. & coram Pen. decis.* 244. *num.* 3.

Demum non obstat, quod prætendatur nulla extinctio d. Census ex eo quod non præcesserit illius disdicta iuxtà formam Constitutionis san. mem. Pij V. Quia cum retrouenditio sit actus necessarius potest quis agnoscendo bonam fidem recipere pecunias † sine
25 disdicta, etiam gerendo negocium alienum, vt firmauit *Rot. coram Buratt. decis.* 526. *num.* 2. & *seqq.* & fuit dictum *in Romana fideicommissi, seù Saluiani* 26. *Nouembris* 1650. *coram Reuerendiss. D. meo Decano*, §. *quemadmodum*. † Et ratio est, quia disdicta inducta fuit fauore Emptoris, vt intra
26 illud bimestre prouidere possit de nouo inuestimento pecuniarum, vt dixit *Rot. coram Seraph. decis.* 1413. *n.* 2. & *Molin. de Iust. & Iur. q.* 391.
27 *clausul.* 10. † Ideò potuit Mambilla nomine Gentilis remittere huiusmodi disdictam, siue denunciationem illaque omissa pecuniam recipere, & Censum extinguere vt per *Boccac. de Cens. par.* 2. *num.* 94. *Seraph. d. decis* 143. *qui sub num.* 3. Explicat, † quod licet disdicta sit de
28 forma, non tamen dicitur de forma substantiali, & sic talis forma seruari potest per æquipollens, & qui effectualiter soluit pinguius adimpleuisse videtur.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. M E L T I O.

Postea Episcopo Papiensi.

Auenionen. Saluiani.

Veneris 22. *Iunij* 1656.

A R G V M E N T V M.

Sententiæ executio, vt impediatur per exceptionem melioramentorum, tria sunt necessariò probanda, scilicet, quod melioramenta fuerunt facta; Quid fuit impensum; Et qualis fuerit status antiquus rei, & quando ista non dicantur probata.

S V M M A R I V M.

1 *Sententiæ executio, vt impediatur per exceptionem melioramentorum, quid sit necesse probare.*
2 *Peritus illud tantum validè æstimabit, quod subijcitur eius oculis, non autem de præterito.*
3 *Quod procedit etiam si ageretur de re Ecclesiæ, vel inter Ecclesiasticos.*
4 *De statu antiquo rei melioratæ Peritus debet deponere, vti testis, non autem vti Peritus.*
5 *Testes de credulitate non admittuntur in materia probationis melioramentorum.*
6 *Testes de proprio iudicio deponentes non admittuntur in probandis melioramentis.*
7 *De melioramentorum refectione dum tractatur plenè, & concludenter est probandum, vt res tam impensa, quam meliorata fuerit.*
8 *Melioramenta deducta ex plantatione arborum, an sint reficienda.*
9 *Melioramenta super reparationibus factis in bonis, vt Testes probent quid requiratur.*
10 *Testes vt probent quantitatem melioramentorum qualiter deponere debeant.*
11 *Quantitas modica non habetur in consideratione in refectione melioramentorum.*
Melioramenta illa non iuuant quoad eorum refectionem, dum non sunt perpetuo in re duratura, numer. 11.
12 *Melioramenta prouenientia ex temporis beneficio, dum valorem non augent, non sunt habenda in consideratione.*
13 *Peritorum peritia circa statum antiquum rei melioratæ ab eis non visæ, frustratoria est.*
14 *Status antiquus in reficiendis melioramentis, quando fortius sit probandus, & n.* 15.
16 *Melioramenta non resultant ex probatione valoris materiæ, & cementorum, & qualiter veniant probanda, & num.* 17.
18 *Impensum omne, non dicitur melioratum.*
19 *In bonis melioratis, potest esse, quod multum fuerit impensum, & nihil melioratum.*
20 *Fabricantes pro sua voluntate, & appetitu, non dicuntur rem meliorare.*
21 *Expensæ voluptuariæ, non veniunt reficiendæ.*
22 *Expensæ factæ in aliquo Castro, dum non auxerunt illius pretium, non sunt habendæ in consideratione.*

D E C I S I O C C I I I.

POSTQVAM D. Franciscus della Roque Henrij pro consecutione sui crediti scutorum 400. auri præuijs pluribus Decisionibus obtinuerat sententiam fauorabilem in Saluiano à R. P. D. Bichio, per quam concessa illi fuit Immissio in possessione Castri de Roas, illiusque pertinentiarum, ac Iurium quorumcumque cum onere tamen reficiendi melioramenta; facta prius illorum liquidatione ab huiusmodi sententia appellauit Hector Bellus, qui tunc temporis d. Castrum possidebat, & causa commissa R. P. D. meo Verospio cum clausula constito de re iudicata, vel potiùs de causis restitutionis in integrum sub die 11. Maij 1654. resolutum fuit constare de re iudicata, non autem de dictis cau-

causis, Vndè ad formam huius resolutionis causa expedita fuit.

Verùm quia denuò adita fuit Signatura ea rescripsit cum clausula alteri, qui ad legitimam, & hoc sub prætextu, quod constaret de melioramentis in genere, & cum huiusmodi commissio mihi directa fuerit D. Lucretia Gromelles hæres dicti Hectoris Belli obtinuit remissoriam ad effectum probandi melioramenta. Vndè delato remissoriali processu ad Vrbem, ac illo in actis producto dubitatum fuit an sit proceden. ad legitimam executionem, & Domini affirmatiuè responderunt, quia exceptio melioramentorum nõ impedit executionem sententiæ nisi data illorum iustificatione, pro qua tria † necessaria

1 probari debent, nempè quænam melioramenta fuerint facta quid fuerit impensum, & qualis fuerit status antiquus rerum, *Rota decis. 88. num. 28. par. 7. recent.* & fuit resolutum *in Romana Domus, seù Appartamenti 17. Decembris 1635. coram Reuerendiss. D. meo Decano §. non obstat, quod dicatur, & in Tiburtina Spolij 21. Maij 1635. coram bon. mem. Coccino*, vbi aliæ allegantur.

Probationes autem factæ per eandem Lucretiam de prædictis melioramentis tàm per Gabrielem Bellum Patrem Hectoris, qui fuit Emptor Castri Roas, quam per eundem Nectorem factis nullius visæ fuerunt releuantiæ, nam pro illis datæ fuerunt depositiones nonnullorum Testium, ac duæ relationes Peritorum. Vna scilicet, quæ continet æstimationem bonorum rusticalium, & melioramentorum, & in illis factorum; Altera verò respicit ædificia in eodem Castro facta; Quo autem ad dictam relationem, quia dicti Periti firmant statum, ac valorem antiquum dictorũ bonorum rusticalium in certa summa, ex quo de illis habuerunt relationem ab hominibus senibus non potuerunt probè æstimare etiam si dicant habuisse respectũ ad tempus præte-

2 ritum, nam † Peritus illud tantummodò æstimare potest, quod subijcitur eius oculis, non autem de præterito *iuxt. text. in l. si voluntati, C. eod. tit. de rescind. vend. & in l. precia rerum nu. 3. in fin. C. ad leg. falcid.* cum alijs relatis per *Ciriac. controu. 61. num. 4, Rota in dicta Romana Domus, seu Appartamenti 17. Decembris 1646. coram R. P. D. meo Bichio, & decis. 532. nu. 15, par. 5. recent. tom. 2.*

3 Quod procedit † etiam si ageretur de re Ecclesiastica, vel inter personas Ecclesiasticas, *cap. ad aures vbi gloss. in verb. tunc de reb. Eccl. non*

4 *alien.* Et de statu antiquo deponere non valet nisi † vt Testis non autem tamquam Peritus, vt firmauit *Rot. decis. 4. rec. to. 2.*

Nihilque probatum apparet de expensis factis, & de eo quod melioratum fuit & tamen expensæ probari concludenter debent, nec iudicari possunt, neque in

5 hac † materia admittuntur Testes de credulitate, & de proprio eorum iudicio deponentes, *Rot. in recent. decis. 650. num. 2. & decis. 206. num. 1. par. 4.*

Respectu verò melioramentorum de illis, neque docetur, & vt tàm impensum, quàm melioratum, plenè, & concludenter, † dum

6 agitur de refectione melioramentorum declarat *Felin. in cap. cum causa nu. 18. vers. Et si expedit de re iudic. Abb. in cap. 1. num. 4. de restit. in integrum Peregr. de fideicomm. art. 50. num. 70. & seqq. Rot. coram Seraph. decis. 116. num. 2. & 3. par. 7. & coram Merlin. decis. 546. num. 1. & 2. & decis. 796. num. 9.*

Melioramenta verò deducta ex plantatione arborum, ac reparationibus factis in bo-

7 nis, de quibus † agitur, neque visa fuerunt reficienda *iuxt. text. in l. diuortio, §. Impendia, ff. solut. matrim. Menoch. de recuper. remed. 15. num. 113.* Maximè cum Testes super illis deponentes non specificent summam impensam, ac me-

8 liorationem factam, & vlterius licet dicant fuisse plantatas multas arbores per Gabrielem Bellum, tamen cum referant, quod in eis adest aliqua pars, † nihil cõcludunt, dũ non

9 deponunt quanta sit ista pars, cum esse possit, quod sit modica † eoque magis habita non

10 fuerunt in consideratione, tamquam in perpetuo, & continuò in re duratura, vt firmauit *Rot. in ead. decis. 650. nu. 5. par. 2. recent.* Inseruiunt

11 enim † pro vberiori, & commodiori fructuum perceptione, & boni Patres familias passim in rebus suis illa facere consueuerunt, *Rot. decis. 512. num. 6. par. 2. diuers. coram Duran. decis. 88. num. 10. & coram Merlin. decis. 118. numer. 15.*

Alia autem melioramenta à Peritis ponderata vti resultantia ex temporis beneficio, neque valorem bonorum augere † possunt,

12 cum de istis nulla soleat haberi ratio, *Rot. decis. 206. sub nu. 6. par. 4. recent.* & fuit resolutum *in Imolen. Saluiani 18. Aprilis 1630. coram Card. Macchiauello, §. nec aliquid releuare.*

Respectu verò ædificiorum in dicto Castro de Roas factorum pariter non constat de melioramentis, quæ reficienda veniant. Quia licet Periti referant statum antiquum fuisse

13 valoris † scut. 156. in hoc nihil probant, cum illum non viderint, prout est necessarium, vt præter supra allegata dixit *Rota in Auximana fideicommissi 28. Ianuarij 1641. §. minus obstat titulus coram Reuerendiss. D. meo Decano, & decis. 173. num. 24. post Modern. Foroliuien. de pignor.* Acce-

14 dente præsertim, quod à tempore dicti status antiqui † mutati vsque ad tempus eorum relationis, quæ fuit de anno præterito intercesserunt ferè anni 50. & vltra, cum dicta mutatio prætendatur facta de anno 1599. aut 1600. & vlterius quoniam illi ad probandum valorem dd. ædificiorum se regulant ab impensa, quæ potuit fieri † in illis tàm respectu materiæ, & cementorum, quàm mercedis fa-

15 brorum, quas in totum postquam de singulis distinctè retulerunt dicunt ascendere ad scuta 1229. quibus addita summa valoris antiquæ fabricæ scutorum 150. iudicant hodie dicta ædificia esse valoris scutorum 1379. nihil probant, † quia iste non est modus pro-

16 bandi melioramenta siquidem illa non resultant ex probatione valoris materiæ, & cementorum, sed est necessarium † probare

17 quantum propter expensas, & melioramenta com-

communiter possit vendi, vel locari, vt sæpius dixit *Rota in Romana Domus 24. Nouembris 1642. coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. eoque minùs, & in Romana fideicommissi de spiritibus 12. Decembris 1644. §. quid enim fuerit impensum, & in Romana melioramentorum 16. Iunij 1654. propè fin. §. cum igitur coram R.P.D. meo Bichio*; & ratio
18 est, quia † non omne impensum includit melioramentum, vt tradunt *Garz. de expens. ac melioram. cap. vlt. in princ. vers. atque in primis notandum est, Rot. dec. 296. num. 6. & seq. post Peruss.*
19 *de manut.* vbi dicitur † potest esse, quod multum fuerit impensum, & nihil melioratum,
20 vt in dies euenit † illis, qui fabricant potius secundum eorum commoditatem, vel appetitum, quam secundum communem rationem.

Testes verò examinati super statu antiquo
20 dicti Castri nihil faciunt† cum non deponant nec de valore illius nec quantum fuerit impensum, & quantum melioratum.

Demùm fuit etiam ponderatum, quod hic agitur de expensis, atque melioramentis non necessarijs, sed voluntarijs, & voluptarijs factis in paruo Castro non habente plusquam
21 quindecim, † aut sexdecim habitatores in toto illius Territorio, vt probant Testes dati in Summario D. della Roque Henrij sub *n.3.*
22 Vnde† cum ex illis aucti non fuerint fructus dicti Castri non veniunt reficienda obiecta melioramenta, nec aliquæ expensæ factæ ex iuribus allegatis *in d. decis. 650. sub num. 4. par. 2. recent. quibus adduntur Bellon. iun. cons. 76. num. 61. Peregr. cons. 76. num. 3. 7. 9. & 10. lib. 4.*

Et ita resolutum fuit informante tantum D. della Roque Henrij &c.

R. P. D. PRIOLO.

Interamnen. Iurispatronatus de Castellis.

Veneris 23. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Agnatus recognosci petens in compatronum iurispatronatus suæ familiæ descendentiam exordiri sufficit ab existentibus in quasi possessione præsentandi, qui licet instituisse censeatur patronatum hæreditarium. Hoc tamen cessat, vbi ex diuturna obseruantia constat de contrario, & enumerantur demonstrationes pro qualitate gentilitia, ad quam præscribendā sufficit quadragenaria dùm de illius qualitate, tantum agitur expressiones verò cum qualitate hæreditaria declarantur ab obseruantia gentilitia.

SVMMARIVM.

1 *Descendentiæ probationem sufficit exordiri ab ijs qui fuerunt in quasi possessione præsentandi vbi non agitur de canonizatione iurispatronatus, sed de pertinentia.*

2 *Testator in dubio præsumitur instituisse iuspatronatus hæreditarium, in quo succeditur in stirpes.*

8 *Iuspatronatus præsumitur gentilitium vbi constat de qualitate gentilitia ex diuturna obseruantia patronorum.*

4 *Præsentatio facta promiscuè à patruo, & nepote. Item à patre, & filio arguit iuspatronatus gentilitium.*

10 *in Iurepatronatus hæreditario filij post patrem, & remotiores post proximiores succedunt.*

11 *Filius viuo patre nullum ius habet in iurepatronatus hæreditario.*

12 *Iuspatronatus delatum omnibus de familia est gentilium.*

13 *Præsentatio facta à solis masculis arguit iuspatronatus gentilium.*

14 *Fæminas non extitisse in familia numerosa longo tempore est inuerisimile.*

15 *Hæreditaria qualitas in iurepatronatus gentilitio censetur stare demonstratiuè, non autem taxatiuè.*

16 *Hæreditaria qualitas eliditur ex alijs demonstrationibus qualitatis gentilitiæ.*

17 *Status vltimus beneficij attenditur.*

18 *Quadragenaria sufficit ad præscribendam qualitatem gentilitiam vbi non agitur de substantia, sed de pertinentia iurispatronatus.*

19 *Donatio antecessoris non præiudicat successori, qui venit in propria persona.*

20 *Compatronus non præsentans ob impedimentum sibi non præiudicat.*

21 *Præsentatio vnius patroni præseruat ius, & quasi possessionem alterius patroni non præsentantis.*

22 *Maximè vbi facta non fuit animo priuandi compatronos non interuenientes.*

23 *Ius præsentandi non præscribitur sine scientia, & patientia patroni contra quem præscribi prætenditur.*

24 *Hæredis nomen appositum in libello contestationis litis iurispatronatus gentilitij censetur stare demonstratiuè.*

25 *Hæredis nomen stante obseruantia gentilitia interpretatur pro hærede sanguinis.*

26 *Sententia suspensa per appellationem non afficit.*

DECISIO CCIV.

PRæsupposita existentia iurispatronatus, & descendentia Bartholomæi à Georgeo filio Andreasij Castelli, à quo Marchio Iulius, & litis consortes illam exordiuntur iustificata in singulis gradibus arboris communis per publica documenta Summario Bartholomæi *num. 1.* quæ sufficit cum Andreasius fuerit in quasi possessione præsentandi, opus enim non
1 est probationem † exordiri à persona fundatoris, vbi non agitur de canonizatione iurispatronatus, vt censuit *Rota decis. 74. impress. post Viuian. de iurepatronatus, & decis. 349. apud san. mem. Gregor. num. 1. ibique Add. num. 6.*

Inerat controuersia, an iuspatronatus esset hæreditarium, vel potiùs gentilitium, & familiare adeò vt ad beneficium Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Castri Papineæ, sicuti Marchioni, cæterisque consortibus ita pariter Bartholomæo ius præsentandi competeret, quapropter posito dubio, an constaret de illius iuspatrona-

natus affirmatiuè resolutum fuit.

2 Quamuis enim in dubio † præsumatur Testatorem instituisse iuspatronatus hæreditariū, in quo non succeditur in capita, sed in stirpes, *Clem. plures, vbi Cardinal. num. 1. Ancharan. num. 2. de iurepatr. Cald. cons. 4. Cassad. decis. 2. num. 1. vtrobique eod. tit. cum alijs adductis per Rot. coram Card. Seraph. decis. 456. num. 1. dec. 482. num. 7. 675. nu. 1. 707. num. 8. par. 1. decis. 251. numer. 5. par. 2. & decis. 72. num. 4. par. 7. rec. & apud Buratt. dec. 183. num. 1. & 4. & decis. 346. numer. 1. coram Merlino.*

Tamen vbi constat de contrario ex diuturna obseruantia Patronorum vehementior vrget præsumptio patronatum esse gentilitium,

3 & familiarem, ac iure sanguinis descendentes in capita succedere, *Franc. in cap. vlt. num. 1. de iurepatr. in 6. Ciarlin. controu. for. controu. 1. nu. 17. Gratian. discept. 521. nu. 19. & seqq. Peregr. cons. 33. num. 21. lib. 1. Gabr. cons. 196. lib. 2. & sæpissimè dixit Rota in Florentina Iurispatronatus de Ricasolis 10. Martij 1603. coram Lancell. relata per Viuian. lib. 4. cap. 1. post num. 71. vers. dubium erat eodem tract. decis. 482. num. 16. par. 2. recent. decis. 563. sub nu. 8. vers. quod autem apud Merlin. in Rauellen. beneficij 15. Iunij 1643. coram Reuerendissimo D. meo Dunozetto Decano, §. denique cum alijs allegatis in Piscien. beneficij 26. Nouembris 1650. coram R. P. D. meo Celso, & 21. Aprilis 1651. §. quamuis coram Reuerendiss. Tarraconen.*

Obseruantia autem desumitur ex eo, quod descendentes ex hac familia de Castellis per spatium centum, & tresdecim annorum iure sanguinis in solidū iurepatronatu successerunt quoniam anno 1538. Iulius, & Georgeus, ac Marcus Antonius præsentarunt Angelum Tauanum, seu resignationi factæ in personam illius consenserunt nomine proprio tanquam singuli iuxta numerum personarum in ca-

4 pite non † autem iure hæreditario vnam vocem in stirpes insimul constituentes; Vnde desumitur Patronatum indistinctè ad omnes de familia pertinere, *Lotter. de re benefic. lib. 2. quæst. 11. num. 123. Modern. Auenion. resol. benefic. cap. 32. num. 4. notat Peregr. d. cons. 33. num. 23. lib. 1. Alex. de nouo cons. 63. numer. 2. & 3. Rot. decis. 251. num. 5. par. 2. recent. & coram Buratt. decis. 183. num. 4. & 16.*

Clarior educitur ex vacatione 1651. sequuta per resignationem eiusdem Tauani, in qua consensus successiuè præstitus fuit communiter tam ab Agabito, & Iosepho repræsentantibus Marcum Antonium Patrem, quam à Georgeo, & Iulio patruis, cuius prouisionis vota fuerunt admissa cum expressione, quod beneficium esset de Iurepatronatus domus, & familiæ de Castellis Interamneñ, verba enim

5 prædicta † probant qualitatem, & naturam illius esse gentilitiam, & familiarem *ad text. in l. pronunciatio §. familiæ vers. communi iure de verb. signif. Gabr. cons. 196. num. 10. lib. 2. Ancharan. consil. 152. num. 4. Rota in Aquilana iurispatronatus 5. Febr. 1651. coram R. P. D. meo Meltio*: & alias

6 Agabitus, † & Ioseph nepotes tanquam duo capita vna simul cum patruis Georgeo, & Iulio æqualiter præsentare non potuissent, sed pro vna voce, pro qua tantum eorum pater præsentauerat, *d. Clement. plures de iurepatr. Lamberr. eodem tract. lib. 1. par. 1. quæst. princ. artic. 25. num. 8. vers. 2. pro ista parte Rota coram Buratt. d. decis. 183. num. 4. & ponderatum fuit in Florentina de Ricasolis apud Viuian. vbi supra versic. quinto prædicta comprobantur ad finem.*

Eoque magis obseruantiæ inhærendum esse visum fuit, quia ex vltima præsentatione anni 1607. constat Io: Franciscum Gabrielem, & Honuphrium vna cum Io: Baptista eorum patre simul præsentasse Marcum Castellum,

7 qui adhuc † vitam degit sub simili expressione illorum verborum: *Vaca il beneficio di Santa Maria nostro iuspatronato*; prout etiam ad præsentandum eundem Marcum cum enunciatiua, *Iuspatronato di casa mia*, admissus fuit Anibal descendens ex diuerso stipite, & Columnello tam nomine proprio, quam vice, & no-

9 mine Alexandri † eius ex fratre nepotis, qui modus promiscuè præsentandi patronatui hæreditario non conuenit, in quo filij non nisi

10 gradatim † post patrem, & remotiores post proximiores succedunt, ideò cum filius viuo patre illius hæres esse non possit, nec aliquod

11 ius sibi competat † in beneficio iurispatronatus hæreditarij satis euidens est patronatum delatum fuisse omnibus de familia, & genti-

12 litium esse, † & familiarem, vt tradit *Calder. cons. 19. vers. 1. ex ordine verborum, Rocch. de Curt. de iurepatr. verb. competens quæst. 7. num. 19. in fin. Gratian. d. discept. 521. num. 23. cum alijs pluribus congestis in supra relatis decisionibus Florentina de Ricasolis coram Lancellotto coram Buratt. decis. 183. sub num. 16. & seq. ibique Add. nu. 27. coram Merlino decis. 563. num. 14.* & ob eandem rationem latè firmatum fuit in *Piscien. beneficij 26. Nouembris 1650. coram R. P. D. meo Celso confirmata 21. Aprilis 1651. coram Reuerendiss. Tarraconen. §. accedit vlterius.*

13 Coadiuuatur hoc fundamentum † ex eo, quod in omnibus prætensionibus soli descentes masculi præsentarunt, nec vnquam extranei, aut fœminæ, cum admodum inuerisimile videatur, quod lapsu tanti temporis ex adeò

14 numerosa † familia aliqua fœmina vnquam extiterit, ita ex hac coniectura qualitatē gentilitiam deduxit *Rota in decis. 482. num. 6. par. 1. recen. apud Buratt. d. decis. 183. num. 22. & dictum fuit in Rauellen. beneficij 15. Iunij 1643. §. 1. ex testibus coram Reuerendiss. D. meo Dunozetto Decano, & in Piscien. Beneficij coram R. P. D. meo Celso, & Reuerendiss. Tarraconen. supra relatis, & in Aquilana iurispatronatus 5. Februarij 1651. coram R. P. D. meo Meltio.*

Hinc non refert, quod aliquæ præsentationes antecedentes contineant qualitatem hæreditariam, nam cum aliundè non doceatur patronatum esse hæreditarium, in quibus ter-

15 minis decisiones † contrariæ loquuntur, sed imò constat familiarem esse, & gentilitium, vel censetur apposita demonstratiuè, vt intelligatur de hæredibus sanguinis non autem taxatiuè de hæredibus bonorum, & extraneis, vt respondit *Rota d. decis. 563. num. 20. apud Merlin. & in dicta Piscien. Beneficij coram R. P. D. meo Celso,*

16 *Celso*, vel tanquam vnica † præsumptio, &
æquiuoca eliditur ex tot, ac validissimis præ-
sumptionibus gentilitiæ qualitatis, *Rota in su-
pracitatis decisionibus 183. apud Buratt. & 563.
apud Merlin. vtrobique num. 23. cum alijs adductis
in Bononien. Beneficij 26. Februarij 1652. §. est igi-
tur coram R.P.D. meo Albergato.*

Præsertim dum assequimur statum vltimũ
esse tanquam de gentilitio, non autem de he-
17 reditario † hic attendi debet iuxta determina-
tiones, *cap. quærelam de elect. cap. consultationibus
de iurep. cap. olim de caus. poss. & propriet. & iuxta
resolutiones Rotæ decis. 737. num. 3. par. 2. recent. &
decis. 776. num. 11. coram Buratt.* Et obseruantia
est diuturna, & longæua per continuatas præ-
sentationes, licet cum non agatur de substan-
18 tia † iurispatronatus, sed de illius qualitate
duntaxat, etiam pertinentia sola quadragena-
ria sufficiat, *Rota diuers. decis. 407. num. 1. par. 1.
decis. 146. num. 5. & 251. num. 3. par. 2. recent. &
dictum fuit in Lucana Iurispatronat. 28. Iunij 1628.
coram Reuerendiss. D. meo Dunozetto Decano.*

Nec releuat donatio patronatus huiusmodi
facta auctoribus Marchionis ab auo Bartho-
19 lomæi, † quia cum non veniat ex iure auito
tanquam illius hæres, sed ex propria persona,
præfata donatio sibi non præiudicat ad tradit.
per *Garz. de benefic. par. 5. cap. 9. nu. 69. & sequenti;
dixitque Rota decis. 448. n. 7. apud Peniam:*

20 Minùs obstat, † quod nec ipse, nec pater, nec
auus vnquam præsentauerint, mirum enim
esse non debet, cum alter esset bannitus, alter
verò litibus inuolutus, & in omnem casum
vltra quod eorum negligentia Bartholomæo
21 nocere non † potest vti vindicanti patrona-
tum ex iure proprio sicuti dictũ est illorum
ius, & quasi possessio præseruata fuit ex præ-
sentationibus aliorum præcipuè cum ex illis
22 non resultet † animus præsentantium priuan-
di compatronos non interuenientes, *Rocch. de
Curt. de iurepatr. verb. competentes num. 37. Calde-
rin. cons. 15. eodem titulo, Rota decis. 640. numer. 4.
par. 2. decis. 436. num. 7. par. 4. tom. 2. & decis. 174.
numer. 10. par. 5. recent. apud Pen. decis. 661. nu-
mer. 2. & 3.*

23 Neque repelli possunt obiecto præscriptio-
nis cum deficiat eorum scientia, & patientia
ita dixit *Rota in Burgen. Abbatiæ decis. 525. à nu-
mer. 1. apud Pen. decis. 1432. num. 5. coram Card.
Seraph. & decis. 249. numer. 3. apud sanct. memor.
Gregor.*

Prout eidem Bartholomæo præiudicialis
non est assertio facta in libello contestationis
litis, quod iuspræsentandi sibi quoque com-
peteret tanquam Andreæ sui Patris hæredi,
quia cum nõ sit simpliciter prolata, sed post-
quam iuspatronatus existere ab antiquissimo
tẽpore de domo, & familia de Castellis prius
fuerat facta mentio, expressio hæredis stat ibi
24 demonstratiuè † pro hærede sanguinis, vt vl-
tra decisiones superius allegatas in specie tra-
dunt quamplures relati per *Barbos. de appellat.
verb. appellat. 113. num. 12. & 20.* Iuncta obser-
uantia interpretatiua secundum quam ita in-
tellectum fuisse dicendum est, etsi alias con-
25 trarius † intellectus esset de iure verior, *Hon-
ded. cons. 92. num. 30. lib. 1. Surd. cons. 297. numer. 8.
Add. ad san. mem. Gregor. decis. 184. eodem numero,
Rota coram Buratto decis. 944. num. 6. & dictum fuit
in S. Seuerini decimarum 28. Iuny 1647. §. nihil
obstat coram Reuerendiss. Tarraconen.*

26 Denique Marchio, & litis consortes iuuari
non possunt sententia Ordinarij lata contra
Bartholomæum tanquam suspensa per inter-
positam appellationem, & pendente causa in
Rota super illius validitate, & iustitia, *Rota
apud Merlin. decis. 316. numer. 5. & passim in
alijs.*

Atque ita vtraque parte informante deci-
sum fuit coram bon. mem. Bichio, qui mor-
te præuentus, cum tali munere fungi nequi-
uerit. Ego in eius locum subrogatus ex-
plicui.

☞ *Causa ista fuit in Rota proposita coram bon. mem.
Bichio die 9. Iunij 1656. & dilata resolutio tan-
dem die 23. eiusdem mensis, & anni reproposita, &
vtraque parte acriter informante prodijt decisio, quæ
ob mortem dicti R.P.D. Bichij fuit extensa ab R.P.
D. Priolo, coram quo 18. Iunij 1660. denuò causa
reproposita alia emanauit.*

R. P. D. ZARATE

Beneuentana Cononicatus.

Veneris 22. Iuny 1656.

ARGVMENTVM.

Attentata, quando sunt indubitabilia, prout est,
quando possessio fuit capta intra terminum
datum ad appellandum, imò post interposi-
tam appellationem, tunc omnino veniunt re-
uocanda.

SVMMARIVM.

1 *Possessio illa est attentata quæ fuit capta intra tem-
pus datum ad appellandum.*
2 *Attentata est illa possessio, quæ capta fuit post inter-
positam appellationem.*
3 *Sententia lata ab executore mixto est appellabi-
lis.*
*Executor dicitur mixtus, si deputatus reperiatur, cum
clausula,* remoto, *num. 3.*
4 *Executor mixtus tenetur assumere partes Iudicis, &
ideò ab eius sententia datur appellatio.*
5 *Litteræ Apostolicæ, non possunt notari vitio atten-
tatorum.*
Pontifex non attentat, num. 5.
6 *Papa præest iuri positiuo.*
7 *Papa licet non attentet, pars tamen dicitur attenta-
re, si capiat possessionem vigore eius litterarum,
dum fuit appellatum ab aduersario, à sententia im-
missionis.*
9 *Attentata dum redduntur indubitabilia, sine dubio
veniunt reuocanda.*
9 *Attentata quidem sunt reuocanda, dum adest rescri-
ptum signaturæ, cum facultate reuocandi atten-
tata.*
10 *de Possessione alicuius ex instrumento adeptæ posses-
sionis potest doceri.*

Ex-

11 *Exclusio in necessariam consequentiam præsupponit præcedentem inclusionem.*

DECISIO CCV.

RESPONDERVNT Domini constare de attentatis commissis à Carolo Crescentio, & manutentionem dandam esse Nicolao Antonio Zambetto: Attentata sunt clara, quia Carolus adeptus fuit possessionem con-
1 trouersi Canonicatus † nedum intra terminum ad appellandum, at præterea post inter-
2 positam à dicto Nicolao † Antonio appellationem à sententia executoris *tot. tit. ff. & C. nou.appell.pend.cap.non solum in princ.de appell.in 6 Rota dec.411.n.2.par.4.tom.2.rec.*

Nec dubitari posset, an causa esset appella-
3 bilis, cum executor esset † mixtus in vim clausulæ amoto, ideoque cum teneretur assumere partes Iudicis, *gloss. in Clementina vnica verbo, repererint de offic.deleg.Rota in Treuer.Cappellæ 1.Martij 1652.§.nec dicatur coram me.* Ab
4 eius sententia † dabatur appellatio, *Rota coram Mant.decis.324.sub num.3. & apud Pen.decis.893. numer.3.& coram san.mem.Gregor.XV.decision.91. num.3.*

Neque excluduntur attentata per possessionem captam à Carolo in executionem litterarum Apostolicarum, quamuis enim hæ
5 attentatorum † vitio notari nequeant, ex quo Pontifex non attentat, cum præsit iure quæ-
6 sito positiuo † *cap. proposuit §.licet autem de concess.præb.Rota in Bituntina iurispatronatus 26. Februarij 1646.§.non obstat coram bon.mem. Arguelles* non tamen tollunt, quin Carolus attentauerit, intra terminum ad appellandum, imò post in-
7 terpositam appellationem † à dicta sententia executoris (vt dictum est) apprehendidit possessionem, vt alias distinguendo *Rota cor.Merlino dec.852.num.5.*

8 Cum igitur ex supradictis indubitabilia reddantur attentata, † illa sunt reuocanda, & quidem per viam manutentionis, quæ danda est Nicolao Antonio, cum ipse nunquam se habuerit pro spoliato, ex concessis per *Moder. Perus.obser.10.num.82.* Et eo magis, quia signa-
9 tura rescripsit cum facultate reuocandi in primis attentata, & manutenendi Nicolaum Antonium.

De possessione autem prædicti Nicolai An-
10 tonij constare † visum est ex Instrumento adeptæ possessionis vigore mandati Rotalis, *Rota decis.62.num.113.par.2.diuers.decis.210. n.1. post Modern.Perus.de manut. & in Anconitana officiorum, seu nullitatis concordiæ 4. Decembris 1647. §.3.dabatur coram bo.mem. Arguelles.* Nec non
11 etiam ex † sententia per dictum Carolum obtenta, in qua reperitur clausula, *Excluso,* & reiecto Nicolao Antonio Zambetto, quæ in necessarium quoddam antecedens præsupponit illius possessionem *arg. l. manumissionis ff. de iust. & iur.l.decem ff.de verb. oblig. Rota coram Buratt.decis.160.num.1.vbi Add. & penes Merlin. decis.410.num.3.*

Et ita vnica, &c.

R. P. D. MELTIO.

Posteà EPISCOPO PAPIEN.

Rauennaten. Pecuniaria.

Merc.22.Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Error calculi intrat vbi in eo apposita fuit partita non apponenda, & compensatio de liquido ad illiquidum non admittitur.

SVMMARIVM.

1 *Validitas sententiæ apparet ex reuolutione processus.*
2 *Calculus vitiatur ex partita indebitè apposita.*
3 *Consensus deficit posito errore.*
4 *Errans dicitur dissentire.*
5 *Obligatio sine consensu non substinetur.*
6 *Obligatio sine consensu non tenet, etiam si adesset iuramentum.*
7 *Dispositio dum refertur ad vnam causam, non est alia inuestiganda.*
8 *Dispositio de vna causa non refertur ad aliam, præsertim ubi alia causa excluditur, vel dubia redditur.*
9 *Computa sunt iustificanda ex omnibus libris, & redditur ratio.*
10 *Error concludentissimè probandus est.*
11 *Error excluditur data possibilitate in contrarium.*
12 *Coniecturæ errorem excludentes enumerantur.*
13 *Error in facto proprio non est tollerabilis.*
14 *Res iudicata repellit omnes oppositiones.*
15 *Compensatio non admittitur cum credito dubio.*
16 *Clausulæ generales restringuntur à particularibus præcedentibus.*

DECISIO CCVI.

SENTENTIAM Rotalem, qua condemnantur DD. Comites de Ginannis ad restituendum scut. 750. Ioanni Baptistæ Caneuario, detractis, atque compensatis fauore eorumque de Ginannis summis in sententia D.V. Legati Rauennaten. contentis, hodiè tanquam validam, & iustam confirmandam esse Domini censuerunt.

Validitas non controuertitur, & satis ea probatur ex reuolutione processus, ex quo
1 apparet seruata † fuisse omnia de Iure seruanda *Rota in Nazarena, seu Montis Viridis Beneficij 24.Aprilis 1651. coram Reuerendissimo Domini Decano in princ.in Bononien. Pecuniaria 9. Decembris 1648.coram R. P. D. meo Verospio §. eius enim validitas, & in Leodien. Dominiorum 21.Iun. 1649. coram Em.Domino Cardin. Corrado, & alibi passim.*

Iustitia etiam incontrouertibilis redditur ex errore calculi firmato in decisione emanata in hac causa *coram R.P. D.meo Verospio sub 1. Decembris 1613.* Etenim vt ibi rectè animaduertitur, cum in Instrumento solidationis computorum initæ de anno 1641. inter DD. de Ginannis, & Caneuarium, iste creatus fuerit debitor occasione affictus Aromathariæ in scu-

ſcutis bis mille quingentis pro annis ſexde-
cim menſibus octo,& diebus 21. ad rationem
ſcut.150. pro quolibet annò,& tamen re vera
ſi ad eius debitū calculandus non eſſet niſi af-
fictus vndecim annorum,ex quo ab an.1624.
vſque ad 1629. & ſic pro antecedenti quin-
quennio d. Aromathariam retinuerat non ti-
tulo locationis, ſed eam ſociali nomine ad
2 miniſtrauerat † vtique error clarus, & patens
pro d.quinquennio detegitur *l. pro ætate §.vlt.*
ff.de interrog.action. l. uti poſt diuiſionem C. de iuris
& facti ignor.Crauett.conſ.157,num.8.Cephal.conſ.
126.num.2.vol.4.Rota coram Duran.deciſ.120.nu-
mer.23. & per conſequens ad dd. ſcutor. 750.
reſtitutionem cum tantū importet affictus d.
quinquennij, iuſtè condemnati fuerunt dicti
3 Ginanni. Nam poſito † errore deficit con-
ſenſus *l.ſi per errorem ff.de iuriſdic. omn.iudic.l.ni-*
hil conſenſut in fin.3.de reg.iur.Dec.conſ.318.n.14.
4 *Crauett.conſ.157.nu.14.* † Imò errans diſſentire
magis dicitur quam conſentire *Bald. in l. faſ-*
ſum,verſ.& ſcias quod aliud eſt ignorantia C.de fur-
tis,Surd.deciſ.114.numer.20.verſ. & ratio eſt Rota
coram Gregor.XV.deciſ.179.num.5. coram Seraph.
dec.931.num.4.& deciſ.456.numer.3.part.1.diuerſ.
5 ſine conſenſu autem † obligatio ſubſiſtere
non poteſt *inſt.de obligat.ex conſenſ.in princ.l.con-*
6 *ſenſu ff.de action.& obligat.* † & ſi illa iuramento
vallata fuerit *Grat.diſcep.cap.324.num.114.verſ.*
tamen aliud eſt in errore.

Neque huiuſmodi error ſaluari poteſt ſub
prætextu quod Caneuarius vltra cauſam af-
fictus debitor etiam remaneret occaſione me-
dietatis nominum debitorum primi quin-
quennij ſocietatis illi ceſſorum per Ginannos
de anno 1629.quin Inſtrumentum ſolidatio-
nis in quo Caneuarius conſtituitur debitor in
dicta ſumma ſcutor.2500. habet expreſſam
cauſam affictus,ibi, *Per l'affitti decorſi d'anni 16.*
7 *meſi 8.e giorni due,* † & ita non eſt quærendum
de alia cauſa, dum diſpoſitio ad illam expreſ-
sè reſtringitur; *l. cum pater §. dulciſſimis ff.de le-*
gat.2.l. cum tale pactum ff.de cond.& demonſtr. l.age
cum Gimin.C.de tranſact.Rota in Rauennaten. con-
cordiæ 1.Iuly 1644.coram R.P.D.meo Bichio. Id-
que procedit ponderando quod dicta ſolida-
tio non habet vt à Ginannis malè ſupponitur
relatione ad Inſtrumentum ceſſionis nomi-
num debitorum anni 1629. ſed ad illud roga-
tum de anno 1624.ab Alberto Gamba Nota-
rio Rauennæ.

Vlterius huiuſmodi prætenſa cauſa nomi-
num debitorum prorſus elidunt, vel ſaltem
dubiam reddunt quietantiæ ſolutionū factarū
per Caneuarium dd. de Ginannis,& quę data
fuerunt in eius *Summ.nu.9.& 10.* Et hoc ſuf-
8 ficit vt debitum †Caneuarij huic dubiæ cauſę
adſcribi non poſſit ex firmatis in *deciſione huius*
cauſæ emanatæ coram R.P.D.meo Veroſpio,§.neque
ſuſtineri potuit.

Nec etiam ſubſiſtens viſa fuit alia prætē-
ſio quam habent dd. de Ginannis compen-
ſandi, ſcilicet errorem calculi quoad penſio-
nes affictuum, cum alio quæ in eorum præ-
iudicium fuiſſe prætendunt, dum crearunt
creditorem Caneuarium pro pretio rerum
quas ipſi ab Adriano Mathaſia diuerſis tem-
poribus habuerunt in ſumma ſcut.2500.cum
tamen vt colligitur ex libris eiuſdem Aro-
matharíæ conſtet quod valor dd. rerum non
aſcendat ad ſcuta 1729. Pro reſponſione enim
ponderatum fuit primo, quod non exhiben-
tur omnes libri ex quibus iuſtificari poſſit ſo-
lidatio inter partes facta, & ſtabilita in dicta
9 ſumma ſcut.2500. computa † enim iuſtificari
debent ex omnibus libris, non autem ex vno
ſolum, cum id quod in vno deficit, poſſit in
alio eſſe adnotatum, vt dixit *Rota in Romana*
ſeu Nepeſina tutelæ 23. Iunij 1645. coram R.P.D.
meo Cerro ſub §.demum non obſtat confinia 8. Iunij
1646.coram eodem. Secūdo creditum Camerarij
non fuit reſtrictum ad ſolum pretium rerum
Aromathariæ,cum pro illis ſimpliciter credi-
tor bonæ quantitatis enuntietur abſque ex-
preſſione illius ſummæ, ſed comprehendit
etiam alias cauſas, ibi, *Per occaſione d'eſſerſi ſer-*
uiti à detta Spetieria, & ogn'altra ſomma, che poſſi
pretendere da eſſi per qualſiuoglia cauſa dependente.
Et ita excluditur quicumq; prętenſus error,
10 qui tamen † concludentiſſimè probandus
eſſet *Menoch.conſ.401.numero 41.lib.5.Rota deciſ.*
436.nu.1.par.2.diu.in recent.deciſ.128.part.6.deciſ.
11 *161.num.24.par.7.* † & quidem per probatio-
nes neceſſarias, & concludentes, adeò vt data
poſſibilitate in contrarium non dicatur con-
ſtare de errore, & in debito *l. neque natales, C.*
de probat.Rota in recent.deciſ.38. n.2.& deciſ.592.
numer.27. in fine part.5. & deciſ. 128. numer.13.
par.6.

Maximè concurrentibus pluribus circun-
ſtantijs, nempè longa quieſcentia, taciturni-
tate partis,multiplicitate actuum,quietantijs,
12 alijſque pluribus † in deciſione huius cauſæ
ponderatis, quæ omnia prætenſum errorem
excludunt, *l. ſi mulier la 2. C. ad Velleian. Pariſ.*
conſ.9.num.27.lib.3.Rota in recent deciſ.87.num.4.
par.5.& dicta deciſ.261.numero 25.par.7. Multo
magis in facto proprio, in quo error non eſt
tollerabilis *l.non eſt ferendus ubi DD. de tranſact.*
Rota deciſ.3.nu.25.par.7. Et demum in hac par-
14 te obſtat Ginannis † ſententia,& res iudicata,
quæ illos repellit ab huiuſmodi oppoſitione
per *Textum in l. 1. C. de re iudicata, & in l.1, C.*
quando prouocare non eſt neceſſe, l. res iudicata ff.de
regul.iuris, Rota deciſ.551. numero 1. parte 4. di-
uerſ.

Ex his itaque cum nedum non conſtet de
certiſſima huius prætenſi erroris probatione,
imò potius ille excluditur, vel ſaltem dubius
omninò redditur non poteſt admitti com-
15 penſatio erroris liquidi † in deciſione iam
firmati,atq; reſultantis ex lectura Inſtrumenti
ſolidationis computorū cum huiuſmodi illi-
quido dubio,& in certo *l.fin.C.de copenſat.Rota*
poſt Zacch.de obligat.Cam.deciſ.268. nu.4. Seraph.
deciſion.1445.numer.4. & in rec.deciſ.187.num.4.
par.8.

Denique non obſtant, quæ de generalitate
tranſactionis, ſiue ſolidationis dicuntur. Nam
generalitas reſtringitur ad cauſas in ea expreſ-
ſas, vndè eſto quod clauſulæ generales aptæ
16 eſſent comprehendere †quodcumque nego-
tium,

tium, quando solidatio tantum fit occasione aliquarum rerum particularium, ac in ea exprimitur certa causa, clausulæ quæ sequuntur, quamuis generales recipiunt limitationem, & restrictionem ex causis præcedentibus iuxta *Tex.in l.si de certa C.de transact. Surd. cons.418.num.11.Cancer.variar.resol.lib.3.cap.15 cum alijs allegatis in Neapolitana fructuum 6. Februarij 1652.coram me,§.quod autem allegata extinctio crediti.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. MELTIO.
postea EPISCOPO PAPIEN.

Maioricen. Canonicatus.

Lunæ 12.Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Materia, quando est releuans,& datur sufficiens fumus,tunc facilè remissoriæ petitio admittitur, quod procedit etiamsi essemus in beneficialibus, verum tunc de stylo Rotæ apponitur sequestrum, & fit obligatio de stando vnicæ.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria conceditur,si materia sit releuans,& datur sufficiens fumus.*
2 *Quod procedit etiamsi essemus in beneficialibus.*
3 *Episcopus vigore consuetudinis potest habere votum qualificatum in omnibus negotijs.*
4 *Itaut in paritate votorum pars illa, quæ pro se habet votum Episcopi, præualere debet alteri pari.*
5 *Text.in cap.penult.in §.fin. de elect. in 6. quid disponat,& num.6.& 7.*
8 *Fumus sufficiens, ad effectum probationis, vt concedatur remissoria, qualis iustificatio sufficiat.*
Itaut admittantur etiam Testes nulliter examinati num.8.
9 *Remissoria non conceditur quando aliquid probari potest per scripturas, & quatenus id sit verum numer.10.*
11 *Remissoria non conceditur ad probandum id cuius contrarium iam probatum est per scripturas, & num.13.& 15.*
12 *Probatio declaratoria, non solet denegari.*
13 *Remissoriæ petitio, vt admittatur, quid sufficiat.*
14 *in Beneficialibus non conceditur de stylo Rotæ, nisi apposito sequestro, & facta obligatione de stando vnicæ sententiæ, &c.*
16 *in Beneficialibus non agitur de re quæ sit in bonis nostris, sed cuius administratio nobis commissa fuit, & ideò lites beneficiales celeri expeditione terminandæ sunt.*

DECISIO CCVII.

VERTENTE lite in hoc S.Rot. Auditorio inter Io: Togores, & Didacum Desclapes super Canonicatu Maioricen.resolutum fuit 27. Martij præteriti gratiam Apostolicam Ioannis exequen. esse, eo, quia in omnibus iustificata appareat, & signanter in ea parte narratiuę, quod Franciscus Oleza esset à maiori parte Capituli præsentatus, verum cum contrarium prætendat Didacus, & ad id proban. remissoriam petierit disputato hodiè super hoc particulari dubio Domini illam conceden. esse censuerunt.

1 Constat enim de † releuantia materiæ articulatæ, daturque de ea sufficiens fumus, quibus concurrentibus remissoria concedi
2 solet,†non obstante quod de causa beneficiali agatur *Caputaque dec.57.& 60.par.3.Caual.decis. 271.num.1.Rota in Meleuitana Commendæ 14. Ianuarij,& 22.Iunij 1650.coram R.P.D. meo Verospio,& in alia Meleuitana Commendæ de Vauors 14 Feb.1650.coram R.P.D.meo Cerro.*

Releuantia satis euidens visa fuit, quia in primo articulo ponitur quod,secundum consuetudinem vigentem in Ecclesia Maioricen.
3 Episcopus † in omnibus negotijs Capitularibus habeat votum qualificatum. Itaut in paritate votorum suum præponderet con-
4 cludique † faciat pro maiori parte, non secus ac si duplex votum ipse haberet. In secundò verò articulatur,quod Decanus,& Canonicus Alemannus, cum essent impediti causa aduersæ valetudinis, non dederunt vo-
5 tum suum in scriptis † antè scrutinium contra formam *Text.in cap.penultimo §.fin.de elect.in 6.prout decisio firmat sub §.neque vllius releuantiæ,* sed simplicem facultatem concesserunt Canonico Surede, vt eorum vota in actu scruti-
6 nij proferret, † quod in Iure permissum est; ex hac namque futura probatione resultabit, quod tria vota,quæ dicta decisio reijcit, nempè illud Episcopi ob non probatam præten-
7 sam consuetudinem, † & alia duo cum præsupposito non seruatæ formæ *d. cap.1. §.fin.de elect.in 6.* erunt fauore Didaci superadden. & ita releuantia est manifesta.

Non deficit etenim fumus, quia de pretensa præponderantia voti Episcopalis dantur plures attestationes,quas licet Rota dixerit irreleuantes ad plenam probationem,nihilomi-
8 nus ad effectum † præstandi fumum satis superque sufficiunt, cum ad hunc effectum etiam Testes nulliter examinati admittantur *Caputaq.decis.32.n.2.par.2. Cassad.dec.3.numer.2. de dilat.Rota coram sa.me.Greg.XV. decis.562.n.4. in recent.dec.113.nu.1.decis.166.num.1.par.2. cum alijs allegatis in dicta Meleuitana Commendæ 14.Ianuarij 1650.coram R.P.D. meo Verospio §. articulata siquidem in fin. & in Meleuitana Commendæ de Vauors 14. Februarij 1660.coram R.P.D meo Cerro §.fumus, & prius in Terulen. Statutorum 27.Iunij 1644. coram Eminentissimo Cardinali Otthobono.*

Neque vllius impedimenti visum fuit, quod respectu primi articuli obijciebatur, vt cum probatio d.preponderantiæ voti Episcopi haberi possit ex actibus Capitularibus, qui redigi solent in scriptis, ideò non sit ad eam
9 proban. per Testes † conceden. remissoria *Rota dec.10.num.2. vers. præterea de offic. deleg.in nou.dec.46.de test.in antiq.& alibi passim*, quia ex

electionibus in libris Capitularibus descriptis, & quæ dantur in *Summario Ioannis num.3.* quidem de resolutione capta à Capitulo pro maiori parte: Verum cum ibi numerus votorum, non enunciatur à quibus dignosci possit, An votum Episcopi fuerit cæteris magis qualificatum; & in paritate preponderauerit concludique fecerit pro maiori parte vtique
10 ad huiusmodi pretensam † voti preponderantiam proban. necessario visa fuit admittenda probatio per Testes, cum aliter haberi non possit *Rota pœnes Mart. Andr. decis.38.nu.3. & seq. coram Caual. dec.252.* cum alijs cumulatis per *Add. ad Greg XV. dec.233.n.3.*

Nō etiam denegan. esse remissoriam existimarunt Domini propter exceptionem contra secundum articulum datam, quod, scilicet, ex Instrumento electionis appareat Decanum, & Canonicum Alemanum præstitis-
11 se eorum vota in scriptis † ante scrutinium, & propterea non sit danda remissoria ad proban. id, cuius contrarium per scripturas constat pro responsione enim ponderatum fuit, quod quicquid sit, An re vera dicti Decanus,
12 & Alemanus eorum † vota in scriptis dederint prout Informantes pro Ioanne ex pluribus deductis id probare conati fuerunt, vel potius constituerint Procuratorem Suredem, qui eorum nomine votaret in actu scrutinij ad effectum, de quo agitur, satis esse visum
13 fuit, quod verba † in Instrumēto electionis apposita, ibi; *Votum suum præstiterunt Canonico Surede, nempè Decanus in scriptis, & Alemanus verbo, &c.* sint equiuoca ita ut importare possint tam schedulam actualis voti tunc præstiti, quam simplicem communicationē, & mandatum illud deindè præstandi eorum nomine
14 in actu futuri † scrutinij; probatio enim declaratoria non denegatur *Rota coram Caualer. dec.368. ante numer.1. vers. non enim dicebam, & in d. Meleuitana Commendæ 14. Ianuarij 1650. coram R.P.D. meo Verospio, vers. articulata siquidem*, sa-
15 tisq; est assumptas probationes † verisimiliter posse modo aliquo suffragari, vt sit indulgen. remissoria *Mantic. decis.312. num.10. Caual. decis. 232. num.2. Rota in Hispalen. Decimarum 18. Iunij 1647. vers. ultim. coram Eminentissimo D. Cardinale Corrado, & in eadem Meleuitana Commendæ 14. Ianuarij 1650. coram R.P.D. meo Verospio*, §. *neque releuantia*.

Huiusmodi tamen remissoria, ex quo versamur in prima Instantia, & quia de causa Beneficiali agitur non alio pacto conce-
16 den. esse existimatum fuit, † quam apposito sequestro, & facta obligatione de stando vnicę iuxta stylum huius Sac. Tribunalis, de quo respectu sequestri testatur *Caputaq. decis. 152. num.2. par.3.* & respectu obligationis de stando vnicę firmat *Rota coram Put. decis. 297. num.4. lib.2. coram Seraph. decis.555. nu.3. & in rec. dec.585. numer.5.* vbi dicitur, quod ratio huius styli fuit ad tollen. calumniam, nam cum in beneficialibus agatur de re, quæ non est in bonis nostris, sed cuius nobis tantum commissa fuit administratio; causæ huiusmodi celeri indigent expeditione.

Et ita vtraque, &c.

☞ *Decisio ista emanata in hac eadem causa sub die 27. Martij 1655. coram eodem R.P.D. Meltio, supra in hac parte 12. decisio 156.*

R.P.D. MELTIO.
Posteà EPISCOPO PAPIEN.

Meleuitana decursus Aquarum.

Lunæ 30. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Dominus fundi superioris non potest diuertere aquam defluentem per opus manufactum in fundum inferiorem, quia tunc dicitur fluere iure seruitutis, & non facultatis.

SVMMARIVM.

1 *Aquæ cursum per opus manufactum Dominus fundi superioris in præiudicium Domini fundi inferioris non potest diuertere.*
2 *circa Cursum Aquæ tria sunt consideranda.*
3 *Aquæ ductus antiqua consuetudo vim habet tituli.*
4 *Aqua diuerti non potest à cursu consueto.*
5 *Dominus aquæ fundi superioris potest diuertere aquam quòlibet in præiudicium Domini fundi inferioris.*
6 *Et quando conclusio vide hic.*
7 *Aqua dum trahitur per opus manufactum traducitur iure seruitutis.*
8 *Aqua dum trahitur iure seruitutis diuerti non potest.*
9 *Testes examinati formitèr, ac sui dicti rationem reddentes probant.*
10 *Testes examinati ad perpetuam rei memoriam, & mortui ante repetitionem habentur pro rite examinatis.*
11 *Testium depositio morte confirmata remanet.*
12 *Opus manufactum ad effectum seruitutis stare debet in fundo superiori.*
13 *Negatiuæ coarctatio quomodo esse debeat.*
14 *Testes affirmatiuè deponentes præferuntur testibus negatiuè deponentibus.*
15 *Quadragenaria cum titulo, & bona fide requiritur ad præscribendam seruitutem contra Ecclesiam.*
16 *Titulus, vel longeua possessio sufficit ad præscribendam seruitutem continuam contra Ecclesiam.*
17 *Quadragenaria præsumi facit titulum, & bonam fidem.*
18 *Expurgatio aquæductus per fundum alienum arguit scientiam, & permissionem Domini fundi.*
19 *Expurgatio aquæductus probat Ius constitutæ seruitutis.*
20 *Arguit actum factum fuisse iure proprio non autem iure facultatis.*
21 *Immemorabilis probanda est cum requisitis glosa in cap.1. de præscriptionibus in 6.*
22 *Immemorabilis quid importet, & num.23. etiam in seruitute aquæ ducendæ, & num.24.*
25 *Scientia, & negligentia colonorum non præiudicat Domino fundi.*
26 *Coloni præcario possident.*
27 *Actio spolij durat per 30. annos.*
28 *Fides mala impedit præscriptionem.* 29 *Ser-*

29 *Seruitus continuata in parte dicitur retenta in totum.*
30 *Vtilitati publicæ non est consulendum in præiudicium priuati.*

DECISIO CCVIII.

IN Episcopali Prædio Talescof nuncupato oritur Aqua Fontis, qui dicitur Talaurenti defluens opere manufacto per Terrenum fæudi della Tabaria confinantis cum d. Prædio Episcopali, huiusmodi aquam cum Episcopus Callares moderni Reuerendissimi Episcopi Meliten antecessor anno 1627. absente tunc Domino fęudi à solito cursu diuertisset Eminentissimus D. Magnus Magister, qui d. feudum anno 1650. acquisiuit, animaduertens aquæ diuersionem resultare in magnum eius feudi præiudicium ex quo amplius non poterant, prout antea irrigari Agri, & hortalitia illam ad pristinum statum reducendam esse prætendere cœpit. Vnde commissa Causa in Rota dubitatum fuit, An Reuerendiss. Episcopo licuerit aquam ducere in præiudicium fundi inferioris, & non licuisse DD. responderunt.

Ratio resolutionis fuit, quia cum aqua, iam longo tempore scilicet per 20. annos, & vt aliqui ex Testibus examinatis pro parte Eminentissimi D. Magni Magistri deponunt per quadraginta, & ab immemorabili tempore per canale, seù aquęductum fabricatum in fundo superiori defluxerit per fundum
1 inferiorem, † vtiq; non potuit in istius præiudicium antiquus aquæ cursus vlla nouatione turbari, ac in aliam partem diuerti ab Episcopo Domino fundi superioris, & propterea aqua in pristinum statum reducenda venit *l.hoc.Iure §.ductus aquæ ff.de aqu. quotidian. & æstiu.l.si quis diuturno ff.si seruit.vendic.l.fin.ff.de aqu.plur.arcen. l.si manifestè C. de seruit. & aqu. l. vsum aquæ Cod.de aquaduct.lib.11. Bald.cons.241. num.2.lib.2. Paris.cons.129.num.10. vers.eo magis vol.4.Berou. cons.144.num.39. vers.quarto pondero*
2 *vol.3.* vbi † quod circa cursum aquæ tria sunt regularitèr consideranda pactum natura & vetustas latè *Surd.cons.447.numer.10.& 11.*
3 vbi quod † in aquæductu antiqua consuetudo est seruanda, cum habeat vim tituli, & priuilegij *Iason. cons.150. num.10.lib.2. Cephal.*
4 *consil.96.num.2.* vbi † quod à cursu consueto aqua diuerti non potest, idem firmat *Ceph. de seruit.Vrban. Præd.d.cap.69.de aquæduct.num.3. vers.sed pone, & Ciriac.controu.311.num.3.*

Neque obstat, vt ex eo quod controuersa aqua erumpit in proprio fundo Episcopi po-
5 tuerit † etiam ab eo in aliam partem ad sui libitum diuerti, etiamsi per aliquod longum tempus defluxerit in fundum inferiorem *ad Tex.in l.si meo fundo ff.de aqu.pluu.arc.* Quia trita, ac in Iure communitèr recepta est distinctio solita afferri d. textui, vt nempè ille pro-
6 cedat, † quando aqua suo naturali cursu fluit secus autem si per opus manufactum *ita Bart. in l.1. §.sed etsi in princ. ff.ad l. Aquil.* & conferunt etiam *Tex.in l.cui fundum ff. quemadmodum seruit.amitt.& in l.Neratius, & ibi gloss.verb.tollere ff.de acq.pluu.arc.Calcar.cons.56.numer.9. Becc. cons.202.num.24. Crauett.de antiqu.temp. par.4.§. circa præmissa num.40.* Ratio autem d. distinctionis est quia vbi aqua non naturalitèr, sed artificioso opere manufacto decurrit, tunc
7 censendum † est Dominum fundi superioris permisisse cursum aquæ in fundum inferiorem non Iure facultatis, sed seruitutis acquisitæ ministerio hominis ex dicto opere manu-
8 facto, & † consequentèr illicita omninò redditur diuersio aquæ à solito cursu in præiudicium fundi inferioris, cui d. Seruitus acquisita fuit *Castren.cons.447.num.12.Bursatt.cons.37 num.1.cum seqq.& cons.235.num.54.& cons.267. num.38.Menoch.cons.447.num.42.vers.qui hoc intellexerunt Petr. Bib.cons.238.num.33. & sequent. Morott.cons.8.num.3.ad med.Bellam.cons.7.num.3. Cepoll.de seruit.rustic.præd.cap.4.de seruit.aquæduct num.56.cum duob.seqq.Gabr.de præscript. concl.10. num.14. Ciriac.controu.311.nu.2.vers. Primo quia Viuian. decis.411. num.17. post med.num.22. Rota diuers. decis.174.num.3. par.2.in recent. decis.32. num.17. & 8. & decis.425.num.14.par.4.tom.2.& in Mediolanen.bonorum 17. May 1630. coram Coccino*, & confirmatum etiam fuit *in decis. in hac causa emissa super remissoria sub 28.Iun.1651. coram Reuerendissimo Tarraconen. §.releuantia ad med.vers.nihilominus,*

Quod autem controuersa aqua non naturali cursu defluxerit ad fundum della Tabaria sed per opus manufactum in prædio superiori ipsius Episcopi probatur ex dictis Testium examinatorum pro parte Eminentissimi, & Reuerendissimi D. Magni Magistri, qui deponunt, quod subtus roccam d. Prędij Talescof confinantis cum Prædio della Tabaria, extat antiquus Curriculus in saxo per lapicidas incisus, nec non etiam antiquus aquęductus pariter manufactus subtus Curriculum perueniens vsque ad Fontem Talaurenti, qui dictam aquam recipit, eamque ducit ad Terrenum fundi Inferioris, ac terminat in cratera in eodem Prædio constructa ad vsum
9 animalium, & agrorum, † huiusmodi namq; Testes cum sint numero plures formitèr mediante Remissoria examinati, ac suorum dictorum optimam rationem reddant, vtique benè, ac concludentèr probant *l.solam, & ibi glos.C.de testib.Bald.in l. Præsbyteri num.14. vers. quidam petijt C.de Episcop.& Cleric.Rota dec.189. num.2. & decis.272. num.3.cum seqq.par.2. recent.* & fuit dictum *in Bononien.Pecuniaria 10. Ianuarij 1650. coram Eminentiss. Card. Otthobono §.2. ad med.* Tantoque magis cum defluxu eiusdem aquę per d. Canale, seù aquæductum spatio longissimi temporis deponant alij Te-
10 stes, quia † licet examinati ad perpetuam rei memoriam, tamen ex quo repeti non potuerunt stante illorum prædecessu haberi debent pro ritè, & validè examinatis *Surd. decis.103. per tot. Rota coram Greg.15. decis.434. coram Buratt.decis.434.num.4.& decis.530. nu.3.*
11 & illorum † depositio morte confirmata remansit *ad Tex.in l.fin.vers.sin autem C.de Testib. Rota in Romana Depositi 15. Decembris 1645. coram*

ram Eminentiss. Corrado, & in Romana nullitatis
matrimonij 19. *Ian.* 1646. §. *non obstat quod onus*
coram bo.me. Arguelles.

Non obstat ad effectum præsumendi ex
opere manufacto, aquam Iure seruitutis de-
currisse in fundum inferiorem quod requi-
12 ratur, vt † dictum opus constructum fuerit
in fundo, contra quem seruitus prætendatur
alias laborerium nil releuet, cum ex hoc non
tollatur libertas quam de Iure Dominus ha-
bet vtendi pro suo arbitrio aqua in suo
fundo scaturiente. Obiectum enim huius-
modi cessat ex facto concludentèr probato
per Testes formitèr examinatos, & præcisè
affirmantes opus constructum fuisse in ipso
prædio Episcopi, ibi, *Hò visto, che nell'artico-*
lato loco chiamato Talescof Prædio Episcopale vi è
stato, & al presente v'è vna Caua, ò sia mina ca-
uata à forza d'huomo con picconi nella rocca viua.

Pari facilitate visa fuit tolli alia prætensio,
quod d. Caua facta fuerit non ad recipiendam
aquam, sed potius ad effectum illam explo-
randi, ac quærendi sub terra. Istud enim est
diuinare, & contrarium colligitur ex eisdem
Testibus deponentibus opus constructum
fuisse, *per cercare, e raccorre l'acqua.*

Non etiam aduersantur depositiones Te-
stium examinatorum pro parte Reuerendiss.
Episcopi in ea parte, in qua licet, & ipsi ad-
mittant d. opus manufactum, per illud ta-
men aquam in modica quantitate deuenisse
13 dicunt. Primò † enim dicti Testes non
coarctant negatiuam, quod nempè d. aqua
non potuerit defluere in maiori quantitate
quin ipsi scirent, prout ad probandam nega-
tiuam requiritur *in* §. *hoc interdicto ff. de itiner.*
actuq. priuat. Rota coram Greg. XV. decis. 510. *nu.* 1.
& 2. eorum dicta restringuntur ad tempus
recens, & post factam diuersionem ab ipso
Episcopo, dum deponunt quod aqua deflue-
bat in modica quantitate, eo quia Curricu-
lus erat repletus. Repletio enim facta fuit
ab ipso Episcopo, de tempore quo aquam à
solito cursu diuertit. Præterea cum Testes
examinati pro parte Eminentissimi Domini
Magni Magistri deponant de fluxu huius con-
trouersæ aquæ per Canale manufactum, &
14 ita de affirmetiua † semper in dubio præfe-
rendi sunt Testibus Episcopi deponeñ de ne-
gatiua *gloss. in l. diem præferre* §. *si plures verbo con-*
senserunt ff. de recept. arbitr. Bald. in l. actor num. 2.
C. de probat. Alex. cons. 169. *num.* 5. *lib.* 5. *Gabr. de*
testib. concl. 4. *num.* 1. *Rola decis.* 42. *num.* 5. *par.* 7. *rec.*
& in puncto benè *Bursatt. cons.* 267. *num.* 13. *ad*
fin. & seq. & num. 29. vbi inter cœtera ponde-
rat rationem verisimilitudinis, quæ huic ca-
sui benè applicatur cum vt dictum est, extet
Cloaca antiquissima in saxo incisa sub fundo
Episcopatus, quam non est verisimile fuis-
se alia ratione constructam, quam produ-
cenda aqua.

15 Minusque refragatur † quod ad effectum
præscribendi seruitutem contra Ecclesiam
cursus 40. annorum cum titulo, & bona fide
requiratur. Quia quid sit, an ex eo quod
versamur in seruitute aquæ continuò fluen-
15 tis, quæ proindè continua dicitur † titulus re-
quiratur, vel potius longeua possessio sufficiat
ad tradit. per Butr. in cap. si diligenti num. 17. *post*
med. vers. ratio autem de præscriptis par. 4. *qu.* 2. *nu.* 3.
limit. 2. *Becc. cons.* 202. *num.* 18. *Rimin. Iun. cons.* 86.
num. 11. *Rauden. var. resol. cap.* 68. *sub num.* 65. vbi
16 quod antiquus † decursus, & vsus in aquis
deseruit loco tituli *Calcan. cons.* 56. *sub num.* 7.
& 9. firmans consuetudinem, & aquæ de-
cursum per longum tempus continuatum
per opus manufactum de per se, & absque
alio misterio, seù titulo, habere vim induc.
seruitutis.

Tollitur in proposito casu omnis difficul-
tas, quia Testes examinati pro parte Eminen-
tissimi D. Magni Magistri deponunt de con-
tinuo vsu, & cursu d. aquæ per annos qua-
17 draginta, ex † cuius proindè temporis lapsu
titulus, & bona fides præsumitur *ad tradit.*
in his terminis per Alex. cons. 69. *per tot. lib.* 5. *l.* 1. §.
denique in fin. & l. 2. *& l. fin. ff. de aq. pluu. arc. l. hoc*
Iure §. *ductus ff. de aqu. quotid. & æstiu. cap.* 1. *de præ-*
script. in fin. Bursatt. cons. 144. *num.* 32. *lib.* 3. Con-
currente maximè quod vt ex eisdem Testi-
bus habetur Canalis, seù aquæductus, per
quem controuersa aqua decurrit fuit expur-
gatus ab auctoribus d. Eminentiss. D. Magni
Magistri D. fundi inferioris. Iste namque
actus in alieno solo gestus non solum claram
scientiam Episcopi Domini fundi Superioris
18 indicat, † ex quo nimis inuerisimile redditur
quod homines alienum fundum ingredi, &
aquæductum expurgare ausi fuerunt sine ip-
sius Domini licentia, & permissu, vt in his
terminis ponderat *Bursatt. d. cons.* 398. *num.* 3.
cum seqq. vbi vlterius firmat introductionem,
siuè deriuationem aquæ in fundo inferiori
manufacto habere præsumptionem, quod
fuerit facta ex mutuo consensu, vel conuen-
19 tione. † Verum etiã Ius constitutæ seruitutis
probat, nam actus expurgationis, siuè exca-
uationis in alieno solo reputatur ex illis qui
non Iure facultatis, aut familiaritatis arceri
20 solent, sed † ex ijs, qui Iure proprio fiunt
Bart. Castr. & alij in l. seruitus C. de seruit. & aqua
Menoch. de retinenda possess. remed. 5. *num.* 11. *Bur-*
satt. cons. 41. *numer.* 54. *Borgon. decis.* 23. *numer.* 113.
par. 2. *cum alijs alleg. per Modern. Lucan. consil.* 97.
num. 25. *vers. probatum insuper est.*

Accedit vlterius pro maiori comproba-
tione præscriptæ seruitutis, quod aliqui ex
Testibus deponunt aquam fluxisse per opus
21 manufactum vsq; † ab Immemorabili tempo-
re, & cum requisitis *per gloss. in cap.* 1. *de præ-*
script. in 6. Immemorabilis autem certum est
22 quod vim † tituli concessionis, & priuilegij
habet *cap. super quibusdam* §. *Præterea de verb. sign.*
cap. 1. *de præscript. in* 6. *l. hoc Iure* §. *ductus aquæ ff.*
23 *aq. quot. & æstiu.* † potestque illius vigore al-
legari melior titulus de mundo *Rota in Pla-*
centina, seù Abulen. decimarum 18. *Iunij* 1649.
coram R. P. D. meo Peutingerio §. 1. *ad med. vers. &*
24 *sic*, & in † terminis seruitutis aquæducendæ
Calcan. d. cons. 56. *num.* 8. *Morott. d. cons.* 8. *num.* 4.
Surd. d. cons. 447. *num.* 11. *ad fin. Beron. cons.* 194.
num. 32.

Non

Non obstat quod quatenus, & d. seruitus legitimè præscripta fuisset, nihilominus ex quo ab anno 1626. Aqua diuersa fuit indè cẽseatur illa amissa, & acquisita libertas per non vsum 20. annorum vsque ad tempus motæ litis.

Primò enim respondetur, quod feudum tunc erat possessum à forense degente in Regno Siciliæ, & per Priorem erat locatum
25 Colonis † quorum scientia, & negligentia ad effectum amittendi seruitutem per non vsum nihil releuat, sed requiritur scientia, & patientia Domini *Balb. de præscript. in secunda par. 4. partis principalis qu. 1. num. 12. vers. & nota,*
26 & ratio est, † quia Coloni præcario possident, & ita si negligunt vsum, & fluitionem aquæ non præiudicant Domino absenti *Barbat. consil. 9. num. 12. vers. item posito.*

Secundò quia dum agebatur de seruitute continua, & in esse deducta ducendi aquam per aquęductum constructum in fundo Episcopi intus Roccam vbi est Fons, & de tali seruitute Episcopus certam, & indubitatam scientiam habuit non solum ex longo cursu temporis, sed etiam quia vt dictum fuit accesserunt homines ad purgandum d. Canale vtique Episcopus præscribere non potuit,
27 vel quia † aquam de facto diuertendo spoliasse dicitur, & actio spolij durat 30. annis, nec minori spatio præscribitur *Mobed. decis. 3. de rest. spoliat. Rota in recent. decis. 307. num. 3. par. 1* & in terminis *Bursat. d. cons. 87. nu. 31. vers. Prætereà*, vel propter malam fidem, dum solitum cursum aquę defluentis Iure seruitutis per fundum Tabria malitiosè diuertit, nam,
28 & hoc certum † est quod præscriptionem impediuit *iux. Tex. in cap. dudum de decimis Surd. cons. 276. num. 18. & 21. Onded. cons. 82. num. 39. & seqq. lib. 1. Rota, coram Merlin. decis. 585. num. 15.*

Præterea omnes Testes etiam illi examinati pro parte Reuerendissimi Episcopi deponunt semper aquam defluxisse per Canale etiam post diuersionem factam de anno 1627 licet in modica quantitate, attenta repletione facta, vel longo tempore secuta, & hoc sufficit vt seruitus non amissa, sed continuata
29 intelligatur, † quia in retinenda, & conseruanda seruitute iam in esse deducta sufficit vsus etiam in aliqua parte, vt bene in his terminis firmat *Crauet. cons. 124. num. 5. & est etiam Tex. in l. vna est via ff. de seruit. rustic. præd. & l. si is qui vsumfructum ff. de vsufruct. Bursat. cons. 267. num. 30.*

Denique non releuat quod diuersio aquæ à solito cursu redundet in publicam vtilita-
30 tem, & commodum Ecclesiæ, † quia non est consulendum publico in præiudicium priuati habentis fundum inferiorem, & seruitutem actiuam ducendi aquam *l. vnic. §. vlt. C. de caduc. toll. Castr. cons. 25. nu. 1. in fin. lib. 2. Capad. dec. lusitan. 119. per tot. par. 1.* & firmauit *Rota in Bononien. Iuris macinandi 1. Februarij 1638. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Firmana Iurispatronatus.

In Rota memorialium.

Lunæ 26. Nouemb. 1657.

ARGVMENTVM.

Sequestrum officio Iudicis relaxatum cessante causa ob quam fuit concessum, venit reuocandum: Contrarium tamen est in eo quod conceditur vigore Clementinæ ad compescendos.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum venit reuocandum cessante causa, ob quam fuit concessum quod amplia, & declara vsque ad num. 9.*

10 *Rescripta Signaturæ sunt intelligenda, prout de Iure.*

11 *Rescriptum Principis, & commissiones à iure interpetrantur.*

12 *Patronus potest concurrere cum alijs patronis in sui ipsius præsentationem.*

13 *Præsentandi semetipsum animus excluditur ex facto.*

14 *Relatio congruæ est facienda ad euitandam contrarietatem.*

15 *Animus desumi potest ex oppinione etiam erronea.*

DECISIO CCIX.

QVIA Vitalis post demandatam mihi à Rota ante ferias generales huius causæ expeditionem prætendebat non solum bonum Ius ipsius per duas decisiones comprobatum in sententia canonizari, sed etiam Sequestrum ab Episcopo Recanateñ in secunda instantia appositum reuocari, cum de huiusmodi Sequestro nulla fuisset in resolutionibus rotalibus habita mentio (imò in principio ordinatum, quod firmo remanente Sequestro, videretur de bono Iure) nolui nisi prius etiam super hoc Domini interloquuti fuissent ad causæ expeditionem deuenire, quam hodie Domini pro audiendis memorialibus causarum post insignem Vrbis calamitatem prima vice cõgregati quoad vtrumque caput mihi iniunxerunt. Nam constito per prædictas decisiones de bono Iure eiusdẽ Vitalis, cum cessat causa, ob quam Seque-
1 stri continuatio à Rota permissa fuit † omnis æquitas postulat, vt non alitèr expectato fine litis contrario Iudicis officio idem Sequestrum remoueatur *ad Text. in l. quod iussit 14. ff. de re iud. vbi Ias. num. 12. Mar. Mut. decis. Sicil. 24. num. 12. vers. adeò operata fuit illa decisio, & vers. stante quod demonstrauerat, Rota decis. 511. num. 2. vers. ita hodie sublato par. 3. recent. & in Aquilana Cappellaniæ 25. Febr. 1630. coram bo. me. Durano apud ipsam decis. 143. num. 4.* vbi loquitur de reuocatione Sequestri postquam per duas decisiones de bono Iure constabat, & in punctualibus terminis etiam post duas decisiones *in Pampilonen. Parrochialis 28. Iunij 1649. sub §. 1. vers.*

verſ.quia ob detectum bonum Ius coram bon. mem.
Peutingerio Modern. Ceſenaten.de mod.citan. par.3.
formul.5.in verbo ad videndum reuocari Sequeſtrum
in princ. fol. mihi 122. & in ſimili caſu firmat
*Lancellott.de attent.par.3.cap.28.numer.*151. *verſ.*
videtur tamen quod ſint expectandæ.
2 Non obſtat, † quod ſemel appoſitum in
Beneficialibus Sequeſtrum durare debeat vſq;
ad finem litis *Lotter.de re benef.lib.3.qu.11.n.45.*
3 *& ſeqq.* etiamſi † in ſecunda Inſtantia ſenten-
tiam ſibi fauorabilem prioris reuocatoriam
poſſeſſor obtineret *Gonzal.ad reg.8.gloſ.6.n.*215
*Grat.diſcept.*232. *num.*18. *Rota deciſ.*136. *num.*2.
verſ.& in cauſa par.2.rec.
4 Concluſio † enim illa procedit tantum in
Sequeſtro vigore Clementinæ ad compeſcen-
5 das &c. appoſito † ad quod cum deuenire
non poſſit, niſi præcedente definitiua contra
Poſſeſſorem in Curia prolata *Rota coram Pen.*
deciſ.57.num.1.Modern.Peruſ.de manut.obſeru.75.
*num.*46. propter præſumptionem ab ipſa re-
6 ſultantem illud † reuocari non poteſt, niſi
terminata per ſententiam in iudicatum tran-
7 ſactam principali controuerſia † ſecus autem
quando, vt in caſu noſtro Iudicis officio ad
Sequeſtri appoſitionem proceſſum fuit, vel
ob poſſeſſionis turbiditatem, vel propter ſuſ-
picionem attentatorum, vt his caſibus ſo-
8 lent ſeruare † Iudices, ne vitioſus Poſſeſſor
ſaltem præſumptiuè gaudeat commodo infe-
ctæ poſſeſſionis *Felin. in cap. examinata* 15. *ſub*
nu.10.verſ.ſubdit hic Dominus meus de Iudic. Rota
deciſ.594.num.2.in fin.verſ.Ideo attenta turbiditate
par.3.rec. cum alijs in Maioricen. Canonicatus 10.
Decembris 1651. *§.neque enim verſ. & licet huiuſ-*
modi concluſio coram R.P.D. meo Meltio, quia
9 tunc ſemper, & quandocumque conſtat de
bono Iure attentata, & vitium poſſeſſionis
excludente, Sequeſtrum in quacumque in-
ſtantia reuocari poteſt, vt diſtinguendo fir-
mat *Rota coram Seraph.deciſ.1335.ſub nu.4. verſ.*
quia eſt aduertendum, & nu.5.Cocc.deciſ.478.n.11.
ſeqq.& in rec. deciſ.333. num.22. & 400. num.29.
& 30. par.4.tom.2. Grat.diſcept.114.num.36. 39.
verſ.tertio illud eſt, & num.40. Modern. Ceſenaten.
d.formul.5.vbi ſupra Rota in Barchinonen.Beneficij
impreſſ.apud Modern. Peruſ.de manut.dec.514.n.3.
& 5. & in dicta Pampilonen. Parrochialis 28. *Iu-*
nij 1649. *ſub §.1. verſ.Nam hoc Sequeſtrum coram*
bo.me.Peutingerio.
Nec releuat, quod Rota quoad remotio-
nem Sequeſtri Iuriſdictionem non habeat, ex
qua Signatura cauſam in Rota commiſit re-
ſcribendo cum clauſula, *firmo remanente ſeque-*
10 *ſtro*, pro appellatione, † quia verba huiuſ-
modi in commiſſione inſerta debent intelli-
gi, prout de Iure, quatenus ſcilicet Seque-
ſtrum vigore Clementinæ fuiſſet appoſitum,
& durante turbiditate Iuris litigantium, non
autem Sequeſtro, ex alia cauſa facto, & poſt-
quam de bono Iure alterius partis conſtiterit
11 cum reſcriptum Principis, & commiſſiones
à Iure communi, ex cuius diſpoſitione, vt
ſupra dictum eſt in præſenti reuocandum eſſe
Sequeſtrum interprætationem recipiant *Are-*
tin.conſ.45.num.5. Surd.deciſ.175.num.8. verſ.re-
ſcriptum ergò Pacian.de probat.par.2.cap.44.nu.66.
verſ.hinc colligitur in iure Cyriac. contr.387. n.10.
Rota apud Marcheſ. de commiſſ. par.1. fol.170. ſub
num.1.verſ.in ea autem, & coram Merlin.dec.357.
num.4. Romana Nullitatis de liberationis 6. Iunij
1642. *coram Reuerendiſs. Terracinen. apud Mo-*
dern. Foroliuien.de pign.deciſ.59. num.15.
Bonum verò Ius Vincentij inconcuſſum
12 eſt, quia quicquid ſit, † quod Raymundus
præſentationi de ſe factæ ſuam vocem cu-
mulare potuerit, certum eſt, quod talis non
fuit eius intentio, dum vſus ſuit teſtamento
Celantiæ (in quo Iuſpatronatus actiuè integrum
tum Antonio vti Primogenito legabatur)
eidem inhęrendo, & non alias alitèr, nec alio
modo in proceſſ.de partibus fol.178. ad med.
13 quod excludit † animum ſuam vocem cu-
mulandi, vt fuit conſideratum *in vltima deciſ.*
huius cauſæ ſub die 9. *Iunij* 1656. *§.Non obſtat co-*
ram Me. Et quamuis in eadem comparitione
facta coram Capitulo Firmano Raymundus
ſe Patronetum vocauerit, & acceptauerit.
Quia tamen Teſtamento Celantiæ ita immo-
bilitèr adhęrere voluit, & faſſus fuit ad Anto-
nium vigore Teſtamenti Ius eligendi, & præ-
ſentandi ſpectare, vt in proceſſu vbi ſupra; di-
cendum eſt, quod intellexerit ſe Patronatum
non actiuè, ſed paſſiuè tantum ſcilicet tan-
quam vnus de familia Raynalda, qui ex lege
in eodem Teſtamento Celantiæ præſcripta
pręſentari debuiſſet. Et acceptatio in parte
intelligenda eſt, prout pars acceptata contra
diſtinguitur à parte altera præſentationis, qua
idem Antonius Vincentium Vitalem cumu-
14 latiuè præſentauit † non autem vti pars ac-
ceptata ad partem alterius Compatroni rela-
tionem haberi poteſt, & hoc ad euitandam
implicantiam eiuſdem actus, & manifeſtam
contradictionem, vt fieri debet *Grat. diſcept.*
cap.992.num.8.Rota coram Merlin.deciſ.743.n.27.
& poſt Zacch. de oblig.Cam.deciſ.270. num.18. In
nihilo refragante, quod Rota ex poſt facto
declarauerit quod Teſtamentum Celantiæ
non ſuſtinetur in parte, qua de Iurepatrona-
tus diſpoſuit, quia ad effectum concludendi,
15 quod † Raymundus actiuè ſe pro Patrono
gerere noluerit ſufficit ipſius animus, qui ex
ſola credulitate, quod Teſtamentum valeret,
& opinione quamuis erronea, & non vera
ſufficientèr elicitur *Rot.in Sipontina Penſionis 8.*
Aprilis 1647. *§.non obſtat in fin. coram bon. mem.*
Peutingerio.
Et ita partibus per memorialia Informan-
tibus decreta fuit etiam quoad Sequeſtri re-
uocationem cauſæ expeditio &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Papień Beneficij.

Lunæ 5. Martij 1657.

ARGVMENTVM.

Prouiſus Apoſtolicus pręuia iuſtificatione gratiæ immiſſus in poſſeſſionem beneficij venit in illius poſſeſſione manutenēdus amoto quolibet contradictore. SVM-

SVMMARIVM.

1 Possessio instrumentalis operatur manutentionem dum alius non possidet.
2 Iudex seruatis seruandis procedendo priuat possidentem sua possessione.
3 Iudex iniuste procedendo non priuat possessione.
4 Ciuilem possessionem retinens, non dicitur se habere pro spoliato.
5 Obitus probatur ex libro Parochi.
6 Obitus probatur ex concursu aduersarij venientis ex eadem vacatione.
7 Præsbyteratus probatur ex confessione ab Aduersario facta in supplicatione, vel ex confessione in renunciatione litis.
8 Habilitas prouisi probatur ex assertionibus factis in litteris prouisionis, sub plumbo expeditis.
9 Gratia iustificata beneficium venit adiudicandum prouiso.
10 Renunciatio litis facta apud acta reijcit renunciantem ob omni pretentione.
11 Beneficium non potest conferri irregulari.
12 Ordinarius non valet conferre beneficia litigiosa.

DECISIO CCX.

POST secundam decisionem in hac causa editam sub die 23. Februarij 1654.* in qua fuit resolutum Ioanni Santini à Sede Apostolica gratiosè prouiso de tribus controuersis Beneficijs non obstare exceptionem irregularitatis, ac rei iudicatæ per Ratallum oppositæ, dedi dubium. An eidem Santino danda esset manutentio, ac respectiuè Immissio, quo hodie proposito DD. ipso tantum informante censuerunt manutentionem cōpetere in possessione Canonicatus in Ecclesia S.Michaelis Oppidi Lumelli, quam actualiter ministerio legitimi Procuratoris apprehēdisse sub die 17. Septembris 1643. constat ex publico Instrumento relati *in Summ. num.* 1.
1 quod † ei prodest ad effectum manutentionis, cum tempore acquisitionis non appareat aliū possedisse *ad l. Prædia 48. vbi DD. ff. de acquir. poss. Rot. coram Duran. decis. 220. num. 1. apud bon. mem. Merl. decis. 3. 64. 303. & 375. vbique num. 1. & in recent. decis. 34. num. 5. & decis. 88. n. 1. par. 7. & in Cusentina Canonicatus 5. Iulij 1649. in princ. coram R. P. D. meo Meltio.*

Nec obstat, quod deinde Io: Santinus fuerit à dicta possessione eiectus, & in eam immissus Ratallus in vim decreti ab exequutione suarum litterarum Apostolicarum facti,
2 qui † ser. ser. vt præsumitur procedendo potuit possessionem readiudicare, sicque ille non Santinus debeat manuteneri *l. iustè possidet 11. ff. de acquir. poss. gl. in c. præsentium 3. verb. in alia in fin. 7. quæst. 1. Abb. in cap. cum causa 22. num. 4. vers. secus de off. deleg. Rot. decis. 27. num. 1. apud modern. de manut. penes Duran. decis. 407. n. 3. & in recent. decis. 306. nu. 1. par. 7.* Quoniam exequutor prædictus nulliter, & iniustè processit, *vt latè fuit comprobatum tam in dicta decisione 23. Februarij 1654. quam in antecedenti sub die 12*
3 *Maij 1657. coram me emanatis*, † indeque non priuauit Santinum sua possessione quo minus veniat manutenendus *l. clam possidere 6. §. qui ad Nundinas ff. de acquir. possess. decis. 561. num. 3. & decis. 609. num. 1. par. 1. recent. coram sa. me. Greg. decis. 46. num. 5. Duran. dicta decis. 220. num. 4. & in dicta Cusentina Canonicatus coram R. P. D. meo*
4 *Meltio §. & licet vers. tamen præsertim* † quia nunquam habuit se pro spoliato, sed ciuilem possessionem semper retinuit *Put. decis. 250. num. 3. lib. 1. in correct. Rot. decis. 147. num. 5. par. 2. recent. Buratt. decis. 185. num. 5. & 6. & 529. nu. 7. Merlin. decis. 475. num. 3.*

Immissionem verò deberi responderunt ad possessionem aliorum duorum Beneficiorum videlicet vnius Canonicatus in Ecclesia Collegiata Sanctissimæ Trinitatis Papieñ, de quo tanquam deuacanti apud Sedem per obitum Francisci de mense Maij 1651. fuit prouisus, & perpetuæ Cappellaniæ sub titulo S. Martini in Maiori Ecclesia Papieñ eidem collatæ per mortem Io: Baptistæ in mense Iulij eiusdem Anni Sedi Apostolicę reseruat. cum omnia in supplicatione narrata, sint iustificata.

Nam vacatio, & modus vacandi hoc erat per decessum Francisci in Curia, & Io: Baptistæ extra vltimorum Canonicatus, & Cap-
5 pellaniæ possessorum in mensibus † prædictis illorumque valor in ducat. 24. per non excessum prout fuit Papæ expositum iustificantur ex partita mortuorum Ecclesiæ in qua Franciscus est sepultus à Parocho extracta, *vt pluries censuit Rot. coram san. mem. Greg. decis. 78. n. 2. Buratt. decis. 11. num. 3. & ibi Add. Duran. dec. 263. num. 2. & 406. num. 4. & in recent. decis. 70. num. 4.*
6 *par. 1. & decis. 153. num. 3. par. 6.* † Et ex gratia Ratalli partis contrariæ, dum venit ex eisdem vacationibus, & quarū vigore beneficia impetrauit *Rot. decis. 595. n. 2. par. 3. decis. 499. n. 7. par. 4. tom. 2. rec. Caual. decis. 571. num. 2. Cocc. decis. 145. num. 5. Reuerendissimus Vrgellen. decis. 87. 234 & 237. num. 6. & in Cassanen. Parochialis 6. Iunij 1653. §. narrata inquam etiam R. P. D. meo Bichio.*
7 Præsbyteratus † autem probatur pariter ex confessione Ratalli emissa in litteris suæ prouisionis, ac in renunciatione liti in actis facta, in quibus illum Presbiterum appellat, ex qua partis confessione benè deducitur probatio Clericatus alicuius, vt dixit *Rot. in decis. 162. num. 1. par. 7. rec. & est melior quæ possit haberi l. generaliter C. de non num. pec.*
8 Habilitas † demum ipsius Santini remanet iustificata ex narratiua Papę in litteris sub plūbo expeditis, vbi asserit eum ab examinatoribus in Vrbe deputatis examinatum, idoneum repertum fuisse, cui assertioni fidem ad hunc effectum reuerenter semper *Rot. præstitit. vt in Colonien. Canonicatus coram bon. mem. Card. Pamphilio apud Garz. de Benef. par. 10. cap. 1. num. 74. vers. habilitas in recent. decis. 613. nu. 5. par. 1. apud Cocc. d. decis. 145. num. fin. Buratt. decis. 613. num. 6. bo. me. Merl. decis. 688. num. 6. & 396. num. 3. & in dicta Cassanen. Parrochialis coram D. meo Bichio*
9 *§. habilitatem*, † Quibus positis, & gratia sufficienter iustificata Santino concedenda est immissio, & litteris Apostolicis exequutio *c. si quando 5. de rescript. c. si Capitulo 5. & ibi gl. verb. exequatur de concessione prabend. in 6. Rot. decis.*

cis. 520.*num.vlt.par.*4.*tom.*3. *decis.*133.*nu.*1.*par.*6.
*& decis.*283. *pariter num.*1. *par.* 7. *& penes Merl.*
*d.decis.*538.*num.* 10. *&* 688.*num.*1.
Quæ eo certius visa sunt procedere, quia
Ratallus iuri quomodolibet super dictis Be-
neficijs sibi competenti renunciauit, ac liti
cessit, consentiendo liberè traditioni posses-
sionis ad fauorem Santini collitigantis, *vt in*
10 *dicto Summ.num.fin.* † per quam renunciationē
& cessionem apud acta factæ dicitur exclu-
sus à quocumque iure si quod antea habebat
impugnandi petitam Immissionem *l.postquam*
*C. de pact.cap.*1. *de lit.contest. in* 6.*Lotter. de re be-*
*nef.lib.*2.*quæst.*20. *num.*150. *Rot. coram Buratt. de-*
*cis.*833.*num.*3.
Et ex his etiam inferebatur ad non ius Na-
bonæ ab Ordinario prouisi de Cappellania
11 controuersa, † quia collatio vti fundata su-
per irregularitate Santini ex deductis in
dicta decisione corruit, licet satis erat ad il-
lam impediendam, quod Cappellania esset li-
12 tigiosa † nam tali casu habebat Episcopus
manus ligatas, ademptaque ei erat facultas
conferendi *ex dispositione tex. in cap.*1.*&* 2. *vt lit.*
pend. in 6.*Calder.cons.*1. *de Iurepatronatus Gonzal.*
*ad reg. de Mens.§.*7.*Prohemial.num.*117. *Lancell.de*
*Attent.p.*4. *in præfat.illat.*5.*num.*626. *Seraph.decis.*
990.*num.*5. *&* 6.*Caual.decis.*338.*num.*1.*Buratt.de-*
*cis.*927.*num.*1. *& in rec.decis.*212.*num.*1. *par.*2.
Et ita decisum &c.

Decisio ista in hac eadem emanata sub die 23. *Fe-*
bruarij 1654. *coram eodem R.P.D. Beuilaqua erit*
in Miscellan.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Leodieñ Canonicatus.

Mercurij 14. *Martij* 1657.

ARGVMENTVM.

Grauatoria super retardatione solutionis non
conceditur, quoties quietantia ad bonum
computum interuenit.

SVMMARIVM.

1 *Absolutio à grauatoriæ pœna conceditur, quoties ius-*
sa in omnibus expleta noscuntur.
2 *Mandatis paruisse quomodo conuincatur.*
3 *Quietantia solutionem plenè probat.*
4 *Quietantia ad bonum computum integram satisfa-*
ctionem non conuincit.
5 *Contumacia in casu retardationis solutionis Censu-*
ris coarctatur.
6 *Attestationi eorum de Capitulo non defertur.*

DECISIO CCXI.

CAPITVLO Tongrensi, ac Petro de
Marcellis aggrauatoriæ pœna coram me
fuerat irrogata, quod mandatis Rotalibus,
seu potius Apostolicis obtemperare neglexe-
rant, cum verò Capitulum debito cum obse-
quio separuisse contenderet super hoc proin-
de paritionis articulo per me proposito du-
bio eidem impertiendum esse beneficium ab-
solutionis Domini censuerunt, innixi dispo-
1 sitioni iuris † illud deferentis quoties iussa in
omnibus expleta noscantur, *de qua per tex. in*
cap. expresse de verborum significat, & in cap. qua
fronte de Appellat. Rota coram Seraph. decis. 413.
*num.*1. *coram Buratt.decis.*88. *in fin. & coram bon.*
*mem.Merlin.decis.*588.*num.*1.
2 Huius verò Sacri Tribunalis † mandatis se
paruisse conuincitur nedum ex stallo in Cho-
ro Francisco attributo, Marcello collitigan-
te prius exinde remoto, sed etiam exportio-
ne canonicali decursa ab anno 1654. eidem
assignata, ac mediantibus successiue recep-
3 toribus persoluta, † prout ex ipsiusmet Fran-
cisci quietantijs absolute probantibus plenè
conuincitur, *vt respondet Rota coram Seraph.*
*decis.*450.*num.*3. *& decis.*1329. *num.*2. *& in decis.*
227.*num.*6.*par.*5. *& decis.*55.*num.*7.*par.*7. *recent.*
Neque beneficium absolutionis poterit re-
tardari ex quietantijs ad bonum dumtaxat cō-
4 putum peractis † ex quibus proinde nequit
integra mandatorum omnium solutio com-
probari *ad tex. in l. si pro parte ff. de .... vers. Ro-*
*ta coram Buratt.decis.*288.*num.*2. *& in Cesaraugu-*
stana distributionum, seù attentatorum 25. *Maij*
1646. *coram R.P.D. meo Cerro*, Contumacia
quippe Capituli ex satisfactione receptoribus
iterare præcepta excluditur, nec non ex ho-
rum depositione de integra fructuum solutio-
5 ne testantium, † sine qua nequit contumacia
censuris coarctari *Cap. Sacro de sentent. excom.*
gloss. in cap. duo sane in verbo videbatur 96.*distinct.*
Abb. in cap. 1. *num.* 4. *de iudic. cæterique relati in*
decisione Merlini 199.*num.*1.
Verum cum Receptores ipsi ad bonum
dumtaxat computum persoluisse noscantur,
& de ipsius gremio Capituli contendantur
6 existere, † non poterit eorundem attestationi
super integra fructuum solutione deferri, &
Domini proinde mandarunt beneficium ab-
solutionis Capitulo impartiri prestita tamen
per ipsum cautione legitima de integris fru-
ctibus hucusque decursis persoluendis, quate-
nus debitor eorundem in aliqua parte extitis-
se noscatur, necnon sumptibus litis ab hoc
Sacro Tribunali taxandis.
Et ita vtraque &c.

R. P. D. ZARATE.

Pardoboneñ Dominij.

Mercurij 14. *Martij* 1657.

ARGVMENTVM.

Recurrens ad Iudices Laicos, ad effectum, vt
dicatur attentasse, & ad effectum, vt ei dene-
getur audientia, non requiritur probatio per-
fecta sicuti requiritur, vt detur declaratoria.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Pars, quando fuit inhibita in Rota, non potest aliū Iudicem adire, & maximè ad Iudices à Laicos. Attentare dicitur pars, dum inhibita fuit in Rota, & postea adiuit alios Iudices, & maximè Laicos num.1.*
2 *Citatio, cum inhibitione Rotali debet esse personalis, ad hoc vt causet attentatorum crimen.*
3 *Executor, quando retulit se fecisse omnem diligentiam ad effectum citandi aliquem, vt personaliter citaret, quid inde inferatur.*
4 *Citari personaliter, quando quis non potest, ex eo, quia fraudolenter latitat quid inde sequatur.*
5 *Declaratoriæ, quando non sit locus.*
6 *Pars dum post inhibitionem Rotalem, adit Iudicem Laicum, & obtinet mandatum reuocatorium dictæ inhibitionis, quid inde.*
7 *ad Iudices Laicos attentans ire, & ad hoc obtinens mandata, sed eis non vtens, an incidat in excommunicationem,*
8 *in Excommunicationis pœnam, vt quis declaretur incidisse ob recursum ad Iudices Laicos, requiritur probatio absolutissima.*
9 *Recursus ad Iudices Laicos leuioribus probationibus doceretur ad effectum denegandi audientiam.*

DECISIO CCXII.

MAVRITIVM de Bureñ attentata commisisse, sed declaratoriam non esse concedendam DD. responderunt, ea ratione, quoad primum quia cum præuia Commissione in hoc sacro Auditorio ad Instantiā Reuerendissimi Episcopi, & Capituli Paderboneñ solita citatione cū inhibitione d. Mauritio præsentata fuerit, vtique ipse non potuit ad alios Iudices præsertim Laicos confugere, & multominus mandatum cassatorium
1 Inhibitionis Rotalis obtinere † citra vitium attentatorum *cap. non solum de Appell. in 6. Rot. decis. 148. num. 7, par. 5. rec. in Romana fideicommissi seù attentatorum 11. February 1647. §. siquidem coram bon. mem. Arguelles, & in Cracouien. Attentatorum 17. Iunij 1652. §. hæc omnia in fin. coram bon. mem. Bichio.*
2 Nullius verò momenti est † citationem cū inhibitione non fuisse Mauritio personaliter præsentatam, *vt requirit Rot. decis. 186. num. 10. & in Valentina Pensionis, seù attentatorum 8. Martij 1632. §. respondetur etiam coram Reuerendissimo Terracinen.* Quoniam exequutor retulit omnem diligentiam adhibuisse, vt citationem
3 personaliter exequeretur, † vndè in eius odiū ac si personaliter facta iure optimo existimatur *cap. quoniam frequenter ibique gl. in verb. impedit. &c. vt lit. non contest. Rot. coram Crescent. decis. prima in fin. de except. apud Seraph. decis. 1094. num. 3. & in Cæsaraugustana Parroch. de Maella 24. Februarij 1644. §. Marchionissa verò coram R.P.D. meo Cerro,* maximè cum ex d. mandato cassatorio præferente specialem, & indi-
4 uiduam † mentem Inhibitionis Rotalis certissima illius scientia elicitur scientia enim ad effectum de quo agitur defectum personalis citationis supplet *Rot. decis. 11. de Dol. & cont. in nou. decis. 151. num. 6. par. 2. diuers. coram Cocc. decis. 10. num. 3. & in Leodien. Officij, seù Cappellaniæ 4. May 1654. §. quoniam coram R.P.D. meo Cerro.*

Quod verò spectat ad alterum, vt non
5 sit locus declaratoriæ moti sunt ex eo quod Mauritius temerario recursu actu vsus non est, cum mandatum cassatorium Inhibitionis Rotalis exequutioni non demandauit nec
6 reproduxit, † atque ideo arctissima censurarum pæna de qua in Sac. Canonibus *cap. nouerit & cap. grauamen de sent. excomm. & in Bulla*
7 *Cœnæ Domini §. 16.* non est plectendus † *Moder. Aessunus in prax. tit. de Declaratoria verb. sed tum scies &c. Rot. in Calaguritana Beneficij delo Cionno 19. Februarij 1649. §. nec demum coram R. P. D. meo Verospio cum alijs adductis in Cæsaraugustana Cathedralitatis 21. Iunij 1655. §. & quatenus coram bon. mem. Bichio.*

Nec simplex fides pretensorum recursuum data *in Summ. num. 1.* satis est vt aperiat Cen-
8 surarum incursus, qui absolutissimam requirit probationem *cap. 1. de except. in 6. Rot. coram sa. me. Greg. XV. decis. 96. n. 3. penes Merl. decis. 179. num. 5. in Vlixbonen. Censurarum 15. Decembris 1633. §. præterquam, quod coram R. P. D. Beuilaqua, & in dicta Cæsaraugnst. Cathedralitatis in princ. coram bon. mem. Bichio.*
9 Quidquid dicendum † pro deneganda noua audientia cum leuiores probationes sufficiant *Rot. coram Coccin. decis. 425 num. 3. decis. 83. num. 4 par. 7. rec. in Monopolitana Pensionis 17. Decembris 1646. §. 2. probantur recursus in fin. coram bon. mem. Bichio, in Calaguritana Decimarum 27. Iunij 1653. §, etenim vers. per quam &c. coram me, & in præcitata Vlixbonen. Censurarum coram R.P.D meo Beuilacqua d. §. quia præterquam quod &c.*

Et ita &c. vnica &c.

R.P.D. ALBERGATO.

Foroliuieñ seù nullius Castrorum.

Mercurij 14. Martij 1657.

ARGVMENTVM.

Nominato in inuestitura feudi tunc non potest denegari immissio, quando constat de legitimatione personæ, & bonorum identitate, & comprehensio est euidens. Primus acquirens an possit præiudicare vocatis.

SVMMARIVM.

1 *Inuestituræ Instrumentum, non abolitum, non cancellatum tribuit vocatis priuilegium immissionis iuxt. text. in l. fin. C. de Edict. Diu. Adrian. toll. & num. 2.*
3 *Inuestito tunc multo magis immissio competit vigore inuestituræ, quando constat de legitimatione personarum, & bonorum identitate, & non dubitatur de comprehensione.*
4 *Inuestitis, quando non possit denegari immissio.*
5 *Acquirens primus potest de bonis acquisitis in præiudicium vocatorum quomodolibet disponere.*

6 *Acqui-*

6 *Acquirentes primi in Emphyteusi, feudo &c. possunt dici omnes nominati in inuestitura, qui specialiter, & nominatim fuerunt à primo acquirente expressi in Instrumento concessionis.*

7 *Acquirentes primi, an illi possint dici, ex quo pro eis nominatim etiam fuit facta stipulatio.*

8 *In Inuestitura bonorum, si plures sint nominati nomine proprio censentur æqualiter contemplati. Et ipsi nomine proprio vocatis præiudicare non possunt.*

8 *Acquirens primus, an possit præiudicare vocatis, ista quæstio non admittitur, quando illi, quibus est præiudicandum, sunt expressè nominati in inuestitura.*

9 *Patris negligentia, nepotibus expressè vocatis in inuestitura præiudicare non potest.*

10 *Feudum Domino aperitur ex natura, & qualitate delicti læsæ Maiestatis, à feudatario commissi.*

11 *Ex crimine læsæ Maiestatis per Vassallũ patrato, filijs illius ac alijs descẽdẽtibus generatur præiudiciũ.*

12 *In Feudo ex pacto, & prouidentia, si Vassallus commiserit crimen læsæ Maiestatis, non affertur damnum fratribus, & alijs agnatis transuersalibus.*

13 *Nam post mortem exclusi ob tale delictum, admittuntur ad feudum in quo sunt vocati.*

14 *Vassallus si committat crimen læsæ Maiestatis contra Dominum, tunc melior est conditio agnatorum, quàm filiorum, & descendentium.*

15 *Vassallus si committat crimen læsæ Maiestatis contra Dominum, in primo capite, tunc in præiudicium omnium in inuestitura feudi comprehensorum Domino aperitur.*

16 *Feudum licet habitum fuit titulo oneroso solutionis, tamen primus acquirens non potest præiudicare vocatis, qui sunt nominati in ipsa concessione.*

17 *Et ratio est, quia illis æqualiter fuit ius quæsitum principaliter, & considerandum est pro quibus fuit facta concessio.*

18 *Contrahentium intentio in acquisitione feudi, emphyteusis, &c. præponderare debet præsumptioni ex solutione pecuniarum resultanti.*

Itaque non attendatur cuius sit pecunia, sed personæ in quibus Dominus consensit.

19 *Feudatario, si fuerit attributa potestas disponendi solummodò inter comprehensos in inuestitura, quid ex hoc inferatur.*

20 *Inuestitura feudi, aliud est si fuerit facta inter plures simul & aliud quando fuit facta pluribus successiuè.*

21 *Onus, quando pluribus inuestitis, censeatur iniunctum insolidum.*

22 *Concessio Feudi quando est successiua, tunc vnius alteri delinquendo, vel aliter, præiudicare non potest.*

23 *Feudi concessio facta pluribus censetur facta pro virili.*

24 *Concessio Feudi facta pluribus pro virili, operatur vt vnus sine filijs præmortuo eius portio accrescit cæteris, nec deuoluitur ad Dominum.*

25 *Feudi inuestitura si sit Ecclesiastica non potest alterari in præiudicium Ecclesiæ.*

26 *Ad actus nullitatem euitandam, facienda est interpretatio.*

27 *Inuestitura feudi vltima censetur facta ad normam primæ.*

28 *Inuestitura Feudi, quando fuit obseruata per a- nos 40. & plus, præsumitur eius validitas.*

29 *Obseruantia multum attenditur in materia fe- dali.*

30 *Approbatio Superioris valdè operatur in mate- feudali.*

31 *Inuestitura Feudi interim dum habet implicit- statum validitatis, effectum immissionis produc- potest.*

32 *Exceptio turbida, tamquam requirente altior- indaginem non potest immissionem in feudo imp- dire.*

DECISIO CCXIII.

CVM Eminentiss. Card. Sacchettus, vti- Abbas Ecclesiæ S. Hilarij de Galeata C- strorum Montis Veteris, & Sambuchetti Do- minus directus, post diuturnam litem, illa suæ mensæ à fisco relaxari obtinuisset, & Co- mites de Bentiuolis eadem Castra sibi debe- contenderent; Causa mihi commissa de communi partium consensu proposui du- bium An DD. de Bentiuolis danda esset im- missio, quod ideò affirmatiuè resolutum fuit,
1 quia † Instrumentum inuestituræ non aboli- tum, nec cancellatum, neque in vlla sui par- te vitium visibile continens, in quo ipsi sunt
2 vocati tribuit priuilegium † immissionis ad instar *l. fin. Cod. de Edict. Diu. Adr. toll. iuxt. text. in cap. 1. §. inter fil. vers. defuncto si de feud. fuer. contr. inter Dominum, & Agnat. Borgnin. decis. 36. n. 452. par. 3. Surd. cons. 571. sub nu. 4. vers. & in feudo Ca- pic. Galeott. controu. 14. nom. 65. lib. 1.* & plures re- lati per *Argel. de acquir. possess. q. 4. art. 7. num. 188. Rot. decis. 204. nu. 8. & 9. par. 6. recent. & in Curien. Feudi 27. Aprilis* 1648. *§. assumptæ, itaque coram bon. mem. Bichio, in Rauennaten. Bonorum Emph- teuticorum 27. Iunij* 1653. *§. fin. coram R. P. D. meo Cerro, & in Mantuana Feudi 29. Nouembr. 1655. §. 1. coram R. P. D. meo Verospio*; Et sine diffi- cultate in præsenti, vbi de legitimatione per-
3 sonarum, † & bonorum identitate, non du- bitatur, & comprehensio DD. de Bentiuolis est euidens, dum ipsi sunt filij Comitis Ale- xandri, qui nominatim continetur in Inue-
4 stitura pro se, † filijs & descendentibus con- cepta, quibus concurrentibus, immissio de- negari non potest, *Rota in Farfen. Bonorum 9. Decemb. 1644. §. Et propterea coram Eminentiss. D. meo Card. Corrado*, & passim in alijs.

Nec existimarunt DD. Eminentiss. Abba- tem factum esse lègitimum contradictorem, ex asserta deuolutione secuta ob delictum Com. Erancisci, quasi quod iste tanquam
5 primus † acquisitor potuerit de huiusmodi bonis non secus, ac de patrimonialibus in præiudicium comprehensorum, quomodoli- bet disponere, ex adductis in *Cæsenaten. Em- phyteusis 23. Ianuarij in principio, & 6. Iunij 1651. §. Quibus tamen coram me.*

Nam quomodocunque sit an fratres Co. Francisci dici possint primi acquirentes † ex
6 quo pro eis nominatim etiam est facta stipu- latio, vt voluerunt *Iacobin. de S. Georgio in In- uestitura feudali in verbo dictique Vassalli num. 58. vers. 3.*

vers.3. limitabis Io.Thom. de Marin. de Gener. & qualit.feudor. tit.de feud.ex pacto, & prouid.nou.sub num.17. Rot.coram Card.Caualer.decis.219.num.8. Reuerendiss.Eugubin. decis.for.Ecclesiast.72.num.6. lib.2. cum alijs per *Moder.Fulginaten.de iur.emphit. tit.de contractib. Emphit. quæst.24. numer.27. vers.quia dicitur.*

Tollitur difficultas, quia ex inuestitura, & litteris Card.Aldobrandini, de quibus infra constat Comites Alexandrum, & Georgium fuisse nominibus proprijs expresse vocatos, & æqualiter contemplatos, & ipsi propterea habent ius ab alijs omninò independens, quia nominati nomine proprio censentur æquè principaliter contemplati, & ideò cessat omnis quæstio de primo acquirente, qui alijs no-
7 mine proprio † vocatis præiudicare nō potest, vt in specie declarant, *Isernia in tit. si Vassallus feud.priuetur nu.4.& in tit.de alien.feudor. Patern. num.11.vers.secus si nominasset, vbi Adden.Marin. de gener.feudor.sect.2.tit.2.num.90.Loffred.cons.52. num.1.Giurb.de success.feud. prælud.5.num.54. Cephal.cons 517.num.40.Io.Andr.in Addit.ad specul. tit.de feud.§.vltim.vers.1.Decian.cons.389.num.2. vers.quando enim filij Clar. in §. emphit. quæst. 16. vers.bene verum est, Laderch. cons. 1. sub num. 6. vers.& quæ vera est, Castrens.cons.244.sub num.3. post med.vers.& hoc expressè determinat,& vers.nō est ergo lib.2.*vbi quod non admittitur ad hunc effectum An quis sit primus inuestitus, † sed
8 solum an illi, quibus vult præiudicare sint expressè comprehensi in Inuestitura, vel non *Berous cons.77.sub num.42.lib.1.Curt.Iun.de feud. in 5. par.princip. num.4. Mastrill.de Magistr.lib.1. cap.28.num.17.Valasch.de iur.emphit.qu.49.nu.11. Gratian.discept.345.num.5.& 7.vers.quod procedit etiam Merlin.de legitim.lib.2.tit.1.quæst.9.num.19. Zuccar.de ciuil.Lucens.25.n.2.& 8.Moder.Carpen.* qui loquitur in specie de † fratre per nomen
9 proprium vocato *contr. 158. num.1. & seqq.* Et in similibus terminis quod negligentia Patris nepotibus expressè vocatis præiudicare non possit *Rot.in Romana Dotis 18. Iunii 1649. §. Et cessat difficultas coram R.P.D.meo Cerro*, quem sequitur *Perusina Reintegrationis 24. Maii 1652. §.non obstant ponderationes coram bo.me. Peutinger.* & DD.Comites Alexandrum, & Georgium fuisse cōtemplatos principaliter patet ex Epistola ipsius Card.Aldobrandini, in qua asseritur, *Questi Signori sono miei amoreuoli, & i Bentiuogli in particolare*, & infrà *mi farà piacere di consentire à nome mio, come Commendatario à questa vendita, e di concedere à Bentiuogli la noua Inuestitura, vt in Summ.D.Card.nu.1.*

Non obstat, quod saltem ex natura, & qualitate delicti læsæ maiestatis à Com.Fran-
16 cisco commissi † feudum Domino fuerit apertum, vt pluribus probat *Schrader. de feud.par.9. cap.8.numer.18.* Quia vltrà quod eadem ratio prohibitiua præiudicij æquè militat in crimine læsæ maiestatis, ac in alijs cum stet à parte rei independenter à voluntate delinquentis; Responsū fuit quod quicquid sit de præiudicio quod ex crimine læsæ maiestatis per Vassallum patrato filijs illius,
11 ac alijs descendentibus generatur, certum est quod † in feudis ex pacto, & prouidentia (vt in præsenti) ad hæredes extraneos non tran-
12 sitorijs per tale delictum non affertur detrimentum fratribus, & alijs agnatis transuersalibus, quin post mortem delinquentis possint, & debeant excluso Domino ad feudi suc-
13 cessionem † admitti iuxtà distinctionem, *Bald.in l.placuit 42.sub num.1. vers.considera, aut Fellonia Cod.de liber.caus. Iser. in d.tit.quæ si Vassallus feudo priuetur num.7. vers.eo hoc videtur verius, & in d.tit.quæ sit prima causa benef.ammitten. num.49. in fin.& num.50. & ibi Afflict.§.Denique num.4.Frecc.de suo feud.lib.3.Autorit.29.sub nu.1. Marin.de gener.feud.par.2. tit.2.num.88. Vulter.de feud.cap.11.num.147.Crauett.cons.49.n.13.vers.secundo in quæst. Vrsill.ad Afflict. decis.28. num.21. Curt.Iun.de feud.in 5.par.num.5.Menoch.cons.304. nu.34.& 35. lib.4.& cons.534. nu.11.& 12.lib.6.*
14 vbi quod hoc casu melior † est conditio Agnatorum, quàm filij, *& cons.816. num.34. & seqq.lib.9.Loffred.cons.1.num.43.Artman.Pistor.qu. Iur.lib.2.quæst.16.num.32.& seqq.Mart.vot.Pisan. 97.num.15.* vbi ex alijs inquit ità fuisse iudicatū per Regiam Cameram Neapolis, quod comprobat *Modern.Hispan.de success.feud.par.1. q.7.art.2. num.8.& seqq. & num.15.* Et præiudicium † aliorum in terminis diuersis procedit,
15 quando scilicet qui condemnatus esset, quia in primum caput *leg. Iuliæ maiestatis incedisset*, vt firmat *Alciat.lib.5.respons.132.n.24.vers.idemquoque Farinac.de delict.& pœnis quæst.25.num.92. Rolan.à Vall.cons.68.nu.8. vers.& similiter,& n.9. lib.4.Gaill.de pac.publ.lib.2.cap.13.n.16.*

Hinc titulus onerosus, & quod Castra pecunijs Comitis Francisci empta fuerint ad effectum, de quo agitur suffragari non potest, nam hoc non probatur, & probatum non releuaret, quia titulus solutionis non prodest, vbi alijs pro nominibus expressis sunt voca-
16 ti, cum † illis sit æquè principaliter ius quęsitum, vt supra dictum est, & quia considerandum est pro quibus empta, & respectiuè
17 concessa fuerint, † non cuius ære acquisita ex quo contrahentium intentio præponderat præsumptioni ex solutione pecuniarum resultanti, & non attenditur cuius est pecunia,
18 sed † personæ in quas Dominus consensit, vt in specie ponderat *Galeot.controu.28.num.17. lib.1.Capic.Latr.decis.168.num.45.lib.2.* Intentio autem Commendatarij recipien. omnes in Vassallos patet ex supradictis. Et cum in compensationem huius oneris fuerit Com. Fran-
19 cisco attributa facultas disponendi † solummodò inter comprehensos, hinc potius arguitur denegata potestas illis quoque modo præiudicandi, *Fontanell. de pact. nupt. clausul.4. gloss.9.par.1.num.12.fol.mihi 130.tom.1.Rot.in Viterbien.Castrorum decis.366.sub nu.2. vers.& prædicta voluntas par.4.rec.& in Romana Census, seu Salutani 27.Iunii 1653. §. non obstat, quod primo requirenti coram bo.me.Bichio.*

Neque applicatur obiecta distinctio hanc conclusionem procedere quādo plures simul
20 secus quando † successiuè sunt vocati, vt in præsenti casu, quo stipulatio per Co. Francicum interposita, intelligen. dicitur in sensu

6 *Acquirentes primi in Emphyteusi, feudo &c. possunt dici omnes nominati in inuestitura, qui specialiter, & nominatim fuerunt à primo acquirente expressi in Instrumento concessionis.*

7 *Acquirentes primi, an illi possint dici, ex quo pro eis nominatim etiam fuit facta stipulatio.*

8 *In Inuestitura bonorum, si plures sint nominati nomine proprio censentur æqualiter contemplati. Et ipsi nomine proprio vocatis præiudicare non possunt.*

8 *Acquirens primus, an possit præiudicare vocatis, ista quæstio non admittitur, quando illi, quibus est præiudicandum, sunt expresse nominati in inuestitura.*

9 *Patris negligentia, nepotibus expresse vocatis in inuestitura præiudicare non potest.*

10 *Feudum Domino aperitur ex natura, & qualitate delicti læsæ Maiestatis, à feudatario commissi.*

11 *Ex crimine læsæ Maiestatis per Vassallū patrato, filijs illius ac alijs descēdētibus generatur præiudiciū.*

12 *In Feudo ex pacto, & prouidentia, si Vassallus commiserit crimen læsæ Maiestatis, non affertur damnum fratribus, & alijs agnatis transuersalibus.*

13 *Nam post mortem exclusi ob tale delictum, admittuntur ad feudum in quo sunt vocati.*

14 *Vassallus si committat crimen læsæ Maiestatis contra Dominum, tunc melior est conditio agnatorum, quàm filiorum, & descendentium.*

15 *Vassallus si committat crimen læsæ Maiestatis contra Dominum, in primo capite, tunc in præiudicium omnium in inuestitura feudi comprehensorum Domino aperitur.*

16 *Feudum licet habitum fuit titulo oneroso solutionis, tamen primus acquirens non potest præiudicare vocatis, qui sunt nominati in ipsa concessione.*

17 *Et ratio est, quia illis æqualiter fuit ius quæsitum principaliter, & considerandum est pro quibus fuit facta concessio.*

18 *Contrahentium intentio in acquisitione feudi, emphyteusis, &c. præponderare debet præsumptioni ex solutione pecuniarum resultanti.*

Itaque non attendatur cuius sit pecunia, sed personæ in quibus Dominus consensit.

19 *Feudatario, si fuerit attributa potestas disponendi solummodò inter comprehensos in inuestitura, quid ex hoc inferatur.*

20 *Inuestitura feudi, aliud est si fuerit facta inter plures simul & aliud quando fuit facta pluribus successiuè.*

21 *Onus, quando pluribus inuestitis, censeatur iniunctum insolidum.*

22 *Concessio Feudi quando est successiua, tunc vnius alteri delinquendo, vel aliter, præiudicare non potest.*

23 *Feudi concessio facta pluribus censetur facta pro virili.*

24 *Concessio Feudi facta pluribus pro virili, operatur vt vnus sine filijs præmortuo eius portio accrescit cæteris, nec deuoluitur ad Dominum.*

25 *Feudi inuestitura si sit Ecclesiastica non potest alterari in præiudicium Ecclesiæ.*

26 *Ad actus nullitatem euitandam, facienda est interpretatio.*

27 *Inuestitura feudi vltima censetur facta ad normam primæ.*

28 *Iuuestitura Feudi, quando fuit obseruata per annos 40. & plus, præsumitur eius validitas.*

29 *Obseruantia multum attenditur in materia feudali.*

30 *Approbatio Superioris valdè operatur in materia feudali.*

31 *Inuestitura Feudi interim dum habet implicitum statum validitatis, effectum immissionis producere potest.*

32 *Exceptio turbida, tamquam requirente altiorem indaginem non potest immissionem in feudo impedire.*

DECISIO CCXIII.

CVM Eminentiss. Card. Sacchettus, vti Abbas Ecclesiæ S. Hilarij de Galeata Castrorum Montis Veteris, & Sambuchetti Dominus directus, post diuturnam litem, illa suæ mensæ à fisco relaxari obtinuisset, & Comites de Bentiuolis eadem Castra sibi deberi contenderent; Causa mihi commissa de communi partium consensu proposui dubium An DD. de Bentiuolis danda esset immissio, quod ideò affirmatiuè resolutum fuit,
1 quia † Instrumentum inuestituræ non abolitum, nec cancellatum, neque in vlla sui parte vitium visibile continens, in quo ipsi sunt
2 vocati tribuit priuilegium † immissionis ad instar *l. fin. Cod. de Edict. Diu. Adr. toll. iuxt. text. in cap. 1. §. inter fil. vers. defuncto si de feud. fuer. contr. inter Dominum, & Agnat. Borguin. decis. 36. n. 452. par. 3. Surd. cons. 571. sub nu. 4. vers. & in feudo Capic. Galeott. controu. 14. nom. 65. lib. 1.* & plures relati per *Argel. de acquir. possess. q. 4. art. 7. num. 188. Rot. decis. 204. nu. 8. & 9. par. 6. recent. & in Curien. Feudi 27. Aprilis* 1648. *§. assumptæ, itaque coram bon. mem. Bichio, in Rauennaten. Bonorum Emphyteuticorum 27. Iunij* 1653. *§. fin. coram R. P. D. meo Cerro, & in Mantuana Feudi 29. Nouembr. 1655. §. 1. coram R. P. D. meo Verospio*; Et sine difficultate in præsenti, vbi de legitimatione per-
3 sonarum, † & bonorum identitate, non dubitatur, & comprehensio DD. de Bentiuolis est euidens, dum ipsi sunt filij Comitis Alexandri, qui nominatim continetur in Inue-
4 stitura pro se, † filijs & descendentibus concepta, quibus concurrentibus, immissio denegari non potest, *Rota in Farfen. Bonorum 9. Decemb. 1644. §. Et propterea coram Eminentiss. D. meo Card. Corrado,* & passim in alijs.

Nec existimarunt DD. Eminentiss. Abbatem factum esse legitimum contradictorem, ex asserta deuolutione secuta ob delictum Com. Erancisci, quasi quod iste tanquam
5 primus † acquisitor potuerit de huiusmodi bonis non secus, ac de patrimonialibus in præiudicium comprehensorum, quomodolibet disponere, ex adductis in *Cæsenaten. Emphyteusis 23. Ianuarij in principio, & 6. Iunij 1651. §. Quibus tamen coram me.*

Nam quomodocunque sit an fratres Co. Francisci dici possint primi acquirentes † ex
6 quo pro eis nominatim etiam est facta stipulatio, vt voluerunt *Iacobin. de S. Georgio in Inuestitura feudali in verbo dictique Vassalli num. 58. vers. 3.*

vers.3. limitabis Io.Thom. de Marin. de Gener. & qualit.feudor. tit.de feud.ex pacto, & prouid.nou.sub num.17. Rot.coram Card.Caualer.decis.219.num.8. Reuerendiss.Eugubin. decis.for.Ecclesiast.72.num.6. lib.2. cum alijs per Moder.Fulginaten.de iur.emphit. tit.de contractib. Emphit. quæst.24. numer.27. vers.quia dicitur.

Tollitur difficultas, quia ex inuestitura, & litteris Card.Aldobrandini, de quibus infra constat Comites Alexandrum, & Georgium fuisse nominibus proprijs expresse vocatos, & æqualiter contemplatos, & ipsi propterea habent ius ab alijs omninò independens, quia nominati nomine proprio censentur æquè principaliter contemplati, & ideò cessat omnis quæstio de primo acquirente, qui alijs no-
7 mine proprio † vocatis præiudicare nõ potest, vt in specie declarant, Isernia in tit. si Vassallus feud.priuetur nu.4.& in tit.de alien.feudor. Patern. num.11.vers.secus si nominasset, vbi Adden.Marin. de gener.feudor.sect.2.tit.2.num.90.Loffred.cons.52. num.1.Giurb.de success.feud. prælud.5.num.54. Cephal.cons 517.num.40.Io.Andr.in Addit.ad specul. tit.de feud.§.vltim.vers.1.Decian.cons.389.num.2. vers.quando enim filij Clar. in §. emphit. quæst. 16. vers.bene verum est, Laderch. cons. 1. sub num. 6. vers.& quæ vera est, Castrens.cons.244.sub num.3. post med.vers.& hoc expresse determinat,& vers.nõ est ergo lib.2.vbi quod non admittitur ad hunc effectum An quis sit primus inuestitus, † sed
8 solum an illi, quibus vult præiudicare sint expresse comprehensi in Inuestitura, vel non Berous cons.77.sub num.42.lib.1.Curt.Iun.de feud. in 5. par.princip. num.4. Mastrill.de Magistr.lib.1. cap.28.num.17.Valasch.de iur.emphit.qu.49.nu.11. Gratian.discept.345.num.5.& 7.vers.quod procedit etiam Merlin.de legitim.lib.2.tit.1.quæst.9.num.19. Zuccar.de ciuil.Lucens.25.n.2.& 8.Moder.Carpen. qui loquitur in specie de † fratre per nomen
9 proprium vocato contr. 158.num.1. & seqq. Et in similibus terminis quod negligentia Patris nepotibus expresse vocatis præiudicare non possit Rot.in Romana Dotis 18. Iunii 1649. §. Et cessat difficultas coram R.P.D.meo Cerro, quem sequitur Perusina Reintegrationis 24. Maii 1652. §.non obstant ponderationes coram bo.me. Peutinger. & DD.Comites Alexandrum, & Georgium fuisse cõtemplatos principaliter patet ex Epistola ipsius Card.Aldobrandini, in qua asseritur, Questi Signori sono miei amoreuoli, & i Bentiuogli in particolare, & infrà mi farà piacere di consentire à nome mio, come Commendatario à questa vendita, e di concedere à Bentiuogli la noua Inuestitura, vt in Summ.D.Card.nu.1.

Non obstat, quod saltem ex natura, & qualitate delicti læsæ maiestatis à Com.Fran-
16 cisco commissi † feudum Domino fuerit apertum, vt pluribus probat Schrader. de feud.par.9. cap.8.numer.18. Quia vltrà quod eadem ratio prohibitiua præiudicij æquè militat in crimine læsæ maiestatis, ac in alijs cum stet à parte rei independenter à voluntate delinquentis; Responsũ fuit quod quicquid sit de præiudicio quod ex crimine læsæ maiestatis per Vassallum patrato filijs illius,
11 ac alijs descendentibus generatur, certum est quod † in feudis ex pacto, & prouidentia (vt in præsenti) ad hæredes extraneos non tran-
12 sitorijs per tale delictum non affertur detrimentum fratribus, & alijs agnatis transuersalibus, quin post mortem delinquentis possint, & debeant excluso Domino ad feudi suc-
13 cessionem † admitti iuxtà distinctionem, Bald.in l.placuit 42.sub num.1. vers.considera, aut Fellonia Cod.de liber.caus. Iser. in d.tit.quæ si Vassallus feudo priuetur num.7. vers.eo hoc videtur verius, & in d.tit.quæ sit prima causa benef.ammitten. num.49. in fin.& num.50. & ibi Afflict. §. Denique num.4.Frecc.de suo feud.lib.3.Autorit.29.sub nu.1. Marin.de gener.feud.par.2. tit.2.num.88. Vulter.de feud.cap.11.num.147.Crauett.cons.49.n.13.vers.secundo in quæst. Vrsill.ad Afflict. decis.28. num.21. Curt.Iun.de feud.in 5.par.num.5.Menoch.cons.304. nu.34.& 35.lib.4.& cons.534. nu.11.& 12.lib.6.
14 vbi quod hoc casu melior † est conditio Agnatorum, quàm filij, & cons.816. num.34. & seqq.lib.9.Loffred.cons.1.num.43.Artman.Pistor.qu. Iur.lib.2.quæst.16.num.32.& seqq.Mart.vot.Pisan. 97.num.15. vbi ex alijs inquit ità fuisse iudicatũ per Regiam Cameram Neapolis, quod comprobat Modern.Hispan.de success.feud.par.1. q.7.art.2. num.8.& seqq. & num.15. Et præiudicium † aliorum in terminis diuersis procedit,
15 quando scilicet qui condemnatus esset, quia in primum caput leg. Iuliæ maiestatis incedisset, vt firmat Alciat.lib.5.respons.132.n.24.vers.idemquoque Farinac.de delict.& pœnis quæst.25.num.92. Rolan.à Vall.cons.68.nu.8. vers.& similiter,& n.9. lib.4.Gaill.de pac.publ.lib.2.cap.13.n.16.

Hinc titulus onerosus, & quod Castra pecunijs Comitis Francisci empta fuerint ad effectum, de quo agitur suffragari non potest, nam hoc non probatur, & probatum non releuaret, quia titulus solutionis non prodest, vbi alijs pro nominibus expressis sunt voca-
16 ti, cum † illis sit æquè principalitèr ius quæsitum, vt supra dictum est, & quia considerandum est pro quibus empta, & respectiuè
17 concessa fuerint, † non cuius ære acquisita ex quo contrahentium intentio præponderat præsumptioni ex solutione pecuniarum resultanti, & non attenditur cuius est pecunia,
18 sed † personæ in quas Dominus consensit, vt in specie ponderat Galeot.controu.28.num.17. lib.1.Capic.Latr.decis.168.num.45.lib.2. Intentio autem Commendatarij recipien. omnes in Vassallos patet ex supradictis.Et cum in compensationem huius oneris fuerit Com. Fran-
19 cisco attributa facultas disponendi † solummodò inter comprehensos, hinc potius arguitur denegata potestas illis quoque modo præiudicandi, Fontanell. de pact. nupt. clausul.4. gloss.9.par.1.num.12.fol.mihi 130.tom.1.Rot.in Viterbien.Castrorum decis.366.sub nu.2. vers.& prædicta voluntas par.4.rec.& in Romana Census, seu Saluiani 27.Iunii 1653. §. non obstat, quod primo requirenti coram bo.me.Bichio.

Neque applicatur obiecta distinctio hanc conclusionem procedere quãdo plures simul
20 secus quando † successiuè sunt vocati, vt in præsenti casu, quo stipulatio per Co. Francicum interposita, intelligen. dicitur in sensu

simultaneæ acquisitionis exclusiuo; Quia successiua vocatio Com. Alexandri, & Georgij excluditur ex eo quod Instrumentum loquitur etiam principali nomine ipsorum *Alexandri, & Georgij, & pro eorum filijs &c.* Vlterius fundamentum DD. de Bentiuolis non consistit in tempore vocationis; sed in eo quod Comes Alexander eorum Pater æquè principalitèr, proposito nomine, & insolidum vocatus fuit, vt constat ex supradictis, & ex datis Sum. Eminentiss. D. Card. nu. 2. *ibi Pariterque teneantur dd. Illustriss. Conductores, & eorum quilibet teneatur &c. petere, & accipere,*
21 *cum effectu &c.* quæ verba cum † ratione oneris insolidum iniuncti demonstrent eos in Inuestitura fuisse insolidum vocatos, & post *Ruin. cons. 159. sub nu. 10. vers. sicuti ergo onus lib. 1. Rota coram Card. Caual. d. decis. 219. num. 6. Reuerendiss. Eugub. d. decis. 72. num. 9. lib. 1. Anton. Amat. resol. 84. num. 22. par. 2.* Etiam si successiua esset
22 vocatio † vnus alteri delinquendo, vel alitèr præiudicare non potuit *Rolan. à Vall. consil. 1. nu. 54. vers. vel si Inuestitura dicat lib. 3. & cons. 15. num. 3. vers. quia ex istis verbis lib. 4. Farin. d. q. 25. num. 93.* & pręter ibi adductos *Paschal. de Virib. patr. potest. par. 4. cap. 5. sub nu. 31. vers. secus quando Schrader. de feud. par. 9. cap. 1. n. 7.*

Maximè cum prædictis fratribus facta fuerit concessio *donec eorum, & cuiuslibet eorum li-*
23 *nea durabit*, † quæ verba (licet regularitèr feudi concessio pluribus facta intelligatur pro virili) operantur, vt vno sine filijs præmor-
24 tuo eius portio cæteris accrescat, † nec ad Dominum deuoluatur *Menoch. cons. 682. nu. 8. Mandos. ad Rom. cons. 315. in verbo, feudo, Mantic. de tacit. lib. 2. tit. 34. num. 28. Ouid. de Amic. de iur. emphit qu. 66. nu. 18. Grat. discept. 707. num. 8. & 9. Ant. Amat. de resol. 84. num. 35. lib. 2. Rota coram Pen. decis. 699. num. 4. & in rec. decis. 435. nu. 4. & 5. par. 1.* vbi quod non est propriè ius accrescen-
25 di, sed est † potius quędam successio ex pacto, vel Inuestitura, *& decis. 373. num. 11. & seqq. par. 4. tom. 2.* Et Dominus directus non potest bona prętendere nisi deficientibus Inuestitorum lineis, qui casus non potest dici euenisse nisi post mortem omnium *Ruin. consil. 43. sub num. 11. vers. in contractibus lib. 1. Hond. cons. 54. num. 26. lib. 5. Menoch. cons. 1063. numer. 4. lib. 11. de communi, & magis vera Grat. d. scept. 272. num. 14. & seqq. Corbul. de caus. priuat. ob lineam finitam n. 89. Rota coram Seraph. decis. 161. n. 1. & in Romana fideicommissi de Sorieys 22. Maij 1643. §. præterea, & seqq. coram Reuerendiss. D. Compostella.*

26 Nec releuat † denique, quod Inuestitura Domini de Bentiuolis tamquam alterata in pręiudicium Ecclesiæ, ex admissione plurium personarum, quam in prioribus continerentur nullius sit roboris; Non solum quia ad
27 euitandam † nullitatem actus pręsumitur, cum prima Inuestitura conformis *Thesaur. decis. 227. num. 14. Bero. cons. 77. nu. 28.* Sed etiam quia talis apparet ex eo quod huiusmodi Castra ab antiquissimo tempore fuerunt solita concedi plusquam duabus personis, vt ex Breui fel. rec. Leonis X. vsque de anno 1518 in primo Sum. eorumdem DD. de Bentiuolis. Concurrentibus præsertim alijs facti circumstantijs assertione nempè Domini directi
28 quod † hæc vltima inuestitura erat ad normam antiquæ, ex qua non mediocris præsumptio deducitur, vt tradit *Menoch. cons. 745 num. 10.* obseruantia subsecuta, quæ per annos 40. & vltra durauit quo tempore Inuestitura semper vti valida (etiam mutatis Dominis directis) fuit obseruata, hinc namque
29 optima insurgit interpretatio † in materia fæudali multum considerabilis *Brun. cons. feud. 127. vers. quod si quartam assumamus lib. 2. Menoch. 331. num. 21. vers. & in claris terminis Rota coram Buratt. decis. 206. nu. 27. & in Sarsinaten. fæudi 22. Iunij 1645. §. demum obseruantia coram Reuerendiss. D. meo Dunozetto Decano,* & tandem ap-
30 probatione huiusmodi † Inuestituræ facta per Eminentiss. Card. Sacchettum eam in Camera contra Fiscum producendo, *Felin. in cap. cum Venerabilis 6. num. 22. de except. Rota decis. 663. sub num. 23. vers. & ista Breuia par. 1. rec.*

Quæ omnia operantur, vt Inuestitura di-
31 catur interim habere implicitum † statum validitatis, vt effectum immissionis producere possit *Rota decis. 623. num. 9. par. 4. rec. tom. 2.* & in istis terminis *in Fanen. seu Senogallien. bonorum super immissione 14. Martij 1646. §. caterum autem coram R. P. D. meo Meltio;* Vel saltem adeo turbidam reddunt nullitatis exceptio-
32 nem, vt tanquam altiorem † indaginem requirens petitam immissionem retardare non valeat *Gaspar. Ant. Thesaur. qu. forens. 11. num. 6. lib. 2. Roait. cons. 1. n. 44. lib. 1. Rota d. decis. 204. n. 7. par. 7. rec. & in d. Fanen. seu Senogall. vbi supra, & in Mediolanen. prætensæ deuolutionis 11. Febr. 1650. §. Etenim certum est vers. vnde quemadmodum coram eod. R. P. D. meo Meltio.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. MELTIO,
postea EPISCOPO Papien.

Toletana Manutentionis.

Lunæ 9. Apr. 1657.

ARGVMENTVM.

Parochus, cum habeat assistentiā Iuris exercendi iura sua Parochialia in omnibus locis suæ Parochiæ, & sic etiam in Ecclesijs omnibus sitis intra eam, ideoque eidem Parocho super eis actibus exercendis, non potest denegari manutentio, maximeque his, de quibus in decisione concurrentibus.

SVMMARIVM.

1 *de Licentia alicuius aliquid faciens, quid id operetur.*
2 *Actus facti de licentia alicuius non facienti, sed danti licentiam attribuendi sunt.*
3 *Licentiam dans alicui, circa aliquem actum, ex hoc magis corroboratur possessio dantis.*
4 *Manutentio quando alicui ritè, & rectè concedi possit.*

5 *Causa*

5 *Causa vniuersalis magis attenditur, quam ipsius actus, exercitium.*
6 *Parochus habet intentionem fundatam super omnibus Ecclesijs sitis intra limites suæ Parochiæ.*
7 *Quod procedit priuatiuè quoad omnes.*
8 *Iuris assistentia plurimum operatur ad fauorem possidentis, quia sic probationes redduntur verisimiliores.*

DECISIO CCXIV.

CONTENDENTIBVS Parocho Sanctorum Iusti, & Pastoris Oppidi Matriti ex vna, & PP. Sancti Dominici ex altera super Iure exercendi iura Parochialia in Hospitali cum Ecclesia nuncupato de la Pasion, sito intra limites dictæ Parochiæ, & à dictis Patribus possesso, fuit primo loco disputatum dubium super manutentione, quo minimè resoluto Domini ordinarunt, vt videretur de bono Iure, eoq; discusso sub die 7. Febr. 1656. fuit resolutum ad fauorem Parochi, & successiuè extensa Decisione, cum idem Parochus in expeditione causæ peteret vna cum sententia sibi etiam concedi mandatum de manutenendo, Patres verò Sancti Dominici illud impedire prætenderent, ex quo Rota mandauerat videri de bono Iure simpliciter, non additis verbis etiam ad effectum manutentionis; Ideò consulta super hoc Rota Domini in relationibus causarum iniunxerũt mihi, quod extensa breui decisione super manutentione, causam tàm in petitorio, quàm in summarijssimo possessorio manutentionis expedirem.

Etenim vltra bonum ius in petitorio luculentèr firmatum in decisione extensa, visum etiam fuit concedi posse mandatum de manutenendo in quasi possessione exercendi iura Parochialia in d. Ecclesia, † quia actualis
1 quasi possessio Parochi probatur ex depositionibus Testium pro eius parte examinatorum firmantium, dictum Parochum, illiusque Ministros Sacramenta ministrasse famulis, & alijs Ministris Hospitalis, & quod si quando Rectores Hospitalis aliqua Iura Parochialia exercuerunt erga Infirmos, & pauperes in dicto Hospitali commorantes, id fecerunt de
2 licentia, & permissione Parochi,† quæ licentia operatur, vt illi actus habeantur, perindè ac si gesta fuissent ab ipsomet Parocho licentiam concedente *cap. super his de rescript. cap. cum aliquibus, eodem tit. lib. 6. l. item eorum §. si Decuriones ff. quod cuiusque Vniuersit. nom.* & ita posses-
3 sionem Parochi magis confirmant, † & corroborant, ad *text. in cap. si diligent. de præscript. l. malè agitur C. de præscript. 30. annorum. Gratian. discept. foren. cap. 425. num. 52.* itaut ritè, & rectè
4 illi concedi possit mandatum † de manutenendo *Rota coram Durano decis. 46. num. 4. & 5. in Mediolanen. Decimarum 14. Maij 1623. coram Merlino, in Beneuent. Decimarum 8. Martij 1649. coram Reuerendissimo Tarraconen. in Leodien. Decimarum 26. Iunij 1651. coram Me,* & non solum quoad dd. actus exercitos, sed etiam quoad omnia alia Iura Parochialia ratione causæ
5 vniuersalis, † quæ magis attenditur, quàm ipse actus, ac ipsius actus exercitium *Bald. in repetit. l. vnica num. 24. vers. Tu dic 2. de emancip. lib. Felin. in cap. auditis num. 19. vers. dicit Bald. de præscript. Rota diuers. decis. 17. à num. 2. par. 2. in rec. decis. 608. nu. 11. par. 2.* & fuit dictum *in Leodien. Decimarum 27. Ianuarij 1651. coram Me §. Iustitia circa fin. vers. nam quando.*

Et eò faciliùs inclinarunt Domini pro manutentione ad fauorem Parochi, quia ipse habet assistentiam Iuris pro exercitio omniũ
6 actuum in Ecclesijs † intrà limites suæ Parochiæ existẽtibus priuatiuè quoad omnes alios *cap. dilectus de Cappell. Monachorum, cap. statuimus, & cap. sacris 16. q. 1. cap. 1. & cap. fraternitatem de sepultur. Rota in Romana Iurium Parochialium 4. Iulij 1653. coram R.P.D. meo Zarate, in princip.*
7 quæ iuris assistentia † plurimum operatur ad fauorem possessoris, cum probationes reddantur verisimiliores *Cephal. cons. 9. n. 16. vol. 1. Rota decis. 44. nu. 4. par 4. recent. cum alys per Add. ad Buratt. decis. 219. Litt. A. circa fin. vers. verum.* Et ita vtraque &c.

R.P.D. BEVILAQVA.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 16. Aprilis 1657.

ARGVMENTVM.

Creditor accipiens pro sui crediti satisfactione sibi cessum nomen debitoris, & illud ad hunc effectum recepit, cum id æquiparetur veræ solutioni, non potest amplius ad primæua iura redire & præsertim quando debitum fuit cessum, tale quale erat.

SVMMARIVM.

1 *Debitoris nomen, quis pro satisfactione sui crediti acceptans, & recipiens, non datur ei regressus ad primæua iura.*
2 *Debitum alterius pro suo credito quis acceptando, dicitur extinctum suum creditum.*
3 *Debitor certus alicuius, quod de aliquo tempore præciso erat, ex quo dicatur iustificatum.*
4 *Instrumentum publicum facit probationem probatam.*
5 *Cessio debiti fundata in credito dissoluto, non potest operari extinctionem debiti,*
Sed remanet illæsa actio sua pro consecutione sui crediti.
6 *Conditio dum non est purificata nihil ponit in esse.*
7 *Compensatio per necessarium antecedens præsupponit existentiam veritatis, & liquidationem crediti.*
Prout verè, & realiter, fuisset solutum creditori.
8 *de Crediti existentia, & realitate, quando dicatur constare de aliquo tempore præciso.*
9 *Promissio realitatis, & existentiæ sui crediti, quando dicatur adimpleta.*
10 *Debitum alicuius in satisfactionem sui crediti, quãdo quis simpliciter suscepit. & de illius qualitate faci-*

facilè, se poterat informare, sibi imputet.

11 *Relatio operatur, vt omnes qualitates, conditiones dicantur in loco, seu scriptura vbi facta fuit facta relatio, replicatæ.*

12 *de Debiti realitate, quando creditor, cui fuit in sui satisfactionem illud cessum,*

Quando amplius non redarguere valeat.

13 *Creditor, eo ipso, quod iura cessa, acceptauit, extinguntur omnes actiones ad fauorem ipsius contemplatione cedentis.*

14 *Cedens creditor, debitum tale quale est, & declarans nolle se teneri ad manutentionem eius, ad nihil tenetur.*

15 *Compensatio enim extinguit primæuam actionem non secus ac datio in solutum, seu actualis solutio.*

16 *Dationi in solutum, æquiparatur actualis solutio ad effectum liberationis, n.17.*

DECISIO CCXV.

AD restitutionem pecuniarum Campionum teneri iterum Domini responderunt inhærendo fundamentis, de quibus in decisione coram mè emanata 24. Martij 1656. Certum enim est quod Pauia intendens Campiono satisfacere, creditum scutorum 962. 1. quod habebat cum Eminentissimo D. Cardinali Barberino ei cessit, & in solutum dedit. Et viceuersa Campionus illud acceptando per amplissimam quietantiam de omnibus habitis, & receptis illud absoluit, & liberauit vt ex Instrumēto Concordię initæ 26. Aprilis 1650. Summario vtriusque partis num. 1. & 2. Vnde non potuit deinde Campionus pecunias de quibus agitur ex effectibus Pauiæ prouenientes exigere, & ad primæuas suas actiones &
1 iura † redire, dum debitor prædictus in satisfactionem sui debitoris nomē cesserat, & ipse contentus fuit acceptare, & recipere, qua ac-
2 ceptatione† mediante fuit extinctum debitum vnius, & creditum alterius, *l. satisfactio 52. ff. de solut. l. solutionis 176. ff. de verb. signific. Paris. cons. 69. num. 16. lib. 4. Rota Ianuen. de mercatur. decis. 4. num. 11. & in Romana sequestri 22. Decembr. 1695. §. quia quicquid & seq. coram Eminentissimo Card. Otthobeno.*

Quod, autem D. Cardinalis tempore cessionis esset in prædicta summa certus Pauiæ
3 debitor † apparebat ex Instrumento antecedenter scilicet 4. Septembris 1649. Inter ipsos stipulato, in quo præuia rescissione contractus subaffictus Abbatiæ Griptæ ferratæ per dictū Campionum sibi sublocatæ eidem D. Cardinali Abbati & Commendatario effectus, nomina debitorum & bona omnia ibi existentia dimisit pro sc. 1500. ad effectum vt possit satis fieri de summa scutorum 532. In quibus tunc certus creditor extabat; Reliqua autem vsq; ad summā scu. 962. d. Pauiæ restitueret vt ex
4 Instrumēto pariter ab vtraque† parte in Sum. dato per quod abunde remanet iustificatum, creditum, cum faciat probationem probatam *l. emancipatione 11. C. de fid. Instr. cap. cum dilecti 6. de donat. Bald. in l. interest. 21. n. 2. C. de solut. sa. me. Greg. XV. decis. 180. n. 1.*

Nec contra subsistentiam prædicti crediti suffragari prędictū repetitum obiectum quod inter D. Cardinalem & Pauiam in d. Instrumento recessus à subcōductione Abbatię cōuentum fuit quod scut. 962. vel alia rata erant restituenda ipsi Pauiæ, quatenus creditum D. Cardinalis tunc temporis certum in præfata summa scut. 537. ad maiorem factis calculis non ascenderet. Cumque per sententiam subinde latam declaratum fuit D. Cardinalem nihil teneri restituere Pauiæ, sed creditum esse compensandum in alijs ibi expressis, sequitur quando cessio de illo facta Campiono vti fundata in credito resoluto non potuit operari extinctionem debiti, sed illæsa remansit pri-
5 ma † obligatio erga Pauiam pro satisfactione non sequuta *l. si quis ante 10. §. si quis ff. de acqu. poss. Giurb. decis. 63. num. 1. & 2.*

Placuit enim responsio data in decisione quod de tempore cessionis creditum non erat
6 resolutum, † nec purificata conditio, sed extabat verum, reale, non exactum, nec alteri cessum quale promiserat. Quod satis superque etiam comprobatur effectus subsequutus scilicet compensatio opposita per D. Cardinalem, & obtenta præuia dicta sententia A. C.
7 nam compensatio per necessarium † antecedens præsupponit per existentiam veritatem & liquidatio crediti perindè ac si illud Cardinalis effectualiter Pauiæ soluisset *ad text. in l. cū debit. alias si debitor. ff. qui pot. in pignor. Bald. in l. Papinianus num. 8. C. de sent. Interloq. Surd. dec. 24. num. 7. Rota decis. 626. num. 7. par. prima diuers. & coram Duran. decis. 379. num. 9.* Et ex hac existen-
8 tia, † & realitate crediti de tempore factæ assignationis illius Campiono insurgit, vt cessio non dicatur sine effectu, & nullius momenti, sed adimpleta promissio realitatis, &
9 veritatis istius, quia ille † qui cedit nomen satisfacit, quando illud nomen est verum, & de iure ipsi obligatum tempore cessionis, vt *præter allegatos in decis. §. nec visum fuit & §. seq. est text. in dicta l. inter causas 26. §. abesse ff. mandati l. 3. in fine ff. de fideiuss. Bald. in l. nomen 4. num. 2. ff. de hæred. vt act. vend. glos. in l. si plus vel minus 74. verb. exigi ff. de evict. modern. de vsur. quæst. 80. n. 41. & de cens. q. 72. num. 23. Rota post eumdem dec. 476. num. 1. & seq. & decis. 506. numer. 4. & decis. 507. num. 25.*

Et eo libentiùs in hanc sententiam fuerunt
10 Domini, quoniam optimè † innotescebat Cāpiono qualitas crediti huius ex eo quod in Instrumento habetur expressa relatio ad illud in quo D. Cardinalis se constituit debitorem Pauiæ in dicta quantitate scu. 962. ac re- solutione, quæ poterat euenire non attenta, illud simpliciter in sui satisfactionem recepit,
11 quæ relatio† operatur vt omnes conditiones & qualitates censeantur speciales expressæ, & insertæ, in datione in solutum, *Bart. in l. prima, in princ. ff. de recept. Bald. cons. 212. lib. 5. Aymon. cons. 45. num. 4. Surd. cons. 200. numer. 5. & cons. 288. num. 24. Menoch. cons. 1. num. 83. cum alijs in alia decisione adductis §. nec facit,* quapropter non valet
12 amplius redarguere † Pauiam cedentem nec regressum prætēdere ad antiqua iura sub prætextu

textu quod creditum ob præexistentem conditionem, deinde purificatam euanuerit eo enim ipso quod creditor acceptauit Iura cessa
13 extinguuntur † omnes actiones ad fauorem ipsius contemplatione cedentis, *Crauett. cons. 166.in fine & cons.191.num.3.Rot.d.decis.507.n.1. apud Cenc. de cens.* Præsertim quia Pauia caute
14 agendo expresse declarauit † se cedere creditum pro tale quale erat, nec ad illius manutentionem teneri voluit, quo fit vt ad aliud non teneatur *ex citata decisione quæ reuidetur §. preterea & seq.*

Prætensio verò Campioni, quod cessio loquatur de scutis dumtaxat 528. bai. 80. non autem de tota summa scu. 962. non visa fuit releuans, quia ex Instrumento cessionis deprehenditur quod scuta 528. 80. est residuum scut. 962.quod iam fuerat compensatum cum duabus partitis ab ipso Campiono debitis, in Iudicio deductis, & super dicto nomine cesso executis sicque cessio nõ est restricta ad d.ratã tantum,sed continet integrum debitum Cardinalis licet pro rata compensatum, compen-
15 satio enim † extinguit primæuam actionem, non secus ac datio in solutum, ac actualis so-
16 lutio cui æquiparatur † ad effectum liberationis, *l.si peculium §. vsura ff.de stat. liber. l. amplius non peti ff.rem ratam haber.Grat.discept.foren. cap.728.num.7.& seq.cum concordantibus supra & plenè allegatis in Romana Domus 17. Martij 1649. §.finali coram bo. me. Bichio.*
17 Ex quibus & alijs in alia † decisione adductis Domini in ea persisterunt pro restitutione pecuniarum sub obligatione restituendi potioribus & anterioribus creditoribus exactarum vtraque parte informante &c.

R.P.D. MELTIO.
Postea EPISCOPO PAPIEN.

Burgen. Beneficij.

Lunæ 16.Aprilis 1657.

ARGVMENTVM.

Beneficia sunt conferenda dignioribus, & filijs patrimonialibus habentibus qualitates requisitas à Constitutionibus Ecclesiæ,dignior in hoc casu quis dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Fides baptismi ætatem probat.*
2 *Patrimonialitas loci quomodo probatur.*
3 *Beneficium adiudicandum est habenti qualitates constitutionis Ecclesiæ patrimonialis.*
4 *Constitutio nihil disponens contra ius, sed tantum præter ius, potest validè ab Ordinario condi. Et quidem maximè approbante Synodo Diœcesano.*
5 *Beneficium digniori est conferendum, & multum attenditur in prælatione beneficij obtinenda numero 6.*
7 *Aetas maior maiores bonos mores præsumere solet.*
8 *Dignior ex quibus requisitis quis reddatur.*
9 *Prælationem ad obtinendam qualitates simul iunctæ multum conferunt.*
10 *Sententia euidenter iniusta non est attendenda.*
11 *Constitutionis Synodalis requisita sunt seruanda.*
12 *Termini petitio præseruat ius, & reddit attentata quæcumque postea gesta.*

DECISIO CCXVI.

AD formam constitutionum Synodaliũ Burgen. Diœcesis, in quibus disponitur, vt Beneficia Patrimonalia conferri debeant personis constitutis in ætate 23. annorum, ac filijs patrimonialibus,ex patre,matre, auo, auia, & his deficientibus, patrimonialibus, & proauis. Resolutum hodiè fuit controuersum Beneficium consistens in dimidia portione vacan. per ascensum Michaelis Gonzales ad Beneficium integræ portionis in Ecclesia Parochiali SS. Euterij, & Celidonis villæ Gutierez adiudicandum esse Ioanni Minguez.

Quia probat non solum se agere dictam ætatem 23. annorum,vt ex fide Baptismi,quę
1 ætatem probat † *Rota in rec.decis.592. numer.2. par.1.decis.160.num.14.par.6.* & in his præcisis terminis *coram Durano decis.79.num.5.* Verum
2 etiam clarè demonstrat, † se filium Patrimonialem existere per descendentiam ab Auis qui fuerunt incolæ dictę villæ, per spatium decem, & amplius annorum, & traditi fuerunt sepulturę in Ecclesia, vbi controuersum Beneficium vacauit, & hæc est forma tradita in dicta Constitutione probandi patrimonialitatem, vt per *Gonzalez supra regula 8. Cancell. gloss.9.§.1.n.19.vers.in Diœcesi Burgen,*

Andreas verò alter oppositor erat de tempore oppositionis ann.20. tantum vt ex fide illius Baptismi colligitur, & vlterius non probat suã patrimonialitatem, vel saltem est ille in gradu remotior, vti proueniens à proauis, & consequenter Beneficium adiudicari
3 illi non debuit,† sed Ioanni habenti qualitates à dicta Constitutione requisitas *Cap. decernimus 16.quæst.1.cap. illud in fin. vbi Abb. & alij de Iurepatr.Rota decis.15.num.1.par.2.coram Duran. dec.79.numer.1. in Calaguritana Beneficij de Bilbao 28. Iunij 1651. coram Eminentissimo D. Cardinali Otthobono, in Burgen. de Panaruo relata per Marchesan.de commiss.par.1.fol.382. §.non obstant Testes, & in alia Burgen.Beneficij 1.Iulij 1650. coram Me, §.respectu verò.*

Neque de validitate dictæ Constitutionis dubitari potest, eo quia non à Papa, sed ab
4 Ordinario illa emanauerit, † nam cum ea nihil disponat contra ius,sed tantum pręter ius, potuit ab Ordinario validè condi, præsertim approbante Synodo Diœcesana *Cap. fin. vbi glos.ex DD.de Constit.Calder.cons.5. num.2. eodem tit.& in puncto huius Constitutionis ita sæpius respondit Rota signanter in Burgen.Benef. 10. Maij 1627. coram Durano, quæ est inter eius impressas decis.79. num.3.& 4.& in alia Burgen.Benef. 1. Iulij 1650. coram me §.fin.& vltim. loco, in alia pariter Burgen.emanata sub die 18 Iunij 1655.coram bon.mem. Bichio*

Bichio, §.validitas cum §.seq.vbi plures alia cumulantur decisiones & doctrinæ.

Tanto autem facilius Domini inclinarunt
pro adiudicatione controuersi Beneficij fauore
prædicti Ioannis, quia vltrà requisita Constitutionis,
quæ in ipso concurrunt, & defi-
5 ciunt in Andrea oppositore, † habet plures
alias qualitates, quę illum digniorem reddunt
*Cap. statuimus de maior. & obedient. cap. ex ore de
Priuileg. cap. si forte 65. distinct. cap. licet ergo 8. quæstion. 1.*

Maiores autem qualitates, & prærogatiuæ
Ioannis iustificantur primo ex eo, quod tamquam
agens ætatem 26. annorum excedit ætatem
Andreæ, quæ est tantum annorum 21.
6 Huiusmodi autem qualitas † attenditur multum
pro prelatione obtinenda, cum ex ma-
7 iori ætate, maiores etiam † boni mores præsumi
soleant, *vt ex Gutierez cons. 2. nu. 22. Bald.
cons. 167. in fin. vers. & in dubio lib. 4. responsum fuit
in Calaguritana Beneficij de Lomberas 18. Martij
1652. coram Me.*

8 Est etiam dignior † Ioannes, quia cum hic
in vrbe se se ordine S. Rotæ examini subiecerit,
fuit ille simpliciter approbatus. Andreas
verò examinatus in partibus, fuit habilis renunciatus
in Grammatica tantum. Prætetea
idem Ioannes docet se gradu Baccalaureatus
insignitum, scientia, & virtutibus præditum,
bonis moribus ornatum, seruitio Ecclesię vtilem,
ac de tempore vacationis Beneficij in
9 Curia præsentem, † quæ singulæ qualitates,
& multò magis simul iunctæ multum conferunt
ad prelationem obtinendam, vt sępius
dictum fuit in causis *Calaguritanis, & præsertim
in Calagurit. Benef. delia Casa della Reina 27. Mart.
1648. coram Reu. Tarracon.*

10 Hinc etiam sequitur, † vt sententia in partibus
lata super adiudicatione Beneficij fauore
Andreę minus digni, & carentis qualitatibus
11 requisitis in Constitutione † Synodali Burgen.
sit euidenter iniusta, & consequenter non
attendenda *Rota in Calaguritana Benef. de Nieua
28. April. 1651. §. fin. coram Eminentissimo Domino
Cardinali Otthobono, & in Calaguritana Beneficii
de Alefanco 8. Martij 1652. coram R.P.D. meo Albergato.*

Non obstat, quod licet dictus Ioannes se
congruo tempore opposuerit, mediante persona
Antonij eius germani fratris, tamen ex
quo deindè non comparuit in concursu, nec
se examini subiecit, indè ius suum deseriuisse.
Quia cum dictus Antonius non solum se
congruo tempore opposuerit, verum etiam
institerit assignari terminum vltramarinum,
ad effectum scilicet, vt dictus Ioannes, qui de
tempore vacationis Beneficij in vrbe reperiebatur
posset se personaliter conferre ad locum
Beneficij, ibique ise subijcere examini,
vnà cum alijs oppositoribus, tali autem
termino iniustè denegato processum fuit ad
vlteriora, & prolata sententia, per quam adiudicatum
fuit Beneficium Andreę indè fit,
12 vt per petitionē dicti † termini factam congruo
tempore, non solum præseruatum fuit
ius dicti Ioannis, sed etiam reddita sint attentata
quęcumque posteà gesta fuerunt ad trad.
*per Gonzalez ad regul. 8. Cancell. tit. de nullit. n. 183
Rota dec. 266. pract. 3. diuers.*

Et ita per contradictas informante tantum
Ioanne, ex quo altera pars legitimè, & personaliter
in partibus intimata comparere neglexit
resolutum fuit, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Oueten. Parochialis.

Lunæ 16. Aprilis 1657.

ARGVMENTVM.

Ordinarius qui Parochiales Ecclesias conferre
tenetur, quomodò earum vacationes perscrutare
debeat, nè collatio deuoluatur ad
Papam; hinc de vacationis scientia, & ignorantia
in præsenti decisione disseritur.

SVMMARIVM.

1 *Gratia iustificatur ex verificatione narratorum in litteris.*
2 *Confessio etiam in Beneficialibus superat omne genus probationis.*
3 *Tempus ad præsentandum in ordinariis collatoribus currit à die vacationis, & num seqq. vbi vide ignorantia crassa, & supina non excusat.*
Scientia in personis, quæ ex debito officii tenentur inquirere qualis esse debeat num. 3.
4 *Tempus ad præsentandum currit etiam ignoranti, & quando, vide sup. n. 3. & seq.*
5 *Ignorantia probabilis, & verisimilis excludit negligentiam collatoris, & supra numer. 3. cum seqq. vbi vide.*
6 *Scientia, vel ignorantia in conferre debentibus beneficia quomodo considerari debeat.*
7 *Scientia in collatoribus in dubio præsumitur, & alleganti ignorantiam incumbit onus probandi.*
8 *Clausula,* Dummodò, *præseruat ius anterioris prouisi.*
9 *Possessio instrumentalis alio non existente, in possessione est manutenibilis.*
10 *Possessio præsumitur continuata non docto de intermedia occupatione alterius, & quomodo, vide numero seq.*

DECISIO CCXVII.

ECCLESIAM Parochialem S. Saluatoris
loci de Matilla vacantem per obitum
Martini Nasuri in mense reseruati, impetrauit
à Sede Apostolica Dominicus Balgo vti
deuolutam ob non factum ab Ordinario concursum
iuxta formam *Conc. Trident. sess. 24. de
ref. cap. 18. & Constit. sa. me. Pii V. in ord. 33. capta*que
illius possessione dubitaui sub die 15.
Maij anni præteriti, an ipsi danda esset manutentio,
& DD. mandarunt videri de illius bono
iure, quo hodiè discusso censuerunt de eo
constare, etiam ad effectum manutentionis.

Quia iustificauit omnia in eius litteris narrata,
Clericatum scilicet, ac originem ex
Diæc.

1 Diœc.Oueten. eiusque † præsentia in Curia per duos annos, & valorem obtentorum ex Testibus desuper examinatis *Sum.nu.4.* qui rectè de his omnibus deponunt *Rota coram sa.m. Gregor.decis.78.num.4. Duran.dec.263.num.17. & seq.in rec.dec.20.num.22.par.6. & in Nazaren. seu Montis Viridis Benef. 15. Decembris 1645. coram R.P.D.meo Verospio.*

Valor autem Parochialis, illius vacatio in mense Martij, qui iuxta alternatiuam ab Episcopo acceptatam Apostolicus est, probatur ex confessione Philippi Aduersarii id ipsum narrantis in eius supplicatione, eodemque modo iustificatur deuolutio ob negligentiam eiusdem Episcopi per nouem menses in faciendo concursu; vt habetur in dicta contraria prouisione, ibi post lapsum temporis ad id perpetuò valitura Constitutione Pij V. præfixi, &c.

2 Quæ sanè confessio omne genus probationis excellit, † vt in his terminis dixit *Rota coram bon.me. Buratt.dec.931.num.1. Merlin. decis. 159.num.7.& in Pistorien.Benef.19. Aprilis 1652. coram R.P.D.meo Celso, ac sæpè in aliis.*

Nec potest allegari ignorantia, tum quia ex Testibus in eodem *Sum.relatis num.5,* constat de certa, ac indubitata scientia, tum etiam quia quidquid sit in Patronis præsentare debentibus communis est opinio, quod in ordinarijs collatoribus, quando (prout hic) vacatio contingit de facto insimul, & de iure, nempè ob mortem beneficiati, non expectatur eorum actualis, & vera notitia, sed tem-
3 pus ad præsentãdum† currit à die vacationis, quia cum ex officio teneantur inquirere, & scire, ignorantia esset crassa, & supina quę non excusat *Clem. vnica §. fin. ubi gloss. in verb. scire de Concess.præbend. glos. in c. innotuit in verb. ignorantiam de elect. Abb.in c.quia diuersitatem sub numer.7. vers.hoc tamen limita de concess. præbend. Bisignett.decis.7.nu.4.vers. & ideo Episcopus eodem tit. Roman.conf.481. numer.8. & seqq. Petr. Greg. Tholos.syntagm.iur.par.2.libr.17. cap.9. numer.31. circa fin. Demen.var.quæst.lib.1.quæst.3. num.6.cum pluribus seqq.Garz.de benef par.10. cap. 2. num.30. Barbos.de off.Episcopi allegat.126.num.46.Lotter.de re benef.lib.2.quæst.24.num.16. præsertim quia ponderatis tam geminatis d.Constitutionis verbis sub §.4. ibi: à die vacationionis earundem,* ac infra ibi: *à die illius vacationis &c.* quam & ratione expressa in principio eiusdem §. *ne scilicet Parochiales* Ecclesiæ diù in suspenso maneant in maximũ animarum periculum, apparet sanctionem illam principaliter cõditam fuisse in fauorem
4 animarum & Eclesiarum, † quapropter tempus in ea præfixum currere debet etiam ignoranti *iuxta tex. in cap. statutum vbi pulchrè glos. in verb.numerandum de præbend. in 6. & in d.Clemen. vnic.§. fin. eod. tit. Abb. in d. cap.quia diuersitatem sub num.3.vers.secus de concess.præbend. Rebuff.super concord.tit.de nominat.reg.§.1.glos. à tempore vacationis, & in praxi Benefic.tit. de deuol. num.5. vers. limitatur flores de Ven.dicta quæst.3. num.30.& 39. & seqq.*

Neque aduersantur decisiones 481. *part. 1. diuers. quæ est Card.Seraph.decis.380.n.1.& in rec. decis.223.num.2. & seqq.*

Quia loquuntur & procedunt quando constat de ignorantia probabili & verisimili,
5 quæ verè excludat negligentiam † Collatoris, quo casu æquum est tempus non currere nisi à die sententiæ, *vt declarant Garz.de benef. d.par. 10.cap.2.sub nu.32.vers.tamen ignorantiam Lotther. de re benef.d.lib.2.q.24.Ricc.in prax.rer. eccles.p.1. resol.155.sub num.1. vers. intellige quando ignorantia &c. Rot.coram Card. Seraph.d.decis.380. nu.3. & seq.* & benè educitur ex *dicta decis. 323.sub num.3.vers.& potius p.2. rec. vbi vacatio contigerat extra Diœcesim.*

In hoc enim statuendo Iudex plerumque considerat qualitatem Beneficij, modum vacationis, locorum distantiam, temporis prolixitatem aliasque circumstãtias, & ex his omnibus arbitratur scientiam, vel ignorantiam
6 iuxta tradita per *Ioannem Andream in cap.ex parte sub num.2.vers.solue bonus Iudex de conceff. præbend. Abb.in d.cap. quia diuersitatem sub nu.7. vers. vide etiam eod.tit.Roman.d.conf.81.num.4. Gramm. decis.104 num.34.in fin.vers.& ideò cum seqq.Garz de benef.dicta par.10.cap.2.num.31. Barbos.de offic. Episcopi d. allegat.126.num.48.Rot. coram Seraph. d.dec.380.n.4.*

7 In dubio tamen semper scientiam† præsumitur, & alleganti ignorantiam incumbit onus probandi, *vt in terminis tradunt Abb in d.cap. quia diuersitatem sub num.7.uers.dic tamen de concess. præbend.Mascard.de probat.concl.879.num.10.Flor. de Mon.d.quæst.num.9.& 11. Barbos. de off. Episc. d.allegat.126.n.48.*

Minus obstat prouisio Philippi obtenta cũ eadem Narratiua lapsus termini prædictæ Cõstitutionis, aduersus quem Pontifex censetur restitutionem cocessisse.

Quia cum sit posterior nullum infert præiudicium Dominico anteriorem possessionẽ habenti, quæ vna cum iure ex eo quæsito præseruata remanet per clausulam. *Dum-*
8 *modò alteri* † in litteris Philippi appositam ex adductis per *Paris.de resignat. lib.11.q.7.n.79. Barbos.de Iur.Eccles.lib.3.cap.15. sub numer. 179. num.1.par.2.rec. & in Beneuentana Canonicatus 8. February 1647.coram bon. me. Bichio §. minus dici potest vers.licet secus.*

Cum igitur ex prædictis constet de bono iure Dominici, consequens est, vt ei detur manutentio, quia de illius possessione apparet ex publico Instrumento relato in d.Summar.
9 num.2. †quæ licet instrumentalis alio tamen tunc tempore non possidente manutenibilis est, *ad l.Prædia vbi DD.ff.de aqu. poss.cum concordantibus alleg.in Hieracen. Beneficij 13.Martij præteriti coram me.* Et præsumitur continuata nõ docto de intermedia occupatione alterius, cũ
10 scientia & patientia ipsius, vt alijs relatis fuit dictum *in Leodien. Canonicatus 28. Martij 1653. coram R. P. D. meo Cerro.*

11 Vel de negligentia decennali, † vt responsum fuit *in Romana Palatij 3. Decembris 1646. & in Romana Vineæ del Pico 25.May.1648. coram eodem & in d. Hieracen. Beneficij 13.Martij præteriti coram me in §.fin.*

Et ita Dominico tantum informante &c.

R.P.D.

R. P. D. ZARATE.

Romana, seù Auximana bonorum.

Veneris 13. Aprilis 1657.

ARGVMENTVM.

Aſſignatio, ad hoc vt impugnari non valeat, quomodo fieri debeat; & inſinuatio pro qua ſumma requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Donatio ex inſinuationis defectu corruit.*
2 *Inſinuatio non requiritur in donatione non excedente ſolidos 500. & ſic 150. ſcuta monetæ.*
3 *Quietantia extante ſublata remanet omnis actio, & prætenſio.*
4 *Aſſignatio conditionata translationis effectum impedit, donec fuerit facta.*
5 *Aſſignatio deficiente mandato ſpeciali non ſuſtinetur, nec quoad acquirendum poſſeſſionem, nec quoad dominium.*

DECISIO CCXVIII.

OCCASIONE donationis per Phebum Rotundum Marco Antonio Morano factæ triplex reſolutio in hac cauſa emanauit prima die 7. Iunij 1652. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, in qua mandatum de manutenendo Antoniæ Thereſiæ donatarij hæredi conceſſum fuit in poſſeſſione portionis prædij Faſcatale, quam vigore mandati de aſſociando relaxati pro ſcutis 1800. in computum ſcutor. 2000. in donatione compręhenſorum ipſa cęperat. Pro alia verò portione eiuſdem predij, cuius poſſeſſionem virtute mandati executiui præuia ſubhaſtatione, & & deliberatione eadem Antonia Thereſia fuerat conſecuta in ſatisfactionem fructuum dd. ſcutor. 1800. aſcendentium ad ſcut. 2160. ex cap. nullitatis, & attentati prætenſæ ſubhaſtationis manutentio dictę Antoniæ Thereſiæ fuit denegata, & conceſſa Aſcanio Libertano, & Eliſabethæ Rotundæ hæredibus donatoris. In ſecunda autem deciſione coram me emanata 28. Ianuarij 1656. reformata fuit manutentio portionis prædij, pro dd. ſcutis 1800. in donatione contentis ex defectu inſinuationis, ſed quo ad alteram partem, ſcilicet fructuum confirmatæ ad fauorem hæredum prædicti donatoris. In tertia denique pariter coram me die 14. Iunij ſequentis ædita declarata fuit ſuperior deciſio, & per DD. reſolutum donationem abſque inſinuatione intra 500. ſolidos ſuſtineri, & ſic in ſcutis 150. monetæ. Vnde cum ſuper eiſdem cauſa repropoſita fuerit, & pro parte hæredum oſtenſum d. Antoniam Thereſiam ſatisfactam de ſcut. 150. meritò DD. perſtiterunt in deciſis, vt ſcilicet ſequuta ſatisfactione in reliquis hęredibus donatoris competat manutentio.

Nam quo ad nullitatē ſubhaſtationis pro portione fructuum ipſa ſatis firmata remanet
1 in deciſione Reuerendiſſimi D. mei † Decani, ſicut etiam, & defectus inſinuationis, *in decis. 28. Ianuarij §. hoc autem.*

Quod verò hæc concluſio limitari debeat
2 in ſumma non † excedeñ 500. ſolidos, & ſic 150. ſcuta monetæ probatur *in d. deciſione 14. Iunij tam ex iuris diſpoſitione per text. in l. ſancimus §. ſi quid autem, C. de donat. quam ex Vrbis Statuto lib. 1. cap. 150. vt explicant plures in d. deciſ. cumulati, quibus adden. Fenz. ad ſtatutum numer. 45. littera N. verſ. ſit nulla, Grat. diſcept. forenſ. cap. 887. num. 4. cum ſeqq.*

De prædicta verò quantitate, in qua ſuſtinetur donatio d. Antoniam Thereſiam ſatisfactam fuiſſe docetur ex Inſtrumentis nuper indicatis in ſummario hodierno, & apud me originaliter exhibitis, ex quibus apparet pro prædictæ quantitatis ſatisfactione ſex ſalmas terræ dictæ Antonię Thereſię fuiſſe conſignatas, vt propterea omnis actio illi competens
3 extante † quietantia fuerit ſublata, nec manutentionem, nec quicquam aliud prætendere poſſit ex traditis per *Rimin. iun. conſ. 489. num. 9. Modern. Hiſp. in laberint. cred. par. 1. cap. 18. num. ſeqq. Rota coram ſa. me. Greg. XV. deciſ. 253. nu. 5.*
4 Nec prædicta † aſſignatio valet impugnari ex eo, quod facta legatur ſub conditione menſurationis quæ donec facta probetur impedit tranſlationis effectum etiam quoad poſſeſſionem, vt per *text. in leg. quod ſæpè §. in his de contrah. empt Natt. conſ. 263. num. 1. Surd. conſ. 38. num. 2. Crau. conſ. 64. num. 13. Couar. pract. quæſt. cap. 3. num. 6. Afflict. deciſ. 280. num. 1. §. 7. à n. 19.* Quia de prædicta menſuratione datur fides authentica coram Notario recognita, & in actis exhibita pro parte Eliſabethæ Rotundæ hæredis donatoris ex qua de prædicta menſuratione conſtat quamuis non appareat prædictam menſurationem per Peritum communiter electum factam fuiſſe, vt conuentio interceſſerat, ſed tantum per d. Eliſabetham narratum, vt ex eadem fide, & productione. Tamen quod prædictæ ſex ſalmę fuerint cum effectu conſignatæ, & à dicta Antonia Thereſia admiſſæ liquet ex Inſtrumento venditionis de prædictis ſex ſalmis per eademmet celebratæ ad fauorē Philippi Caradoris cum enunciatiua, quod à prædicta Eliſabetha accepiſſet.

Nec magis impugnari debet aſſignatio ex defectu mandati ad prædictam aſſignationem admitteñ, de cuius exiſtentia non docebatur quamuis illud in Inſtrumento conſignationis
5 in perſona cuiuſdam Gentilonis † enunciaretur. Cum deficiente mandato ſpeciali nullatenus aſſignatio ſuſtineret, nec ad acquireñ poſſeſſionem, nec ad acquirendum dominiū iuxta *text. in §. ex his 6. inſt. per quas perſ. nob. acq. l. 1. C. de acq. poſſ. l. poſſeſſio quoq. 49. §. vlt. ff. eod. ſit cum ſimilibus, Bart. in l. ſi is qui pro emptione 15. num. 10. ff. de vſu cap. vbi Alciat. & cæteri antiquiores, Pichard. in d. §. ex his, Melchior. de Valentia illuſtr. iur. tom. 1. tract. 2. cap. 8. à numer. 19.* Quia prædictum mandatum per extenſum denuò exhibitum fuit apud me vna cum inſtrumento dationis in ſolutum.

Et ita vtraque &c.

R. P.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Laboreriorum.

Veneris 20. Aprilis 1657.

ARGVMENTVM.

Iustissimum enim est, vt qui de ordine Domini, expendit operam, & oleum suum in re aliena damnum non patiatur, & sic non deploret suas operas. Mandatum, quando factum non fuit per instrumentum, bene potest probari per testes. Et aliqua deducuntur, circa relationem Peritorum circa æstimationem laboreriorum.

SVMMARIVM.

1 *Operam impendens in aliena re, æquum est, vt damnum non patiatur, cum iniquum esset.*
2 *Mandatum si non fuerit factum per instrumentum, sufficienter probatur per testes.*
3 *Relationi facta à Peritis à partibus electis standum est.*
4 *Relationi Periti, quando omnino sit standum.*
5 *Periti relationi standum est circa eius electionem, circumscripto eius interessè.*
6 *Attestationi Periti de commissione sibi facta, standum est, donec de contrario plene doceatur.*
7 *Periti relationi de commissione sibi facta, multo magis est standum, quando est adminiculata.*
8 *in Aestimatione Laboreriorum qualis sit stylus, & consuetudo in Vrbe, & num. 9.*
10 *ad Stylum probandum fides etiam extraiudiciales admittuntur.*
11 *Relationi peritorum standum est.*
12 *Testibus laboratoribus, dum pro mercede suorum laborum solum habent pecuniam, est adhibenda fides circa æstimationem laboreriorum.*
13 *Cohabitatio testis cum parte quando ei non detrahit fidem.*
14 *Testes, licèt patiantur aliquam exceptionem, si tamen sint adminiculati, non detrahitur ei de fide.*
17 *ad Electionem noui Periti, quando possit deueniri nu. 15. & 16.*

DECISIO CCXIX.

DOMINVM Don Paulum Sfortiam teneri dixerunt DD. ad soluendam mercedem operarum, & æstimationē Laboreriorum, quam per Franciscum, & Cæsarem de Bartholomeis in Domo ipsius Domini apud Sanctam Mariam Maiorem præcedente eiusdem mandato vsque ad quantitatem sc. 1375.
1 facta fuisse probantur. Cum æquissimum sit vt qui pro alio oleum, & operam impendit vtriusque debitam mercedem consequatur. *Iuxta glos. in l. si quando 8. verbo partem operæ, & in l. seq. ff. de oper. libert. l. Salarium prima ff. mand. Laurea dec. Granat. 85. num. 10. Scacc. de Commerc. & Camb. §. 1. quæst. 1. sub num. 7. vers. vt enim retuli supra Valenzuel cons. 54. num. 8. & seq. tom. 1. Ciriac. Contr. 67. num. 6. Capic. Latr. decis. 185. n. 37. lib. 2.*

Facta enim fuisse à Bartholomeis huiusmodi Laboreria non controuertitur, & probant testes in illorum *Summ. num. 4.* exhibiti & quidem de ordine, & mandato D. D. Pauli, vt ex eorundem testium depositionibus *Summ.*
2 *num. 1.* iustificatur, nam mandatum † non confecto desuper Instrumento etiam per testes sufficienter posse probari *tradit glos. in l. Maritus 21. C. de procur. quam communiter receptam tradit Boer. decis. 281. sub num. 1 vers. sed etiam probari Oldrad. cons. 254. num. 2. Aldobrand. cons. 67. num. 4. lib. 1. cum alijs per Card. Mantic. de tac. & ambig. lib. 7. tit. 3. nu. 26. Gratian. decis. Marchiæ 105. num. 4. & in addit. nu. 1. Rot. decis. 166. num. 7. par. 1. recent.* Ad summam verò prædictam scut. 1475. ascendere laboreria probat
3 Maruscellus Peritus, qui vsque à principio de Communi Partium Consensu ad faciendam huiusmodi estimationem electus cum sine interesse, & de facto proprio deponat
4 quippe qui tunc † vti Architectus pro parte D. Pauli ædifitio construendo præfuit eius dicto omnino standum est, & enunciatam quantitatem omnino probat *Neuizan. cons. 94. num. 18. Rota coram sa. mem. Gregor. decis. 261. nu. 7 coram Merlin. decis. 321. num. 6. & decis. 354. nu. 1. par. 1. in recent. in punct. Rot. in Romana fideicommissi de Spiritibus 12. Decembris 1644. §. respondit Itaque vers. in relatione Petri coram bon. mem. Bichio cum pluribus in Eugubina Prædij 14. Iunij 1649. §. difficultas enim coram R. P. D. meo Cerro impress. post Modern. Hispan. in Labirinth. decis. 75 num. 14. confirmata 11. Februarij 1650. coram eodem §. finali.*

Nec obstare visum est, quod de electione Maruscelli, & Commissione illi facta ad estimandum aliunde non constat nisi ex ipsius as-
5 sertione quia † Perito attestanti se ad Instantiam alicuius Partis electus circūscripto eius interesse, & de Commissione sibi facta cre-
6 ditur donec † de contrario plene doceatur *Alex. cons. 88. num. 32. vers. nam respondeo primo lib. quinto Ruin. cons. 105. sub num. 3. vers. quod autem vol. 4. & cons. 65. sub num. 7. vers. 2. quia lib. 5 Farinac. de Iud. quæst. 44. num. 3. Gabr. de test. conclus. 1. n. 2. Rota decis. 289. nu. 3. par. 4. recent. nu.*
7 *primo*. Et sine vlla difficultate in præsenti vbi eius assertio ex alijs testium depositionibus adminiculum recipit *Socc. d. cons. 61. in fin. lib. 1. Farinac. de test. quæst. 63. num. 221. Rot. coram sa. me. Greg. decis. 544. sub num. 19. Rota in Romana, seù Veliterr. Affictus 24. Nouembris 1653. §. Instrumentum verò coram bon. mem. Bichio.* Ac ex Consuetudine, & stilo Vrbis in qua solitum est in facienda simili estimatione sta-
8 ri † dicto atque assertioni Architecti, qui vt plurimum magis fauere solet Domino eum preponenti quam artificibus, quando non
9 reclamant Artifices, quod solitum † ex fide à 12. Peritis Vrbis subscripta, & DD. exhibita probatum fuit *Rota coram Buratt. decis. 690. num. 16. Gregor. decis. 489. num. 5. & 6. & in rec. decis. 644. num. 4. vers. quia fuit dictum par. 1.* vbi
10 quod ad probandum stilum † fides extraiudiciales sufficiunt, *& decis. 244. num. 14. par. 5. tom. 1. & in proximis terminis in Meleuitana Territorij 14. Maij 1649. coram Eminentissimo Otthobono §. primum enim, & in Romana Census 28. Aprilis*

lis 1613. §. *Comburantur coram Reuerendissimo D. meo Decano* Cumque D. Paulus ordinauit huiusmodi laboreria Bartholomeis, & illorum æstimationem Maruscello tenetur stare eorum stilo, & adhibere fidem omnibus primo
11 Inter † eos negotiatori solet *Corn. cons. 319. numer. 12. vol. 3. Capic. latr. Consult. 21. num. 17. lib. 1.*

Qualitas præterea testium à Bartholomeis inductorum fidem illorum non minuit quamuis enim essent eorum laboratores dum tamen solam operarũ suarum mercedem in
12 pecunia recipiebant † ab Inducentibus non debent à testificãdo repelli ex quo cum mercede cohabitatio, familiaritas, aut victus sub-
13 ministratio† non concurrit *in puncto Bald. consil. 50. sub num. 1. ad l. & cum isti lib. 2. & post Rot. coram Put. Marches. de Commiss. par. 1. fol. 1193. num. 27. vers. & ob id ipsum salarij, & talis probatio fuit admissa in Romana Melioramentorum 5. Iulij 1632. in princ. vers. Immo, & operam præstiterunt coram Reuerendissimo D. meo Dunozet. Decano* Quinimo cum de rebus consistentibus in
14 facto ipsorum deponant † Concurrentibus adminiculis fides illorum integra est, & si aliqualem exceptionem paterentur ex eorum numero omnis suppletur defectus *Mantic. decis. 112. num. 14. & de tacit. lib. 23. tit. 5. num. 9. Rot. post Merlin. de pignor. decis. 90. num. 12. & in Bonon. frument. 21. Februarij 1656. §. affirmant vers. & in omnem coram bon. mem. Bichio.*

Minus applicatur obiectio, quod duobus Peritis ad æstimandum electis se alter † tan-
15 tum refert † eius relatio non sustineatur quia constat in laborerijs in Domo supradicta ad Sanctam Mariam Maiorem factis Maruscellum solum fuisse deputatum, & ideo quoad illa eius relationi, vt supra stan-
16 dum est quantum verò ad alia † in diuersis domibus facta quorum æstimationem ascendere ad scuta 120. refert Mola Peritus à Bartholomeis electus in quibus non præcessit talis Conuentio nulla capta fuit resolutio, sed D. Paulo alium peritum non eligente, vel nõ
17 faciente † suum tunc electum referre poterit alius ex officio eligi, vt de Iure fieri debet *Becc. cons. 44. num. 18. Rota apud Posth. de subhast. decis. 24. num. 7.*

Et ita &c.

R. P. D. ZARATE.

Interameñ Dotis.

Veneris 27. Aprilis 1657.

ARGVMENTVM.

Creditum dicitur euidens, & patens dum constat ex instrumento publico, & tanto plus obligatione Camerali vallato. Solutione eius, quod debetur, tunc extinguitur debitum, quando legitime fuit facta solutio aliàs secus Dotis solutio, quando non dicatur legitimè facta.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas colligitur ex reuolutione actorum.*
2 *Creditum dicitur euidens, si constat ex instrumento publico.*
3 *Creditum tunc eo magis dicitur patenter probatum, dum constat ex instrumento obligatione Camerali Vallato.*
4 *Debitum dum extinguitur per solutionem, euanescit omnis actio.*
5 *Debitum, tunc extinguitur per solutionem, quando legitimè fuit facta, alias secus.*
6 *Pecuniæ solutio, dum ex consensu partium erat eroganda in tot censibus de consensu alicuius, tunc si aliter fiat solutio non extinguit actiones, & n. 7.*
8 *Solutio, dum non fuit legitimè facta, quis tenetur ad iteratam solutionem.*
9 *Solutio dotis, quando nullius sit roboris, & non liberet soluentem.*
10 *Maritus non potest deteriorare dotem vxori, & n. 11*
12 *Solutionis quietantia, quando reperitur duplicata, id sapit dolum, & machinationem ad damnum alicuius.*
13 *Confessio receptionis dotis, quando præsumatur extorta in fraudem filiorum.*
14 *In Solutione dotis forma à Iudice præscripta seruanda est.*
15 *Dotes ad cuius fauorem sint soluendæ.*
16 *Mater non potest præiudicare filijs, quo ad dotem.*
17 *Mulier habet intentionem fundatam, in instrumento publico suæ constitutionis dotis.*
18 *Fructus dotales post mortem vxoris amplius non debentur, etiam extantibus liberis.*
19 *Fructus dotales post mortem Vxoris amplius non debantur nec etiam loco damnorum, & interesse nisi probatis requisitis Pauli Castren.*

DECISIO CCXX.

MANDATA A.C. quibus Ioannes Alexander Mazzitellus fuit condemnatus ad soluendum Claræ Mazzitellæ ex causa residui sortis Dotis scuta quingenta, & fructus loco damnorum, & interesse esse exequenda Domini censuerunt. Illorum enim validitas
1 elicitur † ex actorum reuolutione *iuxta vulgatam decis. Caputaq. 260. pan. 2.* Et iustitia respectu mandati ex causa residui dotis est euidens, cũ
2 debitum † clarum resultet ex instrumento publico pactorum matrimonialium inter Io: Valentinum Mazzitellum Patrem Claræ; & Innocentium Ciamburlanum Patrem Gre-
3 gorij Sponsi Claræ celebrato, † obligationeque Camerali vallato; quod probationem probatam, & manifestam facit vulg. Iuribus.

Non obstat, quod prædicta scuta 500. fuerint soluta cum scilicet idem Io: Valentinus debitor de consimili quantitate depositum fecerit in Monte Pietatis Ciuitatis Interamnę quæ quantitas deindè inuestita fuit in quodam Censu per Anibalem Castellum impo-
4 sito, vt propterea ex † debiti solutione extincta fuerit omnis obligatio §. *Instit. quib. mod. toll. oblig. l. si rem §. omnis ff. de pign. act.* Quoniam
5 id verum † esset quoties legitimè solutio emanasset,

nasset, *vt declarat Angel. in d. §. 1. num. 1. Inst. quib. mod. toll. oblig. Rota coram Merlin. decis. 77. num. 3.* Quod vtique non contingit in solutione per Ioannem Valentinum facta. Vigore enim decreti A. C. dicta pecuniarum quantitas ero-
6 ganda erat in emptionem Censuum idoneorum de consensu Innocentij, vel eo recusan-
7 te cum decreto Iudicis † Ciuitatis Interamnę sub nomine, & ad commodum Claræ pro suis dotibus, & cum peculiari conuentione, quod non possint francari, vel extingui sine consensu dicti Innocentij, vel eo recusante sine decreto dicti Iudicis Summario de Ciāburlanis *num. 2.* Quapropter depositum, vel necessarium inuestimentum à solo Ioanne Valentino factum non seruata forma decreti
8 cum † nullatenus liberarent, adeò vt ipsius hæreditas ob noxia sit reiteratæ solutioni, *vt docet gloss. in princ. Instit. quib. mod. toll. oblig. verbo omnis obligatio ibique Aret. sub num. 1. Ger. Spin. cons. 23. num. 20. lib. 1. Socin. Iun. cons. 116. num. 6. ad med. & seqq. lib. 2. Rota cum ibi adductis in Romana Fructum Census 22. Iunij 1646. & 30. May 1653. coram R. P. D. meo Cerro.*

Nec releuat quietantia super cassatione, & annullatione dicti reinuestimenti, & etiam de scutis 1500. quam 25. Februarij 1613. Ioannes Valentinus à Gregorio marito Claræ cō-
9 sequutus est. Nam dicta quietantia, † ex qua oritur prætensa extinctio nullius fuit roboris, vti proueniens à Marito ære alieno grauato & ad inopiam vergente, cui quemadmodum
10 ex decreto Iudicis à principio † solutio dotis fieri non potuit, ita nec retrouenditio, cum per indirectum recepisset pecuniam dotalem, quod erat ex dicto decreto Iudicis prohibitū, precipuè sine consensu Claræ Vxoris, cuius
11 iura † insuper maritus deteriorare non potest *text. est expressus in l. lex Iulia, & per tot. ff. de fund. dot. l. de die, & l. Attilicinus ff. de pact. dotal. facit text. in l. quoties ff. solut matrim. Neguſ. in responſ. quæſt. 526. num. 11. Molfes. ad consuetud. Neap. par. 8. consuetud. prima num. 1. & 2.* Præterquam, quod dicta quietantia, quamuis reiterata, do-
12 lum † quodammodò, & machinationem Ioannis Valentini arguit in damnum Claræ, eiusque filiorum, quibus dos est debita cum facto supradicto inuestimento cum Anibale Castello, statim idem Ioannes Valentinus ad eius fauorem bonam fidem recognouerit, de-
13 clarando Censum ad eius † fauorem fuisse impositum, & postmodum in cassatione, & quietantia extorserit confessionem de recepto à Gregorio Genero cum assertione, quod ipse, & eius fratres capitale Census ante stipulationem ipsis solutum, in proprios vsus conuertere intendebant *Summario Mazzitelli num. 11.* Ex iis itaque omnimoda repugnantia
14 proficiscitur † contra dictam formam à Iudice in decreto præscriptam, vt scilicet pecunia per Ioannem Valentinum nomine, & ad commodum Claræ pro eius dotibus inuestiretur, vt propterea illam Gregorio, & fratribus liberè persoluere pro ipsorum vsibus
15 minimè † valuerit, vt præter authoritates supra allegatas in specie de extinctione Census tradunt *Molin. de primog. lib. 2. cap. 10. num. 6. Roderic. de annu reddit. lib. 2. quæst. 15. num. 89. Grat. discept. for. cap. 45. num. 2. 16. & 29. Cenc. de Cens. quæst. 59. nu. 35. cum seqq. Amat. dec. March. 59. n. 13 cum seqq. Giurb. decis. 79. num. 45. cum seqq. ante fin. vers. sic quoque & num. 46. cum seqq.*

Minus officit, quod Clara quietantiam in iudicio contra maritum ad inopiam vergentē produxerit, quia non inde potuit sibi, suis-
16 que filijs † præiudicare, & per dictam productionem illam recognouisse eo modo, quo erat, & sic cum sua mala qualitate, non autem eam approbasse censetur, *vt responsum fuit in Romana, seù Veliterna Affictus 13. Ianuarij 1653 coram bon: mem: Bichio §. nec releuat, quod Procurator.* Præsertim quia Clara habebat suam in-
17 tentionem † fundatam in eius instrumento promissionis, constitutionis suæ dotis, vt admisit *Rota decis. 361. num. 3. par. 4. rec.*

Respectu verò mandati pro fructibus relaxati iustitia pariter est indubitata ex eo, quod Ioannes Valentinus ex decreto Iudicis dotem reinuestire debebat in Censibus, hoc enim casu si ipse debitor, vel nullum reinuestimentum, vel inualidum fecit Dos in eius odium habetur perindè ac si realiter, & validè reinuestita fuisset, vnde iure optimo condemnatum, cum ipse teneretur ad fructus loco damnorum, & interesse, & ad illam præcisam rationem, quæ præcepta fuisset, si inuestimentum validè præstitisset, *vt responsum fuit in Viterbien. Dotis 26. Iunij 1641. coram Reuerendissimo D. meo Decano, in Bononien. Pecuniaria de Lambertinis 3. Iunij 1647. coram bon: mem: Bichio apud Zacch. de oblig. Camer. decis. 270. num. 1. cum plurib. seqq. & plenius in dicta Romana Fructuum Census coram R. P. D. meo Cerro §. Non obstat, quod exceptis cum seq. confirmata coram bon: mem: Bichio 15. Ianuarij 1652. §. Neque promissionem.* Et ex indè cessat obiectum, quod post mortem
18 Vxoris † fructus dotales non debeantur stantibus etiam filijs, nec minus loco damnorum
19 & interesse nisi † probatis requisitis *Castr. in l. 3. §. fin. ff. de eo quod* certo loco cum non procedat quando, vt in præsenti, dos est reinuestienda ex supradictis.

Quod autem onus inuestiendi spectaret ad Ioannē Valentinum debitorē dotis ostenditur ex ipso decreto, dum enim A. C. ipso Ioanne Valentino instante mandauit inuestieñ sūmam ab Innocentio Creditore, & sponsæ Someero petitam in tot Censibus idoneis de consensu ipsius Innocentij, vtique declarauit inuestimentum esse faciendum ab ipsomet Ioanne Valentino debitore, non autem Innocentio creditore, qui solum consensum reinuestimento præstare tenebatur, vt latè comprobatur *in dicta Romana Fructuum Census coram R. P. D. meo Cerro §. quoniam prædicta versiculo secus autem.*

Et ita &c.

R. P. D.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Pecuniaria.

Ven. 27. Apr. 1657.

ARGVMENTVM.

Quod societate dissoluta remanentia credita ab altero ex socijs exacta communitèr diuidenda sint plenè in hac decisione tractatur.

SVMMARIVM.

1 *Socius quidquid exigit à debitore societatis alijs socijs contribuere tenetur.*

2 *Societas solo consensu perficitur etiam nullo actu extrinseco interueniente.*

3 *Verba,* voler correre egual fortuna in aliquo negocio, *societatem important, & num. seqq.*

4 *Societatis natura est, vt omnis fortuna inter socios communicetur, & supra num. 3. & 12. seq.*

5 *Verba,* à commodo, & incommodo, & al bene, e al male, *societatem important.*

6 *Societas licet dissoluatur remanet tamen communio respectu crediti socialis.*

7 *Socius societate dissoluta possit nè exigere totam summam etiam alijs socijs debitam.*

8 *Socij quando se inuicem proposuisse dicantur pro exactione debiti socialis.*

9 *Obligatio Cameralis operatur pro omnibus interesse habentibus.*

10 *Societati naturæ non repugnat quod socij inter se habeant partes inequales.*

11 *Exactio debiti socialis ab vno facta alijs comunicari debet, & num. 12. vbi amplia.*

13 *Societas dissoluitur ex actibus subsequentibus societati contrarijs.*

14 *Socij præuentio in exigendo à debitore pecuniam non impedit quominus ille alijs contribuere non teneatur.*

15 *Expensarum distributio inter plures quamdam arguit societatem.*

16 *Expensarum repetitio per vnum facta ab alijs plenè probat inter ipsos societatem fuisse contractum.*

17 *Actus vbi sunt numero plures eo magis præualent.*

18 *Aequalitas inter litigantes seruari debet.*

19 *Bona hæredis si à creditoribus testamentarijs distrahuntur fideicommissarij, & legatary communem fortunam sortiuntur.*

Tex. in l. filius familias 117. §. 2. in fine ff. de leg. 1. *declaratur num. 19. & seqq.*

22 *Societas etiam talis esse potest per quam vnus alteri portionem summæ exactæ communicare teneatur.*

23 *Communicatio summæ exactæ inter creditores concurrentes quando fieri debeat.*

DECISIO CCXXI.

SENTENTIA Rotalis condemnans Plattum, & Pisentem ad diuidendum ęqualitèr cum Baua quantitatem pecuniarum, quam à Platto eorum debitore exegerunt, hodie confirmata fuit, quia natura Societatis, & peculiare pactum inter partes stipulatum
1 exigit, † quod ea, quæ à communi debitore
per vnum ex Socijs exacta fuerunt, ita cęteris consocijs ęqualitèr contribuantur, vt omnes proportione quadam satisfactionem recipiant, vt in terminis debitoris decocti probat *Text. in l. verum est 64. §. si cum tres ff. pro soc. Castr. in l. si vnus 28. sub num. 2. vers. tenebitur tamen quod recepit, & sub num. 4. vers. & esset restituendum ff. de pact. Menoch. cons. 46. num. 4. vers. primo confert Tex. Ludouici Molin. de contract. tract. 2. disput. 413. num. 18. plene Anton. de Amat. resol. 31. num. 13. par. 1. & alij deducti in prima decis. huius causæ 24. Maij 1655. in princ. vers. socius quidquid exigit coram R. P. D. meo Verospio, & 10. Decembris eiusdem anni in princ. pariter coram R. P. D. meo Celso.*

Socieratem verò inter prædictos fuisse contractam, tàm etiam hodie perperam negatur:
2 quia cum illa sit contractus, † qui solo consensu perficitur etiam nullo actu intrinseco interueniente *§. 1. instit. de oblig. ex consensu Rim. Iun. cons. 636. num. 52. lib. 6. Fel. cap. de societ. cap. 1. n. 6. plene Rota in Tudertina fundaci 4. Maij 1654. §. coniecturæ, vers. Societas enim, & 24. Nou. 1655. §. non enim refragari coram R. P. D. meo Meltio:* Talis partium consensus clarè deducitur ex verbis Instrumenti inter eosdem celebrati sub die 24. Aprilis 1629. vbi postquam Plattus præuio sociorum consensu totum negocium vini in se suscepit, & illis promisit certam pecuniarum quantitatem temporibus ibi conuentis soluere, additum fuit inter eosdem speciale pactum, ibi, *E vogliono detti Signori Gioseppe Baua, & Gio: Antonio Pisenti cor-*
3 *rere egual fortuna † in detta esattione, e negotio perche così sono conuenuti;* Quod necessariò ęquationem quandam, & societatem præsefert, vt præter adducta in alijs decisionibus tradit *Valasch. consult. 118. sub num. 5. vers. quia de natura tom. 2.* vbi quod de natura Societatis est,
4 quod omnis † fortuna prospera, & aduersa communicetur *Valenz. consil. 89. num. 11. libr. 1. Card. Mantic. de tacit. & amb. lib. 6. tit. 20. num. 38.* & ex simili conuentione, ibi, *à commodo, &*
5 *incommodo à bene, e à male* † Societatem probari tradit *Gratian. discept. 547. nu. 15. & 16. Modern. Carpen. controu. for. cap. 16. num. 38. lib. 1. Rota in Romana participationis 31. Ian. 1583. coram Bubalo,* vbi quod ista verba maximè conueniunt societati, *& in alia Romana participat. 23. Iunij 1614. §. 2. mouebatur coram Vbaldo impress. apud Marches. de commiss. tom. 2. fol. 509. numer. 4. vers. item illa verba.*

Et vera partium intentio fuit, quod in præd. Instrumento prima Societas antecedentèr contracta dissolueretur, quoad Plattum, qui emendo ab alijs omnem portionem vini effectus est debitor totius pretij, tàm sortis, quàm lucrorum, sed quoad Pisentem, Bauam, & eorum Socios voluerunt ipsi societatem continuare, imò eam renouare circà particularem exactionem totius quantitatis pretij à Platto debiti vsq; ad integralem omnium satisfactionem, vt ex supradictis verbis colligitur, & ex natura Societatis, quæ etiam
6 si dissoluta fuisset † durabat adhuc communio, & quædam exequutio respectu crediti socia-

socialis; donec omnia ad societatem perti-
nentia exigerentur, & proportionabilitèr di-
uiderentur vt supra, *Rota Ian.decis.71. num.7. Mant.de tacit.lib.6.tit.24.num.34. Giurb.ad consuet. Messan.c.1.gloss.6.par.1.n.27. Caputlat.consult.73. num.10.tom.1.*

Nec societas excluditur ex eo quod quili-
bet ex Socijs esset creditor Platti pro sua
portione tantum, non autem insolid. & sic
nullus ex ipsis posset agere pro tota summa,
sed pro virili tantum, quod societati non vi-
detur conuenire, nàm quidquid sit in pun-
cto iuris de potestate sociorum exigendi in
solidum totam summam Socijs debitam,
7 quod fieri non† posset nisi à quolibet pro sua
portione tantum, quando non se inuicem
proposuerunt, *trad.Bart.in l.eandem 9. quæst.7. vers.si vero talis negotiatio ff.de duob. reis. Alexan. cons.147.num.1.vol.2.Valach.consult.143. nu.14. lib.2. Bursatt.cons.190.num.10.lib.2.Felic.de societ. cap.30.nu.40.& seq.* Certum est in facto, quod
Platti, & Pisentes portionem exactam Iose-
pho Bauæ tenentur communicare in vim su-
pradicti pacti; & sine scrupulo stante pecu-
liari huius Societatis natura, quæ inita fuit
super actuali exactione, ibi, *di correr egual fortuna in detta esattione*, Atque ideò in omnibus
alijs interesset fieri solutionem ratione equa-
lis fortunæ per ipsos subeundæ inspecto fine
Societatis, & vtilitate, quæ ex actuali actio-
8 ne contra decoctum resultabat † se inuicem
proposuisse dicuntur, & mandatum sufficiens
dedisse ad hoc vt quilibet communi nomine
agere, & solutionem recipere posset *gloss.in l. de pupill.5.§.si plurium verbo vnius ff.de oper.noui. nunc. & in l.nemo ex Socijs 69. verbo alienare vers. alias satis videntur ff.pro Socijs Rom.cons.398.nu.1. Decian.cons.85.num.14.tom.2.Rimin.Iun.cons.331 num.11.lib.3.Valenz.cons.147.num.16.lib.2.Monter.dec.Arag.14.num.83.Surd.decis.213.sub num.1. vers.quæ sententia transit, & num.2. Magon. decis. Floren.57. num.40. Mod. Monicalciaren.de societ. lib.1.cap.50.qu.7.nu.2.vers.siquidem inspecto Rota coram Manzanedo decis.55.sub num.3.vers.quamobrem*, & in terminis *decis.545.num.4.& 5.vers. quia Socij par.4.rec.tom.2. & in Fauentina Societatis 16. Aprilis* 1646. *§.Socius enim coram R.P.D. meo Celso post Zacch.de oblig.Cam.decis.193.nu.2. & 3.* concurrente presertim obligatione Ca-
9 merali, † quæ operatur pro omnibus interes-
se habentibus *Rota decis.77.num.6.par.6. recent. & in Fulginaten.Subhastationis 24. Maij 1655. §. cessatque coram Me, & prius in Romana domorum de Incoronatis 18. Martij 1650. §.nam quod attinet coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Respectu autem diuisionis partium, pro
certo habitum fuit non repugnare natura So-
10 cietatis quod Socij † in ea habeant partes di-
scretas, & inequales, vt in terminis exactio-
nis aduertit *Bero.cons.161.nu.24.lib.1.* vbi pro-
bat, quod in contractu societatis non solum
tenet equalis partium diuisio, sed etiam in
conuentionem deduci potest, quod in Capi-
tali vnus ex socijs maiorem, minoremque
portionem habeat *Fran. Mar.decis.887.num.9. par.1. P.Laim.Theolog.moral.lib.9.tract.4.cap.20. de contract. §. sequitur in definitione vers. quamuis autem fol.357. Azzor.instit.mor.par.3.lib.9. cap.4. Colum.2.litt.B.fol.696.* sed ex disgregatione, &
inequalitate partium non infertur ad diuisio-
nem actionis pro exactione competentis, que
vt dictum est in vim pacti erat communis,
11 quamuis partes fuerint diuersæ, † atque ideò
exactum pro exequutione communicandum
erat, aliàs equalis non esset fortuna contra-
hentium *l.cum duobus 52.§.quidam l.si id quod 59 §.item Celsus ff.pro Soc. Alex.cons.131. sub num.8. vers.& quando damnum lib.2.vbi Apostill.in litt. A.* notat quod exactio nominum fit periculo so-
cietatis *Decian.d.cons.85.nu.20.lib.2.* & in pun-
cto Sociorum habentium partes inequales,
12 quando maior pars fuit ab vno† exacta, quod
teneatur alijs communicare *Vinc. de Franc. decis.635.in princ.num.4.& 6. vers.prædictis tamen, & per tot.*

Non obstant actus contrarij Societati, &
obseruantia subsequuta ex quo post decoctio-
nem Platti separatim duo mandata distincta
fuerunt contra eum pro consequutione cre-
diti distincti, & inequalis obtenta, vnum
scilicet à Baua, alterum verò ab ipsis Platto,
& Pisente, vnde referebant informantes pro
istis, quod vel nulla aderat societas, vel mu-
13 tuo partium consensu dissoluta † fuit ex acti-
bus subsequentibus societati contrarijs *ad tex. in l.vtique 65. ff.pro Socijs* ibi itaque cum sepa-
ratim Socij agere reperitur, sine dubio ius
societatis dissoluitur, & tradunt DD. adducti
per Mod. Vrbinaten.de fratrib.par.2.cap.36.nu.29.

Quia vltra quod ex ipsa seriè actorum con-
stat, quod talis duplicata mandatorum rela-
xatio facta fuit personalitèr pro interesse No-
tariorum, qui ab vtroque integras expensas
reportare voluerunt, cum omnes actus ante-
cedentes, & signantèr præcedens petitio sub
vna tantum citatione ad instantiam vtriusq;
facta fuerit, prout etiam eodem modo præsti-
tum iuramentum de calumnia actum contra
fideiussores de repræsentando, & sententia
Rotalis cum subsequenti mandato à bo: me:
Motmanno obtenta, *vt in Summ.Bauæ num.3. & seqq.* aduertebant Domini ex hoc non tolli
quin exacta quantitas sit diuidenda, quia
cum creditum Sociorum esset certum, tàm
respectu sortis principalis, quàm lucri pro-
missi, talis diuisio respectu relaxationis man-
dati non importat necessariò diuisionem exa-
ctionis, ex quo etiam præuentio in exigendo
à debitore pecuniam non cōstituit meliorem
14 exigentis† conditionem, ad hoc vt alijs con-
tribuere non teneatur *iux.tex.in d. l.verum est 64 §.si cum tres ibique DD. ff.pro Soc. Iason.in l.inter eos 19.num.5.vers.si autem non debetur ff. de re iud. Surd.d.cons.46.num.4.* & fuit dictum *in alia decisione* 10. *Decemb.* 1655. *coram R.P.D. meo Celso §.hinc parum releuat.*

Et eo magis asserta obseruantia destruitur
ex quo ipsemet Pisentes, vnus ex illis qui so-
cietatem negat, medietatem expensarum fa-
ctarum pro relaxatione mandatorum, de qui-

bus supra, & pro alijs actibus communi no-
mine factis repetijt à Baua, *vt in eius Sum.n.9.*
15 quam distributionem expensarum † inter plu-
res considerauit *Rota in Florentina Iurispatro-
natus de Ricasolis 10. Martij 1603. §.quarto ex di-
stributione coram Card. Lancellotto apud Modern.
Pisan.de Iurepatronatus libr.4. cap.1. sub num.71.*
vnde tantum abest, quod obseruãtia societatis
destructiua subsistat, quod imò cum agatur
de obseruantia interpretatiua ad effectum
scilicet cognoscendi, An ex dictis verbis,
di correre egual fortuna &c. partes intellexerint
exequutionem, & Societatem contrahere
16 satis † inducta dicitur per supradictam repe-
titionem expensarum; *Rota in eadem Floren-
tina Iurispatronatus de Ricasolis 11. Febr. 1604.
§.non obstat quartum coram eodem Card.Lancellotto
impress.vbi supra lib.4.cap.1.num.71.fol.172. Bu-
ratt.decis.647.num.12. vers.& in his terminis, &
in Tarraconen. Vnionis 26. Februarij 1646. §.his
accedit obseruantia coram Eminentissimo Otthobono,*
quod sine difficultate procedit, quando actus
17 sunt † numero plures *Alex.cons.5.num.7.& seq
lib.5.Rota decis.295.numer.2.versic. & est regulare
par.3.& decis.14.n.5.par.7.rec.*

Nec releuat quod Baua separatim egerit
in Tribunali A. C. contra Caccionum debi-
torem Platti sui debitoris, solummodò
pro summa contenta in eius mandato, nam
cum ratione interesse Notariorum necessa-
rium fuerit summam diuidere, & duo man-
data suscipere non poterat Baua pro maiori
quantitate, quam in eius mandato contine-
retur exequutionem petere, nam concur-
rente præsertim aliorum consensu, qui iam
erant satisfacti, aliæ verò actiones, quæ fa-
ctæ dicuntur ab eodem Baua, & Socijs non
communicatæ visæ sunt Dominis non pro-
bari, quia consistunt in partitis transmissio-
nis ad Nundinas pro cambijs, quæ non sunt
pecuniæ receptæ in contanti, nec veræ, &
effectiuæ solutiones, & constitutiones debiti
contra Plattum communem debitorem
ex mandato, Domini omnem equitatem se-
quuti, dixerunt, quod quatenus per veras
probationes iustificetur fuisse exactam à Baua
maiorem quantitatem, quam ab alijs, ad-
stringi poterit ad diuisionem proportionabi-
litèr eodem iure quo Platti, & Pisentes ad
contributionem coguntur, & seruetur à
18 Iudice † inter litigantes æqualitas *Rota in Ful-
ginaten Subhastationis 19. Ianuarij 1656. §.visum
est coram Me, & prius in Romana Census, seù de-
positi 26. Ianuarij 1646. §.primo quoad sufficien-
tem coram R.P.D. meo Meltio, & in Maioricen.
Parocchialis 10. Decembris 1650. §.& sicut coram
R. P. D. meo Celso.*

Argumentum verò deductum *ex text. in l.
filius famil.117.§.dicti il secondo in fin.ff.de legat.1*
vbi dicitur, quod si bona hæredis à credito-
19 ribus testamentarijs distrahantur † fideicom-
missarijs communem cum legatarijs fortu-
nam sortiuntur, inter quos tamen constat
nullam adesse Societatem, tollitur, ex eo
quod, omisso an in themate illius textus
propter damnum communitèr contingens
ex venditione bonorum supradicti possint
lato quodam modo, & per accidens Socij
20 appellari saltem societate, † quam socie-
tatem incidentem vocat *Felin. de Soc. in pro-
hem.num.28.* in casu ibi proposito, non con-
stat quod Legatarij, & vocati ad fideicom-
missum communem fortunam ex proposito
21 & voluntariè sequantur, † sed potiùs coactè
videntur ob æs alienum Testatoris in ean-
dem fortunam incidisse, vt colligitur *ex
gloss. ibi in verbo fideicommissarij versic. & dicit
communem*, vbi quod in hoc consistit com-
munis fortuna, quod legatarijs cæteris ni-
hil debetur, quando superet æs alienum,
& sic deficiente subiecto Societatis, & con-
sensu partium substantialitèr requisito Socij
appellari non possunt, in præsenti autem è
conuerso per pactum expressum dispositiuè,
& ex professo voluerunt isti communem
fortunam subire, & propterea quicquid
sit quod consideratis casibus, qui ex fortunæ
varietate occurrere potuissent, Societas hæc
etiam incidens dici posset, habito tamen
22 respectu ad exactionem, † talis est Societas
per quam vnus alteri portionem summę exa-
ctæ communicare tenetur; *Menoch. dicto con-
sil.64.num.4.& 5. vers.rursus dicimus Neguf. de
pign.2.memb.5. par.numer.38. vers. & ex prædictis
etiam, Vinc.de Franc. dicta decis.635.nu.3. in fin.
vers.& nouissimè dicebatur, & num.6. vers.prædi-
ctis non obstabtibus per tot.*

Et tamen ex abundanti vnus Dominorum
addebat, quod etiam si essemus extra termi-
nos Societatis adhuc tamen quando concur-
runt duo Creditores ex eodem titulo, &
contractu venientes, & pares in tempore,
23 & hypotheca, prout in præsenti, † facienda
est inter eos pro rata quantitatis exactæ com-
municatio, *Gloss. in l.si es iure 10. verbo priui-
legijs, versic. si autem pretenderet ff. qui potiores in
pign.habean. Gutt.qu.ciu.10. num.15.lib.5. Cassan.
in Catal.glor.Mund.par.12.consider.99.limit.13.&
alij relati à Gaspare Anton. Thesaur. quæst. Forens.
lib.2.cap.16.sub num.13.vers.& quamuis isto casu,
& lib.3.qu.106.num.5. Anton.de Amat.d. resol.31.
num.13.vers.quæ non minus par.1.*

Cætera exaduerso deducta, & signantèr,
quod pactum, *di correr egual fortuna*, sit re-
strictum ad pretium ex vino venali redigen-
dum fuerunt optimè sublata in alijs decisioni-
bus, quarum responsiones Dominis placue-
runt.

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO
Sacræ Rotæ Decano.

Romana de Millinis.

Veneris 27. Aprilis 1657.

ARGVMENTVM.

Qui Religionem ingreditur facta prius renunciatione in casum, quod professionem emittat, si post professionem supprimatur Religio bona iam Renunciatario quæsita non recuperat, quærenda verò sic.

SVMMARIVM.

1 *Religiosus egrediens è Religione quando, & quæ bona per eum antea renunciata recuperet.*
2 *Dispensatio Apostolica non retrotrahitur in præiudicium tertij, & iuris iam quæsiti.*
Papa non præsumitur tertio præiudicare voluisse, eiusque iuri quæsito num. 2.
3 *Religiosus exiens è Religione ante emissam professionem bona etiam renunciata recuperat.*
4 *Renuncians intuitu Religionis si nunquam fuit Religionem ingressus bona recuperat.*
5 *Renunciatio corruit annullata professione, & quando vide num. 6.*
7 *Renuncians cum conditione recuperandi in omnem euentum egressus semper bona recuperat, si egrediatur.*
8 *Renunciatio sub conditione professionis, professione secuta remanet pura.*
9 *Causæ duæ si æquè principaliter in renunciatione apponantur, quando ex vna tantum renunciatio sublineatur.*

DECISIO CCXXII.

D. Io. Celsus Millinus anno 1614. sunt verba præcisa renunciationis: *Diuino spiritu ductus, & desiderans Altissimo famulari, & sic aliquam religionem claustralem ingredi, & habitum suscipere, ibique diuina fauente clementia persistere, & professionem emittere, aduertensque familiarum nobilitatem cum facultatibus coniunctam in suo honorifico statu diutius conseruari cessit, renunciauit, & irreuocabiliter donauit inter viuos sex suis germanis fratribus portionem ipsi competentem in bonis paternis, maternis, ac fraternis omniaque bona, ac iura quorumcunque ascendentium, & collateralium consanguineorum, seu affinium hactenus, siue cum testamento, siue ab intestato defunctorum eidem de præsenti competentia, aut in futurum vigore cuiuscumque fideicommissi nondum purificati competitura;* addita declaratione, quod quælibet ex dictis duabus causis sufficiens esset pro validitate huiusmodi renunciationis, atque iuncta conditione, quod ipsa renunciatio suum sortiretur effectum, quatenus ipse in aliqua religione claustrali habitum susciperet, & professionem emitteret. Successiuè ingressus fuit religionem Clericorum Regularium S. Laurentij in Lucina, & post ibi emissam solemnem professionem anno 1615. cum successiua permanentia per annos 23. de licentia Sacræ Congregationis Regularium transiuit ad Congregationem Boni Iesus Rauennatensis. Cumque huiusmodi Congregatio à fel. rec. Innocentio X. anno 1651. suppressa fuerit. Ideò regressus ad seculum introduxit coram A.C. Areosto Iudicium reintegrationis ad bona renunciata, & per sententiam succubuit, vnde delata mihi causa appellationis dubitani, an ipsi esset danda petita reintegratio, & negatiuè responsum fuit.

Inconfesso enim est apud partes, quod bona renunciata, quæ nunc Iudicio reintegrationis petuntur post emissam professionem, & ante egressum è Religione iam quæsita erant fratribus renunciatarijs ob prædecessum parentum, & purificationem fideicommissorum: Bona enim tertio quæsita nõ recuperat egrediens è Religione facto Papæ, vel ex simili di-
1 spensatione, aut prouisione Apostolica, † licet secus sit quoad alia nondum quæsita, sed post egressum de futuro quærenda vt optimè declarat *Bart. in tract. minoric. lib. 4. distinct. 3. cap. 2. num. 9. per tot. Bald. in Auth. ingressi num. 64. vers. si tamen Papa, C. de sacros. Eccles. Syluest. in summa verbo religio quæst. 10. numer. 10. post med. vers. Et confirmatur ista decisio cum alijs per Rot. coram bon. mem. Buratt. decis. 510. per tot. repetitur in decis. 576. in eodem volum. Adden. ad eumdem decis. 756. num. 26. & in proximis terminis, ita conciliat DD. inter se contrarios Barbos. de iur. Eccles. Vniuers. lib. 1. cap. 42. num. 242.* Dispensatio enim Apostolica non retrotrahitur in præiudicium
2 tertij † cui non censetur Papa voluisse præiudicare, & ius iam sibi quæsitum auferre, vt pluribus relatis responsum fuit in *d. decis. bon. mem. Buratt. 510. seu 576. n. 5. & 6.*

Authores verò in contrarium allegatos, vel
3 loquuntur in exeunte à Religione ante emissam professionem, vt *Dec. cons. 86. num. 5. vers. Et ista donatio, Menoch. de arbitr. cas. 436. numer. 6. & 7. Gratian. discept. 96. num. 1. cum seqq.* Vel in
4 eo, qui nunquam Religionem ingressus fuit, vt *Soccin. sen. cons. 333. nu. 3. lib. 2. Surd. cons. 445.*
5 *num. 36.* Aut si professio † annulletur, *Honded. cons. 73. num. 10. & 11. lib. 2. Nauar. pract. quæst. par. 2. quæst. 72. num. 1. & per tot.* quod verum
6 esse, quando professio † est nulla ignaro profitente declarat *Sanchez in præcept. Decalog. lib. 7. cap. 1. num. 25. cum seqq.* Aut demum quando adest expressa conditio reuocandi, & redeundi
7 ad bona † in omni casu exitus è Religione, vt firmat *Natt. cons. 180. num. 1. & per tot. & in his terminis loquitur Rot. in Bononien. successionis de Zanis 17. Maij 1641. coram bon. mem. Bichio,* vbi aderat expressa conditio, quod valeret renunciatio quatenus ingrederetur Religionem, & & in ea maneret siue professus, siue non, quia si è dicta Religione egrederetur, & habitum dimitteret, intendebat omnia, & singula esse infecta; similis enim conditio sic qualificata non legitur in controuersa renunciatione, sed simpliciter ibi: *Ea conditione &c. quod huiusmodi cessio, renunciatio &c. suum sortiatur effectum, & locum habeat quatenus ipse D. Celsus in aliqua Religione claustrali habitum suscipiat, & professionem emittat,* quæ cum fuerit purificata per profes-

sionem emissam in Religione Clericorum
8 Regularium anno 1615. renunciatio remansit pura, *l. potior vers. cum enim semel, ff. qui pot. in pig. habeantur cum concord. allegatis coram bon. mem. Merlin. decis. 178. numer. 12. & decis. 762. numer. 1.*

Quæ certius procedunt in proposito, quò causa renunciationis non fuit solus ingressus in Religionem, sed etiam æquè principaliter, & independenter agnationis conseruatio sub explicita declaratione, vt supra dictum est, quod quælibet ex supradictis causis esset sufficiens ad substinen. renunciationem; Vnde esto quod cessauerit causa Religionis (quæ tamen respectu iam quæsitorum nullatenus
9 nus cessauit ex prædictis) † nihilominus sufficeret causa conseruationis agnationis, vt pluribus adductis respondit *Rot. coram bon. mem. Merlin. decis. 229. num. 15. & coram Eminentissimo Cardinali Otthobono decis. 10. n. 45. & 46.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. M E L T I O.

Posteà Episcopo Papiensi.

Toletana Decimarum.

Veneris 27. Aprilis 1657.

A R G V M E N T V M.

Decimæ cum aliæ sint de iure humano, aliæ de iure diuino, earum exigendi quasi possessio quomodo probetur contra successores, maximè exemptos; Priuilegia exemptorum specialiter loqui debent, & derogare *cap. Nuper de decim.*

S V M M A R I V M.

1 *Arbitrium solet aliquid remittere de rigore iuris.*
2 *Arbitrium regulatur à iure.*
3 *Maximè quãdo datur in commissione emanata à Signatura Iustitiæ.*
4 *Signatura iustitiæ non facit rescripta gratiosa, & aberrantia ab ordine iuris.*
5 *Appellatio suspensiua non admittitur à sententia, seù decreto condemnante ad solutionem decimarum.*
6 *Appellatio non datur à tributis, nec à decimis.*
7 *Sententiæ validitas ex reuolutione processus apparet.*
8 *Decimarum exactio probatur ab existentia bonorum intra limites Ecclesiæ, quæ decimari solet.*
9 *Etiamsi agatur contra Religiosos.*
10 *Decimas exigendi quasi possessio sufficit ad fundandam intentionem pro illarum exactione.*
11 *Decimarum exactio contra antiquos possessores, suffragatur contra successores.*
12 *Decimas exigendi possessio ex mutatione personæ nou ammittitur.*
13 *Priuilegia debent in forma probanti exhiberi.*
14 *Priuilegia exemptiua debent continere specificam derogationem, cap. nuper de decim. n. 20.*
15 *Et non sufficiunt clausulæ generales.*
16 *Priuilegia simpliciter loquentia de decimis intelliguntur de extraordinarijs.*
17 *de Ordinarijs verò debet fieri specialis mentio. Decimæ aliæ sunt de iure humano, aliæ diuino, n. 16. & 17.*
18 *Commissio non potest extendi ad ea, quæ specificam mentionem requirebant.*
19 *Exemptio est à iure communi exorbitans, & tertio præiudicialis.*
20 *Cap. nuper de decim. Conciliarem dispositionem continet.*
21 *Decimas non soluendi possessio ex petitione, & denegata solutione probatur.*
Et acquiescentia saltem per 10. annos.
22 *Testes quomodo concludant negatiuam solutionis.*
23 *Possessio particularis exigendi præfertur cuicunque possessioni generali exemptiuæ.*
24 *Paupertas, vt liberet à solutione, debet esse talis, vt cogat fame perire.*

D E C I S I O C C X X I I I.

DEcimas, quas Catherina de Salazar Ioannes de Vega, alijque semper soluerant ex quibusdam prædijs per eos possessis in Territorio Oppidi de Arganda Toletanæ diœcesis, cùm soluere recusarent Fratres Augustiniani Discalceati moderni dd. prædiorum possessores fuit propterea contra eos de anno 1640. motum iudicium coram Iudice decimarum Archiepiscopatus Toletani, & ad fauorem Eminentissimi Cardinalis Archiepiscopi, Parochi, aliorumque participantium pro solutione pronunciatum, introducta postmodum appellationis causa coram Reuerendissimo Hispaniarum Nuncio, ipse moderatus fuit inhibitionem ex quo agebatur de causa decimarum sui natura inappellabili, sed non acquiescentibus adhuc dictis Fratribus Discalceatis additaque Signatura Iustitiæ cũ ab ea obtinuerint causam committi in Rota cùm clausula sine retardatione decimarum arbitrio Rotæ ad formam huius rescripti, dubium hodie proposui, An arbitrium pro retardatione intret, & Domini negatiuè resoluerunt.

1 Fundamentum resolutionis fuit, † quia arbitrium licet soleat aliquid remittere de rigore iuris, *Rota coram san. mem. Greg. XV. decis. 189. & 161. Add. num. 8. in recen. decis. 450. nu. 1.*
2 *dec. 284. nu. 5. par. 2.* Regulatur † nihilominus à iure, *Bart. in Extrauagant. ad reprimen. in verb. videbitur num. 8. Cæsar de Grass. decis. 8. num. 1. de sent. & re iud. Rot. in recen. decis. 365. nu. 1. par. 1. decis. 698. num. 1. par. 2. in Bononien. Parocchialis 24. Aprilis 1651. coram me in princ.* Eoque ma-
3 gis quando prout hic, † arbitrium legitur datum in commissione emanata à Signatura
4 iustitiæ, † quæ non facit rescripta gratiosa, & aberrantia ab ordine iuris, vt firmauit *Rota dec. 558. n. 1. in fin. par. 1. recen.*

De iure autem est, vt à sententia, seù decreto condemnante ad solutionem decimarum
5 appellatio suspensiua † non admittatur, *cap. ex multiplici, & cap. tua nobis de dec. 7. q. 3.* & hanc doctrinam ex his iuribus sequitur *Specul. tit. de*

de appell. §. in quibus causis, & ex quibus causis appell. poss. sub num. 4. arguens, quod sicuti non appellatur à Tributis ita nec à decimis, *l. abstinendi, & l. fin. C. quorum appell. non recip. Rebuff. tract. de decim. quæst. vlt. num.* 21. *Modern. Mediolanen. eod. tit. cap.* 8. *num.* 58. *& firmauit Rot. in Cæsaraugustana decimarum* 12. *Decembris* 1650. *coram me in princ.*

Neque solutio decimarum retardari posse videtur prætextu alicuius nullitatis, vel in-
7 iustitiæ decreti, † validitas siquidem apparet ex reuolutione processus, ex quo constat de omnibus requisitis *iuxt. decis. Caputaquen.* 260. *par.* 2.

Iustitia verò, & ipsa clarè resultat eo ipso, quod probatũ extat bona, quæ decimari prætenduntur existerè intra limites parochialis Ecclesiæ de Arganda. Tunc namque satis de iure fundatam dicuntur habere intentionem tàm Archiepiscopus, quàm Rector, aliique
8 participantes † pro exactione decimarum ex dictis bonis, *ad tex. in cap. conquerente de off. Ord. cap. cum in sua, & cap. cum contingat de decimis, & ibi Io. Andr. & alij, Rebuff. de decimis quæst.* 7. *n.* 11. *Rot. coram Caual. dec.* 487. *num.* 1. *coram san. mem. Greg. XV. decis.* 449. *num.* 1. *in Vrbinaten. decimar. coram san. mem. Innocentio X. decis.* 95. *num.* 1. *post Tamb. de iur. Abb.* Vbi hæc conclusio proce-
9 dit † etiam si agatur contra religiosos, *in Toletana decimarum* 15. *Iunij* 1648. *coram R.P.D. meo Celso, in d. Cæsaraugustana decimarum* 12. *Decembris* 1650. *coram me in princ. & in Calaguritana decimarum Sancti Asiensi* 17. *Aprilis* 1654. §. *atque coram R.P.D. Zarate*.

Magis vrgere videtur, quod dicta iuris assistentia robur, & fomentum recipit ex quasi possessione, in qua Dominus Archiepiscopus, Rector, aliique participantes reperiuntur exi-
10 gendi † controuersas decimas, huiusmodi namque quasi possessio ex quo non versamur in concursu alterius contendentis de pertinentia decimarum de per se sufficit ad fundandam intentionem pro illarum exactione, vt resoluit *Rot. dec.* 889. *numer.* 4. *& decis.* 1387. *num.* 6. *coram Seraph. dec.* 46. *num.* 5. *coram Duran. & dec.* 38. *n.* 2. *coram Coccino.*

Neque obstat, quod testes deponant tantum de solutione decimarum facta ab ante-
11 cessoribus, non autem à fratribus, † quia quasi possessio huiusmodi acquisita contra antiquos possessores, & Dominos benè suffragatur etiã contra ipsos fratres in eisdem bonis successores, vt in terminis decimarum, *Rot. in recent. decis.* 341. *num.* 1. *par.* 1. *dec.* 189. *num.* 3. *par.* 2. Et ratio est, quia in hac materia ius metitur ex
12 parte † actoris, & ita ex mutatione personæ contra quam possidetur, non remittitur possessio, vt bene *Rot. in Toletana decimar.* 15. *Iun.* 1648. *coram R.P.D. meo Celso, & in Hispalen. decimarum* 25. *Iunij* 1649. *coram bon. mem. Bichio*, §. 1. *&* 2.

Neque ad hunc effectum visum fuit suffragari posse fratribus quædam asserta priuilegia Apostolica exemptiua à solutione decimarũ respectu illorum prædiorũ quæ proprijs manibus, vel sumptibus ab ipsis coluntur, quia
13 omisso, † quod nec minus illa exhibentur in forma probanti, adhuc cum contineant spe-
14 cificam † derogationem dispositioni Concilij generalis de quo in *cap. Nuper de decimis,* non sunt illa attendenda iuxta opinionem quam Rota passim tenuit, vt pluribus decisionibus relatis dictum fuit in *Hispalen. decimarum* 27. *Iunij* 1644. *coram Eminentissimo D. Cardinali Corrado, in dicta Vrbinaten. Decimarum* 25. *Iunij* 1618. *coram san. mem. Innocentio X. in recen. dec.* 42. *num.* 10. *& dec.* 103. *numer.* 2. *par.* 7. *& in Vercellen. decimar.* 13. *Nouembr.* 1645. *coram R.P.*
15 *D. meo Cerro*, vbi † quod ad hunc effectum nec minus sufficiant clausulæ generales, sed specialis requiratur derogatio, *Cocc. dec.* 229. *nu.* 6. *& in rec. dec.* 229. *n.* 2. *par.* 2. *rec.*

16 Præterea cum dicta † priuilegia loquantur de decimis simpliciter intelligenda sunt de decimis extraordinarijs debitis iure humano, scilicet ex impositione Pontificis legatorum,
17 & similium, † cum autem de ordinarijs debitis iure diuino, ad quem effectum requiritur, vt specialis de illis mentio fiat, *Put. dec.* 65. *lib.* 3. *Caual. dec.* 247. *num.* 11. *Cocc. dec.* 279. *num.* 3. *Seraph. dec.* 605. *& dec.* 1293. *nu.* 6. *vers. ideo nulla verba, latè in Hispalen. decimarum* 27. *Iunij* 1644. *coram Reuerendiss. Corrado* §. *in proposito cum seqq. in d. Vercellen. decimar.* 13. *Nouembr.* 1645. *coram R.P.D. meo Cerro* §. *hinc etiam, & in sæpius allegata Cæsaraugustana decimar.* 12. *Nouembr.* 1650. *coram me* §. *ac supposito, vbi plures aliæ cumulantur decisiones.*

Non etiam releuat, quod priuilegia aliorũ Mendicantium fuerunt huic quoq; Religioni communicata, quia omisso, An Mendicantes gaudeant priuilegio exemptionis à solutione
18 decimarum diuinarum, † adhuc cũ in commissione non legatur facta specifica mentio dictæ exemptionis non potest fieri ad eam ex-
19 tensio, † quia tãquam exorbitans à iure communi, & tertio præiudicialis speciali expressione indigebat, *Tambur. de iur. Abb. tit.* 1. *disput.* 15. *quæst.* 18. *num.* 34. *& seqq. Caual. decis.* 243. *num.* 10. *vers. tandem, Rot. in recent. dec.* 214. *nu.* 5.
20 *par.* 2. *dec.* 40. *nu.* 8. *par.* 4. Et cùm † expressa derogatione *cap. nuper de decim.* tamquam continentis dispositionem Conciliorum, vt in his terminis dixit *Rot. in Hispalen. decimarum* 25. *Iunij* 1649. *coram bon. mem. Bichio* §. *minus releuat, & in Toletana decimarum* 28. *Ianuar.* 1650. *coram Reuerendiss. Tarraconen. & in d. Vrbinaten. decimarum. post Tambur. dec.* 95. *n.* 4.

Minus Fratribus suffragatur, vt ex eo, quod post acquisita bona non soluerunt ex illis decimas, inde videantur constituti in quasi possessione libertatis non soluendi, nam ad hunc
21 effectum † non sufficit decimas non fuisse solutas nisi & copulatiuè probetur, quod decimatores illas petierint, & fratres denegauerint solutionem, ac tali denegatione decimatores acquieuerint saltem per 10. annos, vt tenet *Mod. Perus. de manut. obseru.* 10. *num.* 100. *cum seqq. & obseru.* 58. *num.* 13. *& seqq. Rot. in Hispalen. decimarum* 19. *Iunij* 1648. §. *nec releuat coram me, & 25. Iunij* 1649. §. *dici verò non potest coram bon. mem. Bichio, & in dicta Toletana decimar.* 28. *Ianua-*

nuarii 1650. coram Reuerendiss. Terracinen. §. Nec refert.

Nihilque facit quod Testes examinati ad instantiam fratrum deponant eos in dicto oppido de Arganda Decimas non persoluisse, & indè prætendatur eos esse immunes, quia
22 dicti † Testes non concludunt negatiuam solutionis per remissionem actus à sensu deponendo, quod solutio non potuisset fieri, quin ipsi vidissent *Rota in Hispalen. Decimarum 15. Febr. 1647. coram me, §. quia naturam, & in dicta Vercellen. Decimarum 13. Nouembris 1645. coram R.P.D. meo Cerro, §. minus.*

Vlterius admissa etiam probatione generalis possessionis dicti Ordinis non soluendi Decimas in dicto Oppido, adhuc cum per Testes examinatos ad instantiam Parochi, & aliorum participantium probata existat eorum particularis possessio exigendi Decimas de controuersis bonis, vtique hæc particu-
23 laris possessio semper præferenda venit cuicumque alteri possessioni generali exemptiuę vt in puncto dixit *Rot. coram Seraph. decis. 1380. nu. 1. vers. his tamen non obstant. & in dicta Toletana Decimarum 15. Iunii 1648. §. 1. & possessio vero vniuersalis coram R.P.D. meo Celso.*

Denique non obstat allegata paupertas fratrum pro prætensa exemptione à solutione controuersarum Decimarum, quia vt ad
24 hunc effectum † paupertas suffragari posset deberet probari talis, & tanta, vt si per ipsos Decimæ soluerentur coacti essent fame perire, *Io. And. in cap. cum homines vers. persoluant, & ibi Abb. nu. 5. & aliis de Decimis Rebuff. eod. tract. q. 5. num. 14. & seqq. Rot. inter impress. post Tamb. de iur. Abb. dicta decis. 95. num. 7. & in Vercellen. Decimarum 15. Ian. 1646. coram R.P.D. meo Cerro.*

Et ità Informantibus tantum Reuerendissimo Archiepiscopo, Parocho, alijsque de dictis Decimis participantibus resolutum fuit &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Firmana Parochialis.

Veneris 4. Maii 1657.

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus laicale ex multiplicatis, & effectuatis præsentationibus probatur etiam in Ecclesia regulari per cuius secularizationem non extinguitur, nisi indiuidua mentio fiat, cum non præsumatur Papam velle præiudicare Patronis.

SVMMARIVM.

1 *Iurispatronatus vsurpationis præsumptio non cadit in familijs priuatis.*
2 *Sac. Concil. Trid. nihil innouauit in Iurepatronatus familiæ priuatæ.*
3 *Iuspatronatus ex quadragenaria possessione præsentandi cum fama, & adminiculis probatur.*
4 *Præsentationes per centum annos effectum sortitæ iustificant Iuspatronatus tanquam ex dotatione, & fundatione.*
5 *Præsentationes successiuæ, & frequentes iustificant quadragenariam concludunt.*
6 *Fama ex Testium depositionibus probatur.*
7 *Adminicula plura beneficij qualitatem probant.*
8 *Enunciatiuæ sufficiunt ad fauorem Patroni.*
9 *Papa in dubio non intendit præiudicare Patronis, Laicis.*
10 *Prouisiones Apostolicæ non mutant anteriorem statum beneficij.*
11 *Clausula (dummodo dispositio ad nos pro hac vice pertineat) Iuspatronatus præseruat, & totam gratiam restringit.*
12 *Sententiæ antiquæ pro verificatione Iurispatronatus plurimum deferendum est.*
13 *Ordinarij non solent de facili pronunciare pro Iurepatronatus.*
14 *Citationem ex lapsu 86. annorum præsumitur præcessisse.*
15 *Citari sufficit interesse habentem, & contra quem directa fuit petitio.*
16 *Permutatio cum assensu Patronorum non interrumpit præsentandi possessionem.*
17 *Iuspatronatus laico in Ecclesijs regularibus absque priuilegio Apostolico non acquiritur.*
18 *Quod intelligitur de Ecclesijs principalibus, non autem ab illis dependentibus.*
19 *Ecclesiæ secularizatio regularitatis tantum statum, & qualitatem mutat.*
20 *Iuspatronatus per Ecclesiæ secularizationem non tollitur, nisi expressè declaretur.*
21 *Et præseruatum remanet, nisi de eo fiat specialiter, & indiuidua mentio.*

DECISIO CCXXIV.

FVIT de Parochiali Ecclesia SS. Quirici, & Iacobi Castri Lapadone per obitum Marsilij vacata vti de Beneficio libero ab Ordinario per concursum prouisus Io: Baptista, quem excludere prætendens Bonifacius ad eam præsentatus ab Adamis, & Moronis, eo quod esset de illorum Iurepatronatus obtinuit Causam in Rota committi, & dari dubium an de eo constaret quo hodie per me proposito DD. affirmatiuè responderunt, ea nimirum ratione, quia cum agatur † de fa-
1 milijs priuatis, in quibus non cadit vsurpationis præsumptio Iurispatronatus non exigit exactiorem probationem, quàm de iure re-
2 quireret ante † Sac. Concil. Trid. quarum respectu nihil innouauit *sess. 24. cap. 9. de reformat.* Propterea illa verba aliasue secundum Iuris dispositionem &c. vt pluries dixit *Rot. & signanter decis. 331. num. 1. par. 2. diuers. & in recent. decis. 360. & 674. vbique nu. 2. coram Card. Caual. decis. 560. num. 1. Buratt. decis. 142. nu. 6.* Ideò sta-
3 tur ordinariæ probationi † quæ concluditur ex quadragenaria possessione præsentandi cũ fama, & adminiculis cum illius haben. ex *Bald. in l. cum super eo de re iud. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. num. 83. Cassad. decis. 2. numer. 4. de probat. Buratt. decis. 142. num. 16. & in Bonon. Iurispatronatus de Butringarijs 16. Martij 1643. §. & in omnem*

nem euentum coram bon.memor. Bichio.

4 Aut per multiplicatas † præsentationes spatio cẽtum annorum effectum sortitas, ex quibus resultat titulus Iurispatronatus ex dotatione, & fundatione, quam de illis non sit facta mentio *iuxt. Conf. Feder. de Sen. 234. vers. ad propositum, & coram Card. Seraph. decis. 1141. n. 1. Card. Caualer. decis. 560. num. 2. Andr. in eadem decis. 22. num. 3. Buratt. in decis. 142. nu. 3. & in recent. decis. 164. num. 2. par. 2. in Pistorien. Parochialis 10. Maij 1641. §. 2. probasse coram bon. mem. Card. Verospio Iuniore in d. Bononien. Iurispatronatus de Butrigarijs in princip. & in Aretina Plebaniæ 6. Februarij 1654. §. præmisso coram R. P. Domino meo Cerro.*

Huiusmodi quadragenaria immò centenaria possessio desumebatur in præsenti ex publicis documentis præsentationum, sumẽdo omissis antiquioribus initiũ ab anno 1606. vsque in præsenti non vacante tunc dicta Parochiali ad nominationem Patronorum fuit admissus quidam Io; Philippus Monacus Abbatiæ S. Crucis, per cuius obitum paulò post secutum vt pariter à Patronis nominatus successerit Antonius Brunus fuit præuia præsentatione prouisus Antonius Euangelista, & anno 1637. occasione similis resignationis per eundem factæ fuit eorum nominatione institutus alter Euangelista, quo de anno 1657. defuncto præsentatus existit à Patronis, & in-
5 stitutus vsque ad septimum † quæ quidem successiuæ, & frequentes præsentationes, & per totum dictum tempus factæ, vndequaque concluditur quadragenaria, & ex ipso probantur effectuatæ, quod per obitum, vel cessionem, cuius fuit alter præsentatus, & institutus *iuxtà conf. Oldrad. 229.* passim à Rota receptum, & canonizatum *Comitul. decis. 60. n. 9. Seraph. decis. 294. num. 1. Buratt. in citat. decis. 142. nu. 6. & 172. num. 5. & in Balneoregien. Iurispatronatus 11. Maij 1650. coram Eminentiss. D. Cardin. Otthobono.*

6 Nec fama pluribus adminiculis facta fulcita deest, † ea enim bene probatur ex Testibus Anno 1570. examinatis specificè deponentibus hanc Parochialem pluries eorum tempore vacasse, & semper ad præsentationem illorum de Adamis, & Moronis admissos Rectores, qui tanquam tales donec vixerint, vel resignauerint pacificè possederunt, & hoc idẽ à maioribus suis audiuisse subdunt, vt in *Summar. num. 3. Rot. decis. 224. num. 4. par. 1. recent. Buratt. decis. 172. num. 20. & coram Merlin. decis. 4. n. 4. & decis. 407. n. 11. & 12.*

Adminicula autem hic dantur, & quidem vrgentia, quorum primum desumitur ex antiquissima præsentatione per Procuratorem ad hoc specialiter constitutum facta de anno 1438. vt in Summ. Bonifacij nu. 1. Alterum ex prædictis omnibus Institutionibus ab Anno 1506. citra sequutis cum expressione quod hæc Parochialis esset de Iurepatronatus familiarum de Adamis, & Moronis, tertium ex litteris Apostolicis in gratia reualidatoria obtenta per Prouisum de Anno 1571. promulgata Canonizatoria prædicti Iurispatro-
7 natus de qua infra, quæ † omnia obtinent plusquam vim famæ ad probandam qualitatem beneficij ad fauorem dd. familiarum cũ
8 sufficiant † enunciatiuæ *Aret. in cap. cum causam num. 26. vbi Felin. num. 4. de probat. Paris. cons. 33. num. 7. lib. 1. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. nu. 21. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 13. nu. 141. Rot. coram Achill. de Grassis decis. 7. nu. 8. de Iurep. Merlin. decis. 148. sub n. 1. & decis. 101. n. 7. par. 6. rec.*

Non obstat, quod de anno 1570. Parochialis fuit vti de libera collata Antonio de Meis, & hanc postremam collationem esse attendendam ad elidendum Iurispatronatus iustificationem, & centenariam interruptio-
9 nem, Quia cum † Papa in dubio non intendebat præiudicare Patronis laicis id exprimat.
10 Ideò † prouisiones Apostolicæ non mutant naturam, nec anteriorem statum Beneficij *ex Calderin. decis. 26. de Præbend. Dec. cons. 126. sub num. 4. Seraph. decis. 799. num. 3. decis. 1273. num. 2. decis. 1301. & 1364. nu. 4.* vel concurrant actus positiui in contrarium, puta quia Patroni præsentare tentauerint, & fuerint reiecti iuxtà monitum *Gemin. in cap. cum te num. 9. de Præben. in 6. Rot. decis. 109. nu. 8. par. 2. diuers. & coram Duran. decis. 74. num. 57. & in d. Aretin. Plebaniæ §. non obstat coram R. P. D. meo Cerro.*

In proposito autem vtrumque deficit, nam Papa nedum expressit quod liberè conferebat in Patronorum præiudicium, sed potius colligitur oppositum, ex quo in litteris adiecta
11 fuit † clausula dummodò dispositio ad nos pro hac vice pertineat, qua mediante censetur Iuspatronatus præseruatum, nec voluisse quatenus Parochialis non esset suæ liberę collationis, ad quam clausula prædicta totam gratiam restringit *Rot. coram Seraph. decis. 755. nu 1. Buratt. decis. 150. in fin. in rec. decis. 777. nu. 6. par. 2. Adden. ad Greg. decis. 414. Litt. A. G.*

Multo minus affirmari potest quod Patroni præsentare volentes fuerint reiecti, quin immò cum Antonius Apostolicus esset familiaris de Vrbino, tunc temporis Abbatiæ Auellanæ, & huius Ecclesiæ Commendatarij curauit idem Cardinalis primo illum à Patronis præsentari, sicut paulò post fecerunt, vt apparebat ex datis in Summ. Bonifacij n. 7. & postea ad præseruan. Patronatus Iura ad eorundem Patronorum petitionem causam verificationis illius commisit Gubernatori Ciuitatis Lauretanæ, qui ser. seruan. exhibitis antecedentibus præsentationibus, & Institutionibus, & Testibus supra relatis formiter examinatis per diffinitiuã sententiam pronunciauit Ius præsentandi ad controuersiam Parochialem ad prænominatos Adamos perti-
12 nere, cui tam antiquæ sentẽtiæ per Commissarium specialiter à Cardinali Commendatario deputatum latè plurimum deferendum est pro verificatione, & confirmatione Iuris-
13 patronatus, quia † Ordinarij non solent de facili pronunciare in Patronatu, cum præiudicent eorum collationi *Rip. respons. 1. & 7. de caus. possess. & propriet. Rot. decis. 10. de Iurepatr. Caual. decis. 378. num. 7. & in dicta Bonon. Iurispatronatus de Butringarijs coram bo. me. Bichio §. mortuo*

tuo de Anno, & in Bonon. Iurispatronatus 1. Iulij 1654. §. præsertim coram R.P.D. Celso.

Non afficit quod dicatur non constare in prædicto Iudicio fuisse citatum Procuratorē Fiscalem Archiepiscopatus Firmi, & proindè sententiam super Patronatu lata sit nulla, nec attendenda, quia † præter quod ex lapsu
14 annorum 80. præsumitur in omnibus iustificata, ac præcessisse citationem *Bald. in cap. vnico num. 11. de Milit.* sufficit fuisse † citatum ipsum prouisum, qui vltrò erat Vicarius Ar-
15 chiepiscopi de cuius interesse agebatur, & contra quem directa fuit petitio *l. de vnoquoque 47. vbi gloss. in verb. quem causa ff. de re iudic. Rot. in Bonon. Beneficij 31. Martij 1653. §. Nec refert coram Me.*

Neque pro centenariæ interruptione, & statu contrario collatiuo fundamentum fieri posse dicebatur in permutatione ab eodem Antonio de anno 1572. facta ad fauorem Io: Antonij Gratiani, & successiua resignatione istius anno 1599. in personam Marsilij per cuius obitum euenit præsens vacatio; Siqui-
16 dem † permutatio fuit admissa assentientibus Patronis, & pro valida resignatione, deindè gratia perindè valere, vndè in vtraque fuit adhibitus Patronorū cōsensus æquipollet veræ præsentationi ad finem, vt continuata, non autem interrupta dicatur centenaria possessio præsentandi *Rot. coram Crescentio decis. 2. de Iurepatronatus, & in dicta Bononien. Iurispatronatus coram R.P.D. meo Celso, §. Prout.*

Non vrget quod Patroni teneantur exhibere Priuilegium Apostolicum ex quo versamur in Ecclesia Regulari, † in qua absque
17 tali Priuilegio in limine fundationis non acquiritur Iuspatronatus *cap. nobis 25. vbi gloss. in verb. nisi obstet de Iurepat. Rot. in recent. decis. 29. num. 9. par. 7.* quoniam † id habet locum in
18 Ecclesijs principalibus Monasterialibus, Cōuentualibus, & Collegiatis, non autem in his enim vti dependentibus ab illis rectè acquiritur Iuspatronatus laico absque vllo Priuilegio, & declarat idem *text. in d. cap. Nobis vers. secus tamen est,* & sequitur *Lambertin. de Iurepatr. art. 7. lib. 1. par. 1. quæst. 11. num. 4. & lib. 2. par. 1. art. 23. q. 7. n. 3. vers. 2. membr.*

Postremò non obstat, quod versamur in Ecclesia sæcularizata, quæ saltem post sæcularizationem, & vnionem factam Collegio Germanico Abbatiæ S. Crucis Auellanæ à san. mem. Greg. XIII. de anno 1584. perdiderit statum antiquum Patronalem, & effecta liberę collationis, quia nec ex iure communi, nec ex Bullę sæcularizationis tenore id argui posset, nec ex Iuris dispositione, † quia
19 per sæcularizationem regulariter censetur mutatus status, & qualitas regularitatis, in cæteris verò † iura tam actiua, quàm passiua
20 integra remanent ipsi Ecclesiæ, † & Patronis nisi expresè tollantur *Innoc. in cap. Abbate 25. in fin. & ibi Butr. num. 22. de verb. signif. Oldrad. cons. 267. num. 1. Gemin. cons. 125. num. 12. Rot. decis. 358. num. 2. & seq. par. 5. recent. & coram bo. me. Merlin. decis. 547. num. 5.* Nec ex verbis Bullæ, quæ potiùs conseruant ius Patronorum, dum excipiuntur Beneficia, & alia ad Abbatem spectan: hæc autem Parochialis talis non erat, quia est distincta, & separata ab Abbatia, nec vnquam docetur à Commendatario collata, & proinde vt anteà erat remansit de Iurepa-
21 tronatus laicorum, quorum † ius semper extat reseruatum, nisi de eis fiat specialis, & indiuidua mentio ex supra allegatis, vt notant *Rebuff. cons. 106. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 18. num. 1. cum seq. Rot. decis. 631. num. 4. par. 3. & decis. 482. num. 13. par. 4. tom. 2. recent. in Mutinen. Bonorum 23. Iunij 1642. §. Non verum, versic. vnde patet coram Reuerendissimo Terracinen.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Rauennaten. Successionis.

Lunæ 7. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Legitima, quæ ex omnibus bonis matris detrahitur, nullo onere grauari potest, & illa non potest plus relinquere secundo viro, quam filijs primi matrimonij Rauennæ Statut. de bonis dotalibus, extradotalibus, & paraferna libus disponens, perpenditur.

SVMMARIVM.

1 *Legitima detrahitur ex omnibus bonis, siue dotalibus, siue extradotalibus absque onere.*
2 *Legitimæ ex conditionibus testamentariis non potest præiudicium inferri.*
3 *Legitima in numero sex filiorum est semis totius hæreditatis deducto ære alieno.*
4 *Filii in detractione legitimæ computantur in capita.*
5 *Dotalia bona sunt æqualiter inter filios diuidenda.*
6 *Filii non possunt in portione legitimæ fraudari.*
7 *Mater potest filios inæqualiter instituere.*
8 *Vxoris dispositio intuitu secundi viri subiacet dispositioni l. hac Edictali C. de secund. nupt.*
9 *Non sustinetur, sed reducitur ad æqualitatem inter filios vtriusque matrimonii.*
10 *Iuris præsumptio vti vaga nimis non solet attendi.*
11 *Vxoris dispositionem fuisse contemplatione secundi viri ex verbis institutionis probatur.*
12 *Vxoris institutio comprehendens filios nascituros coniugali potiùs, quam filiali amore motam conuincit.*
13 *Patri in bonis aduentitiis filiorum debetur vsusfructus.*
14 *Vxoris dispositionem secundi viri commodum respicere, est materia coniecturalis, & difficilis probationis.*
15 *Testamentum ad euitandam legis prohibitionem conditum nullius est roboris.*
16 *Decis. 173. & 443. coram san. memor. Greg. declarantur.*
17 *Viri contemplatio sufficit, licet commodum dispositionis in alterum referatur.*
18 *Contemplatione, & intuitu cuius datur, illi datum videtur.*
19 *Coniecturæ in vltimis voluntatibus simul iunctæ considerari debent.*

20 Ma-

20 *Mater de bonis extradotalibus, & parafernalibus testari potest ex statuto Rauennæ.*
21 *Statutum Rauennæ respectu dispositionis mulierum circa filios, & virum, se conformat l. hac Edictali, quo ad dotem.*
22 *Quo verò ad bona extradotalia, & parafernalia d. legi derogat.*

DECISIO CCXXV.

EXortis controuersijs inter Co. Ioannem Baptistam, & Iacobum de Vizzanis filios Elisabeth Columbæ ex primo matrimonio, ac Ludouicum & alios tres fratres de Manzonis natos ex secundo super successione in bonis maternis illisque diuersimodè compositis à Iudice Compromissario, & ab A. Cam. tandem causa ad Rotam deuoluta, & mihi commissa dubitaui hodie an & quæ portio Vizzanis debeatur in eisdem bonis, fuitque resolutum.

1 Primò deberi † legitimam detrahendam ex omnibus bonis eiusdem Elisabeth, siue dotalibus, siue extradotalibus reiecto quouis onere, ac dilatione tàm in proprietate, quàm
2 in vsufructu in † qua nullum potuit eis præiudicium inferri ex conditionibus, & grauaminibus in testamento appositis *l. quoniam in prioribus l. sancimus in principio §. cum autem, & Auth. nouissima C. de inoff. test. & in corpore vndè sumitur, & §. prohibemus ibique gloss. in verb. relinquat in Auth. de trient. & semis. & §. hæc autem disposuimus Auth. vt cum de appellat. cognou. Bart. in l. vxori meæ num. 3. ff. de vsufr. legat. Bald. in l. fin. sub nu. 9. vers. si autem relinquit liberos C. de induct. iud. toll. Rot. coram Card. Caualer. decis. 256. nu. 1. & seqq. in rec. decis. 579. nu. 1. par. 5.* & in his terminis responsum fuit *in Romana Successionis* 18. *Maii* 1646. *coram Eminentiss. D. Cardin. Corrado, §. Primo deberi in Bononien. Successionis* 15. *Martii* 1647. *coram bo. me. Bichio, §. secundo præmittendum est, & in alia Bononien. Successionis* 3. *Martii* 1651. *coram R. P. D. meo Cerro, §. Primo quis.*

3 Hæc autem † portio inspecto numero sex filiorum ex vtroque matrimonio susceptorũ est semis totius assis hæreditatis deducto ære alieno *§. Primo si vero vltra quatuor Auth. de trient. & semiss. d. Auth. nouissima C. de inoff. testam.* de quo semisse duæ vnicæ spectant ad Vizza-
4 nos aliæ verò quatuor ad Manzonos † cum omnes in capita computẽtur pro æquali portione vt habetur *in d. §. 1. vers. si vero vltra quatuor Auth. de trient. & semiss. Rot. decis 47. sub n. 26. vers. attamen & seqq. par. 6. rec.*

5 Secundò (detracta legitima omnium filiorum) † ex residuo bonorum dotalium deberi tertiam partem Vizzanis aliàs verò duas partes Manzonis *iuxt. l. cum aliis §. ad maternas C. de secund. nupt. §. nec illud Auth. de nupt. Roman. cons. 477. per tot. Rot. decis. 137. n. 1. vers. cum æqualiter par. 6. recen. & in dicta Romana Successionis* 18. *Maii* 1656. *coram Eminentiss. D. Cardinali Corrado §. Tertio dixerunt.*

Non obstat testamentaria matris dispositio quæ licet inæqualis, vtpotè continens institutionem filiorum primi matrimonij in sola legitima, aliorum verò secundi matrimonij in omnibus bonis nihilominus substinetur,
6 dum primi † legitima eis debita non fuerunt fraudati *per Text. in §. illud quoque (penult.) in Auth. de nupt. Bald. in l. hac Edictali num. 6. C. de secund. nupt. Dec. cons. 245. nu. 1. vers. quia mater cum aliis per Rot. coram sa. me. Greg. decis. 173. num. 2. & decis. 443. num. 1.* Quia conclusio non procedit
7 quando huiusmodi † dispositio fuit facta intuitu, & contemplatione secundi viri, nam hoc casu subiacet legi hac Edictali C. de secund. nupt. Perindè ac si nominatim in eum
8 directa fuisset. † Ideòque non sustinetur, sed reducitur ad æqualitatem inter eosdem filios juxtà veriorem, & equiorem sententiam, quam approbauit *Imperator in d. §. illud quoque Rimin. Iun. cons. 428. à nu. 1. & plur. seqq. Thesaur. decis. 170. à nu. 4. & seqq. & nu. 11. vers. Verum ego Franc. decis. 435. à num. 1. & seqq.* ac num 44. *Mastrill. decis. 175. n. 14. cum seq. Fontanel. de pact. nupt. concl. 5. gloss. 8. n. 24.* ac tenuit *Rota in d. Romana Successionis* 18. *Maii* 1646. *coram Eminentiss. D. Card. Corrado, §. quia dixerunt,* fuisse autem dispositionem Elisabeth contemplatione secun-
9 di viri factam † ommissa Iuris præsumptione, quam vti nimis vagam Rota non solet attendere, vt dictum fuit penes *san. me. Gregor. decis. 443. num. 3. & in d. Romana Successionis coram Eminentiss. D. Card. Corrado, §. quod autem.* Vi-
10 sum fuit DD. satis probari nedum † ex verbis Institutionis vniuersalis expressam viri commemorationem amoris erga illum præseferentibus, ibi, *Giacomo mio figlio come col detto Sig. Francesco mio diletto marito &c.* vt in specie ponderat *Socin. Sen. cons. 72. sub n. 11. vers. sed prædictis non obstan. lib. 3. Surd. decis. 322. sub n. 46. vers. tamen fallit & seqq. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 16. num. 5. Hodiern. ad l. hac Edictali qu. 2. sub n. 50. vers. & ratio esse potest ac seq.* sed etiam quia † Institutio comprehendit filios nascituros qui cum essent matri incogniti conuincit
11 ipsam non amore filiali, sed coniugali motam fuisse ad illos instituendos, vt bene aduertit *Socin. Sen. d. cons. 72. sub n. 11. vers. ex quibus lib. 3. Franc. decis. 435. n. 3. & seq. Surd. d. decis. 322. sub num. 47. vers. & hæc opinio cum plurib. seqq. Mastrill. d. decis. 175. num. 27. Mantic. de coniect. d. lib. 8. tit. 16. n. 7. Hodiern. in d. l. hac Edictali q. 1. nu. 41. & quæst. 2. in fine,* Accedit, quod non fuit prohi-
12 bitus † vsusfructus de Iure Patri debitus in bonis aduentitijs filiorum *ex l. cum oportet C. de bonis quæ liber.* quod non alia ratione factũ censetur quam ad vtilitatem eiusdem viri, vt probant *Eugen. cons. 1. num. 30. vers. 2. principaliter lib. 2. Saderz cons. 147. sub num. 1. vers. 1. est Surd. cons. 250. sub n. 33. vers. Præterea Mastrill. dec. 175. sub nu. 21.* & admisit *Rota in d. Romana Successionis* 17. *Maii* 1649. *coram Eminentiss. D. Card. Corrado, §. quin imò contemplationem &c.* vbi respondet contrarijs, Ac demum hoc ipsum comprobat. Tum modus disponendi diuersimodè seruatus in donatione scutorum 1200. filijs primi matrimonij facta ante secundas nuptias in cuius limine mater nullum onus adiecit, ac declarauit medio Iuramento eam liberalitatem exercere ex eius certa scientia, ac libera,

ra, & spontanea voluntate, & ob amorem
quo semper prosequuta fuit, & tunc magis
prosequebatur dd. eius filios, in testamento
autem contrarium profitendo expressit di-
ctam pecuniæ quantitatem donasse circum-
uentam, ac diuersis artibus subductam, ius-
sitque in legitimam imputari. Tum totius
testamenti ac Codicillorum contextus cum
plenissima liberatione à redditione rationis,
alijsque declarationibus, & cauthelis com-
modum secundi viri respicientibus † quæ
13 omnia in hac materia coniecturali, ac diffi-
cilis probationis satis videntur conuincere
totum testamẽtum cum omnibus in eo con-
tentis pręcipuè mariti affectione, & contem-
platione conditum fuisse, ac ea forma conce-
14 ptum ad euitandam legis prohibitionem,
quod proindè nullius est roboris *ex text. in d.
l.hac Edictal. §.sin verò postquam, & in §. optimè
in Auth. de nupt.* & in specie concludunt *Rimi-
nald.Iun.cons.243.à nu.31.cum seqq.Laderz.d.cons.
147.sub n.1. vers.quarto est Mastrill.d.decis.175.à
n.19.& seqq.Bardellon.cons.4.n.44.cum seq.per tot.
Rota in d. Romana Successionis 18. Maii 1648. co-
ram Eminentiss.D.Card.Corrado, §.quia contrariæ
in fine.*
15 Nec † aduersantur decis.173.& 443.coram
san:me:Gregorio, quia in eo casu constabat,
quod vxor tempore conditi testamenti à se-
cundo viro diuerterat quodque erga illum
non erat bene affecta cuius contrarium in
pręsenti casu concurrit ex prædictis.
Minus obstat, quod ex dicta dispositione
nullum resultet commodum secundo viro.
16 Nam (pręter quod contrarium supra ostẽ-
sum fuit.) Non ideò excluditur eius † per-
sonę contemplatio quę sufficit licet commo-
dum dispositionis referatur in alterum, vt
probat *text.in l.fideicommissa §.penult.* vbi plerũ-
que autem intelligendum est priuati causa
hoc fecisse licet emolumentum publicatio
quæratur ibique *Goffred.& Fulgos. ff.de leg.3.&
melius in l.penultim.in fine principii*, ibi facilioris
suspicio per filium scriptum hæredem quam
uis emancipatum adeuntem liberti hæredi-
tatem ipsum Patronum habere, cum omnia
quæ nostra sunt liberis nostris ex voto pare-
mus &c. *ibique gloss. in verb. Patronum habere de
bonis libert.*
17 Est enim regulare quod illi † datum vide-
tur cuius intuitu, contemplatione & opera
datur *l.solutum §.solutam ff.de pign.act.l.si sponsus
§.generaliter ff.de donat.Surd.d.decis.322.nu.51.in
fine Mastrill.d.decis.175.nu.18.* cum alijs relatis
*in dicta Romana Successionis 17. Maij 1649. coram
Eminentiss.D.Card.Corrado, §.Primo.*
18 Neque releuant responsiones contra sin-
gulas coniecturas allatæ, quia ad hunc effe-
ctum non vt singulæ sed simul iunctæ consi-
derari debent, vt in terminis concludunt *La-
derz.d.cons.147.sub num.1.vers.quarta est Mastrill.
d.decis.175.sub num.19.vers.eoque magis & seqq.ac
alij relati in d.Romana Successionis 14.Iunij 1647.
§.quia contrariæ vers.ac demum & 17. Maij 1649.
§.& licet coram Eminentiss.D.Card.Corradò.*
19 Ex bonis † vero extradotalibus, & para-
phrenalibus nulla portio vltrà legitimam de-
betur Vizzanis, sed integrè spectant ad Man-
zones vigore testamenti Materni, quod in
hac parte rectè substinetur ex statuto Rauen-
næ *lib.3.cap.15.* Cuius dispositio respectu ho-
rum bonorum derogat l.hac Edictali, quod
fieri potest, vt dixit *Rota decis.432.num.3.par.1.
diuers.pænes san.me.Greg.d.decis.173.nu.7.Buratt.
decis.396.pariter n.7.ac in alijs.*
20 Huiusmodi autem derogatio resultat, quia
statutum † respectu bonorum dotalium, quod
vxor si testata decedat relictis filijs tàm vlti-
mi, quàm secundi vel alterius matrimonij
de dictis bonis quomodocunque disponere
valeat dummodò filijs suis masculis vel fœ-
minis legitimam quocunque etiam titulo re-
linquat & dummodo marito suo tantum re-
linquat quantum vnus ex filijs suis masculis
alterius matrimonij ex eodem testamento
21 consequetur. † Et in hac parte non solum
non aduersatur l.hac Edictali, sed cum illa
omninò se conformat in quibus terminis ita
respondit *Rota in Rauennat.Laudi 28.Iunij 1613.
coram bon.mem. Card. Fabritio Verospio in rec. de-
cis.123.n.3.par.4. repetita apud Merlin.de legit.de-
cis.104. eod.nu.3.* Respectu verò bonorum ex-
tradotalium & paraphrenalium excepta pari-
modo legitima concedit vxori liberam fa-
cultatem de illis disponendi ad fauorem cu-
iuscumque etiam mariti nullatenus adiecta
illa conditione, seù limitatione quod tantun-
dem ei relinquere possit quantum ex eodem
testamento consequitur vnus ex filijs alterius
22 matrimonij: † Vndè manifesta quo ad hæc
resultat repugnantia, & incompatibilitas, &
per consequens implicita dictæ legis deroga-
tio, quæ sufficit *Franc.decis.435.n.24. Molphes.
ad consuetud.Neapol. par.3.de success.ex test.qu.12.
per tot.& admisit Rota in decis.432.sub n.3.vers.vel
saltem par. 1. diuers. & in d.Rauennaten. Laudi sub
n.3.vers. vel saltem par.4.rec.& in d.Romana Suc-
cessionis 14.Iunij 1647. coram Eminentiss.D.Card.
Corrado, §.quia licet vers. attamen procedit, ac in
Bononien.Successionis 15.Iunii 1648. coram bo.me.
Bichio, §.Primo quia.*
Cæterum an dos scut.3000. secundo viro
promissa, & fructus bonorum extradota-
lium, & paraphrenalium ab eodem viro per-
ceptis durante matrimonio calculari debeant
ad commodum hæreditatis maternæ iuxta
aliud Statut.d.Ciuit.lib.3.cap.16. Sicuti an scu-
ta 1200. liberè donata filijs primi matrimonij,
imputari debeant in eorum legitimam,
prout mater in testamento declarauit DD.
dixerunt non esse præsentis inspectionis ideo
reseruarunt particulariter videri.
Et ità resolutum fuit vtraque parte Infor-
mante &c.

R.P.D.

R. P. D. PRIOLO.

Auenionen. Bonorum.

Lunæ 7. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

In hac Decisione Testamenti fiduciarij materia tractatur, & cum vt dicatur tale duo copulatiuè requirantur, verba scilicet id præseferentia, & causa, vtrumque plenè dilucidatur.

SVMMARIVM.

1 *Donatario pro augmento dotis debentur, & quantitas donata, & fructus.*
2 *Legatario præ legato competit hypotheca.*
3 *Et debentur fructus à die aditæ hæreditatis.*
4 *Testamentum confidentiale, vt sustineatur duo debet continere, verba id præseferentia, & causam.*
5 *Testamentum esse fiduciale, ex quibus verbis deprehendatur.*
6 *Testamenti confidentialis causa debet esse certa, & concludens.*
7 *Testatorem confidentiam coram testibus patefacere non est verisimile.*
8 *Testes exceptiones patientes, nec contestes non probant.*
9 *Confidentia per testes etiam singulares probatur.*
10 *Et hoc procedit si testamenti verba sunt dubia, & ambigua.*
11 *Testes ad inducendam ex integro nouam dispositionem, debent esse loco, tempore, ac dicto contestes.*
12 *Contractus super hæreditate facti; eius restitutioni repugnant.*
13 *Ignorantia ex articulis datis super publica voce, & fama excluditur.*
14 *Testes singulares etiam adminiculati confessionem extraiudicialem non probant.*
15 *Confessio contraria verbis Testamenti non attenditur.*
16 *Donatio ex defectu, seù falsitate causæ finalis corruit.*
17 *Actus per se nullus non sustinetur ex adiectione causæ.*
18 *Causa debet aliundè probari, quam per assertionem gerentis.*
19 *Donatio facta à persona in domo donatarii commorante præsumitur per suggestionem.*
Sicuti etiam in articulo mortis.
20 *Præsertim stantibus clausulis insolitis, ac pactis.*
21 *Vsusfructus reseruatio in moribundo vana est, & affectata.*
22 *Clausulæ insolitæ pro maiori cauthela, & actus validitate appositæ fraudis, ac doli suspicionem augent.*

DECISIO CCXXVI.

PROSEQVENDO disputationem super reseruatis in decisione edita coram bon. me. Dunozetto Decano sub die 9. Iunij præteriti, censuit hodie Rota constare de bono Iure Francisci ac Ioannis Baptistæ etiam ad effectum manutentionis.

Bonum Ius Francisci resultat ex donatione scu. 100. ei facta per Florettam de anno 1638. in contractu matrimonij inter ipsum, & aliam Florettam donatricis neptem initi,
1 cuius vigore debentur † donatario, nedum quantitas donata, sed etiam fructus illius cum donatio emanauerit pro augmento dotis pro quo fructus debentur non secus, ac ipsa dote vt in specie probant *Surd. de alim. tit. 1. quæst. 42. sub nu. 78. vers. & sicuti debitor Thesaur. decis. 45. per tot.* & dixit *Rota decis. 300. num. 10. par. 6. rec. in Auenion. Pecuniaria 10. Decembris 1646. coram R. P. D. meo Verospio, vt in dicta decis. bon. memor. Dunozetti, §. Denique.*

Ius verò Ioannis Baptistæ prouenit ex legato vineç controuersæ ab eadem Floretta ei
2 relicto, pro † quo competit legatario hypotheca *ex l. 1. C. comm. de leg.* † Ac debentur etiã
3 fructus rei legatæ quæ erat propria Testatricis, & cuius dominium recta via potuit in legatarium transferri à die aditæ hæreditatis *ad text. in l. Herennius la 1. ff. de vsur. l. quæsitum ff. de acquir. rer. dom. lib. 1. Cod. de vsur. & fuit rei leg. Rota coram Penia decis. 920. n. 2. & 4. & apud Pacif. de Salu. interd. decis. 159.*

Non obstat quod hæc Vinea spectet ad hæreditatem Iacobi Maurelli senioris qui Florettam vxorem instituit hæredem in triente sub fiducia, aut onere restituendi Iacobo Iuniori quia de huiusmodi fiducia vel onere non cõ-
4 stat quippè ad hunc effectum † duo copulatiuè requiruntur, verba scilicet Testamenti id præseferentia, & causa ob quam Testator voluerit potiùs fiduciare, & secreto hæreditatis restitutionem committere quam palam, ac directè in testamento inserere, vt desumitur ex *Text. in l. in fideicommiss. 3. §. cum Pollidius ff. de vsuris in l. quidam cum filius familias 46. ff. de hæred. instit. & in l. secus saturninus 46. ff. ad Trebell.* in quibus vtrumque concurrebat, & notat *Bald. in d. l. in fideicommissi §. cum Pollidius ibidemque Ciriac. vers. ego duplici Bertaz. consil. ciu. 8. n. 8. Honded. cons. 51. nu. 88. lib. 2. Peregr. de fideic. art. 3. num. 19. vers. & fiduciariam Cost. Iure fisci lib. 3. tit. 19. nu. 3. Rota coram Card. Caual. decis. 431. nu. 2. coram Buratt. decis. 351. n. 13. par. 4. tom. 2. & in Bononien. Iurispatronatus 4. Iulii 1646. §. 1. & in Carpentoraten. Hæreditatis 28. Iunii 1647. §. vt enim hæres fiduciarius coram bo. me. Bichio.*

In præsenti verò neutrum concurrit non verba quia Testator institutis hæredibus eadem Floretta in triẽte; Patre Maurello in alio triente, & Iacobo nepote in alio addidit, ac declarauit, vt sequitur.

Item quod dictus Iacobus Maurellus nepos erit satisfactus, & non poterit quocumque tempore, neque sui non poterunt vnquam aliquid petere, habere, neque prętendere super dictis alijs duobus terrijs dictorum bonorum & hæreditatis quoquomodo aut pro quauis causa fuerit, esse potuerit, licet necessario hic exprimi debeat.

5 Quæ † verba tantum abest, quod denotent fiduciam, vel onus restituendi præseferant, quin potiùs directo illi repugnant, ac aduersantur, vt in terminis responsum fuit *in dicta Carpentoraten. hæreditatis coram bo. me. Bichio, §. ac in casu nostro deficit etiam causa*, quia sicuti Testator

ſtator palàm ac directè inſtituit eundem Ia-
cobum in vno triente ità quoque poterat il-
lum inſtituere, vel ſubſtituere in alio de quo
agitur.

Ea verò quæ aſſertur quod Teſtator de hoc
triente ita depoſuerit, vt Floretta bene tracta-
retur à nepote; inepta viſa fuit ſiue quia id po-
terat nepoti coniungi, ac ſpecialiter præcipi
in teſtamento ſub aliqua pæna in caſum con-
trauentionis quod tutiùs erat, ſiue quia ne-
pos certus non fuiſſet quod bene tractando
Florettam hæres ab illa inſtitueretur, in eo-
6 dem triente. † Cauſa autem debet eſſe certa.
& concludens, vt bene vtrumque ponderauit
*Rota in ſæpè allegata Carpentoraten. Hæreditatis co-
ram bo.me. Bichio, §. eo minus.*

Nec releuant Teſtes numero ſupra viginti
de huiuſmodi fiducia deponentes, quia non
merentur fidẽ. † Tum quia non eſt veriſimile
7 quod Teſtator coram tot Teſtibus patefecerit
cõfidentiam, quam noluerit in teſtamẽto ex-
primere, ne Iacobo innoteſceret vt prætendi-
ditur *Abb. in cap. quia veriſimile propè finem de
præſumpt. Crauett. conſ. 281. nu. 6. Rota coram Card.
Seraph. deciſ. 1129. n. 2. & poſt 2. vol. conſ. Farinacc.
deciſ. 100. ſub n. 13. verſ. vltra quod,* tum † quia
8 patiuntur quamplures, & releuantes excep-
tiones nec ſunt conteſtes de loco tempore,
ac dicto vt latè probatur *in deciſ. Rotæ Aueniō-
nen. in hac cauſa edita à num. 74. vſque ad nume-
rum* 128.

9 Non obſtat quod † ad probandam confi-
dentiam admittuntur Teſtes etiam ſingula-
res *iuxtà conſ. Caſtrenſ. 395. num. 1. poſt medium,
verſ. Iſti quidem Teſtes lib. 2.* quem alij ſequun-
tur.

10 Quia concluſio locum habet † quãdo ver-
ba præcedentis diſpoſitionis ſunt dubia non
autem ſi (prout hic) ſunt per ſe clara, & ex-
cluſiua confidentiæ, & ratio eſt, quia primo
caſu probatio, non tangit ſubſtantiam, ſed præ
ſe fert duntaxat declarationem diſpoſitionis
iam factæ, verbis tamen ambiguis conceptæ
pro qua Teſtes ſingulares ſufficiunt; ſecundo
11 verò caſu † probatio tendit ad inducendam
ex integro nouam diſpoſitionem reuocato-
riam præcedentis ad quem effectum Teſtes
debent eſſe, loco, tempore, ac dicto conteſtes
nec ſufficiunt ſingulares, vt bene in terminis
diſtinguunt *Grat. diſcept. 650. n. 24. cum plur. ſeqq.
Rot. coram Buratt. d. deciſ. 616. nu. 16. in d. Carpento-
raten. Hæreditatis 28. Iunii 1647. §. Vnde non vrget
& 5. Iunii 1648. §. 2. Quia teſtes coram bon. mem.
Bichio.*

Prætereà eorum dicta penitùs deſtruuntur
ex quampluribus qui contrariam obſeruan-
tiam demonſtrant, & comprobant illam vti
veram hæredem non autem fiduciariam ag-
nitam fuiſſe præcipuè enim † ex diuiſione
12 bonorum hæreditariorum, & contractu ſu-
per domo ac Cenſu hæreditarijs, quæ omni-
nò repugnant oneri reſtitutionis, vt in termi-
nis aduertit *Rota in ſupra allegata deciſ. 116. n. 20.
coram Buratt. ac in d. Carpentoraten. Hæreditatis co-
ram bo.me. Bichio, §. nec autem obſeruantia &c.*

Gratiſque allegatur quod Iacobus non ha-
beret notitiam huius pacti confidentialis,
quia in articulis med. iuramẽto ab eo produ-
ctis poſuit de hoc fuiſſe publicam vocem, &
13 famam † vndè excluditur illius ignorantia
iuxtà tradita *à Pereg. de fideicommiſſis actu 52. nu-
mer. 104. verſ. quintus vbi famam Trentacinq. var.
reſolut. lib. 3. tit. de tranſact. reſol. 1. num. 26.* cum
alijs relatis *in d. Carpentoraten. Hæreditatis, §. quo-
que Claudius in fine.*

Minùs obſtat confeſſio extraiudicialis ab
eadem Floretta emiſſa ſuper d. confidentia,
nam præter quod de ea deponunt ijdem Te-
14 ſtes defectuoſi, ac ſingulares qui regulariter
non probant confeſſionem extraiudicialem,
quamuis ſingularitas ſit adminiculatiua *Alex.
conſ. 68. n. 8. lib. 3. Put. deciſ. 466. n. lib. 2. in Cor-
rect. Card. Seraph. deciſ. 1172. n. 5. Burat. deciſ. 117.
num. 8. & in d. Carpentoraten. Hæreditatis 28. Iunii
1647. §. Vndè & 5. Iunii 1647. §. Vnde & 5. Iunii
1648. §. Quia Teſtes &c.* adhuc † attendi non
debet cum ſit de directo contraria verbis te-
15 ſtamenti, & facto ipſius Florettæ, ac Iacobi
Iunioris iuſtificato per Inſtrumenta publica,
& iurata *Surd. conſ. 403. n. 67. Rota deciſ. 198. nu. 1.
& deciſ. 283. n. 16. par. 6. rec.* ac in alijs.

16 Excluſa autem fiducia † corruit quoque
donatio eidem Iacobo facta per Florettam,
tam de bonis hæreditarijs, quam proprijs ex
defectu, ſeu falſitate cauſæ finalis quę (vt
apparet ex illius prœmio) tota verſatur in
dicto confidentiali onere, vt latè probant
*Quidop. deciſ. 632. ſub num. 1. verſ. nec etiam valet
cum ſeqq. Dec. reſp. 32. nu. 33. lib. 3, Grat. diſcept. 96.
n. 26. cum plur. ſeqq. & diſcept. 558. nu. 24. & 25. Ci-
riac. contr. 65. num. 19. & ſeqq. Rot. coram Buratt. de-
ciſ. 282. n. 8. & 9. in rec. deciſ. 20. nu. 1. & 2. par. 5. &
in Romana Domuncularum 20. Febru. & 26. Iunii
1648. coram bo. me. Dunozetto.*

Nec releuant adiectę aſſertiones, pro exo-
neratione conſcientiæ, ac de implemento vo-
luntatis viri defuncti, qui tale onus iniunxit;
17 Quia † actus per ſe nullus non ſuſtinetur ex
adiectione cauſæ quæ reddit illum validum,
18 niſi ea probetur aliundè quam per aſſertio-
nem gerentis *l. qui teſtamentum ff. de probat. l. cum
quis decedens §. Titia ff. de legat. 3. Caſtr. conſ. 177.
ſub n. 2. verſ. nam illa verba lib. 1. Decius conſ. 132.
n. 2. Lancell. deciſ. Granat. 84. nu. 16. in fine Rota de-
ciſ. 52. n. 5. & deciſ. 526. nu. 10. par. 1. rec. & in ter-
minis reſponſum fuit in Romana Donationis 31. Ia-
nuarii 1648. coram R.P.D. Veroſpio, §. neque hanc
ſolemnitatem.*

19 Prętereà dictæ aſſertiones † ſicut ipſa do-
natio proceſſerunt à vetula repueraſcente
in domo donatarij commorante, ac ferè in
mortis articulo inſtituta quę omnia ſuadent
donationem fuiſſe per ſuggeſtionem, vt reſ-
pectiuè probant *Comitol. conſ. 65. ſub num. 32.
verſ. quod in Domo Donatarii lib. 1. Dec. d. reſp. 32.
n. 13. 15. et ſeq. lib. 3. Mantic. de coniect. ult uol. lib. 2.
tit. 6. n. 9. Theſaur. Iun. quæſt. forenſ. lib. 1. qu. 56. ſub
n. 10. Rota coram Mantic. deciſ. 60. n. 6.* Præſertim
20 ſtantibus clauſulis † & pactis inſolitis in ea
appoſitis videlicet promiſſione eiectionis ad
quam regulariter donans non adſtringitur
palliata, ac inutili reſeruatione librar. 800. ob

ob ingentes alienationes bonorum à donatrice per antea factas in ipsum donatarium ac
21 reseruatione † vsusfructus quæ in moribunda, vt hic vana est, ac affectata, *vt late recensetur in d.decis. Rotæ Auen. num. 176. cum pluribus seqq.*
22 Ex † quibus (vt dignoscitur) appositis pro maiori cautela, & actus (alioquin suspecti) validitate maior quoque insurgit fraudis, & doli suspicio secundum *Bald. in l. testamentum tertio not. C. de Testam. Decian.d.resp.32. num.64. & seq. cum alijs per Rotam in Romana Successionis 17. Maij 1649. coram Eminentissimo D. Cardinali Corrado §. quinimo vers. multo magis.*

Et ita decisum vtraque parte informante coram *bou. mem. Dunozetto*, verum quia ille morte præuentus hoc scriptis mandare non potuit id ego in Causa subrogatus munus ad implere Curaui &c.

R.P.D. ZARATE.

Cæsaraugustana Sponsalium.

Veneris 11. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Matrimonij nullitas in tempore opposita est priùs discutienda, nullitas Sententiæ ex defectu citationis est insanabilis. Citationum termini in conclusione causæ quomodo computentur, hic distinctè docetur.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonij nullitas est prius examinanda.*
2 *infirmat Sententiam, etiam iustam.*
3 *Nullitas turbida super sententiarum iustitia declaratur.*
4 *Sententia ex defectu citationis est nulla.*
5 *Sententia longo interuallo post citationem lata, vti curens legitima citatione redarguitur.*
6 *Citatio cum clausula, cum continuatione dierum, vltra duos, vel tres dies prorogari nequit.*
7 *Citationis defectus ex cōclusione in causa suppletur.*
8 *Citationis vim habet conclusio in causa de stylo Hispaniæ.*
9 *Stylus ab allegante probari debet.*
10 *Conclusio in causa per longum temporis spatium sententiam præcedens citationis defectum non supplet.*
11 *Sententia stante stylo, potest quandocunque proferri.*
12 *Citatio cum continuatione est vaga.*
13 *Stylus in conclusione causæ est seruandus maximè in Hispania, & 14.*
14 *Iudex, parte nihil releuans adducente, potest in causa concludere.*
15 *Vel ex offitio, si ita equum iudicauerit.*
16 *Citationis nullitate dubia reddita sententia sustinetur.*
17 *Matrimonium absque mutuo consensu non contrabitur.*
18 *Sponsalia mutuum consensum requirunt.*
19 *Matrimonij obligatio remittitur ex verbis, vt contrabat cum quo velit.*
20 *Sponsalia inter affines in 2. gradu inutiliter celebrantur.*
21 *Nec sustinentur per conditionem obtineudi dispensationem.*
22 *Sed dispensatione superueniente requiritur omnino nouus consensus.*

DECISIO CCXXVII.

CONCVRRENTIBVS Maria Anna Vasquez, & Anna del Pin' super obseruatione sponsalium, & prælatione fidei præstitę ad earum fauorem per Dominicum de Albernia, duæ in Partibus pro prædicta Anna emauarunt sententiæ, à quibus cum causa adhoc Sac: Tribunal fuisset deuoluta, dubitaui an sententiæ essent confirmandæ, vel infirmandæ; Et cùm pro parte Mariannæ pro declaratione nullitatis omnino in-
1 sisteretur opere pretium fuit oppositas † nullitates examinare ad effectum nisi nullitas manifestè appareat iuxta partis Instantiam in primis sit declarandum præsertim cùm ante discussa merita causæ, & ante seruatos terminos substantiales fuerit oppositum, vt firmauit *Rot. coram Caual. decis.203. in fin. coram Coccin, decis.206. num.1. & 2. in Romana Pecuniaria 10 Februarij 1648. coram Eminentissimo Corrado*, &
2 ex † hoc infirmari debeant sententiæ, quamuis de earum Iustitia in progressu causæ apponere possit, *Rota decis.486. num.9. par.2. rec. in proximè allegata Romana Pecuniaria 10. Februarij §. præter quod, & in Romana Pecuniaria 17. Martii 1648. coram eodem Eminentissimo Corrado*. Si
3 verò† nullitates sint Turbidę super sententiarum Iustitia declaretur, vt distinxit *Rota coram Penia decis.27 n.7. coram fa.mem. Gregor. dec.131. num.2. decis.474. uum.11. par.2. recent. & decis.29. num.26. coram Eminentissimo Otthobono.*

In præsenti autem nullitates, quæ opponuntur consistunt in defectu legitimè citationis, tàm in prima quàm in secunda sen-
4 tentia, sine qua † sententiæ substineri nequeunt *inxt.text.in Clem. sæpe de verb.signif. Clem. Pastoralis de sentent. & re Iudicat. l. de vnoquoque ff. eodem Rota decis.129. num.1. par.2. decis.382. nnm.5. decis.588. num.1. par.4. recent. & in Leodien. Modiorum Speltæ 29. Aprilis 1641. §. nullitas coram R. P. D. meo Cerro*; nam quoad primam sententiam post conclusum in causa ad Instantiā vnius partis Iudex assignauit ad audiendam sententiam ad primam cùm continuatione dierum, & Intimatum fuit alteri parti reclamanti, & protestanti die 8. Augusti, sententia autem prolata fuit prima Septembrls sequentis, & sic post 23. dies decreti, & Intimationis. Quod secundam verò sententiam post conclusum ab vtraque parte, citatio emanauit 18. Augusti, & exequuta fuit 21. eiusdē sentiaque processit die 18. Septembris, & ideo post 27. dies citationis ex quo senten-
5 tiæ † tanquàm latæ ex tam longo interuallo post citationem, vti carentes legitima citatione redarguuntur *ex allegat. per Gonzal. ad regul.8. Cancell.gloss.9. §.1. in annot.null. num.148. Modern. Çesenaten. de Cit. tom.1. cap.8. num. 126. & tom.2. cap.9. num.495.* & hoc quidem proce-
6 dit, quamuis prædicta † citatio concepta fuerit

rit sub illa clausula, *cùm continuatione dierum*, quæ vltra duos aut tres dies terminum prolationis prorogare nequit, *ex allegat. per modern. Cæsenaten. de citat. dicto cap. 9. nu. 491. tit. 1. Add. ad san. me. Gregor. decis. 72. num. 6. Rota coram Buratt. decis. 723. decis. 191. num. 2. & seq. in Baren. seu nullius pecuniaria 26. Maii 1645. coram R.P.D. meo Cerro, in Caietana Bonorum 3. Decemb. 1646 coram eodem in Reginen. seu Salernitana Bonorum 25. Maij 1646. coram R.P.D. meo Meltio in Baren. Saluiani 10. Iunij 1642. coram bon. me. Bichio, & in Colonien. illegitimitatis 5. Iulij 1655. §. siquidem exceptio coram R.P.D. meo Verospio.*

Verùm his non obstantibus visum fuit prę-
7 dictum † defectum citationis ex conclusione in causa suppleri, quæ tam primam, quam
8 secundam præcessit sententiam, & † de stylo Hispaniæ habet vim citationis ex traditis *per Gonzalez. ad regul. 8. Cancell. dicta gloss. 9. §. 1. in annotat. nullitatis à num. 154. & plenè modern. Cæsenaten. de citat. cap. 1. à num. 6. vers. de stylo tamen, vbi plures tamen decisiones allegantur Add. ad sa. me. Gregor. decis. 140. Rota decis. 617. num. 14. par. 2. recen. & decis. 558. par. 4. coram Caual. decis. 376. num. 2. quem quidem stylum in Ciuitate Cæsaraugustana admisit Rota coram sa. me. Gregor. decis. 457. num. 4. decis. 576. num. 5.* quemadmodum
9 stylum † vigere in loco vbi lis agitur probari debet ab allegante *iuxta tradita per dictum Modernum Cæsenaten. d. cap. 8. nu. 9. & seqq. & cap. 9 num. 496. & Add. ad san. mem. Gregor. d. decis. 140. num. 12. Rota coram Seraphin. decis. 78. num. 2.*

10 Nec obstat, quid prædictæ † conclusiones in causa eodem morbo, quo citationes laborent, cùm tàm longo temporis spatio scilicet 23. & 27. dierum sententias præcesserint, vt ideo defectum citationis supplere nequeat vt in terminis conclusionis in causa tradit *Modern. Cæsenaten. dicto tract. de citat. tom. 1. cap. 6. num. 12. qui plures Rotæ Decisiones adducit Add. ad san. mem. Gregor. d. decis. 140. num. 15.* Verius est, quod stante prędicto stylo post conclusum
11 potest † sententia quandocunque proferri etiã post quatuor annos, vt firmauit *Rota in Burgen. Iuris ædificandi 21. Iulij 1587. coram Orano, vt approbauit in dicta decis. 140. num. 2. coram sa. mem. Gregor. vbi etiam allegatur Toletana Admissionis fenestræ 27. Iunij 1587. coram Bubalo* maximè in dd. conclusionibus causæ cùm inter-
12 uenerint † citationes ad primam cùm continuatione dierum, ex qua licet vaga censeatur
13 citatio respectu dierum sequentium, † de stylo tamen illarum partium talis cõclusio substinetur, *vt in dicta decis. 140. coram sa. me. Gregorio, & in Aurien. Dismembrationis 19. Martij 1597. coram Penia in impressione Lugduni 596. n. 6. allegata in dicta decis. 457. num. 4. coram sa. me. Gregor. & in dicta decis. 276. num. 2. coram Caual. vbi de stylo Hispaniæ traditur*, quod post conclusum in causa, succedit aliqua citatio licet vaga ad primam audientiam, & quamlibet diẽ non feriatam, ex qua solet Rota, vt sumptibus litigantium parcat sententias de partibus substinere, quod quidem habet magnã æquitatem, cùm stante conclusione in causa iura partium fuerint audita, & discussa, & sic nulla illarum grauetur; vt considerauit *Gonzalez. vbi supra num. 154. Add. ad sa. me. Gregor. dicta decis. 140. num. 11.* Vnde etiam tollitur resolutio *in dicta Burgen. coram Orano*, non trita tum vi[…] deatur, cum alijs decisionibus sit reproba[…] ta, aut Rota ab illa recesserit per alias poste[…] riores decisiones, & signanter *per Astoricen. Dismembrationis 29. Martij 1593.* quæ inter de[…] cisiones Pæniæ non inuenitur, *sed tantum Aurien. Dismembrationis 19. Martij 1597.* superius allegata, & in alijs exaduerso citatis, & *tradit. per Modern. Cæsenaten. dicto cap. 6. nu. 12. & per Add. ad Gregor. dicta decis. 140. num. 15.* quia respectu prædictæ *Astoricen. quatenùs extet dec. 140 coram Gregor. & dicta decisio Aurien. Pæniæ sunt posteriores*, cæteræ autem, quæ emanarunt in cæteris partibus extra Hispaniæ Regna, non sunt attendẽdæ, *& licet illa Vbaldi Toletana Decimarũ prima Iunij* 1616. modernior sit, & emanata in causa Hispaniæ, non constat, quod in ea vltra conclusionem in causa emanauerit etiam citatio quamuis vaga, *iuxta prædictas decisiones coram sa. me. Greg. & coram Pænia prout in præsenti accidit.*

Neque impugnari potest conclusio in causa primæ sententiæ ex eo, quod in ea tantum parte altera contradicente concluserit, quia vt apparet ex actis terminus fuit assignatus ad concludeñ die secunda Augusti, & die se[…] quenti accusata fuit contumacia alterius par[…] tis, & Instantia facta pro conclusione, & a
14 Iudice, habitum fuit pro concluso, & † Iudex facere potest quando pars satisfacit, aut nihil releuans adducit, iuxta stylum, quem refert practicus Regni Aragoniæ *Molin. in praxi in tit. processus Ciuilis, & Ordinarius pag. 28. col. 2.* vel quando Iudex instante parte, etiam
15 altera inuita, & reclamante, vel † ex officio æquum Iudicauerit *ex tradit. per Modern. Cæsenaten. dicto cap. 17. num. 165. Amat. resol. 71. nu. 23. & 30. & allegati per Riccard. in manuduct. ad prax. par. 1. præcept. 11. §. 11. num. 1. Menoch. de arbit. lib. 1 quæst. 35. num. 4. cum seq. & citat. per Rouer. class. 6. disput. 27. num. 7. & 6. Add. ad sa. me. Gregor. decis. 140. num. 13. coram Seraph. decis. 830. num. 70.* Gratisque dicitur decretum Iudicis pro conclusione defecisse, cùm expresse tàm in prima quàm in secunda sententia in actis legatur.

16 Exclusa igitur nullitate, vel saltem † dubia reddita Iustitia sententiarum nullam patitur controuersiam, quatenus ei declaratũ fuerit, nullum Ius competere Mariannæ ad Impediẽ Matrimonium Dominico cum Anna contrahen. ex causa Sponsalium anteceden-
17 tium cùm dicta Marianna Initorum † cum non constiterit de mutuo consensu inter istos
18 prout etiam † in sponsalibus requiritur *per text. in l. 1. ff. de sponsal. Sanchez. de matrim. lib. 1. disp. 5. num. 1. Molin. de rit. nupt. lib. 1. comparit. prima num. 25. in princ. Basil. Pons. de matrim. lib. 12. cap. 1. nu. 4.* Quinimo de expresso dissensu eiusdem Mariannæ docetur nam ex Testibus datis *in Summ. dictæ Mariannæ num. 5.* probatur ip-
19 sam Dominico dixisse, † vt contraheret cùm qua vellet, ex quo ad illius fauorem remissa cen-

censetur obligatio, *iuxta tradit. per dictum Basil. Pons. de sponsal. lib. 12. cap. 9. num. 1. & cap. 14. n. 1. Sanchez. dicto tractat. disput. 52. num. 4.*

Quæ nec etiam inter eos consistere poterāt nam vt constat ex dictæ Mariannæ confessione num. 3. & 6. articulo emissa, & ex Testibus ad illius Instantiam examinatis *in Summ. Annæ num. 4.* illi erant affines in secundo gradu
20 vt proinde † sponsalia inter eos inutiliter celebrarentur, *per text. in cap. non debet de consanguinit. & affinitat. Sanchez de matrim. disput. ... n. ?. Basil. Pons. lib. 7. cap. 33. lib. 1. Rota coram Seraph.*
21 *decis.* 1156. adeout nec † interim substinerentur per conditionem obtinendi à Summo Pontifice dispensationem *ex tradit. à Gutierez. Can. quæst. lib. 1. cap. 22. num. 18. & seqq. Sanchez de matrim. lib. 5. disput. 5. nu. 4. Basil. Pons. lib. 3. cap. 15. num. 1. & 6. lib. 12. cap. 7. num. 1. Boss. dicto tract. de matrim. cap. 10. & num. 308. & num. 322. & seqq. & reprobata aliorum sententia firmauit Rota coram Buratt. decis. 203. num. 5. & seqq. & decis. 603. par. 5 num. 2. recen. & plenè coram fa. me. Gregor. dec. 410. vbi Add. Luculenter in Hispalen. Sponsalium 6. Martij 1637. coram bon. mem. Coccino,* sed dispen-
22 satione † superueniente omnino requiritur nouus consensus ex pluribus allegat. *per Boss. vbi proximè Barbos. in dicto cap. non debet de Consanguinit. & Affinitat. Rota dicta decis. 410. coram fa. mem. Greg.* de qua quidem conditione obtinendi dispensationem, aut de consequutione illius, vel de consensu nouo superueniente minimè ostensum fuit; atque ideo confirmādas esse sententias, vel potius Iustas declarandas DD. censuerunt vtraq; parte audita &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Domus.

Lunæ 14. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Appellationem non prosequens ei renunciasse censetur. Prætium rei nulliter alienatæ à quo restitui debeat. Cædula, seù ordo ad consignandum vim solutionis non habet, nisi sequuta reali solutione maximè si pecunię sunt reinuestiendæ.

SVMMARIVM.

1 *Appellantes pro responsione, & Apostolis non reddentes causam censentur renuntiasse.*
2 *Et constare de re iudicata.*
3 *Sententia, vt transitum faciat in iudicatum, debet de illus validitate, & iustitia constare.*
4 *Sententiæ validitas ex processu iustificatur.*
5 *Iustitia verò ex decisione.*
6 *Alienatio ob non seruatas solemnitates, & ex defectu causæ non sustinetur.*
7 *Nullitate contractus stante, res indicata venit exequenda.*
8 *Contractum infringere volens prætium restituere tenetur.*
9 *Mulier ad recuperationem rei nulliter distractæ agēs quo casu prætium restituere non teneatur, & n. 16.*
10 *Mulier, vel minor contractum ex capite læsionis, vel simili rescindens prætium restituere debet.*
11 *Cædula vim solutionis habet, & debitoris liberationem importat.*
12 *Declara si est subscripta ab eo cui est directa.*
13 *Ordo simplex ad exigendum non habet solutionis effectum, nisi sequuta reali solutione.*
14 *Solutionem librorum partitæ demonstrant.*
15 *Pecuniæ in diuersam causam erogatæ veram solutionem non important, & 17.*
16 *Mulier non locupletata, prætium ex contractus nullitate, restituere non tenetur.*
17 *Dos reinuestienda non potest ad alium vsum conuerti.*
18 *Emptor tenetur pensiones vna cum domo nulliter empta restituere.*

DECISIO CCXXVIII.

IVXTA Commissionis Rescriptum dato Dubio An esset exequenda Sententia per me lata super nullitate venditionis Domus de qua agitur olim à Cleria ad fauorem Balduccij factæ Domini affirmatiuè responderunt; Nam post interpositam appellationem, & pręfixum terminum Iuris triginta dierum † Appellantes amplius pro responsione, & Apostolis non redierunt nec causam alteri committi curarunt, vt constat ex reuolutione processus, quę sufficienter probat negatiuam *l. Titiæ testatores 36. & ibi notat Bart. ff. de legat. primo Corn. cons. 141. num. 5. lib. 3. Dec. cons. 483. num. 4. & 6. Rot. coram Cardinale Mantica decis. 16. num. 2 & decis. 34. num. fin. fa. me. Gregor. XV. decis. 416. n. 8 Caualer. decis. 35. num. 2. & decis. 85. nnm. 6. & decis. 210. num. 9. par. 6. recent. & coram bon. mem. Merlino decis. 687. num. 2.* Vnde censentur appella-
2 tioni renunciasse, † & constare de re Iudicata *cap. ab eo de appellat. in 6. Clement. quamuis 2. §. verum, & similiter eodem titulo Bart. in l. 1. n. 3. vers. quæro quid si Iudex ff. de libell. admiss. Vestr. in sua praxi iudiciali lib. 7. cap. 3. num. 34. Buratt. decis. 556. & 743. vbique num. 1. & ibi Adden, & in recen. decis. 590. num. 1. par. 5. in Bononien. fideicommissi, seù Domus 30. Aprilis 1646. §. nam certi coram bon. mem. Bichio & in Spoletanæ Bonorum 28. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Cerro §. quoniam ab huiusmodi.*

Maxime, quia non dubitarunt de illius validitate, & iustitia, quæ sunt necessaria ad hoc
3 vt † sententia faciat transitum in iudicatum, *Cæsar de Graff. decis. 10. num. 11. de sent. & reiud. Rot. coram Card. Seraph. decis. 1123. num. 5. & 6. Duran. decis. 94. num. 2. & in recen. decis. 4. num. 6. par. 3. decis. 176. num. 3. par. 5. & decis. 60. n. 4. par. 6*
4 Validitas † colligitur ex eodem Processu vbi iustificantur omnia requisita de quibus *per Ca-*
5 *putaquen. decis. 260. par. 2.* † Iustitia verò apparet *ex decisione coram me edita vltima Maij 1655.*
6 firmatum fuit alienationem Domus ex capite nullitatis ob non seruatas in contractibus mulierum solemnitates per Statutum Vrbis requisitas, & ex defectu causæ non substineri,
7 quibus cōcurrentibus† res iudicata venit exe-

quenda non secus, ac si ab initio appellatum non esset *l.1. C. de Iudic. l. 2. C. de exequut. rei iudicat. cap. cum sit Romana 5. de appellat. Rot. diuers. decis. 144. num. 2. par. 2. & decis. 233. num. 5. par. 7. recent. Buratt. decis. 885. num. 1. & coram bon. mem. Merlino decis. 27. num. 3.*

Nec sententiæ exequutio retardari posse videbatur exceptione restitutionis prætij soluti
8 ad quam † tenetur ille, qui vult contractũ infringere, Quia vbicunque impugnatur Con-
9 tractus, & agitur † vt hic à muliere ad recuperationem rei nulliter distractæ ipsa non debet prætium restituere nisi ille in quem facta est alienatio concludenter probet illud versum fuisse in vtilitatem illius, & effectum locupletiorem, vt sunt *Text. in l. Prædios 10. & in l. si prædium vbi scribentes C. de prædijs, & alijs reb. minor. Dec. cons. 60. sub num. 2. Roland. à Valle cons. 7. num. 28. lib. 3. Rot. in recent. decis. 678. num. 7 par. 1. Duran. loquens in terminis contractus gesti cum muliere maiori decis. 405. num. 13. & de contractu minoris apud Buratt. decis. 814. num. 1. cum tribus sequent. Andrea decis. 33. num. 11.* Contraria au-
10 tem procedunt, quando † mulier vel minor valide cõtraxerunt, & vellent contractum rescindere ex capite læsionis, vel simili, vt distinxit *Glos. in dicta l. prædios in verbo constituit. Simoncell. de decret. lib. 3. cap. 7. num. 2. Grat. discept. forens. cap. 576. num. 37. & 38. Rot. apud eundem Vrgellen. decis. 18. num. 29. & 30. & post Statil. Pacific. de Saluian. decis. 289. nu. 5. & 6. vbi quod ita fuit sæpe decisum.*

De huiusmodi autem requisita versione in præsenti haud apparere visum fuit; Nam duæ in actu celebrationis Instrumenti venditionis Domus ad computum prætij conuenti allegantur factæ solutiones Camillo Cleriæ Venditricis viro pro Dote per eam illi debita Altera scutorum 2000. mediante ordine directo Capserio S. Montis Pietatis Vrbis, Altera verò scutorum 600. manualiter eidem solutorum, sed neutra prædictam versionem, Imò prout nec effectiuam solutionem concludit.
11 Quia licet † cedula habeat vim solutionis ac debitoris tradentis liberationem importet *per dictum Bartoli in l. si solutionis 39. ff. de solut. Maur. in tract. de solut. cap. 2. §. 8. Rota coram Puteo decis. 159. lib. 1. in correct. Mantic. decis. 85. n. 5. apud Modern. de Cens. decis. 103. num. 7. & decis. 270.*
12 *num. 3. post Pacific. de Saluian. interdict.* † Id tantum locum habet in eo casu, quo ille cui est directa præuia subscriptione attestat, quod pecuniæ in Cedula contentæ penes ipsum sunt depositatæ, & ad creditum recipientis relatæ, vt declarauit *Rota in Interamnen. Census 27. Ianuarij 1623. coram bon. mem. Pirouano penes eundem Cenc. de Cens. decis. 435. ante numerum primum & in alijs relatis ab Adden. ad Santissimum Gregor. XV. in decis. 346. num. 19. vers. hoc tantum fuit declaratum*, secus verò vbi, vt in contingenti facti serie consignatus ordo importans simplex mandatum ad exigendum, qui cum possit per tradentem mediante nouo reuocari, vel præuentiua exactione deludi, illa ordinis
13 traditio, † & acceptatio non habent effectum solutionis, nec causant liberationem nisi sequuta reali pecuniarum solutione *ad Text. in l. acceptam 19. in fin. C. de vsur. Bald. cons. 104. sub num. 1. vers. non istud lib. 1. Adden. ad Gregor. dicta decis. 347. num. 19. Rot. coram Card. Caual. dec. 155. num. 2. in Romana Saluiani 31. Ianuarij 1646. §. non obstat eadem cum seqq. coram R. P. D. meo Verospio, & in Licien. Census 18. Maij 1654. §. pro alijs verò, & 17. Maij 1655. §. posterioris verò, coram R. P. D. meo Priolo.*

14 Quam actualem † solutionem non fuisse Camillo factam, & ordinem prædictum sine effectu remansisse apertè demonstrant partitæ librorum eiusdem S. Montis Pietatis relatæ *in Summ. Cleriæ num. 1.* ex quibus deprehenditur eadem met die 22. Decembris 1626. qua fuit facta venditio, & traditus ordo pro dictarum pecuniarum exbursatione ipsum Balduccium mandantem illas exigisse ab eodem Sac. Monte, & proinde nec Camillus tenetur ordinem restituere mandanti dum pecunia fuit ab eodem exacta.

Imò quatenus re vera pecuniæ ad manus Camilli viri peruenissent, non inde remane-
15 ret probata versio Nam cum illæ † solui deberent in certam causam expressã in Instrumento venditionis ac quietantiæ per d. Camillum ad fauorem Cleriæ vxoris factæ, hoc est Dotis, & non fuerint prò illius securitate reinuestitæ sicuti fieri debuisse ad formam Capitulorum matrimonialium, *vt firmatur in d. decis. sub die 31. Maij 1655. coram me in causa emanata §. non subsistit*, sed æris alieni extinctionẽ, & dimobilium expignorationem aut aliam, & diuersam causam ad mulierem minimè spectantem implicatæ, vt pariter d. decisio respondet, vtique affirmari non potest illã fuisse cum
16 dd. pecunijs locupletatam nec † in consequens ad illarum restitutionem teneri stante nullitate Instrumenti ex defectu solemnitatũ prouenieinte, vt præter supra citatos tenent *Natt. cons. 631. num. 5. Cephal. cons. 207. nu. 53. Mastrill. decis. 13. num. 32. Rot. in Camerinen. Spolij prima Iulij 1647. §. cum enim & §. quod vero Creditum coram Eminentissimo Cardinali Otthobono.*

Ex eadem prorsus ratione dictum fuit Cleriam neque teneri ad restitutionem scutorũ 600. quæ in contanti in dicto Instrumento asseritur præfato Camillo soluta, dũ hæc quo-
17 que † quantitas erat deponenda ad effectum reinuestiendi pro Dote dictæ Cleriæ illiusque fundo dotali, alias enim non resultat locupletatio, sed excluditur eo ipso, quod illæ deuenerunt ad viri manus *Honded. cons. 45. num. 32. lib. 1. Dec. cons. 209. num. 2. & 3. Crauett. cons. 91. num. 1. & 2. Natt. cons. 552. num. 3. & 6. Gratian. discept. forens. cap. 576. num. 34. & cap. 879. num. 11. Afflict. decis. 209. num. 1. Osach. decis. 44. num. 5. Rot. decis. 1. post Pic. ad statutum Vrbis sub num. 5.*

Nihil tandem refert, quod Emptor Domus accollauerit in se duos Census in totum scutorum 1200. in sorte per Cleriam super ea impositos ad fauorem Monialium Sanctæ Mariæ Magdalenæ illiusque fructus soluerit pro quibus saltim competit retentio siquidẽ pro scutis 747. & sic in maiori quantitate fuerunt ab ipsa Cleria de proprijs pecunijs satisfactæ

factæ pro remanenti autem summa demptrs prædictis per dictum Emptorem solut. non potest retentio prætendi, quia † Emptor, & eius nomine CreditoresDomum possiderunt à dicta die emptionis vsq; ad annum 1653. ac ingentes pensiones receperunt longè superantes dd.fructus, quæ pensiones tamquam perceptæ ex re nullitèr alienata, veniunt cum Domo restituendæ *l.Patri pro filio 28. §.item ex diuerso ff.de minor.d.l.si prædium C. de præd.min.l. si contra 2. C.si quis ignor.rem min. Soccin.cons.22. num.17.lib.1.Neuizan.cons.85.num.13.Roland.consil.72.num.fin.lib.4. cum alijs quos citat Surd. in decis.45.num.9.Gratian.discept.forens.cap.45.num.29 & seqq.*

Et ità vtraque &c.

R.P.D. MELTIO.

Posteà EPISCOPO PAPIEN.

Romana Donationis.

Die 14. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Donatio facta à Patre filio intuitu certi, ac determinati matrimonij, quæ comprehendat filios vti filios, & quæ vti hæredes hic magistralitèr, & pro communi declaratur, & cum materia sit facti, & coniecturalis nonnulla pro eiusintelligentia ponderantur.

SVMMARIVM.

1 *Donatio à Patre filio facta specificè occasione certi, ac determinati matrimonij acquiritur vxori, & filijs.*
2 *Inserta in ipsomet instrumento dotali, dicitur correspectiua ad dotem.*
3 *Et respicit vxoris fauorem, cum alias tantam dotem non dedisset;*
4 *Vxori interest habere virum diuitem, qui possit ei pinguiora alimenta præstare, & honorificentius tractare.*
5 *Quod procedit etiamsi de ea nulla facta fuerit mentio.*
6 *Donatio pro certo, ac determinato matrimonio acquiritur filijs ex d. matrimonio natis.*
7 *Et ipsis non vti hæredibus patris, sed vti filijs ex propria eorum persona contemplatis.*
8 *Ea ratione principaliter, ne bona data à viro donatario ad libitum distrahantur;*
9 *Donatio ab Auo proueniens descendentium vtilitatem respicit, & num.30.*
Affectio in descendentes fertur, & num.9.
10 *Filiorum expressa mentio in donatione facta acquiri ius ipsis vti filijs verior, & communior est opinio.*
11 *à Qua vti receptiori non est in iudicando, & consulendo recedendum.*
12 *Et ex hac circunstantia expressionis filiorum conciliatur opinio contraria.*
13 *Causa finalis, & non impulsiua in donatione inspicitur.*
14 *Causa finalis est matrimonium in donatione, & alia in eam influunt.*
Maximè in matrimonio contrahendo cum certa, ac expressa persona, & num.16.
15 *Filorum fauor in priori parte donationis expressus, præualet expressioni affectionis erga patrem posteriori loco factæ.*
17 *Donantis, & Donatarij declarationi standum est etiam ex interuallo factæ pro præcedentis actus interpratatione.*
18 *Tantò magis si est donatario præiudicialis, & facta tempore non suspecto.*
19 *Donandi certa voluntate expressa, ceteræ circunstantiæ cessant.*
20 *Donatio, quæ legitimam excedit potest cum onere transmittendi recipi.*
21 *Legitimæ onus sustinetur, quando illud est vtile.*
22 *Donatio quæ dicatur facta filijs vti filijs, & quæ vti filijs, & hæredibus, asserta tamen distinctio verbalis appellatur.*
23 *Donatio acceptata pro filijs præsupponit præcedentem donantis promissionem fauore filiorum.*
24 *Donantis mens, & voluntas ex coniecturis desumitur, an comprahendat filios, vti filios nu.25.*
26 *Eius voluntas attenditur, & non acquirendi modus num.6.*
27 *Dotis augumentum correspectiuum donationi respicit fauorem filiorum ex eodem matrimonio suscipiendorum.*
28 *Donatio, quæ fit ab ascendente pro certo matrimonio respicit prolem ex eodem nascituram.*
29 *Maximè si pater est filiusfamilias.*
30 *Facta ab Auo tàm nepotem, quam filios ex sanguinis affectione comprahendit, & num.9.*
31 *Filij vti filij, & non vti hæredes considerantur, nisi tales nominentur.*
32 *Dictio,* Suis, *restringit stipulationem ad filios vti filios.*
33 *Donator eius donationis verba dubia potest aliquo modo declarare.*
34 *Clausulæ cæterata posita post verba pro se,* filijs nascituris, & suis, *quomodo extendantur.*
35 *Clausulæ ccterata extentio ea est admittenda, quæ est menti contrahentium conformis.*
36 *Discretiuus loquendi modus contrahentium mentem demonstrat.*
37 *Pater iuri quesito filijs præiudicare non potest.*
38 *Bona fundacalia aliarum mercium subrogationem recipere possunt.*
39 *Donatio, quæ comprehendat filios, nec nè, plene declaratur, & distinguitur.*
Et quod hæc sit quæstio magis facti, quam iuris.
40 *Donatio per retrodonationem reuersa ad Auum, nepotes alimenta, & fœminæ dotem consequi possunt.*
41 *Quod non procedit contra creditores.*
42 *Donationi in præiudicium vxoris, & filiorum vlla conditio addi potest.*
43 *Dos intuitu certi matrimonij constituta non acquiritur filijs nisi vti hæredibus.*
Datur patri pro matrimonij oneribus sustinendis, num.43
44 *Donatio stipulata pro eisdem filijs, ipsis ius queritur.*

DECISIO CCXXIX.

FRANCISCVS Laschettus Annam Fælicem eius filiam prius nuptam Gaspari Paulonio cum dote sc. 5000. eo mortuo despondit cum dote scut. 10. mil. Gaspari Iordano filio Guidi Mercatoris fundaci ad Turrim Sanguineam, qui vice versa contemplatione dicti Matrimonij cum d. Dote contrahendi vltrà spem vniuersalis successionis Bonorum, quę post obitum dicti Laschetti sperabatur prout euentus docuit, obtulit donare vt cum effectu actualiter donauit dicto Gaspari eius filio præsenti, & acceptanti pro se, & filijs nascituris &c. irreuocabilitèr, & inter viuos scuta 22. mil. monetæ per ipsum Gasparem, & suos &c. super quibuscumque ipsius Guidi rebus, & bonis post eius mortem exigen. reseruato tantum illorum vsufructum, donec naturalitèr vixisset, & hanc donationem facere declarauit intuitu, & contemplatione d. matrimonij, vt supra contrahendi, & ob maximum amorem, & beneuolentiam, quibus eumdem Gasparem prosequebatur ratione personalis seruitij quod ab eo præstabatur in negotio fundacali, nec non pro omni, & toto eo quod dictus Gaspar prætendere potuisset etiam ratione legitimæ.

Idem deindè Guidus adhuc viuens assignauit negotium fundaci vna cum omnibus eius iuribus tunc æstimatum in scutis 28. mil. ex quibus 22. mil. cedere voluit in satisfactionē prædictæ donationis eidem Gaspari filio factę; qui Gaspar in tali negociatione spacio longi temporis etiam post obitum Patris continuauit; sed cum vltimo loco debitis valde præssus foro cessèrit; Creditores in causa discussionis introducta coram A. C. vigore specialis commissionis Sanctissimi cæperunt prętendere ex dicta Donatione vt supra facta per Guidum Gaspari acceptanti pro se, & filijs non fuisse ius quæsitum præfatæ Annæ Fęlici Vxori, nec minus eius filijs vti filijs, sed vti hæredibus, & per consequens non posse ex ea impediri quin satisfactionem in dictis mercibus fundacalibus consequi possent; Orta itaque super hoc controuersia emanauit sententia A. C. per quam fuit declaratum filios Gasparis compræhendi in dicta donatione vti filios, & ratione illius inuestiendos esse omnes effectus fundaci, & illius nomina Debitorum, fructus verò viuente Gaspare spectare ad Creditores.

Ab huiusmodi sententia fuit pro vtraque Parte nempè Creditorum, & filiorum, ac dictæ Annæ interposita appellatio, causaque ad Rotam deuoluta, & mihi commissa, dubitaui an Donatio Guidi suffragetur Vxori, & filijs, & DD. dubio pluries proposito, eoque maturè discusso, hodie tandem omnibus
1 DD. votantibus † Donationem suffragari responderunt.

Fundamentum resolutionis fuit quia Donatio facta per Guidum Gaspari non fuit generalis pro matrimonio contrahendo, sed specifica scilicet occasione certi atque determinati matrimonij contrahendi cum certa Persona nempe cum d. Anna Fælice Laschetta quæ quidem donatio fuit inserta in ipsomet Instrumento Dotali, quo casu illa dici-
2 tur correspectiua † ad dotem, & effectus vnicus contractus, & cum ipsa dote confusus *Bald. in l. secunda, & l. petens C. de pact. Dec. consil. 414. num. 14. vers. ita pariter Natt. cons. 609. n. 3. & seqq. volum. 3. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 13. tit. 4. num. 12. vers. præterea notandum Grat. discept. forens. cap. 297. nu. 5. vers. maximè, & cap. 984. n. 24. Fontanel. de pact. nuptial. glos. 9. par. 1. claus. 4. n. 32. & seqq. vers. fortificatur Castil. decis. 51. num. 8. & decis. 106. num. 7. & seqq. Guidopap. decis. 145. nu. 2. ad med. vers. licet enim, Monterent. decis. 10. num. 7.* & firmauit sæpius Rota, & signantèr coram *Buratt. decis. 861. litt. A. coram Durano decis. 40. num. 27. in recent. decis. 127. nu. 13. par. 6. & decis. 493. num. 10. & seqq. par. 8. & in Lauretana Donationis 20. Febr. 1641. coram bo. mem. Card. Verospio, & in Romana Restitutionis Dotis 30. May 1653. coram R. P. D. meo Beuilaqua §. & in hanc.*

Hinc sequitur vt ex d. Donatione sic concepta fuerit ius irreuocabile quæsitum non solum d. Annæ Fælici Vxori, cuius etiam fauorem, & commodum illa respicit, cum
3 alias tantam † dotem non dedisset *d. l. petens & ibi Bald. C. de pact. Aym. cons. 985. num. 88. Bombin. cons. 61. Bec. cons. 20. num. 9. & seq. lib. 1. Fontanel. de pact. nuptial. d. claus. 4. glos. 9. par. 1. num. 5. Giurb. ad consuetudinem Messanen. par. 1. cap. 1. glos. 1. num. 14. Molin. de rit. nuptiar. lib. 3. qu. 6. nu. 106.* Et Vxori valde interest habere virum diuitem, qui
4 possit ei pinguiora Alimenta † præstare ac honorificentius eam tractare *Menoch. cons. 261. num. 15. & num. 37. vers. non obstat secundum, & cons. 944. num. 74. vers. item donatio sic facta, Roland. cons. 15. num. 8. lib. 2. Marcian. cons. 33. num. 4. lib. 1. & cons. 41. num. 17. & 19.* Vbi firmat interesse
5 Vxoris habere † locum etiamsi de ea nulla facta fuerit mentio *Modern.] Lucan. cons. 7. nu. 14. lib. 1. Grat. discept. forens. cap. 984. num. 24. cum seqq. & præsertim sub nu. 39. vers. verum in casu, Castil. quotidianar. controu. lib. 5. secund. par. cap. 119. n. 28. Mastril. decis. 212. nu. 13. Rota coram Durano dicta decis. 40. num. 30. coram Merlin. decis. 515. num. 5. &
6 in rec. decis. 114. n. 1. par. 7.* Verum † etiam filiis ex d. matrimonio natis *Bald. in l. si Præses vers. nota bene C. de donatio, Thesaurus qu. forens. cap. 2. num. 3. lib. 4. Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 32. nu. 2. & 3. vers. quia quantumcumque Fontanel. decis. 55. nu. 8. Rot. in d. Lauretana Donationis 20. Febr. 1641. coram bo. me. Card. Verospio, & in Romana diuisionis 10. Iunij 1641. coram R. P. D. meo Cerro §. Immò nec alia,* dictumque ius quęsitum illis dicitur non mediante persona Patris, & ita
7 tanquam illius hæredibus, † sed vti filijs ex propria eorum persona contemplatis *l. ex vectigali vbi Bald. & Castrens. & alij ff. de pignor. l. si res la 3. ff. quib. mod. pignus, vel hipotheca soluatur Bertrand. cons. 166. colum. 2. volum. 3. Franc. à Pont. cons. 25. per tot. & præsertim sub num. 6. Mastril. d. dec. 211. num. 3. & dec. 301. num. 2.* Et ratio, qua omnes mouentur est quia in huiusmodi donationibus fieri solitis contemplatione certi

matri-

matrimonij respicitur potissimum ad filios nascituros, quibus non diceretur satis consultum si ad libitum Sponsi primi Donatarij
8 Bona donata † distrahi possent *Larath. cons.9. num.6. Cassan.cons.53.num.55. Bombin.d.cons.61. num.16. Anton.de Amat resol.30.num.7. Lanar.consil.89. per tot.& præsertim sub num.1. Cutel. de donatio inter Patr.& fil.tract.1.discept.3. par.6. Modern.Lusitan. voto decisiue 14. num.6. vsque ad fin.* vbi reijcit contraria, *Stayban.Iun.resolut.22.per tot.& signanter sub num.2.& seqq.& resolut.45.sub num.33.& seq.Fontanel.decis.55.num.13. Andreol. controu.127.num.4. Rota in recent.d.decis.127. à n.6 cum seq.par.6.*

Eoque facilius visa fuit recipi posse hæc opinio in proposito casu, tum quia donatio de qua agitur facta fuit non ab extraneo, sed ab Auo, cuius affectio cum secundum naturalem rationem æqualitèr in omnes descen-
9 dentes feratur, ita omnibus † eum consulere voluisse dicendum est; *Cutel.de donat.contempl. matrim.tom.2.tract.2.discurs.1.special.25. num.13.* putans in tali casu rem esse extra omne dubium *Castil.d.dec.106. num.7. & seqq. Rota dicta decis.127.num.4.par.6.*

Tum quia in eadem donatione legitur facta expressa mentio filiorum quo etiam casu, vt ex ea dicatur ius quæsitum filijs, vti filijs
10 verior, ac communior est opinio † quam tuentur *Natt.cons.466.num.5. vers.Nam præfatus Bertrand.cons.176.num.4. vers.sed his non obstantibus lib.3. Anton.de Amat.d.resolut.30.nu.7.& seqq.* Et ab ea tamquam veriori, ac receptiori non
11 esse in iudicando, atque † consulendo recedendum firmat *Cutel.de donatio contemplatio matrim.d.tom.2.tract.2.discurs.1.special.25. à num.8. vsque ad fin. Montan.de Regal.tit.de Regal.offic. numer.28. Merol.in Theolog.moral.tom.3.disp.6.cap.8 num.898. Castil.d.decis.106. à num.6. vsque ad 16.* & ex hac circumstantia scilicet expressionis
12 filiorum in donatione † conciliari contrarias opiniones dixit *Rota in Romana fideicomm. de Incoronatis 5. Martij 1640. coram bo. me. Pirouano §.secundus est casus in Pisauren. Donationis 8. Februarij 1647. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono §.Et quamquam, & in d.Romana Restitutionis Dotis 30. Maij 1653. coram R.P.D. meo Beuilaqua §.Quod eo magis, & in Romana seu Nepesina Restitutionis in integrum 4. Iunij 1655. coram R.P.D. meo Cerro §.adducebatur.*

Neque obstat, quod dicta Donatio facta fuerit non solum ex causa matrimonij, sed etiam ob maximum amorem, & assiduos labores per Gasparem præstitos in exercitio fundaci, ac in rem, & Personam Patris, & hæc causa cum prætendatur finalis, & respiciat solam personam Gasparis, ideo quo ad eius filios donatio censeri debeat tanquam quid profectitium, nec ad eos deferri possit; nisi vti hæredes Patris; Quia expressio illa amoris, & seruitij facta per modum affectionis, & commendationis filij non fuit causa finalis, sed impulsiua tantum; potissima autem, ac finalis Causa fuit contractus matrimonij; nam ista fuit prima in ordine, ac principalitèr considerata, & ea mouit animum Guidi ad donandum, qui alias non donasset, nisi tale matrimonium secutum fuisset, pro vt nec etiam Pater Annæ Fœlicis Sponsæ eius filiæ Dotem in d. summa scut.10.mil. vltra
13 spem futuræ † successionis constituisset *Natt. cons.149.num.8. Becc.cons.20.num.10. cum duobus seqq. Surd.cons.196. num.1.vers. Certe si quis hanc facti seriem intueatur cum seqq. & num.14.* vbi quod prima causa magis in causatum influit quam secunda, & sub *nu.15.* in terminis firmat causam finalem esse matrimonium, & quod omnes aliæ causæ expresse subalternantur huic primæ, ita vt nihil possint aliæ
14 operari, nisi quatenus † ab ea influatur *Bombin.cons.15.num.17.in fin. Mart.vot.215.num.31. Larr.decis.Granaten.33.num.55. 65. & 67. Castil. d.decis.106.num.11.& 12. Modern.Lucan.cons.36. num.16.cum seqq.num.2.* vbi quod fauor familiæ, & filiorum expressus in priori parte donationis habetur pro causa principali, & præualet expressioni affectionis erga Parentem
15 posteriori loco factæ; Et regulariter vbi versamur in donatione facta contemplatione matrimonij non in genere contrahendi, sed cum certa, & expressa persona; vt tunc ma-
16 trimonium censeatur † causa finalis Donationis tenent communitèr DD. & præ alijs *Becc.d.cons.20.num.9.& seqq. Molin.de rit.nuptiar. lib.3. qu.6.num.72. vers.verius tamen mihi videtur Mantic.de tacit.& ambig.lib.13.tit.4.num.11.vers. sed hæc sententia late Modern. Lucan.cons.7.nu.12. cum pluribus sequentibus*, & cum hac distinctione transeunt etiam *Surd.d.cons.196.num.11 Roland. cons.44. num.10. cum quatuor seqq. lib.4. Menoch. cons.261.num pariter 10. cum seqq. Natta cons.609.num.3. Peregr.cons.78.num.6. vers.Nam Illustrissima lib.3. Marcian. cons.33.num.2. in fin. lib.1.& cons.41.num.6.cum seq.Gratian.discep. forens.cap.924.n.21. Stayban.Iunior.resolut.22.n.17. & 18.& resol.45.num.28. cum duobus seq.Andreol controu.155.num.8.plene Fontanel.de pact. nuptial. claus.4.glos.1.nu.16.& 17.Cutel.de donat.contempl. matrim. tom.2.tract.2. Monac. decis. Aragonen.10. num.11.cum seqq. Rota d.decis.127.num.12. par.6. recent.*

Incontrouertibile id quoque redditur ex eo quod cum Gaspar fuisset à Guido eius Patre Procurator specialitèr constitutus ad d. donationem insinuandam, eam deinde insinuando nullam aliam causam Iudici expressit præter contemplationem matrimonij pro vt etiam hæc sola expressa fuit in subsecuto Instrumento consignationis fundaci factæ in executionem præfatæ donationis. Vnde hinc certum redditur finalem causam Donationis aliam non fuisse, quam dictum matrimonium, & huiusmodi declarationi licet ex interuallo factæ à Donante, & à Donatario omninò standum est pro interpretatione præ-
17 cedentis actus, † quatenus etiam dubius ille esse posset, *Alex.cons.56.col.5.lib.5. Bald.cons.405 lib.5. Aym.cons.234.num.4. Rota in recent.dec.238. num.5. & coram Seraph.decis.837.numer.14. & in Pisauren. Donationis 3. Ianuarij 1648.§.Quæ certiora redduntur coram Eminentiss. D. Card. Otthobono*, Maximè cum dicta declaratio sit præiudicia-

dicialis Gaspari Donatario tanquam ei adimens facultatem disponendi de bonis donatis, & facta fuerit tempore non suspecto, nempe ante contracta per eum debita, immò
18 antequam† conciperet in mente illa contrahere *Aretin.cons.36.num.4.vers.secundo dico, Ruin.cons.76.num.14.lib.5.*

Hinc de facili respondetur decisioni *Buratti 863.num.9.* vbi firmatur causam matrimonij tunc censeri finalem vbi nulla alia causa expressa reperitur; Quia conclusio huiusmodi limitatur quando prout hic ex facti circũstantijs superius ponderatis, & præsertim ex supradicta declaratione certa desumitur vo-
19 luntas donandi principalitèr † contemplatione matrimonij.

Non etiam refragatur quod donatio de qua agitur facta etiam fuerit in recompensationem legitimę Gaspari filio debitæ quæ cũ non recipiat onus neque grauamen, ideò nõ sit pręsumendum d.Gasparem voluisse donationem recipere cum onere eam transmittendi filijs, vti filijs; Quia respondetur dictam donationem valde excedere legitimam Gasparis, atque ita vtilius illi fuisse eam accepta-
20 re cum dicto onere,† & onus sic acceptatum bene sustinetur ad tradita per *Pignatel.controu.forens.lib.2.cap.34.nu.3.Molin.de Hispan.primog.lib.2.cap.3.num.7.& 36.* Hodierna in additio ad *Surd.decis.322.sub nu.43. Modern.Lusitan.vot.14.num.13.Rota in Romana fideicomm. de Ceuolis 16. Maij 1642. coram Reu.D.Salamantino §.vnde colligitur.*

Vllius releuantiæ neque visum fuit vt ex eo quod Gaspar donationẽ acceptauerit pro se, & filijs, inde videatur eum acquisiuisse filijs vti hęredibus secundum distinctionem recipi solitam per plures DD. ad effectum dignoscendi an donatio acquiratur filijs vti filijs, vel potius, vti hęredibus, quæ est vt si donatio facta fuerit Patri, & filijs, tali casu filij censeantur proprio nomine contemplati, capiantque Donationem ex prouisione Donatoris; Si vero donatio facta fuerit Patri stipulanti pro se, & filijs, tunc filij desumant eorum vocationem non ex prouidentia Donatoris, sed Patris Donatarij, & per consequens
21 ad eam non admittantur † nisi vtramque habeant qualitatem scilicet filiationis, & hæreditariam, vt probant *Dec.cons.215.num.4.& 5.vers.vbi concludit Soccin.Iunior.cons.88.num.5.in fin.cum seqq.lib.2.Ludouic.Bellon.cons.45.nu.2.& 3.Medices.cons.142.num.1.& seq.Larath.cons.9.Rot.modern.Neapolitan.respons.64.nu.2.volum.1.Surd.decis.324.num.6. Fontanel.de pact. nuptial.claus.4.glos.9.par.1.nu.10.Capic. Galeott.lib.1.controuers.57.num.18.Rota in Auenionen.fideicom. 4. Februarij 1647. §.Hæc autem, & 26.Iunij eiusdem anni §. Horum tamen coram R.P.D. meo Verospio, & in Florentina Donationis, seu Separationis bonorum 2. Octobris 1650. coram bo.me. Pentingerio.*

Huiusmodi enim distinctionẽ vltra quod *Surd.d.decis.324.num.8.* verbalem appellat ex
22 ea ratione quia stipulatio requirit verba tàm Interrogantis, quàm Respondentis atque ita quotiescumque Pater stipulatur pro filijs, pręsupponi debet quod pariformis Donantis interrogatio præcesserit fauore filiorum, quã rationem refert, & approbat ibidem *Hodiern.nu.17.& 18.Bertrand.cons.176.n.4.lib.3.* Adhuc nec minus illa præsenti casui applicabilis visa fuit, tum quia Pater non stipulatus fuit, sed acceptauit donationem pro filijs, quę acceptatio præsupponit præcedentem donantis pro-
23 missionem fauore † eorumdem filiorum, vt distinguendo firmat *Petr. de Ognat. de contract. tom.1. disput.3.section.3.sub num.66. & 67. vers. Acceptatio vero.*

Tùm, & fortiùs quia dicta distinctio cessat quando ex coniecturis apparet mentem, & voluntatem Donantis fuisse, vt & filij essent condonatarij Patris tunc enim siue donatio directa fuerit Patri, & filijs, siuè Patri stipulanti pro se, & filijs, vtroque modo ius filijs
24 acquiritur, † & admittit etiam *Surd.dec.322.num.19 & ibi Hodiern.num.10.in fin.vers.Nec obstant supradictæ distinctiones*, & ex coniecturis
25 pendere† resolutionem huius articuli firmat *Medic.d.cons.142.num.6.Modern.Lucan.d.cons.36.nu.19.lib.2.Molin.de ritu nuptiar.lib.3.q.15.n.54.Castil.d.decis.106.nu.8.Rota in d.Romana fideicom. de Incoronatis 5. Martij 1640. coram bo.me. Pirouano §.secundus est casus, & in rec.d.decis.127.n.8.par.6. & in d. Romana Restitutionis Dotis 30. Maij 1653. §.Quod eo magis coram R.P.D. meo Beuilaqua;* Idque summa ratione quia in hac materia potius voluntas donantis attenditur, quã
26 quo ordine Pater filijs † acquirat, vel quã mente eis stipuletur, vt dicit *Stayban.resol.22.num.14. & 15.*

Coniecturæ autem in proposita facti specie plures concurrunt, & quidem vrgentes, quæ omnes suadent Donantis intentionem fuisse quod, & filij in donatione iure proprio comprehenderentur.

Prima est, quod vt etiam superius ponderatum fuit hic agitur de donatione non solũ facta contemplatione certi matrimonij, sed in ipso met contractu dotalitio addicta correspectiuè ad promissionem quam Pater Annæ Fęlicis Sponsæ fecit de dote scut. 10. mil. & sic in longe maiori quantitate dotis in primo matrimonio constitutę scut.5.mil. Tale namque augumentũ Laschettus Pater Sponsę non fecisset nisi correspectiuè ad donationem faciendam per Guidum nedum fauore Gasparis, sed etiam eius filiorum ex d. matrimonio suscipiendorum, cum, & illis potis-
27 simum consulere † voluisse dicendum sit *Paris.cons.4.num.10.volum.4. Capic.Galeott.contr.57.num.17.lib.1.* Et regulare est quod in donatione quæ fit ab Ascendente contemplatione
28 certi matrimonij † semper habeatur ratio Prolis nasciturę ex d.matrimonio *Amat.consil.68.num.24.& seqq. Fontanel.decis.55. numer.8. Rota in pluries allegat.decis.127.num.4. par.6.rec.* Et hoc fortius procedit in pręsenti casu, in quo Gaspar erat filius familias, nilue possidebat, eiusque Pater habebat alios filios, vnde eo magis censendum est Donantem voluisse pręcauere de donatione pro filijs nascituris
29 vt isti possent habere bona ex persona † propria,

pria, vt tradit *Bertrand.conſ.176. num.4.verſ.& veriſimilem*, quem in his terminis ſequitur *Rot. d.deciſ.117.n.10.& 11.par.7.rec.*

Vrget etiam alia non leuis coniectura ex eo elicita, quod non verſamur in donatione facta ab extraneo, qui ſolam perſonam Donatarij reſpexiſſe cenſetur; ſed in donatione facta ab Auo contemplatione certi matrimonij cuius veriſimilis affectio cum non minus vigeat erga Nepotes, quàm erga filium, ità omnes æqualiter fuiſſe contemplatos ex ea-
30 dem ſanguinis affectione † firmant *Capyc.Galeott.contrau.57.num.18.lib.1.Anell.Amat.conſ.68.num.24.Cutel.citat.ſpecial.25.n.25.verſ.Item ipſe,* & dixit *Rota in d.Florentina Donationis ſeù Separationis Bonorum coram bon.mem.Peutingerio, §. Eo magis quia.*

Accedit etiam, quod in Inſtrumento Donationis nunquam legitur facta mentio de hæredibus, & ſucceſſoribus prout communiter fieri ſolet quando filij conſiderantur, vti
31 tales, † vt aduertit idem *Surd.d.deciſ.322.n.21. verſ.tertia eſt coniectura Molin.de ritu nuptiar.lib.3. quæſt.15. num.43. verſ.Cæterum.* Immò nec fuit ſimpliciter facta mentio de filijs, ſed addito pronomine *ſuis*, ex quo magis reſtringi ſti-
32 pulationem ad filios vti filios † tenet *Bertran. d.conſ.176. nu.4. verſ.Et pro eo quod obijcitur lib.3. Cancer.var.reſol.lib.1.cap.8.n.106.cum ſeq.*

Omnium autem potiſſima, ac vrgentiſſima coniectura illa eſt quæ reſultat ex propria Gaſparis confeſſione emiſſa vt ſuperius dictũ fuit in ſubſequenti Inſtrumento inſinuationis ibi, *Guidus contemplatione dicti matrimonij donauit ipſi Gaſpari, & filijs naſcituris ſcuta* 2200. Hæc enim tam clara confeſſio tollit quamcumque prætenſionem, quod in d.donatione contemplata fuerit ſola perſona Gaſparis, & vt idem Gaſpar ſtipulatus fuerit pro filijs vti hæredibus, cum potius contrarium ex tali confeſſione deſumatur, & quotieſcumque res etiam non eſt clara ſed dubia, ac dependet ex coniecturata mente contrahentium, vt admittatur
33 huiuſmodi declaratio † in his terminis ponderat *Capic.Galeot.dicta contr.57. nu.23. verſ.quod autem, & dixit Rota in Bonon. Succeſſionis 4. Maii 1646. §.quæ opinio, & 17.Iunii 1647. §.coniecturæ contrariæ coram bon.mem. Bichio*, vbi declaratur, quod licet donator non poſſit donationem iam ineſſe deductam, ac perfectam alterare poteſt nihilominus verba aliquo modo dubia declarare.

Neque coniecturæ ponderatæ ab informãtibus pro Creditoribus pro excluſione propriæ contemplationis filiorum viſæ fuerunt alicuius releuantiæ.

Non prima deducta ex clauſula cæterata, ibi, *Gaſpari præſenti, & acceptanti pro ſe, & filiis naſcituris &c.* & ibi, *per ipſum D.Gaſparem, & ſuos &c.* Quidquid enim dicendum eſſet, vbi clauſula illa cæterata appoſita reperiretur im-
34 mediatè † poſt *verb.illud pro ſe,* in quibus terminis loquuntur *deciſ.707.n.10. par.1.recent.& 483. num.8.par.4.to.2. & in Romana Dotis 30. Maii 1644. coram bon.mem. Peutingerio*; contrarium eſt firmandum in propoſito caſu, in quo cum dd. clauſulæ appoſitæ reperiantur, vna poſt verbum *naſcituris*, & altera poſt verbum *ſuos*. Prima extendi poſſe viſa fuit pro filijs maſculis, & fæminis ex eodem matrimonio naſcituris. Secunda verò intelligitur de eiſdem filijs ſic naſcituris, de quibus proximè immediatè antecedenter facta fuerat expreſſa mentio; Et hæc extenſio cum ſit conformis menti contrahentium, ac ſubiectę materiæ eſt admittenda non autem alia, & maximè illa compræhenſiua quorumcumque
35 hæredum tanquam inſolita, † & repugnans menti † Donatoris, *Caſtren.conſ.172.n.1.vol.2. Surd.conſ.350.nu.29. Grat.conſ.90.num.125.lib.1. Buratt.deciſ.120.num.9.& ibi Adden.Litt.C.& deciſ.399.num.8.*

Non etiam refragatur ſecunda coniectura elicita ex eo quod in ſubſecuto Inſtrumento conſignationis fundaci pro ſatisfactione Donationis, Guidus illud tradiderit Gaſpari acceptanti etiam pro hęredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque; Hæc namque coniectura tollitur ex facto animaduertendo quod acceptatio non fuit facta ſimpliciter pro filijs, & hæredibus, ſed pro ſe, & filijs ad formam Donationis, ac deindè pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, ex quo ſequitur vt cum Donatio eſſet ſcu.2200. tantum, merces autem iuxtà æſtimationem factam aſcenderent ad ſcu.2800. Acceptatio facta per Gaſparem modo ſupradicto intelligenda ſit diſcretiuè, & ſingula ſingulis congruè referendo, ſcilicet reſpectu dictorum ſc.2200. pro ſe & filijs ad formam Donationis, pro reſiduo verò nempè ſc.6000. etiam pro hæredibus, & ſucceſſoribus; Iſte autem diſcretiuus modus, quo contrahentes vſi fuerunt in huiuſmodi Inſtrumento magis arguit donationem ex intentione partium fuiſſe factam Gaſpari, ac filijs, vti filijs, nam aliàs ſi huiuſmodi intentionem non habuiſſent acceptatio vnico verbo fieri potuiſſet pro ſe, & hæredibus abſque
36 dicta diſcretiua † vt in his terminis conſiderant *Molpheſ.conſ.2.n.28.Surd.d.deciſ.322.nu.22. verſ.Quarta eſt coniectura.*

Eiuſdem irreleuantiæ eſt quoque tertia coniectura poſita in eo quod donatio facta fuerit etiam intuitu meritorum vnde debeat conſiderari tanquam quid profectitium à Patre, quia vltrà reſponſionem ſuperius datam in refellendo huiuſmodi obiecto, additur quod etiam merita compenſari poſſunt cum donatione tranſitoria ad Nepotes tanquam Condonatarios, & ex propria eorum perſona deſcendentes ex viſceribus filij contemplatos.

Alia coniectura deſumpta ex qualitate mercium fundacalium, vt ſcilicet valde inueriſimile reddatur, quod Guidus voluerit in dictis mercibus quæ ſeruando ſeruari non poſſunt contemplari filios, vti filios nullum habet fundamentum, & corruit ex facto; Siquidem Guidus non donauit ſc.22.mil.in bonis fundacalibus, ſed in pecunia ibi ſc.22.mil. monetæ; Vndè licet poſtea Gaſpar receperit tot bona fundacalia, non indè potuit præiudicare

dicare filijs; quibus ex præcedenti donatione
37 fuerat antea ius quæsitum † in pecunia *Rota decis.221.nu.2.to.2.par.4.rec.* Vltrà quod etiam bona fundacalia potuissent recipere subrogationem mercium distrahendarum † ad commodum † filiorum donatariorum *l. cum Tabernam 34.ff.de pign. vbi gloss.in princ. Natta cons. 184.num.3.& 4. Put.decis.289.in princ.lib.2.Rota penes Pacific.de Saluian. decis.126.n.7.coram Martin.Andr.decis.80.n.8.*

Denique nullam contrariam coniecturam facit quod Gaspar in Instrumento traditionis fundaci promiserit seruare omnia in eo contenta, ac soluere donatori singulis annis scuta 600. obligando hæredes, & successores. Quia non indè sequitur aliqua alteratio, seù immutatio formæ donationis quæsitæ filijs vti filijs. Cum enim hæc donatio facta fuisset præuia reseruatione vsusfructus viuente Donatore, & nihilominus ipse non expectata eius morte assignauerit d.sc.22.mil.donata in tot mercibus fundacalibus tam quoad proprietatem quam quoad vtilia; Iustum fuit eidem Donatori d.annua sc.600. promittere, ac pro illorum solutione se suosque hæredes, atque successores obligare, cum alias ad id minimè tenerentur filij ad quos beneficium Donationis verisimiliter non erat peruenturum nisi defuncto Donatore quo, tempore expiratus fuisset vsusfructus sibi reseruatus, & interim à Gaspare assecutus.

Ex his sequitur DD. allegatos pro parte Creditorum non applicari præsenti casui, vel quia illi loquuntur extra casum certi, ac de-
39 terminati matrimonij † vt *Dec.cons.216. nu.5. & 6.Alciat cons.7.num.final.lib.8.Martha cons.38. n.1.& seq.Molin.de ritu nupt.lib.3. q.15.à num.29. cum seqq.Rot.coram Merlin. decis.392. num.3.* Vel quando in donatione nulla est facta mentio filiorum, in quibus terminis loquitur *Rot.coram Buratt.decis.861. nu.1. & decis.924.* Vel vbi non interuenit stipulatio pro filijs, *vt in dicta Romana fideicommissi de Incoronatis coram bo.mem. Pirouano,& Pisauren.Donationis coram Eminentissimo D.Card.Otthobono,* vel si interuenit stipulatio pro filijs, facta illa etiam fuit pro hæredibus,& successoribus, qui est casus *decis.in Auenionen.fideicommissi 4.Februarii 1647. & 26. Iunii eiusdem anni coram R.P.D.meo Verospio.* Certum autem est, quod nullus Doctor loquitur in casu, in quo adsunt coniecturæ suadentes cõtemplationem Donantis erga Prolem ex eodem matrimonio nascituram; Immò quod tunc ius filijs ex propria eorum persona, acquiratur, tenent ipsimet *Surd.Fontanell.Capic. Galeott. aliique allegat.* pro parte Creditorum, necnon *Rot.idem firmauit coram Merlin.dec.392. nu.2.* Vbi quod tota hæc quæstio facti magis, nempè voluntatis ipsius donantis, quam iuris est.

Demum neque subsistit, quod admisso, vt dici posset, ius quæsitum filijs, vti filijs adhuc tale ius nil aliud operetur nisi irreuocabilitatem Donationis,& illius reuersionem ad Donantem excludat, sed non impediat quo minus Pater possit de bonis donatis in illorum præiudicium disponere in hypotecando Cr ditoribus; Quidquid enim sit de hac opini ne vbi Pater donat Sponso contemplatione certi matrimonij nulla facta mentione fili rum, cessat obiectum quando de filijs facta est specialis mentio, & ex coniecturis app ret Auum donasse,& Patrem primum Don tarium donationem recepisse pro filijs, filijs, nam tunc ius speciale illis quæritur, & proindè siue alienentur bona donata in eun dem Donatorem siue in alium semper resul tat idem effectus, quod fiat contra causam finalem ipsius Donationis, cum in vtroque casu bona dissipentur; Immò deteriùs esset, quod Pater posset vendere, & hypothecare, quàm retrodonare, siquidem per retrodona tionem bona redirent ad Auum, ex cuius bonis Nepotes possent consequi Alimenta,& Dotem pro fœminis *ad text.in l.si quis à liberis*
40 *ff.de liber.agnoscen.& in l.qui liberos ff.de rit.nup. Aretin.cons.12.num.11. Ruin.cons.94.num.7.lib.* quod ius non competerer contra creditores bona ad illos deuenirent, & ità etiam trac
41 *Sanchez de matrim.lib.6.disp.32.n.1.& seqq.* Vb quod nec minùs adijci possit conditio aliqua per quam aliquo modo deterior reddatur co
42 ditio Vxoris, & filiorum *Giurb. ad consuetud. Messan.cap.1.gloss.8.par.1.nu.7.& 76.& his relat. Rot.decis.44.num.10.par.6.recent.coram Merlin.de cis.515.num.5.*

Hinc etiam patet non applicari argumentum ductum à Dote ad huiusmodi donationẽ vt scilicet quemadmodum dos quæ datur contemplatione certi matrimonij non acqui
43 ritur filijs vti filijs, sed vti hæredibus *l.liberis ff.de donat.ante nupt.* ità etiam dicendum sit de controuersa donatione; Diuersa enim ratio militat inter vtrumque casum, nam dos datur Patri pro substinendis oneribus matrimonij nulla facta mentione filiorum nec Patre pro eis stipulante; At hic facta fuit mentio filio
44 rum, † & donatio fuit stipulata pro eisdem filijs quibus proindè fuit ius quæsitum *Amat. d.resol.30.n.8.* Et in his terminis latè dixit *Rot. d.decis.127. par.6. & in Romana seù Nepesina Restitutionis in integrum 4.Iunii 1655. coram R.P.D. meo Cerro.*

Et ità vtraque Parte Informante resolutum fuit &c.

REVERENDISS. P. D. CAROLO CERRO. Sacræ Rotæ DECANO.

Meleuitana Donationis.

Lunæ 14. Maÿ 1557.

ARGVMENTVM.

Donatio facta sponso, vel sponsæ occasione, & contemplatione matrimonij, non parum controuertitur an talis donatio etiam extendatur ad filios alterius matrimonij. Verùm negatiua opinio sine difficultate transit, dum donatio est facta viro, & vxori, eorumq; filijs, & descendentibus, natis ex illo matrimonio legitimis, & naturalibus fuit facta.

SVM-

SUMMARIUM.

1 *Donatio facta sponso, vel sponsæ nulla facta mentione filiorum, sed pro se, suisque hæredibus.*
2 *Censetur acquisita pro omnibus filijs, cuiusque matrimonij.*
3 *Donatio facta sponso, & sponsæ, eorumque filijs, & descendentibus.*
4 *Tunc censetur facta filijs tantum illius matrimonij, quamuis non sint hæredes.*
5 *Filiorum mentio facta in donatione coniugibus in dubio non censetur facta connexiuè, sed discretiuè, num. 6.*
7 *Donatio facta ab vno ex coniugibus, respectu alterius coniugis, censetur facta pro filijs ipsius matrimonij tantum.*
8 *Coniux superstes transeundo ad secunda vota, dicitur contristare animam prædefuncti coniugis.*
9 *Donatio facta alicui ex coniugibus, pro se suisque hæredibus quibuscumque cum clausula, ad habendum, &c. qui in ea censentur vocati.*
10 *Donatio facta pro certo, & determinato matrimonio, & vinculata fuit pro sponso; & sponsa.*
11 *Atque pro filijs eorum, cum arctissima prohibitione alienationis, quid importet, & n. 12.*
13 *Ratificatio, & approbatio idem operatur, ac si factum ipsum ab ipso approbante fuisset in esse deductum.*
14 *Donatio facta ab aliquo ex coniungibus alteri coniugi, non comprehendit filios alterius matrimonij.*
15 *Et deducuntur multæ coniecturæ, ex quibus comprobatur dicta opinio, & n. 16. 17. & 18.*
19 *Donatio facta sponso, & sponsæ, quando non possit comprehendere, nisi filios præsentis matrimonij.*
20 *Conditio posita in donatione facta sponso, & sponsæ, quod bona non communicentur cum filijs diuersi matrimonij, quid denotet.*
21 *Rationis, & determinationis vnitas, quidnam operetur.*
22 *Substitutio facta, sub conditione, si hæres decesserit ab intestato absque aliqua dispositione.*
Euanescit dicta conditio, quando hæres testatur, & num. 22.
23 *Coniuges vnius matrimonij absonum est, quod voluerint disponere de filijs alterius matrimonij.*
24 *Donatio facta sponso, & sponsæ, quando restringatur tantum pro filijs primi matrimonij.*
25 *Pacta censentur inter se correspectiua.*
26 *Instrumentum recipit interpretationem, & intelligentiam ab alio, in eodem Instrumento inserto.*
27 *Dictio, Item, congrua repetitione, repetit omnes præcedentes qualitates.*
28 *Donatio facta sponso, & sponsæ, censetur correspectiua ad dotem, si in eodem Instrumento dotalitio fuit facta.*
29 *Dictio, è conuerso, quid importet.*
30 *Correspectiuitas vnius matrimonij, quando non possit extendi ad diuersum.*
31 *Donatio ratione correspectiuitatis, venit restringenda ad terminos ipsius.*
32 *Dos scutorum 3650. de anno 1590. erat valdè insignis.*
33 *Emphyteusis recepta pro viro, & vxore pro se, & eorum filijs, sicuti hoc casu d. emphyteusis resoluitur in singularitates, quæ est principalis dispositio.*
34 *Ita etiam possunt resolui accidentaria.*
35 *Ad diuersa non fit illatio*
36 Fontanell. de pact. nupt. clauf. 4. glofs. 9. par. 1. num. 26. *declaratur.*
37 *Donatio facta sponso, & sponsæ, cum conditione, vt filij eorum sint legitimi & naturales, ista conditio non potest dici superflua.*
38 *Argumentum euitandæ superfluitatis est admodum debile.*
Quia multa dicuntur ad maiorem explicationem.
39 *Donationem expressè quando quis ratificasse dicatur.*
40 *Coniuges regulariter eueniente casu dissolutionis matrimonij odio solent prosequi filios ex alio matrimonio procreandos.*
41 *Contextu vnico, & eodem quæ facta sunt diuerso iure censeri non debent.*
42 *In Patruo non intrat æqualis affectio erga filios fratris, sicuti est affectio patris erga eos.*
43 *Donatio regulanda est secundum voluntatem donantis, & num. 44.*
45 *Bona æquum est, vt redeant ad suum principium, iuxtà dispositionem eorum Domini.*
46 *Bonorum confusio est euitanda, maximè stante super hoc consuetudine.*
47 *Dictio, vt supra, importat repetitionem.*
48 *Iudex iniustè procedendo, non priuat possessorem sua possessione, dummodò non habuerit se pro spoliato.*

DECISIO CCXXX.

DECISIO coram me emanata 12. Decembris 1653. super bono Iure Ioannis Vincentij Galeæ, & filiorum etiam ad effectum manutentionis, ad nouam disputationis trutinam reuocata post tertiam propositionem, hodiè confirmata fuit, quia Donatio bonorum, de quibus agitur suffragatur dumtaxat filijs primi; Non autem secundi matrimonij.

1 Recepta enim est distinctio, quod si Donatio fiat † sponso, vel sponsæ nulla facta mentione filiorum, sed pro se, & hæredibus quibuscunque cum clausula ad habendum, & quicquid perpetuo sibi suisque hæredibus
2 placuerit faciendum, † censetur æqualiter acquisita pro omnibus filijs ex quocunque matrimonio procreandis, in quibus concurrat dicta qualitas hæreditaria, *vt punctualiter decisum fuit in Pisauren. Donationis 8. Febru. 1647. & 31. Ianuarij 1648. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono inter eius impress. decis. 99. & decis. 133. per tot.* Si verò facta sit viro, & mulieri, eo-
3 rumque † filijs, & descendentibus, hoc casu acquisita dicitur solis filijs natis ex illo matrimonio inter virum, & mulierem contracto,
4 quamuis † non sint llorum hæredes, & non alijs, *vt in his terminis præter allegatos in Decisione sub §. Attamen firmant distinguendo, Rimin. Iun. cons. 295. num. 42. & cons. 569. num. 37. & 38. Bertrand. cons. 234. num. 6. & seqq. lib. 2. Simon. de Prat. cons. 56. num. 13. lib. 1. Cald. de Iur. empt. lib. 2. q. 15. nu. 28.*

num.28.Gamm.decis.233.num.2.cum seqq.Larr.decis. Granaten.33. num. 24. Idemque admisit Rota in dicta 1.decis.Eminentiss. D.Cardinalis Otthoboni numer.10.

5 Et pariter recepta est alia distinctio, quod si mentio filiorum† fiat à Tertio respectu aliquorum coniugum, tunc in dubio non censetur facta connexiuè, vt liberos † tantum
6 communes respiciat, sed discretiuè vt compræhendat filios ex quocumque matrimonio; Sed si fiat ab vno ex coniugibus respectu alterius coniugis procul dubio connexiuè
7 facta dicitur † de solis liberis communibus, ex quo non est verisimile, quod de filijs alterius matrimonij cogitauerit propter iniuriam, qua
8 per secundas † nuptias anima coniugis prædefuncti affecta censetur, vt notat *Cald. vbi supra d.qu.15.nu.8. & distinguendo Cancer.var.resol. par.3.tit.de pact.cap.7.n.104.& seq.*

Casus autem præsentis controuersiæ non cadit sub primo, sed sub secundo membro prædictarum distinctionum; Nam Donatio de qua agitur, vt firmatur in præcedenti decisione nō fuit facta alteri ex coniugibus pro
9 se, suisque hæredibus placuerit facien. *iuxtà casum dd. Decisionum Pisauren.* Sed contemplatione certi matrimonij facta, & vinculata fuit pro sponso, & sponsa, † eorumque filijs, & descendentibus in perpetuum, cum arctissi-
10 ma prohibitione alienationis vltra legitimā, *& sic iuxtà terminos Consiliorum Rim. Iun. ac aliorum DD. tàm in dicta prima Decisione, quàm supra*
11 *allegatorum*. Cumque dicta † donatio explicitè facta fuerit pro omnibus, & quibuscunque Iuribus Io:Antonio sponso competentibus, & competituris, tam iure successionis paternæ, & maternæ, quam pro omni eo,
12 quod † donans ei debebat ex causa administrationis Tutelæ factæ de bonis suis *vt deducitur in dicta decisione §.quod fortius*. Istamque Donationem, cum omnibus in eius Instrumento contentis dictus Io:Antonius sponsus expresse ratificauerit, & approbauerit *præsenti Summ.Io.Vincentij num.2.* Vtique † perinde
13 habetur, ac si donatio immediatè ab ipso facta fuisset *ex Theorica Baldi in l.si liqueat num. 2. C.de inoff.donat.quam approbauit Rot.in Romana de Millinis 15.Decembris 1645. coram me, §.Quibus non obstat in fine, vers. quicquid secus*. Et consequenter sumus in nominatione filiorum ab vno ex coniugibus facta respectu † alterius
14 coniugis, quæ solos liberos communes, non autem filios alterius matrimonij comprehendit, vt optimè probant *Calder. & Cancer. supra allegati.*

Comprobantur præfata ex pactis in eadem Donatione adiectis. Primò enim † conuen-
15 tum fuit, quod omnia, & singula acquirenda per dictum sponsum, & sponsam constante, & durante præsenti eorum matrimonio essent, & esse deberent omnium, & singulorum suorum filiorum vtriusque sexus, Nepotum, & pronepotum. Secundò conuene-
16 runt, vt dictum est, † & super quo versatur tota difficultas huius causæ, quod omnia, & singula bona dotata, & donata vinculata e[...] sent, tàm dictæ sponsæ, quàm eidem sponso eorumque filijs, & descendentibus in perpe[...] tuum cum dicta arctissima prohibitione alie[...] nationis, Et tertio conuentum † extitit, quod in casu decessus dd. sponsorum sine filijs legi-
17 timis, & naturalibus de eorum corporibus legitimè Descendentibus, vel cum filijs, [...] dicti filij morerentur in maiori, vel minori ætate quandocumque sine filijs legitimis, &
18 naturalibus de eorum corporibus † legitimè descendentibus ab intestato, & absque vlla dispositione. Tali casu bona sponsæ reuerterentur ad Alexandrum eius Patrem si in humanis fuerit, sin minus ad illius filios, & descendentes. Bona verò sponsi reuerterentur ad Donantem si viuus fuerit, alioquin ad Margaritam ipsius sponsi sororem illiusque filios & descendentes.

Hinc enim sicut primum, & tertium pactum, non compræhendunt filios secundi, sed restringuntur ad filios primi matrimonij, vt respectu primi pacti ostendunt tàm † ver-
19 ba illa, ibi, *Præsenti eorum matrimonio, & ibi suorum filiorum*, quæ non possunt intelligi de alio matrimonio, nec de alijs filijs, quàm de il[...] lo, quod tunc conclusum fuerat inter Agtucciam, & Io:Antonium, ac de ipsorum communibus liberis *vt probant DD. supra allegati*, quàm congrua ponderatio conuentionis acquirendi bona constante illo matrimonio fauore suorum filiorum, quæ non extenditur
20 ad filios secundi † matrimonij cum isti vice versa non grauentur communicare filijs primi bona acquirenda constante secundo; Et respectu tertij pacti clarè demonstrant conditio decessus sponsorum sine filijs, quæ cum respectu primi decedentis intelligi non possit de filijs alieni matrimonij, sed tantum illius, quod soluebatur per obitum primi Coniugis; Ita similiter de ijsdem intelligi debet,
21 quo † ad alterum Coniugem superuiuentem ob vnitatem rationis, & determinationis, *ad regulam textus in leg.Iam hoc iure ff.de vulg.& pupil.Card.Seraph.decis.1438.nu.10.* Exclusio substitutorum, quæ non resultat, nisi ex filijs communibus vtriusque coniugis, *vt notant Barbat.in l.cum acutissimi n.381.Cod.de fideicomm.* quem refert, & sequitur *Odd.de compend.par.6. q.2.par.2.art.6.& vltimo, sub num.2.vers.limitatur autem singulariter, Ciriac.controu.497.n.9.Fusar.de substit.q.411. nu.2.* Et demum substitutio facta
22 filijs sub duplici conditione, † quod decederent sine descendentibus, & ab intestato sine vlla dispositione, cum enim ipsi testando, & disponendo excluderent substitutos, *Peregrin. inter consil. Marchet.inter cons.41.num.10.& 11.lib.3.Balsarin Marchet.inter consil.Fusar.consil 79.nu.15.Idem Fusar.de substit. qu.437.sub num.252.* Absonum est, quod contrahentes; & Coniuges voluerint hanc † fa-
23 cultatem concedere etiam filijs alterius matrimonij.

Ità pari modo secundum pactum intermedium ad eosdem filios primi matrimonij re-
24 stringi † debet, vt in terminis arguit *Cald. de Iur.*

Iur.Emph.dicto lib.2.dicta qu.15.d.n.28.verſ.Quæ
25 *etiam reſolutio*. Pacta † enim cenſentur inter
ſe correſpectiua *l.fundi partem ff.de contrah.empt.*
Buratt.deciſ.336.nu.7. Immò vnum recipit in-
26 telligentiam, † & declarationem ab alio in
eodem Inſtrumento adiecto, *l.qui filiabus,ff.de*
legat.1.Surd.conſil.375.nu.28.& conſ.426.num.21.
Card.Mantic.de coniect.vltim.vol.lib.6.tit.13.n.10.
Præſertim vbicunque (prout hic) poſita ſunt
27 per dictionem *Item*, quæ † vbi congrua re-
petitio fieri poteſt eaſdem qualitates repetit
in præcedenti expreſſas, *l.Item ff.de procurat.&*
l.Item eorum ff.quod cuiuſque vniuerſ.nom. cum cæ-
teris allegatis per Barboſ.dict.185.n.1.cum ſeqq.

Valdè etiam vrgere viſum fuit Argumen-
tum primæ Deciſionis, §.*Idque clariùs* deſum-
ptum ex correſpectiuitate huius Donationis
ad Inſignem dotem ſcutorum 3650. Agatuc-
ciæ ſponſæ ab Alexandro eius Patre conſti-
28 tutam. Huiuſmodi enim † correſpectiuitas
reſultat, ſiue ex quo præfata Donatio facta
fuit in ipſo contractu Dotalitio, vt dixit *Rota*
in rec.deciſ.127.nu.13.par.6. Siuè etiam ex Di-
29 ctione *E conuersò*, qua † incepta legitur *Rota*
deciſ.405. ant.num.primum par.4. diuerſ. Atque
arguit, quod principaliter donatum fuerit
contemplatione vxoris, cum eius Pater tan-
30 tam Dotem ei non dediſſet,† immo nec ma-
trimonio conſenſiſſet, niſi correſpectiuè ſub-
ſequeretur præfata Donatio, vt tradunt *Natta*
conſ.609.n.3.verſic.& præſertim Menoch.conſ.723.
num. 14. & alij ibi allegati. Cumque propte-
31 rea † talis correſpectiuitas in alio matrimo-
nio conſiderari non poſſit reſtringit effectum
ipſius Donationis ad ſolos filios ex illo pro-
genitos, alioſque excludit; Præfatam autem
Dotem fuiſſe inſignem Anno 1599.pro Ado-
32 leſcente † occaſione ſtudiorum Romę com-
morante probant adducta per *Surd.dec.61.n.9.*
comprobata per Rotam coram Cardin. Caualer. de-
ciſ.260.num.4.

Non obſtat *Bald.in authen.Qui rem nu.7.C.de*
Sacroſ. Eccleſ. Loquitur enim in Emphiteuſi
recepta à Viro, & Vxore pro ſe, & eorum
33 filijs, † firmans proindè, quod ſicuti princi-
pale diſpoſitum; Id eſt ipſa emphyteuſis re-
ſoluitur in ſingularitates; Ita etiam reſolui
34 debeant accidentalia, † nempè mentio filio-
rum, vt tàm in parte Viri, quàm in parte
vxoris intelligatur, de quibuſcunque filijs
ipſorum, & inter omnes eadem Emphyteu-
ſis ſit diuidenda. At vbicunque, vel ratione
materię, vel ex coniecturata mente contra-
hentium elicita ex verbis, & pactis ipſius In-
35 ſtrumenti, † atque ex alijs efficacibus conie-
cturis res indiuidua eſt, tunc filijs communi-
bus, non autem alterius matrimonij debet
adiudicari,*vt ex mente eiuſdem Baldi etiam in ma-*
teria Emphyteuſis ita reſpondet Cald.vbi ſup. lib.3.
cap.13.n.57. Idemque in effectu probat Cancer.pari-
ter vbi ſupra par.3.d.cap.7.n.113.

Non obſtat *Fontanell.de Pact. nuptial. clauſ.4.*
gloſ.9.par.1.ſub n.36.verſ.Idem quod ſupra. Quia
loquitur in caſu,quo filijs addita fuerant ver-
36 ba † de legitimo,& carnali matrimonio pro-
creatis, quæ niſi compræhenderent filios ſe-
cũdi forent omninò ſuperflua cum iam Co-
niuges coniuncti eſſent vero, & carnali ma-
trimonio; Ideò non applicatur caſui noſtro,
quo tempore Donationis matrimonium non
erat contractum, ſed ſolum contracta erant
ſponſalia per verba de futuro: Vndè † licet
37 pactum reuerſiuum conceptum fuerit ſub
conditione quod filij ſponſorum eſſent legi-
timi, & naturales de ipſorum corporibus le-
gitimè deſcendentes huiuſmodi tamen con-
ditio non fuit ſuperflua prout erat in caſu
Fontanellæ, cum cenſeatur addita ad effectũ
excludendi filios, quos medio tempore inter
ſponſalia, & conſumationem matrimonij il-
38 licito ſorſan modo habere poterant; † Vltrà
quod Argumentum vitandæ ſuperfluitatis
eſſe admodum debile cum ſæpè multa dican-
tur ad maiorem explicationem reſpondit *Rot.*
in rec.deciſ.249.n.20.& 21.par.7.

Declaratio autem à Patruo facta quod do-
nabat pro omnibus, & quibuſcunque Iuri-
bus Io:Antonio competentibus, & compe-
tituris tàm iure ſucceſſionis paternæ, & ma-
ternæ, quàm pro omni eo, quod ipſe ilii de-
bebat ex cauſa adminiſtrationis Tutelæ factæ
de bonis ſuis, hodie viſa fuit retorqueri, quia
cum Io:Antonius hanc donationem expreſsè
39 ratificauerit † ipſe cenſetur donaſſe dùm cõ-
tinebat eius bona propria, *vt ſupra probatum*
fuit ſub §.Caſus autem,& ſic intellexiſſe tantum
de filijs communibus propter odium, quo
regulariter coniuges eueniente caſu diſſolu-
tionis matrimonij proſequi † ſolent filios ex
40 alio matrimonio ſuſcipiendos, vt probant
Cald.& Cancer.ſuperius alleg.§.Et pariter. Parum
releuante, quod Patruus ibidem etiam pro-
priam portionẽ donauerit; Quia pręter quod
non conſtat quanta eſſet, & an verè bona ibi-
dem expreſſa excederent eius debitum,& ſuc-
ceſſionem paternam, & maternam Io:Anto-
41 nij,cum facta fuerit vnico contextu, non po-
teſt diuerſo iure cenſeri, *l.eum, qui ædes,ff.de vſu*
cap.Surd.conſil.534.ante num.19. verſic.& eadem:
Neque in ipſo Patruo intrat præſumptio æ-
42 qualis † affectionis erga filios Donatarij,tàm
primi, quàm ſecundi, & vlterioris matrimo-
nij: Quia regulanda eſt tàm cum voluntate
43 Dotantis, † cuius contemplatione, & corre-
ſpectiuè fuit facta Donatio. Quam cum vo-
luntate ipſius ſponſi, qui in eadem diſpoſitio-
ne principaliter (vt dictum eſt) bona propria
44 donauit, † quorum proindè voluntas, & in-
tentio ad ſolos filios illius matrimonij re-
ſtringitur *ex Iuribus ſupra allegatis.*

Denique non refert, quod diſtincta fuerint
bona donata à dotalibus, quia non fuit facta
huiuſmodi diſtinctio in caſum fideicommiſſi
filijs extantibus,ſed ſolum in caſum reuerſio-
nis ijs non extantibus,† quo caſu æquum erat
45 vt bona redirent ad ſuum principium, &
vnicuique reſtitueretur ſua portio; Vincula-
tio autem in caſum fideicommiſſi facta ſpon-
ſæ, & ſponſo diuiſim facta fuit ad euitandam
46 confuſionem † bonorum ex conſuetudine
Melitæ, de qua meminit *Rota coram bon. mem.*
Merlino deciſ.347.num.3.verſ.Neque dici poteſt, &

cui partes noluerunt se conformare contrahendo more Romanorum, vt declararunt in principio, & propterea in dicta vinculatione dixerunt *diuisim, vt supra*, repetendo exindè
47 dictam præcedentem † declarationem in principio factam, quæ quidem repetitio ex præfata dictione, *vt supra* congruè resultat, *l.Item quæritur, §. Item Iulianus ff. locati cum alijs relatis per Barbos.dict.441.n.1.*

Constito itaque de bono iure Io:Vincentij ac filiorum qui causam habent ab Agatuccia Iuniore filia dicti primi matrimonij ipsis pariter competit manutentio tàm in possessionem medietatis Territorij, & Viridarij Tal Puales contentæ in dicta Donatione, quàm in possessionem 25.tuminatarum clausurę Ta Pons adiudicatarum Io:Antonio Perdicomato collitiganti, & causam habenti à filia secundi matrimonij pro fructibus bonorum donatorum à dicto Io:Vincentio perceptis, & qui percipi potuerunt, † cum Iudex iniustè
48 procedendo ex prædictis eos non priuauerit sua anteriori possessione manutenibili, dùm non haberunt se pro spoliatis, *vt præter allegata in fine dictæ Decisionis respondit Rota coram san. mem.Greg.decis.555.n.1.ibique Add.n.2.in rec.decis.330. num.7. par.6. & in Romana Bonorum 19. Ianuarij 1643. in principio coram Reuerendissimo Terracinen.*

Et ità vtraque &c.

☞ *Decisio hæc emanata in hac eadem Causa sub die 13.Decembris 1653.coram eodem Reuerendissimo Decano erit infra in Miscellan.*

R. P. D. MELTIO.

Romana Pecuniaria.

Veneris 18. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Solutio cum reportatione quietantiæ omnem tollit obligationem, maximè confessione extraiudiciali corroborata, & præsumptionibus, Iudex appellationis succedit in locum Iudicis à quo, cuius sententia in parte excessiua in totum redditur nulla.

SVMMARIVM.

1 *Quietantiæ quotquot sunt, tot solutiones probant.*
2 *Exceptio solutionis, & quietantiæ respectu soluti quamcumque obligationem tollit.*
3 *Epistola non probat in fauorem scribentis.*
4 *Epistola reproducta ad fundandam intentionem plenam fidem facit.*
5 *Ex productione scripturæ confessio irretractabilis efficitur.*
6 *Epistola non potest pro parte acceptari, & pro parte reprobari. Et contrarium quo casu.*
7 *Attestationes simplices nullum gradum probationis faciunt, & præsertim famulorum.*
8 *Taciturnitas longa solutionem præsumit.*
9 *In solutionum materia illud semper attenditur, quod est verisimile.*
10 *In appellationis gradu agitur tantum de confirmatione, vel infirmatione sententiæ.*
11 *Iudex appellationis succedit in locum Iudicis à quo.*
12 *Adeò quod non potest pronunciare nisi super meritis primæ causæ.*
13 *Iudex appellationis habet iurisdictionem circa ea, quæ vertuntur in prima instantia tantum.*
14 *Iudicis qualitas ex monitorio, & prosequutis dignoscitur.*
15 *Sententia condemnans in certa summa, virtute illius aliud peti non potest.*
16 *Sententia vnica verborum structura lata dicitur indiuidua.*
17 *Cuius ratione pro alia summa sustineri non potest.*
18 *Sententia in aliqua parte excessiua in totum redditur nulla.*
19 *In indiuiduis in maiori summa non inest minor.*
20 *Vtile per inutile vitiatur.*

DECISIO CCXXXI.

FVIT condemnatus D.Comes Angelus Ferrettus per sententiam A.C. vti hæres q.Fabritij Ferretti eius Patrui ad restituendũ sc.1000. cum expressione, quod essent pro residuo scut. 1500. quæ prætendebatur mutuata vsque de anno 1639. d.Fabritio à D. Paulo Ludouico Riualdo. Ab huiusmodi sententia interposita appellatione per ipsum Comitem Angelum, eaque commissa in Rota, emanauit sententia primæ confirmatoria, cui non acquiescente eodem Comite Angelo, obtinuit de nouo mihi Causam committi. Vndè dubitatum fuit; An sententia Rotalis sit confirmanda, vel infirmanda, & DD. pro infirmatione responderunt.

Fuerunt enim repertæ diuersæ solutiones per ipsum Fabritium factæ ipsi Riualdo, nec non aliæ de eius ordine in summa scut.1221. ba.20. quorum exhibitæ apparent quietantię,
1 quę † quot quot sunt, tot solutiones probant, *l.quinquaginta in fin. ff.de probat. l.si is qui ducenta in princip.ff.de reb.dub. l.cum centum ff.de adimend. legat.gloss.in l.ne casu C.de discuss. lib.10.* † Vndè
2 exceptio satisfactionis, & quietantiæ respectu soluti tollit quamcumque obligationem debitoris, *iuxtà vulg.tex.in §.1.Instit.quib.mod.tollit. oblig.l.1.& 2.ff.quib.mod.pign.vel hypoth.solu.l.solutiones ff.de solut.l.4.§.soluisse ff.de iudic.Rot.coram Seraph.decis.814.n.1.coram Penia decis.327.n.2.& coram Merlin.decis.463.n.14.decis.565.nu.1.& decis.714.nu.1. & fuit resolutum in Sipontina Pensionis 8.Aprilis 1647.& in Calaritana Pensionum 23. Febr.1654.coram bo.me.Peuting.* & alibi passim.

Coadiuuantur d. quietantiæ ex epistola scripta per ipsum Fabritium Ferrettũ R.P.D. Riualdo fratri eiusdẽ Pauli Ludouici sub die 13.Maij 1648. quæ datur in Summ. Comitis Angeli sub nu. 4. cum in ea scribens fateatur se illius debitorem, sed in modica scutorum
3 summa, & licet † ea non probet in fauorem scribentis, cum tamen fuerit ab eodem Ri-
4 ualdo † producta ad fundandam suam intentionem plenam fidem facit, quia ex tali pro-
5 ductione cõfessio irretractabilis efficitur propter expressam approbationem, quæ ex illo

actu

actu oritur, *ad text. in cap.cum Venerabilis de ex-
ception.Surd.latiſſimè comprobans deciſ.267.num.1.
Rota de fid.Inſtrument.in nou. deciſ.2. & deciſ.499.
nu.11.par.4.recent.tom.2.* Nec talis Epiſtola po-
6 poteſt pro parte acceptari,& pro parte repro-
bari, cum non contineat factum ſeparatum,
nec habeat contra ſe Iuris præſumptionem,
*iuxtà Bart.Theor.in l.Aurelius §.Item quæſiuit n.1.
& ſeqq.ff.de liber.legat. Surd.deciſ.258.num.4.Rota
deciſ.158. num.5. par.2. deciſ.434. pariter num.5.
par.5.rec.& firmatum etiam fuit in Rom.Domus 17.
Martij* 1649. *§.Neutrum tamen coram bon. memor.
Bichio*.

Non obſtat, quod idem Rinaldus præten-
dat mutuaſſe etiam ipſi Fabritio alias pecunias
in ſumma ſcutorum 450. quæ præſupponun-
tur illi ſoluta breui manu per quemdam Frã-
ciſcum Firmanum famulum ipſius Riualdi:
Quia de huiuſmodi pecunijs, ſiue alio aſſer-
to mutuo nulla fuit per DD. habita ratio,
cùm de eo alibi non conſtet, quàm ex ſola
atteſtatione ipſius Firmani; regulariter enim
7 ſimplices † atteſtationes nullum gradum pro-
bationis faciunt, *ad Text.in l.Inſtrumenta l. ra-
tiones, & l.exemplo Cod.de probat. Rota deciſ.115.
num.15.deciſ.161. num.10. par.5.& deciſ.89.nu.9.
par.7.recent.& coram Eminentiſs. D. Card. Ottho-
bono deciſ.58.nu.36.* Eoque magis, quia aduer-
ſus d.atteſtationem valdè vrget † contraria
8 præſumptio deſumpta ex longa taciturnitate
ipſius Riualdi cum in prioribus Inſtantijs,nec
iudicialiter, nec extraiudicialiter huiuſmodi
quantitas fuerit vnquam ab eo deducta, ſed
ſolummodò fuerint petitæ pecuniæ, quæ de-
poſitatæ fuerant nomine ipſius in S. Monte
Pietatis, vt conſtat ex monitorio, & ſenten-
tia A.C. d.Summ.Comitis Angeli nu.1.& 2.
redditur enim valdè inueriſimile, quod Ri-
ualdus, qui petijt prædictam ſummam in
S.Monte Pietatis depoſitatam, non petijſſet
etiam hanc aliam partitam ſcutor. 450. qua-
tenus de illa creditor verè, & realiter extitiſ-
9 ſet,in materia autem † ſolutionum illud ſem-
per valdè attendi ſolet, quod eſt veriſimile,
*iuxt. Text. in l.ſi ex pluribus la 2. ff.de ſolut.Corn.
conſ.295.nu.2.lib.3.Gratian.diſcept.forenſ.cap.224.
num.95.* Et in omnem caſum ſufficit, quod
de hoc mutuo ſcutorum 450. nulla appareat
facta petitio in monitorio,nec illud fuerit cõ-
tentum in ſententijs,† vt de eo agendum non
10 ſit in gradu appellationis, vbi agitur dum-
taxat de confirmatione,vel infirmatione ſen-
11 tentiæ latæ, † & Iudex appellationis ſuccedit
in locum Iudicis à quo; quoniam in appel-
latione eſt quædam ſubrogatio,*ſecundum Bald.
in l.penult. num. 6. verſ.Quæro ab interlocutoria in
fin.Cod.quorum appellat.non recip. Bellam.deciſ.41.
§.ſi Papa in fin.* Et adeò † ſuccedit Iudici à quo
12 vt non poſſit cognoſcere niſi de eo, quod il-
le cognouit, & ideò habet pronunciare ſuper
meritis primæ cauſæ ad tradita per *Bart.in l.1.
in fin. ſub num.3. Cod.ſi aduerſ.liber.* Et ratio eſt,
13 quia † Iudex Cauſæ appellationis habet Iu-
riſdictionem per deuolutionem circa ea, quæ
vertuntur in prima inſtantia tantum, non
autem ſuper alijs, *Afflict. deciſ.15. §.fuit lata
ſub num.3.Put.deciſ.184.num.4.& 5.lib.2.* cum
alijs latè deductis per *Scacc. de appellat. libr. 3.
cap.2.quæſt.11.ſub num.30. & 36. verſ.Ergò neque
14 poteſt mutari*; Iudicij † enim qualitas digno-
ſcitur ex monitorio, & ex iam proſecutis,
*Rota coram ſan.memor. Gregor.XV. deciſ.335. nu-
mer.16.*

Nihilque facit, quod reſpectu ſummę ſcu-
torum 1550. in qua ab initio Riualdus fuit
creditor Ferretti, detractis dictis ſcutis 1221.
20. iam ſolutis, adhuc ipſe creditor remanet
in ſcutis 328. 80. Vndè pro hac ſumma ſal-
tem prætendatur, quod dicta † ſententia con-
15 demnat Comitem Angelum Ferrettum in
ſumma ſcutorum 1000. tantum, & pro reſi-
duo, quo fit, vt virtute illius aliud peti non
poſſit, etiamſi plus deberetur *l. ſi pluribus 89.
in princip.vbi gloſſ.in verb. reliquum ff. de ſolution.
Caſtr.in l.2.in fin.C.de hæred.inſtit.* cum alijs latè
deductis per *Gratian.diſcept.forenſ. cap.3. num.2.
& ſeqq.*
16 Accedit, quod cum dicta † ſententia lata
pro ſcutis 1000. emanauerit ſub vnica peti-
tione, ac per vnicum capitulum, nec non
vnica verborum ſtructura, dicitur indiuidua;
17 vndè ratione indiuiduitatis non poteſt ſub-
ſtineri pro aliqua alia ſumma debita *Put. de-
ciſ.315. num.1.& 2. lib.1. Rota coram Millino de-
ciſ.221.num.2.& coram Greg.XV.deciſ.193.per to-
tam, & ibi Add. & coram Buratto deciſ.286. nu.5.*
18 Vndè ſufficit, quod fuerit † exceſſiua in ali-
qua parte, vt in totum nulla reddatur ratione
19 indiuiduitatis, & ratio eſt, quia † in indiui-
duis in maiori ſumma non ineſt minor, † &
20 vtile per inutile vitiatur, *iuxtà dictam deciſ.Pu-
tei 315. num.1.& 2. lib.1.* quam paſſim *Rota ſe-
quitur, vt in deciſ.221. num.2.& ſeqq.par.2.diuerſ.
& deciſ.333.ſub num.3.par.2.recentior.* & fuit di-
ctum *in Peruſina Societatis 20. May 1624. coram
Vbaldo*.

Et ità vtraque Parte Informante fuit reſo-
lutum &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Cambij.

Lunæ 18. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Minoris obligatio abſque proximiorum inter-
uentu non ſuſtinetur, eorum exiſtentia, & in-
teruentus poſſibilitas quomodò probetur, &
eius obligationis cauſa debet eſſe omninò
ſpecifica, & releuans.

SVMMARIVM.

1 *Filius familias minor abſque proximiorum inter-
uentu pro patre fideiubere non poteſt.*

2 *Proximiores lineæ maternæ in defectum paternæ
pro validitate contractus minorum adhiberi de-
bent.*

3 *Minori aſſerenti cum iuramento non habere proxi-
miores conſanguineos non creditur.*

Iuramentum in contractu minoris non ſeruata Statu-

ti forma, vti dolo, & metu extortum nullius est momenti num. 3.

4 *Consanguinitas proximior ex instrumentis probatur.*

Et ad eam probandam inditia, & coniecturæ admitti solent.

5 *Præsentia quomodo comprobatur.*

6 *Testis vnicus adiunctis adminiculis existentiam alicuius probat.*

7 *Proximiorum accidentalis carentia in contractu minoris non est sufficiens causa, vt remotiores in gradu adhiberi possint.*

Maximè si contractus dilatio non est nociua.

8 *Minoris obligatio cum narratiua indigentias domus reparandi, vti generalis, & vaga non sustinetur.*

Pro eius validitate ex Statuto Vrbis causam specificam continere debet num. 3.

9 *Minoris obligatio ex causa imminentis carcerationis patris statutarijs solemnitatibus roborata sustinetur.*

10 *Contractus continuatiuè expeditus vnicus reputatur.*

11 *Instrumentum idem neque prius, neque posteriùs continere valet.*

DECISIO CCXXXII.

PRO cambio in scutis 1000, à Iacobo Philonardo cum Cauallarino contracto, Marius eiusdem Iacobi filius, tunc minor, fideiusserat, necnon coram A.C. ad ipsius solutionem adstrictus, successiuè succubuerat. Ad huius proindè instantiam, super validitate obligationis commissa mihi causa, dubium hodiè proposui, resolutum negatiuè. Licet enim obligatio hæc decreto Iudicis, nec non Pompei Columnæ, ac Petri Vincentij Caualerij proximiorum interuentu munita fuerit, attamen dum R.P.D. Cincius, in gradu Caualerio proximior, poterat interesse contra-
1 ctui, Marij proindè obligatio, † huius assensu destituta, tanquam nulla debet omninò corruere ex dispositione Statuti Vrbis *lib. 1. c. 113. & c. 151. notat Aym. cons. 80. numer. 14. Rota coram Greg. dec. 406. n. 6.* Dum in hoc potissimè contractu, respiciente fauorem patris, posthabito Caualerio, & consequenter Franciscus Co-
2 lumna, Marij Auunculus† debuerat adhiberi, vt aduertit *Pic. ad idem stat. c. 151. glos. 17. num. 1. Rot. coram Verall. dec. 205. in prin. part. 3. & in Romana success. de Comitibus 23. Iunij 1742. in §. defectus autem coram Reuerendiss. Dom. meo Decano,* non obstante, quod idem metMarius, se orbatum proximioribus consanguineis, qui possent interuenire contractui, præstito Sacramento, firmauerit; Postquam enim statuti forma expleta non fuit, ex ipsius dispositione,
3 iuramentum vti metu, † & dolo extortum, inefficax reputatur, vt notat *Ruin. cons. 95. nu. 8. vers. nec obstat lib. 5. Rota dec. 54. num. 2. part. 2. rec. & coram bo. me. Vrgellen. dec. 18. n. 1. & 2. & in Romana Societ. officij 1. Iulij 1649. coram Eminentissimo D. Cardin. Otthobono inter impressas, decis. 16. num. 5. cum seq.*

Consanguinitas verò proximior R.P.D. Cincij perperam impugnatur, dum ipse in quarto dumtaxat, Caualerius verò in quinto gradu coniunctus existit, vt plura comprobant instrumenta ex parte Marij exhibita, quæ Franciscum pariter ipsius Auunculum extitisse commemorant, ac plenum probationis gradum in proposito casu constituunt, vt
4 quo indicia, † & coniecturæ solent admitti, vt notat *Aret. cons. 37. nu. 1. vers. venio igitur Gemin. cons. 27. num. 8. & respondit Rota dec. 331. num. 14. par. 6. recen. & in Romana success. de Comitibus 23. Iunij 1642. in §. nam quod coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Quod autem hi potuerint interesse contractui, comprobat existentia ipsorum tunc temporis in Vrbe, ea quippe R. P. D. Cincij ex iurisdictione eadem die contractus adstipulati 15. Februarij 1648. per ipsum, vti Locumte-
5 nentem D. Card. Vicarij exercita, † comprobatur, quæ præsertim ipsius omninò præsefert, vt dixit *Felin. in cap. tenor num. 3. fallentia 2. de re iudic. Ruin. cons. 154. num. 11. lib. 5. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 19. numer. 6. & in his terminis respondit Rota coram Gregor. decis. 484. per totum.*

Existentia verò Columnæ ex ipsius depositione conuincitur, quod in mense Februarij nunquam ab Vrbe discesserit. Tum ex eiusdem interuentu in Choro Basilicæ Lateranen. sub sequenti die post celebratum immediatè contractum, tum denique ex depositione alterius testis, de certa scientia attestantis, eumdemmet Canonicum toto tempore mensis Februarij Romæ deguisse, qui licet vnicus, adminiculis tamen superius ponderatis perspectis, sufficientem probationis gra-
6 dum poterit constituere, † vt in proximis terminis responsum fuit in *Romana testamenti 23. Martij 1656. coram R.P.D. meo Cerro in §. identitas.*

Hinc, postquam proximiores in gradu assensum poterant naturaliter præstare in contractu, accidentalis eorumdem habilitas, siue carentia impedimenti non debuerat à Mario comprobari; Quinimò licet eadem die contractus aliquo impedimento detenti forent, non tamen remotiores in gradu poterant adhiberi, sed stipulatio, ex quo impedimentum longo temporis cursu durare non poterat, in
7 sequentem omninò † diem debuerat differri, vt recedendo à decisione contraria responsum fuit in *decis. 713. per tot. par. 2. rec. & in Romana successionis de Comitibus 23. Iunij 1642. in §. quod potuerint coram Reuerendiss. D. meo Decano, & notant Adden. ad decis. Gregor. dec. 406. n. 19. vers. aduertendum tamen est.*

Animaduertebant præterea Domini, quod causa obligationis Marij Iudici proposita, ad nonnullas paternæ domus indigentias reparandas, vaga nimis, ac generalis extiterit, & consequenter inepta, ac nullius penè roboris reputatur ex dispositione Stat. Vrbis causam omninò specificam pro validitate obligationis exquirentis, ut notat *Pic. ad idem statutum in adducto cap. 151. glos. 22. num. 4. Rota coram bon. mem. Merlino dec. 714. num. 35. cum seq. & alijs relatis iuri.*

iuribus responsum fuit in *Rom. Domus 14. Ian. 1656. in princ. coram me*.

Neque vrgere visa fuit imminens carceratio patris, elicita ex promissa fideiussione filij sub obligatione Camerali, ex qua obligatio
9 minoris, quoties † solemnitatibus statutarijs roborata fuerit, substinetur iuxta *Text. in l. 1. ubi glos. in verbo fideiussor C. de fil. fam. min. Rota decis. 145. num. 3. par. 4. rec. & in Anconit. pecuniaria 31. Martij 1653. in §. iniustitia quoque, & 15. Maij 1654. in §. de validitate autem coram R. P. D. meo Zarate*. Siquidem vrgere posset obiectio, in separato quoties instrumento, ac penitus distincto, Marius se fideiussorio nomine obligasset, secus verò dum testes vnica dumtaxat vice, & in fine instrumenti noscuntur adhibiti; Tunc enim contractus vnicus reputa-
10 tur, ex quo connexus existit, † & continuatiuè fuit expeditus, vt responsum fuit in *Romana seu Albanen. diuisionis 1. Februarij 1649. in §. neque obstat cum tribus seq. coram R. P. D. meo Cerro, & in Leodien. Canonicatus 7. Februarij 1646. coram me in §. nec poterit*. Licet fideiussionis
11 promissio præcesserit, † cum in eodem instrumento prius neque posterius valeat assignari ad *Text. in l. iurisgentium §. quinimo ff. de pact. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 5. nu. 1. vers. ideoque ambo actus Rota coram bo. mem. Merlino decis. 792. num. 21.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Firmana Fideicommissi.

Veneris 18. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Derogatio fideicommissi quando subreptitia, vel obreptitia dicatur, & concessa cum qualitate, seu conditione multiplici, an eo non facto sit nulla, ac nullius roboris & momenti.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata super mero possessorio inter laicos, & super re laicali non recipit appellationem suspensiuam.*

2 *Obreptio resultat ex taciturnitate qualitatis per quam vel Pontifex gratiam denegasset, vel difficilius concessisset, & n. 3.*

4 *Fideicommissa distincta, & separata à Testatore facta diuersa præsumuntur.*

5 *Clausula,* Quorum tenores, *quando non suffragetur.*

6 *Verba,* Certam tamen notitiam de præmissis non habentes, *quam expressionem inducant.*

7 *Facultas alienandi concessa sub qualitate non existentis bonorum liberorum corruit data existentia crediti etiam inexigibilis.*

Credita litigiosa, & intricata sunt prætio æstimabilia, & alicuius valoris num. 7.

8 *Derogatio fideicommissi sub conditione multiplici peccat in forma non facto multiplico.*

Dilationem ad soluendum pretium in præiudicium fideicommissariorum concedere non potest hæres grauatus num. 8.

9 *Dilatio non conuenta, gratis deindè concessa pretium anteà stabilitum diminuit.*

10 *Multiplicum ex derogatione fideicommissi faciendum, statim facta venditione, & incontinenti fieri debet.*

11 *Facultas vendendi bona fideicommissi intelligitur præsente pecunia, non autem habita fide de pretio & supra num. 8.*

12 *Verba,* Pro iusto, & rationabili pretio, *quid operentur.*

13 *Melioramenta compensantur cum fructibus lite pendente perceptis.*

14 *Stabilia valutantur ad rationem quinque pro centenario.*

15 *Melioramentis in genere probatis, & præfixo termino ad liquidandum succurritur per cautionem de reficiendo secuta meliori liquidatione.*

16 *Plantatio malorum dicitur impensa voluptuaria.*

Melioramenta quæ fructus non augerunt, dicuntur voluptuaria num. 16.

17 *Tituli discussio incidenter facta ad elidendam exceptionem rei, non operatur veram mixturam.*

Aegidianam non excludit titulus incidenter discussus ad elidendam exceptionem rei num. 17.

18 *Sententia lata per capita seperata operatur, vt pars appellabilis non retardet partem inappellabilem.*

DECISIO CCXXXIII.

CENSVERVNT DD. esse locum Aegidianæ, quia sententia Rotalis concedens immissionem fratribus de Vicis in possessionem bonorum fideicommissariorũ de quibus agitur, lata fuit in mero possessorio ex *remed. l. fin. C. de Edict. D. Hadr. toll.* inter personas laycas contendentes de re laycali, quibus con-
1 currentibus intrat prædictæ † Constitutionis dispositio denegans appellationem ab huiusmodi sententijs, vt pluries respondit *Rot. & in specie in Ariminen. fideicommissi 10. Iunij 1641. coram bo. me. Hieronymo Card. Verospio, & 7. Aprilis 1642. coram Reuerendissimo D. meo Decano, ac in Bonon. fideicomm. de Rubeis 16. Martij 1648. coram eodem Reu. D. meo Decano.*

Nec subsistit prætensum grauamen deductum, tum ex quo Lipponi rei conuenti sint legitimi contradictores ad impediendam immissionem actoribus tanquam possidentes bona controuersa titulo emptionis cum derogatione fideicommissi, ac licentia Apostolica, tum ex denegata illis retentione pro melioramentis.

Nam quoad titulum responsio patet ex decisionibus editis *coram bo. me. Peutingerio sub diebus 31. Ian. & 20. Iunii 1653.* ex quibus constat illum esse omninò inualidum. Quippè derogatio cuius vigore venditio facta fuit non solum, est obreptitia, ac subreptitia, sed etiam inefficax ratione formæ non seruatæ.

Obreptio, ac subreptio resultant.

Primnm, quia Franciscus venditor in impetratione prædictæ derogationis tacuit bona ven-

vendita esse subiecta particulari, seu strictiori fideicommisso sub prohibirione nedum alienationis, & delicti, sed cuiuscumque detractionis, etiam legitimæ, tanquam acquisita per Testatorem ex pecunia proprio labore parta in studio legali, quæ proindè voluit denominari Possessionem Iustinianam; Hinc enim resultat particularis affectio, ac magis
2 optata illorum conseruatio, † de quibus si Pontifex certior factus fuisset, vel licentiam illã distrahendi denegasset, vel difficilius concessisset, vt in specie respondit *Rota in Bonon. fideicom. de Rubeis 30. Maij 1646. §. quarto quia, & 5. Aprilis 1647. §. quarto additur, & seqq. coram Eminentissimo D. Card. Corrado, ac aliis relatis in vtraque decis. huius causæ coram bon. mem. Peutingerio.*

Non obstat, quod huiusmodi expressio non erat necessaria, cum vniuersale fideicommissum esset expiratum, nullaque superessent bona in eo compræhensa, tum quia ius non stat in duratione, vel expiratione fideicommissi vniuersalis, aut in existentia, aut non existentia bonorum, sed in taciturnitate
3 qualitatis particularis, † cuius expressio ob peculiares circumstantias verisimiliter retraxisset Pontificem à concessione, vel difficiliorem ad gratiam reddidisset, etiam quod vniuersale fuisset expiratum, nec adessent alia bona illi obnoxia, vt fuit dictum in supra allegata *Bononien. fideicommissi de Rubeis 5. Aprilis 1647. coram Emin. D. Card. Corrado, §. quia Prædium vers. præterquam aliæ &c. & in d. prima decis. b. me. Peutingerii §. minus subsistit.*

Tum quia Testator in eodem Testamento tria constituit fideicommissa, Primum in bonis controuersis per eum proprio labore acquisitis quod hinc strictius appellatur, secundum in alijs bonis stabilibus, laxiori tamen vinculo adstrictis, quod legitur in versic. *& eodem modo, &c.* Tertium vniuersale in bonis mobilibus, iuribus, & actionibus in vers. *In omnibus autem, &c.* Vndè quidquid sit an hoc vltimum vniuersale fuisset expiratum, & an bona illi obnoxia superessent necnè, sanè durabat secundum particulare minus strictum compræhendens 16. corpora stabilium, cum quibus poterat prouideri necessitati hæredis, vt benè aduertit secunda decisio *bo. me. Peutingerii §. subreptitia in fin.*

Gratisque replicatur, quod inter primum & secundum fideicommissum particulare nulla possit constitui differentia, cum prohibitiones in primo comprehensæ fuerint repetitæ etiam in secundo, ibi, *Et eodem modo forma, Et eisdem conditionibus in omnibus, & per omnia, &c.*

Quia verba prædicta non possunt referri ad prohibitionẽ legitimæ quam Testator in primo; seu strictiori fideicommisso voluit posse detrahi super alijs bonis in secundo fideicommisso comprehensis, licet sub iisdem conditionibus ordinato, vt claris verbis legitur, ibi, *Nec possint dicta bona cedi, permutari, vel pignorari, vel hypothecari, &c. ratione etiam legitimæ, vel Trebellianicæ, cum adhuc ultra prædicta supersint multa alia bona in hæreditate mea prædicta, & alia infra ponam sub iisdem conditionibus, quæ transcendunt legitimam filiorum meorum d. Summ. num. 1. sub litt. A.* Et alias superflua fuisset distinctio facta per Testatorem inter primum & secundum fideicommissum, ac separatio
4 bonorum vtrique subiectorum, † si alterum ab altero diuersum constituere non sensisset, vt ponderauit *Rota in Rauennaten. Saluiani 26. Maii 1634. coram Reuer. Terracinen. in recent. decis. 541. sub n. 13. vers. denique & Testator cum seq. par. 5. rec. tom. 2.*

Nec refert, quod super dd. bonis strictiori fideicommisso subiectis admiserit detractiones Dotium. Quia huiusmodi admissio (vltra quod est collata in remotissimum tempus, quando scilicet, bona prædicta in defectum omnium descendentium masculorum deuenirent ad fœminas descendentes, & proximiores stipite) non immutat qualitatem fideicommissi, nec eneruat specialem Testatoris affectionem supra ponderatam, quæ erat necessario exprimenda, vt dictum est. Minus releuat clausula, *Quorum tenores, &c.* in litteris derogationis inserta, quæ operatur, ac si totus tenor fideicommissi de verbo ad ver-
5 bum fuisset expressus, † siuè quia clausula, non *suffragatur*, quando, prout hic, specialis expressio requiritur, *Dec. cons. 142. sub num. 7. vers. non obstat, cum seq. Rot. coram Card. Seraph. decis. 981. num. 8. & in rec. dec. 128. num. 5. part. 2. ac decis. 40. num. 7. & seq. par. 4.* siue quia virtus illius eliditur ex verbis immediatè sequentibus, ibi, *Certam tamen de præmissis notitiam non habentes,*
6 quæ maiorem expressionem, † quam ibi narratam excludunt *Rota d. decis. 40. num. 4. part. 4. rec. & in dicta Bononien. de Rubeis 5. Aprilis 1657. coram Emin. Card. Corrado, §. nec aduersantur, vers. hoc magis, &c.*

Secunda, quia Franciscus narrauit non habere bona libera, ex quibus posset debita persoluere, ac proprijs necessitatibus occurrere, & nihilominus constat, quod eo tempore habebat creditum Dotis maternæ in summa notabili *d. Sum. num. 5.* Nihil obstante, quod esset litigiosum ac intricatum, nedum quia contrarium conuincit subsequuta eius exactio eodem *Sum. num. 6.* Sed etiam quia narrari debebat cum suis qualitatibus, vt Papa de eo qualecumque esset notitiam haberet cum
7 res etiam intricatæ † ac litigiosæ sint prætio æstimabiles, & alicuius valoris, vt in proprijs terminis dixit *Rota in Romana Dotis 2. Martii 1636. coram Reu. D meo Decano, in rec. dec. 24. sub num. 21. vers. non obstat quod Marius consequent.*

Defectus verò formæ in eo consistit, quia Pontifex in dicta licentia mandauit prætium pro rata scut. 2000. erogari in satisfactionem creditorum, alia verò mille inuestiri in locis Montium non vacabilibus de Vrbe pro multiplico, ac reintegratione fideicommissi ad
8 commodum vocatorum. † At Franciscus non solum dicta scuta 1000. non recepit, nec inuestiuit, sed emptori dilationem ad septennium concessit, quod vtique facere non potetat in præiudicium fideicommissariorum iuxta

iuxta trad. per Bald. in l. Ciuile 12. num. 3. & 5. ibique Salycet. num. 4. C. de rei vindic. Bart. in l. à D. Pio §. sed emptor sub num. 2. vers. sed istud cum seqq. ff. de re iud. Felin. in cap. cum olim il 1. num. 5. de off. deleg. Gratian. discept. for. cap. 329. nu. 43. Rot. coram Card. Caual. dec. 18. sub num. 3. vers. tamen, & seqq. & in Romana Domus 17. Martij 1649. coram b. me. Bichio §. seruata pariter in fine.

Nec vrget responsio, quod ex hac dilatione melior effecta fuit conditio venditoris, cum alioquin emptor tantundem non soluisset in pecunia numerata.

Quia res aliter se habet, nam venditio fuit facta pro pretio æstimando, æstimatio autem
9 nullo habito respectu ad dilationem, quæ proindè gratis concessa prætium conuentum diminuit iux. text. in l. si Prædio in fin. ibi idemq; æstimandum est si dies longior prætij soluendi data fuerit, &c. ff. de in diem addict. Bart. in d. l à D. Pio, §. sed, & si emptor sub num. 2. vers. vendere rem ff. de re iud. Bal. in d. l. in ciuile numer. 9. C. de rei vendic. Grat. d. discept. 329. n. 43.

Minus releuat, quod Papa non iniunxerit statim fieri inuestimentum, atque concesserit facultatem vendendi in vna, aut pluribus vicibus pro iusto, & reperibili prætio; Quia
10 præceptum de inuestiendo † incontinenti post factam venditionem inesse subintelligitur propter indemnitatem vocatorum, ad effectum, vt citius fideicommissum reintegratum remaneat, vt plenè firmatum fuit in dd. Bononien. fideicommissi de Rubeis 2. Martij 1643. & 27. Ianuarij 1644. coram bon. me. Peutingerio, ac 30. Maij 1646. coram Emin. Cardin. Corrado, §. secundo quia, &c.

Facultas verò vendendi in vna, aut pluribus vicibus intelligenda est semper pecunia
11 præsente, & absque † dilatione ob adiectam conditionem inuestimenti ex auctoritatibus supra allegatis, alijsque relatis in dicta Romana Domus coram bo. me. Bichio, §. seruata pariter, vers. cumque præceperit vendi ad certum effectum, &c.

12 Et verba, † Pro iusto, & reperibili prætio, &c. requirunt copulatiuè iustitiam, ac diligentiam pro illo reperiendo, quæ hic non apparet, nec fieri potuisse conuincit breuitas temporis quod intercessit à die habitæ licentię vendendi ab exequutore ad diem contractus triduo post celebrati, vt ponderatum fuit in secunda decisione bo. me. Peutingerij §. fin.

Quo verò ad melioramenta grauamen pariter excluditur ex alia particulari decisione coram eodem bo. mem. Peutingerio emissa die 15. Maij 1654. nam respectu illorum quæ probata fue-
13 runt, iustè pronunciatum † fuit esse compensanda cum fructibus in maiori quantitate à reis conuentis lite pendente perceptis, vt dixit Rota dec. 650. nu. 6. par. 2. & dec. 547. nu. 22. part. 5. recent. coram Buratt. dec. 834. sub num. 12. vers. nec talia, in Bonon. Primogenituræ 26. Maij 1646. coram bo. me. Bichio §. idem respondetur in fin. & in Rom. Domus 14. currentis cor. R. P. D. meo Beuilaq. §. vlt. lis enim mota fuit mense Octobris 1648. nec prius à Vicis capta possessio vigore sententiæ Rotalis, quam die 2. Decembris 1654. Vndè fructus bonorum de quibus agitur valoris scut. 3000. medio tempore à Lipponis per 6. annos percepti ad rationem quinq; pro cen-
14 tenario iuxta † præsumpt. gloss. in auth. perpetua, verb. iusta C. de sacros. Eccles. ascendunt ad scuta noningenta circiter, & sic longè excedunt d. melioramenta valoris scu. 300. vt contendunt Vici, vel ad summum 600. vt prætendunt Lipponi.

Respectu verò aliorum, quæ probata fuerunt in genere iuxta prędictam decisionem bon. me. Peutingerij satis consultum fuit per cautionem prestitam ante adeptam possessionem de illis reficiendis sequuta meliori liqui-
15 datione, dum prefixo termino † ad liquidandum in specie, & examinatis Testibus præuia remissoria concludenter probatum non fuit quid impensum, & quid melioratum, vt restitui posset quod minus erat, prout in hac materia seruatur iuxt. decis. Put. 261. lib. 2. in correct. cum alijs latissimè allegatis in Bonon. fideicom. de Vizzanis 7. Iunij 1647. coram bon. me. Bichio, §. melioramentorum vero. Plantatio autem mul-
16 torum malorum † tanquam voluptuaria non est habenda in consideratione præsertim cum adhuc non fuerit iustificatum fructus augere iuxta Tex. in l. volupt. ubi glos. verb. exornat. ff. de impens. in reb. Dot. fact. l. impensæ in fin. ff. de verb. sign. Rota d. dec. 650. n. 4. par. 2. rec. & coram Buratt. d. dec. 884. num. 12. ac sæpè in alijs.

Cæterum ad obiectum Iudicij mixturam eductam ex discussione tituli, ac prædictę derogationis, & ex complexione melioramentorum in eadem sententia fuit responsum,
17 quod discussio tituli † tanquam incidenter facta ad elidendam exceptionem reorum non operatur talem mixturam, quæ excludat Aegidianam, vt dixit Rot. apud Pacif. de salu. interd. dec. 144. num. 8. dec. 229. num. 4. ac decis. 243. num. 2. ac in dict. Bonon. fideicommissi de Rubeis 16. Martij 1648. coram Reuer. D. meo Decano in fine, melioramenta autem complectuntur quidem in eadem sententia, sed in capitulo separato,
18 quod operatur vt pars † appellabilis non trahat secum partem inappellabilem qualis est immissio in primo capite concessa, iuxta distinctionem, quam sequuta est Rot. in dec. 305. sub num. 12. vers. quatenus vero eadem sententia cum seq. par. 6. rec. & in Viterb. fideicommissi, seu attentatorum 13. Maij 1634. coram R. P. D. meo Cerro, in qua aliæ allegantur.

Et ita decisum vtraquę parte Informante, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Monasterij.

Ven. 18. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Alienari non possunt bona Ecclesiastica absque requisitis solemnitatibus etiam de vno Monasterio in aliud, quoties adest præiudicium Monasterij, & Fratrum in eo viuentium, & citatio contra illos quando dicatur legitimè executa, & alia in hac materia.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas ex requisitis iuxta decis.* 260. *par.*2. *Capit. constat.*
2 *Citatio ad sententiam pro re concernente interesse Monachorum, alijs capitulariter congregatis est præsentanda.*
3 *Citatio sufficit facta ad ostium Monasterij, quoties in principio litis Monitorium fuit personaliter contra Monachos executum.*
4 *Citatio in Tribunali A.C. domi executa valida, & legitima est.*
5 *Citationes in causis commissarijs debent personaliter exequi, vt sententiæ sustineantur.*
6 *Sportulæ, si via executiua, & summariè proceditur in Tribunali A.C. non debentur.*
7 *Iudex delegatus, non procedit absque particulari commissione.*
8 *Decretum irritans omnia aliter gesta radicitur inficit.*
9 *Clausula,* Sublata, *claudit os parti, vt non possit contrarium probare.*
10 *& Iudici aufert facultatem aliter iudicandi.*
11 *Alienatio bonorum Ecclesiæ non potest fieri, nisi præcedente causa necessaria, euidenti vtilitate, & Apostolico beneplacito.*
12 *Etiamsi alienatio fiat in aliam Ecclesiam.*
13 *in Alienatione rerum Ecclesiæ non statur assertioni partium, quibus in hoc non creditur.*
14 *Alienatio est prohibita ex contractu venditionis, multo magis erit in causa donationis.*
15 *Donatio magis præiudicat, quam venditio.*
16 *Alienatio cum clausula,* Dummodò accedat consensus, &c. *eo non interueniente, non sustinetur.*
17 *Beneplacitum Apostolicum absque consensu eius cuius correspectiuitate conceditur, emanatum, nullius est roboris.*
18 *Alienatio per quam non abdicatur dominium Religionis, sed commutatur de vno Conuentu ad alium, non requirit solemnitates.*
19 *Secus verò si præiudicium infertur Conuentui, & Fratribus commorantibus.*
20 *Beneplacitum Apostolicum requiritur etiam in diuisione bonorum Monasterij.*
21 *Constitutiones Ordinis Cisterciensis circa bonorum dispositionem, in quibus casibus loquantur.*
22 *Alienationis bonorum Ecclesiasticorum causa debet esse clara, & euidens.*

DECISIO CCXXXIV.

ECCLESIAM, & Monasterium Sanctorum Viti, & Bernardi in Monte Viminali de Vrbe, quod Sixtus fel. rec. Papa V. cum omnibus adiacentibus donauit, & in perpetuò concessit Ordini Cisterciensi, illiusque Præposito, & Capitulo generali de nouo anno 1624. Procurator generalis præuia beneplaciti Apostolici reseruatione Congregationi Romanæ eiusdem Ordinis antecedenter institutæ cessit, vniuit, & irreuocabiliter donauit, à qua cessione cum pro parte moderni Procuratoris generalis totiusq; Ordinis fuerit reclamatum, & iudicium in Tribunali A.C. introductum ille sententiam reintegrationis tulit, quam vti validam, & iustam Rota confirmandam censuit.

1 De validitate† constat ex reuolutione processus continentis omnia substantialia, videlicet Iudicis iurisdictionem, mandatum procuræ, citationes, & alia necessaria quæ ad dictam validitatem requiruntur *iuxta decis. Caput.* 260. *par.* 2. *passim canonizatam, vt in decis.* 589, *n.*1. *par.*1. *recent.*

Non subsistit defectus citationis ad sententiam ex eo deductus, quod fuerit ad ostium Monasterij executa, dimissa ibi copia, & ta-
2 men cum agatur de re †concernente interesse Monachorum totius Congregationis illis capitulariter congregatis erat præsentanda *gloss. communiter recepta in cap. si capitulo verbo factam de concess. præbend. in* 6. *Rota recent. dec.* 624. *num.* 5. *par.* . . . *& etiam Gregor. decis.* 584. *num.* 2. quo-
3 niam fuit † iam in principio motæ litis, & Iudicij reintegrationis personaliter contra prædictos Monachos exequutum monitorium, quo casu sufficit deindè citatio facta domi ob difficultatem citandi capitulariter *Bart. in l. præter ait* 4. *num.* 4. *& ibi Alex. numer.* 15. *ff. de damno infect. Put. decis.* 271. *libr.* 2. *in correctis*
4 *Coccin. dec.* 216. *num.* 23. †Maximè in Tribunali A.C. coram quo passim seruatur quod validæ, & legitimæ sint citationes quæ domi exequuntur *Gratian. discept. forens. cap.* 946. *n.* 17. *&* 18. *Rota in recent. dec.* 644. *num.* 5. *in fine part.* 1. *cum alijs relatis per Modern. Cesanaten. de citat. cap.* 7. *nu.* 229. *& cap.* 11. *n.* 341.

Nec dicatur A.C. processisse tanquam
5 Iudicem Commissarium† non vti ordinarium in causis enim Commissarijs citationes debent exequi personaliter alias sententiæ non substinentur *Varr. de nullit. ex defect. citat. nu.* 83. *& seq. Rot. in Romana prætensarum expensarum coram Litta apud Marches. de commiss. part.* 3. *fol.* 96. *& in recent. dec.* 495. *num.* 3. *par.* 3. Quia id ex alio
6 desumi non potest † quam ex solutione sportularum Iudici facta, quæ in Tribunali A.C. non debentur si via executiua, & summariè proceditur ex *Bald. in auth. generaliter numer.* 2. *vers. adde quod in sententijs C. de Episcop. & Cleric. notat Marches. par.* 1. *fol.* 801. *nu.* 123. Huiusmodi tamen solutio non denotat Iudicem fuisse
7 delegatum, † ad quem effectum debet præcedere particularis commissio, vt ratiocinatur *Marches. ubi sup. n.* 124.

Iustitia autem depræhenditur, ex quo concedit reintegrationem Procuratori generali, & toti Ordini Cisterciensi ad istud Monasterium in vim præfatæ donationis à san. mem. Sixto V. factæ ad finem vt Monachi Peregrini, & ad Vrbem accedentes pro occurrentibus Religionis negotijs, & domicilio carentes per hospitia non sine d. Ordinis dedecore vagari cogantur, vt ex litteris desuper expe-
8 ditis, & munitis decreto † irritanti, quod radicitus inficit aliter gesta *Cap. si eo tempore* 45. *de elect. in* 6. *Gratian. discept.* 517. *numer.* 19. *Cassad.*
9 *dec.* 1. *numer.* 2. *de restit. spoliat.* & clausula, † *Sublata*, per quam irritantur actus gesti, & vlterius clauditur os parti, vt non possit admitti ad contrarium probandum, vt dixit *Card. Seraph.*

10 *raph.dec.1251.numer.19.* † Iudici verò aufert
facultatem aliter iudicandi *Put.decis.50.num.5.*
lib.1.Rot.dec.180.n.1.part.2.rec. & coram bon.me.
Merlin.dec.525.n.3.& 4.

Non obstat posterior donatio, & vnio
11 quam Procurator generalis † de hoc Mona-
sterio fecit Congregationi Romanæ. Etenim
pro valida bonorum Ecclesiæ alienatione
debet constare ad eam fuisse deuentum ex ali-
qua necessaria causa, & euidenti vtilitate vna
cum solemnitatibus, nempè beneplacito A-
postolico per *Text.in extrauag. ambitiosæ de reb.*
Eccl.non alien.cap.1.eodem tit.cap. quæ in Ecclesia-
rum 7.vbi Bero.numer.29.& seqq.de constit.Couar.
var.resolut.lib.2.cap.17.num.2. Dec.cons.142.nu-
mer.4.Seraph.decis.508. num.1.& dec.277.num.1.
par.4.tom.2.& decis.252.numer.23. part. 2. recent.
Duran.dec.459.num.2.& 3.Merlin.decis.756.n.12
12 Idque etiam seruari debet, † vbi fit aliena-
tio in aliam Ecclesiam iuxta dispositionem
d.cap.1.de reb.Eccl.non alien. Nauarr.de spol.Cle-
ric.§.3.in 7.notab.col.3.in prin. vers.sed pro contra-
ria parte Rebuff. in cap. sine exceptione 12. quæst. 2.
num.66.Gratian.cap.517.num.9.Seraphin.dec.196.
nu.2.Rot.in rec.decis.277.n.7.cum seq.par.4.tom.2.
& dec.571.n.7.par.5.

Hic autem de premissis nedum à Congre-
gatione Romana in quam facta est alienatio
non probatur per plenas, & legitimas proba-
13 tiones, vt debet cum † non stetur assertioni
partium quibus in hoc non creditur *Eugen.*
cons.47.num.58.cum seqq.Cort.cons.70.nu.16.Gra-
tian.discept.forens.cap.624.num.23. Rota dec.716.
num.1.& 752.num.3.part.1.diuers. & decis.94.nu-
mer.44.& seqq.par.7.recent. Verum causa ex-
cluditur eo ipso quod Procurator generalis
priuatiuè quoad omnes alios Monachos Re-
ligionis Monasterium illis ad certum deter-
minatum finem à Papa concessum, & dona-
tum concessit, & donauit dictæ particulari
Congregationi. In donatione enim causa, &
vtilitas exigita considerari non potest, quia
si est prohibita venditio rerum Ecclesiæ,
14 quamuis non sentiat † ex illo totum incom-
modum recipiendo prætium multò magis
interdicta censetur donatio per quam plus
præiudicatur Ecclesiæ, vt aduertit *Rodoan.de*
reb.Eccles.non alien. par.1.numer.11.Decian.consil.
174.nu.1.in fin.Grat.d.cap.517.n.10.

Beneplacitum verò Apostolicum pariter
de Iure requisitum, & specialiter reseruatum
desumi non potest ex confirmatione à sa.me.
Vrbano VIII. facta tam huiusmodi donatio-
nis, quam concordiæ inter ordinem Cister-
16 ciensem, & PP.Societatis Iesu initæ.† Quan-
doquidem legitur adiecta clausula, *Dummodo*
Abbatis, & Capituli generalis accedat con-
sensus quem dum non docetur interuenisse
nulla, & pro non facta remanet donatio ex
17 defectu Sedis † Apostolicæ assensus, qui di-
citur deficere statim ac non constat adhibi-
tum fuisse consensum Generalis, & Capituli
sub cuius conditione, & correspectiuitate e-
manauit confirmatis *Crauett. cons.461.num.29.*
in fin, Rota dec.435.n.2.par.3. dec.277.n.12.par.4.
tom.2.dec.5.n.9.par.7.rec.

Neque releuat, quod non obstante defectu
beneplaciti Apostolici substineatur donatio,
quasi illud sit in eo casu necessarium, quo
bona Ecclesiæ alienantur in fauorem Ecclesię
exteræ, quæ non sit de corpore Religionis ad
quam pertinent bona distracta, secus autem
18 quando vt hic alienatio † fit Ecclesiæ eius-
dem Religionis per quam non abdicatur do-
minium ab ipsa Religione, sed simpliciter
commutatur vsus de vno Conuentu ad aliũ,
remanente semper dominio penes Religio-
nem ipsam & Prælatum. In isto enim casu
non esse necessarias solemnitates tenet *Tam-*
burin.de iur.Abbat.tom.3.disput.153. par.2.nu.19.
19 Quia quicquid † fit vbi bona non sunt Ec-
clesiæ acquisita, & tradita ad certum finem
nullumque ex alienatione, & applicatione
fit præiudicium Conuentui, & Patribus ibi
commorantibus, in quibus terminis videtur
loqui *Tambur.loc.cit.* in proposito autem iux-
ta formam litterarum Sixti V. hoc Monaste-
rium concessum, & donatum fuit loco hospi-
tij Monachorum totius Ordinis Cisterciensis
ad Vrbem venientium, vndè illis penitus
exclusis non valuit Congregationi, & Patri-
bus in ea separatim viuentibus, & ad alium
effectum donari contra mentem, & intentio-
nem Papę concedentis, qui periculo, & scan-
dalis obuiare volens de huiusmodi habitatio-
ne eosdem prouidit sine cuius proindè bene-
placito Procurator non potuit ita disponere
20 cum illud requiratur† etiam tunc quo fit di-
uisio bonorum Monasterij inter Abbatem,
& Conuentum, vt dixit *Nauarr.cons.9.& 10.de*
rebus Eccles. non alien.quam secuta fuit Rota coram
Reuerend.Vrgellen.decis.459.sub num.6.confirmata
coram b.me.Buccabella 4. Dec.1634.in recen.decis.
561.n.8.& 9.par.5.

Et ex his quoque patet nullam vim fieri
posse ad substinen. donationem in facultati-
bus per Summos Pontifices Ioannem XXII.
& Innocentium VIII. Præposito Generali
totius Ordinis concessis disponendi de Mo-
nasterijs illa vni vel alteri ad libitum vnien-
22 di quoniam loquitur † de dispositione, & ap-
plicatione fructuum Monasterio pauperi, &
redditus necessarios non habenti ad sub-
stentationem Monachorum. Casus vero præ-
sentis quæstionis est valdè diuersus cum à
Procuratore generali deuentum fuit ad vnio-
nem, & alienationem huius Monasterij, &
Ecclesiæ fauore Congregationis Romanæ il-
liusque Præsidis, vt Religiosi ibi residentes
studijs incumberent, quæ non est causa in
Constitutionibus considerata, nec à Canoni-
bus approbata pro valida bonorum Ecclesia-
22 sticorum alienatione, † quæ debet esse clara,
& euidens non autem turbida, itaut conditio
Ecclesiæ patenter fiat melior, *ut per Abb.in cap.*
ad Aures n.4.de reb.Ecc.non alien. Rot, apud Cæsar.
de Graff.dec.4.n.7.eodem tit. & diuers.dec.65.nu.4.
20.& 23.& dec.367.n.5.& 7.par.5.rec.

Et ità vtraque &c.

R.P.D.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Donationis, seù Elemosinæ.

Die 22. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Donatio condictionalis existente condictione dicitur pura, & condictio adimpleri potest per æquipollens etiam diuersum quando ex ea resultat idem effectus.

SVMMARIVM.

1 *Donatio condictionalis conditione existente dicitur pura.*
2 *Condictio adimpleri potest per æquipollens etiam diuersum dum resultat idem effectus, & num. 3.*
4 *Commissione vtens illam amplius impugnare non potest, & num. 5. & 6.*
7 *Sententia quod sit definitiua, ex illius verbis dignoscitur.*
8 *Sententia difinitiua imponit finem liti.*
9 *Constitutiones Apostolicæ pro datis, & receptis non comprehendunt data pro elemosina.*
10 *Fides Testium post discussionem causæ dicitur mendicata, & nihil probat, & num. 11.*

DECISIO CCXXXV.

A' PATRIBVS S. Mariæ supra Mineruam Io: Mariæ Castellani hæredibus Archiconfraternitatis S. Antonij de Padua in Ecclesia SS. XII. Apostolorum existenti soluenda esse scuta duo millia Domini non dubitarunt, quia Donatio ab eodem Castellano Carceribus mancipato fabricæ Cappellę d. S. Antonij conscripta erat sub conditione, *che in euento sia commessa l'appellatione della causa, per la quale mi trono carcerato ad vn Giudice competente, e non sospetto intendo di fare si come faccio donatione di scudi 500. moneta per titolo d'elemosina alla fabrica &c. & in caso che Io resti assoluto dal Giudice da deputarsi dono alla medesima fabrica altri scudi 1500. &c.* qua per commissionem causę appellationis intra mensem præfixum Iudici non suspecto, & subsequutam absolutionem
1 purificata factus est locus† stipulationi, & solutioni pecuniarum, perinde acsi ab initio pura fuisset donatio *Gabr.cons.141.sub nu.1. & seq. Rota coram Merlino decis.762.nu.1. Duran.dec.112 num.12. & post Modern.de obligat.Camer.decis.160 num.2. cum alijs in Romana Cambij 9. Dec. 1650. §.1.vers.vnde adimpleta coram Reuerendis. Tarraconen. confirmata 8. Martij 1652. §. quare sine merito coram R.P.D. meo Cerro.*

Non obstat quod non fuerit signata commissio propria Castellani, vt ipse voluerat, ibi; *Se sarà segnata la commissione dell'appellatione da me interposta,* & infrà, *non verrà segnata la mia commissione &c.* atque ideò ad purificationem conditionis non sufficiat, quod commissio pro Fisco porrecta signata fuerit.

Quia omisso, quod in commissione Fisci pręinserta fuit commissio eiusdem Castellani ex quo vere dici potest, quod subscripta etiam fuerit commissio pręinserta, respondebant DD. quod ex tenore donationis cognoscitur nihil aliud spectare donantem quam quod causa Iudici non suspecto committere-
2 tur, qui † quidem effectus cum per commissionem Fisci superuenerit, conditio etiamsi per equipollens satis purificata dicitur *Soccin. Iun.cons.106.num.13.lib.1. Rimin.Iunior.cons.37. num.21. Surd.cons.37. num.31. Peregrin. de fideic. art.11.num.46. Altobrand.cons.81.nu.2. Mantic. de tacit.lib.14.tit.43.num.10. Rota coram Buratt. decis.910.num.2.vers.& quatenus Duran. decis.286. num.2.& in Romana Census, seu Depositi 8. Martij 1641. §.Nec dicatur coram Reuerendiss. D. meo Dunozetto Decano, & in Tiburtina hæreditatis 9. Decembris 1644. §.præterea vers. Nam etiam in conditionibus coram R.P.D. meo Bichio,* vbi quod dispositio facta in certum casum consideratũ respectu alicuius effectus, quatenus casus ille non euenerit, sed alius per quem producatur idem effectus dispositio trahitur ad casum illum considerata voluntate disponentis *Modern.Lucens.cons.76.num.48. & 74. lib.1.*

Nec releuat quod in commissione ad Instantiam Fisci signata adessent clausulæ Castellano præiudiciales, quæ in propria com-
3 missione non reperiebantur, † nam conditiones illæ non merita causæ, sed solum ordinem Iudiciorum respiciebant, & cum præiudicium ex illis resultans non percuteret finem à Ioanne Maria primario, & principalitèr optatum, nempe auocationem causæ à Iudicibus suspectis, & eiusdem commissionem alijs non suspectis, non est habendum in consideratione *Cancer.var.resol.cap.14. num.12. & seqq. lib.1. & cum eo Rota in Amerina bonorum 2. Iunij 1645. coram Reuerendiss. Tarraconen. post Modern. de pignor.decis.97.num.5.* Concurrente præcipuè quod idem Castellanus de huiusmodi commissione Fisci quamuis qualificata conque-
4 stus etiam fuit, † sed immò illi adhęsit atque ea vsus est illam iudicialitèr repetendo *Sum. Archicõfraternitatis n.6.* & illius vigore petitam absolutionem obtinuit quo fit vt verè dici possit propriam commissionem fuisse signa-
5 tam cum ex† adhęsione atque vsu Fisci commissionem fecerit propriam *Adden.in cap.1.de mut.det. Dec.in cap.personas nu.45.de appellat. Rota eodem tit.decis.47.num.1.& seqq.in antiq. & coram Coccin.decis.292.nu.2.vers.vel ipse postmodum, & in Auellina Vnionis 23. Iunii 1597. coram Giptio apud Marches.de commiss.par.1.fol.145. nu.2.vers. præsertim si Monachi.*

Et licet Castellanus commissione Fisci intra mensem vsus non fuerit visum tamen est Dominis sufficere, quod intra tempus à lege donationis requisitum commissio signata fuerit qua deinde quandocumque vti poterat cum conditio non vsum, sed Signaturã com-
6 missionis respiceret, † & nimis durum esset, quod vsus commissionis approbationem prę seferens contrarium effectum operaretur contra *Text.in l.legata inutiliter 14. ff.de alimentis legatis Menoch.cons.155.num.30.* & in specie *Rota coram Buratto decis.54.num.12.*

Minus subsistit, quod sententia à Castellano

no obtenta non fuerit definitiua contrarium enim in ipsius contextu cognoscitur dum in ea Iudex vsus est verbis, *Dicimus, sententiamus ac diffinitiuè pronunciamus malè fuisse iudicatum, bene que per d. D. Io. Mariam appellatum, & propterea sententiam promulgatam infirmandam, & reuocandam fore, & esse, prout infirmamus, & reuocamus &c. & eosdem Io. Mariam &c. absoluendos, & liberandos esse prout absoluimus, & liberamus &c. Curiæ, & Fisco super prædictis perpetuum silentium*
7 *imponimus, vt in Summ. Patruum nu.6.* † ex verbis autem sententiam fuisse diffinitiuam cognoscitur *Rota decis.251.num.16. par.4.to.2. rec.*
8 atque† ex effectu dum finem causæ iuxta propriæ sententiæ diffinitiuæ naturam imponit *Bart.in l.cum Titia 18. sub num.4.vers.quædam est absolutoria ff.de accusationibus Bald.cons.431. nu.1. vers. secundo Dico lib.1.* vbi in puncto quod sententia in qua Iudex pronunciauit malè iudicatum, & bene appellatum est diffinitiua *Grat.discept.348.num.16.*

Rursus non obstant Summ. Pontificum Constitutiones de datis, & promissis pro ob-
9 tinendis à Sede Apostolica gratijs† quia hunc casum non comprehendunt, in quo agitur de elemosina facta Sancto pro obtinenda liberatione à periculo ex forma, & substantia Voti.

Neq; vrget denique fides pro partibus exhibita, & à Procuratore Ioannis Mariæ facta continens intentionem Castellani Donantis fuisse quod præuia excarceratione, & sine deposito nouus Iudex deputaretur, tùm quia illa potius comprobat intentionem Archicōfraternitatis dum in fine illius legitur, quod Castellanus ita consultus Fisci commissio-
10 nem acceptauit † tum quia etiam tanquam nimis mendicata, & post causam pluries dis-
11 cussam in replicationibus exhibita †, simplex & extraiudicialis nullam fidem facit *Rota cor. Seraph.decis.106.num.3. Buratt. decis.458.num.1. Duran.decis.137. & in Calaguritana Beneficij de Ocon. 6. Febr. 1654. §. Minus iustificatur coram R. P. D. meo Beuilaqua, & in Reatina Castrorum 31. Ian. huius anni 1656. §. de excessu vers. fides autem coram Me.*

Et ita scuta duo millia deberi vtraque parte informante resolutum est.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO Sac. Rotæ DECANO.

Romana Census, seù Saluiani.

Ven. 25. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Saluianum, quod datur vbi de credito cum hypotheca, & possessione debitoris, reique conuenti docetur, locum habere debet possessione prædicta etiam per simplicem locationem cum perceptione pensionum probata.

SVMMARIVM.

1 *Locatio cum perceptione pensionis contra quoscunq; probat possessionem, & num.seq.*
2 *Possessio præsertim in antiquis probatur ex locatione cum perceptione pensionis.*
3 *Prælegata quando veniant in restitutionem fideicommissi, & num.seq.*
4 *Fideicommissum quando super tota hæreditate censeatur constitutum, & quando non.*
5 *Fideicommissum an etiam prælegata comprehendat.*
6 *Exceptio requirens altiorem indaginem reicitur à iudicio Saluiani.*
7 *Retentio non datur pro creditis illiquidis.*

DECISIO CCXXXVI.

IMMISSIO super tribus corporibus alias petita à Priordijs tanquam creditoribus q. Martini Coronæ illisque denegata ex deductis *in decisione coram Me edita 5. Maij 1655.* Iterum hodie petita fuit super domo ad Sanctum Marcum vti creditoribus q. Anastasij Patris d. Martini, & conceden̄ esse Domini responderunt, quia iustificantur omnia extrema in Iudicio Saluiani necessaria.

Primum extremum crediti cum hypotheca iustificatum ex publico Instrumento impositionis Census sub die 27. Martij 1607. cū obligatione insolidum d. Anastasij, & tertium recentis possessionis Petri Pauli de Rosis rei conuencti comprobatum ex substentatione litis non controuertebatur; possessio Anastasij de tempore, vel post obligationem pro secundo extremo requisita, quæ tamen visa fuit concludentèr probata ex Instrumento locationis d. Domus ab ipso facta anno 1603.
1 cum perceptione pensionis † quæ illius possessionē iustificat contra quoscunque *iux.glos. in l.qui vniuersas §.quod per Colonum ff. de acquir. possess.ibique Bart.num.1. Rota coram Card. Caual. decis.5.num.1.& decis.391.num.3.coram san. mem. Gregor. decis.500. num.2. & in Romana Palatij 3. Decembris 1646. coram Me §.qui enim.* Præser-
2 tim in antiquis † vt pluribus allegatis dictum fuit *in Auximana fideicommissi 13. Ianuarij 1640. coram Reuerendiss. Decano, §.quo vero cum seqq.* iuncto, & alio Instrumento locationis peractę anno 1609. licet sine perceptione deseruit saltim pro maiori corroboratione.

Nec turbat si dicatur quod d. Domus sit subiecta fideicommisso q. Simonis Coronæ purificato ad fauorem Sulpitiæ Annæ Mariæ de Rosis Sororis, & auctricis d. Petri Pauli rei conuenti, quia prælegata fuerat à d. Testatore Francisco, & Melchiori cohęredibus, ac filijs d. Anastasij, qui subinde ex causa ingressus in Religionem amplissimam fecerant renunciationem ad fauorem eiusdem Anastasij eorum Patris, & quamuis regularitèr Prælegata hæredibus relicta ante fideicommissum
3 veniant † in restitutione ipsius fideicommissi subsequentis constituti iuxta sententiam *glos. communitèr recept.in l.Marcellus §.quidam liberis ff. ad Trebell.* Id tamen non procedit quando in sub-

substitutione dictum fuit Saluis, vel exceptis legatis, vt legitur in Testamento Simonis, ibi, *In omnibus autem ipsius Testatoris bonis mobilibus, & immobilibus &c. vbique existentibus &c. exceptis supradictis vsufructu, & alijs vt supra hæredes suos vniuersales fecit, & ore proprio nominauit Martinum, Melchiorium, Paulum, & Franciscum ipsius Testatoris nepotes ex d. Anastasio fratre, ac omnes alios filios masculos d. Anastasij nascituros exceptis supradictis vsufructu &c. & aliis vt supra &c. voluitque, & mandauit, vt bona præfata sint vnuersalis institutionis relicta, & in quibus præfati eius nepotes instituti sunt semper perpetuo, & in infinitum permaneant, & conseruentur in ipsa familia, & agnatione de Coronis &c.* Hoc enim casu
4 super residuo tantum † hæreditatis fideicommissum dicitur constitutum, vt monuit *Bart. in d. l. Marcellus d. §. quid liberis num. 11. ff. ad Trebellian. Socc. Iun. cons. 89. num. 10. lib. 4. Surd. consil. 253. nu. 6. vers. quibus tamen non obstan. cum seq. Peregrin. de fideicommiss. art. 7. num. 13. & 36. Thesaur Iun. qu. forens. lib. 1. qu. 14. ante num. 15. vers. quo fit vt inter cæteros cum alijs allegatis per Fusar. de substit. qu. 650. num. 48.* præsertim vbi prout hic sub fideicommisso continentur aliæ per-
5 sonæ, † quæ in prælegato non comprehenduntur, vt in terminis respondit *Rota in Viterbien. Castrorum 9. Dec. 1620. & 24. Maij 1621. coram bo. me. Coccino in recent. decis. 418. n. 5. vers. secundo fuit responsum cum seqq. & deces. 421. a. 26. cum duob. seqq. par. 5.*

Nec obstat quod Franciscus, & Melchior nunquam acquisiuerint istud prælegatum, cum non assumpserint nomen Testatoris nec inhabitauerint d. Domum; prout disponitur in Testamento ideoque Domus controuersa veniat sub restitutione fideicommissi, ex quo prælegatum valde dubium sit, an d. onus assumendi nomen, & inhabitãdi adiectum fuerit per viam conditionis, vel per viam modi,
6 hanc exceptionem † vti requirentem altiorem indaginem reiecerunt ab hoc Iudicio Saluiani, prout aliam similem exceptionem reiecit *Rot. in recent. decis. 387. num. 7. & decis. 559. nu. 7. par. 1. & in Auenionen. Saluiani 8. Martij 1652. coram bo. me. Bichio §. Hæc eadem responsio.*

Nec releuat retentio pro prætensis creditis obiecta, & firmata in d. decisione præcedenti, quia vt ibi legitur dd. credita pro maiori parte sunt contrahentium super quibus emanauit calculus de ordine Rotæ extraiudicialiter factus, & quæ iustificantur contra Anastasium sunt posteriora signantèr annua præstatio relicta, & respectiuè promissa Francisco Et licet contra Anastasium duo alia credita opponuntur, quæ anteriora sunt, alterum scilicet census sortis principalis scut. 200. impositi anno 1604. & cessi Mariæ Pruidæ auctricis rei conuenti translatiuè, & non extinctiuè, & alterum ex causa reintegrationis fideicommissi ob alienationem alterius domus valoris sc. 600. factam ab Anastasio. Nihilominus quia Petrus Paulus siuè eius authores perceperunt fructus omnium bonorum dicti fideicommissi, quę spectabant ad Anastasium vti renunciatarium, & donatarium dd. Francisci, & Melchioris eius filiorum vsque ad ipsorum mortem naturalem, vt firmatum fuit *coram bo. me. Merlin. decis. 645. num. 9.* Vtique ex eis. vel satisfacta remanserunt, vel dicta
7 credita redduntur adeo illiquida, † vt pro illis nullo modo competat allegata retentio, vt alijs adductis respondit *Rota in Senogallien. Saluiani 7. Febr. 1653. coram bo. me. Bichio §. Tum quia ob fructus.*

Et ita vtraq; &c.

Decisio ista in hac eadem causa emanata sub die 5 Maij 1655. coram eodem Reuerendiss. D. Cerro Decano est supra in hac eadem par. 12. recentiorum decisio 5.

R. P. D. VEROSPIO.

Mantuana Fæudi.

Lunæ 25. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Natura fæudi, quod improprium vocant, plenè in hac decisione declaratur, ad inclusionem in illo fœminarum proximiorum, exclusis masculis remotioribus,

SVMMARIVM.

1 *Fæudum improprium defertur fœminis proximioribus exclusis remotioribus masculis.*
2 *Fœminæ cum masculis æqualiter verè succedunt in fæudo improprio, & n. 4. & 8.*
3 *Fæudum improprium dicitur quod nullum ab inuestitis exigit seruitium personale.*
Fæudum concedens ea quæ sibi non reseruauit remisisse censetur, num. 3.
4 *Fæudum improprium æquè masculos, ac fœminas admittit, & nu. 2.*
5 *Fæudum siue mediante pecunia, siue ex meritis reipsa comparetur, paria sunt.*
6 *Merita propter quæ fæudum conceditur illius valorem præsumuntur æquare.*
7 *Fæminæ in inuestitura concessa pro masculis, & fœminis, quando ad illam possint aspirare, & num. seqq.*
9 *Fæudum pro meritis concessum admittit æquè masculos, ac fœminas, & allodiale dicitur, & sup. nu. 5. & seqq.*
10 *Fæudum de sui natura improprium non remanet esse tale ex iniuncta prohibitione alienationis.*
11 *Fæudum propter iuramentum fidelitatis dicitur verum, & rectum fæudum, sed vide n. seq.*
12 *Iuramentum adiectum fæudo improprio, æquè per masculos, ac fœminas expleri potest.*
13 *Fæudum quando dicatur transitorium ad extraneos, & alienabile.*
14 *Clausula* saluo iure fæudi *quid operetur.*
15 *Fæudum concessum pro masculis, ac fœminis, quousque fœminas admittat.*
16 *Dictio* in infinitum *operatur inclusionem cuiuscumque gradus.*
17 *Fæudum Ecclesiasticum non subiacet statuto laicali.*
18 *Contrahentes præsumuntur se cum statuto conformasse.*

19 *Obser-*

19 *Obseruantia in fæudis etiam attenditur.*
20 *Alienandi facultas in fæudo concessa ad quos extendatur.*

DECISIO CCXXXVII.

DECRETA fuerat Immissio coram me Marchionissæ Franciscæ Aloysij Gonzagæ Germanæ Sorori, ac ipsius ex testamento hæredi, in portione fæudi vulgò *Curiæ Podij*, quàm idemmet Aloysius dum viueret possidebat excluso exindè Marchione Iulio Cæsare fratre patrueli tanquam in gradu remotiori, super quo sanè articulo bis per me reproposito dubio, in decisis hodie DD. persliterunt, dispositioni iuris innixi præcipientis nimirum fæudum hoc sanè improprium
1 fœminis proximioribus † in concursu masculorum remotiorum in gradu deferri, vt notat *Angel.cons.311.nu.4.Menoch.cons.65.nu.16. Morot.cons.29. num.7. Rot.in Brixien. Feudi 1.Iulij 1592.in princ.coram Card.Pamphilio.* Quinimmò masculis in pari gradu extantibus cum
2 fœminis † hos æqualiter posse cum masculis ad fæudum pænitùs improprium aspirare *iuxt.Theor.Bald.in l.quoties num.3.C.de suis & legit.Paris.cons.4. numer.14. cum seqq. lib.1. Roman.cons.362. num.* 12. cum alijs in præterita Decisione relatis.

Huius verò fæudi pænitus improprij naturam suadet ipsamet concessio nullum ab inuestitis seruitium exquirens personale, † om-
3 nia hinc enim à concedente specialiter non reseruata remissa censentur *iuxt.text. in cap.verum, vbi notat Innoc. num.2. de for.compet.Oldrad. cons.234.nu.2.Paris.cons.23.lib.1.Afflict.decis.361. nu.34. Rot.coram Seraph.decis.1105.n.9.* & notat *Add.ad Buratt. decis. 206. num.* 28. ac fæudum franci prorsus, ac improprij naturam assum-
4 psit fœminas † non secus ac masculos admittens *iuxt.text. in c.si cui militi in extrauag.de fæud. & benef.* quem refert, & sequitur *Menoch.cons. 65.num.16. Roman.cons.367.num.12. vers.secundo fallit Ruin.cons.18.nu.17.lib.1.Grat.discept.forens. cap.736.num.73.Franc.decis.7.num.1.& 2.Rot.coram Caual. decis.172. num.3. & decis.214. num.8. par.7. rec.* Cum maximè illud ex titulo onerosо quæsitum fuisse præsumatur, dum pro causa concessionis, tum agerum refectio sumptibus Marchionis, vt Ecclesiæ bona ab aquarum illuuione præseruarentur immunia spectata fuit, prout ex ipsomet concessionis Instrumento conuincitur, quo Episcopus expensas dumtaxat pro defensione feudi á Marchione forsan peragendas promisit restituere, tum seruitia quam pluria ab inuestito eiusq; maioribus erga Episcopos antecessores, necnō Episcopalem mensam exercita, quæ in specie recensita titulum onerosum proindè con-
5 stituunt, † cum idem propemodum sit, siue mediante pecunia, siue ex meritis res ipsa excomparetur *iuxt.tex.in l. Aquilius vbi gloss.notat in figurat.Casus ff.de donat.l.si verò §.non remunerandi ff.mandati Natt.cons.475. nu.12.lib.3.Galuao.cons.8.num.42. Menoch.cons.309. num.19.Rota coram bon.me.Merlin.decis.699. nu.34.& 35.in fin.* & alijs relatis iuribus responsum fuit *in Romana Census, seu Salniani 29. Maij 1656. in §.Hanc verò post med.coram me.* Quæ sanè merita iuris
6 dispositione perspecta, † donec contrarium exaduerso probatur fæudi valorē præsumunt æquasse, vt notat *Schrad.cons.39. num.128.cum seqq.lib.2.Rolan.cons.13.numer.64. lib.3.Rot.coram Seraph.decis.518.nu.4.& in adducta Romana Census 29.Maij 1656. in §.hinc merita coram me*, vbi quod nec eadem merita à Marchione Iulio Cæsare ex eadem Inuestitura agente poterunt impugnari.

Hinc vrgere non poterit, quod in Inuestitura concepta pro masculis, ac fœminis, ac
7 hæ † masculis dumtaxat extinctis ad fæudum valeant aspirare *iuxt.text. in cap. 1. §.quin etiam tit.de fæud.int. Episc.vel Abb.Peregr.cons.25.nu.9. lib.1.Paris.cons.12.num.33. vers.& probatur etiam lib.1.Curt.Iun.cons.140. nu.2.Clar.in §.fæud.q.37. Rot.in Paduana Fæudi 26.Ianu. 1604. in §.& facit regula coram Card.Lancellotto.*

Non enim Marchionissa fæudi improprietatem dumtaxat deducit ex concessione recepta pro masculis, & fœminis, sed ex successiua remissione seruitij personalis, cuius virtu-
8 te fæudum redactum improprium † fœminis existentibus in pari gradu cum masculis debet æqualiter deferri, vt notat *Roman.cons.367. num.12.cum seqq. Menoch.cons.65. num.16. & alij supra relati in princ.Decisionis*, concessione præsertim inspecta ex oneroso titulo, ac pro meritorum compensatione recepta, quæ à recti fæudi natura ex sola concedentis liberalitate prodeuntis recessum operatur, † adeout
9 inter allodialia bona adscriptum debeat proinde censeri, ac fœminas, & extraneos quoscumque hæredes, non secus ac masculos admittere *iuxt.tex.in cap.1.quemadm.fæud.ad fil.pertin.not.Ias.cons.3.n.3.lib.1. Thob.Non.cons.1.n.37. Surd.cons.140.n.42.Gratian.discep.forens.cap.736. nu.79.& 80. cum seqq.Rot.in Sarsinaten.Feudi 22. Iunij, §.præterea in hoc fæudo, & 18. April. 1645. §.ex quibus verbis coram Reuerendiss. D. meo Decano*, licet in subsequutis postmodum inuestituris alienationis prohibitio apposita fue-
10 rit † ipsius namque ratio nulla haberi debet postquam dignoscitur in prima concessione prohibita, in cuius confirmationem potius, quam derogationem subsequentes peracta censentur, vt aduertit *Signor.cons.60. nu.2.Buratt.cons.150. num.5.in fin. vers.hinc dico Menoch. cons.148.num.32.Rot.decis.41.num.5.vers.non obstant par.1.diuers.*

Neque Iuramentum fidelitatis in concessionis instrumento adiectum poterit vrgere,
11 quippè † quod personale seruitium regulariter exquirens fæudum rectum videatur constituere, vt notat *Schrad.in tract.de fæud. par.2. cap.2.num.37.* Illud enim fæudo omninò improprio cohærens tāquam accessorium ipsius naturam immutare non poterit, † adeòque
12 simplicem dumtaxat fidelitatem per fœminam æquè ac masculum præstañ non autem personale seruitium includit, vt notat *Paris. cons.12.num.29.30.& 33.& cons.23.nu.33.& 34. lib.1.Cephal.cons.151. num.20. cum pluribus seqq.*

*Menoch.cons.65.num.32.& 33.Rot.decis.41.num.2.
part.5. diuers.& in Asien.Fæudi 5.Decembr.*1628.
coram Rubeo, & notat *Add.ad decis. Buratt.* 206.
num.28.vers.hoc vltimum.

Præterea dum in Instrumenti dispositiua
non solum clausula ad habendum adiecta
fuit, sed etiam inuestito, necnon ipsius hæ-
redibus omnimoda alienandi facultas (Epi-
13 scopo † licet reluctante) expresse dignosci-
tur attributa, fæudum francum penitus eua-
sit, cum eius exinde distractio in fœminas
æquè ac heredes extraneos permissa censeatur
à iure, vt notat *Gabr.cons.83.num.7.& 8.lib.1.
Gratian.discept.forens. cap.736. num.75. Rot.coram
Seraph.decis.1105. nu.1. & coram Buratt.decis.87.
num.4.& in additione Brixien. Fæudi 1.Iulij* 1592.
§.Accedit quod illud coram Card.Pamphilio, licet
clausula *saluo iure prædicti Fæudi*, ibidem adie-
cta fuerit, ea quippè restrictionem assumit
ex dictione illa *prædicta*, adeoque dum fæu-
dum in antecedenti concessionis parte existit
14 improprium poterit clausula † prædicta fæu-
do dumtaxat improprio congruentia iure
præseruare, non autem factionem anteceden-
ter super alienatione attributam cohercere
ad tradita per *Bald.in prælud.feud. num.27. Natt.
cons.404.nu.20.Peregr.cons.19.n.21.lib.1.Menoch.
cons.378.n.43. Decian.cons.24. num.98.Gamm.de-
cis.66.num.7.*

Non vrget, quod fæudum existens in ali-
qua sui parte dumtaxat improprium cæteris
in partibus proprij fæudi naturam retineat, vt
notat *Surd.cons.502. num.14. Rot.penes Merlin.de
legit.decis.67. num.18.* Posset equidem obiectio
admitti quoties impropriatio accidentalia,
seù fæudi naturalia respiceret, quæ ipsi met
fæudo inhærent, vtpotè fidelitas, Canonis
15 solutio, atque caducitas, † in quibus termi-
nis auctoritates in contrarium adductæ pro-
cedunt, & successiuè distinxit, *Rot.in Sarsina-
ten.Fæudi 22.Iunij 1645. in §.nec releuat responsio
coram Reuerendiss.D.meo Decano*. Secus verò si
sit in proprio casu ex eiusdem alienatione
permissa in extraneos substantia in omnibus
alterata fuerit, tunc enim idemmet fæudum
legibus fæudorum amplius subiacere non
debet, sed inter allodialia recensetur, vt notat
*Bald.in cap.1.§.fæudum ex leg.nu.2.& 6.si de fæud.
contr.fuer.inter Dom.& agnat. Aym.cons.256.nu.4.
Mart.cons.154. num.16.& 17. cum seqq. Rot.in ad-
duct. Brixien. Fæud.coram Card.Pamphilio.* Quin
immò vt fæudum improprij naturam assumat
satis esse censetur † si pro maiori parte eiusdē
16 natura alterata fuerit, vt aduertit *Bero.cons.65.
num.76. lib.1.& pluribus rel.iuribus responsum fuit
in add.Sarsinaten.Fæudi 23.Iuny 1645.in §.nec re-
leuat responsio coram D.meo Decano.*

Neque potest Marchionissa à fæudi conse-
cutione repelli, vel quia idemmet fæudum
iurisdictione præpolleat, vel quia in conces-
sione pro masculis, ac fœminis recepta † fœ-
17 minæ primi dumtaxat gradus includantur, vt
aduertit *Schrad.de fæud.par.7.cap.4.nn.43.& 44.*
Iurisdictio enim ex libello pro obtinenda
subinuestiendi facultate ad Laudemia exigen-
di à Marchionissa porrecto nullatenus con-
uincitur quinimmò ex coelectis per Episco-
pum, ac Serenissimum Mantuæ Ducem Iu-
dicibus Commissarijs pro causis in contro-
uerso fæudo existentibus decidendis pœnitùs
remouetur, cum tamen eadem deputatio ab
inuestitis expleta foret, quoties annexam iu-
risdictionem obtineret, obiecta verò restrictio
ad fœminas primi gradus fæudo pœnitùs im-
proprio masculos, ac fœminas simultaneè ad-
mittenti omninò repugnat, postquam maxi-
mè prædicta concessio sub vnica oratione
vtriusque sexus fauore concepta dignoscitur
18 sub dictione *in infinitum*, † quæ extensionem
ad masculos, & fœminas cuiuscumque gra-
dus operatur, vt aduertit *Gabr.cons.96.num.35.
& 36. lib.1. Castren.cons.197. num.1.ante fin.lib.2.
Rimin.Iun.cons.556.num.18.Rot.in Romana Fidei-
commissi 24.Martij 1653. in §. Neque ex antiquiori
coram me.*

Non etiam vrget, quod licet sub Mantua-
no statuto fœminarum propter masculos ex-
19 clusiuo † fæudum hoc ratione Dominij Ec-
clesiasticum nullatenus includatur, vt notat
*Dec.in cap.S.Mariæ n.218.de Const.Ruin.cons.185.
num.8. lib.2. Rot.in Rauennaten.Hæreditatis 5.Iu-
nij 1648.in §.tamen coram Eminentiss.D.Cardinali
Otthobono*, eius nihilominus dispositioni con-
20 formis voluntas † contrahentium extitisse
præsumatur, vt respondit *Rot. coram bon.mem.
Merlin. decis. 447. num.17.* Siquidem obiecta
præsumptio ex Instrumenti lectura fæudum
præseferentis improprium penitùs arcetur ad
quod fœminæ in gradu pares vna cum ma-
sculis simultaneè debent admitti, in totum
verò si ijdem in gradu remotiores esse noscā-
tur concurrente potissimum obseruantia fa-
uore fœminarum elicita, tum ex admissione
Giliolæ Nepotis Aloysij primi inuestiti ad
portionem fæudi Patri delatam masculis re-
motioribus indè exclusis, tùm ex portione à
prædicti fæudi post illius consecutionem à
Polisena distractæ, tum denique ex donatio-
ne portionis controuersæ per Margharitam à
viro cum effectu receptæ. Hinc enim non ex
alijs actibus in præterita decisione relatis ob-
21 seruantia † cuiuscumque dubitationis pror-
sus exclusiua consurgit, vt notat *Surd.cons.105.
num.13.cum seqq. Rosentall.de fæud.cap.2.concl.63.
num.2. Rot.coram Buratt.decis.206.num.22.& 23.
& in Sarsinaten.Fæudi 22. Iuny 1645. in §.demum
obseruantia coram Reuerendiss.D.meo Decano.*

Denique non vrget in contrarium allegata
Decisio *in Mantuana Dotis 10. Iunij 1637. coram
bon. mem. Coccino*, in qua fæudum controuer-
sum asseritur partionati vel mixti naturam
assumere non obstante clausula ad habendum
in Instrumento concessionis adiecta, cum
alienationem dumtaxat inter comprehensos
22 præseferat, † siquidem attributa ibi facultas
omnimodè disponendi de fæudo restrictio-
nem ad solos compræhensos in inuestitura,
nullatenus admittit, sed ad extraneos extendi-
tur *iuxt.veriorem D.D.sententiam, de qua per Grat.
controu. 736. numer. 75. & alios superius relatos in
§.Prætereà.*

Et ita vtraque, &c. R.P.D.

R. P. D. BEVILAQVA.

Segobień Beneficij.

Veneris 25. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Regula de Triennali non habet locum stante turbatiua, quæ probari potest etiam per Testes.

SVMMARIVM.

1 *Triennalis possessor beneficij non potest turbari in sua possessione.*
2 *Possessionis signum est perceptio fructuum.*
3 *Regula de Triennali non habet locum vbi totum triennium non effluxit.*
4 *Litteræ missiuæ probant contra scribentem.*
5 *Lis probari potest etiam per Testes, & n. 6.*
7 *Turbatiui actus non faciunt currere triennium ad effectum regulæ.*
8 *Regula de Triennali requirit titulum coloratum.*
9 *Nuncius Hispaniarum confert solum beneficia 24. ducat. non excedentia.*
10 *Possessio dicitur valida quando capta fuit à Procuratore ad id specialiter deputato.*
11 *Collatio beneficij vacantis in mense reseruato spectat ad Rom. Pontificem.*

DECISIO CCXXXVIII.

DVPLICI ratione decisum fuit die 25. Iunij 1655. coram me non constare de bono Iure Gregorij de Rioffrio, vt deberet manuteneri in possessione controuersi beneficij sibi à san. mem. Innocentio X. de mense Martij 1651. collati per obitum Pauli in mense Maij 1642. & ob non expeditas litteras Apostolicas per Raimundum Rainerium, qui illud priùs à Sede Apostolica impetrauerat; Altera quod Ioannes de Moragodoi, per cuius mortem de dicto anno 1651. secutam fuit ab Ordinario Legouień de eo prouisus Petrus Muiutz collitigans in vim antecedentis prouisionis ab Hispaniarum Nũcio habitæ pacificè Beneficium retinuit
1 per nouem ferè annos. † Ideò intrabat ad eius fauorem regula de triennali, vt nec à prouisis Apostolicis posset in sua possessione turbari in quouis Iudicio tam petitorio, quam possessorio *Rot. coram Buratt. decis. 209. numer. 9. decis. 249. num. 12. & decis. 280. num. 2. & in Vercellen. Parochialis 20. Maij 1650. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, §. fin.* Altera quod possessio beneficij eius nomine à Procuratore ad id mandatum sufficiens non habente, ei suffragari non poterat pro manutentione.

Cæterum in hac causæ repropositione duæ hæc decisionis fundamenta ex facto melius iustificato visa sunt remoueri; Vndè ab ea DD. recesserunt. Primum enim & præcipuum deductum ex triennali possessione litium extinctiua super beneficijs in controuersiam positis ex eo cessare apparet, quia tam etsi Ioannes possessionem beneficij accepit die 16. Iunij 1642. ante tamen expletum triennium superuenerant molestię Raimundi, qui de dicto beneficio à Sede Apostolica prouisus die 15. Aprilis 1645. in possessionem fuit immissus, vt ex Instrumento dato in Summ. num. 1. & successiuè fructus etiam ab administratore redditúum eiusdem beneficij recepit. † Quod magis confirmat posses-
2 sionem adeptam ex quo nulla certior regula verę possessionis dari potest, quam illa quæ ex fructuum consecutione desumitur, *l. Titia 48. ff. de solut. Gomez in reg. de annal. quæst. 47. num. 1. & 2. Rot. diuers. decis. 167. num. 4. par. 4. & in recent. decis. 508. num. 1. par. 2.* ex quo fit vt nulla vsque tunc potuit considerari præscriptio
3 triennalis, † quæ non habet locum quotiescumque totum triennium pacificæ possessionis non fuerit vsque ad vltimum momentũ, *Rebuff. de Pacif. possess. num. 302. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 53. num. 19. Rot. decis. 551. nu. 15. per recent. & in Burgen. Beneficiorum 26. Iunij 1651. §. Prætenso verò coram R. P. D. meo Celso.*

Ab Anno autem 1645. Ioannem fuisse in possessione vexatum, & continuatas molestias vsque ad annum 1649. constabat tum ex litteris missiuis illius ad Gregorium de anno 1648. scriptis per duos Testes recognitis, in quibus de lite per sex annos agitata inter ipsum, & Raimundum cum fructuum sequestratione eum certiorando rogat, vt alloqueretur cum dicto Raymundo pro amicabili compositione cum promissione etiam certæ annuæ pensionis, quatenus iura sibi cedere
4 vellet, vt ex illarum lectura † in Summ. nu. 4. quæ benè probant contra ipsum scribentem, *l. publia §. fin. ff. deposit. l. cum de indebito ff. de probat. l. si aliquod per Epistolam Cod. de donat. Rot. decis. 20. nu. 19. par. 6. recent.* Tum † ex duobus Te-
5 stibus formiter examinatis, qui concordiam prædictam de ipsius Ioannis mandato per litteras, & oretenus habito tractasse deponunt, & nihil concludere potuisse asserunt, vt in dicto Summ. nu. 5. & 6. qui duo Testes in omni materia sufficientes *l. vbi numerus ff. de Testam. cap. in omni negotio, & cap. licet eod. tit.* tamquam mediatores concordiæ per Ioannem petitę ad remouenda obstacula, & molestationes super beneficij illius possessione illatas † satis pro-
6 bant, cum deponant per secutum tractatum, & super re in qua nullum interesse, nec commodum sentiunt *Bart. in l. in omnibus numer. 7. C. de Testib. Buratt. decis. 774. num. 4. & 844. numer. 6. & 14.*

Pro quarum molestiarum verificatione in Testium, & litterarum corroboratione constat ex processu de sequestro, siue inhibitione ad Instantiam Raymundi obtenta super fructibus beneficij de repetitis Instantijs per Ioannem factis pro illius reuocatione, ac cautionibus datis, dum fructus fuerunt ei soluti pro illarum restitutione attẽtis prædictis molestijs à Raymundo illatis, necnon de Iudicio anno 1651. super manutentione coram Vicario Segobień moto.

Hinc cessant firmata in decisione §. aduertebant Domini, quod ab anno 1645. quo Raymundus possessionem apprehendit, nedũ sim-

ſimplex, ſed duplex triennalis interceſſerat, vſque ad annum 1651. quo deceſſit, quia non ceſſarunt actus turbatiui, quibus mediantibus nunquam fuit in pacifica poſſeſſione perci-
7 piendi fructus, † qui ſufficiunt, vt non ſit locus regulæ de triennali *Rip. in rubric. num. 39. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Lotter. de re benef. lib. 2. dicta quæſt. 53. num. 28. Caſſad. deciſ. 6. num. 7. ſuper regal. Buratt. deciſ. 185. n. 5. & deciſ. 699. n. 1.*
8 Præterea † non potuit Ioannes triennali poſſeſſione ſe tueri, quia illa requirit ſaltem titulum coloratum poſſeſſionis *Gomez. ad reg. de trien. qu. 5. Caſſad. deciſ. 7. num. 2. ſuper reg. Caputaquen. deciſ. 349. num. 3. par. 2. Creſcent. deciſ. 4. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. & Pen. deciſ. 366. numer. 8.* cum alijs adductis *in dicta Burgen. Beneficiorum coram R.P.D. meo Celſo, §. Immò*, quem ipſe non habebat vigore collationis ſibi à Reuerendiſſimo Nuntio factæ, quia inualidè contulit beneficium, dum illius valor excedit 24. ducat. auri de Camera, vt deponunt Teſtes aliàs dati, & faſſus fuit idem Ioannes, qui ob
9 id pro compoſitione inſtabat, † facultas enim Renerendiſſimi Hiſpaniarum Nuntij eſt reſtricta, & limitata ad beneficia non excedentia valorem 24. ducat. & requirit, quod de hoc ipſi conſtet fides dignorum teſtimonio antequam prouideat, vt admittit contraria deciſio *§. non obſtat*, & præter ibi citatos nota *Car. de benef. par. 5. cap. 3. numer. 90. & 91. ubi quod alias nullæ ſunt prouiſiones Rota dec. 512. nu. 3. par. 3 recent. coram bo. me. Merlino dec. 157. n. 12. & deciſ. 785. num. 1. & in Pampilonen. benef. de Eſparſa 30. May 1650. §. vacatio coram D. Card. Otthobono.*

Quo verò ad ſecundam rationẽ illa pariter ceſſat per exhibitionẽ nouiſſimè factã publici documenti mandati procuræ ſpecialiter ad capiendam huius beneficij poſſeſſionem, & generaliter aliorum quorumcumque beneficiorum in perſonam Gabrielis de Loredo facti, qui facultate in mandato ſibi attributa vtendo dictam poſſeſſionem adeptus fuit, vt in hodierno *Sum. num. 8.* ſicque de illius vali-
10 ditate dubitari † non poteſt *l. 1. §. per Procuratorem ff. de acquir poſſ. Canoniſtæ in c. accedens de præben.* cum cæteris in dicta deciſione adductis tradit *Pen. deciſ. 25. nu. 5. & duob. ſeq. Comitul. dec. 47. per tot.*

Excluſo igitur ex prædictis Ioanne inſurgit, quod beneficium tanquam vacatum per obitum Pauli Sanchez in menſe Maij Sedi
11 Apoſtolicæ reſeruato † ſpectabat ad Romani Pontificis diſpoſitionem *Rot. coram Penia deciſ. 501. nu. 3. & 4. à quo illud obtineat Greg.* & cum de cætero eius prouiſionem Apoſtolicam iuſtificet, Domini à prædicta deciſione recedentes, concluſerunt conſtare de illius bono Iure etiam ad effectum manutentionis ipſo tantum informante, &c.

☞ *Deciſio in hac eadem cauſa emanata ſub die 25. Iunij 1655. coram eodem R.P.D. Beuilaqua, eſt ſupra in hac eadem part. 12. deciſ. 84.*

R. P. D. ZARATE.

Peruſina fideicommiſſi de Rodulphis.

Lunæ 28. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Nouatio fit tantum verbis ſpecialibus non autem generalibus quę reducuntur ſemper ad cauſam expreſſam, quando ſalua ratione recti ſermonis id fieri poteſt: reliqua vide vt in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Verba extendunt contractum vltra expreſſa.*
2 *Fideicommiſſarijs aſſerentibus pecunias fuiſſe reductas ex capitali bonorum fideicommiſſi probandum eſt.*
3 *Verba generalia non inducunt nouationem.*
4 *Generalitas verborum ſemper reducitur ad cauſam expreſſam.*
5 *Generalitas verborum tunc trahitur ad non expreſſa, quando ſalua ratione recti ſermonis non poteſt reſtringi ad cauſam expreſſam.*
6 *Concluſio proxima declaratur.*
7 *Mobilia ſpatio longi temporis præſumuntur conſumpta.*
8 *Iocalia, & argenta non dicuntur vſu conſumi.*
9 *Pecuniæ licet dicantur mobilia ſemper ſunt reſtituendæ.*
10 *Veſtimenta, & ſuppellectilia, quæ vſu conſumuntur ſunt reſtituenda.*
11 *Teſtator non poteſt remittere vſufructuario cautionem de vtendo, & fruendo arbitrio boni viri, & num. 12.*
13 *Tutori inuentarium remitti poteſt.*
14 *Verba probemialia demonſtrant intentionem paciſcentium.*
15 *Melioramenta ſunt concludenter probanda.*
16 *Sumptus exigui præſumi faciunt augumentum.*

DECISIO CCXXXIX.

☞ CONCESSA noua audientia aduerſus Deciſionem coram me emanatam 4. Febr. anni præteriti impugnata fuerunt duo præcipuè fundamenta, quibus reſolutio nitebatur. Et primo pactum diuidendi proportionabiliter bona reperienda inter transigentes appoſitum in ſecunda concordia, vigore cuius, dictum fuit relaxandum eſſe mandatum; prætenditur ſublatum per ſubſequentem tranſactionem factam inter eaſdem partes de anno 1632. *Quæ cum contineat remiſſionem, & finalem refutationem, quietantiam, & abſolutionem generalem de omni, & toto quod Domini de Rodulphis ab eadem Iulia herede, petere, prætendere, & conſequi poſſent ex cauſa, & occaſione hæreditatis prædicti D. Iulij Cæſaris, & eius filiorum, ac prædictæ D. Europæ, &c.* Ita verba non poſſe reſtringi ad illam vnciam, quæ de tempore tranſactionis erat in lite contenditur, ſed compræhendere omnem aliam prætenſionem etiam ſuper bonis Iulij Cæſaris

ris, & eius filiorum, ac per consequens remisisse d.pactum de diuidendo quidquid postea
1 reperiretur, † cum partes voluerint transactionem extendere vltra expressa, & cogitata, vt ex verbis Instrumenti iam relatis in prima decisione, & probat *Hond. cons.49.numer.30.& seqq. lib.1. Ciriac. controuers.128. numer.50. & seq.*

Alterum verò fundamentum in eo consistens, quod summa, de qua agitur, prouenit ex capitali bonorum Iulij Cæsaris fideicommittentis non autem ex fructibus ad Europā spectantibus, pariter impugnatur ex eo quod illi de Rodulphis non probent assumptum,
2 cum illis † incumbat intentionts fundamentum probare, scilicet, huiusmodi pecunias ex capitalibus prouenire iuxta tradita per *Surd. cons.95.num.14. Rota coram Mantic.decis.258.numer.6.*

Verùm hæc non adeò visa fuerunt releuantia, vt Dominos à prædicta resolutione demouerent. Siquidem adhuc vigere existimarunt rationem in antecedenti Decisione consideratam, nempè quod pactum in prædicta concordia appositum de tempore secunda non erat litigiosum, & per consequens verba quantumuis ampla non fuerunt apta
3 ad inducendam illius† nouationem, quod solum poterat operari expressa nouatio, aut incompatibilitas primæ cum secunda transactione, vt firmauit *Rota in S.Seuerini pecuniaria 4.Iulij 1655.§.non urget coram Me.* Vndè generalitas illa, & amplitudo verborum dumtaxat restringitur ad rem litigiosam, vel quæ in controuersiam cadere poterat, & ad causam in ea expressam, *ut per Rotam coram Caual.decis. 97.num.9.& seq.& in Neapolitana fructuum 6.Februar.1650.coram R.P.D. meo Meltio, cum alijs in præcedenti decisione allegatis.*

5 Præterquam generalitas, amplitudo, & geminatio verborum tunc comprehendit alia bona, & iura non litigiosa, quando, salua ratione recti sermonis non possunt restringi ad causam expressam, *ut loquuntur Doctores pro Textulis allegati, & alij plures cumulati à Castrill.lib.4. controu.cap.41.nu.71.& cap.42. à princip.* Secus
6 verò quando ex † restrictione non læditur sensus verborum, prout non læditur in præsenti referendo amplitudinem verborum ad prætensiones tantum, quas habebant Rodulphi super bonis fideicommissarijs, ac super bonis filiorum illius, non autem ad pactum clarissimum appositum in prima transactione de diuidendo proportionabiliter quidquid posteà fuisset repertum, quod quidem pactum nullam patiebatur difficultatem, nec in litem erat deductum, vt proindè secunda transactio ad illud non sit porrigenda, *ut præter allegatos tradit Gabr.comm. conclus.libr.6.tit.de regul.iur.conclus.4. Eugen.cons.13.à nu.2.tom.1. Menoch.cons.496.& numer.54.Surd.cons.246.& 431. Hond.cons.49.per tot.libr.1. Alex.Trentacinq.var.resolut.lib.3.sub tit.de transact.resol.2.per tot.Mantic.de tacit.& ambig.lib.26.tit.6. à numer.12.Surd.decis 217.per tot.& præcipuè à numer.6.Afflict.decis.145.n.4.*

Nec amplius obstare visa fuit obiectio quod admissa prædicta intelligentia sequeretur, quod Rodulphi pro prætensione quam habebant super vncia valutata in scutis 1500. consequuturi essent scuta 1800. Nam omisso quod prætendebatur per dictam vnciam ascendere ad scuta 2248. placuit responsio in antecedenti decisione reddita, scilicet, excessum, si quis adest vsq; ad sc.300.sustineri propter renunciationem à Rodulphis factam de prætensione quam habebant super suis portionibus mobilium fideicommisso subiectorum, quę post mortem Europæ illis erant re-
7 stituenda, † non obstante obiecta consumptione mobilium spatio 50.ann. iuxta tradita per *Ciriac.controu.204.num.7. Rota in Interamnen. fideicommissi 19.Iunij 1656.coram R.P.D.meo Be-*
8 *uilaqua.* Nam respectu argenti,† & iocalium legatorum consumptio nequit induci cum hæc vsu non consumantur, & ideò procul dubio veniunt in restitutione, *vt per Menoch.de præsumpt.libr.4.præsumpt.197.num.2. Peregr.de fideic.art.5.num.43.in fine, Rota coram san.me. Gregor.XV.decis.258.ubi Add.num.4.* Respectu verò mobilium, quæ vsu consumuntur, vt sunt
9 pecuniæ,† istæ omninò post mortem Europę restituendæ venirent, cum earum vsusfructus in abusu, & consumptione consistant, & ideò sine cautione non præstentur vsufructuario, *ut per Tex.in §.constituitur 2.inst.de usufr.l.2.ff.de usufr.ear.rer.* Vestimenta autem, su-
10 pellectilia, † & alia, quæ vsu minuuntur, aut teruntur post mortem restituenda, prout extabunt, & super omnibus cautio à principio interponi debet se boni viri arbitratu vsurū cuius cautionis remissio per Testatorem facta plus Iuris Europæ tribuere nequit, cum
11 nec per † Testatorem vsufructuario cautio ista remitti possit per *Text. in l.2.C.de vsufruct. cum similibus, ubi Bart. & antiquiores Castill. de usufr.cap.15.numer.13.& 31. Galuan.eodem tract. 20.per tot. Donell.lib.10.commen.cap.4.ubi Osuald.*
12 *litt.E.* Sicut nec etiam Testator† vsufructuario remittere potest confectionem Inuentarij, *ut per Text.in l.1.§.rectè 4.ff.vsusfructuar.quemad.*
13 *can.Rolan.cons.42.num.15.vol.1.* † quidquid sit in Tutore ex traditis per *Bart.in l.nemo post 55. ff.de leg.1.Clarus in §.Testamentum quæst.66. vers. quoad tertium, & vers. sed hoc quidem Couar. var. resol.54.n.4.*

Ex quo pariter cessat replicatio, vt admisso quod trāsactio, quæ occasione prędictę vnciæ fuit celebrata compræhenderet mobilia nulla differentiæ ratio assignari valeat, cur in prima transactione pactum præcedens conferendi non sit deductum. Nam hæc difficultas ex verbis prohemialibus secundæ transactionis omninò tollitur, quæ solummodò ad mobilia, & vnciam referuntur, ibi, *Cum sit quod Testator relinquerit quinque suos filios, & Europæ ipsius vxori reliquerit ratam vnam cum filijs eiusdem hæreditatis, itaut post obitum Europæ eadem rata deuenire debeat, &c. Hinc est, quod Domini de Rodulphis volentes se concordare cum Iulia, &c. super dicta rata, & parte bonorum hæreditariorum, &c. peruenta ad manus Europæ tam stabilium, quam mo-*

mobilium,&c. cum possit dubitari,&c. hinc est, quod partes deuenerunt ad præsentem concordiam,&c. Et indicant mentem transigentium fuisse so-
14 lummodò † de istis se concordandi, cum verba in prohemio apposita demonstrent qualis fuerit intentio paciscentium, & totam conuentionem afficiant *Rota coram Buratt.dec. 543.numer.11. & plenè in Romana pecuniaria, seu Apothecarum 8.Iunij 1659. coram bo.me. Bichio,§. subdiderunt.*

Nec releuat, quod ex parte illorum de Terulis remissa fuerint Rodulphis melioramenta, quæ in prima transactione Europa sibi reseruauerat. Tum quia melioramenta per modum prætensionis tantum ab eadem Europa fuerunt enunciata absque approbatio-
15 ne illorum de Rodulphis, † ideò prius concludenter debent iustificari ex plenè deductis *in Romana fideicommissi de Spiritib.22.Maij 1643. coram bo.m.Bichio.* Tum quia per dicta remissio poterit deseruire pro compensatione renunciationis mobilium, & & cessionis maioris quantitatis vnciæ tunc forsan debitæ, aut in futurum augendæ.

Deniq; & cessare visa fuit replicatio aduersus secundum motiuū præcedentis decisionis, in qua firmatum fuit summam, de qua agitur prouenire ex capitali Census Iulij Cæsaris, non autem ex fructibus, quia per dicta obiectio pluries sublata fuit in decisionibus R.P.D.mei Cerri,& in præcedēti decisione vbi ostenditur, quod hæc summa extracta fuit ex capitalibus, vt in recepta per Europam facta Baratillo Depositario iuxta præceptum Testatoris disponentis, quòd capitalia penes ter-
16 tium deponerentur, † & attenta inuerisimilitudine, quod ex fructibus exiguis, quibus honesta familia ali debeant modico tempore ingens summa accumulari potuerit,& quod Europa, quæ ad id non teneretur voluerit eos inuestire, vt ponderatur in præcedenti decisione in *§.pariterque cum seqq.*

Et ita vtraque &c.

☞ *Decisio hæc in hac eadem causa emanata sub die 4.Februarij 1656.coram eodem Zarate, est supra in hac eadem causa par.12.dec.122.*

REVERENDISSIMO P. D. CERRO
Sacræ Rotæ Decano,

Calaguritana Beneficij de Ondategni.

Lunæ 28. Maii 1657.

ARGVMENTVM.

Digniorem in Beneficij concursu, tam vigore Clement Const.quem de Iure esse præeligendum hic firmatur, etiam in casu oppositoris non beneficiati, & quando hoc procedat.

SVMMARIVM.

1 *Constitutionis Clementinæ qualitates requisitas habenti adiudicandum est beneficium.*
2 *Dignior in Beneficij concursu est præferendus.*
3 *Dignior ex ætatis, & Sacerdotij qualitatibus præeligendus.*
4 *Dignitas lite pendente adepta non suffragatur.*
5 *Sacerdotalis dignitas quem digniorem reddit.*
6 *Beneficiatus maioribus qualitatibus decoratus,eti[am] non beneficiato præfertur.*
7 *Secus si qualitates sint pares, vel inferiores.*
8 *vel Beneficij redditus sint sufficientes.*
9 *Præsentatio, & institutio appellatur pendente [...] cta, non attenduntur.*
10 *Beneficium appellatione pendente S. Rota, digni[...] confert.*
11 *Appellationem ab alio coppositore interposit[am] prosequi potest ad causam pro suo interesse adm[is]sus.*
12 *Lis non dicitur extincta nisi per sententiam, & re[m] iudicatam.*
13 *Beneficij assecutionem leuis diffamationis probat[io] impedit.*
14 *Diffamationem præcedere debet inquisitio, & d[e]nunciatio, aliàs est calumniosa.*

DECISIO CCXL.

EX quatuor oppositoribus in concur[su] ad dimidiam portionem simplicis Be[ne]ficij vacante in Ecclesia de Ondategni Ca[la]guritanæ Diœcesis, tres nempè Io. Fernan[dez], Io.Ortiz de Lauza, & Thomas Martine[z] de Ondategni ab examinatoribus Synodal[i]bus approbati fuerunt etiam ad Curata; quartus verò, nempè Paulus Ortiz reproba[tus], qui tam à dicta relatione, quam à subse[cu]ta institutione per Ordinarium peracta a[d] præsentationem beneficiatorum fauore Io. Fernandez appellationem interponit, illamq; simpliciter Rotæ committi obtinuit. Cum[que] hodiè inter dd. Io: Fernandez, & Tho[]mam Martinez æqualiter approbatos dubi[]tari contigerit, cui controuersum Beneficiu[m] esset adiudicandum ad fauorem Thomę pro[]
1 dijt resolutio,† quia ultra qualitates per Con[]stitutionem Clementinam requisitas, quę in
2 utroque concurrunt † ex alijs ipse visus fuit dignior, & sic in concursu preferendus, ut alijs allegatis responsum fuit in *Calaguritana Beneficij de Alessanco 14.Februarij 1653. §. Iusti[]tia vero coram Reuerendiss. D. Archiepiscopo Tar[]raconen.& in Calaguritana Beneficij de Ocon 6.Fe[]bruarij 1654.*

Etenim est ętate senior, ut expresse admit[]titur ab Informantibus pro Ioanne, & erat Sacerdos tempore vacationis Beneficij con[]trouersi sequutæ mense Aprilis 1650. ut pa[]tet ex litteris suę promotionis ad Sacrum Presbyteratus ordinem sub die 6. April.1647. eius primo *Summ, num.7.* Ioannes verò tunc temporis erat simplex Clericus, & talem esse etiam hodiè ab informantibus pro Thoma contenditur; Istas enim duas qualitates pro
3 prelatione ponderauit *Rot.alijs allegatis in Calaguritana beneficij de Murillo 14. Februarij 1653. coram R.P.D.meo Albergato,§.Iustitia autem.*

Non obstat, quod Ioannes sit Baccalau-
4 reus, tum † quia huiusmodi gradus ab eo al[]sumptus fuit 21. April.1654. & sic post qua[]drien-

driennium à dicta vacatione, & lite penden-
te tum etiam quia non attenditur in concur-
5 su Sacerdotis† cum qualitas Sacerdotalis red-
dat quem digniorem, vt bene in terminis res-
ponsum fuit *in d. Calaguritana beneficij dela Casa
de la Reina 27. Martij 1648. coram Reueredissimo
Terracinen. §.denique nulla ad hunc effectum.*

Nec obstat, quod Thomas habeat aliud
medium beneficium in Ecclesijs inuicem
vnitis Ciuitatis deuictoria Io: Franciscus verò
6 aliud beneficium non habeat,†quia tunc non
beneficiatus prefertur beneficiato quando iis-
dem qualitatibus est decoratus, vt dictum
fuit *in Calaguritana beneficij SS. Iacobi,& Andreæ
9. May 1653. coram R.P.D. meo Verospio §.secun-
7 dus pariter,* secus si † eius qualitates, prout hic
sint impares, & inferiores *Rota in Calaguritana
beficij de Ocon 14. Martij 1653. coram Reuerendiss.
D. meo Decano sub* §. 1. & quod iustificatur,
8 quod † beneficium obtentum habet redditus
sufficientes pro congrua substentatione, aliàs
secus, vt responsum fuit *in Calaguritana benefi-
cij de Haro eadem die 14. Martij 1653. coram eo-
dem Reuerendiss. D. meo Decano §.fin.*

Nec refert quod Ioannes fuerit presentatus
à Beneficiatis, & obtinuerit institutionem ab
9 Ordinario, † quia cum laborent vitio atten-
tatorum ob appellationem statim interpositã
à Paulo Ortiz reprobato, & Rotæ simpliciter
commissam non attenduntur pro obtinenda
prælatione, quamuis agatur inter approbatos
ad curata, sed intrat arbitrium Rotæ, coram
10 qua pendet causa appellationis,†quæ loco be-
neficiatorum,& ordinarij confert Beneficium
digniori, vt respondit *Rota in Calaguritana be-
neficij de Zerbera 26. Februarij 1652. coram eodem
Reuerendiss. D. meo Decano §.non obstat quod Di-
dacus.*

Et quamuis d. Paulus appellans post com-
11 missam causam nil amplius egerit † attamen
Thomas præuio decreto ad illam admissus
fuit stante suo interesse resultante ex eius op-
positione, qui propterea prosequi potest ap-
pellationem ab alio coppositore interposi-
tam *Rota in Calaguritana Beneficij de Logrono 20.
Nouembris 1651. coram R.P.D. meo Verospio §.ei-
dem, in Calaguritana beneficij 15. Ianuary 1652.co-
ram bo.me. Bichio §.nimirum vers.& appellationem*
12 nec lis † potest dici extincta per lapsum ali-
quorum annorum, nisi præcedat sententia
declarans desertionem, & rem iudicatam *ex
deductis in Calaguritana Beneficij S.Io.Molinar.29.
Maij eiusdem anni coram Me §.quoniam lis.*

Præterea Ioannes fuit inquisitus, & diffa-
matus de quodam delicto *d. Sum.Thomæ n.10.*
Vnde ne in Populo oriatur causa scandali re-
pellendus est ab assecutione huius beneficij ad
13 quem effectum † sufficit leuis probatio diffa-
mationis, vt dictum fuit *in Leodien.Præpositura
Tongren. 19.Ian. 1650. coram Eminentiss. Card.
Otthobono §.præterea DD.inter eius impress.dec.202
num.14. cum duob.seqq.* & plene *in Calaguritana
beneficij de Bilbao 5. Iuly 1655.& 15. May 1656
14 coram bo.me. Bichio,* nisi † constaret inquisitio-
nem, & denunciationem esse prorsus calum-
niosam, vt dictum fuit *in Meliten.Parochialis 31.
Iunij 1650. coram R.P.D. Bichio §.tandem non ob-
stat, & in Burgen.Beneficij 15. Febr. 1656. coram
R.P.D. meo Celso.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Reginen Biptheratus.

Die 28. May 1657.

ARGVMENTVM.

In hac Decisione tractatur, quando impetrari possit secundum beneficium ob non dimissionem primi infra duos menses, & quando primum vacet ipso iure per assecutionem secundi.

SVMMARIVM.

1 *Retentione duorum beneficiorum vltra duos menses secundum vacare dicitur.*
2 *Incompatibilitas resultat ex personali residentia, & seruitio in Choro.*
3 Decisio Card. Seraphin.348. *declaratur, & num.4.*
5 *Reseruatio cessat, quando benefici um non fuit collatum à Papa, sed ab ordinario.*
6 *Conclusio præcedens declaratur.*
7 *Simplex mandatum ad resignandum non facit vacare beneficium nisi præstito actuali consensu cum ad missione.*
8 *Resignatio conditionalis non retrotrahitur ad euitandam nullitatem.*
9 *Et multo minus in preiudicium tertij.*
10 *Resignatio facta in fraudem futuræ vacationis est nulla.*
11 *Gratia fundata in expressione speciali substinetur etiamsi non iustificetur nec de facto, nec de iure.*
12 *Impetratio secundi beneficij datur lapso bimestre.*
13 *Bimestre in totum debet esse lapsum ad effectum impetrationis.*
14 *Beneficium primum vacat adepta possessione secundi.*
15 *Vacatio contingit vsque ab initio molestijs non superuentis, & num.17. & 18.*
16 *Supplicatio sola in forma dignum non consumat vacationem.*
19 *Litteras prouisionis exhiberi sufficit in limine expeditionis, quod declara vt n.20.*

DECISIO CCXXXXI.

DVABVS constat partibus Decisio in hac causa edita sub die 26. Maij præteriti coram Me, in prima fuit dictum Biptheratum vacasse per assecutionem alterius beneficij incompatibilis, non autem per resignationem de eo factam, à Francisco ad fauorem Bosurgi, in secunda verò prouisionem eiusdem Bosurgi substineri, licet obtentam tanquam de vacante per d. resignationem. Cum autem hodie super eisdem reuideretur pla-

placuit Dominis illam in vtraque parte confirmare.

Nam respectu modi vacationis constat Franciscum assequutum fuisse Canonicatum omninò incompatibilem cum Bipthereatu, qui est secunda Dignitas in eadem Ecclesia, ac vtrumque Beneficium pacificè retinuisse
1 per duos menses, & vltrà, † vnde resultat ipso iure vacatio primi *iuxtà Text. in cap. de multa, vbi glos. verbo post recept. de Preb. & in extrauag. execrabilis §. si vero de incepsf. eod. tit. Rot. decis. 120. sub num. 1. vers. sed etiam par. 4. recen. coram Buratto decis. 102. ac decis. 473. vtrobique num. 1. in Venafren. Canonicatus 16. Ianuarij 1634. coram bo. me. Coccino, & in Auellina Canonicatus 19. Iunij 1651. coram R.P.D. meo Cerro §. fin.*

Non obstat quod Canonicatus non haberet Præbendam; nec fructus certos.

Nam (præter quod habebat distributiones quotidianas) ad inducendam incompatibili-
2 tatem sat est, † quod requireret personalem residentiam, ac seruitium in Choro *iuxt. trad. per Lap. alleg. 116. sub num. 2. vers. si igitur residentiam personalem Garz. de benef. par. 11. cap. 5. n. 136. in fin. in addit. Rota decis. 483. num. 1. cum seq. par. 1. diuers. & in recent. decis. 140. num. 1. & seqq. ac sub num. 3. vers. ex qua personali residentia par. 4. coram Pen. decis. 305. sub num. 2. vers. incompatibilitas, & coram bo. me. Merlino decis. 6. sub num. 7. vers. & consequenter, ac seqq.*

3 Nec aduersatur † *Decis. 348. n. 2. coram Card. Seraph.* Quia loquitur de beneficijs simplicibus requirentibus residentiam causatiuam, respectu acquisitionis fructuum, quæ profe-
4 ctò non causat incompatibilitatem † sicuti residentia præcisa respectu tituli, vt in Canonicatu *iuxtà distinctionem Innoc. & aliorum in cap. fin. de Cler. non resid. de qua per Hodier. de benef. incompat. par. 1. cap. 17. num. 34. Gonzal. ad reg. 8 glos. 15. à nu. 20. vers. intellige tamen vsque ad n. 27 Castropal. oper. moral. tom. 2. disp. 6. punct. 2. §. 6. num. 3. Rota decis. 489. num. 3. par. 2. rec.*

5 Minus obstat quod secundum † Beneficium non fuit collatum à Summo Pontifice, sed ab Episcopo quo casu cessat reseruatio primi incompatibilis, in qua fundatur contra prouisio Galatis. † Quia inclusio procedit quando possessio secundi Beneficij, per quam inducitur vacatio primi capta fuit in mense Ordinarij non autem si (prout hic) fuit appræhensa in Mense Apostolico, nam hoc casu primum Beneficium censetur reseruatum ratione Mensis, *vt per Nauarr. cons. 18. num. 3. de præben. Gonzal. ad reg. 8. glos. 15. num. 42.*

Nec subsistere visa fuit resignatio Bithereatus facta per sex dies ante adeptam possessionem Canonicatus nam) prætermisso, quod non est resignatio, sed simplex mandatum ad resignandum *Sum. Bosurgi num. 19.* non potuit
7 inducere vacationem, † antequam fuit per superiorem admissa, & Procurator prestiterit consensum formalem *ad Tex. in cap. admonet, & cap. fin. de renunc. & vltra alleg. in decis. bene declarant Rebuff. in prax. benef. tit. de resign. express. pur. &c. num. 11. & sub num. 13. vers. ratam eam habuerit superior Cost. in tract. reintegr. distin. 74. num. 13. Castropal. d. tom. 2. disput. Rota coram Durano decis. 237. num. 18. & seqq. coram bo. me. Coccino decis. 328. num. 3. & seqq. coram Eminentiss. Cardin. Otthobono decis. 18. num. 9. ac in alijs.*

Neque aplicantur termini retrotractionis
8 nam † (quicquid sit in resignatione pura, libera) sanè in conditionali, & ad fauorem non trahitur ad actus ante admissione facto vt pote nullos, & inualidos *l. obseruare §. fin. offic. Proconsf. & in specie tradit Cost. de retrotr. cap. 8. cas. 21. n. 10. vers. exciperem resignationem Castropal. d. disput. 6. punct. 2. §. 4. sub num. 5. vers. hæc mihi non probantur, & generalitèr dixit R. coram sa. me. Greg. decis. 227. num. 4. & coram bo. mem. Merlino decis. 773. num. 11.* Eoque min.
9 quia medio tempore † fuit alteri ius quæsitum ex vacatione per assecutionem incompatibilis *Surd. cons. 382. numer. 79. Cost. dicto cap. cas. 2. num. 11. Rota decis. 100. num. 1. par. 5. recen. & coram Merlino decis. 568. num. 28.*

Sed cessat difficultas, quia resignatio facta dignoscitur in fraudem futuræ vacationis
10 quæ irrita, † ac nulla decernitur *per regul. Cancell.* nec ideò vacationem induxit, vt in specie respondit *Rota coram Buratt. dec. 242. sub num. 4. vers. quia tam constitutio, & coram Merlino decis. 559. num. 1.*

Respectu verò validitatis prouisionis obtentæ à Bosurgio subsistit pariter fundamentum Decisionis; Quia ipse obtinuit Bipthereatum non solum vti vacantem per resignationem, sed etiam per assecutionem incompatibilis, vt in eadem *Decis. probatur §. dixeris tamen DD.*

Nec obstat, quod vbi modus vacationis primo loco narratus est falsus corruat tota gratia, nec substineri possit ex clausulis generalibus, & accessorijs. Quia Bosurgius enim vtitur clausulis generalibus, siuè præmisso, siuè alio quouis modo &c. in quibus terminis procedunt Authoritates in contrarium adductæ iuxta primum membrum distinctionis relatæ *in eadem decis. §. tum quia conclusio,* ac
11 sed fundatur † in expressione particulari, emissa speciali per assecutionem incõpatibilis concepta, in parte dispositiua, & alternatiuè concepta, quæ operatur; vt prouisio recte subsistat etiam si modus vacationis per resignationem, nec de facto, nec de Iure verificetur, vt in terminis respondit *Rota coram Card. Seraph. decis. 911. in fin. Mantic. decis. 81. num. 4. in Bononien. Canonicatus 19. Febr. 1590. coram Cardinali Pamphilio apud Marches. de commiss. par. 1. fol. 357. numer. 2. Pen. decis. 613. num. 2. & in fine distinguendo coram bo. mem. Coccino decis. 139. num. 9. & decis. 263. sub num. 1. vers. neque obstat, & seqq. & in Anglonen. Archipresbiteratus 26. Iunij 1654. cor. R.P.D. meo Albergato §. hinc nullius vers. non enim Lotter. de re benef. lib. 3. cap. 8. num. 14.*

Firma itaque prouisione Bosurgi restat videre quis sit anterior in gratia; Nam ipse habet supplicationem signatam die 20. Iulij 1648. cum litteris expeditis, Galantes verò die 3. Iunij præcedentis absq; litteris sed cum Breue de capienda possessione nomine Cameræ (quod tamen est longe posterius gratia Bosurgi.) Et

Et quidem attenta supplicationis Galantis eius gratia apparet anterior.

Nec videbatur obstare quod eo tempore Biptheratus non vacaret per assecutionem incompatibilis, cum non essent elapsi duo Menses.

Quia in hac materia distingueñ est inter primum, & secundum Beneficium, vt nem-
12 pè lapsus Bimestris sit expectañ † pro impetratione secundi non autem primi, & ratio differentiæ est quia secundum vacat in pœnam
13 retentionis primi vltra duos menses, † quæ non committitur nisi illis ex toto elapsis *iux. text. in cap. de multa, ibi etsi forte illud retinere contendit etiam alio spoliat. &c. de præb. & in extrauag. execrabilis §. si verò deinceps eodem tit. Rota penes Cassad. decis. 1. num. 1. de constit. & coram Merlino decis. 6. num. 11. & seqq.* in quibus terminis loquitur *Gabr. cons. 193. num. 8. lib. 1. in decis. alleg.*
14 Primã verò † vacat per assecutionem secundi ipso iure statim adepta illius possessione, vt dictum est, & licet executio suspendatur per duos menses, ne forte superuenientibus molestijs prouisus careat vtroque beneficio,
15 tamen molestijs † non superuentis rata est vacatio vsque ab initio captæ possessionis, & sustinetur prouisio durante Bimestre obtenta *per Tex. in d. cap. de multa*, ibi, *Is quoque ad quem prioris spectat Donatio illud post receptionem alterius liberè conferat, cui meritò viderit conferendum &c. de præben.* & bene explicat *Cost. cons. 265. sub nu. 2. vers. sed agitur de iure impetrantis, & seqq. per tot. Garz. de benef. par. 11. cap. 5. nu. 114. & 116. Castropal. d. disput. 6. punct. 3. §. 6. tit. de vacatione ob assecutionem sub num. 21. vers. Atsi absque vllo litigio Adden. ad. Bur. decis. 19. num. 23. in fin.*

Verum hæc distinctio in nihilo proficit Galanti, qui litteras non expediuit nedum
16 quia sola supplicatio, † quæ non sit in forma gratiosa, sed commissaria cum clausula dignũ (vt hic) litteris non expeditis, nec executis non consumat vacationem *Bellamer. decis. 609. in fine Garz. de benefic. part. 4. cap. 2. numer. 17. & capit. 3. numer. 60. Lotter. de re benefic. lib. 3. qu. 8. à numer. 138. signanter numer. 141. & seqq. Rota coram Cardinali Seraph. decis. 1146. num. 3. coram Merlin. decis. 156. sub nu. 2. vers. nec huiusmodi &c. cum seq. per tot. & decis. 538. num. 11. & in Lauden. Cappellaniæ 26. Iunij 1641. coram R. P. D. meo*
17 *Cerro §. quod procedit.* Vnde † potuit Bosurgius die 20. Iulij Biptheratum adhuc vacantem impetrare, & eius gratia cum expeditione litterarum remanet Anterior, ac præferenda *ad Tex. in cap. cum cui de præb. in 6. cum simi-*
18 *li*, sed etiam † quia obstat reg. 27. Cancell. de non iudicañ iuxtà tenorem supplicationis, & licet de stylo Rotæ sufficiat litteras exhibere in limine expeditionis causæ, vt fuit dictum *in Conchen. Beneficij 10. Iunij 1624. coram Manzanedo apud Viuian. de Inrepatr. decis. 48. in fine, & in Neuastren. Parochialis coram Durano inter impress. decis. 244. num. 14. Adden. ad Buratt. dec. 247.*
19 *num. 6.* Hoc tamen † debet intelligi, quatenus litteræ de facili possint expediri; At quia in præsenti illarum expeditio non solum est difficilis, sed impossibilis ob regulam 12. eiusdem Cancellariæ ideo sola supplicatio non videtur attendenda, vt bene aduertit *Bellam. d. decis. 609. circa med. vers. modo possibile &c.* nec excusat pendentia litis; Quia non iustificatur mota durante termino expeditionis litterarũ præfixo, vt opus est.

Atque ex his conclusum fuit standum esse in decisis vtraq; parte informante.

R. P. D. MELTIO.
postea EPISCOPO PAPIEN.

Angloneñ Archipresbyteratus.

Merc. 30. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Possessori debētur omnes fructus percepti à die motæ litis; non percepti, vel qui percipi potuerunt debentur stante protestatione.

SVMMARIVM.

1 *Fructus semper pertinent ad verum possessorem.*
2 *Fructus sunt restituendi à die motæ litis.*
3 *Fructus præbendæ iustificantur ex libris capitularibus, & num. 4.*
5 *Redditus distributionum quotidianarum probatur per testes.*
6 *Distributiones quotidianæ succedunt in locum præbendæ quando rediguntur in massa, & num. 7.*
8 *Protestatio requiritur ad hoc vt debeantur fructus percepti, & qui percipi potuerunt.*
9 *Fructuum perceptio concluditur ex possessione.*
10 *Possessori debentur distributiones, quæ dietim percipiuntur ex seruitio personali, nec requiritur protestatio, & num. 11. & 12.*

DECISIO CCXLII.

PER duas sententias Rotales, quæ habent vim trium attento rescripto Sanctissimi in plena Signatura gratiæ facto, quod in hac causa liceat semel tantum appellare fuit adiudicatus Archipresbyteratus, de quo agitur ad fauorem Reu. Leonardi Antonij Zottæ, nec non fuit condemnatus D. Anibal Pasqua ad restitutionem fructuum, & expensarum pro toto eo tempore, quo in huiusmodi beneficij possessione se intruserat, & cum vigore dd. sententiarum d. Zotta acquisiuerit possessionem d. Archipresbyteratus, eo nunc agēte etiam pro restitutione fructuum dubitatum fuit an fructus debeantur, & à quo tempore, & pro qua summa, & quoad primam partem dubij DD. nullam habuerunt difficultatem, vt fructus debeantur, stante quod Pasqua ad illos fuit condemnatus vti intrusus, &
1 fructus semper † pertinent ad verum possessorem non autem ad intrusum *iuxtà notata per glos. in cap. dudum il 2. verbo furtum vbi Abb. n. 19. de elect. Cassador. decis. 6. sub num. 1. de præbend. Rot. in rec. decis. 103. num. 6. par. 2. & decis. 628. num. 2. par. 4. tom. 3.* Hæc autem fructuum restitutio
2 fieri debet † à die motæ litis, cum à tali tempore

pore Pasqua constitutus fuerit in mala fide,
ac fuerit excitatus ad inquirendum de iuribus
suæ possessionis *l.sed etsi lege §.si autem ff.de petit.
hæredit.l.nemo C.de acquir.poss.l.3.ff.de interdict.cum
alijs alleg.per Rotam in rec.decis.7.sub nu.1. par.7.
& decis.608.num.2.par.4.tom.3.* Vnde calculatis
fructibus à die motæ litis nempè à die secun-
da Septembris 1638. vsque ad diem dimissæ
possessionis sequutæ de mense Nouemb. 1655
quo Zotta restitutus fuit ad possessionem sui
beneficij, *vt in Sum.d. Zottæ num.2.* summa
restituenda ascendit ad ducatos 448. compre-
hensis præbenda, massa communi, & quo-
tidianis distributionibus.

3 Fructus † prębendæ iustificantur in duc. 8. ex
libris Capituli, qui plenè, ac concludentèr pro-
bant *Cæsar de Graff.decis.5.num.5. de restit.spoliat.
Martin.And.dec.12.n.2.Rota diuers.decis.623.n.1.
par.1. & cor.Merl.decis.154.n.4.* & fuit resolu-
tum *in Romana Iurium Parochialium 4. Decem-
bris 1651. sub §.maximè coram R.P.D. meo Celso,
& in Volaterana Beneficij 13. Aprilis 1643.§.quod
4 coram Reuerendiss. Compostellano,* † itaut non sit
necessaria amplius alia liquidatio *Duran. de-
cis.133.num.12.*

5 Quo verò † ad distributiones quotidianas,
cum ex nonnullis illarum constituatur mas-
sa communis ad effectum illas diuidendi quo
ad certum, & præfixum tempus, ac illæ red-
dant duc.20. pro quolibet anno, vt probant
Testes practici, & bene informati, qui red-
dunt rationem fructuum dictorum, *vt in eo-
dem Summ.Zottæ num.3.* illis venit præstanda
omninò fides, *ex traditis per Bartol.in l.1.nu.17.
& seq.ff.si cert.petat. Felin.in cap.cum causam nu.5
vers. tertio declara de testib. Menoch. de præsumpt.
lib.6.præsumpt.24.num.11.& seqq.Rota in Calagu-
ritana Beneficij 2.Decembris 1652. §.vt constat co-
ram bo.me. Bichio.*

6 Et quotiescumque † distributiones quoti-
dianæ rediguntur in massa pro illis distribuen-
dis singularitèr certis temporibus cuilibet, vt
illæ succedant in locum præbendæ, & ve-
niant appellatione fructuum, qui dicuntur
*Grossi iuxta glos.fin.in vers.plus dico in cap.vnic. de
7 Cleric.non resident in 6.*† & per consequens con-
tineantur in dd. fructuum condemnatione,
declarat *Gonzal.ad reg.8.Cancell.§.prohem.n.159.
Rota decis.449.num.1.par.2.rec. Put.decis.373.n.6.
& seqq.lib.2.Barbos.de canon.& dignit.cap.21.n.8.
Tondut.in suis quæst.& resolut.benefic.par.2. cap.1.
§.9.num.28.*

Huiusmodi autem distributiones quotidia-
næ vti perceptæ à Pasqua restitui debent
etiamsi nulla præcessisset protestatio Zottæ,
quæ tamen facta demonstratur, *vt in d.Summ.
8 Zottæ n.2. sub litt.A.*† secus tamen esset in non
perceptis, & quæ percipi potuerunt, pro qui-
bus consequendis protestatio semper requiri-
tur, vt per *Marescott.var.resolut.libr.2.capit.34.
num.2.Rota in Oriolen.Decanatus 1. Iulij 1648.co-
ram Eminentiss.D.Corrado.*

9 Nec dubitari † potest, quin Pasqua exege-
rit fructus, & distributiones, de quibus agitur
cum hoc optimè colligatur ex possessione,
quam habuit Archipresbiteratus, nec ille do-
ceat de alio Possessore, siuè de impedimen[to]
illi præstito, ex quo exigere minimè potue[rit]
*Rota coram Seraph. decis.1245. num.6. Gregor.d[e]-
cis.50.num.12.Buratt.decis.173.numer.3. Caual[er].
decis.586.num.1. & in Meleuitana Parochialis 1[.]
Decembris 1653. coram R.P.D. meo Cerro.*

10 Remanent aliæ distributiones, † quæ di[...]
tim fuerunt solitæ distribui pro labore, & se[r]-
uitio personali, & licet quoad istas cad[at]
aliqua controuersia inter DD. attamen, qu[...]
istæ fuerunt perceptæ, & non agitur de his
quæ percipi potuerunt, veniunt sub conde[m]-
natione fructuum, & Rota passim sequitu[r]
hanc opinionem, vt per *Mohedan.decis.6.nu.[...]
de præbend.& decis.618.nu.1.par.1.diuers.* Ratio-
11 ne autem † harum distributionum, quæ fue-
runt perceptæ, vt non requiratur nulla prot[e]-
statio præter supra allegatas Doctrinas decla-
rat etiam *Gonzal.ad regul.8.Cancell.d.§.7.prolem.
num.161.vers.quarto limita;* Sed in omnem ca-
sum hic optimè iustificatur protestatio fac[ta]
à Zotta, quod per eum non stabat, quo mi[...]
nus Ecclesiæ suæ inseruiret, quæ protestati[o]
significata fuit ipsi Pasquæ iniusto Detentor[i]
12 qui per eam † cum fuerit constitutus in ma[la]
fide ratione istius tenetur, & condemnandu[s]
est siuè emolumenta etiam proueniant e[x]
seruitio Personali *Lancellott. de attentat. par.[...]
cap.3.num.31. Tondut.in suis quæst. & resolut. Be-
nefic.d.par.2.cap.1.§.9.num.32.*

Et ita resolutum fuit informante tantum
R. Leonardo Antonio Zotta &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Fulginateñ Subhastationis.

Merc. 30. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Volebat Emptor bonorum per subhastationem
prætextu hypothecæ dotalis aliorumque cre-
ditorum venditoris effugere pretij solutio-
nem; Sed Rota mediante inuestimento ad
hunc effectum faciendo illum ad pretij solu-
tionem condemnauit.

SVMMARIVM.

1 *Emptor opponens exceptionem rei non liberæ, &
quod res empta alijs est obnoxia creditoribus, pre-
tium an exbursare teneatur.*

2 *Emptor rei per subhastationem pretium cogitur per-
soluere.*

3 *Emptor rem, & pretium retinere non potest.*

4 *Pretium soluere non tenetur Emptor donec res ab
hypothecis liberetur, & quando sup. num.1. per
totum.*

5 *Emens à viro quando sub prætextu hypothecæ dota-
lis effugiat solutionem pretii, & supra num.1. &
per totum.*

6 *Venditor si non potest emptorem ab hypothecis libe-
rare, quomodo eidem emptori succurratur.*

7 *Emptor timens euictionem ob æs alienum venditoris
quid facere debeat.*

8 *Bona deliberata si sint aliis creditoribus obnoxia
pre-*

pretium reinuestiri debet, & quando.
9 *Emptori succurritur mediante reinuestimento pretii vbi bona non sunt libera ab hypothecis.*
10 *Venditione facta per viam deliberationis purè, & simplicitèr super re vendita deducatur.*
Emptori succurritur mediante reinuestimento pecuniarum.
Emptor super reinuestimento suarum pecuniarum est potior cæteris creditoribus nu. 10.

DECISIO CCLXIII.

AD reiterandam solutionem pretij bonorum à Mariuccio emptorum, & consignationem depositi vtebatur ipse consilio *Baldi in l. qui relict. 3. sub num. 1. vers. & nota tamen*
1 *pauper C. de euict.* † vbi dat Cauthelam Emptori, qui pretium exbursari non potest quod contra Venditorem opponat exceptionem rei non liberè traditæ, & quod res empta pro dote Vxoris, & alijs Creditoribus obnoxijs reperitur hypothecata quam post Ripam, & Alexandrum bonam cauthelam ad hunc effectum appellat *Mangil. de euict. qu. 23. num. 19. Surd. cons. 36. num. 12. & Hodierna in addit. ad eamdem decis. 253. num. 22.* Vnde mediante tali oppositione obtenta per eumdem Mariuccium noua audientia quoad hypothecas Mulierum & euictionem tantum dubitaui hodie an sit standum, vel recedendum à decisis, & ad fauorem Attilij placuit Dominis recipere resolutionem in decisis persistendo, quia equum est emptorem etiam Iudicis auctoritate bona
2 subhastata possidentem † ad obseruationem contractus, & pretij solutionem compelli *ad Tex. in l. Iulian. 14. §. ex vendito ff. de act. empt. Carp. ad Stat. Mediol. cap. 103. num. 214. Ant. de Amatis var. resol. lib. 1. cap. 38. num. 4. & DD. adducti per Modernum Hispan. in laber. Credit. par. 3. cap. 10. num. 1. Rota in Bononien. Frumenti 21. Febr. 1656.*
3 *§. fin. coram bo. me. Bichione,* † eodem tempore rem, & pretium retineat contra equitatem *Tex. in l. curabit 5. C. de act. empti Surd. cons. 101. num. 9. vers. ne alias lib. 1. Grat. disc. 588. numer. 17. vers. ne emptor Prædii Moder. Bauens. de Iud. tom. 2. lib. 1. tit. 3. disput. 28. sub num. 25. vers. sed etiam quia pecunia Rota in Romana Pecuniaria 19. Iunii 1656 §. nec in facto coram R. P. D. Beuilaqua.*

Quod præsertim procedere in presenti casu visum est Dominis vbi nulla imminet in limine contractus euictio, nec tale quod in iudicio, aut extra ab assertis Creditoribus excitatum fuit, quod tendat ad eumdem finem euictionis in quibus terminis loquuntur Do-
4 mini emptorem † à solutione pretij immunem esse contendunt donec res omninò libera habeatur quos recenset *Giurb. decis. Sicil. 100 num. 24.* vt bene in his terminis applicat *Surd. decis. 183. num. 84. & decis. 283. num. 5. & 6. & sub num. 19. vers. tandem conclusum est* vbi ita in Senatu Mantuano iudicatum refert post *Castrens. l. si seruus sub num. 1. vers. quinimò si non esset solutum ff. de actionibus empti, & idem Castr. cons. 207. sub n. 5. vers. per viam vera exceptionis Natta consil. 267. sub nu. 2. vers. 1. quod bene Cancer. var. resol. lib. 1 cap. 13. de empt. & vendit. sub n. 67. vers. alias si dicta lis mota non esset Ciriac. contr. 373. numer. 13. Merlin. Pignatell. contr. for. cap. 95. num. 3. vers. cum autem nulla, & num. 11. lib. 1.*

Secundò quia oblatio Attilij pro dote Vxoris (super qua valde insistebant informantes pro Mariuccio) non est pura, & simplex, sed conditionalis, & non purificanda nisi euentualitèr soluto tempore per motem
5 viri Matrimonio † atque ideo quia pendente conditione res non dicitur hypothecata non est in potestate Emptoris sub hoc prætextu retinere pretium, vt in puncto rei pro dote Vxoris obligatæ, tradit *Alex. cons. 65. numer. 4. & 8. & per tot. lib. 5. Negus. de pign. 1. membr. quarta par. sub nu. 28. vers. puto enim intelligendum* vbi ita declarat *Doctr. Bald. in d. l. qui rem Afflict. decis. 241. num. 5. Ancaran. regens. qu. familiar. 34. sub num. 8. vers. quod vnic. fundamento, & seqq. vsque ad fin. lib. 4. Cancer. d. cap. 13. sub num. 62. Merlin. Pignatell. d. contr. 45. n. 5. Osasch. de pedem 24. n. 1. & 2.*

Non obstat, quod facta consignatione pecuniæ possit dari casus, quod Mariuccius ab alijs Creditoribus exclusus sine pretio, & re empta remaneat, quia Domini eius indemnitati consulentes iam dixerunt stante paupertate Attilij, ob quam forte idoneum fideiussorem euictionis non inueniet pecuniam non esse liberè consignandam, sed vel tradendum esse probato alicui Mercatori ad vtilitatem Attilij donec emptorem Cautam reddiderit, vel deponendum ad effectum reinuestiendi pro securitate emptoris, & ad hoc vt res empta stet vinculata pro euictione
6 rei sibi deliberatæ † cum omnis equitas postulet quãdo venditor factum precisè, & rem liberam prestare non potest emptorem alio modo reddi securũ aduersus damnum, quod ex dd. obligationibus, & hypothecis sibi contigere poterat, voluit *Cepoll. cauthela 124. n. 1. vers. præsertim ex prædictis,* quod quando Emptor timet quod ob æs alienum Venditoris
7 res euincatur † debet nominatim facere, quod pecunia sua conuertatur in emptionem fundi, qui sit specialitèr pro euictione obligatus & admittit *Alex. d. cons. 65. nu. 5. lib. 5. Marescott. var. resolut. lib. 1. cap. 90. Grat. decis. 54. num. 30. & in addit. num. 10. Amat. decis. Marchi 20. num. 24. in punct. Osasch. d. decis. 24. nu. 14. vers. si vero nec bo-*
8 *na,* vbi † quod si bona voce Preconis distracta sint hypothecis, & alijs oneribus obnoxia debent inuestiri concurrente paupertate venditoris *Cancer. d. cap. 13. nu. 64. in princ. Hodiern. ad Surd. decis. 165. sub num. 5. vers. item quando sumus addens ad sa. me. Greg. XV. decis. 195. n. 5. Rota coram Seraph. decis. 1275. num. 2.* & in puncto quod ob hypothecas, & onera in re ven-
9 dita existentia † vtendum est tali cautela pro indemnitate Emptoris donec bona ab omnibus liberent *in Eugubina predii 14. Iunii 1649. §. prædicta indubitat, & 11. Febr. 1650. §. quod enim attinet coram R. P. D. Cerro.*

Qui omnes offerunt rationem supradictam ne Emptor sine fideiussore ob paupertatem venditoris omni securitate destitutus pretiũ libero soluendo periculum ad mittendi pecuniam, & rem emptam se exponat, & quatenus

tenus conditio hæc non reperiatur in decreto deliberationis, & mandato, vt suppositum fuerat addi poterat ex equitate huius Sa-
10 cri Tribunalis † vt clara sit identitas emptoris qui est potior omnibus Creditoribus in illo fundo de pecunia sua empta secundum opinionem Cepollę *cauthel.* 124. *sub nu.* 1. *vers. potest enim ex prædictis*.

Et ita cum hac conditione steterunt DD. in decisis vtraque &c.

R.P.D. VEROSPIO.

Firmana Primogenituræ.

Mercurij 30. Maij 1657.

ARGVMENTVM.

Masculus ex fœmina vocatus pro conseruatione agnationis in defectum lineæ, non censetur vocatus masculus ex altera fœmina.

SVMMARIVM.

1 *Propositio* ex *demonstrat causam mediatam.*
2 *Vocatio restricta ad filios primi gradus non extenditur ad vlteriores.*
3 *Vocatio restricta ad filios ex fœminis primi gradus non comprehendit filios alterius fœminæ.*
4 *Descendentium appellatione veniunt mares, & fœminæ cuiuscunque gradus.*
5 *Conclusio proxima limitatur.*
6 *Verbum* natos *licet iunctum dictioni* ex *demonstrat tempus remotissimum, & n.7. quod limitatur, num.8.*
9 *Natus ex fœmina vocata connumerari non potest inter masculos vocatos.*
10 *Masculinitatis qualitas requiritur in ingressu lineæ, dum collata fuit facultas nominandi masculum ex fœminis alicuius familiæ.*
11 *Voluntas disponentium est omninò seruanda.*
12 *Agnatio conseruatur ex masculis descendentibus ex fœminis, quando desideratur conseruatio agnationis.*
13 *Electio non potest substineri, dum caret debitis requisitis.*
14 *Masculinitatis qualitas desiderata in primogenitura repetita censetur in qualibet parte Instrumenti.*
15 *Clausula* cum infrascriptis conditionibus *restringit superius expressa.*
16 *Qualitas expressa post omnes substitutiones in omnibus censetur repetita.*
17 *Electio est facienda ex pluribus, qui debitis requisitis sint prædití.*

DECISIO CCXLIV.

IOANNES Baptista, ac fratres de Iuliuccis in Instrumento donationis Primogenituram sub ea lege instituerant, vt vltimus ex descendentibus masculis eorum familiæ, eandem posset masculo ex fœmina Iuliuccia Primogenito in vim nominationis ad libitum voluntatis attribuere. Cum verò Comes Marcus Antonius vltimo loco decedens Iulium Cæsarem Moricum vigore prędictę fa-
cultatis elegerit; lis à Bonioanne Vincio do-
natorum Amitæ filio, necnon à Guidobald
de Adamis ex Bernardina eorumdem soro
re procreato super nullitate nominationis i
stituta fuit, à qua per appellationem ab ijs
successiuè interposita delata mihi causa d
bium hodie proposui; An nominatio debe
sustineri, resolutum à Dominis negatiuè in
nixis voluntati Donatorum præcipientium
electionem masculi descendentis ex fœmin
Iuliucciæ familiæ. Hinc enim masculorum
dumtaxat inclusio ex fœmina Iuliuccia
immediatā originem trahentium desumitur
1 dictione illa *ex* † potissimè perspecta, causam
immediatam designante, vt aduertit *Ceph*
cons. 330. *num.* 29. *cum seqq. Menoch. cons.* 48 *2. n. 1*
respondit Rota in Romana Fideicommissi de Vi
rijs 20. Martij 1651. in §. verum in eadem matrice
& 19. Ianuarij sequentis anni in §. quæ sanè
coram Eminentiss. D. meo Card. Otthobono inter
sius impressas decis. 244. & decis. 271. & in Roma
Fideicommissi de Griffonibus 10. Maij 1656.
§. Quod autem coram Reuerendiss. D. meo Decano
Necnon verbis in prohibitione detractionum
successiuè adiectis videlicet: Conseruetur in-
ter omnes masculos, qui nati sunt, aut na-
scentur in infinitum ex aliqua fœmina nata
seù nascenda ex aliquo de familia de Iuliuc-
2 cis, † quæ ad filios tantum primi gradus re-
stricta ad vlteriores non prorogantur, vt notat
Alciat. cons. 2. num. 12. lib. 8. Menoch. cons. 328. num. 4.
& 5. Hier. Leo decis. valent. 60. num. 49. & 45. lib. 1.
3 Neque † Iure virtute illius verbi de familia
descendentem ex fœmina alterius familię in-
cludere valent, & notat *Menoch. cons. 878. n. 19.*
& cons. 1229. num. 27. vers. non obstant nunc ratio-
nes Rota in Bononien. Fideicommissi de Barberijs
Decembris 1650. coram Eminentiss. Card. Cor
confirmata 19. Februarij 1652. coram bon. memor.
Bichio.

Hinc verò Iulij Cæsaris electio Nepotis
Isabellæ Primogenitæ ex Aurelia disponen-
tium Amita videtur omninò corruere † licet
4 sub descendentium appellatione tam ma-
sculi, quam fœminæ cuiuscumque gradus
regulariter contineri consueuerint, vt notat
Alex. in cons. 160. num. 2. lib. 2. Rolan. cons. 20. num.
Ruin. cons. 92. num. 1. lib. 2. Rota in Bonon. Successio-
nis 4. Maij 1646. coram bon. mem. Bichio. Hæc ta-
5 quidem cōclusio nullatenus admittitur quo-
ties, vt in proposito casu ad masculos certis
ex fœminis ortos fuit ab Institutoribus ha-
bita restrictio, vt consuluit *Cephal. cons. 330.*
num. 30. cum seqq. Decian. cons. 7. num. 46. lib. 1. Rot.
in Romana Fideicommissi de Griffonibus 10. Maij
1656. in fin. coram Reuerendiss. D. meo Decano.

Neque contrarium potuerit suaderi ex eo,
quod verbum illud natos † in remotissimum
6 tempus prolatum, nedum filios, sed etiam
Nepotes, & Pronepotes sit includere perap-
tum, licet dictio, *ex*, immediatam causam
præseferens eidem adiecta fuerit, vt notat Ca-
stren. in cons. 164. num. 4. lib. 2. Rota coram bon. mem.
Coccino decis. 493. num. 4. & 5. & in Interamnen. Fi-
deicommissi 10. Februarij 1642. in §. nec releuat co-
ram

ram Reuerendiss. D. meo Decano, † procedere
7 enim posset obiectio in Nepotibus, & Pronepotibus descendentibus ex masculis, qui dum ex Aui, & Proaui corpore quodammodo dicuntur prouenire, aliqualem eorum substantiam proinde retinent, in quibus terminis loquuntur præcitatæ auctoritates. Non
8 tamen † admittitur quoties Nepotes, & Pronepotes ex fœminis originem traxerint. Hi quippè de Aui, & Proaui substantia nullatenus participes esse censentur, dum Matris familia posthabita, altera Patris sectantur, *iuxt. text. in l. familiæ 196. ff. de verb. significat. Menoch. cons. 400. num. 51. Curt. Iun. cons. 108. num. 24. in fin. & num. 25.* Quare inter descendentes masculos ex Aurelia Progenitos Iulius Cæsar connumerari non poterit cum Isabellæ † nepos
9 existat fœmineæ lineæ auctrices *iuxt. Text. in l. pronunciatio §. familiæ in fine ff de verb. significat. Cephal. cons. 664. n. 24. Gratian. discept. for. cap. 901. num. 22. Peregr. de fideicomm. art. 26. num. 29. propè fin. Rota in Bononien. Fideicommissi de Barberÿs 5. Decembris 1650. in §. siquidem certum est coram Eminentiss. D. Card. Corrado.*

Nec vrgere visa fuit obiectio, quod qualitas masculinitatis in progressu dumtaxat lineę non autem in illius ingressu requiratur, quia dum disponentes masculos dumtaxat natos ex fœmina de familia Iuliuccia nominandi facultatem dederunt, † hæc proindè qualitas
10 in ingressu lineæ videtur exquiri, vt responsum fuit *in Bononien. Fideicommissi de Barberiis 19. Februarii 1652. in §. Quapropter coram bo. me. Bichio*, licet ex hoc intellectu legitimati nec non adoptiui, consanguineis qualitatibus his distinctis præferri debeant. Hi enim legitimati, & adoptiui, dum lineis à Donatoribus contemplatis penitus extinctis admittuntur, nullum proindè consurgit absurdum si hac purificata conditione Primogenitura ad ipsos Consanguineis omninò posthabitis ex disponentium voluntate deferatur, quę debet om-
11 ninò seruari *iuxt. text. in §. disponat auth. de nupt. Rota coram Seraph. decis. 1472. num. 1. & in Bonon. Fideicommissi de Barberiis 5. Decembris 1650. in §. Deinde coram Eminentiss. D. Card. Corrado, & 19. Febru. 1652. in §. quapropter ad med. coram bon. mem. Bichio.*
12 Et licet † contemplata ex statuentium voluntate agnatio per descendentes ex fœminis siue propinquiores, siue remotiores extiterint æqualiter conseruari consueuerit quoties masculina linea extincta fuerit, vt respōsum fuit *in dicta Bononien. Fideicommissi de Barberiis 5. Decembris 1650. in §. deinde non obstat coram Eminentiss. D. meo Card. Corrado*, exindè tamen Iulij Cæsaris electio substineri non va-
13 let, † cum qualitatibus à Donatoribus requisitis destituta fuerit, ac nullius proinde roboris reputetur, vt aduertit *Bald. cons. 473. nu. 2. vol. 2. Surd. cons. 369. nu. 39. Rot. coram Buratt. decis. 744. cum seqq. decis. 379. n. 7. par. 5. & dec. 241. nu. 20. par 4. to. 2. recent.*

Non etiam poterit facultas eligendi ad libitum voluntatis attributa suffragari, in principio enim, nec non in calce donationis ab Authoribus Primogenituræ contemplatio filiorum masculorum Primi gradus dumtaxat legitur habita, † ad quas proindè quali-
14 tates in qualibet parte Instrumenti eosdem respexisse, nec non eas repetijsse censentur, vt aduertit *Bald. in cons. 284. num. 1. vers. quod enim*
15 *lib. 4.* Dum † maximè post adiecta sequentia verba cum infrascriptis conditionibus, ex quibus superius expressa qualificationem, ac restrictionem assumunt, vt aduertit *Menoch. cons. 4. num. 24. Surd. cons. 572. nu. 19. Rot. decis. 194. nu. 47. & 48. par. 5. recent.* Hæc † declaratio sub-
16 sequitur quod expressum in vno casu censeatur in altero repetitum, quæ post substitutiones omnes adiecta ad omnes proinde debet æqualiter referri, vt notat *Corn. cons. 43. num. 5. vol. 3. Menoch. cons. 334. num. 8. Rot. in dicta decis. 194. num. 51. par. 5. recent.* † Itaut dum concessa ad libitum electio inter plures vocatos requisitis qualitatibus præditos restrictionem assumit, alter ex ijs debuerat nominari, vt notat *Molin. de primog. lib. 2. cap. 11. nu. 37. & 38. Guttier. pract. quæst. lib. 2. q. 67. num. 4. Fontanell de pact. nupt. tom. 1. claus. 4. gloss. 25. num. 20. cum seqq. Hier. Leo decis. valent. 24. num. 17. propè fin. & numer. 18. lib. 1.*

Ex quibus cum Primogenitura non impugnata exaduerso ex donationis Instrumento nullatenus reuocatæ in fauorem descendentium tranuersalium conuincatur Institutam nominationem nullatenus substineri responsum fuit vtraque &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO Sacræ Rotæ DECANO.

Firmana Domus.

Mercurii 30. Maii 1657.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta iutuitu futuri ingressus in religionem non reuocatur per mortem renunciatarij quando renunciatum fuit iuri etiam de futuro: Et talis renunciatio licet facta per viam donationis non indiget insinuatione, & facta in sæculo non requirit obseruationem decreti S. Concilij.

SVMMARIVM.

1 *Donatio impedit donanti regressum ad iura renunciata.*

2 *Loci Statutum attenditur in respicientibus formam & solemnitates contractus.*

3 *Donatio iurisquerendi non indiget insinuatione.*

4 *Donatio facta ex causa ingressus in monasterium non indiget insinuatione.*

5 *Renunciatio facta à nouitio debet esse iuxta formam Sacri Concilii.*

6 *Renunciatio facta in sæculo intuitu futuri ingressus in religionem non facta iuxta dispositionem Concilii substinetur.*

7 *Renunciatio facta fauore donatarii iuri etiam de futuro impedit, vt mortuo donatario renuncians non possit redire ad iura renunciata, quod amplia, vt num. 8. & 9.*

10 *Substitutio in qua vocantur filii, & nepotes dicitur vulgaris, & num.* 11.

DECISIO CCXLV.

CONVENTVI S. Augustini de Firmo
agenti ex persona fratris Io:Baptistę Iot-
ti in sæculo Vincentij nuncupati, non esse
dandam Immissionem in possessionem me-
dietatis bonorum tàm Victoriæ illius Ma-
tris, quàm Io:Antonij Aui Materni hodie
resolutum fuit. Quia eidem obstat amplissi-
ma donatio inter viuos ab illo facta ob in-
gressum in Religionem ad fauorem eiusdem
Victorię Matris de omnibus Iuribus, & actio-
nibus, quas, & quæ habuerat, habebat, &
in futurum ei competere poterant super do-
te, & bonis dictæ Victoriæ ex quocumque
1 iure, & causa, † quæ propterea donanti, seù
Conuentui, ex eius persona petitam Immis-
sionem impedit, & respondit *Rota in recent. decis.* 109. *num.* 1. *& decis.* 141. *num.* 12. *par.* 5. *& in Ariminen. Successionis* 26. *Ianuarii* 1654. *coram bo. me. Bichio in princ.*

Nec subsistit defectus solemnitatum Con-
stitutionis Aegidianæ, & Statuti Firmani,
atque insinuationis; Quoniam solemnitates
concurrunt nam donatio facta fuit cum au-
thoritate Curatoris, interuentu proximio-
rum vicinorum, & decreto Iudicis ordinarij
Oppidi Molleani, vbi fuit celebratum *Summ. Io. Antonii num.* 1. qui bene potuit illam autho-
rizare, & decretum interponere, † quamuis
2 donator esset forensis, quia in respicientibus
formam contractus, & solemnitates attendi-
tur locus vbi ipse contractus celebretur iux-
tà dispositionem optimè comprobatam in
Bonon. Census 17. *Martii* 1608. *coram Card. Marquemontio apud Pic. ad Statut. Vrb. decis.* 59. *num.* 4. *&* 5. *& in Romana, seù Perusina Census* 12. *Decembris* 1644. *coram bon. mem. Bichio, §. Nam Statutum,*

3 Insinuatio † verò non fuit necessaria, siue
quia agitur de donatione Iuris nō dum quæ-
siti, sed quærendi, & euentualis *Rota decis.* 12. *num.* 11. *decis.* 292. *num.* 20. *decis.* 320. *num.* 8. *& decis.* 323. *num.* 5. *par.* 6. *recent. in Romana Fideicommissi de Cosciaris* 16. *Martii* 1648. *coram Eminentiss. Card. Corrado, §. eoque minus, & in Cesenaten. Bonorum* 15. *Maij* 1651. *coram R. P. D. meo Albergato, §. non obstat,*
4 † Siue etiam quia facta fuit
ex causa ingressus in Monasterium, vt respon-
dit *Rota coram Buratt. decis.* 461. *per tot. in Romana Donationis* 1. *Februarij* 1640. *&* 3. *Iunij* 1641. *coram Reuerendiss. D. Tarraconen. in dicta Romana Fideicommissi de Cosciaris §. Insinuatio verò, & in Asculana Hæreditatis* 4. *Aprilis* 1650. *coram R. P. D. meo Celso, §. fin.*

5 Solemnitates † autem requisitæ per Sacr.
Concil. Trid. sess. 25. cap. 16. de Regular. sunt
necessariæ tantum in renunciationibus, quæ
fiunt à iam ingressis in Religionem tempore
Nouitiatus intrà duos Menses ante professio-
6 nem, non autem † in renunciationibus, vel
Donationibus, quæ fiunt in sæculo ante in-
gressum in Religionem, prout hic, vt latè
discusso articulo responsum fuit *in d. Romana Donationis* 1. *Februarij* 1640. *coram Reuerendissimo Tarraconen. & in Romana Successionis de Comitibus* 12. *Ianuarii* 1642. *coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. & videbatur cum aliis pluribus congestis per Adden. ad decis.* 586. *n.* 2. *par.* 5. *rec.*

Nec refert, quod Victoria Donataria de-
cesserit ab intestato; Quia cum dicta Dona-
tio fuit facta non solum de Iuribus compe-
tentibus, sed etiam competituris. Vtique
impedit quo minùs hæreditas Donatariæ de-
ueniat ad donantem, † & obstat etiam iu-
7 ri acquireñ ex noua, & superuenienti cau-
sa, vt declarat *Rip. in l. qui Romæ §. Duo fratres num.* 11. *ff. de verb. obligat. Roman. cons.* 22. *sub nu.* 3 *vers. secundo probant Paris. cons.* 26. *num.* 44. *&* 45. *lib.* 3. *Menoch. cons.* 6. *nu.* 15. *Giouagn. cons.* 91. *n.* 18. *lib.* 1. Præsertim cum Victoria alium filium
masculum, nempè Io:Antonium Fortem re-
8 liquerit. † Donatio enim etiam pro ipso cen-
setur recepta, & stipulata, qui proindè cer-
tiùs Donantem excludit *Paris. d. cons.* 26. *nu.* 33. *Franc. Aretin. cons.* 17. *num.* 10. *vers. Item nec probibetur Menoch. d. cons.* 6. *num.* 16. *optimè Couarruu. in cap. quamuis par.* 3. *§.* 3. *num.* 4. *vers. Nono idem omnino*, idemque admittitur *in decis.* 4. *vers. Et præsertim vbi nulli de pact. in antiq.* Quamuis† sit
9 vterinus, & sic ex vno tantum latere coniun-
ctus, vt in terminis rèsolutum fuit *in Asculana Hæreditatis* 7. *Iunii* 1649. *coram Reuerendiss. D. Tarraconen. §. nec refert in fine.*

Denique non subsistit, quod dicta Dona-
tio non compræhendat bona fideicommissa-
ria supradicti Io:Antonij Aui materni. Quia
licet iste decedente Polemnio filio, sine de-
scendentibus substituerit Victoriam filiam,
& suos filios; † hæc tamen substitutio respe-
10 ctu filiorum non est fideicommissaria, sed
vulgaris seclusis coniecturis *gloss. & DD. in leg. Gallus §. qui rectè ff. de liber. & posth. Peregrin. de fideicomm. art.* 18. *num.* 7. *Fusar. cons.* 29. *num.* 1. *& de substit. quæst.* 479. *per tot. Cardin. Caualer. decis.* 490. *num.* 4. *cum aliis allegatis in Spoletana Fideicommissi* 22. *Maii* 1653. *coram R. P. D. meo Beuilacqua, §. At non censuerunt cum seqq.* Quæ per subse-
11 quutam donationem Victoriæ expirauit, *l. post aditam C. de impuber. & aliis substit.* & sic
dicta bona tamquam effecta proprium ipsius
Patrimonium in præfata Donatione com-
præhenduntur.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Corduben. dimidię Portionis.

Lunæ 4. *Iunij* 1657.

ARGVMENTVM.

Sanguinis impuritas non præsumitur, sed qui-
dem puritas donec contrarium probetur per
concludentes probationes præsertim quando
puritas probata fuit per testes.

SVM-

SUMMARIUM.

1 Mors probatur ex partita libri mortuorum.
2 Clericatus, & obitus in Curia, probatur per Testes de publica voce, & fama deponentes.
3 Valor beneficij pro iustificatione litterarum Apostolicarum, probatur per semiplenam probationem.
4 Sanguinis puritas in dubio præsumitur donec contrarium probetur.
5 Puritas sanguinis probatur per testes deponentes de publica voce, & fama coarctate, & n.6.
7 Puritas sanguinis probatur ex substentatione officiorum, quæ non dantur impuris.
8 Probatio redditur dubia etiam per possibile in contrarium, & num.9.
10 Testes de puritate, deponentes licet numero pauciores sunt præferendi.
11 Fama impuritatis, si non est constans non attenditur.
12 Testes reproducti contra reproducentem, plenè probant.
13 Testes de capitulo pro capitulo non probant.
14 Maximè quando habent aliquod interesse.
15 Testes in quibus viget præsumpta subornatio nihil probant.
16 Subrogatio alterius iudicis facta post latam sententiam, non afficit gesta coram primo.
17 Citatio non est necessaria quando pars non se opponit.
18 Cursorem carcerari faciens, præsumi facit se nolle citari.
19 Examen factum sine citatione partis citari recusantis est validum.

DECISIO CCXLVI.

COADIVTORIA super portione dimidia Cordubensis Ecclesię cùm futura successione Francisco à Summo Pontifice collata ab ipso dimissa fuerat, postquam portionem alteram ex Ioannis obitu in hac eadem Ecclesia vacan. ab Apostolica Sede receperat: Cùm verò Capitulum Corduben. eundemmet Franciscum ad huius portionis dimidiæ possessionem aspiran. ex obiecta sanguinis impuritate conaretur arcere, post probationes hinc indè peractas super litterarum Apostolicarum exequutione dubium hodiè proposui, quas, vtpotè in omnibus iustificatas exequen. esse hodiè Domini responderunt. Siquidem Ioannem vltimum Beneficij possessorem extra Romanam Curiam de mense Maij Apostolicæ Sedi reseruato de-
1 cessisse ex partita † libri mortuorum formiter extracta comprobatur, vt notat *Imol.cons. 110.in fin. Mandos. super reg. 15.quæst.10. numer.4. Rota.dec.605.numer.4.par.2.recent. & in Romana Domorum 15.Decembris 1649. §.& licet ista conclusio coram bo.me.Bichio*, eundem quoque Cle-
2 ricali charactere insignitum, † nec non præsentem in Curia de tempore obitus extitisse, ex tertium formiter examinatorũ depositione, de communi reputatione testantium plenè conuincitur, vt dixit *Rota coram Verallo decis. 277.num.8.part.1.& dec.14. de probat.in antiquis, & coram Greg.decis.20.num.1.* Valorem deniq; Beneficij in ducatis 80. per non excessum certis dumtaxat fructibus ęstimatis, in cuius verò redditibus, ac distributionibus quotidianis excomputatis in ducat. 300. concludit
3 bina Testium depositio, † cum ad hunc effectum semiplena quoq; probatio; suffragetur, *vt notat Garzias de Benef.par.5.cap.3.numer.198. & respondit Rota decis.517.in fin.part.3.rec. & coram Buratt.decis.215.num.11. & in Calagur.Præstimonij 10.Maij 1649.coram Emin.D.Card.Otthobono inter impress. dec.172.n.8.*

Neque Ecclesiæ Corduben. sanctiones videntur vrgere sanguinis puritatem in aspirantibus ad Beneficia eiusdem Ecclesiæ exquirentes. Præterquam enim Franciscus in-
4 ter Christi fideles Natale † solum sortitus, sanguine purus esse præsumitur, donec contrariũ concludenter exaduerso probetur *iuxt. text. in l.ab ea parte ff.de probat.& in cap.si eis ubi gloss.de consecrat.distinct.4. Rota coram Mantic.dec. 274.num.1.& in dec.167.numer.31.& 32.& 182. num.4.par.1.rec.coram Vrgellen. decis.13.numer.1. & coram Merlin.dec.368. & in Corduben. dimidia portionis 30.Ianuar. 1654.in §.hoc tamen post med. coram R.P.D. meo Meltio.* Ex plurium depositione Testium eadem puritas sanguinis comprobatur, attestantium nimirum, Didacum de Mendoza ac Beatricem de Figueroa filiam Didaci Garziæ de Orbeneia coniuges, & Francisci parentes, eorumque maiores nulla
5 labe impuritatis infecti: † quinimò semper ab omnibus habitos pro puris, neque non in quasi possessione puritatis sanguinis, ac illibata fama extitisse. Hinc enim sanguinis puritas optimè concluditur, postquam Testes scientiæ causam exindè referunt, vel quia alter ex ijs S.Inquisitionis munus obierit, vel
6 quia de publica † voce, & fama negatiuam coarctando deponunt *iuxta doctrinam Bartol. in l.1.num.101.C.de dignitat.libr.11. notat Tiraquell. de nobil.cap.10.numer.8.Decian.cons.21.numer.35. lib.1.& in his terminis Rota dec.167. numer.49. & dec.182.num.9.par.1.& dec.463. num.2.par.5.rec. coram Mantic. decis.274.num.1.& dec.368.num.8. coram b.me.Merlino*, præsertim quia Beatricis
7 consanguineus † diuersis Confraternitatibus idemmet statutum puritatis obtinentibus addictus fuisse conuincitur, nec non ex quo Didacus Velloso Minister Sancti Officij post diligentias super Francisci puritate adhibitas, eundem in coadiutorem à Sanctissimo admitti obtinuit super altera dimidia portione eandem penitus qualitatem exquirente, vt in specie ponderauit *Rota decis.463.nu.7.par.5. rec.*

Hinc non releuant Testes examinati, ac referentes familiam de Iaen in Cordubensi ciuitate degentem impuritatis vitio laborare; postquam enim Francisci Parens ex altera familia Iaen de oppido Sancti Clementis om-
8 ninò illibata ortum † traxisse conuincitur, huiusmodi probatio dubia, & possibilitatem in contrarium admittens nullius roboris reputatur *ad Text.in l.penult.§.docere ibiq.Castrens. num.4.ff.ne quis cum eo, cap.in præsentia de probat.*

Rota dec.641.num.8.par.1.rec. & in Asten.Coadiutoria 21.Iuly 1652. §. huiusmodi cum seqq. & 14. Feb.1653.coram R.P.D. meo Celso, & in his terminis respondit Rota decis.463.nu.2.vers.quia vltra par.1.rec.

Qua sanè responsione, Francisci ex latere
matris impuritas remouetur, licet familia Or-
baneza ex testibus de publica voce, & fama
deponentibus comprobetur impura, siqui-
dem ex binis Orbanezæ familijs in Cordu-
bensi ciuitate degentibus, ac nullo inter se
prorsùs cognationis gradu coniunctis, alte-
ram ijdemmet Testes referunt semper Chri-
9 sti fidem prætulisse. † Vndè cum ex hac
Francisci mater potuit ortum traxisse, testium
depositio tanquam æquiuoca nullam proindè
fidem meretur, licet Francisci matrem ex al-
tera familia impura progenitam successiuè
10 deponant, † in horum quippè Testiũ concur-
su examinati pro parte Francisci, licet nume-
ro pauciores existerent, dum super bona eius-
dem fama attestantur prælationem debent
obtinere, vt consuluit *Corn.cons.176.in fin.libr. 4. Anchar.cons.189.numer.7. vers.secundo modo, respondetur Rota coram b.me.Coccin.dec.68.numer.10. in fin.& dec.494.num.12.cum seq.par.1.& dec.277 num.2.par.2.& dec.467.num.3.par.5.rec. & coram Gregor.dec.455.num.3. & 4.ibique latè Add. n.16.*
referunt concordantes cum maximè Iuris
præsumptione, fulciantur *Ruin.cons.35.num.16 vers.sed esto millies libr.4. Aym.cons.73. numer.41. Rota coram Gregor. decis.472.num.3. & decis.498. num.15.*

11 Hinc fama impuritatis postquam non exi-
stit constans, & inconcussa nullatenus poterit
in proposito casu comprobata censeri ad *tex. in l.de minore §.plurimum ibique Bartol. numer.31. ff.de quæst. Bald.in l.auenticulam nu.8. vers. est tamen verum Cod.de Episcop.& Clericis, Rota coram Gregor.decis.455.num.6. & in rec.decis.182.num.5. cum seq.par.1. & num. 10.* Quinimò ea pror-
sus infringitur, tum ex Testibus à Francisco
productis, tum ex alijs sex pro capitulo exa-
minatis, de eius puritate ex vtroque latere,
12 atque maiorum attestantibus, † qui postmo-
dum à Capitulo reproducti plenum aduer-
sus ipsum probationis gradum constituunt,
vt notat *Bursatt.cons.89.nu.11.lib.1.Honded.cons. 84.n.50.& 51.libr.2. Rota dec.244.numer.2.par.1. rec.& alij plures relati in Romana pecuniar. 9. Iunij 1656.in §.verum tamen coram me.*

Dum maximè plerique ex Testibus nulla-
13 tenus recensentur idonei, † siue quia de Capi-
tuli gremio existere noscuntur ad *Tex.in cap. in litteris de Testibus, Rota in Leodien.Canonicatus 14.Martij præteriti in fin. coram me,* siue ex quo
14 allecti spe remunerationis † promissę à Tho-
maTeber Beneficium optante deposuisse pro-
bantur iuxta *Textum in cap.vbi gloss. in v. pretio ext.de testib. Mascard.de probat. libr.1.conclus.454. num.1.& lib.3.conclus.1358.num.1.Rota dec.21. in*
15 *princ.de testib. in nou.* Quinimò † cæterorum
quoque Testium depositio ex præsumpta
ipsorum subornatione inefficax reputatur ex
notat.in cap.8.de reg.iur. libr.6. Rota coram Verall. dec.50.num.6.par.3. & in Calaguritana Beneficij de Cornago 27.Aprilis 1648.in §. eoque facilius cor R.P.D.meo Cerro, & in Auenionen.pecun.31.M 1653.§.vlt.coram R.P.D.meo Zarate.

Denique obiecta nullitas examinis testiu
Francisci visa fuit in proposito casu corrue
siue eadem petatur ex omissa citatione Ca
tuli, siue ex eo quod examinati fuerint cor
Iudice Malacitano subdelegato in locum
dinarij Corduben. exequutoris post sent
tiam ab ipso prolatam. Hæc siquidem ob
ctio ex facto penitus remouetur, subdelega
enim coram Malacitano sub die 16. Iu
1646. exhibita conuincitur, ac consequen
biduò ante sententiam sub die 18. eiusden
16 mensis ab Ordinario † successiuè prolatan
Hinc verò Malacitanum validè ad exame
processisse desumitur postquã ex receptat
ne alterius Iudicis ordinarij iurisdictio pe
tus expirauerat, itaut potiùs sententia ipsi
Ordinarij nullitatis vitio laborare censeatu
17 citatio verò neque in † primo, neque in s
cundo examine pro iustificatione gratiæ p
acto nullatenus requirebatur, dum Capitu
non sese opposuit; quinimò neque citati
nis necessitas in secundo pariter examine c
ram Ordinario Malacitano vrgebat, quamu
Capitulum partes oppositoris tunc assump
set, cum etiam eiusdem mandato Nunci
detrusus fuerit ad Carceres, eo quod ipsi sub
18 delegationis litteras † intimasset, præsumptio
exindè consurgit, quod successiuè citari nol
let, cuius præsumptionis virtute examen li
19 cet citatione † destitutum validum esse cen
setur, vt in proximis terminis notat *Bald.in l.2.circa fin.C.quomodo, & quando Iud. Innocent.in cap.ad petit. num.3. vers.si autem de accusat. Alex in l.de vnoquoq.col.fin.ff.de re indicat.Gabr.de citat concl.1.n.317.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. ZARATE.

Romana Fideicommissi de Nicolinis.

Lunæ 4. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Procurator excedens fines mandati non præiu
dicat Domino.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio pro debito soluto est nulla.*
2 *Solutione tollitur obligatio.*
3 *Procurator negligens reportare quietantiam dicitur excedere fines mandati.*
4 *Procurator debet insolutum dare rem minus damno sam, & num.5.*
6 *Assignatio facta creditori pro suo credito ob exces sum redditur nulla.*
7 *Fideicommissi bona non possunt alienari pro lucro dotis.*
8 *Matri pro lucro dotis extantibus filijs debetur vsus fructus tantum.*
9 *Fru-*

9 *Fructus dotales debentur ex redditibus bonorum, quando sunt sufficientes.*
10 *Contractus inobseruantia demonstrat illius ineffectuationem.*
11 *Inobseruantia secundæ assignationis arguit firmitatem primæ, amplia vt n.12.& 13.*
14 *Protestatio addendi, & minuendi facta in confectione inuentarij præseruat hæredem ab errore.*
15 *Hæres impugnare potest factum defuncti quando est nullum.*
16 *Vinculum quando est potens agi non potest de euictione, licet sit secus quando est latens.*

DECISIO CCXLVII.

EXCLVSIS Marchione, & fratribus de Palumbaria tanquam fideicommissariis Lucretiæ ab immissione petita in locis Montium, Casale, & Censu per sententiam R.P.D. mei Cerri ob anterius fideicommissum Hieronymi de Ceulis ad fauorem Tiberij de Ceulis purificati commissa mihi fuit causa appellationis, & in ea sub prætextu quod prædicta d. Lucretiæ in solutionem dotis, & eius augumenti, & quarti dotalis fuissent assignata, idem Marchio obtinuit disputari dubium, An mandatum sit relaxandum, ad quod DD. negatiuè responderunt ex eo quod cum fuerint assignationes factæ ad fauorem Lucretiæ pro suo credito dotali quarto, & fructibus prima, die 14. Augusti 1652. in qua fratres de Ceulis, dum inter ipsos agerent de diuisione bonorum paternorum assignarunt d. Lucretiæ matri loca 30. Montium, Casale Spezza Mazza, & Census redditus scutor. 130. contra Ducem Parmæ *Summ. Thiberij num.5.* Et hæc assignatio fuerit expresè per matrem acceptatæ, saltem quoad loca Montium, dicto *Sum.num.6.* & celebrata cum onere antiquioris fideicommissi, & pro Iure tantum quod DD. de Ceulis habebant in dd. bonis, scilicet, pro fructibus eorum vita durante tanquam fideicommissarij, vt comprobatum fuit in decisione huius causæ 28. Aprilis 1652. §. *quia huiusmodi assignatio, &c.* Altera vero assignatio de prædictis bonis, & super eodem credito de anno 1627. per Procuratorem eorumdem fratruum fieret, qui de euictione promisit, & bona assignata non subiacere fideicommisso purificato, seu purificando affirmauerit vtiq; per primam assignationem obligatio reman-
1 sit extincta adeò vt † secunda pro debito iam soluto nulla, & inualida sit per *Text. in l. elegant. 24. in princ. ff. de pignor. act. l. prædium 4. C. de euict. Cyriac. controu. 374. num. 12. Rota coram Bubratt. decis. 689. num. 1. cum alijs adductis in decisione huius causæ 23. Maij 1653.* ex falsa causa proces-
2 sisse cum iam obligatio† per solutionem sublata fuisset iuxta *Ruin. cons. 160. nu. 16. libr. 1. Menoch. de retin. remed. primo n. 38. Rota coram Merlin. dec. 309. n. 5.*

Præterquam, & ipsa assignatio facta fuisset à Procuratore, qui in multis mandati fines
3 excessit, Primo, quia ipse neglexit quietantiam reportare, prout sibi fuerat in mandato iniunctum *Sum. Thiberij num. 8. & 9.* ex quo in Procuratore contrauentio, & negligentia desumitur ex notatis per *Parisi cons. 47. numer. 42. lib. 1. Rota coram Seraph. dec. 918. num. 2. penes Caual. dec. 612. numer. 19. & coram Merlino decis. 615.*
4 *num. 2.* Deindè, quia idem Procurator dedit in solutum Casale, & Censum cum prius tam attenta lege mandati quam Iuris dispositione consignare deberet loca Montium, & Censum pro concurrenti quantitate debiti, & pro re-
5 liquo dictum Casale † assignare cum regulariter prius alienari debeant res, quæ minus præiudicij in alienatione afferunt debitoribus seu fideicommissarijs per *Text. in l. magis puto §. non passim ff. de reb. eorum, Rota in Roman. fideicommissi de Zuccaris 4. Februarij 1650. vers. altera tamen coram Reuerendissimo D. meo Decano, cum alijs in prima decisione huius causæ allegatis in §. si autem d. assignatio.* Quiquidem ordo in hoc casu maximè seruari debuit cum secunda hæc assignatio longè excedat creditum Lucretiæ, nam bona assignata ascendebant ad sc. 19. m. Dos verò erat scutorum 4000. vt plenè ostenditur in secunda decisione huius causæ §. *propterea,* coram R.P.D. meo Cerro. Ex quo
6 etiam nullitas deducitur† propter excessum, vt firmauit *d. decis. 309. num. 6. coram Merlino, & in Rom. Census 26. Iunij 1647. §. penultim. vers. vnde minus coram bo. me. Bichio.*

7 Nec illa sustinetur† ex dotalis lucri credito in scutor. 2500. & fructibus decursis cum propter huiusmodi credita proprietas bonorum fideicommissi alienari nequeat, nec Lu-
8 cretiæ assignari quia† existentibus filijs dumtaxat illi competit vsusfructus attento *Statuto Vrbis lib. 1. cap. 131. Rota decis. 117. num. 1. & seqq. par. 6. recent. & in Romana Saluiani 1. Iulij 1643.*
9 *coram bo. me. Peutingerio.* Sicut† nec etiam pro interusuris assignatio in proprietate sustinetur cum ex precepto Testatoris, & ex Iuris dispositione fructus non ex substantia bonorum, sed eorundem redditibus quando isti sunt sufficientes fieri debeat, vt respondit *Rot. coram Seraph. dec. 481. num. 3. dec. 43. num. 7. coram Eminentiss. Card. Otthobono, & in Rom. fideicommissi 7. Iun. 1652. §. quoad fructus coram me.*

Ex quibus colligitur, quod Lucretia noluit acceptare secundam assignationem cum ex prima assignatione loca Montium vsque ad eius obitum semper retinuerit quæ iuxta secundam assignationem, & facultatem Pro-
10 curatori concessam † dimittere tenebatur, ex quo inobseruãtia arguitur, & ex ea ineffectuatio secundæ assignationis infertur *Rota dec. 703 num. 8. par. 2. & dec. 40. num. 14. coram Eminentissi-*
11 *mo Ottbobono.* † Præsumiturque Lucretiam priorem assignationem tamquam validam approbasse altera posthabita vti contra preceptum Testatoris nulliter peracta *ex not. à Surd. cons. 19. num. 29. Rota coram sa. me. Greg. XV. decis. 204. numer. 17.* vlterius acceptatio dictæ primæ assignationis deducitur ex eo quod quamuis dicta Lucretia absente facta fuisset
12 nihilominus ipsa† illam postea acceptauit, & fecit describi loca Montium contenta in dicta assignatione ad sui fauorem, ex quo prima assignatio procul dubio fuit effectum sortita,

tita, vt per *Becc.cons.6.n.6. Rot.decis.36.n.6.par.4.*
to.2.rec.& dicitur in Decisione huius causæ 13. Maii
1633. §.quia cum Lucretia coram R.P.D.m.Cerro.
Ex qua quidem locorum montium cum
onere acceptatione etiam infertur ad acceptationem aliorum bonorum cum onere fidei-
13 commissi, † nam probata effectuatione assignationis, quoad loca montium censetur pariter probata quoad omnia propter indiuiduitatem assignationis, *Rot.in Barchinonen. Iurisdictionis 10. Aprilis 1647. §.nec refert coram bon. mem. Bichio, vel aliis adductis in hac causa 23. Maii 1653. dicto §.quia cum Lucretia coram R.P.D. meo Cerro*, non obstante ratione specialitatis considerata, quod cum inter credita Lucretiæ adesset vnum in vsufructu tantum consistens, voluerit pro illo loca montium recipere cũ onere, & reliqua bona liberè pro cæteris creditis. Quia cum bona assignata longè excederent creditum Lucretiæ, vt supra fuit animaduersum bona assignata quoad vsumfructum tantum existimantur.

Nec releuat, quod Fabius in Inuentario bonorum Lucretiæ omnia bona descripserit, nam prædicta descriptio respectu dumtaxat fructuum debet intelligi, qui durante vita Angeli, & Fabij ad hæreditatem Lucretiæ spectabant ex primæua assignationis, & pro-
14 inde addita fuit protestatio, quod bona, quę non erant describenda haberentur pro non descriptis cuius virtute protestationis, quoties descriptio erronea detegitur minimè nocet, vt pluribus relatis responsum fuit *in decisione huius causæ 28. Aprilis 1651. §. non obstat coram R.P.D.Cerro.*

Vndè nec etiam obest quod d. Thiberius hæres Fabij assignationem ab eo amplexam impugnare nequeat. Quia cum assignatio
15 vitio † nullitatis laboret Iure optimo ab herede præsertim beneficiato impugnari valet, vt tradit *Osasc.decis.07.n.2.& seqq. Surd.cons.135. nu.26. Ciriac.controu.312.num.108. Rot.decis.176. num.48.par.5.recent.*

Pariterque ruit, quod dicta prima assignatio non fuerit vera assignatio, sed quasi præambulum ad assignationem, quia ex verbis eiusdem omnino contrarium ostenditur, ibi. *Assegnano à detta Sig. Lucretia per hauerne quietanza*. Ex quibus contractus remansit omninò perfectus, vt firmatum fuit *in decisione huius causæ 23. Maii 1653. coram R. P. D. meo Cerro, §.quia obiectum.*

Concluditur ergo predictam assignationem viribus euacuari non solum contra fideicommissarios verum etiam contra bona hæredi-
16 taria assignantium † adeò vt Lucretiæ hæredes postquam peruocatos ad fideicommissũ fuerint euicta sub prætextu euictionis agere non possit cum Lucretia non fuisset ignara grauaminis quicquid esset si eiusdem oneris conscia non extitisset ex not. *à gloss. in l. si familiæ 14. vers. Item quod C. famil. ercisc. Becc. cons. 24. num.34. Peregrin. de fideicomm. art.52. n.58. Ciriac. contr.325. nu.16. cum seqq. Rot. decis.211. nu.1. cum seqq. par.2. diuers. & coram Buratt. decis.89. n.8.*

Atque ita &c. vtraque &c.

R.P.D. ALBERGATO.

Reatina Castrorum.

Veneris 8. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Filiorum legitimitas ad effectum successionis probatur leuioribus probationibus.

SVMMARIVM.

1 *Clericus non excludit Aegidianam, quando non constat de illius interesse, nec fuit admissus ad causam.*
2 *Clericus excludit Aegidianam constito de illius colorato interesse.*
3 *Admittens aliquem tamquam legitimum ad successionem non potest amplius impugnare illius legitimitatem, & num. 4.*
5 *Matrimonium probatur per præsumptiones, quando non agitur principaliter de illius substantia, sed de successione.*
6 *Demonstratio falsa qualitatis personæ non nocet veritati.*
7 *Minori ad lites deputandus est curator.*
8 *Admissus ad causam non est opus citare quando non fuit interlocutum super admissione.*
9 *Citandus non est ille de cuius non iure notoriè constat, & num. 10.*
11 *Filiorum natiuitatem præcedere debet matrimonium vbi filii sunt nati cum hac qualitate.*
12 *Filii nati ex coitu, vtroque iure damnato non possunt dici naturales, & nu. 14.*
13 *Vir Nobilis non patitur quod eius concubina exerceat vilia domus.*
15 *Concubinatus est probandus cum qualitatibus iuris ciuilis, quando agitur de successione non autem de matrimonio, aut legitimatione filiorum.*
16 *Filii naturales de iure communi non succedunt in fæudis.*
17 *Naturales censentur exclusi quando successio reseruata fuit ex Constitutione Pontificia.*
18 *Agens pro obseruatione transactionis non tenetur restituere accepta illius contemplatione.*
19 *Instrumentum super quo ante litem fuit disceptatum non potest redargui de falso.*

DECISIO CCXLVIII.

IMPVGNABATVR à Thoma Angelo, & Octauio de Marerijs vltima resolutio huius causæ nec eidem acquiescebat Tancredes illi ex capite Iniustitiæ, hic verò propter exclusionem Aegidianæ reformandam esse contendebant, & dubio superindè proposito placuerunt DD. omnia fundamenta Decisionis, quam in vtroque capite confirmarunt,
1 quia quoad oppositionem † Tancredis, licet verum sit quod Clericus Aegidianam non excludit, quando de eius interesse non constat, nec ad causam fuit admissus, vt fuit dictum *in Bononien. hæreditatis 30. Maii 1653. §. nec effectum, & 24. Ianuarii 1654. §. non obstat, quod dicatur coram R.P.D. meo Meltio, & prius in hac Reatina Castrorum 13. Maii 1652. §. Præterea vi*sum fuit de admissione ad Causam Octauij Cle-

Clerici ex actibus ipsius nominè gestis, de quibus vltima decisio huius causæ sub die 31. Ianuarij 1656. coram me, §.nec fuit, & interesse consistens in filiatione naturali eiusdem Octauij, & Angeli probatur, & iam ex depositionibus Testium hodie exhibitis, quæ sufficere visa sunt ad hoc, vt illorum admis-
2 sio ad causam legitimam dici potuerit cum ad hunc effectum † constare sufficiat de interesse apparentiæ per coloratas, & semiplenas, & tales quales probationes *Abbas in cap. venien 35.nu.9.de testib. Felin.in cap.cum semper 17. sub num.16.de sent.& re iudic.plene Rota in Romana Cambii 28.Iunii 1649. §.certum est enim & 23. Martij 1650. §.siquidem coram bo.me. Arguelles,& in Romana Census 23. Ianuarii 1657. §.respectu siquidem coram R.P.D.meo Cerro.*

Iustitia autem sententiæ Reuerendiss. D. mei Decani in qua decreta fuit Immissio Tācredi in quinque ex duodecim Partibus Castrorum de quibus agitur in decisione comprobata non debilitatur per exceptionem à Thoma sæpiùs oppositam contra Tancredem quod non probet se filium legitimum, & naturalem Francisci, Tum quia tanquam talis fuit ab eius Patruis Hieronymo, Attilio, & Marc' Antonio ad successionem eius Patris etiam in bonis fæudalibus admissus, & propterea quemadmodum Patrui per dictam admissionem legitimam Tancredis filiatio-
3 nem † ità approbarunt, vt non possent amplius illam negare, aut in controuersiam deducere *Gratian.discept.754. num.32.& seqq.Rota in Rauennaten. Successionis 2. Martii 1643. §.prædictis omnibus coram Reuerendiss. Tarraconen. & prius in Romana hæreditatis de Gratianis 1642. §.quarta, & quæ coram eodem confirmata 28. Maii 1643. §.quinta, denique coram R.P.D. meo Cerro, impress.post Modern.Hispan.in labirinth.Credit.decis.83.num.8.* Eodem † modo Thomas, & li-
4 tis consortes ab illis causam habentes eam nullo modo impugnare possunt *Card. Palleot. de nat.& spur.cap.22.num.5. Gratian.discept.653. num.72.Hodiern.ad Surd.decis.145. num.12. Rota in Bononien. Fideicommissi Bartholomæi de Bologninis 5. Iunii 1650. §.& 9. Demum coram Eminentiss. D. Cardinali Otthobono inter eius impress. decis.251.num.12.& 13.*

Tum etiam quia illius legitima filiatio iustificatur ex matrimonio in facie Ecclesiæ inter ipsius Parentes seruatis Sacrosancti Concilij Tridentini decretis contracto ex attestatione Parochi, tractatu Patris, fide notarij, communi reputatione, & publica voce, & fama, quæ cum de ipso matrimonij fœdere principaliter non disputetur, sed incidenter ad effectum legitimationis vtique sufficiunt,
5 Tunc † præsumptiones, & coniecturæ in his terminis passim admittantur *iuxtà cons. Gemin. 27.Surd.cons.1.num.43.& seqq. Marth.vot.26.n.7. Merlin.Pignatell.controu.44. num.43. & seqq.lib.2. Rot.coram fa.mem.Greg.XV. decis.247. num.4.vbi Add.num.22. & in Bononien. fideicommissi Bartholomei de Bologninis 12. Maii 1645. §.quia cum non agatur coram Reuerendiss. Terracinen. & in Colonien.Legitimationis 13. Ianuarii 1653. sub §.validitas, aut in fine, vers. quæ sanè probationum & 5. Iulii 1655. §.Iustitia verò coram R.P.D. meo Verospio.*

Quod procedere dictum fuit, etiamsi Tancredes simpliciter ratificauerit Instrumētum venditionis Castri Rigatti factæ ab Attilio,& Marco Antonio in quo Lucretia, & Beatrix Sorores Tancredis filiæ naturales Francisci appellantur cum enunciatio illa à personis suspectis procederet, & ex tot aliis probatio-
6 nibus erronea detegatur, † & falsa demonstratio qualitatis personæ veritati obesse non debet, vt in similibus terminis aduertit *Mantic.de tacit.lib.24.tit.2.num.17. Rota coram Merlin. decis.718. num. 13. & in Anconitana Censuum 30. Ianuarii 1654. coram R. P. D. meo Verospio*, & quamuis dictum matrimonium in libro Parochi descriptum non fuerit cum enim de illo aliundè constet, & fidem faciat idemmet Parochus, qui eos in matrimonio † coniunxit omissio descriptionis nō tollit quin aliundè probari possit matrimonium *Grat. discept. 468. num.4. & seqq.& alii relati in decisione, quæ hodie approbata fuit §.Et licet coram me.*

Respectu verò Angeli, & Octauij non obstat, quod sententia Rotalis sit nulla ex quo illis vti minoribus † ex quo non fuit de-
7 putatus Curator, & successiuè ad actus iudiciales citatus *iuxt.dispositionem textus in l.cum & minores 4.C.si aduersum rel.Iudic.Rota coram Eminentiss.D.Card.Otthobono decis.195. num.5.& decis.155.num.16.*

Nam omisso quod ad effectum vt ex defectu citationis admissi ad causam vigore clau-
8 sulæ constito &c. † potuit dare de nullitate sententiæ non videtur sufficere tacita admissio, sed potiùs necessaria superindè Iudicis præcedens Interlocutoria ex traditis per *Mandos.de commiss.formul.9. in verb.admittat pag.59. Afflict.decis.166.sub nu.13. vers.ad hoc respondetur Lancellot.de attent.par.2.cap.4.de attent.lit.pend.& in prædicto n.205. Moder.Cortonen.in praxi par.2. cap.4.nu.111.& seqq.* † Responsum fuit, quod
9 cum ex toto processu Causę,& probationibus vsque tunc & postea hinc inde factis euidenter constet eosdem Angelum, & Octauium nullum ius fouere in bonis super quibus Tā-
10 credi concessa fuit Immissio † adaptatur regula quod citandus non veniet ille cui notorium est nullum ius nullamque defensionem competere *Felin.in cap.cum olim 12.sub num.10. versic. non est citandus de sent. & re iudic. & Surd. cons.181. num.27.& cons.227. num.17.* vbi quod apponens defectum citationis debet aliquid adducere vndè appareat, quod si fuisset citatus sententiam impedire aut Iudicem in contrariam opinionem trahere potuisset *Ciriac. controu.151. num.8.Ioseph Ludouic.decis.Perus.17. numer.11. Rota in Bisuntina Census 5. Iulii 1649. §.non obstat quod aiunt coram bo.me. Arguelles.*

Nec dicti Testes ab eisdem Angelo, & Octauio super eorum prætensa filiatione naturali nuper examinati officiunt Tancredi, siue quia Attilius simul cum Marco Antonio eius fratre ratificando Instrumentum transactionis initæ cum dicto Tancrede pactus

ctum expressum apposuerunt, quod in euentuum mortis ipsorum sine filijs masculis. vel fœminis verè & propriè legitimis, atque ex vero, & legitimo matrimonio præcedenti non autem subsequenti procreatis Tancredi licitum esset ad portionem bonorum Patris renunciatam redire, & proindè cum probatum non fuerit, nec possit probari eos esse natos ex parentibus inter quos legitimum matrimonium præcesserit frustra conantur Tancredem à consecutione suæ portionis ar-
11 cere † cum filiorum natiuitatem per quos ipse excludendus erat præcedere deberet matrimonium, nec etiam subsequens sufficeret *Fusar.de substit.q.409.num.61.& seqq.Thesaur.decis.196. num.3.& seqq.vbi Add.ita iudicatum, refert Giouagnon.cons.77. num.29. lib.1. Rota in Parmen.Status 27. Aprilis 1622. §.& quamuis, coram bon.memor.Coccino, & in Romana Fideicommissi de Arionys 23.Iunij 1642. §.sed quia coram bon.mem. Bichio Modern.Carpen.contr.111.n.8.*

Siue etiam quia non probant eorum filiationem naturalem ex quo etiamsi nati essent post mortem mariti Eufrasiæ eorum matris, adhuc tamen vel tanquam ex stupro Viduæ illato concepti naturales appellari non possent
12 vtpotè † nati ex complexibus vtroque iure damnatis *l.1. vers. Artillicino ff.de Concubinis B. in l.eam quam 14.col.5.vers.sed excipiuntur Cod.de fideicomm. Angel.in §.nouissimè num.8.Instit.de sen. consult.Orficin.Panzirol.cons.192.sub n.1.vers. item si quis ex stupro cum Vidua Surd. cons. 487. nu.11. lib.4.Marc.Anton.de Amat.decis.Ferrarien.64.n.4. 5.& 18.Capic.Latr.decis.14. num.21.& seqq.* Vel vt geniti ex muliere extra domum quandoque retenta, vt deponit quartus Testis iuxtà quartum in Summ. dictorum fratrum nu.8. Nec in schemate Concubinatus cum non constet quod hæc mulier esset honestæ conditionis, nec quod ab initio Atrilius in vsum concubinæ eam destinauerit, neque eam modo eodem tractauerit ac si fuisset vxor, quam vtique Attilius vir nobilis, & Castrorum
13 Dominus † non permisisset vilia seruitia domus præstare, vt faciebat Eufrasia eodem *Summ.num.8.* & nulla præcedente protestatio-
14 ne † nec dici naturales, nec in vncia quidem succedere possunt *Alciat.de præsumpt. num.9.secunda præsumpt.7.num.6.Panzirol.d.cons.192.nu.1. Surd.de alim. tit.1.qu.9. num.10.& seqq.Pacian.de probat.lib.2.cap.5.num.5. vers.& per consequens,& num.8.& seqq. Peregr.de iur.fisci lib.3. tit.18.nu.4. Menoch.præsumpt.34.num.4.lib.6.Rota coram Pen. decis.454.num.20.& in dicta Rauennaten.Successionis 2. Martii 1643. §. prædictis omnibus vers. filio autem coram Reuerendiss.Tarraconen.* † cum non
15 agatur hic ad fauorem matrimonij simpliciter aut filiorum legitimatione, sed ad effectum successionis quo casu indubitatum est concubinatum cum requisitis Iuris Ciuilis esse probandum, nec sufficere filios ex Parentibus solutis esse natos, vt præter adductas tradit *Abb.in cap.innotuit numer.18. vers. si autem matrimonium extra de elect.* quem sequitur *Pacian.de probation.dicto capit. 5. numer. 10. & seqq. lib.2.*

Siue demum quia de bonis feudalibus tractatur in quorum successione non solum de
16 iure communi † filij naturales admitti non possunt, vt probat *Paris.cons.14. num.18.lib.2. Scader.de feud.par.7. cap.5. num.20.Molin.de Primogen.Hispan.lib.1.cap.4.num.48.Clarus in §.feudum quæst.82. num.1.* Verùm etiam ex speciali rescripto san. mem. Greg.XV. in quo dum Francisco, & alijs fratribus de Marerijs fuit concessa reintegratio ad eorum bona, fuit etiam Lelio filio naturali Martij reseruata facultas succedendi in omnibus; bonis fæudalibus ex-
17 ceptis; † ex hac enim reseruatione naturales censentur ab illis exclusi cum propter dignitatem Pontificis reintegrantis præsumendum sit exclusos fuisse tamquam odiosos filios qui sine peccato mortali generari non poterant *Clarus in §. Emphit. quæst.30. num.1. Gambdecis.2.num.1. vers.hoc autem & seqq. Modern.Hispan.de success.feud. part.1. quæstion.2. artic.2. numer.46.*

Nil obstat repetita sæpiùs obiectio quod non liceret Tancredi ad Iura in transactione reseruata redire non restitutis scut.4100. illius occasione receptis. Nam eadem responsione sublata fuit, quod nempè cum Tancredes non agat ad rescissionem transactionis, sed pro obtinenda executione pacti in illius
18 ratificatione † per Patruos adiecti non tenetur accepta restituere, vt præter *Merlin.& Duran.in vltima decis.alleg.tradit Rota in Perusina fideicommissi de Rodulphis 26. Ianuarij 1654. coram R.P.D.meo Cerro, §.final.*

Non attenta replicatione, quod Instrumentum prædictum ratificationis non sit legale, sed falsum quia optimè reiecta fuit coram Reuerendiss. D. meo Decano in decis.5. Iulij 1651. §.neque officit. Quæ quidem responsio DD. meis etiam hodie placuit cum numquam talis exceptio fuerit opposita, nisi postquam longè antea formiter productum fuerat, & per plures inspectiones superindè
19 iudicatum: vndè standum esse dixerunt dicto Instrumento in publica forma ante litem motam redacto coram A. C. bis contra Patruos nihil opponentes per Tancredem producto recognito atque à Iudice, & Partibus per illius obseruantiam approbato, ex quibus omnibus vmbra, & suspicio remouetur, vt per has rationes tradunt *Menoch. præsumpt. 20. num.56. vers.Ita etiam lib.5. Thomat.decis.Maceraten.50.num.427.Rota decis.184. num.9. par.6. rec.Tiburtina Castri Sancti Angeli 26. Iunii 1641. §.quarto per Instrumentum, & §.sexto ex obseruantia coram bon.mem. Peutingerio, & coram Cardinali Otthobono in Toletana Canonicatus Pœnitentiarii 10. Martii 1645. §. accedit inter eius impress. decis.29.num.84.& seqq.*

Et ità in decisis vtraque &c.

R.P.D.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana executionis Laudi.

Veneris 8. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Reintegratio competit ratione excessus, qui probatur per demonstrationes confinium.

SVMMARIVM.

1 *Reintegratio competit ratione excessus.*
2 *Assertioni Periti de communi partium consensu electi standum est.*
3 *Quantitas pretij demonstrat quid sit in æstimatione comprehensum.*
4 *Hæreditaria esse non potest res per hæredem empta.*
5 *Hæreditariam rem esse sufficit probari fuisse possessam ab auctore.*
6 *Conclusio proxima declaratur, & nu. 7. & 10.*
8 *Identitas probatur per confines.*
9 *Confinia demonstrant quid fuerit comprehensum in mensuratione.*

DECISIO CCXLIX.

IN laudo ad determinandas lites inter Angelum, & Alexandrum de Petronis super hæreditate Tiberij eorum Patrui prolato, condemnabatur Angelus ad declarandum, an vellet tria corpora hæreditaria acceptare, & non facta in termino decem dierum declaratione eadem prædia pro certa quantitate ad Alexandrum pertinere debebant. Vnde non secuta Angeli declaratione hæredes Alexandri mandatum de immittendo obtinerunt, quod esse exequendum postea in hoc Sacro Tribunali decisum fuit *coram Reuerendissimo decis. 210. per tot.* & successiuè super duabus ex tribus partibus prædiorum, de quibus supra executum fuit. Cumque hodie Laurentius Alexandri successor instaret ad vlteriorem executionem procedi, & Ignatius, & fratres ab Angelo causam habentes, executionem fuisse excessiuam contenderent, de ordine Dominorum meorum proposui dubium; An constet de excessu itaut sit danda reintegratio, vel potius procedendum ad vlteriora, & primæ parti affirmatiuè responsum fuit, negatiuè verò secundæ, quia prædium Torrebagni vigore mandati executatum fuit in rubris sex cum vna quarta, & tamen non erat in hæreditate Tiberij, nisi pro quantitate duorum rubrorum cum dimidio, vnde 1 excessus est manifestus † ratione cuius reintegrationem competere cum ex eo spolium resultet, tradit *Rota in Romana Spolij apud Marchesan. de commiss. tom. 1. fol. 1249. & dec. 229. n. 14. par. 7. recent. Senogallien. Saluiani 29. Maij 1652. §. final. coram bo. me. Bichio.*

Prædium verò supradictum non fuisse hæreditarium Tiberij nisi pro quantitate quartarum decẽ probatur tùm ex assertione Periti vigentibus controuersiis ab Alexandro, & Angelo electi ad extimandum bona hæreditaria Tiberij, qui prædium Torre Bagno esse quartarum decem, & valoris scutor. 75. in sua relatione expressit, *vt in Sum. Ignatij nu. 2.*
2 cui propterea † tamquam de communi partium consensu electi plena fides adhibenda est *Abb. in cap. proposuisti 4. num. 4. vbi Felin. n. 5. & seqq. de probat. Rota in Romana fideicommi de Spiritibus 10. Decembris 1644. §. respondit itaque vers. ex relatione periti coram bo. me. Bichio cum alijs in Romana laborerior. 27. Apr. currentis anni 1657 §. facta enim coram Me.* Cum etiam quantitas terreni pretio enunciato correspondeat ad rationem scilicet scutorum 30. pro quolibet
3 rubro, † & ex quantitate pretij optimum argumentum deducit ad cognoscendum quid fuerit in extimatione comprehensum, vt in venditione aduertunt *Sudr. cons. 13. nu. 37. Grat. discept. 703. nu. 11. Mantic. de tacit. lib. 4. tit. 9. n. 11. Rota in Romana Domus 16. Martij 1646. §. & demum pretium coram Eminentiss. D. Card. Otthobono & in Romana pensionis Palatij 22. Iunij 1648. §. d autem scuta cor. R. P. D. meo Meltio, & in Romana Apothecarum, seu pecuniaria 25. Iunij 1655. §. necnon quia, coram bo. me Bichio, & in Fulginaten. subhastationis 14. Maij 1655. §. nec comprehensio, & 19. Ianuarij 1656. §. vt ex quantitate coram me.* Tùm ex eo quod constat Angelum in eodem loco, & prope eadem confinia vsque de anno 1570. aliud prædium acquisiuisse, quod operatur, vt prædium Torrebagni in totum hæreditarium Tiberij dici nequeat cum res
4 per hæredem † empta auctoris hereditaria esse non possit *Crauet. cons. 144. num. 4. Menoch. cons. 213. nu. 17. lib. 3. Mantic. de coniect. lib. 7. tit. 9. num. 19. in princip. & vers. nam quod hæres acquisiuit Rota in Romana Casalis 19. Iunij 1649. §. & sic ista coram bo. me. Arguelles.*

Nec releuat, quod identitas huius prædij satis iustificata dicatur ex ipso quod Angelus bona in eodem loco possedit, in quo Tibe-
5 rius eius Auctor possidebat † quia tunc talia bona per Angelum possessa præsumuntur hereditaria Tiberij *iuxtà celebre consilium Fulgos. 145. sæpius in Rota canonizatum, & signantèr in hac causa coram Reuerendissimo Vrgellen. decis. 283 num. 1.*

Nam præsumptio hæc sola regularitèr nõ admittitur, nec iustam identitatis probatio-
6 nem facit, † nisi aliæ præsumptiones, & adminicula concurrant, vt aduertit *Surdus decis. 339. sub num. 4. vers. cum tamen sæpe Marescott. variar. resol. cap. 12. sub num. 49. vers. attamen istorum, & vers. vnde Rota lib. 1. Adden. ad san. mem. Gregor. decis. 575. sub num. 11. vers. verum in materia Rota in Bononien. fideicommissi de Rubeis 28. Maij 1607. coram Card. Lancellotto, & in recent. decis. 120. num. 17. par. 6.* vbi quod Rota simplicitèr loquendo sequitur hanc sententiam, & *Bononien. fideicom. de Nascentorijs 18. Iunij 1646. §. final. & 11. Februarij 1647. §. pariter vltimo coram bo. me. Arguelles,* atque etiam vlterius quia constat, quod in eodem loco Angelus, vt supra alia bona à Francisco Gaio acquisi-
7 uit, *vt in Summ. Ignatii num. 3.* † constito enim de intermedijs acquisitionibus à grauato in eodem loco factis supradicta probatio concludens esse non potest, vt tradit *Surd. d. decis. 339.*

cis.339. num.11. & 12. & cons.410. sub num.34. Giurb.ad consuetudin.Messanen, cap.12.glos.4.nu.8. & admittunt *Peregrin.de fidei commisso art.44.sub num.22.vers.nisi per successorem Grat. discept.969. sub numer.16. vers.nisi nouus titulus Rota decis.42. num.4. vers.nisi quatenus probaretur par.5. recent. Bononien fideicommissi de Pancaldis 23. Ian.1649. §.1.in fin.coram bo.me.Peutinger.in Bononien fideic. 5. Decembris 1650, §.indentitas vero vers.nisi intermediæ,& in Bononien.de Bologninis 4.Iulii 1653 §.fin.vers.dum exaduerso cor. R.P.D. meo Celso, & in Romana fideicommissi de Victoriis 13.Ian.1653. §.cæterorum quoque vers.adeoque hæredes coram R. P.D. meo Verospio, & in Bononien.Primogeni.26. Maij 1656. §.ex eodem vers.dum exaduerso non docetur coram bo.me. Bichio.*

Et cum confinia in Instrumento acquisitionis expressa sint omninò eadem, & ad vnguem concordent cum confinibus in mandato de immittendo descriptis, vt in eodem *Sum.Ignatii num.3. & 4.* Identitas respectu bonorum Tiberij, tantò magis excluditur cum
8 certum sit† quod ad illam iustificandam confinia, & demonstrationes requirantur, quæ non solum actu non conueniant, sed nec in potentia alijs bonis adaptari valeant, *Alexand. cons.73.num.8. vers. plus dicit lib.3. Ruin.cons.30. num.6.lib.1.Peregrin.cons.48.numer.1.& 3. libr.1. Gratian. discept.883.num.2.Rota decis.295.sub n.8 vers.& tamen ad probandam identitatem par.1. rec. cũ concordant in Fulginaten.Saluiani 1.Iulii 1643. §.deficit, & coram bo.me. Bichio, & in Rom. Vinæ 17.Iun.1644.§.final. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono.*

Minus obstat, quod vsque de anno 1630. Agrimensores super hac controuersia per b. me. Duranum deputati retulerint prædium, de quo agitur esse rubrorum sex cum vna quarta; Nam cum huiusmodi mensuratio longè post acquisitionem Angeli facta fuerit illa quidem probat quantitatem enunciatam in hæreditate Tiberij. Cum ex præfata acquisitione Agrimensores excessisse euidentèr demonstretur non solum portionem Tiberij, sed etiam aliam ab Angelo emptam mensurando, dum confinia in eadem mensura specificata, nempè *li beni delli Gaii &c.* conueniunt paritèr bonis emptis, vt in Instrumento acquisitionis ibi iusta *bona Stephani Gaii*,
9 & ex qualitate† confinium cognoscitur quid in mensuratione,& dispositione comprehendatur *Paris.cons.2.num.63.& seqq.lib.3. Rota post Cenc.de censib.decis.299.num.2. & in Romana executionis trium conformium 23. Ian. 1648. in princ. coram Reuerendiss. Tarraconen.* & in omnem
10 euentum † satis semper est, quod per authenticas probationes constet bona per grauatum fuisse in eodem loco acquisita, ad hoc vt contendent eadem fuisse in hęreditate sui Authoris illorum identitatem per claras, & concludentes probationes iustificare teneatur per eaque adducit *Surd.cons.135. num.51.lib.1. Valen. cons.110. numer.16.& seqq.tom.2. Rota in d. Bononien.fideicomm. de Pancaldis 23.Ian.1649. coram bo.me. Peutingerio.*

Et ita constare de excessu, & Ignatio, & fratribus dandam esse reintegrationem vtraq; parte informante decisum fuit &c.

R.P.D. BEVILAQVA.

Camerineñ Canonicatus.

Ven. 8. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus mixtum laycale, & Ecclesiasti- cum in fauorabilibus semper sequitur natu- ram illius qualitatis, quæ patronis est vti- lior.

SVMMARIVM.

1 *Gratiæ narratiua est concludentèr probanda.*
2 *Gratia fundata in narratiua minus vera non mere- tur nomen gratiæ.*
3 *Patroni layci habent quadrimestre ad præsentan- dum.*
4 *Iuspatronatus confraternitati competens dicitur Ec- clesiasticum.*
5 *Locus pius habet semestre ad præsentandum.*
6 *Plebanus vocandus ad præsentandum habet vocem in præsentatione.*
7 *Iuspatronatus competens laicis, & Clericis ad ex- cludendas reseruationes censetur laicale.*
8 *Iuspatronatus competens laicis, & Clericis ad effe- ctum temporis præsentandi gaudet priuilegio Cle- ricorum.*
9 *Clericorum interuentus non facit iuspatronatus Ec- clesiasticum, nec mixtum.*
10 *Iuspatronatus in quo ad præsentandum concurrit maior pars laicorum dicitur laicale.*
11 *Qualis conclusio declaratur, & num.13.14.& 15*
12 *Papa non præsumitur habere voluntatem dero- gandi.*
16 *Laicus infra quadrimestre potest variare ante Epis- copi institutionem.*
Declara, vt num.18. & 19.
17 *Patronus Ecclesiasticus post præsentationem non po- test variare.*
20 *Communio Iurispatronatus inter laicum, & Cleri- cum iuuat laicum, vt habeat semestre ad præsen- tandum.*
21 *Laico Patrono non præiudicandum circa priuilegium variationis.*
22 *Qualitas fauorabilior patronis attenditur in iure- patronatus.*
23 *Patronis fauorabilius est habere maius quam minus tempus ad præsentandum.*

DECISIO CCL.

RESPONSVM fuerat 4. Iunij 1655. Gratiam si Neutri, quam Barbus impetrauit, dum lis ageretur inter ipsum, & Rastellum super controuerso Canonicatu esse in omnibus iustificatam, aduersus quam resolutionem quia Rastellus obtinuit denuò audiri, causa super eisdẽ reproposita DD. non putarunt ab ea recedenda cum nec ex tunc deductis, neq; ex ijs, quæ hodie allegabantur verificata apponebatur narritiua per ipsum Papæ facta

facta, neque collationem prædicti Canonicatus fuisse ad Sedem Apostolicam deuolutam ob negligentiam Patronorum in præsentan-
1 do, quæ tamen † vti eius gratiæ fundamentum debuit plenè & concludentèr probari ex adductis *per Barbos.de potest.Epis.alleg.58.nu.18. Rota coram Card.Mantic.decis.860.num.1.bo.mem. Coccino decis.195.nu.2.& in recent.decis.187.nu.1.*
3 *par.2.* aliàs† etiam gratia fundata in causa minus subsistenti, & subreptitia nomen gratiæ non meretur, & in nulla cōsideratione habetur *cap.2. & cap.super litteris 20. de rescript.*

Deuolutionem inquam nedum Rastellus non probauit, verum illam penitus excludi patet, ex eo quia agitur de Canonicatu de Iurepatronatus ad confraternitatem spectañ, quæ quamuis sit vniuersitas Laicorum,& huiusmodi Iuspatronatus etiã laicale censendum sit, ad effectum derogationum, & reseruationum, nè sub illis cadat, attamen vbi vt hic prætenditur inducta deuolutio ex capite ne-
3 gligentiæ† præsentandi intra quatuor menses Patronis Laycis Statutos *in cap. etiam te 22. & cap.cum propter 27.de Iurepatronat. & cap. vnic.§.*
4 *verum eod.tit.n.6.* † Iuspatronatus dicitur Ecclesiasticum, & confraternitas reputatur locus Pius, & Religiosus, vel ad minus de foro
5 Ecclesiastico,† quę propterea habet semestre, non autem quadrimestre ad præsentandum, vt in puncto sic distinguendo tradit *Garz. de Benef.in decis. allegat. part.5. cap. primo nu. 607. & 608.*

Quod certius admittendum est in hoc casu, quia negari non potest, quin ex fundatoris præcepto ad hujus Canonicatus præsentationem licet à layco de bonis prophanis fun-
6 dati sit vocandus Plebanus,† quod importat, vt cum alijs ius eligendi habentibus vocem suam dare debeat, vt consuluit *Abb.in cons.37. num.1.lib.1.* & inter confratres adsint plures Clerici, qui in hucusque sequutis præsentationibus fuerint vt cæteri ad nominandum admissi, vt constat ex Cathalogis in quibus omnium confratrum nomina sunt descripta
7 ab ipsomet Rastello † exhibitis. Vndè intrat conclusio communiter recepta, quod quando Iuspatronatus competit insimul Laycis,& Clericis, nè comprehendatur in derogationi-
8 bus, & reseruationibus in patronorum præiudicium,† censetur Laycale,†secus vbi expedit eisdem Patronis habere semestre ad præsentandum, tunc enim rationem mixturę, & communionis Layci gaudent priuilegio Clericorum,& eo casu Ecclesiasticum etiam Iuspatronatus denominatur, vt notat *gloss.in dict. cap.vnico.§.verum, v. Ecclesiasticus hoc titulo in 6. Federic.de sen.cons.65.num.2.vers. ad id quod sæpè citato loco Gabr.cons.197.libr.1. Menoch.cons.654. Lambertin.de Iurepatr.art.2. quæst.1.part.2. libr.2. Felin in tract.quando litteræ Apostolicæ noceant Patronis nu.6. vers. nihilominus ista ampliatio, Less.de inst.& iur.lib.2.cap.34.num.40. Vasquez de benefic. cap.2.v.1.num.25.Garz.in simil.tract.part.5.cap.9. numer.209.& seqq.Crescent.decis.3. numer.3.de iurepatr.*
9 Et cum hac † distinctione tollitur etiam obiectum denuò excitatum, quod interventus prædictorum Clericorum non faciat Iuspatronatum Ecclesiasticum, nec mixtum,
10 quatenus vocem habeant,† illa non præponderat voci Laycorũ, quę cum sit maior,& potentior eius ratione illud remaneat semper Laycale ex *Ancaran.cons.384.num.4. Lotter.de re benef.lib.2.quæst.10.numer.67. Gonzal.ad regul.8. Cancell.glos.18.nu.15. 16. & 17.* quia procedit
11 conclusio in obiecto † firmata etiam in terminis vt Iuspatronatus non subiaceat derogationibus, & reseruationibus, & ita intelligendi sunt prædicti Doctores, & alij ad id allegati, & in specie loquuntur *Gonzales hoc loco numer.16. ibi vt arbitror intrabit regula nostra Lotter. d.quæst.10.lib.2.numer.68.* Vndè in Papa non
12 præsumitur † derogandi voluntas *Rota coram Card.Caual.dec.571.in princ. Andreas dec.22.nu.6. & seqq.apud Duran.decis.130. in princ. & prius in Volateran.Cappellaniæ 7.Maij 1607.coram Lancel-post Mangos.de subhast.dec.27.num.1.& clarius numer.5.cum tribus seqq.* At quod tempus datum
13 ad præsentandum veluti,†vt potius sit semestre, quam quadrimestre Patronatus vti Ec-
14 clesiasticum iudicatur, † & non est necesse, quod æqualiter vtrique competat Clerico, videlicet, & Layco, sed sat est, quod adsit Clericus, & inæqualem partem habeat, tunc
15 etiam priuilegium † illi concessum præsentandi intra semestre, omnibus prodest, sic in terminis firmatur *Lambertin. de Iurepatr. art.3. quæst.1.in principio par.2.lib.2. Moder.Pisan.eodem tract.lib.7.cap.1.num.10. Barbos.de potestate Episc. par.3.allegat.72.n.131.ad med. Leon.de offic. Cappellan.quæst.4.par.5.n.74.*
16 Nec obstat, quod etiam obijcebatur† Laycum posse infrà quadrimestre ante Episcopi institutionem variare, & alium simul, & suc-
17 cessiuè cumulando eligere;† Patrono autem Ecclesiastico id non licere *Cap.quod autem, cap. Pastoralis, & cap. cum autem de Iurepatr.* atque
18 ideò in odium prohibitæ † variationis vtilius sit Layco habere quatuor, quam sex menses ad præsentandum, præterquod etiam vbi Iuspatronatus est commune inter Eccle-
19 siasticum, † & Laycum Patronos, Laycus amittit priuilegium, quod autem habebat
20 variationis, † huiusmodi etiam communio iuuat quidem Layco, vt habeat semestre vt
21 Clericus ad præsentandum, † sed non infert præiudicium, nec tollit facultatem variandi, *Abb.in cap.cum autem 24. num.4. de Iurepat.Lambertin.eodem tract.act.13. qui incipit, pone duo erant Patroni vnus Clericus, alter Laycus 7.quæst.in princ. par.2.libr.2.nu.4.in fin.vers.bene verum est, & numer.5.& 6.per totum, quem sequitur Viuian. lib.10.*
22 *par.2.cap.1.num.27.& 28.* † Semper illa qualitas est attendenda, quæ est magis fauorabilis Patronis *Rota coram Mantic.dec.292.nu.3.& seqq.* In hoc autem casu confratribus fauorabilior est qualitas Patronatus Ecclesiastici, & mixti,
23 dum consequitur † maiorem dilationem ad præsentandum,quam Laycalis quæ illi obesset, ex quo haberet locum deuolutio, & substineretur prouisio impetrata ob non factam præsentationem intra quadrimestre,quamuis

intra

intra semestre *Felin. in d. tract. quando litteræ Apostolicæ noceant ampliat 6. numer. 6. Simonett. de reseruat. Benef. quæst. 9. numer. 3. Rot. coram Acchill. de Grass. decis. 3. num. 6. & seqq. de Iurepatr. & alij cumulati in dicta decis. Cardin. Mantic. 292. numer. 3, 4. & 5.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Auenionen. Legitimæ.

Ven. 8. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Testatoris voluntas declaratur per duos testes etiam singulares quantumuis ad perpetuam rei memoriam examinatos quando morte præuenti, vel ex facto partis repeti non potuerunt; imò, & sufficit vnicus testis, & admittuntur etiam præsumptiones, & coniecturæ.

SVMMARIVM.

1 *Probatio per testes præualet coniecturis.*
2 *Testes præmortui ante repetitionem probant.*
3 *Testes qui facto aduersarij repeti non potuerunt probant.*
4 *Testes duo etiam singulares sufficiunt pro declaranda voluntate, quod amplia vt n. 5. & 6.*
7 *Probatio præsumptiua quando admittitur reijciuntur nullitates, & exceptiones, & sola substantia attenditur.*
8 *Iurisconsulti responsum pro veritate probat, vel facit adminiculum.*
9 *Recognitio per comparationem sufficit, quando ob antiquitatem alio modo fieri non potest.*
10 *Victor in causa non eget alia probatione.*
11 *Testes de auditu in antiquis probant.*
12 *Iurisperitus optimè scit ea quæ iuris sunt, & numer. 14.*
15 *Matri debetur legitima vbi testator tempore testamenti filios non habet.*

DECISIO CCLI.

LEGITIMAM non vti debitam, sed vti volitam Franciscum Aurictis Magdalenę matri legasse, ideoq; per natiuitatem filiæ posthumæ, legatum non esse caducatum, Rota censuit sub diebus 17. Nouembr. 1653. & 30. Ianuarij 1654. coram bo. me. Peutingerio, ac 30. Aprilis 1655. coram Me. Verum concessa remissoria D. Baroni de Crillon ad probandam contrariam voluntatem Testatoris factisque desuper probationibus, ac illis discussis DD. à decisis recesserunt.

Quia ex Testibus in *Sum.* eiusdem Baronis relatis sub *num. 3.* ac Iuribus nouiter deductis constat legitimam non vt volitam, sed vt debitam fuisse relictam, nam Testator interrogatus, cur tam modicam quantitatem matri legaret, respondit, quod si potuisset, nec d. portionem reliquisset ob eius mala tracta-
1 menta, † aliasque causas à Testibus rece[...] tas, quare concidunt coniecturæ in Dec[...] nibus congestæ ad firmandam præsumpt[...] liberalitatem, præualetq; contraria volu[...] per dd. Testes patefacta, vt in specie pr[...] *Tex. in l. cum tale §. falsam causam ff. de condit[...] demonst. Bart. in l. demonstratio §. quod autem sub [...] mer. 13. vers. nisi aliter ff. eod. & in l. fin. num. 2[...] hæred. instit. Gabr. cons. 132. quæst. 2. n. 15. & sub [...] mer. 17. vers. nimirum lib. 1. Gaill. obseruat. 14[...] num. 6. vers. & ideo lib. 2. Modern. Engub. contro[...] forens. par. 3. controuers. 218. num. 27. Rota deci[...] sub num. 2. vers. cum enim par. 2. & decis. 474[...] in fin. par. 3. rec. & admittitur in decisione bon. [...] Peutinger. 17. Nouembris 1653. §. quia ad hu[...] fectum.*

Non obstat, quod tres ex quinque T[...] bus fuerint recepti ad perpetuam rei me[...] riam, alij verò duo patiantur tam in perso[...] quam in dictis.

Tum quia ex illis ad perpetuam rei [...] moriam examinatis vnus nonagenarius m[...] te pręuentus repeti non potuit coram Iu[...] remissoriali, alij verò noluerunt nouo e[...] mini se subijcere culpa Aduersarij eode[...] *Sum. num. 5, & 7.* ideoque haberi debent, a[...]
2 essent repetiti, † ac validè examinati, vt de p[...] mortuo dixit *Rota penes Mohed. decis. 7. sub n[...] cum seq. & in rec. dec. 537. num. 4. part. 2. coram [...] mem. Merlin. dec. 32. numer. 8. Add. ad sa. me. G[...]*
3 *dec. 434. num, 18.* † Et de Testibus facto p[...] impeditis *Rota dec. 167. num. 54. par. 1. recen[...] Penia dec. 462. num. 5. cum alijs relatis per Gr[...] discept. 370. num. 18.* Tum quia quando (pr[...]
4 hic) non agitur de † probanda ex integro [...] luntate, ac substantia dispositionis; sed du[...] taxat de ambigua dispositione declara[...] non solum exhuberant duo Testes, quan[...] singulares *Castr. cons. 395. num. 1. post med. vers[...] quidem testes lib. 2. Crauett. cons. 73. num. 33. Ro[...] Auenionen. hæred. coram Cardinali Seraph. dec. 1[...] num. 1. in rec. dec. 765. n. 7. part. 2. penes Card. C[...] ler. dec. 381. n, 6. & seq. Buratt. dec. 168. n. 22. ac [...] 616. nu. 16. vbi Add. lit. B. in Pisauren. Iocalium [...] Iunij 1646. coram bo. mem. Arguelles §. & præd[...] testibus, ac in Romana bonorum seu vsusfructus [...] Ianuarij 1652. coram R. P. D. meo Zarate §. ex[...]*
5 *positione, vers. & quamuis, &c.* sed vnius † etia[...] sufficit iuxta *cons. Gabriel. 51. n. 8. libr. 2. quod [...] ta est Rota in Bonon. fideicom. 16. Martij 1640. [...] bo. mem. Bichio, & in Romana successionis 21. [...] 1651. coram Reuerendissimo Compostellan. §. q[...]*
6 *niam obiectum in fin.* Imò solæ † præsumptio[...] nes, & coniecturæ admittuntur iuxta tradita [...] *per Natt. cons, 363. num. 13. Honded. cons. 51. nu. [...] lib. 2. Rota in Cathacen. hæreditatis 28. Maij 1640. coram R. P. D. meo Cerro, §. quia cum nō deducantur.*
7 Quando autem admittitur † probatio pręsumptiua, & coniecturata nullitates, & exceptiones reijciuntur, & sola substantia depositionis attenditur, vt ex *Soccin. sen. cons. 76. sub numer. 5. & seq. Cassador. decis. 3. de Procur.* dixit *Rota coram Merlin. dec. 302. n. 4.* Præsertim quia compro-
8 batur ex responso † pro veritate dato à Iurisconsulto Seguirano tunc Præside Aquen. ad fauorem hæredis contra matrem Testatoris,

ris, non ex fundamento quod Testes possent deponere, (vt exaduerso supponitur) sed quia deposuerunt de prędicta voluntate à dd. nouis Testibus nunc explicata, vt apparet ex actis eo tempore gestis, ac relatis in dicto *Summar. num.* 1. & conuincit eiusdem responsi lectura,
9 quod licet minus legitimè recognitum per solam comparationem, † quæ tamen sufficit, quando, vt in hoc casu recognitio alio modo fieri non potest ob temporis antiquitatem, *§. In his verò, vers. si vero nihil Auth. de instrument. cautel. & fid. glos. in l. Comparitiones verb. ab his C. de fid. instr. Menoch. de arbitr. conf.* 114. *nu.* 34. *Rota decis.* 199. *sub n.* 18. *vers quamuis attinet, & sequent. par.* 5. *rec. & coram Buratt. dec.* 292. *num.* 18. Benè tamen seruit pro adminiculo *Bald. cons.* 204. *numer.* 7. *lib.* 3. *Verall. dec.* 234. *n.* 2. *cum seqq. par.* 1. *Caual. dec.* 142. *n.* 4. *& seq. ac sæpè in alijs.*

Nec refert, quod in moderna restauratione huius litis reus conuentus non curauerit dd. Testes examinari.

Quia illorum examen omisit dum causa in partibus agebatur, ex quo ibi ex tunc dedu-
10 ctis sententiam † fauorabilem reportauit, ac proindè non egebat alia probatione, & fuit ponderatum *coram sa. me. Gregor. dec.* 174. *num.* 5. *& seq. ac dec.* 276. *sub num.* 3. *vers. quia cum obtinuerit, cum alijs relatis in decis. emissa in hac causa super remissoria* 23. *Iunij* 1650. *coram me.*

Minus releuat, quod deponant de auditu,
11 quia cum agatur † de re valdè antiqua, Testes etiam de auditu probant ad *text. in l. si arbiter ff. de prob. l. in summa vbi gloss. verb. audierint ff. de aqu. plu. arc. Bec. cons.* 321. *numer.* 6. *Rota coram Card. Seraph. dec.* 799. *n.* 2. *& coram bon. me. Coccin. dec.* 180. *n.* 3. *& dec.* 235. *n.* 13.

12 Quod verò † deponant inuerisimilia Testator Iurisconsultus optimè sciebat legitimam non esse matri debitam filijs extantibus non subsistit.

Quia tempore Testamenti Testator filios
13 non habebat, † vndè legitima erat verè debita inspecto illo tempore, prout inspici debet *l. si ita legatum ff. de aur. & arg. leg. Soccin. sen. cons.* 6. *numer.* 2. *lib.* 1. *Menoch. cons.* 97. *nu.* 150. *vers. attamen, ac seq. & de præsumpt. lib.* 4. *præsumpt.* 40. *nu.* 2. *vers. & quæ vocatio cum seq. Cardin. Mantic. de coniectur. lib.* 5. *tit.* 15. *n.* 21. *Modern. Lucen. cons.* 78. *numer.* 31. *lib.* 1.

Postremò non officit quod Testator in eodem Testamento de filijs cogitauerit grauando vxorem hæredem scriptam de restituenda illis hæreditate, nec tamen legatum renouauit.

Quia cum ex prædictis constet legatum
14 processisse ex necessitate, † non ex liberalitate, non erat opus illius reuocatione, quia imò fuisset imperitia in Testatore Iurisperito, qui probat, quod ex legis dispositione eo ipso caducabat per superuenientiam liberorum, vt in specie tradit *Rimin. sen. consil.* 123. *& seqq. lib.* 1.

Atque ita conclusum fuit vtraque parte informante, &c.

Prima decisio est supra decisio .... reliquæ erunt infrà in Miscellan.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononien. Primogenituræ.

Ven. 8. *Iunij* 1657.

ARGVMENTVM.

Bona hæredis posse Testatorem in sua dispositione comprehendere, & quando hoc fecisse dicatur in hac decisione colligitur; insuper plura de restitutione in integrum minori ob lucrum nullatenus concedenda, & de restitutione fructuum ante vel post motam litem in eadem decisione videbis.

SVMMARIVM.

1 *Testator præsumitur disposuisse de suis tantum bonis, & de portione sibi tangente.*
2 *Testator potest disponere de bonis hæredis, vti de proprijs.*
3 *Testatorem disposuisse de bonis hæredis ex quibus dignoscatur.*
4 *Sententia dicitur iusta donec contrarium concludenter non probetur.*
5 *Beneplacitum Apostolicum obtentum post tempus præfixum, quando suffragetur.*
Minori competit restitutio etiam aduersus non petitum beneplacitum Apostolicum num. 5.
6 *Mora purgari non potest vbi per moram contractam facta esset resolutio contractus.*
7 *Restitutio in integrum cessat vbi non intrat purgatio moræ.*
8 *Minor contracto resoluto frustrà petit in integrum restitui, & num. seq.*
9 *Minori non datur in integrum restitutio in præiudicium alterius.*
10 *Minor restituitur ad euitandum damnum, & pœnam secus autem ad captandum lucrum.*
11 *Fructus in remedijs possessorijs, & sententijs desuper latis veniunt tantum à die motæ litis, non anteà.*
Fructus quando petuntur accessoriè ad aliquod corpus veniunt solum à die motæ litis num. 11.
12 *Fructus decursi pendente iudicio quod indecisum remansit, non aliter debentur, nisi eodem reassumpto iudicio, & posteà quam desuper sententia pronuncietur.*
Fructus sequuntur dominium non tanquam accessorij num. 12.
13 *Fructus decursi in vita grauati, & non exacti spectant ad fideicommissarium, & quando vide etiam num. seq.*
14 *Fructus inexacti non spectant ad fideicommissarium particularem, seu legatarium.*
15 *Fructus etiam ante motam litem debentur stante mala fide recipientis.*
Fructuum institutionis obligatio statim subintrat à tempore malæ fidei num. 15.
16 *Fructus ad lucrandum ante motam litem non requiritur bona fides, sed sufficit malam abesse.*

DECISIO CCLII.

IN prima sententiæ Rotalis parte declaratur D. Io. Podium Cellesium ad Primogenituram, de qua agitur, vocatū immitten-

X x esse

esse in possessionem Palatij, & aliorum bono-
rum ibi expressorum. In secunda verò con-
demnantur DD. de Montecuccolis prædicto-
rum bonorum possessores ad restitutionem
fructuum à die motæ litis perceptorum.
Cumq; fuisset ab ea appellatum, & causa mi-
hi commissam. Dubitaui, An huiusmodi sen-
tentia esset confirman. vel infirman. & DD.
quoad primum caput concernens immissio-
nem confirman. esse censuerunt, nam illius
validitas non controuertebatur, & de Iustitia
satis constat ex deductis in decisionibus ema-
natis coram bo. me. Bichio sub diebus 1. Iulij
1654. & 25. Iunij 1655. & 14. Februarij, & 26.
Maij 1656.

Nec visa sunt obstare obiecta alias excitata,
& denuò repetita, quod nempè fuerat con-
cessa immissio super Palatio, & bonis Castel-
letti, tanquam Primogenituræ per Cardina-
lem Podium ordinatæ subiectis, in quibus
cum partem haberet Alexander eiusdem Car-
dinalis frater, quo ad illam immissio non
substinetur, quia non venit, nec includi po-
test in tali Cardinalis dispositione, † vti ad
1 ipsum non spectans, & non sit de corpore suę
hæreditatis, & de Iure minimè censetur vo-
luisse eam, sed portionem sibi tangentem
tantum Primogenituræ subijcere ad *Text. in l.
serui election. 5. §. fin. & l. stichum, qui meus erit 6. ff.
delegat. 1. l. sequens quæst. 70. ff. de legat. 2. l. verbis le-
gis 120. ff. de verbor. signific. Surd. cons. 224. num. 6.
& cons. 235. numer. 15. Peregrin. decis. Patauin. 139.
num. 4. & 5.*

Quandoquidem cessat hæc Iuris præsum-
ptio, vbi aliundè eligitur voluntas Testato-
ris disponen. de bonis hæredis, quæ in præ-
senti ex eo apertè colligitur, quia Cardinalis
hæredis Alexandri prædefuncti instituit ac à
bonorũ suorum, & per d. q. Alexandrum Ad-
ministratorum reddenda ratione liberauit, &
absoluit, sub expressa conditione, quod nec
Christophoro primo loco, neque alijs succes-
siue ad Primogenituram vocatis molestia ali-
qua posset à nemine inferri quauis ratione, &
causa, & signanter, quia fortè prætenderent
in dd. bonis, vel aliqua illorum partem eun-
dem Alexandrum habuisse aliquam partem,
vndè dubitari nequit de intentione Cardina-
lis fuisse comprehendi in Primogenitura etiã
ratam bonorum Alexandri & potuit, quia
2 licet Testatori † de bonis hæredis vti de pro-
prijs disponere *l. vnum ex familia 69. §. si item l.
cum pater 79. §. cum pater ff. de legat. 2. Surd. cons.
215. num. 14. Nicol. Bellon. cons. 9. num. 8. Bertazzol.
cons. ciuili 5. nu. 6. Rota decis. 19. num. 1. & decis. 89.
num. 2. par. 5. recent. Duran. decis. 119. num. 8.* Idque
magis in casu proposito, quia præfati Alexan-
dri hæredes hanc Cardinalis dispositionem
agnoscentes executionem peten. ac illius pre-
cepto parendo omnia prædicta bona in con-
3 cordia inter † ipsos inita posuerunt, ac Chri-
stophoro Primogenito renunciarunt, vt res-
pondet vltima *decis. bo. me. Bichij, §. nec dubitari
potest, & §. sequen.*

Non vrget, quod vltra bona communia
d. Primogenituræ subiecta aderant alia parti-
cularia Alexandri proprio nomine acquisi-
ta, circa quæ non valet considerari huiusmo-
di Cardinalis voluntas, nec militant supradi-
cta sicque remanet iniusta sententia qua-
tenus concedit immissionem etiam super his
bonis visum fuit nullibi constare de bonis
proprijs Alexandri distinctis, & separatis ab
alijs in communi possessis, minusque conces-
sam esse immissionẽ, ac illorum possessionẽ
apprehensam cum Testes ad hoc iustificandũ
dati variè loquantur, & nihil certè conclu-
4 dant, hoc ergò † concludenter non proba-
to de iniustitia sententiæ constare affirmari
non potest *Rota decis. 493. nu. 10. 12. & 17. par. 5.
cum alys vulgat.*

Alterum obiectum ex eo desumptum,
quod diù agitata lite inter Cellesium, & fra-
tres de Montecuccolis, & nulla capta resolu-
tione, fuit tandem deuentum ad concordiã,
cui stari debet quamuis beneplacitum Apo-
5 stolicum ibi reseruatuũ † non fuit intra tem-
pus præfixum, sed posteà obtentum, dum in-
ter transigentes adsunt minores quibus sal-
tim competebat restitutio in integrum ad-
uersus lapsum temporis, & negligentiam
commissam in impetran. d. Sedis Apostolicæ
confirmatione ex *Bart. in l. si ex caus. 10. §. nunc
viden. numer. 2. ff. de minor.* facilius eliditur,
quoniam in concordia non fuit simpliciter
reseruata confirmatio, sed adiectum vlterius
legitur pactum resolutiuum, & addita clausu-
la, *Non alias, nec alio modo*, hoc est, si Statuto
tempore beneplacitum non fuisset expeditũ
transactio nullius esset roboris, & momenti;
& neutri partium propter illam in suis Iuri-
bus fieret præiudicium, perindè ac si facta
non esset, quo pacto stante resoluta fuit com-
positio, conualidariquè non potuit per pur-
gationem moræ beneplacitum impetrando,
vt factum fuit, quia non admittitur quis ad
6 purgandam moram, † vbi per moram contra-
hentiũ facta est resolutio contractus secundũ
*Bald. in cap. 1. in princ. quo tempore milit. Alex. in l.
si Insulam 84. num. 43. ff. de verb. oblig. Grat. cons. 9.
num. 61. lib. 1. Marescott. var. resol. lib. 1. cap. 90. n. 1.
Rota coram Puteo decis. 66. lib. 3. & dec. 571. num. 1.
par. 1. diuers.* quando autem non intrat purga-
7 tio moræ cessat, † & restitutio in integrum;
*Rota apud Verall. dec. 96. per tot. part. 3. alÿque alle-
gati in d. decis. bo. me. Bichy §. hoc autem.* Et ratio
ea est, quia sicuti minores frustrà decurrent
ad remedium subsidiarium restitutionis tran-
sactione non inita, ita quoque dicendum est,
8 quando ex partium voluntate † contractus re-
manet resolutus, non aliter, ac si nunquam
fuisset in esse deductus *l. necessarius 8. §. 1. ff. de
pericul. & commod. rei vendit. Ciriac. contr. 240. nu-
mer. 20.*

Hinc etiam sequitur, quod cum pactum in
præsenti fuit appositum in ipsius transactio-
nis Instrumento nullum ius potuerunt mi-
nores ex illo in bonis perfectè acquirere, sed
tantum cum dicto onere, & obligatione ex-
pediendi Apostolicam confirmationem; vndè
est, quod nec damnum in re propria, neque
aliquam poenam patiuntur, sed lucrum quod
ex

ex illa concordia consequi poterant, quatenus dilationem pendente beneplacitum obti-
9 nuissent amisserunt, † & hoc casu non datur minoribus restitutio in alterius detrimentũ, *l.scien.15.ff.ex quib.caus.minor.l.cum quidem 17.§.si pupillo, & ibi Bald.in lectur.antiq.ff.de vsur. Ias. in l.3.§.labeo numer.15.ff.de acquir.possess. Ciriac. d.controu.240.num.17.Ludouic.decis.Perusin.54.numer 8.& 9.* Qua distinctione constitura applicari non potest doctrina *Bartol. in d. l. si ex causa,& §.nunc scien.* quia non loquitur vt mi-
10 nor restitutionis † auxilio subueniatur, quando, vt hic illam petit pro lucro captando, sed ad effectum euitan. damnum, & pœnam ex delicto, vel culpa incursam.

Respectu vero secundi Capitis sententiæ in quo condemnantur fratres de Montecuccolis ad omnium, & singulorum fructuum ex dd. bonis receptorum restitutionem, Domini tria distinguebant tempora, nempè à die quo prætenditur apertam fuisse Primogenituram ad fauorem Cellesij per obitum Io: senioris vltimi masculi de Podijs, vsq; ad motam litem; ab ista die vsque ad mortem Lauræ, & Barbaræ, ex quibus causam habent dicti fratres de Montecuccolis, & ab obitu harum mulierum vsq; ad tempus quo idem Cellesius in vim promulgatæ sententiæ super immissione bonorum possessionem fuit adeptus.

Quod enim attinet ad fructus perceptos à die prætensę purificationis Primogenituræ vsque ad motam litem hodiè intempestiuam esse illorum petitionem dicebatur, quia in sententia non continentur, sed præseruantur solummodò Iura Cellesio illos petendi in alio Iudicio, quatenus de Iure debeanrur, & merito quidem, quia in interdictis, & remedijs
11 possessorijs, † & sententijs desuper latis regulariter non veniunt fructus antè, sed à tempore moti Iudicij quando non petuntur de per se, & vti sors principalis, & capitale, sed accessoriè ad aliquod corpus distinctum, & separatum, vt hic *Rota decis.689. par.3.diuers.coram Cardinali Seraphin.decis.1168.num.3.* & in alijs pluribus cumulatis in *Mediolanen.Pensionis 19.Ianuar.1635.coram bo.me.Merlin.inter eius impress.decis.663.num.6.& 7. repetita in 7.parte rec. decis.3.& in Hispalen.decim.10.Dec.1649. coram bo.me.Bichio.*

Alios autem fructus post contestatã litem vsque quo decesserunt pręfatæ mulieres, cum quibus fuit agitata, exactos minus nunc debitos, ac restituendos esse dictum fuit. Nam cum durante illarum vita fuerit pluries discussus articulus, an per obitum d.Io: euenerit casus purificationis Primogenituræ ad fauorem illarum, vel Cellesij, & non resolutus, vt habetur in prima *Decis.bo.me.Bichij 1.Iul.1654 in princ.confirmata 25.Iunij 1655.* indè resultat, vt nec lite durante, neque priusquam intro-
12 ducta fuit debentur fructus, † nisi prius denuò reassumatur formalis disputatio super d. articulo indeciso pendente, ac diffiniatur, apertam fuisse dictam Primogenituram statim secuta morte Ioannis, ac Cellesio debuisse bonorum illi suppositam proprietatem, ac dominium, quod fructus sequuntur tamquam accessorij *l.fructus, & l.Herennium de vsur.l.1.& 2.Cod.de pignor.act.Gratian.cap.400.numer.4. Rota decision.498.numer.12.par.4.tom.2.recent.*

Neque dicatur, quod fructus à Cellesio modo prætensi erant decursi, sed non exacti in vita grauatorum, quo circa spectant ad ip-
13 sum Primogenitum, † cui restituen. esse hæreditatem firmant decisiones, & in sententia declaratur iuxta *Text.in l.postulant.44.§.sed, & in huiusmodi ff.ad Trebellian.l.deducta 58.§.qui post tempus eodem tit.Vinc.de Franc. decis.13.nu.5.& 6. Rota decis.458.per tot. apud Cenc.de Cens.* quia præterquam quod contrariam sententiam in
14 legatario, & fideicommisso † particulari tenuit *Rota coram Card. Mantic. decis.14. per tot. relatis in Cataten.hæreditatis 28.Aprilis 1653. coram R.P.D. meo Cerro §. fin.* quęstionem hanc non intrare in hac facti specie fuit animaduersum, ex quo fructus fuerunt percepti ab ipsis fratribus de Montecuccolis causam habentibus à mulieribus vigore antecedentis concordiæ, & cessionis.

Minus valet asserere, quod vbi concurrit mala fides recipientis fructus restituendi sint
15 antè motam litem exacti, † & à die quo mala fides superuenit, à quo tempore illico oritur restitutionis obligatio *l. qui bona fide Cod.de acquir.rer.dom.Rota in citata dec.3.numer.23.& 24. part.7. recent.* Quia de mala fide quæ iustificari debet hic ex iam deductis non constat extantibus enim Laura, & Barbara non fuit decisum bona ad Cellesium pertinere, quapropter illa eos suos fecerunt ad lucran. fructus ante motam litem non requiritur bona
16 fides, neque titulus, † sed sufficit malam abesse, & titulum putatiuum, vel nullum quoq; adesse *l.sed etsi l.28.§.scire, & ibi communiter DD ff.de petit.hæredit.Dec.cons.95.numer.15. cum cæteris adductis in dicta decis.3.n.4.& 5.par.7.*

Conclusum itaque fuit per DD. sententiam Rotalem in hac parte declarantes, & respectiuè reformantes Cellesio deberi tantum fructus à die obitus mulierum decursus vsq; ad tempus adeptæ vigore illius possessionis bonorum; pro alijs verò anteà maturitatis, & ab illis receptis esse instituendam particularem disputationem vtraque parte Informante, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Toletana Decimarum de Capilla.

Veneris 8. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Decimarum solutio cum principaliter debeatur Parocho, quoniam ipse in eis habeat principale interesse; Ideoque si contra eas fuit lata sententia, & ipse non fuit citatus nulla erit. Et quid si Archiepiscopus præstiterit patrocinium suum dictæ causæ decimarum?

expressas nouum non inducit fideicommissum, nec extendit.

4 *Bona quod conseruentur in agnatione nouum inducit fideicommissum fauore familiæ in vtroque casu mortis, & delicti.*

5 *Ratio conseruationis agnationis consecutiua ad fideicommissum præcedens, aliud fideicommissum non inducit.*

6 *Familia effectiua Testatoris ad fideicommissum vocata, ad eam restringitur prohibitio alienationis, cum conseruatione agnationis.*

Familia contentiua ex prohibitione alienationis non potest prætendi vocata, nu.6.

7 *Verbum* ipsius *dicitur personalissimum.*

8 *Agnatio ad fideicommissum vocata cum pronomine,* ipsius, *intelligitur effectiua, non autem contentiua.*

9 *Descendentes si in casum delicti fuerunt vocati, sic intelliguntur in casum mortis, non autem transuersales.*

Testamenti vna pars declarat aliam, n.9.

10 *Substitutio in casum delicti soleat ne declarare fideicommissum in casum mortis & quando.*

11 *Rota coram Caualerio decis.431.declaratur.*

12 *Agnationis nomine licet veniant etiam transuersales, quando descendentes tantummodò veniant.*

13 *Possessio probatur ex confessione partis petentis immissionem.*

14 *Manutentio datur etiam aduersus factum iudicis & quando.*

DECISIO CCLIV.

AD fauorem Hieronymi de Amicis, qui mediante persona Patris fuit hæres Bartholomæi de Monte Sperellis fuit hodie capta resolutio, constare scilicet de bono Iure etiam ad effectum manutentionis, quia in Testamento Fabritij de Monte Sperellis, ex cuius dispositione à Iulio, & Scipione Iudicium fuerat institutum, non aderat fideicommissum, quod illis suffragari possit, & propterea Hieronymo pro illorum exclusione suffi-
1 cit dicere, quod Testamentum, eo casu non loquitur, nec vlla adest ipsorum compræhensiua substitutio, *Io.Andr.in addit.ad specul.in tit.de Testam. §.1.vers.occurrit in fin. Cravett.cons. 161.nu.16.Peregr.de fideic.art.11.nu.37.Surd.cons. 44.n.1.& cons.129.n.16.& seqq.Hond.cons.60.sub n.12.vers.quia semper ad exclusionem lib.1. Ciriac. contr.177.n.12.& contr.281.n.41.Altogra.cons.48. n.1.lib.1.Rot.decis.136.n.4.par.4.diuers.decis.267. & decis.707.vtrobique n.1.par.2.rec.& in Romana fideicommissi de Cincijs post modern. Perus.de manut. decis.203.sub n.12.vers.quia Reo,& possessori.*

Non obstat, quod Fabritius instituto ad fauorem descendentium fideicommisso in illis verbis. *Et casu quo aliquis ipsorum in pupillari ætate, vel alias quandocumque sine filijs decederet tali sic decedenti substituit superuiuentes, & præmortui, vel mortuorum filios, & descendentes &c.* Per caput indè separatum prohibitionem alienationis addiderit nouas personas supra non expressas
2 compræhendendo, † ratione cuius nouum fuisse à Testatore ordinatum fideicommissũ voluerunt adducti per *Gratian.discept.828.n.7. cum duobus seq.& per Rot.in Bononien.fideicommissi de Guidottis 24. Ianu.1648. §.septimo colligitur ex prohibitione coram bo.me.Arguelles.*

Ex facto enim cèssat difficultas, quia prohibitio alienationis concepta his verbis. *Item voluit, & mandauit ipse Testator, quod dd.eius filij & descendentes ex eis non possint vendere, seù alienare bona hæreditaria Testatoris,* vt in Summ. ... lorum de Monte Sperellis nu.1. tanquam re-
3 latiuà ad personas, supra memoratas, † nec nouum inducit fideicommissum, nec inductum extendit vltrà personas in parte dispositiua nominatas *inxtà cons.Dec.636.n.10.& seqq. Peregr.de fideic.art.29.n.15.in fin.Menoc.cons.370. sub n.50.vers.& subiungit Ruinus lib.4. Bellon.Iun. cons.12.n.43.& 65.Hond.cons.78.nu.35.lib.1.Fusar.de subst.q.679.per tot.Maresc.var.resol.cap.103. n.6.& seqq.lib.2.Capic.Galeott. contr.25.n.9.13.& seqq.lib.2.Merlin.Pignattell.contr.72.nu.7.centur.3. Hond.ad Surd.decis.125.n.2.& seqq.& plenè Altograd.contr.79.nu.9.lib.2.Rot.decis.15.nu.5.& seqq. par.7.recent.Bononien.fideicommissi de Cattaneis 24. Maij 1647.§.altera verò, vers.ex quibus verbis coram Eminentiss.Otthob.inter eius impress.decis.111. nu.23. Bononien.fideicommissi de Ruggerijs 14.Iunij 1647.& 1.Aprilis 1650.§.Minus obstat coram Reuerendiss.D. meo Decano, & plenissimè in Romana fideicommissi de Coronis 28.Ianuar.1647.sub §.fuit enim responsum, & 12. Iunij 1651. coram R.P.D. meo Cerro, §.quæ clariora redduntur, Beneuentana Hæreditatis 19. Iuny 1659. §. maximè quia coram R.P.D.meo Celso.*

Et licet post prohibitionem alienationis per modum dispositiuũ superaddita fuerit à Testatore ratio conseruationis bonorum in agnatione, ibi, *cum mens, intentio, & voluntas ipsius Testatoris sit, quod bona sua conseruentur in familia, & agnatione ipsius Testatoris,* † quę nouũ
4 solet inducere fideicommissum ad fauorem totius familiæ in vtroque casu mortis, & delicti ex tradit.per *Surd.cons.96.sub n.12.vers.his verò, & seqq.lib.1. Peregr.cons.149. n.14. & seqq. lib.3. Rot.in Romana fideicommissi de spiritibus 22. Maij 1643. §.sed his cum seqq.coram bo.me.Bichio, & in Regien.Bonorum 23. Februarij 1646. §.neque in hoc casu coram Eminentiss.D. Card.Corrado post modern.Foroliu.de pign.decis.110.n.43.*

Nihilominus cum talis ratio stet consecutiuè dependenter, & per modum conseruationis ad præcedentem orationem, vt in simili ratione conseruationis his verbis † declara-
4 ta † tradit *Rota decis.473.sub n.2. in fin. vers.Nec ideo redduntur par.4.diuers.decis.300. sub num.20. par.1.recent.& post Giouagn.cons.39.n.47.versicum quia illa verba lib.1. & in Bononien. fideicommissi 17.May 1647.coram bon.me.Bicbio, §.Atque hinc;* Hęc ratio antecedenti dispositioni famulatur, & quemadmodum in illa soli filij, & descendentes, & familia tantummodò effectiua continetur, atque illis solis facta fuit dicta alienandi prohibitio; Ità ratio conseruandi bona in agnatione subsequenter expressa ad normam dispositiuæ de sola familia effectiua intelligitur, de qua fideicommittens in priori
6 parte loquutus fuerat, non verò de familia contentiua, & transuersali in qua Actores con-

continentur *Ruin.conf.153.sub nu.5. vol.2.Mart. conf.96.n.8.Hond.conf.78.nu.35.& seqq.lib.1.Decian.conf.3.n.38.lib.2.in puncto Giouagn.d.conf.39. n.13.verf.vlterius etiam lib.1.Peregr.de fideicomm. art.29.nu.39. Marefcott.d.cap.103.nu.10.lib.2.Ciriac.contr.162.n.23.Fufar.conf.17.nu.141.& feqq. Altogr.conf.60.num.9.& 124. lib.1.& conf.79.fub n.9.verf.& hæc procedunt tametfi lib.2.Rota coram Card.Seraph.decif.883.nu.4.& in dicta Romana fideicommiffi de Coronis 28. Ianuarij 1647.fub §.fuit enim refponfum,verf.fecus autem vbi coram R.P.D. meo Cerro.*

Quod autem talis fuerit voluntas Teftatoris duplici medio comprobari vifum eft. Pri-
7 mo quia vfus eft verbo *ipfius*, † quod tanquā perfonaliffimum, *Rip.in l.filius fam.117.§.Diui n.111.ff.de leg.1.Rolan.conf.55.n.29.lib.3.Menoch. conf.106.n.196.lib.2.& conf.379.n.16.verf.illa dictio lib.4.Rota coram Buratt.decif.872. num.3.* Ad oculum demonftrat Fabritium reftrictiuè de fua fola familia, *effectiua intellexiffe*, non verò latè de tranfuerfali, & contentiua,quia tefta-
8 tor non vocando fimpliciter † *agnationem, fed addito pronomine*, ipfius, *tunc intelligitur* de defcendentibus tantum non verò de tranfuerfalibus cogitaffe poft alios *Menoch.d.conf.343.fub n.1.verf.fexto comprobatur,& nu.21. lib.3.& præfumpt.88.fub nu.11.verf.& traditionem hanc lib.4. Ruin.d.conf.153.fub n.10.verf.vnde,& in cafu noftro lib.2. Giouagn.d.conf.36.num.29. lib.1.Peregr. conf.57.n.8.& per tot.lib.5.& decif.134.n.5.Fufar. conf.169.nu.37.Grat.difcept.645.num.5.Rot.coram Coccin.decif.294.n.10.& d.decif.300. fub num.21. verf.& ad hoc ponderabatur,par.1.decif.707.nu.2. par.2.& decif.479.n.6.par.5.& dec.15.n.21.par.7. recent. Romana fideicommiffi de Marianis 16. Martij 1643.§.refpectu verò coram Reuerendifs.D. meo Dunozetto Decano, & in proximis terminis in Macerat.fideicommiffi 26.Maij 1650. in princ.& §.ratio euidens eft, & feqq. coram Eminentifs.D.Card. Otthobono inter eius impreff. decif. 217. numer.2.& feqq.*

Secundò quia poftquam Teftator fuprafcriptam rationem expreffit declarando immediatè, qualis effet eius intentio cafu quo tale committeretur delictum à vocatis pro quo bona fifco effent applicanda delinquentem hæreditate priuauit, iubens,quod portio quæ ad ipfum pertineret ad alios filios, & defcendentes ex eis non delinquentes deueniret:Quemadmodum enim in cafu delicti cla-
8 ra eft voluntas Teftatoris folos defcendentes, non verò tranfuerfales fubftituendi, † ità in cafu mortis,& alienationis folos filios, & defcendentes,qui familiæ effectiuæ nomine cō-
9 tinentur fubftituiffe dicendum eft, † ex quo vna pars Teftamenti aliam declarat *l. fi feruus plurium 53.§.fin.ff.de leg.1.Crauett.conf.62.nu.11. Surd.conf.455.nu.10. Rot.coram Buratt. decif.705. n.1.in proprijs terminis decif.707.n.3.verf.Vnde ficut par.2.rec.& in Romana Cenfus 18. Iunij 1655. §.idque pro cæteris coram R.P.D.meo Cerro.*Quod procedit etiamfi regulariter fubftitutio in ca-
10 fu delicti † nō foleat declarare fideicommiffum in cafu obitus,quia faltem pro exclufione tranfuerfalium, & lineæ contentiuæ argumentum hinc deduci poteft dum Teftator in cafu delicti eos non nominauit,vt ponderauit *Menoch.conf.233.n.13.Fufar.conf.18.num.7.in fin. Rot.d.decif.707.n.3.par.2.rec.*

Nec contrarium decifum fuit *coram Card. Caualer. dec.481.* Nam ibi non firmatur, quod ex fimili prohibitione facta per Teftatorem filijs fuis,& defcendentibus mafculis fuperaddita ratione, vt bona perpetuò in eius agnatione conferuarentur inductum cenfeatur fideicommiffum etiam fauore Agnatorum tranfuerfalium,& familiæ contentiuæ, vt in præfenti cafu prætendunt fratres de Monte
11 Sperellis,† fed ibi refolutum fuit tantummodo,quod fideicommiffum comprehendebat folos defcendentes familiæ effectiuæ, nempè filios vnius ex filijs,qui fuerat hęres inftitutus à Teftatore, vt conftat *ex illius lectura in princ. & n.7.& fuit in fpecie ità declarata in d.Beneuentana Hæreditatis 19.Iunij 1656. §.minus decifio 481. coram R.P.D.meo Celfo.*

Ratio autem euitandæ fuperfluitatis ob quam fub nomine agnationis† contineri etiā
12 tranfuerfales contendebant Informantes pro Monte Sperellis, in præfenti cafu non vrget quia vltra, quod tale argumentum alijs non concurrentibus valdè infirmum reputari folet, poteft talis vocatio, vel reciprocum fideicommiffum in priori parte nō expreffum inter ipfos defcendentes inducere,vel fideicommiffum extendere in infinitum ad omnes defcendentes in parte antecedenti ad vulgarem reftricta non vocatos *Venturin.conf.2.n.436.Rot. d.decif.300.fub n.24.par.2.rec.*

Conftito ex defectu fideicommiffi tranfuerfalis de bono IureHieronymi illi debetur manutentio,quia anterior eius poffeffio probatur per confeffionem partis aduerfæ † in pri-
13 ma Inftantia Immiffionem petentis *Menoch. de recuper.remed.1.n.215.& feqq.Rot.coram Burat. decif.160.n.4.& decif.561.n.2.par.2.rec.Tudertina Fundaci 4.Maij 1654. §.verum etiam, & 24.Nouemb.1655. in princ. verf.tum ex confeffione coram R.P.D. meo Meltio, & in Vercellen.manutentionis 28.Iunij 1655. §.illorum fiquidem verf.fufficitq.pro obtinenda coram bo.me.Bichio.* Non obftante fententia Gubernatoris Perufiæ contra eum-
15 dem Hieronymum lata, † dum ille ex fupradictis iniuftè proceffit, hic verò fe pro fpoliato non habuit, *Rota coram Merlin. decif. 151. num.4.Romana Manutentionis 18. Februarii 1656. §.nec obftat, verf.cui propterea coram me, & prius Romana Saluiani 1. Iulii 1647. §. nec refert coram Eminentifs.D.Card. Otthobono Beneuentana Manutentionis 19.Iunii 1649.coram bo.me.Peutingerio,& in Mediolanen.Prætenfæ deuolutionis 11.Febr.1650. §.probat ille verf. adeout ratione iftius confeffatæ coram R.P.D.meo Meltio.*

Et ità vtraque parte audita refolutum fuit &c.

R.P.D.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO
Sac. Rotæ DECANO.

Bononieñ Bonorum de Grassis.

Merc. 13. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Quæ probare teneatur fideicommissarius, vt immissionem hæredi valeat impedire hic licet breuiter non tamen minus doctè, quàm eruditè dissĕritur.

SVMMARIVM.

1 *Immissio conceditur hæredi habenti pro se testamentum non abolitum, neque cancellatum.*
2 *Fideicommissarius ad impediendam immissionem hæredi tria copulatiuè probare tenetur, & quæ.*
3 *Fideicommissum non dicitur incontinenti probatum si vocatio non est litteralis sed à coniecturis, & per interpretationem deducitur.*
4 *Fideicommissarius tenetur capere possessionem de manu hæredis, vel à Iudice citato hærede.*
5 *Possessio capta contra formam statuti dicitur vitiosa.*
6 *Clausula,* citrà præiudicium iurium, *quid operetur.*

DECISIO CCLV.

PER obitum Iulij de Grassis sequutum anno 1632. orta controuersia inter q. Lactantium Iuniorem, & Scipionem paritèr de Grassis super bonis suppositis tribus fideicõmissis olim constitutis à Petro anno 1570. ab Antonio anno 1573. & ab Archangelo anno 1602. sub die 24. Martij eiusdem anni 1632. præuia transactione Scipio dimisit, & relaxauit Lactantio ex causa prædictorum fideicommissorum possessionem Tornaturarum 326. in communi Quadernæ Comitatus Bononiæ, alteram Tornaturarum 220. in communi Villæ Fontanæ in loco detto Beccadiuello prædiolum Tornaturarum 16. cum Domo in d. communi Villæfontanę in loco detto al Chiù, & aliud Tornaturarum 5. in communi Pizzani in loco detto al Monte delle Formiche, atque persoluit eidem Lactãtio libras mille pro omni, & toto eo quod pro aduentu conditionis dd. fideicomissariorum Lactantius prætendere aut consequi posset super bonis, & hæreditatibus dd. fideicommittentium saluis tamen, & reseruatis ad fauorem vtriusque casibus, & substitutionibus ordinatis in eorum Testamentis, vt in processu de partibus fol. 84.

Obijt Lactantius 13. Martij 1651. condito Testamento, in quo instituta hærede vsufructuaria Gentile de Armis eius vxore hæredē proprietarium sibi scripsit Cœsarem de Grassis d. processu fol. 5. qui die 25. Febr. 1652. ex primo decreto tenutam accepit omnium bonorum à Lactantio possessorum tempore eius mortis, & signantèr illorum, quæ in d. transactione ex dd. fideicommissis illi relaxata fuerant d. processu fol. 40. & subinde 10.
Nouemb. 1653. ab Auditore Generali Bo-
noniæ sententiam obtinuit, in qaa pronun-
ciatum fuit immittendum fore, & esse vti
hæredem Lactantij in possessionem bonorum
de quibus d. tenutam acceperat eodem pro-
cessu fol. 239. quę in gradu appellationis co-
ram A. C. Ariosto confirmata fuit. Cumq;
in tertia instantia coram Me dubitatum fue-
rit an immissio sit reuocanda, negatiua pro-
dijt resolutio, quia cum exhibuerit Testa-
mentum Lactantij non abolitum nec cancel-
1 latum † iure optimo immissionem obtinuit
super omnibus bonis in illius hæreditate re-
pertis iuxtà dispositionem *l. final. Cod. de edict.
Diu. Adrian. tollend.* semper à Rota approba-
tam.

Neque Scipio est legitimus Contradictor
ad illam impedieñ vti veniens, ex præfatis fi-
deicommissis; Quia ad istum effectum tria
copulatiuè requiruntur, nempè quod fidei-
commissarius doceat incontinenti de Iure suo
quod nihil sit detrahendum, & quod possi-
2 deat sine vitio † vt notat *Bart. in d. l. finali n. 22.*
& comprobauit *Rota decis. 103. num. 1. par. 1. di-
uers. in rec. decis. 94. num. 5. par. 5. in Bononien. bono-
rum 31. Ianuarij 1646. coram Reuerendiss. D. meo
Decano §. nec ad eam in Meleuitana Territorij 10.
Maij 1649. §. final. & in Bononien. Bonorum de To-
stinis 15. Decembris eiusdem anni §. neque hanc im-
missionem coram Eminentiss. Card. Otthobono inter
eius impress. decis. 176. num. 20. & 21. & decis. 198.
num. 3. & 4.*

In casu proposito excepto secundo requi-
sito, cum nullæ prætendantur detractiones à
Cœsare, & excepto fideicommisso Archan-
geli, cuius respectu controuertitur dumta-
xat identiras bonorum, non autem vocatio
Scipionis primum, & tertium requisitum
prorsus deficiunt; Nam quoad fideicommis-
sa Petri, & Antonij cum Scipio in illis non
sit nominatim vocatus, sed vocationem à
coniecturis, & per interprætationem deducat
3 Ius suum † non dicitur incontinenti proba-
tum, sed requirit altiorem indaginem discu-
tiendam citato legitimo hærede grauati, vt
in terminis allegatis concordantibus respon-
dit *Rota in Bononien. fideicommissi de Barbettis 19.
Iunij 1654. coram bo. me. Bichio §. facilus* possessio
verò à Scipione apprehensa Cœsare non ci-
tato est vitiosa, tàm inspecto Iure communi
disponente fideicommissarium teneri illam
4 apprehendere de manu hæredis, † vel autho-
ritate Iudicis illo legitimè citato, vt respon-
sum fuit *coram sa. me. Greg. dec. 206. n. 1. cum cæte-
ris allegatis in d. Bononien. Bonorum 3. Apr. 1645
§. 1. 24. Ian. 1646. in princ. & 31. eiusdem §. vl-
timo coram Reuerendiss. D. meo Decano,* quàm
attento *Statuto Bononiæ lib. 2. Rubric. quod nullus
occupat possessionem rei hæreditariæ §. statuimus* di-
sponente quod nulli alio; quàm hæredi liceat
mortuo possessore sub quouis quæsito colo-
re occupare, vel ingredi bona etiam authori-
tate Iudicis ob resistentiam enim huius statu-
5 ti eo certius † possessio alitèr capta censetur
vitosa, vt responsum fuit *in Bononien. manu-
tentio-*

tentionis 19. *Iunij* 1647. §. *secundo quia possessionem*, & 26. *Iunij* §. *siquidem*, & 4. *Decembris* 1648. §. *Ineuitabilis enim*, & *in d. Bononien. fideicommissi de Barbetis* §. *neque ad impediendum coram bon. mem. Bicho*, vbi plenè probatur statuentes omninò voluisse interdicere ingressum etiam venientibus ex fideicommissis maiorum.

Nihil obstante Instrumento inter ipsos Cœsarem, & Scipionem anno 1651. celebrato, quia continet dationem insolutum prædij Castenasij hæreditarij Lattantij, ac prorsus diuersi à bonis controuersis pro libr. 5630 in quibus Scipio asserebat se creditorem d. hæreditatis occasione quarundam alienationum. Atq; vlterius habet clausulam, *citrà præiudicium quorumcumque iurium*, ipsi Cœsari eiusque filijs, & descendentibus quomodolibet competentibus, & competiturorum, quæ
6 operatur, † vt ipsorum Iura ab eis nullatenus abdicata fuerint, sed penes ipsos illæsa remanserint, vt dixit *Rota in Romana Domus*, & *Census* 16. *Iunij* 1606. *coram Cardinali Sacrato apud Marches. de commiss. par.* 1. *fol.* 230. *num.* 4. *vers. sed Instrumento continet in Ariminen. Castrorum* 14. *Febr.* 1642. *coram Reuerendiss. D. meo Decano* §. *eoque minus vers. quam etiam Clausula*, & *in Calaguritana Distributionum* 7. *Iuny* 1649. *coram Me* §. *quia*.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Toletana Archipræsbyteratus.

Mercurij 13. *Iunij* 1657.

ARGVMENTVM.

Resignationis beneficij gratia signata à Papa, sub aliqua conditione, si deficiat conditio, remanet inualida, & ius non dicitur abdicatum à resignante, & quando dicatur abdicatum, itaut beneficium vacet per obitum; Papa, quando non dicatur sanasse crimen Simoniæ.

SVMMARIVM.

1 *Gratia Apostolica circa admissionem resignationis beneficij facta in forma dignum quid importet.*
2 *Resignatio beneficii admissa sub conditione, ea non purificata, non intrat. declara vt num.* 3. & 4.
5 *Beneficium per resignationem, quando vacare dicatur.*
6 *Resignatio beneficij est nulla, non secuta illius publicatione in tempore statuto.*
7 *Beneficii resignationis publicatio, quod in tempore non fuerit facta ex quo probari possit.*
8 *Publicationis defectus, reddit nullam resignationem beneficii.*
9 *Beneficii collatio, quando non infringatur per resignationem.*
10 *Prorogatio temporis publicationis resignationis beneficii non reddit resignationem validam.*
Dum in tempore prorogato non fuit facta dicta publicatio.
11 *Beneficii resignationis publicatio facta post mortem resignantis an valeat.*
12 *Papa vt dicatur sanasse aliquem defectum, debet de eo esse certioratus.*
13 *Gratia dicitur subreptitia dum non fuit narratum id, quod Principem reddisset difficilem ad concedendam gratiam.*
14 *Gratia prorogationis resignationis beneficii, ne reddatur subreptitia, quid requiratur.*
15 *Litis mentio an sit facienda Papæ, in gratia prorogationis publicationis resignationis beneficii.*
16 *Principi sunt narranda omnia, quæ possunt eum reddere difficiliorem ad concedendam gratiam.*
Gratiæ subreptio aliud est si proueniat ex vna causa & aliud si ob aliam.
17 Decis. in causa Maioricen̄ Parochialitatis 1. Iulij 1643. coram bo. me. Compostellano, *quo casu loquatur*, & *num.* 18.
19 *Resignatio beneficii corruit constito de Simonia inter Resignantem*, & *Resignatarium.*
Itaque legitimè potest beneficium à tertio consequi num. 19.
20 *in Resignatione beneficii pactum oppositum, quod daretur cedula Bancharia pro solutione pensionis, imò si fuit factum depositum actuale, an id sapiat simoniam*, & *num.* 21.
22 *Resignatio beneficii nulla omninò redditur, probata simonia, & perinde ac si facta non fuisset.*
23 *Simoniæ labes tollitur per reseruationem Beneplaciti Apostolici.*
24 *Simoniæ labes non tollitur per Beneplacitum Apostolicum, quando pacta fuerunt posita in executionem antea.*
25 *Et id non fuit narratum Papæ, sed fuit expressum solum, vti simplex conuentio.*
26 *Restitutio, quando fuit minimè realis non attenditur.*
27 *Papa, quid requiratur, vt dicatur sanasse labem simoniæ.*
28 *Simonia, quando non dicatur per Papam sublata.*
29 *Papa non purgat simoniam, dum non intelligit omnia pacta, & sic claris verbis non fuit narrata.*
30 *Simonia ad effectum priuandi aliquem beneficio, quod iam possidet requiritur plena, & concludens probatio.*
31 *Simoniæ labes, quando euitari non possit, & n.* 32 33. & 30.
34 *Resignatio beneficii, quando non possit dici valida.*
35 *Testes deponentes relatiuè ad id, quod non fuit iustificatum, imò contrarium constat, non probant.*
36 *Resignatio beneficii, quando à vitio simoniæ non possit saluari.*

DECISIO CCLVI.

FRANCISCI de Ontiueros à Gaspare controuersi Archipresbyteratus de Quesada resignationem obtinentis, & Petri de Lossada post mortem Resignantis ab Eminentiss. D. Cardinale Sandoual Archiepiscopo Toletano prouisi (quorum vterque manutentionem sibi deberi contendebat) voluerunt Domini de bono iure videre; Et causa super eo bis proposita, ad fauorem Petri emanauit hodie resolutio; Non quidem ex eo quod Gratia Apostolica Francisci in forma

ma

1 ma Dignum, † concepta, contineat clausu-
lam conditionalem, *si idoneum esse repereris*,
ante cuius purificationem non fuerit ius à
resignante abdicatum, & Beneficium per obi-
2 tum, non † autem per resignationem vacare
dicatur iuxtà *decis.539.num.3.& seq.par.4.tom.3*
& decis.92.num.13.& seqq.par.6.rec.

Nam placuit distinctio, quod hoc tunc de-
mum procederet, quando Prouisi Apostoli-
ci idoneitas esset impossibilis probationis, ex
3 quo re vera † habilis ipse non esset, vel alia
de causa Resignatio effectum suum sortiri nõ
posset, vt loquuntur Doctores exaduerso ad-
ducti, & præcitatæ decisiones. Secus autem
quando habilitas Resignatarij, vt in præsenti
probari potest, tunc enim cum à principio
de tempore prouisionis, in rerum natura
4 verè reperiatur, licet à † nobis cognita non
sit, sed ab Executore Apostolico per subse-
quens examen patefacienda veniat, hinc fit
quod per illam clausulam sola executio, non
autem substantia Gratiæ conditionalis effe-
cta, ius à Resignante omninò abdicat, & se-
5 cuta Idoneitatis relatione, † Beneficium per
resignationem vacare censetur *Gabr.cons.186.*
num.3. & 9. lib.1.Lotter.de re benefic.lib.3. qu.14.
à num.51.vsque ad 72. Rota in Burgen. Canonica-
tus apud Marches.de commiss.par.1.fol.358. num.4.
& 5. in puncto *in Maioricen. Parochialis prima*
Iulij 1643. §.perinde ac si, coram Reuerendissimo
Compostellano, & in Calaritana Canonicatus 20.
Nouembris 1647. coram bo.me. Peutingerio §.nam
respondetur.

Sed quia idem Franciscus Resignationem
6 infra debitum tempus non † publicauit, iuxta
Constitutionem fel. rec. Gregorij XIII. im-
press. *in Bullar. nouo tom.2. Constit.85.* vt appa-
ret ex eo quod supplicatio signata fuit sub
die 5. Septembris 1650. expeditę verò fue-
7 runt litteræ † die 8. Iulij 1651. & sic post no-
uem menses in dicta Constitutione taxatos,
vt hoc modo probari negatiuam non factæ
publicationis in tempore admisit *Rota coram*
sa.mem.Greg.XV.decis.210.num.4.vers.vel si expe-
diuit litteras, & in Leodien.Archidiaconatus 1. Iu-
lii 1652. §.Modus in fin. coram R.P.D. meo Cerro.
Ob cuius publicationis defectum dixerunt
8 Domini resignationem fuisse † nullam atque
illa Franciscum iuuari non posse, nec ex ea
beneficium acquisiuisse prætendere iuxta tra-
dita per *Flamin.Paris.de resignat.lib.11.qu.7.n.1.*
& per tot.Less.de Iust.& Iur.lib.2.cap.35.nu.194.
vers. nono si Resignatio Modern. Pisan de Iurepatr.
lib.13.cap.10.nu.80.& seq. Rota d.decis.539.n.15.
par.4.tom.3.& decis.132.num.12.& seq.par.5.rec.
& in dicta Maioricen.Parochialis §.Prout non facit,
Colonien. Canonic. 17. Iunij 1647. §.Quia cum,&
§.Nihilque refert coram R.P.D. meo Meltio, Com-
postellana Parochialis 21. Febr. 1650. §.secundo
quia idem Resignatarius coram Reuerendiss. D. meo
Decano, & in Viterbien.beneficior. 23.Iunii 1653.
coram R.P.D. meo Celso, §.Nec onus; Atque
ideò Archipresbyteratum spectare ad Petrũ
de Lossada ab Eminentissimo D. Archiepis-
copo prouisum, cuius collatio per anteceden-
9 tem resignationem nullam, † & inualidam
infringi, aut impediri non potuit *Paris.de resi-*
gnat.lib.8.qu.7.num.141. vers.& absurdum videa-
tur Rota in Nicien.Canonicatus 14. Nouemb.1650.
coram Reuerendiss.D.meo Decano §.quia cum vers.
neque ideò dictam collationem.

Neque habita fuit in consideratione proro-
gatio temporis à Francisco ad publicandam
10 resignationem † obtenta: prout sufficere, si
intrà tempus prorogatum fiat publicatio, vo-
luit *Rota decis.63.num.12.par.6.recent.Beneuenta-*
na Canonicatus 8. Febr. 1647. coram bo.me.Bichio
§.Tandem constat, & in Compostellana Parochialis
prima Iulii 1648. coram Eminentissimo D. Card.
Otthobono §.defectus publicationis.

Quia facta fuit iam defuncto resignante,
11 cuius obitum † tantum abest, quod Pontifi-
fici narrauerit Franciscus, vt necessarium
erat per ea, quæ tradit *Paris.de resignat. lib.11.*
qu.7.num.68.& 78. quod imò illi suppositum
fuit, de tempore gratiæ restitutoriæ Resignan-
12 tem adhuc † viuere ex quo prorogatio om-
ninò nulla, & subreptitia penitus effecta fuit,
cum certum sit quod Pontifex, cognito Re-
13 signantis † obitu, gratiam difficilius con-
cessisset *Rota coram Mantic.decis.214.num.2.& in*
recent.decis.496.num.2.par.5. in terminis *in Me-*
diolanen.Canonicatus 17. Iunij 1641.§.Præterea re-
signatio coram bo. me. Cardinali Panzirolo, Cæsa-
raugustana Beneficij de Linares 10. Febr. 1645. §.
non itaque coram bo.me. Bichio impress.post P.Dian.
resol.moral.tom.8.fol.355.Mediolanen.sustentationis
libri 27. Iunij 1647. §.non obstat decretum coram
Reuerendiss.Terracinen.

Non obstat, quod tunc demum obtinens
prorogationem temporis ad publicandum
14 debeat litis † mentionem facere, quando de
defectu publicationis à parte aduersa iudicia-
litèr oppositum fuit: secus autem è contra,
quia tunc ob ius Parti non quæsitum, taci-
15 turnitas litis, † prorogationem subreptitiam
non efficit iuxta distinctionem quam ample-
xa est *Rota in Beneuentana Canonicatus 3. Februa-*
rij, & 27. Maij 1647. coram bo.me. Bichio.

In casu enim longè diuerso nos versari re-
16 sponsum fuit, quia hic † subreptionis vitium
ex litis taciturnitate non desumitur; sed ex
omissione narratiuæ obitus Resignantis, &
collationis ab Ordinario factæ, quæ omni
17 casu Pontifici exprimenda erant, † cuius cõ-
trarium non fuit resolutum in allegata *Maio-*
ricen.Parochialis 1. Iulii 1643. coram Reuerendiss.
Compostellano, cum etiam ex positione illius
causæ satis constet, mortem Resignantis se-
18 cutam † ante prorogationem temporis ad pu-
blicandum Summo Pontifici fuisse narra-
tam.

Ex alio prætereà capite aduertebant Domi-
ni quod corruit Resignatio, & perconsequens
constat de bono iure Petri, quia nempè in-
19 ter Resignantem, † & Franciscum Resigna-
tarium Simoniaci tractatus præcesserant, ad
realitatem posteà redacti. Nam in mandato
procuræ à Resignante expressè cautum fue-
rat, quod sibi annua pensio 300. scutorum
20 reseruaretur, pro quorum † solutione Resi-
gnatarius non solum cedulam bancariam
pro

pro sex subsequentibus annis præstaret, sed etiam actuale depositum scutorum 4163. in Curia Matriti fieret, vt sibi propria authori-
21 tate aduenientibus Pensionum † terminis satisfacere posset, quod pactum manifestam simoniam præsefert. *Suarez de Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 35. numer. 23. vers. neque in hoc Less. de Iust. & Iur. lib. 2. cap. 35. dubit. 15. num. 93. Lotter. de re benef. lib. 1. qu. 39. num. 58.* Qua stante resignatio
22 Beneficij nulla † omninò reddita fuit, eodem modo acsi facta non fuisset *Rebuff. in prax. tit. de Simoniac. renunciat. num. 1. Paris. de resignat. lib. 14. qu. 1. num. 1. & seqq. Azor. Instit. moral. par. 2. lib. 7. cap. 27. in princ. Modern. Pisan. de Iurepatr. lib. 13. cap. 10. num. 90.*

Nec euitari potest Simoniæ labes sub duplici prætextu, primo quod ad hæc pacta
23 deuentum † fuit cum reseruatione beneplaciti Apostolici, vt ad hunc effectum sufficere tradunt supracitati Doctores, *& Farinacc. consil. 75. sub numer. 19. vers. quibus stantibus lib. 1.* Quia cum antequam Beneplacitum obtineretur, & eodem die facti mandati deuentum fuerit ad executionem pactorum per actuale
24 depositum † (quod postea factum fuisse narratum non fuit Pontifici Maximo, sed expressa simplex conuentio de deponendo) eo ipso commissa fuit Simonia per executio-
25 nem illicitæ † conuentionis ante obtentum beneplacitum Summi Pontificis *Nauarr. consil. 27. num. 2. de Simon. Paris. de confid. qu. 40. n. 52. Sanchez. consil. moral. lib. 2. cap. 3. dubit. 39. num. 2. & seqq. Lotter. de re benefic. lib. 3. qu. 29. num. 177. Rota coram Card. Seraph. decis. 247. num. 3. vers. non obstante reseruatione, & coram Penia decis. 440. nu. 6. & 7. secund. impress. Venet.*

Secundò, quod postquam Pontifex beneplacitum denegauit depositum fuerit restitutum; Nam præterquam quod realis restitu-
26 tio, nunquam † facta fuit, nisi post mortem Resignantis, cuius vita durante, depositum semper apud Depositarium remansit ad fauorem Resignantis vt ex partita libri Mercatoris apparet; Responsum fuit, quod essentia Simoniæ in præsenti casu non consistit in eo quod per Partes factum fuit, postquam Sanctissimo supplicationem porrexerunt, sed
27 in eo quod † pactum illicitum executum fuit antequam Pontifex Maximus à Partibus adiretur, vt tradunt dicti Doctores, & in fortioribus terminis *Less. de iust. & iur. lib. 2. cap. 35. dubit. 15. num. 92. vers. si enim absolutè concluderent.* Quæ quidem Simonia per subsequentem adi-
28 tionem Pontificis tolli † non potuit; dum ipsi narratum non fuit depositum fuisse effectuatum, & Sanctissimi Patris authoritas Si-
29 moniam non purgat, vbi ille † omnia pacta non intelligit, & quando claris verbis omnia non exponuntur *Lotter. de re benefic. lib. 3. qu. 29. numer. 179. Rota coram Verall. decis. 203. numer. 1. & decis. 204. per tot. par. 1.*

Quæ ratio eo facilius per Dominos amplexa fuit, quia non agitur hic de priuatione Beneficij per Franciscum Resignatarium iam obtenti, sed solummodò de ipso ab illius consecutione repellendo in concursu Prouisi ab ordinario, in quibus terminis plena, & concludens simoniæ iustificatio non exigitur,
30 sed ex † præsumptionibus, adminiculis, & signis moralitèr simoniam probantibus deducta sufficit quicquid in primo casu dicendum esset, vt distinguendo firmat *Marescott. var. resol. lib. 2. cap. 35. num. 19. Io. Aloys. Ric. decis. Cur. Archiep. Neapol. par. 3. decis. 62. nu. 5. 6. & seq. Adden. ad Buratt. decis. 445. n. 15. Rota coram Card. Seraphin. decis. 916. num. 3. & seqq. & plenè in Calaguritana Beneficij de Bilbao 5. Iulij 1655. §. hæc tamen, & 25. Maij 1656. in princip. coram bo. me. Bichio.*

Et licet Gaspar de Velasco Resignans no-
31 uum mandatum fecerit † ad resignandum cum conditionibus Sanctissimo beneuisis, & cum prædicta cedula bancaria per sex annos à Pontifice admissa, in illo tamen explicitè data fuit facultas resignandi cum qualitatibus pactis, & conditionibus in priori mandato contentis, vt in *Sum. hodiernæ Positionis Petri num. 6.* vnde fit vt cum pluræque ex illis con-
32 ditionibus † in originali supplicatione fuissent à Pontifice deletæ Simonia etiam ex hoc capite fuerit commissa ex traditis per *Paris. de resignat. lib. 6. qu. 2. num. 73. & qu. 40. num. 49.* Et vlteriùs eo Procuratores vsi non fuerunt, quia imò litteras Apostolicas ad fauorem
33 Francisci in vim † prioris mandati expediuerunt, & propterea per secundum sine effectu resignatio conualidari non potuit; Vigore autem primi Procurator, non admissis per Sanctissimum conditionibus à Gaspare præ-
34 scriptis, validè † resignare non potuit, *Paris. de resignat. lib. 9. qu. 17. num. 34. 35. & seqq. Rota decis. 82. num. 1. par. 6. rec. & in dicta Mediolanen. Canonicatus 17. Iunij 1641. §. quod autem per assertam resignationem, coram bon. mem. Cardinale Panzirolo.*

Testes denique pro parte Francisci examinati deponentes Resignantem, & Resignatarium à Priore deposito recessisse, & aliud ad formam mentis Sanctissimi pro sex annis factum fuisse, non obstant. Quia vltrà quod eorum scientia deducitur ex quo interuenerunt in actu secundi mandati ad resignandum, quod vt supra continet conditiones in priori descriptas, & executum non fuit, cum
35 deponant relatiuè † ad cedulam secundi depositi, de qua nulla hucusque exhibita fuit iustificatio (sed de contrario constat ex alia effectum sortita) nihil probant *Rota decis. 237. num. 4. par. 1. rec. & coram Buratt. decis. 600. num. 8.* Cum semper præmissa subsistant de deposito
36 effectum sortito † antequam facultas obtineretur à Summo Pontifice, & de continuatione conditionum prioris mandati, in quibus Simoniam consistere dictum est.

Et ita ex duplici capite resolutum fuit constare de bono iure Petri, vtraque &c.

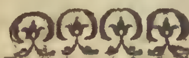

R. P. D.

R. P.D. BEVILAQVA.

Tarraconen. Præcentoriæ.

Mercurij 13. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Reg. quarta Cancellariæ cum reseruet quæcumque beneficia quomodocumque vacantia per obitum familiaris Cardinalis, eorum familiaritas ex quibus probetur.

Regula secunda Cancellariæ reseruatoria beneficiorum Sede Episcopali vacante, quo casu non procedat.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium obtinenti tribus necessarijs probatis conceditur immissio.*
2 *Clericatus ex litteris Apostolicis, etiam in forma gratiosa, iustificatur.*
3 *Et ex Testium depositionibus.*
4 *Obitus per testes, & Parochi fidem ex mortuorum libro extractam, probatur, & num. 5.*
Etiam ad effectum reseruationis.
6 *Reseruatio beneficij ex Cardinalis familiaritate resultat.*
7 *Regul. quarta Cancell. reseruata beneficia familiaritatis Cardinalis, quamuis ob mortem, vel alias à seruitio recesserit.*
8 *Familiaritatis probatio debet esse concludens.*
9 *Et talis dicitur, quæ secundum casus contingentiam occurrit.*
10 *Familiaritas ex assertione consanguinei Cardinalis, vel aliter qualificatæ personæ probatur, & numer. 13.*
11 *Familiaritas ex mente, & dente contrahitur.*
12 *Attestationi personæ grauis multum defertur.*
14 *Testium depositio adminiculata plenè probat, etiamsi exceptiones patiatur.*
15 *Episcopale Sede vacante beneficia, quomodocumque vacantia sunt Papæ reseruata vigore reg. 2. Cancellar.*
17 *Beneficia in Ecclesia Cathedrali vacantia de iure communi Episcopus, & Capitulum simul prouident, & eo defuncto Capitulum tantum.*
18 *Beneficia, vigore alternatiuæ inter Episcopum, & Capitulum, eo defuncto, fiunt liberæ collationis.*
19 *Episcopum beneficia conferendi potestatem pertinere absque consortio testibus probatur.*
20 *Decis. Rot. in Tarraconen. Canonicatus coram Sacrat. apud Marches. declaratur.*
21 *Reseruationum alteram sufficit verificare pro gratiæ iustificatione.*
22 *Narratiuam sufficit non esse omninò falsam.*
23 *Clausulæ,* Siue præmisso, *vis, & effectus.*

DECISIO CCLVII.

IOANNI Torres prouiso Apostolico de Præcentoria in Ecclesia Tarraconen. de mense Martij 1652. vacante per obitum Michaelis Berenguer, & successiuè in illius Iure gratiosè subrogato dixerunt Domini, dandam
1 esse immissionem, † quia probat illa tria necessaria, scilicet proprium Clericatum, obitum Michaelis in possessione Præcentoriæ, & reseruationem, quibus concurrentibus immissio non denegatur *Garz. ad reg. 8. §. 7. proœmiali n. 117. Marescott. var. resol. cap. 1. num. 55. lib. 2. Mohed. dec. 11. vt lit. pend. Rota coram Seraph. dec. 1426. num. 1. Caual. dec. 450. & 458. san. mem. Greg. XV. dec. 103. Buratt. dec. 407. & in recen. dec. 154. & dec. 700. par. 1. vbique num. 1.*

Clericatus d. Ioannis rectè iustificatur ex
2 litteris Apostolicis in forma † gratiosa expeditis, quæ non solent per datariam concedi nisi constito de Clericatu prouisi, *Ferret. cons. 386. numer. 1. Rota coram Achil. de Grass. dec. vnic. super reg. de Manar. in Segobien. Parochialis 13. Iunij 1603. coram bo. me. Cardinali Pamphilio apud Mer. dec. 896. nu. 3. & in Meleuitana beneficij 31. Ianuarij 1653. §. Clericatus coram R.P.D. meo Albergato*
3 iunctis Testibus † de fama, & communi deputatione super eo deponentibus *sa. me. Greg. XV. dec. 20. n. 1. dec. 103. n. 7. & dec. 394. n. 2. Buratt. dec. 407. n. 7.*

De obitu Michaelis in possessione constat
4 tam ex Testibus † formiter examinatis de probata voce, & fama deponentibus, quam probationem, vt in hac materia sufficientem admittit *Rota, vt videre est coram Buratt. dec. 407. Caual. dec. 559. num. 1. & in rec. decis. 225. num. in fin. & dec. 509. num. 4. par. 2. & dec. 225. num.*
5 *par. 7.* quam ex fide † Parochi extracta ex libro mortuorum in quo fuit descriptus tamquam Præcentor. *Rota apud Vrgellen. decis. 400. num. 4.*

Reseruatio tandem duplici capite insurge-
6 bat, Primò, quia † Michael Berenguer, tempore quo Præcentoriam controuersam obtinuit erat familiaris, & continuus commensa-
7 lis bo. me. Aloysij Cardinalis Gaetani, † ex qua familiaritate resultat reseruatio illius vigore regulæ tertiæ Cancellariæ, hodiè quartæ, per quam inter alia expressè reseruantur beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalium, quamuis ab ipsa familiaritate ob mortem illorum vel alias recesserint, vt declarant glossatores adducti per *Garoc. ad reg. 8. gloss. 51. n. 62. Rota coram Lotth. de re ben. lib. 2. quæst. 31. num. 71. Rota coram Gregor. dec. 106. numer. 4. & decision. 53. n. 1. part. 6. recent.*

8 Probatio familiaritatis, † quæ ad effectum inducendi reseruationem debet esse concludens, vt dicunt *Sarnien. in reg. de benef. vac. per obitum famil. Card. dec. 13. num. 6. vers. & id declaratur Simonet. de reseru. dec. 36. num. 5. alijque relati in dec. 584. num. 1. part. 1. rec.* Non tamen adeò stricta, quin plena, & concludens dicatur illa
9 quæ occurrit † secundum casus contingentiam, vt fuit dictum in *Hispalen. Archidiaconatus 20. Feb. 1606. coram Iusto, & penes Buratt. dec. 166. litt. A. vers. licet. 255. num. 4. Add. ad Gregor. dec.* illa de-
10 cet, sufficiens visa fuit † in prætensi illa attestatione Excellentissimi D. Ducis Caetani eiusdē prædefuncti germani fratris, vbi testificatur de particulari seruitio per dictum Berenguer præstito eidem Cardinali, & ex parte Cardinalis de subministratione partis, hoc est panis, ac habi-

habitatione, sicuti cæteris familiaribus assignata, & sic de ea familiaritate, & commen-
11 salitate, † quæ ex mente, & dente contrahitur, *DD. in cap. fin. de verb. signif. in 6. Rota d. dec. 184. numer. 3. Add. ad Greg. in citata dec. 166. vers.*
12 *probatur autem*. Hisce enim † grauibus personis, vt est Dominus Dux multum deferendũ in eo quod asserunt dixit *Tex. in l. 1. ff. de officio Præfecti Prætor. Bart. in l. ambitiosa numer. 27. & in tot. ff. de dec. ab ord. facti, Ruin. cons. 69. sub numer. 1. vers. contrarium, & cons. 165. numer. 1. & 16. libr. 1. Rota coram Cocc. decis. 19. num. 1, & 2. & in Meleuitana Commendæ 19. Iunij 1654. coram R. P. D. meo Verospio, §. collationem, & DD. visa fuit*, & in
13 terminis ad † effectum probandi familiaritatem dixit *Rota in Auenionen. Archidiaconatus 17. Feb. 1617. & in Romana Legati 26. Ianuarij 1622. coram Buratt. dec. 228. & 593. nu. 6. & 7. inter eius impress.*

Quæ attestatio eo magis includit familiaritatem dum concurrunt adminicula, quæ op-
14 timè desumuntur, † & resultant ex pluribus Testibus de eadem familiaritate deponentibus, quamuis aliquas possent pari exceptiones *Buratt. d. dec. 228. num. 13. & seq. dec. 320. numer. 7. & 8. & decis. 709. per tot. nu. ibid. Add. litt. A. & in Romana Testamenti 22. Martij 1656. coram R. P. D meo Cerro*.

Alterum reseruationis caput deducebatur ex eo quod tempore obitus Berenguer vacabat Sedes Episcopalis Terraconen. vn-
15 dè collatio † Præcentoriæ spectabat ad Sedem Apostolicam ex regula secunda Cancel. ibi enim Papa reseruat beneficia quomodocumque post obitum, & aliorum vacauerint, vt prædictis regulæ verbis notat *Lotth. de re ben. lib. 2. q. 34. n. 5. & seq.*

Quod autem Sedes Episcopalis tunc temporis esset vacans benè concludunt Testes pro parte Ioannis dati in *Summ. num. 6.* & fides obitus ipsius Berenguer ibidem *num. ult.* ex qua
16 resultat † probatio in mente etiam ad effectum reseruationis *Rebuff. in tract. de Decimis quæst. 2. num. 10. & Rota dec. 700. num. 4. part. 1. recent. Buratt. decis. 11. num. 2. & 161. latè Add. lit. C.*

Non obstat, quod obijcitur collationem Præcentoriæ ad Sedem Apostolicam non
17 spectasse, † & quod de iure communi prouisio beneficiorum in Ecclesia Cathedrali vacan. pertinet ad Episcopum, & Capitulum simul, ideò eo defuncto prouidet Capitulum non obstante regula reseruatoria excipiente beneficia, quorum dispositio est communis cum alio, in illis verbis, non tamen ad collationem cum alijs, aut etiam ad alterius præsentationem pertinentia *Cap. 1. ne Sede vac. in 6. cap. cum in illis 16. §. si vero de præbend. in 6. Garz. de benefic. par. 1. cap. 1. num. 236. Rota coram Card. Mell. dec. 173. 199. & 184. vbique nu. 1. & 2.* Quoniam non procedit conclusio, quando inter collatores fuit aliter conuentum, & ini-
18 ta concordia † alternis vicibus conferendi, cuius vigore beneficium fit liberè collationis, qui est in summo tempore vacationis, vt in puncto respondit *Rota in dec. 359. nu. 1. vers. contrarium par. 5. diu.*

In proposito autem adesse conuentionem inter Episcopum, & Capitulum quod collatio trium dignitarum in hac Ecclesia existen. nempè Præcentoriæ, Prioratus, & Sacristæ
19 ad solum Episcopum † pertineat in mensibus ordinarijs ius conferendi proprietas, & potestas sit illi absque consortio solidata concludenter probat ex quatuor Testibus in eodem *Sum.* Ioannis relatis *num. 7.* & in præcisis terminis optimè comprobatur per *Rotam in d. decis. 359. sub numer. 1. vers. verum quia, & antè numer. 4. vers. obseruant. part. 4. diu. & distinxit in Montis Alti 15. Decembris 1645. coram bon. me. Bichio, §. & additur.*

Quicquid esset dicendum, vbi esset diuisum tantum exercitium ad euitandas dissentiones quæ possunt oriri inter plures ius instituen. habentes, quasi tunc per obitum vnius deficiat exercitium. Diuisio, & collatio remanet communis, vt non comprehendatur in reseruatione *d. c. 1. ne Sede vac. in 6. Gorzal. ad reg. 8. gloss. 45. §. 3. nu. 34. & 44. alijque qui possunt adduci.*

20 Cui nec contradicit † Rota in Tarraconen. Canonicatus 12. Nouembris 1607. coram Sacrato apud *Marches. par. 1. fol. 343.* quia loquitur de Canonicatibus, non autem de tribus dignitatibus, quarum respectu adesse dd. particulares conuentiones, & concordiam affirmant præteriti Testes, & articulo discusso firmauit *Rota in d. dec. 359. par. 4. diu.*

Non subsistit, quod gratia Ioannis sit restricta ad reseruationem ratione Sedis Episcopalis vacan. per regulam secundam, nec se extendat ad aliam reseruationem ex causa familiaritatis vigore regulæ quartæ, quia contrarium apertè legitur in supplicatione ibi per obitum Michaelis Berenguer illius vltimi possessoris, ac bon. me. Aloysij S. R. E. Cardinalis Caetani nuncupati familiaris, & continui commensalis extra Romanam Curiam de mense Martij 1652. Sede Episcopali Tarraconen. vacante defuncti, &c. ex quibus incontrouertibilis esse dicebatur vtraque re-
21 seruatio, licet Ioanni sufficiat alteram ex illis iustificare *Rota cor. Seraph. dec. 911. in fin. Mant. dec. 81. num. 4. Buratt. dec. 11. num. 3. & in alijs allegatis in Reginen. Biptheratus 13. Martij 1656. coram R. P. D. meo Priolo sub §. quia conclusio*, vltrà quod satis esset, quod modus dispositiuè nar-
22 ratus de facto iustificetur, † nec sit omninò falsus, vt alius modus vacationis capi possit
23 ex clausula generali, *Siue præmisso, &c. Garz. de ben. par. 11. cap. 1. num. 35. Lotther, de re benef. lib. 3. quæst. 8. num. 61. Rota coram san. me. Greg. XV, decis. 37. n. 10. & in rec. dec. 309. numer, 2. par. 2. cum concord. allegatis in Ebrodonen. Prioratus 1. Iunij 1654. coram R. P. D. meo Alberg. §. vlt.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. MELTIO.
postea EPISCOPO PAPIEN.

Romana residui Dotis.

Merc. 13. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Dos in certa quantitate promissa, licet deindè sequatur declaratio per quam illa reducitur, integra tamen debetur, & quando.

SVMMARIVM.

1 *Dotis promissio contra formam Sixtinæ Constitutionis facta tamen sub reseruatione beneplaciti Papæ, etiam à principio habet implicitam validitatem. Beneplacitum Apostolicum reseruatum si sequatur dat perfectionem contractui numero 1. & 2. vbi vid.*

2 *Beneplacitum Apostolicum incipit non à die datæ, sed à die celebrati contractus, & num. seq.*

3 *Præiudicium tertij vbi non adest beneplacitum Apostolicum retrotrahitur.*

4 *Pœnitentiæ locus esse non potest donec sequatur beneplacitum Apostolicum in contractu reseruatum. Actio ex contractu facto sub reseruatione beneplaciti Apostolici exerceri nequit, quousque beneplacitum non sequatur num. 4.*

5 *Declaratio patris de dote filiæ constituenda quando sufficiat.*

6 *Declaratio secundo loco facta nullius est roboris, si deindè alius contrarius emanauerit.*

7 *Instrumentum, eaque in eo contenta dicuntur per illius vsum approbata.*

8 *Obligatio præcedens per posteriores actus incompatibiles reuocata, nullius est momenti.*

9 *Hæres beneficiatus si est creditor, potest effugere compensationem eius ad quod hæreditario nomine teneretur.*

DECISIO CCLVIII.

DVAS Decisiones in hac causa emanatas, vnam sub 8. Iunij 1643. & alteram sub 8. pariter Iunij 1654. in quibus resolutum fuit dotem constitutam per Octauium Costam Aureliæ eius filiæ in scutis 16. mill. non potuisse per subsequentem apocam ex interuallo factam à parentibus coniugum reduci ad quantitatem scutorum 14. m. duplici fundamento euertere conabatur Philippus Costa hæres dicti Octauij, nempè quia dicta dotis promissio in summa scut. 16. mill. tamquam nimis excessiua, & contra formam Constitutionis Sixtinæ moderatoriæ dotium non fuerit obligatoria, imò ipso Iure nulla, & consequenter antè obtentum beneplacitum Apostolicum licita fuerit illius modificatio. Secundò, quod admisso etiam, vt valida fuerit constitutio dotis in dicta summa scut. 16. mill. eaque reduci non potuerit, nihilominus ex quo Mauritius actor in presenti iudicio est hæres Ioannis Baptistę Aui, qui promisit sub obligatione Camerali, quod Aurelia, & Carolus coniuges non petijssent hoc supplementum scutorum 2. mil. nec vnquam ex hac causa molestassent Octauium Costam dotis promissorem, eiusque successores, ideò Mauritio obstet exceptio *l. vindicantem ff. de euict.* concessa itaque per DD. super istis duabus excitatis difficultatibus noua audientia, illisque hodiè ad trutinam reuocatis, adhuc in aliàs decisis pærsistendum esse censuerunt.

Respectu enim primæ deductæ ex prætensa inualiditate Constitutionis dotis tamquam contra formam à Sixtina Constitutione permissam eam prorsùs corruere visa fuit, quia promissio, seu Constitutio dotis in d. summa scutorum 16. mill. non fuit purè, ac simpliciter facta, sed sub expressa reseruatione beneplaciti Apostolici, seu derogationis dictæ Sixtinæ Constitutioni cum clausula, *Non alias, aliter, nec alio modo,* & ita obligatio non fuit, vt prætendit Costa à principio nulla, sed habuit
1 implicitum Statum † validitatis, adeo vt per superuenientiam beneplaciti Apostolici statim suam receperit perfectionem *gloss. in l. necessario §. quod si pendente vers. si ita res ff. de pericul. & commod. rei vendit. l. si quis viua ff. eod. tit. Bald. & Salicet. in l. 2. C. quando licet ab emptione discedere Dec. in l. pecuniam 36. num. 4. in 2. notab. ff. si cert. pet. Surd. cons. 30. num. 9. libr. 1. Parisius cons. 1. num. 130. lib. 1. Mantic. de tacit. & ambig. libr. 4. tit. 26. num. 17. cum seqq.* Et quidem non ex nunc
2 à die, scilicet, † obtenti beneplaciti, sed ex tunc à die nempè celebrati contractus *Bart. in l. Modestinus 76. in princ. in 2. notab. ff. de solutionib. Mandel. cons. 4. num. 5. in fine, & nu. 51.* quod maximè procedit sine difficultate, quando prout
2 hic, agitur non de † præiudicio tertij, sed ipsorum contrahentium solummodo *Cap. inter dilectos de fid. instrum. Afflict. decis. 286. num. 2. & decis. 135. numer. 12. Grat. discept. forens. cap. 314. numer. 13. & dixit Rota in Romana Cambiorum 4. Iunij 1644. coram Reuerendissimo D. meo Terracinen.*

Neque obstat, quod inter dotis constitutionem, & obtentum beneplacitum Apostolicum intercesserit medio tempore apoca parentum per quam fuit declaratum dotem reuera fuisse scut. 14. mill. tantùm, qua stante declaratione prætenditur fuisse quæsitum tale ius Octauio dotanti, vt non possit in eius præiudicium fieri retrotractio subsecuti beneplaciti Apostolici.

Etenim pro irreleuantia huius obiecti ponderatum fuit, quod ex Constitutione dotis primo loco facta in dicta summa scut. 16. mil. fuit coniugibus ius irreuocabile quæsitum, itaut non potuerint deinde parentes in illorum præiudicium dotem minuere esto quod beneplacitum Apostolicum, sine quo dos in dicta quantitate substinere non poterat reseruatum quidem, sed adhuc obtentum minimè fuisset, quia defectus dicti beneplaciti operabatur quidem, vt obligatio donec illud superuenisset, esset inefficax quoad exercitiũ
4 actionis, † sed non ad effectum, vt pœnitentiæ locum esse posset *Mantic. de tacit. & ambig. lib. 4. tit. 26. num. 17. & 18. & bene confert Text. in auth.*

auth.sed quamuis C.de rei vxoriæ actione, vbi, quod ad hunc effectum sufficit sola declaratio pa-
5 tris de certa dotis † quantitate constituenda *Dec.cons.35.numer.12.14.& seqq. Pascal de patria potestate par.1.cap.4.n.34.& seqq. Rota in rec.decis. 199.n.6.par.6.*

Accedit præterea, quod ijdem parentes, qui dictam apocam firmarunt in præcibus deindè porrectis Pontifici pro obtinendo beneplacito Apostolico, & respectiuè pro habenda derogatione Constitutionis Sixtinæ quantitatem dotis in eadem summa sc.16.m. exposuerunt inserentes vlteriùs tenorē contentorum in Instrumento dotali, ex quo apparet, quod parentes intellexerunt, ac voluerunt primam dotis Constitutionem in omni-
6 bus approbare, † & declarationem secundo loco factam non attendere *Dec. cons.63.sub numer.4.vers.nec obstare, & numer.6. vers.nec obstat, Vrsil.ad Afflict.decis.335.numer.8. à Ponte decis.6. num.4. Rota coram Mantic.decis.57.nu.7.& coram san.me.Gregor.XV.decis.267.num.9.* idque, magis dum eedem partes dicto breui cum Instrumento in illo inserto pluries vsæ fuerunt,
6 ex quo pariter oritur † confessio, & approbatio omnium in eo contentorum, *Rota coram Caualerio decis.26.numer.4. coram Gregor.decision. 238.numer.15. & in recent. decision.242. numer.3. par.2.*

Hinc resultat etiam responsio ad aliud principale obiectum quo præcedentes resolutiones in hac causa captæ potissimum impugnabantur. Nam si partes non obstante dicta apoca declarationis voluerunt persistere in eadem voluntate quoad quantitatem primo loco constitutam, & declaratam frustrà obiicitur, quod Ioannes Baptista de Aste promiserit liberare Octauium Costam, eiusque successores à molestijs, quæ inferri potuissent occasione dictorum scutorum 2. m.
8 quia dicta apoca non est habenda † in consideratione tamquam virtualiter reuocata per posteriores actus cum illa incompatibiles, *l. sed & posteriores ff. de legib.l.cum in plures §. locator horrei ff.locati l.1. in fine ff. de stipulat. seru. l. si vnus §.pactus ne peteret ff.de pactis l.pacta nouissima C.eod.tit. Sufd.decis.195.num.7. & cons.359.n.34. Rota in recent.decis.593. numer.2. & 3. part.4. recent.*

Præterea alia etiam ratione tueri se posse visus fuit Mauritius ab huiusmodi obiecto, & est, quod cum sit hæres beneficiatus Ioannis Baptistæ potest ille tanquam hæres etiam Aureliæ matris declarari creditor Octauij dotan-
9 tis, reiecta compensatione † eius quod alio titulo, & ex alterius persona, scilicet nomine hæreditario Ioannis Baptistæ Aui debetur *Bald.in l.eius num.3.C.de compensat. Graff. de except.cap.16.numer.54.Modern.Lucan.cons.59.numer.29.Grat.discept.forensium cap.948.numer.1.& seqq.& fuit firmatum in secunda decisione huius causæ emanata sub 8.Iunij 1654.coram me §.fin.*

Et ità vtraque parte, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Valentina Pontificalium.

Luna 15.Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Pontificalia, & ornamenta Episcopi ad cultum Diuinum inseruientia, post eius obitum vigore Pianæ Constitutionis ad Ecclesiam spectant, & quæ ad Diuinum, & quæ ad profanum cultum dicantur destinata, hic declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalia vigore Constit. Pij V. post obitum Antistitum spectant ad Ecclesias, quibus ipsi præsidebant.*
2 *Constitutionum Apostolicarum allegare contrarium, vel non usum non præsumitur.*
3 *Clausula*, Sublata, ac decretum irritans, *contrariam obseruantiam infringit.*
4 *Constitutir Pij V. intelligitur de ornamentis, ac bonis ad cuttum Diuinum, & non de profanis, & ad conniuia destinatis.*
5 *Ornamentorum accedentalis vsus infestis, & functionibus solemnioribus, non concludit eorum destinationem ad cultum Diuinum.*
6 *Vsus ad cuius effectum fuit principaliter res parata attenditur.*
7 *Causa facti, & non factum inspicitur.*
8 *Text.in l.final.§.vxori de aur.& argent. legat. declaratur.*
9 *Cultui Diuino res destinatæ in profana vsus, non possunt conuerti.*
10 *Ornamenta quæ, & quomodo dignoscantur ad cultum Diuinum, & profanum destinata.*
11 *Ornamenta, & bona ad cultum Diuinum ordinata pignorari, & obligari non possunt.*

DECISIO CCLIX.

PRAETENDENTE Capitulo Valentino Pontificalia, quibus b.me. Archiepisc. Aliaga tum in publicis, tum in priuatis functionibus vtebatur, dum eidem Ecclesiæ præsidebat. institutū in partibus Iudicium pro illorum consecutione coram sub-Collectore Cameræ Apostolicæ, causaque per appellationem ad Rotam deuoluta, & mihi commissa, dubitaui, An, & quæ bona debeantur, & per DD. responsum fuit, deberi bona inferius exprimenda.

Ratio resolutionis primæ partis educta fuit ex Constitutione sa.mem. Pij V. in ordine 42.
1 Bullar.nou.tom.2. qua cauetur † Pontificalia per obitum Antistitum spectare ad Ecclesias, quibus ipse præficiebant, nec compræhendi sub quibusuis facultatibus testandi, & alias disponendi eis concessis, vt legitur ibi:

Hac nostra perpetuo valitura Constitutione statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod de cætero omnia, & singula ornamenta, & paramenta, ac vasa, nec non Missalia, & Gradualia, ac Cantus firmi, & Musicæ aliÿque quomodolibet nuncupati libri,

libri, & aliæ res sacræ etiam auri, & argenti, ac quæcumque alia bona per quoscumque Patriarcas, Archiepiscopos, Episcopos, &c. ad vsum, & cultum Diuinum, etiam in eorum priuatis ædibus, & Cappellis, vel Oratorijs destinata tempore eorum obitus ex Testamento, vel ab intestato relicta sub quibusuis facultatibus testandi, & alias disponendi minimè comprehenduntur, nec sub appellatione spoliorum, sed ad singulas Ecclesias, in quibus resederint, aut quibus præfuerint, siue quæ alias obtinuerint omninò spectent, & pertineant.

Nec subsistit, quod d. Constitutio non comprehendat Regnum Valentiæ, &c.

Quia exceptuatio in ea non legitur, quatenus verò arguitur ex inobseruantia illius in
2 eodem Regno, † hoc est idem ac allegare, non vsum vel contrarium vsum, quod non permittitur aduersus Constitutiones Apostolicas, vt respondit *Rota coram Buratt. decision. 795. num. 3. ubi Adden. num. 9. coram Caualer. decis. 77. num. 3. & seq. decis. 85. num. 1. cum seq. ac dec. 91. num. 9. ac coram bon. me. Merlin. decis. 814. numer. 4. & seq.* stante presertim clausula, † *Sublata, ac decreto irritanti*, ex quibus contraria quæuis obseruantia infringitur *Buratt. d. decis. 795. nu. 2. in fine Merlin. decis. 637. num. 15. & d. decisione 14. num. 6.*

4 Quo verò ad secundam† partem DD. dixerunt deberi illa ornamenta aliaque bona ad cultum Diuinum destinata, quæ seruabantur sub custodia Cappellani Vestiarij maioris, adnotata in *Sum. executorum num. 2.* non autem ea quæ existebant pænes ab argento euario vulgò, Credentiere, descripta in eodem *Sum. num. 3. 4. & 5.* quæ ad conuiuia, aliosque profanos vsus erant parata, quia de illis, non de istis loquitur eadem Constitutio, vt obscurè habetur ex verbis supra relatis, ibi, *Omnia, & singula ornamenta, & paramenta, ac vasa, etiam auri, & argenti, & quæcumque alia bona ad cultum Diuinum, &c. destinata.*

Non obstat, quod Archiepiscopus eis quoque vti consueuerit in functionibus Ecclesiasticis.

5 Quia vsus † huiusmodi, vtpotè accidentalis ad maiorem, scilicet, ornatum, ac agendos solemniores dies festiuos non concludit destinationem ad cultum Diuinum, nec proindè comprehensionem in dicta Constitutione, vt in specie firmant *Nauar. de spol. Clerico. §. 8. sub num. 4. versic. qua ratione Hieron. Mainat. de spol. seu fruct. inescat. num. 326. inter tractat. de spol. Azo. institut. moral. part. 2. lib. 8. cap. 3. quæst. 7. in fine, vers. non item, Bonacc. de contrac. tom. 2. disputat. 3. quæst. vlt. puncto 2. §. 3. nu. 8. Carolus Marant. controu. iur. par. 2. respons. 15. per tot. Riccar. in prax. resol. 425. num. 3. par. 3. Io. Bapt. Scort de Societ. Iesu in select. Summ. Pontific. Constit. Epith. 98. theor. 242. in fine,*
6 *vers. licet neque.* † Ad hunc enim effectum debet attendi, ad quod res principaliter fuit parata, non ad quod secundario, & ex euidenti conuertitur, vt respondit *S. C. in l. ex facto 35. §. rer. Italicar. ff. de hæred. instit. Bart. in lege quamuis 28. num. 1. ff. de aur. & argent. legat. Roman. cons. 5.*
7 *num. 3.* nec factum ipsum, † sed causa facti inspicitur, quæ fuit vt res ipsæ in vsus profanos non in Diuinos extarent *l. verum 40. ff. de furt. glos. in cap. & si Christus verb. ex causa de iur. iur. in c. vniuersitatis 24. in verb. subesset de sententijs excommunicat. & in c. intelligentia verb. ex causa de verb. signif. Crauett. cons. 201. num. 25. cons. 253. num. 2. & cons. 319. numer. 7. Marant. d. rescript. 15. nu. 7. & seq.*

8 Neque aduersatur † *Text. in l. fin. §. vxori ff. de aur. & argent. legat.* vbi dicitur in legato rerum balnearium etiam argentum festiuis diebus vsitatum contineri, quia in eo textu supponitur argentum esse balneare, ratio dubitandi fuit, quia duplicis erat speciei aliud quotidianum, ibi, *Quæsitum est, an, & id argentum quo diebus festiuis in balneo consueuit ubi legato cedatur, &c.* hinc verò negatur bona esse ad cultum Diuinum destinata.

Gratisque asseritur, quod fuerint generaliter parata ad vsum Diuinum, secundario au-
9 tem ad vsum profanum, † tum quia res ad cultum Diuinum destinatæ non possunt in profanos vsus conuerti, & in specie aduertit *Scort. in select. Summ. Pontif. constitut. de Epith. 93. theorem 242. post med. versic. solum enim significat.*

10 Tum quia contrarium † conuincitur ex frequentiori vsu in profanis, & ex qualitate loci in quo seruabantur, ac persona custodis, & custo... prorsùs distinctis, ac separatis à loco, & cultum Diuinum de rerum destinatarum ad cultum Diuinum *d. Summario numer. 5.* Hinc enim apparet quo animo fuerint principaliter parata, qui in destinatione potissimum est attenden. ad *Text. in d. l. ex facto 35. §. rerum Italicarum ff. de hæred. instit. Rota coram Card. Seraph. dec. 594. n. 22. Marant. d. respons. 15. n. 9. par. 2.*

Cessatque difficultas, quia ex Testibus in eodem *Sum.* relatis sub *num. 6.* constat bona predicta pluries fuisse oppignorata pro indi-
11 gentijs domus Archiepiscopi † ob quam sanè causam obliquari non potuissent, si ad cultum Diuinum fuissent destinatæ iuxta *Text. in cap. 12. quæst. 1. & in concordantibus alleg. per Rodoan. de reb. Eccles. non alien. in rubric. de caus. pietat. fol. mihi 137.*

Atque ita fuit resolutum, vtraque parte informante, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Beneficiat. S. Petri.

Veneris 15. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Fructuum restitutione agitur, & præcipuè Beneficij, quod ea debetur à die motæ litis, quotiescunque illi fuerunt à violento possessore percepti, imò etiam ipsæ distributiones quotidianæ, constito, quod legitimè prouisus ad interessendum, & inseruiendum fuit impeditus.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fructus à die motæ litis exacti sunt restituendi.*
2 *Commissio in Rota cum citatione ad dicendum contra habetur loco libelli.*
3 *Fructus in iudicio interdicti retinendæ possessionis à die eius introductionis reficiuntur.*
4 *Et hoc procedit in omnibus interdictis.*
5 *Fructuum liquidatio in possessorijs, sumi debet à die contestatæ litis.*
6 *Possessor violentus fructus restituit perceptos etiam ante motam litem.*
7 *Spolium ex citationis defectu committitur.*
8 *Iudiciale à violento non differt dum iniustè, & nulliter fuit processum.*
9 *Aequiparatur spolio commisso à priuato.*
10 *Maximè si processum fuit ad partis instantiam.*
11 *Possessio in vim prouisionis Apostolicæ motu proprio traditæ capta, sufficit etiam absque partis citatione.*
12 *Clausula,* Amoto exindè quolibet detentore, *facit executorem de mero mixtum.*
13 *Quicquid sit si possessio est vacans.*
14 *Distributiones quotidianæ interessentibus dantur ratione actualis seruitii.*
15 *Residere impeditus sibi imputare non debet negligentia.*
16 *Impedimentum iacturam impedito inferre non debet cum impedientis locupletatione.*
17 *Impedimento ex partis culpa proueniente fructus non sunt restituendi.*
18 *Distributiones quotidianæ fructuum appellatione non veniunt.*
19 *Fructus beneficii in solis distributionibus consistentes debent restitui.*
20 *Distributiones etiam quotidianas restituere tenetur vitiosus acceptator.*
21 *Fructus in mandato de manutenendo prius restituuntur, etiam non facta de illis mentione, & numer.24.*
22 *Manuteneri petens fructus quoque petijsse censetur.*
23 *Clausula,* Sine præiudicio mandati de manutenendo, *etiam fructus comprahendit.*
25 *Fructus non consumpti, licet à bonæ fidei possessore percepti semper restituuntur.*
26 *Liber Capituli, & illius depositarij fructuum perceptionem, & quantitatem probat.*
27 *ex Quietantia recepti certitudo deducitur.*
28 *Pensio est onus reale, & sequitur fructus à quocumq; percipiantur.*

DECISIO CCLX.

CONCESSO præuijs duabus Decisionibus Antonio Rotæ mandato de manutenendo in possessione controuersi Beneficiatus sibi ab Eminentissimo D. Cardinali Archipresbytero collati, ac executioni demandato, institit subindè Antonius fructus per Io. Bernardinum Frisonum prouisum Apostolicum perceptos sibi restitui, ad quem effectum dedi dubium, An, & qui fructus deberentur, & omnes receptos, ac pænes depositarium existentes deberi, fuit per Dominos resolutum.

Qui tempore exactionum distingnentes in
1 primis absque vllo dubio † consueuerunt restituenda esse scuta 347.69.4. post motam litem exacta, quæ cœpta fuit die 27. Aprilis 1654. vt constat ex commissione causæ cum
2 citatione partis ad dicen. † contra illam mihi directa, quæ in Rota est loco libelli *Felin. in cap. ad audientiam il 2. numer. 12. post med. vers. quod non sit opus de rescript. Acchill. de Grass. decis. 1. numer. 6. de iudic. Rota in Bononien. bonorum 26. Febr. 1649. §. fieri autem debet coram Eminentissimo D. Cardinali Otthobono.* Nam cum ab Antonio antiquo possessore intentatum fuerit interdictum retinendæ possessionis, & petitum mandatum de manutenendo, † ab ipsa introducti
3 Iudicij, & petitionis die fructus veniunt resti-
4 tuendi, † iuxtà naturam interdictorum *l. 3. ff. de interdict. & notat Faber. in §. retinendæ numer. 14. vers. item fructus instit. eodem tit. Rota coram Cardinale Seraph. decis. 835. Caualer. decision. 499. Buratt. decis. 184. in rec. decis. 666. part. 2. & apud Modern. de manut. dec. 317. ubiq. nu. 1.*

Posteà verò deueniendo ad fructus antè motam litem habitos ad scuta 89.21.1. ascen-
5 dentes idem putarunt, † quia licet in remedijs possessorijs initium liquidationis fructuum sumi debeat à die litis contestatæ *l. certum C. de rei vendic. l. 2. C. de fructibus, & lit. expens. l. sed, & si l. 28. §. si stante, ubi glos. & Bart. ff. de pet. hæred. Gratian. discept. forens. cap. 206. n. 14. Caputaquen. dec. 27 num. 1. par. 2. sa. me. Gregor. decis. 74. num. 1. Seraph. d. decis. 835. num. 2. & in recent. decis. 740. numer. 3. part. 4. tom. 3.* Attamen regula fallit, & fieri solet condemnatio ad fructus etiam antè introductam litem, vbi fuit commissum spolium, cum vi expulsiua, violenta, & attentata. Tunc
6 enim possessor, † qui fructus recepit dicitur constitutus in mala fide, vt nullo modo valeat illos lucrari, sed debentur primo possessori expulso ab ipso initio, & violenta eiectione *l. is qui in puteum 11. §. quod ait Prætor ff. quod vi, aut clam l. 1. §. ex die ff. de vi, & vi armata, gloss. & Bart. in d. l. 3. ff de interdict. Grat. d. cap. 206. num. 15. Rota coram Coccino dec. 439. num. 1. & in recent. decis. 187. num. 17. par. 7. & post Modern. de subhast. decis. 96. num. 2. & dec. 100. num. 4. & seq. & in Romana Domorum 26. Iunij 1646. §. non autem coram bo. me. Bichio, & in Romana Domorum in Burgo 12. Nouembris 1649. §. . . . . coram D. Card. Otthobono §. neque obstat quod versemur.*

Et in hoc casu nos versari ex eo apertè constare dicebatur, quia Io. Bernardinus assequutus fuit possessionem Beneficiatus de manu exequutorum, Antonio illius possessore nullatenus citato, quod nunquam fuit controuersum, & constabat ex ipsa possessione data in *Summario dicti Antonij num. 3.* ob cuius
7 citationis defectum proculdubio † commissum fuit spolium *l. final. C. si per vim vel alio modo cap. licet Episcopus 28. de præben. in 6. san me. Gregor. XV. decis. 46. num. 7. decis. 105. num. 5. & 6. & decis. 500. num. 5. Buratt. decis. 731. num. 3. & in rec. decis. 584. num. 2. & seqq. part. 2.* quod quan-
8 tumuis Iudiciale à violento, † tamen non differt, dum nulliter, & iniustè processit parte non audita ad *Text. in l. memineris 6. C. unde vi cap.*

cap.ex insinuatione 43.de procurat. Felin.in cap. di-
lectus 26.il 1.sub numer.1.de rescript.& in cap.cum
causa 22.num.2.& 3.de offic.deleg. Abb.in cap.con-
querente 7.num.8.de restitut.spoliat. Surd.cons.189.
num.30. Gratian.discept.734.numer.6. Rota coram
Card.Caualerio decis.539.num.1. & in recen.decis.
224.num.5.vers.& ideo quamuis par.2.& dec.117.
num.2.& 3.par.4.tom. ∴ Et æquiparatur spolio
9 non minus,†ac si fuisset commissum à priua-
to, qui carens iurisdictione possessorem deie-
cisset gloss.in cap.in summa 3. qu.1. Abb.in d.cap.
conquerente,& ibi Bero.nu.7.Roland.à Valle cons.6.
num.12.lib.2.Surd.d.cons.189.num.30. Menoch.de
recuper.possess.remed.8.num.8.Rota dec.278.numer.
10 fin.par.5.recen. † Maximè, quia non proces-
serunt ex se, sed ad ipsius Frisoni instantiam,
vndè fit, vt ipse, non illi dicantur spoliasse,
Dec.cons.125.num.3. Gratian.in citata discept.734.
n.11. Benintend.dec.93.numer.8. Caualer.in eadem
decis.539.num.9.& decis.54.num.3. post Mungil.de
subhastat.& in Meleuitana Territorij 26.Iun.1651.
§.idque etiam vers.Iudex enim coram R. P. D. meo
Cerro.

Nec valet responsio, quod executiones
11 processerunt,†& possessionem tradiderunt in
vim prouisionis Apostolicæ motu proprio
concessę, quod sufficit pro iustificatione de-
creti super executione, & possessione emanati
absque alia partis citatione. Quoniam cate-
nus à Pontifice fuit de Beneficiatu prouisus
Frisonus, quatenus credidit, & supposuit il-
lum tunc temporis esse vacantem, vt apertis-
simè colligitur ex ipsius prouisionis lectura,
ibi, Vacauerit, & vacet ad præsens, &c. Summario
Antonij num.2. & nihilominus cum fuerit ad-
12 iecta clausula,† Amoto exindè quolibet detentore,
tenebantur executiores litterarum desuper
expeditarum, Antonium legitimum,& ante-
riorem possessorem citare, quia clausula prę-
dicta vti concepta per ablatiuum absolutum
inducit conditionem, & facit executionem
de mero mixtum, vt debeat assumere partes
Iudicis, & ad cognitionem causæ procedere,
seruato Iuris ordine, ac possessorem, in cuius
præiudicium gratia tendit vocare cap. exhibita
19.de Iudic. Felin.in cap.de cætero 5.numer.9.de re
iudic.& in cap.fin.nu.24. de præsumpt. Rota apud bo.
me. Coccin.dec.113.numer.5. & coram eodem decis.
142.num.7.part.5.recent. Card.Caualer.decis.278.
num.8.& 478.n.5.Duran.decis.437.num.3.Seraph.
decis.1056.numer.2.& post Marchesan. de commiss.
par.1.fol.1340.num.3. quicquid esset, si posses-
13 sio Beneficij esset vacans,† eo enim casu exe-
quutor neminem citare tenetur, vt explicat
Garz.de benefic.par.6.cap.2.numer.141. Rota decis.
333.n.2.par.4,tom.2.recent.& in Treueren. Archi-
diaconatus 13.Ian.1644. §. & hinc coram R.P.D.
meo Cerro.

Neque visum fuit subsistere, quod Anto-
nius non possit hos fructus prætendere, eo
quia consistunt pro maiori parte in quotidia-
14 nis distributionibus † dari solitis præsenti-
bus, & recitationi officiorum in Choro in-
teressentibus, sed lucratus fuit ipse Frisonus
ratione actualis seruitij Ecclesiæ pręstiti cap.
licet vobis 32. & ibi glos. de præbend. cap. vnico de
Cleric.non resid.in 6.Clem.ac ij 2.de ætate,& qualit.
quia obiectum pænitus remouetur cum ex
15 prædicta facti serie † deprehendatur per An-
tonium non stetisse quin resideret,& Diuinis
officijs vt anteà solitus erat interesset,sed coa-
ctus fuit se à Choro, & ab illis abstinere ex
facto ipsius Io.Bernardini, qui in dicta posses-
sione se intrusit, & vexauit, nullaque alia po-
tuit hac vexatione sublata considerari negli-
16 gentia in residendo. † Impedimentum enim
non debet iacturam inferre impedito cum
locupletatione, & commodo impedientis, vt
in istis terminis dixerunt Gratian.disceptat.591.
num.34.& 35. Rota coram Seraphino decis. 1098.
num.4.& 5.& bo.me.Merlin. decis.762. num.3. &
in puncto redditum Clericatus Basilicæ Sancti Petri
respondit Rota in decis.628.numer.15.par.4. tom.3.
17 recent. In tantum vt neque† possit huiusmo-
di fructuum restitutio retardari, quamuis
non præcesserit protestatio,quæ in eo tantum
casu requiritur, quo aliundè, quam ex partis
culpa emanauerit impedimentum, vt distin-
xit Rota coram Puteo decis.373.num.5.lib.1.in cor-
rectis,Gonzal.ad reg.8.Cancell. §. 7. probemiali sub
numer.161. vers.4.limita Gratian.d.cap.591.n.41.
Rota d.decis.628.num.16.par.4.tom.3.recen.Coccin.
decis.21.in fine, Adden.ad Buratt.decis.644.num.11
& 12.& alij relati per Modern.Auenion.quæst.bene-
fic.par.2.cap.1.§.9.n.39.
18 Non obstat, † quod appellatione fructuum
non veniunt distributiones quotidianæ Cæsar.
de Grass.decis.5.de præbend. Cassador.decis.6.& tot.
tit.& d.vnica n.1.de Cleric.non resid.& fuit dictum
in Romana pensionis 23.Maij 1644.coram R. P. D.
meo Meltio, & hinc non teneatur Frisonus ad
dd. distributionum restitutionem Decian.cons.
43.num.16.lib.1. Boer.decis.340. num.4. Nam
pro resolutione obiecti duplex afferebatur li-
mitatio, altera, vt non procedat conclusio,
19 quando fructus † Beneficij in solis distribu-
tionibus, vt hic, consistunt, qui singulariter
cuilibet certo anni tempore diuiduntur, illi
enim dicuntur fructus,& distributiones gros-
sæ, & loco fructuum Beneficij habentur gloss.
fin.in verbo plus dico in cap. vnico, & ibi Prob. ad
Monach.num.6.de Cleric.non resident.Felin.cons.18.
n.6.vers.modo ijs Goozal.d.§.7. probemiali nu.158.
& 159.Barbos.de iur.vniuers.Eccles. libr.3.cap.18.
num.11. Rota coram Puteo decis.365.num.4. in no-
uis,& dec.449.n.10.par.2.rec. & in terminis Ca-
nonicatuum,& Beneficiatuum Basilicę Prin-
cipis Apostolorum, & duarum aliarum de
Vrbe coram Vrgellen.decis.285.num.95.& 99.&
decis.411.numer.7.& 8. Altera vt minus locum
habeat fauorem vitiosi occupatoris,qui nè ex
propria culpa commodum sentiat, & cum
detrimento legitimi possessoris, & iniusto il-
lius facto à distributionum perceptione ex-
clusi contra Iuris, & æquitatis rationem illas
20 lucretur, † omnes distributiones quotidianæ
sub fructuum appellatione restituere tenetur,
etiam nulla præcedente protestatione Gonzal.
in citat.§.probemiali,& d.num.161.& latè firmauit
Rota in Oriolen.Decanatus 1. Iulij 1648. coram E-
minentissimo D.Cardinali Corrado, §. quia cum ille,
vers.comprehensis etiã Add.ad Burat.d.dec.694.n.12.
Po-

Postremum verò obiectum horum fructuum restitutio saltem non sit modò facienda, sed in fine litis, dum illi non fuerunt specialiter comprehensi in mandato de manutenendo, sed in sententia super petitorio lata, cuius effectus remanet suspensus per appellationem ab ea interpositam, pariter visum fuit
21 cessare, † quia in mandato de manutenendo veniunt prius ex natura ipsius remedij, vti
22 pars, & commodum † possessionis, vndè petens in illa manuteneri censetur etiam petijsse fructus, etiam dum signatura Iustitiæ per
23 Frisonum adita,† rescripsit clausula, *Sine præiudicio mandati de manutenendo*, intelligitur idem etiam rescripsisse quoad fructus comprehensos in possessione tanquam vnum ex effectibus illius, sicque restitui debent ab ea die qua
24 quis est manutenendus † tametsi de illis nulla fuerit facta mentio in mandato ad *Text. in d.l.3.vbi Bartol.ff.de interdict. Bald.in rubrica numero 1.C.de fruct.& lit.expens. Iason.in §.omnium in fine instit.de act.Surd.cons.293.num.15. Modern.de manut.obseru.74.num.14.Rota post eundem decis.17.num.3.& penes bo.me.Merlin. decis.366.num.5.& in Bonon.bonorum 26.Februarij 1649.coram D.Card.Ottbobono §.nec obstare potest.*

Respectu denique fructuum non exactorum, & pænes depositarium existentium minorem Domini habuerunt difficultatē, quan-
25 doquidem vbi fructus † non sunt consumpti, sed extant, licet percepti à bonæ fidei possessore, ex quibus locupletio fieret, semper debent restitui *l.item veniunt 22.§.præter hæc vers.eos autem ff. de pen.hæred. Bart. in l.ex diuerso num.7.ff.eodem, Couar.variar.resol.lib.1.cap.3.n.6.cum alijs fusè cumulatis in decis.663. numer.138.& seqq.*

Quod autem fructus percepti ad quantitatem scutor.436.91. vt suprà expressam ascendant clarè constat ex partitis extractis à libro
26 Capitulari,† & illius depositarij,vbi sunt adnotatæ portiones cuiuscumque Beneficiato, & signanter ipsi Frisono solutę cum quietan-
27 tijs ibi insertis, † ex quibus resultat certitudo receptorum per ipsum tempore retentionis Beneficiatus, vt ad effectum liquidationis fructuum firmant *Cæs.de Graff.decis.5. num.5. de restitut.spoliat.Rota coram Andrea decis.52. num.3. Duran.dec.133.num.12.& apud Merlin. decis.762. num.4.*

Cæterum cum Beneficiatus reperiatur grauatus certa annua pensione, & ex eisdem partitis extractis appareat vltrà dictam summam pecuniarum ad manus Frisoni peruentam; Pensionarium habuisse à prædicto depositario Capituli in diuersis vicibus scuta 536. 19. Domini in dictis scu.436.91. à Frisono receptis, & restituendis hanc quantitatem non comprehenderunt, quā, & quamcumq; aliam quæ docebitur in actis legitimè soluta in prædictam causam pensionis decursæ vsque ad diem 17. Augusti 1656. quo mandatum Rotale super manutentione fuit exequutum, voluerunt esse accepto ferendam, cum pensio
28 sit onus reale † cohærens Beneficio,& sequitur fructus à quocumque percipiantur *cap. si quis Laycus 16.quæst.1.Rota coram Gregor.dec.507 num.1.apud Duran.decis.67.num.18. & in rec.dec.176.n.3.& dec.291.num.2.par.2.dec.407.numer.2.par.2.*

Et ità decisum vtraque parte Informante.

R. P. D. PRIOLO.

Sulmonen. Iuris amouendi Cappellanos.

Ven. 15.Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Materia dum sapit dolum, & delictum tunc ad eius probationem, quid requiratur. Ad attentatorum probationem vt concedatur remissoria, fumus exclusionis calumniæ debet esse magnus. Expensæ magnæ non sunt fugiendæ in probatione attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *Dolum, vel delictum, quando aliqua materia sapit tunc plena, & exacta probatio requiritur.*
2 *Attentata, dum litigatur in Rota regulariter debent iustificari in Curia, nec est locus remissoriæ.*
3 *Limitatur tamen id, nisi simus in longissimis partibus, & hoc ad euitandas maximas expensas.*
4 *in Attentatorum materia, vt detur remissoria, cessare omninò debet suspicio calumniæ, ex quo detur magnus fumus articulatæ materiæ attentatorum.*
5 *Sulmonæ Ciuitas distat ab Vrbe Romana per nonaginta milliaria.*
6 *Attentatorum probatio intra quale tempus benè fieri potuerit, & in quo casu.*
7 *in Obiectiua materia, quando petitur remissoria fumus exclusionis calumniæ, talis esse debet vt faciat semiplenam probationem.*
8 *ad Calumniam excludendam dum sumus in petitione, & materia est obiectiua, tunc non admittuntur Testes nulliter examinati, quidquid sit in alia materia.*
9 *Causa aliqua, aliud est, quod pendeat in Rota, & aliud si adsit in aliqua Congregatione, sed in abstracto fuit posita in Rota.*

Et hoc ad effectum vt habeatur votum Rotæ.

DECISIO CCLXI.

FVIT resolutum non constare de attentatis, nec esse dandam remissoriam. Ratio primæ partis resolutionis fuit, quia super amotione Cappellanorum sine causa,quę prætenditur attentata, nulla penitus datur iustificatio, quam tamen in hac materia, quæ
1 sapit dolum, † ac delictum Rota plenam, & exactam requirit, vt fuit dictum in *decis. 411. num.1.par.2.rec. penes Mantic.decis.167. numer.4. Merl.dec.334.num.1.& in Comen.Iurispatr.9.Iunij 1655. coram Me.*

Secundæ vero partis ea fuit ratio, quia regulariter attentata debent iustificari in Curia,

nec datur facultas illa probandi ad partes per
viam remissoriæ, vt dixit *Rota decis. 7. & decis.
35. de probat. ac decis. 10. num. 2. de appellat. in antiq.
Cassador. dec. 4. num. 1. de dilat. & coram Buratt. de-
cis. 4. num. 4.*

Et licet Regula limitetur quando Testes
3 commorantur † in remotissimis regionibus,
itaut sine maximo incommodo, ac dispendio
ad locum iudicij adduci non possint iuxta
tradita per *Menoch. de recuper. possess. remed. 15.
quæst. 25. num. 346. cum seqq. Lancell. de attent. par. 3
cap. 29. numer. 131. & seqq.* Vel quando cesset
4 omninò suspicio † calumniæ ex quo detur
magnus fumus materiæ articulatæ, vt dixit
*Rota penes Cassador. d. decis. 4. sub num. 2. de dilat. &
decis. 5. numer. 6. de sequestr. possess. & fruct. cum alijs
per Add. ad Buratt. d. decision. 4. sub numer. 11. vers.
vel saltem.*

Neutra tamen limitatio applicatur casui
5 nostro; non † prima quia Ciuitas Sulmonæ
distat ab Vrbe solum per nonaginta milliaria,
vt admittunt Informantes pro Cappellanis,
vndè Testes poterant sine maximo incom-
modo, ac dispendio ad Curiam adduci, sicuti
adduxit ac examinari curauit altera pars su-
per negotio principali; nihil obstante impe-
dimento Contagij cum à die quo attentata
6 commissa † prætenduntur vsque ad superue-
nientiam dicti impedimenti tresdecim men-
ses intercesserint, quibus commodè fieri po-
terat huiusmodi probatio, prout alia exad-
uerso facta fuit.

Minus applicatur secunda, quia non datur
aliquis fumus calumniam excludens, qui in
7 materia † obiectiua (prout hæc) debet esse
talis, vt faciat semiplenam probationem *Rot.
penes Verall. decis. 62. numer. 1. par. 3. & decis. 687.
num. 3. par. 3. libr. 3. diuers. ac dec. 302. numer. 14. &
seq. par. 5. recent. coram Penia decis. 256. num. 2. cum
seq. ac decision. 344. numer. 2. & in Cremonen. Paro-
chialis 15. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Cerro, §.
& licet, &c.* vbi pro fumo ad excludendam
8 calumniam non † fuerunt admissi Testes nul-
liter examinati, qui in alijs materijs regulari-
ter solent admitti.

Et in hanc sententiam eo libentius DD. in-
clinarunt, quia hæc causa non pendet in Ro-
ta, sed in Sacra Congregatione Episcoporum,
& Regularium, quæ iuxta Commissionem
san. mem. Innocentij X. Rotam consuluit in
9 abstracto super † articulo amotionis Cappel-
lanorum, super quo proposito dubio die
16. Ianuarij 1654. coram bon. mem. Bi-
chio non fuit capta resolutio. Quare dis-
cussio attentatorum, de qua nunc agitur, spe-
ctat ad eandem Sac. Congregationem, vt vi-
dentur agnouisse ipsimet Cappellani dum ad
eam primo loco super eisdem attentatis re-
cursum habuerunt, & à D. Secretario obti-
nuerunt litteram missiuam Vicario Genera-
li, vt ad aliquam prouisionem deueniret eo-
rum *Summ. num. 5.*

Et ita decisum vtraque parte informante.

R. P. D. BEVILAQVA.

Amerina Successionis.

Vener. 22. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Hæres creditor Testatoris, alio cohæredi im-
missionem petenti, illam nullatenus potest
impedire, & quando.

SVMMARIVM.

1 *Retentio non datur vbi creditum non est certum, &
liquidum, & num. seqq.*
2 *Creditum quando non dicatur certum.*
3 *Compensatio crediti fit cum fructibus perceptis post
motam litem.*
4 *Creditum effectum illiquidum per receptionem fru-
ctuum post motam litem, non impedit immissio-
nem.*
5 *Retentio datur creditori si pro causa sui crediti bo-
na ad eum peruenerunt, secùs autem si ex alia di-
uersa.*
6 *Decisiones sunt supponendæ in alijs disputationibus,
nec reuocantur nisi sæpè partes super illis parti-
culariter audiantur.*

DECISIO CCLXII.

DVM in hac causa sub die 15. Maij 1656.
quęreretur in Monasterio Sancti Ste-
phani de Ameria ex persona Mariæ Hiero-
nymę Monialis, ibi professę danda esset im-
missio in bonis liberis Antonij fratris; Ca-
therina communis soror opposuit retentio-
nem pro diuersis creditis, & solationibus fa-
ctis; sed Rota immissionem pro medietate
bonorum concedendam esse respondit, &
quod de retentione particulariter videretur,
super qua assumpta hodie disputatione, illam
non competere fuit resolutum.

Quia ad effectum, vt sit locus retentioni,
opus est quod creditum, pro quo prætenditur
sit certum, & liquidum in substantia, & quan-
1 titate, † alias enim si tale non est, & aliquam
patiatur controuersiam, non intrat retentio
*DD. in l. vnica 6. de compensat. Surd. decis. 46. in fin.
Rot. dec. 559. num. 3. & 9. & decis. 679. nu. 1. part. 1.
rec. dec. 433. num. 2. par. 2. dec. 743. n. 11. part. 3. decis.
117. n. 19. par. 4. tom. 2. & dec. 411. num. 34. part. 5.
coram sa. me. Gregorio decis. 254. num. 3. Buratt. dec.
160. numer. 14. Cardinal. Caual. decis. 539. numer. 5.
& 6.*

Huiusmodi autem visa non sunt credita
per d. Catherinam adducta, nam de pluribus
non dabatur sufficiens iustificatio, alia verò
multa soluta apparebant à quondam Cansac-
co, non autem ab ipsa Catherina, vt patebat
ex octaua, nona, decima, decimanona, vige-
sima prima, & vigesima quarta † partitis in
2 calculo contentis, † vndè certè procul dubio
dici non possunt credita, vt requiritur ex su-
periùs allegatis, & dixit etiam *Rota in dec. 130.
num. 8. apud Zacch. de oblig. Cam. & dec. 151. nu. 5.
apud Moder. Foroliuien. de pignor. & hypoth.* Præ-

Præterea vbi credita essent omnia iustificata, adhuc turbida, & illiquida remanent, cum enim Catherina fuerit vsque, & de anno 1644. immissa in possessionem bonorum hereditariorum Antonij, quorum restitutionem modo Monasterium petit, & ab indè citrà lite pendente omnes fructus perceperit intrat proindè exceptio, quod credita aut fuerunt
3 extincta † per compensationem cum dd. fructibus faciendam *Ruin. cons.135.num.10. lib.3. Socin. Iun.cons.136.num.1. lib.1. cum alys relatis in decis.312.num.4. & 5. coram bo. me. Merlino*, aut adeo diminuta, & effecta illiquida, vt nisi
4 iterum liquidentur, † non valeat affirmari de illis constare ad finem impediendi immissionem Monasterij *Paris.cons.25.num.65.lib.2. Rota d.decis.433.num.4.par.2. decis.77. numer.15. decis.391.num.6.& d.decis.411.num.27. par.5.rec. apud Duran.decis.113.nu.7. Caual.decis.539.nu.5. decis.647.num.59.post Modern.Perusin.de manut.& in Bononien. fideicom. de Pancaldis 21. Iunij 1649. §.præterea coram bo.me. Peutingerio.*

Ex alio etiam dicebatur retentionem non competere Catherinæ, quoniam bona de quibus agitur non fuerunt sibi adiudicata pro hisce creditis, sed ex causa successionis, quam sola prætendebat in bonis Antonij ab intestato defuncti, quo casu non potest illa retinere, quamuis vera, & realia essent cre-
5 dita, ex quo † retentio datur creditori, quando bona ad eum perueniunt ex eadem causa illius crediti, pro quo vult retinere secus si ex causa diuersa iuxtà distinctionem *Bart. in l.si non sortem 26. §.centum num.8. Bald. in fin. Castr. n.5.ff.de condit.indebit.Negusant.de pignor.4.memb. §.primo num.4. & decis.543.num.3. Bur.dec.449. num.3.& in citdta decis.411.num.23. par.5.rec. & post Mangil.de subhast.decis.54.num.5.*

Non obstat, quod bona ex quibus fuerunt percepti fructus proueniant ex fideicommisso Archimandritæ Messaneń purificato ad fauorem ipsius Catherinæ iuxtà antecedentes resolutiones, & sententias promulgatas, ideo ipsa illos fecit suos nec sunt restituendi, vel cum creditis modo debitis compensandi, si quidem iam fuit resolutum in vltima *decis. sub die 15.May ædita*, bona ista esse libera Antonij, & successionem in illis equalitèr ad eandem Catherinam, & Monasterium spectare, quæ decisio secundum stylum Tribunalis in hac noua disputatione est supponenda, & non
6 potest in † dubium reuocari, nisi partibus denuò super ibi decisis auditis reuideatur, vt responsum fuit *coram bo. me. Buratt. decis.596. num.2.decis.857.num.4.& in decis.604.nu.4.par.5 & in Rom. Census 28. Apr. 1653. coram R.P.D. meo Cerro, & in alijs sæpe.*

Et ità vtraque &c.

Decisio ista in hac eadem causa emanata sub die 15 Maij 1656. coram eodem R.P.D. Beuilaqua est supra hac Parte XII. Recent. decis.168.

R. P. D. VEROSPIO.

Romana prætensæ Filiationis.

Ven. 22. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

De probatione filiationis in hac decisione tractatur ad differentiam probationum, quæ in petitorio requiruntur, & aliarum probationum, quæ in iudicio super præstatione alimentorum admittuntur.

SVMMARIVM.

1 *Filij nati ex prostituta muliere vulgo concepti censentur, nec certum patrem assumunt.*
2 *Carnalitèr cognoscens mulierem prostitutam, non exinde Pater filij istius mulieris dici potest.*
Sexagenarius generare non posse præsumitur nu.2.
3 *Filius natus ex muliere cum qua plures comercium habebant quem patrem agnoscat vide in nu.3.*
4 *Actus filiales contra agnoscentem eiusque hæredes quasi possessionem filiationis inducunt, sed vide num.seqq. vbi limitatur.*
6 *Confessio patris plurimum infert ad probationem filiationis.*
7 *Filiationis quasi possessio ex tractatu, & denominatione desumpta in decisorio non suffragatur.*
8 *Coniecturæ in contrarium eo magis excludunt quasi possessionem filiationis in decisorio.*
9 *Probationes leuiores requiruntur in præstatione alimentorum lite pendente.*
10 *Descriptio filiationis in libro baptismi si iussu patris non probatur expleta non suffragatur in petitorio.*
11 *Senes septuagenarij aliquando prolem suscipiunt, intellige, vt num.seq.*
12 *de raro Contingentia non habentur in consideratione in iudicijs.*
Naturalia, & quæ secundum naturæ cursum procedunt in iudicijs seruantur nu.12.
13 *Filius potius præsumitur ex iuuene, quam ex sene progenitus, & sup. nu.3. cum antecedentibus, & seqq.*
14 *Filiatio eo magis plene, & concludentèr probari debet, si illa ex viro sene prætenditur.*
15 *Filiatio in petitorio plenario si non plene probatur, excluditur, & alimenta denegantur.*

DECISIO CCLXIII.

LITE in hoc Sac. Auditorio instituta, atque vertente inter Mattheum, & Eugeniam agentes pro alimentorum præstatione in bonis q. Io: Baptistæ Veralli Marchionis Castri Viscardi prætensi eorum Patris naturalis aduersus Dominam Marchionissam Mariam eiusdem Io: Baptistæ filiam legitimam, & naturalem necnon beneficiatam ab intestato hæredem, post habitas plures hinc inde probationes dubitaui, an filiatio Matthei, & Eugeniæ sufficienti probationum genere concludatur; & in negatiuam post causam bis propositam hodie DD. Iuere sententiam: siquidem constat ex Testibus pro parte Marchio-

chionissæ productis, Angelam Matthei, & Eu-
geniæ matrem Io: Iacobo Ferrario, florida
tunc fruenti ætate, ac publico quęstui expo-
sitam extitisse; Hinc enim filij ex Angela
progeniti vulgo concepti censentur, neque
1 ratione † incertitudinis Marchionem Ioan-
nem Baptistam potuerunt proinde in patrem
assumere *iux.tex.in l. vulgo concepti ff. de stat. ho-
min.§.si aduersus inst.de nupt.§.vulgo quæsitos instit.
de successione cognat.not. DD. in l.filium ff.de his,
qui sunt sui, vel alien.iur.& ibi Bald.num.11. Alber
num.13. Alex.cons.157.num.1.& 2.lib.2. Natt.con-
sil.205.num.2.& 3. Rota coram Mantic.decis.149.
num.10. & 11. & decis.289.num.2.cum seq.par.1.
recent.& in Romana Filiationis 1. Iulij 1639. §.&
quidem prima coram Reuerendissimo Salamantino,
& in Farfen. Bonorum 23. Ianuarij 1647. in §. eo
magis coram Eminentissimo Domino meo Cardinali
Corrado*, licet eumdem Ioannem Baptistam
cōmercium Carnale cum Angela exercuisse
2 probetur. † Dum enim procreationis præ-
sumptio in Sene sexagenario ex dispositione
iuris excluditur, de qua in *l.si pater familias §.
vltimo ff.de adopt. Menoch.de arbitr.cas.89. nu.58.
cum seqq. Mascard.de probat. concl.788. numer.43.
& 45.* habita prolis susceptio non quidem
Marchioni septuagesimum tertium ætatis an-
3 num agenti, † sed potius Io: Iacobo Ferra-
rio valde formoso, ac in ætate iuuenili tunc
constituto, necnon Angelæ, cum qua simul
viuebat, prædilecto adscribitur, vt in termi-
nis notat *Fulgos.cons.212.n.4. Soccin.Sen.cons.65.
num.2.lib.3. Giouagn.cons.6.num.42.cum seqq.lib.1.
Surd.decis.83.num.17. vers.demum*.

Hinc vrgere non poterit, quod Marchio,
Mattheum, & Eugeniam in filios, vt præten-
ditur agnouerit, necnon eos in pluribus Epi-
stolis filiorum nomine appellauerit, ac ipsis
alimenta præstiterit; Præterquam enim quod
4 Epistolæ negantur exaduerso † recognitę, Hi
actus licet quasi possessionem filiationis ad-
uersus agnoscentem in filios, atque eiusdem
hæredes regularitèr inducere consueuerint,
vt aduertit *Menoch. de præsumpt.lib.6. præsumpt.
53.num.23. Gratian.discept.forens.653.num.72.* &
& alijs relatis iuribus responsum fuit in *Viter-
bien. fideicommissi 2. Maij 1653. coram Me*, in
proposito tamen casu inefficaces exinde cen-
sentur, quod Marchio blanditijs sagacis mu-
5 lieris, † cum alijs pariter se carnalitèr com-
miscentis, deceptus conuincitur, postquam
is in senili ætate constitutus, necnon mala
valetudine correptus, pro suscipienda prole
inhabilis extitisse præsumitur, vt aduertit
*Fulgos.cons.212.num.1. Paris.cons.29.num.96. cum
seqq.lib.2. Menoch.cons.81.num.2. Giouagn.cons.6.
num.50.lib.1. Surd.decis.83.num.21.* Accedente
6 præsertim iterata confessione † Ferrarij quod
ijdemmet filij fuerint ex ipso progeniti, vt
ponderat *Alex.in cons.157. num.1.lib.5. Surd. in
adducta decis.83. numer.6. vers. pro aduersa autem
parte*.

Præterea filiationis quasi possessio ex tra-
7 ctatu, seù denominatione elicita † in hoc de-
cisorio filiationis Iudicio nullatenus posset
suffragari, vt notat *Couarr.de spons.par.2.cap.8
in 3. §.num.6. Rota coram Mantic.decis.149.num.8.
& in decis.289.num.2. cum seqq.par.1.recent. & in
Romana filiationis 1. Iulij 1639. in §.ea moti ratio-
ne vers.quando verò coram Reuerendiss. Compostel-
lano, & in Farfen. Bonorum 23. Ianuarij 1647. in
§.hæ tamen coram Eminetiss.D.Cardinali Corrado*,
Vrgentibus potissimè coniecturis in contra-
8 rium in proposito casu, † vt aduertit *Surd.de-
cis.83.num.21.* quicquid dicendum foret in
alimentis lite super principali negocio pen-
9 dente petitis, † tunc enim probationes leuio-
res admitti solent, vt dixit *Rota in adducta de-
cis.289.num.1. par.1. rec. & in Romana filiationis
prima Iulij 1639. coram Reuerendissimo Salaman-
tino*.

Hinc paritèr altera filiationis præsumptio
ex descriptione in libro Baptismi, sub cogno-
mento Veralli desumpta penitus arcetur;
10 Quinimò nec ipsa descriptio † dum iussu prę-
tensi Patris non probatur expleta, pro conie-
ctura filiationis poterit deseruire, vt aduertit
*Lancellott. Gallia cons.15.num.105. vers.Præterea
Capic.latr. decis.166.num.52. Rota in Romana de
Bonellis 29. Nou. 1614. coram Vbaldo.*

Non etiam videtur vrgere, quod senes sep-
11 tuagesimum licet annum explentes † prolem
aliquando susceperint, vt testatur *Menoch. de
arb.cas.89.num.57.cum seqq. Rota decis.20. nu.2.
& 26. par.5.recent.* Postquam enim inter casus
raró contingentes solet hic recenseri, possibi-
litas generandi, perspecta dispositione iuris
contrarium præsumentis, inefficax propemo-
dum reputatur nisi claris, ac euidentibus pro-
12 bationibus eadem concludatur; † In Iudiciis
quippè accidentia secundum naturæ cursum
inspici solent, non autem quæ raro ex possi-
bilitate contingunt, vt aduertit *Menoch.in con-
trarium exaduerso adductus d.casu 89.nu.58. Soccin.
sen.cons.65.num.2.lib.3. Paris.cons.29.nu.50.vol.2.
Purpur.cons.302.in fine Giouagn.cons.6. numer.53.
lib.1. Surd.decis.53.nu.21.in fin. & 22.* Quinimò
ex libero omnium, ac Io: Iacobi Ferrarij prę-
sertim, ad Angelam accessu, pænitus remo-
13 uetur obiectio. Ex ipso namque † in ætate
florenti tunc constituto filij concepti præsu-
muntur, vt in specie ponderat *Giouagn.in dicto
cons.6.* cæterique supra relati, quicquid dicen-
dum foret si Angela sub schemate concubi-
natus, excluso cæterorum accessu, à Mar-
chione retenta fuisset.

In hanc pręterea sententiam DD. facilius
inclinarunt ex maximo inuerisimilitudinis
concursu, quod *Marchio* Senio penè confe-
ctus tribus continuis in annis prolem susce-
perit, cum tamen Angela antecedenter ab
ipso met Marchione sub schemate concubi-
natus per diuersa tempora in Castro retenta,
nunquam ibidem concepisse probetur. Dum
itaque, gignendi potentia tum ex naturali ra-
tione, tùm ex pręsumptione Iuris in sene,
14 vt plurimum † excludatur, vrgentibus pro-
inde probationibus, filiatio hęc debet omni-
nò probari, vt notat *Menoch.de arbitr.d.cas.89.
num.64. Surd.decis.83.num.27.&c.*

Et ita pro exclusione filiationis, necnon
alimentorum denegatione fuit hodie respon-
sum.

15 sum, cum † maximè paupertas exaduerso non probetur, vt notat *Gratian. discept. forens. cap.552.num.10.* & respondit *Rota coram Andr. decis.84.num.1. & 5.* cum alijs relatis in *Toletana matrimonij 1. Febr. 1649. in 1.§.coram Eminentiss. D. Card. Corrado*.

Et ità vtraque &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO Sac. Rotæ DECANO.

Romana Pecuniaria.

Ven. 22. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Ad materiam quęstionis Statuti Laycorum à Papa confirmati hæc pertinet decisio, an scilicet in eo clerici comprehendantur pro interpretatione antiqui Statuti Vrbis super cōstitutione dotium vltra summam ducatorum bis mille.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Laycorum confirmatum à Papa, vel de eius ordine conditum licet dicatur Papale, Clericos tamen non ligat, & quando, & num. seqq.*

3 *Confirmationis naturæ est robur addere confirmato non autem illud extendere.*

4 *Clerici quando in statutis laycorum dicantur comprehensi, & quando non.*

5 *in Statuto correctorio iuris communis exceptio extenditur ex identitate rationis.*

6 *Layci possint nè super funeralibus statuere.*

DECISIO CCLXIV.

ANTIQVVM statutum Vrbis anni 1532. super nullitate Constitutionis Dotis vltra summam ducatorum bis mille de carolenis fuisse conditum à Laycis satis apertè conuincitur ex verbis prohemialibus, ibi, *Reformationes, & statuta, adhortationes, & præcepta Sanctissimi D. N. Clementis VII. Pontific. Maxim. ex decreto, & deliberatione publici consilij Populi Romani super dotibus &c. facta, & ordinata in præsentia Reuerendiss. D. &c. A. de Valle S.R.E. Præsbyteri Card. ad hoc per Sanct. specialitèr deputati per Magistros viros &c. modernos Almæ Vrbis Conseruatores D. &c. Priorem capitum Regionum d. Vrbis necnon infractos tresdecim alios reformatores Regionum authoritate d. consilij electos &c.* ex quo pœna contrauenientibus imposita pro medietate decreta fuit ad vtilitatem fabricæ Palatij Conseruatorum, ibi, *Alla pena di 200. ducati d'oro &c. d'applicare per la 4. parte all'essecutore, per l'altra 4. parte all'accusatore, & per lo resto alla fabrica del Palazzo delli Magnifici Signori Conseruatorij &c.* & demum quia eius executio priuatiuè quoad alios reseruata fuit Senatori Vrbis, ibi, *e per l'osseruatione delle cose predette, per il tempo d'auuenire siano obligati li Signori Conseruatori in principio di ciaschedun'anno eleggere quattro Cittadini, li quali si chiamino defensori delli presenti Statuti, e debbano vsare ogni diligenza, e sollecitudine appresso il Signor Senatore, e Caporione, che detti Statuti siano mantenuti illesi, e li trasgressori di quelli siano castigati, e niente di meno il detto Senatore possa ex officio procedere per via d'inquisitione, di querela, ò d'accusa contro di essi transgressori seruati i termini delli statuti de maleficij &c.*

Vnde tanquam confirmatum à Papa, vel de eius mandato conditum, vt in eo enunciatur non comprehendit promissionē dotis controuersæ factam à bo.me. Prospero Card. SanctaCruce anno 1563. tunc Sacræ Rotæ auditore Episcopo Christinan: Quicquid enim dictum fuerit *in Romana Dotis 2. Februarij 1562. coram Robusterio relata à Card. Seraph. decis.1170.num.7.* Rota indubitantèr hodie sequitur opinionem in prima decisione huius

1 causæ comprobatam, † quod licet Statutum Laycorum à Papa confirmatum ex certa scientia, & in forma specifica, vel de eius mandato conditum dicatur Papale, vt firmatur *in dd. decisionibus, & in decis.379. num.3. & decis.452.nu.1.par.1. diuers. post aliam decis. Robusterij, in Portuen plani Vlmi, & coram eodem Card. Seraphin. decis.794. num.26. & apud Card. Caual. decis.583.num.8.* Attamen non ligat Clericos nisi de illis expressam mentionem faciat, vel mandet seruari in omnibus, & quibuscunq;

2 Curijs, vt † respondendo ad decis. Robusterij in Portuen. plani Vlmi firmatum fuit *in Romana relocationis domus 13. Martij 1595. coram Gipsio apud Pic. ad statut. Vrbis decis.83.n.2.3.& 4 in Romana relocationis casalis 16. Martij 1615. coram Cardinali Sacrato, & in Romana pensionis Prioratus 4. Febr. 1630. coram bo.mem. Pirouano apud Fenson. ad eundem statut. decis.4.§.minus facit, & §. sequenti, & decis.69. §. quia ius non est in eo in Romana liberationis à fideiussione 4. Martij eiusdem anni 1630. coram bo.me. Merlino inter eius impress. decis.902.num.1. cum quatuor seqq. in Romana donationis de Castellanis 23. Iunij 1631. coram bo.me. Coccino in recent. decis.58.num.28. cum seqq. par.6. vbi num.34. cum seqq. declarantur, & respondetur omnibus decisionibus in contrarium allegatis in Romana Dotis 11. Febr. 1647. §. addebant aliqui, & in Romana Domorum 15. Decemb. 1649. §. vltim. coram bo.me. Bichio, in Tudertina Successionis 29. Maij 1652. coram R.P.D. meo Meltio §. nihil etiam facit, & in Bononien hæreditatis 28. Iunij eiusdem anni coram eodem bo.me. Bichio §. nil refragante.*

Ratio enim concorditèr adducta in omnibus præfatis decisionibus in eo consistit, quod non impugnatur statutum ob defectum potestatis, ex Apostolica confirmatione sublatum, sed ex quo vrget defectus voluntatis, quia nisi in statuto fiat expressa mentio clericorum, vel adsint verba vniuersalia apta illos includere, idest quod seruetur inter Ciues, & Incolas in omnibus, & quibuscunque Curijs statuentes non censentur eos voluisse comprehendere, vt comprobant omnes prædictæ decisiones, huiusmodi autem voluntatis defectum Apostolica confirmatio, quam-

3 uis in forma specifica non supplet † cum natura confirmationis sit robur addere confirmato

mato non autem illud ad ea quæ in confirmato non includuntur extendere, vt benè vltrà dictas resolutiones respondit *Rota coram sa.me.Gregor.dec.159.num.4. in Spoletana bonorum 13. Aprilis 1646. coram Eminentissimo Cardinali Corrado, §.nec obstat quod d. Constitutio, & in Rauennaten.hæreditatis 5.Ianij 1648. coram Eminentissimo Cardinali Otthobono inter eius impres. decis. 149.num.13.*

Nec suffragantur verba in eodem Statuto adiecta, ibi, *Che nessuna persona Romana di qualunque stato e grado, ò preheminenza si sia ardisca, &c.* quia intellunguntur de subiectis iurisdictioni statuentium, vt sunt Conseruatores Magistratum gerentes, & similes non autem de Clericis non subiectis, quorum respectu, vt dictum est, desideratur, vel expressa illorum mentio, vel quod seruetur in omnibus, & quibuscumque Curijs.

Idque comprobant posteriora Statuta super eadem materia reformatoria dotium condita anno 1567. tempore san.me.Pij V.& anno 1589. fel.recotd. Sixti V. quæ vt comprehendent Clericos non steterunt in solis terminis supradictorum verborum, sed de illis expressam mentionem fecerunt, ibi, *Statuimo, & ordiniamo, che nessuna persona Romana di qualunque stato, grado, ò preheminenza si sia, etiam che Clerico ardisca, &c.* vt patet apud *Constit.39. sa.me. Pij V. illorum confirmatoriam in Bullario 9. tom.2.fol.171.& apud Constit.52. Sixti V.eod.tom. 2.fol.429.sub rubrica moderatorie delle Doti, &c. in fine*, ibi, *s'Ordina ancora, che nelle soprascritte prohibitioni e pene siano compresi Baroni, Corteggiani, ò forastieri che apparenteranno con Romani tanto originari come fatti Cittadini, & incoli di Roma ancorche siano Chierici, &c.* In qua vlterius Sixtina Constitutione enunciatur præcedentia Statuta etiam à Clemente VII. confirmata non fuisse obseruata. Indè enim conuincitur, quod quando statuentes voluerunt comprehendere Clericos etiam specialiter nuncuparunt, quando autem † omiserunt huiusmodi
4 specialem nominationem, prout hic noluisse videntur illos comprehendere *vulg.arg.l.unic. C. de Caduc. tollend.* Fortiùs attenta explica comprehensione Baronum, Curialium, & forensium adiecta tam in his vltimis, quam in alijs precedentibus à Pio V. confirmatis, qui tamen in Statuto, de quo agitur, anno 1532. expresè excipiuntur 161. *Vogliamo ancora, che dalli presenti Statuti siano essenti Baroni, & Corteggiani che non sono Romani, e forastieri, quali possano constituir dote, etiam contrahendo parentado con Romani in qualunque quantità vorranno, &c.* Dum enim noluerunt ligare forenses, qui ligantur in alijs subsequentibus Statutis, eo magis censentur noluisse includere, nec ligare Clericos, qui veniunt appellatione forensium tanquam non subiecti; Cumque excipientur Barones, multò magis censetur etiam exceptus promissor dotis controuersæ tunc temporis Rotæ Auditor, & Episcopus, & sic
5 in maiori dignitate † Constituto. In Statuto enim correctorio exceptio extēditur ex identitate rationis *Rip.in l.si constante numer.80. cum seq.ff.solut.matrim. Alexand. cons.130.sub numer.3 circ.med.lib.4.Gomez super regul.de triennali quæst. 49.nu.2.*

Nec refert, quod Statutum disponat etiam super exequijs mortuorum, & in fine imponat pœnam excommunicationis reseruando absolutione soli Pontifici; quia respectu funeralium disponit tantum de his, quæ respiciunt pompam restringendo, & prohibendo
6 inutiles expensas † non autem salutem animę; de illis enim Laici possunt statuere cum ex eis anima nullum beneficium, siue detrimentum sentiat, *vt ex Bald. notat Felin. in cap. Ecclef.S.Mariæ n.9.vers.memin.tamen de Constit. alijq.refert Carol.de Grass.de effect.Clericat.effect. num.468.* Pœna autem excommunicationis, sed non fuit adiecta à Laicis statuentibus, sed ab eis enunciata tanquam imposita à Papa, quæ propterea non extenditur vltra personas in Statuto comprehensas iuxta naturam confirmationis, vt probant anctoritates supra allegatę.

Minus obstat, quod prohibeat etiam receptionem dotium, & Notarijs nè rogentur: quia prohibet recipere quando datur à prohibitis, vt clarè declarat supradicta exceptio Baronum Curialium, & forensium, quibus permittit dare dotes vsque ad quamcumque summam, & Romanis illas recipere. Hinc enim receptio in tantum dicitur prohibita in quantum correspectiuè est prohibita datio iuxta naturam correlatiuorum, eademque responsione euitatur prohibitio facta Notarijs cum restringi debeat respectu personarum prohibitarum, non autem quoad non prohibitas.

Ex quibus DD. steterunt in decisis coram me 18.Iunij 1655.reijciendo iterùm exceptionem contra instantiam obiectam ex rationibus, ibi, & ab Informantibus allegatis, & prætensionem fructuum ad aliam particularem discussionem reseruando vtraq; &c.

R. P. D. MELTIO:

Posteà EPISCOPO PAPIEN.

Romana Donationis.

Lunæ 18.Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Materia satis vulgata prestationis alimentorum, & sumptum litis concurrentibus paupertate, & præsumptione boni iuris in hac decisione declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Paupertas, & præsumptio boni iuris requiruntur ad præstationem alimentorum.*
2 *Alimenta, & sumptus litis debentur concurrentibus paupertate, & præsumptione boni iuris, amplia vt num.seqq.*
4 *Pauperi habenti præsumptionem boni iuris nè litem coga-*

cogatur deserere; alimenta, & sumptus litis præstantur.

5 Alimenta eo facilius præstantur, quando agitur de descendentibus, quibus ius assistit.

6 Paupertas est qualitas connaturalis, ideoque potius præsumitur quam diuitiæ.

Diuitiarum qualitas est aduentitia, naturæque repugnat num.6.

Pauper, & nudus quilibet nascitur.

7 Pupilli dicuntur pauperes, quia non valent propria industria sibi victum quærere.

8 Pauper dicitur, cuius pater decoctus foro cessit.

9 Bonum ius ad effectum alimentorum probatur in filio successionem petenti in bonis Aui.

10 Decisiones Rotales inducunt præsumptionem boni iuris ad consecutionem alimentorum.

11 Alimentorum ad præstationem leuis præsumptio boni iuris requiritur.

12 Alimenta debentur filijs in bonis patri, & filijs relictis, si pater foro cessit.

13 Alimenta debentur nepotibus in bonis fideicommissarijs Aui exclusis creditoribus.

14 Creditores in bonis donatis contemplatione matrimonij filijs alimentorum consecutionem impedire non valent.

15 Sententia per appellationem suspensa non impedit consecutionum alimentorum.

16 Fructus durante vita grauati spectent nè ad creditores, vel ex illis filij alimentari debeant, & numer.seqq.

19 Filij alendi sunt in bonis Aui etiam in præiudicium creditorum patris, non autem à matre.

Mater in subsidium alit filios num.19.

20 Quantitas alimentorum, & sumptuum litis arbitrio Iudicis committitur.

21 Alimenta, & sumptus litis decernuntur secundùm quantitatem patrimonij, & numerum personarum.

22 Alimenta, & sumptus litis percipienda sunt ex fructibus, non autem ex capitali.

DECISIO CCLXV.

CENSVERVNT hodiè DD. filijs Gasparis Iordani subministranda esse alimenta & sumptus litis in scutis quindecim menstruis, quia solita ad hunc effectum requisita
1 quibus sunt † paupertas, & præsumptio boni Iuris iuxta *Text.in l.final.§.quod si C.de ordin.cognit.Aretin.in cap.si qui Testium num.14.& 15.ubi Felin.num.9.vers.secundus casus de testibus Surd.de aliment.tit.1.quæst.110.num.10. & quæst.120.nu.3. & seqq. Rota coram Greg.XV. decis.189.num.1.vbi latè Adden.sub num.7.& dec.746.num.1.par.2.rec.*
2 *& coram Buratt.dec.15.nu.1.* † abundè hic concurrunt, & consequẽter alimenta, & sumptus litis debentur ad *Text.in l.ius alimentorum ff. vbi pupill.educ.deb.Rota coram Buratt. decis.261.nu.1. & dec.707.num.pariter primo, & 161.Adden.nu.6.* vbi reprobato *Surdo* declarat conclusionem
3 indistinctè procedere,† siue agatur ad vniuersitates bonorum, siue ad rem aliquam particularem, cum in vtroque casu militet eadem ratio subministrandi alimenta, & sumptus litis, nè scilicet, † pauper, de cuius boni Iuris præsumptione constat, cogatur ob impotentiam litem prosequendi illam deserere *Adden. ad Greg.d.dec.189.numer.7. Rota in rec.d.dec.748. num.5.par.2.& fuit dictum in Fanen. dotis 20. Nouembris 1641.coram R.P.D. meo Cerro, & in Romana alimentorum 12.Iunij 1651.coram Reuerend. Tarraconen.* Tantoque facilius, dum hic agi-
5 tur de subministrandis † alimentis nepotibus ex bonis Aui pro quibus ius assistit ad *text.in l.si instituta §.de inofficioso ff. de inoffic. Testam. quẽ ponderat Couar.practic.quæst.cap.6.n.6. tenet Grat. discept.forens.cap.236.n.1.& 2.*

Quo verò ad paupertatem ommisso, quod ea est qualitas conaturalis, & intrinseca. Vndè
6 potius præsumendum † est pro ea, quam pro qualitate diuitiarum, quæ est aduentitia, & repugnans naturæ, cum quilibet nudus, & pauper nascatur *Cap. sicut.11.47. distinct.versic. quando in hanc ingressus es luem gloss. in l. si vero §. qui vero rei qualitate ff. qui satis dare cogantur Aretin.cons.66.nu.8.Surd.cons.39.numer.11. Alciat. de præsumpt.27.in princ.Grat. discept.forens. cap.256. num.15.& dictum fuit in d.Fanen.dotis 20. Nouem. 1641. coram R.P.D. meo Cerro*, abundè tamen iustificata hic remanet tum ex eo quod filij Gasparis, qui petunt alimenta sunt in pupilla-
7 ri ætate,† & ita non valent propria industria victum quærere *Add.ad Greg.XV. dec.189.nu.7. vers.paupertas,* tum quia eorũ pater, vt publicè
8 decoctus foro cessit, † & omnia illius bona fuerunt descripta, atque inuentariata ad instantiam creditorum, quod in his terminis ponderauit *Rota in Interamnen. prætensi fideicommissi 2.Dec.coram Me.*

De secundo requisito respiciente præsumptionem boni Iuris, satis constare visum fuit non solum ex filiatione petentium alimenta,
9 quã sufficere ad effectum,† de quo agitur, tenent *Surd.de aliment.tit.1.quæst.111.n.8. Menoch. de præsumpt lib.1.præsump.35.n.33. Burat.dec.755 num.2. vers. de præsumpt.* Verum etiam ex eo quod lis vertit super donatione facta ab Auo paterno, & canonizata fauore filiorum Gas-
10 paris per resolutionem Rotalem, † quæ facit præsumere bonum ius, donec aliter decisum fuerit *Rota dec.337.num.10.par.5.& decis.34.n.3. par.7. & in Romana fideicommissi de Ferratinis 15. Iunij 1648.coram me, §.illius etiam iniustitia*, licet
11 ad effectum † subministrationis alimentorum leuis præsumptio boni Iuris sufficiat, vt dixit *Rota in d.Fanen.dotis coram R.P.D.meo Cerro, §.demum non obstat.*

Neque releuat, quod d. donatio legatur facta Gaspari, & deindè filijs ab eo nascituris. Vndè viuente d.Gaspare nullũ ius ad d. bona donata ipsis filijs competere prætendatur. Quia cum Gaspar pater magno ære alieno grauatus foro cessit, indè fit, vt ex dd. bonis,
12 siue proprijs, † siue tanquam restitutioni fauore filiorum obnoxijs alimenta eisdem filijs debeantur iuxta theoricam *Bald.communiter sequutã in l.2. n.3. vers.sed pone pater, art.17.n.383. vers.tertius Grat.discept.for.cap.832.numer.31.*vbi
13 quod alimenta† sunt præstanda nepotibus de bonis fideicommissarijs Aui exclusis creditoris filij, *Boer.dec.9.nu.7.Faber.in suo Codic.definit. 13.tit.36.lib.6.de Ron.quæ liber.Const.de remed.subsidiar.remed.4.num.6. Adden.ad Buratt. decis.657. num.12.*

num.12.& 13. & dixit Rota in Bonon. vsusfructus 14. Iunij 1619.*coram Coccino, quæ est inter impressas decis.125.par.4.recen.tom.2.* eoque magis id dicendum venit cum scuta 22000. fuerint ab Auo donata contemplatione certi matrimonij Gaspari, & filijs nasci turis, & ita cum videantur destinata pro faciliori, & commodiori eiusdem matrimonij sustentatione eo minus creditores valent impedire filijs consecutionem alimentorum ex dd. bonis, *Menoch.cons.261.num.23.& cons.967.num.18.& seqq. Adden.ad Buratt.dec.861.circa fin.vers.& quamuis, Rota coram Merlino dec.515. in princ.& num.6. & fuit resolutum in Romana diuisionis* 10. *Iunij* 1641. *coram R.P.D.meo Cerro, & in Pisauren.donationis, impress. apud Salgad. in suo Labyrinto Creditorum, quæ est dec.87.& decis.88.num.3.*

Neque obstat sententia A. C. in ea parte in qua mandat fructus, viuente Gaspare spectare ad creditores, quia per appellationẽ ab ea in-
15 terpositã remanet † illius effectus suspensus, itaut pro nunc non sit de ea habenda aliqua ratio *l.1.in fine ff.ad Trebell. Bald. in rubric. C. de appellat.numer.2.cap.cum teneamur dec.537.nu.15. par.1.rec.*

Minus refragantur doctrinæ in contrariũ
16 adductæ, † & signanter *Salgad. in suo Labyrinto Creditorum par.1.cap.24.numer.128.* quia vltra
17 quod est vnicus in tali opinione,† & contrarium firmarunt *Peregr. de fideic. art.42.num.82. vers.contrarium Petr.eod.tit.quæst.8. num.480.vers. contrarium autem Fusar.de substit.quæst.531.Molin. qu.27.num.4. cum pluribus alys cumulatis per Grat. discept.for.cap.831.à num.31.cum seqq. & firmauit Rota in Romana alimentorum 3. Iunij 1613. coram Manzaned.quæ est inter impressas apud Fenz.ad stat. Vrbis dec.53.per tot.* opinio *Salgad.* alia etiam ratione non applicatur, nam ille loquitur de alimentis præstandis ex bonis Maioratui subiectis, hic de bonis donatis contemplatione
18 matrimonij, † quorum fructus tanquam destinati ad pinguiorem familiæ alimoniam sunt consequenter effecti onere alendi nepotes, *l.si quis à liberis §. item rescriptum ff. de liber agnoscent.*

Minoris releuantiæ visa fuit prætentio illa quod dum mater habet dotem scutor.11. m. ipsa alere filios teneatur. Quia vltrà quod medietas d.dotis obligata reperitur creditoribus viri,& alia medietas assignata illi fuit in quibusdam domunculis, quæ, vt supponunt Informantes pro filijs non sufficiunt pro eius
19 congrua sustentatione: Additur, † quod filij sunt alendi ex bonis donatis ab Auo etiam in præiudicium creditorum, non autem à matre, quæ tenetur tantummodò in subsidium *l.penult.ff.de liber.agnoscen.Rota in Bononien. vsusfruct.5.Nou.1619.coram Coccino, & decis.26. n.8. & 12.coram Durano.*

Quo verò ad quantitatem alimentorum,&
20 sumptuum, litisque † solet arbitrio Iudicis committi *l. fin. C. de ordin. cognit. l. 2. C. vbi pupill.educ.deb.cum alijs relatis per Gratian. discept. for.cap.899.num.6.* ad effectum vt illam decer-
21 nat pro numero personarum, † & quantitate patrimonij *Conar. pratic. quæst. cap. 6. numer.7. vers.solet tamen, Marescott.var.resol.lib.2.cap.819. n.12.Rota dec.431.n.6.par.2.recent.* habita ratione in hoc casu numeri quatuor filiorum, & quantitatis donatæ, censuerunt DD. alimen-
22 ta, & sumptus litis † subministranda esse ad dictam rationem scutorum quindecim pro quolibet mense percipien. ex fructibus non autem ex Capitali.

Et ità vtraq; parte Informante resolutum fuit, &c.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO

Sacræ Rotæ DECANO.

Arimínen. Bonorum.

Lunæ 18.Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Cum ea præsumatur possessio anterior quæ habet horam tunc existenti in tali possessione manutentio conceditur, eique ad tuendam suam possessionem remedio adipiscendæ etiã immissio conceditur, & quando.

SVMMARIVM.

1 *Possessio illa dicitur anterior quæ habet adnotatam horam.*
2 *Possessio posterior vti clandestina, &, turbatiua non est manutenibilis.*
3 *Colonorum expulsio non requiritur ad effectum possessionis, si eorum recognitio sequatur.*
4 *Recognitio Colonorum ex quibus deducatur.*
5 *Possessio hæredis vt per Colonos dicatur quæsita, quæ requirantur.*
6 *Coloni non possunt præiudicare possessori, nec illius possessionem interuertere.*
7 *Immissio in bonis emphyteuticis debetur comprahenso in inuestitura.*
8 *Possessori cui etiam deberetur immissio, eo magis illa pro tuitione suæ possessionis conceditur.*
9 *Adipiscendæ remedium datur habenti inuestituram super bonis, in quibus possessionem non habuit.*
10 *Immissio emphyteutæ conceditur non hæredi, si in continenti inuestitura doceatur.*
11 *Bona emphyteutica ex pacto, & prouidentia, non veniunt in generali institutione.*

DECISIO CCLXVI.

SECVTO obitu Iulij Nanni die 9. Augusti 1654. Capitaneus Valerius Nannus eius frater die 10. eiusdem hora 9.10,& 12. respectiuè possessionẽ apprehendidit domus sitæ in contrata S. Martini in Ripa rupta cum tornaturis 53. circiter terræ, domus in contrata S. Iuuenalis cum tornaturis 30. domus in contrata S.Martini Montis Abbatis,cum tornaturis 14. & aliæ domus in contrata S.Christinæ cum tornaturis 60. eius *Sum.num.1.* eandemque possessionem eadem die 10. Augusti cœpit Elisabetha communis mater, & hæres vniuersalis à dicto Iulio instituta ipsius *Sum. num.1.& 3,* Cumque ipsa coram A. C. obtinuisset

fuisset mandatum de manutenendo commissa mihi causa appellationis, cum clausula, *sine præiudicio*, dubitaui an cui sit danda manutentio, seu potius immissio, & super quibus bonis, & DD. vtramque decreuerunt D. Capitaneo Valerio.

Manutentio siquidem in possessione dd.
1 quatuor corporum ipsi debetur, † quia eius possessio censetur anterior cum habeat adnotatam horam *gloss. in cap. si à sede, verb. non appareat de præbend. in 6. Bald. in l. Imperator la 1. in prima lectura, vers. & nota quod dies ff. de stat. hom. cum alijs allegatis per Rotam coram Durano dec. 29. n. 2. repetita apud Post. de manut. dec. 40. dec. 49. dicto num. 2. coram bo. me. Merlino dec. 878. num. 1. in Perusina prætensæ manutentionis 27. Iunii 1654. coram me, §. 1.* eiusque anterioritatem comprobant Testes relati in eius *Sum.* deponentes Elisabe-
2 tham post quatuor horas circiter † suam possessionem appræhendisse, quæ propterea vti posterior, & capta illo non citato non est manutenibilis clandestina, & turbatiua *Cap. licet causam de probat. gloss. in c. licet Episcopus, verbo te non vocato, vers. hinc est de præbend. in 6. Rota apud Post. de manut. decis. 169. numer. 6. & in dicta Perusina prætensæ manutentionis coram me, sub dicto §. primo.*

Non obstat, quod in actu d. possessionis adeptæ per Capitaneum Valerium, non fuerint expulsi Coloni, quia tunc temporis per obitum dicti Iulij possessio præfatorum bono-
3 rum esset vacans, † satis vtiq; fuit eorundem Colonorum recognitio absque alia expulsione, vt respondit *Rota in Imolen. bonorum 10. Apr. 1592. coram Pamphilio sen. apud Marches. de commiss. par. 1. fol. 948. num. 3. apud Post. vbi supra decis. 74. nu. 12. dec. 77. num. 3. vers. secus quando, & decis. 79. num. 2. & 3. in rec. decis. 158. num. 7. par. 7. & in Interamnen. fideicommissi 27. Nouembris 1652. coram bo. me. Bichio, §. nam expulsio, vers. & ex abbundanti.* Quæ quidem recognitio optimè in casu nostro probatur, siue ex ipsorum met Colonorum depositione relata in d. *Summario*
4 *Capitanei d. n. 2.* † siuè ex præcepto illius facto in actu dictę adeptionis, vt in posterum, eum recognoscerent in Dominum, cum subsecuta illorum taciturnitate, quod sufficere dixit *Rota decis. 77. num. 4. 5. 6. & 8. in fin. vers. imo cum saltem, & d. decis. 79. nu. 4. cum seqq.* E conuerso autem vt per Colonos dicatur quæsita possessio
5 hęredi tria probanda † sunt quæ in casu nostro non iustificantur, imò excluduntur per præfatam ipsorum depositionem, quod scilicet, illi declarauerint se continuare possessionem nomine hæredis, quod hæres id sciuerit, & voluerit, quod Coloni erga eum aliquem actum recognitionis fecerint *Cardinalis Seraph. dec. 466. num. 2. Rota apud Post. d. decis. 77. num. 2. & 8. cum cæteris allegatis in d. Interamnen. fideic. coram bo. me. Bichio, §. vt verò.*

Nec refert, quod aliqui ex dd. Colonis partem Dominicalem fructuū d. Elisabethæ tradi-
6 derint. Quia non potuerunt præiudicium inferre d. Capitaneo † anteriori possessori, nec exindè interuertere eius præcedentem possessionem legitimè captam ex traditis per *Bisignett. decis. 8. de restit. spoliat. in antiq. decis. 3. de caus. possess. & propriet. cum alijs allegatis in Celsonen. Parochialis 27. Iunij 1642. coram bo. me. Peutingerio §. non obstat quod post adeptam.*

Immissio verò respectiuè pari modo illi debetur, cum enim omnia supradicta bona, & domus cum quatuor Apothecis in Ciuitate Arimini in Burgo S. Iuliani sint emphyteutica, ex pacto, & prouidentia acquisita ab Alexandro, & Valerio sen. respectiuè pro se ipsis eorumque filijs, & nepotibus cum expresso pacto, quod portio præmorientis accrescat superuiuenti dicto *Sum Capitanei nu. 3. cum 4. seqq.* nec ab Elisabetha reuocetur in dubium d. Capitaneum esse compræhensum in præfatis in-
7 uestituris, † vtique earum vigore ipsi debetur immissio ex remedio adipiscendæ ad instar *l. fin. C. de Edict. Diu. Adr. toll.* pro confirmatione
8 possessionis adeptæ † respectu illorum corporum quorum possessionē iam fuit assecutus iuxta theoricam *Bartoli in l. 1. num. 2. C. de Carbon. edict. pluribus auctoribus comprobatam in Romana fideicommissi de Nicolinis 30. Iunij 1653. coram Me, §. existentia enim,* & pro noua appræhensione respectu dicti Domus cum quatuor Apothecis in Ciuitate Arimini cuius respectu
9 non iustificant tunc † postmodum appręhendisse *Bart. in cap. certum numer. 11. de Iudic. Rolan. cons. 1. num. 52. cum seq. libr. 1. Rota dec. 204. num. 6. cum seqq. & decis. 242. num. 3. par. 7. recent. cum cæteris allegatis in Fanen. seu Senogallien. bonorum 14. Martij 1646. coram R. P. D. meo Meltio, §. exhibuit enim.*

Non obstat, quod d. Elisabetha sit hæres scripta vltimi possessoris, quia cum incontinenti constet de inuestituris datur immissio
10 vocato in † eis non autem hæredi scriptæ *Peregrinus cons. 4. num. 45. Argil. de legit. contradict. qu. 19. art. 2. num. 75. Rota decis. 597. & 697. vtrobique num. 1. par. 2. rec.* bona enim emphyteutica ex
11 pacto, & prouidentia † non veniunt in generali institutione hæredis iuxta distinctionem plenè firmatam per *Fulgin. de iur. emphyt. tit. de success. in bon. emphyt. quæst. 7. nu. 1. cum seq. & comprobatam à Rota coram Durano dec. 254. num. 17. & 18. cum alijs per Add. ad Greg. dec. 271. n. 27.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Calaguritana Beneficij de Bilbao.

Lunæ 18. Iunii 1657.

ARGVMENTVM.

Ad Beneficij institutionem est ille pręferendus, qui ex pluribus concurrentibus eius qualitates reddunt digniore. Simonia, licet concludentissimis, & præcisis probationibus sit iustificanda. Attamen id procedit, quando agitur de priuando de suis beneficijs, secùs verò dum agitur de instituendo aliquem ad priuandum aliquem propter suspicione Simoniæ.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione actorum.*
Sententiæ iustitia probatur ex decisionibus in causa factis num.1.
2 *in Beneficij collatione ille est præferendus, cuius qualitates eum digniorem reddunt.*
3 *Simonia probari potest per epistolam eius, qui eam committere intendebat.*
4 *Crimen Simoniæ, est de illis, quæ occultè committuntur.*
Crimen simoniæ, ex quo argui potest, quod fuit commissum num.4.
5 *Testes examinati in iudicio criminali, & qui multas patiuntur exceptiones non probant in Ciuilibus.*
6 *Simoniæ crimen, licet agatur ciuilitèr, cum sit grauissimum concludentissimis, & præcisis probationibus est probandum.*
7 *Simonia vt dicatur probata debet constare de præcedenti pactione, vel animo, & intentione simoniaca.*
8 *Simonia tunc plenissimè est probanda, quando agitur de priuatione beneficiorum.*
9 *de Simonia suspectus inhabilis est ad consequenda beneficia.*
10 *Simonia, ad effectum, vt quis repellatur à consequutione beneficij, sufficiunt quales quales probationes.*
11 *de Simonia accusatus, si obtineat sententiam absolutoriam, an remoueatur omnis suspicio.*
12 *de Simonia accusatus si absoluatur, quia delictum non fuit probatum, non per hoc dicitur penitus innocens, & nu.seqq.*
15 *ad Beneficium obtinendum, quando sunt plures, & omnes habent requisita necessaria tunc si quis suspectus de simonia sit, est postponendus.*
16 *ad Beneficia non possunt eligi illi, qui causam scandali dare possunt in populo.*
17 *ad Beneficium assequendum quando quis dicatur ius radicatum habere.*
Beneficium debetur illi, qui ad hoc habet qualitates omnes necessarias nu.17.
18 *Ad Beneficium aliud est, vt plures concurrant omnes qualitates necessarias.*
19 *Et aliud est, dum vnus tantum concurrat, habens omnes etiam qualitates necessarias.*

DECISIO CCLXVII.

ANTONIO de Goiri non esse adiudicandum beneficium de quo agitur, sed Ignatio de Arbolancha bis Rota respondit *coram bo. me. Bichio*, & cum de confirmatione, vel infirmatione sentẽtiæ successiuè promulgatæ, ageretur, Domini confirmandam esse dixerunt. Nam quoad illius validitatem ex
1 actis constat † interuenisse omnia necessaria, de quibus per *Caputaq. decis. 260. par. 2.* & quæ iustitiam concernunt, comprobantur ex deductis *in decisionibus coram eodem bo. me. Bichio, editis prima sub die 5. Iulij 1655. & altera 15. Maij 1656.* in quibus abundè firmatur, quod licet in Antonio omnes qualitates à Clementina constitutione requisitæ concurrant, & tales quæ digniorem illum reddunt, vt ve-
2 niat Ignatio † collitiganti præferendus *cap. decernimus 16. qu. 6. cap. illud in fin. vbi Abb. de instit. patr. & pluries fuit in Rota decisum, & signanter in alia Calaguritana beneficij de Bilbao 28. Iunij 1651 coram Eminentiss. D. Card. Otthobono.* Ex quo tamen ipsi obstat diffamatio simoniæ ab eo (vt contenditur) commissæ super hoc ipso beneficio, indè fit vt sit repellendus in hoc prælationis iudicio *ad tex. in cap. consulere 38. de simon. & exeranag. cum detestabile eodem tit.*

Quod probari visum fuit ex testibus pro parte dicti Ignatij inductis quorum alter, & in ordine primus recensendo tenorem epistolæ, quam scriptam fuisse affirmat, super eo, quod concurrente ad hoc idem beneficium præfato Ignatio, vt hic reprobaretur certa pe-
3 cuniarum † summa fuit mediante quodam Ventura transmissa, ac vni ex Examinatoribus subindè soluta 7. verò testis 9. & 10. colloquia, & consultationes circa idem habitas referunt, ac de publica voce, & fama deponunt. Concurrit vlterius depositio sexti, qui
4 est Eques Sancti Iacobi † qui insinuat se idem accepisse ab ipsomet Antonio. Ac demum inquisitiones ad instantiam Examinatorum Synodalium hoc crimen ægreferentium cum subsequuta paciscentium carceratione: quæ omnia satis commissi delicti suspicionem inducunt, quod cum sit de criminibus, quæ occultè committi solent *Crauet. cons. 122. num. 8. Paris. de resignat. tom. 2. lib. 14. qu. 10. snu. 23. Decian. in tract. crim. tom. 1. lib. 5. cap. 86. nu. 6.* ad effectum de quo agitur, etiam per signa, & coniecturas probatur *cap. sicut de simon. glos. in cap. sane 15. qu. 3. Clar. in §. Simonia vers. final. Mascard. de probat. conclus. 1304. num. 8. Rota dec. 19. num. 2. par. 1. diuers.*

Nec dicatur, quod Testes sint in iudicio
5 criminali examinati, deponant † de fama, & de sola extraiudiciali confessione Antonij aliasq; patiantur exceptiones adductas ab informantibus pro Antonio, ideoque non probent, cum in hac materia, etiamsi agatur ci-
6 uilitèr † concludentissimis, & præcisis probationibus opus sit; *glos. communitèr recepta, & ibi Abb. in cap. veniens 10. il 1. nu. 4. de testib. Nat. cons. 299. nu. 13. in fin. Mascard. d. concl. 1304. n. 1. & 33.* Nec concludunt de præcedenti pactio-
7 ne, vel animo, & intentione † simoniaca, sine quibus non inducitur simonia *cap. Artidus 8. qu. 3. glos. in cap. ordinationes 1. quæst. 1. & in cap. quam pie in verb. postmodum 1. qu. 2. Paris. consil. 30. nu. 21. lib. 4. Farin. cons. 75. num. 3. & 24. Rota coram Card. Seraphin. decis. 1029. num. 8. Andr. decis. 94. nu. 5.* Quia præterquam exceptionibus contra Testes oppositis satis fuit pro parte Ignatij responsum, huiusmodi apertissimæ probationes exiguntur ad simoniam conuin-
8 cendam, & vt † intret pœna priuationis beneficiorum obtentorum, & ad illam possit deueniri *iuxtà sensum gloss. in d. cap. veniens 10. verbo illoram de testib. Rot. apud Seraph. d. dec. 1029. num. 1. & coram Comitul. 119. num. 2. Andr. eadem decis. 94. num. 2. vbi plures alias decis. Rotæ cumulat.* Secus autem quando vt in contingenti facti specie agitur, vt hoc crimine † diffamatus repella-

pellatur vti inhabilis, & incapax ad assequendum beneficium, super quo cadit eius diffa-
10 matio, tunc enim tàm plenæ, † & concludentes non requiruntur, sed quales afferuntur ab Ignatio sufficiunt, *vt notabiliter distinguendo vnum casum ab altero tradunt Io. Andr. in c. penult. de elect. Dec. in cap. porrecta 6. nu. 2. de confirm. vtil. vel inutil. mor. Soccin. in cap. sicut num. 5. vers. sed plus placet de simon. Mill. in verb. simoniacus in benefic. Paris. de confid. qu. 64. nu. 15. Farinac. d. consi 75. num. 25. lib. 1. Rota coram Put. decis. 80. nu. 1. & per tot. lib. 2. apud Card. Seraph. d. dec. 1029 num. 1. & 2. Comitul. in citata decis. 119. num. 2. & in Leodien. Præpositura Tongren. 19. Ian. 1650. coram D. Card. Otthobono inter eius impress. dec. 202. num. 16.*

11 Nec Antonio iuuari potest † sententia ad eius fauorem lata declarans ex tunc deductis de simonia non constare, quæ idem operatur
12 acsi Antonius † innocens fuisset repertus, & absolutus cum in criminalibus nō soleat proferri directè sententia absolutoria super innocentia absoluendo reum tanquam innocentem, sed indirectè ob non iustificationem
13 delicti eum absoluendo vti † non repertum culpabilem *Sanchez. respons. moral. tom. 2. libr. 6. cap. 3. dub. 6. nu. 28. Barbos. de offic. & potest. Episc. allegat. 43. num. 20. Rota in Militen. Parochialis 30. Ian. 1650. coram bo. me. Bichio in fin.* Quoniam in eadem sententia legitur in expensis con-
14 demnatus, quod † nullatenus fieri debuisset, si verè ex processu non esset aliquo modo probatum delictum, indè assequimur de ipsius innocentia Iudicem dubitasse, quinimò aliquam criminis maculam cognouisse, & aliqualem suspicionem adfuisse, quæ nouis indicijs superuenientibus poterat clarè detegi, & Antonius de ea inquisitus vexari; vndè
15 in concursu † hanc maculam, & diffamationis notam non habenti venit postponendus, vt in puncto tenuit *Rota in Sabinen. concursus 6. Apr. 1609. coram Card. Sacrato, impress. apud Marches. de commiss. par. 1. fol. 291. numer. 3.*
16 Non enim † eligi, & institui debet ille, qui causam scandali in Populo præbiturus est, quamuis nullum alium patiatur defectum *cap. omnipotens 4. de accusat. Abb. in cap. 1. num. 6. de simon. & in cap. cum in cunctis 7. sub num. 4. de elect. Rota penes Card. Seraph. decis. 516. num. 4. & in dicta Leodien. Præpositura Tongren. coram D. Card. Otthobono decis. 202. numer. 16. Comitul. decis. 119. num. final.*

Neque demum subsistit, quod Antonio habenti qualitates ex forma motus proprij Clementis VIII. requisitas, & magis digno existenti quæsitum, & radicatum fuerit ius
17 in oppositione † facta, & hinc ipsi debeatur beneficium *Cassad. decis. 10. nu. 5. de præbend. Reuerendiss. Vrgellen. decis. 370. n. 2.*

Siquidem intelligendum id est si solus ipse concurrisset, nullusq; alius remaneret, adeo vt ille necessariò esset præsentandus, & insti-
18 tuendus † contrarium tamen dici debet, dum plures oppositores adsunt, & possunt concurrere, isto enim casu, quamdiù non est sequuta electio, & præsentatio, & dubitari contingit, an ipse, vel alij possint eligi,
19 tunc ius † radicabile pro prælatione non est quæsitum *Mandos. qui sic Rotam tenuisse declarat in cons. 51. n. fin.* quem sequitur *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 9. §. 1. num. 92. & 93. Adden. ad Buratt. decis. 55. n. 10. & respondet d. 2. decis. bo. me. Bichij §. & licet, & seqq.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana prætensæ deuolutionis Palatij.

Die 18. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Contractum locationis non emphiteusis si partes denominarunt talis præsumitur, maximè cōcurrentibus ad locationem requisitis; hinc plura de Beneplacito Apostolico, alijsque in huiusmodi contractibus tùm locationis, tùm emphyteusis discutiuntur.

SVMMARIVM.

1 *Locatio perpetua facta etiam de bonis Ecclesiæ est transitoria ad extraneos.*
2 *Concessio eo magis dicitur transitoria ad extraneos, vbi concurrunt coniecturæ.*
3 *Clausula*, ad habendum, *non ceterata, sed cum facultate disponendi, comprehendit etiam extraneos.*
4 *Clausula*, ac de ea faciendum ac disponendum ad libitum, *æquipollet clausulæ*, & quibus dederit.
Emphyteusis transit ad extraneos mediante clausula, & quibus dederit, *vel simili num. 4.*
5 *Pactum francandi, & facultas donandi, & alienandi extraneos admittit.*
6 *Contractus talis præsumitur, qualis denominatur à contrahentibus.*
7 *Pensio si correspondet fructibus contractus dicitur locationis, non Emphyteusis.*
8 *Locatio præsumitur non Emphyteusis ex amplissima concessione omnium iurium.*
in Emphyteusi ius aliquod, & Dominium directum reseruari necessarium est nu. 8.
9 *Pacta quæ magis locationibus, quam Emphyteusi conueniunt naturam contractus demonstrant.*
10 *Locatio præsumitur ex distributa pensione semestruatim.*
Canon soluitur non semestruatim, sed anno quolibet num. 10.
11 *Emphyteusis pro hæredibus, & successoribus sine dictione*, quibuscumque, *admittit solos hæredes sanguinis.*
12 *Emphyteusis quando etiam comprehendat extraneos.*
13 *Clausula*, prout de similibus rebus fieri solet, *quomodo intelligatur.*
14 *Emphyteusis potest esse in extraneos alienabilis, & quod in alienatione certa interueniant requisita.*
15 *Clausula*, conditionibus prædictis semper saluis, *non restringit facultatem alienandi.*
16 *Facultas alienandi, quando comprehendat etiam ex-*

traneos, nec ad primos acquirentes restringatur.

17 *Beneplacitum Apostolicum requiritur in locatione perpetua.*

18 *Beneplacitum Apostolicum præsumitur ex cursu temporis cum obseruantia, & num. 28.*

19 *Obseruantia centenaria facit præsumere beneplacitum Apostolicum.*

20 *Historicis fides adhibetur.*

21 *Beneplacitum præsumptum in alienatione bonorum Ecclesiæ excluditur per constitutionem Vrbanam.*

22 *Constitutio Vrbana præseruat centenariam.*

23 *ex Centenaria excluditur tempus vitæ alienantis.*

24 *Centenaria ad effectum præscriptionis incipit post mortem alienantium, secus autem pro inducendo Beneplacitum.*

25 *Obseruantia debet esse certa; non æquiuoca.*

26 *Possidere vno, vel alio modo in animo consistit.*

27 *Animus possidendi resultat ex positiuis actis.*

DECISIO CCLXVIII.

POST mortem D. Marij de Frangipanis sine filijs Capitulo, & Canonicis Sancti Marci manutentionem, seù reintegrationem ad possessionem Palatij positi in Platea Conchæ petentibus denegandam esse, Me proponente Domini censuerunt ex eo, quod concessio huiusmodi domus vsque de anno 1539 facta Antonio Frangipanio, ac Curtio, & Mario eius filijs, tanquam in locationem perpetuam, non autem in Emphyteusim, erat transitoria ad hæredes extraneos, & sic ad Comitem Franciscum Frangipanum de Croatia iuxtà defuncti voluntatem peruenire
1 potuit, † vt de bonis etiam ab Ecclesia receptis, tradit *Ruin. cons. 161. num. 21. & seqq. lib. 1. Rolan. à Vall. cons. 96. nu. 34. lib. 1. Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 19. num. 27. Rota coram Buratt. decis. 334. num. 4. Bononien. Prædij de Nascentorijs 16. Nouembris 1643. §. vlterius Domini coram Reuerendiss. Terracinen. & in Romana Domus 19. Iunij 1645. §. neque obstare coram Eminentiss. Card. Otthobono.*

Quod in præsenti casu certius procedit, vbi non desunt coniecturæ comprehensio-
2 nem † extraneorum suadentes, vt post *Ceph. trad. Mantic. de tacit. d. lib. 22. tit. 19. sub num. 21. in fin. vers. sed tamen Altograd. cons. 26. num. 6. vers. & maximè quando lib. 1. Rota decis. 381. num. 6. & seq. par. 5. rec.* nempè clausula, *ad habendum*, non ceterata, sed cum facultate disponendi ad libitum extensa, vt in proposito ponderat *Mantic. vbi supra lib. 22. tit. 19. numer. 25. sequitur Altograd. d. cons. 22. sub num. 6. vers. At hoc casu Caualer. d. decis. 293. num. 1. vers. quæ omnia Buratt. decis. 87. nu. 2. & per tot. Rot. in d. Bononien. Prædij de Nascentorijs 23. Martij 1640. & 16. Nou. 1643. coram Reuerendiss. Terracinen. §. quod autem in præsenti in fin.* Clausula, *ac de ea facien. & disponen.*
4 *ad libitum voluntatis*, † quæ æquipollet clausulæ, *& quibus dederit*, & operatur, vt Emphyteusis ad extraneos sit transitoria *Osasch. decis. 161. num. 1. Curt. Iun. cons. 4. nu. 1. vers. sed quoniam Becc. cons. 88. num. 20. vers. 2. & seqq. Rolan. cons. 64. nu. 11. & 13. vol. 4. Calder. de iur. Emphyt. lib. 2. qu. 10. num. 14. & qu. 33. num. 30. & seqq. Marescott. cap. 1. nu. 1. lib. 3. Rot. post Giouagnon. cons. 44. num. 68. lib. 2. & d. decis. 294. num. 3. par. 2. dec. 548. num. 8. par. 4. tom. 3. recent. & coram Merl. dec. 860. num. 5.* Pactum francandi, & expressa facul-
5 tas donandi, & alienandi † quia licentia alienandi per viam contractus ostendit Dominum extraneos non abhorruisse, & omnem in proposito remouet difficultatem *Dec. consil. 171. num. 2. Curt. iun. d. cons. 4. num. 3. Rot. coram Buratt. d. decis. 87. num. 12.* & consideratum fuit *in d. decis. 294. n. 6. par. 2. rec.*

Concessionẽ verò hanc non fuisse Empyteusim, sed veram locationem, & perpetuam visum est Dominis probari, siuè ex eo, quod nunquam Emphyteusis, sed semper in Instrumento à partibus locatio fuit appellata,
6 & talis præsumitur † contractus, qualis denominatur à contrahentibus *l. qui fundum 4. §. fundi ff. de cont. empt. Bald. in add. ad Speculat. in tit. de locat. in princ. Crauett. cons. 20. num. 4. Surd. consil. 366. nu. 6. & decis. 326. num. 8. Rota coram Card. Seraphin. decis. 212. num. 1. & decis. 736. nu. 5. par. 4. rec. tom. 2.* & quæ potior coniectura est pensio
7 scut. 55. † Canonicis promissa correspondebat fructibus domus, vt ponderat *Aretin. consil. 55. num. 4. in fin. Neuizan. cons. 92. nu. 12. & per tot. Grat. cons. 128. num. 8. lib. 2. Rolan. cons. 96. n. 43. & seqq. lib. 1. Clar. in §. Emphyteusis qu. 1. num. 50. vers. si verò præstatur plenissimè Rot. coram Buratt. decis. 334. num. 1. & seq. decis. 14. num. 11. dec. 110. num. 16. par. 5. rec. & in d. Bononien. Prædij de Nascentorijs 16. Nou. 1643. §. vlterius Domini vers. quia annua quantitas coram Reuerendissimo Terracinen.* & vtramque coniecturam visa est admittere etiam *Rot. in Rom. Domus 22. Apr. 1644. §. & prædicta procedere coram bo. me. Card. Cecchino confirmata 16. Martij 1646. coram Eminentissimo Domino Card. Otthobono inter eius impressas dec. 61. num. 27.*

Siuè etiam ex quo facta fuit omnium Iurium translatio à Capitulo in Dominos de Frangipanis, vt in *Summ. Com. Francisci nu. 1. ibi, & similitèr dicti Canonici, & Capitulum locarunt, & in titulo locationis in perpetuum dederunt cesserunt omnia Iura, omnesque actiones reales, personales, Ciuiles, directas, tacitas, & expressas, & in hyppothecarias, pignoratitias, siue mixtas, & rem scriptas, quæ, & quas dicti Canonici &c. nullo Iure, nullaq; actione quolibet de cetero reseruatis &c.* ex huiusmodi enim tàm ampla Iurium cessione constat factam fuisse locationem, non verò concessionem in Emphyteusim, in qua
8 Domino concedenti † Ius aliquod, & dominium directum reseruari necessarium est, vt tradit *Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 3. num. 9. Menoch. præsumpt. 106. n. 10. lib. 3. Thomat. decis. Maceraten. 60. num. 40. Valasch. de iure Emphyt. qu. 32. nu. 27. & 33. Rota coram Merlin. decis. 546. num. 5. & 6. & in Mediolanen. prætensæ deuolutionis 11. Febr. 1650. sub §. neque prætendi potest coram R. P. D. meo Meltio.* Siuè demum quia adsunt pacta, & conuentiones, naturam locationis, non Emphyteusis importantes; Promissio nempè de euictione suscipiendi in se litem, faciendi consentire omnes personas, & pactum francandi, ad quæ omninò Canonici teneri vo-
6 luerunt, † queq; regularitèr non solent concessio-

cessioni in Emphyteusim, sed locationibus tantum, & perpetuis alienationibus conuenire, vt de pacto francandi *Cephal. cons.703. num.17.& seqq. Rota coram Comitulo decis.94. n.4. & seqq.* & distributa pensionis solutio in duobus paghis in principio cuiuslibet Semestris eo modo, quo affictus solui solent, ostendit paritèr contractum locationis, non Emphy-
10 teusis, † in qua Canonis solutio semel in anno fieri solet, vt in terminis *Buratt. dicta decis.334. sub num.7. vers. quod etiam conueniunt*.

Neque applicantur decisiones pro parte Canonicorum allegatæ, in quibus firmatum fuit in Emphyteusi pro heredibus, & successoribus in perpetuum recepta solos heredes sanguinis, non autem extraneos contineri,
11 quando † non adest dictio, *quibuscunque*, vt signantèr responsum fuit *in Caietana bonorum 3. Decembris* 1646. *§. iustitia, & 10. Iunij* 1648. *§. proinde coram R.P.D. meo Cerro, Romana deuolutionis Domus 4. Decembris* 1651. *in princ. & §. contrarium tamen, & 21. Iunij* 1652. *§. quatenus verò coram bo.me. Bichio, 20. Iunii 1653. §. hinc sequitur coram R.P.D. meo Verospio, & 15. Iunij 1654. §. nec de Iustitia coram R.P.D. meo Meltio*.

Quia ex illarum lectura constat, quod loquuntur in terminis longè diuersis, scilicet in Emphyteusi, vel vbi adest prohibitio arctissima alienationis, non verò quando agitur de locatione perpetua cum Canone correspondente fructibus, & cum expressa facultate alienandi, & ad libitum disponendi, & cum amplissima Iurium omnium translatio-
12 ne de quibus supra † in his enim terminis extranei heredes proculdubio comprehenduntur, vt tradunt supracitati Doctores, & *Mantic. de tacit. lib.22. tit.19. num.27. 28. & 30. Altograd. d. cons.22. num.7. & 9. lib.1. Rota dicta decis.294. per tot. par.2. recent. & in dicta Bononien. Pradij de Nascentorijs 16. Nou. 1643. §. quod autem in præsenti coram Reuerendiss. Terracinen.* & distinguendo admittit etiam *Rota decis.74. n.13 & seq. par.6. recent. & in d. Caietana Bonorum 10. Iunij 1648. vers. & proinde non applicantur coram R.P.D. meo Cerro, Bononien. Bonorum de Romanjsis 7. Iunij 1652. §. tam ex clausula coram R.P.D. meo Verospio*.

Hinc Capitulo suffragari non potest subsequens clausula post licentiam donandi, & alienandi inserta, *& prout, & quemadmodum de similibus rebus locatis fieri, & disponi solet*.
13 Quia cum addita fuerit post concessionem de sui natura ad extraneos transitoriam, non potuit per illam ipsius natura alterari, nè immediatè censeatur reuocata facultas alienandi, sed intelligenda venit, quod fiat dispositio saluo Iure Capituli sine illius præiudicio, & seruatis de Iure seruandis *Rota coram sa.me. Greg. XV. decis.520. sub num.8. vers. & propterea non debet intelligi, & in Romana Domus post Giouagnon. cons.44. num.71. vers. minus obstat, & seqq. lib.2.* & egregiè in indiuiduo fuit responsum *in d. Bononien. Pradij de Nascentorijs 19. Nou. 1643 §. placuit etiam Dominis coram Reuerendiss. Terracinen.* vbi quod stare simul possunt, quod
14 res sit in extraneos alienabilis, † & tamen in alienationibus seruetur ea, quæ ex natura contractus seruari debent, nempè vt requiratur consensus Domini, soluatur laudemium &c. & in simili clausula, *conditionibus prædictis semper saluis &c.* quod non restringant supradictam alienandi facultatem traditam per clausulam *ad habendum &c.* vel similem *Socin. Sen. cons.43. sub num.4. vers. sed ad hoc lib.4. Hodiern. ad Surd. d. decis.93. num.12. Rota coram Caual. decis.219. nu.13.*

Minus releuat, quod facultas alienandi sit personalis, & ad primos acquirentes restringatur, ibi, *& de ea facien. &c. disponen. &c. ad ipsorum Dominorum Antonij Curtij, & Marij filiorum libitum voluntatis &c.* Nam omisso quod facultas alienandi non fuit simplicitèr desumpta ex d. clausula, *ad haben.* sed ex natura & qualitate contractus locationis, in quo sine difficultate omnibus competit facultas alienandi responsum fuit, quod cum dicta clausula, *& de ea facien. & disponen. &c.* sequatur post stipulationem, & acceptationem factam non solum pro Antonio, & filijs absentibus, sed etiam pro hæredibus, & successoribus in perpetuum, neque post illam sequatur dictio taxatiua Emphyteusis est ad omnes
16 transitoriam, † & facultas alienandi etiam extraneis concessa censetur *Rot. post Giouagnon. dicta cons.44. num.78. lib.2. Caual. dicta decis.293. num.3. & 4.*

Licet autem verum sit, quod siuè Emphyteusis fuerit, siuè locatio, beneplacitum Apostolicum requirebatur, ex quo solitum concessionis fuit alteratum, nec vnquam amplius hoc modo concessa reperitur, quia
17 prædicta † alteratione noua reputatur concessio *Dec. cons.142. num.4. in fin. vers. primo ergo, & num.5. Decian. respons.73. num.43. lib.2. Redoan. de reb. Eccles. non alien. qu.2. num.28. Rouit. cons.79. num.38. & seqq. lib.1. Port. Imol. cons.65. nu.7. & 8. Rota coram Merlin. decis.756. numer.14. decis.764. num.4. & decis.775. num.10. Nouarien. bonorum 1. Iunij 1644. §. eoq; minus coram Reuerendiss. D. meo Dunozet. Decano, Rauennaten. Domus 14. Iun. 1649 §. vltra quod coram Reuerendiss. Terraconen. & in d. Romana deuolutionis Domus de quibus supra*.

Adducitur tamen hic presumptum (licet expressum non exhibeatur) ex cursu scilicet
18 longissimi temporis † centum, & amplius annorum cum obseruantia subsequuta, quæ beneplacitum interuenisse, & omnia legitimè facta fuisse sufficientèr ad hunc effectum iustificant *Gozad. cons.73. num.20. & seqq. Surd. cons.181. nu.1. lib.2. Crauett. de antiquit. temp. par.3. cap.2. num.26. Rouit. d. cons.79. num.40. Marescott. var. resol. cap.13. numer.9. libr.1. Gonzal. ad reg.8. glos.12. in princ. num.76. & seqq. Grat. discept.867.*
19 *num.50* vbi loquitur in specie de † obseruantia centum annorum, *& discept.893. num.17. 18. & 20. Rota coram Duran. decis.91. num.6. & decis.381. num.15. par.5. rec. Romana permutationis 20. Februarii 1647. §. non obstat nullitas coram bo.me. Bichio, & coram Eminentiss. D. Cardinali Otthobono decis.240. num.12.* quæ quidem beneplaciti præsumptio adminiculum etiam aliundè recipit ex libro nempe ab Honufrio Panui-

Panuinio Veronensi conscripto, cui titulum fecit de gente Frangipania, vbi lib.4. cap.1. postquam concessionem huius domus factã à Capitulo, & Canonicis Antonio Frangipanio cum pacto francandi descripsit, hæc verba subiecit, *Sopra di ciò ne fù passato il sì in euidentem, come appare negl'atti di Stefano de Amadeis, & in luogo di 300. scudi, che doueua spendore per obligo passorono più di due mila in meno d'otto giorni &c.* Cuius quidem Classici, & fide digni scriptoris enunciatio visa est Dominis ad coadiuuandam beneplaciti, & obseruan-
20 tiæ præsumptionem deseruire† potuisse cum Historicis deferendum, & dandam esse fidem tradat *tex. in l. 1. ff. de off. Præfect. Pret. Gutier. Prat. qu. lib. 3. cap. 13. num. 13. Lazz. de Capellan. lib. 1. cap. 25. num. 3. Gratian. discept. 893. num. 6. & seqq. Rota decis. 353. num. 23. & seqq. par. 5. recent. Posnanien. Abbatiæ 1. Iulij 1647. §. nec de potestate coram R. P. D. meo Celso*, & plenè *in Fanen. seù Senogallien. Bonorum 26. Iunij 1648. §. corroborationem prædictam coram R. P. D. meo Meltio.*

Non obstat quod huiusmodi præsumptiua beneplaciti allegatio in alienationibus rerum Ecclesiæ ex obseruantia, & cursu temporis
21 deducta, † sublata fuit per nouissimam constitutionem *sa. me. Vrbani VIII. incipien. Romanus Pontifex in Sacra B. Petri in Bullar. nou. tom. 4. in Appendic. constit. 47. aliàs 157.* vt tradit *Rota in Rauuennaten. Domus 17. Martij 1651. §. præsumptio verò coram Reuerendissimo Terraconen. &c. in d. Romana deuolutionis Domus 15. Iunij 1654. §. huiusmodi autem coram R. P. D. meo Meltio.*

Quia ponderatum fuit, quod *in eadem con-*
22 *stitutione* † præseruatur explicitè centenaria ante finem *vers. nec etiam*, ibi, *non intendimus autem per presentes &c. nec etiam tollere centenariam concurrentibus de iure requisitis.* Centenaria autem de tempore editæ constitutionis in casu nostro erat completa, cum hæc promulgata fuerit de anno 1641. concessio autem facta anno 1539. In nihilo refragante, quod à supradictis centum annis demẽda sint tempora vitæ Canonicorum alienantium, qui-
23 bus subductis † vtique centenaria non erit completa, vt in terminis voluit *Rota decis. 94. nu. 13. & pluribus seqq. par. 7. rec. & in Mutinen. bonorum 23. Iunij 1642. §. non præsumptum, & seqq. coram Reuerendiss. Terracinen.*

Circumscripta enim alienatione in Consanguineos, in quibus terminis procedunt decisiones exaduerso adductæ conclusionem procedere ad effectum præscriptionis tantum, quæ nisi post mortem alienantis incipere non
24 potest, non † autem ad effectum præsumendi beneplacitum veriùs Domini existimarunt, hoc enim secundo casu quod alienatio in coniuncto facta non fuit, nullum tempus subducendum esse dixerunt, sed statum post alienationem currere, iuxtà distinctionem relatam per *Marescott. var. resolut lib. 1. cap. 13. num. 17. Adden. ad sa. me. Greg. decis. 354. num. 19. in fin. vers. demum circa tempus Rota in Lunen. Sarzanen. Terrarum 20. Iunij 1575. coram Cotta, & coram Seraph. decis. 1027. num. 13. & decis. 1085. num. 5. & in Placentina bonorum 24. Apr. 1617. §. fin. coram clar. me. Card. Verospio Iun. in recent. decis. 463. n. 8. par. 4.*

Neque obseruantia copulatiuè necessaria destruitur ex quo cum Frangipani domum possidere potuerint alio titulo quod locationis, nempè ex concessione in Emphyteusim illis facta anno 1535. vsque ad tertiam generationem tanquam cessionarijs Dianæ de Vincentijs, non constet indubitanter de obseruantia secundę concessionis, quasi sola possibilitas possidendi ex prima, secundam
25 impediat obseruantiam, † quæ certa penitus & non ęquiuoca esse debet in terminis *Rota decis. 176. num. 45. par. 5. rec. & in Cracouien. decimarum 27. Martij 1651. §. neque subsistit coram R. P. D. meo Verospio.* Ponderatum enim fuit
26 quod possidere vno, † vel alio modo sit in animo consistens *l. si quis vi 17. §. differentia ff. de acquir. poss. Duran. decis. 40. nu. 14.* dum ijdem Frangipani fecerunt impensas in secunda cõcessione conuentas, & semper fuerunt soluti & respectiuè recepti affictus, & Canones ad rationem scut. 55. iuxtà prę scriptum eiusdem secundę concessionis, *vt in Sum. Com. Francisci*
27 *num. 3.* Hinc † excluditur animus possidendi ex prima, & clarissima resultat obseruantia secundæ, adeò vt de illa dubitari non possit *Rota decis. 121. numer. 13. par. 7 recent.* in puncto
28 obseruantiæ † ad præsumendum beneplacitũ *in Serdonen. Præpositure 22. Feb. 1651. §. obseruantia verò coram Eminentiss. D. Card. Otthobono inter eius impress. decis. 140. num. 13. & seqq.*

Et ita vtraq; parte informante resolutum fuit &c.

R. P. D BEVILAQVA.

Aesina Dotis.

Die 18. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Mulier quæ regularitèr non repellitur à consecutione suę dotis per exceptionem administrationis, si tamen appareat tot bona ad sui manus peruenisse sufficientia pro sua dote arcetur vtique, & impeditur à consecutione illius.

SVMMARIVM.

1 *Dotis restitutio retardari non potest mulieri per exceptionem administrationis tutelæ.*

2 *Mulier quæ administrando bona filiorum, tot bona recepit pro sua dote sufficientia, repellitur exceptione administrationis, si dotem petat.*

3 *Exceptio administrationis repellit mulierem à consecutione suæ dotis etiam si sententiam super reddita ratione obtinuerit, & quando.*

Sententia, à qua fuit appellatum remanet suspensa num. 3.

4 *Reseruatio importat existentiam illius quod reseruatur.*

5 *Testibus examinatis ad perpetuam rei memoriam non creditur.*

6 *Hæredes plures non tenentur vltra portiones hæreditarias.*

7 *Hæres*

7 *Hæres pro ea parte in qua est hæres repræsentat personam defuncti* .
8 *Executio excessiua corruere debet* .
9 *Executio excessiua non substinetur pro summa debita* .
10 *Creditor per aditionem hæreditatis sine inuentario dicitur de suo credito satisfactus* .
11 *Executio excessiua à nullitate, & iniustitia non est immmunis* .

DECISIO CCLXIX.

PER aliam decisionem sub die tertia Aprilis 1656. in hac causa coram Me emanatam duobus motis fundamētis Domini firmarunt constare de bono iure Marci Antonij, & fratrum de Nobilibus, & primum erat quod licet exceptione administra-
1 tionis tutelæ † retardari non possit mulieri restitutio dotis Marito prædefuncto soluta *Negusan.de pignor.1.membr.5.par.principali.n.36. & 37. Grat.discept.for.cap.129.num.36. Rota quæ hanc esse communem DD. sententiam dixit coram Card. Seraphin. decis.1415.num.1.* maximè vbi concurrit obligatio Cameralis contra quam non admittitur exceptio altiorem indaginem requirens, quia tamen in hac facti specie satis concludentèr iustificatum apparebat ad manus Io: Baptistæ matris durante administratione sibi à Petro Simone viro demandata tot bona, pecunias, argenta, aliosq; effectus hæreditarios non modici valoris peruenisse ex quibus de dote quam modo petit com-
2 modè potuerit satisfieri † nulla ei competit actio ad illam consequendam nisi prius reddita de dd. bonis sufficienti ratione, vt reprobata opinione *Soccin. Sen. consil.126. & 180. tradunt Grat.d.cap.109.num.21. Rota coram bo.me. Merlino decis.551.num.8. & 9. in Romana Census 17. Maij 1649. coram Reuerendissimo D.meo Decano §.non obstat motiuum alijsque adductis in decis.§.& quamuis* .

Nec ad excludendam huiusmodi satisfactionem suffragari potest Io: Baptistæ administratrici, quod moto super redditione rationis Iudicio coram A.C. fuerit ab illo promulgata sententia declarans eam fuisse ritè, & benè redditam, & de restitutione facta Marco Antonio constare ex apoca manu Io: fratris scripta, & ex Testium depositionibus de quibus in hodierno *Summ.nu.3. & 6.* Quia preter quod à prædicta sententia fuit appella-
3 tum, & causa † in hoc Tribunali simplicitèr commissa cuius proinde effectus remanet suspensus *cap.venientes 19. de iur. iur. cap.pastoralis 18. §.præterea de officio legat. Grat.discept.269. num.41.* in illa expresse reseruata leguntur gemmæ, vasa argentea, & cœtera suppellectilia, ac mobilia Domus in Inuentario descripta etiam penes Io: Baptistam existentia ad effectum inter ipsam, & filios, & hæredes di-
4 uidendi quæ reseruatio † in præiudicium eiusdem denotat adesse ea, quæ reseruata fuere & sic non fuisse restituta ad tradita *per Menoch.cons.713.num.5. Rota coram Eminentissimo D. Card.Otthobono decis.42. num.fin.inter eius impress.* ex confessione autem Ioannis tanquam in minori etate constituti sine solemnitatibus non potest desumi necessaria probatio minusque ex Testibus conantur deponere partem bonorum in hereditate Petri Simonis repertorum fuisse restitutam à Matre filijs nam omissis exceptionibus contra illorum personas adductis cum duæ sint mulieres Ancillæ prefatæ Io. Baptistę pro qua testificantur alijq; familiares nec in dictis concludunt totalem
5 bonorum restitutionem sufficit † quod ad perpetuam rei memoriam sine partis citatione, & sic nullitèr examinati id deponant, vt fides ipsis non sit adhibenda *cap.2. de Test. l. si quando 15. C.eodem Crauett. consf.2.num.17. Rota decis.310.num.10.par.5.rec.& penes bo.me.Merlin. decis.179.n.6.*

Sed magis subsistens visum fuit alterum decisionis fundamentum positum in excessiuitate mandati fuit enim à Io: Baptista obtentum pro sc. 4300. & pro tota summa executioni demādatum contra dd. Marcum Antonium, & Ioannem filios quod fieri non potuit nam cum illi essent pro duabus partibus hęredes Petri Simonis Patris, & dotis debitoris in alia verò parte fuerit ab eodem scripta hæres ipsa Io: Baptista non poterant ad illius
6 integram restitutionem † conueniri, quia vltra portiones hęreditarias hęres non tenetur *l.pro hæreditarij 2. & l.si adulta 6. C.de hæred.& l.5.C. si cert. pet.l.fin. Cod. si vnus ex pluribus Greg.XV. decis.442.num.3.& ibi Add. Litt.A.* solusque in
7 ea parte in † qua extat hæres defuncti personam representat *l.cum à matre 14. C.de rei vendic.l.1.& d.l.2. C. de hæreditate act.l.quædam 9. ff. eodem cum pluribus relatis in Ariminen. Pecuniaria 22. Iunij 1640. coram bo. mem. Arguelles post Merlin.de Pignor. & hypothec.decis.127. numer.5. cum seqq.*

Vnde executio aliaq; omnia in executio-
8 ne prædicti mandati † excessiui emanata corruunt *Grat.discept.for.960.num.4.Marchesan.de commiss.par.1.fol.1240.num.5.cum seqq.Rota apud Greg.decis.485.nu.4. Reuerendissimus Vrgellen. decis.81.num.2.* adeo vt nec pro quantitate, quę
9 verè à prædictis filijs † est soluen. potest substineri, vt sæpe respondit *Rota coram Buratt. decis.91.num.6.in fine, & decis.269.num.7.& 8. in Viterbien. fideicommissi de Spiritibus 4. Iulij 1646. §.quia prædicta procederent coram R.P.D.meo Cerro, in Senogallien. Saluiani 12. Iunij 1651. coram D. Card. Corrado, & in Baren.Saluiani 20. Maij 1653. coram bo.me. Bichio §.finali* .

Neq; euitari potest excessiuitas ex eo quod mandatum fuerit relaxatum contra bona hęreditaria d. Petri Simonis, ac executum super vno corpore hęreditatis possesso per Io: Baptistam Creditricem, & filios vt supra hęredes pro indiuiso, & hinc sub huiusmodi exequutione comprehendatur etiam pars ad eamdē spectans qua dempta firma manet executio in portionibus filiorum pro rata debiti grauatis siquidem mandati iniustitiam illius excessiuitatem in hoc DD. consistere dicebant quod Io: Baptista egit, & condemnari obtinuit filios ad integram restitutionem, & tamen

tamen non nisi ad duas à tribus partibus tenebantur pro alia autem remanente parte Io: Baptista erat sui ipsius debitrix vti hæres, pro quinta parte, ac etiam satisfacta, dum-
10 per aditionem † hereditatis non confecto Inuentario hoc suum dotale creditum fuit pro hac rata confusum, & estinctum *l. si Socer. 45. §. final. ff. solut. matrim. l. si vxor 7. C. de bon. auct. iudic. poss. Gabr. cons. 59. num. 7. & 8. lib. 2. ceterique in alia decis. congesti §. alterum*. Itaque excessiui-
11 tate attenta † vitio nullitatis, & iniustitiæ saluari non potest *l. in hoc iudicio 28. ff. famil. ercis. Buratt. decis. 169. num. 8. & decis. 216. nu. 10.* & in consequens clarum redditur bonum ius Marci Antonii, & fratris, qui talem executionem passi fuerunt, pro quibus ex prædictis, & præsertim ex hoc vltimo fundamento denuò fuit resolutum.

Et ita vtraq; informante &c.

Decisio ista in hac eadem causa emanata sub die 3 Aprilis 1656. coram eodem R. P. D. Beuilaqua est decisio supra 151.

R. P. D. VEROSPIO.

Cauallicen. decursus Aquarum.

Die 18. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Quasi possessio in iure percipiendi aquas cum ex vnico etiam actu acquiratur; datur proinde manutentio ad eum statum, quo quis ante motam litem reperiebatur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio conceditur ad statum quo quis ante motam litem reperiebatur.*

2 *Manutentio in materia aquarum conceditur etiamsi vnica tantum vice aqua defluxerit.*

3 *Aqua per canale manufactum decursa non dicitur iure facultatis, sed negatiuè seruitutis decurrisse.*

4 *Scientia deducitur ex cursu temporis, & multiplicitate actuum.*

5 *Scientia pro præscriptione requiritur, secus pro manutentione.*

6 *Possessio ex constituto transfertur.*

DECISIO CCLXX.

INTER Cauallicensem Episcopum necnon Ioannem Baptistam Blancett lite suborta super aquarum decursu à Molendino Episcopalis Mensæ prodeuntium, quas in Emphytheusim eidem Blancett concesserat, commissa mihi causa ex appellatione Episcopi cū facultate manutenendi quem de iure. Dubium hodie proposui, cui nam debeat manutentio decerni ad fauorem vtriusque partis resolutum. Dum enim Episcopus, ac Blancettus ante motam litem in quasi possessionem vsus aquarum extitisse noscuntur Iuris
1 dispositio suadet, † vt manutentionem ad possessionis statum de tempore motæ litis consequantur *ad Text. in §. retinendæ iustit. de interdict. & notant communitèr ibi DD. & Rota cor. Greg. decis. 569. num. 3. coram Buratt. decis. 504. numer. 11. & decis. 76. num. 1. par. 5. rec. cum alijs relatis in Anglonen. seu Trusen. massæ communis 3. Iuny 1650. coram Reuerendiss. Tarraconen.*

Episcopi verò quasi possessio ex Testibus formitèr examinatis plenè conuincitur deponentibus nimirum post stipulatum concessionis Instrumentum controuersas aquas, prædium vulgo Condominæ sub mensæ Episcopalis Dominio constitutum irrigasse. Hinc enim probatio sufficiens pro assequenda manutentione consurgit. Postquam ad hunc
2 effectum satis esse censetur, † quod per annum ante litem; quinimò per vnicam dumtaxat vicem in prædium aquæ defluxerint *iuxtà Text. in l. 1. §. quod autem ff. de aqua quotid. & æstiu. Ruin. cons. 191. num. 3. in fin. & nu. 4. lib. 5. Menoch. de retinen. remed. 6. n. 15. Rota coram Greg. decis. 100. num. 1. & decis. 734. num. 1. par. 2. recent. & penes Posth. de manutenen decis. 213. num. 1. & in Ferrarien. Aquarum 4. Decembris 1651. coram bo. me. Peutingerio.* Quoties præsertim vt in proposito casu decursus aquarum mediante Canale lignaminis ministerio peracto comprobatur tunc enim excluditur præsumptio,
3 quod quis † in vim facultatis à Domino tributæ vsus fuerit, sed iure dumtaxat negatiuę seruitutis diuersionem earundem aquarum prohibentis, vt notat *Castrens. in cons. 243. nu. 2. vers. propterea lib. 2. Menoch. cons. 447. nu. 42. Surd. cons. 47. num. 11. in fin. Rota in Meleuitana decursus aquarum 31. Ian. 1646. in §. nec obstat coram R. P. D. meo Meltio.*

Neque vrgere visa fuit obiecta Blancetti ignorantia. Præterquam enim ex diuturnitate temporis 20. scilicet annorum, & vltrà,
4 necnon ex actuum multiplicitate † scientia posset quoque desumi, vt notat *Abb. in cap. cum Ecclesia Sutrina 25. de caus. poss. & propriet. Gratian. cap. 687. num. 32. Rota coram Seraphin. decis. 306. num. 5. & coram Greg. decis. 249. num. 11. & decis. 685. nu. 4. par. 1. rec.* Eadem scientia requiritur dumtaxat in casu, quod de præscriptio-
5 ne inducenda ageretur, † non autem respectu quasi possessionis, quæ ex vnico dumtaxat actu inscio etiam Aduersario acquiritur, vt notat *Ruin. cons. 191. num. 4. lib. 1. Rota decis. 17. nu. 7. & 8. par. 2. diuers. & decis. 685. n. 4. par. 5. rec. & coram Greg. decis. 100. num. 2.*

Nec releuant Testes examinati, ac deponentes de quasi possessione Blancetti ducendi aquas ad Prædium vulgo Bombos, cum ea possessio debeat intelligi postquam Condominæ prædium ex ijsdem aquis irrigatum; Emphyteusis autem concessio non visa fuit præsentis indaginis, cum quoad formam possessionis debeat manutentio decerni, & ad petitorium proindè iudicium eam Domini proiecerunt.

Quasi possessio denique Blancetti, neque impugnata ex parte Episcopi legitimam iustificationem assumit, tum ex clausula, *constituti*, in instrumento concessionis per Episcopum

6 copum appositam, † cuius virtute fuit in Blancettum translata possessio ad notata per *Schrader.de feud.par.9.cap.1.num.33.& 34. Paris. cons.33.n.30.& cons.77.nu.8.lib.3,* Tum ex testibus decursum aquarum concludentibus ad prædium Bombos nuncupatum.

Et ita manutentionem Episcopo DD. decreuerunt in quasi possessione vsus aquarum pro irrigatione prædij vulgò, Condomine, Blancetto verò in quasi possessione earumdem vsus postquam ad prædium ipsius affluxerit vtraque, &c.

R. P. D. ZARATE.

Mediolanen. Iurispatronatus.

Lunæ 18. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus sicut comprehenditur in institutione facta nedum de bonis, sed etiam de iuribus, & actionibus, sic in eorum substitutione venit. Delictum an probetur ex fide Notarij de illo attestantis, & cui ex forma Statuti creditur.

SVMMARIVM.

1 *Decisiones Rotæ neque incidenter reuocari, nec examinari licet.*

2 *Verba apposita in institutione censeantur ne repetita in substitutione.*

Verbum, dicta, *refertur ad omnes species supra expressas num.2.*

Iura, & actiones quando in hæreditate comprahenduntur num.2.& seq.

3 *Hæreditas est quid vniuersale, comprehenditque actiones, & iura.*

5 *Iuspatronatus quando transire debeat in substitutum.*

4 *Pertinentiarum appellatione omnia includuntur nihil penitus excluso.*

6 *Fides Notarij non probat condemnationem.*

Sententia debet ex actis iustificari num.6.

7 *Fides Notarij aliter ex forma Statuti probantes, non tamen iustificant delictum.*

Confessio ficta non attenditur in delictis num.7.

Statutum præbens fidem attestationi Notarij, non attenditur in materia delicti num.7.

8 *Sententia contumacialis quando delictum non probet.*

9 *Verba,* spectare, & pertinere *tempus præsens includunt, & excludunt futurum.*

DECISIO CCLXXI.

DVM super institutione ad beneficium sancti Hilarij de Iurepatronatus ageretur inter Petrum Baggium, & Carolum de Rubeis præsentatos incidenter firmatum fuit coram Me in decisione edita 10. Decembris 1655. Iuspatronatus pro medietate non spectare ad claram Anselmi sororem, & hæredem, autricemq; Comitis Montij ex duabus rationibus. Prima, quia ex fideicommisso ordinato à Ioanne Baptista fundatore ad Claram deuenire non potuit Iuspatronatus cum fideicommissum restrictum fuerit ad bona dumtaxat, quorum appellatione cum Iura, & actiones non comprahendantur, nec etiam comprehendi censetur Iuspatronatus. Secundò, ex eo quod Hilarius vnus ex hæredibus Ioannis Baptistæ condemnatus fuerat in pœnam capitis, & confiscationis bonorum vsque de anno 1614. vt propterea illius vox consolidata fuisset cum altera portione Anselmi iuxta Testatoris præceptum, & vtraque veniret sub donatione per eumdem Anselmum facta ad fauorem Flauij Antonij Baggi. Cum autem coram R.P.D. meo Albergato super altero beneficio sancti Apollinaris eiusdem Iurispatronatus ageretur deque eius pertinentia inter Patronos prædictæque rationes coram Me firmatæ pariter vrgerent, 1 sed incidenter examinari, † aut reuocari decisiones iuxta stylum Rotæ non liceat, ordinatum fuit, quod prædicta decisio coram Me emanata reuideretur. Vndè sub incudem disputationis reuocata Domini recesserunt à decisis: siquidem ex nouiter deductis animaduersum fuit ex facto corruere duo prædicta fundamenta.

Primum namque quatenus dictum fuit, quod fideicommissum ad bona dumtaxat restrictum erat ex verbis Testamenti denuò producti deficere visum est, Testator enim disposuit: *De omnibus bonis mobilibus, & immobilibus, ac de per se mouentibus, rebus, Iuribus, & actionibus nominibus debitorum, & alijs quibuscumque.* Quæ verba licet in institutione scripta legantur, tamen in substitutione repetita cen-
2 sentur per illa † verba in ea apposita; *Succedant in d. hæreditate, & bonis meis, & qualibet earum parte,* & ideò Iura, & actiones continentur, tum ex relatiuo illo, *dicta,* quod refertur ad omnes species in antecedenti institutione comprahensas, vt per *Surd. cons.163.numer.14. Menoch.cons.303.numer.23.Barbos.dict.87.Rota coram Seraph.dec.584.num.8.* Tum ex illo verbo
3 hæreditate, † quod tanquam vniuersale continet Iura, & actiones, *Rota penes Viuian.de Iurepatr.dec.121.num.8.& 10.* Accedente præterea prohibitione cuiuslibet detractionis in eodē Testamento adiecta sub qua Iura quoque in-
4 cluduntur, † vt exindè Iuspatronatus in substitutum transire debeat, vt notat *Guidop.decis. 507.num.1. Adden.ad Alex.cons.73.in princ.addit. lib.7.Lotther.de re benef.libr.2.quæst.11.numer.37. Viuian.de Iurepatr.lib.4.cap.4.num.16.& post eundem Rota d.decis.121.d.num.8.& allegati in decis. quæ reuidetur in §.2.* Maximè cum non solum fuerit prohibita alienatio bonorum verum etiam, *pertinentiarum,* ex quibus posteà substi-
5 tuit sub appellatione † namque *pertinentiarum;* vtpotè nimis lato verbo omnia includuntur nihil penitus excepto, vt per *Lap.alleg.139.numer.10.Surd.cons.429.n.13.*

Pariterque cessat secundum fundamentum scilicet, quod in casum delicti Testator substituerit. Vndè cum Hilarius in pœnam capitis, & confiscationis bonorum condemnatus

natus fuisset illius portio consolidata fuit cum portione Anselmi, qui vtramque vocem potuit donare, siquidem ad huiusmodi condemnationem iustificandam exhibita solum fuit
6 fides Notarij, quæ non videtur † sufficiens cum sententia debeat ex actis probari aut iustificari, vt dixit *Rota decis.665.num.2. par.1.recent.*

Nec refert, quod Statutum aut Constitutiones Mediolani fidem tribuant attestationibus Notariorum, ac si acta ipsa essent producta, adeout ex prædictis attestationibus con-
7 fessio inducatur, † quia similes Constitutiones inducentes fictam confessionem non attenduntur in hac materia, cum nullatenus probent delictum, vt aduertunt *DD. in l. cum filius familias ff. de verb.oblig. Rota dec.394.nu.20. par.5.rec.* præsertim cum dicta sententia lata
8 fuerit in contumaciam, † & ideò non sit attendenda *Rota dec.714.num.12. part.4.tom.3.rec. & coram sa.me.Greg.XV.dec.371.n.10.*

Denique, nec vrget, quod Anselmus portionem Hilarij saltem obtinuerit ratione fideicommissi ex eiusdem obitu sequuto de anno 1637. vt propterea substineatur donatio ab ipsa antecedenter facta; quia cum Ordinarius donationem approbauerit respectu solius vocis Anselmo competentis. Donatio antecedens Hilarij vocem non debet comprætendere, signanter cum in ea præseruata fuisset vox Hilarij pro se, & eius successoribus, quatenus ad eum spectasset si verò legitimè appareret ad dictum Anselmum spectare, & pertinere prædictam vocem Hilarij tunc ea quoque censeretur dona-
9 ta per illa verba, *spectare, & pertinere*, quæ tempus donationis respiciunt, & futurum excludunt ex traditis à *Decian. cons.52.num.18. & 19.lib.1.*

Et ità vtraque parte, &c.

Decisio in hac eadem causa facta sub die 10. *Decembris* 1655. *est supra decisio* 104. *in hac eadem part.12.recent.*

R. P.D. BEVILAQVA.

Leodien. Pecuniaria.

Ven. 22. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Abbas qui sine consensu Monasterij contraxit, non obligat Monasterium, nisi de necessitate contraxisse probetur, & versio eum vi illius vtilitatem iustificetur.

SVMMARIVM.

1 *Monasterium condemnari non potest ex debito Abbatis, nisi constet pecunias in illius vtilitatem fuisse versas.*
2 *Versio in vtilitatem Monasterij probari debet concludenter, nec coniecturæ sufficiunt.*
Prælatus contrahens sine consensu Conuentus quando obliget Monasterium num.2.
3 *ad Abbatem pertinent, quæ versantur circa Diuinum cultum, vel alias res Monasterij.*
Abbas in quibus rebus mandatum habere dicatur numer.3.& 4.
4 *Abbas non dicitur habere mandatum in ijs quæ sibi ex statuto Monasterij prohibentur.*
5 *Creditor qui cum Abbate contraxit quando versionem teneatur probare.*
6 *Testes benè concludentes, & bonam rationem reddentes, plenè probant.*
7 *Existentia æris alieni in Ecclesia, ex quibus arguatur.*
8 *Ecclesia quando ex contractu Prælati teneatur, & num.11.*
9 *Versio pecuniarum probari debet vt acquiratur actio contrà Monasterium.*
10 *Scripturæ priuatæ non recognitæ, non probant.*
11 *Creditor ex contractu inito cum Prælato quando possit Monasterium conuenire, & sup.n.8.*
12 *Versio pecuniarum non probatur ex solutionibus post longa tempora factis.*
13 *Versio suadetur ex prudentia, & probitate Prælati, socij, & administratoris, sic è contrario excluditur.*
14 *Versio tota pendet arbitrio iudicantis.*
15 *Versione non probata in casu quo requiritur, confessio desuper eam facta simulata præsumitur.*
16 *Probatio præsumptiua non sufficit vbi certa requiritur.*
17 *Abbas si contrahendo non præiudicauit Ecclesiæ multò minus confitendo.*
18 *Testibus non creditur, si eorum auctores repelluntur.*
19 *Testis de auditu à fratre persona cui alias non creditur, nihil probat.*
20 *Testes numero plures, & melius concludentes in concursu præferuntur.*

DECISIO CCLXXII.

QVAMVIS Abbas Lathomus Monasterium Vallis Scholarium Leodien. cuius regimini diù præfuit, non solum omni ære alieno liberum, sed diuitijs, ac omnibus alijs necessarijs affluenter copiosum reliquerit, nihilominus Abbas Paulus Vertea successor, anno vel circiter post illius obitum vna cum fratre Ioanne receptore exposita d. Monasterij necessitate summam florenorum 3000. accepit sub obligatione bonorum dict. Monasterij, & successiuè Abbas solus alios florenos 1500. sub propria obligatione illos infrà certum tempus restituendi, prout dicta obligatione attenta, Monasterium, & modernum Abbatem teneri diffinitiua sententia per bo. mem. Bichium lata, declaratum fuit, quam ex capite iniustitiæ in gradu appellationis ad me interpositæ infirman. esse DD. censuerunt.

Iniustitia visa fuit clara, quia non potuit condemnari dictum Monasterium nisi constito prius, quod pecuniæ fuerint erogatæ in
1 illius vtilitatem, † alioquin hoc non probato nulla resultat obligatio vt ad restitutionem cogi possit *C. quod quibusdam 4. ibique gloss. in verb. in vtilitatem de fideiuss. c.1. ubi Innoc. num.1. de*

de deposit. Auth. hoc ius porrectum in fin. & Bald. ibi num.23. C. de sacros. Eccles. Roman. cons.352. num.4. vers. & huius est ratio Castrens. cons.337. numer.1. vers. ad hoc responsio clara est libr.1. Redoan. de reb. Eccles. non alienan. qu.56. num.27. & quaest.57. n.94. Mascard. de probat. concl.1160. num.3. & seqq. concl. 1161. num.8. Menoch. de praesump. lib.3. praesump.55. num.1. & 2. Rota coram Card. Seraph. dec.338. n.7. sa. me. Greg. dec.511. n.12. repetita in rec. decis.301. pariter num.12. par.1. & dec.310. num.2. vers. quae maximè par.3. & quidem concludenti, & plenissima probatione doceri debet de huiusmodi effectiua versione pecuniarum in extinctionem debitorum legitimè contractorum,
2 † vbi Praelatus nullo praecedente Monasterij vel Conuentus mandato hac de causa mutuum contraxit, nec sufficiunt coniecturę & pręsumptiones, vt deciditur in *l.3. §. sed si sic ff. de in rem vers. Calderin.* qui in istis terminis d. legem procedere declarat in *cons. 7. de probat. Castren. in d. cons.537. sub nnmer.3. vers. nec obstat Natt. cons.547. num.8. Mascard. d. concl.1161 num.2.*

Tantum abest in proposito, quod fuerit doctum de mandato, vel de versione, quod potius constat de contrario. Nam quo ad mandatum, lectura Instrumenti, & Apocae inter partes initę demonstrant mutuum fuisse cum ipso Abbate, & receptore contractum irrequisitis, ac inscijs alijs Monacis Capitularibus Monasterij: immò conquerentibus de mala administratione, illiusque prodigalitate iuxta testium dicta. Absque eo quod suffragetur allegare Abbatem vti Ecclesiae Procuratorem contraxisse ex iurisdictione, secun-
3 dùm quod omnia, † quae ad Diuini cultus reuerentiam, vel circa vtilitatem, aliasque res Monasterij ad ipsum tanquam talem pertineant *c.2. de donat. c. nullum 9. in fin.18. quaest.2. Cappell. Tolos. dec.79. ibique Adden. n.1.* quoniam particulari statuto huius Monasterij cauetur, quod nullus Procurator hodiè Abbas nuncupatus vltrà summam libr. 20. sine speciali Conuentus assensu valeat mutuo recipere, vt in *Summ. num.*10. Cumque facultas ad hanc paucam quantitatem sit restricta, mutuum
4 illam excedens non substinetur, † & ita iudicandum est, ac si Abbas nullum mandatum habuisset *Panormit. in c. constitutus 12. num.2. de Procur. Bal. quem caeteri sequuntur in l. licet 24. C. eod. Rota coram Pen. decis.413. nu.3.* & ob id creditor illud plus esse versum in rem Ecclesiae
5 adstrictus est probare † ad hoc vt obligatam remansisse dicatur, vt scripsit *Innoc. in c. penult. in princ. de fideiuss. Mascard. de probat. conclus.1160. num.12. & 13. Redoan. de reb. Eccl. non alien. qu.56. sub num.33. vers. in hac materia, & vers. & ibi dicit Imol. Menoch. de arbitrar. cas.432. n.30. & 31. Rota coram Comitul. dec.21. nu.7.*

Probatio autem versionis qualis vt supra exigitur, non affertur, & nihilominus mediantibus probationibus de nouo vigore remissoriae factis, ac serie facti plenius in hac propositione ab informantibus proposita liquidò compertum fuit pecuniam non fuisse mutuo acceptam vrgente necessitate Monasterij, nec in illius vtilitatem subindè expensam. Nam testes in vim eiusdem remissoriae examinati concludenter probant redditus illius adeò vberes, & effluentes tempore Abbatis Lathomi antecessoris, vt satisfacerent omnimodae Monasterij necessitati, ac congruae, & honestae fugalitati, illudque ab omni aere alieno liberum, ac effectus non modici valoris, & quantitatis reliquisse, taliter quod incredibile videbatur illo è viuis sublato Abb. Paulum successorem intrà praedictum modicum tempus coactum fuisse ob debitorum solutionem has pecunias mutuo accipere. Ex quibus Testibus benè id concludentibus,
6 & causam scientiae reddentibus, † resultat euidens probatio *Rota decis.243. nu.12. par.6. & dec. 270. num.1. & 2. dec.283. num.2. part.7. rec.* quod
7 non vrgebat necessitas, † & indigentia, propter quam argui solet existentia aeris alieni antecedenter contracti cum subsequuta versione *gloss. in Auth. hoc ius porrectum C. de sacros. Eccles. Ruin. cons.76. vol.4. in fin. libr.4. Grat. discept. forens. 107. nu.20. & 360. num.32. Menoch. de praesumpt. d. lib.3. & praesumpt.55. num.5. Adden. ad Gregor. dec. 311. littera A. Mascard. de probat. concl.1161. n.32.*
8 *vers. superiora, & seq. &* 40. vbi quod † Ecclesia tenetur quatenus pecunia versa sit in necessariam, & expedientem vtilitatem illius, & Pręlatus d. pecuniam mutuo acceptam iuxta modum solitum, & consuetum impendit, & vt necessitas, & vtilitas requirebant, secus si huiusmodi modum excessit *Mant. de tac. lib.8. tit.15. n.5. & 6.*

Et quatenus veritate illaesa dici posset debitum extitisse, affirmari tamen nequit esse concludenter probatum cum pecunijs mutuo habitis fuisse satisfactum ass. creditoribus,
9 ac in hanc causam determinatam † erogatas, vt debuit, cum hoc sit alterum requisitum ad effectum acquirendi actionem contra Monasterium pro illarum restitutione *Ant. Butr. post Imol. in c.1. num.17. de deposit. Ruin. consil.68. num.7. lib.1. Bal. cons.125. col. vlt. vers. item si esset lib.5. Menoch. de arbitr. d. cap.432. n.38. Seraph. dec. 338. n.8.*

Non subsistit, quod pro rata floren. 3709. sit satis iustificata versio, ex quo fuerunt soluti creditoribus, vt liquet ex quietantijs, quae probant veram, & realem solutionem *l. pecuniae, & ibi Bald. C. de solut.* quia omisso quod sunt simplices, & priuatae scripturae, & non
10 recognitae, † & sic nullum gradum probationis constituunt *DD. in l. admonendi ff. de iur. iur. & in l. comparitiones C. de fid. instrum. Rot. dec.103. num.9. par.5. recent.* pro responsione animaduersum fuit, quod in illis non exprimitur Monasterium, causa, nec persona mutuantis, & pecunia mutuata, quod necessario debuerat specificari, vt sciri posset an eisdem creditoribus fuerit mutuum solutum, pro quorum satisfactione stipulatum fuit, alias
11 non obligatur Ecclesia, † nec creditor potest agere ex dicto contractu, vt praeter superius adductos tradunt *Alex. cons.4. in fin. libr.3. Surd. cons.181. num.11. & 12. Gratian. discept.45. num.2.* pręsertim quia mutuum fuit contractum multo

multo antè emanatas receptas ass. creditorū, 12 & tamen ad effectum † præsumendi versionem pecuniarum in Ecclesiæ commodum debet apparere de illarum solutione statim contracto mutuo facta, vel modico tempore interueniente *l. si ventri ff. de priuileg. credit. Menoch. in sæpe citat. cas. 432. num. 38. & præsumpt. 55. num. 8. Mascard. in alleg. concl. 1161. nu. 15. Redoan. d. quæst. 56. cap. 1. num. 26. Rota decis. 108. numer. 3. penes Pacif. de Saluian. Adden. ad Buratt. decis. 546. in fin.*

Concurrit etiam pro exclusione mutui, & versionis mala fama tam Abbatis quam receptoris ab eisdem Testibus probata, vno ore deponentibus primum assiduis conuiuijs deditum magnam de illis Monasterij substantiam expendisse, & ista de causa fuisse priuatum, & in Gallia relegatum. Alterum verò ob demerita illiusque inhabilitatem, ac malam officij administrationem fuisse pluries in carceribus detentum ab Abbate antecessore; 13 sicut enim prudentia, † & probitas Prælati, socij, & administratarij qui consueuit huiusmodi negotia pertractare suadent pecuniæ versionem, vt admonent *gloss. Archid. & Gemin. in c. hoc ius porrectum 10. qu. 2. Castren. in dicto cons. 337. sub numer. 2. vers. si vero libr. 1. Menoch. d. cap. 432. num. 36. & d. præsump. 55. nu. 6. lib. 3. Mascard. vbi sup. nu. 28. Gratian. discept. 632. numer. vlt.* Ita pariter contraria eorundem qualitas indu- 14 cit suspicionem contrariam, † cum materia versionis tota pendeat à Iudicis arbitrio *Alciat. in l. Ciuitas numer. 3. vers. tertius casus est Dec. num. 10. ff. si cert. pet. Menoch. in præcitato casu 432. nu. 33. & 35.* quæ suspicio augetur in præsenti ex eo quod fideiussor in mutuo se creditorem faciebat in florenis 1504. illosque recepisse fatetur, nulla tamen huius sui prætensi crediti expressa causa Monasterium tangente, & Mercator, qui pecunias mutuauit Abbatis, & Rectoris erat consanguineus, quo casu intuitu parentelæ mutuum contraxisse cense- 15 tur, & non constito, † vt opus esset de versione insurgit suspicio fraudolentæ confessionis, & ipsius versionis, vt perbellè ratiocinatur in istis terminis *Castren. in pluries alleg. cons. 337. n. 4. vers. simulatio autem.*

Non obstant coniecturæ, præsumptiones, ac dicta Testiū ad instantiam Caroli alias data ad ostendendam indigentiam Monasterij, & versionem pecuniarū in debiti extinctionem, super quibus innititur decisio coram bo. me. Bichio 29. Aprilis 1654. antè latam sententiam de more edita, quia coniecturæ ex se non sufficiunt cessante mandato, nec Rota admittit præsumptiuam probationem vbi 16 certa, † & plena requiritur, vt dixit *coram Buratt. decis. 763. numer. 8.* Testes verò vltrà exceptiones quas patiuntur nullo modo concludunt eà ad quæ allegantur, cum primus ab alijs quam ab eodem met Abbate, & recepto- 17 re id non audiuisse fateatur, † qui quemadmodum non potuerunt Ecclesiæ præiudicare contrahendo, ita nec confitendo *Bald. in d. Auth. ius porrectum numer. 23. Abb. cons. 87. per tot. lib. 1. Castren. d. cons. 337. numer. 9. aliyque recepti in contraria decisione bo. mem. Bichij §. tota difficultat.* 18 non est enim † eis credendum quorum Auctores repelluntur *c. licet ex quodam de testibus c. filij 3. in fin. de Hæret. in 6. l. Iulia, & l. testis ff. de testibus.* Secundus verò Testis pariformiter super alterius dicto se fundat asserendo ab eius- 19 dem receptoris fratre audiuisse, † & sic non probat *Menoch. cons. 342. num. 26. & consil. 1004. numer. 3. & 1111. num. 83. Rota decis. 201. numer. 4. par. 5. rec.*

Tertius deniq; Testis licet affirmet se fuisse Abbatis creditorem, & ab eodem satisfactum fatetur etiam satisfactionem reportasse mediante Cambio in Hollandia assignato de anno 1642. & per consequens aliundè quam ex pecunijs per 20. annos antea mutuo receptis, vt in hodierno *Sum. Monasterii n. 12.*

Sed nullum fundamentum hodiè fieri posse dicebatur in prædictorum Testium depositionibus cum oppositum asserant Testes pro 20 Monasterio inducti, † qui in illorum concursu præualere debent ratione numeri, quia plures sunt, ac claræ, & distinctæ depositiones super insubsistentia æris alieni, ac diuitiarum Monasterij paulò antè mutuum *Alex. consil. 350. num. 17. lib. 5. Gabr. conclus. 4. num. 7. de testib. Rota coram Buratt. decis. 903. num. 4. coram Dunozet. dec. 458. numer. 9. & decis. 446. numer. 4. part. 5. recent.*

Et ita vtraque, &c.

Confirmata fuit præsens decisio coram Reuerendiss. P.D. Cerro Decano 5. Martij 1663. & denique coram R.P.D. Ottalora sub die 4. Martij 1667.

R.P.D. MELTIO. Postea EPISCOPO PAPIEN.

Romana Saluiani.

Lunæ 25. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Pulcherrima est decisio in quotidiana materia Saluiani; sed in ea principaliter agitur, quando pro legato certę speciei, hæres qui moram commisit in traditione rei legatæ teneatur illud super alijs bonis, vel proprijs, vel Testatoris supplere.

SVMMARIVM.

1 *Creditum cum hypotheca, & possessio rei conuenti requiruntur in Saluiano.*
2 *pro Legato datur Saluianum.*
3 *Actio hypothecaria datur contra res quæ à Testatore in hæredem sunt translatæ fauore legatarij.*
4 *pro Legato datur hypotheca in omnibus bonis à Testatore possessis, amplia vt ibidem.*
5 *Hypotheca pro legato etiam corporis vniuersalis competit.*
6 *Hypotheca pro legatis datur insolidum, & quando.*
7 *Decisiones præcedentes supponuntur in alijs disputationibus.*

8 in

8 *in Legato speciei heres cedendo speciem † liberatur.*

9 *Res legata facto vel mora hæredis si perit, succurritur per æstimationem.*

Hypotheca super alijs bonis Testatoris intrat loco rei legatæ, & facto, vel mora hæredis deperditæ numer.9.

10 *Obligatio specialis alicuius rei pro legato non impedit, quo minùs alia bona Testatoris sint affecta.*

11 *Bona hæredis sunt obligata pro legato speciei data illius contumacia, & mora, & num.18.*

12 *Factum Procuratoris approbando hæres, si ex illo mora in traditione legati deducatur, hæres ad æstimationem tenetur.*

13 *Pecunias bona fide receptas, & consumptas quis restituere non tenetur.*

14 *Pecuniæ prouenientes ex venditione negotii succedunt loco ipsius negotij.*

15 *Fides bona ex quibus excludatur, & inducatur mala.*

16 *Exactio refertur ad creditum quod quis licitè poterat exigere.*

Voluntas metitur à potestate num.16.

17 *Facere vnusquisque præsumitur quod sibi facere licebat.*

18 *Expressio quando dicatur facta taxatiuè vel demonstratiuè.*

Denominatio desumitur à digniori nu.18.

19 *in Mixtis attenditur quod præualet.*

20 *Actus mixtus ex duobus simplicibus à quo magis denominandus sit.*

DECISIO CCLXXIII.

IMMISSIONEM petitam per Bonauenturam Brunellum vigore legati sibi facti à q. Cæsare Magnolo concedendam esse DD. censuerunt; quia concurrit creditum cum hypotheca ipsius Brunelli, atque possessio il-
1 lorum de Carcarasijs,† quæ sunt solita, atque necessaria requisita pro obtinenda immissione ex remedio Saluiani ad *tradit. per Aretin. in §.item Seruiana num.15.instit.tit.de act.Rota coram fa.me Gregorio XV.decis.491.num.6.coram Merlin. decis.487.num.1.in recent.decis.104. num.2.part.4. tom.2.& decis.407.num.1.par.5.* & in terminis legati, quod pro eo detur immissio ex reme-
2 dio Saluiani † tenet *Gabr.cons.46. nu.26. & 21. lib.1.& cons.44.n.4.& seq. nu.2.* & firmauit sæpius Rota, & signanter in *Ciuitatis Plebis Saluiani 1.Iulij 1647. coram bo.me.Bichio,& in Rom. Domuncularum 10.Februarij 1648.§.cæterum quia legatarius coram R.D. meo Decano*, vbi quod ita semper fuit in Rota obseruatum.

Creditum Brunelli resultat ex Testamento dicti q. Cæsaris Magnoli, in quo eidem Brunello, nec non Flaminio, & Cherubino titulo legati relicta fuit pro æquali portione tertia pars negotij Aromatariæ, quod à dicto Cæsare exercebatur vna cum Petro Paulo Cimino, & Ludouico Cultrio in eodem negotio socijs; & cum ex diuisione eiusdem negotij deindè secuta post obitum præfati Cæsaris appareat effectus dictæ tertię partis legatæ ascendisse ad scuta 3292. secundùm vero relationem Periti quit dd. effectus reduxit habito respectu partitarum forsan inexigibilium, & aliarum thara indigentium ad scuta 2000. indè fit, vt duę ratæ quæ spectant ad Brunellum actorem in præsenti Iudicio, vna, scilicet, nomine proprio, & altera tanquam hæredem præfati Flaminij remaneant liquidæ in summa sc.1466.

Etiam hypotheca descendit eodem legato, nam,& pro illo dari actionem hypothecariam
3 contra res,†quæ à Testatore in hæredem peruenerunt probat *Text.in l.1.C. commun.de legat. vbi communiter DD.Alex. cons.98.numer.5.libr.2. Gabr.d.cons.46.nu.20.& 43.libr.1.Negusant.de pignor.4.membr.2.partis num.157.Pacific.de Saluian. interdict.inspect.tertia cap.4.num. 195.Marant.resp. 16.n.22.par.4.Rota diuers.decis.674.n.4.decis.689. num.4.par.3.decis.186.nu.3.part.4. in recent. decis. 387.par.1.coram Coccino dec.67.num.11.* & quidem in omnibus bonis Testatoris etiam si illa
4 non fuerint propria ipsius,† sed tantummodò possessa, vel ad hæredem ex causa Testatoris peruenta *Negusant.de pignor.d. membr.4. secundæ partis num.157. vers. tertio amplia Pacific. de Saluian.inspect.tertia cap.4.num.205.cum seqq.Cyriac. contron.18.n.5. Modern.Foroliuien.de pignor.libr.3. tit.1.quæst.14.nu.44.* daturque hypotheca non
5 solū pro legato rei singularis, † sed etiam pro legato corporis vniuersalis *Mart. de success.par. 1.quæst.18.art.12.numer.141. & seqq. Menoch. de adipiscend.remed.30.num.31. & fuit dictum in Fauentina legati 28. Aprilis 1653. coram R.P.D.meo Celso*, & quidem insolidum, & non pro rata
6 vbi res Testatoris ab † illius hærede in totū,& non pro rata possidetur *Castrens.in l.1. numer.1. vers.& hoc vult C.commun.de legat.Surd.cons.191. nu.9.ad med.vers.hoc autem non habeo,& cons.209. n.8.& 9.Pacific.de Saluian.inspect. tertia cap.4. numer.285.Modern. Foroliuiensis de pignor.lib.3.quæstion.14.num.97.Rota in Romana Legati 11. Aprilis 1622.coram Vbaldo,& in Viterb.Castror. 1624.coram bo.me.Coccino.*

Quod autem bona super quibus immissio prætenditur proueniant à Cæsare Testatore & illa modo possideantur à DD. Carcarasijs hæredibus Lucretiæ Magnolæ quæ fuit hæres pro medietate d. q. Cæsaris, id non controuertitur, & supponitur in decisionibus in hac causa emanatis super attentatis cum quibus
7 iuxta stylum † inconcussum Rotæ est transeundum in præsenti disputatione *Rota decis. 275.in princip.post Zacch.de oblig. Camerali,& in rec.decis.354.nu.8.part.4.recent.cum alijs relatis in Bonon. fideic. de Amorinis 21. Iunij 1649. coram me, §.quia licet.*

Neque obstat, quod versemur in legato certæ speciei, scilicet, tertiæ partis negotij A-
8 romathariæ, † vndè hęredes cedendo dictam partem liberentur, nec ad quid aliud teneantur ad *Text.in l.seruum filij 46. §.cum qui in fin.ff. de legat.1.Mart.de success.legal.par.4.quæst.18.art.1 num.106.* Quia obiectum procedit vbi species legata adhuc existit in hæreditate,secùs autem est si ex facto vel mora hæredis illa petierit.
9 Nam tunc loco rei † deperditæ succedit illius æstimatio, intratque hypotheca, & Saluianum super alijs bonis *l.cum res legata 49.§.sed si sti-*

*ſtichus ff.de legat.*1.ibi,*ſed ſi culpa hæredis res perie-*
rit ſtatim de mandan. eſt,& in §.item ſi fundus ff.eo-
dem, ibi ,*ſi fundus Chaſmate perierit labeo ait vti-*
que æſtimationem non deberi , quod ita verum eſt ſi
non poſt moram factam id eueniret potuit enim eum
acceptum legatarius vendere. Idemque firmat
Angel.de pæn.in d.§. ſed ſi ſtichus num.5.& ibi Ca-
ſtrenſ.n.8.Iaſ.num.26.Bart.in dicto §.item ſi fundus
*num.*1.*Bald.pariter nu.*1.*&* 2.*Neguſant.de pignor.*4
*memb.*2.*part.principalis num.*157.*verſ.ſecundo am-*
plia , vbi quod ſpecialis obligatio alicuius rei
10 pro legato † non impediat quo minus alia
bona Teſtatoris ſint affecta. Immò vt poſt
moram, & contumaciam in traditione rei le-
11 gatæ remaneant † obligata ipſamet bona hę-
redis probat *Text.in l.certa eſt forma C.vt in poſ-*
ſeſſ.legatorum,& ibi Bald.& Salicet. Neguſant.dicto
*memb.*4.*ſecundæ partis principalis num.*159.*ad med.*
verſ.ſed ſi poſt ſex menſes , Rota coram Puteo deciſ.
300.*n.*2.*lib.*2.

In propoſito autem caſu ſpecies legata ne-
dum perempta fuit ob moram ab hæredibus
commiſſam in tradendo libros,aliaque neceſ-
ſaria pro exactione effectuum d. tertiæ partis,
vt ſupra legatæ quæ mora fit grauior ſtanti-
bus pluribus inſtantijs per Brunellum factis
ſuper huiuſmodi conſignatione. Verum
etiam propter factum,& culpam Ioannis Ba-
ptiſtæ Cherubini Procuratoris conſtituti à
Tutore Lucretię, & Ioannæ hæredum Cæſa-
ris Magnoli, etenim poſt diuiſionem proprio
nomine factam,partem quæ hæredibus Cæſa-
ris obtigerat in proprium vſum conuertit il-
lam aſſignando pro parte ſui Capitalis in no-
ua Societate proprio nomine inita cum dd.
Cultrio , & Cimino qua deindè finita ſuam
portionem Cultrio vendidit, & illius pre-
tium partim idemmet Cherubinus Procura-
tor, partim eius hęredes exegerunt. Vndè ex
hac facti ſeriè apparet euidenter effectus ne-
gotij , vt ſuprà legatos amplius non extare
culpa procuratoris , cuius factum cum hære-
des Cæſaris Magnoli approbauerint median-
12 te receptione pretij † vtique ſolutionem eui-
tare non poſſunt, & loco rei deperditæ illius
æſtimationem præſtare tenentur *l. non amplius*
26.*§.*1.*l. Africanus* 40. *§. in vſurarum verſ. ipſius*
*quoque de legat.*1.*Rota deciſ.*175.*n.*6.*poſt Pacific.de*
*Saluian. interdict. idemque Pacific. inſpect.*3. *cap.*4.
*n.*256.

Neque ab huiuſmodi onere reſtitutionis
eximi poſſunt hæredes eo ſub prætextu, quod
pecuniæ quas exegerunt à Cultrio , fuerunt
bona fide exactę ad computum, ſcilicet , cre-
diti quod à dicto Cherubino conſequi debe-
bant , ac tituli bona fide conſumptæ etiam
13 fuerint , † ideò ad illarum reſtitutionem mi-
nimè teneantur ad *Text.in l.pupillus ff.de his quæ*
in fraudem Creditorum Rota dec. 443. *ſub numer.*8.
*verſ.huic motiuo par.*4.*rec.* Quia huiuſmodi prę-
tenſa bona fides ceſſat in propoſito caſu non
ſolùm ex proteſtationibus per Cultrium fa-
ctis, & ex dd. Inſtrumentis diuiſionis,& ven-
ditionis negotij , ex quibus clarum ac noto-
rium redditur pecunias penes Cultrium exi-
ſtentes vti prouenientes ex venditione nego-
14 tij ſuccedere loco † ipſius negotij *Bald. in l.*
*cum tabernam num.*11.*poſt med. verſ.& ex hoc ſume*
*argumentum ff.de pignor. Neguſant.eodem tit.part.*2.
*memb.*2.*n.*19.*poſt med.* & conſequenter ſpecta-
re ad Brunellum dicti negotij legatarium;
verum etiam ex eo quod cum d.pecunię fue-
rint ad inſtantiam eiuſdem Brunelli ſeque-
ſtratæ , & dicto ſequeſtro minimè attento
prout nec etiam denunciatione per Cultrium
debitorem facta quod d. pecunię exigi non
poſſent , niſi remoto prius d. ſequeſtri impe-
dimento nihilominus illæ exactę fuerunt.
15 Hinc bona fides † prorsùs excluditur, & po-
tius inſurgit mala fides ad *tradit. per Angel.in l.*
eum qui §. in Publiciana ff. de Publician. Bart.in l.
Celſus ff.de vſucap.& in ſimilibus terminis pro-
bat *Afflict.deciſ.*346.*numer.*10.*&* 11. *Menoch. de*
arbitr.Iud.conſ. 225.*nu.*5.

Minimè etiam refragatur , quod cum ven-
ditio facta à Cherubino fauore Cultrij conti-
neat omnem portionem, quam idem Cheru-
binus haberet non ſolum effectus Brunelli aſ-
cendentes ad ſcut.1466. ſed etiam alios pro-
prios in ſumma aliorum ſcut.2500.indè oria-
tur incertitudo an reſiduum exactum per hę-
redes ſit ex effectibus Brunelli , vel potius
Cherubini , & propterea ratione iſtius in-
certitudinis potioritas Brunelli remaneat in
ſuſpenſo,obiectum enim huiuſmodi de facili
dilui viſum fuit tum ex declaratione per ip-
ſum Cultrium facta antè ſolutionem in qua
aſſentit reſiduum penes ipſum exiſtens ſpecta-
re ad Brunellum , tum ex præſumptione Iu-
ris quæ eſt , vt cum Cherubinus in dicta So-
cietate haberet duo Capitalia vnum pro-
prium,& alterum hæredum exactio primo lo-
co facta referenda ſit ad proprium quod Iure
legitimo exigere poterat non autem ad illud
16 hęredum quod † ad ſe non ſpectabat, regula-
riter enim voluntas metitur à poteſtate *Rota*
*in rec.deciſ.*555.*numer.*6.*circa fin.verſ.poſteà vero,*
*par.*1.*coram Burat.deciſ.*24.*n.*12. & quilibet prę-
17 ſumitur feciſſe † quod ſibi facere licebat *Bald.*
*in Rubr.C.de contrahen.empt.num.*11.*ſpeculat.de lo-*
*cat.§.hunc aliqua quæſt.*109.*in fin.nu.*133. *Crauett.*
*conſ.*112.*num.*11. Additur præterea quod fir-
mata ex dictis non ſolum mora , ſed etiam
culpa hæredum in tradendo rem legatam
ſemper quatenus opus eſſet competeret hy-
18 potheca Brunello † ſuper ipſiſmet bonis hæ-
redum *d.l.non amplius* 26.*§.*1. *l. Africanos* 40. *§.*
inſuperatum verſ.ipſius quoque,& d.l.cum res 49. *§.*
ſed ſi alibi,& §.culpa de legat.primo,& ibi commu-
*niter DD.Aretin.inſtit.tit.de legat.§.*1.*colu.*13.*Ne-*
*guſant.de pignor. d.memb.*4.*ſecundæ part.principalis*
*num.*159.

Denique non releuat, quod legatum prę-
tendatur reſtrictum ad effectus Aromathariæ,
vndè pro liquidatione quantitatis non ſint
calculandi effectus Drogariæ. Obiectum
enim ceſſat ex facto aduertendo quod Teſta-
tor non legauit tertiam partem Aromatharię,
ſed ſuam tertiam partem quam habebat in
Aromatharia quæ exercebatur in ſua domo
ad Rotundam inſimul cum Cimino , & Cul-
trio , cum itaque d. negotium eſſet vnicum

tam

tam Aromatariæ, quam Drogharíæ, & absq; vlla distinctione tam in ordine ad libros administrationis, quam circa alia inde fit, vt expressio illa Aromatariæ non fuerit facta limitatiuè, & exclusiuè ad merces Drogharíæ, quæ sub eodem negotio Aromatariæ comprehen-
19 debantur, & illi deseruiebant, † sed demonstratiuè tantùm regulariter enim denominatio desumitur à digniori, *Bald. in l. rogasti n. 4. ff. si certum petatur, & in l. Quæritur num. 1. ff. de*
20 *stat. homin.* Et in mixtis attenditur† quod præualet, *l. sed est quæsitum, ff. de liber. & Posthum. benè Menoch. cons. 648. à num. 4. vsque ad 17.* Vbi quod actus mixtus ex duobus simplicibus de-
21 nominari debet † ab altero ex simplicibus, quod mixtum agens intendit principaliter facere.

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononieñ Hæreditatis.

Lunæ 25. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Fœminæ quod nõ possint aspirare ad fideicommissum filiorum fauore ordinatum, quando constat Testatorem illud ad masculos restrinxisse hic plenè deducitur, & firmatur.

SVMMARIVM.

1 *Immissio conceditur probato fideicommisso, ac identitate bonorum.*
2 *Quæstio voluntatis Testatoris non admittitur vbi fideicommissum est litterale.*
3 *Liber defunctorum probat mortem.*
4 *Obitus sine liberis probari non debet vbi non constat quem alias filios habuisse.*
5 *Fœminæ veniunt sub fideicommisso fauore filiorum ordinato, lim. vt num. seq.*
Fœminæ iuxta propriam verborum significationem veniunt appellatione filiorum, numer. 5. & 6. vbi lim.
6 *Fideicommissum ordinatum fauore filiorum non admittit fœminas ex voluntate Testatoris.*
7 *Fœminæ dicuntur exclusæ in dispositione restricta ad masculos.*
8 *Dictio,* vt supra, *repetit omnes qualitates præcedentes.*
9 *Fœminæ non comprehenduntur in linea ad masculos expressa, & coarctata.*
10 *Identitas probatur ex inuentario, præsertim inter hæredes, & habentes causam ab eis.*
11 *Falcidia detrahitur quando hæreditas à legatis particularibus absorbetur.*
12 *Trebellianica consumitur cũ perceptione fructuum in extraneis.*
13 *Renunciatio operatur extinctionem cuiuscunque crediti.*

DECISIO CCLXXIV.

MARCELLVS Dulphus in medietate suorum bonorum hæredes scripsit Ludouicum, & Hieronymum de Zenzifabris eius ex Theodora sorore prędefuncta nepotes, quibus substituit eorum filios descendentes masculos in infinitum; alteri autem ex institutis sine filijs decedente substituit superstitem, seu illius filios superexistentes. Ac finita linea masculina vnius, descendentes masculi alterius in perpetuum in stirpes, & non in capita vocauit. Præfatis verò duobus fratribus eiusque filijs, qui posteà sine filijs, & descendentibus decederent, ac vltimo ipsorum decedentibus, voluit bona deueniri ad Hieronymũ Fabã ex Isabella altera sorore nepotẽ, si superuixerit, alias ad eiusdẽ filios, & descendentes masculos legitimos, & naturales pariter in infinitũ vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum.

In alia autem bonorum parte hæredem fecit dictum Hieronymum Fabam eiusq; filios legitimos, & naturales, quibus morientibus absq; filijs lineaq; masculina extincta, hæredes instituit in prædicta portione illos de Zenzifabris, eo modo, forma, & conditione, quæ illis supra expressa fuerat.

Omnibus tandem ex vtraque linea masculina deficientibus voluit tunc iure substitutionis bona ipsius deuenire ad Florianum, & Carolum de Dulphis, si extabunt, sin minus eorum descendentes masculos, vt supra pro medietate pro quolibet siue suarum linearum quatenùs ex vtroque ipsorum extarent, aliàs vnum, & vnam lineam tantum, si vna tantum extaret in stirpes, & non in capita vulgariter pupillariter, & per fideicommissum cum perpetua naturalium exclusione, vt ex particula Testamenti relata in *Summ. num. 1.*

Decessit primo loco Hieronymus Faba sine filijs, deinde Marcellus Testator superstitibus fratribus de Zenzifrabris, ex quibus post aditã hæreditatem defecit Hieronymus absq; filijs, & demum Ludouicus relicta Theodora vnica filia, inter quam, & Florianum, & Carolum de Dulphis orta cõtrouersia supra successione bonorum per dictum Marcellum fideicommisso subiectorum. Indèque commissa mihi causa, ac dato dubio, an illis danda esset immissio affirmatiuè fuit resolutum, quia probant fideicommissum illiusque purificationem ad ipsorum fauorem, ac bonorum
1 identitatem, † quibus iustificatis locus est immissioni in vim, *l. fin. C. de edic. Diu. Adrian. tollend. vel ex remed. vtil. Salu. interd. Menoch. de adipisc. poss. rem. 4. num. 199. Rota dec. 131. par. 2. & dec. 84. vbique num. 1. par. 5. & decis. 298. num. 1. & 2. par. 6. rec. coram Durano dec. 24. n. 1.*

De existentia autem fideicommissi ex præmissa Testamenti serie litteraliter apparet, dùm ibi dispositum fuit, quod deficientibus fratribus de Zenzifabris, & Fabis sine filijs, vel cùm filijs, qui deindè decederent, & esset extincta prædictarum linea masculina, ipsi Dulphi proprio nomine substituti sunt. Vnde fu-

2 super † vocatione tàm clara, & præcisa non videtur admittenda quæstio voluntatis, *l. illa aut ille §. cum in verbis ff. de legat. 3. l. continuus §. cum ita ff. de verb. obligat. l. pediculis argenteis, §. argento, ff. de aur. & argent. leg. post Imol. consil. 156. n. 9. Rot. dec. 9. n. 6. par. 7. rec.*

Purificationis autem casum euenisse, ex quo probatur, quod fuerunt substituti, quatenus tàm fratres de Zenzifabris, quàm Faba, illorumque nati, & descendentes obirent absque filijs masculis, prout mortuos esse constat
3 ex partitis † libri defunctorum Ecclesiarum, in quibus sunt sepulti per Parochos extractis, & relatis in *Summ. nu. 1. 2. 3. & 4.* quæ ad hunc effectum probant *Rebuff. de registr. Baptism. art. fin. vers. & sic patet tom. . . constitut. Rota coram Gregor. decis. 78. num. 2. Buratt. decis. 11. num. 3. & ibi Add. & in rec. decis. 209. num. 2. par. 4. tom. 2. & dec. 57. num. 15. & 408. num. 2. par. 5. & dec. 153. nu. 3. par. 6.* Quodque decesserint sine liberis Dulphi agentes ad immissionem non
4 tenentur id probare, † quia præsumitur de iure probatus obitus absq; filijs eo ipso, quod non constat grauatum illos aliquando habuisse, *Bart. in l. ex facto §. si quis autem, & ibi Angel. numer. 2. ff. ad Trebellian. latè add. ad Buratt. decis. 494. num. 5.*

Non obstat, quod immissio non possit cōpetere, cùm extet Theodora filia Ludouici vltimo loco defuncti, quæ tam etsi fœmina dicitur, in fideicommisso fauore filiorum or-
5 dinato comprehensa, † ex quo regulariter sub illius appellatione veniunt filiæ fœminę iuxta propriam verborum significationem, *l. si ita scriptum 46. in princip. ff. de legat. 2. l. qui duobus 60. & l. Seruus 97. ff. de legat. 3. Rebuff. in l. Hæredis appellationi col. 1. vers. amplia ff. de verb. significat. Alex. consil. 160. num. 2. lib. 2. Rota penes Buratt. decis. 454. & 742. vbique num. 1. & in recen. dec. 574. proc. num. 1. par. 5.*

Siquidem ab huiusmodi regula receditur, ac limitatur conclusio quando ex verbis ipsis,
6 vel ex coniecturis enixè † suadentibus, quod Testator se restrinxerit ad filios masculos, & voluit excludere fœminas, iuxta notata *in l. in conditionibus 19. ff. de condit. & demonstrat. & in l. cum ita 33. §. in fideicommisso, ff. de legat. 2. Gabr. in consil. 132. quæst. 5. num. 55. lib. 1. & dixit Rota coram Buratt. decis. 454. & 747. nu. 2. & d. decis. 574. num. 2. par. 5. recen. & in Romana, seu Nepesina restitutionis in integrum 4. Iunij 1655. coram R. P. D. meo Cerro, §. nec subsistit, quod Claudia.*

Ex totius Elogij cōtextu in proposito apertè desumitur Testatorem suæ dispositionis exequutionem in masculos retulisse, ac ad il-
7 los eam restrinxisse, & in consequens fœminæ dicuntur exclusæ, *cap. Raynaldus, & c. Raynutius vbi gloss. in verb. absque filijs masculis de Testam. Abb. consil. 36. num. 3. lib. 1. Imol. consil. 1. num. 63. & consil. 137. num. 2.*

Non subsistit, quod substitutio filiorum masculorum sit facta deficientibus Zenzifabri, & Fabis institutis, & eorundem filijs, existentibus alijs descendentibus, quos nominauerat, secus autem in casu, quo omnes morerentur, & succedere deberent præfati Dulphi, nam tunc sunt positi in conditione filij nati ex illis de Zenzifabris, & Faba absque qualitate masculinitatis, quoniam adiecta fuit dictio, *vt supra*, ibi: *Prædictis verò DD. de Zenzifabris, & Fabis absque filijs decedentibus, vel cum fi-*
8 *lijs, vt supra, qui decederent &c.* quæ dictio efficit, vt censeantur repetitæ qualitates masculinitatis à Testatore desideratæ, & toties expressæ, ac omnes substitutiones factæ prima dispositionis parte, vt hæc secunda nihil differat ab illa. *Dec. consil. 227. num. 3. Surd. consil. 552. num. 6. & seqq. & dec. 291. num. 13. & 18. Honded. consil. 78. num. 20. & 40. lib. 1. Rota dec. 40. num. 10. par. 5. & dec. 179. num. 12. par. 6. rec. Buratt. dec. 272. num. 20.*

Omnemq; dubietatem remouent subsequentia verba, ibi: *Et sic finita linea masculina legitima, & naturali ipsorum omnium,* ex quibus dignoscitur, quod etiam in hoc casu mortis omnium prædictorum voluit illæsa remanere ordinata in antecedenti dispositione fauore masculorum. In materia enim lineari, illiusque appellatione nunquam comprehenduntur fœminæ,
9 dum † est expressa, & coarctata ad masculos, *Rota decis. 203. num. 8. & decis. 432. numer. 5. in fin. par. 2. recent. Buratt. decis. 272. num. 2. vers. 2. Duran. decis. 300. num. 14. apud Merlin. decis. 864. n. 32.*

Identitas verborum super quibus petitur immissio, nec potest controuerti, nam mortuo Testatore, vt dictum est fratres de Zenzifabris in inuentario confecto retulerunt bona hæc, asserueruntq; fuisse in bonis d. Marcelli, & illius fideicommisso supposita, ex quo re-
10 sultat identitatis probatio, † præsertim inter hæredes, & descendentes, ac habentes causam ab illis qui inuentarium descripserunt, *Natt. consil. 235. n. 15. & seqq. Rimin. consil. 23. n. 28. Rota coram Merlin. decis. 736. numer. 2. & in alijs sæpè.*

Non obstant detractiones Falcidiæ, & Trebellianicæ per Theodoram appositæ, ex quibus prætendebat bona retinere, & immissio-
11 nem impedire, † quia Falcidia tunc detrahitur, quando hæreditas ex legatis particularibus absorbetur, & exausta est, *l. 1. in princ. ff. ad l. Falcid. Surd. dec. 246. numer. 5. Hieronym. Leo. decis. 33. n. 2. lib. 1.* Trebellianica verò consumpta præsumitur ex fructibus, quos spatio 20. annorum grauati ex fideicōmissarijs bonis per-
12 ceperunt, † in quam illi vti extranei imputare tenentur, *l. in ficommissariā 18. vbi Ripa n. 25. & l. deducta 58. §. ante diem ff. ad Trebell. & l. Iubemus 6. C. eod. Rota in Bononien. de Bologninis 2. Maij 1653. coram R. P. D. meo Celso, §. Trebellianica verò.*

Compensatio denique, quæ à d. Theodora prætenditur, tanquam filia d. Ludouici creditoris prædictorū Floriani, & Caroli, minus valeat opponi ad immissionē retardandā, quia constitit, quod per publicum Instrumentum transactionis die 27. Octobris 1637. stipulatum, fuit renunciatum quibuscunque iuribus,
13 & ab omni prætensione † facta absolutio, quę renunciatio operatur extinctionē omnis crediti, nullumque ius hodie d. Ludouico, vel hæ-

hæredi competeret, *Bald. in l. postquam liti 4. q. 4. n. 11. C. de pactis, Surd. cons. 133. n. 7.*

E ita Dulphis tantum informantibus &c.

R. P. D. P R I O L O.

Tiburtina Calcarearum.

Lunæ 25. Iunij 1657.

A R G V M E N T V M.

Locator succedens in conductione, quæ bona, & fructus primo locatori restituere teneatur, in casu tamen discordiæ S. Rot. arbitratur.

S V M M A R I V M.

1 *Bonis in proprios vsus consumptis, tenetur successor ad eorum æstimationem.*

2 *Consignatio bonorum, ex eorum vsu, & consumptione probatur.*

3 *Locatione finita fructus non spectant ad primum conductorem.*

4 *Fructus labore, & expensis conflati ad primum conductorem spectant, alias non dicuntur fructus.*

5 *Locatori pro rebus in diem fructum ferentibus censetur renouata conductio.*

6 *Testium dicta in re, quæ sciri non potest nisi ab inseruientibus ex eorum numero suppletur.*

7 *Testes in substantia concordes licet in quantitate, & qualitate discordes probant.*

8 *Sic etiam bonorum valorem de communi reputatione.*

9 *Bonorum æstimationis quantitas plurimum à S. Rot. arbitrio pendet.*

D E C I S I O CCLXXV.

Obtento per Andream Appianum mandato de manutenendo in conductione calcarearum Abbatiæ S. Laurentij extra muros in agro Tiburtino existentium, expulsoq; eius vigore Bonifacio Perto antiquo conductore, fuit coactus idem Pertus plura bona in Casali relinquere, quæ nouus conductor in proprios vsus conuertit.

Quare hodie cum ageretur de illorum, vel pretij restitutione dubitaui, An, & ad quam summam teneatur Appianus, & pro summa inferius exprimenda teneri Domini responderunt.

Nam de existentia bonorum in eodem casali post discessum Perti, ac de successiua illorum consumptione in vsus Appiani constat ex testibus pro eodem Perto examinatis, ac relatis in eius *Summ. num. 1. cum seqq.* Vnde iure
1 tenetur † ad illorum æstimationem *iuxt. text. in l. qui restituere 67. ff. de rei vindic. Riminal. iun. cons. 37. num. 58. Afflict. dec. 347. num. 4. Rot. in Parmen. Afficlus 4. May 1612. coram bon. men. Bichio §. altera pars.*

Non obstat, quod dicta bona non fuerint
2 ei consignata. Quia id † parum refert dùm probatur quod illa in proprios vsus conuertit, *iuxt. trad. per Bart. in l. ex diuortio, §. ob donationes num. 4. ff. sol. matr. Socc. sen. cons. 82. nu. 26. lib. 4. Dec. cons. 464. sub num. 1. vers. Et dictus Iulianus Rot. penes Mantuan. dec. 281. n. 1.*

Sicut nec obstat, quod fuerint recollecta
3 post finitam locationem, † quo casu fructus non spectant ad primum conductorem, quia deficit ius habere in re conducta, *l. item quæritur, §. qui impleto, ff. loc. Rot. dec. 554. num. 2. par. 5. rec.* Nam (præterquod pendet adhuc indecisa quæstio in hoc sacro Tribunali super prælatione à Petro prætensa in vltima locatione) obiectum non applicatur, tum quia non agitur de fructibus ratione soli perceptis,
4 sed de bonis industria, labore, & expensis antiqui conductoris conflatis, ac respectiuè cõpositis absque soli reuolutione, quæ propriè fructus non dicuntur, *l. cum duobus §. si coeundo, ff. pro soc. Add. ad decis. 576. numer. 5. par. 4. tom. 3. recent.*

Tum etiam quia Pertus pro tempore, quo in casali permansit non desinit habere ius in
5 eo, † cum in his rebus fructum in dies reddentibus censeatur tacitè renouata conductio, quousque locator passus fuit conductorem in eis permanere, *vt in hoc casu admisit Rot. in Tib. afflictus super manutentione 19. Iunij 1648. corã Eminentissimo D. Cardinali Corrado, §. nec item officit, & seq.*

Minus releuant obiectæ exceptiones contra personas, ac dicta testium.

6 Quia visæ fuerunt leues, & benè supplentur ex numero præsertim in re difficilis probationis, quæ sciri non potest, nisi ab his, qui inseruiebant in eodem loco, *iuxt. glos. in l. 3. §. 1. verb. numerus ff. de testib. Rot. dec. 147. num. 3. par. 1. rec. & coram Buratt. dec. 691. numer. 5. & decis. 901. n. 17. ac sæpè in alijs.*

Præterea (quidquid sit respectu aliorum bonorum de quibus hic ratio non habetur) quoad fenum, Rudera, & calcem eorum dicta comprobantur ex testibus pro Appiano exa-
7 minatis, † qui licet in quantitate, & qualitate respectiuè discordent tamen in substantia sunt concordes, *Alex. cons. 50. n. 10. lib. 1. Dec. cons. 100. num. 4. Rot. dec. 147. numer. 17. par. 2. & decis. 616. numer. 4. par. 3. recent. & coram Seraph. decis. 634. numer. 9.*

8 Valor autem † eorundem bonorum satis remanet probatus ex testibus in dicto Summario Perti relatis sub *n. 5.* affirmantes quod communiter eo tempore tanti vendebantur, *iuxta tradita per Pinell. in l. 2. par. 3. cap. fin. n. 17. C. de rer. vendit. Natt. cons. 332. num. 2. Rot. dec. 481. n. 4. par. 3. recent. cum alijs, per Add. ad Buratt. decis. 538. n. 24. in fin.*

Difficultas reducebatur ad quantitatem; Nam testes Perti deponunt dicta bona in maiori quantitate remansisse in Casali; Alij verò Appiani in longè minori, subdentes circa fœnum, quod Pertus etiam post discessum eo vsus fuit Summario eiusdem Appiani *n. 14.*

9 Verum Domini à quorum † arbitrio hæc materia plurimũ pendet, *vt per Natt. cons. 510. nu. 7. lib. 3. Rot. coram Cardinali Seraph. dec. 1132. num. 1.* Attenta probationum contrarietate, ac rectè perpensis singulorum testium depositionibus mediã viam eligendo, censuerunt Appia-

pianum teneri in totum ad scuta quingenta, videlicet pro fœno scut. 16. pro Ruderibus scut. 150. residuum verò vsque ad d. summam scut. 500. pro calce, vt seruatum fuit *in decis. 479. num. 4. in fin. par. 2. & decis. 488. num. 14. p. 4. tom. 2. recent. & coram bon. mem. Merlino dec. 441. n. 8. ac in alijs*.

Et ita resolutum fuit vtraque parte informante.

R. P. D. BEVILAQVA.

Calaguritana Beneficij de Auseio.

Lunæ 25. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Beneficia sunt filijs patrimonialibus, & qualitates, ac requisita meliora habentibus conferenda.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas concurrentibus requisitis decis. Caputaq. probatur.*
2 *Iustitia verò ex decisionibus in causa æditis.*
3 *Beneficium digniori, & cui qualitates præualent est conferendum.*
4 *Beneficia patrimonialia sunt filijs patrimonialibus distribuenda.*
5 *Beneficium ad congruam sustentationem obtinens, non potest aliud consequi.*

DECISIO CCLXXVI.

PER duas sententias Rotales præuijs de more decisionibus pronunciatū fuit Michaeli de Espinosa adiudicandam esse quartam partem controuersi beneficij in Ecclesia Parochiali de Auseio vacati à quibus sententijs interposita pro parte Michaelis Gil, Francisci de la Rauasa, & aliorum oppositorum apponeñ; mihique causa commissa fuit ipsis instantibus vsque de mense Iunij 1654. concessa remissoria, ac semel, ac iterum ad probandum in articulis contenta prorogatus terminus. Sed quia tanti temporis spatio processum remissorialem haud exhibere curarūt ideò dubium an dd. sententiæ essent confirmandæ, vel infirmandæ, & Domini confirmandas esse responderunt.

1 Nam validitas † ex actis apparet cum concurrant omnia ad hunc effectum requisita videlicet iurisdictio, quam tribuit commissio, legitimatio personarum hinc inde comparentium per exhibitionem mandatorum procuræ seruati fuerunt termini substantiales, ac exequutæ citationes ad sententiam, & præcipuè iuxta *decis. Caputaquen. 260. par. 2.*

2 Iustitia similiter sententiarum † euidens resultat ex *decisionibus in causa factis in prima instantia coram R. P. D. meo Verosp.* 1. *Iuly* 1652. *& in 2. coram bon. mem. Bichio 27. Iunij* 1653. in quibus firmatum fuit esse adiudicādam dictam quartam partem Beneficij de quo agitur dicto Mi-

3 chaeli ex eo, † quia eius qualitates præualent dum docuit se Baccalaureum Licentiatum esse necnon in iure canonico Doctorem munus aduocationis exercuisse examinatorem Synodalem, ac denique Sacerdotem pluries ad audiendum fidelium confessiones, & administrationem Sacramentorum approbatum, quæ qualitates cum non concurrant in alijs meritò ex illis præferendus in executione Beneficij, *vt in terminis beneficiorum Calaguritanæ Diœcesis respondit Rota in decisionibus relatis in illa R. P. D. mei Verosp.* §. 1. *& in alijs allegatis in Calaguritana Beneficij de Toralua* 1. *Iunij* 1650. *Coram Eminentiss. Cardinali Ottobono* §. *siquidem, & in Calagaritana Beneficij de Ceruera coram bon. mem. Bichio.*

4 Non obstat, quod Michael Espinosa † non probet se esse filium patrimonialem loci de Auseio de quo plenè constare debet iuxta præscriptū Clementinæ Constitutionis quod-

5 que aliud † obtineat Beneficium annui redditus scutorum 30. & sic sufficiens ad congruā substentationem, & hic non valeat collitigantium filiorum patrimonialium, & Beneficij carentium istud obtinere. Primò quia vtrique obiecto singulariter satisfaciunt responsiones datæ in decisione bon. me. Bichij cum quibus Domini transierunt, & propterea censuerunt sententias Rotales esse confirmandas de Espinosa tantum informante &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Leodieñ Beneficij.

Die 25. *Iunij* 1657.

ARGVMENTVM.

Subrogato datur immissio, iustificatis litteris Apostolicæ prouisionis, litis pendentia, clericatu, & valore Beneficij.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apostolicæ in omnibus iustificatæ sunt exequendæ.*
2 *Earum exhibitio prouisionem ostendunt.*
3 *Commissio rotalis possessionem non esse pacificam suadet.*
4 *Litis pendentia durare censetur, donec super re iudicata sententia orta fuerit.*
5 *Matrimonij contractus ex Parochi fide, & testium depositione probatur.*
6 *Beneficij per matrimonij contractum ipso iure vacat.*
7 *Clericatus ex testium depositione de publica voce, & fama iustificatur.*
8 *Beneficij valor per testium dicta conuincitur.*
9 *Beneficia ex concordatis Germaniæ quæcunque in ducatis 24. dumtaxat exprimantur.*

DECISIO CCLXXVII.

BENEFICIVM simplex sub inuocatione Sanctæ Barbaræ, & Catharinæ vacans per obitum Francisci ab Vnitate Louauiensi Phi-

Philippus obtinuerat postquam Martinus in vim prouisionis Apostolicæ eiusdem fuerat possessionem consecutus cum verò idem Martinus post manutentionem, ac beneficij successiuè adiudicationem in hoc Sac. Tribunali receptam matrimonium contraxerat in eius proinde Iuribus necnon ad litis prosecutionem in statu, & terminis ab Apostolica Sede Guglielmus sobrogatus fuit ad cuius propterea instantiam proposito dubio, an ipsi decerni debeat Immissio Domini exindè
1 affirmatiuè responderunt, quod † litteræ omninò mereantur executionem postquam in omnibus iustificatæ fuere *ex dispositione Tex. in cap. si cap. vbi glos. not. in verb. exequatur de concess. præben. cap. si quando de rescript. Rot. coram Buratr. decis. 436. num. 1. coram Caualer. decis. 230. num. 1. & alijs relatis Iuribus* responsum fuit *in Bonon. Archipresbyteratus 15. Ian. 1649. in §. primo coram Eminentiss. D. meo Cardinali Corrado.*

Siquidem Martinum de beneficio fuisse
2 prouisum † litteræ prouisionis exhibitæ ostē-
3 dunt *Sum. num. 1.* † eius autem possessionem non extitisse pacificam commissio Rotalis necnon decisiones editæ coram Me suadent, vt respondit *Rota coram bo. me. Vrgellen. dec. 244 num. 4. & decis. 321. num. 2. & decis. 629. & dicto num. 2. par. 1. rec. & in Messanen. Archipresbyteratus 29. Aprilis 1641. in §. is enim coram R. P. D. meo Cerro.*

Hinc litis pēdentia consurgit Summo Pon-
4 tifici à Guglielmo paritèr exposita † quippeq; durare censetur donec super re iudicata sententia edita fuerit *iuxtà Text. in Clem. fin. vbi glos. not. in verb. postquam vt lite pendente Rota in Fanen. Cappellaniæ 22. Iunij 1646. §. non obstat vers quia lis coram Reuerendiss. Tarraconen. & in Auellina Canonicatus 12. Iuny 1651. in §. nec subsistit, vers. licet regulariter, & in Calaguritana Beneficij Sancti Ioannis de Molinar. 29. May 1652. in pricip. coram R. P. D. meo Cerro.*

Martinum verò per verba de præsenti ma-
5 trimonium † contraxisse, tùm ex Parochi fide, tùm ex testium formitèr examinatorum depositione concluditur, vt responsum fuit *coram Card. Seraphin. decis. 1099. num. 2. & in Bononien. fideicommissi Bartholomei de Bologninis 5. Iunij 1651. coram Eminentiss. D. meo Card. Otthobono inter impressas decis. 251. n. 26.* cuius virtute
6 ipso iure † beneficium vacare censetur *iuxtà Text. in cap quod ad te, & cap. diuersis de Cler. Coniugat. Paris. de resignat. beneficij lib. 3. qu. 1. num. 26. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 15. num. 43. Garz. de benef. par. 11. cap. 8. num. 1.* & respondit *Rota decis. 201. num. 37. par. 5. rec. & in Mediolanen. beneficij 31. Ian. 1645. in §. 2. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

7 Guglielmi † Clericatum comprobat bina Testium depositio de publica voce, & fama attestantium, vt respondit *Rota coram Gregor. decis. 20. num. 1. & decis. 35. num. 3. & coram Reuerendiss. Vrgellen. decis. 407. nu. 2.*

8 Valor denique † beneficij in ducatis 24. per non excessum ex testium depositione coüincitur, vt expresse firmatum fuit *in decis. edita in causa sub die 22. Iunij 1646. in §. valor pariter*
6 *coram Me.* Tum etiam † ex concordatis Germaniæ quibus beneficia quæcumq; sub hac dumtaxat ducatorum 24. quantitate exprimi consueuerunt, vt responsum fuit *in Leodien. Canonicatus 27. Iunij 1642. in §. de Clericatu & 23 Febr. 1643. coram R. P. D. meo Cerro,* ex quibus duo paritèr beneficia prius in Diœcesi Leodien. obtenta, ac super eodem 24. ducator. valore expressa iustificationem assumunt.

Et ita altera tantum &c.

R. P. D. MELTIO.

postea Episcopo PAPIEN.

Maioriceñ Canonicatus.

Die 25. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Episcopus vti Episcopus in electione capitulari Canonici vnicum, & non decisiuum votum habet, secus autem in electione ministri, & officialis, non obstante contraria consuetudine.

Consuetudo quomodo probetur, & de tribus requisitis ad eam legitimè concludendam hic plenè diseritur.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus vti Episcopus in rebus pertinentibus ad Capitulum nullum habet votum decisiuum.*

2 *Episcopus consideratus vt vnus de capitulo vnicum tantum votum habet.*

3 *Consuetudo debet probari ex visu actus, ex eiusdem actus frequentia, & ex diuturnitate temporis.*

4 *Vno ex requisitis deficiente tota probatio corruit.*

5 *Consuetudo, vt suffragetur, debet specificè, & in indiuiduò controuersi casus probari.*

6 *Consuetudo de casu ad casum non extenditur, & num. 13.*

7 *Consuetudo in terminis omninò similibus, & concurrentibus eisdem qualitatibus est probanda.*

8 *Consuetudo tantum habet potentiæ, quantum actus.*

9 *Optandi consuetudo in eadem Ecclesia respectu Archidiaconatus, non suffragatur quoad Decanatum.*

10 *Electio officialium est temporanea, Canonicorum verò perpetua.*

11 *Electio Canonicorum fieri debet omnibus alijs citatis, etiam absentibus, quod non seruatur in electione officialium.*

12 *Diuersitate rationis stante, diuersum quoque ius est statuendum.*

14 *Consuetudo, ex qua pendet causæ decisio, debet in specie probari ità fuisse seruatum.*

15 *De casu ad casum nedum ex identitate rationis, sed neque ex maioritate extenditur.*

16 *Consuetudo debet esse 40. annorum diuturna.*

17 *Maximè quæ tribuit vni, & adimit alteri.*

18 *Quadragenariam ad probandam requiruntur testes annorum 54.*

19 *Testes ad consuetudinem probandam non de auditu deponere, sed de visu probare debent.*

20 *Si deponunt de modico tempore quadragenariam excludunt.*

21 *Testes,*

21 *Testes, qui in electione votum dederunt, non sunt habendi in consideratione.*
22 *Consuetudo, quæ potest in diuerso casu applicari non suffragatur.*
23 *Dubia, & æquiuoca non est attendenda.*
24 *Ex actibus diuersimodè seruatis induci non potest.*

DECISIO CCLXXVIII.

RESOLVTIONI in hac causa emanatæ sub die 27. Martij 1656. pro iustificatione gratiæ D. Ioannis de Togores in omni parte, & signantèr in ea, in qua narrauerat Franciscum de Oleza à maiori parte Capituli, vel saltem medietate præsentatum fuisse, non acquiescens Didacus Desclapes ea potissimum ratione, quod, vt ipse prætendebat, Episcopus, qui ad eius fauorem suffragium dederat, haberet votum qualificatum, ita vt in paritate votorum suum præponderet, concludique faciat pro maiori parte, non secus, acsi duplex votum haberet; ad id probandum petijt, & obtinuit remissoriam, qua expedita, & post plures examinatos testes ad Curiam remissa hodie dubitatum fuit, An esset standum in iam decisis, & Domini affirmatiuè responderunt.

Etenim de iure Episcopus vti Episcopus nullum habet in rebus pertinentibus ad Ca-
1 pitulum votum decisiuum † ita disponente Sacro Concilio Tridentino sess. 25. cap. 6. de reform. & tenet *Modern. Lusit. de offic. & potest. Episc. alleg. 73. nu. 17. vers. si Episcopus*; Consideratus verò vti Canonicus, & vnus ex Capi-
2 tularibus habet vnicum † tantum votum *Abb. in cap. postulastis num. 14. de concess. præb.* idem *Modern. Lusitan. d. alleg. 73. nu. 18. vers. quando verò Rota coram Merlino decis. 591. num. 2. Grat. discept. for. cap. 106. num. 5. cum seq. Lotter. de re benef. lib. 1. qu. 19. num. 104. & 105.*

Neque huic iuri censeri potest derogatum per illam prætensam consuetudinem, vt in paritate votorum illud Episcopi solitum sit haberi pro magis qualificato, ac cæteris præualeat. Quia licet ad hanc prætensam consuetudinem probandam examinati fuerint plures testes remissoriales tamen eam minimè concludunt, ex quo illi deficiunt in requisitis ad consuetudinem probandam necessarijs scilicet in visu actus, cuius consuetudo allegatur, eiusdem actus frequentia, & diu-
3 turnitate temporis, † ex quo tacitus Populi consensus elicitur ità communitèr Doctores *Azo in summa C. quæ sit longa consuet. Cyn. in l. 3. C. eod. tit. vers. sed quæro Alex. cons. 131. num. 9. lib. 2 Dec. cons. 495. nu. 25. 27. & 29. Mascard. de probat. concl. 424. num. 2. cum seqq. Marescott. var. resolut. lib. 2. cap. 100. nu. 1. Rota coram Canal. decis. 125. n. 8 vers. sed omnem euentum Add. ad Buratt. decis. 497. num. 2. par. 2.* & vno ex dictis requisitis defi-
4 ciente, vt tota probatio † corruat firmat *Rot. in recent. decis. 255. num. 4. par. 1. & decis. 497. nu. 2. par. 2.*

Deficiunt in proposito casu primum, & secundum ex dictis requisitis. Quia Testes examinati non solum non deponunt sæpius vidisse, quod in electione Canonicorum votum Episcopi in paritate votorum cæteris præualuerit, & fuerit conclusum pro parte cui Episcopus adhæsit, vt immò omnes ingenuè fateantur nunquam euenisse casum electionis Canonici in paritate votorum, & ita excludunt potius quàm concludunt consuetudinem. Nam vt illa suffragari possit de-
5 bet specificè, & in indiuiduò casus controuersi probari ad *Text. in cap. fin. de consuet. in 6. l. quod verò contra, & in l. quod non ratione ff. de legib. Oli. cons. 237. Crauett. cons. 96. num. 4. vers. circa secundum Surd. cons. 254. num. 26. Gratian. discept. forens. cap. 79. num. 10. Rota coram Seraphin. decis. 1159. num. 4. coram sa. me. Greg. XV. dec. 162. num. 4. coram Buratt. decis. 129. num. 6. & decis. 895. num. 4. Rota decis. 72. num. 35. par. 2. diu. & in rec. decis. 214 num. 20. par. 7. decis. 323. numer. 24. par. 4. tom. 2. & dec. 529. num. 4. eadem par. 3. tom. 3.*

Hinc non releuat, quod dicti Testes specificent alios actus Capitulares officialium, & Ministrorum in quibus data paritate votorum fuit conclusum pro illa parte, cui adhæsit votum Episcopi, quia ex dictis actibus non valet inferri ad consuetudinem præsentis controuersiæ probandam, cum illa non ex-
6 tendatur † de casu ad casum, *Rota decis. 513. num. 17. par. 5. & decis. 722. num. 27. & seqq. par. 4. tom. 3. Buratt. decis. 273. num. 13.* sed debet probari in eademmet facti specie, & in terminis
7 omninò similibus, † necnon concurrentibus eisdem qualitatibus *Bald. in cap. 1. num. 21. qui feudum dari possit Menoch. cons. 54. numer. 37. Surd. cons. 74. num. 13. & decis. 131. num. 8. cum duob. seq.* vbi quod consuetudo tantum habet potentiæ
8 quantum actus, † & non vltra *Natt. cons. 40. num. 2. Rimin. iun. cons. 51. num. 26. & cons. 72. n. 59. Rota coram Seraph. decis. 326. num. 2. & decis. 497. num. 7. par. 1. recent. & decis. 662. num. 3. par. 3.* & fuit dictum *in Messanen. Decanatus 27. Maij 1641 §. nec releuant coram Reuerendiss. D. meo Decano,* vbi quod consuetudo optãdi respectu Archidiaconatus non suffragatur in eadem Eccle-
9 sia quoad † Decanatum, & idem firmauit etiam *Rota coram Eminentiss. D. Card. Otthobono decis. 39. nu. 10. & in Mediolanen. pensionis. 11. Decembris 1647. §. quatenus verò coram Eminentiss. D. Cardinali Corrado, & in Leodien. Canonicatus S. Martini 15. Ianuarij 1652. §. secunda coram R. P. D. meo Cerro.*

Idque faciliùs admittendum venit attenta diuersitate rationis quę militat inter electiones Officialium, & Ministrorum de quibus loquuntur Testes, & electionem Canonicorum, de qua hodie agitur. Primò namque casu electio Officialium est temporanea, & ad nutum amouibilis, illa verò Canonico-
10 rum est perpetua, † & irreuocabilis *Zabarell. cons. 125. n. 4. Modern. Lusitan. de Canon. & Dignit. cap. 12. num. 12. & seqq.* & in ista debent citari omnes Canonici etiam absentes, quod non
11 fit in electione † Officialium *cap. quod. sicut. de elect. idem Modern. Lusitan. de canon. & Dignit. c. 39 num. 22.* & ita stante huiusmodi diuersitate
12 rationis diuersum † quoque ius est statuendum *l. adigere §. quamuis de Iurepatr.* nec non con-

consuetudo in vno casu probata trahi valet
13 ad alium diuersum † *Crauett.cons.30.nu.9.Cephal.cons.338.Surd.cons.206.num.6. & d.dec.131. nu.8.cum seqq.Rota d.dec.722.nu.28.par.4.tom.2. recent.*

Hinc etiam resultat responsio ad aliud obiectum, quod ex quo Testes generaliter deponunt Episcopũ in negotijs,& tractatibus Capitularibus solere gaudere huiusmodi qualificatione inde resultet probatio etiam quoad actum particularem electionis Canonici sub dicta generalitate comprehensum. Quia fallit obiectum, tum stante dicta rationis diuersitate, tum quia quando prout hic, ex allegata consuetudine pendet decisio causę, & illa est magni præiudicij, non sufficit generalis illius iustificatio,sed debet in specie probari ita
14 fuisse seruatum, † vt dixit *Rota decis.357.nu.2. coram Mantic.* Immò quod nedum ex identitate, sed nec etiam ex maioritate rationis ex-
15 tendatur consuetudo † de casu ad casum tenet *Ciarlin.controu.25.num.23.*

Deficit etiam tertium requisitum pro firmanda consuetudine necessarium nempe diu-
16 turnitas temporis,† quæ esse debet 40. annorum. Nam cum Episcopus vti Canonicus de iure non habeat nisi vnam vocem, & vigore talis consuetudinis prætendat habere duas, illa dicitur adimere Capitulo, & dare
17 Episcopo, † & consequenter debet illa esse quadragenaria *c. final. & ibi gloss. verb. legitimè de consuet.Franc.in c.cum in tua num.5.vers.secundo limita de consuet.in 6.Soccin.cons.160.nu.19.vol.2. Sperell.dec.89.nu.25.& 26. Rota coram Pen.decis. 1023.n.3.& 4.*

Quod autem huiusmodi quadragenaria non probetur patet,quia ex 23. Testibus examinatis 12. non sunt annorum 54. supra li-
18 tem motam, † vt ad effectum probandi quadragenariam requiritur *Seraph. dec.1102.nu.5. & 6.Coccin.dec.337.n.1. Rota in rec.decis.6.nu.5. par.6.Add.ad Buratt.dec.673.nu.14.& fuit dictum in Pampilonen.Vicariæ de Stella 3.Iunii 1643. coram R.P.D.meo Cerro,§.sed cessat difficultas.* Alij verò Testes vel deponunt de auditu, & ita non releuant cum probare debeant de visu
19 actus, cuius † consuetudo allegatur *Adden.ad Buratt.decis.497.num.11.* vel deponunt de mo-
20 dico tempore, † & ita quadragenariam excludunt, *Abb.in c. 1. vers. sed contrarium de præscript.in 6.Caputaq.decis.71. par.2.Rota coram Penia d.decis.1023.num.3.* vel sunt Canonici qui dederunt votum Didaco,& ita tanquam tendentes ad sustinendam eorum electionem
21 non sunt habendi † in consideratione, vt firmauit alia *decis.sub §.nulloque pacto.*

Additur præterea, quod cum Episcopus vsque ad annum 1617. duos Canonicatus, & duas præbendas semper possederit potuit illorum vigore habere in electionibus duo vota
22 siue duas voces † *iux.doctrin. Abb.in c.cum olim 12.num.2.de sent.& re iudic. cum aliis cumulatis in Nouarien. bonorum 1. Iulii coram Reuerendiss. D. meo Decano.* Vnde cum ex hac etiam ratione pretensa consuetudo dubia, & æquiuoca red-
23 datur per consequens † irreleuans remanet, & non attendenda, vt dixit *Rota decis.316.n.4. post secundum vol.cons.Farinacc.* imò vt ex acti-
24 bus diuersimodè seruatis† induci neque possit aliqua consuetudo tradit *Dec. cons.8.vol.2. & cons.11.Crauett.cons.96.n.5. Rot.decis.280.n.4. & seqq.par.3.rec.*

Et ita vtraque &c.

Decisio hæc præsens sub die 26.Martii 1656. coram eodem, est supra decis.156. in hac parte 12. recent.

R. P. D. M E L T I O.

Postcà EPISCOPO PAPIEN.

Bononien. Iurispatronatus.

Mercur.27.Iunij 1657.

A R G V M E N T V M.

Iuspatronatus, quando prætenditur ab Vniuersitate aliqua, cum tunc regulariter præsumatur ex vsurpatione probationes ordinarię non sufficiunt, quod non habet locum, quando euacuaretur ista pręsumptio vsurpationis.

S V M M A R I V M.

1 *Iuspatronatus competens Vniuersitati, quare Concilium Tridentinum existimet ex vsurpatione.*
2 *Inuerisimilitudo præsefert quandam imaginem falsitatis.*
3 *Vsurpationis præsumptio Iurispatronatus non cadit in Vniuersitate parua.*
4 *in Ciuitate Bononiæ semper residet Cardinalis Legatus nemini denegans iustitiam.*
5 *Iurispatronatus præsumptio vsurpationis ex inuerisimilitudine cadit in Vniuersitate quantumuis parua, & carente Iurisdictione.*
6 *Iuspatronatus, quando præsumitur ex vsurpatione, tunc plenior, & exactior probatio requiritur.*
7 *Vniuersitas est corpus, & persona ficta.*
8 *Iurispatronatus probatio in Vniuersitate, quando probetur ordinarijs probationibus.*
9 *Iuspatronatus, quod sit verè, vel præsumptum probatione, hæc à quo pendeat.*
10 *Iuspatronatus Vniuersitatis, quod non sit ex vsurpatione, id coadiuuatur ex armis, & inscriptione posita in Capella, vel Ecclesia Iurispatronatus.*
11 *Inscriptiones publicæ non solent admitti, si contineant aliquid alienum ab ipsa veritate.*
12 *Præsentationes per quantum tempus requiruntur continuatæ, quando Iuspatronatus est suspectum de vsurpatione, & hoc secundum Concil. Trident. & num.13.*
14 *Iurispatronato præsentationes dicuntur immemorabiles, quando non constat de earum initio.*
15 *Præsentationes per 50. annos effectum sortitæ, sufficiunt ad probandum alterum requisitum, quando Iuspatronatus præsumitur ex vsurpatione.*
16 *de Immemorabili satis dicitur constare, dum non constat de initio.*
17 *Præsentationes,quando habuerunt effectum mediantibus*

tibus institutionibus, confirmant ius quæsitum ex ipsis præsentationibus.

18 *Immemorabilis in terminis probationis Iurispatronatus, quando adest suspicio vsurpationis qualiter sit probanda.*

Immemorabilis, quando non probetur per scripturas.

19 *Immemorabilis, ex scripturis antiquissimis, nullum præ se ferentibus initium, probari potest.*

20 *Immemorabilis dicitur probata per Testes deponentes secundum requisita gloss. in cap. 1. de Iurepatron.*

21 *Immemorabile tempus ex quo excludatur.*

22 *Prouisiones Apostolicæ, quando præiudicium non afferant habentibus Iuspatronatus, & numer. 23. & 24.*

25 *Sententia lata sine citatione eorum, qui citari debebant est nulla.*

26 *Citatio ad sententiam debet esse specifica, & expressis verbis concepta ad sententiam.*

Citatio ad sententiam, debet esse adeò specifica ad sententiam, itaut non sufficiat virtualis expressio, & num. 26.

27 *Prouisiones Apostolicæ nunquam præiudicant Patronis, nec immutant statum beneficij.*

28 *Beneficij Iurispatronatus status, Papa quando censeatur voluisse immutare, & num. 29.*

30 *Iurispatronus statum tunc multò minus Papa censetur voluisse immutare, quando illum statum expressè præseruauit.*

31 *Executor Litterarum Apostolicarum circa prouisionem beneficij Iurispatronatus, potest nullatenus immutare illius statum.*

32 *Executor Litterarum Apostolicarum nulliter procedit, non seruata forma in eis præscripta.*

33 *à Probationibus faciendis quis non dicatur exclusus.*

34 *à Sententia contra se latam, quando quis non appellat, censetur illam approbasse, atque confirmasse.*

35 *Immemorabilis remanet minimè interrupta, ex actibus, dubijs, & incertis, ac ineffectuatis, & numer. 36.*

37 *Iuspatronatus antiquum remanet corroboratum ex pluribus enunciatiuis antiquissimis, & num. 38.*

39 *Iurispatronatus enunciatiuæ antiquæ, si habeant annexa quasi possessionem præsentandi, probant Iuspatronatus, etiam contra tertium.*

40 *Ordinariorum sententijs super canonizatione Iurispatronatus valdè deferendum est, & quare.*

41 *Ordinarij non solent esse faciles circa canonizationem Iurium patronatus, cum id tendat in eorum præiudicium.*

DECISIO CCLXXIX.

VACAVIT de anno 1649. per mortem Dominici Palmerini Ecclesia Parochialis S. Michaelis loci Capugnani, quam prætendens Communitas d. loci esse de Iurepatronatus ipsius, ad illam præsentauit Ioannem Palmerinum, cuius præsentationis occasione orta lite inter homines, & Communitatem eiusdem loci Capugnani ex vna parte, & mensam Archiepiscopalem ciuitatis Bononiæ ex altera super d. Patronatu, illa discussa fuit in Rota Bonon. quæ suam protulit sententiam ad fauorem hominum d. Communitatis per quam fuit declaratum constare de Iurepatronatus, introducta deindè huiusmodi causa in Rota in gradu appellationis ad instantiam Mensę Archiepiscopalis coram R.P.D. meo Celso emanauit sententia primæ confirmatoria, qua nondum contenta dicta Mensa Archiepiscopalis obtinuit illam de nouo committi R.P.D. meo Verospio à quo promulgata fuit sententia duarum pręcedentium reuocatoria.

Commissa mihi demùm in alia instantia dubitaui, an vltima sententia sit confirmanda, & proposito hodiè dubio DD. responderunt, eam esse infirmandam, quia licet Sacr. Conc. Trident. *sess. 25. de Reformat. cap. 9.* ex duabus rationibus præsumat vsurpationem Iurispatronatus in personis, seu in Communitati-
1 bus, vel Vniuersitatibus, † videlicet, ob potentiam personarum, vel ob inuerisimilitudinem, quòd multarum familiarum, seu hominum concursus pro constructione, ac dotatione Patronatus conuenerit, vt aduertit *Lotther. de re benef. lib. 2. quæst. 13. nu. 35. & seqq. cum alijs in decis. R.P.D. mei Verospij in hac causa ædita allegatis in princip.* cum inuerisimilitudo præ-
2 seferat quamdam falsi † imaginem, vt monet *Bald. in l. 1. numer. 16. C. de seru. fugit. Franc. Becc. cons. 62. num. 72. & seq.* Tamen in hoc casu cessare visa fuit quæcumque vsurpationis præsumptio, nam illa deducta ex potentia non potest applicari Communitati Capugnani,
3 quæ est parua † Vniuersitas composita ex paucis hominibus nullam habens iurisdictionem in loco beneficij, vt firmauit decisio pariter in hac causa emanata coram *R.P.D. meo Celso 1. Iulij 1654. sub §. quæ præsumptio*, cui propterea Archiepiscopus Bonon. Prælatus tam magnæ existimationis absque vllo timore quandocumque se opponere potuisset, maxi-
4 mè in ciuitate Bononiæ † in qua semper residet Cardinalis Legatus, nemini denegans Iustitiam, quòd vt tollat quamcumque pręsumptionem obiectæ potentiæ contra Ciues, firmauit *Rota dec. 282. sub n. 15. par. 7. rec.*

Minusque intrare potest altera præsumptio vsurpationis desumpta ex inuerisimilitudine, quæ cadit etiam in paruis Vniuersitatibus, non obstante, quod illæ quacumque iurisdictione careant, vt firmatum fuit in d. *decis. R.P.D. mei Verospii in princ.* quia hic non tractatur de Iurepatronatus, quod prætendatur ab hominibus d. Communitatis Capugnani, vti singulis, eo, quia ipsi de singulorum proprio contribuisse præsupponant; in fundatione, & dotatione Ecclesię, quo sanè casu id ius plerumque ex vsurpatione potiùs quæsitum
6 præsumi solet, † vndè plenior, & exactior probatio ad docen. verum titulum requiritur, vt per *Viuian. de Iurepatr. lib. 11. cap. 59. n. 7.* Sed agitur de Vniuersitate, prout est corpus, & persona ficta repræsentans solum populum quę habet bona propria cum quibus potuit fundare, & dotare Ecclesiam, sicuti pro ea
7 fecit plures impensas, † & inter alias construendo

struendo Campanile, reaptando Tribunam, & extruendo in altera Ecclesia vnam Cappellam, & hæc omnia ex ære publico ipsius Communitatis citra aliquam contributionẽ singulorum, & quia hic prorsùs cessare videtur ratio in qua fundatur asserta inuerisimili-
8 tudo, ideò ad proban. † hoc Iuspatronatus requiritur solum ordinaria probatio, non autem illa rigorosa sancita per *Concil. in d. sess. 25 de reform. cap. 9. Adden. ad Buratt. decis. 551. nu. 16. & dixit Rota in Cracouien. Parochialis 24. Ianuarij 1628. coram bo. me. Merlin.* & firmatum etiam fuit in prima decisione edita ad fauorem Communitatis coram R.P.D. meo Celso, & ratio est satis euidens, quia cessante potentia, & inuerisimilitudine est solùm quærendum,
9 vt probetur factum, † quod potest probari verè, vel præsumptionibus, vt in omnibus personis, & Vniuersitatibus in quibus cessat d. ratio potentiæ, & inuerisimilitudinis.

Ad hanc etiam inuerisimilitudinem tollen. valdè faciunt insignia Communitatis po-
10 sita in Tribuna d. Ecclesiæ, † & similiter inscriptio posita in eadem Tribuna sub his verbis, *Commune Capugnani, opus hoc ære proprio fieri curauit, Rota in recent. decis. 482. num. 4. part. 1. & decis. 172. num. 5. part. 3. coram Caualer. decis. 378. num. 1. & coram Coccin. decis. 230. num. 1.* Inscri-
11 ptiones enim tunc † solum permittuntur, quando nihil continent, quod à veritate sit alienum, *Rota coram Merlin. decis. 456. numer. 41. & in Bononien. Iurispatronatus 16. Ianuar. 1608 coram Sacrato, quæ est decisio 171. part. 3. rec. confirmata 27. Iunij 1608. coram eodem, & est dec. 191. ead. par. 3.*

At estò etiam quòd fieri deberet illa rigo-
12 rosa probatio in hoc casu, † quæ requiritur per Concil. in omnibus personis suspectis de vsurpatione, hæc optimè resultat ex præsentationibus factis per eamdem Communitatem Capugnani, & effectuatis per spatium 200 & ampliùs annorum, nempè ab anno 1413. vsque ad annum 1649. de quo tempore lis cæpta fuit, & sic per annos 236. cum tamen
13 in terminis Concil. † sufficiant anni 150. sub quibus includitur secundùm requisitum dicti Concilij de continuatis præsentationibus effectum sortitis spatio 50. annorum, dum de his docetur per publica instrumenta, & quia dd. continuatæ, & effectuatæ præsentationes nullum præseferunt principium acquisitio-
14 nis, dicitur constare de † immemorabili, saltem ex indirecta probatione, quæ sufficit, vt in his terminis fuit latè resolutum in *Bonon. Archipresbyteratus 23. Martij 1648. coram Emin. D. Card. Corrado, §. neque præfatis obstat*, & ratio est, quia præsentationes effectum sortitæ in
15 vltimis 50. annis satisfaciunt, † vt iam dixi vni ex requisitis per *Concil. in d. cap. 9. sess. 25. de reformat.* aliæ verò habent vim immemorabilis, quotiescumque non constat de initio con-
16 trario, vel aliqua † collatio in contrarium non ostenditur *Paris. de confid. qu. 28. numer. 259. vers. & alias dubitatum fuit, & num. 260. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. num. 107. & nu. 109. Rota diuers. decis. 577. per tot. par. 4. & coram Seraph. dec. 1141. num. 1. & seqq. & num. 9. & 10. Achil. decis. 4. de iurepatronatus*, vt latè fuit etiam firmatum in *Mediolanen. Prioratus 14. Martij 1646. coram Eminentiss. D. Card. Corrado, & in Lucana Iurispatronatus 10. Ianuarii 1645. coram Reuerendiss. Terracinen.*

Non obstant, multæ exceptiones datæ ex parte Mensæ Archiepiscopalis præsentationibus factis à Communitate Capugnani ad Ecclesiam controuersam, quia cum dd. præsentatione habuerint effectum suum, median-
17 tibus institutionibus, † istæ confirmarunt ius quæsitum ex dd. præsentationibus quibuscumque non obstantibus *Modern. Pisan. de Iurepat. lib. 6. cap. 10. n. 31.*

Prout etiam non refragatur, quòd in hoc casu, immemorabilis probari debeat per Te-
18 stes cum † requisitis *glos. in cap. 1. de præscrip. in 6. sub verb. memoria*, non autem per scripturis, *vt Rota firmauit coram Greg. XV. decis. 52. numer. 4. & dec. 126. num. 20. par. 5. rec.* Quia licet regulariter huiusmodi probatio fieri soleat per Testes, non tamen excluditur, quin fieri possit etiam ex scripturis antiquissimis, nullum prę-
19 seferentibus principium, † cum illa dicatur probatio per indirectum immemorabilis ex supra allegatis quibus addi potest *Ricc. in praxi Iurispatronat. resol. 70. per tot. & resol. 121. Modern. Pisan. de Iurepat. lib. 11. cap. 5. n. 44. & seqq. Rota coram Buratt. dec. 435. n. 9.*

Sed re verà accedunt etiam pro immemorabili depositiones Testium formiter exami-
20 natorum cum † requisitis *dict. glos. in cap. 1. de præscript. in 6. & licet contra illos in decis. R. P. D. mei Verospij sub §. quæ sanè probatio*, obijciatur, eos non concludere talem immemorabilem, dùm inter alias præsentationes commemorant illam Lactantij Zannini sequutam sub die 3. Maij 1580. qui licet à Communitate illam acceperit, possessionem tamen huius Ecclesiæ nullatenus fuit consequutus, sed
21 eam tanquam † liberæ collationis successiuè retinuit, & ex hoc præsupponitur resultare exclusionem probationis immemorabilis, cum iste actus liberæ collationis repugnet, ac sit omninò contrarius immemorabili.

Huiusmodi tamen obiectum minimè subsistere Dominis visum fuit, quia licet dictus Lactantius Zanninus fuerit prouisus de anno 1582. de huiusmodi Parochiali Ecclesia tam-
22 quam de libera † à Sede Apostolica, nihilominùs ponderatum fuit, quòd Papa in suis litteris non confert, sed in illis continetur tantummodò mandatum de conferendo, quod fuit directum Vicario Imolæ sub hac conditione, & præseruatiua, *Quatenus hæc Ecclesia Parochialis non esset de Iurepatronatus*, at d. Vicarius non contulit ex quo verificata fue-
23 rit dicta clausula, † sed pronunciauit in contumaciam, quia coram ipso Communitas Capugnani non docuit de suo Iurepatronatus, & iam ipse Lactantius Zanninus reperiebatur in possessione d. Parochialis vigore consensus reportati à Communitate, dùm illa ei resignata fuit à Martino Zannino de anno 1580. *vt in Summario Communitatis num. 1.* Vn-

24 dè apparet per † dictam ſententiam non fuiſ-
ſe illatum aliquod præiudicium Communit.
Nam Papa præſeruauit ius cuiuslibet quate-
nus Eccleſia eſſet de Iurepatronatus alicuius,
ex latè deductis in *dict. Mediolanen. Prioratus 4. Martij 1646. coram Eminentiſſimo D. Card. Corrado & in Bononien. Archipresbyteratus 23. Mart. 1648. coram eodem.*

Eoque minùs d. ſententia afficit Commu-
25 nitatem, † cum nulla ſit ex defectu citationis,
quæ præcedere debebat nominatim ipſam
ſententiam, vt declarat *Text. in Clemen. ſæpè, & ibi gloſ. de verb. ſignific. Afflict. deciſ. 182. numer. 3. Capic. deciſ. 1. num. 35. Rota deciſ. 17. de re iudic. in nou. Mant. deciſ. 291.* Imò debebat eſſe adeò ſpe-
26 cifica, & expreſſis † verbis ad ſententiam
concepta, vt nec virtualis comprehenſio il-
lius, nec æquipollentis verba admittantur *Ro-man. conſ. 369. n. 8. Rota coram ſa. mem. Gregor. XV. deciſ. 209. num. 4. vbi Add. num. 7. & coram Cardin. Caualer. deciſ. 376. num. 1. & in rec. dec. 486. num. 7. part. 2.*

Omittendum neque eſt, quod prouiſiones
27 Apoſtolicæ nunquam † nocent Patronis, ne-
que mutant ſtatum Beneficij Iuriſpatronatus
ita pluries tenuit *Rota prout refert Ricc. in prax. rer. for. Eccleſiaſt. deciſ. 289. par. 3. Caſſad. deciſion. 6. num. 5. de Iurepatronatus Seraph. deciſ. 799. num. 3. & deciſ. 1367. num. 4.* & fuit reſolutum in dicta *Lucana Iuriſpatronatus 29. Ianuarij 1644. coram Reuerendiſſimo Terracinen. ſub §. non obſtant, & in d. Mediolanen. Prioratus §. præſentationes verò cor. Eminentiſſimo Domino Cardinali Corrado*, quod
28 tamen procedit, † niſi Papa haberet notitiam
Iuriſpatronatus, & vellet nihilominùs muta-
re ſtatum Beneficij, nam tunc eius prouiſio
29 noceret, † nec non mutaret ſtatum talis Be-
neficij ad tradita per *Seraph. deciſ. 1301. num. 2.* cum igitur pateat ex prædictis, quod Papa
nedum noluit immutare ſtatum Beneficij,
30 ſed potiùs † præſeruauit Iuſpatronatus, mul-
to minùs potuit illum mutare ſententia Or-
31 dinarij Imolen. † ſeu eius Vicarij *Caſſad. dec. 7. num. 2. de Iurepatronatus Mar. Antonin. variar. reſol. lib. 3. reſolu. 113. caſu 20. Rota poſt Viuian. de Iurepatronatus deciſ. 29. & 30. vtrobiq. nu. 9.* maximè
cum illa prolata non fuerit iuxta formam
32 litterarum Apoſtolicarum, † ſcilicet, citatis
Patronis, aut Communitate Capugnani ex
ſupradictis.

Inſuper valdè antè tempus quo lata fuit huiuſmodi ſententia ad fauorem Lactantij Zannini, ille reperiebatur in poſſeſſione huius Eccleſiæ, quam acquiſiuit vſque de anno 1580. ex conſenſu preſtito ab hominibus Capugnani reſignationi ad eius fauorem factę de controuerſa Eccleſia à Martino Zannino, &
33 d. ſententia emanauit † de anno 1587. & cum
Iudici non innotuerit Iuſpatronatus, non ideò excluſa fuit Communitas Capugnani Patrona à probationibus facien. *Rota deciſ. 29. nu. 18. inter impreſſ. poſt Viuian. de Iurepatronatus*, quas cum poſteà fecerit ſequuta vacatione huius Beneficij per obitum dicti Lactantij coram Ordinario Bononien. ad illud ſucceſſiuè preſentauit Dominicum Palmerinum, qui inſtitutus fuit, data prius ſententia ſuper pertinentia Iuriſpatronatus ad fauorem hominum d. Communitatis Capugnani, à qua per men-
34 ſam Archiepiſcopalem Bononiæ, † cum non
apparcat, fuiſſe appellatum, cenſetur facto
35 proprio illam probaſſe, † atque confirmaſſe
ex latè congeſtis per *Rotam in Romana locorum Montium 3. Iunij 1650. coram me.* Quapropter ex
præfata ſententia Vicarij Imolæ, eliſa non
36 fuerunt dicta Teſtium, † neque interrupta re-
manſit immemorabilis, quæ nunquam inter-
rumpi ſolet ex actibus dubijs, atque incertis,
& qui ineffectuati, ac ſuppreſſi prorsùs extiterunt *Rota in d. Bononien. Archipresbyteratus 23. Martij 1648. §. quia præter coram Eminentiſſ. Dom. Card. Corrado.*

Demùm corroboratur bonum ius Com-
37 munitatis circa † huiuſmodi Iuſpatronatus
ex pluribus enunciatiuis antiquiſſimis emanatis ab Ordinarijs Bononiæ occaſione viſitationum per eos factarum, vt in *Summ. Communitatis num. 10.* quæ habent vim famæ *Rota in Gerunden. Beneficij 20. Iunij 1597. coram Orano,*
38 *Put. dec. 209. lib. 2.* † & vt iſtæ valdè adminicu-
lentur probationem Iuriſpatronatus firmauit *Rota coram Eminentiſſ. D. Card. Otthobono dec. 234. num. 19.* & quotieſcunque d. antiquę enunciatiuæ habent annexam etiam quaſi poſſeſ-
39 ſionem preſentandi † per longum tempus,
vt in iſto caſu probant Iuſpatronatus etiam
contra tertium *Rota penes Achil. de Graſſ. dec. 7. num. 1. de Iurepatronatus in rec. deciſ. 13. num. 1. dec. 13. num. 1. deciſ. 211. n. 1. in fin. & deciſ. 312. num. 6. par. 1. & coram Buratt. dec. 172. num. 22. & ſeq. vbi Adden. numer. 33. verſ. quando vero.* Non deſunt etiam ſententię Ordinariorum canonizatorię talis Iuriſpatronatus, & ſignanter illa data occaſione inſtitutionis Dominici Palmerini,
40 quibus valdè † eſt deferendum ea ratione,
quia ipſi ſunt optimè informati de qualitatibus Beneficiorũ, quę vnuſquiſq; eorum habet in ſua Diœceſi, & quia non ſolent de facili
41 canonizare Patronatum, † cum hoc tendat in
eorum preiudicium *Lotther. de re benef. libr. 2. quæſt. 13. num. 142. & 152. Mantic. deciſ. 350. nu. 3. & 4. Buratt. deciſ. 142. num. 12. Rota dec. 413. nu. 1. par. 1. recen. & dictum fuit in Bononien. Iuriſpatronatus de Butrigariis 16. Martii 1643. coram bo. me. Bichio, & in dict. Mediolanen. Prioratus 14. Martii 1646. §. tertio duæ ſententiæ coram Eminentiſſim. D. Card. Corrado.*

Et ita reſolutum fuit vtraque parte acerrimè informante, &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Romana Legati.

Die 27. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Cenſus vſufructu generaliter alicui legato, ſi deindè alteri idem Cenſus ſub conditione pro patre legetur, quid ea purificata conſequi debet ſecundus legatarius, hic plenè deducitur, & deciditur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fructus fundi legati æqualiter inter legatarium, & proprietarium diuiduntur.*
2 *Vsusfructu alicui vniuersaliter relicto, hæres proprietarius non potest partem fructuum prætendere.*
3 *Census appellatione æquè venit proprietas, ac vsusfructus.*
4 *Census alicui specialiter legatus debetur in proprietate, & in vsufructu, secùs si generaliter.*
5 *Vsumfructum, vel proprietatem ex quibus Testatorem legasse dignoscatur, & num.seq.*
6 *Proprietas non solum censetur legata, sed etiam vsusfructus fauore matrimonij.*
7 *Correctio Testatoris in eodem testamento euitari debet.*
8 *Legatum conditionale, purificata conditione debetur.*
9 *Vsufructu pluribus legato qualiter fiat diuisio, & num.seq.*

DECISIO CCLXXX.

CENSVM scut.5400. quem in tabulis testamentarijs Laurentius Mutinus Archangelo nepoti, ipsius durante vita in vsufructu reliquerat, pro dimidia Annæ nepti successiuè cum nuberet eodem Testamento legauit. Cuius virtute dispositionis super Census medietate sorti, scilicet, ac fructuum immissionem ab A.C. Anna, subsequuta nuptiarum conditione recepit, à qua per appellationem ab Archangelo interpositam, commissa mihi causa dubitari, An legati medietas etiam in vsufructu debeat Annæ attribui, & in affirmatiuam Domini sententiam inclinarunt ex dispositione *Tex. in l.si alij 19.ff.de vsu, & vsufr.leg.* sancientis expressè fundi fructus pro portione æquali diuidendos, quoties alte-
1 ri ipsius proprietas, † alteri verò vsusfructus in eodem Testamento legetur, & *not.Becc.cons.98 nu.8. Alex.cons.169.num.2.lib.5. Soc.iun.cons.109. nu.41.& cons.115.nu.9.lib.1. Ruin.cons.190.nu.11. lib.2. Surd.cons.466.nu.4. Card.Mant.de coniect.vlt. volunt.lib.9.tit.6.num.17.vers.sed Paulus, Rota in Romana legati 23.Iunij 1595.coram Iusto post Pacific.de Saluian.dec.181.n.1.* quicquid dicendum foret, quoties de vniuersali legato vsusfructus
2 omnium bonorum ageretur, † tunc enim hæres institutus in proprietate nequit ad vsumfructum pro virili exindè concurrere, quod hæreditas in Iure prorsùs à proprietate, & vsufructu distincto consistat, vt in his terminis notat *Castr.cons.218.num.2.vol.1. per Alciat.cons. 75.num.15.lib.9. Ruin.cons.19.num.11.& 12.lib.2. Paris.cons.94.num.34.libr.2. Cardinal.Mantic.de tacit. Adden.libr.9.tit.6.numer.17. in vers.sed Paulus.*

Hinc Census medietas in vsufructu Annæ pariter debita conuincitur dum sub Census
3 appellatione † nedum proprietas, sed vsusfructus quoque continetur ad *Text. in l. qui vsufructum ff.de verb.oblig. & dixit Rota coram Mant. dec.14.numer.9.* licet vsusfructus in priori Testamenti parte Archangelo legatus à proprietate successiua relicta distinctus omninò contendatur. Procedit enim obiectio quoties Census sub generali sermone foret Annæ le-
4 gatus, secùs verò † dum in specie legitur eidem attributus, vt in specie respondit *Rota in dicta Romana legati 23. Iunij 1595. post Pacif.decis. 181.nu.2.*

Hunc intellectum comprobat prætereà discretiua Testatoris dispositio: In primo namque legato, quo proprietatem ab vsufructu diuersam, atque distinctam esse voluerat in hæc verba disposuit, *Voglio che sia libera la proprietà de miei beni, lasciando, & legando l'usufrutto ad Archangelo Mutini durante la sua vita solamente.* In secunda verò vsusfructus, ac proprietatis ratione quacumque posthabita dimidiam Census, sortis, ac fructuum comprehensiuam simpliciter Annæ legauit. Dum itaque Testator licet nedum vsusfructus, sed proprietatis naturam agnouerit, verbis tam importan-
5 tibus vtrumque disposuit, † quælibet remouetur exindè præsumptio, vt nudam proprietatem voluerit prælegare, vt in proximis terminis ponderat *Surd.in cons.466.nu.7.& 6.* præsertim quia legatum ex causa processerat, quę
6 pro oneribus † matrimonij substinendis in proprietate, & vsufructu relicta censetur, vt in terminis respondit *Rot. decis.336.la 2.n.7.par.2. recent.*

Nec visa fuit subsistere obiecta Testatoris
7 correctio in eodem † Testamento penitus euitanda iuxta *Text.in l.non ad ea, ff. de cond. & demon.not.Gratian.discep.for.cap.922.tit.2.numer.26. circa med.* Legatum enim vsusfructus ab altero pro dimidia in fauorem Annæ relicto, non remansit illicò ademptum, sed sub conditione dumtaxat nuptiarum, ita quod nondum purificata conditione Archangelus fructus integri Census consequebatur, ex quibus
8 ipsius legatum vtile extitisse † conuincitur; adeoque purificata postmodum conditione nuptiarum non poterit Annam à consecutione legati corruere iuxta *tex.express.in l. quod si alij ff.de adim.leg. & tradit Facchin. contr511. iur. lib.5.cap.52.vers.2. affertur Menoch. de præsumpt. lib.4.præsump.173.n.18.*

Non vrget, quod vsusfructus eiusdem Census Annæ post nuptias legati pro dimidia inter ipsam, & Archangelum diuidi debeat
9 pro virili, † itaut tres vsusfructus partes eidem Archangelo debeant contingere iuxta *tex.in l. si alij ff.de usu, & usufr.leg.* ipsius namque textus dispositio procedit in casu, quo legatum vsusfructus in totum per legatum posterius expiraret, ac propemodum inutilem reddere-
10 tur, secùs verò † dum illud poterit pro parte dimidia, & post contractas ab Anna nuptias substineri, & totum verò antequam nuberet, *ut not.Bart.in add.l.si alij num.2. Castrens.in l.cum quæstio ad fin.C.de legat. ubi etiam Iason. col.2. antè med.vers.nam quando iuri relinquitur Card. Mant. de tacit.lib.9.tit.6.n.22.vers.neq; huic sententiæ.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO,

Hieracen. Beneficij,

Die 27. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Possessio in Beneficialibus capta de manu executoris Apostolici est manutenibilis, maximè alio non legitimè possidente, vel possidere negligente.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij possessio per manus Apostolici executoris capta, alio legitimè non possidente, est manutenibilis.*
2 *Possessio pendente termino ad appellandum capta est nulla.*
3 *Possessio derelicta censetur, dum alium possidere permittitur.*
4 *Et sufficit decennalis negligentia.*
5 *Possessio infecta decreto irritanti habetur pro vacua.*
6 *Et potest tali non citato instrumentalis de manu executoris appræhendi.*
7 *Sequestri remotio possessionem comprobat.*
8 *Notario asserenti se esse talem creditur, donec probetur contrarium.*
9 *Clausula*, Et si inter aliquos lis cuius statum præsentibus, &c. *operatur ac si status causæ in indiuiduo esset expressus.*

DECISIO CCLXXXI.

CENSVIT Rota coram Me sub die 13. Martij præteriti Carolo dandum esse mandatum de manutenendo in possessione controuersi Beneficij, & hodiè causa desuper repropositа ad instantiam Amati tunc non informantis stetit in decisis; quia subsistit
1 fundamentum decisionis, † quod possessio eiusdem Caroli capta per manus Executoris Apostolici die 6. Iunij 1654. licet instrumentalis, tamen est manutenibilis, dum eo tempore alius legitimè non possidebat ad *l. Prædia ubi DD. ff. de acquir. possess. Rota coram sa. mem. Greg. decis. 268. n. 1. & coram bo. me. Merl. dec. 691. n. 1. ac sæpè in alijs.*

Nec obstare visa fuit anterior possessio Amati semel, atque iterùm capta die 8. Octobris 1630. & 9. Decembris 1653. nam quæ
2 prius fuit capta pendendo† termino ad appellandum ab institutione sibi à Metropolitano iudicialiter concessa, quę proindè est omninò nulla, & attentata *Cap. non solùm de appellat. in 6. Rota coram sa. me. Greg. dec. 251. numer. 2. & seqq. coram Merlin. d. decis. 691. numer. 4. & apud Post. de manut. dec. 522. nu. 8. & dec. 578. numer. 7.* Vel fuit
3 ab Amato derelicta † (dum cognito forsan huiusmodi defectu) permisit Bernardum tunc collitigantem pacificè possidere controuersum Beneficium cum reali fructuum perceptione vsque ad obitum secutum an. 1653. Per huiusmodi patientiam, & acquiescentiā spatio annorum 23. cecidit ab omni posses-
4 sione si quam habebat, † ad quem effectum sufficit decennalis negligentia etiamsi occupatio alterius ignoretur, vt responsum fuit in *Romana Palatij 3. Decembris 1646. & in Romana Vineæ del Pico 25. Maij 1648. coram R. P. D. meo Cerro.* Quæ verò capta fuit post obitum Bernardi eò minùs est considerabilis, tum quia fuit capta lite pendente in Rota per ipsummet Amatum restaurata præuia commissione subrogatoria in locum bon. me. Coccini obtenta de anno 1654. Tum quia infecta remansit ex Decreto irritanti apposito in Regula 8. Cancellariæ ob reseruationem ratione mensis Octobris, quo vacauit Bene-
5 ficium per obitum † d. Bernardi. Possessio enim attentata, & infecta Decreto irritanti habetur pro vacua per *Text. in l. improba C. de acquir. possess. Rota decis. 10. ut lit. pend. in nou. coram Card. Seraph. dec. 1106. num. 3. coram bo. me. Coccin. dec. 51. num. 4. Add. ad Greg. decis. 268. sub numer. 9. vers. & si tamen, & ad Buratt. decis. 235. nu. 4. apud Post. de manut. dec. 481. n. 2. in Ciuitaten. Archipresbyteratus 24. Martij 1645. coram R. P. D. meo Cerro, §. & si quæ probaretur, & in Valentin. Rectoriæ 24. Maij 1647. coram bo. mem. Bichio, §. sed pro res-*
6 *ponsione.* Ideoque potuit † Carolus eo non citato possessionem instrumentalem de manu Executoris appræhendere, vt responsum fuit *in Messanen. Archipresbyterat. 19. Iunij 1643. coram Reuerend. D. meo Decano, in d. Ciuitaten. Archipresbyteratus coram R. P. D. meo Cerro, §. & si quæ vers. & taliter possidens in d. Valentin. Rectoria 24. Maij 1647. coram bo. me. Bichio d. §. sed pro responsione cum seqq. & in Colonien. Canonicatus seu Fercul. 16. Decembris 1647. coram R. P. D. meo Meltio, §. defectus citationis, ac in alijs.*

Nec momenti est exceptio contrà legalitatem eiusdem Instrumenti obiecta, ex quo non constet Notarium subscriptum esse talem qualem se fecit.

7 Nam præter † quod veritas huiusmodi comprobatur ex remotione sequestri facta à Ministris Nuncij Apostolici Neapolis, in qua enunciatur instrumentum dictę possessionis *Rota coram sa. me. Greg. dec. 442. in fin. Post. de manut. obseruat. 22. nu. 72. & obseru. 98. n. 19.*
8 de stylo Rotę creditur † Notario attestanti se talem donec probatur contrarium, vt fuit dictum in *dec. 470. sub nu. 6. vers. quia dum se enunciantur, & dec. 549. sub n. 5. vers. & de stylo part. 4. rec. cum alijs per Post. obseru. 99. sub nu. 14. vers. & quod quis sit talis, &c.*

Minus subsistit, quod Carolus in eius prouisione non fecerit mentionem litis prædictæ, quia contrarium conuincitur ex lectura
9 earumdem litterarum, † ibi, *Et si inter aliquos lis cuius statum præsentibus haberi volumus pro expressa, &c.* Quę clausula sufficientem litis mentionem præsefert, & operatur ac si status causę in indiuiduo, ac nominatim esset expressus *Acchil. decis. 9. de rescript. Gregor. decis. 2. num. 6. vbi Add. sub num. 15. vers. quid clausula numer. 18. Mantic. dec. 213. n. 8. Coccin. dec. 263. ac dec. 305. vtrobiq. n. 7.*

Cætera quæ respiciunt merita causæ fuerunt per DD. reiecta ad petitorium cum altiorem

tiorem exposcant indaginem, quàm præsentis iudicij ratio exigat, vt quotidie seruat Rota.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. M E L T I O.
postea EPISCOPO Papien.

Romana Pensionis.

Mercurij 27. Iunij 1657.

A R G V M E N T V M.

Constitutio Vrbana quarumcunq; pensionum translationem vltra medietatem prohibens, ad quid fuit principaliter ædita declaratur, & in hac materia fructus calculantur per 5. annos ante, & 5. post translationem.

S V M M A R I V M.

1 *Pensio medietatem fructuum excedens non potest transferri.*
2 *Et in excessu annullatur.*
3 *Beneficij valor ex testium depositionibus probatur.*
4 *Fructus per 5. annos ante, & per 5. post translationem calculantur, & n.6.*
5 *Libri introituum testium dicta adminiculant.*
7 *Valor beneficij per decennium ante translationem est probandus, si statim obtento beneficio mouetur lis.*
8 *Pensio reseruata ex causa resignationis non dici voluntaria.*
9 *Constitutio Vrbana comprehendit pensiones tam cum causa, quam sine causa, necessarias, & voluntarias.*
10 *Verbum*, quascunque, *omnia includit, & nihil excludit.*
11 *Pensionis translationis tempus attenditur, & non quod postea sequatur.*
12 *Pensio sufficit, quod de tempore translationis sit in statu validitatis.*
Pensionis de nullitate Titulari dando, resignanti aperitur via regressui n.12.
13 *Constitutio Vrbana ad quid principaliter fuit ædita.*
14 *Legislatoris mens, & ratio finalis ex proemio colligitur.*

D E C I S I O CCLXXXII.

SEntentiam Rotalem, quæ pensionem translatam scutorum 50. auri reducit ad sola scuta 15. vti validam, & iustam hodie DD. confirmandam esse censuerunt.

Validitas non controuertitur, & probatur ex reuolutione actorum iuxta vulgatam *decis. Caputaquen. 260. par. 2.*

Iustitia autem satis ex eo deducitur, quod cum valor Canonicatus de quo agitur computatis certis, ac incertis, ac deductis oneribus non excedat annua scuta 400. & ille grauatus reperiretur alijs tribus pensionibus summa scutorum 185. vtique in translatione pensionis non poterat grauari vltra dictam sum-
1 mam scutorum 15. alias † grauamen excessisset medietatem fructuum contra expressam formam Constitutionis san. me. Vrbani VIII. in ordine la 20. §. 2. in qua similes pensionum translationes vltra medietatem fructuũ pro-
2 hibentur, † & in excessu annullantur prout in terminis prædictæ Constitut. firmauit etiam *Rota in Camerinen. pensionis 12. Maij, & 7. Iulij 1642. coram R. P. D. meo Tarraconen.*

Quod autem valor dicti Canonicatus non excedat d. annua scuta 400. Visum fuit concludenter probari ex depositionibus Testium formiter examinatorum, & optimam suorum dictorum rationẽ reddentium: Primus enim fuit Canonicus eiusdem Ecclesiæ, & ita deponit de facto proprio. Secundus Beneficiatus, Depositarius, & Custos librorum Capituli. Tertius Beneficiatus, & exactor fructuũ, vndè omnes benè informati concludunt de
4 valore in solis scut. 400. calculando † fructus per 5. annos ante translationem, & 5. post, qui est modus à Rota approbatus probandi verum valorem beneficij, ad *tradit. per Sarnen. in reg. de ver. valor. quæst. vlt. Seraph. decis. 1340. n. 1. Rot. post secundum volum. Farin. consilior. dec. 256. num. 6. in recent. dec. 272. num. 22. par. 5. & fuit dictum in Calaguritana pensionis 10. Maij 1649. coram Eminentiss. D. Card. Ottobono §. probatur inter eius impressas 172. n. 4. & 5.*

Tanto magis id cõprobatum remanet dùm
5 dicti Testes † adminiculantur ex libris introitunm Capituli, *Rot. coram Merl. dec. 808. num. 3. vers. sed potissimum, & decis. 816. num. 1. & in Romana pensionis 17. Martij 1638. coram bo. me. Card. Verospio.*

Neque subsistit prætensio vt valor sit probandus per decennium ante translationem,
6 quia sufficit † probari per 5. annos ante, & 5. post translationem, vt de huiusmodi stylo Rotæ testatur *Acdbill. decis. 24. num. 1. de probat.* vbi quod hęc forma probationis seruatur nisi
7 statim obtento beneficio mouetur lis, quia tunc sufficerent decem anni ante, *Seraph. decis. 1340. num. 1. in recent. decis. 272. n. 28.*

Minoris releuantiæ visa fuit alia prætensio, quod Vrbana Constitutio sit intelligenda de pensionibus à Papa cum causa reseruatis tantum, non autem de pensionibus à Titulari sine causa procuratis, quia ommisso quod
8 pẽsiones, † quibus grauatus reperitur Canonicatus non possunt dici voluntariæ, & sine causa, dum reseruatæ reperiuntur ex causa resi-
9 gnationis, cessat etiam ex alia ratione † obiectum, quia Constitutio Vrbana loquitur indistinctè, vndè indistinctè venit intelligenda, nec debet restringi ad certas petitiones, sed omnes comptehendit tam cum causa, quam sine causa, & tam necessarias, quam voluntarias ponderata generalitate verbi, quascunq;
10 in eadem † Constitutione appositi, cuius proprietas est omnia includere, & nihil excludere, *vt ex l. à Procuratore C. mandat. & in cap. solitæ de maior. & obed. Bart. in l. si plures gradus, ff. de leg. 3. Crauett. cons. 308. à num. 30. cum duobus seq.*

seq. Ruin.cons.109. num.9.vol.3. Rot.coram Duran dec.233. n.12.

Non obstat, quod post translationem vacauerint aliæ pensiones, & ita Canonicatus
11 non reperiatur grauatus vltra † medietatem, quia ad hunc effectũ attenditur tempus translationis, non quod posteà sequutum fuerit. *Rot. in decis.Camerinen. pensionis 12. Maij, & 7. Iulij 1642. coram R.P.D. Tarraconen.*

Sic non refragatur quod admisso, quod valor Canonicatus non excederet dicta annua scut. 400. sequeretur quod aliæ pensiones reseruatæ sub expressione maioris valoris, scilicet ducatorum auri de Camera 280. essent nullæ, & ita non attendendendæ ad effectum annullandi translationem huius controuersæ pensionis, quia vltra quod huiusmodi prætensio respicit aliud diuersum Iudicium cum dictis pensionarijs, super quo vt supponitur fuit etiam particulariter commissa causa, ad hunc
12 effectum sufficit, † quod dictæ pensiones de tempore translationis essent, prout etiam hodie sunt in statu validitatis, *Gonzal.ad regul.8. Cancell. glos.15. §.2. n.78. Paris.de resignat.lib.11. q.7.num.44.*

Considerabant vlterius Domini quod dando Titulari de huiusmodi nullitate aperiretur via regressui fauore resignantis, *Rot.in recen.decis.286. par. 2.* Et ita cum Titularis cogatur, vel soluere huiusmodi pensionem, vel dimittere Canonicatum, benè intrat reductio pensionis translatæ vigore Constitutionis Vrba-
13 ni,† quæ nõ quærit quomodo sint reseruatæ, sed considerat solum illarum existentiam, ac grauamen Titularis, & Ecclesiæ tẽpore translationis, sed ad subleuandos perdentes à prorogatione talis seruitutis, pensiones vltra medietatem translatas annullat, & respectiuè reducit, vt ex proemio dictæ Constitutio-
14 nis colligitur, † ex quo desumitur mens, & ratio finalis Legislatoris, *vulgat. l. final. vbi Bart.num.3. ff.de hæred.inst. Rot. decis.149. num.3. par.6. recent.*

Et ita vtraque parte informante &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO Sac. Rotæ Decano.

Palentina Decimarum.

Mercurij 27. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Sententia per capitulum separatum in alia re difformis, in reliquis dicitur cœterarum confirmatoria. Decimæ in Hispania debentur etiam Capitulo, cum beneficia fundata sint super decimis. Immemorabilis per negatiuam coarctatam probari debet, & quo casu dicatur sufficienter probata.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ quoties sunt conformes veniunt exequendæ.*
2 *Sententiæ dicuntur conformes, licèt per Capitulum separatum in alia re sint difformes, & vna quid plus contineat.*
3 *Cura animarum penès eum existere dicitur, cuius nomine administratur.*
4 *Decimæ de iure Episcopo debentur.*
5 *Beneficia, & aliæ diguitates in Hispaniæ Regnis fundatæ sunt super decimis.*
6 *Capitulum Cathedralis cum Episcopo consortium habet, & n.15.*
7 *Decimæ debentur Capitulo per quandam consequentiam Episcopi.*
8 *Testes personales exceptiones habentes immemorabile non probant.*
9 *Testium depositiones super immemorabili negatiuam coarctatam continere debent.*
10 *Testium depositio cum negatiua coarctata quid continere debeat, & n.9.*
11 *Præscribere potest socius, & administrator contra absentem ignarum, & eius fidei acquiescentem.*
12 *Immemorabilis ex mala fide excluditur.*
13 *Quoties constat de eius initio.*
14 *Et ex ipsius impossibili iustificatione.*
16 *Bona cum suo onere, & causa transeunt, & non mutantur cum mutatione personæ.*

DECISIO CCLXXXIII.

Denegata Remissoria Beneficiatis Ecclesiæ oppidi de Osorno Palentinæ Diœcesis per duas decisiones coram me editis 24. Ianuarij, & 23. Iunij 1656. dubium hodie proposui, an constet de tribus conformibus cui affirmatiuè Domini responderunt.

Prima enim sententia lata ab Ordinario Palentino condemnat ad reponẽdum in horreo communi omnes decimas bonorum quę vocant annexa acquisitorum pro Cappellanijs cũ onere Missarum erectis ab annis triginta quatuor citra, & in futurum erigendis æqualiter repartiendas inter Capitulum Cathedralis pro tertia parte, & eosdẽ Beneficiatos pro alia tertia, & pro residuali tertia parte inter fabricam Ecclesiæ, & Dominum temporalem eiusdem Oppidi, decimas verò aliorum bonorum pro Cappellanijs, & anniuersarijs erectis ante dictos annos 34. ab immemorabili integraliter adiudicat ipsis Beneficiatis Summario Capituli *num.1.*

Secunda verò per Metropolitanum lata in omnibus confirmat primam eodem Summario *num.1.* Sed tertia rotalis lata à R.P.D. meo *Zarate* præuia decisione 14. Maij 1655. respectu primæ partis concernentis decimas bonorum acquisitorum ab annis 34. citra, vtramque simpliciter confirmat, respectu verò secundæ partis continentis decimas bonorum acquisitorum ante annos 34. per Capitulum separatum illas reuocat condemnando Beneficiatos ad reponendum etiam istas in eodem horreo communi pro cõmuni commodo Capituli, Beneficiatorum, fabricæ, & Domini temporalis iuxta modum in prima parte expressum.

Vnde quo ad decimas bonorum acquisitorum ab annis 34. citra adsunt tres sententię con-

1 conformes, † quia secunda confirmat primã, & tertia quo ad illas confirmat vtramque, vt dixit *Rota decis.647.num.1. par.1. decis.492. eod. num.1. par.5. & dec.292. in princ. par.6. recen.coram Durano decis.365.num.3. & alijs alleg. in Cæsaraugustana Canonicatus 9. Iunij 1655. §. Verum præfatis*; nil refragante, quod sententia rotalis per Capitulum separatum præcedens renocet quoad decimas aliorum bonorum acquisitorum ante annos 34. quia cum hodie petatur executio tantummodo respectu pro partis continentis decimas bonorum acquisitorum ab annis 34. citra satis est, quod eius re-
2 spectu omnes tres † sententiæ conueniant licet per Capitulum separatum in alia re sint difformes, & vna quid plus contineat, vt respondit *Rota post Cenc. de cens.dec.183. num.5. in Bononien. fideicommissi de Bolognini 4. Maij 1643. coram Reuerendiss. D. Compostellano §.neque mixta cum seq. & in Rom. restitutionis dotis 9.Iunij 1656. coram R. P. D. meo Bichio §. quia cum hæc declaratio*.

Validitas autem in dubium non reuocatur, iustitia optimè comprobatur ex decisione R.P.D. mei Zarate, cuius fundamenta non euertuntur siue ob assistentiã iuris pro Beneficiatis allegatam ex quo exercent curam animarum in toto Territorio de Osorno, siue ob prætensam immemorabilem quasi possessionem per testes deductam.

Iuris enim assistentia potius assistit Capitulo, quam prædictis Beneficiatis, nam in tota Diœcesi Palentina nullæ adsunt Parochiæ distinctæ, nullusue adest Curatus particularis, sed Episcopus est Parochus vniuersalis, qui vni, vel pluribus, & Beneficiatis curam demandare solet cum facultate illam administrandi ad eius libitum, & nomine ipsius Epi-
3 scopi, † vnde cura animarum existere dicitur penès eundem Episcopum eius nomine administrata non autem penès Beneficiatos qui alieno nomine eam administrant, *Ioann. Andr. in cap.cum ignores sub num.2. vers. sed contra de præben. Lotter. de re benef. lib.1.q.20.num.130. Rota decis.2. num.2. de excess. prælat. in nou. coram Card.Caualer.decis.615.num.1.& in recen.dec.258. num.3. par.1. allegatis in prima decis. super remissoria coram me §. quod ad primum*. Et propterea
4 eidem Episcopo † de iure debentur decimæ *cap. finali vbi glos. de Paroch. Rebuff. de decim. q.7. num.9. Azor. instit.moral.tom.1. lib.7. & 25. qu.9. vers.3. quando non sunt distinctæ, Monet. de decim. cap.7.q.2.num.10.Barbos. de offic. & potest.Episcopi par.3.alleg.86.num.37.& de iure Ecclesiast.vniuers. lib.3.cap.26.§.2. num.15. Rota in recen. decis.520. num.7.vers. sed vti vniuersalis Parochi par.1.recen. & coram bon.mem.Buratto decis.164. n.2. cum alijs per Add. ad eund. decis.402.num.6.* Cumque in
5 Regnis † Hispaniarum Ecclesiæ Cathedralis dignitates, & alia beneficia fundata sint super decimis, vt notum esse firmauit *Rota coram sa. mem.Greg.decis.429.n.6. quam etiam referunt Barbos.de iure Ecclesi.vniuers. d. cap.26. d.§.2. nu.15. vers. Et in Regnis Hispaniarum, & add. ad Buratt. d.dec.402. d.nu.6.consimili, vers. Et in Regnis Hispaniarum*, atque optimè comprobatur in dicta decis. *R.P.D. mei Zarate §. ex quibus vers. Et omninò*.
6 Capitulum † Cathedralis de qua agitur super decimis controuersis consortium habet cum ipso Episcopo, & eo fomentum recipit, † & per quandam consequentiam in ijsdem decimis habet fundatam intentionẽ, *vt tradunt Rebuff. vbi supra d.q.7. num.13.& Monet. pariter vbi supra d.cap.7.d.q.2.num.13.vers.Imo Capitulum,& respondit Rota in Oscen. decimar. 21.Martij 1564. coram Rubeo, & coram bon.mem.Coccino decis.254. n.4. vsque ad fin. cum alijs alleg. in d. decis.§. Constat etenim*.

Nec subsistit, quod Episcopus præcisè teneatur duos eligere pro exercitio dictæ Curæ ex corpore eorundem Beneficiatorum, nam huiusmodi præcisam necessitatẽ excludit antiqua Constitutio Sinodalis dum in ea asseritur in his Ecclesijs non adesse beneficia deputata pro cura animarum,& Episcopum esse conducendum Pastorem alienigenam, vt respondetur in 2. *decis. super remissoria §. nihilominus iterum Domini coram me*.

Prætensa verò immemorabilis quasi possessio nõ probatur à dictis Testibus,& ex sequen-
8 tibus prorsus † destruitur. Testes enim præterquam plures exceptiones personales ab immemorabilibus deductas, deponunt solum, quod Beneficiati liberè locarunt bona, & decimas controuersas in horreo particulari re-
9 posuerunt, † sed non coarctant negatiuam, quod illę numquam communicatæ fuerint alijs interessatis ita vt aliter esse nõ possit quin ipsi scirent potuerunt enim communicari, vel eas imputando in portionem suam pro alijs decimis horrei magni, vel in portionem fabricæ, vt optimè respondit *Rota coram Cardin. Caualer.decis.487.num.3.coram R.P.D. meo Meltio §. addendum est etiam in Beneuentana decimarum 8.Martij 1649. coram Reuerendissimo D. Archiepiscopo Tarraconen. §. Tum quia d.Testes in Toletana decimarum 28.Ianuarij 1650.coram eodem §.nec refert quod Moniales*; Minusque deponunt
10 quod Capitulum,† & Canonici sciuerint has decimas per Beneficiatos reponi in horreo particulari idque passi fuerint ipsorumque partes petierint, & Beneficiati eas denegarint, quodque huiusmodi denegationi acquieuerint, vt opus est in negatiuis ex allegatis per *Rot. coram bon. memor.Buratt. decis.572. numer.4. in fin. & numer.13. in Leodicen. decimar.27.Ianuarij 1651. coram R.P.D. meo Meltio §. non obstat, quod hæc quasi possessio, & in Calaguritana decimar. S.Ascentij, & deualillo 17.Aprilis 1654. coram R. P.D. meo Zarate, §.Et insuper pro præsciptione*.

Destitutum verò siue ex quo Beneficiati
11 tamquam Administratores, † & socij potuerunt præscribere contra Capitulum ignarum absentem, & illorum fidei acquiescentem, vt *post Ias. in §. quædam num. 32. institut. de act. & aliàs responsum fuit in d.decis. huius causæ coram eodem D. meo Zarate, §. penult.* Siue ex prædicta Synodali Cõstitutione quę expresè disponit, quod respectu bonorum assignatorum pro Cappellanijs, & Anniuersarijs ex tunc erectis ab annis 30. vel 40. & in futurum erigendis decimæ reponerentur in horreo communi respe-

respectu verò bonorum Cappellaniarum erectarum ab immemorabili vigebat ea seruitus Summario Capituli *num.5.* vnde cum hodie non agatur de Cappellanijs erectis ab immemorabili, nec de bonis à dicto tempore illis assignatis, ex quibus pariter numquam decimæ Capituli fuerint solutæ, sed de Cappellanijs erectis ab anno 1614. & de bonis quæ fauore ipsius Capituli decimabantur iuxta confessionem eorumdemmet Beneficiatorũ dicto Summario Capituli *num.6.* vtique intrat prima pars dispositionis constitutionis, & ex-
12 cluditur † omninò prætensa immemorabilis tam ex mala fide resultãte ex eadem Constitutione *cap. fin. de præscript. Card. Seraph. decis. 797. num. . Card. Caual. decis. 91. num. 10. Rota in recen. decis. 26. num. 17. par. 5. & in Calaguritana decimarum de Ocon 1. Iulij 1654. coram me §. Concordia autem vers. atque ex illius retentione,*
13 quam ex eo, † quod constat de initio, *Buratt. dec. 83. num. 6. Rota in recen. decis. 542. num. 3. p. 4. & dec. 56. n. 16. par. 7.* Et etiam ex quo impos-
14 sibilis † est iustificatio, quod nũquam actum, vel auditum fuerit quidquam in contrarium dum ab eadem Constitutione contrarium prorsus elicitur respectu istarum decimarum, vt dixit *Rota coram san. mem. Greg. decis. 51. nu. 3. & 4. ibique add. littera B. in rec. dec. 248. n. 7. p. 2. coram bon. mem. Bichio §. Tandem vers. omnisque penitus cum alijs allegatis in decis. §. penult. vers. etiamque destruitur, & in 1. decis. super remissoria coram me §. fin.*

Refugium autem causæ vniuersalis præter
15 quod † fauet Capitulo propter assistentiam iuris, quam habet ex consortio cum Episcopo, vt dictum est applicabile dum d. Constitutio contra distinguendo bona ab antiquo à moderno tempore præscriptionem restringit ad causam particularem possessorum, & immemorabili, & per consequens inferri non valet ad ius percipiendi decimas priuatiuè quoad valet Capitulum respectu aliorum bonorũ, in quibus qualitas immemorabilis præseruata in secunda parte Constitutionis non cadit benè respondit *Rota coram bon. mem. Merlino decis. 434. num. 15.*

16 Cum † controuersa bona antequam anno 1614. assignarẽtur pro Cappellanijs, & anniuersarijs essent decimabilia, & dictum est fauore Capituli cum suo onere, & causa transiuerunt in Beneficiatos quæ non mutatur per mutationem personæ, *cap. quoniam sub Abb. de offic. deleg. Card. Caual. dec. 83. num. 7. Rota in recent. 341. num. 1. par. 1. & in d. Hispalen. decimar. 15. Febr. 1647. coram R. P. D. meo Meltio, §. vltimo.*

Et ita vtraque &c.

Decisiones istæ emanatæ in hac eadem causa coram eodem sub diebus 24. Ianuarij, & 23. Iunij 1656. erunt infra in Miscellanea.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO Sacræ Rotæ DECANO.

Palentina Decimarum.

Mercurii 27. Iunij 1657.

ARGVMENTVM.

Bona transeunt in successorem cum suo onere, & ius non mutatur ex variatione personæ.

SVMMARIVM.

1 *Capitulo assistit iuris assistentia ex consortio cum Episcopo.*
2 *Possessio ex iuris assistentia fit manutenibilis.*
3 *Confessio collitigantis contra cæteros suffragatur.*
4 *Bona in successores cum suo onere, & causa transeunt.*
5 *Possessio acquisita contra antecessores manutenibilis est contra successores.*
6 *Ius in remedio retinendæ metitur ex possessione, quod non mutatur ex variatione personæ.*

DECISIO CCLXXXIV.

CAPITVLO Palentino dandam esse manutentionem quo ad tertiam partem decimarum bonorum, de quibus agitur fuit
1 decisum, quia non solum † ipsi assistit iuris assistentia ex consortio quod habet cum Episcopo Parocho vniuersali in hac Diœcesi, quæ
2 sola † sufficit, vt sit manutenendum, *cap. cum personæ circa fin. vers. cum de iure de priuileg. in 6. Garz. de benef. par. 9. cap. 2. num. 259. & seqq. Rota dec. 588. num. 2. in fin. par. 3. recent.* Sed etiam probat suam quasi possessionem illas percipiendi ex dd. bonis antequam applicata fuissent pro erectione Cappellaniarum ex propria
3 confessione † Beneficiatorum collitigantium eius Summario *num. 2.* quæ optimè contra eos suffragatur in hoc iudicio, *Gregor. decis. 220. num. 2. cum seqq. & dec. 458. num. 3.*

Neq; ex mutatione personarum, quæ possiderũt dicta bona immutatum fuit ius ipsius
4 Capituli actoris, † quia ad istum effectum transierunt in successores cum suo onere, & causa, vt plenè fuit probatum in *decis. huius causæ coram me edita hac eadem die* super bono iure vbi latè tollitur immemorabilis per be-
5 neficiatos prætensa, † itaut quasi possessio acquisita contra antecessores sit manutenibilis etiam contra successores, vt in terminis fuit responsum *in Toletana decimar. 5. Decembr. 1653. coram R. P. D. meo Zarate sub §. 1.* In remedio enim retinẽdæ ius metitur à possessione, quod non mutatur ex variatione personarum *iuxta decis. Guidopap. 629. quam Rot. passim sequuta fuit, & signanter coram Gregor. decis. 275. num. 2. coram Buratt. decis. 759. num. 3. ibique Adden. litt. A. apud Posth. de manut. dec. 47. num. 7. & in Asten. pensionis 27. Iunij 1650. coram Reuerendiss. D. Archiepiscopo Tarraconen. §. quasi possessio post med.*

Et ita vtraque &c.

R. P.

R. P. D. VEROSPIO.

Tusculana Bonorum.

Merc. 4. Iulij 1657.

ARGVMENTVM.

Articuli vnius nouitas meliorem in substantia præseferens materiam, sufficit pro alterius examinis admissione, etiamsi publicatæ sint peioris instantiæ attestationes.

SVMMARIVM.

1 *Articulorum admissio in causa profana, quoties releuantem materiam contineant nunquam denegatur.*

2 *Maximè si examen faciendum est in curia, & agitur in iudicio Summario, & num. 3.*

3 *Venditionis perfectio ex pretij conuentione, & clauium traditione pro assequenda possessione consurgit.*

5 *Possessio manutenibilis ex clauium per Emptorem receptione acquiritur.*

6 *Testium examen, publicatis attestationibus, regulariter non admittitur.*

7 *Articuli soli nouitas pro noua testium admissione suffragatur.*

8 *Articuli sufficit, quod materiam in substantia melius distinctam præseferant.*

9 *Sententia iam executa, seu ex vi Aegidianæ Constit. exequenda ex eisdem actis iustificari debet.*

10 *Sententia in petitorio iudicio lata nouis iuribus comprobari potest.*

DECISIO CCLXXXV.

FAVORABILEM super emptione vineę sententiam, aliorumq; corporum, atq; bonorum in Castro Montis Portij consistentium V. Collegium Missionis Angliæ pro eandemque concludentibus venditionem probationibus à Locumtenente D. Cardinalis Vicarij receperat, à qua per Simonis venditoris appellationem commissa mihi causa dubium hodie proposui, An Articuli per Collegium ad maiorem conditionis comprobationem exhibendi debeant admitti resolutum affirmatiuè.

1 Siquidem † in causa prophana qualis hæc reputatur articulorum admissio numquam denegari censuit, quoties ijdem materiam releuantem contineant, vt notat *Vest. in prax. lib. 5. cap. 14. numer. 6. Rota coram Verallo decis. 68. par. 3. coram Greg. decis. 403. nu. 3. & in Meleuitana decursus aquarum 28. Iunij 1651. in princ. coram*
2 *Reuerendiss. Terraconen.* † præsertim si examen in Curia, vt in proprio casu, peragi debeat, vt de stylo Tribunalis testatur *Vestr. in prax. lib. 5. cap. 15. num. 6.* & respondit *Rota coram Verall. decis. 47. par. 1. & coram Merlin. decis. 475. n. 5. & in decis. 416. num. 7. cum seq. par. 5. rec.* vbi in iudicio præsertim Summ. applicatur prædicta conclusio ea ratione quod in continenti probatio afferatur.

Releuantia vero Articulorum exinde consurgit quod comprobata venditionis conclusione pro scut. 2950. ac successiua clauium traditione ad effectum assequendæ possessio-
4 nis venditio † perfecta esse præsumitur §. *item si quis merces instit. de rerum diuis. Magon. decis. Flor. 135. num. 2. cum seq.* & pluribus relatis authoritatibus in his terminis responsum fuit *in Ciuitatis Castelli census 5. Decemb. 1653. in primo §. vers. cum hæc tamen coram Me*; Quinimò ex
5 receptione clauium adepta † per emptorem possessio manutenibilis esse censetur *ad Text. in l. clauibus ff. de contrahenda emptione Dec. consil. 86. num. 2. & alij relati per Modern. Perus. tract. de manut. 22. num. 14. cum seqq. Rota decis. 167. num. 3. par. 4. diu.*

Neque prætensæ Articulorum admissioni examen antecedentis instantiæ obesse poterit,
6 licet enim † publicatis attestationibus ob vehementem subornationis suspicionem testes regularitèr examinari non consueuerint *iuxta Text. in cap. fraternitatis* vbi communitèr DD. de testibus *Rota coram Caual. decis. 425. numer. 1.* attamen eo sub prætextu examen retardari non valet, cum aliqui ex nouis Articulis à
7 prædictis noscantur, † ad hunc enim admissionis effectum vnius dumtaxat Articuli nouitas suffragatur *iuxta glos. in Add. coram Buratt. decis. 392. num. 5. & decis. 183. num. 2. par. 4. rec. & coram Mantic. decis. 374. num. 5. & in Fauentina beneficij 27. Iunij 1644. in §. præterea Articuli coram R. P. D. meo Cerro*, præterea licet prædicti Articuli eandem probationis speciem continerent, possent nihilominus opitulari Collegio
8 quod † materiam nunc melius in substantia distinctam atque pacificam præseferant, vt admittit *Abbas in cap. fraternitatis num. 8. de testib. Rota coram bo. me. Coccino decis. 23. num. 2. coram Caual. decis. 469. num. 2. & in decis. 266. numer. 13. par. 6. rec. cum alijs relatis iuribus in Treueren, seù Colonien. nullitatis professionis 13. Febr. 1651. in §. non obstat coram R. P. D. meo Cerro*;

Non etiam releuat, quod ijsdem ex actis sententia iustificari debeat procedere enim
9 posset obiectio, † quoties sententia iam executa foret, seù ex vi Aegidianæ Constitutionis appellationem in possessorio iudicio de-
10 negantis exequi deberet, † secus verò dum de sententia in petitorio iudicio prolata narratur, Hoc enim casu ipsius iustitia nouis valet ex iuribus comprobari, vt distinguendo casum vtrumque respondit *Rota coram bo. me. Coccino decis. 417. num. 8. & in Romana Vineæ 27. Aprilis 1646. §. nam equidem, & 7. Iunij 1647. §. quia neque ex prædictis coram Eminentiss. D. Card. Corrado.*

Et ita admittendos esse Articulos responsum fuit, ac Testes in priori instantia absque Simonis Interrogatorijs examinatos ipsius sumptibus repeti posse de tempore examinis vtraque &c.

R. P. D.

R. P. D. PRIOLO.

Romana locorum Montium.

Mercurij 4. Iulij 1657.

ARGVMENTVM.

Detractio legitimæ etiam ex pijs legatis competens, tamen fieri potest si alia bona in hereditate reperiantur, pro quibus intret satisfactio, quomodo autem hoc procedat habes in decisione.

SVMMARIVM.

1 *Hæredi debetur immissio quamuis sit fiduciarius.*
2 *Legitima est triens totius assis hæreditarij, & quando.*
3 *Pro legitima competit hypotheca, & datur immissio, si fuit in testamento relicta.*
4 *Exceptio nullitatis testamenti non retardat immissionem nisi per tres sententias fuerit detecta.*
5 *Locorum montium dominium acquiritur ex attergatione litterarum patentium cum omnimoda dispositione tàm sortis, quàm fructuum.*
6 *Legitima est fauorabilior quacumque pia causa.*
Legitima non diminuitur propter relicta ad pias causas nu.6.
7 *Legitima detrahitur etiam de legatis pijs.*
8 *Legitima, quando extant alia bona de legatis pijs non detrahitur.*
9 *Allegans extare alia bona pro detractione legitimæ hoc probare tenetur, & quomodo.*
10 *Immissio pro indiuiso remanet cum suis oneribus, ad quæ immissus tenebitur.*
11 *Donatio vniuersalis excluditur per reseruationem à donante factam.*
12 *Donatarius particularis non tenetur soluere æs alienum.*
13 *Legata pia ante prophana debentur, etiam quod bona non sufficiant.*

DECISIO CCLXXXVI.

IMMISSIONEM à D. Principe Hieracis, ac D. Consiliario Nauaretta petitam in possessionem locorum montium de quibus agitur, censuerunt Domini esse concedendam vtrique pro indiuiso; Nauarettæ scilicet pro duabus ex tribus partibus, Principi verò pro alia tertia parte.

Quoniam vterque petitur testamento D. Principissæ Matris eiusdem Principis, in quo Nauaretta scriptus est hæres vniuersalis, cui proindè debetur Immissio *ex remed. l. fin. C.*
1 *de edict. Diu. Adr. toll.* † Quamuis sit hæres tantum fiduciarius, vt probat *Arg. de acqu. possess. qu. 15. art. 6. num. 72. cum seqq.* Princeps autem fuit particulariter in legitima honoratus, quæ
2 est triens † totius assis hæreditarij *iux. Auth. nouissima C. de inoff. test.* Pro qua competit hypo-
3 theca, & datur † etiam immissio, quando prout hic fuit specialitèr in testamento relicta *Rip. in l. in quartam numer. 115. ff. ad l. falcid. Dec. cons. 134. sub n. 6. vers. nam primò nõ obstat Gabr. de legit. concl. 5. n. 2. Card. Mant. de tacit. lib. 11. tit. 13. sub num. 37. vers. quamobrem, & seq. Grat. discept. for. cap. 731. num. 23. Merlin. de legit. lib. 5. tit. 4. q. 1. num. 1. & qu. 3. nu. 3. & seq. Rota penes Put. dec. 39. num. 4. lib. 2. coram Buratt. decis. 175. numer. 12. vbi Adden. Litt. E. & in Romana hæreditatis de Fabiis 10. Martii 1644. coram bo. me. Bichio, ac 13. Iunii 1646. coram Eminentiss. Card. Otthobono inter impress. decis. 73. n. 6.*

Non obstat quoad Nauarrettam pretensa nullitas testamenti, vt potè conditi ob odium paternum, quia huiusmodi exceptio, tanquam requirens altiorem indaginem non potest retardare immissionem hæredi scripto,
4 donec per tres † sententias conformes fuerit canonizata *ad l. Diuus Pius §. Diuus ff. de petit. hæred. l. quam diù ff. de reg. iur. l. 1. C. de bon. poss. sec. tab. Surd. cons. 268. n. 47. & 51. Cyriac. contr. 262. num. 29. Thomat. decis. March. 82. num. 10. & seqq. lib. 1. Modern. Lucen. cons. 74. num. 17. & seqq. lib. 1. Rota decis. 675. sub num. 1. vers. vnde par. 1. & decis. 217. num. 23. par. 5. rec. cum aliis per Adden. ad Buratt. decis. 211. n. 32. & seq.*

Quo verò ad Principem nõ subsistit quod loca montium non essent propria Dominæ Principissæ, sed empta cum pecunia aliena sub illius tantum dispositione.

Quia contrarium conuincitur tùm ex declarationibus factis ab Emptore, quod ipse in illorum emptione nudum dumtaxat nomen exposuit *Summ. Principis numer. 6.* tum ex attergatione litterarum patentium cum libera dispositione ad fauorem Principissæ, tàm
5 respectu fructuum, quàm Capitalis, † quæ profectò absolutum illius dominium designat, vt dixit *Rota decis. 262. num. 1. & seq. par. 1. diuers. & decis. 771. num. 2. par. 3. rec. apud Pacif. de Salu. interd. decis. 151. num. 1. & seq. coram Cardin. Caual. decis. 603. num. 1. coram Buratt. decis. 363. pariter num. 1. & coram bo. me. Merlino decis. 321. num. 2. & seq.*

Minus obstat, quod Testatrix de dictis locis montium specialitèr disposuerit in pios vsus pro celebratione Missarum.

Quia legitima est fauorabilior quacunque
6 pia causa† ideò non solum non minuitur per huiusmodi legata *cap. fin. 17. qu. 4. Alex. cons. 45. num. 11. lib. 1. Rolan. cons. 39. num. 24. cum seq. lib. 3. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 1. qu. 10. num. 10. Rota decis. 420. n. 1. par. 4. rec.*
7 Sed ex illis quoque † detrahitur *Auth. si qua mulier C. de sacros. Eccl. Bart. in l. si quis ad declinan. num. 6. C. de Episcop. & Cler. Bald. cons. 85. num. 2. lib. 1. Alex. d. cons. 35. num. 11. lib. 1. Ruin. consil. 57. num. 5. in fin. lib. 2. & cons. 140. num. 11. lib. 5. Rota coram fa. me. Greg. decis. 539. num. 6. & seq.* Et licet conclusio ab aliquibus limitatur quando extant alia bona, ex quibus æquè, & com-
8 modè legitima detrahi possit, † vt nempè de illis, non de legatis pijs sit detrahenda, habita ratione valoris rerum legatarum, ex adductis *per Merlin. de legit. d. lib. 2. tit. 1. qu. 10. n. 10.* Hæc tamen limitatio in præsenti non applicatur, quia non constat de existentia aliorum bonorum cum qualitate commodæ dedu-
9 ctionis, quæ copulatiuè iustificari debent ab allegante iuxta tradita *per Gabriel. cons. 138. sub num. 6.*

num.6.verſ.idcircò neceſſe eſt lib.2. Gratian.diſcept. for.cap.700.n.25.cum alii per eum allegatis.

Deinde non releuat, quod prius ſit deducendum æs alienum, tàm ex iuris diſpoſitione, quam ex forma teſtamenti.

Nam (præter quod de eo non apparet) ceſſat obiectum, quia immiſſio fuit petita
10 pro indiuiſo, † & ſic cum ſuis oneribus, ad quæ Princeps proportionabilitèr tenebitur pro parte ſibi tangente *Angel. de acquir. poſſeſſ. qu.18.art.8.num.162.cum ſeqq. per tot.Rota in Romana legitimæ 13. Nouembris 1620. coram bo. me. Pirouano apud Merlin.de legit.deciſ.113.n.6.*

Demum non ſubſiſtit, quod Princeps ſit debitor hereditatis Maternæ occaſione dotiũ reſtituendarum à Patre, cuius ipſe eſt Donatarius vniuerſalis.

Quia non eſt Donatarius vniuerſalis, ſed particularis, cum Pater in donatione ſibi reſeruauerit ducatos 20. mil. vt conſtat ex iuribus relatis *in Sum.*reſponſionis eiuſdem Prin-
11 cipis *num.1.* † quæ ſanè reſeruatio vniuerſalitatem donationis excludit, vt in ſpecie firmauit *Rota in Romana locorum montium 3. Iulii 1650. coram R. P. D. meo Meltio §.ſecundo prorſus &c.* Donatarius autem particularis, non
12 tenetur ſoluere † debita Donatoris *per Text. expreſſ.in l.æris alieni vbi gloſ.dat.cohered. C.de donat.Faber.in Cod.tit.de douat.defin.4.Dec.conſ.236. ſub nu.4.verſ.ſed tamen præſentis &c. cum ſeq. Ger. Spin.conſ.75.n.33.*

Denegarunt tamen Domini immiſſionem ab eodem Principe petitam pro legato ducatorum 5. mil. quia cum fructus locorum montium ſint deſtinati in pios vſus, (vt dictum eſt) licet ex eis detrahi poſſit legitima
13 non tamen detrahi aliud † legatum, quia legata pia integrè debẽtur ante profana quamuis bona pro omnibus non ſufficiant iuxta tradita *per Bart.in l.ſi quis ſeruum §.fin.ſub num.6. verſ.idem eſt ergò, vbi etiam Caſtrenſ.ſub n.2.verſ. & hoc nota ff.de legat.2.idem Caſtr.in l.ſi quis teſtamento 82.n.5.ff. de legat.1. Federic.de ſen.conſ.250. per tot.Bertacchin.in tract.de Epiſcop.libr.4. part.4. num.48.inter tract.magn.tit.13.par.2.fol.341. Tiraquel.de priuil.piæ cauſæ priuil.72. verſ.legata.tamen ibique Ricc. & Thor. in addit. Surd. conſ.209. ſub num.7.verſ.& idem dicit &c. ac in tract.de aliment.tit.8.priuileg.3.ſub num.2.verſ.nam videmus, & ſeqq. Molph.conſ.13.num.16. cum pluribus ſeqq. poſt comment.ad conſuet.Neapol.Genuen. practicab. Eccleſ.tricen.11.qu.329. ſub num.1. verſ.in contrarium facit &c. per tot. Nauar. de priuil. miſerabil. perſon.priuil.22.num.3. & ſeq. Leoncill.de priuileg. paup.par.2.priuil.218.num.3. Lareto deciſ. Granaten.62.n.44.& ſeq.per tot.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Farſeñ Canonicatus.

Merc. 4. Iulij 1657.

A R G V M E N T V M.

Beneficiatus ob non reſidentiam beneficio priuatur, & vt ſententia ſuper hoc ſit valida, qui actus procedere debeant, & quæ requirantur.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum de manutenendo anteriori poſſeſſori datur.*
2 *Beneficij poſſeſſio ex eius priuatione probatur.*
3 *Priuatio præſupponit habitum.*
4 *Iudex iudicialitèr procedens poſſeſſione priuat poſſeſſorem.*
5 *Si tamen iuſtè, & validè procedit.*
6 *Aliàs aduerſus eius factum datur manutentio.*
7 *Beneficij priuatio ob non reſidentiam niſi iuris ordine ſeruato fieri poteſt.*
8 *Et quæ requirantur, vt legitimè ad talem actum deueniatur.*
9 *Sententia priuationis non ſubſtinetur, niſi promulgata poſt ſex menſes à die propoſiti vltimi edicti.*
10 *Monitiones pro valida beneficij priuatione debent domi, & in Eccleſia ipſa Beneficij exequi.*
11 *Monitiones nullitèr emanatæ non ſunt in conſideratione habendæ.*
12 *Conſtitutio Pontificis de reſidentia loquitur de Clericis in Romana Curia permanentibus.*
13 *Sententia poſt lapſum tempus lata non ſuſtinetur.*
14 *Poſſeſſio infra tempus ad appellandum capta eſt attentata.*
15 *Sententia poſt appellationem, & in Rota commiſſam cauſam eſt attentata, & appellabilis.*
16 *Beneficiatus ob non reſidentiam omni iure, & poſſeſſione deſtituitur.*
17 *Sententia contra non reſidentes iuris ordine ſeruato fieri debet, aliàs nihil operatur.*
18 *Commiſſio ſimplex in Rota ad diem ſententiæ retrotrahitur, & quicquid medio tempore geſtum eſt attentatum.*

D E C I S I O CCLXXXVII.

1 PAVLO Ferantino dandum eſſe† mandatum de manutenendo in poſſeſſione Canonicatus in Eccleſia Collegiata S. Mariæ Podij Mirteti DD.reſponderunt, quandoquidem de eius anteriori poſſeſſione, conſtat ex ſententia Vicarij Generalis Farſeñ, in qua aſſeritur Paulum poſſediſſe d. Canonicatum,
2 ſed per Annum, & vltra non† reſediſſe, ideo-
3 que fuit eo priuatus, quæ † priuatio præſupponit habitum, & præexiſtentem poſſeſſionem ſine qua non poteſt conſiderari terminus d. priuationis *l.manumiſſionem 4. ff.de iuſt.& iur.Rota coram ſa.me.Greg.deciſ.404.num.1.& deciſ.458.num.3.Card. Caual.deciſ.106.num.1. apud Merl.deciſ.755. num.1. & in Alexandrina Canonicatus 9. Decembris 1648. coram R.P.D.meo Cerro* Et ad effectum manutentionis *Rota deciſ.467. num.2.*

num.2.& 3.& decis.468.num.1.& 4. post Modern.
de manut.

Cui manutentioni obstare non potest dicta
sententia per quam censeatur amisisse Cano-
nicatus possessionem, † cum Iudex iudiciali-
tèr procedens priuat possessorem possessione,
vt inde manuteneri non possit *DD.in l.clausu-*
la possidere 6. §.qui ad nundinas ff. de acquir.possess.
Ang.in l. quia vniuersalitas 30. §. item cum Prætor
in fin.ff.eodem Greg.decis.9.nu.8. & decis.305.n.1.
5 *par.6.rec.* † quia id procederet si de validitate,
& iustitia sententiæ doceretur *Angel.in d.l.clau-*
sulâ possidere,& §.qui ad nundinas n.2.Rot.dec.802
num.27.par.1.diuers.Greg.decis.69.n.3. Alioquin
6 aduersus factum Iudicis † non ritè, ac rectè
procedentis datur manutentio quasi tunc vti
priuatus, & non tanquam Iudex considere-
tur, & processerit *Bart.in l.si ob causam 13.n.4.*
C.de euict.Surd.cons.168.num. 25.& passim Rota
illam concedit, vt dixit *coram sa.me. Greg.XV.*
in d.decis.9.num.4. Reuerendiss.Vrgellen.decis.114.
num.3.& 132.num.6.& in d.decis.467.nu.7. & 8.
penes Post.de manut.Buratt.decis.193.num.3. & ibi
Adden.

Hodie verò Iudicem nullitèr, & iniustè
processisse deprehenditur, quia deuenit ad
7 priuationem † Pauli ob non residentiam iu-
ris ordine non seruato videlicet non præce-
8 dente † contra eum monitione personali re-
quisita, & eius contumacia conuinceretur
ex dispositione *Tex. in cap. tuæ 11. de Cler. non*
resid. vel si personalitèr citari non potuit, ex
quo ignorabatur vbi aderat, aut longè, aut
commodè citatio ad ipsum non valeret per-
uenire non fuit in Ecclesia Beneficij trinæ ci-
tationis ędictum publicatum, & post vltimũ
per sex menses expectatus antequam spolia-
retur, vt pariter in tali casu necessarium esse
definitur *in d.cap.tuæ de Clericis non resid.* & tra-
dunt *Abb.in cons.66.num.2.lib.1. Garz. de Benef.*
par.3.cap.2.num.54. Barbos.ad Conc.Trid. sess.24.
cap.12.de ref.num.71.Lotter.de re benef.lib.3.q.27.
num.95.& 96. Rota coram Card.Mantic.dec.2.n.2.
Seraph.decis.1349.apud bo.me. Merlino decis.355.
num.5.

Nec suffragari possunt tres monitiones prę-
uijs ædictis ad valuas Ecclesiæ affixis sub die-
bus 8. 12. & 15. Septembris 1655. siquidem
9 promulgata fuit sententia priuationis sub die
3. Nouembris eiusdem anni, sicque non
elapsis sex Mensibus post propositum vltimũ
ędictum, ideoque legitimè lata dici non po-
test, & in consequens non substinetur *cap.erit*
autem lex.4.dist.5.l.1.§.item cum contra ff.quæ sent.
sint appell. rescind. & in terminis ratiocinatur
Rota coram Card.Mant.d.decis.12.in fin.

Minus attendi debent tres aliæ præceden-
tes monitiones emissæ sub diebus 4. & 27.
10 Febr. & 1. Martij prædicti anni: † Quoniam
nec fuerunt validè exequutæ Domi solitæ
habitationis Pauli in manibus domesticorum
ad hunc effectum enim vltra requiritur, vt
exequantur in ipsa Ecclesia Beneficij quid-
quid sit in alijs materijs *glos.in d.cap.tuæ in fi-*
guratione casus de Cler.non resid.Clem.causam.3. de
elect.Panormit.d.cons.67.num.2. Vant. de nullit.ex
defectu citationis num.119. Cassad.decis.1.num.3.de
appell.Rota coram Pen.decis.253.nu.3.& 4. cuius
formam esse ad vnguem seruandam contra
absentem iure, & possessione priuandum, di-
xit *Roman.cons.342.num.5.& seqq. Rota in recent.*
decis.139num.29.& seq.par.6. & coram D. Card.
Otthobono decis.41.num.6.

Quod multo faciliùs videbatur admitten-
dum, quia ante latam sententiam ter moni-
tus Paulus, vt dictum est de mense Septemb.
subsequentis ad residendum in primo Moni-
torij ædicto terminus trium dierum fuit assi-
gnatus specificatione quod ille pro prima
11 monitione cõcedebatur † vnde fit quod ante-
cedentes tanquam nullitèr emanatæ non fue-
runt habitæ in consideratione, & perindè ac
si factæ non fuissent *l.si aut nullum 4. C.de legit.*
hæred. Cranett.cons.29.num.8. vers.itaque tanquam
nulla Hond.cons.32.num.86.lib.1.

Neque fundamentum aliquod fieri potest
12 in ædicto † per Sanctissimum publicato, in
quo præcipitur quod nisi obtinentes benefi-
cia residentiam requirentia infrà sex menses
ad illam accedant pęnam priuationis incur-
rant, quia præterquam loquitur de Clericis
in Romana Curia permanentibus, & in vim
13 illius substineri nequit † sententia de qua
agitur multò postea lata *Rota decis.160.num.7.*
par.2.rec.Caual.decis.115.num.4. Tunc nec erat
elapsum tempus in d. ædicto Statutum, &
de iure requirebatur, indeque à vitio nullita-
tis saluari non potest ex allegatis.

14 Concurrunt vlterius † attentata ex parte
Philippi commissa ille enim sequuta Pauli
priuatione fuit de Canonicatu prouisus, &
huius suæ prouisionis vigore nedum infrà
decem dies de iure datos ad appellandum
in Auth.hodie C.de appell.cap.significarunt 36. de
test.possess.apprehendit contra Tex expressum in cap.
non solum 7. & ibi gloss.in verb.innouata de appell.
in 6. Alex.cons.99.num.5.lib.5.Cæsar.de Grass.de-
cis.2.num.5.de appell.Caual.dec.211.num.3. Infrà
quod non est dubium quin omnia gesta sint
attentata, & reuocanda vbi sententia est ap-
pellabilis *d.cap.non solum de appell. Lancellott. de*
attent.par. 2.cap.21.num.17.cum seq.Rota dec.598
num.2.& decis.678.num.1.par.1.rec.Greg.dec.339.
15 *num.6.* Sed † post interpositam appellatio-
nem, & commissam in Rota causam, atque
ita attentata excusari non possunt *l.1.ff.de nou.*
oper.nunc cap. significantibus 49. de appell. Duran.
decis.104.num.1.Merl.decis.752.nu.3. & dec.202.
num.1.par.5.rec.

16 Non afficit quod † Beneficiatus ob non
residentiam sit omni iure, & possessione de-
stitutus, nec per appellationem interiectam
suspenditur sententiæ executio *cap.relatum, &*
cap.conquerente de Cler.non resid.Lotter.de re benef.
lib.3.qu.27.num.75. Seraph. decis.1346.num.1. &
decernitur in Constitut. sa.me. Pij V. la 67. nam
quidquid sit an istum Canonicatum obtinẽs
teneatur residere, de quo in præsenti non vi-
17 detur opus aliquid diffinire † id intelligitur
vbi iuris ordine seruato fuit ad priuationem
processum, aliàs autem sententia est nulla,
& aduersus illam debet is in possessione ma-
nute-

nuteneri, qui passus fuit priuationem non autem alter cui fuit adiudicatum beneficium vt respondit *Rota coram Seraph. in d. dec. 1346. in fin. relat. per Lotter. de re benef. vbi supra num. 76.*

Sed cessat omnis difficultas, dum causa appellationis fuit simpliciter in Rota commissa, quo casu aliud non venit indagandum:
18 talis enim † commissio retrotrahitur ad diem sententiæ ad hoc, vt quidquid medio tempore gestum est subiaceat vitio attentatorum, acsi fuisset à principio admissa appellatio *glos. in l. appellat. 3. in verb. deliberationis, & ibi Bald. C. de appell. Io. Andr. in cap. si à Iudice 10. eod. tit. in 6. Lancellott. de attent. appell. pend. ampliat. 19. n. 1 Rota apud Buratt. decis. 902. num. 6. Reuerendiss. Vrgellen. decis. 96. num. 4. & dec. 141. nu. 5. & 240. n. 3. in Verulana beneficiorum 31. Ianuarij 1646. coram R. P. D. meo Cerro, & in Elbornen. Beneficij 18. Febr. 1647. coram bo. me. Arguelles.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Segobien. Pensionis.

Mercurij 4. Iulij 1657.

ARGVMENTVM.

Pensionarius à valoris iustificatione liberatur super pensione de titularis consensu reseruata, probatur tamen valor per testes ex fructuum perceptione per 5. annos ante, & 5. post deductis oneribus.

SVMMARIVM.

1 *Pensionis solutio non est retardanda postquam illius reseruatio fuit plenè iustificata.*
2 *Litteræ Apostolicæ in omnibus iustificatæ sunt exequendæ.*
3 *Clericatus ex litteris dimissorijs comprobatur.*
4 *Beneficii valor ex dimissionis declaratione iustificatur.*
5 *Pensionis quantitatem quomodo, & quis teneatur probare.*
6 *Beneficii valor ex testium depositione per quinque annos ante, & quinque post pensionis reseruationem comprobatur.*
7 *Annus fertilis cum sterili pro fructibus iustificandis comparatur.*
8 *Valorem deductis oneribus testes deponere debent.*
9 *Pensione cum consensu titularis reseruata, pensionarius à valoris, & narratorum iustificatione liberatur.*
10 *Clausula*, vt asseris, *gratiam conditionalem non reddit.*

DECISIO CCLXXXVIII.

IOANNES Antonius portionem integram Leogobonien. Ecclesiæ pensione annua ducatorum 45. in resignationis instrumento ad commodum Gregorij reseruata, resignauerat, ad cuius proinde instantiam, dubium hodie proposui, An litteræ huiusmodi sint exequendæ, † ita vt mandatum
1 pro pensionibus decursis debeat relaxari, & in affirmatiuam Domini exinde sententiam
2 inclinarunt; † quod in omnibus illæ iustificationem assumant *ad Tex. in cap. si quando de rescript. cap. si capitulo vbi glos. in verb. exequatur de concess. preb. lib. 6. Rota coram Mohedan. decis. 16. vt lite pendente, & coram Cocc. decis. 144. num. 3. & in alijs relatis in Leodien. Canonicatus 7. Febr. 1656. in princ. coram Me.*

3 Siquidem † Clericatus Gregorij ex litteris dimissorijs pro eiusdem assecutione receptis comprobant, vt notat *Felin. in cap. post cessionem nu. 3. & 15. de poss. Gramm. decis. 81. nu. 2. Rota coram Greg. decis. 78. num. 5. cum alijs relatis in Valentina Parochialis 28. Iunij 1647. in §. Thomam coram R. P. D. meo Cerro*, obtentorum valor,
4 dum ad eorum † se dimissionem Gregorius paratum esse declarat, vlteriori iustificatione non indiget, vt notat *Felin. in cap. ad aures num. 10. de rescript. Lotth. de re benef. lib. 3. quæst. 20 num. 71. Rota decis. 20. vers. secundum omnes de preben. in nou. & in Legionen. Canonicatus 2. Dec. 1602. coram Coccino penes Marches. de commiss. part. 1. fol. 347. num. 3. & coram Greg. decis. 84. num. 4. vbi late Add. sub num. 9. referunt concordes.*

5 Antiqua pensio † in ducatis 50. fauore Io: de Valle narrata in litteris ex testium depositione conuincitur, asserentium nimirum quod in minori quantitate ducator. 24. persoluta fuerit, tunc etiam ex propria Didaci collitigantis confessione in ducatis 50. pensionem exprimentes, hinc enim ad iustificandam in certa maiori summa pensionem redactus censetur immunis, itaut dum Didacus possederit hanc pensionem sub maioris prætextu valoris antiquę ducator. scilicet 60. ex molestijs à Io: antiquo pensionario sibi illatis annullare conatur eandem pensionem in quantitate pro scut. 60. impositam, necnon acceptatam fuisse à titulari, teneatur concludentèr docere, vt respondit *Rota decis. 928. par. 3. lib. 3. diu. & in decis. 666. num. 3. & 739. nu. 3. par. 2. recent.*

6 Valor denique beneficij, † super quo dicta pensio imposita fuit in ducatis biscentum per non excessum expressè narratus ex trium testium dispositione comprobatur, qui ex certa scientia valorem ducatorum biscentum ęquasse attestantur per decem scilicet annos, quinque videlicet reseruationem præceden-
7 tes, & quinque postea subsequentes, † fertilis tamen anno cum sterili excomputato iuxtà praxim in hoc Sacro Tribunali receptam, de quo testatur *Rota coram Seraph. decis. 1440. nu. 1. & in Calaguritana præstimonij 10. May 1649. coram Eminentiss. Otthobono inter impressas dec. 172. num. 4. & 5. & decis. 272. num. 23. par. 5. recentior.*
8 cum maximè † deductis oneribus deponunt, prout necessarium fore adducit *Felin. in cap. ad aures num. 13. in 12. conclus. de rescript. Rota coram Mantic. decis. 138. num. 2. coram Mellin. decis. 237. num. 6. coram Caual. decis. 383. num. 2. & 3. & in Nouarien. pensionis 18. Nouemb. 1624. coram bo. me. Pirouano, & in Grossetana pensionis 3. Martij 1651. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

In quam sententiam Domini faciliùs inclinarunt

9 narunt, † quod dum de pensione cum consensu Titularis reseruata in proposito casu agitur ad nullam prorsus valoris, nec non narratorum iustificationem pensionarius adstringitur, vt respondit *Rota coram Seraph. dec. 107. num. 3. & in Guionen. Canonicatus 28. Nou. 1607. coram Penia*, non obstante clausula, *vt*
10 *asseris*, ibi adiecta, cum hæc gratiam conditionalem nullatenus constituit, vt notat *Lotther. de re ben. lib. 1. quæst. 43. n. 7. Rota dec. 519. n. 2. cum seqq. par. 2. rec. & alii relati per Add ad d. Greg. 53. num. 14.*

Et ita altera tantum, &c.

R. P. D. MELTIO.

Postea EPISCOPO PAPIEN.

Cæsaraugustana fundationis Conuentus.

Lunæ 12. Nou. 1657.

ARGVMENTVM.

Discutitur, & resoluitur, quod dum Concilium Tridentinum disponit, quod in noua fundatione Conuentuum Regularium requiritur consensus Ordinarii, non per hoc excludit Beneplacitum Apostolicum, & quare, vide hic in decisione.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas colligitur ex reuolutione actorum.*
2 *Monasteria, Conuentus Regularium erigi non possunt sine consensu Apostolico.*
3 *Nec iam erecta alibi transferri non possunt sine eodem consensu, seu beneplacito.*
4 *Concilium Tridentinum licet requirat, vt noua Monasteria possint erigi cum consensu Ordinarij.*
5 *Non tamen tollit dispositionem Sacrorum Canonum, dum volunt vt ea erigantur cum beneplacito Apostolico.*
6 *Leges, quando sunt diuersæ dum non sunt inter se incompatibiles, tunc ambæ seruandæ veniunt.*
7 *Concilium Tridentinum requirens consensum Ordinarij in erectione nouorum Monasteriorum intelligitur copulatiuè, una cum beneplacito Apostolico.*
8 *Constitutio fe. re. Vrbani VIII. in nou. Bullar. Romano, quid disponat.*
9 *Lex, dum copulatiuè duo requirit, vtrumque est necessarium.*
10 *Conuentus Capucinorum cum quo consensu de nouo erigi debeant, & num. 11.*
12 *Rota solet semper reuerenter suscipere, & obseruare resolutiones Sacri consessus Eminentissimorum Cardinalium.*
13 *ex Forma noua super addita non tollitur prima, quando secunda coniungi potest cum prima.*
14 *Confirmatio quidem addit robur confirmato, sed illud non auget vltra quod in eo continetur.*
15 *Conuentus Regularium de nouo fundatus sine consensu Ordinary, est funditus nulliter erectus.*
16 *Ordinarij consensus in fundatione Conuentus Regularium, debet esse illius intra cuius limites fundari debet Conuentus.*
17 *Constitutio fe. re. Gregor. XV. in Bull. in ord. 1a. §. 4. quid disponat.*
18 *Constitutio aliqua si habeat annexum amplissimum Decretum irritans, ligat omnes.*
19 *Conuentus nouus Mendicantium, quando est erigendus, requiritur consensus loci.*
20 *Conuentus Regularium Mendicantium quando erigendus est, requiritur consensus eorum de quorum præiudicio agitur.*
21 *Conuentus nouus non debet erigi in præiudicium aliorum Conuentuum in eo loco existentium.*
22 *Locus aliquis quod distet ab alio loco per tot milliaria, ex quo probetur, & num. 25. & seq.*

DECISIO CCLXXXIX.

SENTENTIAM Rotalem, qua pronuntiatum fuit non licuisse, nec licere Patribus Capuccinis Prouinciæ Aragoniæ nouum Conuentum erigere in Oppido Cariñenæ, immò iam cæptam fundationem non sustineri, confirmandam esse DD. censuerunt, ex vtroque tam validitatis, quam iustitiæ fundamento.

1 Validitas siquidem † manifesta conuincitur ex actorum reuolutione iuxta *theoric. Verall. dec. 260. par. 2.*

Iustitia verò remanet, & ipsa luculenter comprobata ex Decisione in antecedenti instantia emanata coram R. P. D. meo Beuilaqua sub 18. Maij præteriti, in qua dictam noui Conuentus erectionē cœptam non sustineri pluribus, ac validis rationibus firmatur, &
2 præsertim ex defectu† beneplaciti Apostolici sine quo Monasteria, Conuentus, & alia huiusmodi loca Regularia erigi, & iam erecta
3 alio transferri †, perpetuò prohibentur *Edicto in cap. 1. de excess. Prælator. in 6. & in cap unico, §. confirmatos, ubi Franc. & Geminian. num. 3. de Relig. Dom. eod. lib. 6. & in Clementina cupientes de pan. Zerol. in prax. Episcopal. part. 1. verb. Monachi §. 2. fol. 126. Tamburin. de iur. Abbatum tom. 3. disput. 5. quæsit. 1. n. 3. & seq. Moder. Lusitan. in d. cap. 1 num. 3. de excess. Prælator. in 6. & de potest. Episcop. par. 2. allegat. 26. n. 4. & firmauit Rota dec. 362. n. 1. par. 4. tom. 2. rec.*

Neque ex eo quod Sacrum Concilium
4 Tridentinum sess. 25. cap. 3. de † Regularibus in fine disponat, *Vt similes Conuentus, & Monasteria non erigantur sine licentia Episcopi, in cuius Diœcesi sita sunt*, indè argui licet, vt cum sola licentia Episcopi licita sit erectio, & conse-
5 quenter inducatur † correctio dictorum Sacrorum Canonum etiam beneplacitum Apostolicum requirentium; quia cum vtraque dispositio tam Canonum, quam Concilij sit inter se compatibilis; per secundam Concilii non censetur derogatum priori Constitutio-
6 ni in Canonibus ordinatæ, † sed vtraque adimpleri debet per concursum vtriusq; licentiæ, tam Sedis Apostolicæ, quam Ordinarij, vt in terminis *Tamburin. de iur. Abbatiss. disp. 33. quæsit. 1. num. 6. Zerol. in prax. Episcopal. d. part. 1. verb. Monachi §. 2.* cum aliis cumulatis per *Modern. Lusitan. de offic. & potest. Episcop. par. 2. d. allegat. 26. num. 4. & firmauit Rota in Gracouien. fundationis*

tionis Monasterij 19. April. 1649. coram R. P. D. meo Celso, confirmata 20. Iunij 1650. coram eodem. Et hoc ipsum, quod scilicet, licentia Ordinarij requisita per Concilium intelligenda sit cu-
7 mulatiuè, † & non priuatiuè ad illam Sedis Apostolicæ, declarauit ipsamet Sac. Congregatio Eminentissimorum Cardinalium Sac. Concilij Tridentini interpretum, vt testatur *Roderic. quæst. Regular. tom. 1. quæst. 23. articul. 7. & tom. 2. quæst. 49. art. 3. in fin. vers. nam licet*. Et denique hæc opinio comprobatur ex Constitutione san. me. Vrbani VIII. in ordine Bullarij la 25. quæ dùm reuocatis quibuscumq; Priuilegijs expresse prohibet sub quouis prætex-
8 tu recipi, † fundari, & construi noua Monasteria, nisi seruata in omnibus, & per omnia, tam Sacrorum Canonum, quam Sacri Concilij Tridentini forma, vtique hinc remanet incontrouertibile, quod pro valida fundatione noui Monasterij, & Conuentus vtraque
9 licentia nempè Pontificis, † & Ordinarij copulatiuè requiratur, nec vna sine altera sufficiat *DD. in cap. ex parte de rescript. l. si hæredes plures ff. de condition. instit. Oldrad. cons. 262. Crauet. cons. 80. n. 13. Surd. dec. 228. n. 3.*

Neque defectus huiusmodi beneplaciti Apostolici saluari posse visus fuit prætextu particularium Statutorum Religionis Capuccinorum ab eodem san. mem. Vrbano VIII. confirmatorum super forma seruanda in fun-
10 dationibus Monasteriorum, † in quibus disponitur, *Quod habita Episcopali licentia, & concurrente Communitatis concursu ad fundationem deueniri possit*, quia huiusmodi verba non excludunt beneplacitum Apostolicum, nec repugnant dispositioni Sacrorum Canonum, de-
11 bentque intelligi de licentia, † & consensu copulatiuè cum eodem beneplacito, vt resoluit Sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium in causa *Maioricen. relata in dicta decisione R. P. D. mei Beuilaqua sub §. his positis*, cuius
12 Sacri consessus† resolutiones Rota solet semper reuerenter suscipere, & obseruare, vt fuit dictum coram *Buratt. dec. 479. num. 3. ibiq. Add. num. 20. coram Merlin. dec. 523. num. 20. & in dicta Cracouien. fundationis Monasterij 19. April. 1649. coram R. P. D. meo Celso*. Et regulare est, quod ex noua forma superaddita non tollatur pri-
13 ma, quando † secunda coniungi potest cum prima *Ioan. Andr. ad Speculator. lib. 2. tit. de execut. senten. §. postremò vers. contrarium, Crauett. cons. 70. num. 15. Corn. cons. 199. num. 67. lib. 2.* Idq; etiam procedit non obstante confirmatione dicto-
14 rum Statutorum † facta per san. mem. Vrbanum VIII. in amplissima forma, quia illa addit quidem robur actui confirmato, sed illum non auget vltra quod in eo continetur *l. Aurelius, §. 1. ff. de liberatio legat. Oldrad. cons. 164. n. 3. Surd. cons. 330. num. 18. volum. 3. Rota dec. 429. n. 1. & dec. 580. n. 3. in fin. par. 2. rec.*

Præterea ad maiorem prædictæ fundatio-
15 nis insubsistentiam † consideratum etiam fuit deficere licentiam Ordinarij omninò requisitam tam ex forma Sacrorum Canonum, quam Sac. Concilij Trid. *sess. 25. cap. 3. in fin. de Regularib. & in d. Vrbani Constitutione la 25. §. 2.*

Neque huiusmodi defectus suppleri potest per alium consensum præstitum ab Ordinario Oscen. vti Delegato à Nuntio Hispaniarum, quia cum Oppidum Cariñenæ, in quo erectio noui Monasterij fieri prætenditur, exi-
16 stat intra limites Diœcesis† Cæsaraugustanę, spectabat ad Reuerendiss. Archiepiscopum Cæsaraugustanum concedere huiusmodi licentiam, & ipso renuente ad Sac. Congregationem Episcoporum, & Regularium ita disponente peculiari Constitutione sa. m. Gregorij XV. in ordine Bullarij la 31. §. 4. vbi ex-
17 presse cauetur, † quod appellationes, & recursus occasione Decretorum in similibus causis per Ordinarios fiendorum haberi debeant ad dictam Sacr. Congregationem Episcoporum, & Regularium, & cum dicta Con-
18 stitutio sit munita † amplissima clausula Decreti irritantis ligat omnes indistinctè *Gonzalez ad Regul. 8. Cancellar. gloss. 97. numer. 25. & sequen.*

Fuit etiam pro inualiditate erectionis considerata deficientia consensus non solum in-
19 colarum Oppidi Cariñenæ ex Piana, & Clementina Constitutione, ac etiam ex peculiaribus Capuccinorum statutis omninò requisiti, verum etiam Parochi, de cuius præiudicio cum agatur propter diminutionem oblationum, & aliarum obuentionum quam exindè sentiret, habeat propterea, & ipse ius
20 contradicendi,† ac impediendi similes nouas Constructiones, vt præter adductos in *Decis. coram R. P. D. meo Beuilaqua §. concurrit, probat etiam tex. in cap. quicumque 16. quæst. 1. & cap. Pastoralis de his quæ fiunt à Prælatis, Ricc. in prax. fori Ecclesiastici part. 4. resolution. 298. à numer. 2. cum seqq.*

Habent pręterea legitimum ius se se opponendi huic nouæ Constructioni etiam PP. Minores Sancti Francisci de Obseruantia, qui
21 cum habeant† intra spatium quatuor milliarium ab Oppido Cariñenæ alium Conuentum iam constructum, non debet in eorum præiudicium permitti Constructio alterius noui contra formam dictæ Constitutionis Gregorij XV. in Ordine Bullarij la 31. sub §. 3.

Neque potest hodiè controuerti, quod d. Conuentus sit intra spatium quatuor millia-
22 rium à dicto Oppido Cariñenæ; nam id remanet concludenter probatum ex eo quod extracta pro maiori huius veritatis dilucidatione ex lapide Capitulino mensura pedis Romani, illaque ad partes transmissa, & cum ea facta per deputatum à Vicario Generali Cæsaraugustano pręuia citatione, & interessentia Capuccinorum, mensuratione per ter-
23 ram vię solitæ, † & ordinariæ, & per quam incedunt etiam Processiones publicæ, compertum fuit spatium quod intercedit à Conuentu dd. Patrum Minorum ad Oppidum Cariñenæ, in quo Capuccini fundare cœperunt, esse in quantitate pedum 15950. & ita calculando (prout in hac materia fieri solet) pedes ad rationem quinque pro quolibet passu apparet, incontinenti quod secundùm A-

24 rithmeticam † mensuram dictum spatium
non excedit numerũ 3190. passuum, & con-
sequenter quod dictus Conuentus PP. Mino-
rum de obseruantia existit intra spatium
quatuor mille passuum iuxta formam dictæ
Gregorianę Constitutionis. Huiusmodi au-
tem distincta probatio licet facta fuerit post
iam latam sententiam, nihilominus benè suf-
fragatur pro illius iustificatione, quandoqui-
25 dem dicta sententia † non fuit executa, & ho-
diè agitur de simplici illius confirmatione
iuxtà magistralem distinctionem plenè fir-
matam in *Romana Vineæ 22. Aprilis 1646. §. mi-
nus visa fuerunt, & 17. Iunij 1647. coram Eminen.
D. Card. Corrado*.

Et ità informantibus tantum PP. Minori-
bus de Obseruantia Sancti Francisci, ac Ec-
clesia Parochiali Cariñenę resolutum fuit,
pluries tamen citatis Capuccinis, &c.

R. P. D. MELTIO,

Posteà EPISCOPO PAPIEN.

Auenionen. Cappellaniæ.

Merc. 5. Decemb. 1657.

ARGVMENTVM.

Quæcumque innouata sunt pendente termino ad appellandum manifesto subiacent attentatorum vitio, maximè appellatione deindè interposita, & causa simpliciter commissa.

SVMMARIVM.

1 *Attentata est possessio capta infrà decem dies datos ad appellandum.*
2 *Attentata commissa infrà decendium appellationis, appellatione secuta grauiora redduntur.*
3 *Ordinariè non autem exequutiuè proceditur inter habentes parem titulum.*
4 *Commissio simpliciter obtenta causat omnia medio tempore gesta attentata.*
5 *Titulorum pluralitas etiam à diuersis collatoribus in beneficialibus admittitur.*

DECISIO CCXC.

CONSTARE de attentatis Domini responderunt: quia cum sententia immis-
sionis ad fauorem Henrici lata fuerit 19. O-
ctobris 1656. & non obstante appellatione in
continenti ab ea interposita per Thomam
Bremond assequi voluerit possessionem con-
1 trouersæ Cappellaniæ †, ipsa die latæ senten-
tiæ, vtiq; attentata excusari nullo modo pos-
sunt, & tanquam gesta pendente decendio ad
appellandum statuto in *auth. hodiè c. de appellat.
cap. anteriorum 2. quæst. 6. cap. cum dilectus in fin. de
elect. cap. significauit de Testibus, cap. non solum de
appell. in 6. l. unica ff. nil nou. appell. pendent. Franc.
in cap. ad audientiam de appell. Rota in rec. decis. 195
n. 2. vers. & ista procedunt par. 5. in Lucana Canoni-
catus 1. Februarij 1645. coram Reuerendissimo Tar-
raconen. in Auenionen. attentatorum 10. Iulij 1648.*
& quia post appellationem interpositam, quo
casu cum maiestas Iudicis ad quem læsa re-
2 manserit, † attentata grauiora redduntur *Rota
in Leuceorien. attentator. 26. Iunij 1646. coram Reu.
D. meo Decano.*

Neque attentata excusari possunt prætex-
tu, quod agatur de exequutione litterarum
Apostolicarum, à qua regulariter non datur
appellatio suspensiua, quia cum dictus Tho-
mas existeret in possessione, haberetque pa-
rem titulum consimilis prouisionis Aposto-
licæ habitæ à Vice Legato antecessore, cessa-
3 bat priuilegium viæ exequutiuæ, † & ordina-
riè erat procedendum ad tradita per *Bartol. in
l. fin. num. 25. vers. aut comparet aliquis, & ibi Bald.
num. 49. in fin. Luccard. num. 284. Cod. de Edict. Diu.
Adrian. tollend. Lotther. de re benef. lib. 4. quæst. 20. &
217. Modern. Bononien. de legit. contradict. qu. 5. art.
40. n. 59. Mohedan. decis. 13. ut lit. pend. Rota coram
Puteo dec. 131. libr. 2. coram Buratt. decis. 842. nu. 1.
coram Emin. Cardinali Otthobono dec. 154. num. 11.
& fuit dictum in Lucana Canonicatus 27. Maij 1651
coram Reu. D. meo Decano, & in Dienen. Prioratus
22. Maij 1656. coram R. P. D. meo Verospio, §. & li-
cet, & in Abulen. benef. 25. Iunij 1657. coram R. P.
D. meo Zarate.*

Et cessat omnis difficultas, dum signatura
Iustitiæ appellationem simpliciter Rotæ
commisit, non obstante quod Henricus bis
eandem signaturam adiuerit pro reformatio-
ne dictæ commissionis, & pro clausula sus-
4 pensiua exequutionis litterarum † Apostoli-
carum, huiusmodi namque commissio retro-
trahitur ad diem grauaminis, redditque atten-
tata omnia medio tempore gesta, vel penden-
te termino ad appellandum, vel post appella-
tionem interpositam, vt pluries dixit *Rota, &
signanter in Bononien. rescissionis contractus 15. A-
prilis 1644. coram R. P. D. meo Verospio, in Viterb.
fideicommissi, seu attentatorum 13. Maii 1648. &
12. Maii 1645. coram Reuerendissimo D. meo Deca-
no, & in Meleuitana Commendæ de Vauurs 13. Maii
1650. §. quia cum ab ea coram eodem, in Toletana
matrimonii 20. Iunii 1645. §. secundo quia, in Co-
men. Iurispatronatus 25. Iunii 1646. coram Emi-
nentissimo D. Cardinali Corrado, & in Auenionen.
attentatorum 10. Iunii 1648. coram R. P. D. meo
Celso, §. nam quidquid sit, & alibi passim.*

Nec releuat, quod Thomas post prouisio-
nem à Vice Legato habitam, fuerit etiam ab
Ordinario institutus ad præsentationem Re-
ctorum, quia vltrà quod non constat, quod
Thomas dictam præsentationem, & institu-
tionem Ordinarij acceptauerit, adhuc hoc ad-
misso, non indè censetur à dicta anteriori Vi-
ce Legati prouisione recessisse litteris Apo-
5 stolicis sibi ab illo concessis † renunciasse,
nam in beneficialibus pluralitas, & multipli-
catio titulorum etiam à diuersis collatoribus
prouenientiũ ad *tex. in cap. post electionem de con-
cess. præbend. cap. alleg. 132. in fin. Felin. in cap. in no-
stra num. 2. vers. sed habere Lotther. de re benef. lib. 2.
quæst. 46. numer. 10. vers. quod non solum Gonzal. ad
reg. 8. §. 7. prohem. numer. 139. Rota coram Crescen.*

decis.

decis.21.numer.4.de probat. & coram Eminentissimo D.Cardinali Otthobono d.decis.154.nu.10.vers.non obstat.

Et ita informante tantum Thoma resolutum fuit, Henrico tamen pluries citato, & expectato.

R. P. D. P R I O L O.

Terracinen. Pecuniaria.

Die 5.Decemb.1657.

A R G V M E N T V M.

Instrumenti nuper reperti vigore, per quem constat de quietantia, potest indebitè postea solutum repeti, maximè si solutio fuit conditionata.

Instrumentum quando dicatur debito tempore publicatum, & archiuiatum.

de Scripturis diuersis super eadem quantitate, quid præsumendum.

S V M M A R I V M.

1 *Verba*, pro residuo, *integram solutionem probant.*

2 *Soluere coactus ex causa residui iam soluti, competit repetitio.*

3 *Soluens conditionaliter, conditione eueniente, actione indebiti repetit.*

4 *Instrumento solutionis exhibito, indebitè soluti repetitio competit.*

5 *Instrumenta iterari non solent.*

6 *Falsitatis suspicio etiam ciuilibus fidem scripturis adimit.*

7 *Instrumentum præcedentes scripturas annullans omnem inuerisimilitudinem tollit.*

8 *Falsitas suspitio eorum ex solo possibili remouetur.*

9 *Quietantias iterare non est prohibitum.*

10 *Quietantiæ iteratio præsumitur, maximè si suspicio, & contrarietas euitari non potest.*

11 *Verbum*, in contanti, *realem numerationem importat.*

12 *Confessio simplex de recepto numerationem non probat.*

13 *Verba referenda sunt ad actum iam consummatum.*

14 *Scripturas diuersas eandem rem continere non est verisimile.*

15 *Instrumentum infrà 15. dies à die rogitus debet in Archiuio consignari.*

16 *Instrumentum præsumitur tempore debito consignatum, si in Archiuio fuit repertum.*

17 *Instrumentum sufficit fuisse ex Archiuio publico extractum, & ab eius Præfecto.*

18 *Et aliqua eius recognitione non indiget.*

19 *Instrumentum post Notarii, & testium obitum publicatum magis probat.*

20 *Mors vim iuramenti habet, & auget scripturæ fidem, & 21.*

21 *Protestatio, velle instrumento vti quod donec doceatur de contrario vti sufficiens admittitur.*

22 *Protestatio debet ab habente speciale mandatum fieri, alias non tenetur adimpleri, & nu.24.*

23 *Actus qui ab animo pendent, debent cum speciali mandato fieri.*

24 *Dotis Instrumentum non potest ab eam promittente rogari.*

25 *de Instrumento rogari potest etiam affinis, & coniunctus.*

26 *Notariatus ex Protocollis instrumentorum Archiuii, & notula notariorum probatur.*

27 *Notarium de antiqui instrumenti rogitu fuisse oblitum, præsumitur.*

28 *Personarum qualitatis habenda est ratio.*

29 *Obligatio Cameralis non remanet vulnerata ex sententia, quæ non tangit eius substantiam.*

30 *Rota in communicatis sibi facultatibus A.C. procedit ac ipse A.C.*

D E C I S I O CCXCI.

CVM egerit Nuncius Medeuia coram A. C. contra Rosam pro repetitione scutorum 600. tamquam illi indebitè solutorum fuit eadem Rosa ab eodē A.C. per sententiam absoluta, quam die 14. Maij 1655. coram Me Rota confirmauit ex tunc deductis. Verum cum repertis nouis Iuribus ad instantiam eiusdem Nuntij fuerint à signatura mihi communicatæ facultates A. C. datoque dubio, An sit relaxandum mandatum, aut potius standum, vel recedendum à decisis DD. ex nouiter deductis censuerunt mandatum esse relaxandum, & recedendum à decisis.

Exhibitum siquidem fuit Instrumentum nuper adinuentum, ex quo plenè, & concludenter apparet die 28. Augusti 1656. Nuntium soluisse Tarquinio Viro Rosæ scuta 70. in contanti, & tradidisse Bouem valoris scut. 14. pro finali residuo dotis, de qua agitur, quæ
1 verba pro residuo integram † solutionem illius probant, vt per *Modern. Panormit. resol.97. num.30. & Rota coramCaual.dec.218.n.4. & coram Merlin.decis.264.numer.2. & par.5.recent.decis.76 numer.4.* Vndè cum non obstante hac præexistenti solutione Nuntius coactus fuerit sol-
2 uere ex eadem † causa dicti residui alia sc.60. competit illi eorum repetitio actione conditionis indebiti iuxta textum expressum in *l.si penè 19.§.1. ff. de conditionibus indebit. & l. in summa in fin.ff. eodem, & l. si ad piè C. eodem titul. Cancer.var.resolut.cap.2.lib.1.num.64. & seq. Rota in Cæsenaten.fructuum 28.Iun. 1647. vers. quibus stantibus coram Reu.D.Tarracon.*

Eò magis cum in Instrumento concordiæ in quo Rosa calore Iudicij executiui per ipsam introducti exegit huiusmodi pecunias idem Nuntius ignorans, & in perpetuum non habens exceptiones, nec Iura ex quibus constabat de residuali solutione d. dotis soluerit,
3 cum declaratione, † & conuentione, quod si ex publicis documentis dotem iam solutam fuisse docuisset summam prędictam, vti indebitè solutam repetere posset his verbis, *Quod in euentum, quo reperirentur solutiones dicti residui dotis mediantibus Instrumentis publicis, & authenticis teneatur dicta Rosa eiusq; hæredes persoluere d. Nuntio, eiusque hæredibus illam quantitatem, seu quan-*

quantitates de quibus solutiones apparebunt. Exhi-
4 bito igitur hodiè † publico Instrumento solu-
tionis dicti residui competit repetitio indebi-
tè soluti per *doct. Bart. in l. 1. §. & parum refert, ff.
quod vi aut clam, quam sequitur Rota Ianuen. dec. 3.
sub n. 3. & in l. 2. in principio ibique Ias. num. 1. ff. de
condit. indebit. Castren. cons. 147. & 3. pariter eiusdem
mensis 1630. coram bo. me. Bichio*.
Non obstat, aduersus prædictam senten-
tiam inueniri similitudo, quod de eadē quan-
titate sc. 70. in contanti, & de eodē Boue valoris
scut. 14. confecta fuerit apocha die 1. Nouem-
bris 1611. & ferè quinquennio post diem 28.
5 Augusti 1616. † Instrumentum publicum vl-
timo loco productum cum actus huiusmodi
iterari non soleat, nisi duplicitur quantitas, &
species ob quam inuerisimilitudinem intrat
6 suspicio falsitatis, † quæ sola in ciuilibus adi-
mit fidem scripturis, *Rota decis. 229. numer. 2. post
2. volum. cons. Farinac. coram Card. Caual. dec. 455.
num. 1. & 2. & in recent. dec. 452. num. 4. par. 3. & in
Calagurritana benef. de Cornago 10. Decembris 1646.
coram R. P. D. meo Verospio*.
Etenim DD. animaduerterunt, quod sola
apocha loquitur in contanti, ibi, *Per tenor di
questa sia noto, come Tarquinio con la presente &c. hà
confessato e dichiarato, sicome in presenza hà riceuuto
in contanti &c.* Instrumentum verò continet
simplicem confessionem de recepto in eo le-
gitur verbum, *in contanti*, ibi, *prædictus Tarqui-
nius in mei &c. confessus est habuisse, & recepisse
&c.* Vnde cum prædicta Scriptura contineat
realem solutionem, Secunda verò simplicem
confessionem excluditur adducta inuerisimi-
litudo, quia censetur scripturam illam priua-
7 tam in publicum † Instrumentum redactam
postmodum in Instrumento scripturæ omnes
8 anteà factæ annullentur † suspicio enim falsi-
tatis etiam ex solo possibili remouetur, vt fir-
mat *Rota dec. 135. num. 7. part. 2. diuers.* Nec est
9 inuerisimile, † aut prohibitum hoc modo ite-
rare quietantias. Immò quotidiè practica-
tur, & earum iteratio præsumitur quando
constat contrahentes scripturam per apocam
priuatam in publicum Instrumentum rede-
10 gisse, maximè † si alioquin suspicio mala, &
contrarietas euitari non posset, *Felin. in cap. cum
Ioannes num. 9. de fid. instr. Ruin. cons. 31. numer. 4. in
fin. & num. 7. & cons. 60. num. 1. lib. 4. & cons. 51. nu-
mer. 11. & 20. lib. 5. Menoch. de præsumpt. 15. nu. 11.
cum seqq. vsque ad nu. 19. cum alijs adductis per Grat.
discep. for. cap. 877. n. 20. & 21.*
Non refert, quod in prædicto Instrumento
legantur verba, ibi, *Prout in nostram præsentiam
habuit, & recepit scilicet, sc. 70. in pecunia numera-
ta in tot Iulijs, & Testonibus*, proindeque realem
11 numerationem, † quia cum non adsit verbum
in contanti, prout legitur in apoca cætera non
12 alterant naturam puræ, † & simplicis confes-
sionis de recepto, vt in fortioribus terminis
declarauit *Rota in Ianuen. pecuniaria 15. Aprilis
1611. coram Lancellotto post 2. vol. consil. Farinac.
decis. 320. per tot. & signanter num. 3. vers. ponderan-
do præsertim, & in Parmen. pensionis 23. May 1640.
§. tum subsequentia cum seqq. & 28. April. 1645. §.
maior difficultas coram bo. m. Bichio*. Ac propte-
13 rea referenda † sunt ad actum præteriti tem-
poris, adeò ut denotent numerationem pecu-
niarum iam perfectam, & Bouis traditionem
iam consummatam in actu prædictæ quietan-
tiæ *Rota decis. 746. num. 5. in fine par. 3. recent.* Id-
14 que etiam † suadentibus verbis ipsius instru-
menti cum verisimile non sit in loco celebra-
tionis illius fuisse consignatum Bouem illum
in vtraque scriptura mentionatum, vt decla-
rat *Grat. discep. forens. cap. 387. num. 35. & seq. Rota
d. decis. 320. numer. 4. inter impress. post. 2. vol. consil.
Farinac.*
Non item referunt aliæ suspiciones apposi-
tæ, quia visæ fuerunt DD. leuissimæ præci-
15 puè non refert, † quod non constet tale In-
strumentum infrà 15. dies à die rogitus consi-
gnatum fuisse in Archiuio iuxta formam
Bannimentorum, & Constitutionis Sixti V.
16 *§. 3. Bullar. nou. tom. 2.* † Quia cum repertum
fuerit in Archiuio Somnini præsumitur vti-
que tempore debito ibi consignatum donec
iustificetur contrarium *l. quoties 13. ff. de reb.
dub.* prout quoq; nihil refert extractum fuisse
absque litteris compulsorialibus sine aliqua
17 citatione, † & pendente lite cum sufficiat ex-
tractum fuisse ex Archiuio publico, & ab eius
Præfecto ad tradita *per Cyr. in l. contractus nu. 18.
C. de fid. instr. Alex. cons. 14. numer. 18. libr. 6. Curt.
iun. cons. 162. n. 5. lib. 2. Rota dec. 144. num. 1. part. 4.
& dec. 47. n. 14. & 125. num. 10. & seqq. par. 6. & co-
ram Eminentissimo Card. Otthobono dec. 145. nu. 19.*
& ob eandem rationem aliqua sui recognitio-
ne non indigere sæpius dixit *Rota, & signanter
in Ciuit. Castelli fideic. 10. May 1621. coram Card.
Fabrtio Verospio, cum alijs ibidem relatis.*
Neque etiam obesse visum fuit, quod In-
strumentum fuerit publicatum post Notarij,
19 ac Testium obitum, † quia præter quod hoc
magis probat veritatem cum mors habeat
20 vim iuramenti † *Cephal. cons. 225. num. 7. Natta
cons. 581. n. 13. lib. 3.* & augeat fidē scripturę in-
quit *Rota coram Greg. dec. 468. n. 12.* longæua ni-
mis intercessit temporis diuturnitas à die ro-
gitus vsque ad diem productionis. Vnde mi-
rum non est, quod Notarius, & Testes obie-
rint, vt bene respondet *Surd. cons. 173. n. 86. vers.
tertia, & seqq.*
Parum iuuat, quod pro parte Rosæ fuerit
oppositum, quod Nuntius declarare deberet
an vti vellet Instrumento pro bono, & legali,
qui tamen non declarauit, quia ommisso
21 quod protestatio fuit abundè † impleta cum
declaratione velle eo vti pro bono, & legali
donec doceatur de contrario, quam vti suffi-
cientem admisit *Rota in decisionibus relatis, in de-
cis. 532. numer. 1. coram Buratt.* cum huiusmodi
22 oppositio facta † non esset ab habente speciale
mandatum, vt opus esse aduertit *Baiard. ad
Clar. §. falsum num. 130. relatus per Farinac. quæst.
159. num. 80. par. 4. de falsit.* & in similibus per
23 Testonibus cæterisque † artibus qui ab ani-
mo pendent tradit *Rota coram san. me. Greg. decis.
268. num. 7. apud Merlin. decis. 104. num. 8.* non te-
24 nebatur protestationem † implere, vt in simi-
libus depositionibus tenuit *Rot. cor. Bur. dec. 466.
n. 3. cum alijs relatis per Add. ad eumd. dec. 127. lit. C.*
Nec

Nec vmbram aliquam falsitatis facit, quod Mancinus qui dicto Instrumento fuit rogatus eidem Rosæ dotem constituerit, et auunculus
24 esset ipsius † Nuntij. Quia dotem non promisit, sed Bouem dumtaxat, et ita rogitus preter illum bouem in integra dote sustinetur, vt
25 benè ponderat *Becc. cons. 103. nu. 12.* Et † licet affinis, ac coniunctus esset, potuit de Instrumento rogari, vt latè probat *Altograd. cons. 50. num. 229. lib. 1. Farinac. q. 150. n. 206. de falsit.* Minus etiam dubitari potest de illius notariatu,
26 de anno 1611. & 1616. cum † exuberanter constet ex Protocollis instrumentorum illius existētibus in Archiuio Somnini iūcta notula omnium Notariorū eiusdem loci inter quos ipse recensetur *DD. in l. Suinarios C. de testam. milit. Decius in cap. 1. de fid. instr. Rota dec. 228. n. 2. par. 4. recent. & dictum fuit in Nouarien. bonor. 17. Decemb. 1640. coram Coccino.*

Nihil releuante, quod Nuncius tandiu distulerit hoc instrumentum producere præsertim dum ab initio apocham exibuit, nulla facta mentione, quod aderat solutionis instrumentum cum dilatio præcesserit ex ignorantia Notarij rogati, quem adhuc reperire non potuit, vt desumitur ex litteris excommunicatorijs ad eius petitionem publicatis aduersus scientes, & occultantes, sicuti, nec minus produxisset apocham, nisi metu eiusdem excommunicationis fuisset sibi tradita à Franci-
27 sco Martino, vt ex fide ipsius, † & quoniam 30. anni, & amplius effulxerant post instrumenti stipulationem de illius rogitu oblitum fuisse censendum est ex præsumptione iuris, de qua *Rota decis. 360. num. 5. par. 6. recent. & in Romana, seu Auximana donationis 20. Iuny 1636. coram Reuerendiss. Terracinen. confirmata 17. eiusdem mensis 1641. coram bo. me. Peutingerio.* Quæ & facilius procedunt, cum Nuntius esset omni genere litterarum expers, & persona idio-
28 ta, † cuius quidem, & similium qualitatum rationem habendam esse tradit *Menoch. de arb. Iud. cas. 26. num. 5.* Neque verum est nullam fuisse factam mentionem huius instrumenti, cum in transactione illud reseruari expresse Nuntius indixerit.

Deniq; non subsistit, quod vulnerata fuerit virtus obligationis Cameralis per sententiam absolutoriam A. C. cum sententia non tangat obligationis substantiam; sed lata fuerit ex quo pro parte Nuncij fuerat solum producta apocha informis, & examinati nonnulli testes, ex quibus non videbatur resultare cōcludens iustificatio antecedentis solutionis, scilicet per instrumentum publicum, vel alias scripturas publicas, vt apparet, & firmatur in dicta decisione huius causæ §. *iustitia verò cum seqq.* Ac
29 propterea † obligatio Cameralis, & via executiua non remansit vulnerata, vt distinguendo latè responsum fuit in *Romana census 11. Martij 1652. & 14. Februarij 1653. coram Reuerendissimo D. meo Decano comprobatis in Romana pecuniaria 5. July 1655. coram Reuerendiss. D. meo Beuilaqua.*
30 Rota † autem communicatis sibi facultatibus A. C. ad relaxationem mandati procedit non secus ac ipse A. C. vt dictum fuit coram *Buratt. decis. 752. vbi Add. numer. 7. coram Coccino decis. 72. & decis. 415. num. 10. in fin. par. 1. recent. & in Portuen. affictus 4. Martij 1652. coram bo. me. mem. Bichio.*

Et ita relaxandum esse mandatum, & recedendum à decisis vtraque parte informante resolutum fuit.

R. P. D. VEROSPIO.

Diennen̄ Prioratus.

Luna 10. Decembris 1657.

ARGVMENTVM.

Gratia Apostolica dubia existente fit locus arbitrio pro eius executione. Indultum conferendi non extenditur vltra vires in eo expressas, nisi in casu specialis derogationis. Beneficia commendari solent vel simpliciter, vel ex causa reparationis Ecclesiæ, & quomodo dignoscatur.

SVMMARIVM.

1 *Gratia in forma dignum mixtum executorem constituit.*
2 *à Sententia executoris mixti datur appellatio suspensiua, & arbitrio locus esse solet.*
3 *Apostolicarum litterarum executio impediri non potest nisi ab habente titulum coequalem.*
4 *Abbas Cluniacensis ex indulto beneficia Sedi Apostolicæ reseruata confert.*
5 *Derogatio specialis vbi requiritur, clausulæ generales, & amplissimæ non sufficiunt.*
6 *Beneficij collatio inefficax, eius vacationem non inducit.*
7 *Beneficia commendari verbis negatiuis prohibitio interdicta, quemcunque modum includit.*
8 *Beneficiatus quilibet suæ Ecclesiæ reparationi incumbere tenetur.*
9 *Quicquid sit in prouiso ad tempus.*
10 *Beneficij redditus, congrua excepta, in Ecclesiæ vtilitatem insumi debent.*
11 *à Sententia executoris mixti appellatio suspensiua admittitur, quoties collitigans possidet.*
12 *Beneficij prouisio in forma gratiosa appellationem non admittit.*
13 *Ita & in subrogatione gratiosa.*
14 *Gratiæ in forma dignum sola possessio, vel titulus par suffragatur.*
15 *Pontificis scientia ex consimili decreto desumitur.*
16 *Indulti verba generalia, & effrenata, quando derogationem includant.*
17 *Derogatio specialis quo casu ex verborum generalitate inducatur, & n. 18.*
19 *Indultum ex Principis indultarij qualitate interpretationem assumit.*
20 *Beneficia reparatione indigentia in Commendam à Pontifice conferri solent.*
21 *Ecclesiæ reparationis indigentia ex Episcopi visitatione, & testibus probatur.*
22 *Beneficium in commendam simpliciter conferre, vel ex*

ex causa reparationis, quid differat, & ad quid prouisus teneatur.

23 *Beneficij prouisio non expressa curæ annexione subreptionis vitio subiacet.*

24 *Beneficij vltimus status suffragatur quoties alterius contrarius innotescat.*

25 *Prouisio Apostolica antecedentem beneficij statum non immutat.*

26 *Gratia Apostolica dubia existente fit locus arbitrio.*

27 *Arbitrium admittitur quotiescumque dubietas insurgit.*

DECISIO CCXCII.

GRatiam Francisci in omnibus fore iusti-
ficatam, adeoque locum esse non posse
arbitrio pro litterarum Apostolicarum exe-
cutione exercenda sancitum fuerat coram
me sub die 22. Maij 1656. Decisionis verò vi-
res acriter ab Isnardo impugnatas in repro-
positione dubij adhuc in suo robore persiste-
re Franciscus ipse contendebat, non obstante
1 quod† gratia in forma dignum expedita mix-
2 tum executorem constituerit, † à cuius sen-
tentia dum appellatio regulariter suspensiua
admittitur arbitrio consequenter locus esse
solet, vt respondit *Rot. decis. 333. num. 5. & 6. p. 4.
tom. 2. & dec. 569. num. 34. par. 5. recen. cum alijs per
Addent. ad decis. Buratti 171. num. 8. in fin.* Vige-
re siquidem posset obiectio quoties Isnardus
contradictoris legitimi partes assumeret; secus
verò dum talis censeri non poterit, ex quo
propriæ prouisionis productionem coram
3 executore neglexerit; † Ad hunc enim effe-
ctum titulus omninò coæqualis vna cum
subsecuta possessione exquiritur, vt respondit
*Rota coram bon. mem. Coccino dec. 475. nu. 10. coram
Seraph. decis. 29. num. 2. & in decis. 343. n. 13. par. 5.
recent. & in Lucana Canonicatus 1. Iulij 1647. in
§. quandoquidem coram Reuerendissimo Tarraconen.*
vbi in specie suspensiuæ appellationis benefi-
cium excluditur, & alijs relatis iuribus in
*Compostellana Parochialis 1. Iulij 1648. coram Emi-
nentiss. D. Card. Otthobono.*

Neque poterit Isnardo tituli productio in
hoc sacro Tribunali suffragari, licet enim ille
4 ab Abbate† Cluniacense beneficia Sedi Apo-
stolicæ reseruata conferendi facultate præpol-
lente vigore indulti emanauerit, attamen in-
efficax penitus reputatur, dum de hoc Prio-
ratu fuerat Broccardus antecedenter sub ea
lege prouisus, vt ipso præmortuo pristinam
illi tituli naturam assumeret, nec posset spe-
ciali decreti derogatione cessante denuò com-
5 mendari. Vnde † cum specialis derogatio de-
creti non præcesserit Prioratus sub Indulto
censeri nequaquam poterit inclusus quamuis
illud sub generalibus, ac specialibus clausulis
necnon amplissimis sub derogatorijs emana-
uerit, *vt not. Dec. cons. 165. num. 1. vers. 2. princi-
paliter Rom. cons. 327. num. 1. & 2. & cons. 436. n. 21.
cum alijs in præterita decis. relatis in §. cum enim.*
6 Hinc obtenta ab Isnardo †, collatio redacta
propemodum inefficax nullatenus vacationẽ
Prioratus insumpsit, *vt not. Ias. in l. causas n. 8.
C. de transact. Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 22. n. 21.
Rot. dec. 628. num. 7. par. 4. tom. 3. & decis. 569. n. 32.
par. 5. rec. cum alijs relatis in Meleuitana commendæ
19. Iunij 1654. in §. Et licet coram me*; Licet de-
lata facultas quoque Indultario videatur, ea
quoq; beneficia cõferendi redacta in titulum,
toties Ecclesia reparatione indigeat, sub qua
conditione Isnardus Prioratum obtinuisse
7 conuincitur † (cum enim sub verbis vniuer-
salibus negatiuis Summus Pontifex Prioratũ
interdixerit Commendari) quemcumq; mo-
dum sub hac prohibitione inclusisse censetur
iuxta *text. in l. alienatum, §. donationes, ibique glos.
not. ff. de verbor. significat. Bern. cons. 117. numer. 5.
vol. 2. Riminal. iun. cons. 263. num. 14. & seqq. Card.
Mantic. de coniectur. vlt. vol. lib. 11. tit. 10. num. 11.
Surd. decis. 248. numer. 6. cum seqq. Rota coram bon.
mem. Merlin. decis. 747. num. 6. & 7.* Ita quod de
alijs beneficijs Summum Pontificem intelle-
xisse præsumatur potissimè, quia Prioratus
perpetua collatio licet ex reparationis causa
contigerit, ipsius dumtaxat Isnardi, non au-
8 tem Ecclesiæ respicit vtilitatem, † cum quili-
bet Beneficiatus Ecclesiæ reparationis tenea-
tur incumbere ad *text. in cap. 1. de Eccles. ædific.
not. Surd. cons. 62. num. 1. Rot. coram Pen. decis. 146.*
9 *num. 6.* Quidquid dici posset, quoties ad limi-
tatum tempus demandatus fuerit Prioratus
in Commendam; Tunc enim Isnardo posset
fortasse suffragari ex quo in fauorem Eccle-
10 siæ collatio prodijsset, † & congrua excepta
redditus superextantes in vtilitatem Ecclesiæ
debuissent insumi, vt aduertit *Rom. cons. 350.
num. 8. Tambur. de iur. Abb. tom. 5. disp. 4. q. 5. num. 3
cum seqq. Rota in Astoricen. seu nullius Beneficij 18.
Decembr. 1634. coram bon. mem. Dunozetto.* Vnde
dum simplex Commenda nullatenus ab alte-
ra differt ex causa reparationis instituta quo-
ties in perpetuum, non autem ad certum
tempus vtraq; collata fuit sub vniuersali de-
creti prohibitione proinde hæc inclusa præ-
sumitur ex iuribus supracitatis.

Quæ sanè fundamenta ex Francisci parte
deducta, informantes pro Isnardo ex sequen-
tibus euertere conabantur. Primum enim
11 exindè excludebant, † quod à sentẽtia execu-
toris mixti appellatio suspẽsiua soleat impar-
tiri quoties ipse collitigans, licet beneficij ti-
tulo destitutus, eius possessionem vt in pro-
prio casu, obtineat, vt respondit *Rota dec. 333.
num. 5. & 6. par. 4. tom. 2. recent. & in decis. 80. n. 3.
penes Vinian. de iurepatr. & alij relati per Add. ad
decis. Buratt. 171. n. 8. in fin.*

Neque in contrarium vigere poterunt au-
12 thoritates supradeductæ, † vel enim loquun-
tur in terminis prouisionis sub gratiosa forma
expeditæ, *vt in Lucana Cononicatus 1. Iulij 1647.
coram Reuerendiss. Tarraconen.* vel in casu subro-
13 gatis † gratiosæ locum obtinent, vt in *Com-
postellana Parochialis 1. Iulij 1649. coram Eminen-
tissimo D. Cardinali Ottobono*, adeoq; vrgere non
14 valent † in hac gratia in forma dignum ex-
pedita, in qua vel sola possessio, vel titulus
omninò par suffragari consueuit ex iuribus
supra deductis.

Qui sanè titulus validitati propemodum
15 censetur innixus. Siquidem† scientia decreti
in

in Summo Pontifice desumitur ex altero consimili, ac posito in Indulto, in quo sancitum expresè legitur, quod Indultario decedente Beneficia Apostolicæ Sedi affecta conferri nequirent, sed personæ Regulari de-
16 berent attribui; † Vnde verba sub vniuersali dictione concepta, ac effrenata nimis in Indulti dispositiua adiecta, videlicet: *Decernentes quascumque affectiones, Regulas, Constitutiones, & Ordinationes, Collationes, & Mandata, & Decreta in illis contenta quoad impediendum se quominus concesso tibi super præmissis indulto iuxta illius tenorem vti valeas nullatenus se extendere &c.* Decreti
17 derogationem † videntur includere postquã spiritualis, ac indiuidua expressio, ea quoque censetur, quæ sub verborum generalitate includitur, vt aduertit *Gonz. ad reg. 8. glos. 9. §. 2. num. 55. vers. cum igitur, & num. seq.* vbi firmatur
18 in specie conclusio † in casu quo derogatio specialis requireretur, *Grat. discept. forens. c. 698 num. 9. & 10. Rot. coram bon. mem. Vrgellen. dec. 36. num. 7. & dec. 205. num. 2. & 3. par. 6. recent.* Cum
19 maximè Indultum † ex qualitate Principis Indultarij teneatur assumere interpretationẽ, vt respondit *Rota decis. 12. num. 41. par. 5. recent. & in Ferrarien. pensionis 2. Martij 1646. in §. posset quoque coram bon. mem. Dunozetto, & in Romana Beneficiatus Sancti Petri 14. Martij 1655. in §. quod maximè coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Præterea dubitatio quælibet ex facultate
20 Indultarij penitus arcetur † commendandi scilicet beneficia quæcumq; in titulum consueta conferri, quoties Ecclesia ipsa reparatione indigeat, dum itaque Isnardi collatio ex hac facultate processit, necnon præstitit ipse cautionem pro reparatione Ecclesiæ ad formam Indulti iuxta Ordinarij decretum peragenda validitati propemodum innixa censetur postquã ex testibus ad perpetuam rei me-
21 moriam examinatis † hæc indigentia comprobatur, quæ sanè testium depositio pro corroborando dicto Ordinarij id ipsum in visitationis actu, saltem poterit deseruire, *vt notat. Alex. cons. 147. sub nu. 2. lib. 6. Aym. cons. 198. n. 11.* & respondit *Rot. in Aquilana Canonicatus 28. Iunij 1645. in §. quare possessio coram Reuerendiss. Tarraconen. & in Placentina Beneficij 27. Maij 1647. in §. pro coädiuuanda probatione coram Reuerendissimo Tarraconen.* Concurrente potissimum alia Testium formiter examinatorum depositione.

22 Neque vrget, † quod simplex Commenda non discrepet ab altera ex causa reparationis collata, quoties vtraque in perpetuum attributa noscatur. Procederet enim obiectio nisi in proprio casu præstatio cautionis à Summo Pontifice iniuncta fuerit super insumenda quantitate ab Ordinario taxanda adiecta pœna amissionis beneficij, ac fructuum restitutionis in casu quo eadem cautio præstita, vel expleta non foret. Dum enim pœna hæc simplici Commendatario iniuncta non legitur, qui dũtaxat ad Ecclesiæ reparationem arctatur, quatenus fructus beneficij deducta eius necessaria congrua superextent, vt *not. Barbos. ad S. Concil. Trid. sess. 24. cap. 8. de reformat. num. 6.* Differentia proinde inter vtrumque non modica consurgit, licet vtriusque collatio in perpetuum attributa fuerit.

23 Denique hæc Francisci prouisio, dum Summo Pontifici habitualis cura Prioratui annexa non fuit exposita à subreptionis proinde vitio immunis censeri non poterit, vt aduertit *Lother. de re benef. lib. 1. q. 20. num. 163. Rota dec. 684. num. 4. vers. Cæterum par. 3. recen. & in Melphiten. Cantoriæ 2. Maij 1646. coram Eminentiss. D. Card. Ottobono.* Licet Broccardus quacumque curę mentione posthabita de Prioratu fuerit ab Apostolica Sede prouisus, siquidem non exinde vitium subreptionis exclusum censeri poterit, vt in præterita fuit decisione firmatum, cum
24 vltimus † status quoad conferendi possessorem dumtaxat, non autem respectu qualitatis beneficij suffragetur, quoties alterius contrarius innotescat, vt distinguit *Rota decis. 229. num 2. & 3. par. 1. rec. & not. Add. ad decis. Greg. 77. nu. 12. vers. prædictis,* & responsum fuit *in Elnen. Eremitorij coram bon. me. Merliu. inter illius impress. decis. 521. n. 4. & 5. & in Valentina Rectoriæ 22. Iunij 1650. in §. prout etiam coram bon. mem. Bichio, & in Barchinon. Præpositura 26. May 1655. coram Reuerendiss. D. meo Decano in fine,* vbi quod pro-
25 uisiones † Apostolicæ antecedentem statum beneficij nullatenus immutant, sed illũ dumtaxat corroborant atque declarant.

Ex his verò cũ rationes hinc inde deductæ
26 dubietatem † non modicam admittant Domini proinde censuerunt locum esse arbitrio, quod semper admitti solet quoties Apostolica gratia anceps sit, ac dubia consistat, vt respondit *Rota in Astoricen. Prioratus 9. Nouembris 1596. coram Litta, & decis. 228. num. 2. par. 1. recen. & coram Buratt. decis. 769. num. 11. & in Leodien. Canonicatus 27. Februarij 1651. coram R. P. D. meo Meltio.*

Et ita vtraque parte pluries informante sancitum &c.

R. P. D. PRIOLO.

Meleuitana Commendæ.

Lunæ 11. Decembris 1657.

ARGVMENTVM.

Multa deducuntur circa interpretationem Statuti 27. Religionis Hierosolymitanæ, & an dicatur correctum per Statutum 29. Statuta nunquam sunt interpretanda, vt contineant superfluitatem, vel contrarietatem.

SVMMARIVM.

1 *Expectatiuam habens ad illam dignitatem, dicitur quæsitum in ea amplia n. 2.*
3 *Commendam habens facultatem conferendi intra quinquennium, qualiter censeatur concessa d. facultas.*
4 *Statutum 27. Religionis Hierosolymitanæ, an dicatur correctum per Statut. 29. & n. 10.*
5 *Ius conferendi, quod quis habeat intra certum tempus, & quod illud nisi intra certum tempus possit illud*

illud conferre hoc non est incompatibile.

6 *Ordinarius habet quadrimestre à die vacationis Parochialium, attamen nisi elapsis 10. diebus potest deuenire ad examen.*

7 *Iudex secundæ instantiæ habet annum, vel bienniū à die illati grauaminis per Iudicem à quo ad terminandam causam.*

8 *Et tamen iurisdictionem non potest exercere ante præsentatam commissionem, & nec ante finitas ferias.*

9 *Tempus certum datum ad expediendum aliquem actum, cum designatione initij.*

10 *Tunc tempus est continuum, etiamsi per aliquod spatium suspendatur exercitium.*

11 *Verbum,* possit, *denotat solam potentiam, quando illa distinguitur ab actu.*

12 *Statutum vnum non potest dici contrarium alteri, dum istud est suppositiuum, & consequutiuum alteri statuto.*

Dictio aduersatiua, però, *quid importet, n.12.*

13 *Statutum, quod sit superfluum, vel in continenti se corrigat, non est dicendum, quod esset valde absurdum.*

14 *In Statutis ad hoc, vt euitetur superfluitas, vel correctio, facienda est omnis interpretatio.*

15 *Quod procedit, etiam si dicta statuta diuerso tempore condita essent.*

16 *Commendæ non possunt conferri, nisi prius vacent, & n.17.*

18 *Statutum aliquod, quando postea declaratur, perinde est, ac si dicta declaratio ab initio fuisset facta.*

19 *Declaratio nihil de nouo addit, sed quod intus est, aperit.*

20 *Statuta noua dum quis facere potest, multo magis potest ea declarare.*

21 *Beneplacitum Apostolicum dum in aliqua dispositione reseruatur, intelligitur quatenus de iure sit necessarium.*

22 *Obseruantia debet esse præcisa respectu casus controuersi.*

23 *Statutorum verba, quando sunt clara non egent obseruantia interpretatiua.*

DECISIO CCXCIII.

COMMENDAM de Neuuille vacatam
per obitum Commendatoris de Vaiuure
intra limites Prioratus Campaniæ esse adiudi-
candam Equiti de Bourlemont decisum fuit
die 11. Maij præteriti coram bon. mem. Du-
nozetto, & hodie causa coram me repreposi-
ta, decisio fuit per DD. confirmata.
Habet enim d. Eques antianitatem iustitiæ,
seu expectatiuam primò vacaturam intra li-
1 mites d. Prioratus cuius vigore † est illi ius
quæsitum ad commendam controuersam ad
*text. in cap. eum cui de præben. in sexto, Sarnen. de
iur. quæsit. non toll. q. 1. Rota decis. 240. num. 3. par. 7.
& decis. 609. num. 10. par. 4. tom. 3. rec.* & in specie
responsum fuit in *Campanien. Prioratus 18. Maij
1618. coram bon. me. Seleucien.*
2 Maximè cum à Ven. Lingua Franciæ ob-
tinuerit smutitionem, & à Consilio Comple-
to prouisionem, *cap. dilectus, vbi glos. verb. plus
iuris de offic. deleg. Rota dec. 562. in princ. par. 5. rec.
& in Meleuit. Commendæ 19. Iunij 1654. coram
R.P.D. meo Verospio.*
Non obstat collatio facta à Magno Priore
in personam Equitis Saladini de Anglure,
quia nullius est momenti; nam Magnus Prior
27 ex stat. 27. de Commendis, † habet ius confe-
rendi vnam Commendam quolibet quin-
quennio computando à die suæ promotionis,
hæc autem vacauit elapso iam quinquennio,
cum ipse fuerit promotus die 13. Octob. 1649.
vacatio verò contigerit die 26. Octobr. 1654.
quo tempore carebat facultate conferendi,
*Franc. Leo in Thes. for. Eccl. par. 2. cap. 3. num. 29.
Rota d. decis. 562. post princ. vers. ex contextu enim
par. 5. tom. 2. & in d. Meleuitana Commendæ 19. Iu-
nij 1654. coram R.P.D. meo Verospio.*
4 Nec subsistit, † quod Stat. 27. fuerit corre-
ctum ex Stat. 29. in illis verbis, *passato però il
Mortuario, e l'annata del Vacante &c.* Ex quibus
prætenditur, quinquennium incipere non
amplius à die promotionis, sed elapso mor-
tuario, & anno vacantis; Quia d. verba non
respiciunt initium quinquennij præscriptum
à die promotionis in Stat. 27. sed determinant
initium exercitij iuris conferendi intra quin-
quennium, post elapsum scilicet, mortuarij,
5 & annum vacantis; Non † enim repugnat,
quod quis habeat ius conferendi intra certum
tempus, & nihilominus illud exercere non
possit, nisi post aliquos dies, vel menses, exem-
6 plo † Episcopi, qui habet quadrimestre à die
vacationis Parochialium ad faciendum con-
cursum iuxta Const. 33. san. mem. Pij V. At-
tamen non potest ad examen deuenire, nisi
elapsis decem diebus à Sac. Conc. Trid. præfi-
xis in cap. 18. sess. 24. de Reform. Similiter Iu-
dex secundæ instantiæ habet annum, vel bien-
nium à die illati grauaminis per Iudicem à
7 à quo † ad terminandam causam appellatio-
nis ex *Clem. sicut de appellat. & Auth. ei, qui C. de
temp. appell.* Et nihilominus non potest iuris-
8 dictionem exercere ante præsentatam † com-
missionem, nec ante finitas ferias, si tempore
feriarum fuerit præsentata commissio. Et ra-
tio est, quia dato certo tempore ad actum ex-
9 pediendum † cum designatione initij, tempus
est continuum, etiamsi per aliquod spatium
suspendatur exercitium, *cap. Statutum, vbi glos.
verb. numerandum de præben. in sexto, Rebuff. super
concord. tit. de Reg. ad Prælat. nomin. §. 1. verb. à die
vacationis flor. de Men. var. quæst. lib. 1. q. 3. num. 23.
& 45. Barbos. de off. & potest. Episc. alleg. 126. n. 43.
& in terminis appellationis dixit Rota coram Emi-
nentiss. D. Card. Ottobono decis. 40. n. 3. & seq.*
Et quod verè Stat. 29. respiciat initiū exer-
citij iuris conferendi, non autem quinquen-
10 nij † demonstrant eius verba ibi, *nel conce-
dersi le Commende &c.* & infra, *disporranno &c.*
quæ propriè denotant actum collationis; col-
latio autem cum supponat necessariò ius con-
ferendi competens ex præcedenti Stat. 27. ibi,
possino concedere &c. quod verbum, *possino,* im-
portare solam potentiam quando, prout hic,
11 illa distinguitur ab actu tradit *Bart. in l. 1. n. 1.
ff. de iniust. rupt. & irrit. fact. testam.* Vtique fa-
teri oportet, sequens Statutum nedum non
esse

esse correctorium præcedentis, sed imò suppositiuum, & consequutiuum illius, vt conuincit dictio aduersatiua, *però*, in vltimo Statuto apposita, cuius natura est non corrigere, sed modificare, limitare, & restringere reten-
12 tis semper † eisdem terminis ad *text. in l. ita tamen ff. ad Treb. Alex. cons. 9. num. 4. lib. 7. Soccin. iun. cons. 202. num. 14. lib. 1. Rota decis. 75. numer. 4. par. 2. recen. coram san. mem. Greg. decis. 85. num. 9. & seq.*

Idque confirmatur; Tum ex quo d. Statuta fuerunt compilata ab eodem Magno Magistro della Sengle, & redacta in eodem volu-
13 mine Statutorum; Vndè vel cap. 27. † esset superfluum, quod non est dicendum, vel daretur in continenti correctio, quod esset valdè absurdum, *l. nam ad ea, quod si purè ff. de cond. & demonstr. Cyriac. controu. 63. n. 33. Rota coram Card. Caualer. dec. 199. num. 5. & coram Merlin. dec. 573. pariter num. 5.* Vt propterea ad eam euitandam
14 omnis † interpretatio capienda sit iuxta tradit. per *Bald. in cap. 1. sub num. 1. vers. Nam debet interpretari de præscript.* & in terminis Statutorum huius Religionis dixit *Rota dec. 303. n. 13. par. 7. recen. & coram Duran. decis. 439. num. 4.* Nihil obstante, quod fuerint diuerso tempore condita, & inter vnum, & alterum Statutum adsit aliud Magni Magistri de Lastrich, quia
15 diuersitas † temporis (quicquid sit an probetur) non tollit superfluitatem, & subitaneam correctionem resultantem ex contemporanea compilatione, & insertione in eodem volumine ex *Bart. in l. omnes populi num. 35. ff. de iust. & iur. & in l. sed & posteriores 27. post princ. ff. de legib. Roman. cons. 399. nu. 10. ac alijs relatis Mascard. de gen. statut. interpret. concl. 8. num. 65.* Statutum verò intermedium fuit appositum ob identitatem materiæ, & congruam continuationem titulorum, nam *cap. 27. habet rubricam delle gratie Priorali, cap. 28. A quali fratelli debbano li Priori conceder le Commende, & cap. 29. del modo di concedersi le Commende da Priori*; Prout non releuat,
16 quod Stat. 29. vltrò contineat† conditionem, *se vacarà*, & pœnam contrafacienti cum actus irritatione imponat, quia conditio, *se vacarà*, implicitè etiam continetur in Stat. 27. vbi datur facultas conferendi, non enim Commen-
17 da potest conferri, † nisi priùs vacet. Pœna autem ideò fuit apposita in Stat. 29. quia in eo datur prælatio Magno Magistro, & successiuè Conuentui, vndè ne Magnus Prior auderet illos præuenire in conferendo, rectè fuit adiecta pœna, ac actus irritatio in casum contrauentionis.

Tum ex quo vtrumque Statutum fuit declaratum à Consilio completo in noua reformatione Statut. Nam cap. 27. addita fuerunt verba, *purche syno entrati in rendita*, quæ idem important ac illa, *passato il mortuario, e l'annata del vacante*, & cap. 29. fuerunt adiecta verba, *ogni cinque anni dalla loro promotione &c.* quæ sa-
18 nè declaratio operatur, † ac si dictæ additiones fuissent à principio insertæ, *l. hæredes palam §. si quid, vbi Castr. num. 2. Imol. num. 5. de Testam. Grat. discept. 147. num. 3. Cyriac. controu. 210. n. 11. & seq. Rot. dec. 100. num. 3. par. 6. recen. ac in Ferrarien. pensionis 18. Iunij 1649. coram bon. me. Du-*
19 *nozet.* Et nihil de nouo inducit, † sed tantum aperit, quod latebat *Soccin. sen. cons. 156. nu. 17. lib. 2. Gratian. d. discept. 147. num. 1. Rota coram Pen dec. 502. in impress. Veneta, & coram Merlin. decis. 249. vtrobique n. 10.*

Nec dubitari potest de facultate Capituli
20 generalis, quia si potest de nouo condere, ac reformare, vt disponitur in nouis ordinationibus *cap. 3. de verb. signif.* multò magis potest declarare, vt in specie dixit *Rot. dec. 219. num. 4. & seq. par. 7. recent. & coram Eminentiss. Card. Otthobono decis. 141. numer. 18. & seq. ac decis. 210. num. 10.*

Neque officit, quod in dictis Ordinationibus fuerit reseruatum beneplacitum Aposto-
21 licum; † Quia huiusmodi reseruatio debet intelligi quatenus opus sit, & ad effectum, vt Statuta sint perpetua, nec possint reuocari, vt autem valeant vsque ad aliud Capitulum generale non requiritur beneplacitum Apostolicum, quia id expressè cauetur in eisdem ordinationibus à Summo Pontifice confirmatis, vt benè probat *Nauar. cons. 31. nu. 3. de regul. secundum Romanam impressionem.*

Demum non obstat contraria obseruantia ex actibus in Summario Equitis Saladini deducta, quia non percutit dispositionem Statut. 29. cum actus prædicti emanauerint ante
22 illius confectionem, † Obseruantia enim debet esse præcisa respectu casus controuersi, *Surd. cons. 382. num. 41. & dec. 131. sub num. 9. ac seq. Rota coram san. mem. Gregor. dec. 162. numer. 4. & dec. 504. num. 3. & seq. par. 4. tom. 2. rec.* & prætcrea cum ex prędictis Statuta sint per se clara
23 non indigent † obseruantia interpretatiua, *l. ille aut ille §. cum in verbis ff. de legat. 3. l. continuus §. cum ita in fin. ff. de verb. oblig. Rota dec. 136. n. 9. par. 1. rec. ac sæpè in alijs.*

Atque ita resolutum fuit standum esse in decisis vtraque parte informante.

R. P. D. VEROSPIO.

Romana Fructuum.

Lunæ 10. Decembris 1657.

ARGVMENTVM.

Mortua vxore etiam cum filijs, quia amplius non debentur fructus dotis, illorum proindè à partibus facta taxatio nec attenditur, nec seruatur.

SVMMARIVM.

1 *Fructus bonorum stabilium valutantur ad rationem quinque pro centenario.*
2 *Taxatio fructus bonorum stabilium ad rationem septem, seruari debet donec excessiua declaretur.*
3 *Fructus dotis vxore etiam cum filijs defuncta, non debentur citrà labem vsuræ.*
4 *Occasio reinuestiendi in locis montium semper in Vrbe consistit.*
5 *In Taxatione fructuum summa media est eligenda.*

D E-

DECISIO CCXCIV.

FRVCTVS dotales Aureliæ, ac Magdalenæ ide Bauis, vti Lucretiæ eorum Matris hæredibus omninò debita esse sancitum fuerat coram me sub die 16. Ianuarij 1651. quos hodie ad scuta quinque in singula centenaria Domini decreuere, dispositioni iuris
1 annixi, annuos bonorum stabilium † redditus ad eam quantitatem pro singulis centenarijs sancientis, vt not. *glos. communiter recepta in Authent. perpetua in verbo Iusto C. de sacrosan. Eccl. Peregr. cons. 77. num. 9. lib. 2. Rot. coram bo. me. Vrgellen. dec. 192. num. 1. & coram Buratt. dec. 65. num. 2. & in Bononien. successionis 4. Maii 1646. §. vlt. coram bon. mem. Bichio, & in Recanaten. hæredit. 18. Iunii 1652. in §. à dicta verò die coram R. P. D. meo Zarate.*

Huic verò taxationi obesse nõ poterit partis vtriusque conuentio, solutionem in scuta septem cum dimidio in singula centenaria
2 demandnatis, † ita vt eędem, donec excessiua probetur debeat obseruari, vt notat *Aym. cons. 505. num. 11. Paris. cons. 60. num. 31. lib. 1. & respondit Rot. in Rom. pecuniaria, seu damnorum 9. Maii 1616. coram Sacrato;* ea siquidem pactio fauore Lucretiæ vxoris venditoris adiecta dignoscitur, vt dotis fructus in scut. 500. cautæ super vinea posset exigere, qui fructus post dissolu-
3 tum ex vxoris obitu matrimonium, † citra vsurariã prauitatem retrahi nequeunt, quamuis filios ex matrimonio superstites eadem Lucretia reliquerit, vt probat *Grat. discep. for. cap. 427. per tot. & cap. 881. num. 22. Sessa dec. Aragonen. 68. num. 25. cum seqq. Rota coram Mantic. decis. 171. num. 4. coram Caualer. decis. 292. num. 1. & decis. 646. num. 4. par. 2. recent.* Sed ex quantitate *l. curabit C. de euict. empt.* interdicente emptori perfrui re, ac pretio exigi poterunt, siuè etiam ex onere ex emptoris parte suscepto reinuestienda dotem in locis montium Censibus, atque stabil ibus, quoties eiusdem dotis restitutio contingeret; Dum itaque casu restitutionis dotis per obitum Lucretiæ euenit, nec inuestimentum expletum fuit, emptor proinde poterit ad fructum solutionem loco dã-
4 norum, & interesse compelli † cum occasio reinuestiendi in locis montium semper in Vrbe consistat, vt respondit *Rot. decis. 35. n. 54 par. 4. tom. 2. rec. & in decis. 29. num. 2. post Merlin. de legit. & Romana quatuor Domor. 21. Iun. 1629. in §. non obstat coram bo. me. Peuting.*

Et licet annui redditus locorum mõtium, in quibus reinuestimentum dotis perceptum fuerat, scuta quatuor in singula centenaria non exceditur, huius tamen summæ ratio fuit in taxatione exindè posthabita, quod dotis inuestimentum nedum in locis montium sed in Censibus, atque stabilibus pinguiores referentibus redditus demandatum fuerat;
5 quos proindè † fructus, Domini mediam eligendo viam, ad scuta quinque duntaxat receperunt *iux. decis. Seraph. 77. n. 2.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. MELTIO
postea Episcopo PAPIEN.

Romana laboreriorum.

Die 10. Decemb. 1657.

ARGVMENTVM.

Relatio Periti quæ de stylo tum Romanæ Ciuitatis attenditur, & de iure si ille fuerit à partibus electus, probat, seruari debet etiam quod de tali electione ex sola periti confessione constet, maximè si à testibus etiam famulis illa coadiuuetur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia à qua non fuit appellatum infrà decem dies transit in iudicatum si citatio fuit personalis.*
2 *Restitutio in integrum non conceditur vbi constat de iustitia, & validitate sententiæ.*
Læsio est vnicum fundamentum restitutionis in integrum, ideoque sine illa non conceditur num. 2.
3 *Sententiæ validitas resultat ex reuolutione actorum.*
Validitas conuincitur ex probatione requisitorum in decis. Caputaq. n. 3.
4 *Architecti relationi statur de stylo Vrbis.*
Architecto si partes stare promiserunt, eius relatio attenditur nu. 4.
5 *Architecto multum defertur deponenti, quod fuit à partibus electus.*
6 *Famulus dietim pro mercede conducti probat pro Domino.*

DECISIO CCXCV.

CONSTARE de re iudicata non autem de causis restitutionis in integrum responsum hodie fuit, quia cum à sententia Rotali lata præuia citatione personali non doceatur infrà legitimum tempus decem
1 dierum appellatum fuisse † d. sententia transitum fecit in iudicatum *cap. quoad consultationem de re iudicat. cap. concertationi de appellat. in 6. Auth. hodie C. eodem Honded. cons. 83. num. 85. lib. 1. Gail. obser. 39. num. 2. lib. 1. Scacc. de appellat. qu. 12. num. & seq. Rota in rec. decis. 170. num. 1. par. 6.* & fuit dictum *in Vrbinaten. Emphyteusis 29. May 1648 in princ. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono* inter eius impress. la 148. num. 1. neque est locus restitutioni in integrum, quia ex validitate, &
2 iustitia eiusdem sententiæ cessat † læsio vnicum fundamentum huiusmodi restitutionis *l. quod si minor 25. §. 1. ff. de minor. l. nam postea §. si minor ff. de iur. iur. l. minoribus C. de in int. rest. Odd. de eod. tractat. par. 1. q. 4. art. 1. Rota dec. 1. de restit. in integ. in nou. decis. 194. num. 2. coram Caual. dec. 325. num. 2. cum seq. coram Buratt. & in Bononien. pecuniaria 26. Maij 1645. coram bo. me. Bichio.*

Validitas namque resultat ex actorum re-
3 uolutione, † ex quibus apparet concurrere omnia requisita, de quibus *per Caputaquen. decis. 260. par. 2.* iustitiam verò cõprobat *dec. edita coram R. P. D. meo Albergato 20. Aprilis præteriti* benè firmans Dominum Don Paulum Sfortiam

tiam pro residuo pretij laboreriorum ad vsū artis Fabrilignarij de ipsius ordine factorum per Franciscum, & Cesarem fratres de Bartholomeis in quodam eius Casino posito propè Ecclesiam S. Mariæ Maioris teneri illis soluere scut.740. & ba.91. Quia de confectione dd.laboreriorum constat ex depositionibus testium id concludenter deponentibus illorum verò quantitas, ac pretij æstimatio desumitur ex relatione Maruscelli Architecti cui standum esse dictum fuit, tum ex consuetudine, & stylo Vrbis, de quo testantur plu-
4 res Vrbis Architecti, † tum & fortius attento pacto inter partes inito, quod circa mercedem, & pretium staretur relationi eiusdem Maruscelli *l.iuris gentium §.Prætor ait ff.de pact. Boer. cons.12.num.3. Paris.cons.79.num.18. lib.3. Surd.decis.260.nu.22.Rota in recent.decis.692.n.9. par.1.& decis.58.num.4. & 5. par.6. & in Fauentina dotis 6. Febr. 1651. coram Reuerendiss. Terraconen.* & licet de huiusmodi pacto deponat solum idem Maruscellus Architectus, nihilo-
5 minus est ei multum deferen. † & quia deponit de facto proprio, & sine vllo prorsus suo interesse *Innoc.in cap.Inquisitionis de accusat. Aym. cons.28.num.7.Menoch.de arbitr.Iudic.cas.99.n.11. Decian.respons.93.num.57.lib.2.Rota post secundum volum.cons.Farin.decis.78. per tot.* Et quia dicta attestatio Architecti adminiculatur depositione plurium aliorum testium, qui licet sint famuli ratione laborerij, & operæ dietim
6 locatæ, † tamen ex quo non sunt domestici, & Commensales, cessat motiuum nimiæ erga Dominum affectionis, cuius ratione à testimonio repelli solent *Bald.cons.50.nu.1. vers. cum isti lib.2.Rota in Romana alimentorum 5. Iulij 1632. in princ. vers. Immò etiam operam præstiterunt coram bo.me. Dnnoz.cum alijs allegat.in dicta decis. R.P.D. mei Albergati sub §.qualitas præterea testium.*

Et ita informantibus tantum illis de Bartholomeis resolutum fuit, altera tamen parte citata &c.

R. P. D. MELTIO.
postea EPISCOPO Papien.

Romana Dotis.

Lunæ 10. *Decembris* 1657.

ARGVMENTVM.

Dotis receptæ confessio, quia quandoque est simulata, hic ponderantur causæ, & coniecturę ad detegendam veram, & simulatam numerationem, & assignatura modus præcauendi fraudem, & quid disponat statutum Vrbis.

SVMMARIVM.

1 *Dotis receptæ instrumentalis confessio aliundè non iustificata veram eius numerationem non probat.*
2 *Dotis solutæ simulata confessio fit ad cohonestandam sponsæ inæqualem conditionem.*
3 *Vel vt sub hoc titulo occultetur donationis animus.*
4 *Donatio inter virum, & vxorem est contra ius commune, & statutum Vrbis, & num.5.*
5 *Statutum Vrbis libr.1.cap.135. procedit nedum in expressis donationibus, sed etiam in tacitis, & simulatis.*
6 *Dotis receptæ confessio ob suspicionem simulationis, & fraudis non nocet marito confitenti, nec eius hæredibus.*
7 *Dotis vera numeratio nisi concurrentibus coniecturis non probatur si agatur contra tertios.*
8 *Si verò contra confitentem, vel eius hæredes leuiores coniecturæ sufficiunt.*
9 *Donatio antè matrimonium inter sponsos palam, & bona fide facta non est à iure prohibita.*
10 *Donatio, cuius effectus confertur in tempus contracti matrimonij, est specialiter interdicta.*
11 *Dotis receptæ simulata confessio ex coniecturis probatur, quarum hic adducuntur multæ.*
12 *Verbum,* in contanti, *integram dotis solutionem importat.*
13 *Donandi simulatio detegitur, quoties verba in maius commodum sponsæ tendentia fuerunt in minuta instrumenti cassa.*
14 *Instrumentum diuersum à minuta simulationis coniecturam inducit.*
15 *Iuuenilis ætas, & amor de facili ad confitendum dotis receptionem alliciunt.*
16 *Dotis constitutio inuerisimilis suspecta redditur.*
17 *Solutionis veritas in aliqua parte considerabili probata, præsumit integræ numerationis veritatem.*
18 *Confessione propria nulla maior probatio datur.*
19 *Dotis receptæ simulata confessio ex diuersitate assignamenti detegitur.*
20 *Dos pro onerum matrimonij sustentatione datur.*
21 *Dotem persoluere, & mulierem penes dotantem remanere, non est verisimile.*
22 *Dotis solutio tanto magis inuerisimilis redditur, quanto maior viget præcauendi ratio.*
23 *Dotem simulandi sufficiens causa est, vt eius honorificentia coniugum disparitas cohonestetur.*
24 *Vel vt donandi animus prohibitus occultetur.*
25 *Dotis simulata confessio ex præcedenti promissione per aliam separatam scripturam tollitur.*
26 *Instrumentum oblig. Cam. munitum etiam duplici iuramento nihil operatur non habens veritatis essentiam, nec obligationis substantiam.*
27 *Statutum Vrbis præsumit confessionem dotis fuisse dolo, & metu extortam.*
28 *Dotis receptæ simulata confessio ex coniunctæ personæ interuentu deducitur.*
29 *Maximè si in mulieris commodum emanauit.*
30 *Text.in l.vir ab eo ff.de iur.dot. loquitur in dote debita ab eo qui dotare tenetur, & non in extraneo.*
31 *Et supponit veram, & non simulatam promissionem præcessisse.*
32 *Simulatione stante consensus deficit, & potestas agentium.*
33 *Dotis promissione præcedente, & acceptilatione sequente cessat simulationis præsumptio.*
34 *Confessio Procuratoris in eius præiudicium semper præsumitur vera.*
34 *Secus verò principalis, & in materia prohibita.*
35 *Inimicitia superuenientia tacitam donationis reuocationem inducit.*

DECISIO CCXCVI.

PERSISTENDO in alias decisis coram R.
P.D. meo Beuilaqua sub 11. Febr. 1656.
iterùm hodie DD. coram me, qui causam
repropoſui in locum dicti D. mei Beuilaquæ
absentis,responderunt non constare de credi-
to dotali Petronillæ, quia simplex Francisci
confessio, quam præsefert Instrumentum pro
d. Petronilla exhibitum, aliundè non iustifi-
1 cata non probat veram†dotis numerationem
*l.1.& ibi gl.verb.instrumenti C. de dot.caut. non nu-
merat.gl.in l.1. verb.auxerit C.de donat. ante nupt.*
Sed præsumitur sub eo quæsito, ac simulato
solutionis prætextu facta, vt exindè, vel co-
2 honestata redderetur inæqualis Sponsæ con-
ditio *l.3.§.finali cum l.seqq.vbi DD. ff.commodati
Angel.in l.1.in princip.c.de donatio ante nupt. Paris.
cons.86.à num.20.cum seqq.lib.3. Rota coram Bu-
rat.dec.775.in princip.vers. veritas autem numer.1.
& coram Durano dec.98.numer.14. vers.non est no-
uum.* Vel vt sub eo titulo occultaretur dona-
3 tionis animus,†quæ legibus aduersatur, tam
iuris communis, *tot. tit. ff.de donat.inter vir.&
vxor.l.si non verò,& l.creditor.Cod.eod.tit.l.1.C.de
donat.ante nupt.* Quam municipalis Vrbis ex
statuto *libr.1.cap.135.* cuius dispositionem
habere locum, nedùm in expressis dona-
tionibus, sed etiam tacitis, & factis sub
5 huiusmodi † simulatis prætextibus firma-
uit alias Rota, & signanter coram *Put.dec.55.
num.2.vers.statutum lib.3. Gabr.cons.142.num.22.
vers.non obstat lib.2.* cum aliis plenè in nostris
terminis cumulatis in *Romana Dotis 21. Febr.
& 26.Nouembris coram Eminentissimo D. Cardin.
Corrado.*

Neque subsistit, quod quando, prout hic,
agitur contra ipsummet Confitentem, siue
illius hæredes, tunc dotis receptę confessio
etiam absque adminiculis probet veram do-
tis numerationem; quia cum subiecta mate-
ria de se sit prohibita ob suspicionem simula-
tionis, & fraudis; talis confessio nec minus
nocet marito confitenti, vel eius hæredibus,
6 vt punctualiter † decisum fuit coram *Buratt.
dec.612.in princip.vers.præterea,& dec.925.num.1
vers.illo præsumitur, & in recen.decis.55.numer.12.
par.6.* Et vulgaris est distinctio solita adhiberi
in hac materia, vt nempè si agatur contra
tertios vrgentissimę requirantur coniecturæ
7 pro excludenda pręsumpta † fraude prohibi-
tę donationis, & ita respondit *Rota in Romana
Dotis 14.Februarij 1642.coram bon. me. Dunozeto
sub §.creditor.* Si verò agatur contra ipsum
confitentem, vel eius hæredes leuiores conie-
cturæ sufficiant, quę iunctæ cum confessione
8 probent veram Dotis numerationem, † & in
his terminis loquitur *decisio Eminentissim. D.
Card.Otthoboni 167.nu.3. & 31.* allegata à scri-
bentibus pro Petronilla.

Neq; releuat,quod prædicta procedant in
confessione emanata inter virum, & vxorem
constante matrimonio, secus autem, quando
prout hic prætenditur, confessio facta fuit an-
tequam matrimonium contraheretur, quo
9 tempore donatio† inter Sponsos non est à iu-
re prohibita ad *Text. in l.1. l. cum in te, l. si ante
matrimonium C.de donat.ante nupt.* Quia prætet-
quam quod Instrumentum videtur habere
aliam diem cum duobus numeris, de quorū
abrasione dubitatum fuit, conclusio locum
sibi vindicat in donatione palam, ac bona fi-
de facta, non autem in ea, quæ simulato præ-
textu receptæ dotis fieri intenditur: Nam
hanc lex maximè abhorret, & specialiter re-
probat, licet contractum matrimonij præces-
serit, ex quo illius effectus confertur in tem-
10 pus contracti matrimonij, † quo donatio est
specialiter interdicta *l. quod sponsæ C. de donat.
ante nupt.Menoch.de præsumpt.lib.3. præsumpt.12.
sub nu.1.vers.& hæc quidem opinio, Surd.cons.196.
sub num.27.in fine, cum aliis allegatis in d. Romana
Dotis 21. Februarij §. tum quia conclusio, & 26.
Nouembris 1650. nihil enim coram Em. D.Cardin.
Corrado.*

Prædicta autem eo magis procedunt con-
currentibus etiam pluribus coniecturis pro
11 comprobatione † simulatæ confessionis, ex
quibus sequentes vrgentiores, & omnino
concludentes visę fuerunt DD.

Prima est, quę elicitur ex matrice originali
seù minuta instrumenti dotalis conscripta
manu propria Laurentij Fabroni auunculi
Petronillæ. Apparet enim,quod dictus Lau-
rentius primo loco apposuerat verba impor-
tantia integram solutionem dotis Petronillę
12 *in Contanti*, † postmodum eadem verba fue-
runt cassa,& loco illorum adiecta legitur ma-
nu Notarij rogati simplex confessio dotis re-
ceptæ; hinc namque excluditur actualis pe-
cuniarum interuentus,& detegitur animus si-
mulandi numerationem in fraudem prohibi-
tæ donationis, dum alias si integra dos verè,
& realiter soluta fuisset,nulla causa aderat de-
lendi dicta verba, tanquam tendentia in ma-
13 ius commodum Sponsæ, † vt præter addu-
ctis in *decis. D. mei Beuilaquæ sub §. hinc autem
ponderauit etiam Rota in Romana fideicomm.de Vi-
ctorys 20.Martij 1651. coram Eminentiss.D.Card.
Otthobono §. tum etiam præcipuè inter eius impress.
dec.244.nu.7.& 8.*

Neque obstat, quod non probetur dictam
scripturam fuisse matricem, seù minutam,
quia dum illa exhibita fuit metu excommu-
nicationis ab vxore relicta Orignani Notarij
rogati, asserente, se illam inuenisse inter alias
matrices, seù minutas Instrumentorum à di-
cto Orignano rogatorum pænes eam existen-
tes.Et scriptura huius minutæ recognita fuit,
tanquam scripta manu propria Fabroni, sub-
iectaque oculis DD. vna cum instrumento
alligato in protocollo à Fabrono subscripto,
quo vtitur Petronilla, hoc sufficit pro indi-
canda intentione, & animo eiusdem Fabroni
tentantis habere probationem numerationis
dotis per verba, *in Contanti*, quæ cum non le-
gantur in Instrumento alligato in protocol-
lo, indè semper insurgit firmissima coniectu-
14 ra simulationis veram, † & realem pecunia-
rum numerationem excludens.

Alia coniectura deducitur ex qualitate per-
sonarum; etenim Franciscus stante feruentia
amo-

amoris, quo tenebatur ergà Petronillam, ac eius iuuenili, & minori ætate potuit de facili allici ad confitendum receptionem dotis, quā
15 verè non receperat. † E contrà verò Petronillæ patrimonium erat valdè exiguum, consistens in certis stabilibus, quæ tempore emissę confessionis, vel extabant, vel anteà consignata fuerant pro dotibus sororum eiusdem Petronillæ, & ita constitutio dotis in summa
16 adeò notabili † scutor. 3. mil. inuerisimilis omninò redditur ad tradit. per *Salicet. in l. 2. num. 3. vers. & ideò C. de dot. cau. non numerat. Gabriel. cons. 142. sub numer. 15. vers. imò ex qualitate lib. 2. Rota coram Buratt. dec. 108. sub nu. 7. vers. secundo considerabant coram Duran. dec. 98. numer. 13. vers. quia dictæ dotis constitutio coram Merlin. decis. 419. n. 15. vers. ex quo arguitur.*

Neque huiusmodi inuerisimilitudo tollitur ex eo quod Fabronus paulò antè constitutam dotem Petronillę exegerit ex eo negotio hæreditario illius patris plures pecuniarum summas, quia omisso, quod partitæ dictarum exactionum tanquam factarum de annis 1631. & 1632. non concludunt existentiam earumdem pecuniarum de tempore dictæ confessionis factę de anno 1635. semper magis verisimile visum fuit, quod dictę pecuniæ expositę fuerint, vel in causam præcedentium dotium sororum, vel pro quotidianis alimentis, & necessarijs indigentijs illius familiæ, vel etiam in dissolutionem debitorum negotij, à quo dictę pecunię proueniebant, & in solutionem illius mercium, vel in alia inuestimenta; vt colligitur ex instrumentis redditionis rationis *Sum. Francisci numer. 3.* Tantoque fortius intrat hęc præsumptio, quia ex partitis exactis d. negotij, quod commune erat cum Fabrono, apparet, portionem spectantem ad hereditatem Pauli ascendere ad exiguam quantitatem.

Confirmatur hęc eadem coniectura ducta ex paupertate Petronillę etiam ex impossibilitate Fabroni constituendi, prout de proprio constituisse legitur in Instrumento dotali, dictam dotem Petronillę in alijs scutis mille auri. Etenim cum pauper esset, & in sua hereditate nil aliud reliquerit præter quędam certa pauca mobilia, & quatuor sola loca Montium cum dimidio, quorum vnum erat cum vinculo; vtique inuerisimile omninò redditur, quod voluerit, & potuerit adeò ingentem summam scutorum mille auri stamparum nepti ex sorore donare, & consequenter ineuitabilis simulatio, quę in hac adeò notabili quantitate apertè concurrit, minuit etiam fidem confessioni, illamque de simulatione suspectam reddit etiam respectu alterius quantitatis sc. 3. mil. pecuniarum paternarum, vt è conuerso, quando probata fuit veritas solutionis in aliqua parte considerabili, quod
17 illa faciat † præsumere veritatem integrę numerationis residui tenent *Surd. cons. 397. nu. 7. Berou. cons. 60. num. 43. tom. 2. Rota in rec. dec. 124. num. 4. par. 2. coram Durano decis. 409. numer. 21. & coram Eminentiss. D. Card. Otthobono decis. 167. num. 14.*

Multum etiam considerabilis visa fuit altera coniectura ex eo elicita, quod Fabronus administrator paternæ hæreditatis dictæ Petronillæ in ratione per eum reddita, & quietantia administrationis reportata de an. 1635. & 1640. non posuit ad sui creditum dicta scuta 3. mil. quæ Franciscus in causa dotis ab eo recepisse fassus fuit, quod facere certè non omisisset, si verè, & cum effectu dictę pecuniæ solutę fuissent, prout ad sui creditum posuit scuta 500. quæ soluerat pro dote Potentianæ alterius sororis Petronillæ, & fuit id ipsum ponderatum in *decis. D. mei Beuilaqua sub §. quarta coniectura.*

Neque huiusmodi coniectura tollitur ex generali quietantia facta de anno 1640. à Petronilla, & sororibus ad fauorem Margaritę matris, tàm de prefata administratione, quam de dotibus illis assignatis, quia omisso, quod est res inter alias acta, & subiacet suspicioni eiusdem simulationis, & fraudis, adhuc cum in ea non exprimatur quantitas, & qualitas dotis verificari potest in dote assignata Petronillæ in quibusdam bonis stabilibus paternis, vt ipsamet Petronilla fassa fuit in instrumentis relatis *Sum. hodierna propositionis n. 3. & 4.* qua
18 propria confessione † stante nulla maior probatio dari potest *l. cum te la 2. C. de transact. l. generaliter la 13. C. de non numerat. pecun. cap. per tuas il 10. de probat. cum vulgatis.*

Hinc resultat alia satis euidens simulatæ dotis demonstratio, & est, quod cum dicta Petronilla in venditione cuiusdam domus hæreditariæ facta ab eius matre ad fauorem Marię de Litteris cesserit iura sua dotalia, quę super dicta domo habebat, prout etiam in successiuis alienationibus aliorum membrorum domus, ipsa requisita suum præstiterit consensum asserendo non remanere indotatam vltrà dimidiam, vtique hinc clarè veritas facti detegitur, quod, scilicet, dos assignata fuerit in dictis stabilibus non traditis Francisco, & per consequens simulata fuerit con-
19 fessio dotis receptæ † facta à Francisco ad *text. in l. 1. §. renunciare ff. de ventr. inspic. gl. in l. de vnoquoque in princip. ff. de re iud. Roland. cons. 92. nu. 7. lib. 4.*

Accedit non solùm sagacitas personarum pro parte Petronillæ interuenientium in contractu dotali, quæ non omisissent procurare assecurationem dotis, sed concurrit solitum simulandi numerationem dotis in Anna sorore Petronillæ, vt iudicialiter fuit declaratum, & ab ipsamet Anna contra Matrem, & Fabronum protestatum.

Demùm pro confirmatione eiusdem simulationis vrgere multum visum fuit, quod hic agitur de matrimonio occultè celebrato, cuius validitas valdè controuersa, adhuc sub Iudice indecisa pendet, quodque Petronilla nunquam fuit ad domum Francisci eius asserti viri traducta, sed semper mansit pęnes Matrem, & Auunculum; etenim cum dos detur pro substentatione onerum matrimo-
20 nij, & ibi esse debeat, † vbi sunt dicta onera *l. actione la 66. §. final. ff. pro Socio, l. si is qui, la 57. in*

in fin.ff.de iur dot. repugnant valdè verisimili-
tudini, quod Auunculus voluerit integram
dotem persoluere, & retinere penes se mulie-
rem, & onera matrimonij subire; præsertim
sine aliqua cautione inuestimenti pecunia-
rum, aut saltem cum assignatione reali alicu-
ius annuę quantitatis pro substentatione di-
21 ctorum onerum † *Bald. in l.secunda C. de seru.
fugit. Adden.ad Buratt.decis.925.in fin. Rota coram
Merlin.decis.419.num.9.& 10.in rec.decis.55.num.
22.& 23.par.6.*

Quæ fortius procedunt in proposito casu,
in quo tanta fuisse dignoscitur Fabroni tena-
citudo, vt pacto speciali voluerit sibi præca-
uere, quod alimenta Petronillę præstarentur
à Francisco viro in casu illius absentiæ ab Vr-
be, & protestatus fuerit se sine prędicto pacto
non facturum matrimonium, & Instrumen-
tum. Vndè magis redditur inuerisimile,
quod soluerit scuta 4500. antè prædictum
22 pactum, vbi maior † vigebat præcauendi ra-
tio *Rota in dicta Romana dotis 21. Februarij* 1650.
*§.secundo ex qualitate vers. quæ fortiùs coram Emi-
nentiss.D.Card.Corrado Rota dec.239.n.13.versic.
maximè quia par.4.tom.2.rec.*

Neque dicere valet, quod ex quo hic nulla
aderat causa simulandi, ideò cesset, & simu-
latio, sufficiens enim vila fuit causa simulandi
in proposito casu concurrere, nempè, vt vel
sub falso titulo honorificè dotis coniugum
23 disparitas cohonestaretur † *l. si quis post hac
vers.dos etiam C.de dot.prom.* vel vt occultaretur
animus donandi à legibus tam communi-
24 bus, quam municipalibus † improbatus, *l.si
non verum, & l.Creditor. C.de donat. inter vir. &
vxor.* & ità etiam respondit *Rota in d. Romana
Dotis 26. Nouembris* 1650. *coram Eminentiss. D.
Cardinali Corrado §.quoniam hæc quidem.*

Nullius etiam momenti pro veritate con-
fessionis reputatum fuit, quod illam præces-
serit promissio, & dotis constitutio, quia cum
in vno, eodemque instrumento contineatur
promissio, & confessio dę recepto, vtraque
eiusdem simulationis exceptione repellitur,
nàm ad hunc effectum opus est, vt promissio
confessionem præcedat per aliam scripturam
separatam, vel instrumentum aliàs daretur
via nimis facilis eludendi legum dispositio-
nem, cum eadem facilitate fieri possit dotis
25 promissio, † qua eiusdem solutionis confes-
sio *l.qui testamento ff.de probat. Grat. cons.36. sub
num.11.lib.1.* cum alijs adductis in allegata *Ro-
mana Dotis 21.Februarij 1650.§.nec releuat coram
Em.D.Card.Corrado.*

Nil etiam refert, quod instrumentum sit
obligatione Camerali vallatum, ac duplici
iuramento assertorio, & promissorio muni-
tum; quia hæc non tollunt simulationem
confessionis, nec sunt apta confirmare actum
prohibitum, minusque operantur, quod exe-
quatur instrumentum non habens iustæ veri-
tatis essentiam, nec substantiam obligationis
26 in partium consensu consistentem † ad notata
per *gl.in cap.si diligenti 12.de for. competent. Paris.
cons.54.num.41.vers.hinc postremò cum seqq.libr.1.
Gabr.cons.142.sub nu.6. vers.verum hoc casu lib.2.
Ruin.cons.130.n.3.lib.1. Honded.cons.46.num.35.
lib.1. Rota coram Buratt.decis.612.sub num.6.& in
recent.d.decis.55.num.15.& decis.259.num.9.par.6*
Stante præsertim dispositione Statuti Vrbis
27 *lib.1.cap.135.* † præsumentis dolo, & metu
fuisse illam extortam *Bartol. in l. omnes populi
sub numer.25.vers.sed si Statutum ff.de iust. & iur.
Bartol.in authent.Sacramenta Puberum sub num.5.
vers.& ideò Rota coram Durano decis.185.sub nu-
mer.3.vers.quod & si,& in rec.dec.11. sub num.17.
vers.nec releuat par.7.*

Pariter non excluditur simulatio eo sub
prætextu, quod respectu scut. mille auri, con-
fessio non emanauerit fauore Petronillæ, sed
Fabroni Auunculi, cuius respectu cesset quę-
cumque suspicio; quia interuentus personæ
adeò coniunctæ non excludit, immò magis
confirmat alias iam firmatas simulationis
28 præsumptiones, † quas eo facilius his artibus
ordiri potuit *l. si Sponsus §. generaliter tenendum
est ff.de donat.inter vir.& vxor. l. filiæ meæ ff.solut.
matrim.l.data C.de donat.* cum alijs cumulatis in
sæpius citata *decis. Romana dotis 26. Nou. 1650.
coram Eminentiss.D.Card.Corrado, §. nihil enim,*
Addito etiam, quod Fabronus in dicto instru-
mento interuenit vti legitimus Administra-
tor Petronillæ cui in euentum restitutionis
dos restitui promissa fuit, sicque illa confessio
29 eo magis † emanauit in commodum eius-
dem Petronillæ *l. Sulpitius in princip. vers.si co-
lor.ff.de donat.inter vir. & vxor. Menoch. de præ-
sumpt.lib.3.præsumpt.12.num.85.Rota in d.Romana
dotis 16. Nou.§.tum quia.*

Quibus stantibus obstare nec visum fuit
30 nouum motiuum † deductum ex *tex.in l.vir.
ab eo la 50.ff.de iur.dot.* vbi disponitur, quod si
maritus dotem vxoris suæ à Tertio promis-
sam acceptam fecerit, & promissor deindè
euaserit non soluendo, teneatur nihilominùs
ad illius restitutionem, cum tali casu pericu-
lum ad ipsum pertineat, & habeatur perindè,
ac si dotem actualiter accepisset, huiusmodi
enim Textus respectu scutorum 3. mil. pro-
missorum de bonis paternis Petronillæ non
applicatur, quia non loquitur in dote debita
de bonis illius, qui dotare tenetur, prout est
pater, sed in dote promissa ab extraneo de iu-
re dotare non obligato, & respectu tam di-
ctorum scutorum 3.mil. quam aliorum scu-
torum mille auri, quæ Fabronus auunculus
de proprio constituit, & in quibus terminis
dictus textus loqui posset, alia ratione euita-
tur, quæ est, quod dictus textus supponit ve-
31 ram, & non simulatam † promissionem prę-
cessisse, hic autem nulla adfuit vera promis-
sio, sed tantum simulatio, qua stante deficit
32 consensus, † & consequenter potestas agen-
tium, vt aduertit *Paris. dicto cons.54. nu.41.cum
seqq lib.1.& cons.86.num.49.lib.3. Gabr.cons.142.
sub num.6.vers.verum hoc casu lib.2.Rot.coram Bu-
ratt.decis.925.n.6.vers.non obstat.*

Quod etiam colligitur ex eo, quia ibi prę-
cedit promissio dotis, & ex interuallo sequi-
tur acceptilatio, vt patet ex illis verbis, dein-
33 dè acceptam eam fecit † *leg.3. & ibi gloss.lit.P.
ff.de solutio, Couarr.var.resol.cap.14.numer.1.lib.1.*
quo

quo casu regulariter confessio de recepto, vel acceptilatio attenditur, neque exindè arguitur simulatio. At verò id non applicatur confessioni Francisci factę, vt pręfertur, vno, eodemque tempore cum promissione dotis, tunc enim promissio, & confessio reputantur pro vnico actu confessionis inefficacis iuxtà superius allegata.

Minus pręsenti casui applicatur conclusio firmata per *Bald. in leg. 2. §. final. num. 5. ff. si certum petat. & per Cyriac. controuers. 132. nu. 17. cum seqq.* quod scilicet, in præiudicium procuratoris, & vt ipse teneatur Domino reddere rationem, perindè ac si exegerit, semper eius
34 confessio præsumatur vera,† quia non versamur in confessione procuratoris, sed principalis, & in materia prohibita, quæ à legibus tam communibus, quam municipalibus irritatur iuribus suprà allegatis.

Frustrà autem prætenditur, quod admisso, vt d. confessio dotis receptæ emanauerit in fraudem prohibitæ donationis, nihilominùs potuerit illa deindè confirmari morte Francisci, quia tantum abest, vt Franciscus in eadem voluntate perseuerauerit vsque ad eius obitum, vt immò constet de illius reuocatione non solùm tacita per superuenientiam inimicitiarum *Rota coram Buratt. decis. 311. num. 3. in fin. in recent. decis. 355. num. 4. par. 6.* Sed etiam expressa, per litem præuio monitorio ad eius instantiam introductam super nullitate matrimonij, & cassatione d. Instrumenti dotalis, necnon ex duplicatis procuræ mandatis ab eodem factis pro impetranda absolutione, & declaratione nullitatis matrimonij, & confessionis *Speculat. in Rubric. de donatio sub numer. 3. vers. item ponit Barbat. cons. 6. colum. 9. numer. 10. lib. 2.*

Et ità vtraq; Parte informante resolutum fuit, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Bononien: Primogeniture.

Vener. 14. Decembris 1657.

ARGVMENTVM.

Quia vbi clara resultat Testatoris voluntas non est super vagandum in coniecturis, & præsumptionibus, hinc licet controuersus sit articulus an proximitas ab hærede vel Testatore sumi debeat, ille cessat, quando, prout hic, Testator suam proximitatem voluit attendi.

SVMMARIVM.

1 *Proximitas Testatoris non grauati attenditur, quando hoc Testator expressit.*
2 *Primogenitura ingressa vnam lineam semper durat in illa, & quando.*
3 *ad Fideicommissum ille admittitur quem Testator expressit exclusis alys in præcedenti vocatione comprehensis.*
4 *Relatio Testatoris iuxta Iuris dispositionem intelligitur circa ordinem intestatæ successionis.*
5 *Prælatio conceditur inter concurrentes vnius vel alterius lineæ in pari gradu existentes.*
6 *Verba aduersatiuè posita intelliguntur retenta præcedenti qualitate.*
7 *Repugnantia vitari debet.*
8 *Voluntas Testatoris vbi concurrit frustrà vagatur per coniecturas Testator sibi magis proximiorem prædilexisse præsumitur num. 8.*

DECISIO CCXCVII.

PRIMOGENITVRAM à bo. me. Cardinali de Podijs institutã censuerunt DD. per obitum Ioannis fuisse apertam ad fauorem Barbaræ, & Lauræ.

Etenim Cardinalis in Testamento desuper condito Primogenitos in tres ordines, seù lineas diuisit: in prima vocauit omnes descendentes masculos per masculos Christophori, Ioannis Pauli Camilli, & Ioannis Augustini eius ex Alexandro fratre Nepotum de primogenito in primogenitum. In secunda deficientibus omnibus masculis descendentibus ex masculis dd. quatuor fratrum vocauit filiam fœminam maiorem vltimi masculi, & possessoris descendentis ex masculis d. Alexandri, ac successiuè eiusdem filiæ descendentes legitimos, & naturales de primogenitos in primogenitum. In tertia deficientibus dd. filiabus, earumque descendentibus tam masculis, quam fœminis voluit succedere consanguineum, vel affinem eidem D. Testatori proximiorem, & propinquiorem iuxtà Iuris dispositionem, seruatis semper præfatione, & prærogatiua inter lineas, & sexus.

Quare cum defecerint omnes masculi per masculos, & vltimus masculus, & possessor filias fœminas non habuerit succedit tertia linea in qua primo vocatur proximior Testatoris qualis erat Barbara, & successiuè Laura in quarto gradu existentes, non autem Cellesius coniunctus in sexto, vt apparet ex arbore.

Nec prætendi potest esse attendendam proximitatem vltimi defuncti, ac possessoris cuius respectu idem Cellesius esset proximior. Nam quicquid sit in ambigua dispositione ex qua percipi non possit Testatorem magis ad suam, quam grauati proximitatem respexisse, in quibus terminis loquuntur DD. in contrarium adducti, cessat difficultas quando, prout hic, vocatio proximioris fuit concepta cum relatione ad personam ipsius Testatoris, vt claris verbis legitur, ibi, *Consanguineum, vel affinem, eidem D. Testatori proximiorem, & propinquiorem, &c.* quod verbum Testatori positum in Datiuo secundùm rectum sermonem non potest conferri ad verba antecedentia Consanguineum, & affinem, quæ censeantur apposita ad exclusionem dumtaxat extraneo-
1 rum, sed determinat † sequentia proximiorem, & propinquiorem. Tunc enim proximitas ad eodem Testatore metiri debet, siuè relatiuum sit in casu Genetiuo, siuè in Datiuo, siuè in Accusatiuo, vt benè probant *Surd. cons.*

conf.120.sub numer.8.verf.9.& conf.241.num.47. in fin. Decian.conf.21.num.2.lib.3. Mantic.de coniect.vltim.volunt.l.8.tit.12.num.31.in fin.Peregr.de fideicom.art.20.sub numer.9. verf.fecundus cafus,& conf.58.num,4.libr.4. Grat.difcept.439.num.20.& feqq.Rota coram Buratt.dec.770.& dec.801. vtrobique num.1.& in Bonon.de Nafcentorijs 13. May 1639. coram Reu. Terracinen.§.nec releuant aliæ, verf.an Teftator, ac 3.Decembris 1640. coram bon. me.Cardinali Hieronymo Verofpio, §. neque Angel. verf. idemq; fuaderi,& 15.Aprilis 1644.coram Reuerendiffimo Tarraconen.§.nec venit attendenda, & in terminis Primogeniturae idem admittunt *Molin.de Primogenit.libr.3.cap.9.numer.20.in fin. verf. nifi Teftator Gam. decif.7. fub numer.3. verf. idemque fuaderi, & 15. Aprilis 1647. coram Reuerendiff. Terraconen. §. nec venit attendenda, verf. nifi aliud inftituens, & infrà verf. eft denique fatendum, Rota in Bononien. de Capocellis 16. Ianuary 1615.coram fan.mem.Innocentio X. in recent. dec.627.numer.6.par.2.* Non obftat quod Primogenitura poft ingreffam vnam lineam femper in ea remanere debeat donec totaliter fuerit confumpta, licet extent pro-
2 ximiores de alia linea, † Quę conclufio procedit quando linea eft indeficiente vocata, & agitur de continuanda in ea fucceffione, vel quia verè extent perfonę compræhenfæ, in quibus terminis loquitur *Molin.de Primog.dicto lib.3.cap.4.num.14.Fontanel.dec.34.num.4.& feq. & dec.76.numer.13. Antonin.de Amat. refol.1.fub nu.89,verf.ideoque donec quifque*, vel quia intret factio reprefentationis, prout loquitur *Rouit. dec.81.n.1,& feq.* Non autem fi, (vt in præfenti) linea fuit reftricta ad certas perfonas, quibus extinctis Teftator illam habuit pro confumpta, & fucceffionem ad aliam, ac di-
3 uerfam lineam tranfmifit. † Hoc fanè cafu is debet admitti quem ipfe Teftator expreſsè nominauit,exclufis prorsùs alijs in vocatione præcedentis lineę non comprehenfis, at in fpecie refpondit *Rota dec.510.num.5.par.1.& d. dec,627.n.5.par.2.rec.*

Neq; repugnant verba, *iuxtà Iuris difpofitionem feruatis femper prælatione, & prærogatiua inter lineas, & fexus*, quia relatio ad Iuris difpofi-
4 tionem intelligenda eft † circa ordinem inteftatæ fucceffionis refpectu ipfius Teftatoris, *Parif.conf.83.num.10.lib.2. Ruin.conf.90.numer.6. lib.2.Fufar.conf.12.num.12. Rota dec.635.fub n.1. verf.Teftator enim par.1.rec.*

Prælatio autem lineę, vel fexus,vt effectum fortiatur DD.diftinguebant ingreffum,ac initium huius tertiæ lineæ à progreffu, & continuatione illius in ingreffu cum Teftator vocauerit proximiorem fibi non eft querendum de linea vel fexus, fed attendenda fola qualitas proximioritatis; In progreffu autem, &
5 continuatione† prælatio locum habebit inter concurrentes vnius, vel alterius lineæ in pari gradu exiftentes, vt in fpecie refpondit *Rota d.dec.627.num.8.verf.& ex his cum feq.part.2.recent.*

Quod comprobatur ponderando, tum quod dicta verba funt aduerfatiuè pofita, ac
6 proindè debent intelligi † retenta præcedenti qualitate proximitatis *Alex.conf.99.num.9.lib.7 Grat.conf.15.nu.17.lib.1. Surd.conf.315.numer.2. Cir.controu.400.num.122.* Tum quod alias daretur manifefta repugnantia,quod Teftator in eadem difpofitione vocauerit proximiorem
7 fibi, & voluerit † fuccedere remotiorem alterius lineæ, quę omninò eft euitanda, vt declarando dictionem *femper* in terminis aduertit *Ramon. conf. 100. numer. 496. cum pluribus feqq.*

Hinc non vrget ponderata prædilectio ergà defcendentes primo vocatorum. Quia fruftrà vagatur per huiufmodi coniecturas,
8 vbi concurrit † explicita voluntas Teftatoris admittendi proximiorem fibi, quem magis dilexiffe præfumitur iuxta tradita per *Menoch. conf.124.nu.45.in fin.& conf.1026.numer.27.Fuf. conf.12.n.13.in fine.*

Fuit itaque conclufum fructus à die motæ litis vfque ad obitum dd.mulierum decurfos, qui eft effectus præfentis difputationis, non fpectare ad Cellefium nullum ius habentē in bonis Primogeniturę fubiectis durante illarum vita vtraque parte informante, &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Maioricen. Beneficij.

Lunæ 17. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

Benefitia defcendentibus proximioribus fundatori funt conferenda, & defcendentia in hoc cafu, quando dicatur fufficienter probata.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium fundatori proximiori eſt conferendum.*
2 *Litteræ Apoftolicæ iuftificatæ debent executioni demandari.*
3 *Proximitas ex teftium depofitione comprobatur.*
4 *Defcendentia ab exiftente in quafi poffeffione præfentandi iuftificatur.*
5 *Defcendentia à fundatore ex fententijs inter prædefunctos æditis concluditur.*
6 *Defcendentiæ legitimi gradus probatione deficiente, cæterorum quoque graduum iuftificatio corruit.*
7 *Nominis idētitas æquiuoca inefficacem reddit quamcumque aliam probationem.*
8 *Dictio*, quondam, *virum prædeceffiffe demonftrat.*
9 *Teftes inuerifimilia deponentes non funt attendendi.*
10 *Valor beneficij probatione decennali debet concludi.*
11 *in Gratia,* fi neutri, *valor expreffus, quo cafu fuffragetur.*
12 *Gratia,* fi neutri, *lite, & vtriufque collitigantis iure concurrente iuftificatur.*

DE-

DECISIO CCXCVIII.

DEcreta fuerunt coram bon. me. Bichio in Petri Senæ fauorem litterarum Apostolicarum executio, eademque causa per appellationem successiuè Bartholomæi R.P.D. meo Beuilaqua deuoluta ob illius ab Vrbe discessum super litterarum exequutione legitima dubium hodie propositum resolutum affirmatiuè.

Dum enim Petrus beneficium de quo agi-
1 tur,† tanquam Iacobo Fundatori proximior à Summo Pontifice obtinuit, eiusdemque
2 proximitatem successiuè comprobauit, † litteræ proindè Apostolicæ tanquam iustificatę debent executioni demandari iux. *text. in cap. litteris de rescript. cap. si Capitulo vbi glos. not. in verbo exequatur de concess. præbend. lib.6.& not.ibi commmuniter DD. Rot. coram Greg.dec.335.n.15. coram Buratt. dec.435.num.1. & in Imolen. Decanatus 1. Decembris 1657. in princ. coram me.*

Hæc autem† proximitas ex testium formiter examinatorum depositione comprobatur, attestantium nimirum eundemmet Petrum Patruelem Michaelis, qui beneficium vltimo loco possederat, necnon alterius Petri nepotem, & abnepotem extitisse Ioannis, qui de anno 1523. ac successiuè de anno 1582. per sententias sibi obtinuerat adiudicari.

4 Hinc enim † descendentia ab existente in quasi possessione præsentandi pro gratiæ iustificatione sufficiens comprobatur, *vt not. Lotter. de re benef. lib.2.q.11. num.118.cum seqq. Rot. coram Seraph. decis.1334. num.8. coram Vrgell. decis.100.num.4.& decis.274.num.8. par.2.recen. & in Hortana Iurispatronatus 15.Ianuary 1649. in §. cum enim,& in Imolen. Decanatus 1. Decemb.1651. in 1. §. in fin. coram me.*

Præterea cum eædemmet sententiæ Petro, ac Ioanni alijs concurrentibus consanguineis beneplacitum adiudicantes editæ fuerint post probationes super eorum proximitate cum
5 fundatore peractas Petri†descendentia ab ipsomet fundatore comprobata censetur,dum per gradus omnino destitutos à Michaele nepote Ioannis originem traxisse cōcluditur ad trad. per *Angel.in auth. vt liceat matri, & auiæ in §. ad hæc in fin. quem sequitur Alex. in l. sæpe numer.51. vers. idem etiam sensit ff. de re iud.& in similib. ferè terminis respondit Rot. coram bon.mem. Cocc. decis. 105.num.1. & decis.284.num.3. par.1.recen. & in Gerunden.benef.27.Iunij 1649. coram bon.mem.Bichio in §. quod verò, & in altera Gerunden. beneficij 11.Martij 1648. in §. similiter,quod Ioannes coram R.P.D. meo Celso.*

Et licet Bartholomæus proximior ex producto per ipsum stypite dignoscatur,ibi enim Petrus in 5. Bartholomæus verò in 4.dumtaxat gradu legitur coniunctus nepos, quippe hic probatur Magdalenæ filiæ Iacobi,qui progenitus fuerat à Petro filio fundatoris, prælationem tamen assequi non poterit, postquam nulla legitima probatio deferatur, quod Iaco-
6 bus Petrum in patrem assumpserit, † dum itaque huius respectu gradus legitima probatio deficit, cœterorum quoque graduum iustificatio debet omnino corruere *ad text.in c.licet ex quadam de testib. ibi per singulos gradus, Rot. coram bon.mem. Cocc. decis.195. num.2. & in Parmen. Prioratus 12.Ianuary 1590. coram Litta.*

Neque poterit hanc filiationem comprobare Instrumentum editum de anno 1554.super bonorum elargitione à Petro Iacobo filio peracta; Siquidem constat Petrum donatorem diuersum ab altero extitisse filio, scilicet Iacobi fundatoris, de quo dubitari contingit. Hunc enim Petrum matrimonium cum Albertina contraxisse ex Iacobi Patris testamento conuincitur de anno 1467. adstipulati, nec vllos ex ea liberos suscepisse, dum in vtriusq; coniugis testamento alter Iacobus nepos ex fratre hæres instituitur. At Petrus in donatione recensitus in vxorem duxit Ioannam ex qua filios procreauit,vt probatur ex Summa-
7 rio Petri *num.7.*† vndè cum identitas Petri ex plurium eiusdem nominis personarum concursu noscatur æquiuoca, inefficax proindè probatio ex donationis Instrumento elicita reputatur, *vt not. Abb. in cap. cum Ioannes n.16. de fid. instrum. Dec.cons.36.num.4.vers.1. q.1. Lotter. de re benef. lib.2.q.11.n.120.*

Quinimmo diuersitas hęc personarum clarius ex tempore comprobatur, quoniam donatio à Petro peracta dignoscitur de anno 1554. cum tamen Petrus filius fundatoris ab anno 1509.& consequenter per annos 46. antequam donatio fieret diem suum clauserit extremum,vt verba in eiusdem Albertinæ testamento præseferunt,ibi ego Albertina vxor
8 q.Petri, †dictio enim illa, *quondam*, virū prædecessisse demonstrat, *vt not.Imol. in c. cum contra; num.4.de pignor. Bald.cons.407. num.9. lib.1. Rot. coram Buratt.dec.757.nu.10. ibique Add. sub litt.B. referunt concord.*

9 Hinc non vrgent † testes in vim remissorię examinati, licet enim ipsi Petrum Bartholomæi abauum extitisse deponant, eumque vti talem per eosdem agnitum, dum degeret in humanis, cum tamen testes de tempore subsequuti examinis anno scilicet 1655. septuagesimum quartum annum non excederent, eorum proindè depositio de Petro controuerso de anno 1509. & consequenter spatio centum, & quadraginta sex annorum ante conditum examen prædefuncto intelligi nequit.

Denique gratia Petri exinde impugnari nō valet, quod redditus beneficij ducatos 24. in prouisione narratos excedant, præterquam enim testium depositio in summario Bartholomæi lata nullius roboris reputatur, dum
10 probatio † decennalis super valore beneficij in hac materia obiectiua requisita ab ipsis nō concluditur, vt respondet *Rot. coram Seraph. decis.485.num.1.& decis.159.numer.7. par.5. & in Rossanen. parochialis 14.Iunij 1645. in §. iniustitia verò coram Eminentissimo D. meo Card. Otthbobono cum alijs per Add. ad decis. Buratt.538. n.22. in fin.*

Remouetur etiam obiectio, quod idem Pe-
11 trus † gratiam si neutri sub expressione valoris recensiti in gratia Bartholomæi à Summo Pontifice recepit, quæ eidem poterit suffragari;

12 gari, † dum omnia ad gratiæ iustificationem requisita concurrunt litis scilicet concursus super beneficio inter partes, idem ius vtriusque collitigantis, vt respondit *Rot. decis. 24. de de rescript. in non. coram Verall. decis. 42. nu. 1. & 3. par. 2. & decis. 726. num. 1. par. 2. recent. coram Caual. decis. 527. num. 1. & 8. & in Camarinen. Canonicatus 4. Iunij 1655. in princ. coram R. P. D. meo Beuilaqua, quæ refert concord.*

Et ita in prima causæ propositione vtraq; in secunda verò altera tantum parte informante resolutum.

R. P. D. ALBERGATO.

Ferrarien. Decimarum.

Ven. 11. Ian. 1658.

ARGVMENTVM.

Decimarum exemptio facta ex causa onerosa, tunc strictè non est intelligenda, quando fuit concessa ex causa onerosa, & an in istis terminis sit necessaria derogatio *cap. nuper. de decim.* verbum, *decimæ*, quid propriè designet, & importet.

SVMMARIVM.

1 *Decimarum exemptio, quando conceditur derogandum est* cap. nuper de decim.
2 *Exemptio à solutione decimarum, intelligenda est de decimis temporalibus.*
3 *Papa validè concedit exemptionem à solutione decimarum, cum de eius potestate non sit dubitandum.*
4 *Verbum*, decimæ, *secundum germanam, & propriam vocis significationem, decimas spirituales comprehendit.*
5 *Decimæ Laicales, non sunt veræ decimæ, sed propriè vocantur decimationes.*
6 *Verba semper, quando possunt accipi in propria significatione in ea sunt accipienda.*
7 *Verba in propria significatione sunt accipienda, & maximè stante eorum generalitate pregnantia, & geminatione.*
8 *Decimæ spirituales, sub quibus verbis, quando tantum comprehendantur.*
9 *Decimæ omnes, tàm spirituales, quàm temporales, comprehenduntur sub verbis generalibus.*
10 *Decimarum exemptio, quando tantum de decimis spiritualibus sit intelligenda.*
11 *Obseruantia subsecuta, omnem remouet difficultatem.*
12 *Obseruantia subsecuta, quando est proxima, eo magis stringit.*
13 *Exemptio, tamquam res odiosa, strictè venit interpretanda.*
14 *Exemptio à solutione decimarum, intelligi strictè debet de decimis temporalibus.*
15 *Priuilegium licet strictè sit intelligendum, tamen eius verba in rigore saluanda sunt, & interpretanda.*
16 *Et quando talis conclusio intret, & n. 17.*
18 *Priuilegium facile conceditur dum alicui non infert præiudicium.*
19 *Exemptionem à solutione decimarum facile Papa concedit, pro Terris non adhuc ad culturam deductis.*
20 *Cum tunc non agatur de præiudicio graui.*
21 *Verba non sunt interpretanda contra priuilegiatum & maximè, quando id fuit cautum.*
22 *Verba semper in suo significatu, accipienda sunt.*
23 *Verba propriè, & non impropriè sunt accipienda.*
24 *Priuilegium, quando fuit concessum ex titulo oneroso, tunc verba sunt interpretanda secundum ius commune.*
25 *Interpretationes inconuenientes, euitandæ sunt.*
26 *Expensas magnas faciens in aliquid bonificando, ex hoc non debet damnum pati.*
27 *Priuilegium obtinens ex titulo oneroso, ista onerositas operatur, vt verba priuilegiorum sint intelligenda secundum propriam significationem.*
Nec sunt restringenda, vt in concessione propter merita.
28 *Verbum*, Decimæ, *si positum sit inter alia onera mere temporalia, debet à præcedentibus, & subsequentibus declarari.*
29 *Verba, quando sint canonica, & continere onera spiritualia, & nu. 30.*
31 *Decimæ spirituales in quota soluuntur, ad exclusionem laicalium.*
Decimæ laicales, in certa quantitate præstari solent n. 31.
32 *in Exemptione à solutione decimarum quando non sit necessarium derogare* cap. nuper de decim.
33 *Exemptio à Decimarum solutione, quando dicatur præiudicialis Ecclesiæ Parochiali.*
34 *Dispositio de qua* in cap. nuper de decim. *emanauit in Generali Concilio.*
35 *Exemptio à solutione decimarum de qua* in cap. nuper de decim. ad fauorem Cisterciensium, *non intrat bonis in posterum acquisitis.*
36 *Priuilegium concessum de aliquo tempore, iuxtà illius terminos est intelligendum, non autem de tempore in futurum.*
37 *Priuilegium, quando est æquum iustum, & rationabile, non est infrigendum.*
38 *Ratio, quando non applicatur, ibi idem ius statui non potest.*

DECISIO CCXCIX.

EX duplici potissimum capite resolutum fuerat *sub die 26. Maij 1656. coram Me* Decimas deberi Eminentissimo Cardinali Pio Ferrariæ Episcopo, & Parochis cum ipso
1 informantibus, quia † scilicet derogatum non fuerat *cap. nuper*, & quia exemptio pote-
2 rat intelligi de decimis † temporalibus, & prophanis: Verum hodie exhibito per Dominos de Bentiuolis toto cõtextu exemptionis, Domini recesserunt à decisis, existiman-
3 tes priuilegium suffragari, † quia cum de potestate Pontificis eximentis particulares personas à solutione Decimarum dubitari non possit *Henric. Boich. in cap. peruenit 5. num. 13. de decim. Menoch. cons. 276. num. 1. Couar. var. resolut. lib. 1. cap. 17. num. 9.* & admisit passim *Rota in decisionibus* recensitis *in Cracouien. Decimarum 21. Maij, & 4. Iulij 1640. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Eius

Eiusdem voluntas in præsenti desumi visa est ex lectura priuilegij, in quo Marchio Entius, & ab eo causam habentes, absolutè, & simplicitèr à solutione decimarum eximuntur, & sic à decimis spiritualibus, cum ver-
4 bum, *Decimæ*, † secundum germanam, & propriam vocis significationem decimas spirituales importet, vt in his terminis tradit, *Add. ad sa.me. Gregorium decis.404. sub Littera B. vers. propriè tamen loquendo Rota in Ferrarien. Decimarum* quæ est *decis.684. num.2. par.2. dec.128. num.7. & decis.180. num.17. par.7. rec. Mediolanen. rescissionis permutationis 21. Maij 1591. coram bo. me. Card. Pamphilio, & in Albiganen. Decimar. 25. Iunij 1627. §. quia fuit, vers. ex proprietate enim verbi decimarum coram bo. me. Card. Virili*, Ad differentiam laicalium, quæ verè non sunt De-
5 cimæ, sed decimationes † propriè appellari debent, vt aduertit *Bald. cons.419. sub num.1. vers. sed si descendunt lib.1. Bertazol. cons. ciuil.17. num.16. & seq. Barbos. de offic. & potest. Episc. par.3. alleg.121. num.3. Rota d. decis.684. num.2. & in Toletana Decimarum de Capilla 2. Martij 1648. §. Vtrumque enim coram R. P. D. meo Verospio*. Et verba semper quando congruè fieri potest in
6 proprio significatu † sunt accipienda ad *Text. in l. cum 26. vbi notat Aretin. ff. de testam. Abb. in cap. ex parte 27. n.3. & 4. de decimis Paris. cons.22 num.6. volum.4. Couar. var. resolut. lib.3. cap.5. sub nu.8. in fine vers. sed tamen etiam in his Rota coram Buratto decis.279. n.11.*

Concurrente præcipuè verborum genera-
7 litate † prægnantia, & geminatione, vt in indulto ibi. *A cuiusuis Canonis, Census, Liuelli, vsus taxati, quàm non taxati, aut cuiusuis responsionis, recognitionis, ac mediæquartæ Decimæ, aut alterius cuiusuis fructuum partis solutionne, præstatione, & contributione, seù alijs quibuscumque, & quacumque etiam authoritate Apostolica, &c. etiam motu, scientia, & potestate paribus, & cum quibuscuis clausulis, & decretis etiam irritantibus, & derogatoriarum derogatorijs, seù alias quomodolibet, & quauis causa etiam quantumuis pia, iusta, & rationabili factis, &c. penitus eximentes, & liberantes*
8 *&c.* quæ sine† dubio decimas spirituales comprehendunt *iuxtà cons. Dec.113. num.3.4. & per tot. Io: Baptista Ferret. cons.192. num.10. & sequen. Surd. cons.140. nu.66. lib.1. Guttier. Canonic. quæst. lib.2. cap.21. num.126. & cons.5. num.15. & per tot. Rota in Cartaginen. Decimarum apud Leon. Thes. for. Eccles. par.2. cap.27. sub nu.71.* Et quod sub
9 verbis vniuersalibus omnes † decimæ comprehendantur *in Leodien. Decimarum 22. Aprilis 1652. §. non obstat quod Capitulum coram R. P. D. meo Meltio.*

Hæcq; interpretatio tanto facilius fuit admissa, quia licet in districtu Ferrariæ Decimas temporales existere probauerit Eminentissimus Cardinalis Pius, non constat tamen quod in terris bonificatis tales Decimæ re-
10 perirentur; Vnde † priuilegium pernecessè debet in spiritualibus verificari, vt aduertit *Menoch. cons.402. num.18. vers. & canonicè nullas alias, in puncto post Alciat. cons.32. sub num.3. vers. secundo quia lib.1. Rota dicta decis.684. sub num.1. vers. cum de tempore contractus par.1. rec.* Et ob-
seruantia subsequuta omnem remouet diffi-
11 cultatem, † cum enim à tempore priuelegij nullæ fuerint exactæ decimæ in portione DD. de Bentiuolis, sed solum in alia parte, quæ prioribus Dominis fuit assignata, ex tali ob-
12 seruantia † concessioni proxima, bene deducitur, qualis fuerit intentio concedentis, & quid in priuilegio exemptionis fuerit comprehensum, vt in terminis decimarum post alios *Menoch. cons.276 num.19. Cancer. var. resol. lib.1. cap.23. de decimis sub nu.34. vers. verum quicquid, Rota in Sanctæ Seuerinæ Decimarum 28. Iunij 1647. §. nihil obstat, & 14. Ian. 1650. §. Demum vers. prout subsequuta coram Reuerendiss. D. Tarraconen. & in Rauennaten. seù Ferrarien. Decicimarum 5. Martij 1649. coram R. P. D. meo Meltio §. Accedit etiam.*

Hinc euitatur ratio præteritæ resolutionis,
13 quod † exemptio tanquam odiosa strictè de solis temporalibus decimis sit intelligenda,
14 quia vltra quod non† ita restringenda est interprætatio, vt à propria verborum significatione recedatur *Dec. d. cons.113. nu.6. & 7. Surd. d. cons.140. num.65. vers. & ideo dico, Ferdin. à Castropalao oper. moral. par.2. tract.10. disp.11. de decim. punct.12. sub num.5. ad med. vers. neque argu-*
15 *menta*, vbi † quod licet priuilegium sit in-
15 terpætandum † strictè, tamen verba priuilegij in rigore saluari debent, & explicari secundum suam significationem rigorosam. Responsum fuit id solum posse procedere in
16 exemptionibus gratiosis, † & generalibus super acquisitione omnium bonorum. Secus autem in onerosis ad certa bona restrictis, & pro publica vtilitate concessis, & in nouali-
18 bus, in quibus priuilegium † facilè concedi-tur, cum nulli præiudicium inferatur, vt distinguit *Abb. in cap. dudum 31. sub num.1. de priu.* vbi in specie ponderando exemptionem pro Terris non adhuc ad culturam redactis in-
19 quit Papam † de facili concedere tale priui-
20 legium, quia † non tendit in graue præiudicium *Rebuff. de decimis qu.14. sub num.32. in fine vers. secus in noualibus nondum factis Cancer. var. resol. d. cap.13. sub num.15. vers. Estque ratio, Rota apud Cassador. dec.1. sub n.2. de priuil.*

Ex facto etiam fundamentum illud remouetur cum expresè indultum fuerit, quod
21 verba non possint contra Marchionem Entium interprætari, sed quatenus dubia essent
22 in sensu fauorabili † semper accipi debent, ibi, *Che li presenti Capitoli non si possino glosare contro li Bonificatori, mà s'intendino liberamente, come si leggono, & nè casi dubij, s'intendano sempre à suo fauore &c.* Hinc enim sequitur Decimas propriè de spiritualibus ad fauorem Bonifi-
23 catorum esse intelligendas † non autem impropriè de prophanis per ea quæ tradunt in similibus *Alex. cons.45. num.2. & seqq. lib.7. Rol. à Val. cons.43. num.47. & 48. lib.4.* & in proximis terminis de clausulis cõtrarium iudicari prohibentibus *Gonzal. ad reg.8. glos.66. num.35. & seqq. Valenzuel. cons.151. num.12. lib.2. Rota in Bononien. Archipresbyteratus 23. Martij 1648. coram Eminentiss. D. Cardinali Corrado §. præsertim verò*

Supradictis accedit causa exemptionis, quæ titu-

titulo valdè oneroso concessa fuit in recompensationem bonificationis publicam vtilitatem præseferentis, pro qua ad finem deducenda, Domini de Bentiuolis ingentes expensas, & maximum æs alienum contraxerunt cum
24 onere montis Sixti, † quorum fructus soluere ipsi tenentur; præcedente autem titulo oneroso priuilegium de decimis spiritualibus iure communi debitis interpræ tari debet, *Rot. coram Card. Seraph. decis. 1293. sub nu. 1. & 5. vers. verum decimæ, & in Oriolen. decimarum 16. Martij 1583. coram Orano.* Aliàs sequi posset incon-
25 ueniens, † quod plus dispendij, quàm vtilitatis ex huiusmodi bonis consequerentur, vt considerat *Text. in cap. consultationi 33. in fine de priuilegiis, vbi glos. verb. indulg.* exemplificat, dicens puta propter magnas expensas, quas fe-
26 cerunt, reducendo † terram illam inutilem ad culturam, & aduertit *ibi Abb. sub num. 1. vers. in glos. fin. Rebuff. de decimis qu. 14. sub nu. 28. vers. de quibus.* Nam hoc saltem operari debet
27 onerositas tituli, vt verba † concessionis iuxtà propriam significationem intelligantur, nec fiat restringenda, vt in concessione propter benemerita *Surd. cons. 140. num. 34. & seqq. lib. 1. Rota in Sarsinaten. feudi 22. Iunij §. præterea in hoc feudo in fine, & 18. Decembris 1645. §. ex quibus verbis coram b. m. Dunozetto.*

Non obstat, quod verbum illud Decimæ tanquam positum inter alia onera merè tem-
28 poralia debeat † à præcedentibus, & subsequentibus declarati, vt in *præcedenti decisione §. hæcque exemptionis.*

Nam apparet ex suprascriptis verbis priuilegij, quòd imò decimæ fuerant insertæ cum alijs verbis spiritualitatem denotantibus, ibi; *ac mediæ quartæ decimæ, vel alterius cuiusuis fru-*
29 *ctuum partis solutione,* quæ sunt † verba canonica, vt aduertit, *Augustinus Bero. in cap. Raynutius 16. num. 162. & 168. vers. decimoseptimo iure*
30 *canonum de testam.* & onera † spiritualia, vt per *Lap. de Canonic. portion. cap. 2. num. 1. & num. 64. inter tract. magn. tom. 15. par. 2. fol. mihi 195.* Nam quarta debetur Episcopo, & decima Parochis iuxtà dispositionem *Text. in cap. conquerente 16. de offic. ordin. cap. de quarta 4. de præscript. Ferrett. d. cons. 102. num. 3. Mart. cons. 12. nu. 1. & 2. Menoch. d. cons. 402. num. 21. & 22. Barbos. de offic. & potest. Episcop. alleg. 86. num. 33. & seqq. par. 3. Rota coram Cardinali Caualerio decis. 648. nu. 1. & in Beneuentana quartæ 24. Ianuarij 1650. coram bo. me. Dunozetto in princ.* Et designant quotam
31 & sic propriè † spiritualibus decimis conueniunt, quæ in quota soluuntur ad exclusionem laicalium, quæ in certa quantitate præstari debent *Curt. Iun. cons. 177. num. 6. Monet. de decim. cap. 2. num. 1. & seq. Rota dicta decis. 684. n. 2. par. 1. & decis. 128. n. 7. par. 7. rec.*

Et denique cum ante tempora priuilegij
32 nullæ ex his bonis decimæ † exigerentur, vtique necessaria non fuit derogatio *cap. nuper 34. de decim.* cum illius dispositio habeat locũ in bonis decimari solitis, vt litteralitèr apparet, ibi, *Decimas persoluant Ecclesijs, quibus ratione prædiorum antea soluebantur,* & declarat *ibidem Hostiens. num. 1. ante fin. vers. soluebantur,* & con-

trarium nullo modo probatum fuit ex datis in Summario Eminentissimi Domini Cardinalis, cumque in præsenti agatur de exem-
33 ptione restricta ad † certas personas, & bona specialitèr expressa, ratione cuius tantum abest, quod Ecclesiæ Parochiales læsæ fuerint & grauamen receperint, vt in eodem *Text.* dicitur ibi, *ne occasione Priuilegiorum suorum Ecclesiæ vlterius prægrauentur,* quod imò ex ingentibus expensis, ac immenso labore Domini de Bentiuolis locupletatæ pingues decimas ex ea parte bonorum bonificatorum, quæ prioribus Dominis fuerunt reseruata, perceperunt, & nunc etiam percipiunt, etiam ex
34 hoc capite non visa est † applicabilis dispositio *d. cap. nuper,* quia in Conc. generali de quo ibidem fit mentio statutum fuit priuilegium Cistercienstum, & Templariorum non habe-
35 re locum † pro bonis in posterum acquirendis, ibi, *Ne de cætero emant possessiones, de quibus decimæ debeantur Ecclesijs,* quia cognouit Concilium, quod multas acquirebant possessiones, & bona, & obid grauissimum Ecclesijs Parochialibus præiudicium imminebat, vndè priuilegium restrictum fuit ad possessiones,
36 quas tempore † Concilij possidebant, vt declarat *ibi glos. & Rebuff. de decim. d. qu. 14. num. 42. Emanuel. Roderic. qu. regular. tom. 2. qu. 44. art. 4. sub vers. tertium verò tempus.*

37 Ex quibus priuilegium † vti iustum, æquum, & rationabile infringendum non esse, sed interprætandum vt compræhendat decimas spirituales, cum tàm littera, quàm ratio
38 ibidem expressa huic casui † non applicentur vt supra, resolutum fuit, & recedendum à decisis vtraque parte acerrimè informante.

Decisio ista emanata sub die 26. Maij 1656. coram R. P. D. meo Albergato est supra in hac eadem part. xij. Recent. Decisio 186.

R. P. D. ALBERGATO.

Piscieñ Iuris conferendi.

Lunæ 14. Ianuarij 1658.

ARGVMENTVM.

De bono iure Capituli, & Canonicorum Ecclesiæ Collegiatæ, ad effectum conferendi beneficia, quando dicatur constare, aduersus Præpositum dicti Capituli prætendentem ad se prædictam collationem spectare.

SVMMARIVM.

1 *Verba, habeant, & pertineant substantiam, & proprietatem important.*
2 *Præpositus, de iure cautum non est, vt habeat simultaneam collationem beneficiorum, vna cum Capitulo.*
3 *Præposito, potest competere ius simultaneæ collationis beneficiorum vna cum Capitulo speciali Bullæ Apostolicæ.*
4 *Præpositus, quod sit constitutus vnus ex Capitularibus*

bus, ex quibus manifestè appareat.
5 Præpositus, nec Superioris, aut Prælati personam in Capitulo potest repræsentare, & quare.
6 Præpositus non potest prætendere simultaneam collationem cum Capitulo, & quare.
7 Plures, quando coniunguntur in vnum, non vti diuersi, sed vt vnum corpus, voces concurrentium computantur in capita.
8 Nominatio specialis alicuius potest esse facta ratione dignitatis, vel præeminentiæ.
9 Prælatus diuinis, qualiter dicatur interesse.
10 Beneficiorum collatio, si esset simultanea Præpositi cum Capitulo, ea non posset à Capitulo, sine Præposito.
11 Beneficiorum collatio, quando dicatur spectare ad Capitulum.
12 Beneficiorum collatio, si pleno iure spectet ad Capitulum, ex hoc excluditur, quod ea sit simultaneæ collationis cum alijs.
13 Beneficii collationem habens cum alio, si solus illud conferat, censetur non priuatiuè, sed animo etiam conseruandi ius socio, illam facere.
14 Quod tamen procedit, nisi sit expressum, quod conferens intendit iure proprio illud conferre.
Beneficij collatio eo ipso, quod est facta absente Prælato, priuatiuè, & non conseruatiuè dicitur facta. num. 14.
15 Beneficij collatio facta à Capitulo non præseruat ius Prælato, cum totum ius conferenti dicitur acquisitum.
16 Confessio partis, quando est clara eo magis probat.
17 Præiudicare, quod quis sibi voluerit, & suis successoribus, non est præsumendum.
18 Præpositus nullam habet iurisdictionem in Canonicos, quidquid sit in Canonicos vti singulos extra Capitulum.
19 Iurisdictionem in alium, vt quis exercere valeat, quid requiratur.
20 Beneficiorum collatio, quod spectet ad aliquos, bene potest doceri ex obseruantia subsecuta.
21 Maxime quando semper fuit vniformis.
22 Præpositus dando votum circa collatioqem beneficiorum in Capitulo, idem operatur ac si esset votum vnius ex Canonicis.
23 Liber ad fauorem Scribentis non probat.
24 Votandi modum in terminis collationis beneficiorum ex quibus probetur.
25 Liber Capituli conscriptus à Secretario eiusdem Capituli, qui etiam sit Notarius, probat pro Capitulo, maximè stante qualitate scripturarum.
26 Præpositus dicitur de gremio Capituli.
27 Peniæ decis. 754. 862. & 1145. declarantur.
28 Verba, vna cum, quid importent.
29 Constitutiones, & literæ Apostolicæ recipiunt suam germanam interpretationem ab obseruantia.
30 Obseruantia facit intelligere literas Apostolicas, eo modo quo fuerunt obseruatæ.
31 Quod procedit, quatenus etiam contrarius intellectus videretur de iure verior.
32 Papæ mens benè arguitur, ex ipsa obseruantia concessionis.
33 Ordinario competit ius conferendi omnia beneficia uacantia in sua Diœcesi.
34 Illatio ad ualde diuersa non est facienda.
35 Præpositus, quando loco Ordinarij sit respectu Capituli.
36 Beneficij collationem non potest dici ad aliquem pertinere, dum probatur penes diuersam personam adesse.
37 Decis. in causa Piscien. iurisdict. 24. Martij 1651. coram bon. mem. Corrado declaratur, & n. 38.
39 Manutentio concessa alicui non potest intelligi attributa nisi ad formam actuum, in quibus se fundant resolutiones.
40 Et ad terminos possessionis, in qua quis reperitur.

DECISIO CCC.

De bono iure Capituli, & Canonicorum Ecclesiæ Collegiatæ Terræ Pisciæ constare dixerunt Domini (postquam prima vice in summarijssimo possessorio resolutio capi non potuit) etiam ad effectum manutentionis in quasi possessione conferendi omnia Beneficia illius Territorij, quod est nullius Diœcesis contra Præpositum eiusdem Ecclesiæ, qui ad se dictum ius spectare contendebat. Quia ius, Capitulo competens, fuit à Pontifice extensum ad omnia, & quæcumque Beneficia Territorij Piscien. vt in Bulla, de qua mox, ibi, *Præpositus vnà cum Capitulo &c. prouisionem, præsentationem &c. omnium, & singularum Ecclesiarum dicti Oppidi, & illius Comitatus &c. perpetuò habeant, ac illæ ad illos pertineant*; quæ verba (cum Præpositus sit vnus de Capitulo, vt infra demonstrabitur) substantiam, & proprietatē iuris conferendi Capitulo attribuunt,
1 vt † de his verbis, *habeant, & pertineant, Rebuff. in l. verbum illud 181. in princ. ff. de verb. signific. Gratian. discept. 157. num. 20. Rota in Elboren. iuris conferendi 5. Decembr. 1640. coram bon. mem. Card. Panzirolo, & in Montislati beneficij 15. Decembris 1645. coram bon. mem. Bichio, §. nam quicquid.*
2 Nec Præposito † (cui simultaneam cum Capitulo competere iure cautum non reperitur, *Rota coram Pen. dec. 993. numer. 5. & seqq.*) simultaneæ collationis facultas attributa fuit ex verbis illis, *Præpositus vnà cum Capitulo col-*
3 *lationem habeant &c.* quia † cum speciali Bulla hanc Ecclesiam, & eius Territorium ab Episcopatu Lucensi dismembrando Leo fel. rec. Papa X. in Collegiatam reduxerit, certumq; Canonicorum numerum, Archidiaconatum, Archipresbyteratum, & alias Dignitates ibi erigendo, disposuerit, quod illæ *vna cum Præposito, & Canonicis præfatis inibi Capitulum faciant, & in eadem Ecclesia residere, & Diuinis interesse teneantur &c. Summ. vlt. Capituli num. 1.* Manife-
4 stè patet Præpositum † vnum ex Capitularibus fuisse constitutum, nec Superioris, aut Prælati in Capitulo personam repræsentare, sed tanquam pars homogenea, & eiusdem speciei vnum corpus cum alijs personis Ca-
5 pituli constituere, † aliàs vti Prælatus Capitulum inibi intrinsecè non fecisset, iuxta *glos. in Clement. Vt ij, verbo in eisdem, ibique Card. num. 13. de ætat. & qualit. Abb. in cap. postulastis 15. num. 4. vers. Et hoc quando Prælatus, & numer. 10. de concess. præb. Gonz. ad regul. 8. Cancell. glos. 45. sub num. 53. & seq. Azor. instit. moral. par. 2. lib. 3. cap. 11. qu. 17. fol. mihi 170. litt. B. Rot. coram Put. dec. 116. in correct. lib. 3. Verall. dec. 153. nu. 3. lib. 1.*

& in

& in proximis terminis *in Ciuitaten. Presbyte-
ratus 3. July 1645. §. minus obstat in fin. coram Re-
uerendissimo D. meo Decano.*

Et proinde non potest idem Præpositus ho-
6 diè simultaneam prætendere cum† Capitulo,
cum ipsi vna tantum vox prout alijs in Capi-
tulo interuenientibus competat *Abb. in d. cap.
postulastis 15. sub num. 4. vbi Imol. n. 12. vers. nam
quando, & num. 15. vers. Hostiensis dicit de concess.
præb. Lotter. de re benefic. lib. 1. q. 15. num. 37. Barbos.
de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 73. sub num. 18.
ad med. Rot. coram Buratto dec. 809. num. 3. Cæsarau-
gustana Canonicatus 16. Iunij 1653. sub §. non ob-
stat duplex subreptio coram me, & 4. Februarij 1654.
§. his tamen non obstantibus coram bon. mem. Bichio,
Maioricen. Canonicatus 27. Martij 1656. §. præterea,
& 25. Iunij 1657. §. Etenim coram R. P. D. meo
Meltio*; quia, quando plures coniunguntur in
vnum,‡ non vt diuersi, sed vt vnum corpus,
voces concurrentium computantur in capita,
*Felin. in cap. pastoralis 14. sub n. 9. vers. adde etiam
textum, ibique Dec. num. 26. de rescript. Rot. dec. 82.
num. 9. par. 7. recen. & in Aquilana iurispatronatus
4. Iunij 1646. sub §. tum quia argumentum coram
Eminentiss. D. Card. Corrado.*

Hinc parum refert, quod Præpositus spe-
cificè nominatus fuerit, quia specialis nomi-
8 natio facta censetur † ratione dignitatis, &
præeminentiæ, non autem ad effectum con-
tradistinguendi, aut illum segregandi à Ca-
pitulo, in quo antecedenter fuerat inclusus,
iuxta doctr. *Bart. in l. si seruus communis 37. n. 4.
ff. de stipulat. seruor.* quam secutus est *Dec. in d.
cap. Pastoralis 14. num. 28. de rescript. in puncto Rot.
in d. Montislai Beneficij 28. Iunij §. verum Domini,
& 15. Decembris 1645. §. secundo quia coram bon.
mem. Bichio, & in Meleuitana Parrochialis 4. May
1650. §. hinc obesse coram R. P. D. meo Verospio.*
Quinimò, cum vti Prælatus diuinis interesse
non debuisset, imposita super hoc necessitas
9 satis demonstrat, † quod Capitulo interuenit
tãquam Canonicus, punctatur ob absentiam,
mulctatur *Summar. hodierno Capituli numer. 7.* &
æqualiter cum cæteris officia Canonicorum
exercet, vt in terminis ad hunc effectum pon-
derat *Rota coram Seraph. dec. 474. sub num. 2. vers.
vltimo probatur, Modern. Auenionen. resolut. benefic.
part. 2. cap. 3. §. 11. numer. 3. vers. Rota coram Se-
raph.*

Et hanc pertinentiam iuris cõferendi aliun-
dè comprobari etiam Domini aduertebant,
10 concurrunt † enim collationes factæ à Ca-
pitulo, absente Præposito, & effectum suum
sortitæ, eodem *Summ. num. 9.* ex quibus destrui-
tur simultanea, & totale ius Capituli confir-
matur, *Abb. in d. cap. postulastis 15. num. 8. versic.
dic primo, & num. 14. de concess. præb. Rot. in Casa-
len. iuris conferendi decis. 124. sub num. 2. vers. sed
etiam quamplures collationes par. 3. rec. coram Emi-
nentiss. D. Card. Otthobono decis. 125. num. 4. & 5.
dicta Elboren. iuris conferendi 1. Iuny 1640. §. non
obstat coram Reuerendiss. Compostellano, Imolen. De-
canatus 1. Decembris 1651. coram R. P. D. meo Ve-
rospio §. siquidem decanatum*; atque aliæ in præ-
sentia Præpositi emanatæ, in quibus expressũ
fuit, omnimodam collationem Beneficiorum
11 spectare † ad Capitulum, vt in eius *Summar.
num. 18. & seq.* quæ sicuti plenum ius confe-
rentis demonstrant, ita simultaneam, & alte-
rius personæ concursum penitùs excludunt;
*glos. in Clem. 1. in verb. omnimodam de for. compet.
Socc. cons. 43. num. 12. lib. 4. Rota dec. 39. num. 5. vers.
vndè cessat obiectum par. 3. recen. dicta Lucana Cap-
pellaniæ 1. July 1650. §. nec vrget, & in Craco-
uien. iuris respondendi 23. January 1651. §. eo minus
coram bon. me. Bichio.*

Nihil obstante, quod factæ præsumantur
12 à Capitulo † non priuatiuè, sed animo ius
suum Præposito conseruandi; hoc enim pro-
cedere posset, nisi concurrerent illæ expressio-
nes de totali pertinentia Capituli, de quibus
supra *Modern. Perusin. de manut. obser. 73. num. 36.
in fin. vers. Vel si haberet clausulam*, & quatenus
collationes à Prælato factæ fuissent, secus au-
13 tem † quando à Capitulo fiunt; tunc enim
eo ipso quod confert absente Prælato, priua-
tiuè, non autem conseruatiuè, dicitur con-
ferre, *Lotter. de re benef. lib. 2. q. 21. num. 36.* Vel
14 demum quando Præpositus† fuisset in quasi
possessione conferendi simultaneè, alias ea
circumscripta, collatio Capituli nihil illi præ-
seruat vti Prælato, sed totum ius conferendi
15 fuit † acquisitum *Rota in Oscen. Archidiaconatus
10. Martij 1647. §. nec iuuat coram bon. mem. Peu-
tingero, & 17. Maii 1649. §. quia coram R. P. D.
meo Verospio.*

Prætereà, pro adminiculo iuris conferendi
exclusiuo quoad Præpositum ponderatæ fue-
runt confessiones Prædecessorum, & ipsius-
16 met hodie litigantis, † qui apertè confessus
est Capitulum esse ordinarium Collatorem,
seque vnum de Capitulo, *eodem Summ. num. 18.*
quæ confessio optimè probat contra illum,
cum aliàs non sit verisimile quod sibi, & suc-
17 cessoribus † præiudicare voluisset, *Rot. dec. 665.
num. 1. in fin. par. 4. recent. & coram Eminentissimo
Otthobono d. decis. 125. numer. 8. dicta Elboren. iuris
conferendi 5. Decembris 1640. coram bon. mem. Card.
Panzirolo, Comen. Cappellaniæ 27. Iunii 1648. co-
ram bo. me. Dunozetto*, & insuper Præpositum à
Capitulo mulctari vt supra, & nullam habere
in illud iurisdictionem (quidquid sit in Ca-
18 nonicos † vti singulos extra Capitulum) *vt
in Summ. hodiernæ positionis Capituli num. 3.* Vnde
patet, quod Præpositus, vt Prælatus in Capi-
tulo non interuenit, cum vti talis non posset
adesse, nisi tanquã dicens relationem ad mem-
19 bra sibi † subiecta, in qua iurisdictionẽ exer-
cere posset *Abb. in cap. decernimus 2. num. 16. de
iudic. Lotter. de re benefic. lib. 1. q. 14. num. 76. & seq.
& q. 16. num. 10.*

20 Confirmantur fortiùs præmissa † ex obser-
uantia subsecuta tam Bullæ proxima, quam
remota cum spatio 130. & amplius annorum
in omnibus actibus Capitularibus, & in spe-
cie in collationibus Beneficiorum semper
votum suum dedit tanquam Canonicus. Ex
modo enim votandi per tantum tempus ob-
seruato per bussulam, & fabas, interuenienti-
bus Præposito, & alijs dignitatibus absq; vllo
discrimine suffragiorum, & sine vlla differen-
21 tia inter votum Præpositi, † & aliorum Ca-
noni-

nonicorum cum resolutione semper capta pro maiori parte numericè considerata, *Summ. num.9.* sicuti optimè deducitur, quod congregati per capita, præstant suffragium, vt per *Felin. in d.cap. Pastoralis 14. sub num.9. vers. adde etiam de rescript. Caccialup. in l.omnes populi 9. numer.141. & seq. ff.de. iust. & iur. Silu. de benef. par.2. q.17. sub num.2. vers. Et ex variis, Lotter. de re benef. lib.1. q.14. n.68. Rot. coram Buratt. dec.809. sub num.7. vers. quod clarè apparet d. decis.82. num.5.6. & 8. par.7. recent. Florentina iurispatr. de Ricasolis 11. Febr. 1604. §. prætereà allegantur coram bo. me. mem. Card. Lancellotto*, vbi consideratur præsentatio facta simul *alla rinfusa*. Ita etiam cogno-
22 gnitur quod Præpositus† concurrit tanquam membrum Capituli, non autem vt corpus de per se, & separatum *Felin. in cap. cum omnes 6. sub num.18. in 8. limit. in fine vers. secus de constit. Rot. apud Cæsar. de Graff. decis.1. num.3. & 4. de his quæ fiunt à maiori parte Capituli, & in recent. dicta decis.82. num.5. & 6. Pampilonen. Beneficiorum 27. Iulii 1620. coram bon. mem. Seleucien. dicta Aquilana Iurispatronatus 4. Iunii 1646. §. tum quia argumentum coram Eminentissimo D. Card. Corrado, & in Perusina suffragiorum 13. Iunii 1650. coram bon. mem. Bichio, §. sic enim seruatum fuisse*.

Gratis verò dicitur, quod obseruantia ista ex partitis librorum Capitularium non fuit
23 iustificata, † quæ pro Capitulo scribente non probant, & quod probata non releuaret, eo quia ad firmandum modum votandi contra Prælatum, † consuetudo, aut obseruantia
24 non † sufficit, sed formalis præscriptio requiritur; vt fuit resolutum *coram Penia decis.754. 862. & 1145. secundum impress. Lugdun.*

Nam respectu probationis placuit Dominis responsio, quod cum liber Capitularis sit
25 à Secretario conscriptus, † qui est etiam Notarius, & partitæ sint ex eorum pluralitate adminiculatæ satis probant, *Rot. dec.470. nu.5. num.5. par.4. dec.341. num.4. par.5. recent. Ciuitatis Castelli bonorum 8. Nouembris 1589. & 12. Febr. 1590. coram Lancellotto senior. & in Elnen. iurisdictionis 19. Iunii 1647. §. non obstat coram bo. me. Dunozetto*. Et multo magis contra eos, qui
26 sunt de gremio † Capituli, vt in præsenti casu Præpositus ex traditis per *Crauet. de antiq. tempor. in 7. partic. 1. par. princ. num.6. Menoch. consil.512. num.11. vers. illi autem libro, Rot. dec.491. num.9. par. 4. recent. tom.2. & in Romana Iurium Parochialium 4. Decembris 1651. §. maximè cum illorum coram R.P.D. meo Celso*.

Quod autem esset necessaria præscriptio, non fuit per Dominos admissum, considerando, quod in terminis *decis. Pen.* agebatur de re clara penitus, & indubitata, quod Episco-
27 po simultanea † competebat, & in Capitulo interueniebat tanquã Prælatus, nec erat vnus de Capitulo, & ideo quia agebatur de illo in totum excludendo, præscriptione opus erat.

Hic autem etiam secundum sensum Partis aduersæ negari non posset, verba Bullæ, attribuentia collationem Præposito *vna cum* Capitulo, esse dubia; tum quia in parte antece-
28 denti † Pontifex creauerat Præpositum de corpore Capituli, tum etiam quia iisdem verbis *vna cum* vsus fuerat, nominando dignitates, quibus, in confesso est, vnã tantum vocem Capitularem fuisse attributam, & proin-
29 de ad obseruantiam † interpretatiuam recurrendum est, per quam Constitutiones, & litteræ Apostolicæ, quatenus dubiæ sint, germanam recipiunt interpretationem, vt tradunt *Bald. cons.245. numer.2. lib.3. Rot. dicta decis.665. num.2. par.4. rec. Nullius, seu Burgen. iurisuisitandi 14. Iunij 1647. §. nihil faciunt litteræ Apostolicæ coram Reuerendissimo Tarraconen. Barchinon. Alimentorum 31. Maij 1655. §. quæ omnia coram bon. mem.*
30 *Dunozetto*, vbi quod obseruantia † facit intelligi litteras Apostolicas, eo modo quo fuerunt obseruatæ, quamuis intellectus contra-
31 rius videretur de iure verior; † etiam si præscripta non fuerit, quia non agitur hic de auferenda simultanea Prælato, cui certum sit illam competere, sed de interpretanda simpliciter voluntate Pontificis *Castren. cons.347. sub num.4. lib.1. Surd. cons. 140. numer.45. lib.1. Valenzuel. cons.53. num.10. lib.1. Rot. in recent. dec.136. num.36. par.1. coram Eminentissimo Otthobono dicta decis.175. num.11. & in Dertusen. Augumenti 24. Maij 1647. coram R. P. D. meo Verospio §. arguit quoque, in fine*.

His non obstat, quod Præpositus habeat intentionem fundatam non solum in Bulla
32 Leonis, qua † mediante omnis authoritas, quæ ante dismembrationem penes Episcopum Lucanum reperiebatur, in ipsum transfusa fuit; sed etiam in iure communi, iuxtà
33 cuius dispositionem illi † tanquam Ordinario competit ius conferendi omnia beneficia in eius Territorio existentia, vt ad fauorem huius Præpositi resolutum fuit in *Piscien. Iurisdictionis 24. Martij 1651. coram Eminentissimo D. Card. Corrado, & 4. Iuly 1653. coram R.P.D. meo Meltio*.

In ordine enim ad Bullam Pontificis Iurisdictio, attributa Præposito, restricta fuit ad causas ciuiles, & criminales. Et cum in alia parte eiusdem Bullæ fuerit specialiter prouisum circa pertinentiam iurisconferendi, ex concessione supradictæ iurisdictionis, non
34 valet † illatio ad facultatem conferendi, vt aduertit *Butr. in cap. nostri 9. num.3. in 2. Notab. de elect. Rot. coram Buratto decis.590. & coram Merlino decis.140. vtrobiq. num.4.* Immo cum idem Capitulum ab alijs exemptum Sedi Apostolicæ immediatè subiectum fuerit, & sub pro-
35 tectione Diui † Petri susceptum hodierno eius *Summ. num.2.* Hinc etiam constat, Præpositum respectu illius Capituli loco ordinarij non succedere, *Abb. in cap. significasti 18. num.8. & 9. de foro compet. Felyn. in cap. cum accessissent 8. nu.6. de constit. Marc. Anton. var. resol. lib.3. resol.4. num.1. cum cæteris allegatis in Gandauen. exemptionis 10. Maij 1647. in princip. coram R. P. D. meo Celso*.

Assistentia verò iuris quo ad collationem Beneficiorum non suffragatur Preposito, quia
36 ex prædictis † clarè constat ius conferendi ad alium pertinere, *Marescott. var. resol. c.55. n.66. lib.1. Adden. ad Buratt. decis.776. numer.15. & 16. Rota coram Eminentissimo D. Card. Otthobono dicta decis.*

decis. 125. numer. 11. & in dicta Lucanæ Capellaniæ 1. Iulij 1650. §. ita vt non releuet coram bon. mem.
37 *Bichio*, atque etiam quia † resolutiones in dicta causa *Piscien.* factæ fuerunt cum præsupposito, quod ipse esset Ordinarius etiam quo ad collationem Beneficiorum, quod hodiè non subsistere demonstratum fuit.

Quodque omnem difficultatem remouet, enunciatæ collationes Beneficiorum, in qui-
38 bus se fundat *decisio Eminentissimi D. Card. Corradi*, sunt factæ à toto Capitulo, cum interuentu Præpositi; & vltima de anno 1643. ab ab ipso solo tanquam Sedis Apostolicæ Delegato (prout cæteræ collationes ab ipso deductæ) & proindè clarum est, non fuisse firmatam pertinentiam iuris conferendi in præiudicium Capituli, sed manutentio illi attri-
39 buta, † non potest intelligi nisi ad formam actuum, in quibus se fundant resolutiones, & ad terminos possessionis (nempè conferendi tanquam vnus de Capitulo) in qua reperiebatur Præpositus, vt tradunt adducti per *Modern. Perus. de manuten. obseruat. 73. nu. 6. 28. & per tot. Rot. coram sanct. mem. Greg. decis. 569. nu. 1. vbi Adden. num. 6. Caualer. decis. 510. numer. 4. Cæsaraugustana Præheminentiarum 9. Maij 1633. coram bon. me. Coccino §. nec ad effectum, & in Gerunden. Cappellaniæ 4. Iulij 1646. coram bon. mem. Bichio, §. altera collatio Cathacen. hæreditatis 11. Decemb. 1648. sub §. coram Reuerendissimo D. meo Decano.*

Et ita vtraque parte acerrimè bis informante resolutum fuit &c.

R. P. D. PRIOLO.

Calaguritana Beneficij de Bilbao.

Lunæ 14. Ianuarij 1658.

ARGVMENTVM.

Beneficium in concursu est digniori conferendum, & quando contra procedat, & ad litigiosum ordinatus, potest contra Episcopum agere. Clausula, *dummodo &c.* præseruat ius tertij, adeout litis mentio generalis nihil afficiat.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas ex requisitis in decisione Caputaq. 260. par. 2. probatur.*
2 *Appellatio à mala relatione examinatorum, quando admittatur quoad deuolutiuum, & quando quoad suspensiuum.*
3 *Appellatio admittitur quotiescunque ad examen iudicialiter processum fuit.*
4 *Etiam ad vtrumque effectum.*
5 *Signaturæ commissio quamcumque dubietatem tollit.*
6 *Beneficium est maioribus qualitatibus prædito conferendum.*
7 *Beneficium Ecclesiæ inseruienti debet conferri.*
8 *Paupertas cæteris paribus beneficij prælationem comparat.*
9 *Beneficium obtinens, non habenti est postponendus.*
10 *Beneficia duo obtinere quis potest, si vnum non est sufficiens ad substentationem.*
11 *Patroni inter plures approbatos præsentare possunt quem maluerint iuxta motum proprium Clement. Papæ VIII.*
12 *Præsentatio attentata non est attendenda.*
13 *Præsentatione attentata existente Rota arbitrium intrat, quæ digniori confert.*
14 *Litis mentio generalis præseruat gratiam à vitio subreptionis, sed non attenditur si præiudicat tertio.*
15 *Pontifex sub verborum inuolucro tertio præiudicare voluisse non censetur.*
16 *Clausula*, dummodo tempore datæ &c. *ius tertij præseruat.*
17 *Clausula*, dummodo tempore datæ &c. *suffragatur tantum habenti ius in re, vel ad rem.*
18 *Ius in re, vel ad rem arguitur, cum beneficium certo generi personarum debetur.*
19 *ad Beneficij litigiosi titulum quis ordinari non potest.*
20 *ad Beneficij litigiosi titulum ordinatus contra Episcopum agere potest, donec legitimum titulum fuerit assequutus.*
21 *Et pro necessariis alimentis agere.*
22 *Beneficii incapax efficitur recurrens ad Iudices laicos.*
22 *Recursus ad Iudices laicos pro impediendis mandatorum Rotalium exequutionibus beneficii adiudicationem impedit.*

DECISIO CCCII.

Confirmandam esse sententiam Rotalem controuersum beneficium Antonio Gospi adiudicantem vti iustam, & validam DD. censuerunt.

Validitas patet ex reuolutione Processus
1 singula præseferentis, † quæ pro validitate desiderantur in *decis. Caputaq. 260. par. 2.* nihil re-
2 fragante obiecto, † quod Antonius appellauerit à mala relatione examinatorum, à qua veluti à decreto interloquutorio appellatio quoad deuolutiuum tantum admittitur, non autem quoad suspensiuum nisi docto prius de grauamine per nouum examen, quod non interuenit, *Clem. Appellant de appellat.* nam cum
3 versemur in beneficijs simplicibus, † & ad examen processum fuerit iudicialiter præcedentibus ædictis, & testium examine super patrimonialitate alijsque actibus, de quibus *Rot. coram Eminentiss. Otthobono decis. 218. numer. 2. & 232. num. 1. & seqq.* Vtiq; iustè quoad vtrumque effectum per Antonium interposita fuit appellatio, *Rot. coram san. mem. Greg. decis. 515. num. 2. ibique Add. num. 4. & decis. 538. eodem num.* quæ loquũtur de huiusmodi beneficijs, idemque firmatum fuit in *Calaguritana benefcij 24. Ianuarij 1652. §. ex affixione coram R. P. D. meo Meltio.*

Eademque appellatio sanè est admittenda, dum per Signaturã causa in Rota simpliciter fuit commissa, quo casu nec esset respiciendũ
5 grauamen † cum huiusmodi commissio tollat quamcumque dubietatem, vt in his terminis *Rota decis. 66. numer. 7. coram Eminentissimo Otthob.*

Otthobono in Calaguritana beneficiorum 17. Februarij 1648. §. hinc sequitur vers. Et amplius coram bo. mem. Bichio, & in citata Calaguritana beneficij §. tantoque magis vers. praterea hoc ipsum coram R.P.D. meo Meltio.

6 Iustitia verò oritur ex eo, quod dictus Antonius vltra omnia requisita, de quibus in Clementino indulto cœteros oppositores, & præcipuè Iosephum ætate, Sacerdotio, exercitio curæ animarũ, approbatione ad audiendas fidelium confessiones, & studio litterarum, in quo se exercuit in Ciuitate Pampiloñ antecellit, quæ omnia fuerunt discussa, *& decisionibus approbata 28. Iunij 1651. coram Eminentiss. Otthobono, quæ est decis. 246. inter eius impress. & 10. Febr. 1650. coram bon. mem. Peutingero.* Præterquam quod prædictis qualitatibus hodie
7 aliæ accedunt, † nempè seruitium in eadem Ecclesia per Antonium præstitum, *Rot. in Calaguritana Beneficij de Morillo 28. Iun. 1652. §. respectu coram Reuerendiss. Tarraconen. & in Calaguritana Benef. 27. Iun. 1653. §. denique facit coram Reuerendiss. D. meo Cerro Decano.* Et paupertas, quę eidem Antonio comparat cęteris paribus prælationem, *Lambert. de iurepat. p. 3. lib. 2. art. 3. quæst. 5. princ. Lar. de anniu. & Cæpoll. lib. 3. tit. 3. num. 13.*

Nec officit quod Antonius aliam Cappellaniam obtinuerit, ad cuius titulum sacros
9 Ordines suscepit, † vt propterea postponendus sit Iosepho nullum beneficium habenti *iuxt. not. in cap. 11. cui de præb. in 6.* Quoniam
10 potest quis † retinere duo beneficia si vnum non sit sufficiens pro substentatione, vt *trad. gloss. verb. intitulatum in cap. dudum il 2. de elect. Conc. Trid. sess. 24. cap. 17. de reform. Rot. in Calaguritana Benef. 15. Ian. 1651. §. fin. coram bon. me. Bichio, & in Calag. benef. de Naro 6. Mart. 1654. §. ex hac ratione coram R.P.D. meo Priolo.*

Neque vrget obiectum, quod beneficium debitum sit Iosepho præsentato à Beneficia-
11 tis, qui † inter plures approbatos ad curata pręsentare possunt quem maluerint iuxta sensum motus proprium Clem. VIII. nuperrime declarati *13. Iun. prox. præt. coram R. P. D. meo Meltio*, nulla habita ratione ætatis, vel aliarum qualitatum; siquidem obiectum habet locum
12 si præsentatio † non esset attentata; at cum ab attestatis excusari non valeat, vt in *dd. decisionib. Eminentiss. Otthoboni, & bon. me. Peutinger.*
13 non est attendenda, † & intrat arbitrium Rotæ, quæ loco Beneficiatorum, & Ordinarij beneficium confert digniori, vt respondendo firmatur *in Calaguritana benef. de Terbera 26. Feb. 1652. §. non obstat, quod Didacus coram bon. mem. Dunozetto, & in Calaguritana benef. de Ondatagiu 28. May præt. §. nec refert quod Ioannes coram Reuerendiss. D. meo Cerro Decano.*

Quemadmodum nec officit prouisio Apostolica Iosephi, quamuis enim à vitio subreptionis saluari prætendatur ex quo fuit facta mentio generalis cuiuscumque litis cum suis qualitatibus oppositione in Cancellaria ex-
14 primendis; † nihilominus huiusmodi mentio generalis litis præseruat quidem gratiam à vitio subreptionis alias resultantis ex non facta mentione litis, sed non attenditur si prę-
15 iudicet tertio, vel tollatur ius † collitigantis cui non censetur Summus Pontifex explicitè informatus sub verborum inuolucro præiudicare voluisse, *Lotter. de re benef. lib. 3. q. 9. n. 30. Rot. cum ibi adduct. in Calag. benef. de Longronno 29. Ian. 1652. §. non etiam coram R. P. D. meo Verospio*, intercedente potissimè solita clausula,
16 dummodò tempore † datæ præsentium non fuerit alteri ius quęsitum, per quam nullum præiudicium iuribus Antonij afferre voluisse existimatur, *Marescott. var. resolut. lib. 2. cap. 1. num. 172. Rot. dec. 539. num. 4. par. 3. rec. & in Calag. benef. de Molinar. 17. Nouemb. 1651. coram Reuerendissimo D. meo Cerro Decano §. non obstat cum seqq.*

17 Et nihil releuat si replicetur, † quod prædicta clausula solum suffragetur parti habenti ius in re, vel ad rem, non autem simplici oppositori, vt est Antonius, qui nullum ius habere dicitur, *Rot. coram Cassad. decis. 5. de præben. & coram Seraph. dec. 341. num. 11.* Quoniam ius Antonij in beneficio negari non potest, cum illud debeatur certo generi personarum, quæ ex qualitatibus prælationem obtinere debent, vt in allegata *decis. bon. mem. Peuting. §. nec iuuat vers. minus vrget.*

Pariter nec facit quod Ioseph ordinatus fue-
19 rit ad titulum huius beneficij, † nam cum esset litigiosum, vt ex supradictis, non potuit il-
20 le ad eius titulum ordinari; † & quatenus ob deficientiam legitimi tituli, vel patrimonij mendicare cogeretur agere posset contra Epi-
21 scopum qui eum ordinauit, vt sibi necessaria alimenta præstet, donec legitimum titulum fuerit assequutus iuxta dispositionem *text. in cap. Episcopus, & cap. cum secundum Apostolum de præben. Rot. in Anglonen. Archipresbyterat. 17. Maij 1652. §. minus obstat in fin. coram R.P.D. meo Albergato.*

20 Præterea eidẽ Iosepho † obstant recursus ad Iudices laycos pro impediendis mandatorum Rotalium exequutorialibus habiti, ob quos ipse prorsus efficitur incapax adiudicationis huius controuersi beneficij, *Rot. in Calaguritana benef. de la Casa della Reyna 27. Martij 1648. coram Reuerendiss. Terracinen. & in Calagurit. beneficij 10. Aprilis 1652. in fin. coram R.P.D. meo Meltio.*

Et ita vtraque.

R. P. D. PRIOLO.

Auenionen. Transactionis.

Mercurij 23. Ian. 1658.

ARGVMENTVM.

Filius legitimus præsumitur, maximè stante cohabitatione, & libero accessu viri ad vxorem, & communi reputatione filiationis; & quando concedatur remissoria ad meliùs probandum.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria in prophanis data releuantia articulorum non solet denegari.*

2 *Maritus cohabitans, & liberum ingressum ad eius vxorem habens filios ab ipso genitos creditur.*

3 *Filius ex marito potiùs, quam ex adultero procreatus præsumitur.*

4 *Examinis iteratio denegatur, quando noui articuli continent idem, quod fuit expressum in alijs.*

5 *Examinis iteratio conceditur si deducta probatio meliùs explicet, id, quod fuit confusè probatum.*

6 *Et materia articulata est recens, ac diuersa, & ad alium finem.*

7 *Remissoria, data releuantia, ex sola calumniæ suspicione, non denegatur.*

8 *Calumniæ præsumptio cessat cessante culpa.*

9 *Remissoria non impeditur ex scripturis quæ non conuincunt contrariam probationem.*

10 *Materia cum non sit obiectiua, quælibet partium ad suam probationem admittitur.*

11 *Remissoria contrà propriam confessionem non admittitur.*

12 *Filiationis probatio ex simplici tractatu, & reputatione patris in eius præiudicium non admittitur.*

13 *Remissoria stante fumo veritatis, & errore, non est deneganda.*

DECISIO CCCII.

CONSTARE de filiatione Henrici à Labeone Berard pro consecutione alimentorum, & sumptuum litis in bonis Francisci Aui, & alterius Henrici patris dixit Rota die 28. Ianuarij 1647. coram Eminentissimo D. Cardinalis Corrado, idemque comprobauit pro rescissione transactionis initæ per eumdem Henricum cum Francisco à Labeone super dictis bonis tanquam sibi præiudicialis, & læsiuæ die 22. Iunij 1657. coram bo. mem. Dunozetto. Pendente autem causa coram me, Franciscus petijt remissoriam ad excluden. huiusmodi filiationem, & petitioni indulgendum esse Domini censuerunt.

1 Cum in prophanis data releuantia articulorum etiam absq; fumo veritatis nunquam soleat denegari *iuxta decis. Verall. 68. numer. 1. par. 3. Put. decis. 324. in fin. vers. quia examus in materia prophana lib. 2. in correctis Mantic. decis. 374. num. 2. vers. in prophanis autem, & seqq. fa. m. Greg. decis. 174. num. 2. vers. & in prophanis Buratt. decis. 610. sub n. 1. & in rec. decis. 277. & n. 1. & seqq. par. 3. & dec. 633. n. 1. & seqq. par. 4.*

2 Releuantia in proposito est euidens, cum articuli directò, † & principaliter includant probationē cohabitationis, & liberi ingressus Nicolai Pogæ viri ad Catharinam Carpagliā vxorem, illumque coarctent præcisè circa tempus conceptionis Henrici ad annum scilicet, antè illius natiuitatem, quæ probatur, &
3 admodum est profutura † ad præsumendum, quod mulier Henricum ex Nicolao coniuge potius, quam ex adultero Henrico susceperit ad celebrem *Text. in l. miles §. quidam, vers. defuncto ff. ad l. Iul. de adult. Rota in rec. decis. 164. num. 1. par. 3. cum alijs adductis in d. decis. huius causæ coram Emin. Corrado, §. neque prædictis obstat in fine in Bonon. fideicommissi de Victorijs 5. May 1655. coram Reuerendissimo D. Zarate, §. quapropter, & in Romana alimentorum 14. Iunij 1655. coram R. P. D. meo Celso.*

Huiusmodi verò probatio liberi ingressus percutiens præcisè tempus conceptionis non fuit in partibus articulata. In articulis enim tunc exhibitis solum deductum fuit matrimonium inter Nicolaum, & Catharinam nulla posita cohabitatione, vel accessu mariti ad vxorem de tempore conceptionis, in quo tota lis consistit, sed genericè, & confusè dumtaxat constante matrimonio, vndè
4 licet iteratio examinis † denegari soleat, quando noui articuli continent idem quod fuit expresse in alijs, eoque magis post publicatas attestationes propter periculum subornationis, vt responsum fuit in *Tullen. matrimonij 12 Ianuarij 1654. coram R. P. D. meo Albergato, & in Placentina Decimarum 24. Ianuarij 1656. coram*
5 *Reuerendissimo D. meo Decano.* Conceditur tamen si deducta probatio melius explicet, & magis exactè declaret id quod fuit genericè, & in confuso probatum *Abb. in cap. fraternitatis num. 9. vers. nam qui probauit de testib. Bellam. dec. 725. de probat. Rota decis. 715. num. 2. par. 3. rec. dec. 183. in fin. par. 4. & dictum fuit in Vlixbonen. nullitatis professionis 24. Februarij 1644. coram Reuerendiss. Carillo, in Camerinen. pensionis 4. Maij 1640. coram bo. me. Bichio, & in Anconitana pecuniaria 13. Maij 1647. §. tum quia in prima remissoria coram bo. me. Arguelles.* Et facilius hic vbi
6 materia articulata † non est eadem, sed recens, ac diuersa, & ad alium finem plurimum releuantem, vt supra dictum est, porrecta, vt dixit *Rota coram Buratt. decis. 163. num. 3. & 6. & decis. 824. num. 3. & seqq. Mantic. decis. 314. num. 5. in Nonuntulana vnionis 24. Nouembris 1638. coram Reuerendissimo Carillo, in Vlixbonen. nullitatis professionis 24. Februarij 1644. coram eodem, in Hispalen. Decimarum 26. Iunij 1647. coram Eminentissimo Corrado, & in dec. 81. num. 8. coram Eminen. D. Card. Otthobono.*

Hinc cessat præsumptio calumniæ, quod materia articulata sit imaginaria, & conficta ad defatigan. Henricum, & euertenda funda-
7 menta decisionum, † data enim releuantia ex hac sola suspicione, remissoria non denegatur, vt sæpè inquit Rota, & signanter apud *Coct. decis. 10. num. 7. & dec. 338. numer. 2. & 3. &* ità fuit resolutum in *Valentina Iuris sedendi 15. Martij 1638. §. nec releuat coram Cardinali Panzirolo.* Oblata verò probatio, quod non esset impeditus marito accessus ad vxorem tempore conceptionis Henrici in partibus à Francisco à Labeone deducta non fuit, quia ibi sententiam fauorabilem obtinuit absque alia
8 vlteriori probatione. † Cessante propterea eius culpa, & negligentia, cessat quoque omnis præsumptio calumniæ, vt optimè consideratum fuit in *decis. 462. num. 5. coram Reuerendissimo Vrgellen. & fa. me. Greg. decis. 276. numer. 3. & fuit ponderatum in Arcen. legitimæ 3. Iunij 1656. coram*

coram Me, §. *quia placuit responsio*.

Non obstat, quod adsint contrariæ scriptu-
9 ræ, & probationes, dum† scripturæ huiusmodi non conuincunt concludenter contrariam probationem, vt declarauit *Rota in Bonon. fideicommissi de Maluellis 2. Iunij 1628. coram Car-*
10 *dinali Virili*. Imò cum materia † non sit obiectiua quælibet partium admitti debet ad faciendam suam probationem, vt ex earum concursu inspiciatur quæ melius probet suã intentionem, vt dixit *Rota decis.785.n.5.par.1. diuers.& in Meleuitana indultorum Collegiatæ 11. April.1636.coram Reu.Carillo.*

Nec refert, quod idem Franciscus fassus fuerit Henricum esse de familia à Labeone,& filium alterius Henrici in epistolis, & transactione, in qua cessionem bonorum fideicommissiorum Aui, & paternæ hæreditatis
11 ab eo recepit, † quapropter contra propriã confessionem deneganda sit remissoria, quia cum epistolæ non sint recognitæ, & transactio contineat pactum expressum, quod illam impugnans non valeat à se tueri confessionibus, ac enunciatiuis in ea contentis, tales de-
12 clarationes non possunt † Henrico prodesse, & vlterius cum processerint ex simplici tractatu, & reputatione alterius Henrici, elici non potest deliberata filiationis admissio in sui præiudicium, vt respondit *Rota in Bonon. fideicommissi de Victorys 5. Maij 1655. coram Reuerendissimo Zarate*, §. *nihil facienda erat.* Quinimò cùm ex depositionibus Testium pro hac parte examinatorum super communi reputatione, quod Henricus sit filius Nicolai oriatur fumus veritatis in contrarium, & error con-
13 fitentis non debet ex hoc capite † denegari remissoria, iuxta *decis.Putei 6.de dilat.*& responsum fuit in *decis.523.num.4.coram sa.me. Gregor. & in Romana locorum Montium 16.Nouemb.1644. coram R.P.D.Verospio*.

Et ità petenti remissoriam concedendam esse vtraq; parte informante resolutum fuit.

R.P.D. ALBERGATO.

Romana scut.30.mil.

Mercurij 23.Ian.1658.

ARGVMENTVM.

Donatio inter viuos est irreuocabilis, accedente præsertim donatarij acceptatione, & obligatione Camer. quod idem procedit in facultate à tertio alicui concessa disponendi in morte.

SVMMARIVM.

1 *Disponendi certo modo facultas alicui concessa, non potest per subsequens Testamentum reuocari.*
2 *Fit irreuocabilis etiam si proueniat à tertio.*
3 *Donationis naturam assumunt cætera in donatione contenta.*
4 *Donans perpetuò, & irreuocabiliter omnia in donatione compræhensa obseruare tenetur.*
5 *Donationis reuocandæ facultas ex pacto expresso excluditur.*
6 *Donatio cum iuramento, etiam absenti facta reuocari non potest.*
7 *Bartoli doctrina in l. qui Romæ §. Flauius ff. de verb.oblig.à Sac.Rot. non recipitur, & à DD.reprobatur.*
8 *Donatarij efficax obligatio oritur est stipulatione Notarij mediante legitimo Procuratore.*
9 *Donationis pro validitate sufficit, quod fuerit à Notario stipulata pro omnibus quorum interest.*
10 *Obligatio Cameralis cum clausula,* quorum interest, *etiam absentibus ius irreuocabile tribuit.*
11 *Donatio obligatione Camerali munita, & clausula,* quorum interest, *reuocari non potest.*
12 *Bart.doctrina in d. l. qui Romæ non procedit, vbi interuenit Notarij stipulatio, & Cameralis obligatio.*
13 *Notarij stipulatio, & iuramentum acceptationis defectum supplent ad effectum irreuocabilitatis donationis.*
14 *Donationis acceptatio ex coniecturis, & præsumptionibus probatur.*
15 *Disponendi facultas simpliciter permissa reuocari potest.*
16 *Disponendi facultas concessa in tempus mortis exequi, & differri valet.*
17 *Bald.doctrina in cons.377.num.2.lib.5. declaratur quando procedat.*
18 *Donatio in Testamento facta, legatum propriè dicitur.*
19 *Dispositionis substantia potiùs, quam nomen attendi debet.*
20 *Peregr.cons.76.numer.18.libr.1. quo casu loquatur.*
21 *Fideicommissum in donatione causa mortis ordinatum reuocari potest, secus autem in contractu.*

DECISIO CCCIII.

SANCTAE Domui Lauretanę Vrbis inter viuos irreuocabiliter donauit bo: me: Io: Andreas Castellanus omnia bona sua præsentia, & futura exceptis scutis 500. sibi pro facultate testandi reseruatis cum oneribus tamen, & vinculis iniunctis, & primo, *Alla morte del Sig Gio: Maria suo fratello gli dà facoltà, che possa liberamente disporre à fauore di chi ad esso piacerà, la somma di ducati 30. mil. li quali dalla santa Casa si possino dare, & consegnare de' medesimi beni donati Summ.prædic. num.1. in princ.* Sed in Testamento posteà condito supra dictam facultatem disponendi ad scut.10. mill. limitauit, casu quo Ioannes Maria eius frater sine filijs masculis decederet, vt in *Summ.Domus num.20.* Verùm quia idem Ioannes Maria in eius Testamento, & Codicillis de integra summa ad fauorem Patrum S. Mariæ supra Mineruam disposuit eorum *Summ. numer. 2.* causa A.C. de voto Rotę commissa dubitaui, An Patribus scut.30. mil. debeantur,& debe-
1 ri per dd. responsum fuit, † quia cum ex dicta facultate ius irreuocabile prędicto Io.Marię quæsitum esset in Testamento subsequenti illud reuocari non potuit, ut per *text.in l. quoties 3.C.de donat.quæ sub mod.trad.Bald.in l.Seniũ 3* nu-

numer.4.vers.si autem alius C. qui testam. fac. poss.
2 Et in proposito † de facultate concessa à tertio disponendi in morte quod nullatenus reuocari possit *Ias.in l. cum proponas 161. num.12. C. de pact. Guilielm. de Benedict. in cap. Raynutius par.1.verb.condidit.il 1.numer.2.de testam.Menoch. cons.68.num.25.Hond.cons.40.num.64.lit.1. Surd. cons.380.num.25.Flor.de Mena in Add. ad Gamm. dec.8.fol.21.col.2.vers.tum etiam.* Præcipuè quia facultas erat vestita donationis cohærentia,
3 quemadmodum etiam † donatio erat irreuocabilis eamdem naturam assumunt cætera in donatione contenta, vt respondit *Bald.consil. 270.in fin.vers.breuiter dicen.est lib.2.*

Quod multò magis in præsenti procedere
4 visum est, † quia donans medio iuramento pluries promisit perpetuò, & irreuocabiliter obseruare non solùm quoad principalem donationem, sed etiam quoad cætera in eadem comprehensa *Summ.Patrum num.1. litt. E.* ibi, *Qua perpetua, & irreuocabile donatione con le conditioni riserue, e pesi sudetti, e nel presente Instrumento contenuti il medesimo Monsignore Gio. Andrea donatore promette, e si obliga, che sarà sempre buona, valida, e ferma, & hauerla perpetuamente rata grata, &c.* & eodem modo insinuata fuit donatio cum omnibus, & singulis in dicto Instru-
5 mento contentis *Sum.num.3.* † Pactum autem expressum efficit, ut facultas reuocandi omninò excludatur, vt per *Alex. in l. stipulatio hoc modo concepta 161.num.3.ff.de verb.oblig. Honded. d.cons.40.num.52.Peregr.de fideicom.art.51.nu.31. vers.sed hoc rectè Fusar. & alios congerit de substit. q.308.numer.76.& seq. Hodier.ad Surd.decis.111.*
6 *num.12.* & iuramentum † par operatur, quod donatio etiam absenti facta nullo modo reuocari possit, vt tradunt DD. congesti ab *Antonin.de Amat.resolut.30.num.9. par.1. & per Moder.Eugubin.controu.292.num.8.Rota dec.463.n.3. part.1.rec. Romana donationis 17. Decembris 1640. coram Reuerendissimo Terraconen.sub §. nec in præsenti, & in Vrbeuetana restitutionis dotis 17. Iunij coram bo.me.Peutinger. sub §.1.in fin.*

Non obstat doctrina *Bart.in l.qui Romæ 122. §.Flauius num.1. ff.de verb.oblig.* vbi quod dispositio facta ad fauorem tertij, potest quan-
7 documque retractari, † nec ius irreuocabile acquiritur tertio. Nam quidquid sit de veritate huius opinionis *Bartoli* quam non esse tutam *dixit Rota decis.174. num.22.part.6.recent.* & illam expressè reprobant plures relati per *Gomes ad l.Tauri 40.n.29. vers.sed circa prædicta, & num.41.Larrea decis. Granat.91.nu.5.per Ciarlin.contr.158.nu.17.Hodier.ad Surd.decis.209. alij per Informantes.*

Responsum fuit illam nullo modo hic applicari quę fundatur in defectu acceptationis quæ hic expressè concurrit, nàm donatio facta fuit cum onere, quod de bonis donatis teneretur S.Domus donataria scutor.30. mil. soluere, vt suprà dictum est, & donatio acceptata fuit à Stephano Torrecto Procuratore specialiter ad hunc effectu à Congregatione S.Domus deputato cum omnibus oneribus, & conditionibus in ea contentis *Sum. Patrum in princ. & num.1.litt.E.in fin.* Et ideò cum do-
8 natarius domus † mediante persona Procuratoris acceptauerit solemni stipulatione Notarij interueniente efficax obligatio donatarij & ius quæsitum Ioanni Mariæ controuerti
9 non potest † cum stipulatio Notarij pro omnibus quorum interest ad hunc effectum sufficiat *Bald.in l.cum à Socero 7.nu.7. vers. casu sibi C.de iur.dot.Soccin.iun.cons.118.num.13.lib.2. Altograd.cons.37.num.27.& 36.lib.7.Clau.in §.donatio qu.13.sub num.15. vers. dic ergò quod si quidem Rota coram Seraph.dec.427.& coram Pen.dec.136. utrobique num.2.& in rec.dec.428.& seq.par.2.to.2. & dec.37.nu.6.par.7.*

10 Attenta maximè † obligatione Camerali continente clausulam, *quorum interest*, per quam alijs etiam absentibus ius irreuocabile
11 acquiritur† ad effectum, vt non sit locus pœnitentiæ, nec reuocationi donationis, vt per *Rot.d.decis.463.numer.12.part.2.rec.post. Zacch.de oblig.Cam.dec.259.numer.19. & dec.270. numer.7. Romana donationis 31.Ianuary 1648.coram R.P.D.*
12 *meo Verospio.* † In istis autem præcisis terminis, quod concurrente stipulatione Notarij, vel obligatione Camerali prædicta *Bart.doctr.* locum non habere tradit. *Ias.in eadem l.qui Romæ 122.numer.19.& seqq. Roland.à Valle cons.19. n.19.lib.1.Menoch.cons.92.num.79. Salon.de Pact cons.26.n.19.20.23.& seqq.Couar.var.resol.lib.1. cap.14.num.11.P.Molin.de iust.& iur.tom.2.disput. 265.sub.n.8.vers.quando vero Mant.de tacit.lib.13. tit.48.num.13.Gratian.discept.305.num.20.& sequ. uti de veriori Cancer. var. resol. cap. 8. numer.52. vers.quam tamen par.1.Rota d.decis.37.nu.6.par.3. recent.*

Nec turbant Doctores in contrarium ad-
13 ducti asserentes,† quod stipulatio Notarij, & iuramentum non supplet defectum acceptationis, quia illi habent dominii rei donatæ non autem ad effectum irreuocabiliatis iuxta distinctionem de qua per *Add. ad sa.me.Gregor. decis.97.sub num.8.vers.& Rota sequitur, Rota coram Buratto decis.773. num.7.post Zacch. de oblig. Cam.dec.189.num.3.vers.nec releuare post Modern. Hispan.in Laber.Credit.decis.39.num.23.* Et quatenùs opus esset eiusdem Io. Mariæ scientia, & acceptatio concurreret, ex quo versamur in lucratiuis, & fauorabilibus, & in facultate concessa Fratri simul habitanti *Summ. Patrum num.40.* agitur de ingenti summa, & de Instru-
14 mento per acta † Iudicis insinuato, ex quibus coniecturis, & præsumptionibus acceptationem probari tradunt *Rol.à Vall cons.19.numer.34.& seq.* & plures relati per *Moder. Eugubin.d.contr.292.num.13. Rota dec.553.sub num.2. part.4.rec.& post Merlin.de pignor.dec.50.num.25. & plur.seqq.& in d.Romana donationis coram R. P. D.meo Verospio.*

Hinc non refert, quod prædicta facultas
15 concessa solummodò fuerit † tempore obitus Io:Marię, & quod simplicem permissionem contineat, quę ab ipso concedente reuocari poterat, vt per *Bald.cons.377.num.2.lib.5.* Quia in ordine ad tempus non indè legitur, quod ipso Io:Maria viuente potuerit reuocari, quia ius disponendi erat verè, & irreuoca-
16 biliter quæsitum, † sed illius exercitium, & exe-

executio in tempus mortis dilata quod fieri posse probatur ex *Text. in l. unica C. ut action. ab hæred. & contr. hæred. Cancer. var. resol. lib. 1. d. cap. 8 num. 215. & seq. Vinc. de Franch. dec. 436. numer. 6.* respectu verò præmissionis vltrà cohærentiam
17 contractus irreuocabilis, †de quo suprà *Bald.* loquitur in simplici mandato disponendi de sua natura reuocabili, & in donatione quæ non fuit acceptata, patet ex eo quod allegat doctrinam *Bart. in d. l. qui Romæ 122. §. Flauius num. 1. Bald.* contrarium affirmat expresè in *d. conf. 270. lib. 2.*

Minus refragatur, quod prædicta facultas disponendi dicatur, quoddam legatum vt contrahentes denominauerunt, quod pro-
18 ptereà vsque ad † mortem erat irreuocabile; quia vltrà quod legatum propriè loquendo dici non potest, nisi donatio quæ Testamento relinquitur iuxta diffinitionem *Modestin. in l. legatum 36. ff. de leg. 2.* Responsum fuit, quod sub-
19 stantia dispositionis †quę hic assumpsit naturam contractus irreuocabilis ob cohærentiã donationis, vt suprà, potius quam nomen, seù appellatio partium debet attendi, vt in terminis legatarij *Grat. discept. 373. num. 75. vers. nec facit Mantic. de tacit. lib. 3. cap. 3. n. 5.*
20 Et denique † *Peregr.* & *Faber.* in contrariũ allegati applicantur. Ille enim *conf. 76. nu. 18. lib. 1.* loquitur in casu quo bona de quibus à donante facta fuerat dispositio sub donatione non comprehendebatur, & propterea de illis disponere poterat, *Faber.* autem loquitur in terminis fideicommissi in donatione causa
21 mortis ordinati, † quod ideò reuocari poterat quamuis secùs sit, vbi fideicommissum in contractu factum fuisset *Surd. conf. 247. nu. 11. Fusar. de substit. qu. 308. num. 88. plenè Rota in Bonon. fideicommissi 4. Maij 1648. §. reuocatio verò coram R. P. D. meo Celso confirmata 13. Iunij 1652. coram bo. me. Dunozeito. §. hinc sequitur.*

Et ità vtraque, &c.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO Sacræ Rotæ DECANO.

Maioricen. Canonicatus.

Merc. 23. Ian. 1658.

ARGVMENTVM.

Causa commissa in Rota cum clausula, *Parito litteris Apostolicis arbitrio Rotæ*, qualiter sit intelligendum tale arbitrium. Beneficium dicitur vacare ob nullitatem electionis. Testes, vt cantur probare consuetudinem, qualiter deponere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apostolicæ sunt exequendæ si sint iustificatæ.*
2 *Beneficium dicitur vacare ob inualiditatem electionis, & collationem indè factam.*
3 *Votum unum est sufficiens, ut quis habeat vltrà aduersarium ad effectum ut maiorem partem votorum pro se habuisse dicatur.*
4 *Canonicorum vota, quando non sunt valida, non faciunt numerum.*
5 *Votum Episcopi in electionibus, an sit validius quam votum Canonicorum.*
6 *Testes non probant consuetudinem, si ingenuè fateantur, nunquam euenisse talem casum.*
7 *Testes, vt probent consuetudinem debent deponere in casu præciso, de quo agitur.*
Quod multò magis procedit, stante diuersitate rationis in vtroque casu, num. 7.
8 *Consuetudo, cum sit stricti iuris, attenditur tantum in casu de quo agitur.*
9 *Consuetudo non extenditur de uno loco ad alium.*
Consuetudo unius Ecclesiæ non extenditur ad aliam, num. 9.
10 *Testes deponentes de proprio ipsorum iudicio, & credulitate nullum gradum probationis faciunt.*
11 *Testes deponentes de proprio iudicio non probant, quamuis affirment id pro certo tenere.*
12 *Verba vniuersalia generaliter sunt intelligenda.*
13 *in Consuetudinis materia requiritur specialis, & indiuidua probatio eiusdem casus, nec admittitur probatio generalis.*
14 *in Consuetudine probanda quando admittatur causa vniuersalis, & quando non.*
15 *Præscriptum dicitur tantum, quantum possessum.*
17 *Episcopus consideratus in Capitulo uti Prælatus, nullum habet votum decisum, consideratus verò uti Canonicus habet tantum unum votum, sicuti cæteri Canonici.*
18 *Consuetudo, ut validè dicatur introducta, requiritur actuum frequentia.*
19 *Quadragenaria possessio requiritur ad effectum ut admittatur ius Capitulo, & detur Episcopo.*
20 *Possessio nec quadragenaria, nec decennalis, quando non dicatur iustificata.*
21 *Consuetudo, ut dicatur iustificata, necesse est probatio plurium actuum effectuatorum, cum unicus actus non sufficiat.*

DECISIO CCCIV.

CVM clausula, *Parito litteris arbitrio Rotæ* commissa Mihi fuit causa appellationis interpositæ à sententia Rotali declarante litteras Apostolicas Ioannis de Togores vti iustificatas esse exequendas, & proposito hodiè dubio responsum fuit, non intrare arbitrium pro re-
1 tardatione, †quia litteræ Apostolicæ sunt exequendæ si probentur iustificatæ, vt in his terminis dictum fuit in *Sorana beneficij 26. Iunij 1651. coram Eminentiss. D. Cardin. Otthobono inter eius impressas decis. 262. num. 1. & 2. & in Diennen. Prioratus 22. Maij 1656. coram R. P. D. meo Verospio §. 1.*

Omissis enim alijs, quę non reuocantur in
2 dubium, † iustificata omninò iterum visa fuit narratiua vacationis ob inualiditatem electionis, & collationis factę ad fauorem Didaci Desclapes in concursu Francisci Olezę, ex quo Franciscus electus fuerat à maiori parte, aut saltem à medietate, Didacus verò à medietate tantum, aut à minori parte. Cum enim ex decem, & nouem votis, decem fuerint ad fauorem Francisci, alia verò nouem pro Didaco, Franciscus à maiori parte apparet electus;

ctus, & quatenus ex dictis decem deleri debeat votũ Canonici † Gabrielis Coll ob non seruatam formã *cap. penult. §. fin. de elect. in 6.* Vota remanent paria, atque vterque electus à medietate, & sic collatio facta fauore Didaci
4 in paritate † votorum est inualida, vt Ioannes Papę narrauit, *cap. Cumana, cap. in Genesi, & cap. Ecclesia vestra de elect. ubi Abb. n. 13. post medium, vers. si autem omnia*.

Non obstat, quod inter vota Didaci adesset
5 illud Episcopi, quod ex † consuetudine tam huius Ecclesiæ, quam aliarum Regni Hispaniarum, qualificatum est, & ponderosius, cæterisque in paritate præualet.

Quia Testes ad hunc effectum examinati licet specificent nonnullos alios actus electionis Officialium, & Ministrorum Capituli, omnes tamen vno ore ingenuè fatentur in
6 Ecclesia Maioricen. † nunquam euenisse casum electionis Canonici in paritate votorum præter controuersum *Sum. Ioannis num. 1.* Ideò non concludunt consuetudinem, quę suffra-
7 getur, cum in indiuiduo casus, † de quo agitur, probari debeat, præsertim concurrente diuersitate rationis de vno casu ad alium, vt optimè pluribus allegatis firmatur in secunda decisione huius causæ coram *R. P. D. meo Meltio 25. Iun. prædicti, §. deficiunt in proposito cum duob. seq. quibus addi possunt decis. 799. num. 3. par. 1. diuers. & coram Card. Caual. decis. 172. nu. 5. & decis. 205. num. 8.* Consuetudo enim tamquam
8 stricti Iuris attenditur † solum in casu in quo seruata fuit *l. quod non ratione ff. de leg. Natt. cons. 46. num. 2. Socc. iun. cons. 101. num. 13. lib. 2. Cardin. Mantię. decis. 56. num. 7. & 8. Card. Seraph. dec. 326. num. 2. Rot. in Messanen. Decanatus 27. May 1641. coram bon. mem. Dunozetto §. nec releuant opiniones*;
9 Neque extenditur de loco † ad locum (esto quod probaretur in alijs Ecclesijs similem consuetudinem vigere) *Card. Seraph. dec. 1159. num. Rota in rec. dec. 274. n. 20. par. 7.*

Et quamuis nonnulli ex dictis Testibus subdant ab eis habitum fuisse pro certo, & indubitato assertam consuetudinem huius Ecclesiæ procedere quoque in electionibus Ca-
10 nonicorum. † Attamen cum id simpliciter dicant de proprio ipsorum iudicio, & credulitate, nullum gradum probationis faciunt,
11 etiam si affirment † illud habere pro certo *Ias. in rubr. ff. de iur. iuran. num. 2. Cas. de Graff. dec. 76. alias 7. num. 2. de Testib. Buratt. decis. 599. n. 12. Rota in rec. dec. 695. n. 2. par. 8.*

Nec releuat, quod per verba vniuersalia
12 generaliter † deponant de actibus Capitularibus, & propterea sub huiusmodi causa vniuersali omnes casus includantur.

Quia præter quod in materia consuetudi-
13 nis requiritur specialis, † & indiuidua probatio eiusdem casus, nec admittitur generalis; vt dixit *Rota dicta decis. 799. num. 3. part. 1. diuers. coram Card. Caual. d. decis. 172. num. 5. & in recent. decis. 422. numer. 13. par. 1.* Tunc demùm causa vniuersalis suffragatur, quando desuper con-
14 currit iuris assistentia, † secùs autem si ius non assistat, vel faueat alteri, tunc enim quasi possessio non extenditur de casu ad casum, &
15 tantum dicitur pręscriptum † quantum possessum, *vt notat Abb. in cap. 1. sub num. 3. vers. dicit enim de Religios. domib. Gabr. de præscript. concl. 2. num. 22. Marescott. var. resolut. lib. 1. cap. 11. nu. 22. Posth. de manut. obseruat. 73. num. 178. Put. dec. 301. num. 1. lib. 2. in correct. Rota in rec. decis. 416. num. 2. vers. quia cum Rectori par. 2. & coram bon. me. Coccin. decis. 497. numer. 1. & 2. cum alys præ Adden. ad Greg. decis. 557. num. 12. vers. secundo non procedit*;

Nec contradicit *decis. 309. bon. mem. Buratt.* nam in suo casu ius assistebat Priori ob particula-
16 ria statuta illius Ecclesiæ, † in quibus clarissimè cauebatur, quod in quocumque negotio capitulari si vota essent paria, præualere deberent illa, in quibus votauit Prior, vt habetur sub *num. 3. & per totam*. In proposito autem non extantibus huiusmodi statutis in re-
17 bus pertinentibus ad Capitulum † Episcopus tamquam Prælatus nullum habet votum decisiuum, consideratus verò tamquam Canonicus de iure vnius dumtaxat vocis suffragium (prout quilibet ex Canonicis) obtinet, ut latè probatur in prima *decis. 27. Maij 1656. §. præterea, & in 2. §. etenim de iure*.

Indeq; deficit etiam aliud requisitum pro inducenda consuetudine necessarium, nempè frequentia actus cum temporis diuturnitate,
18 nam aut requiritur † quadragenaria, ex quo eius vigore adimitur ius Capitulo, & datur Episcopo, vt firmatur in decisionibus, & tradunt *Garz. de benef. par. 5. cap. 4. num. 39. cum seqq. & Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 21. num. 46.* Aut
19 saltem decennalis, † ut contendebant informantes pro Didaco, & dixit *Rota in Mediolanen. substentationis libri 26. Ianuarij 1647. coram Reuerendiss. D. Terracinen. §. cum statuto.* Certum est, quod nec quadragenaria, nec decennalis iustificatur in specie casus controuersi, dum
9 Testes non deponunt † de actu electionis Canonicorum in paritate votorum cum prælatione illius, cuius fauore Episcopus dedit suffragium, & tamen necessaria est iustificatio plurium actuum effectuatorum ad effectum
21 inducendi consuetudinem † cum vnicus non sufficiat, ut dictum fuit in *Interamnen. Merced. 15. Maij 1645. coram bon. mem. Peuting. §. neq; alia consuetudo vers. neque exemplum*.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Calaguritana Beneficij de Bilbao,

Lunæ 28. Ian. 1658.

ARGVMENTVM.

Beneficia non sunt conferenda diffamatis, & inquisitis, licet alias dignioribus, ratione scandali, & sola diffamatio, quæ etiam ex Testibus probatur, beneficij assecutionem impędit.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Remissoria ob articulorum irreleuantiam denegatur & num.14.*

2 *Beneficium de simonia inquisito, etiam maioribus qualitatibus prædito non est adiudicandum.*

3 *Remissoria inutilis, & frustratoria non conceditur.*

4 *Remissoria negatiuam coarctatam continere debet, & contra testium depositiones non relaxatur.*

5 *Diffamatio à persona maleuola orta non debet attendi.*

6 *Diffamatio sola sufficit pro exclusione ab obtinendo beneficio.*

7 *Remissoria contraria probationibus, & Sac.Rot. resolutionibus nunquam conceditur.*

8 *Probationem genericam specialis conuincit.*

9 *Præsumptio in genere specialem non tollit.*

10 *Diffamatio data inquisitione, & captura, præsumitur.*

11 *Diffamationis præsumptio ex testium depositione consurgit.*

12 *Testis depositio de confessione extraiudiciali contrarys quibuscunque præferri debet.*

13 *Diffamationis macula difficilè abstergitur.*

15 *Remissoria in beneficialibus non conceditur absque fumo veritatis, & materiæ articulatæ releuantia.*

DECISIO CCCV.

DEnegarunt DD. remissoriam Antonio de Goiri ob irreleuantiam articulorum, quæ satis est euidens respectu primi articuli continentis nobilitatem, bonos mores, & virtutes illius, licèt enim propter huiusmodi, & alias qualitates in concursu Ignatij de Arbolancha ad beneficium controuersum præferri
2 debuisset; tamen eidem † tanquam de simonia denunciato, & inquisito adiudicandum non esse resolutum fuit *in decisionibus huius causæ 5. July 1655. & 15. Maij 1656. coram bon. mem. Bichio, & 18. Iun. 1657. coram R.P.D. meo Beuilaqua*, vndè cum hæc futura probatio non excludat diffamationem simoniæ, concedenda
3 non est † remissoria, cum sit inutilis, & frustratoria probatio, *l. ad probationem, C. de probat. Caputaq. decis. 66. par. 3. Greg. dec. 184. num. 3. & 4. Caual. dec. 87. n. 4. & dec. 216.*

Clarior est respectu secundi præsumptionem innocentiæ præseferentis, ex eo, quod Antonius nunquam alias fuerit inquisitus, & à participatione huius criminis alienus fuerit
4 reputatus, † quia cum in contrarium vrgeant plurium Testium depositiones inquisitiones, & illius carceratio, ac insuper compilato processu fuerit lata sententia in vanum petendo remissoriam contendit negatiuam suæ diffamationis, coarctare, vt opus esset *Rota coram san. mem. Greg. decis. 325. num. 5. & 573. numer. 2. par. 1. & decis. 54. num. 15. par. 4. tom. 2. recen. apud Merlin. decis. 77. num. 5. & in Mediolanen. substentationis libri 30. Maij 1650. coram bon. mem. Dunozetto.*

Irreleuantia tertij articuli euitari non potest, supponendo rumorem huiusmodi simoniæ sparsum fuisse à Ioanne Ventura fratre Iosephi alterius oppositoris, eo quia nequierit recuperare ab Antonio pecunias, quas vni ex Examinatoribus pro fratris approbatione per-
5 soluerat, vt proindè † cum diffamatio ortum habuerit à persona maleuola attendi non debeat; quia hic articulus improbabilis est. Imò redditur impossibilis ex prædictis Testibus deponentibus etiam de publica voce, & fama ex inquisitionibus fratris ab Ordinario, & Nuncio Apostolico ad instantiam Examinatorum Synodalium, cum subsequuta Antonij carceratione, & ex scientia, quæ ad diffamationem illius manifestè cõcludunt; maximè hic vbi non agitur de priuatione beneficij iam acquisiti, sed de beneficio acquiren-
6 do, quo casu † sola diffamatio satis est absque alia concludentiori symoniæ probatione propter scandalum, quod aliàs oriri posset, si diffamatus promoueretur, vt optimè distinxit *Rota in decisionibus relatis coram bon. mem. Bichio,*
7 *& R.P.D. meo Beuilaqua.* Quapropter cum adsint probationes contrariæ totque Rotæ resolutiones nunquam conceditur remissoria, vt dictum fuit *in Mileuitana Indultorum Collegiatæ 10. Aprilis 1636. coram Reuerendissimo Compostellano, & in Ianuen. pecuniaria 27. Iunij 1642. coram bon. mem. Dunozetto san. mem. Greg. dec. 211. num. 6. Reuerendissimo Vrgellen. decis. 214. numer. 9. cum alijs relatis decis. 36. num. 5. coram Eminentiss. Card. Otthobono.*

Inutilis est quartus includens in genere bonam famam Antonij apud graues, & prouidos viros cum improba, & mala super eius diffamatione adsit in specie, quæ debet præ-
8 ualere, † cum probationem genericam specialis conuincat, & præsumptio in genere il-
9 lam † in specie non tollat *ad not. per Innoc. in cap. Auditis de præscript. & Bald. in l. siue possidetis C. de probat. Alex. cons. 77. num. 6. Rot. decis. 572. n. 6. par. 2. rec.*

Nihil referente, quod non constiterit de diffamatione ab honestis, & grauibus viris,
10 quia† vltra quod data inquisitione, & denunciata captura, diffamatio præsumitur, qua licèt non sit nota delicti, tamen est nota impedimẽti ratione scandali, quod inquisitus præ-
11 biturus esset si beneficium assequeretur † ex Testibus pluribus in locis, nempè coram Ordinario, & Nuncio Apostolico examinatis vehemens consurgit præsumptio diffamationis, cùm præcipuè sextus, qui est Eques S. Iacobi attestatur de confessione extraiudiciali ipsius Antonij, à quo etiam cœterorum depositio-
12 nes roborantur, † adeout quibuscumque alijs contrarijs præferri debeant, *Butr. in cap. cum sit prope fin. de Testib. Rot. dec. 265. num. 9. par. 2. recen. san. mem. Greg. decis. 367. num. 3. vbi Add. numer. 8. Buratt. decis. pariter 367. numer. 5. ibique & Add. numer. 3.*

Vltimus, quod sententia absolutoria Antonij lata ab Ordinario in iudicio criminali fuerit ex capite eius innocentiæ, quamuis illum in expensis condemnet, cęteris est irreleuantior. Quia etiam si probaretur, quod inquisitus per sententiam absolutus de consue-

tudine

tudine illarum partium in expensis processalibus condemnari soleat; tamen ad abstergen-
13 dam † maculam diffamationis non releuaret, cum ex ea non liqueat Antonium fuisse per calumniam de tali crimine denunciatum, sed lata fuerit super non iustificatione delicti exhactenus tunc deductis, adeout sicuti nouis superuenientibus probationibus posset vlterius vexari ob remanentē maculam ex priori inquisitione contractam. Ita & ab asecutione beneficij in concursu hanc notam non habentis arceri debeat, vt responsum fuit in supradictis resolutionibus huius causæ.

14 Data itaque articulorum irreleuantia neutiquam remissoria concedi potest, vt perpetuo seruauit *Rota signanter coram Put. decis.643. lib.3. Caual.decis.268.num.1.in Sancti Angeli Lombardorum 26. Aprilis 1641. coram Cardinali Panzirolo in Meleuitana hæreditatis 16. Maij 1642. coram bon.mem.Dunozetto, & in Salisburgen. iurisdictionis 3. Decembris 1655. coram R.P.D. meo Benilaqua*. Eo facilius vbi(prout hic)causa est be-
15 neficialis, † in qua copulatiuè requiritur fumus veritatis, & releuantia materiæ articulatæ apud *san.mem.Gregor.decis.562.num.4.Buratt. decis.273.numer.6. & in Meleuitana Commendæ de Vaours 14. Februarij 1650. coram Reuerendissimo D.meo Decano*.

Et ita denegandam esse remissoriam vtraq; parte informante responsum fuit &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana, seu Vrbeuetana successionis.

Lunæ 28. Ianuarij 1658.

ARGVMENTVM.

Substitutio reciproca quibus verbis,& coniecturis appareat pariformiter inter omnes à testatore vocatos inducta, etiam fœminas, hic expressè docetur.

SVMMARIVM.

1 *Fœminæ, ad effectum inducendi earum vocationem, sufficit quod fuerint in conditione positæ.*
2 *Statutum Vrbis fœminarum exclusiuum procedit in hæreditatibus ab intestato, aut in testamento statuto conforme.*
3 *Fœminæ in testamento vocatæ non prohibentur à statuto in fideicommisso succedere.*
4 *Substitutio reciproca tam filios primi gradus, quam alios descendentes comprehendit.*
5 *Dictio,* necnon, *copulat, & omnes qualitates præcedentes repetit.*
6 *Substitutio reciproca censetur repetita, ac si expressè omnes vocati fuissent inter se reciprocè substituti.*
7 *Substitutio sub vnica verborum structura comprehensa, reciproca inter omnes inducta censetur, & num.23.*
8 *Substitutio reciproca inter personas eiusdem lineæ facilius inducitur, quam de linea in lineam.*
9 *Substitutio reciproca inter primos institutos ordinata, non censetur inter alios descendentes repetita.*
10 *Substitutionem reciprocam inter omnes inductam colligitur ex testamenti circumstantijs, & coniecturis.*
11 *Vocatione actiua supposita facilius infertur ad passiuam.*
12 *Fideicommissum perpetuum, & absolutum ex verbis tractum temporis successiuum importantibus inductum censetur.*
13 *Fideicommissum ex alienationis prohibitione à certa causa vestita inducitur.*
14 *Fideicommissum reciprocum absque successione de manu in manum fieri non potest.*
15 *Alienationis prohibitio nuda fideicommissum non importat, secus ratione vestita.*
16 *Verba,* semper, *nullo vnquam tempore perpetuitatem important.*
17 *Fideicommissum perpetuum ex alienationis prohibitione nullo casu restricta inducitur.*
18 *Fideicommissum simplex quo casu inductum censetur.*
19 *Successionis priuatio in casu delicti vocationem, & grauamen importat.*
20 *Fideicommissum in casu delicti non extenditur ad casum obitus.*
21 *ex Fideicommisso in casu delicti legitima potest deduci interpretatio.*
22 *Substitutio reciproca faciliùs inter descendentes, & testatori prædilectos inducta censetur.*

DECISIO CCCVI.

LICINIA inter quatuor filios ex duplici matrimonio procreatos,& æquis portionibus institutos, Liuiam nempè, & Iuliam ex primo, Franciscum, & Octauium ex secundo substitutionem ordinauit his verbis: *Quibus quandocumque decedentibus sine filijs legitimis, & naturalibus, seu eorum aliquo, vnumquemq; ipsorum & alterum alteri ad inuicem vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum, nec non nepotes, pronepotes, ac descendentes, & successores quoscumque substituit.* Ex Liuia nati sunt Nicolaus, & Catharina, & ex Nicolao Barbara, quæ post Patrem defuncta, illius hæres mediante persona matris fuit Hercules Missinus, inter quem, & Catharinam orta quæstione dubitaui, An constaret de fideicommisso Liciniæ purificato ad fauorem Catharinæ, & affirmatiuè responsum fuit. Quia respectu portionis, quæ illi per obitum Liuiæ matris obuenit, non cadit controuersia, ex quo ipsa tanquam neptis Testatricis in prædicta substitutione nepotum, & pronepo-
1 tum literaliter continetur, vt infra, † & semper sufficeret positam fuisse in conditione ad effectum inducendi eius vocationem vigore *Statuti Vrbis lib.1.cap.142.vt per Gabr. cons.115. num.11.lib.1.Rot.coram san.mem.Gregor.decis.575. num.1.vbi Add.numer.10. coram Eminentissimo D. Card.Otthobono decis.113.num.4.Romana fideicommissi de Zephiris 4.Iulij 1646. coram bon.mem.Bichio §. quod omnes, & in Romana, seu Sabinen. fideicommissi 22. Maii 1656. §. extincta de anno, & in Romana fideicommissi de Capogallis 18.Iun.1657 §.respectu siquidem coram bon.mem.Dunozetto.*

Non

Non obstante alio statuto exclusiuo fœminarum in concursu cum masculis, quia pro-
2 cedit † tantummodo in hæreditatibus ab intestato, aut vbi Testamentum est conforme Statuto, secus quando Testator, vt in præsenti, fœminas simul, & masculos ad hæreditatē
3 vocauit, † tunc enim non prohibetur à Statuto fœmina quando ex testamento relictum capere, aut in fideicommisso succedere possit. *Paul. de Castr. cons. 52. sub n. 2. vers. cum verò lib. 1. Curt. sen. cons. 37. num. 17. Surd. cons. 185. num. 20. Rot. coram san. mem. Gregor. decis. 358. num. 1. ibique Add. num. 6. Buratt. decis. 262. num. 14. in recen. decis. 110. num. 9. decis. 175. num. 2. par. 7. Spoletana bonorum 12. Aprilis 1646. §. quia præterquod coram Eminentissimo D. Card. Corrado, Eugubina fideicommissi 26. nouembr. 1649. §. Minus obstat, & 2. Maij 1650. §. minus refert coram bon. mem. Dunozetto, cum cæteris in Romana fideicommissi de Pediconis 14. Iunij 1656. §. prætensio verò coram R. P. D. meo Celso.*

Quo verò ad portionem, in qua Nicolaus frater successerat, pariter debita esse Catherinę
4 dictum fuit, † vigore substitutionis reciprocę in verbis suprascriptis conceptæ, quæ cum tam filios primi gradus, quam alios descen-
5 dentes comprehendat, coniunctos per dictionem, *necnon*, quæ vim copulatiuam habet, & omnes qualitates præcedentes repetit, vt per *Neuizan. cons. 72. num. 14. Barbos. dict. 209. Gonzal. ad reg. 8. glos. 5. §. 7. n. 78. Rota coram Cæs. de Grass. decis. 1. num. 5. de reb. Eccles. non alien. dec. 791. n. 2. par. 1. diu. & in Cæsaraugustana Territorij 28. Nouembris 1603. coram Pen.* Inter omnes descen-
6 dentes † reciproca censetur repetita eodem modo, ac si expresse Testatrix omnes vocatos inter se reciprocè substituisset, vt per *Altograd. cons. 54. num. 4. lib. 1. & resolutum fuit in Beneuentana successionis 13. Martij 1654. coram bon. memor.*
7 *Bichio §. quæ omnia*, † quia eum in eodem periodo, & sub vnica verborum structura tàm filios primi gradus, quam alios Licinia substituerit, ex vi verbi vnius communis omnibus copulatis, inducta inter omnes pariformiter reciproca censetur, vt in specie respondit *Menoch. cons. 575. sub num. 11. vers. vocauit itaque lib. 6. Peregr. cons. 151. sub num. 21. ad med. vers. Et vbi in eadem oratione lib. 5. Fusar. de substit. q. 472. num. 43. Peregrin. Caualcan. decis. 15. num. 3. & seqq. par. 3. cum pluribus per Rot. in Romana fideicomm. de Maximis 28. Ian. 1649. §. nec obstare visum fuit coram Eminentissimo D. Cardin. Otthobono decis. 97. num. 12. & seq. & Terracinen. fideicomm. de Pilorcis 15. Maij 1648. §. coniecturæ autem coram Reuerendissimo Terracinen. & in d. Beneuentana successionis vbi supra.*

8 Quod facilius fuit admissum, † quia agitur de reciproca inter personas eiusdem lineæ, & Colonnelli, quo casu leuiores probationes sufficiunt, quidquid dicendum esset si inducenda esset reciproca de linea ad lineam, vt declarat post alios *Reuerendissimus Eugubinus dec. for. Eccles. 152. num. 29. lib. 2.*

Opposita in contrarium regula quod exactiua vocatione filiorum non possit inferri ad passiuam, & ad fideicommissum illis iniun-
9 ctum. Quodque reciproca † substitutio inter primos institutos ordinata, non censeatur inter alios descendentes repetita, vt per *Peregr. de fideic. art. 13. num. 90. Rot. in Florentina, seu Bononien. de Barbadoris 25. Iun. 1640. coram bon. mem. Coccino.*

10 Non habet locum † quando ex circumstantijs facti, & legitimis coniecturis constat Testatorem fideicommissum absolutū inter omnes descendentes ordinare voluisse, tunc enim inter eos grauamen, & reciproca censetur inducta, *Crauett. cons. 130. sub nu. 6. vers. tertio considero, Socc. iun. cons. 110. sub nu. 39. vers. qui etiam lib. 3. Mant. de coniect. lib. 7. tit. 5. numer. 15. vers. ex coniect. Peregr. cons. 54. num. 13. & 14. lib. 1. Altogr. cons. 92. num. 3. lib. 2. Rot. dec. 181. sub num. 5. vers. & ex hac responsione par. 1. recen. Vrbeuetana fideicomm. coram Merl. dec. 360. sub numer. 4. & coram Eminentissimo D. Card. Otthobono dec. 97. numer. 17. & decis. 113. num. 9. d. Romana fideicomm. de Zephiris 8. Febr. 1647. coram bon. mem. Bichio §. quarto ponderandum in fine, & in Romana fideicommiss. de Mutis 15. Ian. 1648. §. fin. vers. Et quatenus etiam coram R. P. D. meo Meltio, & in d. Terracinen. fideicommissi de Pilorcis sub §. vltimo, & ex hoc in fin. coram Reuerendiss. Terracinen.* Præcipuè, quia non sumus in dubio, An positi in conditione fuerint vocati stante statuto Vrbis, de quo su-
11 pra, quo casu † supposita vocatione actiua negari non potest quin facilius inferatur ad passiuam eaque leuioribus coniecturis, & præsumptionibus iustificetur, prout arguunt, *Dec. cons. 270. sub num. 4. in fin. vers. non obstat, quod substitutio Menoch. cons. 220. num. 16. & alij per Rot. in Romana fideicomm. de Maximis 5. Martij 1638. sub §. ex verbis autem, & §. quoniam negari coram bon. mem. Pirouano confirmata 14. Martij 1653. coram Reuerendissimo D. meo Decano §. Pariterque subsistit.*

Quæ quidem coniecturæ hic non desunt; Nōn enim Testatrix quatuor filios, de quibus supra simpliciter instituit, & substituit, sed etiam nepotes, pronepotes, descendentes, &
12 successores quoscumque, † ex quibus verbis tractum temporis successiuum importantibus, perpetuum, & absolutum fideicommissum censetur inductum, *Ripa in l. ex facto 17. §. si quis ita num. 6. ff. ad Trebell. cons. 1071. nu. 7. Decian. cons. 28. num. 18. & 19. lib. 2. Molin. de primog. lib. 1. cap. 6. numer. 15. Fusar. de substit. q. 392. num. 51. & 56. Cyriac. contr. 552. num. 128. Surd. dec. 346. num. 21. vers. 2. Rot. coram Seraph. dec. 939. num. 5. & decis. 93. num. 3. par. 1. recen. Bononien. fideicommissi de Bologninis 29. Nouembris 1644. coram Reuerendissimo Terracinen. §. resolutio difficultatis, Perusina fideicommissi de Pontanis 20. Aprilis 1646. coram bon. mem. Peuting. §. limitatur tamen Romana fideicommissi 21. Iun. 1652. sub §. 1. coram R. P. D. meo Verospio, Bononien. primogenit. 1. Iulii 1654. coram bon. memor. Bichio sub §. quoties Testator.*

Vlterius eadem Licinia ordinauit, quod hæredes ab ipsa instituti, & alij successores quicumque nullo vnquam tempore possint bona obligare, hypothecare, vel alienare, alienationis vocabulo etiam latissimè sumpto, & contrauenientes cadant à commodo suæ hære-

hæreditatis, in qua illi qui non contrauenerint succedere debeant, ex qua sola prohibitione vestita à certa causa inductum esse fideicommissum etiam in casu mortis voluit *Dec. cons. 23. num. 2. & 4. Curt. iun. cons. 114. numer. 16. Menoch. cons. 1152. num. 25. Giouagnol. cons. 36. n. 24 lib. 2. Fusar. cons. 114. nu. 15. & adduct. per Modern. Eugub. controu. 194. num. 4. Rot. decis. 10. & 11. per totum, & dec. 341. sub num. 13. par. 1. . . cent. plenè in Romana fideicomm. de Incoronatis 19. Maij 1638. §. 5. dicebatur coram bon. mem. Card. Panzirolo, & in Romana fideicommissi de Alicornis 3. Iun. 1650. coram bon. mem. Dunozett. §. non obstat, quod dicatur,* & sine difficultate in isto casu vbi Testatrix subsequenter ordinauit, quod sic succedere debeant de manu in manũ, seruato sem-
14 per ordine succedendi, † quod cum sine reciproco fideicommisso inter descendentes fieri non possit illud censetur inductũ, aliàs mens defuncti saluari non posset, nec bona de manu in manum peruenire, *Socc. iun. cons. 78. num. 25. & seqq. lib. 3. Surd. cons. 96. num. 13. & seqq. Peregr. de fideicommissis art. 13. sub num. 76. vers. sed contra, & num. 77. Fusar. de substit. q. 689. nu. 11. Grat. discept. 828. num. 44. Cyriac. controu. 403. numer. 15. Altograd. cons. 92. num. 7. lib. 1. Rot. in Perusina fideicommissi de Bigazzinis post Giouagn. cons. 75. nu. 72. & seqq. lib. 1. dec. 467. num. 6. par. 5. recen. tom. 2. d. Romana fideicommissi de Alicornis 16. Maii 1639. coram bon. mem. Card. Panzirolo, Placentina bonor. 16. Martii 1654. §. accedunt, & ipsa coram R. P. D. meo Zarate, & 4. Febr. 1656. coram Reuerendiss. D. meo Decano §. in casu enim.*

Nec releuat, quod prohibitio alienationis tanquam dependenter, & consecutiuè inserta nouum fideicommissum non importet, sed
15 ad limites præcedentis regulari debeat, † nam quidquid sit quando prohibitio est nuda, certum est, quod quando, vt in præsenti est vestita ratione, datus fuit substitutus in casu cō-
16 trauentionis, & concurrunt verba † perpetuitatem importantia, vt sunt prædictæ dictiones
17 semper nullo vnquam &c. † prohibitio redditur perpetua, nec aliquo casu restricta, & perpetuum fideicommissum inducitur, *Ioann. de Anan. cons. 47. num. 8. vers. sed certè ego pondero, Rolan. à Valle cons. 23. nu. 17. & seqq. lib. 4. Decian. cons. 50. num. 22. lib. 1. Curt. iun. cons. 22. numer. 23. vers. postremo confirmatur, Fusar. de substit. q. 688. num. 71. & alii per Modern. Eugub. d. controu. 194. num. 9. & Modern. Auenionen. resolutione ciuili 47. num. 3. Rota dec. 357. num. 2. par. 4. tom. 2. decis. 18. num. 10. par. 5. rec. & in dicta Bononien. fideicomm. de Guidottis 24. Ian. 1648. §. 7. colligitur cum duob. seqq. coram bon. mem. Arguell.*

Ponderabant etiam DD. preceptum Testatricis, quod supradicti eius hæredes, & successores, quicumque à delictis abstineant, ac bona ipsius perpetuò, & omni futuro tempore in suis hæredibus nepotibus, pronepotibus, & descendentibus in infinitum vocatis maneant propterea similiter ordinando, quod in euentum delicti bona à delinquente auferantur, & applicentur, illi qui fuisset successurus si delinquens ab intestato esset mortuus, & sic toties quoties casus euenit. Omisso enim, quod in hac parte Testatrix non videtur voluisse permanentiam in descendentibus per modũ rationis, sed per viam principalis dispositionis, quia non dixit, vt bona remaneant, vel quia voluit remanere, sed dispositiuè dixit, ac
18 remaneant &c. † quo casu censetur simpliciter fideicommissum inductum fuisse, vt in puncto *post Curt. iun. cons. 145. num. 6. & 7. Dec. & Ale. resolut. fuit in decis. 121. num. 3. par. 2. diu.*
19 Priuatio † supradicta omnium delinquentium in necessarium antecedens supponit eorum vocationem, & grauamen, cum alias frustratorium esset priuare delinquentes vlterioris gradus ad quos circũscripto fideicommisso bona necessario peruenire non debuissent, *Peregr. d. cons. 151. nu. 10. & seqq. lib. 5. Alex. de Neuo cons. 17. num. 3. Rot. in Bononien. fideicomm. 26. Nouembris 1638. coram bon. me. Dunozett. d. Romana fideicomm. de Alicornij 16. Martii 1639. §. 3. quia coram bon. mem. Card. Panz. d. Bononien. fideicomm. de Guidottis §. Et ad corroborandum, & in d. Camerinen. bonor. 3. Iun. 1654. §. at hinc coram bon. me. Bichio.*

20 Cui fundamento non obstat, † quod fideicommissum in casu delicti non extendatur ad casum obitus, vt in *decisionibus adductis in Rom. fideicommissi 15. Aprilis 1652. coram Reuerendissimo D. meo Decano sub §. 1.* quia vltra quod hic non agitur de extensione, sed de sola comprehensione vocatorum iuxta distinctionem *Rot. coram san. mem. Greg. dec. 315. sub num. 14. & in Bonon. 17. Iun. coram R. P. D. meo Celso, §. nec quicquã facit.* Adhuc animaduertendum fuit, † quod ex fideicommisso in casu delicti legitima po-
21 test deduci † interpretatio, qualis fuerit voluntas fideicommittentis in casu obitus, quod nempè fideicommissum in primis hæredibus non expirauerit, *Mantic. de coniect. lib. 2. titul. 19. sub num. 8. vers. 2. est aduertendum, Rot. dec. 44. n. 5. par. 1. decis. 124. num. 99. par. 5. rec. Tiburtina fideicomm. 14. Ian. 1647. coram bon. me. Arguegles §. præcipuè cum in præsenti, & in supradicta Camerinen. §. non obstat, quod à vocatione, & in Spoletana fideicomm. 18. Febr. 1658. Marocc. coram R. P. D. meo Beuilaq. §. Nec dicatur, quod ratio.*

22 Eoque magis hæc procedunt, † quia versamur inter descendentes Testatricis inter quos ob præsumptam illorum prædilectionem leuiores probationes passim admittuntur, & reciproca facilius censetur inducta, *Poreg. cons. 54. num. 8. lib. 1. Rot. dec. 649. num. 13. par. 4. rec. tom. 3. Rom. fideicomm. de Zephiris 4. Iul. 1646. sub §. substitutionem fœminarum vers. quia inter descendentes coram bon. me. Bichio dicta Romana fideicomm. de Mutis 15. Ian. 1648. coram R. P. D. meo Meltio sub §. quia in casu Bonon. fideicomm. de Guidottis 7. Iun. 1649. sub §. nulla enim coram bon. mem. Arguegles, & in Interamnen. bonor. 13. Iun. 1657. coram Reuerendiss. D. meo Decano §. Nec applicatur.*

Neque Odd. & Menoch. in contrarium allegati in his terminis procedunt, non enim habet locum eorum doctrina, quando vt hic
23 in eadem † oratione, & periodo omnes descendentes cũ filijs inuicem substitutis comprehensi fuerunt, & quando agitur de reciproca inter plures eiusdem lineæ, & columnelli,

nelli, vt supra dictum fuit, & quæ dicebantur de renunciatione Catharinæ non fuerunt habita in consideratione, cum non sint præsentis inspectionis, in qua agitur solùm de existentia, & purificatione fideicommissi. Ideòque de prædicta renunciatione poterit particulariter disputari, vt obseruatum fuit *in d. Romana fideicommissi 21. Iunii 1652. coram R. P. D. meo Verospio*.

Et ità vtraque &c.

R.P.D. ALBERGATO.

Firman. Domus, seu Fideicommissi.

Veneris 1. Febr. 1658.

ARGVMENTVM.

Fideicommissi bona pro soluendo ære alieno, extantibus bonis liberis vendi non possunt, & quid cum pacto retrouendendi, vel in casu separationis. Fideicommissum quando sustineatur super nouo ædificio, vel super meliotamentis.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissi existentia ex testamenti lectura constat.*
2 *Fideicommisso purificato, & bonorum identitate iustificata danda est immissio.*
3 *Fideicommissi bona pro soluendo fideicommittentis ære alieno alienari possunt.*
4 *Fideicommissi particularis alienatio aliis bonis extantibus, etiam pro ære alieno nulla remanet.*
5 *Hæres cum beneficio leg. & inuent. potest tanquam vocatus ex propria persona res fideicommissarias obtinere.*
6 *Vendens cum pacto redimendi quandocumq; emptor retrouendere tenetur.*
7 *Ius redimendi est imprescriptibile stante pacto, & ad hæredes transitorium.*
8 *Compensatio fieri debet de credito cum pensionibus sub oblig. Cam. promissis.*
9 *Domus ex capite neglectæ reparationis inuito domino distrahi non potest.*
10 *Domus destructæ situm cogi potest dominus, vel vendere, vel reædificare.*
11 *Domus Status ex instrumento probatur.*
12 *Domus commodum, & periculum ad emptorem pertinet, & cum pacto retrouendendi.*
13 *Emptor etiam cum pacto retrouendendi verum, & reale dominium acquirit.*
14 *Et an impensum pro reparatione in casu retrouenditionis, repetere possit.*
15 *Subhastatio, & deliberatio defectibus laborans est nulla.*
Nullitates in subhastatione quænam sint, & n. 15.
16 *Domus noua in eodem solo, & ex eisdem cementis prioris directæ constructa, censetur eadem.*
17 *Intimatio constituit in malam fidem, adeout immissio impediri non possit.*
18 *Domum dolo, & temerè deuastans immissionem super nouo ædificio fideicommissarij impedire non potest.*
19 *Identitatis probatio facta aduersarii difficilior facta, actori nocere non debet.*
30 *Melioramentorum exceptio, ipsis non probatis, immissionem retardare non potest.*
21 *Melioramenta etiam vtilia mala fide facta non sunt reficienda.*
Abrasio tamen conceditur, quatenùs absque prioris status læsione fieri possit.
22 *Melioramenta excessiua, & consulto facta non debent refici.*

DECISIO CCCVII.

De existentia particularis fideicommissi super Domo de qua agitur ab Antonio Raynaldo constituti non erat inter partes
1 controuersia, † & constabat ex lectura testamenti in Summario Raymundi *num. 1. ad text. in l. ille à quo 13. §. si de testam. ff. ad trebell. Peregr. de fideicomm. art. 43. sub num. 2. vers. probatur autem Rot. in Romana fideicommissi 8. Iunii 1648. in princ. coram bon. mem. Arguelles*. Cumque
2 vlterius † eiusdem fideicommissi purificatio, identitas domus, & alia requisita sufficienter iustificata fuerint prædicto Raymundo fideicommittentis nepoti dandam esse immissionem resolutum hodie fuit, *vel ex rem. l. fin. C. de edict. D. Hadr. toll. vel in vim vtilis Saluiani, vt in hoc, scilicet Tribunali passim fieri solet post antiquiores Rot. in Bonon. fideicomm. 5. Decembr. 1650. sub §. 1. coram R. P. D. meo Celso, & in alia Bonon. de Monterentiis 27. Iun. 1657. coram bon. mem. Dunozetto sub §. validitas siquidem*.
3 Non obstare visum fuit, † quod bona fideicommisso subiecta pro soluen. ære alieno Antonij fideicommittentis rectè potuerint alienari *iux. tex. in l. fil. fam. 117. §. Diui il 2. ff. leg. 1.* Quia regula procedit in subsidium, non autē quando adsunt alia bona libera Testatoris, vel fideicommisso vniuersali subiecta, vt de bonis liberis in præsenti ex eodem testamento con-
4 stat; † tunc enim alienatio particularis fideicommissi etiam pro ære alieno nulla remanet, *Paul. de Castr. cons. 247. sub num. 4. lib. 1. Peregr. de fideicomm. art. 40. sub num. 28. Fusar. de substit. q. 541. num. 19. Rot. in Meleuit. fideic. 13. Martii 1651. §. præterea ex inuentario, & in Vrbinaten. prædii 23. Maii 1653. coram bon. mem. Bichio*.
Neque immissio impediri potest Raymundo sub prætextu, quod sit hæres Petri Augu-
5 stini patris hæredis aliorum alienantium; nam cum idem Raymundus patris hæreditatem adiuerit cum benef. leg. & inuent. vt in eius Summario *num. 20.* potest tanquam vocatus ex propria persona res fideicommissarias obtinere, *l. fin. §. in comp. C. de iur. delib. Menoch. cons. 203. num. 27. Peregr. de fideic. art. 52. sub numer. 97. cum aliis per Rot. in Licien. bonorum 7. Febr. 1653. §. non obstat, quod huiusmodi, & 24. Aprilis 1654. coram R. P. D. meo Celso §. parum refert*.
Et cum pars Domus non fuerit purè, &
6 simpliciter vendita, † sed cum pacto redimendi quandocumque, itaut nulla vnquam posset allegari præscriptio, vt in Summario Raymundi *num. 2. litt. B.* Raccamatorius emptor, & Montius ab eo causam habens retrouendere tene-

tenetur, cum tale ius redimendi (stante pacto) sit imperscriptibile, & de sui natura transitorium ad hęredes *Rot. coram Merlin. dec.* 104. *num.* 2. & creditum scutor. 90. pro quo facta fuit prædicta partis domus assignatio, com-
8 pensari poterit prout † iuris erit cum pensionibus alterius partis locatæ vsq; de ann. 1605. quæ sub obligatione in forma Cameræ promissæ fuerunt à Raccamatorio auctoribus Raymundi quousq; pars vendita retrò emeretur *Summ.* vtriusque partis *num.* 2. *Rota decis.* 249. *num.* 21. *par.* 6. *recent. Romana hæreditatis* 1. *Aprilis* 1647. §. *penult. coram bo. me. Arguelles, in puncto in Romana fideicommissi de Zuccaris* 4. *Februarij* 1650. *coram bo. mem. Dunozetto sub* §. *posthumò non obstat.*

Non obstante quod Domus subhastata fuerit, & deliberata, ex quo Raynaldi illam receptare noluerunt *Summ.* illorum de Montibus *num.* 3. & *seq.* Primò, quia gratis hoc fa-
9 ctum fuit, † cum iure cautum non reperiatur, quod ex capite neglectæ reparationis Domus
10 in vito Domino illa distrahi possit, † quidquid dicat *Cepoll.* exaduerso allegatus, qui tamen loquitur in Domo diruta, cuius ruinæ, & situs publicum Ciuitatis prospectum deturpant quo casu (inquit ipse) quod Dominus, vel ibi nouum ædificium construere, vel sitū vendere cogitur, & ideò illius doctrina (quatenus vera esset) non posset hic applicari quia Domus tunc rectè subsistebat, eratque proprijs parietibus innixa, non autem diruta, vt constat ex eodem Testamento Antonij, in quo Domus tanquam habitabilis fuit inter fi-
11 lios diuisa, & fideicommisso subiecta, † quod quidem Instrumentum statum Domus sufficienter probat contrà Montios ab hæredibus causam haben. *Peregr. de fideic. art.* 44. *nu.* 5. & 6. *Bar. dec. Bonon.* 105. *num.* 27. *Rota in Romana fideicommissi de Spiritibus* 12. *Decembris* 1644. §. & *interim In strumenta,* & *in Bononien. fideicommissi seu Domus* 10. *Decemb.* 1645. *coram bon. mem. Bichio,* §. *final.*

Præ tereà esto sine veri præiudicio, quod Domus reparatione indigeret, impensæ in id
12 faciendæ erant † per Raccamatorium, cui tanquam emptori periculum (si quod superuenisset) sicut, & commodum æqui pertinebat *Rolan. à Vall. cons.* 45. *nu.* 1. *vol.* 3. *Grat. discept.* 358. *num.* 27. *Rota in Lauellen.* 26. *Nouembr.* 1650. *coram Eminentissimo D. Card. Corrado,* §. *quia,* & *in Rauennaten. pecuniaria* 30. *January* 1654. *coram me*
13 *sub* §. 1. *ad medium*, † quia in ipsum vigore venditionis licet cum pacto retrouendendi, verum, & reale dominium translatum fuerat, vt probat *Cagnol. in l.* 2. *numer.* 7. *C. de pact. inter empt.* & *vend. Maccabrun. ab Anguill. cons.* 31. *n.* 10. & *seq. Mant. de tac. lib.* 4. *tit.* 32. *num.* 2. *Thesaur. decis.* 75. *eodem numer.* 4. *Rota in Romana Prælationis* 16. *Febr.* 1618. *coram bo. me. Sacrato.* Quidquid sit, an posteà coactus retrouendere, impensum
14 pro reparatione † repetere potuisset, quod post *Marescott. var. resol. lib.* 2. *cap.* 109. *numer.* 18. & *seqq. negat Rota in Bononien. Primogenituræ* 26. *Maij* 1656. *coram bo. mem. Bichio,* §. *idem respondetur.*

15 Demùm, † quia in eadem subhastatione, & subsequenti deliberatione plures nullitates DD. agnoscebant, & præcipuè ex quo facta fuit, nulla præcedente citatione ad videndam deliberari, absque præfixione termini ad resoluendi sine interuentu pecuniæ, & post interpositam appellationem, & præsentatam inhibitionem, vt constat ex reuolutione actorum *Rota apud Posth. de subhast. decis.* 33. *numer.* 5. & *decis.* 52. *num.* 8. Et ex his defectibus certam nullitatem deliberationis, tradunt adducti per *Modern. Perus. de subhast. inspect.* 23. *numer.* 150. & 202. *post Mangil. in simili tractat. dec.* 51. *numer.* 15. *Romana nullitatis deliberationis* 24. *Aprilis* 1644. *coram Reuerendiss. Terracinen.* §. *demum quia,* & *in Romana manutentionis* 18. *Febr.* 1656. §. *altera nullitas coram Me.*

Minus releuat, quod antiqua Domus ad aream vsque deposita, & alia ibidem constructa fuerit, & incorporata contiguæ Domui illorum de Montibus, adeout prima fideicommisso subiecta non sit amplius in rerum natura, & consequenter non potuerit de illius
16 necessario identitate doceri, † quoniam vltrà quod constat nouam Domum fuisse in eodē solo, ex ijsdem cementis, & lapidibus prioris dirutæ constructam, vt ex depositionibus Testium *Sum. Raymundi n.* 6. & 8.
17 Responsum fuit, † quod per intimationem factam Lucio Monti ne Domum auderet destruere, ex quo fideicommisso subiecta reperiebatur *Sum. Raymundi num.* 5. constitutus ille
18 fuit in mala fide, † & subsequens deuastatio Domus tanquam temerè, & dolo facta non potest impedire vocatos ad fideicommissum quin illis super ædificio in area fideicommissaria constructo concedatur immissio, vt per *Bart. in l. in fundo* 39. *sub numer.* 11. *vbi alij C. de rei vendicat. Cyriac. contr.* 60. *numer.* 17. & *seqq. Magon. decis. Lucen.* 33. *in princ.* & *per tot. Rota coram Mantic. dec.* 251. *nu.* 8. *vers. quod multò magis*, vbi quod
19 si facto Aduersarij † qui faciem rei mutauit identitatis probatio difficilior sit, id actori nocere non debet *Roman. fideicommissi de Spiritibus* 22. *Maij* 1643. *coram b. me. Bichio,* §. *immò vltrò,* & *in Romana Domus Vineæ* 24. *Februarij* 1644. *coram bo. mem. Peutingerio,* §. *non obstat lucrum,* & *serenam.*
20 Hinc exceptio melioramentorum † obesse, nec immissionem retardare potest, quia præfixo termino ad liquidandum *Sum. Raymundi num.* 9. neque in specie, neque in genere probata fuerunt *Felin. in c. cum causa* 8. *num.* 29. *vers. sumptus de sent.* & *re iud. Rota coram Burat. dec.* 834 *num.* 10. & *in Bononien. fideicommissi de Rubeis* 1. *Iulij* 1647. *coram Eminentiss. D. Cardin. Corrado,* §. *posterius verò.*
21 Et vlteriùs, quia † tanquam facta post dictam denunciationem temerariè, & mala fide, etiamsi vtilia probarentur non essent reficienda, sed illis de Montibus esset solum abrasio concedenda, quatenus sine prioris status lęsione fieri posset *Bart. in d. l. in fundo d. n.* 11. *Valasch. de iur. emphyt. qu.* 25. *sub n.* 10. *vers. nā alias denunciatio Gabr. cons.* 157. *nu.* 3. *lib.* 1. *Rota post Moder. de manut. dec.* 149. *nu.* 10. *d. Roman. fideicom. de Spi-*

Spiritibus ubi sup.& 12.Decemb. 1644. §.*& quatenus constaret coram bo.me.Bichio*. Et denique
22 quia excessiua † nimis in construendo visa fuit huiusmodi impensa, & consultò facta in fideicommissi euersionem, ad hoc vt vocati omni spe recuperationis destituti laribus auctis perpetuò carcere cogerentur, ex quo pariter capite melioramenta non esse reficienda considerat *Valasch.ubi supra sub num.*10. *vers.illud item Peregr.de fideicomm.art.*50.*sub numer.*33. *vers.extrà hoc casus, Marescott.var.resol.cap.*110. *num.*29.*lib.*2.*Rot.in Romana fideicommissi de Zuccharis* 4.*Februar.*1650. §. *deindè quia,&* 24.*Aprilis* 1651.*coram bo.mem. Dunozetto* §. *secunda verò causa*.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Seguntina Canonicatus Doctoralis.

Veneris 1. *Februarij* 1658.

ARGVMENTVM.

Tractatum de prouisione Canonicatus Doctorali Laurea insigniti, quando quis validè dicatur obtinuisse, ità vt prætendere valeat in eiusdem possessione esse manutenendum. Propter irregulari quando quis non priuetur,

SVMMARIVM.

1 *Canonicatum Doctoralem, quod quis legitimè habuerit, ex quo doceatur.*
2 *ab Ordinario, & Capitulo, quando executio prouisionis Canonicatus fuit tradita, ex hoc dicitur constare de bono iure prouisi.*
Et hoc multò magis, dum per multum tempus stetit in possessione.
3 *Possessio posterior clandestina præsumitur, & ideò non est manutenibilis.*
4 *Manutentio cessat vbi adest clandestinitas.*
5 *Constitutiones Sixti IV. & Leonis X. de quibus apud Garz.de Benefic.part.*5. *cap.*4. *numer.*169. *quid disponant.*
6 *Absentia ad effectum, vt quis priuetur aliquo iure, est concludenter probanda, & n.*7.
8 *Garzia de Benefic.par.*11.*cap.*10.*num.*13.*declaratur, & num.*9.
10 *Sententia laborat vitio iniustitiæ, dum priuat aliquem sua possessione, absque eo quia fuerit citatus.*
11 *Irregularis, quando quis declaratur per sententiam, remanet priuatus beneficijs possessis.*
12 *Sententia quando est reuocata, non attenditur.*
13 *Beneficiati bonum ius, dum desumitur ex ipsa collatione beneficij, quoque debet in ipsius possessione manuteneri.*

DECISIO CCCVIII.

CANONICATVM Doctorali Laurea insignitum præcedente concursu ab Ordinario, vna cum Capitulo Ioanni Lancæ attributum propter ipsius absentiam Sebastianus ab eisdem obtinuerat sibi conferri; super cuius proindè collatione causa mihi commissa dubium hodiè proposui, de cuius bono Iure etiam ad manutentionis effectum appareat in Ioannis fauorem à Dominis resolutum.

Si quidem bonum ipsius ius ex recepta ab Ordinario, atque Capitulo prouisione Canonicatus conuincitur, † quæ statim ac executioni demandata dignoscitur, mediante possessione plurium annorum spatio successiuè
2 continuata in omnibus † iustificata censetur, vt respondit *Rota coram Buratto decis.* 842. *nu.*4. *&* 5.*& decis.*197.*num.*3.*part.*2.*recent. & in Vicen. Beneficij* 14.*Martij* 1644. *coram Reuerendiss. Tarraconen.& in Bononien.Iurisp.*17.*Maij* 1658. *in* §. *& licet in fine coram me*.

Hinc sequuta postmodum Sebastiani pos-
3 sessio obesse † non poterit, ea siquidem vti posterior clandestina reputatur, neque manu-
4 tentionis effectum † poterit operari iuxta *tex. in cap.licet causam vbi DD. communiter de probat. notat Bart.in l.si duo num.*4.*ff.vti possid. & respondit Rota coram Seraph. decis.*1106. *num.*2.*& decis.* 139.*num.*5.*par.*7.*rec, & in Cusentina Canonicatus* 5. *Iulij* 1649. *in* §. *non obstat coram R.P.D. meo Meltio*.

Neque valet Sebastiani prouisio, ac successiua collatio in vim Constitutionũ Sixti IV.
5 & Leonis X. † substineri relatarum à *Garzia par.*5.*cap.*4.*num.*169. quibus statim atque Canonici per mensem absque Ordinarij licentia, seu Capituli absentes extiterint, priuatio Canonicatuum inducta censetur, itaut de eis alij possint graduati prouideri. Hæc enim absentia concludenti debuisset probationum ge-
6 nere comprobari, † vt in terminis priuationis beneficij ob recursus habitos ad Iudices laicos ipso Iure incursæ respondit *Rota decis.*83.*nu.*3. *&* 4.*par.*7.*rec.& decis.*534. *nu.*8.*& decis.*602.*n.*3. *par.*1.*recent.* Quinimò licet priuatio Canonicatus ex Constit. Apostolicis ipso iure inflicta noscatur, attamen pro eiusdem Canonicatus vacatione inducenda requirebatur sententia
7 declaratoria † expressiua absentiæ, ex qua priuatio processerat ad *Text.in cap.cum secundum de hæreticis lib.*6.*& in cap.Rodulphus de rescriptis,* vbi inter cæteros *Felin.num.*35. *vers.sed declaratoria Dec.cons.*327.*num.*6.*in* §.*nec videtur obstare, Castro Palao de Relig. Dom.tom.*1.*tract.*3. *disp.*2.*puncto* 2. *num.*7.*&* 8.*Rota decis.*255.*nu.*2.*part.*3. *& dec.*33. *n.*4.*cum seq.par.*7.*rec.& dec.*16.*n.*3. *inter impressas post primum vol.cons.Farinac.*

Neque vrget *Garzia de benefic.par.*11.*cap.*10.
8 *num.*23. dum asserit † declarando Constitutiones supra recensitas, nulla licet priuationis præcedente sententia Canonicatum alteri posse conferri. Contraria enim opinio videtur magis consona veritati, cum enim de nudo facto tractetur, declaratoria eiusdem facti sententia, cui pœna irrogata fuit, requiritur,
9 quidquid in terminis † censurarum, seu irregularitatis, ac infamiæ incurrendæ dici posset, vt aduertit *Dec.in cons.*327.*nu.*6. *Sanchez de matrim.libr.*9.*disput.*30.*numer.*1.*&* 2. Et distinxit

Rota in dict.decis.83.numer.4. cum seqq. part.7. recent.

Præterea Sebastiani possessio admissa contraria licet opinione *Garziæ* iniustitiæ vitio laborare dignoscitur, dum ea non citato Ioanne possessore emanauit, † qui ob competentes sibi forsan defensiones pulsari omninò debuerat, *iuxta tex.in cap.licet Episcopus vbi glos.not. in v.rbo te non vocato de præben.lib.6. ibiq; Gemin. num.5.Franc.num.3.Bellamera decis.85.Rot.coram Mant.decis.309.nu.4.* & in his terminis firmaui *Gonz.ad reg.8.glos.15.§.1.n.30.cum seqq. Garz.de benefic.par.11.cap.10.n.34.*

10

Denique vrgere non poterit sententia Ordinarij, Ioannem † tanquam ex prætensa complicitate in homicidio irregularem priuantis beneficijs ab eo possessis: Præterquam enim priuatio Canonicatus ex ipsiusmet Ioannis dumtaxat absentia processerat exindè etiam remouetur obiectio, quod ab Auditore Cameræ post spontaneam comparitionem Ioannis intra annum Ordinarij sententia cum omnibus indè sequutis † reuocata fuit, ab eoque Ioannes absolutoriam obtinuit. Hinc enim dum bonum ipsius ius ex collatione Canonicatus desumitur, in eiusdem quoque debet possessione manuteneri, vt in terminis beneficiorum, † quibus priuatus extiterat, responsum fuit in *Seguntina, & Conthen.benefic.22. Iunij præteriti coram R.P.D.meo Priolo.*

11

12

13

Et ità altera tantum parte informante, altera verò licet pluribus citationibus lacessita informare recusante resolutum fuit.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO Sacræ Rotæ DECANO.

Cæsaraugustana fundationis Conuentus.

Lunæ 4.Februarij 1658.

ARGVMENTVM.

Conuentus noui Regularium, vt validè dicantur fundati, requiritur beneplacitum Apostolicum, item consensus Ordinarij loci, item Parochi, item inhabitantium in d.loco, & aliorum, de quibus in decisione.

SVMMARIVM.

1 *Conuentum nouum Regulares in aliquo loco non possunt fundare, si deficiant omnia requisita necessaria.*

2 *Beneplacitum Apostolicum requiritur in fundatione Conuentus Regularis.*

3 *Conuentus nouus Regularium quando est in aliquo loco fundandus, est necessarius consensus Ordinarij illius loci.*

4 *Consensus Apostolicus, & Ordinarij, sunt necessarij copulatiuè in fundando nouum Conuentum.*

5 *Conuentus nouus Regularium quando in aliquo loco est fundandus, requiritur consensus inhabitantium in eo loco.*

6 *Consensus nullatenus potest probari, vbi adest expressus dissensus.*

7 *Parochi consensus requiritur, quando intrà limites suæ Parochiæ est fundandus nouus Conuentus Regularium.*

8 *Conuentus nouus Regularium quando est fundandus, requiritur consensus aliorum Regularium vicinorum, & hoc propter eorum præiudicium.*

9 *Conuentus noui Regularium non sunt admittendi in præiudicium aliorum Conuentuum iam ibi existentium propè.*

10 *Obstacula plura eò magis operantur, quando vnum solum ad inualiditatem actus sufficit.*

11 *in Dubium ea, quæ à parte reuocantur, non possunt obstare.*

DECISIO CCCIX.

HODIE in Tertia instantia Rotali iterum dixerunt Domini, non licuisse, neque licere Patribus Cappuccinis Prouinciæ Aragoniæ nouum Conuentum erigere in Oppido Cariñenæ, & fundationem iam incæptam non substineri, † quia desiderantur ferè omnia requisita necessaria pro illius validitate.

1

2 Deficit enim † beneplacitum Apostolicum requisitum ex *cap.1.de excessib.Prælator.in 6. innouato in clem.cupientes 3.iu princ.de pæn.& in cap. vnico §.confirmatos de Religios.Domib. pariter in 6.*

3 Licentia Ordinarij † Cæsaraugustani ex *Sacro Concilio Trident.sess.25.cap.3.de Regular.* quam copulatiuè requiri cum † beneplacito Apostolico ex declarationibus Sacræ Congregationis Eminentissimorum DD. Cardinalium eiusdem Sacri Concilij Tridentini interpretum respondendo ad *decis.745.par.2.& dec.115 num.7.par.5.rec. dictum fuit in Cracouien.fundationis Monasterij 19.Aprilis 1649. coram R.P.D. meo Celso,§.primo cum tribus seq. & in Toletana manutentionis 7.Februarij 1656.coram R.P.D. meo Meltio §.non etiam.* Consensus † incolarum, & loci habitantiũ, quem exposcit *Constitutio trigesima prima san.me.Gregorij XV. sub §. 3. in fine, innouata per Constit.25. fæl. rec. Vrbani VIII. sub §.2.Bullar.tom.3.& 4.* Quinimò probatus fuit expressus totius populi dissensus; deficitque assensus tùm Parochi † eiusdem Oppidi Cariñenæ, cui licet contradicere, & constructionem noui Conuentus intra fines suæ Parochiæ impedire ob timorem † futuri præiudicij ratione oblationum, aliarumque obuentionum sibi debitarum ad notata in *cap. dilectus 2. de Cappell.Monachor.& in cap. Pastoralis 9.de his quæ fiunt à Prælat.sin.consensu Capitul.* Tum Patrum Minorum Sancti Francisci de Obseruantia, qui intrà spatium † quatuor milliarium à d. Oppido, vt nuper iustificatum fuit, alium Conuentum iam constructum possident, in quorum propterea præiudicium tantò certiùs permitti † non debet alterius noui Conuentus constructio, vt disponitur in *d. Gregorian.Constit.d.§.3.*

4

6

5

6

7

8

9

Hi itaque defectus, quorum quilibet etiam solus sufficeret † pro dictæ fundationis inualiditate ad *Text. in l. si hæredi plures ff. de condit. institut.& in l.si is qui ducenta §. vtrum, ff. de reb. dub.* cum latissimè comprobentur in decisionibus emanatis in alijs instantijs 18.*Maij 1647 coram*

10

coram R.P.D. meo Beuilaqua, & 12. Nouemb. præteriti coram R.P.D. meo Meltio, neque à Patri-
11 bus Cappuccinis ampliùs † reuocentur in dubium, iustificant iustitiam Sententię Rotalis.

Ideò pro illius confirmatione responsum fuit, vnica tantum, &c.

R.P.D. PRIOLO.

Bononien. Prædij.

Lunæ 4. Februarij 1658.

ARGVMENTVM.

Alienatio bonorum fideicommissi nunquam est permissa, quotiescumque legis, & hominis prohibitio concurrit, nec etiam ob causam necessariam.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommisso res subiectæ alienari, aut obligari nullo modo possunt.*
2 *Alienatio est omninò prohibita etiam in casu aliàs licito, quando concurrit legis, & hominis prohibitio.*
3 *Notarius absque speciali testatoris approbatione scribere non potest.*
4 *Alienatio contrà Testatoris mentem facta sustineri non potest.*
5 *Alienatio mobilium permissa non extenditur ad immobilia expresè alienari prohibita.*
6 *Alienantis assertioni non statur in causa necessitatis.*
7 *Prædium rusticum etiam sine domo consistere potest.*
8 *Prædio vti debet grauatur eo modo, quo potest.*
9 *Alienatio bonorum fideicommissi licita est pro eorum reparatione, vel restauratione.*
10 *Secus autem vbi concurrit legis, & hominis prohibitio.*
11 *Accollatio capitalis solutionem præsefert.*
12 *Legata annua ex fructibus, & non ex fideicommissi proprietate solui debent.*
13 *Alienationi consentiens substitutus à fideicommissi petitione excluditur.*

DECISIO CCCX.

ORDINAVERAT Siluester de Zagnis fideicommissum ad fauorem Ioannis, & aliorum de Zagnis, cum strictissima prohibitione alienandi, qua non obstante Siluester iunior de consensu Iosephi alterius substituti, ac licentia sub exequutoris Testamentarij distraxit Prædium controuersum in Marchionem Fontanam, inter quem, & Congregationem Pauperum Verecundorum vltimo loco vocatam orta controuersia super validitate dictæ alienationis, fuit hodiè coram Me dubitatum, An constet de illius nullitate, & affirmatiuè DD. responderunt.

1 Moti nedùm † ex legis dispositione indistinctè prohibentis alienationem, aut obligationem rei fideicommisso subiectę, *Auth. res quæ, & l. fin. §. sed quia nostra, C. comm. deleg.* cum alijs latè congestis in *Roman. fideicommissi de Palatijs 25. Iunij 1646. coram bo. me. Arguelles, §. minus dicatur*. Sed etiam ex arctissima prohibitione Testatoris his verbis concepta.

Prohibendo, è vietando à qualsisia de sudetti suoi heredi in qualsiuoglia grado, e modo instituito, e sostituito, come sopra l'alienatione, e distrattione de' suoi beni sudetti, ò d'alcuna lor parte, nè meno di poterli obligare in qualsiuoglia modo, affinche venendo li casi sudetti, ò alcuno d'essi tutti li medesimi suoi beni possino passare d'vno in altro degli heredi sostituito, sotto pena, à chi di detti heredi in qualsiuoglia modo contrafarrà della priuatione della sudetta heredità, e beni, quali in tal caso vuole che peruenghino à chi de' chiamati da esso, come sopra succederebbe à quel alienante se morisse, &c. e perciò dichiara adesso per all'hora nulla, & inualida ogni obligatione, che in qualsiuoglia solennità, ò licenza fosse fatta &c. come fatta de' beni &c. che non son proprij, ne saranno di chi contrauenisse, mà delli sostituiti, e finalmente destinati all'opera de' Poueri Vergognosi sudetti &c. Sum. Congreg. Verecundorum n. 1. litt. E.

2 Quando enim † cum legis prohibitione concurrit prohibitio hominis, alienatio est omninò prohibita, etiam in casu alias licito, & permisso, vt latè probant *Roland. cons. 81. numer. 18. & seqq. lib. 2. Natt. cons. 481. nu. 17. & seqq. lib. 2. Natt. cons. 481. num. 17. cum seqq. Morott. cons. 45. num. 22. Capic. Galeott. controu. iur. lib. 1. contr. 1. num. 17. Fusar. de substit. qu. 144. num. 8. Magon. decis. Florent. 50. num. 4. cum seqq. & dec. Lucen. 33. numer. 18. Rota in d. Romana fideicommissi de Palatijs coram bon. mem. Arguelles, §. nec dicatur superfluam.*

Nec suffragatur licentia subexequutorijs, cui desuper prætenditur attributa libera facultas à Testatore, ibi, *Volendo, e dichiarando, che quanto sarà fatto da detto Ottoman suo Comissario, ò da chi sarà eletto, e deputato da lui sia, e s'habbia, come se detto Testatore fosse viuo, e lo facesse esso, &c.* Nam prætermisso, quod non constat de legitima illius subrogatione cum
3 idem Notarius, † qui Testamentum exequutoris conscripsit, asserat se fuisse subrogatum, qualem se scribere non poterat absque speciali Testatoris approbatione, vel subsequuta Iudicis confirmatione iuxta tradita per *Bart. in l. ex sententia num. 1. ac 3. ff. de Testam. tut.* facultas prædicta respicit exequutionem eorum, quæ Testator disposuit, non autem quæ menti, ac voluntati ipsius aduersantur, vt innuunt verba præcedentia. *E perche desidera, che la sua mente, e quanto hà ordinato, e disposto sia puntualmente adempito però confidato nella bontà, & integrità d'Ottoman Daton esso solo deputa, & elegge Commissario, & Esecutore del presente Testamento, e di quanto in esso hà ordinato e fatto, & ordinarà, e farà, & il tutto à mero, e libero suo arbitrio, &c.*
4 Et ideò quicquid secùs † factum fuit, prout est alienatio ab ipso Testatore prohibita nullo modo substineri valet *Dec. cons. 72. sub nu. 2. vers. 2. principaliter Ruin. cons. 84. sub nu. 12. versic. quod ad vltimum libr. 2. Sim. de Pret. de interpret. vlt. volunt. lib. 5. interpret. 1. dub. 2. n. 34. Rota coram sa. me. Greg. dec. 179. n. 1. ibiq. Add. n. 8.*

Nec subsistit facultas vendendi eidem Executori inferiùs concessa, quia fuit restricta ad mobilia ad effectum inuestiendi pretium pro fideicommisso, ibi, *Item di vendere, e distrahere tutto il resto de mobili vtensilij, e massaritie di casa &c. & il prezzo di essi inuestire in alcuna cosa stabile ad esser sottoposta al fidecommisso &c.*

5 Quapropter † extendi non potest ad bona stabilia quorum alienationem Testator expresse prohibuit *l.Pater filium 36.§.quindecim ff.de leg.3 Capr.de execution.vltim. vol.membr.6. numer.108. Peregr.cons.45.num.5.in fin.vers.quare cum Testator lib.4.Rota decis.4.nu.14.& decis.303. sub n.21. vers.quia facultas, & seq.par.7.rec.*

Minus releuat asserta causa necessitatis, ac vtilitatis, quia neutra subsistit. Non prima deducta ex impotentia reficiendi Domum in eodem Prædio combustam, quia (quicquid
6 sit de illius veritate † in qua non statur assertioni alienantis *Menoch.cons.207.num.1. & seqq. Gabr.cons.118.num.7.lib.1.Rota decis.541. nu.31. par.5.rec.& decis.88.num.20.cum seq.par.7. recent. ac in Romana fideic. 7. Iunij 1652. coram R. P. D. meo Zarate*,) vtique non videtur causa sufficiens pro facienda dicta alienatione, cum
7 Prædium † rusticum etiam sine Domo consistere possit præsertim quando, prout istud est modicæ quantitatis, nempè tornaturarum sexdecim, & licet maioribus pro cultura in-
8 digeret impensis † grauatus tamen debebat illo vti eo modo quo poterat, vt in specie tradunt *Cephal.cons.311.num.86.Fusar.de substit. dicta qu.544.n.5.*

9 Neq; applicatur conclusio † quod pro reparatione, vel restauratione bonorum fideicommissariorum licita sit alienatio alterius rei fideicommissariæ, quia hic nulla fuit facta reseruatio, nec redificatio, sed benè totalis fideicommissi destructio, cum hodie nec
10 Domus, nec Prædium existant. † Præterquod etiam ob causam necessariam non est permissa alienatio rei fideicommissariæ quando concurrit duplex prohibitio legis, & hominis, vt in specie probant *Magon.d.decis. Lucen.33.num.18.Fusar.de substit.d.qu.644.num.8.ac alys supra allegati.*

Vtilitas autem tantum abest quod probetur quin prorsus excluditur, dum Prædium à Testatore acquisitum pretio librar. 5400. *Sum.* responsionis Verecundorum *num.2.* fuit distractum pro libris 3000. pro quarum mille Marchio Emptor assignauit Creditoribus quædam Appartamenta eius Domus in Ciuitate Bononiæ, & pro reliquis bis mille accollauit in se onus extinguendi annuum legatum soluendum Patribus Bernabitis, quæ
11 sanè accollatio † cum in effectu præseferat solutionem Capitalis nullo pacto fieri potuit
12 quia legata † annua solui debent ex fructibus non ex proprietate *l.apud Iulian.40. §.Hæres ff. de legat.1.l.Liberto 21.§.1.ff.de ann.leg.l.firmio 26 §.Pater ff.quand.dies leg.red.Surd.dec.28.n.2.Grat. discept.656.num.19.Rota in Bononien.fideicommissi de Blanchis 14. Decembris 1646. coram Reuerendis. Tarraconen. §.At verò, & in d. Romana fideicomissi 7. Iunij 1652. coram R. P. D. meo Zarate §.Nam quamuis vers.quia pro legatis &c.*

Cæterum non officit superexistentia Iose-
13 phi antecedenter substituti, † quia cum ipse consenserit alienationi amisit omne Ius sibi competens ex d.substitutione, ac proindè excluditur à petitione fideicommissi *l. nihil §. omnibus ff.de leg.1. leg. quoties ab omnibus C. de fideic.Natt.cons.531.num.35. Peregr.cons.58.nu.18. lib.1.& in tract.de fideic.art,40.num.82. Grat. discept.234.num.18.*

Et ita resolutum fuit vtraque parte informante &c.

R.P.D. ALBERGATO.

Anconitana Prædij.

Veneris 8. Februarij 1658.

ARGVMENTVM.

Subhastatio nulla, & iniusta non substinetur, & eam præcedere debet crediti liquidatio, & quando contrarium procedat.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio præcedentem possessionem executionem passi plenè probat.*
2 *Iudex nulliter procedens, non vti Iudex, sed vti priuatus procedit.*
3 *Possessio nulla nihil transfert.*
4 *Subhastatio, & deliberatio non præcedente crediti liquidatione, est nulla.*
5 *Liquidatio est necessaria, quoties debitor potest se ab executione liberare.*
6 *Liquidatio pro credito certo non est necessaria.*
7 *Liquidatio pro fructibus decursis, requiritur.*
8 *Executio fieri non potest nisi præcedente liquidatione remanentis quantitatis.*
9 *Decretum ab eodem Iudice reuocatum, non est habendum in consideratione.*
10 *Creditor ex fructibus, qui in administratione bonorum ad eius manus peruenerunt, sibi satisfecisse præsumitur.*
11 *Fructus non debentur quotiej debitum potest ex bonorum alienatione satisfieri.*
12 *Inuentarium contra quoscumque probat bona in eo descripta fuisse hæreditaria.*
13 *pro Credito turbido non competit retentio.*
14 *Acta integrè transportata præsumuntur, donec contrarium appareat.*
15 *Actorum non releuantium transportatio in causis profanis etiam coram Iudice Ecclesiastico, non est necessaria.*

DECISIO CCCXI.

ETIAM hodie in gradu appellationis à priori decreto Rotali interpositæ, mihique cum facultate manutenendi quem de iure commissæ. Censuerunt DD. in possessione Prædij controuersi concedendum esse mandatum de manutenendo Dianæ Bighiæ cuius possessio probatur tùm ex propria confessione Gualteruccíæ Matris à qua causam habet Cassandra Trauaglina hodie in causa exi-

existens, Prædium hoc tanquam hæreditariũ Patris Dianæ in Inuentario tutelari describentis *Sum. Dianæ num.3.* Tùm ex subseqnenti deliberatione ad fauorem eiusdem matris facta,
1 quæ † præcedentem possessionem executionem passi plenè probat, vt per *Modern. Perusin.de subhast.inspect.58.numer.6. Rota coram Eminentiss.Card.Ottbobono decis.70. nu.1. & in Baren. seu nullius pecuniaria 1. Iuly 1644. & 26. May 1645. coram Illustrissimo Domino meo Decano in princ.*

Nec tali possessione priuata fuit Diana per d. subhastationem pro prætenso suo credito dotali à Francisca Matre procuratam, cum
2 enim † nullitèr Iudex processerit, & iniustè dicitur vti priuatus non tanquam Iudex pro-
3 cessisse, † & possessionem Dianæ in Matrem transferre non potuit, vt latè *in prioribus decisionibus coram R.P.D. meo Meltio comprobatum fuit & in Romana manutentionis 18. Febr. 1656. coram Me §.nec obstat.*

4 Deducebatur autem † nullitas decreti, & iniustitia subhastationis ex eo quod ad illam processum fuit, & successiuè ad deliberationem vigore mandati in summa scut. 200. relaxati pro restitutione Dotis, & fructuum
5 nulla præcedente illorum liquidatione,† quæ tamen vt esset in potestate Dianæ debitricis totam quantitatem soluendo ab imminenti executione se liberare necessariò erat facienda *Bal.in l.2.num.7.& 8.C.de execut.rei iud.Grat. discept.318.num.7. Rota in firmana Prædij 26. Iunij 1643. §.1.quia coram Reuerendiss. Compostellano, coram Eminentissimo Card. Ottbobono decis.7. num.1.*

Et licet semper à Gualfreduccia oppositũ
6 fuerit † liquidationem non esse necessariam, quia creditum sortis erat omninò certum, fructus verò erant liquidi, cum à Statuto Anconæ ad certam rationem 10. pro centenario taxentur *Sum.num.1.* Nihilominus duplici ratione adhuc liquidatio requirebatur.
7 Primò † respectu temporis pro quo fructus prætenduntur *Menoch.cons.858.nu.7.* & in terminis *decis. 18. Febr. 1656. §.neque prætendi coram R.P.D. meo Meltio.* Secundò quia cum eadem Francisca Gualteruccia vsque de anno 1612. ad possessionem bonorum judicialitèr associari obtinuerit ad effectum sibi satisfaciendi de suo credito dotali eodem *Sum.Dianæ num.2. & 3.* vel illud euictum fuerat ex perceptione fructuum, vel adeò diminutum
8 in quantitate, & sic penitùs † incertum, vt ante factam liquidationem remanentis quantitatis exequutio fieri non potuerit *Roman. cons.211.num.5.Surd.cons.248.nu.13.& seq. Rota coram Card.Seraph.decis.1168.n.5.& coram Merl. decis.339.n.8.*

Non obstante quod fructus negentur ab ipsa percepti eo quia possessio de mense Februarij sequentis Anni 1613. auocata fuerit per Iacobum de Angelis, & Pieriam eius Vxorem in vim mandati Locumtenentis Anconæ, vt in *d. Sum. num.6.* Quia ex facto respondebant DD. quod eodem anno Francisca ab ipsomet Iudice obtinuit mandatum de manutenendo in possessione huius Prædij vna cum reuocatione præcedentis Decreti, vt
9 in præciso *Sum. Dianæ num.7.* † atque ideò illud euanuit, & non est habendum in consideratione eodem modo ac si factum non fuisset *Rota coram Buratt.decis.57. num.11. dec.156. nu.4.par.4.rec.tom.2. in nullius, seu Sublacen. Attentatorum 1. Iunij 1656. coram eodem à me in eius locum subrogato extensa §.tum etiam quia.*

Iniustitia etiam mandati resultare visa est ex administratione Franciscæ Tutricis de bo-
10 nis Dianæ eius filiæ debitricis, † quæ cum longo tempore continuauerit sibi ex fructibus ex alijs bonis, quæ ad eius manus in sufficienti quantitate peruenerunt satisfecisse præsumitur, adeout pro restitutione dotis amplius instare non posset *l.si Pupilli §.videamus ff.de neg.gest. Surd.cons.290.num.33. Gratian. discept.826.nu.51.Rota in Romana rescissionis transactionis 29. Maij 1648. §.præterea eidem, & 16. Iulij 1651. §.præterea secundo coram Eminentiss. D. Card. Corrado* non obstante relatione tertij Periti coram A. C. electi pro reuidenda redditione rationis administrationis, qui retulit debitum Gualterucciæ consistere in sc.1500. creditum verò in scut.2584. Quia huiusmodi creditum à Perito conflatum fuit ex pluribus partitis, & ex fructibus Dotalibus pro summa scut. 1620. quos nihilominus in calculo deliberatè non apposuit *Sum. responsionis Dianæ num.1.* Et proinde cum dd. fructus debiti non essent, detrahendi sunt à Credito Gualterucciæ, quibus detractis ipsa remanet debitrix in sc.536.secundum eandem relatio-
11 nem.† Quod autem dd. fructus non debeantur ex eo constat, quod cum eadem Gualteruccia esset Creditrix Pupillæ sub vsuris grauibus decem pro centenario obligata erat pro sua satisfactione bona aliqua ser. ser. ad hunc effectum distrahere quod si non fecit vsuras etiam à Statuto taxatas petere non poterat *ad tex.in l.quoties §.sicut autem ff.de administrat.& peric.Tutor.Bal.cons.86.sub num.1. vers.hic autem aduertendum est la 2. Surd.d.cons.190.n.33.& seq. in punct.Rota decis.556.nu.10.& seq.par.4. tom.3. recent. & in Eugubina Dotis 9. May 1642. coram Reuerendiss. Tarraconen. §.& demum.* Parum releuante quod bona viri prædefuncti essent adeò modici valoris, vt illorum fructus pro satisfactione non sufficerẽt. Nam de contrario constat ex Inuentario ab ipsamet Gualteruccia confecto, & dato in præsenti *Sum. Dianæ num.3.* vbi descriptæ fuerunt plura corpora stabilium vineę scilicet Possessionem, & domus, oliuetum, & diuersa petia terrarum,
12 & aliæ res mobiles, † Inuentarium autem non solum probat bona in eo descripta fuisse hæreditaria defuncti contra conficientem *l. l.fin. vbi DD.C.arbitr.tutel.* sed etiam aduersus ab eo causam habentes *Peregr. de fideicommiss. art.44.num.1.Rota coram Eminentiss. Card. Otthobono decis.225.n.8.*

Super retentione fundamentum fieri non potest, quia vel Gualteruccia integralitèr iam satisfacta erat, vel saltem ex supradictis negari non potest creditum in quantitate turbidum

13 bidum remanere, † pro quo ideò nequit competere retentio *Rota coram eodem Eminentiss. Card. Otthobono decis. 178. num. 11. & decis. 170 numer. 17. Rheghien. seu Salernitana bonorum 25. Maij 1646. coram R.P.D. meo Meltio §. quoad retentionem, & in Romana Casalis 23. Iunij 1653. coram R.P.D. meo Celso.* Gratisque Gualteruccia prætendit se creditricem scut. 700. (vltrà scut. 200. de quibus supra) quia ex eiusdem confessione de contratio constat, dum ipsa pro integra restitutione dotis mandatum ab A.C. pro scut. 200. obtinuit d. extract. A. C. fol. 235.

Quæ tandem dicebantur de non integra actorum transportatione non subsistunt in facto, iura enim quæ dicuntur deficere sunt
14 omnia registrata in extractu A.C. † & proinde donec doceatur de non integra transportatione in contrarium militat iuris præsumtio *Rota coram sa. me. Greg. decis. 508. num. 4. & 5. Caual. decis. 572. num. 7. decis. 658. num. 4. par. 3. rec. & in Cæsenaten. Bonorum 15. May 1651. coram*
15 *me in princ.* † & nisi probetur esse releuantia non est necessaria eorum transportatio quando causa est prophana vt in præsenti, etiamsi coram Iudice Ecclesiastico penderet, vt distinguendo firmat *Add. ad sa. me. Greg. dec. 508. nu. 15. & 16. Rota post Fenz. ad Stat. Vrb. dec. 165. §. hæc tamen Romana subhastationis 7. Iunij 1651. §. acta enim coram bo. me. Bichio, & in d. Cæsenaten. coram Me vbi supra.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Auenionen. Legitimæ.

Ven. 8. Feb. 1658.

ARGVMENTVM.

Remissoria ad reprobandum dicta Testium, & in articulis, & materijs obiectiuis, quo casu soleat concedi, vel denegari, remissiuè demonstratur.

SVMMARIVM.

1 *Termino elapso, & probationibus, non factis præcluditur via vlterius probandi.*
2 *Exceptio tempore debito non deducta, amplius deduci non potest.*
3 *Exceptio post examen, & terminum datum ad reprobandum deducta, calumniosa præsumitur.*
4 *Remissoria post publicatas attestationes, & didicita testificata non est indulgenda.*
5 *Remissoria ad euitandam Testium subornationem denegari solet.*
6 *Remissoria ad reprobandum Testium personas, non conceditur.*
7 *Articulorum releuantia cessante semper denegatur remissoria.*
8 *Articuli obiectiui non sunt admittendi.*
9 *in Articulis obiectiuis aliqualis fumus non sufficit, sed magnus exigitur.*
10 *Testium examen in curia constito de releuantia, denegari non solet.*
11 *Testium examen in curia denegatur, vbi calumniæ suspicio est vehemens.*
12 *Remissoria non conceditur absque fumo, & releuantia materiæ articulatæ.*
13 *Calumniæ suspicio ex fumo, & materiæ releuantia excluditur.*
14 *Articuli nunquam admittuntur vbi agitur de vehementia calumnia.*

DECISIO CCCXII.

PLVRES in hac causa emanarunt resolutiones scilicet diebus 17. Nou. 1650. & 30. Ian. 1654. coram bo: me: Peutingerio, & 30. Aprilis 1655. coram Me in quibus decisum fuit legitimam à Francisco de Anietis Magdalenæ Matri relictam deberi non attenta superuiuentia filiæ posthumæ, quia ex tunc deductis concludenter non probatur legitimam vti debitam fuisse relictam, verum quia ex Testibus nouitèr examinatis cōstitit Franciscum fuisse motum ad illam relinquendam ex erroneo supposito, quia nimirum ita se teneri, & obligatum esse putabat adeout cessante obligatione nullatenus eam legasset ob causas à Testibus recensitas die 8. Feb. 1657. pariter coram Me recessum fuit à primo loco decisis. Petente autem hodie Gabriele Maria Freschieres remissoriam ad Testes huiusmodi reprobandos Rota censuit denegañ ex pluribus.

Primò quia cum in expeditione litterarum remissorialium Baronis de Griglion Iudex præfixerit terminum eidem Gabrieli Mariæ ad reprobandum debuisset eo pendente illos
1 reprobare † alitèr enim termino elapso, & nullis factis probationibus amplius audiri nō debet, & ei via vlterius reprobandi præcluditur *iuxta decis. Caputaq. 54. nu. 1. & per tot. par. 3.* & in terminis responsum fuit *in Bonon. fideic. de Nascenterijs 26. Iuny 1651. coram bo: me: Peutingerio.*

Eo magis quia non solum passus est publicari examen Testium pro hac parte examinatorum verum etiam disputari dubium super negocio personali, & causam acritèr pro-
2 secutus fuit † non deductam huiusmodi exceptione quam verisimilitèr déduxisset, & prout hodie deducit si veritati niteretur, vt respondit *Rota cor. Reuerendiss. Vrgellen. dec. 453. num. 1. & coram Card. Caualer. decis. 87. num. 2. & in Marsicana Iurisdictionis 14. Iunij 1645. versic. secundo quod nec postea coram bo. me. Bichio,* imò insurgit vedemens præsumptio calumniæ, quod scilicet fuerit deducta ad impediendam
3 expeditionem causæ † cum porrecta non fuerit ante examen, neq; oblata in termino dato ad reprobandum, vt arguit *Rota in d. dec. 453. num. 1. coram Reuerendiss. Vrgellen. & in rec. dec. 41. num. 37. & 38. par. 7. & in supra citata Marsicen. Iurisdictionis 14. Iunij 1645. coram bo. me. Bichio vers. vrget inquam.*

4 Hincque intrare regulam † quod post publicatas attestationes, & didicita testificata indulgenda non est remissoria, neque noua facultas concedenda reprobandi *cap. licet 9. de probat.*

probat. *Abb. in cap. licet dilectus 49. num. 4. de testib. Rota decis. 475. num. 12. pa. 6. & decis. 41. num. 7. & 8. par. 7. rec. in Camerinen. pensionis 4. Maij 1640 coram bo. me. Bichio, vt in Romana successionis 4. Iulij 1642. coram Carillo*, aliàs enim daretur
5 ansa subornationis Testium † ad quam euitandam remissoria tàm super eisdem articulis, quàm directo contrarijs denegari solet iux. *Text. ex præsid. in cap. fraternitatis vbi Domini omnes ad Testib. Clem. final. eod. tit. auth. at qui semel vbi Bart. in princ. & nu. 1. C. de probat. Rota coram sa. me. Greg. decis. 497. num. 1. & in Vlixbonen. nullitatis professionis 27. Iunij 1646. coram bo. me. Arguelles*.

Secundò quia remissoria non petitur ad ineūdam probationem super meritis ad pro-
6 bandum dicta Testium † sed ad reprobandas eorum personas, vnde ex omni parte est deneganda *Io. And. in cap. licet dilectus 49. num. 3. de Testib. Rota decis. 272. post 2. vol. cons. Farinac. nu. 5 vers. 1. cum articuli, in Monopolitana pensionis 7. Febr. 1648. §. penult. & 30. Martij eiusdem anni §. tandem non merentur coram bo. me. Bichio, & in Pisauren. Iocalium 10. Martij 1650. coram R. P. D. meo Meltio §. Irreleuantia versic. additio præterea*.

Tertiò quia articuli visi sunt laborasse maxima irreleuantia cum obiata probatio pro futura non esset tamquàm directa, & immediatè non includens quæstionem, de qua agitur in præteritis decisionibus resolutam ces-
7 sante † autem releuantia remissoria semper denegatur de mense *Test. in l. ad probationem 21. C. de probat. inquit Rota coram Caputaq. decis. 66. par. 3. Caualer. decis. 82. num. 4. & decis. 216. num. 1. sa. me. Greg. decis. 184. num. 3. & decis. 575. num. 18. par. 5. recent. & coram Eminentiss. Card. Otthobono decis. 45. in fine*.

Quartò quia omnes articuli sunt obiectiui cum tendant personalitèr ad exclusionem Baronis nullā continentes probationem proprij Iuris articulantium licet enim per exclusionem iuris alieni augeri possit ius ipsius opponentis hoc tamen procedit quatenùs in obiecto essentialitèr ius opponentis fraudetur & in consequentiam ius alterius excludatur vnde cum hic ex materia articulata non oriatur ius opponentium, sed exclusio Baronis
8 illiusque personam † omnes articuli expresse tangant tamquam obiectiui non sunt admittendi, vt egregiè distinguit *Oldrad. consil. 170. num. 1. vers. quando autem articulus*, & latè habetur in practicabilibus *Rot. impress. post secundam partem diuers. num. 8. & 9.* & dictum fuit *in Ianuen. pecuniaria 28. Nouemb. 1642. coram bo. me. Dunozetto, in Bonon. fideicommissi de Bologninis 16. Aprilis 1646. coram R. P. D. meo Verospio*.

Neq; obstat, quod etiam in materia obiectiua remissoria non denegetur dato fumo eius quod articulatur, quod videtur hic non deficere cum articuli videlicèt non principalitèr saltem incidentèr prosint actoribus, quia
9 in materijs † obiectiuis aliqualis fumus non sufficit sed magnus exigitur, vt dictum fuit *in Romana Iocalium 26. Iunij 1642. coram Vbaldo Sen. relata per Add. ad Buratt. decis. 587. sub nu. 9. & decis. 377. in fin. & supra citata Marsicen. Iurisdictionis 4. Iunij 1645. coram bo. me. Bichio*.

Et ex iisdem rationibus DD. reijcierunt articulos pro examinandis Testibus in Curia
10 in qua † videlicet denegari non soleat examen Testium si de releuantia articulorum appareat, vt dictum fuit *in Calagurit. Beneficij de Comago 15. Ian. 1646. coram R. P. D. meo Ve-*
11 *rospio*, † tamen vbi suspicio calumniæ est vehemens prout dicitur talis, quando vt in præsenti articuli sunt releuantes calumniosi, & obiectiui etiam in Curia denegatur examen, & articulorum admissio, vt dixit *Rota decis. 416. num. 5. cum seq. par. 5. rec. in Forosempronien. bonorum 28. Ian. 1641. coram Reuerendiss Tarraconen. & in Valentina Parochialis 23. Ianuarij 1647. coram Reueaendiss. D. meo Decano §. ratio resolutionis fuit*.

Nec satis est fumus obiectus ex fidibus extraiudicialibus relatis *in Summ. num. 7.* Tùm quia non sunt de actis, vt opus est tùm etiam
12 quia non sufficit solus fumus, † sed vlteriùs requiritur releuantia materiæ articulatæ, vt declarauit *Rota decis. 41. num. 39. cum seqq. par. 7. rec. & in Cæsaraugustana distributionum 12. Martij 1643. in fine coram Reuerendiss. D. meo Deca-*
13 *no*. Tùm denique † quia fumus vna simul cum releuantia sufficit ad excludendam simplicem suspicionem calumniæ, vt dictum fuit *in Bononien. fideicommissi de Maluetis 15. Ianuarij 1649. coram bo. mem. Arguelles sub vers. de calumnia* non autem quando vlteriùs articuli sunt obiectiui, & impertinentes, † tunc enim cum non agatur de simplici calumnia sed de vehementi nunquam admittuntur, vt dixit *Rota in Calaguritana præheminentiarum 14. Decembris 1646. coram R. P. D. meo Celso, & in dicta Valentina Parochialis 27. Ian. 1647. coram Reuerendiss. D. meo Decano*.

Et ita denegandam esse remissoriam vtraque parte informante decisum fuit &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO
Sac. Rotæ Decano.

Bononieñ Hæreditatis.

Die 11. Febr. 1653.

ARGVMENTVM.

Hæreditas quod habeatur pro non adita, sed iacenti si aditio facta fuerit ex erronea causa, ideoque ab aliquo loco Pio possit repudiari absque beneplacito Apostolico, & ceteris solemnitatibus, constantèr firmatur: simulque discutitur, an hęredi scripto retardari possit immissio, si à fideicommissario clarè, & in continenti doceatur de suo iure, & an legitimus Creditor dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Immissio danda est hæredi, quando non constat testamentum non esse abolitum, neque cancellatum.*

2 *Hære-*

2 *Hæreditatis aditio facta ex causa erronea, perinde habetur, ac si facta non fuisset, & quare.*
3 *Hæreditatem tanquam verè non aditam, quando possit hæres repudiare.*
4 *Hæreditas quando repudiari possit absque beneplacito Apostolico, ceterisque solemnitatibus ab aliquo Monasterio, seu Religione.*
5 *Substitutio vulgaris continetur in compendiosa.*
6 *Substitutio compendiosa comprehendit casus tàm inuoluntatis, quàm impotentiæ.*
7 *Contradictor legitimus in adeunda hereditate, vt quis dicatur quæ requirantur.*
8 *Hæredi scripto, an & quando sit retardanda immissio, si fideicommissarius doceat in continenti de iure suo.*
9 *Fideicommissarius dicitur vitiosè possidere, si possessionem non fuit adeptus de manu legitimi hæredis, nec ipso legitimè citato.*

DECISIO CCCXIII.

IN Testamento per Iacobum Barberium condito de anno 1629. instituti fuerunt heredes vniuersales omnes eius filij masculi nati, & nascituri ex legitima vxore, & ijs non extantibus, vel postea quandocunque decedentibus sine similibus filijs institutis leguntur eius filiæ natæ pariter, & nascituræ ex legitima vxore, & quando (sunt verba testamenti) tempore mortis meæ non extarent mei filij masculi, vel fœminæ ex legitima vxore orti, seù extantes quandocunque morerentur absq; descendentibus legitimis tunc substituo, & instituo mihi hæredes R.R. Priorissas, & Moniales Sanctorum Iacobi, & Philippi huius Ciuitatis nuncupatas le Conuertite libere, & pleno Iure *Sum. Conuertitarum num.2.*

Decessit desuper 21. Maij 1654. sine descendentia masculina superstite tantum vnica filia fœmina Moniali professa in Monasterio Sanctiss. Trinitatis Bononiæ nuncupata Sorore Maria Veronica, & eadem die moniales ex eius persona supponendo Iacobum decessisse ab intestato eiusque hæreditatem esse lucrosam constituerunt specialem Procuratorem ad illam adeundum, & ab Auditore Generali Bononiæ obtinuerunt immitti in possessione eius bonorum hæreditariorum tanquam hæres illius ab intestato, sed cognito deinde quod decesserat cum testamento, & reperto quàm eius hæreditas potius erat damnosa, quàm lucrosa sub die 28. Septembris eiusdem anni vigore licentiæ obtentæ à Vicario Generali Reuerendiss. Archiepiscopi Bononiæ, & cum præsentia authoritate, & consensu vnius ex . . . . . Monasterij omni meliori modo illam repudiarunt *num.1.*

Inde conuentus vigore supradictæ substitutionis *ex remed. l. final. C. de edicto Diu. Adrian. tollend.* ab A.C. Ariosto obtinuerunt immissionem in possessione omnium bonorum, quæ possidebātur à Iacobo tempore sui obitus *Sum. num.3.* Deuoluta mihi causa appellationis proposito particulari dubio pro eadem immissione ad fauorem Domini responderunt 1 † cum agatur vigore Testamenti non aboliti, neque cancellati, vt in *Bononien. de Grassis 13. Iunij proximpræteriti coram Me.*

Nec controuerti potest purificatio illarum vocationis ob superexistentiam d. filiæ Testatoris, ex cuius persona Moniales Sanctiss. Trinitatis illius hæreditatem adierunt.

Quia cum huiusmodi aditio facta fuerit ex errone a causa intestati perinde habetur, ac si 2 facta nō fuisset ob defectum † consensus, vt literaliter probat *Text. in l. si is ad quem 22. ff. de acquir. hæred.* ibi, *Nam vt quis pro hærede gerendo obstringat se hæreditati scire debet, qua ex causa hæreditas ad se pertineat veluti agnatus proximus iusto testamento scriptus hæres antequam tabulæ proferantur cum existimaret intestato patremfamilias mortuum, quamuis omnia pro Domino fecerit, hæres tamen non erit, ibique Bartinum. 1. Anchar. consil. 357. num. 2. cum seqq. Rota coram Durān. dec. 347 num. 15.* itaut propterea potuerint deinde 3 moniales eandem hæreditatem tanquam verè non aditam repudiare, vt probant *Angel. inter cons. Bald. 403. num. 1. cum seqq. lib. 3. Alexandr. cons. 121. nu. 6. in fin. & 7. lib. 1. Paris. cons. 63. n. 23. lib. 1. Soccin. Iun. cons. 95. num. 8. lib. 2.* firmantes hoc procedere quando hæres de tempore aditionis, prout hic testamentum ignorat.

Idque etiamsi non constet de beneplacito Apostolico, quia præterquod huiusmodi defectus allegari non potest à Barberio collitigante mere tertio, & nullam causam habente à dd. monialibus cum hæreditas haberetur pro non adita sed iacenti, & bona hæreditaria tunc temporis, nec acquisita, nec in- 4 corporata essent monasterio, † potuit vtique repudiatio fieri etiam sine solemnitatibus, & absq; beneplacito Apostolico cum ageretur de Iure prorsus quærendo, vt tradunt *Abb. in cap. sua de his, quæ fiunt à Prælati Felin. in cap. in præsentia num. 57. de probat. Federic. de Sen. cons. 9. per tot. summa Siluestr. par. 1. verbo Alienatio nu. 18 Card. Put. decis. 107. num. 1. & 2. lib. 2. in correct.* atque admissum fuit *in Romana fideicommissi de Drusolinis 21. Iunii 1651. §. non obstat coram Me.*

Firmata autem legitima repudiatione Soror Maria Veronica Testatoris filia habetur perinde ac si nunquam extitisset in rerum 5 natura, & Conuertitæ † in vim vulgaris contentæ in compendiosa, qua mediante substitutæ leguntur hæreditatem capere possunt, 6 cum in ea comprehendatur † casus tàm voluntatis, quàm impotentiæ, vt communiter tradunt omnes *in l. Centurio ff. de vulg. & pupill. cum concord. allegat. per Gratian. discept. 288. num. 2.*

Nec Barberius videtur legitimus contradictor, vti veniens ex antiquioribus fideicommissis Io: Antonij de Gasparis, & Alexandri Senioris de Barberijs; Ommisso enim primo cuius bona non petuntur à Conuertitis, quo 7 ad secundum non † concurrunt requisita ad hunc effectum necessaria, nempè quod in continenti doceat de iure suo, quod nihil sit detrahendum, & quod possideat sine vitio, admisso enim quod clara ; & incontinenti probata sit ipsius vocatio in fideicommisso Ale-

Alexandri Senioris; Attamen ex persona Ia-
8 cobi authoris † Conuertitarum plures competunt detractiones super bonis illi subiectis, nempè legitimæ, & Trebellianicæ, & dotis maternæ, quibus licet obijciatur defectus Inuentarij cum alienationibus, tamen quia ex deductis pro Conuertitis huiusmodi obiectũ valde turbidum, redditur, & altiorem expostcit indaginem, quam præsentis iudicij exigat ratio, non videtur interea retardanda immissio hæredi scripto, vt respondit *Rota decis.91. num.12. par.5.rec. & in Bononien. fideicommissi de Barbettis 19. Iunij 1654. coram bo. me. Bichio §. prout consistunt.*

9 Præsertim † cum vitiosè possideat ex quo possessionem non fuit adeptus de manu legitimi hæredis, nec ipso valide citato, cui propterea obstat non solum dispositio Iuris communis, sed etiam vrgentior dispositio municipalis statutorum Bononiæ *lib. 2. rubric. quod null.occup.poss.rei hæredit.§.statuimus Rota d.dec.94 sub d.num.12.vers.præcipuè par.5.recent.& in dicta Bononien.fideicommissi de Barbettis §.neque ad impediendum coram bo.me. Bichio, & in dicta Bononien. Bonorum de Graffis §.in casu proposito coram Me,* quæ quidem vitiosa possessio iuuari non potest consensu Monialium Sanctiss. Trinitatis, dum vt superius probatum est non fuerunt legitimæ hæredes Iacobi, & validè illius hæreditatem repudiarunt.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO Sacræ Rotæ DECANO.

Romana de Millinis.

Mercurij 20. Februarij 1658.

ARGVMENTVM.

De viribus renunciationis tàm ob ingressum Religionis, quàm pro conseruatione agnationis factæ, an in ea etiam hæreditates de futuro comprehendatur.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio intuitu Religionis, & conseruationis agnationis impedit immissionem renuncianti.*
2 *Dictio, aut, est disiunctiua, & separat vnam orationem ab alia.*
3 *Verba subsequentia ab antecedentibus restringuntur.*
4 *Verba renunciationis satis ampla, & pregnantia omnem hæreditatem comprehendunt.*
5 *Renunciatio facta de hæreditate fratris nondum defuncti, vtique illius hæreditatem de futuro comprehendit.*
6 *Testamentum rogatum à Notario suspenso non attenditur amplia. vt nu.seq.*
Instrumentum Notarij suspensi ab exercitio non meretur nomen Instrumenti numer.6. amplia vt num.seqq.
7 *Iurisdictio Commissarij delegati quando per primum decretum dicatur expirata.*

DECISIO CCCXIV.

IMMISSIONEM petitam à D. Io: Celso Millino vti hærede testamentario Canonici Angeli sui fratris concedendam non esse Rota respondit, quia obstat ipsi amplissima renunciatio per eum facta æquè principalitèr ex causa ingressus in Religionem, & propter conseruationem agnationis suæ nobilis familiæ de Millinis, omnium, & quarumcumq; hæreditatum paternę, maternæ, fraternæ, omniumque bonorum, & iurium quorumcumque Ascendentium, & Collateralium consanguineorum, siuè affinium, vt latiùs refert in alia decisione coram Me super prętensa reintegratione 27. Aprilis 1657. quæ
1 propterea † impedit immissionem à renunciante petitam, vt dixit *Rota in rec. decis.109. num.1.& decis.141.nu.12.par.5. in Ariminen. successionis 26. Ian. 1654. coram bo.mem. Bichio §.1. & in Firmana bonorum 30. Maij 1657. coram Me in principio.*

Nec subsistit, quod d. renunciatio contradistinguendo hæreditates ab intestato, & ex Testamento, illas ab intestato tàm pręsentes, quàm futuras comprehendat, aliàs verò ex causa testati non capiat, nisi illas deuolutas, seù deuoluendas ex testamento hactenus condito, & consequentèr non extendatur ad controuersiam, quæ deuoluta fuit ad Renunciantem vigore testamenti conditi per annum quadragesimum post dictam renunciationem.

Quoniam DD. animaduerterunt, quod renunciatio de bonis, & hæreditatibus paterna, materna, & fraterna, de qua hodie est quæstio simplicitèr facta fuit, & sic æquè comprehendit, tàm præteritas, quàm futuras, & tàm ex testamento, quod ab intestato; illa verò verba, ibi, *Tàm ex testamento hactenus deuolutis, & quàm ab intestato in futurum deuoluendis*, cadunt dumtaxat super alijs successionibus Ascendentium, & Collateralium, quibus immediatè fuerunt adiecta, dum huiusmodi successiones comprænhensæ in dicta re-
2 nunciatione præuia dictione, *Aut*, † quæ est disiunctiua, ac separat, & diuidit vnam orationem ab alia *l.si ex toto ff. de legat.1. l. Titio ff. de legat.2.cum concordantibus allegatis per Barbos. dict.46.nu.1.* sequentia autem verba, ibi, *Vel successiones ab intestato, siue ex testamento &c. testamento, Codicillis, donatione, aut alio quocumq;*
3 *contractu*, hactenus condito † restringuntur pariter ad contractum, quem in numero singulari immediatè sequuntur, vt notat *Bald. consil.242.num.1.lib.3.san.mem. Gregor.decis.433. num.7.*

Idque clariùs colligi ponderarunt, tùm ex verbis dispositiuis eiusdem renunciationis ibi, *In perpetuum cessit, & condonauit &c. totam, & integram portionem omnium, & singulorum bonorum, & iurium, quæ ipsi in bonis dd. Pauli, & Portiæ eius parentum, ac etiam in bonis fraternis, & futura illorum, & singulorum eorum hæreditate, bonis, & successione etiam ratione legitimæ &c. & vigore cuiuscumq; contractus &c. quomodolibet quomodo-*

modocumque, & qualitercumque obuenientia, & obuentura, & etiam in vigore fideicommissorum, &c. & ibi volens huiusmodi cessionem, renunciationem, &c. trahi, & extendi, non solùm ad supradicta expressa, & specificata, verum etiam ad ea, quæ speciali mentione, & expressione indigerent, & sub generali sermone non comprahenderentur, &c. Quæ quidem verba cum sint satis ampla, & prægnantia, & loquantur tam de præterito, quod
4 de futuro † signanter respectu hereditatis fraternę incongruum vtique est prætendere, quod controuersam non comprehendant per ea, quæ in his terminis dixit *Rota in recent. dec. 714. num. 2. cum seq. par. 2.* cum alijs satis relatis in *Romana fideicommissi de Casciaris* 16. *Mar.* 1646 *coram Eminen. Cardinali Corrado, §. voluntas, cum seqq.*

Tum etiam ex quo tunc temporis nullus ex fratribus adhuc obierat, adeò, vt propterea renunciatio circa fraterna nullo modo verificari posset in Testamentis hactenus conditis, & successionibus de præterito, sed tantum
5 de futuro, † quo casu etiam in dubio dicendum erit illis fuisse renunciatum, vt notat *Bart. in l. qui Romæ §. duo fratres num. 19. vers. nunc ad propositum ff. de verb. obligat.* & concordantibus adductis firmatum in dicta *Romana fideic. de Casciaris sub d. §. voluntas verò vers. in qua etiam sola.*

Præterea Testamentum, cuius vigore agitur est nullum, nec facit fidem, quia de eo rogatus fuit 24. Septembris 1655. Stephanus Pisanellus qui precedenter, nempè 6. Iunij eiusdem anni suspensus fuerat ab exercitio Notariatus præuio decreto Commissarij deputati à D. Prefecto Archiuiorum *Sum. DD.*
6 *Collitigantium num. 6.* † Ideoque non meretur nomen publici instrumenti ad *Text. in l. si aliquid 12. C. de susceptor. præposit. & Arcan. lib. 10. Gofred. in l. si quis ex argentarijs §. coguntur in fine vers. nisi esset depositus ff. de eden. specul. par. 2. tit. de instr. edit. §. restat, sub num. 33. vers. dic quod donec, Franc. Masc. dec. 299. num. 2. cum seqq. part. 2. Rota diuers. dec. 769. n. 7. 8. 16. & 17. par. 1.*

Nec refert, quod eademmet die rehabilitatus fuerit ab eodem Commissario, quia huiusmodi rehabitatio, & restitutio ad officium
7 non substinetur, † cum expirata fuerit iurisdictio dicti Commissarij, tam per primum decretum, vt dixit *Rota coram bon. me. Merlino dec. 749. num. 19. & 20.* quam etiam attenta forma ipsius primi decreti, in quo explicitè mandauit, quod Pisanellus ab exercitio Notariatus se abstineret, ibi, *donec fuerit legitimè rehabilitatus ab Illust. & Reuerendiss. D. Archiuiorum Præfecto d. Sum. d. nu. 6.*

Alia autem deducta ab informantibus pro dd. Vrbano, & Mario fratribus de Millinis non fuerunt visa sufficienter iustificata.

Et ita vtraque, &c.

☞ *Decisio hac facta in hac eadem causa sub die 27. Aprilis 1657. coram eodem Reuerendiss. Decano, est suprà in hac eadem par. 12. Recen. decis. 122.*

R. P. D. VEROSPIO.

Cracouien. Decimarum.

Lunæ 25. Februarij 1658.

ARGVMENTVM.

Ecclesiæ Matrici præsumendum esse Decimas fuisse reseruatas, donec ipsarum assignatio Ecclesiæ filiali, scilicet, intrà illius territorij limites erectæ, comprobetur, decisum fuit: hinc identitas bonorum ex quibus præsumatur, & diuersitas locorum ex quibus inferri nequeat, pariterque scripturæ informi quando fides adhibenda sit, ità vt falsitatis suspicio ab ea remoueatur, nonnulla tractantur.

SVMMARIVM.

1 *Parochus habet assistentiam iuris pro Decimis super terris intrà suæ Parochiæ limites constitutis.*
2 *Decimæ præsumuntur reseruatæ Ecclesiæ Matrici, donec ipsorum assignatio Ecclesiæ filiali facta probetur.*
3 *Ecclesia quod fuerit Parochialis tempore antiquo, ex statu præsenti inferri non potest.*
4 *Falsitatis suspicio in scripturis, ex quibus excludatur.*
5 *Confessio contrà confitentem plenè probat.*
6 *Scriptura informis, quando plenum probationis gradum constituat.*
7 *Scripturæ licet informi plenam fidem tribuit obseruantia subsecuta.*
8 *Possessio rei, in posse donantis extitisse probatur, si donatarius fructus rei donatæ ex titulo donationis percepisse fateatur.*
9 *Confessio excedit quæcumque genera probationum.*
10 *Manutentio quæ dedit causam liti, nullius roboris esse censetur.*
11 *Præsentatio quæ dedit causam liti non probat possessionem præsentandi.*
12 *Identitas bonorum ex quibus præsumatur.*
13 *Diuersitas inter vnum, & alterum locum, ex quo nequeat inferri.*

DECISIO CCCXV.

PLVRIBVS fuerat decisionibus coram Me sancitum Decimas villæ VVqglenice Tharzaua, atq; Choreuà retrahendas ad Monasterium Andreouiense pertinere, at verò villæ Humienieckie Decimas, nec non Hortulaniam, Stagnū, & Foralia ad Ecclesia D. Catherinę spectare. Cum verò decisionum vires hinc indè reuocarentur in dubium sub die 15. Iunij præteriti reproposito dubio super Decimis Parocho attributis Monasterio remissoria concessa fuit, super altera verò parte dilata resolutio quam tamen hodiè DD. in decisis persistendo ad fauorem Monasterij decreuere innixi potissimum donationi villarum cum Decimis à Mauro Episcopo de an. 1116. nec non successiuè à Ioanne adstipulatę fauore Monasterij, quæ dum Adriani Pontificis
1 assensu vallata, † nec non effectui demandata dignoscitur, assistentiam Iuris super Decimis intrà Parochiæ limites constitutis fauentem

Paro-

Parocho infringit, vt aduertit *Vital. in Clem. 1. nu. 71. vers. vndè oportet de iur. Patr. Rebuff. in tract. de Congr. post benef. nu. 108. Menoch. de recup. rem. 1. num. 766. cum alijs relat. in decis. 16. Aprilis 1650. in §. vndè nec Rectori coram bon. me. Bichio, & 27. Aprilis 1654. in §. siquidem coram me*. Dum maximè D. Catherinæ Ecclesia Monasterij filia-
2 lis, nec non intrà illius† territorij limites erecta ex eiusdem confessione Parochi comprobatur. Hinc enim Monasterio tanquam Ecclesiæ Matrici præsumuntur reseruatæ, donec ipsarum assignatio à Parocho in Parochialis erectione comprobetur iuxta *gloss. in c. statuimus in verb. baptismale 16. qu. 1. not. Rebuff. de Decim. qu. 6. num. 12.* & respondit *Rota dec. 410. n. 3. par. 1. & dec. 311. num. 12. par. 6. & dec. 12. num. 16. par. 7. recent. & in Florentina Decimarum 29. Ian. 1635. in fin. coram bo. me. Card. Hieronymo Verosp.*
3 Nec non status† Parochialitatis Ecclesiæ tunc temporis excluditur, qui neque posset ex statu presenti inferri, vt adsit *Alciat. de Præsumpt. reg. 2. præsumpt. 21. nume. 15. Rebuff. in prax. Benef. par. 1. tit. sec. bon. quotuplex num. 11. Menoch. de præsumpt. tit. 6. præsumpt. 65,* & respondit *Rota decis. 673. n. 5. par. 2. rec.*

Neque falsitas donationisj, & confirmationis Apostolicæ denuò repetita visa fuit vrgere. Cum eiusdem donationis obseruantia ex libris reseruationum, & visitationum, nec non beneficiorum Ecclesię Cathedralis plurium sæculorum cursu comprobetur, tum etiam ex inuentario rerum temporalium Ecclesiæ S. Catherinæ Aduersarij cura confecto, & e-
4 nunciante Decimas † ab eisdem villis Monasterio persolutas. Exindè namque quælibet falsitatis suspicio ex temporis varietate petita penitus remouetur, vt notat *Bald. cons. 97. volum. 1. Aym. cons. 66. num. 11. & cons. 158. numer. 1.* cum alijs plenè relatis in *dec. 27. April. 1654. in §. hæc autem Donatio coram Me.*

Quinimmò ex volumine Aduersarij typis edito veritas donationis concluditur. In eo enim Monasterio subsecuta dotatio comprobatur cum Decimis à Mauro Episcopo vsq;
5 ab anno 1115. attributis. † Talis namque confessio probationibus quibuscumque præcellens contrà confitentem admittitur ad *Tex. in l. generaliter Rot. dec. 758. num. 2. & 4. par. 3. recent, & in Cracouien. Decim. 1. Iuly 1648. in princip. coram R. P. D. meo Meltio*.

Hinc vrgere non poterit, quod his dona-
6 tionibus tanquam in formibus† fides nullatenus præstari consueuerit. Præterquam enim scriptura licet in formis quoties, vt in proposito casu antecedenti instantia in termino productionis impugnata non fuerit plenum solet probationis gradum constituere, vt aduertit *Dec. in auth. si quis in aliquo numer. 27. C. de Eden. Rota coram Put. decis. 119. libr. 2. coram Mant. decis. 127. num. 2. post Posth. de manut.* Ex obser-
7 uantia subsequuta † scripturis licet in formibus plenam fidem attribuente quęlibet remouetur obiectio, vt notat *Cyn. inter cons. Bald. 400. vers. non obstat quod non reperiatur lib. 4. Aym. cons. 107. n. 4. & cons. 158. num. 1. Becc. cons. 6. num. 17. & cons. 103. num. 26. lib. 1. Rota coram Seraph.*

dec. 928. num. 2. & decis. 1232. eodem num. 2. coram Caual. dec. 640. n. 9. & decis. 432. numer. 3. par. 1. recent.

8 Quæ præterea obseruantia † ex confessione Parochi ab Abbate Monasterij donationis titulo Decimas recipientis vires assumit, ac robur. Indè enim possessio Decimarum in posse donantis extitisse continetur, vt in terminis respondit *Rot. dec. 673. n. 3. par. 2. rec.*

Ex his verò quadragenariæ possessionis probationem cum titulo ad hunc effectum requisitum resultare DD. animaduertebant. Titulus quippè ex donationis Instrumento comprobatur quadragenaria quasi possessio
9 ex actibus superius recensitis, † nec non ex confessione Parochi quęcumque probationū genera excedente concluditur iuxta *text. in l. cum precum C. de liberal. caus. not. Aym. cons. 150. num. 4. in fin. & num. 5. Rota coram Greg. decis. 200. num. 2. vbi Add. num. 5. & apud Posth. de manut. dec. 113. num. 15. & 16. & in Brundusina bonorum 23. Ianuarij 1649. in princ. coram R. P. D. meo Meltio.*

Neq; Parocho poterit suffragari quasi possessio Decimas exigendi per annos 30. & vltrà, siuè reportata contra Monasterium manutentio. Possessio enim ex depositione Testium nullatenus comprobatur, dum pluribus personalibus exceptionibus possunt remoueri, neque ex nuda assertione Monasterij Procuratoris decimas asserentis à Parocho possideri, talis quippè possessio ab eodem donatloni per Parochum receptæ adscribitur, quæ in
10 hoc S. Tribunali † vitio nullitatis laborare decreta fuit. Manutentio verò, vtpotè controuersæ litis inductiua nullius roboris esse
11 censetur, † vt in terminis præsentationis præbentis causam liti respondit *Rota coram Gregor. decis. 417. num. 7. & dec. 30. num. 1. par. 2. rec. coram bo. me. Vrgellen. dec. 23. num. 19. & in Callien. Iuris conferendi 26. Maij 1616. coram bon. me. Card. Fabritio Verospio.*

Demùm vrgere non poterit obiectio iterùm repetita, quod in donatione concessa ab anno 1115. villa VVygleniec inclusa non fuerit, dum huius villæ nomen ibi non legitur, vel quia sub anno dumtaxat 1365. constructa successiuè conuincatur. Siquidem
12 ibi descripta † legitur villa VVeglous, quæ eadem VVygleniec exindè esse præsumitur, quod situs Monasterij, nec non Ecclesiæ Parochialis probatur in donatione comprehensus, ac Decimas semper in villa Monasterij exegit. Hæc sanè obseruantia villam controuersam fuisse in donatione inclusā suadet, vt notat *Castren. cons. 348. num. 4. lib. 1. Aym. cons. 211. num. 8. Corn. cons. 193. nu. 19. lib. 2. Rota coram Mant. dec. 320. num. 5. & decis. 24. num. 8. par. 3. rec. & decis. 175. num. 10. coram Eminentissimo D. Card. Otthobono.* Villæ autem vtriusque diuersitas
13 ex Instrumento per Parochū exhibito argui non valet. Cum illud pręseferat constructionem villæ Sadek de ann. 1365. demandatam, ex qua proindè non poterit ad alteram VVyglaniec villā inferri iuxta *Text. in l. Papinianus exul. ff. de minor.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. P R I O L O.

Romana Domus, & prętij Officij.

Luna 11. *Martii* 1658.

ARGVMENTVM.

Læsione probata irritatur subhastatio, & quando excludatur prætextu fideicommissi, pacti redimendi, prætij vinculati, & similium exceptionum.

SVMMARIVM.

1 *Fructus in rebus stabilibus ad rationem quinq; pro centenario taxantur.*
Etiam in terminis Domorum. nu. 1.
2 *Læsio in tertia parte sufficit ex dispositione Statuti Vrbis.*
3 *Læsio in tertia parte etiam in subhastatione locum habet.*
4 *Læsio vltrà dimidiam de iure communi subhastationem irritat.*
5 *Fideicommissi onus rei æstimationem minuit.*
6 *Et eius diminutio sextam partem non excedit.*
7 *in Aestimatione decernenda omnia euentualia ponderari debent.*
8 *Pactum redimendi in deliberatione appositum rei æstimationem vltrà sextam partẽ nõ solet minuere.*
9 *Pactum redimendi ad tempus breuissimum stipulatum nihil, aut parum venit æstimandum, & præsumitur collusiuum.*
10 *Læsio ex pacto redimendi ad breue tempus probatur.*
11 *Cessio vniuersalis ex quibus verbis, & clausulis probetur.*
12 *Verba vbi sunt clara, non est recedend. ad præsumptiones.*
13 *Accollatio habet vim solutionis debiti.*
14 *Accollatio non habet vim solutionis in actu subhastationis si deficit consensus debitoris, & creditoris.*
15 *Procurator absque speciali mandato nullum potest principali præiudicium inferre.*
16 *Legata annua ex fructibus, non autem ex proprietate solui debent.*
17 *Prætium vinculatum minoris est valoris.*
18 *Euictio reddit rem venditam vti liberam.*
19 *Accollatarius semper est tutus.*
20 *Cessio posterior nihil suffragatur, sed prior attenditur.*
21 *Cessio ampla, & effrenata, nihil excludit.*
22 *in Contractibus non ea quæ tractantur, sed quæ concluduntur attendi debent.*

DECISIO CCCXVI.

CENSVERVNT DD. constare de læsione tam respectu domus, quam prætij officij.

Domus enim solita locari pro scutis 140. vt constat ex Instrumentis locationum relatis in *Sum. mulierum de Gargarijs, & Albertis, numer.* 1. *litt. A. ac num.* 3. *&* 4. sicque valoris scu-
1 torum 3000. † ad rationem quinque pro centenario iuxta taxam *glossæ in auth. perpetua verb. iusta C. de sacros. Eccles. passim à Rota sequutam in rebus stabilibus, & terminis Domorum coram sa. me. Gregorio decis.* 553. *num.* 8. *& coram Card. Cavaler. decis.* 387. *sub num.* 4. *vers. & cum Domus*, ac in alijs deliberata fuit pro scutis 285. de quibus Abinantes deliberatarius successiuè retraxit scuta centum pro quodam Appodio, dicto
2 *Sum. num.* 8. † Vndè manifesta resultat læsio, nedum in tertia parte, quæ sufficit ex disposi-
3 tione *Statuti Vrbis lib.* 1. *cap.* 144. † quod habet locum etiam in subhastatione, vt dixit *Rota coram Buratt. decis.* 675. *numer.* 5. *& seqq. & coram Caualer. d. decis.* 387. *num.* 4. *in fine*, verum, & vl-
4 trà dimidiam † quæ irritat subhastationem etiam de Iure communi iuxtà terminos *l.* 2. *C. de rescind. vend. & latè tradit Modern. Perusin. de subhast. inspect.* 59. *num.* 3. *Rota apud eundem decis.* 53. *num.* 1. *& decis.* 648. *numer.* 5. *par.* 1. *ac dec.* 406. *sub numer.* 5. *vers. & præcipuè par.* 4. *rec.*

Neque excluditur prætextu fideicommissi,
5 cui domus prædicta obnoxia † reperiebatur, quia licet onus huiusmodi minuat rei æstimationem ad *l.* 1. §. *si hæres, vbi Bart. sub num.* 2. *vers.* 2. *nota Ias. sub num.* 9. *vers. tertio nota ff. ad Senat. cons. Trebell. Crauett. cons.* 435. *num* 17. cum alijs relatis in *Ariminen. manutentionis* 10. *Iunij* 1652. *coram R. P. D. meo Albergato* §. *final.* Dimi-
6 nutio tamen † ad summum non excedit sextam partem, vt in specie firmauit *Rota in Auximan. bonorum* 1. *Iulij* 1613. *coram bo. me. Cardin. Sacrato, & in Romana fideicommissi de Spiritib.* 12. *Decembris* 1644. *coram bo. mem. Bichio*, §. *duæ item*, qua detracta valor remanet in scutis 2500. vndè læsio adhuc superat dimidiam, vt ex Calculo, sed onus, de quo agitur, non videtur tanti æstimandum habito respectu ad illius euentualitate, cum posset, vt euenit, expirare in persona ipsius Gargarij, qui nec filios, nec
7 vxorem habebat, † & grauis erat ætatis, quæ omnia Iudex debet animaduertere, ac ponderare in decernenda illius ęstimatione per *Tex. in l. si seruus fugitiuus vbi gloss. verb. inuenerit C. de condit. furtiu. & dixit Rota in Romana rescissionis transactionis* 29. *Maij* 1648. *coram Em. Card. Corrado* §. *illa verò in fine.*

Minus euitatur ex pacto redimendi in ca-
8 dem deliberatione apposito, † quia cum non esset absolutum, ac indefinitè conuentum non solet ipsius rei æstimationem minuere vltrà aliam sextam partem ex sententia *Rotæ penes Card. Seraph. decis.* 1063. *sub num.* 5. *in recent. decis.* 64. *num.* 13. *& decis.* 344. *pariter nu.* 13. *part.* 4. *tom.* 2. ac in alijs relatis in *dict. Romana rescissionis transactionis coram Em. Card. Corrado*, §. *præter quod pactum, &c.* Qua etiam detracta valor remanet in scutis 2100. circiter, & læsio semper dimi-
9 diam excedit. † Eoque magis, quia pactum prædictum fuit stipulatum ad tempus breuissimum vnius mensis, quo casu nihil, aut parum venit ęstimandum *Bertaz. cons. crim.* 229. *num.* 20. *lib.* 1. *Valasc. consult.* 70. *num.* 11. *in fin. Anton. de Amat. resol.* 61. *num.* 27. *Rota decis.* 180. *nu.* 2.
10 *par.* 1. *recent.* Imò exindè † potiùs augetur probatio læsionis, & collusionis suspicio quasi fuerit consultò appositum ad colorandam prætij modicitatem iuxta tradita per *Pinell. in l.* 2. *par.* 3. *cap.* 4. *nu.* 19. *in fin. C. de rescind. vend. Valasc. d. consult.* 70. *n.* 11.

Nec subsistit, quod hæc domus non fuerit
comprænhensa in cessione per dd. mulieres re-
11 portata à fabrica S. Petri, † cuius vigore a-
gunt. Quia contrarium habetur ex illius con-
textu, ex quo patet cessionem esse vniuersa-
lem de omnibus iuribus, & actionibus quo-
modolibet, quomodocunque, & qualitercun-
que competentibus, & comprænhensis, & quæ
competere quo quomodò possent in futu-
rum contra d. hæreditatem, res, & bona, nullo
Iure, nullaque actione prorsùs excepta, & re-
seruata, quapropter dubitari non potest, quin,
& iura super controuersa domo comprænhen-
dat ad *l.1.§.quod autem ff.de Aleatoribus l.1.§.ge-
neraliter ff.de legat.præstan. Rota coram san.me. Gre-
gorio dec.87.sub num.10.vers.& contrarium,& dec.
327.num.3.coram Merlin.decis.389. num.31.& co-
ram Em.D. Card. Otthobono dec.67. num. 3.* præ-
sertim cum facta fuerit de ipsa hęreditate,
quę tanquam ius vniuersale omnia bona, &
iura tam cogitata, quam incogitata generali-
ter includit, prout ità declarasse D.Economū
d. fabricę ingenuè fassus fuit idem Abinantes
in præcibus ab eo porrectis pro secunda ces-
sione *d. Sum.num.13.* nihil obstante, quod sta-
tim subdiderit non esse verisimile, quod fa-
brica voluerit cedere pretensiones, ac iura
12 prædicta pro modica † summa scut.300. quia
vbi verba sunt clara non est recurrendum ad
præsumptiones, & verisimilitudines, & nihi-
lominus obiectum retorquetur, quia si Abi-
nantes prætendit acquisiuisse eadem iura me-
diante solutione scutorum quadraginta faci-
liùs censentur acquisita à prefatis mulieribus,
quæ maiorem quantitatem exbursarunt, &
quarum altera prętendebat ex dicta hæredi-
tate pinguè legatum scut. bis mille sibi reli-
ctum ab eodem Gargario in eius Codicillis
d.Sum.num.23.

Quouerò ad prætium officij lęsio pariter
est euidens, quia illud ascendit ad scuta 4815.
& apparet ex Instrumento venditionis cum
ipso Abinante celebrato, quod vnà cum cre-
dito scut.500. occasione fructuum ab eodem
Abinante debitorum fuit subhastatum pro
scutis 3250. de quibus fuerunt in contanti so-
luta dumtaxat scuta 309. pro residuo verò ac-
13 collata diuersa credita, † quæ sanè accollatio
licet regulariter habeat vim solutionis, secùs
tamen est, quando, prout hic, in ipso actu sub-
14 hastationis deficit † consensus nedum debito-
ris, sed etiam creditoris, *Giurb.dec.53.numer.3.
Modern.Perusin.de subhast.inspect.37.n.32. & seqq.
per tot.Rota coram Duran. dec.259.nu.13.cum alijs
per Adden.ad sa.me.Greg.dec.23.n.6.*

Nec releuat assertus consensus Procurato-
ris dd. mulierum, quia præter quod non iu-
stificatur expressus; sed tantum educitur ex
15 quibusdam Apostillis † in minuta delibera-
tionis, vt præfertur appositis non constat de
speciali mandato, sine quo nullum potuit eis-
dem mulieribus pręiudicium inferre ex tra-
ditis per *Antonellum cons.80.n.8. Modern.Perusin.
de subhast.inspect.37.nu.84.& inspect.58.num.133.
Rota decis.76.numer.8.& seq.apud Zacch. de oblig.
Cameral.*

Verùm, nec debita subsistunt, quia ferè om-
nia erant annua legata, & aliqua etiam tem-
poralia quę fuerunt valutata ad rationē Capi-
16 talis, quod fieri non potuit, † cum huiusmo-
di legata solui debeant ex fructibus non au-
tem ex proprietate *l.apud Iulianum §.hæres ff. de
legat.1.l.liberto §.1.ff.de annuis legat.l.firmio §. pa-
ter ff.quando dies leg.ced.Surd.dec.28.n.2. Rota de-
cis.399.n.38.par.5.recent. & coram Buratt.dec.73.
num.1.in Romana fideicommissi 7.Iunij 1652.coram
R.P.D.meo Zarate §.nam quamuis, vers. quia pro
legato,* & in terminis responsum fuit in *Bonon.
Prædij 4.Februarij* 1658. *coram Me, §.vtilitas au-
tem, &c.*

17 Nec refert, † quod prętium tanquam vin-
culatum minoris esset valoris. Tum quia
18 Abinantes specialiter sibi † prospexit de eui-
ctione per quam res perindè iudicatur, ac si
libera vendita fuisset *Anton.de Amat. resolut.61.
num.40.Rota in Tiburtina Castri S. Angeli* 14. *Fe-
bruarij 1656.coram R.P.D.meo Meltio.* Tum quia
exceptis scutis 300. nihil vltrà soluit, sed resi-
19 duum penes † se retinuit accollando dicta
onera, vndè semper erat tutus, nec aliquod
damnum passurus, eoque minus cum in de-
liberatione vlterius conuenerit, quod in ca-
sum inualiditatis, seù rescissionis ex quocum-
que capite accollatio cessaret, & expiraret, eo-
dem *Sum.num.18.*

Sicuti vana est prætensio, quod idem Abi-
nantes culpa Gargarij fuerit damnificatus in
scutis annuis 50. quæ solui consueuerant Do-
mino officij à Capitulo S. Petri; quia in In-
strumento venditionis nulla ratio huius e-
molumenti habita fuit, & Abinantes promi-
sit prętium conuentum integraliter exbursa-
re absque vlla defalcatione quocunque prę-
textu facienda, & expresè legitur in Instru-
mento *vers.& solutionem.*

Cessio demum per ipsum Abinantem re-
portata à fabrica S. Petri nullius est momenti,
quia cum eadem fabrica anteà cessisset om-
nia bona, & iura d. hęreditatis præfatis mu-
lieribus, vt suprà dictum est, nihil penes eam
20 remansit, † quod posset deindè cedere Abi-
nanti, cui propterea cessio posterior nihil suf-
fragatur, sed prior attenditur secundùm *Bald.
in l.emptor nu.2. C.hæred.vel act.vendit.Surd.cons.
27.sub n.28.vers.nec etiam, & seq. Franc.decis.75.
n.1.Giurb.dec.104.pariter n.1. Rota in Bonon.Ma-
celli 17.Dec.1642.coram bo.me.Peutingerio §.2.di-
cebant cum seq.*

Gratisque replicatur, quod prima non
comprænhendat prætium officij eo, quia in
discursibus cum *D.* Oeconomo habitis dictū
21 esset, quod fuerat deliberatum, † quia verba
cessionis sunt adeò ampla, & effrenata, quod
nihil penitus excludant quomodolibet spe-
ctans ad hæreditatē cessam, vt probatum fuit,
22 & in contractibus, † alijsque negotijs, non
ea, quæ tractantur, sed quæ concluduntur at-
tendi debent *l.si voluntati vbi Bald. & Alicet. in
primo notab.C.de rescin.vend. Alex.cons.28.n.3.lib.
1.Rot.cor. sa.me. Greg.dec.168.n.2.& dec.178.n.1.*

Atque ita conclusum fuit vtraque parte
informante, &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Colonien. Legitimatis.

Veneris 11. Martij 1658.

ARGVMENTVM.

Super Matrimonij fœdere lis quando principaliter non fuit intentata, sed incidenter ad effectum probandi filiationem legitimam, tunc probationes leuiores in hoc casu admittuntur, & quales possunt haberi.

SVMMARIVM.

1 *de Matrimonio probando incidenter, quando agitur, plena probatio non est necessaria.*
2 *Matrimonium quando probetur ex Testibus deponentibus de auditu.*
3 *Matrimonium, quando de eo agitur incidenter, probatur ex pluribus coniecturis simul iunctis.*
4 *Parochi præsentia, & Testium, non erat necessaria antè Concilium Tridentinum.*
5 *Affinitatis exceptio tollitur in teste, si vtrique parti sit affinis.*
6 *Testis retractatione prioris examinis, fidem testi non adimit.*
7 *Acta gesta coram Iudice in competenti, non habent subsistentiam.*
8 *ad Matrimonium probandum quot testes sint necessarij.*
9 *Character Clericalis non est consuetus illegitimis absque Dispensatione Apostolica dari.*
10 *Legitimitatis præsumptio oritur ex hoc quia quis promouetur ad sacros Ordines, absque Dispensatione Apostolica.*
11 *in Filiationis legitimæ quasi possessione quis constituitur, contra fatentes, & recognoscentes vti talem.*
12 *Matrimonij quæstio, quando incidenter, tantum dicatur inducta.*
13 *de Matrimonio dirimendo inter coniuges, vel eo comprobando quando agitur leuiores probationes non sufficiunt.*
14 *Productio scripturarum non releuat, dum non fuit facta à persona legitima.*
15 *Scripturæ productio vt sit releuans, debet probari à Procuratore habente legitimum mandatum.*
16 *Scriptura producta dum est sine die, mense, & anno, & sine subscriptione partis, an probet.*
17 *Matrimonium, quæ verba omninò præseferant.*
18 *Filiationis legitimæ quasi possessio, ex tractatu, ex educatione, & confessione partis, quando præiudicium non inferat.*
19 *Testium examen soli Notario de iure permittitur.*
20 *Notarius quando est suspectus circa testium examen datur ei adiunctus.*
21 *Necessitate cessante, dum aliquid non fuit factum, non irritat.*
22 *Adiunctus cum Notario examinante testes, quando non fuit adhibitus.*
Non inducit nullitatem talis ommissio, dum id non fuit petitum per aduersarium.
23 *Testes, qualiter sint examinandi, attenditur commissio.*
24 *Verba nequeunt immutare veritatem ipsam.*
25 *Testium examen non exhibitis interrogatorijs, an sit validum.*
26 *Interrogatoria, quando pars neglexit intra terminum præfixum à Iudice, exhibere, frustrà de nullitate examinis facti sine eis conqueritur.*
27 *Testium repetitio, an admittatur publicatis attestationibus.*
28 *Exceptio calumniosa ad protrahendam causæ expeditionem, est repellenda.*
29 *de Nullitate citationis ad valuas Ecclesiæ, quando de iure agi non possit.*
30 *Horologia pulsantia in quibusdam locis, & maximè extrà Italiam, meridiem, & mediam noctem constituunt.*
31 *Testamentum, quando est inualidum, non meretur fidem.*
32 *Testamentum conditum coram Parocho, & testibus, vt probet, testes debent deponere super toto tenore Testamenti.*

DECISIO CCCXVII.

SENTENTIAM de Partibus ad successionis effectum Hermannum declarantem filium esse legitimum transitum fecisse in iudicatum decisum fuerat coram Me, cum verò ab ea recessum foret eadem tamen confirmationis successiuè robur accepit sub die 5. Iulij 1655. super cuius vltimæ decisionis iuribus bis reproposito dubio in decisis hodiè Domini persisterunt.

1 Dum enim lis super matrimonii fœdere principaliter instituta non fuit, † sed incidenter pro comprobanda dumtaxat Hermanni filiatione legitima, vt ad Patris hæreditatem posset aspirare, leuiores probationes ex coniecturis, & præsumptionibus elicitę poterunt suffragari, vt voluit *Gemin. cons. 27. numer. 8. cum seq. quem secuta fuit Rot. in dec. 34. numer. 19. part. 2. diuers. coram Buratt. dec. 530. n. 13. coram Greg. dec. 148. num. 1. coram Caual. decis. 79. nu. 1. & not. per vis. conf. 57. n. 41. cum seq. lib. 4.*

2 Hinc verò † matrimonium Ioannis cum Elisabetha comprobatum esse censetur ex tredecim Testibus ad fauorem Hermanni formiter examinatis, licet enim hi de auditu à pluribus deponant super matrimonio ab ipsis inito mediante chirographo ab eodem met Ioanne conscripto, & vxori successiuè cum arrhę traditione consignato, plenum nihilominus ad hunc effectum probationis gradum confirmant, dum de geminata quoque coniugum ac Ioannis præsertim confessione attestantur, † nec non de cohabitatione, ac ad
3 inuicem tractatatu, cum publica voce, & fama, vt aduertit *Menoch. cons. 490. num. 10. vsque ad 18. Cyriac. controuers. 272. num. 1. & 7. cum seqq. & num. 19. Magon. decis. Lucen. 86. num. 2. & 3. cum seqq. Rota dec. 29. num. 1. & 2. par. 1. diuers. & coram*
4 *Seraph. dec. 1099. nu. 1.* † potissimè, quia ob publicationem S. Concilij Tridentini tunc temporis

poris non dum ibi subsecutam Parochi præ-
sentia, ac Testium ab eodem sancita non erat
per necesse in matrimonijs adhibenda, vt res-
ponsum fuit in *Pragen. matrimonij* 28. *Februarij*
1618. *coram Pirouano, & coram Seraphino dec.* 189.
numero 3. *& coram Buratt. decision.* 530. *nume-
ro* 14.

Neque obiectio contrà Testium personas
videtur vrgere, siue ex consanguinitate, siuè
ex eorum reuocatione in secundo examine
peracta petatur, Affectionis enim suspicio, ex
qua posset eorumdem Testium depositio re-
pelli, visa fuit exindè corruere quod vtrique
5 parti affines existerent † iuxta doctrin. *Bart. in
l. qui Testamento, §. quacumque numer.* 8. *ff. de Testa-
ment. Felin. in cap. cum oporteat numer.* 3. *vers. tertio
limita de accusat. Alex. cons.* 156. *numer.* 7. *&* 8. *lib.* 5.
Mascard. de probat. libr. 1. *conclus.* 408. *numer.* 21. &
respondit *Rota coram Buratt. decis.* 453. *numer.* 5.
6 Retractatio verò † prioris examinis vires nul-
latenus infringit ad *Tex. in cap. cum in tua de Te-
stibus, vbi not. Abb. num.* 9. *Felin. num.* 4. *Menoch. de
arbitr. cas.* 108. *numer.* 10. *Surd. decis.* 107. *numer.* 2.
Rota in Melphiten. Cantoriæ 2. *Martij* 1646. *coram
Eminentissimo D. Card. Otthobono*. Præsertim,
7 quia coram Iudice † laico in competenti,
probatur expleta, nec non partis citatione de-
stituta dignoscitur, vt in præterita decisione
deductum fuit in §. *contra eorum*.

Præterea ex 13. Testibus octo dumtaxat
poterunt his exceptionibus reprobari, itaut
matrimonium ex alijs quinque Testibus legi-
8 timè iustificetur, † cum ad hunc effectum
duo licet fœminę suffragentur iuxtà *Text. in
cap. super eo il secundo, vbi Io. Andr. numer.* 4. *Butr.
numer.* 7. *de Testib. Paris. cons.* 58. *numer.* 6. *volum.* 4.
Rol. cons. 93. *num.* 4. *&* 5. *lib.* 3. *Socc. iun. cons.* 31. *nu-
mer.* 13. *lib.* 2. *& notat Couar. de sponsal. par.* 2. *cap.* 8.
§. 12. *numer.* 8. §. *receptum est Rota decis.* 772. *nume-
ro* 1. *part.* 2. *recent.* Dum maximè eorum Te-
stium depositiones robur assumunt, ac vires,
9 tum ex Clericali charactere † per Herman-
num adepto, qui non est consuetus illegiti-
10 mis absque dispensatione † Apostolica con-
ferri præsumptionem legitimitatis proindè
videtur inferre, vt notat *Bero. cons.* 19. *numer.* 7.
libr. 2. *Menoch. de præsumpt. libr.* 6. *præsumpt.* 54. *nu-
mer.* 38. vt respondit *Rota decis.* 434. *numer.* 7.
part. 1. *& decis.* 591. *numer.* 4 *&* 5. *part.* 5. *recent.* &
in his terminis coram *Caualer. decis.* 123. *num.* 4.
11 tum ex pluribus epistolis † ipsi ab Aduersa-
rijs tanquam nepoti consanguineo conscri-
ptis, ex quibus in quasi possessione legitimæ
filiationis contrà ipsos constitutus esse cense-
tur ad *Text. in l. cum precum C. de liberal. caus. not.
Alex. cons.* 131. *numer.* 7. *&* 8. *libr.* 7. *Menoch. de
præsumpt. libr.* 6. *præsumptionib.* 53. *num.* 25. *Grat.
discept. forens. cap.* 653. *numero* 71. *& cap.* 754. *nu-
mer.* 32. & respondit *Rota in Romana Hæredita-
tis de Gratianis* 11. *Decembris* 1648. *in fine coram
R. P. D. Imeo Meltio, &* 28. *Maij* 1649. *in §.
quinta denique, coram Reuerendissimo Dom. meo
Decano*, & in alijs relatis Iuribus in *Viterbien.
fideicommissi* 2. *Maij* 1653. *in §. quæ sanè, coram
Me*.

Et licet ab Hermanno Iudicis declaratio
super legitimo matrimonio Ioannis cum E-
lisabetha contracto in libello petita nosca-
tur, non tamen lis principaliter circa matri-
monium vt ex aduerso contenditur, excitata
exindè censetur. Postquàm enim libellus
post parentum obitum pro iustificatione le-
12 gitimę filiationis † legitur exhibitus, quæ-
stio matrimonij dumtaxat incidenter tractata
censetur, vt præter relatas in principio au-
ctoritates respondit *Rota decis.* 16. *numero* 29. *&
decis.* 201. *numer.* 15. *part.* 5. *recent.* Quidquid di-
13 cendum foret quoties † inter ipsosmet con-
iuges de dirimendo, seu comprobando ma-
trimonio agi contingeret, vt aduertit *Gemin.
cons.* 27. *numer.* 5. *cum sequent. Paris. cons.* 91. *nu-
mer.* 3. *libr.* 2. *Menoch. cons.* 490. *numer.* 6. *Rota co-
ram Mantic. decis.* 372. *num.* 1. *& dec.* 79. *nu.* 2. *par.* 1.
diuers.

Neque videtur vrgere confessio Elisabe-
thæ attestantis quibusdam in precibus in
Cancellaria repertis se cum Ioanne prola-
14 psam, nec non flore † virginitatis orbatam
extitisse, preces namque prædictæ eidem obes-
se non valent, dum earum per ipsammet Eli-
sabetham, siue eius Procuratorem legitimum
15 nullibi probatur † facta productio, vt in
fortioribus terminis confessionis exclusiuæ
matrimonij, & à Procuratote speciali man-
dato carente in supplicatione emissæ notat
Aret. in cons. 13. *num.* 23. quem sequitur *Menoch.
cons.* 260. *num.* 6. *Socc. sen. cons.* 122. *numer.* 1. *versic.
sed tamen libr.* 4. *Rota coram Vrgellen. decis.* 35. *nu-
mer.* 4. *& decis.* 633. *numer.* 8. *par.* 1. *recent.* Tum
16 quia annus ac dies † in albo relictus esse di-
gnoscitur, nec non Elisabethæ subscriptio
desideratur, vt ponderatum fuit in decisione
pręterita.

Altera verò supplicatio ex causa alimento-
rum secundæ prolis exhibita licet iudicialis
ad hunc effectum reputatur inefficax ex re-
seruato ab Elisabetha iure ibidem agendi con-
trà virum aliorum respectu votorum, ac no-
17 bilis addicti, † quæ sanè verba matrimonium
omninò præseferunt iuxtà *Text. in l. sancimus*
24. *verbo, sed ex quo vota, ibique gloss. in figuratione
casus, vers. votum enim C. de nupt.* nec non depo-
sitionem Testium pro horum interpretatio-
ne verborum specialiter electorum perspectis
potissimè verbis successiuè conscriptis, ibi,
per nobilem meum maritum, & secundùm suam
nobilem, & sanctam obligationem.
18 Quinimò dicta confessio † Hermanno in
quasi possessione filiationis legitimæ ex tra-
ctatu, educatione, & confessione parentum
constituto nullum potuit præiudicim inferre,
vt aduertit *Gratian. discept. forens. cap.* 739. *nu-
mer.* 36. *&* 41. *& dixit Rota in Auenionen. alimen-
torum* 28. *Ianuarij* 1647. *coram Eminentissimo D.
Cardinale Corrado*, cum alijs recensitis in *decis.*
5. *Iulij* 1655. *in vlt.* §.

Neque valet Testium examen vitio nulli-
tatis infringi, quod contrà formam remisso-
riæ assumptionem Notarij præscribentis, nec
non Procuratori in adiunctum emanauerit,

cum enim Gerardus Notarius, cui in remis-
soria facultas omnimoda à scholastico attri-
buta fuerat super examine Testium, nec non
iuramentorum receptione vti suspectus recu-
satus non fuit alter proindè Notarius non
erat assumendus, ex Iuris namque disposi-
19 tione examen Testium † soli quoque No-
tario permittitur iuxtà *Text. in cap. mulieres,*
§. sed dum necessarium de iudic. libr. 6. clem. vnica,
vbi gloss. not. de offic. deleg. not. Abb. in cap. cum
causam numer. 22. propè finem, versic. sed ego di-
co, ibique Felin. numer. 3. de Testibus, Vestr. in
praxi libr. 6. cap. 2. numer. 14. Rota decision. 630.
20 *numer. 2. part. 1. diuers.* & adiunctus † in ca-
sum suspicionis adhibetur *Authent. si verò con-*
tingeret, vbi Iason numer. 2. C. de iudic. Rota
coram Gregorio decision. 227. numer. 6. & decision.
466. numer. 3. Partes verò Procuratoris esse
debuerant Testes se subijcere examini re-
nuentes Censurarum relaxatione compelle-
re, aliosque illa queatos Censuris absolue-
21 re, qui proindè casus † dum non euenere,
cessauit eumdem assumendi necessitas *Natt.*
cons. 152. numer. 6. & 7. vbi quod omissio ad-
22 iuncti actorum nullitatem † non inducit quo-
ties eiusdem adhibitio petita exaduerso non
fuerit.

Hinc vrgere non poterit, quod delega-
tus ad Testium examen non expressorum
23 coram delegante processerit, † cum hæc fa-
cultas examinandi Testes inducendos ex com-
missione expresè delata noscatur, vt aduer-
tit *Rota decis. 630. numer. 2. vers. 2. nec obstat par. 1.*
diuers.

24 Corruere quoque † visa fuit vltima nul-
litas ex peracto ad perpetuam rei memo-
riam examine petita, nec non actori post li-
tem contestatam interdicto, iuxta *Text. in*
cap. quoniam frequenter, §. porrò vbi DD. com-
muniter vt lit. non constet, Paris. cons. 24. nu-
mer. 2. volum. 3. Corn. cons. 119. numer. 19. vers.
alias, libr. 2. Cost. de remed. subsid. remed. 68. ver-
sic. quinto requiritur. Cum enim in quolibet
examinis actu, ac super interrogatoriorum
exhibitione Aduersariæ partis citatio præces-
serit, Testes non obstantibus verbis, Ad
perpetuam rei memoriam, à Notario appo-
25 sitis formiter examinati † censentur, quippè
quæ Iudicialis examinis veritatem nequeunt
immutare, iuxtà *Text. in l. 9. C. plus valet*
quod agi not. Anthar. cons. 32. numer. 3. Soccin.
consil. 160. numer. 5. versic. vndè dicit lib. 2. Rota
coram Burat. dec. 113. n. 22.

Non obstat, quod interrogatorijs non ex-
26 hibitis deuentum fuerit † ad examen. Post-
quam enim pars aduersa in termino octo
dierum ad hunc effectum à Iudice præfixo ea
exhibere neglexit, subsequutum proindè
examen interrogatorijs quamuis destitutum
debet substineri, iuxtà *Text. in cap. licet cau-*
sam, ibique Dec. numer. 56. de probat. Alex. cons.
172. numer. 6. libr. 2. Decian. consil. 72. numer. 121.
cum seqq. lib. 2. & respondit *Rota coram Grego-*
rio decision. 351. numer. 47. Testium licet repe-
titio per Iudicem bis denegata fuerit. Pri-
ma namque vice petita dignoscitur expen-
27 sarum refectione † posthabita, quæ tamen
necessaria reputatur quoties repetitio publi-
catis attestationibus, vt in casu proposito
debet admitti, vt notat *Peregr. decision. 282.*
libr. 3. Viui. commun. opin. 896. numer. 6. versicul.
sed isti Testes, Farinacc. de Testibus quæst. 66. nu-
mer. 285. in fine. Altera verò instantia præ-
uia expensarum oblatione eadem die pro-
28 latæ sententiæ subsequuta † conuincitur,
quæ vti ad protrahendam causæ expeditio-
nem proposita exceptione calumniæ debue-
rat omninò repelli, vt in terminis petitæ
remissoriæ respondit *Rota decision. 156. nume-*
ro 7. part. 5. recent. cum alijs in præterita deci-
sione relatis.

Pariter non obstat, quod ad valuas Ec-
clesiæ citationum executio processerit, si-
quidem citatio Procuratoris Aduersarij in
loco Iudicis facta conuincitur, cuius proin-
de virtute dum in loco examinis alter Pro-
29 curator non fuerat constitutus, † Iudex præ-
uijs citationibus ad valuas ad examen potuit
deuenire, iuxtà tradita per *Vestr. in prax. lib. 6.*
cap. 1. numer. 14. Scacc. de iudic. libr. 2. cap. 11.
numer. 885. Rota coram Verall. decision. 175.
part. 1.

Desumpta verò nullitas examinis, quod
30 intempestiuè hora, scilicet, † octaua per-
actum fuerit remouetur ex vsu horologij
in ijsdem partibus meridiem, ac mediam
noctem in hora duodecima constituentis.

Denique vrgere non poterit Testamen-
tum dicti Ioannis secundi iunioris nuper ex-
hibitum post cursum annorum 50. à die li-
tis intentatæ, quo nulla prorsùs Hermanni
31 filij legitimi † legitur habita mentio. Præ-
terquam enim illud fidem nullatenus asse-
qui debet postquam Ioannis subscriptione
apparet destitutum, nec conuincitur à Pa-
rocho conscriptum, inefficax exindè reputa-
32 tur, quod Parochi, † & Testium examen non
probatur super toto tenore Testamenti fuis-
se subsecutum, vt in terminis *capit. cum esses*
de Testament. consuluit Bald. cons. 285. colum. 2.
versic. tertij dicunt volum. 3. Capr. cons. 57. nume-
ro 3. cum sequent. & cons. 75. numer. 26. cum se-
quent. Honded. cons. 26. numer. 8. cum seqq. libr. 2.
Rota in Firmana Codicillorum 13. Nouembris
1645. §. non obstat, coram Reuerendissimo Terra-
cinen.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D.

R. P. D. MELTIO.
postea Episcopo PAPIEN.

Romana fideicommissi de Ferratinis.

Veneris 15. Martij 1658.

ARGVMENTVM.

Fideicommissum pro proximioribus institutum eos proximiores admittit qui comparent, si alios magis proximiores fuisse non docetur, quæ vocatio an ad descendentes, vel transuersales porrigatur in decisione videbitur.

SVMMARIVM.

1 *Nepotes mortuis filijs dicuntur proximiores, & tamquam tales ad fideicommissum vocati.*
2 *Fideicommissum institutum pro proximioribus, admittit proximiores comparentes, si alius magis proximior non existat.*
3 *Testes super filiatione dicuntur super statu examinati & probant etiam inter alios.*
4 *Proximior comparens ad fideicommissum, non tenetur probare negatiuam, quod alij proximiores non extent.*
5 *Vocatio proximiorum de quibus intelligenda sit, & num. seqq.*
6 *Prouimiores veniunt ad fideicommissum pro proximioribus ordinatum.*
7 *Familiæ vocatio intelligitur tantum de descensiua.*
8 *Verbum,* ipsius, *dispositionem restringit ad Testatoris descendentiam.*
9 *Vocatio proximiorum de domo, intelligitur de descendentibus vocatorum.*
10 *Remotiores sicque minus dilecti semper à Doctoribus excluduntur fauore proximiorum, & magis dilectorum.*
11 *Conditio si sine filijs pluribus adiecta, an purificetur vno tantum cum filijs decedente, & num. seqq. & num. 14.*
12 *Repetitio non datur in substitutionibus perfectis, & distinctis.*
13 *Pluralitas, quando in singularitates resoluatur.*
15 *Identitas bonorum in fideicommissis, quando excludatur.*
16 *Bona prouenire dicuntur ab eo qui possedit, non autem ab eo qui nunquam possedisse probatur.*
17 *Testes contra inducentes plenè probant.*
18 *Instrumentum diuisionis, quando identitatem non probet.*
19 *Identitas non probatur ex instrumento diuisionis sine adminiculis.*

DECISIO CCCXVIII.

OBTINVERVNT DD. Ioannes iunior, Ludouicus, & Cæsar de Ferratinis vti prætensi fideicommissarij bon. mem. Cardinalis Bartholomæi pariter de Ferratinis, sententiam fauorabilem ab A. C. super immissione in possessionem trium domorum, de quibus agitur, contra Liuiam Corradam, quæ ad illarum possessionem associari obtinuerat ad effectum sibi satisfaciendi de fructibus census scut. 2500. impositi à Fuluio iuniore de Ferratinis tam decursis, quàm decurrendis; sed dilata huiusmodi causa in gradu appellationis ad Rotam, dicta sententia reuocata fuit, ac pronunciatum non constare de fideicommisso ad eorum fauorem purificato; In tertia autem instantia mihi commissa causa, cum aliud testamentum q. Ioannis senioris dd. de Ferratinis fuerit productum, in quo fideicommissum extare, ac ad eorumdem fauorem illud fuisse purificatum asserebatur: Dubitaui an constaret de fideicommisso dicti Ioannis, itaut ipsis de Ferratinis concedenda esset immissio, & huiusmodi dubio hodie proposito, responderunt DD. quoad primam partem affirmatiuè, quo verò ad secundam negatiuè.

Fuit autem ratio resolutionis respectu existentiæ fideicommissi, quia cum Ioannes testator in eius testamento primo loco Baldum, Zaffirum, Simonem, Fabritium, & cæteros eius filios vniuersales hæredes instituisset, & in illorum defectum sine filijs proximiores de domo, & familia ipsius substituisset, defunctis vtique institutis, Ioannes iunior eiusque fratres, qui sunt filij supradicti Fabritij vnius ex dd. institutis, ac fideicommittentis
1 † Nepotes respectiuè proximiores remanent, & tamquam tales ad dictum fideicommissum admitti debent, vt dixit *Rota in Tiburtina fideicommissi 25. Maij 1646. & 19. Iunii 1647. coram bo: me: Arguelles, & in Bononien. primogenitura 1. Iulii 1654. coram bo: me: Bichio.* Saltem
2 ex quo nullus alius comparet, † qui se proximiorem alleget iuxtà notata per *Gabr. de prob. conclus. 6. num. 24. Surd. cons. 241. num. 26. & dixit Rota coram Seraph. decis. 1219. num. 1. in recent. decis. 134. num. 2. par. 5. & decis. 284. num. 29. par. 6. & in Bononien. fideicommissi de Nascentoriis 3. Decembris 1640. coram bo: me: Card. Verospio.*

Prædictos autem esse filios Fabritij, ac Testatoris nepotes, præterquod non controuertitur inter partes, satis iustificatur ex depositionibus testium examinatorum in alia causa ad eumdem effectum, qui cum respiciant sta-
3 tum personarum, † & agatur de illarum legitimatione sufficientem præstant probationem nullo habito respectu, quod examen inter alios emanauerit *l. ingenuum, ff. de stat. hom. Rota post Gilian. ad statut. Perus. decis. 36. num. 11. & decis. 151. num. 4. coram sa: me: Greg. XV. decis. 498. num. 9. & coram Durano decis. 457. num. 2.* Nec te-
4 nentur probare † negatiuam, quod alij proximiores non extent *Surd. cons. 241. num. 26. Peregrin. de fideicomm. art. 43. num. 60. in fine, Fusar. de substitut. qu. 615. num. 7. Gratian. discept. forens. cap. 869. num. 11. & seqq. & Rota coram Seraphino d. decis. 1219. num. 1.*

Nec subsistere visum fuit, quod vocatio proximiorum de domo, & familia ipsius Testatoris sit collata post obitum omnium filiorũ eiusdem Testatoris, & consequenter referenda sit ad proximiores transuersales solummo-
5 dò, † non autem ad descendentes propter implicantiam, quæ alias resultaret, dum videretur voluisse Testator eodem tempore easdem personas imponere in cõditione sub nomine

mine

mine filiorum, & in dispositione sub nomine proximiorum, ad notata per *Peregr. in conf.47. sub num.10. vers. verum lib.2. & dixit Rota decis. 193. num.10. par.1. recent. & in Romana fideicommissi de Incoronatis 5. Martii 1640. §. quia fuit responsum coram bo.mem. Pirouano*. Quoniam autem dd. fratres de Ferratinis erunt considerandi tamquam proximiores de dicta familia,
6 & domo,† & vti tales ad huiusmodi successionem præferri debent, iuxtà notata per *Peregr. conf.31.num.0.lib.4. Fusar.de substit.qu.351.n.27. & 28.* cum ex vocatione familiæ d. fideicommittentis non veniat omnis linea contentiua, sed tantùm descensiua, vt tradunt *Bart. in l.peto, §. fratre num.1. ff.de leg.2. Ruin. conf.153.n.10. lib.2. Peregr.conf.31.cum.3.lib.4. Rota coram Merl. dec.450.n.6. & seqq. & coram Eminentiss. D.Card. Otthono decis.215.n.2.* vbi aliæ cumulantur auctoritates, maximè ponderando, quod Testator non vocauit proximiores simpliciter, sed cū eo qualitate, quod esset proximiores de ipsius domo, ac familia, quę verba propter geni-
7 tiuum, *ipsius*, adeò dispositionem restringunt, vt de descendentibus tantùm effectiuis, ac immediatè ab ipso Testatore desdendentibus intelligi possit, ad tradita per *Gabr.conf.132.n.60. vol.1. Grat.an.discept. forens.cap.645.num.1. & dixit Rota decis.707.num.2.par.2.recent. coram Merlino decis.460.numer.9. coram Eminentiss. D.Card. Otthobono d.decis.217.nu.4. & in Romana fideicommissi de Coronis 28. Ianuarii 1647. §. fuit etiam responsum coram Reuerendiss. D.meo Decano*, & quod vocatis substitutis proximioribus de domo
9 intelligatur† de descendentibus vocatorum, firmauit per *Rotam coram Eminentiss. D. Card. Otthono decis.21.num.25.& seq.*

Vel adhuc præferri debent ad euitandum maximum absurdum, quod exinde resultaret, dum transuersales remotiores, & minus dilecti efficerentur melioris conditionis, quàm proprij nepotes masculi descendentes, & re-
10 gulariter prædilecti, † quod vti abhorrens à naturali ratione per Doctores semper reijci solet, vt declarat *Dec. conf.333. num.17. vers.3. principaliter, Aym.conf.62.nu.8.& per tot. Menoch. conf.205.num.31. & conf.555. numer.5. Altograd. conf.60.num.91.& seq.lib.2. Mant.decis.319.nu.5. Greg.XV. decis.315.num.6.& 7.*

Minùs etiam subsistit, quod in postrema substitutione vniuersaliter facta fauore proximiorum domus, & familiæ d. Testatoris intelligatur repetita conditio illa, si sine filijs in antecedenti reciproca substitutione inter primos institutos expressa, perinde ac si dictum fuisset; & decedentibus omnibus sine filijs, tunc, & eo casu substituit, & succedere voluit proximiores de domo, & familia ipsius Testatoris ex præsumptione *l.cum auus, ff.de condit.*
11 *& demonstr.* † Et ideò cum talis conditio purificata non fuerit, ex quo Fabritius vnus ex dictis institutis cum filijs decessit, euanuisse censeatur ipsamet substitutio, & fideicommissum vt fuit responsum in *Romana fideicommissi 16. Nouembris 1622. coram bo: mem. Pirouano, quæ est decis.429.num.7.par.4.tom.2.recent.*

Quia obiectum huiusmodi posset fortasse habere locum, quatenus dicta conditio sine filijs, ibidem quoque fuisset expressa, & repetita, nec aliunde appareret de voluntate ipsius Testatoris admittendi proximiores in portionibus illorum, qui sine filijs decessissent, in quibus terminis loquitur allegata decisio Pirouani, quæ propterea non applicatur casui cōtrouerso, in quo nec talis conditio expressa reperitur, nec ipsæ substitutiones tamquam
12 ex se perfectæ, & distinctæ † per verbum substituit dictam repetitionem admittunt *Bart. in l.iam hoc iure, §. final. num.1. vers. sed puto, & de vulg. Peregr. conf.30. num.6. vers.nec obstat lib.3. & Rota decis.168.num.3.par.6. recent.* Quatenus autem prætendi posset tacitè repetita propter præcedentem illius expressionem, non tamen requireret concursum obitus omnium institutorum sine filijs ad effectum, vt in portione decedentis apertum dici possit fideicommissum cum illa tunc licet pluraliter concepta
13 in † singularitatem resoluta dicatur, & sufficit, quod aliquis sine filijs decesserit, vt admittitur in *eadem decis.429. num.8. par.4. tom.2. recent. & dixit etiam Rota decis.804.num.2. part.1. diuers. coram fa:me: Greg.XV. decis.296.num.1. in Interamnen.fideicommissi 10.Februarii 1642.coram bo:me: Dunozetto §. minus obstat, quod proximiores, & in eadem causa sub die 14. Decembris 1646. coram bo: me: Bichio §.admittitur, quod prædicta.*

Nec secus intelligenda esset, quam si esset adiecta distributiuè vnicuique instituto sine filijs decedenti respectu suę portionis tantùm,
14 non autem in portionem alterius, † qui filios susceperit iuxtà veriorem opinionem, quam tradit *Ripa in l.hæredes mei, §.cum ita num. 229. ff.ad Trebell. Soccin. sen. conf.94.num.5.lib.4. Rota coram Seraph. decis.1190. num.4. & benè declarat Cyriac. contr. forens. cap.303. nu.19. & seq.*

Quo verò ad secundam partem dubij, ea fuit principalis ratio resolutionis, quia ex hactenus deductis non iustificatur controuersas domos fuisse possessas à Ioanne fideicommittente de tempore sui obitus, & quamuis remaneat probata tàm illarum acquisitio, quàm possessio respectu seniorum eorumdem de Ferratinis, ac etiam Fuluij filij eiusdem fideicommittentis, & auctoris respectiuè præfatæ
15 Liuiæ. † Attamen exinde argui non potest ipsas domos peruenisse ex hereditate d. Ioannis patris ad ipsum Fuluium filium, nisi aliter specificè iustificetur, ad not. per *Peregr.de fideicomm.art.44. num. 21. Marescott.var.resolut.lib.1. cap.12.num.13. Fusar. de substit.qu.616.num.1. & 33. & qu.618. pariter num.13. Surd. decis.339. & ibi Hodiern. num.9. & seq. & dixit Rota coram penia decis.1078.num.5. & coram Merlino decis.383. num.8.* Imò contrarium apertè deducitur ex depositionibus testium per eosdem Ferratinos in alia causa examinatorum super fideicommisso Card. Bartholomæi, vbi probatum fuit domos, de quibus agitur, semper vsque ad obitum fuisse possessas ab eodem Cardinali, cuius etiam hæredes fuerant dd. Fabritius, & Fuluius, & sic cessat præsumptio *Fulgosij in vulgato conf.145.* cum potiùs præsumi debeat illam deuenisse ad præfatum Fuluium tanquam

16 quam heredem ipsius Cardinalis, † quam vti heredem d. Ioannis sui patris, qui nunquam possedit *Rota coram Merlino decis.405. num.2. & seq.& num.7. & decis.406.num.1. & aliis relatis in Amerina successionis 15. Maii 1656. §. nec visum fuit coram R.P.D.meo Beuilaqua.* Maximè quia talis probatio resultat ex depositionibus dd. testium inductorum ab ipsismet de Ferratinis
17 qui † propterea contra eosdem plenam faciunt probationem *Aym.conf.201.nu.7. Menoch. conf.31.num.23. Gratian.disceptat. forens.cap.552. num.9. Rota coram Durano decis.307. num.11. in recent. decis.48. num.9.par.6. & coram Eminentiss. D. Card.Otthobono decis.143.num.3.*

Nec quicquam refert, quod in instrumento diuisionis initę inter præfatos Fabritium,& Fuluium heredes fideicommittentis de prædictis domibus fiat mentio, ex quo ab ipsis Ferratinis prætenditur illas esse obnoxias præ-
18 fato fideicommisso, † quoniam præterquod tale instrumentum vti celebratum ex interuallo non probat earumdem identitatem, vt dixit *Rota coram Merlino decis.396.num.1.& dicta decis.405.num.8.& in Maceraten. hæreditatis 7.Iunii 1655. coram R. P. D. meo Verospio §. ad huius*
19 *verò.* Præsertim cessantibus † adminiculis, vt fuit firmatum in *Bouonien. fideicommissi Io. Mariæ de Bologninis 4.Februarii 1654. coram Reuerendiss. D. meo Decano §. quoniam illa tria.* Aduertendum est etiam, quod d. diuisio nedùm continet bona paterna,verùm etiam materna, & in specie illa præfati Cardinalis Bartholomæi, ideoque ex ea nulla desumi valet certa iustificatio, quod domus controuersæ fuerint diuisæ tamquam hæreditarię d. Ioannis fideicommittentis.

Replicatio autem, quod idem Cardinalis possidere potuerit supradictas domus iure familiaritatis, nullius releuantiæ fuit existimata, cum nullo reperiatur munita fundamento. Imò ex depositionibus dd. testium benè probata remanet possessio d. Cardinalis iure proprio, vt supra dictum fuit, ac proinde omnis hęsitatio penitus cessare dicitur.

Et ita vtraque parte informante, resolutum fuit.

R. P. D. T A I A.

Firmana Fideicommissi.

Veneris 22. Martij 1658.

ARGVMENTVM.

Testator dum prohibuit expresse hæredibus institutis, substitutis &c. permutare, aut alicui grauamini submittere aliqua bona, quia voluit perpetuo, & in infinitum ea manere in descendentibus, ex hoc quale fideicommissum dicatur inductum.

SVMMARIVM.

1 *Testator, quando dicatur induxisse perpetuum, & absolutum fideicommissum.*
2 *Testator eo fortius dicitur fecisse perpetuum, quando non per viam rationis, sed principalis dispositionis, illud ordinauit.*
3 *Fideicommissum, quando fuit ordinatum per verba perpetuitatis necesse est, vt sit reciprocum inter vocatos.*
4 *Bona vt perpetuo remaneant in familia, quid sit necesse.*
5 *Testator, quando disposuit vt perpetuo, & in infinitum bona transeant de hærede in hæredem, & de liberis in liberos, quid id importet, & num.7. amplia num.8.*
9 *Substitutio reciproca licet vt inducatur tria illa solita requisita sint necessaria.*
10 *Attamen per alias vrgentiores coniecturas potest etiam induci.*
11 *Fœminarum exclusio importat conseruationem agnationis in fideicommissis.*
12 *Fideicommissum reciprocum ex quibus necessario dicatur indnctum.*
13 *Masculi, dum semper sunt prælati fœminis ex hoc fortis coniectura oritur pro inducenda reciproca substitutione.*
14 *Coniecturæ plures quando sunt ad inducendam reciprocam substitutionem, coaceruatim sunt considerandæ.*
15 *ex Obseruantia subsequuta declaratur ambiguitas, quæ in præcedentibus adest.*
16 *Obseruantia declarat, qualis fuerit animus in præcedentibus.*
17 *Relatio censetur facta cum suis qualitatibus, & num.18.*
19 *Testator si disponat de bonis fideicommissarijs, & prohibitis alienari frustratoriè agit.*
20 *Fideicommissum dicitur purificatum ad fauorem illius, qui probauit eius purificationem ad sui fauorem.*
21 *Substitutio vulgaris, quid possit operare.*
22 *Testator potest ordinare perpetuitatem inter eius descendentes.*

DECISIO CCCXIX.

PETRVS SIMON de Natinguerra, alias dictus Buccolinus in suo testamento 4. Iulij 1559. disposuit, quod sui hæredes instituti, & substituti non possint, neque valeant permutare, nec alicui grauamini submittere aliquo pacto,vel quęsito colore etiam ex causa delicti; sed perpetuò futuris temporibus permanere debeant penès suos institutos, & substitutos, & eorum hæredes possessionem, quæ fuit Putij, & possessionem Camoretti, cum hoc, quod eiusdem hæredes,& substituti fructibus dictę possessionis, quæ fuit Putij teneantur celebrari facere vnum Officium in die Sancti Stephani,& fructibus d. possessionis Camoretti manuteneant fontem in dicta possessione, alias dd.possessiones recadant in filios masculos Brixeidæ filiæ, & dictas possessiones noluit aliquo pacto vendi posse,vel pignorari ex quacumque causa, etiam ex causa delicti, sed perpetuo futuris temporibus permanere debeant penès suos hæredes institutos, & substitutos, & eorum hæredes in infinitum, iniuncto etiam alio onere faciēdi luminare in die

die Sabathi in qualibet hebdomada in Ecclesia Sancti Francisci de fructibus possessionis, quæ fuit Marini Beccarij, & Ecclesiæ Fraternitatis.

Sic etiam iure legati reliquit Antonio, & Ciccho filijs bona quædam singularia, & vniuersaliter in omnibus alijs Petrum Dominicum eius filium suum hæredem vniuersalem instituit, & si d. Petrus Dominicus decesserit sine filijs masculis legitimis,& naturalibus eidem substituit filios masculos legitimos, & naturales nascituros ex legitimo matrimonio ex Antonio, & Ciccho supradictis, eidemque reliquit possessionem Camoretti, possessionem quæ fuit Marini, & Ecclesiæ Fraternitatis, & possessionem quæ fuit Putij, & domū vbi ad præsens habitat ipse Testator. Et si dd. Cicchus, & Antonius, siue aliquis ipsorum sine filijs masculis fuerit vnus succedat alteri, & si dd. Cicchus, & Antonius decesserint sine filijs masculis legitimis, & naturalibus eisdem substituit filios masculos Brixeidæ, hoc semper seruato, quod filiæ fœminæ non possint hæreditare aliquibus temporibus, & quod d. domum vbi ad præsens habitat non possint, neque valeant vendere, alienare, vt suprà de dd. possessionibus &c. in Summ. informantis *num.1.*

Præmortuis Ciccho, & Antonio idem Petrus Dominicus testatus est 14. Maij 1585. & suos hæredes vniuersales instituit Franciscū q. Cicchi, & Buccolinum, Doruccium, Brandimartem, & Bernardinum filios q. Antonij, eiusque nepotes, vnumquemque pro sua rata & parte, multis adiectis substitutionibus secundum paternas substitutiones *in Summario num.2.* Et postremò in codicillis 2. Maij 1586. disposuit, & declarauit, quod testamentum factum à Petro Simone aliàs Buccolino patre valeat cum fideicommisso in eo relicto, & suum ipsius codicillantis testamentum voluit valere cum eodem fideicommisso *in Summar. num.3.*

Quibus positis, & mortuis omnibus descendentibus d. Antonij superstitibus Stephano, Ioanne Francisco, & Sebastiano filijs dicti Francisci, dubitatum est, an constet de fideicommisso, & ad cuius fauorem, & DD. responderunt constare de fideicommisso condito tàm à Petro Simone, quàm à Petro Dominico filio ad fauorem Stephani,& fratrum de Natinguerra filiorum Francisci filij dicti Cicchi:

Nam quoad fideicommissum Petri Simo-
1 nis ipse prohibuit expresè hæredes † institutos, & substitutos permutare, aut alicui grauamini submittere prædium Putij, sed perpetuis futuris temporibus permanere voluit penes suos hæredes institutos, & eorum hæredes, & similiter possessionem Camoretti cum verbis in infinitum, &, perpetuo. Vnde resultat
2 simplex, † & absolutum fideicommissum. Tùm quia Testator non per viam rationis,
3 sed per viam principalis dispositionis ordinauit. Tùm quia in casu nostro adsunt illæ dictiones *perpetuitatis &c.* latè *apud Rot. decis.121. ab init. & tot. num.4. par.2. diuers. & latius tota decis.568. par.1. diuers. cum alijs apud Rot. decis.237. num.4. par.5. recent. & coram Merlino decis.238. num.31. vsq. ad fin.* præcipuè ad dicta verba
4 *perpetuitatis,* † quibus oportet fideicommissum etiam esse reciprocum inter ipsos substitutos. Etenim nisi fideicommissum in casum mortis esset inductum, & gradatim de alio in alium non esset iniunctum. Voluntas Testatoris nō
5 sortiretur † suum effectum, quod bona perpetuò remanerēt &c. apud DD. omnes quos repetit *Fusar. de subst. q.688. num.17. præcipuè vers. ratio est, & vers. non erit igitur, Rota decis.164. num.6. par.1. recent. coram Caual. decis.34. num.6. & amplius coram eod. decis.481. num.4.*

Porrò cum in substitutionibus appellatione hæredum veniant tantùm hæredes sanguinis, secundùm *Specul. & alios apud Gabr. de verbor. signif. concl.2. num. 2. vbi de comm. opin. Peregr. de fideicomm. art.32. num.33. & alii cumulati apud Fusar. de substit. qu.339. num.6. & seq. & tradit Rota coram Merlino decis.145. n.2. vers. cessat,* etiam cum in dispositione Testator vocauerit hæredes hæ-
6 redū additis dictionibus, † *perpetuo, & in infinitum* voluisse videtur, quod bona transeant de hæ-
7 rede † in hæredem, & de liberis in liberos, vt d. formulam exponit *Soccin. sen. ex Bartol. & alijs apud Peregr. de fideicom. art.32. num.43. Fusar.*
8 *d. quæst.339. nu.69.* præsertim quando † dictum fuisset de hærede in hæredem masculum *Peregr. d. art.32. d. num.43. circa med. & alii apud Fusar. d. qu.339. num.56.* quod habemus in expressa Testatoris declaratione, quod filiæ fœminæ non possint hæreditare aliquibus temporibus &c. & in omnibus casibus solam, & singularem vocationem masculorum.

At cum ipsa reciproca, etiam deficientibus
9 tribus requisitis induci possint ex alijs sufficiētibus coniecturis, vt sæpiùs conclusit *Rota apud Eminentiss. Card. Otthobonum dec.177. n.30. in fin.* Adsunt aliquæ ex vrgentioribus, prima est
10 quæ oritur ex formula † *perpetuo futuris temporibus in infinitum &c. apud Rot. decis.579. num.9. par.1. diuers. & coram Card. Otthobono d. decis.177. num.11.* Secunda quæ consistit in vocatione masculorum in omnibus substitutionibus, &
11 pari exclusione fœminarum, quæ inducunt rationem conseruandę agnationis, atque ideò reciprocum fideicommissum, *vt præclare d. decis.177. num.13. & seqq.* Tertia quæ resultat ex onere perpetuo facieñ celebrare vnum Officium cum fructibus possessionis Putij &c. & facieñ vnum luminare die Sabathi in qualibet hebdomada de fructibus possessionis, quę fuit Marini, & Ecclesiæ Fraternitatis, & manuteneñ fontem ex fructibus possessionis Camo-
12 retti, quæ adimpleri non possent nisi hæredes grauati ad hoc onus subeundi admitterentur ad honorem fideicommissi reciproci *Rota d. decis.177. num.21. cum ibi alleg.*

Nec deficere putarunt digressum ad plures gradus substitutionum, ac Testatorem pro-
13 cessisse præfereñ semper masculos † fœminis, ex quo fortis coniectura resultat reciprocæ, *Rota d. decis.177. num.20. & prius decis.1. num.26. & 27. coram Eminentiss. Card. Otthobono.* Animad-

14 maduerten. coniecturas has † reciprocam inducentes coaceruatim accipiendas esse, vt inuicem fulciantur concludit *Rota d. decis.177. num.22.*

Atque hæc ita conclusa de dd. tribus corporibus conclusa quoque fuerunt de domo, vtpotè à Testatore disposita sub ijsdem conditionibus secundum vulgatas regulas.

Et ad superiora non parum conducere visum fuit obseruantia, qua mortuo Petro Dominico sine filijs non solùm successit Franciscus filius Cicchi fratris Petri Dominici, & alius etiam Dominicus, & Bernardinus nepotes ex Brandimarte filio eiusdem Antonij fra-
15 tris Petri Dominici, nanque † ex obseruantia sequuta declaratur ambiguitas, quæ in præcedentibus esse poterat, ex his enim, quę po-
16 stea fuerit † declaratum, qualis fuerit animus in pręcedentibus, vt ratiocinatur *Crauett. cons. 101. num.3. Rota decis.169. sub init. & per totam par.1. recent. & coram D. Card. Otthobono decis. 230. num.16.*

Quo verò ad fideicommissum Petri Dominici pariter DD. dixerunt de illo constare, dum in codicillis subiecit eidē fideicommisso Petri Simonis patris omnia bona sua, idemq; prorsus fideicommissum in eisdem bonis suis disposuit ordinando valere voluntatem suam cum eodem fideicommisso, prout permanet in testamento Petri Simonis sui patris, atque
17 ita † relatio pręsumitur facta cum suis qualitatibus, & in specie de relatiuo fideicommisso *Rota decis.470. num.2. in fine par.3. recent.* & subtilius subdubitan. An pater num testamē-
18 tum videatur † prorogatum, aut nouum inductum *Peregr. de fideicomm. art.16. num.14. & generalius art.33. num.61. & art.51. num.37.*

Nec testamentum eiusdem Petri Domini-
19 ci nocere dictum fuit, nam quoad † dicta corpora fideicommissi Petri Simonis, in quibus est particularis prohibitio alienationis, & particulare fideicommissum obstare non potest *ad §. sed, etsi fundum l. vnum 29. ff. de legat. 2. Rota decis.518. num.12. par.9. recent.* Immo nec obstare voluit ex dicta dispositione, vt contenta in codicillis postea conditis, in quibus etiam propria bona subiecit eidem fideicommisso.

Denique vtrumque fideicommissum fuisse purificatum ad fauorem Stephani, & fratrum de Natinguerra filiorum Francisci filij præfati Cicchi, DD. concluserunt, quia de eorum le-
20 gitimitate † non dubitarunt, cum sufficienter sit probata ex datis *in Summ. num.6. vsque ad 13.* sicuti etiam dubitatum nō fuit de deficientia lineæ masculinæ d. Antonij, cū fuerit probata mors describtorum in arbore ipsius *in Summ. num.14. & seq.* Imò si minùs defecisset supple-
21 ret vulgaris † substitutio concessa non solùm in compendiosa, vt notat *Bart. & alij apud Peregr. de fideicomm. art.15. num.4.* sed etiam in fi-
22 deicommissaria cum Testetor in suis † bonis subordinet in perpetuum inter descendentes &c. *apud Peregr. d. art.15. num.5. cum alijs*, & de vtraque benè *Rota decis.264. num.49. & seqq. par.8. recent. cum alleg.*

Et ita vna tantùm parte informante decisum fuit.

R. P. D. VEROSPIO.

Bononien. Dismembrationis.

Veneris 22. Martij 1658.

ARGVMENTVM.

Dismembratio bonorum Ecclesiæ, cum sit quędam alienatio, ideoque vt legitimè dicatur facta, debet ex iusta causa esse facta, vnde corruit, quando causa appareret erronea, quod procederet, etiam si esset facta à Papa motu proprio.

SVMMARIVM.

1 *Reintegratio ad bona spoliata demandantis in casu, quo antiqua, & noua possessio rei conuenti appareat qualiter fiat.*
2 *Possessio probatur ex instrumento eius adeptionis.*
3 *Possessio in spolio probatur ex substentatione litis.*
4 *Dismembratio bonorum Ecclesiæ, dum non reperitur facta cum sua causa est inualida.*
5 *Solemnitates in dismembrationibus rerum Ecclesiæ, sunt necessariæ in actu dismembrationis ipso.*
6 *Dismembratio bonorum Ecclesiæ an possit fieri pro reparandis Seminarij indigentijs.*
7 *Bonorum Ecclesiæ tunc potest fieri dismembratio, quando beneficia non sunt curata.*
8 *Dismembratio bonorum Ecclesiæ an dicatur facta ex causa necessaria, dum fuit facta pro augumento cultus Diuini.*
9 *pro Dismembrandis bonis Ecclesiæ, quæ possit dici iusta causa.*
10 *Salutis animarum causa, tamquam causa publica, debet præferri bono priuato.*
11 *Defendere quis aliquem non valet, si non sit constitutus defensor.*
12 *Dismembratio bonorum Ecclesiæ non valet si appareat facta ex causa erronea.*
13 *Consensus non dicitur adesse vbi adest error.*
14 *Dismembratio bonorum Ecclesiæ facta à Papa etiam motu proprio, corruit ex defectu erroneo supposito à parte narrato.*
15 *Beneplacitum Apostolicum præsumptio intrat ex obseruantia triginta annorum.*
16 *Dismembratio bonorum Ecclesiæ, dum est nulla ex defectu voluntatis, & iustæ causæ, tunc est inefficax Beneplaciti Apostolici præsumptio.*
17 *Imò penitus excluditur donec scientia Papæ saltem præsumptiua comprobetur.*
18 *Beneplacitum Apostolicum dum est obnoxium vitio subreptionis non suffragatur.*
19 *Præscriptio quadragenaria, an tollatur vigore cap. reintegranda 3. quæst.1.*
20 *Titulus quilibet, quando ab initio, est infectus, aliquid non poterit operari.*
21 *Præscriptione, quando quis tueri non possit.*
22 *in Præscriptione non potest considerari bona fides, ex euidenti nullitate, & tituli iniustitia aperta.*
Præscriptioni obest mala fides num.2.

DECISIO CCCXX.

PAROCHIALEM Ecclesiam Sancti Blasij
Ordinarij Bononieñ ab anno 1376. cum
altera Sancti Iacobi annexa Episcopi Vicarius
de anno 1594. Seminario successiuè vnierat
super cuius vnionis validitate ex moderni
Parochi parte, commissa mihi causa, dubium
hodie proposui super reintegratione eidem
decernenda, resolutum affirmatiuè ex regula
1 iuris reintegrationem ad † spoliata bona de-
mandantis, in casu quo antiqua, necnon re-
cens rei conuenti possessio comprobetur *iuxta
text. in cap.apud sedem, vbi not. Abb.num.17. cate-
riq. DD. communiter de restit. spol. Corn.cons.247
num.20.lib.1. Alex.cons.6.num.5. lib.3. Menoch.de
recuper.remed.15. num.383. Rota coram Greg.XV.
decis.114.num.1.& 2. coram bo. me. Merlino decis.
702. in princip. & decis.119.num.1.par.1. & decis.
100. num. 1. cum seqq.par.4.tom.2. recent.*

Parochialis autem possessio, nedùm ex v-
2 nionis instrumento bis † centum annorum
cursu,& vltra effectum plenè sortito desumi-
tur, sed etiam ex altero dismembrationis an-
teriorem Parochi possessionem concludente,
*iuxta doctrinam Bart. in l.Iulianus, ff.de diuort. Ro-
ta coram Verall. decis.344.num.fin. par.3. & decis.
371.num.1. par.1. & decis.291. num.1.par. recent.
& coram Eminentiss. D.Card.Otthobono decis.6.cum
alijs recensitis in Comen. dismembrationis 22. Iunij
1648.in princ. coram Eminentiss. D.Card.Corrado.*
3 Posterior verò † Seminarij ex substentatione
litis elucescit, vt respondit *Rota coram Verallo
decis.369.par.2. coram Seraphino decis.1415.nu.3.
coram Gregorio decis.136. numer. 2. & decis. 291.
num.11.*

Neque dismembratio Ecclesiæ à Vicario
4 peracta poterit † reintegrationem excludere,
Dum illa tùm legitima causa dignoscitur
destituta, tùm etiam solemnitatibus in actu
5 dismembrationis requisitis; † quod illa alie-
nationis naturam assumat, *vt ab Abb.in cap.ad
audientiam il 1. num. 2. vers. est enim ista alienatio
de Eccles.ædifican. Rebuff. in tit.de alienat.rei Eccl.
num.68. coram Acchill. decis.vnica de reb. Eccl.non
alidn. coram Seraph.decis.1062.num.1.coram Greg.
decis.504. num.4. ibiq. Add. num.8. & decis.239.
num.1.cum seqq. par.1.recent. & in Comen.dismem-
brationis 22. Iunij 1648. in §. nullitas vero, coram
Eminentiss. D.Card.Corrado.*

Et licet ex dispositione S. Concilij Triden-
tini *sess.23. cap.18. de reformat.* Beneficiorum
dismembratio pro reparandis Seminarij indi-
6 gentijs † admitti consueuerit, non tamen hæc
poterit pro legitimæ interuentu causæ in pro-
posito casu deseruire; Vel quia prædicta Sac.
7 Concilij dispositio † curata beneficia nullate-
nus includit, vtpotè dismembrari prohibita
*in sess.25.cap.16. & not. Gonzal.ad regul.8. glos.5.
§.7. num.63. & 64.* Vel quia vnio primæua
dum ex causa necessaria peracta dignoscitur,
8 pro † augmento scilicet Diuini Cultus inde
resultantis, quod incolæ 20. annorum cursu,
& vltra ex tenuitate redditus Ecclesiarum
9 Parochis † fuerant destituti, validitati omni-
no censetur innixa, non obstante regula vnio-
num derogatoria, vt aduertit *Gonzal.ad d. gl.5.
§.7. num.49.& 65. Lotther.de re benef. lib.1. q.29.
num.15. & respondit Rota coram Mohedan. decis.7.
num.1.de priuil. & coram Crescent.de Paroch.dec.1
num.1. coram Caualer.decis.449.num.4.& not.Add.
ad decis. Gregor.419.num.6.* nec poterat à Vica-
rio proinde infringi, quippe quod causa salu-
10 tis † animarum vti respiciens vtilitatem publi-
cam debuisset bono priuato Seminarij omni-
nò præferri, vt consul. *Castr.cons.170. volum.2.
vers. nam propter vtilitatem lib.1. Rota coram Bu-
ratto decis.193.num.22. & coram bon.mem. Merlino
decis.687. num.26.*

Quinimmo dum Parochialis Ecclesia vaca-
11 bat Vicarius iura † dismembrationis ex spe-
ciali Ecclesiæ defensore, nondùm constituto
intentare non poterat, vt responsum fuit in
*Marsicana dismembrationis fructuum 14. Februarij,
& 28. Martij 1594 coram Eminentiss. D. Cardinali
Pamphilio impress. post Garz.de benf.par.12.cap.3.
num.4. & 5.*

Animaduertebant prætera Domini dismē-
12 brationem Ecclesiæ † ex erronea omninò
causa prodijsse, quod scilicet de simplici dum-
taxat beneficio ageretur, adeoque cum Paro-
chialis extiterit debet ex defectu consensus
13 Vicarij † præstiti in beneficio simplici omni-
nò corruere, vt in similibus ferè omnis col-
14 lationis Pontificiæ † motu proprio, & ex er-
roneo supposito partis, *not. Hostien. in cap. fin.
num.1.de præben. Paris.cons.34.num.32.lib.4.Lot-
ther.de re benef. lib.2.quæst.14.num.10.& 11. cum
seqq. & respondit Rota coram Corrado decis.3.nu.3.
cum seqq. coram Aegid.decis.392.& 775.num. &
coram Seraph.decis.398.*

Hinc vrgere non poterit beneplaciti Apo-
15 stolici præsumptio, ex obseruantia † anno-
rum 30. resultantis, vt ponderauit *Rota decis.
22.num.4. & decis.506.num.2.cum seqq.par.2. rec.*
Postquam enim dismembratio ex voluntatis
16 ac † iustæ causæ defectu inefficax reputatur
beneplaciti Apostolici præsumptio, & peni-
tus excluditur, donec scientia Summi Ponti-
17 ficis saltem præsumptiua † comprobetur, *vt
not. Alex.cons.9.num.8.lib.3. Rnin. cons.23. nu.19.
lib.5. Menoch. de præsumpt. lib.3. præsumpt.132.
numer.70. & 71. & in terminis Rota in Cracouien.
dismembrationis decimarum 3. Iulij 1650. in §. non
etiam coram me.* Quia beneplacitum hoc sub-
reptionis vitio exinde censetur obnoxium,
18 nec † Seminario posset consequenter suf-
fragari, *ad textum in cap. super litteris de rescript.
Rota coram Verall. decis.34.num.5.par.2. & coram
Greg.decis.450.num.1.& decis.68.nu.4.& 5.par.4.
tom.2.recent.*

Denique non obstat vis quadragenariæ
19 præscriptionis † quæ rationem, *ex cap.reinte-
grandæ 3. quæst.1.* iuxta veriorem opinionem
infringere consueuit, vt aduertit *Decian. cons.
63.num.2.lib.2. Honded. cons.82. num.49.lib.1. &*
plenè discusso articulo respondit *Rot.coram Se-
raph.decis.1360. & in decis.139.num.8. par.6.rec.*
Cum enim ex instanti decreto *in Extrauaganti
ambitiosæ de reb. Eccles.non alien.* expressè appo-
20 sito, quicumque † titulus ab initio censeatur
infectus, itaut aliquo iuris fomento nequeat
conto-

confoueri, vt aduertit *Gabr. de clauſ. concl. 3. nu. 57. & 58. Rota deciſ. 24. nu. 3. par. 2. diuerſ. deciſ. 41. num. 9. in fine, & deciſ. 613. num. 7. par. 1. recentior.*
21 præſcriptionis proinde iure in † proprio caſu Seminarium ſe tueri non valet, vt reſpondit *Rota coram Merlino deciſ. 887. num. 28.* mala fide potiſſime perſpecta ex euidenti nullitate, ac
22 tituli † inIuſtitia reſultante, quæ præſcriptioni debet obeſſe, *iuxta text. in cap. vlt. de præſcription. Burſ. in cap. peruenit de cenſib. Pariſ. conſ. 27. num. 119. lib. 1. Rota in adducta Cracouien. diſmembrationis 3. Iulij 1650. in §. non etiam, verſ. ſiue euidens coram me.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO
Sacræ Rotæ Decano
Romana Societatis.
Veneris 15. Martij 1658.

ARGVMENTVM.

Quod ſemel reddita ratio, quæ vel doloſa, vel erronea detegitur, iterùm debeat magis legitimè reddi breuiter quidem, ſed doctè in hac deciſione perquiritur.

SVMMARIVM.

1 *Ratio ſemel reddita, amplius reddi non debet, limita vt num. ſeqq.*
2 *Error, & dolus faciunt eſſe locum nouæ redditioni rationis, & num. 3.*
4 *Peritorum declaratio facta pro exoneratione conſcientiæ, quando ſit attendenda.*
5 *Relationi peritorum iudicialiter electorum, ſtari debet.*
6 *Tranſactio inita à tutore, qui adhuc non impleuit ſolemnia, nullitatis ſubiacet vitio.*
7 *Actus factus à tutore, qui publicè, & palàm pro tutore ſe geſſit, quando valeat.*
8 *Diſpoſitio legis 2. C. de reſcind. vendit. an habeat locum in tranſactione.*
9 *Ratio ſemel reddita quando debeat iterum reddi, etiam ſi libri non reperiantur.*
10 *Tranſactionem impugnans quando recepta reſtituere non teneatur, & num. 11.*

DECISIO CCCXXI.

DISSOLVTA anno 1628. per obitum Petri Pauli Victorij ſocietate lignorum præuio eius capitale ſcut. 6000. init. anno 1620 cum Hyppolito Sterpino, & Simone Leonello ſolam operam præſtantibus tàm ab eis, quàm à Leandra illius vxore, & matre Cathærinæ tunc pupillæ, illiuſque filiæ, & hęredis vniuerſalis deputati fuerunt extraiudicialiter Periti calculantes ſuper redditione rationis dictę ſocietatis, qui retulerunt hęreditatem Petri Pauli pro reſiduo capitalis, & vtilium remanere creditricem in ſcutis 1200. monete, & vice verſa remanere debitricem in ſcutis 1100. ſimilium pro nonnullis debitis contractis occaſione cuiuſdam operis ad Burgettum. Verùm introducta cauſa per Catherinam interim nuptam Franciſco Pales coram A. C. ſuper noua redditione rationis, & per ſententiam ei fauorabilem terminata dubitaui in gradu appellationis, an ſit locus nouę redditioni rationis, & DD. affirmatiuè re-
1 ſponderunt, quia licet regulariter ratio ſemel reddita non debeat amplius reddi, *l. ſemel, C. de*
2 *apoc. publ. lib. 10.* id tamen non procedit † conſtito de euidenti errore, *l. vnic. vbi DD. C. de error. calcul. Rota deciſ. 157. ſub num. 1. par. 1. diu. poſt 2. volum. conſ. Farinac. deciſ. 224. num. 5. & in Romana computorum 23. Ianuarij 1640. coram me §. non obſtat quod ex cauſa;* nec quando prout
3 hic † de manifeſto dolo conuincitur, vt admiſit *Rota poſt d. 2. vol. conſ. Farinac. deciſ. 101. num. 3. & d. deciſ. 224. num. 5. & in Romana redditionis rationis 10. Decembris 1646. §. verùm coram bon. mem. Peutingero.*

Error autem, & dolus in caſu noſtro plene, & concludenter apparent iuſtificati tàm ex declaratione facta pro exoneratione conſcientiæ à Perito Hyppoliti, & Simonis, qui
4 calculum confecerat anno 1628. † vbi declarauit dictum calculum fuiſſe factum cum alteratis, & duplicatis partitis in damnum Catherinæ eius *Summ. num. 9.* quam ex iudicialibus relationibus coram A. C. ęditis ab alijs duobus peritis ab eo deputatis, qui pari modo retulerunt in dicto calculo fuiſſe ſępiſſimè dupplicatas partitas, & doloſè alteratas in damnum Catherinæ pro ſcutis 10. mil. & vltra *eodem Summ. num. 7. & 8.* quibus proinde rela-
5 tionibus † vti iudicialiter, & rite peractis omninò ſtandum videtur, vt tradit *Pariſ. conſ. 96. num. 32. lib. 1. Rota deciſ. 531. num. 1. par. 1. & deciſ. 393. num. 2. par. 4. recent. coram Gregor. dec. 220. num. 4. coram Buratto deciſ. 419. num. 9. & coram Eminentiſſ. Card. Otthobono deciſ. 7. num. 15.*

Non obſtat, quod calculus approbatus fuerit tutorio nomine à Leandra matre Catherinæ præuio inſtrumento tranſactionis cum Simone, & Hyppolito celebrato anno 1629. in qua vlteriùs ab eis recepit ſcuta 1500.

Quia pręterquod huiuſmodi tranſactio nul-
6 litatis vitio laborat, † dum Leandra tutelare Inuentarium adhuc non confecerat, nec alia ſolemnia adimpleuerat, *ad text. in l. ſi tutor 4. C. in quib. cauſ. reſtit. in integr. neceſſ. non ſit Bald. conſil. 308. num. 2. lib. 1. cum alijs allegatis coram eodem Card. Otthobono deciſ. 170. num. 22.* Non obſtante quod palam pro tutrice ſe geſſerit cũ id pro-
7 cedat, † quando actus tendit in commodum, & vtilitatem pupilli, non autē quando prout hic ipſius damnum notabile detrimentum præſefert, vt poſt *Bart. in l. legitimus in fin. ff. de legitim. tutor. Rota coram ſan. mem. Gregor. dec. 530. num. 4. & 5.*

Cum ex prædictis relationibus, & declaratione appareat de errore, & enormiſſima læ-
8 ſione, † intrat vtique diſpoſitio iuris communis *in l. 2. C. de reſcind. vend.* quæ pariter in tranſactione locum habet ſtante magna læſione, vt ibi notat *Bart. num. 7. verſ. quæro vnum hæc lex*

& prius in l. si quis cum alter vers. quæro quid si in contractu transactionis ff. de verb. obligat. Rota decis. 102. num. 2. & decis. 732. num. 1. par. 1. diuers. post Cenc. de censib. decis. 121. num. 12. & in Romana rescissionis transactionis 29. May 1648. §. insuper eidem, & 16. Iunij 1651. §. quare facta coram Eminentiss. Card. Corrado.

Nec releuat quod Periti A. C. libros sociales non viderint ex quo alias exhibiti per acta Plebani ampliusnon reperiuntur, & propterea illorum relationes careant fundamento, & sine libris non possit ad nouam rationis redditionem deueniri.

Quia vltra quod illorum exhibitio cum subsecuta ammissione sine culpa administratorum non iustificatur, immò excluditur dum in Sum. Leonelli num. 6. libri asseruntur exhibiti apud acta Plebani anno 1627. & tamen calculatores anno sequenti in calculo asseruerunt omnes libros tunc habuisse eodem Sum. num. 2. Periti A. C. suas relationes fundarunt super præfato calculo, cum ab ipsis repertæ fuerint in eo tot partitæ dupplicatæ & erroneæ, quæ notabilem summam con-
9 stituunt sc. 10. mil. & vltra † quod vtique sufficit ad effectum, vt ratio semel reddita non suffragetur neque transactio in præiudicium pupillæ enormissimam læsionem præseferens sublineatur ex deductis.

Nec turbat quod Catherina teneatur priùs restituere scuta 1500. ab eius matre ibidem recepta per Text. in l. si diuersa Cod. de transact.
10 Quia † conclusio non procedit quando, prout hic transactio est nulla, vt declarando dictum Textum respondit Rota coram fa. me. Gregor. decis. 473. num. 21. & apud Pic. ad statut. Vrb. decis. 60 num. 5. nec quando pariter, prout hic, impu-
11 gnans transactionem † est legitimus creditor maioris summæ, vt in decis. 102. sub num. 3. par. 1. diu. & in Romana rescissionis transactionis 29. May 1648. §. Quia cum D. Laura, & 16. Iun. 1651 §. quia stante coram D. Card. Corrado.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Manutentionis.

Merc. 27. Martij 1658.

ARGVMENTVM.

Sicut venenum inficit omne compositum, sic excessus reddit nullum omne dispositum, & hoc maximè in materia deliberationis. Subhastationis nullitate stante an possit concedi manutentio, Plura habentur circa validitatem transactionis, Aliqua deducuntur quoad naturam clausulæ, Parito iudicato.

SVMMARIVM.

1 *Excessus etiam minimus totam deliberationem reddit nullam, & inualidam.*
2 *Subhastatione nulla stante concedi potest mandatum de manutenendo.*
3 *Spoliatori, vt detur retentio, debet ex prouenire ex eodem credito pro quo facta fuit subhastatio.*
4 *Spoliato impediri non potest restitutio, quoties creditum non est liquidum, & clarum.*
5 *Vel per confessionem partis, vel per rem iudicatam.*
6 *Transactio Apostolica authoritate confirmata litis ingressum impedit, & obligationes extinguit.*
7 *Transactionem ab vno ex fideicommissarijs factam Apostolica auctoritate confirmatam cæteri ad fideicomissum vocati impugnare non possunt.*
8 *Verba dubitatiua personas penitus ignotas tantum comprehendunt.*
9 *Repudiatio in præiudicium iuris alijs acquisiti fieri non potest.*
10 *Hæres semel nunquam desinit esse hæres.*
11 *Transactio impugnari non potest, nisi restitutis prius bonis eius occasione receptis.*
12 *Creditum aliquo modo turbidum retentionem excludit.*
13 *Clausula,* Parito iudicato, *tria requirit.*
14 *Fructus in casu spolij non percepti non veniunt restituendi.*
15 *Clausula,* Parito iudicato, *rem iudicatam non comprehendit, nec expensas.*
16 *Res iudicata ex tribus sententijs prouenit.*
17 *Clausula,* Parito &c. *ciuilem possessionem animo retentam non continet.*
18 *Patientia sola sufficit vbi factum positiuum non est præstandum.*
19 *Clausulæ,* Parito iudicato, *etiam tacitè renunciari potest.*
20 *Sententia nulla, & iniusta executionem non meretur nec iniudicatum transit.*
21 *Clausula,* Parito iudicato, *intelligitur quatenus adsit res iudicata.*
22 *Iudex ad quem executionem iniustè, & nulliter factam etiam per viam manutentionis reuocare potest.*

DECISIO CCCXXII.

CENSVERVNT Domini, causa bis proposita persistendum esse in decisis sub die 16. Febr. 1556. coram Me, quia nullitates deliberationis ad fauorem Aldini factæ Viridarij, de quo agitur, ibi ponderatæ vi... sunt subsistere, & præcipuè defectus citationis Horatij, qui tàm iure proprio, quam vti hæres Petri Pauli eius filij debitoris pro iudicij validitate omninò citandus erat, vt in §. altera nullitas, & excessus deliberationis ibidem
1 ponderatus; † excessus autem quantumuis minimus totam deliberationem nullam reddit, & inualidam Rota in Rom. Census 30. Aprilis 1655. cor. bo. me. Dunozetto in princ. &
2 Stante verò † nullitate subhastationis, quod Horatius se pro spoliato non habuit, vtique mandatum de manutenendo illi concedi potuit Rota post alios in Beneuentana manutentionis 9. Iunij 1649. coram bo. me. Pentingerio, §. fin. & in Perusina fideicommissi de mandato Sperellis 8. Februarij proximipræteriti coram Me §. vltimo.

Has autē nullitates, nec in præterita, nec in præsenti positione impugnabat Aldina; sed sibi

sibi retentionem competere prætendebant vigore cessionis à Iulianella reportatæ, vti hærede fideicommissaria Pompilij Euangelistæ, inter eius bona hæreditaria Viridarium hoc reperiebatur præsenti *Sum. Aldinæ nu.* 2. Quod tamen motiuum Domini reiecerunt, quia
3 ad hoc † vt spoliatori detur retentio, necessarium est, quod illa prætendatur pro eodem credito, pro quo facta fuit subhastatio, & deliberatio, aliàs pro diuerso nullo modo competere potest, vt distinguit *Bart. in l. si non sortem* 26. §. *si certum nu.* 8. *vbi alij ff. de condit. indeb. Rota post Modern. de manut. decis.* 323. *nu.* 22. *Caual. decis.* 539. *num.* 4. *& coram Eminentis. Card. Ottho-*
4 *bono decis.* 104. *num.* 28. † & vlterius, vt pro eodem credito prætendi valeat, necessarium est, quod creditum sit adeo liquidum, & clarum, quod neque in petitorio sit possibilis probatio in contrarium, aliàs restitutio spoliato impediri non potest *Surd. decis.* 46. *in fine sub vers. Senatus dicebat, ibique plenè Hodiern. num.* 3. *Gratian. discept.* 734. *n.* 13. *Caual. d. dec.* 539. *num.* 5. vbi quod requiritur probatio crediti,
5 vel per† confessionem partis, vel per rem iudicatam, *vt in Baren. seu nullius pecuniaria* 26. *Maij* 1645. *coram Reuerendissimo D. meo Decano* §. *finali in fin.*

Quorum neutrum hic concurrit, retentio enim prætenditur ex capite fideicommissi, & adiudicatio pro credito pecuniario facta fuit. Tantùm autem abest, quod creditum à Iulianella cessum sit liquidum, quod immò nullius roboris, & momenti visa sint illius iura in cessione comprehensa, cum sublata fuerint per antecedentem transactionem à Iacobo eius patre cum Rosciolo initam in qua quæstio super testamentis Pompilij per diuisionem bonorum terminata fuit, quæ qui-
6 dem transactio † auctoritate Apostolica confirmata litis ingressum impedit, præcedentem titulum peremit, nouat, & transigentium iura, & obligationes extinguit *l. fratris* 10 *C. de transact. Rota decis.* 447. *nu.* 1. *par.* 2. *recentior. Mantic. decis.* 241. *num.* 8. *& in Senogalien. Societatis* 15. *Iunij* 1645. *coram Reuerendiss. Terraconen. in princ.*

Neque subsistit responsio, quod transactio comprehendat solum transigentes, non autem Pompiliam cedentem ex propria perso-
7 na ad fideicommissum vocatam†, nam cum transactio ab vno ex fideicomissarijs bona fide facta fuerit lite iam in Rota pendente, de consilio iurisconsultorum; & cum expressa confirmatione Apostolica, in qua Pontifex præuia fideicõmissorum in testamentis Pompilij contentorum derogatione, expresè mãdauit transactionem nullo vnquam tempore sub quouis prætextu, etiam superuenientiæ natorum, aliaque causa cogitata, & incogitata impugnari, & ab ea recedi possit cum clausula sublata, & decreto irritante *Summ. præteritæ positionis Horatij num.* 1. comprehendit etiam alios ad fideicommissum vocatos, qui illam impugnare non possunt *l. cum hæreditas* 36. *ff. ad Senat. consul. Trebell. Peregr. de fideicomm. art.* 52. *num.* 88. *Rota in Romana Succes-*

sionis de Comitibus 26. *Iunij* 1647. §. *de potestate, & 26. Iunij* 1647. §. *firmato coram Reuerendissimo Terracinen. Romana fideicommissi de Parisanis* 27. *Iunij* 1650. *coram R. P. D. meo Celso* §. *immo cum d. transactio Romana donationis* 9. *Decemb.* 1650. §. *vltimo, & 29. Aprilis* 1652. *coram Reuerendissimo Terracinen* §. *fin.* & fuit admissum *in Bononien. de Delphis* 13. *Martij* 1656. *coram Me* §. *nec præsenti.*

Et licet in eadem Apostolica confirmatione declaratum fuerit, quod gratia non afficiat nisi exponentes, eorumque hæredes, non autem alios interesse habentes si qui sint,
8 quæ † verba dubitatiua nequeunt applicari Pompiliæ specialitèr nominatæ, sed potiùs alijs penitùs ignotis tantum conuenire possunt. Clara est eiusdem comprehensio, dum fuit hæres Iacobi patris, vt patet ex aditione paternæ hæreditatis facta mediante persona eius matris, & Tutricis *Summ.* præsentis positionis Horatij *nu.* 2. non obstante subsequenti repudiatione eiusdem hæreditatis, de qua in
9 *Summ. Aldinæ num.* 3. † quia in præiudicium iuris alijs acquisiti fieri non potuit, & regu-
10 laritèr † semel hæres numquam hæres esse desinit *l. qui soluendo* 60. *ff. de hæred. instit. Rota coram Bur. dec.* 847. *n.* 10.

Omnisque dubitatio remouetur cum eadem Pompilia habuerit ingentem pecuniarum summam, & bona etiam hodie possideat quæ vigore transactionis per Rosciolos Iacobo eius patri relaxata fuerunt *præsenti Summar. Horatij nu.* 3. Vnde perperam negat ab eo cau-
11 sam habere.† Quinimmò etiam ex hoc capite non poterat ipsa trãsactionem impugnare, nisi restitutis priùs omnibus bonis illius occasione receptis *l. si diuers.* 14. *C. de trans. Canc. var. resolut. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 35. plenè *Capic. lat. decis.* 149. *num.* 1. *tom.* 2. *Rota coram fa. me. Gregor. decis.* 418. *num.* 19. & in alijs, quæ hic superab-
12 bundant†cum ad effectum excludendi retentionem sufficiat aliquo modo turbidum esse creditum *Rota in Perusina bonor.* 29. *Maij* 1648. *coram Eminentiss. Domino Card. Corrado* §. *quare cum huiusmodi.*

Non obstat, quod intempestiua fuerit petita per Horatium manutentio, quæ concedi non poterat, non adimpletis per ipsum con-
13 ditionibus contentis in † clausula, *Parito iudicato*, quæ tria requirit, quod nempè pars, quæ vult audiri, possessionem dimittat, restituat fructus, & soluat expensas *Vestr. in prax. lib.* 8 *cap.* 3. *n.* 10.

Hæc enim omnia, vel fuerunt sufficientèr
14 adimpleta, † quia fructuum, quia die commissi spolij nuper fuerunt ab Horatio percepti, frustrà petitur restitutio *Caual. dec.* 332. *sub*
15 *num.* 4. *vers. quo vero ad fructus.* † Expensæ verò sub hac clausula non continentur cum illa præsupponat rem iudicatam, quæ super ex-
15 pensis hic non adest; † quia tres sententiæ non fuerunt super illis prolatæ *Rota in Mediolanen. Capellaniæ* 13. *& 27. Maij* 1691. *cor. Card. Seraph.* quam sequitur *Millin. decis.* 108. *num.* 2. *& 3*, & quoad possessionem idem visum est Domini, quia spolium Horatius nunquam

17 amplius naturalitèr possedit, † & ciuilis possessio animo retenta, ob quam petita fuit manutentio non videbatur sub clausula con-
18 tineri, † cum vbi factum positiuum non est præstandum sola patientia, quod alter possideat sit sufficiens *Millin.d.decis.108.n.1. Merlin. decis.738. sub numer.1. & in alia decisione §.minus obesse.*

Vel in omnem euentum non erat amplius necessaria paritio; Tùm quia pars aduersa, ad cuius fauorem clausula, *parito*, fuerat apposita de meritis, & iustitia causæ cognosci
19 passa est; † vnde illi censetur renunciasse, vt etiam tacitè fieri potest *Mart. de claus. part.1. clausula qu.2. sub num.10. versic.limitata, nisi esse Marchesi.de commiss.par.2.fol.128. sub num.6. Marescott.var.resol.lib.1.cap.88.num.34. & 35. Rota apud Rotbill.dec.112.sub num.1.& seqq.de rescript. Veralb.dec.125.num.2.par.8. Coccin.dec.47.nu.14.*
20 *& seqq.* Tùm etiam quia † cùm ex adductis in alia decisione constet de iniustitia, & nullitate sententiarum, illę nunquam transiuerunt in iudicatum, neq; executionem merebantur,
21 & proinde † talis clausula nihil operari potuit cum intelligatur quatenùs adsit res iudicata, vt tradunt omnes mox adducti, & signantèr *Marescott.d.cap.88.num.30. Rota decis.10.num.12. par.1. diuers. & in Fauentina Monastery 22. Iunij 1607. coram Penia decis.1309.num.4. & 5. sa.me. impress. Lugdun.* vbi quod ista opinio præualuit.

Data autem paritione, vel illius necessita-
22 te sublata non impeditur † Iudex, ad quem, quin executionem nullitèr, & iniustè factam etiam per viam manutentionis reuocare possit *Add.ad Same. Greg.decis.91.num.13. Rota in d. Beneuentana manutentionis 9. Iunij 1649. §.finali coram bo.me. Peutingerio.*

Et ita omnibus Dominis de ordine Rotæ causam videntibus resolutum fuit vtraq; &c.

R. P. D. MELTIO.
postea EPISCOPO Papien.

Romana Successionis de Cesijs.

Veneris 29. Martij 1658.

ARGVMENTVM.

Fideicommissum ordinarium in fauorem masculorum, quando etiam fœminas masculis non extantibus comprahendat.

SVMMARIVM.

1 *Immissio conceditur vocatis in donatione ratione hypothecæ in ea contentæ.*
2 *pro Legatis datur tacita hypotheca, ac etiam pro fideicommissis.*
3 *Hæredi competit immissio, quæ competebat defuncto.*
4 *Fideicommissum iam purificatum si est agnitum transmittitur ad hæredes.*
5 *ad Fideicommissum vltimo loco vocatus potest de bonis fideicommissarijs disponere.*
6 *Fœminæ si essent ad fideicommissum vocatæ illæ admitterentur quæ sunt de linea vltimi defuncti.*
7 *Fœminæ, quando dicantur vocatæ post masculos.*
8 *Familia quæ dicatur ad fideicommissum vocata, effectiua, vel contentiua, & n. seq.*
9 *Dispositio etiam clerici referri potest ad familiam effectiuam vocatorum.*
10 *Dictio, eadem, quid importet.*
11 *Probibitio alienationis consecutiua, & dependens à fideicommisso illius naturam non alterat.*

DECISIO CCCXXIII.

BONAE mem: Angelus Cæsius Episcopus Tudertinus anno 1590. donauit Federico eius ex fratre Nepoti, illiusque descendentibus masculis pro conseruatione agnationis, & familiæ suæ Cesiæ, ac seruato ordine Primogenituræ Prædium, aliaque stabilia in Territorio Tudertino existentia, & deficiente linea masculina dicti Federici vocauit Paulum Emilium alium Nepotem, eiusque descendentes masculos cum eodem ordine Primogenituræ anno 1605. idem Angelus Episcopus in testamento per eum condito præuia ratificatione d. donationis alia bona iure legati, & Institutionis reliquit eidem Federico modo, & forma, ac substitutionibus in eadem donatione contentis. Post obitum Angeli Federicus vigore vtriusque tituli donationis, & testamenti cæpit possessionem bonorum d. particulari fideicommisso subiectorum. Verùm cum illius linea defecisset per obitum bo: me: Petri Donati Cardinalis Cesij defuncti anno 1655. instituta sibi hærede vniuersali D. Domitilla Cęsia eius Sorore contra istam Franciscus Maria Cęsius Dux Ceræ, ad cuius fauorem tanquam descendentis ex linea Pauli Emilij secundo loco vocati aperta fuit substitutio; committi fecit causam in Rota super immissione ad possessionem bonorum d. Primogenituræ subiectorum, qua sic pendente cum etiam obierit prædictus bo: me: Dux Ceræ D. Portia Cęsia eius Soror, & hęres testamentaria prosequendo d. iudicium contra D. Domitillam, ac etiam contra DD. Duces de Aquasparta obtinuit disputari dubium, An sibi danda esset immissio in bonis contentis tàm in donatione, quàm in testamento d. Angeli Episcopi, & DD. dandam esse responderunt ea potissima ratione.

Quia sicuti Francisco Mariæ Duci Ceræ si adhuc viueret competeret immissio respectu bonorum in donatione contentorum ex hy-
1 potheca † inserta in eadem donatione, & stipulata pro omnibus vocatis cum obligatione Camerali *Onded.conf.3.num.9.lib.2.* & in his terminis *Rot.in Romana Saluiani de Casalibus 21. Iunij 1641. coram Reuerendiss. D. meo Decano post Zacch.decis.189.num.9. & seqq.* confirmata *coram Merl. decis.895.num.1.& coram bo.me.Peutingerio decis.240.num 1.& 2.& decis.271.numer.9. & 10. post eundem Zacch.de obligat.camer.* Et respectu bonorum relictorum in testamento relatiue condito ad dictam donationem daretur immissio

2 missio † ex tacita legali hypotheca competenti pro legatis, & fideicommissis *l. 1. C. communia de legat. §. nostra autem constitutio Instit. de leg. Fusar. de substit. qu. 611. tit. 17. num. 1. & seqq. Rota decis. 131. num. 1. par. 1. rec. & in Romana Dominicularum 10. Febr. 1648. §. cæterum coram bon. mem. Dunozetto*, ita pari ratione danda est immissio
3 D. Portiæ, † quæ tanquam hæres ex testamento d. Ducis Ceræ successit in vniuersum illius ius *l. vera hæredes ff. de acquir. possess. Rot. decis. 539. num. 1. par. 4. rec. in Bononien. fideicommissi de Rubeis 11. Maij 1648. coram bo. me. Arguelles & in Terracinen. hæreditatis 21. Iunij 1649. cor. Reuerendiss. D. meo Decano §. 1.* & hoc procedit etiam respectu istorum bonorum fideicommissariorum cum d. Dux decesserit fideicom-
4 misso ad eius fauorem iam † purificato, & per eum agnito *l. cogi §. Metianus, & §. idem Metianus ff. ad Trebell. l. à Testatore rogatus 108. ff de condit. & demonstr. l. 3. & l. si in personam Cod de fideicommissis Giouagn. cons. 82. n. 83. Gabr. cons. 121. num. 21. lib. 1. Peregr. de fideic. art. 31. num. 2. Mant. de coniect. vltim. volunt. lib. 7. tit. 10. nu. 31. Bellon. Iun. de iur. accrescendi cap. 7. qu. 41. num. 56. Rota in Neuerina fideicommissi 1. Iulij 1650. §. minusque refert coram Me*, potuitque d. Dux Ceræ tan-
5 quam vltimus masculus vocatus † ad fideicommissum de bonis fideicommissarijs liberè disponere *per text. in l. cum Pater §. libertis in fine, & in l. qui solidum*, & ibi communitèr DD. *ff. de legat. 2. Rota in recent. decis. 203. nu. 1. par. 2. & dec. 89. n. 20. par. 6.*

Neq; talem immissionem impedire valet D. Domitilla sub prætextu quod licet fœmina censeatur, nihilominus & ipsa vocata tan-
6 quam de familia Cęsia, † quia vltra quod, & tali casu D. Portia vti de linea vltimi defuncti admittenda potius esset, quam d. Domitilla *Ruin. cons. 151. num. 3. & cons. 169. nu. 6. lib. 2. Roland. à Vall. cons. 100. n. 13. lib. 1. Peregr. cons. 56. nu. 6. lib. 3. Bellon. Iun. cons. 61. num. 7.* plures alios cumulans *Cephal. cons. 313. num. 18. & seq.* Cessat prorsùs obiectum, dum versamur in Primogenitura, in qua soli masculi de familia Cæsia vocati fuerunt fœminis semper exclusis, vnde tali casu fœminæ nec etiam in defectū masculorum admittuntur, quia conclusio illa vt post masculos censeantur successiuè vo-
7 catæ fœminæ † intelligenda est quando fœminæ fuerunt à principio vocatæ, sed illorum vocatio suspenditur propter prædilectionem masculorum, secus est si fœminæ fuerint expressim exclusæ, ita *Rota coram Buratt. dec. 272 num. 17. & decis. 454. num. 4. & in recent. decis. 203. num. 8. par. 2. & in Bononien. fideicommissi de Pancaldis 10. Februarij 1642. coram Reuerendiss. D. Decano.*

Sic nec etiam petitam immissionem controuertere possunt Domini Duces de Aquasparta eo quia tanquam masculi, & de familia Cęsia præsupponant se ad d. fideicommissum vocatos fuisse, quia cum Angelus fideicommittens certas duntaxat personas, nempè filios, & descendentes eius fratrum de Primogenito in Primogenitum vocauerit restringen. semper dispositionem ad expressè vocatos, illorumque familiam, & agnationem, vt patet ex tenore donationis, vtique vocasse censetur illos solummodò descendētes, qui essent de familia effectiua eius fratrum
8 seù Nepotum vocatorum, † non autem alios de familia contentiua, quamuis essent de eadem familia Cæsia *Ruin. cons. 153. sub numer. 5. vol. 2. Altograd. cons. 79. num. 56. lib. 2. Cirrac. controu. 181. num. 70. Rota in Romana fideicommissi de Montesperellis 13. Iunij 1657. coram R. P. D. meo Albergato, & in Romana fideicomm. de Coronis 28 Ianuarij 1647. coram Reuerendiss. D. meo Decano sub §. Quia etiam* vbi in puncto firmatum fuit id etiam procedere quamuis testator vti Clericus non posset habere propriam familiam
9 effectiuam. † Quia nihilominus dispositio referenda est ad familiam effectiuam vocatorum *Menoch. cons. 924. num. 1. Fusar. de substitut. qu. 345. num. 10. Rota in recent. decis. 300. num. 20. par. 1. & decis. 15. num. 22. cum seq. par. 7.*

Neque extensio dispositionis ad familiam contentiuam desumi posse visa fuit ex prohibitione alienationis vestita ea ratione, *vt bona perpetuò remaneant in eadem familia*. Tùm
10 quia illa dictio, *eadem*, † designat familiam superius expressam in parte vocatiua, quæ restringitur ad effectiuam *Rota coram Eminentiss. Card. Otthobono decis. 217. num. 13. & 14. & in Bononien. bonorum, seu fideicommissi de Sanctis 16. Martij 1648. coram bo. me. Bichio*. Tùm quia dicta prohibitio stat consecutiuè, ac dependentèr à fideicommisso præcedentèr ordinato inter easdem personas, ibi, *Prohibuit Federico, & singulis donatarijs, eorumque descendentibus*, & ibi, *Ita, & talitèr, quod omnes prædicti vocati non possint contrauenire &c.* & ibi, *In euentum in quem prædicti vt supra quandocunque vocati*
11 & consequentèr d. † prohibitio non ampliat nec extendit fideicommissum, vltra personas expressè contemplatas, sed ea restringi, & declarari debet secundū terminos præcedentis substitutionis, quæ sicuti non egreditur descendentes lineæ effectiuæ, ita nec etiam prohibitio, quæ dictæ substitutioni famulatur iuxta celebre consilium *decis. 636. num. 7. cum seq. Ruin. cons. 153. num. 5. vol. 2. Onded. cons. 78 num. 35. & seq. lib. 1. Decian. cons. 3. num. 38. libr. 2. Peregrin. de fideic. art. 29. num. 39. cum alijs cumulatis in d. Romana fideic. de Coronis 28. Ian. 1647. §. fuit enim coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in d. Perusina de Montesperellis 13. Iunij 1657. coram R. P. D. meo Albergato §. nihilominu.*

Et ita informante tantum D. Portia Cæsia resolutum fuit &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Restitutionis Dotis.

Veneris 29. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Donatio facta in Instrumento matrimonij in quo mulier renunciauit successionibus fauore donatarij, dicatur ne facta contemplatione potius renunciationis, vel matrimonij.

SVMMARIVM.

1 *Actus duo si celebrantur vnus est causa finalis, & pars alterius, & quando.*
2 *Renunciatio quando dicatur causa finalis donationis, & n. 5.*
3 *Causa impulsiua, & remota non attenditur, eaque si cessat, non perinde cessat dispositio.*
4 *Resolutio donationis ex quibus inducatur.*
5 *Causa finalis attendi debet, & quæ talis dicatur.*
6 *Obseruantia declarat qualis fuerit primarius finis contrahentium.*
7 *Filij in donatione comprehensi quando intelligantur vti hæredes matris.*
8 *Clausula*, cœterata, *in donatione intelligitur pro hæredibus, & successoribus.*
9 *Donatio quando dicatur correspectiua ad matrimonium.*
10 *Correspectiuitas habet locum vbi agitur de materia dependenti ab eadem causa.*
11 *Correspectiuitas cessat quando causa est diuersa. Contractus plures diuersi, & separati fieri possunt in vno eodemque Instrumento, n. 11.*
12 *Confessio omnem superat probationem.*
13 *Confessio probat contra confitentem, eique præiudicat amplia, vt n. 14.*
15 *Confessioni statur donec concludenter contrarium probatur.*
16 *Aes alienum diminuit hæreditatem, & præualet legatis.*
17 *Legitima detrahitur post æs alienum.*
18 *Donatio permittitur in summa taxata in constitutione super reformatione dotium.*
19 *Legitima debetur de omnibus bonis per testatorem possessis deducto ære alieno.*

DECISIO CCCXXIII.

CENSVIT Rota in hac causa coram Reuerendiss. Compostellano 16. Iun. 1643. hæredi Ceciliæ Tomillæ agenti ad repetitionem dotis denegandum esse mandatum, sed postea per duas decisiones coram Eminentissimo D. Card. Otthobono, quæ sunt la 32. & 199. recessum fuit à dicta resolutione, & dictum pro quantitate ibi expressa esse relaxandum; Tandem verò sub die 30. Maij 1653 has decisiones reformando pro scut. 1300. tantummodò concedendum esse respondit, & fundamentum resolutionis tunc fuit, quia ex d. credito dotali Ceciliæ videbantur detrahenda scut. 3500. & à Ludouico fratre donata intuitu matrimonij cum Damiano Testa contrahendi, sicque debita Io: Antonio Hieronymo filio ex dicto matrimonio procreato adeout in eius præiudicium non licuit matri de illis disponere ex allegatis in dicto §. *& in hana resolutionem*. Verum hodie suscepta eadem disputatione, quoad hanc summam Domini à decisis recesserunt, animaduertentes ex facto melius proposito in Instrumento matrimoniali integrè exhibito fuisse in primis à præfato Ludouico pro huiusmodi matrimonio contrahendo constitutam dotem sc. 2. mil. de bonis paternis, & maternis Ceciliæ, & deinde donata dicta sc. 3500. eo quia ipsa D. Cecilia vice versa velit, & intendat (sunt verba Instrumenti) dicto D. Ludouico finalem, & generalem quietantiam, refutationem, cessionem, & donationem omnium, & singulorum bonorum paternorum & maternorum, & aliarum quarumcumq; successionum vna cum omnibus, & singulis iuribus, & actionibus sibi supradictis omnibus successionibus, tàm ex causa de præsenti, quàm de futuro competeñ, & competituris facere &c. His constitutis deuentum fuit ad stipulationem Instrumenti matrimonialis inter ipsam, & Damianum cum assignatione dotis sc. 5500. vna cum alijs 200. pro acconcio soluend. pro rata scu. 2000. de dictis bonis paternis, & maternis, & pro reliquo ex pecunijs donatis *Summ. vtriusque partis num. 1.*

Quibus in facto præmissis, ac tota seriè scriptura perpensa satis aperteque constat quod causa, quæ primariò mouit Ludouicum ad donandum fuit renunciatio, & donatio, quam è contra Cecilia ad eius fauorem fecit de omnibus successionibus quocunque iure sibi competñ, nam supra relata verba, & præcipuè illa, & vice versa ipsa D. Cecilia intendat, & velit finalem quietantiam refutationem, & donationem facere &c.
1 propriè † ostendunt, quod vnus actus est causa finalis, & pars alterius *l. lecta 40. ff. de rebus cred. l. si ventri 8. §. in bonis de priuil. cred. Decian. cons. 32. num. 116. lib. 2. Crauett. cons. 153. numer. 3. Grat. discept. for. ca. 692. numer. 40 & 929. numer. 2. Ciriac. contr. foren. 535. n. 2.*

Nec refert quod donatio sit stipulata in contractu dotalitio, vnde ob matrimonij causam, non autem renunciationis reputetur facta, quia cum pro dotando, & collocando in matrimonium Ceciliam præcesserit certa dotis constitutio; Sed dotatione ista non obstante adhuc posset ad successiones aspirare illisque omnibus renunciauerit. Verius erit quod renunciatio fuit causa finalis
2 donationis † vti per Capitulum distinctum à constitutione dotis, & in recompensam iuris renunciati factæ, alloquin ea se mota Ludouicus non erat donaturus, quamuis tunc nuptiæ sequutæ essent *l. 1. ff. de donat. Bald. cons. 1. fil. 340. col. 2. lib. 3. Aymon. cons. 142. num. 9. Rol. à Vall. cons. 44. num. 15. & cons. 69. numer. 39. & 40. lib. 4. Rimin. cons. 154. num. 24. lib. 2. Hond. cons. 29. num. 71. cum seq. lib. 1. Mart. cons. 40. nu. 17. Duran. de condit.*

de condit. & mod. impossib. par. 3. cap. 2. num. 10. & per Adden. ad Buratt. decis. 640. num. 20. Matrimonium enim non fuit vltimus finis donandi, sed prebuit solummodò occasionem, & precursionem quandam, & sic causam impulsiuam, & remotam, quæ non attenditur
3 & si cessat † non tamen facit deficere dispositionem, & rationem finalem, & immediatam *l. 1. §. sextum ff. de postulat. l. vnica in princ. de caduc. toll. l. 2. §. fin. vbi glos. & Bartol. ff. de donat. Bald. in l. generalium 41. num. 10. C. de Episc. & cler. Natt. cons. 609. num. 11. Nicol. Bell. cons. 8. numer. 2. vers. vnde Pancirol. cons. 155. nu. 13. Grat. cap. 276. num. 68. & 971. num. 45. Rota coram Penia decis. 9 num. 13. & 14. bo. me. Merlin. decis. 229. n. 2.*

Quæ veritas colligitur etiam ex pactis, & conditionibus in parte dispositiua adiectis prohibentibus Cecilię acceptationem hereditatum, illarumque portionem, si vllo vnquam tempore ad illam deuoluerentur ex causa de præsenti, vel de futuro, & tam ex testamento, quàm ab intestato agnatorum, vel Cognatorum Ludouici Donatoris sub pęna reuersionis rei donatę, quoad sortem personalem, non quoad fructus perceptos ad ipsum, & eius heredes, etsi ab initio donatio facta non esset, vt in *§. quam quidem donationem*
4 quæ verba † inducunt precisam resolutionem donationis ipso iure *l. 3. §. item si cum ipsa ff. de donat. Rot. decis. 1. nu. 2. par. 2. recent. & coram Dur. decis. 146. pariter num. 2.* & demonstratur illam esse totalitèr fundatam in renunciatione, nec Ludouicus alias donasset, vel non eo modo dum expresse voluit, quod eo tantum casu, & pro eo tempore posset Donataria vti beneficio donatoris, quo renunciationem, & cessionem seruasset, vbi autem contrauenisset petendo, & acceptando successiones statim esset resoluta ad fauorem d. Donatoris, & heredum, nulla habita consideratione viri, & filiorum, & quod tunc durauerit, vel dissolutum fuerit matrimonium, & proindè renunciatio, in quā directa est mens Donatoris, & respicit commodum illius, quia ea median-
5 te consequitur hereditates † pro finali censeri debet *glos. in l. fin. vbi Ang. num. 1. ff. de condit. caus. dat. Bart. in l. ambitiosa 4. num. 19. ff. de decret. ab ord. fact. Crauet. cons. 299. num. Rim. Iun. cons. 662 num. 31. Rolan. in cons. supracitato Couar. cap. 20. n. 2 var. resol. Hond. cons. 29. num. 73. lib. 1.* vbi quod ex conditione resolutiua, quamuis ratio esset impulsiua, efficitur finalis.

Idque optimè comprobauit euentus subsecutus, nam de facto impugnata per Ceciliam renunciatione Clementia Ludouici donatoris in primis nuptijs vxor, & filiorum hæres mandatum de immittendo ad possessionem locorum mōtium ex donatione prouenientium obtinuit; Inita tamen deindè inter eos transactione fuerunt d. Ceciliæ retrocessa dicta loca montium cum libera, & omnimoda facultate de illis in hæredes, & Successores quoscunq; disponendi pacto, & alijs vinculis in donatione, & litteris patentibus appositis non obstantibus *Sum. hæredis Ceciliæ num. 3.* ex qua obseruantia satis remanet de-
6 claratum, † finem primarium donatoris non fuisse matrimonium *l. minimè 23. ff. de leg. Castrens. cons. 347. num. 4. Crauet. cons. 101. numer. 3.* & in terminis aduertit *Rota penes Merlin. dec. 392. num. 11.*

Non obstat, quod pacta, & conditiones istæ prohibitiuæ afficiant etiam filios Cecilię quatenùs post illius obitum vellent delatas fortasse ad se hæreditates acquirere, quasi ex hoc deprehendatur animus donatoris, quod sicuti voluit matri, & filijs præcludere viam succedendi, ita quoque putauerit illis donare ideoq; dicendum videtur, quod fuerint etiam principalitèr considerati, maternamq; dispositionem valeant impugnare, etiam si qualitate hæreditaria careant, vt firmatur in alia *decis. §. quod eo magis*, quia iuxtà mentem Dominorum hisce legibus, & pactis voluit Ludouicus donare, & renunciationem ita fieri pro eius maiori cautela, ne à filijs defuncta matre, super bonis ab illa refutatis molestare-
7 tur. Indè † tamen non sequitur eos posse aliquid pretendere, nisi vt illius hæredes *Cancer. var. resol. par. 1. cap. 8. de donat. nu. 56. Bur. dec. 861. num. 8. & coram Card. Ottbobono decis. 99. num. 24. inter eius impress.* Præsertim quia donatio legitur concepta ad fauorem Ceciliæ præsentis apposita immediatè clausula, *cæterata*, ibi
8 *donauit eidem Ceciliæ præsenti &c.* † quæ clausula post dictum verbum, *præsenti*, adiecta solet extendi ad stipulationem pro heredibus, & successoribus quibuscunque, vt tenuit *Rot. in decis. 593. in princ. par. 1. diuers. Buratt. dec. 310. num. 7. & in Romana Census coram D. Card. Ottbobono decis. 255. num. 4. & 5. Grat. discept. for. c. 568. num. 5.*

Neque vim facit quod amplius dicebatur vnum esse Instrumentum stipulatum coram eisdem Notario, & Testibus, quo circa donatio præsumitur correspectiua ad matrimo-
9 nium, † sitque pars contractus matrimonialis vnusque, & idem reputetur *glos. in l. vt Ius iurandi 7. verbis libertatis de oper. liber. Guidopap. decis. 145. num. 2. vers. sed his non obstantibus Rota decis. 127. num. 13. par. 6. recent.* Quoniam id potest locum habere vbi agitur de materia de-
10 pendenti ab eadem causa; † eo enim casu intrat correspectiuitatis regula *l. fin. C. de accept. l. Mant. decis. 257. num. 3. Comitul. decis. 54. numer. 6.* secus tamen est quando concurrit alia causa, ob quam fit actus, vt in pręsenti casu in quo licet donatio legitur facta in Instrumēto matrimoniali, nihilominus emanauit ex causa renunciationis, vt dictū est, quæ est penitùs di-
11 uersa à matrimonio, † & ob id cessat allegata correspectiuitas ad illud *Bald. in l. fin. § præterea n. 2 C. de iur. dot. Rot. cor. Put. decis. 213. in fin. lib. 3. Card. Millin. decis. 382. num. 1. cum seq. & dec. 430. num. 1. in Baren. seu Neapolitana pecuniaria 4. Iuly 1640. coram Reuerendiss. Terraconen. & in Rom. seu Veliterna restitutionis in integrum 17. Decembris 1646. coram bo. me. Bichio post Merlin. de pign. decis. 142. num. 18.* vbi quod in eodem Instrumento possunt plures, & distincti contractus contineri, & adhuc ab vno ad alium inferri non potest.

Stante

Stante igitur, quod in dispositione Testamentaria Ceciliæ veniant ad hæredis commodum comprehendenda prædicta sc. 3500. visum fuit DD. hac summa addita, statum hæreditatis esse firmatum in scu. 10. mill. ex quo totidem ipsa Cæsari Lucatello secundo viro in dotem assignasse fassa fuit in capitulis ma-
12 trimonialibus, † quę sanè confessio omnium probationum vim excedit *l. vnica C. de confess.*
13 *c. vlt. extra eodem tit.* † & probat contra confitentem, illique præiudicat *l. cum pracum 9. C. de*
14 *liberal. caus.* † sicut & ab illo causam habenti *l. cum à matre C. de rei vindic. l. ex qua persona ff. de reg. iur. & dixit Rota in prima decis. Reuer. Compostellani § secundo probatur.* Cui quidem confes-
15 sioni standum est, † nisi concludenter fuerit probatum eum qui confessus est, indebitum, & non verum promisisse *Abb. Butr. & Imol. in c. si cautio de fid. instr. post Imol. cons. 22. nu. 7. & 25. & cons. 170. num. 21. cum seq.*

Et hoc posito censuerunt mandatum esse relaxandum contra dictam hæreditatem pro remanenti summa detractis, prius scu. 2. mill. pro prætio mobilium hæreditariorum q. Damiani primi viri, ad manus Cæciliæ peruentorum cum obligatione illa restituendi; nec non inter vsuris dotalibus secundo viro debitis, & pro quibus fuit in Tribunali A. C. obtentum mandatum executiuum; ista enim
16 tanquam † ęs alienum diminuerent vniuersam hæreditatem, & præualent legatis, & omnibus alijs per Testatorem relictis *l. Papianus 8. §. quarta ff. de inoff. test. Peregr. de fid. art. 35. num. 39. cum alijs in decis. Eminentissimi Otthoboni, & coram Me allegatis,* quo debito soluto, deducenda de-
17 nique est alia † pars spectans ad Io: Antonium Hieronymum vnicum Cęcilię filium pro sua legitima *Auth. nouissima C. de inoff. test. & in auct. de trient. & semiss. § 1.* illam calculando, non attenta dote scut. 5500. taxata in constitutio-
18 ne super reformatione dotium, † vbi in dicta quantitate donatio permittitur, & sensit *Rota in Romana de Theodolis 23. Ianuarij 1619. coram bo. me. Pirouano*; & ad effectum liquidandi supradictos fructus dotales ponderatum fuit in secunda decisione *D. Cardin. Otthobono 199. numer. 16. & seqq.* sed habita consideratione ad totam hæreditatem cum dictus Io. Antonius Hieronymus habeat de iure fundatam inten-
19 tionem, quod legitima † filio debetur de omnibus bonis deducto ære alieno per Testatores tempore obitus relictis d. *Auth. nouissima l. in ratione 11. ff. ad leg. falcid. l. si patronum 44. §. si ex bonis ff. de bon. liber. l. cum quæsit. ff. de inoff. test. Surd. cons. 341. num. 30. & 388. num. 17. Gratian. discept. 243. num. 52. & 54. Rota decis. 113. numer. 1. post Merlin. de legit.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Pecuniaria.

Veneris 29. Mart. 1658.

ARGVMENTVM.

Societas quando, & quibus verbis inita censetur, adeout lucri, & damni periculum communiter currat.

SVMMARIVM.

1 *Pactum speciale inter socios initum, communicationem inter eosdem inducit.*
2 *Verba* (con patto di correr egual fortuna nel negotio) *societatem, & communicationem important.*
3 *Socij proportionabiliter inter se exactum communicare debent.*
4 *Solutio non præsumitur nisi plenè, & concludenter probetur.*
5 *Societas ex actibus communiter gestis probatur.*
6 *Societatis diuisio regulariter non præsumitur.*
7 *Et locum non habet nisi ex actibus eam concludentibus.*
8 *Obseruantia demonstrat, qualis fuerit in conuentione partium intentio.*
9 *Instrumentum facit probationem probatam, & rem claram.*
10 *Instrumentum pro se habens, casum legis habere dicitur.*
11 *Verba* (di correr egual fortuna nell'esattione, e negotio) *sortem, & fructus comprehendunt.*
12 *Socij inter se sortis, & fructuum exactionem communicare debent.*
13 *Text. in l. filius fam. 117. §. Diui. il 2. ff. de legat. 1. dispositio procedit in vltimis voluntatibus tantum.*
14 *Societas accidentalis vt inter legatarios, non dicitur propriè communio, secus autem voluntaria.*
Societas dicitur inita, vbi verba, & subiecta materia contractui conueniunt.

DECISIO CCCXXIV.

OMNES ferè obiectiones à Parlato, & Pisente repetitæ in præteritis decisionibus sublatæ fuerunt, & ideò persistendum esse in resolutis sub die 27. Aprilis proximi præteriti coram me per DD. resolutum fuit, quia sub-
1 sistere semper visum est, † quod vltrà naturam societatis adest pactum speciale inter partes
2 expressum, † *di correr egual fortuna in detta esattione, e negotio, &c.* quod societatem super exactione debitorum importat, & exequutionem quandam, & communicationem inter eosdem socios inducit ex tradita per *Grat. discept. 747. num. 15. & seqq. Rota in Romana participationis per Marches. de commiss. tom. 2. fol. 509. numer. 4.* vigore cuius quicquid à communi debitore exactum fuit proportionabiliter communicandum est *Bero. cons. 161. numer. 19. & seq. lib. 1. Vallasch. consult. 118. sub num. 5. tom. 2. Rota decis. 493. num. 1. par. 1. recent.* vbi quod socios dicitur habe-

habere fundatam intentionem super tali pacto, & latè in decisionibus deductum fuit.

Non obstat, quod Bacca nomine proprio egerit contra debitorem debitoris; quia hoc naturæ societatis non repugnat, nec illam per necesse excludit, & respectu excessiuitatis, quod nempe, Bacca maiorem quantitatem
4 exegerit non iustificatur in facto, † & tamen solutio tanquam quid facti non præsumitur nisi plenè, & concludenter probetur *l. quingenta* 12. *ff. de probat. Rota coram Eminentissimo D. Card. Ottbobono decis.* 28. *num.* 24. & in omnem euentum quatenus iustificantur cogendus esset ad diuisionem proportionabiliter, vt in alia decisione §. *nec releuat.*

5 Quinimmò † ex eo quod plures actus communiter gesti fuerunt, præstitum nempè iuramentum suspicionis fugę, & mandatum eiusdem insimul obtentum, instantia, & citatio ad soluendum communi nomine exequuta, solutio arrharum pro extractu, & depositum sportularum à Pisente factum, omninò se reseruandi contrà alios, vt in *Sum.* hodiernę positionis Baccę *num.* 1. *& duob. seqq.* & ex alijs actibus simul, & communi nomine factis, de quibus in *Sum.* eiusdem preteritę positionis *num.* 3. *& seq.* subsistere visa est responsio vltimæ decisionis in §. *quia vltra*, quod si expeditio duplicis mandati facta fuit solummodò pro interesse Notarij, qui duplicatas expensas reportare voluit, non autem ad effectum in-
6 ducendi diuisionem inter socios, † quę regulariter non pręsumitur *Menoch. libr.* 3. *præsumpt.*
7 60. *num.* 1. † nec locum habere solet nisi ex actibus pernecesse illam concludentibus, vel per assignationem partium inducatur *l. si quis ædes* 6. §. *si quis, vbi Castrens. sub numer.* 3. *vers. sed si in eadem ff. commun. præd. Grat. discept.* 874. *num.* 13. *& seqq.*

Multoq; magis dū obseruantia subsequuta idem demonstrauit; Pisentes enim repetijt cum effectu à Bacca medietatem expensarū
8 factam, † ex hac enim obseruantia deducitur qualis fuerit partium intentio in conuentione de quia suprà *l. quædam* 16. *ff. de reb. dub.* & in subiecta materia *Rota in Fauentina societatis* 16. *Aprilis* 1646. *coram R.P.D. meo Celsō post Zacch. de oblig. Cam. decis.* 193. *numer.* 9. *& in vltima decis.* §. *eo magis*, parum releuante, quod in libris societatis tam Baccæ, quam Pisentis adnotata fuerit dissolutio societatis, quia partitę loquuntur de fine societatis cum Parlato, & ideò non concludunt dissolutionem inter Pisentem, & Baccam, sed potiùs societatis continuatio resultat ex Instrumento publico con-
9 tinente pactum de quo suprà, † quod facit probationem probatam rem claram, & manife-
10 stam, & habens † pro se Instrumentum dicitur habere casum legis *Rota in Romana Census* 14. *Decembris* 1648. *coram bon. me. Arguelles* §. *creditum in fine, & in Vrbinaten. Salarij* 26. *Iun.* 1652 *coram R.P.D. meo Zarate*, §. *iustitia verò*.

Minus releuat motiuum nouiter deductū, quod exactio in Ciuitate Neapolis à Pisente facta intelligi possit in causam Cambiorum in summa longè maiori decursorum, quæ cum in societate deducta non fuerint, ideò cesset obligatio contributionis: obiectum enim tollitur ex facto, quia constat solutionē expresse factam fuisse in causam sortis non autem cambiorum, quę imò specialiter remissa fuerunt, & ab illorum solutione absolutus Parlatus, vt in *Sum.* responsionis Baccæ *n.* 1. & sem-
11 per verba illa pacti, *di correr egual fortuna in detta esattione e negotio*, &c. fortunę exactioni
12 cambiorum ęquè adaptantur, † ac sortis, & ideò in vtroque casu intraret obligatio cum alijs exactam pecuniam communicandi, vt supra *Menoch. cons.* 46. *nu.* 4. *vers.* 1. *confert. text. Ludouic. Molin. de contract. tract.* 2. *disput.* 413. *n.* 18. *& aly in decisionibus adducti.*

Et denique *text. in l. filius famil.* 117. §. *Diui,*
13 *il* 2. *ff. de leg.* 1. iam responsum fuit, quod nempè illius dispositio procedat in vltimis voluntatibus, in quibus legatarij, & fideicommissarij licet communem fortunam sortian-
14 tur, non tamen † propriè sunt socij, quia communio euenit per accidens, & preter eorum voluntatem, secus autem in dispositione inter viuos, vbi ex proposito voluntariè, & per actum expressum voluerunt communem subire fortunam. Tunc enim inita dicitur societas, pręcipuè vbi verba, & subiecta materia contractui societatis conueniunt *Hug. Donell. in l. fin. in fin. C. deposit. Menoch. d. cons.* 46. *nu.* 8. *& in vlt. decis.* §. *argumentum*.

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO
Sacræ Rotæ DECANO.

Bononien. Hæreditatis de Pepulis.

Ven. 29. *Martij* 1658.

ARGVMENTVM.

Incestuosi cum præter alimenta sint incapaces successionis, disputatur in præsenti, an filij ex ignorato quidem, sed incestuoso concubitu procreati, naturales tantummodo, an verò incestuosi, & spurij reputandi sint; hinc qualis notitia in matre de concubitu viri cum eius sorore, requisita ad effectum, vt incurrat pęnas ordinarias incestuosis inflictas, & de quo tempore probanda sit, nec non quæ probationes requirantur, quæque non sufficiant, non minùs clarè, quàm eruditè tractatur.

SVMMARIVM.

1 *Bona Emphyteutica non veniunt sub petitione immissionis in bonis proprys, & liberis Testatoris, & quare num seq.*
2 *Bona Emphyteutica sunt obnoxia oneri restitutionis ad fauorem successiuè vocatorum in inuestituris ex pacto, & prouidentia concessis.*
3 *Sententia generaliter prolata super immissione in possessionem bonorum hæreditariorum, recipit declarationem à petitione, & libello, & n.* 6.
4 *Aegidianæ dum agitur in possessorio ex remedio l. fin. C. de Edict. Diu. Adr. tollen, quando locus sit.*

5 *Clau-*

5 *Clausula*, dummodò possessio sit vacans, *apposita in mandato de immittendo, quid importet.*

6 *Mandatum de immittendo cum clausula*, dummodò possessio sit vacans, *& quidquid eius vigore actum est, attendi non debet, quando subsecuta fuerit iudicialis petitio immissionis.*

7 *Filij ex ignorato incestuoso concubitu procreati, quando naturales tantummodo, non autem incestuosi, nec spurij reputandi sint.*

8 *Et ad effectum vt filij incestuosi reputandi sint, iustificari debet scientia Matris de concubitu viri cum eius sorore antè conceptionem.*

9 *Testis vnicus in aliqua circumstantia non probat etiamsi deponet de facto proprio.*

10 *Neque coadiuuari potest ab alijs testibus, qui deponant de auditu ab ipso primo teste.*

11 *Probationes concludentes, & indubitatæ requirantur, quando agitur de re graui.*

11 *Iuranti aliquid nescire, quando illi standum est, donec concludenter probetur contrarium.*

14 *Quid si post habitam de ea notitiam in concubitu continuauerit, an censeri debeat incursa in pænas ordinarias incestuosis inflictas, & filijs præcedenter natis præiudicauerit.*

DECISIO CCCXXV.

RESOLVTVM fuerat coram Me 17. Maij 1656. non esse locum Aegidianæ, siue quia inter bona hæreditaria q. Comitis Alexandri Mariæ de Pepulis ex eadem causa, & actione sub vnico libello petita, & in eadem sententia contenta comprehendebantur tria corpora Emphyteutica Ecclesiastica, siue etiam præter iniustitiam sententiæ ex eo elicitam, quod non poterat concedi immissio Antoniæ, & Margheritæ sororibus in possessionem hæreditatis dict. Comitis Alexandri Mariæ vti illius filiabus, & hæredibus Testamentarijs, cum sint incestuosæ, & sic præter alimenta incapaces successionis.

Sed hodiè causa reproposita censuerunt DD. receden. esse à decisis. Primum enim fundamentum corruit ex lectura libelli in secundo process. de partibus *fol. 17. à tergo cum seqq.* vbi non leguntur petita bona Emphyteutica,
1 sed dumtaxat † omnia bona propria, & libera Comitis Alexandri Mariæ sub huiusmodi
2 enim petitione non† includuntur Emphyteutica, quæ tanquam obnoxia oneri restitutionis ad fauorem successiuè vocatorum in inuestituris ex pacto, & prouidentia concessis notat *Bart. in l. vt ius iurandi §. sit liberi sub nu. 6. ff. de oper. libert.* cum alijs per *Rota decis. 375. vbi sub num. 7. vers. alia ex pacto par. 1. recen. & in Bononien. fideicommissi Ioannis Mariæ de Bologninis 4. Februarij 1654. coram Me, §. & quamuis in fine.* nuncupari non possunt propria, & libera A-
3 lexandri Mariæ possessoris, † cumque sententia generaliter prolata super immissione in possessionem hæreditatis illius declarationem de iure recipiat ab huiusmodi petitione, & libello *Castren. cons. 326. in princip. vers. quod autem constet lib. 1. Aym. cons. 188. numer. 1. Menoch. cons. 501. num. 6. Gregor. decis. 470. num. 6.* exindè patet, quod nullatenus in ea comprehenduntur di-
serta corpora Emphyteutica Ecclesiastica, &
propterea locus est Aegidianæ dum actum
4 fuit in possessorio † ex remedio *leg. final. C. de Edict. Diu. Adrian. tollen.* inter personas Laicas & super bonis tantummodò † merè Laicalibus, & liberis, vt responsum fuit in *Bononien. fideicommissi de Rubeis 16. Martij 1648. coram bo. me. Dunozetto in princ.*

Nec refert, quod antè libellum præfatæ sorores vigore mandati de immitten. in possessionem omnium, & singulorum bonorum in d. hæreditate relictorum ab A. C. relaxati adeptæ fuerint possessionem Prædij in loc. nuncupato, *la Molinella*, primo processu de partibus *fol. 1. & 8.* quod est Emphyteuticum
5 Ecclesiæ Archiepiscopalis Rauennæ. † Quia cum huiusmodi † mandatum nemine citato concessum haberet in ventre † solitam clausulam, *dummodo tamen possessio sit vacans*, eodem processu *fol. 4.* statim euanuit vna simul cum eius executione, ex quo possessio erat plena *Rota decis. 513. num. 1. par. 1. recent.* cum alijs in *Romana fideicommissi de Cesiis 14. Martij 1657. coram eodem bo. me. Dunozetto, §. nec anteriorem ver-*
6 *tum etiam quia*, † & perindè id quod eius vigore gestum est attendi non debeat, sed solum inspicienda, & atten. est subsequens iudicialis petitio immissionis vigore d. libelli peracta, quæ tanquam restricta ad sola bona propria & libera, & ad ista pariter restringit sententiam generaliter successiuè prolatam ex deductis.

Secundum verò fundamentum cessat ex motiuo nouiter deducto in dicta decisione
7 non ponderato, † nempè, ex quo non probatur scientia Dianæ antecedentis cõcubitus Comitis Alexandri Mariæ cum Dominica sorore antequam ipsa ex eo filios conciperet, ignorantia enim excusat ab incestu, & filij inde progeniti naturales tantummodò non autem incestuosi, nec spurij reputantur *cap. lectum mariti 34. quæst. 2. l. si adulterium 38. §. stuprum in fine ff. ad l. Iub. de adulter. Bart. in d. l. si adulterium ante num. 1. vers. sed ab incestu, Federic. de Sen. cons. 167. sub num. 1. vers. ex hoc expressè probatur Aym. cons. 144. post med. num. 7. vers. amplius etiam Surd. cons. 303. numer. 21. Baiard. ad Clar. §. incestus numer. Lup. de illegitim. Comment. 1, §. 5. num. 73. Rot. apud Cassador. decis. vnic. numer. 1. vers. sed maior pars, & per tot. de sponsal. & matrimon. & in recent. dec. 264. sub numer. 41. vers. vel non deponunt par. 5. cum concord. allegatis per Farin. de delict. Cancer. quæst. 145. num. 161. cum seq.*

Nec huiusmodi scientia dici valet comprobata ex Testibus deponentibus de confessione dd. mulierum, & Comitis, quod ab eo carnaliter cognita fuerit prius Dominica, quàm Diana, quia præter quod sunt singulares in proprio dicto contrarij, & plures exceptiones personales patiuntur, vt latè deducunt infor-
8 mantes de huiusmodi confessione, † deponunt longè post conceptionem Dianæ, nempè de tempore obitus Comitis, quo ista penes eum instabat, vt ipsum desponsaret, quod vtique non suffragatur cum scientia iustificari debeat antè

antè conceptionem ad effectum vt filijs præiudicet ex allegat.& licet primus Testis iuxtà 22. interrogatorium implicitè d. antecedentem scientiam concludere videtur, dum deponit, quod Diana assistendo primo partui Dominicę in lecto Comitis sequuto proprios annulos ipsi Testi tradidit, vt loco pignoris eos relinqueret pænes officiales Hospitalis Proiectorum donec solitam elemosinam Comes illi persolueret pro gemellis in d. partu natis, & in præfato Hospitali dimissis. Nihilomi-
9 nus, quia super hac † circumstantia est vnicus non facit fidem *Card. Mantic. dec. 325. in princip. Card. Seraphin. 1191. num. 1.* quæ ab alijs Testi-
10 bus suppleri non potest dum † cæteri de ea deponnnt tantummodò de auditu ab ipso primo Teste *cap. licet ex quadam de testib. Surd. cons. 135. nu. 96. Honded. cons. 102. n. 58. lib. 1. Card. Seraphin. dec. 1025. num. 3.*

Quæ certius admitten. videntur, tum quia
11 agitur de causa † admodum graui, ac de illatione maximi præiudicij filiabus Comitis dũ tractatur de priuando illas paterna hæreditate valde opulenta; ad quem effectum concludentes, & indubitatæ probationes requiruntur *l. final. C. de probat. Card. Seraphin. decis. 1356.*
11 *num. 1.* Tum etiam, † quia pro ignorantia concurrit iurata attestatio ipsius Dianæ negantis se habuisse scientiam d. copulæ præcedẽtis Dominicæ, nec de præsenti talem notitiam certam habere, cui statur donec concludenter probetur contrarium, quando, prout hic, iurans nescire aliquid habet pro se præsumptionem ignorantiæ, vt tradit *Farin. de delict. Carnal. d. quæst. 149. n. 209.*

Non obstat prætensio, quod Diana post ha-
12 bitam de † ea notitiam adhuc in concubitu continuauerit, quia vltra quod huiusmodi notitia nullatenus iustificatur exindè ipsa censeri non debet incursa in pænas ordinarias incestuosis inflictas, vt tradunt *Couarr. de sponsal. cap. 6. §. 8. num. 19. Clar. in d. §. incestus num. 10. Farinacc. d. qu. 149. n. 198.* & sic multò minus filiabus præcedenter natis aliquod fuit præiudicium illatum.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. MELTIO.

postea Episcopo PAPIEN.

Romana Transactionis.

Lunæ 1. Aprilis 1658.

ARGVMENTVM.

Transactio rescinditur ex capite enormis læsionis, quæ probatur pluribus modis, vt in decisione.

SVMMARIVM.

1 *Læsio in dimidia, seu in tertia ex dispositione statuti reddit transactionem nullam.*
2 *Absolutus à iuramento habilitatus dicitur à per iuro.*
3 *Transactio facta super dubio litis euentu substinetur.*
4 *Confessio facta in articulo mortis, probat.*
5 *Scriptura censetur approbata ex illius vsu.*
6 *Transactio facta super iure certo non substinetur, & num. 7.*
8 *Transactio requirit, vt hinc indè aliquid detur.*
9 *Transactio dicitur nulla vbi alicui ex transigentibus nullum affertur commodum, sed potius damnum.*
10 *Sententiæ superuenientes non reddunt rem dubiam ad substinendam transactionem.*
11 *Cessionarius vigore cessionis agere potest ad res, & personas cessas.*

DECISIO CCCXXVI.

FVLVIA Pacifica, & Angela Coccanaria filia Catharinæ Pacificæ hæredes fideicommissarię q. Tiburtij Pacifici in solutum dederunt pro prætensis litium expensis, & alijs creditis de anno 1632. Canonico Lucillo Petrucci pro scut. 5000. domum in platea Agonis, quam posteà idem Lucillus vendidit pro eodemmet prętio q. R. P. D. Ioanni Baptist. Honorato; verum cum deindè pro parte dictæ Angelæ, ac Ioannis Baptistæ de Lutijs filij ipsius fuerit motum iudicium contra dictum R. P. D. Honoratum emptorem d. domus in vim *l. fin. C. de Edict. Diu. Adr. tollen.* super immissione in possessionem assertæ domus, vti suppositæ fideicommisso d. Tiburtij curauit emptor per transactionem reportare à præfatis hæredibus fideicommissarijs ratificationem prędictæ venditionis, vna cum cessione omnium iurium eis competentium super eadem domo ex causa præfati fideicommissi, cum recompensa solummodò sc. 2000. quorum 400. dicuntur fuisse soluta in contanti, reliqua verò 1600. fuerunt depositata in sacro Monte Pietatis Vrbis ad effectum illa reinuestiendi ad contentamentum ipsius emptoris pro euictione dictæ domus, qui emptor postmodum valdè dubitans de validitate initæ transactionis, quam ex capite enormissimæ lęsionis prętendebant transigentes fideicommissarij rescindere commissionem causę super iactationibus, & molestationibus mihi dirigi obtinuit, vndè cum dubitatum fuerit, An dicta transactio substineretur, proposito sub hac die huiusmodi dubio per Dominos fuit negatiuè responsum.

Fundamentum resolutionis, omissis nullitatibus, quas pati etiam videbatur talis transactio, fuit enormissima lęsio, quæ ex eo resultare satis clarè visa fuit, quia cum domus controuersa spectaret ad præfatos Angelum, & Ioannem Baptistam fideicommissarios q. Tiburtij Pacifici non obstante præcedente datione in solutum facta ad fauorem Canonici Lucilli Petrucci pro scut. 5000, occasione prætensarum expensarum, ac aliarum partitarum, quas tamẽ insufficientes, ac prorsus nullius roboris esse ad effectum substinendi alienationem ipsius domus firmauit Rota sub die 23. Iunij 1653. coram R. P. D. meo Albergato

gato, vtique cessio iurium reportata super d.
domo per eundem R.P.D. Honoratum successorem singularem eiusdem Lucilli Petrucci, solutis tantummodò scutis 2000. iuxta formam supradictam, manifestè reddit transactionem læsiuam nedum in tertia parte, quæ
1 sufficeret † iuxtà dispositionem statuti Vrbis *lib.1.cap.154.* verum etiam dimidiam iusti, ac certi prætij; ideoque illa in totum corruit, vt notat *Corn.cons.166.numer.6.lib.1. Dec.cons.179. num.11.lib.2.Grat.cons.88.n.3.libr.1.Menoch.cons. 49.num.159.lib.5.Mantic.de tacit. & ambig.lib.26. tit.9.numer.29. Rota coram Puteo decis.228. in fine lib.1.decis.102.par.1.diuers.dec.20.num.15.part.1. recent.tom.2. coram Eminentissimo Card. Otthobono decis.25.num.4.& 5.* & fuit resolutum in *Bononien.nullitatis concordiæ 12.Iunij 1645.& 13. Iunij 1646.coram Reuerendissimo D. meo Decano confirmata 27.Ianuar.1648.coram bo.mem. Bichio sub §. his positis, & in Romana rescissionis transaction.29. Maij 1648.coram Emin.Card. Corrado, sub §. quia constat de læsione.*

2 Neque releuat, † quod huiusmodi transactio facta fuerit mediante iuramento, quia cum Io:Bapt.obtinuerit absolutionem à dicto iuramento ad effectum agendi, vtique satis indè habilitatus fuit ad comparendum in iudicio absque metu periurij, *Bald.in l.ex scriptura num.2.ff.de cond.& demonstr. Castr.cons.259.colum.3.post med.versic.sed remanet dubia libr.2.Crauett.cons.7.num.7.Couar.variar.resolut.lib.1.cap.4. num.6.*

Vrgere neque visum fuit, quod in instrumento d. transactionis dicatur fuisse soluta prædicta scuta 400. in contanti, & vlterius promissas etiam dictis Angelæ, & Ioanni Baptistæ litis expensas pro recuperatione horrei existentis in Foro Boario subiecti eidem fideicommisso Tiburtij, & propterea huiusmodi transactionem tanquam factam super
3 futuro † litis euentu sustineri debere ad tradita per *Bero.cons.126.num.14. cum pluribus seq. lib.1.Rota decis.98.num.2.in fin.par.4.rec.*

Quia vltra quod respectu 400. asserta numeratio, quę de illis facta pretenditur in Instrumento transactionis prorsus euanescit ex confessione ab ipsomet R. P. D. Honorato transigente in articulo mortis emissa, qui pro veritate declarauit huiusmodi quantitatem non numerasse, sed penes se restrinxisse vt attestatur illius Confessarius, ac etiam deponit alter Testis *Summar. Io: Baptistæ num.5.*
4 qui plenam † merentur fidem ex equitate canonica *iuxtà Tex.in cap.si cautio vbi Felin.n.7 de fid.instr. Rota coram sa.me. Greg.XV. decis.408. nu.2.* & fuit resolutum *in Romana pecuniaria 9. Iunij 1656. coram R.P.D. meo Verospio*, pręsertim cum d. attestatio inserta fuerit per heredes d. R.P.D. Honorati in alio Instrumento celebrato de anno proximoprętęrito, cum prefata Angela Cocanaria *in Sum. eiusdem Io:*
5 *Baptistæ n.6.* & † sic censeatur ab eis approbata *l.filius familias ff.ad Sen.Consult.Maced. Rota coram Card.Caualerio decis.26.num.4.& in recent. decis.185.nu.5.par.6.* Adhuc ista modica summa etiamsi reuera fuisset numerata, & expensę faciendę in recuperatione d. Horrei, quę non potuissent esse nisi modicę, attenta modica causę difficultate, sufficere posset pro soluendo huiusmodi contractu ab enormissima lęsione.

Dubitari neque posse censuerunt Domini de aliquo futuro litis euentu respectu dictorum heredum fideicommissariorum quoad prefatum Horreum existens in Foro Boario, tùm quia ex testamento fideicommissis litteralitèr apparet vocatio transigentium, quę deinde fuit etiam approbata per Rotam coram b.me. Coccino de anno 1632. sub die [illegible] Iulij, quæ est *decis.152. inter impress.par.6. rec.* & in dubium nunquam fuit reuocata, tùm etiam quia ex Instrumento dationis in solutum factæ de dicta domo ad fauorem Lucilli Petrucci oculanter paritèr constat de insubsistentia eius creditorum, vt fuit confirmatum *in decis. in hac causa emanata sub die 23. Iunij 1653. coram R.P.D. meo Albergato*, ex cuius fundamentis fuit expedita causa mediante sententiæ promulgatione, quæ transitum fe-
6 cit in iudicatum, † vnde cum talis transactio appareat facta solummodò super iure certo & claro nullam in se habente difficultatem, & nullo pacto sustineri possit, declarat *Maned. cons.136.nu.42.vers.cum igitur, & cons.137.n.31. cum pluribus alijs relatis in allegata Bononien nullitatis concordię 12. Iunij 1645. coram Reuerendissimo*
7 *D. meo Decano sub §.At hic* † transactio enim ex falsa causa facta, cum præsumatur inita dolo malo, vt omninò veniat rescindenda tradit *Crauett.cons.538.num.17.Cuman.cons.156. num.4. & 5. Rota coram Penia dec.60.n.12.*

Accedit vlterius, quod in eadem transactione inter partes transigentes conuentum fuisse demonstratur, vt casu quo Io: Baptista in causa victoriam reportasset ex pretio controuersæ Domus iam valutatę in scut.5000. duo millia tantum recuperaret, quatenus verò succubuisset in lite nihil prorsus lucraretur ex quo resultat manifesta, ac euidens
8 huius transactionis insubsistentia, † cum ad illius validitatem requiratur, vt hinc inde à transigentibus aliquid detur, vt recipiatur ad *Tex.in l.transactio nullo dato C.de transact.l.suus 3. C.de repud.hæred.* & dixit *Rota decis.231. num.2. par.4.recent.coram Merlin.decis.163.num.6. & coram Eminentiss.Domino Card.Otthobono decis.25. num.7.*

Ex quibus cum DD. Angela, & Ioannes Baptista de Lutijs fideicommissarij nullum reportauerint commodum per dictam transactionem, immò damnum euidens, ac certum quia in casu victoriæ causæ solum scuta 2000. habere debebant ex 5000. Quibus iam vendita fuerat dicta Domus, in casu autem succumbentiæ nihil prorsus eis dabatur, hinc satis constat de legione enormissima in hac transactione, de qua non dubitatur quo-
9 tiescumque † aliquibus ex transigentibus nullum affertur cōmodum, sed potius damnum certum, & in hoc casu *Rot.coram Penia.dec.21. num.4.*

Obstare neque visæ fuerunt sententiæ ab

A. C.

A. C. latæ ad fauorem creditorum Lucilli cũ
10 enim † nondum latæ fuissent de tempore transactionis non potuerunt illi dare causam, nec aptæ sunt illam sustinere, ex quo nunquam excluditur enormissima læsio nimium prætensæ supradictis.

Et vlterius huiusmodi sententiæ non fuerunt latæ aduersus fideicommissarios Tiburtij Pacifici, sed contra dictum R.P. D. Honoratum domus emptorem, qui causam habebat ab eodem Lucillo, & propterea cum ipse de eo tempore nullam reportasset iurium cessionem ab ipsis fideicommissarijs non poterat dictis creditoribus impedire satisfactionem pro debitis dicti Lucilli venditoris, cessionis
11 enim † tamen vigore, quisquis potest agere ab bona, & contra personas ad quæ, & contra quas potuisset agere ipsemet cedens, ad tradita per *Ruin. consf.209. num.16. lib.1. cum alijs relatis per Rotam decis.456.num.2.in fine par.2. recent.*

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit &c.

R.P.D. ALBERGATO.

Romana Hæreditatis.

Lunæ 1. Aprilis 1658.

ARGVMENTVM.

de Testamento condito sine scriptis vt validè per testes probetur, qualiter deponere debeant. Bona sua si probetur, quod quis alicui relinquere intendebat, cum non sit perfecta dispositio, non est dicendum testamentum, cum non sit inesse deductum.

SVMMARIVM.

1 *Appellans à sententia, si Iudex dederit Apostolos reuerentiales, intra quantum tempus sit committenda causa, & num.2.*
3 *Et in his terminis qualis admittitur diligentia.*
4 *Immissio super bonis hæreditarijs non conceditur alicui, dum non constat de testamento.*
5 *Sententia iniustitia operatur, vt sententia non transeat in iudicatum.*
6 *Testes singulares, & contrarij non probant.*
7 *de Testamento sine scriptis probando, quando agitur testes debẽt esse idonei, & omni exceptione maiores.*
8 *Testes, vt probent testatorem reliquisse, sua bona alicui, debent deponere de eius perfecta voluntate disponendi.*
9 *Verbum,* volo, *iunctum verbo infinitiui temporis, dispositionem non inducit.*
10 *ex Testamento in scriptis non redacto agens. debet probare, non quod Testator volebat testari, sed quod sic, & sic testatus fuit.*
11 *Testamenti simplex præparatio, dum illud non fuit inesse deductum, non releuat.*
12 *Testamentum dum non fuit perfectum, non attenditur etiamsi sit ad pias causas.*
13 *Testes dum sunt contrarij, vnus adimit fidem alteri.*
14 *Testis consanguineus non probat pro alio consanguineo.*
15 *Testes quando non probent perfectam voluntatem Testatoris.*
16 *Testes quando sunt contrarij, & singulares nullo modo probant. & num.17.*
18 *Testamentum sine scriptis factum, vt probetur per testes debent deponere de toto tenore testamenti.*
19 *ad Pauperis fauorem dispositio facta, intelligitur facta ad fauorem piæ causæ.*
20 *Paupertas est concludenter probanda, ad hoc vt dispositio facta ad fauorem pauperis, dicatur pia.*
21 *Testamentum factum an dicatur ad pias causas, ex quo dixit Testator, vt hæres oraret Deum pro eo.*
22 *Testis singularis, vti vnicus non probat.*
23 *Hæredem aliquem si quis facere intendat, vt oret Deum pro se, ista verba potius monitionem, quam onus præseferunt.*
24 *Dispositio facta ad fauorem affinis, quando dubium est an sit ad piam causam necne.*
Tunc præsumitur potius ex causa affininitatis, seu cognationis, quam intuitu piæ causæ. num.24.
25 *Testamentum dum non gaudet priuilegijs piæ causæ, in vim illius non potest denegari immissio hæredi in alio testamento scripto.*
26 *Testamentum factum sine debitis solemnitatibus nullo modo potest substineri.*
27 *Testamentum factum, vt valeat secundum terminos cap. cum esses, de testam. quid requiratur.*

DECISIO CCCXXVII.

SENTENTIAM sub die 15. Decembris 1657. latam ad fauorem Laurentij Ranconij, & Caroli eius filij super immissione, & manutentione respectiuè in bonis hęreditarijs Caroli Balthassaris Boisson (ictu fortuitu in venatione interfecti) in iudicatum transiuisse idem Laurentius prætendebat, sed dubio proposito responsum hodie fuit non de re iudicata, sed potius de causis restitutionis in integrũ constare; quia licet Iacobus Ferrus appellans
1 post † datos à Iudice Apostolos reuerentiales in forma causam committi non obtinuerit intra decem dies, vt necessarium apparet, tamen in eius Summ. *num.3. cum duobus seqq.* Appellationem eadem die latæ sententię fuisse interpositam, & successiuè partem aduersam coram Eminentissimo Signaturæ Iustitiæ Pręfecto fuisse citatam, qua supersessoria † pen-
2 dente superuenit commissio mihi directa, quę ad euitandam causæ desertionem satis esse vi-
3 sa sunt, cum ad hunc effectum qualis † qualis diligentia appellãtis sufficiat, *Vestr. in prax. lib.7 cap. vltim. num.5. Scacc. de appellat. qu.14. num.33. Rota decis.517. num 4. & seqq. par.4. recent. tom.3. & in Lucana Pensionis 5. Decembris 1653. coram R.P.D. meo Beuilaqua.*

Et vlteriùs sententia concedit immissionem
4 vt supra, & † nihilominùs neque de testamento Caroli, nec de alia dispositione ad fauorem Laurentij legitima probatio exhibita fuit. Vnde concurrere visa est iniustitia sententiæ,
5 quæ † operatur, vt in rem iudicatam transire non potuerit, Rota coram Eminentissimo D. Cardi-

Cardinali Otthobono *decis.161. num.1.* & pas-
sim in alijs.

Defectus probationis in eo consistit, quod
testes super vltima voluntate Caroli morien-
6 tis † ex vulnere examinati, sunt singulares,
contrarij, & plures exceptiones patiuntur, &
7 nihilominus ad effectum, de quo agitur, † de-
bent esse testes idonei, & omni exceptione
maiores, vt in puncto *cap. cum esses 10. de testam.
Alexan. cons. 70. num. 14. & cons. 177. num. 5. lib. 2.
Honded. cons. 51. num. 83. vol. 2. Soccin. iun. cons. 89.
num. 10. & seqq. lib. 1. Non. cons. 25. num. 5. & 6.
Clar. in §. testamentum q. 57. num. 2. in fin. vers. benè
verum est, Ioseph Ludou. decis. Lucen. 53. numer. 35.
Reuerendissimus Eugubinus decis. for. Eccles. 81. n. 4.
lib. 1. & de testam. ad pias causas. Bald. cons. 167. in
fin. lib. 2. cum alijs per Mantic. de coniectur. lib. 6.
tit. 3. num. 6.*

Primus enim, qui fuit idemmet interfector
formiter examinatus non dicit, quod Carolus
bona sua reliquerit Laurentio eius compatri,
9 sed quod † ordinauit Laurentium vocari, quia
illi omnia sua relinquere volebat Summario
Iacobi *num. 6.* ibi, *Mi disse che chiamasse Lorenzo
suo compare, che venisse presto, che li voleua lasciare
quanto ci era*; Ex quibus verbis non colligitur
dispositio perfecta, † cum verbum *volo*, iun-
ctum verbo infinitiui temporis dispositionem
10 non inducat, sed præparationem † actus in
futurum faciendi *glos. in l. serui electionem 5. verb.
possumus, ff. de leg. 3. in terminis Soccin. iun. cons. 179
ex num. 57. & seqq. lib. 1. Gratian. discept. 550. n. 14.
Capic. Latr. decis. 140. num. 23. lib. 2. Rota coram Bu-
ratto decis. 199. num. 5.* & tamen in his terminis
agenti ex testamento non sufficit probare,
quod Testator volebat hoc vel illud relin-
11 quere, sed necessario † probandum esset,
quod eius voluntas in veram dispositionem
transiuerit, *Rota in Senogallien. bonorum 30. Maij
1644. §. nec obstat, & 15. Maij 1645. sub §. iustitia
vero coram Reuerendissimo D. meo Decano*. Alias
12 hæc simplex † præparatio testamenti tanquã
imperfecta ratione voluntatis, etiamsi de fa-
uore piæ causæ ageretur (de quo infra) nun-
quam sustineri posset; *Oldrad. cons. 119. Castr.
cons. 101. num. 3. vol. 2. Cancer. var. resolut. cap. 20.
num. 406. lib. 3. Hodier. ad Surd. decis. 292. numer. 7.
plenè Rota decis. 108. num. 4. par. 7. recent.*

Et quamuis iuxta septimum interrogato-
rium *in Summario Laurentij num. 3.* idem testis
addat Carolum alia verba non dixisse nisi hęc;
13 *reuoco vn' altro testamento, e lascio ogni cosa † al mio
compare*; tamen alijs testibus contrariantur, &
excludit ea, quæ ab ipsis deponuntur, & vl-
terius tanquam affinis, & eiusdem Laurentij
consanguineus à testimonio ferendo repelli-
14 tur, † nec ad eius fauorem quidquam probat
*DD. in l. etiam 2. C. de testibus, & in teste genero
hæredis. Honded. cons. 77. num. 7. lib. 1. Rota post 2.
vol. consil. Farinac. decis. 125. num. 1. Fauentina legati
28. Aprilis 1653. coram R. P. D. meo Celso, §. nec
obstat, & de teste compatre illius pro quo deponit in
Antoniana pecuniaria 9. Iunij 1655. coram R. P. D.
meo Zarate, §. nec ex tertio.*

Alij duo testes in eodem *Summario Laurentij
num. 7.* non probant. Secundus enim nih[il]
15 aliud † deponit, nisi quod Carolus dixit, *Chi[a]-
matemi il Compare, che voglio aggiustare le cose m[ie]
disse; anche gli lascio la robba mia*. Tertius ver[ò]
eumdem Carolum dixisse, *andatemi à chiama[re]
il Compare, perche io gli lascio tutto il mio, & al m[io]
figliano, acciò preghino IDDIO per me &c.* ex qu[i]-
bus verbis manifestè patet testes esse contra-
16 rios, & singulares † non solùm circa substan-
tiam asserti testamenti, verum etiam respect[u]
qualitatis causam piam respicientis, & ide[o]
17 eorum depositiones † nullo modo sunt at-
tendendæ; *Dec. consil. 120. num. 3. vers. sed maior
Gabr. cons. de testib. concl. 2. num. 12. Menoch. præs[um]-
pt. 23. num. 1. & seqq. lib. 5. Farinac. de testib. qu[æst.]
num. 2. Reuerendiss. Eugubin. d. decis. 81. num. 7. v[bi]*
loquitur in terminis legati ad pias causas *Ro[ta]
coram Buratto decis. 616. num. 5. & 6.* Quia v[bi]
agitur de testamento, de quo scriptura non
18 fuit confecta, sed illud † solùm probatur e[x]
testibus necessarium est, quod testes deponan[t]
de toto tenore testamenti, & in nihilo penitu[s]
discordent *Capra cons. 75. n. 18. & 19. Cancer. va[r.]
resol. 1. cap. 4. de testam. num. 85. & seqq. Ioseph Lu-
douic. d. decis. 53. num. 25. & seqq. Rota decis. 58[.]
num. 16. par. 5. recent. tom. 2. & in Fauentina test[a]-
menti 15. Martij 1620. §. vltimo, vers. & tam[en]
quando tractatur coram bo. me. Vbaldo.*

Vlterius nec etiam probata fuit qualitas,
quod dispositio facta sit ad fauorem piæ cau-
sæ. Nam respectu personæ hæredis institut[i]
19 licet ipse pauper dicatur, & † regulariter di-
spositio ad fauorem pauperis sit pia. Ipsi[us]
tamen Ranconij paupertas plenè, & conclu-
20 denter probata non fuit, † prout necessariu[m]
est, quando vt in præsenti ad certum, & deter-
minatum effectum paupertas allegatur, *Bar[t.]
in l. ex diuerso 8. §. vltimo sub num. 9. ff. solut. ma-
trim. Rota decis. 170. num. 3. par. 4. recent.* & in pu[n]-
cto testamenti ad pias causas *in Fanen. hæredita-
tis 17. Iunij 1641. coram Reuerendissimo Terracin.
§. & quamuis DD. cum alijs in Bononien. alimen-
torum 23. Ianuarij proximi præteriti coram me[o]
§. final.*

Nec pietas causæ deduci potest ex eo, quo[d]
21 bona huiusmodi asserantur relicta ad † effe-
ctum, vt hæredes orarent DEVM pro Testa-
tore, quia vltra quod hæc verba referuntur à
22 tertio teste tantum, qui in hoc tanquam † sin-
gularis nullum gradum probationis facit, ta-
lia verba potius monitionem, quam onus præ-
seferunt, quia etiamsi hæres DEVM pro Te-
statore non oraret, quando dispositio esset per-
23 fecta, bona hæreditaria † consequeretur. Et
quod magis est, cum inter Carolum defun-
ctum, & Ranconium amicitia intercederet,
38 & spiritualis cognatio, præsumendum † est
Testatorem motum potius fuisse ad dispos[i]-
tionem, ex causa cognationis, & amicitiæ
quam pietatis, iuxta *text. in cap. requisiuisti 15.
de testam. Honded. cons. 47. num. 11. lib. 1. Mantic. de
coniect. d. lib. 6. tit. 3. num. 25. vers. in dubio autem,
Rota coram Seraph. decis. 1149. nu. 10. & seq. Canal.
dec. 212. & dec. 377. vtrobiq. n. 6. & in terminis in d.
Fanen. sub §. hoc tamen, vers. & proptere non pote[st]
dici.*

Vnde

25 Vnde cum testamentum huiusmodi † non gaudeat priuilegijs piæ causæ in vim illius non poterat concedi immissio, contra Iacobum Ferrum in alio testamento hæredem institutum, quia hoc postremum tanquam ca-
26 rens † solemnitatibus à iure requisitis nullo modo sustineri potest, non in terminis dicti *cap. cum esses* 10. *de testam.* quia hic non inter-
27 uenit Parochus Caroli testatoris, † vel saltem duo alij testes loco illius, vt necessarium esset tradunt DD. *in d.cap.cum esses vbi Modern. Lusitan.num.*1.*& 7. Rota coram Caual. decis.*497. *num.*3.*& coram Eminentiss.D.Card.Otthobono decis.*145.*n.*7.*& seq. Nec in terminis cap.relatum* 11. *eodem tit.quia deficit fundamentum pietatis Bec.consil.*86.*num.*8.*lib.*1.*Surd.cons.*129. *nm.*23. *Rota decis.*356.*num.*2.*par.*6.*rec. & in dicta Fanen.hæreditatis* 17. *Iunij* 1641. *coram Reuerendissimo Terracinen.per tot.& §.vltimo, &* 27. *Maij* 1652. *iniustitia verò, & §.fin. coram R.P.D. meo Zarate.*
Et ita vtraque &c.

R.P.D. BEVILAQVA.

Arminen. Successionis.

Die 1. *Apr.* 1658.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta ob ingressum Religionis, quando realis, vel personalis dicatur, ad hoc vt cessante persona, seu personis in quorum fauorem emanauit renunciatio, possit renuncians ad bona renunciata redire.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio non datur sine læsione.*
2 *Læsio opponi non potest vbi sententia est valida, & iusta.*
3 *Validitas sententiæ resultat si in ea fuerunt seruata de iure seruanda.*
4 *Renuncians ad bona renunciata aspirare non potest.*
*Renuncians successioni perinde est ac si nunquam fuisset in rerum natura num.*4.
5 *Renunciatio facta fauore certarum personarum eis deficientibus resoluta censetur.*
6 *Renuncians intuitu Religionis, & contemplatione agnationis non potest cessante causa agnationis ad bona renunciata redire.*
7 *Renunciatio successionis ex quibus verbis dicatur realis.*
8 *Renunciatarius vltimus de bonis renunciatis disponens renunciationem acceptare videtur.*
Intestatus verò decedens dicitur voluisse renunciãtem ad bona renunciata habere regressum ibid.
9 *Determinatio vera plura sub vna eademq; oratione comprehendens omnia debet equalitèr terminare.*
*Renunciatio quando æquè successionem ex testamento, quàm ab intestato comprahendat n.*9.
10 *Instrumentum non autem Matrix attenditur, quando in Matrice adest clausula, & cętera.*
*Notarius potest extendere Instrumentum cum omnibus clausulis, pactis, & conuentionibus iuxta mentem contrahentium num.*10.
11 *Clausula ceterata etiam non extensa in renunciatione intelligitur pro hæredibus quibuscunque.*
12 *Extentio Notarij præsumitur facta de voluntate contrahentium.*
*Notarius præsumitur informatus de voluntate contrahentium n.*12.
13 *Notarius, & Instrumentum habent pro se iuris præsumptionem.*
14 *Agnati in renunciatione compræhensi donec exstant eis præiudicari non potest.*
15 *Extraneus quando ob deficientiam agnatorum admittatur ad bona renunciata.*
16 *Acceptans donationem, si aliquid superaddat cui non contradicat donator, & ille quoque dicitur acceptare.*
17 *Verba generalissima renunciationis omnem successionem comprehendunt.*
18 *Renunciatio intuitu Religionis latius interpretatur quàm renunciatio facta à nubente.*
19 *Cessio facta cum obligatione aliquid dandi in casu victoriæ fieri potest, & valet.*

DECISIO CCCXXVIII.

CVM sententia Rotalis, qua declaratum fuit Hiacynthum Martinellum immittendum fore in possessionem vniuersæ hæreditatis Iuliani, excluso Monasterio S. Matthei ex persona Sororis Mariæ Lucretiæ Monialis in eo professæ ob non interpositam in tempore appellationem transitum fecisset iniudicatum; Ad eiusdem Monasterij instantiam causa restitutionis in integrum mihi commissa, illam hodie proposui, & DD. de causis restitutionis non constare dixerunt, ex hoc
1 moti, quod restitutio † non datur sine læsione *Rota decis.*34.*n.*1.*par.*2. *diuers.Seraph.dec.*634.
2 *num.*1. læsio autem opponi non potest † vbi sententia est valida, & iusta *cap.*1.*& ibi Panormit.nu.*2.*& seq. de in integr.rest.l.quod si minor* 25. *ff.de minor. Rota coram Card.Seraphin.decis.*1238. *Duran.decis.*94.*decis.*174.*bo.me.Merl.dec.*1. *vbiq; num.*1.*& decis.*170.*num.*2.*par.*6.*rec.*

Contra validitatem sentẽtiæ nihil deducebatur, & eo ipso resultat quod ex reuolutio-
3 ne Processus apparet † fuisse seruata omnia de iure seruanda iuxta *decis.Caputaq.*260. *par.*2. *passim à Rota approbatam, vt in decis.*589.*num.*1. *par.*1.*recent.*

De iustitia verò constat *ex decisionibus coram bo.me. Bichio emanatis sub diebus* 26. *Ian.* 1654. *& 26. Maij* 1655. quæ in eo fundantur quod hæreditas Iuliani debita est Hiacyntho tanquam Auunculo, & in gradu proximiori existenti post Sororem Mariam Lucretiam Germanam Sororem, & in d. Monasterio professam, & quæ ob amplissimam renunciationem antecedentèr Professioni factã ha-
4 betur acsi non esset in rerum natura, † ad finem vt vnquam ad successionem valeat aspirare, & ad bona renunciata redire *ad Text. in cap.eos* 7.*qu.*1.*& cap.si illic* 23.*qu.*4.*l.quærit* 14.*§. si venditor ff. de ædil. edict.l.cum donationis Cod. de transact.Gabr.cons.*1.*numer.*6.*lib.*1.*Honded.cons.*1. *num.*5. *lib.*1. *aliisque alleg.in princip. coram bo. me. Bichio.*

Non obstat, quod d. Maria Lucretia renunciauerit contemplatione agnationis, & ad hoc vt sui fratres Domum, & familiam facilius substentare, & manutenere valerent, hæcque dicatur renunciatio personalis, & re-
5 stricta ad illorum personam, † quibus omnibus iam defectis ratio conseruationis agnationis cessat, & in consequens inefficax, & resoluta censetur renunciatio, illæq; amplius non præiudicet quin possit ad dicta bona renunciata habere regressum *Bald. in l. pact. 3. sub num. 9. vers. 4. quæro C. de collat. & in cons. 437. n. 2. lib. 1. Alex. cons. 29. nu. 3. Peregr. de fideicom. art. 52. num. 74. Rota coram bo. me. Merlino decis. 62. nu. 24. & decis. 869. n. 7.* Nam omisso quod animaduersum per DD. fuit ab illa non fuisse ex sola causa, & intuitu agnationis ad huiusmodi renunciationem deuentum, vt debeat necessario finalis iudicari, eaque cessante corruat, & ipsa renunciatio, sed aliæ concurrunt, & expresse leguntur in Instrumento, & signantèr quod volens professionem emittere Dos congrua fuerit sibi à fratribus constituta, ac annua præstatio scut. 16. sol. 84. donec vixerit reseruata; Vnde quamuis præsupponendum esset cessasse causam, & respectum conseruationis, & manutentionis familiæ ob extinctam fratrum agnationem, non inde tamen
6 cessant causæ ingressus Religionis, † & sic non deficit effectus, & dispositio ex his omnibus emanata *§. affinitatis instit. de nupt. Natt. cons. 14. num. 6. Surd. cons. 361. num. 14. & 531. num. 7. Grat. discept. for. cap. 96. num. 8. & 16. Cacheran. decis. Pedur. 118. num. 6. Rota decis. 587. num. 7. par. 1. decis. 251. num. 12. par. 5. recent. & coram Eminentiss. D. Card. Otthobono decis. 10. numer. 45. inter eius impress.*

Renunciationis realitatem, & perpetuitatem deducebant ex claris, & puris verbis depositiuæ, ibi, *refutauit, remisit, donauit, & irreuocabiliter, & in perpetuum concessit dd. Iuliano, & Petro eorumque hæredibus, & successoribus quibuscumque totum illud, quod in quacumque quantitate, & valore, ac importantia ipsa Soror Maria Lucretia, & ex eius persona dictum Monasterium prætenderet, aut quouis modo habere poterant, & possint tam in re, quam in spe super bonis quibuscumque &c.* Cum igitur renunciauerit omne ius super bonis de quibus agitur fauore fratrum, quod sibi competere poterat in casu deficentiæ illorum, & apud quos in vim d. renunciationis remanere debeant, & nihilominus voluit etiam extendere ad illorum he-
7 redes, & quoscumque successores; † Vtique ex hoc constat voluisse renunciationem omnibus prodesse, illaque realis dici debet, & abdicatiua refutatio ad eorundem omnium commodum, & per hanc abdicationis viam à prædictis bonis semper remanet exclusa *Ruin.* qui similia verba *cessit, & refutauit omnibus iuribus, quæ habet, vel habere posset* ad perpetuam renunciantis exclusionem considerat *in cons. 1. num. 20. cons. 7. num. 38. & cons. 166. n. 11. & 12. lib. 1. Peregr. de fideicomm. art. 52. numer. 74. Molin. de Ritu nupt. lib. 3. qu. 85. num. 60. & seq. Rot. in Romana successionis de Comitibus 23. Iun. 1642. §. clarissima cum seq. coram bo. me. Dunozetto relata in d. prima causa decis. §. mox enim allegati*, & in terminis renunciationis simplicitèr concepta pro heredibus, & successoribus absque dictione quibuscumq; responsum fuit *in Asculana hæreditatis 31. Maij 1649. & 4. Apr. 1650. coram R. P. D. meo Celso §. penult. & in Cesenaten. Bonorum 15. Maij 1651. cor. R. P. D. meo Albergato §. vltimo in fin.*

Nec referre visum fuit, quod prædicta procedant quando vltimus agnatus de bonis renunciatis disponit decedendo testatus, quia si renunciationes huiusmodi recipiantur, renunciatarij valeant in filiorum renuncian-
8 tium præiudicium disponere, † sed decedentis ab intestato oritur præsumptio, quod voluerit renunciantem ad bona renunciata reuocare *Ang. cons. 52. sub num. 2. Alex. d. cons. 29. nu. 1. & 5. lib. 3. Crauett. cons. 289. num. 1.* & ite distinguendo *Rota in Maceraten. pecun. 20. Iunij 164. coram Card. Otthobono decis. 10. num. 2. 12. & 13.*

Quia hanc distinctionem non admittit in præsenti littera controuersæ renunciationis, quę explicitè continet fraternam hæreditatem de qua hodię est quæstio etiam ab intestato obuenienti, ibi, *tàm præteritorum, quàm futurorum siue ab intestato, siue ex testamento, aut ex quacumque dispositione &c.* Ex quibus sanè verbis deprehenditur quod ex mente renunciantis omnes eadem oratione, & determina-
9 tione fuerunt cōprehensi, † & propterea æqualitèr debent terminari *l. iam hoc iure ff. de vulg. & pupill. sa. me. Greg. XV. decis. 852. num. 19.* & aduertit *Rota in d. Romana successionis de Comitibus §. altera verò vers. verum dicebant Domini*, & respondet *prima decisio coram bo. me. Bichio §. secundo quod.*

Non afficit, quod in Bastardello, seù Breuiatura Instrumenti renunciationis non legatur stypulatio pro heredibus, & successoribus quibuscumque, sed simplicitèr pro heredibus & successoribus. Quia preterquam quod etiam talitèr renunciatio concepta extenditur ad extraneos, vt fuit firmatum *in d. Asculana hæreditatis, & Cæsenaten. bonorum*; Adhuc debet attendi Instrumentum in publicam formam redactum verbum, *quibuscumque*,
10 continens; † Quia cum in Imbreuiatura post verbum, *successoribus adsit et cætera &c.* Notarius innitida forma illud reducendo potuit omnes clausulas, pacta, & conuentiones perextensum ponere iuxta contrahentium mentem *DD. in l. Gallus 29. §. item credendum ff. de lib. & Posth. specul. tit. de instrum. edit. lib. 2. par. 2. num. 12. Rota coram bo. me. Coccin. decis. 76. num. 2. & 15. cum seq. & decis. 107. num. 1. & in recentior. decis. 483. num. 2. par. 4. tom. 2.* & in terminis renunciationis quod clausula cæterata exten-
11 datur † pro hæredibus quibuscumque etiam quando à Notario non fuit extensa, dixit *Rota decis. 393. num. 1. par. 1. diuers. & decis. 587. num. 2. & 3. par. 1. recent. & in Romana dotis 20. May 1644. coram bo. me. Peutingero.* Talisque extensio de partium voluntate † per d. Nota-
12 rium vti † de illa informatum facta præsumitur *cap. ad audientiam 13. de præscript. Dec. consil. 450.*

sil.450.num.2.Rota decis.183.num.11.apud Zacch. de oblig.Camer. nisi contrarium probetur cum
13 Notarius, & Instrumentum † habeat pro se iuris præsumptionem *l.cum precibus C. de probat.l.2.verb.non arbitramur C. de iurisd. omn. iud. Cocc.d.decis.76.n.26.& 27.*

Neque applicari visa fuit *decisio Romana successionis 6. Martij* 1656. *coram Me*, dum sub §. *non releuat & seq.* firmatur quod etiam renunciatio concepta cum verbis pro hæredibus, & successoribus quibuscumq; non extendatur ad extraneos; Siquidem eo casu renuncians expressè contemplauerat fratrem, & domus decorem, & nihilominus Pater renunciatarius in illius, & agnatorum præiudicium fauore extraneorũ disposuerat, quod
14 facere non potuit, † quia in huiusmodi renunciationibus donec extant agnati, & personæ contemplatæ eis per admissionem extraneorum præiudicari non potest ex ibi congestis, secus tamen dicendum est in casu proposito super quo partes litigant; non enim possunt verba renunciationis interpretationẽ & talem restrictionem recipere ideò tenenda est conclusio supra constituta quod ob defi-
15 cientiam omnium agnatorum † ad d.bona sit admittendus dictus Hiacynthus ab intestato, quamuis extraneus dicatur ex præallegatis, *& in decis.bo.me. Bichij, & prius in Romana, seu Florentina Donationis, seu separationis bonorum* 12. *Decembris* 1650. *coram bo.me. Peutingerio, & in Romana, seu Nepesina restitutionis in integrum* 10. *Iunij* 1655. *coram Reuerendiss. D. meo Decano* §. *non obstat quod in instrumento*.

Ad ea verò quæ alias subtilitèr excitata, & denuò repetita fuerunt, quod verba, *pro hæredibus, & successoribus quibuscumque* non fuere à renunciante prolata, sed in acceptatione à renunciatarijs accepta plenè satisfacit *secunda decis. bo.me. Bichij* ex pluribus ibi firmatis, & præcipuè quia ipsamet renuncians talem acceptationem approbauit rogando Notariũ, vt publicum, & authenticum desuper extenderet Instrumentum cum quibus in hac dis-
16 putatione DD. transierunt, † & quando acceptans statim aliquid adiecit si promittens non contradicit censetur ex superaddito contractum fecisse *ad text. in l.1.§.si quis simpliciter ff.de verb.obl.*

Prout nec subsistentiam habere dicebatur alterum obiectum nouitèr deductum, nempè in prædicta renunciatione non comprehendi fideicommissum, & substitutionem factam in testamento Horatij Patris, & quæ modo purificata prætenditur ad renunciantis fauorem, quoniam illa verba, ibi, *Nec non ex capite cuiuscumque fideicommissi etiam nunc sibi incogniti purificati, & quandocumque purificandi per obitum cuiuscumq; personæ præteritæ, & futuræ &c. In quacumque dispositione etiam vltimæ voluntatis*
17 adeo generalissima sunt, † vt ex earum natura apta sint comprehendere quæcumque bona, ac ipsum paternum testamentum, maximè vbi de alio non docetur *Rota dec 714. n.1. par.1.recent. & in Romana fideicommissi de Cosciarijs 18.Iun.1648.cor.Card.Corrado in §.voluntas.*

In quam sententiam pro prædictorum omnium corroboratione DD. eo libentiùs iuerunt quia agitur de renunciatione ab ingressa in Monasterium facta, quæ proindè venit latiùs interpretanda, quam illæ quæ
18 fiunt à nubentibus in sæculo. † Dicuntur enim Religiosi mundo mortui, & faciunt id quod Euangelium mandat, vt apud *Matth. cap.19.Amendico vobis qui sequuti estis me, & reliquistis omnia, & D. Luc.cap.12.Vendite quæ possidetis, & Rota in his terminis dixit in decis.714. num.9.par.2.rec.& decis.10.num.26.cum seq.coram D. Card.Otthobono in Romana Hæreditatis de Toscanellis 31. Maij 1649. coram R.P.D. meo Meltio, & in alijs in fin.secundæ causæ decis.citatis.*

Denique non refragatur quod Hiacynthus reseruando sibi solas actiones directas cesserit totam hæreditatem Valerio Nanno, & alijs cum obligatione in casu victoriæ ei traden-
19 do duas tertias partes; † quia id fieri posse non prohibetur, sed valet cessio, vt dixit *Put. decis.507.par.2.* & fuit dictum *in Perusina Manutentionis 21. Maij 1642. coram Reuerendiss. D. meo Cerro Decano, & in Romana restitutionis Dotis 21. Iunij 1657. in princ. coram R. P. D. meo Priolo.*

Et ita decisum vtraque &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Leodieñ Canonicatus.

Ven. 5. Apr. 1658.

ARGVMENTVM.

In hac decisione agitur, quando dicatur constare de sufficienti paritione.

SVMMARIVM.

1 *Paritio non probatur ex solutione facta ad bonum computum.*
2 *Negligentia exhibitionis librorum induçit præsumptionem contra negligentem, quod amplia vt num.3.*
4 *Requisita plura explenda sunt omnia copulatiuè.*
5 *Librorum exhibitio demandata à Patrono ministris non effectuata præsumitur collusiua.*
6 *Ministri attestantes dum habent aliquod interesse in re non probant.*
7 *Solutio integra non præsumitur nisi probetur.*
8 *Culpa culpabili prodesse non potest.*

DECISIO CCCXXIX.

DVBIA admodum visa fuerat Dominis Capituli paritio, S. huius Tribunalis mandatis, adeoque absolutis beneficium præstita cautione decreuerat id totum persoluendi Francisco, cuius debitorem compertum foret existere, cùm verò se planè caruisse mandatis Capitulum contenderet, super hoc dubium hodie proposui resolutum negatiuè, ex ipsius enim Francisci quietantijs ad bonum dumtaxat computum proba-

tur facta solutio, quæ hucusque varijs sub prætextibus à Capitulo dilata, donec integrè
1 probetur expleta, † Sacri huius Tribunalis iussa contempta noscuntur, vt respondit *Rot. decis.407.nu.8.par.3.diu.& in Asten. pensionis 14. Februarij 1640. coram Eminentiss.Card.Otthobono inter impressas decis.134.num.3.* Dum maximè idem Capitulum libros,ex quibus posset portio canonicalis vnicuique Canonico debita
2 desumi exhibere neglexit.† Ex his enim contra Capitulum concludens oritur probatio, postquam ipsiusmet iussu conscripta fuere,vt respondit *Rota coram Buratt. decis.598.num.16. & in Cracouien. Decimarum 28. Feb. preteriti cor. Me in §.neq. falsitas & seq.*

Neque horum librorum exhibitio ex attestatione Guardiani Fratrum S. Francisci facta probatur, ea quippè restricta dignoscitur dumtaxat ad libros anni 1654. & seq. adeoq;
3 dum sequentium annorum libri, non fuerunt exhibiti, inefficax Capituli paritio reputatur, vt respondit *Rota decis.134.num.4.coram*
4 *Eminentiss.D.Card. Otthobono* † vbi ea potissimè ratio assignatur, quod ex pluribus copulatiuè requisitis vnius dumtaxat interuentus nō suffragatur, vt probat *Text.in l. si hæred. §.vbi post glos.not.DD.ff.de condit.institut. Aym. cons.88. num.13.Surd.decis.179.n.24.*

5 Neque † Capitulo poterit demandata Ministris librorum exhibitio suffragari. Cum ex effectu non subsecuto præsumitur ab ipsis fa-
6 cta collusio † quinimò neque ipsismet Ministris attestantibus Franciscum integrè satisfactum fides poterit adhiberi postquam quietantiæ ad bonum dumtaxat computum eundem referunt exegisse nec non in propriam exonerationem attestantur, vt notat *Bart. in l.differre §.idem decreuerunt ff.de iure fisc.Alexand. cons.44. post numer.8. vers.item non probat. vol.2. Aym.cons.99.num.2.& cons.112.num.10. Riminal.*
7 *Iun.cons.315.nu.4.cum seq.* † Vnde donec solutio integrè peracta concludatur non valet illa præsumi, vt aduertit *Bald. cons.200. in fin. lib.1.& cons.508.num.2.lib.5.Aym.cons.713.lib.1. Menoch. de præsumpt.lib.3. præsumpt.113. num.1.*

Denique vsque non valet, quod à Capitulo adhuc computa solidata non fuerint, cum Ministris, ac fructus proinde illiquidi cen-
8 seantur ea † enim solidatio dum ex Capituli culpa dilata fuit, eidem prodesse non debet, vt respondit *Rota post Posth.de manut.decis.558. num.11.cum seq.*

Et ita vtraque &c.

R.P.D. BEVILAQVA.

Bononien Fideicommissi.

Ven. 5. Apr. 1658.

ARGVMENTVM.

De conditione si sine filijs subintelligenda cum qualitate masculinitatis, prout fuerant filij præcedentèr vocati plenè in hac decisione tractatur.

SVMMARIVM.

1 *Verba*, mancando, e finendosi, *dicuntur indeterminatè concepta, & fideicommissum important quocumque casu, & tempore defectio succedat.*
2 *Linea quæ nunquam fuit, nec incepit esse defecisse non dicitur.*
3 *Verba*, mancando, & finendosi, *comprehendunt vtrumque tempus mortis, & non existentiæ scilicet quod quis numquam extiterit.*
4 *Conditio si sine filijs æquè masculos comprehendit, ac fœminas.*
5 *Substitutus in casum obitus sine filijs excluditur, tàm à masculis, quàm à fœminis.*
6 *Fœminæ non veniunt in conditione si sine filijs ad masculos restricta.*
7 *Masculi siue fuerint in conditione positi, siue dispositiuè vocati, eo casu sub conditione si sine filijs non admittuntur fœminæ.*
8 *Sub Descendentia filiorum masculorum quando non veniant fœminæ.*
9 *Fœminæ non veniunt sub appellatione descendentiæ masculorum.*
10 *Filij in conditione positi censentur sub qualitate masculinitatis præcedenter vocatæ, & numer. seq.*
11 *Differentia non fit inter dispositiuè vocatos, & in conditione positos vbi amplia.*
12 *Filiorum appellatione tunc veniunt fœminæ quando vocatio non est ad masculos restricta, nec apparet de voluntate testatoris contraria.*
13 *Fœminæ dicuntur exclusæ, vbi apparet testatorem de masculis intellexisse.*
14 *Verbum masculinum de sui natura, & proprietate non conuenit fœminis.*
15 *Conditio si sine filijs ad præcedentèr vocatos restricta, quomodo intelligatur, & quomodo si de diuersis personis loquatur.*
16 *Dictio*, semper, *in fideicommissis ad omnem casum, omnemque substitutionem porrigitur.*
17 *Fœminæ non veniunt appellatione filiorum vbi qualitas masculinitatis etiam sine qualitate agnationis fuit considerata.*
18 *Dictio*, cioè, *quid operetur specialitate post generalitatem expressa.*
19 *Qualitas masculinitatis in fine posita determinat omnes filios per viam comprehensionis eiusdemque determinationis.*
20 *Confessio facta in diuisione, & transactione probat inter diuidentes, & transigentes.*
21 *Confessio præiudicat etiam successoribus.*
22 *Inuentarium probat identitatem contra conficientem, & habentem causam ab illo.*
23 *Impensa funeris præsumitur facta ex pecunijs in hæreditate repertis, & quando.*
24 *Satisfactio inducitur ex quietantia.*
25 *Probibitio detractionis trebellianicæ resultat ex interdicta alienatione.*
26 *Trebellianica non detrahitur vbi hæreditas tota debet ad substitutos deuenire.*
27 *Fideicommissario ratione hypothecæ conceditur immissio.*
28 *Pecunia redacta ex credito fideicommittentis inuestiri debet ad commodum fideicommissarij.*

DE-

DECISIO CCCXXX.

GALASSVS de Maranis in tertia suæ hæreditatis parte hæredē instituit Lauram sororem, in alia tertia duos nepotes ex q. Paulo fratre, & in eorum defectu filios, & descendentes masculos, in reliqua verò alia tertia remanente Augustinum de Baldis ex Iuliana altera Sorore prædefuncta filium, volensque inter hos tres hæredes substitutionem ordinare adiecit, *& con la reciproca sostitutione in caso di deficienza de figlioli, e figlioli de figlioli maschi sempre di ciascheduno di detti tre heredi instituiti, cioè morendo li figlioli di detto Paolo senza figlioli, e figli de figli maschi legitimi, & naturali all'hora, & in tal caso in detta terza parte essendo finita la linea, e prosapia di detti Marani, e descendenti di detto Paolo, e suoi figlioli come sopra sostituisce volgarmente, pupillarmente, e per fidecommisso d. M. Agostino, ò suoi figlioli, e figlioli de figlioli maschi, e loro descendenti maschi &c.* & in defectu lineæ Lauræ alterius hæredis dixit, *e mancando la linea de figlioli, e descendenti maschi legitimi, e naturali di detta Sig. Laura, e di legitimo matrimonio nati sostituisce in detta portione di detta heredità li figlioli maschi legitimi, e naturali come sopra, e descendenti di detto M. Agostino*, in stirpes, sicut è contra casum deficientis eiusdem Augustini illiusq; lineæ masculinæ præcauendo subdit, *sicome anche mancando, e finendosi la linea mascolina, e descendenza de figlioli maschi lagitimi, e naturali, e di legitimo matrimonio nati detto M. Agostinh Baldi sostituisce li figlioli e descendenti maschi legitimi, e naturali, e di legitimo matrimonio nati dalli detti fratelli de Marani, e di detta Sig. Laura in stirpes*, & non in capita *Sum. reformationis n.* 1.

Defuncto Testatore nullisque extantibus masculis filiorum Pauli decessit Augustinus superstitibus Iuliana, & Francisca filiabus fœminis contra quas Valerianus d. Lauræ filius prætendens ad d. Augustinum portionem tanquam sine filijs masculis defuncti ipsum esse admittendum obtinuit causam mihi in Rota committi, & disputari dubium An esset locus eius vocationi itaut sit danda immissio, quod fuit affirmatiuè resolutum, quia clarissimè visum fuit constare de existentia fideicommissi, illiusque vocatione in testamento Galassi, qui præuidendo euentum obitus sine filijs, & descendentibus masculis cuiuslibet instituti ad portionem sic decedentis alios super existentes filios masculos, vt supra substitutos vocauit, & signantèr vbi deficeret linea, & descendentia masculina Augustini, ibi, *Sicome anco mancando, e finendosi*, cumque per obitum illius nullis relictis filijs, & descendentibus masculis defecerit linea masculina eiusdem, & solùs Valerianus filius legitimus, & naturalis d. Lauræ superstes remanserit habens renunciationem ab altero fratre Societatem IESV ingresso ad eius fauorem in integra d. Augustini parte aperta est via succedendi nam verba illa,
1 *mancando, e finendosi*, † tanquam indeterminatè posita fideicommissum important, & verificantur quecumq; casu, & tempore masculi deficiant iuxta distinctionem *Soccin. in l. solemus 9. num. 6. ff. de condit. & demonstr. Alex. consil. 101. num. 13. lib. 7. Surd. cons. 110. nu. 9. cum seq. Rota coram bo. me. Buratt. decis. 689. num. 1. & ibi Add. litt. B. Merlin. decis. 330. n. 5.*

Idque etiam procedit quamuis filij, & descendentes masculi Lauræ in eo casu appareant vocati quo deficeret linea, & descendentia masculina Augustini qui cum filios masculos non habuerit huiusmodi casum prætendatur non euenisse, & ideò Valerianus admitti nequeat in vim talis substitutio-
2 nis quasi verificari non possit, † quod linea defecerit dum nunquam fuit, nec incepit esse ad *Text. in l. nemo potest ff. de reg. iur. l. si extraneus ff. de condit. & demonstr.* nam oppositum est verius cum verba illa testamenti; *mancando, e*
3 *e finendosi*, † sint apta amplecti casum mortis filiorum præmorientium, & non existentium illorum hoc est quod nunquam extiterint *l. vnica §. vbi autem glos. & §. sin autem deficientis C. de ead. tol. l. 3. §. 1. ff. de vsufr. quemad. cauet. Soccin. Iun. cons. 181. n. 23. lib. 2. Bero. cons. 102. num. 18. lib. 2. Rota decis. 453. num. 6. par. 2. recent. coram Buratt. decis. 689. num. 2. in Rauenaten. bonorum 1. Februarij 1647. §. ea tamen coram Eminentiss. D. Corrado, & in eadem 9. Ian. 1649. coram bo. me Dunozetto.*

Nec dicatur conditionem deficientiæ filiorum Augustini non esse impletam ob superexistentiam Iulianæ, & Franciscæ filiarum, ex quo regularitèr fideicommissum sub con-
4 ditione † si sine filijs censetur ordinatum fauore masculorum, & fœminarum siue illæ comprehendantur ex proprietate verbi filiorum siue ex communi vsu loquendi siue ex benigna interpretatione aut alia ratione *l. si ita scriptum 46. ff. de leg. 2. l. quisquis 116. & l. iusta 201. ff. de verb. signif. Giouagn. cons. 11. nu. 11. lib. 2.* & substitutus perinde per masculos sicut per
5 fœminas † excludit *Canonistæ in cap. Rainaldus de testam. Crot. cons. 27. lib. 1. Corn. cons. 202. num. 8. lib. 3. Rota coram Pen. decis. 369. n. 3.*

Quoniam huiusmodi conclusio non recipitur nec fœminæ comprænhenduntur quando vt hic sunt positi in conditione masculi, legitur enim considerata, & expressa linea masculina, & per illam descendentes vnde fœminæ non veniunt, nec comprænhenduntur
6 tanquam † explicitè exclusæ ex ipsa masculinitatis qualitate *Bart. in l. cum Auus 101. nu. 4. ff. de condit. & demon. Castr. cons. 198. num. 2. in fin. lib. 2. Paris. cons. 25. num. 1. Mant. de coniect. vltim. vol. lib. 10. tit. 8. num. 10. Peregr. de fideic. art. 26. n. 4 Fusar. de substit. qu. 346. nu. 12. Rota decis. 203. n. 5. par. 2. & decis. 15. nu. 1. par. 7. rec. in Ariminen. Castrorum 14. Febr. 1642. coram bo. me. Dunozetto, & in alia Bononien. fideicommissi de Barberijs 5. Decembris 1650. coram Eminentissimo D. Corrado & 15. Iunij 1652. coram bo. me. Bichio*, siue de huiusmodi linea sit facta dispositiua mentio,
7 siue posita † fuerit in conditione iuxta deducta *per Peregr. art. 25. nu. 11. Rota d. decis. 203. n. 5. par. 2. & coram bo. me. Merl. dec. 864. n. 32. & in d. Ariminen. Castror. §. quod autem.*

Neque

Neque fœminarum vocatio desumi potest ex eo quod Testator non se restrinxerit ad defectum lineæ masculinæ, sed addidit verbum descendentia filiorum, ibi, *descendenza delli figlioli maschi*, & sub illo eas comprehendi
8 prætenditur † quia præter quod tanquam continuatiuè adiectum qualitati masculinitatis, & defectu lineæ masculinæ, ea quoq; descendentia de similibus masculis censenda est *Peregr. cons. 159. num. 12. lib. 5. Buratt. decis. 272 num. 4. & d. decis. num. 6. & 7. par. 7. recen. cum alijs per Modern. Brixien. de subhast. qu. 325. numer. 14.* Dum non agitur de Nepotibus, & de in vlteriori gradu existentibus, sed de filijs primi gradus, quos Testator voluit esse causam effectiuam descendentię, esseque masculos, & Augustinus filios masculos non habuit deficit descendentia filiorum masculorum il-
9 lius extantibus filiabus fœminis, † quæ sub ista appellatione non continentur *Peregr. consil. 65. nu. 21. lib. 1. Ladercb. cons. 135. nu. 2. Menoch. cons. 327. num. 34. Buin. cons. 152. num. 4. lib. 3. vers. & est tertius casus Gabr. cons. 130. sub num. 22. lib. 2 Surd. cons. 315. num. 11. Rota decis. 244. num. 3. cor. Eminentiss. D. Card. Otthobono.*

Vrget prætereà pro filiarum fœminarum exclusione, quod in parte actiua vocati dumtaxat fuerunt filij, & descendentes masculi institutorum, & signantèr Augustini sicque censentur positi in conditione ijdem filij, &
10 descendentes, † qui cum d. qualitate masculinitatis sunt nominati *Rota decis. 237. num. 4. & 5. par. 5. recent. & num. 14. & 15.* vbi quod si agatur de eisdem personis, & incontinuatò sermone non fit differentia inter dispositiuè
11 vocatos, & in conditione positos † præsertim concurrentibus coniecturis, & præsumptionibus ex quibus positi in conditione censentur vocati reciproca nempè inter primos institutos digressu ad plures gradus substitutionem vocationem cum qualitate masculinitatis sępiùs repetita, ac prohibitione alienationis bonorum, prout has omnes ad hunc effectum pluries Rota ponderauit *coram bo. me. Merlino decis. 359. & 447. per tot. decis. 355. par. 4. tom. 2. recent. in Vrbinaten. Prædij 3. Iunij 1654. cor. bo. me. Bichio, & in Spoletana fideicommissi 18. Februarij 1656. coram Me, & in Auenionen. fideicommissi 28. Iunij eiusdem anni §. vrgentes coram R. P. D. meo Celso.*

Cœterum vbi tàm clara verba pro vocatione masculorum, & fœminarum exclusione cessarent adhuc desumeretur ex prædictis, & alijs coniecturis, vt infrà, cum tunc demum in vltimis voluntatibus filiorum ap-
12 pellatione veniant fœminæ † ad substitutor. exclusionem quando cōditio non est ad masculos restricta, nec aliunde apparet de contraria disponentis voluntate, vt cauetur *in l. 15. ibi, nisi alia defuncti voluntas euidentèr probetur C. de cond. instr. cum concordantibus adductis in Romana, seu Nepesina restitutionis in integrum 4. Iunij 1655. §. nec subsistit coram Reuerendiss. D. meo Decano* secus autem vbicumque adsunt coniecturæ tales quæ mentem Testatoris indicent
13 ipsum de masculis tantum sensisse † tunc enim fœminæ semper dicuntur exclusæ *ad not. in l. in conditionibus 19. ff. de cond. & demonstr. & in l. cum ita 33. §. in fideicomm. ff. de leg. 2. Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 14. num. 11. vers. tamen Rota decis. 574. num. 2. par. 5. recent. & in Bononien. hæreditatis 25. Iunij 1657. coram me §. siquidem ab huiusmodi regula.*

In præsenti autem si omnia quæ Testator disposuit conferamus absq; dubio colligitur intentionem illius fuisse restringendi substitutionem ad masculos, & vna, ac euidentissima coniectura à DD. & à Rota recepta ex eo deducitur, quod fuit considerata, & expressa d. qualitas masculinitatis, & lineę descendentiæ masculinæ ex quo constat noluisse comprehendere fœminas, sed coarctare dispositionem, & conditionem ad masculos illosque solummodò vocare, cum certum sit
14 quod verbum masculinum † ex sui natura & proprietate fœminis non conueniat *l. 1. C. de adult. Bart. in l. cum Auus n. 4. ff. de condit. & demonstr. Peregr. de fideic. art. 14. num. 39. Rota penes Buratt. decis. 272. num. 2. vers. secundo ex qualitate, & in d. Bonon. hæreditatis coram me §. non subsistit in fine.*

Comprobatur huiusmodi Testatoris voluntas ex hac repetita qualitate in omnibus casibus ab ipso dispositis, & tamen tacitè etiam subintelligeretur eo ipso, quod sunt positi in conditione ijdem filij quos priùs ad
15 fideicommissum inuitauit † quidquid esset dicēdum vbi ageretur de diuersis circa quos potest concurrere diuersa affectionis ratio, & aduertunt *Ruin. cons. 140. num. 6. lib. 2. Surd. consil. 21. num. 9. Hond. cons. 57. num. 33. lib. 1. Menoch. cons. 95. num. 83. Fusar. qu. 403. nu. 19. Rot. dec. 374. num. 5. par. 1. diuers. & in 5. parte rec. d. decis. 237. num. 5. Add. ad Buratt. d. decis. 272. nu. 14. vers. item Rota.*

Vlteriùs resultat coniectura comprehensionis tantum masculorum, quia in substitutionibus illos Testator pertulit cum dictione
16 semper, ibi, *sempre di ciascheduno*, † quæ dictio refertur ad omnem casum, videlicet Testatorem voluisse in quacumque substitutione idem seruari, vt masculi sint nominati, nec comprehensæ fœminæ aliàs dictio illa inanitèr diceretur apposita, vt in istis terminis aduertit *Panzirol. cons. 91. numer. 20. Menoch. cons. 836. sub num. 24. Casanat. cons. 47. numer. 123. cum seqq.*

Non obstat, quod à Testatore non fuerit habita ratio conseruandæ agnationis per institutionem factam fauore Lauræ Sororis, quia ad hunc effectum sufficit, quod fuerit considerata qualitas masculinitatis substitutorum postposita consideratio agnationis te-
17 statoris, † vt fœminæ appellatione filiorum non veniant *Corn. in l. 1. num. 21. C. de cond. instit. & respondet Rota d. decis. 337. num. 9. par. 5. recent. Add. ad Buratt. vbi supra num. 21. & in Bononien. fideicommissi de Barberijs cor. Card. Corrado vers. deinde.*

Hinc nō videtur aliqua vis fieri posse in generica substitutione sub qua saltem fœminas prætenditur in conditione positas in verbis, in

in caso di deficienza de figlioli, e figlioli de maschi cioè &c. quandoquidem cessat generalitas stante specialitate substitutionum cũ qualitatibus illarum, exclusiuis, sicque censetur potiùs facta ad declarationem verborum, vt scilicet de mascnlis non de fœminis intelliga-
18 tur stante præcipuè dicta dictione † *cioè Socc. Iun.cons.*124.*num.*3.*lib.*1..*cum alys in istis terminis relatis per Modern.Lucan.cons.*50.*numer.*72. *lib.*2. Vltraquod qualitas masculinitatis in fine po-
19 sita† determinat omnes filios per viam compræhensionis, & pariformis determinationis *Rota decis.*194.*num.*50. *&* 51. *par.*5. *recent. & in Cracouien. Præpositura* 4. *May* 1646. *coram R. P. D. meo Verospio*.

De purificatione autem fideicommissi ad fauorem Valeriani euidentèr quoque apparet nam ipsum esse filium Lauræ, & Constantini Matthioli depræhenditur ex Instrumento diuisionis super bonis perGalassum fideicommisso subiectis initæ quod Iuliana, & Soror collitigantes præfati Augustini, qui dicto Instrumento interfuit filiæ, & hæredes impugnare non possent ex vulg. Identitas verò bonorum probatur ne dum ex dicto diuisionis Instrumento in quo hæc ipsa bona enunciantur hæreditaria Galassi fideicom-
20 missis † nam huiusmodi confessiones in diuisionibus, & transactionibus factæ probant inter diuidentes *Soccin. Sen.*461.*numer.*6. *lib.*3. *Decian.cons.*76.*num.*9.*lib.*3.*Peregr.de fideic.art.*44 *num.*1.*Fusar.de substit.qu.*618.*num.*11. Ac etiam
21 illorum † successores *Ruin.cons.*128.*n.*16.*lib.*2. *Bursatt.cons.*268.*num.*7. *bo.me. Coccin. decis.*120. *num.*2. *& in recent.decis.*89.*num.*9.*par.*5. verum etiam ex solemni Inuentario ab ipsomet Augustino facto, & relato *in Summario num.fin.* quod bene iustificat bonorum identitatem
22 contra † conficientem, & habentem ab eo causam *Natt.cons.*235.*num.*15. *cum seqq. Pacific. de Salu.inspect* 1.*cap.*6.*num.*20. *Rota coram bo. me. Coccino d.decis.*270.*n.*1.*Merlin.decis.*115. *&* 711. *num.*1.*&* 796.*num.*7.*& in alys passim*.

Non obstat, quod reæ conuentæ pro parte hæreditatis quam absorbent detractiones sint tutæ aduersus Valerianum fideicommissariũ, vt possint bona retinere, quoniam, vel nullæ debentur, & signantèr funeris impensa
23 detrahenda non est † cum præsumatur facta ex pecunijs hereditarijs nisi iustificetur illas in ea non fuisse repertas *Rota penes bo. me. Merlino decis.*715.*num.*7. vel illa, & alio credito, quod Augustinus consequi prætendebat ex hære-
24 ditate prædicta † satisfactum fuisse liquet ex quietantia data *d. Sum. num.*4. *l.pecuniæ, & ibi Bald.C.de solut. Rota apud Coccin.decis.*223.*nu.*1. *&* 3.*& decis.*572.*n.*1.*in fin.par.*4.*rec.*

Trebellianicam verò ex voluntate fideicommittentis prohibitam esse apparet non solum quia expresse interdixit alienationem
25 alicuius partis hæreditatis † ex quo resultat Trebellianicæ detractionis prohibitio *Rota decis.*253.*per tot. & decis* 200.*num.*2. *coram Coccino Caual.decis.*540.*num.*6. *& decis.*651.*nu.*13.*par.*4. *tom.*3.*recent.& decis.*226.*num.*54. *par.*5. sed quia voluit omnia sua bona seruari fauore substitutorum in fideicommisso vbi enim Testator iubet totam suamhæreditatem ad quempiam
26 deuenire † censetur sublata facultas Trebellianicam detraheñ *Bart. in l.centurio nu.*15.*vers. quid dicendum ff.de vulg.& pupill.Gratian.disc.*609 *num.*3.*Add.ad Buratt.decis.*480.*num.*18.

Quibus firmatis non potest Valeriano denegari Immissio siue petatur *in vim l.fin. C. de edict Diu. Adr.toll.siue ex remedio vtil. salu. interd.*
27 ratione hypothecæ fideicommisso † competentis in bonis fideicommisso suppositis *Gabr cons.*46.*num.*20.*lib.*1.*Gratian.discept.*731.*num.*14. *& iuxtà Rotæ opinionem, vt coram Seraph.dec.*218. *num.*1.*Duran.decis.*258.*num.*8. *& decis.*301. *nu.*1. *par.*6.*recent. & in alys sæpè* & respectiuè restitutio pecuniarum in summa libr.5361. prouenientium ex duobus creditis hæreditarijs fideicommittentis, quæ Augustino pro sua tertia parte in qua fuit hæres scriptus in diui-
28 sione obuenerat, † & ex præcepto Testatoris erant reinuestiendæ ad commodum hæreditatis, & fideicommissariorum *eodem Summ. nu.*1.*in fin.ad Tex. in l.qui negociationem vbi Bart. ff.de administr. Tutor.Molin.de primog. Hisp.lib.*4. *cap.*4.*num.*34.*vers.in casu autem Bursatt.cons.*268. *num.*8.*Peregr.de Patauin.*2. *sub num.*9. *vers.sed tamen Rota in Bononien.bonorum* 17. *Iunij* 1641. §. *Ioannes etiam vers. & in executionem percepti confirmata* 21. *Febr.* 1642. §.*minus refert, & in Cathacen.hæreditatis* 28. *Aprilis* 1653. §.*quia coram Reuerenbiss.D.meo Decano*.

Et ita Valeriano tantum informante altera parte citata fuit resolutum &c.

R.P.D. ALBERGATO.

Placentina Archidiaconatus.

Veneris 5. *Aprilis* 1658.

ARGVMENTVM.

Archidiaconatus Beneficium obtentum à Papa vim subrogationis gratiosæ vigore regulæ 4. Cancellariæ, quod sit prima Dignitas post Pontificalem, ex quibus talis narratiua nullatenus dicatur iustificata, quod sit prima Dignitas.

SVMMARIVM.

1 *Immissio vigore subrogationis gratiosæ, vt detur, ib omnibus est plenè iustificanda.*
2 *Regula* 4. *Cancellariæ Apostolicæ, quid disponat.*
3 *Probatio illa non est dicenda concludens, & plena, dum imo de contrario constat.*
4 *Clausulæ, sublata, & decreto irritans, tollunt omnem controuersiam, nec Iudices aliter iudicare possunt.*
5 *Præpositura, quod sit prima Dignitas post Cathedralem qualiter potest doceri.*
6 *Beneficij vltimus status qualiter dicatur probatur.*
7 *Regul.*4. *Cancell. vt intret quid requiratur.*
8 *Succedens in ius, & possessionem alicuius, non potest controuertere veritatem gestorum ab eo.*
9 *Archidiaconatus, quod nõ sit prima Dignitas in Cathedrali benè probatur ex attestatione Canonicorũ, & te-*

& testium depositione & num. 10.

11 *Archidiaconatus, quod non sit prima Dignitas post Pontificalem, benè probatur ex eo quia secuta vacatione, fuit collatus ab Ordinario.*

12 *Beneficij collatio primæ Dignitatis in Cathedralibus spectat ad Papam vigore 4. regulæ Cancellariæ.*

13 *Præpositura ex quibus satis doceatur, quod sit prima Dignitas ad exclusionem æqualitatis cum Archidiaconatu, & num. 14. & 15.*

16 *Resolutiones S. Congreg. Concilij Trid. Eminentiss. DD. Cardinalium in Rota cum debita reuerentia recipiuntur.*

18 *In Maioritate datur magis, & minus.*

19 *Narratiua partis, in qua Papa nullum fecit fundamentum, non venit attendenda.*

20 *Dignitas prima, qualis post Pontificalem sit, magis attenditur consuetudo Ecclesiarum, quam positiua Iuris dispositio.*

21 *Probationes coadiuuantur ex adminiculis.*

22 *Scripturis potius, quam ipsis depositionibus testium est standum.*

23 *Præpositura, quod sit maior Archidiaconatu post Pontificalem, ex quibus dicatur constare.*

24 *Confirmatio facta motu proprio, remouet omnem difficultatem.*

26 *Decretum irritans inficit obseruantiam omnem, etiã si fuerit in contrarium.*

DECISIO CCCXXXI.

VACANTE per obitum Io. Baptistæ Asinelli Archidiaconatu Placentino, duę emanarunt collationes, prima à Sede Apostolica ad fauorem Comitis Landi cum subrogatione gratiosa in ius, & possessionem defuncti ab Ordinario Placentiæ, altera ad fauorem Calicis cum possessione subsecuta, eius *Summ. num. 2.* cumque hodie dubitauerim, An
1 præfato Comiti Lando in vim † subrogationis gratiosæ danda esset immissio, fuit per Dominos negatiuè responsum, quia in omnibus gratiosa subrogatio iustificata non fuit, *Rota coram san. memor. Gregor. decis. 58. num. 1. decis. 143. num. 1. par. 7. recent. & in Gerunden. Canonicatus 20. Februarij 1647. coram Reuerendiss. Terracinen. in princ. & per tot.*

Iustificatio in ea parte deficere visa est, in qua narratum fuit Pontifici, quod Archidiaconatus est prima Dignitas post Pontificalem vel saltem altera ex duabus æqualiter maioribus *d. Summ. Calicis num. 2.* quod plenè, & concludenter, & per exactas probationes demonstrandum erat cum agatur de prima dignita-
2 te ad effectum regulæ † quartæ Cancellariæ reseruantis primam post Pontificalem, *Add. ad san. mem. Gregor. decis. 111. num. 5. in fin. versic. aduerten. est, Rota decis. 70. num. 11. par. 1. diuersor. Caual. decis. 266. nu. 6. Ianuen. Canonicatus 31. Maij 1647. sub §. 1. vers. si talis autem iustificatio, coram Reuerendiss. Terracinen. & in Neapolitana Cimiliarcatus 26. Iunij eiusdem anni coram bon. mem. Bichio §. quia regula 4.*

Quinimo non solum deficit talis probatio, sed in contrarium pro parte Calicis exhibitus fuit motus proprius san. memor. Pij V. anno 1571. æditus, in quo inserta apparet, & specialiter approbata sententia ab Ordinario Placentino lata super controuersijs inter Præpositum, & Archidiaconum vertentibus, vbi dicitur: *Attentis, & consideratis testium dictis asserentium ex communi opinione, & fama Præposituram reputari, & reputatam esse maiorem Dignitatem visis, & bene consideratis quampluribus Bullis Apostolicis antiquis supra centum annos, & modernis &c. alijsque authenticis documentis, in quibus asserebatur, & enunciabatur Præposituram esse in Ecclesia Placentina maiorem Dignitatem post Pontificalem, Archidiaconum verò Dignitatem non tamen maiorem ex his &c. sententiauit, decreuit, & declarauit Præposituram intelligi, & esse debere maiorem Dignitatem &c.* & post confirmationem adest clausula sublata, & decretum irritans, *Summ. Calicis num. 3.* quibus stantibus non potest huiusmodi
4 Primatus † amplius in controuersiam deduci nec Iudex contra motum proprium iudicare, *Gabr. cons. 83. num. 18. lib. 2. Rota coram Caualerio decis. 423. nu. 2. Vicen. Canonicatuum 25. Iunij 1638. coram Reuerendiss. Terracinen. Bononien. Archipresbyteratus 23. Martij 1648. §. præsertim verò, & in Ianuen. priuilegiorum 28. Iunij 1649. §. 2. quia, coram Eminentiss. D. Card. Corrado.*

Præterea ponderatæ fuerunt per DD. pro maioritate Præpositi sex collationes à Sede Apostolica ab anno 1549. spatio centum an-
5 norum continuatæ in quibus † omnibus expressum fuit, quod Præpositura post Pontificalem est prima Dignitas, *eodem Summ. num. 6.* vt in his collationibus cum simili expressione se fundat *Rota coram Buratto decis. 473. num. 6. & decis. 465. num. 3. par. 4. recent. tom. 2.* & quod magis est ex quinque prouisionibus Apostolicis excluditur, quod Archidiaconatus sit talis, vel coęqualis maiori dum emanarunt cum expressione, quod Archidiaconatus est Dignitas non tamen maior post Pontificalem *d. Summ.*
6 *Calicis num. 7.* ex quibus probatur qualitas † beneficij, & vltimus status, *Aretin. consil. 63. sub num. 5. vers. sed tamen, Rota decis. 57. nu. 9. & seqq. par. 7. rec. & in Placentina Beneficij 15. Iunij 1648. coram R. P. D. meo Celso §. & ex collationibus,* qui omnino attendendus est pro cognoscenda
7 qualitate Beneficij, ad effectum † vt intret, vel non regula 4. Cancellariæ, *Dec. consil. 126. num. 1.* in puncto *Rota decis. 633. numer. 4. par. 4. recent. tom. 3. dicta Neapolitana Cimiliarcatus vbi supra, & in Placentina Beneficij 9. Iunij 1645. coram bon. mem. Dunozetto §. quæ intentio. Gerunden. Prioratus 9. Ianuarij 1646. coram bon. mem. Bichio,* vbi quod vltimus status sufficeret pro exclusione retentionis, præcipuè quia vltima illarum emanauit ad fauorem Asinelli ex cuius persona cum veniat Comes Landus, vt in iuri-
8 bus, & † possessione ipsius subrogatus, hanc veritatem amplius controuertere non potest, *Rota coram Buratto vbi supra num. 7. decis. 311. sub num. 2. par. 3. recent. & in dicta Neapolitana Cimiliarcatus 26. Iunij 1647. coram bo. me. Bichio §. 4. dirimit in fine.*

Quibus accedunt attestatio iurata trium
9 Canonicorum, & Primicerij Cathedralis † Placentinæ, & depositiones testium Calicis atte-

ſtantium de conuocatione Capituli fieri ſolita à Præpoſito negociorum propoſitione de ſeſſione in primo loco, ſubſcriptione in eodem Capitulo, oblatione Aſperſorij Princi-
10 pibus, † & delatione Sanctiſſimi Sacramenti Euchariſtiæ, & alijs actibus Primatum Præpoſiti, & maioritatem Dignitatis importantibus, de quibus *in Summ. Calicis num.* 5. Necnon collatio Archidiaconatus anno 1559. ab
11 Ordinario facta † ſtante vacatione in ipſius menſe ſecuta, *eodem Summ. num.* 8. quam facere non potuiſſet reſiſtente regula 4. Cancellariæ
12 cuius præcipuus effectus eſt † ligare manus inferiorum circa diſpoſitionem reſeruatorum, *Rota deciſ.* 141. *ſub num.* 4. *par.* 1. *recent. d. Gerunden. Canonicatus* §. *nec facit in fin. & in Materaten. Archipresbyteratus* 31. *Ianuarij* 1648. *coram Eminentiſſimo D. Card. Corrado* §. *accedit demum collatio*.
Quæ omnia ſatis demonſtrant primam Di-
13 gnitatem eſſe † Præpoſituram ad excluſionem qualitatis Archidiaconatus, & tradit *Lother. de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 33. *num.* 45. *Barboſ. de off. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 57. *ſub num.* 97. *Rota deciſ.* 518. *num.* 2. *&* 3. *par.* 1. *diuerſ. & in d. Neapolitana* §. 2. *&* 3. *accedit.*

His non obſtat prouiſio Archidiaconatus facta de anno 1567. in perſona Romignani cum expreſſa aſſertione, quod eſſet prima Di-
14 gnitas *Summ. Comitis num.* 20. † Quia ex decreto Vicarij executoris Apoſtolici remouetur difficultas, in quo ipſe declarauit dicta verba Præpoſito nullum præiudicium inferre, & pro non appoſitis haberi *Summ. Calicis num.* 9. & fundamentum in ea fieri non poteſt, cum ſubſequenter de anno 1571. ſublata fuerit de medio per ſententiam diffinitiuam, & motum
15 proprium Pij V. de quibus † ſupra, qui motus proprius fuit obſeruatus, vt conſtat ex litteris ſacræ Congregationis Concilij, in quibus hoc expreſsè præcipitur, *eodem Summ. Calicis num.* 4. Cuius reſolutiones Rota cum om-
16 ni reuerentia recipere ſolet, † & citra controuerſiam obſeruare, *Rota coram Eminentiſſimo D. Card. Otthobono deciſ.* 46. *num.* 16. *& in Maioricen. Parochialis* 13. *Iunij* 1646. *coram R. P. D. meo Celſo*.

Vnio autem Canonicatus facta Archidiaconatui ab eodem Pontifice duobus menſibus poſt motum proprium cum narratiua,
17 quod eſſet altera ex Dignitatibus † maioribus, & in contradictorio iudicio executioni contra Præpoſitum demandata *Summ. Comitis num.* 32. non viſa eſt DD. releuare: ſiue quia huiuſmodi maioritas intelligi poteſt in ordine ad Dignitates inferiores, quæ in eadem Eccleſia exiſtunt non autem reſpectu Præpoſiti, qui declaratus iam fuerat maior, cum ſimul ſtare poſſint, quod Archidiaconatus ſit altera ex Dignitatibus maioribus, ſed non ta-
18 men æqualis, † cum in maioritate detur magis, & minus: & tunc demum æqualitas locum habere poſſet quando impoſſibile eſſet cognoſcere, quæ nam ex duabus Dignitatibus ſit abſolutè maior *Io. Andr. in cap. deliberatione* 4. *num.* 2. *poſt med. ibique Gemin. num.* 7. *de offic. leg. in* 6. Siue etiam quia fuit narratiua partis nempe prædicti Romagnani, in qua
19 cum † Pontifex nullum fundamentũ fecerit, non venit attendenda *Franc. Aret. conſ.* 23. *nu.* 8. *&* 9. *Gramm. deciſ.* 64. *ſub num.* 11. *& ſeqq. Lotter. de re benef. lib.* 1. *q.* 39. *num.* 65. *Rota deciſ.* 482. *nu.* 1. *par.* 2. *recent. & in Materaten. Archipresbyteratus* 31. *Ianuarij* 1649. *coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado* §. *quia ſunt recent.*

Hinc corruit iuris præſumptio pro Archidiaconi Primatu militans, & teſtes pro Comite inducti ad proban. æqualitatem Archidiaconatus cum Præpoſitura, *eius Summ. num.* 5. *& ſeqq.* Nam in ſubiecta materia magis attendi-
20 tur † conſuetudo Eccleſiarum, quam poſitiua iuris diſpoſitio, vt per *Gramm. dicta deciſ.* 64. *num.* 16. *&* 17. *Boer. deciſ.* 286. *num.* 8. *& alios per Modern. Auenion.* qui in ſpecie loquitur in Præpoſitum, & Archidiaconum *reſol. benef. par.* 2. *cap.* 3. §. *vndecimo num.* 10. *Rota coram ſan. memor. Gregor. deciſ.* 482. *num.* 3. & teſtes prædicti, vel ab alijs pro Calice deponentibus excluduntur
21 & dubia redditur eorum probatio, † quia iſti à motu proprio, & ab vltimo ſtatu ſunt adminiculati, vt ad effectum excludendi reſeruationem, ponderauit *Rota coram Caualer. dec.* 266 *ſub num.* 5. *d. deciſ.* 143. *num.* 20. *par.* 7. *recent. & d. Materaten. ſub* §. *præterea excluditur*. Vel cum nonnullas exceptiones patiantur contra formam, & expreſſum tenorem motus proprij deponant, & tot prouiſiones Apoſtolicæ in contrarium fuerint exhibitæ ſcripturis potius
22 ſtandum † eſt, quam ipſorum depoſitionibus *l. cenſus* 10. *ff. de probat. Rota deciſ.* 582. *nu.* 6. *par.* 1. *deciſ.* 64. *num.* 17. *par.* 5. *recent. dicta Neapolitana Cimiliarcatus* 26. *Iunij* 1647. *coram bon. mem. Bichio* §. *teſtes deponentes, & in Placentina Beneficij* 9. *Maij* 1648. *coram R. P. D. meo Celſo* §. *maior enim.*

Qualitates tandem Archidiaconi, & eius prærogatiuæ latè in *Summ. Comitis à num.* 5. recenſitæ nihil concludunt, quia viſæ non ſunt
23 DD. incompatibiles cum † maioritate Præpoſiti, ad quam ſubſtinendam non eſt neceſſarium, quod Præpoſitus in omnibus Archidiacono, dummodo in ſubſtantialibus præualeat *Cochier. ad reg.* 3. *num.* 19. *Gonzal. ad reg.* 8. *gloſ.* 51. *num.* 56. *Rota deciſ.* 687. *in fin. par.* 4. *diuerſ. & in dicta Neapolitana* §. *tandem*, & in omnem euẽtum cum ſint illæ eędem qualitates Archidiacono reſeruatę, quibus non obſtantibus pronunciatum fuit Præpoſituram eſſe maiorem
24 Dignitatem, Archidiaconatum † verò Dignitatem non tamen maiorem, & ſententia motu proprio confirmata non eſt amplius ſuper illis inſiſteñ, ſtante præcipuè decreto irritanti, quod inficit omnem obſeruantiam
25 etiam futuram † in contrarium *Barboſ. clauſ.* 40. *per tot. Rota coram Eminentiſſ. Card. Ottobono deciſ.* 39. *num.* 14.

Et ita vtraque &c.

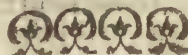

R. P. D.

R. P. D. PRIOLO.

Hieraceñ Beneficij.
Lunæ 8. Aprilis 1658.

ARGVMENTVM.

Fructuum quantitas liquidatur leuioribus probationibus quando constat de perceptione in genere.

SVMMARIVM.

1 *Liquidatio fructuum fieri potest etiam per testes.*
2 *Scriptura contra producentem plenè probat.*
3 *Quantitas liquidatur leuioribus probationibus quando constat de perceptione in genere.*
4 *Fructuum perceptio probatur ex possessione.*

DECISIO CCCXXXII.

POstquam Rota præuijs duabus decisionibus coram me editis, concessit Carolo Pancolo mandatum de manutenendo in possessione controuersi beneficij, contra Io. Franciscum de Amato assertum, præsentatum, ac intrusum, expediuit idem Carolus litteras subdelegationis in partibus super liquidatione fructuum, super qua suscepta hodie disputatione, dedi dubium, ad quam summam sint liquidandi, à die petitæ manutentionis, fuitq; per DD. resolutum pro summa ducatorum 180.

Quia iudicium manutentionis fuit introductum de mense Decembris 1654. à quo tempore vsque, & per totum annum 1657. constat Amatum percepisse omnes fructus beneficij, quos respectu bonorum existẽtium in territorio Syderonis ascendere ad ducatos 115. monetæ Regni, diserte deponunt quatuor testes formiter examinati vigore Remissoriæ, ac relati in Summario Caroli *num.* 1. quę cum specificent illorum qualitatem, quantitatem, & pretium, & optimam reddant, eorum dicti
1 rationem, quia † scilicet aliqui fuerunt coloni, aliqui verò redditus exigere viderunt, concludentem faciunt probationem. *Bald. in l. 1. num. 22. C. de fruct. & lit. expens. Rota penes Verall. decis. 30. num. 3. par. 2. coram Buratto decis. 173. num. 1. Eminentissimo Otthobono decis. 139. num. 3. & decis. 172. num. 6. & in Pampilonen. Decimarum de Vsurbil 1. Iuly 1648. coram R. P. D. meo Celso §. & vlterius.*

Quo verò ad bona existentia in Ciuitate Hieraceñ, licet quantitas non potuerit præcisè iustificari ob non tutum accessum ad eandem Ciuitatem, vt deponunt testes relati *sub num.* 3. satis tamen resultare visa fuit ex depositione quarti testis affirmantis fructus beneficij ascẽdere ad annuos ducatos 60. vel 70. ac etiam relatione Ordinarij facta occasione visitationis, qui testatur de valore ducatorum 100. d.
2 Summario *num.* 4. † quæ cum fuerit producta ab eodem Amato, contra ipsum plenè probat *cap. cum olim de censibus. l. publia, §. fin. ff. depos. Surd. cons. 151. num. 16. Rota decis. 88. par. 6. recent. & coram Durano decis. 185. num. 17.*

Vnde capiendo minorem summam fructus pro tribus annis ascendunt ad ducatos 180. vt dictum est.

Non obstat, quod huiusmodi probatio non
3 sit omnino perfecta, † nam quando constat de perceptione in genere, quantitas leuioribus probationibus contentatur, *iuxta decis. Acchill. 22. de restit. spoliat. bon. mem. Coccino decis. 439. sub num. 2. vers. si vero non dubitatur, Merlin. decis. 809. numer. 3. & fuit dictum in Burgen. Beneficiorum 4. Februarij 1654. coram R. P. D. meo Celso.*

Hic autem apparet fructus fuisse perceptos, tùm ex depositione tertij testis affirmantis id audiuisse à procuratoribus eiusdem Amati, tùm quarti qui testatus de publica
5 voce & fama, *d. Summ. num. 5.* † Et eo adiuuatur ex possessione quam Amatus retinuit, ex qua benè infertur, ad perceptionem fructuum, nisi de contrario doceatur, vt dixit *Rota penes Card. Seraph. decis. 1143. num. 1. & decis. 1245. num. 6. coram sa: me: Greg. decis. 50. nu. 5. Merlin. decis. 509. num. 4.*

Atque ita resolutum fuit, Carolo tantum informante, altera tamen parte pluries citata &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Melioramentorum.
Lunæ 9. Apr. 1657.

ARGVMENTVM.

Conuentione facta de reficiendis certis melioramentis, cætera non expressa excluduntur, & proinde illorum æstimatio facta contra conuentionem prędictam attendenda non est.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio conceditur stante iniustitia mandati.*
2 *Rota omissa pronunciatione restitutionis procedit ad vlteriora in negocio principali.*
3 *Promissio, seu pactum ad certas species restrictum, alias species excludit.*
4 *Aestimatio facta contra formam pacti conuenti sustineri non potest.*
5 *Verba antedecentia à subsequentibus restringuntur, & declarantur.*
6 *Populus est arbor, & quidem grandis, & cerro similis.*
7 *Vites sunt arbores, & tales nuncupantur.*
8 *Melioramenta perpetuo duratura, licet spectent ad meliorantem, pacto tamen potest firmari contrarium.*
9 *Vites, & arbores plantatæ in fundo ad vsum horti locato non dicuntur perpetuo duraturæ. Et propterea reficiendæ non sunt.*
10 *Melioramenta facta in plantationibus non secundum statum præsentem æstimanda sunt, sed refici tantummodo debent expensæ in eorum fundatione factæ.*

Melio-

11 *Melioramenta facta etiam à conductore æstimantur in eo quod minus est.*

DECISIO CCCXXXIII.

CONCESSVM fuerat in instrumento locationis medietatis vnius horti, quod Tiberius Lancellottus solueret Ioanni Bossio Conductori æstimationem olerum, siue herbarum, & stercorationis, quæ terminata locatione in horto per ipsum sata reperiuntur; cum autem vigore pacti huiusmodi Hieronymus Bossius obtinuisset ab A.C. condemnari D. Marchionem Lancellottum ad precium arborum populorum, & vitium, quamuis sub illo non continerentur causam Signaturæ mihi commissam, cum clausula, si quid exequen. verùm quia obijciebatur exceptio rei iudicatę ob appellationem non prosequutam & terminatam infra biennium; Ideò dubitaui an constaret de re iudicata, siue potius de causis restitutionis in integrum.

Et DD. dixerunt constare de causis restitutionis, qua pro parte Marchionis doctum fuit
1 de iniustitia mandati,† qua concurrente competit aduersus illud restitutio, vt dictum fuit *decis.475.num.4.par.4 tom.2. & 540.num.2.par.4. tom.3.recent. & apud Mantic. decis.315. num.7.* & Rota super ea omissa pronunciatione ad vlte-
2 riora in negocio principali procedit, vt attestatur *Cæs.de Graff.decis.3.de restit.in integr.Mant. d.decis.315.num.5. in recent.decis.13.num.1. par.2. & decis.275.num.6.par.6.*

Iniustitia mandati clara visa est ex eo, quod pactum refectionis melioramentorum non solum conceptum fuit affirmatiuè, quatenus promittitur illorum solutio, ibi, *che finito il presente affitto s'habbino à stimare le piante di herbe, carciofoli, e stabbio, che vi si ritrouerà, e quello che sarà stimato si paghi all'Affittuario*, sed etiam negatiuè quatenus ab ipsa ęstimatione exceptuantur, & excluduntur plantationes rosarum & fructuum, ibi, *dichiarando che in questa stima non si comprendono rose, e frutti, che vi fossero piantati, quali restano à beneficio del luogo*; Vnde quouis modo pactum consideretur semper constat de iniustitia mandati, nam respectu primę partis, cum non agatur de oleribus, minusq; de cenaris, nec de stercore, non est locus refectioni aliarum rerum, quia promissio refe-
3 ctionis, quoad species expressas † excludit refectionem quoad alia *l.in his, ff.de leg.l.fin. ff.de iur.iuran. Thesaur.quæst.forens.lib.1.q.13. num.1. ad fin. Aldobrand.cons.58.num.13. Gabr. cons.108. num.33. lib.2. Osasch. decis.108. num.8. Rota post Marches.de commiss.lib.1.fol.939.nu.2. & dec.211. num.2.par.5.recent.*

Eo minùs respectu secundæ partis ob expressam conuentionem, quòd in æstimatione facienda non comprehenderentur rosæ, & fructus, qui plantati essent, sed cadant in vtilitatem, & beneficium soli, atque ideò cum æstimatio facta fuerit de populis, & vitibus, & in vim illius relaxatum mãdatum nullo modo substineri potest tanquam contra formam
4 pacti prędicti, quod omnino seruañ erat *Ias.in l.2.num.175.in fin. C.de pact.Gabr.cons.161 2.num. 92.& seq.lib.1. Rimin.iun.cons.384.num.50.lib.4. cum alijs relatis per Menoch. de recuper. remed.15. num. 504. & per Manticam de tacit. lib. 22. tit.21. num.53.*

Idemque conuincunt verba subsequentia, dum contrahentes voluerunt, quod pretium melioramentorum deberet compensari cum debito Bossij ex causa herbarum, quæ sibi in ingressu locationis fuerant consignatę, ibi, *E perche à detto Affittuario li si concede herbaggio, carciofoli, & altre cose simili, che di presente si trouano in detto horto, però dette parti conuengono, che in fin di detto affitto si debba compnesare la detta somma nella stima, che si farà dell'hortaglie, ò altro, come di sopra*; Vnde clarè elicitur fuisse conuentum
5 solùm de oleribus, & ceraris, † cum antecedentia à subsequentibus restringantur, & declarentur *per text. in l. si Iul. §. interdum, & §. proinde, ff.ad Macedon. Rota in recent. decis.39.n.3. in fine par.4. & decis.120. num.14. par. 7. & 587. num.12.par.4.tom.3.*

Nec dubitari potest, quod populi, & vites non olerum, siue herbarum, sed arborum ap-
6 pellatione cõtineantur,† vt de populis esse arborem grandem, & cerro similem, tradunt *Calepin. Pacif.de saluian. inspect.2.cap.2. num.193. & Ciarlin. controu. forens. cap.51. num.14. & 58.*
7 & de vitibus propter eorum fructum † specialiter est *text.in l.1. §.arbores, ff.de arbor.cedend. l. sciendum, & l. vitem 3. ff. de arbor. fruct. Cæsar Cepoll.de seruit.vrban.præd.cap.81.num.13. Afflict. super constit.Regn.de offic.instit. Prouinc. rub.42. sub num.15. vers. sed quæro, Costa de rat. ratæ quæst.46. num.10. Amat.decis.March.94.*

Hinc non obstat, quod melioramenta, quæ fiunt in plantandis vitibus, & arboribus perpetuò in fundo duraturis de iure spectent ad illum, qui plantauit, quoniam in præsenti stañ pacto, quòd in refectione olerum, cinarium, & stercoris non comprehenderentur rosę, & fructus censentur recessum à dispositione iu-
8 ris, & melioramenta prædicta ex tali conuentione Marchioni fuisse acquisita, vt respectiuè probant *Natt. cons.388. num.11. Rimin. iun.cons. cons.92.num.2.lib.1. Surd. cons.473.num.20. Thesaur quæst. forens. lib.1.q.13.num.13. num.2. Grat. discept. forens. cap.810.num.5.& 934.num.13. Valasch. de iur. emphit.q.15. num.18. Rota decis.473. num.1.par.2.recent.*

Et tamen hic non versamur in vitibus, & arboribus perpetuò in fundo duraturis, sed in plantationibus populorum, & vitium factis in prędio locato ad vsum horti, quæ non erãt
9 nec vtiles, nec necessariæ, sed factę sunt à conductore, vt ex illis vberiores fructus durante locatione perciperet, & propterea tanquam non perpetuæ, nec duraturæ, de iure non reficiuntur *Rip.in l. vbi purè, §. quod in distrahendis num.4. ff.ad Trebell. Contard. in l.vnic. q.24.n.27. C.de moment.possess. Pacif.de sal.inspect.2.cap.2.num. 182. Rota decis.393.num.6.par.1.diuers.& dec.312. eodem num. par.2.* & in iisdem terminis *in Mediolanen. bonorum 19. Ianuarij 1650. coram bo: me: Arguelles.*

Imò quatenus ex pacto fuisset locus illorum refe-

refectioni non erant æstimandæ iuxtà statum presentem, sed erant reficiendæ expensæ tantummodò † quæ fuerant factæ in earum plantatione, vt notat *Abb. in c. 1. n. 4. de re iudic. Barbos in l. deuoratio §. fin. num. 9. ff. solut. matrim. Vinc. de Franch. decis. 38. num. 5. cum innumeris qui possent adduci, & in hanc opinionem inclinauit Rot. in Aesina fideicommissi coram Pania penes Pacif. de Saluian. decis. 81. num. 2.*

Et in omnem casum probato statu antiquo eiusdem horti non erat reficiendum, quod fuit expensum, sed solum id quòd fuit melioratum, & id quod minus est †, adeò quod si plus fuerit impensum, & minus melioratum refici debeat quod melioratum reficì debeat, quod melioratum est, si vero fuerit plus melioratum, quam impensum soluendum sit, quod fuit impensum *Fælin in d. cap. cum ea num. 28. de re iudic. Tiraquell. de retract. conuent. §. 7. gloss. 1. vers. 8. Rot. rec. decis. 898. & 1051. nu. 1. coram Seraph. dec. 205. n. 1. & seq. par. 4. 306. nu. 4. par. 4. tom. 2. 399. in fin. par. 5. rec. Roman. fidecommissi de Spiritibus 12. Decembris 1644. & in Rom. melioram. 16. Iunij 1652. coram bo: me: Bichio.*

Et ita vtraque parte Informante resolutum fuit.

R. P. D. BEVILAQVA.

Ferrarien. Decimarum.

Veneris 8. Aprilis 1658.

ARGVMENTVM.

Priuilegium exemptiuum Decimarum conceptum per verba & clausulas pregnantes comprehendit omnes decimas cum derogatione cap. nuper de decimis si meminit conciliorum generalium.

SVMMARIVM.

1 *Dictiones*, quocunqde & quibuscunque *sunt vniuersales*.
2 *Decretum irritans adimit parti facultatem illud impugnandi & iudicialiter iudicandi*.
3 *Cap. Nuper de decimis an censeatur derogatum per clausulas generales*.
4 *Cap. Nuper de decimis specifice est derogandum quod declara, vt num. 5.*
6 *Priuilegium eximens a solutione decimarum intelligitur de diuinis*.
7 *Decimæ spirituales quæ dicantur & n. 8.*
9 *Priuilegium exemptiuum a Decimis an sit reale vel personale & num. 10.*
11 *Declarantur Decisiones de materia loquentes*.

DECISIO CCCXXXIV.

EVGENIVS IV. volens Congregationem Cassinensem Ordinis S. Benedicti à solutione decimarum, aliorumque onerum eximere, Priuilegium exemptionis, quod etiam refert Ferret. *in cons. 123. nu. 5. lib. 1.* per hæc verba concessit, *Insuper volumus & decernimus Monasteria Prioratus, loca manualia, Grangias, Possessiones, & bona quæ in præsenti sunt ipsius, & erunt in futurum, ac Prælatos, Monacos, & personas prædictas, ab omni impositione, exactione, collecta, decima, subsidio, aut alio quocumque grauamine quouis nomine censeatur per nos, aut successores nostros faciendo, seu imponendo &c. necnon à Charitatiuo, & alterius cuiuscumque subsidij, & impositionis Collectæ, vel alterius cuiuscumque exactionis & oneris realis, personalis, vel mixti solutione de cætero prorsus exemptos, liberos, & immunes fore, itaut cogi, vel inquietari minimè possint &c. Cæterum de quibuscumque possessionibus vbilibet constitutis, quæ in præsenti sunt, vel infuturum erunt Monasteriorum, Prioratuum, & bonorum prædictorum quæ prædicti Prælati, Monachi colunt, seu colli faciunt &c. nullus ab ipsis, vel ab alijs pro eis primitias, decimas, quartaria, aut alio quocumque nomine censeantur exigere, vel extorquere præsumant, nec illas aliquibus soluere teneantur; siue ad id quoquam directè, vel indirectè compelli possint inuiti generalis Concilij, & quibuscumque alijs Apostolicis vel Prouincialiaus aut synodalibus constitutionibus nequaquam obstan., decernentes ex nunc irritos, & inanes quoscumque Processus & sententias &c. non obstantibus in Constantinien. & alijs Concilijs à fel. me. Innocentio IV. & Martino V. necnon aliis summis Pontificibus prædecessoribus nostris editis constitutionibus, & si de illis specialis & expressa mentio, ac de verbo ad verbum præsentibus haben. esset.*

Cum autem hoc Priuilegio non obstante fratres de Beccarijs prætenderent exigere decimas de certis bonis sitis in uilla Stientæ ad monasterium S. Benedicti Ferrariæ spectan. ac inpossessione illas percipiendi existere, causa in gradu Appellationis à sententia per A. C. super exemptione promulgata ad Rotam deuoluta, & re ad examen deducta; de eiusdem Monasterij bono iure constare decisum hodiè fuit; cuius resolutionis effectus eò tendit, vt indultum exemptionis ei suffragetur. Et meritò quia ex contextu verborum apparet Papam amplissimè liberasse Congregationem a quibuscumque decimis Prædialibus, & personalibus, Ordinarijs & extraordinarijs pro bonis de eo tempore acquisitis, & in futurum acquirendis sub quocumque nomine exigi velint iuxta naturam dictionum quocumque, & quibuscumque

1 quibus vtitur, † sunt. n. vniuersales & quodammodò effrenatæ, vt nullo obijce contineantur quominus omnia comprehendant *l. qui autem 14. §. fin. ff. de const. pec. c. solita 6. in fin. de maior. & obed. Dec. cons. 529. n. 2. lib. 2. Rot. decis. 93. n. 1. post. 2. vol. cons. farinacc. & in recent. decis. 36. num. 4. & 5. p. 5. & in term. similis indulti cum dictione quibuscumque concepti. Rot. decis. 193. n. 2. p. 7. & decis. 30. n. 4. & 5. p. 8.* Præsertim quia est munitum clausula Decreti ir-

2 ritantis †, quæ adimit partibus facultatem illud impugnandi, & Iudicibus manus ligat & os claudit, ne aliter quam isto fauorabili modo interpretetur *c. si eo tempore 45. de elect. in 6. Bart. in l. fin. C. de Canon. frum. vrb. Rom. lib. 11. Rot. coram Caualer. decis. 430. num. 3. apud Posth.*

Postb. de manut. decis. 217. num. 57. & in recent. decis. 173. num. 21. p. 4.

Nec videtur ambigendum quin dictum Priuilegium contineat derogationem dispositionis Concilij c. nuper 34. de Decimis, quamuis explicitè ibi non legatur; quia cum in illius dispositiua sit facta expressa mentio Generalis Concilij addita clausula quibuscumque alijs Apostolicis, vel prouincialibus aut synodalibusConstitutionibus,& in fine vbi de generali derogatione loquitur adiecta sint verba non obstan. in Constantinien., alijsque Concilijs,Constitutionibus,& ordinatio-
3 nibus per Pontifices prædecessores † editis; vtique sub tali forma censetur sufficienter derogatum d. cap. nuper continenti constitutionem Concilij Lateranen. Dec. cons. 341. nu. 10. in princ. Prob. ad Monacum in c. cum in tua 4. nu. 23. vers. & quod necessaria sit de Consuet. in 6. Garz. de Benef. p. 4. cap. 5. num. 37. & seq. & in indiuiduo tenet Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 15. §. 3. num. 16. Tamb. de Iur. Abbat. tit. 1. disp. 15. Rot. in Conchen. exemptionis decimarum 17. May 1589. coram Orano relat. per eund. Garz. vbi supra num. 39. comprobata in recent. decis. 310. nu. 11. p. 5. Buratt. decis. 704. num. 2. & ibi adden. num. 14.

Non obstat responsio quod non suffragetur generica derogatio Concilij generalis, vel
4 omnium Conciliorum generalium,† sed specificè & nominatim debeat derogari Concilio, de quo in d. c. nuper de decimis, vt distinguit Archid. in Rubr. de rescript. vers. vndè scias, & in c. 1. num. 2. vers. vel die planius de Constit. in 6. Mohed. dec. 7. n. 2. de locat. Rot. apud bo: me: Coccin. decis. 279. num. 6. & in Toletana decimarum coram Eminentiss. D. Card. Otthobono inter eius impressas decis. 185. num. 14. cum pluribus ibi alleg. Quoniam hi & alij adducti loquuntur de Priuilegijs & Casibus, in quibus fuit facta sola expressio Conciliorum synodalium, Prouincialium, & Constitutionum in eis editarum, sub qua non excluditur Concil. Late-
5 ranen. †, secus quando vt hic vltrà prædictorum expressionem in clausis derrogatorijs adest in Priuilegijs etiam mentio Concilij generalis in hoc enim casu censetur specificè, & indiuidualiter derogatum nō verè in genere, vt benè colligitur ex deductis in d. Conchen. exemptionis decimarum coram Orano, & in annot. ad Buratt. in d. dec. 704. num. 14.

Neque ferendus est intellectus indulto datus, quod Papa ibi intellexerit concedere exemptionē à decimis extraordinarijs ab ho-
6 mine impositis, non autem de ordinarijs iure diuino debitis †, cum Priuilegium eximens à solutione decimarum intelligatur de illis, non de istis per dictum Bald. in l. fistulas 78. §. frumenta in fin. additionis ff. de contrah. empt. Pict. dec. 65. lib. 3. Caual. decis. 747. nu. 11. bo: me: Coccin. in cit. decis. 279. num. 4. Nam vbi tenor Priuilegij aliter suadet, & ex illo colligitur de intentione concedentis fuisse eximere ab omnibus; tunc trahitur, & comprehendit etiam extraordinarias, & in hoc casu nos versari patet, ex eo quod in l. insuper specifi-

cantur Decimę & collectæ cuiusuis naturæ, sint, & quocumque nomine nuncupentur in illis verbis, ab omni exactione, collecta, decima, subsidio, aut alio quocumque grauamine quouis no-
7 mine &c. † in l. verò cæterum, exprimuntur primitiæ, Decimæ, & quartatia, quæ iuris Diuini sunt, & à Deo institutæ pro sacerdotibus & ministrantibus in Ecclesia, & sic dicuntur Decimæ spirituales c. decimas 16. quæst. 7. c. non est 22. et c. tua nobis 29. de Decimis Rot. coram bo.
8 me. Merlin. decis. 694. num. 15. † quæ pari passu procedunt cum primitijs, hæcque vt illę sunt de præcepto, vt habetur in c. 22. Exod. & est tex. in c. reuertimini 65. 16. quia prima Sot. de Iust. & iur lib. 9. q. 3. art. 4. vers. in contrarium Barbos. de Off. Paroc. cap. 27. num. 5. & 6. Peregr. dec. Patauin 143. num. 3. & 4. Rot. coram Put. decis. 169. per tot. lib. 3.

Non subsistit quod etiam opponitur huiusmodi exemptiuum indultum esse persona-
9 le †, & restrictum ad solos Monachos, & bona per eosdem colenda ad tex. in c. per exemptionem 9. de Priuil. in 6. quia huic interpretationi omninò repugnant verba illius, quæ expresè referuntur; & amplectuntur ne dum bona quæ proprijs manibus, & sumptibus ijdem Monachi colunt, sed & cætera quæ
10 alijs colenda tradunt ibi † Quæ prædicti Prælati Monachi colunt, seu coli faciunt &c. ne igitur inane sit Priuilegium & prædicta verba aliquid operentur, dicendum est illud esse reale, vt prosit omnibus colentibus bona ad religionem pertinentia gl. in Clem. 1. verb. excolendas de decim vbi etiam Cardin. quæst. 22. & 23. Soccin. cons. 260. col. 1. lib. 2. Menoch. cons. 276. sub num. 21. Abb. cons. 9. num. 2. lib. 1. Castrapal. de Decim disput. vnica p. 12. numer. 14. Suarez. de Religios. tit. 1. lib. 1. cap. 19. num. 14. Fontanell. decis. 307. num. 27. Rot. decis. 4. de Priuil. in Antiq. & dec. 23. num. 6. p. 2. diuers. & in Cartaginen. decimar. 10. Decembris 1578. coram Bubalo.

Hinc clarè dignoscitur nullo pacto aduer-
11 sari decisiones † in Pampilon. decimarum 26. Aprilis 1652. coram bo: me: Bichio §. neque Ioanni, & in Calaguritana decimarum de Ocon. 1. Iulij 1654. coram Illustriss. Domino meo Cerro Dec. §. vltimo, Quia locum sibi vendicant in casibus Priuilegiorum merè personalium, & ex quibus desumitur enixa voluntas Pontificis intendentis restringere exemptionem ad bona, quæ proprijs sumptibus & laboribus excoluntur ab illis, ad quorum fauorem fuerunt concessa dicta Priuilegia, vt non obscurè colligitur ex d. Pampilonen. decimarum coram bo: me: Bichio, & prius in Leodien. decimarum coram Reuerendiss. Vrgellen. decis. 215. num. 3. cum seq.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Saluiani.

Veneris 10. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

De contractu Filij familias publicè tanquam pater

Pater familias reputati, quod non ex substan-
tia patris, sed ex peculio propria industria ac-
quisito ille censeatur factus in præsenti deci-
sione firmatur.

SVMMARIVM.

1 *Confessio dicitur probatio certa, & concludens, ac tollit omnem iuris præsumptionem.*
2 *Confessio æque præiudicat confitenti, ac habentibus abeo causam.*
3 *Confessio etiam inter patrem, & filium si est adminiculata, & verisimilis plenè probat.*
4 *Filius si industriosus probatur, bona quæ emit, non ex patris sed ex propria substantia dicitur cōparasse.*
5 *Filius acquirens si aliunde apparet acquirere potuisse, cessat præsumptio, quod ex patris substantia acquisiuerit.*
6 *Persona ab auctore alicuius approbata ab eo impugnari non potest.*
7 *Emancipatio, & liberatio à potestate paterna, decennio præsumitur, & quandò.*
Contractum filij familias ad sustinendum quandò inducatur emancipationis præsumptio num. 7. in antecedd. & seqq.
8 *Filius familias publicè se gerens tamquam sui iuris quanto tempore se constituat in quasi possessione libertatis & antecedenti.*
9 *Actio non datur inter patrem & filium durante patria potestate.*
10 *Præcedentia ex subsequentibus præsumuntur & arguuntur.*
11 *Consensus patris in venditione à filio nomine proprio facta, nō arguit dominium ad patrem spectare.*
12 *Contractus filiorum familias quales à Statuto, & iure comuni improbentur.*

DECISIO CCCXXXV.

RECessit hodie Rota *à decisione edita coram bo: me: Coccino die 21. Iunij* 1630. infirmante ex
defectu hypothecæ, quæ est vnum ex extre-
mis in Iudicio Saluiani requisitis sententiam
A.C. concedentem Immissionem Alexandro
Boncompagno super Domo controuersa ad-
uersus bo: me: Olympiam seniorem Aldo-
brandinam illius posseditricem.

Quoniam ex nunc deductis sublatum fuit
obiectum quod prædicta domus præsumatur
paterna, & ex pecunijs Patris acquisita si qui-
dem ex Instrumento Census Impositi ab
Ouidio super eadem domo anno 1613. fauo-
re Torquati Marescotti iustificatum fuit do-
mum fuisse emptam, & fabricatam de pro-
prijs pecunijs Ouidij, & ad ipsum spectare
pleno Iure, cui Instrumento Chrystophorus
Pater, & Ioseph frater eiusdem accesserunt
eandem assertionem approbarunt reportata
ab Ouidio obligatione eorum indemnita-
tis, vnde confessio huiusmodi tanquam pro-
1 batio certa †, & concludens penitus infringit,
ac tollit omnem iuris præsumptionem *l. final.
in princ. ff. quod met. caus. l. cum de Indebito ff.
de probat. Dec. cons.* 400. *num.* 8. *Paris cons.* 29. *n.*
76. *lib.* 6. *Surd. cons.* 8. *n.* 19 *&* 423. *n.* 12. & si-
2 cuti ipsis Confitentibus noceret †, ita etiam
nocet, & præiudicat Excellentissimæ Dominæ
Principissæ Rossani ab eis causam habenti *l.
cum à matre C. de rei vindicat. Rota diuers. decis.*
776. *num.* 2. *par.* 1. *& in rec. decis.* 602. *num.* 2.
in fin. par. & decis. 184. *num.* 9. *&* 283. *num.* 17.
par. 6. *& decis.* 327. *nu.* 5. *par.* 8. *& apud s.m: Gre-
gor. decis.* 172. *num.* 1.

Et licet confessio emissa inter Patrem, &
filium consistere nequeat ob suspicionem
prohibitę donationis, quam lex inter ipsos
præsumit. Tamen cum in præsenti simplex,
& nuda non sit, sed fulciatur adminiculis, &
probationibus quod Oduidius aliundè, quam
3 ex substantia Patris multa acquisiuerit †, tan-
quam verisimilis plenè probat *Salic. in l. si ma-
ter, C. de contr. empt. & in l. cum propria in fin.
C. si quis alter, vel sibi Tiraquell. in l. si vnquam
vdrbo donatione largitus num.* 100. *C. de reuocand.
donat. Angel. cons.* 341. *col.* 1. *in fin. vers. sufficeret
autem Ruin. cons.* 69. *num.* 2. *vers. sed præmissis
lib.* 5. *Socc. sen. cons.* 61. *num.* 3. *lib.* 4. *Alex. cons.*
18. *num.* 4. *lib.* 3. *Roland. cons.* 90. *nu.* 13. *& seqq.
lib.* 2. *Aldouin. inter Consil. Pereg. cons.* 97. *num.*
100. *lib.* 4. *Dec. cons.* 96. *nu.* 3. *vers. sic etiam de
Confessione Patris Pancirol. cons.* 3. *num.* 9.

Probationes, & adminicula sunt, quod
Ouidius ante acquisitionem domus anno
1591. vsque ad obitum exercuit artem agra-
riam nomine proprio publicè emendo, con-
trahendo, & negociando, vt ex pluribus In-
strumentis nouiter exhibitis, ex quibus etiam
constat, quod Pater familias, & sui Iuris pa-
làm reputabatur conducendo tenutas, & Ca-
salia Agri Romani absque consensu Patris,
& de illorum fructibus vti Dominus liberè
disponendo. Hinc sanè desumitur, quod
tamquam industrius, & promptus ad lucra
non ex substantia paterna, sed ex lucro nego-
ciationis prædictam domum acquisiuerit vna
cum alijs duabus domibus emptis de anno
1609. & 1610. adiacentibus, & incorporatis
4 cum eadem Domo †, vt limitando contra-
riam Iuris præsumptionem distinguit, *gloss.*
2. *in l. cum oportet verb. ex eius substantia, & ibi
Bald. num.* 11. *& cons.* 259. *in fin. lib.* 5. *Grauett.
cons.* 65. *num.* 8. *in fin. Roland. d. cons.* 90. *num.* 12.
& seqq. lib. 2. *Bertazzol. cons. ciuil.* 119. *num.* 10.
Becc. cons. 119. *num.* 9. *lib.* 1. *Surd. cons.* 105. *num.*
7. *Bart. cons.* 46. *num.* 2. *& seqq. & per tot. Menoch.
de Arbitr. cons.* 126. *num.* 3. *vers. secundus est casus
Paschal. de virib. patr. potest par.* 1. *cap.* 3. *num.*
24. *in fine Cyriac. contr. for.* 195. *num.* 15. *Merlin.
de legit. lib.* 2. *num.* 1. *quæst.* 12. *num.* 11. *cum alijs
adductis per Rot. in rec. decis.* 226. *num.* 7. *par.* 5.
Præsumptio enim, quod bona filij præsuman-
5 tur ex pecunia patris acquisita † procedit
quando non apparet filium aliundè acquirere
ea potuisse, secus si ex industria lucrari po-
tuerit *Rota decis.* 294. *num.* 12. *in fin. &* 406. *n.* 7.
coram Merlino.

Eoque magis cum ipsamet Olympia ei-
dem tamquam proprij Iuris, & publico mer-
catori locauerit ad nouennium Casale Vallis
Caiæ, & emerit domum ab illo vti domino
illius, cum promiserit expretio extinguere
census super ea impositos, & soluere debita
ab

ab eo contracta absque consensu Patris, prout effectiuè soluit, & extinxit. Alias enim si census fuissent impositi super domo paterna, & debita contracta à filio familias ex rationibus, quibus impugnatur iste contractus non promisisset soluere, nec extinguere. Adeò
6 quod hodiè talis negari non potest †, qualis fuit persona illius ab Auctore Dominæ Principissæ approbata adnotata per *Alex. & Castr. in l. licet C. de Procurat. Gozad. consf. 3. num. 9. Modern. Lucens. consf.45. num.45. Surd. decis.104. num. 7. & seqq. & 108. num. 12. & 13. Rota in rec. decis. 78. num. 10. par. 7. & coram Gregor. decis.227. num.13.*

Immò hinc resultat præsumptio emancipationis ac libertatis à patria potestate, quæ
7 ex lapsu decennij inducitur †, vbi non allegatur contra Parrem, sed alios ad substinendum contr actum filij ex Theorica *Bald. in l.2. num.5. in fin. C. si aduersus rem indicat. Cephal. consf.397. num.59. lib.3. & consf.687. num. 21. & seqq. lib. 50. Morat. consf. 52. num. 25. Riminald. Sen. consf.108. num. 23. Aldouin. consf. 2. num. 29. Dec. in l. emancipati num.4. ibique Cagnol. nu. 82. Riminald. Iun.122. G. de Collat. Trentacinq. var. resol. lib.1. tit. de emancipat. resol. 1. num.4. vers. in 3. casu.* Et eo facilius præsumitur vbi concurrit multiplicitas actuum, quibus filius tanquam Pater familias publicè, & palam
8 se gessit †, quo casu minori temporis spatio constituitur, in quasi possessione libertatis, & existentiæ sui Iuris *Cagnol. in d. l. emancipati num.83. Menoch. præsumpt.55. num.28. & seq. lib. 6. Vrsill. ad Afflict. decis. 183. num. 8. vers. sed si allegatur Franch. decis.10. num.4.*

Et redditur manifesta præsumptio, dum Christophorus ratificando Instrumentum supranominati census de Marescottis expressè ab Ouidio veluti ab extraneo releuationem indemnitatis stypulatus est, & vlterius dictum Instrumentum ratificationis in domo propria Ouidij stypulatum fuit (ibi) *Actum in domo Ouidij.* Alioquin si non fuisset emancipatus, & à Fratre pro tali habitus, inutilis fuisset dicta stypulatio, cum durante patria po-
9 testate † nulla actio, & obligatio inter Patrem, & filium consistere possit *l. frater à fratre ibique Bart. num.22. & alij ff. de condit. indebit. Paschal. de Virib. patr. potest. par.1. cap.4. num.1. & seqq. Rota rec. decis. 227. numer.1. par. 1. & in Romana Societatis Officij 10. Aprilis 1641. coram bo. me. Peutingero impressa post Zacch. de oblig. Camer. decis.185. num.5.*

Non obstat, quod actus huiusmodi gesti sint ab Ouidio longe post annum 1595. de quo tempore fuit empta domus ab Ouidio, quia cessat obiectum, dum hodiè constat, quod Ouidius cæpit negociari ab anno 1591. & quod ab inde citra, continuauerit. Vndè intrat præsumptio, quod sicuti post acquisitionem domus fuit industrius & diligens, in acquirendo, ita pariter quod pecuniam, seù prætium ex industria, vel diligentia paulatim ante, ac de tempore illius acquisitionis com-
10 parauerit, cum ex subsequentibus † ad statum præcedentem præsumatur, vt in his ter-

minis ratiocinatur *Abb. consf.36. num.2. vers.2. quia Becc. consf.113. num.10. vers. 1. Coniectura, & num.11.*

Nec releuat, quod Christophorus ratificando venditionem ab Ouidio factam Olimpiæ videatur ipsa habuisse domum à ratificante. Quia cum Ouidius vendiderit nomine proprio, consensus Christophori censetur adhibitus ad cautelam pro maiori securitate Emptricis prout quoque sonant verba Instru-
11 menti †, non autem efficit, quod dominium domus dicatur ad Christophorum pertinuisse, vt probat *Text. in l. Testamentum C. de Testam. Rota in recent. decis.212. num.12. par.6. dec. 307. num.14. par.4. tom.2. & 715. num.6. & seq. par.4. tom.3. & in his terminis coram Canal. decis. 100. num.7. vers. nec. visum fuit & decis.125. nu. 7. par.7. rec.*

Hinc non refert quod ex dispositione Statutorum Vrbis, & Iuris communis irritentur contractus, & obligationes filiorum familias absque interuentu Patris. Nam hi solùm tali exceptione repelluntur, quià filijs familia existentibus sub patria potestate inscio
12 Patre contrahuntur †, non autem illi, ad quorum fauorem filij familias sui Iuris effecti, & publicè exercentes negociationem tanquam Pater familias obligantur, *vt ex eodem Statuto cap.152. in fin. & ex l.3. ff. ad Senat. Consult. Macedon. Menoch. de præsumpt. lib.6. præsumpt.15. num.3. Becc. consf. 113. num. 29. Rota decis. 527. num.3. & seqq. par.1. rec. & in Romana Societatis Officij 27. Ian.1653. coram R. P. D. meo Albergato.*

Et ita vtraque parte informante decisum fuit.

R. P. D. BEVILAQVA.

Vercelleñ, seù Casaleñ Bonorum.

Veneris 10. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Ad bonorum Emphyteuticorum deuolutionẽ agens, plenè, & concludentèr tenetur probare dominium, itaut nisi de eo apertè constet, pars succumbet. Et multa deducuntur circa illam decantatam iuris conclusionem, quod contractus potius censendus, quod sit censualis, quàm Emphyteuticus.

SVMMARIVM.

1 *Ad deuolutionem rei emphyteutesis si agatur, probationes debent esse valde plenæ, & concludentes.*
2 *ad Deuolutionis effectum, non sunt sufficientes instrumenta concessionum.*
3 *Probatio non dicitur plena, & concludentèr, quando verba instrumenti loquuntur ambiguè.*
4 *Dictiones,* eatenus, & quatenus, *important conditionem.*
5 *Dictiones,* eatenus, & quatenus, *modificant dispositionem.*
6 *Assertiones ad fauorem asserentium, nullatenus probant.*

7 *Et multo magis si agatur ad effectum probationis deuolutionis, & num.8.*

9 *Probatio, quæ per alias probationes validiores fuit elisa, non releuat.*

10 *de Præterito ad tempus præsens non bene arguitur.*

11 *Enunciatiuæ in literis Papæ emanatæ ad supplicationem partis, non probant.*

Tamquam emanatæ ab eis qui habent interesse in causa num.11.

12 *Instrumenta concessionis adminiculantur ex coniecturis ad effectum probationis deuolutionis.*

13 *Probatio illa non est admittenda, quæ nullatenus suffragatur ad victoriam causæ.*

14 *Bona concessa alicui, semper præsumuntur remanere in sua primæua natura, & esse.*

15 *Lis, quando fuit extincta, & terminata per transactionem, tunc amplius non attenditur.*

16 *Lis aliqua, quando fuit iam extincta per transactionem, tunc nefas est.*

17 *Contractus in dubio potius præsumitur censualis, quàm emphyteuticus.*

18 *Et hoc multo magis si adsint plura adminicula id suadentia.*

19 *Contractus in dubio præsumitur censualis, donec contrarium probetur.*

20 *Responsiones quæ soluuntur pro concessione bonorum, solent correspondere fructibus, & quando.*

21 *in Emphyteusi pro responsione Canonis, soluitur quid minimum.*

22 *Bona in Emphyteusim, quando conceduntur solet reseruari consensus Proprietarij, in eorum alienatione.*

23 *in Emphyteutico contractu solet vtile dominium transferri in emphyteutum.*

24 *Dominium directum rei emphiteuticæ semper remanet penes Proprietarium.*

25 *Contractus talis est censendus qualem verba instrumenti denotant.*

26 *Contractus an sit emphyteuticus, vel censualis, ad id assequendum, multum iuuat obseruantia.*

27 *in Bonis emphyteuticis, an soleant succedere hæredes extranei.*

28 *Obseruantia multum iuuat ad probationem contractum potius esse censualem, quàm emphyteuticum.*

29 *Contractus, quando à concedente fuit nominatus emphyteuticus, & id semel atque iterum tunc non videtur dubitandum de eiusdem natura.*

30 *Contractum esse emphyteuticum, quando ex denominatione ipsius possit constare.*

31 *Concedens bona in Emphyteusim, & in Censum, ex illis verbis in Censum, præsumitur recessum ab Emphiteusi.*

32 Decis. Seraphin.313. num.3. & Buratt.334. *& aliæ in quibus terminis loquantur.*

33 *Coniecturæ, quando hinc inde valde, & concludentes adducuntur validiores elidunt debiliores.*

34 *Probationes validiores elidunt tenuiores.*

35 *Probationes contrariæ ad inuicem conquassantur.*

36 *Emphyteutica bona ex capite alienationis irrequisito Domino, ob non solutionem Canonum &c. deuoluuntur.*

37 *Contractus censualis, ex quibus causis non cadat in commissum, & n.38.*

39 *in Emphyteutico contractu habet tantum locum tus in cap.4. de locat. & conduct.*

40 *Emphyteutica bona, quando alienantur, dic translatum in ipsum alienantem dominium.*

41 *in Censuali contractu æquiparantur illa duo quis à iure suo cadat minimè, tàm in non sol do, quàm in alienando.*

42 *à Caducitate, vt quis excusetur sufficit qual causa, etiam minus iusta.*

43 *Oblatio iudicialis soluendi totum id, in quo fa calculis apparebit remanere debitorem.*

44 *Ista oblatio ad effectum euitandi caducitatem b vim solutionis.*

DECISIO CCCXXXVI.

SIXTVS fel; rec: Papa V. ad dirim
dam litem ortam inter Cardinalem Sa
cti Eustachij prætendentem Villas Salettæ
Planchettæ, & nonnulla bona circumcir
& prope illas posita esse membra Monast
S. Andreæ Vercellen. seque ex concessio
Apostolica donec viueret vsumfructum l
bere, & Marchionem Montis ferrati, easde
que vti proprias, & liberas possidentem a
cando causam in Iudicio iam deductam m
tu proprio declarauit per hæc verba; Vi
Salettæ, Blanchettæ, & circumcirca illis co
sistentia Prædia, Prata, Pascua, nemora &
inposterum teneri, & possideri debere perp
tuum Marchionem, eiusque filios vtriusq
sexus descendentes, & successores quoscu
que perpetuis futuris temporibus, pro
hactenus possessa fuerunt, ipsosque Marchi
nem hæredes, & successores quoscumqu
non posse, nec debere super ijs in posteru
molestari à præfato Cardinali, Conuentu,
Monasterio. Illaque omnia eatenus, qua
nus in totum, vel in aliqua parte ad Mon
sterium præfatum pertineant cum omnib
iuribus, & pertinentijs suis eisdem Marchio
ni pro se, hæredibus, & successoribus fu
prædictis in Emphyteusim perpetuam p
annuo censu florenorum centum auri de
Camera Cardinali durante vsufructu, & d
mum Monasterio prædicto annis singulis i
festo S. Andreæ persoluendum d. auctorita
concedimus, & assignamus, dictumq; Mar
chionem filiosque hæredes, & successo
eiusdē prædictos motu, & scientia similib
quatenus expediat, vel opus sit, & pro m
iori voluntatis nostræ declaratione, & robo
re per presentes perpetuis duraturis tempo
bus inuestimus &c.

Anno 1643. cum ob militum incursio
nem Punzoni, tunc dictarum Villarum Do
mini coacti fuissent à Census solutione cessa
re, & tandem illas Marchioni Mossio vende
re contra eumdem modernus Abbas, & Ca
nonici instabant pro mandato de associando
ad Villas prædictas, & Castrum Turrionis
vti deuolutas ex capite alienationis ipsis irre
quisitis factæ, ac non solutionis Laudemij,
& Canonis, super qua deuolutione dato du
bio de ea non constare decisum hodie fuit.
Quia vbi quis ad illam agit per plenas, &
con-

1 concludentes probationes † de suo dominio docere tenetur *l.officium 9. & l.fin.ff.de rei vendicat.Bald.in l.cum res 12.nu.14.C.de probat. Marescott.var.resol.cap.85.nu.5.lib.1.* & ita semper tenuit *Rota vt apud Martin.Andr.decis.63.num.1. Duran.decis.431.num.8. & coram Card. Seraphin. decis.145.Caual.decis.296.num.2. Millin.decis.11. num.8.& Otthob.decis.13.num.1.& in rec.dec.281. num.1.par.4.tom.2.& in Mediolanen. prætensæ deuolutionis 1. Iulij 1655. coram R.P.D. meo Meltio in principio.*

2 Huiusmodi autem non est probatio, quæ hic afferebatur pro parte Abbatis, † & Canonicorum, siquidem litteræ concessionis Sixti Pontificis anno 1481. emanatæ, quibus primo ipsi nittuntur nedum dominij probationem non concludunt; imò potius excludunt
3 cum Papa non vtatur† verbis illud denotantibus, sed loquatur per verba conditionalia, ibi, *Illaque eatenus, quatenus in totum, vel in parte ad Monasterium prædictum pertineant &c.*
4 dictiones enim, † *eatenus, quatenus*, important conditionem, vt est *Text.in l.Stichum qui meus 6.ff.de legat.1.Bart.in l.1. num.20. ff.de cond. & demonstr.Surd.cons.186.num.10. Hond.cons.68. num.11.lib.2.Gratian.discept.forens.cap.854.n.40. & 49. Rota decis.381.num.1.par.1.diu.& decis.12 num.37.par.6.recent.* Et modificant concessio-
5 nem, † incertitudinemque dominij Monasterij super omnibus, vel parte dictorum bonorum adeò ostendunt, vt nisi certificetur illa esse sua nullum Ius dicatur interim habere *ad notata in l.miles 6. ff.de re iud.l.cum de incerto ff. de acquir. possess.l.si fur 32.§.vlt. ff.de vsu cap.Bart.in l.si sit 78.§.si mihi num.4. & ibi Bald. ante fin.ff.de legat.1.Dec.cons.385.num.2.Bero.consil.140.num.17.lib.2. Surd.cons.186.num.14. cum seq. Rota decis.296.num.4.par.1.rec.*

Quatenùs verò probationem dominij deducere intendunt ex Instrumentis venditionis prædictornm bonorum a Fratribus Ordinis Humiliatorum factæ probationis Sancti Andreæ de anno 1272. & possessionis per eumdem successiuè adeptæ, nec non ex confirmatione dictæ venditionis in Capitulo generali venditorum sequutæ sententia arbitramentali, alijsque iuribus relatis in *Summ. Abbatis*, & Canonicorum *à num.7. vsq;ad 13.* & ex his neque etiam iustificari videbatur, quia vltra quod excepto primo venditionis
6 Instrumento cætera pro maiori parte † continent simplices ipsorum assertiones, quæ ad eorum fauorem non probant *l.nonnullis 14.C. de probat.l.ex his verbis 7. C.de testam.Ludou.Bellus cons.87.num.7.Rota decis.989.num.3.par.2.rec. & apud bo:me: Buratt. decis.136.num.2. & 10.* Et
7 multo minus dominium † ad effectum inducendæ deuolutionis *Bart.in l. quidam in suo 27. de condit.Inst.Rota decis.606.nu.3.par.1.& dec.93. num.2.par.7. recent.* Placuit responsio, quod vel tempore concessionis multo post subsequutæ fuerunt coram Pontifice exhibita, vt præsumitur attento, quod in motu proprio
8 asserit † super huiusmodi re fuisse coram ipso rationes hinc inde plenè, & sæpius deductas & tamen his non obstantibus professus fuit ad consulendum quieti, & commoditati Monasterij, ac publicæ vtilitati Villas, & bona Marchioni concessisse, dominio ad fauorem dicti Monasterij minimè reseruato, ex quo satis declarasse videtur illud ei non competere, iuraque præfata elisa remansisse contrarijs iustificationibus á Marchione de-
9 ductis, † cum aliàs tam graue præiudicium Monasterio non intulisset *ad Text. cum ibi notatis in cap.quamuis 10. de rescript.in 6. Menochus cons.36.num.65.Rota decis.119.nu.7.par.5. recent.* Aut vero ostensa non fuerunt, & tali casu dicendum est ipsosmet Agentes pro Monasterio illorum irreleuantiam agnouisse, ideò non curasse exhibere; Esto enim quod proprius constaret de Monasterij dominio non inde id idem affirmari potest de tempore inuestituræ, quia ex dominio de præterito ad
10 hodiernum † inferri non potest in præiudicium tertij, qui medio tempore potuit ius acquirere &c. *l.in rem actio 34.ff.de rei iudic.l.1. qu.de alienat. Iud. mutan.causa fac. Corn. cons.24. num.6. cum seq. lib.4. Rota decis.55. num.5. penes Pacif.de Salu.interd.*

Nec visum fuit fundamentum aliquod fieri posse in litteris Alexandri VI. sub Dat. Romæ 10. kal. Aprilis 1594. super reseruatione vsusfructus in fauorem Cardinalis S. Eustachij, & in rescripto Imperatoris Caroli V. qui cognitionem eiusdem causæ Cardinali Caracciolo tunc Mediolani Gubernatori commisit, in quibus enunciatur hasce Villas, & bona ad Abbatem S. Andreæ Vercellarum spectare quandoquidem enunciatiuæ emanarunt ad supplicationem partis, atque
11 ideò tametsi†antiquæ non probant tanquam proficiscentes ab habentibus interesse *Loffred. cons.44.num.6.Rota apud Card.Seraph.decis.1189. num.3.coram sa.me.Greg.XV.decis.77.n.8. Buratt. decis.178.n.14.*

Non obstat, quod Instrumentum conces-
12 sionis alijs adminiculis suffultum † probet dominium concedentis etiam ad effectum deuolutionis *iuxtà doctr. Bart. in l. ad probationem num.1.C.locat.Buratt.decis.602.num.2.& 15.* Quia non admittitur huiusmodi probatio vti
13 insufficiens quotiescumque, vt hic † subesse potest suspicio, vel possibilitas, quod bona in possessionem deuenerint aliunde, quam mediante Ecclesia dominium prætendente, vt conciliando alias decisiones dictum fuit *in Ariminen.bonorum 4. Febr. 1611. coram Marco Montio in recent.decis.290.num.6.par.1.* In præsenti verò præter superius deducta ex verbis concessionis apparet Summum Pontificem mandasse, quod Villæ controuersæ teneri, & possideri deberent, per Marchionem, & suos successores perpetuis futuris temporibus, prout hactenus possessa fuerunt, nec posse, neque debere super his in posterum molestari, ex quibus indubitatè assequimur dictum Pontificem non intellexisse immutare dominium, & alterare naturam bonorum
14 sed voluisse, † quod illa semper debeant remanere in suo primo esse, prout antea reperiebantur penes Marchionem, & successores

ad

ad Text. in l. si pro fundo 33. ibique Bart. num. 3. C.
de transact. Surd. cons. 418. num. 17. cum seq. Cardin.
Caual. decis. 374. num. 8. Cumque fuerit extin-
cta lis, & terminatę differentię omnes inter
15 Monasterium, & Marchionem super domi-
nio subortæ mediante dicta concessione per
viam transactionis nefas est eas denuò resusci-
tare cum expulsione Marchionis sub prætex-
16 tu deuolutionis,† quæ ex alio prætendi non
potest, quam ex directo dominio per Instru-
mentum d. concessionis excluso d. l. officium de
rei vend. Alex. cons. 10. lib. 4. Rota decis. 36. & de-
cis. 288. vbique num. 2. par. 7. rec. aliqque in princip.
congest.

Præterea ęstimarunt Domini concessio-
nem, de qua agitur non esse emphyteuticam
sed censualem, moti primo ex iuris præsum-
17 ptione † secundum quam contractus potiùs
censetur censuarius, quam emphyteuticus
Alberic. de Rosate in l. 2. num. 13. C. de iur. emphyt.
Ruin. cons. 161. num. 28. lib. 1. Hyppolit. de Mersil.
sing. 95. nu. 2. Rota penes Card. Mant. decis. 134. n. 3.
Caual. decis. 201. num. 2. Buratt. decis. 334. num. fin.
& decis. 601. & 116. bo. me. Merlino decis. 545.
num. 1. & in recent. decis. 400. num. 7. & decis. 606.
num. 2. par. 1. Secundo ex onere Marchioni,
eiusque hæredibus, & successoribus ad inue-
stituram vocatis, iniuncto soluendi in perpe-
18 tuum † annuos florenos centum auri de
Camera Monasterio S. Andreæ, nec enim
quantitas responsionis tanquam æquans fru-
ctus Villarum de tempore concessionis, vt
dephenditur, ex quo altera illarum nempè
Saletta in d. Instrumento de anno 1272. stipu-
lato dicitur empta ab Abbate pro pretio li-
19 brarum 625. monetæ Papień† vix ascenden-
tium ad scuta centum monetæ Romanæ, &
in dubio etiam præsumitur donec contrariũ
probetur Ruin. d. cons. 161. num. 25. Rota decis. 14.
num. 10. par. 6. recent. præstat maximum argu-
mentum ad decernendam concessionem esse
censualem, in qua certi iuris est, quod regu-
20 lariter † solutio solet correspondere fructi-
21 bus, & in emphyteusi † soluitur quid modi-
cum in recognitionem dominij directi, non
autem in fructuum compensationem, vt di-
stinguunt Bart. in l. 1. num. 4. & ibi etiam Bald. in
secunda lectura nu. 27. vers. quæro C. de iur. emphyt.
Ruin. d. cons. 161. nu. 21. & 29. in fin. Rolan. à Vall.
cons. 96. num. 25. lib. 1. Neuizan. cons. 92. num. 12.
& 45. cum seq. Dec. cons. 164. sub num. 2. Franc.
Aret. cons. 55. num. 5. aliqque congesti per Rot. coram
Buratt. d. decis. 334. num. 2. & 3. & decis. 14. nu. 24.
& 25. par. 6. recent. Tertiò quia non legitur re-
seruatus consensus Abbatis vbi casus aliena-
22 tionis eueniret † desuntque conuentiones, &
pacta illius dominium præseferentia, quod
pariter demonstret concessionem fuisse habi-
tam pro censuaria, Dec. d. cons. 164. num. 2.
Rota in præcitatis decis. 400. num. 8. par. 1. & decis.
101. num. 4. coram Buratt.

23 Id quod non accidit † in contractu emphy-
teutico vbi vtile dominiũ transfertur in em-
phyteutam l. 1. §. qui in perpetuum, & ibi scri-
bentes ff. si agen. vectigal. Bero. cons. 146. num. 2.
lib. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 106.
num. 1. & 2. Caual. decis. 201. num. 3. Dominus
24 verò rei † in emphyteusim traditæ semper
super ea aliquod ius, diuersumque dominium
retinet Imol. in cap. ad audientiam 9. num. 4. de
reb. Eccles. non alien. Dec. eodem cons. 164. sub nu.
2. vers. cum ergo Mantic. de tacit. & ambig. lib.
22. tit. 3. num. 9. Rot. decis. 545. num. 6. bo: me:
Merlin. & dec. 14. n. 31. par. 6. Quartò quia in
ipso concessionis Instrumento disertis ver-
25 bis † habetur solutionem florenorum cen-
tum auri esse faciendam pro censu, non pro
Canone, talis enim debet iudicari contractus,
quem verba demonstrant & à partibus de-
monstratur, l. qui fundum 40. §. fundi ff. de con-
trah. empt. & in terminis dixerunt Soccin. Sen. cons.
167. num. 6. lib. 2. Aretin. d. cons. 55. in fin. Rota
decis. 400. num. 8. par. 1. & 14. num. 4. & decis.
188. num. 2. par. 6. & decis. 425. num. 2. post Mo-
dern. Perus. de cons. & alij cumulati in sæpè citata de-
cis. 545. nu. 7. bo. me. Merlin. & denique concur-
26 rit diuturna† obseruantia nedum in exactio-
ne semper facta à Canonicis pro affictu liuel-
lo, & Censu perpetuo, vt expresè legitur in
partitis librorum Monasterij, in quibus solu-
tiones adnotatæ sunt Sum. Abbatis n. 2. Verum
etiam in alienationibus proprietatis ipsarum
Villarum, & bonorum, iu quibus extincta
linea Marchionis Montis ferrati successerunt
27 Duces † Mantuæ hæredes extranei, & ab istis
Villa Salettæ, & Castrum Turrionis in Pon-
zonos districta, & successiuè ad Marchionem
deuenta eodem Sum. nu. 3. & 4. Laudemio non
soluto, neque adhibito consensu Canonico-
rum, immò mediante d. Censuum receptione
omnia gesta approbantium. Per istam igitur
28 obseruantiam tanti temporis satis † dicitur
declarata concessio pro censuaria, & ab ipsis
Canonicis exactionibus pro tali tanta Gabr.
cons. 76. num. 15. & 16. lib. 2. Mantic. de tacit. lib. 22.
tit. 8. num. 35. & 36. Menoch. præsumpt. 11. num. 3.
lib. 3. Manent. cons. 108. num. 2. 35. & 37. & decis. 2.
num. 3. & in terminis similium partitarum li-
brorum Rota decis. 606. num. fin. par. 1. rec.

Non obstat expressio Emphyteusis semel,
29 ac iterum facta, ob † quam prætenditur de
intentione Papæ fuisse concedere bona in
Emphyteusim non ad Censum, & liuellum
perpetuum, quoniam huiusmodi intellectus
pugnat cnm alijs, & præcipuè correspondem-
tia annuæ præstationis fruct. bonorum supra
animaduersis contrarium demonstrantibus
30 hæcque † præualere debent nihil obstante,
quod denominatio cantet de Emphyteusi, si-
cuti notant Bald. in rubr. num. 12. C. de iur. emphit.
Ruin. in cit. cons. 161. n. 27. cum duob. seqq. Neuizan.
in d. cons. 92. num. 2. Natt. cons. 3. num. 2. Mantic. de
tacit. eod. lib. 22. & tit. 3. num. 12. Dec. d. consil. 164.
n. 3. Bero. qu. 14. n. 3. & 4. Menoch. d. præsumpt. 106.
num. 21. vbi quod si dictum fuit, concedo in
31 Emphyteusim, vel in Censum ex illis ver-
bis in censum dicitur recessum ab illis in
Emphyteusim Seraph. decis. 313. num. 3. Buratt. d.
decis. 334. sub num. 10. vers. 3. & seq. & in alia 545.
Merlin. num. 6. & par. 6. decis. 14. num. 11. & 12.

Ex quibus depræhenditur ad præsentem
facti speciem non applicari decisiones, & au-
thori-

32 thoritates† in oppositum adductæ, quia procedunt, vbi adest explicita dominij directi reseruatio apud bona concedentem, & con-
33 currunt per acta quæ † magis inferunt Emphyteusim, quam Censum, vt benè explicat *Rota in decis.611.num.28.& 29. par.4. tom.3.rec.* Vel vbi quoque iura pro Monasterio data cum adminiculis ponderatis aliquam dominij probationem constitueretur ad arguendũ concessionem Emphyteuticam adhuc non
34 sufficiunt † cum validiores sint probationes, & coniecturæ supra deductæ suadentes esse Censuarium vna cum iuris præsumptione, quæ semper firma manet posito citra veri
35 præiudicium, † quod probationes conquassarentur ad inuicem, vt benè ab rem firmauit *Rota coram bon:mem: Merlin. dicta decis.545. num.15.& 16.*

Hinc meritò conclusum fuit nullatenus factum esse locum deuolutioni ex capite alie-
36 nationis † consensu Abbatis, & Canonicorum non adhibito, & ob non solutionem Laudemij,& Census, quia istis de causis dum non versamur in contractu Emphyteutico,
37 sed censuali, bona ex natura†contractus non incidunt in commissum propter translationem vtriusque dominij directi, & vtilis in Censuarium, qui propterea à iure suo non
38 cadit, † vt de non soluente censum tempore debito est *Text.cum glos.in cap.constitutum 6. de Relig.dom.Imol.in dictocap. ad audientiam de reb. Eccl. non alien. Soccin.Sen.cons.167.num.6. lib.2. Dec.cons.164.supracit. sub num.1. vers. sed tamen bis, & nu.2.* vbi quod Textus *in cap.4. de locat.*
39 *& conduct.* habet † dumtaxat locum in contractu Emphyteutico *Mantic. eodem lib.22. & tit.3.num.10.& 11. & decis.134.num.2. Honded. cons.81.num.4.lib.2.Menoch.d.præsumpt.106.n.16 Rota decis.400.numer.7.& 15. & decis.606.in fin. par.1.rec.* & de eo qui distraxit bona irrequisito Domino, quia dicitur translatum dominium in ipsum alienantem ratione illius, vt
40 Dominus † alienare potest *Dec. vbi supra sub num.3.vers.vltimo non obstat*, dicens hæc duo æquiparari in contractu censuali, vt quis à
41 iure suo non † cadat tàm in non soluendo, quàm in alienando *Rum.cons.42.numer.8.lib.5. Menoch.cons.414.num.15.in fin.& seqq. & d. præsumpt.106.num.19. Hond.eod.cons.81.num.5. Rota decis.425.nu.10.in fin.penes Cenc.de cens.nec Laudemium soluit Menoch.ibidem num.7.& 8. Mantic. d.tit.3.num.15. Rota in allegatis decis 400. num.8. par.1.& decis.14.n.46.& 47.par.6.*

Prædictaque facilius recipienda sunt quoad deuolutionem Castri Turionis muris circumdati, & militibus custoditi, de quo nulla fit mentio in motu proprio, nec vt asserebatur, probatum fuit esse sub Villa Planchette compræhensum, & proindè minus respe-
42 ctu illius iustificatur dominium, vt† Marchio subiaceat caducitati, à qua vt excusetur quælibet, & etiam minus iusta causa solet admitti *ad Text.in l.igitur 12.ff.de liberal.caus. Angel.in l.in plagis 14.C.ad l.Flamin.de plagis Rot.decis.232.num.2.& decis.571.num.4.par.2. dec.281. num.5.par.4.tom.2.& decis.293.num.fin.par.6.rec.* Iuncto maximè iudiciali oblatione soluendi totum id, in quo factis calculis, apparebit remanere debitorem, quæ oblatio ad effectum euitandi caducitatis pænam habet vim solutionis *l.si rem 9. §.vltimo ff.de pignor.action. Bart.in l.interdum 73. §.fin.ff.de verb.oblig.Soccin. Sen cons.118.num.10.lib.4. & Soccin.Iun. de communi cons.63. num.19.lib.2. Bero.cons.196. num.2. lib.1.Surd cons.86.num.27.& 28. Rota coram Comitulo decis.78.n.10.*

Et ita vtraque &c.

R.P.D. ALBERGATO.

Romana Separationis Thori.

Veneris 10. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Adulterij atrox crimen, cum occultè soleat committi, ideo indicijs probatur, etiam ad obtinendam Thori separationem, & plura ex dictis indicijs deducuntur.

SVMMARIVM.

1 *Thori separationi fit locus ex causa adulterij.*
2 *Adulterium, cum soleat fieri clam, & in occulto. directe, & pernecesse vix probari potest.*
3 *Adulterium ex præsumptionibus, & coniecturis valde vrgentibus probari potest.*
4 *Adulterium etiam ad effectum separationis Thori probari potest ex vrgentibus, & violentis præsumptionibus.*
5 *Mulier si probetur, absente viro, Amasium in propria domo admisisse, & cum ipso per plures horas in cubiculo clauso stetisse, & an ex hoc argui potest, & nu.7.*
7 *Et ex his, si non phisica, saltem moralis certitudo habetur adulterij, ac vehemens, ac violenta copula carnalis præsumptio intrat.*
Atque an id sit sufficiens ad effectum separationis Thori.
8 *Solus, cum sola etiam eodem cubiculo clausi per aliquod tempus existentes, quid ex hoc arguatur.*
9 *Adulterij præsumptio valde redditur fortior ex confessione ipsius adulteri.*
10 *Confessio extraiudicialis licet non probet, tamen id fallit, quando sumus in materia, in qua valde cautè loqui solet.*
11 *Adulterij præsumptio valde coadiuuatur, ex pluribus actibus per testes probatis, qui simul iunctis debent considerari, & admitti.*
12 *Adulterij præsumptio satis coadiuuatur ex pernoctatione mulieris extra domum viri, item per oscula, & alios actus impudicos.*
13 *ad Adulterij probationem multa simul consideranda, & ponderanda sunt ad effectum assequendæ veritatis.*
14 *ad Adulterij probationem sufficit animum Iudicis moralitèr esse certum.*
15 *contra Testes non ita facile admittuntur exceptiones dum sumus in materia difficilis probationis.*
16 *Testes etiam impuberes admittuntur in materia, quæ clam, & occulte fieri solet.*

17 *ad Separationem Thori aliud est si agatur ciuiliter, & aliud si criminaliter.*
18 *Testes patientes exceptiones adminiculantur ex testibus deponentibus de publica voce, & fama.*
19 *Per alienationem ingentem animi, & odium vxoris erga maritum coadiuuatur adulterij præsumptio.*
20 *ad Thori separationem ob adulterium agi non potest, quando illud remissum fuit.*
21 *Adulterij remissio, quando nullatenus præsumatur facta.*

DECISIO CCCXXXVII.

RESOLVTVM fuit constare de causis separationis Thori inter Petrum Cammillum, & Marcam Cæciliam eius Vxorem
1 propter † adulterium ab ipsa commissum *cap. significasti 4. & cap. gaudemus 8. de diuors. Sanchez de matrim. lib. 10. disp. 8. nu. 1. & seq. Gratian. discept. 731. num. 50. & seq. Rota in Romana separationis Thori coram Pema decis. 1018. sub num. 2. & in alia Romana separationis Thori 22. Apr. 1641. coram bo: me: Peuting. in princ.*
2 Adulterium autem, quod † cum in occulto, & clam committi soleat directo, & pernecesse vix probari posse, tradit *Ferret. cons. 309. num. 6. Mascard. concl. 57. n. 3. Rot. dec. 95.*
3 *num. 12. par. 2. diu.* Ex † præsumptionibus, & coniecturis, quæ valde vrgentes, & violentę in præsenti facto concurrunt ad effectum de
4 quo agitur probari visum † est *DD. iuxt. text. in cap. 1. litteris 12. de præsumpt. cap. dixit D. 32. qu. 1. Barbos. in l. 2. in princ. num. 76. & 79. ff. solut. Matr. Menoch. cons. 31. num. 18. Rota decis. 32. nu. 2. & decis. 35. nu. 2. post 2. vol. cons. Farinac. & in Farinac. & in Romana nullitatis Matrimonij 19. Ianuarij 1646. coram bo. me. Arguelles.*
5 Constat enim ex † Testibus *in Summ. Petri nu. 13.* Vxorem absente viro quendam Franciscum eius Amasium in propria domo admisisse, & cum illo per plures horas in Cubiculo clausis Ianuis permansisse, cum pluribus inhonestis circumstantijs ab ijsdem Testibus
6 plene recensitis ex † quibus negari non potest, quin resultet si non phisica saltem moralis certitudo adulterij vehemensque, & violenta copulę carnalis præsumptio, vt in terminis quod ex mora viri in cubiculo clauso,
7 cum muliere adulterium ad † effectum separationis Thori præsumptiuè probetur, firmat *Paris. cons. 49. nu. 61. lib. 4. Socc. Iun. cons. 32. nu. 16. lib. 2. Roland. à Valle cons. 50. num. 3. & 4. lib. 1. Rimin. Iun. cons. 274. num. 11. & 36. lib. 3. & nu. 51.*
8 vbi † loquitur quando Camera est clausa *Menoch. præsumpt. 41. num. 11. lib. 4. Rota decis. 49. num. 3. par. 4. recent.* & in fortioribus terminis *coram bo. me. Arguelles in d. Romana nullitatis Matrimonij, & in alia coram Eminentiss. Card. Otthobono dec. 262. n. 12.*

Quæ quidem præsumptiua probatio fortior reddi visa est dum ex confessione ipsius
9 Mulieris, se illa eadem die † à prædicto Francisco carnaliter cognitam asserentis, vt ex alijs Testibus *Sum. Petri Cammilli nu. 14.* Talis enim confessio, licet extraiudicialis, quia tamen
10 men in hac materia cautè † loqui solitum est plurimum conferre ad hunc effectum tradit *Soccin. Iun. d. cons. 32. num. 17. lib. 2. Rimin. Iun. d. cons. 274. num. 36. Ciriac. contr. 171. num. 14. Rota in d. Romana nullitatis Matrimonij coram bo: me: Arguelles, & d. decis. 262. num. 13. coram Eminentiss. Otthobono.*

Tum quia cōcurrunt alij plures actus probati per testes *in Summ. Petri Cam. num. 3. & seq.* qui simul iuncti valdè adminiculantur, &
11 maximam † Adulterij præsumptionem inducunt, nempe feruens propensio, & amor mulieris erga Franciscum, secretæ alloquutiones de nocte *eodem Sum. nu. 6.* salutationes, & signa amoris, non solum, è fenestris domus, sed in † alijs locis, pernoctatio extra
12 Domum *num. 10.* oscula deniq; & alij actus impudici *Sum. num. 9.* ex quibus omnibus simul iunctis adeo fortis, & intensa resultat adulterij præsumptio, vt de eo moraliter du-
13 bitari nequeat, † & hæc fere omnia considerando tradunt *DD. in c. præterea 27. vbi Abb. num. 7. Hostien. nu. 5. de testib. Paris. d. cons. 54. n. 69. lib. 4. Rimin. Iun. d. cons. 274. per tot. Farinac. de delict. carn. qu. 136. ex num. 113. & seq. Ciriac. decis. contr. 171. ex num. 27. Rota in d. Romana nullitatis Matrimonij coram Arguelles, & Otthob.* & prius *decis. 95. num. 6. & per tot. par. 2. diuers.* Quodque in his terminis sufficiat animum Iudicis mo-
14 raliter † esse certum de Adulterio *Menochius cons. 31. n. 18. & seq. Rota coram Duran. dec. 353. num. 2.*

Oppositæ contra personas Testium exceptiones, quod nempe Antonius sit impubes,
15 & alij Testes † sint personæ viles, & Petri Cammilli familiares, non releuant, quia in his, quæ clam, & occultè fieri solent, vt in
16 pręsenti Testes † etiam impuberes admittuntur *post Farinac. cons. 31. sub n. 7. Rota dicta decis. 262. num. 9. coram Eminentiss. D. Card. Otthob.* Cumque non agatur, ad pænam, sed ciuiliter ad separationem Thori, lex recipit pro-
16 bationem, † quæ verisimiliter haberi potest per Testes quantumuis familiares, consanguineos, aut singulares *Bertaz. cons. 273. nu. 7. Ciriac. d. contr. 171. num. 26. Rota decis. 202. num. 9. & decis. 239. num. 19. & seqq. pvr. 6. rec.* Pręsertim quia illorum depositiones, ab alijs de pu-
17 blica † voce, & fama deponentibus adminiculum recipiunt *Summ. Petri Cammilli num. 11. Rota d. decis. 262. num. 1. & decis. 296. par. 3. recent.* in puncto *Soccin. Iun. d. cons. 32. numer. 20. & seq. lib. 2.*

Supradictis accedit ingens alienatio animi, & odium mulieris erga virum *Sum. supracitato num. 2.* maledicta, & imprecationes contra
18 authorem † huius matrimonij, minæ de illum occidendo, altercationes, & iurgia, cum quærelis criminalibus inter eosdem Coniuges exortę *d. Sum. num. 4.* ex quibus, & pręcipuè ex capite odij irreconciliabilis † esse lo-
19 cum separationi *trad. Aym. cons. 31. num. 4. Monald. cons. 44. num. 4. lib. 1. Rota decis. 706. n. 1. par. 1 recent. Romanæ separationis Thori 17. Maij 1593. coram Hieron. Card. Pamph.* & admissum fuit in *Neapolitana Separationis Thori 16. Martij 1646. coram bo: me: Peutingero sub §. primo vers. nam licet*

Non

Non obstat quod separatio Thori peti non possit, cum Adulterium reconciliatione re-
20 missum † fuerit, dum maritus cum vxore conmoratus est *Farin.cons.157. num.11.lib.2. Rota in Bononien.separationis Thori 21.Feb.1650. coram bo:me: Bichio*. Quia pro responsione aduertebant DD. non probari Maritum fuisse conscium adulterij, & proinde ex actibus coniugalibus postea subsecutis frustra præ-
21 tenditur † inducta remissio, vt in specie responsum fuit *in Romana separationis Thori cor. Penia d.decis.1018.num.3.decis.1092. eodem num. & in recent.d.decis.49.sub num.8. & seq.par.4.* Et ità vtraque &c.

R. P. D. T A I A.

Spoletana Bonorum.

Lunæ 13. Maij 1658.

A R G V M E N T V M.

Fideicommisso purificato immissio non denegatur vocato.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommissum est probandum ad obtinendam immissionem.*

1 *Filij in conditione positi ex statuto Vrbis censentur vocati, quod amplia vt num.3.*

4 *Filij in conditione positi admittuntur ad successionem ob successionem ab intestato, quod declara, vt numer.5.*

6 *Conditio quibus omnibusque requirat, & num.7.*

8 *Factum impugnari non potest.*

9 *Confessio etiam facta per assertionem in libello probat.*

10 *Grauatus præsumitur decessisse sine filijs, vt nu.11. amplia vt num.12.*

13 *Inuentarium probat identitatem bonorum testatoris contra fideicommissarium.*

14 *Cappellanus est eligendus eo modo quo testator disposuit.*

D E C I S I O CCCXXVIII.

CICAGLIA hæredes instituit filios nascituros ex quocumque legitimo matrimonio, eosque & eorum filios pupillariter, & vulgariter, & per fideicommissum in casu decessus, & mortis absque filijs legitimis, & naturalibus substituti inuicem, & vicissim, quibus omnibus in pupillari ætate, vel postea quandocumque deceden sine filijs legitimis, & naturalibus pleno iure, & sine aliqua diminutione, & detractione substituit Rentium, & eius descendentes eosq; obligando fundare, & erigere Ecclesiam ad honorem Sanctissimæ Trinitatis, in testamento Cicagliæ Summario n.1. natus est ex testatore Chrispoldus, & ex Chrispoldo Felix, & Faustina; quibus mortuis sine filijs, Rentij substituti egerunt contra Riccium maritum hæredem Faustinæ vltimę defunctæ ex substitione ad hereditatem Cicagliæ in eius testamento fideicommissariam, & in partibus obtinuerunt sententiam declarantem per mortem absque filijs Felicis, & Faustinæ nepotum Cicagliæ, & Chrispoldo filio factum locum fideicommisso bonis hæreditarijs testatoris reseruata legitima in sententia, vt in Summ. & in executione, ac diuisione Summ. num.3.

Sed quia quidam Capellanus S. Antonij, vt fideicommissarius ex testamento Chrispoldi se se intromisit, & intrusit, & manutenendi fuerunt Rentij, vt constat *ex decis. Rota coram Reuerendissimo Terracinen. in hac Spoletana bonorũ 7. Februarij 1648.* quamuis mortuis illis successor per speciale mandatum renunciauerit liti in Summ.num.7. Attamen intendentibus Rentijs litem in petitorio terminare, & multa ab aduersarijs adducta contra sententiam canonizantem fideicommissum, tamquam impertinentia in iudicio manutentionis fuerint reseruata in hoc petitorio. Ideò fuit coram me dubitatum, an constet de bono iure ipsorum, & hodie DD. constare dixerunt.

1 Probatum † siquidem dixerunt fideicommissum actionis *apud Peegr. de fideicom. art.43.* ab initio in testamento, in quo testator filijs, & filiorum filijs quandocumque deceden. sine filijs substituit Rentius, cum ipsi filij filiorum
2 parentibus suis satis substituti essent, vtpotè in conditione positi, *ad Statut.Vrb. de quo Rot.coram Seraph.dec.1329.num.12. coram Ludouis.decis. 575. num.1.* Adeoque benè grauati *Peregrin. de*
3 *fideicom.ar.12.num.14.* † Et quoad bona sita extra territorium statuentium, vt obseruatur *ab Add.ad Buratt.decis.385. ad fin. vers.decima quinta ex Rota coram Seraph.d.loco.*

Et præterea prout iure communi tales filij
4 in conditione † positi, saltem admittuntur ab intestato prudenti consilio testantis *l.Lucius 85*
5 *in fin. ff.de hæred.inst. & ibi gloss. vlt.* † planè tales in conditione positi etiam sub ipso nomine filiorum grauari possunt, cum possint grauari etiam non positi in conditione verisimiles hæredes primi grauati ex benigniori, & probabiliori sententia *apud Crass.§.legatum q.13 num.3. & Fusar.de subst.q.303.n.3.*

Insuper testator nisi videatur substituisse filijs filiorum in conditione positis, videtur substituisse filijs ipsis primi gradus sub duplici conditione si sine filijs decederent, & corũ quoque filijs sine filijs ad verba vniuersalia, quibus omnibus &c. quo casu vtrumque deficere necesse est, vt deficiat fideicommissum,
6 & † tunc mortuis filiorum filijs sine filijs extat conditio fideicõmissi *ad Peregr.de fideic. art.15. n.29.Mant.de coniect.lib.11.tit.3.n.2.vers.hic autem sententia, Fusar. qu.480. num.58. & seqq. & prius*
7 *q.456. num.15.* & benè † resoluendo in disiunctione decedentibus filijs, aut etiam filijs filiorum sine filijs *Peregrin.art.12.num.17. & 18. & altius tradita Bart. ad §.quidam, l.Gallus, ff.de lib. & posth. num.2. vers. quintus modus, & seqq. cum alijs apud Socc. sen.cons.13. num.7. vers.quintò hanc opinionem lib.1.*

Purificatio fideicommissi ad secundum actionis fundamentum apud *Peregr.d.artic.43. num.9.*

num.9. controuerti non potest dum Cappella obtinuit ex fideicõmisso Chrispoldi per mortem Felicis, & Faustinæ filiorum dicti Chri-
8 spoldi absque filijs in dicta sententia, † nec potest in præsenti id impugnare ex quo factũ consequitur *argum. reg. ex eo 38. de reg. iur. in 6. &*
9 *ibi glos. in fin. vers. item nota cum ibi alleg.* † & necessario fuit assertio, & confessio in petitione ipsius Cappellæ, quæ plenè probat; Imò nulla est maior probatio, vt in proposito inquit *Rota decis. 486. num. 2. par. 1. recent.*

Deinde vt non apparet filios vnquam fuisse
10 procreatos, vtique præsumitur † grauatos sine filijs decessisse *Rota decis. 468. num. 8. vbi, & sæpè fuisse in Rota resolutum, vt in alijs decisionibus ibi*
11 *alleg.* & generalius † quemquam præsumi decedere sine filijs, *Rota decis. 408. num. 3. par. 5. & d. decis. 436. num. 3. cum alijs & coram Mant. decis. 32. num. 1.*
12 Et † denique ex eo, quod nec aliquis se prætendit descendentem *Rota coram Buratt. decis. 147. num. 9.*

De bonis autem fideicommissi, de quibus in Summ. num. 3. pariter constare dixerunt,
13 ex † inuentario bonorum hæreditariorum facto post obitum Cicagliæ per eius vxorem, & matrem, & tutricem Chrispoldi grauati, quod probat contra Capellam aduersariam fideicommissariam Chrispoldi grauati, vti cõtra grauatum ipsum *Rota d. decis. 575. num. 3. & aliæ apud Add. & coram Eminentiss. D. Cardinali Otthobono decis. 225. num. 8.* & superadduntur testes examinati in Summ. num. 8. & relatio periti agrimensoris communiter à partibus electi pro diuisione in Summ. num. 3. nunquam impugnata.

Et hic eo magis, quod Rentij possident, & Capella liti renunciauit vt supra, nihil obstãte fideicommisso, ac testamento Chrispoldi in Capellã S. Antonij, quia disponere non potuit contra dd. substitutos à Patre, & contra
14 Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis, vt supra. Adeout ipsi Rentij, & Ecclesia Sanctissimæ Trinitatis electi in testamento Chrispoldi ex testamento Cicagliæ non possint ab eligente grauari, *vt notat Bart. in l. vnum 69. §. sed & si fundum, ff. de leg. 2.*

Et ità Rentijs informantibus fuit decisum.

R. P. D. MELTIO.

postea Episcopo PAPIEN.

Romana fideicommissi de Cesijs.

Lunæ 13. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Donatio facta contemplatione futuri matrimonij, si post matrimonium fuit inita donatio, & nulla fuit facta mentio de prædicta antecedenti donatione, an ea censeatur facta intuitu præcedentis donationis, & resolutio est affirmatiua. Tùm quia ista præsumptio iuris. Tum quia in hoc casu plura concurrunt, quæ id suadent, & diluuntur obiectiones.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta post obligationem, & promissionem de donando, ex tali præambulo dicitur facta.*
2 *Tradens, & faciens aliquid, dicitur tendere, vel facere, in causam præcedentis contractus.*
3 *Actus causæ potius debet tradi necessitati, quam voluntati.*
4 *Actus tunc multo magis adscribendus est, causæ præcedenti quando ad hoc plures verisimilitudines adducuntur.*
5 *Actus subsequens tribuendus est causæ præcedenti.*
6 *Donationes multiplicandæ non sunt.*
7 *in Dispositionibus attendenda est verisimilis congruentia rerum.*
8 *Obseruantia bonam inducit interpretationem.*
9 *Obseruantia multum attendenda est in contractibus.*
10 *Obseruantia benè declarat qualis fuerit mens contrahentium.*
11 *Bona libera separare à bonis fideicommissarijs alicui valde vtile videtur esse.*
12 *de Bonis liberis suis, quis libere disponere valet, tam in vita, quam in morte.*
13 *Donatio quando fuit facta, nulla facta mentione præcedentis promissionis, an sit adscribenda causæ nouæ liberalitatis, vel primeuæ causæ.*
14 *Dispositio quando est aperta, & clara, in vanum quæritur eam ob nubilari.*
15 *in Claris non cadit obscuritas.*
16 *ab Arbitrio prudentis iudicantis illæ coniecturæ amplectendæ sunt, quæ magis verisimiles sunt.*
17 *Donatio si libere fuerit promissa, & postea fuit subsecuta donatio onere fideicommissi, an possit dici idem cum prima.*
18 *Onus impositũ donationi aliud est, si respiciat vsumfructum bonorum, & aliud si proprietatem, & num. 19. & 20. & seq.*
22 *Illatio non benè fit ad diuersa.*
23 *Donatio, quod fuerit facta contemplatione matrimonij, vel pro conseruanda agnatione, an paria sint.*
24 *Agnationis conseruatio virtualiter comprehenditur sub matrimonio.*
25 *Matrimonia contrahuntur propter conseruationem agnationis.*
16 *Donationes quæ fiunt contemplatione matrimonij, non exigunt solemnitates.*
27 *ad Cautelam maiorem, ea quæ fiunt, & ad maiorem actus validitatem, non immutant statum dispositionis.*
28 *Actus sequens censetur gestus in executionem eorum, quæ præcesserunt.*
29 *Obiectus quando cessat ex facto, non releuat.*
30 *Donandi promissio, quando possit dici effectuata.*
31 *Actus aliquis, quando iam ab aliquo fuit approbatus, non potest amplius ab eo impugnari.*
32 *Titulus donationis, quando transfundatur in titulum institutionis hæredis.*
33 *sub Donatione vniuersali, omnia comprehenduntur.*
34 *Verbum, quorumcumque, omnia comprehendit, & nihil excludit.*
35 *Verba, quodcumque, comprehendit ea etiam, quæ ex propria significatione non venirent, & specialem mentionem requirerent.*
36 *Dictio, alios, est implicatiua similium.*

Bono-

37 *Bonorum alienatio, quando dicatur prohibita, & num.38.& seq.*

DECISIO CCCXXXIX.

IN Capitulis matrimonialibus initis de anno 1579. occasione matrimonij contrahendi inter Federicum Cæsium, & Pulcheriam Vrsinam, bon. mem. Cardinalis Petrus Donatus Cæsius senior donare promisit dicto Federico eius nepoti per duos menses ante contractum matrimonium bona stabilia annui redditus scut.3000. liberè, & absque vlla reseruatione vsusfructus, seù alterius grauaminis, quod impedire posset liberam perceptionem dictorum annuorum scutorum 3000. prout etiam se obligauit intra triennium emere, & donare Castrum iurisdictionale, ita tamen vt eius redditus computarentur in dicta summa scutorum 3000. Anno 1583. die 8. Ianuarij, & sic per duos menses antequam contraheretur matrimonium sub expressione, quod id faciebat pro conseruanda familia, & agnatione sua Cæsia, & ex causa peculiaris amoris, quo dictum Federicum prosequebatur, alijsq; de causis, & rationibus animum suum mouentibus, donauit eidem Federico diuersa bona stabilia redditus annuorum scutor.3000. & vltra, quæ oneri fideicommissi subiecit seruato tamen ordine primogenituræ prius descendentium Federici, donec eius linea extaret, deinde Pauli Aemilij alterius nepotis, vtraque autem linea deficiente vocauit illam D. Ducis Aquaspartæ, per defectum vtriusq; lineę masculinæ tàm Federici, quàm Pauli Aemilij purificato dicto fideicommisso ad fauorem Excellentissimi D. Iosephi Angeli Cęsij descendentis ex linea Ducis Aquaspartæ egit ipse contra D. Domitillam Cæsiam hæredem bon.mem Cardinalis Petri Donati Cęsij iunioris, quæ dicta bona fideicommissaria possidet pro immissione ad possessionem eorumdem bonorum fideicommissariorum, sed cum ipsa exciperet de retentione bonorum annui redditus scutor.3000. vigore d. promissionis factæ in dd. capitulis matrimonialibus, & vt prætenditur hucvsque non adimpletæ. Hinc dubitatum fuit, an bona donari promissa in dd. capitulis matrimonialibus debeantur D. Domitillæ, & Domini negatiuè responderunt.

Quia promissio dandi facta à Cardinali visa fuit sufficienter adimpleta per actualem donationem anni 1583. fauore eiusdem Federici, quæ facta censetur in vim, & executionem
1 pręcedentis promissionis, vt in † specie de donatione post obligationem, & promissionem donandi consuluerunt, *Abb.cons.*116. *sub n.*12. *vers. euadet præterea par.*2. *Surd. cons.*19. *num.*27. *&* 28. & generaliter quod faciens, aut tradens, dicatur facere, aut tradere in executionem, &
2 causam † pręcedentis promissionis, probat *text.in l.*4. *§.*4. *vnde quæri potest, ff.de manumiss.l.ad solutionem, C.de re iudicat. & tenet Surd. cons.*119. *num.*15. *Crauett. cons.*149.*nu.*12. vbi quod actus
3 causę † potiùs necessitati, quam voluntati adscribitur, & firmat *Corn.cons.*283. *num.*6. *vers. immò quod plus est lib.*4. *Menoch. de præsumpt.lib.*2. *præsumpt.*74.*num.*3. *lib.*3. *præsumpt.*10. *numer.*23. *Ciriac.controu.*207.*num.*41. *& controu.*479.*num.*5. *cum seqq. Rota coram Merlino decis.*783.*num.*10.& in terminis donationis fuit dictum in *Romana prætensæ restitutionis dotis* 28.*Iunij* 1649. *coram bo. me.Peutingero, & in Romana legati scut.*50.*mil.* 26. *Iunii* 1641. *§.*2. *& §.minus obstat, coram Reuerendissimo D.meo Decano.*

Tanto faciliùs DD.pro hac opinione inclinarunt, quia vltra dictam iuris præsumptionem animaduertebant, quod donatio facta de
4 anno 1583. correspondet † antecedenti promissioni donandi, nō solum quoad redditum dictorum scut. 3000. sed etiam in tempore, quo illa fieri debebat, nempe per duos menses antequam matrimonium contraheretur, ac etiam in pactis, & conuentionibus, dum tam in promissione, quàm in donatione reseruata fuit facultas disponendi de bonis donatis,
5 illaque † hypothecandi, & censuandi sine præiudicio Federici, & sub congrua illius releuatione quoad fructus, ex tali nanque congruentia summæ, temporis, & pactorum incalescit præsumptio, quod dicta donatio facta fuerit pro implemento propriæ obligationis, & extinctione præcedentis promissionis, non au-
6 tem ad effectum † multiplicandi donationes itaut vna ex sola promissione, & altera ex subsequenti instrumento, & cōtractu debeatur, vt
7 ex † simili congruentia pactorum, respondit *Rota in d. Romana legati scut.*50.*mil.* 1.*Iulii* 1644. *coram eodem Reuerendissimo D. meo Decano, & firmat Honded.cons.*32.*num.*11.*vol.*1.*Mascard.de probat.concl.*1239.*num.*8. *Ciriac.contr.*479.*num.*5.*cum seqq. Surd.decis.*288.*num.*33.

Concurrit pręterea ad huiusmodi interpretationem subsequuta obseruantia, dum Fe-
8 dericus † nunquam per spatium 40. & ampliùs annorum huiusmodi prętensionem excitauit, signum euidens, quod ipsemet habuit pręce-
9 dentem promissionem pro impleta mediante subsequuta donatione, obseruantia enim est optima cuiuscumque dispositionis interpręs.
10 *Mant.de tacit.& ambig.lib.*2.*tit.*1. *num.*5. & † ex ea dignoscitur qualis fuerit mens contrahentium *l.de Iulianus, §.proinde, ff.ad Macedon. Surd. cons.*224. *num.*7. *& decis.*134. *num.*9. *Rota coram Seraph.decis.*1410.*nu.*3. *& coram sa.me.Greg.XV. dec.*502.*num.*10. *& dec.*511.*num.*8.

Neque releuat responsio, quod ideo Federicus neglexerit instare pro adimplemento primæ donationis, eo quia omnia bona dicti Cardinalis donātis vsque ad eius obitum pos-
11 sedit, † quia cum ille possederit sub onere restitutionis, prout actualiter post eius obitùm fideicommissario, & primogenito restituta fuerunt, vtique fuisset admodum vtile, & lucrosum Federico separare à fideicommisso, & obtinere bona libera annui redditus sc. 3000.
12 de quibus absque vllo grauamine ad sui † libitum disponere potuisset tàm in vita, quàm in morte, & cum id facere non curauerit inde agnouisse videtur pręcedentem promissionem donandi fuisse adimpletam per subsecu-tam-

tam actualem donationem anni 1583.
Neque obstat, quod in dicta donatione nul-
13 la facta fuerit mentio de præcedenti † promis-
sione donandi, quodque illa fieret in illius
implementū, vnde dictus actus sit potius ad-
14 scribendus causæ nouæ † liberalitatis, quam
necessitatis, quia si id expressum fuisset, res
amplius non esset dubia, ac coniecturalis, sed
15 clara, nullam admittens † controuersiam.
Cum autem omissa fuerit talis expressio, hic
redditur res dubia, ac coniecturalis. In du-
16 bio autem illæ sunt † amplectendæ coniectu-
ræ, quæ magis conueniunt prudentis iudican-
tis arbitrio, ac duplicationem donationis ex-
cludunt *Bald. in l. 1. num. 3. vers. item vbi, C. ad Sen. Cons. Trebell. Tiraquel. in l. si vnquam n. 27. vers. etiam si secus, C. de reuoc. donat.*
Non etiam refragatur, quod donatio pro-
missa in capitulis matrimonialibus fuerit libe-
17 ra, † illa autem quæ facta est in Instrumento
fuerit cum onere fideicommissario, & ita tan-
quam difformis promissioni censeatur noua
18 donatio, & † non pro executione dictæ præ-
cedentis promissionis. Quia libertas promis-
sa in dd. capitulis matrimonialibus respicit,
solummodo simplicem vsumfructum, non
19 autem bonorum proprietatem, † vt clarè in-
dicat contextus capitulorum integraliter pon-
deratus in illis verbis; *Che esso Signor Cardinale facci la donatione, e senza reseruatione d'vsofrutto, à d'altra grauezza, la quale possi impedire in modo alcuno, che detto Sig. Federico non potesse liberamente valersi della detta entrata di 3000. scudi à beneplacito suo*, & idem conuincunt alia verba adie-
cta in eisdem capitulis matrimonialibus super
facultate reseruata ad fauorem eiusdem Car-
dinalis promissoris disponendi de bonis do-
nandis, dummodo Federicus donatarius con-
20 sequi † possit eius annuum redditum sc. 3000
ibi, *Et ancora possa S. Sig. Illustrissima vendere, & alienare assolutamente detti beni, e parte d'essi in vna ò più volte, secondo che occorerà ad effetto de reinuestire il prezzo d'essi beni in altri beni stabili in nome, & ad vtile, & non in danno del predetto Sig. Federico, il quale habbia d'hauere sempre, & in ogni euento beni stabili, che li diano detto frutto di 3000. scudi ogni anno*. Hinc patet non fuisse habitam
21 aliam † rationem, quam, vt Federicus libe-
rum, & integrum haberet vsumfructum scut.
3000. quolibet anno; In huiusmodi autem
vsufructu non fuit Federico vllum præiudi-
cium illatum, sed tantum circa proprietatem,
& vsumfructum post eius mortem, addendo
onus fideicommissi, & primogenituræ fauo-
re eius descendentium, & aliorum familiæ
22 Cæsiæ, † & consequenter non potest exinde
dici alienata promissio capitulorum, nec in-
ducta difformitas præcedenti promissioni.
Pariter ad prætensam donationis duplicita-
tem releuare minimè visa fuit diuersitas cau-
sæ ex eo desumpta, quod promissio facta fue-
23 rit † contemplatione matrimonij, & donatio
ex causa conseruandæ agnationis; Quia vtra-
que causa rectè se compatitur, imò in substan-
24 tia vna, & eadem censetur, † cum contem-
platio certi matrimonij virtualiter includat,
ac præseferat conseruationem agnationis, pro
25 qua matrimonia † contrahuntur *Gratian. discept. forens. cap. 924. num. 19. Rota decis. in princ. par. 5. recent.*
Minoris releuantiæ habitæ fuerunt aliæ
coniecturæ ponderatæ pro diuersitate dona-
tionis, & primo quod in promissione com-
prehensum fuerit Castrum Iurisdictionale, &
de eo nulla facta fuerit mentio in subsecuta
donatione; Quia promissio donandi re vera
non continet nisi bona stabilia apta ad redden-
dum annua scuta 3000. Promissio autem em-
ptionis Castri stat discretiuè, & in tantum nō
fuit illud in subsequenti donatione compre-
hensum, quia de eo tempore non fuerat ad-
huc emptum, sed biennio post, & Cardinalis
in testamento deinde per eum condito, dictū
Castrum reliquit eidem Federico donatario,
& hæredi vniuersaliter instituto sub iisdem
vinculis fideicommissi, & primogenituræ.
Nullius pariter momenti visa fuit alia con-
iectura elicita ex eo, quod dum Cardinalis in
dicta donatione seruari voluit solemnitates
26 statuti, † quæ non erant necessariæ in dona-
tione facta contemplatione certi matrimonij,
inde videatur fuere voluisse donationem non
in adimplementum præcedentis promissionis,
sed aliam omnino diuersam, & separatam.
27 Quia omisso quod dd. solemnitates potuerint
seruari ad maiorē cautelā, & pro maioris actus
validitate *Rota decis. 219. num. 10. par. 7. recentior.*
dum in capitulis matrimonialibus expressè
conuentum legitur, quod desuper confici de-
berent Instrumentum dum debitis solemni-
tatibus, argui inde potest, vt Cardinalis adhi-
bendo solemnitates, id fecerit pro adimple-
28 mento prædictæ conuentionis actus enim se-
quens præsumitur gestus in executionem eo-
rum, quæ præcesserunt *l. 4. 8. verum, ff. de manumiss. Crauett. cons. 91. Surd. decis. 55. num. 7.*
Denique nihil refert alia coniectura desum-
pta ex eo, quod quemadmodum Cardinalis
donauit Paulo Aemilio alteri nepoti bona
annui redditus scut. 12000. ita ratione paris
affectionis censeri debeat duplicare voluisse
29 donationes, & æquare liberalitatem, † quia
obiectum cessat ex facto dum Cardinalis ex
dd. bonis vt supra donatis Paulo Aemilio reli-
quit illi solum annuum redditum scut. 3000.
residuum verò fructuum sibi reseruauit, vltra
quod liberalitas si quæ maior extitisset in do-
natione facta Paulo Aemilio, satis & illa
compensata diceretur in vniuersali institu-
tione, quam Cardinalis fecit fauore Fede-
rici.
Addebant præterea DD. pro maiori huius
resolutionis subsistentia, quod & quatenus
dubitari possit, an dicta promissio donandi
30 dici † potest effectuata per subsecutam dona-
tionem, & bonorum traditionem, adhuc cū
Cardinalis in testamento deinde per eum con-
dito omnia sua bona, ac etiam Castrum Oli-
ueti in donatione comprehensum subiecerit
fideicommisso fauore descendentium, & alio-
rum de agnatione Cæsia cum amplissima
prohibitione, quicquam nec minimum detra-
hendi

hendi, non solùm ratione legitimæ, aut trebellianicæ, sed ex quauis alia causa dictumq; testamentum sic cōditum acceptauerint, ac illius obseruantiam çum iuramento promiserint, tàm Federicus, quàm alij eius successores, ac etiam Cardinalis Petrus Donatus iunior, cuius hęres testamentaria extitit D. Domitilla Cæsia, vtique non potest modo ipsa
31 dictam dispositionem † impugnando petere bona donata tanquam comprehensa sub vniuersali fideicommisso, *Paris. cons. 2. num. 29. & seq. lib. 3. Rota in Romana donationis 25. Iunii 1649. §. nam non reuocabatur, & §. quia respondetur, coram Reuerendissimo Terracinen.* Potest enim Testator disponere de bonis donatis hæredi, in vita, eaque grauare fideicommissis, & substitutionibus *l. filius familias, §. cum pater, ff. de legat. 1. Roman. cons. 35. in fine. Guidopap. cons. 194. num. 2. Decius cons. 254. num. Cancer. var. resolut. par. 3. cap. 7. num. 315.* & hęrede acceptante testamentum non potest separare donationem,
32 nam titulus donationis, † tali casu transfunditur in titulum vniuersalis institutionis, *Paris. cons. 33. num. 89. lib. 3. Crauett. cons. 133. num. 3. lib. 1. Ruin. cons. 130. num. 9. lib. 3. Curt. iun. cons. 54. num. 1. lib. 1. Decian. cons. 3. dub. 1. lib. 1. Peregr. de fideicomm. art. 6. num. 6. & seq. Fontanell. de pact. nupt. claus. 4. glos. 5. num. 28. Fusar. de subst. q. 632. num. 8. Capic. Latr. dec. 44. n. 23. & 27. Rota in rec. dec. 444. num. 2. par. 4.*

Voluntas autem Testatoris comprehendendi bona donata sub vniuerseli fideicommisso, & ipsa conuincitur tùm ex mentione expressim facta de Castro Oliueti donari promisso, ex quo sequitur, vt quemadmodum Testator expressim oneri fideicommissi sub-
33 iecit dictum Castrum, † ita verisimiliter includere voluerit alia bona donata sub generali illa omnium aliorum, & quorumcunique bonorum institutione, ponderando dictionē
34 illam, *quorumcumque,* † quæ tanquam vniuersalis omnia comprehendit, & nihil excludit, *l. à Procuratore, C. mandat. & cap. solitæ de maior. & obed. Honded. cons. 64. num. 4. volum. 1. Menoch. cons. 600. num. 5.* etiam ea, quæ ex propria signi-
35 ficatione non venirent, & † specialem mentionem requirerent *Rota coram Seraph. dec. 325. num. 7. & coram san. mem. Greg. XV. dec. 265. nu. 5.* Necnon ponderata etiam dictione illa, *aliorum,*
36 quæ est implicatiua similium expressis, vt † in puncto consuluerunt *Menoch. cons. 688. num. 13. vers. secunda est coniectura, Gabr. cons. 85. num. 1. in fine, & num. 2. lib. 1. Surd. consil. 357. num. 2. Natt. cons. 159. num. 30. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 197. num. 17. & 21. Rota coram Durano decis. 93. num. 13. & 14. & in recent. d. decis. 444.*
37 *num. 3. par. 4.* Tùm quia † Testator prohibuit Federico, alijsque vocatis, nc de suis bonis, vel aliquibus eorum quicquam, vel minimum quauis causa detraherent, & pro maiori huius suæ dispositionis firmitate voluit, vt idem Federicus, omnesque alij futuri successores, priusquam possessionem caperent, tenerentur iurare obseruantiam dispositorum
38 in dicto testamento, ex tali nanque † adeò stricta prohibitione, nil prorsus detrahendi ex quacumque causa, præcepto Testatoris acceptato obseruandi omnia per eum disposita, certum est, quod D. Domitilla dictum præ-
39 tensum creditum proueniens ex † promissione donandi, detrahere non potest, sed tenetur reseruare præceptum Testatoris, & fideicommissum super omnibus bonis ordinatum pręstare, *Peregrin. de fideicomm. art. 6. num. 47. & 48. Thesaur. var. quæst. lib. 6. q. 66. sub num. 6. & seq. Rota in recent. decis. 19. num. 3. cum seqq. par. 1. & in Bononien. Primogenituræ 26. Maii 1656. coram bo: me: Bichio §. hæc autem voluntas.*

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Vrbinateñ Prædij.

Lunæ 13. Maii 1658.

ARGVMENTVM.

Bini tractantur articuli in præsenti decisione, & quidem magistraliter. Primus respicit quęstionem instrumenti apostillati, an & quando illud probet. Alter an lex comprehendat subditos mediatè, vel immediatè Legislatori subiectos ad intellectum Bullę Baronum Clementis VIII. in statu Vrbini.

SVMMARIVM.

1 *Validitas sententiæ resultat ex reuolutione actorum.*
2 *Filii in conditione positi concurrentibus coniecturis dicuntur vocati.*
3 *Fideicommissario particulari datur immissio vigore vtilis Saluiani interdicti.*
4 *Apostilla non scripta in corpore testamenti si est circa substantialia reddit testamentum suspectum.*
5 *Apostilla instrumenti si est de manu eiusdem Notarii rogati, tollitur quæcumque fasitatis suspicio.*
6 *Apostilla quando censeatur apposita de voluntate Testatoris.*
7 *Notarius attestans apostillam de ordine Testatoris apposuisse, quam fidem faciat.*
Immissio hæredi non retardatur eo prætextu, quod testamentum sit appostillatum num. 7. in fine.
8 *Immissio non datur hæredi, qui alienationi consensit.*
9 *Consensus in parte ex falsa causa præstitus, facit corruere contractum in totum.*
Decretum Iudicis ex falsa causa etiam in parte inficit contractum in totum num. 9.
10 *Lex à Principe edita, dicitur casus fortuitus, eique resisti non potest.*
11 *Bulla Baronum Clementis Octaui, de quibus Baronibus loquatur.*
Subditi qui propriè dicantur num. 11. in fine.
12 *Status appellatione venit status immediate, non autem mediate Legislatori subiectus.*
13 *Status Ecclesiastici nomine, non intelliguntur feuda maiora.*
21 *Subditi Principum feudatariorum Principibus dicuntur*

tantur immediatè subiecti, Papæ verò mediatè.

15 *Habitatores Ciuitatum status Ecclesiastici sunt immediatè Sedi Apostolicæ subiecti.*

Narnienses dicuntur subiecti immediatè Pontifici, num. 15.

16 *Princeps censetur suis subditis prouidere voluisse, non autem alienis.*

17 *Verba subsequentia, quando restringant antecedentia.*

18 *Tempus quale sit attendendum in alienatione facta viuente feudatario, per cuius obitum feudum fuit deuolutum.*

19 *Status deuolutus subiaceat ne legibus primeui Principis, aut illius cui fuit quæsita deuolutio.*

20 *Bulla Baronum Clementis Octaui extenditur ad minores, debita transuersalium, creditores præteritos, & futuros.*

21 *Lex regulariter dat formam futuris, non autem præteritis.*

DECISIO CCCXL.

SENTENTIAM Rotalem concedentem Comiti Iulio Cæsari de Odatijs immissionem in prædio, de quo agitur, particulari fideicommisso subiecto, hodie post tertiam causę propositionem Domini confirmandam esse censuerunt; Illius autem validitas innotescebat ex actorum reuolutione, † quibus apparet de commissione causæ, mandatis procuræ, citationibus, & alijs ad validitatem requisitis, *iuxta vulgat. decis. Caputaq. 260. par. 2.*

De iustitia verò constare existimarunt ex plenè deductis in tribus decisionibus emanatis *coram bon. mem. Bichio sub diebus 3. Iunij 1650. 23. Maij 1653. & 12. Iunij 1654.* in quibus firmatum fuit, dictum Comitem Iulium Cæsarem vti in conditione positum pluribus concurrentibus coniecturis fuisse vocatum ad fideicommissum à Co. Cæsare ordinatum in testamento, quod exhibuit non cancellatum, neque abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, ideoque probata prædij identitate, eidem dandam esse immissionem contra Comites de Brancaleonibus illius possessores, saltem ex remedio vtilis Saluiani interdicti, quod æquè competit fideicommissario particulari ex allegatis in principio secundæ decisionis.

Nec aliàs obiecta, & denuo repetita suspicio argui potest ex eo, quia conditio si sine filijs non est scripta in corpore testamenti, sed posita in illius margine, † cumque sit circa substantialia, & magni præiudicij testamentū suspectum reddit, vt non sit fides adhibenda *Bald. in l. si vnus 12. num. 3. C. de testam. Anchar. cons. 431. num. 2. Decian. cons. 100. num. 45. lib. 2.* Nam quando apostilla licet in margine legitur scripta, vt hæc manu ipsius Notarij, qui fuit de Instrumenro rogatus, † ex ea non oritur aliqua falsitatis suspicio, vt tenet idem *Bald. in rubr. 52. C. de fid. instrum. Alexan. cons. 59. num. 8. lib. 2. Granum. decis. 160. num. 17.* Censetur enim tali casu de Testatoris voluntate in continenti apposita *Bald. in l. nostram 30. C. de testam. Castr. cons. 181. num. 2. vers. si constat, quod sit de manu lib. 2. Rota decis. 276. num. 3. par. 2. recentior.* & alijs pluribus cumulatis respondet *3. decisio bon. mem. Bichio §. 1.* Præsertim quia ipse Notarius in fine testamenti fidem facit dictam additionem, & apostillam iussu Testatoris apposuisse, & propria manu scripsisse, † qua propter cessat omnis suspicio, & ab eo Notario concepta, & posita præsumitur, vt aduertunt *Io. Andr. in addit. ad Specul. in tit. de instrum. edit. num. 15. Dec. post alios in l. fin. num. 37. & ibi Zuccard. num. 291. C. de edict. Diu. Adr. toll. Crauett. cons. 88. num. 1. Acchill. Personal. de adipiscen. possess. num. 142. vers. ego autem,* vbi quod hac exceptione non retardatur immissio hæredi.

Prout quoque ruit alterum obiectum, quod Comes Iulius Cæsar ob proprium consensum & ab Alda matre, cuius est hæres præstitum alienationi de hoc prędio factæ per Com. Petrum Antonium patrem Comitibus de Brancaleonibus cum obligatione omnium amplissimæ euictionis, † veniat à petita immissione repellendus exceptione *l. vindicantem, 17 ff. de euict.* Quandoquidem sua, & materna promissio corruit ex falsa causa, qua fuit ad venditionem deuentum, quæ satis est, quod sit in parte talis, vt contractus, & obligatio corruat in totum ob indiuiduitatem consensus, & Iudicis decretum desuper interpositum, vt comprobat *2. decisio §. non obstat consensus, & seq.* & dictum fuit *in Romana Domuncularum 10. Februarij 1648. coram bon. mem. Dunozetto, & in Romana pecuniaria 25. Iunij 1655. & 19. Iunij 1656. coram me.*

Neque alienatio prædij, quamuis fideicommisso subiecti substineri potest, ex eo quia partes conueniebant Co: Petrum Antonium venditorem, & Iulium Cæsarem consentientem possedisse Castrum iurisdictionale Insulæ Fussariæ in statu Vrbini, quo casu subiacebant dispositioni generalis Constitutionis san. me. Clementis VIII. inter eius impressas 41. in ordin. Bullar. to. 3. in qua constituitur Congregatio super Baronibus Status Ecclesiastici, *ad effectum satisfaciendi illorum creditoribus etiam pro debito ab eorum maioribus, & antecessoribus contracto cum facultate distrahendi bona, & Castra, & procedendi ad eorumdem apprehensionem, subhastationem, & deliberationem, & cum amplissima derogatione fideicommissariorum, primogeniturarum, & quarumcumque dispositionum,* qua Constitutione attenta valdè potuit ad distractionem prędij deueniri pro extinctione debiti absque obstaculo fideicommissi per illam sublati; Dicitur enim lex à Principe ædita taliter, quod † reputatur casus fortuitus, cuius imperio non potest resisti, *l. item si verberatum, §. item si fuse, ff de rei vindic. l. apud Iulianum, §. si constat de legat. 1. Gratian. discept. foren. cap. 520. num. 25. & 26.* & in puncto huius Bullæ pluries respondit *Rota, & signanter coram bon. mem. Buratto dec. 401. num. 3. & 482. num. 1. cum seq. & in recent. dec. 336. num. 17. & 18. par. 4. tom. 2. & decis. 36. num. 7. & 75. par. 5.*

Quoniam perpensis verbis Constitutionis visum fuit sub ea non esse comprehensos Barones

rones Status prædicti, restricta ad immediatè sub Sedis Apostolicæ legibus, & regimine viuentes, loquitur enim in prohemio de suis subditis, ibi, *vt eorum qui pecunias nostris, & S. R.E. subditis crediderunt &c.* & meliùs exprimitur in §.1. ibi, *Nonnullos Barones, Domicellos nostros, & S.R.E. subditos, tàm in Vrbe, eiusque Districtu, quàm in vniuerso Statu Ecclesiastico existen-*
11 *tes &c.* † & verba apertè demonstrant Pontificem sensisse de Baronibus, & Domicellis existentibus in suo proprio Statu, quia subditi propriè dicuntur ratione domicilij in loco, *gloss.in Clem.vnica,verb. subditos in fin.de for.comp. Anchar.cons.437. num.2. Dec.in cap.ad nostram 3. num.3. de appell. & cons.352. num.2. & 661. in 6. Soccin. sen. consil.79.num.13.cum tribus seqq.lib.2. Cephal cons.161.num.9.lib.2. Honded cons.6.n.16. & 17. lib.2. Tiraquell.de retract.lignag.gloss.2.§.9. num.22.* & potissimum ex illis, *existentes in Statu nostro*, sub cuius Status appellatione non
12 venit mediatus, † sed immediatus ipsi Legislatori, *argum. text. l. sed & si loci 4. §. final. & l. seq. ff. fin. regund. l. serui electione 5. §. fin. ff. de legat.1. & l. seruos 71. de leg.3. Menoch. cons.338. num.14.& 15. Ciriac.controu.178.nu.21.& 22.*

Quod etiam suadetur ex repetitione eorumdem ferè verborum facta in §.3. dum Congregationi tribuitur facultas exequendi mandata contra Barones, Domicellos, Comites, Marchiones, & alios à Iudicibus ordinarijs relaxata sub quibuscumque bonis, & Castris sitis in Statu Ecclesiastico nulla facta specificatione de positis in Statu Vrbinatẽ, ibi, *Omnium, & quarumcumque Ciuitatum, Terrarum. Castrorum, Casalium, Palatiorum, & aliorum bonorum, immobilium, tàm in Vrbe, eiusque Districtu, quàm alibi vbicumque in Statu nostro Ecclesiastico*
13 *existentium*; nomine enim Status† Ecclesiastici, non intelligitur Status mediatus, & feuda maiora, vt de Statu Vrbini, aduertitur per *Adden.ad votum Cardinalis Seraphini post.dec.610. 2.vol. consil. Farin.litt. E.* Sicque in eo existentes dicebantur homines mediati ipsius Papæ,
14 Ducis † verò cui fuerat infeudatus immediati, vt in similibus terminis tradunt *Specul. in tit.de feud. §.1. vers.14. num.28. Ruin.cons.219. num.5.lib.1. Guidop.decis.551. num.6. Menoch. de præsumpt. lib.3. præsumpt.102. num.1.* existentes autem in Ciuitatibus d.Status Ecclesiastici di-
15 cuntur Sedi Apostolicæ immediatè subiecti, vt de populo Narniensi meminit *Rota in decis. 353.num.55.coram bo:me:Merlino.*

Comprobãtur eo magis predicta, quia Cõstitutio hunc solummodò scopum habuit, vt occurreret indemnitati creditorum, & pro facili, & expedita eorum crediti consecutione à Ducibus, Domicellis, & alijs similibus, qui ęre alieno contracto non sine maximo dictor. creditorum incommodo, & magnis expensis, & varijs litibus cogi poterant, quemadmodũ Pontifex in principio, & §.1. his disertis verbis profitetur; vnde dicendum videtur prouidere voluisse creditoribus subditis, qui sub suo gubernio, & regimine existunt, *& quotidianas quærelas, & expostulationes eidem Pontifici*
16 *porrigebant d.* §.1.† non verò illis, quos alteri per dictam concessionem Status in feudum ei factam omninò regendos tradidit, cùm de illis circa hæc ipsi non incumbebat, nec quicquam amplius edicere, ac statuere, vt ad rem faciunt, tradita per *Soccin. iun. cons.126.num.12. cum seqq.lib.3. Ruin. d.cons.119. num.5. lib.1. Ias. consil.57.col.3.lib.3. Panzirol. consil.185.numer.5. & seqq.*

Cui intellectui non resistit illud verbum, *Vniuerso*, quasi ex eo colligi possit Pontificem sub hac lege voluisse vniuersum Statum Ecclesiasticum, & sic quoque mediatè sibi subiectum amplecti, quia cum statim subsequãtur. *Statu nostro*, hæc verba coarctant, & limi-
17 tant antecedens,† cui adiuncta sunt quamuis vniuersale sit, *l.emptor 47. §. Lucius, ff. de pact. Bero. cons.159.num.38. cum seq. lib.1. & consil.20. num.15.lib.2. Ciriac. controu.531. num.50. & seq. Surd.decis.233.num. 19.* vbi exemplificat, quod si quis dicat omnis, & quicumque homo albus non venit omnis homo, sed qui albus solummodo erit.

Nec dicatur, quod hæc omnia procedere poterant viuente Duce secus inspecto tempore quo per illius obitum status fuit deuolutus ad Sedem Apostolicam, per quam deuolutionem cessat distinctio Status mediati, & & immediati; Nam omisso quod prædij distractio facta fuit de anno 1612. & sic de tempore, quo deuolutio non erat sequuta, cùm
18 vltimus Dux decesserit die 28. Aprilis 1631. quod tempus videtur attendendum ad effectum, de quo agitur ex allegatis *in Romana fideicommissi 8.Iunij 1654. coram R.P.D. meo Verospio*. Id non importat, vt secundum formam Bullæ sit cum Baronibus illius Status procedendum, dum non cònstat ibi fuisse vnquam publicatum, prout de publicatione, & expressa Pontificis voluntate mutandi iura doceri
19 deberet † aliàs enim ob dictam deuolutionem Status dicitur quidem vnitus Ecclesiastico, non tamen effectum vnum corpus, vt secundum reliqui Status Ecclesiastici Constitutiones sit regendus, imò iuxtà suas antiquas leges, & statum gubernatur *Bart. in l. si conuenerit la 2. §. si nuda numer.3.de pignorat. act. & in tract. de Tibiriad. in tit. de Insula, in verb. nullus num.10. Butr. in cap. fin. num.63. de constit. Alex. cons.114.num.19.lib.4. Honded. cons.13.nu.50. & 51. lib.1. Contard. in l. vnic. C. si de moment. poss limit.3. num.19.*

Tandem nou aduersari dicebatur, quod coram bon.mem. Coccino *in decis.36. par.5.rec.*
20 resolutum † fuerit Bullam hanc extendi ad minores, debita transuersalium, & creditores præteritos, & futuros, super quo articulo scripsit etiam *Gratian. vt in discept.608.per totam*
21 contra naturam legis, & Constitutionis† quæ regulariter dat formam futuris, non autem præteritis negocijs *vulg. l leges, & constitutiones. C.de legib. DD. in cap. fin. de constit. Surd. consil. 553.num.1.* quia prædicta resolutio non officit præsenti, dum in reliquis, ibi, *agebatur de alienatione bonorum Baronis Sedi Apostolicæ immediatè subiecti contr a successorem pro dissolutione æris alieni per ill um ante obitum contracti*, Ex hoc enim

non sequitur esse ità procedendum contrà Barones mediatè subiectos in vim Constitutionis, ex cuius verbis sunt exclusi, iuxtà superiùs firmata.

Et ità vtraque parte Informante.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO

Sacræ Rotæ Decano

Bononien Iurispatronatus.

Lunæ 13. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Iurispatronatus donatio, si à Papa auctoritate Apostolica fuerit confirmata cum clausula, constito de Iurepatronatus, cum ista gratia sit conditionalis, ideoque illud plenè, & concludenter est iustificanda. Verisimilia ea, quæ non sunt, non sunt credenda.

SVMMARIVM.

1 *Clausula (constito) importat conditionem.*

2 *Gratia, quando est conditionalis præcisam, & concludentem probationem requirit.*

3 *Præsentandi quasi possessio deducitur ex præsentationibus.*

4 *Iuspatronatus, quando non præsumatur ex vsurpatione.*

5 *Iuspatronatus quando non est ex vsurpatione, probatur ex centenaria quasi possessione præsentandi vel cum quadragenaria cum titulo.*

6 *Etiam ad effectum iustificandi iuspatronatus ex fundatione, & donatione & num. 7.*

8 *Iuspatronatus dicitur de Iure competere ex fundatione, & dotatione.*

9 *Dictio, dumtaxat, est taxatiua.*

10 *Consensus tacitus ex quibus elyciatur.*

11 *Scripturam aliquam simpliciter producens in actis, videtur eam in totum approbare.*

12 *Scripturarum productio facta per compulsum, non inducit consensum & num. 13.*

13 *Concilium Tridentinum emanauit post annum 1462.*

14 *Iurepatronatus qualia fuerunt sublata per Concilium Tridentinum.*

15 *Iuspatronatus ex quo potest probari, quod fuerit sublatum.*

16 *Prouisiones Apostolicæ non immutant statum Beneficij.*

17 *Enunciatiua vnica non probat iuspatronatus.*

18 *Enunciatiua vnica tunc multo minus probat, quando principaliter dubitatur de enunciato.*

19 *In verisimile quod valde est, non est credendum.*

20 *Pauperum Leprosorum communitas, si sit mendica, non est verisimile quod fundauerit, & dotauerit Iuspatronatus.*

21 *Probatio dum non concludit per necesse, sed per possibile, non releuat.*

22 *Probatio per possibile tunc multo minus releuat, quando requiritur plena, & concludens probatio.*

DECISIO CCCXXXXI.

CVM Pauperes Leprosi Hospitalis Sancti Lazari extrà Mænia Bononiæ donauerint anno 1605. Io. Antonio Petramelario pro se, suisque filijs, & descendentibus ius præsentandi Rectorem dicti Hospitalis, & pro huiusmodi donationis confirmatione idem Petramelarius supplicauerit san. mem. Gregorium XV. demandauit ipse Anno 1621. Vicario Episcopi Bononien. vt præfatam donationem Apostolica auctoritate approbaret, verificato tamen priùs quòd dictum Iuspatronatus, seù præsentandi ex fundatione, vel dotatione existeret; Verùm quia Rector tunc temporis Hospitalis ab eodem Pontifice obtinuerat committi causam in Rota præuia auocatione à Vicario. Ideò dubium proposui; an constet de Iurepatronatus, hodiè ne-
1 gatiuè resolutum. Quia dicta clausula per † ablatiuum absolutum concæpta, ibi, *Verificato priùs, quod dictum Iuspatronatus præsentandi ex fundatione, vel dotatione existeret*, Gratiam red-
2 dit conditionalem †, ac proindè præcisam, & concludentem iustificationem exposcit, *vt in terminis dixit Rota coram Buratt. decis. 178. num. 1. repetita in recent. decis. 276. num. 2. part. 4. coram Durano decis. 87. nu. 18. & 19. in Pistorien. seù nullius Beneficij 8. Decembris 1634. coram bon. mem. Dunozetto in recent. decision. 569. numer. 29. 30. & 31. par. 5. in Lucana Beneficij 16. Iunij 1651. coram me. §. corruit etiam, & in Aquilana Capellaniæ 26. Maij 1656. coram R. P. D. meo Priolo §. Nullitas possessionis.*
3 Non obstat centenaria quasi possessio † præsentandi educta ex præsentationibus relatis *in Summ. Petramelarij num. 2. cum seqq.*
Licet enim versemur in personis, in qui-
4 bus non intrare † præsumptionem vsurpationis *declarauit de anno 1617. Sacr. Congregatio Eminentissimorum DD. Cardinalium S. Concilij Tridentini interpretum dicto Sum. num. 1.* & propte-
5 rea † sufficiat centenaria, vel quadragenaria cum fama *iuxta cons. Federic. de Senis 234. num. 3. vers. sic ad propositum sæpius à Rota comprobatum, & signantèr in decisionibus allegatis in Aretina Plebaniæ 16. Februarij 1654. coram me §. Præmis-*
6 *so enim*, Etiam ad † effectum iustificandi Iuspatronatus ex dotatione, & fundatione *vt respondit Rota coram Card. Puteo decis. 199. num. 1. vers. sed si essemus lib. 1. in corr. decis. 254. sub num. 10. vers. & propterea lib. 3. par. 4. diuers. in recent. decis. 312. num. 4. part. 1. Comitul. decis. 60. num. 11. Card. Caualer. decis. 547. num. 1. & Buratt. decis. 172. num. 1. & decis. 875. num. 1. & 2. Præ-*
7 *sertim* † cum in dictis præsentationibus enuncietur ad Pauperes leprosos electionem, & præsentationem Rectoris pertinere de iure,
8 & ex consuetudine, de iure autem † Iuspatronatus pertinere dicitur ex fundatione, vel dotatione *iuxtà decis. 7. Acchill. num. 2. de Iurepatr. Comitul. dicta decision. 60. num. 14.*
Nihilominus quicquid sit, an adducta centenaria legitimè completa iustificetur ex scripturis dd. præsentationum ad id exhibitis. Ex sequentibus existimarunt Domini titulum fun-

fundationis, vel dotationis valdè turbidum reddi. Et primo ex quo Clemens VII. fæl. rec. anno 1526. eligendo in Rectorem Hieronymum de Aposa explicitè asseruit Iuspatronatus ex consuetudine dumtaxat existere *Sum. D. Marchionis Vetiæ num. 1.* Huiusmodi
9 enim † dictio taxatiua dumtaxat omnem alium titulum prorsus excludit *Bart. in l. vnic. num. 1. ff. si quis ius dicent. non obtemper. Card. in Clem. 1. vers. Nos igitur de summa Trinit. & fid. Cathol. Rota apud Pacific. de Saluian. decis. 58. nu. 4. in Toletana Canonicatus Pœnitentiariæ 4. Maij 1644. §. Idque non solum, & in Romana fideicommissi de Maximis 11. Ianuarij 1649. §. Quia præter quod coram me.* Quæ quidem Summi Pontificis assertio Pauperibus, & Petramelario videtur obstare, siue gratia dictæ electionis effectum habuit, & electus admissus fuit ab
10 ipsismet Pauperibus †, exindè enim tacitus eorumdem consensus in ipsorum præiudiciū elicitur, vt in similibus terminis respondit *Rota apud Verall. decis. 81. nu. 4. par. 3.* siue etiam quia à dicto Petramelario iudicialitèr in par-
11 tibus simpliciter producta fuit †; Vndè omnia ibi enunciata ab ipso acceptata, & approbata censentur *cap. Venerabilis, vbi scribentes de except. cap. cum olim de Cens. Aym. cons. 134. num. 8. cum concordantibus allegatis in Leodien. successionis 1. Iulij 1654. coram me §. vltimo.* Quamuis in vlterioribus productionibus deindè factis in Curia addita fuerit clausula per com-
12 pulsum †, quia exindè non remouetur consensus resultans ex antecedenti productione
13 in † partibus simplicitèr facta, *Buratt. decis. 551. num. 1. & 2.*

Secundo ex quo assertæ præsentationes iuxtà prætensionem ipsiusmet Petramelarij incipiunt ab anno 1359. & vltima emanauit anno 1562. abindè verò citrà nulla vlterior datur præsentatio à dictis Pauperibus peracta, sed vsquè nunc à Sede Apostolica Rectores electi, & deputati fuerunt; Cum autem Sa-
14 crum Concilium Tridentinum †, quod post vltimam præsentationem anno 1462. factam publicatum fuit, *sess. 25. cap. 9. de reformat.* expresse abrogauerit quodcunque Iuspatronatus ex priuilegio, Constitutione, & consuetudine etiam immemorabili competens, indè satis apertè conuincitur, quod Iuspatronatus à Pauperibus prætensum, & ab eis vs-
15 que tunc possessum ex † sola consuetudine ad illos pertinebat, & quod proindè ipsimet Pauperes agnouerint omne ipsorum ius tanquam in sola consuetudine vere consistens à Sacro Concilio remansisse sublatum, quod etiam demonstrant subsequenres prouisiones
16 Apostolicæ effectum sortitæ † quæ licet regulariter non immutent statum beneficij, illum tamen declarant, & ostendunt qualis fuerit de præterito, *San. mem. Greg. decis. 482. nu. 1. Card. Caualer. decis. 252. nu. 3. in recent. decis. 315. num. 1. par. 3. Merlin. decis. 521. num. 4. & 5. & in Spoletana Iuspatronatus 24. Nouembris 1655. coram me §. vltimo;* Simplex autem enunciatiua Ordinarij de anno 1606. quod de Iurepa-
17 tronatus Pauperum legitimè †, & secundum formam traditam à Concilio constaret *d. Sum. Petramelarij num. 11. in fine* tamquam vnica, nullius est releuantiæ, *Aret. in cap. cum caus. num. 22. in fine de probat. Buratt. decis.*
18 *178. num. 13.* prælertim † dum hodie, quo principaliter contingit dubitari de enunciato nulla prorsus concludenti iustificatione fulcitur *Felin. in cap. per tuas num. 12. de probat. Rot. decis. 552. num. 13. par. 8. recent.*

Tertiò demùm quia inuerisimile admodum
19 est, quod Pauperes leprosi, qui † prorsùs mendici sunt, controuersum Iuspatronatus
20 dotare, & † fundare potuerint, *vt in similibus terminis ponderauit Rota apud Crescent. decis. 1. alias 13. num. 2. de Iurepatron. in recent. decis. 23. sub num. 5. par. 2. apud Viuian. de Iurepatron. decis. 28. num. 1. & in Lucana Iurispatronatus 1645. §. nam respectu, & 3. Decembris 1646. §. Ratio cum duob. seqq. coram Reuerendiss. D. Terracinen.*

Dùm itaquè ex præfatis saltem per possibi-
21 le educi valet quod controuersum † Iuspatronatus non sit ex fundatione, vel dotatione, sed ex sola consuetudine, indè resultat
22 quod ex hac solum possibilitate probatio † pro Petramelario deducta non sit plena, & concludens, vt ex prædicta clausula de necessitate requiritur, *ex notatis per Castrens in l. si per aliam §. Docere num. 4. ff. ne quis eum, qui in ius vocat est vi eximat Dec. cons. 37. num. 9. circa med. Rot. decis. 216. num. 13. par. 6. recent. & alijs allegat. in Asten. Coadiutoria 14. Februarij 1653. coram R. P. D. meo Celso §. probatio verò.*

Quapropter Domini existimarunt, ad effectum de quo agitur non constare de Iurepatronatus vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Eugubina Diuisionis.

Lunæ 13. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Bonorum diuisio, quando fuit facta, vel iam fuit præscripta forma circa ipsam diuisionem, tunc aliter non potest fieri dicta diuisio, nisi in casu enormissime læsionis. Plura notanda deducuntur circa statuta exclusiua fœminarum, & præsertim circa earum dotem.

SVMMARIVM.

1 *Bonorum diuisio, quando fuit facta vel forma diuisionis est firmata, tunc aliter bona non possunt diuidi.*
2 *Nec amplius possunt bona aliter diuidi etiam prætextu læsionis, aut erroris, nisi &c. vt hic.*
3 *Diuisio bonorum paternorum inter fratres, & sorores æqualiter est facienda de iure communi.*
4 *Statutum Eugubinum rub. 62. lib. 2. excludit fœminas propter masculos.*
5 *Statutum vt releuet, debet esse in forma probanti.*
6 *Statuta particularia locorum potissimum inter Ciues seruanda sunt.*

7 Sta-

7 *Statuta exclusiua fœminarum propter masculos sunt fauorabilia.*
Vel saltem non sunt odiosa odio irrationabili, & hoc fauore agnationis.
8 *Statuta exclusiua fœminarum plura per Orbem terrarum adsunt, & ferè per totam Italiam vigent.*
9 *Dos an succedat loco legitimæ, quando fœminæ excluduntur propter masculos.*
10 *Statutum, quod voluerit, vt dos succedat loco legitimæ, dum excludit fœminas ab hæreditate patris quando dicatur.*
11 *Et quando non dicatur voluisse, vt non succederet loco legitimæ, & num. 13.*
13 *Dotis consignatio, quando sit necessaria, vt fuerit facta, dum masculus succedit in bonis paternis, stante statuto exclusiuo fœminarum.*
14 *In statutorum declaratione ponderanda sunt verba eorum.*
15 *Statuentium mens ex eorum verbis colligitur.*
16 *Rubricæ statutorum dum sunt perfectæ orationis possunt allegari ad causæ decisionem.*
17 *Quod procedit etiam licet per nigrum strictius loquens illius dispositio restringatur.*
18 *Statuti rubrica restringitur à nigro.*
19 *Rigores sunt moderandi.*
20 *Statuta exclusiua fœminarum, vbicumque excludunt dotatam ab hæreditate, intelligi debet ab hæreditate dotantis, non aliorum.*
21 *Quod limitatur nisi statutum personas à quarum hæreditate excludit, enumeret, quia talis numeratio excludit non numeratas, & nu. 22.*
23 *Statutum exclusiuum fœminarum si incipiat à dotatione, vt deinde procedat ad exclusionem quid importet.*
Declara tamen, vt num. 23. & 24.
25 *Statuta exclusiua fœminarum propter masculos, quando intrent, licet iam fœminæ non habuerint dotem.*
26 *Interpretatio illa non est admittenda, ex qua sequeretur aliquod absurdum.*
27 *Statuta excludentia fœminas à successione parentum cum conditione, vt dotentur, tunc dos est consignanda ad effectum successionis.*
28 *Quod secus est dicendum dum statutum loquitur modaliter vt fœminæ dotentur, vnde secundario dos consideratur, & tunc quid iuris sit.*
29 *Testes examinati ad perpetuam rei memoriam, etsi partis citatione non probant.*
30 *Possessio si non habeat alium titulum, quam familiaritatis, nullius considerationis est.*

DECISIO CCCXLII.

SVPER modo diuidendi bona, quæ indiuisa relicta erant, fratres de Grottis apocam confecerũt iuxtà cuius formam illorum diuisionem faciendam esse Rota censuit, quia vbicunque res sunt diuisæ, aut diuisionis est forma præscripta, non sunt ampliùs, † vel
1 aliter quam in ea continetur diuidendæ *l. si filiæ 20. §. familiæ ff. fam. Erc. l. si inter 8. cum seq. Cod. com. vtr. Iudic. l. si maior 4. C. com. diuid. gloss. final. in fin. in l. soror tua 8. C. de collat. Menoch. cons. 91. n. 28.* Etiamsi velit diuisio sub prætextu læsionis, vel erroris retractari, nisi vltrà † dimidiam
2 læsio probetur, & error manifestè detegatur, vt de læsiua est *gloss. in l. 3. verb. vel perperam C. com. vtr. Iudic. Gratian. discept. forens. cap. 788. nu. 1. Cyriac. controu. 325. num. 28.* & de erronea *l. cum putarem 37. ff. famil. Ercisc. l. post diuisionem ff. de iur. & fact. ign. & d. l. 3. C. com. vtr. Iud. Menoch. cons. 91. nu. 26. Rot. decis. 600. n. 1. cum seq. par. 5. rec.*
Non obstat, quod in dicta apoca non sit nominata Magdalena Francisci, & Aloysij fratrum germana soror, quæ debuit omnino compræhendi, ac fieri diuisio in tres viriles partes, eam pro sua rata bonorum admittendo ex iuris dispositione debita, secundum quam hæreditas Patris defuncti æqualiter di-
3 uiditur inter † fratres, & sorores, exclusa omni sexus differentia *l. maximum vitium 4. C. de liber. præter auth. in successione C. de suis, & legit. liber. auth defuncto vers. sed si cum parentibus Cod. ad sen. consult. Tertull.* Quoniam obstat ei statutum
4 Eugubinum † *sub rub. 62. lib. 2.* excludens fœminas à successione, masculis extantibus, ad quos proindè integræ, & plenariæ portiones, etiam pro rata dictæ Magdalenæ de iure debita pertinent *Roman. in l. vnic. num. 63. C. quando non pet. par. pet. accresc. Socc. Sen. cons. 5. nu. 5. & seqq. lib. 1. Honded. cons. 1. n. 74. cum seq. lib. 2.*
Non afficit, quod statutum non appareat
5 in forma specifica † confirmatum, quia præter quod de confirmatione constat ex decreto per Ducem Vrbini ædito, vbi omnia particularia statuta locorum seruari mandauit, &
6 inter Ciues potissimum † attenduntur, vt refert *Honded. cons. 9. num. 7. cum seqq. & num. 24.* referens verba decreti *lib. 2. Gabr. cons. 18.* in figuratione casus *vers. alterum Guidobaldi lib. 2. Tob. Non. cons. 10. nu. 3.* cum huiusmodi statuta sint
7 fauorabilia, vel saltem † non odiosa odio irrationabili attento fauore agnationis, qui inspici debet, & plura per vniuersum Orbem
8 reperiantur, † ac ferè in omnibus Italiæ Ciuitatibus existunt, vt testantur plures Doctores, quos Rota refert in *decis. 405. num. 31. par. 5. rec.* non requiritur ad illorum validitatem specialis, & indiuidua confirmatio, sed in forma communi facta sufficiens iudicatur, vt respondit *Rota in Bononien. Successionis 9. Decembr. 1622. coram Vbaldo in rec. decis. 438. num. 47. & 48. par. 4. to. 2. bo. me. Merlin. decis. 698. n. 7.*
Non subsistit, quòd ex bonis paternis inter fratres ad formam apocæ diuidendis, sit priùs detrahenda dos dictæ Magdalenæ adhuc innu-
9 ptæ, † quæ loco legitimæ debetur, ex quo statutum nonnisi fœminas dotatas excludit, easque dotari mandat, si dotatæ non sint. Quoniam tunc demum dos vigore statuti loco legitimæ succedit, † quando illius disposi-
10 tio est directa ad exclusionem fœminarum, si fuerint dotatæ, tunc etiam ad illas exclu-
11 dendas, ne concurrant ad † successionem, vera, & formalis dotatio exigitur, tempore quo successio ei impediri prætenditur, quamuis matrimonio non fuerint collocatę, vtpotè illa sit causa finalis exclusionis, secus verò vbi
12 statutum † fœminas excludit propter masculos, & ipsas dotari mandat, si dotatæ non fuerint, & hoc casu dos non succedit loco le-

gitimæ

gitimæ, quia non ipsa dos, sed solus fauor
masculorum, & agnationis conseruatio est
13 exclusionis causa, sicque † non est necessaria
dotatio, nisi nuptiæ actualiter contrahantur,
ità magistraliter distinguendo tradit *Castrens.*
in l. Titio centum 70. §. Titio genero sub numer. 8.
vers. ego pluries ff. de condit. & demonstrat. & in con-
sil. vltim. nu. 4. vers. super 3. lib. 2. Socc. Sen. cons. 75.
num. 8. vsque ad fin. lib. 3. Menoch. cons. 81. numer. 4.
Honded. cons. 16. n. 54. & 55. lib. 1. Giouagn. cons. 42.
num. 77. lib. 1. Rot. decis. 538. & 540. nu. 1. cum seqq.
par. 1. diuers. in Perusina fideicomm. de Alphanis co-
ram bon. mem. Coccino decis. 106. num. 5. 6. & 7. post
tract. de legit. in Tiburtina Hæreditatis 13. Februa-
rij 1634. coram bon. mem. Card. Hieronymo Verospio
post Fenzon. ad stat. Vrb. decis. 113. sub §. & licet, &
in rec. decis. 399. num. 32. & seqq. & decis. 405. n. 23.
cum seqq. par. 5. & in Interamnen. Vsusfructus 10.
Iunij 1649. coram Reuerendiss. Dom. meo Decano,
§. idemque etiam.

Quam distinctionem communiter appro-
batam retinendo existimarunt Domini † se-
14 cundum caput illius applicari præpositę quę-
stioni ponderantes in primis verba rubricæ
statuti, quæ inducunt simpliciter exclusio-
15 nem fœminarum in casu existentiæ mascu-
lorum, ibi, *quod stantibus masculis fœminæ non suc-*
cedant; ex quibus verbis apertè colligitur,
quod ob solam existentiam masculorum, non
autem ex causa dotis, cuius ibi nulla fit men-
tio, statuentes voluerint excludere fœminas,
16 sunt enim verba † dictæ rubricæ generalia,
habentia perfectam orationem, ideò ad cau-
sæ decisionem allegari possunt, licet † per ni-
17 grum strictiùs loquens illius dispositio re-
stringatur *gloss. in l. 1. Cod. de cap. ciui. lib. 11. Castr.*
cons. 40. & cons. 83. num. 4. lib. 2. Rota decis. 548. n. 1.
in fin. par. 1. & decis. 31. num. 1. pariter in fin. par. 2.
rec. & in Fanen. Nullitatis Apocæ 13. Martij 1648.
§. Vlterius coram Reuerendiss. Tarraconen.

Secundò aduertebant, quod statutum in
nigro excludit fœminas dotatas, iniungitque
18 onus † Patruo, & alijs ibi expressis, illas, quæ
dotatæ non sunt, congruè dotandi, inspecta
qualitate personarum, patrimonij, & con-
suetudine earum domus, quo fit, vt per ma-
sculorum existentiam, absque dotatione di-
cantur exclusę, non autem habita ratione
dotis, quæ secundariò fuit à statuentibus con-
19 siderata † ad moderandum rigorem statuti,
& quasi in recompensam exclusionis ordina-
ta, & in consequens dicta dos non habetur
loco legitimę, nec tanquam purè debita trans-
mittitur, sed conditionaliter, idest si nubent,
& sic adueniente die nuptiarum *Socc. Sen. con-*
sil. 278. sub num. 27. lib. 2. Gabr. cons. 11. num. 5. lib. 1.
& cons. 139. nu. 15. & seqq. lib. 2. Menoch. d. cons. 81.
num. 4. & cons. 327. nu. 127. Cephal. cons. 245. nu. 28.
lib. 2. Honded. cons. 16. num. 54. lib. 1. Rota in dd. De-
cisionibus 540. num. 1. vers. distinctio par. 1. diuers. &
decis. 405. num. 25. & seqq. par. 5. recent. coram Card.
Millino, decis. 317. num. 4. & 5. post Merlin. de legit.
decis. 74. n. 2. & decis. 106. n. 7.

Pariter fuisse contemplatum masculorum
fauorem deducebatur ex eo, quod statutum
disponit, quod fœminæ ab vno tantum do-
tatę, ab aliorum omnium successione cen-
seantur exclusæ, ibi, *ita quod ab vno tantum ipso-*
rum, vel ipsarum dotatæ, ab omnium supranomina-
torũ hæreditate exclusæ censeantur &c. Licet enim
certissimum sit iuris axioma, quod † vbicun-
20 que statutum excludit fœminam dotatam,
intelligi debeat exclusa à sola hæreditate do-
tantis, non autem aliorum, qui non dotarunt
Bald. in l. 1. num. 4. C. de legit. hæred. Surd. cons. 535.
num. 13. Menoch. cons. 3. nu. 17. vers. nono, ac vltimo.
Attamen conclusio communiter limitatur,
quando illud vlteriùs progreditur, enume-
21 rando † personas, à quarum successione in-
tendit fœminas excludere, vt hic, nam hu-
iusmodi expressio demonstrat, statuẽtes prin-
cipaliter considerasse fauorem masculi † ex-
22 cludentis, non verò exclusionem esse conse-
quutiuam ad dotem, quæ aliàs cum esset vni-
ca, vices plurium dotantium expleret, quod
fieri non posset habita ratione ad ipsam do-
tem, secus inspecto fauore illorum, quibus
hæreditates deferuntur, exclusis fœminis vni-
ca dotatione iuxtà statuentium intentionem,
vt in terminis similis statuti arguit *Castr. con-*
sil. 91. num. 2. vers. Nam respondetur lib. 2. Cephal.
cons. 5. num. 70. Rot. dicta decis. 405. num. 28. & 29.
par. 5. recent. & coram bo. me. Merlin. decis. 390. n. 10.
& decis. 429. num. 1. & 2.

23 Nec prędictis obesse visum fuit, † quod sta-
tutum in nigro incipiat à dotatione, & dein-
de procedat ad exclusionem, quoniam respõ-
sum fuit, quod tametsi in prima parte statu-
tum loquatur de dotatis, dum in altera parte
subdit, quod si dotatę non fuerint, dotari de-
beant, indè assequimur vim, † & efficaciam
24 statuti non consistere in dotatione, sed in ra-
tione, ob quam fœminę excluduntur, vide-
licet propter masculos, qui debent integrali-
ter in omnibus bonis succedere, † habentque
25 dumtaxat necessitatem dotem fœminis con-
stituendi, quàm tamen illæ antequam mari-
tentur, petere non possunt, sed sat est, quòd
fratres sint cum effectu parati dotare de para-
grio, adueniente die nuptiarum, non antea,
vt de stat. Vrb. lib. 1. cap. 145. quod etiam à dota-
tione incipit, ibi, *Si quis decesserit &c. superstiti-*
bus filiabus fœminis, vna, vel pluribus maritatis,
& dotatis ipsæ fœminæ in aliquo non succedant, Gabr.
cons. 139. num. 15. cum seqq. lib. 2. Gratian. discept. fo-
rens. cap. 579. nu. 31. & 32. Rot. coram Card. Seraph.
decis. 112. per tot. & d. decis. 538. num. 1. par. 1. diuers.
Nihil obstante, quod admissa hac interpreta-
tione mulier exclusa nihil haberet, si ante
nuptias moreretur, quia sufficit ad effectum,
26 vt locus † sit statuto, quod interim donec nu-
bat, vel moriatur, alimenta consequatur, vt
post *Bald. in l. non sine 5. C. de bon. quæ liber.* tradit
Cuman. cons. 40. col. fin. Socc. Sen. d. cons. 278. sub nu-
mer. 27. vers. præterea lib. 2. Gabr. vbi supra num. 29.
Gratian. d. cap. 579. n. 31.

Neque applicantur tradita per *Dec. in con-*
sil. 261. & Rum. cons. 74. lib. 2. quia loquuntur in
27 casu † statuti excludentis fœminas cum con-
ditione, si dotentur, & sic propter dotem
principaliter, de hoc autem aliter dicendum
est, quia loquitur modaliter, vt dotentur, si
dota-

dotatę non sint, & ob id dos dicitur † causa
28 secundaria, prout prædicta consilia referentes explicant idem *Gabr. in d. cons. 139. numer. 2. Rota in eadem decis. 540. sub num. 6. vers. auctoritates allegatæ par. 1. diuers.*

Non obstant Testes deponentes de possessione Magdalenæ bonorum controuersorum vna cum fratribus, nam visum fuit, non esse attendendos, nedùm quia sunt examinati ad
29 pepretuam rei memoriam, † sine partis citatione, requisita ad finem, vt fidem faciant *Rota decis. 128. num. 1. & decis. 259. nu. 2. par. 1. rec. & decis. 182. num. 1. coram bon. mem. Coccino.* Cum aliundè non constet illam fuisse admissam à fratribus ad successionem, imò liquet de contraria eorumdem mente ex dicta apoca diuidendi bona inter ipsos, nulla de sorore habita ratione, consequenter nullo alio titulo quàm
30 familiaritatis ea possidere potuit, & de huiusmodi possessione intelligenda sunt Testium depositiones *Angel. in l. assiduis 12. num. 1. Cod. qui pot. in pign. hab. Ruin. cons. 34. num. 13. lib. 1. Rot. coram bon. mem. Coccino decis. 239. nu. 4. & decis. 298. num. 6. par. 6. recent. & in Neapolitana bonorum 7. February 1642. coram bon. mem. Dunozetto, §. Non obstant.* Nec est habenda in consideratione ex allegatis per *Modern. de manut. obser. 54. n. 2.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana seù Ianuen. Locorum Montium.

Veneris 17. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Testator licet possit disponere de bonis hæredis, sicuti de bonis suis, & hoc tam in vltima voluntate, quam inter viuos; Attamen id non procedit quoad hypotecationem dd. bonorum nisi copulatiuè constet de voluntate defuncti, & quod hæres simpliciter adiuerit hæreditatem, & alia, vt latè habetur in decisione.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca est vnum ex requisitis Iudicij Saluiani.*
2 *Super bonis hæredis, non extenditur obligatio, seu hypoteca defuncti.*
3 *Testator potest disponere de bonis defuncti, sicut de bonis proprijs.*
Testator potest de bonis hæredis disponere, tam in testamento, quam inter viuos, nu. 3.
4 *Hypoteca super bonis hæredis vt intret ad fauorem Creditorum Testatoris, quid sit necessarium.*
5 *Hypoteca super bonis hæredis ad fauorem Creditorum defuncti, vt intret debet constare de voluntate defuncti, quod voluerit illa obligare.*
6 *Hæres adeundo hæreditatem simpliciter dispositiones defuncti approbare dicitur.*
Bona hæredis, vt validè dicantur hypotecata à Testatore, quid copulatiuè requiratur, nu. 6.
7 *Testator iure legati disponens de certis bonis hæredis, debitis vigore fideicommissi, quando teneat talis dispositio, & n. 8. & 9. & seq.*
12 *Obligatio Cameralis includit etiam bona hæredis.*
13 *Bona hæredis, vt remaneant hypotecata pro debitis defuncti copulatiuè consideranda sunt simplex aditio hæreditatis, & voluntas Testatoris.*
14 *Hæres simpliciter adeundo hæreditatem, quasi contrahit cum creditoribus hæreditarijs.*
Vndè tenetur actione personali cui accedit hypotecaria, num. 14. Quod procedit in legatis, seu fideicommissis.
16 *In contractibus hæredis, vt intret obligatio bonorum hæredum, ad fauorem Creditorum hæreditariorum, quid requiratur.*
17 Text. in l. final. C. commun. de legat. *declaratur.*
18 *Actio personalis oritur ex quasi contractu.*
19 *Obligatio defuncti si sit restricta ad bona ipsius defuncti, vtique per simplicem aditionem hæredis, an extendatur ad ipsius bona.*
20 *Quasi contractus non potest plus operari, quam ipse contractus.*
21 *Ex actione personali, non bene infertur ad hypotecariam.*
22 *Bona hæredis non possunt dici bona defuncti.*
23 *Testator obligans bona propria sua nulla facta mentione bonorum hæredum, non possunt dici illa obligata.*
24 *Hæres sine beneficio legis, & inuentario potest dici hæres dolosus.*
25 *Hæres sine beneficio legis, & Inuentarij in bonis proprijs non tenetur actione hypotecaria, pro adimplenda voluntate defuncti, sed actione personali.*
Quæ non est leuis pœna pro dolo præsumpto.
26 *Hæres adeundo simpliciter hæreditatem obligatur quidem, sed tantum ad id, in quo defunctus se obligauit.*
27 *Administrator dolosus tenetur actione hypotecaria. Et id procedit specialiter fauore pupilli, & sic statutum est à Iure, num. 27.*
28 *Hypoteca nunquam censetur inducta, nisi in casibus à Iure expressis.*
29 *Hæres, quando non possit dici, quod adiuerit hæreditatem sine beneficio legis, & Inuentarij.*
Quia Inuentarium intra legitimum tempus non fuit factum.
30 *Hæres conficiens Inuentarium intra tempus prorogatum, perinde est, ac si fuisset confectum in primo termino.*
31 *Termini prorogatio non valet dum fuit obtenta post expiratum terminum.*
32 *Prorogationis terminus non incipit currere à die, qua ille præuentiuè conceditur, sed à die qua expirat tempus prorogationis, cum quo coniungitur, & num. 33.*
34 *Prorogatio temporis confectionis Inuentarij hæreditarij, quando petitur, sunt citandi Creditores hæreditarij.*
35 *Creditores, tunc non sunt citandi in prorogatione termini dati ad conficiendum Inuentarium hæreditarium, quando petitur intra tempus, quo non fuit spiratus iam concessus terminus.*
36 *Statuta laicorum prosunt etiam Ecclesiasticis, quando sunt fauorabilia, & nu. 37.*
37 *In Inuentario bonorum hæreditariorum, bona mobilia, & argentea in pondere, numero, & mensura sunt describenda.*
38 *Sed id limitatur, quando non adest dolus hæredis, veluti si dicta bona fuerunt de eo tempore distracta, & sic eorum notitia non potuit haberi. Vnde fuit*

fuit descriptum illorum pretium.

39 *Hæres, quod dolosè omiserit aliquid describere in Inuentario non præsumitur id fecisse dolosè, sed qui id dicit, tenetur probare.*

40 *Hæres omittendo dolosè aliquid describere in Inuentario ex hoc non priuatur hæreditate, sed solum punitur in duplum, nu.41.*

42 *Debita mandans solui ex bonis suis, ex tali designatione censetur inducta hypoteca.*

43 *Hæres mandans solui debita ex bonis suis, intelligitur de debitis proprijs, non de debitis defuncti.*

44 *Extensio non est facienda in materia stricta, & odiosa.*

45 *Loca Montium empta ex bonis hæreditarijs succedunt loco dictorum bonorum.*

46 *Loca Montium non remanent hypotecata, si emantur ex bonis hypotecatis, an ipsa remaneant hypotecata.*

DECISIO CCCXLIII.

Ex defectu hypothecæ, quæ est vnum de extremis in Iudicio Saluiani requisi-
1 tis † recessit hodie Rota à decisis coram me sub die 31. Ianuarij 1656. pro confirmatione sententiæ A. C. concedentis immissionem Coniugibus de Leuizarijs super locis Montium, de quibus agitur.

Quia non controuertitur, & admittit etiam contraria decisio, quod hæc loca Montium non sunt propria Ioannis Augustini debitoris nec ab ipso vnquam fuerunt possessa, sed spectabant ad Patrem Marinum illius hæredem
2 super † quibus proindè non cadit obligatio, nec hypotheca defuncti, iuxtà textum in *l. Paulus 29. ff. de pignor. gloss. in l. assiduis verb. licet, vers. Item an bona C. qui potior. in pign. hab. Loffred. cons. 32. num. 15. Franc. decis. 53. num. 6. Surd. decis. 315. num. 6. in fin. cum seqq. Merlin. de pign. lib. 2. tit. 1. q. 15. num. 1.*

Quamuis enim defunctus possit de bonis
3 hæredis † disponere, sicut de proprijs, siue in vltima voluntate, siuè inter viuos *l. vnum ex familia 69. §. si rem ff. de legat. secundo lib. 1. in princip. ff. de except. rei vendit.* & tradit *Capic. decis. 175. nu. 15. Ciriac. controu. 160. num. 82. Gratian. discept. 225. n. 77. Rot. decis. 19. n. 1. & decis. 39. nu. 2. par. 5. recent.* Tamen ad effectum, vt in illis in-
4 tret hypotheca ad fauorem † Creditorum ipsius defuncti, necesse est, quod defunctus obliget etiam bona hæredis expresè, vel per clausulas id importantes, quodque hęres adeat
5 eius hæreditatem sine beneficio † legis, & Inuentarij, sic enim constat de animo defuncti vtendi potestate, quàm habet ea obligandi, ac de voluntate hæredis ratificandi factum
6 defuncti mediante † simplici aditione, prout copulatiuè requiritur, vt conciliando pugnãtes Doctorum opiniones, resoluit Consilium Neapolitanum apud *Afflict. decis. 111. num. 15. cum seqq.* & meliùs *decis. 200. per tot.* quem in puncto sequitur *Franc. decis. 53. num. 7. & seqq. Pacific. de Saluiano interdicto inspect. 3. cap. 2. n. 289. iunctis numeris præcedentibus, Mantic. de Tacitis lib. 11. tit. 17. num. 9.* & videtur sensisse *Rot. in Viterbien. Castrorum 12. Iunij 1623. coram bon. mem. Coccino in recent. decis. 438. par. 5.* vbi † defunctus
7 iure legati disposuerat de certis bonis hæredi debitis vigore fideicommissi, & Rota resoluit
8 quod † stante hac expressa dispositione, & acceptatione hæreditatis sine beneficio legis, & Inuentarij hæres censebatur illius dispositionem approbasse, & noluisse succedere in eis-
9 dem bonis vigore substitutionis † fideicommissariæ, vt bene declarat *decis. sub n. 31. & 32.* & clariùs in *Romana Saluiani, seù Domus 27. Nouembris 1634. coram bo. me. Buccabella, apud Zacch. de oblig. Camer. decis. 239. nu. 7. & 8.* vbi copulatiuè consideratur tàm expressa obligatio bo-
10 norum hæredis, † quàm illius aditio non docto de Inuentario, & rursùs *in S. Seuerini Dotis, seù Saluiani 4. Maij 1640. coram bon. mem. Dunozetto, apud eundem Zacch. decis. 187. vbi numer. 25. & seqq.* non solùm consideratur aditio
11 sine beneficio legis, & Inuentarij, † sed etiam principaliter deducitur obligatio bonorum hæredis tùm ex amplitudine verborum, & clausularum, quæ aderant in Instrumento, de quo ibi agebatur, & in casu isto desunt. Tum quia Instrumentum continebat obligationem
12 Cameralem, † quæ vt probat idem *Zacch. post Galles. qu. 4. num. 7.* includit quoque bona hæredis, ac demùm firmatum fuit *in Romana Census, seù Saluiani 5. Maij 1655. coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. primo,* vbi ad effectum hypothecæ copulatiuè consideratur † expres-
13 sa obligatio bonorum hæredis, & eius aditio sine beneficio legis, & Inuentarij.

Non obstat, quod hæres simpliciter adeundo quasi contrahat cum Creditoribus † hære-
14 ditarijs, indèque teneatur actione personali, cui accedit hypothecaria, vt dicitur in dicta *Viterbien. Castrorum decis. 438. num. 7. & seq. par. 5. recent.*

Quia conclusio, vel procedit † in legatis,
15 seù fideicommissis iuxtà textum in *l. final. in fine C. commun. de legat.* in quibus terminis lo-
16 quitur *dicta decisio*, vel † quatenus extenditur ad Contractus per *l. primam pariter in fine ff. de pignor. act.* intelligi debet concurrente præcedenti obligatione bonorum hæredis, vt de-
17 clarando † dictum textum firmat *Afflict. dicta decis. 111. n. 17. Pacific. d. cap. 2. n. 290.* bene *Franc. dicta decis. 53. n. 7. & seqq.*

Quod & ratione comprobatur, nam quasi
18 contractus, † ex quo oritur actio personalis non causatur per aditionem hæredis, sed per contractum celebratum à defuncto, iuxtà tradita per *Bart. in l. de eo in princip. vers. sed certè ff. de iudic. Surd. cons. 112. n. 68. cum seqq. & cons. 425. nu. 28. & seqq. Gratian. discept. 981. nu. 17. cum alijs relatis per Modern. Hispan. in laberint. credit. par. 2. cap. 1. num. 8.* Si ergò obligatio defuncti est re-
19 stricta † ad bona propria vtique per aditionem extendi non potest ad bona hæredis ne alioquin plus contineat, & operetur, † quasi
20 Contractus, quàm ipse Contractus, vt ponderat *Fran. d. decis. 53. n. 8. vers. nihilominus.*

Nec ex eo quod hæres teneatur actione
21 personali rectè infertur † ad hypothecariam.

Quia ideò hæres conuenitur actione personali

nali, quia repræsentat personam defuncti,
sed bona hæredis non possunt dici bona eius-
22 dem † defuncti, vt aduertit *Aretin. in l. si hære-
dis seruus in princip. vers. Sed ad hoc ff. de legat. 1.
Surd. decis. 315. n. 6. & seqq.*

Cum itaque Ioannes Augustinus Debitor
in obligatione nullam fecerit mentionem de
23 bonis † hæredis, deficit eius voluntas illa ob-
ligandi, & bona tantum propria hypothecas-
se censetur *d. l. Paulus in princip. ff. de pignor. Al-
ciat. in l. 1. num. 29. vers. sed an contra ff. de legat. 1.
Mantic. de tacit. d. lib. 11. tit. 17. sub nu. 9. vers. verum
planè Pacific. de Saluian. d. cap. 2. num. 284. vers. &
quod in generali,* plenè *Surd. decis. 315. num. 4. cum
seqq.*

Hinc parum refert an Pater Marinus adiue-
rit absque beneficio legis, † & Inuentarij, &
24 exindè dicatur hæres dolosus.

~~Quia non~~ propterea tenetur in bonis pro-
prijs actione hypothecaria, sed solum actione
personali pro implenda voluntate defuncti, †
25 quæ non est leuis pœna pro dolo præsumpto
*Phanuc. de Inuent. q. 244. nu. 72. 143. & 146. Franc.
dicta decis. 53. n. 8. & seqq.* vbi quod hæres adeun-
26 do simpliciter obligatur quidem, † sed tan-
tum ad id in quo defunctus se obligauit *Car-
dinalis Tuscus verb. Hæres conclus. 51. num. 23. &
conclus. 58. nu. 39. Merlin. de pignor. lib. 2. tit. 1. q. 15.
num. 13. & seqq.*

27 Nec applicatur exemplum † administrato-
ris dolosi, qui tenetur actione hypothecaria.
28 Quia hoc est specialiter à † lege cautum
fauore pupilli in *l. pro officio 20. C. de administrat.
Tutor.* De cætero autem hypotheca nunquam
29 censetur inducta † nisi in casibus à Iure ex-
pressis *gloss. fin. in fin. in l. 2. ff. de priuil. credit. Rip.
in l. dabimus 4. §. 1. nu. 2. ff. eodem Crauett. cons. 692.
n. 2. Surd. decis. 31. n. 9. & decis. 271. n. 10.*

Sed cessat difficultas, quia Pater Marinus
non adiuit simpliciter, sed fecit † Inuentariũ,
29 quod gratis prætenditur non fuisse cõfectum
intra tempus legitimum, quia contrarium
conuincitur ex prorogationibus obtentis à
Magistratu Ianuensi ad illud perficiendum,
quæ operantur, vt tempus † prorogatum cen-
30 seatur vnum, & idem cum primo termino,
*l. sed & si manente ff. de precario Bart. in l. final. in
fine ff. de damn. infect. Berous cons. 156. num. 1. lib. 3.
Mastrill. decis. 35. nu. 2. par. 1. Rota decis. 505. nu. 1. in
fine par. 2. recent.*

31 Nec subsistit, quod tertia prorogatio † fue-
rit concessa post expiratam secundam.

Quia secunda ad sex menses duratura, quã-
uis concessa die 5. Decembris 1642. non expi-
rabat die 5. Iulij sequentis cum de tempore
32 illius † concessionis duraret adhuc prima, vs-
que & per totam diem 14. Ianuarij 1643.
Summ. Patris Marini num. 4. Terminus enim
prorogationis non incipit currere à die qua
illa præuentiuè conceditur, † sed à die qua ex-
33 pirat terminus prorogatus cum quo coniun-
gitur *Mandos. in Commiss. prorog. fatal. 24. verb. li-
te, & causa, vers. & sic pro qualibet vice fol. mihi 57.
Scacc. de appell. lib. 3. cap. 2. q. 15. n. 235.*

34 Minùs refert quod prorogationes † fuerint
concessæ non citatis Creditoribus. Nam
quando, prout hic, petuntur, & obtinentur
ante lapsum temporis, sicque ante ius quęsi-
tum eisdem Creditoribus non † est opus illo-
35 rum citatione, ex traditis per *Bald. in cap. de
causis in princ. vers. sed quæro de offic. deleg. Rolan. de
Inuent. quæstion. 81. numer. 6. vers. quia tunc va-
let &c.*

Prout nec obstat, quod fuerint concessę per
Magistratum sęcularem hæredi Ecclesiastico.
Tùm quia tempore præcedentium proroga-
tionum Pater Marinus erat sęcularis, nec ad
36 huc Religionem ingressus, † tùm quia statu-
tum, cuius vigore fuerunt concessę tanquam
fauorabile prodest etiam personis Ecclesiasti-
cis, quę bene eo vti possunt per modum
priuilegij, vt de simili Statuto Ianuæ respon-
37 sum fuit in alia *Romana, seu Ianuen. Locorum
Montium 26. Iunij 1648. coram Reuerendiss. D. meo
Decano, §. hoc enim procederet.*

Non item officit, quod mobilia, & argen-
ta non fuerint descripta cum pondere, † nu-
38 mero, & mensura, sed dumtaxat adnotatum
eorum pretium, quia id non euenit ex dolo
hęredis, sed ex quo tunc temporis dicta bona
fuerant distracta, vndè certior illorum notitia
dari non poterat, quam describendo pretium.
39 At esto quod omissio fuisset dolosa, † quod
non pręsumitur, sed esset exaduerso conclu-
denter probandum per *text. in l. final. §. licentia,
ibi Conuicti &c. Cod. de iur. deliberandi, Rota coram
san. mem. Gregorio decis. 169. num. 1. & seqq. & de-
cis. 181. nu. 13. cum seqq. par. 6. recent.* Non propte-
40 reà hęres priuatur † beneficio Inuentarij, sed
solum punitur in duplum, iuxtà veriorem, &
41 magis † communem sententiam, quàm ex
verbis *d. l. finalis §. licentia C. de iur. deliberan.* latè
firmauit *Rot. in Romana Legati 17. Decembr. 1629.
& 14. Februarij 1633. coram bon. mem. Pirouano, in
recent. decis. 331. num. 21. par. 5. & d. decis. 181. nu. 4.
& seqq. par. 6. ac in Romana Saluiani, seu Attenta-
torum 29. Maij 1641. coram Reuerendissimo Compo-
stellano.*

Cęterùm non releuat, quod Pater Marinus
in donatione, quam fecit Patribus Iesuitis
mandauerit solui debita de suis bonis, ideoque
42 ex tali designatione † censeatur illa hypothe-
casse, iuxtà doctrinam *Bart. in l. Lucius n. 2. ff. de
alim. & cib. leg. cum alijs per Merlin. de pignor. lib. 2.
tit. 3. qu. 91. nu. 1.*

Quia non mandauit solui debita defuncti,
43 sed debita † propria ipsius donantis *Summ. re-
sponsionis P. Marini nu. 2.* vndè pręceptum vltrà
illa extendi non potest, cum materia tanquam
44 stricta, † & odiosa id non patiatur, vt in pro-
ximis terminis dixit *Rot. coram san. mem. Gregor.
decis. 225. num. 8.*

Postremò non obstat quod loca montium
fuerint acquisita ex pretio rerum hęreditaria-
45 rum, quę erant hypothecatę, † ideoque suc-
cedant loco eiusdem pretij. Nam (prętermisso
quod id non probatur) nihilominùs super eis
non transfertur hypotheca, licet essent acqui-
46 sita ex pecunijs, † vel rebus hęreditarijs, vt in
specie tradunt *gloss. in l. assiduis verb. licet prope
finem, vers. Item an bona Cod. qui potior. in pign.
habean. Surd. decis. 315. nu. 4. Pacific. de Saluian.
in-*

inspect.3.capit.2.sub numer.284. Merlin.de pignor. lib.2.tit.1.qu.15.num.35.

Atque ita resolutum fuit causa bis proposita, & partibus acerrimè informantibus &c.

R. P. D. MELTIO.

posteà Episcopo PAPIEN.

Abuleñ. Beneficij.

Veneris 17. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Indultarius tenetur probare requisita indulti, vbi est limitatum.

SVMMARIVM.

1 *Indultum limitatum requirit probationem qualitatis ab ipso requisitæ.*

2 *Prouisus à Nuntio Hispaniarum tenetur probare beneficium non excedere ducatos 24.*

3 *Declaratio facta à concedente denotat illius mentem.*

4 *Reo sufficit vincere per non ius actoris.*

5 *Actor debet concludenter probare suam intentionem.*

6 *Attestatio non releuat quando non percutit tempus controuersum quod amplia, vt num. 7.*

8 *Attestatio officialis non probat quando non refert tenorem partitarum libri.*

9 *Indultum pro vnione non tribuit facultatem pro diuisione beneficij.*

DECISIO CCCXLIV.

RECOL. mem: Vrb. VIII. ad supplicationem Comitis de Montereij anno 1630. vniuit certis locis pijs per ipsum eligendis duo beneficia tunc vacantia nempè de Molinares, & de Montemaijor Cordubeñ, & Salamantiñ dioc. & alia beneficia simplicia ex primo vacaturis in diuersis Diocesibus Regni Castellæ ad summam ducat 1500. auri de Camera concessit similiter vt vnirentur ad electionem eiusdem Com. fiendam intra sex menses à die vacationis. Vigore talis Breuis, seù Indulti facta fuit vnio, seù applicatio 17. beneficiorum simplicium Monasterio Sanctę Annæ Salamantinæ Ciuitatis, qua non obstante cum adhuc prætenderetur esse vniendum aliud Beneficium simplex, quod anno 1653. vacauit in Parochiali Ecclesia loci de la Adrada per obitum Antonij de Terrones, de illoq; per ordinarium prouisus extitit Franciscus de Argaez, indè orta lite inter dictum Franciscum ex vna, & Comitem de Montereij, ac d. Monasterium S. Annæ parte ex altera, causaque introducta coram Reuerendiss. Nuncio Hispaniarum, emanauit decretum pro vnione, à quo commissa appellationis causa in Rota dubitaui, An esset locus prætensæ vnioni d. benef. & D. negatiuè responderunt.

Quia Indultum desuper à Sede Apostolica concessum Com. de Montereij legitur restrictum, & limitatum ad tot beneficia, quorum valor non excederet annuos duc. 1500. Auri de Camera, & dum vigore talis indulti probantur vnita alia decem, & septem beneficia simplicia, vtique non videtur locus vlteriori vnioni saltem donec concludentèr iustificetur, quod valor dd. beneficiorum vnitorum non ascendat ad d. annuum redditum duc. 1500. & quod pro illius complemento requiratur integer valor controuersi
1 beneficij. Habens enim indultum † limitatum tenetur prius qualitatem ab ipso requisitam plenè, & concludentèr probare *glos. in cap. si fortè de elect. in 6. Rota decis. 665. num. 3. & 5 par. 3. diuers.* & in similibus terminis firmauit *Rota in Leodien. Canonicatus de anno 1587. coram Card. Hier. Pamphilio, & in Hispalen. Decimar. 20. Nouemb. 1651. §. quia cum coram Reuerendiss. D.*
2 *meo Decano.* † Idemque dicitur de prouiso à Nuncio habente limitatam facultatem conferendi beneficia simplicia non excedentia valorem duc. 24. de Camera, vt teneatur huiusmodi non excessum plenè, & concludentèr probare *Rota coram Eminentiss. Otthobono decis. 221. num. 3. & 6.* & fuit resolutum *in Toletana Archipresbyteratus 10. Aprilis 1587. coram Gipsio relat. per Garz. par. 1. cap. 3. nu. 183. in Pampilonen. Beneficij de Esparza 15. Decembris 1649. coram bo. me. Arguelles nullus autem vers. & huiusmodi, & in Leodien. Beneficij 27. Martij 1656. coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Neque magis visa fuit necessaria hæc probatio tùm quia orta de anno 1641. lite super vnione beneficij de Montemaijor sa. me: Vrbanus VIII. quidictum Indultum concesserat mandauit, quod antequam ad illius vnionem procederetur constare deberet quod beneficia prius vnita non compleuissent dictos du-
3 catos 1500. † Huiusmodi autem declaratio tanquam emanata ab ipsomet concedente optimè demonstrat quænam fuerit illius intentio, & cui incumbat onus id probandi, à qua proindè non est recedendum *l. ex facto ff. de vulg. cap. cum venissent, & ibi glos. extr. de Iudic. Decian. cons. 4. num. 17. lib. 2. Rota coram Buratt. decis. 228. n. 2. & in rec. dec. 281. n. 5. par. 1.*

Tùm quia Franciscus prouisus ab Ordinario reperitur in possessione controuersi beneficij, & ita tanquam Reus habet intentionem
4 fundatam † in regula, quod sufficit vincere ex non iure Actoris *ad tex. in l. vlt. C. de rei vendic. Caput aq. decis. 11. nu. 1. cum seq. par. 1.* Mona-
5 sterio autem † Actori incumbit onus fundandi suam intentionem plenè, & concludentèr probando beneficium cadere sub indulto ex quo alia beneficia non ascendunt ad dd. duc. 1500. de Camera *Felin. in cap. ad aures num. 4. vers. similiter dicit de rescript. Mohedan. decis. 9. num. 1. de præbend.*

In huiusmodi autem probatione nedum deficit Monasterium, vt immò ex probationibus hucusq; ab illo factis contrarium constat, nempe valorem beneficiorum vnitorum excedere d. annuam quantitatem duc. 1500. etiam subducto Cambio solui solito pro reducen-

ducenda moneta ęrea in ducat. de Camera ad rationem decem, viginti, & vigintiquinque pro quolibet centenario, vt ex calculo *in Summ. Iosephi informantis nu. 12.*

Neq; visa fuit attendenda attestatio Computistæ Regij super eo quod Cambium pro d. reductione fuerit etiam solutum in longè
6 maiori quantitate, quia non percutit † annos quibus facta fuit vnio *Lotter. de re benef. lib. 3. qu. 20. num. 56. & seqq. Cæs. de Grass. decis. 4. num. 3. de sent. & re iud. Rota coram Seraph. decis. 101. n. 3. coram fa. me. Greg. decis. 13. num. 1. & 2. coram Cocc.*
7 *decis. 82. num. 3.* † Nec minus concludit respectu locorum in quibus beneficia vnita sita reperiuntur *Rota coram Pen. decis. 268. num. 3. coram Buratt. decis. 334. num. 9. & 10. & decis. 468.*
8 *nu. 7.* † Additur etiam quod d. attestatio non refert (prout ad hunc effectum requiritur) partitas librorum per tenorem, prout iacent *Rota coram fa. me. Greg. decis. 359. num. 5. ibiq; Add. num. 9. & Add. ad Buratt. dec. 11. n. 5.*

Fuit præterea consideratum, quod admisso etiam vt valor beneficiorum vnitorum non ęquaret summam d. annui redditus scuta 1500. sed deficeret aliqua quantitas pro illius complemento, adhuc si pars quæ suppleri debet non adęquet integrum redditum cōtrouersi beneficij ascendentis ad annuum valorem scut. 700. prætensa vnio, nec in parte necessaria pro d. complemento substineri
9 posset. † Quia indultum non tribuit facultatem diuidendi beneficium, sed illa tamen vniendi vsque ad quantitatem limitatam, vt tradunt *Mandos. ad reg. 22. Cancell. tit. de vnion. qu. 13. nu. 12. & Lotther. de re benef. lib. 1. qu. 28. num. 38.*

Et ita resolutum fuit informante tantum Iosepho, & per contradictas procedendo ex quo altera pars legitimè in partibus citata non comparuit &c.

R. P. D. PRIOLO.

Tirasonen̄ Beneficij,

Die 20. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac decisione, quando beneficium dicatur sacerdotale.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatus à maiori parte patronorum est instituendus, & nu. 2.*
3 *Præsentatus à minori numero patronorum vbi pollet qualitate in beneficio requisita præferendus est.*
4 *Beneficium de iure præsumitur simplex.*
5 *Beneficium simplex non requirit residentiam.*
6 *Celebrandi onus dum non est iniunctum personæ Sacerdoti beneficium non dicitur sacerdotale, & num. 7. & 8.*
9 *Idem est respectu seruitij præstandi, & n. 10.*
11 *Bulla præscribens residentiam sub pena priuationis fructuum beneficij, non facit beneficium sacer dotale.*
12 *Beneficium vt euadat sacerdotale requirit obser uantiam fundationi proximam, nec sufficit vlti mus status, & n. 13.*
14 *Beneficiati constituuntur pro maiori Ecclesiæ ser uitio.*
15 *Simonia non committitur absque præcedenti pa ctione.*

DECISIO CCCXLV.

ERECTIS vsque ab anno 1539. in Ecclesia Parochiali S. Ioannis Oppidi de Centruengo sex perpetuis simplicibus beneficijs Ecclesiasticis pro totidem Clericis filijs Patrimonialibus eiusdem loci cum onere in dictis beneficijs personalitèr residēdi, & alios dictæ Parochiali Ecclesiæ inseruientes coadiuuandi, nec non celebrandi omnia officia diuina, & nocturna misses, & anniuersalia cum per obitum Ioannis Trincado alterum ex dictis beneficijs vacare contigerit, & Rectores eiusdem Oppidi, quibus reseruatum est Iuspatronatus in discordia præsentauerint Ioannem Erasum, & Hieronymum Andres inter quos super institutione orta fuit controuersia, commissa mihi causa dubitaui cui sit adiudicandum beneficium.

Et DD. responderunt Hieronymo tamquam Clerico Patrimoniali habenti plures voces iuxta formam erectionis ordinantis ad prædicta beneficia institui per Thesaurarium Tirasonen̄ Clericos naturales illius Oppidi habentes maiorem partem patronorum
1 Ideò † tàm vti præsentatus à maioti parte collitiganti est præferendus *ad Tex. in cap. quoniam vbi Abb. num. 13. de Iurep. Lambert. eod. tit. lib. 1. qu. 2. par. 1. art. 26. Rota diu. decis. 117. num. 1. par. 2. decis. 446. num. 4. par. 2. recent. apud Buratt. decis. 633. num. 10. & decis. 334. apud Merl.* quam
2 vti habens † qualitatem à fundatione, & constitutione Pauli III. in concursu requisitam *cap. Monasterium 16. qu. 7. cap. cum Bertoldus de re iudic. cap. dilectus ibique glos. verb. plus iuris de offic. delegat. Rota coram Caualer. decis. 368. in princip. & 427. sub num. 1. cum alijs relatis in Pampilonen. beneficij 5. Martij 1657. & ratio resolutionis coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Idq; non obstante quod Beneficium propter annexionem oneris celebrandi Sacra, & diuina officia videatur esse sacerdotale, vt perindè quamuis Hieronymus à maiori parte Ioannes verò à minori fuerit præsentatus
3 Nihilominus † cum in Hieronymo deficiat qualitas sacerdotalis, quæ in Ioanne concurrit illius præsentatio frustatoria sit, & inutilis, vt respondit *Rota coram Seraph. decis. 1270. n. 2. in recent. decis. 15. nu. 1. par. 2. & in Cracouien. præpositura S. Floriani 28. Nouemb. 1650. §. non obstat cor. bo. me. Bichio.*

Quoniam vltra quod constat ex Bulla ipsius erectionis beneficium esse simplex, prout
4 ita de † iure præsumitur *Abb. in cap. recolentes ad fin. de stat. Monacor. Seraph. deliber. Grat. tit. de qualit. & stat. benefic. Rebuff. in prax. tit. secul. benef.*

nef.quotuplex num.11.Gabr.conf.191.num.1.lib.1.
5 quod ex † consuetudine generali totius or-
bis residentiam personalem non expostulat
Innocc.in cap.fin.num.1.& ibid.Card.num.7.& 16.
Imol.num.9.vers.attento de Cleric.non resid.Dec.in
cap.ad aures num.22.in fin.de rescript. Abb. in cap.
extirpandæ §.qui verò nu.8. de præben. Samb.cons
moral.lib.7.cap.1.dub.33.num.6. Rota cor. Seraph.
decis.639.num.4.cum seq.in rec.decis.375.n.2.par.2.
& alibi sæpius.

Ponderato tenore fundationis, à qua tota
pendet dubij resolutio visum fuit beneficiũ
6 non esse sacerdotale, † quia cum vltra onus
celebrandi expressum non fuerit, quod præ-
sentatus non possit per alium illud explere
ex annexione solius meræ celebrationis
missarum, & diuinorum officiorum non in-
fertur ad qualitatem sacerdotalem præsenta-
7 ti, sed † sufficit quod onera impleantur *per*
substit.Gonzal.ad reg.8.glos.5.num.81. Lotter. de re
benef.lib.2.qu.47.num.34.cum seq. & ita post re-
solutionem S. Congregationis Conc. Trid.
Rota recedendo à contraria opinione hanc
sententiam indubitantèr tenet, *vt in Romana*
Cappellaniæ 23. Ian. 1589. *coram Pamph.impres.*
penes March.par.1.fol.140.in Pampilonen.Beneficij
coram Mant.decis.129.num.1.& 4. cum alijs alleg.
in Maceraten.Beneficij 16. Ian. 1640. *cor.Merlin.*
inter impress.decis.825.num.10. & per tot. & prius
in Regien.Beneficij 9. Decembris 1639. *coram bo.*
me. Bichio, & nouissimè cor. Me in Aquilana Cap-
pellaniæ 26. Maij 1656. *§.possessionis vero Claudij.*

Nam dicta verba cum onere celebrandi,
& si videantur respicere actum præsentationis
8 tamen † dum expresse non remouent facul-
tatem celebrandi per aliam posita censentur
solum demonstratiuè ad denotandam qua-
litatem oneris beneficio impressi non autem
taxatiuè ad eligendam dumtaxat personam
Sacerdotis, vt inquit *Lap. alleg.35. num.2. &*
alleg.117. eod.num.vers.non obstat prædictis Lotter.
vbi supra lib.2.qu.47.num.35. & seq. & sequen-
do declarationes eiusdem S. Concilij, quas
Rota reuerentèr amplectitur relatas *per Garz.*
de benef.par.7.cap.1.num.88. dictum fuit *coram*
Buratt.decis.92.num.3. coram Merlin.d.decis.825.
num.4. in Maceraten. Cappellaniæ 1. Iulij 1641.
coram R.P.D.meo Verospio in Lucana Cappellaniæ
28. Aprilis 1656. *coram R.P.D. meo Beuilaqua,*
& in Aquilana Cappellaniæ 26. Maij 1656. *co-*
ram Me.

Nec refertur, quod vltra obligationem per-
sonalitèr residendi habeat quoque annexum
onus coadiuuandi Ecclesiæ inseruientes, quia
9 præter cum † iniunctum expressè non fuerit,
quod præsentatus per se ipsum inseruiat ex
hoc non infertur ad personalem residentiam,
ita vt per alium non possit huic oneri satisfie-
ri *d.alleg.Lap.35.num.2.*& ita responsum fuit *in*
Brixien.Cappellaniæ 2. Maij 1598. *cor. Litta apud*
Garz.d.par.7.cap.1.num.88. in rec.decis.155.nu.2.
10 *par.4.* Et † simplex beneficium, quamuis
addictum sit seruitio Rectoris aliorum Ec-
clesiæ interuenientium simplex nihilomi-
nus esse non desinat *Staph.de litter. Grat.sub tit.*
de qualit.& stat.benef.nu.3.Lotter.de re benef.lib.2.
qu.50.num.47.& lib.3.qu.4.num.43. cum alijs ad-
ductis per Rotam decis.433.num.12.coram Reueren-
diss.Vrgellen.

Quod comprobat Bulla fundationis cum
residentiam non exigat sub priuatione tituli,
11 sed solum sub pæna † priuationis fructuum,
quo casu verba personalis residentiæ non in-
telliguntur de residentia præcisa, quæ insepa-
rabilis est ab ipso beneficio, sed de residen-
tia causatiua adiecta solum respectu priuatio-
nis fructuum adeo quod Beneficiatus licèt
non residendo priuetur fructibus, titulo ta-
men priuari non potest *iux.doctr.Innocc. in cap.*
fin.n.1.de Cleric.non residen.Gonz.ad reg.8.glos.15.
à num.20. & firmatum fuit *coram Caualer. de-*
cis.551.num.6.in recent.decis.439.nu.2.par.2. cum
alijs relatis in Regien. Beneficij 9. Decembris 1639.
§.non tamen cor.bo.me.Bichio.

Non obstat obseruantia, quod beneficium
collatum fuerit Sacerdotibus actu, & Sacer-
dos esset vltimus possessor illius nam vltra
quod non solum est difformis, vt apparet ex
contrarijs præsentationibus relatis per Testes
pro hac parte examinatos, sed etiam nimis
12 remota † ad quem effectum non sufficit vl-
timus status, sed obseruantia proxima funda-
tioni requiritur, vt ponderatum fuit *in d.Ma-*
*ceraten.beneficij decis.825.num.22.apud Merl.*non
concludit beneficium esse Sacerdotale cum
13 non implicet repugnantiam, quod † in sim-
plici seruitorio beneficio prout beneficiũ an
Sacerdos sit actu propter cõpatibilitatem sta-
tus Sacerdotalis cum clericali *l.Gemin. in cap.*
cum de beneficio num.11. de præb. num.6. cum alijs
alleg.in d.decis.825.num.23.apud Merlin. & in Lu-
cana Cappellaniæ 28. Aprilis 1656. *§.prout in fin.*
coram R.P.D. meo Beuilaqua.

Ponderatio verò, quod huiusmodi bene-
ficia dotata fuerint ex decimis dismembratis
in Thesauraria Ecclesię Cathedralis Tiraso-
neñ non præbet argumentum qualitatis Sa-
cerdotalis cum erectio facta non fuerit pro
cura animarum, sed pro maiori cultu, & Ec-
14 clesiæ seruitio, † vnde beneficiati Rectores
non fiunt, sed meri coadiutores *Staph.vbi su-*
pra de qualit.& stat.benef.Gonz.glos.6.num.68. 69.
& 70. Rota decis.433. num.52. coram Reuerendiss.
Vrgellen.

Denique ex Testibus pro Ioanne examina-
tis dictum fuit non probari aliquam præce-
dentem pactionem simoniæ ex assecutione
huius beneficij sine qua illa non committi-
tur *adnotata per DD. in cap. veniens de test. Rota*
coram Put.decis.167.lib.2. in correct. & decis.350.
15 *num.10. par.2.rec.* † Ad hunc enim effectum
vbi (prout hic) agitur de beneficio iam asse-
cuto non assequendo simplex coniectura
non sufficit, sed exigitur certa, & conclu-
dens probatio *iuxta distinctionem Rotæ in Calagu-*
ritana beneficij de Bilbao 5. Iulij 1655. *& 15. Maij*
1656. *coram bo.mem. Bichio confirmat* 18. *Iunij*
1657. *coram R.P.D. meo Beuilaqua.*

Et ita vtraque parte informante decisum
fuit &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Primogenituræ.

Ven. 24. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Primogenitura instituta cum qualitate nubbendi pro conseruatione agnationis perditur à Primogenito assumpto ad Sacerdotium, & deuoluitur ad Secundogenitum.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione processus.*

2 *Primogenitus effectus incapax primogenituræ eam deuolui facit ad secundumgenitum, & numer. 3. & 11.*

4 *Primogenituram cum qualitate nubendi perdit assumptus ad sacerdotium, & num. 12.*

5 *Præcedentia in subsequentibus non censentur repetita declara vt nu. 7. & 8.*

6 *Tempus delatæ successionis attenditur in primogenitura.*

9 *Testamenti vna pars declarat aliam, & n. 10.*

DECISIO CCCXLVI.

SENTENTIA Rotalis per bo: me: Dunozettum prolata super purificatione Primogenituræ de Sarazanis ad fauorem Iosephi Ignatij Secundogeniti Alexandri Milesij vltimi illius possessoris visa fuit DD. confir-
1 manda, validitas † enim illius ex processu probatur iuxta vulgatam decisionem *Verall. 262. par. 2.* Iustitia verò ex doctè, & egregiè deductis *in decisione edita coram eodem Reuerendissimo Dunozetto die 7. Maij 1657. tunc Sac. Rotæ Dec.*

Nam ponderato toto contextu testamenti Alexandri Sarazani institutoris Primogenituræ dignoscitur, quod ipse exoptans conseruationem propriæ familiæ, & Patrimonij nedum ad nominis insigniumque declarationem primogenitos successuros adstrinxit, eisque alienationem bonorum prohibuit, sed vt familia de primogenito in primogenitum traheretur onus nubendi primogenito instituto, & alijs successiuè substitutis iniunxit, vnde cum Iacobus Antonius sacerdotium assumpserit, & sic incapax effectus fuerit ma-
2 trimonij primogenitura † ad Iosephum Ignatium sequentem in gradu deuoluta fuit, qui ob inhabilitatem fratris natu maioris genitus dicitur, & Iura primogenituræ consequitur vt benè *Tiraquell. in tract. de iur. primog. qu. 3, n. 6. cum seq. alijsque relatis per Rot. decis. 254. num. 2. co-*
3 *ram Eminentiss. D. Card. Otthob.* † non secus, ac si Primogenitus naturalitèr præmortuus fuisset, vt inquiunt omnes scribentes *in cap. placuit el 2. 16. qu. 1. & in l. Deo nobis C. de Episc. & Cleric. Molin. de primog. Hispan. cap. 13. num. 92. & seq. cum alijs pleno calamo congestis in Mediolanen. bonorum 31. May 1649. coram Eminentiss. D. Card. Corrado relata in decisione huius causæ §. Post obitum Testatoris.*

Et licet regularitèr neque naturæ Primogenitorum, neque Ecclesiasticæ dignitati repugnat, quod in ea constituti successionem ex maioratu capere possint, cum adhuc retineant maioritatem gradus, & iura suitatis, &
4 sanguinis non amittant, † tamen vbi repugnat voluntas Testatoris iubentis primogenitos nuptias contrahere pro perpetua conseruatione familiæ, & agnationis, quam assumptus ad sacerdotium implere non potest successionis primogenituræ incapaces efficiuntur, ab eaque ac si numquam in rerum natura extitissent exclusi censentur, vt respondit *Molin. d. tract. de primog. lib. 1. cap. 13. num. 9. cum cum tribus seq.* & ita quoque respondit *Rota in d. Mediolanen. bonorum coram Eminentiss. Corrado §. neque applicatur cum seq.*

Obiecta verò contra huiusmodi resolutionem ad duo præcipuè capita reducebantur, alterum scilicet, quod conditio nubendi adiecta in sola vocatione primogeniti instituti in sequentibus substitutionibus aliorum repe-
5 tenda non esset † cum numquam precedentia in subsequentibus repetita censeantur, alterum verò quod Iacobus Antonius cum de tempore delatæ successionis esset capax, licet postea per assumptionem ad sacerdotium qualitas incompatibilis superuenerit, tamen
6 sibi præiudicare non potuit, † nam in primogenituris non qualitas superueniens, sed de tempore delatæ successionis existens attendi debet, vt *in prima decis. §. non obstat, & in §. prout minus releuat.*

Vtrumque autem ex responsionibus, quæ in eadem decisione afferentur validè eliditur quoniam primogenitura ab Alexandro non constituitur dumtaxat pro splendore familiæ & vt bona patrimonialia illius perpetuò conseruentur, sed pro conseruanda perpetuitate agnationis primogeniti, & vt familia à Primogenitis in perpetuum propagetur, quo casu ex coniecturata mẽte Testantis conditio
7 nubendi, † sine qua tamquam tractum successiuum præseferente perpetua conseruatio haberi non posset de primogenito in primogenitum est repetenda, vt respondet Iurisconsultus *in l. si seruus plurium §. fin. ff. de legat. 1.* & vltra in decisione relatos aduertit *Molin. eod. tract. lib. 1. cap. 6. num. 26. & cap. 5. n. 56. lib. 3.*

Imò eadem qualitas vniformitèr expressa fuit in substitutionibus, ac in substitutione. Siquidem cum Alexander postquam vocauit in defectum descendentiæ primogeniti ex Martio Milesij, nempè & hærede nascituri primogenitum fratris eiusdem Martij, & subinde primogenitum, alterius fratris subiunxerit, & deficiente linea masculina omnium trium dd. fratrum succedant filij masculi ex fœminis ab eis descendentibus, apparet Testatorem vnicam, & eamdem rationem
8 habuisse totius stipitis Martij, † proindeque omnia in institutione primogenituræ adiecta in substitutionibus aliorum repetita censentur *ad Text. in l. iam hoc iure ff. de vulgar. & iuxta doctr. Bartol. in l. Sæia §. Caio ff. de fund. instr.* & ita in specie consuluerunt *Abb. cons. 36. lib. 1. Menoch.*

noch.conf.93.num.81.& 204. num.43. & 54. de præsumpt.lib.4.præsumpt.84.num.5.Cephal.conf.68 num.17.Marcabrun.conf.54.num.14.Celf.vgo consil.49.num.12.& Riminald.Iun.conf.544.num.201 cum alijs relatis per Gabr.concluf.10.num.1.tit.de testam.

Confirmatur hoc ex eo quod Testator in defectum vtriusque lineæ masculorum scilicet, & fœminarum subiunxit, quod sibi in gradu proximior cum eodem ordine Primogenituræ, & eisdem honoribus succedat, cum itaque in superiori, & in inferiori parte testamenti, & in proximioribus, & remotioribus primogenitura cum eorundem onerũ qualitate fuerit instituta, valdè congruum est, quod etiam in hac substitutione, quæ
medio clauditur idem onus Testator subin-
9 tellexerit,† quia vna pars testamenti per aliam
declarari debet, vt inquit *text.in l.qui filius vbi*
10 *Bartol.ff.de legat.1.* † & ad conuincendam voluntatem disponentis coniungi, & insimul declarari *Rota apud sa.me. Greg.decis.315.num.9 vers.quæ coniecturæ, & in rec.decis.266. numer.19. par.1.* & dictum fuit *in supracitata Mediolanen. bonorum 31. Maij 1649. §. quoniam in fine coram Eminentiss.Card.Corrado.*

Habilitas Iacobi Antonij de tempore delatæ successionis eidem suffragari non potest,
11 cum huiusmodi † conditio nubendi, quæ
perseuerantiam capacitatis exigit, vsque ad sui implementum actualem apprehensionem hæreditatis suspendat, donec successor onus iniunctum adimpleat adeout si secus eueniat censeatur ab initio non vocatus, & hæreditas in sequentem successorem transfusa, vt probatur *ex Text. in auth. cui relictam ibi ab eo relictum, vel ordinatum non esset, vbi Bald. Castr. Ias.* & communitèr scribentes *C. de indict. viduit.tollen.Emanuel à Costa in select.circa conditiones lib.2.cap.6.num.5.& seq. Paris.conf.19.nu.63. lib.2.* & dixit *Angel. conf.165. in princ. Rota decis.241.num.40.par.5.recent.* Vnde licet Iaco-
bus Antonius tempore delatæ primogenitu-
12 ræ foret successibilis, † quia tamen incapax,
& quidem irreuocabilitèr ob sacerdotalem qualitatem assumptam effectus est ad illius successionem eo excluso Ioseph Ignatius secundogenitus admittitur tamquam ad matrimonium, & familiæ propagationem habilis, vt limitando regulam, quod primogenitus semper cæteros natu minores excludat, inquit *Molin. tract. hoc eod. lib.3.cap.2.num.28. & cap.13.num.16.& seq.cum alijs relat.in prima decisione d.§.prout minus vers.imo per assecutionem.*

Cuius fundamenta, cæteraque omnia in ea optimè ponderata DD. approbantibus vnica tantum parte informante, altera verò per septem supra decem vices monita ita resolutum fuit.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana, seù Sabineñ Fideicommissi.

Veneris 24. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Plura deducuntur circa illam validam, & famigeratam præsumptionem iuris de qua *in leg. Miles §.defunctus ff.ad leg.Iul.de adulter.* nempè, quod filius potius præsumitur esse Mariti, quam adulteri, quæ semper elucet, nisi fuerit in totum obtenebrata, à contrarijs validioribus præsumptionibus, veluti si Maritus fuerit absens, infirmus, impotens &c. de tempore conceptionis.

Quæ tamen præsumptiones contrariæ debent esse valide probatæ, alias semper intrabit talis præsumptio, quod filius sit Mariti, & non adulteri, nec ea offuscabitur, licet Vxor asseruit, quod filius est adulteri, quia ista potest esse non veritas, sed credulitas ipsius mulieris, alia vide in Summ.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio, quando est fundamentum intentionis agentis, ea plenè, & concludentèr est probanda.*

2 *Filius potius præsumitur natus ex Marito, quando ex adultero.*

Et ista est validissima iuris præsumptio.

3 *Filius tunc non præsumitur ex Marito, quando ipse fuit absens, infirmus, impotens.*

4 *Vel aliter cum vxore miscere non potuerit.*

5 *Præsumptio* leg. Miles §. defunctus ff. ad leg. Iul.de adulter. *cessat existentibus vrgentibus, & validioribus præsumptionibus incontrarium.*

6 *Præsumptiones contrariæ, quando contra præsumptionem* l. Miles §.defunctus ff.ad leg.Iul.de adult. *non probantur, intrare d.præsumptio debet, & nu.7. & 8.*

9 *Testis conuinctus de mendacio nullatenus probat.*

10 *Testis, quando suspectus de falso, nullum gradum probationis facit.*

11 *Filiatio ex quibus argui possit.*

12 *Filiatio tunc arguitur ex tractatu, & nominatione, quando queritur de filiatione respectu Parentum.*

13 *Filiatio ad effectum præiudicandi tertio, uon ita facilitèr probatur.*

15 *Nam hoc casu, requiruntur fortiores coniecturæ, vt constet de tali probatione filiationis.*

16 *Filiationis possibilitatem iura valde attendunt.*

17 *Matris assertioni, quod filius est adulteri non statur.*

18 *Assertioni Matris, quod filius non est Mariti, ideò non statur, quia illa potest esse credulitas, & non veritas.*

19 *Filium aliquem facere alicui, qui non est, non debet esse in potestate alicuius, & alijs sic præiudicare.*

20 *in Potestate alicuius non debet esse præiudicare tertio.*

21 *Filiatio non probatur per verba perfunctoriè prolata, nec cum in actu proportionabili dicta, & num.22.*

23 *ex Nominatione, vt quis in filium dicatur approbatus, quid requiratur.*

24 *Filium suum aliquem simpliciter nominans, non constituit quem in statu filiationis, & confitenti non præiudicat.*

25 *Filiatio quando non probetur ex publica voce, & fama.*

26 *Obiectiua, quando est materia, tunc non sufficit simplex probatio.*

27 *Opinionem communem vt testes probent, non sufficit, quod dicant illam esse communem opinionem.*

28 *Testes, vt probent communem opinionem, qualiter debeant deponere.*

29 *Fama, quando per testes non dicatur probata.*

30 *Præsumptio* leg. Miles §. defuncto ff. ad leg. Iul. de adult. *cum sit emanata in fauorem filiorum, non debet in eorum odio retorqueri.*

31 *ad Filiationem probandam mordicè non sunt admittendæ præsumptiones, & coniecturæ.*

32 *Filiatio naturalis ex adulterio, quando pro fundamento successionis admittitur tunc quantum vrgeat præsumptio* d. leg. Miles, *& nu. 33.*

34 *Testator, si ad fideicommissum filios naturales spurios, & ex quocumque damnato coitu natos.*

35 *Cum eos vocauerit sub filiationis qualitate, tunc saue dicta qualitas est plenè probanda, & nu. 36.*

37 *ad Fideicommissum vocatus sub certa qualitate, eam concludenter debet iustificare.*

38 *Filiationis legitima probatio valde coadiuuatur ex libro Baptismali, in quo reperitur notatum &c. vide hic, & nu. 39.*

40 *Matrimonij præsumptio Matris honestatem supponit.*

41 *Præiudicium magnum alicui non est præsupponendum quod quis voluerit facere alicui.*

42 *Probatio, quæ excluditur ab alia probatione, non releuat.*

43 *Coniecturæ quæ obscurantur ab aliqua probatione, corruunt.*

44 *Legitimatio filij vt valeat debet constare legitimandum esse filium eius, qui petit legitimationem.*

45 *Legitimari non potest filius, qui est alterius.*

DECISIO CCCXLVII.

AD successionem bonorum Fabij con-
currebant Vincentius vti filius natura-
lis Tiberij nepotis, & Franciscus filius Ama-
tildis neptis respectiuè dicti Fabij, qui ad fi-
deicommissum in suo testamento ordinatum
deficientibus filijs masculis legitimis voca-
uit naturales, & his non extantibus fœminas,
illarumque descendentes; Sed hodie post ter-
tiam causæ propositionem tentum fuit pro
exclusione Vincentij, quia cum ipse petat
hæreditatem veluti filius d. Tiberij, vt eam
consequi possit, debet prius talem filiatio-
1 nem, quæ ab altera parte negatur † vt fun-
damentum suæ intentionis plenè probare *l. 3.
C. de educ. liber. Paris. conf. 12. num. 240. cum sequen.
lib. 2. Soccin. Iun. conf. 86. n. 24. lib. 2. Rolan. à Valle
conf. 63. num. 13. lib. 1. conf. 22. num. 1. lib. 3. & con-
sil. 49. num. 23. lib. 4. Bursatt. conf. 88. num. 5. Rota
coram fa. me. Gregor. XV. decis. 223. num. 2.* Præ-
sertim, quia in confesso est Catherinam, ex
qua natus fuit Vincentius, fuisse nuptam Io:
Andreæ; Vnde intrat validissima iuris præ-
2 sumptio, † quod potius iudicari debeat suscep-
tus ex Marito, quam ex adultero *iuxta res-
ponsum Papiniani in l. miles 11. §. defuncto ff. ad leg.
Iul. de adult. l. filium definimus 6. ff. de his, qui sunt
sui, vel alien. iuris Cyn. in l. si vicinis 10. num. 3. in
tertia qu. C. de nupt. Alex. conf. 88. nu. 8. lib. 7. Natt.
conf. 205. num. 1. Soccin. Iun. d. conf. 86. num. 44. Be-
rous conf. 161. num. 7. lib. 2. Rolan. d. conf. 49. nu. 23.
Giouagn. conf. 6. num. 34. & 35. lib. 1. Surd. conf. 552.
num. 16. Peregr. decis. Patau. 9. n. 2. Rota coram Coc-
cin. decis. 7. num. 3. & in rec. decis. 164. num. 1. par. 3.
& decis. 363. num. 2. par. 5. & in Romana alimento-
rum 31. Ian. 1656. §. prima autem coram bo. mem.
Dunozetto.*

Et licet huiusmodi iuris præsumptio lo-
3 cum non habeat, † & cedat veritati quando
docetur, quod Maritus fuit absens, infirmus,
4 impotens, † vel aliter cum Vxore misceri
non poterat *d. l. filium diffinimus 6. Alex. d. con-
sil. 88. num. 8. lib. 7. Paris. conf. 10. & 29. lib. 2. Surd.
decis. 83. num. 20. Rota in dd. decis. 7. Coccin. & 363.
num. 5. par. 5. & coram bo. mem. Merlino decis. 716.
5 nu. 2.* Aut concurrunt aliæ † vrgentes, & va-
lidiores coniecturæ aduersus *d. l. præsumptionem*
cum non sit præsumptio iuris, & de iure, sed
iuris tantum admittens probationem in con-
trarium, vt dixerunt *Anchar. in conf. 225. nu. 6.
Alex. eodem conf. 88. num. 9. Surd. conf. 1. n. 57. & 61.
Gozzadin. conf. 13. nu. 62. Decian. conf. 1. lib. 3. n. 127.
Rota d. decis. 164. num. 2. par. 3. & in Romana filia-
tionis 27. Iunij 1650. coram Eminentiss. D. Card.
Corrado §. quia in prætermissis;* In præsenti ta-
men talis probatio non affertur, quia impo-
6 tentia Mariti neq; fuit † allegata, absentiam
verò illius ab Vrbe, vbi Catherina moraba-
tur, & impossibilitatem accessus ad illam
non probant Testes inducti, nullatenus coar-
7 ctantes tempus, quo Vincentius † potuit con-
cipi, quodque tunc Tiberius eam agnosceret
ipsiq; soli pateret accessus cum illorum depo-
8 sitio cadat in tempore natiuitatis, † non con-
ceptionis, quod est præcisè probandum alio-
quin probatio non concludit *Ruin conf. 92. n. 8.
lib. 3. Grat. discept. for. cap. 562. num. 30. 60. & 61.
Rota in prædictis decis. 716. bo. me. Merlin. num. 5.
& 164. num. 4 cum seq. par. 3. rec.* Non attento,
quod quintus, & vnicus Testis conetur depo-
9 nere vidisse Io: Andream † in certis Lombar-
diæ Ciuitatibus, dum eisdem annis, & tem-
pore ipse Testis erat Arcis Antiquæ Guber-
nator, ibiq; ratione officij continuò residebat,
vt innotescebat ex pluribus actibus in Sum.
Francisci relatis, propter quod inuerisimile
est potuisse Io: Andream in locis prędictis,
10 se miscere ex hoc illius dictum † nullum gra-
dum probationis constituit, & potius suspe-
ctum redditur iuxta in his terminis deducta
*per Soccin. Iun. in supra citato conf. 86. num. 42. Rota
coram Penia decis. 407. n. 13. & 14.*

Ex coniecturis verò, quæ adducebantur
minus DD. visum fuit resultare sufficientem
11 filiationis probationem; non ex illa, † quod
Tiberius nominauit Vincētium filium suum

& ante

& ante quam decesserit per actum publicum
apertè declarauerit, fueritque ab ipso educa-
tus, & mediante legitimatione natalibus re-
strictus, quasi hæc omnia arguant filiationem
12 tàm † legitimam, quàm naturalem *Surd.con-
sil.8.num.46. Grat.d.discept.562.num.70.* Quia
tunc demum tractatus, nominatio, educa-
tio, & alia signa attendi solent, quando que-
13 ritur de filiatione † respectu Parentum, à
quibus actus hi proficiscuntur, & agitur de
illis succedendo *Ias.cons.106. per tot.lib.1. Me-
noch.cons.687.num.24.Surd.cons.562.num.21.Rot.
decis.309.num.30.& 597.num.8.par.5.rec.* diuer-
sum tamen est si inde fit præiudicium tertio
ad fideicommissum vocato, aut alias venien-
14 ti ab intestato, † quiq; actus inferentes filia-
tionem non gessit; Hoc enim casu deside-
rantur fortiores coniecturæ d.filiationem ne-
cessariò importantes, vel probatio impoten-
15 tiæ, seù † absentiæ Viri, per quas constare
non possit filium esse suum, vt distinguendo
dixerunt *Ias.d.cons.106.Paris.cons.16.nu.3.10.11
& 15. lib.5.Natt.cons.473.numer.24. in fin. Surd.
cons.552.num.21. & 22.* dicens filium semper
præsumi Mariti, quando possibile est esse na-
16 tum ex matrimonio,† & possibilitatem hanc
considerasse *Text.in d.l.miles Menoch. cons.461.
num.43.Bandell.cons.68.num.15.Giouagn.consil.6.
num.37.leb.1.Grat.d.discept.562.num.74.vsque ad
fin.& cap.744.num.9. Rota coram Cardin. Saraph.
decis.1081.num.2.& in rec.decis.164.num.8. & 9.
par.3.645.num.4.par.4.penes Merlin. d. decis.716.
num.7. & seq. & in Romana fideicommissi de Arro-
nijs 23. Iunij 1642. §.casui nostro coram bo.me. Bi-
chio*, quemadmodum non est attendenda
negatio Catherinæ Matris, Vincentium fi-
17 lium fuisse † ab eius Viro genitum, quia il-
lius assertioni non statur, vt probat *Alex.dicto
cons.88.num.8.in fin.Rolan. à Valle cons.11.nu.11.
lib.4.Surd.in eodem cons.552.num.24. Peregrin.de-
cis.Patauin.9.nu.2.* ea ratione quia possent hæc
procedere ex credulitate Parentum filium
18 esse † naturalem, sed cum possit esse erronea
omnia corruunt, ne sit in potestate alterius
19 facere filium, qui non est,& alijs;† detrimen-
tum inferre *l.neque professio 5. C.de testam. Paris.
cons.11.num.20.& seq.lib.2.Surd.vbi supra nu.22.
& 23. Mascard.de probat.concl.788.nu.15. Acchil.
de Grass.decis.1.num.2.qui fil.sint legit.*

Non obstat, quod ipsemet Franciscus fi-
deicommissarius, & collitigans habuerit Vin-
centium pro filio Tiberij, dum aliquando
20 vocauit illum Bastardum, † quod si alienum
fuisset à veritate, sibique non constitisset de
vera filiatione non esset fassus in eius maxi-
mum præiudicium, vt pro altera coniectura
filiationis aduertunt *Natt.in cons,59.num.15.per
l.fin.ff.de probat. Menoch.de arbitr.cas.89. num.72.
& de præsumpt.lib.præsumpt.53.nu.23.* Quia vel
Testes verba Francisci referentes tanquam in
21 eorum dictis singulares, † & plures excep-
tiones patientes non probant; Vel nullo mo-
do important filiationis probationem, cum
22 non fuerit seriò prolata, † nec cum actu pro-
portionabili filiationis, in quibus terminis
loquitur *Natta d.cons.59.nu.15.* & Rota detu-
lit huiusmodi confessiones *in illa Romana de
Gratianis coram Reuerendiss. Terracinen.* sed po-
tuit allucinari iudicio Tiberij ob actus ab eo-
dem erga d. Vincentium gestos; Ad hoc
enim, vt quis vti filius ex nominatione di-
23 catur approbatus † nominationi, & asseuera-
tioni debeat adiungi actus illi proportionatus
& quasi filio debitus, & ad d. finem emitti
*Ant.de Butr.in cap.transmissæ num.10. vers.aut no-
minat ipsum, qui fil.sint legit. Rota coram Penia de-
cis.215.num.4. & 223. num.fin.* Quia si perfun-
24 ctoria fuerit non † constituit illum in statu
filiationis, & confitenti nihil præiudicat, vt
ex *Text.in l.ex his C. de testam. milit. l. epistola in
princ.de pact.* distinguit *Bart.in l.1. §. quod Sena-
tus consulto nu.3.ff.de lib.agnosc.Gozzadin.cons.13.
num.13. & 52. Rota in præallegatis decis.Peniæ, &
coram bo.me. Merlin. decis.716.num.11. & in Bo-
nonien.fideicommissi de Victorijs 5. Maij 1655. co-
ram Præside Vallisolitano §.nil facienda.*

Pari modo validum argumentum filiatio-
25 nis deduci non potest ex † publica voce, &
fama, quod Vincentius esset filius Tiberij;
Quia præter quod versamur in materia obie-
26 ctiua, nempè in † probando adulterio, quod
non præsumitur, sed perfecta probatio requi-
ritur, non simplex depositio Testium in fa-
ma se fundantium *Ang.cons.19.in fin.vers.si di-
catur Surd. cons.sæpe citato 552.num.25. Grat. vbi
supra num.3.Giouagn.allegat.cons.6.num.32.& 33.*
& ponderatum fuit *in d.Bononien. fideicomm. de
Victorijs §.parui quoq; in fin.* Non sufficit quod
27 Testes de ea deponentes † dicant hanc esse
communem opinionem, & famam in ali-
quo loco, sed opus est, quod exprimant per-
28 sonas, à quibus audiuerunt; † etiamsi non
sint interrogati ad hoc, vt noscatur, an talis
opinio originem trahat à fide dignis, vel ab
29 interesse habentibus, † & suspectis, in qua
specificatione cum deficiant Testes pro parte
Vincentij inducti non dicitur probata fama
vt scripserunt *Ruin.in cons.52.n.7.lib.5. Gozzad.
cons.13.num.29.Rota decis.164.numer.9.par.3. &
decis.739.num.35.par.4.tom.3.rec.*

30 Nec refert, quod † præsumptio *l.miles* in-
ducta fuerit ad fauorem filij; Ideò non de-
bet in eius odium retorqueri, nec ita mordi-
31 cus illi inherere, quin facilius † admittantur
præsumptiones filiationem suadentes *Gozzad.
vbi supra num.48. vers. præterea Decian. consil.1.
num.128.lib.1.Rota decis.409.num.31.par.5.rec.&
in d. Romana filiationis coram D. Card. Corrado §.
quia prætermissis in fin.* Quoniam hoc intelli-
gendum est procedere quatenus filij allegent
legitimam filiationem, & ortos esse à Paren-
tibus, ac agatur de succedendo in bonis pa-
32 ternis, prout loquuntur † *Gozzadin.& doctri-
næ proxime allegatæ*; At vbi pro fundamento
successionis deducitur filiatio naturalis ex
Adultero, & tunc verius est, quod *d. l. præ-
33 sumptio* adeo vrget contra ipsum † filium ita
pretendentem, vt duriori probatione adstri-
ctus sit ad concludentem iustificationem suæ
assertæ filiationis *glos.& DD.in l.transactione C.
de transact.Surd.in d.cons.552.n.24. Paris.cons.64.
n.5.& 6. lib.3.Natt.cons.473.n.26.alijq; in eo con-
gesti.*

Non

Non subsistit, quod dum Fabius Testator expresse vocauit naturales, spurios, & ex
35 quocumque † damnato coitu natos habita legitimatione sine citatione interesse habentium, & adita hæreditate videatur admittere voluisse quamcumq; etiam simplicem filiationis probationem, nam non vocauit naturales, & alios prædictos simpliciter, sed sub
36 qualitate † filiationis, ibi tunc succedant filij naturales proinde ille, qui vti talis prætendit
37 dit succedere, debet plenius † qualitatem hanc, scilicet quod sint verè filij probare, *Angel. in l. liberat. num. 2. ff. de his qui not. infam. Decian. cons. 54. in princ. & Surd. cons. 552. n. 17.*

Cæterum hasce coniecturas DD. existimarunt quoque elidi ex duabus validioribus per informantes pro Francisco deductis. Altera videlicet ex libro baptismali, in quo legitur
38 notatus, & descriptus† Vincentius Pancasius tanquã filius legitimus Io. Andreæ, & Catherinæ coniugum, quod maximum inditium
39 præbet fuisse † talem, nec Tiberium agnouisse in suum, *ad tradita in specie per Berou. in cons. 162. num. 9. lib. 2. Surd. cons. 1. num. 45. bon. memor. Coccin. decis. 7. in fin. & decis. 251. num. 2. coram D. Cardinali Otthobono*, etiam si factum fuisset ad cohonestandam matris æstimationem; Quia
40 præsumptio † matrimonij illam superat *Bart. cons. vnico num. 55. post decis. Reuerendiss. Sperell. decis. 174. num. 28. & 30. Pen. decis. 667. num. 6. & in Romana alimentorum 31. Ianuarij 1656. coram bon. me. Dunozetto.* Altera quod Tiberius agnoscens in bonis fideicommissis Fabij esse successurum Franciscum post eius obitum præuentiua restitutione, ea omnia illi cessit, nulla facta Vincentij mentione, cui non est credibi-
41 le, quod † tam graue præiudicium inferre voluisset, si illi bona erant debita, constito sibi de filiatione, & pro filio habebat, ex qua
42 cessione † igitur licet postea ex alia causa reuocata oritur quasi certa confessio Tiberij,
43 Vincentium non fuisse à se † progenitum, quæ penitùs excludit contrariam probationem, vel in omnem casum sufficit ad offuscandum coniecturas pro filiatione ad effectum, de quo agitur.

44 Hinc superflua † redditur indagatio legitimitatis, quia ad illius validitatem, & releuantiam debet priùs constare legitimatum esse filium eius, qui in legitimatione asseritur, cum
45 legitimari † non possit fil. qui sit alterius, *Signorol. cons. 183. & 221. Paris. cons. 10. num. 21. lib. 2. Peregr. cons. 69. num. 1. lib. 2. Menoch. consil. 181. num. 1. lib. 2. cons. 581. num. 4. lib. 6. & consil. 722. num. 25. & 45. lib. 8. Surd. in dicto cons. 552. num. 14. Aldobrand. cons. 11. num. 10. Pacian. cons. 1. num. 52. Gratian. disceptat. forens. cap. 744. num. 4. & 5. Rota in dicta Romana fideicommissi de Arronijs 23. Iunij 1642. §. & ex his, coram bon. memor. Bichio.*

Cum itaque non fuerit probata filiatio Vincentij; Inde fit, vt ad bona fideicommissaria Fabij nullo modo aspirare possit, sed omnia spectant ad Franciscum explicitè ad fideicommissum vocatum etiam vt debeat in possessionem, in qua existit manuteneri, prout conclusum fuit vtraque parte informante &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Fulginaten. Censuum.

Veneris 24. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Causa si sit commissa in Rota, cum clausua, si quid exequen. quid ea importet. Cambia, quando præter vsurariam prauitatem exigi non possint. Terminum suscipiens ad soluendum, tunc solutio ineuitabilis est.

SVMMARIVM.

1. *Obligationis Cameralis vigore procedi potest executiuè.*
2. *Signatura Iustitiæ quando committit causam in Rota, cum clausula, si quid exequendum, quid importet.*
3. *Cambia quando non possint exigi citra vsurariam prauitatem.*
4. *pro Cambijs aliud est si agatur, & aliud si ad censu & num. 5.*
6. *Exceptiones, quæ requirunt altiorem indaginem, non admittuntur ad retardandam obligationem Cameralem.*
8. *Computa non benè dicuntur reddita, illis, qui sunt constituti in puerili ætate.*
8. *Terminum ad soluendum, quando quis suscepit, debitum consequenter agnouisse censetur.*
9. *Terminum ad soluendum, quando iam fuit susceptum, nulla valida exceptione, se quis tueri potest pro euitanda executione mandati.*

DECISIO CCCXLVIII.

EXTINCTA societate inter Petrum Marinum, Carolum, atque Franciscum antea contracta, pro computorum reuisione periti concorditer electi debitorem societatis Petrum Marinum decreuere in scutis 2118. Carolum verò in summa scut. 2990. cuius debitum, idemmet Petrus Marinus in se pro dimidia parte suscepit, & pro vtriusque solutione quantitatis ad censuũ extinctionem eiusdẽ societatis causa impositionum se successiuè astrinxerat intra triennium peragen. alterius, scilicet scut. bis mille Petro Marino Bernabò venditi, necnon alterius scut. 1400. impositi ad fauorẽ Curtij Guerrerij, cũ verò elapso triennio Francisci hæredes mandatum contra Petrum Marinum pro promissionis implemento ab A. C. reportassent, ad huius instantiam commissa mihi causa, dubitaui, an executio mandati admitti debeat, affirmatiuè à DD. hodie resolutum innixis potissimè promissioni Petri Marini extinguendi † census intra
1 triennium sub obligatione Camerali, cuius virtute debet executiuè procedi, *secundũ Castr. in l. post rem iudicatam ad fin. ff. de reiud. not. Calles. de oblig. Cam. par. . q. 2. n. 11. & 12. Rota cor. Vrgellen. decis. 404. num. 4.* & in his terminis *coram Canal.*

Caual.decis.605. & not. Cenc.de cens.qu.106.n.15.
2 licet cum clausula, † si quid exequendum, in hoc sacro Tribunali causa commissa fuerit cũ eadem clausula viam executiuam, nullatenus infringat quoties de iure eidem locus esse noscatur, vt aduertit *Gratian.discept. foren. cap. 968. num.3. Rota coram Millino decis.362. num.2. & 3. & in Romana pecuniaria 7. Maij 1649. in §. nec refert, coram R. P. D. meo Celso, & in Romana Cambiorum 28. Aprilis 1651. post princ. coram me.*

3 Neque mandati iniustitia poterit exinde desumi, quod à Peritis in calculo apposita fuerint scut.2800. pro cambijs tũc vsque decursis, ac Honestæ matris Francisci debitis, quæ tamen, vtpotè literam saltem redditus iustificatione destituta citra vsurariam prauitatem exigi non poterunt, *vt not. Lup. in tráct.de vsur. comment.3. §.2. num.68. cum seqq. Scacc. de camb. §.1.quæst.7.par.3.limit.5. Bursat.cons.399.num.29. Rota coram Vrgellen.decis.52. num.20. & 21. & in Mediolanen. Camby 18. Martij 1654. coram me.*

4 Siquidem præterquam eadem cambia exaduerso contendunt iustificata procedere posset obiectio,quoties pro ijsdemmet†cambijs agetur,secùs verò dum de censibus ad commodum societatisimpositis modo tractatur,quos idem Petrus Marinus post generalem computorum solidationẽ extinguere promisit. Hoc enim casu mandati executio retardari non debet, eo sub prætextu, quod cambia mediante
5 accollatione persoluta illicita forent, vt in his ferè terminis respondit *Rota decis.52. num.34. cum seqq. & decis.287.num.23. & 24. & dec.292. num.22. cum seqq. par.7. recent.* sed huiusmodi
6 exceptio vti altioris indaginis in iudicio † repetitionis indebiti discuti debet, nec viam poterit executiuam coercere, vt consuluit *Rom. cons.76.num.3. Rota coram Seraph.decis.1450. n.2. coram Gregor. decis.234. prope finem, & decis.686. num.2.par.2. recent.* & in similibus ferè terminis *apud Zacch.de oblig.Cam.dec.199.n.8.*

7 In quam præterea sententiam eo faciliùs DD. inclinarunt, quod à Petro Marino cui societatis status innotescat computa nepotibus Francisci in puerili ætate constitutis reddita probantur. Hinc enim dum in ipsius obligatione nulla poterit fraus ponderari,reale proinde debitum extitisse præsumitur,postquam maximè idemmet Petrus Marinus ter-
8 minum coram A.C. pro censuum extinctione † suscepit, ac debitum consequenter agnouisse censetur, adeout se nulla valeat aduersus executione mandati exceptione tueri, *iux.tex. in l.ad solutionem, vbi Bald. num.1. C. de re indic. vt dixit Rota decis.227.num.9.& 10. par.4. diuers. & dec.299.num.13.par.1. & dec.722.num.2.par.2. recent. & coram Buratto decis.388. num.6.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO
Sac. Rotæ Decano.

Cæsaraugustana Cathedralitatis.

Lunæ 27. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Remissoria peti licet non possit, postquam sententiam transiuit, tamen id fallit stantibus latè deductis hic in decisione.

SVMMARIVM.

1 *Litis introductio in Rota, ex quo iustificetur.*
2 *Lis super quo fuerit commissa in Rota iustificatur ex commissione causæ.*
5 *Iurisdictionis defectus, ex quo tollatur.*
4 *Ecclesia tunc efficitur Cathedralis, quando incipit esse Episcopalis.*
5 *Obseruatum, quod est per tempus immemorabile, non est immutandum.*
6 *Remissoria denegatur ob irreleuantiam.*
7 *Decisio 353.par.5.recent. est celebris.*
9 *Decis.Cæsaraugustana Cathedralitatis 4.Maij 1656 coram bo:me:Bichio, quid declaret.*
10 *Sententia declaratur à libello, & commissione.*
11 *Articuli sunt loco libelli.*
12 *Sententia declaratur ex decisionibus præcedentes factis.*
13 *Continuatio status rei facilè conseruatur.*
14 *Sententia etiam capiat ea quæ licet literaliter non sint expressa, tamen veniunt in necessariam consequentiam expressorum.*
15 *Expressio per necessariam consequentiam, quando deducatur.*
16 *Expressio quando dicatur facta ex vi attractiua.*
17 *Articulata materia, quando dicatur ex antiqua, & non noua.*
18 *Remissoriæ petitioni obstat res iudicata.*
19 *Remissoria tunc solum conceditur post rem iudicatã, quando fuit concessa restitutio.*
20 *sine Iurisdictione ea quæ fiunt,non habent subsistentiam,*
21 *Cathedralitas vnius Ecclesiæ non potest transferri in aliam Ecclesiam sine expresso beneplacito Romani Pontificis.*
22 *Regibus Aragoniæ per Bullas Gregorij VII. & Vrbani II. fuit probibitum posse transferre Cathedralitatem vnius Ecclesiæ in aliam.*
23 *Ecclesia Cathedralis celebrat festum Dedicationis suæ Ecclesiæ.*
24 *Ecclesia Cathedralis habet præheminentiam super omnibus alijs Ecclesiis, & num.25.*
25 *Cathedralitas vnius Ecclesiæ in aliam, quando non dicatur ius extinctum praeminentiarum eius.*
26 *Retentio status etiam per vnicum actum præseruatur.*
27 *Remissoria denegatur ex capite irreleuantiæ.*
28 *Probatio per scripturas, præualet probationi per testes.*
29 *Actus aliqui, quod sint facti ex vrbanitate, tollitur tum ex diuturnitate temporis,tum ex multiplicate actuum.*
Actus vrbanitatis excluditur titulo præambulo, num.29.

Actus

30 *Actus vrbanitatis excluduntur, stantibus desuper actibus præiudicialibus.*

31 *Veritas quando constat esse in contrarium, parum attenduntur in contrarium.*

32 *Consuetudo omnis, & quæque etiam quadragenaria, imò, & immemorabilis, quando dicatur sublata, & num. 33. vsque ad 37.*

35 *Ecclesia quando efficitur Cathedralis hoc solum operatur, vt non amplius Ecclesia dicatur suffraganea sed Episcopalis.*

38 *Confessio eorum, quæ non negantur, non releuat.*

39 *Clausulæ declaratiuæ quid importent.*

40 *Clausulæ præseruatiuæ, etiam quid minimum præseruant.*

41 *Exemptio obtenta intelligitur facta secundum subiectam materiam.*

42 *Exemptio non operatur quoad præseruata.*

43 *Remissoria facilius denegatur quando ea alias fuit petita, sed talis petitio fuit denegata.*

44 *Remissoria denegatur quando petitur ad protrahendam causæ terminationem.*

DECISIO CCCXLIX.

CORAM bon. mem. Dunozetto 27. Aprilis 1657. Resolutum fuerat Capitulo Sancti Saluatoris dandam esse Remissoriam ad effectum probandi, quod Cathedra post recuperatam Cæsaraugustam à Maurorum tyrannide anno 1118. ad eius Ecclesiam translata fuerit priuatiuè respectu Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Pilari, quodque abinde citra semper fuerit habita pro vnica Cathedrali, ac successiuè Metropolitana ex pluribus actibus in articulis recensitis. Idque cum supposito, quòd talis materia in Rota prorsus sit noua, & in sententijs Rotalibus in iudicatum transactis non contenta; Verùm quia huiusmodi fundamentum corruit ex facto hodie meliùs dilucidato ex commissione, articulis, & interrogatorijs hinc inde alias exhibitis, decisionibus, & sententijs; Ideò existimarunt DD. recedendum esse à decisis.

Prima enim, & originalis commissio huius causæ ad instantiam eiusdem Capituli S. Saluatoris Rotæ directa anno 1620. non solùm
1 continet Cathedralitatem antiquam † ante annum 1118. sed etiam modernam vsque ad diem motæ litis, Summario Eccclesiæ Beatę Mariæ de Pilari *num. 4.* ibi, *Beatissime Pater Metropolitana Ecclesia S. Saluatoris &c. fuit ab initio nascentis Ecclesiæ Cathedralis illius Ciuitatis &c. & deinde simulatque fuit de anno* 1118. *à dictis Mauris recuperata, ad pristinum statum fuit restituta, & ab inde citra vsque in præsentiarum absque aliqua contradictione ab omnibus pro Cathedrali cognita, & habita &c.* & ibi, *nihilominus moderni Prior, & Canonici dictæ Ecclesiæ iactant se velle, & de iure præcedere debere S. V. Oratores &c. & hoc sub vano prætextu, quod dicta eorum Ecclesia fuerit prius Cathedralis, quam Ecclesia S. Saluatoris, & quod per amissionem status Cathedralis, in quo nunquam fuit, non amiserit suas prætensas præeminentias, & antelationes; Immo quod illæ fuerint ei integrè reseruatæ &c.* Cuius quidem lectura sicut iustificat
2 litis † introductionem tàm super antiqua, quā super moderna Cathedralitate, ita pari modo clarè excludit replicationem alterius partis, quod huiusmodi commissio emanauerit super præcedentia in Synodo, non autem super
3 Cathedralitate, vt reijciendo nullitatem † ex defectu iurisdictionis exinde obiectam aduersus primam sententiam Rotalem, responsum fuit *coram Cardinali Vbaldo in recent. decis. 35. per tot. & signanter §. vltimo, & decis. 91. num. 3. cum seqq. par. 6.*

Anno autem 1625. pro Ecclesia Beatę Mariæ exhibiti fuerunt articuli, & desuper examinati Testes à Rota in præteritis decisionibus approbati, in quibus inter alia sub 3. continetur, ibi, *qualiter veritas fuit & est, quod Ecclesia B. Mariæ &c. fuit ædificata &c. per prædictum Sanctum Iacobum &c. & tunc cepit esse Cathedra-*
4 *lis propter † dignitatem Episcopalem, & continuauit esse Cathedralis &c.* Sub 7. ibi, *Et Canonici dictarum Ecclesiarum simul cum Episcopo modo in vna, modo in altera Ecclesia conueniebant, præcedentibus semper tàm in Choro, Ecclesia, & Processionibus, quàm in alijs quibuscumque actibus Canonicis Beatæ*
5 *Mariæ ratione antiquitatis, & Cathedralitatis, † & ita semper obseruatum fuit à tempore immemorabili, & hodie seruatur &c.* & sub 8. ibi, *Et de præsenti retinere iura, præheminentias, & prærogatiuas Cathedralitatis, & illis de præsenti frui, & gaudere &c.* d. Summ. *num. 5.*

E contra verò Capitulum S. Saluatoris dedit interrogatoria, & super centesimo quinto testes interrogari posuit, ibi, *In quo consistant præheminentiæ Cathedralitatis quas dicunt præseruatas fuisse Ecclesiæ del Pilar,* Summ. *num. 6.* ac successiuè in tertia instantia coram bon. memor.
6 Motmanno dedit articulos super quibus Rota denegauit Remissoriam ob illorum irreleuantiam *ex decis. 142. par. 6. recent.* vbi in 4. articulauit, ibi, *Item qualiter eadem Ecclesia S. Saluatoris tàm ante supradictam captiuitatem Ciuitatis, quàm post redemptam, & restitutam suo primeuo statui Cathedralitatis vsque in præsentem diem fuit & est habita, tenta, & reputata pro matrice &c.* & in 24. ibi, *& quod sub nomine, seu appellatione Ecclesiæ Cæsaraugustanæ, seu Ecclesiæ Sedis, seu S. Sedis Cæsauraugustanæ fuit semper communi opinion habita, & intellecta Ecclesia S. Saluatoris, & non Ecclesia del Pilar &c.* Summ. *num. 7.*

Decisiones demum super negotio principali emanatæ plenissimè ponderāt actus continuatæ Cathedralitatis Ecclesiæ Beatę Mariæ
7 vsque ad diem motæ litis, & in illa † celebri *coram rec. mem. Coccino sub die 20. Martij 1630. in recent. decis. 353. par. 5. sub num. 78.* habentur hæc præcisa verba, ibi, *quæ quidem vestigia, & Cathedralitatis antiquæ reliquias Ecclesia ista de Pilari post translatam à se Cathedram retinuit, & hanc vsque in diem retinet, quemadmodum constat ex sententijs, & concordijs desuper emanatis, & latè expendit Murillus in tractatu supracitato cap. 19. fol. 159. & seq.* & concordant testes Summ. *num. 19.* quæ per extensum referuntur in alia *coram bon. mem. Bichio 7. Martij 1656. sub §. quæ continuatio,* vbi in
9 fine dicitur, quod gratis ab † Agentibus Capituli S. Saluatoris afferebatur nouam esse prætensionem apud Pilarenses continuatæ Cathedralitatis.

Cùm

10 Cùm enim de iure sententia † declaretur ex Libello, & Commissione *Castr. cons. 376. in princip. vers. quod autem constet lib. 1. Gregor. dec. 470.*
11 *num. 6.* Ex articulis, † qui in loco libelli succedunt *Rota dec. 87. num. 7. par. 7. recent. & coram Durano dec. 90. num. 2.* & ex decisionibus in
12 causa præcedenter emanatis *Buratt. decis. 327. num. 1. Rota in Meleuitana Antianitatis 4. Iulij 1646 coram R. P. D. meo Verospio §. vltimo, & in Romana Cambij 26. Maij 1656. coram me §. verum;* Apertè conuincitur, quod hinc inde continuatio Ca-
13 thedralitatis ab initio † causæ in iudicium deducta fuit, à Pilarensibus scilicet, qui eam semper allegarunt, & scripturis, ac testibus iustificarunt, à Capitulo verò, & Canonicis S. Saluatoris, qui illam negarunt, & priuatiuam Cathedræ translationem fauore ipsorum Ecclesiæ mordicùs contenderunt: Ac proinde sequitur, quod etiam ipsa Cathedralitatis continuatio determinata censeatur fauore Ecclesiæ B. Mariæ in ipsis sententijs de antiqua Cathedralitate loquentibus, quodque res
14 iudicata illam etiam † capiat, quamuis in verbis sententiarum litteraliter nõ sit expresa cum veniat in necessariam consequentiam expressorũ *Aym. cons. 79. n. 4. Surd. cons. 467. n. 11. Rota in Veliterna Pensionis 17. Iunij 1587. coram Robusterio relata per Garz. de benefic. par. 1. cap. 5. num. 514. vers. non obstat sententia, & in d. Meleuitana Antianitatis coram R. P. D. meo Verospio §. 1. per totum.*

Certiùs ponderando, quod in eis non solum pronunciatur Ecclesiam Beatæ Mariæ antiquitùs fuisse Cathedralem, & in ea primam Sedem Episcopalem Ciuitatis Cæsaraugustanæ extitisse, sed etiam declaratur molestationes, & vexationes desuper prestitas à Capitulo, & Canonicis S. Saluatoris fuisse, & esse iniustas, & iniquas, temerarias, & indebitas, illisque perpetuum silentium imponitur, omniaque mandata necessaria, & opportuna fauore Pilarensium decernuntur: Inde enim argu-
15 mentum educitur, quod saltèm † implicitè in eis continetur continuatio Cathedralitatis; Nam si Rota voluisset illas restringere ad Cathedralitatem ante annum 1118. non liberasset Pilarenses à molestijs tunc illatis concernentibus modernam etiam Ca thedralitatem, vt in articulis, & alijs supra ponderatis, nec illorum fauore mandata necessaria decreuisset, multoque minùs perpetuum silentium Capitulo, & Canonicis collitigantibus imposuisset; Quinimmò inepta omninò fuisset instantia, & petitio Pilariensium antiquæ Cathedralitatis tot laboribus, & expensis facta, si sententiæ ab eis acceptatæ restringerentur ad Cathedra-
16 litatem ante ann. 1118. quę de præsenti † nihil esset pro futura; sententia autem ex vi attractiua extenditur etiam ad aliud sine quo ipsa nullius esset effectus *Angel. cons. 257. num. 6. ante medium, versic. superest autem, Duran. decis. 266. num. 27.*

17 Dum itaque ex prædictis patet, quod materia articulata non est noua, sed antiqua, † & in processu, ac sententijs Rotalibus discussa, & comprehensa, sequitur proinde, quod petitæ
18 Remissoriæ obstet res iudicata, † quæ est exceptio litis finitæ, ac vlteriorem dilationem, & probationem excludit *iuxta decisionem Caputaq. 51. per tot. par. 3.* Nihil refragante, quod commissa reperiatur causa restitutionis in in-
19 tegrum, quia tunc solum Remissoria conceditur, vel ante disputationem, vel quando est resolutum constare de causis restitutionis, secùs quando prout hìc, resolutum fuit de illis non constare *Rota in recent. dec. 381. num. 6. & 7. par. 8. in Bononien. pecuniaria 27. Iunij 1646. coram bon. mem. Bichio §. primo quia, & in Leodien. bonorum 15. Decembris 1653. coram R. P. D. meo Albergato §. & quicquid sit.*
20 Accedit insuper irreleuantia, quæ † resultat, tùm ex defectu iurisdictionis in transferente cum de iure Cathedra à nemine abdicari possit ab vna Ecclesia, & in aliam transferri pri-
21 uatiuè nisi à Summo † Pontifice, vel cum expresso ipsius beneplacito Apostolico, *cap. nisi speciali de offic. delegat. cum concordantibus allegatis in dicta decisione bon. mem. Bichij §. deueniendo*
22 *igitur.* Eoque magis dum explicitè † huiusmodi facultas prohibita fuit Regibus Aragoniæ per Bullas Gregorij VII. & Vrbani II. relatas in d. Summ, *num. 6.*

Tùm etiam ex quo continuatio Cathedralitatis in Ecclesia B. Mariæ comprobata fuit ex pluribus actibus in præfatis decisionibus *353. par. 5. recent. & bon. mem. Bichij* latè recensitis, comprobatisque ex pluribus documentis, atque ex testibus ritè examinatis; & signanter ex inueterata consuetudine ipsius Ecclesiæ de Pilari, celebrandi Dedicationem Ecclesię Ca-
23 thedralis Cæsaraugustanæ cumulatiuè cũ Ecclesia S. Saluatoris, super qua obtinuit fauorabiles resolutiones *coram fa. me. Greg. dec. 472. & 493.* cum subsecuta sententia, Summ. *num. 9.* in iudicatum transacta; Ex inseparabilitate ab Archiepiscopo, qua etiam de præsenti gaudet vtraque Ecclesia, in omnibus maioribus festiuitatibus anni, tàm in vna, quàm in alte-
24 ra Ecclesia, † in quibus insuper digniorem locum semper occuparunt Prior, & Canonici B. Mariæ, vt in mandatis Rotalibus, Summar. *num. 10.* Ex sententijs tùm Ioannis Ferrer Vicarij Generalis Archiepiscopi Cæsaraugustani vbi Ecclesia Beatę Mariæ eximitur à subsidio charitatiuo præuia declaratione, quod fuerit prima Sedes Cæsaraugustana, quodque multa insignia, & prærogatiuæ Cathedralitatis penès eam remanserint. Tùm Tribunalibus Iustitię Regni Aragoniæ vbi declaratur per translationem non amisisse priuilegia, & prærogatiuas Cathedralis Ecclesiæ cum translatio non
25 fuerit facta cum omnimoda dictarum † præheminentiarum extinctione, sed cum expressa reseruatione earundem Summ. *num. 11.* & demum ex attestatione *Murilli in suo tractatu mirabil. fundat. Angelic. Dom. de Pilar. cap. 19. pag. 157.* Summ. *num. 12.* cuius testimonium magnificauit *Rota in dicta dec. 353. sub num. 22. 47. 50. 78. & seqq. par. 5. recent.* Huiusmodi enim
26 actus certè exuberant ad † excludendam articulatam priuatiuam, cum ad istum effectum etiam vnicus actus contrarius sufficiat, vt probatur

batur *ibidem num.79.& in d.decisione Bichij §.quæ*
27 *omnia*; Cumque (vt dictum est) pro maiori
parte iustificentur publicis documentis † tan-
to certiùs deneganda est Remissoria ex capite
irreleuantiæ, cùm in concursu scripturis ma-
gis quam testibus sit deferendū *Roman.cons.319*
num.1. Card.Seraph.dec.339.num.7.& decis.1460.
num.3. Card.Mant.dec.61.num.6.cum seqq. Rota in
Cæsaraugustana Distributionum 13.Martij 1643. §.
Quæ concussio, vers. aut deponent, & in Placentina
Decimarum 24. Ianuarij 1656. §. Quoad primum,
coram me.

Non subsistēte, quod huiusmodi actus per-
28 missi fuerint ex causa vrbanitatis, quia † hoc
prorsus excluditur, siue ex temporis diuturni-
tate, illorumque multiplicatione, *ex notat. per*
Osasch.decision.Pedemon.99.num.17. vers.nihilomi-
nus ratione, cum duob. seqq. Siue ex præcedenti
titulo antiquæ Cathedralitatis, cuius vigore
29 gesti, & peracti censentur † ad excludendam
allegatam causam vrbanitatis, vt dixit *Rota de-*
cis.389.num.4.par.3. & dec.409. num.4. par.4.rec.
30 Stantibus presertim iudicialibus † controuer-
sijs à sæculo motis, in quibus Pilarenses con-
tra collitigantes, & mandata, & sententias fa-
uorabiles reportarunt d. Summario *n.9.& 10.*
Vnde à fortiori applicantur deducta *in dec.224*
num.9.& 10.par.6. recent. Atque ex his impro-
babilis etiam videtur priuatiua ista erectio
Cathedralis, cùm ex tot † actibus constet de
contrario, & vnicus sufficiat ad excludendam
31 quamuis consuetudinem non solùm imme-
morabilem, sed etiam quadragenariam, *Surd.*
cons.476.num.13. san.mem.Gregor. dec.162.num.9.
ibique Add.num.15. Imò, & interpretatiuam ob-
seruantiam *Surd.cons.313.num.33. Rota in Roma-*
na Grani 11.Maij 1643. coram me §. penultimo,
vers. probatio vero.

Non obstat erectio in Metropolim, sæcula-
zatio Ecclesiæ S. Saluatoris, & erectio Pila-
rensis in Collegiatam.

Ius enim Metropoliticum, vltra quod fuit
enunciatum in dicta originali commissione,
ibi, *Signanter verò de anno 1518. fel.recor.Ioannes*
Papa XXII. eam è Cathedrali in Metropolim ere-
xit &c. d. Summario *num.4.* Non fuit conces-
sum ipsi Ecclesiæ S. Saluatoris, sed Ecclesiæ
Cæsaraugustanæ, vt ex Bulla erectionis in
Metropolim Summ. *num.13.* & sic conces-
sum dicitur vtrique Ecclesiæ Beatæ Mariæ, &
33 S. Saluatoris † vnitiuè cùm in vtraque consi-
stat Ecclesia Cæsaraugustana, quod etiam sen-
sisse videtur Lupus Archiepiscopus Cæsarau-
gustanus anno 1361. dum Ecclesia B. Mariæ
nuncupauit Ecclesiam Cæsaraugustanam, &
eius Sponsam, atque vti talem à subsidio cha-
ritatiuo exemit Summ. *num.14.* Quæ quidem
exemptio, qua etiam in præsentem diem gau-
34 dent Pilarenses, confirmata fuit per dictas sen-
tentias Io. Ferrer, & Tribunalis Iustitiæ Re-
gni Aragoniæ de annis 1502. & 1605. dicto
Summ. *num.11.* idemque comprobauit *Mar-*
tinus Garzia in suo sermone 91. vbi habentur hæc
præcisa verba, ibi, *Hæc autem Ecclesia Cæsarau-*
gustana principaliter fundata à Christo sicut aliæ, sed
principaliter ad hanc fundandam non misit &c. sed
vnum de principalioribus scilicet Iacobum &c. qui
&c. hanc Ecclesiam &c. fundauit, & ædificauit, quæ
dicta est S. Mariæ de Pilari, vel Columna &c. Et
apertè etiam conuincitur dum insimul ab
vtroque Capitulo celebrabatur solemnitas di-
35 ctæ Erectionis † in Metropolim in die festi-
uitatis SS. Iustæ, & Ruffinæ, in qua Ecclesia
Cæsaraugustana fuit facta Metropolis, vt ex
mandato Rotali desuper Ecclesiæ Beatæ Ma-
riæ concesso, & relato in dicto Summario
num.10.

Præterea aduertendum est, quod erectio in
Metropolim solum operatur, quod vbi prius
Ecclesia Episcopalis erat suffraganea ab hoc
36 onere † exempta remaneat, & efficiatur Su-
perior, nempè Archiepiscopalis, vt litteraliter
probat *textus in Extrauag. Saluator de Præb. inter*
communes versic. & quia Ecclesia Tholosana sicut
solemniori. Satisque declarauit Ioannes XXII.
in dicta erectione, dum Cæsaraugustanam
Ecclesiam, quæ vsque tunc suffraganea fuit
Ecclesiæ Archiepiscopalis, & Metropolitanæ
Tarraconeñ, ab eius iurisdictione, potestate
37 & subiectione † exemit, illamque erexit in
Archiepiscopalem, & Metropolitanam, assi-
gnando illi tam certam Prouinciam distin-
ctam a Prouincia Tarraconeñ, quàm etiam
congruum numerum Ecclesiarum suffra-
ganearum, nempe Osceñ, & Tirasoneñ cum
alijs duabus; Hinc igitur dicta erectio in Me-
tropolim respicere videtur statum Ecclesiæ
Cæsaraugustanæ, dumtaxat quoad Ecclesias
suffraganeas illi subiectas, & respectu Ecclesiæ
Tarraconeñ à cuius iurisdictione fuit exem-
pta, non autem quoad ipsas Ecclesias Archi-
piscopatus Cæsaraugustani, & sic allegari non
potest in præiudicium Ecclesiæ Beatæ Mariæ.
Confessiones verò Pilarensium, quod Eccle-
38 sia S. Saluatoris † sit Metropolitana, vt in
eius Snmmario *num.7. & 8.* non vrgent quia
ipsi id nunquam negarunt, nec hodie negant,
sed fassi fuerunt, & fatentur vnitiuè cum ip-
sorum Ecclesia, non autem priuatiuè.
31 Sæcularizatio verò cum facta fuerit † addita
clausula declaratiua, *sine præiudicio Ecclesiæ Bea-*
tæ Mariæ, vt patet in Summ. *num.15.* & dixit
Rota inter eiusdem partes in Cæsaraugustana Præe-
minentiarum 13.Martij 1609.§.nec releuat, 10.No-
uembris 1623. §.ex quibus, & 15.Nouembr.1624.
§.quod autem, coram clar.mem.Coccino. Non au-
xit iura Ecclesiæ S. Saluatoris, quę præiudi-
cium inferre valeant Ecclesiæ Beatæ Mariæ,
40 cum ex dicta clausula, omnia † istius iura
etiam in minimis preseruata dicantur, vt dixit
Rota apud Put. decis.6. num.1. & 2. lib.3. Lotther.
de re benef.lib.1. quæst.40. num.287. Erectio tan-
dem Pilarensis in Collegiatam, preterquod
negatur, non repugnat continuationi cumu-
latiuæ Cathedralitatis, vt latè firmatur *in di-*
cta decis. bon.mem.Bichij §.erectio tandem, vt sub §.
sententia, respondetur etiam sententiæ Archie-
piscopi Alphonsi latę anno 1513.

Non obstat, quod Ecclesia Beatę Mariæ sit
exempta ex litteris Apostolicis Innocentij II.
Eugenij III. Alexandri III. & Clementis VII.
41 confirmatis per Sixtum V. de quibus memi-
nit

nit *Rota in recent.dec.43.num.4.par.6.* Tùm quia huiusmodi exemptio refertur ad concernentia institutum regulare, vt respondetur *in d. decisione Bichy §.exemptio refertur*. Tùm etiam quia
42 dictę litteræ habent clausulam, † ibi, *Salua canonica institia Episcopi Cæsaraugustani*, vt refert *Rota in eadem causa d. par.6. recent. decis.157. sub num.14. vers.clausulæ autem.*

Cæterùm libentiùs Domini denegarunt Remissoriam, quia alias hanc eandem materiam priuatiuè articularunt, & quamuis Ro-
43 ta † coram Motmanno petitam desuper Remissoriam denegauerit *ex dicta decis.142. par.6. recent.* Nihilominus ea expedita de consensu Agentis Capituli B. Marię (vt asserunt informantes) nil prorsus probatum fuit; Vnde modo censetur non absque calumnia petita ad protrahẽdam causę terminationem quam-
44 uis moderni articuli maiorem distinctionem contineāt in cortice verborum, *vt in Palentina Decimarum 24.Januarij 1656.coram me §. vltimo.* Et ita vtraque &c.

R. P. D. T A I A.

Toletana Decimarum.

Lunæ 27.Maij 1648.

ARGVMENTVM.

Ordinario debentur decimæ de omnibus fructibus, quarum solutio non retardatur, nisi per quadragenariam cum titulo, vel per immemorabilem.

SVMMARIVM.

1 *Ordinario de iure debentur decimæ.*
2 *Decimæ soluuntur de apibus, & de omnibus fructibus.*
3 *De omnibus fructibus Ordinario debetur quarta Pontificalis.*
4 *Exemptio à decimis contra Episcopum non admittitur nisi per immemorabilem, vel quadragenariam cum fama.*
5 *Testes de immemorabili debent esse annorum 54.*
6 *Solutio decimarum contingere potest, vel in recollectione fructuum, vel in alia parte anni.*
7 *Ordinario quomodo debeantur decimæ, & num.8.*
9 *Ius decimandi non mutatur ex mutatione seminis, aut ex modo colendi agrum.*
10 *Negatiua quomodo probanda, & num.12.*
11 *Ecclesiæ non præiudicatur ex negligentia Prælati.*
14 *Quarta decimarum quanta sit.*

DECISIO CCCL.

Eminentissimus, & Reuerendissimus Dominus Cardinalis Archiepiscopus Toletanus in hac ipsa Toletana Decimarum, de qua est decisio 320. coram Durano, relicto possessorio manutentionis obtinuit dubium, an sibi debeatur integrá quarta decimarum minutarum, nempe pomorum, olerum, & similium magni horti Ducis de Vzeda nuncupati del Rey, seù Peña rubra sito in territorio Oppidi de Vzeda propositum 22. Iunij 1657. eoque hodie per me à Reuerendissimo Domino Decano subrogatum reproposito hodie
1 per me, † responderunt deberi. *ad text.manifestum, in cap.conquerente 16. §.nos autem*, ibi, *quartam decimarum, de offic. Iud.ordin. & c.dudum 31. sub init.* ibi, *Intentione tua de iure communi fundata, de decim. & ibi glos. & pro ipso Archiepiscopo Toletano, sæpe Rota dec.402.num.1.par.2.recent. & coram Caual.dec.247.& dec.487. vtrobique num.1. & nouissime in Illerden. Decimarum 27. Ianuarij 1642. coram bon.mem. Peutingero*, & in hac ipsa causa in puncto iam admisso confirmauit *Rot. d.dec.320.num.2.*

Nec in specie fructuum fuit aliqua dubitatio, sicuti nec aliqua controuersia potuit esse,
2 cum † & de apibus, & de omni fructu decimę
3 persoluantur *cap.6.de decim.* † & de his quarta Pontificalis de iure communi Archiepiscopo debeatur *ad d. §. nos autem cum ibi alleg.* Et propterea subiungebat, quod Parochi, & Recto-
4 res cōtra D. Archiepiscopum debeant docere de immemorabili possessione, aut de quadragenaria cum titulo, vt dicebat *Rota coram Coccino decis.485.num.2. & coram Caualer. decis.648. num.2.*

Titulus autem nullus probatur, neque tentatur quidem immemorabilis nulla conuincitur, quia deducto tempore litis, nempè 26. Februarij 1644. *in Summario num.3.* cum alijs, ac tribus consequentibus ibidem *num.1. & 4.* Testes examinati de anno 1614. debuissent esse ætatis 74. annorum, à qua tamen plurimū distant cum essent 60. & 66. & vix vnus 72. *in Summario Parochi num.1.* Adeoque loquendo *cum Rota coram Ludouisio dec.298.num.1. & Add. nu.12. & fusius coram Ortembergo in Taurinen.decimarum 14. Aprilis 1606.num.2. & 3. apud Marches. de commiss. par.1. pag.679. & coram Buratto*
5 *decis.673. num.1. & 2. & ibi Add. num.12.* † ad probandam immemorabilem de substantia requiritur certa ætas, saltem vsque ad 54. annum necessario completum, nec satis incoeptum ex sępe decisis locis citatis.

Sed neque conuincit ipsa probatio, & licet testes deponerēt Parochos percepisse integras decimas, absque eo quod D. Archiepiscopus, quidquam perceperit non tamen deponunt D. Archiepiscopum non percepisse quartam de manu ipsorum Parochorum, prout perci-
6 pere potuit, † adeoque potuerit solui si non recollectione fructuum saltem in aliqua parte anni ab ijs, qui fructus recollegerunt, vt de ipso Archiepiscopo Toletano inquit *Rota dicta decis.487. sub num.2.& 3.* & maximè quod perceptio decimarum non spectat ad Episcopum, sed de decimis perceptis à Parochis,
7 & Rectoribus recipit quartam partem, † quod de iure est, *cap.4.de præscript. inquit glos. marginalis incipiens imò de iure post alios ad cap. conquerente de offic. Iud. ordin. Rota coram Seraphin.decis. 1449. nu. 5. & 6. & coram Ludou.dec.519.num.2. & ibi Add. & dec.122.num.7.& seqq.par.5.recent.*
8 Quod si Archiepiscopus non potest exigere à Parochis *ad d.decis.247.num.7. & 8.* tunc implorare posset officium Iudicis ad laicos cogendos

gendos, vt firmauit *Rota decis. 327. & decis. 357. par. 5. recent.*

Et quod plurimum iuuat, concordant partes, & etiam testes non solùm D. Archiepiscopi, sed etiam Parochorum in summarijs ex huiusmodi agris cùm sererentur tritico solutas fuisse, ac adhuc solui decimas siccas, quicquid controuertatur postea de eisdem mutata seminatione, & dum conuertuntur in
9 hortum, nam mutatione seminis, † aut modi colendi agrum non censetur in aliquo dicto iuri, aut quasi possessioni exigendi decimas præiudicatum in hac eadem causa, *Rota decis. 402. num. 3. par. 2. recent. & decis. 17. num. 10. par. 2. diuers. cum alleg. & vtrobiq. Couar. pract. quæst. 34. num. 5.* de huiusce eadem quasi possessione exigendi.

Ponderatum quoque fuit à Dominis, quod cum testes non concludant negatiuam, prout
10 deberent, † videlicet, quod solutio fieri non potuisset, quin ipsi vidissent, & sciuissent, minùs prædictos testes probare scientiam, & patientiam D. Archiepiscopi, sine qua Parochis nulla potuit acquiri quasi possessio exemptiua non soluen. quartam, præsertim in dam-
11 num Ecclesiæ, † cui ex negligentia Prælati, & aliorum nullum inferri potest præiudicium *vt ex cumulatis decis. firmatum fuit in Hispalen. à Rota coram Eminentissimo D. meo Cardinali Otthobo-*
12 *no decis. 185. num. 2. & seqq.* † Imò testes illi non deponunt quartam petitam denegatam fuisse, cùm D. Archiepiscopi acquiescentia, vt requiritur ad hoc, vt inferatur præiudicium Ecclesiæ, cui decima debetur, concludit *Rota decis. 667. in fin.*

Quanta autem sit quarta, quod ius diuer-
13 sum est, † dicitur enim quandoque medietas, quandoque tertia, & quandoque quarta, vt *gloss. quarta omnium, cap. cum olim 16. de cens. cum alijs ibi alleg. & nouissime apud Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 8. num. 33. & propius in Toletana Decimarum, Rota d. decis. 247. num. 2.* & cùm pro parte Eminentissimi D. Archiepiscopi prætenderetur ex generali consuetudine Archiepiscopatus pro quarta in dubio contenta sibi deberi tertiam. Domini nunc super huiusmodi prætensione nihil determinare voluerunt.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Successionis.

Lunæ 27. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Renunciatio filiæ propter dotem, quando omnia bona, & iura comprehendat plenè in præsenti decis. firmatur.

SVMMARIVM.

1 *Immissio non datur ad bona super quibus quis liberationem fecit.*
2 *Dotis receptio facta pro omni, & toto eo &c. importat pactum de non petendo, & de non succedendo.*
3 *Dos quando contemplatione renunciationis, dicatur constituta.*
4 *Dictio*, & non aliàs, *remouet consensum ab al[...]*
5 *Renunciatio correspectiua ad dotem operatur excl[...]sionem renunciatis.*
6 *Pater transeundo ad secundas nuptias, an priuet[...] successione filiorum, & quando num. seqq.*
10 *Dictio*, quomodolibet, *omnes casus excogitabil[...] comprehendit.*
11 *Verbum*, posset, *comprehendit successiones tàm d[...] latas, quàm deferendas.*
12 *Renunciatio quale ius comprehendere dicatur.*
13 *Pater dotando filiam, quæ renunciauit omnem p[...]tionem illi debitam in renunciatione comprehe[...]disse dicitur.*
14 *Præuentiua restitutio valde considerabilis dicitur.*
15 *Dictio etiam implicat casum magis dubitabilem, [...] augumentatiuam habet naturam.*
16 *Dos præsumitur constituta de bonis paternis. Limita vt num. seqq.*

DECISIO CCCLI.

VERONICA vltra dotem scutor. 3000 illi ab Antonio patre persolutam, mortuo Io: Baptista eius fratre in bonis maternis & fraternis immissionem petebat, quam non esse concedendam, DD. super hoc consulti hodie responderunt obstante illi pacto in assignatione dotis, & quietantia vnico contextu facta, Summ. Antonij num. 6. in qua expressè declaratum fuit dotem constitui, & respectiuè recipi pro omni, & toto eo, quod ipsa Veronica posset quomodolibet prætendere tàm in bonis paternis, quàm maternis, & fraternis. Quæ quidem quietatio, & capitula matrimonialia expresè cū debitis solemnitatibus à Veronica fuerunt ratificata cod. Summ.
1 num. 7. Vnde perperam visum est DD. † immissionem petere in possessionem eorundem bonorum, de quibus ipsa liberationem fecit *iuxta text. in l. qui superstitis 93. vbi Roman. num. [...] vers. quod limita, ff. de acquir. hæred. Paris. consil. [...] num. 37. & seqq. lib. 3. Rota in Romana Dotis [...] Aprilis 1644. coram bon. mem. Peutingero sub §. [...] Asculana Hæreditatis 7. Iunij 1649. sub §. contrariam vero, coram Reuerendissimo Tarraconen. & [...] Ariminen. successionis 24. Iunij 1654. coram bo[...] Bichio in princ.* Ea ratione, quia talis receptio per omnia, vt supra facta patri, fratrique, &
2 acceptantibus importat † pactum de aliis non petendo, & de non succedendo in bonis quibus renunciatum fuit *Surd. cons. 398. num. [...] & seqq. Rota coram Buratto decis. 333. num. 1. & d. Asculana Hæreditatis.*

Quod faciliùs à DD. amplexum fuit, quia non agitur de renunciatione gratuita, sed respectiua ad dotem egregiæ quantitatis tam in ordine ad conditionem filiæ, quam respectu virium bonorum patris non diuitis, & artem sutoriam exercentis, qui tradendo dotem in hac quantitate scut. 3000. non solum compe-
3 tenter, sed etiam excessiuè † videtur dotasse, nec alias in tanta summa filiæ dotem tradidisset, nisi ipsa dd. bonis, & successionibus parentum, & fratrum renunciasset, vt considerat

tat in specie *Montan. controu.* 10. *num.* 24. *vers.* 2. *respondet Modern. Carpen. controu. Forens.* 56. *nu.*
4 21; & denotat dictio illa, *& non alias* †, quæ consensum ab actu remouet *Cancer. var. resolut. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 100, *& seq. Rot. decis.* 619. *nu.* 2. *par.* 1. *rec.* quod autem vbi renunciatio
5 est correspectiua ad dotem † operetur exclusionem renunciantis in fortioribus terminis post *Dec. Surd. & alios resolutum fuit in Cesenaten. bonorum* 17. *Maij* 1656. *coram me sub* §. 1. *in fine*.

6 Non obstat, quod in dicta renunciatione non comprehendantur portiones fratrum †, quibus Pater ad secunda vota transeundo remanet priuatus ex dispositione *l. fæminæ* 3. *C. de secundis nupt.*

Quia quicquid sit de prima limitatione adducta ab informantibus pro Antonio, quod
7 nempè † *d. l. fæminæ* non habeat locum in marito ad secundas nuptias transeunte, & de
8 alijs duabus, quandò necessitate ductus † id
9 fecit, seu pro vtilitate † filiorum, super quibus DD. visum est non esse opus insistere. Responsum fuit primo, quod cum verba renunciationis sint satis ampla, vt in dicto summa-
10 rio num. 6. ibi *quomodolibet prætendere posset* † sub huiusmodi verbis omnes modi, & casus excogitabiles comprehenduntur, & sic etiam iste, de quo *in d. l. fæminæ Glos. in clement.* 2. *verbo quomodolibet de sent. excomm. Dec. cons.* 29. *num.* 3. *Aymon. cons.* 308. *num.* 4. *Gratian. discept.* 527. *num.* 38. *Rot. decis.* 3... *num.* 4. *& 5; & decis.* 143. *nu.* 3. *& seqq. par.* 5. *rec.* & insuper verbum *posset* tamquam ad futurum tempus adaptabi-
11 le †, non solum in renunciatione successiones iam delatas comprehendit sed etiam in futurum deferendas *Bart. in l. qui Romæ* 122. §. *duo fratres in* 6. *quæst. num.* 19. *vers. ad solutionem ff. de verbor. oblig. & in l. quod Seruuccius* 8. *num.* 4. *ff. de condit. caus. dat. Surd. cons.* 267. *nu.* 24. *in fine, & seqq. Peregrin. de fideic. art.* 52. *sub num.* 32. *Rot. coram Buratt. decis.* 226. *num.* 7.

Secundo placuit DD. responsio, quod cum quietantia facta fuerit post quam alij fratres Veronicæ obierant, Iacobus nempe ciuiliter per professionem in religione emissam summario Antonij num. 2. & Ioannes Franciscus naturaliter, & postquam Antonius Pater se-
12 cundas nuptias contraxerat † cōprehenderet vtique Ius, si quod Veronicæ ex dd. causis in spe quæsitū esset post mortem Ioannis Baptistæ purificandum, vt per *Castren. cons.* 252. *n.* 2. *ad finem vers. videndum lib.* 1. *Gabr. cons.* 156. *nu.* 15. *&* 17. *lib.* 1. *Dec. cons.* 206. *sub. num.* 9. *vers. illud quia potest habere locum Gaspar. Ant. Thesaur. quæst. for.* 66. *num.* 2. *lib.* 4. *Malphes. ad consuetud. Neap. tom.* 1. *tit. de renunciat. quæst.* 10. *num.* 35. quasi quod Pater filiam dotando omnem
13 portionem illi debitam † præuentiuè restituere voluerit, vt considerat *Rouit cons.* 46. *nu.* 26. *Montan. d. controu.* 10. *num.* 24. *in fine Rot. in Romana dotis* 3. *Decembris* 1632. *coram eodem bo. me. Dunozzetto* §. *Nec obstat* & ab ilia renunciationē omnium bonorum etiam fraternorum recipere, quod facere potuit ob commodum
14 præuentiuæ restitutionis bonorum † plus quam commensurabile cum Iuribus filiæ, *vt per Paris. cons.* 26. *num.* 46. *prope med. vers. eo etiam quia l.* 3. *Molin. de primog. Hispan. l.* 2. *cap.* 4. *num.* 32. *Carcer. var. resol. lib.* 13. *cap.* 15. *nu.* 173. *& post illos Rot. in Auximana dotium* 27. *Maij* 1652. *coram me in princ.*

Propterea renunciationem comprehendere portionem Ioannis Baptistæ fratris tunc viuentis bene deducitur ex verbo *etiam* dicto summario num. 6. *ibi paternis, maternis, & fraternis etiam defunctis* quasi quod Veronica patrem voluerit quietare non solum de bonis fratrum viuentium, sed etiam defunctorum,
15 cum dictio † *etiam* sit implicatiua casus magis dubitabilis, & argumentatiuam naturam habeat *Alex. cons.* 116. *num.* 146. *l.* 2. *Bero cons.* 57. *num.* 47. *& seqq. lib.* 3. *Rot. post Zacch. de obligatione camerali decis.* 138. *num.* 8.

Minus releuat, quod dos filiæ constituta
16 præsumatur † de bonis paternis, *iuxt. tex. in l. final. C. de dot. promis.* nam à dicta præsumptione receditur, vbi constat partes (vt in
17 præsenti) voluisse † dotare, et dotari respectiuè non in totum de bonis patris, sed maternis, et fraternis simul, vt in citato summario Antonij num. 6, et 7. *Menoch. cons.* 81. *num.* 31. *& declaran. d. l. vltimo Crauett. cons.* 84. *num.* 4. *&* 5. *Altograd. cons.* 5. *nu.* 40. *lib.* 1. *Mantic. de tacit. lib.* 12. *tit.* 19. *num.* 27. *Gratian. discept.* 502. *num.* 20. *& seqq.* subsecuta præcipuè re-
18 nunciatione † ipsius filiæ ijsdem bonis, ex quibus dotata fuerat *Altograd. vbi supra num.* 41. *Rot. in Romana prætensæ dotis* 15. *Ianuarij* §. *non obstat, &* 21. *Iunij* 1649. *coram bo. me. Peutingerio* §. *quia quoad comprehensionem*.

Et ita vtraque etc.

R. P. D. PRIOLO.

Auenionen. Legitimæ.

Lunæ 27. *Maij* 1658.

ARGVMENTVM.

Filius qui poterat matri legitimam non relinquere quia cum filijs decedebat, an per legatum de ea matri factum illam voluntarie reliquisse dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Legitima non debetur matri in bonis filij, quando ille cum filijs decessit.*

2 *Filius si legauit legitimam matri quam credidit esse debitam non dicitur voluntariè legasse.*

3 *Doctores non omnes sciunt eà quæ sunt de apicibus iuris.*

Legitima debeatur ne matri si filius cum filijs decesserit est valdè dubius articulus num. 3.

4 *Voluntas testatoris qui legauit id quod dubitare potuit quod fuisset debitum vel nè non potest dici vere voluntaria.*

5 *Testes de auditu admittuntur in antiquis.*

6 *Obliuio per decennium præsumitur in teste & quandò & ad quem effectum.*

7 *Transitus matris ad secundas nuptias irrogat iniuriam tam viro, quam filijs.*
8 *Mulier transiens ad secunda vota tria negligit, primo Deum, secundo memoriam primi viri, 3. filiorum dilectionem & num. 7.*
9 *Taciturnitas longissimi temporis cum aquiescentia partis ualde considerabilis est.*
10 *Nullitas examinis testium prius super articulis deinde super interogatoriis non aufert fidem estibus,*
11 *Nullitas examinis sanatur per interuentum interpretis utriusque partis.*

DECISIO CCCLII.

Confirmarunt DD. Decisionem in hac Causa emissam die 8. Iunij præteriti coram me in qua recedendo à contrarijs decisionibus cor. bo. me. Peutingerio, ac pariter coram me æditis firmatum fuit legatum legitimæ à Francisco matri relictum tempore, quo filios non habebat fuisse caducatum per natiuitatem filie Posthumæ.

Quià explorati Iuris est, quod matri non debetur legitima ex bonis filij, qui cum filijs
1 decessit †, quippè tunc amittit successionem ab Intestato, cuius tantum ratione legitima debetur §. 1. *Auth. de hæred. ab Intest. uen. §. Presbiteros Auth. de Sanctisis, Episcop. Authent. Presbiteros 2. C. de Episcop. & Cler. Cephal. cons. 398. num. 1. Crass. in §. legitima quæst. 4. num. 2. Ciriac. Controu. 243. num. 31.* Et licet Conclusio intelligi debebat contra voluntatem filij secus vero illo volente, vt firmatur in præcedentibus Decisionibus. Hodiè tamen constat ex probationibus desuper factis, & in vltima Decisione latè discussis, quod filius le-
gitimam in tantum legauit, in quantum credidit esse debitam, quodque si potuisset illam matri non legasset ob eius mala tractamen-
2 ta, aliasque causas à Testibus recensitas †, vndè excluditur præsumpta liberalitas, in qua fundantur Contrariæ Decisiones *iuxt. Text. in l. cum tale §. falsam causam in fin. ff. de condit. & demonstrat. Bartol. in l. demonstratio §. quod autem sub num. 13. uersic. nisi alter ff. eodem Gabr. cons. 132. quæst. 2. num. 15. lib. 1. Rota decis. 538. sub num. 2. uersic. cum enim par. 3. recent.*

Non obstat, quod Testator Iurisconsultus esset certus, quod legitima non erat matri debita, etiam non natis filijs, ex quo transiuerat ad secunda vota.

Quia huiusmodi certitudo non potest absolutè affirmari, tum quia non omnes Iuriscon-
3 sulti sciunt apices Iuris †, tum quia cum articulus sit valdè controuersus, vt patet *ex Merlin. de legit. lib. 4. tit. 2. quæst. 2.* potius credendum est Testatorem ad euitandas difficultates, ac substinendam Testamentariam dispositionem voluisse legitimam relinquere qua-
4 tenus matri esset debita †, prout ipse explicitè declarauit, vt proindè non sit opus recurrere ad huiusmodi præsumptiones *l. fin. in princip. ff. de eo quod met Causa Crauett. cons. 35. nu. 5. Rota coram me. Gregor. decis. 242. nu. 7. & decis. 247. num. 2.*

Nec releuat, quod Testes deponant de auditu.

Quia vt respondit vltima Decisio in ma-
5 teria tam antiqua † prout ista admittuntur Testes etiam de auditu *l. si arbiter ff. de probat. gloss. in l. in summa §. idem labeo verb. audierint ff. de aqua pluu. arc. Dec. cons. 320. num. 6. Rota coram bo. me. Coccino decis. 180. num. 3. & decis. 235. num. 13.* Nihil obstante, quod deponant de re à multis annis retro audita, & regulariter in Teste præsumitur obliuio post decen-
6 nium †. Quia regula procedit ad euitandam falsitatem, secus tamen ad illam inducendam quo casu reminiscentia præsumitur eo ipso quod Testis dicit se recordari ex traditis *per Menocch. de arbitr. Cas. 308. nu. 3. & 6. Mascard. de probat. conclus. 1227. num. 25. & sub numer. 33. Rot. cor. s. me. Greg. decis. 194. num. 6.*

Minus subsistit, quod deponant in verisimilia.

Quia eorum depositiones esse valde verisimiles comprobatur non solum ex transitu
7 matris ad secunda vota †, quæ non merebatur prætensam liberalitatem cum ex eo fuerit irrogata iniuria tàm viro premortuo, quà ipsi filio §. *fin autem tutelam Auth. de nuptijs* vbi dicitur mulierem nuptias repetentem tria
8 negligere †, Deum scilicet memoriam defuncti & filiorum dilectionem *Gayll. pratic. obseru. lib. 2. cap. 98. num. 2. Ladercb. cons. 33. nu. 9. Rot. decis. 45. num. 6. & seq. par. 7. rec.* verum etiàm ex Consulto Præsidis Auensis antiquitus edito pro veritate, ac ex sententia lata ad
9 fauorem Baronis de Grillon. † iuncta taciturnitate, & acquiescentia Partis aduersæ per longissimum tempus *l. ob carmen §. si Testibi, Confirmabitque Iudex ff. de Testibus Buratt. cons. 72. sub num. 48. uersic. attamen lib. 1. Farinac. de Testib. quæst. 65. num. 129. Rota apud Pacif. de Salu. decis. 294. num. 5.*

Demum non officit obiecta nullitas examinis ex eo quod priusfuerit receptum super articulis, quam super interrogatorijs Quia *ut dixit Rota in Toletana Hereditatis 6. Iunii 1618. coram Andrea impress. inter rec. decis. 663. numer.*
10 *12. par. 4.* † huiusmodi nullitas non est tanti momenti, vt ex ea fides examini adimatur;
11 præterquod remanet sublata ex † præsentia Interpretum vtriusque partis, vt responsum fuit *in Meten. Monasterij 16. Februarii 1598. coram bo. me. Litta post 2. uol. consil. Farinacc. decis. 122. in fin.*

Et ita vtraque &c.

Decisio ista in hac eadem causa emanata sub die 8. Iunij 1657. coram eodem R. P. D. Priolo est supra in hac eadem Parte XII. decis. 252.

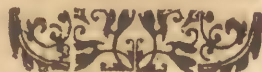

R. P. D.

R. P. D. TAIA.

Bareñ Beneficij.

Veneris 31. Martij 1658.

ARGVMENTVM.

Ius Patronatus fundatum ex bonis laicalibus interdum dicitur Ecclesiasticum, & cadit sub regula reseruatoria.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius reducere potest beneficium in cuius fundatione fuit dispositum aliquid contra ius*

2 *Ius Patronatus quando dicatur Ecclesiasticum, etiam si sit fundatum ex bonis laicalibus, & num. 3. & 9.*

4 *Ius Patronatus Ecclesiasticum cadit sub regula reseruatoria limitat n. 5. declara limitationem num. 6. & 7.*

8 *Contrariæ decisiones declarantur.*

DECISIO CCCLIII.

REV.P.D. Cæsar Lambertinus Episcopus Insulēsis rei Benificiariæ æstimator idoneus pro suo munere Episcopali, pro vberrimo tractatu de Iurepatronatus, quin etiā pro 37. Beneficijs in quibus institutū se profitetur, licet pro more Apuliæ tenuissimis, quorum fructus non ascendebant ad summam ducat. 130. de Camera, vt inquit *de Iurepat. lib. 2. p. p. princ. q. 7. artic. 15. num. 15.* occasione consensus requisiti 4. Nouembris 1529. vti Episcopus. Visa fundatione, & inuentis in illa multis
1 conditionibus præter, & contra ius † cōmune reduxit vt reducere potuit ad *doctr. Abb. ad cap. significatum de præbend. sub num. 5. apud Loter. de re benef. lib. 1. q. 32. ab int. Barbos. de Off. & potest. Episcopi alleg. 70. num. 40. Rot. apud Viu. de iurepat. lib. 4. cap. 9. num. 56. vers. ex ordine ad fin. & quæ conditiones requirendæ quæuè reducendæ sint Lambert. de Iurepat. lib. 1. p. 1. princ. quæst. 9. tot. art. 1.* Videlicet quod Augustinus sit primus Beneficiatus, & in Mortis articulo possit sibi eligere successorē filium Io: Stephani, vel Victorij fratris sui, dummodo eligendus sit Clericus ad arbitriū Augustini, & sic vnus Cappellanus eligere habeat alterum de linea masculina, nullo modo eligatur laycus, sed Clericus S. Eustachij terræ Aqueuiuę, qui in mortis articulo eligat aliquem de linea masculina si existit, sin autē de gremio &c. *in summ. Nicolai num. 1.* Cum autem Thomas vltimus Beneficiatus decessisset 19. Maij 1653. Archipresbiter vti ordinarius loci excluso Nicolao Antonio instituit Dominicum, qui non erat Clericus tempore mortis vltimi Beneficiati, quod assumitur in dec. in quibus primum coram bo. me. Bicho 18. Februar. 1656. deindè coram R. p. d. meo Zarate 18. Maij 1657. decisum fuit Beneficiū pertinere ad Dominicum, nunc autem concessa noua audientia, & proposito dubio non satis inter partes concordato DD. responderunt, & Iuspatronatus Beneficium esse Ecclesiasticum, & cadere sub regul. 9. & de reliquis videndum.

2 Quia post alias conditiones, quibus Beneficium declaratum est Ecclesiasticum ad Infrascripta requisita Abb. † conditio illa præcipuè à D. Episcopo Insulano declarata vt vnus Cappellanus eligere debeat alterum faciunt etiam, & Iuspatronatus Ecclesiasticum etiāsi esset fundatum de bonis Laycalibus, *vt cum*
3 *Abb. & alijs sensit Rot. d. 615. num. 5. p. par.* † *rec.* & generalius ex eo solum quod reseruetur personis Ecclesiasticis *Rot. decis. 740. nu. 2. p. 2.*
4 *rec.* adeoq; † sub ista regulę reseruatione comprehendi *Rot. d. decis. 740. d. num. 2. in fin. & planè sui not. Rot. coram Seraph. dec. 1420. num. 2. & coram Caual. decis. 378. num. 3. & passim*
5 Nec obsistit † deberi certo generi personarum ex *alleg. d. dec. 1420. §. quantū ad electionem.*
6 Quia his † non obstantibus DD. censuerunt comprehendi *ex Rot. d. dec. 1420. num. 3. & coram Pen. tota dec. 301. & coram Ludouis dec. 240. num.*
7 *19. & ibi Add.* †, & maximè non solum obseruando longissimam obseruantiam comprobatam ex sententia *13. Febr. 1602.* pro Iurepatronatus lineæ Contellæ *in summ. Addit. num. 2.* sed vltimum statum *ad Rot. coram Pen. dec. 659. sub num. 24. & 25. coram Ludou. dec. 77. in fin. & ibi add.*
8 Et ex † his dixerunt non obstare *Calaguritana seu Nullius Cappellaniæ 17. Mart. 1645. coram D. Meo Meltio ad Beneficium Laycum*
9 Quia in hac pro Beneficio Ecclesiastico concurrunt sex requisita, quæ tradit Abb. & repetunt alij apud Gonzal. super reg. 8. Gloss. 5. in princ. num. 6. & seqq. quin etiam alia, vt etiam Patronatus Ecclesiasticus sit ad d. Episcopalem reformationem vt supra quæ nequaquam ibi concurrebant.

Et hactenus decisum vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Bonioneñ, Dotis seu Tertiæ.

Veneris 31. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

Causa expressa in contractu probanda est aliunde quam ex osseruatione partium.

SVMMARIVM.

1 *Via executiua pro legatis non datur in Rota.*

2 *Renunciatio facta ex falsa causa non venit attendenda.*

3 *Falsitas causæ omnem contractum corruere facit.*

4 *Assertio facta ad actus validitatem non verificata facit corruere totum contractum.*

5 *Causa in contractu est probanda aliunde quam ex assertione contrahentium.*

7 *Dotis congruentia ex quibus præsumatur & n. 7.*

8 *Contrahentium assertioni non statur in prohibitis.*

10 *Verba specialia fauore dotium, & filiarum non coarctantur ex generalibus.*

DECISIO CCCLIV.

ANTEQVAM Comitissa Brigitta de Campeggijs D. Vincentio Marescotto nuberet, legato Dotis scut. 14. mil. à Marchione Antonio Pane relicto, renunciauit, Dote scut. 10500. contenta, vt in summario DD. de Campeggijs nu. 2. sed quia postmodũ ipsa in testamento sub quo decessit hęrede instituto D. Vincentio viro, declarauit. *Che se li fratelli di detta Signora testatrice, ò suoi heredi pretendessero ouero se li douesse alcuna portione delle sue doti in vigore di leggi ò statuti, in tal Caso intẽde, vuole e cõmanda, che detti suoi fratelli, ò heredi debbano solamente riceuere quella parte che da loro non è stata pagata, perche asserisce che il Signor suo Padre li lasciò sc. 14. mill. & à lei non son stati pagati se non* 10500. *summ. D. Vincentij num. 6.* Orta est inter fratres, & virũ respectiuè controuersia, quorum vterque pro mandati relaxatione instabat, illi prolib. 2000. pro residuo tertiæ partis Dotis debitę fratribus in bonis sororis sine filijs defunctę vigore statuti Bononiens. lib. 4. Rubr. de Dot. relict. §. & si decesserit. Hic verò pro residuo legati vsque ad summam scut. 14. mil. Verũ disputato dubio DD. censuerunt mandatum non esse relaxandum, sed tantum DD. fratres de Campeggijs teneri pro residuo legati Dotis, Ipsi enim mandatũ obtinere non possunt, cum sint debitores in maiori summa pro dote D. Brigittæ sororis, neque D. Vin-
1 centius, † quia in hoc S. Tribunali præualuit opinio, quod pro legatis via exequutiua non competat, *vt in decis. relat. per Modern. Gortonen. in prax. par. 2. cap. 1. num. 93. & coram Buratt. dec. 208. num. 3. vbi add. num. 12. post Zacch. de oblig. Cam. dec. 188. num. 17. & in Rom. Dotis & legati 15 Ianuar. 1620. coram b. m. Manzanedo*

Nec renunciatio facta à D. Brigitta DD. de Campeggijs suffragari potest, quia omisso an illa sapiat donationem, ita vt comprehendatur sub statuto in Rubr. de Donat. lib. 3. §. 1. requirente vltra insinuationem, & præsentiam Pretoris rogitum duorum Notariorum, & interuentum septem testium super quo
2 DD. insistere noluerunt, † cum fuerit erronea & ex falsa causa nullo modo debet attẽdi error. n. tollit consensum, sine quo contractus non substinetur, *l. si per errorem 15. ff. de iurisd. omn. iud. l. nihil consensui 117. §. non videtur de reg. iur. Rot. in Bononien. nullitatis Concordiæ 27. Iunij 1648. coram bon. me. Bichio §. fin.*

3 Et ex falsitate causæ omnis † contractus vitiatur eodem modo ac si non fuisset celebratus *l. magis puto §. si ex alienum ff. de reb. eorum Decian. cons. 59. num. 74. lib. 3. Cyriac. contr. 257. n. 12. & 13. vbi ampliat etiamsi Decretum Iudicis interueniat Rot. d. 20. num. 16. p. 4. rec. tom. 2. & in terminis Renunciat in Rom. Domuncularum 14. febr. 1648. coram b. m. Dunozetto §. vltra quod etiam si partim causa vera esset partim falsa vt in Rom. pecun 25. Iunij 1655. §. certi iuris & 19. Iun. 1656. sub §. euidens app. coram R. p. d. meo Beuilacqua*

Renunciationem verò per errorem ex falsa causa emanasse constat quia facta fuit sub prætextu quod vires hæreditates paternæ non paterentur Brigittæ tantam dotem constitui, & quod ipsa de hoc esset informata *summ. D. Vincentii num. 4.* quæ tamẽ assertio ... Confessione mulieris iustificata non reman... quia sicut eadem Brigitta sine causa renunciare non poterat †, ita nec asserere id, quo renunciatio validitatem; & robur assumer... *l. qui testam. 27. ff. de probat. Bart. in l. si forte 8. §. ... nu. 4. vers. ego dico quod illud est verum, & num. ...*
5 *ff. de Castren. pecul.* † & tamen de subsistentia & veritate causæ debet aliunde constare, qu... ex assertione Contrahentium *Paris. cons. 85. n. 19. & 36. lib. 3. Mant. de tac. lib. 4. tit. 6. num. 8. R... post Pic. ad statut. Vrb. d. 31. num. 5. Merl. dec. 540 num. 2. & d. 575. num. 11. & in Auximana fideicom... 13. Ianuar. 1640. coram b. m. Dunozetto §. quod do...*

Quinimmò non solum deficit probatio veritatis suppositi, sed etiam contrarium, quod nempè in bonis paternis Dos in ea quantitate esset commensurabilis iustificatur non solum ex ipso Patris legato qui de viribus sui patrimonij satis informatus dotem in
6 hac quantitate legauit, † condecentia n. dotis ex Patris eam constituentis iudicio potissimũ desumitur *l. quidam cum filium 46. ff. de hæred. Instit. Honded. cons. 63. num. 85. lib. p. plenè Menoch. de arbitr. lib. 2. cas. 149. num. 5. Rot. coram Mant. d. 329. num. 2. in puncto Dec. 409. num. 4. p. 4. rec. tom. 2. Rom. Casalis Aguzzani 29. Nouemb. 1649. coram b. m Dunozetto §. vlterius non procedit Rom. Dotis 29. Ianuar. 1652. in princ. & 10. Mart. 1653. coram R. p. d. meo Verospio, & in Auximana Dotium ... Ianuar. eiusdem anni 1653. coram me sub. §. 1.*

Verum etiam ex facultate concessa ab eodem Marchione Antonio fratri, & vxori d... *dare detta Signora quel più che à loro piacerà summ. D. Vincentii num. 1.* & ex solito eiusdem Patris dotandi filias in maiori quantitate, & famili...
7 recipiendi dotes longè maioris summę, † quæ consideratæ fuerunt in his terminis *per Rot. ... Bononien. Legati de Marescottis coram Merlino d. 249. num. 2. & d. 49. num. 2. par. 6. rec. & coram ... in d. Auximana §. eoque magis & in Rom. dotis de Lancellottis 14. Iunii 1655. coram Illustr. D. meo Zarate nunc Præside Vallisoletano §. ex consuetudine earumdem familiarum.*

Quibus accedit pro maiori onere hæreditatis, quod Vrsina soror Brigittæ cui pariter legata fuerat Dos scut. 14. mil. renunciauit huic legato, & longè minori dote contenta Domino nupta est. Pro demostrando autem errore & inuerisimilitudine assertionis Brigittæ sufficit dicere quod ipsa Puella Minor in monasterio existens se informatam asserit de viribus hæreditatis paternę, quarum cognitionem nõ habebant fratres hæredes in seculo existentes, nec de facili haberi posse ipsi confessi sunt in positionibus *summ. D. Vincentij num. 9.* ex quibus error manifestus apparet quamuis eadem Brigitta contrarium dixerit,
8 quia † in prohibitis vt supra dictum est non statur assertioni contrahentium, ne sit in eorũ potestate de illicito licitum facere *Craueit. cons. 175. nu. 2. & 4. Rota decis. 713. num. 1. p. 7. & d. 541. num. 31. par. 5. recent.*

Proindè vis fieri non potest in eo quod Mar-

Marchio Pater in eodẽ teſtamẽto facultatem dederit fratri omnia ſuperius diſpoſita minuendi *ſumm. DD. de Campegijs nu.1. ibi, al ſudetto Monſignore il ſudetto teſtatore diede facoltà di potere accreſcere ò minuire ciaſcheduna delle coſe diſpoſte* †. Quia vltra quod verba ſpecialia fauore filiarum & dotium apposita coarctari nequeunt ex verbis generalibus ſubſequenter inſertis, ſed hæc intelligi debent de alijs rebus diſpoſitis in teſtamento excepta conſtitutione dotis in omnem euentum ſufficit dotem non fuiſſe à Patre diminutam, ſed poſt mortẽ ipſius à dictis fratibus, qui hanc facultatem non habebant, & maximè ſub erroneo prætextu vt ſupra.

10

Ex quibus dempta tertia parte vigore ſtatuti DD. de Campeggijs debita, vt plenè per *Rot. in Bononien. tertiæ 27. Ianuar. 1651. coram R. P. D. meo Meltio §. validitas ſiquidem*, & per tot reſolutum fuit eoſdem DD. de Campeggijs teneri ad reſiduum legati vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Firmana Cenſus.

Lunæ 3. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

Statuta Locorum, ſuper ſolemnitate adhibenda in alienatione bonorum Minorum, cum ſint fundata in publica vtilitate, ideoq; ad vnguẽ ſeruanda ſunt vt in Prouincia Marchiæ vltra ſtatuta Locorum eſt ſeruanda Aegidiana circa inſinuationẽ. Cauſa in contractu Minorũ, qualis eſſe debeat, cum non ſit ſtandum ſimplici aſſertioni. Decretum Iudicis appoſitum in alienatione bonorum Minorum faciat præſumere pro validitate actus, tamen id præſumitur, in dubio, ſecus ſi conſtet de inualiditate, & falſitate cauſæ.

SVMMARIVM.

1 *In minorum contractibus ad vnguem ſunt ſeruandæ ſolemnitates ſtatutorum Loci.*

2 *Et hoc multo magis eſt dicendum ſi ſtatuta iubeant quod contractus aliter facti, ſint nulli, & infecti*

3 *Inſinuatio in contractibus Minorum eſt neceſſaria in Prouincia Marchiæ ex Aegidiana, vltra ſolemnitates ſtatutorum Loci & nu.6.*

4 *Conſtitutio Aegidiana circa inſinuationem contractuum Minorum emanauit ob publicam vtilitatem.*

5 *Cenſus contractus æquiparatur contractui alienationis.*

7 *Solemnitas aliqua, quando non in ipſo contractu, ſed poſt ipſum, ſtatutum requirit, quando ſat eſt vt adhibeatur.*

8 *Solemnitas, ſi ex lege poterit interuenire in contractu poſt contractum, tunc nulliter adhibetur, dum iam fuit datum de nullitate contractus.*

9 *Cauſa eſt neceſſaria, pro validitate contractus minorum.*

10 *Cauſa neceſſaria in contractibus minorum, non iuſtificatur ex ſimplici aſſertione.*

11 *Minoribus ſicuti prohibitum eſt contrahare, ne defraudentur ita prohibitum eſt aliis eos defraudare.*

12 *Aſſertio ſola non poteſt reddere contractum minoris validum, dum eſt nullum.*

13 *Aſſertionibus contrahentium, non eſt ſtandum in prohibitis.*

14 *Cauſa aſſerta in contractibus minorum, tunc multo minus iuuat, dum nec vera nec neceſſaria eſt, &c. num. 15.*

16 *Cauſa in contractibus Minorum non debet probari in genere, cum non ſufficit vaga, & in genere, & num. 25.*

17 *Forma ſtatutorum loci eſt ſeruanda in contractibus Minorum.*

18 *Pro Cenſuum extinctione eſt neceſſaria pulſatio creditorum.*

19 *Cenſus reſpectu debitorum dicitur perpetuus, reſpectu vero creditorum ad libitum.*

20 *Decretum Iudicis, quando interuenit in contractu Minorum, præſumitur cauſa, & omnia ſolemniter geſta.*

21 *Quod tamen procedit, quando ſumus in dubio, non autem quando conſtat de falſitate cauſæ, & in ſufficientia.*

22 *Quod multo magis procedit ſi Iudex in contractu Minorum habeat interreſſe.*

23 *Pater etiam vti ſuſpectus reicitur ad authorizandum contractum Filiorum, ſi in eo habent intereſse.*

24 *Cauſa pro ſubſtinendo contractu Minorum, quando eſt partim vera, & partim falſa, tunc contractus corruit in totum.*

26 *Debita minorum dum poſſunt ſolui ex fructibus non ſunt alienanda ſtabilia.*

27 *Iudex debet inquirere ſuper veritate cauſæ contractus Minorum.*

28 *Cauſæ vtilitas in contractibus Minorum eſt diligenter inquirenda & n.29.*

30 *Quia ea debet eſſe euidens, & indubitata*

31 *Cenſus an ſit creatus pro minore pro certa cauſa, & illa non fuit adimpleta, an teneat Cenſus*

32 *Contrahens cum minore ex cauſa vtilitatis, quod nou debeat eſſe ſollicitus deuerſione, quando iſta concluſio limitetur.*

33 *Cauſa contractus minorum aliud eſt ſi deducatur per viam cauſæ, & aliud ſi per viam pacti.*

34 *Contrahens cum minore quando ſollicitus eſſe debet, vt prætium integrum in cauſam propter quam fuit datum conuertatur.*

35 *Teſtator ſi tribuerit Tutori facultatem alienandi an ſine ſolemnitatibus poſſit diſtrahere.*

36 *Et an dicta facultas cenſeatur data, non ſeruata Iuris diſpoſitione.*

37 *Alienandi facultas conceſſa Tutori à Teſtatore, aliud eſt, ſi concedatur in genere, & aliud ſi in ſpecie.*

DECISIO CCCLV.

DOMINI dixerunt Cenſũ ſcu. 1300. impoſitum per Hippolitã Tutricem nomine filiorum Vincentij de Lutijs fauore Liberati Triuiſani ex defectu tam Solemnitatum, quàm cauſæ non ſuſtineri. Reſpectu ſolemnitatum quia non interuenerunt quatuor Conſanguinei proximiores, quæ ſolemni-

lemnitas, cum per statutum montis Florum ad euitandum fraudem præsumptam in con-
1 tractibus † minorum fuerit introducta, erat ad vngu:em seruanda per Text. *in cap. cum dilecta de rescript. Gozad. cons. 73. num. 2. Alex. cons. 42. num. 16. lib. 1. Rota d. 73. num. 2. post Pic. ad stat. Vrb. d. 189. num. 1. p. 4 diuers. & d. 410. num. eodem coram Buratt.* Præsertim cum statutum ea
2 non † impleta contractus annullet, & pro infectis haberi declarat *iuxtà Text. in l. non dubium C. de legib. Rot. in rec. d. 688. num. 2. p. 1. cum aliis relatis in d. dec. 410. nu. 1. apud Buratt.*

Et quia caret insinuatione ex constitutio-
3 ne Aegidiana *lib. 5. cap. 25.* † in contract. minorũ vltra solemnitates requisitas, & per Cardinalem Carpensem ad omnes contractus intra Marchiæ Prouinciam extensa *Rota d. 385. num. 1. & 6. p. 2. d. 178. num. 7. & 8. p. 7 rec. d. 260. num. 2. apud Sau. me. Greg. & alibi passim*, quæ pa-
4 riter cum fuerit ædita † causa publicæ vtilitatis, & ne minores directè siuè indirectè lædantur omnino erat implenda in constitutione Census huiusmodi, in quo tanquam spe-
5 cie alienationis militat eadem † ratio læsionis *per text. in l. fin. C. de reb. alien. non alien. Bald. in cap. ad audentiam il 2. nu. 9. de rescript. Rota apud Merlin. d. 540. num. 1. cum aliis relatis per Cenc. de Cens. q. 16. n. 3. & apud Buratt. 7. decis. 410. num. 3.*

Quod procedit & si particularia statuta locorum illius Prouinciæ seruata certa forma
6 solemnitatum † declarent contractus validos & executioni demandandos, nam cum insinuatio non in ipso contractu, sed post illius celebrationem interuenire debeat quoad so-
7 lemnitates † Locorum statuta seruantur, quoad insinuationem constitutio Prouincialis attendatur *vt in his terminis dictum fuit coram Greg. d. 200. num. 4. & coram Parfil. decis. 8. Pic stat. Vrb. confirmata coram eodem decis. 1625. coram Manzaneao.*

Cuius defectus suppleri non potuit per subsecutam insinuationem; quamuis enim hæc solemnitas tanquam requisita post cele-
8 brationem actus quandocumque apponi valeat, tamẽ cum in præsenti superuenerit post nullitatem in iudicium deductam non suffragatur *ad tradita per Innoc. in cap. 1. num. 2. vers. plenior intellectus est de confirmat. vtil. vel inutil. Roman. in l. Modestinus num. 19. ff. de donat. Cyriac. controu. 10. nu. 76. Angel. cons. 179. num. 7. post med. Decian. cons. 60. num. 3. lib. 4. Rota decis. 168. num. 10. p. 7. recent. & in Rom. seu Auximana bonorum 28. Iunii 1656. coram R. Præside Vallisoletano.*

Respectu vero causæ nulla datur proba-
9 tio super illius veritate, nisi † quod census fuit impositus pro extinguendis alijs censibus constitutis sub vsuris grauioribus in sorte scutorum 1052. partim à Vincentio Procuratore partim post illius obitum ab Hippolyta
10 Matre † ad succurrendum indigentijs filiorũ, nec non alia debita ex soluenda eadem occa-
11 sione contracta, quæ † simplex assertio, & enunciatiua attendenda non est in præiudicium minorum, quibus sicuti prohibitis alienare,
12 contrahendo præiudicare non potest, † ita nec asserendo id per quod contractus validus redderetur; *Rota dicta decis. 480. numer. 2. in Romana fideicommissi 7. Iuny 1652. coram Reuerendissimo Præside Vallisoletano, & in Vrbinaten. Prædij 23. Martij 1643. coram bon. mem. Bichio vers. eadem responsione in fin.* eoque minus
13 quia existentia æris alieni, & causa † necessitatis aliunde, quàm ex assertione contrahentium probari debet ad *Text. in l. magis puto, ff. de reb. eor. & l. obæs alienum, C. de Præd. minor. Rota decis. 444. num. 9. & 575. num. 6. & 7. apud Merlin. & d. 27. num. 40. & 52. num. 6. apud Cenc. de cens.*

14 Imò constat causam † neque veram fuisse neque necessariam nam licet dictum fuerit censum imponi pro extinguendo ære alieno quo filij premebantur, tamen præter census impositos per Vincentium ascendentes ad scuta 577. reliquos ad prædictos filios nullo modo spectasse depræhenditur ex Instrumentis *in summ. illorum de Lutijs num. 5. 13. & 14.* ex quibus apparet ab hæreditate Vincentij debitos non fuisse tot census quot in notula descripti sunt, nèc alia debita ab illo fuisse contracta, & alios census in summa scutor. 400 ab Hipolita Matre constitutos pro reparandis necessitatibus domus, & alijs debitis dissoluen-
16 dis sustineri non posse. Tum quia † causa expressa non fuit specialis, & indiuidua, sed generalis, & nimis vaga, & consequenter inefficax, *vt aduertit Pic. ad Stat. Vrb. libr. 1. cap. 151. gloss. 27. num. 4. & dixit Rot. in Rom. pec. 9. Iunij 1636. coram Merlin. inter eius impress. d. 714. n. 35. & alijs relatis in Rom. Domus 14. Ianuarij confirmata 12. Iunij 1656. coram R. P. D. meo Verospio & 14. Maii 1658. coram R. P. D. meo Celso.* Tum etiam quia fuerunt impositi absq; interuentu
17 filiorum, & non seruata forma † statuti montis florum, *ac tenuit Rota decis. 540. numer. 1. & seqq. & dictum fuit in Bononien. de Beroiis 28. Iunij 1641. coram Reu. Compostellano in Ariminen. Computorum 18. Iunij 1646. coram Reu. Terracinen. & Romana Domus 4. Maij 1648. coram bo. me. Bichio.*
18 Sicuti quoque necessaria non † fuit dum pro extinctione Censuum minores à Creditoribus non pulsabantur, *vt inquit Rota decis. 40. num. 3. & 7. par. 7. rec. apud. Merlin. dec. 344. num. 5. & seqq. & in Romana Saluiani 27. Ianuarii 1640 coram bon. mem. Dunozetto*, nec cogi poterunt
19 cum census quoad emptorem debeat † esse perpetuus, respectu verò Venditoris sit temporalis, *vt respondit Rota dec. 534. coram Card. Caual. & decis. 25. num. 5. & 26. num. 3. & 27. num. 6. post Cenc. de Cens. & alibi passim.*

Non obstat, quod interuenerit decretum
20 Iudicis, ex quo oritur † persumptio causæ, & cẽsentur omnia solemniter acta, quia prædicta in contractibus interuenisse in dubio præsumitur non autem, quando prout hic in In-
21 strumento fuerunt † expressæ causæ iniustæ, & insufficientes, *Natt. cons. 126. num. 19. 20. Roland. cons. 7. num. 66. lib. 3. Rota decis. 136. num. 2. & seq. & 143. eodem num. par. 3. rec. & in Rom. Domus 14. Ianuarii 1656. §. hinc non vrget coram R. P. D.*
22 *meo Verospio.* Præcipuè cum ipse met † Iudex habuerit interesse in vno ex censibus extinguen-

guendis, vt aduertit *Natt.consf.* 163. *numer.* 21.
23 *in fin.* quo posito † etiam Pater, vt suspectus
recusatur ad authorizandum personam filij,
vt ponderauit Rota decis. 218. *numer.* 7. *par.* 2. *rec.* &
decis. 585. *num.* 16. *apud Merlin.*

Cumque appareat causam æris alieni præ-
ter summam scut. 577. in residuo fuisse falsam
24 tàm impositio census, & † obligatio filio-
rum, quam decretū Iudicis corruunt in totum
ratione indiuiduitatis, *vt in d.l. magis puto §. si æs
alienum ff. de reb. eor. Rot. deeis.* 575. *num.* 10. *apud
Merlin. cum alijs relatis in Viterbien. Prædij* 28.
Maij 1653. & 9. *Iunij* 1656. *coram R.P.D. meo Be-
uilaqua, et Anconitana pecunaria* 27. *Iuny* 1657. *co-
ram Reu. Præside Valisoletano.*

His accedit, quod instrumento adnotatus
25 nō fuit dies, & annus illorum censuum †, pro
quibus extinguēdis hic nouus imponebatur,
vt alias obseruatum fuit *coram Med. decis.* 540.
numer. 14. nèc legitur allegatum fuisse quod
creditores vrgerent, vel immineret exequutio
aliqua super bonis pro soluendis debitis, nec
quod Hippolita Tutrix seù Consanguinei,
26 at proximiores adhibiti, attestati sint † de nō
existentia pecuniarum, aut mobilium vel no-
minum debitorum, ex quibus asserto ære
alieno satisfieri posset sicuti aderat elegans
Prædium, ex cuius fructibns potuisset sensìm
extenuari, vt hæc omnia pro habenda diligen-
27 ti causæ discussio ne Iudex † perquirere te-
nebatur, ità de mente *Text. in dict. l.* 1. §. *si fortè,
& l. magis puto §. ne passim ff. dè reb. eor.* consuluerunt
Rom. cons. 321. *num.* 1. *Corn. cons.* 109. *num.* 2. *lib.* 3.
dec. cons. 575. *à num.* 3. *vsque ad* 7. *Roland. cons.* 33.
num. 4. *et* 5. *et decisum fuit à Rota cons. Neapol.
apud Afflict. decis.* 249. *num.* 1. *et seqq. latè dixit Ro-
ta decis.* 444. *num.* 5. & *seqq. coram Merlin.*

Hinc causa vtilitatis desumpta ex eo,
29 quod census impositio† facta fuerit ad ratio-
nem sex pro extinguendis alijs ad rationem
septem, & octo frustratoria redditur, & inu-
tilis. Constat enim ad sensum intercepta
scut. 1300. longè excludere fructus scut. 577.
quamuis sub grauioribus extent vsuris vtili-
tas autem minorum ad validandum eorum
contractus exigita euidens, & indubitata esse
30 debet †, *vt Lamberteng. de contract. minor. titul.* 8.
num. 19. *Corn. cons.* 243. *num.* 3. *vers. præterea lib.* 2.
Rota coram Seraph. dec. 1242. *num.* 3. *apud Merlin.
dict. decis.* 540. *num.* 18.

Et ad hunc effectum quia census est nullus
31 esset vlterius † probanda versio in causam
talis extinctionis *in Tex. in l. si prædium, vbi gloss.
verb. probare, C. de Præd. minor.* et ita limitando
regulam, quod contrahens cum minore ex
32 causa † vtilitatis non tenetur esse sollicitus de
vers. distinxit, *Rota dec.* 688. *num.* 7. & *seq. par.* 1.
rec. & *dec.* 18. *num.* 29. & 30. *apud Reu. Vrgellen.* &
in dicta Romana Saluiani 27. *Ianuarij* 1640. §. *minus
obstat coram bo. me. Dunozetto*, maximè quia
extinctio supradictorum censuum non solum
fuit deducta per modum causæ, sed vlterius
33 per viam pacti, & conditionis ex Instrumen-
to, ibi dummodo ex eis redimantur supradi-
cti census, & Creditores cedant Iura &c. Ideò
cum causa sit præcessa, & sub hac expressione
34 decretum † Iudicis interuenerit tenebatur
Triuisanus esse sollicitus, vt in causam deter-
minatam pretium integrum conuerteretur,
Gratian. discept. 45. *num.* 2. & 555. *num.* 7. *Rot. apud
Seraph. decis* 338. *num.* 7. *cum seqq. dec.* 178. *num.* 13
vers. demum nullitas cum seqq. par. 7. *rec. decis.* 79.
num. 6. & 7. *coram Mart. Andr.* & *dec.* 676. *num.* 4.
& *seqq. coram Penia.*

Nec suffragatur facultas alienandi per Te-
35 statorem attributa Hippollitæ † Tutrici ra-
tione cuius solemnitates in contractibus
eorum minorum cessasse videntur *iuxtà Text.
& l.* 1. *C. quando decr. opu. non est & l. pariter* 1. *ff.*
35 *de prædiis minor.* quia hæc facultas non † aliter
concessa intelligitur, quam Iuris solemnita-
te seruata, *ad Text. in l. si quando, C. de inoffc. Te-
stam Anchar. in cap. gratum* 3. *de postulat. Prælatur.
Gratian. discept.* 5. *num.* 42. & *seqq. Rimin. in cons.* 79.
num. 88. *lib.* 6. *Castr. cons.* 65. *num.* 4. *vers. nàm di-
spositio ista Surd. cons. numer.* 1. *cum seqq. Grat. decis.
March.* 131. *nu.* 4. & *aliis relatis dixit Rota dec.* 31.
sub num. 5. *post. Merlin. de pignor.* eo magis quia
36 dispositio Testatoris continet † facultatem
distrahendi solum in generè, quæ solem nita-
tem non tollit, non autem mandatum preci-
sum alienandi rem certam, nec determinatā
speciem contractus in distractione seruan-
dam, in quibus terminis in contrarium alle-
37 gata† procedunt iuxtà declarationem *Cagnol.
in l. singularia* 72. *ff. si cert. pet. Lamberteng. de con-
tract. eorum qui sine certis solemnitatibus gloss.* 1. *n.* 2
Rolan. cons. 99. *num.* 47. *Paris. cons.* 85. *num.* 50. *lib.* 3.
Surd. cons. 191. *sub numer.* 18. *vers. ex his sublata
sunt, et decis.* 77. *num.* 2. *et seqq. Hodiern. ad decis.
eiusdem Surd. decis.* 2785. *num* 19.

Ex quibus dempta summa erogata in ex-
tinctionem censuum impositorum per Vin-
centium Lutium Constituentium scuta 233.
in quibus Triuisianus remanet solummodo
Creditor quod residuum mandatum A. C.
non esse exequendum decisum fuit vtraque
parte informante &c.

REVERENDISSIMO P.D. CERRO
Sacræ Rotæ DECANO.
Romana Donationis.
Die 3. *Iunij* 1658.

ARGVMENTVM.

Donatio, quando remanet resoluta ob pacta
non seruata perinde est ac si non esset facta,
& dominium numquam fuisset abdicatum à
donatore; & hoc est inditatum in iure, sed
qualiter id procedat Magistralitèr hic decla-
ratur.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta absenti, Notario stipulante, & ac-
ceptante pro eo dicitur acquisitum ius irreuocabi-
litèr.*
*Quod procedit etiam ante illius acceptationem, &
approbationem.*

2 Pactis

2 *Pactis non seruatis, donatio remanet resoluta, ac si nunquam fuisset facta.*

3 *Donatio, quando est nulla ob defectum, quia pacta non fuerant seruaata, ista opinio est indubitata.*

4 *Quæ conclusio procedit, siue in præiudicium controuenientis, & eius vita durante.*

5 *Donatio, quando fuit reddita inualida, ob pacta non seruata, corruit in totum.*

6 *Donatio, quando fuit facta cum pacto expresso, vt in casu non adimplementi donatio reuertatur ad donantem cum clausula,* non alias &c.

Id enim efficit, vt nullus successiuè vocatus, possit prætendere, stante contrauenstone ius in ea quæsitum fuisse ei.

7 *Donatio facta sub conditione, vt in casu non adimplementi res redeat ad donantem cum clausula,* & non alias &c. *& tunc ista clausula præiudicat vocatis.*

Secus autem defuncto contraueniente, & non extante d. pacto resolutiuo.

8 *Donatio facta pluribus personis, independenter, & personaliter, tunc ex contrauentione vnius, non infertur præiudicium alijs tamquam ex propria persona venientibus.*

9 *Donans, quando dicatur satis declarasse suam voluntatem.*

10 *Declarationi eius, qui aliquid fecit standum est.*

11 *Donatio facta pluribus independenter vnius ab alio tunc vnus non præiudicat alteri.*

12 *Donatarius quando non possit in præiudicium vocatorum de bonis donatis disponere.*

Nec fauore creditorum bona donata expresse, vel nec tacitè hypothecare.

13 *Verbum,* relinquere, *intelligitur post mortem per viam vltimæ voluntatis.*

14 *Vita durante testatoris non datur actio ad consequenda ab eo relicta.*

15 *Reseruatio dispositionis quid importet in vltimis voluntatibus.*

16 *Dispositio facta sub aliqua expressa reseruatione, quid importet talis reseruatio.*

17 *Bulla Baronum fel: rec: Clementis VIII. non comprehendit fidei commissa eorum, quorum institutores mortui non sunt, cum num seq.*

DECISIO CCCLVI.

R. P. D. Angelus Andosilla Signat. Iustitiæ meritissimus Decanus, contemplatione Matrimonij à Rafaele eius nepote tunc contrahendo cum Angela Palazzola promisit eidem relinquere annua scu. 2. mil. monetæ, & interim sponsos in propria domo retinere, & alere, reseruata tamen sibi semper, & omni casu facultate illa supponendi fideicommisso post obitum Rafaelis, & suorum in perpetuum, cum prohibitione cuiuscunque alienationis, vt ex Apocha priuata *sub die prima Aprilis* 1646. per ipsum confecta.

Contracto, & consumato inter eos Matrimonio, indeque suscepto Angelo iuniore communi filio, idem D. Angelus senior *die 20. Martij* 1651. per publicum instrumentum enunciando duas præcedētes donationes certorum bonorum eidem Rafaeli ab ipso factas *9. Ianuarij 1634. & 18. Decembris* 1637. Prospiciens conseruationi eius agnationis de Andosillis, & cupiens, nedum dictam suam promissionem executioni demandare, sed etiam omnia, & singula bona ibidem expressa in sua agnatione conseruari, & ampliari, inter viuos irreuocabilitèr donauit Rafaeli, omnibusque, & singulis eius filijs, & descendentibus masculis in infinitum, alijsque in ea nominatis dicto Rafaele vna simul cum Notario pro ipsis acceptante, & stipulante, omnia, & singula eius bona stabilia, mobilia, se mouentia, & loca montium cuiusuis generis, & speciei descripta, & adnotata in Notula, seù lista ab ipso subscripta, & in præfato instrumento inserta; Iuncto eidem, suisque descendentibus, & successoribus onere inuestiendi scu. 25. mil. nempè scut. 1000. quolibet anno à die donationis incipiendo; Et addita arctissima prohibitione alienandi etiam alienationis latissimè sumpto vocabulo, & detrahendi quantum vis minimum occasione falcidiæ, & Trebellianicæ, aut alia quauis de causa, & occasione sub pæna caducitatis ipso facto incurrenda, etiam quo ad commoditatem fructuum percipiendorum; Viceque versa dictus Rafael recognoscendo à præfato eius Patruo tam gratum beneficium sibi & suis factum, volens ipse quoque se cum mente, & eius voluntate conformare, ipsique adhærere pro conseruatione eorum agnationis, & familiæ submisit, supposuit, obligauit, & hypothecauit omnibus supradictis vinculis, conditionibus, fideicommisso, substitutionibus, & alijs in d. Instrumento contentis *scut. decem, & septem mille, ac quingenta monetæ* in tot corporibus existentia, & ad ipsum spectantia occasione dotium, tàm primæ prædefunctæ, quàm secundæ eius vxoris superextantis, vt sunt ferè præcisa verba instrumenti donationis, *Summario impresso D. Andosillæ num.* 10.

Decessit deindè Rafael superstitibus, tàm Angelo Iuniore eius filio, quàm D. Angelo seniore eius Patruo, & Donatore, qui comperto quod ille ad maximam iacturam bonorum donatorum deuenerat, enunciando se credere posse reuocare d. donationem, vel de iure subintelligendum esse pactum resolutiuum, nihilominus continuando amorem, & affectum erga suam agnationem, *die 30. Augusti* 1653. per aliud publicum instrumentum præfatam donationem confirmauit, aliaque bona addidit ad fauorem dicti Angeli iunioris, aliorumque in ea nominatorum *Sum. DD. Creditorum n.* 4.

Verum cum creditores Rafaelis prætenderent eorum iura exercere super bonis in donatione compræhensis, D. Andosilla donator se opposuit, deducens donationem quoad Rafaelem esse resolutam, tam ob alienationes, atque obligationes bonorum donatorum factas contra arctissimam prohibitionem ibi adiectam, quam ob non factum inuestimentum annuorum scutorum mille illi iniunctum, alijsque de causis in facto deductis

ctis, sed illam incipere ab Angelo iuniore illius filio, atque in ipso radicari proindè, ac si ei ab initio fuisset donatum, & sic creditoribus super bonis in donatione contentis nullum ius competere; Ideò dubitaui; An donatio sit resoluta, & ius competat creditoribus super bonis donatis, & negatiuè in omnibus DD. responderunt.

Quo enim ad primam partem fuit consideratum, quod donatio nedum fuit facta Rafaeli, sed etiam ęquè principaliter, & independentèr Angelo eius filio, eorumque filijs, & descendentibus masculis in infinitum, d. Rafaele vna simul cum Notario
1 (vt dictum est) acceptante, † & stipulante, quibus propterea irreuocabile ius quæsitum fuit etiam ante ipsorum acceptationem, & ratificationem, *l. quoties C. de donat. quæ sub modo Rota decis. 683. nu. 8. par. 1. diuers. in Romana pecuniaria 30. Apr. 1629. coram bo. me. Merlino, inter eius impressas decis. 404. nu. 1. repetita in recent. decis. 270. par. 5. & in Romana Saluiani de Casalibus 21. Iunij 1641. coram Me §. secundum verò.*

Vnde etiamsi pactis non seruatis donatio
2 remaneat † resoluta, ac si nunquam fuisset facta, & dominium nunquam fuisset abdicatum à donatore *per Text. in l. final. C. de reuocat. donat. & in l. 1. C. de donat. quæ sub modo.*

Nihilominus huiusmodi conclusio, quam
3 indubitatam † in iure appellat Rota *in Mediolanen. donationis 10. Iunij 1645. coram Reuerendiss. Terracinen. §. quia in donatione, versic. siquidem,* procedit dumtaxat, siue in præiudicium so-
4 lius contrauenientis, † & eius vita durante tantum, *vt in terminis decisum fuit in eadem Mediolanen. donationis 16. Martij, & 17. Dec. 1646.*
5 *coram eodem D. Terracinen.* † siue quando in casu non implementi, & contrauentionis adest expressum pactum reuersiuum ad donantem cum clausula, *non alias aliter, nec alio modo,* quod efficit, vt nullus successiuè vocatus
6 possit prætendere ius sibi quæsitum, † nisi cũ d. conditione resolutiua, quæ etiam non contrauenientibus præiudicat, vt optimè declaratur *in Cremonen. Donationis de Montanis 9. Maij 1633. coram Card. Panzirolo, in rec. decis. 203. n. 23 cum tribus seqq. par. 6.* Secus autem defuncto
7 (prout hic) controueniente, † & non extante d. pacto reuersiuo, † sic expresse, & explicitè stipulato; Hoc enim casu, cum tot dicantur donationes, quot sunt personæ, quibus ęquè principalitèr, & independentèr donatum est, singulæq; non à primo donatario, qui contrauenit, sed à donante acceptam referant ipsam donationem, vtique etiam si donans ob
8 contrauentionem † à primo commissam illũ à beneficio donationis voluerit, & potuerit excludere, indè tamen præiudicium inferre non valet illius filijs, & descendentibus alijsq; ex propria persona vocatis *Castrens. consil. 385. in princ. par. 1. Aym. cons. 19. sub num. 8. Gratian. discept. 247. num. 5. & disc. 332. nu. 14. Rota decis. 683 num. 9. par. 1. diuers. & in recent. decis. 494. num. 1. par. 2. & in d. Romana pecuniaria coram Merlino num. 7. cum seq.*

Et ad id etiam respexit doctissimus Donator, dum post obitum Rafaelis comperto, quod ad maximam iacturam bonorum donatorum deuenerat, asserendo se credere posse donationem reuocare, vel subintelligendum esse pactum resolutiuum, ad fauorem Angeli Iunioris illius filij, aliorumque vocatorum eam expresse confirmauit, imò eidem multa alia bona addidit *d. Summ. Credit. num. 4.*
9 Hinc enim satis declarauit animum † suum, quod alijs Condonatarijs ex propria persona vocatis per contrauentionem, vel non implementum primi, nolebat præiudicare, sed quo ad eos intendebat donationem subsistere, & firmam remanere, atque in ipsis radicari,
10 cui quidem † declarationi plurimum est deferendum, *adnotata per Bart. in l. cum quis decedens §. codicillis nu. 6. ff. de legat. 3. Card. Seraph. dec. 837. num. 14. Rota in recent. decis. 238. num. 5. par. 3.*

Indeque sicut ex præfatis donatio non est resoluta in præiudiciũ Angeli Iunioris aliorum vocatorum, ita pari modo resultat resolutio secundæ partis dubij nempè nullum ius
11 competere † creditoribus Rafaelis super bonis donatis; quia cum pertineant ad illius filios, & vlteriores descendentes masculos non vti eius hæredes, sed tanquam filios independentèr, & æquè principalitèr condonatarios, non potuit Rafael in ipsorum præiudicium de eis
12 disponere, † nec fauore eius creditorum illa tacitè, vel expresse hypothecare, vt notat *Dec. cons. 238. sub num. 5. vers. sed breuitèr his non obstan. Bero cons. 125. nu. 21. vers. itaut Pater eo casu non possit, cum alijs allegatis in Florentina donationis, seu separationis bonorum 2. Decembris 1650. coram bo. me. Peutingerio §. nec obstat quod idem.*

Nec subsistit, quod saltem rata scu. 2. mil. in Apoca præcedenti contenta, libera sit ab omni onere fideicommissi.

Quia præter quod D. Andosilla in ea non promisit donare, sed relinquere dicta annua
13 sc. 2. mil. quod verbum † *relinquere* intelligitur post mortem per viam vltimæ voluntatis vt aduertit *Menoch. cons. 344. num. 2. & 7.* & pro-
14 indè ipso viuente † nulla ex dicta promissione oriri, & exerceri potuit actio *Gabr. cons. 114. num. 5. lib. 1. Gomes variar. resol. tom. 2. cap. 11. n. 21. vers. quod tamen primo limita, Rota post Merlin. de pignor. decis. 40. num. 4. cum seqq.* In eadem Apoca
15 sibi explicitam † reseruauit facultatem in hæc verba; *Riseruandomi però sempre di poter fare sopra d. entrata fideicommisso dopo la morte di d. Sig. Rafaele, e suoi, & in perpetuo e come à me piacerà, & in tanto, e sempre prohibire ogni alienatione, &c.* Quæ quidem reseruatio operatur, vt fideicommissum, alienationis prohibitio, & omnia alia pacta apposita in sequenti donatione ab ipso peracta etiam in executionem
16 dictæ † Apocæ, proindè habeantur, ac si de verbo ad verbum contextualitèr in ipsa Apoca essent inserta, *l. si testamentum 8. C. de Institut. & substit. Rota decis. 194. num. 48. & 49. par. 5. rec. & coram Merlino dec. 802. n. 3.*

Deducebant vlteriùs informantes pro D. Andosilla nullum ius competere Creditoribus vigore Bullæ Baronum felic. recordat.
17 Clementis VIII. siue ex quo non † comprę-

hendat

hendat fideicommissa, quorum Institutor, & Ordinator (vt hic) adhuc viuit, *ad Text. in l. fin. §. final. ff. de his quibus vt indign. & in d. l. fin. C. de reuoc. donat. Molin. de iust. & iur. par. 3. disp. 650. nu. 1. vers. quo loco, Moneta de comut. vltim. volunt. cap. 9. sub nu. 665.* siue etiam ex quo penes Ra-
18 faelem debitorem † nunquam adfuerunt Castra cum actuali iurisdictione (vt requiritur) & saltem tempore, quo ipse donationem reportauit quamcumque Baroniam amiserat, cum præcedentèr vendita, & alienata fuerit asserta quarta pars Castrorum Cantalupi, & Bordellæ proueniens ex dote suæ primæ Vxoris, *ex allegatis in Romana fideicom. 8. Iunij 1654. coram R. P. D. meo Verospio.*

20 Cæterum super † hoc DD. noluerunt aliquid firmare, sed eius resolutionem particulari discussioni reseruarunt, quia scribentes pro creditoribus super hoc non informarunt, allegantes iura ad hunc effectum necessaria adhuc ab ipsis non fuisse producta, & ideò solum responderunt ex superiùs deductis donationem non esse resolutam, sed nullum ius competere Creditoribus, Vtraque parte informante.

R. P. D. ALBERGATO.

Toletana Archipræsbyteratus.

Die 3. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

Beneficium non dicitur vacare ob defectum publicationis non factæ in tempore, dum illa fuit facta in tempore prorogato, & maximè si prorogatio fuit facta, ante quam expirauit primus terminus, & alia plura circa hanc materiam.

SVMMARIVM.

1 *Conditio impleta in termino prorogato, perinde est, acsi in termino habili fuisset adimpleta.*

2 *Gratia subreptitia non iuuat.*

3 *Gratia prorogationis dum fuit obtenta, durante adhuc prima gratia, non dicitur non gratia, sed prioris prorogatio.*

4 *Gratia non redditur subreptitia ex quo non fuit narratum id, quod non retraxisset à concessione Princeps.*

5 *Beneficium resignatum dicitur vacare ob non factam resignationem.*

Quod procedit, etiamsi medio tempore decesserit resignans, quia non dicitur vacare per obitum num. 5.

6 *Beneficij collatio facta ab Ordinario dicitur inualida, dum beneficium est reseruatum.*

7 *Episcopus, quando est Cardinalis, habet facultatem conferendi beneficia reseruata.*

8 *Beneficij collatio facta ex falso supposito non substinetur, & nu. 9.*

10 *Beneficij collatio facta ob vocationem, quia non fuit facta publicatio, si sit hoc suppositum falsum, inualida est collatio.*

11 *in Beneficij collatione si sit expressus vnus modus, alius non venit.*

12 *Simonia cessare dicitur, ex inserta reseruatio[ne be]neplaciti Apostolici cum clausula*, non àli[...]*ter, vel alio modo.*

13 *Simonia cessare dicitur stante reseruatione be[nepla]citi Apostolici.*

14 *Oppositio, quando tollitur, ex facto ipso, n[...] leuat.*

15 *Simonia, quando non possit considerari in b[enefi]ciorum reseruatione.*

16 *Simonia non arguitur ex eo quod fuit cautum [...] cautione, seu securitate resignantis benefici[...]*

17 *in Resignatione beneficiorum censetur tacita [...] conditio, quatenus à Papa conuentiones f[...] approbatæ.*

Et quatenus non sequatur talis approbatio.

18 *ad Simoniæ exclusionem scientia simoniæ suffi[...] Papa in genere, & potuisse aliquid intelliger[e]*

19 *Consensus conditionalis in resignationibus be[nefi]ciorum, quomodo intelligitur.*

20 *Resignatio beneficij facta, vt pendeat à nutu [San]ctissimi quid importet.*

21 *in Resignatione beneficij pactum appositum su[b be]neplacito Apostolico, tunc gratia ex defectu [con]sensus redargui non potest, & nu. 22.*

22 *Resignans beneficium cum quibusdam pactis [sub] beneplacito Sanctissimi si Papa ea non admit[tit] & partes recedunt ab eis.*

Quid ex hoc inferatur.

24 *Mens contrahentium, quod ab initio fuerit [...] bene colligitur ex actibus sequentibus.*

25 *Ius vnius partis, colligi potest ex non iure alter[ius] partis.*

26 *Narratiua Papæ, an veniat iustificanda.*

DECISIO CCCLVII.

EX serie facti pleniùs ab informantib[us] pro Francisco deducta, tolli visa ju[...] DD. fundamenta decisionis in hac causa [co]ram Me editæ 13. Iunij 1657. à qua disputato dubio ideo recedendum esse responsum fuit: non enim potest constare de bono iu[re] Petri, ex capite non publicatæ resignation[is]
1 obtentæ à Francisco, quia licet † post noue[m] menses, dum tamen in tempore proroga[to] facta fuit *Summ. eiusdem Francisci num. 1.* perin[de] est ac si intra statutum tempus nouem mensium publicata fuisset, vt de stylo testa[tur] *Paris. de resign. lib. 11. qu. 13. num. 139. Lotter. [de] re benef. lib. 3. qu. 21. num. 3. Rota coram Eminentiss. Card. Otthobono decis. 154. nu. 9. & in Beneuentana Canonicatus 8. Febr. 1647. coram bo. me. Bichio §. Tandem constat.*

Non obstante subreptione opposita contra gratiam prorogationis temporis ad publicandum ex quo narrata non fuerit Pontifici mo[rs]
2 resignantis, vt in præterita † decisione §. *Quæ facta*: Quicquid enim sit vbi agitur de gratia restitutoria post lapsum temporis ad publicandum, in quibus terminis loquuntur DD. exaduerso adducti, certum est, quod vbi
3 adhuc primum † tempus durat, gratia prorogationis non est noua gratia sed eadem cum prima *Castrens. cons. 390. in princ. & per tot. lib. 1. Dec. cons. 497. num. 2. Mandos. super regul. de annal. qu. 66. num. 10.* Et propterea cum prorogatio nulli

nulli inferat † præiudicium, eo quia beneficium antecedentèr resignatum per mortem vacare non poterat, vt infra, pernecesse sequitur quod huius qualitatis notitia Pontificem non retraxisset à concessione prorogationis, & consequentèr non erat necessaria illius mentio *Innoc. in cap. cum nostris 6. de concess. preb. Fœlin. in cap. super litteris 20. num. 8. de rescript. Rota in Oscen. Canonicatus post Marchesan. de commiss. tom. 2. fol. 547. num. 3. & in Valentina Parochialis 31. Iulij 1647. coram Reuerendiss. D. meo Decano §. obiectum enim procederet.*

Cæterum etiamsi resignatio controuersi Archipresbyteratus in tempore publicata nõ fuisset, prout fuit, adhuc beneficium ob non
5 factam † publicationem vacasset, non autem per obitum resignantis *Rota decis. 539. num. 15. par. 4. recent. tom. 3. Legionen. Canonicatus 23. Ianuarij, & 27. Aprilis 1640. coram Reuerendissimo Tarraconen. Viterbien. beneficiorum 23. Iunij 1653. §. quod adeo verum, & 26. Iunij 1654. coram R.P. D. meo Celso*, Vnde gratis contendit Petrus suum bonum ius deducere ex prouisione or-
6 dinarij, tali enim casu collatio † tanquam de reseruato ad Sedem Apostolicam spectabat iuxta *Constitutionem fœl. rec. Gregor. XIII. Bullar. nou. tom. 2. constit. 85. Gonzal. ad reg. 8. glos. 51. n. 106 Rota in Tridentina Parochialis 5. Decemb. 1646. coram Reuerendiss. D. meo Decano §. respectu verò, & §. quia dato cum alijs in dictis Viterbien. vbi supra plenè in Colonien. Canonicatus seu ferculi 16. Decembris 1647. coram R.P.D. meo Meltio sub §. tollitur etiam altera.*

7 Et quamuis ordinarius † tanquam Cardinalis habeat indultum conferendi beneficia etiam reseruata, ratione cuius prouisio Petri non obstante reseruatione sustineri potuisset, vt per *Rot. dicta decis. 539. sub num. 15. vers. hoc tamen non refert par. 4. recent. tom. 3.* dum tamen
8 collatio facta fuit ex falso supposito, † quod beneficium vacaret *dicto Summ. Francisci nu. 3.* quod tamen in facto non subsistebat, quia de illo tempore non cesserat dies vacationis
9 ob non publicationem, † & ex erroneo præsupposito collatio sustineri non potest *ad text. in cap. si eo tempore 45. de elect. in 6. Paris. de resign. lib. 2. qu. 16. num. 7. vers. ratio est cum seq. plenè Rota in Compostellana Parochialis 20. Februarij 1650. coram bo. me. Dunozetto §. non obstat collatio dicti ordinarij*; Et fortius, quia non solum expressa fuit vacatio, sed etiam certo modo, nempè per obitum; Ideoq; sustineri non potuit
10 tanquam † de vacante ob non factam publicationem, quia expresso vno modo vaca-
11 tionis, † alius non venit *cap. susceptum 6. vbi DD. & Franc. num. 3. vers. tamen expresso vno modo de rescript. in 6. Garz. de benefic. par. 11. cap. 1. n. 8 Rota coram Put. decis. 50. num. 1. in correctis lib. 2. Buratt. decis. 162. num. 3. Colonien. Decanatus 15. Maij 1643. coram bo. me. Bichio §. cum itaque electio.*

12 Respectu vero † Simoniæ illam cessare dixerunt ex inserta reseruatione beneplaciti Apostolici cum clausula, *& non alias aliter &c.*
13 Hæc enim reseruatio contractum à † Simonia præseruat, vt per *Azor. institut. moral. par. 3. cap. 3. qu. 4. in fine §. Hinc est vt in tali Less. de iust. & iur. lib. 2. cap. 35. dubit. 15. num. 93. Rota in Braccaren. Parochialis 21. Maij §. & DD. dixerunt & 17 Decemb. 1635. §. primo coram bo. me. Coccino, & in Compostellana Coadiutoria 9. Maij 1653. coram R.P.D. meo Zarate nunc Præside Vallisoletano.*

Nec releuat quod depositum effectuatum fuerit antequam beneplacitum obtineretur,
14 quia ex Instrumento † desuper celebrato *Sum. Francisci num. 5.* constat *pro maiori securitate, & cautela annuæ pensionis constituentem conuenisse cum Domino Francisco, sub beneplacito Apostolico, & non alio modo, in eo quod ipsi dari debeat, & det cedulam bancariam cum effectu ad illius satisfactionem in hac Curia facien. ex nunc depositum &c.* Vnde cum effectuatio depositi redacta fuerit ad terminos simplicis assecurationis, sine vlla vtilitate deponentis, aut resignantis (qui exigere non poterat sine beneplacito Papæ) Si-
15 monia † considerari non potest, ex quo iure prohibitum non reperitur dare pecuniam tanquam in depositum, & securitatem resignantis pro tempore beneplaciti obtenti, vt sit certus, & securus de solutione pensionis,
16 eo modo † quo posset accipere fideiussorem pecuniæ soluendæ post obtentum beneplacitum, vt in specie declarat *Garz. de benef. lib. 1. cap. 5. sub num. 38. vers. potest tamen illi dare pecuniam*, & prosequitur *Bonacin. tom. 1. de Simon. disput. 1. qu. 4. §. 13. num. 10. Modern. Perusin. cons. crimin. ad defens. 160. nu. 8. & 13. & consil. 162. n. 7. Modern. Auenion. resol. benef. 160. num. 8. par. 2.* Ea ratione quia in deposito tacita videtur inesse conditio quatenus à Pontifice admittatur,
17 adeo vt pro non facto habeatur illo † per Papam reprobato. Quod fortius procedit, quia Pontifici expressa fuit conuentio super deposito, verbis quibus potuit intelligere effectuationem illius iam fuisse secutam *Summario Francisci num. 6. ibi, præfati Gaspar, & Franciscus inter se conuenerunt, quod Franciscus eidem Gaspari cedulam bancariam ad eius satisfactionem in Oppido Matriti. Toletanæ dæcesis dare, & ex tunc realitèr in forma 416. duc. &c. depositare de-*
18 *beat &c.* Ad excludendam autem † Simoniam sufficit scientia in genere, & potuisse Pontificem intelligere effectuationem depositi, antequam pro beneplacito porrigeretur supplicatio *Paris. de confid. qu. 41. num. 16.* post alios *Rota in Ferrarien. seu Romana pecuniaria 14. Feb. 1656. coram bo. me. Dunozetto §. eoque libentius.*

Hinc corruit nullitas deducta ex asserto defectu consensus resignantis, quia conuentio illa conditionalis non debet ita intelligi,
19 vt resignans † nisi conditionibus expressis per Sanctissimum admissis resignare noluerit sed stante dicta clausula restrictiua in tantum contrahentes pactorum effectuationem vole-
20 bant in † quantum Sanctissimo placuissent, cuius arbitrio, & nutui omnia submittere voluerunt; vt scilicèt si Pontifex admisserit, & ipse resignans cum dictis pactis, sin minus etiam sine illis resignare voluisset, vt in subiecta materia declarat *Gonzal. ad reg. 8. glos. 12. sub num. 93. vers. similiter Rota decis. 538. nu. 7. 18. & seq. par. 4. recent. tom. 3. dicta Brachapen. Parochia-*

chialis 21. Maij 1635. §. & ad hoc respondetur in fin. coram bo. me. Coccino, confirmata 17. Decembris eiusdem anni coram eodem in princ. & in d. Compostellana Coadiutoriæ 9. Maij 1653. coram Reuerendissimo D. meo Zarate sub §. minus autem officit in fine,
21 vbi quod † quando pactum est conceptum sub beneplacito Sanctissimi gratia ex defectu consensus redargui non potest.

Et DD. cessare visa est omnis difficultas ex
22 eo, quod habita in partibus † notitia Pontificem noluisse admittere depositum, sed solum cedulam bancariam pro sex annis, quæ conflabat summam scutor. auri 1800. recesserunt partes à deposito contenti assecuratione ce-
23 dulæ pro sola portione † supradicta, ex quibus cessant in facto quæ dicebantur de continuatione depositi, & melius colligitur mentem contrahentium ab initio fuisse dependen-
24 tem à beneplacito, † cùm ex subsequentibus benè desumatur qualitas actus præcedentis, vt in istis terminis considerat *Modern. Perus. d. cons. 160. num. 12.*

Exclusa autem simonia, & defectu publica-
25 tionis, vel etiam consensus † resignantis bonum ius Francisci clarè desumitur ex litteris Apostolicis, *Rota in Cornetana Canonicatus 20. Maij proximi præteriti coram R. P. D. meo Verospio §. siquidem bonum ius,* & ex iustificatione omnium narratorum in eius supplicatione, & prouisione, resignationem enim fuisse factam: Vltra quod non controuertitur, iustificatione
26 non indiget † cum sit narratiua Pontificis: Clericatus, & idoneitas Francisci ex testibus eius *Sum. num.* 11. comprobata remanet, quod autem resignans posset aliunde viuere, constat quod habebat Canonicatum Toletanum, & & per successionem obtinuerat Comitatum de Siruela, vt ex testibus *eodem Summario n.* 13. fructus denique beneficij per non excessum probantur à testibus *d. Summario num.* 14. vt in specie de his omnibus qualitatibus respondit *Rota in dicta Compostellana Canonicatus 21. Febr. 1650. coram bon. memor. Dunozetto sub §. etenim presbyteratus, & seqq.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana retrouenditionis Domus.

Ven. 7. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

Repudiatio hæreditatis, ex quo probetur facta. Restitutio in integrum minori aduersus repudiationem hæreditatis, quando non debetur. Restitutio in integrum, vt detur ex capite ignorantiæ, qualis esse debeat.

SVMMARIVM.

1 *Repudiatio hæreditatis bene probatur per declarationem partis.*
2 *Hæreditas semel repudiata, amplius adiri non potest.*
3 *Minori aduersus repudiatam hæreditatem datur restitutio in integrum.*
4 *Minor speciali fauore minoris ætatis etiam post quadriennium habet indultum ad adeundam hæreditatem, vel reuocandam eius repudiationem.*
5 *Repudiatio hæreditatis non valet facta à procuratore sine speciali mandato.*
6 *Repudiatio hæreditatis facta à procuratore sine mandato, quando dicatur ratificata ab hærede.*
7 *Principalis quando producit instrumenta, & iura facta ab eius procuratore, censetur ab eo approbata.*
8 *ex Productione iurium factorum à Procuratore, censetur producens eas fecisse.*
9 *Aditio hæreditatis probatur ex solutione debitorum.*
10 *Hæreditatis aditio non probatur ex solutione debitorum, quando ex alio titulo potuit fieri solutio.*
11 *Hæreditas quando est damnosa, tunc in dubio, minus est præsumenda aditio.*
12 *Solutio sufficit, quod sit æquiuoca, vt ex ea non arguatur aditio hæreditatis.*
13 *Probatio quando est concludens, & plena, tollit omnem præsumptionem in contrarium.*
14 *contra Præscriptionem iuris redimendi, datur restitutio in integrum ex capite iustæ ignorantiæ.*
15 *de Negligentia quando constat, non datur restitutio in integrum ex capite ignorantiæ.*
16 *Ignorantia debet esse iusta, & probabilis, atque ex omni parte excusabilis.*
Ignorantia quando est vafra, & supina non meretur restitutionem in integrum, num. 16.
17 *Restitutio in integrum non ita facilè datur, si tractatur de iure quærendo, cum damno tertij.*
18 *Ius redimendum aliqua bona si sit hæreditarium, vt intret debet probari, quod dicta bona sint hæreditaria.*

DECISIO CCCLVIII.

Ex capite restitutionis in integrum resolutum fuit die 18. Iunij 1657. coram me esse locum retrouēditioni domus, non obstante lapsu annorum 50. & vltra cum supposito quod ageretur de muliere hærede, quæ propter ignorantiam præsumptam in integrum restituitur aduersus lapsum temporis ad redimendum, sed iterùm disputata decisione, quia nouiter allata pro parte D. Victoriæ Parabiacchæ de Palutijs Albertonibus fundamentum resolutionis euertent DD. ab ea recesserunt.

Visum enim fuit non subsistere, quod Moranda agens ad retrouenditionem domus sit hæres Io: Iacobi patris venditoris, nam & iuribus datis in præterita, & ex alijs, quæ dantur hodie constat vsque ab anno 1638. ipsum creditoribus hæreditarijs iudicialiter conuentum declarasse mediante suo Procuratore nolle esse illius hæredem, & de anno 1650. post geminatam huiusmodi declarationem datum
1 fuisse hæreditati iacenti curatorem, † quæ declaratio cū importet expressam hæreditatis repudiationem, *l. qui se patris, vbi Bart. & alij Cod. vnde liber. l. pro hærede, & l. recusari, vbi Angel. & Castr. ff. de acquir. hæred. Mant. de coniect. vlt. volunt. lib. 12. tit. 14. num. 18. Gratian. discept. 706. num. 3.*

Bellon.

Bellon.consf.50. sub num.8. in fin. Corn. consil.312. num.2. Peregr. consf.55. num.11.lib.4. intrat axio-
2 ma, quod hæreditas † semel repudiata amplius adiri non potest; *l.cum ignorantia, Cod. de iur. & fact.ignor. Bertazol.consil.ciuil.18. num.19. Rota in Romana aditionis 19.Nouembris 1610. coram Penia 1541. inter eius impress.*

Non obstat aditio præuia restitutione in integrum postmodum subsecuta anno 1656. lite pendente, sicut enim aduersus repudiatam
3 hęreditatem minores restituuntur, tàm in pręsenti cùm à die repudiationis non solùm sit elapsum quadriennium, intra quod temporis spatium omninò petenda erat, sed interiùs
4 triennium effluxerit minoribus speciali† fauore ætatis indultum ad adeundam hęreditatem, & reuocandam repudiationem, etiam post transactum quadriennium, *iuxta text.in l. final. C. de repud. vel obtin. hæred. vbi Bald.Alex. Castr. & reliqui Iuris Interpretes, Mant. de coniect. vltim. volunt. lib.12.tit.12. num.21. Costa lib.2. tit. de re integra distinct. 76. num.1. Odd. de restit. in integr. par.2. quæst.63. art.1. num.8. Mandell. Alba consf. 301.in princip.* Restitutio in integrum non potuit sibi amplius competere, *iuxta text.in l. fin. dictum fuit in supracitata Romana aditionis hæreditatis decisf.1541. num.5. apud Peniam.*

Nec obstare dixerunt Domini repudiationem fuisse factam à Procuratore non haben-
5 te † speciale mandatum, quia de eo dubitari non posse responsum fuit attento, quod repudiatio facta fuit à Roccho Procuratore, & a Tarquinio patruo eiusdem Morandę, quorum vterque in termino assignato ad instantiam creditorum ad declarandum an illa sit, vel es-
6 se velit hæres dicti † Io. Iacobi patris produxit instrumentum d. repudiationis eiusdem hæreditatis factæ ab alijs fratribus, & sororibus, necnon instrumentum quietantiæ dotis illius, vna cum quietantia scutorum 2100. occasione societatis officij. Vnde cùm repudiatio
7 facta fuerit ad illam liberãdam à molestijs iudicialibus, quæ sibi per creditores † inferebantur, & ex hac repudiatione liber euaserit ab eorum incursu Procuratorem ad hunc effectum constituisse, vel tacitè repudiationem ab eo factam ratificasse censeri debet, ad tradita per *Oldrad.consf.126.num.5. Adden.ad Buratt. decisf.270. num.12.* & *Iuuenacen. & Melphiten. bonorum 15.Ianuarij 1646. vers. verum etiam, coram Eminentissimo D. Cardinali Corrado,* & sufficien-
8 ter probari ex dicta productione iurium, † quę ab ipsa principali habuisse, censetur *Bartol. in l.vulgo in fin. de admin.tut. Roman.consf.486.nu.11. Crauett.consf.80.num.5. Rota apud Millin.dec.278. num.3. Rota in Bonon. Prædij 10. Martij 1653. & in Romana redditionis rationis 14.Iunij 1654.coram R.P.D.meo Celso.*

9 Minùs suffragari, quod aditio ex solutione debitorum facta per Morandam præsumatur, adeout firmat prima decisio, quia solutio facta non fuit ab ea tamquam patris hære-
10 de, † sed Fratris Alexandri, & velut possident domum censu grauatam, adeout referri nequeat ad aditionem hęreditatis paternæ, præsertim cum sit damnosa, & debitis in-
11 uoluta, † vt desumitur ex illius repudiatione, & curatoris deputatione, quo casu non præsumitur aditio, *Rota coram san. mem. Gregor.decisf.460.nu.15.* quamuis sufficiat, quod solutio sit æquiuoca ad hoc, vt aditionem hę-
12 reditatis † non inferat, *l. si pupillus, §.fin. l.generic, ac l.pro hæreditate, ff.de acquir.hered. Surd.consil.359. num.17. & 399. num.15. cum alijs relatis per Rotam decisf.873. num.3. apud Merlin.* & hoc idem comprobat aditio per viam restitutionis in integrum facta quæ excludit omnem
13 aliam præcedentem aditionem, & † tamquã probatio certa, & concludens penitùs infringit, ac tollit omnem iuris præsumptionem, *l. fin. in princ. ff. quod metus caus. l. cum in debito, ff.de probat. Dec. consf.400. num.8. Surd.consil.80. num.19. & 423.num.12.*

Hinc sublato fundamento secundæ partis decisionis, quod Moranda sit hęres Io.Iacobi venditoris corruit, & fundamentũ quod sibi competat aduersus præsumptionem iuris redimendi restitutio in integrum ex capite præ-
14 sumptæ ignorantiæ, quia dum illius procurator anno 1638. produxit repudiationem factã anno 1624. ab eius sororibus, & Alexandro fratre, cuius ipsa est hæres testamentaria ea reputatione prædictorum existentium in eodem gradu arguitur scientia sibi delatæ hę-
15 reditatis, vel saltem constat potius de negligentia ob taciturnitatem tot annorum in adeundo quæ non impedit cursum quadriennij vt dixit *Rota in Romana Saluiani interdicti 22. Iunij 1602.coram Iusto impress.apud Marchesf.de commiss. par.2. fol.83.nu.3. vsque in fin.* quę quidem ignorantia cum debeat esse iusta, & probabi-
16 lis, † atque ab omni parte excusabilis, non autem vafra, & supina *Mandell.Alb.consf.18.n.1. & in dicta Romana Salniani interdicti apud Mar-*
17 *chesf.num.2.* præsertim quia † agitur de hæreditate adeunda, & sic iure quęrendo cum damno tertij, at proinde nouissima hæc sollicitudo non mereatur in integrum restitutionem, *Odd.hoc tractat. qu.86. num.47. Rota coram Penia decisf.115.num.5. cum seqq.* & quia ius redimen-
18 di † est hęreditarium, vt in præcedenti decisione dictum fuit, adeout nullo modo Morandæ possit agere ad retrouenditionem domus, cũ in ea deficiat qualitas hęreditaria, nec valeat amplius illam recuperare *ad text.in l.item queritur §. si venditor. ff. de edil. edict. & d. l. cum ignorantia, C.de iur. & fact.ignor.*

Atque ita ex capite repudiatæ hęreditatis recedendum esse vtraque parte informante resolutum fuit.

R. P. D. VEROSPIO.

Romana Fructuum Dotis.

Veneris 7. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac decisione quando in bonis fideicommissarijs debeantur dos, & fructus dotales.

SVMMARIVM.

DECISIO CCCLIX.

PRO iure dotali in sc. 4500. à Iulio Porcario Faustinæ filiæ, ac Pompeo viro promisso, nec non pro interusurijs ijdemmet coniuges contra Sauum Iulij filium, ac cum beneficio legis, & inuentarij hæredem, iudicium coram A.C. instituerant; Verùm quia deficientibus bonis liberis in promissione dotis executio instrumenti prorsus inefficax reddebatur Sauum proinde vt Pompei proaui fideicommissarium hęredem pulsantes, ex quo delata mihi causa dubitaui, an fructus dotis successiuè in sacro Monte Pietatis depositæ ex fideicommissi bonis, & à quo tempore prestari debeant; necnon valeat Pompeus ipse pro restitutione quantitatis exactæ scut. scilicet 2530. à conductore casalis obnoxij fideicommisso legitimè compelli, & dotales fructus à die obitus Iulij debitos esse, hodie DD. responderunt contrarium vero alterius respectu articuli firmarunt.

Siquidem ascendentium bona supposita licet fideicommissis, nedùm pro dotium constitutione, ac restitutione fauore mulierum descendentium, deficientibus tamen bonis li-
1 beris † hypothecata censentur, *iuxta text. in authen. res quæ vbi communiter DD. C. commun. de leg. Castr. in l. si mulier, §. cum proponeretur nu. 3. ff. ad trebell. & in cons. 319. num. 3. Dec. consil. 515. num. 3. cum seqq. Menoch. cons. 33. num. 11. 12. & 13. cum seqq. Thesaur. dec. 151. num. 4. Surd. decis. 162. num. 20. cum seqq. Rota coram bo. me. Merlino decis. 657. & decis. 312. num. 17. par. 6. recent. & in Auenionen. pecuniaria 10. Decembris 1646. in §. & demum, & in Anconitana dotis 30. Maij 1650. tertiam*
2 *denique, vers. remouetur præterea coram me.* † Sed etiam pro fructibus dotalibus existunt obligata, *vt notat Ruin. cons. 146. num. 3. lib. 2. Felician. de cens. tom. 2. lib. 3. cap. 5. num. 18. ad fin. Marta de success. legal. par. 4. q. 21. art. 10. num. 51. Peregrin. de fideicom. art. 42. num. 86. & 90. Cancer. var. resol. pa. 1. cap. 19. num. 105. Franc. dec. 613. num. 2. circa finem Mastrill. dec. 256. num. 10. Paschal. de patr. potestat. par. 2. cap. 7. num. 39. in fin. cum seqq. Rota in Auenionen. pecuniaria 5. Aprilis 1647. in 1. §. coram me,*
3 vbi † ea potissima ratio assignatur, quod obligatio adstipulata pro sorte ad vsuras quoque valet prorogari, *iuxta text. in l. Lucius aqui. potior. in pig. hab.*

Hinc fructus dotales debent Faustinę Pompei fidecomm. Pronepoti persolui, dum ex inuentario ad Sauomet ipso confecto, nec non ex reddita successiuè ratione existentia bonorum liberorum Iulij penitùs remouetur.

Nec releuat, quod grauatus hæres ad so-
4 lutionem fructuum post subsecutam interpellationem, ex qua in mora constituitur, debeat dumtaxat condemnari, vt respondit *Rota decis. 103. & decis. 201. coram Eminentiss. D. Cardin. Otthobono, & in Romana Saluiani 4. Decembris 1653. in §. demum quoad fructus coram me.* Posset
5 enim obiectio procedere, quoties de fructibus per mulierem à viri prædefuncti hęredibus petitis ageretur. Quo casu exinde interpellatio necessario reputatur, quod fructus dissoluto matrimonio post moram dumtaxat incursam præstari debeant, in quibus terminis lo-
6 quuntur auctoritates supra relatæ † secùs verò quoties iudicium, vt in proposito casu, contra dotis promissionem, seù illius hęredem pro fructibus constante matrimonio debitis foret institutum. Tùnc enim ab ijs ex substentatione onerum matrimonij irregularis mora contrahitur, *vt not. Bald. cons. 94. in princ. lib. 1. Castr. cons. 11. num. 4. versic. quatenus lib. 1.*
7 *Rota coram Gregor. decis. 573. num. 7.* † nec vlla necessitas interpellationis acquiritur, vt distinguendo casum vtrumque respondet *Rota in Romana dotis 19. Iunij 1654. in §. non obstat, versic. interpellationis vero coram me.*

Neque subsistit quod fructus post iudicij varietatem per coniuges habitam debiti dumtaxat censeantur, dum enim ex dispositione *auth. rès quæ, C. comm. de leg.* bona fideicommissi prò dote in casu dumtaxat quo bona libera
8 deficiant permittuntur alienari, propterea iudicium contra Sauum vti patris hęredem per necesse debuerat institui. Inde enim deficientia bonorum filij comprobatur, cuius virtute Sauus vti hæres fideicommissarius potuit conueniri.

Animaduertebant pręterea DD. Sauummet ipsum fructibus pluribus annis persoluendo coniugibus interpellationis, licet necessariæ
9 beneficio renunciasse, † in terminis moræ incursæ, quod eadem à creditore ex subsecuta pecuniarum receptione remissa censeatur, respondit *Rota coram Gregor. dec. 75. num. 2. & decis. 577. num. 10. par. 1. recent. & dec. 246. num. 6. in fin. coram bo. me. Merlino.*

Et licet Sauus cessionem à coniugibus contra paterna bona receperit, non inde tamen excluditur, quin solutiones fuerint ab eo tanquam fideicommissario hærede peracto,
10 Vel † quia ipsi bonorum paternorum non existentia satis innotuerat, vel quia in venditione prædij fideicommisso obnoxij declarauerat creditum dotis ex precio extinguẽdum fore, & si hac enim subsecuta debiti agnitione *iuxta text. in l. Iulian. §. proinde, ff. de Senat. Cons. Macedon. not. Alciat. in cons. 107. num. 3. cum seq. lib. 5.*

lib.8. Rota dec.365.num.1.in fin. par.1. recent.

Ex his verò alterius partis dubij resolutio contingit, dum enim Sauus ex fideicommissi bonis fructus persoluere coniugibus teneba-
11 tur. Quantitas per ipsos † exacta nullatenus debet restitui ad euitandos inanes circuitus ex iuris dispositione prohibitos, *iuxta tex. in Clem. Aud. de rescript. not. Bald.consil.100. ad fin. lib.4. Decius cons.408.num.6. Afflict.dec.8.num.4.* Quo-
12 ties † præsertim inter sanguine coniunctos agatur, vt dixit *Rota decis.770. num.1. par.2. recentior.*

13 Nec vrget obiectio, quod † fructuum dotalium solutio ex redditibus fideicommissi dumtaxat, non autem ex ipsa proprietate præstari debeat, vt respondit *Rota decis.607. num.7. & 8. par.4.tom.3.recent.& in Romana dotis 23.Iunij 1645.in §.quæ quidem actio coram Eminentissimo Cardinali Otthobono, & in Auenionen. pecuniaria 5. Aprilis 1647. in §.has tamen fructus coram me.* Ex facto nanque corruit obiectio ex quo constat satisfactionem ex casalis redditibus contegisse.

Et ita vtraque &c.

R.P.D. BEVILAQVA.

Farfeñ Canonicatus.

Luna 12. Iunii 1658.

ARGVMENTVM.

vide in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Priuatio Canonici non residentis quæ requirat.*
2 *Coniunctus pro coniuncto in Procuratorem non admittitur, nec minus cum promissione de rato.*
3 *Procurator constitui potest etiam per epistolam.*
4 *Scriptura priuata non recognita post oppositionem non probat fallit, vt num.5. & 6.*
7 *Possessio attentata est sequestranda.*
8 *Iudex deputat sequestratarium in possessione attentata.*

DECISIO CCCLX.

AGENTES pro Paulo petebant expeditionem mandati de manutenendo eidem à Rota decreti, vt in decisione 4. Iulij proximi præteriti coram me; sed cum Donatus potissimū obijceret non constare de mandato procuræ, causam reproposui, & DD.iterum resolutionem approbarunt, & vlterius apponendum esse sequestrum censuerunt.

Nam confirmata in decisione nihil fuit deductum, & irrefragabile visum fuit fundamētum, quod in procedendo ad priuationem Pauli in controuerso Canonicatu ob non re-
1 sidentiam non seruata † fuit forma *Canon. cap. ex tua de Cler.non residen.* Vbi cauetur quod vltra trinam monitionem per publicum edictū in loco Beneficij expectetur Beneficiatus per sex menses, *vt præter allegatos in decis. §. hodie* vero, *respondit Rota in Teralben. Rectoriæ 29.Iunij & 9.Decembris 1619. coram bon.mem.Pirouano, in recent.decis.131. & dec.163.par.4.tom.2.*

Non obstat quod pro dicto Paulo comparens careat mandato procuræ, de quo semper debet doceri ab eo, qui pro alio assistit in iu-
2 dicio, præsertim in beneficialibus,† in quibus nec admittitur coniuncta persona cum promissione de rato, vt notant *Mandos. reg.34. de Annal.q.38. sub num.4. Gratian.discept.for.cap.66. num.35. Lotther. de re bene.lib.2.cap.20. num.120. Cassad.dec.vlt.num.5. super reg.de subrogand.collit.* quoniam videbatur de eo constare ex litteris missiuis in personam Manilij, cui hanc causam commendat ex quibus resultat manda-
3 tum † cum etiam per epistolas possit Procurator constitui *Clem. de procurat. cap. significauit 48. de appell. l.1. ff.mandat. l.1. §. constituitur, & l. si procuratorem. ff.de procurat. Rota coram Mant. decis.100. num.1. & dec.197. num.8. par.4. tom.2. recent.*

Et quamuis patiantur defectum recognitionis parte citata faciendæ stante oppositione per illam super hoc facta, atque ideo non probent, cum iura non recognita remaneant
4 scripturæ priuatæ, & † in forma non probanti & ob id non sit eis fides adhibenda *ex cumulatt per Modern. Perus. de manut. obseru.98.num.6.cum seq. Rota decis.470.num.4.par.4. recent.* attamen dum antecedenter fuerunt à duobus testibus recognitę, & per vnius obitum,& alterius absentiam nō potuerint super recognitione iam
5 facta repeti,† negari nō potest quin deseruiant pro adminiculo *ad tradit.per glos.in cap.olim il 1. verb. factum de priuil. Rota decis.94. num.7. par.1.*
6 *& decis.470.num.5.par.4.recent.*† donec exhibeatur sufficiens mandatum, vel fiat illarum recognitio, quæ potest fieri etiam post sententiam, *Seraph.decis.1407.num.3.cum alijs relat. per eumd. Perus. vbi supra num.4.*

Quo autem ad sequestrum ideò DD.fructibus, & possessione Canonicatus apponendum esse dicebant,quia ex firmatis in alia decisione constat, nedùm à Donato fuisse apprehensam possessionem intra tempus datum ad appellādum, sed post appellationem pro parte Pauli interpositam, & causam in Rota commis-
7 sam, † vnde dicitur attentata, sicque est locus sequestro iuxta Tribunalis stylum, ne attentans gaudeat commodo vitiosæ possessionis, *Garz.de benefic.par.9.cap.4.num.22. Cassad.decis.3. de rest. spoliat. Rota coram Comitulo.decis.90. nu.1. san.mem. Gregor.decis.91. & decis.251.nu.1. Card. dec.175.num.fin. Reuerendiss. Vrgellen.decis.96.n.1.*
8 & † ipse Iudex ex officio tali casu potest sequestratarium deputare *Gratian.discept. for.cap. 114.num.9. Rota apud Seraph.dec.797.n.7. Duran. decis.149.num.4.& in rec.decis.507.num.3.par.1.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Ariminen. Prædij.

Veneris 14. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

In manutentionis iudicio cum leuiores admittantur probationes, vnicus etiam testis recipitur, maximè si fuerit à parte inductus, & approbatus.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur possidenti ad terminos possessionis de tempore motæ litis.*

2 *ad quasi Possessionis effectum sola fructuum exactio suffragatur.*

3 *Testis vnicus sufficit in iudicio manutentionis.*

4 *Testis vnicus probat contra inducentem, & eum quia illius depositionem approbauit.*

5 *Possessio vbi adest dominium ad titulum iure familiaritatis referri non potest, amplia vt num. 6.*

6 *Titulus quamuis dubius, vel nullus excludit tamen possessionem iure familiaritatis.*

7 *Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur in iudicio manutentionis, sed ad petitorium reijcitur.*

DECISIO CCCLXI.

SVPER prædio Montis Galeri tanquam in dotalem fundum Lauræ matri attributo, manutentionem Angelinus, necnon adiudicationem successiuè fuerat ab A. C. consecutus; Verùm quia Archangelus eiusdem Angelini frater consanguineus prædium in absolutum Francisci communis patris dominium transijsse, necnon ab ipso pro indiuiso contendebat possessum; Ad huius instantiam causa mihi delata cum facultate manutenendi, quem de iure dubium proinde hodie proposui, cui debeat manutentio decerni vtriusque fauore partis à DD. resolutum.

Ratio resolutionis potissima fuit, quia tùm Angelini, tùm Archangeli possessio pro indiuiso ante litem excitatam dignoscitur comprobata, cuius virtute † ad statum eiusdem
1 possessionis de tempore litis motæ ipsis debet manutentio decerni, *iuxta text. in §. retinendæ, vbi not. communiter DD. instit. de interd. Rota cor. Greg. decis. 569. num. 3. coram Buratt. decis. 504. num. 11. & decis. 76. num. 1. par. 1. recent. & in Anglonen. seu Tursen. massæ communis 3. Iunij 1650. coram Reuerendissimo Taracen. & in Cauallicen. decursus aquarum 18. Iunij 1657. in §. dum enim, coram me.*

Angelini verò possessio, præterquam non reuocatur in dubium ex testibus formiter examinatis concludenti probatione conuincitur; At Archangeli ex perceptione fructuum pro indiuiso per ipsum habita, iustificationem legitimam assumit, vt quintus in ordine Testis eiusdem prædij colonus expressè deponit, qui
2 vtrumque in dominos agnouisse testatur; † ad hunc enim quasi possessionis effectum sola fructuum exactio suffragatur, *iuxta textum in l. Titia, vbi DD. ff. de solut. Socc. sen. cons. 13. n. 15. lib. 4. Paris. cons. 5. num. 21. lib. 4. Ferrett. cons. 220. num. 17. Rota coram Cæs. de Grass. decis. 10. num. 3. de caus. possess. & propr. coram Gregor. decis. 549. num. 3. ibiq. Add. num. 7. & decis. 629. num. 5. par. 1. recent.*

Et licet idemmet Testis in sua depositione vnicus existat, in hoc tamen manutentionis
3 iudicio † semiplenam probationem exquirente sufficiens reputatur, vt dixit Rota *coram Seraph. decis. 624. num. 5. & decis. 1326. num. 1. & in decis. 15. par. 6. recent.* Dùm maximè eumdem
4 Testem Angelinus induxit, † & successiuè ipsius depositione vtendo approbauit, vt notat *Bursatt. cons. 89. nu. 11. lib. 1. Honded. cons. 84. n. 50. cum seq. lib. 2. Rota decis. 249. num. 2. par. 1. recent. & in Romana pecuniaria 9. Iunij 1656. §. verum tamen in fin. coram me, & not. Add. ad decisionem Gregor. 215.*

Neque Archangeli possessio poterat ad familiaritatis causam referri; dùm enim is eo potissimum titulo fulcitur, quod prædium in patris dominium omnino translatum fuerit,
5 ipsi † potiùs debet adscribi possessio, vt notat *Angel. in l. assiduis num. 1. C. qui potior. in pign. habeant, Soccin. sen. cons. 131. num. 4. lib. 4. Surd. cons. 94. num. 36.* licet idemmet titulus dubietatem
6 admittat, vel ex nullitatis vitio corrueret, vt notat *Ruin. cons. 55. num. 12. in fin. lib. 4. Natt. cons. 520. num. 7. Cephal. cons. 4. num. 39. in fine, Rota coram Gregor. decis. 92. num. 3. & 4. & in Romana Diuisionis 15. Iunij 1640. in §. possessio pariter, coram bo. me. Bichio.*

Neque visa fuit vrgere exceptio, quod prædium naturã fundi dotalis assumpserit; Hanc
7 enim, tanquam altioris indaginis ad † petitorium DD. iudicium reijcierunt, prout alias seruatum fuit in *Cauallicen. decursus aquarum 18. Iunij 1657. in §. emphyteusis autem, coram me.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Auenionen. Bonorum.

Venerij 14. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

Verba testamenti, quando repugnant voluntati Testatoris, quod noluerit constituere hæredem fiduciarum, nullatenus dicendum venerit, quod voluerit talem instituere. Quid requiratur, vt dicatur institutus hæres fiduciarius, quid debet concurrere. Donatio, quando sit nulla.

SVMMARIVM.

1 *Legatario speciei competit actio pro re legata, & pro fructibus.*

2 *Hæres fiduciarius, quando quis est institutus non potest dici vere hæres.*

3 *Hæres non potest dici fiduciarius, si verba testamenti non conueniunt, nec adest causa.*

Hæres

4 *Hæres fiduciarius, vt quis dicatur constitutus, quid requiratur.*
5 *Exceptiones singulares non admittuntur contra testes, quando agitur de declaranda mente testatoris.*
5 *ad Testatoris mentem substantialem declarandam sunt necessarij septem testes.*
7 *Hæres, quod fuerit institutus fiducialiter non probatur per testes singulares.*
8 *Actus, quando est momentaneus, & non successiuus probandus est per duos testes de loco, & tempore contestes.*
9 *Donatio corruit ex defectu causæ finalis.*
10 *Donationis causa, quando est vnica, an illa dicatur finalis.*
11 *ad Euictionem regulariter non tenetur donans.*
12 *Donatio non habet subsistentiam, dum ex falsa causa fuit extorta.*
13 *ad Fideicommissi onus probandum, quid solum sit necessarium.*
14 *Fideicommissum, non potest dici iniunctum, quando illud in testamento non legitur.*
15 *Substitutioni fideicommissariæ, quid penitus repugnet.*
16 *Fideicommissum in vanum queritur induci quando mens manifestissima Testatoris repugnat.*
17 *Substitutio fideicommissaria, vt ex integro inducatur, quid requiratur.*
18 *Testes singulares non probant, licet essent viginti.*
19 *Testes, quando patiuntur aliquas exceptiones ex numero non valent suppleri, quando sunt inhabiles, & defectuosi.*

DECISIO CCCLXII.

PLACVERVNT Dominis fundamenta resolutionis emanatæ die 7. Maij 1657. coram bon: mem: Dunozetto constare scilicet de bono Iure Francisci, & Ioannis Baptistæ etiam ad effectum manutentionis, cùm alter habeat donationem ad sui fauorem factam per Florettam, alter verò Legatum Vineæ per eandem sibi relictum, vndè firmatum fuit primo vti Donatario deberi super bonis Florettæ quantitatem donatam, & fructus, ex quo donatio est pro dotis augmen-
1 to, & secundo vti Legatario † speciei competere actionem tàm pro re legata, quàm fructibus iuxtà decisionem per me in eius locum subrogatum extensam.

Nec visum fuit subsistere, quod bona de quibus Floretta disposuit prouenerint à Iacobo Maurelio Seniore, qui instituit illam in
2 triente hæredem † dumtaxat fiduciariam, & confidentialem cum onere restituendi Iacobo Maurello Iuniori.

Quoniam remouent obiectum responsiones datæ in priori decisione, quod cum non concurrant neque verba Testamenti, ex quibus desumatur Testatorem instituisse illam
3 hæredem † fiduciariam, neque causa motiua ipsius Testatoris ad fiducialiter instituendum,
4 confidentia, & fiducia non probatur † ad cuius probationem vtrumque requiri notant *DD. in l. quidem cum filium familias 46. ff. de hæred. instit. in l. in fideicommissi 3. §. cum possidius ff. de vsur. & in l. scius Saturninus 46. ad Trebell. Rota coram Caual. decis. 381. num. 2. coram Buratt. decis. 616. num. 15. & 23. cum alijs allegatis in dicta decisione §. non obstat cum duob. seqq.*

Minus fundamentum fieri posse super depositionibus Testium; Nam vltra eorum ex-
5 ceptiones † sunt singulares, qui licet admittantur vbi agitur de declaratione voluntatis Testatoris, tamen secus est vbi agitur de pro-
6 banda substantia † Testamenti quo casu septẽ Testes omni exceptione maiores requiruntur prout in Testamento *Grat. discept. forens. cap. 650 num. 26. & seqq. & firmatum fuit coram Buratt. d. decis. 616. n. 14. cum alijs concordantibus adductis in Carpentoraten. hæreditatis 28. Iunij 1647. cor. b. m. Bichio comprobatis in decisione huius causæ §. non obstat.*

Quemadmodum confessionem extraiudicialem eiusdem Florettæ super tali fiducia,
7 & confidentia † attendendam nõ esse ob singularitatem eorumdem Testium de ea deponentium, qui licet essent singulares singularitate adminiculatiua, confessionẽ non probarent, quæ cum sit actus momentaneus,
8 non successiuus † probari debet per duos Testes de loco, & tẽpore contestes, *Bald. in l. 1. C. de Testib. Cyn. in l. generaliter C. de non numer. pecun. Afflict. decis. 364. sub num. 4. Put. decis. 466. lib. 2 cum alijs relatis in alia decisione §. minus obstat.*

Hinc corruere donationem per eandem Florettam fauore Iacobi Iunioris emissam
9 ex defectu † causæ finalis, quod nempè fuisset instituta dumtaxat hæres confidentialis, & grauata eidem Iacobo restituere, qua cessante cessare, & ipsam donationem tanquam illius effectum, probat *Text. in l. in omni, ff. de adopt. in l. 1. & in l. cum Aneilla, cap. de coniect. ob caus. & in l. 1. C. de donat. quæ sub mod. ad latè tradita per Grat. discept. 26. num. 46. & 508. nu. 24. & seqq.* Non obstantibus alijs causis beneuolentiæ, & liberi arbitrij, cùm neutra sit intrinseca ratio motiua donantis, velut illa one-
10 ris confidentialis † posita in proemio donationis, quæ sola causa finalis reputatur, *vt docent Bald. in l. generaliter num. 10. C. de Episc. & Cleric. Couar. var. resol. lib. 1. cap. 20. num. 2. Natt. cons. 609. num. 11. lib. 3. Rot. decis. 285. num. 72. coram Reuerendissimo Vrgellen. cum alijs cumulatis in prima decisione §. exclusa autem cum seqq.* vbi adduntur vrgentes coniecturæ, quarum præcipua est, quod donatrix commorabatur in Domo Donatarij senio confecta, ac ferè in mortis articulo constituta, ac donauit etiam propria bona, in quibus non aderat obligatio restituendi, altera quod donatio continet pactum euictionis, ad quod regulariter do-
11 nans † non adstringitur, & reseruationem vsusfructus, quæ in moribundis inanis est, & inutilis. Ex quibus, & alijs ibidem ponde-
12 ratis præexistente falsitate † causæ finalis arguitur donatricem circumuentam fuisse importuna instigatione donatarij, indeque donationem non substineri, *Decian. cons. 32. n. 13 & 15. lib. 3. Rot. apud Mant. decis. 60. num. 6. apud Merlin. decis. 701. eodem num. & firmatur in priori decisione §. præterea.*

Nec releuare obiectum, quod non agatur de

de probanda fiduciaria sed tantummodo de onere fideicommissi, ad quod probandum nec causa fideicommittendi, nec verba Testamenti hanc voluntatem Testatoris præsefe-
13 rentia exiguntur, sed probatur † duobus Testibus etiam extrinsecus à Testamento *iuxtà tradita per Ias. in l. fin. nu. 17. cap. de fideicommiss. Bart. in l. nemo potest, vers. contra hoc ff. delegat. primo quos sequitur Mant. de coniect. vlt. volunt. lib. 14. tit. 28. num. 45. Rot. apud Buratt. d. decis. 616. num. 17.*

Siquidem talis substitutio fideicommissaria in Testamento facta non legitur, quod
14 sufficit, vt non dicatur iniunctum † fideicommissum cuius negatiua ex inspectione Testamenti probati solet *Fusar. quæst. 283. in fin Hond. cons. 51. num. 68. lib. 2. Surd. cons. 129. num. 16 cum seqq.* imò contrarium expresse desumitur dùm relicta eidem Iacobo Iuniori tertia hæreditatis prohibuit, quod nec ipse, nec sui possint quocumque tempore aliquid petere super duobus alijs tertijs bonorum quocumque modo, & ex quauis causa, quæ verba
15 penitus excludunt † substitutionem fideicōmissariam, & repugnant oneri restituendi per fideicommissum *Bart. in l. quoties §. si duo n. 1. & 5. ff. de hæred. instit. Ruin. cons. 98. num. 11. lib. 2. Rouit. cons. 47. num. 14. Rot. decis. 635. num. 4. par. 1. rec. & in dicta Garpentoraten. hæreditatis 28. Iunij 1647. §. at in casu nostro.*

Ideò non vrgere, quod ad probandam voluntatem Testatoris duo Testes sufficiant plures enim non requiruntur ad ineundam probationem super interprætatione fideicōmissi,
16 & declaratione † verborum Testamenti, secus autem vbi probatio tendit ad euertendā institutionem directam, & inducendam ex integro fideicommissariam, cui mens Testā-
17 toris ex Testamento manifestissima † repugnat; Iure enim requiri probationem per septem Testes ita declarando inquiunt *DD. in l. hæredes palam 21. §. 4. si quid post factum ff. de Testam. vbi Bart. num. 4. Cast. num. 2. & 4. in fin. & num. 15. latè probat Simon de Pret. de interp. vlt. vol. lib. 1. fol. 17. num. 28. & 40. & fol. 47. num. 3. & 8. Surd. cons. 129. num. 34. & seqq. Hond. cons. 51 nu. 73. cum alijs seqq. lib. 2. Natt. cons. 363. sub n. 20 Rot. decis. 351. num. 8. par. 4. tom. 2. rec. cum alijs superius allegatis.*

Et quamuis etiam sufficerent, hic deficerent, nam & si examinati fuerint viginti, &
18 & vltra, † tamen omnes sunt singulares, & patiuntur exceptiones tàm in personis, quàm in dictis *vt firmatum fuit in alia decisione §. non releuant Testes, & latè prosequitur decisio Rotæ Auenionen. facta in hac causa die 3. Iulij 1653. à n. 52.*
19 *vsque ad num. 110.* propter † quas vti defectuosi, & inhabiles ad inuicem suppleri non possunt ex numero *Farinac. de Testib. qu. 62. n. 317. & 343. cum seqq. Crauett. cons. 6. num. 125. & cons. 99. num. 10. Surd. cons. 61. num. 56. cum seqq. dixitque Rota apud Merlin. decis. 277. num. 11.*

Et ita standum esse in decisis vtraque parte informante resolutum fuit.

R. P. D. P R I O L O.

Romana locorum Montium.

Veneris 14. Iunij 1658.

A R G V M E N T V M.

Filius cui debetur legitima potest illam etiam ex bonis legatis detrahere; quantumuis in hæreditate adsint alia bona ex quibus illius quoque detractio fieri potuisset, & quando.

S V M M A R I V M.

1 *prò Legitima competit hypoteca, & datur immissio.*
2 *Legitima est fauorabilior pia causa, & antè eam detrahitur.*
3 *Legitima detrahi, quandò possit ex bonis legatis, & quandò non.*
4 *Bona legata, vt non possit ex illis detrahi legitima, probari debet etiam cætera esse eiusdem qualitatis.*
5 *ex Bonis fæudalibus, quæ sine regio assensu alienari non possunt an detrahatur legitima.*
6 *Legitimam filio, ex incertis corporibus assignare quando possit iudex.*
7 *Sequestrum non priuat possessione, sed suspendit perceptionem fructuum.*
8 *Bona quandò dicantur litigiosa.*
9 *Donatarius particularis non tenetur ad debita donantis.*
10 *Exceptio requirens altiorem indaginem non impedit immissionem vigore Saluiani.*
11 *Dominium locorum Montium probatur ex attergatione cum libera dispositione.*

D E C I S I O CCCLXIII.

CONCESSA super locis Montium, de quibus agitur hæreditarijs Principissæ Hieracis immissione pro tertia parte D. Principi eius filio in legitima instituto, & pro alijs duabus partibus D. Consiliario Nauarrettæ hæredi fiduciario *iux. decis. æditam sub die 4. Iulij præteriti coram me*: Non acquieuit Nauarretta resolutioni quoad legitimam, vnde reassumpta desuper disputatione, reque denuo exactè discussa DD. in decisis perstiterunt.

Quia receptissima est conclusio in decisione firmata, quod pro legitima competit hy-
1 potheca ac datur etiam immissio, † quæ vt in hoc casu, fuit specialiter in testamento relicta secundum *Rip. in l. in quartum num. 11. ff. ad leg. Falcid. Cardin. Mantic. de tacit. lib. 11. tit. 13. sub num. 73. & seq. Menoch. de adipisc. remed. 4. num. 158. Merlin. de legit. lib. 5. tit. 4. quæst. 3. num. 3. & seq. Rota coram Buratt. decis. 115. num. 12. coram Eminentissimo Ottobono decis. 73. num. 6. & in Romana hæreditatis de Fabiis 11. Martii 1644. coram bon. mem. Bichio.*

Etiam ante detractionem ad pias Causas,
2 quia legitima est fauorabilior quacumque pia causa *iux. cælebrem sententiam Diui Augustini in cap. vlt. 17. quæst. 4. Castren. cons. 456. num. 4. lib. 1 Roland. cons. 39. nu. 24. & seq. lib. 3. Peregrin. caus. 31 num. 18.*

*num.*18.*lib.*4. *Ciriac. controu.*304.*num.*16. *& seq. Merlin. de legit.lib.*2.*tit.*1. *quæst.* 10.*num.*2. *Rota coram sa.me.Greg.decis.*539.*num.*5.

Non obstat, quod regulariter detrahi non possit ex bonis alteri relictis dum alia in hæreditate supersunt.

3 Quia obiectum procedit, quando bona super extantia sunt eiusdem qualitatis, & bonitatis, & æquè vtilia, & comoda † sicut ipsa bona legata non autem è contra, vt probant *Gabr.cons.*38.*num.*1. *& seq.lib.*1. *Gratian.discept.*700.*num.*24. *Merlin.de legit. dicto lib.*2.*tit.*1. *quæstione* 10.*num.*10.

4 Talia autem esse bona super extantia in hereditate Principissæ tantum abest, quod probetur, † vt debet ab allegante, *ex authoritatibus in decisione Congestis* §. *sedex illis in fin.*

5 Quin prorsus excluditur tum ex quo sunt feudalia, quæ alienari non possunt sine regio assensu, † ac vlterius non reddunt eundem fructum, ac loca montium, *vt dixit Rota coram Cardinali Seraph.decis.*30. *num.*3. *& decis.*94. *nu.*56. *& seq.par.*7. *rec.* Tum quia sunt litigiosa intricata, ac pluribus sequestris obnoxia, vt constat ex Iuribus relatis *in Summario Principis num.* 1. Quapropter non tenetur filius ea

6 recipere pro sua legitima; † Nam licet Iudex possit arbitrari, vt illa soluatur ex certis corporibus arbitrium tamen extendi non debet ad bona peiora, ac filio damnosa, *vt late tradit Peregr. de fideicom.art.*36.*num.*13. *& seq.*

Nec dubitari potest de effectuatione sequestrorum.

Quia satis iustificatur ex iuribus in eodem *Summario relatis num.*2. *& in alio additionali n.* 2.

7 Nihil obstante, quod Princeps in solutione releuij enuncietur possessor dd. bonorum quia talis etiam dicitur passus sequestrum iudiciale † quod non priuat possessione, sed dũtaxat, eo durante suspendit perceptionem fructuum *ex alleg. à Modern. Perusin. de manut. obser.*52.*num.*6.*& seq.* At esto quod non essent

8 effectuata, nihilominus sola decreta pro eis emanata operantur, † vt bona reputari debeant litigiosa, & intricata, vt ponderauit *Rot.decis.*528.*num.*3.*par.*3.*rec.*

9 Minus releuat exceptio crediti contra Principem opposita tamquam donatarium Patris debitoris pro dote materna Nam præter quod non est donatarius vniuersalis sed particularis, † qui non tenetur ad debita donantis *per tex.express. in l. Oratoris alieni C.de donat. cum aliis relatis in præcedenti decisione* §. *Demum non subsistit.*

10 Huiusmodi exceptio, vtpote requirens altiorem indaginem non impedit immissionẽ vigore † Saluiani saltem pro indiuiso, *vt in specie respondit Rota decis.*19.*num.*12. *par.*5.*rec. & coram bon.me. Merlin.decis.*552.*num.*11.*ac dec.*566 *sub num.*15.*vers. Demum non obstat.*

Postremo gratis repetitur, quod loca montium non sint propria D.Principissæ, quia hoc admisso neque substineretur immissio Concessa Nauarrettæ, tanquam eius hæredi super alijs duabus partibus eorumdem locorum, sed esse propria ipsius Principessæ conuincunt declarationes factæ ab Emptore, ac

11 attergatio † litterarum Patentium, cum libera dispositione ad illius fauorem, *vt ponderatum fuit in* 1. *Decisione* §. *Quia contrarium &c.* Et ita vtraque &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Alatrina Dotis.

Lunæ 17. *Iunij* 1658.

ARGVMENTVM.

Sententia iniusta non transit in iudicatum. *Verba, dedit, cessit, &c.* posita in instrumento venditionis, quando transferant possessionem & quando non. Dolus ex assertione falsa arguitur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia transit in iudicatum ob non prosecutam appellationem intra biennium.*

2 *Sententia vitio iniustitiæ obnoxia, non transit in iudicatum.*

3 *Executiue potest procedi stante obligatione Camerali.*

4 Verba, dedit, cessit, assignauit, &c. *posita in instrumento, quid importent.*

5 Verba, dedit, cessit, &c. *posita in instrumento cessionis, non importaut translationem possessionis si partes non sint in conspectu rei, de qua agitur.*

6 *Possessionem in aliquem quis transferre non valet dum eam non habet.*

Clausula, constituti, *nullam vim habet transferendi possessionem, si quis eam non habeat n.*6.

7 Verba, dedit, cessit, assignauit, &c. *posita in instrumento venditionis, quando transferant possessionem, licet non fiat in facie rei, & num.*9.

9 *Assignatio rei, facta sub certis, pactis, & conditionibus, vt ea intret sunt iustificandæ dictæ conditiones.*

10 Verba, *quod quis aliquid possidebat, ex dictis verbis non potest argui ad translationem possessionis.*

11 *Dolus ex assertione falsæ causæ regulariter arguitur*

12 *Confessio, quæ emanauit ex erronea assertione non nocet.*

13 *Confessio erronea debet omnino corruere.*

14 *Assignatio rei facta sub certa conditione, vt habeat suum effectum, adimplenda venit, & num.*15.

16 *Obligatio Cameralis, quando est vulnerata, ordinariè procedendum.*

DECISIO CCCLXIV.

PRO satisfactione dotis à Hieronymo Patre Elisabettæ filiæ in scutis, quingentis constitutæ iuxta formam propriæ obligationis ipsemet Hieronymus scuta centum Pertio Viro persoluerat pro reliqua verò summa partem Tenutæ Zancati ijsdem sub iuribus, quibus eam pro dote receperat coniugibus assignauerat. Adiecto insuper pacto, quod si matrimonialia Capitula inter Hieronymũ ac Flauiã ante contracta ab Instrumento assignationis in substantialibus dissentirent tunc actio

actio in pecunia pro quantitate scutorũ 400.
Persio competeret. Quam sanè actionẽ cum
pro eorundem scutorum consecutione Per-
sius contra Hieronymum intentasset, senten-
tiam omninò contrariam ob non prosecutã
in tempore appellationem, iniudicatum suc-
cessiuè prolapsam reportauit, super cuius
Sententiæ iuribus commissa mihi causa du-
bium hodie proposui, an iudicatum ipsa
transiret, vel potius fauore coniugum debeat
mandati relaxatio decerni, in omnibus reso-
lutum negatiuè.

Licet enim ob nõ prosecutam appellationẽ
1 infra biennium absque prò rogatione † fata-
lium sententia regulariter in iudicatum tran-
sire consueuerit *iuxt. authen. hodie C. de appellat.
cap. cum sit Romana eodem titulo Fælin. in cap. quo-
niam frequenter in fine vt lit. non constet Rot. coram
Buratt. decis. 885. num. 1. & in Tirasonen. Vnionis
26. Iunij 1645. coram Eminentissimo D. Cardinali
Otthobono inter impressas decis. 44. num. 4.* Atta-
men præfata conclusio nullitatis admittitur
2 si prout in præsenti casu, sententia vitio in-
iustitiæ probetur obnoxia, *vt not. communiter
DD. in l. 4. §. condemnatum ff. de re iudic. Felin. in
cap. super litteris num. 15. de rescript. Rot. coram
Seraph. decis. 1123. num. 6. & decis. 594. nu. 4. par. 2
rec. & in Rauennaten. Pecuniaria 1. Decemb. 1653
in principio coram me.*

Quę sanè iniustitia exinde desumitur, quod
A. C. Hieronymum à solutione scutorum
400. reddidit immunem, licet eiusdem dotis
effectiua solutio, vel consignatio Tenutæ
nulla precesserit iuxta formam promissionis
Camerali obligatione vallatæ ex cuius vi
3 poterat executiuè procedi *ad tradita per Ca-
strens. in l. post rem iudicatam in fine ff. de re iud.
Galles. de obligat. Cameral. par. 1. quæst. 2. num. 11.
& 12. Rot. coram Vrgellen. decis. 404. num. 4. & in
Fulginaten. Censuum 24. Maij proximi præteriti
coram me, & in his terminis iniustitiam sententiæ
deduxit Rot. decis. 381. num. 2. par. 2. rec.*
4 Nec aliqua Tenutæ † portio ex his verbis
Instrumenti, *dedit, cessit, assignauit*, in coniu-
ges translata presumitur, Preterquam enim
5 eadem verba † extra conspectum Tenutæ
prolata translationem possessionis nullatenus
poterant operari, sed facultatem dumtaxat
attribuere eandem auctoritatẽ propterea ap-
præhendendi *iuxta doctrinam Bartol. in l. præ-
dia num. 1. & 4. ff. de acquiren. possess. Alex. cons. 28.
num. 3. lib. 2. Roman. cons. 482. nu. 2. in fin. cum seqq.
Aym. cons. 245. num. 13. speculat. in tit. de empt. &
vendit. §. scien. nu. 32. vers.* sed qui si in Instru-
mento quelibet ex iurata fide Testiũ remoue-
tur obiectio, cõcludentium nimirũ partẽ ali-
quam Tenutæ à Hieronimo nunquam exti-
6 tisse possessam. Vnde nec † ipse ius possessio-
nis cõiugibus valuit attribuere licet clausula
constituti in Instrumento apposita foret ea-
namque vim aliquã habere non poterit quo-
ties bona, vt in proposito casu, pænes ipsum
constituentẽ haud existãt, *vt not. Angel. in l. quæ-
dam mulier num. 2. vers. item attende ff. de re iudic.
Alex. cons. ex num. 2. lib. 4. Gratian. discept. forens.
cap. 954. num. 2. Afflict. decis. 335. num. 4. Rot. coram
Seraph. decis. 302. num. 6. coram Buratt. decis. 136.
num. 11. & in Perusina Bonorum 18. Iunij 1649.
in §. alterum verò coram Eminentissimo D. Cardi-
nali Corrado.*

Nec releuare visum fuit, quod in casu
concursus traditionis Instrumenti ius vendi-
7 tionis † comprobantis ex eisdem verbis licet
extra rei cospectũ prolatis præsumatur trans-
lata possessio *iuxt. text. in l. 1. C. donat. speculat. de
empt. & vendit. ad dicto §. sciendum num. 3. vers.
item etiam Socc. sen. cons. 55. num. 8. lib. 4. Gratian.
discept. forens, cap. 10. num. 29. cum seqq. Rot. pænes
Pacif. de Saluian. decis. 181. num. 5.* Si quidem li-
mitatio prædicta proposito casui congruere
8 non † valet, quo Instrumentum præseferens
assignarionẽ Tenutę factam Hieronymo, nul-
latenus Pertio traditum fuisse probatur.

Hinc vrgere non poterit, quod sub ijsdem
pactis, & conditionibus eadem assignatio
9 processerit † quibus ipse met Hieronymus
portionem Tenutæ pro dotali iure receperat,
ità vt iurium dumtaxat sibi competentium
cessio exinde deducatur, *vt adnotat Natt. cons.
38. num. 1. & 2. Mangil. de euict. quæst. 151. num. 3.
& respondit Rot. in Rom. Cambiorum 16. Martij
1640. in §. præterea aduersabatur, & 10. Iunij
eiusdem anni in §. quæ omnia facilius coram R. P. D.
meo Decano.* Dum enim Hieronymus in
Instrumento asseruit à se met ipso Tenutæ
10 partem tunc possideri † nequeunt eadem
verba ad cessionem simplicem coarctari.
Quinimo animus exinde potius elicitur de-
cipiendi propriam filiam, dum dolus ex asser-
11 tione † falsa regulariter argui solet *iuxt. text. in
l. si quis affirmauerit §. 1. ff. de dol. Aym. cons. 282.
num. 8. Menoch. de præsumpt, lib. 5. præsupt. 3. n. 52.
Rot. coram Seraph. decis. 617. num. 4. & coram Bu-
ratt. decis. 361. num. 11.*

Vnde non vrget integræ dotis receptæ cõ-
fessio sub generali quietantia à coniugibus
12 peracta. Cum ea † ex erronea, ac falsa Hie-
ronymi assertione prodierit, quod scilicet
Tenutæ partem possideret, ac ex defectu con-
sensus consequenter debet omnino corruere
13 *iuxta † doctrinam Bartol. in l. damus principio, &
num. 3. & 4. ff. de condit. indebit. Paris. cons. 12. n. 96
cum seqq lib. 2. Decc. cons. 475. num. 30. & 31. Gabr.
cons. 62. num. 84. lib. 2. Grammat. decis. 59. num. 5.
Surd. decis. 114. num. 19. Rot. coram Buratt. dec. 382.
num. 1. & 9.*

Animaduertebant præterea Domini nup-
tiarum Capitula ab Instrumento assignatio-
nis Tenutæ Hieronymo successiuè peracta
14 esse difformia in ijs quippè † iure dominij ab
Anibale eodem Tenuta pollicetur, at in In-
strumento pro dotali pignore dumtaxat cũ
facultate eandem redimendi, legitimè attri-
buta, adeoque hac conditione purificata Hie-
15 ronymus † potuit pro summa scutorũ 400.
in vim pacti conueniri *iuxt. text. in l. cedere diem
ff. de verb. significat. not. Bartol. in l. ita stipulatus
num. 51. vers. aut conditio ff. de verb. obligat. Rot.
coram Verall. decis. 272. num. 1. & 2. par. 2. & de-
cis. 109. num. 1. par. 7. recent. & in Romana Cambij
9. Iuny 1649. in §. impleta verò coram bo. me. Ar-
guelles, & in Meleuitana Cambij 1. Aprilis proxi-
mi*

mi præteriti in §. hinc barattar ia coram me.

Attamen mandati relaxationi in fauorem Pertij locus esse nō poterit ex quo A.C. sententia obligationis substantiam elisit, ac viæ
16 executiuæ proinde vulnus inflixit ita † vt deberet ordinarie procedi, *vt adnotat. Gonzal. ad regul.8. Cancell.gloss.6. num.235. & 238. Gratian. discept. forens.cap.968.num.2. Rot.decis.132. num.12.vers. siquidem par.2. diuers. coram Buratt. decis.329.num.6.coram bo.me.Cocc.decis.78.num.5 & cum aliis plene congestis in Romana Pecuniaria 5. Iulij 1655. in §.siquidem coram R.P.D. meo Beuilaqua, & in Romana, seu Ferrarien. Pecuniaria 14. May 1656. in principio coram me.*

Et ita Hieronymum pro solutione scutorum 400. ac fructuum decursorum, posse conueniri responsum fuit vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Toletana Beneficij.

Lunæ 17. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

In subrogatione gratiosa, quæ veniant probanda, & an locum habeat in beneficijs vnitis.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatio gratiosa quas iustificationes requirat.*
2 *Clericatus probatur, ex litteris patentibus ordinarij.*
3 *Obitus probatur per testes de publica voce, & fama deponentes.*
4 *Item ex attestatione Parochi.*
5 *Aprilis est mensis reseruatus Sedi Apostolicæ.*
6 *Beneficia vacantia Sede Episcopali vacante sunt reseruata Sedi Apostolicæ.*
7 *Vnio beneficij, quando suffragetur, & quando non aduersus reseruationes Apostolicas.*

DECISIO CCCLXV.

CONCORDI DD. suffragio resolutum fuit sententiam Rotalem ad fauorem Ioannis Passerini super exequutione litterarū Apostolicarum tanquam validam, & iustam esse confirmandam: Validitas etenim probatur ex reuolutione Processus,& iustitia resultat ex eo quod Passarinus omnia iustificauit
1 in huiusmodi subrogatione necessaria, † suū nempè Clericatum, obitum Sancij in Possessionē Beneficij controuersi, & huius reseruatione *Rot. post alios coram Eminentissimo D.Card. Otthobono decis.154.num.1.Bamberghen. Præpositura 24. Martij 1656. coram Reuerendissimo D. meo Decano in princ. & sub §. Prouisio siquidem.*

Clericatus autem Ioannis,& obitus Sancij
2 in possessione probantur, † ille ex litteris patentibus sui Ordinarij Summ. num.5. *Rot. in Burgen.Benef. de Ontanas 1.Iulii 1654.cor.R.P.D meo Meltio, & in Colonien. Canonicatus 28. Iunii*
3 *1656. in princ. coram bon. mem. Dunozett.* † Hic verò ex testibus de publica voce, & fama deponentibus *Rot. coram sa.me. Greg.decis.166.n.7. & in Calaguritana Archidiaconatus 26. Maii 1656. coram Reuerendissimo D. meo Decano §.Obitus Di-*
4 *daci*, † & vlterius ex confirmatione Bernardini Parochi antecessoris *Rot. coram Buratt.decis.300.num.6. ibique add.num.13.*

Reseruatio etiam sufficienter iustificari visa est, tum ex eo quod Sancius obijt Anno 1644. de mense Aprilis præsenti Summ. n. 6.
5 qui † mensis Sedi Apostolicæ est reseruatus *Gonzal. ad reg.8.gloss.11.num.10. Rot. coram Duran.decis.391.num.2. cum aliis in decisione Reuerendissimi D. mei Zarate nunc Præsidis Vallisoletani*
6 *sub §. quamobrem*, † tum ex quo id contigit Sede Archiepiscopali vacante, quo tempore Sedi Apostolicæ Beneficia reseruata sunt, *vt per Lotter. de re benef.lib.2. quæst.2. nu.29. & alii in præfata decisione adducti.*

Nec reseruationem impedire potest vnio de hoc Beneficio Sede vacante facta ad fauo-
7 rem Beneficij Curati, † Quia vt responsum fuit in alia decisione cū agatur de Beneficio reseruato vnio nihil operari potest, *vt per Rot. coram sa.mem. Greg. decis.419. ibique Add.num.7.*
8 Quæ † autem adduci possent incontrarium habent locum in vnione facta antequam Beneficium vacaret, & de tempore quo Sedi Apostolicæ non erat reseruatum, *vt sæpè declarauit S.Concil. Congregatio, & not.add. vbi supra Rot. pluribus relatis in Marianen. seu Accianen. Benef. 13. Maii 1650. in fin. coram Reuerendissimo Tarraconen. & 23.Ianuar.1561.§.quia cum coram Eminentissimo D.Card. Corrado.*

Et ita altera tantum, altera pluries citata resolutum fuit &c.

R. P. D. PRIOLO.

Calaguritana Beneficij de Bilbao.

Lunæ 17. Iunii 1658.

ARGVMENTVM.

Diffamatus de Simonia si non priuatur beneficio asseeuto repellitur tamen ab assequendo præsertim in concursu alterius à tali macula immunis.

SVMMARIVM.

1 *Diffamationes de Simonia non priuant diffamatum beneficio assecuto.*
2 *Diffamationes de Simonia repellunt diffamatum à consecutione beneficii.*
3 *Sententia lata ex hactenus deductis, & non ex capite innocentiæ non purgat à macula, & ratio datur num.4.*
5 *Inquisitus de Simonia in concursu alterius non inquisiti post habetur, quod amplia, vt num.6. & 7.*
8 *Inquisitus de Simonia ratione publici scandali repellitur ab assecutione beneficii.*

DECISIO CCCLXVI.

ITERVM in hac tertia Instantia Rota censuit Beneficium Controuersum fore adiudi-

dicendum Ignatio de Arbolanca excluso Antonio de Goiri propter illius diffamationem cōmissæ Symoniæ in oppositione huius Beneficij, quæ abundè probatur, vt ab eo sit repellendus, & in Iudicio prælationis cum Ignatio succumbat.

Probatio resultat ex Testibus deponentibus etiam de publica voce, & fama traditam fuisse pecuniam vni ex Examinatoribus synodalibus, vt Antonius approbaretur, & Ignatius reprobaretur, & satis concluditur ex Inquisitione, & promulgatione sententiæ, cum subsequuta paciscentium Carceratione,
1 quæ licet haud satis essent ad incurrendam priuationem Beneficij iam assecuti *ex latè deductis per Marescott. var. resol. lib. 2. cap. 35. num. 18 cum seqq. Rot. coram Card. Seraph. decis. 1029. n. 1.*
2 *& per tot.* † tamen vbi agitur, prout hic ad repellendum aliquem ab assecutione Beneficij obtinendi sufficiunt *Marescott. vbi supra num. 19. & semper tenuit Rota signanter coram eodem Seraph. decis. 516. num. 3. & 4. & decis. 77. in principio post cons. Farin. lib. 1. cum aliis relatis in decis. 202. num. 26. coram Eminentissimo D. Cardinali Otthobono.*

Cui nihil suffragatur sententia absoluto-
3 ria, † cum lata non sit ex capite innocentiæ, nec liquet ex ea Reum fuisse per calumniam inquisitum, & denunciatum, prout respondendo huic obiecto requiri *tradidit Loter. de re benef. lib. 2. n. 150. & seqq.* Sed ex hactenus de-
4 ductis. Vnde † licet Antonius non fuerit iudicatus culpabilis ad defectum sufficientis probationis delati criminis, quia tamen nouis superuenientibus probationibus sub hac forma absolutus iterum vexari potest ob remanentem maculam ex diffamatione con-
5 tractam † hoc satis est vt in concursu Ignatij hanc notam non habentis à Beneficio repellatur, *vt firmatum fuit in decis. 219. numer. 3. & 521. eodem n. par. 3. recen.* & plenissimè resolutū fuit in decisionibus huius causæ 5. *Iulij* 1655. *§. nihil suffragatur, & 15. Maii 1656. §. penult. coram bo. me.* Bichio, *& 8. Iunii 1657. §. nec Antonio coram R. P. D. meo* Beuilaqua, *& coram me super denegatione remissoriæ 28. Iunii præteriti §. vltimo quod sententia.*

Hinc autem grauata eius opinio, & fama denigrata remanserit ceteræ qualitates attendendæ non sunt, namque prærogatiuę Sacer-
6 dotij maioris ętatis, & similes † de Symonia diffamato prælationem non tribuunt, *vt responsum fuit in secunda decisione bon. mem. Bichii*
7 *sub §. hic est casus noster* †, sed Ignatius ab examinatoribus in gradu opinionis approbatus eidem est præferendus *Lotther. d. tract. quæst. 31. num. 144. cum seqq. Rot. decis. 566. num. 2. par. 4. diuers.* & vbi etiam nullum alium defectum pateretur, quia tamen ingens scandalum pre-
8 biturus si esset Beneficiū assequeretur †. Ideò ex hoc solam est reppellendus *ad trad. per Abb. in cap. 1. n. 6. & seqq. de elect. comprobatur in 1. dec. bon. mem.* Bichii *§. Hæc tamen, & in decis. R. P. D. meo* Beuilaquæ, *§. nec Antonio in fine.*

Et ita pro sententiæ rotalis informatione Ignatio tantum. Informante Antonio autem pluries citato resolutum fuit.

R. P. D. M E L T I O.

Bononien. Prædij,

Mercurij 19. Iunii 1658.

A R G V M E N T V M.

Mandata validè relaxata sunt exequenda. Executor merus nulliter in meritis causæ cognoscit bona data in dotem inæstimata ipsa, & non alia prætendi possunt in restitutione eorum.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum executiuum quando validè est relaxatum, tunc non est retardanda executio. n. 2.*
3 *Ex actorum reuolutione probatur validitas mandati relaxati.*
4 *Validitas, vel inualiditas sententiæ probatur ex reuolutione processus.*
5 *Sententiæ iustitia bene iustificatur ex decisionibus in causa factis.*
6 *Executor merus non potest præter dispositæ in mandato excedere.*
7 *Executor merus, sine vitio nullitatis non potest cognoscere super nullitate exceptionum.*
8 *Iudex superior dum manum apposuit super aliqua causa, tunc Iudex inferior in ea nullo modo se intromittere valet.*
9 *In dotem, quando fuerunt data bona inæstimata, tunc alia bona non possunt in casu restitutionis.*
10 *Bona data in dotem inæstimata, ipsa sunt restituenda secundum statutum Bononiæ.*
11 *Idemque procedit secundum dispositionem Iuris communis.*
12 *Assertio eius qui habet interesse in causa, & est præiudicialis tertio non venit attendenda.*
13 *Vidua, quando fuit satisfacta de sua dote, non potest aliud prætendere in bonis mariti, nu. 14.*

D E C I S I O CCCLXVII.

POSTQVAM præuia decisione emanata coram R. P. D. meo Albergato sub die 5. Iulij 1655. superuenit decretum, quo per viam purgationis Attentatorum fuit demandatum, vt procederetur ad vlteriora in executionem Mandati Rotalis relaxati ad fauorem D. Marchionis Ioannis Mariæ Fontanæ etiam respectu Prædij Calcarię, nec non aliorum bonorum quæ prætendebantur optata à D. Comitissa Iulia Cappacella pro repetitione suæ Dotis, fuit ab ipsa appellatum infra legitima tempora, ac etiam habitus recursus ad signaturam, à qua obtinuit mihi rescribere cum clausula vt procederetur ad vlteriorem legitimam exequutionem, vnde ad formam rescripti proposito sub hac die dubio an esset procedendum ad legitimam exequutionem, affirma-

affirmatiuè fuit per DD. responsum.

Ratio resolutionis fuit, quia cum assertum
1 mandatum Rotale relaxatum † ad fauorem supradicti Marchionis Fontanę contra bona hæreditaria Buschetti debitoris ad quem spectabat d. Prædium Calcariæ sit validum, &
2 iustum vlterior † exequutio super eo denegari minimè potest, *vt firmauit Rota, decis. 38. n. 3. part. 7. recentior. & fuit resolutum in Maioricen. Beneficij 17. Decembris præteriti coram R. P. D. meo Verospio*.

Validitas autem vltra quod non controuertitur satis euidens apparet ex reuolutione
3 Processus † ex quo desumitur probatio illorum omnium, quæ requiruntur *iuxta vulgat. decis. Caputaquen. 260. part. 2. & decis. 123. & 139. part. 3. & decis. 708. numer. 1. part. 2. recentior.*
4 Nec dubitari † potest quin validitas, vel inualiditas Sententiæ probetur ex reuolutione processus, *vt tradidit Vestr. in prax. lib. 4. cap. 1. Rot. in recentior. decis. 204. num 1. part. 1. & decis. 178. num. 1. part. 2. & coram Coccin. decis. 429. num. 1. & fuit dictum in Colonien. Abbatissat. 2. Martij 1643. coram Reuerendiss. Compostellano.* Iustitia
5 etiam d. mandati † patens est ex d. Decisione emanata in hac causa *coram R. P. D. meo Albergato*, quæ vt satis esse possit ad ostendendam illius iustitiam, dictum fuit *in decis. 617. num. 2. part. 1. recentior. & decis. 678. num. 1. part. 2. coram Gregor. XV. decis. 524. numer. 4. & alias sepissime*.

Obstare neque visum fuit asserta declaratio Prætoris Bononiæ super eo facta vt nem-
6 pè competat actio Dominæ † Comitissæ Cappacellæ respectu Prædij Calcariæ, de quo principaliter agitur pro restitutione suæ Dotis. Quoniam cum ille esset merus Exequutor Mandati Rotalis relaxati contra bona heredi-
7 taria Boschetti Debitoris †, vtique non potuit ille citra nullitatis vitium causas contradictionum cognoscere, & disposita in d. mandato restringere, *Bald. in cap. super quæstionum num. 1. de Offic. delegat. Surd. cons. 405. numer. 16. lib. 3. Rot. decis. 576. numer. 6. par. 4. recent. & coram Eminentiss. D. Card. Othobono decis. 95. num. 16.* & hoc pluribus doctrinis etiam comprobat supracitata decisio huius causæ *coram R. P. D. meo Albergato*, & nuper firmauit Rota in Perusina Attentatorũ 8. Februarij proximi præteriti *sub §. hinc vrgere coram R. P. D. meo Verospio* ratio autem est, quia vbi Iudex Superior se-
8 mel manum † apposuit ad aliquam causam committendo, vel aliter cognoscendo tunc non potest Iudex inferior in ea vllo modo se intromittere *iuxt. doctrinam Baldi in l. si vt proponis 4. num. 12. vers. quem Papa delegauit C. quomodo, & quando Iud. cum alijs relatis per Surd. decis. 175. num. 5. Gratian. discept. forens. cap. 40. num. 33.*

Et multo magis id procedere debet, quia
9 cum eadem D. Comitissa tradiderit † in Dotem Boschetto viro diuersa bona non æstimata inter quæ compræhensum non fuit prędium Calcariæ controuersum sequuto ipsius viri obitu non potuit ipsa Comitissa Cappacella eligere alia illius bona hæreditaria sicuti nec D. Bononiæ Prætor potuit aliter procedere, quam per solam assignatiouem eorum-
10 dem bonorum †, quæ iam fuerant ab ipsa Vxore in Dotem tradita iuxta dispositionem statuti Bononien. *lib. 4. Rubr. de dot. rest. sub §. item dicimus* idemque procedit etiam de Iure
11 communi †, *vt testatur Alex. cons. 38. num. 2. in fin. lib. 2. Gabri. cons. 60. num. 70. lib. 2. Rota coram Merlino decis. 792. num. 1. cum alijs relatis in eadem decis. R. P. D. mei Albergati sub §. Iniustitia verò resultat*.

Minus releuat quod præsupponitur, vt Boschettus ex bonis dotalibus Comitissæ Cappacellæ vxoris retraxerit scuta 10. mill. monetæ. Quia pręterquam quod hoc non iustificatur nisi ex confessione Claudij filij, quæ tanquam merè pręiudicialis, ac nociua Creditoribus Patris nullatenus illis obesse potest, *vt firmat Rota coram Coccin. decis. 321. num. 2. & coram Merlino decis. 543. numer. 9. & decis. 820. num. 8.* obiectum huiusmodi prorsus
12 eliditur †, ex quo eadem Comitissa in satisfactionem suæ Dotis recepit in solutum ab eodem Claudio filio Palatium Bononiæ existens in Contrada Galeræ pro libris 28. mill. & pro residuo tot nomina Debitorum, vndè
13 nulla amplius ei actio † competebat aduersus bona hęreditaria mariti post d. Dationem in solutum, quæ adeo veræ resolutionis naturam assumpsit, vt extincta remanserit quæcumque primæua obligatio, & hipoteca adnotat *per Surd. cons. 531. num. 7. & decis. 51. nu. 3. Pacific. de Saluian. inter. dict. inspect. 3. cap. 2. num. 369. & 307. Rota decis. 278. num. 21. par. 5. & decis. 114. num. 15. part. 7. recent. & coram Merlino decis. 517. num. 8.* Et ita resolutum fuit informante tantum D. Marchione Io. Maria Fontana, altera tamen parte pluries intimata, ac informata recusante &c.

P. R. D. P R I O L O.

Mediolaneñ Pensionis.

Mercurij 25. Iunij 1658.

A R G V M E N T V M.

Agitur hic quando distributiones quotidianæ debeantur ratione interessentię, & quando ratione residentiæ.

S V M M A R I V M.

1 *Sententiæ validitas resultat ex reuolutione processus.*
2 *Sententiæ iustitia resultat ex decisione causæ.*
3 *Fructus non debentur nisi à die motæ litis, & numer. 4.*
5 *Fructus debentur, etiã ante motam litem quando petuntur vt sors principalis & num. 6. & 7.*
8 *Singulorum consensus nihil operatur in re ad omnes communiter spectante.*
9 *Distributiones quotidianæ debentur ijs qui diuinis officijs intersunt.*
10 *Difficultas exactionis iuris aquisitiones nõ impedit.*
11 *Distributiones repositæ in massa communi debentur resi-*

residentibus de tempore exactionis.
12 *Distributiones quotidianæ comprehendere possunt fructus massæ collegialis.*
13 *Residentia & interessentia differunt inter se*
14 *Distributiones quotidianæ non nisi interessentibus concedi solent.*
15 *Distributiones repositæ in massa residentiali quibus debeantur.*
16 *Distributiones quotidianæ non veniunt appellatione fructuum beneficij.*
17 *Distributiones quotidianæ debentur contemplatione laboris non autem beneficij & nu. 18.*
19 *Conclusio proxima declaratur.*
20 *Verba clara dispositionem non inducunt & n. 21.*
22 *Redditus massæ grossæ constituuntur etiam ratione Diuini cultus & Ecclesiæ seruitij.*
23 *Testes deponentes per verba dubbitatiua non probant.*
24 *Distribbutiones repositæ in massa non residentiali succedunt loco prebendæ.*
25 *Modus distribuendi distributiones quotidianas declarantur à consuetudine.*
26 *Obseruantia est optima interpres dispositionum.*
27 *Obseruantia interpetratiua non indiget præscriptione sed sufficit ita semel fuisse obseruatum.*

DECISIO CCCLXXVII.

ABSOLUTO Iudicio contra Capitulum Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolanen tam super Iure exigendi in futurum, quam super condemnatione restituendi terminos à die motæ litis decursos officialibus, & Beneficiatis eiusdem Ecclesiæ annuæ pensionis scut. auri mille, quam eorum massæ distributionum quotidianarum, seù residentiæ auctoritate Apostolica S. Carolus Archiepiscopus assignauerat. Alterũ assumptũ fuit pro restitutione terminorum decursorum ante d. litem, nempè ab anno 1588. vsque ad annum 1613. in quo pariter officiales, & Beneficiati ad illorum solutionem Capitulum condemnari obtinuerunt, super quibus hodiè in tertia instantia causa iterum proposita, sententiã rotalem ex vtroque tàm validitatis, quàm iustitiæ fundamento confirmandam esse DD. censuerunt.

1 Validitas manifesta resultat ex † reuolutione processus iuxtà decis. Verall. 260. par. 2.

Iustitia verò remanet abundè probata ex rationibus pleno, doctoque calamo exaratis
2 in decisionibus editis in prima instantia *corã bon. mem. Merlino die 6. Iunij 1633. & 16. Ianuarij 1635. inter eius impress. decis. 585. & 663. & in secunda coram bon. mem. Bichio die 31. Ianuarij 1646. & 27. Iunij eiusdem anni*, in quibus dictum fuit, pensiones nomine Capituli exactas ante
3 motam litem esse restituẽ † quia licet regulariter fructus non debeãtur, nisi à die motę litis *iuxtà Text. in l. 2. C. de fructibus, & lit. expens. & in l. certum C. de rei vendic.* Nihilominus cum in hoc Iudicio Officiales, & Beneficiati non
4 egerint ad ius exigendi pensionem †; quo casu accessoriè, & per modum sequelæ debentur fructus decursi à die motæ litis dumtaxat, sed institerint pro consequutione ter-
5 minorum decursorum, quo casu † pensiones ante motam litem exactæ non vti fructus accessorij ad pensionem tamquam ad aliquod subiectum, & distinctum capitale debentur, sed vti sors principalis, & capitale de per se consideratum, adeout, nisi fiat condemnatio ad omnes pensiones decursas à die purificatæ obligationis dici non possit facta plenaria restitutio pensionis, iuxta propositam actionem *ex doctrina Innocentij in C. quærelam num. 3. vers. nota extra de elect. & fuit ponderatum in Mediolan. fructuum 26. Maij 1589. coram Platto apud Mar-*
6 *ches. de Commis. par. 2. fol. 106.* † quemadmodum in potestatibus annuis, & in annuis legatis, quæ non vti fructus, sed tamquam sors principalis debentur *Gratian. discept. forens. cap. 20.*
7 *num. 20. Pacif. Salu inspect. 4. cap. 1. num. 82.* † Ac etiam in decimis, quando illæ petuntur vt sors, non autem vti accessoriæ ad ius decimandi, *Rota diuers. decis. 689. num. 3. & 6. par. Seraph. dec. 1168. nu. 3. in Toletana decimarum 21. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Celso, & in decisionibus huius causæ aliæ, quam plures referuntur.*

Nec ex eo, quod non fuerint detractæ portiones tresdecim Beneficiatorum, qui trãsegerunt super eorum portionibus, & consenserunt illarum erogationi in opus fabricæ edium canonicaliũ argui potest excessus sententiæ Rotalis condemnañ ad illam integrè restituendam vsque ab initio, quo expirauit assignatio d. pensionis factæ ab eodem S. Ca-
8 rolo eidem fabricæ †; quoniam pensiones tunc decursæ non ad eos vti singulos, sed ad mensam cõmunes, seu massam Beneficiatorũ spectabant. Ideò super illis pro eorum interesse transigere minimè potuerunt *ad nota. per Garz. de benef. par. 3. cap. 2. num. 428. & 429. Gonzal. super reg. 8. glos. 37. num. 26. vers. propterea,* fructus enim inexacti debẽtur successoribus, qui sunt de Collegio de tempore exactionis, non autem hæredibus præteritorum, qui nullum particulare ius super illis vnquam habuere, vt post multa iura concludit *Calder. de offic. leg. lib. 6. quæst. 24. num. 562. Barbos. de Iur. ecclesi. vniuers. lib. 3. cap. 17. num. 80.* demque seruañ in Prouincia Mediolani determinatum fuit in concil. Prou. 4. de ijs, quæ ad Capitulũ Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum pertinent *lib. 4. nu. 28. fol. 413.* Et ita reprobando consuetudinem contrarium resolutum fuit *in Papien. fructuum 21 Februarij 1622. coram Remboldo, & in Nouarien. pensionis 27. Nouembris 1626. coram Pirouano.*

Minus arguitur excessus ex eo, quod pensio fuerit simplciter reseruata massę distribu-
9 tionum quotidianarũ †, quæ debentur illis, qui Diuinis officijs intersunt, vt † propterea Beneficiati transigentes eorum portiones, quamuis solutio ob litem pendentem impediretur Capitulo cedere, vel remittere potuerint, cum difficultas exactionis Iuris acquisitionem non impediat *ad Text. in l. continuus §. illud ff. de verb. oblig. Monet. de distrib. quotid. par. 3. quæst. 3. n. 16. cum pluribus aliis relatis in decis. huius causæ super remissoria §. quia mandata articula-*

12. Decembris 1647. coram Eminentiss. D. Cardinali Corrado.

Contrarium namque disponitur tàm in Breue Gregorij, ibi pensionem verò mille scut. auri prædictarũ mensæ distributionum quotidianarum, seù residentiæ, iam constitutæ, seù denuò constituendæ &c. quàm ex decreto S. Caroli ædito die 3. Februarij 1573. ibi. Nunc mensę residentiali, seu distributionibus quotidianis, & ex altero sub die 5. Iunij 1577. ibi. Nunc verò mensæ residentali, seu massæ Officialium Ecclesiæ Mediolanen. vnita, & applicata &c. ex quo sanè verbo residentiæ liquet assignationem fuisse factam non distributionibus quotidianis, quas minutas dicunt, & quæ solis actu inseruientibus Ecclesiæ, & interessentibus tribuuntur, sed massæ communi, quam grossam appellant, & in qua grossi fructus, seu maiores redditus reponun-
11 tur †, qui residentibus de tempore exactionis nulla habita interessentiæ ratione præstantur, *vt in extrauag. postulasti §. licet autem, & in extrauag. cum non nulla de præben. in Commun. & Foelin. in cap. eam te num. 13. vers. per istam differentiam il 1. de rescript. & pænes Calderin. cons. 21. de præben. cum aliis allegatis in decis. edita 27. Iuny 1646. §. nam respondetur coram bon. mem. Bichio.*

Nec aduersantur verba illa quotidianarum distributionum, cum hæc quoque apta sint compræhendere etiam fructus massæ Collegialis, & residentiæ, *vt ex mente aliorum tradit Monet. de distribut. par. 1. quæst. 3. num. 4. 5. 6. & dictum fuit in Eugubina distributionum 28. Aprilis 1634. coram bon. mem. Dunozetto §. circa primum, & §. alij verò sunt*, & comprobatur ex dispositionibus septem Testiũ formiter examinatorum, qui asserunt, Beneficiatos habere, & massam distributionum quotidianarum, nec
13 non residentialem †, vndè cum plurimum inter se differant residentiæ, & interessentia, *vt tradunt glos. & DD. in C. vnico de Cleric. non resident. Cassad. decis. vnica eoque tit. Cæsar. de Grass. dec. 116. artic. 5. num. 3. de præben.* necessario dicendum est, vocem illam distributionum tam in libris Apostolicis, quam in decretis Sancti Caroli expressam non induere naturã
14 simplicium distributionum † quotidianarũ, quæ singulis diebus distribuuntur, & propriè non nisi interessentibus concedi solent *iuxtà Concil. Trid. sess. 24. cap. 12. §. distributiones de reformat. & ita ait Rota decis. 608. num. 5. part. 1. & 107. num. 2. par. 2. rec.* Sed potius assumere qualitatem eorum fructuum applicatorum
15 massæ communi, & residentiali †, qui vel in fine anni, vel infra aut de tempore exactionis præsentibus, & interessentibus distribuantur, quamuis antea maturauerint *iuxtà celebre cons. Calderin. 21. de præben. quod sequuntur Gonzal. ad reg. 8. gloss. 37. num. 26. vers. propterea Garz. de benef. par. 3. cap. 2. num. 428. & seq. & Rota semper amplexa est, vt in supra citata Eugubina distributionum 28. Aprilis 1634. vers. 3. species fructuum coram bon. mem. Dunozetto, & in decis. huius causæ 27. Iunij 1646. coram bon. mem. Bichio §. Nam respondetur in fine.*

16 Licet † autem distributiones quotidianæ appellatione fructuum bonorum nõ veniant cum non contemplatione beneneficij, sed ra-
17 tione laboris † impensi debeantur *cap. vnico de Cleric. non residen.* ibique communiter scribentes, & post *Oldrad. cons. 118. Cassad. decis. vnic. eoque tit. & decis. 1170. numer. 2. part. 3. diuer.*
18 Conclusio tamen procedit † in distributionibus, qui dantur ijs, quæ Ecclesiæ quotidiè
19 statis horis inseruiunt, secus verò in his †, quę infrà annum certo determinato tempore distribuuntur, *vt probatur in cap. fin. de rescript. in 6. ibi de fructibus Beneficiatorum distributionibus quotidianis exceptis, exceptio namque est de regular. iuxta gloss. in rubr. de reg. iur. in 6. & idem etiam habetur in extrag. x. postulasti de præben. inter concess. ibi. Licet autem quotidianæ distributiones per nos fuerint à perceptione fructuum procuratorum exclusæ tradit Monet. vbi supra, quæst. 6. lib. 3. sub num. 9. & ita voluit Rota apud Verall. dec. 29. num. 3. lib. 2. & in d. Eugubina distributionum §. Alij verò sunt corã bon. mem. Dunozetto.*

Et interpretationem incongruam esse conuincunt litterę assignationis pensionis, ibi Massæ distributionum quotidianarum, seù residentiæ iam constitutæ, seù denuò constituendæ, si enim Pontifex de massa simpliciũ distributionum quotidianarum intellexisset, non opus fuisset addere, seu residentiæ iam constitutæ, seù denuò constituendæ, cum de existentia prioris massæ, quam minutam vocant, dubitari non posset. Verum quia pentionem massæ residentiali assignare decreuerat, ideò vltra verba distributionum quotidianarum, alia, seù residentiæ iam constitutæ,
20 seù denuò constituendæ subiunxit †, quæ cũ clara sint, dispositonẽ determinare debent, non autem antecedentia, quæ dubia sunt, &
21 obscura †, hoc enim casu verba subsequentia ad antecedentium declarationem adiecta censentur, *vt inquit Rota dec. 125. num. 38. par. 2. diuers. cum aliis relatis per Altogr. cons. 12. num. 24. lib. 2.* nihil referente, quod prædictæ assignationis fuerit ratio, cultus diuinus, & Ecclesię seruitium, quia vltra quod expressio illa facta fuit ad ostendendam solummodo tenuitatem redditũum Beneficiatorum, quibus commodè non valebant se substentare ex hoc non infertur pensionem Papam reseruasse massę minutę distributionũ quotidianarũ
22 cũ † præbendæ, & alij redditus massę grossæ rationem etiam Diuini cultus, & Ecclesiæ seruitij constituantur, *vt originaliter habetur in Conc. Trid. sess. 21. cap. 3. de reform.*

Nec releuant Testes pro parte Capituli examinati deponentes massam Beneficiatorum esse vnicam, nempè distributionum quotidianarum, nàm vltra exceptiones personales loquuntur per verba dubitatiua (putat, &
23 credit) † sic non probant *C. quoties de Testib. Bald. in l. Testium C. eosque tit. Alex. cons. 68. in fine vers. tertius Testis lib. 2. Ciriac. contr. 150. num. 12. & 28. Rot. decis. 88. sub num. 4. & dec. 439. num. 8. part. 4. recent. & apud S. M. Greg. dec. 517. num. 17. & 18. decis. 578. num. 12.*

Imò neque ipsi negant, quod Collegium Beneficiatorum vltra ordinarias distributiones

nes habeat etiam alios redditus, qui infra annum certo determinato tempore inter Beneficiatos etiã officijs non interuenientes distribuuntur, atque ideò dubitari non potest de existentia massæ residentialis sub qua non nisi tertia illa species distributionum conti-
24 tinentur †, quas etiam Diuinis non interessentes lucrantur, ita vt loco præbendæ succedant, *vt dixit Rota coram Put. decis. 365. numer. 3. lib. 2. in rec. decis. 1. num. 12. par. 4. tom. 2. & in sæpè citata Eugubina distributionum 28. Aprilis 1634. coram bon. mem. Dunozetto.*

Et cessare visa est difficultas ex consuetudine antiquissima eiusdẽ Ecclesię, de qua ijdẽ Testes in vim remissorialium examinati attestantur quod omnes introitus ad mensam attestãtur quod eosdẽ introitus ad mensã huius Capituli quomodolibet spectãtes exiguuntur per Sindicum, & penè Thesaurarium depositi in Kal. Nouembris cuiuslibet anni inter Beneficiatos præsentes distribuuntur nulla habita ratione seruitij, seu interessentiæ, minusuè quod annis præcedentibus maturaue-
25 rint †, ex qua satis remanet declarata assignatio huius pensionis circa modum eam administrandi, prout iuxta prædictam consuetudinem illius distributio fuit à Summo Põtifice demãdata, *vt ponderatũ fuit in Mediolanen. decimarum 8. Iunii 1612. coram Pamphilio relata per Gratian. discept. forens. cap. 861. num. 4. & 46.*

Accedit, quod ita obseruatum fuit in restitutione aliorum terminorum, & fructuum facta à Canonicis anno 1630. ex causa istius pensionis nomine Capituli indebitè exactæ, qui fuerunt diuisi, & distributi inter Beneficiatos existentes de tempore diuisionis
26 nulla habita ratione præteritorum † quæ obseruantia est optima cuiuslibet dispositionis interpres, & plurimum in proposito operatur, cum simus in obseruantia interpretatiua, in
27 qua non requiritur perscriptio †, sed sufficit aliquando ita fuisse obseruatũ *Castr. cons. 347. sub num. 4. lib. 1. Aym. cons. 110. num. 4. vers. & adeo Valenz. cons. 8. num. 5. & seqq. Crescent. decis. 1. de Constit. Mantic. decis. 296. num. 3. & in d. Eugubina distributionum coram bon. mem. Dunozetto.*

Atque ita in hac instantia causa tertio ad disputationibus trutinam reuocata vtraque parte informante resoluta fuit.

R. P. D. MELTIO.

Posità Episcopo PAPIEN.

Meleuitana Nullitatis Professionis.

Mercurij 26. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

Recensentur multi casus, in quibus Rota solita est reijcere, & denegare Remissoriæ petitionẽ.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria denegatur, dum materia articulata est irrelevans, & contraria statutis.*
2 *Probatum, quando aliquid est, non eget vlteriori probatione.*
3 *Remissoriæ petitio reijcitur quando materia articulata est inuerisimilis & num. 4.*
5 *Testium subornationis timor quando adest, denegatur remissoria.*
6 *Materia articulata, quando censetur imaginaria & denegatur remissoria.*
7 *Ex Nouitiatu primo, quando quis non possit valide ad professionem admitti.*
8 *Remissoria denegatur, quando materia articulata non pendet à facto, sed à iure*
A iure, ea quæ pendent omnino adeũdus est Iudex. n. 8.
9 *Concil. Trid. cap. 15. sess. 25. de regular. quid disponat. & n. 10.*
11 *Materia, quando estim probabilis, denegatur remissoria.*
12 *Remissoria denegatur, dum petitur probari, id cuius contrariũ est decisum ex statutis, & cõstitutionibus*
13 *Nouitius si decedat à Conuentu animo non redeundi tunc, vt valida sit, an iterum incipiendus sit annus Nouitiatus.*

DECISIO CCCLXXIX.

POSTQVAM Rota post plures huius causæ repropositiones absque resolutione ordinauerat, vt strictè informaretur super Nouitiatu, D. Marchio Andreas institit pro remissoria ad proban. nonnullas materias in actis exhibitas; Vndè proposito hodiè dubio an remissoria esset concedenda, DD. eam non esse concedendam dixerunt, quia materia
1 articulata visa fuit irrelevans, vel † contraria scripturis, & statutis Religionis, ideoque non debet ad eam probandam concedi remissoria. *Rot. in recent. decis. 556. numer. 1. par. 5. tom. 2. Merlin. decis. 515. num. 1. & decis. 156. num. 11. & coram Eminentiss. Card. Otthobono decis. 45. num. 1. in Bononien. fideicommissi de Nascentorijs 15. Ianuarij 1649. coram bon. mem. Arguelles §. 1. & in Auenionen. Pecunaria 25. Iunij 1649. coram Reuerendiss. Tarraconen.*

Irreleuantia est clara, quia primus Articulus continens, quod licentiæ solitę concedi Nouitijs cũ conditione redeundi infra biennium ad peragendum annum Nouitiatus, sint communes, & sub eadem formula concipiantur, tam pro ijs, qui discedunt ante completum annum, quam pro discendenti-
2 bus eo integrè completo †, admittitur, & vero ab ipsomet D. Marchione Petro, Vnde hoc ipsum comprobant eius Testes; non eget vlteriori Remissoria, *vt dixit Rota in recent. decis. 606. numer. 11. par. 5. & in Senogallien. Rprædij 4. Maij 1646. §. articulatur enim coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Secundus, in quo articulatur, quod Nouitij, qui discedunt completo anno Nouitiatus cum redeant non tenentur nouum peragere nouitiatum, sed possit Magnus Magister, & Consilium statim illos ad professionem admittere, vltra quod videtur continere litteralem contradictionem dum Immediatè post subdit, quod non solent longo tempore in nouo Nouitiatu retineri; adhuc dictus articulus

3 cuius omninò innerisimilis † redditur, tum attentis stabilimentis Religionis, quorum alterum emanatum anno 1638. requirit nouũ Nouitiatum saltem per alios sex menses, alterum anni 1641. requirit integrum annum, nisi quatenus exibeantur attestationes de anteacta laudabili vita: Vndè non datur remissoria ad probandum contrarium, vt in specie de remissoria contra stabilimenta Religionis dixit *Rota decis. 584. num. 1. vers. præcipuè par. 4. rec.* tum etiam attentis depositionibus Testium formiter pro parte Marchionis Petri examinatorum, qui de facto proprio deponentes testantur debuisse renouitiare, & a-
4 ctualiter renouitiasse post † redditum, quamuis antecedenter integrum annum peregissent, & cum huiusmodi depositiones fuerint didicitæ, & per tot positiones discussæ, exclu-
5 dunt facultatem probandi contrarinm ob manifestum periculum subornationis Testiũ *cap. fraternitati, cap. intimauit, & cap. cum venissent de Testib. Clem. fin. eodem tit. Rota coram Seraph. decis. 688. num. 2. vers. stilus vero coram sa: me. Greg. XV. decis. 497. sub num. 3. vers. & hoc præsertim cauendum cum alijs cumulatis in Romana dotis 28. Iunij 1651. coram Eminentiss. D. Card. Corrado §. 1. in fin.* Pricipuè quia non articulantur casus contrarij, in quibus Nouitij fuerint absq;
6 noua probatione admissi, prout † requiritur, cum alias præsumatur materia imaginaria *Rota in Perusina successionis de Alphanis 29. Maii 1643. §. tum quia coram bon. mem. Dunozetto.*

Eoque magis manifesta visa fuit huius articuli irreleuantia, quia nullitas controuersæ Professionis principaliter deducitur ex secundo discessu facto per Marchionem Petrum ab Insula Melitę animo deliberato non redeundi, nec profitendi, ex quo prætenditur inducta mutatio conditionis personæ, & consequenter cassus, & extinctus primus Nouitiatus, ita vt non potuerit D. Marchio Petrus ad profes-
7 sionem validè admitti † sine nouo Nouitiatu, esto quod primus fuisset integraliter completus. *Suarez de Religion, lib. 5. cap. 15. numer. 3. & 8. cum aliis adductis in decissione causæ coram Reuerendissimo Tarraconen. die 12. Ianuarii 1653. §. præterea dixerunt cum seqq.* Huiusmodi autem articulum non tangit materia articulata, nec tangere potest cum tanquam materia, quę non pendet à facto, sed ab Articulo Iuris, il-
8 lius cognitio, & discussio † omninò spectat ad Iudicem, *vt dixit Rota in rec. decis. 542. sub num. 1. par. 3. decis. 593. num. 1. vers. denique par. 4. decis. 606. num. 2. par. 5. & in Senogallien. Prædii 4. Maii 1646. coram Reuerendiss. D. meo Decano §. final.*

Tertius articulus, quod ante statutum 28. de recept. Frat. conditum ãno 1584. Nouitiatus non esset in vsu, non solum, & ipse visus fuit irreleuans, ex quo agitur de professione emissa anno 1639. & sic valdè post dictum an-
9 num 1584. sed etiam improbabilis, quia ante d. Statutum erat publicatum † Concilium Tridentinum, quod sub *cap. 15. sess. 25. de Regular.* non solum decernit professionem fieri debere ante annum 16. sed etiam copulatiuè statuit ne quis ad eam admittatur, qui minori tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, & quod sub huiusmodi conciliari dispositione irritante Professionẽ aliter factam comprehendantur etiam milites Hieronymini; (quicquid dubitauerit Sac. Congregatio *in vna Mediolanen. anno 1601* allegata ab informantibus pro parte
10 Marchionis Andreę) tenent ex † antecedenti resolutione eiusdem Congregationis *Paris. de Resig. lib. 6. quæst. 2. num. 120. quem sequuntur Ricc. in prax. for. Eccles. resol. 172. sub num. 2. Tamb. de Iur. Abb. tom. 2. disput. 6. quæst. 11. numer. 6. in fin. Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 101. nu. 8. & in collect. d. Sac. Conc. dicto cap. 15. num. 5. de regular. Grat. discept. forens. cap. 363. num. 27. & fuit resolutum in Fulginaten. hæreditatis 14. Februarii 1650. coram R. P. D. meo Verospio §. cum maximè.*

Quartus, & vltimus articulus continet, quod existentes de Carauana habentur pro residentibus in Conuentu, & id admittitur etiã ab informantibus pro Marchione Petro; quatenus verò subditur quod si relinquunt Carauanas per aliquos dies sufficit, quod redeant cum eisdem ad Conuentum, reddi-
11 tur † in hac parte improbabilis stantibus statutis *36. & 45. de triremibus* prohibentibus sub pæna pro nullo temporis spatio derelinquere Triremes, & ab eis discedere, Remissoria
12 autem non datur ad probañ id †, cuius contrarium apparet ex statutis, & constitutionibus *ad tradit. per Bald. in cap. cum Causa numer. 8. deprobat. Crauett. cons. 54. num. 1. Rota coram Seraph. decis. 1460. num. 3. Rota d. decis. 584. numer. 1. vers. præcipuè part. 4. rec.* Præterea est etiam irreleuans, tum quia necessitas renouitiandi, & consequenter nullitas Professionis deducitur principaliter, vt dictum est, ex secundo
13 discessu † facto animo deliberato non redeundi, nec profitendi, ex quo conditio personæ mutata censetur, *vt in decisione causæ coram Reuerendissimo Tarraconen. 23. Ianuarii 1653. §. præterea.* Tum quia Marchio Petrus discessit cum licentia, quam registrari curauit, quod non requiritur in ijs, qui sunt de Carauana, vt deponunt Testes pro eius parte examinati, qui etiam testantur quod non erat de Carauana, & ob id Thesaurarius Communis ærarij, ad quem spectat, noluit eidem imputari tempus suæ absentiæ in residentia, *vt in eius Summ. num. 7. 8. & 10.*

Etita resolutum fuit vtraque parte informante.

R. P. D. MELTIO.

Postea Episcopo PAPIEN.

Bononieñ Fideicommissi de Amorinis.

Mercur. 26. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

Immissio in bonis fideicommissarijs quando alicui non possit denegari, & qualiter existentiã

tia fideicommissi dicatur iustificata, & casus vocationis dicatur probatus venisse.

RVMMARIVM.

1 *Immissio vltimo grauato qualiter concedatur.*
2 *Fideicommissi existentia ex quibus satis dicatur iustificata.*
3 *Fideicommissi casus, quando dicatur euenisse.*
4 *Ad Fideicommissum fuisse vocatum aliquem, ex quo iustificata.*
5 *Substitutio ad fauorem extraneorum, quando dicatur cessare.*
6 *Vocatio filiorum ad fideicommissum quando fuit facta simpliciter, tunc ex coniecturis, potest induci vocatio nepotum sub nomine filiorum.*
7 *Testator quando declarauit, quod nomine filiorum, non venirent nepotes nisi in certo casu, tunc præter illum casum non intrant nepotes appellationes filiorum.*
8 *Fideicommissum, quando est restrictum ad certas personas, tunc non est dubitandum de comprehensione aliorum, nec extendendum ad alias personas.*
9 *Extensiones in fideicommissis nullatenus admittuntur quando clare constat de clara mente Testatoris.*
10 *Declarationi Testatoris omnino standum est, dum aliquid ambiguum declarauit.*
11 *Verba illa (quo casu), quid importent.*
12 *Verba illa, (nisi in casu quo) quid supponant.*
13 *Fœmina, quando fuit expressè exclusa à Testatore, non potest induci vllo modo inclusio.*
14 *Testator à fidei commisso quando exclusit fœminas ex quadam linea tantum, non censetur cæteras lineas exclusisse.*
15 *Vndè descendentes ex fœminis ex alia linea non exclusa, benè admittuntur ad exclusionem extraneorum, & nu. 16.*

DECISIO CCCXXXI.

MATHEVS Amorinus hæredibus institutis Iulio Cæsare, & Alexandro ex Dominico ipsius germano fratre ne potibus perpetuum, & absolutum inter illos in casu obitus alicuius quandocumque sine filijs masculis, & de legitimo matrimonio natis fideicommissum cum reciproca substentatione ordinauit, in defectum eorumdem hæredũ cum liberis masculis, & per masculũ descendentibus legitimis, & naturalibus quandocumque cuiuslibet ipsorum liberos masculos cum eadẽ masculinitatis, & legitimitatis qualitate reciprocè pariter substituit. Deindè verò post obitum dd. hæredum, ac omnium ipsorum filiorum masculorum, & per masculum descendentium, vltimo decedenti naturales, spurios, seu aliter illegitimè ab eisdem institutis proximiores masculos, & per lineam masculinam naturalium descendentes in infinitum in omnibus ipsius Testatoris bonis substituit, & in istorum descendentiam naturalium, & spuriorum, ac totalis lineæ masculinæ extinctionis defectum filios masculos legitimos, & naturales ex Lucretia, & Ludouica ipsius fideicommittentis nepotibus vocauit cum expressa tamen declaratione concepta sub his formalibus verbis: *Declarans etiam idem Testator ad euitandum dubium à Doctoribus consideratum hoc casu appellatione filiorum nepotes non contineri, sed solum filios præcisè, & non vlteriores esse vocatos, & sic futuros pronepotes ipsius Testatoris, nisi casu quo aliquis, seu aliqui filiorum prædictarum DD. Ludouicæ, & Lucretiæ, vel alterius earum extaret, seu extarent, & admitteretur, quo casu tantum voluit præmortuorum filiorum masculorum prædictarum neptum filios, vna cum illarum filijs superstitibus admitti, & patris personam repræsentare.* Vltimò demum ex prædictis quandocumque sine filijs masculis legitimis, & naturalibus decedenti, ac deficientibus alijs successiuè vocatis, duos pueros, seu Adolescentes ex Agnationibus, et Prosapijs DD. de Pepullis, de Grassis de Vrsis, de Bologninis, & aliarum familiarum Bononiensium de quibus in testamento in §. 44. ab Officialibus Pauperum Verecundorum Montis Pietatis, ac alijs Ciuitatis Bononiæ Officialibus cum onere tamen deferendi Insignia, et nomen Domus Amorinæ eligendos substituit.

Defuncto testatore ex descendentibus masculis institutorum Alexander iunior filius Virgilij Alexandri senioris alterius ex primis hæredibus nepos vnicus superstitit, qui donatis prius omnibus bonis fideicommisso d. Mathæi obnoxijs Com. Gabrieli de Grassis, absque filijs decessit et propterea purificato vigore vltimæ substitutionis fideicommisso ad fauorem puerorum, seu adolescentium Bononiensium stante deficientia aliorum prius vocatorum fuerunt ab Officialibus dictæ Ciuitatis ad præscriptam testamenti formam electi Com. Ioseph Maria de Vrsis, & Ioannes Andreas de Bologninis, qui cum petant aduersus ipsum D. Com. Grabielem de Grassis pronepotem dictæ Lucretiæ, ac Donatarium dicti Alexandri iunioris de Amorinis vltimi grauati immissionem in possessionem bonorum fideicommissorum in
1 vim † *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.* delata huiusmodi causa ad Rotam, ac mihi commissa dubitatum fuit, an ipsis sit concedenda immissio, & omnibus valde perpensis, ac maturè discussis per Dominos fuit affirmatiuè resolutum.

Existentia enim supradicti fideicommissi præter quod inter partes non controuertitur, literaliter colligitur ex inspectione eiusdem & testamenti; & † comprobatur ex deci-
2 sionibus emanatis coram me in hac causa sub die 18. Maij 1648. & 4. Aprilis 1650. prout quoque de bonorum identitate constat ex eodem testamento impresso sub §. 55. cum seqq. vbi illa registrata leguntur. Purificatio autem dicti fideicommissi ad fauorem dd. de Vrsis, & Bologninis in vim vltimæ substitu-
3 tionis satis resultare † dicitur ex obitu Alexandri iunioris vltimi descendentis sine filijs. Cum igitur isti electi habeant omnes qualita-
4 tes per Testatorem requisitas †, dubitari non potest quin dicantur esse in casu vocationis, & con-

& consequenter petitam immissionem asse-qui debeant *ad not. per gloss. in l. qui duos verb. superstes fuit ff. de reb. dub. Peregr. de fideic. art. 43. num. 2. cum seqq. & numer. 17. Rota coram Penia decis. 719. num. 3. & in recent. decis. 93. num. 1. & decis. 131. num. 1. par. 7. & coram Eminentiss. D. Card. Otthobono decis. 111. num. 2.*

Neque obstare visum fuit, quod d. Com. Gabriel descendat à Paride Maria filio Dianæ filiæ Lucretiæ neptis ipsius fideicommit-
5 tentis † qui propterea cessare faciat casum vltimæ substitutionis ad fauorem extraneorum *per text. in l. ex facto, §. si quis autem, ff. ad Trebell. l. in testamento, ff. de condit. & demonstr.* Quia ille tanquam pronepos Lucretiæ ex Diana filia fœmina non potest comprehendi in disposi-
6 tione filiorum, nec sub descendentium † vocatione, quicquid enim dici posset, quando vocatio esset simpliciter concepta, & intrarent coniecturæ ad inducendam comprehensionem nepotum nomine filiorum, prout admittit *Rota in Bononien. fideicommissi de Bargellinis 10. Februarij 1653. coram bon. mem. Bichio.* Cessat in proposito casu omnis difficultas,
7 ex quo Testator expressè declarauit, † quod nolebat comprehendi nepotes sub eo nomi-
8 ne, nisi in casu quo † filij Ludouicę, & Lucretię extarent, & admitterentur, tunc enim voluit dumtaxat præmortuorum filiorum masculorum prædictarum neptum filios, vna cum illarum filijs superstitibus admitti, & patris personam repræsentare. Cum igitur de tempore defectus descendentiæ masculinę heredum institutorum non adesset aliquis filius masculus Ludouicę, & Lucretię, qui ex lege Testators potuerit admitti, vtique casus remanent in simplicibus terminis primæ partis dictę declarationis excludentis nepotes, & pronepotes, qualis est Comes Gabriel, quę vti per se clara ex voluntate eiusdem fidei-
9 committentis, et restricta ad certas † personas non admittit aliam interpretationem, nec patitur extensionem substitutionis ad alias personas *Bald. in l. illa num. 3. C. de collat. & in l. quicumq. numer. 12. C. de seru. fugit. Aretin. cons. 143. num. 5. Rota decis. 43. num. 2. par. 7. recent. & coram Eminentiss. D. Card. Otthobono decis. 217. num. 16.*

Nec ad huiusmodi effectum quicquam operatur coniecturę ponderatę ab Informantibus pro dicto Co. Gabriele ad inducendam dictam comprehensionem, quia illę non sunt
10 attendendę † vbi concurrit clara Testatoris dispositio, & euidenter constat ipsum aliter intellexisse, quam coniecturæ demonstrant, *iuxta not. per Crauet. cons. 47. num. 2. Rot. coram Merlino decis. 12. num. 51. & decis. 411. numer. 22. & in recent. 348. num. 10. par. 6.* tunc enim omnino standum est dictæ declarationi *ad text. in l. fin. §. sin autem, C. de bonis quæ liberis, Betrana. cons. 286. numer. 6. vers. facit quod, vol. 2. Peregr. cons. 23. num. 45. cum seqq. lib. 3. Rota coram Card. Mantic. decis. 247. num. 3. & coram Buratt. decis. 73. num. 9. & dixit Rota in Nucerina fideicommissi 1. Iulij 1650. coram me in §. quo verò ad testamentum &c.*

Dictam autem declarationem intelligendam esse restrictam ad illum casum quo con-
11 currerent filij nasciturì in simul cum † patruis propter illa verba, *hoc casu &c.* Nullatenus subsistere visum est, quoniam explicitè Testator loquutus fuit de significatione verbi filiorum ad tollendum dubium à Doctoribus consideratum, non autem de concursu, nec dicta verba diuersificant sensum substitutionis, ex quo nepotes admittuntur à Testatore in casu prædecessus filiorum dd. fœminarum, cum id non possit verificari, nisi in casu quo dd. nepotes possent repræsentare filios dd. fęminarum, vt clarè demonstrant alia verba
12 subsequentia †, ibi, *nisi in casu quo &c.* Hoc autem dici non potest de dicto Com. Gabriele, nec respectu patris, qui cum non esset filius, sed nepos ex Diana filia Lucretię, non fuit admissus, nec admitti poterat repugnante Testatoris voluntate ad filios primi gradus literaliter restricta, nec respectu matris descendentis ex alia fœmina, quæ tanquam finis lineæ masculinę fuit expressè ab eodem Testatore exclusa, & consequenter tàm ex
13 defectu iuris repræsentauit †, quam masculinitatis, modo superius expresso requisitæ, ille prorsus substitutionis incapax redditur, *vt not. Gratian. discept. for. 901. num. 22. Peregr. de fiсeicom. art. 26. nu. 29. propè fin. Menoch. cons. 1229. num. 21. Fusar. de substit. quæst. 404. num. 24. & firmauit Rota in Bonon. fideicommissi de Barberijs 5. Decembris 1650. siquidem certum est, coram Eminentiss. D. Card. Corrado, 19. Februarij 1652. coram bon. mem. Bichio, & in Baren. Beneficij 18. Februarij 1656. §. E conuerso, coram eodem.*

Et huiusmodi exclusio clarior redditur ex alia declaratione facta per eundem Testatorem in §. 47. ibi, *Et pro maiori delaratione*, vbi loquendo de exclusione filiorum fęminarum excepit solummodo filios dd. Ludouicæ, & Lucretiæ, earumque liberos masculos, & per
14 masculum descendentes †, dum enim restrinxit dispositionem ad filios masculos dd. fœminarum tantum, certum est non comprehendi cæteros descendentes ex linea fęminina, & mediantibus alijs fęminis, qualis est d. D. Comes Gabriel tanquam filius Paridis Marię filij Dianæ, filiæ Lucretiæ, nam d. fęminę ab ipso Testatore nullatenus fuerunt consideratæ, imò per supradictam declarationem manifestè exclusæ, & propterea d. Gabriel
15 vti † descendens mediatè per lineam fęmininam loco extranei considerandus est in d. substitutione, *iuxt. not. per Menoch. cons. 878. num. 18. & 19. & in præcit. cons. 1229. num. 27. & dixit Rota in Bononien. fideicommissi de Barberijs 19. Februarij. 1652. coram bon. mem. Bichio. §. Quapropter*, & hoc tollit absurdum ponderatum ab Informantibus pro Com. Gabriele,
16 quod isto retento intellectu † proximiores excluderentur ab extraneis; Vltra quod nullum allegari potest absurdum, vbi constat de clara, & expressa voluntate Testatoris hoc modo substituentis, *vt Rota firmauit in allegata Bonon. fideicommissi de Barberys 10. Decemb. 1650. in §. deinde, coram, Eminentiss. D. Card. Corrado, & 15.*

& 19. *Februarij* 1652. *in* §. *quapropter, coram bon. mem. Bichio*, sub prætextu autem absurdi non licet recedere à verbis dispositoris *Gabr. consil.* 69. *sub num.* 14. *lib.* 2. nec trahenda est vocatio ad personas expressè exclusas, & non comprehensas in verbis *Peregr. de fideic. art.* 11. *sub num.* 45. *vers. in hac reputo Ego*.

Et ita resolutum fuit vtraque &c.

R. P. D. T. A. I. A.

Bononien. Prædij seu manutentio.

Mercurij 26. *Iunij* 1658.

ARGVMENTVM.

Litigiosi vitium non contrahitur in actione personali quod latius vide in decisione.

SVMMARIVM.

1 *Via enunciatiuæ contra tertium non datur.*

2 *Litigiosi vitium non contrahitur in actione personali amplia vt num.* 4. *&* 6.

3 *Litigiosi vitium non contrahitur in alienatione facta ex causa dotis.*

6 *Clausula sine preiudicio plenæ signaturæ non retardat manutentionem quando constat de iniustitia sententiæ.*

DECISIO CCCLXXXI.

CVM de anno 1619. concluso matrimonio inter Maximum & D. Catherinam filiam Co. Alberti, idem Com. Albertus promiserit eidem Maximo libr. 10. mill. Bononien. intra annos 15. proximos cum pactis pignorum, & interim in recompensationem libr. 500. annuos, & pro annua summa, & vsque ad integram satisfactionem hyppothecauerit duas partes ex tribus Prædijs Iacobi Pontij in Cõuentu Sancti Ioannis in Pusiceto Quarterio S. Bartoli loco dicto la Sarmogia. In quibus nulli alij ius & hippotheca acquiri posset in præiudicium Maximi, & insuper cum promiserit idem Co. Albertus dare alias libr. 14. mill. intra annos 14. proximos cum aliquibus pactis, & conuentionibus Instructis 16. Martij 1621. *in summ. num.* 1. & mortuo Com. Alberto Co. Franciscus Maria eius filius executionem paternæ obligationis fecerit anno 1629. obligare conductores d. partis prædij pro solutione d. annui interesse fauore eiusdem D. Catherinæ eodem *summar. num.* 2. & postea mortuo ipso Com. Francisco Maria institutis tum Hæredibus in Bonis Bononien. Com. Fuluio, & fratribus ipsius Testatoris sobrinis D. Catherina obtinuerit associari ad d. Prædium pro duabus ex tribus partibus in eodẽ *summ. num.* 3. Volentes d. Hæredes quod Domina Catherina d. satisfactionem consequeretur requisierunt Bartholomeum Pelonum ad acquirendam partem d. Possessionis, & ex pretio illius exbursan. eidem D. Catherinę libr. 10200. quod factũ est 3. Septembris 1655. cum cessione iurium, & acquisitione possessionis, & alijs *in summ. à numer.* 4. *vsque ad* 8. Cum autem 26. Nouembris 1652. D. Com. Auersa, & fratres occasione cẽsus scut. 20. mil. in sorte obtinuissent mandatũ exequtiuum contra bona hæred. D. Com. Francisci Marię *in summ. num.* 9. & postea exequi super d. Prędio d. Bartolomeus emptor & possessor 17. Martij 1657. obtinuit Monitorium iactationis in forma *in summ. num.* 10. & nihilominus 14. Augusti 1657. D. Com. Auersa, & fratres obtinuerunt èxequatur super eodem Prędio citato d. Bartolomeo *num.* 11. & successiuè 27. Augusti facta est exequutio, & 15. Septembris citatio ad subhastationem *in summ. nu.* 12. à quibus cõmissa mihi causa Appellationis sine præiudicio legitimę executionis propositum est dubium de ordine Rotę an executio cum omnibus indè sequutis sit nulla, vel notoriè iniusta, ita vt Bartolomeo sit danda manutentio, & DD. ipso tantum informante affirmatiuè responderunt.

1 Quia contra ipsum vti tertium non potuit procedi via exequutiua†, præsertim quia protestatus fuerat ne executio fieret in bonis per ipsum possessis *secundum Cauthelam Angel. in l. à D. Pio* §. *super rebus num.* 1. *ff. de re iud.* propter quam protestationem tanto magis reddebatur nulla executio postea facta vt inquit *Rot. coram Ludou. decis.* 22. *num.* 1. *&* 2. *& ibi add. & decis.* 574. *ab init. & ibi add. & coram Buratt. decis.* 133. *ab init. & ibi add. & decis.* 574. *ab init. & ibi add.*

Nec referre visum fuit venditionem factam fuisse posterius anno 1655. post litem & mandatum relaxatum 1652. & exequatur super dicto Prædio.

2 Etenim cum lis in actione personali non reddiderit d. Prędium litigiosum †, consequenter non fuit impedita translatio possessionis *Rot. coram Buratt. decis.* 133. *num.* 8. *& ibi add. quod confirmauit decis.* 204. *num.* 2. *&* 3. *nec post immissionem ex primo Decreto Rot. coram Duran. decis.* 364. *num.* 8.

3 Fortius verò† inproposito, in quo alienatio facta fuit pro dote, quæ precipua exceptio est *in l. fin. in fin. C. de litig. Rot. coram Duran. dec.* 281 *nu.* 3. *&* 4. vbi limitatio siue procedit dos constituatur siuè restituatur.

Quę eo magis visa sunt admittenda, quia cessat hic omnis præsumptio fraudis super qua fundatur totum vitium litigiosi, dum enim D. Catherina esset creditrix potior ex causa dotis, & cum speciali hippotecha, & anteriori per tot annos Credito Co. Auersę

4 & fratrum vt supra illa alienatio facta à debitoribus ad Commodum Creditricis anteriotis non fuit voluntaria, sed necessaria, † hic cessabat fraus & vitium litigiosi *Rota coram Merlin. dec.* 847. *num.* 7. *vers. quæ eo magis & sequ. decis.* 613. *num.* 10. *par.* 8. *add. ad Burat. decis.* 166.

5 *nu.* 10. Maximè quando alienatio fit cum cessione creditoris anterioris in venditione, siue quando fit in Creditorem ipsum anteriorem *vt inquit Rot. coram. Merl. d. loco*.

Nec obstare visum fuit, quod cum in Rot. commissa fuerit causa nullitatis cum clausula non retardata executione, & clarius sine præiudi-

iudicio executionis non possit procedi per viam manutentionis, sed disputationem super dicta executione prius esse terminandam 6 iudicio ordinario. † Quoniam huiusmodi clausula non facit, quod si postea detegatur iniustitia, vel nullitas sententię Iudicis à quo, vt in hoc casu non possit concedi manutentio *Rota coram Merlin.decis.410.num.6.vers.nec obstare, & seqq.& decis.132.nu.7. vers.non obstat par.7.*

7 Nec enim † sensus pręsumitur Signaturę per huiusmodi clausulam confouere executionē sententię si ea iniusta vel nulla detegatur à Iudice ad quem nec remedium manutentionis auferri ab eo, cui per d.Iudicem à quo illatum est grauamen concludit *Rot.dicta dec.410. & coram Buratt.decis.185.n.6.& ibi add.*

Et ità decisum fuit Pellono tantum Informante, & altera parte pluries, & pluries intimata,& pro hac propositione concordata,&c.

R. P. D. M E L T I O.

Posteà Episcopo Papiensi.

Meleuitana nullitatis Professionis.

Mercurij 26. Iunij 1658.

A R G V M E N T V M.

Denegatur Remissoria ad probandum contraria Scripturis, vel Statutis, vel didicitis testificatis, vel si sint articuli imaginarij, vel Iuris apices concernentes, vel si per partem materia pro vera admittatur.

S V M M A R I V M.

1 *Remissoria denegatur ad probandum contraria Statutis, & Scripturis, & n.3.& 10.*

2 *Remissoria denegatur ad probandum ea, quæ per partem admittuntur.*

4 *Remissoria denegatur didicitis testificatis, & numer. 2.*

5 *Materia articulata imaginaria præsumitur, quando non articulantur casus contrarij.*

6 *Nouitius anno non completo discedens tenetur nouum complere.*

7 *Remissoria non conceditur ad probandum iuris apices.*

8 *Professionis tempus quale debeat esse ex dispositione Concilij.*

9 *Equites Hierosolymitani subiacent dispositioni Concil.Trid.ad profitendum.*

D E C I S I O CCCLXXXII.

POSTQVAM Rota post plures huius causæ repropositiones absque vlla resolutione ordinauerat, vt strictè informaretur super Nouitiatu D.Marchio Andreas institerit in Remissoria ad probandum nonnullas materias in actis exhibit. Vndè proposito hodie dubio, an dicta remissoria esset concedenda DD. eam non esse concedendam dixerunt, quia materia allata visa fuit irreleuans, vel contraria Scripturis, & Statutis Religionis. † Ideo-1 que non debuit ad eam proban. concedi Remissoria *Rot.in recent.decis.556.num.1.par.5.to.2. Merlin. decis.515.num.1.& decis.756.num.11.& coram Eminentiss.Card.Otthobono decis.45.num.1. in Bononien.fideicommissi de Nascentorijs 15.Ianuarij 1649.coram bon.mem. Arguelles, §.1.& in Aueniōnen. Pecuniaria 25.Iunij 1649. coram Reuerendiss.Tarraconen.*

Irreleuantia est clara, quia primus articulus continens, quod licentiæ solitæ concedi Nouitijs cum conditione redeundi infra biennium ad peragendum annum Nouitiatus sint communes, & sub eadem formula concipiantur, tàm pro ijs, qui discedūnt ante completum annum, quàm pro discedentibus eo integrè completo admittitur pro vero ab ipsomet D.Marchione Petro, & hoc ipsum com-

2 probant eius Testes. † Vndè non eget vlteriori Remissoria,vt dixit *Rot.in recent.decis.606. num.11.par.5.& coram Eminentiss.D.Cardinali decis.36. nu.6.& in Senogallien.Prædij 4.Maij 1646. §.articulatur enim, coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Secundus, in quo articulatur, quod Nouitij, qui discedunt completo anno Nouitiatus cùm redeant non teneantur nouum peragere Nouitiatum, sed possit Magnus Magister, & Concilium statim illos ad Professionem admittere vltrà quod videtur continere litteralem contradictionem, dùm immediatè post subditur, quod non solet longo tempore in nouo Nouitiatu retineri adhùc dictus articulus omninò inuerisimilis redditur, tùm attentis stabilimentis Religionis, quorum alterum emanatum anno 1638.requirit nouum Nouitiatum saltem per alios sex menses, alterum anni 1641.requirit integrum annum,nisi quatenùs exhibeantur attestationes de ante acta laudabili vita. Vndè † non datur Remissoria

3 ad probandum contrarium, vt in specie de Remissoria contra stabilimenta Religionis, dixit *Rota decis.581.nu.1.vers.præcipuè par.4.rec.* Cùm etiam attentis depositionibus Testium formiter pro parte Marchionis Petri examinatorum, qui de facto proprio deponentes testantur debuisse renouitiare, & actualiter renouitiasse post reditum, quamuis antecedenter integrum annum peregissent, & cum huiusmodi depositiones fuerint didicitæ, &

4 per tot positiones discussæ † excludunt facultatem probandi contrarium ob manifestum periculum subornationis Testium *cap.Confratern. cap.intimauit, & cap.cum venissent de Testib. Clem.fin.eod.tit.Rot.coram Seraph.decis.688.num.2. vers.stylus verò, coram san.me.Greg.XV.decis.497. sub nu.3. vers.& hoc præsertim cauendum, cùm alijs cumulatis in Romana Dotis 28. Iunij 1651. coram Eminentiss.D.Card.Corrado, §.1. in fin.* Præcipuè quia non articulantur casus contrarij, in quibus Nouitij fuerint absque noua probatione

5 admissi, prout requiritur, † cùm aliàs præsumatur materia imaginaria, *Rota in Perusina Successionis de Alphanis 29.Maij 1634. §.Tum quia coram bo.me.Dunozetto.*

Eoque magis manifesta visa fuit huius articuli irreleuantia, quia nullitas controuersæ Professionis principaliter deducitur ex secun-

do

do discessu facto per Marchionem Petrum ab Insula Melitæ animo deliberato, non redeundi, nec profitendi, ex quo prætenditur inducta mutatio conditionis personæ, † & consequenter cassus, & extinctus nouus Nouitiatus, itaut non potuerit D. Marchio Petrus ad Professionem validè admitti sine nouo Nouitiatu, esto quod primus fuisset integraliter completus, *Suarez de Religios. lib. 5. cap. 15. nu. 3. & 8. cum alijs adductis in Decisione causæ coram Reuerendiss. Terracinen. die 13. Ianuarij 1653. §. Prætereà dixerunt cum seqq.* Huiusmodi autem articulum non tangit materia articulata, nec tangere
6

7 potest † cùm tamquam materia, quæ non pendet à facto, sed ab articulo Iuris illius cognitio, & discussio omninò spectet ad Iudicem, vt dixit *Rota in recent. decis. 542. sub nu. 1. par. 3. decis. 593. nu. 1. vers. Denique par. 4. decis. 606. num. 2. par. 5. & in Senogallien. Prædij 4. Maij 1646. coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. fin.*

Tertius articulus, quod ante Statutum 28. de receptione fratrum conditum anno 1584. Nouitiatus non esset in vno, non solùm, & ipse visus fuit irreleuans, ex quo agitur de professione emissa anno 1639. & sic valdè post dictum annum 1584. Sed etiam improbabilis quia ante dictum Statutum erat publicatum

8 Concilium † Tridentinum, quod sub *cap. 15. sub §. 25. de Regular.* non solùm decernit professionem fieri debere ante annũ 16. sed etiam compulsatiuè statuit ne quis ad eam admittatur, qui minori tempore, quàm per annum post susceptum habitũ in probatione steterit,

9 & quod sub † huiusmodi conciliari dispositione irritante professionem aliter factam cõpræhendantur etiam milites Hierosolymitani, *quicquid dubitauerit Sacra Congregatio in vna Mediolanen. anno 1601. allegata ab Informantibus pro parte Marchionis Andreæ tenet ex antecedenti resolutione eiusdem Congregationis, Paris. de resignat. lib. 6. quæst. 2. nu. 120. quem sequuntur Ricc. in prax. forens. Ecclef. resol. 172. sub num. 2. Tambur. de Iur. Abbat. tom. 2. disp. 6. quæst. 11. num. 6. in fin. Barbos. de offic. & potest. Episc. allegat. 101. num. 8. & in collect. dicti Sac. Concil. d. cap. 15. nu. 5. de regul. Gratian. discept. forens. cap. 363. num. 27. & fuit resolutum in Fulginaten. Hæreditatis 14. Februarij 1650. coram R. P. D. meo Verospio, §. Cum maximè.*

Quartus, & vltimus articulus continet, quod existentes de Carauana habeantur pro Residentibus in Conuentu, & id admittitur etiam ab Informantibus per Marchionem Petrum, quatenùs verò subditur, quod si relinquunt Carauanas per aliquos dies, sufficit, quod redeant cum eisdem ad Conuentum, redditùr in hac parte improbabilis, stantibus Statutis 36. & 45. de Triremibus prohibentibus sub pœna pro nullo temporis spatio derelinquere Triremes, & ab eis discedere. Re-

10 missoria autem non datur ad probandum id, cuius contrarium apparet ex Statutis, & Constitutionibus ad tradit. *per Bald. in cap. cum causa num. 8. de probat. Crauett. cons. 54. num. 1. Rot. coram Seraph. decis. 1460. num. 3. Rot. d. decis. 584. n. 1. vers. Præcipuè par. 4. recent.* Prætereà est etiam

11 irreleuans; Tùm quia necessitas renouitiandi, & consequenter nullitas Professionis deducitur principaliter, vt dictum est ex secundo discessu facto animo deliberato non redeundi, nec profitendi, ex quo conditio personæ mutata censetur, *vt in Decisione causæ coram Reuerendissimo Tarraconen. 13. Iunij 1653. §. Prætereà.* Tùm quia Marchio Petrus discessit cum licentia, quam registrari curauit, quod non requiritur in ijs, qui sunt de Carauana, vt deponunt Testes pro eius parte examinati, qui etiam testantur, quod non erat de Carauana, & ob id Thesaurarius communis ærarij, ad quem spectat, noluit eidem imputari tempus suæ absentiæ in residentia, vt in eius *Summar. num. 7. 8. & 10.*

Et ità resolutum fuit vtraque Parte Informante.

R. P. D. ALBERGATO.

Narnieñ Census.

Mercurij 26. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

Census posterior celebratus pro extinguendo priore censu, dùm est sub grauiori vsura, si iste anterior erat nulliter creatus, veluti si fuerit celebratus sine numeratione pecuniæ, fatis cum iste anterior ex defectu nullitatis sit inualidus, corruet secundus quoque.

SVMMARIVM.

1 *Census creatus sine pecunia numerata, vti fæneratitius substineri non potest.*

2 *Census secundus creatus pro extinguendo primo, si primus sit nullus an secundus corruat.*

3 *Census, quandc est nullus fructus exigi non possunt.*

4 *Mulieris obligatio ex falsa causa non subsistit.*

5 *Statutum Narniæ in contractibus mulierum non requirit causam.*

6 *Obligatio mulieris liberandi maritum à Carceribus an sit iusta causa obligationis.*

7 *Statutum requirens decretum Iudicis in contractibus mulierum, si illud interponatur ex falsa causa, cum Decreto corruit contractus cum illo.*

8 *Iudicis decretum si corruat, corruunt, omnia in e. decretata, cum eo.*

9 *Causa expressa in contractu mulierum, cum Decreto Iudicis celebrata, si sit falsa, non potest ex diuersa causa substineri.*

10 *Statutum Laicorum non potest se intromittere in ea ex defectu Iurisdictionis.*

11 *Consensus vbi abest, non operatur iuramentum.*

12 *Iuramentum illam tacitam habet conditionem, quatenus iurata sint vera.*

13 *Dictio,* hinc est, *denotat causam finalem.*

14 *Dictio,* maximè, *demonstrat causam magis potentem fuisse expressam.*

15 *Pro Decreto Iudicis præsumitur, donec contrarium probetur.*

16 *Veritas præferenda est præsumptioni.*

DE

DECISIO CCCLXXXIII.

CENSVM, pro quo extinguendo in impositione alterius Census ad fauorem illorum de Caldoris se obligauit, Francisca tanquam creatus mediante cessione aliorum
1 Censuum, & non † præsente pecunia erat nullus, & vti feneratititius sustineri non poterat, *Gratian. discept. 853. num. 36. Rota decis. 477. par. 3. recent. & in Licien. Census 18. Maij 1654. §. pro aliis vero ducatis, & 7. Maii 1655. §. Posteriori verò, & §. Verum ad primum coram R.P.D. meo Priolo*, & proindè cum dicti de Caldoris instarent pro solutione fructuum, causa per appellationem ad Sacrum Rotæ Tribunal deuoluta, me proponente responsum fuit, obligationē Franciscæ non sustineri: Quia cum secundi Cen-
2 sus † impositio facta fuerit ad effectum extinguendi alium sub grauioribus vsuris. Et quia eidem Franciscæ, id magis expediebat, vt in Instrumento impositionis eius *Summ. numer. 2.* & illorum de Caldoris *num. 4.* Hæcque Causa esset falsa, quia ex primo tamquam nulliter
3 imposito † fructus de Iure exigi non poterant nec vtilis erat mulieri pro extinguendo Censu nullo, alium validum imponere. Hinc fit, quod obligatio tanquam ex falsa, & insubsi-
4 stenti Causa † substineri nequeat, & simul cū Decreto Iudicis corruat *l. si non saltem 26. §. Si Censum, vbi DD. ff. de condit. indebit. plenè Gratian. discept. 691. num. 31. & seqq. Rota in Vrbinaten. Prædii 23. Maii 1653. coram bon. mem. Bichic §. non obstat consensus Romana Domus 14. Ianuarii sub §. Et licet, & 12. Iunii 1656. in princ. coram R.P.D. meo Verospio, & nuper coram me, in Bononien. Pecuniaria, seu Tertiæ 31. Maii proximi præteriti, §. Et ex falsitate causæ &c.*

Nec obligatio cōualidari potest ex eo, quod
5 Statutum Narniæ † datum *in Summ. illorum de Caldoris num. 6.* inter solemnitates in Contractibus mulierum adhibendas nullibi expressionem Causæ requirat, vt in terminis ponderatum fuit *in Bononien. Indemnitatis 30. Ianuarii 1651. coram me, §. nec obstare potest.* Quæ tamen licet non expressa, hic adesse dicebatur, liberandi nempè virum à Carceratione; Quæ illi
6 imminebat † ex eo, quod Calderinus Emptor primi Census in casu nullitatis illius ob regressum ad primæua Iura sibi reseruatum, mandata executiua obtinuerat &c.

Nam placuit DD. responsio, quod idem Statutum requirit Decretum Iudicis, † quod
7 cum ex eadem falsa Causa interpositum fuerit, pariter corruere debet, & cum illo mu-
8 lieris † obligatio *Alex. cons. 69. num. 3. lib. 3. Dec. cons. 403. num. 20. Menoch. cons. 91. num. 49. Valenzuel. cons. 187. num. 82. 83. & 89. lib. 2. coram Burat. decis. 261. num. 2. & decis. 408. num. 22. par. 6. recent. & Romana fideicōmissi de Capogallis 18. Iunii 1657. coram bon. memor. Dunozetto, §. Quouero ad scuta*; Vltra quod in omnem euentum sufficeret,
9 quod Causa, ex qua mulier inducta fuit ad contrahendam obligationem † expressa fuerit, & successiuè falsa appareat, & erronea ad hoc, vt nullius roboris, & valoris ex defectu consensus sit eadem obligatio, nec ex alia causa sustineri valeat, *Gemin. cons. 53. nu. 15. & post Petr. Duen. reg. 185. num. 2. Simoncell. de Decretis lib. 1. tit. 1. num. 22. & in similibus terminis, Rot. decis. 5. num. 14. & 15. & decis. 134. n. 21. par. 4. recent. tom. 2.*

Minùs super Iuramento, per Franciscam interposito fūdamentum fieri potest sub prætextu, quod Statutum † Narniæ casus iuratos
10 non compræhendat, vt per *Rot. decis. 682. n. 24. par. 4. recent. tom. 3.* Quia eadem falsitas Causæ manifestum errorem præsefert, quo stante
11 deficit consensus, † sine quo Iuramentum nihil operatur *Castr. cons. 377. sub num. 2. vers. Ex quibus sequitur lib. 2. Menoch. d. cons. 91. num. 43. Valenzuel. cons. 11. num. 27. lib. 1. Card. Mantic. de tacit. lib. 26. tit. 2. num. 36. & seqq. Rota coram Penia decis. 60. num. 3. & 4. Caualer. decis. 612. nu. 45. Burat. d. decis. 361. num. 3. Duran. decis. 373. num. 3. & seqq. & in Romana dotis 21. Februarij 1650. coram Eminentiss. D. Card. Corrado, §. final. vers. neque Iuramento Rauennaten. Pecuniaria 22. Iunij 1656. coram R.P.D. meo Meltio, sub §. Iustitiá etiam in fine*, quia
12 in eo tacita inest conditio, † si narrata in Iuramento sint vera, vt in specie respondit *Dec. d. cons. 403. num. 22. vers. secundo quoad Iuramentum Rota coram Puteo decis. 204. sub nu. 4. & seqq. lib. 3. Pen. d. decis. 60. n. 13. & duobus seqq.*

Controuerti autem nequit causam expressam fuisse principalem, & potissimam, qua inducta fuit Francisca ad se obligandum; Tum
13 quia adest † dictio *Hinc est*, quę causam finalem importat *Barbos. decis. 134. num. vlt. Rota in Bononien. Nullitatis Concordiæ 12. Iunij 1645. coram Reuerendiss. D. meo Decano, §. Nec dubitari*,
14 Tum & vlterius quia expressa fuit † per dictionem, maximè, quæ demonstrat causam magis potentem, & pręcipuam esse illam, quę exprimitur *Bart. in Constit. ad reprimen. verbo, & maximè nu. 20. ad med. vers. per hanc dictionem, Rota in dicta Romana Domus 14. Ianuarij 1656. coram R.P.D. meo Verospio, §. altera verò Causa.*
15 Hinc denique non obstat, quod pro † Decreto Iudicis pręsumatur, quia Regula non habet locum, quando adest validior probatio
16 in contrarium, deducta † ex falsitate Causę, *Paris. cons. 9. num. 15. lib. 1. & cum eo Rot. decis. 529. num. 2. par. 1. diuers. decis. 143. num. 2. in fin. par. 3.* vbi quod hęc probatio tanquam desumpta
17 ex eodemmet Instrumento, † est præferenda præsumptioni generali, quę alias stat pro Iudice, *& decis. 294. n. 3. par. 5. recent.*

Et ità resolutum fuit obligationem Franciscæ non sustineri vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Mediolanen̄ Pensionis,

Merc. 26. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

Fructus rei controuersæ licet regulariter loquendo non debeantur, nisi à die motæ litis attamen prædicta cōclusio non prodit, quando fructus vti accessorij ad rem petitam, sed de per se, & principaliter, & alias, vt latius in Summarijs.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Sententia quando est valida, & iusta confirmanda venit.*

2 *ex Processus reuolutione probatur validitas sententiæ.*

3 *Sententiæ iustitia docetur ex decisionibus in causa factis.*

4 *Fructus regulariter à die motæ litis debentur.*

5 *Fructus quando petuntur vti accessorij ad rem, tunc debentur à die motæ litis.*

6 *Fructus, quando petuntur de per se, & non vti sequelæ ad rem, tunc debentur à principio, & non à die motæ litis.*

7 *Pensionis plenaria restitutio, quando non possit dici facta.*

8 *Fructuum annuarum præstationum, & legatorum annuorum, si non accessoriæ, sed principaliter petuntur debentur ab initio.*

10 *Decimæ, quando petuntur vti sors non autem vti accessoriæ, & tunc debentur vsque ab initio.*

11 *Pensiones, quando spectant ad Beneficiatos non vti singulos, sed ad mensam communem spectantes, & tunc super illis non potest transigi.*

12 *Pensiones Beneficiatis, quando debentur non vti singulis, tunc illæ quæ non fuerunt exactæ, cui debeantur.*

13 *Distributiones quotidianæ debentur illis, qui intersunt diuinis, & num.*14.

15 *Verbum*, residentiæ, *quid importet.*

16 *Distributiones quotidianæ debẽtur residentibus nulla habita ratione residentiæ.*

17 *Verba illa*, distributiones quotidianæ, *apta sunt quoque comprehendere fructus Massæ Collegialis, & residentiæ.*

18 *Residentia, & interessentia, plurimum inter se differunt.*

19 *Verbum*, distributiones, *non inducit naturam simplicium distributionum quotidianarum, quæ singulis diebus distribuuntur.*

*Distributiones quotidianæ verè nisi interessentibus dantur nu.*19.

20 *Fructus Massæ communis, vel residentialis intra quale tempus, soleant distribui.*

21 *Distributiones quotidianæ non veniunt appellatione fructuum Beneficiorum, quia non contemplatione beneficij, sed laboris impensi debentur.*

22 Text.in cap.fin.de rescript.in 6. *declaratur.*

23 *Interpretationes incongruæ non sunt admittendæ.*

24 *Verba, quando sunt clara dispositionem determinare debent, non autem antecedentia, si dubia, & obscura sunt.*

Cum hoc casu verba subsequentia ad antecedentium declarationem adiecta censentur.

25 *Declaratio facta ad certum effectum, non debet trahi ad aliud.*

26 *Præbendæ, & alij redditus Massæ grossæ, etiam ratione diuini cultus, & Ecclesiæ seruitij constituuntur.*

27 *Testis deponens per verba dubitatiua (putat, credit &c.) probant.*

28 *Distributionum tertia species est, quæ etiam Beneficiatis Diuinis non interessentibus debentur.*

29 *Declaratio, quæ bene congruit rei declaratæ amplectenda venit.*

30 *Obseruantia, est optima cuiuslibet dispositionis interpres.*

31 *in Obseruantia interpretatiua non requirit præscriptionem, sed sufficit aliquando ita fuisse obseruatum.*

DECISIO CCCLXXXIV.

ABSOLVTO Iudicio contra Capitulum
Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolanen.
tàm super iure exigendi in futurum, quàm
super condemnatione restituendi terminos à
die litis motæ decursos Officialibus, & Be-
neficiatis eiusdem Ecclesiæ annuæ pensionis
scutorum auri mille, quam eorum massæ di-
stributionum quotidianarum, seù residentiæ
authoritate Apostolica S.Carolus Archiepi-
copus assignauerat; Alterum assumptum
fuit pro restitutione terminorum decurso-
rum ante d.litem, nempè ab anno 1588. vsq;
ad annum 1613. In quo pariter Officiales, &
Beneficiati ad illorum solutionem Capituli
condemnari obtinuerunt. Super quibus ho-
1 die in tertia instantia causa † iterum proposi-
ta sententiam Rotalem ex vtroque tàm vali-
ditatis, quàm iustitiæ fundamento confir-
mandam esse Domini censuerunt.
Validitas manifesta resultat ex reuolutio-
2 ne Processus † *iuxta decis.Veralli 260.par.2.*
Iustitia verò remanet abundè probata ex
rationibus pleno, doctoque calamo exaratis
3 in decisionibus † æditis in prima instantia
coram bo: mem: Merlino die 6. Iunij 1633.
& 19. Ianuarij 1635. inter eius impressas dec.
585. & 663. & in secunda coram bo: me: Bi-
chio die 31. Ianuarij 1646. & 27. Iunij eius-
dem anni, in quibus dictum fuit, Pensiones
nomine Capituli exactas ante motam litem
4 esse restituendas, quia licet regulariter † fru-
ctus non debeantur nisi à die motæ litis *iuxta
Text.in l.2.de fructib.& lit.expens.& in l.certum C.
de rei vindic.* Nihilominus, cum in hoc iudi-
cio Officiales, & Beneficiati non egerint ad
5 ius exigendi † pensionem quo casu accesso-
riè, & per modum sequelæ debentur fructus
decursi à die motæ litis dumtaxat, sed institerint pro consecutione terminorum decur-
sorum, quo casu Pensiones ante motam li-
tem exactæ non vti fructus accessorij ad pen-
sionem tanquam ad aliquod subiectum, &
6 distinctum † capitale debentur, sed vt sors
principalis,& capitale de per se consideratum,
adeò vt nisi fiat condemnatio ad omnes pen-
siones decursas à die purificatæ obligationis,
dici non possit facta plenaria restitutio pen-
7 sionis iuxta † propositam actionem ex doctri-
na Innocentij *in cap.quærelam nu.3.vers.& nota
extrà de election.* & fuit ponderatum *in Mediola-
nen. fructuum 26. Maij 1589. coram Platto apud
Marches.de commiss.par.2.fol.*106. quemadmo-
dum in præstationibus annuis, & in annuis
8 legatis, † quæ non vti fructus, sed tanquam
sors principalis debentur *Grat.discept.for.c.206.
num.20.Pacific.de salu.inspect.4.cap.2.num.82.* ac
etiam in decimis, quando illæ petuntur vti
9 sors, † non autem vti accessoriæ ad ius deci-
mandi *Rota diuers.decis.689.num.3.& 6.par.3.
Seraph.decis.1168.nu.3.in Toletana decimarum 21.
Iunij*

Iulij 1649. coram *R.P.D.* meo *Celso*, & in decisionibus huius causæ aliæ quam plures referuntur.

Nec ex eo quod non fuerint detractæ portiones tresdecim Beneficiatorum, qui transegerunt super eorum portionibus, & consenserunt illarum erogationi in opus fabricæ ædium canonicalium, argui potest excessus sententiæ Rotalis condemnantis ad illam integrè restituendam vsque ab initio, quo expirauit assignatio d. pensionis facta ab eodem S. Carolo eidem fabricæ, quoniam pensio-
10 nes tunc decursæ † non ad eos vti singulos, sed ad mensam communem, seu massam Beneficiatorum spectabant, ideò super illis pro eorum interesse transigere minimè potuerunt ad notata per *Garz. de benef. par. 3. c. 2. num. 428. & 429. Gonz. super reg. 8. glos. 37. nu. 26. vers. propterea*; fructus enim inexacti debentur successoribus, qui sunt de Collegio de tempore exactionis, non autem hæredibus
11 præteritorum, qui nullum † particulare ius super illis vnquam habuere; vt post multa iura concludit *Calderin. cons. 2. num. 2. vers. tertius casus de Pecul. Cleric. Gambar. de offic. legat. lib. 6. qu. 24. num. 562. Barbos. de iure Eccles. vniuers. lib. 3 cap. 17. num. 80.* Idemque seruari in Prouincia Mediolani determinatum fuit in Concilio Prouinciali quarto *De ijs quæ ad Capitulum Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum pertinent lib. 4. num. 28. fol. 413.* & ita reprobando
12 consuetudinem † contrariam resolutum fuit in *Papien. fructuum 21. Febr. 1622. coram Remboldo, & in Nouarien. Pensionis 29. Nouemb. 1626. coram Pirouano.*

Minùs arguitur excessus ex eo, quod pensio fuerit simplicitèr reseruata massæ distri-
13 butionum quotidianarum, quæ † debentur illis, qui diuinis officijs intersunt, vt proptereà Beneficiati transigentes eorum portiones quamuis solutio ob litem pendentem impediretur, capitulo cedere, vel remittere potuerint, cum difficultas exactionis iuris ac-
14 quisitionem non † impediat ad *Text. in l. continuus § illud ff. de verb. obl. Moneta de distribution. quotidian. par. 3. qu. 3. num. 16.* cum pluribus alijs relatis in decisione huius causæ super remissoria *§. quia materia articulata 12. Decemb. 1647. coram Eminentiss. D. Card.* Corrado.

Contrarium namque disponitur tàm in Breue Gregorij, ibi, *Pensionem verò mille scutorum auri prædictam mensæ distributionum quotidianarum, seu residentiæ iam constitutæ, seu de nouo constituendæ &c.* quàm ex decreto S. Caroli ædito die 3. Febr. 1573. ibi, *nunc verò mensæ residentiali, siue distributionibus quotidianis*, & ex altero sub die 5. Iunij 1577. ibi, *nunc verò mensæ residentiali, seu massæ Officialium Ecclesiæ Mediolanen. vnita, & applicata &c.* Ex quo
15 sanè † verbo, *residentiæ*, liquet assignationem factam fuisse non distributionibus quotidianis, quas minutas dicunt, & quæ solis actu inseruientibus Ecclesiæ, & interessentibus tribuuntur, sed massæ communi, quam gros-
16 sam appellant, & in † qua grossi fructus, seù maiores redditus reponuntur, qui residenti-bus de tempore exactionis nulla habita interessentiæ ratione præstantur, vt *in Extrauaganti postulasti §. licet autem, & in Extrauaganti Cum nonnullæ de præbend. in commun. & Fœlin. in cap. eam te num. 13. vers. per istam differentiam il 1. de rescript. & penes Calderin. cons. 21. de præbend. cum alijs allegatis in decis. ædita 27. Iunij 1646. §. nam respondetur coram bo. me. Richio.*

Nec aduersantur verba illa, *quotidianarum distributionum*, cum hæc quoq; apta sint com-
17 præhendere, & † fructus massæ Collegialis, & residentiæ, vt ex mente aliorum tradit *Moneta de distribution. par. 1. qu. 3. num. 4. 5. & 6.* & dictum fuit *in Eugubina distribut. 28. April. 1634 coram bo. me. Dunozetto §. circà primum, & §. alij verò sunt,* & comprobatur ex depositionibus septem testium formitèr examinatorum qui asserunt Beneficiatos habere, & massam distributionum quotidianarum, necnon residentialem, vndè cum plurimum inter se
18 differant † residentia, & interessentia, vt tradunt *glos. & DD. in cap. vnico de Cleric. non residen. Cassad. decis. vnic. eodem tit. Ces. de Grass. decis. 116. alias 5. num. 3. de præbend.* Necessariò dicendum est vocem illam, *distributionum*, tàm in litteris Apostolicis, quàm in decretis S. Caroli expressam non induere naturam simplicium distributionum quotidianarum, quæ
19 singulis diebus † distribuuntur, & propriè non nisi interessentibus concedi solent *iuxtà conc. Trid. sess. 24. cap. 12. §. distributiones de reformat. & ita ait Rota decis. 608. num. 5. par. 1. & 107. num. 2. par. 2. recent.* sed potiùs assumere qualitatem eorum fructuum applicatorum massæ communi, & residentiali qui, vel in fine anni, vel infrà, aut de tempore exactionis præsentibus, & interessentibus distribuuntur
20 quamuis antea maturauerint † *iux. celebre consilium Calderin. 21. de præbend.* quod sequuntur *Gonzal. ad reg. 8. glos. 37. n. 26. vers. Propterea Garz de benefic. par. 3. cap. 2. num. 428. & seq.* & Rota semper amplexa est, vt in supracitata *Eugubina distributionum 28. Aprilis 1634. vers. tertia species fructuum coram bo. me. Dunozetto, & in decis. huius causæ 27. Iunij 1646. coram bo. me. Richio §. nam respondetur in fin.*

Licet autem distributiones quotidianæ ap-
21 pellatione † fructuum Beneficiatorum non veniant cum non contemplatione beneficij, sed ratione laboris impensi debeantur *cap. vnico de Cleric. non resid.* ibique communitèr scribentes, *& post Oldrad. cons. 118. Cassad. decis. vnica eodem tit. & decis. 1170 num. 2. par. 3. diuers.* conclusio tamen procedit in distributionibus
22 quæ dantur ijs, † qui Ecclesiæ quotidiè statis horis inseruiunt, secus verò in his quæ infrà annum certo determinato tempore distribuuntur, vt probatur *in cap. fin. de rescript. in 6.* ibi de fructibus Beneficiorum distributionibus quotidianis exceptis, exceptio namque est de regula *iux. glos. in rubr. de reg. iur. in 6. & idem etiam habetur in extrauaganti* 10. *Postulasti de præbend. inter communes*, ibi, *licet autem distributiones quotidianæ per vos fuerint à perceptione fructuum prædictorum exclusæ*, tradit *Moneta vbi sup. qu. 6. lib. 3. sub num. 9.* & ita voluit *Rota apud Verall.*

*rall. decis. 29. nu. 3. lib. 2. & in dicta Eugubina distri-
butionum §. alij verò sunt coram bo. me. Dunozetto.*
Et interpraetationem contrariam incon-
gruam esse conuincunt litteræ assignationis
pensionis, ibi, *massæ distributionum quotidiana-
rum, seu residentiæ iam constitutæ, seu de nouo con-*
23 *stituendæ*; si enim Pontifex de † massa simpli-
cium distributionum quotidianarum intelle-
xisset, non opus fuisset addere, *seu residentiæ
iam constitutæ, seu de nouo constituendæ*, cum de
existentia prioris massæ, quam minutam vo-
cant dubitari non posset; Verum quia pen-
sionem massæ residentiali assignare decreue-
rat; Ideò vltrà verba, *distributionum quotidia-
narum, alia, seù residentiæ iam constitutæ, seù de
nouo constituendæ*, subiunxit, quæ cum clara
sint dispositionem determinare debent, non
autem antecedentia, † quæ dubia sunt, & ob-
24 scura; hoc enim casu verba subsequentia
ad antecedentium declarationem adiecta cen-
sentur, vt inquit *Rot. decis. 125. n. 38. par. 2. diuers.*
cum alijs relatis per *Modernum Lucensem con-
sil. 12. num. 24. lib. 2.* Nihil referente, quod præ-
dictę assignationis fuerit ratio cultùs diuinus,
& Ecclesiæ seruitium, quia vltrà quod ex-
25 pressio † illa facta fuit ad ostendendam so-
lummodo tenuitatem redditum Beneficia-
torum quibus commodè non valebant se
substentare, ex hoc non infertur Pensionem
Papam reseruasse massæ minutæ distributio-
num quotidianarum cum Præbendæ, & alij
26 redditus † massæ grossæ ratione etiam diuini
cultus, & Ecclesiæ seruitij constituantur, vt
originaliter habetur in *in Conc. Trident. sess. 21.
cap. 3. de reformat.*
Nec releuant Testes pro parte Capituli exa-
minati deponentes massam Beneficiatorum
esse vnicam, nempè distributionum quoti-
dianarum; nam vltra exceptiones personales
27 loquuntur † per verba dubitatiua (putat, &
credit) & sic non probant *cap. quoties de Test.
Bald. in l. Testium Cod. eod. tit. Alex. cons. 68. in fine,
vers. tertius Testis lib. 2. Cyriac. contr. 150. num. 12.
& 29. Rota decis. 88. sub num. 4. & decis. 439. nu. 8.
par. 4. rec. & apud san. mem. Greg. decis. 517. nu. 17.
& 18. & decis. 678. n. 12.*
Imò neque ipsi negant, quod Collegium
Beneficiatorum vltrà ordinarias distributio-
nes habeat etiam alios redditus, qui infra an-
num certo determinato tempore inter Bene-
ficiatos etiam officijs non interuenientes di-
stribuuntur; Atque ideò dubitari non potest
de existentia massæ Residentialis sub qua
nonnisi tertia illa species distributionum con-
28 tinetur, † quas etiam Diuinis non interes-
sentes lucrantur, ita vt loco præbendæ succe-
dant, vt dixit *Rota coram Put. decis. 365. num. 3.
lib. 2. in recent. decis. 1. nu. 12. par. 4. to. 2.* & in sæpè
citata *Eugubina Distributionum* 28. *Aprilis* 1634.
coram bo. me. Dunozetto.
Et cessare visa est difficultas ex consuetu-
dine antiquissima eiusdem Ecclesiæ de qua
ijdem Testes in vim Remissorialium exami-
nati attestantur, quod omnes introitus ad
mensam huius Capituli quomodolibet spe-
ctantes exiguntur per Syndicum, & penes
Thesaurarium depositi in Kalendis Nouem-
bris cuiuslibet anni inter Beneficiatos præ-
sentes distribuuntur, nulla habita ratione
seruitij, seù inter essentiæ, minusuè, quod
annis præcedentibus maturauerint, ex qua
29 satis † remanet declarata assignatio huius
Pensionis circa modum eam administrandi,
prout iuxtà prędictam consuetudinem illius
distributio fuit à Summo Pontifice deman-
data, vt ponderatum fuit *in Mediolanen. Deci-
marum* 8. *Iunij* 1612. *coram Pamphilio, relata per
Gratian. discept. forens. cap. 367. n. 45. & 46.*
Accedit, quod ita obseruatum fuit in re-
stitutione aliorum terminorum, & fructuum
facta à Canonicis anno 1630. ex causa istius
Pensionis nomine Capituli indebitè exactæ,
qui fuerunt diuisi, & distributi inter Benefi-
ciatos existentes de tempore diuisionis, nulla
30 habita ratione præteritorum, quæ obseruan-
tia est optima cuiuslibet dispositionis inter-
pres, & plurimum in proposito operatur cum
simus in obseruantia interprætatiua, in qua
31 non requiritur præscriptio, † sed sufficit ali-
quando ità fuisse obseruatum *Castr. cons. 347.
sub num. 4. lib. 1. Aym. cons. 110. num. 4. vers. Et ideò
Valenz. cons. 8. numer. 5. & seqq. Crescent. decis. 1. de
Constit. Mantic. decis. 296. nu. 3. & in dicta Eugubina
Distributionum coram bo. me. Dunozetto.*
Atque ità in hac vltima instantia causa
tertiò ad disputationis trutinam reuocata
vtraque parte Informante resolutum fuit.

R. P. D. MELTIO.

Postea Episcopo Papiensi.

Bononieñ Separationis Bonorum.

Veneris 28. *Iunij* 1658.

ARGVMENTVM.

Bona descripta in Inuentario præsumuntur hæ-
reditaria, imò, & tale Inuentarium probat
contra Tertium, quando est adminiculatum.
Hæres grauatus restituere hæreditatem, quid-
quid ipse acquirit ex ipsis bonis hæreditarijs,
proprium facit; hanc tamen conclusionem
limita vt habet in Decisione.

SVMMARIVM.

1 *Bona descripta in Inuentario hæreditario, probant
bona esse hæreditaria.*
2 *Et hoc non solum contra conficientem illud, verum
est contra habentes causam ab eo.*
3 *Bona hæreditaria descripta in Inuentario præsumū-
tur eo magis talia, quando sunt adminiculata.*
4 *Inuentarium hæreditarium probat etiam contra ter-
tium, si sit adminiculatum.*
5 *Bona fideicommissarii sub fideicommisso, quando com-
prehendantur.*
6 *Fideicommissarius, quando præsumat bona pro fi-
deicommisso acquirere.*
7 *Bona producta à bonis fideicommissariis, quando ef-
ficiantur quoque ipsa fideicommissaria.*
8 *Bona, & acquisitiones factæ ab hærede grauato, an
veniant in restitutione bonorum, limita, vt n. 9.*
10 *Hæ-*

10 *Hæres satis dicitur grauatus ex quo Testator cum onerauit ad faciendum aliquid.*
11 *Acquisitiones factæ ab hærede grauato censentur factæ secundum præcedens mandatum Testatoris.*
12 *Fideicommissum si fuerit super aliquo capitali, factum, quando acquisita ex eo dicantur fideicommisso subiecta.*
13 *Bona mobilia spatio longi temporis consumuntur.*
14 *Bona fideicommissaria mobilia quando adsunt, non est disputandum, an spatio longi temporis consumantur.*
15 *In hæreditate quando dicantur comprahensa etiam illa bona, quæ reperiuntur per ipsum hæredem acquisita iure proprio, dum prouenerunt ex effectibus hæreditariis.*
16 *Bona præsumuntur hæreditaria ex descriptione eorum in Inuentario, donec contrarium non iustificatur.*

DECISIO CCCLXXXV.

POST vltimam Decisionem in hac causa editam sub die 27. Martij 1651. coram bo: mem: Dunozetto, in qua resolutum fuit Guglielmo, & alijs filijs q. Pauli Dondini competere separationem medietatis bonorum stabilium, quæ eidem Paulo obuenerant in diuisione facta cum suis fratribus cohæredibus grauatis q. Iacobi Dondini ordinarunt DD. vt fieret omnium bonorum in Inuentario dicti Pauli descriptorum vniuersalissima æstimatio ad effectum restituendi Dotem Diamanti Sighicellæ ipsius vxori, ac alia debita soluendi, quibus obnoxia reperiebatur dicta Hæreditas fauore dd. filiorum in vim Auiti fideicommissi supradicti Iacobi. Completa postmodum prædicta æstimatione emanauit dubium coram dicto bon. mem. Dunozetto, sub die 17. Maij 1656. An & quæ bona comprænderentur in hæreditate Iacobi, illoque hodie per me in eius locum subrogatum propositum fuit per DD. responsum.

Primo loco in hæreditate Iacobi esse comprahensa omnia illa bona tàm stabilia, quàm mobilia, argenta, gemmas, pecunias, ac nomina debitorum quæ reperiuntur descripta in illius Inuentario hæreditario legitimè per dd. Paulum, & eius fratres confecto, vt in *Summ. DD. de Dondinis num.* 5. ex qua quidem descriptione plena resultat probatio † bona in
1 eo contenta pertinere ad hæreditatem Iacobi fideicommittentis tàm contra ipsum Paulum
2 conficientem, † quàm contra alios ab eo causam habentes *Rot. decis.* 426. *num.* 2. *par.* 1. *& decis.* 261. *numer.* 6. *par.* 7. *recent. coram Card. Caualer. decis.* 357. *num.* 2. *& decis.* 578. *num.* 5. *coram Durano decis.* 155. *num.* 3. *coram san. mem. Greg. decis.* 575. *n.* 3. *coram Eminentiss. D. Card. Otthobono decis.* 242. *num.* 4. Præsertim concurrente Instrumento Diuisionis factæ inter dd. fratres, in quo ea-
3 dem † bona enunciantur tanquam hæreditaria prædicti Iacobi fideicommittentis, *Rota coram Duran. decis.* 325. *num.* 4. *& 5. & in Cornetana Legati 4. Decembris* 1620. *coram Dunozetto Sen. relat. per Add. ad Buratt. decis.* 637. *num.* 18. vbi quod
4 Inuentarium † adminiculatum probat etiam contra tertium, & nuper *in Bononien. fideicommissi 5. Aprilis proximi præteriti, §. De purificatione autem coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Secundò esse comprahensa omnia bona stabilia acquisita à d. Paulo post obitum † Ia-
5 cobi Patris ex effectibus negocij Anconæ ab ipso Iacobo erecti, ac deinde renouati de anno 1628. per quinquennium duraturum, & sic per totum annum 1633. cum onere tamen suis hæredibus iniuncto de illud iuxtà currentes conditiones continuando; Nam cum huiusmodi negocium post obitum dicti Iacobi in executionem dicti præcepti fuerit administratum à Paulo, † & postea in subsequuta
6 diuisione inter bona hæreditaria fideicommittentis reperiantur enumerata illa quoque per administrationem acquisita, resultat manifesta præsumptio talem acquisitionem fuisse factam pro fideicommisso, nempè de pecunijs ad illud spectan. & ad manus administratoris peruentis, *iuxtà notata per DD. in l. Imperator, §. final. ff. de leg.* 2. & ità dixit *Rota coram Merlino decis.* 396. *in princ. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono decis.* 235. *nu.* 34. *in Bononien. de Glauarinis 4. Maij* 1640. *coram Reuerendiss. D. Terracinen. in Bonon. Bonorum 17. Iunij* 1641. *coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in hac causa sub die 27. Martij* 1651. *§. respectu verò coram bo. me. Dunozetto.*

Tertiò fuit responsum in eadem Hæreditate Iacobi esse pariter comprahensa cætera alia credita, & effectus supradicti negocij ascēden. ad scuta 39579. quæ peruenerunt ad manus dd. Pauli, & fratrum de Dondinis mediante diuisione eiusdem negocij facta de anno 1637. cum Demetrio Pieritio consocio, vt in *Summ. prædicto num.* 11. *& 12.* qui effectus tam-
7 quam producti, à bonis ipsi fideicommisso subiectis cadunt sub eadem reseruatione ex rationibus supra adductis, & ità comprobauit etiam *Rot. in Amerina Successionis 15. Maij* 1656. *§. Neque respectu bonorum, coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Nec vrgere visum fuit, quod regulariter bona, & acquisitiones factæ ab hærede grauato
8 non veniant † in restitutione fideicommissi, sed commodo ipsius hæredis cedere soleant ex congestis *in Romana Casalis 14. Iunij* 1649. *§. indubitati quidem coram bo. me. Arguelles.* Quia talis conclusio non applicatur casui nostro, in quo fideicommittens expressè ordinauit † ne-
9 gocium prædictum cōtinuari debere per suos hæredes iuxtà conditiones currentes, ex isto enim onere censetur grauare voluisse dd. hæredes etiam in fructibus d. negocij *ad Text. in l. vnum ex familia, §. Sed etsi fundum vbi gloss. ff. de leg.* 2. *Peregrin. de fideicomm. art.* 49. *num.* 25. Cum
10 satis grauasse dicatur, ex quo onerauit † ad id faciendum *Rot. in Bononien. Palatij de Elephantuccijs 16. Ianuarij* 1640. *coram Reuerendiss. D. Terracinen. in Romana fideicommissi de Spiritibus 12. Decembris* 1644. *coram bon. mem. Bichio, & in Bononien. fideicommissi de Glauarinis 5. Maij* 1645. *vers. ex supra partita coram bon. mem. Peutingerio.* Ideoque tales acquisitiones præsumuntur factę se-
11 cundum pręcedens mandatum Testatoris ad commodum ipsius fideicommissi, quamuis stipu-

stipulatio concepta fuerit nomine proprio hæredis *l. ipse negotiationem 59. vbi Bart. ff. de administrat. Tutor. Surd. decis. 15. num. 28. & 29. Rot. in Cathacen. Hæreditatis 28. Aprilis 1653. §. quia cum iste coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in allegata Amerina Successionis dicto §. neque respectu vers. nam omisso*, & consequenter capitale dicti negocij cum subsequentibus lucris eidem restitutioni
12 censetur † obnoxium, vt declarat *Peregrin. de fideicomm. art. 44. n. 21. vers. cum scilicet Testator, & art. 49. dicto num. 25.*

Minùs refragatur exceptio obiecta pro parte Scafiglioni quoad mobilia relicta per fideicommittentem & signanter respectu illorum
13 fragilis materię, † quæ per lapsum 28. annorum à die obitus eiusdem fideicommittentis prætenduntur consumpta, nam hodie non agitur de separatione bonorum consumptorum, sed de ijs tantum mobilibus † quę adhuc
14 existunt, & ex lectura Inuentarij dicti Iacobi non apparent consumpta, prout nec quidquā facit, quod penes Paulum remanserit tantummodò tertia pars bonorum supradicti fideicommittentis, cum aliæ duę fuerint consignatæ Francisco Mariæ, & Carolo Antonio cohæredibus in actu diuisionis, quia præsens quæstio non est super portionibus aliorum fratrum, sed tantummodò super illa Pauli, quę debetur suis filijs vigore Auiti fideicommissi.

In hęreditate verò Pauli existimarunt DD. esse compręhensa omnia illa bona, quę repeririuntur per ipsum iure proprio acquisita, † ac
15 in Inuentario hæreditario post eius obitum confecto fuerunt descripta, *vt in dicto Summ. de Dondinis num. 7.* necnon mobilia valoris librarum 17501. iuxtà æstimationem factam à Peritis relatam in eodem *Summ. num. 16.* Item Domum per ipsum Paulum emptam † pretio
16 librarum 8000. ab Ermete de Muccia, & in diuisione supradicta sibimet Paulo reseruatā *dicto Summ. num. 6. sub litteris FF.* Et demum possessionem in communi Anzolæ nuncupat. *Li doi serragli* in Inuentario ipsius Pauli descriptam, & à Peritis æstimatam in libris 15800. *eodem Summ. num. 15. sub litteris GG.* Ex descriptione enim huiusmodi bonorum facta post obitum ipsius Pauli in suo Inuentario satis
17 demonstratur illa bona esse hęreditaria eiusdem, dum contrarium non iustificatur, *l. ob meritorum vbi gloss. in verb. occupatæ C. ne vxor pro Marit. Rot. coram Duran. decis. 155. nu. 2.* cum alijs relatis *in dicta Amerina Successionis, §. Nec visum fuit.*

An autem cætera bona supradicti Pauli censeantur compræhensa illa, quę sibi à Iacobo Patre inter viuos cum onere Primogeniturę fuerunt donata, & an ei debeatur legitima super bonis fideicommissarijs, vel potiùs intelligatur compręhensa sub dicta donatione placuit DD. peculiari inspectioni reseruare.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. TAIA.

Romana Fructuum Census.

Veneris 28. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

Census impositus super Castro eo vendito non remanet extinctus, licet Castrum transeat in emptorem ab omni onere liberum.

SVMMARIVM.

1 *Via executiua competit pro fructibus Census contra debitorem, & illius hæredes, & n. 2.*
3 *Facultates A.C. Rotæ communicatæ operantur, vt via executiua procedatur.*
4 *Castrum venditum à Congregatione Baronum remanet liberum ab hypoteca.*
5 *Census impositi super Castro vendito à Congregatione Baronum non remanent nulli.*
6 *Census non extinguitur nisi præuia solutione, quod amplia, vt nu. 7. & 8.*
9 *Exceptiones altioris indaginis reijciuntur à Iudicio executiuo.*

DECISIO CCCLXXXVI.

EVANDER 20. Octobris 1611. vendidit censum scutorum 35. pro pretio sc. 500. Liuię cum fideiussione Ferdinandi, & Pompilij *in Summar. num. 1.* qui postea pertinuit ad Magdalenam filiam, & hęredem ex sententia bon. mem. Peutingerij 14. Februarij 1648. Vnde & 20. Maij 1649. & 20. Iunij 1651. successerunt solutiones fructuum censualium factę ipsi Magdalenæ à Ioanne filio, & hęrede dicti Pompilij, *in dicto Summ. num. 2.* & postea 27. Maij 1654. venditus fuit Census ab Alexandro, vti cohęrede Magdalenę, ad quem Census ex diuisione pertinuit R. P. D. Iuliano Amadeo in eodem *Summ. n. 3.* & proximè Marcus Antonius mediatus hęres dicti Euandri principalis Debitoris, & dictus Ioannes hęres dicti Pompilij fideiussoris iudicium super extinctione Census instituerunt coram A. C. contra modernum Census Dominum, à quo sententiam fauorabilem habuerunt à Signatura Iustitię & ita fuit mihi causa commissa cum omnibus incidentibus, & dependentibus ac toto negotio principali ex integro cum facultatibus A.C. *in dicto Summ. num. 4.* vndè hodie dubitatum fuit, An sit relaxandum mandatum pro fructibus, & dd. relaxandum esse responderunt.

Quia constat de Censu † cum promissione de soluendo fructus per publicum Instrumentum, vt inquit *Rota coram Caualer. decis. 71. ab init.* & ampliùs contra hęredes † nam sicut agi
2 poterat via executiua contra debitorem, ita contra eius hęredes, cum non differant à persona sui, vt *decis. 439. num. 1. par. 4. recent.* Nec hodie controuertitur posse per me executiuè
3 procedi † stante commissione, in qua communicantur facultates A.C. vt concludi *Rota coram Burat. decis. 752. & ibi Adden.*

Nec obstare visa est DD. prętensa extinctio ex

ex eo, quod Castrum Turriculę cum Territorio, ac bonis,& itá fortasse cum fundo Census de mandato Congregationis Baronum instantibus Creditoribus Euandri subhastatū fuerit anno 1541. & liberum ab hypothecis transierit ex Constitutione Clementina contra Barones.

4 Quia vt † in puncto respondit *Rota coram Ludou.decis.445.num.5.* Licet Castrum fuerit liberatum ab hypothecis respectu emptoris, itá vt super eo nulla competat actio, † non ta-
5 men sequitur, quod fuerint extincti Census, & remanserint sine fundo, itá firmauit *Rota in Signina Saluiani 14.Martij 1639.coram Carillo, & 4.Maij 1643. coram bon.me. Bichio,* & nuncupatim contra debitorem eiusq; fideiussorem, *Rota d.decis.445.num.4.& decis.449. num.3.par.4. recent.*

Et multo minùs obstare crediderunt depositionem pretij oblati ad effectum soluendi debita principalium debitorum, & tale depositum notificatum anno 1641. Magdalenæ cum protestatione, vt ex illo fructus,& pretium census acciperet.

6 Quia non constat † talem assignationem fuisse effectuatam mediante solutione, vt loquitur *Rota dicta decis. 71. num. 2. & fortius post Cenc.de censib.decis.204.num.3.vers.Respondebatur & seqq.& decis.389.num.11.vers.non obstat.* Ne-
7 que fortè † potuit effectuari, nisi creditrix ipsa peteret non solum fructus,sed etiam sortem, quæ magna controuersia est inter allegata *á Moderno Salg.Labyr. Credit.par.1. cap.22, num.36.& seqq.* Et maximè cum Creditrix ha-
8 beret suos fideiussores, † contra quos salua manet actio, vt supra, & de fructibus pro damnis, & interesse *bene Rota d. decis. 389. sub nu.11.versic.& quidquid sit, & n.12.*

Addebantque insuper quod interim hæc, quæ deducebantur super extinctione Census,
9 erant † remittenda ad petitionem tamquam requirentia altiorem indaginem in puncto, *Rota d.decis.71.sub num.4.& 5.*

Et itá decisum fuit vna tantum Parte Informante &c.

R. P. D. BEVILAQVA,

Romana Census.

Veneris 28. Iunij 1658.

ARGVMENTVM.

De Census impositione, & de recognitione bonæ fidei, cum obligatione soluendi fructus,& fideiussorem renouandi, quando constat ex publico Instrumento, hoc perindè est, ac si iste recognoscens esset principalis debitor, atque ipse Censum imposuisset, ideoque omnia in Instrumento posita obseruare tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum publicum facit probationem probatam.*
2 *Instrumentum publicum probat etiam contra tertium, si agatur de probando ipso facto.*
3 *Obligans se ad renouandos fideiussores in casu mortis, id negligens tenetur ad pœnam conuentam.*
4 *Recognoscens bonam fidem in Censu, perinde est, ac si esset principalis.*
5 *Obligatus ad aliquid cum obligatione Camerali, adueniente tempore promissionis habetur pro condemnato.*
6 *Obligatio Cameralis tribuit etiam ius agendi contra hæredes.*
7 *Iura remanent extincta, stante confusione eorum.*
8 *Deuolutio rei, est probanda ab allegante.*
9 *Deuolutioni emphyteusis quando non possit dici deuoluta.*
10 *Linea noui acquirentis, non autem primi inuestiti, attenditur in inuestituris.*
11 *Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur ad retardandam obligationem Cameralem, & num.12.*
13 *Legitimatio personarum in quocunque iudicio quantumcumque executiuo parte petente est facienda.*
14 *Aditio hæreditatis ex quo actu necessario inferatur.*
15 *Fides baptismatis, dum est adminiculata, an probet filiationem.*
16 *Hæreditas materna inter filios æqualiter est diuidenda.*
17 *Liber Parochi, vbi describuntur mortui, solet attendi ad probandam mortem, & n.21.*
18 *Patris est prima causa successionis, dum quis non reliquit descendentes, & nu.19.*
20 *Hæreditas, quod spectet ad aliquem ex quo doceatur.*
22 *Filijs de iure debetur hæreditas Patris.*

DECISIO CCCLXXXVIII.

SOCIETAS Sancti Bernardi de Vrbe recognoscendo bonam fidem erga Franciscum de Rusticis impositorem Census sc. 65. & bai.90.monetæ, & Anastasiæ Apolloniæ, & alijs de Bonauenis pretio scut.879. venditi illum sui contemplatione impositum fuisse, & pecunias ad eius manus peruenisse declarauit, onusque soluendi fructus, & fideiussores renouandi in se suscepit, sed quia in his defecit commissa causa in Rota cum facultatibus A.C. Robutus ad quem Census pro rata Apolloniæ tangen.peruenit petebat mandatum contra d.Societatem,& Monasterium S.Annę hæredem d. principalis impositoris, quod relaxan.esse hodie decisum fuit.

Quia de impositione Census, & recognitione bonæ fidei cum obligatione soluendi fructus, & fideiussorem renouandi constat per publica Instrumenta, † quæ faciunt pro-
1 bationem † probatam *l.emancipatione 11. C. de fid.Instr.Rot.coram sa.me.Greg.XV. decis.180.n.1.*
2 Etiamsi agatur † inter alios, & contra quoscumque dum agitur de probando ipso facto vt tradit *Bart.in l.2.in prima lectura num.12.C.de edend.Aym.cons.31.n.7.Greg.decis.484.nu.3.& ibi Adden.* Vndè sequuto obitu fideiussoris rectè agit Robutus pro illius renouatione, & solu-
3 tione † fructuum in vim dd.Instrumentorum continentium obligationem Cameralem cōtra d.Monasterium S.Annæ,& d.Societatem, quæ per huiusmodi bonæ fidei recognitionem,

nem, & declarationem perindè reputatur
4 principalis † debitrix, ac si ipsa ab initio Censum imposuisset, & cum emptoribus illius contraxisset, ex allegatis per *Modern. Perusin. de cens. q. 76. nu. 6. Rot. penes eundem decis. 134. nu. 1. & decis. 534. n. 1. decis. 556. n. 3. & in recen. decis. 46. & 271. vbique n. 1. par. 7.* Adeò vt adueniente tempore renouationis, & semestre solutionis fru-
5 ctuum † habetur pro condemnata *Castr. consil. 319. col. 2. post princ. vers. & hoc ideo lib. 1. Rota decis. 415. nu. 8. par. 1. rec. & coram Reuerendiss. Vrgellen. decis. 75. n. 4.* Et ius † tribuit agendi quo-
6 que contra hæredes *Merlin. decis. 413. n. 1. & decis. 116. pariter n. 1. apud Cenc. de censib.*

Nec relaxationem mādati retardari visum fuit posse ex eo, quod census prouenit ex pretio quarundam domuncularum, quæ olim existebāt sub proprietate Parochialis Ecclesiæ S. Sebastiani ad Valles, & ad illam deuoluātur ob deficientiam descendentium Constantini Pinaciri, & Catherinæ Querre Coniugum, quibus erant in emphyteusim perpetuam de anno 1529. concessæ, & subindè occasione nouæ fabricæ Templi S. Andreæ dirutæ, & Census in locum illarum subrogatus modo spectet ad Monasterium S. Susannæ ad quod prædicta S. Sebastiani Ecclesia eadem causa noui ædificij fuerat translata, vt habetur in principio *Decisionis 94. coram Cardin. Caualer.* & per successionem d. Monasterij in omnibus Iuribus, & bonis d. Societatis Laicorum
7 S. Bernardi principalis † census debitricis, ille remansit extinctus ob Iurium confusionem, cum non possit quis esse Dominus rei & super ea censum habere *Seraph. decis. 872. n. 3. aliique congesti ab eod. Cenc. de censib. q. 114. n. 1. vltim. impres.* quia præter quod successio, quæ ab altera parte impugnabatur, non apparebat iustificata minusque Monasterium prædictum esse in causa, & de deuolutione domuncularū ad Ecclesiam S. Sebastiani Dominam directā,
8 quæ ab † allegante est probanda *l. actor. Cod. de probat. Rot. coram Card. Caual. dec. 295. n. 1. & 344. n. 5. coram bo. me. Merlin. decis. 506. n. 1. & 2.* Nedum non apparet, sed constat alias fuisse de anno 1577. à prædicta Catherina Constantini vxore, & ab eius filijs venditā Desiderio Bonauenæ auctori Apolloniæ, & aliarum de Bonauenis acquirenti pro se suisque † hære-
9 dibus, & successoribus quibuscumque cum clausula ad haben. & consensu Rectoris Ecclesiæ S. Sebastiani, qui acquirentem in emphyteusim recognouit, & Laudemium recepit, hoc enim habet vim renouationis *cap. potuit de locat. l. vltim. C. de Iur. Emph. Rot. decis. 182. n. 12. par. 6. rec.* Et efficit † vt noui acquirentis linea, non autem primi inuestiti debeat at-
10 tendi *Castr. cons. 329. vers. nec obstat lib. 2. Rot. vbi supra num. 4. & 5.*

Sed omnis difficultas remouetur, cùm hęc sit exceptio requirens † altiorem indaginem,
11 & desuper agitata Causa in Tribunali Eminentissimi Vrbis Vicarij lata fuit sententia absolutoria Robuti ab impensis; Quapropter non est apta retardare solutionem fructuum
12 Census † ac prestatione m noui fideiussoris vigore obligationis Cameralis *Bald. cons. 152. in fine lib. 3. Roman. cons. 76. nu. 3. & seqq. Seraphin. d. decis. 110. n. 7. Rot. decis. 191. num. 3. apud Cenc. de censib. & decis. 23. n. 10. par. 7. recent.*

Minusque impediri potest relaxatio mandati ex eo, quod Robutus agat, vti Pater, & hęres Ioannis Francisci filij donatarij Catherinę de Fratellis, ac eiusdē cohęredis q. Horatij Roseis causam haben. à Christophoro, & alijs filijs, & hęredibus Constantię Vamperiæ descendentis ab Apollonia de Bonauenis altera Census de quo agitur creditrice, & id non probet, vt tenetur cum in quolibet Iudicio,
13 quantumuis † Summario, & executiuo parte opponente necessaria sit personarū legitimatio *Bart. in l. 2. in fine C. de edict. Diu. Adr. tollend. Paris. cons. 11. n. 2. lib. 2. Bursatt. cons. 129. num. 7. & cons. 225. nu. 7. lib. 2. Gregor. decis. 264. num. 2. & ibi Adden. Lit. A.*

Nam quod ex d. Apollonia nupta Ioanni Petro Vamperio orta sit Constantia vnica filia, & hæres deprehendendo ex hoc, quod vti talis fuit admissa à Iudice cum consensu Dorotheæ Pinauræ eius Curatricis ad hæreditatem illius vendidit vineam dotalem Matris pro illius debitorum solutione comput. d. Dorotheæ eius materteræ, & Curatrici de bonis maternis ab eadem administratis solidauit, & de anno 1613. pro fructibus huius Census contra Societatem S. Bernardi mandatū re-
14 portauit † isti enim sunt actus necessario inferentes aditionem hæreditatis *l. 2. C. de Iur. deliberand. Menoch. cons. 772. nu. 12. Ciriac. contr. 301. n. 1. Rot. apud Greg. decis. 98. n. 3. & decis. 371. nu. 8. & in rec. decis. 82. n. 1. par. 2. & decis. 22. nu. 4. par. 6.*
15 Iniuncta fide Baptismatis, † quæ ex prædictis bene adminiculata probat filiationem *Caualer. decis. 128. n. 2. & decis. 10. n. 3. coram Card. Millino decis. 59. n. 5. par. 5. & decis. 331. nu. 2. & 3. par. 6. recent. Buratt. decis. 349. n. 2.*

Ex Constantia verò, & Horatio Roseo Coniugibus natos fuisse Christophorum, Apolloniam, & Octauiam probatur ex fide baptismatis, comprobata ex dictis Testium, & Instrumento donationis sc. 100. per dictam Dorotheam Pinauram facti d. Octauiæ, ex quibus resultat sufficiens filiationis probatio ex præallegata, d. autem Constantia defuncta superstitibus dictis filijs ad eos æqualiter materna
16 hæreditas † fuit delata *l. maximum vitium C. de lib. præterit. Soc. Iun. cons. 119. n. 7. Honded. cons. 65. n. 18. lib. 1. Rot. decis. 175. n. 16. par. 7. rec.* illisque filijs successiuè mortuis, vt deponunt Testes examinati, & relata *in Sum. Robuti n. 10.* & partita libri extracta à Parocho, vbi nomina mortuorum describuntur, † quæ mortem
17 probant *Rot. decis. 29. n. 75. & decis. 251. num. 4. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono.* Successit d. Horatius Pater ex Iuris dispositione, cum prima causa † succedendi sit ipsius Patris, vbi
18 filius sine descendentibus decedit *Auth. defuncto iuncta gloss. in vers. gradus ead. Tertull. Honded. cons. 32. n. 26. lib. 1. Rot. decis. 217. n. 1. par. 3. recent.*
19 Et vti Pater, † & hęres pro fructibus huiusmet Census egit contra Societatem debitricem eodem *Summ. n. 11.*

Quod

Quod autem hæreditas Horatij Rosci spe-
20 ctaret ad Catherinam † de fratellis illius in secundis nuptijs Vxorem, & ad Ioannem Franciscum Robutum patet ex testamento relato *in d. Sum. num.* 9. in quo æqualitèr fuerunt ab ipso hæredes scripti, & ab eis cum beneficio legis, & Inuentarij addita hæreditas *Sum. num.* 12. & postea Catherina suam ratam eidem Ioanni Francisco suo cohęredi
21 donauit *Sum. n.* 14. † & defuncta vt ex partita libri Parochi *nu.* 16. Ioannes Franciscus proprio, & donatario nominato mandatum pro fructibus ab A. C. vel Iudice ab eo deputato reportauit, vt *Sum. n.* 17. *&* 19.

Tandem satis etiam innotescit Simonem Robutum esse d. Ioannis Francisci defuncti Patrem, tùm ex testamento Horatij, & ex Instrumento donationis Catherinæ in quibus eiusdem filius enunciatur, & in Instrumento
22 additionis hæreditatis † ad ipsum de iure spectantis §. *si igitur defunctus Auth. de hæred. ab intestat. alijsque superius allegatis*.

Et ita vtraque &c.

Confirmata fuit præsens decisio sub die 7. *Iulij* 1659. *coram eodem R. P. D. Beuilaqua*.

R. P. D. BEVILAQVA.

Auximana Donationis.

Ven. 28. *Iunij* 1658.

ARGVMENTVM.

Filius volens succedere parentibus tàm ex testamento, quàm ab intestato, tenetur fratribus cohæredibus, ea omnia conferre, quæ dicti parentes, eidem etiam contemplatione matrimonij donarunt, nisi fuerit à parentibus prohibitum, cum id dependeat à voluntate parentum.

SVMMARIVM.

1 *Fratres omnes simul admittuntur æqualiter ad hæreditatem parentum.*
2 *Filius volens succedere parentibus simul cum alijs fratribus, quid conferre teneatur.*
3 *Donatio facta filio à patre ex causa matrimonij, an sit ex causa voluntaria, & an sit conferenda, & num.* 4.
5 *Bona omnia donata à patre filio sunt computanda in legitimam, & n.* 6.
7 *Bona omnia, quæ imputationi in quartam legitimæ subiacent collationi quoque obnoxia sunt.*
8 *Æqualitas inter fratres parentibus succedentes seruanda est.*
Ius collationis inter fratres quare fuit introductum.
9 *Pater donando filio ob causam matrimonij, quando præsumatur vt voluerit ea bona conferre cum fratribus.*
10 Crauett. in consil. 85. num. 7. *quo casu loquatur.*
11 *Donatio facta à patre filio ob causam matrimonij, quando ei facta sine onere conferendi dicatur.*
12 *Donatio facta à patre filio an sit conferenda, nec ne, in hoc paternum iudicium est seruandum.*
13 *Cuius iudicium desumi etiam potest ex coniecturis, quæ tamen debent esse vrgentes, & de necessitate concludentes.*
14 *Filius, quando possit hæreditatem paternam repudiare.*
15 *Filius, quando iudicialitèr bonorum parentum diuisionem Petijt, non potest amplius hæreditatem repudiare.*
16 *Hæres, quando quis fuit semel, amplius ab aditione hæreditatis non potest se abstinere.*
17 *Filius dum adit hæreditatem parentum, per dictam aditionem obligat se ad ea, quæ de iure ob d. aditionem tenetur.*
18 Fontanell. de pact. nuptial. claus. 4. glos. 1. nu. 44. *in quo casu loquatur*
19 *Filius recusans conferre, quæ habuit in vita patris, non dicitur repudiare hæreditatem.*
20 *Filius postquam adiuit, & se immiscuit in hæreditate parentum, non potest amplius se abstinere.*
21 *Filius, quando possit inuitus cogi, ad conferendum ita vt non valeat se abstinere ab hæreditate.*
23 *Donatio facta filio à patre ex causa matrimonij cum aliqua contracti, censetur facta etiam singulis filijs nascituris.*
24 *Collatio bonorum habet tantum locum inter succedentes.*
25 *Instrumentum cum solemnitatibus celebratum est attendendum.*
26 *Donatio facta pro filijs nondum natis, censetur facta contemplatione ipsius patris, & nu.* 27.
28 *Donatio facta contemplatione certi matr. monij à patre filio, ea venit conferenda in successione fratrum, & nu.* 29.

DECISIO CCCLXXXIX.

DEFVNCTA ab intestato Ludouica Guzzolina Ioseph filius intēdens ęqualitèr cum suis fratribus admitti ad illius hæ-
1 reditatem † iuxtà iuris dispositionem, de qua in *leg. maximum vitium* 4. *C. de liber. præter l.* 1. *C. de suis, & legit. hæred. auth. in successione Cod. de suis, & legit. liber. liber.* iudicium contra eos instituit pro bonorum diuisione, sed quia renuebat conferre alia bona à d. Ludouica sibi, & filijs nasciturisantecedentèr donata occasione matrimonij inter ipsum, & Isabellam contracti, orta super hoc lite, latisque contrarijs sententijs, fuit tandem causa ad Rotam deuoluta, & mihi commissa, hodie proposui dubium, An donatio esset conferenda, quod fuit affirmatiuè resolutum.

Resolutionis fundamentum fuit, quia de iure quando filius vult succedere parentibus,
2 tàm ex testamento, † quàm ab intestato, tenetur fratribus cohæredibus ea omnia conferre, quæ dicti parentes eidem etiam contemplatione matrimonij donauerunt, nisi fuerit prohibita collatio per *Text. in l. vt liberis* 17. *C. de collat. Berengar. in l. in quartam* 90. *ff. ad l. falcid. cap.* 3. *art.* 3. *nu.* 10. *vers. alij etiam, Alex. cons.* 57. *lib.* 3. *Bertrand. cons.* 203. *num.* 2. *cum seqq. lib.* 3. *par.* 2. *Franc. Becc. cons.* 20. *num.* 26. *Paris. consil.* 16. *num.* 33. *cum seq. lib.* 4. *Roland. cons.* 70. *n.* 13. *cum*

*cum seq. & nu.*16. & 17. asserens donationem
3 intuitu † matrimonij à patre filio factam dici
ob causam, quæ à principio valet, & est con-
ferenda *lib.4.Surd.conf.*361*.num.*29. *Ludou.Bell.*
*conf.*19*.num.*6*.& seq.& nu.*34. *Soccin.sen.conf.*91.
*num.*8*.lib.*1*.Giouagn.conf.*83*.nu.*60. *cum seq.lib.*1.
*Peregr.de fideicom.art.*30*.sub nu.*34*.Bar.de success.*
*lib.*14 *tit.*4*.num.*14 *vers.sed quid* vbi de veriori,
4 & receptiori † sententia testatur, & de com-
muni *Molin.de rit.nupt.lib.*3. *qu.*21*.num.*14. *cum*
*seq.Cutell.de donat.tom.*2*.disput.*1*.special.*5*.num.*5.
*par.*1*.fol.*56*.Fontanell.de pact. nupt.clauf.*4*.glos.*1.
*num.*4*.vers.nos vero, Cyriac.contr.*368*.num.*1*.&* 2.
*Thesaur.decis.*46*.num.*11. & in terminis dona-
tionis maternæ consuluit *Cassan.cons.*73*.nu.*70
*& seq.Rota coram bo.me. Merlino decis.*586. *nu.*2.
Et facilius in proposito casu, quo ad hanc
collationem faciendam visum fuit concur-
rere donatricis voluntatem; illa enim hac le-
ge donauit, quod donatio in Iosephi legiti-
mam computaretur, quando enim à dispo-
5 nente hoc onus † imponitur, proculdubio
sunt computanda omnia donata *l.quando §.ge-*
neraliter C. de inofic.test.l.quæ pater filio, ff. famil.
*ercisc.Bart.in l.in quartam num.*10*.vbi Pic.n.*187.
6 dicens hanc † sententiam ab omnibus sequi,
*Thesaur.d.decis.*46*.nu.*11. *Merlin.de legitim.lib.*2*,*
*tit.*2*.qu.*29*.num.*46*.Rota coram san.mem.Greg.XV.*
*decis.*568*.num.*3. *vbi Add. num.*18. *vers.limitatur*
autem, ex quo imputationis onere inferеba-
tur de intentione donatricis fuisse, quod bo-
7 na donata conferantur † ex regula generali,
quod omnia quæ imputationi in quartam
legitimæ subiacent, collationi quoque obno-
xia sunt, vt probat *Text.in l.illud* 20. *§.hac au-*
*tem regula C.de collat.vbi Dec.num.*5*.Corn.num.*8.
*Thesaur.d.decis.*46*.num.*5. *Merlin. eodem tract. de*
*legitim.lib.*2*.tit.*2*.qu.*1*.n.*2*. Fontanell.de pact.nupt.*
*vbi supra num.*49. & sic, quod vnus filius as-
sequeretur de bonis maternis quantum alius
8 & æqualitas† seruaretur inter eos, cuius cau-
sa introductum fuit ius collationis *d. l.vt libe-*
*ris, & l.illud C.de collat.Bald.cons.*37*.vers.*4*.ver-*
*titur dubium lib.*2*.Rolan.d.cons.*70. *in fin. Crauett.*
*cons.*85*.num.*8*.& cons.*125*.num.*7. *Surd.cons.*219*.*
*num.*12. *Merlin.d.tit.*2. *quæst.*29*. à num.*50*. vsque*
ad fin.
Non obstant coniecturæ, quæ deducuntur
in contrarium ad ostendendum donatricem
huiusmodi voluntatem non habuisse, & si-
gnanter non facit, quod illa bonorum dona-
torum integrum vsumfructum sibi toto suæ
vitæ tempore reseruauerit, quasi ex hoc do-
natio censeatur collata in tempus mortis do-
natricis; vnde elusoria quodamodo fuisset,
cum matre viuente Ioseph nullum poterat
sentire commodum, d. vsufructu reseruato;
ea autem mortua conferri debet donatio, sine
qua tunc temporis Ioseph habiturus erat
9 suam † portionem in bonis maternis; atque
ideò verisimile non est, quod intellexerit il-
lum obligare ad collationem, vt in specie
ratiocinatur *Crauett. cons.*85*.num.*7. quem se-
quitur *Surd.in cons.*143*.sub num.*32*.vers.conside-*
randum est, quoniam respondebatur doctri-
10 nam Crauetæ † non subsistere, est enim fun-
data in præsupposito, quod donatio stante
reseruatione vsusfructus fauore donatricis re-
maneat sine effectu, & nullam vtilitatem do-
natario afferat, & ex hoc arguit donationem
11 esse puram, † & absque onere conferendi,
quam tamen vti falsam, & erroneam reij-
ciunt *Giouagn. in d. conf.*83*.num.*72. & 73. vbi
plures vtilitates recenset idem *Surd.in conf.*361
*n.*34*.versic.quod verò*, & priùs *Rolan.in d.conf.*70
*num.*15*.lib.*4*.Ludouic.Bell.consil.*19*.num.*33.
Aliæ autem desumptæ ex clausulis plenè,
& liberè, ac irreuocabiliter, & perpetuò,
alijsque vulgaribus, ordinarijs, executiuis,
& aliàs apponi solitis, minùs videbantur in
consideratione habendæ, quia licet collatio-
12 ni locus non sit, † quando constat patrem vo-
luisse, quod donatio non conferatur, tali
enim casu necesse est paternum amplecti iu-
dicium, *auth.ex testamento, & in corpore vnde su-*
*mitur, C.de collat.Crauett.d. conf.*85*.num.*8*.&* 12*.*
*num.*5*.Surd.vbi supra num.*28*.&* 33. si tamen id
expressum non disposuit, sed prætenditur ex
13 coniecturis desumi tacita intentio † illos libe-
randi à collatione, illæ debent esse vrgentes,
& de necessitate concludentes, non autem
generales, & leues, vt illæ exaduersò dedu-
ctæ, quæ non sufficiunt, vt tradunt in ter-
minis *Riminal.in d.auth.ex testamento num.*2*.C.de*
*collat.& in conf.*238*.Bologn.in l.si emancipati.n.*41
*C.eod Soccin.sen.conf.*127*.num.*13. *vers.sed hic in-*
*currit lib.*3*.latissimè Surd.in citato conf.*361*.d.n.*33*.*
*vsque ad fin. Giouagn.eod.conf.*83*.num.*85. *Cyriac.*
*d.contr.*368*.num.*5*.&* 6*,*
Nec dicatur, quod Ioseph mutando con-
silium potuit bonis donatis inhærere, & suc-
14 cessionem † maternam repudiare, & ita col-
lationem euitare, *ex tradit.per Fontanell.de pact.*
*nupt. clauf.*4*.gloss.*1. *num.*44. nam cum iam ac-
ceptauerit hereditatem ad effectum conse-
quendi suam ratam, & duos annos, & vltra
in possessione permanserit, & in hac præten-
15 sione perseuerauerit petendo † iudicialiter
bonorum diuisionem, aliosque actus fecerit,
qui necessariò aditionem inducunt *l.pro hære-*
de in princip.ff.de acquir.hæredit. Bart. in l.gerit ff.
eodem, non valet ampliùs ab aditione se absti-
16 nere, & nomen hæredis dimittere, † quia dum
semel fuit hæres, semper remanet talis *l. sed*
& si sine, §.sed Papinianus, ff. de minor. l.ei qui sol-
uendo. ff.de hæred.instit.l.sicut, C.de repudiat.hæred.
*vbi Castr. & Ias.Surd.consil.*457. *num.*32. *&* 34.
sed debet conferre donationem, ad quod per
17 dictam † aditionem se obligauit, & iuri non
conferendi renunciauit *l. fin. ff. de collat. Surd.*
*cons.*143*.num.*41*.&* 361*.num.*49*.& seq. Paris.con-*
*sil.*16*.num.*33*.Rolan.in sæpecit.cons.*70*.sub num.*14
*lib.*4*.Giouagn.in d.conf.*83*.num.*77*.lib.*1.
18 Quibus non aduersantur Fontanell. † & ibi
relati, per quos videtur concludi esse in do-
natarij potestate bona donata retinere, vel
illa conferendo cum alijs fratribus succedere,
quia loquuntur in terminis ab hoc casu lon-
gè diuersis, hoc est quando filius priùs recu-
sauit conferre, & postea mutauit propositum,
19 quod ei † permittitur, nam recusans confer-
re, non repudiat hæreditatem, secus vbi, vt
hic

hic fuit adita hæreditas, vel immiscuit, tunc
20 enim non potest amplius pœnitere † ad effugiendam collationem *l. si soror, & ibi gloss. & DD. C. de collat. gloss. in l. 1. in princ. ff. de collat. dot. Corn. cons. 289. num. fi. lib. 4.* vbi quod si filius, qui adiuit, vel se immiscuit in hæreditate absque præcedenti protestatione, talitèr con-
20 cepta, quod reddat † immixtionem non factam, potest inuitus cogi ad conferendum, nec valet se abstinere, & immixtionem reuocabilem reddere, *Valasc. de partit. cap. 15. n. 4 vers. cæterum circa istam legum praxim.*

Neque tandem visum fuit obstare, quod
22 donatio † æquè principalitèr facta fuerit Iosepho, & filijs ex matrimonio cum Isabella contracto nascituris, quapropter reputetur
23 vnicuique, & † singulis independentèr de per se facta, adeout tot censeantur donationes, & primi donatarij filij, quot sunt *Bald. in cap. 1. num. 3. in fin. vers. pone dicit Dominus, tit. si vassall. feud. priuet. Castren. in l. si pecunia num. 11 ff. de condit. caus. dat. Rolan. consil. 15. numer. 3. leg. 4.* Vndè si Ioseph ob aditionem hæreditatis, illiusquè petitionem adstrictus remanserit ad conferendum, non inde potuit præiudicium inferre Ludouico filio iam nato, & ad dona-
24 tionem ex propria persona vocato, † qua ait esse contentum, nec curat de auia hæreditate minusque cum patruis succedere; collatio enim locum habet solum inter succedentes *DD. in rubr. & in l. 2. & in d. auth. ex testamento C. de collat. Giouagn. d. cons. 83. num. 56.* quia vltra quod ex tenore Instrumenti donationis sub die 25. Februarij 1650. quod tamquam cum
25 solemnitatibus † stipulatum est attendendum constat Iosephum esse principalem donatariũ eoque tantùm casu filij nasciturі sunt, vt primi donatarij ad donationem vocati quo Iosephi creditores quantumuis priuilegiati vel-
26 lent aliquod † ius etiam super fructibus bonorum donatorum prætendere, non fuit ipsi solummodò donatum, sed, & patri simul, ad quem priùs bona peruenerunt, quo fit vt donatio pro filijs nondum natis, nec dona-
27 trici cognitis, stipulata dicatur † contemplatione ipsius patris *Bart. cons. 131. lib. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 28. n. 9. Surd. cons. 177 num. 19. & decis. 322. num. 46. & seq.* & proinde locus est collationi *Cyn. in l. scimus qu. 5. Cod. de collat. Bart. in l. dotem dedit. num. 2. ff. de collat. bonor. Surd. d. consil. 361. n. 30. & seq. Cephal. cons. 105* & pleniùs per has, & alias rationes conclusioni in obiecto firmatæ occurrit, *Giouagn. in d. cons. 83. sub num. 69. à vers. secundum pariter, ad vers. tertium verò,* & in specie donationis ob
28 causam, † & intuitu certi, & determinati matrimonij emanatæ, quod semper intret collatio, est clara dispositio *Text. in d. l. vt liberis 17. C. de collat.* dum nulla habita consideratione, An pater, vel Mater, & alij pro filio, vel filia donauerint, & vtrum in spon-
29 sos, vel † sponsas pro liberis suis parentes donationem contulerint, eam in rebus diuidendis conferendam esse sancitur, & præter in principio relatos firmant *Gamm. dec. Lusitan. 64 num. 1. Modern. Lucan. cons. 7. num. 27.*

Et ita vtraque parte informante &c.

ANNOTATIO.

DECISIO præsens post longum tempus idest post decimum annum, & sic *sub die 18. Iunij 1668. coram eodem R. P. D. Beuilaqua*, parte aduersa acerrimè informante fuit confirmata. Non obstante duæ validæ oppositiones allatæ à d. parte ad destruendam conclusionem hic in præsenti decisione solidè firmatam. Prima fuit, quod collationi non erat locus in præsenti casu, quia donatio fuit voluntaria, Altera verò, quia donatio non fuit facta Iosepho, sed filijs ab eo procreandis, & consequentèr cessare collationem, cum nepotes non tractent de succedendo auiæ vna cum patruis, & collatio solum detur inter æqualitèr succedentes iuxta doctrinam *Baldi, & alios in authent. ex testamento C. de collat.*

Verum limitationes istæ ad incudem disputationis in Rota positæ, sub potentibus rationum Malleis fuerunt fractæ. Quare cum non essent adamantinæ, fuerunt reiectę vnde in decisis fuit permansum, & alias prout latius habetur in d. decisione *sub die 18. Iunij 1668. coram R. P. D. Beuilaqua*, quæ decisio magistralis est, more tàm integerrimi, & doctissimi Auditoris Sacræ Rotæ Romanæ cuius ingenium acerrimum est, ac eius doctrina mirabilis, Animi verò candor satis per se elucet, Fama communis non mentitur.

Paulus Rubeus.

R. P. D. PRIOLO.

Romana prætensi Fideicommissi de Attauantibus.

Die Lunæ 1. Iulij 1658.

ARGVMENTVM.

Attentata sunt gesta post inhibitionis Rotalis exequutionem. Appellatio vnius, An & quando prodest Consortibus in eadem causa condemnatis.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio statim ac est præsentata retardat exequutionem sententiæ.*
2 *Appellatio interposita ab vno ex pluribus collitigantibus prodest alijs condemnatis, itaut contra eos exequi non possit, alias dicitur attentare.*
3 *Restitutio in integrum alicui concessa prodest reliquis in eadem causa condemnatis.*
4 *Prorogatio fatalium ab vno ex litis consortibus petita, excusat omnes alios à desertione causæ.*
5 *Appellatio ab vno interposita, ad excludendam rem iudicatam, iuuat alijs in eadem sententia, & causa condemnatis.*
6 *Procurator si non habet mandatum procura ad appellandum, appellatio non præiudicat principali, nisi fuerit ab eo ratificata.*

7 Appel-

7 *Appellatio Consortis non suffragatur alteri, quando separatim appellauit.*

8 *à Procuratore gesta facta generale mandatum habente, non nocent principali, quando speciale requiritur.*

9 *Possessio capta post præsentatam inhibitionem, dicitur attentata etiam in illa parte, in qua inhibitio non operatur.*

10 *Commissio per citationem ad dicendum contra efficitur communis, & causat litem, & attentatum quoad impetrantem.*

DECISIO CCCXC.

QVAMVIS á sententia lata ab A.C. fauore Francisci Attauantis contra Hospitale S. Ioannis Nationis Ianueñ Octauium Chiattonum, ac Domitillam Elianam de Gherardellis super Immissione in possessionem domorum de quibus agitur pro parte Hospitalis appellatio interposita fuisset, &
1 inhibitio† rotalis præsentata eidem Attauanti, nihilominus idem Attauantes domorum præfatarum possessionem cæpit; Ideò Rota super dubio à me hodie proposito, An constet de attentatis, quæ veniant reuocanda, affirmatiuè respondit *per text. in l. 1. & tot. tit. 5. ff. nil. nou. appell. interpos. & cap. non solum de appell. in 6. Rota coram Buratt. decis. 181. nu. 1. aliisque relatis in Bononien. Attentatorum 5. Iulij 1655. & 27. Iunij 1657. coram R. P. D. meo Celso.*

Nec euitantur ex eo, quod Domitilla de Gherardellis in commissione nominata non sit, sufficit enim fuisse appellatum, & causam appellationis ad instantiam Hospitalis in Rota commissam, quia cum sub vno, eodemque libello omnes conuenti fuerunt, & in vna, eademque causa fuerit lata sententia
2 appellatio vnius ratione consortij, & communionis alteri prodest, vt desumitur *ex l. 1. & 2. C. si vnus ex pluribus, & cap. vna sententia penult. de appell. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 12. ampliat. 11. num. 1. & seq. Rota decis. 52. de appellat. in nou. decis. 315. num. 7. ibiq. Add. decis. 456. sub nu. 1. par. 3. rec. & decis. 298. num. 12. apud Pacif. de Salu.* Adeò vt tali appellatione pendente cæteris non appellañ exequutio fieri non possit *Grat. discept. forens. cap. 115. num. 1. decis. Marchiæ 142.*
3 *num. 5.* Prout † restitutio in integrum, suspensio Iurisdictionis, & similia propter connexationem, & indiuiduitatem materiæ vni concessa prodest reliquis *Rota d. decis. 456. n. 1.*
4 Et prorogatio † fatalium petita ab vno ex litis consortibus omnes excusat à causæ desertione *Lancell. vbi supra ampliat. 11. num. 3.* & dixit *Rota coram Put. decis. 466. per tot. lib. 2.* Ita
5 quoque † ad excludendam rem iudicatam appellatio per vnum interposita iuuat alios in eadem sententia condemnatos, & eamdem causam defensionis habentes *Rota in Romana fideicommissi de Marianis 1. Martij 1649. coram Reuerendiss. Tarraconen. relata in decis. 259. nu. 9. apud Eminentissimum Dominum Cardinalem Ottbobonum.*

Neque releuat, quod per Procuratorem suum separatim ab Hospitale appellauerit, atque ideò illius appellatione iuuari non pos-
6 sit, quia vltra quod † non probatur appellantem habuisse mandatum, seù Domitillam appellationem ratificasse, & sic inutilis redditur appellatio perinde ac si interposita non fuisset, vt tradit *Lancell. de attent. par. 2. cap. 12. limit. 50. num. 22. Grat. discept. forens. cap. 573. nu. 8. & seq. Caputaq. decis. 35. nu. 6. par. 1. Acchil. dec. 1. de appell. in recent. decis. 627. num. 1. par. 3. & coram Canaler. decis. 31. eod. num.* Præsertim quia in
7 tantum † Consortis appellatio alteri non suffragatur in quantum iste separatim appellando beneficio *l. primæ, & secundæ C. si vnus ex pluribus renunciasse videtur*, vt aduertit *Bart. in l. sententia 5. num. 6. ff. de appellat.* & omnes superius allegati declarant. Et tamen quis facto alterius etiam habentis generale mandatum
8 iuri suo renunciasse non dicitur† cum speciale requiratur *Greg. decis. 270. num. 8.* Dum causa communis reperiebatur in Rota super existentia fideicommissi Petri Pauli de Attauantibus, & super Domibus controuersis vti pro-
9 uenieñ ex eodem fideicommisso† non potuit Franciscus Attauantes non expectato Rotæ iudicio, & sententia citrà vitium attentatorum possessionem apprehendere etiam respectu Domorum per Domitillam possessarum propter causæ connexionem, & vnitatem ex auctoritatibus supra allegatis quibus adde tur *Rota in decis. 148. num. 7. par. 5. rec. & in Romana Palatij 4. Maij 1648. coram Reuerendiss. D. Decano.*

10 Et cessare visa est difficultas ex commissione exequutoriali impetrata per Attauantem etiam contra Domitillam, quæ cum fuerit effecta communis per citationem ad dicendum contra facit litem, & attentatum quoad impetrantem *Rota decis. 17. de dol. & contum. nou. & in Bonon. Iurispatronatus de Varignana vltima Ianuarij 1586. post Marches. de commiss. par. fol. 294. numer. 3. & coram Buratt. decis. 262. sub num. 2.*

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononieñ bonorum de Amorinis.

Die 1. Iulij 1658.

ARGVMENTVM.

Bona fideicommissaria, quando sunt arctissimo vinculo subiecta, cū prohibitione alienationis, quando hypothecantur, nulliter agitur, limita tamen, vt hic. Vidua super bonis possessis à Marito habet præsumptionem pro se quod fuerint propria Mariti, ideoque super eis potest repetere suam dotem.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, precarij, secundum Statutum Bononiæ qualiter extendatur.*

2 *Bona*

2 *Bona fideicommissaria sub arctissimo vinculo ligata non possunt hypothecari.*
3 *Clausula*, constituti, *quando nihil operatur*.
4 *Clausula*, constituti, *tunc non operatur suum effectum, quando possessio rerum non est penes constituentem.*
5 *Uxor vidua habet præsumptionem pro se, quod bona, quæ possidebantur à marito erant eius propria.*
6 *Fideicommissi exceptio non admittitur in summarijssimo iudicio manutentionis, & num. 11.*
7 *Possessionis iustitiam non requirit summarijssimum iudicium manutentionis.*
8 Fontanell. de pact. nupt. clausf. 7. par. 4. glos. 3. num. 7. *& alij in quibus terminis loquantur.*
9 *Bona fideicommissaria sunt obnoxia mulieribus pro restitutione dotium.*
10 *Bona fideicommissaria transuersalium etiam, quando sint.*
12 *Testes, quando satis probent possessionem alicuius.*
13 *Exceptiones personales contra testes in summarijssimo iudicio non admittuntur.*
14 *Possessio, quando est iure familiaritatis non est manutenibilis.*
15 *Possessio iure familiaritatis, superueniente titulo apto, dicitur mutata absque alia declaratione.*
16 *Clausula*, constituti, *vigore potest prætendi manutentio.*
17 *Dispositio, quando est conditionalis, nihil ponit in esse, non obstante clausula*, constituti.

DECISIO CCCLXCI.

FVIT in hac causa dubitatum coram b:m: Bichio sub die 15. Maij 1654. cui esset dandũ mandatum de manutenendo in possessione bonorum, de quibus agitur, & Octauiæ tanquam docenti de sua anteriori possessione concedendum esse conclusum, vt in decisione desuper extensa, quæ cum hodie coram Me subrogato reuideretur DD. permanserunt in decisis.

Visum enim fuit subsistere decisionis fundamentum, quod de possessione Octauię constet per publicum Instrumentum, in quo Virgilius eius maritus promisit Dotem receptam restituere sub obligatione omnium bonorum cum clausula, *precarij*, quæ iuxta extensionem† statutorum Bononiæ continet verba, *constituit ex nunc prout ex tunc*, & possessio manutenibilis transfertur, vt tenet *Grat. cons. 63. num. 37. & seq. lib. 2. Rota coram Buratt. decis. 179. aliijq; in d. decis. adducti*, quibus addi possunt *decis. 220. num. 9. coram eod. & post tractat. de manut. 150. num. 14. & 5. & 229. num. 7.*

Non obstat, quod bona non spectarent ad Virgilium virum, sed subiecta sunt arctissimo† fideicommisso transuersali cum prohibitione sub pæna priuationis illorum obligationis, hypothecæ, & alienationis. Vnde constitutum non potest†suffragari, vt in vim illius possit petitam manutentionem obtinere, cum effectus huiusmodi clausulæ, non 4 operetur, vbi bona ad alium quam† constituentem pertinent *Marz. cons. 41. per tot. Fontanel. de pact. nupt. clausf. 7. par. 4. glos. 3. nu. 7.* Quia cum stet præsumptio pro vxore, quod bona reperta penes virum, 5 seu quæ possidebat † præsumātur esse libera illius, habeatq; in illis intentionem fundatam non debet in illorum possessione in qua existit molestari, eo quod ab alijs dicatur inculcata, ac fideicommisso subiecta. 6 Nam exceptio fideicommissi † non admittitur in iudicio summarijssimo manutentionis tanquam ea, quæ respicit iustitiam 7 possessionis mulieris, & altiorem† indaginem requirit *DD. in l. fin. C. de ædict. D. Adr. toll. Surd. cons. 93. num. 7.* & in terminis dixit *Rota coram Duran. d. decis. 269. num. fin. penes Post. de manut. decis. 28. nu. vlt. & decis. 337. nu. 3. par. 6. rec.* Nec cōtrarium dicunt *Fontanell. de pact. nupt. loc. cit. & alij*, quia non loquuntur in terminis iudicij 8 possessorij manutentionis, sed † in alio per fideicommissarium instituto, quo petit bona fideicommisso ad sui fauorem subiecta, & à 9 muliere retenta sibi restitui, vt non†obscurè colligitur ex solutionibus ab ipso *Fontanell. relatis sub n. 26. & seq.*

Quæ faciliùs admittenda esse videbantur in præsenti, nedum quia ex fideicommisso 10 quamuis † transuersali competere possent detractiones, vt ponderat *decis.* quæ reuidetur §. *quæ dicuntur*, sed etiam quia prætensio purificationis illius ad fauorem Co: Grassi sublata remanet ex resolutis *die 26. Iunij præteriti capta coram R. P. D. meo Meltio*, vbi alijs non sibi decreta fuit immissio, & inconse-
11 quens magis suffragatur † hæredi Octauiæ, quod hæc fideicommissi exceptio non valeat manutentionem impedire ex alleg.

Insuper iustificata remanet possessio Octa-
12 uiæ dum viuebat Virgilius maritus † ex pluribus testibus examinatis asserentibus vnita bona insimul cum eo possedisse, qui satis probant *Rota apud Duran. decis. 269. num. 1.* tametsi aliquas exceptiones personales paterentur cũ
13 hę in hoc † iudicio non admittantur *ex trad. in decis. §. 2. & decis. 166. num. 14. apud Modern. de manut.* Cui non obstat quod viuentibus Virgilio, & Alexandro filio, cuius fuit hæres
14 ipsa Octauia nonnisi†iure familiaritatis possidebat, quæ possessio non est manutenibilis nec in consideratione habenda *Buratt. dec. 216 num. 3. & decis. 774. num. 10.* quia sequuto illorum obitu censetur mutasse causam posses-
15 sionis absque alia declaratione ex iure† dotis super dictis bonis competente, & casu restitutionis superueniēte etiam hæreditario Alexandri *ad tex. in l. si filio la 10. vbi Bart. & alij ff. sol. mat. Dec. cons. 400. n. 5. Gizzarell. decis. 45. nu. 1. & 5. Rota decis. 601. num. 2. & 3. par. 3. diuers. & d. decis. 269. num. 13. coram Duran. & in alijs alleg. per Modern. de manut. obseru. 54. nu. 23.*

Nec visa fuit obstare replicatio, quæ fiebat contra possessionem ex titulo hæreditario Alexandri filij habitam attenta precedente
16 donatione ab eodem † cum clausula, *constituti*, facta Com. Gabrieli collitiganti, cui propterea competat manutentio, quoniam donatio facta legitur in executionem fideicommissi, illique adheret, cumque ab illo, vel hodie sit exclusus, aut pro vocatione altior

altior exigatur indago non poteſt conſtituto
17 iuuari ibi appoſito, vt valeat† in poſſeſſione bonorum manuteneri, quia illud non operatur ante impletam conditionem adiectam in Inſtrumento cui eſt appoſitum *Menoch. conſil. 122. num. 54. Surd. conſ. 369. num. 34. Magon. deciſ. Lucen. 31. num. 35.* & benè huic obiecto reſpondet deciſio in vltimis §. quam ex his confirmandam eſſe fuit reſolutum vtraque parte informante &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Tiburtina Domus.

Lunæ 1. Iulij 1658.

ARGVMENTVM.

Clauſula, *conſtituti*, quid operetur. Reintegrationem petens ad bona fatetur Aduerſarium poſſidere. Attentata eſt poſſeſſio capta intra terminum datum ad appellandum. Et alia circa hanc materiam de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio tàm ciuilis, quàm naturalis transfertur per clauſulam, conſtituti.*
2 *Reintegrationem, & immiſſionem ad bona, petens, fatetur poſſeſſionem aduerſarij.*
3 *Poſſeſſionem probanti non poteſt denegari manutentio.*
4 *Poſſeſſio capta authoritate Iudicis, & quidem vigore ſententiæ priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione.*
5 *Poſſeſſio capta vigore ſententiæ nondum in iudicatum tranſactæ, eſt nulliter capta.*
6 *Appellatione pendente omnia quæ geſta ſunt dicuntur attentata.*
7 *Quod procedit etiam ſi reus non appellauerit, vel non fuerit proſequutus appellationem.*
8 *Poſſeſſio capta pendente tempore appellationis, tunc eſt attentata, quando ſententia eſt appellabilis.*
9 *Sententia lata in iudicio immiſſionis, & reintegrationis de iure eſt appellabilis.*
10 *Aegidiana conſtitutio non ligat Clericos.*
Clericus eſt dignior Laico n. 10.
11 *Sententia quando eſt in parte appellabilis, & pro parte non appellabilis tunc pars appellabilis trahit ad ſe inappellabilem.*
12 *Sententia tunc ſatis dicitur appellabilis, quando vti talis fuit admiſſa à Signatura.*
13 *Signatura, quando admiſit appellationem, tunc omnia ante geſta dicuntur attentata.*
14 *Iudex, quando ritè, & rectè non dicatur proceſſiſſe.*
15 *Solutionis præſumptio longo curſu annorum triginta præſumitur.*
16 *Iudex nulliter procedens, non priuat quem ſua poſſeſſione, ſi ſe non habuerit pro ſpoliato.*
17 *Solutio, quando poſſit dici veriſimilis.*
18 *Proteſtatio tollit mentem à facto, & conſeruat ius proteſtantis.*

DECISIO CCCXCII.

CENSVERVNT DD. mandatum de manutenendo in poſſeſſione Domus de qua agitur, dandum eſſe fratribus de Serbuccijs, de quorum poſſeſſione conſtat non tantum ex Inſtrumento aſſignationis, & dationis inſolutum eiuſdem Domus ipſis de anno 1650. factæ per Antoninam ſororem Matthiæ in ſatisfactionem eorum Creditiæ
1 clauſula, *conſtituti*, † ex qua in illos licet per actum fictum tranſlata fuit vera, ciuilis, & naturalis poſſeſſio *l. certè §. primo ff. de precar. quod meo ff. de acquir. poſſ. Bart. in l. ab Imperat. in fin. ff. de pact. Rota coram Duran. deciſ. 40. num. & deciſ. 228. num. 1. apud Modern. de manut.* Sed etiam ex confeſſione Albuneæ, & aliorum de Maſſarijs, quæ præuio monitorio Iu-
2 dicium immiſſionis, & reintegrationis † adillam introduxerunt cum ſubſequuta ſententia amotis, & expulſis prædictis de Serbuccijs *ad tex. in l. decem ff. de verb. obl. l. manumiſſiones ff. de iuſt. & iur. Rota coram ſa. mem. Greg. XV. deciſ. num. 2. Buratt. deciſ. 160. num. 4. deciſ. 252. num. & deciſ. 155. & 170. num. 5. inter eius impreſſ. in rec. deciſ. 106. num. 1. & 2. par. 5. & deciſ. 210.*
3 *par. 7.* Habenti autem † poſſeſſionem non poteſt denegari manutentio *§. retinendæ inſt. de interdict. l. 1. §. interdictum autem ff. de acquir. poſſ. Alex. conſ. 88. ad fin. lib. 5.*
4 Non obſtat poſſeſſio † medio tempore capta à d. de Maſſarijs authoritate Iudicis & præcedente ſententia, per quam Serbuccij fuerunt anteriori poſſeſſione priuati *l. in. poſſidet ff. de acquir. poſſ.* Siquidem deuentum fuit ad apprehenſionem poſſeſſionis median-
5 te exequutione ſententiæ† nondum lapſo decennio ad appellationem Statuto *in Auth. hodie C. de temp. appell. contra tex. expreſſ. in cap. non ſolum 7. de appell. in 6. Alex. conſ. 99. num. 5. lib. Cæſar. de Graſſ. deciſ. 2. num. 5. de Appell. Caual. deciſ. 211. num. 3.* Intra quod tempus certum eſt
6 quod omnia geſta † ſunt attentata, & reuocanda *d. cap. non ſolum de appell. Lancell. de attent. par. 2. cap. 21. num. 13. Rota deciſ. 598. n. 2. dec. 6. num. 1. par. 1. rec. coram Duran. deciſ. 96. num. 1. in citatis deciſionibus 155. & 170. Card. Otthob.* Et quod concluſio procedit etiam, quod reus conuentus non appellauerit, vel appellationi
7 non † fuerit proſequutus *Add. ad Greg. dec. num. 6. & in Anglonen. Territorij 13. Iunij 165. coram R. P. D. meo Meltio.*
8 Nec facit quod poſſeſſio † tunc reputatur attentata quādo ſententia cuius vigore capta fuit eſt appellabilis, in præſenti autem nequaquam talis dici poteſt, ex quo promulgata
9 fuit in † iudicio immiſſionis, & reintegrationis in quo non admittitur ex iuris communis diſpoſitione, & ex conſtitutione Aegidiana *Statil. Pacif. de Saluian. inſpect. 10. c. 2. n. 3. Rota deciſ. 51. num. 1. par. 5. rec. & deciſ. 24. num. apud Poſth. de manut.* quia appellabilem fuiſſe ſententiam ex eo deducebatur, quia Io: Maria alter ex reis conuentis tanquam hæredi-
10 bus Franciſci Patris eſt Clericus † cuius perſona veluti magis digna trahit ad ſe Laycos itaut

-itaut omnes subsint Iurisdictioni Ecclesiasticæ ne sit locus Aegidianæ *Gratian.discept.641. num.3.& 4.* & dixit in his terminis *Rota in Ariminen.Spolij* 10. *Decembris* 1629. *coram bon.mem. Motman.*quam sequuta fuit *in Ariminen.Saluiani 19.Iunij 1643.coram bon.mem. Bichio post Merlin.de pignor.decis.72.num.3.* vbi pro ratione di-
11 citur, † quod in connexis pars appellans trahit ad se partem non appellantem, *& in Bononien.fideicommissi de Bargellinis 24.Nouemb.1651. coram eodem.* Et cessat difficultas, quia Signatura Iustitiæ causam appellationis Rotę com-
12 misit cum facultate manuten. † quem de iure, cuius rescriptum licet non inficiat executionem factam tempore legitimo, inficit tamen illam, quæ facta est pendente decennio ad appellandum Statuto, vt est possessio
13 capta per Massarios, † & quidquid medio tempore gestum est dicitur attentatum, vt respondit *Rota apud Caualer. decis.615. numer.1. & 3.in Romana Vineæ 30.Maij 1644.coram Reuerendiss.Tarraconen. & in alijs relat.in citat. decisionibus 155.& 170. D.Card.Otthobon.*

Dicebant prætereà DD. Iudicem concedendo mandatum de reintegrando ad domũ
14 venditam sub prætextu quod illius precium in certis paghis, † & causis destinatum non fuerit solutum haud ritè, & rectè processisse, nam cum ab anno 1610. quo fuit vendita Domus vsque ad diem mandati Iudicis super reintegratione sint lapsi 30. & vltra anni intrat præsumptio solutionis, vel saltem non
15 competebat † Massarijs actio spolij, nec remedium *Canonis reintegranda tertia quæst.1.iuxtà communem sententiam, de qua Anton.Butr.Cardin. & Anchar.in cap.sollicitè de rest.spol. Crot.cons.47. num.29.lib.1. Honded.cons.82. num.49. lib.1.Rota decis. 11. de restitut.spol. in nouiss.& coram Card. Seraphin.decis.1360. num.11.& 7. & in recent.decis.81.num.3.decis.150.num.1. par.4.& decis.139. num.8. par.6.& in Anagnina Spolij 13.Iunij 1646. coram R.P.D. meo Meltio.* Vndè Subucij, qui non habuerunt se pro spoliatis non fuerunt
16 eorum anteriori possessione spoliati, † quominus veniant in ea manutenendi tali reintegratione non obstante *Bart.in l.1.§.huius nu.3. ff.vti possid. Abb.in cap.conquerente sub numer.8.de restit.spoliat.san.mem.Greg.XV.decis.46.num.1.decis.488.num.2.& 560. num.5. par.5. & decis.210. sub nu.1.vers.neque obstat par.7.recen.& decis.261. nu.3.apud Modern.Perus.de manut.*

Neque dicatur satis constare de non solutione pretij Domus ex eo, quia post concessam reintegrationem † Maria Massaria Soror & Donataria Io:Caroli Massarij medietatem
17 illius cum pacto redimendi cessit, & insolutum dedit Francisco Graliæ, & hic cum simili pacto, & habita fide de pretio retrocessit Io:Mariæ Serbucio, qui in Instrumento desuper inter ipsos inito asseruit, quod ob non solutionem pretij obtenta fuerat sententia reintegratoria ad possessionem, quia præter quod prædictum Instrumentum ex pluribus, & signanter ex non interuentu Curatoris Io:Mariæ tunc minoris impugnabatur, solamque enunciatiuam probatę sententię continet, ex qua non resultat vera Confessio nullumque per eam potuit fratribus condominis, & Domus possessoribus prejudicium inferre, cessat obiectum dum idem Instrumentum legitur stipulatum † prȩuia declaratione, & protestatione, quod per retroces-
18 sionem Iurium, & medietatis dictę Domus in nihilo intelligeretur prȩiudicatum Iuribus & actionibus contra illos de Massarijs competeñ, quæ protestatio tollit mentem à facto & conseruat ius protestantis *ad text.in l.non solum §.morte,vbi DD. ff.de nou.oper.enunciat.Alex. cons.130.num.13.& 17.lib.4. Honded.cons.89.numer.11.lib.1.Cephal.cons.613. numer.29.Gratian. discept. forens. cap. 515. num. 7. & decis.937. numer.27. Rota decis.55. num.4.& decis.29.numer.1. par.6.recent.*

Et ità decisum Serbucijs, & Massarijs Informantibus, Francisco Gralia pluries intimato, & informare non curante.

R. P. D. BEVILAQVA.

Reatina Saluiani.

Veneris 20. Nouembris 1658.

ARGVMENTVM.

Requisita ad obtinendum in iudicio Saluiani, quæ sint necessaria, & qualiter veniant iustificanda. Sententia conditionalis nihil ponit in esse, nisi data iustificatione. Ius accrescendi, vt intret inter hæredes qualiter sufficiat, vt sint coniuncti.

SVMMARIVM.

1 *In Iudicio Saluiani, quidnam sit iustificandum.*
2 *Creditum cum hypotheca in iudicio Saluiano iustificatur ex publico Instrumento.*
3 *Vxor reddenda est tuta de sua dote.*
4 *Instrumentum publicum facit rem claram, & probationem probatam.*
5 *Creditum dotale, ex quo dicatur iustificatum.*
6 *Ex clausula, constituti, inducitur verà possessionis translatio.*
7 *Probanda non sunt, quæ non controuertuntur.*
Possessio posterior probatur ex substentatione litis, num.7.
8 *Sententia, quando est conditionalis, nihil ponit inesse nisi conditio adimpleatur.*
9 *Iudex, quando pronunciat aliquem hæredem esse admittendum ad possessionem hæreditatis, quando habeatur pro admisso, & n.10.*
11 *De fideicommisso quando dicatur constare ad fauorem alicuius.*
12 *Sine filijs quis præsumitur decedere, itaut id sit probandum si allegetur.*
13 *Ad fideicommissum sunt admittendi, illi, qui sunt vocati.*
14 *Ad fideicommissum in ea parte quis est admittendus in qua reperitur vocatus.*
15 *Hæredes, quando re, & verbis dicantur coniuncti.*
16 *Ius accrescendi, vt intret inter cohæredes, quid sufficiat.*

17 *Statutum Reatinum circa Testamentum mulierum, quid disponat, & n.18.& 19.*
20 *Immissio super aliquibus bonis, quando non possit impediri.*

DECISIO CCCXCIII.

PRONVNCIAVIT A. C. Carolum, &
Angelam de Collinis fideicommissarios
Egeriæ Auiæ Creditricis Alexandri, & alio-
rum de Sanctis immittendos esse ex remed.
Saluiani in possessionem prædij per RR. Pa-
tres S. Dominici de Reate possess. & hodie
in gradu appellationis id ipsum Rota censuit,
quia iustificantur omnia in hoc Iudicio requi-
sita, Creditum nimirum cum hypotheca;
possessio Alexandri debitoris à tempore con-
1 tracti debiti, † vel postea & moderna posses-
sio Patrum Reatini Conuentus, quibus
concurrentibus certum est intrare Saluianum
*l.1.& ibi gloss.in verb. compet. in fin. C.de prec.&
Salu.interd. Bart.num.3. Gabr.conf.141.nu.7.lib.1.
Roland.à Valle cons.14. num.13. lib.1. Menoch.de
adipisc.remed.3.quæst.29.ibi Rot.coram Gregor.XV.
decis.491.num.6.*

Creditum enim cum hypoteca constat ex
publico Instrumento die 14. Iunij 1617. sti-
2 pulato † super venditione vnius Domus per
Egeriam, & Alexandrum, & alios eius filios
facta Annibali Vicentino, in quo prædicti
Alexander, & fratres hæredes Fabij Patris vo-
lentes dictam Egeriam matrem tutam red-
dere de sua dote, alijsque creditis ad summā
3 ibi † singulariter expressis ascendentibus, ea
omnia super omnibus, & singulis eo-
rum bonis assecurarunt, & cautelarunt ad fa-
uorem D. Egeriæ cum pacto Constituti, &
obligatione Camerali continente hypothecā
expressam, vt dixit *Rota apud Buratt. decis.905.
num.2.* quod quidem † Instrumentum facit
4 rem claram, & probationem probatam *cap.
cum diserti 99. de fid. Instru. Bald. in l. Imperator 18.
num.12.ff.de stat.hom. Rot.decis.13. nu.15.apud Pa-
cif.de Salu. Duran.decis.40. num.1.& decis.59.n.2.
par.6. recent.* Et quemadmodum ex eo re-
5 manet iustificatum † creditum maternum,
illiusque assecuratio ab ipso Alexandro im-
pugnari amplius non poterat, ita pari ratio-
ne viget contra PP. Dominicanos singulares
successores ex causa posterioris emptionis,
*Bald.cons.364.sub num.2.lib.2. Aym.cons.29.nu.1.
Gratian.cons.42. num.12.& seqq.lib.2. Rota coram
bon.mem. Coccino decis.98. num.final. & decis.152.
num.1.& post Merlin. de pignor. decis.105. pariter
num.1.*

Possessio autem anterior Alexandri proba-
ta quoque remanet ex prædicto venditionis
Instrumento adiecta clausula Constituti, † ex
6 qua inducitur vera possessionis translatio Cō-
stituentis aduersus causam ab eo habentes,
*Angel.in l. quædam mulier num. 2. ff. de rei vendit.
Ruin.cons.169.in fin.lib.1. san.mem. Gregor.XV. de-
cis.481. Reuerendiss. Vrgellen. d.decis.40. num.2.&
seqq.& decis.93.num.3. bon.mem. Merlin.decis.776.
num.4.& decis.59. num.4. par.6.recent.* Posterior
demum possessio Patrum emptorum, &
7 Prædii identitas non † controuertebatur, ea-
que probatur ex litis substentatione *Rot. apud
Duran.in præcitat.decis.40. num.5.& 193. num.4.*
& alibi passim.

Nec retardari potest immissio Collinis, ex
quo illam petunt, & ab A.C. sententiam re-
8 portauerunt, † non obtenta prius ab hærede
grauati restitutione integralis fideicommissi,
nam cum ipsi Iudicium Saluiani introduxis-
sent, tanquam hæredes substituti in Testa-
mento Egeriæ, & Iudex vti tales immitten-
dos esse pronunciasset, vt legitur in dicta sen-
9 tentia † relata in illorum *Summ. num.1.* Id sat
fuit, vt recta via, & absque alia verbali re-
stitutione fideicommissi agere potuerunt, ad
effectum à tertijs possessoribus bona fideicō-
missaria vindicandi mediante immissione, &
Interdicto Saluiani. Huiusmodi enim pro-
10 nunciatio, † & immissio succedit loco resti-
tutionis, & habet vim declarationis, quod
apertum, & purificatum erat fideicommis-
sum ad actorum fauorem, vt consuluit *Gabr.
in cons.44. num.1. cum seqq. Salust. in prax. cap.5.
num.2. ex sententia Rota in Romana Hæreditatis de
Comitibus coram Clem. VIII. ab eodem in fin. cap.
relata*, quam sequuta fuit *coram Card. Caualer.
decis.357.num.1.* & pluries respondit in alijs, &
signanter *coram Buratt.decis.175.n.11.decis.320.
num.2.& 494.num.2. in Bononien. fideicommissi de
Pancaldis 10.Maij 1641.coram bo.mem.Card.Pam-
philio in princ. & in eadem 10. Iunij 1642. coram
Reuerendiss.D.meo Cerro Decano, §.concurreret, &
in decis.1.num.18.decis.111.n.3.& 4.& decis.242.
num.5.& 6.inter impress. Eminentiss. Card. Otto-
boni, & in Bononien. Hæreditatis 25. Iunij 1057.
§.Decessit, coram me.*

De vocatione autem, & fideicommisso pu-
rificato ad eorumdem Caroli, & Angelæ fa-
uorem satis apparere visum fuit ex lectura
Testamenti Egeriæ, quæ dicto Alexandro
hæredi instituto, & quandocumque dece-
11 denti † sine filijs masculis legitimis, & natu-
ralibus substituit Liuiam filiam nuptam, &
in futurum nubendas, & earum filios mascu-
los, & fœminas *l. ille à quo §.si de Testamento,
Cod.ad Trebell. l.ille aut ille, §.cum in verbis ff.de
leg.3. Peregrin.de fideicomm.art.43.num.2. Rot.apud
Merlin.decis.212. num.7.* Cumque euenerit ca-
sus obitus dicti Alexandri sine filijs, † vt præ-
12 sumitur dum non docetur illos vnquam
procreasse, *l.ex facto 17. §.penultim.ff.ad Trebell.
vbi Bart. Alex.cons.20.nu.12.lib.2. Rota coram Bu-
ratt.decis.494 num.5. Merlin.d.decis.212.num.8.&
in recent.decis.408. num.5. par.5.& in d. Bononien.
Hæreditatis coram me*, & Liuiæ relictis post se
ipso Carolo, & sorore, vt probant Te-
13 stes *Summ. num.4.* debent † ad fideicommis-
sum admitti, ac si essent hæredes instituti,
Rot.decis.444.n.4.in fin.par.4.recent.

Non obstat, quod de tribus filiabus substi-
tutis vna sine filijs decesserit ante † mortem
14 Alexandri hæredis, altera verò effecta mo-
nialis, quorum proinde portiones liberè re-
manserunt eidem Alexandro, ita vt si locus
est fideicommisso, nonnisi in vna tertia par-
te spectante ad Liuiam erit purificatum, quia
præ-

præter quod solas filias nuptas, & nubendas, illarumque filios vocatos esse prætendebant informantes pro Collinis; obiectum cessare dicebatur ex tenore Testamenti, in quo substituti leguntur vno verborum cōtextu com-
15 præhensi, & re, & verbis coniuncti, quo casu cæterarum portiones per Ius accrescendi in ipsos Collinos filios Liuię superexistentes fuerūt translatæ *l. cum triplici 142. ff. de verb. signif. Bart. & Bald. in l. 1. §. interdum ff. de vsufruct. auees idem Bart. in l. re coniuncti num. 16. de leg. 3. Socin. Sen. cons. 94. ad fin. vers. sed quia lib. 4. Honded. cons. 49. num. 73. lib. 2. Fusar. de substit. qu. 495. nu. 12. & 14.* Et tamen vt intret ius accrescen-
16 di sufficit, † quod substituti sint verbis coniuncti, & re non totaliter disiuncti *l. 1. §. vbi autem C. de caduc. tollen. l. si duobus, §. fin. ff. de leg. 1. Socc. Iun. cons. 139. numer. 20. & 21. lib. 1. Gratian. discept. forens. cap. 807. num. 24. cum seqq. Rot. in Interamnen. fideicommissi 19. Iunij 1656. §. non obstat coram me.*

Quod autem deducebatur Egeriam de sola tertia parte suæ dotis potuisse testari, & fideicommissum ordinare, nam aliæ duæ par-
17 tes debent † liberæ filiis remanere ex dispositione Statuti Reatini, responsum fuit, non vrgere in primis pro rata crediti extra dotalis in Statuto non compræhensi, cum illud simpliciter disponat, quod mulier habens filios, vel filias, vel nepotes ex filijs, & habens Testamenti factionem testari possit de tertia par-
18 te suę dotis † ad libitum suę voluntatis, & in alijs duabus partibus succedant filij, vel nepotes; talis facultas disponendi de tertia parte intelligitur restricta ad casum, quo dispo-
19 nere vellet fauore extranei, sed non censetur ei prohibitum, quin integrum patrimonium valeat filijs, vel nepotibus relinquere, fideicommissum desuper cōstituere, vel aliàs inter eos inæqualiter testari ad tradit. per *Cuman. cons. 114. Castr. cons. 222. col. 2. & cons. fin. lib. 2. Angel. cons. 81. num. 2. & cons. 82. num. 1. Merlin. de leg. lib. 3. quæst. 24. tit. 1. 17. 18. 33. 36.*

Tandem non obstat detractionum exceptio nam creditum Egeriæ longè excedit summā scut. 1027. 50. pro qua fuit decreta immissio, & modo petitur, inde fit, vt in remanenti
20 quantitate possint † fieri quæcumque detractiones, quatenus faciendæ veniunt. Interim verò æquitas non patitur, vt impediri debeat immissio in possessionem huius prædij, prout nunquam retardari, quia remanent bona, super quibus possit de oppositis detractionibus satisfieri dixit *Rota coram Card. Caual. decis. 573. & in rec. decis. 47. nu. fin. & decis. 77. nu. 6. & 16. & decis. 391. num. 5. par. 5.*

Et ità vtraque parte Informante fuit decisum.

R. P. D. P R I O L O.

Firmana Iurispatronatus.

Veneris 20. Nouembris 1658.

A R G V M E N T V M.

Executio litterarum Apostolicarum non retardatur, nisi per exceptiones validas.

S V M M A R I V M.

1 *Obitus probatur ex partita extracta per Parochum ex libro mortuorum.*
2 *Patronis Laicis datur quadrimestre ad præsentandum.*
3 *Habilitas probatur ex attestatione examinatorum.*
4 *Qualitas vitæ, & morum probatur ex attestatione ordinarij.*
5 *Beneficij valor probatur per publicam vocem, & famam, quod amplia, vt num. 6.*
7 *Valor beneficij per non excessum, quomodo probetur, & num. 8.*
9 *Valor beneficij non probatus in sexta parte non irritat gratiam.*
10 *Præsentatio facta lite pendente est nulla, & attentata.*
11 *Sententia transit in iudicatum ex permissione rei.*
12 *Lis in beneficialibus extinguitur per mortem litigantis.*
13 *Declarantur decis. Buratti, & aliæ hic allegatæ, & num. 14.*
15 *Lis extinguitur, aut per rem iudicatam, aut per acquiescentiam partis.*
16 *Iuspatronatus Laicorum non cadit sub reseruationibus Apostolicis.*

DECISIO CCCXCIV.

ADMISSO de ordine DD. meorū ad examen hic in Vrbe Bonifatio prouiso in forma dignum de Ecclesia Patronali Laicorum, quam Examinatores Synodales approbare, nec reprobare denegabant, & cum fuerit idoneus repertus, dubitaui an ipsius gratia esset iustificata, adeout litteræ Apostolicę sint exequeñ, & affirmatiuè responsum fuit.

Nam præsupposita existentia Iurispatronatus, necnon illius pertinentia ad fauorem Raymundi de Rainaldis, vt ex Decisionibus æditis die 18. Martij 1654. & 18. Iunij 1656. coram R. P. D. meo Albergato. Iustificatio controuerti non potest respectu obitus Vincentij Vitalis vltimi illius possessoris de mense Nouembris 1657. probatur † enim ex li-
1 bro in quo adnotantur nomina defunctorum ex fide Parochi, data in Summ. nu. 1. *Mandos. super regul. Cancell. reg. 8. quæst. 10. num. 4. Lotter. de re benef. lib. 3. quæst. 10. num. 45. Rota coram Merlin. decis. 365. num. 1. & in Montis Falisci Canonicatus 28. Iunij 1655. coram bo. me. Bichio.*

Minùs controuerti valet respectu præsentationis, quod facta fuerit infra legitima tempora; Cum beneficium controuersum va-

vacauerit die 9. Nouembris 1657. Præsenta-
tio vero sequuta fuerit die 26. Februarii se-
quentis anni *Summ. num.* 2. & sic intra quadri-
2 mestre concessum Patronis Laicis ad presen-
tandum *cap.* 1. §. *Verum de Iurepatr. in* 6. *Rot. de-
cis.* 238. *n.* 8. *& 9. par.* 5. *decis.* 101. *nu.* 3. *par.* 6. *& de-
cis.* 302. *n.* 4. *par.* 7. *recent.*

De habilitate præsentati constat ex relatio-
ne Examinatorum Eminentiss. D. Cardinalis
3 Vrbis Vicarij, † quorum attestationi super
idoneitate respectu litteraturæ referendum
esse firmat *gloss. in clem.* 1. *verbo deputamus de con-
cess. prabend. Rota coram Buratt. decis.* 613. *num.* 6.
coram Gregor. decis. 527. *num.* 2. *vbi Add. num.* 4. *&
in Bonon. Archipræsbiteratus* 23. *Martij* 1648. *coram
Eminentiss. D. Card. Corrado.*

Super moribus, & qualitate personæ exhi-
bentur litteræ patentes Ordinarij *Summ. nu.* 5.
attestantis Bonifacium esse Presbyterum, &
optimis moribus imbutum, cui in hac ma-
4 teria † plenam fidem adhibendam esse probat
Text. in cap. 2. *ibique gloss. verb. litteras de probat.
Rota coram Duran. decis.* 430. *num.* 2. *in dicta Bono-
nien. Archipresbyteratus coram Eminentiss. Corrado,
& in Auellina Canonicatus* 27. *Martij* 1651. *coram
Reuerendiss. D. meo Cerro Decano.*

Quo verò ad iustificationem valoris ex-
pressi per nō excessum in ducatis aureis quin-
quaginta de Camera remanet sufficienter iu-
stificatus ex Testibus datis in *Summ. nu.* 6. qui
5 tanquam de eodem loco, † & informati de
statu huiusmodi Parrochialis, deponunt ne-
dum de publica voce, & fama, quod suffi-
ceret *iuxtà decis.* 293. *nu.* 1. *par.* 1. *diuers. coram Bu-
ratt. decis.* 255. *num.* 11. *& coram Caualer. decis.* 517.
6 Verùm etiam ex certa scientia de illius valo-
re attestantur *Rot. decis.* 587. *n.* 6. *& decis.* 896. *n.* 7.
coram Merlino.

Nihil obstante, quod prædicti Testes vi-
deantur deponere affirmatiuè, & per ascen-
sum ad scuta centum, † & sic non probant
7 valorem narratum per non excessum. Imò
excludunt d. non excessum, dùm dicunt red-
ditus ascendere ad scuta 100. monetæ. Ideo-
que gratia ex defectu expressionis veri valoris
sustineri non possit per *tex. in cap.* 1. *de prabend.
cap. ad aures de rescript. & iuxtà regul. Cancell.* 55.
Quæ irritat, & annullat prouisiones Aposto-
licas, non expresso vero valore impetratas.

Quia cum loquantur per verba in totum,
& per totum, nec affirment deductis oneri-
bus, videntur deponere per non excessum,
nec concludere vltra summam narratam;
Nam deductis oneribus, & expensis pro ma-
nutentione Ecclesiæ, & celebrationis festiui-
tatis S. Ioannis Baptistæ, cui est dicata, † quę
8 in probatione valoris detrahuntur, vt respon-
sum fuit in *Romana Pensionis* 25. *Maij* 1646. *co-
ram bon. mem. Bichio*. Constat fructus non
ascendere annuàtim ad dicta scuta 100. itaut
excedant sextam partem valoris expressi in
ducatis 50. auri de Camera, & sic valor de-
9 bet haberi pro iustificato, cum excessus so-
lum, † in sexta parte tanquam modicus gra-
tiam non irritet, neque annullet, sed remit-
tatur, ac tolleretur *Mandos. de Signat. Grat.
tit. de prouis. vers. Rota stylus Anchar. cons.* 138. *n.* 1.
vers. vt in sexta parte Gabr. cons. 200. *n.* 11. *& seqq.
lib.* 2. *& in Leodien. Beneficij* 27. *Februarij* 1612. *co-
ram Sacrato, relata per Lotther. de re benef. lib.* 3.
quæst. 20. *num.* 65. *& num.* 104. *in Asculana Iurispa-
tronatus* 1. *Iulij* 1650. *coram R. P. D. meo Meltio, &
in Mediolanen. Beneficij* 1. *Iulij præteriti coram me.*

Prout non obstat, quod super huiusmodi
beneficio penderet lis in hoc Sacro Tribuna-
li inter d. Vincentium, & Raymundum Rai-
10 naldum. † Ideoque presentatio vti facta
pendente lite nulla sit, & attentata *cap.* 1. *& 2.
vt lit. pend.* quod habere locū etiam in præsen-
tationibus dixit *Rot. decis.* 258. *nu.* 406. *vtrobique
n.* 1. *coram Buratt. & in Pientina Parochialis* 28. *Iu-
nij* 1655. §. *Tum etiam, coram Reuerendiss. D. meo
Decano.*

Quia lis inter Vitalem, & Raimundum
iam erat terminata tàm per sententiam ad fa-
uorem Vitalis latam, quæ acceptata fuit à
Raymundo, dùm deserendo appellationem
agnouit Beneficium controuersum vacasse
per obitum illius, & tanquam Patronus ad
illud presentauit Bonifatium, adeout ex per-
11 missione ipsius collitigantis † sententia
transierit in iudicatum, & suam executionem
habuerit, ex quibus lis terminatur, & extin-
guitur, *Paris. cons.* 30. *numer.* 36. *lib.* 4. *Afflict. de-
cis.* 352. *num.* 3. *Rot. decis.* 10. *nu.* 3. *vt lit. pend. in nou.
& decis.* 535. *num.* 5. *par.* 1. *recent.* Quam ex sub-
12 sequuta morte eiusdem Vitalis, † quę in be-
neficialibus litem extinguit, vbi prout hic
Collitigans illam prosequi nolit ex adductis
in decis. 350. *num.* 8. *apud Merlin. & in Valentina
Rectoriæ* 3. *Decembr.* 1646. §. *fuerat siquidem coram
bon. mem. Bichio.*

13 Decisiones verò Buratti † non applicantur
loquūtur enim in terminis litis pendentis in-
ter Patronos super pertinentia Iurispatronatus
in pręsenti autem non controuertitur Iuspa-
tronatus, nec eius pertinentia, vt dictum est.
14 Sed lis erat solū inter Pręsentatos. Et decisio
Pientina Parochialis Reuerendiss. D. mei Decani. lo-
quens de lite inter Pręsentatos procedit, quā-
do secunda presentatio fit à Patrono penden-
te adhuc lite super prima. Hic autem cum de
tempore factę pręsentationis in personam
Bonifatij d. lis esset extincta deficiunt atten-
tata, quę non dantur sine lite, nec quando
15 lis est terminata, † aut per rem iudicatā, aut
acquiescentiam partis, aut alio modo, *Lancell.
de attent. par.* 2. *cap.* 4. *limit.* 6. *n.* 1. *& per tot. Rot. de-
cis.* 693. *n.* 1. *par.* 4. *diuers.*

Demùm non obstat, quod saltem ex d. lite
inducta fuerit reseruatio fauore Sedis Apo-
16 stolicę, cum d. Beneficium, † tanquam de Iu-
repatronatus Laicorum non cadat sub reser-
uationibus Apostolicis *Achill. decis.* 3. *de Iurep.
Put. decis.* 311. *n.* 1. *lib.* 1. *&* 307. *n.* 3. *lib.* 3. *in correct.
Rot. in Lucana Beneficij* 16. *Iunij* 1651. *coram Reue-
rendiss. D. meo Decano.*

Et ità litteras Apostolicas esse exequendas
Bonifatio tantum Informante, resolutum
fuit.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Pretij Officiorum.

Veneris 27. Nouembris 1658.

ARGVMENTVM.

Principi, quando ipsa veritas non fuit narrata, quæ narrata ipsum retraxisset à concessione gratiæ, vel difficilius reddidisset, tunc gratia corruit. Romanæ Curiæ Officia, quatenus sit verum quod non recipiunt hypotecam, & non cadant sub commercio.

SVMMARIVM.

1 *Gratia Principis ex causa obreptionis, & subreptionis remanet nulla.*

2 *Papæ, si nuda veritas rei fuisset narrata, dum non concessisset, vel difficilius concessisset, gratia remanet sub reptitia.*

3 *Stilus, & consuetudo Datariæ est seruandus, dum legitimè probatur.*

4 *Fides simplex regulariter non facit fidem.*

5 *Fides simplex, tunc multo magis facit fidem, dum veritas est in contrarium.*

6 *Gratia quando dicatur nulla ex defectu obreptionis vel sub reptionis.*

8 *Officia Romanæ Curiæ non recipiunt hypotecam, nec sunt in Commercio.*

9 *Pretium, & fructus Officiorum Romanæ Curiæ benè possunt hypotecari, cum aliud sit ipsa officia, & aliud ipsorum fructus.*

Officia Romanæ Curiæ in quo comparantur bonis patrimonialibus num. 9.

10 *Officia Romanæ Curiæ non possunt alienari sine consensu Summi Pontificis.*

11 *Officia Romanæ Curiæ quatenus sint in commercio.*

12 *Exceptio, quod tua non interest, ponit falcem ad radicem.*

13 *Exceptio tua non interest, remouet quem à Iudicio.*

14 *Vendens rem, & pretium mala fide consumens, tunc illud habetur pro existente, ac si non esset consumptum.*

DECISIO CCCXCV.

VALERIVS de Maximis vnum Iannizeratus, & alterum militis Sancti Petri officia obtinens præuia licentia per fa: mem. Vrban. VIII. sibi concessa ad preces Francisci Adriani Cenæ postea Cardinalis eiusdẽ nominis ex proprijs pecunijs dicta officia in supplicatione porrecta asserentis reseruationi decreti ad dicti Cardinalis fauorem consensit, qui successiuè illum vendidit, & prætium in satisfactionem sui crediti recepit. Commissa mihi Causa hodie instantibus Venerabile monasterio Speculorum, & litis consortibus dicti Valerii Creditoribus proposui dubium. An gratia suffragetur, vel potius pecuniæ sint deponendæ, & restituendæ, & DD. gratiam † non suffragari responderunt ex capite obreptionis & subreptionis. Ideo nullius est roboris, & momenti ex regula: *tex. in cap. super litteris 30. & cap. si proponente 42. de rescript. Crauett. cons. 68. num. 5. & 6. in fin. Grat. discept. foren. ca. 415. num. 2.* (margin: 2)

Rota apud Cardinalem Mantic. decis. 358. nu. finali Duran. decis. 100. num. 6. & 7. & in rec. decis. 351. num. 4. par. 6.

De obreptione manifestè constat, dum pro obtinendo beneficio à Pontifice fuit ei narratum, quod officia empta fuerant de pecunijs Cardinalis supplicantis, qnod quantum fuerit à veritate alienum ex eo patet, quia Valerius erat debitor Cardinalis occasione societatis officij de anno 1620. contractæ officia verò empta ab illo fuerant de anno 1607. & sic per 20. annos antequam Cardinalis esset Creditor; certum enim est, quod si Papæ hæc 2 rei veritas vt se habet † exposita fuisset vtique concessionem Decreti, vel nullatenus admisisset, aut non ita facilè, & verisimiliter gratiam non concessisset, quod vtrumque sufficit ad inducendam obreptionem, vel subreptionèm *cap. ad audientiam 11. cap. postulasti 27. & d. cap. si proponente 42. de rescriptis cap. dudum 54. il 2. vers. insuper de elect. Ciriac. contr. 160. num. 21. cum seqq. Rota decis. 24. & decis. 496. numer. 2. par. 5. rec.* 1

Nec ad obreptionem euitandam habita fuit ratio attestationi vnius expeditoris asse-
3 rentis de stylo, † & consuetudine Datariæ consueuisse apponi in supplicationibus super reseruatione decreti, quod officia sint empta de pecunijs Reseruatarij. Nam est simplex
4 fides extra iudicialis, quæ † regulariter nullum gradum probationis facit *iuxtà vulgar. Reg. in l. 3. §. idẽ diuus ff. de testibus l. instrumenta 5. l. rationes, & l. exempla 7. C. de probat.* & in terminis probationis *styl. Buratt. decis. 497. num. 2.*
5 *& 9.* Et multo minus † quando in contrarium stat rei veritas, & vt hic agatur de præiudicio Creditorum *ad textum in l. 2. §. merito ff. ne quid in loco publico.*

Alterum obreptionis, siue subreptionis caput patens etiam videbatur, quandoqui-
6 dem in petitione gratiæ † reseruationis decreti prætermissum fuit exprimere, quod antecedenter ad instantiam eiusdem met Cardinalis tamquam Creditoris Valerij obtentæ, & in actis exibitę fuerunt binæ commissiones cum facultate subhastandi dicta officia, & bona, & pretium deponendi, vt ex illo alij plures creditores d. Valerij contra quem de eo tempore plura mandata fuerant expedita iuxta etiam anterioritatem, & potioritatem possent satisfieri, si enim de prædictis commissionibus assensum Papæ continent pro officiorum, & bonorum subhastatione Cardinalis mentionem fecisset in sua postrema
7 supplicatione † non solum difficilius obtinuisset reseruationis decreti gratiam, sed omnino potuisset retrahi à concessione. *d. cap. super litteris de rescript. Gozzad. in cons. 6. num. 6. Rota apud Pen. decis. 52. num. 58. iuxta antiquam impressionem aliique supra allegati,* cum verisimile, & præsupponendum sit eum non fuisse in Creditorum detrimentum, aliud in contrarium facturum, & Cardinali soli gratificaturum *cap. cum nostris 6. de concess. Præben. Aym. d. cons. 68. numer. 10. vers. 2. sine dubio Cardinal. cons. 96. in fin. Rota coram bon. mem. Coccin. decis. 327.*

cis.327.num. 5.& in rec. decis.297. nu.9. & 10. par.5. & in terminis reseruationis decreti,& admissionis reseruationis officiorum tradit. Grat. discept. 130.num.31.& seqq.

Nec obstat, quod facta prędictorum mentione adhuc Papa non denegasset, ex quo Creditores ius aliquod prętendere non pos-
8 sent super officijs,nam officia † Romanę Curiæ non recipiunt Hippothecam, nec sunt in Commercio iuxtà specialem constitutionem eiusdem Vrbani Pontificis in ordine la 154. & declarant *Gratianus discept. forens. cap. 50. num.27,Statil.Pacific.de saluian. interdict.3. cap.2. num.37,Cardinalis Seraph.decis.1294.num.3. Rota in rec.decis.116.num.2.num 4. tom.2.* Vnde conclusio firmata quod eatenus intrat subreptionis defectus, & gratia vitiatur, quatenus fuit tacitum id, quod Principem retraxisset ab illius concessione non posset ex his hic congruè applicari, & consequenter non fuit necessarium exprimere, nec gratia dici potest subreptio, & nulla *Felin. in d.cap. super litteris num.2.de rescript. Rota decis. 73. eodem tit. in antiq.* Quoniam prædicta procedunt respectu tituli officij, & proprietatis, quæ spectant ad Papam, & in hoc non consideratur præiudicium Creditum officialis, diuersum ta-
9 men est, quoad pretium, & fructus †, super quibus benè cadit hipotheca, & officia in hoc ferè equiparantur bonis patrimonialibus, *vt distingunt Grat.cap.670. num.12.cum seqq. Pacific. de Salu.vbi supra numer. 647. Rota coram Cardinali Seraph. decis. 389. numer. 6. & dicta decis.1294. num.3.& d. decis.116. num.12. & 13. par.4. tom.2.& decis.5.num.4. post primum volum. cons.Farinac.*

Et ex his patet etiam responsio ad obiectum, quod præfata officia alienari non possunt sine Pontificis beneplacito, quia præ-
10 ter quod non inde † efficiuntur inalienabilia cum licentia de facili obtineri soleat, vt aduertit *Merlin.de legitim. lib. 2. tit. 2. quæst.24. num.3. Rota in citata decis. 116.numer. 14. par.4.* Idque intelligendum est quoad titulum ad effectum euitandi fraudes, & vt Papa possit esse certus de vacatione. Respectu autem contrahentium, vbi non mutatur persona
11 officialis, & † periculum vitæ in ea manet, & sic circumscripto interesse, & præiudicio Principis officia, semel in commercio,& fructus possunt in totum communicari *Rota d. decis.389. num.7. apud Seraph. & coram Cardinali Millino decis.351. num.9. impress. etiam post Cenc. de censibus decis.9. & part.4. diuers. decis.336. sub numer. 3. vers. Præter, & post Marches. de commiss. part.1. fol. 756.numer. 6. & in Romana census, seu Saluiani 8.Iunij 1654. §. verum coram bon. mem. Bichio.*

Prout corruit quoque motiuum,quod per
12 obitum Valerij officia † vacabant ad fauorē Datariæ,cessetque propterea obiecta exceptio obreptionis, & subreptionis gratiæ factæ Cardinali,à Papa de officijs ad se spectañ, nec valeat per Monasterium, & litis consortes
13 obiicii,& apposita † non debeat attendi tamquam sua non intersit. *l.loci corpus §. competit ff.si res vend. l.ille à quo §. si testam. ff.de Trebel.* quia attenta licentia vendendi officia,& quo gratia Cardinalis facta obreptitiè extorta fuerit, non erat locus vacationi per obitum, & sic principaliter intererat monialium,quod officia alienarentur, & pretium deponeretur. Quo casu rectè opponitur exceptio, quæ ipsi prodest. *Surd. cons.415 .numer.17.& 18.Menoch. cons.1. n321. Cardinalis Caualer. decis.253. nu.*

Ex quibus facilis visa fuit resolutio secundæ partis dubij concerneñ pecuniarum depositionem, quia cum Cardinali optimè innotesceret extare Creditores anteriores, & Valeriū communē debitorē non esse soluendo, & decoctioni proximum, & hac de causa curauit beneplacito Apostolico accedente quod officia subhastarētur,& pretiū depone-
14 retur, & his non obstan. illa cum † licentia subreptitia alienauit, & pretium mala fide consumpsit venit deponendum, ac si extaret & non esset consumptū *l.fin. eum 23. ff.de reb. credit. l. si ipsa 18. ff. quod met. caus. l.vltima de negot .gestis Surd. cons.11. num.45.& 49. Thesaur. quæst. Forens. 16. num. 3. lib. 2. Cephal. cons. 80. num.8 .Seraph.decis.1074. num.4. alijque relati per moder. de Credit.cap.4. quæst. 11.num. 1319.cum seqq.Rota dec.516.num.1. parte 4.recent.*

Et ita fuit decisum gratiam non suffragari & pecunias esse deponendas, vtraque parte informante &c.

R.P.D. ALBERGATO.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 2.Decembris 1658.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis lib.1.cap.145. qualiter disponat circa exclusionem fœminarum, & vt intret quale tempus attendatur. Monasteria pro admissione Monialium non possunt aliquid recipere.

SVMMARIVM.

1 *Statutū Vrbis excludit fœminas dotatas non solum ab hæreditate patris, sed etiam matris, & auiæ.*
2 *Ab hæreditate exclusus à statuto, perperam agitat eius assecutionem.*
3 *Oblatæ in Monasterio Turris speculorum Vrbis non sunt verè Moniales.*
4 *Statutum exclusiuum fœminarum ad effectum, vt intret, attendi debet tempus successionis.*
5 *Potestati statuentium, quando quis subest de tempore successionis non attenditur, quid postea acciderit.*
6 *Statutum promissionis,& destinatæ solutionis est attendendum.*
7 *Instrumentum facit probationem probatam.*
8 *Monasterium pro admittenda Moniali nihil potest recipere.*
Monasterium pro recipienda Moniali aliquid recipiens committit vsuram.

Et ideo

Et ideo vt plurimum instrumenta conficiuntur sub titulo dotis, seu elemosynæ.

9 *Dos data fæminæ, siue sit data nomine dotis, seu elemosynæ Monasterio, in quo fuit facta Monialis, dicitur satisfactum statuto Vrbis excludentis fæminas à successione propter masculos.*

10 *Fæmina exclusa à statuto propter dotem probata dotatione satisfactum est statuto.*

11 *À successione exclusus à statuto, non potest aliquid prætendere.*

12 *Dotans mulierem non tenentur ei subministrare alimenta.*

13 *Alimenta non sunt præstanda ei, qui potest se alere, & vide n.14.& 15.*

DECISIO CCCXCVI.

EX tribus mandatis ab A. C. relaxatis ad fauorem DD. Geltrudæ, & Lauræ de Marerijs oblatarum in Monasterio Turris Speculorum, primum continebat scuta 3950. pro portione Dotis maternæ. Alterum erat relaxatum pro scutis 2085. pro alimentis seu prouisionibus præteritis: tertium denique pro futuris indigentijs in scutis 75. annuis pro qualibet. Super quorum exequutione cum per quatuor vices dubium propotuerim, hodie tamen ex capite iniustitiæ neutrum esse exequendum placuit DD. rescribere. Iniustitia primi resultat ex dispositione statuti Vrbis *lib.1. cap.* 145. excludentis fæminas dotatas tam ab hæreditate dotantis†, quam matris, et Auiæ, & ideò successionem frustra petunt in
2 bonis maternis, à quorum † consecutione repelluntur à statuto *Rot. decis.* 175. *numer.* 9. *par.7. rec.& in Romana Cambij 16. Ianuarij 1651. coram Reuerendiss. Tarraconen.* §. *minus prætendi.*

Nec euitari potest dispositio statuti, siue quia dictæ sorores de Marerijs sint Moniales, siuè etiam ex quo non sint dotatæ, siuè demum ex quo agatur de bonis extra Territorium statuentium positis. Nã in ordine ad primum, omisso quod oblatæ in Monasterio
3 Turris † speculorum non sunt verè moniales & professæ, vt in puncto *tradit Nauarr. cons.6. num.10. & per tot. et cons.7. lib.3. de stat. Monach. Cyriac. contr.504. num.6. et seqq. Rot. in Fulginaten. hæreditatis 14. Febr. 1650.* §. *nec etiam coram R. P. D. meo Verospio.* Inanis visa est Dominis & frustatoria inspectio an Moniales excludantur à statuto, cum non essent oblatæ de tempore mortis earum matris. Et tamen in subiecta materia receptum est quod ad ef-
4 fectum† cognoscendi an habeat locum statutum fæminarum exclusiuum attendendũ est tempus delatæ successionis, quo tempore cum Geltruda & Laura essent sæculares tan-
5 quam potestati statuentium † subiectæ benè excludebantur à statuto vt in his terminis tẽpus delatæ successionis esse attendendum tradit *Salicet. in Auth. cassa num. 4. C. de Sacros. Eccles. Ruin. cons. 204. numer. 10. & 11. lib. 1. Rol. à Valle cons. 57. num. 29. lib. 2. Mandell. Alb. cons. 513. num. 21. Surd. decis. 20. num. 8. Sperel. decis. 11. num. 23. & seqq. Rot. in Tudertina successionis 29. Maii 1652. coram R. P. D. meo Meltio sub* §. *non obstat, et in Bononien. hæreditatis 28. Iunii eiusdem anni coram bon. mem. Bichio sub* §. *qua ratio, vbi concordantes afferuntur.*

Cumque hæreditas Eleonoræ matris in dote consisteret, quæ in Vrbe promissa fuit, &
6 in Vrbe eius destinata † solutio, ipsaque esset pariter Romana perperam opponitur de non subiectione bonorum *Marescott. var. resol. lib. 1. resol. 9. num. 13. et seqq. Rot. post Cenc. de cens. dec. 3. num. 19. et coram* Buratt. *decis.* 474. *numer.* 4. *et* 5.
7 Quod autem dotatio concurreret † à statuto requisita constat ex publico Instrumento. Et licet assignatio quantitatis quæ fit monasterio impropriè, & secundum quid dos appelletur,
8 cum pro admittenda moniali † nihil possit monasterium recipere, & recipiendo vsura committeretur, atque ideo instrumenta, vt plurimum concipi soleant sub titulo dotis seu eleemosinæ. Quidquid tamen pro muliere
9 siue elemosynæ, siue Dotis nomine soluitur & præstatur statuentrum intentioni satisfacit, ad hoc vt fęmina (modo tempore successionis vt in præsẽti statuto esset subiecta) propter illam pręstationem tanquam dotata censeatur exclusa *Bart. in l. Titio centum 70.* §. *Titio genus num. 8. ff. de Cond. et demonstr. Gulielm. de Benedict. in repetit. cap. Raynutius 16. numer. 164. de testam. Gaspar Ant Thesaur. quæst. forens. 92. num. 12. lib. 2. Rot. decis. 63. numer. 11. & 12. coram sa. mem. Greg. XV. et apud Fenzon. ad stat. Vrb. decis. 115. sub* §. *similiter.*

Respectu secundi & tertij mandati eorum iniustitiam deducebant DD. ex eo quod cum
10 prædictæ mulieres † essent exclusę nihil pręrendere poterant, eo quia alimenta, pro quibus mandatum relaxatum fuit præstantur à
11 Monasterio, nulloque iure cautum † reperitur quod Moniali subministrãda sint à Dotãte maximè quia habuit Geltruda vineam, ex
13 cuius fructibus subsidium aliquod † percipere potuit, & vlterius scuta 60. Annua, quæ illis à Patribus Societatis Iesu soluuntur. Et tamen Domini omnem ęquitatis mensuram implentes considerãdo quod de consuetudine solet quid annuũ, moderatè tamen pręstari ad effectum renunciationem reportandi à Monialibus, iusserunt Lauræ, à Thoma de
14 Marerijs, pro futuris prouisionibus † subministrari scuta 40. annua, incipiendo à die assignationis factę ab A. C. vt possit eadem Laura pro vestitu, alijsque curandi corporis gratia necessarijs, quę ex redditibus mona-
15 sterij subpeditari † nequeunt quantitatem aliquam habere, quam omninò necessariam in his terminis appellat *Rot. coram Merlin. dec. 671. num31. et seqq. et in Romana Saluiani 23. Maii 1650. coram R. P. D. meo Verospio* §. *neque vrget.*

Et ita post quartam causę propositionem vtraque &c.

R.P.D.

R. P. D. PRIOLO,

Albaneñ Pensionis.

Mercurij 4. Decembris 1658.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac decisione An pensionarius pensione iam alteri cessa possit illam in alium trasferre.

SVMMARIVM.

1. *Arbitrium regulatur à Iure.*
2. *Clausula*, Arbitrio, *dat facultatem relaxandi iuris rigorem.*
3. *Cedi potest commoditas percipiendi pensionem ad vitam.*
4. *Cedens pensionem ad vitam non potest trãsferre rem cessam in alium in præiudicium cessionarij, & declarantur contrariæ decisiones, & num.* 5. 6. *& 7. amplia, vt num.* 12.
8. *Pensionarius cedens pensionem remanet nudatus ab omni actione, & num.* 10.
9. *Vsufructuarius non potest remittere vsum-fructum post cessionem illius alteri factam.*
11. Declaratur decis. 129. parte 1. recent.
13. *Priuilegia transferendi non derogant partium conuentionibus.*
14. *Pensionis translatio, quid sit & quid operetur, & num.* 15.
16. *Cessionarius primus pensionis præferendus est quando est in possessione.*
17. *Cedens non potest ex facto proprio præiudicare cessionario.*
18. *Officia Datariæ an sint alienabilia.*
19. *Pensio alienari, & hypotecari potest, & num.* 20.
21. *Pensionis materia regulatur secundũ terminos vsusfructus.*
22. *Transferendi materia est odiosa, & stricte intelligenda.*
23. *Cedens non potest plus iuris in alium transferre eius quod ipse habet.*

DECISIO CCCXCVII.

COMES Federicus Vbaldinus duas obtinens pensiones alteram super Beneficiatu Sancti Petri in Vaticano tunc à Comite Sauo de Marcianis obtento, alteram super Canonicatu Cathedralis Albaneñ possesso à Io: Pelagallo. Cesserat commodum illas exigendi eius vita naturali durante Gasparo Morello, qui cessionem quoad pensionem super Canonicatu reseruatam renunciauerat eidem Canonico Pelagallo. Cùm autem Vbaldinus vigore indulti transferendi Conclauistarum vtranque transtulisset in articulo mortis ad fauorem Abbatis Tamantini orta fuit cõtrouersia super essecutione litterarum dictæ Translationis coram A.C. inter ipsum, & dictum Canonicum Pelagallum; Commissa verò causa in Rota cum clausula Parito litteris Arbitrio super quo semel, & iterum disputato dubio DD. responderunt intrare Arbitrium pro retardatione.

1 Quia licet arbitrium † sit regulandum à
Iure per *Bart. in extrauag. ad reprim: verbo videbitur num.* 8. Tamen concurrente fumo boni
2 Iuris illud petentis † clausula hæc tribuit facultatem relaxandi illius rigorem, & examinandi validitatem litterarum, *vt in terminis pensionis dixit Rota coram Seraph. decis. 674. num. 4. coram Andr. decis. 96. eodem num. & Cocc. decis. 568. sub num. 1. par. 2. rec.*

Fumus autem boni Iuris in præsenti casu
deducitur ex eo, quod cum Vbaldinus irreuocabiliter cesserit commoditatem percipiẽdi pensionem controuersam donec, & quousque naturaliter vixerit, quam cedi, † &
3 alienari potuisse firmauit *Rota coram san. mem. Greg. decis. 440. num. 7. comprobata à Lotther. de re benef. lib. 1. quæst. 42. cum seq. ac per Salgad. Laber. Cred. p. 1. cap. 43. num. 8. & 23.* † Non potuit il-
4 lam in alium transferre in præiudicium Iuris quæsiti Cessionario, vt latè tradunt *Lotther. d. quæst. 42. n. 14. & seqq. & Salgad. d. cap. 43. n. 12. & seqq. & num. 45. pariter cum seqq.*

Quod fortius admittendum videbatur in
proposito quo Vbaldinus non simpliciter cessit commoditatem, sed simul constituit cessionarium Procuratorem, vt in rem propriã cum facultate consentiendi illius cassationi, & extinctioni ac etiã promissione pręstandi con-
5 sensum; † vndè cũ fuisset eidem Ius quæsitũ tam quoad commoditatem, quàm quoad extinctionem, eo minùs licuit Vbaldino in illius pręiudicium pensionem antiquam extinguere, & nouam ad fauorem alteriùs reseruare, vt respondit *Rota coram Cardinali Millinó decis. 56. num. 3.* quæ licet sit in terminis pensionis fiduciariæ reseruatæ super Capite Hi-
6 spani contemplatione Itali. Tamen præter quod nulla solida differentia considerari po-
7 test, vt notat *Lotter. d. quæst. 42. num. 35.* † sufficit, quod ratio, & conclusiones ibi firmatæ casui nostro conueniant in eo, quod principaliter ibi discussum, & deductum fuit *Rot. in rec. decis. 17. num. 9. par. 7. dictamque Card. Millin. decisionem exornans Lotter. in eadem quæst. 42. n. 18. cum seqq. & Salg. d. cap. 43. num. 51.*

Hinc licet commoditas exigendi nihil cõmune habeat cum Titulo pensionis, adeout recessa, & translata commoditate in alium maneat Ius formale ipsius pensionis radicatũ in Pensionario; Attamen quia ab ipso Iure formali fuerunt separata omnia Iura d. commoditatis, & translata in Cessionarium, quin imò translata fuit ipsamet commoditas, † sim-
8 plex, Ius formale non reputatur alicuius momenti, sed reducitur ad nostrum titulum, & ad solas actiones directas, quæ sine d. commoditate remanent, apud cedentem inefficaces, & prorsus inutiles ad validam pensionis translationem, vt resolutum fuit *in d. decis. 56.*
9 *num. 1. & seqq. coram Card. Millin.* † Non secus ac in vsufructu, cuius commoditas postquam fuit alteri cessa non potest remitti in præiudicium Cessionarij, *iuxta text. in l. 3. ff. de his quæ*
10 *in fraud. cred.* † quia secuta separatione Iuris causalis, siuè commoditatis ab ipso Iure formali, simplex titulus remanens durante causa separationis est totaliter inefficax, ac inutilis *Gabr. cons. 162. sub num. 8. & 10. lib. 2. & prosequi-*

sequitur Lotther. d. quæst.42. num.21. cum seqq. & Salgad.d.cap.43.num.46. & 47.

11 *Decisio autem* † 129. *par.1.rece.* firmans Pensionarium potuisse extinguere, non obstante cessione commoditatis non applicatur; Nàm præterquod fuit in dubium reuocata, & causa per tres vices reproposita nunquam confirmata, vt notat *Lotter.d.quæst.42. sub num.19.& constat ex illius Positionibus coram Marquemontio anno 1608. Ideoque non est attendenda, sicuti aduertit Rota decis.405.num.54. par.5.rec. & in Leodien. Beneficij 31. Ianuarij 1648. §.fin. coram bon. mem. Peutingerio.* Casus illius admodum distat à nostro, nàm hic Vbaldinus non solùm constituit Morellum Procuratorem irreuocabilem ad exigendum, sed vlterius tribuit ei facultatem illam extinguendi, quæ sanè facultas æquipollet pacto de non transferendo adeò

12 vt quemadmodum non sustinetur † translatio facta vigore Indulti superuenti absque derogatione dicti pacti, vt censuit *Rota coram Eminentissimo D.Card. Otthobono decis.239.num.8.* Ita etiam post mandatum ad extinguendum alij concessum non potuerit pensio transferri sine consensu Cessionarij. Quia sicuti circumscripto Indulto propter huiusmodi pactum, & conuentionem cassandi pensionem & consentiendi extinctioni, non potuisset fieri translatio; Ità pariter fieri non potuit vi-

13 gore Indulti cùm priuilegia † transferendi pacta, & conuentiones partium non tollant *Felin. in cap.1.num.3. de rescript. Cresc.decis.2. de Priuileg.Rot.decis.153.nu.2.par.5.rec. & dec.239. num.9. coram Eminentissimo Otthobono.*

Præterea fundamenta in eadem decisione adducta visum fuit non subsistere, dùm postea causa reproposita, noluit Rota capere resolutionem ob responsiones tunc datas quę referuntur, & ornantur per Lotter. & examinantur etiam à Salgado locis præcitatis.

Non obstat, quod Morellus non vsus fuerit facultate extinguendi sibi attributa, & propterea eidem nullum fuisse illatum præiudicium considerabile ex translatione tan-

14 quam facta in articulo mortis † quia cum translatio pensionis fiat per extinctionem pensionis antiquæ, & reseruationem nouæ *Rot.decis.450.num.41.par.5.rec.* non potuit fieri citra præiudicium commoditatis anteà cessę; Implicat enim contradictionem, quod Cessionarius frui possit commoditate sibi cessa, & Pensionarius vtatur facultate transferendi

15 pensionem in alium, † cùm translatio ex eodem momento, quo fit abdicet omne Ius à transferente non expectata eius morte, nec fieri possit conditionaliter si mors ex ea infirmitate contingat *Nauarr.cons.65. per tot. tit. de Simon.Gonz. de benef.lib.1.quæst.40.num.20.* Atque ideò data validitate translationis si Vbaldinus conualuisset Morellus remansisset destitutus commoditate fructuum sibi irreuocabiliter cessa.

Quamuis verò replicaretur Cessionario cōpetere actionem personalem contra cedentē pro consecutione damnorum, & interesse ad instar eius, qui promisit vni vendere, & postea contraueniendo promissioni, alteri vendidit. Responsum fuit id posse procedere, quando primo Cessionario res nō fuisset tradita secus vbi prout hic, commoditas pensionis fuit à cedente translata in cessionarium,

16 & per eumdē exacta. † Vnde videtur potius applicari alia Iuris conclusio, quod primus Cessionarius præferri debeat, dummodo res fuerit illi tradita, & in illius possessione reperiatur *ex adductis per Olea. de cession. Iur. tit.6. quæst. 8. num. 3. in fin. & in pluribus seqq. firmat etiam in casum non traditionis semper perferendum esse primum Gessionarium.*

Et tamen vis nullitatis translationis non cōsistit in huiusmodi pręiudicio, sicuti minus in non vsu facultatis extinguendi pensionem, sed in deficientia substantiæ, & in defectu formæ, quia non habens commoditatem pensionis, non potest consentire illius cassationi & nouæ impositioni non obstante, quod cessio tanquam facta ad Vitam Vbaldini eo defuncto extinguatur, cùm aliud sit pensionem extingui per mortē, & sic ex natura rei, aliud mediante translatione, & sic ex voluntate

17 Pensionarij, † qui non potest facto proprio præiudicare Cessionario, vt latè probauit *Rota coram d.Card. Millin. decis.56. num.3. & 4. & probant Lotter. vbi supra dicta quæst. 42. num. 18. cum seqq. & Salgad.d.cap.43. per tot.*

Nec vrget exemplum officiorum Datariæ, & Cancellariæ, quorum resignatio sustinetur, non obstante cessione fructuum alteri facta, quia militat diuersa ratio; Ideò enim cessio cnmmoditatis officiorum Datarię non

18 impedit illorum resignationem, † quia huiusmodi officia non recipiunt hypothecam, nec alienari possunt absque speciali licentia Pontificis iuxtà Constitutionem Vrbanam 154. in ordine quod secus est in pensione, cu-

19 ius † commoditas exigendi cadit in commercio, recipit hypothecam, & potest liberè vendi, *Azor.instit. moral.tom.2. lib.8. cap.10. quæst. 11. Suarez de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 4. cap.28.num.17. Bonaccin, de Simon, quæst.4.§.13. num.16. Larrea alleg.25. num.4. & 5. Rota coram*

20 *Buratt. decis. 835. num. 11.* † Imò eadem met pensio potest gratuito remitti sine vlla auctoritate Papæ *Lotter. d. quæst. 42. num.7. & 8. latè modern. Carpen.controu.forens.202. sub num.10. & per tot.par.2. Carthar. decis. crimin.16.num.33. & 65.Rot.decis.47.num.10.par.1.diuers.*

Minus āpplicatur simile de feudis, Tùm quia concurrit pariter diuersa ratio scilicet interesse Principis, propter quod feuda sunt prohibita hypothecari, ac vendi, quæ non concurrit in pensione in qua cessa commoditate, vel contracta hypotheca super fructibus nullum resultat præiudicium Papæ; Tū

21 quia † materia Pensionis solet regulari secūdum terminos vsusfructus, non autem feudi vt in innumeris locis tradūt *Paul.Rom.Io.Baptista Caccialup. & Hier. Gig. de Pens. Eccles. inter tract.Magn.tom.15.fol.310. cum seqq.*

Quibus accedit, quod Vbaldinus obtinuit priuilegium transferendi postquam fecerat cessionem, & sic de tempore, quo super pensione

ſione non habebat niſi nudum titulum, & ſolas actiones directas; vnde ſequitur eo certius non potuiſſe illam extinguere, quia aut Priuilegium huiuſmodi non comprahendit niſi penſiones, quas ipſe habitu, & actu poſſidebat, non autem penſionem, cuius com-
22 moditatem irreuocabiliter ceſſerat, † cùm facultas transferendi ſit odioſa, ac ſtrictè intelligenda *Rot. deciſ. 400. num. 12. & deciſ. 454. num. 7. par. 1. diuerſ. Canal. deciſ. 148. num. 6. & in Romana Penſionis 23. Maij 1644. coram R. P. D. meo Meltio*. Aut reſtringitur ad illud Ius formale, & nudum titulũ, ſiuè ſimplices actiones directas, quæ cum ſint apud cedentem inefficaciter, & totaliter inutiles pro facien-
23 da, & ſubſtinenda tranſlatione † non potuit Vbaldinus plus Iuris transferre in Tamantinũ quam ipſe haberet *Gig. de penſ. quæſt. 88. ſub n. 3 verſ. pro contraria parte*.

Et ita deciſum vtraque Parte informante.

R. P. D. ALBERGATO.

Rauuennateñ Emphiteuſis.

Lunæ 9. Decembris 1658.

ARGVMENTVM.

Bona Emphiteutica, quando alienari poſsint contra formam inueſtituræ.

SVMMARIVM.

1 Cuiuslibet *dictio tribuit actum vnicuique in ſolidum, quod amplia vt num. 2.*

3 *Beneplaciti præſumptio ex lapſu temporis inueſtituris ablata fuit ex Vrbana conſtitutione, & n. 4.*

5 *Emphiteutica bona redacta, vt allodialia alienari poſſunt, vt libera & num. 6. & 7.*

DECISIO CCCXCVIII.

CONCESSA fuerant vſque de anno 1525 à Commendatario S. Mariæ in Coſmedin S. Spiritus Rauennæ bona de quibus agitur DD. Magdalucciæ de Sanutis, & Cantianæ de Emo pro ſe, & cuiuslibet ipſarum filijs legitimis, & naturalibus in infinitum, & in eorum defectum pro deſcendentibus maſculis ex prole feminina. Defuncto nuper Sthephano de Gordijs vltimo ex linea feminina Magdalucciæ inter R. P. D. Bentiuolum Eccleſiæ Commendatarium D. Andream de Emo Contianæ pronepotem, & Canonicum Gordium Stephani ex teſtamento hæredem, triangularis orta eſt quæſtio ſuper poſſeſsione bonorum, & prolata ad fauorem d. Emi ſententia à Locumtenente Eminen. D. Cardinalis Legati Rauuennæ in gradu appellationis Dubitaui an, & cui ſit danda immiſsio, & eidem D. Emo concedendam eſſe reſponſum fuit ex forma inueſtituræ, quæ per ius accreſcendi portionem lineæ deficientis attribuit ſuperſtiti ſtante dictione illa (*Cuiuslibet*) quæ
1 inter † ipſos deſcendentes, & ſucceſsiuè vocatos conceſsionem, in ſolidum importat. *Mantic. de tacit. lib. 2. tit. 34. num. 28. Mareſcott. rel. 75. num 3. & ſeq. lib. 1. Rot. deciſ. 192. num. 1. & per tot. par. 4. rec. tom. 2. Foroliuien. bonorũ 14. Decembris 1618. cor. Rembaldo in princ. & §. in propoſito autem Bononien. bonorum de Herculanis 19. Iunij 1645. coram bon. mem. Peutinger. ſub §. & in Foroliuien. ſeù nullius Caſtrorum 14. Martij 1657. coram me §. maxime cum præſentis*.

Non obſtante, quod præfata dictio, *cuiuslibet*, appoſita fuerit hæredibus, & deſcentibus non autem perſonis Magdalucciæ, & Cõtianæ, *vt in caſu deciſ. Rauennaten. Emphiteuſis 15. Iunij 1626. coram bon. me. Pirouano in princ.* Cum enim preſens quæſtio hodie inter deſcẽdentes
2 verſetur dictio illa inter † eoſdem ſuum effectũ operari debet, & in his terminis quando diſtributiua cadit inter ſolos deſcendentes loquitur *Rot. d. deciſ. 192. num. 1. & in dicta Bononien. de Herculanis ſub §. 1.*

Neque obeſſe viſum fuit, quod in antiquis inueſtituris non contineretur præinſerta dictio *cuiuslibet*, & proinde hæc vltima tamquam alterata in præiudicium Eccleſiæ ſubſtineri nequeat abſque beneplacito Apoſtoli-
3 co † cuius præſumptionem ex lapſu temporis deductam abſtulit *Conſtitutio fæl. rec. Vrbani VIII. edita anno 1641. vt per Rot. in Rauennaten. Domus 14. Iunij 1649. coram Reuerendiſſimo Tarraconen. ſub §. nec huiuſmodi*, quia reſponſum fuit, quod cum vltima inueſtitura, ſeù renouatio facta fuit anno 1525. vt ſupra, & ſucceſsiuè per centum, & plures annos ob-
4 ſeruata, † beneplacitum Apoſtolicum præſumitur interueniſſe etiam in terminis conſtitutionis Vrbanæ in cuius §. final. contraria nominatim præſeruata fuit ad effectum inducendi præſumptionem beneplaciti, vt in terminis tradit *Annot. ad deciſ. 12. num. 33. p. 3. recent. & in articulo diſcuſſo reſponſum fuit in Romana prætenſæ deuolutionis Palatij 18. Iunii §. quia ponderatum, & 7. Iunii proximi prætetiti coram me §. defectus beneplaciti*.

Quo verò ad Gordium eius inſtitutio ſuſtineri nequit ex facultate data inueſtitis, quod poſſent vti concordia inita inter Eccleſiam, & Populum Rauennæ de qua in eius
5 Summario num. 7. vigore cuius † bona eſſe redacta ad inſtar allodialium. & pone de illis quomodolibet in preiudicium vocatorum diſponi dixit *Rota in Rauennaten. bonorum emphiteuticorum 27. Maii 1651. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. præterquod*.

Primo quia dicta concordia habet locum quando forma inueſtituræ non repugnat tenori concordiæ in quibus terminis loquuntur DD. in contrarium adducti, & prædicta deciſione Reuerendiſsimi D. mei Decani ſecus autem, quando à tenore concordiæ partes receſſerunt præſcribendo formam prorſus repugnantem libertatis diſpoſitionis in cõcordia conceſſæ, quod ſcilicet emphiteutæ non poſſint ipſa bona in totum, vel in parte, vendere donare, vel permutare, nec de eis aliquem contractum facere, & quod in caſu alienationis, & non ſolutionis bona cadant in

in commissum primo Summario dicti Em. num. 1.

6 Tunc enim magis † attendi debet ordo inuestituræ, quam forma statuti, vel concordiæ, vt in terminis respondit *Ancharan. cons. 427. nu. 4. vers. de iure vero Angel. Aretin. cons. 124. in princ. & num. 17. vers. nec huic Guiz in puncto Rota in Rauennaten. concursus coram Merlin. decis. 85. num. 12. & seq. d. Rauennaten. Domus 14. Iunij 1649. sub §. vltimo & 17. Iunij 1651. §. fin. vers. vel quatenus coram Reuerendissimo Tarraconen.*

Secundo, quod concessio vsus concordiæ intelligi debet in præiudicium Ecclesiæ concedentis nō autem illorum vocatorū *Rota decis. 750. num. 3. par. 3. recen.* & vlterius idem vsus limitatè cōcessus fuit durante scilicet emphi-
7 teusi *Summario Canonici num. 2. litt. H.* † vnde illa quoad lineam Magdaluccíæ finita respectu eius descendentium debet cessare facuitas ex concordia resultans *Osasc. decis. 164. num. 5. Rot. decis. 86. num. 16. & seqq. par. 5. rec. & in terminis consuetudinis Mantuanæ reducentis bona emphiteutica ad instar allodialium in Mantuana bonorum 28. Iunij 1656. coram R. P. D. meo Decano §. fin.*

Et ita causa bis proposita, & vltima vice omnibus informantibus resolutum fuit &c.

REVERENDISSIMO D. CERRO
Sacræ Rotæ DECANO.
Salamantina Cucullæ.
Lunæ 9. Decembris 1658.

ARGVMENTVM.

Cuculla, quid & quotuplex sit, & à quibus monachis, & sub qua forma gestetur.

SVMMARIVM.

1 *Cuculla, quæ nam dicatur, & à quibus religiosis gestetur priuatiuè quo ad alios, & num. 2. 4. 5. 6. 7. & 13.*
2 *Benedictini dicuntur Monachi Nigri.*
3 *Ordinum confusio vitandus est.*
9 *Cucullarum genus quotuplex sit, & quibus illarum species conueniat, & num. 10.*
11 *Constitutiones Gregorianæ, & Clementinæ de quibus hic declaratur.*
12 *Dictio (sine) stat declaratiuè, & expositiuè pro id est.*
14 *Constitutio generalis generaliter tangit omnes.*
15 *Clausula*, sublata, & decretum irritans, *inficit titulum, & possessionem.*

DECISIO CCCXCIX.

VERTENTE iudiciali controuersia inter Monacos Sancti Benedicti ex vna, & Sancti Basilij Hispaniarum ex altera super delatione Cucullæ manicatæ Sanctissimus D. N. Alexander VII. in Signaturæ Gratiæ rescripsit S. R. Congregationi, vt in ea procederet de voto Rotæ, appellatione remota; Ideo dubitaui, an & cui liceat ex Monachis Benedictinis, & Basiliensibus Hispaniarum deferre Cucullam amplam talarem, & manicatam, & pro P. P. Benedictinis responsum fuit.

1 Cuculla enim controuersa † longas, & amplas habens manicas propriè flocus appellatur, vt declarauit *sa. me. Clemens V in Clem. ne in agro §. verum de stat. monach. ibi: verum ne ex diuersa acceptatione, quæ ex diuersis Regionibus huiusmodi vocabula flocus videlicet, & Cuculla dicuntur habere hæsitandi circa permissam materiā relinquatur, Cucullæ nomine habituum longum, & amplum, sed manicas non habentem, nomine verò floci habitum, qui longas, & amplas habet*
2 *manicas nos intelligere declaramus.* † Quæ ad Monachos nigros, & non ad alios pertinet, *vt latè sancitur in d. Clem. ibique gloss. verb. Nigrorum, Imol. num. 12. ad med. Anchar. num. 1. vers. 2. nota, Abb. post princ. vers. Constitutio ipsius Clementinæ,*
3 *Vitalin. num. 18. & Card. Zabarell. num. 7.* † Benedictinos autem esse Monachos nigros refert *Tambur. de Iur. Abb. tom. 2. disp. 24. quæst. 5. num. 46.*

4 Idque † satis clarè disposuisse videtur Gregor. IX. in reformatione Monachorum Cluniacen̄ Ordinis Sancti Benedicti, *Bullar. nouu tom. 1. Const. 5. §. 18. ibi: Illud quoque obseruari præcipimus, vt Monaci sicut ex claustro ita, & foris honeste se habeant, nec incedant sine Cuculla, & floco &c. & per eadem verba Nicolaus Quintus in declaratione dictæ reformationis d. tom. 1. eius constit. 3 §. 24.*

Quod insuper comprobatur, tum ex constitutionibus Religionis, nempè Congrega-
5 tionis Cassinen̄ † de anno 1580. *in cap. § regulæ Sancti Benedicti, ibi: Et ordinamus, quod fratres nostri habeant singuli tunicam &c. habeant, & Cucullam, quæ secundum Clem. ne in agro vocatur flocus. Congregationis Hispaniarum cap. 44. de vestiario, ibi: Cuculla confici debet, manicæ non sint longiores corpore ipsius Cucullæ, atque ita longæ, vt manibus ad ora Caputij appositis palmo distent ab illius fimbria Cucullæ: Congregationis Austricæ eodem tit. cap. 4., ibi: Habeant quoque Cucullam, quæ secundum Clem. ne in agro vocatur flocus, quo vtantur in templo, & aliquando foras procedentes.*
6 Et † Congregationis Brufeldensis in Germania *dist. 3. cap. 24. tit. de habit. & vest. ibi: Tam Abbas & Prior quam Cœteri professi flocis vtantur, flocus siquidem qui habitus est rotundus manicatus &c. Summario Benedictinorum num. 7.*

Tum ex Historicis, nempè *Card. à Turre-*
7 *crem.* † *in Commen. regul. S. Benedicti cap. 55. tr. 121. tit. de dispensat. vestiment. & qualit. & mensur. eor. vbi in §. circa Cucullam in fin. hæc precisa verba ponit: Alij vero Cucullam nominant eum habitum, qui apud alios dicitur flocus videlicet cum caputio ex omni parte clausum longisque manicis manicatum: Anton. Perez. in Commen. eiusdem Relig. eodem loco, ibi: manicatis teneamur vti Cucullis, & ijsdem semper Benedictini nostri vsi sunt &c. quare Cuculla manicata nobis in signo nostræ Religionis est, & veluti impressa nota. Bernardin. Card. Casinen. in exposit. d. regul. d. cap. 55. tit. de vestim. vers. Cucullam appellant; & demum Io: Bertles Louanien. in eadem regul. dialog. 23. dd. cap. 54. & 55. regulæ Sancti Benedicti, qui distinguendo Cucullam in duo ge-*

genera dicit, ibi: *Et secundum genus vocamus eum habitum, qui apud alios flocus dicitur videlicet cum caputio ex omni parte clausum longisq; manicis manicatum &c. eumque gestant omnes Religiosi de obseruantia Brufaldensi per Germaniam Ordinis Sancti Benedicti.*

Tum demum ex pluribus testibus pro Benedictinis diuersis temporibus, & in diuersis Tribunalibus formiter examinatis, qui concorditer deponunt ab immemorabili illos semper consueuisse controuersam Cucullam deferre amplam talarem, & manicatam *Sum. num.* 8.

Inde igitur sicut ex præfatis concludenter probata remanet intentio Benedictinorum, ita de consequenti concluditur prorsus prætensio à P. P. Basiliensibus deducta gestandi similem, & pariformem Cucullam, aliàs enim resultaret confusio Ordinum in Po-
8 pulo, † quæ vitanda est ex tradit *per Roderic. quæst. Regular. tom. 2. quæst. 76. art. 4. Nouar. in Lucer. Regular. verb. Capucini num. 2. & in terminis aliarum Religionum declararunt Summi Pontifices Greg. XIII. Constit. 11. tom. 2. Clemens VIII. Constit. 3. tom. 3. & Vrbanus VIII. Constit. 12. tom. 2. & in append. Constit. 13. articul. 123.*

Et quamuis tam ex Regula Sancti Basilij, quam ex Constitutionibus eius Religionis Italiæ, & Hispaniarum debeant ipsi deferre
9 Cucullam Monacalem, † Attamen cum duplex sit Cucullarum genus, alterum non manicatum, quod capputium, seù cappa appellatur, & alterum manicatum habens manicas amplas, & longas, quod denominatur flocus *iuxta distinctionem præscriptam in d. Clem. ne in agro d. §. verum, comprobatum communiter à Rectoribus ibi scribentibus, & à Ioanne Bert les Louanien. vbi supra, & per Tambur. de Iur. Abb.*
10 *tom. 1. disp. 27. quæst. 1. num. 3. vers. Est autem* † Vtique ad euitandam Ordinum Confusionem, præceptum ex d. regula, & præfatis Constitutionibus eductum intelligendum est de primo, non autem de secundo genere Cucullarum, sicut in dubio intelligi debeat *ex probatis per eundem Tambur. d. quæst. 1. d. num. 3. vers. Vnde licet.*

Nec repugnant Constitutio 58. Gregorij XIII. to. 3. & decreta reformationis pro Ordine Sancti Basilij Hispaniarum à Clemente Octauo ædita anno 1602. sub tit. de vestit. calceam. & Zona *Summario Basiliens num.* 5.
11 Constitutio enim Gregoriana † §. 7. loquitur de caputio siuè Cuculla Monacali, quæ intelligitur de Cuculla primi generis sine manicis, & probatur ex prædictis, & colligitur etiam ex illa dictione intermedia *sine,*
12 quæ † de sui natura stat declaratiuè, & expositiuè pro idest, *Apostill. ad Roman. cons. 179. n. 7 vers. Et idcirco litt. D. Gemin. cons. 115. num. 7.*
13 Decreta verò † Clementis VIII. (& hoc tollit omnem difficultatem) licet videantur illis permittere Cucullam cum manicis subdunt tamen, ibi: *Erit tamen stricta nullas, vel paruas habens rugas, siuè sinus, nec adeo amplas manicas, vt à Benedictinorum Cuculla, & habitu in aliquo distinguatur,* & sic etiam iuxta sensum eorundem decretorum Basiliensibus interdicta est Cuculla, de qua agitur, quam gestare solent, & debent Benedictini.

Certius, cum ab eodem Clemente anno sequenti 1603. in eius constit. 103. cap. 6. to. 3. prohibita fuerit Basiliensibus Cuculla Benedictinorum addendo rationem, ex quo manifestè contrariatur Regulæ Sancti Basilij. Nec refragatur responsio, quod huiusmodi cõstitutio emanauerit pro reformatione duorum monasteriorum particularium, quia fundamentum constituitur in eo, quod Cuculla Benedictinorum manifeste contrariatur
14 Regulæ Sancti Basilij, † quod tanquam generale generaliter respicit omnes sub huiusmodi regula viuentes *ad tex. in l. regula §. cum quis ff. de fact. & Iur. Ignorat.*

Quibus accedit, quod cum de anno 1634. impressa fuerit imago S. Basilij cum habitu Cucullari manicato, Congregatio Sancti Officij Hispaniarũ prohibuit illam retineri sub pœna excommunicationis *d. Sum. nu. 9. litt. A.* Ac inde S. Congregatio Indicis 10. Decembris 1636. decreuit in hæc verba, ibi, *Et mandauit sub pœnis &c. tollendam esse, & à fidelium oculis amouendam effigiem S. Basilij Magni Cucullati habitu prorsus Benedictino d. num. 9. lit. B.* decreta enim, & resolutiones huiusmodi Sacrarum Congregationum Vrbis Rota semper consueuit reuerenter amplecti.

Testes autem in magno numero adductos pro Basiliensibus D. D. noluerunt attendere siuè vti examinatos ad perpetuam rei memoriam, siuè quia loquuntur de actibus, vel post motam litem, vel liti proximis, siuè etiam, quia intelligendi sunt de vsu Cucullæ primi generis, aliter deponerent contra dispositionem *D. Clem. ne in agro*, tot Constitutionum Apostolicarum, & præsertim Clementis VIII. aliorumque sæpius deductorum, quibus in concursu D. D. visum est magis deferendum, præcipuè attento decreto irritanti cum clausula sublata, quibus om-
15 nia prædicta munita sunt, † quæ regulariter irritant, & inficiunt quemcumque titulum, & possessionem incontrarium, *Rot. decis. 10. & 11. de caus. possess. & propriet. in nou. Card. Mantic. decis. 40. num. 8.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Mediolaneñ Iurispatronatus.

Mercurij 4. Decembris 1658.

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus, licet verum sit, quod non transeant in substitutum, seù in fideicommissarium, verum ista conclusio non procedit, quando voluntas Testatoris in contrarium militaret, quæ tamen limitatio, vt intret debet hæres adire hæreditatem, vt in substitutum possit illud transire.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus remanet apud hæredes institutos.*
2 *Donatio est modus legitimus acquirendi Iuspatronatus.*
3 *Iuspatronatus potest etiam transire ad substitutum hæreditarium, quando super hoc concurrit voluntas Testatoris.*
4 *Iuspatronatus, quando est transmissibile ad substitutum, cessat ista conclusio, si institutus non adit hæreditatem.*
5 *Iuspatronatus vt acquiretur per fideicommissum, quid requiratur.*
6 *Iuspatronatus si detur casus, vt acquiratur per substitutum fideicommissarium, debet per hæredem fieri restitutio fideicommissi, re, vel verbis.*
7 *Iurispatronatus acquisitio, si facienda sit ex aliquo titulo, si ille cesset, cessat quoque talis acquisitio.*
8 *Clausula,* omni meliori modo, *si respiciat minimè titulum, circa illum non operatur.*
Clausula, omni meliori modo, *non valet extendere dispositionem n.8.*
9 *Potestate sua dum quis vsus non est, sibi imputet.*
10 *Donatio quando est inanis, aliquid non operatur.*
11 *Donatio facta de rebus Ecclesiæ sine Beneplacito Apostolico, facta non tenet.*
12 *in Fauorem alicuius ea, quæ sunt concessa, non possunt à tertio allegari.*
13 *in Iurepatronatus non attenditur numerus Patronatus, in abstracto, sed eorum, qui verè præsentarunt, cum ius sit penes singulos insolidum.*

DECISIO CCCC.

EXISTENTIA Iurispatronatus Beneficij S. Apollinaris, de quo agitur iam firmata fuit coram Me sub die 30. Ianuarij 1654. sed cum de pertinentia suorum Authorum, inter DD. Federicum Vicecomitem, & Nicolaum Montium ageretur proposui dubiũ, ad quem, seù quos, & pro qua rata spectet Iuspatronatus, & pro D. Vicecomite causa quatuor vicibus proposita responsum fuit; Quia cum vtcunque admittatur, quod Iuspatronatus ab initio spectabat integralitèr ad Io: Baptistam Baggium, qui duos filios masculos Anselmum scilicèt, & Hilarium equis portionibus sibi hæredes instituit, eosque in casu obitus sine filijs, & delicti inuicem substituit *Summ. vtriusque partis tertiæ position.nu.1.* pertinentia ad Bassanum Baggium D. Vicecomitis Authorem resultat ex quo, ipse vti filius, & hæres Flauij Antonij habet donationem ab Anselmo, quæ tamquam confirmata à Vicario Generali de consensu Ordinarij *d. Summ. D. Vicecomitis num.2.* pro acquisitione Iurispatronatus 14. *Martij* 1653. *coram Reuerendiss. D. Zarate §.tota verò quæstio.*

1 Respectu autem vocis Hilarij negari non potest, quin remanserit † apud Patres ab eo hæredes institutos *d. Sum.nu.3.* ex traditis per *Mantic.de tacit.lib.4.tit.12.num.6. Rota in Florentina Cappellaniæ 29. Maij 1634. coram bon. mem. Dunozetto §.non obstat.* Quiquidem Patres cum eandem portionem Bassano pariter donauerint *eodem Sum. num.7.* vtraque vox in eo con-

2 solidata est, cum donatio † sit legitimus modus acquirendi Iuspatronatus *Barbos. qui alios adducit de potest. Episcop.allegat.71. num.1. & 20. Rota coram Duran.decis.407.num.6.*

Et licet ad substitutum peruenire possit Iuspatronatus quando concurrit voluntas te-
3 statoris elicita in specie † ex verbis vniuersalibus substitutionis comprehendentibus, iura, & actiones, vt dictum fuit *in causa alterius beneficij S. Hilarij coram Reuerendiss. D. Zarate 18. Iunij 1657. §.primum namque.* Attamen hæc limitatio applicari nequit in facto, quia pro-
4 batum non fuit Anselmum † substitutum agnouisse fideicommissum, in quo erat substitutus, vt probandum erat, cum agnitio non præsumatur *Valenzuel.cons.138. num.16. 18. & seq.lib.2.cum alijs per Modern.Pisan.de Iurepatron. lib.4.cap.2.num.11. Rota coram Merlin. decis.139. sub num.2.vers.non obstat.* Ad effectum vt per acquisitionem fideicommissi Iuspatronatus etiam acquirere potuerit cum de cætero in
5 ipsum non transierit, sed † maneat in hæreditate grauati ante acceptationem fideicommissarij, seù legatarij *Hieron. Gigas cons.50. n.2.vers.sed ex processu Rota coram Mant. dec.198. sub num.4.vers.propterea Merlin.d.decis.539.nu.2. vers.quoniam non docet, in puncto coram Eminentiss. D. Cardinali Otthobono decis.230.n.20.& dec.243 num.9. vers.quia interim,* & magis in terminis, quod antequam sit facta restitutio fideicom-
6 missi re, vel verbis † per hæredem non transeat in substitutum Iuspatronatus *Alex.cons.73 num.3.& per tot.lib.7.Guidopap.decis.507.sub n.1. vers.& multo fortius,* & latè prosequitur *Peregr. de fideicom.art.2.num.50.vers.sic quoque ante restitutionem, & num.63.& seqq.*

Hinc donatio ad fauorem D. Montij *in eius quarto Sum.num.5.* nullum ius illi tribuere potuit non solum ex permissis, verum etiam quia facta fuit à Clara tamquam hærede ab intestato Hilarij eius fratris, ibi, *Chiara Baggia, che come herede ab intestato d'Hilario suo fratello si ritroua patrona &c.* & tamen Hilarius condito testamento decessit vt supra, & pro-
7 indè cessante† titulo hereditario ad quem restricta fuit donatio ipsa quoque cessare debet *Roman.cons.446.num.6.ad med.& cons.496.sub n.4* multa similia adducit *Surd. decis.39. num 3. & seqq.*& consideratum fuit *in Colonien.Decanatus 15. Maij 1648. coram bo.me. Bichio §.cum itaque.* Parum releuante clausula, *omni meliori modo,*
8 quia † non respicit titulum in vim cuius facta fuit donatio, sed cadit super alijs atque ideò dispositionem ampliare nequit, neque illam ex titulo diuerso sustinere vt post alios tradit *Mart.claus.88.num.5.vers.dic verum par.1. Rota in Reatina hæreditatis 3. Maij 1600. coram Iusto §.non obstat clausula, & in Foroliuien. fideicommissi 9. Maij 1611. coram Card.Pamphil.sen.§. non obstat in fin.*

Minus valida potest esse donatio Claræ, ex quo ius suum deducat ex hæreditate Anselmi, in quem vigore substitutionis portio Hilarij deuoluta dicebatur. Nam donatio hoc titulo non emanauit, & vno nomine fa-
9 cta ex alio, & † potestate, qua quis vsus non est

est sustineri nequit *Bald.cons.198.in princ.lib.4. Cyriac. controu.46.num.13. & contr.275. num.32.* in proximis terminis *Rota decis.134. numer.21. par.4.recent.tom.2.* Et quamuis Clara donasset vti hæres Anselmi adhuc donatio esset inanis quia ius adeundi hæreditatem Hilarij in hæreditate Anselmi existens, non fuit ab ipsa
10 agnitum vt † erat necessarium ex eo, quod tale ius in hæredem transmittitur nō vt agnitum, sed vt agnoscendum *Soccin. sen.cons.67. num.12.lib.4. Menoch.cons.105.num.92.lib.1. Fusar.de substit.qu.487.num.16. Cancer. var. resolut. par.3.cap.21.nu.161.& seq. cum cord. per Modern. Hispan.in Laberint par.2.cap.25.num.116.*

Nec dicatur, quod donatio facta à Patri-
11 bus Discalceatis Bassano sit † nulla ex defectu Beneplaciti Apostolici, vt per *Marescott.resolut.9.num.13.lib.3.*

Quia, vel exceptio nullitatis huiusmodi tanquam ad fauorem Ecclesiæ inducta ab il-
12 la tantum potest allegari † non autem à tertio etiamsi esset ipso iure exclusiua intentionis Agentis *Rota decis.133.num.12.par.2. diuers. Romana Saluiani 14. Martij 1644. coram R.P.D. meo Verospio §.etenim in fin.& in alia Romana Saluiani 18. Martij 1650. coram bo. me. Bichio sub §. tum quia vtilius.* Vel in omnem euentum D. Vicecomiti sufficit prædictos Patres neminē præsentasse ad hoc, vt pro hac vice dicatur totum Iuspatronatus spectasse ad Bassanum,
13 cum non attendatur numerus † Patronorum in abstracto, sed eorum, qui realitèr præsentant eo quia ius est penes singulos insolidum *Rot.coram Achil.decis.10.sub nu.2.vers.per rationes Iurepatron.Duran.decis.199.n.10.*

Et ita in quarta propositione partibus semper informantibus resolutum fuit &c.

R. P. D. T A I A.

Firmana fideicommissi.

Lunæ 9. Dec. 1658.

ARGVMENTVM.

Fideicommissi materia est intelligenda iuxtà casus, & personas expressas, ac nominatas à Testatore alias desperanda est extensio, & sic fideicommissum in casu alienationis non potest extendi in casu mortis.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissum perpetuum, & absolutum, quando dicatur ordinatum.*
2 *Fideicommissum quibus verbis dicatur in perpetuū firmatum.*
3 *Fideicommissum inductum in casu vno non potest extendi ad alium casum.*
4 *Fideicommissum restrictum in vno casu, frustrà quæritur ampliari ad diuersos.*
5 *Prohibitio alienationis quando est personalis, non extenditur extrà suum casum.*
6 *Fideicommissum factum in casu alienationis, non est extendendum in casu mortis.*
7 *Legatum perpetuum debet ab hæredibus, & successoribus præstari.*
8 *Dictio, semper, importat perpetuitatem.*
9 *Dispositio facta, quoad certas personas, non potest ad diuersas extendi.*
10 *Verbum, perpetuò, secundum subiectam materiam est intelligendum.*

DECISIO CCCCI.

A Decisis 22. Martij proximi prętеriti, & reconfirmatis 28. Iunij proximè sequentis altera parte informante. Hodie informante vtraque DD. recesserunt.

Quia quoad prohibitionem alienationis, cum Testator prohibuit expresè hæredes institutos, & substitutos permutare, aut alicui
1 grauamini submittere prædium, † sed perpetuis futuris temporibus permanere voluit pœnes suos hęredes institutos, & substitutos, & eorum hæredes,& similitèr aliud prædium
2 cum verbis † perpetuis futuris temporibus, & in infinitum pro fideicommisso in casum mortis, de quo tantùm agebatur, dixerunt non vltrà casum contrauentionis extendi immò esse restricta ad sequentem vocationē
3 hæredum † institutorum, & substitutorum, & non ampliare, nec extendere fideicommissum vltrà personas expresè consideratas, sed restringi, & declarari secundum qualitatem
4 ipsius substitutionis, † cui aduertitur, vt latè pro tractata materia decisum fuit *in Rom. fideicomm.de Coronis 28. Ianuarij 1647. & 12. Iunij 1651.coram Reuerendiss. P. D. meo Cerro Decano.*

Secundò quia prohibitio non sit realis, sed personalis, quod dicti sui hæredes instituti, &
5 substituti † non possint &c. vt obseruatum fuit *à Rota in decis.316.num.6. par.1.recent. & in dicta Romana fideicom. de Coronis 12. Iunij 1651. §.quæ clariora redduntur* & recentiùs *in Beneuentana hæreditatis 19. Iunij 1656. §.maximè quia d. prohibitio coram R.P.D. meo Celso.*

Tertiò quia Testator substituit in casum mortis si institutus decesserit sine filijs masculis &c. & ex verbis quantumuis generalibus appositis in prohibitione alienationis nō
6 potest † censeri inductum fideicommissum in casum mortis, quando in alia parte fuit facta substitutio in d. casum mortis, inquit *Rota coram Ludouis.decis.433.n.12. & decis.8.n.6. par.7.rec.& in Beneuentana hæreditatis 26. Aprilis 1655. sub §.nec etiam poterit coram R.P.D. meo Verospio, & in d.Beneuentana hæreditatis §.ea verba immediatè, & seq.coram R.P.D. meo Celso.*

Quo verò ad onera, quod infrascripti sui hæredes teneantur, & debeant facere celebrare vnum Officium &c. & quod eius hęredes, & substituti manuteneant fontem &c. Item quod infrascripti hæredes teneantur, & debeant facere vnum luminare in die Sabbathi in qualibet debdomada, dixerunt non
7 esse inconueniens, quod legatum † ab hęredibus, & successoribus etiam extraneis perpetuò debeatur, & ipsi onere fideicommissi grauati non sint, vt dixit *Rota coram Gyptio apud*

apud Giouagn.resp.97.sub n.22.lib.1. & post Fenz. ad Stat.Vrb.decis.95.§.quoniam pro responsione, & coram Buratt. decis.385. num.4. & in Anconitana Saluiani,seu domorum 11.Maij 1657.§.pariter non obstat coram R.P.D. meo Meltio. Præsertim quia ad huiusmodi annua relicta fuerunt tantummodò onerati hæredes scripti per illas dictio-
8 nes semper † repetitas, Infrascripti, quæ referuntur ad hæredes litteraliter nominatos, vt prosequitur Rota d.decis.385.num.5.

Neque putarunt vrgere obseruantiam ex licentia petita, & accepta alienandi quia prout pertinet ad prohibitionem alienationis ex ipsis licentijs alienandi bona fideicommissaria ad hunc effectum allegatis apparuit DD.
9 eas non†excedere in verbis personas filiorum Antonij, & Cicchi substitutas, & ita non conuenire actoribus Natinguerra, qui non sunt filij, sed Nepotes, & quia præterea non possit fieri extensio vltra personas extensas.

10 Minusque turbari putarunt verba, † perpetuò, & huiusmodi, quia secundum subiectam materiam verificari dicuntur, etiam in vitam vnius vocati, vt inquit Rota coram Merlin. decis.669. num.58. & est l.1. ff.pro Socio cum ibi not. Et ita vtraque parte informante &c.

R.P.D. ALBERGATO.

Romana Casalis Veteris.

Merc 11. Decemb. 1658.

ARGVMENTVM.

Concessionis natura regulatur à Capitulis, quãdo emanauit ad illorum formam.

SVMMARIVM.

1 *Nati ex fœminis non dicuntur generationis masculinæ, & num.2.*
3 *Propositio ab ex verisimili mente contrahentium stat inclusiuè.*
4 *Generatio prima dicitur illa à quo concessio inchoatur.*
5 *Relatio repetit omnia relata.*
6 *Dictio, prout, restringit dispositionem ad relatum.*
7 *Capitulorum verba à Notario relata, dicuntur verba partium.*
8 *Capitula possunt lacerari postquam celebratum fuit super eis instrumentum.*

DECISIO CCCCII.

RATIONES à DD. de Robertis adductas contra decisionem in hac causa editam 4. Iunij 1655. coram Me, non tollere eius fundamenta existimantes DD. steterunt in decisis: subsistit enim quod concessio à Canonicis S. Petri in Vinculis facta Ioanni Baptistæ Victoriæ à tertia generatione masculina legitima, & naturale, *cominciando da tutti suoi figli nati, e da nascere*, vt in Capitulis in instrumento insertis *Sum. Canonicorum num.3.* non potest comprehendere DD.de Robertis,
1 qui tanquam † Nepotes Victoriæ filiæ Ioannis Baptistæ non sunt huius generationis masculinæ, *vt in terminis sequendo Theoricam Castrens. præter adduct.* tradit *Rota in Baren. Beneficij 18. Febr. 1656. coram bon. me. Bichio §. e conuerso autem, & 18. Maij 1657. coram Reuerendiss. D. Zarate §.penult.* Sed verè sunt Proaui generatio, fœmina incipiens à Victoria
2 eorum Auia, † quæ fuit lineæ fœmininæ caput, & Autrix *Cyriac.contr.365.num.28.& seq. Rota in Romana, seu Sabinen. fideicommissi 22. Maij 1656. §.extincta coram bo.me. Dunozetto, & in Firmana Primogenituræ 30. Maij 1657. coram R.P.D. meo Verospio §.neque contrarium in fin.*

Nec opponi potest quod generationes vocatæ à filijs Io: Baptistæ exclusiuè deberent incipere; nam vltra quod concurrente subiecta materia, & verisimili mente contrahen-
3 tium dictio, † *ab*, stat inclusiuè, vt in præcedenti decisione. Adhuc quando concessio facta est ad tertiam generationem ab aliquo
4 inchoandam, † quod ipse à quo inchoatur sit prima generatio vocata *præter decis. Buratt. & Coccin.* admisit *Rota decis.407. num.5.par.4. recent.& in Romana domor. 7. Iunij 1655.in princ. & per tot. coram Reuerendiss. D. Zarate.*

Gratis autem repetitum fuit, Instrumentum capitulis contrariari, & in illo partes ab his voluisse recedere: nam hic nulla potest considerari contrarietas,quandoquidem concessio in Instrumento facta Io: Baptistæ stipulanti pro se, & filijs, & ad eorum tertiam generationem, vt Instrumento dato à Canonicis §.fin. erat æquiuoca, poteratque referre tàm ad tertiam generationem Io: Baptistæ, quàm filiorum proindeque sublata fuit hæc difficultas in capitulis, in quibus dictum fuit generationes incipiendas esse à filijs, ad quæ capitula cum partes relationem habuerint, omnis tollitur contrarietas si Instrumento superaddantur illa verba, *cominciando da suoi figlioli &c.* vt addi possunt,cum idem sit, quod quid disponatur per se, vel per relationem
5 ad aliud, † cuius relationis virtute omnia in capitulis contenta censentur in Instrumento repetita *Alex.cons.201.sub num.20.post med.vers. quia cum lib.6.Rota decis.14.sub num.43.par.6.rec. Romana domus 25. Febr. 1647. §.& licet, & in Viterbien. transactionis 18. Iunij 1657. §.& est certum coram R.P.D. meo Celso.*

Quinimò tantum abest, quod voluerint contrahentes in Capitulis recedere, quod in Instrumento nihil velle agere, quam easdem capitulationes confirmare sæpius declararunt, ibi, *volentes dictæ partes eandem capitulationem ad effectum producere &c.* & deindè *dictam capitulationem, & Casalis locationem, & concessionem ad tertiam generationem, prout in capitulis continetur, ac omnia, & singula contenta in ijsdem confirmarunt &c.* dictiones enim huiusmodi relatiuè, & si-
6 gnantèr dictio illa, † *prout*, operantur quod concessio restringatur ad terminos constitutionis relatæ, nec plus contineat Instrumentum, quam in capitulis sit expressum *Alex. cons.46.num.9.lib.1.& cum illo Dec.cons.63. nu.6. Ang.Aret.cons.105.n.12.& seq. Grat. discept.289. num.1.*

num.1.Rota decis.27. num.2.& 3. decis.40.num.2. par.2.diuers.& in recent.decis.429.numer.1.vers.ad prædicta par.2.

Quod verò Capitula originalia non fuerint exhibita, habitum non fuit in consideratione, quia dum totus tenor eorum registratus fuit modo, & forma, prout erant à partibus subscripta, proindè est, ac si eadem originalia fuissent in Instrumento inserta, ex
7 quo verba † capitulorum à Notario relata, non sunt verba ipsius, sed partium *Bald.in repet.l.2.num.55.C.de rescind.vend. Menoch.cons.37. num.133.Rota decis.324.num.3. post 2.vol. Farin.* Et postquam super eorum tenore celebratum
8 fuerat Instrumentum publicum, † conseruatio non erat necessaria, sed potuerunt à Notario, vel à partibus lacerari, vt per *Sfort.Odd. cons.78.nu.22.& seqq. & alij relati per Rot.in Firmana codicillorum 15. Nouembris 1649. §.fin. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Et ita cum aliæ obiectiones in præterita sublatæ fuerint in decisis vtraque &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Romana Cappellaniæ

Mercurij 11. Decembris 1658.

ARGVMENTVM.

Hic agitur quando, & qualitèr Cappellania dicatur sacerdotalis.

SVMMARIVM.

1 *Cappellania dicitur sacerdotalis, quando iniunctum est onus Cappellano celebrandi per se ipsum.*

2 *Celebrandi onus per se ipsum excludit proximiorem ad cappellaniam primo vocatum, & includit remotiorem secundo loco vocatum.*

3 *Cappellania ex quibus dicatur sacerdotalis.*

4 *Permissum ad tēpus eo elapso censetur prohibitum.*

5 *Relatum consideratur in referente cum omnibus qualitatibus.*

6 *Cappellanus eligendus ex certo genere personarum extra illud non potest assumi.*

DECISIO CCCCIII.

AVGVSTINVS Fasolus Ven. Archiconfraternitate Sanctiss. Trinitatis Conualescen̄ de Vrbe sibi herede instituta, tres in eadem Ecclesia Cappellanias erigi mandauerat, ad quarum alteram Marium Sinibaldum, ac successiuè eiusdem fratres nec non ex Ioanne Benedicto communi Patre descenden̄ præsentauit; cœteras verò Rodulpho, ac Io: Baptistæ de Paulinis sub ea lege attribuit, vt quoties vacatio contigerit Sacerdotes Terræ Leonissæ Patriæ Testatoris in Cappellanos deberent assumi; prælationem tamen proximioribus consanguineis eorumdem de Paulinis decernendo; Testatore verò prædefuncto quilibet ex nominatis Cappellaniæ possessionem fuit assecutus; Verum quia ex Ioannis Baptistæ obitu alterius ex ijs vacatio successit, quam Faustus Sinibaldus sibi debitam esse contendebat, ad partium proindè instantiam pluries dubium proposui super adiudicatione Cappellaniæ eidem decernenda, hodie à DD. negatiuè resolutum innixis voluntati Fundatoris in casum vacationis sa-
1 cerdotis electionem percipientis † sub onere confectionis Sacri per semetipsum, cuius virtute Cappellania Sacerdotalis euasit, vt admittit *Garz.de benef.par.7.cap.1.nu.86. cum pluribus seq.Lotter.de re benefic.lib.2.qu.47.numer.34. & 35. Rota coram Mantic. decis.129. num.1. cum seq.coram bo.mem. Merlino decis.825.num.4. & in Maceraten.Cappellaniæ 1. Iulij 1647. in §.etenim*
2 *coram me,* † nec consequentèr Faustus caractere sacerdotali non insignitus, licet Paulino proximior potuit ad Cappellaniam aspirare, vt tradit *Bald.in cons 473.num.2.vol.2. Surd.consil.369.num.39.* & in his terminis dixit *Rot. coram Buratt.decis.680. num.2.*

Onus autem celebrationis per semetipsos fuisse à Fundatore Cappellanis iniunctum suadet ijsdem attributa facultas eligendi alte-
3 rum Sacerdotem pro confectione † sacri in casu duntaxat eorū absentiæ ex aliqua rationabili causa ab Vrbe, seù seruitutis exhibendæ S. R. E. Cardinalibus, vel quoties denique aliquo laborarent morbo. Hinc enim liquet his casibus dumtaxat exceptis celebrationem per Cappellanos met Fundatorem
4 exoptasse ex reg. quod † permissum ad tempus eo elapso interdictum esse censetur iuxt. *text. in l. statu liberum §. stichum ff. de leg. Adrad. cons.203.in fin. Surd.cons.8. num.7. Rota dec.617. num.2.par.1. & decis.475.num.1. in fin. par.2. & decis.416.num.8.par.4.tom.2.rec.*

Neque vrgere visa fuit iurium preseruatio in casū vacationis Sinibaldis à Testatore sancita iuxtà formam in Codicillis præscriptam proinde ac si Sacerdotalis qualitas Fausto censeatur remissa postquam in ijsdem codicillis Marius ipsius frater, ac eo præmortuo ordine successiuo alij in Cappellanum eliguntur licet forent caractere Sacerdotali destituti.

Cum enim Testator in vltimo sub quo decessit testamento, Mario ac Paulinis in Cappellanos electis generali dispositione decreuerit, quod quolibet ex eis decedente Terræ Leonissæ Testatoris Patriæ Sacerdotes ad vacantes Cappellanias admitterentur iurium proindè preseruatione subsequuta debet ad Cappellaniam Sinibaldis in Codicillis concessam omninò coarctari, vel quia aliàs huiusmodi preseruatiua cessante post obitum Marij primo loco nominati, Sacerdotibus in Leonissæ, non autem eiusdem fratribus in Codicillis vocatis Cappellania debuisset con-
5 ferri, † tùm inspecta speciali relatione ad eosdem codicillos, cuius virtute relatum cum omnibus qualitatibus solet in referente contineri *ad tex.in l.asse toto ff.de hæred.inst. Dec. consil.47.num.1. Aym.cons.45. num.4. Surd.cons.105. num.30. Rota in Romana apothecæ, seù pecuniaria 8. Iunij 1654. in §. & quamuis in fine coram bo. me. Bichio.*

In

In quam sententiam eo faciliùs Domini inclinarunt, quod à fundatore Ciues dumtaxat originis Leonissæ ad Cappellanias voca-
6 ti noscuntur inter † quos Faustus dinumerari non valet dum originem traxit in Vrbe, vt aduertit *Boer. decis. 272. in princ. Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 3. num. 17. Grat. discept. forens. cap. 559. num. 18.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. P R I O L O.

Romana Cambij.

Mercurij 11. Decembris 1658.

A R G V M E N T V M.

Agens condictione indebiti tenetur concludenter probare indebitum, quia solutum substineri sufficit etiam per possibile.

S V M M A R I V M.

1 *Agens condictione indebiti tenetur probare solutionem indebitè, & sine causa factam.*
2 *Obligatio filijfamilias sine consensu patris ex dispositione statuti Vrbis est nulla.*
3 *Statutum Vrbis non comprehendit filiosfamilias exterorum in Vrbe negociantes, & nu. 4.*
5 *Possibilitas sola in contrarium sufficit ad excludendum indebitum.*
6 *Actio condictionis indebiti, non competit contra naturalitèr obligatum.*
7 *Soluens de mandato Iudicis in iudicatum transacto, non potest solutum repetere.*

D E C I S I O C C C C I V.

FIDEIVSSERAT, & vti principalis personalitèr, & insolidum se obligauerat Flaminius Arrigus in Instrumento Cambij initi per Benedictum Costam fauore Cammille Agazzariæ pro cuius sortis principalis, & Cambiorum restitutione pulsatus Flaminius à Virginia Agazzaria filia, & hærede Cammillæ vigore mandatorum A.C. & rescripti Signaturæ cum clausula, *sine præiudicio*, soluit dicta scut. 1000. & alia 158. pro residuo Cambiorum. Defuncto Flaminio Franciscus Arrigus frater, & hæres contendebat fuisse indebitè solutum. Ideò dato dubio, An sit locus repetitionis, & proponente bo: me: Bichio dubium non fuit resolutum, hodie verò per me reproposito non esse locum repetitionis responsum fuit.

In iudicio enim repetitionis indebiti debet certis, & indubitatis probationibus, quæ per-
1 necessè concludant † non solum probari solutionem, sed ipsam sine causa, & indebitè fuisse factam *ad Text. in l. cum de indebit. vers. si verò ff. de probat. Alex. cons. 83. num. 1. lib. 1. Salic. in l. 2. num. 2. in fin. C. de donat. ante nupt. Rota Iauuen. decis. 3. num. 2. & decis. 5. nu. 5. & post Cenc. de cens. decis. 112. num. 1. Rota decis. 145. num. 2. par. 3. recent. decis. 333. num. 1. & seqq. & num. 10. & 15. par. 4. tom. 2. & coram Merlin. decis. 26. num. 3. cum alys pluribus cumulatis per Adden. ad decis. 592. num. 27. par. 5.*

In præsenti autem talis probatio visa non est concurrere quamuis enim apparet Flaminium soluisse plures pecuniarum summas, & vltimo loco sc. 158. pro residuo fructuum Cambij controuersi, nullatenus tamen probatur solutionem fuisse nullitèr, & indebitè factam.

Nam illa deduci non potest ex eo quod Cammilla crediderit pecunias ad Cambium Benedicto Costæ tunc filiofam. absque consensu Patris sine quo obligatio filijfam. substineri non potest iuxtà dispositionem *Statut.*
2 *Vrb. cap. 152. lib. 1.* † prout aliàs similem obligationem factam per eundem Costam inualidam declarauit *Rota in Romana Societatis officij coram bo. me. Peutingero post Zacch. de oblig. Cam. decis. 134. & in Romana Pecuniaria coram Eminentiss. D. Card. Otthobono decis. 191. & decis. 204.*

Siquidem versamur in casu à Statuto ex-
3 cepto † cum Statutum disponens de filijs Romanis Ciuibus non valeat comprehendere Benedictum Patria Ianuensem, & qui palam, & publicè negotiabatur patiente, & consentiente Patre, vt constat ex publico instrumento per eundem Patrem in actis produ-
4 ctis. Adeout si pater habuit † filium pro publico Negotiatore, iustè etiam potuerit Cammilla ipsum habere pro tali, & fidem eius à Patre semel approbatam sequi, vt expressè sonant postrema verba d. Statuti, & habetur in *l. si quis Pater famil. l. sed Iulianus §. quanquam l. si filiusfamilias absen. Patre ff. ad Senat. Consult. Macedon. l. Zenodorus vlt. volunt. C. eod. tit. Gomes. var. resol. lib. 2. cap. 6. num. 2. vers. 11. limita*, & dixit *Rota in Romana mercium 19. Ianuarij 1639. coram bo. me. Card. Verospio, & in Romana Societatis officij 10. Aprilis 1641. coram bo. me. Peutingerio, & 22. Maij 1652. coram R.P.D. meo Albergato cum alys per Gratian. discept. forens. cap. 576 num. 1.* Decisiones verò annullantes obligationem Benedicti non loquuntur in hoc cõtractu, nec respondent supradictis exceptionibus, & alijs, quæ hodie deducuntur.

Vnde cum Arrigus plenè, & concludentèr non probat Benedictum in aliquo debitorem non fuisse nequit conditione indebiti iam so-
5 lutum repetere sufficit enim † ad excludendum indebitum sola possibilitas in contrariũ *Bart. d. l. cum de indebit. num. 4. ff. de probat. Rota in Romana pecuniaria 31. Martij 1634. coram eodem bo. me. Card. Verospio*, quam refert, & sequitur *Adden. ad d. decis. 592. nu. 27. in fin.* & dictum fuit *in decis. 38. num. 2. par. 5.*

Et in omnem casum negari non potest, quod Benedictus esset naturalitèr obligatus
7 sicuti Flaminius fideiussor illius † quemadmodum igitur illi cum debitum soluisset nõ competebat actio condictionis indebiti, ità nec Flaminio *l. naturalitèr l. fideicommissum ff. de condit. indebit. l. sed etiam si Pater §. non solum ff. ad Senat. cons. Macedon. Rota coram Card. Seraphin. decis. 1350. num. 7. in rec. dec. 527. num. 11. par. 1.* & tradit *Fenz. ad Stat. Vrb. d. cap. 152. n. 25. & seq.*

Nec obstat fuisse pro parte eiusdem Fla-
minij portestatum quod soluebat metu man-
dati, et sine præiudicio Litis pendentis in
Rota. Nam vltra quod protestatio legitur
tantũmodo apposita in solutione vltima facta
die 9. Octobris 1641. Ceteræ verò factæ legũ-
tur sponte, imò et aliquã ex his etiam nulla
7 precedente Citatione †. Adhuc cum solue-
rit Iudicis mandato in Iudicio transacto non
potest conditione indebiti solutum repetere
per *Auth. rei Iud. l. si fideiussor. la 1. §. in omnibus ff.*
mandati l. 1. C. de condit. Indebit. Rebuff. in comment.
tit. de liter oblig. art. 3. gloss. 9. nu. 6. Surd. cons. 268.
n. 14. & seqq. vbi quod sententiã facit de inde-
bito debitum, *& decis. 74. num. 11. Mar. Mut. de-*
cis. 28. pariter numer. 11. coram Buratto decis. 26.
num. 1. & seqq. & coram Merlin. decis. 26. num. 4.
Et ita partibus informantibus decisum
etc.

R. P. D. BEVILAQVA.

Terracineñ Molendini.

Mercurij 11. Decembris 1658.

ARGVMENTVM.

Restitutioni in integrum non est locus vbi res iudicata est valida, et iusta. Vicinus, quando possit ædificare, aliud molendinum, propè aliud præscriptio quanto tempore præscribatur. Transactio quid operetur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia transit in iudicatum quando acta non fuerunt trasportata nec prorogata fatalia.*
2 *Sententia, tunc transit in iudicatum quando sententia est iusta.*
3 *Sententiæ validitas apparet in actis, & iustitia ex decisionibus.*
4 *Vicinus edificare potest Molendinum, propè aliud quando id non facit ad emulationem.*
5 *Executio rei iudicatæ prescribitur per 30. annos*
6 *Inhibitio non reproducta interrumpit præscriptionem.*
7 *Præscriptio numquam currit vbi executio est cepta.*
8 *Causa successiua requirit totale implementum.*
9 *Transactio quid operetur & n. 10.*
11 *Testes examinati cum Decreto poni ad partes pro non examinatis habentur.*
12 *Ecclesia Capitularis, vt valide contrahat, quid sit necessarium.*
13 *Mandatum speciale requiritur ad transigendum.*
14 *Testes contra scripturas sunt inefficaces.*
15 *Restituito in integrum non datur sine lesione.*
16 *Lesio cessat quando sententia est valida & iusta.*

DECISIO CCCCV.

LICET à sententia rotali declarante licere
Capitulo et Canonicis Sermonetæ re-
staurare, et reficere eorum antiquum Mo-
lendinum appellasset D. Dux Caetanus, et
causã appellationis obtinuisset committi bo.
mem. Cardinali Fabritio Verospio, actisque
preuia citatione ad dicendum contra pro
parte d. Capituli, transportatis, fuerint etiam
1 seruati aliqui termini †, quia tamen non fuit
lis pro sequuta, nec vnquam prorogata fata-
lia. Ideo dato dubio ad formam communis
executorialis de re iudicata constare fuit re-
sponsum *ad Text. in cap. cum sit Romana de appel.*
Auth. ei qui & l. fin. C. de tempor. appell. Clem. si
appellationem, & ibi gloss. in §. colligo de appell. Ro-
ta in rec. decis. 156. n. 10. par. 2 dec. 601. n. 1. par. 4.
tom. 3. & decis. 11. numer. 2. par. 6. recen. Durand.
dec. 71. n. 1. & coram Cardinali Otthobono decis. 44.
num. 4. Potissimum quia non impugnabatur
validitas, & iustitia d. sententiæ ad rem iudica-
tam necessaria *l. 4. §. condemnatum & ibi DD. ff.*
de re iudic. Rota coram Cardinali Caual. decis. 588
num. 2. & decis. 339. num. 8. par. 4. tom. 2. recent.
3 & † de vtraque constat ex reuolutione acto-
rum *& decis. bonæ memoriæ Remboldi in causa*
ẽmanata sub die 19. Decembris 1622. vbi fir-
matum fuit Capitulum vti Dominum
Molendini, & aquarum ad illud defluẽ, &
in Terris Ecclesiæ nascentiũ ne dum illud re-
staurare, sed nouum etiam super illis posse cõ-
struere, quamuis vicino præiudicet, illique
4 lucrum auferat †, dummodo principaliter
ad hunc effectum id non fiat, *vt præter allega-*
tos in d. §. atque hic supposito & §. sequen. est Text.
in l. fluminum §. fin. vbi Bart. in l. Proculus ff. de
damn. infert. l. 1. §. denique 1. & l. in summa §. pe-
nult. ff. de aqua pluuia arcenda, Alex. cons. 194. n. 3.
& 4. lib. 1. Hond. cons. 79. num. 18. lib. 1. Gratian.
discept. Forens. cap. 89. num. 3. & 4.
Non obstat, quod ab anno 1623. quo pro-
mulgata fuit sententia efluxerint 30. & vltra
anni, vndè non valet executioni demandari,
5 ex † quo per cursum tanti temporis præ-
scripta remansit executio rei iudicatæ *Bald. in*
cap. fin. num. 2. ad finem de except. Felin. in cap. in-
ter Monasterium num. 3. limit. 6. de reiudic. Achill.
de Grass. decis. 5. numer. 1. de sent. & reiud. Rot. apud
bon. mem. Cocc. decis. 144. num. 6. Aud. decis. 42. nu-
mer. 7. Tum quia ostensum fuit in summario
Capituli de anno 1633. & sic longè elapsum
30. annorum fuisse pro illius parte obtentã
in vim commissionis citationem cum inhibi-
6 tione, † per quam etiam si reproducta non
fuisset adhuc fuit interruptus cursus tempo-
ris pro præscriptione ad quam impediendam
sufficiunt quoque molestationes extraiudicia-
les *Butr. in cap. in graues. in fin. de restit. spoliat. Abb.*
in cap. vt debitus num. 11. de appell. Rota coram bon.
mem. Cocc. decis. 362. num. 2. cum alijs in istis ter-
minis allegatis in decis. 191. num. 18. & seqq. par. 7.
rec. Tum etiam quia post latam sententiam
Molendinum fuit restauratum, vt deponunt
7 Testes, quo casu cessat præscriptio †, quia
illa nunquam intrat. vbi est petita, & cæpta
executio *Bald. in rubr. col. vlt. vers. dubitatur de*
pignor. Acchill. de Grass. d. decis. 5. num. 2. de re iu-
dic. Caputaq. decis. 362. num. 3. & 4. part. 2. Grat.
discept forens. cap. 994. numer. 13. & 14. Buratt.
decis. 262. num. 3. Et pro noua reparatione, &
plenaria obseruatione sententiæ iterum pos-
set peti executio illius, nec valet D. Dux im-
pedire, sed patientiam præstare tenetur ex
8 eo † quia in his, quæ habent causam succes-
siuam

ſiuam, non dicitur factum, niſi perſeuerantia, & totale adimplementum ſubſequatur, *vt notat.in l. Caſtellianus 49.ff.de arbitr. & in l.ſi in lege §. Colonus ff.locati Bart.in l.ſpermiſceri §. ſpecies, ff de acquir.poſſ. Aflict. deciſ. 341.num.5.verſ. item Auendan.de execut. mandat. par.1. reſp.4.num.49. verſ.quod maximè verum eſt Hond.conſ. 29. nu.34. libr. 1.*

Nec facit, quod lis fuerit terminata, et extincta per tranſactionem inter Capitulum, et Ducem initam, vt probant Teſtes relati
9 in ſummario eiuſdem num 3. † quę cum ſit inuenta ad dirimendas controuerſias *l. finis litium, & l.fratris C. de tranſact.Alex.conſ.42. n.11.*
10 *libr.1.* † repellit Agentem à limine iudicis *C.1. de litis conteſt. in 6.l.cauſas C.de tranſact.Giouagn.con.24. num.12. lib.2. Rot.deciſ.22. numer.1. part.7. recen.* quia præter quod Teſtes exami-
11 nati ex præuio decreto †, quod eorum teſtificata ponerentur ad partes pro non examinatis habent. *Veſtr.in praxi lib.6. cap.2. num. 24.Surd.conſ.311. num.74.Cyriac. controu.89. numer. 18. Rota in Romana melioramentor. 29. Maij*
12 *1630. coram bon. mem.Dunozetto* †, Non deponunt concordiam fuiſſe factam inter Ducem, ac Capitulũ, et Canonicos capitulariter congregatos, ac omnes præſtitiſſe conſenſum, vt exigitur, ad illius validitatem *Innoc. in cap. humilis ſub numer.2. verſ.& maximè de maiorit. & obed.Falin.in cap. cum omnes num.12.in 1. fallentia de conſtit. Rota deciſ.220.num.2. par.4.rec.* Sed vim faciunt in confeſſione extraiudiciali aliquorum quod tranſactio emanauit inter Capitulum, et Patriarcam Caetanum abſque re-
13 latione tenoris †, & tamen nec docetur illos habuiſſe mandata ſpecialia, ſine quibus non ſubſtinetur, *l.tranſactioni 7. C. de tranſact. Roland. a Valle conſ.26. num.11. lib.2. Ripa in tit. de interdict. reſp.18. num.11. Ioſeph.Ludouis concluſ. 30.n.7.* requiritur neque de beneplacito Apoſtolico omnino neceſſario in tranſactione *Caputaq.deciſ.106.par.1.Rot.deciſ.270.n.7. par.4.rec.* & dicta horum Teſtium conuincuntur ex ſcriptis productis, et ſignanter ex dicta citatione cum inhibitione de anno 1632. repor-
14 tata † ex quibus excluditur quæcumque obiecta tranſactio tanquam illa contraria, et ineſficax remanet Teſtium depoſitio circa illã, *Rota deciſ.28. numer.8. par. 4. tom. 2. deciſ. 322. n.11. & 12. & 359. n.26. par.6. rec. & deciſ.16.in fin. par.5.*

Et hinc conſequitur denegatio reſtitutionis in integrum in vim eiuſdẽ commiſſionis exe-
15 cutorialis petita à D.Duce, quia ipſa † non datur ſine leſione, *Rota deciſ.34. numer.1.par.2. diuerſ. Seraph. deciſ. 634. nu. 1.* † Leſio autem ceſſat vbi cõcurrit validitas et iuſtitia ſententiæ ex *deductis à Card. Seraph. deciſ. 1238. nu.1. & in deciſ.1. numer. 1. & 2. coram bon. mem.Merlino.*

Et ita vtraque etc.

R. P. D. T A I A.

Cordubeñ decimarum.

Mercurij 11. Decembris 1658.

ARGVMENTVM.

Executoriales antiquæ, ſi ipſæ ſolæ exibeantur, non veniunt exequendæ. Verum ſi quoque produceretur proceſſus, & ſententia, contrarium venit reſpondendum, & alia circa executionem earum.

SVMMARIVM.

1 *Pro ſententiæ validitate, & iuſtitia ſtat aſſiſtentia Iuris.*
2 *Pro ſententiæ, iuſtitia, tunc eo magis ſtat præſumptio, dum ab ea non fuit appellatum, & in iudicatũ tranſiuit.*
3 *Executoriales antiquæ non ſunt exequendæ.*
Executoriales antiquæ tunc non veniunt exequendæ, quando nullatenus conſtat, de proceſſu, & ſententia & ſic ſolæ executoriales exibentur nu. 3.
4 *Executoriales etiam antiquæ veniunt exequendæ, ſi conſtet de earum actis, & ſententia.*
6 *Executoriales Rota de ſtylo poſt decem annos non ſolet exequi, niſi prius guſtato de earum iuſtitia.*
7 *Rota deciſ.1. num.11.part.6.recent.declaratur.*
8 *Poſſeſſores bonorum ſpatio 30. annorum, præſumuntur mutati.*
9 *Executoriales, quando ſemel fuerunt executæ, an poſſit iterum exequi.*
10 *Executoriales, an poſſint iterùm exequi, quando materia habet tractum ſucceſſiuum.*
11 *Declaratoria, quando non ſit opus.*
12 *in Declaratoriæ relaxatione, quale ſit principale requiſitum.*

DECISIO CCCCVI.

REVERENDISS. Epiſcopus, & Capitulum Cordubeñ proponebant ſententiã antiquam anni 1549. R. P. D. Achillis de Graſſis condemnatoriam quorumdam Marchionum in quibuſdam decimis, & eius executionem commiſſam dimiſaſque litteras executoriales 19. Decembris 1560. & reiteratas coram tunc R.P.D. Mantica 24. Octobris 1595. replicatas contra ſucceſſores 22. Nouembris 1630. & 3. Auguſti 1633. & denique remiſſionem executoris ad S. Rotam 20. Decembris 1652. cum legitimis citationibus ſubſequentibus.

Hinc probant procedi ad vlteriorem executionem, & dari declaratoriam, de quibus propoſito dubio DD. reſponderunt non eſſe proceden̄ proindeque nec amplius reſpondendum.

Quamuis enim pro validitate, & iuſtitia
1 non deſit iuris aſſiſtentia, tum decimis † ipſis, & præſertim huiuſmodi Cordubeñ *apud Rot. coram Seraph. deciſ.1047.& 1484.vtrobique nu.1. & coram Cocc. deciſ.400. ab init.* Tum ſententia
2 quæ iuſta præſumitur †, & eo magis à qua non eſt appellatum, & in iudicatum tranſiuit *ad*

ad Rot. decis. 334. num. 9. coram Buratt. cum alleg. Immò neque obstet communis Doctrina,
3 quod executoriales † antiquæ non sint exequendæ, cum locum habeat quando executoriales solę exhibentur absque processu, & sētentijs, secus quando † de ijs constat vt in
4 præsenti decidit *Rot. in Legionen. pensionis* 21. Nouēbris 1592. *corā Pamphil. sen. apud Garz. de Benef. par. 6. cap. 4. num. 42. in fin. vers. non obstat*, vbi etiam executoriales non præscribi 30. annis quando fuit cæpta, vel petita executio.

Attamen DD. duo considerarunt adhuc impedientia, alterū lapsum temporis ex stylo
6 Rotæ †, quę post lapsum decennij numquam exequitur executoriales etiā Rotales nisi gustato de iustitia, fusius *in dec. 1. num. 6. & seq. par. 7. rec.* & examinato processu declarat *coram Pen. decis. dec. 587. num. 8. Venetæ æditionis*, qui-
7 bus concordare decisionem *in d.* † *Legionen.* etiam declarat *in d. decis. 1. sub num. 11. vers. & concordat. & seqq.* Alterum personarum mutatarum longissimo tempore non constanti-
8 bus † hæredibus aut possessoribus.
9 Nihil refragante successiua † executione vel exiquibilitate *apud Rot. coram Cocc. decis. 144. num. 5. declarata ab eadem d. decis. 1. num. 17.* quia non solum requiritur quod materia ha-
10 beat tractum successiuum, sed etiam † quod exequutæ semel non fuerint, *vt dicitur in d. prima decis. d. num. 25. & num. 26.*

Ex quibus nihil opus esse declaratoria, &
11 declaratoriæ † quæstione dixerunt præterquā quod requireretur in dd. exequtorialibus ex
12 facto fulminatio censurarū in ijs contra principalem requisitum in iure *ad Rot. coram Buratt. decis. 17. numer. 1. ibi secundo fulminatis & est 478. par. 2. rec. & clarius apud Eminentiss. Otthob. decis. 214. num. 1. & seqq.*

Et ita contra Informantem fuit conclusum &c.

R. P. D. MELTIO.

Posteà Episcopo PAPIEN.

Romana Locorum Montium.

Veneris 14. Decembris 1658.

ARGVMENTVM.

Manutentio competit Hæredi beneficiato super bonis proprijs alienatis quando redditio rationis à Iudice sibi denegata fuit.

SVMMARIVM.

1 *Hæres beneficiatus non tenetur vltra vires hereditarias.*
2 *Inuentariū reddit hæredē securū à quocūque damno.*
3 *Executio facta super bonis proprijs heredis beneficiati dicitur nulla, & excessiua.*
4 *Hæres beneficiatus tenetur reddere rationem de bonis inuentariatis.*
5 *Iudex denegando deputationem peritorum heredi beneficiato pro redditione rationis grauare dicitur.*
6 *Excessus quamuis in modico, facit corruere deliberationem quod amplia vt num. 7.*
8 *Manutentio datur aduersus factum Iudicis nulliter & iniustè procedentis & num. 9.*
10 *Loca Montium ex Vrbana constitutione liberè transeunt in emptorem. Quod declaratur vt nu. 11.*

DECISIO CCCCCVII.

EX nouiter deductis recedendo, Domini ab alias decisis coram me sub 18. Maii 1643. Censuerunt dandam esse Monialibus Sancti Iosephi ad capita Domorum Vrbis manutentionem in possessione locorum mōtium controuersorum, quæ illis subhastata, ac deliberata fuerunt pro euictione officij pignorum Hæbreorum alias venditi per Franciscum Sotium, cuius dictæ Moniales hæredes existunt.

Etenim dictæ Moniales probant adiuisse hęreditatem ipsius Sotij cum beneficio legis & Inuentarij, Inuentarium legitimè confecisse, illudque coram Iudice, à quo congruo
1 tempore produxisse †; Vndè tamquam hæredes beneficiatæ non tenebantur vltrà vires hæreditarias *iuxtà dispositionem vulgatæ leg. final. §. & si præfatam C. de Iure deliberan.* Cum beneficium Inuentarij sit præseruare hæredem à
2 confusione propriorum Bonorum & † eum tutum reddere à quocumque damno, quamuis minimo, *Menoch. cons. 203. numer. 27. Surd. cons. 7. num. 31. & cons. 143. num. 4. Rota decis. 331. num. 1. par. 5. & decis. 2. numer. 2. & decis. 298. num. 5. par. 6. recent.* & consequenter executio facta super dd. locis Montium, quæ erant pro-
3 pria Monialium †, incontinenti detegitur nulla & excessiua *Ruin. Cons. 1. numer. 16. & cons. 38. num. 21. lib. 1. Rota decis. 181. numer. 1. par. 6. recent.* & vti talis corruit *iuxtà glos. à Diuo Pio §. si super rebus de re iudicat. vbi Angel. nu. 1. Rota coram Buratto decis. 908. num. 5.*

Neque executio, ac deliberatio sustineri potest, prætextu, quod Moniales, licèt doceant de confectione Inuentarij, tamen non
4 reddant rationem de Bonis † inuentariatis, prout ad effectum gaudendi beneficio Inuentarij requiritur, *Rota in Bononien. fideicommissi de Rubeis 11. Iunij 1649. coram bon. mem. Dunozetto.* Quia cum ex Iudicialibus comparitionibus hodiè relatis *in summario earumdem Monialium numer.* 6. iustificetur pro parte earum pluries institum fuisse coram Iudice, à quo pro electione Peritorum ad effectum æstimandi Bona inuentariata, & fir-
5 mandi statum hęreditatis. Vtique † Iudex malè processit, denegando huiusmodi Peritorum electionem, & deueniendo ad deliberationem propriorum Bonorum Monasterij pro integro debito scutorum 4500. dum Moniales paratæ erant ostendere hæreditatem Sotij valdè tenuem fuisse, nec illam excedere scuta 600. & de omnibus integram rationem reddere.

Accedit pro nullitate eiusdem deliberationis alius excessus ex eo deductus, quod euictio sequuta ad instantiam Cardinalis Camerarij,

rarij, fuit super vfficio tantum, non autem super illius massaritijs pulpitis, coraminibus, & alijs, quæ reperiebantur in loco, in quo exercebatur dictum officium, & non spectabant ad Cardinalem Camerarium, sed pleno iure pertinebant ad Venditorem, & hæc omnia vna cū iure Inquilinatus comprehensa fuerunt in venditione, vndè cum actum fuerit pro integro pretio, euictio autem restringitur ad nudum offitium tantum, ex hac etiam ratione redditur ineuitabilis excessus,
6 qui † facit corruere deliberationem, quamuis ille caderet in modico tantum, *iuxtà Theoric. Bartol. in l. si non sortem §. si centum, vbi communiter DD. ff. de condit. indebit. Surd. cons. 39. num. 5. Rota coram Put. decis. 315. numer. 2. lib. 1. coram Duran. decis. 81. numer. 2. coram san. mem. Greg. XV. decis. 198. numer. 1. & in Romana Censum 16. Martij 1646. corā Reuerendiss. Tarraconen. in princip.*
7 † & quidem in totum. Cum excessus fuerit tam in mandato, quam in executione *iuxtà distinctionem comprobatam in Baren. Saluiani 24. Martij 1653. coram bon. mem. Bichio §. final. & prius in Romana fideicommissi de Spiritibus 4. Iulij 1646. coram Reuerendiss. D. meo Decano §. quia prædicta procederent.*

8 Neque obstat, quod aduersus factum Iudicis regulariter non detur manutentio, nisi ex eisdem actis appareat de Iniustitia, vel nullitate adeo clara, & notoria, vt nullo velamine offuscari possit; Quia cum ex deductis detegatur euidens excessus, tam respectu Bonorum non euictorum, quam ratione executionis factæ super locis montium proprijs Monialium, quæ non tenebantur, vltrà vires hæreditarias attento Beneficio Inuentarij
9 †, talis excessus reddit subhastationem, & deliberationem, adeò nullam, & iniustam ex eisdem actis, vt propterea retractari possit etiam per viam manutentionis, dùm apparet, quod Moniales prosequendo litem, non habuerint se pro spoliatis, *Rota coram san. mem. Gregor. XV. decis. 307. num. 6. decis. 458. num. 9. decis. 755. num. 6. & fuit admissum in Beneuentana manutentionis 9. Iunij 1649. coram bon. mem. Peutingerio, & in Beneuentana dotis 15. Iunij 1650. coram R. P. D. meo Celso §. fin.*

10 Neque † refragatur, quod ex constitutione san. mem. Vrbani VIII. loca montium liberè transeant in emptorem. Quia dicta constitutio procedit in resignationibus locorum montium, quæ in dies fiunt à Domi-
11 nis † secus autèm in illis locis, quæ transferuntur à Iudice minus rectè, imò excessiuè procedente, *vt alias declarauit Rota in Rauennaten. Pecuniaria, seù attentatorum 24. Ianuarij 1642. coram bon. mem. Dunozetto §. nec dicatur.*

Et ita vtraque Parte &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Carpentoraten. Hæreditatis.

Lunæ 16. Decembris 1658.

ARGVMENTVM.

Dispositio Testatoris potest à Summo Pontifice variari. Gratia à Papa reportata an & quando dicatur subreptitia.

SVMMARIVM.

1 *Papa potest variare mentem Testatoris.*
2 *Dispensatus à Papa est in eadem habilitate, prout si non esset incursus.*
3 *Subreptio inducitur, quando in petitione gratiæ fuerit Papæ prætermissum id quod si sciuisset, vel gratiam denegasset, vel difficilius concessisset.*
4 *Limita quando apparet Papam potuisse in genere cognoscere quid quid fuerit prætermissum.*
5 *Subreptio cessat, etiam si in supplicatione fuerint prætermissa ea, quæ si fuissent narrata non retraxissent Papam à Concessione gratiæ.*
6 *Amplia quando gratia in genere concessa, non resultet in præiudicium Testis.*
7 *Prælegata quando totum patrimonium absorbent succedunt in locum portionis hæreditatis eiusque naturam assumunt.*
8 *Dispensatio Papæ sub generica narratiua, obtenta, non vitiat gratiam, deficiente culpa & dolo.*
9 *Bona fides excusat à pæna caducitatis.*
10 *Subrogatio gratiosa à Papa impetrata, non facta mentione litis motæ in supplicatione, est subreptitia.*
11 *Limita quando lis non pendet super re, super qua cadit gratia.*

DECISIO CCCCVIII.

PRÆTENDEBAT Spirita insolidum cum ipsa, & Francisca altera sorore equis portionibus à Mattheo Patre in defectum filiorum masculorum instituta cum onere adimplendi ab ipso in testamento disposita per matrimonium cum Antonio contractū cecidisse à commodo prælegati cuilibet ipsarum facti casu quo nupsissent cū duobus filijs Pauli eis in tertio consanguinitatis gradu coniunctis, & vbi illarum altera nubere recusaret scut. 3000. tempore nuptiarum haberet, per legatum verò alteri nubenti, & mentem Testatoris adimplenti acquireretur, sed Rot. cuius iudicium placuit Eminentiss. D. meo Cardinali Legato Auenion. exquirere contrarium censuit, videlicet non esse locum Caducitati, quia Catherina antequam matrimonium cum Antonio extraneo contraheret narrata summo Pontifici paterna dispositione ab eodem dispensationem obtinuit, vt tali dispositione non obstante possset ad libitum nubere, ac bona liberè, & licitè integraliter retinere perindè ac si iuxta præceptum Paternum vni ex filijs Pauli matrimonio se iungeret, propterea non potest dici

dici ipsam illius intentioni contrauenisse, cum de potestate Sanctissimi non sit dubitan-
1 dum † in dispensando & commutando Testatorum voluntates *ad text. in Clem. quia contingit & ibi gloss. in verb. Sedis Apostolicæ Card. num. 10. in tab. 4. de relig. Dom. Oldrad. cons. 61. in fin. Ruin. cons. 589. num. 13. lib. 2. Grat. discept. Forens. cap. 458. num. 1. cum seqq. Rot. decis. 544. num. 3. par. 1. recent. coram Buratt. decis. 728. num. 1. in fin. Romana Palatij seu census post March. de commiss. par. 1. fol. 728. num. 2. & in Romana seu Comen. Hæreditatis 26. Iu. 1647. §. fideicommissum corā ea R.P.D. meo Meltio.* Ea enim vis est Apostolicæ
2 dispēsationis vt eradicet omnē † inhabilitatē, & dispensatus dicatur esse in eadē habilitate prout si ab initio nulla fuisset incursa *Io: Andr. in cap. in generali 82. sub n. 3. de reg. iur. Oldrad. cons. 215. num. 5. Rot. decis. 12. num. 13. decis. 50. nu. 10. cum seqq. & decis. 450. nu. 11. par. 5. & decis. 187. num. 11. inter impress. Eminentiss. D. Cardinalis Otthob.*

Non obstat contra d. dispensationem defectus subreptionis ex eo deductus, quod in illius petitione prætermissa fuit mentio prælegati per d. Mattheum Patrem filiabus relicti si vt ipse optabat pro conseruatione bonorum in familia cum filijs Pauli eius Consobrini nupsisset, quodque prædictum prælegatum ad alteram nubere nolentem spectans acquireretur matrimonium contrahenti, & conditionem à patre adiectam implenti; nec contrauenitu r extraneo se nubens aliud ex paterna hæreditate consequi poterat, quam scut. 3000. monetę illarum partium tali casu & legati nomine relicta tempore nuptiarum soluen. & hinc gratia subreptitia censeatur,
3 quia † si hæc Papæ innotuissent eum à dispēsatione retraxissent, vel difficiliorem ad illam conceden. reddidissent vti præiudicialem Spiritæ, cui iam nuptæ vni ex filijs Pauli integrum prælegatū debebatur *cap. super liberis vbi Felin. cap. ad audientiam & cap. postulasti de rescript. capit. dudum vers. insuper de elect. Paris. consil. 9. n. 50. & cons. 12. num. 217. lib. 2. Rolan. cons. 22. num. 12. lib. 3. Rot. decis. 24. num. 4. decis. 496. num. 2. par. 5. & decis. 9. num. 61. par. 7. rec.* quoniam responsum fuit quod stante expressione facta, quod testator casu quo filios masculos nō haberet instituebat hæredes vniuersales easdem filias fæminas æquis portionibus cum onere antecedenter disposita ad implen., explicita mentione iam Spiritam nupsisse alteri filiorū Pauli, & conditioni paruisse, Catherina autem non intendebat cum altero filio d. Pauli se matrimonio iungere & ob id ammittebat eius tertiam partem bonorum, in qua fuerat sub d. conditione nubendi & adimplendi hæres scripta relictis solū in casu Cōtrauentionis scu. 3000. legati nomine, & Papa his attentis dispensationem indulsit. Vtique huiusmodi narratiuā quamuis genericam, sed specificè conditionem contrahendi matrimonium cum filio Pauli conti-
4 nentem †, potuit Pontifex scire absque alia specificatione, quod indè resultabat pręiudicium Spiritæ, & tamē enixè voluit dispensationem concedere, illamque plenissimè Ca-therinæ suffragari in omnibus, & per omni- ac si mandatum paternum adimpleuisset, sufficit ad euitandum quodcumq; subreptio-nis vitium *Felin. in c. cum nonnulli vers. & id- de rescript. Aym. cons. 2. nu. 14. Giouagn. cons. 1- num. 64. lib. 2. Rot. apud Buratt. decis. 833. num. coram bon. mem. Merlin. decis. 389. numer. 23. cum seqq. & in rec. decis. 628. numer. 9. par. 4. decis. 5- num. 11. decis. 432. num. 3. decis. 608. numer. 1- eadem par. 4. num. 2. & 3. & decis. 100. numer. 3- decis. 452. numer. 15. decis. 501. numer. 18. par.* Si enim Papa voluit quod magis est nemp- Catherinam posse cum alijs sororibus con-currere, & suam tertiam partem hæreditat- paternæ consequi illam Spiritæ, et alijs aufe-rendo non obstante quod nollet iuxtà men-tem Testatoris nubere, assequimur ex h- quod tamen si præcisè sciuisset bona hæredi-taria fuisse relicta titulo prælegati, et præle-gatum bonorum cedere debere in vtilitatem Spiritæ non tamen negasset dispensationem et paternæ voluntatis commutationem, sic cessat subreptio *Rolan. à Vall. consil. 12. nu-mer. 44. lib. 4. Surd. cons. 303. num. 9. & 590. nu-mer. 21. Giouagn. d. cons. 16. num. 60. lib. 2. Gra-*
6 *discept. 458. num. 3. 4. & 7.* vbi quod † cessat pr- sumptio in generali concessione non cen- tertio præiudicare voluisse, dum con- de contraria voluntate *Seraph. decis. 545. nu-mer. 2. Rot. decis. 24. numer. 4. & 5. par. & decis. 140. numer. 7. par. 7. recent.* maximè quia vt pro parte Catherinæ afferebatur, fassus fuit Paulus Spiritę socer Mattheum Testatorem cuncta sua bona stabilia, et fere totū patrimoniū inter has suas filias per pr- dicta prælegata distribuisse, quæ propriè ab-
7 sorbent totam hereditatem †, et in locum portionis hæreditatis suę cedant eiusque na-turam assumant vti sub nomine hereditatis restitutionis veniant *Bart. in l. quid ergo la 2. re- Castr. & Ias. numer. 26. ff. leg. 1. Paris. cons. 9- num. 51. & seqq. lib. 2. Dec. cons. 254. sub num- §. & vlterius & post. Imol. cons. 6. num. 26. Ho- cons. 71. numer. 17. & 18. lib. 5. Magon. decis. Fl- rent. 15. numer. 12. Fusar. de substit. quæst. 65- numer. 74. Rot. apud Cardinal. Seraph. decis. 38- num. 6.*

Et in hanc sententiā eo libentius DD. tran-sierunt, tum quia dispensatio sub huiusmod narratiua facta tertio Catherinæ absentis no-mine procurata, proindè ei non præiudica- ad effectum vt incidat in pænam caduci-
8 tis. † si omnia ad vnguem expressa non fuerint deficiente enim culpa, & dolo cessat & subreptio sicut *Vrbanum Papam V. respon-didisse dixit Rot. decis. 74. de rescript. in antiq. quam sequitur Socc. sen. in cons. 270. ante fin. sub vers. 4. moueor lib. 2. Aegid. decis. 4. Seraph. decis. 936 in fin. & decis. 1009. num. 6. Sanch. de Matrim. de-clarans d. cons. soc. lib. 8. disp. 21. numer. 67.* Tum quia iam contractum est matrimonium bo-na fide, & sub probabili causa dispensatio-nem esse vndequaque sufficientem, nec res
9 est amplius integra † ideò non intrat Cadu-citatis pæna ad quam euitan. quęlibet causa

apta

apta reputatur *l. igitur verſ. generaliter de liberal. cauſ. Hond. conſil.* 68. *numer.* 2. *libr.* 2. *Rot. deciſ.* 95. *num.* 1. *part.* 1. *recent. & in Romana Hæreditatis* 18. *Maij* 1650. *coram Reuerendiſs. Terraconen.*

Nec facit quod addebatur in diſpenſatione non fuiſſe factam mentionem litis inter has ſorores motæ, & ex hoc quoque capite † gratia ſubreptita fuit & non ſubſtinetur *cap.* 1. *volit. pend. cap. cauſam quæ il* 2. *de teſt. Rot. apud Pen. deciſ.* 163. *numer.* 3. & 4. *Buratt. deciſ.* 187. *numer.* 1. quia aliam litem introductam fuiſſe non docetur, quam ſuperpræſtatione cautionis, ad quam Spirita Catharinam teneri crediderat circa adimplementum contentorum in teſtamento communis Patris antequam bonorum poſſeſſionem acciperet, quod eſt penitus quid diuerſum a diſpenſatione pro contrahen. matrimonio cum extraneo, vnde non fuit opus illam exprimere, ad hoc enim vt de lite pendente ſit facienda mentio in gratia ſuperueniente ad indu-
11 cendam ſubreptionem † debet ea pendere ſuper eo ſuper quo cadit gratia, non autem ſuper re diuerſa *Abb. in cap. veniens nu.* 13. & 14. *de reſcript. Aucar. conſ.* 131. *in fin. Oldrad. conſ.* 299. *numer.* 3. *Rot. deciſ.* 29. *numer.* 5. *part.* 2. *deciſ.* 402. *num.* 6. *par.* 4. *deciſ.* 91. *numer.* 10. *deciſ.* 648. *num.* 19. & 22. *ead. part.* 4. *tom.* 2. & 3. & *deciſ.* 11. *num.* 15. & 16. *part.* 6. *rec.*

Et ita vtraque &c.

MISCELLANEA DECISIONVM SACRÆ ROTÆ ROMANÆ

Quæ adhuc non ſunt impreſſæ, & allegantur in ipſis Deciſionibus in eiſdem cauſis factis, tàm ſupra in hac Parte XII. emanatis, quam etiam in alijs Partibus Recentiorum allegatis.

Cum alijs pluribus Deciſionibus notabilibus, non adhuc impreſſis.

R. P. D. VEROSPIO.

Fulginateñ Alimentorum de Iacobillis.

Veneris 24. *Octobris* 1586.

ARGVMENTVM.

Alimenta, & ſumptus litis ſunt ſubminiſtranda Nepoti à poſſeſſore partis bonorum Aui, & quando prædicta concluſio non habeat locum.

SVMMARIVM.

1 *In quaſi poſſeſſione filiationis exiſtens, ac agenti contra fratrem poſſeſſorem bonorum Aui, alimenta, & ſumptus litis ſunt præſtanda ei.*
2 *Nepoti litiganti contra patruum ſunt ſub miniſtran. alimenta, & ſumptus litis, vt litem ſubſtentare valeat.*
3 *Alimenta non debentur Nepoti, ſi alia bona ab Auo relicta fuerint, ex quibus viuere poſſit.*
4 *Limita ſi bona ab Auo relicta Nepos recuſauerit.*
5 *Per prouiſionis modum & ſine præiudicio Iurium partium, alimenta, & ſumptus litis ſunt decernenda.*

Plures deciſiones in hac eadem cauſa Fulginateñ Alimentorum de Iacobillis adſunt vt conſtat in Superioribus Voluminibus. Vndè hanc præſentem deciſionem cum quatuor ſequentibus, hic ſubnecto. Tum vt amicum, qui inſtantèr id à me petijt, conſolarer; Tum quia materia Alimentorum eſt valdè fauorabilis, cum eis ſublatis terminatur vita humana, & ſequitur mors rerum omnium horibiliſſima. Ideoque in meo Tractatu mox edendo, de Conſolatione Afflictorum, ab eis afflictis, qui ab illo acutiſſimo famis gladio ſunt afflicti. Et conſolantur iſti ſummè famelici à Iure, quia permittitur eis furari, quantum eis ſufficit pro vnica vice.

DECI-

DECISIO CCCCIX.

1 ALIMENTA, & sumptus † litis deberi D. Iacobo existenti in quasi possessione filiationis, atque agente contra fratrem, & partium hereditatis Francisci Aui paterni possessorem Domini concluserunt *per text. in l. si instituta §. de inofficioso ff. de inoffic. testam. l. fin. de ord. cognit. Bisignet. decis. 2. de Iud. Guidop. 561. Afflict. 11. Couar. pract. quæst. 6. numer. 6. post*
2 *princ.* & causa ob quam ei decernuntur, est vt viuere, & litem substinere possit *Doct. in d. l. fin. Verall. decis. 22. par. 1.*

3 Nec obstat, quod D. Iacobo relicta fuerint bona, ex quibus forsan ali possit † quo casu alimeuta præstari non debent *d. l. fin. & ibi not. de ord. cogn. Ruin. cons. 80. num. 5. vers. nam vtrumque lib. 2. Rol. 5. num. 5. vol. 2. Creu. decis. 233. incipien. expensas litis lib. 1.*

4 Quia cum † ipse nihil possideat, nec relictum huiusmodi accipere cogatur dubitari non potest alimenta lite pendente consequi debere ex supradictis, quibus addo *Cappell. Tolos. quæst. 77.*

5 Verum quia ex hactenus deductis clarè apparebat, ad quam summam fructus hæreditatis ascenderent † idcirco placuit *DD. iuxtà cons. Aym. 16.* per modum temperamenti, quod dd. hæredes conuenti pro vno anno incipiente à die litis motę scuta 500. D. Iacobo soluant, & illorum ratam singulo mense anticipatam solutione, sine tamen præiudicio Iurium vtriusque partis, tàm in possessorio, quàm in petitorio, & cum facultate augendi, vel minuendi arbitrio Rotæ &c.

R. P. D. LITTA.

Fulginateñ Alimentorum.

Mercurij 21. Maij 1597.

ARGVMENTVM.

Alimenta sunt prætaxanda Iudicis arbitrio, inspecta qualitate personarum, & quantitate redditũum. In legato alimentorum, quæ includuntur.

SVMMARIVM.

1 *Iudicis arbitrio possunt assignari certa bona, ex quorum fructibus alimenta sint percipienda.*
2 *In legato alimentorum veniunt cibariè, vestitus, habitatio, medicinæ, & alia necessaria vsui humano.*
3 *Alimenta sunt taxanda iuxtà quantitatem redditũum hæreditatis, & qualitatis personarum quibus sunt præstanda.*
4 *Necessitas sola in taxandis alimentis consideranda non est, sed etiam decentia, & conuenientia sunt spectanda.*
5 *Nobilitas per diuitias conseruatur, & per inopiam vilescit.*

DECISIO CCCCX.

DOMINI persistendo in eo, quod alimenta præstari debeant in pecunia numerata rationibus, de quibus in decisione iam facta, & signanter, quia in hac materia
1 plurimum versatur arbitrium Iudicis † qui potest etiam in aliqua re particulari assignare alimenta *iuxtà text. in l. 3. cum ibi not. ff. de alim. & cib. l. maximè* subsistente aliqua causa prout hoc in casu sequitur, in quo facto Gregorius, Laurentius, & fratres impediuntur percipere alimenta in eadem domo ad eamdem mensam cum eodem apparatu, & familiæ decentia; prout alias cum eo viuendo perciperent, quantitatẽ ipsarum taxarunt ad summam scutorum 30. monetæ argenti pro singulo mense vnicuique eorum persoluẽdã, vltra legatum ducentorum, super quo particu-
2 laris decisio iam facta fuit † moti, quia in legato alimentorum, non solum veniunt cibaria, vestitus, & habitatio *l. legatis ff. de alim. & cib. leg. l. verbo victus ff. de verb. signific.* Sed etiam medicinæ, & alia omnia necessaria vsui humano *Bart. in d. l. legatis num. 2. late Sur.*
3 *de alim. tit. 4. quæst. 2.* † Sintque taxanda regulariter iuxtà quantitatem fructuum, & redituum *Imol. Alex. & alij in l. Imperator ff. S.C. Trebell. Rota diuers. decis. 485. numer. 2. par.*
4 Nec sola necessitas in ipsa taxatione considerandum est, sed decentia, conuenientia, honestas, & personarum, quibus præstari debent, qualitas, & conditio, cum delicatæ personæ, delicatioribus cibis, vti conueniant, egeantque maioribus obsequijs, & seruitijs, quam aliæ personæ, vti experientia nos docet, & egregiè declarat post infinitos, quos hoc allegat *Decian. cons. 9. num. 58. lib. 5.* Quare propter Domini habita consideratione redituum huius primo geniture, qui verè excedunt summam scutorum sex millium, deductis oneribus, nec non Nobilitatis huius familiæ de Iacobillis, quæ minimè secunda est in Ciuitate Fulginei quodque vnus ex his quibus debent præstari alimenta, studijs operam dat, quæ, vt omnibus notum est, maiorem desiderant modum, & impensam, & quod alios non studentes, non decet mercaturam exercere, aut aliter nobilissimæ famí-
5 liæ suæ splendorem denigrare, quod facillimè per inopiã rerum contingere posset † cum regulariter honestas familiarum per diuitias conseruetur, & per inopiam pereat, vt probat *Text. in §. sancimus in Auth. de testam. l. 1. ff. Custod. rer. & notat. Bart. in l. 1. C. de dignit. lib. 12.* taxarunt ad summam, de qua supra &c.

R. P. D. PIROVANO.

Fulginateñ Alimentorum de Iacobillis.

Lunæ 23. Martij 1620.

ARGVMENTVM.

Ex causa vt facilius quis possit consequi ei debita alimenta possunt assignari certa bona ex

ex quorum fructibus alimenta sint percipiẽda. Alimenta pro non consecutione alimentorum alicui relictorum, quando dicantur probata impedimenta.

SVMMARIVM.

1 *Impedimentis stantibus in consequen. alimentis legatis sunt assignanda certa bona, exquorum fructibus sint percipienda,* & numer. 2. *vbi de veriori.*

3 *Pro alimentis consequendis, quando dicantur probata impedimēta ad effectum, vt non possint consequi.*

4 *Pro Legatis datur Immissio ex Saluiano*

DECISIO CCCCXI.

1 PRO DD. fratribus de Iacobillis Informantibus resolutum fuit nempè † quod stantibus difficultatibus, & impedimentis in consequendis alimentis legatis, possit deueniri ad alimentorum designationem in certis bonis hereditarijs, quia hoc expresśè determinat *Bald. in l. 2. numer. 4. vers. sed pone C. si infraud. patr. quem sequuntur Castr. ibidem num. 6. Pinell. in l. 1. par. 3. num. 75. C. de bon. mat. Surd. de alim. tit. 8. priuil. 88. num. 3. & Pontanus eodem tit. cap. 7. num. 6. & cap. 17. num. 36. Molin. de primog. lib. 2. cap. 15. numer. 72.* Et quamuis non defuerint, qui contrariam sententiam tueantur, nempè *Salyc. in d. l. 2. C. si in fraud. patr.* & alij quos refert *Coler. de alim. libr. 2. 2 cap. 4. num. 13.* † tamen priorem opinionem, vti veriorem secuta est Rota, iustificatis impedimentis in causa Romana Alimentorum de Maximis *coram bon. mem. Pœnia die 11. Februarij* 1650.

3 Impedimenta autem † visa fuerunt sufficienter probata, quia Gregorius hæres contraxit multa debita, quorum vigore relaxata fuerunt mandata executiua, & de facto fructus dilapidantur, bona non coluntur, & tuetur se per inhibitiones, & præcepta A. C. ne grauetur in aliqua executione reali, & personali.

4 Neque dubitan. est de releuantia rimedij possessorij † quia regulariter pro legatis datur immissio ex Saluiano *Gabr. cons. 46. num. 20. lib. 1. cons. 44. num. 5. lib. 2. Rota in rec. decis. 193. num. 1. par. 1.* & sepè fuit resolutum.

REVERENDISSIMO P. D. COCCINO.

Fulginateñ Alimentorum.

Lunæ 26. Ianuarij 1632.

ARGVMENTVM.

Ex causa Alimentorum, & dotis ad fauorem Descendentium in subsidium possunt alienari bona fideicommissi, & si Testator specificè prohibuerit alienationem, ac alimenta, & dotes ex redditibus prestari mandauerit.

SVMMARIVM.

1 *Pro præstandis alimentis Testatoris Descendentibus possunt alienari bona fideicommissi.*

2 *Nisi mandauerit solui ex redditibus.*

3 *Regulariter alimenta debita ex Testamento, siue ex alia causa, sunt soluenda ex fructibus.*

4 *Executoribus attestantibus, non adesse bona super quibus exequi potuerit fides est præstanda.*

5 *Si constet non adesse bona, nec fructus, super quibus fieri possit executio, in subsidium alimenta debentur ex substantia hæreditatis.*

6 *In subsidium pro soluendis Legatis distrahuntur bona fideicommissi.*

7 *A Testatoris dispositione non est recedendum.*

8 *In subsidium pro alendis Descendentibus possunt alienari bona fideicommissi, & si prohibita fuerit alienatio ex causa alimentorum.*

9 *Ascendens non potest bona sua eximere ab onere alendi Descenedentes.*

10 *In bonis Proaui debentur alimenta iure sanguinis.*

11 *Hypotheca competit pro alimentis legatis.*

12 *Hypothecaria importat facultatem alienandi bona hypothecata.*

13 *Hæredes tenentur præstare alimenta illis, quibus defunctus erat obligatus ea præstari.*

14 *In subsidium alienari possunt bona fideicommissi pro dotandis Descendentibus, licet Testator prohibuerit alienationem ex causa Dotis.*

15 *Alimenta sunt magis priuilegiata, quam dos.*

16 *Authentica res quæ procedit, etiam in alimentis debitis Descendentibus.*

17 *Alimenta, & Dos debentur Descendentibus Iure naturæ, nec ascendentes valent eximere eorum bona ab huiusmodi onere.*

DECISIO CCCCXII.

FRANCISCVS Iacobillus senior instituta ad fauorem Iulij filij eiusque Descendentium primogenitura, non solum disposuit quod primo geniti cæteris non primo genitis teneantur præstare alimenta cum famulo, sed mandauit vlterius, vt prædicti primogeniti debeant de redditibus, & prouentibus suæ hæreditatis prouidere eosdem non primogenitos, quamprimum ad 26. ætatis annum peruenerint de annuo reddito scut. 200. vel illius ad prædictam quantitatem supplemento, quatenùs, per d. Franciscum testatorem in totum, vel pro parte non fuisset de d. annuo redditu prouisum. Prohibens tamen, ac interdicens, ne vllo vnquam tempore de bonis, ac hæreditate quicquam detrahere, aut alienare possent ex quibusuis etiam quantumcumque licitis, honestis, ac necessarijs causis, & onerosis, titulis, etiam propter alimenta, seù dotationes &c. Cum verò Iulius iunior, & fratres ex Laurentio Iulij senioris filio secundogenito Testatoris pro nepotes, egerint contra Gregorium primogenitum, tam ad d. alimenta iam taxata ad annua scuta 360. quam ad solutionem d. annui legati scut. 200. & post tres conformes in iudicatum transactas in Rota obtinuerint expeditionem mandati executiui contra fru-

ctus quorumcunque bonorum d. primogenituræ per eorumdem fructuum ablationem, perceptionem, sequestrationem, subhastationem, & deliberationem, ac per eorumdem bonorum ablationem, occupationem, & detentionem; Quia propter impedimenta maximi æris alieni super fructibus bonorum d. primogenituræ, tanquam destinatis in satisfactionem Montis Iacobilli, & aliorum Creditorum supponebatur reddi impossibilem executionem d. mandati; dubitaui hodiè, an d. mandatum in sententiis, & re iudicata Rotalibus relaxatum sit expediendum etiam cũ facultate procedendi ad subhastationem dd. bonorum primogenituræ, & fideicommissi suppositorum, & Domini affirmatiuè responderunt pro relaxatione man-
1 dati aduersus bona, nisi infrà mensem † moti
ea ratione, quia ex causa alimentorum bona cuicumque fideicommisso; seù maioratui supposita possunt alienari DD. communiter in *Auth. res que C. commun. de leg.* & cumulatis in hanc communem sententiã Doctoribus firmat *Fusar. de substit. quæst. 536. numer. 1. Serap. decis. 925. numer. 2. & san. mem. Greg. decis. 543. nu. 2.*
2 Non obstat †, quod Testator mandauerit
d. legatum scutorum 200. solui de redditibus, & prouentibus suç hæreditatis, ac proptereà nõ possit deueniri ad alienationem bo-
3 norum *Surd. de alim. priuil. 19. tit. 8.* † *numer. 8.*
prout etiam regulariter alimenta, siuè ex testamento, siuè ex alia causa debita, præstari debent; non ex venditione proprietatis, sed ex redditibus, ac fructibus patrimonii, ad doctrinam *Bart. in l. penult. in princip. ff. de alim.*
4 *& cib. leg.* † Quia cum ex attestationibus exe-
cutorum, quibus est fides adhibenda *Bart. in l. à Diuo Pio §. in venditione numer. 7. ff. de re Iudic. Bald. in auth. sed hodiè numer. 2. C. de act. & oblig.* nec non ex aliis adminiculis per informantes ponderatis, sufficienter constet non adesse alia bona, aut fructus, super quibus
5 fieri possit executio †, in subsidium alimen-
ta debentur ex corporibus, & substantia hæreditatis *l. Lucius vbi Bart. numer. 7. ff. de alim. & cib. leg. & in l. inter stipulantem §. Sacram. num. 6. ff. de verb. oblig. Guttier. de titul. par. 3. cap. 12. nu-*
6 *mer. 11. Grat. discept. 294. num. 3.* † prout etiam
in subsidium bona fideicommisso subiecta pro solutione legati distrahuntur *Paris. cons. 43. numer. 29. lib. 3. Oldr. de fideic. quæst. 33. numer. 1.* Præceptum enim Testatoris, ac regula Iuris communis eam recipiunt interpretationem, vt locum vendicent sibi quatenus fructus, ac prouentus hæreditatis sufficiant.
7 Minus etiam obstat †, quod idem Testa-
tor expressè prohibuerit quamcumque proprietatis alienationem etiam ex causa alimentorum, quo casu non videtur à Testatoris dispositione recedendum, *Costa, Surd. & Intrigl. relati per Fusar. d. quæst. 536. num. 6.*
8 Quia pro responsione † aduertendum est,
quod d. prohibitio, quamuis expressa, etiam ad casum alimentorum nil operatur ea demum ratione, *quod d. Auth. res quæ. 6. commun. de leg.* ex qua deducitur facultas alienandi in subsidium pro alendis descendentibus, non fundatur in præsumpta voluntate Testatoris, quæ per contrariam, expræssamque eiusdem Testatoris voluntatem tolli dicatur, qua ratione mouentur DD. contrarium sentientes, sed in publica vtilitate, ac debito natu-
9 rali, cui Testator prçiudicare non potest † ità
vt in casu nostro proauus Testator d. alienationem prohibendo, non potuerit bona sua eximere ab illo onere, cui iure naturali & publicæ vtilitatis intuitu erant obnoxia *Barbos. in l. 1. par. 4. numer. 9. ff. solut. matrim. Monter. decis. 16. num. 24.* quos in puncto refert, & sequitur *Giurba decis. 5. numer. 45. prope*
10 *finem Gratian. discept. 832. numer. 38.* † *& 39.*
cum agatur de alimentis debitis in bonis eiusdem Proaui Testatoris, non solum Iure sanguinis *Menoch. cons. 411. numer. 4.* Sed etiam particulariter per eumdem Testatorem lega-
11 tis † pro quibus competit hypothecaria *Gra-*
12 *tian. dec. March. 129. numer. 17.* †, quç quidem
hypothecaria importat facultatem distrahendi bona hypothecata penès hypothecantem, vel illius heredem existentia. *Negus de pign. par. 6. membr. 1. num. 15. vers. 2. amplia, iuncto*
13 *num. 17.* † Quemadmodum etiam non solum
hæres Patris, sed ipsius hæredis heres eodem iure coguntur ad præstanda alimenta, quæ Pater tenebatur erga suos Descendẽtes *Giurb. decis. 6. numer. 7.* non enim ex eo, quod bona sunt hæredis, mutauit naturam, quin dicantur paterna, respectu lineæ à qua obuenerunt, & oneris à Testatore, *seu l. iniunct. l. de emãcipat. C. de legit. hæred. cum aliis per Giurb. d. decis. 5. n. 4. vers. non enim ex eo.*
14 Et in proximis terminis, quod non attenta quacumque expressa, etiam ex causa Dotis prohibitione alienationis, si de dote non posset aliunde, prouideri, licita sit distractio & alienatio bonorum fideicommisso subiectorum, latè ponderatis Doctorum rationibus firmauit idem *Fusar. quæst. 531. numer. [illegible] vbi,* quod in consulendo, & iudicando ab hac opinione, non est recedendum, & plenè discusso articulo, examinatisque pariter rationibus resolutum fuit in causa *Romana dotis [illegible] Martii 1618. coram Eminentiss. D. meo Cardin. Verospio,* quæ quidem rationes multò fortius
15 procedunt in casu nostro † cum alimenta
doti non solum æquiparentur *Menoch. pr. 189. numer. 17. & 18. lib. 4.* Sed tamquam magis necessaria, ac priuilegiata præferantur *Peregr. de fideic. art. 41. numer. 87. Gratian. d.*
16 *832. numer. 33.* † Licet enim d. Auth. res quæ
loquatur de dote, attamen ex identitate rationis procedit iam in alimentis debitis Descendentibus. *Bald. in eadem Auth. numer. 2. Castr. numer. 3. Cordub. in l. Si quis à liberis § vtrum numer. 21. ff. de lib. agnosc. Gabr. cons. 15. numer. 17. lib. 2. Honded. cons. 72. lib. 1. Menoch.*
17 *præs. 191. n. 1. libr. 5.* † Quia videlicet tàm alimenta, quã dos debentur Iure naturæ à cuius debito, ascendentes per fideicommissum, vel alio quouis modo bona sua eximere non possunt ex deductis.

Et ita conclusũ parte vtraq; informante &c.

Sequentes Decisiones licet non sint Sacræ Rotæ Romanæ, tamèn cum sint optimè discussæ, & decisæ in Tribunali Cameræ Apostolicæ, & casus sint singulares, ideoque eas placuit hic subnectere, quod non est insolitum.

REVERENDISS. P. D. BONVISIO DECANO Cameræ Apost.

Postea Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali Amplissimo.

Nec non Episcopo Lucensi zelantissimo, & vigilantissimo.

Romana Affrancationis.

Ven. 12. Decemb. 1642.

ARGVMENTVM.

In hac magistrali decisione Sac. Tribunalis Reuerendæ Cameræ Apostolicæ ventilatur, & resoluitur, quod proprietarius, (etiamsi esset persona priuilegiata, vel prohibita alienari, veluti Ecclesia, aut quilibet locus Regularis cogi, & compelli potest ad affrancandum domum, fundum &c. vigore Bullæ fel. rec. Greg. XIII. super iure congrui, & hoc ca de causa, nè emphyteuta retraheretur ab ædificando ad ornatum Vrbis, quod facilè eueniret si adesset periculum deuolutionis, quod periculum penitùs cessat, data affrancatione.

SVMMARIVM.

1 *Affrancatio non permittitur citra voluntatem Proprietarij.*
2 *Venditio annui redditus est vera venditio.*
Venditio annui redditus regulatur secundum regulas veræ, & realis venditionis sub num. 2.
3 *Vendere inuitus nemo cogitur.*
4 *Inuitus, quod quis compellatur vendere est pœna.*
5 *Ecclesia regulariter loquendo est prohibita alienare bona sua.*
6 *Ecclesia non potest distrahere annuos redditus.*
7 *Ecclesia non potest distrahere bona propria etiamsi tractetur de sola permutatione, vel subrogatione alterius rei stabilis, loco rei alienatæ.*
8 *Ecclesia prohibetur alienare bona sua etiam in personam priuilegiatam.*
9 *Bona Regularium perinde ac si essent bona Ecclesiastica prohibentur alienari.*
10 *Regularibus abrogata sunt omnia priuilegia circa alienationem bonorum.*
11 *Bulla Greg. XIII. super iure congrui in §. 13. disponit, vt quis etiam inuitus possit cogi ad vendendum domum, fundum solum &c. ex causa ornatus Vrbis.*
12 *Dominus directus vigore Bullæ iuris congrui cogi potest ad affrancandum domum, fundum &c.*
13 *Papa sine dubio disponere potest circa res Ecclesiæ.*
14 *Bulla iuris congrui cogit etiam Ecclesias, ac cætera loca Religiosa ad vendendum domus ex causa ornatus Vrbis.*
15 *Legis casum vbi tenemus, inanis est omnis disputatio.*
16 *Voluntas, & potestas sufficit ad perfectionem cuiusque actus.*
17 *ad Speciem id, quod est redactum, attendendum venit.*
18 *Rigor in specie scriptus præfertur æquitati in genere scriptæ.*
19 *Bulla de iure congrui non potest dici exorbitans, vel rigorosa.*
Bulla de iure congrui fundata est in publica vtilitate sub nu. 19.
20 *Reipublicæ interest ne Ciuitates ruinis deformentur.*
21 *Ciuitates nè ruinis deformentur hæc cura præcipuè iniuncta est Rectoribus illarum.*
22 *Ciuitati expedit, vt ædificijs impleatur, & ornetur.*
23 *Vrbium denominatio potissimum desumitur ex ædificijs.*
24 *Vrbium magnitudo dignoscitur ex insignibus ædificijs.*
25 *Ciuium animi magnitudo infertur si Ciuitas repleta sit ædificijs.*
26 *Romani statuerunt eum, qui ædificium Romæ haberet, Romanum esse.*
27 *Bulla iuris congrui non lædit ius priuatorum stante recompensa.*
28 *Vtilitas publica præfertur priuatæ.*
29 *ex Causa vtilitatis publicæ receditur à regulis iuris communis.*
30 *ex Vtilitate publica multa permittuntur, quæ alias essent prohibita.*
31 *Domum propriam quis cogi potest vendere ob publicam vtilitatem, & n. 32.*
33 *Princeps pro obtinenda pace, potest absque vlla compensatione damna subditorum remittere eis illata tempore belli.*
34 *Vtilitas publica est grauior vtilitate priuata.*
35 *Gregor. VIII. vti voluit plenitudine potestatis dum tulit Bullam iuris congrui.*
36 *Papa in bonis Ecclesiasticis latissimam habet potestatem, & nulla lege contractam.*
37 *Papa super bonis Ecclesiasticis facile disponit concurrente publica vtilitate.*
38 *Ecclesia tenetur pro seruitio Principis, vel illius fabricæ dare proprium situm recepta pretij satisfactione.*
49 *Et hæc conclusio procedit etiam ad fauorem familiaris eiusdem Principis.*
40 *Illustris. D. Angelus Georius præfectus est Cubiculi Sanctiss. D. N. Vrbani VIII. & spatio annorum 36. intima illius familiaritate decoratus reperitur.*
41 *pro Ecclesia ædificanda, vel amplianda quis cogi potest ad vendendum fundum proprium.*
42 *Ecclesia dicitur iustitiæ cultrix, & publici boni amantissima.*
43 *Actus an dicatur coactus, vel voluntarius, attendendum venit principium.*
44 *Bulla Gregor. XIII. iuris congrui derogauit constitutionibus Simmachi, & Pauli II. super alienatione bonorum Ecclesiæ.*
45 *Vrbis ornatus ratio cessa, sit ædific m fiat in loco remo-*

remoto, & segregato, limita vt num. 46. 47. & 49.

48 *Romanorum antiquissimus mos fuit ornandi etiam suburbia.*

50 *Pactum de non affrancando, an liget successores.*

51 *Opinio affirmatiua videtur verior, & hoc maximè si mentio facta fuerit successorum.*

52 *Leges nemo eludere potest sua dispositione.*

53 *Executor si habeat potestatem à Principe ad aliquid peragendum, non ligatur pactis priuatorum.*

54 *Ius publicum pactis priuatorum alterari non potest etiamsi adijciatur religio iuramenti n. 55.*

Successor non ligatur pactis antecessorum si sint contra publicam vtilitatem num. 54.

56 *Bulla Greg. XIII. iuris congrui derogat vltimis voluntatibus.*

57 *Bulla Gregor XIII. iuris congrui annullat etiam dispositiones iuratas.*

58 *Iuramenti efficacia omnis cessat stante auctoritate Apostolica.*

59 *Constitutio Apostolica tollit vires iuramenti, quamuis in ea, nulla mentio fiat de iuramento.*

60 *Decretum irritans, & clausula sublata claudunt os in omni materia.*

61 *Constitutio Gregor. XIII. iuris congrui emanauit de anno 1574.*

62 *Pacta, si respiciant priuatam vtilitatem non habentia admixtam vtilitatem publicam, tunc sperni nequeunt.*

63 *Fauori, & commodo suo quilibet renunciare potest.*

64 *Fauori mixto quis in præiudicium tertij renunciare non potest.*

65 *Renunciatio non tenet, si concernat interesse publicum, & n. 66. & 67.*

67 *Emphyteuta nisi obtineat affrancationem rei, retrahi potest ab ædificando.*

68 *Emphyteuta, si non obtineret affrancationem retraheretur ab ædificando, ob periculum deuolutionis.*

69 *Vrbis ornatus inductus est ad publicam vtilitatem.*

70 *Pactum quamuis iuratum si sit contra publicum bonum attendi non debet amplia n. 71.*

72 *Loca Montium habentur loco bonorum stabilium, & quare.*

73 *Loca montium veniunt sub denominatione bonorum stabilium tàm in dispositione iuris, quàm in dispositione hominis.*

74 *Loca montium dicuntur perpetua, quamuis sint redimibiles arbitrio Principis, cum causam perpetuam habere possint.*

75 *Redditus quando consistunt in obligatione personali, quia tunc nec perpetui, nec immobiles reputantur ideò non dicuntur perpetui.*

76 *Papa ex quibus præsumatur voluisse derogare contrarijs, dum derogat alicui constitutioni.*

77 *in Papa scientia regulariter præsumitur tàm circa proprias, quàm Antecessorum constitutiones.*

78 *de Papæ potestate disputare sacrilegium est.*

79 *in Alienatione bonorum Ecclesiæ dum concurrit vtilitas, & solemnitas, dicitur congruè redintegrata.*

80 *Agnitio veritatis, & bona fidei summæ conuenit viris Religiosis.*

DECISIO CCCCXIII.

EMERAT R. P. D. Georius vnam domum à Venerabili Archihospitali Sancti Spiritus in Saxia, & alteram à Cap. Francisco Cardono asserentibus illas existere sub proprietate Monasterij S. Honuphrij, in cuius Cliuo positæ sunt, & esse grauatas annua responsione, seù Canone soluendo Fratribus eiusdem loci. Cum autem vellet prædictas ædes in nobiliorem structuram redigere, & quo securiùs id perageret, peteret à Fratribus antedictis illarum exemptionem, & Canonum affrancationem, fuit sibi denunciatum pactum in prima Inuestitura appositum ab Actoribus venditorum quo cauebatur, non licere dd. Canones affrancare non obstante quacumque Bulla, Motu proprio, Bandimento, Priuilegio, seù alia quacumque facultate edita, vel edenda cum quauis clausula etiam derogatoria huiusmodi pacti concepti cum alijs amplissimis verbis, prout in Instrumento dato, sed prætendens eo non refragante hanc facultatem sibi competere, introduxit Iudicium mediante speciali commissione directa Eminentiss. Camerario expedien. de voto Cameræ, & quamuis Procurator dictorum Fratrum posteà liti cessisset, & loca montium oblata pro recompensatione recipere obtulerit, & hanc cessionem, & oblationem ijdem fratres capitulariter ratificauerint, institit nihilominus disputari dubium, An esset locus d. Affrancationi, quod à me propositum die supradicta fuit vnanimi Dominorum consensu affirmatiuè resolutum.

Nam etsi de iure communi talis affrancatio non permittatur † citra voluntatem Pro-
1
prietarij, cum sit vera venditio annui redditus, & reguletur sub† determinationibus puræ, & realis venditionis, vt per *Crott. cons. 73. lib. num. 41. & seqq. lib. 1. Cephal. cons. 703. nu. 17. lib. Gratian. discept. 477. nu. 11. & seqq. & discept. 74. num. 80.* quibus conferunt deducta *in Florentina Affrancationis 28. Nouemb. 1633. coram Reuerendiss. Vrgellen.* Nemo autem inuitus † cogatur vendere *l. inuitum C. de contrahen. empt.* nec emere *C. de iur. delib. Boer. decis. 302. nu. 2. Iuris decis. 86. num. 2.* demonstrans hoc esse æquissimum axioma, & consonum naturali libertati, adeò vt pro pœna reputetur, quod inuitus quis compellatur ad vendendum, vt inquit *Alciat. cons. 13. num. 3. & 4. lib. 2.*
2
3
4

Ecclesia verò neque volens possit huiusmodi affrancationem cõcedere respectu alienationis sibi † prohibitæ per *Extrau. Pauli II.*
5
vt in terminis affrancationis resoluit *Episcopus Ricc. dec. 81. in paru. Rot. Rom. dec. 13. & 14. par. 1. diuers. & in Messanen. seu nullius feudi 15. Feb. 1636. coram bo. me. Merlino,* & generaliter in quacumque † distractione redditus ab Ecclesia possessi *Peregr. cons. 43. nu. 7. lib. 1. Rodoan. de Eccles. non alien. rubr. de alien. iur. & reddit. n. 18. Tiraquel. de retract. lignag. §. 1. glos. 6. nu. 6. Roderic. de ann. redd. lib. 1. cap. 14. num. 2. Surd. decis. 204. n. 3. & seqq. Gratian. discept. 981. num. 37. & seqq. Rota* in
6

in Mediolanen.pensionis 19. *Ian.* 1635. *coram eod. D. Merlino vers.neque hanc malam fidem*, etiamsi
7 tractetur de sola † permutatione, & subrogatione alterius rei stabilis loco rei alienatæ, vt *in Lucana bonorum* 11. *Febr.* 1613. *coram Eminentiss. Pamphilio Cautaler.decis.*288. *nu.*1. *Faber. in Cod. lib.*4. *tit.*41. *de rer.permutat.de fin.*12. Et
8 contractus celebretur† cum alia persona priuilegiata, vt *vt in præcitatis Messanen.feudi*, *& Mediolanen.pensionis coram D.Merlino*. Eademque procedant in bonis Regularium in qui-
9 bus viget † æqualis ratio prohibitionis, vt post alios firmant *Mirand. in Manual. Prælat. tom.*2.*quæst.*33. *art.* 18. *Lezan. in summ.quæst. Regular. par.*1.*cap.*10. *num.*1. Hodie præsertim, quod ex nouissimo decreto Sac. Congreg. Concil. de mandato Sanctiss. D.N. edito an-
10 no 1624. Abrogantur omnia† priuilegia Regularibus circa huiusmodi alienationes concessa, super quo plenè scripsit *idem Lezan. d. cap.*10.*num.*2. *& seqq.*

Attamen contrarium dicendum est in præsenti casu attenta Constitutione Gregor. XIII. *super ædif. & Iure congrui in ord.* 22. vbi §.11. hodie 13. secundum modernam impress. incip. *Præter supradictos* expresse dispo-
11 nitur, quod si quis habeat domum, fundũ, vel solum in Emphiteusim perpetuam, vel ad vitam pro annuo Canone, aliaue responsione concessum, liceat Cardinali Camerario,& Magistris Viarum eo petente domum, fundum, aut solum huiusmodi ab eius directi Domini licet nolentis, proprietate, & do-
12 minio, nec † non, Canonis, seu responsionis præstatione eximere, & liberare, alia re stabili constituta &c. Vndè cum habeamus specialem legem Principis Ecclesiastici, qui
13 sine dubio potuit circa res Ecclesiæ † disponere, prout in eadem Constitutione disposuit in §.16.vbi quæcumque dicta fuerant tam circa spontaneam, quàm coactam venditionẽ, ac etiam à directis dominis liberationem, voluit habere locum quantumuis prædia essent Ecclesiastica, & ad quascumque Ecclesias, &
14 Basilicas†etiam Patriarchales, aut cuiuscumque ordinis Monasteria, ac etiam Mendicantium domus, aliaque loca Religiosa pertinerent, cessat omnis disputatio, cum teneamus
15 casum † legis, vt inquit *Bald. in l. Ancillæ n.*2 *C. de furt.* & in terminis comprobant *Afflict. de iur.proth. in princ.num.*8. *& seqq.Tiraq. de retr. lignag.*§.1.*glos.*13.*n.*3.*& alijs relatis Gratian.discep.*74. *n.*17.*&* 18, omniaque contraria euitantur
16 dum † potestas, & voluntas in hac specialiori determinatione concurrunt *ad not. in l. Sanctio ff. de pœn.l. in toto vbi Cagnol. & alij ff. de reg. iur.c. generi eod.tit. in* 6. Illud enim potissimum
17 habetur, quod † ad speciem redactum est,& posteriori lege firmatur, *vt d.l. in toto ff. de reg. iur.l. sed & posteriores ff. de legib.Tiraq. de retract. lignag.* §.15.*glos.*3.*num.*21. *Alder. Mascard. de general.stat.Interpret..concl.*8. *num.*19. *& seq.* Adeo
18 vt rigor in † specie scriptus præferatur æquitati in genere scriptæ *Ias. in l. placuit ad fin. C. de Iudic. vbi etiam Cin.Bald. & Alex. Cagnol. in d.l. in toto sub num.* 1, *vers, hinc etiam est*. *Felin.*

*in c. vigilanti num.*5.*vers.*5. *facit de præscript.*

Tantò magis quod, dicta Constitutio non
19 potest dici † exorbitans, vel rigorosa, cum fundetur in publica vtilitate, vt patet ex verbis prohemij, ibi. *Quæ publicæ vtilitati &c.*
20 sicut † enim Reipublicæ interest ne Ciuitates ruinis deformentur *l. Prætor* §. *hoc interdictum il* 2.*ff. de nou.oper.nunc.l.*2. §. *si quis nemine*, *l.fin.ff. ne quid in loc.pub. l. Senatus ff. de contrah.empt.Ciriac.controu.*160.*num.*10. Ideoque
21 huiusmodi cura illarum † Rectoribus præcipuè iniungatur *l. præses* 7. *ff. de off. Præsid. l. ædiles* §. *studeant ff. de via public.l.ad Curatoris* 46 *ff. de damn.infect. l.*2. *in fin. & l. si quis*, *& l. singularum C. de ædif.priuat.* ità è conuerso expe-
22 dit quod ædificijs † repleantur, & ornentur *d. l.*2. *& l. si quis C. de ædif. priuat. l.*2. §. *domus verò C. de præd. & omn.reb.lib.*11. *Rom.sing.*728. *Mut.sup.consuet.Panorm.cap.*42.*num.*3.*Neguf.iun. quæst.*165. *num.* 4. Cum ex hoc potissimum
23 Vrbium † denominatio sumatur, vt dicebat Cicero 4. *Academ.* & illarum magnitudo di-
24 gnoscatur † ex insignibus ædificijs, *vt in ead. l.*2. *in fin.C. de præd. & omnib.reb. vbi Bart.pariter in fin. & Io. de Platea num.* 2. & indè infera-
25 tur † ad animi magnitudinem in subditis ædificantibus, *d. l.* 2. ibi (*per industriam hominis animosi*, *& ad maiorem Principis Maiestatem*) *vt per Lauden.tract. de Princ.vers.*334.*Redin. de Maiest. Princ. in verb. Magnanimum num.*3. *Corsett.tract. de potest. & excel.Reg.quæst.*2.*par.*7.*n.*8. *& alios relatos à Mario Muta super Pragm. Regn. Sicil.tit.*71. *de priuil.ædif. palatia, vel magnas do-*
26 *mos num.*7. *& seq.* Qua ratione † Romani statuerunt eum, qui ædificium Romæ haberet Romanum esse, *vt per glos. in l. ædificia* 139.*ff. de verb.signif.Rebuff.ibid.num.*1.
27 Proindè si in aliquo læderet † Ius priuatorum (prout non lædit attentis recompensis in *d.*§.13. designatis) adhuc non esset curan-
28 dum, cum publica † vtilitas priuatæ præferatur *l. si quis.* §. *vtrum ff. ad Sillan.Bartol.l. quemadmodum num.*4. *C. de agric. & cens.lib.*11. *Ias.*
29 *l. cætera* §. *si quis nu.*2.*ff. de legat.*1. & † ex causa publicæ vtilitatis recedatur à regulis Iuris
30 communis multaque † permittantur, quæ aliàs essent prohibita *l.ita vulneratus* §.*multa ff. ad l.Aquil. Andr.Gail.obseru.Cam. Imper.lib.*2. *obseru.*56.*num.*4.& ideò ea suadente pro dilatan-
31 dis fossis Ciuitatis, vel extruendis † propugnaculis, vel alias publica indigentia liceat assumere domos confinantes, & suburbia destruere, vel incendio illa consumere, ne
32 hostes in eis se recipiant, *vt l. si quando*, *& l. ædificia C. de oper. pub. Dec. in l. id quod nostrum num.*3.*ff. de reg.iur.Ias. in l. Barbarius n.* 32. *ff. de off.Præt, cum alijs per Gail.d.obser.*56.*num.*2. *vers.*
33 *ex hac communi*, eademque † ratione pro obtinenda pace possit Princeps absque vlla recompensatione remittere damna subditorũ
34 eis illata tempore belli, quia† grauior est causa, & vtilitas publica, *vt per eumdem Gail. d. obser.*56.*num.*17. subdens hoc censeri factum
35 de plenitudine potestatis, † qua paritèr vti expressit idem Gregorius in dicta Constitutione.

Nec aliter dicendum est in Ecclesia, cum
36 Pontifex in bonis illius habeat † latissimam
potestatem, & nulla lege coarctatam, *vt per*
Paris.cons.5. num.70. lib.4. Rot.decis.207. numer.2.
& 6. par.4. diuers.& decis.212. num.3. par. 2. re-
cent. & super illis facilius disponant concur-
37 rente publica † vtilitate, vt in terminis lon-
gè maioris dubitationis tradiderunt *Alex. cons.*
209.num.6. & seqq.vol.2. Signorol. cons.21. num.
19.Gail. d. obser.56. num. 5. & circumscripta
38 etiam hac lege particulari, illa † teneatur pro
seruitio Principis, & illius fabricæ dare pro-
prium situm recepta prætij satisfactione, vel
alia compensatione, vt notant *Card.& Abb. in*
cap.1.in princ.de rer.permut. Faber. in suo Cod.eod.
tit.difin.12. Negus.d. quæst.165. num.12.vers. con-
firmantur, qui ampliat *sub.num. 15.* hoc ipsum
39 procedere † ad fauorem familiaris eiusdem
Principis, qualis est instans Præfectus Cubi-
culi Sanctissimi D. Nostri, & spatio anno-
40 rum 36. † intima illius familiaritate decora-
tus, & in ea præclarè versatus, vt in Breui
mox allegando.

Præsertim quod pro Ecclesia ædificanda,
vel amplianda, ac paritèr pro ipsius Ecclesiæ,
41 Monasterio †, Atrio, Claustro, seu Cappel-
la est ei specialiter indultum, quod possit
cogere priuatos ad vendendum, *vt not.in l. si*
quis sepulchrum ff.de relig. & sumpt. funer. l.decer-
nimus C. de Episc. & Cleric. & latè firmarunt
Flau. ad Franch. decis. 223. Gizzarell. decis. cons.
Neapol.29. per tot. Menoch. cons.1206. numer.19.
Ciriac.contro.231. num.16. & seqq. Rota in Nea-
politana Monasterij 16. Ian. 1612. coram bon. mem.
Card. Lancellotto, & in Romana deuolutionis domus
29.Febr.1608. coram Patriarcha Manzanedo, &
aliàs sæpius.

Vndè non incongruit, quod mediante
iussu illius, qui ei præcipiendi habet faculta-
42 tem, idem alteri præstet †, cum dicatur Iu-
stitiæ cultrix, & publici boni amantissima
cap.fin.17. quæst.4.Bart. l.1. in princ. C. de Sacros.
Eccles.Anchar.cons.49.vers.quinto dicam.Abb.cons.
63. num.5.in fin. lib.1.Roman. cons.298. numer. 2.
in fin.

Et consequentèr possunt dicti Patres ne-
dum coactè, sed etiam voluntariè ad dictam
affrancationem deuenire, cum sufficiat ad id
43 præcedere initium † coactiuum ex dicta
Constitutione resultans, vt in terminis eius-
dem Constitutionis resoluit *Rota in Romana*
domus 11. Decembris 1587. coram Orano, & rur-
sus 22. Iunij 1588. & 13. Maij 1595. coram eodem
Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 22. tit. 28.
44 *num.10.* Attento maximè † quod in eadem
Constitutione derogatur præceden. prohibi-
tionibus Simmachi, & Pauli II.

Nec euitari potest illius dispositio sub præ-
textu quod domus positæ sint in loco remo-
45 to †, in quo cessat ratio ornatus, & splendo-
ris Vrbis, vt videtur sensisse *Muta super capitul.*
Regis Martin.cap. 20. num.51.& seqq. Quia vltrà
quod Cliuus S.Honuphrij non potest dici ta-
lis, quinimò frequentissimus ob Ecclesię, &
Monasterij religionem, & aeris salubritatem,
sufficerent ad hunc effectum, quod essent
46 etiam † in continentibus Romę ędificijs,
apertè probat *text.in l. ædificia Romæ 139. ff. de*
verb.signif. & paritèr in suburbijs, seu locis fi-
47 nitimis extra illam in † quibus vigere eam-
dem rationem ornatus latiùs demonstrat id.
Muta in d.pragm.Reg. Sicil.cap.71. à num.13. vsque
ad 18. lib.3. vbi ex *Cicer. Plin.& Varr.* deducit
48 antiquissimum morem Romanorum † or-
nandi etiam suburbia, & in proposito cessat
omnis ambiguitas, cum eadem Constitutio
in §. 17. determinet prędicta locum habere
49 per † tria milliaria extra Vrbem, & quoad
Prædia, & Casalia per duodecim milliaria.

Quibus firmatis facilè tollitur potissima
obiectio desumpta ex pacto de non affran-
cando in primis Inuestituris apposito. Quia
50 omisso an liget successores † ex deductis per
Dec.cons. 2. & per Caualer. dec. 662. in quo for-
tasse verior esset opinio affirmatiua, pręsertim
51 cum facta fuerit successorum † mentio
prout in contrario pacto de affrancando pro-
bant *Alciat.cons.7. nu.9.lib.1. Menoch.cons.1186.*
num.5. & seqq.Gratian.discept. 477.num.16. ver.
quibus adde.

Tale pactum esset attendibile vbi non ade-
set repugnantia dictę legis, seù Constitutio-
52 nis †, quam nemo potest sua dispositione
eludere *l.nemo potest ff. de legat. 1.* Eo magis
quod affrancatio non conceditur possessori,
53 cui regularitèr obstaret † pactum, sed con-
ceditur Camerario, & Magistris Viarum,
in dicto §. 13. qui absque dubio dicto pacto
non ligantur *c.fin.de sentent. excomm. Mantic.de-*
cis.152. num.5.& seqq. prout nec ligatur idem
successor, & possessor, quatenus illud con-
54 trariatur publicæ vtilitati, cum † Ius publi-
cum pactis priuatorum alterari non possit
l.ius publicum ff.de pact.l.iuris gentium, §. prætor
ait,l. si vnus §. pacta ff. eod. cap. si diligenti de for.
compet. vbi communiter Canonistæ Rota apud Bu-
ratt. decis. 831. numer. 1. & decis. 265. num. 43.
55 *par.5.recent.* etiamsi adijciatur † Religio iu-
ramenti, *vt not. Bart.in d. l. Iuris genitum §. si*
paciscar in princ.ff.de pact. Guttier. de Iuram. con-
firm.par.3.cap.5. numer. 8.Surd. de aliment. tit.8.
priuil. 56. numer.55. Gratian. discept.31. num.23.
& discept. 451. num. 28. & discept. 534. num.56.
Bonac. de contract.disput.3. quæst.1. punct.1.num.7.
vers.respondeo primo. Sanchez in summ. lib. 3. cap.
12. numer. 42. Buratt.d.decis.631. numer.2.

Tanto magis, quod in eadem Gregoriana
§. 24. in specie derogatur ne dùm vltimis vo-
luntatibus contrarijs, quæ sunt fauorabiliores,
vt per *Mantic.de tacit. lib. 2. tit.15. numer.16.&*
57 *19.* sed etiam dispositionibus iuratis †, quæ
propriè in constitutionibus, & huiusmodi re-
nunciationibus verificatur *Bart. cons. 76.in fin.*
lib.1. Seraph.decis. 258.numer.3.Caual.decis.612.
num.53.in fin. Vndè cessat omnis efficacia iu-
58 ramenti tamquam † sublati authoritate
Apostolica, vt plenè *Paul.Layman.in sua summ.*
Theolog.moral.par.1. tract. 4. cap. 16.Bonac. de
Legib. disp.4.quæst.1. punct.17. numer.1.& 4. Ca-
59 *ual.d.decis.612. num. 52.* vbi ampliat † etiamsi
in pontificia sanctione non esset facta aliqua
60 mentio de iuramento. Eo fortius †, quod
ad ijci-

adijcitur clausula sublata &c. ac decretum irritans, quæ claudunt os in omni materia, *Mart. de clauſ. par.* 1. *clauſ.*176. *num.* 7. *Seraph. deciſ.*351. *num.*1. *Buratt. d. deciſ.*831. *nu.*4. in qua etiam fuit factum motiuum ab vno ex Dominis consideratum si fortasse pactum præcessisset Cōstitutioni, quod hic tollitur ex facto, prout ibi tollebatur sub *numer.*3. dum,
61 Constitutio † emanauit de anno 1574. pacta verò, & inuestitutæ prædictæ de anno 1588.

Contraria verò quæ possent allegari solum ptocedunt, vbi tractatur de priuata vti-
62 litate, vel commoditate non habeñ † admixtam vtilitatem publicam, veluti si duo concurrant ad idem, faciendo eumdem orna-
63 tum †, vel vicinus spontè velit vendere nulla inducta obligatione fabricandi, quia
64 tunc † potest quilibet suo fauori, & commodo renunciare, *vt in illa Reatina Castri Petræfortis* 19. *Martij* 1589. *coram bon. mem. Card. Platto*, & tradunt *Afflict. de iur. proth. in princ. num.*30. *&* §.6. *num.*18. *& seqq. Tiraq. de retract. lign.* §.1. *gloſ.*9. *numer.* 3. *& seqq. Gratian. diſcept.* 672. *in princip.* Secùs autem vbi est admixtus
65 ornatus, & interesse Ciuitatis † vno medio dumtaxat producibile, quia tunc huiusmodi renunciatio non tenet ex quo interesse publicum tamquam inseparabile à priuato præpondetat, vt per *Butr. in cap. cum contingat in fin. de iur. iur. Felin. d. cap. si dilegent. num*, 16. *verſ. quinto fallit dicta regula de for. comp.* plene *Sigismund. Scac. tract. de ſent. gloſ.* 7. *quæſt.* 3. *limit.* 4. *num.*201. *& seqq. & numer.* 25. vbi loquitur in materia ædificiorum. Sed tamquam si age-
66 retur † de solo interesse publico renunciatio non releuat, vt in specie probat *text. in d. l. Iuris genitum.* §. *si paciſcat. ff. de pact. Iaſ. d. l. nemo poteſt num.*82. *& seqq. ff. de legat.* 1. *Raph. Cu-*
67 *man. conſ.*169. *in fin. Mut. ad conſuetud. Panorm. cap.*31. *numer.*33. *&* 66. *& seqq.* & in terminis dictæ Constitutionis Gregorianę *Mantic. deciſ.*63. *num.* 10. qnæ magis correcta fuit impressa post *Pacif. de Salu. deciſ.*143. *vbi sub nu.*14. determinatur, quod respicit publicam vtilitatem.

Atque hic est casus noster, quia nisi Empitheuta obtineret huiusmodi affrancatio-
68 nem † retraheretur ab ædificando ob periculum deuolutionis, vt considerauit *Rota in Romana tractatus* 3. *Iunij* 1605. *coram bon. mem. Iuſio*, & consequenter cessaret dictus ornatus ad publicam vtilitatem † inductus, vt in Prohœmio dictæ constitutionis, & infrà, ibi, *Ne publicum bonum, ac decus diutius iacere pateremur, &c.* Vnde pactum illi contrarium quantumuis iuratum non debet attendi, vt in puncto affrancationis † petitæ abemphiteuta vigore dictæ Bullæ post Bardum quem allegat, firmat *Gratian. diſceptat.*451. *num.* 22. *verſ. Circa alteram dubitationem vſque ad fin.* eo fortius dum
71 is qui instat, tale Iuramentum † non præstitit, quinimò fuit ignarus, & sic in eo cessat vinculum reuerentiæ, vt per *Bonac. d. diſp.*4. *quæſt.*1. *punct.*15. *numer.*1. *&* 3. *Layman. d. tract. cap.*10. *num.*3.

Non obstat quod non seruetur forma dictæ Constitutionis, dum non traditur alia res stabilis, sed offeruntur loca montium. Quia
72 vltra quod dicta loca † montium tanquam annui redditus ex publico prouenientes, & super re stabili constituti (prout in qualibet erectione fieri consueuit) habentur pro stabilibus, & sub illorum denominatione com-
73 præhenduntur †, tam in dispositone Iuris, quàm in dispositione hominis, vt per *Gabr. conſ.*141. *nu.*23. *lib.* 2. *vbi allegat. deciſ. Orandin.* 116. *Peregr. conſ.*43. *numer.*1. *& seqq. lib.*1. *Theſaur. quæſt.* 5. *in fin. libr.*2. *Cenc. de cenſ. cap.* 3. *quæſt.*1. *art.* 1. *numer.* 13. *Seraph. deciſ.* 679. *sub num.*1. *Buratt. deciſ.* 474. *sub. nu.*1. *& deciſ.* 535. *vbi add. litt. B. & deciſ.*913. *num.*10. *Rot. recent. deciſ.*177. *numer.*38. *& deciſ.*355. *num.*28. *par.*5. *& dec.*83. *num.*15. *par.*6.

74 Et dicuntut Perpetui †, quamuis sint redimibiles arbitrio Principis cum causam perpetuam habere possint *l. ſufficit ff. de condit. indeb. Ruin. conſ.*82. *num.*3. *lib.*2. *Peregr. d. conſ.* 43. *num.*4. *lib.*1. Quicquid secùs esset dicen. si huiusmodi redditus consisterent in obligatione personali, quia tunc nec perpetui, nec immobiles reputarentur, vt distinguit *Alciat. in l. mouentium. num.*7. *ff. de verb. ſignif. Ruin. d. conſ.* 82. *lib.*2. *Peregr. d. conſ.*43. *numer.*9. *lib.*1.

In proposito cessat omnis controuersia, cum per speciale Breue Sanctissimi fuerit eidem R.P.D. Georio amplissimè indultum, quod possit prædicta loca montium loco rei stabilis assignare, declarando modo prædi-
76 cto † esse præfatæ Constitutioni plenissimè satisfactum, derogando quatenùs opus esset quibuscumque contrarijs cum clausula sublata, & decreto irritanti. Vndè superfluum est aliud quærere, cum ex prædictis satis con-
77 stet de scientia †, & illa regulariter præsumatur in Principe non minùs circa proprias, quam Antecessorum Constitutiones *l. vnum ex familia, & l. si vnum.* §. *idem Marcus ff. de leg.* 2. præsertim in Principe sapientissimo, & diù
78 versato in materijs Cameralibus, & † de potestate sacrilegum sit disputare *Pariſ. conſ.* 5. *numer.*70. *lib.* 4. *cum alijs allegatis*. Tantò magis dum Ecclesia congruè redintegratur cum augumento maioris quantitatis iuxtà dispositionem dictæ Bullæ. Vndè dicitur † concurrere vtrumque requisitum solemnitatis, scilicet, & vtilitatis *ad not. in cap. ſine except.* 12. *quæſt.*2.

Accedit consensus Patrum, qui licet alias non esset attendibilis, tamen ex prædictis efficitur necessarius, & commendabilis, cum non contineat aliquam voluntariam aliena-
80 tionem, sed potius † agnationem veritatis, & bonæ fidei, quæ summè conuenit viris Religiosis, & in Iudicijs contentiosis operatur suum effectum, *ex tradit. per Caſtr. conſ.*34. *num.*1. *& seq. lib.*1. *Buratt. deciſ.*453. *num.* 6. *Rot. recen. deciſ.*334. *num.*5. *par.*1. *Rebuff. de alien. rer. Eccleſ. numer.* 28.

Et ita &c. Fuitq. de speciali mandato Sanctiss. D.N. extensa præsens decisio.

R. P. D.

R. P. D. GASTALDO.

Romana Appaltus Gabellæ carnis.

Die 13. Octobris 1659.

ARGVMENTVM.

Principis gratia, concessa sub aliquo supposito petentis, si suppositum illud nullatenus appareat verificatum, necesse est, vt tota gratia inanis reddatur, nam sicuti deficiente fundamento, oportet, vt corruat totum ędificium, ita sublato fundamento gratiæ, consequens est, vt labefactetur tota gratia, subreptitia, quando reddatur gratia Principis.

Contractus, cum à pactis, & conuentionibus legem sumant, ideoque quidquid in instrumento conuentionis clarè non legitur, dicitur expresè vetitum, nec sunt attendendæ consuetudines, vel obseruantiæ in contrariũ, quia tunc veniunt considerandæ, quando in ambiguis, & obscuris sumus, sed secus in apertis, quia in Meredie stultum sit accendere lucernam, nam in claris non admittatur interpretatio.

Obseruantiæ, vt sit locus, quidnam requiratur, illicitè exacta per Gabellarium, cui nam veniant restituenda, an Principi, vel Prouincialibus, aliaque multa in hac materia deducuntur.

SVMMARIVM.

1 *Ob suppositorum insubsistentiam ruit funditus concessio.*

2 *Gratia Papæ euanescit, si deficiat eius intentio.*

3 *Papa non præsumitur ignoranter voluisse Cameræ, præiudicare.*

4 *Iudex, & si merus executor inquirere debet, de veritate precum.*

5 *Executor mixtus, quando quis est, debet inuestigare verificationem causarum.*

6 *Concessionis causa, quando non reperitur vera gratia non suffragatur.*

7 *In Papæ rescripto semper subintelligitur dicta si preces veritate nitantur.*

8 *Obreptio ab aliquo commissa, an noceat alteri.*

9 *Tacens nihil dicit.*

10 *Referens non dicitur disponere.*

11 *Instantia ad cuius fauorem fit, ille debet attendi.*

12 *Verba impersonalia quatenus reducantur ad certitudinem, & personalitatem & num. 13.*

14 *Concessio non vitiatur in totum ob vnitatem, si contractus contineat rem diuisibilem.*

15 *Papæ gratia dum deuiat à via rectæ rationis non debet à delegato exequi.*

16 *Commissiones Principũ semper intelliguntur prout de iure.*

17 *Princeps sub inuolucro verborum, & narratorum, quæ in facto non subsistunt, præsumitur circumuentus.*

18 *Princeps dicitur habere omnia Iura in scrinio pectoris, Quod venit intelligendum in his, quæ sunt in iure, secus si in facto nu. 18.*

19 *Princeps dicitur circumuentus, si ea, quæ erant necessaria, non fuerunt narrata.*

20 *Causæ plures, quando copulatiuæ narrantur, si v... perit, omnes pereunt.*

21 *Conductori est imputandum si sciens statutum, ... conditionem rei conducendæ, & nihilominus c... duxit eam.*

22 *Afflictus remisio non fit, ob causam, quæ ade... tempore afflictus, & conductor sciebat.*

23 *Contractus initus, cum clausula sine præiudi... Iurium vtriusque partis; quid operetur.*

24 *Clausula sine præiudicio iurium vtriusque parti... non solum est præseruatiua, verum, & conditi... nalis.*

25 *Clausula, sine præiudicio iurium &c. qualiter re... dat actum conditionalem.*

26 *Partium conuentionibus standum est.*
Contractus ex conuentione legem accipiunt. nu... mer. 27.

28 *Pactum initum inter partes cuius sit momenti. & ... numer. 30.*

29 *Conuentionis vis inter partes, quanta sit.*

31 *Pacta inita inter partes, seruanda veniunt.*

32 *Contrahens sub certa lege omnino illa seruand... venit.*

33 *Probibitus iustè, quando quis est ne aliquid faci... tenetur obedire & numer. 34.*

35 *Verba rescripti, vnum per aliud declaratur.*

36 *Glos. in cap. 1. de decim. qualiter sit intelligend...*

37 *Decimæ soluuntur de omni fructu, & de quali... parte fructuum.*

38 *Franch. in decis. 228. quo casu loquatur, & nu... mer. 40.*

39 *Certum quid, quando ex numero certo debetur... tunc debitum stat correspectinè ad numerum.*

41 *Ex diuersis non fit illatio.*

42 *Contractus quando initur ad corpus, nulla habetu... ratio ponderis vel mensuræ.*

43 *Locatio præsumitur facta iuxta obseruantiam.*

44 *Obseruantia, quando nullo possit dici inducta.*

45 *Consuetudo, vt valide dicatur inducta, quid re... quiratur.*

46 *Papæ scientia, & tollerantia est necessaria ad indu... cendam consuetudinem interpretatiuam.*

47 *Nec ad hoc sufficit scientia extraiudicialis.*

48 *Principis scientia, quando non possit argui ex scien... tia officialium.*

49 *Consuetudo non dicitur interpretatiua, quando e... correctoria, & noui Iuris inductiua.*

50 *Dispositio. quando est clara non admittit interpre... tationem ab obseruantia.*

51 *Obseruantia nihil operatur, si de veritate dispos... tionis appareat.*

52 *Consuetudo etiam legitimè inducta cessat, dum con... uentiones sunt in contrarium.*

53 *Pacta quamcumque legem, & consuetudinem in... contrarium rumpunt.*

54 *Conuentio quando est clara tunc non adest, quid si... controuertendum.*

55 *Dictio, iuxta in conuentionalibus habet vim relati... uam, & limitatiuam.*

56 *Dictio, secondo, est limitatiua, & restrictiua.*

57 *Verbum dourà, importat necessitatem, & formam præcisè seruandam.*

58 *Dictiones omnes taxatiuæ limitatiuæ, sua natura inplicant, negatiuam in contrarium.*

59 *Dictiones taxatiuæ non excludunt ea, quæ sunt con... suetudinis generalis, vtrique ex contrahentibus notæ.*

60 *Excludunt tamen ea, quæ sunt consuetudinis particularis, alteri minimè notæ.*
61 *Verba in appaltis posita, qualiter intelligenda sint.*
62 *Verba immediatè subsequentia, quando respiciant formam, & modum.*
63 *Verba in medio, posita dicuntur esse eiusdem qualitatis, cuius sunt extremæ.*
64 *Copula, &, ligat verba cum alijs præcedentibus verbis.*
65 *Copula, &, denotat æqualitatem terminorum, in copulatis.*
66 *Appaltus Gabellæ, si fuerit datus, iuxtà formam, & vsum solitum, qualiter diceretur datus.*
67 *Concessio præsumitur facta de modis licitis, & non illicitis.*
68 *Circa probationes non est insistendum, dum frustratoriæ essent.*
69 *In instrumento satis dicitur expressè prohibitum, dum id non legitur apertè.*
70 *Restituendum est, quod contra rationem exactum fuit.*
71 *Gabella indebite exacta à Publicano, cui veniat restituenda, & nu. 72. & 73.*
74 *Publicanus, quatenus Datium exigit à subditis, etiam obligatus Fisco dare certam mercedem dicitur Procurator Fisci.*
75 *Gabellarij, seu Publicani si fraudem commiserint in exactione gabellæ, tenentur ipsorum Domini.*
76 *A Gabellarijs iniustè exacta si sint incerta, cui debeantur.*
77 *Exacta iniustè, dum sunt incerta spectant ad summum Pontificem.*
78 *Illicite exacta, dum sunt incerta, ab illicito detentore retineri non valent.*
79 *Furtiuæ res, dum incertum est, cui debeantur, in depositum tradi debent Principi, donec &c.*
80 *A restitutione illicite exactorum non excusatur quis propter bonam fidem. soliti.*
81 *Gabellas extorquens indebite potest condemnari ad duplum, & etiam ad pœnam exilij.*
82 *Iurisdictionem vsurpantes puniendi sunt.*
83 *A restitutione illicitè exactorum, quis non excusatur ob bonam fidem. & à quo excusetur.*
84 *Publicanus illicitè bona fide exigens gabellas, excusatur à pœna, sed non à restitutione.*
85 *Alex. consil. 5. numer. 4. lib. 6. quo casu loquatur.*
86 *Vsura vsurarum dissimulatur Hebreis ad euitandum maius malum.*
87 *Vsura vsurarum non debetur etiam ex consuetudine immemorabili.*
88 *Iudicandum non est exemplis, sed legibus.*
89 *Confessione propria nulla maior est probatio.*
90 *Reprobari non potest, quod quis per vsum, iam approbauit. & nu. 91.*
92 *Liquidationes computorum, quando fiant leuioribus probationibus.*
93 *Liquidatio, quando aliter haberi non potest, admittitur probatio coniecturalis.*
94 *Debiti substantia probata, liquidatio eius ex coniecturis etiam admittitur.*
95 *Debito probato, quantitas eius docetur leuioribus probationibus arbitrio Iudicis.*
96 *Iudex potestatem habens procedendi sola rei veritate inspecta, quas probationes admittere valeat.*

DECISIO CCCCXIV.

PRAETENDENTE Domino Francisco Rauenna coram me Iudice Comissario Causarum Inclyti Populi Romani sibi deberi scut. 59623. 65. monetæ pro solidatione computorũ Appaltus Gabellæ Carnis olim eidem concessi ab Inclyto Populo. Contendente verò Domino Fisci Cameræ Vrbis Patrono, Rauennam nullatenus esse creditorem, sed debitorem in maxima pecuniarum quantitate, & ob id conuentum fuisse ad reddendam rationem eius Appaltus, fuit à me supplicatum Sanctissimo Domino Nostro pro duobus adiunctis in huiusmodi Causa, mihiquè benignè concessis RR. PP. DD. meis Raspono, & Bulgarino, altero S. Consultæ Secretario, & altero A. C. Locumtenente, emanauit hodiè resolutio ad fauorem Inclyti Populi fore relaxandum mandatum executiuum contra Rauennam pro scutor. 17911. 23. monetæ.

Ratio resolutionis fuit, quia, licet èx computis à Rauenna productis, & de more iuratis, appareat partitas ad creditum Inclyti Populi non excedere summam scut. 1577858. 59. illas verò debiti ascendere ad scut. 1637482. 24. & sic debitum superare creditum in dd. scut. 59623. 65. à Rauenna prætensis; Attamẽ, examinatis singulis partitis, visum fuit ad debitum Inclyti Populi non subsistere summam scut. 57884. 97. & proindè Rauennam, iuxtà ipsius computa, remanere tantummodò creditorem in scut. 1738. 68. Verum vice versa teneri ad soluendum Inclyto Populo scut. 19650. pro totidem exactis, vt dicitur *per li trè quarti di Porco*, in eius appaltu non compræhensis, ex quibus detracto dicto eius credito scut. 1738. 68. liquidò, constat eundẽ debere scut. 17911. 33.

Primo enim ex scut. 7500. in quindennio appaltus ad debitum Inclyti Populi positis annuatim cantantibus scut. 500. *per quello si fà buono al Macellaro di Palazzo, & altro in conformità del Chirografo di Nostro Signore*, non iustificantur soluta nisi scut. 1312. 10. pro regalijs Officialium. Quod reliqua verò scut. 6187. 99. non tenetur Inclytus Populus ex Chirografo S. M. Vrbani VIII. his verbis concepto: *Conseruatori della nostra Camera di Roma, hauendoci voi fatto esponere che Francesco Rauenna fà instanza, che gli sia dato supplimento alla Tabella della gabella della Carne, mancandogli scut. 500. per supplire à tutti esiti annui di detta Gabella per l' assegnamenti de Monti, pagamenti di Officiali, e sue regaglie, e per quello si defalca al Macellaro del Nostro Palazzo Apostolico, ci contentiamo, che possiate supplire detta Tabella, e che gli facciate buoni detti scudi 500. à suoi conti, e così esseguirete perche tale è mente, e volontà nostra espressa Dato &c. questo dì 15. Giugno 1644.* Siquidem (omisso quod Chirographum prædictum nunquam fuit à DD. Conseruatoribus executioni demandatum) vtique effectum sortiri non debet, quia nihil erat supplendum annuis exitibus Gabellæ,

bellæ, nec deficiebant assignamenta Montiũ
neque pro solutionibus Officialium, prout
constat ex Tabella, ac eisdem computis à Ra-
uenna productis, minus quidquam ipsi erat
concedendum pro exemptione Palatij à so-
lutione Gabellæ, quandoquidem in Instru-
mento appaltus capit. 4. fuerat expresè con-
uentum. *Che dal pagamento delle gabelle, nissuno*
sia esente, eccetò il Palazzo di Sua Santità, conforme
1 *si è vsato per il passato*. Quapropter † ob subsi-
stentiam suppositorum ruit funditus conces-
2 sio, ex defectu intentionis † Papæ, *cap. fin. de*
rescript. l. vlt. C. de diuers. rescript. Rot. decis. 193.
numer. 8. *par.* 5. *decis.* 32. *numer.* 11. *par.* 6. *decis.*
261. *numer.* 9. *par.* 7. *rec. & apud Buratt. dec.* 516.
numer. 7.

Et sane si Pontifex sciuisset, nihil fore sup-
plendum exitibus Gabellæ, nec deficere assi-
gnamenta Montium, neque pro solutioni-
bus Officialium; Exemptionem verò Palatij
fuisse pacto conuentam, non concessisset di-
cta scuta 500. quolibet anno, ad debitum, &
3 præiudicium eius Cameræ Vrbis †, vt in
specie tradunt *Bald. in cap. venientes, nu.* 4. *vers.*
sed quid si Princeps, de iur. iur. Rot. dec. 666. *sub*
num. 8. *par.* 2. *decis.* 564. *ad finem, par.* 2. *dec.* 496.
num. 6. *par.* 5. *rec. tom.* 2. & hoc sufficit ad obre-
ptionem, & inualiditatem Chirographi, *cap.*
si proponente, 42. *de rescript. Paris. de resignat. be-*
nef. lib. 10. *quæst.* 2. *num.* 7. *Rota decis.* 435. *num.* 1.
in fine, par. 3. *d. decis.* 496. *num.* 6. *par.* 5. *tom.* 2.
decis. 204. *num.* 43. *par.* 8. *recent.*

4 Iudex autem, & si merus exequutor †, de
veritate precum inquirere debet, & cogni-
tionem obreptionis habet, vt inquit *Text.*
expressus in l. 4. *C. si contra ius*; Eoque magis in
in præsenti, vbi gratia à Summo Pontifice
non fuit concessa personæ simpliciter, sed
personæ ob causas, quæ proinde fecit DD.
5 Conseruatores exequutores † mixtos, & ad
sui validitatem requirit verificationem cau-
sarum, ad tradit. per *Valenzol conf.* 9. *sub num.* 1.
versic. verius est, & numer. seqq. Vermigl. cons. 9.
num. 23. *& cons.* 76. *num.* 15. Causa enim con-
cessionis gratiæ, & ipsa gratia, inuicem sunt
connexæ, *Can. generaliter* 16. *quæst.* 1. *cap. Tua de*
Cleric. non resid. cap. Abbate, in fine, de verb. si-
gnific. Quamobrem dum causa non reperitur
6 vera †, non suffragatur gratia, *Eugen. cons.* 4.
nu. 11. *& seqq. lib.* 1. *Spada cons.* 142. *num.* 3. *&* 4.
Neque debet executioni demandari, ad tra-
dit. per *Vermigliol. cons.* 423. *num.* 3. præsertim
quià agitur de rescripto Papæ, in quo sem-
7 per † subintelligitur clausula, si preces veri-
tate nitantur, & Papam sub hac conditione
concessisse, quatenus præces sint veræ, & non
alias, *cap.* 2. *de rescript. ibiq. glos. & DD. communi-*
ter, Rot. decis. 145. *num.* 18. *par.* 6. *recent.*

Nec intrat partis obiectum quod obreptio
fuerit commissa à DD. Conseruatoribus, præ-
8 textu quod † Chirographum videatur ad
ipsorum expositioeem concessum, etenim
ab illis fuit relata dumtaxat instantia Rauen-
næ non propria, & in hoc clara sunt verba
Chirographi, ibi, *Conseruatori della nostra Ca-*
mera di Roma, hauendoci voi fatto esporre, che Fran-
cesco Rauenna fà instāza, che gli sia dato supplimen-
to alla Tabella della Gabella della Carne mancan-
dogli scudi 500. *per supplire a tutti gl'esiti, &c.*
Conseruatores ergo nihil de ore suo exposue-
9 runt, vel affirmarunt, quia † non dixerunt
Pontifici, quod ita essent, sed quod Rauenna
ita instabat, iuxta distinctionem *Bald. in l. nul-*
lum, nu. 3. *vers. sed quæro, C. de Testib. & in rubr.*
C. de fid. Instrum. num. 29. *&* 30. quem sequitur
Cephal cons. 113. *sub nu.* 16. *vers. debuit enim, lib.* 1.
& probauit Rota in Romana Census, seu depositi 6.
Martij 1641. *sub principio, vers. respectu verò co-*
ram bon. mem. Dunozetto, & euidenter patet
Conseruatores nõ institisse pro supplemento,
nec supposuisse Pontifici deficientiam Tabel-
10 læ, sed tantummodo †, retulisse instantiam
Rauennæ, qui, propter deficientiam assigna-
mentorum, petebat supplementum. Instan-
tia enim in verbis refertur ad Rauennam, &
ideo ad eundem referri debet expositio de-
11 ficientiæ †, quia sub vnica oratione narratur
instantia, & deficientia, ibi *Rauenna fa instanza*
che gli sia dato supplimento alla Tabella della Ga-
bella della carne mancandogli scudi 500. Ita quod
totum refertur ad Rauennam instantem. Et
rationi congruit, vt qui instabat pro scut. 500.
persuaserit Pontifici illorum concessionem,
& exposuerit ea, quæ Principem mouere po-
tuissent ad indulgendum. Verba autem In-
12 personalia, reducuntur ad † certitudinem, &
personalitatem, iuxta subiectam materiam,
& referuntur ad eum, cui magis congruunt
13 ex natura contractus †, & rei gestæ, *Bald.*
conf. 330. *num.* 2. *vers. Item verba, lib.* 3. quem
refert *Rot. apud Greg. dec.* 511. *num.* 4. *& in Roma-*
na Domorum 1. *Iulij* 1647. *coram Reuerendiss. Royas*
vers. Nihil obstat,

Nihilque releuat quod Rauennæ defice-
rent assignamenta pro soluendis regalijs Of-
ficialium, quia nec ipsi datus fuerat exitus re-
galiarum in Tabella, sicuti nec alijs Appalta-
toribus dari consueuit, quandóquidem rega-
liæ non sunt debitum Gabellæ, sed quædam
spontanea largitio, quæ Officialibus vltrà
redditus Officiorum ex liberalitate, non ex
necessitate soluitur, quatenus, deductis one-
ribus Gabellæ, assignamenta supersint, &
ideò semper est verum, quod nihil Ranennæ
deficiebat pro supplendis annuis exitibus Ga-
bellæ; Præterea, data etiam indigentia soluen-
di regalia Officialibus, licet pro istis assigna-
menta deficerent, & Summus Pontifex illa
concedere voluerit, non ideo sequitur, quod
ad debitum Incliti Populi debeant admitti 15
partitæ scut. 500. pro qualibet, constituentes
summam scut. 7500. quandoquidem iuri, &
iustitiæ repugnat, vt pro regalijs Officialium
non excedentibus in toto quindennio Appal-
tus scut. 1312. 10. ipse recipiat scut. 7500.
Populus vero, plus debito soluat scut. 6187.
99. satisque videtur indemnitati Rauennæ
consultum, dum ex scut. 7500. ad debitum
Inclyti Populi positis pro pluribus causis non
subsistentibus, sibi fuerunt admissa dicta scut.
14 1312. 10. † in omnem casum discretiuè con-
cessa ex causa vera, ad tradita per *Ciriac. contr.*
198.

198. *numer.* 15. *& seqq.* & dum alias Chirographum deuiat à † tramite Iustitiæ non debet
15 à Delegatis exequi, *cap. rescripta 25. quæst. 2. l. fin. C. si contra ius Rip. in cap. si quando, numer. 16. de rescript. cum alijs alleg. per Giurb. decis. 7. sub nu. 6. vers. Nam rescriptum.* Etenim commissiones
16 Principum †, semper intelliguntur, prout de iure, *l. ex facto in principio, vbi Ias. num. 5. ff. de vulgar. Bald. cons. 121. nu. 2. lib. 1.* & passim de commissionibus Papæ dixit *Rota apud Acchill. decis. 162. num. 1. par. 1. & decis. 227. num. 4. par. 2. Cæsar de Graff. decis. 8. num. 2. de re iudic. & in rec. decis. 39. num. 2. par. 1. & decis. 532. par. 4. tom. 3. numer. 8.* Hæc autem fortius procedunt in casu, de quo agitur, vbi nulla ratio suadet quod Summus Pontifex pro scut. 1312. 01. & quidem minutatim soluendis quolibet anno pro rata, voluerit Rauennæ concedere scut. 7500. eidemque sine causa donare scut. 6187. 99. in euidens præiudicium Inclyti Populi, imo potius
17 præsumitur † sub inuolucro verborum circumuentus ex alijs causis sibi expressis, in facto non subsistentibus, *Dec. in cap. cum omnes, in 2. lectur. numer. 10. de Constit. Ruin. cons. 30. nu. 1. & seq. lib. 1. Rot. diuers. par. 2. dec. 50. num. 9. & in rec. par. 8. dec. 4. num. 2.*

Nullius quoque releuantię videtur aliud partis fundamentum ex eo deductum, quod Palatium, de iure sit exemptum à Gabella, & nihilominus Pontifex voluerit etiam pro eius exemptione dd. scut. 500. quolibet anno Rauennę concedere, nec ideo dicatur cir-
18 cumuentus †, cum habeat omnia iura in scrinio pectoris. Etenim non potest quidem circumueniri Pontifex in his, quæ iuris sunt, secus verò in ijs, quæ sunt facti, *Alex. cons. 112. sub num. 5. vers. sed in propositio, lib. 7. Natt. cons. 636. num. 191. Seraph. decis. 1293. num. 4.* Vndè, quamuis Palatium de iure sit exemptum, satis fuit commissa obreptio, satisque dicitur Papa circumuentus, dum illi non fuit ex-
19 pressum †, exemptionem Palatij fuisse quoque pacto conuentam. Si enim hoc sciuisset, vtique nihil pro illius exemptione concessisset; vel saltem difficilius in prędicium eius Camerę Vrbis, & damnum Inclyti Populi ex supra allegatis; Vltrà quod, quando
20 copulatiuè narrantur plures causę †, & ex qualibet simul iuncta Princeps mouetur ad concedendum, si vna ex illis non subsistit, concessio corruit in totum, *Rot. in Romana locorum Montium 19. Iunij 1651. §. neque obstat, coram Reuerendiss. D. meo Meltio, & in Anconitana Pecuniaria 25. Maij 1657. sub §. Vnde, coram R. P. D. meo Zarate, cum ibi allegatis.*

Secundo, visum fuit non deberi Rauennæ scut. 165. 65. ad debitum eiusdem Inclyti Populi adnotata in quatuordecim partitis ab anno 1641. vsque ad 1654. propter exemptionem à Gabella Iuliorum quatuor pro quolibet Dolio Vini, alias concessam Eminentiss. D. Card. Pallotto, Siquidem exemptio prædicta fuerat Eminentiss. D. Card. concessa ante loctaionem Rauennę factam, idcirco ex causa, quæ iam aderat tempore locationis,
21 non fit remissio, quia imputandum est † Conductori, qui sciuit statum, & conditionem rei, & nihilominus conduxit, *l. qui bona §. de illis, ibi, aut enim ab initio vitiosa ædes conduxerunt, & habent quod sibi imputent ff. de dam. infect. Bald. cons. 329. num. 2. vers. aliquando Guerra impedit, Alex. cons. 120. num. 4. lib. 1. Dec. cons. 319. prope fin. Calcan. cons. 24. num. 11. & 12. Gozzadin. cons. 74. num. 5.* Præsertim verò attento cap. 7. Appaltus, in quo expresse fuit conuentum, vt non possit peti defalcatio, nisi in casibus absentiæ Summi Pontificis ab Vrbe, pestis, &
22 Belli intra districtum †, vt in terminis consimilis exemptionis, contra Appaltatorem pro Inclyto Populo, dixit *Rot. apud Caual. dec. 60. numer. 1. & seqq.* vbi respondetur cæteris, quæ pro Appaltatore allegari possent.

Tertio, Ad debitum Inclyti Populi minimè spectant scut. 1331. 33. in computo ad partes sub anno 1641. à Rauenna descripta: *per tanti, che ne restano debitori Giuseppe, Francesco, Alessio, & Ambrosio Magnoni, per il Subappalto de vini di Borgo, spettante alla Dogana di Pescaria, douuti dal detto Popolo, che ne resta rimborsato à conto de quali il medemo Popolo ne fece mandato sopra Arrigo Arrigone di scudi 600. che non si sono potuti riscuotere.* Etenim (prætermisso, quod non constat Rauennam esse Creditorem illorum de Magnonis) vtique minus ad Inclytum Populum spectat huiusmodi debitum, quia, cum ille sit creditor eorumdem de Magnonis ex causa appaltus Dohanæ Studij, & quidem potior, & anterior, egit aduersus Magnonos pro credito proprio, nec quicquam facit, quod DD. Conseruatores, in computum dd. scut. 1331. 33. dederint Rauennæ mandatum scut. 600. directum q. Henrrigo Arrigonio, ex quo prætenditur, eos agnouisse Inclytum Populum teneri ad illorum solutionem; fuit enim animaduersum quod DD. Conseruatores, vel non potuerint præiudicare Cameræ Vrbis, & sine causa Inclytum Populum obligare, vel quod mandatum prædictum eidem non præiudicat, quia legitur fa-
23 ctum, sine præiudicio iurium † vtriusque partis, quo casu nihil ponit inesse, dum alias Inclytus Populus ad solutionem debiti prædicti non tenetur, vt in terminis dixit *Rot. apud Coccin. decis. 58. per tot.* vbi in fine dicit, quod huiusmodi iurium præseruatio, non est contraria facto, vt per *Put. dec. 115. numer. 3. libr. 2.*
24 Clausula † enim sine præiudicio, est nedum præseruatiua, sed etiam conditionalis, & reddit actum conditionalem, vt, quando adesset aliquod præiudicium, sit perindè ac si actus
25 factus non † fuisset, vt ex pluribus *Rotæ decis. comprobat Mart. de claus. par. 4. claus. 8. num. 4.*

Quarto, non debet Inclytus Populus scut. 16000. ad illius deditum coaceruata sub annis 1643. & 1644. in duabus partitis scut. 8000. pro qualibet, *per quanto possa importare il danno riceuuto nella detta Gabella per causa delle Guerre nello stato Ecclesiastico*: Quandoquidem in capit. 7. Appaltus extat expressa conuentio, *Che detto Appaltatore non possa domandare defalco alcuno per qualsiuoglia causa, eccetto per l'absenza del Papa con la Corte da Roma per 40. miglia &c.*

et an-

& anco in caso di Peste, ò timore di peste, tanto dentro di Roma, come fuori per 60. miglia, ouero per Guerra, che il Papa hauesse con altri Potentati dentro il distretto di Roma, ouero altri Potentati con il Papa &c. dichiarando che non basti il rumore, e speditioni de Capitani soliti farsi nella Città di Roma, ò suo Distretto; Vndè cum neuter ex Belli ca-
26 sibus exceptis euenerit, standum † est conuentioni, ne Rauenna aliquod restaurum prætendere possit propter Bella vltra districtum in statu Ecclesiastico inter Summum Pontificem, & alios Principes gesta, quamuis ex illis passus fuisset damna, & alias de
27 iure restaurum petere posset, quia † pacta rumpunt leges, & ex conuentione contractus legem accipiunt, *l.1.§. si conueniat ff. deposit contra-*
28 *ctus*, 24. *ibique gloss. ff. de regul. iur.* & † hinc pactum inter partes initum, lex priuata dicitur *l. legem*, 10. *C. de pactis*, tantaque vis con-
29 uentionis est, vt, si solutum fuisset †, quod pacto fuerat remissum, competeret conditio indebiti, quasi indebitè solutum esset, quod, ob exceptionem pacti, re vera, & cum effectu
30 exigi non poterat, *l. Creditori 5. in fine, C. de pact. l. si non sortem, 26. §. indebitum, ff. de cond. indeb.*

Quinto, Deberi non videntur Rauennæ scut. 34200. ad debitum paritèr Inclyti Populi posita in partitis x. ab anno 1645. vsque ad 1654. *per li Porcastri, cioè ¼ leuati in conformità dell' Editto di Monsignor Pallauicino Presidente della Grascia, e Monsignor Commissario della Reu. Cam. e voto del Signor Card. Capponi*; Etenim
31 cum Gabella fuerit concessa † Rauennæ ad habendum, & exigendum iuxtà Tariffam in Instrumento eius Appaltus insertam sic loquentem, *Tariffa, secondo la quale detto Appaltatore dourà riscuotere per li Bestiami. Porco giulij 17. Porcastro b. 85.* Aedictum verò D. Grasciæ Presidis emanuerit die 15. Februarij 1645. ex causa, in principio eiusdem Aedicti enarrata, ibi, *Hauendo l'Vniuersità de Pizzicaroli, e Norcini fatto rappresentare alla Santità di N. Sig. Papa Innocenzo X. l' aggrauio che pretendono riceuere dal Stimatore della Dogana della Grascia intorno alla stima degl' Animali con esporre che il sudetto Stimatore procuri introdurre vn' abuso di vnire assieme due Porcastri grossi, e stimarli per vn Porco, & vn Porcastro, e stimarli per due Porci, e conforme a tal stima esigerne la Gabellla*, Ideoque ab eodem S.M. Innocentio X. fuerit iniunctum D. Grasciæ Præsidi, *Che non permetta tal nouità, anzi quella onninamente prohibisca, e faccia osseruare l'antica distinctione, e tariffa de porci, e porcastri*, nihilque aliud contineat Edictum in dispositiua, nisi quod in æstimatione Animalium, *si debba osseruare l'antica distinctione, e Tariffa de Porci, e Porcastri, non essendo altrimente disposto nelli Capitoli fatti col Doganiero, e conseguentemente non esser lecito al presente Doganiero, e successori, e loro Ministri, ò Stimatori di fare le sudette, e simili vnioni, anzi douere il Porcastro, benche grosso, purche non arriui al peso di vn Porco, stimarsi per vn sol Porcastro, e similmente il Porco à qualunque peso ascenda, stimarsi per vn Porco solo, ne potersi da loro sotto pretesto, che il Porco, ò Porcastro siano di peso straordinario, alterarsi la stima*; Hinc patet e[...] denter ædictum emanasse ad tollendum ab[...] sum ab Aestimatore inductum, gabella[...] Porcos, & Porcastros ad gradus, ac proindè [...] compescendum excessum, præcepisse du[...] taxat obseruantiam Tariffæ, propter quod [...] hil fuit Rauennæ ademptum, vel diminutu[...] ex quo sibi debeatur pretensum restauru[...] *per li Porcastri, cioè ¼ leuati*, dum enim h[...] lege ipse contraxit, vt Gabellam exiger[...] iuxta Tariffam, omnino illā seruare debeb[...] ad *Text. l. si merces, 28. §. Conductor. ff. locat.* ib[...] *Conductor omnia secundū legem Conductionis fac[...] debet, l. legem 16. C. eod. tit.* ibi, *legem quidem Co[...] ductionis seruari oportet, l. Cæsar 15. cū ibi notat. de public. & vestigal.* Quapropter eidē Rauenn[...]
33 iustè † prohibitum fuit, ne quid vltra illici[...] exigeret, *iux. Text. in l. 3. C. uectig. nou. inst. n[...] poss.* ibi, *& exigi aliquid, quod illicitè poscatur com[...] petens Iudex vetabit*; Atque hanc Iustitiam æ[...] cti, optimè agnonit ipse Rauenna, quia æ[...]
34 cto paruit, & acquieuit, nulla † protestatio[...] ne, vel reclamatione proposita, propter[...] tempora non largiuntur hodie, vt post anno[...] 14. debeant audiri, *l. finali C. de temp. rest. [...] integr.*

Vlterius nec releuat potissima ratio ab i[...] formantibus pro Rauenna adducta, nemp[...] quod sibi concessa certa quantitate pro Po[...]
35 co, & Porcastro, fuerit † pariter conces[...] exigere ad ratam pro medijs Porcastris, [...] alijs huiusmodi animalibus maioribus Por[...] castro, & minoribus Porco, ex notatis p[...] *gloss. in cap. primo de decim. in fin. Roman. consil. 434. numer. 2. & 3. Franc. decision. 228. per tot.*

34 Etenim præterquam † quod *gloss. in d. ca[...]* eatenus dicit primitias deducentis pecudib[...] etiam pro rata deberi de minori numero, [...] quantum primitiæ, tanquam bebitæ exigun[...] tur, sicut Decimæ, vt explicat eadem glo[...]
35 Decimæ verò soluuntur † de omni fructu[...] & qualibet parte fructuum, *cap. ex parte 21. & cap. seq. de Decim. Roman. autem d. consil. 43[...]* inquit quidem quod promittens tot pr[...] centenario exactori, teneatur illi ad ratam[...]
36 pro exactis infrà † centum, eo quia pro rat[...] seruitij isti debet satisfieri, quemadmodum[...]
37 ipse pro rata exactionis commodum † senti[...] sic etiam *Franch. d. decis. 228.* ait Ciues oblig[...] tos dare Baroni duas oues pro singulis ce[...] tum pascua sumentibus in eius Territorio[...] profecto teneri ad ratam æstimationis du[...]
38 rum ouium, si pro minori † ouium nume[...] ro vtantur pascuo, quia hoc ius Baron[...] soluitur ratione pascui, cuius vtilitatem, [...] fructum pro rata consequntur habentes pau[...] ca animalia, quemadmodum, & qui plura, [...] idque etiam procedit, quia quando certu[...] quid ex certo numero debetur, tunc deb[...]
39 tum † stat correspectiuè ad numerum, [...] proportionabiliter iuxta numerum repartir[...] debet, numerus enim est expressus ratione[...] demonstrationis quantitatis, quę solui debe[...]
40 pro ouibus pascentibus, non autem † taxa[...] tionis quantitatis, pto qua solui debet, v[...] ponde-

ponderat idem *Frauch. sub num.* 4. At in præsenti fuit Rauennæ concessa exactio ad rationem tot pro quolibet animale in capita, non autem ad gradus, vt in Tariffa, & nisi data multiplicitate animalium, nihil plus exigere ipsi fuit concessum, siue magnus, siue paruus fuerit Porcus, & Porcaster, quia Tariffa taxat vtrumque, & quantitatem, & pro qua solui debet, videlicet iulios octo cum dimidio pro quolibet Porcastro, & iulios 17. pro quoli-
41 bet Porco, † ideoque inter istum, & illos casus militat diuersa ratio, neq; ex vna ad alium benè infertur, *vulg. l. Papinianus exul. ff. de minor.* Præterea locatio gabellæ facta fuit Rauennæ ad corpus, vt loquitur Tariffa, non autem ad gradus ponderis, vel mensuræ, quando verò
42 fit dispositio † in contractibus ad corpus, nulla habetur ratio ponderis, vel mensuræ, quia ista veniunt sub eadem dispositione corporis, vt in fortioribus tradunt *Gambr. conf.* 64 *num.* 12. *& seqq. Greg. dec.* 104. *n.* 2. *ibique Add.* & est conclusio verissima ab omnibus approbata, vt inquit *Surd. decis.* 64. *num.* 1. *& seqq.* vbi plures refert.

Eiusdem quoque irreleuantiæ videtur prætensa consuetudo exigendi gabellam per li ÷ sub prætextu quod Appaltatores prædecesso-
43 res, ac Reu. Cam. Apost. † eodem modo exegerint, prout fecit Rauenna, vnde prætenditur locationem ipsi factam fuisse iuxta obseruantiam ad *Text. in l. si de interpretatione ff. de legibus*, & alijs pro eius parte allegatis. Hæc enim consuetudo non probatur ex attestationibus per fides extraiudicialiter factas ab olim Ministris ipsius Rauennæ, præsertim verò, quia in altera illarum dicitur Salsamentarios & Nursinos conquestos fuisse, vt pariter innuit ædictum D. Grasciæ Præsidis, in principio, & insuper de lite ab eisdem mota, constat in actis, & dum nõ apparet ipsos acquie-
44 uisse, hinc fit † consuetudinem nunquam fuisse inductam, *Grat. disc.* 740. *nu.* 23. *Mar. Ant. Sabell. var. resolut. cap.* 17. *nu.* 25. Nec releuaret dicta consuetudo, quia non docetur, illam
45 fuisse publicè receptam, † & quod Pontifex illam approbauerit formaliter, vel interpretatiuè, in iudicio *Guttier. de Gabell. qu.* 3. *nu.* 14. vbi ait, non sufficere extraiudicialem Principis scientiam, & tollerantiam, adhoc vt dica-
46 tur introducta † legitima consuetudo interpretatiua in hac materia, vbi scientia Principis extraiudicialiter non releuat ad canoni-
47 zandum consuetudinem, † nisi immemorabilem, ex *Farin. de furt. qu.* 173. *num.* 98. & alijs per eundem alleg. Scientia verò Pontificis non probatur, Imò neque Conseruatorum; Nec præsumitur, quia agitur de æstimatione animalium, & exactionibus factis à Ministris
48 Appaltatorum, non autem à † personis deputatis à Pontifice, vel Conseruatoribus, cum in cap. 5. Appaltus caueatur expresè, quod electio Officialium, & Ministrorum Gabellæ pertineat ad Appaltatores. Insuper huiusmodi consuetudo exigendi vltra Tariffam, non
49 esset interpretatiua, † sed correctoria, & noui iuris inductiua, ex *tradit. per Rot. apud Greg.*

50 *decis.* 162. *num.* 3. Vltra quod † cum Tariffa sit clara, non admittit interpretationem ab obseruantia *Castr. in l. hæredes palam §. siquidem post num.* 4. *ff. de Testam. Grat. discept.* 712. *num.* 56. *& disc.* 745. *num.* 80. *Becc. conf.* 3. *nu.* 44. *Surd. consil.* 192. *num.* 31. *vol.* 2. *Mantic. de tacit. lib.* 1. *tit.* 15. *num.* 9. *Rot. dec.* 39. *num.* 11. *par.* 2. *& decis.* 319. *n.* 2. *par.* 7. *rec.* Vnde infert *Larr. alleg. fiscal* 10. *nu.* 21.
51 *sub fine*, nihil obseruantiã nocere, † si ex veritate tituli appareat aliquid in gabellis non fuisse concessum.

Cessaret etiam penitus consuetudo legiti-
52 mè inducta, dum in præsenti adest † particularis conuentio, quod exactio fieret iuxta Tariffam *Natt. conf.* 384. *num.* 11. *Becc. consil.* 94. *num.* 28. *lib.* 1. *Grat. discept.* 722. *num.* 33. Pacta
53 enim † quamcunque legem, & consuetudinem in contrarium rumpunt, *l.* 1. *Cod. de pact. Rota decis.* 301. *num.* 3. *par.* 4. *rec.* Conuentio autem exigen. iuxta Tariffam, est aperta, vt supra fuit ostensum, dum Gabella fuit con-
54 cessa Rauennæ præsenti &c. † ad habendum, & exigendum iuxta Tariffam, quippè illa dictio (iuxta) in conuentionalibus habet
55 vim relatiuam, & † limitatiuam *Bald. conf.* 331 *sub num.* 1. *vers. Præterea hoc contingit vol.* 5. *Cost. de clauf. conuent. clauf.* 100. *num.* 1. Potissimum quia Tariffa his verbis est concepta, *Tariffa, secondo la quale detto Appaltatore dourà riscotere*,
56 & sic pariter illa dictio (*secondo*) est limitatiua, & restrictiua, ex *tradit. à Dec. in l.* 1. *nu.* 4. *C. de bon. possess. contra tabul.* ac alijs relatis per *Barbos. de dict. vsusfreq. dict.* 358. *n.* 1. *&* 2. Atque
57 illud † verbum, *dourà*, importat necessitatem, & formam præcisè seruan. *Marsil. consil.* 117. *num.* 19. *Bertaz. conf. ciu.* 99. *num.* 2. *Add. ad*
58 *Stat. Agric. Vrb. cap.* 2. *litt. C.* Ac † omnes taxatiuæ, & limitatiuæ, suapte natura implicant negatiuam in contrarium perinde ac si dictũ esset, & non alias *Bald. in l. qui ex consensu nu.* 2. *vers. nam omnes dictiones taxatiuæ C. de Episc. audient.* & alij congesti ab *Amat. decis. March.* 9. *à num.* 18. *ad* 43. *vers. non obstat*, & quamuis taxa-
59 tiuæ non † excludant ea, quæ sunt consuetudinis generalis, vtrique ex contrahentibus notæ, *ex Iaf. in l.* 1. *num.* 11. *limit.* 3. *ff. si quis ius. dic. non obtemp. Menoch. conf.* 121. *nu.* 11. *Mantic. de tacit. lib.* 3. *tit.* 9. *num.* 22. excludunt tamen ea,
60 quæ sunt consuetudinis † particularis, præsertim irrationabilis, contra legem contractus, alteri contrahenti minimè notæ, vt explicat idem *Mantic. de tacit. lib.* 3. *tit.* 9. *n.* 23.

In nihilo releuante cap. 6. Appaltus, in quo fuit Rauennæ concessum, *Che possa riscuotere le sopradette Gabelle da ciascheduno, che le dourà col braccio Regio, senza alcuna tela giuditiaria, e nell'istesso modo, e forma, che sino al presente si è vsato riscuoterle, con espressa conditione, che li Signori Conseruatori pro tempore, ne nessun altro Giudice di Roma possa far non grauetur, ne Inhibitione, ne in qualsiuoglia maniera dare impedimento alcuno all'Essattore di dette Gabelle, sotto qualsiuoglia preteſto.* Illa enim verba, *E nell'istesso modo, e forma che sino al presente si è vsato riscuoterle*, intelliguntur non de modo, & forma quibus substantia Gabellæ augeretur, sed

sed de modo, & forma exigẽdi executiuè, se-
61 cundum verba † immediatè antecedentia, *con il braccio regio, senza alcuna tela giudiciaria*; vt
benè firmat *Rota in Eugubina refectionis damnorum 4. Iunij* 1640. *§. non tamen coram Carillo*, &
facit eadem *Rota coram Merlin. decis. 83. num. 20.*
ac in Mediolanen. Beneficiorum 31. Maij 1658. §.
nec dicatur coram R.P.D. nico Celso; Eoq; magis quia verba immediatè subsequentia,
62 respiciunt † pariter modum, & formam exigendi executiuè, ibi, *Con espressa conditione che li Signori Conseruatori pro tempore, ne nessun' altro Giudice di Roma possa far non grauetur, ne inhibitione, ne in qualsiuoglia maniera dar' impedimento alcuno all' Esattore di dette Gabelle*, media
63 namque † dicuntur eiusdem qualitatis, cuius sunt extrema, *Soccin. Sen. cons. 73. n. 22. lib. 1.*
Roman. cons. 77. num. 162. Altograd. cons. 3. sub n. 39 in fine, & num. 40. lib. 1. Rota in Parmen. Pensionis 28. Aprilis 1645. *§. sed licet coram bo. me. Bichio*;
64 Et ipsa † copula, quæ ligat verba, *E nell' istesso modo &c.* cum præcedentibus verbis, *con il braccio regio, senza alcuna tela giudiciaria*, deno-
65 tat æqualitatem † terminorum in copulatis *Roman. cons. 231. num. 2. vers. eadem ratione*, & optimè *Menoch. decis. Lucens. 55. num. 11.* cum alijs ib allegatis.

Immo si gabella simpliciter Rauennæ cõcessa fuisset, *Nell' istesso modo, e forma, che si è vsato riscuoterla*, adhuc intelligeretur, de mo-
66 do, & forma † licitis, & ratione permissis iuxta Tariffam, & legem appaltus, vt in fortioribus terminis comprobat *Corneus consil. 181. vol. 3.* qui consultus super simili appaltu Datij, & Gabellæ, respondit sub *nu. 6.* verba, *à patti vecchi, e modi vsati*, esse intelligẽda de modis licitis, & honestis &c. alias sequeretur quod si Datiarij aliquando exegissent vltra taxam à statutis permissam, & sic illicitè fecissent, tunc per illa generalia verba, censeretur concessum quod etiam isti noui Datiarij illud plus exigerent, quod esset absurdum, & *nu. 12.* addit; Datiarium non se benè fundare in eo quod secundum formam conuentionis ei sufficit sic fuisse solitũ, & vsitatum, quia verba prædicta non releuant, cum sint intelligenda de modis licitis,
67 non autem † de illicitis, deberet enim dici abusus, potius quam vsus, vndè dicendo, *à modi vsati*, debet intelligi de vsu licito, non de abusu, attento etiam quod verba pacti sunt interpretanda contra eum, qui ex pacto nititur, ex quibus deducitur, quod, etiamsi Testes probarent, quod fuerat vsitatum,
68 non releuaret † Datiarios, & propterea non esset necessarium multum insistere circa Testes, vtrum probent fuisse vsitatum; hactenus Corn, cujus responsum in hac materia probarunt *Cost. de claus. conuent. claus. 99. num. 1. Mart. de claus. claus. 38. num. 1. par. 1. Theodos. Rub. singul. Rot. tom. 2. par. 4. claus. 524. Altograd. cons. 1. num. 28. vers. nam quando, & num. 29. vol. 1.*

Hinc etiam patet, non suffragari Rauennæ, quod exactio per libram non fuerit sibi prohibita, quia cum agatur de exactione gabellæ eidem non de iure, sed tantum ex conces-
69 sione, & conuentione competenti, † satis ipsi dicitur expresse prohibita, dum non legitur apertè in Instrumento appaltus concessa, præsertim attenta Tariffa, pro lege exactionis eidem data, & proindè omnem aliam excludente *Arg. l. cum lex ff. de legib. l. ex eo, ff. de Testib. l. cum Prætor, ff. de Iud. l. 2. §. fin. cum l. seq. & l. & habet, ff. de præcar. l. Maritus, C. de Procurat. Bart. in l. quæsitũ, §. fin. in fin. ff. de fund. instruct. Crot. cons. 32. num. 8. lib. 1. Crauet. cons. 830. num. 5. & cons. 1000. seu primo pro Genero num. 65. Bero. cons. 72. num. 7. vol. 2. Buratt. decis. 222. n. 2.*

Demptis igitur à debito Inclyti Populi prædictis summis scut. 6187. 99. scut. 165. 65. scut. 1331. 33. scut. 16000. ac scut. 34200. iam creditum Rauennæ scut. 59623. 65. remanet in scut. 1738. 68. Debitor verò ipse visus fuit scut. 19650. pro totidem ab ipso exactis ex
70 medijs † porcastris, & alijs huiusmodi animalibus ad gradus, præter, & vltra Tariffam sibi præscriptam, ad *Text. express. in l. 3. C. vectig. nou. inst. non poss.* ibi, *& id, quod exactum videtur si contra rationem iuris extortum est, restitui debebit.*
71 Restitutio autem, licet videretur † facienda Prouincialibus, à quibus fuit exactum, *l. locatio 9. §. quod illicitè ff. de public. & vectigal. l. vnic. C. de super exact. lib. 10.* Attamen in præ-
72 senti, cum gabella Carnis † ab initio, fuerit Inclyto Populo concessa ad rationem quatreni pro qualibet libra, vt habetur in Constitut. Iulij III. & Sanct. memor. Pij V. ac declarationibus penes Choel. impress. duo considerata fuerunt vel Prouinciales in debitum ad gradus, siuè pondus non soluisse, ideoque exactum à Rauenna præter, & vltra metam eius appaltus restituendum fore Inclyto Populo, ad quem spectat totum, quod Appaltatori non fuit locatum; Vel illicitam fuisse exactionem (de quo alias videre, fuit resolutum, quoties compareant iniuriam passi) & nihilominus hoc interim indebitè
73 exactum, eidem † Inclyto Populo fore soluendum, quia Publicanus, quatenùs Datium colligit à subditis etiam obligatus Fisco dare certam mercedem, & incerta Datia exigere,
74 semper dicitur Procurator Fisci, † & nomine Fisci exigere, *l. 1. §. hic titulus ff. de Public. & vectig. & ibi glos. in verb. pendant, his verbis, Pendant tanquam Procuratores* (loquitur de Publicanis) *exigendo pro Fisco*, & quod subijcit, *vel etiam tributa consequuntur, scilicet iure suo, & ad suum commodum, reddendo Fisco certam mercedem, & l. si cum Hermes ff. eodem tit. verb. conduceret, vbi glos. pro certa mercede singulis annis, vt ipse minutatim colligat, & talis conductor dicitur Publicanus*, idemque aiunt *Bart. in l. in prouinciali §. si ego num. 4. ff. nou. oper. enunciat. Lassart. de Decim. in addit. ad cap. 18. sub nu. 13.* Idq; faciliùs fuit quoque admissum, quia Inclytus Populus tene-
75 tur pro delicto † eius Procuratoris, & fortasse soluere cogeretur iniuriam passis quandocunq; venientibus, nisi Publicanum exhiberet, *Firmian. de Gabell. par. 4. sub n. 26. vers. 18. quæro, Farin. de furt. dicta quæst. 173. nu. 61.*

Præterea visum fuit restitutionem esse facien-

ciendam Cameræ Vrbis, & Aerario Pontificis, quatenùs enim exactio vltra Tariffam, ad Inclytum Populum non pertineret, si Creditores fuerint incerti, & non compareant, videretur huiusmodi pecunia, per Rauen-
76 nam iniustè † exacta, vel pauperibus distribuen. vel in alijs operibus pijs eroganda *Castr. Pal. oper. moral. par. 7. de Iust. Commut. disp. 1. punct. 18. §. 8. num. 1. & seqq. Layman. in Theolog. moral. lib. 3. de Iust. tract. 2. cap. 9. num. 2. Eminentissimus Cardinalis de Lugo de Iust. & iur. tom. 1. disp. 6. sect.*
77 *12. nu. 134.* Hoc autem † ad Summum Pontificem spectat, vt latè exornat *Less. de iust. & iur. lib. 2. cap. 14. dub. 6. nu. 40.* vbi pluribus comprobat hanc sententiam, quam paritèr admittunt *Nauar. de sept. præcept. Decalog. cap. 17. sub num. 93. §. perquæ vers. quia Papa, Molin. de iust. & iur. tract. 2. disput. 53. vers. illud etiam obserua*; Nec interim decet indebitè exactum ab il-
78 licito detentore retineri, qui potiùs† in pœnam Iustitiæ, potest per Pontificem incapax reddi, vt talium bonorum dominium non acquirat, vt bene deducit *Less. vbi supra dicto num. 40. vers. quia potest Debitores*. Vnde non
79 immeritò res † furtiuas, esse consignandas Principi, qui eas sub deposito retineat, Creditoribus restituendas, laudabile censuit *Lorich. in instit. Princip. tit. de legib. fol. 33.* quem refert *Faust. in cons. pro Aerar. class. 20. cons. 50. ordin. 1574. col. 2. §. proindè*.

Neque Rauennam à restitutione excusat
80 bona fides, ex eo deducta, quod † ipse exegerit, prout viderat alios Appaltatores exegisse ad *trad. per Bald. cons. 289. num. 6. lib. 4. Facchin. cons. 61. lib. 2. Alex. cons. 8. num. 4. lib. 6.* Etenim ex attestationibus ab eodem Rauenna productis, constat potius pecunias à Prouincialibus fuisse extortas, & quidem ipsis reclamantibus, idemque comprobat ædictum D. Grasciæ Præsidis, ad illorum quærelas emanatum, atque certius redditur ex lite super restitutione contra eundem Rauennam ex tunc contestata, quorum quidquam aduersus Appaltatores eius Prædecessores non fuit auditum, ita quod censuit vnus ex Dominis euidenter apparere de actis extorsiuis nouæ
81 gabellæ † inductiuis, ad eius proprium commodum, & proinde fore puniendum ad pænam dupli, iuxta *Text. in l. locatio §. quod illicitè ff. de public. & vectig. l. vnic. Cod. de super exactor.* iuncto Prætoris ædicto relato à *Vulpian. in l. 1 ff. de public. & vectig.* ac etiam puniri posse ad pænam perpetui exilij, per *Text. in l. 4. C. nou. vectig. inst. non poss.* & ad pænas furti, & rapinę, de quibus per *Afflict. in Const. Regni lib. 1. rubr. 76. num. 6. & Baiard. ad Clar. in §. furtum num. 10.*
82 Imò insistebat † esse locum pœnæ contra vsurpantes Iurisdictionem, vt per *Gramm. cons. Ciuil. 69. n. 23. Capicc. Galcott. respons. Fisc. 10. num. 17. & seqq.*

Insuper responsum fuit, quod, etiam data
83 bona fide pro Rauenna allegata, † non ideò ipsum excusari à restitutione, vt in specie tradunt *Bertach. de gabell. par. 4. qu. 4. nu. 11. vers. sed si ignoranter, Ioan. Crisp. in term. act. num. 111. per Text. in c. 1. §. Conuenticulas*, vbi etiam *Bald. de Pace iuran. Firman. Franc. Marc. decis. 421. nu. 1. vers. si vero ignoranter*. Bona fides enim Pu-
84 blicanum excusat † dumtaxat à pœna, ne cum eo possit agi vi bonorum raptorum, & criminalitèr, *l. 2. §. si Publicanus. ff. de vi bonor. rapt. glos. in l. etiam 8. vers. solue ibi bona fide C. de furt.* & in his terminis loquuntur DD. pro Rauenna alleg. quos consuluisse patet pro reis eximendis à pœna, non autem à restitutione, licet in illis casibus ageretur de gabellis, simpliciter locatis sine Tariffa, quæ ip-
85 sis legem exactionis præscripsisset; † Nec facit *Alex. d. cons. 8.* vbi inquit, Hæbreum, cui fuerant concessa Capitula pro vsuris, potuisse exigere vsuras vsurarum sibi expresè non concesas, dum alij Bancherij habentes eadem Capitula illas exigere consueuerant,
86 nàm, † omisso quod vsuræ vsurarum dissimulantur Hæbreis ad euitādum maius malum, & nisi à volentibus exiguntur. Contrarium tenet *Couar. var. resol. lib. 3. cap. 1. n. 28.* vbi etiam, quod si obseruantia sit immemo-
87 rabilis, † non valet, nec aliquid operatur *Io. Andr. in reg. peccatum de regul. iur. in 6. Conrad. de contract. qu. 25. 26. 27. & 28. Clar. in §. Vsura num. 7.* vbi dicit, hanc de iure esse communem.

Denique non suffragatur Rauennæ, quod ex causa huiusmet appaltus Camera Apostolica pro rata ad eandem spectante, ne dum ab ipso minimè petierit restitutionem exactionis prædictæ, sed potius eidem concessit restaurum propter prohibitionem imposterum exigendi pro animalibus ad gradum; Hoc enim nō releuat, vel quia inter eos fuerit diuersa conuentio; vel quia Camera eidem non præscripserit exactionem esse fa-
88 ciendam iuxta Tariffam, & demum † quia non exemplis, sed legibus est iudicandum, *l. nemo Iudex §. non enim verb. non exemplis, & ibi, Salicet. & DD. C. de sent. Interlocut. omn. iud. l. rem non nouam C. de iudic. §. omnis autem Iudex in authen. de iudic. collat. 6. & §. 1. Inst. de offic. Iudic.*

Quantitas autem summæ à Rauenna debitæ, liquidata fuit ex eisdem computis ab eo productis, & iuratis pro veris, & sic ex pro-
89 pria ipsius † Confessione, cuius nulla maior datur probatio; Et profectò, dum ipse posuit ad debitum Inclyti Populi sc. 3600. quolibet anno, à die, quo emanauit ædictum D. Grasciæ Præsidis, ne gabellam exigeret ad gradus, satis, superque visum fuit ad hanc eandem rationem liquidatum eius debitum propter exactionem retroacto tempore factam, præter, & vltra Tariffam, nam ponderando verba partitarum ad debitum Inclyti Populi, ibi, *scudi 3600. per la parte che tocca à detto Popolo di scudi 6000. per li Porcastri, cioè $\frac{1}{4}$ leuati in conformità dell' Editto di Monsig. Pallauicino Presidente della Grascia, e Monsig. Commissario della Camera, e Voto del Signor Cardinal Capponi; e questi per il presente anno, che gl' altri spettano ad essa Camera*, quippe illa verba, *per li Porcastri, cioè $\frac{1}{4}$ leuati in conformità dell' Editto &c.* apertè conuincunt petita fuisse dicta sc. 3600. pro totidem eidem exigere vetitis, & rursus alia

alia verba *per il presente anno, che gl'altri spettano ad essa Camera,* optimè comprobant habitam fuisse rationem, nedum ad quantitatem percipi consuetam in annum, sed etiam ad ratā spectan. ad Reu. Cameram, & Inclytum Populum respectiuè, nec videntur habere respectum ad aliud interesse extrinsecum lucri cessantis, vel damni emergentis, de quo partite non loquuntur. Eoque magis huiusmodi liquidatio sufficere visa fuit quia dum Rauenna petijt ad hanc eandem quantitatem condemnari Inclytum Populum, *per li Porcastri, cioe* $\frac{1}{4}$ *leuati*, vtique; gessit partes Actoris, eiusque computis vsus fuit pro libello. Hinc autem fuit effectus communis, nec po-
90 test modo † ab ipso Rauenna impugnari, sed eidem nocere debet, vt ex pluribus comprobat *Oliban. de act. par. 1. lib. 1. cap. 11. nu. 24. & 25.* & facit *Rimin. Iun. cons. 409. nu. 4. & seqq* Ex quibus cessant, quæ ab Informantibus pro Rauenna afferuntur ex *Vermigl. cons. 136. & 137.* circa Constit. Pauli III. quia non criminali-
91 ter agitur † ad pœnam ex partitis iuratis, sed ad repetitionem indebitè exacti, iuxta liquidationem resultantem ex Confessione libellantis, vt per *Oliban. & Rimin.* vbi supra.

Potissimum etiam huiusmodi liquidatio sufficit, ex quo aliter fieri nequit, & quidem ex facto ipsius Rauennæ, qui exactiones ad gradus factas non adnotauit in Datiorum libris, verum ex medijs Porcastris, & maioribus Porcastro, ac alijs, metam porci excedentibus, tot porcos, & porcastros constituit, & & partitas dumtaxat pro Porcis, & Porcastris
92 conscripsit † quo casu pro liquidatione statur leuioribus probationibus, *DD. in l. actionibus, vbi Dec. nu. 13. ff. de in lit. iur.* quem sequitur *Rot. decis. 237. num. 5. par. 4. rec. tom. 2.* & facit eadem Rota in fortioribus terminis ad effectum relaxandi declaratorias, *decis. 254. num. 9. par. 6. rec.* semper enim coniecturalis probatio
93 sufficit, † quando aliter liquidatio fieri nequit *Rota decis. 430. nu. 12. par. 5. rec. tom. 2.* Præsertim verò vbi agitur non de substantia debiti, sed
94 de quantitate † *Ias. in repet. leg. admonendi n. 202. ff. de iur. iur. Cephal. cons. 297. num. 12. cum alijs relat. per Greg. decis. 324. nu. 4.* Imò in his casibus,
95 liquidatio † contentatur præsumptionibus, & coniecturis etiam arbitrio Iudicis, *Eminentissimus Otthobon. decis. 87. nu. 6. cum ibi alleg.* idq; libentiùs militat in præsenti, quia ex speciali
96 commissione Sanctiss. † in huiusmodi causis coram Me proceditur sola facti veritate inspecta simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Iudicij, manu regia *Becc. cons. 47. nu. 15. lib. 1. Surd. cons. 54. num. 3. & decis. 105. nu. 11.*

Proindè ex debito Rauennæ scut. 19650. pro exactione facta in annis quinque, & totidem mensibus cum dimidio, ad rationem scut. 3600. in annum vltra concessionem sibi factam, detractis scut. 1738. 68. quorum ille ex serie suorum computorum remansit creditor, fuit dict ū contra eundē relaxandū esse mandatum pro reliquis sc. 17911. 32. monetę.

Et ita vtraque parte informante, & in contradictorio audita &c.

R. P. D. C O R R A D O.
postea S. R. E. Cardinali.

Bononien. fideicomm. de Barberijs.

Lunæ 5. Decembris 1650.

A R G V M E N T V M.

Immissio in bonis fideicommissarijs nullo modo est concedenda illi, qui non probat suam vocationem, sed excluditur eius vocatio ex verbis ipsius testamenti, in quo Testator institutis primum filijs masculis legitimis naturalibus, eis substitutis filijs, nepotibus, ac descendentibus masculis legitimis, & naturalibus ordine successiuo, & salua gradus prærogatiua; donec eorum linea legitima, & naturalis ex legitimo matrimonio continuaret.

Et his omnibus deficientibus, & sic finita linea masculina Testatoris vocauit consanguineū de eius domo, & familia cum onere fideicommissi primogenituralі, ad fauorem masculorum de dicta domo. Quibus stantibus censentur quoq; exclusi masculi descendentes ex fœminis agnitis, & prout latius in decisione.

S V M M A R I V M.

1 *ad Fideicommissum vocatio probanda est de verbis testamenti.*
2 *in Fideicommisso pro filijs masculis non comprehenditur filius ex linea fœminina natus.*
3 *Fideicommissum, vocatis descendentibus ex filijs masculis excludit descendentes licet masculos ex linea fœminina.*
4 *Fideicommissum ad filios dispositiuè relatum comprehendit etiam Nepotes.*
5 *ad Fideicommissum vocati debent succedere seruato substitutionis ordine.*
6 *Filius natus ex filia fœmina non comprehenditur in vocatis ex linea masculina, quamuis sit masculus.*
8 *Filiorum appellatione veniunt etiam Nepotes posita in ijs qualitate, quæ requiritur in filijs.*
7 *Filij simpliciter vocati comprehendunt etiam Nepotes.*
9 *ad Fideicommissum de linea masculina admittendus duas debet habere qualitates.*
10 *Altera, quod sit ex linea masculina descendens ex masculis, altera quod sit masculus.*
11 *Descendentes masculi ex fœminis dici non possunt de linea masculina stipitis earum.*
12 *Linea masculina inchoatur à masculis, & continuatur in masculos, & finitur in fœminis.*
13 *Ex linea fœminina descendentes licet masculi dicuntur de linea fœminina, non de linea masculina.*
14 *Testatoris quæ dispositio dicatur ordinata ad agnationis conseruationem.*
15 *ex Testatoris dispositione tacita ratio conseruationis, vnde resultet.*
Primo ex institutione maioratus, & primogenituræ;

16 *Se-*

16 *Secundo, ex longa substitutionum diuersarum personarum, graduum, ordinum serie in infinitum porrecta.*
17 *Tertio ex propriarum filiarum exclusione, ac masculorum substitutione.*
18 *Quarto ex multiplici, & repetita sæpèsæpius qualitate masculinitatis.*
19 *Masculinitatis qualitas in singulis casibus expressa importat causatiuam conseruationis agnationis.*
20 *Ex onere iniuncto assumendi familiæ, ac domus insignia.*
21 *Præcepti ratio assumendi familiæ, ac domus alicuius insignia, est, vt personæ, ac agnationis propriæ memoria conseruetur.*
22 *Molinæ traditio circa assumptionem insignium alicuius familiæ vbi seruatur.*
23 *Ex postrema substitutione proximiorum cum præcepto assumendi nomen personæ, & cognomen casatæ.*
24 *Ex prohibitione cuiusuis detractionis, & alienationis bonorum immobilium.*
25 *Agnationis conseruandæ ratio prohibitioni alienationis adiectæ efficacitèr demonstrat Testatoris mentem.*
26 *Pro agnatione conseruanda quænam verba declarent voluntatem Testatoris.*
27 *Agnationis cognita contemplatione, masculi descendentes ex fœminis non censentur de linea masculina, sed illi tantum, qui à masculis per masculū descendunt.*
28 *Familiæ, & agnationis contemplatio non refertur ad descendentes ex fœminis.*
29 *Descendentes ex fœminis non matris, sed Patris familiam, & agnationem sequuntur atque conseruant.*
30 *Descendentes de fœminis venire possunt ad agnationem conseruandam, quando ad hoc à Testatore fuerunt expressè vocati.*
31 *Agnatio in descendentibus ex fœminis non naturaliter, & physicè, sed moralitèr assumptione insignium familiæ conseruatur.*
32 *Masculi descendentes ex fœminis censentur exclusi stantibus masculis de linea masculina vocatis.*
33 *Verba Testatoris quando sunt clara, nullam admittunt voluntatis quæsitionem.*
34 *Masculorum descendentium appellatione regulariter comprehenduntur descendentes ex fœminis per masculos.*
Limitatur, quando materia subiecta, vel agnationis ratio, vel Testatoris voluntas alitèr suadent.
35 *Conditio, non extantibus filijs, & descendentibus masculis, intelligitur de filijs ex masculis prouenientibus.*
36 *Verba sequentia explicant, & demonstrant sensum præcedentium.*
37 *Linea masculina ex filijs masculis proueniens vocata excludit masculos ex fœminina natos.*
38 *Vocatio habet relationem solum ad illos, qui expressè sunt vocati.*
39 *Masculis nullis superstitibus, sed tantum fœminis deficit linea masculina.*
40 *Vocatis omnibus, & quibuscunque masculis, sed expressa qualitate masculorum veniunt tantum masculi huiusmodi qualitate præditi.*
41 *Verba vniuersalia, vocatis omnibus, & quibuscunque masculis, quando intelliguntur non comprehendere masculos tàm ex linea masculina, quàm ex fœminina.*
Sed declarare vniuersalitatem pro vna tantum specie.
42 *Vocatio de masculis extenditur ad illos, qui antecedentibus, & subsequentibus verbis, à Testatore fuerunt determinati.*
43 *Agnationis conseruatio à Testatore commissa filijs, & descendentibus fœminarum æquè adimpleri potest per eos, qui ex fœminis, ac per eos, qui de masculis earum proueniunt.*
44 *Testatoris voluntas vt sonat seruanda est, nec indagine peruerti debet.*
45 *Ad fideicommissum veniunt, qui tempore purificatæ substitutionis extant, non autem qui nondum sunt nati, neque concepti.*
46 *Ad substitutionem non sufficit, quod quis sit de liberis vocatis, sed necessarium est, quod tempore purificatæ conditionis viuat.*
47 *Substitutio non potest auocari ab alio ob superuenientem natiuitatem alterius.*
48 *in Fideicommissis conditionalibus successiuis admittuntur etiam nati post conditionem purificatam suspenso successionis effectu, vel reuocabiliter translato.*
49 *Quod procedit, quando ex voluntate Testantium talis dispositio resultat, non autem de iure.*
50 *Testatoris voluntas ex quibus euidentèr habeatur.*
51 *in fideicommissis conditionalibus dispositio Testatoris respiciens certas personas tunc extantes purificata conditione, statim operatur effectum suum, nec retarstari potest ex superueniente filiorum natiuitate.*
42 *Dictio (tunc) posita in dispositionibus restringit illas ad personas eo tempore exstantes.*
53 *Primogenituræ natura est, vt nè momento quidem vacare possit, sed statim mortuo possessore transit in sequentem cum huiusmodi qualitate extantem.*
54 *Ad fideicommissum non conceditur immissio, nisi clarè, & euidentèr probetur comprehensio agentium in illo.*

In hac celebri causa adsunt plures aliæ decisiones, & præsertim coram bo: mem: Bichio mox edendæ.

DECISIO CCCCXV.

IMMISSIONEM petitam per Com. Mauritium filium Comitissæ Valeriæ tanquā vocatum ad fideicommissum per q. Nicolaum de Barberijs ordinatum in possessionē bonorum hæreditatis illius censuerunt DD. non esse concedendam. Quia non solum non probatur, sed excluditur eius vocatio ex verbis testamenti, in quo præfatus Nicolaus institutis primum filijs masculis legitimis, & naturalibus (si quos susciperet) eisq; substitutis filijs, nepotibus, ac descendentibus masculis legitimis pariter, & naturalibus ordine successiuo, & salua gradus prærogatiua, donec illorum linea legitima, & naturalis ex legitimo matrimonio continuaret. His omnibus non extantibus, seù deficientibus, & sic finita huiusmodi eorum linea masculina vocauit Aemilium ipsius Testatoris Consan-

ſanguineum, & poſt eum Hieronymum de Barberijs cum perpetuo fideicommiſſo primogeniali ad fauorem deſcendentium ex eis, & Aurelij pariter de Barberijs maſculorum legitimorum, & naturalium, & de legitimo matrimonio in infinitum, donec eorum linea maſculina legitima, & naturalis ex legitimo matrimonio ſupereſſet. Ac deinde diſpoſuit, vt infra.

Finita verò linea legitima, & naturali, & nata de legitimo matrimonio dd. M.M. DD. Aemilij, Aurelij, & Hieronymi, tunc voluit eius hæreditatem, & bona deuenire, & peruenire debere ad primogenitum filiorum D. Iudith filiæ d. M. D. Teſtatoris, & poſt illius mortem ad primogenitum talis filij d. D. Iudith, & ſucceſſiuè de primogenito in primogenitum maſculum legitimum, & naturalem, & natum de legitimo matrimonio donec aderit illius linea maſculina legitima, & naturalis nata de legitimo matrimonio dicti primogeniti; qua extincta voluit eius bona peruenire ad alium filium maſculum legitimum, & naturalem, & natum de legitimo matrimonio d. D. Iudith maiorem natu, & illius primogenitum, & ſic ſucceſſiuè ordine prædicto donec linea maſculina legitima, & naturalis, & nata de legitimo matrimonio d. D. Iudith aderit in infinitum. Non extantibus verò aliquibus filijs, & deſcendentibus maſculis legitimis, & naturalibus, & natis de legitimo matrimonio d. D. Iudith, vel extantibus, & quandocunque decedentibus ſine ſimilibus filijs maſculis legitimis, & naturalibus, & natis de legitimo matrimonio, & ſic finita linea maſculina legitima, & naturali, & nata de legitimo matrimonio d. D. Iudith, voluit illius bona peruenire ad filium maiorem natu ſecundæ filiæ d. M. D. Teſtatoris, & ſucceſſiuè ad illius filium maiorem natu maſculum legitimum naturalem, & natum de legitimo matrimonio, & ſucceſſiuè de primogenito, in primogenitum in infinitum donec linea maſculina legitima, & naturalis, & nata de legitimo matrimonio d. ſecundæ filiæ aderit; Et illa extincta bona d. M. D. Teſtatoris perueniant ad filios primogenitos maſculos, legitimos, & naturales, & natos de legitimo matrimonio maiores natu aliarum filiarum d. M. D. Teſtatoris modis, & forma, de quibus ſupra dictum eſt de deſcendentibus d. D. Iudith.

1 *Finita verò tota linea maſculina legitima, & naturali, & nata de legitimo matrimonio omnium eius filiarum, tunc voluit illius bona peruenire ad maiorem filium maſculum legitimum, & naturalem, & natum de legitimo matrimonio M. D. Lucretiæ ſororis d. Domini Teſtatoris, & poſt illius mortẽ ad primogenitũ d. maioris natu d. M. D. Lucretiæ, et poſt eum de primogenito in primogenitũ, & finita linea d. maioris natu dictæ Dominæ Lucretiæ, ad alium filium maiorem natu dictæ Dominæ Lucretiæ & illius primogenitum, & ſic ordine præſcripto vocauit, & ſuos hæredes eſſe voluit omnes, & quoſcunque filios maſculos, & deſcendentes maſculos legitimos, & naturales, & natos de legitimo matrimonio dictæ D. Lucretiæ; Cum hac tamen conditione, quod omnes filij d. D. Iudith, & aliarum filiarum d. D. Teſtatoris, & D. Lucretiæ, qui pro tempore erunt hæredes d. D. Teſtatoris uocentur Nicolaus de Barberijs, & arma, & inſignia Domus, & familiæ d. M. D. Teſtatoris aſſumant, & deferant ſub pœna priuationis hæreditatis d. D. Teſtatoris, tunc applican. alijs vocatis, ut ſupra; & illis non extantibus proximiori d. M. D. Teſtatoris. Finita verò linea dd. D.D. de Barberijs, & Dominæ Iudith præſcriptæ, & aliarum eius filiarum, & prædictæ D. Lucretiæ voluit eius bona, & hæreditatem peruenire, & deuenire ad proximiorem, ſeù proximiores d. M. D. Teſtatoris, qui uocentur ſub nomine d. D. Teſtatoris, & de illius caſata, & agnatione, & uadant dd. eius bona ſemper ad eius proximiorem ſub d. conditione; & in caſu contrauentionis ſub pœna caducitatis à commodo d. hæreditatis tunc applicanda alijs proximioribus d. M. D. Teſtatoris ſub dicta conditione &c.*

Cum autem defuncto Teſtatore nullis ſuperſtitibus deſcendentibus maſculis, ſed vnica filia fæmina Iudith ſucceſſiſſet Aemilius, & poſt eum Hieronymus prædicti de Barberijs, qui pariter obijt nullis ex ipſo, neque ex præmortuis Aemilio, ac Aurelio Conſanguineis, nec ex d. Iudith eiuſdem Teſtatoris filia extantibus deſcendentibus maſculis legitimis, & naturalibus; Hæreditas delata fuit ad Gandulphum illius ex Lucretia ſorore Nepotem vocatum finita linea maſculina legitima, & naturali omnium eius filiarum in ſupra relato §. *finita uero tota linea &c.* qui illam acceptauit, & aſſecutus fuit ſuſcepto nomine perſonæ, ac agnomine familiæ Teſtatoris iuxta formam teſtamenti, vt apparet ex publico Inſtrumento die 27. Aprilis 1626. celebrato in proceſſu de partibus fol. 343. & ſeqq. Contra quem cæptum fuit anno 1647. ac poſt eius obitum proſecutum contra Nicolaum eius filium præſens immiſſionis Iudicium pro parte d. Com. Mauritij Nepotis d. Iudith ex D. Comitiſſa Valeria filia an. 1641. die 14. Martij progeniti, in cuius duabus præcedentibus inſtantijs, ac in hodierna diſputatione ſuccubuit.

Siquidem certum eſt, quod finitis lineis maſculinis legitimis, & naturalibus dicti Aemilij, Hieronymi, & Aurelij de Barberijs, voluit Teſtator eius hæreditatem peruenire ad primogenitum filiorum d. Iudith eius filiæ, ac poſt illius mortem ad primogenitum talis filij, & ſucceſsiuè de primogenito in primogenitum maſculum legitimum, & naturalem, & natum de legitimo matrimonio in infinitum donec ſupererit linea maſculina d. Iudith legitima, & naturalis nata de legitimo matrimonio, vt patet ex præmiſsis teſtamenti verbis. Ipſe verò Com. Mauritius nec fi-
2 lius eſt, nec deſcendens ex filijs maſculis Iudith à Teſtatore vocatis, ſed à Comit. Vale-
3 ria fæmina. Ideò dici non poteſt de linea maſculina Auiæ, neque in fideicommiſſo comprehenſus *iux. tex. in l. Pronunciatio in fin. verſ. mulier autem &c. & l. familiæ §. fæminarum ff. de verb. ſignif. gloſſ. in l. Gallus §. nunc de lege in verb. & tam & ſi &c. verſ. & tunc etiam ff. de liber. & poſth. Iaſ. conſ. 115. num. 3. verſ. nam deſcendentes &c. cum ſeqq. lib. 4. Decian. conſ. 7. ſub nu. 30. verſ. quia reſpondetur primo &c. & ſeqq. lib. 1. & conſ. 127. ſub nu. 11. verſ. ſed vt dixi &c. cum ſeq. lib. 3. Cephal. conſ. 664. num. 24. verſ. fateor &c. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 26. ſub num. 29. in fin. verſ. certum eſt autem &c. & ſub num. 30. verſ. & quia cum deſcendentes ab illo &c. Rota penès Veral. deciſ. 18. num. 4.*

num.4. vers. quoad secundam partem &c. par.2. &
in recent. decis. 417. sub num.4. vers. quia fuit re-
sponsum &c.par.1. & decis.33. sub num.3.vers. Et
huic sententiæ &c. cum seqq. par.7. cum alijs relatis
per modern. Roman.discept.901.num.22. vers. nam
quidquid &c. cum seq. & Fusar. de substit.qu.346.
sub num.31. vers. sed tamen &c. cum seq. num. 36.
vers. quinimo &c. cum seq.

Quare inani labore torquentur Informan-
tes in ea quæstione. An in huiusmodi fidei-
commissis, ac dispositionibus hominum ad
filios dispositiuè relatis comprehendãtur ne-
4 potes; & in cumulandis, ac refellendis hinc
inde coniecturis, quam benè explicat *Mantic.*
de Coniect.lib.8. tit.8. Menoch. Præsump.94. lib.4.
Peregr.cons.67.lib.2. Rot. penès Card. Seraphin.de-
cis.486. & in recent.decis.507. & decis.667.par.2.
ac Fusar. de substit. quæst.319.q.320. & q.321. cũ
seq. Nam substitutio quidem comprehendit
non solum filios Iudith, verum etiam nepo-
tes, ac cæteros descendentes ex eis successiuè
in infinitum, ita quod præmortuis existenti-
bus in primo, vel alio respectiuè præceden-
ti gradu vocatis sequentes superstites tempo-
re purificatæ substitutionis per extinctionem
lineæ masculinæ prædictorum Aemilij, Hie-
ronymi, & Aurelij de Barberijs succedere de-
5 bebant seruato primogenituræ ordine; Sed so-
los masculos, ac eorum descendentes mascu-
los, vt apparet in supra relato, §. *finita vero*
linea legitima, & naturali, & nata de legitimo ma-
trimonio dd. Aemilij, Aurelij, & Hieronimi, &c.
vbi leguntur vocati primogeniti, ac subinde
alij filij Iudith secundum ordinem primoge-
nituræ, eorumque respectiuè descendentes
successiuè de primogenito, in primogenitum
masculum in infinitum donec supersit linea
masculina legitima, & naturalis eiusdem Iu-
dith, Ac proinde suffragari non potest Com.
Mauritio, qui licet sit masculus, non tamen
descendit à masculo, sed à filia fæmina ipsius
6 Iudith, nec est de linea illius masculina. Nam
quando filij vocantur non simpliciter, sed
respectu alterius qualitatis illis inhærentis,
7 quæ non verificatur in Nepotibus, tunc cer-
tum est, quod appellatione filiorum isti non
comprehenduntur, in quibus illa qualitas
non verificatur *iux.theor.Bart.in l. liberorum sub*
num.6. ad fin.vers.si vero disponeret &c.ff.de verb.
sign. Castr. cons. 190. Nouiter reuocatur in dubium
sub num.4.vers.Inter dum vocantur aliqui &c.lib.2
Dec. cons.353. sub num.5. vers. & quando qualitas
&c. & benè respondit *Soc.iun.cons.69. sub n.28.*
vers. non obstat ergo primum &c. & num. 30. vers.
nec Hercules &c.lib.3. & post Gozadin. in cons.37.
sub num.15. vers. Præterea dico &c. concludit Me-
noch.cons.205. sub num.29.vers. Tertiò comproba-
tur &c. dicens, quod ille, qui ad huiusmodi
successionem admitti, vel alios excludere in-
tendit tanquam de linea masculina duas co-
9 pulatiuè præseferre debet qualitates. Alteram
scilicet, quod sit ex ipsa linea descendens ex
masculis; Alterã verò quod sit masculus, qua-
10 rum vna deficiente non dicitur esse talis, ac
obtinere non potest. *Et cons. 413. sub num. 1.*
vers. præmitto itaque primo &c. & cons. 957. sub
num.17. vers. cum ergo &c. cum seqq. atque alijs
relatis probat *Pereg. de fideic.art.26. sub num.29.*
vers. circa verò secundum casum &c Rot.decis.203
sub num. 5. vers. cum ad hoc quod quis includatur
&c. par.2.recen.

Neque subsistit, quod nepotes, ac descen-
dentes masculi etiam ex fæminis dici possint
de linea masculina eorum stipitis in his præ-
sertim dispositionibus, quæ ad agnationis cõ-
seruationem ordinatæ non sunt, qualis præ-
tenditur hæc, dum post extinctas filiorum, ac
Consanguineorum Testatoris lineas, descen-
dentes ex fæminis vocati fuerunt.

Primò, quia conclusio non est vera; Nam
12 linea masculina inchoatur à masculis, & con-
tinuat in masculos, cum autem peruenerit ad
fæminam, statim finitur, siuè deflectit, at-
que corrumpitur emittens eam extra se, vn-
dè alia noua formatur, ac producitur, quæ
fæminina appellatur, & ex ea descendentes
etiam si masculi dicuntur de linea fæminina
Aui, vel Auiæ, siue alterius Ascendentis ma-
13 terni, non autem de masculina (vt dictum
est) & respondit *I.C. in d. l. Pronunciatio in fin.*
ibi; *mulier autem familiæ suæ & caput, & finis est*
&c. & in l. seq. ibi; *fæminarum liberos in familia*
earum non esse palam est; quia qui nascuntur patris,
non matris familiam sequuntur &c. & vtrobique
explicat *gloss. & DD.ff. de verb.signif.Castr. in l.*
maritus sub num.5. vers. sed verum est &c. C. de
Procurat. Bursatt.cons.228.nu.26.vers. Linea nam-
que Ceph. cons. 413. sub num. 17. vers. quartò ego
considero &c. & reiecto *Bero*, qui aliud sensit
posse attentari *in cons. 77. sub num.13. vers. qui-*
nimo attentari potest &c. & seqq.lib.2. explicat re-
ctè *Menoch.d.cons.205 sub num.8.vers. secundo ac-*
cedit &c. cum seqq. & sub num. 38. vers. Non in-
quam bona est consequentia &c. & vers. est tamen
falsum &c. Peregr. de fideic.art.26. sub d. num.29.
ad fin.vers. Reperi præterea &c. & seq. cum alijs
relatis *per modern.Roman.d.discept.901. à num.22*
vers. nam quidquid &c. & seqq.

Nec etiam est applicabilis proposito casui
in quo inter Iudith Testatoris filiam, cuius
lineam masculinã vocauit Testator, & Com.
Mauritium eius Nepotem nullus intercessit
masculus, à quo inchoari, ac determinari
potuerit, sed sola Valeria, ex qua ille ortus
est, prout contigerat in casu in quo respon-
dit *Bero dicto cons.77.lib.2.* vbi Nicolaus de cu-
ius linea masculina agebatur Antonellum fi-
lium susceperat, ex quo Isabella, & ex ea Er-
cules eius pronepos fuerant progeniti, vt le-
gitur in ipsa facti serie ibi relata, vndè *Bero*,
argumentatur *sub d.num.13. vers. quinimò atten-*
tari potest &c. cum seqq.

Secundò, quia subiecta Testatoris disposi-
tio præcipua agnationis contemplatione fuit
ordinata, eamque summam habet conserua-
tionis illius rationem, nedùm tacitam, sed
expressam. Tacita quidem manifestè resul-
tat. Primò ex ipsa maioratus, ac Primoge-
nituræ institutione, quæ hoc præsertim in-
tuitu fieri solet *Molin. de primogenit.lib.3. cap.5.*
sub num.29.vers. his autem non obstantibus &c. &
in specie respondit *Bursatt.d.cons.228. sub n.47.*
uers.

verſ. primò quia &c. & ſeqq. Decian. conſ.31. ſub num.90.verſ. ſecundo ad probandum &c. lib. 1. Cephal.conſ.251.num.48.verſ. octauo moueor &c. Menoch.d.conſ.205.num.14.verſ. & rurſus &c. Gabr. conſ.107.ſub num.3. verſ. tamen dubium facit &c. lib.1. Mant.de coniect.lib.6.tit.15. ſub num.15.verſ. item ſi teſtator conſtituit primogenituram &c. cum alijs relatis per *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 499. ſub num.12.verſ. quartus caſus eſt &c. & conſ. 14. ſub num.17.verſ. ſecundo quia &c.* Secundò ex lon-
16 ga ſubſtitutionum diuerſarum perſonarum, graduum, & ordinum ſerie in infinitum protracta *Surd.conſ.241.num.13.verſ. tertiò &c. Mantic. de coniect.lib.6.tit.15. ſub num.6.verſ.tertiò aduerte &c. cum ſeq. & Rot. penès Card.Seraphin.deciſ.1329.num.10.verſ. ſeptima coniectura eſt &c.& ſan.mem. Greg.deciſ.464.num.verſ. ſicut è contra &c. ac Peregrin. de fideicom. art. 25. ſub num. 25.*
17 *verſ. ſecundum &c.* Tertiò ex propriarum filiarum excluſione, ac maſculorum ſubſtitutione *Decian.d.conſ.127.num.10.verſ.nam quando teſtator &c. & ſeq. lib.3. Surd. conſ.96. ſub num.31. verſ. accedat &c.& Rot.deciſ.374. ſub num.5.verſ. ſecunda quia &c.par.1. diuerſ.* Quartò ex multi-
18 plici, ac repetita ſæpè ſæpiùs, ac ſemper in toto inſtitutionis, ac ſubſtitutionum prædictarum contextu tam in partibus diſpoſitiuis, quàm in conditionalibus qualitate maſculinitatis, quæ tam accurato ſtudio in ſingulis caſibus expreſſa non ſimplicem, vel primariam ſexus prædilectionem, ſed magis cauſatiuam conſeruationis agnationis principali-
19 ter contemplatæ præſefert *Caſtr. in conſ.421. mater iſta &c. ſub num.3.verſ. igitur iſtud ſtatutum &c.lib.1. Crauet.conſ.113.num.2. verſ. prima, & efficax coniectura eſt &c. Aldobrand.conſ.6.num.47. verſ. fauor ergo agnationis &c. lib.1.Cephal.d.conſ. 251.num.49.verſ. item quia teſtator &c. Menoch.d. conſ.205. num.13. verſ. hæc ipſa mens &c. & conſ. 775. ſub num.20.verſ.nam certum eſt &c. cum ſeq.* & late *Gabr. d.conſ.116.ſub n.12. verſ. quod vero habita fuit ratio agnationis &c. & ſeqq. lib. 2.* vbi cæteras etiam præallegatas coniecturas comprobat *Surd. dicto conſ. 96. ſub num. 29. verſ. ſecundo quia &c.Molin. de primogenit.lib.3.cap.5.ſub num.25.verſ. ſecunda concluſio fit &c. & ſub d.numer.29.verſ. his autem non obſtantibus &c. Rot. penès ſan.mem.Gregor.d.deciſ.464.num.16.verſ. ſicuti è contra &c. & deciſ.514. ſub num.8.verſ. in caſu autem iſto &c.* cum alijs relatis per *Fuſar. d. quæſt.499. ſub num.15.verſ. ſeptimus eſt caſus &c.*
20 Quintò ex onere ſpecialiter iniuncto filijs, ac deſcendentibus maſculis Iudith, aliarumque filiarum, ac Lucretiæ ſororis Teſtatoris aſſumendi ipſius, familiæque, ac domus inſignia, & nomen, quod eamdem comprobat (præſertim concurrentibus alijs) voluntatem, ac intentionem diſponentis conſeruandi hoc etiam medio perſonæ, ac agnationis propriæ memoriam *Decian.d.conſ.7. ſub num.18.verſ.accedat, quod iſta ratio &c. & num.33. verſ. ſecundo reſpondetur &c. cum plur.ſeqq. & conſ.31.num.95.*
21 *verſ. iſta enim conditio &c.*dicens hanc eſſe vnicam huiuſmodi precepti rationem *Cephal.conſil.196. num. 12. verſ. ſi enim voluit &c. cum ſeq. & d.conſ.251.nu.50.verſic. item ex eo &c. Menoch. conſ.117. ſub num.21.uerſ. & quia ſciebat &c.cu[m] ſeqq. & dict.conſ.205. ſub num.14. uerſ. & tand[em] &c.Surd.d.conſ.375. ſub num.19. uerſ. quandoq[ui]dem &c. Theſaur. deciſ.270. ſub num. 10. uerſ. quod teſtator hanc conditionem apponens &c. Ma[ntic.] de coniectur.lib.6.d.tit.15. ſub num.15.uerſ. item [ex] eo &c. Ioſeph de Ruſtic.in eius Tract. An & quan[do] liber. in cond.poſit.lib.2.cap.6.num.68.uerſ. nam i[n] vtendi inſignibus gentilitijs alicuius &c. Rot. pen[ès] Card.Seraphin.deciſ.1329.num.3.verſ.ſecunda co[n]iectura &c. & deciſ.1486.num.5. verſ. & hæc con[]iectura &c. & in recent.deciſ.319.num.4. verſic.&*
22 *quod onus &c.par.1.* vbi reſpondetur obiecta[m] Molinæ traditionem procedere de conſuetudine Hiſpaniarum (de qua ille loquitur) non autem Italiæ, cum alijs cumulatis per *Fuſar. de ſubſtit.d.quæſt.109. ſub num.14.verſ. declaratu[r] hic caſus &c. & conſ.175. num.8. verſ. primò quia teſtatori &c.& ſeqq.* Sexto ex poſtrema, & ſucceſſiua proximiorum ſubſtitutione realibus verbis concepta cum eodem repetito precep-
23 to aſſumendi nomen perſonæ, atque agnomen Caſatæ, ac agnationis Teſtatoris, vt legitur in d. §. finita verò lineadd. DD. de Barberijs, & d.Iudith &c. ibi, *& vadant dicta eius bona ſemper ad eius proximiorem ſub d. condition[e] &c. Cephal.d.conſ.251. num.53. verſ. item & quia nouiſſimo loco &c. Surd.conſ.96. ſub num.29. verſ. primò quia &c.Pereg. de fideic. d.art.25. ſub nu.47. verſ. ſed vltra hoc adeo ego &c.* & alij relati per *Fuſar.conſ.14. ſub num.16.verſ. quod autem agnationis ratio &c.* Septimò ex adiecta prohibitio-
24 ne cuiuſuis detractionis, ac etiam alienationis bonorum immobilium (præter excepta) quæ legitur in dicto teſtamento pag.5. in fin. cum ſeq. in §. item voluit, & declarauit &c. & in verſ. prohibens & expreſſe vetans &c. & in verſ. prohibens etiam &c.*Cephal.d.conſ.251 ſub d. num.53. verſ. & probibuit alienationem &c. cum ſeq.Mantic. de coniectur.lib.6.d.tit.15.num.13. verſ. illud vero non recipit dubitationem &c. & alij.*
25 Expreſſa verò agnationis ratio ibidem legitur pag. 6. in illis verbis *Quoniam voluit illa* (bona ſcilicet immobilia) *perpetuo remanere in eius agnatione, & ad hæredes prædictos, vt ſupra inſtitutos, & ſubſtitutos deuenire ſine diminutione aliqua modis, & forma ſupra expreſſis &c.*
26 Quæ ſanè licet prohibitioni alienationis adiecta declarant efficaciter, atque demonſtrant Teſtatoris mentem, ac voluntatem *l. filius familias §. diui il 2.verſic. ſi liberis ff. de leg.2.Gabr.conſ.132. ſub num.40. verſ. prima quia &c.lib.1. & conſ.116.num.17.verſ. ſed etiam ex eo &c. & num.40. verſ. ſiquidem &c. cum ſeq. lib.2. Surd. conſ.67. num.13. verſ. & prædicta procedunt & conſ.96. ſub num.48.verſ.confirmatur autem hæc opinio &c. & ſeq. Molin. de primog.lib.3.cap.5. ſub num.50.verſ. primo quando ratio conſeruandæ agnationis &c. Mantic. de coniect. lib.6.tit.15. num.13. verſ. illud uero &c. Rota deciſ.489. in princ. verſ. viſum enim fuit Dominis &c.par.4.diuerſ. & in recent.deciſ.203. ſub nu.3.verſ. ſupradicta &c. par.2. & Fuſar.conſ.175. num.16. verſ. & quamuis &c. & conſ.192.num.32.verſ. quod autem &c.*

Quando autem ex diſpoſitis in teſtamento à colligi poteſt agnationis conſeruationem Te-

Testatore contemplatam, eamque rationem ab illo habitam fuisse certius est, quod de-
27 scendentes masculi ex fœminis non censentur de linea masculina, sed illi tantum, quia masculis per masculum descendunt *Gabr. d. consil. 116. sub num. 1. vers. tamen quicquid &c. ac seq. per tot. lib. 2. Laderch. consil. 153. col. fin. vers. tertio non habet locum &c. Molin. de primogen. lib. 3. dicto cap. 5. sub num. 45. vers. sexta conclusio &c. cum seq. & num. 58. vers. hæc autem secunda opinio &c. Pereg. de fideic. d. art. 26. sub num. 29. in fin. uers. & hanc cum ex dispositis cogitatum constaret de conseruandis bonis in agnatione &c. & alij passim.*

28 Hincque prorsus eliditur obiectio, Quod familiæ, agnitionisue contemplatio congruè referri non possit ad descendentes ex fœminis, qui patris, non autem matris familiam, & agnationem sequuntur, atque conseruant *d. l. familiæ, ff. de uerb. sign. ut supra dictum est.*

29 Quia non procedit, quando constat Testatorem sensisse, atque voluisse agnationis suæ memoriam conseruari primum in proprijs filijs, ac descendentibus, & consanguineis masculis, & post eos eamdem propagari in
30 descendentibus etiam ex fœminis, vel alijs extraneis, vt in hoc casu, non ex solis coniecturis, sed ex verbis expressis prædictis apparet, ita benè respondit, & declarat *Molin. de primog. d. lib. 3. cap. 5. sub d. num. 50. uers. primo quando ratio conseruandæ agnationis à testatore expressa fuit etc.* Tunc enim eadem ratio efficaciter viget, & consideratur etiam in illis, per quos licet, nec physicè saltem ciuili quodam, ac morali, siue artificiali modo per Testato-
31 rem inducto, & approbato mediante scilicet assumptione agnominis, ac insignium, & armorum familiæ prout fieri potest conseruatur, vt benè probat *Rip. in l. centurio sub num. 164. ad fin. uers. quia ratione respondebam etc. cum seq. ff. de uulg. et pupill. Paris. consil. 19. sub num. 35 uers. et sciens etc. cum seq. lib. 2. Socc. iun. cons. 69. sub num. 29. uers. et pro resolutione etc. et uers. ex his enim manifestè apparet etc. lib. 3. Grat. cons. 5. sub num. 86. uers. nec obstat etc. lib. 2. Rimin. iun. consil. 23. sub num. 86. uers. tanto magis etc. cum seq. Cephal. dicto consil. 251. num. 5. uers. item ex eo etc. cum seq. Menoch. dicto consil. 117. sub num. 21. uers. et quia sciebat etc. Thesaur. decis. sub num. 11. uers. et hoc casu etc. Mart. de success. legal. par. 1. quæst. 1. art. 2. sub num. 5. vers. constare autem posset &c.* ac in terminis casus nostri idem sensit in obiecto *cons. 61. sub num. 24. vers. Cephal. in cons. 251. &c.* & respondit *Rot. penes Card. Seraph. d. decis. 1329 num. 3. vers. secunda coniectura &c. & in rec. d. decis. 319. num. 3. vers. non obstat &c. & seq. par. 1.* & probat alijs relatis *Fusar. de subst. d. q. 499. sub num. 13. vers. sextus casus est &c. cum seq.*

Tertiò, quia licet cessaret agnationis ratio, non tamen admitti posset Com. Mauritius nepos Iudith ex filia fœmina, cum Testator expressè vocauerit primogenitum, & alios eius filios masculos, & descendentes ex masculis successiuè secundum ordinem primogenituræ de primogenito in primogenitum masculum legitimum, & naturalem, & natum ex legitimo matrimonio, vt legitur in
32 d. §. *finita verò linea dd. Aemilij &c.* quo casu descendentes masculi ex fœminis non succedūt sed censentur exclusi, adeout cesset hoc casu præsumptio *l. cum auus, ff. de cond. & demon. & l. cum acutissimi C. de fideic.* vt declarat *Bart. in ead. l. cum auus sub num. 4. vers. quæro dicit testator &c. & ex alijs Gabr. d. cons. 116. num. 5. vers. si quidem cum seqq. & num. 18. vers. nam vt diximus &c. & seqq. per tot. lib. 2. Decian. d. cons. 127. sub nu. 20. vers. non obstat ergo primum &c. lib. 3. Mol. de primog. lib. 3. d. cap. 5. sub num. 30. vers. tertia conclusio sit &c. & sub num. 37. vers. sed quamuis &c. cum seqq. Menoch. cons. 1229. num. 21. vers. quinto fortius suffragatur &c. & seq. Mantic. de coniect. lib. 8. tit. 18 num. 49. vers. sed in casu nostro &c. & infr. vers. in proposito autem &c.* vbi benè respondet adductæ considerationi maioris dilectionis, & absurdi ob exclusionem descendentis proximioris, *& lib. 10. tit. 8. sub num. 10. vers. septimo hæc conditio &c. Peregrin. de fideic. art. 26. num. 11. vers. voluntas autem testatoris euidens demonstraretur &c. & d. art. 26. sub num. 18. vers. item cum aliqua probabilis ratio &c. & num. 10. vers. illud autem planum est &c. & sub num. 29. in fin. uers. certum est autem &c.* & alijs relatis probat *Fusar. de subst. d. quaest. 346. sub num. 11. uers. sed tamen existimo &c. cum seqq. & quæst. 404. num. 10. uers. secundo &c. & num. 24. uers. nisi mentio facta esset de masculis &c.*

Neque prædictis repugnat distinctio lineæ Iudith, & eius primogeniti, quam fecit Testator in d. §. *finita linea etc. dd. Aemilij etc.*

Quia nihilominus vtramque masculinam tantum, & masculos vtriusque effectores ac descendentes ex eis masculos pariformiter vocauit, vt de linea primogeniti legitur ibi, *Voluit eius haereditatem, et bona peruenire debere ad primogenitum filiorum D. Iudith, et post illius mortem ad primogenitum talis filij dictæ Dominæ Iudith, et successiuè de primogenito in primogenitum masculum donec aderit illius linea masculina d. primogeniti etc.* Et de linea Iudith legitur ibi, *qua extincta uoluit eius bona peruenire ad alium filium masculum legitimum, et naturalem etc. d. Iudith maiorem natu etc. et illius primogenitum, et successiuè ordine prædicto donec linea masculina, et naturalis, et nata de legitimo matrimonio d. Iudith aderit in infinitum etc.* Voluit enim Testator successionis ordinem in prima parte relatum ad filium primogenitum Iudith, ac eius lineam masculinam extendere, atque ampliare, in hac posteriori ad alios quoque illius filios, sed eiusdem speciei, non autem diuersæ, masculos scilicet, & descendentes ex eis, vt patet ex clara verborum lectura, quæ nullam admit-
33 tit voluntaris quæstionem *l. ille, aut ille. §. cum in uerbis, et l. non aliter in princ. ff. de leg. 3. Bursat. d. cons. 228. num. 27. uers. primo etc. cum seq. Mantic. de coniect. lib. 8. tit. 18. sub num. 49. uers. idque certo certius est etc. Rot. decis. 949. sub num. 1. uers. et sic cum in uerbis etc. penès Buratt.*

Minus releuat ponderatio verborum §. seq pag. 3. ibi, *Non extantibus uerò aliquibus filijs, et descendentibus masculis legitimis, et naturalibus d. Iudith, uel extantibus, et quandocumque decedentibus sine similibus filijs masculis etc. et sic finita linea*

nea maſculina legitima , & naturali &c. d. Iudith. Voluit illius bona peruenire ad filium maiorem natu ſecundæ filiæ Teſtatoris, & ſucceſſiue de primogenito in primogenitum in infinitum donec linea maſculina legitima, & naturalis aderit &c. Eaque extincta ad alios filios primogenitos maſculos legitimos , & naturales aliorum filiorum d. Teſtatoris modis , & forma, de quibus ſupra dictum eſt de deſcendentibus d. Iudith &c.

Nam licet appellatione deſcendentium maſculorum regulariter comprehendantur deſcendentes ex fœminis qui eamdem maſculinitatis qualitatem æquè præſe ferunt, ac deſcendentes ex maſculis , quando tamen materia ipſa ſubiecta , vel agnationis ratio,
34 vel expreſſa Teſtatoris † voluntas aliud non ſuadent (prout non ſolum ſuadent , ſed conuincunt in hoc caſu) vt ſenſit *Caſtr. in l. 1. ſub num. 3. C. de cond. inſert. Alb. conſ. 86. ſub num. 4. verſ. tamen veriores eſt &c. Decian. dict. conſ. 7. ſub numer. 46. verſic. quia reſpondeo &c. cum ſeq. lib. 1. & dicto conſ. 127. ſub num. 20. verſ. non obſtat ergo primum &c. lib. 3. Burſatt. dicto conſ. 228. ſub num. 14. verſ. tertium non obſtat &c. & ſeq.* & explicat *Gabr. d. conſ. 116. ſub num. 1. verſ. tamen quid quid &c. cum ſeq. lib. 2. Peregr. de fideic. d. art. 26. ſub num. 18. verſ. item cum aliqua probabilis ratio &c. & ſub num. 30. verſ. quamobrem ex mente diſponentis &c. Rot. deciſ. 15. ſub num. 2. verſ. niſi aliud ſuadeat &c. & deciſ. 150. ſub num. 8. verſ. quarto non obſtat cum ſeq. par. 2. diuer.*

Aduertendum eſt tamen, quod Teſtator in hoc Capitulo nihil noui diſpoſuit de filijs, ac deſcendentibus Iudith, quos ſupra immediatè vocauerat expreſſe , ſed in caſu illorum non exiſtentiæ, vel deficientię ſubſtituit primogenitos aliarum filiarum . Ideoque verba illa enunciatiua , ſeu conditionalia , *Non extantibus vero aliquibus filijs , & deſcendentibus maſculis &c.* intelligi debent de eiſdem filijs, ac deſcendentibus maſculis Iudith , & ex maſculis prouenientibus ſuprà immediatè vocatis, vt probat *Socc. iun. d. conſ. 69. ſub nu. 30. verſ. quod etiam euidenter oſtenditur &c. cum ſeqq. lib. 3. Pariſ. conſ. 18. ſub num. 21. verſ. & quod dd. verba &c. cum ſeqq. lib. 2. & conſil. 72. ſub num. 34. verſ. eo etiam &c. lib. 4. Burſatt. d. conſ. 228. ſub num. 59. verſ. ratio cum ſeqq. Decian. d. conſ. 7. ſub num. 48. verſ. tertio &c. ac ſeq. & ſub num. 74. verſ. quinto conſidero &c. cum ſeqq. lib. 1. Gabr. d. conſ. 116. ſub num. 26. verſ. ſecunda coniectura eſt &c. & ſeqq. lib. 2. Surd. conſ. 21. num. 10. verſ. tamen ſecus eſt &c. & conſ. 564. ſub num. 7. verſ. & vbi hæc ſententia &c. Molin. de primog. lib. 3. d. cap. 5. ſub num. 60. verſ. poſſet tamen prædicta opinio &c. Peregr. de fideic. art. 25. ſub num. 3. verſ. attamen magis communiter &c. cum ſeqq.* & comprobatur ex *deciſ. 33. ſub num. 5. verſ. quod autem &c. cum ſeqq. par. 7. recent.*

36 Quod etiã † clarè demonſtrant alia verba immediatè ſequentia, *Et ſic finita linea maſculina legitima, & naturali d. Iudith. &c.* quę declarant, & exponunt pręcedentia ad terminos capituli immediatè antecedentis , in quo linea maſculina legitima, & naturalis ex filijs maſculis ipſius Iudith proueniens vocata fuerat *Ruin. conſ. 102. ſub num. 11. verſ. ideo ex*
37 *proximè præcedentibus † &c. cum ſeq. & conſ. 184. num. 6. verſ. quia illa dictio &c. lib. 2.* & comprobat *idem Socc. iun. d. conſ. 69. ſub num. 31. verſ. & licet fortaſſe &c. cum ſeq. & num. 33. verſ. & ita important illa verba &c. lib. 3. Decian. d. conſ. 7. num. 62. verſ. quarto pondero &c. lib. 1. Peregr. conſ. 47. ſub num. 17. verſ. quod autem particula hæc &c. lib. 1. & Rot. deciſ. 568. num. 5. verſ. item quod erat concepta verbis illatiuis &c. par. 1. diuerſ. &* alij relati per *Fuſar. conſ. 39. ſub num. 41. verſ. item probatur &c.* Et alia ſubſequentia in fine eiuſdem Capituli, ibi, *modis, & forma de quibus*
38 *ſupra dictũ eſt † de deſcendentibus d. Iudith. &c.* quæ totam illam periodum concludunt iuxta terminos antecedentis vocationis àd quam expreſſam habent relationem *iuxt. text. in l. qui liberis, §. hæc verba, ff. de vulgar.* & in ſpecie alijs relatis conſiderant *Burſat. d. conſ. 228. ſub nu. 21. verſ. in ſubſtitutione vero &c. cum ſeqq. & ſub nu. 56. verſ. ſexto vocando lineam &c. cum ſeqq. Rimin. iun. conſ. 313. num. 27. verſ. pondero dictionem illam &c. & numer. 86. verſ. nam illa dictio &c. Molin. de primogen. lib. 3. d. cap. 5. ſub numer. 65. verſ. ſexto &c.* & alii adducti per *Fuſar. de ſubſt. quæſt. 403. num. 39. verſ. declaratur vigeſimo quarto &c. & ad conſ. 39. ſub numer. 41. verſ. idem colligitur &c. cum ſeqq.*

Non etiam obſtant verba in principio capituli ſubſequentis, in quo vocati fuerunt primogeniti d. Lucretię Teſtatoris ſororis, ac deſcendentes ex eis maſculi legitimi, & naturales d. pag. 3. ibi, *Finita vero tota linea maſculina legitima , & naturali omnium eius filiarum &c. tunc voluit eius bona peruenire ad maiorem filium maſculum legitimum, & naturalem , & natum de legitimo matrimonio D. Lucretiæ ſororis d. Teſtatoris &c.*

Quia hæc quoque ſolum referunt , atque enunciant lineas maſculinas filiarum ſupra vocatas, ac illas determinant, non autem extendunt ad alias, diuerſaſque perſonas deſcendentium ex fœminis ſub illis præcedentibus non comprehenſas, vt dictum eſt . Itaque ex inſtanti mortis Iudith nullis ſuperſti-
39 tibus maſculis † , ſed ſola Com. Valeria filia fæmina, deficit prorſus linea illius maſculina, vt bene declarat *Socc. iun. d. conſ. 69. ſub num. 29. verſ. plus etiam dico &c. cum ſeq. & ſub num. 32. in fin. verſ. Teſtator enim &c. lib. 3. Bero. conſ. 113. ſub num. 8. verſ. & hoc etiam apertè demonſtratur &c. lib. 2. Burſat. d. conſ. 228. ſub num. 27. verſ. primo &c. cum ſeqq. Menoch. d. conſ. 205. ſub numer 35. verſ. cum linea maſculina &c. Rot. deciſ. 143. ſub num. 8. verſ. tum etiam quia &c. par. 1. & deciſ. 453. ſub num. 8. verſ. quia reſpondetur &c. par. 2. recent.*

Nec aduerſantur alia ſequentia eiuſdem capituli, ibi, *Et ſic ordine præſcripto vocauit, & ſuos hæredes eſſe voluit omnes , & quoſcumque filios maſculos, & deſcendentes maſculos legitimos, & naturales, & natos de legitimo matrimonio d. Lucretiæ &c.*

40 Quia (præter alias reſponſiones adductas per Informantes) Aduertendum eſt , quod paulò ſupra vocauerat Teſtator ſolùm maiorem

iorem filium masculum legitimum, & na-
turalem d. Lucretiæ, & post eius mortem
eius primogenitum, & successiuè de primo-
genito in primogenitum, quibus sanè verbis
soli masculi ex primogenito Lucretiæ, ma-
sculo descendentes fuerunt comprehensi.
Verùm animaduertens, quod eiusdē primo-
geniti linea deficere poterat, ideo disposuit
quod ea linea finita alius filius masculus, ac
descendentes ex illo, & sic ordine præscripto
(scilicet primogenituræ) omnes, & quicum-
41 que filij † masculi, ac descendentes masculi
præfatæ Lucretiæ succederent. Sicque verba
hæc vniuersalia apposita fuerunt, vt com-
prehenderent omnes illius filios cuiuscum-
que ætatis, & gradus tam primo, quam se-
cundo, & tertio genitos, vel vlteriores, ac
descendentes ex eis, masculos tamen, & non
fęminas. & ex masculis, non ex fęminis de-
scendentes, nam huiusmodi masculinitatis
qualitatem in hac etiam verborum vniuersa-
litate specialiter requisiuit, atque expressit
Testator, tam in personis filiorum Lucretiæ
ibi, *omnes, & quoscumque filios masculos &c.* quā
descendentium ex eis, ibi, *Et descendentes ma-
sculos legitimos, & naturales d. Lucretiæ &c.* Ex
quibus equidem verbis immediatè tam præ-
cedentibus, quam subsequentibus, & ex alijs
supra deductis media ipsa vniuersalia con-
gruè declarantur de masculis ex masculis de-
42 scendentibus † *l. hæredes palam vers. sed & sic in
fin. ff. de testam. l. qui filiabus in princ. l. si seruus
plurium, §. vlt. in fin. vers. item. earum. ff. de leg.
1. Paris. d. cons. 18. num. 30. vers. verba enim dubia
&c. cum seq. lib. 2. Bero. cons. 113. sub numer. 8.
vers. colligitur etiam &c. lib. 2.* & in specie respon
dit *Gabr. d. cons. 116. numer. 39. vers. nihil refert
quod descendentes masculi &c. ac seq. lib. 2. Bursat.
d. cons. 228. num. 65. vers. sexto sequentio &c. cum
seqq. Rot. decis. 374. sub num. 3. vers. hæc tamen li-
mitantur &c. & seq. par. 1. diuers.* cum alijs rela-
tis *in Romana fideicommissi de Cosciarij 16. Martij
1648. coram me in §. hæc autem testatoris volun-
tas &c.*

43 Deinde non obstat, quod postquam agna-
tionis conseruatio à Testatore commissa fuit
filijs, & descendentibus fæminarum æquè
adimpleri possit per eos, qui ex fœminis, ac
per eos, qui ex masculis earum proueniunt.
Quia cum Testator elegerit masculos de-
44 scendentes † ex masculis, ac in eis illam con-
seruari maluerit. Vtique voluntas eius ser-
uari, non autem subtiliori indagatione per-
uerti debet §. *disponat in auth. de nupt. Rot. penès
Card. Seraphin. decis. 1472. num. 1. vers. vnde &c.*

Præterea (licet prędicta sufficiant) ex alio
etiam visus fuit Dominis exclusus à succes-
sione prædicta Com. Mauritius. Quia nempè
tempore purificatæ substitutionis per obitum
Hieroymi de Barberijs nondum erat natus,
neque conceptus, sed post quindecim circi-
45 ter † annos progenitus est; ideoque ad Gan-
dulphum solum tunc superstitem filium ma-
sculum Lucretię Testatoris sororis ab eo
substitutum successio delata fuit, ac ipso de-
functo in Nicolaum eius filium successiuè
vocatum continuata *iux. tex. in l. cum pater §.
hæreditatem il primo ibi, Viriles autem inter eos
fieri, qui eo tempore superuixerint, cum de alas eli-
gendi potestas nō fuerit &c. ff. de leg. 2. l. interuenit ff.
de legat. præstand. & sensit Antiquus Doctor Lam-
bertin. de Rampon. in eius quæst. relata per Io. And.
in Add. ad specul. par. 4. in Rubr. de testam. col. 3. in
princ. vers. Item Lambertin. de Rampon. &c. &
vers. De secundo membro &c. Castr. cons. 16. Viso
d. puncto sub num. 5. vers. super quarto &c. par. 2.
Dec. cons. 55. Pro tenui facultate sub num. 2. vers.
46 non enim sufficit &c.* † dicens nō sufficere quod
agens ex huiusmodi substitutione sit de li-
beris, sed necessarium esse quod tempore pu-
rificatæ conditionis extaret. *Alciat. cons. 119.
à num. 2. vers. sed tamen &c. cum seqq. per tot. lib. 9.
Alb. cons. 106. per tot.* vbi contrarijs rationibus,
& authoritatibus benè respondet *Bursat. d.
cons. 228. sub num. 38. vers. quarto eadem illatio
&c. cum seq. Molin. de primog. lib. 3. cap. 4. sub
nu. 13. vers. Primo namque cum seq. & cap. 6. sub
num. 32. vers. quæ omnia &c. Menoch. cons. 413. per
per tot.* vbi contrarijs respondet, *& latius cons.
830. per tot. Crauet. cons. 212. sub num. 6. vers.
optimè facit &c. Gabr. cons. 130. vers. si quis verò
post diem mortis &c. & seq. lib. 1. Peregr. de fideic.
art. 22. sub num. 72. vers. Vndecimo conclusio &c.
& cons. 33. sub numer. 19. vers. Attamen &c. cum
seq. lib. 2. Fachin. cons. 86. per tot. lib. 3. Io. Griuel.
decis. Dolan. 108. per tot. & dec. 374. sub num. 11.
par. 1. diuers. & dec. 357. sub num. 5. vers. sed ad-
47 mittuntur &c.* † *par. 1. recent.* Nec potest ab eo
auocari ob superuenientē natiuitatē prædicti
Com. Mauritij *Alb. d. cons. 106. sub n. 6. vers. &
duas rationes &c. cūseq. Molin. de Primog. lib. 1. c. 13.
sub num. 36. vers. Hac autem limitatio &c. cum
seq. Fachin. d. cons. 86. sub num. 6. vers. nam si alij
nunc extent &c. cum seq. lib. 3. Menoch. d. cons.
413. sub num. 27. vers. Quinto suffragatur &c. cum
seqq. Rot. decis. 79. sub num 10. vers. alioquin si nul-
lus extaret &c. par. 1. diuers.* & alijs relatis pro-
bat *Peregr. d. art. 22. sub num. 23. vers. ampliatur
conclusio &c.*

48 Nec obstat quod in huiusmodi fideicom-
missis cōditionalibus successiuis admittantur
etiam nati post conditionis euentum, suspen-
so interea successionis effectu vel saltem in
alios gradatim vocatos reuocabiliter trans-
lato.

49 Quoniā † obiecta conclusio non ex puris
principijs, sed ex voluntate testantium pro-
cedit, quæ vel ab ipsis dispositionum verbis,
vel ab vrgentibus coniecturis, ac facti cir-
cumstantijs in singulis casibus, euidenter re-
50 sultet † *ad l. cū ita §. in fideicommisso in fin. vers.
nisi specialiter defunctus ff. de leg. 2.* & in his ter-
minis responderunt *Castr. in cons. 247. In causa
quæ vertitur Sauonæ sub num. 23. vers. Illud autem
constat &c. lib. 1. Rom. cons. 134. In quarta quæstio-
ne sub num. 5. vers. quod autem hoc verum sit &c. &
infr. vers. sed interpretatio hæc &c.* & cæteri qui
eos sequuntur longa serie relati à Peregr. Fu-
sar. & alijs allegatis per informantes; Et bene
declarant *Alciat. in d. cons. 119. sub num. 10. vers.
secundo respondeo &c. cum seq. lib. 9. Gabr. d. cons.
130. sub nu. 8. vers. si qui vero post diem mortis &c.
lib. 1.*

lib. 1. Menoch. cons. 413. sub num. 55. vers. quarto non mediocriter &c. cum seq. & cons. 213. sub n. 21. vers. secundo accedit &c. & sub num. 24. vers. quo circa dicendum est &c. Facchin. Contr. lib. 4. cap. 882 in princ. vers. cæterum &c. ac col. 3. vers. & ideo illud potissimum perpendi debet &c. ac infr. vers. Ad tertiam respondeo &c. & infr. vers. Ad quintum respondeo &c. Rot. decis. 394. num. 22. vers. non etiam concluditur &c. & seq. par. 5. recent. Ac proinde cessat quando dispositio in tempus aduenientis conditionis collata respicit certas personas tunc extantes, seu certam præscriptam qualitatem habentes, & alios successiuè vocat, nam ex eo instanti operatur effectum suum, ita vt illis admissis ex superue-
51 nienti aliorum natiuitate retractari non valeat, prout contingit in proposito casu, in quo constat Nicolaum testatorem respexisse personas in ipso conditionis aduentu extantes, & qualitatem primogenituræ, ac alias ab eo indictas præseferentes, tam ex verbis testamenti in præcedenti substitutione d. Aemilij vltimi defuncti pag. 2. in princ. ibi, *si in rerum natura erit &c.* & in hac sequenti filiorum Iudith pag. 2. ibi, *finita verò linea dd. Aemilij, Aurelij, & Hieronymi, tunc voluit eius hæreditatem, & bona deuenire, & peruenire debere ad Primogenitũ filiorũ d. Iudith. &c.* Atq; in alia pag. 3. in §. *Non obstantibus &c.* & infr. in §. *finita verò tota linea masculina legitima, et naturali etc. omniũ eius filiorum, tunc voluit eius bona peruenire ad maiorem natu filiorum masculorum legitimorum, & naturalium D. Lucretiæ etc.* nam dictio illa (tunc) restringit dispositionem ad personas eo tempore extantes *l. in substitutione in fin. ff. de vulgar. et pupillar. substit. l. 4. §. fin. vbi glos. in verb. tum ff. de cond. et demon. l. huiusmodi 64. ff. de verb. signif.* & in specie declarant *Castr. in d. cons. 16. sub num. 9. vers. Pro hoc etiam facit etc. par. 2. Dec. d. cons. 63. Pro tenui facultate sub numer. 2. vers. non enim sufficit etc. Molin. de Primogen. lib. 3. cap. 10. sub nu. 41. vers. succedit regula etc. Menoch. cons. 1118. sub num. 15. vers. ea ratione motus etc. Facchin. cons. 86. sub num. 4. vers. secundo etc. cum seq. Surd. cons. 545. sub numer. 16. vers. Tertio etc. Thesaur. quæst. forens. lib. 3. quæst. 84. numer. 11. vers. limita secundo etc. et alij relati per Fusar. de substit. quæst. 382. sub nu. 31. vers. sed melius etc. cum seq.* Quam ex ipsa etiam maioratus, & primogenituræ institutione, cuius ea est natura, vt ne momento quidem vacare possit, sed ex instanti mortis vltimi possessoris transeat in
53 sequentem, qui eo tempore præscriptam habet qualitatem, sicque ex tunc purificatur illius conditio, neque aliud tempus expectari debet, vt post exactam quæstionis excussionem relatis vtriusque sententiæ rationibus, & sectatoribus benè concludit *Molin. d. cap. 10. sub num. 38. vers. sed his omnibus non obstantibus etc.* dicens *sub num. 40. vers. cum enim etc.* contrariæ opinionis fundamenta in his terminis non applicari &c. & pluribus relatis comprobant *Addent. ibid. in vers. Verum quidquid prædicti sententiam etc.*

Quare cum ex deductis Com. Mauritius non solum non probauerit (vt tenebatur clarè quidem, & concludenter) se comprehensum in fideicommisso, cuius vigore agit, sed
54 contrarium appareat †. Ideò petita per eum immissio concedi non potest *l. si ita quis substituerit ff. de vulgar. et pupillar. substit. l. eum qui nouissimus ff. Ad S.C. Trebel. gloss. in l. qui duos in verb. superstes fuit vers. Regula est etc. ff. de Reb. dub. Soc. cons. 62. sub num. 4. vers. et in primis ista conuentio probatur etc. libr. 3. Rota penès Card. Seraph. decis. 1486. num. 1. vers. et quidem etc. et sanct. mem. Gregor. decis. 433. num. 1. vers. quia non probant etc.* cum alijs relatis à *Peregr. de fideicom. art. 43. num. 35. vers. qui verò ex fideicommisso agunt etc. et num. 60. vers. Denique ex fideicommisso agens etc. et per Fusar. de substit. quæst. 615. per tot. et cons. 17. numer. 3. vers. et qui petit, etc. cum seq.*

Et ita fuit resolutum vtraque parte informante &c.

R. P. D. COCCINO,

olim Sacræ Rotæ DECANO.

Romana Legatorum.

Lunæ 30. Martij 1637.

ARGVMENTVM.

Duo legata, quando sunt facta in diuersis dispositionibus alicui legatario, veluti in testamento, & in Codicillis, tunc dupliciter debetur, quod tamen limitatur, quando constaret de voluntate Testatoris, quod vnica tantum vice deberetur.

SVMMARIVM.

1 *Testatoris dispositio quando est merè voluntaria ad terminos ipsius voluntatis restringitur.*
2 *Testatoris voluntas, quando est certa, si casus contingens sit præter ordinationem Testatoris non includitur.*
3 *Etiamsi sub dispositione Testatoris, esset maior ratio disponendi.*
4 *Legatum aliquod, quando fuit scriptum in testamento, & in Codicillis attenditur, scriptum in testamento dum voluit Testator quod vnum debeatur.*
5 *Incompatibilium ratio est, vt exclusio vnius, sit inclusio alterius.*
6 *Argumentum à solito valet in testamentis.*
7 *Testatoris voluntas, vt legatum ab eo relictum in testamento debeatur tantum, & in codicillis tantum apparet.*
8 *Disponentis voluntas colligitur ex antecedentibus & subsequentibus.*
9 *Repetitionis natura est, vt repeti dicatur illud, quod bis fit.*
10 *Repetitio, est reiteratio eius quod factum est, & boc siue addatur, siue minuatur.*
11 *Testator prohibendo repetitionem voluit, quod primum fecit, valeat.*
12 *Negans vnum ex duobus aliud dicitur concedere.*
13 *Repetitio potest fieri verbis generalibus.*
14 *Repetitio etiam verbis generalibus per viam declaratoriam potest prohiberi.*

15 Text.

15 Text. in l. si ita scriptum ff. de legat. 1. *declaratur*.

16 *Testator, quando dubium est, quale legatum voluerit relinquere, tunc minimum debetur*.

17 *Voluntas Testatoris, quando manifesta est, circa legati præstationem tunc aliud non est quærendum, Testator, quando non censeatur scripta in testamento voluisse repetere in codicillis n. 17.*

18 Lex. libertis 18. ff. de alim. & cibar. legatar. *qualiter intelligatur*.

19 *Testatus pro parte, & intestatus pro altera parte quis non potest decedere*.

20 *Legatum inuito non acquiritur, imo & repudiante legatario, fingitur legatum numquam retro quæsitum*.

21 *Legati sunt exequata fideicommissa*.

22 *Legata, & fideicommissa ambo, quando caducantur remanent penes hæredem, & hæreditatem*.

23 *Legatum, si duplicatum debeatur non ideo dicitur decedere pro parte intestatus Testator*.

24 *Testatoris voluntas, quando est clara, non valet argumentum à solito Testatoris*.

25 *Legata duplicata non debentur, licet dupliciter sint relicta, & in testamento, & in codicillis dum constat de contraria mente Testatoris*.

Supra habetur in hac causa altera decisio sub die 30. Martij 1637.

DECISIO CCCCXVI.

BONAE memoriæ Robertus Cardinalis Vbaldinus in testamento, quod manu sua scripsit sub die 1. Apr. 1632. & Notario coram Testibus consignauit sub die 16. Aprilis 1635. instituta hærede Sacra Congregatione de Propaganda fide, inter diuersa, quæ fecit legata, reliquit per hæc verba, *Lascio alla Chiesa di Montepulciano per il Seminario scudi 4000. Alle mie Commende di Varese, & Seminara scudi 500. per ciascuna. Alla Chiesa di S. Gio: in Fiore per mantenimento della Sacristia, culto diuino, & Sagramento, di quei Monaci scudi 2000.* Sed quia postmodum eadem die 16. Aprilis 1635. fecit Codicillum, in quo disposuit sequentibus verbis, *Alla Chiesa Cathedrale di Montepulciano scudi 2000. per vna sol volta, per l'erettione del Seminario del detto luogo, ò pure per augmento d'esso*; Item *lascia à qualsiuoglia Chiesa, titolo, Abbadia, ouero beneficio di S. Eminenza la decima parte dell'entrate di qualsiuoglia d'essi beneficij, Chiesa, titolo, & Abbadia, di vn anno solo, & per vna volta sola*; Subiungens in eodem Codicillo, *Item dichiara che se qualcheduno delli sudetti legati fusse stato fatto nel sudetto suo testamento, non intende, che sia repetito nel presente Codicillo, ma che sia vn solo, e vaglia per vna volta sola*. Ideò dubitaui an, & quæ legata debeantur, quod dubium duas habet inspectiones, prima est vtrum vnicum tantum legatum debeatur, secũda quatenùs vnicum, An debeatur scriptum in testamento, vel in Codicillo.

Et quantum attinet ad primam inspectionem visum fuit Dominis indubitatum esse vnicum tantum legatum deberi, cum verba Codicilli sint clara, ibi, *Non intende che sia repetito nel presente Codicillo, mà che sia vn solo, & vaglia per vna volta sola*. Cum enim dispositio ista sit mere voluntaria† ipsius Testatoris,
1 ad terminos ipsius voluntatis restringitur, nec alterari potest *Bart. in l. Gallus §. quid si tantum ff. de liber. & posth.* quæ conclusio† est adeo
2 certa, vt casus contingens præter ordinationem Testatoris, non includatur sub dispositione, etiamsi in eo esset † maior ratio disponendi
3 *Anchar. cons. 356. num. 3. vers. 2. hoc probat Dec. cons. 218. num. 11. & 291. num. 7. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 19. num. 6. Alex. consil. 1. nu. 14. lib. 1.*

Quantum attinet ad secundam inspectionem Domini censuerunt deberi legatum
4 scriptum † in testamento, non autem scriptum in Codicillo; quia ponderatis prædictis verbis, *Non intende che sia repetito nel presente Codicillo*; cum clarè pateat Testatorem voluisse eatenus scriptum in Codicillo deberi, quatenùs non fuisset priùs scriptum in Testamento, sequitur quod repetitio prohibitionis cadit super contentis in Codicillo, non autem super præordinatis in testamento, quę ideò forma remanet, cum versemur in puris
5 terminis † Regulæ incompatibilium, quod exclusio vnius est inclusio alteriùs *l. cum Prætor ff. de iudic. cum vulgar. latè Simon. de Præt. de interpretat. vltim. volunt. lib. 4. dub. 3. num. 32. & seqq. & præsertim nu. 37.* quæ regula in casu nostro coadiuuatur etiam ex solito ipsius Testatoris,
6 qui † vbi voluit legatum scriptum in Codicillo, deberi id expressit, prout in legato Matris, ibi, *Hauendo fatto vn legato di scudi 50. il mese all'Illustriss. Sig. Lucretia sua madre, aggionge, & accresce al detto legato altri scudi 50. il mese in modo che durante la sua vita se gli debbano pagare in tutto scudi 100. per ciaschedune Mese*. Ex hoc enim solito desumitur adminiculum
7 voluntatis Testatoris, † quod legatum factum in testamento debeatur *l. vtrum ff. de petit. hæred.* & ex eodem contextu sensus Testatoris colligitur *l. mescia ff. de manumiss. testam. l. nummis ff. de legat. 3.* & ex præcedentibus, vel sequentibus
8 cognoscitur voluntas † disponentis *l. hæredes palam § etsi notam ff. de testam. latè Card. Mant. de coniect. vltim. uolunt. lib. 6. tit. 13. num. 1. & seqq.*

Et quod Testator noluerit deberi scriptũ in Codicillo, sed scriptum in testamento pa-
9 tet etiam ex natura † repetitionis prohibitæ, nam cum repeti dicatur illud quod bis fit *l. 1. uers. in antiquis enim C. de emendat. Cod. Iustin.*
10 & repetitio † sit reiteratio illius, quod relictum est, siuè quod addatur, siuè transferatur *l. si tibi pure 52. l. in repetendis 61. l. cum in substitutione 75. ff. de legat. 3. l. Auia 76. l. libertis omnibus 107. ff. de condit. & demonstrat. l. legata 19. l. dicet 77. l. si quis à filio 32. ff. de legat. 1.* sequitur
11 vt Testator † prohibendo solam repetitionẽ voluerit primum valere, cum idem primum
12 non fuerit negatum, sed † solum negata fuerit repetitio secundi, nam qui ex duobus alterum negat, reliquum affirmare præsumitur *l. nonne de præsumpt.*

Et

Et prædicta procedunt etiam quod Codi-
13 cilli contineant verba generalia, quia † sicut verbis generalibus potest fieri repetitio *d.l.legata 19.ff.de legat.1.d.l.si tibi purè 52.ff.de legat.3.* ita etiam verbis generalibus potuit per viam declarationis prohiberi repetitio *l. nihil tam*
14 *naturale † ff.de regul.iur.* cum militet eadem ratio in vtroque casu *l.1.ubi Bart.C.de Cupressis lib.10.l.3.in fin.C.de sacros.Eccl.Bero.cons.140. num.17.& 18.vol.1.Roland.cons.69.num.25.uol.4 Decc.cons.45.n.23.uol.1.*

Et ex prædictis patet responsio, primò *ad l.*
15 *si ita scriptum † ff.de legat.1.* quia d. lex procedit, quando est dubium, quale legatum de
16 duobus Testator voluit præstari, † & tunc minimum præstandum. At in casu nostro voluntas Testatoris est expressa, quod vnicū
17 censeatur legatum, & quod† scriptum in testamento non intelligatur repetitum in Codicillis, & sic prohibuit nouam legati positionem, seù duplicationem primum tamen stare promisit, cum illud non prohibuerit *Menoch.presumpt.16.n.1.& 2.lib.6.*

Secundò patet responsio *ad d. l.libertis 18.de*
18 *alim.& cib.legat.* nam d.lex loquitur† quando à legatis scriptis in testamento ex præsumptione iuris censetur recessum in Codicillis, vt patet *ex glos.ibi in uers.recessum,* sed in casu isto legata facta in Testamento fuerunt præseruata ex potestate Testatoris. de qua supra.

Neque est verum, quod si prædicta sub-
19 stinerentur Testator decessisset pro†parte testatus, & pro parte intestatus, quod fieri nequit *§.non autem utique instit.de hæred.instituend. l.ius nostri ff.de regul.iur.* vbi passim DD. quia hoc casu contenta in Codicillo habentur pro non appositis, cum censeantur adempta in euentum, in quem continerentur, prout continebantur in testamento, & sic respectu istorum cum euanescat dispositio Codicillaris, non potest dici, quod Testator in hac parte decesserit intestatus, prout de huiuscemodi
20 dispositionibus videmus in simili,† quod legatum inuito non acquiritur, immò eo repudiante fingitur Dominium nunquam retroquesitum, vt per *Bartol.in l. Pomponius la 2. num.10.ff.de negoc.gest. & in l. si tibi homo §. cum*
21 *seruus ff.de legat.1.* nec fideicōmissum, † quod legato est exequatum *l.1.ubi DD. ff.de legat.1.* locum obtinet nisi substituto volente *l.1.§. cum autem extiterit.& §.si velit alius l.cogi §.idem metiarius ff.ad Trebellianum Castr.& Rip.in d.l.1. §.sed & quoties num.6.ff.ad Trebellian.* ac prop-
22 terea † sicuti legatum, & fideicommissum in dictis terminis remanent penes hæredem, & hæreditatem impinguat, ita si legatum duplicatum debetur. non ideò dicitur Testator decedere pro parte intestatus, sed cessan-
23 te duplicatione ad fauorem legatarij, † repetitio ipsa venit in generali bonorum institutione, vt ad propositum *Paris.cons.72.num.61. uol.3.Marcaunbrun.cons.85.n.201.* & benè etiam *Surd.in cons.377.n.15.cum seqq.lib.3.*

Nec etiam obstat, quod Testator in Codicillis aliqua legata auxerit, quia ex expressa
24 voluntate † circa augumentum, non potest inferri ad voluntatem repetitionis, vbi contra ipsam repetitionem habemus expressa Testatoris voluntatem omninò attendenda
25 ex deductis, † vnde ex his cum quæstio de voluntate expressa Testatoris, nec dicta legata censeantur duplicata, vt *in l. planè 3. §.1.ff.de legat.1.& in d.l.si ita scriptum 14. ff. eo. tit.& utrobique DD. Crass.in §. legatum qu.60.n.* super quibus multum insistebant Informantes, conclusum fuit legata deberi, prout sunt scripta in Testamento.

Et ita vtraque parte Informante &c.

R. P. D. COCCINO.

olim Sacræ Rotæ DECANO.

Perusina Retractus.

Lunæ 4. Maij 1637.

ARGVMENTVM.

Magistraliter in hac decisione ventilatur, & deciditur, quod consors in re vendita, ratione sui consortis prælationem in ea non potest prætendere. Cum iniuria grauis sit ea quæ inani honestatis colore velatur.

SVMMARIVM.

1 *Consortium habens in aliqua re, præferendus in emptione est, alijs extraneis.*

2 *Consortium habens in aliqua re non potest prætendere in venditione prælationem alijs non habentibus consortium.*

3 *Communio non impedit, quominus quis portionem suam indiuisam extraneo vendere possit.*

4 *Iniuria grauis ea esse videtur, quæ inani honestatis colore velatur.*

5 *Homines de rebus suis aliquid facere inuiti non sunt cogendi.*

6 *Quæ opinio subnixa est auctoritate* text. in l. dudum C. de contrahend. empt. num.6.

7 *Opinio prædicta communi Doctorum consensu, vti iusta secuta est num.7.*

8 *Consors Castri potest alienare partem Castri, in extraneum.*

9 *Tam in Lecturis, quam in Concilijs num. 9. & ita fuit indicatum in diuersis, & supremis Tribunalibus Orbis.*

10 Lex. dudum C. de contrahen. empt. an *dicatur correcta per* Constitut. Federic. 2. Imp.

11 *Constitutiones Imperiales dum inter leges communes non sunt relatæ, non derogant legibus in corpore Iuris existentibus, & num.12.*

Constitutiones Federici II. Imperatoris in materia Feudali extra materiam feudalem non procedunt num.12.

13 *Possidens rem communem, & in diuisam, propriè rem suam habere non dicitur.*

14 *Et propterea liberè de ea re non valet disponere.*

15 *Possidens rem communem, licet propriè eam rem habere non dicatur.*

16 *Tamen intelligitur, quod totam rem, non autem respe-*

respectu propriæ partis meæ.
17 Contra voluntatem Domini, quod possit aliquid alienari hoc impium, & irrationabile est.
18 Socius alienans rem communem ante diuisionem, consortem damno afficit, cum is habeat partem in qualibet minima parte rei alienatæ.
19 Dispositio libera de rebus suis, vnicuique conuenit, & hoc non iniquum, sed iustissimum est.
20 Iura sua libera permissum est omnibus libere disponere, & quid si sint communia.
21 Consors, quod veniat præferendus extraneo in emptione, videtur quædam æquitas.
22 Dispositio libera de rebus suis tollere alicui, non tollenda est ob inanem honestatis colorem.
23 ad Vendendum consorti, vt quis cogi possit, videtur iniquum, & exosum.
24 Iuri, & æquitati repugnat vt quis non possit liberè vti de rebus suis.
25 Aequitas, quod consors debeat præferri vicino, nullo iure probatur, imò potius repugnat rationi.
26 Aequitas militat pro libertate dispositionum rerum humanarum.
27 Ius prothomiseos est ius nimiæ asperitatis.
28 Consors tunc videtur præferendus in emptione extraneo, quando res fuit iam vendita.
29 Prælatio consorti non conceditur, siue sit facienda venditio, siue sit iam facta venditio.
30 Quæ conclusio est falsa, si concedi possit prælatio, quando est facta.
31 Retractus suspicio minuit valorem rei.

DECISIO CCCCXVII.

DOMINVS Ascanius Paulutius Dominus decimæ partis cuiusdam Molendini illam vendidit Comiti Astorgio Rainerio, non requisitis Dominis de Signorelli patronis aliarum partium dicti Molendini, qui prætendebant venditionem non potuisse fieri ante † diuisionem, et sibi tamquam Consortibus deberi prælationem ex adductis per *Gulielm. de Cuneo in l. 1. ff. de priuileg. Creditor.* & alios, quos refert *Fabian. de Monte in tractat. de empt. & vendit. qu. 3. n. 41.* qui mouentur *ex tex. in l. quicumque Cod. de omni agro deserto lib. 11.* & obtinuerunt sententiam fauorabilem,† à qua introducta causa appellationis in Rota fuit dubitatum, an esset locus d. prælationi, & Domini negatiuè responderunt per textum apertissimum *in l. falso C. de commun. rer. alienat. & gloss. in verb. persuasum Inquit. enim ibi Imperator, falso tibi persuasum est communis prædy portionem pro indiuiso antequam communi diuidundo iudicium dictetur tantum socio, non etiam extraneo posse distrahi, quo loco Odofred. Bald. & aly hanc sententiam probant.*

Et id ipsum vti iustum, & æquissimum decidit *Tex. in l. portionem eod. tit. vbi gloss. in verb. pretio, & in verb. grauitati, & ibi Bald. Salicet, & alii idem profitentur.*

Idem probat *Text. in l. 1. C. commun. diuidundo ubi gloss. 1. Bald. num. 1. Angel. num. 1. Salicet. nu. 1. Castren. nu. 2.* qui etiam quod consors sit frater affirmat † communionem non impedire, quominus quis portionem suam indiuisam extraneo vendere possit.

4 Et pulchram rationem † subnectit *Text. in l. dudum C. de contrah. empt.* scilicet, quod grauis videtur iniuria, quæ inani honestatis colore
5 velatur, † vt homines de rebus suis aliquid facere cogantur inuiti, *ubi gloss. in uerb. Emptorem, & Bald. n. 1. Angel. n. 1. & ibi Addentes Salic. nu. 1. & 4. Castren. num. 1. & 2.* hanc rationem amplectuntur.

6 Eandem sententiam vltra † prædictos Doctores vti iustam, & rationi consonam sequuntur *Gloss. in l. ante diuisionem in uerbo prohibet C. de iur. dot. Speculat. in tit. de empt. & uendit in princip. num. 67. in 4. par. Bart. in l. unica num. 1. & Odofred. n. 1. & 3. Ioann. de Platea n. 1. C. de uendit. rer. fiscal. cum priuat. commun. lib. 10. idem Odofred. in l. alienationes num. 1. ff. famil. hercisc. Bald. in d. l. ante diuisionem C. de iure dotium,* vbi de alienatione facta fratre ignorante, vel inuito *Ias. in l. ult. n. 17. post med. C. de iur. Emphit. Ancharan. consil. 370. n. 1. & cons. 371. n. 1. Roman. cons. 107. nu. 1. & cons. 484. n. 1. Alex. cons. 173. ante n. 1. uol. 6. Corneus cons. 151. n. 1. & 2.* vbi quod hoc est indubitatum *uol. 3. Ruin. cons. 27. nu. 3. uol. 4. Bertrand. cons. 7. n. 1. par. 1. Soccin. Sen. cons. 272. num. 6. & 7. vol. 2. & Soccin. Iun. cons. 20. nu. 7. & seqq. uol. 1. & cons. 1. n. 10. uol. 2. Riminald. Sen. cons. 330. n. 2. uol. 2 Rolan. cons. 63. n. 6. & 7. uol. 1. & cons. 79. nu. 57. & 58. uol. 3. Paris. cons. 81. nu. 1. & seqq. & cons. 82. n. 1 & seq. par. 3. & cons. 123. n. 3. par. 4. Decian. cons. 46 n. 22. uol. 5. Lancellott. Galliaul. cons. 520. n. 10 lib. 4 Menoch. cons. 666. nu. 1. & seqq. lib. 7. Hond. cons. 3. n. 14. & cons. 7. num. 6 & cons. 52. nu. 53. uol. 1. Ias. cons. 194. n. 1. ante fin. & nu. 2. post. med. & cons. 224 n. 1. uol. 1. Hector. Felic. alleg. 93. num. 1.*

7 Et nedùm in lecturis, † & consilijs DD. hanc tenuere sententiam, sed etiam *in tract. Tiraquell. in præfat. de retract. lignag. n. 15. & seqq. & n. 30. Marant. disputat. 8. n. 4. & 54. ante fin. Cuttier. pract. lib. 2. qu. 152. n. 4. ante med. Sarmient. selectar. interpret. lib. 3. cap. 7. n. 2. Hieronym. Portol. de consort. cap. 9. num. 15. Iacob. Vuenber. de Ganerb. castor. discursu 7. num. 28. & per totum,* vbi conclu-
8 dit idem esse † quando agitur de alienatione partis Castri facienda per vnum ex consortibus *Gaspar. Anton. Thesaur. qq. forens. lib. 1. qu. 39. num. 5. & seqq. Gratian. discept. 546. n. 1. cum seqq. usque ad 6. tom. 3. & discept. 572. in fin. & nu. 73. & seqq. tom. 4. & discept. 978. n. 18. tom. 5.*

Suprema verò Tribunalia fuisse huius sen-
9 tentiæ † patet ex decisione *Vincen. de Franch. 17 n. 10. & decis. 346. n. 9. ex decis. Surd. 39. n. 9. & ex decis. Rotæ nostræ in Rom. retractus 31. Iun. 1605. coram bo. me. Iusto, & in Romana retrouenditionis Scalæ 20. Decembris 1613. coram bo. me. Card. Sacrato, quæ est decisio 502. nu. 3. par. 2. rec. & in eadem coram eodem 12. Maij 1614. quæ est decis. 547 eadem par. 2. rec. & in causa Romana retractus Domus 10. Martij 1614. coram bon. mem. Francisco Vbaldo,* & doctissimè dicunt decisiones, *in causa Romana Retractus 29. Iunii 1629. & 23. Ianuary 1630. coram R. P. D. Merlino.*

Neque obstat quod in specie dispositioni
10 *d. l. dudum* † videatur derogasse Federicus II. Imperator *in Constit. sua de iure Prothomiseos quæ extat apud Cuiac. de feud. lib. 5. & refertur à Gothifredo in lib. 5. feudor. tit. 14.* quam etiam re-

censet *Iacob.Vuernher.de Ganerbijs Castror.d.dis-
curs.7.num.21. & ante Frederic.* idem quoque
sanciuit *Lotharius, & Romanus, Lecapenus, quo-
rum constitutiones refert Cuiac.loco allegat. & sæpe
citantur à DD. earumque fragmenta extant apud
Bald.teste Cuiac. loco citato.*
Nam respondetur, quod cum d.Constitu-
tiones inter leges, quibus nos vtimur num-
11 quam † relatæ neque recensitæ sint non pos-
sunt derogare iuribus supra relatis, vt dicit
Iacob.Vuernher.de Ganerb.Castor.d.discurs.7.n.23
12 & in omnem casum † dictæ Constitutiones
extrà materiam feudalem non procedunt
Thesaur.d.qu.39.n.6.
Neque rationes contradicunt huic senten-
tiæ, nam potior illa ratio, quod qui rem cō-
13 munem, &† indiuisam obtinet, propriè rem
suam habere non dicatur *glos.in l.id quod nostrū
ff.de regul.iur. cum adductis per Hieron.Portol.de
14 Consortib.cap.9.n.8.* & propterea de † illa dis-
ponere nequeat *Salicet.in l.1.nu.1. Castrens.n.1.
& 2.* & ibi etiam *Corneus n.2. C. qui testam. fac.
15 poss.* Non officit quia, etsi verum sit † rem
indiuisam propriè meam dici non posse, ve-
rumtamen id est intelligendum quoad dis-
positionem totius rei, secus tamen est, quoad
16 dispositionem meę partis, † quia quoad hoc
verè, & propriè mea dicitur, & de illa parte
mea, tamquam si esset diuisa disponere pos-
sum, vt declarat *Bart.in l.serui electio §.labeo ait
& ibi Castren.num.1. Aretin.nu.4. Alex.Ias. & So-
cin.num.1. ff.de legat.1. Bald.in d.l.1. Salicet.nu.1.
Castren.num.3. Alex.num.3. Ias.à num.1. vsque ad
tertium Dec.num.2.& 3. Corn.num.2. & 4. C. qui
testam.fac.poss. Dec.in d. l. id quod nostrum num.4.
cum sequentib.ff.de reg.iur. Rebuff.in l. litus §. præ-
dia vers.secunda conclusio, & vers.2.non potest ff.de
verb.signific.* & ferè in terminis consortij hanc
sententiam probat *Castr. in cons.221. num.1. ad
fin.vol.1. Afflict.in tractat.de iure prothomis.in prin-
cip.l.à nu.15.vsque ad 17.* & ita in puncto res-
pondet *Hieronym.Portol.de consort.d.cap.9. n.13.
ubi testatur de communi.*
Neq; etiam obstat alia ratio scilicet, quod
17 iniquum, & irrationabile sit † rem alienam
contra Domini voluntatem à quoquam
alienari *l.1.& l.nemo. & utrobique Bald.& Sali-
cet. & alij C. de reb.alien.non alien. & in l.3. §.sed
quia C. commun.de legat.* sed si consors portio-
18 nem suam † ante diuisionem alienauit, rem
alienam alienaret, & consortem damno affi-
ceret, cum is habet partem in qualibet par-
ticula rei alienatæ *l.Meuius §.duobus, & ibi glos.
in uerb.hanc eandem ubi Castren.nu.5.ff.de legat.2.*
& latè deducit in obiecto *Hieronym.Portol.loc.
allegat.num.10.& 11.* & ita in nostris terminis
sentire videtur *Odefred.in d.l.1.ante num.1.C.qui
testam.fac.poss.*
Nam respondetur, quod etsi verum sit ex
alienatione rei indiuisæ resultare alienatio-
19 nem rei † alienæ, tamen ex illa alienatione
nullum detrimentum prouenit consorti non
alienanti, quia facta postea diuisione tantun-
dem, quantum ante alienationem receptu-
rus est, & ita in effectu nullum damnum
passus est, vnde non iniquum, sed iniustissi-
20 mum fore iura † communia censuerunt ho-
mini libero dispositionem partis rei suæ non
indiuisæ prohibere, vt hac ratione sentit *Odo-
fred.in d.l.1.C.qui testam.fac.poss.& ibi Salicet.n.1.
Castrens.in l.1.num.4.C.commun.utriusque iudic.&
in l.Iulianus §.idem Celsus nu.3.ff.de action. empt.
Bart. in l. qui Romæ §. duo fratres num.52. & ibi
Ripa num.85. ff. de uerb.oblig. Portol. loco superius
allegato.*
21 Nec pariter obstat æquitas, † quæ conside-
rari posset, vt consors præferatur in emptio-
ne, quia huic prætensæ æquitati plenè satis-
facit *Text.in l.dudum C.de contrahen.empt.* dum
inquit, vt supra relatum fuit, quod grauis
22 videtur † iniuria, quæ inani honestatis colo-
re velatur, vt homines de rebus suis facere
aliquid cogantur inuiti, quæ verba ad pro-
positum considerat *Corn.cons.29.nu.3.& d.con-
23 sil.151.n.1.uol.3.* vbi quod † Imperator ex-
sum, & iniquum arctare ad vendendum Con-
sorti *Socin.iun.d.cons.20.num.8.uol.1.Menoch.con-
sil.666.à num.1.usque ad 3.lib.7.* vbi quod gra-
uem esse iniuriam dixit Imperator, & quod
24 repugnat iuri, & æquitati naturali, † cum
sit contra libertatem ab ipsa natura datam
Domino, vt re sua pro sui voluntate vtatur
Gaspar.Anton.Thesaur.d.qu.39.num.7. vbi quod
propterea vrbanitas reijcitur *Castill. de usuf.
cap.74.num.5.in fin.* vbi quod hæc æquitas
quibus DD. considerata contra', vel præter
25 legem inducitur, nec † aliquo iure probatur
sed potius repugnare videtur rationi *Text. in
d.l.dudum, & Rota in allegata decis.547.n.3.par.
recent.* immaginariam æquitatem eam appel-
26 lat, & quod æquitas potiùs militat † pro li-
bera rerum suarum dispositione, idemque
dicit eadem *Rota in præcitatis decisionibus coram
R.P.D. meo Merlino* vbi subdit, quod Lucas
27 de Penna notauit Ius † prothomiseos nimiæ
asperitatis.
Denique non obstat, quod versemur in
28 venditione iam facta, & ideò † intret retra-
ctus, vt per *Igneum in d. l.dudum num.2.& seq.
C.de contrah.empt.* quia respondetur ipsum lo-
qui contra textum clarum *in l.portionem C.de
commun.rer.alienat.* vbi frater portionem ab
29 eius fratre alienatam † volebat retrahere, &
tamen fuit illi denegatus retractus, ibi, *Eius
autem partem eius pretio soluto, sibi restitui postula-
ri, nec militari grauitati conuenit,* & benè com-
probat *Tiraquell.de retract.lignag.in præfat.n.*
30 est enim eadem ratio † in venditione facien-
da, & venditione iam facta, quia vtroq; casu
leditur libertas de rebus liberè disponendi,
eoque magis, quia stante periculo istius re-
31 tractus, bona † minori prætio venderentur,
vt benè per *Tiraquell.loco allegat.* & facit *Corn.
cons.51.n.6.in fin.& 7.uol.2.& cons.187.n.5. vers.
est ergo sensus uol.3.* & benè *Surd.cons.34.nu.16.*
Et ita conclusum vtraq; &c.

R. P. D.

R. P. D. COCCINO, olim Sacræ Rotæ DECANO.

Romana Legatorum.

Lunæ 1. Februarij 1638.

ARGVMENTVM.

Iterum ventilatur, & deciditur quæstio illa, quod quando Testator in Codicillis facit plura Legata, cum conditione, quod legata facta in testamento non censeantur in Codicillis repetita multa adducuntur ad enucleandā hanc quæstionem.

SVMMARIVM.

1 *Legatum, quando duplicatur in eadem scriptura, vnum tantum debetur.*
2 *Legatum, quando duplicatur in diuersis scripturis, dupliciter debetur.*
3 *Legata duo, dum fiunt eiusdem quantitatis ob eandem causam statur vltimo legato, & vltimæ dispositioni declara, vt num.4.*
5 *Legata duo, quando sunt ex eadem causa, in dubio illud est præstandum, & debetur, quod est minimum.*
6 *Fallit tamen id, quando constat de contraria mente testatoris siue tacita, siue expressa.*
7 *Interpretatio, siue glosatio melior non est, quando disponens ipse se glosat, aut interpretatur.*
8 *Interpretatio illa optima est, quæ sumitur ex sequentibus.*
Sequentia bene declarant praecedentia num.8.
9 *Declaratio illa infringi non potest, quae valde aperta est.*
10 *Dictio,* detti, *est repetitiua praecedentium.*
11 *Duplicationis, seù duplicitatis coarctata certo loco, aut scriptura quid operetur.*
12 *Duo, quando ponuntur, & vnum negatur, illud quod non negatur censetur concessum.*
13 *Cassans aliqua in certa scriptura, quod non cassat videtur approbare.*
14 *Interrogatus de duobus, si ad vnū respondeat negatiue, censetur affirmatiue, quo ad aliud.*
15 *Reprobans vnum ex pluribus cœtera approbare dicitur.*
16 *Repetere hoc verbum, significat de nouo petere ex suis principijs.*
17 *Legatum vsusfructus dicitur repeti, quando de nouo fit.*
18 *Venditio dicitur repetita, quando de nouo fit.*
19 *Repetitum dicitur, quod de nouo fuit factum.*
20 *Quaestio, dicitur repetita quando de nouo fit.*
21 *Promulgatio dicitur repetita, quando prius iam facta de nouo fit.*
22 *Legatum factum, in testamento, si testator confirmet in Codicillis, quid ex hoc inferatur, & num. 23. & num.24.*
25 *Posteriora, quod derogent anterioribus, quando ista regula non procedat, & num.26.*
27 *Dispositio, quando est conditionalis, si deficiat conditio cessat dispositio.*
28 *Legatum relictum in codicillis, quatenus illud non fuerit relictum in testamento statim illud deficit si constet in testamento adesse aliud.*
29 *Legatum relictum in Codicillis, quatenus non sit scriptum in testamento tunc si illud existat in testamento debetur ex testamento propter euentum conditionis.*
30 *ab Haerede relictum, censetur repetitum à substituto per fideicommissum.*
31 *Substitutus succedit secundum voluntatem testatoris.*
32 *Substitutus succedit in locum primi haeredis.*
33 *Legati onus transit in ipsum substitutum, in quem omnia onera, & grauamina transeunt.*
34 *Legatum non censetur repetitum à substituto, quando constat de contraria mente testatoris.*
35 *Testator, quando censeatur noluisse subrogare legatum relictum in Codicillis, facto in Testamento.*
36 *Nouatio, vt inducatur ex noua dispositione, requiritur, ut alteretur natura primae dispositionis.*
37 *ad Nouationem inducendam, sola uoluntas est habilis.*
38 *Dispositio facta in testamento, si se cum dispositione facta in codicillis compatiatur non censetur inducta nouatio.*
39 *Testator, quando noluit, quod legatum factum in Codicillis censeatur repetitum in Testamento, quid ex hoc inferatur.*
40 *Legatum factum in Codicillis informat factum in testamento.*
41 *Voluntas Testatoris, quando dicatur dispositiua.*
42 *Verba testatoris, quod uerba non censeantur repetita, quid importent.*
43 L. legata inutiliter ff. de legat. 1. *qualiter intelligatur.*
44 *Legata in testamento relicta non requirunt confirmationem in codicillis.*
45 *Codicilli non alterant relicta in testamento nisi expressè constet de hoc.*
46 L. legata inutiliter ff. de legat. 1. *quando non intret.*
47 *Testatoris animus est attendendus.*
48 *Testator disponens conditionaliter secundum terminos conditionis est intelligendus.*
49 *Testator confirmans testamentum in Codicillis qualiter intelligatur.*

Infra in hac causa habetur altera decisio sub die 5. Februarij 1638.

DECISIO CCCCXVIII.

PROPOSVI iterum dubium resolutum 30. Martij superioris anni An scilicet tria legata, de quibus nunc agitur debeantur prout sunt descripta in Testamento, vel prout descripta sunt in Codicillis, & Domini causa maturè discussa in decisis perstiterunt, nam vt in eadem decisione dictum fuit bon: me: Card. Vbaldinus 1. Aprilis 1632. manu propria Testamentum scripsit, quod tamen post biennium solum, hoc est die 26. Aprilis 1636 Notario consignauit, & eademmet die 26. Aprilis 1636. fecit Codicillum in qua sic disposuit; *Alla Chiesa di Monte Pulciano sc. 2. mila per una uolta sola per l'erettione del seminario di d. luogo, o pure per augumento d'esso, Item lascio à qualsiuoglia Chiesa, titolo, Abbatia, o uero bene-*

ficio di S. Eminenza la decima parte dell'entrate di qualsiuoglia d'essi benefitij, Chiesa, titolo, & Abbadia per un'anno solo, per una uolta sola, subsequta infrascripta declaratione, videlicet: *Item dichiara che se qualcheduno delli sudetti legati fosse fatto nel suo Testamento non intende, che sia repetito nel presente Codicillo, ma che sia vn solo, & vaglia per*
1 *vna volta*, quæ declaratio censetur † facta ad tollendam difficultatem duplicationis legati, nam & si quando duplicatur legatum in eadem scriptura, vnum tantum debetur. *l. plane §. 1. ff. de legat. 1. vbi gloss. & DD.* quando tamen duo legata sunt facta in duabus scriptu-
2 ris; prout in Testamento, & Codicillis, † si legatum est simplex, vtrumque debetur; ne secundus actus legandi censeatur inutilis *l. quinquaginta ff. de Probat. Menoch. de arbitr. lib. 2. casu 213.* In testamento verò prius idem Testator, ita legauerat; *Lascio alla Chiesa di Monte Pulciano scudi quattro mila; Alle mie commende di Varese, & seminarà scudi 360. per ciaschuna. Alla Chiesa di S. Giouanni in fiore per mantenimento della sacristia, e culto diuino, e sgrauamento di quei Monaci scudi due mila.*

Stante igitur hac serie facti, visum fuit Dominis deberi legata prout sunt scripta in Testamento, etenim licet verum sit quod quã-
3 do fiunt † duo legata eiusdem quantitatis ob eamdem causam, stetur vltimo legato, & vltimæ dispositioni. *l. libertis 18. ff. de alim. & cib. legat. per quem textum ita sensit gloss. in l. quinquaginta in verb. scriptis, quam sequitur Bartol. in l. cum centum num. 1. vers. si verò ab eod. ff. de adimend. legat. Abb. in cons. 4. num. 8. vol. 2. Castr. in d. l. plane §. 1. vbi Ias. in secundo notab. ff. de legat. 1.*
4 quæ conclusio † procedit etiam quod in Testamẽto legetur vna quantitas diuersa à quãtitate relicta in Codicillis, modò legatum sit factum ex eadem causa, prout in casu isto le-
5 gata vtrobique fuerunt facta † ex eadem causa pietatis *d. l. libertis 18. Aymon. cons. 167. num. 10* & in dubio quale legatum debeatur minimũ sit præstandum *l. si ita scriptum ff. de legat. 1.* Ita tamen regula fallit, quando constat de con-
6 traria † mente Testatoris expressa aut tacita; nulla enim melior est interpraetatio, aut glo-
7 satio, quam glosatio, & interpraetatio † testatoris, qui quando se ipsum glosat, & mentem suam declarat efficit, vt non eatur ad glosationem, & interpraetationem legis *Curtius senior. cons. 29. num. 6. vers. ita in proposito, Paris. cons. ciuil. 105. num. 6. & seqq.* præsertim quando
8 declaratio sumitur ex † sequentibus, quæ semper declarant præcedentia *l. legatorum petitio §. fin. vbi Bald. in fin. ff. de legat. 2. l. si cum fundum ff. de verb. signif. l. Titia §. Lucius Titius ff. de legat. 2. l. si Titia §. 1. ff. de verb. oblig.*
9 Quod autem testator voluerit deberi † legata scripta in Testamento probatur primo, & quidem clarè ex illis verbis: *Item dechiara, che se qualcheduno delli sudetti legati &c.* scilicet scrip tis in Codicillis, de quibus testator immedia-
10 te loquutus fuerat, † & ad quæ verba Testatoris referuntur propter dictionem, *detti. Bar. in l. scriptum §. fin. ff. de legat. 1. Paris. cons. 94. n. 22. vol. 3. Dec. cons. 508. num. 3. fosse fatto nel testamento, non intende che sia repetito nel presente Codicillo, mà che sia vn solo.* Ex quibus infertur; quod siuè verbum, repetere, importet duplicare, siuè solum referre, cum testator negauerit, siuè prohibuerit repetitionem, siue duplicationem in Codicillis, voluerit & affirmauerit deberi legatum, siue legata scripta in Testamento maxime stantibus illis verbis subsequentibus; *Ma che sia vn solo, & uaglia per una uolta sola.* Negatiua enim duplicationis, siue
11 duplicitatis † rei coarctata in certo loco, vel scriptura ponit affirmatiuam simplicitatis, siuè singularitatis eiusdem rei in alio loco secundum doctrin. *Bart. in l. de etate num. 12. ff. de minor. & in l. 2. ubi Iacobus de S. Georgio Bald. num. 2. & 3. Alberic. ff. de probat. Bald. in l. actor num. 22. & 23. C. de probat. & in l. cum te num. 14 C. eodem & in c. 3. loco num. 9. de probat. & in c. 1 §. si quis per triginta num. 3. si de feudo fuerit controuers. fulgos. in l. uti frui num. 7. ff. si usufructus petat. Abb. in c. cum Ecclesia Sutrina num. 28. & Ripa num. 79. de caus. possess. & propr. Aretin. in l. in illa stipulatione nu. 4. ff. de verb. obligat. & in c. vltim. num. 20. & in c. cum causam num. 37. de testib. Gabr. concl. 4. de testib. num. 7. Bossius de defension. reorũ n. 23. Herculan. de negat. prob. n. 157. Purcian. de probat. lib. 1. c. 43. num. 8. Boer. decis. 23. numer. 94.*

Secundò probatur, quia cum hic duo propria concurrant, nempe legata facta in Testamento, & facta in Codicillis, & testator noluerit facta in Codicillis censeri repetita si fuerunt facta in Testamento prout fuerunt fa-
12 cta, censetur † negasse, quod legata deberentur ex Codicillis, & voluisse deberi ex testamento, quando enim duo ponuntur, & vnum negatur, illud quod non negatur, censetur concessum *c. non ne de præsumpt. l. tribus 21. §. fin. ff. de testam. milit. vbi Bald.* ait quod cassans
13 aliqua † videtur approbare, quod non cassat *in l. legata inutiliter in fin. & ibi Ias. ff. de legat. 1. dicunt*, quod si Comes, cui plura fuerunt proposita reprobet quædam, videtur alia omnia
14 approbare † & dicit *Bart. in l. at si sine §. sed quòd Papinianus num. 1. ff. de minor.* quod interro-
15 gatus de duobus, si ad vnum respondet † affirmatiuè, videtur ad alterum respondere negatiuè, & è contra, *& Bald. ibidem dicit hoc esse vtiliter notandum in num. 2.*

Tertiò quia testator noluit legata facta in Codicillis censeri repetita in ipsis Codicillis, quatenus prius fuissent facta in Testamento.
16 Vnde cum † verbum repetere sit de nouo petere ex suis principijs, *secundum Budeum in annot. super pand. in l. Iulianus §. quantum ff. ad exhiben.* quod repetit additio marginalis *ad text. in l. repetita ff. de fid. Instr. Duaren. in Comment. ad l. Iurisgentium 7. §. adeo vers. quasi repetita post med. vers. dicitur autem ff. de pact. pagina mihi 59. & Rebuff. in l. quos non hostes 234. §. locuplex vers. restituendam ff. de uerb. signif.* verus sensus est,
17 quod cum † voluerit repetere legata in ipsis Codicillis, quando fuissent facta in Testamento noluerit de nouo facere d. legata, dicitur
18 enim repeti legatum † vsusfructus, quando de nouo fit *l. 3. in princ. & in §. 1. & l. repeti ff. quib.*

quib.mod.ususfruct.amitt. hinc etiam dicitur em-
19 ptio repetita, † quando de nouo est facta, *ut in l. 2. ff. de res cindend. uenditione* sic dicitur
20 repetita † quæstio, quando reiteratur *l. repeti quæstionem 16. ubi glos. 1. & l.unus. 18. §. 1. ubi glos.*
21 *verb. repeti ff. de quæstion.* & dicitur † repetita promulgatio, quando alia prius fuerat *l. repetita 37. ubi glos. 1. C. de Episc. & Cleric.*

Quartò probatur dialectico more loquendo, quia illa verba; *Non intende che sia repetito* (scilicet legatum factum in Codicillis) *nel presente Codicillo*, non possunt referri ad aliud extremum, quam ad legatum prius factum in Codicillis ex deductis in primo argumen-
22 to, † si igitur testator non reuocat legatum factum in Testamento, sed solum disponit, quod factum in Codicillis, censeatur repetitum si fuit factum in Testamento, sequitur,
23 vt perinde sit, † ac si testator dixisset velle legatum factum in Testamento in suo pristino statu remanere *ex adductis per Natt. cons. 484 num. 23.* & clarius, quod multò magis ex eo quod testator voluit dependere existentiam
24 legati facti in Codicillis, † & non existentia legati facti in Testamento, si extaret legatum testamenti, non subsisteret legatum Codicilli, & hoc etiam operatur, vt non intret re-
25 gula, † quod posteriora derogent prioribus, quia fallit quando existentia posteriorum ponitur solum in casu non existentiæ priorum,
26 & talis casus, † seù conditio non verificatur vt latius probabitur infrà.

Quintò probatur, quia cum dispositio facta in Codicillis fuerit conditionalis, scilicet quatenus non fuisset facta in Testamento
27 statim † ab initio fuit perempta, quia defecit conditio *l. in præteritum 100. & l. si ita stipulatus 120. ff. de uerb. obligat.* & in nostris terminis, quando fuit dictum si in Codicillis scripsi *est textus in l. institutio talis 10. ad fin. ff. de condit.*
28 *instit. ubi glos. ultima* explicat † statim operari, si in Testamento scriptum postea reperitur, *& ibi Albericus num. 1.* ait quod iste nominatus in Codicillis, & in testamento, capit, non ex Codicillis, sed ex Testamento, & sic in
29 casu † nostro debetur legatum scriptum in Testamento non autem in Codicillis propter euentum conditionis.

Sextò probatur etiam à similibus, quia li-
30 cet regulariter relictum ab hærede † censeatur repetitum à substituto per fideicommissum *l. licet Imperator 77. ff. de legat. 1. Angel. Imol. Florian. & Iason. in d.l. Imperator num. 7. Peregr. de fideic. art. 16. num. 64. Menoch. præsumpt. 108. numer. 57. lib. 4.* & ratio sit, quia substitutus suc-
31 cedit † secundum voluntatem Testatoris, qui præsumitur voluisse, quod substitutum, qui subrogatur in locum primi instituti, suc-
32 cedat cum eodem oneref solvendi legatum, cum subrogatus in omnibus naturam, & qualitatem induat eius in cuius locū subrogatur. *l. si cum §. qui in iuriā ff. si quis cautionibus,* & hinc
33 onus legati transit in ipsum † substitutum, in quem omnia onera, & grauamina transeunt *ex l. §. hac actio 10. si quis testam. liber. esse iuss. fuer. Matienz. in l. 1. glos. 8. num. 1. tit. 4. lib. 5. recompilat Aluar. Valasc. consult. 132. num. 26. Gratur. responso 5. num. 52. uol. 2. Alba. cons. 107. nu. 2. & ita declarat Bart. in l. 4. §. lucius ff. de aliment. & cibar. legatis Roman. in auth. similiter C. ad l. falcidiam*, attamen veritas est, quod legatum non censetur repetitum à substituto, quando
34 constat de contraria† mente testatoris, vt puta quando nominatum est relictum ab hærede *l. si plures ff. de leg. 3. C. Celsus §. quod alicuius ff. de legat. 2. l. 1. §. id quod ex substitutione in fin. ff. ad leg. falcid. l. 1. C. si omnia causa testam. quæ vna ponderat Iason. in d. l. licet Imperator num. 3. vsque ad fin. Peregr. de fideic. d. art. 16. num. 59.*

Ita in proposito constat de contraria men-
35 te testatoris, quod noluerit subrogare † legatum factum in Codicillis, facto in Testamento, quia voluit legatum censeri repetitum in Codicillis solum Quatenus non fuisset factum in Testamento, & hoc confirmatur etiam ex
36 his, quæ dicuntur de nouatione, † in qua videmus, quod ad effectum illam inducendi ex noua dispositione, requiritur, quod alteretur natura primæ dispositionis, & nouetur dispositio noua specie, vt declarat *Salicet. in l. certi §. fin. nu. 23. ff. si cert. petat.* & ratio est quia
37 voluntas † est habilis ad inducendam nouationem *l. iurisgentium §. ideo ff. de pact.* At in casu nostro, vt patet ex prædictis, cum dispo-
38 sitio facta in testamento † se compatiatur cū dispositione facta in Codicillis, non fuit inducta nouatio *Menoch. præsumpt. 134. nu. 40. lib. 1 Surd. cons. 385. num. 18. lib. 3.* eoque magis ita
39 procedunt † ex eo quod testator noluit legatum factum in Codicillis censeri repetitum in Codicillis, quatenus fuerit factum in Te-
40 stamento, & ita † legatum factum in Codicillis informat factum in testamento, & excludit nouationem *d. l. Iurisgentium §. quinimò ff. de pact.*

Et prædicta eo magis admitti debent, quia sufficit, quod testator exprimat verba, ex quibus illius voluntas possit depræhendi, & quod ad aliam dispositionem expressam non transeat, quia illa voluntas dicitur dispositiua,
41 seù † se habens dispositiuè, vt declarat *Bald. in l. vnica C. de his qui ant. apert. tabul. latè Socin. in l. ambiguo nu. 3. ff. de reb. dub. Castren. in l. ab omnibus la prima num. 4. ff de legat. 1. fortunius Garzias in l. Gallus §. & quid si tantum num. 107. & 112. ff. de liber. & posth. Dec. cons. 89. num. 3. Socin. iun. cons. 185. num. 15. lib. 2. Merlin. de primogen. Hispan. lib. 1. c. 4. num. 28. Rouitus cons. 40. num. 4. lib. 1*

Nec est verum, quod dicta verba: *Non intende che sia repetito nel presente Codicillo*, idem sonent, quod non intelligebant priora legata
42 per repetitionem † confirmare in scriptura Codicillorum, quam tunc dictabat iuxta sensum Papiniani relatum à *Vulpiano in l. legata inutiliter, ibi, Confirmari per repetitionem, idest per hanc scripturam postea factam in Codicillis ff. de le-*
43 *gat. 1.* non applicatur enim ille textus† ad casum nostrum quia ibi Papinianus cogitauit legata inutilia confirmatione egere, ideo inquit per verba repetitiua intelligi confirmata sed si testator voluisset in Codicillis confirmare legata vtiliter facta in testamento im-

pru-

44 prudenter hoc cogitasset, cum legata † in testamento relicta non egeant confirmatione in Codicillis *l. qood per manus ff. de iur. codicillorum*
45 & disposita in Codicillis non alterant † relicta in Testamento nisi expresse disponatur *l. alumnæ 30. §. qui filias ff. de aliment. & cibar. legat.*
46 vnde declarauit idem † testator, quod legata ipsa relicta in Codicillis, si fuerunt facta in testamento, non censentur repetita in eisdem Codicillis, & sic in hoc casu non intrat dictum Papiniani.

Nec obstat, quod testator ferè omnia le-
47 gata testamentaria † auxerit, vel diminuerit, quod quidem præfert animum corrigendi. *glos. in l. nihil probibet 17. v. corrigere ff. de adimend. legat.* Quia hoc posset considerari si testator simpliciter disposuisset in Codicillis, sed
48 cum disposuerit sub † conditione quatenus legata relicta in Codicillis non fuerint facta in testamento, sequitur, quod non censentur per legata codicillaria adepta legata Testamẽtaria, sed potius contrarium ex supradictis, & tradit *Dec. cons. 3. num. 7.* nec est habendum in consideratione, quod testator in Codicillo dixit in reliquis confirmare testamentum, quia
49 per hæc † verba censentur confirmata contẽta in Testamento, *Alex. cons. 17. in princ. vol. 3. Camerarius in cap. Imperialem fol. 46. littera D.* & sic cum huiusmodi legata contineantur in Testamento nec fuerint in Codicillis adempta, cessat omnis obiectio.

Ex quibus, & ex alijs consideratis in alia decisione vtraque parte informante Domini persliterunt in resolutis &c.

R. P. D. C O C C I N O.

olim Sacræ Rotæ DECANO,

Bracharẽ Parochialis,

Lunæ 21. Maij 1635.

A R G V M E N T V M.

Beneficij resignationem, si quis prætendat esse simoniacam, & illud impetrauit à Papa tamquam vacans ob simoniam, debet plenè, & concludenter dictam simoniam probare, cum ea sit causa successionis, & etiam, quia id sapit obiectum.

S V M M A R I V M.

1 *Narratiua, si non est simpliciter pars gratiæ, probatur leuioribus probationibus.*
2 *Causa concessionis, quando ea, quæ narrantur in gratia, plenè, & concludenter sunt probanda.*
3 *Narrata in gratia, quando sapiunt obiectum, & continent inhabilitatem personæ, tunc multò magis sunt plenè, & concludenter probanda.*
4 *Simonia est plenè, & concludenter probanda.*
5 *Pacta in resignatione beneficij apposita, præseruantur, nè sint simoniaca, stante clausula, saluo beneplacito Sedis Apostolicæ.*
6 *Simonia realis, vt inducatur, quid sufficiat.*
7 *Simonia realis probatur, si docetur de conuentione simoniaca, seu illicita, & quod ea fuerit effectuata.*
8 *Pactum in permutatione beneficiorum antecedens, non est simoniacum, si fuit conditionatum, sub conditione, saluo Papæ consensu, & passim ita fit sine scrupulo.*
9 *Pactum in resignatione beneficij, si fuerit factum, saluo Papæ beneplacito, si Papa non consensit prædicto pacto, perinde est ac si non fuisset appositum.*
10 *Nam stante d. restrictiua, pactum intelligitur appositum, quatenus Papa voluerit, & si Papa noluit, nec partes voluisse dicendum est.*
12 *Vnde, si illud pactum fuerit euacuatum per non admissionem Papæ, si postea exequatur in eo promissa, non potest dici ea facta in vim illius pacti.*
12 Mohed. decis. 1. de simon, *quando procedat.*
13 *Pensio etiam si sit extincta sine auctoritate Sedis Apostolicæ, non tamen ex pacto præcedenti minimè inficit resignationem.*
14 *Protestatio contraria facto, nihil operatur.*
15 *Simonia non committitur, si soluatur temporale, pro temporali, sed secus, si soluatur temporale pro spirituali.*
16 *Beneficium, si fuerit resignatum mediante promissione, & solutione pecuniarum facta, quibusdam mediatoribus ad mouendum animum Resignantis, Et solutio fuit facta saltem ex parte, ante consecutionem beneficij, seu possessionis, hoc casu sine dubio dicitur inducta simonia, & hæc sententia est verissima. num. 17.*
18 *Testes, qui sunt varij, & percutiunt minimè tempus de quo quæritur, non sunt attendendi.*
19 *Testes, qui ad inuicem se conquassat, reijciuntur.*
20 *Fama, si ortum habuit à personis maleuolis nihil probat.*
21 *Attestatio facta pro exoneratione conscientiæ, ab eo, qui in periculo mortis est constitutus, est multum attendenda.*

Infra in eadem causa habetur altera decisio sub die 17. Decembris 1635. coram eodẽ

D E C I S I O CCCCXIX.

AMBROSIVS resignauit huiusmodi Parochialem ad fauorem Fructuosi Bartholomæus prætendens hanc resignationem ex diuersis Capitibus Simoniacam illam impetrauit à S.D.N. tamquam vacantem ob Simoniam, Quare dubitaui, An constet de Simonia, quam dictus Bartholomeus plenè,
1 & concludenter tenetur probare, quia † illa narratiua non est simpliciter pars gratiæ, quo
2 casu sufficiunt leuiores probationes, sed † est causa Concessionis, vt distinguendo dixit *Rota in decis. 268. num. 4. par. 1. diuers.* & fuit resolutum in causa *Placentina Parochialis de Malpartida 16. Ian. 1602. coram bon. mem. Litta*, & *in causa Casalen. Præpositura 21. Aprilis 1597. coram bo. me.* Petro Francisco Gipsio, eoque magis, quod talis narratiua sapit obiectum, & con-
3 tinet † inhabilitatem personæ *Rot. decis. 8. de except. in nou. Mohed. decis. 9. de probat vers. vndè Paris.*

*Parif.conf.*104. *num.*2.6. *&* 8. *lib.*4. & fuit resolutum in causa *Cæsaraugustana Parochialis de Maella* 8. *Nouembris* 1599. *coram recol.mem.Hieronymo Card. Pamphilio, & in dicta Casalen.Præpositura coram Gipsio.*

Et Domini dixerunt non constare de Simo
4 nia, quia † eam plenè, & sufficienter non probat Bartholomæus. Etenim aut eam primo deducit, ex quo in tractatu resignationis Fructuosus promisit consentire impositioni
5 pensionis, & illius medietatem † extinguere, cum clausula *saluo beneplacito Sedis Apostolicæ*, per quam clausulam licet præseruetur, quod pactum non sit Simoniacum *Cassad.decis.*2.*n.*3. *de Simon. & decis.*3.*num.*2.*de renunciat.* attamen, cum non obtenta gratia extinguendi in supplicatione resignationis, nihilominus post adeptam possessionem Parochialis Fructuo-
6 sus extinxerit † medietatem d. pensionis, hoc videatur sufficere ad incurrendam Simoniam realem ex *Mohedan.decis.*1.*de Simon. Paris.de confid.q.*40.*num.*59.

Et ad hoc respondetur, quod ad probandam Simoniam realem, requiritur, vt pro-
7 betur † conuentio Simoniaca, seù illicita, & ex causa secutam esse effectuationem, seù solutionem, *cap. veniens il primo, de Testib. cap. Artaldus* 8.*qu.*3. *Alciat.cons.*2.*num.*10.*lib.*1. *Card. Caual. decis.* 352. *num.*4. quia tunc pactum influit malitiam in effectuationem, aliàs non inficitur solutio. At in casu isto illud pactum antecedens, vt dictum est, non erat Simo-
8 niacum, † quia fuit conditionatum, saluo Papæ consensu, vt passim ita fit sine scrupulo, & fiunt sub hac forma Instrumenta cum rogitu Notarij, *Paris. de confid.quæst.*40.*num.*46 *&* 50. *& de resignat. lib.*2. *quæst.*2. *num.*73. ergo non potuit influere malitiam Simoniæ in extinctionem subsecutam post beneficium ob-
9 tentum, & cum illa facultas extinguendi non fuerit concessa, pactum de extinguenda pensione stante dicta Clausula saluo bene placito Apostolico, perinde est, ac si non fuisset ap-
10 positum, quia stante dicta † restrictiua intelligitur quatenus Papa voluerit, & si Papa noluit, nec partes voluisse dicendum est, *Cæs. de Graff. decis.* 10. *de præb. aliàs* 121. *Rebuff. in prax.tit. de resignat.condit. à num.*23. *vsque ad* 28. *Gonzal. ad reg.*8.*glos.*12.*num.*92. *&* 93.*vers. similiter*, quare cum illud pactum fuerit euacua-
11 tum per non admissionem Papæ, † extinctio postea secuta non potest dici facta in vim illius pacti, vt per *Cæs. de Graff. vbi supra.*

12 Non obstat decisio Mohed † supra allegata, quia procedit quando non obtenta gratia à Papa aliquid fuisset solutum, sed in casu isto fuit obtenta reseruatio pensionis, & sic solutio postea facta non causauit Simoniam, & pactum de extinguenda pensione fuit eua-
13 cuatum Immò si pensio fuisset † extincta sine auctoritate Sedis Apostolicæ, non tamen expacto præcedenti minimè inficeret resignationem *Sanchez respons.moral.lib.*2.*cap.*3.*dub.*47. nec dici potest, quod clausula, saluo beneplacito Apostolico, non releuet, quando ante beneplacitum Papæ exequatur pactum,
14 quia tunc † videtur esse protestatio contraria facto, *Sanchez loco allegato dub.*33. *num.*4. quia in hoc casu extinctio non fuit facta pendente negotio, nec potuit fieri, sed post reseruationem pensionis legitimè factam, & post eneruatum dictum pactum, & quatenus mandatum ad resignandum potuisset dici conditionale, vti verè non est ex supradictis, & quod Ambrosius propterea non perdidisset titulū suum, licet vigore litterarum Apostolicarū Resignatarius obtinuerit possessionem, quia illa possessio esset tantum facti, & non Iuris, neque Resignatarius haberet titulum Spirituale, stante dicta conditione, & quamuis soluerit, & extinxerit pensionem, non inde
15 sequitur, quod † soluerit temporale pro spirituali, sed temporale pro temporali, hoc est pecuniam pro fructibus debitis Resignanti, ex quo ius ab eo non censetur abdicatum, & consequenter non incidisset in pœnas Simoniaci ex hoc capite, vt est *decisio Achill.*3. *de Simon. alias* 342. *& sequitur Paris. de confident. quæst.*41.*num.*19. *& seqq.*

Aut verò dictam Simoniam deducit ex eo quod per testes probetur beneficium fuisse resignatum mediante promissione, & solutione pecuniarum facta quibusdam mediato-
16 ribus, † seù intercessoribus ad mouendum animum Resignantis, & solutionem saltem ex parte fuisse factam ante consecutionem beneficij, seù possessionis, quæ sine difficultate inducunt Simoniam, vt expressè tenent *Innoc. in cap. suam de etat. & qualit. Nauarr.cons.* 67.*num.*1. *de Simon.Paris. de confid.quæst.*42.*n.*12. *Caietan. verbo excommunicatio cap.* 72. *Filiuccius tract.*45.*cap.*13.*num.*10. *& alij quam plures cumulati per Sanchez cons.mor.lib.*2.*cap.*3.*dub.*26.*num.*2 *& hanc sententiam probabiliorem esse dicit loco citato num*8.

Et huic fundamento fuit responsum difficultatem consistere circa factum, non circa
17 ius, quia prædictam sententiam † esse verissimam dixerunt Domini, sed factum non probari, quia testes fuerunt examinati de anno 1631. & resignatio fuit facta de anno 1622 & propterea Testes in eorum depositionibus non percutiunt tempus certum huiusmodi tractatus cum conclusione postea subsecuta Peixotus enim deponit ab annis 7. vel 8. Frāciscus de Faria ab annis 10. Sousa verò ab an-
18 nis 5. vel 6. Vnde † cum sint diuersi in tempore, & non percutiant tempus resignationis, nihil propterea videntur concludere.

Et quantum attinet ad alios testes, qui ad eandem Simoniam probandam adducuntur, animaduertebant Domini, quod fere omnes
19 sunt † singulares, & sunt etiam inter se contrarij, tàm circa locum, quàm circa summam pecuniæ, & sic ad inuicem conquassantur.

Valdequè tandē mouerunt Dominos Testes examinati pro Fructuoso deponentes fal-
20 sam famam Simoniæ originem † habuisse à quodam Abbate inimico Fructuosi, & fuisse ipsius Calumniam, qui tanquam inimicus induxit falsos testes muneribus, & promissioni-

nibus: itaut negocium ageretur per creditores, & debitores, vt probant Testes *in Summario num.* 21. & d. Abbas non solum fuerit de hoc inquisitus, sed etiam condemnatus, *vt in Summario num.* 22. omnemque fidem prædictis Testibus tollit declaratio facta per
21 dictum Abbatem in periculo mortis † constitutum, dum ipse attestatus fuit, se tractasse resignationem de mandato Ambrosij sui fratris, neque in ea pactum vllum Simoniacum interueniſſe, cum tamen ipse alias contrarium deposuisset, vt patet ex illius depositione cuius copia datur.

Et ita vtraque Parte informante conclusum fuit, Non constare de Simonia.

R. P. D. COCCINO.

olim Sacræ Rotæ DECANO.

Bracharen. Parochialis.

Lunæ 17. Decembris 1635.

ARGVMENTVM.

Simonia, quando non possit considerari in resignatione Beneficij, cum reseruatione pensionis, quæ possit etiam postea extingui. Clausula, *reseruato Beneplacito Apostolico*, est salutaris. Fama communis, vt probet, quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 Simonia non dicitur commissa licet in resignatione beneficij adsit pactum Simoniacum, dum illud fuit cassatum.

Reseruatio Beneplaciti Apostolici, in pactis Reseruationis Beneficij, quid operetur num. 1.

2 Simonia realis in resignatione beneficij, quando dicatur inducta.

3 Pactum, quando fuit euacuatum nihil potest operare.

4 Simonia non inducitur ex his, quæ post resignationem fuerunt facta.

5 de Delicto excludendo, quando agitur admittitur omnis probatio possibilis.

6 Simoniæ fama, dum fuit probatum, quod erat falsa, cessat Simonia.

7 Testis prius muneribus, & promissionibus corruptus in nihilo probat.

8 Attestationi factæ pro exoneratione conscientiæ multum videtur deferendum.

9 Probationes partis, vt elidantur, probationes leuiores admittuntur.

10 Testes diuersi in tempore, & non percutientes tempus, de quo est controuersia non attenduntur.

11 Testes, si deponant aliquem esse bonæ opinionis, & famæ ex his conquassatur contraria probatio.

12 Testium dicta dum non possunt adaptari ad ea, de quibus controuertitur non sunt admittenda.

13 Testes, quando ex omnibus simul consideratis, non sunt nitidæ farinæ, non releuant.

14 Testes inuerisimilia deponentes, non iuuant.

15 Fama, nisi habeat originem à iusta causa non venit attendenda.

Decisio hæc est in eadem causa de qua antecedens decisio, & ibi ista citatur.

DECISIO CCCCXX.

QVO ad primum Caput decisionis Domini absolutè censuerunt non constare de Simonia, quia licet mandatum fuerit datum ad resignandum cum reseruatione pensionis, quæ posset postea extingui, tamen fuit reseruatum beneplacitum Apostolicum,
1 & cum in † eo obtinendo, fuerit cassata facultas extinguendi, pactum fuit omnino abolitum etiam ex voluntate ipsarummet partium *Cæsar. de Gras. decis.* 10. *de præb. cum allegatis in decis. in hac causa facta* 21. *Maij præteriti.*

Nequè obstat, quod post resignationem, fuerit extincta medietas pensionis, & ideò
2 censeatur respectu beneficij resignati † inducta Simonia realis *Mohed. decis.* 5. *de Simon.* quia hoc esset verum, si vigore pacti præcedentis fuisset extincta pensio, sed illud pactum fuit euacuatum, ex quo fuit deletum, & propte-
3 rea cessante illo pacto, † non impediebantur Partes ex integro obtinere à Summo Pontifice facultatem extinguendi pensionem, & illam extinguere, diuersum est enim, quod
4 aliquid fiat ex pacto † concernente resignationem, aliud verò, quod post resignationem, & reseruationem pensionis obtineatur gratia extinguendi, & ita est credendum cum aga-
5 tur † de delicto excludendo *Alex. cons.* 70. *nu.* 1. *lib.* 1. *& cons.* 74. *num.* 4. *eodem lib. & cons.* 114. *lib.* 4. *num.* 10. *Aymon. cons.* 205. *num.* 8. *& seqq. Decian. cons.* 8. *num.* 42. *& seqq. lib.* 1. *Clarius in §. falsum num.* 45. *vbi de communi, & num.* 63. *& seqq. & plenius num.* 79. *& seqq.*

Quantum attinet ad Simoniam deductam, ex quo pecunia fuit soluta. Pro resolutione huius articuli præmittendum venit, quod vt fuit dictum in alia decisione testes examinati
6 pro Fructuoso, deponunt famam † Simoniæ fuisse falsam, & ortam fuisse ex quodam Abbate inimico Fructuosi, qui tanquam talis induxit falsos testes prius muneribus, & pro-
7 missionibus corruptos, & prædictæ depositiones redduntur veræ, nedum quia Abbas prædictus de huiusmodi subornatione fuit inquisitus, & condemnatus, sed etiam quia ipse in articulo mortis attestatus fuit se resignationem tractasse de mandato Ambrosij sui fratris, neque in ea pactum vllum Simoniacum interueniſſe, licet ipse alias contrarium
8 deposuerit, quæ attestatio facta † pro exoneratione Conscientiæ, est multum attendenda *Surd. cons.* 425. *num.* 20. & licet dicta Confessio non sit scripta manu ipsius Abbatis, sufficit vt de ea sit habenda ratio, quod à duobus
9 Testibus † sit subscripta, præsertim cum agatur, solum ad elidendum probationes alterius partis.

Secundo est præmittendum, quod resignatio fuit facta de anno 1622. & testes primavice examinati de anno 1631. non percutiunt tempus dictæ resignationis Sousa enim deponit

nit de annis 5. vel 6. Peixotus ab annis 7. vel 8. Franciscus de Faria de tempore festiuitatis Canonizationis SS. Ignatij, & Fran-
10 cisci Xauerij vnde sunt † diuersi in tempore, & non percutiunt tempus resignationis, ideò non sunt attendendi *cap. Artald. 8. qu. 3. gloss. in cap. quum pio in verbo postmodum 1. qu. 2. Dec. consil. 448. num. 25. Alciat. cons. 2. num. 5. & 33. lib. 1. Put. decis. 167. lib. 2. in correct.*

Tertio est præmittendum, quod alij testes deponunt Fructuosum fuisse bonæ opinionis
11 & famæ † vnde satis conquassatur probatio contraria *Corn. cons. 176. num. 10. lib. 4. san. mem. Greg. decis. 455. num. 4. Rota decis. 12. num. 4. in fin. post 2. vol. cons. Farin.*

His prænotatis licet Testes secunda vice fuerint examinati de anno 1632. & tunc Frãciscus de Faria deposuerit de Simonia à decem annis citrà, & alij concordando cum d. Francisco de Faria, à die prædictæ festiuitatis SS. Ignatij, & Xauerij. Attamen ista depositio nequaquam placuit Dominis, quia, vt dictum est, Peixotus in primo examine deponit de annis 7. vel 8. & Sousa de annis 5. vel 6. & licet subdat seù alio veriori tempo-
12 re, nihilominus ista † verba non possunt adaptari ad tàm longum tempus, & considerarunt Domini quod Franciscus de Faria in primo examine dixit Simoniam fuisse commissam in die Festiuitatis Canonizationis S. Ignatij, & S. Francisci Xauerij, & in secundo examine, mutato modo loquendi, deponit à decem annis, & alij duo Testes paritèr mutato modo loquendi mutuati fuerunt depositionem primo loco factam à d. Francisco Faria, deponentes de Simonia commissa in die festiuitatis. Vnde ex omnibus simul iunctis visum fuit, quod isti Testes non sunt
13 nitidæ † farinæ, eoque magis, quod nec in
14 quantitate concordant, & deponunt quamplura inuerisimilia.

Nec prædictis obstant Testes de fama huius Simoniæ, quia ex prædictis constat, vnde habuerit ortum dicta fama, & tamen vt de
15 ea sit habenda ratio deberet oriri † ex probabilibus causis alias tanquam vana vox populi nihil probat *Bart. in l. de minore §. plurimum num. 2. ff. de quæstion. & fuit pluries in Rota resolutum.*

Ex quibus Domini vtraque parte audita iterum steterunt in decisis sub die 21. Maij eiusdem anni.

R. P. D. PEVTINGERO.

Romana Domus, seù fideicommissi de Incoronatis.

Mercurij 24. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

Donatio cum non compræhendat ea bona, quæ donator post donationem ex fructibus sibi reseruatis acquisiuit, non impedit quominus dd. bona ad hæredes donatoris non transeant, & ita hæredi datur retentio etiam si non adhuc hypotheca competeret.

SVMMARIVM.

1 *Bona acquisita ex fructibus sibi reseruatis ad hæredes donatoris spectant.*
2 *Retentio datur etiamsi possessori super re possessa non competeret hypotheca.*
3 *Hæredi qui de suis pecunijs bona fideicommissi affrancauit, restitui debet pretium in affrancatione erogati.*
4 *Fideicommissarius, si prætendit bona fideicommissa alienata, alienationes probare tenetur.*
5 *Fructus pro rata detractionum hæres grauatus facit suos.*
6 *Compensatio non datur in credito liquido.*
7 *Credita hæredis ipso iure extenuãt fideicommissum, nec sub eo comprahenduntur.*
8 *Locationes earumque duratio in prædijs Vrbanis concludenter probari debent.*
Relocationis præsumptio non sufficit in prædijs Vrbanis nu. 8.
9 *Identitas non dicitur probata vbi saltem duo confinia non concurrunt.*
10 *Bona non probantur fideicommissaria, si non probatur hæredem de illis tanquam fideicommisso subiectis possessionem accepisse.*
11 *Enunciatio generaliter facta quando nec ipsi enuncianti, nec habentibus ab eo causam præiudicium inferat.*
12 *Enunciatio non præiudicat non habentibus causam ab enunciante.*
13 *Donatarius non tenetur ad æs alienum post donationem contractum, intellige vt num. seqq.*
14 *Commodum qui vult consequi onus illi annexum subire cogitur.*
15 *Restitutio in integrum conceditur data aliquali læsione, & n. 17.*
16 *Restitutio in integrum conceditur aduersus omissam Apostolorum petitionem.*

In hac causa adsunt plures decisiones, quæ recensentur supra in decisione 248. coram bo: mem: Pirouano Part. VII. Recent vbi in fine aliæ congeruntur.

DECISIO CCCCXXI.

PETENTE M. Antonio Incoronato iuxtà sententiam Rotalem R. P. D. mei Ghisilerij in iudicatum transactam, & decisionem sub die 24. Febr. 1644. coram Me emanatam, immissionem in possessionem Domus, de qua agitur, tanquam sub donatione, & fideicommisso Francisci Incoronati ad eius fauorem purificati comprehensæ, Congregatione verò Sanctissimarum Plagarum eiusdem Domus posseditrice ex nouo fundamento hactenùs non deducto se opponente, & restitutionem in integrum aduersus rem iudicatam sibi competere allegante, Domini constare de causis restitutionis in integrum, & sic à decisis esse recedeñ responderunt. Quia scilicèt Domus, de qua agitur

tur non cadit sub donatione Francisci, quamuis ea bona etiam futura, & postea acquisita comprehendat. Nam cum Domum hanc Franciscus ex fructibus, quæ sibi in donatio-
1 ne reseruauerat acquisiuerit, † pariter bona ex vsufructu prouenientia reseruata videntur & sic merito ad hæredem spectare donatoris, *Cancer. var. resolut. tom. 3. cap. 2. num. 121. & 122. ex Text. in l. si vt proponis, vbi glos. & Doct. C. de rei vendicat. Fontanell. de pact. nupt. claus. 4. glos. 22. num. 2. in princ. Vincen. de Franch. decis. 168. circa fin. Rota coram Reuerendiss. Vrgellen. decis. 348. n. 9.* vbi quod ita communiter tenent Doctores, *& num. 10.* quod intelligendum maximè est de rata scut. 335. quæ Franciscus tunc in computum pretij Domus soluit, quæ ex vsufructu prouenire, ideò præsumuntur, quia donator ipse nihil aliud penitùs habebat, cum omnia sua bona donatario tradidisset: Pro hac itaque rata Domus sub fideicommisso, seù donatione fideicommissum continente non cadit; prout etiam Congregationi retentio competit pro scut. 565. solutis Petro Ruis & alijs scutis 235. pariter solutis Eliæ Zeui, Pompei Columnæ primi venditoris creditoribus, quæ pro integrali solutione pretij d. Domus ipsa Congregatio soluit d. Pompeio Columnæ, quæ cum in causam acquisitionis huius Domus cesserint, operantur reten-
2 tionem, † quæ competere solet etiamsi possessori super re possessa hypotheca non competeret ex allegatis per *Surd. decis. 46. n. 9. & 13 Rota in Romana, seu Ianuen. locorum montium 15. Iunij 1640. vers. deducitur namque coram bo. mem. Pirouano.*

Congregationi quoque aliud creditum scut. 466. 70. debetur, quæ Cæsar Francisci filius pro affrancatione Domus impendit; licet enim dum tanquam donatarius Francisci rem affrancatam fideicommisso acquisiuerit vt habetur *in decisione*, quæ reuidetur *§. final.*
3 nihilominus tamen Congregatio † remanet creditrix pretij in affrancatione erogati *Caual. decis. 130. n. 1. & 3.*

Non obstat, quod hæc credita cum alienationibus bonorum fideicommissi per Cæsarem factis sint compensanda, & cum pensionibus Domus per Congregationem exactis,
4 quia † alienationes non ostenduntur, vt fideicommissarius tenetur *Rota penes Andr. decis. 30. sub num. 4. & seqq.* & fuit dictum *in Romana fideicommissi de Zuccaris 14. Nouemb. 1639 coram Reuerendiss. Domino meo Decano*, & nihil referrent quoad iura competentia Congregationi ex persona Pompei, & eius creditorum; Quoad pensiones verò aduertendum
5 est, quod † Congregatio quoad ratam detractionum fecit fructus suos secundum *Soccin. cons. 179. sub num. 5. lib. 2.* itaut nulla vel adeo parua dictæ Domus portio supererit, cuius fructus restitui debeant, vt nullius ferè con-
6 siderationis videatur, † ideoque eorum compensatio ad impediendam retentionem Congregationis pro eius credito liquido admitti non debet iuxta *Text. in l. fin. Cod. de compensat.*
7 donec de istis omnibus fuerit satisfacta; † nam ipso iure hæc credita extenuant fideicommissum, nec sub eo comprehenduntur *l. 2. ff. ad Senat. Cons. Trebell. l. in restituenda Cod. de pet. hæred. Decian. cons. 85. sub num. 2. lib. 2. Peregrin. de fideicom. art. 35. sub num. 39. Rot. apud Gregor. XV decis. 185. & ibi Add. & decis. 399. nu. 1. par. 5. rec.* & probat *Fusar. qu. 672.*

Neque hæ pensiones probantur perceptæ per fides extraiudiciales Inquilinorum dat. in *Summario Incoronati num. 3. & 4.* neque percipiunt totum tempus, immò cum versemur in prædijs vrbanis, quæ sine locatione fructus
8 non reddunt, † locationes, earumque duratio plenè, & concludentèr probandæ sunt itaut tacitæ relocationis præsumptio nō sufficiat, vt fuit dictum coram *Reuerendiss. Vrgellen. decis. 307. nu. 9. & in Romana laudi, seu dom. 1. Iulij 1643. vers. quia hoc coram D. meo Bich. & in Romana reintegrationis 17. Maij 1645. principio coram Me*, quæ pensionum quantitas ex calculo ratione temporis, quo verè locata domus probabitur, apparebit, dempta tamen rata scut. 335. quæ sub donatione Francisci non cadit.

Neque Congregationem in dictæ Domus retentione impedit fideicommissum Marcelli, quia sub illo hanc Domum cadere non probatur aliter, quàm ex Inuentario in quo cum neque cum duobus saltem confinibus
9 describatur, † identitas deficit, vt tradit *Bartol. in l. demonstratio num. 14. ff. de condit. & demonstrat. cum alijs allegatis in Romana domus 14. Iun. 1641. vers. domum vero coram D. meo Bichi.*
10 Nec † probatur Cæsarem Domus possessionem fuisse adeptum tanquam fideicommisso Marcelli subiectæ, *vt decis. coram Reuerendiss. D. meo Decano 16. Ianuar. 1643 §. Quam etiam* & ita supponit, immò respectu portionis emptæ à Pompeio Columna hoc excluditur, dum hæc portio pleno iure ad Cæsarem spectasse probatur ex pluribus Instrumentis in *Summ. Congregationis num. 1. & seqq. relatis*, quibus apparet illam tanquam talem ad Franciscum peruenisse *Summ. Congregationis num.* & inde enunciatio generalis per Cæsarem de adeptione eius possessionis facta erronea di-
11 gitur *Summ. actor. n. 6.* † adeoque nec ipsi, non habentibus causam ab ipso præiudicium inferre tulit, *l. non fatetur ff. de confess. l. si post diuisionem C. de iur. & fact. ignor.* & sequitur *Rota decis.* num. 12. *par. 1. rec.* sicque tanto minus eadem
12 confessio nocere potest Pompeio, † & alijs causam à Cæsare non habentibus *Rota apud Greg. XV. decis. 105. n. 24.*

Nec refert, quod M. Antonius, qui venit tanquam in donatione Francisci comprehen-
13 sus ad † æris alieni postea per eundem contracti solutionem non teneatur per *Text. in l. æris alieni C. de donat.*

Quia obiectum non procedit quoad solutionem pretij bonorum postea per eum habita fide de pretio acquisitorum, dum enim donatarius huiusmodi bona consequi videtur satis clarum est etiam, eorum pretium debere soluere cum teneatur ad onus eidem anexum sine quo obtineri non possunt. Neque fe-
ren-

rendus est, qui lucrum quidem amplectitur,
14 onus † autem illi annexum subire recusat *l. vnica §. sed omnes Cod. de caduc. tollen.* & ex alijs probat *Fontanell. de pact. nupt. clausul. 11. glos. vnica num. 31. & seqq. vers. his accedit.. & supra n. 18. & seqq. vers. quibus non obstantibus.*

Quibus stantibus placuit Dominis in hac
15 parte recedere à decisis, locum † restitutionis in integrum ad fauorem Congregationis aperire, *iuxta trad. per Odd. de resti t. in integr. quæst. 69. num. 39. vers. limita Rot. penès bon. mem. Card. Seraph. decis. 251. num. 2.* cum alijs relatis in *decis. 492. num. 1. par. 1. et decis. 50. num. 2. par. 2. rec.* saltem, vt aduersus omissam apostolorum petitionem audiatur in causa ap-
16 pellationis † ad quem effectum illi restitutio in integrum sicut minoribus competit, vt ex æquiori, & veriori sententia comprobat *Odd. de restit. in integ. quæst. 3. sub num. 46.* quem sequitur *Cabed. decis. Lusitan. 51. nu. 8. et seq. par. 1.* data aliquali læsionis iustificatione, vt post alios benè probat idem *Odd. d. tract. quæst. 36. sub nu. 46. vers. aut loquimur, et d. quæst. 65. n. 52. vers. secundo casu.*

Et ita vtraque parte informante dictum fuit.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO
Sacræ Rotæ DECANO.

Romana, seù Albiganeñ Bonorum.

Mercurij 5. Iulij 1648.

ARGVMENTVM.

Ad declaratorię relaxationem quando sit deueniendum, & quamuis ad ipsius relaxationem non deueniatur, nisi præcesserit citatio personalis, tamen fallit, vti hic spretus non parit obedientiam.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria, quando sit relaxanda.*
2 *Declaratoria ideo relaxatur vt pars propriæ contumaciæ culpam agnoscendo, obediendo recognoscat errorem suum.*
3 *Contra contumaces tutores relaxari potest declaratoria.*
4 *Tutor curare debet, vt eius pupillus obediat Mandatis Iudicis.*
5 *Tutor dum vult, vt pupillus non obediat Mandatis Iudicum, ipse Tutor, & non pupillus est excommunicandus.*
6 *Ad declaratoriæ relaxationem rite non deuenitur nisi præcesserit Citatio personalis.*
7 *Ad declaratoriæ relaxationem quando rectè deuenitur cum citatione per edictum.*
8 *Accessus non tutus bene potest probari per testes.*
9 *Accessus non tutus potest probari per testes etiam singulares.*
10 *Mandatum relaxationis declaratoriæ, an sit personaliter intimandum.*
11 *Mandato Iudicis, vt obediatur, debet quid certum continere.*
12 *Obedientia realis, vel verbalis quando sit præstanda, in executione mandati relaxati à Iudice.*
13 *Mandatum Iudicis, quando fuit præsentatum parti, & illud fuit ab ea in terra proiectum, non potest ex hoc argui obedientia, imo contumacia, & spretus.*
14 *Contradictio detestabilis, per quam excluditur omnis paritio, quo ad mandatum Iudicis, ex quo arguditur.*
15 *Contumacia partis in non obediendo Mandatis Rotalibus bene arguitur ex quo adiuit Iudices Laicos.*

In hac causa adest altera decisio sub die 27. Ianuarij 1655. coram eodem R.P.D. Cerro Decano supra in hac parte 12. recent.

DECISIO CCCCXXII.

CONTRA Mariam Hieronymam Iustinianam, Stephanum Balbum, Lepidum Inuream, & Ioannem Baptistam Iustinianum assertos Tutores Mariæ Septimiæ Pasquæ censuerunt DD. dandam esse decla-
1 ratoriam † cum constet de relaxatione mandati Rotalis de Manuteneñ relaxati præuia decisione *sub die 14. Decembris 1648. coram me* continentis comminationem censurarum de illius intimatione, ac reproductione in actis Notarij Cameræ cum prefixione termini ad parend. & demum de seruatione quatuor terminorum, ad doceñ se paruisse *Summ. Informantis num. 1. 3. 6. & 7.* quibus omnibus concurrentibus dum non constat de paritione, quinimò de aptissima, & inexcusabili contumacia deueniri solet ad relaxationem declaratoriæ, vt propriæ contumaciæ culpam attentius agnoscens † humili paritione protinus emendare substituentur *per text. in cap. si Inimicus vers. vt vnusquisque 93. dist. in cap. si vers. ex hoc de excep. in 6. & in cap. 1. in fin. vt litt. non Consist. Rot. in Ampunien. seu Ciuitaten. Conuocationis ad Sinodum 13. Februarij 1645. coram R. P. D. meo Meltio in Leodien. Decimarum 23. Ianuarij eiusdem anni, & in Cesaraugust. distrib. 25. May 1646. coram me in Tolet. Canonic. 18. Ianuarij eiusdem anni coram R. P. D. meo Otthobono, & in Toletana Matrim. 1. Iunij 1647. coram R.P.D. meo Corrado,* idque etiamsi præfectus Ioannes Baptista, & alij Contumaces sint Tutores quia, & contra ipsos decla-
3 ratoria conceditur cum † nomine pupillæ litem sustineant, & bona occupent, Tutor
4 enim † curare debet, vt pupillus sine fraude obediat præcepto Iudicis, alias non pupillus, sed ipse delinquisse censetur per ea, quæ
5 in proximis † terminis declaratoriam relaxando dixit *Rot. in Mediolaneñ. Bonor. 18. Februarij 1630. coram recol. mem. Coccino Sac. Rotæ tunc temporis Decano apud Modern. Perus. de Manut. decis. 272. per tot. & presertim num. 7.*

Nec obstat, quod d. mandatum de manutentione non fuerit personaliter intimatum sed dumtaxat per Edictum.

6 Quia cum in cõmissione huius causæ adsit expressa facultas procedendi per edictum constito de non tuto accessu vndè *Summ. num.* 5. quæ ex dispositione Sac. Canon. neces-
7 sario † requiritur vt habetur *ex extrauagan. vnic. ibi etiam Glos. Verb. in Albo Prætoris de Dol. & Contum. & in Clemen. ibi ipso Papam Spler, & ex certa scientia hoc mandante vbi pariter glos. in Verb. ex certa scientia ac DD. de Iudic. Rot. in Ianuen. Separationis Tori* 8. *Maij* 1627. *quantum enim attinet*, & 16. *Ianuarij* 1632. *coram eodem rec. mem. Coccino rec. decis.* 104. *num.* 2. *vers. attamen de Iure Canonic. par.* 6. *& in Miclinien. Nullitatis Matrim.* 16. *Aprilis* 1647. *coram R. P. D. meo Corrado* §. *Nam ex ipsa* non tutus vero
8 accessus † probetur ex Testibus coram me examinatis eodem *Summ. num.* 2. quorum de-
9 positiones exuberant cum ad † istum effectum sufficiant etiam Testes singulares *ex deductis ad propositum in d. Ianuen. Separationis Thori* 8. *Martij* 1627. §. *& satis probatur ac in d. Michlinien. Nullitatis Matrimonij* §. *iuxta verò causa* non fuit necessaria prædicti mandati persona-
10 lis † intimatio, sed exequtio & iustificari potuit præuia affixione ad loca solita prout factum fuit *Summ. num.* 6. per Edictum procedi vt fuit seruatum *in d. Ianuen. Separationis Thori & probatur per Add. ad bon. mem. Buratti decis.* 943. *n.* 7. *cum seqq. ac in d. Mechlinien. Nullitatis Matrimonij*.

Minusque non obstat quod mandatum
11 de manutenẽdo nihil certi contineat † in quo sit parendum, & proindè sola patientia sufficiat.

Fuit enim responsum hoc procedere posse, quando vna cum patientia concurreret etiã
12 obligatio verbalis † de parendo, ac actualiter obediendo, vt distinguendo inter rem corporalem, prout in casu nostro, & in temporalem declarauit *Rota decis.* 649. *numer.* 2. *par.* 4. *rec. & in supradict. Mediolanen. Bonor. nu.* 3.
12 hic autem tantum abest quod constet † de huiusmodi patientia vna cum præfata verbali obligatione quinimò apertissimè docetur de Contrario cũ Ioannes Baptista tradito! sibi mediante quodã Clerico mandato Rotali illud in terram proiecit *Summ. num.* 3. & deindè ipse cum aliis contemptoribus proprio procuratore adiuit Senatum Genuæ ab eo nouam suæ occupationis bonorum de quibus agitur Confirmationem extorsit eodem
13 *Summ. num.* 1. ex hac † igitur proiectione, & recursu ad Iudices laicos resultat manifesta, & inexcusabilis contradictio quæ quamlibet paritionem excludit, & detestabilem contu-
14 maciam ostendit *ad Text. in l. contumaciam vers. contumaces non videtur ff. de re iudicat. quæ in terminis optimè expandit Rot. in d. Mediolanen. bonorum*.

Et hinc etiam eo facilius in hanc senten-
15 tiam iuerunt DD. ob d. † recessum euidentior conuincitur illorum pertinacia probatur *vt dixit Rota coram bon. mem. Buratt. dec.* 825. *num.* 5. *vers. tum quia habitus fuit in rec. decis.* 686. *sub numer.* 2. *vers. Immò non sola par.* 1. *& in aliis relatis in supradicta allegata Toletan. Matrim.* §. *fin.*

proindeque libentius declaratur an sit concedẽda licet ad hunc affectũ sola ex protextatione de ibidem recurreñ sufficiat *vt resolutum fuit in Vlixbonen. Beneficij* 10. *Aprilis* 1617. *coram bon. mem. Vbaldo, & in d. Leodien. Decimarum.* 23. *Ianuarij* 1645. *coram me* §. *vltimo*.

Et ita resolutum fuit vnica tantum altera parte sepius citata, & intimata &c.

R. P. D. MELTIO,

Postea Episcopo PAPIEN.

Auenionen Saluiani.

Luna 17. *Iunij* 1658.

ARGVMENTVM.

Contractus mutui, qui conuentione contrahentium potest in emptionem, & venditionem transire, non per hoc aliquos fructus parit, vbi venditio non fuit vndequaque perfecta.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum datur etiam pro damnis & interesse, quæ sub obligatione camerali continentur.*
3 *Venditio facta sub conditione pretij declarandi valet.*
3 *Contractus mutui ad certum tempus, potest deinde ex voluntate contrahentium transire in emptionem & venditionem.*
4 *Venditor qui rem non tradidit tenetur ad vsuras pretij non soluti.*
5 *Venditio vbi non fuit perfecta nullos fructus parit.*
6 *Fructus ante purificatam conditionem ad venditorem spectant, non autem ad emptorem.*
7 *Scripturæ quæ non sunt in actis non attenduntur.*
8 *Actio non competit pendente termino ad aliquid faciendum neque illius datur exercitium.*
9 *Interpellatio quando requiratur contra debitorem.*
10 *Equitas* leg. Curabit de act. empt. *quando procedat.*
11 *Fructus non dantur in contractu, qui à principio fuit mutui, deinde verò in emptionem transiuit, si emptio non fuit perfecta.*

In eadem causa, adest supra altera decisio coram eodem Reuerendissimo Papien. sub die 22. Iunii 1656. & est decisio 205.

DECISIO CCCCXXIII.

OBTINVERAT Franciscus Tertullus per sententiam in Iudicio Saluiani coram bon. mem. Bichio immissionem contra Hectorem Bellum detentorem Castri de Roas pro satisfactione scut. 400. auri quæ olim de anno 1574. Nicolaus Tertullus mutuauerat Francisco Scellas Domino d. Castri, sine tamen præiudicio damnorum & interesse quatenus deberentur, Deindè verò restituto sibi à Lucretia Gronelles hærede prædicti Hectoris d. mutuo cũ omnibus expensis

sis in illo Iudicio factis, cœpit idem Franciscus Tertullus prætendere damna & interesse, pro quibus dubitatum fuit. An intraret Saluianum, quo hodie proposito Dubio, licet prima facie videretur affirmatiuè resoluenda ratione, quia cum d. Franciscus de Scellas Castri possessor mutuo percipisset à Tertulo d. scuta 400. sub conditione quod non sequuta illorum restitutione intra septennium censeretur ex nunc prout ex tunc vendita medietas Coloniæ seu Granciæ existentis in territorio paternarũ iuxtà æstimationem à Peritis faciẽn, neque in tempore conuento prædictam pecuniam restituisset,
1 nec portionem Coloniæ tradidisset † vtique Saluianum competere videbatur etiam pro damnis & interesse, quæ sub obligatione Camerali continentur, vt dicit *Rot. post Cenc. de Cens. decis. 197. num. 5. post Zacch. de obl. Cam. decis. 275. num. 3.* quamuis d. venditio fuerit
2 facta † sub conditione pretij declarandi, vt *trad. Gabr. cons. 64. num. 13. lib. 1. Riminald. sen. cons. 412. num. 12. Mant. de Tac. lib. 11. tit. 10. num. 27. Grat. discept. for. cap. 588. num. 38. Rot. decis. 370. num. 7. part. 3. recent.*

Nec videbatur obstare quod fuerit actum pro debito pecuniario, cuius ratione fructus absque vsurarum labe exigi nequeunt, quoniam stante pacto quod si elapso tempore pecunia mutuata non fuisset restituta, ex tunc censeretur facta venditio medietatis d. Granciæ contractus per huiusmodi verba transfu-
3 sus in venditione † prout hic fieri posse inter contrahentes tradunt *Surd. cons. 162. num. 42. Rot. decis. 373. sub num. 28. par. 4. rec.* & eodem modo, quo Creditor percepisset fructus dicti Prædij si illius traditio sequuta fuisset, ita
4 pariter pro fructibus tenetur venditor †, qui rem & precium eodem tempore retinuit loco damnorum, & interesse ex equitate *l. curabit C. de Act. empt. trad. Honded. cons. 30. nu. 19. & seq. lib. 1. Grat. discept. for. cap. 939. num. 15. & seq. Surd. decis. 117. num. 7. Thesaur. decis. 258. & dicit Rot. coram Merlino decis. 401. nu. 2.*

Tamen supradictis minimè refragantibus, contrarium per DD. fuit resolutum, & ratio resolutionis fuit quia æstimatio, sub cuius cõditione Prædium dicebatur venditum in casu quo mutuatæ pecuniæ non forent restitutæ, nullibi iustificatur pro parte Tertulli, qui tum d. æstimationem tamquam principale
5 fundamentum propriæ intentionis, plenè, & concludenter probare tenebatur †. Vndè d. venditio remansit imperfecta ob non purificationem appositæ conditionis, & consequenter nulli fructus debentur *Mant. de tacit. lib. 4. tit. 19. sub num. 19. vers. & quidem si certa persona Grat. discept. for. cap. 500. numer. 32. & cap. 319. num. 5. Rot. decis. 172. num. 9. cum seq. par. 6. rec. & not Add. ad Buratt. decis. 898. n. 14.*
6 *cum seqq.* fructus enim ante purificatam conditionem ad venditorem, non autem ad emptorem spectare dicuntur, *vt not. Gabr. in d. cons. 64. num. 4. 7. & 9. & firmauit Rot. in Tiburtina Castri S. Angeli 14. Februarij 1656. §. neque refragatur coram me.*

Neque refragari visa fuit quædam æstimatio exhibita extraiudicialiter in Summario Signanter dato pro parte D. della Roque Henus sub num. 42. tum quia cum illa non iustificetur ex actis causæ ex quibus resultare debet iustitia huiusmodi prætensionis actoris
7 in nulla fuit habita consideratione †, cum scripturæ, quæ non reperiuntur in actis non attendantur *Rot. decis. 445. num. 8. par. 1. diuers. & decis. 91. nu. 6. & 7. par. 1. rec. add. ad Greg. XV. decis. 224. numer. 5. & 6. & alibi* passim tum etiam quia æstimatio de qua in Summario non loquitur de Colonia controuersa, quæ in Instrumento mutui enunciatur supposita Emphyteusi, sed de quadam Bastia libera, & franca ab omni onere absque expressione loci & Confinium, ideoque applicari non potest Coloniæ de qua agitur.

Ponderarunt insuper DD. quod d. æstimatio assertur facta de anno 1575. per sex annos antequam expiraret terminus assignatus in Instrumento mutui ad restituendas pecunias mutuatas, qui durabat vsque ad annum 1581. nec apparet ad cuius instantiam fuerit facta, & sic in verisimile redditur quod potuit referri ad supradictam conditionalem venditionem, cum pendente d. termino ad talem æstimationem deueniri non potuisset absque ex-
8 presso consensu Mutuatarij † nec actio nulla competit, neque illius exercitium pendente termino ad aliquid faciendum ad *tex. in l. siue pariter C. de dilationibus gl. in l. dicere in fin. ff. de Arbitr. Bald. in l. cum antea columm. 3. vers. & considerabat C. eodem tit. & in l. appellat. columm. 4. vers. est & 3. declaratio C. de Appell. vant. de Nullit. ex defectu Iurisdictionis ordinis num. 157.*

Neque ad istum effectum affertur vlla iustificatio quod præcesserit Interpellatio contra debitorem pro facienda d. æstimatione, vt necessè erat ad inducendum moram in
9 Francisco Debitore in præsenti Casu †, quo vltra terminum præscriptum ad restituend. mutuum, contractus continebat etiam conditionem d. æstimationis faciendę *Bart. in l. ita stipulatus numer. 40. & 50. ff. de uerb. oblig. Dec. cons. 2. sub num. 5. uers. cum ergo Castrac. de societ. Offic. cap. 69. nu. 22.*

Hinc cessare dicitur dispositio d. *l. curabit de act. empt.* quæ nõ patitur venditorẽ posse rem
10 & pretium retinere †, equitas enim huius tex. procedit quando extat perfecta venditio, & venditor habuit quidem præcium, & rem non tradidit, in pręsenti verò casu quia venditio fuit facta pro præcio ęstimando, quatenus mutuum intra d. tempus conuentum non restitueretur, non adimpleta igitur conditione perfectus verè dici non potest d. contractus & ille ac si nulla interuenisset stipu-
10 latio vti purum mutuum censeretur †, ex quo hæsitandum non est vt fructus percipi minimè possint *per tex. in c. consulit et cap. fin. de vsur. Gratt. discept. for. cap. 756. num 36.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO. Sacræ Rotæ DECANO.

Perusina Fideicommissi de Rodulphis.

Die Lunæ 26. Aprilis 1655.

ARGVMENTVM.

Remissoria, dum sumus in prophanis faciliter conceditur, Remissoria perperam petitur, dum in contrarium adest confessio partis, & licet id limitetur quando datur fumus erroris dictæ confessionis; & quando non sufficiat talis fumus.

SVMMARIVM.

1 *Præsumptio fortior vincit, & occidit præsumptionem debiliorem.*
2 *Remissoria in prophanis, vt concedatur sufficit, vt quoquo modo conferat ad causam.*
3 *Remissoria, vt non denegetur in prophanis, sufficit quod res sit dubiosa,*
4 *Remissoria non conceditur, quando adest confessio partis in contrarium.*
5 *Testatoris præcepta sunt seruanda.*
6 *Contra confessionem propriam denegatur remissoria, & maximè si sit geminata.*
7 *Remissoria contra propriam confessionem, tunc conceditur quando datur fumus erroris confessionis.*
8 *De errore confessionis satis dicitur constare stantibus in hoc testibus formiter examinatis.*
9 *Ex dotis causa non possunt alienari bona fideicommissaria, si fructus hæreditarij ad hoc sufficerent.*
10 *Erroris nullitatis fumus, non est sufficiens ad effectum concessionis remissoriæ contra confessionem.*
Quando adest factum positiuum contra dictam confessionem. n. 10.
11 *Lex quando aliquid præsumit, & vlterius super dicta præsumptione aliquid disponit, ad eam præsumptionem tollendam, non admittitur contraria præsumptio.*
12 *Turpitudinem propriam, quis non admittitur ad probandam.*
13 *Fructus bonorum fideicommissariorum dum de aliquo tempore non aderant non potest dici aliquid de eis solutum fuisse.*
14 *A tempore de præterito non est licitum arguere ad præsens.*
15 *Vltra alimenta ad substentationem honestæ familiæ, multæ aliæ expensæ ordinariæ, & extraordinariæ quidem sunt necessariæ, & satis notum est.*
16 *Error confessionis vt dicatur probatus, probationes debent esse necessariæ, & concludentes.*
17 *Articulantium intentio dum probari potest per scripturas reijcitur petitio remissoriæ.*
18 *In iudicio executiuo, regulariter non solent admitti dilationes ad soluendum.*

Supra in eadem causa adest altera decisio sub die 4. Februarij 1656. corá R.P.D. Zarate, & est decisio 122. supra in hac parte.

DECISIO CCCCXXIV.

INFORMANTES pro Ferulis petebant remissoriam ad probandum potissimè, quod pro alimentis sex filiorum & familiæ Europæ satis erant annua scuta 300. inferendo exindè, quod cum fructus totius hæreditatis quot annis ascenderent ad scuta 1500. supererant singulis annis scuta 1200. circiter, quæ propterea præsumuntur peruenire ad manus Bartelli Depositarij generalis ab Europa electi, quæ sanè materia sic articulata releuans videbatur, quia probatio huiusmodi destruit præsumptionem, quod pecuniæ à Bartello exactæ, & reinuestitæ proueniunt ex proprietate bonorum, non autem ex fructibus, nam præsumptio fortior resultans ex probatione superexistentiæ tot fructuum, eorumque exactionis factæ à Bartello ex ge-
1 nerali mandato † debiliorem excludit educta in contrarium *l. Diuus vbi glos. verbo æstimari ff. de integr. rest. l. non solum ff. de rit. nupt. Socc. Iun. cons. 76. num. 66. lib. 1. cum cæteris per Menoch. lib. 1. præsumpt. 30. num. 1.* Cumque simus in
2 profanis sufficit articulos quoquomodo conferre ad causam, vel saltem rem esse dubiam,
3 vt remissoria † denegari non possit, vt dixit *Rot. coram Buratt. decis. 28. n. 3. coram bon. mem. Coccino decis. 20. num. 4. In Bononien. fideicommissi de Nascentorijs 15. Ianuarij 1649. coram bon. mem. Arguelles, & in Mantuana Bonorum 17. Februarij 1653. coram me.*

Nihilominus resolutum fuit remissoriam non esse concedendam, quia incontrarium
4 viget geminata † confessio auctricis instantium, tam in Instrumento Quietantiæ factæ d. Depositario, quod pecuniæ ab ipso exactæ, & consignatæ in emptionem bonorum stabilium, & censuum erogatæ & inuestitæ fuerant, quod non congruit fructibus ad Europam, & filios spectan. sed proprietati &
5 Testatoris præcepto † reinuestiendæ quam in Instrumento dotali Iuliæ Testatoris filiæ de anno 1594. quod non aderant sufficientes fructus hæreditatis, ex quibus ei dos solui posset juxtà paternam voluntatem, & comprobatum fuit *in 2. dec. huius causæ 26. Ianuarij 1654. §. attenta præcipuè cum seq. & in 3. 15. Iunij sequentis §. sed de Ordine coram me.* Contra pro-
6 priam enim confessionem nunquam datur remissoria *Caputaq. decis. 283. num. 6. par. 6. fel. mem. Greg. dec. 523. num. 4. Buratt. decis. 877. num. cum alijs alleg. in Comen. Collegij 15. Decembris 1653. coram R. P. D. meo Priolo §. in primis enim.*

Et quamuis in eadem *decis. Greg. 523. nu. 5.*
7 id † limitetur quando datur fumus erroris confessionis *ex Put. decis. 6. de dilation*, qui in casu nostro educitur ex Testibus etiam
8 conformiter examinatis *Cassad. dec. 3. nu. 2. de dilat. idem Greg. dec. 562. num. 4. & in Cremonen. Parochialis 15. Iunij 1646. coram me §. &c licet.*

Tamen animaduerterunt DD. quod deuentum fuit ad actualem alienationem bonorum fideicommissi pro soluenda d. Dote ad

ad quam cum deneniri † non potuisset si fructus hæreditatis superessent *Ias. in l. filius fam. §. Diui num. 26. ff. de leg. 1. & in Auth. resque num. 24. C. commun. de legat. Couar. var. resol. lib. 3. cap. 6. num. 10. Molin. de Primogenit. lib. 4. cap. 6. num. 11. Card. Seraph. decis. 447. num. 1. & decis. 1483. sub num. 5. Rot. in recent. decis. 47. num. 10. par. 5. Add. ad Greg. decis. 543. num. 4. & alijs adductis in Romana fideicommissi de Nicolinis* 10 *28. Aprilis 1651. coram me §. si autem* † Inde sequitur quod non sufficit dare fumum erroris confessionis quia prævalet factum positiuum alienationis stabilium fundatum super ipsa confessione, quod illi vires addit, vt in simili dicitur, quod si lex aliquid præsu-
11 mit, & vltro super hac præsumptione † aliquid disponit ad eam præsumptionem tollendam non admittitur contraria præsumptio *Alciat. de Præsumpt. par. 2. num. 3. Fab. de Anna cons. 37. sub n. 6. vers. nam dum & n. 6. cũ seq. ibi cõcordan.* alias autẽ Instantes allegarent propriam Auctricis turpitudinem, quod nempè sub mendaci assertione non existentiæ fructuum in fraudem fideicommissi eius bona
12 alienaret †, quod non est admittendum *l. professio C. de muner. patr. lib. 10. l. 2. §. quintus mutius ff. de orig. Iur. Buratt. decis. 20. num. 5. & decis. 44. num. 9.*

Nihilque refert, quod pars dictæ Dotis scut. 4000. pręsumi possit soluta ex fructibus, quia certum est saltem scuta 1500. soluta fuisse ex proprietate bonorum ob deficien-
13 tiam fructuum † si ergo d. anno 1594. non extabant fructus pro soluenda d. summa scut. 1500. dici non potest inuestimenta facta à Bartello in valde maiori quantitate circa d. tempus, vel paulo post prouenisse ex fructibus, vt ponderatum fuit in d. decisione sub §.
14 animaduertendo insuper † licitum enim est à tempore præterito arguere ad proxime sequens *Card. Seraph. decis. 1385. numer. 3. Card. Mant. dec. 22. num. 2. bon. mem. Merlino dec. 817. num. 3. & decis. 842. num. 2.*

Et esto etiam quod probaretur sufficere potuisse pro substentatione filiorum, & familiæ annua scut. 300. Inde tamen non sequitur pernecesse, quod non plus Europa expenderit, vel ob defectum Economiæ, vel in ex-
15 pensis ordinariis, & extraordinariis †, quę vltra alimenta ad substentationem honestæ familię, & gubernium domus quotidiè requiruntur vt omnibus satis est notum. Ideo-
16 que articuli pręseferunt † necessarias probationes, quales requiruntur ad probandum errorem confessionis scribentes communiter *in cap. vlt. de confess. & in l. non fatetur ff. eodem Decian. cons. 14. num. 35. lib. 5. Buratt. dec. 200. numer. 3. & in Eugubina erroris Calculi 22. Iunij 1640. coram bon. mem. Pirouano §. quoniam huiusmodi & §. fin.*

Propterea aderat alter Procurator pro exactione fructuum, qui proinde, non autem Bartellus deputatione in executionem præcepti Testatoris de sola proprietate loquentis fructus exegisse censeri debet. Atque intentio articulantium probari potest perscriptu-
17 ras †, nempe librum tutelarem penes Europam relictum, & ab ipsa ratione officij custodiend; vt dictum fuit in prędictis Decisionibus, ideo saltem in hoc casu non est admittenda probatio per Testes *Put. decis. 356. num. 4. l. 2. in corr Rot. decis. 314. num. 1. par. 1. recent. In Nazarena, seu montis viridis, Beneficij 10. Februarij 1648. coram Reuerendiss. D. meo Decano §. nonus & 10. & in d. Comen. Collegij coram R. P. D. meô Priolo §. 3. articulus.* Addito etiam, quod versamur in iudicio executiuo vigore
18 pacti in prima transactione adiecti, in quo regulariter non admittuntur similes dilationes ad probandum *Caputaq. decis. 262. par. 1 Rot. in rec. decis. 242. num. 7. par. 7.*

Et ita omissis cæteris articulis nil releuans ex ipsorum lectura continentibus resolutum fuit pro denegatione Remissoriæ, & ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Reatina Castrorum.

Lunæ 13. Maij 1652.

ARGVMENTVM.

Aegidianæ est locus, quando actum fuit in possessorio inter personas laicas, & de bonis Laicalibus. Filium alicuius se esse asserens, tenetur id iustificare, & multo fortius, si ab intestato succedere intendat.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana, quando sit locus.*
2 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione actorum.*
3 *Ex decisionibus in causa factis probatur sententiæ iustitia.*
4 *Filiationis prætensio, nisi iustificetur non attenditur.*
5 *Filiationis probatio ad effectum successionis ab intestato, non sufficit simplex.*
6 *Clausula, constito de interesse, facit gratiam conditionalem.*
7 *Commissio, quando est conditionalis, nisi ea purificata, inducit litem.*
8 *Tertius non potest venire ad causam, nisi constito de interesse suo.*
9 *Nec impedit interim executionem sententiæ.*
10 *Contradictor legitimus non est, qui est citatus conditionaliter, quatenus &c.*
11 *Exceptiones, iam sublatæ, non releuant.*

DECISIO CCCCXXV.

FVIT per sententiam Rotalem pronunciatum Tancredum Marerium immittendum esse in possessionem quinque ex duodecim vncijs Castrorum, ac aliorum bonorum, de quibus agitur; Causaque appellationis exaduerso interpositę mihi per Signaturam commissa, cum clausula constito, quod sit locus Aegidianæ exequatur, sin minus &c.

Dubitaui an esset locus Aegidianæ ; &
DD. pro affirmatiua resoluerunt , quia actũ
1 fuit in possessorio inter personas laycas , de
bonis laycalibus , & sententia est valida , &
iusta , vt alias his concurrentibus firmauit ,
*Rot. cor. Seraph. decis. 63. num. 1. in rec. decis. 150.
num. 3. par. 2. decis. 80. decis. 349. num. 1. part. 4.
tom. 2. decis. 51. in princ. par. 5. in Romana Sal-
uiani 20. Aprilis 1640. coram bon. mem. Card. Pan-
zirolo, & in Auenionen. Hæreditatis 9. Maij 1649.
§. etenim coram R.P.D. meo Royas .*
2 Validitas probatur † ex reuolutione pro-
cessus *iux. vulg. decis. Caputaq. 260. par. 2.* Iusti-
tia vero clarè resultat ex tribus decisionibus
in hac causa emanatis coram Reuerendiss.
D. meo Decano , in quarum altera ædita 22.
Iunij 1650. resolutum fuit Tancredi vigore
interdicti quorum bonorum dandam esse
immissionem in possessionem quartæ partis
Castrorum Ascreæ, & Marcitelli, quæ quar-
ta pars continet dimidiam portionum à Mar
co Antonio , & Attilio eius Patruis ab in-
testato prædefunctis possessarum . In alijs ve-
rò subsequenter editis 27. Februarij, & 3. Iu-
lij 1651. eidem Tancredi pro duabus ex tri-
bus vnciis concessa fuit immissio in posses-
sionem portionis , quam super Castris con-
trouersis possidebat Franciscus eius Pater, &
ipse Marco Antonio, Attilio , & Hieronimo
Patruis in Transactione cum illis inita 8.
Maij 1636. renunciauerat , nam per mortem
eorumdem Marci Antonij , & Attilij sine
filijs masculis , vel fęminis, verè , & propriè
legitimis, ex verò , & legitimo matrimonio
præcedenti, non autem subsequenti procrea-
tis, factus fuit locus pacto reuersiuo, sub quo
prædicti Marcus Antonius, & Attilius die 30.
Septembris 1636. Transactionem ratifica-
runt, vt bene deducitur in præallegatis deci-
3 sionibus ex † quibus probari iustitiam sen-
tentiæ dixit *Rot. cor. san. mem. Greg. XV. dec. 524.
num. 4. in recent. decis. 395. nu. 1. par. 4. dec. 325.
num. 4. decis. dccis. 521. num. 1. par. 5. in Perusina
bonorum 29. Maij 1648. in princ. coram Eminen-
tiss. D. meo Card. Corrado in Placentina seù Abulen.
Decimarum 29. Iunij 1649. coram R. P. D. meo
Peutingerio. & in Tiburtina Saluiani 5. Decembris
1650. coram R.P.D. meo Verospio in §. iustitia .*
Nec de excessu hæc sententia redargui po-
test sub prætextu, quod existant Angelus , &
Octauius qui se filios naturales Attilij asse-
4 runt, quia de ista † filiatione nulla datur iu-
stificatio *Paris. cons. 12. num. 240. lib. 2. Alciat.
resp. 5. num. 57. tom. 1. lib. 4. Menoch. cons. 722.
num. 25. Rota coram san. mem. Greg. XV. decis. 223.
num. 2. in Romana fideicommissi de Arronys 23.
Iunij 1642. §. cum enim coram R.P.D. meo Bichio,
& in Farfen. bonorum 9. Decembris 1644. §. quia
non probat. coram Eminentissimo D. meo Card. Cor-
rado,* quinimmò ad effectum successionis ab
5 intestato † non sufficeret simplex probatio
filiationis , nisi vlterius concurrerent septem
requisita enumerata in *decis. 254. part. 4. diuers.
in decis. 444. sub num. 9. par. 1. & decis. 199. nu. 3.
par. 3. recent.*
Præterea DD. considerabant, quod lis prin-
cipaliter pendet contra Thomã Marerium
non autem cum præfatis Angelo, & Octauio
6 qui licet obtinuerint† commissionem admis-
sionis ad causam, cum tamen ea habeat in
ventre clausulam constito de interesse , de
7 quo hactenus doctum non fuit † , nullam
cum eis litem induxit *Crescen. dec. 3. de rescript.
Puteus decis. 91. num. 1. & 3. lib. 1. in corr.* & ra-
tio est quia talis clausula importat conditio-
nem , qua non purificata; nihil in esse dedu-
cit *Gratian. discep. 869. num. 25. & 991. num. 11.
cum alijs per Barbos. dist. 25. num. 3.* nec iurisdi-
ctionem quo ad illos aperit *Rot. decis. 48. nu. 6
part. 7. recent.* indubitatum enim est quod ter-
8 tius non potest venire † ad causam nisi docto
de suo interesse , *Rot. decis. 293. num. 14. decis.
339. num. 1. par. 1. recent.* nec retardare exe-
9 cutionem † sententiæ, vt fuit dictum in To-
*letana Decimarum 19. Februarij 1593. coram
recol. mem. Card. Hieronymo Pamphilio, impress.
panes Marches. de comis. par. 2. fol. 144. nu. 4. in fin.*
Et hinc patet non obstare clericatũ Octa-
uij, quia cum ipse non sit in lite, non est mo-
menti , & per citationem pro suo interesse,
10 & quatenus † veniat citandus, non fuit effe-
ctus legitimus contradictor *Felin. in l. cum ii-
ter nu. 12. de excep. Menoch. de adip. rem. 4. n. 61.
& seqq. Rot. decis. vlt. in fin. part. 2. recent.*
Non obstat exceptio falsitatis Instrumen-
to ratificationis opposita, quia optimè reijci-
tur in decisione edita 3. Iulii proximi præte-
riti coram Reuerendiss. D. meo Decano.
Et ita decisum altera tantum &c. altera
tamen Parte 15. citationibus lacessita, diu-
que expectata, & informare recusante &c.

REVERENDISS. P. D. CERRO

Sacræ Rotę DECANO.

Perusina Fidecommissi de Rodulphis.

Veneris 14. Iunij 1652.

ARGVMENTVM.

Transactio, quando reperitur facta cum debitis
solemnitatibus. & verè adest timor litis, ac
per tempus diuturnum fuit obseruata , sanè
tunc non ita facilè est rescindenda. Nec quæ-
libet probatio sufficit ad rescindendam tran-
sactionem .

SVMMARIVM.

1 *Transactio , quando fuit facta cum debitis solemni-
tatibus, sustineri debet .*
2 *Timor litis est causa transactionis .*
3 *Transactio , quando diu fuit obseruata , non venit
rescindenda .*
4 *Transactio non est rescindenda per ea , quæ plenè
iustificata non sunt .*
5 *Probationes plenæ , & concludentes requiruntur ad
effectum rescindendi transactiones .*
6 *Testatorum mens est seruanda .*
7 *Oppositiones, quæ non subsistunt non attenduntur.*
8 *Legitima debetur absque vllo grauamine , & onere.*
9 *Legitima, quando filij sunt sex, est semis*

Mater

10 *Mater est hæres filiorum defunctorum.*
11 Socin. Iun. cautel. de qua in consil. 122. num.9. lib.1. *vt intret quid requiratur.*
12 *Per alienationem hæredis vt intret præsumptio vsurpationis bonorum quid sit necesse.*
13 *Alienatio, quando est necessaria non est præsumenda dolosa.*
14 *Inuentarij omissio, vel alienatio facta à tutore, vel curatore non præiudicant pupillo, vel Minori, & num.15.*
16 *Alienantio bonorum, vt noceat alienanti ea est cōcludenter probanda & num.17.*
18 *Testator, quando se restrinxit tantum ad certum fideicommissum, iuxta illud est intelligendum & num.19. & 20.*
21 *In transactionibus, quando non potest considerari dolus, vel læsio non est locus eius rescissioni.*
22 *Læsio, vt sit valens ad rescindendam transactionem, debet esse valde enormis, etiam vltra dimidium.*
23 *Et hoc multo magis fuit, quando bona fide fuit facta, & longo tempore fuit obseruata.*

Supra in eadē causa adest altera decisio sub die 4. Februarij 1656. coram R.P.D. Zarate, & est decisio 122.supra in hac parte. Et infra in Miscellanea adest altera decisio in eadē causa sub die 26.Aprilis 1655. coram eodem Reuerendiss.Cerro Decano.

DECISIO CCCCXXVI.

IVLIVS Cesar de Rodulphis anno 1582. institutis sibi heredibus pro æquali portione eius filijs iam natis alijsq; in posterum nascituris, & Europa vxore, si vitam vidualem seruauerit, omnibus decendentibus sine filiis legitimis, & naturalibus substituit cippum suæ domus: Vnde quia tractu temporis defecerunt omnes d.eius filij sine descendentibus masculis ex legitimo matrimonio procreatis, ideò occasione præfati fideicommissi orta fuit controuersia interdictam Europam super extantem, & Capitaneum Rodulphum Vincentium, & Hieronymum fratres de Rodulphis pretendentes illud apertum esse ad ipsorum fauorem tanquam de Cyppo d. Domus, sed huiusmodi controuersia per transactionem composita fuit die 16. Februarij 1624. in qua diuisio in duodecim vncias toto asse d. Hæreditatis quatuor assignatæ fuerunt dd. fratribus vti vocatis ad dictum fideicommissum, reliquæ verò octo dimissæ eidē Europæ præuia declaratione quod sex ipsi dimittebantur pro legitima quinque eius filiorum alia pro rata ad eam expectantem ratione coæqualis institutionis, & alia ex causa huiusmodi transactionis Summ. illorum de ferulis num. 1. Pro cuius vlteriori effectuatione die 19. Iulii eiusdem anni firmarunt statum hæreditatis & valorem bonorum hæreditariorum distinctè descriptorum, liquidarunt in scu. 22241. ex quibus detractis prius, & Europæ applicatis scutis 2335. 680. pro quibusdam peculiaribus detractionibus assignata fuerunt dd. fratribus bona valoris scutorum 6494. 50. & Europæ alia bona valoris scutor 15746. 50.d. Summ. num.2.& quia in prima transactione inter cœtera conuentum fuerat quod casu, quo Europa seù eius filij exegissent aliquod creditum, aut retrouendidissent aliquem censum hæreditarium d. fideicommittentis de illis habenda esset ratio in asignatione portionis facta ad fauorem dd. fructuum, ideo Europa memor de duobus censibus cū dimidio in sorte scutor. 900. ab ea retrouenditis anno 1586. huiusmodi retrouenditiones anno 1628. prout bonæ fidei par erat patefecit eique recompensam dedit ex alio Instrumento relato in d. *Summ. num.3.*

Post mortem d. Europæ suborta fuit altera controuersia inter dd. fratres de Rodulphis, ac Iuliam illius, dictiq; Testatoris filiam superdicta vncia eius matri assignata ratione coęqualis institutionis, sed etiam ista per transactionem composita fuit anno 1632. in qua d. Iulia illis persoluit in tot censibus, & bonis stabilibus scuta 1800. illisque cessit, & donauit omnia iura omnesque actiones contra eos sibi competeñ, & vice versa ipsi illam quietarunt, de omni, & toto eo, quod ab ea petere, & pretendere possent occasione hæreditatis, & bonorum tam d.Iulij Cæsaris fideicommittentis, quam eius matris, illiusque filiorum vigore dicti fideicommissi, ac alias quomodocumque qualitercumque, & quacumque de causa cogitata, & non cogitata, etiam in corpore Iuris clausa, ibique non expressa, vt per extensum legitur in eodem *Summ. num.4.*

Rebus sic stantibus decessit etiam d. Iulia relictis post se Nicolao, & Vrbano de Ferulis eius filijs, & hæredibus communibus, quos & Franciscum de Rodulphis filium legitimatum Ioannis Pauli vnius ex hæredibus grauatis præfati Capitaneus Rodulphus, & Vincentius in partibus instituerunt Iudicium Immissionis ex remedio *l.fin. C. de edict. Diu. Adr.tollen.* in possessionem bonorum fideicommissariorum d.Iulij Cesaris, & signanter illorum, quæ in executione primi Instrumenti Transactionis Europęfuerant asignata sed emanauit sententia in qua Actoribus concessa fuit Immisio in omnibus bonis fideicommissis non comprehensis in d. Instrumento, quo verò ad bona Census, & alia, ibidem descripta Rei Conuenti ab obseruatione Iudicij absoluti fuerunt d. *Summ.num.5.* Vndè introducta causa appellationis in Rota & mihi commissa, informantes pro dd. fratribus de Rodulphis contendebant d. transactiones fore descindendas tum quia verus valor bonorum fideicommissariorum d. Iulij Cesaris ascendit ad scuta 42100. non autem vt suppositum fuit ad sola scuta 22241. vt ex calculo per eos dato in eorum *Summ. num.14.* tum etiam, quia Europa, ex persona eius filiorum non poterat detrahere prædictam legitimam, siue ex quo a d.Iulio Cesare Testatore illius detractio expresè in Testamento prohibita fuit, dictumque Testamentum sb

eius

eius filijs acceptatum anno 1610. in quodam
Instrumento diuisionis omnium illius bono-
rum inter eos celebrato, siue ex quo integrè
præsumebatur consumpta dum d. filij nul-
lum confecerunt Inuentarium, & plura bona
fideicommissaria alienarunt d. *Summ. num. 6.
& 7.*

Verum proposito dubio, an sit locus re-
scissioni Transactionum; Domini negatiuè
responderunt, quia cum in eis adhibitæ fue-
1 rint † omnes solemnitates necessariæ nec de-
ficiat causa ob quam transactum fuit nempè
timor futuræ litis, ac spatio viginti, & vltrà
annorum obseruatæ probentur, omnis possi-
bilis interpretatio sumi debet pro illarum
2 subsistentia, & † validitate cum ex præfatis,
& signanter ex tam longa obseruantia tan-
3 to difficilior reddatur † illarum prætensa
rescissio *Cap. contingit de Transactione Decian.
cons. 28. nu. 11. & 12. lib. 3. Card. Caual. dec. 407.
num. 9. Rota decis. 86. num. 7. & 8. par. 6. rec. &
in Romana de Mongellinis 30. Ianuarij 1645. co-
ram Eminentiss. Card. Otthobono* §. final.

4 Non obstant adducta in † contrarium,
quoniam adhuc concludenter iustificatum
non fuit valorem dd. bonorum fideicomissa-
riorum ascendere ad pretensa scuta 42100.
Partitæ enim ad hunc effectum positæ insu-
pradicto calculo singulariter discussæ patiun-
tur non modicas difficultates, & tamen ad
effectuum rescindendi Transactionem pro-
5 bationes † debent esse plenæ, & concludentes
vt post *Alex. Alciat. & Gabr. respondit Rota co-
ram Card. Seraph. decis. 1462. nu. 1.*

Omissa enim prima scutorum 375. quæ li-
cèt in facto subsistens ob sui modicitatem
non sufficit ad inducendam læsionem ad
hunc effectum requisitam, cum dd. fratres
tantummodo prætendere possint scuta 125.
quoad secundam scutorum 1500. pro rata
parte dotis dictæ Iuliæ iustificatum non fuit
quod de tempore illius dotationis extarent
tot fructus, qui commodè pro d. dote suffi-
6 cerent; ideoque nisi malitiosè consumpti
probentur animo euertendi fideicommissa-
rium, hæredes grauati illos fecerunt suos, &
proinde non attento præcepto Testatoris de
soluendo dotes ex fructibus, Europa legiti-
mè satisfieri potuit ex proprietate dd. bo-
norum fideicommissariorum de dd. scutis
1500. quæ de proprijs pecunijs eius filiorum
persoluerat. *Molin. de Primog. Hyspan. libr. 4.
cap. 6. sub nu. 15. vers. quod intelligendum Menoch.
lib. 4. præsumpt. 189. num. 161. vers. cæterum hæc
hæc Iuris Peregr. de fideicom. art. 42. num. 7. vers.
Intellige ex fructibus Fusar. de substit. quæst. 531.
num. 120. quos secuta fuit Rota in Romana Casalis
Aguzant 4. Februarij 1643. coram R. P. D. meo
Royas § vltra quod ad effectum*,

Ad tertiam scutorum 4000. pro integra
dote eiusdem Iuliæ responsum fuit non sub-
sistere quod illa constituta fuerit ex pecunijs
aut bonis hæreditarijs sed ex proprijs vti di-
ctum est præfatorum filiorum d. *Summ. nu. 13.*
Nec Europa detraxit scuta 4000. sed tantum
1500. quæ Testator illi legauerat.

Quarta scutorum 625. occasione dotis
eiusdem Europæ corruit quia adducta excep-
tio eius prætensæ satisfactionis ex administra-
tione bonorum fideicommissariorum non
competit dd. fratribus fideicommissarijs, sed
solum competebat d. illius filijs pro quibus
d. bona administrabat nisi iustificetur tot
bona retinuisse vel alienasse ex quibus potue-
rit satisfieri.

Quinta scutorum 350. occasione sortis
principalis duorum censuum scutorum 600.
qui Europæ assignati fuerunt pro scutis 250.
tantum indiget iustificatione quia licet exhi-
beant Instrumenta impositionum ad fauorē
fideicommittentis de anno 1577. & sequenti
attamen ex his probatur quidem tempore
impositionum d. census fuisse scutor. 600.
non tamen infertur, quod essent eiusdem
quantitatis tempore assignationis sequutæ
quadraginta, & vltra annis postea.

Sexta scutorum 400. pro tot censibus an-
tecedenter ab eadem Europa retrouenditis, &
octaua scutorum 5554. pro alijs censibus
fideicommissarijs in d. Transactionibus non
comprehensis, tolluntur faciliori responsione
nam in prima transactione adest expressa
clausula salutaris habendi rationem ad com-
modum transigentium pro rata ad vnum-
quemque ipsorum respectiuè spectante de
omnibus in futurum detegendis, atque ideò
d. fratres agere possunt pro illorum conse-
quutione iuxta formam traditam in ipsa trā-
sactione, & consequenter ex hoc capite non
possunt allegare læsionem ad effectum præ-
tensæ illius rescissionis.

Septima denique scutor. 8127. de quibus
Europa quietantiam fecerat Tranquillo de
Bartellis Exactori eorumdem eius filiorum
demenda est à calculo, quia adhuc non con-
stat, quod d. pecuniæ proueniant ex proprie-
tate bonorum fideicommissariorū, & proinde
præsumuntur potius prouenire vel ex fructi-
bus eorumdem bonorum ad illos spectan-
& à præfato Tranquillo in maiori summa
verisimiliter perceptis cum ascenderent an-
nuatim ad scuta 1500. vel ex capitalibus
quorumdam censuum retrouenditorū quos
Europa in secunda transactione receperat pro
legitima dd. eius filiorum.

8 Legitima autem ex Iuris † dispositione
absque vllo onere aut grauamine debebatur
*l. omnimodo 30. & l. quoniam in prioribus 32. de
inoff. testam.* Cumque Testator reliquerit sex
filios nempè quinque masculos, & vnam
fœminam ascendebat ad semissem *Auth. no-
uissima C. eodem* & consequenter d. Europa
9 tanquam † hæres eorundem eius filiorum
prædefunctorum iure optimo d. sex vncias
hac de causa detrahere potuit *l. quanquam ibi-
que communiter scribentes C. ad l. falcid. Honded.
cons. 36. num. 16. lib. 1.*

Non obstat quod Testator prohibuerit
illius detractionem, vt d. eius filij illius Te-
10 stamentum in supradicto Instrumento diui-
sionis accepauerint.

Quia cum in casu nostro seruata non fue-
rit

tit cautela relata per r Soccin. Iun. conf. 122. nu. 9. lib. 1. non sufficit sola paterna prohibitio, &
11 generalis † acceptatio eius Testamenti, quæ in alijs ibidem dispositis congruè verificari potest, sed specialis, & indiuidua mentio legitimæ, illiusque expressa renunciatio ibidem fieri debebat vt censeretur quoad eam illis præiudicatum *l. si quando §. & generaliter C. de inoff. Testam. Anear. conf. 152. num. 8. vers. legitimam verò cum alijs allegatis per Rot. coram Greg. decis. 489. num. 21. ibique add. num. 27. in rec. decis. 200. num. 5. decis. 206. num. 4. 5. & 6. decis. 449. num. 3. & 4. et decis. 653. num. 9. par. 1. coram Card. Caualer. decis. 326. num. 7. & in Romana Supplementi legitimæ 18. Maij 1640. coram me §. & nihilominus.*

Nec obstat quod omiserint confectionem Inuentarij & non nulla bona alienauernit.

Quoniam alienationes ad hunc effectum relatæ in d. *Summ. num. 7.* non sunt propriæ
12 alienationes, † & quidem voluntariè prout requiritur ad effectum inducendi præsumptionem subtractionis, & alienationis aliorum bonorum, sed sunt retrouenditiones censuum, quæ dicuntur actus merè necessarij, *vt tradit Cenc. de Censibus quæst. 69. num. 6. & quæst. 109. num. 10.* Et tam ipsæ quam omissio Inuentarij non fuerunt factæ ab ipsis filijs hæredibus grauatis, contra quos pretenditur consumptio legitimæ, sed ab ipsorum matre Tutrice, & Curatrice, Hinc enim Domini multa considerabant, quæ d. presumptam consumptionem excludunt, & primo quod
13 ob alienationem factam ex necessitate præsumi non potest grauatum alia bona subtraxisse, & alienasse cum ex ipso considerari non valeat animus, seù voluntas alienandi, dissipandique bona hæreditaria sicuti consideratur stantibus alienationibus voluntarijs, secundo quod alienationes ac omissio Inuen-
14 tarij factæ per Tutorem, vel curatorem non præiudicant pupillo, vel minori *§. Pupillus Auth. de hæreditate & falcid. Rota decis. 67. num. 3. ad med. cum seqq. & decis. 163. num. 8. par. 5. rec.* Tertio quod d. alienationes, seù verius censuum retrouenditiones sunt certæ, & non excedunt summam scutorum quingentorum. Vndè dum in casu nostro constat de statu hæreditatis ab ipsis met transigentibus
15 in secunda transactione firmato non admittitur allegata præsumptio neque prohibetur filijs saltem detractio supplementi *vt respondit Rota in Perusina fideicommissi 5. Martij 1646. coram R.P.D. meo Celso §. nam cum illa, & in Cesenaten. Bonorum 10. Martij 1649. coram R.P.D. meo Peutingerio §. vers.* Cui neque duæ, ac distinguendo, & conciliando contrarias decisiones firmatum fuit in *Perusina Bonorum 30. Maij 1650. coram me §. Quo verò ad modi citatem-* Quartò quod Feruli habentes causam à d. hæredibus grauatis, seù à d. Europa eorum matre, & hærede sunt rei, & possessores ex hac præcisa causa legitimè; vnde Rodulphis fideicommissarijs agentibus, & d. sex vncias præuia transactionum rescisione vindicare prætendentibus non suffragatur prædicta præsumptio, nec simplex probatio opulentiæ hereditatis, sed tenentur iustificare, quod gra-
16 uati † actualiter tot bona alienauerint, quæ legitimam detractionem adequentur *vt tradunt Peregr. de fideicomm. art. 39. num. 14. Mangll. de Imput. quæst. 136. num. 50. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. quæst. 4. numer. 2. Cyriac. conf. Forens. cap. 5. num. 27. & 28. san. mem. Greg. dec. 185 num. 1. ibique Add. num. 3. Rot. coram Mart. Andr. dec. 30. num. 4. 5. e 6. in Narnien. fideicommissi 3. Iuly 1622. coram bon. mem. Merlino in Verulana fideicommissi 31. Martij 1638. coram Card. Panzirolo §. nec releuat quod cum Prosper in Romana fideicommissi de Candidis 10. Martij 1649. coram R.P.D. Verospio in Cesenaten. Bonorum 15. Martij 1651. coram R. P. D. meo Albergato §. Quia alienationes & pariter distinguendo in d. Perusina bonorum coram me §. pro intelligentia enim.* Quinto denique quod tam de pretio censuum retrouenditorum, quam de alijs, qui fortasse re-
17 periri possent extincti, ac de † de ceteris bonis fortasse alienatis d. de Rodulphis consequi debent eorum integram portionem iuxta formam supradictæ Conuentions in Instrumento primæ transactionis adiectæ, ideoque ad effectum, de quo agitur haberi debent per inde, ac si non fuissent retrouenditi neque alienati, & consequenter multo minus legitimæ consumptionem important per ea, quæ in similibus terminis tradit *Merlin. de Legit. d. lib. 2. tit. 2. quæst. 3. num. 23. cum seqq.*

Deducta verò circa portiones detractas ex persona Francisci, & Io. Pauli, nec minus Dominis visa fuerunt releuare, licet enim Franciscus decesserit in pupilari ætate, Europa tamen poterat illius legitimam consequi, quia cum Testator in verbis expresè, se restrinxerit ad vulgarem, & fideicommissariam ibi, & post eorum mortem in vniucuiusque ipsorum portione substituit, vniuscuiusque
18 filios † liberos, & descendentes, masculos, legitimos, & naturales de vno in alium vsque in infinitum, & inuicem, ac respectiuè, actiuè, & passiuè ordine successiuo vulgariter, &
19 per fideicommissum non † censetur sub compendiosa voluisse comprehendere pupillarem vt reiectis coniecturis ab altera parte allegatis in his terminis consulendo firmant *Fusar. conf. 186. art. num. 35. vers tertio & vltimo, principaliter cum plur. seqq.* vbi quinque fundamenta adducit pro illius comprobatione *& conf. 190. num. 14. Bellon. Iun. inter eadem conf. Fusar. 185. nu. 56. e 57. Intrigliol. de substit. cent. 3. quæst. 11. num. 20.* ac optimè conferunt adducta *per Dec. conf. 371. sub num. 5. vers.* & predicta confirmantur *Roland. à Vall. conf. 68. num. 68. vers. octauo accedit lib. 4. Menoch. conf. 303. nu. 8. vers. Odd. conf. 95. num. 28. cum duobus seqq. firmantes,* quod quotiescumque Testator post quam compendiosè substituit, enumerat species substitutionum, nempe vulgariter, & per fideicommissum vel similes ipsam compen-
20 diosam declarat atque † restringit ad species enumeratas ita vt cœteras substitutiones nullatenus comprehendat ideoque Europa à dicta legitima non erat exclusa, vt admittitur

rur *Gabr. Cons.* 120. *numer.* 12. *libr.* 2.

Facilior vero est responsio ad legitimam detractã vt prætenditur à dicto Io. Paulo mediante legato per ipsum facto de duobus prædijs, homo, & censibus ad fauorem Francisci eius filij legitimati, quia iustificatum non fuit huiusmodi bona esse fideicommissaria d. Iulij Cæsaris.

Ex præmissis itaque patet quod intentio Actorum adhuc concludenter, vt requiritur comprobata non fuit ideoque allegari non potest in dictis Transactionibus adfuisse do-
21 lum vel læsionem, & tamen ad istum effectum dolus probari debet verus, & certus nec sufficit præsumptus, vt pluribus adductis respondit *Rota in Bonon. de Berois.* 11. *Martij* 1643. *coram R. P. D. meo Royas* §. *in omnem casum* læsio autem debet esse enormissima, & talis vt contineat magnum excessum vltra dimi-
22 diam † habita etiam ratione omnium expensarum, ac dubij futuræ litis euentus. *Cagnol. in lib.* 2. *num.* 8. *C. de rescind. vend. Pinell. super eadem l. lib.* 2. *cons.* 18. *cap.* 4. *n.* 12. *Corn. cons.* 196. *num.* 5. *lib.* 2. *Dec. cons.* 116. *num.* 4. & *cons.* 474. *num.* 10. *Put. decis.* 223. *per tot. lib.* 1. *in Correctis Rota decis.* 461. *num.* 7. *par.* 1. *decis.* 315. *numer.* 1. *par.* 2. *rec. coram Card. Caual. decis.* 407. *num.* 1. 2. & 3. & *in Bonon. Transactionis* 27. *February* 1640. *coram bon. mem. Card. Hieronymo Verospio* §. *dicebatur* 2. *vers. Tamen non satis est.*

Atque ideo cum agatur de Transactionibus factis bona fide, à muliere, & tam longo tempore obseruatis resolutum fuit non esse locum illarum rescissioni vtraque &c.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO S. Rotæ DECANO.

Pisaurien. Iocalium.

27 *Nouembris* 1652.

ARGVMENTVM.

Remissoria conceditur in prophanis ex sola releuantia articulorum, eamque non impedit antecedens examen, quoties prout hic articuli in substantia sunt magis distinctè concepti.

SVMMARIVM.

1 *Releuantia vnius articuli in prophanis operatur concessionem remissoriæ in omnibus.*

2 *Remissoria noua conceditur vbi articuli magis explicitè sunt in substantia concepti.*

3 *Probatio probationem non excludit amplia vt numer. seqq.*

5 *Articuli vbi sunt releuantes, non denegatur remissoria ex sola præsumptione calumniæ, & num. seqq. vbi amplia.*

6 *Calumniæ præsumptio ad effectum denegandi remissoriam, vehemens, & probabilis esse debet.*

7 *Calumniæ præsumptio in examine testium cessat, vbi concurrit fumus materiæ articulatæ.*

DECISIO CCCCXXVII.

CENSVERVNT DD. Mariæ Lauræ, & Alexandro de Santinellis peten. remissoriam contra D. Christophorum Pamphilium eam non esse conceden. *coram bon. mem. Arguelles sub die* 11. *Martij* 1650. ex rationibus deductis in decisione postea extensa à R. P. D. meo Meltio in eius locum subrogato, quæ hodiè etiam in articulis additionalibus coram me in hac tertia instantia productis ab ijsdem de Santinellis militare videbantur. Verum quia in quinto articulo additionali specificè narratur quod q. Camillus Pamphilius declarauit coram d. Maria Laura eius sponsa ei dono dedit Iocalia de quibus agitur animo nunquam illa rehabendi, quolibet tempore vel qua vis occasione reddens rationem quiã Ipse senex erat, & sic congruum videbatur, vt post eius mortem d. Iocalia, & vestes ipsi sponsæ remeanerent quodq; idem pluries replicauit sub diuersis diebus, & coram diuersis Testibus. Ideo DD. censuerunt remissoriam esse concedendam quia cum huiusmodi declaratio excludere posse videtur præsumptionem traditionis dd. Iocalium pro simplici vsu, & ornatu firmatam in præcedentibus decisionibus huius causæ coram eodem bon. mem. Arguelles 22. Iunij 1648. & 28. Iunij 1649. præsefert materiam releuantem, quæ licet concernat vnum dumtaxat articulũ nihilominus sufficit, vt in prophanis super omnibus Remissoria concedatur *Rota dec.* 667. *num.* 1. *par.* 1. & *decis.* 661. *nu.* 4. *par.* 2. *coram san. mem Greg. dec.* 124. *num.* 3. & *in Aucnionen. Pecuniaria* 25. *Iunij* 1649. *coram R. P. D. meo Royas* §. *Nec refert.*

Nec refert quod alias pro parte eorumdem de Santinellis exhibiti fuerint alij articuli, & desuper examinati Testes quorum dicta publicata fuerunt vt ponderatur *in d. decis. R. P. D. mei Meltij* §. *fin.* quia cum isti additionales modo producti, & signanter d. quintus articulus continet materiam magis explicitè distinctam, & specificatam, non in solo cortice
2 verborum, sed in ipsa substantia noua †. remissoria denegari non potest ob antecedentem exhibitionem aliorum, & præcedens examen. *Abb. in capit. fraternitatis num.* 8. *de Testibus Rota coram bon. mem. Cocc. decis.* 23. *num.* 2. *in rec. dec.* 266. *num.* 13. *par.* 6. *in Cammerinen. Pensionis* 4. *Martij* 1640. & *in Monopolitana Pensionis* 7. *Febrarij* 1648. *coram R. P. D. meo Bichio, ac in Fauentina Beneficij* 27. Iunii 1644. *coram me* §. *Præterea articuli.*

Nec refert contraria probatio facta pro parte d. D. Christophori Camilli hæredis,
3 qua vulgare est axioma, quod probatio probationem non excludit *Egid. decis.* 565. *num.* 1. *Rota decis.* 785. *num.* 5. *par.* 1. *diu.* & *decis.* 671. *num.* 5. *par.* 1. *rec.* Idque procedit etiam ad effe-
4 ctum † concedendi Remissoriam, *vt dicit Rota in Calaguritana processionum* 30. *Aprilis* 1629. *coram*

ram bon.mem. Card. Virili, & in Romana Cambiorum 4. Iulii 1631. coram bon mem. Motman. in rec. dec. 70. num. 8. e 9. par. 6.

Neque obstat quod oriri possit aliqua Calumniæ præsumptio ex quo causa diu agitata in aliis instrumentis id specificè articulatum non fuit vt subditur *in eadem decis. R.P.D. mei*

5 *Meltii §. suspicio autem* † Quia quotiescumque prout hic cõcurrit releuantia materiæ articulatæ, vel non denegatur Remissoria ob solam præsumptionem calumniæ vt respondit *Rota in Bononien. Cappellaniæ 24. Ianuarii 1611. coram bon.mem. Pirouano post 2. vol. cons. Farin. decis. 3061 nu. 1.* vel saltem oportet huiusmodi

6 modi præsumptionem esse † vehementem, & probabilem *Rot. decis. 348. num. 6. par. 1. & decis. 111. nu. 3. par. 6. rec.* Præsertim si concurreret aliqualis fumus quod resistat se habeat

7 ex quo iuncta releuantia cessabit prorsus calumniæ præsumptio *Caputaq. dec. 56. num. 3. par. 3. Rota decis. 41. nu. 40. part. 7. rec. in Bononien fidecommissi de Nascentoriis 15. Ianuarii 1649 coram bon. mem. Arguelles §. de calumnia vers. nunquam, & prius in Cæsaraugustana Distributionum 13. Martii 1643. coram me §. vltimo* in præsenti tamen resolutione non adducitur aliquid pro fumo, quia Maria Laura, & alii de Santinellis Remissoriam petentes non informarunt. Et ita vnica tamen &c.

REVERENDISSIMO P. D. CERRO S. Rotæ DECANO.

Meleuitana Donationis.

Veneris 12. Nouembris 1653.

ARGVMENTVM.

Donatio facta alicui ex causa matrimonij, qualiter censeatur facta, & quibus dicatur ius quæsitum, Donatio facta alicui, an censeatur facta animo compensandi.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta sponso quæritur omnibus filiis eiusdem sponsi siue ex primo, siue ex vlteriori matrimonio.*

2 *Et hoc propter æqualem affectionem quam erga omnes filios habere præsumitur.*

3 *Donatio ex causa matrimonii facta vni ex coniugibus respectu alterius, qualiter censeatur facta & num. 4. & 5.*

6 *In donatione facta fauore matrimonii. quid veniat, & in prædicta donatione attendenda est mens donantis.*

7 *Donatio censetur facta animo compensandi, quod donans ex aliqua causa tenebatur donatario & numer. 8. 9.*

10 *Donationis verba sunt attendenda ad effectum videndi, quid veniat in donatione.*

11 *In donationibus, quæ personis fiunt attendi debet specificatio donantis.*

12 *In donatione ex causa matrimonii, si specificentur filii ex certa vxore, cæteri excluduntur.*

13 *Clauis traditio in donatione facta, quid importet.*

14 *Correspectiuitas in donatione ex causa matrimonii quid operetur & nu. 15.*

16 *Fideicommissum perpetuum ad fauorem alicuius quando dicatur inductum.*

17 *Donatio non est alteranda in præiudicium vocatorum.*

18 *Consuetudines locorum sunt attendendæ.*

19 Decis. in causa Pisauren. Donationis 8. Februarij 1647. 31. Ianuarij 1648. coram Card. Otthobono declaratur. & num. 20.

21 *Præiudicare expressè quando alicui quis non potest, multo magis tacitè id poterit operare.*

22 *In præscriptionibus sub trahenda pupillaris ætas.*

23 *Ex Iudicis facto iniuste prouidentis non priuatur quis sua possessione.*

DECISIO CCCCVIII.

VT videretur de bono iure prius simpliciter 31. Martij, & deindè etiam ad effectum manutentionis 20 Iunii 1653. Rota respondit super quo hodiè assumpta disputatione responsum fuit constare de bono iure Io. Vincentij, & filiorum, seù quod idem est Donationem medietatis Territorij, & Viridarij Tal quales nuncupatorum, & annuarum vnciarum 20 censualium factam per Saluum Xerri Io: Antonio nepoti in Instrumẽto Sponsalium inter ipsum, & Agatucciã Habelam contractorum 4. Septembris 1599. suffragari dumtaxat filijs dicti matrimonij exclusis aliis secundi matrimonij.

Littera N. regulatur Donatio facta sponso quæratur omnibus filiis † eiusdem sponsi, si-

1 uè ex primo matrimonio suscepti fuerint siue ex secundo, & vlteriori quocumque propter æqualem affectionem, quam erga omnes habere præsumitur, tam Patruus, quam

2 Pater Donatarius, vt per *Text. in l. 3. C. de Inoffic. Testam articulo* maturè discusso dictum fuit *in Pisauren. Donationis 8. Februarii 1647. & 31. Ianuarii 1648. coram Eminentiss. Otthobono*, & propter authoritates ibidem adductas tradit *Cancer. var. resol. tom. 3. cap. 7. num. 101. distinguens num. 104.* quod si ab vno ex coniugi-

3 bus respectu alterius fiat mentio † filiorum, non censetur cogitatum de filiis alterius matrimonii, quia præsumuntur odio habiti, at si mentio filiorum fiat à tertio in Donatione

4 facta vni coniugum, & eorum filiis non censetur connexiuè facta ad comprehendendum

5 communes filios, sed discretiuè † vt capiat filios illius coniugis ex quocumque suscipiantur matrimonio *secundum Bald. in authentico qui rem num. 6. & 7. C. de sacros. Eccl. Fontanell. de Pact. Nuptial. claus. 4. glos. 9. par. 1. nu. 36. vers. Per hæc ego Cutell. de Donat. Contemplat. matrim. Tract. 2. disp. 1. Special. 36. num. 9. vers. quod si ità, & num 12. & 13.*

Quod fortius admittendum videbatur in proposito, quo donans non videtur donasse Intuitu, & contemplatione certi matrimo-

6 nii, nec † contemplasse personam vtriusque coniu-

coniugis, sed nepotis dumtaxat, dum pro-
fessus fuit se donare Io. Antonio pro omni-
bus, & quibuscumque Iuribus eidem Do-
natario competentibus tam ex causa paternę,
& maternæ successionis, quam administra-
tionis Tutelæ ipsius Donatarii, gestæ à Do-
7 nante. Hinc enim † donatio censetur facta,
animo compensandi quod donans ex dictis
causis tenebatur Donatario, *ad Text. in l. cum*
Pater 39 ff. de Iur. Dot. & in l. huiusmodi §. cum
Pater ff. de leg. 1. Aym. cons. 149. num. vers. Item
quando legat. Hond. cons. 50. num. 20. cum seqq. lib. 2.
Fachin. contr. Iur. lib. 5. cap. 3 vers. quid igitur In-
deque sicut ad eius filios deuentura erant bo-
na paterna, & materna, & id totum, quod
Donans eidem debebat ex causa administra-
8 tionis † tutelæ nulla adhibita distinctione
primi, aut secundi matrimonii *ad Text. in l. 1.*
C. de legit. hæred. & in l. cum aliis 4. §. ad maternas
C. de secund. nupt. §. nec illud quoque Auth. de
Nuptiis cum aliis in d. Pisauren. Donationis 8. Fe-
bruarii 1647. §. cui quidem, & in Forosempronien.
Bonorum 11. Martii 1650. coram R. P. D. meo
Bichio vers. Vnde eo non instituta. Ita censetur
donationem stipulasse ad eorumdem fauorem,
9 vt ad eosdem † deuenirent bona donata eo-
rum loco subrogata *Ias. cons. 231. num. 2. lib. 2.*
Paris. cons. 298. num. 18. Menoch. cons. 70. num. 9.
& seqq. Peregr. cons. 35. numer. 7. lib. 3. Giouagn.
cons. 23. num. 11. libr. 2. Surd. decis. 15. numer. 21.
Rot. apud Seraph. dec. 477. num. 11. cum aliis in
in Bonon. Bonorum 17. Iunii 1641. & 21. Februarii
1642. & in Cathacen. hæreditatis 28. Aprilis præ-
dict. coram me.

Attamen quia donatio specificè facta fuit
sponso absenti Notario pro eo stipulante
cum clausula ad haben. per prædictos spon-
sum, & sponsam, & cum pacto sunt verba
10 donationis †, quod omnia, & singula bona,
supradotata, & donata, & assignata, & assi-
gnanda prædictis sponso, & sponsæ intelli-
gantur, & sint esse debeant vinculata, tam
præfatæ sponsæ, quam eidem sponso diuisim
vt supra, & eorum filiis nepotibus, pronepo-
tibus, & posteris ac descendentibus in per-
petuum, & in infinitum, ita quod, nec eisdem
sponsis, nec eorum cuilibet licebit nec lici-
tum erit bona prędicta vendere, & alienare
&c. non potest suffragari filiis secundi matri-
monii, quia dictiones illæ suorum, & eorum
11 post specificatas personas, sponsi, & sponsæ
sæpius repetitæ indicant de solis filiis illius
coniugii fuisse intellectum, eosque in dona-
tione contemplatos *l. si inter virum, & vxorem*
24. ff. de Pact. Dotal. Berraz. cons. ciuil. 234. num. 6.
& seqq. Gabr. cons. 13. num. 2. & 3. libr. 2. Simon.
de Præt. cons. 56. numer. 13. lib. 1. Moliz. de Rit.
Nupt. lib. 3. quæst. 11. num. 19. & seqq. & num. 38.
in fin. moder. Mantuan. contr. for. cap. 497. num. 10.
Boer. decis. 276. num. 2. Vocatis enim filiis ex
certa vxore excluduntur cœteri alterius mu-
12 lieris †, vt ad litteram probat *Text. in l. filius*
28. §. 1. vers. si quis, ibi, si quis ex certa vxore
natum scribit hæredem in periculum rumpendi Te-
stamentum, deducit ex alia susceptis liberis ff. de li-
ber. & posthum. ibique gloss. Verbo si quis aliique
plures congesti, à dicto Modern. Mantuan. vbi supra
d. cap. 497. num. 10.

Idque clarius demonstrat correspectiuitas
eiusdem donationis ideò facta sponso ab eius
13 Patruo, ex quo ab altera parte sponsæ Pater
insignem dotem eidem constituerat sc. 3650.
vt indicat clausula in principio addicta ibi è
conuerso *Rot. decis. 123. numer. 4. & par. 2. &*
decis. 405. ante num. 1. par. 4. diu. propter hanc
correspectiuitatem, quam donator, non asse-
14 quitur † ex secundo matrimonio non potest
illius filiis prodesse, sed confunditur, cum
promissione dotis, & in eius recompensam
facta censetur non sola contemplatione viri,
15 sed etiam vxoris cuius Pater † tantam do-
tem non dedisset, nec verisimiliter matri-
monium contraxisset sine hac correspectiua
donatione *Nau. cons. 609. num. 3. Menoch. cons.*
723. num. 14. Surd. cons. 457. num. 21. vers. quintò
cum in eodem Rouit. cons. 94. numer. 11. & seqq.
lib. 1. Ic. Francisc. à Ponte cons. 25. sub numer. 3.
lib. 1. Lucen. cons. 7. num. 13. & 14. Cutell. vbi su-
pra de donat. contemplat. matr. tract. 2. disput. 1.
special. 36. num. 24.

Et comprobat pactum adiectum in secun-
do capitulo; quod bona dotata, & donata,
sponso, & sponsæ essent vinculata tam spon-
sæ prædictæ quam eidem sponso diuisim, vt
supra, & eorum filiis, Nepotibus, pronepoti-
bus. posteris, & descendentibus in perpe-
tuum, &c. ita quod nec eorum cuilibet li-
cebit bona prædicta vendere alienare, assi-
gnare nec de eis disponere nisi tamen de eo-
rum legitima exindè enim inductum fuit
16 perpetuum fideicommissum fauore filiorum
vtriusque coniugis copulatiuè, cum onere
vnius restituen. alteri *ad Text. in l. filius fam. §.*
Diui el 2. ff. de legat. 1. Bart. in l. qui Romæ §.
Cohæredes num. 3. vers. quod puto verum ff. de
Verborum oblig. Caual. decis. 167. num. 1. cum aliis
latè congestis in Mediolanen. Bonorum 18. Martii
1648. coram R. P. D. meo Bichio vers. quod autem
attinet et 31. Maii 1649. coram Eminentiss. D.
Cardinali Corrado vers. quoniam fideicommissum,
Vndè non potuit sponsus, & donatarius in
17 præiudicium † filiæ ex prima vxore susceptæ
de bonis donatis disponere fauore alterius fi-
liæ secundi matrimonii in prædicta donatio-
ne non cõprehensæ vt probat *Text. in supradi-*
cta l. si filius 28. d. cons. 94. num. 14. & seqq. Mo-
lin. de rit. nupt. d. quæst. 11. num. 19. & seqq. Non
attento verbo diuisim vt supra cum apposi-
tum fuerit ad euitandam comunionem bo-
18 norum iuxta † consuetudinem Melitæ, de
qua superius mentio facta fuerat, & ad quam
proindè prædicta dictio refertur *Surd. cons. 313.*
num. 48. cum vulgar.

Et hinc non applicantur resolutiones con-
trariæ in supradicta relata, *Pisauren. donationis,*
19 cùm nimis distent à casu nostro, ex quo ibi
nec nòminati, nec contemplati fuerant filii,
minusuè aderant verba restrictiua eorum, &
suorum, in quibus terminis eædem decisiones
20 admittunt contrarium intellectum, & mul-
to minus aderant pacta prohibentia dispo-
sitionem, sed imò data facultas liberè dispo-
nendi,

21 nendi, ex qua colligitur † solam sponsi personam fuisse contemplatam. At in propositum pacta suadent contrarium, vt admittunt *Cancer. Cutell. Molin.& Fontanell. loc. supra allegatis*.

Super obseruantia contraria non potest fieri fundamentum propter probabilem ignorantiam Agatuccię filiæ prioris matrimonii, quæ in omnem casum sicuti non potuisset fideicomissariis expresse præiudicare, ità multo minus tacitè obseruando contrarium *Bellon.Iun.cons.1. num.103. cum seqq. Rot. coram bon.mem. Coccino decis.343, sub num.4. vers. Non obstat,& in Romana fideicomissi 7.Iunii 1652.coram R.P.D. Zarate in fin.* Præscriptio autem non est completa cum sit subducen. pupillaris, &
22 minoris † ætatis eiusdem. Agatuccię *l.fin. ibique glos. verbo eas C. in quibus casib.restit. in integrum, non est neces. l. non est incognitum C. quibus non subiiciatur long. tempor. præscript Odd. de rest. in integr. quæst.90. num.8. Rot. decis.383. num.2. vers. quoniam vero par.4. diuers.*

Ex quibus dictum fuit constare de bono Iure Vincentij Palca mariti Agatuccię,& Patres respectiuè, ac vsufructuarij bonorũ eius, suorumque filiorum, sibique dandam esse manutentionem cum ex facto Iudicis iniustè procedentis non fuerit eius anteriori possessione priuatus *Cap. licet Episcopus de Preben. in 6. cap. licet causam de probat. l. clam.possidere §. quoad Nundinas ff.de acquir. posses.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO D. CERRO

Sacræ Rotæ DECANO.

Mantuana Bonorum.

Lunæ 16. Iunii 1654.

ARGVMENTVM.

Bonorum concessio facta alicui ad certam generationem, ea expirata,expirat quoque concessio. Libertas bonorum penitus cessat vbi datur eorum solutio canonis.

SVMMARIVM.

1 *Deuolutio bonorum intrat, quando defecit linea ob quam fuit facta.*
2 *Bona quod fuerint affrancata, non potest doceri, dum iam quis soluit canonem.*
3 *Bonorum libertas excluditur stante solutione canonis per longissimum tempus.*
4 *Libertas bonorum quanto tempore præscribatur.*
5 *Bona, quando quis vti feudalia agnouit, & ipso iure approbauit, non potest amplius id denegare.*
6 *Renunciatio non solum probat contra renunciantes, sed etiam contra successores eius amplia n.7.*
8 *Lapsus viginti annorum ad terminandam libertatem bonorum est necessarius.*
9 *Libertas bonorum,vt per solutionem Canonum præscribatur, quantum tempus requiratur, & nu. 10.*
11 *Pro sententia in iudicatum transacta præsumendum est.*
12 *Sententia iniusta non transit in iudicatum.*
13 *Præscriptio iuterrumpitur per citationem.*
14 *Tempus pupillaris ætatis detrahitur à præscriptione.*
15 *Ignorantia præsumitur in hærede.*
16 *Restitutio in integrum an detur contra trigenariam præscriptionem.*

DECISIO CCCCXXIX.

CONSTARE de bono Iure mensæ Episcopalis Mantuę Domini responderunt, Quia cum Comes Vincentius Cassinus, cui anno 1647. à Reuerendiss. D.Episcopo Mantuano in feudum per viam renouationis concessæ fuerant pro se suisque hæredibus ex eo legitimè descendentibus vtriusq; sexus Terræ de quibus agitur site in loco del *Angelo* bulcarum 230. circiter, sine filiis decesserit & sic defecerint omnes in Inuestitura comprehensi, clara vtique remanet deuolutio ea-
1 rumdem Terrarum ad fauorem mensæ Episcopalis Dominæ directæ *§. emphiteusim Auth. de non alien.reb. Eccles. Castr.42. sub nu.1.vers.3. modo finitur Card. Caual.dec.564. nu.1.Rota in recen. decis.390. num.2. par.1 decis.36. numer.1. & decis.121. num.18. par.7. in Rauennaten. Domus 14.Iunii 1649. & 17. Martii 1651. coram Reuerendiss. D.Terraconen. & in Romana Casalis Veteris 5.Maii 1653. coram R. P. D. meo Albergato.*

Non obstat, quod anno 1555. præuio beneplacito Apostolico, & sententia illius executoris d. Terræ vna cum aliis in totum bubulcarum 1300. à vinculo feudalitatis liberatæ fuerint solutis mensæ Episcopali ducatis 433. in bubulcis 29 Terrarum *Summ. Comitissæ num. 1. & 2.*

Quoniam dictam liberationem non ha-
2 buisse effectum ostendunt † successiua Inuestiturarum Instrumenta ab anno 1569. citrà in quibus Terræ controuersæ tanquam feudales à mẽsa concessæ fuerunt prius filiis Hieronymi Piperarij,qui dictã liberationẽ obtinuerat, ac deinde aliis, & signantèr dicto Comiti Vincentio Autori D. Comitissę Castrobarchæ collitigantis *Summ. mensæ nu.1. & 2.* Huiusmodi enim inuestituræ sæpius iteratæ, & recognitionibus Inuestitorum suffultę spatio
3 circitèr octuaginta † annorum pensionum libertatis statum escludunt, & Dominium mensæ,& feudalitatem ad omnem effectum, etiam contra tertium iustificant *iuxta Doctrin. Bart. Communiter receptam in l.ad probationem C. locat.Rip.in l. si rem aliquam numer.39. ff. de acq. poss.Dec.cons.591. num.1. & 2. par.4. diuers. in rec. decis.290. num.1.& 4. par.1. decis.79. num. quatuor seqq. & decis.359. numer.7. par.5. & decis.164. nu.4. & 5.cum seqq. par.6. Card. Caual. decis. 269. num.3. vsque in fin. Buratt. decis.602. num.2. ibique add. num.25. cum seqq. in Portuen. Stagn. 10.Iunii 1637. coram Card. Panzirolo §. quarta ex successiuis cum seqq. & in Auximana Prædii 15. Maii 1645. coram Reuerendiss. D. meo Decano*

cano §. Dominium vero, illamque legitimè præ-
4 scriptum ostendunt †, ad quem effectum sufficit solus cursus 30. annorum cum bona fide *l. si quis emptionis C. de præscript. 30. annorum, & in punct. Aluarot. in cap. si quis per triginta nu. 2. cum seqq. si de feud. fuer. controu. Rossental. de feud. tom. 1. cap. 6. concl. 77. num. 9. & concl. 81. num. 1. Rota in Regien. bonorum 15. Martii 1630. coram bon. mem. Coccino apud Modern. Peruf. de manut. decis. 493. nu. 9.* eoque magis contra Comitissam habentem causam ab inuestito, qui in vltimo statu bona controuersa tanquam feudalia acquisiuit; Vndè qualitatem,
5 istam † feudalem, quam Author agnouit, & & facto ipso approbauit negare non potest *Odd. cons. 6. num. 30. Decian. cons. 31. num. 1. lib. 4. Aym cons. 20. num. 11. & cons. 157. num. 6. cum seqq. Menoch. cons. 226. num. 186. in fin. & seqq. Card. Seraph. decis. 1387. num. 4. & 5. & decis. 1424. num. 3.* tam contra enunciantes, & pro-
6 mittentes †; quam contra illorum successores *Ruin. cons. 50. num. 13. lib. 1. & cons. 128. n. 16. lib. 2. Rot. dec. 200. num. 2. par. 1. dec. 193. num. 2. par. 2. & decis. 261. num. 1. par. 5. in d. Romana Saluiani seu Attentatorum coram Reuerendiss. Salamantino d. §. Vineam verò etiam singulares Rot. decis. 776. num. 1. par. 1. diuers. & decis. 249. nu. 3. par. 1. rec.* Sic tanto magis contra Andream, & alios de Boanis reos Conuentos, qui ex
7 persona † Lucretiæ ipsorum matris, & Philippi Lucatelli Patrui tit. vniuersali successerunt dictis Margheritæ, & Bernardino coniugibus eodem *Summ. num. 17. 18. & 19.*

Accedentibus præcipuè solutionibus Canonum per viginti saltem annos *d. Summ.*
8 *num. 1.* Quamuis enim † ad deuolutiones necessaria videatur Iustificatio integri lapsus 30. annorum *per Text. in l. si quis Emptionis C. de præscript. 30. annorum quam in his terminis comprobauit Rota in rec. dec. 290. num. 4. par. 1. & decis. 359. num. 11. par. 5.* ad effectum tamen
9 solutionis † canonum breuioris temporis, vt respondit *Rota in Neapolitana Domus 16. Decembris 1616. coram Otthembergo.*

Non obstat tum sententia capitolina absolutoria à prima solutione, quæ tanquam la-
10 ta de anno † 1597. asseritur † in iudicatum transacta, tum præscriptio ex lapsu temporis ab inde decursi desumpta.

Sententia enim cum ex prædictis deregatur
11 iniusta in rem iudicatam, † transire non potuit *DD. in l. 4. §. condemnatum ff. de Iudic. Card. Seraph. decis. 1123. num. 6. Rota in Terracinen. fideicommissi 21. Iunii 1649. coram bon. mem. Coccino quoad alios.* Præscriptio verò cum inter-
12 rupta fuerit † de anno 1642. per citationem ad soluend. Canones *l. cum notiss. in princ. & §. Imo C. de prescript. 30. annorum Rot. decis. 208. num. 4. par. 1. rec. cum cæteris allegatis in Auenionen. Saluian. 8. Iunii 1648. coram R. P. D. Bichio §. non adest,* non est completa perlapsum 30. annorum nam sunt subducendi duo circitèr anni quibus fiscus bona Francisci possedit nec
13 non subducendum † est tempus minoris ætatis actorum, contra quos cum tunc essent pupilli durante pupillari ętate præscriptio incipere non potuit *l. sicut vers. sed pupillari æta[te] C. vbi proximè glos. in l. fin. in vers. fin. C. in quib[us] cas. in integr. restit. cum aliis per Rotam coram Bur[att.] decis. 774. num. 3. & in d. Auenionen. Saluiani neque sublata vers. subducto etiam, & cepta ob dom[i]nia Bald. de præscrip. par. 1. 6. par. princ. num. 3 vers. fallit. in prescriptione, & num. 34. Tob. n[on] cons. 2. num. 22. Marescott. Var. resol cap. 67. n. 2 vers. sed quamuis lib. 2. Rot. decis. 298. num. 1. & par. 4. diuers. coram Buratt. decis. 410. num. 12. & 17. ac in Romana seu Viliterna pecuniaria 1. Fe[b.] 1649. coram me §. nec obesse potuit vers. huiusmo[di]* tamen ac in omnem Casum propter proba-
14 bilem ignorantiam †; quæ semper in hæ[re]de præsumitur *Bartol. in l. Emilius 139. num. ff. de maior. Surd. cons. 226. num. 10. & seqq. En[ge]n. cons. 95. num. 23. lib. 1. Duran decis. 426. nu.*

Aduersus dictam trigenariam præscriptio-
15 nem competeret restitutio † in integrum *vt latè probat Thob. non. d. cons. 2. num. 23. Ro[t.] decis. 387. num. 1. par. 1. diu. coram Duran. d. de[cis.] 426. n. 12. in Bonon. fideicommissi 22. Iunii 165[.] coram R. P. D. meo Bichio §. fin. & Beneuentana D[omi]mus 13. Nouembris 1648. coram Eminentiss. D. Card. Otthbobono §. neque releuat.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO,

Firmana Pecuniaria.

Lunæ 18. Martii 1658.

ARGVMENTVM.

Indebitum quod quis ex parte sua non vti in debitum recepit, sed quia illud ab alio exige[-] re tenebatur, an simul cum damnis, & in- teresse restituere cogatur, & quando.

SVMMARIVM.

1 *Indebiti conditio non datur aduersus creditorem re- cipientem, sed immediatè, & directè contra eum pro quo pecuniæ soluuntur & vid. num. 3. & 4.*
2 *Indebitum si quis soluit, repetit à debitore moroso pro quo solutionem fecit, limit vt num. seqq.*
3 *Condictio indebiti quando ex equitate detur etiam contra creditorem recipientem, & quando non vid. num seq.*
5 *Actio directa vbi competit aduersus proprium de- bitorem nunquam datur subsidiaria, & obliqua.*
6 *In condictione indebiti accessiones ciuiles vltra sor- tem non debentur.*
7 *Damna & interesse quando debeantur.*
8 *Actiones quando dicantur reipersecutoriæ, vel per- sonæ.*
9 *Indebitum respectu creditoris dici non potest quan[do] alius verè debebat, & alter pro eo persoluit.*
10 *Actus factus ab administratore Ciuitatis, quando Ciuitati non præiudicet.*
Bulla Sacræ Congregationis boni regiminis prohi- bet, nè primo conductori, vel affictuario Com- munitatum bona concedantur num. 10.
Nisi prius de prima locatione vel affictu rationem reddiderint ibidem.

11 In-

11 *Interpellatio debet actum praecedere, nec subsecuta suffragatur.*
12 *Damnum quod ante moram, & citra sui culpam alteri obtigit nemo restituere tenetur.*

DECISIO CCCCXXX.

CONCESSA repetitione Sauino scutorũ 1814. quæ indebitè Ciuitati persoluerat occasione depositariæ frumentariæ, pro qua Gaspar Paccaronus fideiusserat; & ad quam illius obligatio, facta pro secunda depositaria fauore Leonardi Bentiuoli principalis debitoris non extendebatur; dubium positum fuit an eidem Sauino à Ciuitate deberentur damna, & interesse ex causa d. solutionis passa, & affirmatiuè Rota respondit, *vt in dec. edita corã me die secunda Iunii* 1656. quam hodiè quoad Ciuitatem dumtaxat reformandam esse DD. censuerunt.

Quemadmodum enim indebiti condictio simpliciter non competit aduersus credi-
1 torem recipientem pecunias †; sed immediatè, & directè contra eum, pro quo pecuniæ soluuntur *ad Text. in l. Qui hominem vbi glos. verbo sed tibi & in l. si alieni nummi ff. de solut.* quas refert, & sequitur *Larrea dec. Granaten.* 86. *num.* 7. Ita Sauinus releuationẽ vnius indemnitatis patere non potest à Ciuitate, quæ pecunias in extinctionẽ proprii crediti recepit, sed
2 à debitore moroso pro quo debitum soluit, & qui omni iure tenetur omnia, & singula damna passa reficere, vt firmatur *in decis. §. nam constat cum seqq.*

Licet autem ex æquitate detur etiam con-
3 tra recipientem † *iuxtà Text. in l. si me, & Titium ff. si cert. pet. quam commendat Bald. cons.* 343. *sub num.* 1. *vers. Considera lib.* 1. Indeque sicuti Sauinus hoc remedio summam indebitè solutam ab ipsa Ciuitate condicere posset, ità eadem ratione damnum passum occasione huius indebitæ solutionis repetere debeat. Tamen cum Ciuitas recipiendo solutum lucrata non fuerit, cessat æquitas, quæ solum aduersus recipientem titulo lucratiuo conce-
4 ditur †, secus in recipiente ex titulo oneroso in extinctionem veri crediti, vt distinguit, *Rota decis.* 77. *num.* 23. *& seqq. par.* 6. *rec. & decis.* 874. *num.* 4. *coram Buratt. & in Romana depositi* 23. *Ianuarii* 1644. *coram Reuerendiss. Tarraconen.* cum præsertim Sauino competat actio directa contra verum principalem debitorem,
5 quo casu subsidiaria, & obliqua nunquam admittitur *Costa de remed. subsid. remed.* 12. *nu.* 5. *& Rota d. decis.* 77. *num.* 26. *par.* 7. *rec. & decis.* 243 *num.* 11. *par.* 1. *tom.* 1. *rec.*

Verum dictum fuit omninò cessare repetitionem interesse respectu Ciuitatis, cum in
6 huiusmodi condictionibus † vltra reuocationem portionis indebitæ solutæ accessiones ciuiles non debeantur *per Text. in l.* 1. *C. de cond. Indeb. & gloss. in l. qui se debere §. fundus verb. fructus in fine ff. de cond. caus. dat. Leotard. de vsur. quæst.* 96. *num.* 27. *& ita declarauit Rota dec.* 547. *coram Card. Seraph. num.* 12. *cum seq.* cum enim Ciuitas Sauino indemnitatem non promiserit, neque ex contractu sit obligata non tenetur ad interesse, quod debetur dumtaxat vel vbi expresè fuit in stipulationem deductum,
7 vel tacitè † saltem comprehensum sub obligatione sui natura continente damnorum refectionem, vt inquit *Text. in l. Ait Prætor §. pactum quoque ff. qui in fraud. credit.* Actiones enim huiusmodi rei persequutioriæ sunt, non au-
8 tem personæ† nisi ex contractu fuerit obligata, quo casu ex vi obligationis tenetur quoque ad interesse *Textus est in l. Denique non est* 19. *ff. de iur. fisc. ibique gloss. verb. non personæ Leotard. vbi supra d. quæst.* 96. *num.* 27. *in fine.*

Non obstat, quod Sauino damnum emerserit occasione indebitæ solutionis, & officialibus Ciuitatis illud notificauerit cum protestatione repetendi interesse, vt proindè licet condicens indebitum arceatur à petitione accessionum ciuilium, tamen non prohibeatur repetere damnum emergens, quod debetur ex mora in quolibet Iudicio, & contractu, quia respectu Ciuitatis indebitum dici
9 non potest id, † quod alter effectiuè debebat & Sauinus pro eo persoluit *ita gloss. fin. in l. in summ.* 65. *ff. de cond. Indeb. cum ibi notatis*, neque aliqua mora considerari ex interpellatione facta contra administratores tamquam illam, non repræsentantes, cum iam eorum munere functi essent, sed nomine proprio tanquam eos, qui Leonardo Bentiuolo depositariam Secundò concesserant non reddita ratione prædictæ conformam Bullæ S. Congregatio-
10 nis boni regiminis †, quæ propterea Ciuitati preiudicare non potuit, *vt dictum fuit in decis.* 107. *par.* 1. *&* 123. *par.* 3. *coram Verall. & coram Caual. dec.* 410. *num.* 1. *vnde cessante mora non tenetur ad interesse Rot. dec.* 324. *num.* 2. *&* 342. *num.* 4. *post Cenc. de cens. & in Anconitana Cambiorum* 1. *Iulii* 1643. *coram Reuerendiss. Carillo confirmata* 8. *Martii* 1649. *coram bon. mem. Peutingerio.*

Non suffragatur vnica interpellatio executa contra Ciuitatem anno 1636. quinquennio post paratam, & solutam pecuniam anno scilicet 1631. cum debuisset pręcedere *vt dixit Rot. decis.* 52. *nu.* 2. *par.* 1. *rec.* Quinnimmò dum ante solutionem pecunia iam curreret sub vsuris, clarè conuincitur damnum non emersisse ex mora Ciuitatis, sed ex culpa, & contumacia debitoris obligationẽ suo tempore non implentis; vnde Ciuitas damnum, quod Sauino ante moram, & citrà sui culpam obtigit pręstare non debet, vt de mente aliorum complurium refert *Salas. de vsur. dub.* 18. *nu.* 4. *Leotard. eod. tract. quæst.* 75. *num.* 2.

Et ita vtraque parte Informante resolutum fuit &c.

R. P. D. TAIA.

Eugubina Pensionis.

Die Lunæ 1. Aprilis 1658.

ARGVMENTVM.

Solutio pensionis facta metu mandati, quid requiratur, ad hoc vt non constituat in quasi possessione exigendi. An, & quando videatur ex interuallo à protestatione recessum. Quasi possessio probatur ex ordine solutionis scripto, vel pensionarii debitoris ex mandato præsumpto tantum.

SVMMARIVM.

1 *Solutio pensionis Resignanti facta etiamsi per manus fraternas Resignatarii probat contra eum.*

2 *Confessio de recepto probat concurrentibus ad miniculis, & verisimilitudine.*

3 *Solutio pensionis facta ab antiquo Rectore probat contra modernum, itaut pænsionarius dicitur in quasi possessione exigendi.*

4 *Pronteſtatio si non est repetita in quolibet actu non operatur.*

5 *Solutio pensionis etiam si sit facta metu mandati, si de eis non fuerit protestatum in actu solutionis constituit in quasi possessione.*

6 *Possessio non iustificatur ex computis.*

7 *Protestatio ex causa facta durat semper, durante causa, & censetur repetita.*

8 *A protestatione recessum dicitur quando est apposita in tractatu, seu in præambulis actus.*

9 *Secus quando est apposita in ipso actu, & parte consentiente.*

10 *Mandatum præsumitur ex ordine, seu epistola solutionis.*

11 *Amplia maximè, quãdo est scripta à fratre debitoris.*

12 *Terminus ad soluendum pensionem à Rectore susceptus, constituit Pensionarium in quasi possessione exigendi.*

13 *In iudicio pensionis sufficiunt leuiores probationes ad hoc, vt pensionarius dicatur in quasi possessione.*

14 *Clausula dummodo respicit petitorium.*

15 *Sententia suspenditur per appellationem, ita vt possessor sua possessione priuari non potest,*

DECISIO CCCCXXXI.

RENVNCIAVIT Ioseph Orlandus in manibus Sanctissimi anno 1648. Ecclesiam Parrochialem Sancti Christophori Loci Ciuitellæ Eugubinæ Diœcesis in fauorem Alexandri reseruata sibi annua pensione scutorum 80. in summario Iosephi *nu.* 1. qui Alexander non solum consensit, & obligatione Camerali soluere promisit, sed iurauit etiam certam notitiam habere, & bene informatum esse de fructibus, redditibus, & prouentibus Ecclesiæ, eiusque valorem, quoties opus fuerit, iustificandi in se, & successores suos suscepit, dictumque Iosephum ab onere verificationis huiusmodi exemit, & liberauit, ac cuicumque exceptioni contrariæ, & erroneæ cõfessioni renunciauit &c. codem *Sum. n.* 2. exegit Iosephus mediantẽ mandat[...] exequutio hanc pensionẽ sex annis in *Sum*[...] *numer.* 3. quousque Alexander eamdẽ Eccle[...]siam resignauit in fauorẽ Francisci, qui nun[c] altera pars est, quique in primo termino re[...]cusauit soluere, itaut Iosephus coram A. C[...] fuerit coactus intentare Iudicium manuten[...]tionis in quasi possessione exigendi, qua pen[...]dente idem A. C. ex eo quod Iosephus non iustificabat litteras apostolicas reseruationi[s] pensionis, tulit sententiam in fauorem Fran[...]cisci ipsum absoluendo à solutione talis pen[...]sionis, & pronunciando pensionem nullam & inualidam, ac de iure non deberi. Com[...]missa verò mihi causa propositum fuit du[...]bium, an Iosepho esset dandum mandatum de manutenendo in casu &c; & DD. concor[...]des agitata, & examinata causa dandum esse responderunt.

Quia signanter ex Instrnmento confessio[...]
nis 12 Octobris 1649. in Summario Ioseph.
1 *nu.* 3. † constant duę solutiones factæ ab ante[...]
riori Rectore resignanti, & si per manu[s]
2 fraternas; † quandoquidem concurrente[...]
verisimilitudine atque adminiculis, confes[...]
sio de recepto probat sufficienter veram nu[...]
merationem, vt sæpe dixit *Rota & nouissimè co*[...]
ram Merlino decis. 725. *numer.* 4 & plures aliæ in
ipso *Summario num.* 4. 5. *&* 6. Cœterum sol[u]
tiones factæ ab antiquiori debitore pensiona[...]
3 rio sufficuint, vt creditor Pensionarius dica[...]
tur in quasi possessione exigendi contra
modernum, qui nunquam soluit, & po[...]
Rot. coram Put. decis. 151. *lib.* 3. *& alibi sæpe con*[...]
firmat Rota coram Ludou. decis. 275. *ab initio, &*
ibi add. num. 17.

Nec obstare visa est, quæ obripiebatur
protestatio ipsius Antecessoris in Summario
alterius partis *num.* 4. videlicet pecunias quas
cumque per ipsum de dicta causa soluen[...]
soluere metu mandati, & non alias, quæ de[...]
claratio, & protestatio repetita sit, & esse
censeatur prout nunc pro tunc repetit &c.
5 Responsum enim fuit † solutionem etia[m]
præsumatnr facta metu, & si non appareat
de protestatione facta in actu d. solutionis
operari quasi possessionem *Rot. decis.* 196. *nu*[...]
part. 1. *diuers. & aliàs sæpè vt apud Add. co*[...]
Ludou. decis. 365. *numer,* 4. *& ad Buratt. decis.* 60.
num. 13.

Neque contradicit *Rot. decis* 681. *sub num.* 3.
vers. vltra quod par. 4. *diuers.*

Primo quia ex facto, cui accomodatur si
attentè perpẽdatur protestatio ibidẽ facta fuit
in ipso actu nãq; nõ iustificabatur aliqua cõ
concludens possessio nisi ex certis computis
6 quæ dixit Rota non suffragari, quia in illo-
rum actu Episcopus protestatus fuit, & sic
protestatio erat facta in eo actu, in quo desu-
mebatur possessio, & huiusmodi sub num. 3.
alio vers. Vltra quod dicat solutiones subse-
quentes non suffragari cũ ipsemet principalis
prius potestatus fuerit. Hoc enim deducit ex
illa præcedenti protestatione facta in d. pri-
mo actu, in quo principaliter possessio desu-

meba-

mebatur, quia eadem protestatio ex causa
7 durat † semper durante causa, & censetur repetita inquit *Rota coram Acchill. de Graff. dec. 11. de pension. seu 423. num. 3. quam allegat, & ex qua declaratur d. decisio 681. sub d. num. 2. & dec. 583. num. 6. par. 5. recent.*

Secundò, quia, vt declarat *Rota coram Puteo decis. 34. sub num. 3. lib. 2. in nou.* An, & quando videatur ex interuallo à protestatione re-
8 cessum † planè recessum videtur, quando protestatio sit apposita in tractatu, seù in
9 præambulis actus †, secus quando est facta in ipso actu, Partibus consentientibus, quæ ambo deficiunt in præsenti causa. Immò de dissensu infra constabit in epistola.

Accedit his clara epistola ad Cancellarium scripta à fratre Pensionarij debitoris *Signor Cancelliero gli mando tutta la moneta che pretende la parte. ma V. S. si faccia fare la quietanza generale, & il ricenuto di hauer fatto per mia mano à nome di mio fratello, e come deue andare che lo voglio in mano io, e nel medesimo tempo restituisca il pegno.* Alia, *Signor Cancelliero V. S. fauorisca dare all' Auuersario liberi gli 80. scudi di pauoli, che hò in mano, e questi 54. pauoli per le spese. In tanto V. S. paghi libero già che lu protesta non la vuole e non ritardi il pagamento degl' 80. scudi, e le spese fin quì &c. in d. Summ. nu. 6.* quæ vehementissimè vr-
10 gent † etiam ad mandatum ipsius debitoris, quod inter coniunctos facile præsumitur, vt
11 in puncto huiusmodi pensionis, & nepotis debitoris, aliorumque congruentium. *Rota coram sacrato in Sancti Marci pensionis 30. Iunij 1612. penès Marches. de Commiss. par. 2. pag. 486. cum aliis coram Merlino decis. 725. nu. 4. & 5. vbi* in fine de qualitate personæ quæ confitetur, & quæ dicit se fuisse Procuratorem, vt hic fratris.

Et additum postea fuit ex facto in Summario additionali aliud fundamentum ex mandato speciali Alexandri 16. Iulij 1649. ad debitum confitentis, & ad suscipiendum terminum Iuris ad soluendum, & prout, & sicut vel alias latius d. Procuratori videbitur &c. & in speciali executione mandati 29. Iulij eiusdem anni vbi Procurator, prout docuit per Instrumentum publicum tenoris &c. confitendo debitum èx aduerso petitum suscepit terminum triginta dierum, quo elapso &c. & rursus 12. Augusti eiusdem anni confitendo debitum &c. vt supra ex quibus postea Iudex decernen. vt ipse solueret legitimè
12 constituit Iosephum etiam Inuito, & reluctante Aduersario in possessione, vt post alleg. inquit *Rot. decis. 299. in fine par. 1. rec. & est coram Penia decis. 1511. cum alijs apud Modern. Postb. de mand. de manut. obseruat. 45. num. 49. & seqq.*

Denique multæ contestationes grauissimorum testium conuincebant, quæ concludentissimæ visæ fuerunt in hoc presertim Iudicio
13 in quo † leuiores probationes sufficiunt *Rot. coram Coccino decis. 30. num. 4. cum aliis.*

Cœterum non refert, quod pensio reseruata fuit cum clausula, dummodò & per sententiam A.C. declarata fuerit nulla, quia
14 iustificatio † dictæ clausulæ respicit petitoriū nec perinde est discutieñ in hoc iudicio; sententia verò cum suspensa fuit per appellationem legitimo tempore interpositam inte-
15 rìm † possessor sua possessione priuari non debet, sed est manutenendus ex relatis per *Garz. de benef. par. 1. cap. 5. num. 551. & 552. vbi Rota in Foroliuien. pensionis 24. Iunij 1592. coram Penia, quæ est inter eius impressas decis. 167. sub num. 13. §. quod opponebatur, & seqq. & rursus Rota decis. 441. num. 4. & seqq. par. 8. rec.*

Et ita vtraque parte informante &c.

R. P. D. BEVILAQA.

Bononien. Fideicommissi de Pancaldis.

Mercurii 4. Februarii 1654.

ARGVMENTVM.

Fideicommissum, & identitas eiusdem, ex quibus probetur. Quæ sint validę probationes, pro purificando fideicommisso. Vbi Testium examen non possit admittere exceptionem.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissi existentia purificata conceditur immissio.*
2 *Fideicommissi identitas per sententias, & longam possessionem elicitur.*
3 *Fideicommissum per indubitatas rationes purificatum dicitur ius irreuocabile inter partes.*
4 *Pars nō reclamans à sententia censetur illam approbare.*
5 *Possessiones ex conformitate, & nominatione confinium designatæ iustificantur & nu. 11.*
6 *Et ex continuata successione possidentium verificatur earum identitas.*
7 *Ad iustificationem Fideicommissi præter generalem vna particularis demonstratio indiuiduans sufficit & num. 8. & 9.*
10 *Identitatis probatio non eliditur, si aliqua confinia loco non adaptantur, dummodo duo saltem verificentur.*
12 *Denominatio antiqua, quæ non diuersificat locum à moderna non est attendenda, & num. 13.*
14 *Ad identitatem prædij probandam, probationes ex coniecturis, & præsumptionibus desumptæ sufficiunt.*
15 *Identitas prædij ex vicino possessore non confunditur, nisi constet de intermedia aquisitione eiusdem, num. seqq.*
17 *Identitas prædij non fit turbida per iustificationem non necessariam.*
18 *Testium examinatio super facto, & identitate rei exceptionem non admittit.*
19 *Et maximè si agatur de rebus antiquis.*

DECISIO CCCCXXXII.

POSTQVAM per decem decisiones in hac causa emanatas, duas videlicet coram bon. mem. Card. Panzirolo sub diebus 16. Februarij 1640. & 11. Martij 1641. Tres coram

R.P.D. meo Cerro sub diebus 10. Iunij 1642. 23. Ianuarij, & 19. Iunij 1643. vnam sub die 15. Februarij 1647. coram Eminentiss. D. Card. Otthobono, & quatuor postremas coram R.P.D. Peutingerio primam sub die tertia Iunii eiusdem anni, alteram 27. Ianuarii 1648: tertiam verò, & vltimam sub diebus 23. Ianuarij, & 21. Iunij 1649. Resolutum fuit constare de fideicommisso Berti de Pancaldis in fauorem Thomasiæ nomine de eius descendentia, & vocatione at *remedio l. fin. C. de Edict. D. Adriani toll.* concessa etiam fuit ipsi immisio in possessionem bonorum, quæ fratres Charitatis in loco Longariæ possidebant. Hodiè Eques Alexander Algardius d. Tomasiæ filius, & hæres vigore fideicommissi Berti petebat immissionem in aliis quinque petijs Terrarum, nempe Tagliadenti, campo di Sera Serraglio, Ponticella, e Palude, detentis à Comitibus de Caprarijs, super quo proposito dubio DD. responderunt super omnibus dandam esse petitam

1 Immissionem, quia † cum nulla remaneat dubitatio circa existentiam, & purificationem fideicommissi tanquam Canonizati tribus preuijs sententiis Rotalibus in iudicatum trãsactis, quæ faciunt ius quoad omnes *l. sæpè 63. & ibi Alex. num. 62. ff. de re iudic. Rota in terminis sententiæ super fideicomisso Latæ in Bononien. census 21. Februarij 1642. coram Reuerendissimo Tarraconen.* & in reliquis iustificentur requisita ad illam obtinendam necessaria, hoc est possessio, Bertiusque ad tempus sui obitus, & Comitum de Caprariis de presenti, ac demum identitas bonorum vtique per equitem Algardum fideicommissarium ab iisdem vendicari possunt de Stylo huius Tribunalis, *vel rimedio adpiscendi ex l. fin. C. de Edict. D. Hadriani toll. vel ex vtili Saluiano interdicto iuxtà authoritates in præsentis causæ decisionibus adductas, & in Bononien. fideicommiss. de Blanchis 20. Aprilis 1646. §. quia ex lettura coram Reuerendissimo Archiepiscopo Tarraconen.*

Et quod primo attinet ad Predia Tagliadenti Tornaturarum 11. & Campo di Sera eiusdem Capacitatis, quod fuerint possesa à à Berto eiusque eiusdem fideicom. & modo

2 illa posideantur à Comitibus † reis Conuentis non solum elicitur ex mappa cum descriptione illorũ, quæ vti iudicialiter facta venit ad hunc effectum attendenda *Bertazol. consil. ciuil. 1. num. 57. moder. de manut. obseru. 101. n. 14. Rot. post eumdem dec. 184. num. 13.* Sed etiam ex duabus sententijs conformibus in Curia Bononien. ad fauorem Algardi prolatis cum re iudic. quę pro veritate habetur, facitque rem claram, & indubitatam *l. ingenium 25. ff. de stat. homin. l. res iudic. 108. ff. de reg. iur. Rot. dec. 210. num. 1. par. 5. rec.* & dicitur ius irre-

3 uocabile inter partes *c. cum inter 13. de re iudic. Roland. à Valle cons. 83. num. 13.* Itaut super contentis in ea nulla amplius posit moueri controuersia *l. 1. & 2. C. vt lite pend. Bald. in l. præscriptione 2. num. 24. C. si contra ius vel vtilit. pub. sic. Rot. decis. 6. nu. 5. par. 6. rec.* Presertim quia Comites de Caprarijs ab vltima senten-

tia antecedenti in hac parte declaratoria

4 non reclamarunt, per hoc illa approbata censetur *cap. quod Consult. 15. de re iudic. l. fin. C. de sententia, quæ sinè certa quantit. Menoch. cons. 100. num. 15. Magon. dec. Lucen. 67. num. 3. Grat. discept. 52. num. 7. Rot. coram san. mem. Greg. XV. decis. 552. num. 4.*

Secundò autem quod possessionem aratiuam arboratam, vitatam pratiuam cum Domo Area, segete, puteo, furno, & aliis suis pertinentijs tornat. 33. positam in loco nuncupato il Serraglio in Contrata Longarię fuisse possesam ab Berto Testatore in eius vita, & tempore mortis resultat ex conformitate, & nominatione confinium designata in Testamento ab ipso condito, & reiterato à Testibus de anno 1579. examinatis nimirum in Communi Longarię Comitatus Bononiæ ab oriente iuxtà, & propè bona Francisci de Oleo, à Serobona Iuliæ de Morbiolis à meridie stadellam à Septentrione viam publicam, & de continuata successione in hoc prædio de vno in alium benè constat quia à Berto peruenit ad Ioannem Baptistã filium vt aiunt ijdem Testes docti *in eodem Summar. num. 14.* ex quorum depositionibus oritur concludens probatio identitatis cum pluries

6 verificentur Confines, & demonstrationes licet regulariter sufficiant *iux. notam Bart. in l. demonstratio falsa nu. 14. ff. de condit. & demonstr.* quam passim Rota sequitur vt dixit coram *bon. mem. Merlino in decis. 548. num. 17. & 609. num. 1. Cocino decis. 120. num. 5. & in decis. huius causæ edita 23. Ianuarii 1649. §. quia in facto coram R. P. D. meo Peutingerio.* Quinimò aliquando admissum sufficere generalem demonstrationem, &

7 aliam † particularem, quando hæc multum indiuiduat, apud eundem *Merlin. decis. 600. n. 1. & decis. 635. numer. 1.* à Ioanne Baptista verò ad Albertum Balzanum nepotem siquidem illud ipse descripsit in Inuentario, ex quo

8 etiam deducitur Identitatis probatio † inter heredes descendentes, & causam habentes ab eis, qui Inuentarium descripserunt *Natta cons. 235. numer. 15. & seqq. Peregr. de fideicomm. art. 44. num. 2. Statil. Pacif. de Salu. interd. inspect. 1. cap. 6. num. 20. Rot. coram Pœnia decis. 393. num. 1. Coccin. decis. 270. num. 2. & 3. & penult. Merlin. decis. 711. numer. 6. & 715. numer. 1. & in Auximana fideicommissi 13. Ianuarij 1640. §. iunctis coram Illustriss. meo Decano*, & ab Alberto demum pro medietate ad Comites reos conuentos, & possessores, ex planta, & ipsorum declaratione *in citato Summ. num. 5.* quia partis confessiones concludentius idemtitas probari non potest *Rota decis. 160. num. 3. par. 5. recent. & coram Merlino decis. 253. num. 18. & 609. nu. 2. & in vltima decis. R. P. D. mei Peutingerii §. ex hinc.*

Nec releuat quod in descriptione huius Prædii pro confinio ponuntur bona Elefantuccij in Testamento autem Berti bona illorum de Oleo quia id prouenisse liquet ex eo quod bona, quę erant DD. de Oleo, & apponuntur pro Confini in eadem descriptione transierunt in dominium d. Elefantucci identitatis

10 titatis † enim probatio non eliditur si aliqua Confinia non adaptantur dum duo verificantur *Surd. cons.44. num.15. & seq. Rot. decis.407. num.2.& 706. num.4. par.1.recent. apud san.mem. Greg.XV. decis.172. num.2. aliique Cumulati in decis. Eminentiss. Domini Card. Otthoboni §. ex quibus, & in cæteris causæ decisionibus.*

Eademque prorsus affertur probatio circa petium Terræ nuncupat. la Pantasilea seù Ponticella tornaturarum 23. circiter nam insimul conbinãdo confines assignatos huic tenutæ per testes de possessione Berti fideicõmittentis deponẽtes,& illos descriptos in Instrumento possessionis per Albertum Ballanum appræhensæ, de quibus *in Summ. Algardi num.14. & 15.* nempe petium Terræ cum Mauratorio situm propè flumen Dozzoli ab vno latere bona Maximi Caprariæ, & ab alio viculum apparet easdem donationes, & confines conuenire Prædio contento in planta sub littera E designato, & in declaratione per Comites facta enunciatio signũ patens quod est illud idem iam à Berto possessum, & per consequens satis verificetur identitas *Merlin. decis.609. num.1.*

Non obstat quod Testes per Algardum dati *in Summ.num.15.* dictum fundum appellat la Pradazza quod non conuenit la Praticella, quia diuersitas ex eo oritur quod isti Testes
12 exprimunt denominationẽ † antiquam dicti Prædij, quæ non diuersificatur per modernam in loco illius, subrogatam, & longitate, temporis causatam *iuxtà l. prima ff. de vsucap. Bart. in Tract. Testimonior.num.28. Decian. cons. 17.nu.14. lib.3. Rot. apud Poeniam decis.138.nu.6. 392. num.8. & in recent. decis.87. num.7. part.5.* in antiquis enim nec mutatio nominis nec
13 alia † alteratio attendi debet, quando vt hic duo confinia, & denominationes remanent, *Ruin.cons.50. num.12. lib.1. Rimin. Iun.cons.429. num.5. & seq. lib.3. Cephal. cons.98. num.21. & 22. lib.1. Rot.decis.117. num.15. decis.118. nu.12. & 13. & decis.160. num.7. & 8. par.5.rec.* ideoque enim itá rigidæ probationes requirendæ sunt, sed desumptæ ex præsumptionibus, &
14 coniecturis sufficiunt *Bart.in l.4.§. Vnde quæri potest ff.de manum Angel. in l. si certis armis C. de pact. Ruin. cons.92. num.9. lib.4. Rota d. decis.87. num.4.& decis.360. num.10. par.5.recent.*

Neque identitas d. possessionis confundi
15 tur, ex quo † ea tanquam hereditaria Ioannis Baptistæ Pancaldi fuit descripta in Inuentario per Ballanum confecto id circo vti fideicommissaria Berti prætendi non potest, quia cum ex illius Testamento, & depositionibus Testium constet, Bertum possedisse in d.loco Bona, vtique contra Ioannem Baptistam filium militat vrgens, & stricta Iuris præsumptio, quod sint eadem, quæ à Patre fideicommitente possidebantur nec aliter identitas Iustificanda est, nisi quatenus probaretur Intermedia acquisitio facta ab ipso filio *iuxtà celebre cons. Fulgos. 145. sub num. 2. quem sequuti sunt Peregr.de fideicomis. art.44. num.21. & cons. 48. numer.10. lib.1. Fusar. de substit. quæst.618. num.45. aliique adducti in tertia decis. R.P.D. mei Cerri §. non quoad Prædium in illa Eminentiss. D. Otthoboni §. nam obiectum, & in secunda R. P. D. mei Peutingerii §. & sic firma remanet, ac in Perusina bonorum 30.Maii. 1650. coram eodem R.P.D. meo Cerro.*

Quoad quintam denique corpus pratiuum tornaturarum 4. cum dimidia in declaratione Comitum descriptum, & situm in communi palude iuxta conductum nuncupatum Boschetto, quod fuerit in bonis fideicom-
16 missis concurrunt † eædem probationes desumptæ ex Testamento possessione de eo capta per Ballanum vnde illius fideicommissariijs, ac etiam ex dictis Testium *in Summar. num. 16. & 17.* vt comprobat *secunda decisio bon.mem. Card. Panziroli §. qui quidem, & vltima R.P.D. mei Cerri §. quod Bertus.*

Nec turbida hæc ipsa identitas reddi visa fuit ex quibusdam bonis vt prętenditur à Ballano propria pecunia acquisitis,& ex hereditate Marbiliæ sibi obuentis, nec non ex diuisione 40. Tornaturarum circiter facta per
17 Bertum inter filios, quia † Iustificationem necessariam de acquisitionibus non afferri vel in præsenti corpore non compręhendi fuit responsum *in decis. Eminentissimi Otthoboni §. Nam obiectum,& seqq.* diuisionem verò prædictã certã quantitatẽ continentẽ non excludere alias, quas diuidens habebat tempore diuisionis vel postea longo tempore super viuens acquirere potuit fuit decisum *coram R.P.D. meo Peutingerio in secunda decisione §. quibus non obstat cum quibus DD. transierunt.*

18 Prout nec releuat † exceptio data Testibus quod scilicet examinati fuerunt inter alias personas propterea non afficiant Comites non citatos, quia cum illi interrogati fuerint, & deposuerint super facto inter tunc, & modo litigantes controuerso, & sic super statu, & identitate rei benè probant *Menoch. cons.367. num.24. & latè firmat decisio R. P. D. mei Cerri §. quæ verò* vel saltem quia agitur de
19 re antiqua,† & super qua amplius repeti non possunt, & illis discussis fuit contra alias obtentum, negari non potest quin maximum iudicium veritatis prębeant ad corroborandam probationem ex alijs iuribus desumptam iuxtà notata *per Bartol. in l. ad monendi 31. num.44. ff.de iur.Rot. in Bononien. de formiglianis post cons.23. Giouagn.lib.2. num. 28. & in dicta Perusina Bonorum 30. Maii 1650. §. Exceptiones autem coram R.P.D. meo Cerro.*

Et ita fuit decisum Algardo tamen informante Comitibus de Caprarijs pluries citatis &c.

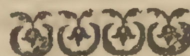

R.P.D.

R. P. D. VEROSPIO.
Posteà S. R. E. Cardinali.

Bononien. Fideicommissi de Blanchettis.

Lunæ 26. Ianuarii 1632.

ARGVMENTVM.

In hac decisione pulcræ, & valdè curiosæ quæstiones de successione ad Fideicommissum ventilantur. An Monacus iure agnationis succedens sit capax Fideicommissi. An Monasterium possit loco sui Monaci succedere, & de filiatione ciuili, & naturali, & an Monasterium de iure succèdens loco sui Monaci posśit dici capax successionis Fideicommissi grauati de nomine, & insignibus familiæ ad exclusionem substituti, & inde quæ sit ratio successionis pro substituto.

SVMMARIVM.

1 *Monasterium ex persona professi non excluditur à successione Fideicommissi.*
2 *In ordine successionis Nepos non potest succedere in locum filij, licet professi.*
3 *Ad Monasterium, vt capax, ipso iure acquiruntur bona sui Religiosi.*
Fideicommissum respicit mortem naturalem non ciuilem eodem num.
4 *Per mortem ciuilem non purificatur conditio Fideicommissi ad fauorem substituti.*
5 *Idem effectus non potest sequi ex morte ciuili, prout ex morte naturali.*
6 *Ad Fideicommissum Proximior in gradu præfertur.*
7 *Fictio mortis ciuilis eam habet naturam vt lucrum non afferat. sed à damno tueatur.*
8 *In rebus dubijs datur locus coniecturis pro interpretanda Testatoris voluntate.*
9 *Fideicommissi ad successionem fauor piæ causæ, & Religionis non est potentior Testatoris voluntate.*
10 *Monasterium tanquam filius ciuilis ex sola fictione repræsentat personam filii naturalis.*
11 *Monasterium ex persona sui Monaci acquirit possessionem rerum quas Monacus habere dicitur.*
12 *Non idem est effectus mortis naturalis, ac mortis ciuilis.*
13 *Ecclesia dicitur manus mortua, quia quidquid apprehendit firmissimè retinet.*
14 *Quæritur an bona Fideicommissi sint eius qualitatis, vt possint à Monasterio retineri.*
15 *Feudum, in quo non sit præstandum seruitium personale, sed recognitio in pecunia potest à Monasterio retineri.*
16 *In Maioratibus Hispaniæ à Monacis non succeditur propter vsum nominis, & annorum Familiæ illis annexum.*
17 *Propter coniecturas Monasterium non excluditur à successione Fideicommissi.*
18 *Ingressus Religionem, sicut minimam patitur capitis diminutionem, ita non priuatur effectu commoditatis fructuum Fideicommissi.*
19 *Monasterium irritam facit conditionem Fideicommissi ex ratione veræ filiationis in vocatis.*
20 *Ex qualitate Filiationis ciuilis in Monasterio nunquam deficeret conditio Fideicommissi.*
Nec daretur locus substituto eodem nn. 20.
21 *Ad exclusionem Monasterii requiruntur coniecturæ excludentes nuptias non solum carnales, sed etiam spirituales.*
22 *Monacus Iura agnationis non potest amittere, neque ex pacto, neque ex iure ciuili.*
23 *In Monaco licet non adsit propagatio successionis non potest tamen priuari iure agnationis.*
24 *Monacus Iura suitatis retinet ad effectum successionis intestatæ.*
25 *Testator, qui extraneos ad Fideicommissum instituit non videtur curare de agnatione suæ familiæ.*
26 *Monasterium non videtur capax Fideicommissi grauati ab vsu armorum, & insignium familiæ.*
27 *Quod Monastèrium sit capax Fideicommissi videtur repugnare qualitas, & natura bonorum, Testatoris voluntas, & perpetua exclusio substituti.*

In eadem causa infrà decis. sequenti adest altera decisio sub die 9. Decembris 1633. coram eodem bon. mem. Card. Verospio.

DECISIO CCCCXXXIII.

RESOLVTVM fuerat in hac causa corã R.P.D. Ghislerio, vt successio in hæreditate Raynerij spectare deberet ad Ludouicum filium Iacobi excluso Aloysio eiusdem Iacobi fratre, & ex illius persona Monasterio Sancti Augustini in Ciuitate Bononiæ, in quo ipse Aloysius professionem emiserat. Cum verò iura, quæ in hac successione prætendebat Monasterium ex persona Aloysij, reuiderentur hodiè coram me; Dubitarunt Domini de fundamentis Decisionis, & responderunt ad fauorem Monasterii, cum ab
1 hac † successione non videretur dici posse exclusus idem Aloysius siuè ex dispositione Iuris, siuè ex voluntate Raynerii Testatoris.

Et quidem non poterat negari, vt ordo quem in suo testamento ipse Raynerius præscripserat, contineret nominatim exclusionem Ludouici in vita Aloysii, quia cum Victoriæ suę sororis filios primo loco vocasset, ac deinde, & post mortem eorumdem filiorum, illorum filios, & descendentes, non poterat Ludouicus nepos Victoriæ præuertere
2 ordinem successionis debitę Aloysio eiusdem Victoiriæ filio; Sola difficultas, quę fiebat, erat circa incapacitatem eiusdem Aloysij, vt cum tempore delatæ successionis reperiretur in Religione, tamquam ciuiliter mortuus, aperire deberet locum sequenti successioni, & gradui.

Verum cum huius successionis capax esset Monasterium; cui ipso iure acquiruntur bo-
3 na ex persona sui Religiosi, negarunt Domini, vt propter hanc solam mortem ciuilem extiterit conditio fideicommissi ad fauorem sequentis gradus, cum hic effectus sit solum mortis naturalis, vt habetur in *l. statius florus 48. §. Cornelio felici. ff. de Iur. fisc. & in l. cum Pater 79. §. hæreditatem ff. de legat. 2.* & ex his duobus Iuribus colligit *Bart.* quod scilicet
4 per solam mortem † ciuilem non censeatur purificata conditio fideicommissi ad fauorẽ substi-

substituti. *Glos. in d. l. cum pater,* quæ hoc modo interpretatur illa verba *ante diem mortis*, de quibus in *text. & in l. ex ea parte 121. in Insulam ff. de verb. oblig.* & tradit præter alios idem *Bart. in authentica si qua mulier. num. 22. C. de sacros. Eccl.* & in his terminis de Monasterio bonorum capaci. idem *Bart. in d. §. Cornelio felici ff. de Iur. fisci.* Ita inferendo ex conclusione vniuersali, & in *l. cum pater. §. hæreditatem num. 2. ff. de legat. 2. Rip. in l. ex facto. §. si quis rogatus, n. 10.* attestans de veriori *ff. ad Sen. cons. Trebell. Couarr.* qui etiam de communi attestatur in *cap. 2. num. 6. de Testam. Peregr. de fideicomm. art. 28. num. 81. Mastrill. decis. 65. nu. 2. & 3. Boer. decis. 354. num. 4.* & generaliter, atque vniuersè in omnibus casibus, in quibus
5 ex morte ciuili non potest sequi idem effectus, atque ex morte naturali tradiderunt inter alios *Bald. in l. Deo nobis 42. num. 10. Cyn. num. 2. C. de Episcop. & Cler, Bart. in d. l. ex ea parte 121. §. in Insulam ff. de verb. obligat. & in auth. si qua mulier, num. 7. C. de sacros. Eccles. Ruin. in l. Gallus §. & quid si tantum, num. 10. ff. de liber. & posthum. Surd. cons. 90. n. 27. Natt. cons. 282. num. 8.* & sanè si propter incapacitatem ipsius Aloysii excludi etiam deberet Monasterium, in quod per ingressum Religionis illius Iura transierunt, quodque non negatur esse huius successionis capax, non solum illud sequeretur, vt deberet admitti eodem Aloysio viuente Iacobus vocatus in secundo gradu, & non nisi post ipsum Aloysium contra voluntatem Testatoris, qui nedum tacitè id voluit,
6 vt semper proximior † gradu præferretur, & noluit ad vlteriores voluntatem suam extendi. vt dicitur in *l. cum ita, 33. in fideicommisso ff. de leg. 2.* sed & hoc idem expresse in suo testamento declarauit; Verum etiam, si ea
7 fictio † mortis ciuilis eumdem habere deberet effectum, quem mors naturalis, id esset in damnum Monasterij, & cederet in lucrum Ludouici contra naturam fictionis, cuius ea sola vis videtur esse, vt lucrum non afferat, sed à damno tueatur, sicut ex mente *Bart. in l. si is qui pro emptore ff. de vsucapion.* concludit
8 *Anchar. cons. 273. in fin. Natt. cons. 282. nu. 14.*

Et licet in hac etiam quæstione † locum esse coniecturis ad interpraetationem voluntatis Testatoris, voluerint ferè omnes Doctores non solum qui contra Monasterium, & ad fauorem substituti, sed etiam qui pro ipso Monasterio tenuerunt, cum fauor piæ causæ,
9 & Religionis non † possit dici potentior ea Testatoris voluntate, vt inter alios considerauit *Castren. in authent. nisi rogati C. de sacros. Eccles. num. 3.* Eæ tamen coniecturæ, quæ afferebantur, quæque erant eædem cū ijs, quas considerauit Decis. quæ reuidetur, non visæ fuerunt concludere hanc voluntatem in Testatore, vt voluerit deuolui bona, & hæreditatem suam ad alios sequentes in gradu ex hoc solum, quod ipse Aloysius Monasticam vitam duceret; Nam duæ erant hæ coniecturæ. Prima quod in filijs Victoriæ, qui successuri essent, requisiuit nominatim Testator eam qualitatem, vt esse deberent legitimi, & naturales (quę qualitas non videbatur conuenire Monasterio, quod tamquam filius ci-
10 uilis † ex sola fictione sustinere debebat, & repræsentare personam Aloysij filij legitimi, & naturalis. Altera, quod ad agnationem suam visus etiam fuerit Testator respectum habuisse, quatenus eiusdem Victoriæ filijs à se vocatis ad hoc fideicommissum iniunxit, vt assumere deberent nomen suæ familię de Blanchettis, ex quibus coniecturis non visum fuit deduci posse hoc argumentum, aut ostendi, quod ea fuerit voluntas Testatoris, siuè earum quælibet per se, ac destincta ab alia, siuè simul considerari deberent.

Sed antequam ad ipsas respondeatur, duo dixerunt Domini esse prænotanda, quę cum obseruata sint ferè ab omnibus Doctoribus, qui super hac quæstione scripserunt, possunt non solum reddere faciliorem resolutionem præsentis dubitationis, sed etiam remouere contrarias obiectiones. Primum est differentia quam iidem Doctores constituunt inter duos casus, An scilicet Monasterium succedere velit loco filii ad perpetuam exclusionem substituti, vt sunt termini *cap. in præsentia, de probat.* An verò velit idem Monasterium retinere bona ex persona ingressi, qui sit successibilis tàm de iure quam ex dispositione Testatoris propter possessionem, quam acqui-
11 siuit † personę sui Monachi, quæ naturali quodam Iure trahitur ad possessionem rerū, quas idem Monacus habebat tempore, quo se Religioni addixit, vt dicitur de eo, qui se per arrogationem dedit in alterius potestatem in *l. si adoptauero ff. de præcar. & in §. ecce enim instit. de acquisit. per arrogat. glos. in cap. si qua mulier 19. quæst. vlt.* & declarat *Abb. in d. cap. in præsentia num. 74. Bero num. 555. de probat. Dec. in auth. ingressi. num. 10. C. de sacros. Eccles.* Hoc enim secundo casu, qui propriè sunt termini præsentis resolutionis, cum agatur de sola commoditate fructuum, quam habere debet grauatus donec vixerit, non videtur quod hic effectus tribui possit soli morti ciuili, cum inter eamdē mortem, & mortem naturalem secuturam possit accidere mors substituti,
12 atque ita non idem esse effectus † vtriusque mortis, vt pro differentia inter hos duos casus considerauit *Ruin. in l. gallus. §. & quid si tantum, num. 10. ff. de liber. & posthum.* & ex hac ratione in secundo casu contra substitutum tenuerunt *Bero. in cap. in præsentia num. 554. Dectan. cons. 82. num. 6. in fin. lib. 4. Surd. cons. 557. num. 14. Peregr. de fideicommiss. art. 28. numer. 81. Roderic. quæst. regul. tom. 2. quæst. 79. artic. 12. Mastrill. decis. 65. num. 3. Vrsil. ad Afflict. decis. 320. num. 2.* qui propterea considerat ex hac sola perceptione fructuum, quam habere debet Monasterium durante vita Monachi, excludi omnem dubitationem, vt res non sit reuersura in aliorum commercium, ex cuius dubitationis causa videtur procedere hæc incapacitas Ecclesię, quæ ideò dicitur manus
13 mortua, quia quiquid appræhendit firmissimè retineat, vt latè explicat *Petr. Gregor. Tholos. in Syntag. iur. par. 1. lib. 6. cap. 5. & par. 3. lib. 20.*

lib.20. par.2. Guidopap. decis.361. Rota dec.603. num.3. par.1. recent.

Alterum ad quod dixerunt Domini in hac materia aduertendum esse est, an ipsa bona
14 sint eius qualitatis, quæ vel ex sui natura, vel ex præsumpta mente Testatoris non possint à Monasterio retineri, cum (si non agatur de bonis, quibus sit annexa dignitas, aut Iurisdictio, & quorum capax æquè sit Monasterium) quod illa possint ab eodem Monasterio possideri in vita Monachi sit communis, & ferè omnium Doctorum sententia, vt testatur *Capic. dec.10.* dicens hanc opinionē nō habere contradictorē. *Gamm. dec. Lusit.6. Cabed. dec. Lusit.133. n.7. par.1.* & in feudo, in quo
15 non sit præstandum † seruitium personale, sed recognitio in pecunia, aut quæuis alia, quam Monachus persoluere possit per se, vel per idoneam personam, quam substituerit, tenuerunt *Salyc. in authent. ingressi num.11. C. de sacros. Eccles. Alex. cons.10. numer.10. vol.5. & cons.98. num.9. vol.6. Clar. in §. feudum quæst.78. Cott. in verb. clericus Afflict. decis.320. Gomes. ad l. Tauri, in l.40. num.66.* vt è contra in alio capite distinctionis negauit *Molin. in suo tract. de primog. lib. 1. cap.13. num.69.* esse maioratuum Hispaniæ capaces Monacos propter hanc solam rationem, quod in contrarium videatur esse Testatorum, & fundatorum voluntas, dum viget ibi consuetudo, vt successores in dd. Maioratibus non solum eodem nomine,
16 sed, & insignibus † familiæ fundatorum vtantur; quam consuetudinem, vt ipse dicit, verisimile videtur esse, vt iidem fundatores voluerint retineri per eos, qui in dd. Maioratibus successuri essent, in qua etiam sententia fuit *Thesaur. decis.270. num.7.* qui secutus hanc opinionem Molinæ tenet, quod hoc onus assumendi nomen, & arma familiæ possit nedum tacitè, sed etiam expressè imponi. *Sanch. in summ. tom.2. lib.7. cap.15. num.16.* qui eam consuetudinem assignat pro fundamento sententiæ Molinæ.

His ità constitutis facilis videri potest responsio ad eas coniecturas, quæ afferebantur
17 ad fauorem substituti †, nam quantum ad primam, cum talia non sint bona de quibus agitur, vt propter solam eorum qualitatem dici possit, quod ab illis fuerit Monasterium exclusum, neque in hac successione temporali opus erat videre de quibus filiis testator senserit, non enim agitur de successione ipsius Monasterii, quod velit tamquam filius legalis admitti, eo quod non censeatur defecisse conditio liberorum, sub qua vocati fuerant substituti, atque ita purificata conditione euanescere debeat fideicommissum, sed, an vocatus, & de Iure successibilis priuari debeat hoc commodo fideicommissi, quod ex dispositione Testatoris habere debebat dum viueret, tamquam grauatus post mortem suam aliis restituere; hoc enim casu, in quo sumus non solum viuente grauato non poterant videri alicuius considerationis Iura ipsius substituti, iuxta notata in *l. seruo legato §. si seruus ff. de leg.1. & in l. si hæres institutus. §. 1 ff. ad Trebell. & per Peregr. de fideicomm. art.[...] num.7.* sed neque erat dare rationem, cur
18 fructuum † commoditate priuari debe[...] grauatus, cum hic effectus solum tribui p[...] sit maximæ, aut mediæ capitis diminutio[...] non autem minimæ qualem patitur ingr[...] sus religionem, vt notarunt *Abb. in cap. in p[...] sentia de probat. numer.72. Salic. in auth. ingr[...] num.10. C. de sacros. Eccles. Ruin. in l. gallus, §. [...] quid si tantum, num.10. ff. de liber. & posthum. Su[...] cons.557. num.13. Mastrill. decis.65. num.2. G[...] de pens.* Ita inferens in rem suam in mat[...] pensionis *quæst.57. num.2. & 9.* & tota i[...] quæstione. Quamuis neque in ea quæstio[...] an Monasterium sit loco filii, quæ mouet[...] in terminis *cap. in præsentia de probat.* desu[...] qui dicant, vt quamuis testator visus sit v[...] care filios legitimos, & naturales, aut qu[...] cumque modo habuisse rationem veræ fili[...] tionis adhuc Monasterium irritam faciat c[...]
19 ditionem fideicommissi, vt inter cæteros t[...] nuerunt *Couarr. var. resol. lib.1. cap.19. num.[...] Aym.* qui communem dicit *in cons.152. num.[...] Rip. in l. ex facto. §. si quis rogatus num.39. ff. [...] Sen. cons. Trebell. & in l. si vnquam, num.92. C[...] de reuocan. donat. Decian. d. cons.82. num.6. lib.[...] Boer. decis.354. numer.6.* cum non ea sit rati[...] eius decretalis, vt Monasterium debeat suc[...] cedere excluso substituto, Imò ex ea qualita[...]
20 te filiationis ciuilis, quæ sola potest conside[...] rari in Monasterio nunquam potuerit defi[...] cere conditio fideicommissi, vt in *l. si ità qu[...] 53. §. vlt. ff. de legat.2. & in l. fideicommiss.75. ff. [...] condit. & demostrat.*, sed quia lex id præsum[...] de testatore, vt hunc casum ingressus Mon[...] sterii non cogitauerint, vt dixerunt inter alios *Castr. in auth. si qua mulier, num.3. C. de sacros. E[...] cles. & in auth. nisi rogati. C. ad Senat. Consu[...] Trebell. Rip. in l. ex facto §. si quis rogatus, num.39 ff. eod. tit.* & dixit *Rota in causa Narnien. Leg[...] 20. Maij 1622, coram Reuerendiss. D. meo Decano*

Vbi ad hunc effectum exclusionis Monaste[...]
21 rii non satis putauit esse †, quod Testator cogitauerit de Nuptiis carnalibus, sed dix[...] requiri coniecturas, per quas visus sit volui[...] se excludere etiam nuptias spirituales, & for[...] tiores, ac grauiores requiri, dixit *Aym. d. cons. 152. nu.2. Decian. eodem cons.84. numer.4. lib.4.* vt sua[...]

Quo verò ad alteram coniecturam, vt [...] agnationis rationem visus sit Testator ha[...] buisse, primum non visa fuit probari hæc co[...] niectura, & quando etiam dici posset, quod constaret de ea testatoris voluntate conse[...] uandi bona perpetuò in sua familia, non po[...] terat eadem coniectura trahi ad exclusionem Monasterii hoc casu, quo bona hæreditaria Raynerii futura erant apud ipsum Monaste[...] rium solo tempore, quo Aloysius victurus
22 erit. Cum enim hæc Iura † agnationis nun[...] quam amittat Monachus tamquam proue[...] nientia Iure sanguinis, quod neque pacto po[...] test dirimi, neque aliquo Iure ciuili dissolui: vt probat *textus in l. Ius agnationis. ff. de pact. & in l. Iura sanguinis ff. de reg. Iur.* & pluribus con[...] cludunt *Molin. de Primog. lib.1. cap.13. num.7[...] Decian. cons.82. numer.4. lib.4. Tiraq. de nobilit. cap.26.*

cap. 26. num. 8. licet in Monacho propter defectum prolis non possit considerari ea
23 propagatio † successionis, in qua consistit effectus, & conseruatio agnationis, benè tamen possunt ab ea retineri eiusdem agnationis Iura, prout retineri dixerunt. *Bald. in l. 1. num. 55. C. de Summ. Trinit. & fid. Cath. & in cons. 30. num. 2. vol. 1. Lap. alleg. 101. num. 4. Albert. Brun. de stat. exclus. femin. art. 12. princip. quæst. 11. num. 165.* quatenus voluerunt, vt ipse etiam Monachus concurrere posset ad eam successionem, quæ ex dispositione Statuti reseruata sit solis Agnatis, Immò quod iura suitatis re-
24 tineat idem † Monachus ad effectum successionis intestatæ voluerunt. *Dec. in auth. ingressi, num. 7. C. de Sacros. Eccl. Bart. in auth. si qua mulier, num. 5. Bald. num. 10. C. eodem tit. Angel. in l. sub conditione,* & ibi etiam *Alex. num. 3. Castr. num. 2. ff. de liber. & posthum. Ias. in l. Patre furioso num. 46. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris,* & Iura proprietatis ad effectum successionis Testamentariæ. *Aym. cons. 152. numer. 2. Surd. cons. 557. num. 15. Molin. de Primog. lib. 1. cap. 13. numer. 73.*

Sed neque probari visa fuit hæc coniectura, cum non solum possent ostendi aliæ, & quidem non leues, ex quibus potius videbatur concludi contraria voluntas in Testatore erga suam familiam, quod scilicet non
25 multum † curauerit, vt illa perennis esse deberet, dùm nulla facta legebatur prohibitio alienationis eorumdem bonorum, & instituti etiam fuerunt extranei, sed cum hanc vim habere non posset ea nominis, ac familię vsurpatio, quo solum onere grauauit idem Testator Victoriæ suæ sororis descendentes; nam pręterquam hanc appellationem poterat retinere Aloysius licet Monachus, ipsi præterea Doctores, qui hac coniectura mouentur ad exclusionem Monasterij, non satis habent hanc solam familiæ denominationem sed simul cum ea appellatione considerant etiam vsum armorum, atque insignium eiusdem familiæ, vt apparet ex adductis per *Molin. de Primog. d. cap. 13. num. 69. lib. 1. & cap. 5. num. 34. eodem lib. Pelaz. de maiorat. par. 2. quæst. 2. num. 67. Ioseph de Rustic. de liber. in condit. posit. lib. 2. cap. 6. num. 1. Card. Seraph. dec. 1329. num. 3. Rota decis. 266. num. 16. par. 1. recent. Giurb.* qui expressè hanc opinionem tuetur. *decis. Siciliæ 32. num. 27. Cabed. decis. Lusit. 133. num. 4. par. 1. Roderic. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 79. artic. 12. & 13.*

Cum hac distinctione qualitatis bonorum, & temporis quo duratura sit successio poterant inter se componi contrariæ Doctorum opiniones, & responderi iis, quorum auctoritas adducebatur in argumentum pro exclusione Monasterii, cũ ferè omnes loquantur in terminis, in quibus, vt idem Monasterium succedere deberet, videbatur repugnare, vel natura, & qualitas bonorum, in quibus consistebat hæreditas, vel quod ageretur de perpetua exclusione substituti, vel demum quod constaret de voluntate Testatoris, vt suæ successionis capax non esset Monasteriũ, neque pro tempore, quo in eodem Monasterio Monachus victurus esset, vt bene aduertit *Cabed. decis. Lusit. 133. par. 1.* qui singulorum Doctorum auctoritati respondet, & decem numerat pro opinione negatiua, secundum quam Monasterium non debet excludere substitutum, & quatuordecim pro opinione affirmatiua, quæ tenet Monasterium preferri substituto, & eiusdem opinionis Antesignanum dicit fuisse *Bart. in l. cum pater. §. hæredit. ff. de leg. 2.*

Et ita, &c.

R. P. D. VEROSPIO,

Posteà S. R. E. Cardinali.

Bononien. Fideicommissi de Blanchettis.

Veneris 9. Decembris 1633.

ARGVMENTVM.

De succcesione ad Fideicommissum, quęnam sit ratio agnationis pro succedendo ad Fideicommissum in Monaco, quæ iura, & rationes sint pro Monasterio in persona sui Monachi, & vtrum conditiones Fideicommisi saluentur in Monasterio cum succedat, & alia vide in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Coniecturæ de nomine agnationis ad exclusionem Monasterij in Fideicommisso sunt consideranda.*
2 *Voluntas Testatoris non videtur excludere Monasterium à successione propter has coniecturas.*
3 *Ex solo nomine agnationis communis pluribus non arguitur effectus ad agnationem quæ est ipsius Testatoris, nisi etiam suscipiat arma, & insignia propria.*
4 *Ex conditione posita in Fideicommisso non infertur Testatorem voluisse excludere à successione eiusdem.*
5 *Satis est qualitati Religiosi, vt insignibus familiæ vtatur in annulo signatorio.*
6 *Opinio Sanchez probabilior ad exclusionem Monasterii in Fideicommisso, quo casu loquatur per totum.*
7 *Opinio Molinæ de Maioratu Hispaniæ quid importet.*
8 *Opinio Sanchez memoriam Testatoris respiciens quid referat.*
9 *Doctorum opiniones pro admissione Clerici ad Fideicommissum relictum agnationi quo respiciant.*
10 *Opinio quod Monacus sit incapax eo, quod debeat assumere cognomen familiæ diluitur tanquam actus ciuilis.*
11 *Disparitas inter transitum ex adoptione in alterius familiam, & assumptionem nominis alterius familiæ consideratur.*
12 *In vocatis ad Fideicommissum non sola qualitas assumptionis nominis familiæ respicitur, sed filiatio, & descendentia naturalis.*
13 *Non repugnat Monacum posse acquirere ciuilitatem & Doctoratum, quæ non proueniunt ex solo Iure naturali.*

14 *Aduer-*

14 *Aduersariorum opiniones ad duo capita restrictæ diluuntur.*

15 *Eadem est ratio in aquisitione, quam facit Monasterium ex persona sui Religiosi, ac facturus esset ipsemet Religiosus.*

16 *Monacus in suo ingressu Religionis transmittit omnia sua Iura ad Monasterium.*

Supra in eadem causa adest altera decisio, quæ est præcedens sub die 26. Ianuarij 1632. coram eodem.

DECISIO CCCCXXXIV.

PROPOSVI iterum Dubium super ijs, quæ resoluta fuerunt in hac causa sub die 26. Ianuarij 1632. & responderunt DD. confirmandam esse decisionem tunc factam non obstantibus exceptionibus, quæ dabantur per Ludouicum de Blanchettis ad hoc, vt hæreditatis Raynerii non posset dici capax Aloysius nepos ex sorore Testatoris, & ex illius persona Monasterium Sancti Augustini in Ciuitate Bononiæ, sicut in eadem decisione fuerat resolutum.

Et quia ius, quod super dicta Raynerii hæreditate competere visum fuit Monasterio deducebatur in eadem decisione ex duplici capite, nempè ex voluntate Testatoris, quæ non ostendebatur contraria huic acquisitioni, quam ex persona sui Monachi facere debebat Monasterium, & ex capacitate eiusdem Monasterij quæ capacitas considerata tunc fuit, tam respectu qualitatis dicti Monasterij, quã respectu qualitatis bonorum, quæ in ea hæreditate continebantur hæc duo fundamenta considerare voluerunt Domini in hoc dubio, cum illa etiam respicerent obiectiones factæ à Ludouico, qui cum ad eam hæreditatem Raynerij non appareret vocatus ipso Aloysio viuente dicebat illam fuisse ad se deuolutam, ex vtroque hoc capite, quia scilicet Monasterio qui ex persona eiusdem Aloysij succedere debebat, obstaret tum propria incapacitas, tum contraria voluntas Testatoris.

Et quantum attinet ad eam voluntatem, quæ ad hunc effectum potissimum videbatur attendenda, vt tradunt *Doct. in cap. in præsentia, de probat. & in auth. nisi rogoti, C. ad Sen. consult. Trebell. & ibi Castren. num. 3. Bald. num. 9. & in l. Deo nobis C. de Episc. & cler. Rip. in l. ex facto §. si quis rogatus num. 36. & 39. ad Sen. consult. Trebell.* Præcipua coniectura huius voluntatis ad exclusionem Monasterij deducebatur ex ratione, quam visus etat Testator habuisse propriæ agnationis, & id ostendi dicebatur ex ea

1 denominatione † eiusdem agnationis, quam idem Testator voluit, vt assumerent ij, quos vocauerat in suo Testamento, vt hanc coniecturam inter cœteros considerauit idem *Rip. d. §. si quis rogatus, numer. 40. Bero in cap. in præsentia, de prob. num. 487. Dec. cons. 159. num. 2. Vinc. de Franch. decis. 29. num. 3.*

Verum non visum fuit ex hac coniectura

2 probari eam voluntatem † in Testatore ex-cludendi à sua successione Monasterium, quia cum non possent ad hunc effectum sa-tis esse omnes præsumptiones, aut coniectu-ræ, sed eæ solum, ex quibus probatio eiu-dem voluntatis reddi videtur indubitata, notant *Doct. superius adducti, & alij, quos refer. Sanch. in summ. lib. 7. cap. 15. num. 25. Roder. q. canon. tom. 2. quæst. 78. art. 13.* Etenim præ eam rationem, quæ ad hoc considerata fu in decisione, vt ex solo nomine agnationis

3 quod potest † esse commune pluribus in ea-dem agnatione non videatur argui effectus eam agnationem, quæ erat propria Testato-ris nisi etiam cum eodẽ nomine iniunctu sit onus suscipiendi arma, & insignia, quæ solent distinguere vnam ab altera familia eadem agnatione, vt voluit *Molin. de prim. lib. 1. cap. 5. num. 34. & lib. 2. cap. 14. num. 9.* præter relatos in decisione tenuerunt *Burs. cons. 300. num. 2. lib. 3. Peregr. cons. 70. num. lib. 3. Decian. cons. 7. numer. 33. lib. 1. Vinc. de Franch. in add. decis. 29. membr. 8. Giurb. decis. num. 27.* Præterea quando etiam vtraque conditione legerentur grauati hi descenden-tes Raynerii, non tamen ex hoc inferri po

4 ad talem † voluntatem Testatoris, vt suam hereditatem noluerit peruenire ad Mona-rium, vt voluit *Roderic. d. quæst. 78. vol. 2. artic. 12. & 13. in fin.* Vbi ità refert pronun-tum fuisse in Regio Senatu Pinciano, *Sanch. in Summ. eod. cap. 15. lib. 7. numer. 22.* Vbi opinionem fatetur esse probabilem, siuè quia hæc conditio tanquam posita ratione frequentioris vsus non sit apta restringere eam Testatoris dispositionem *ad not. per in l. 2. in verb.* sed hoc frequentius, & ibi *num. 12. ff. de vulg. & pupill. & in l. si is qui §. mortem in verb. per partes ff. de iur. dot.* siue, quia implementũ dictæ conditionis non videa-repugnare qualitati status Religiosi, dum men agnationis in Religione communi-

5 retineri solet, & insignibus † familiæ satis vt professus in aliqua Religione vtatur annulo signatorio quoties occasio fetet, autem necesse habet illa deferre humero spensa, vt dicit idem *Roderic d. q. 78. art. 13.*

Neque ab hac opinione dici poterat, vt sentiret Sanch. dum disputando de vtriusque opinionis veritate dicit eam opinionem, quam tenet Roderic. ad fauorem Monasterii vi-sibi probabilem, contrariam vero proba-

6 liorem † cum id non concludant, vel ratio-nes, vel auctoritates, ex quibus ipse mo-tur nam Doct. per eum adducti in *d. cap. sub num. 19. & 23.* vel loquuntur in iis ter-nis, in quibus velit Monasterium succedi loco filii ad exclusionem perpetuam substi-ti, & hic videtur esse casus, quem conside *Guttier. can. qq. cap. 32. num. 29. Zapp. in auth. gressi C. de sacros. Eccles. cap. 16. num. 10. flor. de Menn. lib. 1. var. qq. q. 16. art. 2. num. 3.* vel lo-quuntur in maioratibus Hispaniæ, qui ex con-suetudine eius Regionis solent possideri cum quodam splendore, & pompa, & proprie sunt termini, in quibus loquitur *Mo-lin. de*

lin.de primog. lib.1. cap.3. num.95. quem ipse Sanch. sequutus fuit tanquam authorem huius opinionis, vel demum loquuntur in casu, in quo appareat de manifesta Testatoris voluntate, & hic videtur esse casus, quem examinas *Bero.quæst.34.* dum considerat qualitatem domus, & familiæ requisitam à Testatore, & quidem sub conditione negatiua, & aliter *Mant.de coniect.vltim.volun.lib.6. tit.15. num.15.* vbi considerat casum, in quo deficieñ masculis vocauit extraneum cum eodem onere assumendi nomen, & insignia Testatoris, *& lib.11.tit.7. num.20.* dum vim facit in conditione requisita à Testatore, vt filij successuri debeant esse legitimi, & naturales, & ex proprio testatoris corpore procreati, prout etiam hanc conditionem considerarunt *Alex. in cons.21. num.15. lib.2. Dec. in addit. cons.259. nu.2. Bald.in l.Deo nobis,n.1.C.de Episc.& cler.*

Quod verò Monachus non sit capax maioratus, quæ est prima ratio adducta per Sanch. non est absolutè vera, & in casu, quo ipse maioratus non habeat iurisdictionem, aut dignitatem annexam, contraria opinio est magis communis, vt patet ex Molina,
7 quem refert idem † *Sanch. in tract. de primog. lib.cap. 13. num.95. Mant.de coniect. lib.11. tit.7. Caladas de nominat. emphyt. q.6. num.13. Cauall. comm. opin q.93. num.7. Cabed. decis. Lusit..133. num.7. Gamm.decis.6.num.4.* qui omnes testantur de veriori, & magis communi.

Quod autem non possit per Monachum, quandiù viuit conseruari memoriam Testatoris, quæ fuit altera ratio, quam considera-
8 uit † Sanch. neque pariter subsistit, quia si vera esset hæc ratio, illa satis esset ad excludeñ quemcumque Presbyterum, cum non neget Sanch. quod possint à Monacho retineri iura agnationis, sed solum quod non possint eadem iura ab eo casum conseruari propter dispensatam spem prolis, in quo articulo contrarium tenet *Molin. lib.1. cap.13. num.99.* quē Sanch. sequitur in adducto *cap.15. numer.23. Peregr.de fideic. art.28. num.82. Intrigl. de substent.3. quæst.63. num.44. Simon.de Pret. cons.161. num.9.* & facit ratio, quam considerant Doct.
9 pro † admissione clerici ad fideicommissum relictum agnationi, vt impedimentum, quod habet liberos suscipiendi non videatur, quod possit haberi in consideratione, tanquam impedimentum accidentale; vt voluit *Bald. inter cons. Ang.cons.281. numer.4. Sim.de Pret. in addit. cons.161. num.61. Lap. alleg. 101. num.21. Natt.de statut. q.3. num.86.*

Neque poterat ipsum Monasterium videri incapax huius successionis, erat alterum ex duobus fundamentis, quæ fuerunt considerata in decisione, & in noua hac propositione impugnata per Ludouicum. Hæc enim incapacitas deducebatur hodie ex duplici capite, & horum primum erat, quod hæc ipsa appellatio familiæ de Blanchettis quam assumere debebat Aloysius ex præcepto Testatoris non esset suæ familiæ cognomentum, & ita licet vera videntur, quæ fuerunt in eadem decisione supposita, vt per ingressum Religionis non potuerit Monachus amittere ea iura, quæ natalia sunt, tamen negabatur posse eandem rationem considerari hoc casu, quo non agebatur de retinendo, sed assumendo cognomen nouæ familiæ, quia cum ea assumptio videatur quasi quædam species adoptionis, vt notatur in *liberos, & in l.Senatorib. & in l.cum adoptiuum, C.de Decurion. lib.10. & in his terminis consulit Cephal. cons.250. nu.40. Becc. cons.231. nu.10.* non poterat considerari,
10 nisi tanquam actus † Iuris ciuilis, cuius sine dubio non censetur capax Monachus; vt etiā notatur per Doct. *in l. Deo nobis C. de Episc. & cleric.& in auth. ingressi C. de sacros.Eccles.*

Sed pluribus modis visum fuit posse huic obiectioni responderi, & non obstare huiusmodi incapacitatem hoc modo conceptum, nam prǣterquam videntur cognoscere Doct.
11 disparitatē †, quæ est inter transitum, qui fit ex adoptatione in alterius familiam, & eam assumptionem, quam quis facere debet familiæ sibi extraneæ, dum vtuntur dictione quasi, quæ solet esse nota impropriétatis, vt habetur in *l.item mela in fin.ff.ad l.Aquil.& not.glos. in l.ait Prætor, §. item, & in verb. quasi ff. ex quibus caus.maiores, Dec.in l. si ego pecuniam, num.1. ff.de reb.creditis, Rot.decis.268. numer.3. part.1. recent.*

Præterea in hac vocatione Aloysii non fuit considerata hæc sola qualitas, quam ipse implere debebat per vsurpationem nominis familiæ Testatoris, verum etiam filiatio, seù
11 descendentia † ex sorore eiusdem Testatoris, quod proculdubio est quid naturale, neque amittitur à Monacho per ingressum Religionis, *l.iura sanguinis ff.de regiur. & notatur in d.l. Deo nobis, C.de Episc. & cleric.* Tertio denique hæc noua acquisitio, nec repugnare videtur
13 qualitati status † Religiosi, cum possit Monachus post ingresum acquirere ciuilitatem. Doctoratum, quæ non proueniunt ex solo iure naturali, & alia, vt voluerunt *Felyn. in cap.cum dilecta, num.19. de reser. Nauar.cons.6. de testam. num.2. lib.3. & tradit Sanch. super præcepto Decalog. lib.6. cap.14. num.44. Gonzal. var. qq.q.36. numer.16. Rebuff. de nominat. quæst.12. num.45.*

Alterum caput, ex quo deducebatur hæc incapacitas Monasterii erat, quod factus fuisset locus succesioni, de qua agitur, postquā Aloysius professionem emiserat, non autem ageretur de transferenda in Monasterium hæreditate, quæ per eundem Aloysium acquisita fuisset ante d. professionem. Ita enim arguebant informantes pro Ludouico quod,
14 aut ipse Aloysius volebat succedere ex propria persona, & non poterat, cum in Monasterium transire deberent omnia iura, & commoda eiusdem successionis, iuxta receptissimam opinionem Canonistarum, de qua *Io. Andr.in cap.in præsentia, de probat. num.21. Butr. num.22. Abb.num.74. Bero num.555.* Aut verò hæc eadem hæreditas, & succesio ab ipso Monasterio petebatur, & satis, erat, quod non posent ab eo impleri conditiones appositæ à Testatore.

Sed quod non sit constituenda differentia inter hos duos casus latè probat *Sanch. super præcept. Decalog. par. 2. lib. 7. cap. 15. num. 16.* vbi respondendo ad hanc difficultatem, quam mouet *Mayter. in tract. de maior. in 2. par. q. 3.*
15 *num. 33.* Concludit eandem subesse † rationem in ea acquisitione, quam facere de nouo debet Monasterium ex persona professi, & in transmissione, quam facturus sit idem professus hæreditatis iam acquisitæ, quando professio non potuerit illum reddere eiusdē hæreditatis incapacem; quinimò ex eadem ratione, quod Monachus in suo ingressu
16 transmittit omnia iura in † Monasterium potuit transmittere Aloysius iura, quę habebat super hac successione, quia licet tempore emissæ professionis solam eiusdem successionis spem haberet, ea tamen spes erat firma, & certa, & quæ non dependebant ab alterius voluntate, sed erat omninò extitura, de qua propterea iudicari debebat tanquam de iure radicato, vt declarat *Bart. in l. vlt. C. de pact. num. 18. & in l. post emancipationem, ff. de lib. leg. Tiraq. ad l. conub. glos. 2. num. 40.* & in specie quod iura competitura, & in specie censeantur translata in Monasterio in ingressu Monachi nominatim voluerunt *Abb. in d. cap. in præsentia, numer. 76. Butr. numer. 28. Bero numer. 556.*

Ad alteram verò rationem visum fuit respondere posse, quod licet ipsi Monasterio acqniri deberet hæreditas, illa tamen fundabatur in persona Monachi, qui propterea benè implere poterat conditiones, & onera, quæ eidem hęreditati Testator imposuit, vt declarat *Bart. in l. is potest num. 13. ff. de acq. hæredit. Bald. in l. 1. num. 51. cum plurib. seqq. C. qui admitt. Cagnol. ibidem num. 19.*

Et ita vtraque &c.

GRATIAS ALTISSIMO PROPTER MAGNAM GLORIAM SVAM.

INDEX

INDEX
RERVM, ET MATERIARVM
LOCVPLETISSIMVS
SACRAE ROTAE ROMANAE
DECISIONVM
In hac præsenti Duodecima Parte Recentiorum contentarum
A PAVLO RVBEO I. C. ROMANO SELECTARVM.
ALPHABETICO ORDINE DIGESTVS.

ACTVS.

ADOPTIVVS.

ADITIO.

ADIVDICATIO.

Bene-

Aequi-

Item

B

BENEFICIVM QVOAD ASSECVTIONEM.

BENEFICIVM QVOAD POSSESSIONEM.

Bene-

BENEPLACITVM APOSTOLICVM.

BONA IN GENERE.

Bona

BONA EMPHYTEVTICA.

BONORVM IDENTITAS.

BONORVM RENVNCIATIO.

BONA QVOAD SVBHASTATIONEM.

C

Cau-

CESSIONARIVS.

CENTENARIA.

CERTVM.

CESSIO.

C

D

E

N

O

COADIVTORIA.

COLLATIO.

sequa-

CONFINES.

CONFIRMATIO.

CONTINVATIO.

CONTRACTVS.

Creditori non competit retentio in bonis debitoris, quando creditum fuit extinctum, vel debitum non est liquidum, *decis.*131.*num.*17. *Meltio.*

C V L P A.

C V R A.

C V R I A L I T A S.

D

D A M N V M.

DATIO IN SOLVTVM.

DECISIO.

DECLARATIO.

DIFFAMATIO.

DIGNITAS.

DILATIO.

DILIGENTIÆ.

DO-

in Do-

E

ECCLESIA.

EDICTVM.

EFFECTVS.

ELECTVS.

EMPTOR.

EXCESSVS

EXCLVSIO

Exe-

Videatur in verbo, *Confessio.*

F

FABRICA.

Fa

F A V O R.

F OE M I N A.

F E V D V M.

Feu-

FIDEICOMMISSVM.

in

FIDEICOMMISSARIVS.

Filio

pos-

Fru-

Gra-

Hæres,

IMMISSIO.

INTENTIO.

INTERDICTVM.

INTERESSE.

INTERPRAETATIO.

INTERROGATORIA.

INTESTATVS.

IN-

Iu-

IVSTIFICATIO.

IVSTITIA.

L

LAICVS.

L AE S I O.

LEGATARIVS.

LEGATVM.

L E G I T I M A.

Legitima si fuerit euicta filius potest agere pro consequenda eam in alijs bonis, decis.136.n.9. Verospio.

LEGITIMATIO.

LEX.

LIBERATIO.

MANVTENTIO.

ad

Mascu-

Mens

MVL-

OPE-

P A P A.

Scili-

PATRVVS.

PATRONVS,

Pen-

PENSIONARIVS.

PERITVS.

PERSONA.

Posse-

Præ-

PRAESENTATIO.

PRI-

PROCESSVS.

PROCVRATOR.

PRO-

Pro-

RENVNCIATIO.

R E P E T I T I O.

R E P V D I A T I O.

R E S.

Et

Sen-

Et

SVB-

SVBSTITVTVS.

SVCCESSIO.

SVCCESSOR.

S V S P I C I O.

T

T A C I T V R N I T A S.

T A X A T I O.

T E M P V S.

TESTATOR.

T E S T I S.

Te-

TREBELLIANICA.

Ven-

VERBA IN SPECIE.

Verba

Vidua

V I R.

V N I O.

V O C A T I O.

VOLVNTAS.

sc-

VSVFRVCTVARIVS.

V S V S.

V T I L I T A S.

V X O R.

ex

Index Declarationum variarum Rerum habetur supra immediatè ante ipsas Decisiones.

SIT NOMEN DOMINI BENEDICTVM IN AETERNVM.

REGESTVM

† †† ††† †††† a b c

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn Ooo Ppp Qqq Rrr Sſſ Ttt Vuu Xxx Yyy Zzz

Aaaa Bbbb Cccc Dddd Eeee Ffff Gggg Hhhh Iiii Kkkk Llll Mmmm Nnnn Oooo Pppp Qqqq Rrr

Omnes ſunt Terniones, præter †† ††† †††† c ſunt Duerniones.

R O M AE
Ex Typographia Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ
MDCLXX.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.